PETRI RIDOLPHINI ... DE ORDINE PROCEDENDI IN IUDICIJS IN ROMANA CURIA, ...

Pietro Ridolfini, Io. incisore Picini

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
8 K
36

2

70 8

13. 5. ... 12

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

PETRI
RIDOLPHINI
PRAXIS
RECENTIOR.

Digitized by Google

Digitized by Google

PETRI
RIDOLPHINI I. C.
NOBILIS CORTONENSIS
PATRITIIQVE ROMANI
Ac Prothonotarij Apoſtolici,

De Ordine Procedendi in Iudicijs in Romana Curia,

PRAXIS RECENTIOR.

In qua Monitoria, Citationes, Decreta, Intimationes, Sententiæ, Appellationes, Commiſſiones, cæterique actus, qui pro vtraque parte in Iudicijs, tàm Executiuis, quàm Summarijs, & Ordinarijs in Tribunalibus Almæ Vrbis fieri, & ſeruari in dies, recentioribus hiſce temporibus, conſueuerunt.

Necnon eorum formulæ opportunæ, ac tela Iudiciaria, in caſibus, in quibus illa requiritur, mirum in modum traduntur, & enucleantur.

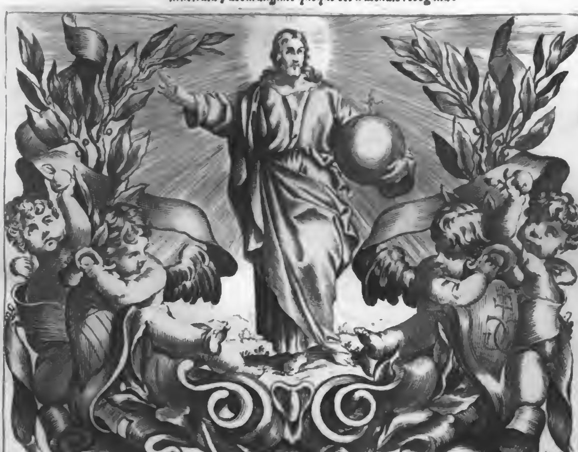
Vna cum Practicis Obſeruationibus, & Concluſionibus Legalibus, ac Rotalibus in Iudicijs frequentioribus.

Opus tripartitò diuiſum, omnibus in Foro verſantibus apprimè vtile, & neceſſarium.

Cui acceſſerunt, Conſtitutiones, Eugeniana, Innocentiana, Gregoriana, & Vrbana; Decretum Camerale; Reformationes Tribunalium Vrbis, Facultates Inclyti Populi Romani, Almæ Vrbis Gubernatoris, Camerarij, Clericorum Cameræ, Theſaurarij, Vicarij S. D. N. & Auditoris Cameræ.

In hac verò tertia Veneta editione præter nonnullas animaduerſiones, & nouas allegationes, quibus aucta & illuſtrata; accuratiſſimè quoque eſt à mendis recognita.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

VENETIIS, Apud Guerilios. MDCLXXV.

Superiorum Permiſſu.

Digitized by Google

Digitized by Google

T I B I

BEATÆ MARGARITÆ A CORTONA

Moniali Tertij Ordinis S. Franciſci de Pœnitentia

CARITATE PIETATEQVE CONSPICVÆ

Rigidioris vitæ, abſtinentiæ, ceterarumquæ virtutum ſpeculo

INFRANGIBILI

Pectore virili fœmina

Franciſcanæ Religionis nitori, & gloriæ
Inclitæ, fortique Heroinæ,
Sanctitatis fonti Perenni,
Debellatrici Hoſtium Inuidæ,
Margaritæ Cœli prætioſæ vbiquæ fulgenti
Quæ contemptis Mundi illecebris, ac ſæculi voluptatibus
Sponſo tuo Chriſto amoris vinculis, arctius adhæſiſti,
Eiuſque te ſeruitio ex vero, puroque corde mancipaſti.
Quæ vrbis antiquiſsimæ Priſci Coriti ſedis ab origine
Splendorem, ac decus mirum in modum auxiſti,
Eius quoque nomen latè in vltimas orbis oras
Vt diuino didiciſti oraculo

Extendendo.

Cuius corpus prodigioſum in tibi dicata requieſcens Eccleſia
Hinc trecentos ſeptuaginta annos, & vltra
Mira conſpicuum integritate
Odorem efflans ſuauiſsimum,
Miraculorum omnium cœtu
Coruſcat.

Tibi

Digitized by Google

Tibi Inquam.

Hanc Romanæ Curiæ Praxim Iudiciariam
Nuper denuo Typis editam
Iamdiù à multis inſtantiſsimè expetitam
Ac ſub Tuis fœlicibus auſpicijs, validaque ope
Amoto quolibet obice,

Expeditam.

Meritis tuis longè impar munus,
Votiuam ceù Tabellam
Beneficiorum non Immemor,
Seque ipſum diù, &
Humillimè animique cultu
Exhibet, offert, dicat, dono dat.

INDEX

Digitized by Google

INDEX PARTIVM, ET CAPITVM.

PARS PRIMA — De Cauſis Executiuis. | PARS SECVNDA — De Cauſis Summarijs.

PARS TERTIA — De Cauſis Ordinarijs.

PARTIS PRIMÆ.

Præfatio. fol. 1.

CAPVT PRIMVM.
De Cauſis Executiuis: 3

CAPVT SECVNDVM.
De Productione Iurium. 10

CAPVT TERTIVM.
De Officio Contradictarum. 21

CAPVT QVARTVM.
De Apprehenſo in Curia, Affixionibus, & Diligentijs. 27

CAPVT QVINTVM.
De Perſonis legitimandis. 29

CAPVT SEXTVM.
De Petitionibus. 38

CAPVT SEPTIMVM.
De Declinatoria. 43

CAPVT OCTAVVM.
De Exceptionibus. 52

CAPVT NONVM.
De Impedimentis. 70

CAPVT DECIMVM.
De Poſitionibus. 84

CAPVT VNDECIMVM.
De Teſtibus. 94

CAPVT DVODECIMVM.
De Remiſſoria, & Compulſoria. 104

CAPVT DECIMVMTERTIVM.
De Appellationibus. 120

CAPVT DECIMVMQVARTVM.
De Executione. 165

CAPVT DECIMVMQVINTVM.
De Subhaſtatione, & Deliberatione pignorum. 190

PARTIS SECVNDÆ.

CAPVT PRIMVM.
De Cauſis Summarijs. 1

CAPVT SECVNDVM.
De Preparatorijs. 11

CAPVT TERTIVM.
Ad Exhibendum. 15

CAPVT QVARTVM.
De Cauſis à 200. ducatis infra. 20

CAPVT QVINTVM.
De Conſtituto Poſſeſſorio. 33

CAPVT SEXTVM.
De Saluiano Interdicto. 39

CAPVT SEPTIMVM.
De remedio l. fin. C. de edict. Diu. Adr. tollen. 51

CAPVT OCTAVVM.
De Exequutione Literarum Apoſtolicarum. 59

CAPVT NONVM.
De Penſionibus. 75

CAPVT DECIMVM.
Quorum Bonorum. 89

CAPVT VNDECIMVM.
Quorum Legatorum. 96

CAPVT DVODECIMVM.
De Mandato de Manutenendo. 107

CAPVT DECIMVMTERTIVM.
De Mandato de Euacuando. 131

CAPVT DECIMVMQVARTVM.
De Spolio, & Reintegratione. 140

CAPVT DECIMVMQVINTVM.
De Attentatis. 154

PARTIS TERTIÆ.

CAPVT PRIMVM.
De Cauſis Ordinarijs. 1

CAPVT SECVNDVM.
De Cauſis à 200. ducatis ſupra. 10

CAPVT TERTIVM.
De Iactationibus, & Moleſtationibus. 26

CAPVT QVARTVM.
De Priuilegijs. 37

CAPVT QVINTVM.
De ſecundis, & vlterioribus Inſtantijs. 52

INDEX

Digitized by Google

INDEX LITERARVM APOSTOLICARVM.

Declaratio Reformationis Tribunalium Vrbis. Pauli V. fol. 116
Decretum Camerale in fauorem Inquilinorum. 19
Eugeniana, ſeù Priuilegium Curialium, Eugenij IV. 1
Facultates Almæ Vrbis Gubernatoris Leonis X. 20
Facultates Auditoris Cameræ Apoſtolicæ. Pauli V. 107
Facultates Auditorum Rotæ Romanæ. Innocentij VIII. 33
Facultates Camerarij, & Clericorum, ac Reformatio Cameræ. Pij IV. 36
Facultates Camerarij, & Magiſtrorum Viarum Vrbis ſuper Iure Congrui. Gregorij XIV. 11
Facultates Iudicum Baſilicarum, & locorum Piorum declaratæ. Vrbani VIII. 43
Facultates Senatoris, ſeù Inclyti Populi Romani. Pij IV. 39
Facultates Theſaurarij Generalis Reu. Cam. Apoſtolicæ. Sixti V. 25
Facultates Vicarij Summi Pontif. Pauli III. 41
Feſta Palatij, & Curiarum Vrbis, ac Functiones publicæ. 117
Reformatio Curiæ Gubernatoris in Ciuilibus. Sixti V. 40
Reformatio, & extenſio facultatum Camerarij. Clementis VIII. 15
Reformatio Rotæ Romanæ. Pij IV. 36
Reformatio Signaturæ, & Ordinationes à Iudicibus Curiæ obſeruandæ. Pij V. 38
Reformatio Tribunalis Auditoris Cameræ. Pij IV. 45
Reformationes Tribunalis Auditoris Cameræ. Pauli V. 113
Reformatio Tribunalis Curiæ Cauſarum Cam. Apoſt. Pij V. 45
Reformatio Tribunalis, & Officialium Cameræ. Pij IV. 4
Reformatio Tribunalium Almæ Vrbis. Pauli V. 51
Statuta, & Ordinationes in Rota obſeruandæ. Martini V. 32
Taxa Notariorum, & Officialium Vrbis. Pauli V. 80

PETRI

PETRI RIDOLPHINI I. C.
NOBILIS CORTONENSIS PATRITIIQVE ROMANI
DE ORDINE PROCEDENDI IN IVDICIIS IN ROMANA CVRIA

Praxis Recentior, & emendatior, amotis priorum impreſſionum erroribus, & defectibus.

PARS PRIMA.

SVMMARIVM PRAEFATIONIS.

1 *Iudicij, ac illius Praxis origo antiquiſſima fuit à Deo.*
2 *Deus formauit Adam de limo terræ in agro Damaſceno.*
3 *Deus collocauit Adam in Paradiſo Terreſtri, & ad quid.*
4 *Deus præcepit Adæ, nè de ligno ſciẽtiæ boni, & mali comederet*
5 *Deus ædificauit coſtam in mulierem in adiutorium Adæ.*
6 *Eua à Diabolo ſeducta, de ligno vetito comedit, & dedit Viro ſuo, qui etiam comedit.*
7 *Citatio eſt de iure diuino vti à Deo inuenta.*
8 *Proceſſus contra Adam, & Euam, ac Serpentem, ac Sententia contra eos à Deo lata*
9 *Deus ab initio mundi Ieſum Chriſtum eius filium ex Maria Virgine naſciturũ declarauit verũ Deum, & hominẽ.*
10 *Pœna Adæ, ac Vxoris pro tranſgreſſione a Deo inflicta.*
11 *Deus expulit Adam vnà cum vxore Eua de Paradiſo, vt operaretur terram.*
12 *Temporis plenitudine adueniente, miſit Deus Ieſum Chriſtum filium eius factũ ex Virgine, vt mundum redimeret.*
13 *Chriſtus eſt Summus Pontifex ſecundum ordinem Melchiſedech, & verus Paſtor bonus.*
14 *Chriſto Ieſu data eſt omnis poteſtas in Cælo, & in terra.*
15 *Chriſtus Simonem Ioannis in primum Apoſtolum vocando Petrum appellauit, eiuſque in terris Vicarium elegit.*
16 *Petrus Cephas, hoc eſt caput, primus, & Summus Apoſtolorum, ſeu Papa, interpretatur.*
17 *Petrus fundamentum Eccleſiæ definitur.*
18 *Petrus dum ſic à Domino vocatur, primus Papa conſtituitur.*
19 *Chriſtus contriuit caput Diaboli.*
20 *Chriſtus reſurrexit à mortuis.*
21 *Chriſtus Ieſus iturus in Cælum, Petrum iam electum eius Vicarium Summum Pontificem creauit, illique, & per eum etiam ſucceſſoribus poteſtatem, ac iuriſdictionem ampliſſimam conceſſit, & reliquit.*
22 *Eccleſia Beatum Petrum in die Cathedra ipſius Paſtorem, ac Regem ſimul vocando canit.*
23 *Petrus per duodecim annos Antiochiæ, & per viginti quinque annos Romæ Eccleſiam gubernauit, ac demum Clementem ſibi in Pontificatu ſucceſſorem elegit.*
24 *Clemens libere cedendo Papatui Linum, & deinde Cletum ſibi præferri permiſit, & ſic IV. Summus Pontifex fuit.*
25 *Sedes Petri ſola ſtabilis eſt.*
26 *Papa recipit ſanctitatem à Sede Apoſtolica.*
27 *Summi Pontifices vnus poſt alium ſuper Beati Petri Sedem ad Pontificatum euecti ſederunt, & num. 24. in fin.*
28 *Papa dicitur, quia eſt Paſtor Paſtorum, ſeu Pater Patrum.*
29 *Papa vniuerſalis Princeps Paſtorum à Conſtantino Imperatore appellatus eſt.*
30 *Papa eſt Ordinarius Ordinariorum.*
31 *Papa eſt Succeſſor Petri.*
32 *Papa dicitur à papè, dictione admiratiua, quaſi admirabilis*
33 *Papa eſt Dei Vicarius, & Viceſgerens in terris.*
34 *Papa eſt Deus in terris.*
35 *Papa omnes iudicat, & à nemine iudicatur.*
36 *Papæ iudicium Deus ſuo ſine quæſtione reſeruauit arbitrio.*
37 *Papæ ampliſſimã poteſtatẽ nemo reſtringere poteſt mortaliũ.*
38 *Defectus poteſtatis in Papa non admittitur.*
39 *Dubitare de Papæ poteſtate nefas eſt.*
40 *Papa poteſtatẽ ſibi à Deo traditã ſæpè per ſe ipſum exercet.*
41 *Legati, Patriarchæ, & omnes Prælati totius Orbis recipiunt poteſtatem, ac iuriſdictionem à Papa.*
42 *Legati, & Gubernatores Status Eccleſiaſtici, & Iudices Vrbis accipiunt iuriſdictionem à Papa.*
43 *A. C. habet à Papa facultatem ligandi, & coercendi per cenſuras, & ab illis ſoluendi. & ius reddendi in varijs cauſis tàm in Vrbe, quàm in Orbe.*
44 *Cauſæ ciuiles aut sũt executiuæ, aut sũmariæ, aut ordinariæ.*
45 *Hominum creſcente malitia diuerſas leges promulgare, & iudiciorum genera inuenire fuit neceſſe.*
46 *Iudiciũ aut eſt executiuũ, aut ſummarium, aut ordinarium.*
47 *Ordo procedendi in cauſis ciuilibus in Curia hiſce temporibus in pluribus innouatus eſt.*
48 *Hinc praxis hæc recentior in lucem prodijt.*

In Praxi Iudiciaria Præfatio.

1 PRaxis Iudiciariæ † originem antiquiſſimam fuiſſe, & à iudicio exordium duxiſſe, nemo eſt, qui neſciat. Deus optimus maximus etenim ab ipſo mundi primordio Iudicium, illiuſque praxim inſtituit, *Spe. in proem. 1. part. nu. 24. Marian. de ordin. iudic. p. 3. n. 132. & ſeq.* cum enim † A-
2 dam primum hominum de limo terræ in agro Damaſceno for-

Digitized by Google

no formaſſet, vt per Gloſſ. in l. aſſumptio. § filius, in verb. non
domicilium ff. ad municip. & de incol. Oldrad. conſ. 25. nu. 2.
3 2 Cardin Tuſc. litt. A. concl. 173. collocauit † eum in Pa-
radiſo voluptatis, vt operaretur, & cuſtodiret illum, dedit.
4 que † ei Deus hanc legem, de omni ligno Paradiſi come-
des, de ligno vero ſcientiæ boni, & mali nè comedes, in
quo enim die comederis ex eo, morte morieris; cum au-
tem non eſſet bonum, Hominem eſſe ſolum, & obdormiſ-
5 ſet, † tulit Deus vnam de coſtis eius, & ædificans in mu-
lierem, illam Adæ in matrimonium collocauit, Geneſ. c. 1.
6 & c. 2 hæc † ab antiquo Serpente Humani generis hoſte
ſeducta tulit de ligno vetito, & comedit, c. ſerpens de pœnit.
diſt 1. deditque Viro ſuo, qui etiam comedit; Quare Deus
7 † ius contra Adam redditurus poſt meridiem acceſſit,
8 eumque citauit, dicens, vbi es? & interrogatis † Ada, &
Eua vxore, habitaque illorum confeſſione, quod de ligno
vetito comediſſent, auditiſque illorum defenſionibus, &
exceptionibus, Adæ ſcilicet, quod Mulier ei de ligno de-
diſſet: Mulieris verò, quod eam Serpens decepiſſet, ſic acti-
tato proceſſu, contra omnes definitiuam protulit ſenten-
tiam, & ſingulis ſuas criminales pœnas afflictiuas conſti-
tuit; Serpenti omnium malorum auctori eam inter cæte-
9 ras pœnam impoſuit, ſcilicet inimicitias † ponam inter
te, & mulierem, & ſemen tuum, & ſemen illius, ipſa conte-
ret caput tuum, & tu inſidiaberis calcaneo eius, Geneſ. c. 2.
in quibus verbis Deus Chriſtum Ieſum filium eius ex im-
maculata Virgine naſciturum, verum Deum, & hominem,
qui caput Diaboli contereret, non obſcurè declarauit In-
dex Biblic in verb. Chriſtus. Caiet. in Geneſ. c. 2. vbi nouiſſ.
Paul. poſt alios S. Leo Papa ſer. 2 de Natiu. Domini Adæ au-
10 tem † inter alias eam pœnam conſtituit, vt in ſudore vul-
tus ſui veſceretur pane ſuo, donec reuerteretur in terram,
de qua ſumptus fuerat. Euæ verò, vt in dolore pareret, &
ſub viri poteſtate eſſet, quam quidem ſententiam inap-
11 pellabilem Deus debitè executioni demandauit, ac † A-
dam vnà cum Vxore Eua de Paradiſo eiecit, vt operare-
tur terram, Geneſ. d. c 3.

12 Cum autem veniſſet † plenitudo temporis, vt etiam
contra Serpentem ſententia plenariæ executioni in reli-
quis mandaretur, miſit Deus filium ſuum factum ex mu-
liere, factum ſub lege, vt eos, qui ſub lege erant redimeret,
vt adoptionem filiorum reciperemus, Apoſt. ad Galat cap.
4 num. 4 & ſeqq.

13 Et huic, † qui eſt omnium Summus Pontifex ſecundùm
ordinem Melchiſedech, & verus Paſtor, qui animam ſuam
poſuit pro ouibus ſuis, Iſa. c. 40 nu. 11. Matt. c. 26. nu. 30 &
ſeqq. Marc. c. 14. n. 27. & ſeqq. Ioan. c. 10. n. 11. Apoſt. ad He
14 br. c. 13. n. 20 1. Petri, c. 2. nu. 25 data † eſt ab Æterno Patre
omnis poteſtas in Cælo, & in Terra, Matth. c 28.

15 Igitur Chriſtus Ieſus Dei Filius (nè poſt eius ad Æter-
num Patrem aſcenſum deeſſet in terris, qui eius loco Ec-
cleſiam regeret, & omnes per ſe ſe, vel alios iudicaret) Si-
monem Ioannis à Bethſaida Galilæum primum de Naui
in Apoſtolum vocauit, eique à ſe petra impoſuit nomen
Petrus, Ioan c. 1. n. 43. Marc. c. 3. n. 16. Luc. c. 6. n. 14. Matth.
c. 4 nu. 18 & c. 10. nu 2. can. 1. 21. diſt, quem per conſequens
eius in terris Vicarium deſignauit, & in Summum Sacer-
16 dotem elegit, d. c. 1. 21. diſt. Petrus † namque Cephas, hoc
eſt Caput, & Primus, ac Summus omnium Apoſtolorum
(ſeu Papa) interpretatur, c. Vigilius de primat. Eccleſ. Ro-
man. Concil. vol. 1. c. ita Dominus 19. diſt. c. Sacroſancta 22.
diſt. Vigil Pap. Epiſt. decret. 2. cap. 7 Concil. vol. 2. Qui inuio-
17 labilis petræ † firmitate donatus fundamentum Eccleſiæ
definitur, Matth. c. 16. n. 17. & ſeq. Beat. Clem. in Epiſt. 1. ad
Iacob. frat. Domin. S. Leo Papa Epiſt. decret. 52. col. 2. & E
piſt. 87. in princip. Concil. vol. 2. Dum ſic a Domino vocatus
18 primus Papa, † ſeù Pontifex conſtituitur, S. Anacl. Papa
Ep. decret. 2 col. 5. Concil. vol. 1 c in nouo teſtamento 21. diſt.

19 Poſtquam autem Chriſtus † Dominus contriuit Dia-
boli caput, dum Diabolus eius humanitati inſidiando
20 mortem procurauit, Caiet. in Geneſ. c. 3. cum tertia † die
ſecundum ſcripturas ſurrexiſſet à mortuis, iturus in Cæ-
21 lum † ob id eundem Simonem Petrum iam antea ele-
ctum eius in terris Vicarium, Summum Pontificem, ac
Paſtorem omnium creauit, & reliquit, illique, qui eum præ
cæteris diligebat non vti Simoni, quo is nomine antea in
ſæculo vocabatur, ſed vti Petro, hoc eſt Principi Apoſto-
lorum, ac Paſtorum, Summo Pontifici, & Papæ, & ſic in il-
lo, ac per illum etiam Succeſſoribus illius ampliſſimam
ligandi, atque ſoluendi, agnos, oueſque paſcendi, ac re-
gendi poteſtatem conceſſit, & tradidit, & cæleſtis, ſimul,
ac terreni Imperij iura commiſit, Matth c. 16. num. 17. &
ſeqq. Ioan. c 20. n. 21. & ſeqq. & c. 21. n. 15. & ſeqq. c. ſolite de
maior. & obed c quanto, de tranſlat. Epiſc. c. ad Apoſtolica, §.
nos itaque de re iudic. in 6. Boniſac. VIII. in extrau. vnam ſan-
ctam, de maior. & obed. cap. ita Dominus 19. diſt. c. omnes 22.
diſt. Maran. de ord. iud. par. 3. nu. 70. & ſeqq & n. 73. Cabal-
lin. ad Ægidian. in proem. in verb. Eccleſia lib. 1. & c. 37. in
verb. poteſtatis, n. 2. & ſeq. lib. 4. latè Anchar. conſ. 30. nu. 1.
& ſeq. quod latius comprobat Campeg. de pot. Pap. cap. 2. &
22 ſeqq. & c. 13. Proinde † Eccleſia ſacroſancta in die Cathe-
dræ ipſius Beati Petri eum Paſtorem, ac Regem ſimul vo-
cando canit. Tu es Paſtor ouium, Princeps Apoſtolorum,
tibi tradidit Deus claues Regni Cælorum.

23 Petrus verò cum per annos duodecim Antiochiæ, &
per annos vigintiquinque Romæ Eccleſiam rexiſſet, de
proximo eius martyrio à Deo edoctus, Clementem de
Monte Cælio ſibi in Summo Pontificatu ſucceſſorem de-
legit, B Clem. d. Epiſt. ad Iacob. fratr. Domin. poſt princ., ſi Pe-
trus, & c. vnde ipſe 8. quæ. 1. Card. Tuſch. lit. E concl. 57. n. 1.

24 Sed † Clemens, nè in exemplum traheretur, quod in po-
ſterum quis poſſet ſibi in Pontificatu eligere ſucceſſorem,
liberè cedendo Papatui primò Linum, & deinde Cletum,
qui etiam Petri coadiutores fuerant, ſibi præferri permi-
ſit, adeo quòd quarto loco, & ſic poſt Cletum Pontifica-
tum geſſit, c. ſi Petrus & ibi gl. 8. q. 1. c. 1. vbi gl. in ver. vide-
bantur de renunciat. in 6. Platin. & alij Hiſtoric. in tract. de
Vit. Pontific. Card. Tuſc. d. concl. 57. num. 1. Vnde diſputat
mundus, an Clemens fuerit quartus, an ſecundus, Gl. in d.
c. ſi Petrus. in verbo aut eligendi; Et ſucceſſiuè alij Summi
Pontifices vnus poſt aliũ ſuper ipſius Beatiſſimi Principis
25 Apoſtolorum Cathedram, ſeu Sedem (quæ † ſola ſtabilis
26 eſt, S. Leo l. d. Epiſt. decret. 52. col. 2. Conc. vol. 2 à qua † Papa
claritatẽ, & ſanctitatem recipit, c. non nos 49 diſt gl. in c. ſic
27 omnes, in ver. Petri 19. diſt.) ad Summũ Pontificatũ, ſeù Pa-
patum euecti ſederunt. Plat. Ciaccon. & alij in tr. de Vit. Põ-
tif. Bullar. Roman. to. 1. & ſeqq. Card. Tuſc. d. concluſ. & alij.

28 Summus igitur Pontifex † Romanus, qui etiam Papa,
hoc eſt, Paſtor Paſtorum, ſeù Pater Patrum vocatur, gloſ. in
proem. Clement. §. hac ſanè, in verb. Papa, in fi. Abbat. Graci
in Synod. Lateran. conſule. 2. col. 12 Cõcil. vol. 3. & vniuerſa-
29 lis † Princeps Paſtorum appellatur à ſan. me. Conſtanti-
no Imperatore in eius diuina Iuſſione ad Syn. Apoſt. Se-
30 dis antiq. Roma, col. 1. Cõcil. vol. 3. eſt † Ordinarius Ordina-
riorum, c. ſi à Sede de præben. in 6. Clem. 1. vt lit. penden. Ro-
man. conſ. 335. n. 7. & ſeq. Verall. deciſ. 282 n. 3. part. 1. Rota in
Cortonen. Plebania 1. Iulij 1633. cor. R. P. D. Ghiſlerio deciſ.
228. n. 2. p. 6. recent. & in Ianuen. Abbatia 14. Martij 1655.
31 coram eod. dec. 28. n. 28. par. 7 recent. & † ſucceſſor Petri, c.
factus eſt, Cornel. 7. q. 1. latè Campeg. de poteſt. Pap. c. 14. vbi
plura cumulat Grauat. ad Veſtr. in prax. lib. 1. c. 1. nu. 3. & di-
32 citur † à papè dictione admiratiua quaſi admirabilis, gl.
33 in d. proem. Clem. §. hac ſanè, in verb Papa; Quia eſt † Dei Vi-
carius, & Viceſgerens in terris, c. 2. & cap. 3. de tranſlat. E-
piſ. c. ad Apoſtolica, §. nos itaque, de re iudic. in 6. Clem. 1. §.
ideoque, de Magiſt. Clem. 1. §. nos igitur, & ibi Card. de ſent.
excommun. gl. in d. proem. Clement. §. hac ſanè, in ver. Papa,
Bart. in Extrauagant. ad reprimendum, in verb. per edictum,
34 n. 5. Scacc. de appellat. c. 2. q 8. n. 62. Quinimò † Deus in ter-
ris, vt ait Bald. in l. fin. C. ſentent. reſcind. non poſſ. Dec. in c. 1.
nu. 15. de conſtit. Felin. in cap. ego N. colum. 2. verſ. & ideo, de
iure iur. Card. Pariſ. conſ. 5 n. 75. & conſ. 68 nu. 161. qui om-
35 nes † iudicat, & à nemine iudicatur, c. ſi Papa 40. diſt gloſ.
in cap. non liceat, in verb. Papa 12. q. 2. Clar. in §. fi. q. 35. num.
36 3. cuius iudicium † Deus ſuo ſine quæſtione reſerua-
uit arbitrio, cap. aliorum 9. quæſt. cuius ampliſſimam pote-
37 ſtatem † reſtringere nemo poteſt mortalium, Rot. de-
38 ciſ. 71. num. 9. part. 7. recent. in quo defectus † poteſtatis
non admittitur, Rot. deciſ. 219. num. 2. & n 6 part. 7. recent.
cum omnia poſſit, Matth c 16 c. propoſuit, de conceſſ. præ-
39 ben. c. cuncta per mundum 9. quæſt. 3. & de cuius † pote-
ſtate dubitare nefas eſt, ac ſacrilegum, cap. ſi quis ſuadente
Diabolo, §. qui autem 17. q. 4 l. 2. C. de crimin. ſacrileg. cum
alijs, quos refert, & ſequitur Rot. deciſ. 220. nu. 3. p. 7. recent.
hanc

Digitized by Google

40 hanc † poteſtatem, ac iuriſdictionem ſibi à Deo tradi-
tam ſæpè per ſe ipſum exercet, cap. per venerabilem, §. ra-
tionibus qui fil. ſint legitim cap. venerabilem, de elect. gloſ. in
cap. omnes, in verb. Cæleſtis 22. diſt. latè Caſtill. de Bouadill.
in Polyt. p. 1. lib. 2. cap. 17. n. 4. & n. 5. vbi alios cumulat ſub
lit. Q. & ſub lit. A.
41 Neque ſolùm Summus † Pontifex per ſe ipſum, ſed
etiam per alios iuriſdictionem exercet, & diuerſis Iudici-
bus concedit eandem tàm in Vrbe, quàm in Orbe Lega-
tis ſiuè Natis, ſiuè Miſſis, ſiuè de Latere, c. 1. & c. 2. de offic.
deleg. in 6. necnon Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis,
& omnibus Prælatis totius Orbis, c. quamuis 21. diſt. Veſt.
in pra. lib. 1. cap. 1. latè Gonzal. ſuper regul. Cancell. in § 1.
42 proem. & Legatis, † ac Gubernatoribus Status Eccleſia-
ſtici, Sixt. IV. conſt. 1. ſicut Clem. VII. conſt. 25. Onus, ſecun
dum antiq. impreſ. ac demum Iudicibus Romanæ Curiæ,
de quibus latè Veſtr. in prax. lib. 1. & lib. 2.
43 Verùm inter cæteros Romanæ Curiæ † Iudices, quibus
Summus Pontifex iuriſdictionem contulit, vnus eſt Audi-
tor R. C. Apoſtolicæ, cui ligandi, ac per cenſuras Eccle-
ſiaſticas coercendi, & ab illis ſoluendi, necnon in pluri-
bus, ac diuerſis cauſarum generibus ius reddendi, ne
dum in Vrbe, ſed etiam in Orbe tàm in ciuilibus, quàm
in criminalibus (non tamen in beneficialibus) poteſta-
tem, ac iuriſdictionem conceſſit, Pius IV. conſt. 74. inter
multiplices, in princ. ſecundum antiq. impreſ. provt caſus,
in quibus ipſe ius reddere poteſt, conſpicere licet in am-
pliſſimis facultatibus ei tributis poſt alios à Paul. V. conſt.
28. Eximiæ.
44 Ciuiles cauſæ omnes, quæ in hoc A. C. † & alijs Vr-
bis Tribunalibus vertuntur, (nam de criminalibus in
præſenti agere non intendimus) aut ſunt executiuæ,
aut ſummariæ, aut ordinariæ, licèt enim poſt iudicij
originem, & poſtquam homo factus eſt, vt ſupra, incola
terræ, cum hominibus excreuerit etiam hominum mali-
45 tia, † & ob id, humanis neceſſitatibus ſic exigentibus,
vt vnuſquiſque honeſtè viueret, alterum non læderet, &
ius ſuum vnicuique tribueret, quæ ſunt tria iuris præce-
pta, §. iuris præcepta, Inſt. de iuſt. & iur. diuerſas leges pro-
mulgare, diuerſaque Iudiciorum genera adinuenire ope-
46 ræ pretium fuerit, nihilominus † omnia ad hæc tria
potiſſimùm referuntur, nam Iudicium aut eſt executi-
uum, aut ſummarium, aut ordinarium.
47 Verùm quoniam † ordo procedendi in his ciuilibus
48 cauſis in pluribus eſt innouatus, quomodo in eis † re-
centioribus hiſce temporibus, & ſignanter coram A. C.
procedatur, vt infra indicare Iunioribus non ingratum
fore exiſtimaui.

S V M M A R I V M.

De Cauſis executiuis. Cap. I.

1 Auditor Cameræ habet facultatem procedendi exequutiuè in pluribus cauſis, & quomodo?
2 Papa ſolebat olim quædam negocia in Camera ſua cum voto nonnullorum Prælatorum expedire.
3 Clericorum Cameræ origo antiquiſſima vnde proceſſerit?
4 Subditi Papæ ex Statu temporali cœperunt antiquitùs ad Cameralem eius audientiam recurrere.
5 Papa, multiplicatis negocijs, rariſſimè ſolet hodie in Camerali audientia conuenire.
6 Cardinalis Camerarius S. R. E. eſt Caput audientiæ Cameralis à Papa conſtitutus.
7 Camerarius S.R.E. vſque ad tempora Innocentij I. præerat ærario Papæ.
8 Camerarius S. R. E. olim redditus Eccleſiæ, ſeù eleemoſynas Pauperibus erogabat.
9 Sanctus Laurentius tempore Sancti Sixti I. fuit S. R. E. Camerarius, qui redditus Eccleſiæ erogabat Ægenis.
10 Papamet hodie eleemoſynas ex ærario Pauperibus erogat per manus eius Eleemoſynarij.
11 Cauſæ appellationum nedum à Iudicibus Status Eccleſiaſtici, ſed etiam à Iudicibus Vrbis, tribus exceptis, ad Cameralem Audientiam antiquitùs confluere cœperunt.
12 Papa Camerario S. R. E. Auditorem deputauit.
13 Auditor Cameræ olim fuit ſolummodo Iudex Curialium.
14 Auditor Cameræ nomen Patris Curialium ſortitus eſt.
15 Facultates quampluriſſimæ à Papa Auditori Cameræ in dies conceſſæ, & quæ?
16 Auditor Cameræ vnde dictus.
17 Auditor Cameræ eſt Auditor Camerarij.
18 Auditor Cameræ olim erat Iudex delegatus.
19 Auditor Cameræ hodie eſt Iudex ordinarius, & habet facultates ampliſſimas.
20 Auditor Cameræ in toto orbe Chriſtiano in pluribus iuriſdictionem ex Indulto Papali exercet.
21 Camerarius, & Clerici Cameræ habent facultatem iudicandi in cauſis, in quibus Camera habet intereſſe.
22 Auditor Cameræ habet iuriſdictionē in cauſis Priuatorū.
23 Auditor Cameræ non eſt Auditor Papæ, ſed Camerarij.
24 A ſententijs Auditoris Cameræ appellatur ad Papam, & quare?
25 Auditor Cameræ hodie habet duos Locumtenentes in Ciuilibus, & vnum in Criminalibus, & decem Notarios.
26 Auditor Cameræ habet locum in Capella Papæ.
27 Auditor Cameræ poteſt delegare cauſas.
28 Auditoris Cameræ Tribunalis Reformatores qui?
29 Auditoris Cameræ officiū eſt cæteris antiquius, & nobilius.
30 Auditoris Cameræ officium licet vacet per mortem, vel aſſumptionem, expeditiones decreta valent, & poſſunt ſine dubio exequi coram Succeſſore.
31 Auditoris Cameræ iuriſdictio non præiudicat iuriſdictioni Vicarij Papæ, & in quibus?
32 A.C. eſt Iudex competens Hebræorum, & in quibus cauſis?
33 Qui tractent de iuriſdictione, & facultatibus A.C.
34 Qui ſcripſerint de officio A.C. ac modo procedendi in eius Tribunali.
35 Auditor Cameræ quas hodie facultates habeat?
36 A.C. eſt Iudex priuatiuè quoad alios, quando agitur de obligatione Camerali.
37 Inter Ciues, & Incolas in forma Cameræ obligatos, eſt locus præuentioni inter A.C. & Iudices Capitolinos.
38 In dependentibus à litibus aliorum Tribunalium, A.C. non eſt Iudex, ſeù Exequutor obligationis Cameralis priuatiuè.
39 Quoad Clericos Romanos, & loca Pia in forma Cameræ obligata, eſt locus præuentioni inter A.C. & Vrbis Vicariū.
40 A.C. cauſas obligationum Cameralium extra Curiam non reaſſumit.
41 A.C. nullam habet iuriſdictionem in Beneficialibus.
42 A.C. non poteſt in Beneficialibus concedere mandatum de manutenendo.
43 A.C. iuriſdictio non poteſt in Beneficialibus prorogari etiam de partium conſenſu.
44 A.C. eſt Iudex in cauſis Beneficialibus Curialium vigore Eugenianæ.
45 Curiales hodie ratione Beneficiorum ſunt ſubiecti Ordinarijs locorum ex diſpoſitione Sacri Concilij Tridentini.
46 A.C. eſt Iudex competens ſuper validitate Vnionis, dum non agitur de titulo, & poſſeſſione Beneficij, & quare?
47 A.C. eſt Iudex in Beneficialibus, ſi in actis adeſt commiſſio.
48 A.C. eſt exequutor litterarum Apoſtolicarum.
49 Etiam ſi alius ſit datus Exequutor in litteris.
50 A.C. virtute nouarum facultatum eſt Exequutor litterarum Apoſtolicarum, etiam ſi in eis non ſit nominatus.
51 A.C. non poteſt vigore eius facultatum vti Exequutor generalis vocare Poſſeſſorem Beneficij vltra duas dietas.
52 Niſi in litteris ſit aliter ordinatum cum derogatione contrariorum.
53 Vel niſi ſint exequendæ litteræ Penſionis, cuius ſolutio ſit deſtinata in Curia.
54 Vel niſi A.C. ſit nominatus Exequutor in litteris.
55 Vel niſi de expreſſo conſenſu partium.
56 Vel niſi cauſa eſſet commiſſa in Curia.
57 A.C. non poteſt inſtituere Præſentatum ad Beneficium Iuriſpatronatus.
58 Iudicium aut eſt exequutiuum, aut ſummarium, aut ordinarium.
59 Obligatio in forma Cameræ Apoſtolicæ, ſiue Regiæ, ſiue Ducalis habet executionem paratam.
60 Debitor, qui aliquo modo non conſenſit in mandatum executiuum, non poteſt via executiua conueniri.
61 Obligatio in forma iuris Guarantigiæ habet executionem paratam.

Digitized by Google

62 Obligationes Camerales in forma Ripæ, Ripettæ, & aliæ ſimiles, in quibus Debitores conſentiunt in mandatum vnica &c. habent coram A.C. executionem paratam.
63 Vigore conuentionis factæ inter Partes, quod in aliqua obligatione procedant executiuè, competit via executiua.
64 Pro ſumma ſcutorum viginti monetæ, & ab inde infra coram A.C. procedunt executiuè ex praxi.
65 Pro, inter, & contra Notarios Tribunalis, occaſione officij, A.C. procedit executiuè, & num. 67. & ſeqq.
66 Pro, inter, ſed non contra, Mercatores Curiæ occaſione mercium, A C poteſt procedere executiuè, & num. 68. & ſeqq.
69 Verba ſummariè, &c ſine figura iudicij, ſola facti veritate inſpecta abſque obſeruatione terminorum, important viam executiuam, & quid in hoc obſeruet Signatura.
70 Litteræ cambij, & Çedulæ depoſitorum in foro Mercatorum, & coram A. C. inter, & contra eos habent executionem paratam.
71 Inſtrumentum depoſiti veri, & realis habet executionem paratam.
72 Contra Depoſitarium, ſicut contra Sequeſtratarium, proceditur executiuè.
73 Indebiti vigore Cameralis obligationis ſoluti repetitio habet viam executiuam.
74 Pro mercede proceditur executiuè.
75 Sed coram A. C. in multis caſibus pro mercede proceditur ſummariè via monitorij ex praxi.
76 Pro alimentis futuris competit via executiua.
77 Vigore Inſtrumenti dotalis, ſi conſtat, quod Mulier non poteſt ſe aliunde alere, competit via executiua.
78 In Vrbe, ac eius diſtrictu pro dote proceditur executiuè vigore Statuti indiſtinctè, etiam contra Tertios, etiam non excuſſo Principali.
79 Pro legato coram A. C. proceditur executiuè iuxta opinionem Angeli.
80 Secus Rota.
81 Si Debitor non eſt ſoluendo, poteſt executiuè procedi contra Debitorem Debitoris obligati ad fauorem illius.
82 Confeſſionis iudicialis vigore competit via executiua.
83 Sed hoc non procedit quando Iudicium eſt iam effectum ordinarium.
84 Confeſſio iudicialis, & Inſtrumentum Confeſſionatum, & Guarantigiatum, an, & in quo differant.
85 Confeſſio facta in Inſtrumento Guarantigiato habet vim confeſſionis iudicialis.
86 Guarantigia quid ſit?
87 Guarantigia ſine confeſſione non datur.
88 Guarantigiatum Inſtrumentum poteſt dici etiam confeſſionatum, & illi æquiparari.
89 Guarantigiatum Inſtrumentum, & Confeſſionatum inter ſe differunt, licèt ſint eiuſdem efficaciæ.
90 Notarius, qui non eſt Iudex Cartularius, ſeù Ordinarius, non poteſt præcipere per Guarantigiam, & num. 94.
91 Notarius Iudex Cartularius habet iuriſdictionem voluntariam.
92 Notarij Iudicis Cartularij præceptum habet executionem paratam ad inſtar veri præcepti Iudicis.
93 Notarij Iudicis Cartularij iuriſdictio poteſt prorogari à Partibus.
94 Notarius, qui non eſt Iudex, non videtur poſſe præcipere per Guarantigiam.
95 Vigore Inſtrumenti Guarantigiati, & multò magis Confeſſionati, proceditur executiuè.
96 Virtute Inſtrumenti, in quo obligatio Cameralis, vel ſimilis habetur pro appoſita, competit via executiua.
97 Obligatio Cameralis in Tribunali A.C. vel C.A. habetur pro appoſita mortuo Notario, qui formam obligationis non appoſuerat in Inſtrumento, & quando ſecus.
98 Guarantigia de ſtylo in Inſtrumentis apponi ſolita omiſſa habetur pro appoſita.
99 Et ſtatur declarationi Notarij, ſi viuit, aliàs ſtatur eius vltimo ſtylo, vel magis communi in ea materia.
100 Inſtrumentum publicum non habet paratam executionem.
101 Inſtrumenti iurati vigore non competit via executiua regulariter.
102 Limita ſi iuramentum tendat ad litis deciſionem.
103 A decreto facto vigore iuramenti litis deciſiui non datur appellatio.
104 Obligatio Cameralis à quo inuenta.
105 Qua ratione introducta, & vnde dicta.
106 Obligatus in forma Cameræ ad ſimplex verbum tenetur ſoluere.
107 Obligans ſe in forma Cameræ renunciat omni legum auxilio, & omni exceptioni.
108 Guarintigiæ, & obligationis Cameralis differentia.
109 Guarantigia vnde dicta?
110 Facultates A C. procedendi executiuè in omnibus caſibus, in quibus in alijs Tribunalibus proceditur executiuè, debent intelligi de Tribunalibus Vrbis tantùm.
111 A.C. non procedit executiuè vigore Statuti de partibus, ſed tantùm quando adeſt obligatio Cameralis, Guarantigia, vel ſimilis.
112 A.C. facultates non ſunt reſtrictæ ad obligationem Cameralem, Guarantigiæ, Ripæ, Ripettæ; ſed vlterius progrediuntur.
113 A.C. reaſſumit cauſas obligationis Cameralis, Guarantigiæ, & aliarum in eius facultatibus expreſſarum à Iudicibus Vrbis, non autem ab illis de partibus.
114 A.C. licèt poſſit inhibere quibuſcumque Iudicibus in dictis caſibus, hoc tamen reſtringitur ad Iudices Curiæ ex praxi rerum magiſtra.
115 Actor, qui egit executiuè contra Obligatum in forma Cameræ, poteſt variare, etiam à Iudice de partibus ad A. C.
116 Vigore obligationis Cameralis poteſt quis variare de re ad perſonam, & de vna via executiua ad aliam, & ab vno ad alium Iudicem competentem.
117 In iudicio executiuo non habet locum regula l. vbi cœptum, nec exceptio litis pendentiæ, ſecus in iudicio ordinario intentato.
118 Agent via ordinaria videtur renuntiaſſe via executiua.
119 Limita primo, ſi Reus fuit contumax, nam tunc poteſt variare Agens etiam via ordinaria.
120 Limita ſecundo, refectis expenſis, & renunciato via ordinaria intentata, nam tunc poteſt agi executiuè.
121 Limita tertio, ſi Actor ſibi reſeruauit viam executiuam præuia proteſtatione, vel pacto.
122 Limita quarto, ſi Iudex cœpit agere via ordinaria ſine conſenſu Partis.
123 Limita quinto, ſi actum fuerit hypothecaria contra Tertium; non poteſt agi executiuè contra Principalem.
124 Limita ſexto, quando via ordinaria eſt præambula ad executiuam.
125 Variatio de Iudicio ſummario ad executiuum non admittitur, & quando hoc procedit.
126 Limita quando non mutatur primum iudicium cœptum, ſed aliud compatibile vigore obligationis Cameralis contra Principalem, vel eius Heredem intentatur.
127 Vigore obligationis Cameralis poteſt quis variare de Perſona ad Perſonam, de Principali ad Fideiuſſorem, & de Perſona ad rem, & de re ad Perſonam.
128 Actor, qui egit in partibus, ſi vult variare vigore obligationis Cameralis, & agere coram A.C. debet reficere expenſas, & deponere iulium iuxta opin. Ang.
129 Sed hoc non videtur habere locum, quando fuit in partibus actum executiuè.
130 In Curia in executiuis admittitur variatio, etiam non refectis expenſis.
131 Citatio debet fieri ante domum, non in domo.
132 A. C. habet facultatem citandi obligatum ſub formis executiuis, & à ſcutis viginti infra ad valuas ſolitæ habitationis citandi.
133 Citatio debet relinqui domi, vel affigi ad valuas domus ſolitæ habitationis citandi, quando citatio perſonalis non requiritur, vel quis non permittit ſe perſonaliter citari.
134 In Curia, factis diligentijs contra Perſonam, proceditur per affixionem ad valuas Curiæ, in Acie Campi Floræ, & domi dimiſſa copia.
135 Si domi citandi nemo adſit, vel qui adeſt non vult aperire, poteſt Curſor affigere citationis copiam ad valuas domus, adhibito vno Teſte.
136 Citationes executæ per Curſores domi, dimiſſa copia in Tribunali A.C. habent vim executarum, per Mandatarios in manibus domeſticorum in A.C.
137 Curſores Papæ indiſtinctè citationes intus domum per rimulas oſtij domus dimittunt.

138 Si

138 *Si domus citandi non reperiatur, factis diligentijs, pro*
ceditur per affixionem ad valuas Curiæ, & in Acie Cam
pi Floræ.
139 *Sed ſi adeſt domus olim ſolita habitationis illius, affigitur*
citatio etiam ad valuas dictæ domus, adhibito vno Teſte.
140 *A.C. habet facultatem citandi obligatos ſub formis execu*
tiuis, & à ſcutis viginti infra per affixionem ad valuas do
mus, ergo multò magis domi dimiſſa copia.
141 *Curſores vix copiam citationis per rimulas oſtij domus de*
ſero immittunt, & abeunt, & illam in oſtio vicini non ſe-
mel relinquunt.
142 *Curſores copiam citationis numquam legibilem domi relin-*
quunt, cum tamen citatio debeat eſſe legibilis de Iure, & ex
Conſtitutionibus.
143 *Curſores, & Mandatarij non poſſunt citare perſonaliter,*
vel domi dimiſſa copia poſt tertiam horam noctis, per affi-
xionem verò niſi de die.

De Cauſis executiuis. Pars I. Cap. I.

CORam Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo D. Audito-
a 1 re R. C. *a* Apoſtolicæ † executiuè proceditur
b in cauſis *b* obligationum in forma Cameræ, necnon
c Guarantigiæ, *c* Ripæ, Ripettæ, ac etiam in alijs in qui-
d bus etiam *d* abſque obligatione Camerali Debitores
e conſentiunt in *e* vnica, vel ſine citatione, & quarum
obligationum, & conſenſuum vigore in alijs Tribunali-
bus executiuè per relaxationem mandatorum procedi
f poteſt, *f* etiam per affixionem citationis ad valuas ha-
g bitationis *g* Citandorum, quoad Obligatos in forma
Cameræ, ſeù Guarantigiæ, Ripæ, Ripettæ, ac alijs for-
mis executiuis, & quoad alios aliter obligatos, vbi non
agitur de maiore, quàm viginti ducatorum ſumma.

Obſeruationes.

1 SVmmus Pontifex † Romanus ſolebat antiquitùs ne-
2 gocia, quæ ad ipſius diſpoſitionem ſeorſum à ſacro
Senatu ſpectabant, prout circa regimen Vrbis, & Sta-
tus temporalis, ac rationes Ærarij in Camera ſua per ſe
ipſum tractare, & cum voto nonnullorum domeſtico
rum Prælatorum, (qui poſtmodum Clerici Cameræ,
3 † quaſi ad Cameram Summi Pontificis Conſiliarij ele-
cti, fuerunt appellati) audire, ac fine debito terminare,
Veſtr. in prax. lib 2. cap. 1 num. 1.
4 Verùm, quia ad hanc Audientiam † quaſi domeſti-
cam ipſius Summi Pontificis, Cameralem nuncupatam,
Subditi omnes etiam in partibus grauati ex vniuerſo
Statu Eccleſiæ temporali, veluti ad ſupremam ipſius
Summi Pontificis audientiam conuolare cæperunt, mul-
5 tiplicatis negocijs, Summus Pontifex † ſe paulatim ab
hoc munere reuocauit, adeò quod rariſſimè hodie in
hac Camerali audientia, niſi vbi de rebus grauioribus
Ærarij, vel mala Diplomatum expeditione agatur, ſo-
leat conuenire, *Veſtr. d. lib. 2. cap. 1. num. 1.*
6 Huius Cameralis Audientiæ † caput, vt *Grauat. ad*
Veſtr. d. lib. 2. c. 1. n 3. & ſeq. teſtatur, Summus Ponti-
fex conſtituit S. R. E. Camerarium, Hic antiquitùs vſ-
7 que ad tempora † Innocentij Primi, de anno 417. ad
Pontificatum euecti, Ærario Summi Pontificis præeſſe
conſueuit, *c. ad audientiam de præſum. Cherub. in comp.*
Bull. to. 1 ad Conſt 1. Vrban. VI. ſcol. 1. Necnon Eccleſiæ
8 redditus, † ſeù eleemoſinas Pauperibus erogare iam ſo-
9 litus fuit, quod munus † olim Beatus Laurentius vſque
ad tempora S. Sixti I. Papæ, & Martiris, qui ab anno
117. vſque ad annum 127. Pontificatum geſſit, obiuit,
10 *Grau. ad Veſtr. d. lib. 2. c. 1. n. 3.* Licet hodie ipſemet †
Summus Pontifex per manus Eleemoſinarij, qui vigore
mandati à Camerario, & Theſaurario ſubſcripti pecu
nias ab ærario recipit, eleemoſinas pauperibus erogare
ſoleat, *Cherub ad conſt. 1. Vrbani VI. ſcol. 2*
11 Sed quoniam, ne dum † à Iudicibus vniuerſi Status
Eccleſiaſtici, verum etiam à Iudicibus Vrbis (Vicario,
Gubernatore, & Senatore, exceptis) cauſæ appellatio-
num ad eamdem Cameralem audientiam numeroſæ
12 confluebant, eidem S. R. E. Camerario † Summus Pon
13 tifex Auditorem deputauit, † quem ab initio Iudicem
ſolummodo Curialium conſtituit, *Grauat. ad Veſtr. d.*
lib. 2. cap. 4. n. 10 Ægid. deciſ 210. in fin Rot. deciſ. 5. de
14 *offic. ordin. in antiq.* (vnde A. C. pater † Curialium fuit
appellatus, *Cherub. in dict. compen. ſuper conſt. 7. Inno-*
15 *cent. VIII. vol 2.* & ſucceſſiuè litterarum Apoſtolicarum,
executorem, & deinde etiam Iudicem cum facultate dd.
cauſas appellationum, ſine alia commiſſione audiendi,
ac fine debito terminandi (vnde Curiæ Cauſarum Ca-
16 meræ † Apoſtolicæ Auditoris nomen ſortitus eſt) inſti-
tuit, & creauit, *Veſtr. d. l 2. c. 4. n. 1. cum ſeqq.*
17 A. C. quem Auditorem † Camerarij appellat *Inno-*
cent. VIII. conſt. 7. Apprime. ſecundum nou. impreſſ. vſque
18 ad tempora Innocentij fuit Iudex † delegatus, *vt per*
Cherub in d. conſt. 7. ſcol. 1. Bellamer. deciſ. 196. hodie
19 verò † ne dum eſt Iudex ordinarius Romanæ Curiæ, ſed
etiam ſententiarum, & cenſurarum tàm in Curia, quàm
extra eam latarum, ac litterarum Apoſtolicarum Vni-
uerſalis, & merus Executor à Summo Pontifice ſpecia-
liter conſtitutus, & ob id non ſolùm in toto temporali
20 dominio Summi Pontificis, ſed etiam in Vniuerſi † Or-
bis Chriſtiani Prouincijs, & Regnis, ex diuerſorum
Romanorum Pontificum indultis in Ciuilibus, & Cri-
minalibus iuriſdictionem exercet, *vt tenet Pius IV. con-*
ſtit. 74 Inter, in princ. ſecundum antiq impreſſ.
21 Camerarius, & Clerici Cameræ habent iuriſdictio-
nem in Cauſis intereſſe Cameræ quomodolibet tangen-
tibus, non autem in alijs cauſis priuatorum, *Pius IV.*
conſt. 55. Romanus Pontifex, ſecundum nou. impreſſ. Paul.
V. conſt 71. Vniuerſi agri.
22 Auditor † verò R. C. Apoſtolicæ habet Iuriſdictio-
23 nem in cauſis priuatorum, & licèt fuerit † olim non
modica controuerſia, an Auditor Cameræ eſſet Audi-
tor Papæ, vel Camerarij, nihilominus Camerarij Audi-
24 torem eſſe deciſum fuit; ſed quia † eius ſententiæ iura
priuatorum concernunt, ab illis ad ipſum Summum
Pontificem, non autem ad Cameram, in qua tantùm
cauſæ intereſſe Cameræ concernentes cognoſcuntur, da-
tur appellatio, *Marcheſ. de commiſſ. in particul. par. 1.*
n. 69 & ſ q fol. 158. ſecundum nou impreſſ.
25 Hodie † Auditor Generalis R. C. Apoſt. habet tres
Locumtenentes, duos ſcilicet in Ciuilibus qui ſunt R. P.
D. Petrus Paulus Caballettus Romanus, & R. P. D. Cæ-
ſar Angelus Bononien. & vnum in Criminalibus, vltra
proprium Auditorem, per quos Iuriſdictionem exer-
cet, & decem Notarios Actuarios Cauſarum, quæ in
non modico numero, in eius Tribunali vertuntur.
26 Habet † locum in Cappella Summi Pontificis poſt
Gubernatorem, & Oratores Principum, *Pius IV. conſt.*
38. Ad eximia, Gregor. XIII. conſt 55. Ad Generis, ſe-
cundum antiq. impreſſ.
27 Et poteſt alteri cauſas † delegare, *Seraph. deciſ. 509.*
n. 3. & deciſ. 857. n. 17.
28 Eius † Tribunal reformauit *Pius IV. d. conſt. 74. Pius*
V. conſt. 117 Inter illa, ſecundum antiq impreſſ. Paul. V.
conſt 71. Vniuerſi agri.
29 Eius officium eſt † cæteris antiquius, & nobilius *Leo.*
30 *X conſt. 3. Iniunctum*, & licèt vacet † per mortem vel
aſſumptionem; nihilominus Monitoria, & Citationes
decretæ, licèt non executæ, nec non mandata, ſenten-
tiæ, & omnes aliæ expeditiones, & acta remanent in ſuo
robore, & coram Succeſſore exequi poſſunt, adeò quod
in hoc nullum ſit difficultatis, aut dubitationis princi-
pium, *Saluſt. Tiber. in prax lib. 1. cap 46.*
31 Iuriſdictio † A C. non præiudicat Iuriſdictioni Vica-
rij Papæ, quoad perſonas Eccleſiaſticas, & loca Pia, & eo-
rum bona, etiamſi agatur de obligatione in forma Ca-
meræ, Ripæ, & Ripettæ, *Pius V. conſt. 20. Conſiderantes,*
ſecundum antiq. impreſſ. Paul V. conſt 71. Vniuerſi agri.
32 Quo verò ad Hebræos † vbi agitur de obligatione
Camerali non dependen. à cauſis, & litibus aliorum Tri-
bunalium A. C. eſt illorum Iudex competens priuatiuè
quoad alios iuxta ſuas facultates, & poteſt etiam con-
tra eos procedere in Criminalibus, *Paul. V. conſtit. 71.*
Vniuerſi agri.
33 De Iuriſdictione, † & facultatibus A. C. tradunt *Iul.*
II. conſt 13. Decet, & conſt. 17. Ad eximia, Leo X. conſt. 3.

Digitized by Google

Iniunctum, *& conſt. 33. Miniſterio*, *Paul III. conſt. 15. Grata*, *Iul. III. conſt. 19 Ad eximia*, *Gregor. XIII. conſtit. 55. Ad generis*, *ſecundum antiq. impreſs. Gregor. XIV. in eius conſtitut. Ad generis*, *impreſſ. poſt prax. Saluſt. Tiber. Paul. V. conſt. 28. Eximiæ*, *& conſt. 71. Vniuerſi Agri.*

34 De eius † officio, & modo procedendi in eius Tribunali tradit *Veſtr. in prax. lib. 2. cap. 4. & ibi Grauat. & nouiſſime Saluſt. Tiber. in eius praxi Iudiciaria*, aliquid tradit *Burat. deciſ. 502. n. 2.*

35 Hodie † A. C. habet facultatem ſe immiſcendi in cauſis criminalibus abſque irregularitate, dummodo per ſe ipſum ſententiam, ſeù votum ſanguinis non ferat, cauſas per Locumtenentes, ſeu Auditores cognoſcendi, in cauſis obligationum Cameralium, Guarantigie, Ripæ, Ripettæ, & aliarum formularum executiuarum priuatiuè quoad alios, præterquam inter Ciues, & incolas, iuxta formam motus proprij Pij IV. & in dependen. à litibus alibi pendentibus, procedendi, eaſque ab alijs Iudicibus reaſſumendi, ſolus vigore obligationum Cameralium cenſuras promulgandi, cauſas ſpirituales, & Curialium, Communitatum, Mercatorum, & Penſionum, cauſas appellationum extra Vrbem, necnon in Vrbe à Iudicibus (Vicario, Gubernatore, & Senatores exceptis) cognoſcendi, cauſas non exceden. valorem 200. ducatorum, necnon Mercatorum, & Notariorum Tribunalis ſummariè manu regia, alias verò prout in Beneficialibus audiendi, & decidendi, quoad obligatos in forma Cameræ, Guarantigiæ, Ripæ, Ripettæ, & alijs formis executiuis, & quoad alios aliter obligatos, vbi non agitur de maiori ſumma, quàm 20 ducatorum (ſeù potius ſcutorum, vt praxis obſeruat) executiuè procedendi, cauſas criminales contra Curiales, & exemptos cognoſcendi, Monitoria contra Epiſcopos de aſſenſu Papæ decernendi, Litteras Apoſtolicas ſolus, & dato alio Executore cumulatiuè, & ſententias in Curia, & extra eam latas exequendi, ſolus terminum triginta dierum concedendi, pro contractibus in Curia initis, & curiales, alioſque in Curia degentes citandi, compulſoriales, & remiſſoriales decernendi, in vim Eugenianæ Curiales tuendi, monitoria ad partes decernendi, inobedientes excommunicandi, nè ab eo excommunicandi ab alio poſſint abſolui, Excommunicatos ab alijs abſoluendi, Obligationes Camerales etiam contra bona Debitorum decedentium exequendi, omnibus facultatibus alijs Auditoribus conceſſis, & indultis vtendi, quoad dilationes ab alijs conceſſæ obligatis in forma Cameræ non ſuffragentur; & cauſæ diſcuſſionum alibi pendentes, & appellationes non facientes mentionem de obligatione Camerali executionem non retardent; Præcedentiam in Cappella Papæ, & alijs actibus publicis, Carceratos etiam extra Curiam vigore ſuorum mandatorum relaxandi, miſerabiles in cauſis diſcuſſionum præferendi, in Curia, & extra citandi, cauſas Cambiorum ſiccorum Mercatorum Vrbis cognoſcendi, nè alij in obligationibus Cameralibus ſe ingerant, & prout latius in dd. Facultatibus, & Conſtitutionibus ſupra relatis.

36 Signanter autem † A. C. vbi agitur de obligationibus in forma Cameræ vbiuis locorum, & inter quaſcumque perſonas contractis, & contrahendis, eſt Iudex competens priuatiuè, quoad omnes alios, *Greg. XIV. in dict. conſt. Ad generis. § ita vt in.*

37 Sed primò hoc † non procedit, quoad Ciues, & Incolas Vrbis; nam quoad eos eſt locus præuentioni inter A. C. & Iudices Curiæ Capitolinæ, *Pius IV. conſt 73. Dilectos, ſecundum antiq. impreſſ. Gregorius XIV. in d. conſt. Ad generis, Paul. V. d. conſt. 28. Eximia.*

38 Secundò non procedit † quoad obligationes dependentes à litibus in alijs Tribunalibus pro tempore introductis, *Greg. XIV. in d. conſt. Ad generis, Paulus V. in d. conſt. 28 Eximia, & conſt. 71. Vniuerſi agri.*

39 Tertiò non procedit † quoad Clericos ratione originis, vel beneficij Romanos, & loca Pia in forma Cameræ obligata; nam quoad eos eſt locus præuentioni inter A. C. & Vrbis Vicarium, *Paul. V. in reform. Tribun. Vrbis, quæ eſt eius conſt. 71 Vniuerſi agri, § in primis, verſ. vt tollantur controuerſiæ inter Tribunalia Curia.*

40 Quartò procedit † quoad Iudices Romanæ Curiæ; nam quoad eos, vbi agitur de obligatione Camerali, eſt Iudex priuatiuè quoad omnes alios, *Buratt. dec. 537. num. 1.* non autem quoad Iudices extra Romanam Curiam; nam quoad eos non eſt Iudex priuatiuè in obligatione Camerali, ſed cumulatiuè, nec cauſas ab eis reaſſumit, prout à Romanæ Curiæ Iudicibus, *Buratt. deciſ 462. num. 1.*

41 Non habet † A. C. iuriſdictionem in Beneficialibus, *Lan-*
cell. de attent. cap. 4. in præfat. num. 323. & ſeqq. Bellam. de-
ciſ. 210. Achill. deciſ. 24. de appell. Rot. apud Marcheſ de
commiſſ. appellat. ab obligat. Camer. part. 1. deciſ. 1. fol. 721. &
de commiſſ. appellat. in poſſeſſ. Saluſt. diſt. part. 1. deciſ. 11 nu.
1. fol. 953. ſecundum nou. impreſſ. nec in petitorio, nec in
42 poſſeſſorio, adeò vt † non poſſit in dd. cauſis Beneficiali-
bus concedere mandatum de manutenendo, *Caualer. de-*
43 *ciſ. 32 num. 1. & deciſ. 224. per tot.* nec eius † Iuriſdictio po-
teſt in hoc prorogari de conſenſu Partium, *l. priuatorum,*
C. de iuriſdict. omn. Iud. Rot. in Caſertana Beneficij 5. Maij
1595. coram bo. me. Card. Blanchetto, Greg. deciſ. 118 num. 4.
& ibi latè Beltramin. num. 7.

44 Primò tamen hoc † non procedit in cauſis beneficialibus Curialium, in quibus A. C. eſt Iudex vigore Eugenianæ, quæ Curiales tuetur, *Rot. deciſ. 149 num 1. & ſeqq. lib. 2. par. 3. diuerſ.*

45 Sed hæc † eſt deciſio bo. me. Fabij, quæ emanauit ante annum 1560. Hodie verò ex diſpoſitione Sacri Tridentini Concilij, *ſeſs. 24 c. 11. de reform. emanata ſub Pio IV. de anno 1563. menſe Nouembris*, Eugeniana, quo ad beneficia Eccleſiaſtica Curialium, his minime ſuffragatur, ſed Curiales ratione dd. Beneficiorum Ordinarijs locorum ſubiecti remanent, non obſtantibus quibuſcumque inhibitionibus.

46 Secundò non procedit, † quando non agitur de titulo, aut poſſeſſione Beneficij, ſed ſuper validitate vnionis, quia tunc cauſa non eſt beneficialis, *Capuraq deciſ 99 part. 1. Rot. apud Marcheſ d dec. 11. n. 1. quæ eſt dec Coccin 169 n. 1.*

47 Tertiò non procedit, † ſi in actis adſit commiſſio *Achill. d deciſ 24. de appell. Rot. apud Marcheſan. d. dec. 11. n. 1.*

48 Quartò non procedit † in executione litterarum Apo-
ſtolicarum; nam A. C. vigore eius ordinariarum Faculta-
tum poteſt ad illarum executionem procedere. *Greg. XIV.*
in dicta conſt. Ad generis, Paul. V. d conſt. 28. Eximia, etiam
49 ſi datus † eſſet alius certus Executor in litteris; nam tunc
A. C. vigore nouarum Facultatum, & Conſtitutionum cu-
mulatiuè cum illo procedit, *Paul. V d. conſt. 28. Eximia,*
Cherub. in comp Bull. tom. 1. ſuper conſt. 1. Vrban. 5. ſcol. 1.
Coccin deciſ. 169 nu. 5.

50 Signanter autem † hodie poteſt, vt ſupra, cumulatiuè procedere, etiam ſi alius in litteris certus Executor datus ſit, & ipſe A. C. non ſit in illis nominatus ex nouis facultatibus, & conſtitutionibus Sanctiſſimi D. N. *Ferentill. ad Buratt. deciſ 909. num 6. vbi quod ita etiam reſcripſit Signatura in vna Barchinonen. Beneficij.* Nec obſtat, quod dictæ nouæ Conſtitutiones, & Facultates dicant, quod non intelligunt derogare reformationi Pij IV. Pij V. & Pauli V. Quia hoc intelligitur præterquam quoad expreſſa. *Iaſ. in l. doli clauſula 119. n 2. de verb. obl. Coccin. d. deciſ. 169 n. 6.*

51 Vbi autem † A. C. procedit, vti Executor generalis, non poteſt virtute eius ordinariarum Facultatum vocare Poſſeſſorem beneficij vltra duas dietas. *Marcheſ. de commiſs. ab exec. Breu. par. 1. c. 1. nu. 91. fol. 323. & d. deciſ. 1. num. 2. fol 701. ſecundum nou. impreſſ. Burat. deciſ. 250. nu. 2.*

52 Niſi † in litteris exequendis fuiſſet aliter ordinatum
cum derogatione conſtitutionis Bonifacij Octaui de vna,
& Concilij generalis de duabus dietis, quo caſu forma lit-
terarum exequendarum erit omninò ſeruanda, vt quis
non euocetur extra propriam diœceſim vltra numerum
53 dietarum in eis expreſſarum, vel niſi ageretur † de exe-
quendis litteris penſionum, quarum ſolutio in Romana
54 Curia eſſet deſtinata, vel niſi † A. C. nominatim in litteris
fuiſſet præſcriptus executor; nam in his caſibus poteſt ad
ſe vndecumque, & quocumque euocare. *Pius V. d. conſt.*
117. Inter illa §. litteras, Paul. V. d conſt. 71 Vniuerſi agri, §.
55 *litteras, Buratt. d. deciſ. 250. num. 5* vel niſi † Partes expreſ-
sè conſentirent. *Buratt. d. dec. 250. num. 5* vel denique niſi
56 † cauſa eſſet commiſſa in Curia; nam tunc non eſſet ne-
ceſſaria derogatio, *cap ſtatutum. §. in illo, de reſcript. in 6.*
Buratt. d. deciſ. 250. num. 7.

57 Tandem A. C. † non poteſt inſtituere Præſentatum ad beneficium iuriſpatronatus, quia eius Facultates ad hoc

non ſe

Digitized by Google

non ſe extendunt, vt fuit dictum *in Alarina Cappellania Veneris 27. Iunij 1588 coram bo. me. Bubalo.*

B Iudicium † aut eſt Executiuum, aut Summarium, aut
58 Ordinarium, *Marant de ord. iud p. 4. diſt. 9. n. 1. & n. 59. & diſt. 10. n. 7. Luc. Pet in Prax. lib. 2. cap. 1. & ſeqq & lib. 3. c. 1. & ſeqq. & lib. 4. cap. 1. & ſeqq. Caſtren. conſ. 318. Conſiderandum, n. 1. verſ. ſi verò per Statuta, lib. 1.*

59 Executiuè † primò proceditur virtute Obligationis Cameralis, *Luc. Pet. in Prax. lib. 3 cap. 4. nu. 1. Cavaler. deciſ. 312. num. 1.* ſiue quis ſe obligauerit in forma Cameræ Apoſtolicæ, ſiue Regiæ, ſiue Ducalis, *Zacch. ad Galleſ. de oblig. Camer. q. 2. num. 27. Rot. poſt eundem Zacch. de oblig. Cam. deciſ. 67. num. 2.*

Nec aduerſatur *deciſio Rotæ in cauſa Lucana dotis 16. Ianuarij 1629. coram bo. me. Card. Virili, de qua infra ſub lit.*
60 *F.* quia ibi Debitor † non ſe obligauerat cum aliqua clauſula, cuius vigore poſſet executiuè procedi, & ſic non conſenſerat aliquo modo in mandatum, ſeù viam executiuam, pro vt ſe obligauerat, & conſenſerat debitor in caſu *d. deciſionis 67. num. 2. poſt Zacch de oblig Camer.*

61 Secundò executiuè † proceditur virtute obligationis in forma iuris Guarantigiæ, *Zacchias ad Galleſ. d. q 2. n. 7. & ſeqq Luc. Pet. in prax. lib. 3. c 1. nu. 2. Saluſt. Tiber. in prax. lib. 1. c. 39. num. 1. & ſeqq. Theſaur. deciſ. 26. num 12 Rot. in Lucana dotis 19. Ianuarij 1629. coram bon. me. Card. Virili.*

62 Tertiò etiam coram A.C. † vigore illius ordinariarum Facultatum executiuè proceditur virtute obligationum in forma Ripæ, Ripettæ (quæ in effectu ſunt obligationes Camerales, additis quibuſdam ſtrictioribus conuentionibus circa mercaturam, de qua in eis agitur) & virtute aliarum, in quibus Debitores conſentiunt in mandatum executiuum vnica, vel ſine citatione, & quarum obligationum, ſeu conſenſuum vigore in alijs Tribunalibus executiuè per relaxationem mandatorum proceditur, *Gregor. XIV. in d. conſ. Ad generis. § ita vt tu, impreſſ. poſt prax. Saluſt. Tiberij Paul V. conſt. 28. Eximia.*

63 Quartò proceditur executiuè † vigore conuentionis, quæ fieri poteſt inter Partes, quod in aliqua obligatione procedatur executiuè, etiamſi in forma Cameræ, aut in alijs formis executiuis, vt ſupra, ſe non obligent, nam facta huiuſmodi conuentione, competit via executiua, *Buratt. deciſ. 302. num. 1. & deciſ. 537. num 1. & num. 6. in fin. Duran. deciſ. 37. num. 6.*

64 Quintò proceditur executiuè † coram A.C. quoad alios quomodolibet obligatos, vbi non agitur de maiori ſumma viginti ſcutorum monetæ, *Greg. XIV. in d. conſt. Ad generis, §. eiſdem, Paul. V. in dict. conſt. 28. Eximia,* vt praxis obſeruat.

65 Sextò executiuè † proceditur, pro, inter, & contra Notarios A. C. occaſione negociorum ad Officium ſpectan-
66 tium, nec non etiam pro † & inter mercatores Romanæ Curiæ occaſione mercium, *Rot. dec. 446 nu. 1. pa 2 recent.*

67 Nam † quod pro, inter, & contra Notarios occaſione mercedis ſcripturarum procedatur arbitrio Iudicis, & quando tenentur aliquid acceptum reſtituere, procedatur executiuè, & manu regia, eſt diſpoſitum *in Reform fel. me Paul. V ſub tit. de Not. Tribun. Vrbis, §. orta inter, & §. quandocumque, quæ eſt eius conſtit. 71. Vniuerſi agri.*

68 Quod verò † A. C. in cauſis pro, inter, & contra Notarios eius Tribunalis, & mercatores, vt ſupra, poſſit procedere ſummariè, &c. ſine figura Iudicij, ſola facti veritate inſpecta, & manu regia, abſque obſeruatione terminorum eſt diſpoſitum in eius Facultatibus, *Greg. XIV. in dict. conſt. Ad generis, § eas videlicet, impreſſ. poſt prax. Saluſt. Tiber. Paul V. d. conſt. 28. Eximia, §. eas videlicet,* quæ verba
69 † importare viam executiuam dixit, *Rot. d. dec. 446 nu. 1. par 2. recent.* & ita obſeruat praxis optima legum interpres, adeò quod Signatura in his caſibus ſoleat reſcribere cum clauſula *ſine præiudicio,* pro vt quando actum fuit vigore obligationis Cameralis.

70 Septimò etiam proceditur executiuè † vigore litterarum Cambij, & Cedularum depoſiti, quæ vbique locorum in foro mercatorum, & in A.C. Tribunali paratam habent executionem inter, & contra Mercatores, *Saluſt. Tiber. in prax lib. 2. c. 21. nu. 2. & ſeq. Seraph. deciſ. 562. nu. 2.*

71 Octauo proceditur executiuè † vigore Inſtrumenti depoſiti veri, & realis, quia depoſitum habet de iure executionem paratam, *l. pen. vbi Bart. & DD. C. depoſ. Matteſil. ſing. 5. Ant. Canar. de execut. Inſtrum. q 7. n. 17 Roland. conſ.*
72 *17. nu. 1. & ſeq. lib. 1. vbi de communi,* & quod contra † Depoſitarium poſſit executiuè procedi, prout contra Sequeſtratarium tradit *Cavaler. deciſ 29 num 1 cum alijs cumulatis per Ferentill. ad Burat. dec 516. nu 2. & ſeqq.*

73 Nonò poteſt procedi executiuè † pro repetitione indebiti vigore obligationis Cameralis ſoluti, *Buratt. deciſ. 277. num 2. & ſeq.*

74 Decimò pro mercede † competit indiſtinctè via executiua, *Duran. deciſ. 216. nu. 9* ſed in A. C. Tribunali in mul-
75 tis † caſibus pro mercede agitur ſummariè, via tamen monitorij, & ita obſeruatur in dies.

76 Vndecimò pro alimentis † futuris competit via executiua, vt poſt *Guid. de Suza. ac alios* tradit *Sal. Tib. lib. 4. fol. 48. verſ. & licet,* & ita obſeruat praxis.

77 Duodecimò proceditur † executiuè de iure communi, vigore inſtrumenti dotalis, quando conſtat de paupertate mulieris, itaut non poſſit aliundè ſe alere, aliàs ſecus, *Rot. in dicta Lucana dotis 19. Ianuarij 1629 coram bon. memor. Card. Virili.*

78 Decimotertiò in Vrbe, & illius diſtrictu † pro dote contra quoſcumque quomodolibet obligatos, & eorum hæredes competit via executiua, prout etiam contra Tertios poſſeſſores bonorum, etiam non excuſſo principali, licet dicti Tertij non habeant cauſam ab obligatis, dummodo bona prædicta per obligantem tempore obligationis, aut poſt, poſſeſſa fuiſſe, probentur, *Statut. Vrb. lib. 1. c. 85. & ibi Fenzon. nu. 11. Pet. in prax. lib. 3. c. 5. n. 12.*

79 Decimoquartò pro legato † in Tribunali A. C. obſeruatur de ſtylo opinio *Angeli,* vt competat via executiua, & eſt opinio communis, vt teſtantur relati *à Sal. Tib. lib 2. c 6. nu 4 Ferentill ad Buratt deciſ* 208. n 12. quam opinionem ſeruat etiam Signatura, reſcribendo hoc caſu in cauſis huius Tribunalis cum clauſula *ſine præiudicio, &c.*

80 Sed Rota † ſequitur opinionem negatiuam, *Buratt. deciſ. 208. n. 3.* & idem obſeruat de ſtylo etiam in cauſis commiſſis cum facultatibus A.C. *Rot. deciſ. 168. n. 8. & dec. 241. num. 34 & ſeq part. 7. recent. cum alijs relatis per Ferentill. ad Buratt. d. deciſ. 208. num. 12.*

81 Decimoquintò quando debitor non eſt ſoluendo, † poteſt agi executiuè contra debitorem debitoris obligati in forma Cameræ, ad fauorem illius, nam in caſu inopiæ, & neceſſitatis huiuſmodi tranſeunt in creditorem ea, quæ ſunt à debitore inſeparabilia, & quæ aliàs non tranſirent, *Buratt. deciſ. 937. num. 4. & ſeq* quem ſequitur *Rot. deciſ. 229. nu 15. par. 5. recent.*

82 Decimoſexto proceditur executiuè † de iure communi virtute confeſſionis iudicialis, præſente Iudice emanatæ, quæ confeſſio habet vim ſententiæ, & rei iudicatæ, *Galeſ. de oblig. Camer. d. q 2. n. 2. & ibi Zacch. n. 29. Roderic Suar. in l. poſt rem iudicatam in 3. not. n 1. & ſeq ff de re iud.*

83 Sed hoc procedit † ſi confeſſio emanauit ſimpliciter ad petitionem partis, ſecus ſi præcedente libello, & litis conteſtatione, quia Iudicium tunc eſt effectum ordinarium, *Suar. vbi ſupra nu. 2. Amat Rodriq. de exec. ſent art. 2. tit. de confeſſ. num 25. verſ. ſed hoc tamen.*

84 Hanc iudicialem confeſſionem † eſſe confeſſionatum inſtrumentum illud, de quo DD. loquuntur, & non differre ab obligatione, quæ fit apud acta, tradit *Theſaur. dict. deciſ. 26. num. 13.* vbi etiam conſtituit differentiam inter Inſtrumentum Guarantigiatum, & Confeſſionatum, quod ſcilicet in Confeſſionato requiratur confeſſio, & ſucceſſiuè præceptum Iudicis de ſoluendo; in Guarantigiato verò ſolum præceptum Iudicis, vel Notarij, etiamſi non ſit Iudex.

85 Cæterum † Inſtrumentum Guarantigiatum etiam confeſſionem in ſe continere, & hanc eſſe eiuſdem efficaciæ, ac ſi eſſet facta in iudicio, tradunt *Bart. in l. error, num. 11. C. de iur. & fac ignor. & alij quos ſequitur Iaſ. in d. l. error num. 26. Sur. in d. l. poſt rem iudicatam in 3 not nu. 12.*

86 Et quod Guarantigia ſit † præceptum in ipſum confeſſum de obſeruando promiſſa, factum per Notarium effectum Iudicem Cartularium, ſeu Ordinarium, qui habet iuriſdictionem voluntariam, tradit *Barz. de Guarantig q. 1. Cin. & alij, quos refert, & ſequitur Sal Tib. in prax. lib 1. c. 39. n. 2. Alex. in l. aut Prætor, § 1. nu. 8. ff. de re iud. Socc. Sen. conſ. 79.*

Digitized by Google

87 *conſ.79 num.49. lib.4.* quia † Guarantigia fundatur ſuper
confeſſione,ſine qua Guarantigia non datur, *Soccin. Sen.
d conſ.79 nu.49.& n 50.& ſeq* Vnde inſtrumentum Gua-
88 rantigiatum poteſt † etiam dici Confeſſionatum , & ideò
vnum alteri comparat *Bart.in l.2.num.5.C.de ſent quæ ſine
cert.quant.Barz.de Guarantig.d.q.1.Galleſ de oblig. cam.q.
2.num.13.& ſeq. Suar. in d l. poſt rem iudicatam,in 3. not.
nu.12 ff.de re iud* dum loquitur de inſtrumento Guaranti-
giato,ſeu Confeſſionato.
89 Et licet † inſtrumentum , in quo mediante confeſſione
facta in iudicio adeſt præceptum Iudicis Ordinarij, con-
tentioſam iuriſdictionem habentis , dicatur propriè in-
ſtrumentum Confeſſionatum , ad differentiam Guaranti-
giati , & habeat executionem paratam , tamen ſunt eiuſ-
dem efficaciæ,cum pro vtroque competat via executiua,
Bald.in l.etiam,in pr.C.de execut.rei iud cum alijs prælleg.
Nec *Alex.in d.l.ait prætor,§ 1.nu.8 ff. de re iud & Socc.*
90 *Sen.d.conſ.79 nu.49.* dicunt,quod Notarius qui † non ſit
Iudex Cartularius , ſeu Ordinarius , poſſit præcipere per
Guarantigiam , ſed potius innuunt contrarium , & quod
Notarius, qui non eſt Iudex, vt ſupra, non poſſit facere
huiuſmodi præceptum in confeſſum,ſed ſolum ſcribere fa-
ctum,de quo rogatur,clarè dixit *Barz.de Guarantig.d.q.1.*
91 Et quod † Notarij, qui communi iure ſunt Iudices , vt
ſupra,habeant iuriſdictionem voluntariam tradit *Innoc.in
cap.cum à nobis,de teſt.Caſtr.conſ.260.n.4.lib.1.* & quod ob
92 id poſſint præcipere † confitenti, vt eorum præceptum
habeat executionem paratam , ſicut verum præceptum
Iudicis,de quo in *l.ſi debitor,ff de Iud* tradit *Iaſ.in dict.l.er
ror,num.26 C. de iur.& fact. ignor.* vbi etiam quod partes
93 † poſſunt eorum iuriſdictionem prorogare, quod facere
non poſſent,niſi illi eſſent Iudices Cartularij,per *l.priuato-
rum,C de iur.omn.iud.*
94 Vnde † non videtur ſubſiſtere,quod Notarius, qui non
ſit Iudex , poſſit præcipere per Guarantigiam , ex quo ,
dum dicunt DD. Notarium poſſe facere huiuſmodi præ-
ceptum, vel dicunt eum ad hoc debere iam eſſe effectum
Iudicem,vel hoc ſupponunt, vt ex præallegatis patet.
Decimoſeptimò: Igitur ex præmiſſis colligitur, quod
95 inſtrumentum Guarantigiatum † vt ſupra, & multo ma-
gis Confeſſionatum , habet paratam executionem , & il-
lius virtute poteſt executiuè procedi *ex præallegatis*.
96 Decimoctauò etiam procedi poteſt † executiuè vigore
inſtrumenti , in quo obligatio Cameralis , vel alia ſimilis
habetur pro appoſita , ac ſi illa obligatio realiter fuiſſet
in eo appoſita,*Sal.Tiber.in prax.lib.1.c.40.nu.1.& ſeq.*
97 Nam ſi in inſtrumento † in Tribunali A.C. vel Cameræ
Apoſtolicæ rogato fuerit omiſſa forma , ſub qua debitor
ſe obligauit,tunc ſi Notarius eſt mortuus,vel abſens,obli-
gatio Cameralis habetur pro appoſita , aliàs ſtatur eius
declarationi,*Sal Tiber.d l 1.cap 40.per tot.*
98 Et ſtante ſtylo † Notariorum apponendi in inſtrumen-
tis Guarantigiam, eam omiſſam haberi pro appoſita,
tradit *Gonzal. de Pax.in prax.tom 1 p 4.c.1 nu.10 pag.90*
99 Et ſi Notarij viuunt, ſtetur † eorum declarationi , aliàs
eorum vltimus ſtylus, vel ſtylus magis communis in illa
materia , ſi de vltimo ſtylo non conſtat, attenditur , *Sal.
Tiber.d.l.1.cap.40.num 1.& ſeqq.*
100 Inſtrumentum † publicum autem regulariter non ha-
bet paratam executionem, *Anton. Canar. de exec. inſtr.q.
7.num.17.Roderic.Suar in d. l. poſt rem iudicatam,poſt not.
15.in declar leg.Regiæ num 6.ff.de re iud. Luc. Pet.in prax.
lib.3 cap 1.num.1.Theſaur.d.deciſ.26 num 1.& ſeq Duran.
deciſ.37 num 6. Rot in d. Lucana dotis 19.Ianuarij 1629.co
ram bon.mem Cardin.Virili.*
101 Prouti nec etiam regulariter vigore inſtrumenti iurati
poteſt executiuè procedi,*Zacch.ad Galleſ.de oblig.Camer.
q.2.num.18.& ſeqq.Rot.poſt Zacch.vbi ſup.deciſ.57. num.8.
cum alijs præalleg.*
102 Sed hoc non procedit in iuramento† tendente ad litis
deciſionem,*Roderic.Suar. in d. l. poſt rem iudicatam, in 2.
not.num. 1. Zacch. ad Galleſ. d.q.2.num. 29.* quo caſu nec
103 etiam à decreto† illius vigore facto daretur appellatio,
Sal.Tib.in prax.lib.2.cap.39.num.2.
C Obligatio † in forma Cameræ fuit incerto authore , &
104 diuturno vſu Romanæ Curiæ inuenta, *Galleſ. de oblig.
105 Cam. in prohem. num.1.* ratio autem illius † inuentionis
fuit, vt pro debitis Cameralibus parata eſſet executio
omnis generis,ſine diſpendio citandi Debitores in parti-
bus, & ſine mora faciendi proceſſum ordinarium , *Galleſ.
de oblig.Camer.q.2.nu.1.& ibi Zacch. num. 1.* vnde obliga-
tio huiuſmodi nomen Cameralis, ſeu in forma Cameræ
ſortita eſt,*Galleſ.d.q.2.n.2.*quia habuit ortum ab ipſa Ca-
mera,*Veſtr.in prax.lib.2.c.4.n.2.Zacch.ad Galleſ.d.q.2.n.2.*
106 Proinde † obligatus in forma Cameræ ad ſimplex ver-
bum tenetur ſoluere,*Gratian.diſcept. 87. num.25. verſ. ad
vltimum, Maur.de fideiuſſ.par.2.princ.ſect.6.tit.de priuil.
fideiuſſ.cap.3.num.46.*
107 Nam per obligationem† Cameralem renunciatur be-
neficio diuiſionis,& omni legum auxilio,*Sal. Tib. in for-
mul.inſtrum.lib.1.cap.17 num. 4. & ſeq. verſ. ſed prædicta,
Zacch.ad Galleſ.de oblig.Camer.q.17.nu.25. Put. dec.456.
num.3.par.2.in correct.Rot.poſt Zacch.de oblig. Camer. de-
ciſ.23.num.8.& deciſ.143.num.3.& ſeq.*Necnon rei non ſic
geſtæ,ſimulationis, & omnibus exceptionibus, *Zacch. ad
Galleſ.q 17.num.94.*
D Differt Guarantigia † ab obligatione Camerali , quia
108 Guarantigia ab initio retinet confeſſionis , & iudicialis
præcepti efficaciam,obligatio verò Cameralis,niſi habeat
in ſe mandati executiui , vel cenſurarum ſuſceptionem ,
non habet in ſe iudicialem confeſſionem,nec Iudicis præ-
ceptum , niſi inſtrumento producto fiat in iudicio confeſ-
ſio ſolita, & illa præcedente Iudicis præceptum,*Galleſ.de
oblig.Cam.d.q.2.num.13.*quem ibi ſequitur,*Zacch. nu.30.
Theſaur. d.deciſ.26.num.12.in fin.*
109 Dicitur† autem Guarantigia à verbo Guarentare,ſeu
Guarentizare , quod relatum ad inſtrumentum ſignificat
illud perpetuæ firmitatis robore confirmare, & munire,
vt latè per *Iaſ.in d.l.error,num.25.C.de iur.& fact.ignor.&
Theſaur.d.deciſ.26.num.14.*
F Illa verba , quod A. C. poſſit executiuè procedere † in
110 omnibus obligationibus, & conſenſibus,quorum vigo-
re in alijs Tribunalibus executiuè per relaxationem man-
datorum proceditur,debent intelligi de alijs Tribunalibus
Vrbis,de quibus facultates loquuntur, vt verba indicant,
non autem de alijs extra Vrbem, *Rot. in dict Lucana dotis
19.Ianu.1629.coram bon.mem.Card.Virili,*in qua fuit ideò
111 dictum A.C. † non potuiſſe executiuè procedere vigore
inſtrumenti, in quo non aderat obligatio Cameralis , nec
Guarantigia,nec alia ſimilis obligatio, aut clauſula,cuius
vigore poſſet executiuè agi, licet vigore ſtatuti Lucani
in cauſa dotis executiuè procedi potuiſſet in Ciuitate
Lucana.
In illis verò caſibus,in quibus alij Romanæ Curiæ Iudi-
112 ces executiuè † procedere poſſunt per relaxationem
mandatorum,vtique A. C. executiuè procedit, quia eius
facultates non ſunt reſtrictæ ob obligationem Camera-
lem,aut in forma Iuris Guarantigiæ,Ripæ,Ripettæ, ſed in
*§.ita vt in,*vlterius progrediuntur ibi,*ac etiam in alijs obli-
gationibus,in quibus in alijs Tribunalibus executiuè procedi-
tur,Buratt.deciſ.537.num.6.*
113 Et ob id † cauſas obligationum in forma Cameræ,
Guarantigiæ, & aliarum executiuarum in dd. facultatibus
expreſſarum, A.C. reaſſumit ab alijs Tribunalibus Vrbis,
non autem ab alijs Tribunalibus extra Vrbem, quia quo-
ad Iudices de partibus ipſe non eſt in dd. cauſis executiuis
Iudex ſolus,& priuatiuè, *Buratt. deciſ. 462. num. 1. & de-
ciſ.537.num.1.& ſeq.*
114 Et licet in † dd. facultatibus dicatur,quòd poſſit inhi-
bere quibuſcumque Iudicibus etiam Romanæ Curiæ , nè
in illis ſe ingerant, tamen notoria, & immemorabilis ob-
ſeruantia,quæ eſt rerum magiſtra, & optima interpres,*l.ſi
de interpretatione ff.de leg.*docuit clarè dd. verba non com-
prehendere Iudices de partibus , à quibus dd. cauſæ nun-
quam reaſſumuntur, *Buratt. deciſ.460. num.1. verſ.& om-
nem difficultatem* .
115 Sed nihilominus poteſt actor, † qui via executiua
egit contra debitorem in forma Cameræ obligatum, va-
riare,& aliam viam executiuam intentare, *Caputaq. deciſ.
50.num.5.par.1.Rot.deciſ.122.num. 26.par.6. recent.* etiam
ſi primò egerit in partibus ; nam poteſt , omiſſo illo iudi-
cio, agere coram A. C. in Curia, vt paſſim ſeruat praxis;
quinimò poteſt quis,omiſſa via ſubhaſtationis bonorum,
116 † procedere ad capturam perſonæ,etiam ſi habeat bona
debito-

Digitized by Google

debitoris ſequeſtrata ; quia per hoc non eſt ſibi ſatisfa-
ctum, Rot. d. deciſ 122. num. 17 & ſeqq. Vbi quod id præſer-
tim procedit, ſtante obligatione Camerali, ex tritiſſimo,
& vſitato ſtylo, & non ſolum poteſt aliam viam executi-
uam intentare coram eodem, ſed etiam coram alio diuer-
ſo Iudice competente, Galleſ. de oblig. Camer. q. 11. nu. 2. &
ſeq. & alij, quos refert, & ſequitur, Caualli comm. contra
commun. part. 3. q. 815. nu. 24. & ſeqq. Vbi quod hoc eſt pe-
117 culiare † in via executiua, in qua non habet locum re-
gula, l. vbi captum, ff. de iudic. nec exceptio litis pendentiæ
coram alio Iudice, ſecus ſi fuiſſet actum via ordinaria,
nam tunc actor variare non poſſet, Contard. in l. vnica in
decimaquarta limit. num. 5. Cod. ſi de moment. poſſ. agat. cum
alijs cumulatis per Zacch. ad Galleſ. d. q. 11. num. 9. Rot. de-
ciſ. 161. num. 9. part. 6. recent. Buratt. deciſ. 561. num. 5. tunc
118 enim † videtur viæ executiuæ renunciaſſe, Buratt. deciſ.
208. num. 2. vbi alias deciſiones cumulat.
119 Sed hoc primò non procedit † ſi reus fuiſſet contu-
max, nam tunc etiam qui egit via ordinaria, poteſt varia-
re, Galleſ. d. q. 11. num. 7. & ibi Zacch. num. 10 Gutier. pract.
quæſt. lib. 3. c. 39. n. 6. & n. 8. Scacc. de appell. lib. 3. cap. 2. q. 17.
lim. 9. n. 47. & Galleſ. vbi ſupra q. 11. nu. 7. refert, & ſequitur
Rot. poſt eundem Zacch. de oblig. camer. deciſ. 56. n. 8. & ſeqq.
120 Secundò non procedit, quando actor † renunciaſſet
viæ ordinariæ intentatæ, nam tunc refectis expenſis, po-
teſt conuolare ad viam executiuam, Gutier. d. lib. 3. c. 39. nu.
7. Ceuall. comm. contra commun. par. 3. q. 815. nu. 22. & ſeq.
vbi dicit, quòd hæc opinio, quod refectis expenſis poſſit
ille, qui egit via ordinaria, redire ad executiuam, eſt veriſ-
ſima, & ſemper obſeruatur in practica, & nu. 30. vbi quod
refectis expenſis parti nihil deperit, & Ceuallum refert, &
ſequitur Zacch. ad Galleſ. d. q. 11. num 11. & quod quando
quis renunciat viæ ordinariæ intentatæ, poſſit redire ad
viam executiuam, tenuit etiam Rot. poſt Zacch. vbi ſupra
deciſ. 68. num. 2. & poſt Cenc. de cenſ. deciſ. 260. n. 2. Ferentill.
ad Buratt. deciſ. 208. num. 10.
121 Tertiò non procedit, quando ille, † qui egit via ordi-
naria, proteſtatus fuit ſibi nihilominus reſeruatam eſ-
ſe viam executiuam, & ſic facultatem agendi executiuè
ſibi reſeruauit expreſsè, Gutier. d. lib. 3. q. 39. nu 6 verſ. 2. li-
mitatur, Scacc. de appell. d. lib. 3. c. 2. q. 17. lim. 9. n. 48. & ſeqq.
vbi quod idem habet locum, ſi in inſtrumento adeſt pa-
ctum, quod creditor poſſit variare de vna via ad aliam.
122 Quartò † non procedit, quando Iudex ſine conſenſu
partis, ſeu actoris cœpiſſet procedere ordinariè (ſi caſus
dari poteſt) Zacch ad Galleſ. d. q. 11. n. 12. Gut. d. q 39. n. 20.
123 Quintò † non procedit, quando ageretur hypotheca-
ria contra tertium poſſeſſorem, nam poſſet agi contra
principalem debitorem executiuè, Gutier. dict. lib. 3. quæſt.
39. num. 11. & ſeq.
124 Sextò † non procedit, quando via ordinaria eſt præ-
ambula ad executiuam, prout ſi antequam petatur execu-
tio, ſit neceſſe probare implementum conditionis, vel
liquidationem Inſtrumenti conditionalis, vel illiquidi eſſe
factam. Gutier. pract. quæſt. lib. 3. d. q. 39. num. 11. & ſeqq.
Sicut autem regulariter non licet variare de iudicio
125 ordinario ad executiuum, ita nec de iudicio † ſummario
ad executiuum, quia iudicia poſſeſſoria ſummaria ſunt
ordinaria, Rot. deciſ. 161. nu. 10 & ſeq. par. 6. recent.
Sed hoc locum habet, quando quis vellet procedere ad
ſubhaſtationem rei ceptæ cauſa pignoris, nam hoc ſine li-
centia Principis fieri non poteſt, Rot. d. deciſ. 161. num. 10.
126 & ſeqq. ſecus ſi quis vellet, † non recedendo à primo iu-
dicio ſummario iam cœpto intentare aliud iudicium exe-
cutiuum vigore obligationis Cameralis compatibile,
non contrarium, non contra Tertium, ſed contra princi-
palem, vel eius hæredem, Rot. d. deciſ. 161. n. 18. & ſeqq. par.
6. recent. & in Romana dotis 4. Iulij 1635. coram bon. me. Pi-
rouano Decano, in qua d. deciſ. 161. comprobatur.
127 Cæterum habens † plures in forma Cameræ obli-
gatos, omiſſo iudicio cœpto, & executione facta contra
vnum ex coobligatis, ſine aliqua difficultate variando po-
terit alios coobligatos conuenire, Seraph. dec. 1107. nu. 3.
quem ſequitur Zacch. ad Galleſ. d. q. 11. num. 12. & licita eſt
etiam variatio de principali ad fideiuſſorem, de vna re ad
aliam, de perſona ad rem, etiam lite pendente, vel etiam ſi
vno modo ſit cœpta executio, Rot. d. deciſ. 161. n. 4. & ſeqq.
vbi huius rei ratio redditur, par. 6. recent. & in d. Rom. dotis
4. Iulij 1635. coram bo. me. Pirouano Decano, & ob id omiſ-
ſa via ſubhaſtationis, procedi poteſt ad capturam perſo-
næ, Rot. d. deciſ. 122. num. 16. & ſeq par. 6. recent.
128 An autem † quando actum fuit in partibus vigore
obligationis Cameralis, & deinde omiſſo illo iudicio, vi-
gore eiuſdem obligationis, agitur in Curia coram A. C.
ſint reficiendæ expenſæ in primo iudicio in partibus fa-
ctæ. Alij aſſerunt, ſe vidiſſe practicari non admitti huiuſ-
modi variationem, niſi refectis expenſis, parte videlicet
opponente, & ob id opus eſſe depoſito iulij vnius pro ex-
penſis liquidis cum obligatione reficiendi reſiduum, ſi
adeſſet, facta liquidatione, iuxta opinionem Ang. in leg. 4.
§. aut prætor, ff. de re iud.
129 Nec deſunt † qui in cauſis executiuè in partibus cœ-
ptis vigore obligationis Cameralis, rurſus variando, eiuſ-
dem obligationis virtute, egerint coram A. C. & obtinue-
rint, ac viderint practicari in contrarium, videlicet proce-
di ad vlteriora abſque alia expenſarum refectione, quod
videtur magis conuenire ſuperius allegatis, & priuilegio
variandi virtute obligationis Cameralis competenti.
130 Nam ſi in Curia admittitur † in executiuis variatio,
vt ſuperius dictum fuit, abſque alia expenſarum refectio-
ne, videtur eodem modo admittenda, quando omiſſo iu-
dicio executiuo in partibus cœpto, aliud ſimile de nouo
coram A. C. inchoatur, ex rationis identitate, & alijs præ-
allegatis, quicquid ſit, quando prius actum fuit via or-
dinaria.
G Citatio † non debet fieri in domo, ſed ante domum,
131 Gloſſ. in Clem. cauſam, in ver. in domo. & ibi Anchar. nu.
11. verſ. vndecimo nota, de elect. Scacc. de appell. q. 12. cap. 2.
lib. 3 num. 13. verſ. aduerte hic obiter.
Proinde citationes affigi ſolent ad valuas domus ſolitæ
132 habitationis citandi. & A. C. † habet facultatem hanc
citandi obligatos in forma Cameræ, & Guarantigiæ, &
ſub alijs formis, & clauſulis executiuis, necnon alios aliter
obligatos, vbi non agitur de maiori ſumma viginti duca-
torum, Greg. XIII conſt. 55. Ad generis. §. eiſdemque ſec. an.
impreſ. Gregor. XIV. in eius conſtit. Ad generis. §. eiſdemque
Paul. V. conſt. 28. eximiæ, §. eas videlicet, verſ. etiam per affi-
xionem.
Et de iure quando non eſt neceſſaria citatio perſonalis,
133 † prout cum prima citatio fuit perſonaliter executa, vel
cum citandus non permittit ſe perſonaliter citari, debet
citatio vel relinqui domi ſolitæ habitationis citandi, leg.
ſcire oportet, §. qui autem, ff. de excuſ. tut. Rot. deciſ. 130. num.
27. par. 6. recent cum alijs infra allegatis ſub c. 2. lit. C. & c.
4. lit. E. verſ. ſed ſi cauſa; vel ad valuas, ſeu Ianuam domus
ſolitæ habitationis eiuſdem affigi, l. 4 §. Prætor ait. & §. to-
ties. ff. de damn. infect. l. ſed etſi pupillus § de quo palam ff. de
inſtit. act. l. item veniunt, §. præter hæc, ibi denunciatum ff de
pet. hæred. Tiraq. de retrac. lignag. gloſ. 2. §. 9. num. 8. Rot. de-
ciſ. 130. num. 27. par. 6. recent.
134 Cæterum † in Curia, ſi perſona citandi commodè ha-
beri non poſſit, factis diligentijs, proceditur per affixio-
nem ad valuas Curiæ, & in Acie Campi Floræ, necnon
etiam domi dimiſſa copia, iuxta inferius tradita ſub cap.
4. lit. E. verſ. ſed ſi cauſa.
135 Et ſi in domo citandi † nemo adſit, vel qui adſunt, no-
lint aperire, poteſt etiam affigi copia citationis ad ia-
nuam, ſeu valuas domus, adhibito vno teſte, Paul. V. conſt.
71. Vniuerſi agri, §. Curſores, verſ. inſuper.
136 Verum quia † citationes executæ per Curſores, domi
dimiſſa copia, in Tribunali A. C. habent eandem vim,
quam habent citationes per Mandatarios executæ in ma-
137 nibus domeſticorum in Curia Capitolina, ſolent † Cur-
ſores, quando domus ſolitæ habitationis citandi reperi-
tur, ſiue in ea aliquis adſit, ſiue non, ſiue qui adſunt velint
aperire, ſiue non, ſemper per rimulas oſtij domus, citatio-
nes intus domum dimittere, cum hæc citatio ſit maioris
efficaciæ, quàm per affixionem ad valuas domus.
138 Quod ſi domicilium † ſolitæ habitationis citandi non
reperitur, tunc proceditur per affixionem, factiſque dili-
gentijs affigitur citatio ad valuas Curiæ, & in acie Campi
Floræ, iuxta inferius tradita, ſub cap. 4. lit. E. & ſi ſaltem
139 † adſit domicilium olim ſolitæ habitationis citandi, affi-
gitur etiam citatio ad valuas d. domus, adhibito ad hoc
vno te-

Digitized by Google

vno teſte, iuxta *d. conſt. Pauli V. 71. Vniuerſi agri, §. Curſores, verſ. inſuper.*

140 Cum igitur A. C. † habeat facultatem citandi obligatos in forma Cameræ, & in alijs formis executiuis vſque ad quamcumque ſummam, & alios aliter obligatos vſque ad ſummam viginti ducatorum per affixionem ad valuas domus ſolitæ habitationis eorum, multò magis poterit contra eos procedere citando domi dimiſſa copia, cum hoc genus citationis ſit maioris virtutis, *ex præmiſſis.*

141 Verum Curſores, † & Mandatarij Curiæ ſupradictam aduertentiam de exequendo citationem ante domum, etiam inuitis citatis, nimis exactè obſeruant, quia nè dum abſtinent ab ingreſſu domus citandi, ſed vix copiam citationis nunquam legibilem per rimulas oſtij domus de ſero immittunt, & abeunt, & citationem quandoque in oſtio domus vicini relinquunt, vt etiam adnotauit *Scacc. de appell d. q. 12. n. 13. verſ. aduerte hic obiter.*

142 Non ita exactè obſeruant, † quod debent in ſcribendo copiam citationis caracteribus intelligibilibus, vt legi poſſit, vt tenentur, *ex l. ſed etſi pupillus §. de quo palam ff. de inſt. act. & ex Paul. V. conſt. 71. Vniuerſi agri, §. Curſores verò, verſ. præterea,* ſed illam nunquam legibilem domi, vt ſupra immittunt, ac relinquunt, vt pariter adnotauit *Scacc. d. q. 12. n. 13. verſ. aduerto in fin.*

143 Nec omitto, quod Curſores, † & Mandatarij non poſſunt exequi citationes perſonaliter, vel domi dimiſſa copia poſt tertiam horam noctis, per affixionem verò in caſibus permiſſis nonniſi de die, quod in relatione, ſe ſcilicet citationem feciſſe de die per affixionem in tali loco, exprimere tenentur, *Paulus V. d. conſtu. 71. Vniuerſi agri, §. Curſores, verſ. citationes.*

SVMMARIVM.

De Productione, & recognitione Iurium. Cap. II.

1 *Citatio ad dicendum contra Iura non eſt neceſſaria, ſi executio inſtrumenti ſit petenda per acta Notarij de illo rogati, & perſonæ non ſunt mutatæ.*
2 *Secus ſi perſonæ ſunt mutatæ, vel agendum ſit virtute iurium producendorum.*
3 *Citationis ſuperſcriptio quomodo concipiatur, ſi coram A. C. met, vel altero ex Locumtenentibus ſit agendum.*
4 *Inſtrumento rogato extra Tribunal A. C. ſolet ad parcendum ſumptibus, citari pars ad declarandum, an velit ſtare ſimplici copia.*
5 *Citatio ad declarandum, an velit ſtare ſimplici copiæ, ac illius formula, & proceſſus.*
6 *Si pars citata velit parcere ſumptibus, debet proteſtari velle ſtare ſimplici copia.*
7 *Proteſtatio de ſtando ſimplici copiæ, & illius formula.*
8 *Facta per Reum declaratione de ſtando ſimplici copiæ, Actor producens inſtrumentum in publicam formam, expenſas in illo extrahendo factas non recuperet.*
9 *Si Iura ſunt producenda, eſt citanda pars ad dicendum contra Iura.*
10 *Citatio ad dicendum contra iura, & illius formula.*
11 *Productio, ſeu repetitio iurium in termino ad dicendum contra.*
12 *Decretum admiſſionis iurium productorum, ſeu repetitorum.*
13 *Obligatio Cameralis debet extendi, ſi apoca, vel inſtrumentum continens obligationem Cameralem ſit rogatum extra Tribunal A. C. & non fuit conſenſum in mandatum, vnica, &c.*
14 *Citatio ad dicendum contra iura, vnà cum citatione ad videndum extendi formam Cameræ, & illius formula.*
15 *Productio Iurium in cauſis grauioribus ad cautelam ſit per compulſum formiter coram Domino.*
16 *Clauſula, ita quod potiùs pereat actus, &c. eſt ad libitum.*
17 *Productio per compulſum formiter facta coram Domino, & illius formula.*
18 *Proteſtatio Rei in termino citationis ad dicendum contra Iura, & illius formula.*
19 *Decretum admiſſionis Iurium, & extenſionis formæ Cameræ.*
Parte opponente generalia contra, neceſſe eſt iterum citari ad videndum extendi formam Cameræ, & obtinere decretum extendi.
20 *Si Iura producta indigent recognitione, ſit Parti intimatio.*
21 *Intimatio, qualiter fiet recognitio Iurium, & eius formula.*
22 *Teſtes ducuntur ad Officium ad recognoſcenda Iura, hora intimata.*
23 *Si Pars non comparet cum interrogatorijs, & Interprete, expectata hora intimata, & ſequenti pulſata, ſit recognitio Iurium ſine illis, alias ſecus.*
24 *Si Pars non ducit Teſtes hora intimata, tunc hora ſequente pulſata accuſatur eius contumacia*
25 *Proteſtatio ſuper accuſatione contumaciæ, & eius formula.*
26 *Contumacia bis accuſata non poteſt procedi ad Iurium recognitionem, niſi denuo intimato pro die, & hora certis.*
27 *Interpretem adhibere, & Interrogatoria dare, vel non, quis poteſt ad libitum.*
28 *Inductio Interpretis, & eius formula, & Iuramentum, quod dum non eſt in vſu, vt in A. C. Tribunali, omiſſum non vitiat.*
29 *Interpres poteſt accuſare contumaciam Partis non ducentis Teſtes ad Officium, ſicut Procurator cauſæ.*
30 *Interrogatoria, & eorum formula.*
31 *Iurium recognitio cum interrogatorijs in A. C. Tribunali rarò fit.*
32 *Parte opponente nihil fieri, niſi recognitis Iuribus cum Interrogatorijs, non ſufficit recognitio ſine illis.*
33 *Recognitio Iurium, & eius formula.*
34 *Producta ſcriptura manu Aduerſarij ſcripta, ſit contra eum citatio ad recognoſcendum manum ſuam.*
35 *Citatio ad recognoſcendum manum ſuam, & eius formula.*
36 *Si Principalis non eſt in Curia, poteſt citari Procurator ad recognoſcendum manum ſui Principalis.*
37 *Citatio ad recognoſcendum manum ſui Principalis, & eius formula, & proceſſus, & nu. 38.*
38 *Intimatio, qualiter Dominus pronunciauit manum pro recognita, & eius formula.*
39 *Si Pars neget manum cum Iuramento, eſt neceſſaria illius recognitio per Teſtes, alias ſecus.*
40 *Citatio ad declarandum, an velit ſtare ſimplici copiæ; ſit ex vrbanitate.*
41 *Debitor, qui non eſt in mora conſtitutus, non tenetur ad expenſas factas in reaſſumendo Inſtrumento in publicam formam, alias ſecus.*
42 *Debitore in mora conſtituto, citatio ad declarandum ſit ex vrbanitate.*
43 *Citatio debet continere diem certam, aliàs non valet.*
44 *Citatio ſine die ſuſtinetur pro congruo tempore, & num. 52. vbi de magis communi.*
45 *Citatio ſine die ſuſtinetur pro prima die iuridica, & nu. 52.*
46 *Citatio debet continere diem, & horam certam, & quomodo hoc procedat.*
47 *Citatio generalis, & vaga pro ſingulis diebus, & horis ſuſtinetur pro prima, aut ſecunda die, & non vltra, & num. 50.*
48 *Citatio pro prima, & ſequentibus diebus, ſi terminus eſt ſeruatus prima die, ſuſtinetur pro prima die, & aliquando etiam pro ſecunda.*
49 *Citatio ad primam, & ſeqq. dies aliquando ſuſtinetur vltra tres dies, ſi adſit Stylus in Tribunali.*
50 *Citatio inducens perpetuam ſeruitutem non ſuſtinetur.*
51 *Citatio ad videndum iurare Teſtes pro ſingulis diebus ſuſtinetur pro integro termino probatorio præfixo ex praxi.*
52 *Si terminus probatorius non eſt præfixus, citatio pro ſingulis diebus, & horis ad videndum iurare Teſtes, ſuſtinetur per duos dies.*
53 *A magis communi DD. opinione non eſt in conſulendo, & iudicando recedendum.*
54 *Deciſio Rotæ Romanæ habet vim communis opinionis.*
55 *Expreſſum facit dicitur, quod ex expreſſis ſequitur.*
56 *Expreſſio eorum quæ tacitè inſunt, nihil operatur.*
57 *Citatio dicitur habere certum terminum, licèt Iudex non exprimat.*
58 *Citatio perſonalis magis arctat ob certam eius notitiam.*
9 *Citatio valet ſine hora, quia tacitè ineſt hora Iuris.*
60 *Citatio domi dimiſſa copia valet, prima citatione perſonaliter executa, vel ſi, factis diligentijs, quis non potuit reperiri.*
61 *Citationes de Stylo Tribunalis A. C. in cauſis obligationis Cameralis, nec non etiam in non excedentibus ſcuta vigin-*

Digitized by Google

viginti moneta, domi dimiſſa copia valent.

62 Citatio debet exequi domi, in qua de tempore executionis illius Citatus degebat.

63 Citatio contra Vagabundum poteſt exequi domi illius vltima habitationis, & quando?

64 Citatio executa domi, in qua quis tunc non habitabat, eſt nulla.

65 Citatio domi abſque dimiſſione copia non arctat.

66 Citationes in cauſis Commiſſarijs ſunt perſonaliter exequenda, etiam coram A. C. & quomodo, & quando hoc procedat.

67 Citare poteſt A.C. domi dimiſſa copia, ſi in commiſſione adſit facultas procedendi iuxta eius ordinarias facultates.

68 Citatio domi debet fieri vna die pro alia; ſed perſonalis poteſt fieri ad hodie per totam, aliàs cum termino breuiori eſt nulla, vel ab ea poteſt appellari.

69 Citari quis poteſt ad ſtatim, ſi periculum ſit in mora.

70 Citatione non reproducta, actus eſt nullus.

71 Nuncio referenti, ſe citaſſe domi, dimiſſa copia, vel perſonaliter, creditur.

72 Nuncio creditur in ſpectantibus ad eius Officium.

73 Notario atteſtanti de relatione executionis creditur, etiam ſine Teſtibus.

74 Acta facta in figura Iudicij ab Actuario ſcripta probant ſine Teſtibus.

75 Notario de geſtis extra figuram Iudicij non creditur ſine Teſtibus, ſecus eſt in Nuncio.

76 Curſoris Papa ſubſcriptionis facta in pede citationis, creditur circa executionem illius, ex praxi.

77 Sententia ſub conditione de futuro non valet, ſecus ſi conditio ſit de praſenti, vel praterito.

78 Decreta etiam definitiua in Curia feruntur omnia ferè cum conditione niſi, & valent ex ſtylo praſcripto.

79 Stylus praſcriptus, quod Sententia ſtet in pendenti, valet.

80 Stylus praſcribitur decem annis, ſicut Conſuetudo.

81 Sed ſecus in temporalibus de Iure Canonico.

82 Stylus praſcriptus eſt ſeruandus, tàm in ordinatorijs, quàm in deciſorijs.

83 Stylus, qui deuenit in notitiam populi, aut maioris illius partis habet vim conſuetudinis.

84 Stylus poteſt induci ex ſolo conſenſu Populi, abſque tempore, & frequentia actuum.

85 Stylus ordinatorius probatur per atteſtationes extraiudiciales.

86 Iudex poteſt ſe de Stylo ordinario extraiudicialiter informare.

87 Stylus deciſorius eſt concludenter probandus.

88 Stylus ordinatorius reſpicit proceſſum.

89 Stylus deciſorius reſpicit deciſionem cauſa.

90 Stylus, qui fuit modo albus, modo niger, non habet vim Conſuetudinis, ſecus ſi fuit firmus, & certus.

91 Stylus contra ius non eſt ſeruandus, niſi ſit praſcriptus, vel approbatus, vel inductus à Principe, vel ſit ordinatorius.

92 Iudices, qui non habent facultatem legis condenda, non poſſunt inducere Stylum contra Ius.

93 Stylus contra ius, ceſſante praſcriptione, aut conſenſu Populi, debet eſſe obtentus in contradictorio Iudicio, alias ſecus.

94 Stylus non contra Ius, vel ordinatorius poteſt induci à Iudicibus inferioribus.

95 Stylus non contra Ius, vel inductus à Principe non requirit tempus.

96 Conſuetudo quid ſit, & quid ſit Stylus, ac in quo differant.

97 Stylus poteſt reſpicere extraiudicialia.

98 Clauſula, & aliàs prout in actis, in intimatione poſita, ſanat omnes illius defectus.

99 Terminus non currit, ſi intimatio non fuerit reproducta.

100 Iudex, non reproducta intimatione, non poteſt procedere ad vlteriora.

101 Intimatione non reproducta nullitas eſt inſanabilis.

102 Intimatio eſt reproducenda ante expeditionem actus, aliàs nihil releuat.

103 Intimatio in Actis cauſa reproducta ſuſtinetur, licet in nomine Notarij ſit erratum.

104 Intimatio de eo, quod quis ſcire tenetur, non eſt neceſſaria

105 Intimatio, ſicut citatio, ex comparitione Partis praſumitur executa.

106 Citatio praſumitur executa ex conſtitutione Procuratoris ad Cauſam.

107 Citationis defectus ſanatur ex comparitione re integra, ſecus ſi praiudicium ſit irreparabile, vt in citatione ad Sententiam.

108 Intimationis defectus ex comparitione ſanatur re integra; aliàs ſecus.

109 Vbi militat eadem ratio, poteſt procedi à ſimili.

110 Citatio eſt neceſſaria de vnoquoque actu.

111 Citatio eſt de Iure diuino, & naturali.

112 Citationis defectus eſt inſanabilis.

113 Praſens in Iudicio non eſt de neceſſitate citandus, & n.22.

114 Praſentia ſupplet defectum citationis, niſi hac requiratur pro forma.

115 Praſentia cauſaliter ad alium finem non ſanat defectum citationis.

116 Praſentia Procuratoris ad illum finem, de quo agitur, ſufficit, aliàs ſecus.

117 Praſentia probatur ex atteſtatione Notarij, vel ex appellatione ſtatim interpoſita.

118 Iura producta, non citata parte, ad dicendum contra non ſunt de actis.

119 In actis quod non eſt, dicitur extra Mundum.

120 Inſtrumento in actis rogato, ſufficit citatio ad ſoluendum, abſque alia citatione ad dicendum contra ex Praxi, Contrarium, & concordantia num. 121.

121 Repetitio Inſtrumenti in Actis rogati eſt neceſſaria, citata parte ad dicendum contra, in Iudicio ordinario, ſecus in executiuo.

122 Citatio ad dicendum contra non eſt neceſſaria, quando Pars viſa fuit actis exhibitis.

123 Comparitio tollit defectum tàm citationis non executa, quam nulliter executa.

124 Paria ſunt non eſſe, vel male eſſe.

125 Praſentia, vel comparitio ad eundem finem, de quo agitur, tollit defectum citationis.

126 Videns actis, ſeu repetens, & allegans in ſui fauorem, videtur illa approbare.

127 Recognitio Iurium in Notorijs non eſt neceſſaria.

128 Recognitio Iurium in antiquiſſimis, vel antiquis, non eſt neceſſaria.

129 Recognitio leuis in omnem euentum ſufficit in antiquis.

130 Recognitio in antiquiſſimis vltra centum annos nullo modo requiritur, etiam in ſcriptura priuata.

131 Recognitio Iurium, Parte non opponente, non eſt neceſſaria.

132 Recognitio ſcriptura de longinquo, habentis faciem publici Inſtrumenti, non eſt neceſſaria.

133 Recognitio Inſtrumentorum fit per Teſtes deponentes ſe habere notam manum.

134 Recognitio Iurium per ſimilitudinem, qua aliquando fit, eſt leuis, & deſeruit pro adminiculo.

135 Recognitio Apoca negata, vel ſcriptura priuata fit de Iure per Teſtes deponentes, vidiſſe illam ſcribere.

136 Recognitio ſcriptura priuata ſufficit facta per Teſtes deponentes, habere notam manum, ſi concurrunt adminicula.

137 Teſtes deponentes habere notam manum de iure probant ſemiplene.

138 Recognitio ſcriptura, qua fit ſine Teſtibus, de ſtylo Curia fit per Teſtes deponentes, ſe habere notam manum.

139 Recognitio apoca, & ſcriptura priuata in Tribunali A.C. fit per Teſtes deponentes habere notam manum ex Praxi.

140 Recognitio, deficientibus Teſtibus habentibus notam manum, fit per comparationem.

141 Recognitio per comparationem literarum eſt periculoſa, & fallibilis.

142 Recognitio per comparationem de ſtylo Tribunalis A.C. ſufficit.

143 Recognitio libri fit per Teſtes deponentes habere notam manum.

144 Duo Teſtes ſufficiunt in omni negotio.

145 Recognitio manus Patris fit per aſſertionem Filij. Parte citata ad dicendum contra.

146 Clauſula, quatenus opus ſit, operatur cautelam, & eſt conditionalis.

147 Producens Inſtrumentum cenſetur illud approbare.

148 Producens fatetur contenta in ſcriptura producta in diſpoſitiua, non in enunciatiua.

149 Pro-

Digitized by Google

149 Producens fatetur contenta in enunciatiua à Partibus prolata, & in neceſſarijs ad actum, qui geritur.
150 Producens non fatetur, ſi Iura producta ſunt nulla, vel per ſe non probent.
151 Productio Iurium per compulſum, & in parte, & partibus non nocet.
152 Producens Iura propria, etiam per compulſum & in parte, & partibus, fatetur, niſi habeant capitula ſeparata.
153 Productio copia in termino operatur, vt poſſit produci originale extra terminum.
154 Productio cenſetur verbalis, qua nil operatur.
155 Productio verbalis non facit Iura de Actis.
156 Productio cenſetur realis, ſi in ea adſit verbum, facto produxit, vel verbum, tenoris, vel animo, &c. vel incipit ſic.
157 Productio cenſetur realis, ſi in Sententia adſint Verba, Viſis omnibus actis, vel eſt lapſum bienium.
158 Producens in quantum, &c. non fatetur, dummodo non teneatur edere, & ſcriptura ſit aliena, & Capitula ſint ſeparata.
159 Clauſula, non aliàs, aliter, nec alio modo, eſt reſolutiua, & quid operetur.
160 Clauſula, non aliàs, aliter, &c. inducit conditionem, & formam, & neceſſitatem.
161 Clauſula, non aliàs, aliter, eſt limitatiua, & præſeruatiua.
162 Clauſula, omni meliori modo, quid operetur.
163 Clauſula, omni, &c. cum copula, &, implicat modos diuerſos ab expreſſis.
164 Clauſula, omni, &c. cum dictione, aliàs, trahitur vltra expreſſa, & quid operetur.
165 Dictio, aliàs, comprehendit vltra, & diuerſa ab expreſſis, etiam omiſſa.
166 Clauſula, ſi, & in quantum, operatur, & ſonat prout de Iure.
167 Clauſula, admiſit ſi, & in quantum, & non admiſit niſi ſi, & in quantum, ſunt contraria.
168 Admiſſio incipiens per verba affirmatiua cenſetur facta, ſecus per verba negatiua.
169 Obligatio Cameralis debet extendi, ſi eſt in Apoca, vel Inſtrumentum ſit rogatum extra Tribunal A.C.
170 Obligatione Camerali non extenſa A.C. nulliter procedit.
171 Obligatione Camerali non extenſa, non poteſt procedi ad illius executionem.
172 Limita niſi Debitor conſenſerit in mandatum, vnica, vel ſine citatione.
173 Decretum extendi non ſufficit, niſi reuera fiat extenſio, ſecus de ſtylo Tribunalis.
174 Citatio vnica ſufficit ad dicendum contra, & videndum extendi, niſi ex aduerſo fiat proteſtatio, & quid agendum hoc caſu.
175 Citatio ad videndum extendi, ſeu extenſio non eſt neceſſaria, ſi Inſtrumentum ſit rogatum in Tribunali A. C.
176 Obligatio Cameralis in Inſtrumentis per Notarios A. C. rogatis, etiam omiſſa, cenſetur appoſita, & extenſa.
177 Obligationis Cameralis formula a quo poſita.
178 Obligationes Camerales omnes ſunt iuratæ, licèt Iuramentum non ſit de ſubſtantia illarum.
179 Iuramentum de Iure non habet executionem paratam, ſecundum opinionem, quam ſeruat Rota.
180 Proteſtatio conſeruat Ius proteſtantis, niſi illa ſit contraria facto, vel contradicat de directo.
181 Proteſtatio, quod nemo &c. niſi dicto, &c. ita quod, &c. operatur, vt mandato non producto acta ſint nulla.
182 Parte non opponente defectum mandati, Procurator cenſetur approbatus.
183 Proteſtatio, quod nemo, &c. ita quod, &c. niſi in vno quoque actu repetatur, euaneſcit.
184 Præſumptio mandati ſi intrat, Proceſſus valet, proteſtatione quod nemo, &c. non obſtante.
185 Proteſtatio quod nemo &c. operatur, quod acta poſtea geſta ante Mandati productionem non ſuſtineantur.
186 Mandatum, Parte non opponente, poteſt produci quandocumque.
187 Mandatum ſufficit producere, quando de eo opponitur, ſi erat antea factum.
188 Citans aliquem vti Procuratorem cenſetur illum approbare, & non poteſt amplius opponere defectum mandati.
189 Præſertim ſi agatur de ſuſtinenda Sententia contra Approbantem, & concurrant coniectura.
190 Citatus vti aſſertus Procurator, vel à Procuratore, vel ſi conſtat in Actis de non legitimo mandato, non dicitur approbatus vti Procurator.
191 Iudex poteſt, ne fruſtra laboret, cogere Procuratorem ad docendum de mandato ſi de eo dubitatur.
192 Clauſula, ita quod, &c. regulat præcedentem diſpoſitionem.
193 Generalia debent opponi in termino ad dicendum contra, aliàs probant ſcriptura etiam informes.
194 Generalia contra Iura iam producta, ſi in prima non opponantur, non poſſunt opponi in ſecunda inſtantia.
195 Generalia contra ſi opponuntur, exceptiones poſſunt quandocumque ſpecificari, etiam poſt Sententiam, ſed non poſt rem iudicatam.
196 Clauſula, ſaluo Iure, &c. eſt Iuris præſeruatiua.
197 Generalia contra commiſſionem, aut reſcriptum opponens citra, &c. non dicitur conſentire in Iuriſdictionem, ſecus ſi contra Iura.
198 Generalia contra productionem, vel admiſſionem Iurium opponens, non videtur conſentire in Iuriſdictionem.
199 Proteſtatio, quod in termino ad dicendum contra nil innouetur, operatur, vt eo pendente nil poſſit innouari.
200 Teſtes debent iurare tactis ſcripturis.
201 Verba Notarij, Teſtis iuratus, non probant iuramentum, & quare.
202 Verba Notarij, Iurauit ad S. Dei Euang. vel ſimilia de præſenti aſſertiua, probant Teſtem iuraſſe, etiamſi clauſula, tactis, &c. ſit omiſſa.
203 Teſtis Sacerdos poteſt iurare tacto pectore.
204 Eques poteſt iurare tacta Cruce ſui habitus.
205 Epiſcopus non iurat tactis, &c. ſed inſpectis Euangelijs, & ei mittitur Sacramentum.
206 Teſtes non iurati non probant, ſed hæc regula habet fallentias.
207 Teſtis poſt mortem probat, etiamſi depoſitio non fuerit iurata.
208 Teſtes nulliter examinati probant poſt mortem de æquitate.
209 Quiſque tenetur recognoſcere, vel negare cum iuramento ſcripturam eius nomine conſcriptam, aliàs pronunciatur pro recognita.
210 Appellatio non datur à pronuncia, quòd ſcriptura habeatur pro recognita.
211 Filius Patris, Heres defuncti, Vxor Viri, & Dominus Inſtitoris manum recognoſcere, vel negare tenentur.
212 Procurator citato principali in partibus, eo non exiſtente in Curia, tenetur illius manum recognoſcere, vel negare.
213 Procurator tenetur ad inſtantiam Aduerſarij recognoſcere manum Principalis, ſi recognitio petitur ab eo, vti principali.
214 Procurator tenetur teſtificari contra Principalem in his, quæ fecit, aut ſciebat, vti tertius, ante litem motam.
215 Procurator, ſi non agitur de ſecretis cauſæ, nec ipſe poteſt argui de fide rupta, tenetur contra Principalem ſubijcere ſe examini.
216 Aduocatus, & Solicitator tenentur ſubijcere ſe examini contra Principalem in ijs caſibus, in quibus tenetur Procurator.
217 Procurator ad negocia indiſtinctè tenetur recognoſcere ſcripturas, & teſtificari contra ſuum Principalem.

De productione, & recognitione Iurium, Pars Prima. Cap. II.

1 VBicumque † in Tribunali A.C. petenda eſt executio Inſtrumenti rogati à Notario, per cuius acta proceditur, non eſt neceſſaria citatio ad dicendum contra Iura, quando Perſonæ non ſunt mutatæ, ſed tantummodo citatur Pars ad ſoluendum, ſeu implendum promiſſa, iuxta formam ſuæ obligationis, vt inferius *ſub cap. 3. de petit. & mand.* ſuo loco dicetur.

2 Sed ſi Perſonæ † ſunt mutatæ, vel Inſtrumentum non eſt rogatum in actis Notarij actuarij, vel agendum ſit vigore Apocæ, vel aliorum Iurium producendorum, citatio prædicta ad dicendum contra Iura omninò requiritur.

3 Quando autem Pars citatur † coram ipſomet Auditore

Digitized by Google

tore R. C. Apoſt. dicitur in capite citationis A. C. met, quando verò citatur coram altero ex Locumtenentibus, loco illius verbi, met, ponitur cognomen ipſius Locumtenentis: Verbi gratia A. C. Caballetto, vel A. C. Argelo.

4 Verum † ſi Inſtrumentum, cuius executio petenda eſt, extra Tribunal A. C. rogatum ſit, ſolet non rarò ad effugiendas expenſas, & conſtituendum Aduerſarium in mora citari idem Aduerſarius ad declarandum, an velit ſtare ſimplici copiæ, vt infrà, videlicet.

A. C. N.

5 Citetur NN. exaduerſo principalis (ſi Principalis eſt, ſin minus, citetur NN. exaduerſo Procurator NN. exaduerſo principalis, quod in omnibus citationibus ſemper obſeruatur) ad declarandum, an velit ſtare ſimplici co-
A piæ *A*. Inſtrumenti NN. ſub die, menſe, anno NN. rogati per acta NN. aliàs videndum mandari redigi in publicam formam ſuis ſumptibus, & expenſis ad primam
B diem *B*, inſtante NN. Principali, ſiuè NN. eius Procuratore, &c.

NN. Notarius.

Hæc citatio datur vni ex Sanctiſſimi D. N. Papæ Cur-
C ſoribus, qui illam exequitur domi, dimiſſa copia *C* & de hoc facit fidem in pede illius, & ſic exequuta reproducitur in Actis Notarij cauſæ coram Iudice prima die Iuri-
D dica ſequente poſt illius exequutionem *D*, & obtinetur à Iudice decretum, quod ſcribitur in pede eiuſdem à Notario Cauſæ (quod pariter ſeruatur in omnibus citationibus) hoc modo, videlicèt.

Idem citra, &c. (ſi Principalis eſt, ſin minus NN. Procurator) petijt, & obtinuit, vt ſupra ſumptibus, cuius
E de Iure, niſi ad p.d. *E* cum intimatione, omni, &c.

Deinde fit intimatio hoc modo, videlicet.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus mandauit redigi Inſtrumentum in publicam for-
F mam, & alias prout in actis, *F* Inſtante NN. principali, ſiue, &c.

NN. Notarius.

6 Qua † intimatione executa per Curſorem, & in Actis Notarij cauſæ per principalem, ſeu per Procura-
G torem, vt ſupra reproducta, *G* ſi Pars aduerſa vult, poteſt ad parcendum ſumptibus declarare, & proteſtari, antequam labatur prima dies, quæ debet eſſe Iuridica poſt intimationem executam, & ſic in termino ſaltem intimationis, & proteſtationem, vt moris eſt, ſcribi facere in libro Actorum Officij, Broliardo nuncupato, hoc modo, videlicet.

Pro NN. contra NN.

7 In Officio Idem citra, &c. (ſi compareat Principalis, ſin minus, In Officio, &c NN. Procurator, quod in omnibus proteſtationibus eſt obſeruandum) in termino, &c. declarauit velle ſtare ſimplici copiæ Inſtrumenti NN. de quo agitur, dummodo ſit integra, & concordet cum ſuo originali, ideo, &c. aliàs, &c.

8 Facta hac declaratione debet accipi, & produci ſimplex copia Inſtrumenti, aliàs ſi quis redigi faceret Inſtrumentum in publicam formam, illudque produceret, non recuperaret in fine litis expenſas in eo extrahendo factas ab eo, qui vt ſupra declarauit.

9 Denique quando copia ſimplex, vel Inſtrumentum, vel alia Iura quæcumque ſunt quomodocumque producenda, citatur pars aduerſa ad dicendum contra Iura hoc modo, videlicet.

A. C. N.

H Citetur *H* NN. exaduerſo Principalis ad dicendum
10 contra Iura producta, & repetita, videndum iurare Te-
I ſtes ſuper illorum *I* recognitione, quatenus opus ſit,
L *L* admitti, cõmitti, & mandari reſtitui, dimiſſa copia collationata ad primam d. Inſtante NN. Principali ſiue, &c.

NN. Notarius.

Adueniente prima die iuridica reproducitur citatio executa contra partem aduerſam in Actis cauſæ, & fit productio, & repetitio Iurium in Broliardo hoc modo, videlicet.

11 Pro NN. contra NN.

In Officio NN. Procurator, prout de eius procuræ mandato docuit per Inſtrumentum publicum, quod facto dedit, tenoris, &c. & ad docendum de bono Iure dicti
M ſui principalis, facto per compulſum, *M* & nõ aliàs, &c. ita quod potius pereat Actus, quã proteſtatio. produxit (exempli gr.) copiam inſtrumenti publici rogati per A-
N cta NN. prout in folio tenoris *N*, &c. (vel produxit Inſtrumentum publicum NN. vel Apocam, vel quid ſimile prout in folio tenoris, &c. ſecundum facti contingentiam, & repetijt declarationem de ſtando ſimplici copiæ die NN. factam, & omnia alia iura in Actis producta, ſeu rogata ſub die NN. & omnia alia Acta, & actitata, geſta, & facta per Acta mei, &c. in parte tamen, & partibus fauorabilibus, &c. & in quantum pro parte ſua faciant, &c.
O & non *O* aliàs, aliter, nec alio modo, &c. *P* petens, & c. re-
P cipi, & admitti non ſolum vt ſupra, ſed & omni alio me-
Q liori modo, &c. *Q*

Et adueniente hora Audientiæ, Principalis, ſeu Procurator petit, & obtinet à Iudice decretum, quod ſcribitur à Notario de more in pede citationis hoc modo, videlicet.

12 NN. Procurator repetijt Iura hodie in Broliardo producta, & petijt, & obtinuit vt ſupra admitti ſi & in quan-
R tum, &c. *R* & committi, ac mandari reſtitui, dimiſſa copia collationata, omni, &c.

13 Sed ſi in Inſtrumento, vel Apoca producenda adſit obligatio Cameralis, & Inſtrumentum eſt extra Tribunal A. C. rogatum, nec fuit conſenſum in mandatum executiuum vnica, vel ſine citatione, obligatio Cameralis debet omninò extendi, & ob id quando citatur ad dicendum contra Iura, neceſſe eſt etiam citare ad videndum extendi formam Cameræ iuxta ſtylum Curiæ, vt infra, videlicet.

A. C. N.

14 Citetur NN. exaduerſo Principalis ad dicendum contra Iura producta, & repetita, videndum iurare Teſtes ſuper illorum recognitione, quatenus opus ſit, & c. admitti, committi, & mandari reſtitui dimiſſa copia collationata, nec non extendi formam Cameræ in dictis Iuribus
S appoſitam iuxta ſtylum Curiæ, *S* ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue, &c.

NN. Notarius.

15 Executa, ac reproducta citatione, ſi cauſa non eſt magni momenti, poſſunt produci Iura in Broliardo, vt ſupra; ſi verò cauſa eſt grauis, poteſt fieri productio ad maiorem cautelam per compulſum formiter coram Domino in Broliardo, vt infra; quod etiam in omnibus cauſis grauioribus ad libitum ſeruari poterit.

16 Clauſula verò, ita quod potius pereat actus, quàm proteſtatio, non ſemper erit apponenda, ſed ad libitum in caſibus, in quibus id magis videbitur expedire.

17 Pro NN. contra NN.

Coram Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo Domino A. C. meque præſentis cauſæ Notario actuario. Comparuit NN. Procurator, prout de ſuo procuræ mandato conſtat ex Inſtrumento in Actis mei, rogato ſub die NN. & expoſuit ad eius notitiam deueniſſe, penes NN. Connotarium, eſſe nonnulla Iura, & Inſtrumenta ad huiuſmodi cauſam plurimum facientia; idcircò petijt, & obtinuit, eundem ſub pœnis, &c. cogi, & compelli ad dd. Inſtrumenta, & Iura in Actis huius cauſæ exhibendum, omni, &c. Qui quidem NN. Connotarius ibidem præſens ſic compulſus metu excommunicationis, &c. facto produxit (verbi gratia) Inſtrumentum obligationis factæ per NN rogatum per Acta NN. ſub die, menſe, anno NN. N. (vel Apocam, vel alia Iura ſimilia, ſecundum facti contingentiam) prout in folio tenoris, &c. Ex tunc d. NN. Procurator ibidem adhuc coram Domino, meque &c præſens d. Inſtrumentum, & Iura repetit in parte, & partibus fauorabilibus, &c. & in quantum, pro d. ſuo Principali, & eius parte faciant, &c. & non aliàs, aliter, nec alio modo, &c. de quo ſolemniter proteſtatur, &c. ita quod potius pereat actus, quàm proteſtatio, &c. petens recipi, & admitti, omni, &c.

Exaduerſo Principalis, vel Procurator in termino d. citationis ad dicendum contra Iura, ſcribendam curat in Broliardo per Notarium cauſæ, hanc, vel ſimilem proteſtationem, videlicet.

Digitized by Google

18 Pro NN, contra NN,

In Officio mei, &c, idem Principalis citra,&c. in termino.&c.vel NN.Procurator)& præmiſſa proteſtatione nullitatis actorum,& agendorum,&c.ex quocumq;capite reſultantis, & quod nemo exaduerſo Comparens audiatur,niſi docto de legitimo mãdato procuræ, ita quod per ſubſequentem ratificationem non cenſeantur acta re-
T ualidata T, de quo ſolemniter proteſtatus fuit,& proteſtatur,&c.contra prætenſa Iura dixit pro nunc generalia
V verba ſaluo iure,&c. V & pendente termino ad dicendum
X contra nihil innouari X, aliàs,&c.& non admitti,niſi illis recognitis,& non recognoſci, niſi intimato die,& hora certis ad effectum dandi interrogatoria , quæ omninò dare intendit, & conducendi Interpretem , aliàs proteſtatus fuit de nullitate,& alijs licitè proteſtandis,non ſolum vt ſupra,ſed & omni alio meliori modo,&c.

19 Adueniente hora Audientiæ Procurator Actoris, ſeu qui Iura produxit, & repetijt, obtinet à Iudice decretum, quod extenditur per Notarium vt ſupra in pede citationis,videlicet.

NN.Procurator repetijt iura hodie in Broliardo producta, & repetita, & petijt, & obtinuit illa admitti,ſi,& in quantum,&c. & committi vt ſupra, ac mandari reſtitui,dimiſſa copia collationata,necnon(ſi extenſio formę Cameræ eſt neceſſaria) extendi formam Cameræ iuxta petita,&c.omni,&c.

Sed ſi Pars aduerſa dicit generalia contra iura,& quod pendente,&c.nihil innouetur,non poteſt in dicto termino extendi forma Cameræ,ſed eſt neceſſe partem denuò citare ad videndum extendi formam Cameræ iuxta ſtylum Curiæ, & illa ſic citata extenſionem huiuſmodi obtinere,*vt infra ſub c.6.dicetur.*

20 Proinde ſi iura producta indigent recognitione , fit parti aduerſæ , quæ proteſtata fuit velle dare interrogatoria vt ſupra,ſequens intimatio,videlicet.

A.C.Met.

21 Intimatur NN. exaduerſo Procuratori NN. exaduerſo principali , qualiter recognitio iurium fiet die NN. cum duobus diebus ſequentibus, de manè hora NN.& de ſero hora NN.ideò citetur idem,ad dandum interrogatoria, quatenus illa dare intendat, & conducendum Interpretem, quatenus, &c. aliàs videndum recognoſci ſine illis,inſtante NN.principali,ſiue,&c.

NN.Notarius.

22 Hora intimata ducuntur Teſtes,à quibus iura ſunt recognoſcenda , in Officio Notarij cauſæ, & expectatur
23 † Pars aduerſa vſque ad horam ſequentem pulſatam, & ſi non comparet cum interrogatorijs,& Interprete (qui rarò in his caſibus adhiberi ſolet)fit recognitio ſine illis. Si verò comparet, & dat interrogatoria. fit recognitio cum illis,& Interpres interrogat, ſi adeſt,ſin minus,Notarius interrogat Teſtes iuxta interrogatoria, delato eis in primis iuramento, tactis, &c. de veritate dicenda, & deinde Teſtes recognoſcunt iura,reddentes causã ſcietię.

24 Si verò Pars non ducit Teſtes hora intimata in Officio , tunc Pars aduerſa expectat cum interrogatorijs, & Interprete (ſi eum adhibere vult) vſque ad horam ſequentem pulſatam , & deinde accuſat contumaciam illius,hoc modo,videlicet.

25 Pro NN.contra NN.

In Officio,&c.NN.Procurator,& expectata NN.intimata, & hora NN. ſequenti pulſata cum interrogatorijs, & Interprete, accuſauit contumaciam Partis aduerſæ non comparentis cum Teſtibus ad recognoſcendum , recognoſcique faciendum aſſerta iura , ideò proteſtatus fuit,nihil fieri,niſi de nouo intimato,aliàs,&c.

26 Si huiuſmodi contumacia fuit ſemel accuſata,non eſt neceſſaria noua intimatio , ſi verò fuit accuſata duabus vicibus immediatè ſequentibus,tunc non poteſt procedi ad iurium recognitionem, niſi facta noua intimatione pro die,& hora certis.

27 Si Pars nolit adhibere Interpretem,poteſt ad libitum dare interrogatoria Notario cauſæ,ſi vult,etiam abſque accuſatione contumaciæ;ſi verò vult adhibere Interpretem, poteſt facere in Broliardo illius inductionem ad libitum hoc modo, videlicet.

28 Pro NN.contra NN.

In Officio,&c.NN.Procurator,& induxit in Interpretem NN. qui præſens iurauit tactis, &c. de benè, & fideliter interpretando,&c.

Hoc tamen iuramentum Interpretis non eſt multum in vſu in Tribunali A. C. & ob id,vbi non eſt in vſu,illius omiſſio non vitiat,vt paſſim obſeruat praxis.

29 Poteſt equidem Interpres † accuſare contumaciam Partis aduerſæ, quando non comparet hora intimata, nec hora ſequenti pulſata,vt ſupra, non ſecus,atque hoc poteſt facere cauſæ Procurator, vel Principalis , & quæ dicta ſunt de Interprete, interrogatorijs. & accuſatione contumaciæ , obſeruantur etiam vbicumque ſunt Teſtes ſuper articulis examinandi,vt ſuo etiam loco dicetur.

30 Interrogatoria verò hoc , vel ſimili modo ad libitum dari poſſunt in hoc caſu videlicet.

Interrogatoria infraſcripta dat,facit,exhibet,& producit,Procurator,& eo nomine NN. in cauſa, quam habet cum NN. petens aſſertos Teſtes iuxta illa medio iura-
T mento, tactis, &c. T antequam ad aſſertam recognitionem deueniatur,ſeruatis ſeruandis interrogari,aliàs proteſtatur de nullitate, &c.omni,&c.

In primis moneatur quilibet Teſtis de qualitate , & importantia iuramenti , & pœnis periurij, & fiant aliæ ſolitæ monitiones.

1 Deinde interrogetur quilibet Teſtis , quomodo huc acceſſerit ad ſe ſubijciendum examini, an ſpontè, vel requiſitus: Et ſi dixerit requiſitus, dicat à quo, ad quid, & quibus verbis, & an ſemel, vel pluries; Et an fuerit confeſſus, vel communicatus hoc anno in Paſchate Reſurrectionis Domini Noſtri Ieſu Chriſti,à quo,& in quo loco.

2 Interrogetur; an ipſe Teſtis fuerit vnquam proceſſatus,inquiſitus,condemnatus,vel publicè denunciatus excommunicatus,à quo Iudice,in quo Tribunali, & qua de cauſa,& an adhuc ſit excommunicatus.

3 An fuerit vnquam inſtructus, quomodo deponere, vel recognoſcere debeat aliquas ſcripturas , & à quo , & quot vicibus, & an dictæ ſcripturæ fuerint ſibi oſtenſæ, vel articuli,& à quo,& quibus verbis.

4 An ipſe Teſtis ſit diues, vel pauper,quid habeat in bonis, & cuius expenſis viuat , & an ſibi fuerit aliquid datum,promiſſum, vel remiſſum pro huiuſmodi examine , & recognitione , & quid, & à quo, & an ex his ſperet lucrum,aut commodum,& quale,& à quo.

5 An ſit conſanguineus, vel affinis inducentis, & in quo gradu,& an ſit eius compater,amicus, intrinſecus, familiaris,debitor,vel creditor,cuius ſummæ, & qua de cauſa, vel aliquod negocium , aut quid agere habeat cum inducente.

6 An cognoſcat NN. qua occaſione, in quo loco , & à quo tempore citra, cuius ætatis, ſtaturæ, ac profeſſionis ſit,& an viderit illum ſcribere,& quot vicibus,in quibus locis,& tẽporibus,& quibus præſentibus,& an eius caracter ſit magnus,vel paruus,& eius manus poſſit ſimulari.

7 An viderit aliquas ſcripturas manu d.NN.ſcriptas,& quas,quot vicibus,in quibus locis,& temporibus,& qua occaſione , & quomodo cognouerit illas eſſe ſcriptas manu dicti NN.

8 An viderit vnquam ſigillum NN. quæ inſignia in eo exiſtant, an in eo ſint literæ, & quæ, & an viderit dictum ſigillum imprimi, vel impreſſum , in qua materia, quot vicibus,in quo loco, & qua occaſione,& quomodo hoc ſciat.

*Hæc ſunt Interrogatoria generalia,*ſicque formanda ſunt alia ſpecialia interrogatoria iuxta ſubiectam materiam,de qua agetur,quibus finitis additur.

Super alijs ſuppleat diligentia Examinatoris , cui datur facultas addendi, & minuendi, & noua interrogatoria faciendi,quatenus opus,&c.

31 Hæc recognitio Iurium cum interrogatorijs rarò fit in Tribunali A. C. quia rarò opponitur,& à Parte deſi-
32 deratur, ſi tamen opponeretur , nihil fieri † niſi iuribus recognitis cum interrogatorijs,vt ſupra,illa eſſet omninò neceſſaria, aliàs recognitio eſſet nullius momenti; ſi verò opponeretur ſimpliciter , nihil fieri niſi recognitis iuribus, & nihil diceretur de interrogatorijs, poſſet fieri recognitio ſine illis , & ſcribi à tergo iurium à Notario hoc modo, videlicet.

33 Die

Digitized by Google

33 Die N. Menſe N. Anno N. Dominus NN. conſtitutus
coram,&c.medio iuramento,tactis, &c. recognouit ma-
num, literas, & perſonas, ac ſigillum NN. retroſcripto-
rum in forma,omni,&c.

Die, Menſe, Anno NNN. Dominus NN. conſtitu-
tus,&c.medio iuramento tactis,&c. recognouit manus,
literas, & perſonas, ac ſigillum retroſcriptorum NN. in
forma, omni, &c.

Hic obiter obſeruandum eſt, quod in citatione ad di-
cendum contra iura, apponitur illud verbum committi,
quod importat commiſſionem Notario cauſę iuramen-
ti receptionis, & examinis Teſtium examinandorum in
recognitione iurium.

34 Frequenter autem accidit, vt producatur in Actis A-
poca, aut alia ſcriptura manu debitoris vel Aduerſarij
ſcripta,& tunc citatur debitor aduerſarius,vel eius Pro-
curator ad recognoſcendũ manum hoc modo,videlicet.

A.C.Met.

35 Citetur NN. exaduerſo principalis ad recognoſcen-
dum manum ſuam in iuribus in actis productis appoſi-
tam, aliàs videndum pronunciari haberi pro recognita
ad p.d. Inſtante NN.principali,ſiue,&c.

NN. Notarius.

36 Si verò citandus ſit Procurator, ex quo principalis eſt
extra Curiam, ſed citatus in partibus mediãte citatione
impreſſa, aut alia ſimili,fit citatio hoc modo, videlicet.

A.C.Met.

37 Citetur † NN. exaduerſo Procurator NN. exaduerſo
Z principalis ad recognoſcendum Z. manum d. ſui Princi-
palis in iuribus in Actis productis appoſitam, aliàs vi-
dendum pronunciari haberi pro recognita ad p. d. In-
ſtante NN.principali,ſiue,& c.

NN. Notarius.

Executa,& reproducta citatione,obtinetur decretum
à Iudice,videlicet.

NN.Procurator petijt, & obtinuit vt ſupra, niſi ad p.
d.cum intimatione omni, &c.

Deinde fit intimatio hoc modo,videlicet.

A.C.Met.

38 Intimatur NN. exaduerſo principali (vel NN. exad-
uerſo Procuratori NN. exaduerſo principali) qualiter
Dominus pronunciauit,manum ſuam,vel (d.ſui princi-
palis) haberi pro recognita, & aliàs prout in Actis, in-
ſtante NN.principali,ſiue,&c.

NN.Notarius.

39 Si Pars fatetur manum ſuam,proceditur ad vlteriora,
ſi verò tacet, pariter vigore dicti decreti proceditur ad
vlteriora, elapſa prima die iuridica poſt executam inti-
mationem, niſi Pars aliquid releuans deducat; ſi verò
Pars negat manum cum iuramento, prout,ſi neget,iura-
re tenetur,neceſſe eſt, illam per Teſtes recognoſcendam
curare, vt ſupra dictũ eſt de aliorum iuriũ recognitione.

Scripturis denique recognitis proceditur ad vlterio
ra,vt ſuo loco dicetur.

Obſeruationes.

A OBſeruandum circa præmiſſa, quòd citatio † ad de-
40 clarandum,an velit ſtare ſimplici copiæ,aut non eſt
neceſſaria, aut fit potius ex vrbanitate, quàm ex neceſſi-
41 tate;nam aut debitor non eſt conſtitutus† in mora,& nõ
tenetur ad expenſas factas in reaſſumendo inſtrumen-
tum in publicam formam, *Bald. in l.non ignorat.nu.3.C.
de fruct.& lit.exp.Luc.Pet.in prax.lib.9 c.1.num.43.* & per
conſequens iſto caſu citatio eſt fruſtratoria; aut debitor
42 eſt conſtitutus in mora, † & tunc tenetur ad huiuſmodi
expenſas,abſque dicta interpellatione, *Bald in l.eos,§ ſu-
per verſ.vnde colligitur,Cod de vſur.Lanfranc.prax.tit.de
expenſis,n.28.Galleſ.de oblig.Camer q.27.nu.23.* ac proin-
de citatio ad declarandũ fit hoc caſu ex mera vrbanitate
ad parcendum ſumptibus, *Sal.Tib.in prax.li.2.c.44. n.6.*

B Citatio debet continere diem certum, aliàs non valet,
44 *Maran in prax.tit.de cit.n.20.* Sed ſi citatio† ſit facta ſine
die,ſuſtinetur,& citatus tenetur congruo tempore com-
parere, *Spec.de citat.§.ſequitur n.20. Abb.in c.cum parati
n.6.& ib addend.lit.A.Anchar.n.4.Card.n.2.in fin.de ap-
pell.Innoc.in c.fin.in princ.qui Matr.accuſ.poſſ.Mol.in re-
pert in ver.Citatio valet ſine die,Auf ad Capel.Toloſ.dec.
302.in fin.Boer.dec.235 verſ.in contrarium,ſub n.2.* & hæc
eſt communis, & magis communis DD. opinio, de qua
teſtantur *Felin.in c.conſuluit n.5.verſ.ſed tenendo commu-
nem.de off.deleg.Alex.in l.liber homo,§ decem num.5.ff. de
verb.oblig.Cranett.ad Veſtr.lib.4.c.2.n.11.*

45 Ex quo infertur,quod citatio † ſine die ſuſtinetur pro
prima die iuridica, *Boccac.de remiſſ.c.10 n.68. Card.Put.
dec.19.de iud.ſecun.nou impreſſ.idem Put.deciſ.212.lib. 2.*
vbi loquitur de citatione ad ſententiam *Cardin.Seraph.
dec.857.n.23.Card.Mantic.dec.8.n.3.& dec.155.n.2. Rot.
dec.486.num.7.in fin.* vbi loquitur de citatione ad ſenten-
tiam, *par.2.recent.& dec.663.nu.8.in fin par.4.recent.*

46 Et licet citatio† debeat continere diem, & horam cer-
tam,aliàs ſit nulla, *arg.leg.aut qui aliter,§ 1. ff. quod vi aut
clam*, Hoc tamen non negatur;procedit etiam in citatio-
ne inducente perpetuam ſeruitutem pro ſingulis die-
bus,& horis,vbi ageretur de illa ſuſtinenda per octo,aut
decem dies,aut vltra;ſed dicitur, quod citatio facta ſine
die, intelligitur facta pro prima die, quæ licet ſit omiſſa,
tamen tacitè ineſt,& ſic continet diem certam. Aut ergo
47 agitur de citatione † generali,& vaga pro ſingulis die-
bus, & horis, & de illa ſuſtinenda pro prima, aut etiam
ſecunda die iuridica,& ſuſtinetur, *Martin. And.deciſ 65.
n.7.Rot.dec.52.n.8.par.3.rec.* vbi quod ita fuit ſæpè reſo-
lutum,latè *Beltramin.ad Greg.dec.71.nu.6.* Aut agitur de
illa ſuſtinenda pro quinque diebus, & non ſuſtinetur,
48 *Mart.Andr.d.dec 65.n 7.* Aut Citatio† eſt facta pro pri-
ma, & octo diebus ſequentibus, vel aliàs cum continua-
tione dierum; & ſi terminus fuit ſeruatus prima die iuri-
dica,ſuſtinetur pro illa die,non pro alijs *Put. dec.152. li.
2.Rot.dec.571.n 2.par.4 rec.* & loquuntur de citatione ad
ſententiam.Aliquando verò ſuſtinetur per duos dies im-
mediatè ſequentes poſt illius executionem, *Burat. de-
ciſ.727.n.1.& 2.* vbi pariter loquitur de citatione ad ſen-
49 tentiam: Et etiam ſuſtineretur per tres, † aut quatuor
dies, præſertim ſi daretur magnus fumus ſtyli Tribuna-
lis,in quo lata eſſet ſententia,vt fuit reſolutum in *Licien.
Domus 10.Martij 1621.coram bo.me.D.Coccino Decano,*
50 ad ſex † autem dies non ſuſtinetur, & in his terminis
procedit, *Caualer.dec.376 nu.6 in fin.* Nec etiam ſuſtine-
retur regulariter vltra dictos duos dies, quia eſſet nimis
generalis, & vaga,& induceret perpetuam ſeruitutem, &
in his terminis procedit *Boccac.de remiſſ.c.10.n.68.verſ.
citatio verò,& n.71.verſ.& ſi non habet,Put.dec.258 nu.5.
lib.1.Mohed.dec.4.n.3.de Teſt.* & alij relati per *Andr. d.
dec.65.n.7.& Buratt.dec.164 nu.11.cum ſimilibus*, aut agi-
51 tur de citatione ad videndum iurare† Teſtes pro ſingu-
lis diebus, & horis, & tunc, Aut eſt præfixus certus ter-
minus probatorius,& citatio ſuſtinetur ex praxi pro in-
tegro termino probatorio, quia cum certus terminus
probatorius ſit præfixus,illa non inducit perpetuam ſer-
uitutem,& ſic ceſſat abſurdum, *Rot.dec.557 nu.4.p.4.rec.
latè Beltramin ad Greg.d.dec.71.n.6 verſ.item ſuſtinetur.*
52 Aut huiuſmodi† terminus non eſt præfixus,& citatio ſu-
ſtinetur pro duobus diebus immediatè ſequentibus poſt
illius executionem, *Rot dec.307.n 9 par.1.rec.cum alijs ſu-
pra allegatis.* Aut citatio eſt facta ſine die,& tunc citatus
tenetur comparere quàmprimum commodè poteſt, &
citatio ſuſtinetur pro prima die iuridica, à qua opinio-
53 ne, †cum ex præallegatis ſit magis communis,non eſt in
conſulendo,& iudicando recedendum, *Ant.Mar.Corat.
de commun.vtriuſque DD.opin.in præfat.n.38.& tit.9.n.3.*
præſertim cum ita ſæpius fuerit à Rota Romana deci-
54 ſum;nam ſola deciſio Rotæ Romanæ † habet vim com-
munis opinionis, *Cauall.in tract.de com.opin.Grauat. ad
Veſtr.in prax lib.6.c.1.nu.14.Gratian.diſcept 104.num.56.*
quos refert,& ſequitur *Marcheſ.de Rot.Roman ante tra-
ctat.de Commiſſ par.1.ſecun nou.impreſ.verſ.quare non mi-
rum*, & hic non vna,ſed plures adſunt Rotæ Romanæ de-
ciſiones antiquæ,& modernæ, videlicet Putei, Seraphini,
Manticæ,& aliorum.

55 Et ſatis† quidem in citatione ſine die,dies expreſſa dici
poteſt, dum ſatis expreſſum dicitur, quod ab expreſſis
reſultat,& ſequitur, *l.ſi ita,§.qui filio.ff.de bon.poſſ ſecund.
tabul.Dec.conſ.68.n.3.Ruin.cõſ.132.n.4.li.2.Pariſ.conſ.44.*
56 *nu.4.lib.1.Rot.dec.62.n.4.par.2.rec.* quinimo † expreſſio

corum,quæ tacitè inſunt,nihil operatur,*l.3. ff.de leg.1. l.*
quæ dubitationis,ff.de reg.iur.l.aliquando,ff.de cond.& de
monſtr.Duen.reg.285.par.1.Rip.in l.hæc verba,nu.36 ff. de
leg.1.Rot.dec.377.n.3.par.2.recent.& in his terminis clarè
dixit *Bald.in l.circa,n.1.verſ.iſta ſecunda ratio,ff.de hæred.*
57 *inſtit.*quod† citatio dicitur habere certum terminũ,licet
Iudex non exprimat,quia ineſt tacitũ arbitrio boni viri.
58 Quæ multo magis procedunt† in citatione perſonali,
*Boer.d.deciſ.235.nu.3.*quia etiamſi in forma citationis à
iure tradita,aut in modo citandi fuerit erratum,ſi tamen
peruenit citatio ad notitiam citati ab ea ligatur,ac ſi ci-
tatio fuiſſet legitimè executa, *Roman.conſ.410. num.2.*
*Vant.de nullit.tit,qual.ſent.vel proceſſ.rep.nu.*122.
59 Quod† verò ad horam valet pariter citatio ſine hora,
quia tacitè ineſt,& intelligitur pro hora iuris,*Canon. in*
cap.conſuluit.de offic.deleg.Innoc.in cap cum nobis nu.4.&
ibi Adden.lit A.Io.Andr.n.32.Abb.n.21.& ibi Adden.lit.
A.de elect.Alex in l.Liber homo,§ decem num. 6. de verb.
oblig.Vant.de nullit.ex defect citat.n 71.& ſeqq.Marant.in
prax.tit de citat.nu 66. Boer.d deciſ.235.num.2.verſ.idem
eſt in hora.
C Citationes executæ domi dimiſſa copia ſunt de iure
60 validæ,*l.ſcire oportet,§.qui autem,ff. de excuſ.tut. Adden.*
ad Matteſil.ſingul 132.*n.1.* ſed hoc procedit,quando fuit
facta prima citatio perſonalis, *Adden. ad Matteſil. vbi*
*ſupra n 2.Granat.ad Veſtr.lib 5.c.13 n 12.& ſeq.*vbi decla-
rat *Rot.dec.1 de dol.& contum.in nou.* vel quando fuit fa-
cta diligent a de exequendo primam citationem perſo-
naliter,& citandus non potuit reperiri, *Adden.ad Veſtr.*
lib 5.c.13 n 11 & ſeq.Borell.in Summ tit.de citat.n. 22.
61 Cæterum vbi agitur de obligatione Camerali vſque
ad quamcumque ſummam, aut alia cauſa ſcuta 20. non
excedente cor. A.C.omnes citationes de ſtylo Tribunalis
exequuntur domi dimiſſa copia,*Sal.Tib.in prax.li 1.c.51.*
62 *n.1.*Debet autem† exequi citatio domi ſolitæ habitatio-
nis;*l.4 §.Prætor,ff.de damn.infect.Cuman.conſil.14 col. 1.*
verſ.quod autem non fuerit.Borell in d.tit.de citat.n.23. &
quidem domi ſolitę habitationis de tempore executę ci-
tationis,*Corn.conſ.52.n.7 li 4.*cum alijs allegatis per *Rot.*
in Tuden.præſtimonij Lunæ 8 Nou.1593.cor.bo. me.Penia,
Verall.dec 117.nu 2.p.1.Borell.in d.tit.de Citat.nu.23. niſi
63 quis eſſet Vagabundus,† & neſciretur vbi habitaret,nam
tunc ſufficeret illum citare domi eius vltimæ habitatio-
nis,*vt fuit dictum in d.Tuden.præſtimonij cor. Penia.*aliàs
64 autem† Citatio executa domi,in qua quis eo tẽpore non
habitabat,eſt omninò nulla,*l.1.§ domum,ff.de lib.agnoſc.*
Gabr.conſ.52.n.16 lib.1.Vant.de null.def.citat.n.11.Fenz.
ad Stat.Vrb.lib.1.c.51.n.11.Coccin.dec.74.n 2. Andr. dec.
65 1.*n.*8.quinimò etiam executa domi† ſolitæ habitationis
abſque copiæ dimiſſione non arctat, *Burat.dec 186 n.11.*
66 In cauſis autem† Commiſſarijs,etiam coram A.C.cita-
tiones debent exequi perſonaliter,aliàs ſunt nullæ,*Vant.*
de null.def.citat n 83.& ſeqq. quem ſequitur *Rot.dec.495.*
nu.3 p.3.rec. Et licet in Cauſis executiuis, & alijs coram
A.C.introductis per ſuperuenientiam Commiſſionis nõ
alteretur Proceſſus, nihilominus, niſi in cõmiſſione fue-
rit data facultas procedendi ſingulis diebus, & horis in
honorem Dei non feriatis, citationes ſunt perſonaliter
exequendæ,& quidem pro diebus Lunæ,Mercurij,& Ve-
neris,prout in Commiſſarijs. At ſi in Commiſſione fue-
67 rit data facultas procedendi iuxta† ordinarias A. C. fa-
cultates,non ſolum ſingulis diebus in honorem Dei non
feriatis, ſed etiam domi, dimiſſa copia, citandi facultas
cenſeretur conceſſa:prima tamen Citatio ad dicendũ cõ-
tra Commiſſionem debet nihilominus eſſe perſonalis,vt
poſt alios tradit *Sal.Tib.dict.lib.1 cap.51.num.3.& ſeqq.*
68 Debet fieri Citatio vna die pro alia, domi dimiſſa co-
pia, ſed perſonaliter poteſt quis citari ad hodie per totã
Audientiam,*Put.dec.178 l.1.Sal Tib.d.li.1 c.27.n.1 & c.*
51.n. 12. aliàs Citatio habens terminum breuiorem.do-
mi dimiſſa copia, indiſcreta eſt,& nulla,*l.aut qui aliter,§.*
1 ff quod vi,aut clam Veſtr.in Prax.li.4.c.2.& ibi Adden.
n.10.Vant.de Null def.Citat.n.67 Caſſad.dec 6 n.3 de Dol.
*& Contum.Creſcent.dec.6.eod.tit.Put dec.150.n.2.lib.3.*vel
ſi eſt perſonalis præbet materiam appellandi,*Put. deciſ.*
69 150.*n 2.verſ. non obſtat.*ſi autem † mora eſſet periculum
allatura,prout in Inhibitionibus poſſet etiam quis citari
ad ſtatim, prout paſſim ſeruatur in A. C. & alijs Vrbis
Tribunalibus.
D Non ſufficit fuiſſe executam Citationem, niſi fuerit
70 in tempore reproducta, aliàs actus eſſet nullus. *Bart.in*
l.ſi finita,§. Iulianus,n.18 ff.de damn.infect. Bald.in l.mul-
tum in fi.ff.de cond.& demonſtr.cum alijs allegatis per Rot.
in Fauentina,ſeu Imolen.bonorum 19.*Iunij* 1595.*coram bo.*
mem. Litta, & in Tiburtina affrancationis 15. *Ianuarij*
1593. *coram bo.mem.Orano.*
71 Creditur nuncio aſſerenti ſe citaſſe aliquem domi di-
miſſa copia. *Iaſ.in l.nec is,col.fin.n.10.ff.de acquir.hæred.*
Feder.de Sen.conſ.142 n.3. verſ.non obſtat relatio, prout
etiam creditur eidem atteſtanti ſe citaſſe, vel intimaſſe
perſonaliter cum dimiſſione copiæ in manibus Citati.
Rot.in Corton.Plebaniæ 27.Iunij 1635.coram bo.me. Mot-
72 *manno,* quia regulariter † in ſpectantibus ad eius Offi-
cium ſtatur eius relationi. *DD. in l.1. ff. de in ius voc.*
Bart.in l.1.§.cura carnis,ff.de Off.Præf.Vrb. Rot.deciſ.15.
n.1.lib.1.par.3. diuerſ. & in dependentibus, & connexis
Put.deciſ.187.lib.3.Verall.deciſ.266 p.2.
73 Creditur etiam Notario atteſtanti de relatione execu-
tionis Citationis. *Iac. de Aren.* quem ſequitur *Cyn. in*
l.ſi quis Decurio n.4.verſ.ſed iuxta hoc moneo,& ibi Alber.
poſt med.verſ.item quærit ſi Tabellio. Salic. n.5.verſ.& ſe-
*cundum prædicta,C.ad l.Cornel. de Falſ.*etiam ſine Teſti-
74 bus, quia Acta, † quæ fiunt in figura Iudicij, Iudice pro
Tribunali ſedente ſcripta à Notario publico, etiam ſine
Teſtibus probant. *l.ſancimus,& l.omnium,C.de Teſtam.*
l.in donationib. C. de Donation.& ibi Alber. num.2.vbi de
communi, Mandoſ.ad Lap. alleg.81.n.3. vbi de communi.
Rot.deciſ.15.n.1.lib.1.par.3.diuerſ.Caualer.deciſ.28. n.3.
Greg. deciſ.453.n.6.
75 Executio tamen Citationis facta à Notario, etiam ſi
fuerit ei commiſſa,non probat ſine Teſtibus,quia Nota-
rius non eſt Nuncius, Nuncio enim creditur ſine Teſti-
bus propter iuramentum de fideliter exercendo officium
ſuum, vnde cum Notarius, non ſit iuratus, & agatur de
probando geſta extra figuram Iudicij,in hoc illi non cre-
ditur. *Put.dec.5.n.2.lib.3.Rot.624.n.10.par.1.recent.Fe-*
rentill. ad Buratt. dec.324.lit.A. Beltramin. ad Greg dec.
71.n.6 lit.B.in fin.
76 Sed de ſtylo Curiæ ſufficit,quod Curſor faciat relatio-
nem executionis, eius ſubſcriptione mediante in pede
Citationis, abſque eo quòd compareat coram Iudice,
aut Notario ad referendum, licet etiam de ſtylo in ma-
nualibus, & regiſtris extendatur NN. Curſor retulit co-
rã A C. ſiue NN. eius Locumtenente mihi Notario,&c.
Sal.Tib.in Prax.l.1.c.27.n.1. & ita paſſim obſeruatur.
E Sententia † conditionalis regulariter non valet,quia li-
77 tem de preſenti non determinat,*l.nec quemadmodum, ff.*
de Iud. Gabr. concl.1.de Sent.lib.2. In hac tamen conclu-
ſione DD. multipliciter diſtinguunt, & ſignanter inter
conditionem de præterito;aut de præſenti, quibus caſib.
valet, & conditionem de futuro, quo caſu regulariter nõ
valet,vt latè per *Vant.de Null.def.Proceſſ.n.* 107.*& ſeqq.*
78 In Curia nihilominus omnia ferè decreta, etiam defi-
nitiua, paſſim fiunt per Iudices cum conditione, niſi ad
primam diem,vel niſi infra tres,aut alia ſimili conditione
arbitrio Iudicis,& ſecundum facti contingentias, & niſi
infra illud tempus Pars ſoluerit, aut quid releuans dedu-
xerit,aut oppoſuerit, Decretum remanet firmũ, qui qui-
dem ſtylus,cũ quotidie obſeruetur,& paſſim in omnibus
Curiæ Tribunalibus fuerit ab omnibus receptus ſpatio
tanti temporis,cuius in contrarium memoria non extat,
eſt per conſequens legitimè præſcriptus,etiamſi eſſet cõ-
tra Ius.*Crauet.conſ.201.n.19 & ſeq.Rebuff. de Conſuet. &*
vſu,& ſtyl.art.2.gloſſ.13.n.16.Mareſc.var.reſ.lib.2.c.100.
n 20 Fenzon.ad Stat Vrb l.1.c.75.n 34. Gramat.dec.64.n.
79 38.*& ſeq.*& quod ſtylus† preſcriptus,quòd Sententia liceat
in pendenti,valet,& ſit ſeruandus tradit *Crau. d.conſ.201.*
n.21.Ang conſ.114 quidam,in fi. Marc. Anton.Cucc. Inſt.
Can lib.1.tit de ſtyl. n.35. eoque magis, quia ad ſtyli præ-
80 ſcriptionem † ſufficiunt decem anni. *Alex.conſ.36. in fi.*
lib.2. Rebuff. d art.2. gloſſ.13.n.11. Gratian. deciſ. Marcb.
237.n.25.Borel.in Summ.deciſ.tit.de conſuet.& ſtyl.n.111.
prout in præſcriptione conſuetudinis, *Bart. in repet. l.de*
quibus n.14. ff.de leg. Mareſc. d. c.100.n.24. licet de Iure
Cano-

Digitized by Google

81 Canonico † circa temporalia requirantur quadraginta anni, *Bart. in rep. d. l. de quibus nu.* 14. *Mareſc. d. c.* 100 *nu.* 30. *Buratt deciſ.* 19 *nu.* 7. *cum alijs allegatis per Ferentill. ad Buratt. deciſ.* 3 *nu* 15. *verſ. ſed contra.*

82 Stylus autem ſic præſcriptus eſt ſeruandus, ſiue reſpiciat ordinatoria, ſiue deciſoria Iudicij, *Afflict. deciſ* 79. *n.* 4. *Borell. in d. tit de conſuetud. n.* 108. *Gratian. d. dec.* 237 *n.*

83 18. *& n.* 20 Prout etiam ſeruandus † eſt, quando deuenit in notitiam totius populi, aut maioris partis illius, nam tunc habet vim conſuetudinis, *Crauett. de antiq. temp p.* 4. *n.* 18. *verſ. ſecundo intellige, Sal. Tib lib.* 1. *c.* 1. *nu.* 12. *& ſeq.*

84 *Gratian. d deciſ.* 237. *n.* 24. Vbi autem poſſet † conſtare de tacito conſenſu populi abſque tempore, & actuum frequentia, ſolus conſenſus populi ſufficeret, quia tempus, & actuum frequentia requiruntur tantum ad probationem, *Mareſc. d l.* 2. *c* 100 *n.* 18. *& ſeqq.*

85 Stylus reſpiciens ordinem Iudicij probatur ex atteſtationibus extraiudicialibus Notariorum, & Curialium, *Rot. dec.* 704. *n.* 6. *par.* 1. *recent. Caualer. dec.* 477. *nu.* 6. *Greg dec* 484. *n.* 5. *& ibi Beltramin. n.* 8. *Buratt. dec.* 124. *n.*

86 15. *& dec.* 217. *n.* 3. *& dec.* 690. *n.* 16. & poteſt Iudex † de illo ſe extraiudicialiter informare, *Beltramin. ad Greg. d. dec.* 484 *n.* 8. *Buratt. d. dec.* 124. *n.* 15. *& ibi Ferentill. nu.* 32.

87 Reſpiciens verò deciſoria eſt † concludenter, & formiter probandus, *Beltram. ad Greg. d dec.* 484. *n.* 8. *Burat. deciſ.* 735. *n.* 9 latè *Ferentill. ad Buratt. d. deciſ.* 124. *nu.* 33.

88 Dicitur autem reſpicere † ordinatoria, quando reſpicit proceſſum, & ordinem actitandi, & procedendi, *Crau. de antiq. temp. par* 4. *n.* 18. *ver.* 3. *intellige* Deciſorius

89 verò dicitur, † quando reſpicit cauſæ, & litis deciſionem, & eius vigore Iudicium eſt finitum, & pendet ab eo victoria cauſæ, *Buratt deciſ.* 735. *n.* 7. *&* 8.

90 Licet autem ſtylus præſcriptus, vel à populo approbatus habeat vim conſuetudinis, & legis, hoc tamen procedit in eo ſtylo, qui fuit ſemper firmus, & certus; non autem in eo, qui fuit modo albus, modo niger, *Sal. Tib. d. lib.* 1. *c.* 1. *n.* 13. *Marcheſ. de com. app. in Cur. p.* 1. *c.* 5. *n.* 341. *fol.* 228. *ſec. nou. impreſſ. Fenz. ad Stat. Vrb. d. li.* 1 *c.* 75 *n.* 37.

91 Cæterum ſtylus † contra Ius non eſt ſeruandus, niſi vt ſupra ſit præſcriptus, vel à populo approbatus, *Crau. de antiq. temp. par.* 3. *n.* 18. *cum alijs praalleg.* vel niſi fuerit inductus à Principe, aut Iudice habente facultatem legis condendæ, *Crauet. vbi ſup. n.* 18. *Rebuff. d. art.* 2. *gl.* 13. *n.* 16. *Card. Tuſc. in verb. ſtylus concl.* 792. *n.* 1. *& n.* 3. *&* 11. *Grat. d. dec.* 237. *n.* 21. vel niſi reſpiceret ſolum ordinem, & proceſſum cauſarum, quaſi tunc agatur de modico præiudicio, *Card. Tuſc. d. concl.* 792. *n.* 3. *Gratian. d. dec* 237. *n.* 26.

92 Iudices verò, & Magiſtratus inferiores de per ſe non poſſunt inducere ſtylum contra Ius, quia non habent facultatem legis condendæ, *Dec. in Rub. de conſuet. nu* 15. *& ſeq. Rebuff. d gl* 13. *n.* 16. *Card. Tuſc. d. concl.* 792. *n.* 1. *& ſeq. Gratian. d. dec.* 237 *nu.* 21 *& ſeq.* & ob id ceſſante præſcri-

93 ptione, † aut conſenſu populi, neceſſe eſt, quod hoc caſu fuerit ita obtentum in contradictorio iudicio, Parte opponẽte, & iudicatum, &c. *Fenzon. ad Stat. Vrb. d. c.* 75. *nu.* 3. *Coccin. dec.* 181. *n.* 3. *&* 5. aliàs ad ſui eſſentiam ſtylus non requirit, quod ita fuerit in contradictorio Iudicio obtentum, *Crau. d. conſ.* 201. *nu.* 22. *Cucc. Inſt. Can. d. lib* 1. *tit. de ſtyl. n.* 17. *Borell d. tit. de conſuet. & ſtyl. n.* 106. *Grat. d.*

94 *dec.* 237. *n.* 19 Sed benè Iudices inferiores † poſſunt inducere ſtylum in ijs, quæ non ſunt contra Ius, quinimò & in ordinatorijs, licèt ſit contra Ius, quia tunc agitur de modico præiudicio, *Crauet. de antiq. temp. d. par.* 4. *nu.* 18.

95 *verſ.* 3. *intellige, Card. Tuſc. dicta concl.* 792. *n.* 9. & ſtylus, qui non eſt contra Ius non requirit tempus, prout nec quando inducitur ab habente facultatẽ legis condendæ, prout eſt Princeps, & Iudex ſuperior, *Rebuff. d. gl.* 13. *n.* 16.

96 Differt ſtylus à conſuetudine, quia conſuetudo eſt id, quod reſpicit æquitatem, vel iniquitatem, iuſtum, vel iniuſtum in rebus gerendis, vt poſt alios, quos allegat, tradit *Mareſcott. d. lib.* 2. *c.* 100. *nu.* 21. Stylus verò eſt conſuetudo iudiciaria continens ordinem, & ſeriem rerum gerendarum, *cap. quantum grauis, de crim. falſ. Card. Tuſc. d. concl.* 792. *nu.* 7. *Mareſcott.* qui de communi teſtatur *dict.*

97 *cap.* 100. *nu.* 21. poteſt † tamen ſtylus reſpicere etiam extraiudicialia, *Card. Tuſc. vbi ſupra nu.* 12.

F Conſueuerunt Practici apponere in Intimatione illa

98 verba, *& aliàs prout in actis*, quæ ſanant omnes defectus Intimationis, ſi fortè in ea omnia in Decreto contenta non ſint expreſſa, vel aliqua ſint malè expreſſa, tunc enim tenetur ille, cui facta fuit Intimatio, videre Decretum in Actis, aliàs non poteſt ſe excuſare, quod ſibi non fuerint intimata omnia in Decreto contenta, vel malè fuerint intimata, & ob id valdè vtile eſt, in Intimationibus huiuſmodi verba apponere ad illarum defectus tollendos; ſtant enim augmentatiuè, & intelliguntur omnia in Intimationibus contenta ſecundum Acta, ad quæ habent relationem, iuxta tradita per *Dec. conſ.* 63. *nu.* 6. *Rot. deciſ.* 33. *nu.* 6. *par.* 1. *recent.*

G Ad hoc, vt terminus in Decreto, ſeu Sententia aſſigna-

99 tus currat, neceſſe eſt, quod Intimatio fuerit legitimè executa, & in Actis reproducta, vt Iudex de illa certus ſit,

100 *Buratt. d. deciſ.* 124. *n.* 23. aliàs Iudex ad vlteriora † procedere non poteſt, & ſi procederet, omnia Acta ſubſequentia eſſent nulla, *Tami. deciſ.* 108. *Buratt. deciſ.* 24. *nu.* 21 *& ſeq Gregor. deciſ.* 31. *nu.* 8. *Rot. in Fauentina, ſeu Imolen. bonorum* 25. *Iunij* 1593. *coram bon. me. Litta, & in Cortonen. Plebaniæ* 1. *Iulij* 1633. *coram R. P. D. Ghiſlerio.* qui

101 † quidem defectus eſt inſanabilis, etiam ſtante clauſula, arbitrio Rotæ, *Caualer. deciſ.* 486. *nu.* 1. *Buratt. dec.* 262. *& ibi Ferentill. lit. A.*

102 Nec quicquam releuat, † ſi poſtea doceatur illam fuiſſe executam, quia debuit de ea conſtare in actis, ex lectura proceſſus facti ante expeditionem actus, *Rot. in d. Fauentina, ſeu Imolen. bonorum* 19. *Iunij* 1595. *coram bon.*

103 *mem. Litta.* Si tamen fuerit † in Officio, in quo cauſa agitur in tempore reproducta, ſuſtinetur, licet in ea fuerit erroneè appoſitum nomen alterius Notarij, *Buratt.*

104 *deciſ.* 675. *n.* 4. non tamen eſt facienda † ei de neceſſitate intimatio, qui aliquid ſcire tenetur, *Caualer. d. deciſ.* 3. *n.* 1.

105 præſumeretur nihilominus † ex comparatione partis intimatæ executa, *Buratt dec.* 887. *n.* 7. non ſecus ac præſumatur executa citatio ex comparitione citati, *Rot. deciſ.* 99. *n.* 2. *p.* 2. *rec.* Et ex conſtitutione procuratoris ad cau-

106 ſam, *Greg. deciſ.* 27 *nu.* 4. & ibi *Beltramin nu.* 12. *& ſeqq.* etiam ſi pars comparuiſſet poſt terminum, ex quo rema-

107 nent ſaluæ exceptiones. † Quod tamen non procederet, vbi ageretur de ſuſtinenda citatione ad ſententiam, quia cum, eo caſu agatur de præiudicio irreparabili, comparitio poſt terminum nihil releuaret, vt per *Ferentill. ad Buratt. dec* 727 *num.* 13. *& ſeq.* per conſequens

108 † etiam intimationis defectus ſanaretur ex comparitione facta re integra, antequàm damnum emergeret; ex comparitione enim oritur notitia citationis, vel intimationis, *Rot dec.* 448. *nu.* 4. *p.* 2. *rec.* & Decreti facti, *Caualer. dec.* 486. *n.* 2 *Buratt. d. dec.* 727. & ibi *Ferentill. nu.* 9. qui li-

109 cet loquantur de citatione, † tamen cum militet eadem ratio, poteſt in his procedi à ſimili, vt fecit *Rot. in d. Fauentina, ſeu Imolen. bonorum* 19 *Iun.* 1595. *cor. bo. me. Litta.*

H Citatio eſt neceſſaria in vno quoque actu præiudiciali,

110 *l. de vnoquoque. ff. de re iud. leg. nam ita diuus, ff. de adopt. Gab. de citat. concl.* 1. *Caualer. dec.* 564. *nu.* 3. & eſt de iure diuino, *Geneſ. c.* 3. *nu.* 10. *gl. in Clem. ſæpè in verbo defenſionis, de verb. ſign. Rot. apud Poſt. de manuten. dec.* 285. *n.* 1. &

111 de iure † naturali, *Veſtr. in prax. lib* 5. *c.* 13. *nu.* 7. *Caualer.*

112 *dec.* 53. *nu.* 1. *&* 2. & illius † defectus eſt inſanabilis. *Grauat. ad Veſtr. lib.* 3. *c.* 2. *num.* 22. *&* 23. etiam ſtante clauſula arbitrio, *Greg. deciſ.* 416 *n.* 1 *&* 2. *Rot. deciſ.* 312. *n.* 2. *part.* 4. *recent. Caualer. deciſ.* 396. *nu.* 6.

113 Præſens tamen in iudicio non eſt de neceſſitate citãdus, *Lanfr. in prax. tit. de citat. n.* 3. *Maran. de ord. iud. tit. de citat. n.* 13. *Vant. de null. def. cit. n.* 17. *Grauat. ad Veſtr. li.* 5. *c.*

114 13. *n.* 9. *Caual. dec.* 117. *n.* 1. quia præſentia partis † ſupplet defectum citationis ad actum, *Cæſar. de Graſſ. dec.* 2. *nu.* 7. *in fi. de reb. Eccleſ. non alien. Rot. dec.* 405. *n.* 1. *p.* 5. *rec.* dummodo citatio non requiratur pro forma, *Gab. de citat. concl.* 1. *n.* 414. & Pars ſit præſens ad illum finem, non autẽ

115 caſualiter, † vel ad alium effectum, quia non haberetur pro præſente, maximè ſi diceret, ſe non eſſe inſtructũ pro defenſione cauſæ, *But. in c.* 1. *n.* 10. *&* 27. *de Iud. Mil. in repert. in verbo citari non debet, Gab. de cit. concl.* 1. *nu.* 412. *&*

116 *ſeq.* & ſufficit etiam præſentia † procuratoris, dummodo ſit præſens ad illum finem, aliàs ſecus, *Beltram. ad Gregor. deciſ.* 576. *num.* 15. vbi quod hoc admittit *Rota in* Ferna-

Ferrarien.decimarum 13. *Decembris* 1614 *coram bo.mem*
117 *Pirouano poſtea Decano*: præſentia † autem probatur vel
ex atteſtatione Notarij, qui ſtatim ſententiam intima-
uit, vel ex appellatione ſtatim interpoſita, *Beltram. ad*
*Greg.d.deciſ.*576.*n.*16 *Caual.d.deciſ* 486.*nu.*2.
118 Iura † in actis exhibita, non citata parte ad dicendum
contra, regulariter non probant, nec Iudex poteſt illo-
rum vigore procedere, quia non ſunt de actis, *Sal. Tib*
in prax.lib 3.*c.*15.*n.*4.*in fin.Caualer.deciſ.*433.*n* 1.*Coccin.*
*deciſ.*110.*n.*4.*Greg.deciſ.*300.*num.*3.& ibi *Beltram.num.*4.
*Burat.deciſ.*134. *num.*9.& ibi *Ferentill. num* 14 & quod
119 non eſt de actis, † dicitur extra Mundum, *Beltram. ad*
*Greg.deciſ.*224.*num.*6.
120 Si tamen † inſtrumentum eſt rogatum in officio No-
tarij cauſæ, non eſt neceſſe citare partem ad dicendum
contra, ſed ſufficit citare ad ſoluendum iuxta formam
inſtrumenti in actis rogati, vt in formula citationis, quæ
infra ſuo loco ponetur, & ita obſeruat praxis.
121 Contrarium videtur tenere *Greg.deciſ.*508. *nu.*6, vbi
quod eſt neceſſaria repetitio] inſtrumenti in actis rogati
citata parte ad dicendum contra, vt ſit de actis, & ibi tra-
dit *Beltram.n* 14. quod idem tenuit *Rota in Romana Sal-*
uiani 25. *Maij* 1616.*coram Cardin.Caualerio*, ſed ſubdit,
quod in caſu deciſionis *Caualerij* agebatur in Saluiano
contra tertium poſſeſſorem, vnde tacitè videtur ſentire
Caualerius contrarium, ſi inſtrumentum fuiſſet celebra-
tum cum eadem perſona, contra quam ageretur, præſer-
tim in via executiua.

Hæc deciſio *Caualerij* non reperitur impreſſa inter
cæteras illius deciſiones, ſed benè reperitur impreſſa ſe-
cunda deciſio in eadem cauſa facta, *quæ eſt deciſio* 433.
Deciſio verò *Gregorij* præfata loquitur in iudicio ordi-
nario, non autem in executiuo, in quo citatur ad ſoluen-
dum iuxta formam inſtrumenti in actis rogati iuxta no-
toriam praxim: quo caſu ſatis dicitur inſtrumentum re-
petitum, vt ſupra, citata parte, vt ſit de actis, & ſic tàm
deciſ.Caualer. quàm *deciſ. Gregorij* loquuntur extra ter-
minos caſus noſtri, & quando nullo modo fuit facta ci-
tata parte inſtrumenti repetitio.
122 Nec etiam eſt neceſſaria citatio † ad dicendum con-
tra, quando pars aduerſa vſa fuit actis exhibitis; ſi enim
123 præſens non eſt citandus, vt per *Adden. ad Rot. deciſ.* 1.
*de fid.inſtrum.in nou. Coccin deciſ.*404.*num.*5.*Ferentill.ad*
*Buratt.d.deciſ.*134. *nu.*14. & comparitio tollit defectum
citationis etiam nulliter executæ, *Rot.deciſ* 42.*nu.*2. *part.*
2.*recent.Beltram.ad Greg.deciſ.*27.*num* 9. & *ſeqq.Coccin.*
*deciſ.*216.*nu.*26.*cum alijs ſuperius allegatis*: ergo & cita-
124 tionis nullo modo executæ, quia paria † ſunt non eſſe,
& malè, & nulliter eſſe, *l.*1.§.*pen.ff. quod cuiuſ. vniu. num.*
*C.*2.*de tranſ.Prel.Clem.*1.*de Immun.Eccleſ. Vant. de null.*
quoties, & *intra quod tempus n.*16. & *ſeqq.* quod maximè
125 videtur procedere, ſiue pars ſit præſens, & non † con-
tradicat, *Coccin.d.deciſ.*404.*n.*5. ſiue ſit præſens, vel com-
pareat opponendo *generalia contra*; vel aliàs ad eumdem
finem ſit præſens, vel compareat, aliàs ſecus *ex ſupra al-*
legatis; multo minus poteſt allegare defectum citationis.
126 † ſi non ſolum fuit præſens vel comparuit, ſed etiam
actis vſa eſt, quo caſu cenſetur illa probaſſe, *Rot.deciſ.de*
*fid.inſtrum.in nou Caual.dec.*26.*n.*4. præſertim ſi Iura re-
petijt, & allegauit in actis in ſui fauorem, quia effecit illa
communia, etiamſi antea non fuiſſent, *Bald.conſ.*323.*nu.*
1.*verſ.tamen ex tali ſcriptura*, & *verſ.ſaltem lib.*4. & *conſ.*
119.*num.*3. *verſ. item cum ſententia lib.*2. *Anchar. conſil.*
208.*num.*11.*verſ. prædictis omnibus*, & *verſ. ſi enim*, *Rom.*
*conſ.*433.*num.*11.
I Recognitio Iurium in notorijs Iudici, vt ſunt Bullæ
127 plumbeæ, Anuli piſcatoris, Sigilli Cameræ, & Peniten-
tiariæ, Regiſtri Bullarum, & ſupplicationum, & huiuſ-
modi non eſt neceſſaria, *Sal.Tib.in prax.lib.*1.*c.*39.*n.*23.
nec in alijs, quæ ſunt ſatis nota, *Caualer.dec.*142. *num* 8.
128 prout neque etiam eſt neceſſaria in inſtrumentis anti-
quiſſimis, *Rot.deciſ.*52.& *deciſ.*54 *par.*1.*diuerſ.* nec etiam
in antiquis, prout in inſtrumento 89. annorum tradit
*Put.deciſ.*359 *nu.*6.*lib.*2.& de inſtrumento 80.& 100. an-
norum *idem Put.deciſ.*151.*lib.*1 & *de fid.inſtrum.dec.* 12.
& de inſtrumento 70. annorum, *Rot.in Parmen. ſtatus* 25.
Iunij 1590.*coram Seraph.deciſ.*928.*Capuiaq.dec.*5.*part.*3,
129 vbi quod in † omnem euentum ſufficit leuis recognitio,
Caualer deciſ 518.*n.*4.*Beltram ad Greg.deciſ.*3.*nu* 8.
130 Sed hoc non procedit in antiquiſſimis † vltra cen-
tum annos, quia in eis aliqua recognitio neceſſaria non
eſt, *Rot.d deciſ.* 52.& *d dec.*54.*par.*1 *diuerſ.Caualer.d.de-*
*ciſ.*518 *n.*1.& *deciſ.*625.*nu.*1 *Greg.deciſ.*3.*nu.*2.& *ibi Bel-*
*tram. num.*5. & 7. etiam ſi ſit ſcriptura priuata, *Beltram,*
*ibid.num.*6.
131 Nec etiam eſt neceſſaria aliqua recognitio Iurium,
parte non opponente: *Sal Tib.d.l.*1.*c.*34 *nu.*7.& *lib.*3.*c.*
15.*n.*3.*GonZal.ad reg* 8.*gloſ.*64.*n.*3 & *ſeq.*& *n.* 7.*Coccin,*
132 *deciſ.*404 *n.*6.*Buratt.deciſ.*750.*nu* 6. nec † in ſcripturis
allatis de longinquo, ſi habeant faciem publici inſtru-
menti, *Veſtr.in prax.lib* 6.*cap.*1.*num.*10.*verſ.*& *ſi facultas,*
*Caualer.deciſ.*142 *num.*2.
133 In ijs autem, quæ parte opponente indigent reco-
gnitione, obſeruandum eſt, quod aut agitur de recogni-
tione inſtrumentorum publicorum, & preſertim de par-
tibus, & tunc fit recognitio per teſtes deponentes habe-
re notam manum, & ſe manum, literas, & perſonas eo-
rum, qui ſcripſerunt, recognoſcere in forma, quod ſigni-
ficat, vt aliquando viderint eos ſcribere, non tamen ſit
neceſſe, quod viderint ſcribere iura, & inſtrumenta, quæ
producuntur, de quibus agitur, *Veſtr.in prax lib.*6 *c.*1.*nu.*
8.*verſ.nihilominus*, *Sal.Tib.d.c.*34.*n.*5.& *n.*7. *verſ.in re-*
cognitione autem, *Rot.deciſ.*277.*par.*3.*diuerſ.lib.*2.*Mantic,*
deciſ 79.*num.*1.*Achill.deciſ.*2 *de fid.inſtrum.*
134 Fit etiam aliquando huiuſmodi recognitio † Iurium
per ſimilitudinem, ſi aliàs teſtes viderint ſimiles ſcriptu-
ras ab eiſdem perſonis conſcriptas, de quo ipſi aliquo
modo certi ſint; verum hæc recognitio per ſimilitudi-
nem eſt valde leuis, vt per *Rot. in Spoletana dotis* 19. *De-*
cembris 1605.*coram bo. mem. Iuſto*, & ideo non probat, nè
detur proceſſus in infinitum, *Durand.deciſ* 363. *num.* 4.
deſeruit tamen pro adminiculo, vt fuit dictum *in d.Spo-*
letana dotis coram Iuſto.
135 Aut agitur de recognitione Apocæ † per partem ad-
uerſam negatæ, vel alterius priuatæ ſcripturæ, & de iure
eſſent neceſſarij teſtes, qui poſſint deponere, ſe fuiſſe pre-
ſentes confectioni Apocæ, vel vidiſſe illam ſcribere, §.
quis igitur in Auth.de inſt.caut.& *fid.Dec.conſ.*615. *nu.* 3.
*Pariſ.conſ.*19.*nu.*43.*in fin.lib* 3.*Ruin.conſ.*7.*num.*4.*lib.* 4.
Marſil.in rub.de prob.nu. 299. *Menoch.de arb.caſu* 114.
*num.*22.*Afflict.deciſ.*181.*nu.*8.*Rot.deciſ.*124.*nu.*1.& *deciſ.*
170 *num.*1.*par.*2 *diuerſ.*
136 Sed primò † hoc non procedit concurrentibus ad-
miniculis, quia tunc ſufficit, quod teſtes deponant habe-
re notam manum, *Rot.d.deciſ.*124. *num.*3. & fuit dictum
in dict.Spoletana dotis 18.*Decembris* 1605. *coram Iuſto*, vbi
quod ita fuit ſæpè deciſum, & aliæ deciſiones allegantur,
& alias cumulat *Beltramin.ad Greg.deciſ.*389.*num.*6. Te-
137 ſtes † enim ſoli dicentes ſe habere notam manum ſe-
miplenè de Iure probant, *Rot d.deciſ.*124.*nu.*4. vbi etiam
tradit, quæ adminicula ſint ſufficientia.
138 Secundò † dicta regula non procedit de ſtylo Curiæ
in ſcriptura, quæ ſolet fieri ſine teſtibus abſente parte, vt
ſunt literæ cambij miſſiuæ, & huiuſmodi, quia tunc ſuffi-
cit teſtes deponere habere notam manum, *Sal.Tib. d.c.*
34.*n.*11.*verſ.quo verò ad recognitionem*, *Rot.d.deciſ.*124. *n.*
2.*Caualer.deciſ* 452.*nu.*4.*in fin.*& *deciſ.*553.*nu.* 2. in iſtis
enim non requiritur exacta recognitio, *Caſ. de Graſſ. de-*
*ciſ.*2.*num.*7.*de preben.* vbi quod ita fuit ſæpè in Rota re-
ſolutum, *Rot.deciſ.*570.*nu.*2.*par.*2.*diuerſ.*
139 Cæterum † in Tribunali A. C. obſeruatur, quòd re-
cognitio etiam Apocæ, & ſcripturæ priuatæ facta per
teſtes deponentes, ſe habere notam manum, illamque
recognoſcentes in forma, ſit valida, *Veſtr.in prax.lib.*6. *c.*
1.*nu* 8.*verſ nihilominus*, *Sal.Tib.d.c.*34.*nu.*10.
140 Vbi verò teſtes, † qui manum recognoſcant, haberi
non poſſunt, fit recognitio per comparationem litera-
rum, *Veſtr.d.lib.*6.*c.*1.*nu.*10, quæ quidem comparatio eſt
141 fallibilis, & periculoſa, *Duran.deciſ.*363.*num.*3. & licet
legitimè facta non probet, niſi ſemiplenè, tamen de ſtylo
142 Tribunalis † A. C. chirographa ſic recognita ſolent
executioni demandari, *Sal Tib.d.c.*34.*n.* 11.
143 Liber † etiam eodem modo recognoſcitur per teſtes
dicentes habere notam manum, *Put. deciſ.* 1. *de fid.inſtr,*
ſed

Digitized by Google

144 ſed † duo teſtes requiruntur, cum vnus non ſufficiat, *l. vbi numerus, ff. de teſt. Rot. in Albanen. decimarum* 31.
145 *May* 1566 *coram Oradino*, verum in recognitione manus patris ſtatur aſſertioni filij, *Caualer. deciſ.* 122 *nu.* 10. Debet tamen citari pars ad videndum iurare teſtes ſuper iurium recognitione, *Veſtr. d. lib* 6 *c.* 1. *num* 7. *&* 8. *Caputaq. deciſ.* 4. *par.* 3. aliàs recognitio non valet, *Gregor. deciſ.* 71. *num* 1.
146 Clauſula, † *quatenus opus ſit*, operatur maiorem cautelam, & innouat antea geſta, *Rot. deciſ.* 738. *num.* 1. *par.* 1. *diuerſ.* & ideò ſi iura recognitione non egent, non eſt opus, quod teſtes iurent ſuper ea, licet ſit pars citata, hęc etenim clauſula facit conditionem, *Coccin. dec.* 355. *nu.* 2.
M Producens inſtrumentum cenſetur illud circa fidem
147 approbare, *Gloſ. in l.* 1 § *editiones, in verbo dic poſt me dium, verſ. item ſi ſponte*, quam ibi ſequuntur DD & præcipuè, *Iaſ. num* 12 *ff de eden. Crau. d. conſ.* 275. *nu.* 2. *verſ. rurſus, Grauat. ad Veſtr. lib.* 6. *c.* 1. *nu.* 19.
148 Et producens ſcripturam, & Iura dicitur fateri omnia in eis contenta, *Fel. in c. examinata, nu.* 2. *verſ. item dicas, de iud. Rom. conſ.* 63. *nu* 3. *Veſtr. in prax. d. lib.* 6. *c.* 1. *nu.* 4. *& ſeqq. Afflict. deciſ.* 25. *num* 5. *Rot. deciſ.* 159. *part.* 2. *diuerſ. Caualer. deciſ.* 464 *num.* 6. *Greg. deciſ.* 238. *num.* 5. & latè *Beltr. num.* 15.

Hoc tamen videtur procedere in diſpoſitiuis, non in enunciatiuis, *Grauat. ad veſtr. d. c.* 1. *n* 19 *Olaſch. deciſ.* 38. *nu.* 9 *de communi, Bero conſ.* 170. *n.* 1. *& ſeq. lib.* 2.
149 Cæterum hæc limitatio non habet locum in enunciatiuis prolatis à partibus, inter quas negocium verſum eſt, nec in neceſſarijs ad actum, qui geritur, *Olaſch. d. deciſ.* 38. *num.* 30. *Beltram. ad Gregor. deciſ.* 238. *num.* 15. *verſ. præſertim.*
150 Dicitur etiam † producens fateri, ſi iura ſint valida, ſecus ſi nulla, *Alex. conſ.* 124. *nu.* 5. *lib.* 7. *Grauat. ad Veſtr d. c.* 1. *num.* 19. *Afflict. d. deciſ.* 25. *num* 5. *Rot. d. dec.* 159. *n.* 1. *& ſeqq. part.* 2. *diuerſ.* idem ſi inſtrumentum non ſit authenticum, & per ſe non probet, latè, *Beltram. ad. Greg. d. deciſ.* 238 *num.* 15. *verſ. prædicta.*
151 Sed ſi Iura producantur, per compulſum, & in parte, & partibus producens ſibi non præiudicat, *Felin. in cap. imputari, n.* 13. *de fid. inſtr. Alex. conſ.* 136. *num* 23. *verſ. non omitto, lib* 2. *Veſtr. d. lib.* 6. *c.* 1. *n.* 6. & *ibi Grauat. nu.* 20. *Rot. deciſ* 3 *de fid. inſtrum in nou. latè Beltram. ad Gregor. deciſ.*
152 238 *num* 15. *verſ. limita*, quod † tamen non procedit in productione propriorum Iurium, niſi habeant capitula ſeparata, *Veſtr. d. c* 1. *nu* 6. *verſ quam tamen proteſtationem.* vbi allegat *Felin. qui hoc dicit in cap. imputari in fin. de fid. inſtr Rot. dict deciſ.* 3. *de fid. inſt. in in nou. latè Beltram. ad Greg. d deciſ* 238. *nu.* 15. *verum iſta cautela.*
153 Sufficit nihilominus productio copiæ in termino, ſi poſtea producatur originale, licet extra terminum, *Mil. in rep. in verb. productio*, quo caſu productio dicitur fieri in termino, *Dec. in Auth. ſi quis in aliquo, nu.* 3. *C. de eden. Seraph. dec* 845 *nu.* 5. *verſ prout.*
N Productio cenſetur verbalis, *Caualer. deciſ.* 242. *num.* 3.
154 *Beltram. ad Greg deciſ.* 59 *num.* 15. quæ ad probationem
155 non ſufficit, *Buratt. deciſ.* 134. *num.* 10. quinimò † nihil operatur, *Coccin. deciſ.* 110. *num.* 4. Vbi autem productio non eſt realis, licet ipſa ſit de actis, tamen Iura de actis non ſunt, *Caual. deciſ* 542. *n.* 3. & ideo non ſunt transportanda, *Beltram ad Greg. d. deciſ.* 59. *nu.* 10.
156 Dicitur tamen realis productio, quando in ea eſt verbum *facto*, produxit, *Caualer. dec.* 541. *n.* 2 *in fin. Beltram. ad Greg. d. deciſ.* 59 *nu.* 15 ſimiliter ſi in illa adeſt verbum, *tenoris, &c. Burat. deciſ.* 780. *nu.* 3. vel ſi in ea ſunt illa verba, *animo rehabendi, &c.* vel quod inſtrumentum incipit, *ſic*, & finit, *ſic*, latè *Beltram. ad Greg. d. deciſ.* 59. *num.* 11. *&*
157 *ſeqq.* Idem ſi adſunt in principio ſententiæ verba, *viſis omnibus actis, &c.* vel ſi eſt elapſum biennium, productio pariter realis præſumitur, *Buratt. deciſ.* 217. *nu.* 6. *& ſeq. & ibi Ferentill. ſub litera B.*
O Si Iura producantur in quantum pro ſe, & parte ſua
158 faciant, producens non cenſetur fateri contenta in eis dummodo quis non teneatur edere, & ſcriptura ſit aliena, ac habeat capitula ſeparata, *Felin. in c. cum venerabilis, nu.* 23. *in* 2. *limit. de except. Oſaſch. deciſ.* 38. *n.* 7. *Rot. dec.* 3. *de fid. inſt. in nou.*

De productione in parte, & partibus ſatis dictum eſt ſuprà ſub litera M.
P Clauſula, *non aliàs, aliter, nec alio modo* eſt reſolutiua,
159 & operatur quod in contrarium, nihil actum videatur, *Felin. in c. quam Eccleſiarum, num* 85. *de Conſt. Mart. d. clauſ par.* 1 *clauſ.* 76 *n* 9 *Rot deciſ.* 115 *nu.* 6 *part.* 1. *recent.*
160 Inducit conditionem, *Pariſ. de reſig. lib.* 1. *quæſt.* 2. *nu.* 18 *Mart dicta clauſ* 76. *nu.* 7. *Verall. deciſ* 13. *par.* 3.
Inducit etiam formam, & neceſſitatem, *Bertaz. Tol. clauſ* 14 *gl.* 6. *nu* 1. *Mart. d clauſ.* 76. *nu.* 8 *Magon dec. Florent.* 49 *n.* 7 *& ſeq Rot. deciſ* 619. *nu.* 2 *par.* 1. *recent.*
161 Eſt etiam limitatiua voluntatis, & poteſtatis, ac præſeruatiua Iuris, *Pariſ. de reſign. lib.* 1. *q* 2. *num.* 19. *Mart. d. clauſ.* 76. *num.* 11.
Q Clauſula, *omni meliori modo* facit actum valere eo mo-
162 do, quo valere poteſt, *Dec. conſ.* 14. *pro tenui num.* 3. *verſ. confirmatur, & conſ.* 77. *viſo puncto num.* 4 *verſ.* 2. *ratione, Curt. Iun conſ* 316 *nu.* 20 *lib* 3. *Mart de clauſ par.* 1 *clauſ.* 88 *nu.* 1. *Put. deciſ.* 230. *lib.* 2. & operatur, quod habeatur pro expreſſo, quod pro actus validitate veniebat exprimendum, *Bald. conſ* 489 *col* 1. *lib.* 3. *Alex. conſ.* 112. *lib.* 3. *Felin. in cap. cum ſuper, num.* 11. *de off. deleg. Curt. Iun. conſ.* 115 *col* 4.
163 Cum copula, &, implicat modos diuerſos ab expreſſis, *Mart. d. clauſ.* 88. *nu.* 14. *& clauſ.* 56. *nu.* 8. *par.* 3. *Verall. deciſ.* 124. *par.* 1. *Achill. deciſ.* 1. *de verb. ſign. Rot. deciſ.* 107. *nu.* 4. *& ſeq. & deciſ.* 229. *nu.* 3. *& deciſ.* 544. *nu.* 3. *part.* 1. *diuerſ. & deciſ.* 553. *nu.* 20. *par.* 1. *recent. Coccin. deciſ.* 374. *n.* 2.
164 *Buratt. deciſ.* 29. *num.* 18. Præſertim † ſi in dicta clauſula adeſt dictio, *aliàs*, quia dictum ſit, & *aliàs omni meliori modo*, nam hæc dictio multo magis operatur, vt clauſula trahatur vltra expreſſa, *Card. Tuſc. lit. C. concl.* 358. *nu.* 15. *Rot. d. deciſ.* 229. *nu.* 6. *par.* 1. *diuerſ.* & quod actus valeat eo modo, quo potuit, *Verall. deciſ.* 124. *par.* 1. *Put. deciſ.* 224. *num.* 2. *lib.* 2. *in correct. Buratt. deciſ.* 241. *num.* 7. Natura
165 † enim dictionis, *aliàs*, comprehendit vltra expreſſa, & diuerſa ab expreſſis, etiam omiſſa, latè *Grat. dict. aliàs*, 10 *n.* 4. *& ſeqq. Rot. deciſ.* 254. *n.* 2 *part.* 1 *diuerſ.*
R Clauſula, *ſi, & in quantum* operatur, vt cenſeatur facta
166 admiſſio prout de iure, vnde ſi † admiſſio erat facienda, habetur pro facta, aliàs ſecus, *Maran. de ord. iud. tit. de appell. n.* 200. *Grauat. ad Veſtr. in prax. lib.* 7. *c. vlt. num.* 22. *Luc. Pet. in prax. lib.* 5. *tit. de Apoſt. n.* 9. *Mart. clauſ.* 152. *n.* 1. *& ſeq. par.* 1. *& clauſ.* 362 *n.* 1. *& ſeq. par.* 2 *part. prima, latè Card. Tuſc. lit. C. concluſ.* 361. *Caputaquen. deciſ.* 49. *n.* 2. *par.* 1. *Rot. deciſ* 687. *nu.* 2. *par.* 1. *diuerſ.*
167 Si autem dicatur, *non admiſit niſi ſi, & in quantum*, admiſſio habetur pro non facta, quia hæc clauſula eſt
168 contraria clauſulæ *admiſit ſi, & in quantum, Marcheſ. de commiſſ. par.* 2. *tit de Apoſt. pot. & conceſſ. n.* 79. *fol.* 10. *ſecun. nou. impreſſ. Luc. Pet. d. tit. de Apoſt. n.* 10. *lib.* 5. *Mart. dict.*
169 *clauſ.* 362. *num.* 3. Vnde † admiſſio incipiens per verba affirmatiua cenſetur facta, ſecus per verba negatiua, *Benintend. deciſ.* 1. *per tot.* quem ſequitur *Tuſc. dict. concl.* 361. *num.* 9.
S Obligatio in forma Cameræ debet omnino extendi, ſi eſt appoſita in Apoca, vel ſi inſtrumentum, in quo illa continetur, ſit extra Tribunal A. C. rogatum, *Galleſ. de oblig. Camer. q.* 34. *nu.* 2. *& ſeqq. vbi Zacch. num.* 4. *Rot. poſt Zacch. in d. tract. deciſ.* 39. *num.* 8. alias A. C. procedendo
170 † non extenſa obligatione Camerali nulliter procedit, *Zacch. ad Galleſ. de oblig. Cam. d. q.* 34. *num.* 5. *Sal. Tib. in prax. lib.* 1. *cap.* 6. *nu.* 3. *Rot. poſt Zacch. de oblig. Cam. dec.* 24. *num.* 1. *deciſ.* 102. *num.* 3 *& deciſ.* 111. *nu.* 19. *Rot. deciſ.* 105. *nu.* 4. *deciſ.* 555. *nu.* 3. *& deciſ.* 630. *nu.* 2. *par.* 1. *recent. Caualer.*
171 *deciſ.* 38. *n.* 2. nec poteſt procedi ea non extenſa ad executionem illius, *Rot. poſt Zacch. vbi ſupra deciſ.* 35. *nu.* 1. *Burat. deciſ.* 683. *nu.* 4.
172 Hęc tamen non procedit, quando debitor conſenſit in mandatum executiuum vnica, vel ſine citatione, *Zacch. d. q.* 34. *n.* 10. *& deciſ.* 63. *n.* 1. *Rot. d. deciſ.* 105. *nu.* 4. *&* 5. *par.* 1. *recent. Caualer. d. deciſ.* 38. *num.* 3. *Ferentill. ad Burat. d. deciſ.* 683. *num.* 7.
173 Nec ſufficit decretum extendi, niſi reuera fiat extenſio, *Zacch. dict. q.* 34. *n.* 8. *Sal. Tib. dict. c.* 6. *nu.* 2 Cæterum de ſtylo Tribunalis A. C. huiuſmodi decretum eſt ſufficiens, abſque alia extenſione, *Sal. Tib. in prax. lib.* 1. *c.* 29. *in fin.*

Digitized by Google

in fin. Zacch. ad Galleſ. d. q. 34. nu. 9. latè Ferentill. ad Bu-
174 ratt. d. deciſ. 683 nu. 10. & ſeq. vbi † quod ſufficit de ſtylo
Trib. A.C. quod decretum ſit factum ſub vnica citatione
ad dicendum contra iura, & videndum extendi formam
Cameræ iuxta ſtylum Curiæ.

Sed ſi exaduerſo fuerit dictum *generalia contra*, & pro-
teſtatum, quod pendente termino ad dicendum contra,
nihil innouetur, non poterit extendi forma Cameræ ſub
citatione ad dicendum contra Iura, ſed erit neceſſe de-
nuò citare ad videndum extendi formam Cameræ, vt
per Sal. Tib. d. lib. 1. c. 34. n. 3. in ſubſequenti citatione ad
ſoluendum, prout in formula, quæ infra ſuo loco pone-
tur, & ita de ſtylo ſeruatur.

175 Si verò inſtrumentum ſit in Tribunali A.C. rogatum
non eſt neceſſaria citatio, nec decretum extendi, nec ex-
tenſio aliqua, quia Notarij A. C. ſemper extenſam ha-
bent huiuſmodi formam Cameræ in pulpitis, Zacch. poſt
alios d. q. 34. n. 12. Ferentill. ad Buratt. d. dec. 683. nu 8. qui-
176 nimò † obligatio Cameralis licet omiſſa in inſtrumen-
tis per Notarios A. C. rogatis cenſetur appoſita, & da-
tur illorum executio, perinde ac ſi forma fuiſſet in illis
appoſita, & extenſa, latè Ferentill. ad Buratt. dict. deciſ.
683. num. 9.

177 Formulam huiuſmodi extenſionis obligationis Ca-
meralis ponit Sal. Tib. in d. praxi lib. 4. in fine, & Zacch.
ad Galleſ. de oblig. Cam. in princ.

Renunciatur in obligatione Camerali quibuſcumque
legibus, & legum auxilijs, Sal. Tib. in formul. lib. 1 c. 17. n.
6. il 2. verſ. ſed prædictæ leges. Zacch. ad Galleſ. de obligat.
Cam q. 17. n. 25. Put. deciſ. 465. n. 3. lib. 2. Rot. poſt Zacch. de
oblig. Cam deciſ. 23 n 8. & deciſ. 143. n. 3. & ſeq.

178 Obligationes Camerales omnes ſunt iuratæ, Rot. de-
ciſ. 161 n. 6 par. 2 diuerſ. Poteſt tamen obligationis Ca-
meralis ſubſtantia ſtare ſine iuramento, Galleſ. de oblig.
179 cam. q. 4 nu. 2. & ibi Zacch nu. 1. nec iuramentum de iu-
re communi habet executionem paratam, ſecundum
opinionem, quam ſeruat Rota, Zacch. ad Galleſ. de oblig.
cam. q. 2. num. 18. & continet hæc obligatio hypothecam
omnium bonorum, Buratt. dec 687. nu. 4. & dec. 905. nu. 2.

T Proteſtatio conſeruat ius proteſtantis, l. ſi fideiuſſor, §.
180 1. ff. qui ſatiſdare cogantur, c cum M. de conſt. Alex. conſ.
130. n. 14. verſ. quia reſpondeo lib. 4 Dec. conſ 460. nu. 10. &
ſeqq. Rot. dec. 3. de fid. inſtrum. in nou. niſi ſit contraria fa-
cto, quia tunc nihil operatur, Felin. in d. cap. cum M. Fer-
rarienſis n. 77 & non tenet, Rot. dec. 15. in fine. verſ quod ta-
men, de off. deleg. in nou. Caualer. dec. 349. n. 3. vel niſi de di-
recto contradicat, ſecus ſi ſit diuerſa, licet tendat ad
idem, Alex. conſ. 130. nu. 14 verſ. quia reſpondeo, quodam-
mò, il ſecondo, & nu. ſeq. lib. 4.

181 Proteſtatio quòd nemo exaduerſo comparens au-
diatur, niſi docto de legitimo mandato procuræ, ita
quod &c. releuat in tantum, quod ſi mandatum non pro-
ducatur, Acta ſunt nulla defectu mandati, Rot dec. 135. n.
182 4. par. 1. recent. Caualer. dec. 483. n 7 ſecus ſi non fiat hæc
oppoſitio, nam tunc cenſetur Procurator à parte appro-
batus, licèt non conſtet de mandato procuræ, Rot. deciſ.
183 530. nu. 15 par. 1. recent. quinimo licet † huiuſmodi op-
poſitio facta fuerit, niſi fuerit repetita in vnoquoque
actu, nihil releuat, quia cenſetur ab ea receſſum, Sal. Tib.
in prax. lib. 1 cap 27. n. 3. Rot. d. dec 648. n. 3 part. 1. diuerſ.
Greg. dec. 44. n. 7 Caualer. dec. 348. n 5. & deciſ. 483. num. 8.
184 Ferentill. ad Buratt. dec. 296. nu. 10. in caſibus tamen, in
quibus intrat præſumptio mandati procuræ, ſuſtinetur
proceſſus, hac proteſtatione non obſtante, vt ſæpius fuit
deciſum, & patet ex deciſionibus cumulatis per Ferentil
ad Buratt. deciſ. 593. nu. 14.

185 Operatur hæc proteſtatio, vt productio mandati, li-
cèt antea facti ſuffragari non poſſit ad ſuſtinendum, &
reualidandum acta ante productionem, poſt tamen pro-
teſtationem geſta, Gloſ. in cap. 1. in verb. abſentia. verſ. alij
dicunt, de elect. in 6. Rot. deciſ. 105. nu. 2. par. 1. diuerſ. & de-
ciſ. 135. nu. 4. par. 1. recent. Caualer. dec. 337. nu. 6. Greg. dec.
330. nu. 1. Buratt. dec. 296. nu. 1. & dec. 683. nu. 6.

186 Sed parte non opponente poteſt mandatum produ-
ci quandocumque, Vant. de null. defect. in hab. ſeu mand. n.
118. Achill. dec. 6 de Proc. Rot. dec. 688. n. 3. par. 1. diuerſ. &
dec. 305. num. 4. par. 1. recent. & ſufficit, quòd producatur,
quando de eo opponitur, Caual. qui alios cumulat, deciſ.
187 387. num. 6. tunc † enim acta antea geſta ſuſtinentur, ſi
mandatum erat factum, Gloſs. in d. c. 1. §. 1. in verbo abſen-
tia, verſ. alij dicunt, de elect. in 6. Gabr. conſ. 25. n. 23. & ſeqq.
lib. 2. Buratt deciſ. 21. nu. 26.

188 Si verò quis citauerit aliquem ſimpliciter, vti Procu-
ratorem alterius, videtur ex hoc illius perſonam appro-
baſſe, & ob id non poterit amplius ſic approbans contra
eum opponere defectum mandati procuræ, & præſertim
189 ſi agatur de ſuſtinenda ſententia † iam lata pro valida
contra approbantem, vt per Seraph. dec. 140. n. 1. Rot. dec.
107. nu. 5. & dec. 195. part. 4. recent. Coccin. dec. 61. nu. 3. vbi
quod ita ſæpius fuit reſolutum, Andr. dec. 28. nu. 6. Greg.
dec. 280. nu. 6. & ibi Beltram. num. 11. alios cumulat, & eo
magis, ſi aliæ coniecturæ pro mandato concurrant, vt in
caſibus dd. deciſionum.

190 Sed hoc primò non procedit, quando quis fuit cita-
tus vti prætenſus, vel aſſertus Procurator, vt ſolent facere
practici.

Secundò non procedit, quando citatus eſſet approba-
tus à Procuratore.

Tertiò non procedit, quando in actis conſtaret de mi-
nus legitimo mandato procuræ, latè Beltram. ad Gregor.
dec. 280. nu. 11. verſ. hac tamen omnia.

191 Quartò denique non procedit, quoad Iudicem, qui
etiam poſt litem conteſtatam poterit cogere ex officio
citatum, vti procuratorem ad docendum de legitimo
mandato procuræ, vel cauendum de rato, antequam ad
vlteriora in cauſa procedatur, ſi de mandato dubitatur,
nè alias citato Procuratore non exiſtente fruſtratoriè la-
boraret, iuxt. trad. per Maſcard. de probat. concluſ. 693.
num. 3. & ſeq.

192 Clauſula *ita quod &c.* declarat, & regulat præceden-
tem diſpoſitionem, Mart. de clauſ. par. 1. clauſ. 64. Coccin.
deciſ. 494. nu 6.

V In termino citationis ad dicendum contra Iura, de-
193 bent † opponi *generalia contra verbo ſaluo iure, &c.*
alias huiuſmodi generalibus exceptionibus non oppoſi-
tis Iura probant, etiam ſi ſint ſcripturæ informes, nec
poteſt amplius opponi, quod non ſint in forma proban-
te, Sal. Tib in prax. lib. 3. c. 15. n. 2. Caual. deciſ. 142. num. 6.
Greg. deciſ. 292. nu. 2. & ibi Beltram nu. 6.

194 Nec releuaret † oppoſitio, ſi fieret in ſecunda inſtan-
tia, Put dec. 119. lib. 2. Caual. d. deciſ. 142. nu. 2. quia cum in
prima inſtantia nihil in termino fuerit oppoſitum, iura
cenſentur à parte approbata, Put. d deciſ. 119. cum alijs
latè cumulatis per Beltram ad Greg deciſ. 292. nu. 6.

195 Oppoſitio autem huiuſmodi generalium in termi-
no præſeruat Ius opponendi, & deducendi exceptiones
ad ſpeciem poſtea quandocumque, Veſtr in prax. lib. 5 c.
vlt. nu 10. & 13. Mart. clauſ. 56. n. 6. par. 1. Beltram. ad Gre-
gor. d. deciſ. 292. nu 6. verſ. & ideo praxis inoleuit, & vigo-
re illius exceptiones poſſunt ad ſpeciem deduci etiam
poſt ſententiam, non tamen poſt rem iudicatam, Mart.
d. clauſ. 56. nu. 9.

196 Clauſula etiam *ſaluo &c.* vel *ſaluo iure &c.* alias ex-
ceptiones præſeruat, cum iſta clauſula ſit de ſui natura
præſeruatiua Iuris, Mart. clauſ. 150 nu. 1. & nu. 9. par. 1.

197 An autem quis opponendo *generalia contra iura*
&c. quæ clauſula extenditur citra conſenſum in iuriſdi-
ctionem, niſi ſi & quatenus &c. dicatur conſentire in iu-
riſdictionem, aut generalia opponuntur contra com-
miſsionem, aut reſcriptum, & quis non dicitur conſen-
tire in iuriſdictionem, aut generalia opponuntur contra
iura, & tunc quis dicitur in iuriſdictionem conſentire,
Marcheſ. de commiſſ. par. 1. de commiſſ. app. diu. §. 1. num.
135 cum ſeqq. fol. 1307. ſecun. nou. impreſſ. vbi alleg. Dec. in
cap. 1. nu. 174. & ſeq. de iud. Rot dec. 55. lib. 2 part. 3. diuerſ
& dec. 114. lib. 1. par. 3. diuerſ. Caputaq. deciſ. 278 par. 2.

198 Cęterum ſi opponantur generalia contra productio-
nem, & admiſſionem iurium, quis poterit opponere
contra d. admiſſionem ex diuerſis cauſis, vel quod obſtat
producenti res iudicata, vel quod iura non ſint releuan-
tia, vel quod iura non ſunt in forma probanti, vel quod
reſpiciunt petitorium, vnde iſto caſu non videtur quis
renunciare rei iudicatæ, & per conſequens nec conſenti-
re in iuriſdictionem, Caputaq. deciſ. 279 per tot. part. 2.

Digitized by Google

X Proteſtatio, quod in termino ad dicendum contra
199 Iura nihil innouetur, operatur, vt termino pendente
nihil omninò fieri poſſit, *Sal. Tib. in prax. lib. 2. c. 2. n. 28. Cadaler. deciſ. 329 num. 2.*

Y Teſtes debent iurare manu tactis ſcripturis, aliàs non
200 probant, *Spec. de teſt. §. ſequitur, num. 4. verſ. Euangelia, Caputaq. dec. 246. par. 2. Cæſar de Graſſ. dec. 13. n. 6. de teſt. Caualer. dec. 322. n. 1. & dec. 415. nu. 3.*

201 Nec ſufficiunt illa verba Notarij, *Teſtis iuratus, Caputaq. deciſ. 285. num. 4 par. 3.* etiam ſi dicat, iuratus tactis ſcripturis, quia nō debet aſſerere per verba de præterito, ſed de præſēti, vt iurauit tactis &c. *Caual. d. dec. 322. n. 3.*

202 Si tamen in atteſtatione Notarij adſint verba æquipollentia, vt iurauit ad Sancta Dei Euangelia, probatur iuramentum, abſque clauſula *tactis &c. Cæſar de Graſſ. d. dec. 13. nu. 7. & nu. 15. Caualer. d. dec. 415. nu. 3.* vel ſi Notarius aſſerat, ſe recepiſſe iuramentum in forma, *Rot. cor. bon. mem. Comitolo dec. 108. n. 16.* vel in forma iuris, *Rot. in Corduben. Decimarum 29 Ianuarij 1593. coram Cardin. Seraph. deciſ. 1010. num. 5.* vel ſi addat alia verba, ex quibus colligi poſſit teſtem iuraſſe tactis &c. *Caualer. d. dec. 322. nu. 3. & ſeq.*

203 Cæterum teſtes Sacerdotes, † ſufficit, quod iurent ta-
204 cto pectore, *Caualer. d. dec. 322 nu. 2* Eques † etiam ſuf
ficit, quod iuret tacta Cruce ſui habitus, vt innuit *Capu
taquen. dec. 285 num.* 4. Epiſcopus verò non iurat tactis,
205 † ſed inſpectis Euangelijs, & mittitur ei Sacramentum,
c. fin. de iuram. calum. Auth. ſed iudex, C. de Epiſc. & Cler. Spec. de teſt. §. ſequitur n. 4.

206 Sine iuramento autem teſtes regulariter non probant, *cap. tuis, de teſtib. l. iuſiurandi, Cod. de teſt. Marant. in prax. tit. de prod. teſt. Couar. var. reſol. lib. 2. c. 13. num. 3.* ad quam regulam plures fallentias congerunt *Cott. in memorab. in verbo teſti non iurato, Soccin. reg. 424. Cardin. Tuſc. to. 8. concl. 165.*

207 Sed præcipuè teſtis poſt mortem probat, etiamſi eius
diſpoſitio non fuerit iurata, quia mors ſupplet defe-
ctum iuramenti, & auget fidem teſtis, *Caual. d. dec. 322.*
208 *n. 7.* quinimò † teſtes etiam nulliter examinati de equi-
tate probant poſt mortem, *Greg. dec. 434. n. 5.* & ibi latè
Beltram. num. 18.

Z Quilibet citatus † qui ſit ſanæ mentis, tenetur recogno-
209 ſcere, vel negare ſcripturam eius nomine ſcriptam, vel
ſubſcriptam, *Rebuff. de chir. & cedul recog. art. 1. num. 3. & ſeqq. num. 22. Roman. conſ. 372. num. 1 & ibi Abden. lit. A. Fenzon. ad Stat. Vrb c. 84. num. 19. & ſeq. lib 1.* & quidem medio iuramento tactis, &c. prout obſeruat praxis *ad l. ſi de interpretatione, ff. de leg.* aliàs eo exiſtente contumace, ſcriptura pronunciatur pro recognita, *c. fin. de confeſſ. in 6. Rebuff. de chirog. & ced. recog. in princ. nu. 97. Scacc. de*
210 *iudic. lib. 2. c. 11. n. 1055.* & ab hac pronuncia † non datur
appellatio, *Fenzon. vbi ſup. n. 22. & ſeq.*

211 Quinimò Filius Patris, Hæres Defuncti, Vxor Viri, & Dominus ſui Inſtitoris manum recognoſcere, vel negare tenetur, *Rebuff d. ar. 1. n. 4. & n. 6. & ſeq.*

212 Et Procurator tenetur recognoſcere, vel negare manum ſui principalis: quòd tamen procedit, quando principalis non eſt in Curia, & fuit citatus in partibus, tunc enim præſumitur certioraſſe procuratorem ſuum, an iura ſint eius propria manu ſcripta, necne, aliàs eo contumace, pronunciatur pro recognita, & proceditur ad vlteriora in cauſa, ac ſi ſcriptura eſſet verè recognita, & ita quotidie ſeruatur.

213 Procurator etiam tenetur recognoſcere manum
ſuam ad inſtantiam aduerſarij, quando ab eo petitur re-
cognitio, vti principali, *Duran. dec. 103. nu. 2. & dec. 227.*
214 *nu. 4. &* 5. cum teneatur etiam † in hoc caſu teſtificari
contra eundem principalem ſuum; quod tamen procedit in ijs, quæ fecit, aut ſciebat vti tertius ante motam litem, non vti procurator, *Coccin. dec. 403. num. 6. Duran. d. dec. 227. nu. 5. verſ. 2. quia.*

215 Et vbicunque non agitur de negocio, aut re concer-
nente ſecreta cauſæ, in qua eſt procurator, nec ipſe argui
poteſt de fide rupta, tenetur etiam vti teſtis ſubijcere ſe
216 examini contra ſuum principalem: † quod procedit
etiam in Aduocato, & Solicitatore, *Duran. dict. dec. 227. nu. 8. & ſeqq.*

217 Procurator autem ad negocia, & recognoſcere ſcripturas, & teſtificari contra eius principalem ſubdiſtinctè tenetur, *Duran. d. dec. 227. nu. 7.*

SVMMARIVM.

De Officio Contradictarum. Cap. III.

1 *Obligatur in Curia in forma Cameræ, recedens non electo domicilio, aut non relicto procuratore acceptante, citatur per contradictas, & tempore feriarum per edictum.*
2 *Obligatus extra Curiam in forma Cameræ, vel etiam non ita obligatus, citatus in partibus, non comparens in actis ad defendendam cauſam, citatur per Contradictas, vel æſtiuo tempore per Edictum.*
3 *Citatio, quæ per contradictas obtineri ſolet, & eius formula, & proceſſus.*
4 *Edictum tempore feriarum æſtiuo obtineri ſolitum, & illius formula, & proceſſus.*
5 *Procurator comparens, non docto de legitimo mandato procuræ, citatur ad docendum de illo.*
6 *Citatio ad docendum de legitimo mandato procuræ, & eius formula, & proceſſus.*
7 *Tempore feriarum generalium Officium contradictarum ſilet.*
8 *Citatio, quæ fit tempore feriarum generalium contra Procuratorem non docentem de legitimo mandato procuræ; & eius formula, & proceſſus, & num. 9.*
9 *Intimatio qualiter Dominus mandauit procedi per edictum, & eius formula.*
10 *Procuratore non docente de legitimo mandato proceditur per contradictas, & tempore æſtiuo per edictum, donec quis legitimè compareat.*
11 *Latitans in partibus, vel ſe citari non permittens, vel ſi tutus non ſit acceſſus, citatur per edictum publicum.*
12 *A. C. conſtito ſibi ſummariè, & extraiudicialiter de non tuto acceſſu, citat per edictum publicum.*
13 *Edictum publicum, & eius formula.*
14 *Citationes impreſſæ poſſunt exequi per Nuncios de partibus abſque alia ſpeciali commiſſione.*
15 *Nuncij omnes habent generalem commiſſionem citandi.*
16 *Stylus Tribunalis A. C. habet citationes impreſſas, abſque commiſſione particulari per Nuncios de partibus executas, pro legitimè executis.*
17 *Audientia contradictarum eſt Officium Romanæ Curiæ, & qui citentur in illo.*
18 *Auditor contradictarum eſt Prælatus Romanæ Curiæ; quas cauſas ſoleat audire, & vnde dictus.*
19 *Auditor contradictarum eſt Iudex Ordinarius R. Curiæ.*
20 *Auditoris cōtradictarum dignitas hodie valdè diminuta.*
21 *Officium contradictarum quos hodie habeat officiales.*
22 *Citatus legitimè, & reputatus contumax ſolet citari ad vlteriora per contradictas ad ſingulos actus.*
23 *Termini ſeruantur coram Auditore contradictarum, ſed decreta, & relaxationes fiunt à Iudicibus cauſarum.*
24 *Recedens ab Vrbe iudicio capto, & procuratore acceptante non relicto, citatur deinde per contradictas.*
25 *Citatione in partibus, vel in Curia non procedente, non poteſt procedi per contradictas.*
25 *Citatione præcedente poteſt procedi per contradictas, quod fit ex vrbanitate.*
27 *Prima citatione perſonali non præcedente, non poteſt procedi per contradictas.*
28 *Obligatus in forma Cameræ, recedens ab vrbe, non relicto procuratore, vel non electo domicilio, citatur per contradictas abſque alia præcedente citatione.*
29 *Obligatus in forma Cameræ, ſi eſt præſens in Curia, vel obligatio eſt facta in partibus, citatur domi dimiſſa copia.*
30 *Procuratore docente de mandato, & proteſtante in actis nihil fieri, niſi ipſo citato, non poteſt procedi per contradictas.*
31 *Procuratore mortuo, vel recedente non relicto ſubſtituto, poteſt procedi per contradictas.*
32 *Procuratoris abſentia poteſt quandocumque etiam poſt obtentum decretum iuſtificari, ſicut partis contumacia.*
33 *Tempore feriarum generalium Officium contradictarum ſilet, & ob id aſſignuntur citationes per edicta.*

34 *Cita-*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

34 *Citationes antiquitus affigebantur ad Columnam, quæ aſpicitur in Monte Citorio Vrbis.*
35 *Formulam citationum per contradictas qui ponant.*
36 *Formulam edicti, quod fit tempore æſtiuo, quis tradat.*
37 *Edicta in quibus locis affigi ſoleant per Curſores.*
38 *Procurator non poteſt audiri, niſi doceat de legitimo mandato procuræ.*
39 *Iudex, ne fruſtra laboret, poteſt cogere Procuratorem ad docendum de legitimo mandato, & nu. 46.*
40 *Mandatum procuræ præſumitur ex coniecturis, præſertim ſi enuncietur, & ſimus in antiquis.*
41 *Coniectura vrgens mandati eſt impenſa alicuius momenti, niſi impendens habeat intereſſe in cauſa.*
42 *Obſeruantia diuturna actus inducit mandati præſumptionem.*
43 *Præſentia, ſcientia. & patientia, inducunt mandati præſumptionem, non obſtante reuocatione.*
44 *Productio Iurium inducit mandati præſumptionem, niſi producens ſit domeſticus.*
45 *Procurator, cum quo lis fuit conteſtata, non poteſt citari ad docendum de legitimo mandato procuræ.*
46 *Procuratore conſtituto in quaſi poſſeſſione procurationis, onus probandi eum non fuiſſe talem eſt opponentis.*
47 *Procurator ſubſtitutus debet docere non ſolum de mandato, ſed etiam de facultate ſubſtituentis.*
48 *Procurater ad lites poteſt ſubſtituere vigore facultatis ſubſtituendi ſibi tradita, vel vti dominus litis effectus per litis conteſtationem, qui nec voluntate, nec morte Domini reuocari poteſt.*
49 *Tutor, & Curator ante litem conteſtatam non poſſunt conſtituere actorem ſine decreto Iudicis, niſi ſint domini litis, ſeu inſtantiæ effecti.*
50 *Habens mandatum à lege, ſi non eſt dominus litis effectus, non ſubſtituit procuratorem, niſi ſit pater habens vſumfructum in bonis filij.*
51 *Dominus litis ad effectum ſubſtituendi quis efficitur vel per conteſtationem litis, vel per litem habitam pro conteſtata, vel per ſatiſdationem.*
52 *Procurator ſubſtituens in dubio, cenſetur ſubſtituiſſe eo modo, quo potuit, vt actus valeat.*
53 *Clauſula omni meliori modo facit actum valere vltra expreſſa.*
54 *Procurator dominus litis effectus, ſi in mandato ſit clauſula, releuans &c. poteſt ſubſtituere in quauis inſtantia, & quare.*
55 *Lite conteſtata, vel pro conteſtata habita cum Procuratore ſubſtituto, non poteſt amplius opponi de nullitate ſubſtitutionis.*
56 *Procurator in rem propriam poteſt ſubſtituere etiam ante conteſtationem litis.*
57 *Procurator in cauſa, quæ cenſetur propria, poteſt ſubſtituere, etiam lite non conteſtata.*
58 *Procurator ad negocia poteſt ſubſtituere, etiamſi facultatem in ſpecie non habeat ſubſtituendi.*
59 *Procurator cum facultate ſubſtituendi poteſt ſubſtituere, etiam lite non conteſtata.*
60 *Geſta à Procuratore ſubſtituto vigore facultatis ſubſtituendi, cenſentur facta à Domino.*
61 *Subſtituente Procuratore mortuo, ſi ſubſtitutus non acceptauit, poteſt tamen acceptare viuente Domino.*
62 *Subſtitutio facta à Procuratore domino litis effecto, expirat, ſi ſubſtitutus in vita ſubſtituentis non acceptauit.*
63 *Subſtituens non poteſt reuocare ſubſtitutionem, niſi in mandato habeat hanc facultatem in ſpecie ex praxi.*
64 *Procurator cum facultate ſubſtituendi poteſt hodie ſubſtituere etiam de iure ciuili, ante litem conteſtatam.*
65 *Quando aliquid eſt clarè deciſum de iure canonico, dubium autem de iure ciuili, vel ius canonicum expreſsè iuri ciuili contradicit, ſtatur deciſioni iuris canonici, etiam de iure ciuili.*
66 *Quando aliquid eſt clarum de iure ciuili, dubium autem de iure canonico, ſtatur iuri ciuili, etiam in foro Eccleſiaſtico.*
67 *Iure canonico deficiente, recurritur ad Conſtitutiones Sinodales, & deinde ad ius commune.*
68 *Ius canonicum, non autem ciuile, in materia concernente peccatum attendi debet, etiam ab Imperatore.*
69 *Procurator, qui ſubſtituit, deſinit eſſe Procurator.*
70 *Procurator conſtitutus ad plures cauſas, ſi in vna tantum ſubſtituit, remanet Procurator in alijs.*
71 *Procurator cum facultate ſubſtituendi, reuocandi, & reaſſumendi, remanet Procurator, etiam poſt ſubſtitutionem.*
72 *Procurator remanet poſt ſubſtitutionem, ſi hoc in mandato principali expreſsè diſponitur.*
73 *Procurator remanet poſtquam ſubſtituit ſi habet facultatem ſubſtituendi plures, & quare.*
74 *Procurator ſubſtitutus non ſubſtituit, niſi ſit effectus Dominus litis.*
75 *A. C. ſi tutus non ſit acceſſus, vel alia ſubſit iuſta cauſa paſſim citat, vel monet per edictum.*
76 *A.C. habet facultatem citandi per edictum, conſtito de non tuto acceſſu.*
77 *Iudices ſiue Ordinarij, ſiue Delegati non poſſunt de iure canonico citare per edictum, ſine ſpeciali reſcripto Papæ.*
78 *Iudices ſæculares, etiam delegati à Principe, de iure ciuili poſſunt citare per edictum, conſtito de impedimentis, aut non tuto acceſſu.*
79 *Iuſta cauſa procedendi per edictum eſt inprimis probanda ante conceſſionem edicti.*
80 *Iuſta cauſa procedendi per edictum probatur per teſtes de auditu, & ſingulares, & vnicus, & leuis ratio ſufficit, & quæ?*
81 *Citatio per edictum debet continere terminum competentē.*
82 *Citatio per edictum, in quot, & quibus locis affigenda, & publicanda in Curia, & extra.*
83 *Citationis per edictum affigi, & legi debet originale, non copia.*
84 *Citatio per edictum, in quibus locis affigatur in Curia, & in partibus.*
85 *Citatio per edictum debet publicari, quando adeſt perſonarum multitudo.*
86 *Legere, & publicare, idem ſignificare videntur.*
87 *Cautius eſt, vt Curſor, vel Nuncius referat legiſſe, affixiſſe, & publicaſſe, & alia feciſſe, prout habuit in mandatis iuxta &c.*
88 *Originale citationis per edictum debet affigi per aliquod tempus, & poſtea, illo amoto, relinqui affixa copia.*
89 *Citatio, quæ non fit per edictum, quando eius executio fit domi, & in Eccleſia Beneficij non eſt de neceſſitate affigenda.*
90 *Facultate conceſſa procedendi per contradictas, conſtito, &c. non poteſt procedi per edictum, quia ad hoc requiritur facultas ſpecifica.*
91 *Cautius eſt publicare inprimis in Curia, quàm extra, citationes per edictum, & quare.*
92 *De formulis citationis, & monitorij per edictum remiſſiuè.*

De Officio Contradictarum. Pars I. Cap. III.

1 VBicumque aliquis in Curia obligatus in forma Ca-
meræ ab Vrbe receſſit non electo domicilio, vbi ci-
tari velit, aut non relicto procuratore in actis acceptan-
2 te, necnon etiam vbicumque † quis in forma Cameræ
extra Romanam Curiam obligatus fuit in partibus me-
A diante citatione impreſſa, *A* aut aliàs legitimè citatus,
vel etiam circumſcripta obligatione Camerali, quando
quis fuit in partibus perſonaliter, aut aliàs legitimè mo-
nitus, ſeu citatus, & ſtatuto tempore nemo comparet in
actis ad cauſæ defenſionem ſuſcipiendam, proceditur
B contra eum per Officium Contradictarum, *B* & citatur
C per Contradictas; tempore verò æſtiuo feriato *C* citatur
per edictum, vt infra, videlicet.

Formula Citationis per Contradictas.

D Mandat *D* Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus D. A. C.
3 Met per Audientiam publicatam literarum Contradi-
ctarum S.D. N. PP. vt moris eſt, citari, & citat NN. exad-
uerſo principalem, omneſque alios, &c. quatenus prima
die iuridica compareat in iudicio coram eo, ad dicen-
dum contra iura producta, & repetita, videndum iurare
teſtes ſuper illorum recognitione, quatenus opus ſit, ad-
mitti, committi, & mandari reſtitui, dimiſſa copia colla-
tionata, necnon extendi formam Cameræ iuxta ſtylum
Curiæ (*ſi extenſio eſt neceſſaria iuxta ſuperius dicta*) & ſol-
uendum iuxta formam ſuæ obligationis ſummam in iu-
ribus,

Digitized by Google

ribus,de quibus in actis contentam, aliàs videndum decerni, & relaxari mandatum executiuum, vel dicendum &c. alioquin &c. inſtante NN. principali, ſiue &c. Datum Romæ in præfata Audientia anno Domini &c. Indictione &c.N.die verò NN.&c.

Hæc citatio ſcribitur in carta pergamena per deputatos,& ſubſcribitur ab Officiali deputato, ſeu Subſtituto D.Auditoris Contradictarum,& ſignatur ſigillo dicti officij.

Deinde principalis,vel procurator iuribus in Broliardo,vt ſupra,de more productis,comparet coram A.C.& obtinet hora audientiæ decretum, quod per Notarium de more extenditur in pede dictæ citationis, videlicet.

Die NN. menſis NN. & anni eiuſdem comparuit &c. NN.principalis,& repetijt iura hodie in Broliardo producta, & petijt, & obtinuit admitti, ſi, & in quantum, committi, & mandari reſtitui dimiſſa copia collationata, & extendi formam Cameræ iuxta ſtylum Curiæ, & petijt,& obtinuit decerni, & relaxari mandatum, vt ſupra,niſi per totam omni &c.

Formula Edicti E.

4 Marius Theodolus Prothonotarius Apoſtolicus † vtriuſque Signaturæ Sanctiſſimi D.N.PP. Referendarius, ac Curiæ Cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalis Auditor &c. Per hoc præſens publicum edictum ad Valuas Curiæ noſtræ, & in Acie Campi Floræ, vt moris eſt, affigendum,publicandum &c. citamus &c. & citari mandamus NNN. exaduerſo principales, omneſque alios &c. eorumque procuratores, ſi qui &c. quatenus prima die iuridica legitimè compareant coram nobis &c. ad dicendum contra iura producta, & repetita, videndum iurare teſtes ſuper illorum recognitione, quatenus opus ſit,admitti, committi, & mandari reſtitui dimiſſa copia collationata, & extendi formam Cameræ iuxtà ſtylum Curiæ, (*ſi extenſio eſt neceſſaria*) necnon ſoluendum ſummam in iuribus prædictis,de quibus in actis contentam, aliàs videndum decerni, & relaxari mandatum executiuum,vel dicendum &c. in cauſa, & cauſis verten. coram nobis inter dd.citatos ex vna, & NN. principalem de, & ſuper certa pecuniarum ſumma,rebuſque alijs &c. & illarum occaſione partibus ex altera. Has autem &c. ad inſtar &c. ac volentes &c.in quorum &c. Datum Romæ in Ædibus noſtris ſub Anno Dom NN. Indictione NN. die verò NN. menſis NN. Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris,& D.N.D.NN.Diuina prouidentia Papæ NN Anno NN.

Hoc Edictum affigitur, & publicatur de more per *F* Curſorem *F* (qui de hoc in pede illius ſubſcribendo atteſtatur) & ſigillo A.C.ſignatur.

Poſtea prima die iuridica adueniente, principalis, vel procurator,productis iuribus in Broliardo de more iuxta ſuperius dicta,obtinet Decretum,quod extenditur in pede illius per Notarium,vt infra,videlicet.

Die NN.menſis NN. & anni eiuſdem comparuit &c. NN. & repetijt iura hodie in Broliardo producta, & petijt, & obtinuit, vt ſupra admitti ſi,& in quantum committi, & mandari reſtitui dimiſſa copia collationata, & extendi formam Cameræ iuxta ſtylum Curiæ, ac decerni,& relaxari mandatum, vt ſupra, niſi per totam &c.

5 Sed ſi comparet quidem procurator,ſed non docet de legitimo mãdato procuræ, citatur hoc modo,videlicet.

A.C.Met.

6 Citetur NN.aſſertus procurator NN. exaduerſo principalis ad docendum de legitimo mandato procuræ *G G*, aliàs videndum mandari procedi per Contradictas ad p. d.inſtante NN.principali,ſiue &c.

N. Notarius.

Executa, & reproducta citatione, obtinetur decretum,videlicet.

NN. petijt,& obtinuit,vt ſupra niſi ad p. d. cum intimatione.

Deinde fit intimatio hoc modo,videlicet.

A. C.Met.

Intimatur NN. aſſerto procuratori NN. exaduerſo principali qualiter Dominus mandauit procedi per contradictas, & aliàs prout in Actis,Inſtante NN. Principali,ſiuè &c. N.Notarius.

7 Tempore verò feriarum generalium à Kalendis Iulij ad Kalendas Octobris,quia Officium Contradictarum ſilet,citatur hoc modo,videlicet.

A.C.Met.

8 Citetur NN. aſſertus Procurator NN. exaduerſo principalis ad docendum de legitimo Mandato procuræ,alias videndum mandari procedi per Edictum ad p.d. Inſtante NN.Principali ſiuè &c.

N.Notarius.

Executa, & reproducta Citatione, Principalis, vel Procurator comparet,& obtinet Decretum, videlicet.

NN. petit,& obtinuit, vt ſupra,niſi ad p. d. cum Intimatione.

Deinde fit Intimatio,videlicet.

A.C.Met.

9 Intimatur NN. aſſerto Procuratori NN. exaduerſo principalis, qualiter Dominus mandauit procedi per Edictum,& aliàs prout in Actis, Inſtante NN. Principali,ſiue &c.

NN eſt Notarius.

10 Executa,& reproducta Intimatione,ſi per totam diem ſequentem Iuridicam poſt illius executionem Procurator non docet de legitimo Mandato procuræ, proceditur contra Principalem obligatum, & citatum ad ſingulos Actus per Contradictas, & tempore feriarum generalium per Edictum, iuxtà formulas ſuperiùs traditas, mutatis mutandis ſecundum caſus contingentiam, donec compareat Principalis, vel Procurator doceat de legitimo Mandato procuræ, vel vſque ad finem litis, ſi nemo legitimè compareat, aliàs aliquo legitimè comparente ille citatur ad ſingulos Actus, vſque ad finem litis.

11 Cæterùm ſi quis degit quidem in partibus, ſed vel latitat, vel ſe citari non permittit, vel tutus non patet acceſſus ad locum,in quo degit,neceſſe eſt illum citare per Edictum publicum, ad hoc vt poſſit poſtea contra eum procedi per Contradictas ad ſingulos Actus,vſque ad finem litis,niſi aliquis pro eo legitimè comparuerit.

12 Conceditur † autem ab A. C. citatio per Edictum *H H* conſtito ſibi, ac probato ſummariè, & extraiudicialiter per Teſtes, aut alio modo, de non tuto acceſſu, aut alia iuſta cauſa,prout in ſequenti formula, videlicet.

13 Marius Theodolus,&c. Vniuerſis &c.Salutem &c.No- *I* ueritis nobis nuper pro parte, *I* & ad inſtantiam NN. Principalis expoſitum extitiſſe,ipſum NN. annis elapſis in Regno Neapolis mutuaſſe, & occaſione puri, ac ſimplicis mutui dediſſe,& tradidiſſe NN.tunc pariter in illis partibus commoranti, ſcuta mille monetæ, quæ idem NN. promiſit, & ſe in forma Cameræ obligauit d. NN. mutuanti reſtituere infra annum à die celebrati contractus incipien.& vt ſequitur finien. prout latiùs in inſtrumento publico rogato per NN. dicitur contineri, ad quod &c.Verum quia tempus ſolutionis iam aduenit,& d.NN. ſuum creditum recuperare,& conſequi intendit, ad nos recurſum habuit, quatenus ſibi ſuper his de opportuno Iuris remedio prouidere, ac Citationem ad Partem per Edictum publicum in locis infraſcriptis exequen.& publican.cum pro illa exequen.contra Laicos in Ciuitate,& Statu, ac partibus in quibus d. NN. ad præſens moratur,tutus non pateat acceſſus, deſuper neceſſariam,& opportunam in forma ſolita,& conſueta decernere dignaremur. Nos igitur Marius &c. Auditor,& Iudex prædictus attenden. requiſitionem huiuſmodi fore, & eſſe iuſtam, & rationi conſonam, quodque Aſſenſus &c. Conſtito nobis per Teſtes fide dignos, de noſtro mandato examinatos,ad d.NN. citandum pro præſentibus noſtris litteris citatorijs exequen. & præſentan in eius perſonapropria, vel domicilio, aut locis conſuetis in d. Ciuitate,& Statu tutum non patere acceſſum.

Citationem huiuſmodi in Rom. Curia,& in partibus, ac locis conuicinis legen.affigen.public.& exequen.fore, & eſſe duximus,& mãdauimus,prout mãdamus,per præſentes. Quapropter per publicum præſens Edictum in Rom.Curia in Audientia SS.D.N.PP. legem,ac in Baſilica Principis Apoſtol. de Vrbe, ad Valuas Curiæ noſtræ, & in Acie Campi Floræ,necnon extra ipſam Curiam, & in partibus in N. & N. Ciuitatum,Eccleſiarum reſpectiuè Valuis, ſeu Portis, tanquam in locis magis conuenienti-

nientibus,& conuicinis,& alibi,vbi tutè fieri poterit, affigen. & publica. prædictum NN. exaduerſo principalem citamus, quatenus trigeſima quinta die ab executione præſentium proxima, ſi iuridica fuerit, alioquin prima die immediatè ſequen. compareat Romæ in Iudicio coram nobis, ſeu Locumtenente noſtro in Actis NN. Notarij infraſcripti,ad dicendum contra quæcumque Iura producta, & repetita, ſeu producenda, & repetenda,& recognoſcendum manum,& litteras ſuas in Iuribus in Actis productis, ſeu producen. appoſitas, aliàs videndum pronunciari haberi pro recognitis, & quatenus opus ſit, videndum iurare Teſtes ſuper illorum recognitione &c.& per ſubſcriptos,ſeu alios, recognoſci videndum,illaque admitti,committi, & mandari reſtitui, dimiſſa copia collationata,& videndum mandari extendi formam Cameræ in dd. Iuribus appoſitam iuxta ſtylum,& clauſulas Curiæ prædictæ.Necnon ſoluendum,ſeu ſoluiſſe docendum ſummam debitam Inſtanti,& in Actis deductam,ſeu deducendam,& ſuperiùs adnotatam, necnon calculandum, quatenus &c. & calculo facto ſoluendum, & docendum de quacumque noua conuentione, ſolutione,aliſque præiudicial. &c. Necnon exhibendum quaſcumque Inhibitiones, dilationes, Saluoſconductus, Moratorias, Nongrauetur, Quinquennales, & Priuilegia,ſi habet,& iuſtificandum,aliàs videndum illa reuocari,& moderari,& contra ipſum decerni,& relaxari Mandatum executiuum realiter, & perſonaliter,& aliud deſuper neceſſarium,& opportunum,ipſis dilationibus, nihilominus,Saluiſconductis, Monitorijs, Nongrauetur, atque alijs quibuſcumque Priuilegijs, & impedimentis non obſtantibus &c. exequi,mandari, & alia dici, & fieri neceſſaria,& opportuna,& vſque ad totalem, & finalem prædictorum, & Cameralis obligationis executionem procedi, vel dicendum cauſam &c. alioquin, &c.

Loca verò Audientiæ litterarum Contradictarum, ac Valuarum,ſeu Portarum Eccleſiarum prædictarum,tamquàm publica, & idonea pro præſentibus noſtris litteris exequen. ad inſtar Edictorum publicorum, quæ in Albo Prætoris olim ſcribebantur, ſeu etiam hodie ſcribuntur, duximus eligenda, quæ huiuſmodi noſtras litteras citatorias ſuo quaſi ſonoro præconio,& patulo Iudicio publicabunt, in quibus litteras noſtras modo præmiſſo decreuimus,& decernimus publican. & affigen. ne d. NN. ſic citatus de præmiſſis, ſeu præmiſſorum aliquo ignorantiam aliquam prætendere valeat, cum non ſit veriſimile, apud ipſum ſic citatum remanere incognitum, & occultum,quod tam patenter, & notoriè omnibus extitit intimatum, & publicatum; volentes nihilominus, & autoritate prædicta decernentes, quòd præſentes noſtræ litteræ modo præmiſſo executæ, & publicatæ eumdem citatum totaliter arctent, aſtringant, ac perinde valeant, ac ſi perſonaliter executæ forent, ſeu quomodolibet præſentatæ. In quorum fidem, &c. Datum, &c.

Poterunt etiam in huiuſmodi citatione per Edictum inſeri omnia,quæ continentur in citationibus impreſſis, ſi opus fuerit,vel quidquid aliud, ſecundum caſuum contingentias, erit neceſſarium, & opportunum.

Obſeruationes.

A Licet Citationes impreſſæ exequantur per Nuncios
14 de partibus, † qui non videntur exequi de Mandato A.C.nihilominus valet illarum executio,quia quidquid ſit in Criminalibus, non videtur ambigendum, quod in Ciuilibus, cum non ſit in citationibus cauſæ cognitio neceſſaria, Nuncij poſſint abſque Iudicis commiſſione citare,prout de communi teſtatur *Clar.in §.fin. quæſt.31.num.4.verſic.vnum autem ſcias*,& ita vbique ſer-
15 uatur, & commiſſio † generalis, quam habent omnes Nuncij,ſufficit, *Caſtr.conſ.254.videtur,n.1. verſ.1. quia, lib.2. Ang. Aret. conſ.133 n.27.& ſeq.* & de veriori opinione,& obſeruantia in Praxi teſtatur, *Mandoſ.ad Rom. conſ.496.in verb.requiri,vt per Rip. in c.1. num 86. de Iud.*
16 *Sal.Tib.in Prax.lib.1.c.57.n.14.* Præſertim hodie ſtante ſtylo inueterato Tribunalis A.C. habendi huiuſmodi citationes pro legitimè executis,prout de ſtylo Tribunalis Foroliuij in ſimili tradit, *Ang. Aret. d.conſ.133.n.29. verſ.vel 3.* vnde nõ relinquitur amplius dubitandi locus.

17 Audientia † Contradictarum eſt Officium Romanæ
B Curiæ,in quo ſingulis diebus Iuridicis citantur ad omnes Actus Iudiciarios illi omnes,qui ſemel citati Perſonaliter in partibus,vel in Curia, receſſerunt poſtea ab Vrbe non relicto,vel conſtituto Procuratore, vel electo domicilio, vel illi, qui ſunt in forma Cameræ obligati, *Pariſ.in Prax.tit.de Aud.Contradict.in prin.Sal.Tib.in Prax.lib. 1.c.45.n.5.verſ.& quia,& n.6.& ſeq.*

18 Officium Contradictarum habet Auditorem, qui hodie eſt Prælatus Romanæ Curiæ, & ſolet contradictiones ſignanter audire, ſi inter impetrantes litteras Apoſtolicas de perſona Iudicis, loco iudicij, aut alia re imperrationem concernente ſit controuerſia;vnde Contradictarum Auditor à contradictione, & controuerſia fuit ap-
19 pellatus, † eſtque Iudex Ordinarius Romanæ Curiæ,ſaltem,à Papa verò Ordinario Suoſtitutus vt teſtatur *Veſtr. in Prax.lib.1.c.5.n.1.*

20 Olim Auditor Contradictarum poſt Cardinales, & Vicecancellarium primum locum obtinebat; ſed hodie ab illa antiqua dignitate in eo diminuta longiùs diſtat, *Grauat. ad Veſt.d.lib.1.c.5.n.8.*

21 Habet Officium huiuſmodi vltra Auditorem,duos Lectores,duos Notarios,& quatuordecim Patronos, *Veſtr. d.lib.1.c.5 n.6.*

22 Vbicumque Iudices Romanæ Curiæ aliquem legitimè citatum reputant contumacem, ſolent contra eum, inſtante Parte,procedere per hanc Audientiam,vt ſingulæ citationes in Proceſſu neceſſariæ per iſtos Lectores in Audientia Contradictarum legantur,& quaſi per Præconem ad ſingulos Actus citetur, *Veſtr. d.lib.1.c.5.n.4. Sal. Tib. d. lib.1. c.45.n.5.* Nam quidquid poteſt fieri cum Procuratore,aut Parte præſente,poteſt fieri,vt ſupra, per Contradictas in eorum abſentiam, *Lancell. de Attent. c.4 in præfat.n.171.fol.60.*

23 Coram Auditore Contradictarum ſolummodo citationes leguntur,& termini obſeruantur;ſed relaxationes Mandatorum, & Decreta opportuna fiunt per A.C.& eius Locumtenentes, & alios Iudices competentes, corã quibus cauſæ vertũtur,& ita quotidie obſeruat Praxis.

24 Proceditur per Contradictas, non ſolum quando quis fuit perſonaliter citatus in partibus; vel in Curia. & eſt contumax, vel recedit ab Vrbe; ſed etiam multò magis quando Iudicium fuit cæptum cum præſente,qui deinde receſſit,non relicto Procuratore acceptante, *Veſtr.d.lib.1. c.5.n 4 Formul.commiſſ.tit.de Proc.per aud.contrad. verſ. ſi Citatus, fol.20.*

25 Sed ſi prima citatio in partibus, vel in Curia non præceſſit, non poteſt procedi per Contradictas, *Caualer. deciſ.410.n.1. Beltram. ad Greg. deciſ.430.n.5. Rot. in Senogallien.Pradij 12.Feb.1596.coram bo.me.Card.Blanchetto.*

26 Si verò dicta citatio † præceſſit, eo caſu citationes per Contradictas fiunt potiùs ex vrbanitate, quàm ex neceſſitate, *Egid.dec.310.Veſtr.in Prax lib.4.c.4.n.4.in fin. Beltram.ad Greg.d.dec.430.n.6.* Et prima citatio debet eſſe
27 perſonalis,aliàs non † poteſt procedi per Contradictas, aut per Edictum, *Mant.deciſ.232.n.5.& ſeq. Ferentill. ad Burατt.dec.943.n.11.Caualer.dec.410.n.1.& ſeq.*

28 Hoc autem non procedit † in Obligato in forma Cameræ;nam ſi Obligatus in Curia obligatione Camerali recedit, non relicto Procuratore, vel electo domicilio, proceditur contra eum per Contradictas,abſq;alia citatione perſonali,aut domi dimiſſa copia in partibus, in quibus degit, iurata tamen, vel probata illius abſentia, *Pariſ.in d.Prax.tit.de Aud.contrad.in princ.& verſ.nota. quòd in obl.Galleſ. de obl.Cam.q.36.n.3.*

29 Si verò eſt præſens in Curia,vel obligatio Cam. eſt facta in partibus, tunc ſufficit illum citare domi dimiſſa copia,nec eſt neceſſaria Citatio perſonalis, *Leo X.conſt. 33. Miniſterio,verſ.necnon contra quoſcumq; ſecun. antiq. impr.Greg.14. in facult. A.C. poſt Prax. Sal.Tib. ſub n.11. Put. dec.172.l.1. ſec.no.impr.Zucch.ad Galleſ de obl.Cam. 927.n.13.* quod prouenit ex priuilegio d. obligationis Cameralis, *Sal.Tib.in Prax.d.l.1.c.26 n 3 & c.27.n.1.*

30 Non poteſt tamen procedi per Contradictas quando procurator eſt in Actis conſtitutus, vel comparuit in Actis, & procedendo Mandatum procuræ acceptauit, prote-

Digitized by Google

proteſtans nihil fieri, niſi ipſo in quolibet actu legitimè citato, *Beltram.ad Greg.d.dec.403.nu.7. Ferentill. ad Burat.deciſ.943.n.15.*

Fallit hoc ſi dictus Procurator moriatur, vel ſe abſētet
31 nō relicto Subſtituto, nam poterit hoc caſu procedi per Contradictas, *Sal.Tib.li.3.c.3.n.*18. etiam non intimata morte, vel abſentia Principali, *Veſtr.in Prax.d.lib.1.c.5.n.4.Beltram.ad Gregor.dict.dec.*430. *num.8. vbi quod deciſ. Egid.* quæ facit in contrarium, non ſeruatur in Praxi.

32 Et ſufficit de abſentia Procuratoris docere poſtea, licet tempore obtenti decreti de ea non conſtet in Actis, dūmodo re vera Procurator eſſet eo tempore abſens, *Saluſt.Tiber.in Prax.lib.3.c.3.n.20. verſ.dicendum Rot.dec.486.n.32.par.1.diuerſ.* prout idem Iuris eſt de Partis contumacia, cum poſſit etiam de ea poſtea doceri, vt fuit dictum *in Tiburtina affrancationis Caſtri Sambuci 15. Ianuarij 1593.coram bon.mem.Orano.*

C Tempore Feriarum generalium non leguntur Contra-
33 dictæ, quia Officium Contradictarum ſilet, & ob id cum in Tribunali A.C. etiam de illo tempore pars reddatur, ideò ad commodum Litigantium, nè cogantur expectare finem Vacantiarum, fuit inductum, ac vſu receptum, vt ſoleant Curſores affigere, & publicare huiuſmodi Citationes per Edicta, *Veſtr.in Prax lib.4.c 3.n.6.* Qui modus citandi per Edicta videtur inductus ad inſtar Citatio-
34 num publicarum, quæ antiquitus affigebantur ad Columnam, quæ adhuc cernitur in monte Citorio, olim Citatorio Vrbis nuncupato, vt vltra alios refert *Saluſt. Tiber.d.cap.45.num 6.*

D Formulam Citationum, quæ fiunt per Contradictas
35 conſpicere licet pœnes, *Pariſ.in Prax. de Aud. Contradict.& Sal.Tiber.in Prax.lib.1.c.45.nu.7.*

E Formulam Edicti, quod fit loco Citationum per Con-
36 tradictas æſtiuo tempore feriato tradit idem *Saluſt.Tiber.d.c.45.nu.8.*

F Hæc Edicta ſolent per Curſores affigi, & publicari in
37 duobus locis in Curia, videlicet in Acie Campi Floræ, & in Valuis Cancellariæ, *Veſtr.in d.Prax.lib.4.c.3.n.6.* vel in Acie Campi Floræ, & in Valuis Audientiæ Curiæ cauſarū Apoſtolicarum, prout in formula Edicti ſupra relata.

G Quilibet Procurator comparens in Actis tenetur do-
38 cere de legitimo Mandato procuræ, alias parte opponente non poteſt audiri, *Veſtr.in d.lib.4.c.5.nu.24.& ſeqq.*

39 Quinimò † etiam Iudex poteſt cogere Procuratorem ex officio ad docendum de Mandato procuræ, nè alias fruſtra laboret, *Gloſ.in c.1.§.in ver. Abſentia in fin.de elect.in 6.* quod eſt receptius, vt per *Veſtr.d.lib.4.c.5.nu.23.*

40 Aliquando tamen Mandatum procuræ præſumitur ex coniecturis, *Greg.dec.44.n.1 Caualer.dec.181.n.7.* præſertim ſi enunciatio illius ac notarij rogati, & diei rogitus concurrat, *Greg.dec.111.n.1.& 2.& ibi Beltram. nu.7.* quod fortius procedit in antiquis, *Grau. de Antiq.temp. par.2.n.61.Boer.deciſ.281.n.17.Caſſad.deciſ.3.n.4.de Proc. Rot.in Baren.penſionis 16.Dec.1580.cor.bon.mem. Brauo.*

41 Vrgens autem coniectura Mandati deſumitur ex impenſa alicuius momenti, *Greg.deciſ.44.n.5.* ſaltem vnius ducati, *Beltram.ad Greg.deciſ.324.n.6.* vbi quod hoc non procedit quando Impendens habet commodum, vel intereſſe in cauſa, quia tunc ceſſat ratio, quod quis non præſumitur iactare ſuum, de qua per *Greg. deciſ.275.n.3.* & ſic ceſſat præſumptio mandati.

42 Ex obſeruantia etiam diuturna, quando Actus à Procuratore geſtus fuit diu obſeruatus, præſumitur mandatum, *Rot.in Ciuitatis Caſtelli bonorum 8.Nouembris 1589. coram bon.mem.Card.Pamphilio Seniore.*

43 Et ex præſentia, ſcientia, & patientia, quod quis ſuo nomine litem proſequatur *Gregor.dict.deciſ.44.num. 2. & 3.* non obſtante reuocatione, quia cenſetur tacitè denuò conſtitutus Procurator, *Beltram.ad Greg.dict. deciſ. 44 num.9.*

44 Et denique ex Iurium productione alia vrgens coniectura ad præſumptionem mandati elicitur *Greg. dec.86. num.2.& 3.* vbi quod ſufficit huiuſmodi mandatum præſumptum, etiam ſi Statutum mandatum requirat, *& dec. 176.n.8 & dec.111.& ibi Beltram.nu.7.* niſi Producens ſit perſona domeſtica, quæ potuerit Iura ſurripuiſſe, *Gregor. d.deciſ.44.n.4.& ibi Beltram.ſub nu.10.*

45 Cæterum ſi lis fuerit cum Procuratorē conteſtata, nec poterit citari ad docendum de legitimo mandato procuræ, quia illius perſona cenſetur approbata, *l.Pompon.§. ratihabitionis ff.de Proc.Gloſ.in c.1.§.1.in ver. Abſentia de elect.in 6. Alex.conſ.102.num.2.& 3.lib.5.* Vel ſi defectus Mandati adhuc contra Procuratorem in hoc caſu poteſt
46 opponi, tamen ex quo † Procurator per conteſtationem litis dicitur conſtitutus in quaſi poſſeſſione procurationis, onus probandi eum non fuiſſe Procuratorem eſt opponentis *l.ſiue poſſidetis C.de probat.Natt.conſ.126.n.8.vbi de communi, Buratt.dec.21.n.25.Maſc. de prob.concl.693. Exceptionem falſi Procuratoris*, vbi teſtatur de veriori opinione, ſubdit tamen, quod Iudex, ſi vult, poteſt cogere Procuratorem ad docendum de Mandato procuræ.

47 Procurator verò ſubſtitutus † non ſolum debet docere de legitimo Mandato procuræ in eius perſonam facto *ex præallegatis*, ſed etiam quod Subſtituens potuerit illum de Iure ſubſtituere.

48 Poteſt Procurator ad lites † alium legitimè ſubſtituere, vel vigore facultatis ſibi ad id in mandato à Principali traditæ *l.1.vbi Gl.in ver.aliena verſ.ſed an poſſim,& Bar. n.4.ff.de Proc. Achill. deciſ.4 n.1. & ſeq.de proc.* vbi quod habens hanc facultatem poteſt ſubſtituere, etiam poſt Sententiam, ad appellandum, quia appellatio eſt pars primæ inſtantiæ, vel etiam ſi in mandato aliquam ſubſtituendi facultatem non habeat tamquam dominus litis, ſeu inſtantiæ effectus, *l.ab Executore,§.fi.ff.de appell.l.quod quis.vbi Gl.in ver.quod quis,& Iaſ.n.1. verſ.1.regula C.de Proc. Aret.in §.mandatum n.2. verſ. aut poſt litem, Inſt. de Mand. Achil.dec.4.n.3.de Proc.* efficitur autem Procurator dominus litis, vt ſupra, per litis conteſtationem *l.poſt litis,& l.ſi defunctus ff.de Proc.c.quamuis de Proc.in 6.Buratt.dec.440.n.2.* quo caſu ſicut ab ipſo Mandante reuocari non poteſt, *d.l.poſt litis ff.de Proc.c.2.de Proc.in 6.Buratt.d.dec.440.n.3.& ibi Ferentill. n.10.* ita nec tacitè per mortem reuocari poterit, *l. & quia ff. de Iur.omn. Iud.l. nulla dubitatio,C.de Proc.l.mandatum C. mandati, Maran.de Ord.iud.in 3.par.6.par.prin.act.1. n.108.* cum alijs allegatis per *Buratt. d. dec.440 n.2.& ſeq.*

49 Quod autem diximus Procuratorem dominum litis effectum poſſe ſubſtituere, procedit etiam in Tutore, & Curatore, qui licet ante litem conteſtatam non poſſint conſtituere Procuratorem, ſeu Actorem, niſi cum decreto Iudicis, *§.fin. Inſt.de Curat.l.neque.Tutores, vbi Bart. in 1.Bald.n.2.& Caſtr.n.4.C.de Proc.Greg. deciſ.337.n.2.* iuxta Praxim quam ponit, *Aretin.in d.§.fin.n.5. verſ. & aduertas, Inſt.de Burat.& Caſtr.in d.l.neq;Tutor.n.7.verſ. eadem Gl.C.de Proc.* nihilominus quando Tutor, vel Curator eſt dominus litis, ſeu Inſtantię effectus per litis conteſtationem, poteſt ad inſtar Procuratoris ad lites, ſubſtituere Procuratorem, *l.neque Tutores, vbi Cyn.n.8.Bart.in princ.& n.5.& 15.Bald.n.1.& ſeq.Salic.n.3 Caſtr.n.2.& 5.verſ.item Tutor, & Iaſ.in princ. & n.1. C.de Proc.* & in
50 Coniuncto, Patre, & alijs habentibus mandatum à lege idem tradit *Rom.conſ.241. Spectabilis n.10,* reſpectu tamen bonorum, in quibus Pater habet vſumfructum, poteſt ipſe ante litem conteſtatam Procuratorem conſtituere, prout de communi, & veriori teſtatur. *Bart. in d.l. neque Tutores n.10. C.de Proc.* cum conſenſu tamen Filij, quando eſt maior infante, vt per *Rom.d.conſ.241.n.10.*

51 Nec intereſt, an quis ſit dominus litis effectus per litis conteſtationem, vel pro conteſtata habitam, in caſibus, in quibus illa non conteſtatur, vel per ſatiſdationem de iudicatum ſoluendo, *Iaſ.in d.l.quod quis n.1.in 4.& 5.fal. C.de Proc.* & de Domino litis effecto per litem conteſtatam, vel pro conteſtata habitam, idem tradunt etiam, *Franc.in cap.1.n.1.& ſeq.de Proc.in 6. Gloſ. in l.nihil. vbi Bart.nu.2.verſ.aduerte tamen, quod tranſactio. Iaſ.n.1.vbi de communi, Alex.n.2.& n.4.vbi de magis commum, & vera opin. teſtatur, C.de Proc.l.nulla vbi Bart. & alij ſignanter, Alex. n.2.vbi de communi, C.eod.tit.Granat.ad Veſtr. lib.4.c.5.n.36.* vbi quod idem ex receptiori opinione locum habet etiam in cauſis executiuis, *Put. dec.220.lib.2.*

52 Quod ſi quis ſimpliciter ſubſtituerit vigore facultatis ſubſtituendi omni meliori modo, nec expreſſerit, an ſubſtituerit vigore mandati, vel tamquam dominus litis, in dubio cēſetur ſubſtituiſſe vigore facultatis, quā habet, eo

Digitized by Google

modo, quo melius, & validius ſubſtitutio ſuſtineri po-
teſt, ad trad. per Achil.dec.4 nu.4 de Proc. prout etiam ſi
quis ſubſtituerit vigore facultatis ſubſtituendi, & aliàs
53 omni meliori modo, † vel cum clauſula vt ſupra, & om-
ni alio meliori modo, hæc clauſula ſubſtinet actum pro-
ut melius de Iure valere poteſt, etiam vltra expreſſa,
Mart.clauſ.88 nu.14.par.1.& clauſ.56.num.8.par.3.cum
alijs allegatis ſupra cap.2.lit.Q.

54 Et poteſt Procurator dominus † litis effectus ſubſtitue-
re in quacunque inſtantia, ſi in eius mandato eſt clauſula
Releuans &c. licet enim regulariter eius facultas expiret
lata Sententia, cum dominus litis ideſt inſtantiæ tantum,
efficitur, Greg.dec.548.nu.3.ibi Beltram.n.12. nihilominus
quia dicta clauſula Releuans &c. habet vim fideiuſſionis
tàm in prima, quàm in alijs inſtantijs ſequentibus, pote-
rit in quacumque inſtantia, vt ſupra, ſubſtituere, Seraph.
deciſ.1180. latè Cuccin.deciſ.319.n.4.& num.6. Beltram.ad
Greg.deciſ.548.nu.12.

55 Concluſio autem ſupra firmata quòd Procurator ad
lites non poſſit ſubſtituere, niſi habeat in mandato fa-
cultatem; vel ſit effectus dominus litis: Primò non proce-
dit Parte non opponente, nam cum hæc ſit exceptio di-
latoria, ſi lis fuerit poſtmodum cum Procuratore ſubſti-
tuto conteſtata, vel pro conteſtata habita, non poteſt
amplius opponi de inualiditate ſubſtitutionis Iaſ.in d.l.
56 quod quis n.1.in 8.fall.C.de Proc.

Secundò non procedit in Procuratore in rem pro-
priam qui poteſt ſubſtituere etiam ante litem conteſta-
tam, licet facultatem huiuſmodi in ſpecie non haberet
Gloſ.in l.quod quis C.de Proc.Bar.in l.1.n.3 ff.de Proc.Iaſ.
in d.l.quod quis nu.1.in 2.fall.C.eod.tit.

57 Tertiò non procedit in cauſa, quæ cenſetur propria,
prout quando diſputatur, an quis ſit Procurator, tunc
enim quis poteſt ſubſtituere, & ſi careat facultate ſubſti-
tuendi, etiam lite non conteſtata, Iaſ.in d.l.quod quis n.1.
in 3.fall.C.de Proc.

58 Quartò non procedit in Procuratore ad negotia, qui
poteſt ſubſtituere abſque alia ſpecifica ſubſtituendi fa-
cultate, Gloſs.in d.l.quod quis vbi Iaſ.nu.2.& ſeqq. limitat
decem modis, C.de Proc.

59 Procurator autem cum facultate ſubſtituendi conſti-
tutus poteſt ſubſtituere etiam ante litem conteſtatam c.
1.§.1.de Proc.in 6.Bart.in l.1.n.4.ff.de Proc.Iaſ.in d.l.quod
quis n.1.in 1.fall.C.de proc.Spec.de Proc.§.1.n.25.lib.1.p.3.
60 vbi quod ita obſeruatur de Stylo Curiæ, & geſta † à Pro-
curatore vigore facultatis ſubſtituendi, cenſentur facta à
Domino, Rot.dec.8.in pr.de Proc.in nou.Biſignett.deciſ.9.
n.1.de Proc. Præſertim ſi in mandato principali adſunt il-
la verba, prout ex nunc ipſe conſtituit, Spec.de Proc.d.§.1.n.
25.in fin. quæ tamen verba hodie non ſunt de eſſentia per
tex.in d.c.1.§ de Proc.in 6 Adden.ad Specul.de Procur.d.
§.1.n.25.in ver.Curia, cum alijs præallegatis.

61 Et ſi Subſtituens moriatur antequam Subſtitutus ac-
ceptet, non ideò expirat ſubſtitutio, dummodò Subſtitu-
tus acceptet viuente Domino, Rot.dec.33.n.1.& ibi Ad-
den.n.3.de Proc.in nou.Biſignet.dec.9.n.2.& ſeqq.de Proc.

62 Sed hoc non procedit in ſubſtitutione facta à Procu-
ratore tanquam domino litis effecto, quia illa expirat
morte Subſtituẽtis, ſi moritur re integra, antequam Sub-
ſtitutus acceptet, Oldrad.conſ.130.n.3.verſ.ſi enim eſt no-
ua poteſtas, Rot.dict.deciſ.33.nu.2.& ibi Adden.n.3.Biſi-
gnett.dict.deciſ.9.nu.3.& ſeq.de Proc.

63 Non tamen Subſtituens poterit reuocare Subſtitutum,
niſi id ſibi in mandato concedatur, & ita ſeruat Curia,
Spec.de Proc.§.1.n.26.in fin.verſ.ſed pone quod Procurator,
& ibi Adden.in verb.ſeruat, lib.1.p.3.c.is qui, de Proc.in 6.
quod ſecundum dict. Adden. conditum fuit pro confirma-
tione ſupradicti ſtyli, de quo Specul. teſtatur dict. nu.26.

64 Et licet olim, vt ex traditis à Speculatore, & alijs præ-
allegatis patet, eſſet dubium de iure Ciuili, an Procurator
cum facultate ſubſtituendi poſſet ſubſtituere ante litem
conteſtatam; nihilominus hodie res eſt clara, etiam de
iure Ciuili, ex diſpoſitione iuris Canonici, dict.cap.1.§.1.
de proc.in 6.

65 Etenim quando aliquid eſt clarè deciſum de iure Ca-
nonico, dubium autem de iure Ciuili, ſtatur diſpoſitioni
iuris Canonici, etiam in foro Ciuili, §.ſi verò Eccleſiaſti-
cum, Auth.vt Cleric.apud prop.Epiſc.& in Auth.de Ec-
cleſ.tit.in pr.Marant.de ord.iudic.p.3.nu.75.Barboſ.in col-
lect.in c.1.n.2.de nou.oper.nunc.latè Rot.dec.266.num.7.&
ſeq.par 6.recent. vbi quod idem procedit, quando ius Ca-
nonicum manifeſtè iuri Ciuili contradicit, & ad id plu-
res cumulat authoritates.

Sicut è contra quando aliquid eſt clarum de iure Ci-
66 uili, † dubium autem de iure Canonico, ſtatur deciſioni
iuris Ciuilis, etiam in foro Eccleſiaſtico, c.1.& 2.de nou.
oper.nunc.Abb.in d.c.1.n.6.Marant.de ord.iud.d.p.3.nu.
67 73.& multò magis ad ius Ciuile † recurritur deficiente
Canone, Barboſ.in d.c.1.de nou.oper.nunc. ſed vbi adeſſent
Conſtitutiones Synodales, eſſet potiùs ad illas, quàm ad
ius commune recurrendum, Gonzal.ad reg.8.gl.9.§.1.nu.
18.Barboſ.in dict.cap.1.nu.6.

68 In materia verò concernente Peccatum, omninò ius
Canonicum, non autem ius Ciuile eſt obſeruandum, cum
in his, quæ concernunt Peccatum, omnis anima, & ſic
etiam Imperator, Papæ ſubijciatur, cap.ſi Imperator 96.
diſt.cap.omnes Principes de maior.& obed.Abb.in dict.c.1.
num.5.de nou.oper.nunc.Marant.de ord.iudic.d.p.3.n.73.

69 Poſtquam autem Procurator ſubſtituit (vt ad rem re-
deamus) deſinit eſſe Procurator, c.is qui de Proc.in 6.tex-
tus à contrario ſenſu in l.quod ſi forte, § quid ergo, ff.de ſolut.
Caſtr.in l.quod ſi forte, poſita ſub l.vero Procuratori, §.ſunt
quidam, in fi.ff.de ſolut.Grauat.ad Veſtr.lib.4.cap.5.nu.35.

70 Sed primò hoc non procedit, ſi Procurator fuit conſti-
tutus ad plures cauſas; nam ſi ſubſtituit in vna cauſa, re-
manet procurator in alijs, c.is qui, §.verum, de Proc.in 6.

71 Secundò non procedit, quando data eſt ei poteſtas
ſubſtituendi, reuocandi, & reaſſumendi, Rot.deciſ.14.de
Proc.in nou.Grauat.ad Veſt.d.lib.4.cap.5.nu.35.

72 Tertiò non procedit, ſi in mandato principali dicitur,
quod Subſtituens nihilominus Procurator remaneat,
Bart.in d.l.quod ſi forte, §.quid ergo, nu.4.ff.de ſol.

73 Quintò non procedit, ſi in mandato dicatur, quod
poſsit ſubſtituere vnum, vel plures, Bart.in d.l.quod ſi for-
te, §.quid ergo, nu.4.Rot.deciſ.579.n.4 p.3.rec. & ratio eſt in
promptu, quia ſi alteri poteſt facultatem concedere, er-
go, cum ante conceſſionem factam illam penes ſe ha-
beat, poteſt eandem per ſe ipſum exercere.

74 Procurator tamen ſubſtitutus alium ſubſtituere non
poteſt, d.cap.1.§.licet, de Proc.in 6.l.quod cui, Cod.de proc.
Oldrad.conſ.130.nu.3.verſ.alia ratione, Rot.in Mediolan.
Pratenſa Simulationis 2.Iulij 1595.cor.bon.mem.Corduba.

Sed hoc non procedit, poſtquam ille litem fuit conte-
ſtatus, vel merita cauſæ diſcuſſit, & pertractauit; nam
tunc tanquam dominus litis effectus poteſt ſubſtituere,
Oldrad.d.conſ.130.n.verſ.ergo debet dicere, Biſignet dec.9.
n.1 de Proc.Grauat.ad Veſtr.d.lib.4.cap.4.cap.5.nu.36. vbi
de receptiori opinione teſtatur Rot.dec.28 de Proc.in an-
tiq.& deciſ 5.de Proc.nou.Put.deciſ.220.lib.2. vbi quod id
procedit etiam in executiuis.

H Auditor Cameræ paſſim concedit citationes, ſeù mo-
75 nitoria per Edictum ordinaria ſua authoritate, conſtito
ſibi ſummariè, & extraiudicialiter de non tuto acceſſu,
vel alia iuſta cauſa, vt ſi Citandus latitet, vel adſit eius
perhorreſcentia. vel non permittat citationem ad ſe per-
uenire, iuxta tradita per Rot.deciſ.22.de dol.& cont.in an-
tiq.Mantic dec.232.n 6.Saluſt.Tiber.in prax.lib.2.c.16.n.
76 1.& 4 & habet hoc † in facultatibus, conſtito de non tuto
acceſſu, Greg.XIV.in d.conſt.Ad generis, impreſ.poſt Saluſt.
Tiber.in prax.n.16.Ferentill.ad Buratt.deciſ.943.num.6.

77 Verùm Iudices ſiuè ordinarij, ſiuè delegati, non poſ-
ſunt huiuſmodi citationes decernere, nec concedere abſ-
que commiſſione ſpeciali, quæ nec etiam concedi ſolet,
niſi cum dicta clauſula, conſtito &c.Clem.1.& ibi DD.de
Iud.Staphil.de lit grat & iuſt.fol.168.verſ.ſi petitur com-
mitti, Vant.de nullit.defect.citat.nu.127.Marcheſ.de com-
miſſ.appell.in Rom.Cur.par.1.num.258.fol.200. ſecundum
non impreſſ.Rot.dec.104.num.1.& ſeqq.par.6.recent.

Hoc tamen locum ſibi vendicat de iure Canonico, nã
eo iure inſpecto non poſſunt Iudices procedere per Edi-
ctum ſine ſpeciali reſcripto Papæ, d.Clem.1.de Iud.Bur.d.
dec.943.n.2.& ibi Ferentill.n.4. vbi plura cumulat Rot.in
Ianuen.Separationis Thori 16.Februarij 1632.cor.bon.me.
Coccino Decano, quæ eſt d.dec.104.nu.1.& 2.part.6.recent.

78 Nam

Digitized by Google

78 Nam de iure Ciuili Iudices etiam ſæculares, prout Senator Vrbis,& alij Iudices de partibus,conſtito ſibi de impedimentis, aut de non tuto acceſſu poſſunt procedere per Edictum,per *text.in Auth.qui ſemel,Cod.quom. & quando Iud Vant de null.def.citat.n.124.& n.129.* ſiue iſti Iudices ſint ordinarij, vel delegati à Principe, *Ferentill. ad Buratt.dict.deciſ.943.num.5.Rot.dict.deciſ.104.num.1. par.6 recens.*

79 Ante tamen quàm Iudex decernat Edictum, eſt probanda coram eo iuſta cauſa,*Vant.vbi ſup.n.127.Rot. dict. deciſ.22.de dol.& contum.in antiq. Adden ad Rot.deciſ.5. de reſcrip.in nou.n.3 & 6 & n.10. Burat.deciſ.943. per tot.*

80 Sed ſufficiunt Teſtes deponentes de auditu, *Marcheſ. de commiſſ.d.par.1.n.258.fol.220.ſecund.nou.impreſs.*& de credulitate *Rot.deciſ.22.de reſcript.in antiq. Adden. ad d. deciſ.5.de reſcrip.in nou.nu.20.Buratt.d.deciſ.943.num.2.* & Teſtes ſingulares,& vnicus etiam ſufficit, *Buratt. dict. deciſ.943.num.1.& 2.* & quælibet leuis ratio reddita per Teſtes ſufficit, vt ſi dicant citationes non poſſe exequi ſine licentia principis, vel Regio exequatur, vel quod ipſi non auderent,ſecùs tamen ſi dicerent, quod ipſi non auderent propter fauores,*Ferentill.ad Buratt.latè d. deciſ. 943.nu.19.& ſeq.*

81 Continere debet Citatio huiuſmodi terminum competentem, & non nimis breuem, ad hoc, vt eo elapſo, poſſit deinde validè procedi per Contradictas, *Saluſt. Tib.d.lib.2.c.16.n 6.Ferentil.ad Burat.vbi ſup.n.9.& ſeq.*

82 Affigenda eſt, & publicanda citatio per Edictum in quatuor locis, videlicet, in duobus, in Curia, & in duobus locis vicinis Iuriſdictioni, ſeù Statui, in quo Citandus degit extra Curiam *Clem.1.& ibi DD.de Iud.Rot.d. deciſ.5.de reſcript.in nou.& ibi Adden.nu.9.& ſeqq.& nu. 19.Caſſad.deciſ.1.de dol.& cont.Vant.de null.def.cit.num. 133.& nu.140.Veſtr.in d.prax.lib.4.c.3.n 4* etiam ſi dicta loca extra Curiam non ſint de vicinioribus,*Ferentill. ad Buratt.d.dec.943.nu.7* vbi dicit ſe ita obtinuiſſe.

83 Nequè debet ſolum affigi Citatio per Edictum,vt per *Adden.ad Rot.d.deciſ.5.de reſcript.in nou.n.12.Caſſad.deciſ.1.n.2.de appell.Rot.deciſ.8.de dol.& contum. in nou.& deciſ.931.poſt med.part.3.diuerſ.lib.3.& in Tuden. Praſtimonij de Roſal.8.Nouembris 1583.coram bon.me.Penia,*ſed debet etiam legi *Rot.dict.deciſ.8.de dol.& contum.in nou. Adden.ad d.deciſ.5.nu.16.de reſcript.in nou.* quinimò affigi, & legi originale non copia, *Clem. cauſam, de elect. Felyn.in cap.quoniam,n.18.verſ.quinto nota,vt lit.non conteſt.Veſtr.d.lib.4.cap.3.n.5.Vant.vbi ſup.nu.137.Bot.d.dec. 8.de dol.& contum.in nou.Adden.ad Rot.d. deciſ.5. nu.14. Bellam.deciſ.539.Saluſt.Tib.in prax.d.lib.2.cap.16.nu.5.*
84 vbi quod in Vrbe affigitur, publicatur † in Audientia Contradictarum, & ad Valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum, vel Audientiæ Cauſarum Palatij Apoſtolici, & in Partibus ad Valuas duarum Eccleſiarum propinquarum iuriſdictioni,ſub qua citandus degit; tempore verò Sedis vacantis, & Feriarum generalium à Kal. Iulij ad Kalen. Octobris, ex quo officium Contradictarum conquieſcit, affigitur, & publicatur in curia ad Valuas Cancellariæ Apoſtolicæ, & in Acie Campi Floræ; extra Curiam verò in duobus locis vicinis, vt ſupra, idem *Saluſt.*
85 *Tib d.cap.16.nu.8.* & debet vlterius publicari † quando
adeſt multitudo perſonarum,*Veſtr.d.lib.4.cap.3.num 5.in fin.Adden.ad Rot.d.deciſ.5.num. 24. Ferentill. ad Buratt.*
86 *d dec.943.nu.8.*Et licet legere, † & publicare idem ſignificare videantur, *Rot.d.deciſ.8. de dol.& contum.in nou.*ibi lectio ſeù publicatio, *Adden.ad Rot.d.dec.5.nu.16 de re-*
87 *ſcrip in nou* Cautiùs tamen agetur,† ſi Curſor facta executione teſtetur legiſſe, affixiſſe, & publicaſſe, ac alia feciſſe, prout habuit in mandatis, ſeù iuxta formam dictarum litterarum,vt per *Adden.ad d.dec.5.n.14.& nu. 16. Vant.de null.def.citat.n.135.& n.137.& ſeqq.*In citatione tamen,quæ fit per Edictum,non ſufficeret, quod Curſor. ſeù Nuncius referret ſe feciſſe,prout in literis, *Vant. vbi ſupra,num.139.*

88 Et d.originale affixum debet per aliquas horas ſeù aliquod tempus Excurſoris arbitrio relinqui,*Veſt. d. lib. 2. c.3.n.5.Vant.vbi ſup.nu.134.& ſeq.Felin.in c.quoniam frequenter,in d.verſ.quinto nota,Saluſt.Tib.d.c.16.nu.5. Ferentill.ad Buratt.d.dec.943.n.8.*& poſtea amoto originale, copia ibidem affixa relinqui debet, *Adden. ad Rot.d. dec.5 n.14.& n.25.& d.dec.8.in fin.& d.dec.931.poſt med. p.3.diuerſ.lib.3.Saluſt.Tib.d.lib.2.cap.16.n.5.*

89 Non tamen eſt neceſſaria affixio in citatione,quæ non fit per Edictum,quando eius executio fit domi ſolitæ habitationis,& in Eccleſia Beneficij, *Adden ad Rot.d.dec.5. de reſcript. in nou.num.12. Rot.in dict. Tuden. Praſtimonij. coram Penia.*

90 Denique obſeruandum eſt quòd conceſſa facultate procedendi per Contradictas, cum clauſula *conſtito &c* non poteſt procedi per Edictum, quia ad hoc, vt procedatur per Edictum, eſt neceſſaria in commiſſione facultas ſpecifica,expreſſa,ac ſpecialis ex certa ſcientia Papæ, *Ro.in dict.Ianuen.Separationis Thori 16. Februarij 1632. quæ eſt deciſ 104 n.3.& 5.par.6.recent.*

91 Nec eſt omittenda cautela,quam tradunt Practici, publicandi huiuſmodi citationes per Edictum in curia antequàm tranſmittantur ad Partes, nam cum terminus ad comparendum non currat, niſi à die vltimæ publicationis,non contereretur tantum temporis ſpatium,prout eueniret,ſi prius publicarent in Partibus,& deindè in Curia, *Adden. ad Rot.d.deciſ.5.n.19.de reſcript.in nou.*
I Formulam Citationis per Edictum tradit *Vant.de null.*
92 *def.cit.nu.131.* formulam verò Monitorij per Edictum ponit *Saluſt.Tib.in d.eius praxi Iudiciaria lib.4.*

S V M M A R I V M.

De Apprehenſo in Curia, Affixionibus, & diligentijs. Cap. I V.

1 *Apprehenſus in Curia poteſt citari, licèt domicilium, aut Procuratorem ibi non habeat,vel non ſit obligatus in forma Cameræ.*
2 *Citatio prima contra Apprehenſum in Curia perſonaliter exequenda eiuſque formula,& proceſſus.*
3 *Ceſſante obligatione Camerali,non habens domicilium,vel Procuratorem in Curia,qui poteſt in ea conueniri,citatur perſonaliter in partibus,vt in formula.*
4 *Apprehenſo in Curia, vel citato in partibus non eligente domicilium, aut non conſtituente Procuratorem reperibilem, & acceptantem, proceditur contra eum per affixionem ad Valuas.*
5 *Procurator debet acceptare, & exhibere mandatum in actis,& proteſtari,vt in formula,quæ datur.*
6 *Domicilij electio non eſt neceſſaria,ſi Procurator in Curia, notus Curſoribus,docuit in actis de mandato.*
7 *Domicilium poteſt eligi ad libitum.*
8 *Formula proteſtationis,ac electionis domicilij traditur.*
9 *Procuratore proteſtante nihil fieri &c.ſi domus in qua eſt citandus,non eſt nota Curſoribus, proceditur per diligentias.*
10 *Citatio per diligentias fit, quando domus citandi in Vrbe non reperitur.*
11 *Citatio per diligentias quomodo exequenda, & eius proceſſus,& num.ſeq.*
12 *Factis diligentijs, & domo citandi non reperta, proceditur per affixionem.*
13 *Apprehenſus in Curia, ſi eſt obligatus in forma Cameræ, non habet Ius reuocandi domum.*
14 *Apprehenſus in Curia,qui ſortitur forum in ea, non habet ius reuocandi domum.*
15 *Roma eſt Patria communis.*
16 *Ius reuocandi domum competit apprehenſo in Curia ex iuſta cauſa.*
17 *Iuſta cauſa reuocandi domum eſt, ſi quis venit ad Vrbem ex cauſa neceſſaria,ſecus ſi voluntaria.*
18 *Obligatus ex contractu in Curia non habet Ius reuocandi domum,niſi vno caſu.*
19 *Obligatus extra Patriam non habet ius reuocandi domum, niſi ſit legatus.*
20 *Apprehenſus in Curia,ſi negotium poteſt de facili expediri, non habet ius reuocandi domum.*
21 *Apprehenſus quis non dicitur per impetrationem commiſſionis,ſed benè per citationem perſonalem.*
22 *Citationes per affixionem debent legi, & dimitti per aliquod temporis ſpatium.*

Digitized by Google

23 *Apprehenſus, niſi prima citatio ſit perſonalis, non poteſt citari per affixionem.*

24 *Terminus incompetens, ſeu nimis breuis, non arctat citatum ad comparendum,*

25 *Citato per Edictum dantur pro ſingulis decem dietis, viginti dies, & dieta computantur ad rationem viginti milliarium pro qualibet,*

26 *Factis diligentijs, citatur per affixionem, & citatio afficit, ac ſi eſſet perſonalis de ſtylo, & n.28.*

27 *Citationes in cauſa commiſſaria debent eſſe perſonales.*

28 *Si perſona citandi non reperitur, proceditur per diligentias, & deinde per affixionem, & domi dimiſſa copia.*

29 *Citationes magis eſſentiales exequuntur perſonaliter, etiamſi commiſſio ſit tantum executoria.*

30 *Citari quem perſonaliter non poſſe, ſi conſtat in actis, videtur ſufficere ſola, citatio, domi dimiſſa copia.*

31 *Diligentiæ fiunt per duos Curſores, quod eſt cautius, licèt Rota tenuerit poſſe fieri per vnum.*

32 *Comparitio Citati, vel Procuratoris conualidat acta, & citationem.*

33 *Finis citationis eſt comparitio citati.*

34 *Comparitio conualidat citationem, etiam ſi facta ſit ad excipiendum de eius nullitate.*

35 *Specialis comparitio Procuratoris, etiam generaliter ad lites conſtituti, conualidat citationem contra principalem nulliter executam.*

36 *Comparitio ſola Procuratoris conſtituti ad cauſam, in qua quis fuit citatus, inducit ſcientiam citationis.*

37 *Comparitio, etiam poſt terminum, conualidat citationem, niſi præiudicium eſſet effectum irreparabile per Sententiam.*

De Apprehenſo in Curia, Affixionibus, & diligentijs. Pars I. Cap. IV.

1 SI Aliquis vult agere in Curia contra eum, qui in forma Cameræ obligatus non eſt, nec in Vrbe domicilium, aut Procuratorem habet, non poterit illum conuenire, niſi ipſe ad Vrbem accedat, quo caſu poterit illum
A apprehendere, *A* & citare hoc modo, videlicet.

A.C.met.

2 Citetur N.N. exaduerſo principalis ad eligendum domicilium in Vrbe, in quo citari velit, & conſtituendum Procuratorem reperibilem, & acceptantem, aliàs videndum mandari procedi per affixionem *B* ad valuas ad p. d. Inſtante N.N. principali, ſiuè &c.
B

N. Notarius.

C Hac citatione perſonaliter *C* executa, nam aliàs per affixionem procedi non poteſt, ac prima die iuridica in actis reproducta, obtinetur hoc decretum, videlicet.

N.N. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi per totam.

3 Cæterum in caſibus, in quibus quis nec eſt in forma Cameræ obligatus, nec domicilium, nec Procuratorem habet in Vrbe, ſed poteſt nihilominus aliqua alia ratione in Curia conueniri, licèt in ea perſonaliter apprehenſus non fuerit, prout ſi quis in partibus ſe obligauerit in forma Guarantigiæ, vel conſenſerit in mandatum vnica &c. vel cauſa ſit de iure communi executiua, & Actor gaudeat priuilegio *legis vnica*, aut alio ſimili, poterit his caſibus in partibus citari hoc modo, videlicet.

Coram Illuſtriſs. ac Reuerendiſs. D.A.C.
ſiue eius in Ciuilibus Locumtenente.

Citetur N.N. exaduerſo principalis ad comparendum in Vrbe. & eligendum domicilium, in quo citari velit, necnon conſtituendum Procuratorem reperibilem, & acceptantem, aliàs videndum mandari fieri poſſe proceſſum per affixionem ad valuas ad decem dies, ſi illa iuridica fuerit, ſin minus ad p. d. iuridicam immediatè ſequentem, Inſtante N.N. principali, ſiue &c.

Dominus NN. Notarius.

4 Qua citatione perſonaliter in partibus executa, & cum fide executionis à tergo in forma probante in actis
D reproducta, ſi in termino aſſignato, & competente, *D* nemo pro cauſæ defenſione in actis comparuerit, poterit procedi per affixionem, prout in caſu antecedenti, quando quis in Curia apprehenditur, & non elegit Domicilium, aut Procuratorem reperibilem, & acceptantem, vt ſupra, non conſtituit.

5 Vbicunque autem in Curia apprehenſus, vel in partibus, vt ſupra citatus, conſtitueret Procuratorem, debet ipſe Procurator acceptare, & producere in actis mandatum procuræ, & proteſtari in Broliardo hoc modo, videlicet.

Pro N.N. contra N.N.

In officio N.N. Procurator, prout de eius mandato procuræ docuit per Inſtrumentum publicum tenoris &c. proteſtatus fuit nihil fieri, niſi ipſo in quolibet actu legitimè citato domi N.N. in via N. quam in domicilium elegit, aliàs de nullitate &c.

6 Sed ſi domus Procuratoris eſt nota Curſoribus, non eſt neceſſe eligere domicilium, cum ſufficiat, quod Procurator producat mandatum procuræ, vel ſi eſt in actis
7 rogatum, illud alleget, proteſtando in Broliardo,† vt ſupra, nihil fieri niſi ipſo citato, Domicilium autem ad libitum eligi poterit, vbicumque aliquis magis in vna domo, quàm in alia citari voluerit.

8 Si verò Citatus, ſeu apprehenſus, vt ſupra, voluerit tantùm eligere domicilium, proteſtetur in Broliardo hoc modo, videlicet.

Pro N.N. contra N.N.

In officio idem citra &c. & elegit domicilium domi N. in Regione N. in via N. & proteſtatus fuit nihil fieri, niſi in ipſo dicto domicilio in quolibet actu legitimè citato, aliàs de nullitate &c.

9 Quòd ſi Procurator, non electo domicilio, fuerit, vt ſupra, proteſtatus, nihil fieri, niſi ipſo citato (*quæ proteſtatio ſolet fieri etiam, quando quis citatur, vt ſupra, cum citatione impreſſa*) & eius domus Curſoribus nota non eſt, citatur per diligentias.

10 Hæc citatio per diligentias ſolet fieri in omnibus caſibus, in quibus domus Citandi in Vrbe non reperitur, ſiuè Citandus ſit principalis, ſiuè Procurator, ſiuè alius quiſpiam pro ſuo prætenſo intereſſe, ſiuè fuerit contra eum, vt ſupra, executa prima citatio perſonalis, ſiuè obligatio Cameralis ſit contracta in Curia, quo caſu prima citatio perſonalis non requiritur.

E Diligentiæ *E* autem fiunt hoc modo, videlicet; ſi cita-
11 tio, quæ exequi debet, vel ad dicendum contra, vel alia exequenda ſecundum facti, & caſus contingentiam, & datur Curſori, qui facta diligentia in die iuridica de reperiendo domum citandi, ſi illam non potuit reperire, ſubſcribit citationem hoc modo, videlicet.

Die N. feci diligentiam per Vrbem de reperiendo domum N.N. & reperire non potui.

N.N. Curſor.

Reproducta hac citatione, obtinetur decretum, videlicet.

N.N. petijt, & obtinuit, vt ſupra, fieri diligentias per duos Curſores omni &c.

Et tunc fit alia ſimilis citatio, & datur Curſoribus, qui faciunt diligentiam de reperiendo dictam domum in duobus diebus iuridicis, & poſtea illam ſubſcribunt, videlicet.

Fecimus diligentiam die N. & die N. de reperiendo per Vrbem domum N.N. & reperire non potuimus N.N. Curſor. N.N. Curſor.

12 Hac citatione in actis reproducta, cum atteſtatione diligentiarum, vt ſupra, in pede illius obtinetur decretum, videlicet.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, fieri proceſſum per affixionem ad Valuas omni &c.

Et tunc inchoatur proceſſus à prima [citatione] per affixionem ad Valuas, & proſequitur citando ad Valuas ad ſingulos actus vſque ad finem litis, vel donec aliquis legitimè in actis compareat ad cauſæ defenſionem ſu-
F ſcipiendam. *F*

Obſeruationes.

A NVllum dubium eſt, quòd Apprehenſus in Curia,
13 ſi fuerit coram A.C. citatus occaſione contractus Camerali obligatione vallati, non habet ius reuocandi domum, cum Auditoris Cameræ ſit Iudex compe-

tens;

Digitized by Google

tens, vbicumque agitur de obligatione in forma Cameræ, & quidem priuatiuè quoad alios, in Curia, extra Curiam verò cumulatiuè, vigore illius ordinariarum facultatum, cum declarationibus ſupra *in primo capite* cumulatis; vnde nihil intereſt in hoc caſu, an quis apprehendatur in Curia, necnè, cum poſſit etiam coram A.C. citari, licèt ſit extra Curiam.

14 Sed ſi agatur vigore alterius contractus, ſeù ratione delicti, aut domicilij, ſiuè rei, de qua contra poſſeſſorem cauſa mouetur, quibus forum regulariter quis ſortitur, & fuerit in Curia apprehenſus, ac perſonaliter citatus, tunc regulariter ius reuocandi domum etiam non ha-
15 bet, *c. licet il 2. de for. compet.* cum Roma † ſit Patria communis, *l. Roma, ff. ad Municip. Rot. dec. 17. de reſcript. in antiq. Vant. de nullit. defect. iur. ord. n.* 85. de communi teſtatur *Grauat. ad Veſtr. in Prax. lib. 4. c. 1. nu. 11. in fin.*

16 Cæterùm hoc non procedit, ſi adeſt iuſta cauſa, ex qua ius reuocandi domum competere ſolet, *Veſtr. d. li. c. 1. n. 2.*

17 Iuſta autem cauſa eſt cauſa neceſſaria non voluntaria, vt puta, ſi quis cauſa neceſſaria Legationis, aut Reipublicæ, vel peregrinationis, vel teſtimonij, vel iudicandi, aut reddendæ tutelæ cauſa ad Vrbem acceſſiſſet, *Veſtr. dict. lib. 4. cap. 1. nu. 2. Rot. deciſ. 2. de for. compet. in antiq.*

18 Quòd ſublimitatur primò, dummodo contractus, cuius cauſa quis conuenitur, non ſit rogatus in Curia; nam tunc quis non habet ius reuocandi domum, etiam ſi acceſſerit ad Vrbem ex cauſa neceſſaria, *Veſtr. d. lib. 4. cap. 1. num. 2.* vbi quod hæc ſublimitatio declaratur non procedere in Legatis, quando contractus eſt celebratus ante Legationem.

19 Secundò ſublimitatur, quoties contractus fuiſſet extra Patriam, vel Prouinciam ſuam celebratus, quia tunc ei non ſit iniuria, dum extra Patriam, vel Prouinciam pro contractu alibi celebrato conuenitur, quæ tamen ſublimitatio pariter fallit in Legatis, vt per *Adden. ad Veſtr. d. lib. 4. cap. 1. num. 15.*

20 Tertiò in reſponſione ad interrogationes Aduerſarij, & negocio, de quo quis poteſt de facili ſe expedire, nam tunc præſens in Curia reſpondere tenetur, *Rot. deciſ. 1. & 2. & deciſ. 6. de For. comp. in antiq. & deciſ. 27. de Dol. & Contumac. in antiq.*

21 Non omitto, quod ſi quis tempore impetratæ commiſſionis fuerit præſens in curia, ſed antequàm citetur diſceſſerit, cauſa non debet remanere in Curia, quia non impetratio commiſſionis, ſed apprehenſio per Citationem perſonalem ad hoc inſpicitur, *c. licet de For. compet. Rot deciſ. 382. in antiq.* nota quod vbi cauſa *Vant. de null. defect. iur. ord. num. 85.*

B Citationes executæ per affixionem debent legi, & di-
22 mitti per aliquod temporis ſpacium, *Caſſad. deciſ. 4. de Dol. & contum. Rot. dec. 325. nu. 6. p. 3. diuerſ. & deciſ. 624. num. 10. par. 1. recent.*

C Ad hoc vt poſſit procedi per affixionem contra ap-
23 præhenſum, prima Citatio debet eſſe perſonalis, *Anchar. in Clem. 1. col. 2. verſ. nono nota de For. compet. Caſtrenſ. in l. ad peremptorum, n. 6. di iud. Mohed. dec. 8. de fid. inſtrum. Card. Mantic. dec. 232. nu. 5. & ſeq. Card. Seraph. deciſ. 1276. nu. 4. Rot. dec 624. nu. 8. part. 1. recent.*

D Terminus ad comparendum debet † eſſe competens
24 ſecundum diſtantiam loci, aliàs ſi eſſet nimis breuis, non poſſet procedi per affixionem, quia illa non arctaret Citatum ad comparendum, *Caſſad. deciſ. 6. nu. 3. de Dol. & Contum. Verall. deciſ. 263. nu. 7. par. 2. Veſtr. in Prax. lib. 4. c. 2. n. 5. & ibi Adden. n. 10. Rot. in Cortonen. Plebania 1. Iulij 1633. coram R.P.D. Ghiſilerio.*

25 Et in Citationibus † per Edictum eſt duplicandus, nam pro diſtantia ſingularum decem dietarum, dantur viginti dies, *Adden. ad Rot. deciſ. 5. de reſcript. in nou. ſub nu. 20 Ferentill. ad Buratt. d. deciſ. 949. num. 9.* ad rationem viginti milliarium pro quaſlibet dieta, *Veſtr. in Prax. lib. 4. cap. 2. nu. 5. per tex. in lib. 1. ff. ſi quis caut. & §. excuſare Inſt. de ſuſp. Tut.*

E Diligentia de reperiendo domum † Citandi ſit primò
26 per vnum, deinde per duos Curſores, & ea non reperta proceditur per affixionem ad valuas Curiæ, & in Acie Campi Floræ præuio ſemper Iudicis Decreto, & huiuſmodi Citatio de Stylo Curiæ valet, ac ſi eſſet executa

perſonaliter, *Sal. Tib. in Prax. lib. 2. capit. 16. numer. 14.*

27 Sed ſi cauſa ſit commiſſaria, † quo caſu citationes debent exequi perſonaliter, *Rot. deciſ. 495 n. 5. par. 3. recent.*
28 aut aliàs citatio in perſonam Citati † ſit exequenda, & perſona Citandi non reperitur, factis diligentijs primo per vnum, & deinde per duos Curſores de reperiendo perſonam Citandi per Vrbem, ac loca publica, & ad domum illius ſolitæ habitationis, decernitur proceſſus per affixionem ad Valuas Curiæ, & in Acie Campi Floræ, nec non ad Valuas domus ſolitæ habitationis Citandi, vel domi dimiſſa copia, quæ citatio perinde arctat, ac ſi quis fuiſſet perſonaliter citatus, & ſic obſeruat Stylus Curiæ, *Rot. in Rom. Computorum 21. May 1593. coram bo. mem. Arrigonio.*

29 Et idem erit obſeruandum pro tutiori cautela, ſi commiſſio ſit tantum excitatoria iuriſdictionis, ſaltem quoad citationes magis ſubſtantiales, per ea, quę ſcribit *Sal.*
30 *Tib. in Prax. li. 1. c. 51. n. 3* licet † quando quis non poteſt perſonaliter citari, & de hoc apparet in Actis, videatur ſufficere ſola citatio domi dimiſſa copia, *Grauat. ad Veſtr. in Prax. li. 5. c. 13 n. 11. Coccin. dec 216 n. 23. verſ. & ideo.*

31 Nec omitto, quod Rota aliquando tenuit, diligentias factas ſolummodo per vnum Curſorem ſuſtineri, ex quo hoc eſt de Stylo in Curia, vt fiat per duos vt ſupra, ſed non reperitur Iure cautum, *vt in dec. 325. nu. 4. p. 3. diuerſ. lib. 3.* cautius tamen erit ad tollendam omnem difficultatem, & diſputationem, diligentias per duos Curſores, vt ſupra, prout quotidie obſeruat Praxis, faciendas curare.

F Comparitio Citati, vel eius Procuratoris conualidat
30 Acta, & citationem nulliter executam, *Veſtr. in Prax. lib. 4. c. 3. n. 8. Grauat. ad Veſtr. li. 7. c. vlt. n. 32. & ſeq. Sal. Tib. in Prax. lib. 2. lib. c. 16. n. 10. Beltramin. ad Greg. dec. 27. n. 9. & ad dec. 127. n. 9 Greg. dec. 94. nu. 6. Ferentill. ad Buratt. dec.*
33 *127. nu 8. & ſeq* quia † ex ea præſumitur notitia citationis, cuius finis eſt comparitio, *Veſtr. in Prax. lib. 3. c. 6. n. 4. in fin. & n. 5. & ibi Grauat. n. 11. idem Veſtr. li. 4 c. 3. n. 8* vbi loquitur etiam de citatione per Edictum, idē *Grauat. ad Veſtr. d. li. 7. c. vl. n. 33 Feren. ad Bur. d. dec. 727. n 8. & ſeq.*

34 Quod procedit etiam ſi in citatione non ſit inſertus tenor commiſſionis, ac etiam ſi quis compareat ad effectum excipiendi de nullitate citationis, *Beltram. ad Greg.*
35 *d. dec. 27. n. 9. & d. dec. 127. n. 9.* & ſiue Procurator † ſit ſpecialiter ad illam litem, ſiuè generaliter ad lites poſt citationem executam conſtitutus, dummodo tamen, quando eſt generaliter conſtitutus, deducat generalitatē ad ſpeciē per comparitionem reſpectu cauſæ, in qua fuit eius Principalis citatus, *Rot. dec. 736. n. 2. p. 2. rec. Caualer. dec. 500 num. 2. Beltram. ad Greg. d. deciſ. 27. nu. 13. & num. 14.* vbi quod hoc procedit, ſiuè Procurator generaliter ad lites conſtitutus ſit antè, ſiue poſt executam citationem
36 † nam aliàs ſola ſpecialis conſtitutio Procuratoris ad illam cauſam eſt per ſe ſufficiens ad arguendam executæ citationis notitiam, *vt per eundem Caualer. d. deciſ. 500. n. 2. & Greg. deciſ. 27. nu. 4.*

37 Etiam ſi comparitio fieret poſt terminum in citatione contentum, ex quo remanent ſaluæ exceptiones, quod tamen non haberet locum in citatione ad Sententiam, nam tunc non admitteretur, nec releuaret comparitio poſt terminum, quia præiudicium eſſet effectum irreparabile, *Rot. deciſ. 409. nu. 1 par. 1. recent. Ferentill. ad Burat. d. deciſ. 727. nu. 13. & ſeq.*

SVMMARIVM.

De Perſonis legitimandis. Cap. V.

1 *Legitimatio Perſonarum, præſertim Parte opponente, eſt omnino facienda, quando illa eſt neceſſaria.*

2 *Obligato mortuo, legitimandæ ſunt perſonæ Heredum, docendo eos eſſe Heredes, aliàs non poſſet procedi contra eos.*

3 *Nolens, aut non potens probare, quem eſſe Heredem, poteſt agere contra bona hereditaria prauijs quatuor terminis ad declarandum.*

4 *Citationes quatuor ad declarandum an ſit, vel velit eſſe Heres, & illarum formula, & proceſſus, & nu. 5.*

5 *Citato non declarante an ſit, vel velit eſſe Heres, datur Curator hæreditati iacenti.*

 6 Pupil-

6 *Pupilli maiores ſeptennio, carentes Tutore, poſſunt citari ad comparendum legitimè,*

7 *Citationes quatuor ad comparendum legitimè, earumque Formula, ac Proceſſus, & nu. 8.*

8 *Pupillo, aut alio pro eo legitimè non comparente datur ei Actor ad lites ex Officio.*

9 *Infantibus Tutore carentibus, citantur eorum Proximiores ad defendendum illos, & ſeruatis quatuor terminis, & nemine comparente, deputatur eis Actor ad lites,*

10 *Actor ad lites deputatus citatur ad declarandum an Minores, vel Pupilli ſint hæredes, aliàs eo non declarante, ſeruatis quatuor terminis datur Curator hæreditati iacenti,*

11 *Hæredes, ſi ignorantur eius, qui deceſſit, citantur per diligentias, & deinde per affixionem, omnes Prætendentes in hæreditate, & nu. 12.*

12 *Citationes quatuor contra Prætendentes in hæreditate alicuius ad comparendum, acceptandum, vel repudiandum, earumque Formula, & Proceſſus.*

13 *Citatis Prætendentibus in hæreditate Decedentis in Curia, & non comparentibus ad acceptandam, vel repudiandum, datur Curator hæreditati iacenti.*

14 *Certus Hæres relictus à Decedente in Curia, ſi per Curſorem non reperietur, citatur per diligentias, & affixionem, & nemine comparente deputatur Curator hæreditati, & bonis Defuncti.*

16 *Hæres eius, qui deceſſit extra Curiam, abſens ab Vrbe citatur per diligentias, & affixionem ad comparendum, acceptandum, vel repudiandum, & nu. 16. & ſeq & nu. 121.*

16 *Citatio extra Curiam contra Hæredes abſentes eius, qui extra Curiam deceſſit, eiuſque Formula, & Proceſſus.*

17 *Citationes quatuor in Curia ad cautelam contra Hæredes abſentes eius, qui deceſſit extra Curiam, citatos etiam per diligentias, & affixionem in partibus, illarumque Formula, & Proceſſus.*

18 *Certus Hæres eius, qui deceſſit extra Curiam, ſi per curſores, & Nuncios non reperitur, citatur per diligentias, & affixionem, & nemine comparente deputatur Curator hæreditati, & bonis defuncti.*

19 *Conſtito ſummariè, & extraiudicialiter de non tuto acceſſu, aut iuſta ſimili cauſa, proceditur per Edictum, & quomodo.*

20 *Hæres comparens ad acceptandum eſt citandus in vnoquoquè actu.*

21 *Actor debet legitimare Perſonas mutatas, Reus verò mutatis Perſonis, proteſtatur, nihil fieri, niſi legitimatis perſonis.*

22 *Reo Proteſtante, nihil fieri niſi legitimatis Perſonis vtriuſque Partis, procedi non poteſt ad vlteriora, niſi Perſonæ hinc inde mutatæ legitimentur.*

23 *Actor, legitimam perſonam ſtandi in Iudicio non habens, non poteſt audiri, ſi Reus de hoc proteſtatur.*

24 *Legitimatio neceſſaria eſt facienda in ſummarijs, & executiuis, & plenè probanda.*

25 *Actor debet probare Reum eſſe hæredem, ſi ille hoc neget, etiam ſi Reus eſſet Filius, & nu. 26.*

26 *Filius non præſumitur hæres, ſi ille hoc neget, quia potuit abſtinere.*

27 *Filius ergo hæres intelligitur legis deſtinatione, & quoad nomen, non quoad commodum, & incommodum.*

28 *Filius ergo hæres intelligitur in fauorabilibus, non quando ipſe conuenitur.*

29 *Filius ergo hæres intelligitur, ſi ipſe vult.*

30 *Filius agens vti hæres Patris non tenetur probare ſe Hæredem.*

31 *Conſequentia, Filius ergo Hæres non valet, ſi ſit infans, qui non habet velle, nec nolle.*

32 *Exceptio legitimationis neceſſariæ oppoſita impedit Proceſſum, & inducit nullitatem, ſi Perſonæ non legitimantur.*

33 *Legitimatio Perſonarum non eſt neceſſaria in ſummarijs, & executiuis, ſi Pars non opponit.*

34 *Legitimatio in Cauſis Ordinarijs eſt neceſſaria etiam, Parte non opponente.*

35 *Contrarium verius videtur.*

36 *Opinio Sal. Tiber. quando procedat.*

37 *Legitimatio non eſt neceſſaria, quando Perſona fuit pro legitima approbata, & nu. 38.*

38 *Conteſtans litem cum aliquo, vti procuratore, non poteſt deinde opponere, quod nõ ſit Procurator, vel nõ poſſit agere.*

39 *Hæreditas eſt ſucceſſio in vniuerſum ius Defuncti.*

40 *Hæreditas non adita dicitur iacens.*

41 *Sui ex beneficio abſtinendi rediguntur ad inſtar Emancipatorum.*

42 *Hæreditas hodie dicitur iacere, donec de aditione doceatur, etiam relictis Suis, & quare.*

43 *Creditores Patris agentes contra Filium non probata immixtione, ſuccumberent, etiam ſi Filius non negaret, nec fateretur ſe hæredem.*

44 *Hæreditas dicitur iacere, donec ſit ſpes Hæredis, qui velit adire.*

45 *Hæreditas, ſi non ſit ſpes Hæredis, qui adeat, aſſumit nomen bonorum vacantium.*

46 *Hæreditas iacens eſt Perſona ficta, ideo agere volens contra eam, debet inſtare, vt illi Curator à Iudice deputetur.*

47 *Curator Hæreditati iacenti ſat eſt, quod detur ad inſtantiam maioris partis eorum, qui agunt in Proceſſu.*

48 *Hæres cum beneficio inuentarij pro conſequendo credito ſuo poteſt petere, vt detur Curator Hæreditati iacenti, nè agat contra ſeipſum.*

49 *In deputatione Curatoris Hæreditati iacenti ſunt citandi nominatim, illi quos tangit prima cauſa ſucceſſionis, incerti verò per proclama, vel Edictum.*

50 *Filij ſunt nominatim citandi ad videndum deputari Curatorem Hæreditati iacenti, licet ſuitas inducat continuationem dominij.*

51 *Citatio ad deliberandum, an quis ſit, vel velit eſſe Hæres, cum termino arbitrio Iudicis, eſt neceſſaria in deputatione Curatoris Hæreditati iacenti.*

52 *Deputatio Curatoris in Tribunali A. C. fit ſeruatis quatuor terminis ad declarandum, an quis ſit, vel velit eſſe Hæres.*

53 *Tempus triginta annorum ad adeundum poteſt à Iudice minui eius arbitrio.*

54 *Moderatio termini triginta annorum ad adeundum fit à Iudice ad effectum deputationis Curatoris, non vt Ius adeundi penitus auferatur.*

55 *Adita Hæreditate non valet deputatio Curatoris Hæreditati Iacenti, niſi citetur Hæres ad declarandum.*

56 *Curator habens adminiſtrationem bonorum conficere debet Inuentarium, ſecus ſi detur ad certam litem, & actum, cum nil recipiat, & n. 68.*

57 *Curator ſiuè generalis, ſiuè ſpecialis ad certam litem, vel actum debet ſatiſdare, etiam de Stylo Tribunalis A. C.*

58 *Curator ad lites de Stylo Rotæ non ſatiſdat.*

59 *Curator qui debet promittere in actu deputationis, & quid eius Fideiuſſor.*

60 *Tutor datur primo Perſonæ, ſecundario rebus, ſed Curator è contra.*

61 *Certæ rei, vel cauſæ Tutor non datur.*

62 *Tutor non datur habenti tutorem, nec exiſtenti in poteſtate Patris, vel Aui.*

63 *Attilianus Tutor datur Pupillo, vt poſſit adire, vt poſtea Tutor teſtamentarius adminiſtret.*

64 *Tutela teſtamentaria recipit robur ab aditione Hæreditatis.*

65 *Litigans cum Tutore debet exhibere copiam Tutelæ, & Inuentarij, aliàs Parte opponente, ſi de his non docetur, Acta ſunt nulla.*

66 *Pupillo deputari debet, Parte inſtante, Actor ad lites, ſi Tutorem non habet, vel aliàs eo indiget.*

67 *Curator ad lites Pupillo datus non poteſt facere ea, quæ Pupillus non poteſt, niſi authore Tutore.*

68 *Pupillo Tutorem non habenti, vt Hæreditatem poſſit adire, dandus eſt Tutor.*

69 *Curator non datur Minori inuito, niſi ſit Curator ad lites.*

70 *Minori, citato ad comparendum legitimè contumaci, datur Actor ad lites, etiam ſi ipſe habeat Tutorem, ſed non poſſit exhibere ſolemnia.*

71 *Paria ſunt non habere Tutorem, & non poſſe producere Inſtrumentum ſolemne Tutelæ.*

72 *Minori legitimè non comparenti deputatur de Stylo Curiæ, & A. C. Actor ad lites, ſeruatis quatuor terminis ad comparendum.*

73 *Rota in deputatione Curatoris non curat de ſeruatione terminorum.*

74 *Cura-*

Digitized by Google

74 *Curator, ſeù Actor ad lites, quando deputatur, debet eſſe præſens.*
75 *Curator ad lites debet promittere vtilia facere, & alia, prout tenetur.*
76 *Curator ad lites debet iurare eum, cui datur, indefenſum non relinquere.*
77 *Curator ad lites debet ſatiſdare.*
78 *Minor ſeptennio quicquid videt ignorat.*
79 *Curator ad lites non datur niſi Petenti.*
80 *Infans non poteſt citari ad legitimè comparendum.*
81 *Curator ad lites dari non poteſt ei, qui non poteſt citari.*
82 *Proximiores, & Amici citari debent ad defendendum Infantem ſeruatis quatuor terminis, vt Actor ad lites poſſit ei deputari.*
83 *Termini tres ad comparendum ſufficiunt, vt Actor ad lites deputetur, ſed de Stylo Curiæ additur quartus.*
84 *Curator ad lites poteſt id, quod Tutor, non tamen adire Hæreditatem.*
85 *Curator datur Ventri, & bonis, Ventris nomine, etiam ad inſtantiam Mulieris prægnantis.*
86 *Mulier ſi non petit dari Citationem Ventri, poterit etiam ad defendendum, & ſeruatis quatuor terminis, deputari Actor ad lites.*
87 *Curator ad lites datur etiam Furioſo, & Mentecapto.*
88 *Furor, ſeù Dementia debet ab allegante plenè probari.*
89 *Curator datur Furioſo, & Mentecapto, etiam ad inſtantiam Proximiorum, cauſa cognita.*
90 *Curator ad lites Furioſo, & ſimilibus poteſt dari probatis probandis, citatis Proximis ad defendendum, ſeruatis quatuor terminis.*
91 *Furioſus, & Mentecaptus æquiparantur Infanti.*
92 *Vbi militat eadem ratio idem Ius ſtatui debet.*
93 *Argumentum ab Æquiparatis in Iure eſt validum.*
94 *Furioſum, & Mentecaptum in deputatione Curatoris citare, non eſt opus.*
95 *Curator dandus etiam Prodigo ad inſtantiam agere volentium.*
96 *Prodigus in multis æquiparatur Furioſo, vel potius Pupillo*
97 *Prodigo deputatur Curator cauſa cognita.*
98 *Prodigus in deputatione Curatoris eſt citandus.*
99 *Mutus, & Surdus, qui omnino non audit, indiget Curatore, ad inſtar Pupilli, & Furioſi.*
100 *Cæcus poteſt eſse in iudicio ſine Curatore.*
101 *Debitor, & Creditor non poſſunt eſſe Curatores.*
102 *Cæcus non poteſt eſse Curator.*
103 *Mulier non poteſt eſſe Curatrix.*
104 *Mater, & Auia poſſunt eſſe Tutrices, & Curatrices Filiorum, & Nepotum.*
105 *Minor non poteſt eſſe Curator, & quare.*
106 *Socer non poteſt eſſe Curator Nurus ſuæ minoris, & quare.*
107 *Maritus non poteſt eſſe Curator Vxoris ſuæ minoris, vel mentecaptæ.*
108 *Maritus poteſt eſſe Curator Vxoris ſuæ ad lites.*
109 *Maritus non poteſt eſſe Curator Vxoris ſuæ ad litem magni momenti.*
110 *Maritus cur non poſſit eſſe Curator Vxoris, & num. 111. & ſeqq.*
111 *Maritus poteſt eſſe Procurator Vxoris ſuæ.*
112 *Socer, Nurus, & Maritus Vxoris cur non poſſint eſſe Curatores.*
113 *Conſtitutio Procuratoris non eſt magni præiudicij, ſicut eſt Curatoris datio.*
114 *Procurator tantum in omittendo, ſed Curator ad lites, etiam in committendo, poteſt præiudicare.*
115 *Curator ad lites poteſt in illis, quicquid poteſt Tutor.*
116 *Maritus poteſt eſſe Procurator Vxoris ſuæ minoris, quando Sententia fertur ad fauorem Mulieris, aliàs ſecus.*
117 *Vxori minori conſtituenti Maritum Procuratorem cum authoritate Curatoris eſt ſatis prouiſum.*
118 *Curatores qui eſſe non poſſunt remiſſiuè.*
119 *De Citatione per affixionem, & forma citandi Hæredes remiſſiuè.*
120 *Curator Hæreditati, & bonis Defuncti deputatur, quando Hæres eſt certus, & nu. 14.*
121 *Hæres incertus Decedentis extra Curiam citatur per diligentias, & affixionem in partibus, licet contingat iudicium fieri coram A. C. & num. 15. & ſeqq.*
122 *Exceptio, non audiri, niſi legitimè compareat, & ſimiles poſſunt opponi, non obſtante Statuto prohibente exceptiones opponi contra Inſtrumentum.*

De Perſonis legitimandis. Pars I. Cap. V.

A LEgitimatio A Perſonarum, ſi eſt neceſſaria, debet omninò fieri, alias non poteſt in cauſa procedi, abſque nullitate Actorum, etiam ſi illi, qui fuerunt citati, fuiſſent citati legitimè, niſi poſtea, Parte opponente, de hoc doceretur in Actis, quinimò etiam geſta ante oppoſitionem reuocarentur inſtante Parte, niſi poſt oppoſitionem doceretur in Actis, Perſonas citatas fuiſſe legitimas, & legitimè citatas.

2 Si ergo contingat mutatio Perſonarum per mortem Obligati, erit neceſſe agere contra illius Hæredes, & ob id eorum Perſonæ in primis legitimandæ, & ſic probandum in Actis, illos eſſe Hæredes producendo Teſtamentum, & aditionem Hæreditatis Defuncti, citata parte ad dicendum contra, aut aliàs eo modo, quo probari poteſt, ſeruatis de Iure ſeruandis, & deinde citandi ſunt dicti Hæredes ad ſingulos actus, vſque ad finem litis.

3 Sed ſi quis non poteſt, aut non vult probare illos eſſe Hæredes, ex quo ſatis ſit illi, non declarantibus ipſis, ſe eſſe Hæredes, obtinere Mandatum contra bona Hæreditaria, poterit illos citare hoc modo, videlicet.

A.C.N.

4 Citentur N. N. ad declarandum an ſint, vel velint eſſe Hæredes NN. aliàs videndum deputari Curatorem Hæ-
B reditati iacenti B primò pro prima dilatione, ad primam d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Executa, & reproducta citatione, ſi Pars non declaret, obtinetur Decretum, videlicet.

NN. petijt. & obtinuit, vt ſupra ſeruari ad ſecundam citationem, omni &c.

Deinde fit ſecunda citatio, videlicet.

A.C.N.

Citetur N. & N. ad declarandum an ſint, vel velint eſſe Hæredes NN. alias videndum deputari Curatorem Hæreditati iacenti ſecundo pro ſecunda dilatione ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Executa, & reproducta citatione obtinetur Decretum, videlicet.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra ſeruari ad tertiam citationem omni &c.

Et fit tertia citatio hoc modo, videlicet.

A.C.N.

Citentur N & N. ad declarandum an ſint, vel velint eſſe Hæredes NN. alias videndum deputari Curatorem Hæreditati iacenti tertio pro tertia dilatione ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Executa, & reproducta citatione obtinetur Decretum, videlicet.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra ſeruari ad quartam &c. omni &c.

Et denique fit quarta, & vltima citatio, videlicet.

A.C.N.

Citentur N. & N. ad declarandum, an ſint vel velint eſſe Hæredes NN. aliàs videndum deputari Curatorē illius Hæreditati iacenti quarto pro quarta, & ſuperabūdanti dilatione ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

5 Executa, & reproducta hac vltima citatione, niſi Pars declaret ſe Hæredem, obtinetur Decretum, & deputatio Curatoris, videlicet.

NN. petijt vt ſupra, ex tunc Dominus deputauit in Curatorem d. Hæreditatis iacentis NN. ibidem præſentem, dicens ei ter, vtilia d. Hæreditati facito, inutilia prætermittito, & indefenſam non relinquito; Qui NN. Curator deputatus promiſit vtilia facere, inutilia prætermittere, & indefenſam dict. Hæreditatem non relinquere, & ſic tactis &c. iurauit &c. obligans &c. in forma Cameræ Apoſtolicæ omni &c.

Pro

Digitized by Google

Pro quo NN. Curatore deputato NN. ibidem præſens &c. ſponte &c. ac omni &c fideiuſſit, & obligationi d.NN. Curatoris acceſſit,ac ſe vti principalem &c.obligauit &c.in forma R.C.Apoſtolicæ,& ſic tactis &c.iura-
C uit &c. omni &c. C

6 Cæterum,ſi Hæredes ſunt minores 25.annis vel Pupilli, maiores tamen ſeptem annis, & non habent Tuto-
D rem, vel Curatorem, D aut Creditor non poteſt hoc probare, poterit illos cogere ad comparendum legitimè, alias eis non comparentibus deputari facere Actorem ad lites,citando illos vt infra,videlicet.

A.C.N.

7 Citentur N.& N.ad comparendum legitimè,aliàs videndum ſibi per Dominum deputari Curatorem, ſeu
E Actorem ad lites E ex Officio primo pro prima dilatione ad p.d. Inſtante NN.principali,ſiuè &c.

N.Notarius.

Executa,& reproducta hac citatione,illis legitimè non comparentibus,obtinetur Decretum,videlicet.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra ſeruari ad ſecundam citationem omni &c.

Deinde fit ſecunda citatio hoc modo,videlicet.

A.C.N.

Citentur N.& N. ad comparendum legitimè,aliàs videndum ſibi per Dominum deputari Curatorem, ſeu Actorem ad lites ex officio ſecundo pro ſecunda dilatione ad p.d.Inſtante NN.principali,ſiuè &c.

N.Notarius.

Executa,& reproducta citatione,obtinetur Decretum, videlicet.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra ſeruari ad tertiam omni &c.

Et fit tertia citatio hoc modo,videlicet.

A.C.N.

Citentur N. & N. ad comparendum legitimè ad alias videndum ſibi per Dominum deputari Curatorem, ſeu Actorem ad lites ex Officio tertio pro tertia dilatione ad p.d.Inſtante NN.principali,ſiuè &c.

N.Notarius.

Executa, & reproducta citatione, obtinetur Decretum, videlicet.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra ſeruari ad quartam citationem &c.omni &c.

Et fit quarta,& vltima citatio hoc modo,videlicet.

A.C.N.

Citentur N. & N.ad comparendum legitimè, aliàs videndum ſibi per Dominum deputari Curatorem, ſeu Actorem ad lites ex Officio quarto pro quarta,& ſuperabundanti dilatione ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N.Notarius.

8 Executa, & reproducta citatione, nemine exaduerſo legitimè comparente,obtinetur Decretum,& deputatio Actoris ad lites,videlicet.

NN.petijt,vt ſupra,Et tunc Dominus deputauit NN. in Curatorem,ſeu Actorem ad lites dictorum DD. NN. dicens ei ter,vtilia dd.Minoribus,ſeù Pupillis facito,inutilia prætermitto, & indefenſos non derelinquito. Qui
F NN.Curator deputatus ibidem præſens F promiſit vt ſu-
G pra,vtilia facere, inutilia prætermittere G & dd. Mino-
H res, ſeu Pupillos indefenſos non relinquere H Pro quibus &c. ſe ac bona &c. in forma Cameræ Apoſtolicæ obligauit &c. & ſic tactis &c. iurauit,omni &c. Pro quo NN.Curatore NN. ibidem præſens &c.ſponte &c. fide-
I iuſſit, I & obligationi d.NN. principaliter,& vti principalis inſolidum acceſſit, ac ſe, & bona &c. in ampliori forma R. C. Apoſtolicæ obligauit &c.& ſic tactis,&c. iurauit &c. omni &c.

9 Quod ſi Pupilli citandi ſint minores ſeptem annis, quia non habent velle, nec nolle,& illa ætas quicquid facit ignorat, cum ipſi citari non poſſint, citatur illorum Tutor teſtamentarius,vel eorum Mater tanquam Tutrix neceſſaria,vel eorum Proximiores Agnati,& Cognati,& ij in quorum poteſtate ſunt ad comparendum legitimè in Iudicio coram Domino Iudice, & defendendum Pupillos, & petendum eis deputari Curatorem, ſeu Actorem ad lites, aliàs videndum per Dominum deputari ex Officio,& obſeruatis quatuor terminis,vt ſupra, ſeruari ſolitis contra præfatos, niſi aliquis pro eis legitimè compareat, Iudex deputat illis Curatorem, ſeu Actorem
L ad lites ex officio L cum ſolita cautione de vtilia faciendo,& fideiuſſione,de qua ſupra, in forma.

10 Quo curatore, ſeu Actore ad lites deputato, vt ſupra, & illo citato ad declarandum, an dicti Pupilli, vel Minores ſint,vel velint eſſe Hæredes NN obſeruatiſque in hoc quatuor terminis,vt ſupra ſeruari ſolitis,primo pro prima,ſecundo pro ſecunda,tertio pro tertia,& quarto pro quarta,& ſuperabundanti dilatione, Dominus Iudex,nemine declarante,deputat, vt ſupra, Curatorem Hæreditati iacenti cum ſolita cautione, & fideiuſſione, de qua ſupra, qui Curator Hæreditati datus citatur deinde ad ſingulos Actus vſque ad finem litis.

11 At ſi quis † deceſſit in Curia,& eius Hæredes ignorantur,tunc citantur Hæredes hoc modo,videlicet.

A.C.N.

12 Citentur Omnes, & ſinguli quomodolibet intereſſe habentes, vel prætendentes in Hæreditate, & bonis q. NN. exaduerſo principalis:ſi qui ſint,vel eſſe velint Hæredes, ad comparendum legitimè, & acceptandum, vel repudiandum Hæreditatem dictique NN. aliàs videndum per Dominum deputari Curatorem Hæreditati iacenti primo pro prima dilatione ad p. d. Inſtante NN. principali,ſiuè &c.

N.Notarius.

Hæc citatio datur Curſori, qui facit diligentiam de reperiendo Hæredes domi,in qua dictus NN. deceſſit,& vltimo loco habitauit, & in locis vicinis,necnon per Vrbem, & in locis publicis, & ſi non inueniat, facit de hoc relationem,& Iudex mandat,fieri huiuſmodi diligentias per duos Curſores,qui ſi factis diligentijs non inueniunt dd.Heredes vt ſupra,faciunt de hoc relationem,& Iudex mandat fieri Proceſſum per affixionem ad Valuas Curiæ,& domicilij, ſi illud habebat Defunctus,ſin minus ad Valuas Curiæ,& in Acie Campi Floræ, & deinde Curſor exequitur de nouo dictam primam citationem per affi-
M xionem vt ſupra. M

Qua executa, & in Actis reproducta obtinetur Decretum,videlicet.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra ſeruari ad ſecundam citationem &c.omni &c.

Et fit ſecunda citatio,videlicet.

A C.N.

Citentur per affixionem ad Valuas Curiæ, & in Acie Campi Floræ.Omnes, & ſinguli quomodolibet intereſſe habentes, aut prætendentes in Hæreditate, boniſque NN.exaduerſo principalis,ſi qui ſint, vel eſſe velint Hæredes, ad comparendum legitimè, & acceptandum, vel repudiandum Hæreditatem d. q. NN. alias videndum per Dominum deputari Curatorem illius Hæreditati iacenti ſecundo pro ſecunda dilatione ad p.d. Inſtante NN.principali,ſiue &c.

N.Notarius.

Executa, & reproducta citatione obtinetur Decretum,videlicet.

NN.petijt,& obtinuit vt ſupra ſeruari ad tertiam &c. omni &c.

Et ſucceſſiuè fit tertia citatio, videlicet.

A.C.N.

Citentur per affixionem ad Valuas Curiæ, & in Acie Campi Floræ Omnes, & ſinguli quomodolibet intereſſe habentes,aut prætendentes in Hæreditate, & bonis q. NN.exaduerſo principalis,ſi qui ſint,vel eſſe velint Hæredes, ad comparendum legitimè, & acceptandum, vel repudiandum Hæreditatem dicti q.NN. aliàs videndum deputari Curatorē Hæreditati illius iacenti, tertio pro tertia dilatione ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N.Notarius.

Executa, & reproducta citatione obtinetur Decretum, videlicet.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra ſeruari ad quartam &c.omni &c.

Et fit quarta citatio videlicet.

A C N.

Citentur per affixionem ad valuas Curiæ, & in Acie Campi

Campi Floræ Omnes, & ſinguli quomodolibet intereſſe habentes, aut prætendentes in Hæreditate, & bonis q. NN. ex aduerſo principalis, ſi qui ſint, vel eſſe velint Hæredes, ad comparendum legitimè, & acceptandum, vel repudiandum Hæreditatem d. q. NN. aliàs videndum per Dominum deputari Curatorem illius Hæreditati iacenti, quarto pro quarta, & ſuperabundanti dilatione ad p. d. Inſtante NN. Principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

13 Executa, & reproducta citatione obtinetur Decretum, & deputatio Curatoris Hæreditati iacenti cum ſolita promiſſione, & fideiuſſione de vtilia faciendo, vt ſupra, in forma, & citatur poſtea Curator ad ſingulos actus, vſque ad finem litis.

14 Si verò Defunctus deceſſit quidem in Curia, ſed condito Teſtamento, & relicto certo Hærede, qui in Curia non reperitur, fiunt per Curſores diligentiæ, vt ſupra, de illo reperiendo, & deinde illo citato per affixionem, & obſeruatis quatuor terminis vt ſupra, ſi nemo legitimè compareat, obtinetur deputari Curatorem Hæreditati, N & bonis Defuncti, N non autem Hęreditati iacenti, cum ſolita promiſſione, & fideiuſſione vt ſupra, qui Curator pariter citatur poſtea vſque ad finem litis.

15 Sed ſi quis deceſſit extra Curiam, & reliquit certum Hæredem abſentem ab Vrbe, vel eius Hæredes ignorantur, & iudicium fuit inchoatum in Curia cum Defuncto, & non adeſt Procurator, aut alius qui citetur in Curia, vel ſumus in alio caſu occurrente, in quo Iudicium veniat O nihilominus in Curia faciendum, O tunc ſi hæres eſt incertus, & ignoratur, fiet infraſcripta citatio extra Curiam tranſmittenda, videlicet.

16 *Marius Theodolus, &c.* Vniuerſis, & ſingulis DD. Abbatibus &c. ſalutem &c. Noueritis pro Parte NN. principalis creditoris q. NN. in ſumma ſcutorum mille occaſione, de qua in Iuribus in Actis infraſcripti Notarij exhibitis, fuiſſe coram nobis comparitum, & expoſitum qualiter d. NN. eius creditum præfatum omninò conſequi intendit, & ob id agere contra bona Hæreditaria d. q. NN. humiliter ſupplicando quatenus ei in præmiſſis de opportuno Iuris remedio prouidere dignaremur. Nos igitur *Marius Theodolus &c.* Vobis omnibus, & ſingulis mandamus &c. quatenus &c. omnibus, & ſingulis proximis Coniunctis, ſi qui ſint d. NN. & alijs quibuſcunque intereſſe prætendentibus in Hæreditate, & bonis d. q. NN ſi qui ſint, vel eſſe velint Hæredes eiuſdem, in eorum perſonis, ſi eas commodè habere poteritis, ſin minus domi eorum ſolitæ habitationis, præſentium copia dimiſſa, & ſi Perſonæ, & domus non reperiantur per diligentias de illas reperiendo, ac per affixionem ad Valuas Eccleſiæ maioris, nec non etiam Curiæ loci, ac domicilij, in quo d. q. NN. habitauit, ſupra dicta omnia, & ſingula intimetis, & intimare curetis, prout nos per præſentes intimamus, Nec non citetis, & citare faciatis eoſdem, prout nos præſentium tenore citamus, quatenus decima die poſt executionem præſentium, vt ſupra faciendam &c. ſi illa Iuridica fuerit, computanda &c. ſin minus prima die Iuridica immediatè ſequente, compareant legitimè in iudicio coram nobis, ſeu noſtro in Ciuilibus Locumtenente, per ſeſe, vel eorum legitimos Procuratores, ad acceptandum, vel repudiandum Hæreditatem d. q. NN. alias videndum deputari Curatorem Hæreditati iacenti, & ipſum citari mandari, & contra eum quoſcumque proceſſus fieri, neceſſarios, & opportunos qui ſic arctent, & afficiant, perinde ac ſi legitimè, ac perſonaliter citatis citandis facti fuiſſent, & ad omnes alios actus deſuper neceſſarios pariter, & opportunos, vſque ad totalem, & finalem cauſæ huiuſmodi terminationem (*hic poterunt exprimi actus magis ſubſtantiales, ad quos Pars aduerſa citatur, ſecundum caſus contingentiam*) Certificantes eoſdem ſic citatos, quod ſiue in termino dictæ citationis comparuerint, ſiue non, Nos nihilominus, vel Locumtenens noſter ad præmiſſa, & alia grauiora Iuris, & facti remedia, etiam per affixionem citationum ad Valuas Curiæ, & in Acie Campi Floræ, procedemus, Iuſtitia mediante. In quorum &c. Datum Romę &c. Anno &c. Indictione &c. Die verò &c. Pontificatus &c. Anno &c.

Hæc citatio tranſmittitur ad Partes, in quibus Defunctus extra Curiam habitauit, & defunctus eſt, ſi Hæres, aut alij, de quibus in citatione reperiuntur, eſt exequenda contra eos perſonaliter, ſi commodè fieri poteſt, ſin minus domi dimiſſa copia, alias ſi Perſonæ, & domus non reperiuntur, per diligentias, primo per vnum Nuncium, ſeu Mandatarium, in die Iuridica, qui debet referre, ſe feciſſe diligentiam de reperiendo præfatos per locum ſeu Ciuitatem, ad quam citatio tranſmiſſa fuit, & non inueniſſe, & deinde alia die iuridica duo Nuncij, ſeu Mandatarij debent facere denuo d. diligentiam, & referre Notario, vt ſupra, coram Teſtibus, & ſucceſſiuè Nuncius debet exequi d. citationem per affixionem ad Valuas, prout in ea, & pariter referre Notario publico, qui debet omnes, & ſingulas relationes præfatas ſcribere à tergo dictæ citationis coram Teſtibus in forma publica cum legalitate Ciuitatis, ſeu loci præfati, aut Ordinarij dicti loci, omni &c.

17 Qua citatione ad Curiam remiſſa, & in Actis cauſæ reproducta, elapſo termino in ea aſſignato, & nemine comparente, fit ad maiorem cautelam infraſcripta citatio in Curia, videlicet.

A.C.N.

Intimetur etiam per Edictum, & aliàs omni &c. Omnibus, & ſingulis proximis, Coniunctis, & Hæredibus, ſi qui ſint q. NN. & alijs quibuſcumque intereſſe prætendentibus, aut ſua quomodolibet intereſſe putantibus in Hæreditate, & bonis d. q. NN. ſi qui ſint, qualiter Inſtans eſt creditor d. q. NN. in ſcutis mille monetæ occaſione, de qua in Iuribus, de quibus in Actis, & intendit conſequi dictum eius creditum, & ob id agere contra bona Hæreditaria d. q. NN. ideo id ad eorum notitiam deducit omni &c. Necnon citentur ijdem ad comparendum legitimè, & acceptandum, vel repudiandum Hæreditatem d. q. NN. vel eorum alter, ſimpliciter, vel cum beneficio legis, & Inuentarij, in totum, vel in partem, aliàs videndum deputari Curatorem Hæreditati iacenti d. q. N. & quatenus opus ſit requiratur Curator, ſeu Actor ad lites cauſæ, & cauſarum huiuſmodi non ſolum vt ſupra, ſed omni alio &c primo pro prima dilatione ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Hæc citatio erit exequenda in Curia per diligentias, primo per vnum, & deinde per duos Curſores, vt ſupra, faciendas in loco in quo d. q. NN. habitauit, & in locis vicinis, ac in locis publicis (ſi aliquando in Curia habitauit) ſin minus per vrbem in locis publicis, ac ſolitis, & conſuetis, & deinde debet exequi per affixionem ad Valuas Curiæ, & in Acie Campi Floræ iuxta ſupra tradita *in Capite præcedenti, de Diligentijs, & Affixionibus*.

Qua executa, & in Actis reproducta obtinetur Decretum, videlicet.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra ſeruari ad ſecundam citationem &c. omni &c.

Succeſſiuè fit alia ſimilis citatio ſecundo pro ſecunda, & deinde tertio pro tertia, & denique alia quarto pro quarta, & ſuperabundanti dilatione, quibus omnibus executis, & in Actis reproductis, obtinetur deputari Curatorem Hæreditati iacenti, cum ſolita promiſſione, & fideiuſſione iuxta ſuperius tradita.

18 Si verò quis deceſſit extra Curiam vt ſupra, & Hæres eſt certus, ſed non reperitur, factis ſupradictis diligentijs in Curia, & extra Curiam, ac ſeruatis dictis quatuor terminis per affixionem ad comparendum legitimè, & acceptandum, vel repudiandum Hæreditatem, aliàs videndum deputari Curatorem Hæreditati, & bonis Defuncti, obtinetur deputatio Curatoris d. Hæreditati, & bonis Defuncti, & non Hæreditati iacenti.

19 Sed ſi ad locum, in quo d. NN. Defunctus eſt, ſeù habitauit, aut in quo Hæredes, & Proximi, ac intereſſe habentes, ſeù prætendentes de quibus ſupra, degunt, non eſt tutus acceſſus, vel alia adſit iuſta cauſa, examinatis Teſtibus ſummariè ſuper non tuto acceſſu, & conſtito de illo, obtinebitur fieri dd. diligentias, & affixiones in duobus locis vicinioribus extra Curiam, iuxta tradita ſupra *in tertio capite, de Citationibus per Edictum*, & deinde factis etiam dd. diligentijs in Curia, procedetur per affixionem, &

Digitized by Google

nem, & ſeruatis dd. quatuor terminis ſeruari ſolitis, obtinebitur, deputari Curatorem hæreditati iacenti, ſeù hæreditati, & bonis Defuncti ſecundum caſus contingentiam, & d. Curator, ſeù Actor ad lites, citabitur poſtea ad ſingulos actus vſque ad finem litis.

20 Cæterum ſi Hæredes comparent ad acceptandum hæreditatem, citantur ipſi ad dicendum contra Iura, & facta Iurium productione iuxta ſuperius tradita *cap.* 2. citantur ad infraſcriptos, & ſingulos actus, de quibus ſuo loco dicetur.

21 Quod ſi contingat mutatio Perſonæ ex parte Actoris, debet pariter Actor legitimare perſonam ſuam, probando ſe hæredem, & talem, qualem ſe facit, & ſi Perſonæ ſint hinc inde mutatæ, debet legitimare perſonas vtriuſque partis: Reus autem conuentus, quando perſonæ ſunt mutatæ proteſtatur in Broliardo hoc modo, videlicet.

Pro NN. contra NN.

In Officio NN. dixit nihil fieri niſi legitimatis perſonis, aliàs proteſtatus fuit de nullitate, omni &c.

22 Et ſi perſonæ ſunt hinc inde mutatæ, poterit proteſtari nihil fieri, niſi legitimatis perſonis vtriuſque partis, quo caſu non poterit ad vlteriora procedi in cauſa, niſi in primis perſonæ legitimentur, aliàs omnia erunt nulla.

23 Si verò Actor non poſſit per ſe ſtare in Iudicio, vt quia ſit Filiusfamilias, Minor, Pupillus, vel aliàs inhabilis ad comparendum in Iudicio per ſe ipſum, poterit Reus proteſtari vt ſupra non audiri, niſi legitimè compareat, cum conſenſu Patris, vel authoritate Tutoris, vel Curatoris, vel aliàs legitimè prout de Iure debet, quo caſu ei denegabitur audientia, niſi legitimè compareat. P.

Obſeruationes.

A 24 Legitimatio perſonarum in caſibus in quibus eſt neceſſaria † debet fieri, & plenè probari in quocumque Iudicio etiam ſummario, *l. ſi quæramus, ff. de teſtam. leg. non ignorat. C. qui accuſ. non poſſ. Iaſ. in rub. Cod. qui admit. n. 4. verſ. bene fateor*, quod notabile eſt in ſe verum, *Crau. conſ.* 104. *nu.* 1. *Aſin. in Prax.* §. 28. *c.* 1. *nu.* 2. *Pereg. de fideic. art.* 43. *num.* 60. etiam in iudicijs executiuis, *Sal. Tib. in Prax. lib.* 1. *c.* 44. *nu.* 3. *Rot. poſt Zacch. de Oblig. Camer. dec.* 76. *nu.* 6. *Beltram. ad Greg. deciſ.* 264. *nu.* 5. *Buratt. deciſ.* 98. *nu.* 1. & *deciſ.* 434. *nu.* 6.

25 Sed hoc procedit, parte opponente, nam ſi Hæres conuentus neget ſe hæredem, vtique eſt ab Actore probandum, *Suar. in repet. ad lecturam l. poſt rem iudicatam extenſ.* 1. *num.* 3. vbi dicit ſe ita ſeruaſſe in Praxi, *ff. de re iud. Alex. conſ.* 72. *n.* 1. & 2. *lib.* 5. *Galleſ. de oblig. Camer. q.* 4. *n.* 18. *Saluſt. Tib. d. lib.* 1. *c.* 44. *n.* 4.

26 Etiam ſi Reus conuentus ſit Filius, nam non ſufficit probare aliquem eſſe filium, ſi ipſe neget, ſe hæredem, quia non præſumitur, cum potuerit abſtinere, *l. cum hæreditate* 55. *ff. de acquir. hæred. l. nam nec emancipatus* 91. *ff. de leg.* 1. *l. ſi cum dotem* 23. §. *tranſgrediamur in fin. ff. ſolut. matrim. vbi Gloſſ. vltima, & Bart. num.* 3. *Bald. num.* 3. *Caſtr. num.* 3. *Alex. nu.* 10. *verſ. in Gloſ. in ver. exiſteret. Bart. in l. neceſſarijs num.* 1. *ff. de acquir. hæred. Iaſ. in l. filio pater* 89. *nu* 22. *in* 6. *not. ff. de leg.* 1.

Et quod non ſufficiat probare aliquem eſſe filium,
27 quia illud *Apoſtoli ad Galat.* 4 ſi Filius ergo hæres † de quo meminit *Gloſſ. in l.* 1. *Cod. ſi Min. ab hæred. ſe abſtin.* procedit legis declinatione, *Iaſ. in l. plane, §. l. ſi duobus, nu.* 19. *ff. de leg.* 1. Et quantum ad nomen, non quantum ad commodum, & incommodum, *Gloſſ. in d. l.* 1. *C. ſi Min. ab hæred. ſe abſtin. in ver. ob rem, Sal. Tib. d. lib.* 1. *cap.* 44. *n.* 5.

28 Et ſi in fauorabilibus † *Magon. deciſ. Lucen.* 38. *n.* 25. non in odioſis, quando ipſe conuenitur, *Bald. conſ.* 304. *prima ratio in fin. lib.* 3. *Alex. conſ.* 104. *n.* 1. *lib.* 4. & *conſ.* 34. *nu.* 5. *lib.* 3. & *conſ.* 183. *num.* 1. *lib.* 6. *Rolan. conſ.* 20. *num.* 17. vbi de communi *lib.* 1. *Magon. deciſ. Lucen.* 62. *num.* 11. *Bonſerin. ad Magon. deciſ. Lucen.* 38 *lit. E.* vbi de communi, & magis de communi teſtantes allegat, *Saluſt. Tib. dict. cap.* 44 *num.* 5.

29 Sed bene illud dictum ſi Filius ergo hæres, procedit, ſi ipſe vult eſſe hæres, quia tunc ceſſat beneficium abſtinendi, *Alex. conſ.* 34. *num.* 4. & 5. *lib.* 3. *vbi Apoſtilla in verbo fauor*, & ob id ſi Filius agit vti hæres Patris, præſumitur,
30 & ſufficit eius ſola declaratio, † nec tenetur aliter probare ſe hæredem, *Bart. in d. l. neceſſarijs n.* 1. *ff. de acquir. hæred. & ibi etiam Alex. n.* 5. *verſ. ſed Raphael, & verſ. non obſtat etiam, Abb. conſ.* 54. *n.* 4 *verſ. & ex his concludo lib.* 1. *Iaſ. in l. filio pater n.* 16. *ff. de leg.* 1. *Magon. d. deciſ.* 38. *n.* 25. *& ibi Bonſerin. lit. E. & d. deciſ.* 62. *num.* 11. *& ibi Bonſerin. lit. D.* vbi quod iſta conſequentia valet indiſtinctè omni Iure inſpecto, *Saluſt. Tib. d. c.* 44. *num.* 5. quod tamen non
31 procederet, † ſi Filius eſſet infans, ex quo non habet velle, nec nolle, *l. Pupillus ff. de acquir. hæred. l. ſi infanti, §.* 1. *C. de iur. de lib. cum alijs allegatis per Soc. conſ.* 116. *num.* 14. *lib.* 1.

32 Cæterum exceptio legitimationis, vt ſupra oppoſita, impedit proceſſum in caſibus, in quibus legitimatio eſt neceſſaria, *Marant. de ord. Iud. cap.* 4. *diſt.* 20. *n.* 16 & *p.* 7. *memb* 6. *n.* 2. *Buratt. dec.* 337. *n.* 20. & inducit nullitatem, niſi perſonæ legitimentur, *Aſyn. in Prax.* §. 31. *in quinta ampliat.* 16. *ampliat. princ. ſub n.* 3. *Greg. deciſ.* 223. *n.* 3.

33 Sed parte non opponente, ſiuè cauſa ſit ſummaria, ſiuè executiua, non eſt neceſſe legitimare perſonas, *DD. in l.* 2. *C. de edict. D. Andr. Toll.* & præcipuè *Iaſ. ſub n.* 4. & *n.* 7. *in fin. idem Iaſ. in Rub. C. qui admitt. num.* 4. *Gerar. ſing.* 23. *in princ. Saluſt. Tib. d. l.* 1. *c.* 44. *n.* 4. *Boer. dec.* 171. *n.* 19.

34 In cauſis verò ordinarijs † *Saluſt. Tib. d. cap.* 44. *num.* 4. tenet perſonas Hæredum eſſe legitimandas, etiam parte non opponente, ſiuè Hæres ſit Actor, ſiuè Reus. Sed con-
35 trarium † videtur verius, quod Parte non opponente proceſſus valeat, *Bald. in l. non ignorat n.* 2. *C. qui accuſ. non poſſ. Lanfranc. dec.* 513. *quæ eſt vltima Rot. dec.* 307. *n.* 7. *p.* 1. *recent. Greg. deciſ.* 88. *n.* 1. *cum alijs allegatis per Beltramin. ad Greg. dec.* 264 *n.* 6. *Buratt. dec.* 785. *n.* 2.

36 Opinio verò *Saluſt. Tib.* videtur poſſe procedere, quando non adeſt contradictor, ſecus ſi adeſt, & non opponit *arg. à ſpeciali l. quos prohibet, ff. de poſtulan. Iaſ. in Rubr. C. qui admitt. n.* 4. *Boer. d. deciſ.* 171. *n* 19. *Rot. d. dec.* 307. *n.* 7. *Beltram. ad Greg. d. dec.* 264. *n.* 6.

37 Qui verò aliquem vti hæredem, vel aliàs vti talem conuenit, & cum eo tanquam perſona legitima iudicium proſequitur, cenſetur eum pro perſona legitima approbaſſe, vndè non eſt neceſſe, quod ſic approbatus legitimet tunc perſonam ſuam, *Buratt. dec.* 749. *n.* 22. & *deciſ.* 785.
38 *n.* 3. ſic etiam, † qui cum aliquo Procuratore fuit litem conteſtatus, non poterit amplius opponere, quod non poſſit agere, vel eſſe Procurator, quia cenſetur illum pro tali approbaſſe, & Procurator per litis conteſtationem efficitur dominus litis, dummodo per ſeſe in iudicio eſſe poſſit, *Vant. de nullit. defect. inhab. num.* 135. *verſ. exceptio autem.*

B Hæreditas, quę nihil aliud eſt quàm ſucceſſio in vniuer-
39 ſum ius Defuncti, *l. hæreditas, ff. de reg. iur. l. nihil. ff. de ver.*
40 *ſign.* antequam Hæres illam adeat, dicitur iacens, † quia non hæredem, ſed Defunctum repræſentat, *l. hæreditas enim, & l. hæreditas in multis, ff. de acquir. rer. domin. l. mortuo, ff. de fideiuſſ. Bart. in l. vſusfructus, ff. de ſtip. ſeru. Rom. conſ.* 158. *n.* 1. *verſ. & hoc iſtis probo rationibus.*

41 Et hodie propter beneficium abſtinendi ex edicto Prętoris, dicitur hæreditas iacere, donec doceatur de aditione, quia Sui ex dicto beneficio rediguntur ad inſtar Emãcipatorum, *l. nam nec Emancipatus, ff. de leg.* 1. vndè ſicut
42 ſi quis decedit relictis Emancipatis, † hæreditas dicitur iacere, donec conſtet de aditione, ità eodem modo dicitur iacere, ſi quis decedat relictis ſuis, *arg. §. neceſſarij, Inſtit. de hæred. qual. & diff.* Nam ob dictum beneficium requiritur etiam in ſuis animi declaratio ex ipſa immixtione, *Dec. conſ.* 622. *n.* 11. *de communi, Abb. in c.* 1. *n.* 3. *de ſolut.* & de magis communi teſtantur *Iaſ. in l. ei qui ſe immiſcuit n.* 1. *ff. de acquir. hæred.* & poſt alios *Gutier. in rep.*
43 *§. ſui n.* 105. *Inſt. de hæred. qualit. & diff.* adeò † vt ſi Creditores Patris agerent contra Filium, & non probarent immixtionem, ſuccumberent, etiam ſi non conſtaret de abſtenſione, quod in Praxi pro cautela *poſt Ang. quem allegat*, tradit *Iaſ. in d. l. ei qui ſe immiſcuit n.* 1. & ita in Praxi ſeruari teſtatur, *Gut. in d. §. ſui n.* 105. & *n.* 106. vbi quod hoc non ſolum procedit quando Filius negat ſe hæredem, quo caſu ſumus in claris, ſed etiam quando Filius comparet in Iudicio, & non fatetur, nec negat ſe Heredẽ in quibus terminis procedit d. magis communis opinio.

44 Et

Digitized by Google

44 Et dicitur propriè hæreditas iacere, donec eſt ſpes hęredis, qui velit adire, *Bartol. in l. ſi quis hæres inſtituatur,* la grande, *ff. de hæred. inſt. Rot. deciſ. 728 nu. 15. part. 1. diuerſ.*
45 quando autem non eſt ſpes hæredis, qui velit adire, hæreditas aſſumit nomen bonorum vacantium, cum deſinat eſſe tunc hæreditas, *Ang. conſ. 334. num. 2. & ſeq.* Vbi quod tunc non repræſentat perſonam Defuncti, nec Hæredis.

46 Et quoniam Hæreditas iacens eſt quædam perſona ficta Defunctum repræſentans, quæ citari non poteſt, ideo ſi quis velit contra illam agere, curare debet, vt illi Curator à Iudice deputetur, qui citari valeat, *iux. tex. in l. 1. ff. de cur. bon. dand. l. ſi diu. ff. quib. ex cauſ. maior. Alex. conſil. 100. n. 10. lib. 5.* alias contra eam agi non poteſt, & occupatio bonorum Hæreditariorum eſt nulla, *Greg. dec. 206. nu. 7. Duran. deciſ. 84 nu. 9.*

47 Nec eſt omittendum, quod etiam Hęres cum beneficio legis, & Inuentarij pro conſequendo eius credito, nè agat contra ſe ipſum, poteſt petere, vt detur Curator Hæreditati iacenti, ſi iacens eſt, & datio huiuſmodi valet, *Bald. in l. fin. §. in computatione num. 4. Cod. de Iur. delib. Caſsan. conſ. 22. num.* 14. quem ſequitur *Rolan. de Inuent. in 10. vtilit. num. 7. & ſeq. fol. 132. & ſeq. Card. Tuſc. lit. H. concl. 23. num. 3.*

48 Ad hoc autem vt datio Curatoris Hæreditati iacenti valeat plura requiruntur, &c.

Primò quod detur ad inſtantiam maioris partis Creditorum, *Capic. deciſ. 87. nu. 1. & 2. Caualer. deciſ. 414. n. 4.* ſed de facili poteſt huic requiſito ſatisfieri, ſufficit enim, vt detur ad inſtantiam maioris Partis eorum, qui agunt in proceſſu, *Capic. dict. deciſ. 87. nu. 1. verſ. quo ad primum,* adeo quod ſi vnus tantum agit, ad eius inſtantiam detur Curator, & ita quotidie practicatur in hoc Tribunali.

49 Secundò quod nominatim citentur illi, quos tangit prima cauſa ſucceſſionis, *Fulgoſ. conſ. 190. col. 3. verſ. item cum ipſa, Alex. conſ. 107. nu. 1. & 2. lib. 5. Capic. d. deciſ. 87. n. 1. Caualer. d. deciſ. 414. nu. 4.* ſi verò Hæredes ſint incerti ſufficit citatio generalis per proclama, *Sal. Tib. d. c. 27. verſ. quo ad ſecundum*, vel per Edictum, *Capic. dict. deciſ. 87. num. 2.*

50 Quinimo etiam ſi adſit Filius, debet & ipſe citari nominatim, *Bald. conſ. 340. verſic. nam cum, & verſ. ſed tamen, & verſ. item non fuit lib. 2. Capic. d. deciſ. 87. nu. 1. verſ. ſecundum*, *& verſ. tertium*, nam licet Filijs exiſtentibus non dicatur Hæreditas iacere, quia Suitas inducit continuationem dominij abſque alio modo, *l. in ſuis, ff. de Iur. delib. Duran. deciſ. 15. num. 6.* nihilominus ſtante beneficio abſtinendi, vtique ipſis citatis poterit dari Curator Hæreditati iacenti, *Guttier. in repet. dict. §. ſui num. 107. & num. 109. Inſt. de Hæred. qual. & diff. Borgnin. de Tut. cap. 1. nu. 110.* quos refert, & ſequitur, *Duran. d. dec. 15. nu. 7.*

51 Tertiò requiritur, quod præmittatur citatio ad deliberandum, & declarandum an ſint, vel velint eſſe Hæredes, & aſſignetur Extraneis tempus centum dierum, Suis verò ſaltem vnius anni, *Bart. in leg. ſi die, ff. ex quibus cauſ. maior. Capic. dict. deciſ. 87 num. 1. Saluſt. Tiber. dict. l. 3. cap. 27.*

Sed Iudex poteſt huiuſmodi tempus moderari arbitrio ſuo, *Capic. d. deciſ. 87. num 3. Sal. Tib. d. lib. 3. cap. 27.*
52 *verſ. quo ad tertium*, & † in Tribunali A.C. ſeruatis quatuor terminis ad declarandum ſeruari ſolitis, primo pro prima, ſecundo pro ſecunda, tertio pro tertia, & quarto pro quarta, & ſuperabundanti dilatione, qui ſucceſſiuè vnus poſt alium, & ſinguli ad primam diem, vt ſupra ſeruari ſolent, Iudex, citatis non declarantibus, deputat Curatorem hæreditati iacenti iuxta praxim *Sal. Tib. lib. 1. c. 54. & lib. 3. c. 25* & ita in dies practicatur.

53 Nec obſtat quod Ius adeundi duret triginta annis, *lib. licet, & ibi DD. C. de iur. delib.* Quia huiuſmodi tempus poteſt per Iudicem abbreuiari, & minui eius arbitrio *l. ſi Curatoris, C. de Iur. delib. Guttier. in d. rep. §. ſui n. 109. verſ. ſed contra*, quem ſequitur *Duran. d. deciſ. 15. n. 7.* cum alijs ſupra allegatis.

54 Hæc tamen moderatio tantum procedit ad effectum, vt detur Curator Hæreditati iacenti, cum quo Creditores poſſunt iuridicè procedere, & de eorum Credito ex bonis Hæreditarijs ſatisfieri, non autem vt Filijs, aut alijs, ad quos ſpectat, ob dictam non comparitionem Hęreditas auferatur, ſi poſtea, tempore durante, d. Iure adeundi vti velint, *Guttier. in d. rep. §. ſui n. 9. Capic. d. dec. 87. num. 3.*

55 Cæterum ſi Hæreditas fuit adita, ex quo non eſt amplius iacens, deputatio huiuſmodi Curatoris non valet, *Caſtren. conſ. 390. n. 1. verſ. ex quibus l. 1. Fulgoſ. conſ. 190. col. 3. verſ. ſed ex alio capite*, quod tamen procedit, quando Hæres non fuit citatus ad declarandum, aliàs ſecus, *Fulgoſ. d. conſ. 190. col. 3. verſ. autem cum ipſa.*

56 Quarto requiritur quod Curator conficiat Inuentarium, *Capic. d. dec. 87. n. 1. Caualer. d. dec. 414. n. 4.*

Sed aut iſte Curator habet adminiſtrationem bonorum Hæreditariorum, & tunc ſine dubio tenetur facere Inuentarium, in quo conficiendo attenditur conſuetudo loci, in quo fit. *Sal. Tib. in Prax. lib. 3. c. 22. n. 4. & d. c. 27. verſ. quo ad quartum, Duran. dec. 387. n. 1.* Aut non habet adminiſtrationem, vt quia ſit datus ad certam litem, vel certum actum, & tunc non tenetur conficere Inuentarium, cum nihil recipiat. *l. ad protegendum C. de in litem dando Tutore. Vant. de null. deſ. inhab. n. 145. Buratt. deciſ. 524. n. 10.*

57 Quinto requiritur, quod Curator ſatiſdet præſtando idoneum Fideiuſſorem, *Capic. d. dec. 87. nu. 1. Caualer. d. dec. 414. n. 4. Sal. Tib. d. cap. 27. verſ. quo ad quintum*, & hoc ita obſeruatur in hoc Tribunali A.C. ſiuè Curator ſit generalis, ſiue particularis ad certum actum, ſiue ad certam litem, qui etiam de Iure ſatiſdare tenetur, *lib. de creationibus C. de Epiſc. audien. lib. & ſi ad ſpecies, & ibi Gloſ. ff. de rem pupil. ſal. for. Mandoſ. in form. 4. commiſ. in verb. Curatorem ad lites verſ. vnum valde notabile, Oldrad. conſ. 59. in fin. Ang. conſ. 193. Alex. conſ. 163. lib. 5. Capell. Toloſan. deciſ. 246. item ſi Curator, Galganett. de Tut. lib. 2. tit. 1. num. 11.*

58 Hoc tamen non procedit de Stylo Rotæ, nam in illo Tribunali Curator ad lites de Stylo non ſatiſdat, *Mandoſ. in d. form. 4. commiſ. in verb. Curatorem ad lites verſ. vnum valde notabile Achil. dec. 1. de Iud. Put. dec. 130. n. 5. l. 2. in correct. Buratt. dec. 524. n. 10.*

C Nec eſt omittendum quod in ipſo actu deputationis
59 Curatoris debet ipſe promittere vtilia facere, inutilia prætermittere, & Hæreditatem indefenſam non relinquere, & Fideiuſſor pro eo vt ſupra dandus quòd ipſe præmiſſa adimplebit, fideiubere, *Sal. Tib. d. lib. 1. cap. 54. n. 5.* & ita in dies obſeruatur.

D Tutor datur principaliter perſonæ Pupilli, ſecundario
60 autem rebus, Curator verò datur principaliter rebus, ſecundario autem Perſonæ *§. certè autem, vbi Gloſ. in verbo perſona, Inſt. qui teſt. tut. dari poſſ. l. in copulandis C. de Nuptijs, Alex. conſ. 44. n. 17. verſ. nam videmus lib. 5.*

61 Non poteſt dari Tutor certæ rei, vel cauſæ. *d. 5. certa Inſt. qui teſt. tut. dar. poſſ. Oſaſc. dec. 89. num. 3. & 5.* Sed benè poteſt dari Curator, *§. item inuiti Inſt. de Curat. Oſaſc. d. dec. 89. n. 6.*

62 Nec etiam poteſt dari Tutor Pupillo Tutorem habenti, *l. cum Iure C. qui pet. tut. l. licet G. in quib. caſ. tut. habenti*, nec exiſtenti in poteſtate Patris, vel Aui, *Inſt. de Tut. in princ. Socc. Iun. conſ. 79. n. 92. lib. 3.*

63 Datur tamen Pupillo Tutor Attilianus, ad hoc vt ille validè poſſit adire Hæreditatem, *Caualer. dec. 207. nu. 4.* & vt poſtea Tutor teſtamentarius adminiſtret, nam ante aditam Hæreditatem tutela teſtamentaria non confir-
64 matur, ſed † per aditionem recipit robur: *lib. ſi nemo. & l. ſi Hæreditas ff. de teſt. tutel. Caualer. d. dec. 207. n. 1. & 4.*

65 Et Litigans cum Tutore debet habere copiam tutelæ, & Inuentarij, *Bart. in lib. ſi Tutor. n. 1. C. in quib. cauſ. reſt. in integ. Gregor. dec. 574. n. 4. & 5.* alias ſi Pupillus opponat, & de prædictis doceri non poſſit, ſeu non doceatur, geſta contra Pupillum erunt nulla. *Gregor. d. dec. 574. n. 1. & ſeqq.*

66 Vnde quando vel tutor non adeſt, vel non confecit ſolemnia, vel Pupillus non adiuit, aut aliàs Tutor non poteſt adminiſtrare, debet Litigans inſtare, vt Pupillo Curator ad lites per Iudicem deputetur, quod fieri poteſt, *l. Curatorem ff. de auth. Tutor. § fin. Inſt. de auth. tut. Soccin. iun. conſ. 45 n. 4. & 6. lib. 1. Afflict. dec. 256. n. 2. Caualer. d. deciſ 207. n. 2. & n. 3.* vbi quod hoc procedit ſiuè Pupillus

agat,

Digitized by Google

agat, ſiuè conueniatur, ſiuè habeat litem cum Tutore, ſi-
uè conueniatur.

67 Sed iſte Curator non poteſt ea, quæ Pupillus non po
teſt facere, niſi Authore Tutore, quæ deſiderant Iuris ſo-
lemnitatem, prout eſt aditio Hæreditatis, l. ſi Curatorem,
vbi Bart. ff. de auth. tut. Caualer d. deciſ. 207. num. 3. & ob
68 id † in caſu occurrente poterit ei dari Tutor ſpecialis ad
adeundam Hereditatem, l. impuberi, ff. de tut. & curat. dat.
ab his, Bart. in l. cum vna, §. Tutor, & ibi Cuman. nu. 1. Ca-
ſtrenſ. n. 2. in fin. & Io. de Imol. nu. 2. ff. de appellat. nec dictus
Tutor tenetur conficere Inuentarium, cum non habeat
adminiſtrationem vt per Imol. in d. §. Tutor n. 2.

E Licet Curator non detur Minori inuito, §. item inuiti
69 Inſt. de Curat. hoc tamen non procedit in Curatore ad
lites, qui datur etiam inuitis, d. § item inuiti, Vant. de null.
def. inhab. n. 144 Vrſill. ad Afflict. deciſ. 256. nu. 1. & ſeq.

70 Debet igitur Minor non habens Tutorem, vel Cura-
torem citari ad comparendum legitimè, & eo contuma-
ce Iudex debet illi deputare Curatorem, ſeu Actorem ad
lites, l. 1. vbi DD. C. qui pet. tut. l. ait prætor verſ. & ideo, &
ibi Gloſ. in verb. ex conſtitutione, & Bald. & alij, ff. de mi-
nor. Vant. de null. defect. inhab. num. 144. & quibus mod. ſent.
null. n. 86. Afflic. deciſ. 256. n. 2. & deciſ. 262. nu. 2. Guttier.
de tutel. par. 2. c. 4. n. 10. & alij quos ſequitur, Buratt. deciſ.
524. n. 8. quod procedit etiam ſi Minor habeat Tutorem,
vel Curatorem, & non poſſit exhibere ſolemnia, quia
71 † paria ſunt non habere Tutorem, vel Curatorem, &
non poſſe producere Inſtrumentum ſolemne tutelæ, vel
curæ, Afflict. d. deciſ. 256. nu. 3.

72 Cæterum de Stylo Curiæ, & Tribunalis A. C. obſer-
uantur quatuor termini contra Minorem ad comparen-
dum legitimè, alias videndum ſibi deputari Curatorem,
Videlicet primo pro prima, ſecundo pro ſecunda, tertio
pro tertia, & quarto pro quarta, & ſuperabundanti dila-
tione, vnus poſt alium, & ſinguli ad primam, & eo legiti-
mè non comparente, Iudex inſtante parte deputat illi
Curatorem, ſeu Actorem ad lites ex Officio, Sal. Tib. in
Prax. lib. 1. cap. 54. nu. 8. & lib. 3. c. 25. nu. 8. & ita quotidie
practicatur.

73 Sed Rota in deputatione Curatoris facta in ſupremo
illo Tribunali parum videtur curare de ſeruatione ter-
minorum, ex quo ſola monitio ſufficit iuxta text. in leg. 1.
C. qui pet. tut. Burat. deciſ. 524. n. 9.

F Debet Curator, ſeu Actor ad lites, quando deputatur
74 per Iudicem, ſiuè deputetur Minori, ſiuè Hereditati, ſiuè
alteri, eſſe præſens, leg. 3. §. ſi Pupillus, vbi Iac. de Aren. &
Bart. ff. de tutel. Aufrer. ad Capell. Toloſ. deciſ. 72. Gaill. ob-
ſeru. 108. n. 5. lib. 2. Sal. Tib. lib. 3. cap. 25. n. 5.

G Et vlterius debet promittere vtilia facere, & inutilia
75 prætermittere, & alia ad quæ tenetur adimplere, leg. de
creationibus, C. de Epiſcop. aud. l. & ſi ſpecies vbi Gloſs. &
Bart. ff. rem Pupilli. ſal. for. Aret. in §. 1. nu. 10. Inſt. de Cu-
rat. Aufrer. ad Capell. Toloſ deciſ. 70. & deciſ. 246. Crau.
conſ. 540. n. 1. & 3. Vant. de nullit. def. inhab. n. 146. Gaill. d.
obſeru. 108. n. 10. lib. 2. Galgan. de tutel. lib. 3. q. 19. nu. 7. Sal.
Tib. d. lib. 1. cap. 54. n. 5. Buratt. d. deciſ. 524. nu. 8.

H Necnon etiam debet promittere, & iurare Minorem,
76 ſeu etiam cui deputatur, indefenſum non relinquere, leg.
vlt. §. defenſionem vbi Bart. & alij C. de adminiſtr. tut. Al-
dob. conſ. 104. nu. 5. vbi in fin. teſtatur de magis communi,
& debet iurare tactis &c. alias actus eſt nullus, Signorol.
conſ. 250 n. 6 verſ. item, & verſ. tamen.

I Et denique debet ſatiſdare, ſeu fideiuſſorem præſtare,
77 Ang. in l. 1. C. qui pet. tutor. Alex. conſ. 129. num. 3. lib. 1. &
conſ. 163. in princ. verſ. tamen lib. 5. Sal. Tib. d. lib. 1. c. 54.
nu 5. & d. l. 3. c. 25. nu. 5. alias datio Curatoris eſt nulla ex
prææallegatis, §. fin. & ibi not. in Auth. vt ij, qui oblig. Alex.
conſ. 80. n. 13. & ſeq lib. 5. Aretin. in §. actionum, nu. 34. Inſt.
de act. Vant. de null. defect. inhab. n. 128. & n. 148. Galgan. de
Tut. lib. 2. tit. 1. n. 17. & ſeq.

L Si pupillus ſit minor ſeptennio, quia illa ætas quic-
quid videt ignorat, Afflic. deciſ. 262. nu. 4. Oſaſc. dec. 89. n.
78 2. & Curator† ad lites non datur niſi petenti, l. qui habet
79 §. ſi Pupillus, & ibi Bartol. ff. de tut. Maran. de ord. Iud. p. 4.
diſt. 16. n. 36. Oſaſ. d. deciſ. 89 n. 1. Afflict. d. deciſ. 262. num. 5.
80 Sal. Tib d. l. 3. c. 25. nu. 10. & ſeq. & infans† non poteſt ci-
tari ad legitimè comparendum, Vant. de nullit. def. inhab.
num. 13. verſ. hinc eſt, & de null. def. citat. num. 69. Afflict.
d. deciſ. 202. n. 1. & n. 4. & dec. 366. num. 15. & dixit Rot. in
Cortonen. bonorum 28. Iunij 1589. coram bon. mem. Cardin.
81 Plato, per conſequens† nec Curator ad lites Infanti dari
poterit, Marans dict. diſt. 16. num. 36. Oſaſc. d. dec. 89. n. 1.
82 Affl. d. dec. 262. n. 4. vnde† in hoc caſu debet citari Mater
Infantis, necnon debent citari eius Agnati, Cognati,
Coniuncti, & Amici ad comparendum legitimè in Iudi-
cio coram Domino, & defendendum Infantem, & peten-
dum illi dari Curatorem, ſeu Actorem ad lites, aliàs vi-
dendum illi per Dominum deputari Curatorem ex Of-
ficio, Marant. dict. diſt. 16 numer. 36. Bald. conſ. 340. in fin.
verſ. Præterea, lib. 2. Afflict. dict. deciſ. 262. num. 2. Oſaſc. d.
deciſ. 89. num. 6. & ſeq. Saluſt. Tiber. d. l. 1. cap. 54. num. 9.
& dict. lib. 3. capit. 25. num. 9 Ferentill. ad Buratt. qui alios
cumulat, deciſ. 524. num. 12. & tunc, ſeruatis contra prædi-
ctos quatuor terminis, vt ſupra, de Stylo ſeruari ſolitis,
validè poterit per Iudicem Curator ad lites Infanti de-
putari, Sal. Tib. dict. lib. 3. c. 25. n. 9 & 10.

83 Et licet regulariter in Praxi tres † citationes, ſeu ter-
mini ad comparendum, vt ſupra, ſufficere videantur in
deputatione huiuſmodi Curatoris, vt per Oſaſc. dict. dec.
89. n. 8. nihilominus de Stylo Curiæ in hoc A. C. Tribuna-
li d. trinæ citationi debet addi quarta pro quarta, & ſu-
perabundanti dilatione, prout paſſim obſeruatur.

84 Curator autem ad lites, vt ſupra deputatus, poteſt fa-
cere ea omnia, quæ poteſt Tutor, niſi talia ſint, quæ Iuris
ſolemnitatem deſiderent, prout eſt aditio Hæreditatis,
nam tunc Curator non ſufficit, cum Pupillus non poſſit
adire niſi Authore Tutore, l. Curatorem vbi Gloſ & Bar.
ff. de Author. Tutor.

85 Si verò Infans ſit adhuc in Vtero, & nondum natus,
hoc probato Iudex deputat Curatorem Ventri, leg. 1. §.
quoties, ff. de ventr. in poſſ. mitt. datur etiam bonis Ventris
nomine, l. bonorum, vbi gloſs. ff. de Cur. Furioſ. & dari ſo-
let ad inſtantiam Mulieris prægnantis, iuxt. trad. per Sal.
Tiber. d. lib 3. cap. 24. per tot.

86 Sed ſi Mulier non petat huiuſmodi Curatorem, pote-
rit citari ad inſtantiam Creditorum ad comparendum
legitimè coram Domino, & defendendum Ventrem præ-
gnantem, & petendum illi Curatorem, ſeu Actorem ad
lites, aliàs videndum per Dominum deputari ex Offi-
cio, & obſeruatis contra eum quatuor terminis ſeruari
ſolitis, Iudex, ea contumace, deputabit Curatorem ad
lites Ventri prægnanti, prout ſupra dictum eſt de deputa-
tione Curatoris Infanti minori ſeptennio ex identitate
rationis, arg. l. illud, ff. ad l. aquil. cum ſimil.

87 Quod ſi Citandus ad declarandum, vt ſupra, an ſit, vel
velit eſſe Hæres, ſit furioſus, fatuus, vel mentecaptus, erit
illi in primis dandus Curator, ſeu Actor ad lites, cum
quoad hoc idem ius ſtatuatur in Furioſo, quod in Men-
tecapto, Furioſus namque eſt mentecaptus cum ſæua de-
mentia, Mentecaptus verò cum quieta dementia, Rot.
deciſ. 273. num 1. poſt conſ. crim. Farinac. lib. 2. cum tamen
88 quilibet præſumatur ſanæ mentis, debet † furor, ſeu de-
mentia ab allegante probari, Rot. d. dec. 273. nu. 2.

89 Solet aliquando dari Curator Furioſo, & Mentecapto
ad inſtantiam Proximorum, conſtito ſummariè, & ex-
traiudicialiter de furore, ſeu dementia, examinatis Medi-
cis, & Peritis, & cum cauſæ cognitione, l. obſeruare, & ibi
Bald. ff. de cur. fur. Sal. Tib. d. lib. 3. c. 25. n. 14.

90 Sed ſi Furioſus, aut Mente captus non habeat Curato-
rem, & Proximi non inſtent, vt illi detur, tunc ſi Credito-
res velint agere contra eum, probato furore, ſeu demen-
tia, ac citatis dd. Proximis, & Coniunctis ad comparen-
dum legitimè, & defendendum Furioſum, ſeu Mente-
captum, & petendum illi Curatorem, aliàs videndum per
Dominum deputari ex officio, obtinebunt deputari illi
91 Curatorem, iuxta ſuperius † tradita de Curatore depu-
tando Infanti; nam Furioſus, & Mentecaptus illi æquipa-
rantur, §. ſed quod diximus, Inſt. de inut. ſtip. l. 1. & l. quod ſi
Infans, ff. de rei vend. Vant. de nullit. def. inhab. nu. 15. & ſeq.
92 qua æquiparatione† ſtante videntur Propinqui Furioſi,
vel Mentecapti citandi de neceſſitate ad inſtar Propin-
quorum Infantis, ex quo militant eædem rationes in
vtriſque, nam Curator non datur niſi petenti, & Furio-
ſus, & Mentecaptus illum petere non poſſunt, dum ne-
ſciunt,

Digitized by Google

ſciunt,quid agunt,& intellectu carent,vt per Vant.vbi ſu-
pra,num.15.licèt Caſtren.in l.is cui bonis,nu 6.ff. de verb.
oblig. crediderit Propinquos Furioſi, & Mentecapti eſſe
93 tantùm de benignitate citandos, & ex eiſdem † rationi-
bus arguendo ab Æquiparatis,quod argumentum in Iu-
re eſt validum, vt per Euerard.in loco ab Æquiparatis,
94 non erit neceſſe † in huiuſmodi deputatione Curatoris
citare ipſum Furioſum, & Mentecaptum prout citari
non oportere dixerunt, in d.l. is cui bonis Ang.n.9.Caſtr.
ſub nu.6.quos refert,& ſequitur Alex.conſil.86.n.6.lib.2.
95 Dandus etiam erit Curator Prodigo ad inſtantiam
agere volentium contra eum, nam & ipſe Curatore in-
diget,l.1.§.ſed ſolent,ff.de Curat.fur.Boer.deciſ.23.nu.35.
is namque,cui bonis interdictum eſt,in multis æquipara-
tur Furioſo dict. l.1.§.ſed ſolent,quia in bonorum,& re-
rum ſuarum adminiſtratione eſt furioſus,l.is qui,§ fin.ff.
de tut.& cur.dat.ab his,Fed.de Sen.conſ.31.nu.2.verſ.pra-
terèa alia ratione,quinimò potius æquiparatur Pupillo,l.
cui bonis,ff.de nouat.l.certi,§.item quari,ff.ſi cert. petat.Fe-
deric.de Sen.dict.conſ.31.num.2.verſ.item Prodigus,Vant.
97 de null.def.inhab.num.19.& ſeqq.Requiritur tamen † in
huiuſmodi datione Curatoris Prodigo cauſæ cognitio,
l.vbi obſeruare,vbi Bald.ff.de cur.fur.Caual.dec.273. n.3.
98 & eſt ad id † Prodigus de neceſſitate citandus, Apoſtill.
ad Alex.d.conſ.86.nu.6.verſ.quod autem,in verbo præalle-
gata lib.2.vbi dicit omnes ita tenere,Caual.dict.dec.273.
num.4.& 5.
99 Muto pariter, & Surdo,qui non omninò audit, quia
æquiparatur Infanti, & Furioſo ex identitate rationis,
Curator dari debebit,l.1.§.fin.ff.de act.& oblig. cum alijs
allegatis per Vant.de null.def.inhab.nu.25.& ſeq.
100 Cæcus autem poteſt eſſe in Iudicio ſine Curatore,l.1.
§.caſum,ff.de poſtul.Vant.vbi ſup.nu.27.
101 Sed non omnes poſſunt eſſe Curatores,nam Debitor,
& Creditor alicuius non poteſt eius eſſe Curator, Auth.
102 Minoris,C.qui dar.tut.vel cur.poſſ. prout † nec Cœcus,
l.luminibus,C.qui dar.tut.poſſ.
103 Mulier ſimiliter non poteſt eſſe Curatrix ob ſexus in-
firmitatem,l.cuius bonis,ff.de curat.fur.Dec.conſ.575. n.4.
Guttier.de Tut.par.1.c.7. n.39.
104 Hoc tamen non procedit in Matre,& Auia, quæ poſ-
ſunt eſſe Tutrices,& Curatrices Filiorũ, & Nepotũ,Gloſ.
in Auth.Matri,& Auia in verbo tutelam C. quãdo Mul.
off.tut.fung.Alex.cõſ.221.n.7.li.6.vbi de cõmuni teſtatur,
Guttier.de Tut.d.par.1.c.8.nu.21.& nu.22. & ſeq. & alijs
deputare Actorem ad lites,Rot.Genuen.deciſ.210.num.2.
105 Minor 25.annis etiam Curator eſſe non poteſt cum ip-
ſe Curatore indigeat,d.l.cuius bonis ff.de cur.fur. Gl.in d.
Auth.Matri,& Auiæ in verbo tutelam in fi. Alex.d.conſ.
221.n.6.Dec.d.conſ.575.n.4.verſ.ſecunda,quia non eſt ta-
lis cui rerum ſuarum adminiſtratio committatur, vt in
l.fin.C.de leg.tut.Guttier.de Tut.par.3.c.3.nu.5.
106 Socer non poteſt eſſe Nurus ſuæ minoris Curator,l.li-
cet C.de excuſ.tut. nam non poſſet ab eo redditionem ra-
tionis adminiſtrationis libere petere,l. cum proponas in fi.
& ibi Bald.C.de interd.Matrim.Guttier.de tutel.part.1.c.
20 n.34.in fi.verſ.ſed eſt alius expreſſior.
107 Maritus quoque Vxoris ſuę minoris Curator eſſe non
poteſt,l. Maritus C.qui dar.tut.poſ. l. ampliſſimi C. de ex-
cuſ.tut.l.1.§.fi.vbi Gl.in verbo Sponſa ff.de excuſ.tut.Gl.&
DD.in §.pen.in verb.excuſare Inſt.de excuſ.tut.Bar.& alij
in d.l.Maritus,& in d.l.ampliſſimi,Gl.in d.l.2.in verb.ap-
pellationi,& ibi Iaſ.n.1.& Alex.n.2.C.de Proc.Adden.ad
Aretin.in §.pen.nu.5.Inſt.de excuſ.tut.Montan.de tutel. c.
31.effect.8.n.26.Guttier.de tutel.d.p.1.c.20 nu.30. & ſeqq.
Galganett.de tutel.l.1.tit.7.n.16 prout nec Maritum Vxo-
ris ſuæ mentecaptæ dandum eſſe Curatorem,ait tex.in l.
virum,ff.de Curat.furioſ.
108 Et licet hoc non procedat in Curatore ad lites, quia
æquiparatur Procuratori,Spec.de Proc.§.vt autem nu.3.
Bald.& DD.in d.l.Maritus C.qui dar.tut.poſſ.l.2. vbi Iaſ.
n.1.& Alex.n.2.C.de Proc.
109 Nihilominus ſecus eſt in lite magni momenti,& præ-
iudicij, nam tunc Maritus Vxoris ſuæ Curator eſſe non
poteſt,cum in eo militet eadem ratio,quæ in Curatore
generali,Salic.in d.l.Maritus C.qui dar.tut.poſſ.Adden.
ad Aretin.in d.§.pen.n.5. Inſt.de excuſ.tut.Greg. Lopez in
l.3.gl.vltim.tit.17.p.6.quem ſequitur,Guttier.de tutel.d.p.
1.c.20.nu.32.Gsurba dec.109.n.10. vbi teſtatur Conſisto-
rium Regium, articulo ſæpius diſcuſſo, ita iudicaſſe.
110 Ratio autem cur Maritus non poſſit eſſe Curator ſuæ
vxoris redditur à Gloſs.in d.l.Maritus C.qui dar.tut.poſſ.
quia ſcilicet ſi malè ageret Vxor ei remitteret propter
affectionem,& ſic non poſſet ab eo redditionem rationis
adminiſtrationis libere petere, quæ ratio licet à multis
111 reprobetur,ex quo militat etiam in Procuratore, † &
tamen Maritus Vxoris ſuæ Procurator eſſe poteſt,l.2.vbi
Gl.& DD.& l.non eo minus C.de Proc.Aret.in d.§ pen.n.2.
Inſt.de excuſ.Tut. nihilominus pro illa videtur textus ſa-
tis clarus,in l.cum proponas in fin.C.de interd.matrim.ibi,
vt alius loco eius detur,habebit enim facultatem petendæ ra-
112 tionis negociorũ geſtorũ ab eo,qui fuerit ſubſtitutus.† Vnde
ſi ibi non alia ratione Socer remouetur à cura Nurus,niſi
quia ipſa ab alio poterit redditionem rationis liberè pe-
tere,cum dictio, enim, in continuatione ſermonis pona-
tur pro quia,l.neque enim,ff.de teſt.mil.& li.3.C. de crim.
ſacrileg.ergo non alia ratione prohibentur Socer,& mul-
to magis Maritus eſſe curatores Nurus, & reſpectiuè
Vxoris, niſi quia ipſæ non poſſent ab eis reſpectiuè red-
ditionem rationis liberè petere,dum vel ob affectionem,
vel ob metum reuerentialem, vel aliam ob cauſam eis
omnia remitterent.
113 Et licet de hoc parum ſit curandum, quando Vxor
conſtituit Maritum Procuratorem,ex quo non agitur de
magno eius præiudicio, ſecus tamen eſt quando agitur
de dando illi Curatore generali, vel etiam ſpeciali ad li-
tes magni momenti ex præallegatis,tunc enim de magno
illius præiudicio agitur, quod patet, tum quia quando
Maritus datur ei Curator, priuatur eo commodo, ne
poſſit illum conſtituere Procuratorem, tum ex alijs ra-
tionibus cumulatis per Salic.in d.l. Maritus,& per Ad-
114 den.ad Aret.in d.§.pen n.5.& alios præallegatos;† tum &
tertio quia Procurator non poteſt præiudicare, niſi in
omittendo,Greg.dec.45.n.1. Adden.ad eundem Greg.d.de-
ciſ.75.n.4.& dec.282.n.9 Sed Curator etiam ad lites po-
teſt præiudicare in committendo ad trad. per Rota Ge-
nuen.dec.110.n.2.Rot.dec.334.n.4.& ſeq.par.1.rec.Gregor.
deciſ.506.n.7.& ſeq.
115 Et poteſt in illis litibus in Iudicio, & extra quicquid
poteſt Tutor,Caualer.dec. 207.nu.3. ex quibus omnibus
æquiparatio inter Procuratorem,& Curatorem ad litem
magni præiudicij non benè procedit.
116 Non omitto, quod Maritus poteſt eſſe Procurator V-
xoris ſuę minoris,quando ſententia fertur in fauorẽ Mu-
lieris,ſecus quando ferretur contra eã;nã tunc non poteſt
eſſe eius Procurator, niſi ab ea conſtitueretur Procura-
tor cum authoritate Curatoris,l.neque,& l.non eo minus,
& ibi DD.C.de Procur.Bar.in d.l.Maritus C.qui dar.tut.
117 poſ.quo caſu ſatis Mulieri prouiſum eſt,etiã ſi ageretur
de non modico illius præiudicio,qui habet etiã obligata
bona Curatoris, contra quem in omnem caſum poterit
ſe liberè reualere,ſecus de Iure cõmuni,quando Maritus
ipſe daretur illi Curator,arg.l cum proponas in fi.C. de in-
terd.Matrim. vnde eo minus dicta æquiparatio ſubſiſtit.
118 Sunt, & alij qui Curatores eſſe non poſſunt, de quibus
agitur in toto,tit.C.qui tut.dar.poſſ.
M De citatione per affixionem ſatis dictum eſt ſupra c.4.
119 ſub lit. B. G. D. Hanc Praxim citandi Hæredes ponit
etiam,Sal.Tib.lib.1.cap.54.n.1.& ſeqq.
N Praxis ita obſeruat non alia ratione, niſi quia Hæres
120 in hoc caſu eſt certus,Sal.Tib.d.lib.1.c.54 num.7. licet
quando Hæres adhuc non adiuit,Hęreditas dicatur iace-
re,vt dictum eſt ſupra lit.B.
O Hunc caſum non ponit Sal.Tib. ſed ego obſeruaui in
121 Praxi in facto cõtingente, in quo Defunctus deceſſerat
extra Curiam, & cauſa ad inſtantiam Mulieris creditri-
cis,quæ gaudebat beneficio,l.vnica,C.quando Imperat.ex
iuſtis rationibus,non tamen per viam appellationis,fuit
introducta in Curia coram A.C. & agebatur de exequu-
tione ſententiæ de partibus, quæ tranſitum fecerat in iu-
dicatum,& ad maiorem cautelam fuit etiam cauſa dictæ
exequutionis eidem A.C. commiſſa per particulare Si-
gnaturæ Iuſtitiæ reſcriptum ex abundanti,licèt A.C. fa-
cultates ſufficerent,Paul.V.conſt.28.x.

Digitized by Google

P Poteſt opponi, quod quis ſit Filius familias, & ob id
121 nõ audiatur, niſi cum conſenſu Patris legitimè compareat, *Aſin. in Prax. §. 28. c. 1. nu. 3.* vbi de communi teſtatur, ſeu quod ſit Pupillus, vel Minor, & ob id non audiatur ſine conſenſu Tutoris, vel Curatoris, ſeu quod ſit Bannitus, Excommunicatus, vel quid ſit ſimile, *Canar. de exec. inſtrum. q. 15. nu 36.* vbi ſubdit, huiuſmodi exceptiones opponi poſſe, non obſtante Statuto prohibente opponi exceptiones contra Inſtrumentum, quia non reſpiciunt Inſtrumentum, ſed perſonam Agentis, *arg. l. Filio, ff. de inoffic. teſtam.*

SVMMARIVM.

De Petitionibus, & Mandatis Executiuis, Cap. VI.

1 *Citatio ad dicendum contra non eſt neceſſaria, ſi Inſtrumentum eſt in Actis rogatum.*
2 *Citatio ad ſoluendum iuxta formam Inſtrumenti in Actis rogati eiuſque formula, & Proceſſus.*
3 *Obligatio Cameralis, ſi non fuit extenſa in citatione ad dicendum contra, poteſt extendi in prima citatione ſubſequenti.*
4 *Citatio ad videndum extendi formam Cameræ, & ſoluendum, eiuſque Formula, & Proceſſus, quando Debitor non conſenſit in Mandatum vnica &c. & n. 5.*
5 *Citatio ad videndum relaxari mandatum aliàs decretum, eiuſque Formula, & Proceſſus.*
6 *Si Debitor conſenſit in mandatum vnica &c. vel ſe obligauit in forma Guarantigiæ, ſufficit contra eũ vnica citatio.*
7 *Citatio ad ſoluendum, quando Debitor conſenſit in mandatum vnica &c. eiuſque Formula, & Proceſſus.*
8 *Citatio ad ſoluendum, quando agitur pro præſtatione annua, vel ſimili, eiuſque Formula, & Proceſſus.*
9 *Mandatum executiuum vigore obligationis Cameralis obtentum, & eius Formula.*
10 *Mandatum executiuum, quando non fuit actum vigore obligationis Cameralis, & eius Formula.*
11 *Regula, quod decreta fieri, & mandata relaxari ſoleant, niſi ad p. d. plures patitur reſtrictiones.*
12 *Citatio ad dandum alium Fideiuſſorem, & eius Formula, & Proceſſus.*
13 *Intimatio redemptionis Cenſus, & eius Formula, & reproductio.*
14 *Citatio ad recipiendum ſortem, & fructus Cenſus, & eius Formula, & Proceſſus.*
15 *Diſdicta Societatis Officij, & eius Formula, & reproductio.*
16 *Tranſlatio periculi vitæ in Societate Officij, & eius Formula, & reproductio.*
17 *Diſdicta Societatis, & tranſlatio, ac nominatio periculi vitæ debent fieri in Actis Notarij de ſocietate rogati, & quando ſecus.*
18 *Citatio ad docendum de noua conuentione, & calculandum poteſt inſeri in citatione ad ſoluendum, ad circuitus euitandos.*
19 *Mandatum executiuum, ſeu Brachium ſæculare eſt tormentum animæ, & corporis.*
20 *Mandatum exceſſiuum, etiam in obolo, eſt nullum in totum, ſi exceſſus ſit in Decreto.*
21 *Exceſſus in ſola executione non inducit nullitatem.*
22 *Mandatum exceſſiuum adhuc non executum venit tantum reformandum.*
23 *Mandatum exceſſiuum in Tribunali A. C. ante executionem ſuſtinetur pro ſumma debita ex antiquo ſtylo.*
24 *Mandatum exceſſiuum executum reuocatur in totum, etiam in Tribunali A. C.*
25 *Data nullitate Mandati corruunt omnia inde ſecuta.*
26 *Summa eſt ſpecificanda ante expeditionem, aliàs Mandatum eſt nullum.*
27 *Decretum, decerni, niſi infra tres in Tribunali A. C. eſt omninò neceſſarium ex inueterato ſtylo, & quid dicta verba ſignificent.*
28 *Tres dies, de quibus in Decreto, decerni, debent eſſe currentes.*
29 *Triduum ſufficit ad probandum id, quod debet probari incontinenti.*
30 *Triduo elapſo citatur ad videndum relaxari, & fit relaxatio, niſi ad p. d.*
31 *Decretum, decerni non eſt de eſſentia, ſi Debitor conſenſit in Mandatum vnica &c.*
32 *Decretum, decerni, non eſt neceſſarium, quando Debitor ſe obligauit in forma Guarantigiæ.*
33 *Decretum, decerni, extra Tribunal A. C. non requiritur de neceſſitate.*
34 *Decretum, decerni, non requiritur in cauſis ſcutorum viginti, & ab inde infra.*
35 *Iudex in Tribunali A. C. qualibet die iuridica apponit manum in Broliardo, & quare, & quomodo.*
36 *Appellatio interponenda eſt à Decreto, decerni, nam à Decreto relaxari non appellatur, niſi committeretur cauſa reſtitutionis in integrum.*
37 *Decretum notoriè nullum, & iniuſtum nunquàm tranſit in iudicatum, nec eſt exequendum.*
38 *Decretum, quod non iuſtificatur ex Actis, eſt notoriè nullum, & iniuſtum.*
39 *Decretum ad effectum executionis debet ex eiſdem Actis iuſtificari.*
40 *Decretum ad tollendas exceptiones poteſt iuſtificari per nouam productionem per viam replicationis.*
41 *Mandatum, & Sententia ad effectum confirmationis poſſunt iuſtificari etiam ex nouiter deductis.*
42 *Sententia executioni demandata non poteſt ex nouiter deductis iuſtificari.*
43 *Mandatum ante executionem poteſt iuſtificari ex noua productione facta ad coadiuuandas probationes antiquas, etiam ad effectum executionis.*
44 *Productio facta ad coadiuuandas probationes antiquas non dicitur noua, ſed confirmatio antiqua.*
45 *Producto Inſtrumento referente in termino poteſt produci relatum extra terminum, & non dicitur probatio noua, ſed antiqua.*
46 *Relatum eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus verè, & propriè.*
47 *Decretum niſi ad p. d. intelligitur de die vtili, ſed niſi infra duos, vel vltra, intelligitur de currentibus.*
48 *Calculare non eſt neceſſe, niſi petatur, ſecus eſt in ſpecificatione ſummæ.*
49 *Mandatum poteſt obtineri pro fructibus decurſis, abſque ſpecificatione ſummæ.*
50 *Summa, Parte opponente, ante expeditionem Mandati, ſpecificanda eſt etiam fructuum.*
51 *Calculari poteſt etiam poſt expeditum Mandatum.*
52 *Calculo facto eſt ſtandum, donec probetur contrarium.*
53 *Error calculi poteſt quandocunque allegari.*
54 *Docto de errore iterum calculari debet.*
55 *Error calculi reſcindit tranſactionem, niſi ſuper eo ſit tranſactum.*
56 *Error calculi probatus impedit executionem, niſi poſt litem motam ſit ſuper eo tranſactum cum renunciatione.*
57 *Dilatione pendente Officium Iudicis conquieſcit.*
58 *Dilatio conceſſa poteſt reuocari ante Sententiam latam, vel Mandatum expeditum.*
59 *Vigore Mandati de auferendo non datur immiſſio.*
60 *Executio Mandati debet fieri ad effectum licitationis, aliàs Creditor nihil agit.*
61 *Executio non poteſt fieri contra Tertium, ſi fuit actum actione perſonali.*
62 *Contra Tertium non poteſt procedi executiuè, ſi alienatio eſt facta ante litem motam.*
63 *Contra Tertium poteſt agi executiuè, ſi alienatio eſt facta poſt litem motam, & actum fuit actione reali.*
64 *Contra Tertium non poteſt agi executiuè, ſi fuit actum actione perſonali, niſi conſtet, quod alienatio ſit facta in fraudem poſt Sententiam.*
65 *Si conſtat, quod alienatio facta fuit in fraudem paratæ executionis, poteſt fieri executio contra Tertium indiſtinctè.*
66 *Mandato in actione perſonali tantùm relaxato, non poteſt fieri executio contra Tertium, qui emit lite pendente, niſi conſtet de notitia litis, & inopia Debitoris, vel quod Debitor tunc non habebat alia bona.*
67 *Si Pignus iudiciale tempore alienationis in Tertium non erat poſitum ſub haſta, non poteſt contra eum procedi executiuè,*

Digitized by Google

executiuè, niſi probetur notitia parata executionis, vel quod Debitor non habebat alia bona.

68 *Pignore poſito ſub haſta de tempore alienationis in Tertium, poteſt contra eum procedi ad vlteriora executiuè.*

69 *Pignus prætorium quando capi dicatur.*

70 *Immiſſus in poſſeſſionem ex primo Decreto non efficitur dominus, nec poſſeſſor, nec facit fructus ſuos.*

71 *Capto Pignore prætorio, ſi bona alienantur in Tertium, non poteſt contra eum procedi executiuè, niſi probetur notitia litis, vel quod Debitor non habeat alia bona.*

72 *Secundum Decretum transfert dominium, & poſſeſſionem, & ex eo immiſſus facit fructus ſuos.*

73 *Alienatione facta in Tertium poſt ſecundum Decretum, poteſt contra eum procedi ad vlteriora executiuè, niſi doceat in continenti de Iure ſuo aliunde prouueniente.*

74 *Contra Tertium ementem lite pendente poteſt executiuè procedi, ſi fuit actum actione perſonali in rem ſcripta, ſicut quando fuit actum actione reali.*

De Petitionibus, & Mandatis executiuis.
Pars I. Cap. V I.

1 VBicunque Inſtrumentum obligationis eſt in Actis rogatum, tunc ſi Creditor velit agere contra Debitorem, qui conſenſit in Mandatum executiuum vnica, vel ſine citatione, poterit abſque alia citatione ad dicendum contra Iura citare ad ſoluendum, hoc modo, videlicet.

A.C.N.

2 Citetur NN. exaduerſo principalis ad docendum de
A quacunque noua conuentione, *A* ſolutione, aliiſque præiudicialibus, calculandum quatenus &c. calculo facto ſoluendum iuxta formam ſuæ obligationis, de qua in Inſtrumento in Actis rogato ſub die N. menſis N. anni, aliàs videndum contra ipſum decerni, & relaxari Man-
B datum executiuum, *B* ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Executa, & reproducta citatione, ac ſpecificata ſum-
C ma, *C*, quæ prætenditur, obtinetur Decretum, videlicet.

NN. petiit, & obtinuit, vt ſupra, pro ſcutis N. niſi ad p.d. cum Intimatione, omni &c.

Deinde fit intimatio hoc modo, videlicet.

A.C.N.

Intimatur NN. exaduerſo principali qualiter Dominus decreuit, & relaxauit Mandatum, & alias prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

3 Sed ſi Perſonæ ſunt mutatæ, vel Inſtrumentum non ſit in Actis rogatum, tunc præmiſſa citatione ad dicendum contra, productis Iuribus, & legitimatis perſonis, ſi obligatio in forma Cameræ non fuit extenſa, nec inſerta citatio ad videndum illam extendi in citatione ad dicendum contra, & nihilominus indiget extenſione, inſeritur citatio ad videndum extendi in prima ſubſequenti citatione, quia extenſio debet omninò fieri ante petitam executionem Inſtrumenti, & ſi non fuit conſenſum in Mandatum vnica, vel ſine citatione citatur vt infra, videlicet.

A.C.N.

4 Citetur NN. exaduerſo principalis, (vel NN. exaduerſo Hæres NN. exaduerſo principalis vel NN. exaduerſo Curator NN. exaduerſo principalis vel NN. exaduerſo Procurator NN. exaduerſo Hæredis NN. exaduerſo principalis ſecundum facti contingentiam, quod ſemper eſt obſeruandum in omnibus citationibus) ad videndum extendi formam Cameræ iuxta ſtylum Curiæ,
DD necnon docendum de quacunque noua conuentione, ſolutione, aliiſque præiudicialibus, calculandum, quatenus &c. & calculo facto ſoluendum iuxta formam ſuæ obligationis, de qua in Iuribus in Actis productis, alias videndum decerni Mandatum executiuum, & quodcunque Decretum deſuper neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c

N. Notarius.

Executa, & reproducta citatione, & ſpecificata ſumma obtinetur Decretum, videlicet.

NN. petiit, & obtinuit extendi formam Cameræ iuxta ſtylum Curiæ, & decerni Mandatum, vt ſupra pro ſcu-
E tis N. niſi infra tres anni &c. *E*

Elapſis poſtea tribus diebus, vel tertia die poſt d. Decretum ſubſequente, abſque alia intimatione illius, fit ſecunda citatio, videlicet.

A.C.N.

5 Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum relaxari Mandatum, aliàs decretum, & quatenus opus ſit
F de nouo decerni, & relaxari *F*. ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N Notarius.

Executa, & reproducta citatione obtinetur Decretum, videlicet.

G NN. petiit, & obtinuit vt ſupra, niſi ad p.d. *G* cum Intimatione omni &c.

Et deinde fit intimatio hoc modo, videlicet.

A.C.N.

Intimatur NN. exaduerſo principali qualiter Dominus decreuit, & relaxauit Mandatum, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N Notarius.

6 Si verò fuit conſenſum in Mandatum executiuum vnica &c. vel quis ſe obligauit in forma Guarantigiæ, tunc citatione ad dicendum contra reproducta, productis Iuribus, & legitimatis perſonis, doctoque de credito, citatur, vt infra, videlicet.

A.C N.

7 Citetur NN. exaduerſo principalis ad docendum de quacunque noua conuentione, ſolutione, aliiſque præiudicialibus, calculandum quatenus &c. calculoque facto ſoluendum, iuxta formam ſuæ obligationis, & Iurium de quibus in Actis, aliàs videndum decerni, & relaxari Mandatum executiuum ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Executa, & reproducta citatione obtinetur Decretum, videlicet.

NN. petiit, & obtinuit vt ſupra relaxari Mandatum pro ſcutis N. niſi ad p. d. cum Intimatione omni &c.

Si verò agatur pro fructibus Cenſus, vel pro penſionibus Domus, vel alia annua præſtatione, citatur hoc modo, videlicet.

A.C.N.

8 Citetur NN. exaduerſo principalis ad docendum de quacumque noua conuentione, ſolutione, aliiſque præiudicialibus, calculandum quatenus &c. calculo facto ſoluendum, fructus cenſus decurſos, & non ſolutos (vel terminos penſionis domus, vel annuæ præſtationis, vel affictus, vel penſionis, vel fructus Societatis Officii decurſos, & non ſolutos ſecundum facti contingentiam) iuxta formam ſuæ obligationis, ac Inſtrumenti, ac Iurium de quibus in Actis, alias videndum decerni, & relaxari Mandatum executiuum ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Executa, & reproducta citatione obtinetur Decretum,
H videlicet. *H*

NN. calculauit in ſcutis N. & pro eis petiit, & obtinuit vt ſupra niſi ad p. d. cum Intimatione omni &c.

Obtento Decreto, in quolibet ex dictis caſibus, fit Intimatio, videlicet.

A.C.N.

Intimatur NN. exaduerſo principali qualiter Dominus decreuit, & relaxauit Mandatum, & alias prout in Actis. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N Notarius.

Elapſa prima die Iuridica poſt executam Intimatio-
I nem *I* ſi nihil releuans fuerit, exaduerſo oppoſitum, aut deductum, reproducta Intimatione executa, ſi fuit actum vigore obligationis Cameralis, expeditur Mandatum executiuum ſequentis tenoris, videlicet.

9 De mandato Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi Domini Aud. Cam. ſiue R.p. d. NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. principalis, Tenore præſentium.

Digitized by Google

I Auferantur L de bonis de domo, vel aliunde Domini NN exaduerſo principalis bona valoris ſcutorum mille monetæ debitorum occaſione de qua in Actis, vna cum Iulijs 66. pro expenſis præſentis mandati, quæ ablata deponantur, vt moris eſt, vt ſubhaſtentur, necnon capiatur idem, & captus carceretur; & non relaxetur donec &c. quoniam ipſo citato, & intimato vigore obligationis Cameralis Reuerendiſſimus Dominus ita mandauit, hac die, &c.

NN. Notarius. Locus † Sigilli. NN. Locumt.

Si verò non fuit actum vigore obligationis Cameralis, expeditur Mandatum, vt infra, videlicet.

10 De mandato Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi Domini A.C. fnc R p.d. NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. principalis tenore præſentium.

Auferantur de bonis de domo, vel aliunde Domini NN. exaduerſo principalis bona valoris ſcutorum NN. monetæ debitorum occaſione de qua in Actis vna cum Iulijs NN. pro expenſis præſentis mandati, ablataque deponantur, vt moris eſt, vt ſubhaſtentur, ſi extent, ſin minus, capiatur idem, & captus carceretur, & non relaxetur donec &c. quoniam ipſo citato, & intimato Reuerendiſſimus Dominus ita mandauit hac die &c.

N. Notarius. Locus † Sigilli. N. Locumt.

Mandatum autem expeditum datur Executoribus Curiæ; vt iuxta formam, & tenorem illius exequantur illud contra perſonam, & bona Debitoris.

11 Verum licet omnia fere decreta fieri, & Mandata relaxari ſoleant cum clauſula niſi ad p.d. hoc tamen non eſt perpetuum, ſed inter cæteras reſtrictiones, quas patitur, de quibus inferius ſuis loco, & tempore liquebit, hic obiter adnotare libet, quod contra eum, qui præſtare tenetur alium Fideiuſſorem, ſolet relaxari Mandatum niſi infra quindecim, vt infra videlicet.

A.C.N.

12 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad præſtandum alium Fideiuſſorem in locum NN. defuncti (vel abſentis ab Vrbe) & dandam Cedulam bancariam iuxta formam ſuæ obligationis de qua in Actis, alias videndum decerni, & relaxari Mandatum exequutiuum ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

NN. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra, niſi infra quindecim cum Intimatione omni &c.

A.C.N.

Intimatur NN. exaduerſo principali qualiter D. relaxauit Mandatum, & alias prout in Actis Inſtante NN. principali, ſiue &c.

NN. Notarius.

Vbicunque verò adeſt Conſtitutio, vel Conuentio de termino, ad aliquid peragendum prefigendo, diſponens, vtique illa eſt ſeruanda, & ob id Intimatione redemptionis Cenſus, & diſdicta, & translatione periculi vitæ Societatis, Officij proceditur, vt infra videlicet.

Intimatiò redemptionis Cenſus.

A.C.N.

13 Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter infraſcriptus D. Inſtans vult, & intendit redimere Cenſum ſcutorum NN. alias per ipſum impoſitum, & venditum ad fauorem NN. prout conſtat ex Inſtrumento rogato per Acta NN. Notarij NN. ſub die N. menſis N. anni N. iuxta formam Bullæ Pij V. & ob id offert realiter, & cum effectu ſoluere ſortem principalem dicti Cenſus, ac fructus decurſos non ſolutos, & per duos menſes proximos decurrendos: Proteſtans per ſe non ſtetiſſe, nec ſtare &c. interpellans & deducens &c. & alias omni meliori modo &c. ad p.d. Inſtante NN. principali ſiue &c.

N. Notarius.

Die NN.

Relatione facta comparuit NN. Procurator prout docuit per Inſtrumentum publicum tenoris &c. & reproduxit, diſdixit, & ſeruauit vt ſuprà, & alias omni &c. Actum Romæ in Regione N. in Officio &c. præſentibus NN. & NN. Teſtibus ad præmiſſa omnia, & ſingula vocatis, habitis, atque rogatis, &c.

Quod ſi Bimeſtre elapſo Pars aduerſa eſt contumax, & non comparet ad recipiendum, ac retrouendendum Cenſum vt ſupra, citatur vt infra, videlicet.

A.C.N.

14 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad recipiendum ſortem principalem Cenſus ſcutorum NN. alias per Inſtantem impoſiti, & venditi ad fauorem NN. prout in Inſtrumento rogato per Acta NN. ſub die &c. vna cum fructibus decurſis, & non ſolutis, ac retrouendendum d. Cenſum, & faciendum legitimam quietantiam, alias videndum d. ſortem, & fructus per Dominum mandari deponi, & Cenſum retrouendi, & Inſtrumentum caſſari etiam ex Officio ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

NN. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra mandari deponi penes Sacrum Montem Pietatis, niſi pro die, & hora intimandis receperit, & vt ſupra, niſi ad p.d. cum Intimatione omni, &c.

A.C.N.

Intimatur NN. exaduerſo principali qualiter Dominus mandauit ſortem, & fructus Cenſus deponi, penes NN. & alias prout in Actis, & depoſitum fiet die NN. hora N. Ideo &c. alias &c. Inſtãte NN. principali, ſiue &c.

NN. Notarius.

Obſeruandum tamen eſt quod depoſitum debet eſſe omninò integrum, alias ſi in eo deficeret etiam quid minimum, nihil releuaret, Intimatio verò pro die, & hora certa debet continere diem poſt primam diem Iuridicam à die exequutæ Intimationis decurrendam, nam dicta prima dies, de qua in Decreto, debet tota cedere ad commodum recipere debentis.

Diſdicta Societatis Officij.

A. C. N.

15 Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter infraſcriptus Dominus inſtans non intendit amplius continuare Societatem Officij ſcutorum N. alias initam ad fauorem NN. prout in Inſtrumento rogato per Acta infraſcripti Notarij, ſub die N. menſis N. anni N. & ob id illam diſdicit, ac conſenſum, & beneplacitum ſuum reuocat, & annullat, ſortemque principalem, ac fructus rehabere omninò intendit proteſtans &c. Interpellans &c. Deducens &c. & alias omni &c. ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

NN. Notarius.

Die NN.

Relatione facta comparuit NN. & reproduxit Intimationem diſdictæ d. Societatis, & diſdixit, beneplacitumque reuocauit, ac ſeruauit vt ſupra, omni &c. Actum Romæ in Regione N. in domo NN. præſentibus ibidem NN. & NN. Teſtibus ad præmiſſa omnia, & ſingula vocatis, habitis, & rogatis &c. omni &c.

Et tenetur Notarius de Societate rogatus dictam Intimationem regiſtrare in Manuali, ac etiam in margine Inſtrumenti Societatis adnotare, ſub illis verbis videlicet dio NN. diſdicta, & die NN. reproducta.

Tranſlatio periculi vitæ.

A.C.N.

16 Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter Infraſcriptus inſtans intendit periculum vitæ poſitum in Societate Officij ſcutorum NN. ſub die &c. per ipſum Aduerſarium inita ad fauorem Inſtantis per Acta NN. Notarij NN. transferre, prout tranſtulit, & transfert per præſentes à perſona NN. in perſonam NN. & ab inde impoſterum vult, & intendit, quod dicta Societas currat ſuper periculo vitæ dicti NN. & non alias &c. proteſtans &c. Interpellans &c. & alias omni meliori modo &c. ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

NN. Notarius.

Die NN.

Relatione facta comparauit NN. & reproduxit Intimationem tranſlationis periculi vitæ dictæ Societatis, & tranſtulit, & ſeruauit vt ſupra, & alias omni &c. Actum Romæ &c. in Regione N. in Officio &c. præſentibus ibidem NN & NN. Teſtibus ad præmiſſa omnia, & ſingula vocatis, habitis, atque rogatis, omni &c.

17 Quæ quidem diſdictæ, & tranſlationes debent fieri ab ipſo Principali, vel à Procuratore ad id ſpeciale Manda-

Digitized by Google

Mandatum habente in Officio Notarij de Societate rogati, qui tenetur, vt ſupra, Intimationem in Manuali regiſtrare, & in margine Inſtrumenti Societatis adnotare, prout idem ſeruare tenetur in nominatione periculi vitæ infra tempus conuentum, iuxta diſpoſitionem reformationis ſan. mem. Pauli Quinti.

Nec reproductio Intimationis diſdictæ Societatis vel tranſlationis, vel nominationis periculi vitæ poteſt fieri in Actis alterius Notarij de Societate non rogati, niſi quando contractus Societatis eſſet rogatus extra Curiam, vel etiam in Vrbe, quando de ea rogatus fuit Notarius, qui non eſt actuarius alicuius Tribunalis, ſic diſponente eadem reformatione ſan. mem. Pauli Quinti, & ita quotidie obſeruat Praxis, & Curia.

Sed hæc de præſtatione Fideiuſſoris, ac disdictis Cenſuum, ac Societatum incidenter, nè quid frequens in Praxi omiſſum videatur, hic addita cenſeantur.

Obſeruationes.

A Poteſt etiam citari ad ſoluendum abſque eo, quod ci-
18 tetur ad docendum de noua conuentione, ſolutione, alijſque præiudicialibus, & calculandum, ſed quia ſi Pars aduerſa de prædictis poſtea opponat, erit denuo citanda ad prædicta, vt per *Sal. Tib. in Prax. lib. 1. cap. 27. num. 14. & ſeq.* idcirco quilibet poterit ad prædicta ab initio citare ad celeriorem expeditionem, & circuitus euitandos, vel etiam non citare, niſi fuerit exaduerſo oppoſitum, prout melius ſibi viderit expedire.

B Mandatum executiuum † eſt idem, quod Brachium ſæ-
19 culare, & eſt tormentum animæ, & corporis, vt ait, *Pariſ. in Prax. cap. 2. de cur. Aud. Cam.*

20 Exceſſiuum eſt nullum in totum, etiam pro ſumma verè debita, ſi exceſſus ſit in Decreto, *Rota in Romana Spolij 21. Februarij 1600. coram bon. memor. Iuſto impreſſ. penes Saluſt. Tiber. in prax. l. 3 poſt cap. 17 fol. 361. Gregor. deciſ. 198. num. 1. & deciſ. 485 num. 4. Duran. deciſ. 30. num. 4. deciſ. 81. num. 2. & deciſ. 388. num. 3.* etiam ſi exceſſus ſit in minimo, *Rota in dicta Romana Spolij apud Saluſt. Tib. vbi ſupra ſub num 9. Gregor. deciſ. 198. numer. 1.* & ibi, *Beltramin. ſub lit. A. & deciſ. 480. num. 5.* & ob id tanquam ex falſa cauſa relaxatum non meretur executionem, *Rot. in dicta Romana Spolij num. 1. & ſeq. & deciſ. 185 num. 14. par. 6. recent.*

21 Sed hoc Primo non procedit, quando exceſſus non eſt in Mandato, ſed ſolum in executione facta in re maioris valoris, quia tunc non cauſat nullitatem, *Beltramin. ad Greg. dec. 198. n. 3.*

22 Secundò non procedit, quando non fuit adhuc executum, nam tunc venit ſolummodo reformandum, *Duran. dict. dec. 388. nu. 4.*

23 Tertiò non procedit in Tribunali Aud. Cam. in quo de æquitate ex antiquo & inueterato ſtylo ſuſtinetur pro ſumma debita, *Saluſt. Tib. dicto lib. 1. cap. 37. nu. 4. Buratt. deciſ. 91. num. 6.*

24 Sed hæc tertia fallentia non habet locum quando vigore Mandati exceſſiui fuit facta executio, nam tunc reuocatur in totum, *Buratt. deciſ. 91. num. 6.* Et ita quotidie obſeruat Praxis.

25 Data autem nullitate Mandati corruit etiam Subhaſtatio illius vigore emanata cum omnibus inde ſecutis, *Rota in dicta Rom. Spolij num. 4. ſeq Buratt. dec. 363. nu. 3. Duran. dicta dec. 30 num. 4.*

C Summa eſt ſpecificanda, & poteſt ſpecificari in cor-
26 pore citationis ante illius executionem, & vel in actu expeditionis Mandati, *Sal. Tib. lib. 1. cap. 51. num. 1.* non facta autem crediti liquidatione ob illius incertitudinem, Mandatum eſt nullum, *Rota deciſ. 143. numer. 7. part. 6. recentiores.*

D De extenſione formæ Cameræ ſatis dictum eſt ſupra *cap. 2. lit. S.*

E Decretum † *decerni*, niſi infra tres, ex inueterato ſty-
27 lo huius Auditoris Cameræ Tribunalis, eſt omnino neceſſarium, alias ſine illo Mandatum eſt nullum, *Saluſtius Tiber. dicto l. 1. cap. 27. num. 1. & ſeq. Zacch. ad Galleſ. de obligat. Camer. quæſt. 36. num. 2. verſ. aduertendum, Rota poſt eundem Zacch. deciſ. 103. num. 3. & deciſ. 395. num. 10. par. 5. recent. Buratt. deciſ. 683. num. 5.* vbi alias deciſiones de huiuſmodi ſtylo mentionem facientes cumulat, Sonantque dicta verba niſi infra tres, ſcilicet dies ſoluerit, vel quid releuans deduxerit, ex quo ſatisfacere

28 non teneatur *Mandoſ. de Monit. quæſt. 31. num. 8.* & dicti tres dies debent eſſe currentes, *Saluſt. Tib. dicto lib. 1. capite 27. numer. 6. & ſequent.* & ita paſſim obſeruatur.

29 Triduum autem præfatum arbitrati ſunt Prudentes ſufficere ad probandum id, quod debet in continenti probari, *leg. final. Cod. err. Aduoc. Mandoſ. de Monitor. quæſt. 31. num. 8. Galleſ. de obligat. Camer. quæſt. 17. num. 20.* prout ſunt exceptiones, quæ opponuntur ad impediendam executionem obligationis Cameralis, *Zacc. ad eundem Galleſ. de obligat. Camer. dict. quæſt. 17. num. 10. & ſeq.*

30 Triduo verò elapſo citatur Pars ad videndum relaxari Mandatum alias decretum, & Iudex illud relaxat, niſi ad primum, *Rot. poſt Zacch. de oblig. Camer. d. dec. 103. n. 3. in fin. Zacch. ad Galleſ. d. q. 36. num. 2. Rot. d. dec. 395. n. 10. par. 5. recent.*

31 Sed concluſio quod Decretum, niſi infra tres, ſit omninò neceſſarium, Primò non procedit quando Debitor conſenſit in Mandatum executiuum vnica vel ſine citatione, nam tunc illud non requiritur, *Sal. Tib. d. l. 1. c. 27. n. 1. Zacch. ad Galleſ. de oblig. Camer. d. q. 36 nu. 2. Buratt. dec. 683. n. 5.* ſed præuia vnica citatione ad ſoluendum, obtinetur Mandatum relaxari, niſi ad primam diem, *Sal. Tib d. l. 1. c. 32. n. 1. & ſeq.* & ita paſſim obſeruat praxis.

32 Secundò non procedit † quando quis ſe obligauit in forma Quarantigiæ, nam ſi ſuſcepit in ſe huiuſmodi præceptum, non eſt opus Decreto decerni, hoc eſt comminatione executionis, *Saluſt. Tib. in Prax. lib. 1. c. 39. n. 1. & ſeqq.*

33 Tertiò non procedit † extra hoc Tribunal A. C. licet ſi fieret dictum Decretum, niſi infra tres, in alio Tribunali non vitiaret tamquam ex abundanti, *l. Teſtamentum, & ibi DD. C. de Teſtam. l. non ſolent. 93 ff. de reg. Iur. Rom. conſ. 343. ex propoſito n. 7.*

34 Quartò non procedit in cauſis † ſcutorum viginti, & ab inde infra, & ita paſſim obſeruat Praxis.

35 Quoniam verò tam dictum Decretum confeſſionis debiti, quam relaxationis Mandati, reintegrationis Monitorij per Debitorem negati, & à Creditore verificati, & relaxationis Cenſurarum, ſunt decreta definitiua, & ſic in ſcriptis ferenda, hinc ad tollendas nullitates, & obuiandum calliditati Litigantium, Praxis induxit, vt qualibet die iuridica Iudex in libro Actorum, Broliardo nuncupato, manum ſuam apponat vt infra, videlicet.

Confeſſio debiti.

Niſi infra tres.

Reintegratio Monitorij, & Relaxatio Mandati.

Niſi ad primam diem.

Relaxatio cenſurarum.

Niſi infra tempus conuentum dentur literæ de conſenſu, *Saluſt. Tib. in Prax. lib. 1. c. 5. per tot.*

36 Cæterum ſi quis appellare voluerit, quando fit Decretum *decerni*, ab eo appellare debet, aliàs poſt decem dies tranſiret in rem iudicatam, nec à Decreto *relaxari*, quod eſt ſupradictæ ſententiæ executio, daretur appellatio, *l. ab executione C. quorum appell. non recip. Sal. Tib. d. lib. 1. c. 27. num 9.* niſi ſimul cum appellatione committeretur cauſa reſtitutionis in integrum, vt ſubdit idem *Saluſt. Tib. d. c. 27. n. 10.*

37 Sed ſi notoriè conſtaret de nullitate, & iniuſtitia Decreti *decerni*, bene daretur appellatio, quia non potuiſſet illud in iudicatum tranſire *Mantic. dec. 7. num. 5. Caualer. deciſ. 270. num. 1. & n. 5.* nec eſſet exequendum, *Cæſar. de Graſſ. deciſ. 1. num. 5. de appellat. Rot. deciſ. 689. num. 2. p. 1. recentior.*

38 Eſt autem † notoriè nullum, & iniuſtum, quando non iuſtificatur ex actis, *Mantic. deciſ. 211. num. 6. Greg. dec. 1. n. 4.* & ibi *Beltram. num. 5. & ſeqq. & dec. 209. num. 4. Rot. dicta deciſ. 689. num. 2. par. 1. recent. Buratt. deciſ. 169. nu. 3. & deciſ. 325. num. 2.* Nam ex eiſdem actis, non ex nouiter deductis, vt ſit illius executioni locus, iuſtificari oportet, *Saluſt. Tiber. dicto lib. 1. cap. 27. num. 4. Rota*

Digitized by Google

*poſt.Zacch.de oblig.Camer.deciſ.*136 *num.*8.*Duran. deciſ.* 81.*num.* 1.vbi alias deciſiones allegat.

39 Verum hoc non procedit per viam replicationis ad tollendas exceptiones, quia tunc productio poteſt fieri quandocumque, etiam pro ſuſtinenda executione, *Rot. deciſ.*241.*nu.*33.*par.*7.*recent.*

40 Ad effectum tamen confirmationis poteſt ex nouiter deductis iuſtificari tàm Sententia, quàm Mandatum, *Sal.T ib.dicto capit.*27.*num* 4.*Caualer.deciſ.*654. *num.* 4.

41 *Buratt.deciſ.*584.*nu.* 6. Sed ſi Decretum, ſeu Sententia eſſet executioni demandata, non poſſet amplius ex nouiter deductis iuſtificari, quia hoc eſſet incipere ab executione,& peruertere ordinem, *Caualer.deciſ.*632.*nu.*5.

42 Quod ſi noua productio ante Mandati executionem fieret ad coadiuuandas probationes antiquas, Decretum antea factum non circumduceretur, quinimò niſi obligatio Cameralis eſſet vulnerata, vel aliàs omiſſa via executiua, remaneret etiam ex nouiter deductis iuſtificatum,& poſſet illius exequatur obtineri, etiam ſi tranſiſſet in iudicatum, prout Ego obtinui in ſupremo Cameræ Apoſtolicæ Tribunali, nam Sententia, & Mandatum poſſunt, etiam ad effectum obtinendi executionem, hoc caſu iuſtificari, *Caputaq. deciſ.*114. *num.*1.*& num.* 3. *par.*3.*Buratt.deciſ.*826.*num.*3. *Rot. deciſ.*241. *numer.*32. *par.*7.*recent.*

43 Idque ſumma ratione, quia talis productio non dicitur noua probatio, ſed antiquæ confirmatio, *Bald. in cap.*1.*in primo verſ.quia quoad confirmationem,de fid.inſtr. Dec.in Auth ſi quis in aliquo num.*3.*Cod.de eden. Seraph. deciſ.*845.*num.*5.*verſ.poſſet,Rot.in Barbaſtren.Beneficij* 13. *Iunij* 1614.*coram bon.mem. Archiepiſcopo Dunozetto.*

44 Et ob id ſi fuit ante relaxationem Mandati producta copia Inſtrumenti, vel productum Inſtrumentum habens relationem ad aliud, poteſt poſtea produci originale, vel Inſtrumentum relatum,& illius vigore obtineri exequatur Decreti antea facti, nam producto relato, probatio dicitur ſumi ex referente non ex relato, & non dicitur noua, ſed antiqua probatio, *Dec.conſ.*529.*numer. & ſeqq.*

46 *Seraph.d.deciſ.*845.*n.*5. *verſ. quia prout*, cum relatum ſit in referente cum omnibus ſuis qualitatibus, *l.aſſe toto, ff. de Hæred.inſt.Pariſ.conſ.*9.*num* 17.*lib.*3.*Crau.conſ.*45. *nu.* 4.*Ruin.conſ.*127.*num* 4.*in fin.& ſeq.lib.*2.*Rot.deciſ.*35. *nu.* 6 *in fin.par.*1.*recent.* & quidem verè,& propriè, *Rota dec.* 194.*nu.* 49.*par.*5.*recent.*

G Vbicumque Iudex facit Decretum, niſi ad p.d.ſemper

47 illa prima dies debet eſſe iuridica; ſed quando aliquid decreuit, niſi infra duos, vel niſi infra tres, quatuor, ſex, octo, vel quindecim, vel alium terminum, ſemper intelligi debet de diebus currentibus, non autem de vtilibus,& iuridicis, *Sal.T ib.d.lib.*1.*cap.*27.*nu.*6. *num.*8. *& num.*13. & ita quotidie obſeruatur in practica.

H Sufficit vt ſupra ſpecificare ſummam, calculare autem

48 non eſt neceſſe, niſi fuerit exaduerſo petitum, *Sal.T ib.d. lib.*1.*c.*27.*n.*15.*& c.*34.*nu.*15.*& c.*52.*nu.*1.*& ſeq.*

49 Pro fructibus tamen Cenſus, aut alterius rei vt Societatis Officij, Domus, Caſalis, vel alterius annuæ præſtationis, poteſt expediri Mandatum pro fructibus decurſis,& non ſolutis, nec eſt neceſſe ſpecificare ſummam, & Mandatum eſt validum, *Rota deciſ.*5.*de re.iud.in nou.Sal.*

50 *T ib.d lib.*1 *cap.*52.*num.*2.ſed parte opponente erit † nihilominus ante mandati expeditionem ſumma ſpecifi-

51 canda, & liquidanda, vt per *Sal.T ib. vbi ſupra*, quinimò etiam poſt Mandatum poſſe calculari, dixit *Rota apud Zacchiam, de oblig.Cam.deciſ.*44.*n.*11.

52 Facto autem calculo illi ſtandum eſt, donec contrarium probetur, *Rot.deciſ.*382.*nu.*10.*par.*5.*recent.*

53 Error verò calculi poteſt ſemper, & quandocumque allegari, *vnica,& ibi DD.C.de error.calc. Rot.deciſ.* 393.

54 *num.*3.*par.*4.*recent* & ſi de eo † docetur, debet iterum calculari,& reddi ratio, *Rot.deciſ.*184. *num.*3. *part.*2. *recent.*

55 vbi quod obijci † non poteſt, quando adeſt tranſactio,& res iudicata; poteſt tamen ob illum tranſactio reſcindi, ſi etiam ſuper eo non ſit tranſactum, *ex allegatis per Ferentill.ad Buratt.deciſ.*336.*nu.*14 *lit B.*

56 Quinimò ſi probetur calculi error, impeditur executio obligationis Cameralis, nec renunciatio nocet, niſi ſit facta poſt litem motam ſuper ipſo errore, & deinde facta ſit tranſactio cum renunciatione, *Burat. deciſ.*336, *n.*8 debet tamen probari incontinenti, *Sal.T ib.d.lib.* 1. *c.*35.*num.*4.*in fin.*

I Mandatum non poteſt expediri † niſi elapſo termino in

57 Decreto, & Intimatione contento, aliàs ſi expediatur, vel relaxetur, termino, vel dilatione pendente quouis modo, eſt nullum, nàm, dilatione pendente, Officium Iudicis conquieſcit, *leg.ſiue Pars C.de dilat.Sal.T ib.d.lib.*1. *cap.*31.*num.*6.*Vant.de null.defect.iuriſd.ord.nu.*15. *& ſeq. Veſtr.in Prax.lib.*7.*cap.*1.*num.*15.*Grauat.ad Veſtr.lib.*5.*c.* 9 *num.*2.*& ſeq Caualer.deciſ* 42.*num.*5. *& deciſ.*69. *nu.* 4.

58 *Buratt.deciſ.*812. *nu.* 3 eſt tamen cautela vbicumque dilatio fuit à Iudice conceſſa, vt ſi reuocari poſſit, reuocetur ante Sententiæ prolationem, vel Mandati relaxationem ad euitandam nullitatem, *Vant.de nul.defect.iur.ord. d.nu.*157.*Veſtr.dict.lib.*7.*cap.*1.*num.*16. *& ſeq.Grauat.ad Veſtr.d.lib.*4.*c.*9.*n.*3.

L Vigore Mandati de auferendo non eſt procedendum

59 ad immiſſionem in poſſeſſionem, *Sal.T iber.in Prax.lib.*

60 1.*c.*44.*num.*6.*Rot.dec.*185.*num.*2.*par.*6.*recent.* cum † executio fieri debeat ad effectum licitationis,& ſubhaſtationis, *Seraph.deciſ.*937.*num.*2. & aliàs Creditor non efficitur dominus, nec poſſeſſor, ſed nudus detentor, qui nec etiam facit fructus ſuos, *Sal.T ib.d.lib.*1.*c.*44.*n.*6.

61 Nec poteſt fieri executio ſuper bonis Debitoris penès Tertium poſſeſſorem exiſtentibus, *Buratt.deciſ.*133. *nu.*1. etiam ſi alienatio in Tertium poſſeſſorem ſit facta lite pendente, ſi fuit actum actione perſonali, *Buratt. deciſ.* 204 *num.*1.

62 Sed in hac materia diſtinguendum eſt, prout magiſtraliter diſtinxit, *Rota in Romana vſusfructus* 15. *Iuly* 1632. *coram bon mem Pirouano,& in Romana Vinea* 15. *Decembris* 1632. *coram Reuerendiſſimo Vergellen. quæ eſt int.impreſſ.eiuſdem deciſ.*364. Nam aut alienatio fuit facta ante motam litem, aut poſt. Si ante, ſiuè ſit actum actione perſonali, ſiue reali, non poteſt contra Tertium poſſeſſorem procedi via executiua; ſed ſi alienatio fuit facta in fraudem, eſt prius agendum reſciſſoria Iuris ordine ſeruato, *Bald.in leg.ob Maritorum nu.*7. *verſ.aut in fraudem Creditoris,C.ne Vxor pro Marit.* cum alijs cumulatis per *Rotam in d.Roman.vſusfructus* 5. *Iulij* 1632.*coram bon.mem. Pirouan.verſ.Primus eſt.*

64 Si verò † alienatio fuit facta in Tertium poſſeſſorem poſt litem motam, tunc aut fuit actum actione reali, aut perſonali, aut in rem ſcripta. Si fuit actum actione reali, prout quando quæſtio eſt ſuper dominio, tunc ſiue Ius exequendi ſit in eſſe deductum, per Sententiam latam, ſiue in actu deducendi per litem motam ob vitium litigioſi, quod per litis conteſtationem contrahitur, *l. vlt.C. de litig.* Si Tertius poſſeſſor habet cauſam ab eo contra quem Ius exequendi oritur, illud tranſit in Tertium poſſeſſorem, Bart.in *leg.Creditores,num.*23. *verſ. ſecundo caſu,C.de pignor.* cum alijs allegatis per *Rot. in dicta Romana Vſusfructus, verſ. ſecundus caſus, coram bon. memor.*

64 *Pirouano Decano.* Aut fuit actum † actione perſonali, prout ſi actum fuit ad pecuniã, vel actum fuit Hypothecaria, quæ & ipſa in effectum tendit ad pecuniam, & in quibus vitium litigioſi non contrahitur. Et tunc ſi agitur de executione Sententiæ latæ, aut non conſtat, quod alienatio poſt Sententiam fuerit facta in fraudem paratæ, vel cæptæ executionis, vel miſſionis, & non poteſt fieri executio contra Tertium; ſed agendum eſt prius via ordinaria, *Bartol.in l.Creditores,num.*23. *verſ.circa hoc igitur do talem doctrinam,C.de pignor. latè Rota in dicta Romana Vſusfructus verſic. tertius eſt caſus coram Pirouano.* Aut

65 conſtat, † quod alienatio fuit facta in fraudem paratæ executionis,& ſic iudicialis authoritatis, & tunc non eſt neceſſe agere reſciſſoria, ſed poteſt fieri executio recta via contra Tertium poſſeſſorem, ſiuè actum fuerit actione perſonali, ſiuè reali, *Bart.in dict.l.Creditores,num.* 23. *verſ. aut habet cauſam ab eo, latè Rot. in dicta Romana Vſusfructus verſ.*3.*eſt caſus, coram bon. mem. R.P.D.Pirouano, Burat. deciſ.*166.*nu.*1.*& ſeqq.*

66 Cæterum quando fuit Actum actione perſonali plenius diſtinxit, *Rot.in Romana Vinea coram Reuerendiſſ. D Vrgellen. deciſ.*364. Nam aut fuit relaxatum Mandatum executiuum vigore obligationis Cameralis, aut Senten-

Sententiæ,& rei iudicatæ,quæ,& ipſa habet executionem
paratam,& non fuit vlterius proceſſum, nec facta execu-
tio, & tunc niſi probetur Tertium poſſeſſorem, qui emit
poſt relaxatum Mandatum, habuiſſe notitiam litis, &
quod Debitor tunc erat inops, vel quod tunc Debitor
non habebat alia bona, licet notitia litis non probetur,
non poteſt procedi ad vlteriora contra Tertium in exe-
cutione, ſed agendum eſt reſciſſoria, vel alia via ordina-
ria,latè *Duran.d.dec.364.n.22.cum pluribus ſeqq.Ferentil.
ad Buratt.dec 917.n.9. & ſeq.*

67 Aut poſt relaxatum Mandatum fuit deuentum ad vl
teriorem executionem, & tunc aut fuit proceſſum per
viam pignoris iudicialis,aut per viam pignoris prętorij,
Si per viam pignoris iudicialis, vt quia facta fuerit exe-
cutio ad inſtantiam Creditoris per Officiales Curiæ in
aliqua re ſtabili Debitoris non debita, ad effectum lici-
tationis,& ſubhaſtationis iuxta Praxim,quam ponit *Sal.
Tib.lib.1.c.41.* quod propriè dicitur Pignus iudiciale, &
non Prætorium, & de quo loquitur *tit. C. ſi in cauſ. iud.
pig.c.fuer.*& tunc aut huiuſmodi pignus de tempore alie-
nationis in Tertium poſſeſſorem non erat adhuc poſi-
tum ſub haſta,& non poteſt contra Tertium ad vlteriora
via executiua procedi,niſi vel probetur ſcientia litis de
tempore alienationis, ſeu paratæ executionis, vel quod
pendente lite Debitor non habuit alia bona, ſuper qui-
bus poſſit fieri executio latè, *Duran. d. dec.364.nu.29.&
68 ſeq.Ferentill.ad Burat.d.dec 917.n.11.& ſeq.* aut † huiuſ-
modi Pignus de tempore alienationis in Tertium erat
poſitum ſub haſta, & tunc contra Tertium poteſt ad vl-
teriora in executione procedi, abſque eo quod agatur
reuocatoria,aut alias viâ ordinaria, *Ferentill.ad Buratt.
d. dec.917.n.7.* vbi plures cumulat, & dicit omnes in hoc
conuenire.

69 Si vero fuit proceſſum per viam Pignoris prætorij,
quod non dicitur capi, vt iudiciale, ſed Creditori dari,
de quo Pignore loquitur *Statutum Vrbis lib.1.cap.194.* &
ibi *Fenzon.* tradit, *& de quo in tit. ff.de bon.aut. iudic. poſ-
ſid. & C. de Pignor. prat.* cum Pignus prætorium non ſo-
lum dicatur, quando Creditor facit ſe immitti ante Sen-
tentiam in Debitoris non comparentis contumaciam,vt
per *Fenzon. ad Stat.Vrb. d.c.194. n.2.* Sed etiam quando
datur ei immiſſio vigore Mandati executiui,ſeu rei iudi-
catæ,vt per *Duran.d.dec.364.n.35.Rot.deciſ.185.n.3.p.6.
70 recent.*Et tunc aut quis fuit tantum immiſſus † in poſſeſ-
ſionem ex primo Decreto, quod in actione perſonali ſo-
lum transfert commodum corporalis detentationis, &
poſſeſſionis cauſa cuſtodiæ,vt per *Maran.de ord.iud.p.7.
principali in ſecundo membr.tit.de contum.num.12. Papien.
in form.reſp.rei conuent.in verb. in termino,nu.14. Duran.
d. dec.364.n.46.* adeo quod ſic immiſſus non efficitur ve-
rus poſſeſſor, nec facit fructus ſuos,vt per *Duran.d.deciſ.
71 364.n.49.* Et tunc † ſi capto huiuſmodi Pignore præto-
rio bona pignorata alienantur in Tertium poſſeſſorem,
An poſſit contra Tertium in hoc caſu procedi via execu-
tiua ad vlteriora, ſunt contrariæ opiniones DD. & ſe-
cundum veriorem Sententiam, quam tenet Rota, non
poteſt agi,nec procedi ad vlteriora in hoc caſu in execu-
tione contra Tertium,ſed agendum eſt prius reſciſſoria,
vel alias via ordinaria, niſi vt ſupra probetur notitia li-
tis, ſeu immiſſionis, vel quod Debitor lite pendente non
habuit alia bona, *Durand. d.dec.364.num.33.& num.40.
& ſeqq.& dec.447.n.1.& ſeq.Ferentill.ad Buratt.dec.917.
num.13. verſ.contrariam.*

72 Aut quis fuit immiſſus non ſolum ex primo ſed etiam
ex ſecundo Decreto,quod transfert veram poſſeſſionem,
& dominium, *Marant.de ord.Iudic. dicto ſecundo membr.
tit.de contum.n.12.verſ.ſecundum,Papien.in forma reſp.rei
in verb.in termino n.14 verſ.ſecundum,*adeo quod ſic im-
miſſus facit fructus ſuos, *Durand.d.deciſ.364.num.37.* Et
73 tunc † ſi alienatio fiat in Tertium, niſi poſſeſſor in conti-
nenti doceat de Iure ſuo aliunde quam ex facto debito-
ris,qui alienauit, licet res huiuſmodi alienata non fuerit
adhuc poſita ſub haſta,nihilominus poteſt ad vlteriora
procedi contra illum in hoc ſtatu cauſæ ementem, nec
opus eſt alia reſciſſoria, *Duran.d.dec.364.n.15.Ferent. ad
Burat.d.dec.917.n.8.* multo minus agendum erit reſciſſo-
ria,ſi res erat etiam poſita ſub Haſta, *Dur.d.dec.364.n.14.*

74 Aut denique fuit Actum actione perſonali in rem ſcri-
pta,prout eſt illa,quæ competit pro fructibus Cenſuum,
ſuper Vinea,ſeù alia re ſtabili impoſitorum,non ſolutis,
& tunc idem Iuris eſt,quod in actione reali, vt poſſit ad
vlteriora contra Tertium executiuè procedi abſque re-
ſciſſoria, *Mant.deciſ.7.num.2.& ſeq.Ferentill.ad Buratt.
deciſ.917.nu.9.verſ.non obſtat.*

S V M M A R I V M.

De Exceptione declinatoria. Cap. V I I.

1 *Exceptio declinatoria debet opponi ante conſenſum in Iu-
riſdictionem.*

2 *Proteſtatio ſuper incompetentia, & eius Formula.*

3 *Proteſtatio, & oppoſitio incompetentia, & eius Formula in
caſu, in quo eſt opus opponere etiam alias exceptiones ſub
conditione.*

4 *Iudex in dubio ſe iudicat competentem.*

5 *Citatio ad dicendum contra Facultates, & videndum
reaſſumi cauſam, & eius Formula, ac Proceſſus co-
ram A.C.*

6 *Proteſtatio, & oppoſitio pendentia litis extra Tribunal
coram A.C.& eius Formula.*

7 *Citatio ad dicendum contra Facultates, & videndum
reaſſumi cauſam ab A.C. coram primo Collaterali, &
eius Formula,ac Proceſſus.*

8 *Citatio ad dicendum contra Facultates, & videndum
reaſſumi cauſam coram Vicario, & eius Formula, &
Proceſſus.*

9 *Citatio ad dicendum contra Facultates, & videndum
reaſſumi cauſam coram Gubernatore, eiuſquè Formula,
& Proceſſus.*

10 *Qui primo obtinet inhiberi, ſpreta ex aduerſo inhibitione,
poteſt citare ad videndum declarari incidiſſe in pœnis.*

11 *Citatio ad videndum declarari incidiſſe in pœnis, eiuſque
Formula,& Proceſſus.*

12 *Si Pars primò obtinet inhiberi, cautius eſt, citare ad vi-
dendum reponi coram eo, qui inhibuit.*

13 *Citatio ad videndum reponi, & remitti cauſam, eiuſque
Formula,& Proceſſus.*

14 *Si non eſt ſpes repoſitionis, cautius eſt citare coram Emi-
nentiſſimo Signatura Præfecto, ad videndum remitti
cauſam.*

15 *Citatio coram Præfecto Signatura ad videndum remitti
cauſam, & inhiberi, eiuſquè Formula,& Proceſſus.*

16 *A Decreto Eminentiſſimi Præfecti Signatura non poteſt
appellari.*

17 *Citatio coram Eminentiſſimo Signatura Præfecto ad vi-
dendum reponi, eiuſque Formula, & Proceſſus.*

18 *Ob ſpretum inhibitionis Eminentiſſimi Præfecti citatur co-
ram eo, ad videndum declarari incidiſſe in pœnis.*

19 *Citatio ad videndum declarari incidiſſe in pœnis coram
Eminentiſſimo Præfecto Signatura, & eius Formula, &
Proceſſus.*

20 *Iudex Parti ſuſpectus in Tribunali A.C. allegatur ſuſpe-
ctus coram A.C.met.*

21 *Proteſtatio ſuper ſuſpicione Iudicis coram A.C.met. & il-
lius Formula.*

22 *Citatio ad concordandum de alio Iudice in locum ſuſpecti
allegati coram A.C.met.& illius Formula, ac Proceſſus.*

23 *Citatio ad dandum liſtam Confidentium coram A.C.met.
& eius formula, & Proceſſus.*

24 *Alia Citatio ad dandum liſtam Confidentium, eiuſque
Formula, & Proceſſus.*

25 *A.C. eſt Iudex inter eius Locumtenentes de Iuriſdictione
contendentes.*

26 *Citatio coram A.C.met.ad videndum remitti cauſam ad
alterum ex Locumtenentibus, & eius Formula, & Pro-
ceſſus.*

27 *A.C. vel eius Locumtenens iudicat inter Notarios, & re-
mittit cauſam ad eum, per cuius Acta fuit prius in Tri-
bunali introducta.*

28 *Citatio ad videndum remitti cauſam ad Notarium, per
cuius Acta fuit præuentũ, eiuſque Formula,& Proceſſus.*

29 *A.C. ſi nolit iudicare inter eius Notarios, remittit cauſam
ad eorum Menſarium.*

30 Cita-

Digitized by Google

30 *Citatio coram Menſario ad videndum remitti cauſam, eiuſque Formula, & Proceſſus.*
31 *Notarius A.C. poteſt allegari ſuſpectus coram Decano, qui alium extrahit in eius locum.*
32 *Exceptio quid ſit, & quotuplex.*
33 *Exceptio declinatoria tripliciter conſideratur, & Iudex incompetens tripliciter dici poteſt.*
34 *Iudex effectus cæcus retinet Officium iam ante acquiſitum.*
35 *Iudex incompetens ratione naturæ cauſæ quomodo dici poſſit.*
36 *Iudex in cauſa propria nemo eſſe poteſt.*
37 *Papa poteſt eſſe Iudex in cauſa propria.*
38 *Epiſcopus poteſt eſſe Iudex in cauſa ſuæ Eccleſiæ.*
39 *Epiſcopus non poteſt eſſe Iudex in cauſa, quæ ſpectat ad eum iure proprio, ſecus ſi iure Eccleſiæ, vel dignitatis.*
40 *Actor ſequitur forum Rei.*
41 *Exceptio declinatoria debet opponi ante conſenſum in iuriſdictionem.*
42 *Exceptio reddens Iudicium retro nullum, poteſt opponi quandocumque.*
43 *Exceptiones dilatorias, & peremptorias opponens videtur conſentire in Iuriſdictionem.*
44 *Satiſdatio de Iudicio Siſti, & petitio copiæ libelli non inducunt conſenſum in iuriſdictionem.*
45 *Subſtitutio Procuratoris non inducit conſenſum in iuriſdictionem.*
46 *Exceptio declinatoria, & deinde aliæ ſunt proponendæ.*
47 *Exceptionibus omnibus ſimul oppoſitis, cenſetur primo oppoſita declinatoria.*
48 *Exceptiones declinatorias in primis, & deinde alias ſub conditione opponere, cautius eſt.*
49 *Iudex procedens ad vlteriora cenſetur reieciſſe exceptiones declinatorias.*
50 *Pars non appellans ab vlteriori Proceſſu cenſetur Iudicem tacitè approbaſſe.*
51 *Sequentes Rom. Curiam, & Forenſes in Vrbe degentes ſunt ſub iuriſdictione A.C.*
52 *Declinatoriam opponens debet proteſtari, ſe non conſentire in iuriſdictionem, niſi ſi, & quatenus.*
53 *Proteſtatio citra conſenſum, &c. niſi ſi, & quatenus debet repeti in vnoquoque actu, aliàs cenſetur receſſum ab ea.*
54 *Exceptio incompetentiæ non retardat executionem obligationis Cameralis, ideò cautius eſt citare ad videndum reaſſumi.*
55 *Iudicium, vbi eſt cæptum, ibi finem accipere debet.*
56 *Proceſſus coram ſecundo Iudice valet, niſi fuerit oppoſita declinatoria, & appellatum ab vlteriori Proceſſu, quatenus, &c.*
57 *Ciuis quis ſit, & quomodo Ciuis quis efficiatur.*
58 *Ciues ex priuilegio ſunt veri Ciues, & gaudent priuilegio Statuti, ſi in Vrbe degunt, & ſuſtinent onera.*
59 *Ciues Romani non poſſunt conueniri niſi in Curia Capitolina.*
60 *Si Romanus ſit obligatus in forma Cameræ, eſt locus præuentioni inter A.C. & Curiam Capitolinam.*
61 *Incola quis ſit.*
62 *Incolatus quomodo contrahatur.*
63 *Incolatus non acquiritur ſine animo, etiam ſi quis habitaret in loco per mille annos.*
64 *Proteſtatio, quod quis non intendit acquirere incolatum, debet eſſe clara, alias non releuat.*
65 *Roma eſt Patria communis.*
66 *Romæ facilius contrahitur domicilium, quàm alibi.*
67 *Curiales, & ſequentes Romanam Curiam non acquirunt in Vrbe domicilium, & quare.*
68 *Curialis ex quibus dicatur acquirere domicilium in Vrbe.*
69 *Curialis, licet coniecturis dicatur acquiſiuiſſe in Vrbe Incolatum, non tamen eſt ſubiectus foro Capitolino.*
70 *Aduena, qui ſe Incolam expreſſè fatetur, vel cauſam in Curia Capitolina fecit reaſſumi, pro Incola habendus eſt.*
71 *Inter Ciues, & Incolas quoad priuilegium fori non eſt differentia.*
72 *Incola Vrbis poteſt conueniri tantum in Curia Capitolina, niſi ſit Incola, Curialis, vel Campſor, non Ciuis.*
73 *Si Incola eſt obligatus in forma Cameræ, eſt locus præuentioni inter A.C. & Curiam Capitolinam.*
74 *Inter duos Iudices priuatiuè quoad alios de iuriſdictione contendentes, videtur eſſe locus præuentioni.*
75 *Eminentiſſimus Cardinalis Vicarius S.D.N. Papæ eſt Iudex ordinarius in Romana Curia.*
76 *Si Clerici Romani, & Loca Pia in forma Cameræ obligata reperiantur, eſt locus præuentioni inter A. C. & Vicarium Papæ.*
77 *A. C. eſt Iudex Hebræorum in forma Cameræ obligatorum priuatiuè quoad alios, præter quàm in litibus dependentibus ab alijs Tribunalibus.*
78 *Cardinalis Vicarius inter, & contra Hebræos eſt Iudex priuatiuè quoad alios, niſi agatur vigore obligationis Cameralis.*
79 *Cardinalis Vicarius eſt Iudex inter Hebræos actiuè, & paſſiuè, ſed inter alios, & Hebræos paſſiuè tantum.*
80 *Eminentiſſimus Cardinalis Camerarius eſt Iudex Hebræorum Bancheriorum.*
81 *Clericus in minoribus non gaudet priuilegio fori, niſi incedat in habitu, & tonſura, & vlterius habeat Beneficium, vel inſeruiat Eccleſiæ.*
82 *Clericus in minoribus incedens in habitu, & tonſura, licet non gaudeat priuilegio fori, niſi inſeruiat Eccleſiæ, gaudet tamen omnibus alijs priuilegijs Clericalibus.*
83 *Declarationes Sacræ Congregationis Concilij habent vim legis, & faciunt ius quoad omnes, prout ipſi Sacri Canones.*
84 *Declarationes Sacræ Congregationis Concilij ligant in vtroque foro, etiam ſi non ſint publicatæ.*
85 *Declarationes aliarum Congregationum æquiparantur declarationibus Congregationis Concilij.*
86 *Rota ſolet ſemper deferre declarationibus Sacræ Congregationis, & illis acquieſcere.*
87 *Paria ſunt forum ſortiri, & Statutis ligari.*
88 *Clericus, qui ſortitur forum Laicale, ligatur Statuto Laicali in ordinatorijs, ſecùs in deciſorijs.*
89 *Illuſtriſſimus Gubernator Vrbis eſt Iudex ordinarius Romanæ Curiæ, & quidem in cauſis mercedum priuatiuè quoad alios.*
90 *Signatura quomodo reſcribat in cauſis mercedum, quando appellatur à ſententia Gubernatoris.*
91 *Cauſæ mercedis, in quibus quis non auditur, niſi facto depoſito, in Tribunali Gubernatoris, ſunt tantum, quando agitur de mercede menſtrua, vel diurna.*
92 *Iudices ordinarij in Romana Curia ſunt multi, & inter eos ſæpè eſt de iuriſdictione contentio.*
93 *Cardinalis Camerarius eſt Iudex ordinarius Romanæ Curiæ, & habet iuriſdictionem in concernentibus intereſſe Cameræ.*
94 *Camera fit coram Camerario bis in hebdomada in diebus Rotalibus.*
95 *Cameræ præſunt duodecim Clerici, qui habent iuriſdictionem tantùm in concernentibus intereſſe Cameræ.*
96 *Clerici Cameræ habent iuriſdictionem omnes collegialiter, non vt ſinguli, & faciunt vnum Tribunal ad inſtar Auditorum Rotæ.*
97 *Camera per ſe reſcribit in cauſis Cameralibus, & Appellationum à ſententijs Cameralium.*
98 *Clericus menſarius ſcribit propoſitiones, & Decanus cauſas diſtribuit in plena Camera, & n. 99.*
99 *Clerici, Præfecti, & Præſidentes quot, qui ſint in Camera, & in quibus conſiſtat eorum iuriſdictio.*
100 *Illuſtriſſimus Theſaurarius Sanctiſſ. D.N. Papæ Iudex ordinarius Romanæ Curiæ, & Spoliorum in Italia, in quibus habeat iuriſdictionem.*
101 *Soldanus Turris Nonæ, & Mareſciallus Vrbis, ſeu Curia Sabellorum ſunt Iudices pedanei, & quam iuriſdictionem habeant.*
102 *Iudex Burgi eſt Iudex Habitantium in Burgo, & quas cauſas ab eo reaſſumat A.C.*
103 *Iudex Fabricæ S. Petri eſt Iudex ordinarius, & cognoſcit cauſas Fabricæ ſummariè.*
104 *Iudices Locorum Piorum ſub iuriſdictione Vicarij Papæ non exiſtentes, ſunt Iudices priuatiuè quoad alios, & priuilegia inter eos conquaſſantur.*
105 *Iudices Baſilicarum in eorum franchitijs, ac Perſonarum illis inſeruientium, erant olim Iudices priuatiuè quoad alios actiuè, & paſſiuè.*
106 *Iudices Baſilicarum hodie ſunt Iudices priuatiuè, actiuè, & paſſiuè,*

Digitized by Google

& paſſiuè, quando agitur de intereſſe Baſilicarum, aliàs ſecus ex Conſtitutione S.D.N.

107 *Inter Baſilicas eſt locus præuentioni ex eadem Conſtitutione Sanctiſſimi, & pro remiſſione cauſarum aditur Præfectus Signaturæ Sanctiſſimi.*

108 *Cauſæ in Rota committuntur omnes per reſcriptum Signaturæ Iuſtitiæ, nec poſſunt ab A.C. reaſſumi, ſed pro auocatione debet adiri Signatura.*

109 *Actor, qui commiſit cauſam in Rota, ſi agitur vigore obligationis Cameralis, poteſt variare, & agere coram A.C. ſi Reus fuit contumax.*

110 *Auditores Rotæ ſunt duodecim, & dicuntur Capellani Papæ, & quare num.* 111.

111 *Summus Pontifex olim ſenſum à Senatu Cauſas ex Vniuerſo Orbe confluentes in ſua Cappella ad relationem doctiſſimorum Virorum per ſe ipſum decidebat.*

112 *Auditores Rotæ cur Auditores Cauſarum Sacri Palatij appellati.*

113 *A.C. reaſſumit cauſas ab omnibus Iudicibus ordinarijs Romanæ Curiæ iuxta eius facultates, non tamen à Iudicibus Baſilicarum, dum agitur de earum intereſſe.*

114 *Cauſæ infra ſummam ſcutorum vndecim non poſſunt reaſſumi.*

115 *Cauſæ non poſſunt reaſſumi, ſi fuit conſenſum in iuriſdictionem.*

116 *Eminentiſſimus Cardinalis Præfectus Signaturæ Iudicat manu regia inter Tribunalia Vrbis, quando eſt de iuriſdictione contentio.*

117 *Exceptio Iudicis ſuſpecti eſt opponenda ante conſenſum in iuriſdictionem, & poteſt opponi ſub conditione.*

118 *Mandatum ſpeciale requiritur ad allegandos Iudices, & Notarios ſuſpectos, licet quãdoq; tacita ratificatio ſufficiat.*

119 *Mandatum ſatis ſpeciale dicitur ad allegandum aliquem ſuſpectum, ſi in eo ſit clauſula generalis, ad Iudices, & Notarios ſuſpectos allegandum.*

120 *Comparens coram Iudice allegato ſuſpecto ſine proteſtatione, vel cum proteſtatione contraria facto cenſetur à recuſatione recedere.*

121 *Quilibet Iudex poteſt ſuſpectus allegari, etiam Ordinarius, præſertim de Iure Canonico.*

122 *De iure Ciuili Iudex ordinarius non poteſt in totum recuſari, ſed datur ei Adiunctus.*

123 *Signatura ſubrogat aliquando Iudices in locum ſuſpectorum, tàm in Curia, quàm extra.*

124 *Iudice ſuſpecto allegato, ſi ex aduerſo proceditur ad vlteriora, proceſſus eſt nullus, etiam ſi non appellatur de iure Ciuili, ſecus de iure Canonico.*

125 *Cauſa ſuſpicionis non eſt coram Iudice ſuſpecto exprimenda de iure Ciuili, ſed benè coram Arbitris, ſecus de iure Canonico.*

126 *Cauſa ſuſpicionis de iure Ciuili probatur iuramento, ſecus de iure Canonico.*

128 *Cauſa ſuſpicionis Arbitri, Conſultoris, Notarij, Procuratoris, & Delegati probatur iuramento, etiam de iure Canonico.*

128 *Cauſa ſuſpicionis iuſtæ, quæ ſint remiſſiuè.*

129 *Iudex ſemel approbatus non poteſt ſine noua cauſa allegari ſuſpectus.*

130 *Notarius, Peritus, & ſimiles, ſemel approbati, non poſſunt ſine noua cauſa allegari ſuſpecti.*

131 *Iudex Tribunalis A.C. quomodo allegetur ſuſpectus, & alius eius loco deputetur.*

132 *Clericus Cameræ, an, & quomodo poſſit allegari ſuſpectus, & alius eius loco deputetur.*

133 *Camera non allegatur ſuſpecta, ſed Clericus, dum eius cauſa, vel eius Coniuncti vſque in quartum gradum diſcutitur, debet è Camera recedere.*

134 *Rota non allegatur ſuſpecta, ſed Auditor, dum agitur de eius, vel ipſius Coniuncti intereſſe, amouetur à Rota, idem in Signatura.*

135 *Iudex in Romana Curia, altera parte abſente, datur ad petitionem alterius, ſecus vtraque parte petente.*

136 *A.C. deputat Iudices ex officio, non ad petitionem Partis, idem obſeruat Regens Cancellariæ in Commiſſionibus in Curia.*

137 *Diſpoſitio* cap. oblatæ de app. *non habet locum in Curia, & quare.*

138 *In Curia A.C. citatur ad concordandum de alio Iudice, aliàs videndum deputari ex officio ex praxi.*

139 *Notarius poteſt allegari ſuſpectus medio iuramento, ſi adeſt mandatum ſpeciale.*

De Exceptione declinatoria. Pars I. Cap. VII.

1 SI quis conuentus fuerit coram Iudice incompetente, poterit opponere exceptionem fori declinatoriam, *A*, tamen opponenda venit ante conſenſum in iuriſdictionem; nam poſt conſenſum opponi amplius non poteſt, *B*, vnde ſi quis Forenſis, *C*, in forma Cameræ obligatus, conueniatur in Curia Capitolina, vel alia incompetente, poterit proteſtari in actis Iudicis incompetentis, & opponere dictam exceptionem, vt infra, videlicet.

2 Pro NN. Contra NN.

In officio NN citra conſenſum in iuriſdictionem, niſi ſi, & quatenus *D* de iure teneatur, & non aliàs, aliter, nec alio modo &c. ita quod potiùs pereat actus, quàm proteſtatio, quæ intelligatur repetita in principio, medio, & fine præſentis actus, & comparitionis, & cuiuſuis alterius *E* quem, ſeù quam in futurum fieri contigerit &c. Dixit ſe eſſe Forenſem, prout docuit per fidem tenoris &c. & fuiſſe actum vigore obligationis Cameralis (vel cauſam pendere per acta NN coram NN. & fuiſſe conſenſum in iuriſdictionem) ideò petijt cauſam remitti ad dictam Curiam, & ad ſuum Iudicem, & nihil innouari in præſenti Curia, aliàs proteſtatus fuit de nullitate, & alijs licitè proteſtandis omni &c.

Cæterum, ſi aliqua ratione ſit neceſſe opponere etiam alias exceptiones dilatorias, vel peremptorias poterit fieri proteſtatio hoc modo, videlicet.

3 Pro NN contra NN.

In officio NN. citra &c. niſi ſi, & quatenus &c. ita, quod &c. & dixit cauſam eſſe remittendam ad Curiam NN. per acta NN. attento (*hic inſeratur ratio, ob quam remiſſio prætenditur*) & ideò proteſtatus fuit nihil fieri, niſi coram dicto NN. per dicta acta NN. & niſi priùs pronunciato ſuper dicta incompetentia, aliàs &c. & his ſaluis, & non aliàs &c. ita quod &c. & quatenus D. NN. coram quo dictus Comparens conuenitur, ſit Iudex competens, quod non creditur, tunc & eo caſu, & ſub tali conditione, *F* & non aliàs, aliter, nec alio modo &c. contra prætenſa iura, ſeù prætenſum creditum, & petita exaduerſo opponit omnes exceptiones generales, & quæ ſub generalium appellatione quouis modo comprehenduntur, ſaluo iure &c. omni &c.

Et ſicut poſſunt, vt ſupra, iuxta dictam cautelam, ſub conditione opponi exceptiones generales, ita quoque poterunt opponi ſpeciales, ſi opus fuerit.

4 Sed quoniam Iudex in dubio ſemper iudicabit ſe competentem, ideò melius erit citare Aduerſarium coram Iudice, qui prætenditur competens hoc modo, videlicet.

A.C.N.

5 Citetur NN. exaduerſo principalis ad dicendum contra facultates (*& ſi adeſt etiam litis pendentia, adde, ad dicendum contra litis pendentiam, & facultates*) Illuſtriſſimo D. A. C. conceſſas, necnon videndum reaſſumi cauſam à Curia Capitolina (*ſeù alia, ſecundùm facti contingentiam*) attento, quod Inſtans eſt forenſis, & agitur vigore obligationis Cameralis (*& ſi adeſt alia ratio opportuna, ob quam remiſſio prætenditur prout præuentio, conſenſus in iuriſdictionem, & huiuſmodi, illa inferatur*) & ſibi inhiberi ad ſtatim, nè audeat Inſtantem amplius curare, nec quicquam attentare, vel innouare in dicta Curia NN ſub pænis ſcutor. 500. & pro illis mandati executiui, & alijs arbitrio Domini, & excommunicationis in ſubſidium, & &c. ad ſtatim, ſeù ad p.d. & interim quandocunque. Inſtante NN principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione omni &c.

A.C.N.

Intimetur NN. exaduerſo principali qualiter Dominus

nus reaſſumpſit cauſam, & inhibuit, & aliàs prout in actis Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

6 Exaduerſo ſi Romanus prætendat cauſam remanere debere in Curia Capitolina, poterit proteſtari hoc modo, videlicet.

Pro NN. contra NN.

In officio NN. citra conſenſum &c. niſi ſi, & quate-
G nus &c. dixit cauſam pendere G in Curia Capitolina, &
H eſſe inter Ciues, H & Incolas, I ideo non poſſe reaſſu-
I mi, & quatenus opus ſit, eſſe potius remittendam ad d. Curiam Capitolinam, & ſuum Iudicẽ, ideò &c. aliàs &c.

Clericus verò, vel alius priuilegiatus, & quilibet alius poterit proteſtari, allegando rationes, ob quas cauſa non poteſt reaſſumi, ſed potiùs debet remitti ad ſuum Iudicem, ſecundum factorum contingentias, mutatis mutandis, ſed quia Iudex, vt dictum eſt, in dubio ſolet pronunciare ſe competentem, ideo ſi reaſſumit, vel non vult remittere, vel non ſit ſpes remiſſionis, Romanus poterit citare coram ſuo Iudice hoc modo, videlicet.

Primo Collaterali.

7 Citetur NN. exaduerſo principalis ad dicendum contra litis pendentiam, & facultates (*ſi litis pendentia adſit*) ſin minus, contra facultates inclyto Populo Romano conceſſas, necnon videndum reaſſumi cauſam à Curia A. C. attento quod agitur inter Ciues, & Incolas, & fuit præuentum in Curia Capitolina, & ſibi inhiberi ad ſtatim, ſub pœnis arbitrio Domini, nè audeat aliquod mandatum ſuſcipere, aut exequi facere, aut quicquam innouare contra Inſtantem in d. Curia A. C. & decretum opportunum fieri ad ſtatim, ſeù ad p. d. & interim &c. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Clericus verò, ſi prætendit cauſam remanere debere
L coram Eminentiſſimo Vicario L ſuo Iudice, poterit citare hoc modo, videlicet.

Eminentiſſimo Vicario.

8 Citetur NN. exaduerſo principalis ad dicendum contra facultates Eminentiſſimo D. Vicario conceſſas (*& litis pendentiam, ſi adeſt*) necnon videndum reaſſumi cauſam à Curia A. C. attento, quod Inſtans eſt Clericus Romanus, & fuit præuentum, & conſenſum in iuriſdictionem Eminentiſſimi Vicarij, & ſibi inhiberi ad ſtatim nè audeat mandatum ſuſcipere, aut exequi facere, aut quicquam innouare in Curia A. C. contra Inſtantem, ſub pœnis arbitrio Domini ad ſtatim, ſeu ad p. d. & interim &c. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Si verò actum fuit occaſione mercedis, poterit quis ci-
M tare coram Illuſtriſſimo Gubernatore M hoc modo, videlicet.

Gubernatore.

9 Citetur NN. exaduerſo principalis ad dicendum contra facultates Illuſtriſſimi D. Gubernatori Vrbis conceſſas, & videndum reaſſumi cauſam à Curia A. C. attenta præuentione, & cauſa mercedis, & ſibi inhiberi ad ſtatim, nè audeat quicquam innouare in d. Curia Aud. C. ſub pœnis arbitrio Domini ad ſtatim, ſeu ad p. d. & interim Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Et ſic de ſingulis, Nam quilibet ſecundum facti con-
N tingentiam poterit citare coram ſuo Iudice N ad videndum reaſſumi, vt ſupra, mutatis mutandis, & Pars aduerſa proteſtari, ſi vult, citra conſenſum &c. & ſi obtineatur decretum, poterit fieri ſolita intimatio in forma, vt ſupra.

10 Verùm, quia ille, qui primò obtinuit inhiberi ab Aud. Cam. (*ſeu alio*) poterit citare ad videndum declarari ſe incidiſſe in pœnis, hoc modo, videlicet.

A. C. N.

11 Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum declarari ſe incidiſſe in pœnis in inhibitione contentis, & decerni, & relaxari mandatum de capiendo, & aliud neceſſarium, & opportunum ad p. d. Inſtante NN. principali ſiue &c.

N. Notarius.

Et obtinebit Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter, Dominus relaxauit mandatum de capiendo, & alias, prout in actis. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

12 Idcircò nè quis inter iuriſdictiones comprimatur, ad euitanda inconuenientia, quando Aduerſarius obtinuit primò inhiberi, poterit citare coram illo, qui primo inhibuit, hoc modo, videlicet.

A. C. N.

13 Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum Inſtantem reponi à quocunque prætenſo Decreto præiudiciali, & remitti cauſam ad Curiam NN. attento, quod (*hic inſeratur ratio, ob quam prætenditur remiſſio*) & decretum neceſſarium, & opportunum fieri ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra, niſi ad p. d. cum Intimatione omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali qualiter Dominus remiſit Cauſam, & alias prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

14 Sed ſi Iudex non vult cauſam remittere, vel non ſit ſpes remiſſionis, cum in dubio Iudices cauſas non remittant, vt euitentur inconuenientia, & damna, cautius erit citare
O coram Eminentiſſimo Signaturæ Præfecto; O qui iudicat inter Tribunalia, hoc modo, videlicet.

Eminentiſſimo Signaturæ Iuſtitiæ Præfecto, ſiue illius D. Auditore.

15 Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum remitti cauſam ad Curiam Capitolinam attenta præuentione, & lite inter Romanos (vel ad Curiam Eminentiſſimi Vicarij attento quod Inſtans eſt Clericus Romanus, & fuit præuentum, vel ad Curiam Illuſtriſſimi Gubernatoris, attenta cauſa Mercedis, vel ad aliam, ſecundum facti contingentiam) & ſibi inhiberi ad ſtatim, nè audeat quicquam attentare, vel innouare in Curia A. C. (ſeu alia ſecundum facti contingentiam) ſub pœnis ſcut. 500. & alijs arbitrio Domini, ad ſtatim, ſeu ad p. d. & interim &c. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra, niſi ad p. d. cum Intimatione omni &c.

Eminentiſſ. Sign. Iuſtitiæ Præfecto, ſiuè &c.

Intimatur NN. exaduerſo principali qualiter Dominus remiſit cauſam, & inhibuit, & alias prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N Notarius.

16 Quod ſi quis ſenſerit ſe grauatum, non poterit citare, niſi coram eodem Signaturæ Iuſtitiæ Præfecto, ſeu illius Auditore vt infra, quia ab eius Decreto non datur appellatio, aut recurſus ex Reformatione ſan. me. Pauli V.

Signaturæ Iuſtitiæ Præfecto, ſiuè &c.

17 Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum reponi Inſtantem à quocunquè prætenſo Decreto præiudiciali, & remitti cauſam ad NN. ſuum Iudicem, attento quod (*inſeratur ratio*) & ſibi inhiberi ad ſtatim, nè audeat quicquam innouare coram NN. ſub pœnis arbitrio Domini, ad ſtatim, ſeu ad p. d. & interim &c. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione omni &c.

Signaturæ Iuſtitiæ Præfecto, ſiuè &c.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus remiſit cauſam, & inhibuit, & alias prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

18 Quod ſi quis in ſpretum inhibitionis procedit ad vlteriora coram alio Iudice, à quo cauſa fuit, vt ſupra, à Præfe-

Digitized by Google

Præfecto Signaturæ auocata, citatur hoc modo, videlicet.

Signatura Iuſtitiæ Præfecto, & ſiuè &c.

19 Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum declarari incidiſſe in pœnis in Inhibitione contentis,& reuocari attentata in ſpretum Signaturæ, ac decerni, & relaxari Mandatum de capiendo, & aliud neceſſarium, & opportunum ad p.d.Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N.Notarius.

Decretum.

NN .petijt,& obtinuit vt ſupra, niſi ad p. d. cum Intimatione,omni &c.

Signatura Iuſtitiæ Præfecto, ſiuè &c.

Intimatur NN. exaduerſo principali,qualiter Dominus relaxauit Mandatum de capiendo, & alias prout in Actis,Inſtante NN. principali,ſiuè &c.

N.Notarius.

20 Cæterum ſi Tribunal A. C. ſit quidem competens,ſed Iudex, coram quo fuit ceptum iudicium, ſit alteri Parti ſuſpectus, allegatur ſuſpectus in Actis coram A. C. met, hoc modo,videlicet.

Pro NN.contra NN.

21 In Officio NN. medio iuramento tactis &c. allegauit *P* ſuſpectum *P* & ſuſpectiſſimum R.p.d. NN. attento quod *Q* propalauit animum ſuum *Q* (*vel attenta alia ratione contingente*) ideo proteſtatus fuit nihil fieri,niſi concordato de alio Iudice,alias de nullitate &c.

Deinde citatur coram ipſomet Illuſtriſſimo D. A. C. hoc modo,videlicet.

A.C.Met.

22 Citetur NN.exaduerſo principalis ad concordandum de alio Iudice in locum NN.ſuſpecti allegati,& dandum liſtam confidentium, & diffidentium quatenus &c. alias *R* videndum per Dominum deputari ex Officio *R*. & Decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad p. d.Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N.Notarius.

Decretum, ſi Pars eſt contumax, vel non concordet, obtinetur,videlicet.

NN. petijt vt ſupra; Ex tunc Illuſtriſſimus D. mandauit dari liſtas,niſi ad p.d cum Intimatione, omni &c.

A.C.Met.

Intimatur NN.exaduerſo principali,qualiter D mandauit dari liſtas, & alias prout in Actis Inſtante NN. principali, ſiuè &c. N.Notarius.

Deinde citatur hoc modo,videlicet.

A.C.Met.

23 Citetur NN. exaduerſo principalis ad dandam liſtam confidentium,& diffidentium,quatenus &c. alias videndum per Dominum deputari Iudicem ex Officio, quibuſcumque non obſtantibus ad p. d. Inſtante NN. principali,ſiue &c.

N.Notarius.

Decretum,ſi Partes concordarunt.

NN. petijt,vt ſupra, Ex tunc Illuſtriſ.D.deputauit in Iudicem NN.de conſenſu,Partibus præſentibus(*ſi Partes ſint præſentes*) vel cum intimatione (*ſi Citatus ſit abſens*) omni &c.

Si verò Partes non concordarunt, Decretum obtinetur,videlicet.

NN. petijt vt ſupra,Ex tunc Illuſtriſſimus D. deputauit in Iudicem NN. niſi ad primam diem cum Intimatione,omni &c.

Sed ſi quando quis fuit citatus ad concordandum de Iudice,fuit obtentum Decretum non niſi ad p.d ſed cum Intimatione ſimpliciter, tunc intimatur, & citatur hoc modo, videlicet.

A.C.Met.

24 Intimatur NN. exaduerſo principali qualiter D. mandauit dari liſtas, & aliàs prout in Actis, ideo citetur idem ad illam dandum, aliàs videndum per Dominum deputari Iudicem ex Officio, quibuſcumque non obſtantibus,ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N.Notarius.

Decretum,ſi Partes non concordant vt ſupra.

NN. petijt, & obtinuit,vt ſupra, deputari in Iudicem NN. niſi ad p.d.cum Intimatione omni &c.

Et in quolibet dictorum caſuum fit ſolita Intimatio, videlicet.

A. C. Met.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter D. deputauit Iudicem, & aliàs prout in Actis Inſtante NN, principali,ſiue &c.

N. Notarius.

25 Quòd ſi cauſa fuit cæpta per acta alicuius Notarij coram vno ex Locumtenentibus, & deinde quis citatur coram alio Locumtenente per acta alterius Notarij, quia inter Locumtenentes ipſemet A.C.eſt Iudex,ſi inter eos de iuriſdictione ſit contentio, citatur Pars aduerſa coram A.C.Met.hoc modo,videlicet.

A.C.Met.

26 Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum remitti cauſam ad R.p.d. NN. per acta infraſcripti Notarij, attenta litis pendentia, & præuentione coram eo, & ſibi inhiberi ad ſtatim ſub pænis arbitrio Domini,nè audeat Inſtantem citare,niſi coram d. D NN. per acta infraſcripti Notarij, & Decretum neceſſarium, & opportunum fieri,ad p.d.Inſtante NN. principali,ſiue &c.

N.Notarius.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra,niſi ad p.d. cum Intimatione omni &c.

A.C.Met.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter D. remiſit cauſam, & alias prout in Actis,Inſtante NN. principali,ſiue &c.

N.Notarius.

27 Si verò quis citat coram eodem Locumtenente, ſed per acta alterius Notarij,citatur coram eodem Locumtenente,ad videndum remitti cauſam ad primum Notarium, coram quo cauſa pendet, & prius fuit introducta hoc modo,videlicet.

A.C.N.

28 Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum remitti cauſam ad D.NN.Notarium infraſcriptum,attento quod fuit præuentum, & cauſa pendet per illius acta, & fuit conſenſum in Notarium, & decretum neceſſarium,& opportunum fieri, ad p. d. Inſtante NN. principali,ſiue &c. N.Notarius.

Decretum.

NN. petijt,& obtinuit vt ſupra,niſi ad p. d. cum Intimatione omni &c.

A.C.N.

Intimatur NN exaduerſo principali qualiter Dominus remiſit Cauſam,& alias prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N Notarius.

29 Quòd ſi Iudex nolit Iudicare inter Notarios, vt aliquando occurrit, & remittat cauſam ad D. Menſarium Notariorum Tribunalis, qui illo menſe iuxta Turnum retinet Sigillum ipſius A.C Met. vel etiam ſi quis potius coram Menſario, quàm coram Iudice ad id citare velit, poterit citare hoc modo,videlicet.

Menſario.

30 Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum remitti cauſam ad infraſcriptum Notarium attenta præuentione,& conſenſu in illum, & Decretum neceſſariũ,& opportunũ fieri,ad p.d.Inſtante NN.principali, ſiuè &c.

N.Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit,vt ſupra,niſi ad p.d. cum Intimatione,omni &c.

Menſario.

Intimatur NN. exaduerſo principali qualiter D. remiſit cauſam, & alias prout in Actis,Inſtante NN. principali,ſiue &c.

N.Notarius.

31 Sed ſi quis citat per acta Notarij, qui eſt Parti ſuſpectus, allegatur ſuſpectus d. Notarius in actis Decani eorumdem Notariorum,hoc modo,videlicet.

Pro NN. contra NN.

In Officio NN.allegauit ſuſpectum,& ſuſpectiſſimum NN. Connotarium,& totum eius Officium medio iura-*S* mento *S* tactis &c & inſtetit extrahi alium in eius locum de more,omni &c alias &c.

Ex tunc

Digitized by Google

...x tunc d. Decanus, accerſito ad ſed. Notario ſuſpecto
allegato, & ei d. allegationis ſuſpicione detecta, extrahit
alium Notarium ex ſolita Buſſula in eius locum, & ita
obſeruatur toties quoties aliquis Notarius Curiæ A. C,
ſuſpectus allegatur.

Obſeruationes.

A EXceptio propriè eſt quædam excluſio, quæ interpo-
32 nitur actioni ad excludendum id, quod in intentio-
nem, condemnationemuè deductum eſt, *l. 1. in princip. ff. de
except.*

Exceptio aut eſt declinatoria, aut dilatoria, aut pe-
remptoria, vt vltra alios colligitur ex *Marant. de ord. iu-
dic. p. 1. memb. 9. n. 1. Maſuer. in Prax. tit. de excep. n. 1. & n. 3.*
33 Exceptio declinatoria poteſt tripliciter conſiderari;
nam Iudex poteſt tripliciter dici incompetens. Primò ra-
tione perſonæ propriæ ob defectum in eo exiſtentem, vt
ſi ſit infamis, Mutus, & Surdus, Cęcus, Furioſus, Pupillus,
Mulier, Seruus, Minor 18. annis, Aduocatus, latè *Papien.
in forma declin. iuriſd. in verbo, nec fuiſſe, nu. 6. & 7.*
34 Quod tamen dicitur de Cœco non procedit, quando
effectus fuit Iudex ante cęcitatem; nam tūc poteſt retine-
re officium Iudicis, iam antea acquiſitum, & eſſe Iudex, *l.
Cœcus, ff. de iud. l. 1. §. cauſam, ff. de poſtulando, Abb. conſil.
47. p. 1. Card. Tuſc. lit. C. concl.* 178. quo caſu, ſi Sententia
ſit ferenda in ſcriptis, illam leget per alium, vt poſt *Bart.
Bal. & Ang.* notant *Adden. ad Gloſ. in d. l. Cæcus, Abb. dict.
conſ. 47. num. 3*
35 Secundò Iudex poteſt dici incompetens ratione qua-
litatis, & naturæ cauſæ, de qua agitur, prout ſi eſt cauſa
Fiſcalis, quæ non poteſt cognoſci, niſi coram Procura-
tore Fiſci, & Præſide, vel Feudalis, quæ non poteſt cogno-
ſci, niſi coram Domino Feudi, vel Matrimonialis, Deci-
marum, Spiritualis, & ei annexa, quę non poſſunt cogno-
ſci, niſi coram Iudice Eccleſiaſtico, & omnis cauſa, quæ
habet Iudicem particularem, quæ non poteſt cognoſci,
niſi coram illo, latè *Papien. vbi ſup. n. 7. & ſeq.* Et prout eſt
36 cauſa propria, † in qua nemo eſt Iudex competens, *l. vni-
ca, vbi Gloſ. & DD. Cod. ne quis in ſua cauſa iud. Hoſt. in
ſumma. lib. 2. tit. de Sent. §. quis debet ſententiam, in addit.
col. 1. verſ. ideo generaliter Tiraq. de iud. in reb. exig. in pr.*
37 Hoc tamen non procedit in Papa, qui poteſt eſſe Iu-
dex in cauſa propria, *Gloſ. in cap. cum veniſſent, & ibi Dec.
n. 39. & ſeqq.* vbi tripliciter limitat, *de iud.*
38 Nec etiam procedit in Epiſcopo, qui poteſt eſſe Iudex
in cauſa ſuæ Eccleſiæ, *Gloſ. in d. cap. cum veniſſent. verſ. ſic
Epiſcopus, de iud. Gloſ. vlt. in cap. ſi quis erga, verſ. nam E-
piſcopus 2. q. 7. Innoc. in c. noſtri n. 1. de elect. & ibi Hoſtien.
num. 7. Zabar. num. 2. in fin. Butr. num. 13. verſ. vel dic.* vbi
39 quod poteſt eſſe Iudex in cauſa, † quando ſpectat ad Epi-
ſcopum ratione Eccleſię, vel dignitatis, non autem quan-
do ſpectat ad eum iure proprio, *Abb. in fin. verſ. tertia ſo
lutio. Oldrad. conſ. 156. num. 1. verſ. ſed in caſu, qui de com-
muni, Bald. in l. 1. num. 3. C. ne quis in ſua cauſa iud.* quem
ſequitur *Anan. in cap. 1. de maledic. nu. 10. circa med. verſ.
quærit etiam Baldus. Iaſ. in lib. qui iuriſdictioni nu. 10 ff. de
iuriſd. omn. Iud. Riminald. conſ. 539 nu. 1. lib. 3.* vbi de com-
muni. Hoc tamen limitatur, vt non habeat locum, quan-
do agitur de bonis, quæ ſunt de eius menſa, nam tunc vi-
detur cauſa propria, *Dec. in d. c. cum veniſſent n. 54. & ſeqq.*
40 Tertiò Iudex poteſt dici incompetens ratione qualita-
tis perſonæ Actoris, vel Rei, nam Actor forum Rei ſequi
tur, *c. ſi Clericus Laicum & c. cum ſit generale, de for. com-
pet. l. iuris ordinem, C. de iuriſd. omn. Iud. Maſuer. in Prax.
tit. de except. nu. 1. verſ. adde,* vnde ſi Clericus ſit Reus, non
poterit conueniri, niſi coram Iudice Eccleſiaſtico, ſi lai-
cus, niſi coram Iudice Laico, & alias nemo poterit con-
ueniri, niſi coram Iudice ſuo, latè *Papien. vbi ſup. num. 8.
in fin. & num. 9.*

B Exceptio declinatoria debet opponi non ſolum ante
41 litem conteſtatam, ſeu pro conteſtata habitam, ſed etiam
ab ipſo initio antequam fiat aliquis actus, per quem con-
ſenſum in iuriſdictionem dici poſſit, *cap. inter Monaſte-
rium de re iud. lib. fin. C. de except. Bart. in lib. quidam con-
ſulebat num. 9. ff. de re iud. Abb. in cap. exceptionem num. 11.
de excep. Papien. in d. form. declin. iuriſd. in verb. coram vo-
bis, num. 1. Marant. de ord. indic. par. 1. memb. 9. num. 1. Rot.
deciſ. 91. nu. 26. p. 6. recent.*
42 Hoc tamen non procedit, quando exceptio redderet
iudicium retro nullum, nam tunc etiam poſt litem con-
teſtatam, & quandocumque opponi poſſet, *Adden. ad
Papien. vbi ſup. in verſ. coram vobis, Vant. de null. quib. mod.
ſent. null. repar. nu. 57. & 58.* vbi ponit exempla in omni-
no priuato, & alijs.
43 Ceterùm regulariter proponens èxceptiones dilato-
rias, & peremptorias, videtur Iudicem approbare, & in
eius iuriſdictionem conſentire, *Papien. vbi ſup. in verb.
nec fuiſſe nu. 1. Bart. in lib. fin. C. de except. Marant. de ord.
Iudic. d. par. 1. memb. 9. nu.* 1.
44 Per ſatiſdationem tamen de iudicio ſiſti, aut petitio-
nem copiæ libelli non videtur quis conſentire in Iuriſ-
dictionem, prout de prima eſt *tex. in Auth. offeratur C. de
lit. conteſt.* de ſecunda *eſt tex. in l. non videtur ff. de Iud. Bar.
in d. l. quidem conſulebat n. 9 & ſeqq. Papien. in d. verbo nec
fuiſſe n. 1. Rot. dec. 779. n. 5. & 6. par. 1. diuerſ. vbi ſub n. 4 &*
45 5. dicitur, † quod nec per ſubſtitutionem procuratoris
cenſetur in Iuriſdictionem conſenſum.
46 Ac proinde exceptiones ſunt per ordinem proponen-
dæ, primò ſcilicet declinatoriæ, & deinde aliæ, *Maſuer.
in Prax. tit. de except. n. 3.*
47 Sed ſi omnes ſimul proponuntur, cenſetur prius op-
poſita declinatoria, ordine ſcripturæ non attento, *argu-
mento l. talem in princ. ff. de Hæred. inſt. & cap. cauſam, de
reſcript. Bart. in d. l. quidam conſulebat n. 11. Abb in d. cap.
exceptionem nu. 11. de except. Adden. ad Papien. in d. verbo
coram vobis.*
48 Cautius tamen erit, ad tollendas difficultates opinio-
num, vt prius exceptiones declinatorię, & ſignanter con-
tra perſonam Iudicis proponantur, ceteræ verò ſub pro-
teſtatione, ſeu ſub conditione, *Bart. in d. lib. quidam conſu-
lebat. n. 11 ff. de re iud. Maſuer. vbi ſupra n. 3. Abb. in d. cap.
exceptionem n. 11. de excep. Papien. in d. form. declin. iuriſd.
in verbo, & in quantum, n. 1.*
49 Quod ſi Iudex cognitione habita procederet ad vlte-
riora, cenſeretur tacitè reiecíſſe exceptionem incompe-
tentiæ, *Rom. conſ. 220. circa primum, nu. 8. verſ. 3. concluſio
iſta, vbi App. in verbo parte, dat concordantes,* & Proceſſus
50 valeret, † niſi fuiſſet appellatum ab vlteriori Proceſſu,
quia Iudex procedendo ad vlteriora, cenſetur pronun-
ciare tacitè, ſe competentem, & Pars non appellando il-
lum tacitè approbare, *Papien. vbi ſuprà in dict. verbo nec
fuiſſe num. 5.*

C Omnes Sequentes Romanam Curiam, & Forenſes in
51 Vrbe degentes ſunt ſub iuriſdictione Aud. C. & pro qui-
buſcunque obligationibus non poſſunt, niſi coram eo,
conueniri, *Greg. XIV. in Conſt. Ad generis impreſ. poſt Sal.
Tiber. in Prax. l. 4 Paul. V. conſt. 28. Eximia, cum alijs alle-
gatis ſupra hac eadem* 1. *par. c.* 1.

D Opponens declinatoriam debet proteſtari, ſe non
52 conſentire in iuriſdictionem, niſi ſi, & quatenus, &c. nè
alias puniatur, vt contumax, *Ang. conſ. 217. in cauſa nu. 2.
verſ. 2 probatur, Iaſ. in l. aut Prætor. in 2. lectura nu. 18 ff. de
Iur. iur. Felin. in c. cum M. Ferrarienſis num. 66. de Conſt.
Alex. in lib. non ſolum §. morte nu. 52. & ſeq. ff. de nou. oper.
nunciat. cum alijs cumulatis per Adden. ad Papien. in for.
declin. iuriſd. in verbo nec fuiſſe, nu. 16. lit. A & lit. B.*

E Proteſtatio quod quis non intendit conſentire in Iu-
53 riſdictionem, niſi ſi, & quatenus de Iure teneatur, debet
repeti in vno quoque actu, alias cenſetur ab ea receſſum,
& conſenſum in iuriſdictionem, *Marcheſ. de commiſſ.
ſuſp. iud. par. 2. §. 2. n. 46. fol. 385. ſecun. nou. impreſſ. Rot. dec.
91. n. 12. & ſeq. par. 6. recent.*

Verùm quia exceptio declinatoria regulariter non re-
tardat executionem obligationis Cameralis, *Zacc. ad
Galleſ. de oblig. Camer. q. 17. n.* 44. tutius erit citare, ad vi-
dendum cauſam reaſſumi, iuxta ſuperius tradita.

F De exceptione declinatoria in primis proponenda, &
54 alijs ſub proteſtatione, quòd prius de illa cognoſcatur,
& ſuper ea pronuncietur, vel ſub conditione, quatenus
apparebit, aliquem eſſe Iudicem competentem, ſatis di-
ctum eſt ſupra hoc eodem *cap. lit. B.*

G Iudicium vbi eſt cæptum, ibi finem recipere debet, *l.
55 vbi cæptum ff. de iud. Rot. deciſ. 91. num. 19. part. 6. recent.*

Digitized by Google

vbi quod regula procedit, tàm in Iudice Ordinario, quàm in Delegato, nam lite pendente coram vno, non poteſt procedi coram alio, vt ibidem num. 20.

56 Cæterum exceptio litis pendentiæ, & fori declinatoria, niſi fuerit oppoſita, & ſi opus fuerit, appellatum ab vlteriori Proceſſu, valebit proceſſus coram ſecundo Iudice factus, Rota dicta deciſ. 91. num. 10. & num. 26. part. 6. recentiores.

H Ciuis eſt ille, qui eſt alicuius Ciuitatis originarius non
57 ſolùm autem origo, ſed etiam manumiſſio, allectio, vel adoptio facit aliquem Ciuem, l. Ciues, C. de Incol. lib. 10.

58 Ciues ex priuilegio ſunt propriè, & verè Ciues, & ideo gaudent priuilegio Statuti Vrbis lib. 1. cap. 41. dummodo in Vrbe habitent, & onera ſuſtineant, Fenzon. ad Stat. Vrb. d. lib. 1. c. 41. n. 4. & 6.

59 Ciues Romani non poſſunt conueniri, niſi in Curia Capitolina, Stat. Vrb. lib. 1. cap. 41. de for. compet. Si tamen
60 ſunt † in forma Cameræ obligati, poſſunt etiam conueniri in Curia Audit. Cam. & erit locus præuentioni inter Curiam Aud. Cam. & Curiam Capitolinam Pius IV. conſtit. 73. Dilectos ſecund. antiq. impreſſ. cum alijs alleg. ſupra cap. 1. lit. A. Pius V. in reform. Trib. Aud. Cam. conſtit. 117. Inter illa, ſecund. antiq. impreſſ. Paulus V. conſt. 71. Vniuerſi agri, Fenzon. ad Stat. Vrb. dict. lib. 1. cap. 41. num. 1. & 2.

I Incola eſt, qui in aliqua regione domicilium contra-
61 xit, animo ibi perpetuo permanendi, l. Pupillus §. incola ff. de verbor. ſignificat. Luc. Pet. in Prax. l. 1. capit. 6. numer. 4. Fenzon. ad Stat. Vrb. dict. lib. 1. cap. 41. num. 9. Pauia in eius voto impreſſ. apud Fenzon. d. cap. 41. num. 1. & ſeq. Gregor. deciſ. 279. num. 11.

Vnde communiter dicunt DD. quod Incola eſt, qui aliunde venit ad habitandum in aliquo loco, animo ibi permanendi, & domicilium contrahendi, Pen. in dict. Vot. num. 3.

62 Incolatus cõtrahitur pluribus modis, latè Pen. in d. Vot. per tot. Signanter autem in dubio qui per decennium in Vrbe habitauit, acquirit incolatum de Iure communi, Cherub. in Compend. Bullarum tom. 2. ad conſt. 34. Pij IV. ſcol. 2. Caputaq. dec. 80. p. 2. Pen. vbi ſupra nu. 7. præſumitur
63 enim habere animum ibi continuo habitandi, qui per decennium inhabitauit, Beltram. ad Greg. d. dec. 279. n. 26. alias ſine animo non acquiritur domicilium, nec incolatus, etiam ſi quis in loco habitaret mille annis, Roland. conſ. 79. n. 51. lib. 3. Beltram. ad Greg. d. dec. 279. nu. 6. Luc. Pet. in Prax. lib. 1. c. 6. n. 5. verſ. ex his, Rot. dec. 137. n. 12. & ſeq. p. 5. recent. Debet tamen huiuſmodi non animus conſtare clarè, vel expreſsè declarari, & fieri de hoc proteſtatio clara, quòd quis non intendit contrahere domici-
64 lium, aliàs nihil releuaret, † nam incolatus nihilominus contraheretur, Rot. d. deciſ. 137. num. 14. par. 5. recent.

65 Et hinc eſt quod licet Roma ſit Patria communis, l. Roma, ff. ad municip. & de incol. & Mundi caput, vt per Marcheſ. de commiſſ. auoc. cauſ. par. 2. c. 7. §. 1. n. 6. fol. 272.
66 & ob id † facilius quam alibi incolatus contrahatur,
67 Pen. in d. Vot. n. 19. & nu. 25. Nihilominus Curiales, † & Romanam Curiam Sequentes, & Aduocati, Procuratores, & ſimiles, qui in Vrbe degunt, non animo ibi perpetuo permanendi, ſed tantum ratione officiorum, & negociorum, & donec negocia expediant, non contrahunt in Vrbe domicilium vllo tempore, etiam ſi ibi habitauerint vltra decennium, Pariſ. conſ. 53. num. 89. & ſeqq. lib. 3. Pen. in dict. Voto num. 24. verſ. 2. iſtam interpretationem.

68 Hoc tamen non procedit currentibus coniecturis in contrarium, vt Primò ſi Curialis duxerit ſecum maiorem partem bonorum, Secundò ſi Familiam quoque tranſtulit, Tertiò ſi Vxorem ibi duxit, Quartò ſi ibi Familiam aluit, & domos, & poſſeſſiones emit, nam tunc, ſi vltra decennium habitauit, acquirit incolatum, Pen. in d. Vot. n. 14. & ſeqq. & n. 24. verſ. 2. iſtam Rot. dec. 137. n. 11. par. 5. recent. non tamen ob id erit ſubiectus foro Capito-
69 lino, Stat. Vrb. lib. 1. c. 41. prout etiam † eſſet ſubiectus huiuſmodi foro, niſi nominatim à Statuto exciperetur, Pen. in d. Vot. n. 25.

70 Cæterum Aduena, qui ſe incolam expreſsè declarauit, affirmando, ſe ad Vrbem animo ibi perpetuo habitandi, & domicilium acquirendi veniſſe, vel Conuentus coram A.C. aut coram Gubernatore Vrbis, cauſam à Senatore, aut alio Iudice Capitolino reaſſumendam curauit, vtique pro incola foro Capitolino ſubiecto erit habendus, nec poſtea, in alia cauſa in foro Capitolino conuentus, poterit illum forum declinare, Luc. Pet. in Prax. l. 1. c. 6. n. 5. Pen. in d. Vot. n. 10. & n. 13. Cherub. in Compend. Bullar. ad conſt. 28. Iul. 2. Decet. ſcol. 1. vbi quod ita fuit deciſum in Romana Saluiani 7. Nou. 1601. cor. bon. me. Litta.

71 Quod verò attinet ad priuilegium Fori inter Ciues, & Incolas nulla eſt differentia, Fenzon. ad Stat. Vrb. d. lib. 1. c. 41. n. 8. Pen. in d. Vot. n. 21. Pius IV. d. conſt. 73. Dilectos, Pius V. d. conſt. 117 ſecun. antiquam impreſſ. Paulus V. dicta conſtit. 71. vbi declarat nomen Incolarum ſecundum Iuris communis diſpoſitionem eſſe intelligendum.

72 Et ob id Incola Vrbis non poterit conueniri, niſi in dicta Curia Capitolina, ad inſtar Ciuis, ſic diſponente d. Statuto lib. 1. cap. 41.

Hoc tamen non habet locum in Incola Curiali, vel Campſore, ſed benè in Ciue, qui licet ſit Curialis, vel Campſor, poterit nihilominus in dicta Curia Capitolina conueniri, cum dictum Statutum hanc recipiat declarationem à Conſt. Iulij II. quæ incipit, Decet, & eſt eius Conſt. 13. ſecund. antiq. impreſſ. latè Fenzon. ad Stat. Vrb. d. cap. 41. num. 26. & ſeqq.

73 Sed ſi Ciuis, vel Incola ſit in forma Cameræ obligatus, poteſt etiam conueniri coram A.C. & erit locus præuentioni ex eodem Statuto.

74 Et vbicumque ſunt duo Iudices, quorum quilibet, aliquo reſpectu, eſt Iudex priuatiuè quoad alios, ſi contendant inter ſe de iuriſdictione, ſemper inter eos regulariter videtur eſſe locus præuentioni, iuxta tradita per Pium IV. d. conſt. 73. & conſt. 74. Inter, & Pium V. d. conſt. 117. ſecund antiq. impreſſ. Paul. V. d. conſt. 71. Vniuerſi agri.

L Eminentiſſimus Cardinalis Vicarius Sanctiſſimi D. N.
75 Papæ eſt in Vrbe Iudex ordinarius Clericorum, Religioſorum, locorum Piorum, & bonorum eorumdem, priuatiuè quo ad alios Clem. VII. conſt. 23. Licet, Paul. III. conſt. 37. Licet, ſecund. antiq. impreſſ.

76 Verùm ſi agatur vigore obligationis Cameralis, eſt quidem Iudex Perſonarum, locorum, & bonorum Eccleſiaſticorum, vt ſupra, & poteſt in huiuſmodi cauſis procedere, iuxta dd. ſuas ordinarias facultates, Pius V. conſt. 20. Conſiderantes, ſecun. antiq. impreſſ. ſed in hoc caſu inter eum, & A. C. eſt locus præuentioni ex Conſtitutionibus Summorum Pontificum expreſsè diſponentium, quoad Clericos ratione originis, vel domicilij Romanos, & loca Pia in forma Cameræ obligata, eorum illum eſſe Iudicem, qui præuenit Pius V. dict. conſt. 117. Paul. V. dict. conſt. 71. Vniuerſi agri.

77 Quo verò ad Hebræos, ſi agatur vigore obligationis Cameralis, Aud. Cam. eſt illorum Iudex priuatiuè quo ad alios, præterquam in litibus dependentibus ab alijs Tribunalibus, Paulus V. d. conſt. 71.

78 Si verò non agatur vigore obligationis Cameralis, in cauſis Ciuilibus inter Hebræos, & contra eos, Vicarius eſt Iudex priuatiuè quoad alios, Iul. III. conſt. 2. Cum ſicut, ſecun. antiq. impreſſ.

79 Et quidem actiuè, & paſſiuè, quando agitur inter Hebræos, ſed inter alios paſſiuè tantum, Paul. V. d. conſt. 71.

80 Hebræorum verò † Bancheriorum eſt Iudex Eminentiſſimus Cardinalis Camerarius, Pius V. conſt. 139. Cum ſicut, Gregor. XIII. conſt. 43. Cum ſicut, ſecund. antiq. impreſſ. Paul. V. d. conſt. 71. Vniuerſi agri.

81 Clerici autem in minoribus conſtituti, ad hoc vt gaudeant priuilegio Fori, vel debent habere Beneficium Eccleſiaſticum, vel incedentes in habitu, & Tonſura inſeruire alicui Eccleſiæ de mandato Epiſcopi, Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap 6. de reform.

82 Cæterum, licèt Clericus prima Tonſura inſignitus incedens in habitu, & Tonſura dicto priuilegio Fori non gaudeat, niſi vt ſupra, Eccleſiæ inſeruiat, gaudet tamen priuilegio Canonis, necnon priuilegio, c. Odoardus de ſolut. & omnibus alijs priuilegijs Clericalibus, prout ſæpè Sacr. Cong. Concil. Trid. Interpretum declarauit Comitol. reſp. moral. lib. 6 q 20. per tot. Gonzal. in reg. 8. Cancel. gl. 5. §. 5. n. 6 & ſeq. Sanch. in Decal. to. 2. lib. 7. c. 13. n. 33. Bellet. diſquiſit. Cleric. p. 1. de fauor. Cleric. perſ. §. 8. n. 22. cum alijs latius per Squillan. de Priuil. Cleric. c. 8. nu. 8. & c. 12. nu. 8. & ſeqq.

Digitized by Google

& ſeqq.& per Barboſ.de Poteſt.Epiſc.par.2 alleg 12.n.32. Scacc.de Camb.& commert,par.3.§.7.gloſ.5.nu.162. verſ. contrarium,ex rationibus,de quibus per præfatos,& per *Nauar.conſil. 24 de Priuil.lib 5. & Molin. de Iuſt. lib.3. diſput 671.*

83 Declarationes autem Sac.Cong Concil,ſunt deciſiuæ, & habent vim Legis vniuerſalis *Garz,de Benef. in præfat. circa med.Rota in Auerſana beneficij 3.Iulij 1606.cor,bon. mem.Cardin.Sacrato,Ferentill.ad Buratt. deciſ. 579. nu. 21.* & cum ſint factæ ab habente poteſtatem , & facultatem à Summo Pontifice,ab eo factæ cenſentur,& faciunt Ius quoad omnes, prout ipſi met Sacri Canones, *Rodri quez quæſt.regul.lib.1.q 11.art.2.ante fin.Garz.de Benef.in*
84 *præf. circa med* & ligant tàm in foro fori , quàm in foro poli , etiam ſi non ſint publicatæ , & ſufficit eas allegare , ad inſtar Iuris communis , *Rodriquez vbi ſupra ,Ferentill. ad Buratt. dicta deciſ.479.numer. 21.* vbi quod
85 idem † dicendum eſt de Declarationibus aliarum Congregationum , vt dixit *Rota in Meten. Abbatia 19. Iunij*
86 *1828.coram R.P.D, Dunozetto* vnde † meritò Rota ſolet ſemper illis deferre, *Rota dec.154.n.3.p.5.rec.*& eas reuerenter recipiendo,illis acquieſcere,*Caualer.dec.628. n.7. & nu.8.Buratt dec.479.nu.3.& ibi Ferentill.nu.20.*

87 Et licèt forum ſortiri , & Statutis ligari paria ſint , *Socin.conſ 271 num.5.lib.2.Barboſ,in c. quod Clericis,nu. 7.de for.compet.Fenzon.ad Stat.Vrb.lib.1 c.143.n.24.*

88 Attamen in locis, in quibus Statuta non ſunt Papalia , prout Statutum Vrbis , ſi Clericus aliqua ratione ſortitur forum laicale , præfata regula habet quidem locum in ordinatorijs, ſed non in deciſorijs, *Cald. conſ. 11. de Conſt. Dec.in c.ex parte il 2.n.12.& ſeq.de offic. Deleg.idem Dec.in c.Ecc.S.Mariæ,n.44 & ſeq.& ibi Felyn.n.81.verſ. 3.caſus de Conſt. Anchar.in c.quod Clericus,n.4.verſ.Io.de ſeq.duo membra facit,& ibi Card.nu.1.verſ. oppono ad prædicta,& Io de Anan.n.3.de For.compet. Rol.conſ.57. n.29. & ſeq.lib.2. Alex.conſ.164.nu.3.vbi de communi,lib.6.Cephal.conſ.654.nu.31.& ſeqq.lib.5.Capic.dec.66.nu.4.& 5. Ricc.collect.710.p.3.* cum alijs cumulatis per *Barboſ. in d. c.quod Clericis,nu.8. & ſeqq. de For.compet. & per Bellet. diſquiſit.Cleric.par.1.de Exemp.Cleric.§ 3.n.14.15.& 16.*

M Illuſtriſſimus D. Gubernator Vrbis eſt Iudex ordinarius Romanæ Curiæ, cuius iuriſdictio latè ſe extendit in Criminalibus , cæterùm in Ciuilibus eſt Iudex in cauſis mercedum, quas alij Iudices non poſſunt ab eius Tribunali reaſſumere, nec ab eius Sententijs in dd.cauſis datur appellatio,*Leo X.conſt.7.Et ſi pro cunctarum,ſecund. an-*
90 *tiq.impreſs* & ob id,ſi ab eius Sententia † fuerit appellatum in cauſa Mercedis,Signatura reſcribit cum clauſula, *Sine præiudicio legitimæ executionis,vel non retardata executione* nec aliquis ibi in eiſdem cauſis auditur,niſi facto actuali depoſito , vel data idonea cautione in forma depoſiti,ob eius ampliſſimas facultates,& Priuilegia, *Marcheſ.de commiſs.appell in cauſ. Alim.par.1.§ 1.num.55.& ſeqq fol.1195.ſecun.nou.impreſſ.*

91 Cauſæ verò Mercedis,ad eff. ctum faciendi depoſitum , illæ tantum intelliguntur in quibus agitur de Salario,ſeu Mercede menſtrua, vel diurna, *Pauli V.in reformat.Trib. Vrb.d conſt.71.Vniuerſi agri.*

N Adſunt in Vrbe plures alij Iudices, & ſignanter infra
92 ſcripti, ſed inter eos,& A. C. non ita ſæpe contingit de Iuriſdictione altercari,prout inter eumdem A.C. & præfatos per modum exempli ſupra relatos .

93 Eminentiſs. Cardinalis Camerarius S. R. E. eſt Iudex ordinarius Romanæ Curiæ, & habet Iuriſdictionem in omnibus concernentibus intereſſe Cameræ , *Vrban. VI. conſt.1. Apoſtolica Camera* , ſecus in non concernentibus intereſſe Cameræ *Pius IV. conſt.55. Romanus Pontifex,ſecun.nou.impreſs.*

94 Coram eo bis in hebdomada , in diebus in quibus eſt
95 Rota, fit Camera , † Præſunt autem Cameræ duodecim Clerici, *Marcheſ.de Commiſs.in partic.par.1.c 3 nu.67 ſecun.nou.impreſſ.fol.158* qui habent iuriſdictionem in quibuſcumque concernentibus intereſſe Cameræ Apoſtolicæ, *Innoc.VIII.conſt.4.Cum ſicut,ſecun.nou.impreſſ.Veſtr in Prax.lib.2.cap. 11.* ſecùs in non concernentibus intereſſe Cameræ, *Pius IV.conſt.70. Romanus Pontifex,ſecun.antiq. impreſſ.Paul.V.conſt.71.Vniuerſi agri.*

96 Clerici Cameræ non habent Iuriſdictionem vt ſinguli, ſed tantum collegialiter in plena Camera,*Pius IV.d. conſtit.70 §.Clerici,Paulus V. d conſt 71. §. Clerici* & omnes faciunt vnum Tribunal,adeo vt vnus dicatur ſubrogatus loco alterius , vt in ſimili de Auditoribus, Rotæ *eſt deciſ. Put.339.num.2.lib.3.in correct.Seraph.dec.318.nu.2.Greg. dec.369.nu.2.Caualer.deciſ.33.nu.5,*

97 Nec Signatura Iuſtitiæ ſolet Cameræ reſcribere , ſed eadem Camera per Turnum cauſas diſtribuit,& ſi à Sententia Cardinalis Camerarij,aut Theſaurarij,aut Clerici appellare contingat , eadem Camera alteri Clerico cauſam appellationis demandat , *Marcheſ. de Commiſſ. in partic.par.1 cap.3.n.66,& num.68.fol.158.ſecun.nou.impr.*

98 Propoſitiones autem ſcribuntur à Clerico Menſario,à quo etiam poſteà leguntur , & ſucceſſiuè diſtributio illarum fit in plena Camera ab ipſius Decano,*Pius IV.conſtit.110.Cum inter cæteras,ſecun.antiq.impreſſ.*

99 Inter præfatos Cameræ Clericos adſunt habentes etiam officia particularia,prout Præfectus Annonæ,Præfectus Archiuiorum,Præſes Graſciæ,Præſes Carcerum , Præſes Riparum,Præſes Dohanarum,Præſes Zeccarum , Præſes Viarum,quorum ſinguli in dd.eorum Officijs habent iuriſdictionem , & ob id diſtributio cauſarum in Camera fit vt ſupra à Decano per Turnum , & ſecundum Officia Clericorum reſpectiuè.*Pius IV.d conſt.110.*

100 Illuſtriſſimus D. Theſaurarius ſimiliter eſt Romanæ Curiæ Iudex Ordinarius,eſt Iudex Spoliorum in Italia , necnon locorum Montium,& aliorum,de quibus in eius facultatibus priuatiuè quoad alios,*Sixt. V.Conſt.100. In conferendis,ſecun.nou impreſ.*De Theſaurario, & eius Officio aliqua tradit,*Veſtr.in Prax.lib.2.cap.5.*

101 Soldanus Vrbis, hodie Iudex Turris Nonæ, & Mareſciallus Vrbis , & Deputatus ab eo hodie Iudex Curiæ Sabellorum , ſunt Iudices Pedanei , Primus in Ciuilibus non habet iuriſdictionem,niſi in cauſis à decem ſcutis infra *Pius IV. Conſt. 85. Cum ab ipſo,ſecund. antiq. impreſs. Paul V. dict. conſt. 71.* Secundus eſt tantum Iudex Curialium humilioris conditionis, & inferioris ordinis, *Veſtr. in Prax.lib. 2.cap.13.num.2.*eius facultates videri poſſunt apud *Greg.13.conſt.30 Dum.rectè,ſecun.antiq.impreſſ.*eius Curiam reformauit *Paul.V.dicta Conſt.71.*

102 Iudex Burgi habet Iuriſdictionem in cauſis Habitantium in Burgo,priuatiuè quoad alios in prima inſtantia, ſed ſi agatur vigore obligationis Cameralis , aut alterius executiuæ,cauſa poteſt ab A.C.reaſſumi,*Pius IV,dict. Conſt 85 Cum ab ipſo.*

103 Iudex Fabricæ Sancti Petri de Vrbe eſt Iudex ordinarius , & cognoſcit cauſas Fabricæ ſummariè , & ſine tela Iudiciaria , priuatiuè quoad alios , & habet ampliſſima priuilegia, *Clem. VII.Conſt. 8. Admonet. ſecund. antiq. impreſs.Cherub. in Comp. Bull.tom. 1. ſuper conſt. 3. Clem. VII Admonet.*

104 Iudices locorum Piorum ſub Iuriſdictione Vicarij non exiſtentium, vt eſt Iudex Orphanorum , Neophitorum,Fatuorum,& ſimiles,ſunt Iudices dd. locorum priuatiuè quoad alios,ſi tamen lis ſit inter eos,conquaſſantur priuilegia , & Actor ſequitur Forum Rei, ſecundum diſpoſitionem Iuris communis .

105 Iudices verò Baſilicarum S. Ioannis Laterani, S. Petri in Vaticano,& S, Mariæ Maioris ſunt Iudices in eorum Franchis, necnon Perſonarum eis inſeruientium , & bonorum eorumdem, & olim erant Iudices priuatiuè quoad alios actiuè,& paſſiuè cum ampliſſimis Facultatibus ,
106 & Priuilegijs. Hodie verò † ex Conſtitutione *San. Memor. Vrbani Papæ Octaui* , quæ incipit *Quamuis, edita ſub die 23 Decembris 1642* dictæ Facultates fuerunt declaratæ,vt bene procedant, quando agitur de intereſſe Baſilicarum, & locorum Piorum habentium Protectorem, ſed in reliquis cauſis , in quibus agitur de intereſſe particularium perſonarum, obſeruatur Ius commune, & Actor
107 ſequitur Forum Rei.Cæterum,† ſi lis verſatur inter ipſas Baſilicas,attenditur præuentio,conquaſſantur priuilegia,& Actor pariter ſequitur Forum Rei,ſecundum Iuris communis diſpoſitionem . In caſibus autem in dictis Facultatibus comprehenſis pro remiſſione cauſarum non debet adiri Præfectus Signaturæ Iuſtitiæ ſed Præfectus Signaturæ Sanctiſſimi .

108 De

Digitized by Google

108 De Sacro Rotæ Auditorio non fuit facta aliqua men-
tio, quia cum in Rota cauſæ omnes ſunt commiſſariæ, &
per ſpeciale reſcriptum à Signatura commiſſæ, vt per
Veſtr. in Prax. lib. 2. c. 17. nu. 3. non poſſunt per A.C. Iudi-
cem ordinarium ad Rei conuenti inſtantiam reaſſumi,
ſed ſi quis prætendat, illas à Rota auocare, debet adire
Signaturam Iuſtitiæ, ex quo enim exijt reſcriptum à Su-
periore, iuriſdictio Inferioris ſuſpenſa remanet, nec illud
poteſt niſi per reſcriptum reuocari, *l. iudicium ſoluitur,*
vbi Bart. num. 2. ff. de iud. Marcheſ. de Commiſſ. auoc. cauſ.
par. 2. §. 3. num. 4. fol. 328. ſecundum nou. impreſſ.
109 Cæterum Actor, qui cauſam in Rota committendam
curauit, ſi Reus eſt in forma Cameræ obligatus, bene po-
terit variare, & A.C. adire commiſſione, & inhibitione
emanata non obſtante, ſi Reus fuit contumax, alias ſe-
cus, *Rot. poſt Zacch. de oblig. Cam. dec. 56. nu. 8. & ſeqq.*
110 Auditores † Rotæ ſunt numero duodecim, & dicuntur
111 Cappellani Papæ, quia olim † Summus Pontifex cau-
ſas ab vniuerſo Orbe ad ſe confluentes, dummodo Con-
ſiſtoriales non eſſent, per ſeipſum ſeorſum à Sacro Sena-
tu in ſua Capella audiebat, ad quam, pro iſtarum cauſa-
rum Audientia, non niſi diſertiſſimos Viros in Iure peri-
tos adſcibat, ad quorum relationem idem Summus Pon-
tifex dd. cauſas decidebat, & hæ ſunt innumeræ deciſio-
nes, ſeu decreta ex quibus, vt plurimum Sacri Canones
fuerunt compilati, prout in Libris Decretalium, Sexti
Decretalium, Clemẽtinarum, & alijs apparet. Etiam; ho-
die deſeruiunt in Capella Summi Pontificis in diuinis,
112 ſed quia Summi † Pontifices paulatim ſe ab hoc mune-
re reuocarunt, & primò audientiam dd. cauſarum, quæ
Sacri Palatij fuerunt appellatæ, ipſis conceſſerunt, Audi-
torum cauſarum Sacri Palatij nouo vocabulo fuerunt
vocati, ac deinde cæperunt Summi Pontifices cauſarum
quoque deciſionem eiſdem Auditoribus, ſpeciali reſcri-
pto ferè in omnibus delegare, vt per *Veſtr. in Prax. lib. 2.*
c. 17. nu. 1. & ſeqq.
113 Cæterum, quoad Iudices ordinarios Romanæ Curiæ,
A C. vbicumque eius Iuriſdictio ſe extendit, cauſas reaſ-
ſumit, & inhibet omnibus iuxta ſuas ordinarias faculta-
tes, non tamen Baſilicarum Iudicibus, ob eorum ampliſ-
ſima priuilegia, quæ habent, dum agitur de Baſilicarum
intereſſe, ſecus ſi non de Eccleſiæ, ſed intereſſe Priuato-
rum agatur, attenta diſpoſitione, *d. Conſt. Quamuis, Vrb.*
VIII. de qua ſupra num. 106.
114 In cauſis autem modici momenti, infra ſummã ſcuto-
rum vndecim, quilibet Iudex ordinarius eſt competens,
nec dictæ cauſæ poſſunt reaſſumi, *Paul. V. d. conſt. 71. Vni-*
uerſi agri, Et licet A.C. ſoleat illas aliquando reaſſumere,
ſub prætextu verborum dictæ conſtitutionis, ibi, *& co-*
ram Iudicibus competentibus vertentes, quaſi quod ſi non
ſint introductæ coram Iudicibus alias competentibus,
poſſint reaſſumi; Præfectus tamen Signaturæ illas re-
gulariter remittit ad Iudices, coram quibus fuerint pri-
mitus introductæ, & ita quotidie obſeruatur.
115 Similiter licet A.C. prætendat quod quis, in alium Iu-
dicem conſentiendo, non poſſit eius Iuriſdictioni preiu-
dicare, & ob id inſtante Partes cauſas reaſſumat, dicto
conſenſu non obſtante, Præfectus tamen Signaturæ ſolet
dictas cauſas remittere ad Iudices, in quorum iuriſdi-
ctionem non fuit conſenſum.
O. Eminentiſſimus Dominus Cardinalis Signaturæ Iuſti-
116 tiæ Præfectus, vbicumque eſt de Iuriſdictione conten-
tio, indicat inter Tribunalia Vrbis, & remittit cauſas ad
Iudices, ad quos ſpectant, manu Regia ſine omni ſcri-
ptura, omni, & quacumque appellatione, & recurſu re-
motis, ſic diſponente reformatione Tribunalium Vrbis,
quæ eſt *Conſt. Paul. V. 71. Vniuerſi agri, in §. in primis quo-*
ad formam, verſ. & quoad præuentionem.
P. Exceptio Iudicis ſuſpecti eſt proponenda in principio
117 litis, ad inſtar exceptionis incompetentiæ, ante con-
ſenſum in Iuriſdictionem, *Papien. in form. declin. iuriſd. in*
§. Iudicem ſuſpectum, n. 7. & poteſt opponi ſub conditio-
ne, in quantum appareat aliquem eſſe Iudicem compe-
tentem, *Papien. vbi ſupra in §. ſi & in quantum nu. 1.*
118 Ad allegandum Iudicem, vel Notarium ſuſpectum re-
quiritur Mandatum ſpeciale, *Caputaq. dec. 168. n. 1. par. 1.*
Greg. dec. 368. n. 1. Marcheſ. de Commiſſ. ſuſpic. Iud. par. 2.
c. 8. §. 1. n. 40. f. 380. ſecun. nou. impreſſ. Buratt. dec. 388. nu. 2
& ibi Ferentill. num. 7. Sufficit tamen tacita ratificatio,
prout ſi Principalis fuerit cauſam proſecutus coram
alio, *Rot. dec. 440. nu. 2. par. 2. recent. Beltram. ad Greg. dict.*
119 *dec. 368. num. 8.* Dicitur † autem ſatis ſpeciale Manda-
tum, ſi in eo ſit ſolita clauſula, ad Iudices, & Notarios ſu-
ſpectos allegandum, *Beltram. ad Greg. d. deciſ. 368. nu. 8.*
Ferentill. ad Buratt. d. dec. 388. n. 7.
120 Si quis tamen, poſtquàm allegauit aliquem ſuſpe-
ctum, comparuit coram eo ſimpliciter, ſine aliqua pro-
teſtatione, cenſetur à recuſatione receſſiſſe, *Greg. d. deciſ.*
368. nu. 2. latè, Beltram. ad Greg. dec. 229. nu. 4. Buratt. dec.
388. nu. 3. etiam ſi comparuerit cum proteſtatione, quæ
ſit contraria facto, *Burat. d. dec. 388. nu. 4. & 5. Beltram.*
ad Greg. d. deciſ. 292. nu. 4.
121 Suſpectus poteſt allegari tàm Iudex Delegatus, quàm
Ordinarius, & licet in Ordinario ſit opinio controuerſa,
an poſſit ſuſpectus allegari, communis tamen opinio eſt
quod recuſari poſſit, *Papien. in d. form. declin. iuriſd. in §.*
Iudicem ſuſpectum nu. 4. & hanc recipit Praxis in Curia
A.C. nam ſi ipſius Auditor, aut aliquis ex Locumtenen-
tibus ſuſpectus allegatur, alium in eius locum deputat
ſine multa difficultate, & ita quotidie obſeruatur.

Et quod de Iure Canonico tàm Delegatus, quàm Or-
dinarius poſſit ſuſpectus allegari, tradunt *Adden. ad*
Bonacurſ. in Prax. tit. de recuſat. nu. 2. in verbo, non aſſigna-
tur, Mandoſ. in 8. form. commiſſ. deputat. Adiunct. in verbo
Adiunctum verſ. de Iur. Can. Marcheſ. de Commiſſ. ſuſpic.
Iud. par. 2. cap. 8 §. 2. nu. 37. & ſeq. fol. 395. ſecun. nou. impr.
122 Sed de Iure Ciuili Ordinarius recuſari in totum non
123 poteſt, *Bonacurſ. in Prax. tit. de recuſat. n. 2.* Sed † eo alle-
gato ſuſpecto datur Adiunctus, & Signatura aliquando
alium in omnibus ſubrogat, *Marcheſ. de Commiſſ. ſu-*
ſp. Iud. §. 1. nu. 2. fol. 376. Interdum verò Adiunctum dare
conſueuit, tàm quoad Iudices Romanæ Curię, quàm ex-
tra eam, *Mandoſ. qui alios allegat, in d. verbo Adiunctum*
verſ. Signatura, Marcheſ. de Commiſſ. ſuſpic. iud. d. p. 2. c. 8.
§. 2. n. 37. & n. 40. & fol. 395. & fol. 396. ſecun. nou. impreſſ.
124 Cæterum quando Iudex fuit allegatus ſuſpectus, ſi ex
aduerſo proceditur ad vlteriora coram eo, Proceſſus eſt
nullus, etiam ſi non fuerit appellatum, quod procedit de
Iure Ciuili, *Papien. vbi ſupra, n. 2. & ibi Adden. lit. B. Min-*
ſing. obſer. Camer. cent. 4. obſer. 59. nu. 2. Oſaſc. deciſ. 84. n. 5.
& ſeq. Secus autem de Iure Canonico, vt per *Adden. ad*
Papien. vbi ſupra, poſt Oſaſc. dict. deciſ. 84. num. 5. & ſeq.
Q Cauſæ ſuſpicionis non ſunt coram Iudice recuſato de
125 Iure Ciuili exprimendæ, ſecus de Iure Canonico, *Pa-*
pien. in d. form. declin. iuriſd. in §. Rationibus, nu. 1. ſed ſunt
exprimendæ coram Arbitris, vel coram Iudice, ad quem
ſit recurſus, vel appellatur, *Marcheſ. de commiſſ. ſuſpic.*
Iud. par. 2. c. 8. §. 1. nu. 24. fol. 377. ſecun. nou. impr.
126 Cauſa verò ſuſpicionis de Iure Ciuili probatur iura-
mento, *Adden. ad Papien. vbi ſupra, de communi teſtantes,*
Marcheſ. d. par. 2. c. 8. §. 1. nu. 19. fol. 377. Sed de Iure Cano-
nico ſecus eſt: nam plenè probari debet, *Marcheſ. de com-*
miſſ. ſuſpic. Iud. par. 2. c. 8. §. 1. nu. 33. fol. 379. Quod limita-
127 tur, † vt non procedat in Arbitri, Conſultoris, Notarij,
& Procuratoris recuſatione; nam cauſa quoad eos pro-
batur iuramento, vt poſt alios, quos allegat, ſequitur,
Marcheſ. vbi ſupra nu. 34. Adden. ad Papien. in d. §. ratio-
nibus, Idem procedit in recuſatione Iudicis delegati;
nam, & iſta iuramento probatur, *Caputaq. deciſ. 102. p. 1.*
128 Quæ ſint recuſationis cauſæ iuſtæ, tradit *Marant. de*
ord. Iud. in 3. part. ſexta partis principalis, actu ſecundo, de
Appellat. nu. 68. & ſeqq. vbi enumerat quadraginta cau-
ſas, Vigintiquinque autem cauſas enumerat *Duen. reg.*
204. par. 2. & nonaginta cauſas enumerat, *Steph. de Au-*
frer. in tractat. de Recuſat. vt per Adden. ad Papien. vbi
ſupra in §. nec fuiſſe, lit. P.
129 Deputatus, & approbatus Iudex ab initio de conſen-
ſu Partium, non poteſt poſtea ſuſpectus allegari, niſi no-
ua cauſa ſuperueniat, *Salic. in Auth. offeratur, nu. 3. in 6.*
not. C. de lit. conteſt. Marcheſ. vbi ſupra, nu. 80. fol. 384. Ca-
ualer. dec. 178. nu. 1. & 2. quod procedit etiam in non ha-
bentibus iuriſdictionem, prout eſt Notarius, & ſimiles,
& in habentibus nudum miniſterium, prout eſt Peritus,
Caualer. d. deciſ. 178. nu. 3.

Digitized by Google

131 Hodie coram A.C. Met ſufficit allegare cauſas orete-
nus, citata Parte ad videndum deputari alium Iudicem
loco NN. ſuſpecti allegati,& ſi cauſa videtur ei rationa-
bilis, de facili alium deputat, ſi verò cauſa eſſet iuſta, &
ipſe nollet eam admittere,eſſet opus citare ad videndum
mandari ſuperſederi vſque ad primam, vel ſecundam
Signaturam coram Eminentiſſimo Signaturæ Iuſtitiæ
Præfecto, ſiue illius Auditore, & deinde adire Signatu-
ram,citata Parte pro commiſſione appellationis,vel de-
putationis alterius Iudicis, iuxta tradita per *Marcheſ.
dicta par. 2. de Commiſſ. ſuſpic. Iud. fol.* 375. *& ſeqq. ſecun.
nou. impreſ.* & inferiùs ſuo loco dicetur.

132 In Camera verò, Clerico ſuſpecto allegato, non ſo-
lùm debet exprimi cauſa ſuſpicionis ab Allegante, ſed
etiam debet diſcuti, dicto Clerico abſente, in plena Ca-
mera, & ſi reperitur iuſta, & approbatur a maiori par-
te, vt ſuſpectus remoueatur, *Pius IV. Conſt.* 110. *Cum inter
cæteros, ſecund. antiq. impreſſ. Paulus V. Conſt.* 71. *Vniuerſi
agri*, & alius in eius locum ſubrogatur, *Marcheſ. de Com-
miſſ. in partic par. 1. cap. 3. num. 72. fol. 158. ſecund. nou. im-
133 preſſ.* Si verò Clericus † habeat intereſſe in cauſa, vel
agatur de intereſſe alicuius Coniuncti ipſius vſque ad
quartum gradum. non allegatur Camera ſuſpecta, ſed
ipſe Clericus, dum cauſa diſcutitur, debet è Camera re-
cedere, *Pius IV. d. Conſt.* 110. *Paulus V. d. conſt.* 71.

134 Sic etiam nec Rota ſuſpecta allegatur, ex quo tracte-
tur de intereſſe alicuius Auditoris, ſeu eius Coniuncti vſ-
que ad quartum gradum, ſed dictus Auditor, donec cau
ſa diſcutitur, amouetur à Rota in eo inſtanti, *Marcheſ.
de Commiſſ. ſuſpic. Iud. par. 2 § 2. num. 4. & ſeq. fol.* 391. vbi
quod idem obſeruatur in Signatura.

R Romana Curia obſeruat, vt, altera Parte abſente, de-
135 tur Iudex ad petitionem alterius, ſecus vtraque Parte
præſente, de qua obſeruantia teſtatur, *Gloſ. in l. obſeruan-
dum, in verbo exempli, ff. de Iud. & in Auth. offeratur, in
verbo petierit, C. de lit. conteſt.*

136 Sed hoc poteſt verificari in Commiſſionibus cauſa-
rum in partibus, non autem in deputationibus, quę fiunt
ab A.C.Met, qui Iudices deputat ex Officio, nec etiam in
Commiſſionibus in Curia, in qua regulariter datur Iu-
dex ex Officio R. P. D. Cancellariæ Regentis; vnde diſpo-
137 ſitio *cap. oblata, de appell.* quoad Appellatus† non poſſit
in committendo cauſam præuenire, & ſupplantare Ap-
pellantem, ex hac ratione ceſſat, & non habet locum in
Curia, *Marcheſ. de Commiſſ vig. c. oblata, p. 2. c. 9. §. n. 11. &
138 ſeq. fol.* 401. *ſecund nou. impreſſ.* & hoc † indiſtinctè, niſi
Partes concordent de Iudice, & ob id in Curia A. C. ſo-
let citari ad concordandum de Iudice, & dandum liſtam
confidentium, & diffidentium, aliàs videndum deputari
ex Officio, quam praticam ponit *Iacobin. de S. Georg. in
dict. l. obſeruandum, n. 2. ff. de Iud.*

139 Sufficit allegare Notarium ſuſpectum medio iura-
mento tactis &c. nam cauſa ſuſpicionis in Notario pro-
batur per iuramentum, *Capuaq. deciſion.* 202. *par.* 1. *Rota
in Romana electionis* 14. *Nouembris* 1611. *coram bon. mem.
Vbaldo, impreſſ. penes, Marcheſ. de Commiſſ. ſuſpic Iud. n.* 1.
fol. 384. *ſecund. nou. impreſſ.* neque in hoc eſt differentia
inter ius Canonicum, & ius Ciuile, *Adden. ad Papien. in
dict. form. declin. iuriſdict. in § rationibus*, requiritur ta-
men mandatum ſpeciale, *ex præallegatis.*

S V M M A R I V M.

De exceptionibus dilatorijs, & peremptorijs, ac replicationibus. Cap. V I I I.

1 *Exceptiones dilatoriæ, & peremptoriæ ſunt opponendæ in termino ad ſoluendum ante expeditionem Mandati.*

2 *Exceptio Excommunicationis, Periurij, & ſimiles, quæ repellunt à limine, ante Mandati expeditionem quomodo opponenda.*

3 *Exceptio, nil fieri recognitis iuribus, & legitimatis Perſonis, ante Mandati expeditionem opponenda quomodo ſit.*

4 *Iuribus recognitione indigentibus non recognitis, & Perſonis non legitimatis Parte opponente non poteſt ad vlteriora procedi.*

5 *Exceptio nil fieri, niſi iurato de Calumnia, quomodo ante Mandati expeditionem opponenda.*

6 *Iuramenti Calumniæ petiti omiſſio cauſat nullitatem actorum.*

7 *Calumniæ iuramentum quomodo præſtetur, & intimetur Parti.*

8 *Iuramentum Calumniæ poteſt præſtari, & intimari vna cum Decreto ad breuitati conſulendum, & quomodo.*

9 *Exceptio nihil fieri, niſi ſpecificata ſumma, & factis calculis, ante Mandati expeditionem, quomodo opponenda.*

10 *Citatio ad intereſſendum calculo, eiuſque Formula, & Proceſſus.*

11 *Citatio ad videndum mandari eligi Peritos ad effectum calculandi, eiuſque Formula, & Proceſſus.*

12 *Peritus quomodo ab vtraque Parte eligendus.*

13 *Citatio ad informandum Peritos, eiuſque Formula, & Proceſſus.*

14 *Citatio ad faciendum referre ſuum Peritum, eiuſque Formula, & Proceſſus.*

15 *Citatio alia ad faciendum referre ſuum Peritum, eiuſque Formula, & Proceſſus, vt euitetur materia Appellationis.*

16 *Periti quomodo ſoleant referre.*

17 *Citatio ad concordandum de Tertio Perito, eiuſque Formula, & Proceſſus*

18 *Præiudicialia in partibus quomodo alleganda.*

19 *Iura ante lapſum terminum Præiudicialium, quomodo producenda.*

20 *Generalia contra Iura quomodo opponenda.*

21 *Exceptiones omnes competentes poſſunt opponi, quæ poſſunt probari.*

22 *Exceptio beneficij Inuentarij quomodo, & ad quid opponenda.*

23 *Citatio ad docendum, ſe adiuiſſe cum beneficio Inuentarij, quando neceſſaria, eiuſque Formula, & Proceſſus.*

24 *Hærede Beneficiato non docente de legitimo Inuentario, vel de Inuentariatis rationem non reddente, obtinetur exequatur contra Perſonam, & bona propria.*

25 *Terminus pro ſeruato quid ſit, & qua ratione introductus.*

26 *Citatio ad videndum aperiri Terminum, pro ſeruato habitum, eſt ad libitum, eiuſque Formula, & Proceſſus.*

27 *Si cauſa diſcuſſione indiget, neceſſè eſt informare Iudicem in die Notarij in Camera oretenus, & in ſcriptis, citata Parte.*

28 *Citationes ad informandum in die Notarij, & earum Formula, & Proceſſus.*

29 *Citatio, ad videndum expediri Mandatum, quando neceſſaria, eiuſque Formula, & Proceſſus.*

30 *Citatio ad videndum expediri Mandatum alias decretum, quando dubitatur de defectu Decreti, eiuſque Formula, & Proceſſus.*

31 *Citatio ad videndum mandari exequi Mandatum aliàs decretum, & relaxatum quando neceſsaria, eiuſque Formula, & Proceſsus.*

32 *Exequatur poſt expeditum Mandatum quando, & quomodo obtinendum.*

33 *Citatio ad videndum mandari ſuperſederi, eiuſque Formula, & Proceſsus.*

34 *Superſeſsoria quando poſſit obtineri, & quando reuocari.*

35 *Citatio ad videndum reuocari Superſeſsoriam, eiuſque Formula, & Proceſsus.*

36 *Citatio ad videndum reponi à Decreto præiudiciali relaxationis Mandati, eiuſque Formula, & Proceſsus.*

37 *Citatio ad videndum reponi à quocunque prætenſo Decreto præiudiciali, eiuſque Formula, & Proceſsus.*

38 *Citatio ad videndum reuocari Mandatum, eiuſque Formula, & Proceſsus.*

39 *Citatio ad videndum reponi à Decreto præiudiciali reuocationis Mandati, eiuſque Formula, & Proceſsus.*

40 *Citatio ad comparendam coram Domino, & audiendum eius voluntatem, eiuſque Formula, & Proceſsus.*

41 *Intimatio non eſt neceſsaria, ſi in Decreto notatur præſentia Partium, niſi Iudex mandet intimari.*

42 *Citatio ad videndum reuocari executionem nulliter, & indebitè factam, eiuſque Formula, & Proceſsus.*

43 *Citatio ad videndum reuocari executionem factam virtute Mandati reuocati, eiuſque Formula, & Proceſsus.*

44 *Actor.*

Digitized by Google

44 Actor, qui non poteſt audiri, niſi refectis expenſis, quomodo proteſtetur, & faciat depoſitum, vt audiatur.

45 Proteſtatio citata Parte quando, & qualis neceſſaria, vt Reus, protrahens litem teneatur Parti ad intereſſe, & num. 46.

46 Citatio ad dicendum contra proteſtationem, eiuſque Formula, & Proceſſus.

47 In termino ad dicendum contra proteſtationem generalia opponenda ſunt, & quomodo.

48 Exceptio Excommunicationis repellit à limine, etiam ſi quis ſit excommunicatus in alia cauſa, & nunquam cenſetur excluſa.

49 Excommunicatus non debet audiri, etiam volente Parte.

50 Excommunicatus Reus neceſſarius poteſt excipere, defendere, & appellare, & reſcriptum impetrare.

51 Excommunicatus, contemnens abſolui, non debet audiri, etiam ſi ſit Reus neceſſarius.

52 Proceſſus factus ab Actore excommunicato ante oppoſitionem exceptionis remanet validus, & num. 62.

53 Exceptio excommunicationis non obſtat, ſi conſtat de abſolutione.

54 Exceptio Periurij repellit à limine Iudicij.

55 Exceptio Periurij eſt litis finita.

56 Periurus dicitur iure ſuo priuatus.

57 Periurus cadit ab actione, & omni commodo contractus priuatus remanet, & Proceſſus ab eo fabricatus, Parte opponente, eſt ipſo Iure nullus.

58 Proceſſus à Periuro fabricatus, antequam Pars opponat de periurio, remanet validus, & num. 61.

59 Pars non poteſt remittere periurium, ſed pœnam circa eius intereſſe.

60 Exceptio Periurij poteſt quandocumque opponi ante Sententiam.

61 Opinio Pichi, quòd Proceſſus factus à Periuro nullo modo valeat, reprobatur, & num. 62.

62 Abſolutione obtenta ab Excommunicato, Proceſſus factus ante oppoſitionem excommunicationis, valet, & reaſſumitur in eodem ſtatu, & terminis.

63 Inſtantia data corruit argumentum.

64 Iudex poteſt repellere Periurum ex officio, etiam Parte non opponente.

65 Exceptio Periurij, requirens indaginem, non repellit à limine.

66 Exceptio periurij, de qua clarè non conſtat, non repellit à limine.

67 Periurus non repellitur à limine, niſi in cauſa, in qua eſt periurus, & in tangentibus illam.

68 Periurus non repellitur à limine, quando promiſſio eſt ex vtruſque contrahentis parte illicita.

69 Periurus non repellitur à limine in defenſione propria Eccleſiæ, nec in defenſione propria.

70 Periurus Reus neceſſarius excipiendo, & defendendo auditur, & num. 94.

71 Periurus non repellitur à limine, quando dolus, & læſio enormiſſima eſt iam detecta per Sententiam, vel alias de ea conſtat notoriè.

72 Si non conſtat de læſione enormiſſima, & obijcitur de periurio, docendum eſt de abſolutione.

73 Periurus, qui citata Parte per viam Signaturæ Gratiæ à periurio obtinuit abſolutionem à Papa, non repellitur à limine.

74 Abſolutio à periuro incurſo non poteſt, niſi ex gratia Papæ, concedi.

75 Citatio Partis in abſolutione à periurio eſt neceſſaria, & quare.

76 Abſolutio à periurio eſt obtinenda ſpecificè, nec ſufficiunt Clauſulæ generales, & quare.

77 Abſolutio à Iuramento, quæ ad effectum agendi conceditur, Parte non citata, eſt obtinenda in primis, ad euitandum incurſum periurij.

68 Abſolutio à Iuramento eſt neceſſaria, etiam ſi Inſtrumentum ſit nullum defectu ſolemnitatum Statuti.

79 Inſtrumentum nullum factum contra formam Statuti non probat Iuramentum.

80 Abſolutiones tot obtinendæ, quot ſunt Iuramenta.

81 Iurans ſoluere, abſolutionem non petere, & impetrata non vti, debet prius ab iſto tertio iuramento, deinde à ſecundo, & demum à primo obtinere abſolutionem, aliàs nihil agit.

82 Niſi abſolutio haberet relationem ad Inſtrumenta, in quibus iuramenta continentur.

83 Relatum eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus.

84 Abſolutio à Iuramento non conceditur, niſi ex cauſa.

85 Auditores Rotæ poſſunt relaxare iuramenta in cauſis coram eis vertentibus.

86 A. C. habet facultatem exequendi Inſtrumenta Camerali obligatione vallata, non obſtante abſolutione obtenta à iuramento ad effectum agendi.

87 Abſolutio à iuramento non retardat executionem obligationis Cameralis.

88 Abſolutio ad effectum agendi non prodeſt ei, qui incidit in periurium, niſi prius obtineat à Papa abſolutionem à periurio.

89 Credens, abſolutionem obtentam eſſe ſufficientem, vel non contrauenire pactis, excuſari poteſt à periurio.

90 Periurium non incurritur ſine dolo, & perfidia.

91 Cauſa qualibet, etiam leuis, excuſat à periurio, ſicut à dolo.

92 Abſolutio ad effectum excipiendi in Curia non datur, & quare, num. 93. & ſeq.

93 Exceptio requirit indaginem, quæ in ſummaria cognitione repellitur.

94 Reus in ſua exceptione eſt Actor.

95 Exceptiones, quod quis non habet legitimam perſonam ſtandi in iudicio, ſemper poſſunt opponi, & nunquàm cenſentur excluſæ.

96 Iuramentum Calumniæ eſt de eſſentia in quolibet iudicio.

97 Iuramentum Calumniæ non eſt de neceſſitate, niſi petatur.

98 Iuramentum Calumniæ non poteſt remitti expreſſè, ſecus tacitè.

99 Iuramentum Calumniæ petitum, niſi fuerit præſtitum, Proceſſus eſt nullus.

100 Iuramentum Calumniæ petitum non poteſt omitti, & antequàm præſtetur denegatur audientia.

101 Iurare de Calumnia tenetur tàm Actor, quàm Reus, & in primis Actor.

102 Actor recuſans de calumnia iurare cadit à iure ſuo, Reus verò habetur pro confeſſo.

103 Iurare de calumnia tenetur, tàm Principalis, quàm Procurator.

104 Iurare de calumnia ſat eſt ante Sententiam.

105 Iuramentum Calumniæ præſtare in terminis ſubſtantialibus, ſat eſt.

106 Procurator habens mandatum ſpeciale à Domino tenetur iurare de Calumnia in animam ipſius Domini, aliàs in animam propriam.

107 Procurator habens mandatum generale ad lites admittitur ad iurandum de Calumnia, quicquid ſit de Iure.

108 Iuramenti Calumniæ petiti omiſſio impedit executionem obligationis Cameralis.

109 Petitio Iuramenti de Calumnia, niſi repetatur proteſtatio in quolibet actu, per proceſſum ad vlteriora euaneſcit, & Proceſſus valet.

110 Iuratum ſatis dicitur de Calumnia, ſi in terminis ſubſtantialibus fuit ſeruatus terminus ad iurandum de Calumnia.

111 Omiſſio iuramenti Calumniæ, etiam petiti, non nocet, ſi conſtat de bono Iure.

112 Proteſtatio nihil fieri, niſi ſpecificata ſumma, & factis calculis, Parte poſtea iterum citata, & intimata, nil operatur, ſi ſumma erat liquida.

113 Peritis in arte ſtandum eſt.

114 Periti præferuntur Teſtibus, ſed magis creditur illis, qui negocio interfuerunt.

115 Parte contumace in electione Periti Iudex illum eligit ex officio.

116 Relationi Peritorum à Partibus electorum, ac Periti de conſenſu Partium, vel à Rota electi, ſtandum, donec doceatur de errore.

117 Periti debent referre in Actis cum iuramento.

118 Periti non debent eſſe Partibus ſuſpecti.

119 Periti debent referre, & Iudex iudicare.

120 Peritis in diſcordia exiſtentibus, eligitur Tertius.

121 Partibus exiſtentibus in mora eligendi Tertium, eligitur ex Officio à Iudice.

122 *Sententia Peritorum, quoad Iudicem nunquam tranſit in iudicatum, niſi quis promiſerit ſtare cuicunque relationi illorum.*

123 *Sententia Peritorum, & lata de illorum conſilio poteſt quandocunque reuocari per editionem aliorum.*

124 *Remiſſio Peritorum non datur, niſi ſemel, ne Proceſſus detur in infinitum.*

125 *Peritis referentibus ſuper diuerſo capite à ſecundis, eſt locus vlteriori eorum deputationi.*

126 *Peritorum Relatio eſt ſemper retractanda, quando manifeſtè apparet erronea.*

127 *Peritorum Relatio nulla retractatur, & nullum producit effectum.*

128 *Peritorum Relatio eſt nulla, ſi non conſtat de electione, vel de præſentia, aut de citatione Partis in examinatione negocij.*

129 *Periti vnius relatio nulla eſt, ſi duo fuerunt deputati.*

130 *Citatio Partis in menſuratione per Peritos facienda requiritur pro die, & hora certa.*

131 *Citatio, ſeu denunciatio qualibet extraiudicialis debet fieri pro die, & hora certa, ſecus in citatione iudiciali, & quare.*

132 *Relationi Tertij Periti ſer. ſer. factæ ſtandum eſt.*

133 *Etiam ſi diſcordet ab alijs duobus.*

134 *Contrarium quòd nulli ſtandum ſit.*

135 *Pro concordia videtur poſſe diſtingui, & quomodo.*

136 *Secundo, & melius pro concordia videtur diſtinguendum, & quomodo.*

137 *Tertij Periti de conſenſu electi relationi ſtandum videtur, etiam ſi diſcordet ab alijs duobus.*

138 *Relationi Tertij Periti de conſenſu electi ſer. ſer. datæ, quæ iuſtificatur ex actis, ſtandum, etiam ſi diſcordet ab alijs, alias ſecus.*

139 *Tertius Peritus in caſu concordiæ non cogitur ad referendum, ac eius deputatione opus eſt.*

140 *Peritis duobus concordantibus, & non Tertio ſtandum eſt.*

141 *Verba illa in citatione poſita, & quodcumque Decretum neceſſarium, & opportunum fieri, operantur, vt Iudex poſſit facere Decretum ſibi beneuiſum.*

142 *Decretum ſuper electione Peritorum poteſt interponi, niſi ad p.d. cum intimatione, vel ſimpliciter cum intimatione.*

143 *Decreto ſuper electione Peritorum interpoſito, an, & quando poſſit ad vlteriora procedi.*

144 *Citato ad docendum de præiudicialibus in Partibus, datur dilatio ſecundum diſtantiam loci, ſi iurat de calumnia, alias ſecus.*

145 *Præiudicialibus medio iuramento allegatis, datur dilatio ſecundum diſtantiā loci, & interim nihil poteſt innouari.*

146 *Præiudicialium terminus currit à die facti Decreti, & executæ Intimationis, non à die allegationis.*

147 *Dilatione à Iudice in Decreto ſecundum diſtantiam loci conceſſa ad docendum de præiudicialibus, nihil releuat, ſi deinde allegentur, alias ſuppletur dilatio, in eo quod deeſt.*

148 *Proteſtatio, non admitti Iura in præiudicium, operatur, vt Iudex admittat illa ſine præiudicio, quæ admiſſio non nocet.*

149 *Clauſula* ſine præiudicio *præſeruat obligationem Cameralem, & cætera in ſtatu, & terminis, quatenus ius permittit.*

150 *Clauſula* ſine præiudicio *operatur, vt quoad præiudicio inferendum actus habeatur pro non facto.*

151 *Admiſſio* ſine præiudicio *nil præiudicat Decretis factis, aut Mandato relaxato, in quantum ius patitur.*

152 *Admiſſio Iurium, & etiam cum clauſula* ſine præiudicio *circumducit concluſionem in cauſa, & terminum pro ſeruato, & quare num. 153.*

152 *Curia obſeruat, vt citetur vnico contextu ad concludendum in cauſa, & ad Sententiam.*

154 *Lata ſententia prout in Cedula, vel termino habito pro ſeruato, Notarius omnia ponit ſub die, in qua cadebat citatio, etiam ſi poſtea pronunciatum ſit.*

155 *Si conſtat aliunde, in ſcriptis non fuiſſe pronunciatum ea die, qua cadebat citatio, ſententia eſt nulla.*

156 *Iuribus admiſſis ſine præiudicio concluſionis, & termini pro ſeruato, eo ipſo conſtat, quod Sententia non erat lata, & remanet nulla.*

157 *Admiſſio Iurium ſine præiudicio Decreti, & Mandati præſupponit Decretum factum, & Mandatum relaxatum.*

158 *Concluſio in cauſa ligat manus Parti, quoad productionem, & Iudici quoad admiſſionem.*

159 *Actus concluſionis in cauſa eſt omninò contrarius productioni, & admiſſioni Teſtium, & Iurium, & ideo illam deſtruit, proteſtatione non obſtante.*

160 *Decretum relaxationis Mandati non eſt actus de ſui natura contrarius productioni, & admiſſioni Iurium, ideo admiſſio, cum clauſula ſine præiudicio, operatur.*

161 *Iudex ignorans concluſionem in cauſa non videtur illam reuocare per nouam admiſſionem, ſed hoc non eſt admittendum de facili.*

162 *Concluſio in cauſa non reuocatur ſine aliquo Decreto.*

163 *Exceptio firmat Regulam contrariam in caſibus non exceptuatis.*

164 *Exceptio declarat, quid ſit ſub Regula, & ſub ea includit caſus ſimiles exceptuatis.*

165 *Obligatio Cameralis non admittit exceptiones extrinſecus à contractu.*

166 *Obligatio Cameralis non retardatur ab exceptionibus illiquidis, turbidis, ſeu ambiguis.*

167 *Obligatio Cameralis non retardatur à petitione reſtitutionis in integrum, ſi fuit maximè præuentum in petitione executionis.*

168 *Obligatio Cameralis non admittit exceptionem Diſcuſſionis.*

169 *Exceptio requirens indaginem non impedit executionem obligationis Cameralis, aut Inſtrumenti Guarantigiati, vel alterius iudicij executiui.*

170 *Exceptio requirens indaginem quid ſit.*

171 *Exceptio contractus facti ſine cauſa non retardat executionem obligationis Cameralis.*

172 *Exceptio non retardat executionem obligationis Cameralis, niſi ſit ex tribus, ſcilicet nouationis, ſolutionis, & falſitatis.*

173 *Data incompetentia Iudicis, vel inhabilitate Perſonæ, retardatur executio obligationis Cameralis.*

174 *Nullitas Inſtrumenti impedit executionem obligationis Cameralis.*

175 *Exceptio apparens ex ventre Inſtrumenti impedit executionem obligationis Cameralis.*

176 *Exceptio Compromiſſi oriens ex ventre Inſtrumenti, impedit executionem obligationis Cameralis, etiam ſi requirat indaginem.*

177 *Exceptio requirens probationes extrinſecas à contractu, non dicitur oriri ex ventre ad impediendam obligationis Cameralis executionem.*

178 *Obligatio conditionalis, vel in diem ante purificationem non poteſt executioni mandari.*

179 *Exceptio oriens ex natura rei admittitur* [illegible] *iudicio, etiam ad impediendam executionem* [illegible] *Cameralis.*

180 *Exceptio Cedendarum retardat executionem obligationis Cameralis.*

181 *Exceptio Cedendarum nunquam cenſetur excluſa.*

182 *Exceptio Rei non liberè traditæ retardat executionem obligationis Cameralis.*

184 *Exceptio Rei non liberè traditæ non retardat, ſi habentes intereſſe conſentiant, & pretium ſit inueſtiendum, vel Emptor non poſſit damnum pati.*

185 *Exceptio pretij non ſoluti, vel non implementi in totum, vel in partem, impedit executionem obligationis Cameralis.*

186 *Exceptio non implementi etiam in minimo obſtat, etiam Ceſſionario.*

187 *Exceptio non implementi non prodeſt ei, qui primò contrauenit.*

188 *Exceptio non implementi non releuat, ſi tempus præfixum non eſt elapſum, vel illa non eſt clara.*

189 *Defectus cauſæ, ſicut reductio ad non cauſam, impedit executionem obligationis Cameralis.*

190 *Defectus cauſæ, vt proſit, debet eſſe euidens, & verſari circa cauſam finalem.*

191 *Exceptio Compromiſſi neceſſarij, etiam ex pacto impedit executionem obligationis Cameralis.*

192 *Ex-*

Digitized by Google

192 *Exceptio Compromiſſi voluntarij non retardat executionem obligationis Cameralis, niſi data cautione, & certis caſibus, remiſſiuè.*
193 *Exceptio retentionis retardat executionem obligationis Cameralis, etiam quantitate non liquidata.*
194 *Exceptio præſumpta ſatisfactionis retardat executionem obligationis Cameralis.*
195 *Exceptio præſumptæ ſatisfactionis obſtat Adminiſtratori, ſi conſtet eum potuiſſe ſibi ſatisfacere, aliàs ſecus.*
196 *Exceptio præſumptæ ſatisfactionis non obſtat Adminiſtratori in reliquis, quando conſtat eum eſſe debitorem in certa ſumma, quam offert compenſare.*
197 *Exceptio Simulationis probata impedit executionem obligationis Cameralis.*
198 *Exceptio Sequeſtri impedit executionem obligationis Cameralis.*
199 *Exceptio Rei iudicatæ retardat executionem obligationis Cameralis, & admittitur in quocunque iudicio.*
200 *Exceptio Præſcriptionis retardat executionem obligationis Cameralis.*
201 *Obligationes Camerales omnes ſunt iuratæ.*
202 *Actio per iuramentum de Iure communi perpetuatur vltra triginta, & vſque ad quadraginta annos.*
203 *Statutum vrbis* cap.158.lib.1. *ſpacio ſexdecim annorum inducit præſumptionem, etiam contra contractum iuratum, & Camerali obligatione vallatum.*
204 *Statutum Vrbis*, d.cap.158. *tollit fidem Inſtrumentis, adeo vt ex illis non probetur iuramentum.*
205 *Præſcriptio Statuti Vrbis* d. c. 158. *procedit etiam contra Forenſes, & in obligationibus alibi confectis, dummodo petitio fiat in Vrbe.*
206 *Præſcriptio Statuti Vrbis*, c.158.lib.1. *non habet locum, ſi ſolutio fuit deſtinata certo loco extra curiam, etiam ſi petitio fiat in Curia.*
207 *Obligatio Cameralis licet operetur, vt quis poſſit vbique conueniri, non tamen operatur, vt ſolutio certo loco deſtinata, ſit vbiquè facienda.*
208 *Solutione in pluribus locis deſtinata attenditur, quoad præſcriptionem, Statutum vnius ex locis deſtinatis, in quo fit petitio.*
209 *Statutum Vrbis* cap.158.lib.1. *expreſsè excipit contractus Cenſuum, & ſubſequens* c.159. *non comprahendit contractum iuratum.*
210 *Statutum Vrbis circa præſcriptionem non habet locum in actione reali, quæ pro Cenſibus competit.*
211 *Statuto Vrbis circumſcripto fructus Cenſuum poſſunt ſemper peti per triginta annos ante litem motam.*
212 *Forenſibus contra Statutum Vrbis ſuccurritur per reſtitutionem in integrum ex capite ignorantiæ illius, niſi illa coniecturis, aut culpa excludatur.*
213 *Conſtito de bono Iure, in cauſis reſtitutionis in integrum quadriennium de Stylo non attenditur in Curia.*
214 *Exceptio vulnerationis Inſtrumenti impedit executionem obligationis Cameralis.*
215 *Obligatio Cameralis vulneratur, quando per Sententiam, aut Decretum Inſtrumentum fuit declaratum nullum.*
216 *Obligatio Cameralis non vulneratur, ſi Sententia lata, aut Decretum factum pro ea, fuit tantum reuocatum.*
217 *Iudex tunc demum vulnerat Inſtrumentum, quando dirigit verba Sententiæ, aut Decreti contra illud, aliàs ſecus.*
218 *Sententia nulla, aut notoriè iniuſta non vulnerat obligationem Cameralem.*
219 *Sententia lata in alia cauſa, vel ſine actis non vulnerat obligationem cameralem.*
220 *Sententia nulla lata in cauſa criminali, vel ſine Actis non vulnerat obligationem cameralem.*
221 *Sententia abſolutoria ab impetitis lata, ſi fuit ab ea appellatum, vulnerata remanet per indirectum cameralis obligatio.*
222 *Sententia nulla, ſeu notoriè iniuſta, à qua non fuit appellatum, non vulnerat, quia, quod nullum eſt, nullum producit effectum.*
223 *Sententia vulnerante ſublata, ceſſat vulnus, & proceditur ad executionem.*
224 *Vulnus non retardat executionem obligationis cameralis, ſi Papa mandat ita procedi, vulneratione non obſtante.*
225 *Exceptio releuans aliàs non admittenda, ſi eſt probata, vel poteſt incontinenti probari, retardat executionem obligationis cameralis.*
226 *Exceptio læſionis non retardat executionem obligationis cameralis, ſecus ſi eſt probata, dummodo non requirat indaginem.*
227 *Exceptio Vſurariæ prauitatis non retardat executionem obligationis cameralis, niſi ſit euidens, & indubitabilis.*
228 *Exceptio Erroris non retardat obligationis cameralis executionem, niſi Error ſit clarus, & probetur incontinenti.*
229 *Exceptio Simulationis non retardat executionem obligationis cameralis, niſi ſit probata, vel clara, quæ poſſit incontinenti probari.*
230 *Exceptio Remiſſionis affictus non retardat executionem obligationis cameralis, ſecus ſi eſt probata.*
231 *Exceptio non numeratæ pecuniæ non retardat executionem obligationis cameralis, ſecus ſi eſt probata.*
232 *Exceptio Compenſationis non retardat executionem obligationis cameralis, & quando hoc ſignanter procedat.*
233 *Exceptio Compenſationis crediti, pariter priuilegiati, & liquidi, impedit executionem obligationis cameralis.*
234 *Exceptionis Compenſationis admiſſio reſidet in arbitrio Iudicis, conſtito de paupertate, vel onere Filiorum.*
235 *Exceptio Compenſationis debiti contracti poſt obligationem cameralem, retardat illius executionem.*
236 *Exceptioni Compenſationis cenſetur renunciatum per ſuſceptionem termini.*
237 *Exceptio Nouæ conuentionis eſt ex tribus impedientibus executionem cameralis obligationis.*
238 *Exceptio Pacti de non petendo eſt prima ex tribus, ex quo dictum pactum continetur ſub noua conuentione.*
239 *Exceptio Falſi clarè incontinenti probata retardat executionem obligationis cameralis, ſicut exceptio falſæ cauſæ concludenter probata.*
240 *Exceptio Falſitatis eſt ex tribus.*
241 *Suſpicio Falſitatis in Ciuilibus habetur pro Falſitate.*
242 *Solutione eius, quod debetur, tollitur omnis obligatio.*
243 *Exceptio Solutionis eſt vna ex tribus.*
244 *Producens tres vltimas quietantias pro tribus vltimis minis, ſeu ſolutionibus, etiam bimeſtralibus præſumitur ſemper retro ſoluiſſe.*
245 *Solutio pro reſiduo, vel complemento liberat à toto.*
246 *Declarare in quam cauſam fiat ſolutio, ſpectat ad Debitorem.*
247 *Creditor, ſi Debitor non declarat, poteſt in actu receptionis declarare, in quam cauſam recipiat, prout magis expedit Creditori, ſecus ex interuallo.*
248 *Solutio in dubio cedit in cauſam duriorem, niſi aliter ſit à Debitore declaratum, aut aliàs conſtet de conſenſu Partium.*
249 *Cauſa durior eſt, quæ continet obligationem cameralem.*
250 *Præſumitur in dubio pro validitate Inuentarij.*
251 *Præſumptio pro validitate actus omnibus alijs antefertur.*
252 *Inuentarium ritè factum præſeruat Hæredem in ſtatu, in quo erat ante Hæreditatem.*
253 *Hæres tenetur docere de Inuentario legitimo, & reddere rationem, aliàs proceditur contra eum eodem modo, quo procedi potuiſſet contra Defunctum.*
254 *In Tribunali A. C. citatur ad docendum adiuiſſe cum beneficio, Inuentarium ritè confeciſſe, & rationem reddidiſſe, quod etiam obſeruatur in Rota.*
255 *Iudex habens terminum pro ſeruato, vt gaudeat ſpacio ad deliberandum, debet illum declarare infra decem dies.*
256 *Auditores Rotæ habent facultatem publicandi terminum habitum pro ſeruato infra quindecim dies.*
257 *In Curia Capitolina loco termini pro ſeruato fit diffundi, & quid ſit diffuſio, & quid monitio.*
258 *Diffuſio fit ad p. d. iuridicam, in qua, ſi Iudex Decretum non facit, expirat diffuſio.*
259 *Diffuſio requirit præſentiam Partis, de qua Notarius teſtetur in extenſione diffuſionis.*
260 *Notarius nihil ſcribit, dum Iudex habet terminum pro ſeruato; ſed omnia ponit ſub die pro qua cadebat citatio, dum Iudex huiuſmodi terminum declarat.*
261 *Admiſſio nouorum iurium circumducit terminum pro ſeruato, non obſtante quauis proteſtatione, & quare.*

262 In-

Digitized by Google

262 *Iudex decernit Mandatum niſi infra tres, ſi Debitor non conſenſit vnica, &c. aliàs niſi ad p. d. niſi ſibi danda longior dilatio videatur.*

263 *Iudices Romanæ Curiæ ex iuſta cauſa ſolent reponere Partem in terminis, in quibus erat ante factum Decretum.*

264 *Iudex Ordinarius poteſt cognoſcere de nullitate ſuæ Sententiæ, & qui ſint Iudices Ordinarij in Romana Curia.*

265 *Requiſita* Pauli de Caſtro *in l. 3. §. fin. ff. de eo, quod cert. loc. ſunt, quod Debitor ſit in mora, quod Creditor habuerit occaſionem lucrandi, & quod ob defectum pecuniæ illam amiſerit.*

266 *Solitus negociari tenetur verè, & concludenter probare requiſita* Pauli de Caſtro, *ſi vult conſequi intereſſe, nec ſufficit probatio præſumptiua, vt ſeruat Rota.*

267 *Fides Proxenetæ, quod quis inuenerit loca emenda, debet eſſe legitimè recognita, aliàs non probat.*

268 *Proteſtatio contra Debitorem iuxta doctrinam* Paul. de Caſtro *debet fieri à Principali, vel ab habente Mandatum ſpeciale.*

269 *Contrarium quod lucrum ceſſans poſſit probari per coniecturas, & ſignanter à ſolito negociari.*

270 *Probatio concludit à communiter accidentibus.*

271 *Coniecturæ in materia intereſſe ſufficiunt.*

272 *Tertium requiſitum* Pauli de Caſtro *videtur improbabile.*

273 *Probatio coniecturalis transfert onus probandi contrarium in Aduerſarium.*

274 *Verba illa,* Pauli de Caſtro, *quia pecunias non habuit, non potuit emere, non ſunt verba articuli, ſed tendunt ad illationem.*

275 *Ea, quæ conſiſtunt in animo, probantur per iuramentum, & coniecturas, ſicut ea, quæ ſunt difficilis probationis.*

276 *Intereſſe, quando non eſt omnino incertum, ſed in potentia propinqua, videtur poſſe probari per iuramentum.*

277 *Lucrum ceſſans poteſt probari per coniecturas & quare.*

278 *Intereſſe ex æquitate* l. curabit, *debetur ab Emptore, qui pretium non ſoluit, abſque requiſitis* Pauli de Caſtro, *& quare.*

279 *Æquitas* l. curabit, *habet locum, etiam pro rata pretij non ſoluti. & data dilatione ad ſoluendum, cum pacto quòd interim ſoluatur intereſſe ad certam quantitatem, ſecus extra pretium.*

280 *Pecunia non facit fructus, ſicut res empta: ideò tunc pro conſecutione intereſſe ſunt neceſſaria requiſita* Pauli de Caſtro.

281 *Æquitas* l. curabit, *procedit etiam in Venditore, cui pretium fuit ſolutum, vt teneatur ad fructus recompenſationis, donec rem venditam tradat.*

282 *Æquitas* l. curabit, *habet locum in omni contractu correſpectiuo.*

De exceptionibus dilatorijs, & peremptorijs, ac replicationibus. Pars I. Cap. VIII.

1 FIrmata Iuriſdictione, ad impediendam Mandati relaxationem, & expeditionem in termino citationis ad ſoluendum, necnon etiam Intimationis, & antequàm Mandatum expediatur, multæ exceptiones dilatoriæ, & peremptoriæ opponi poſſunt.

2 Primò poſſunt opponi exceptiones contra perſonam Actoris, ſi quæ ſint. videlicet.

A Aduerſarium eſſe excommunicatum *A*, periurum

B *B* & ſimiles *C*, vt infra videlicet.

C Pro NN. contra NN.

In Officio NN. dixit NN. Aduerſarium eſſe publicè excommunicatum (*vel eſſe periurum, vel quid ſimile*) ideo non eſſe audiendum, ſed repellendum à limine iudicij, aliàs proteſtatus fuit de nullitate, omni &c.

3 Secundo poteſt opponi, nihil fieri, niſi recognitis iuri-

D bus, & legitimatis perſonis *D*, ſi Iurium recognitio, & perſonarum legitimatio ſint neceſſariæ, hoc modo, videlicet.

Pro NN. contra NN.

In Officio NN. Procurator, prout de eius Mandato procuræ docuit per Inſtrumentum publicum rogatum per acta N. ſub die N. tenoris &c. Et dixit, nihil fieri, niſi recognitis Iuribus, & ſibi intimato die, & hora certis ad effectum &c. Et niſi legitimatis perſonis) vel niſi legitimatis hinc inde perſonis, ſi ex vtraque Parte legitimatio ſit neceſſaria) & niſi ſeruatis ſeruandis, & verificatis verificandis, aliàs &c. omni &c.

4 Facta hac proteſtatione, & oppoſitione Iura ſunt recognoſcenda, aliàs non poſſet deueniri ad expeditionem Mandati, &, ſi Perſonæ ſint mutatæ, debent omninò legitimari, aliàs ſine notoria nullitate ad vlteriora procedi non poterit.

5 Tertiò poteſt opponi nihil fieri, niſi iurato de calumnia, videlicet.

Pro NN. contra NN.

6 In Officio NN. dixit, & proteſtatus fuit nihil fieri, niſi

E iurato de calumnia *E* per Principalem met, & ſibi intimato, ac ſer. ſer. ver. ver. aliàs &c.

6 Et tunc ſi Principalis eſt in Curia, tenetur ipſe iurare de calumnia, aliàs poterit iurare per Procuratorem, vt infra, & niſi fuerit iuratum, non poterit ad vlteriora procedi in expeditione Mandati, ſine vitio nullitatis.

7 Pro NN. contra NN.

In Officio NN. medio iuramento tactis &c. iurauit de calumnia in forma, omni &c.

Et deinde fit Intimatio videlicet.

A.C.N.

Intimatur NN exaduerſo Principali, qualiter fuit iuratum de calumnia, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

8 Ad conſulendum breuitati aduertendum eſt, quòd poterit iurari de calumnia eadẽ die, qua obtinetur Decretum, & intimari vnà cum Decreto, etiam ſi non fuerit oppoſitum, nè, ſi poſtea opponatur, ſit facienda noua Intimatio, & expeditio Mandati interim retardetur.

A C N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter fuit iuratum de calumnia, & Dominus relaxauit Mandatum, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

9 Quartò poteſt opponi nihil fieri, niſi ſpecificata ſum-

F ma, & factis calculis *F* vt infra: videlicet.

Pro NN. contra NN.

In Officio NN & proteſtatus fuit, nihil fieri, niſi ſpecificata ſumma prætenſa, medio iuramento tactis &c. & factis calculis, & ſibi intimato pro die, & hora certis, ad effectum &c. aliàs de nullitate &c.

10 Et tunc pro hac proteſtatione adimplenda eſt neceſſaria pro parte Actoris hęc intimatio, videlicet.

A.C.N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter infraſcriptus Inſtans die N. hora N. erit in Officio ad calculandum, ideò citetur idem ad intereſſendum, quatenus &c. alias videndum expediri Mandatum, quibuſcunque non obſtantibus ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p.d. cum Intimatione, omni &c.

Si Pars comparet, ſpecificatur ſumma, & fiunt calculi Parte præſente, ſin minus, fit in Actis hæc proteſtatio, videlicet.

Pro NN. contra NN.

In Officio NN. expectata hora N intimata, & hora N. proximè ſequenti pulſata, accuſando contumaciam Partis aduerſę non comparentis medio iuramento tactis &c. ſpecificauit ſummam, & calculauit in ſcutis NN. ſaluo Iure &c. omni &c.

Et deinde fit intimatio, videlicet.

A.C.N.

Intimetur NN. exaduerſo principali qualiter fuit ſpecificata ſumma, & adimpleta proteſtatio, & Dominus mandauit, expediri Mandatum quibuſcunque non obſtantibus, & alias prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Digitized by Google

11 Sed ſi calculi faciendi requirant electionem Peritorum,& Pars aduerſa de hoc proteſtetur,citatur hoc modo,videlicet.

A.C.N.

Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum G mandari eligi Peritos, G ad effectum calculandi, illoſque eligi videndum, & eligendum, aliàs videndum pro eius parte eligi, & deputari per Dominum ex Officio, & quodcumque Decretum neceſſarium, & opportunum H fieri, & interponi H ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt vt ſupra,ex tunc Dominus mandauit eligi I Peritos cum Intimatione I, omni &c.

A.C.N.

Intimatur NN. exaduerſo Principali, qualiter Dominus mandauit eligi Peritos, & alias prout in Actis, ideo citetur idem, ad illos pro eius Parte eligendum, alias videndum per Dominum deputari ex officio ad p. d. Inſtante NN. principali,ſiuè &c.

N. Notarius.

Si Pars non comparet, obtinetur Decretum videlicet.

NN. petijt, vt ſupra, ex tunc Dominus elegit in Peritum NN. niſi ad p.d. cum Intimatione omni &c.

A.C.N.

Intimatur NN. exaduerſo principali qualiter Dominus deputauit Peritum, & alias prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

12 Peritus autem ab vna, vel etiam altera Parte illum eligere volente,eligitur vt infra,videlicet.

Pro NN contra NN.

In Officio NN. elegit pro eius Parte in Peritum NN ad effectum calculandi ſuper Iuribus, de quibus agitur, omni &c.

13 Deinde Peritis informatis citatur altera Pars, videlicet.

A.C.N.

Citetur NN. exaduerſo principalis ad informandum Peritos,quatenus &c.& videndum illos mandari referre, & Decretum neceſſarium, & opportunum fieri ad p. d. Inſtante NN principali,ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra,niſi ad p. d. cum intimatione,& omni &c.

A.C.N.

Intimatur NN. exaduerſo principali qualiter Dominus mandauit referre Peritos, & aliàs pro vt in Actis, Inſtante NN. principali,ſiue &c.

N. Notarius.

Quod ſi Peritus exaduerſo electus non dat ſuam relationem,citatur hoc modo,videlicet.

A.C.N.

14 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad faciendum referre ſuum Peritum, aliàs videndum mandari ſtari relationi Periti infraſcripti Inſtantis ad p. d. Inſtante NN. principali,ſiuè &c.

N Notarius.

NN. petijt,& obtinuit,vt ſupra,niſi ad p d. cum Intimatione,omni &c.

A.C.N.

Intimatur NN. exaduerſo principali,qualiter Dominus mandauit ſtari relationi Periti, & aliàs prout in Actis,Inſtante NN. principali,ſiuè &c.

N. Notarius.

15 Sed quia ab hoc Decreto datur appellatio, idcirco ſi lis continet ſummam appellabilem melius eſt citare, vt infra,ad tollendum Aduerſario refugium appellationis, videlicet.

A.C.N.

Citetur NN. exaduerſo principalis ad faciendum referre ſuum Peritum,alias videndum per Dominum eligi alium ex Officio ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

NN. petijt,& obtinuit vt ſupra eligi in Peritum NN niſi ad p.d. cum Intimatione,omni &c.

A.C.N.

Intimatur NN. exaduerſo principali qualiter Dominus eligit alium Peritum,& alias prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N Notarius.

16 Et deinde citatur denuò ad videndum mandari referre Peritos vt ſupra,& facta ſolita Intimatione,elapſoquè termino in ea contento,Periti referunt,& Notarius recipit,& ponit in Actis eorum relationes, videlicet.

Pro NN. contra NN.

In Officio NN. Peritus, medio iuramento tactis &c. dedit ſuam relationem, prout in folio, tenoris &c. omni &c.

Vel ſi ſunt concordes ambo Periti, ſimul dant eorum relationem,prout in folio tenoris &c.

Si verò quilibet Peritus dat de per ſe ſuam relationem, & diſcordant, vtpotè, quia vnus calculat in maiori, alter in minori ſumma, citatur Pars aduerſa hoc modo, videlicet.

A.C.N.

17 Citetur NN. exaduerſo principalis ad concordandum de tertio Perito,& dandum liſtam Confidentium,& Diffidentium, quatenus &c. alias videndum per Dominum, deputari ex Officio ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt vt ſupra. Ex tunc Dominus mandauit dari liſtas vt ſupra,cum Intimatione omni &c.

A.C.N.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus mandauit dari liſtam,& alias prout in Actis,ideo citetur idem ad illam dandum, aliàs videndum per Dominum deputari tertium Peritum ex Officio, quibuſcumque non obſtantibus ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum, ſi Partes concordant.

NN. petijt vt ſupra. Ex tunc Dominus deputauit in Peritum NN. de conſenſu Partium,Partibus præſentibus (vel niſi ad p. d cum intimatione,ſi Partes non ſunt ambæ præſentes.)

Decretum, ſi Partes non concordant.

NN. petijt vt ſupra. Ex tunc Dominus deputauit in Peritum NN. niſi ad p.d. cum Intimatione,omni &c.

A.C.N.

Intimatur NN. exaduerſo principali,qualiter Dominus elegit Peritum,& alias prout in Actis, Inſtante NN. principali,ſiuè &c.

N. Notarius.

Et deinde citatur ad videndum mandari referre Peritum,& obtento Decreto,fit ſolita Intimatio, vt ſupra, & poſt relationem omnium Peritorum Iudex procedit ad vlteriora in cauſa,ſeruatis ſeruandis.

18 Quintò poſſunt opponi Præiudicialia in partibus, hoc eſt noua conuentio, ſeu tranſactio, ſolutio,vel quid ſimile medio iuramento tactis &c. aliàs non releuaret,vt infra,videlicet.

Pro NN. contra NN.

In Officio NN. medio iuramento tactis &c. allegauit L Præiudicialia L in partibus &c & pendente termino &c. proteſtatus fuit,nihil innouari,alias &c. omni &c.

19 Antequàm labatur terminus Præiudicialium erunt producenda Iura ad impediendam expeditionem Mandati, vt infra,aliàs illud poſſet expediri.

Pro NN. contra NN.

In Officio NN. & ad docendum de noua conuentione, facto per compulſum produxit Inſtrumentum publicum tranſactionis rogatum per Acta NN. ſub die NN. tenoris &c. (*vel quid ſimile, ſi adeſt*) & proteſtatus fuit nihil fieri, niſi viſis Iuribus per Dominum, & illo informato in die Notarij,aliàs &c.

20 Sed ſi Reus producit Iura, vt ſupra, præmia citatione ad dicendum contra,erit pro Parte Actoris facienda hæc proteſtatio, videlicet.

Pro NN.

Digitized by Google

Pro NN.contra NN.

In Officio NN. proteſtatus fuit non admitti aliqua
M Iura *M.* in præiudicium obligationis Cameralis, Proceſſus executiui, Decreti facti, & Mandati relaxati, & his ſaluis,& non alias &c.contra prætenſa Iura dixit pro nunc Generalia verbo, ſaluo Iure &c. & pendente &c. aliàs &c. omni &c.

Quo caſu Iudex admittit dd. Iura cum clauſula *ſine præiudicio*,vt ſuprà,*etſi, & inquantum,& non alias &c.*

21 *N* Sextò poſſunt opponi omnes aliæ exceptiones *N*
O competentes, prout Præſcriptionis, Præſumptæ ſatisfa-
P ctionis, Nouationis, *O* Falſitatis, *P.* Solutionis,
Q Q & ſimiles,ſi quæ ſint, & probari poſſint.

22 Septimò, quando quis conuenitur vti Hæres, ad euitandum executionem in bonis proprijs, poteſt opponi ſe eſſe Hæredem cum beneficio legis,& Inuentarij, videlicet.

Pro NN. contra NN.

In Officio NN.dixit non poſſe relaxari aliquod Mandatum contra bona propria, nec in eis fieri executio,cum ipſe ſit Hæres NN. cum beneficio legis, & Inuentarij, prout docuit per Inſtrumentum publicum Inuentarij rogatum per Acta NN.ſub die NN.prout in folio,tenoris &c. ideo proteſtatus fuit, nihil fieri, niſi ſeruatis ſeruandis,& verificatis verificandis,alias &c.

Et tunc,prout etiam quando agitur contra Hereditatem iacentem, & illius Curatorem,non relaxatur Mandatum,niſi contra bona Hæreditaria.

23 Cæterum, ſi Mandatum contra bona Hæreditaria haud facilè exequi poſſit, vel bona Hæreditaria non ſint ſoluendo, tunc citatur Hæres hoc modo, videlicet.

A.C.N.

Citetur NN. exaduerſo principalis Hæres NN. exaduerſo principalis ad docendum ſe adiuiſſe Hereditatem cum beneficio legis,& Inuentarij, Inuentariumque legitimè confeciſſe,& de inuentariatis rationem reddidiſſe, alias videndum mandari exequi Mandatum contra Perſonam, & bona propria quibuſcunque non obſtantibus ad p.d.Inſtante NN.principali,ſiuè &c.

N.Notarius.

Decretum.

NN. petijt,& obtinuit vt ſupra, niſi infra xv. cum Intimatione,omni &c.

A.C.N.

Intimatur NN.exaduerſo principali Hæredi NN. exaduerſo principalis,qualiter Dominus mandauit exequi Mandatum contra Perſonam, & bona propria, quibuſcumque non obſtantibus, & aliàs prout in Actis,Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N.Notarius.

24 Quo caſu, niſi Hæres docuerit, ſe Inuentarium legitimè confeciſſe, & de Inuentariatis rationem reddidiſſe,
R vel niſi rationem de Inuentariatis reddat, *R* obtinebitur exequatur Mandati contra Perſonam, & bona propria.

25 Occurrit aliquando quòd Pars aliquid releuans opponit, quod indiget diſcuſſione, vnde Iudex ad maturius deliberandum, quid agendum ſit pro iuſtitia ſolet,non
S facto aliquo Decreto habere terminum pro ſeruato. *S*

Eſt autem terminus pro ſeruato aſſumptio dilationis decem dierum à Iudice oretenus facta ad deliberandum ſuper cauſæ expeditione, à die reproductæ citationis computandorum, quo caſu Iudex in d. termino poteſt abſque noua citatione, expedire cauſam ad libitum, & ſuum facere Decretum,prout Iuſtitia poſtulat.

26 Quod ſi Iudex aut Pars voluerit, poterit nihilominus Aduerſarius citari ad cauſæ expeditionem, vt infra, videlicet.

A.C.N.

Citetur NN. ex aduerſo principalis ad videndum aperiri terminum pro ſeruato habitum, & quodcumque Decretum deſuper neceſſarium & opportunum fieri & interponi ad p.d.Inſtante NN.principali, ſiuè &c.

N.Notarius.

Et huiuſmodi citatio poteſt reproduci & non reproduci arbitrio D. Iudicis, & ſi ipſe voluerit, poterit in ea, & non in prima citatione non interponere Decretum.

Si reproducatur Decretum In pede illius, ſin minus in pede primæ citationis obtinetur, vt infra, videlicet.

NN. petijt vt ſupra. Et tunc Dominus decreuit,& relaxauit Mandatum pro ſcutis NN. niſi ad p.d.cum Inti-
T matione *T* omni &c.

A.C N.

Intimatur NN. exaduerſo principali,qualiter Dominus relaxauit Mandatum,& alias prout in Actis,Inſtante NN. principali,ſiue &c.

N.Notarius.

27 At ſi cauſa requirat maiorem diſcuſſionem, & non poſſit ideo expediri in publica Audientia, dum termini obſeruantur à Iudice ſedente pro Tribunali, ſed neceſſe ſit, illum informare in die informationis Notarij in Camera,tunc ponitur a Notario cauſæ nomen Principalis in liſta ſub numero currente,verbi gratia.

Num.N.Pro NN.contra NN.

Et datis à Partibus Iudici informationibus facti,& iuris in ſcriptis,allatiſque ei per Notarium cauſæ per diem ante Iuribus in Actis productis, adueniente die, hora, & numero informationis informatur Iudex etiam in voce in Camera, in Contradictorio, & ita obſeruatur in omnibus cauſis,etiam ſummarijs,& ordinarijs,vbicunque aliqua ſubeſt difficultas in quouis articulo, ſiuè principali,ſiuè incidente.

Ad hoc autem, vt in cauſis executiuis Pars compareat ad informandum,citatur vt infra,niſi adhuc duret terminus habitus pro ſeruato quo caſu poteſt, etiam ſine infraſcripta citatione, vel cum illa, ad libitum informari, videlicet.

A.C.N.

28 Citetur NN. exaduerſo principalis ad comparendum coram Domino, & informandum in die informationis Notarij, quatenus &c. aliàs videndum expediri Mandatum aliàs decretum, & relaxatum, & quodcumque Decretum deſuper neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad p.d.Inſtante principali,ſiuè &c.

N.Notarius.

Hæc citatio poteſt reproduci, & non reproduci ad libitum,prout dictum eſt ſupra de citatione ad videndum aperiri terminum pro ſeruato habitum, non tamen poteſt reproduci niſi in die Notarij,ſi ſit Iuridica,aliàs prima die Iuridica poſt diem Notarij immediatè ſequente erit reproducenda,& ſi obtinetur Decretum, debet fieri ſolita Intimatio.

Poteſt etiam dicta citatio fieri magis ſpecialis ad ſoluendum, & ad id quod petitur, ſecundum facti contingentiam. Quod ſi quis nolit illam reproducere, vel etiam,ſi cauſa ſit ſummaria, vel ordinaria poterit ad effectum oſtendendi Iudici extraiudicialiter, quod Pars fuit citata ad informandum in die Notarij, citatur hoc modo.

A.C.N.

Citetur NN. exaduerſo principalis, ad informandum in die informationis Notarij;quatenus &c. aliàs &c.Inſtante NN.principali,ſiuè &c.

N.Notarius.

29 Verum, ſi Mandatum fuerit relaxatum, ſed expeditio illius fuit retardata propter oppoſitiones exaduerſo factas,& Iudex vult Partes iterum audire,citatur, vt infra, videlicet.

A.C.N.

Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum expediri Mandatum,aliàs decretum, & relaxatum,quibuſcumque non obſtantibus,ad p.d.Inſtante NN.principali,ſiue &c.

N.Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit,vt ſupra,niſi ad p.d. cum Intimatione,omni &c.

A.C N.

Intimetur NN. exaduerſo principali qualiter Dominus mandauit expediri Mandatum, quibuſcumque non obſtantibus, & alias prout in Actis, Inſtante NN. principali,ſiue &c.

N.Notarius.

30 Si

30 Si verò quis dubitat primum Decretum vel aliquem pati defectum, aut continere nullitatem ſtantibus oppoſitionibus productionibus exaduerſo factis, ad maiorem cautelam poterit citare hoc modo, videlicet,

A. C. N.

Citetur NN. ex aduerſo principalis, ad vidẽdum expediri Mandatum, aliàs decretum, & relaxatum, & quatenus opus ſit de nouo decerni, & relaxari, quibuſcumque non obſtantibus ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c,

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra, niſi ad p. d. cum Intimatione, &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus mandauit expediri Mandatum quibuſcumque non obſtantibus, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

V Sed ſi ad coadiuuandas probationes antiquas V fuit pro parte Actoris facta noua productio, vt ſupra, citatur hoc modo pro obtinendo Exequatur, videlicet.

A. C. N.

Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum mandari exequi Mandatum, aliàs decretum, & relaxatum ſub die NN. & quatenus opus ſit, de nouo decerni, & relaxari, quibuſcumque non obſtantibus, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d cum intimatione, omni, &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus mandauit exequi Mandatum, & aliàs, prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

32 Et eodem modo citatur, & intimatur, ſi poſt expeditum Mandatum, ante tamen illius executionem, aliqua Perſona ſit mutata; nam legitimata Perſona, & productis Iuribus, obtinetur Exequatur, citata Parte, vt ſupra.

Aliquando Reus poſt oppoſitiones factas ante expeditionem Mandati, obtinet Superſeſſoriam, & citat hoc modo, videlicet,

A C. N.

33 Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndùm mandari ſuperſederi in expeditione Mandati, & Decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum Intimatione, omni &c.

Vel

NN petijt, vt ſupra, & obtinuit ſuperſederi per dies NN. niſi ad p. d. cum Intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus mandauit ſuperſederi, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

34 Quæ Superſeſſoria poteſt obtineri etiam poſt expeditionem Mandati, citando ad videndum mandari ſuperſederi in illius executione, vt ſupra.

Idcirco, ſi Actor prætendit reuocationem ſuperſeſſoriæ, amotis difficultatibus facti, & Iuris, ſi quæ ſint, poterit citare hoc modo, videlicet.

A. C. N.

35 Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum reuocari Superſeſſoriam nulliter, & indebitè extortam, & Decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum Intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus reuocauit Superſeſſoriam, & alias prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Aliquando etiam Reus, antequam expediatur Mandatum, obtinet repoſitionem à Decreto relaxationis, citando, vt infra, videlicet.

A. C. N.

36 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum X Inſtantem reponi X à quocumque prætenſo Decreto præiudiciali relaxationis Mandati nulliter, & indebitè extorti, Decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum Intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus repoſuit, & aliàs, prout in Actis, Inſtante principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Et ob id, ſi Actor videt, huiuſmodi repoſitionem de iure non ſubſiſtere, citet etiam ipſe ad videndum reponi, & allegatis rationibus opportunis, obtinebit, vt infra, videlicet.

A. C. N.

37 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum Inſtantem reponi à quocumque prætenſo Decreto præiudiciali nulliter, & indebitè extorto, & decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione, & omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali qualiter Dominus repoſuit, & aliàs pro vt in Actis, Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Aliquando verò Reus poſt expeditionem Mandati obtinet illius reuocationem, citando, vt infra, videlicet.

A. C. N.

38 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum reuocari Mandatum nulliter, & indebitè extortum cum omnibus inde ſecutis, & in expenſis condemnari ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum Intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus reuocauit Mandatum, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Ideoque ſi Actor videt, huiuſmodi reuocationem de iure non ſubſiſtere, alleget rationes, & citet, vt infra, & obtinebit Decretum, videlicet.

A. C. N.

39 Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum Inſtantem reponi à quocumque Decreto præiudiciali reuocationis Mandati: & Decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum Intimatione omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo Principali, qualiter Dominus repoſuit, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Solet aliquando fieri citatio generalis ad audiendam

Iudicis

Digitized by Google

Iudicis voluntatem, ad hoc vt Index poſſit Decretum facere ſibi beneuiſum, hoc modo, videlicet.

A. C. N.

40 Citetur NN. exaduerſo principalis ad comparendum coram Domino die NN. hora Audientiæ (*vel informationis Notarÿ, ſi illa ſit Iuridica*) & audiendum eius voluntatem, & loco voluntatis quodcumque Decretum deſuper neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Etſi contingat vigore huius citationis obtineri Decretum, intimatur Parti aduerſæ in forma iuxta ſuperiùs tradita.

41 Si tamen Pars ſit præſens, & in Decreto quocumque dicatur, Partibus præſentibus, vel Procuratore exaduerſo præſente, non eſt neceſſaria alia intimatio, niſi Iudex mandet nihilominus Decretum intimari.

Quod ſi Actor, pendente Superſeſſoria, Mandatum exequi fecerit, citatur hoc modo, videlicet.

A. C. N.

42 Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum reuocari exequutionem nulliter, & indebitè factam in ſpretum Superſeſſoriæ, cum omnibus inde ſequutis, & in expenſis condemnari, ad p. d. Inſtante NN principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Et obtinetur *Decretum*, videlicet.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum Intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus reuocauit exequutionem, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

43 Si verò quis poſt reuocatum Mandatum, illud nulliter, abſque repoſitione à Decreto præiudiciali, exequi fecerit, citatur hoc modo pro reuocatione exequutionis obtinenda, videlicet.

A. C. N.

Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum reuocari exequutionem nulliter, & indebitè factam vigore Mandati reuocati, cum omnibus inde ſecutis, & in expenſis condemnari, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum Intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN exaduerſo principali, qualiter Dominus reuocauit exequutionem, & alias prout in Actis, Inſtante NN principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

44 Nec poterit poſtea Actor audiri, niſi refectis expenſis; ideò ſi vult ad vlteriora procedere, proteſtetur, vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

In Officio NN. & ſine præiudicio ſui crediti, & quorumcumque aliorum ſuorum Iurium, & non aliàs &c. ita quod &c. quatenus opus ſit renunciauit tantùm executioni ad eius fauorem, & inſtantiam factæ ſuper NN. de qua, ſeu quibus in Actis, omni &c. Et pro expenſis liquidis facto depoſuit, penes me Notarium actuarium cauſæ, Iulium vnum, offerens plus deponere, ſeu ſoluere, ſi plus taxatum fuerit, non ſolùm vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Poterit etiam, ſi Mandatum, vel executio fuerit à Iudice reuocata abſque alia renuncia, vbicumque expenſæ ſint reficiendæ, fieri depoſitum, & oblatio, de qua ſupra, nè aliàs expenſarum refectio impediat Proceſſum ad vlteriora, quo caſu pariter onus taxare faciendi expenſas ad Partem aduerſam pertinebit, & interim ad vlteriora procedetur.

45 Cæterùm ſi Reus plures opponat exceptiones, ex quibus pernecesſè expeditio, ſeu executio Mandati, & per conſequens ſolutio in longum ſit protrahenda, vel ab initio dubitetur, nè lis in longum protrahatur, tunc, vt Reus in caſu ſuccumbentiæ teneatur etiam ad intereſſe ob retardatam ſolutionem, ab eo tempore, in caſu, quo aliàs ſine proteſtatione ad illud non teneretur, fiet contra eum hæc proteſtatio, videlicet.

Pro NN. contra NN.

In Officio NN. & ad Partis aduerſæ memoriam reduxit, qualiter ipſe eſt eius Creditor in ſcutis NN. ſibi debitis occaſione, de qua in Inſtrumento in Actis rogato, ſeu producto, ſub die N. anni N. ad quod &c. Verùm quoniam ſua plurimum intereſt, conſequi dictum eius creditum, cùm ex illo emere intendat tot loca Montis Fidei Vrbis (*ſeu aliud ſecundum facti contingentiam*) & iam inuenerit dd. locorum Venditorem, & dd. loca emenda, prout ex fide Proxenetæ, quam facto per compulſum producit tenoris &c. Et nihil ſibi ſoluantur dd. ſcuta NN. ob defectum pecuniarum dicta loca Montium emere non poteſt, cùm pecunias otioſas penes ſe non habeat, nec retinere ſoleat, prout medio iuramento tactis &c. affirmauit; ideò requirit, admonet, & interpellat eundem Aduerſarium ad ſoluendum dictam ſummam ſcutorum
Y NN. aliàs proteſtatur Y contra eum de omnibus, & ſingulis præmiſſis, & de fructibus, & intereſſe dictorum ſcutorum NN. ad rationem fructuum locorum dicti Montis Fidei decurrendorum, donec per Aduerſarium fiat dicta ſolutio, & de omnibus alijs damnis, expenſis, & intereſſe, quæ, ob retardationem dictæ ſolutionis, ſibi contingerent, & de alijs licitè proteſtandis, Deducens &c. omne Ius &c. & non ſolùm, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Deinde citatur idem Aduerſarius, vt infra, videlicet.

A. C. N.

46 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad dicendum contra proteſtationem, requiſitionem, interpellationem, & iura producta, & repetita, necnon videndum illam admitti, & mandari afficere, & iurare Teſtes ſuper illorum recognitione quatenus opus ſit, admitti, & mandari reſtitui, dimiſſa copia collationata, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. repetijt proteſtationem hodie in Broliardo factam, & Iura in eodem hac die producta, & petijt, & obtinuit admitti, ſi, & inquantum, & mandari afficere, prout de Iure, omni &c.

47 Exaduerſo Reus proteſtatur, vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

In officio NN. contra prætenſam proteſtationem, & Iura dixit pro nunc generalia verbo, ſaluo Iure &c. & pendente &c. aliàs &c. omni &c.

Recognitio verò Iurium prædictorum facienda erit iuxta ſuperiùs tradita, *hac eadem part. 1. cap. 2.*

Obſeruationes.

A
48 Exceptio Excommunicationis repellit à limine Iudicij, *capit. decernimus de Sentent. excommunicat. in 6. Papien. in Prax. in form. Iur. Teſt. §. proteſtante, num. 18. & ſequent. Gregor. deciſ. 64. numer. 3. & ibi Beltram. num. 13. Buratt. deciſ. 83. numer. 6.* & non ſolùm in cauſa, in qua fuit excommunicatus, ſed etiam in alia, *Buratt. deciſ. 536. num. 9.* & nunquam cenſetur excluſa. *Galleſ. de oblig. Camer. quæſt. 17. numer. 4. & ibi Zacch. num. 46.* nec
49 debet † Iudex Excommunicatum audire, etiam Reo volente. *Galleſ. vbi ſupra, num. 5.*
50 Concluſio tamen non procedit ad effectum excipiendi; nam Excommunicatus Reus neceſſarius poteſt excipere, ſe defendere, & appellare, *cap. cum inter, §. porrò, de except. cap. re vera, 3. quæſt. 9. vbi Gloſ. in verb. poſt excommunicationem, Rot. in Valentina Penſionis 31. Ianuarij 1600. coram bo. me. Patriarca Hieroſolymitano impreſſa apud Marcheſan. de Commiſſ. lectat. & lectat. par. 3. §. 2. fol. 353. num. 1. ſecund. nou. impreſſ.* & pro defenſione, & appellatione reſcriptum impetrare, *cap. fin. de except. cap. 1. de reſcript. in 6. vbi Gloſ. in verb. Proceſſus.* Cæte-
51 rùm ſi † contemnit abſolui, non debet audiri, etiam ſi ſit Reus neceſſarius. *Buratt. deciſ. 536. n. 6.*

52 Par-

Digitized by Google

52 Parte tamen non opponente. Proceſſus, ſeu Acta facta
ab Excommunicato actore, etiam in alia cauſa valent,
cap. 1. §. ſi verò, de except. in 6. vbi dicitur quod Proceſ-
ſus habitus cum excommunicato tenet donec opponatur
tur exceptio, vt poſtea, illo abſoluto, cauſa reaſſumatur
in ſtatu, & terminis eiſdem, *Gloſs in dict. capit. 1. in verbo
Proceſſus, de reſcript. in 6. Crau conſ 199. nu 12. verſ. nam
Excommunicatus, Rot. dec. 2 aliàs 594 & dec 57 aliàs 720.
de Sent. excomm in antiq* vbi quod ita ſeruat Rota
53 Secundò concluſio non procedit, poſtquam Excom-
municatus docuerit legitimè de abſolutione, *cap. ſi cum
nobis, de Sent. excomm Gloſs. in d. cap. 1. in verbo Proceſſus.
de reſcript. in 6. & dixit Rot. coram bon. memor. Comitolo,
deciſ. 15. num. 11.*
B Exceptio Periurij pariter à limine Iudicij repellit, *cap.*
54 *dilecti, vbi Felin. num. 2. & Butr. nu. 10. de except. l. ſi quis
maior. C. de tranſ Rot. dec. 97. num. 8. par. 2. diuerſ. Mantic.
deciſ 221. num. 1, Rot. poſt Zacch. de oblig Camer. deciſ. 146.
num. 2 Gregor. deciſ. 64. num. 2. Caualer. deciſ. 144. num. 1.*
55 & † eſt exceptio litis finitæ, *Crau. conſ. 1. pro Genero, n. 7.
Iaſ. in l. ſi quis maior. num. 24. in fin Cod. de tranſact.* adeo
56 quod † Periurus iure ſuo priuatus dicatur, *dict. l. ſi quis
maior, C de tranſ. Seraphin. de Priuileg Iuram. priuil. 174.*
57 *n. 10. Caualer. d. deciſ. 144. nu* 1. quinimo † Periurus cadit
ab actione, accepta reſtituit, pœnam ſoluit, & omni com-
modo contractus priuatus remanet, *dict. l. ſi quis maior,
vbi, omnes, C. de tranſact.* & alij, quos cumulat, *Seraphin.
d. priuil. 174. nu. 18. verſ. vlt. infertur, Farin de Falſit. & ſi-
mul. quæſt. 160. num.* 45. vbi autem quis agit ſine actione,
Proceſſus vnà cum Sententia, Parte opponente, eſt ipſo
Iure nullus, vnde etiam reſultat notoria iniuſtitia, *Burat.
deciſ. 151. nu. 3 & ſeqq.*
58 Primò tamen hæc concluſio in materia Periurij non
procedit, Parte non opponente, quia Pars non opponen
do, cenſetur exceptioni renunciaſſe, adeo quod Proceſſus
interim factus valeat, *Crauet. d. conſ. 199. nu. 12. Seraphin.
d. priuil 174 num 18. Lap. Pariſ. & alij, quos allegat, Pic. ad
Statut. Vrb. lib. 1. c. 151. Gloſ. 23. n. 51. Farinac. de Falſit. &
Simulat. d. q. 160. n. 185. latè Beltramin. ad Greg. d dec. 64.
num. 11. & ſeq.* vbi quod ita fuit dictum *in Hiſpalen. Coa-
diutoriæ 13. Martij 1615. coram bon. memor. Vbaldo.* Licèt
59 enim † Pars non poſſit remittere periurium *Crauet. conſ.
151 num. 9. Seraphin. d. priuil. 174. n.* 18. poteſt tamen re-
mittere pœnam, & id quod concernit eius intereſſe,
*Crauet. d. conſ. 151 num. 9. Rot deciſ. 19. nu. 5. in fin. part. 1.
diuerſ.* & ſic exceptionis oppoſitionem, *Seraph. d. Priuil.
174. num* 18.
60 Et licèt *Pic. ad Statut. Vrb. Gloſs. 23. num.* 52. crediderit,
Proceſſum, habitum cum Periuro non valere, etiam Par-
te non opponente, ea ratione, quia exceptio periurij, li-
cèt non ſit ante litem conteſtatam oppoſita, poteſt ta-
men opponi in quacumque parte Iudicij ante Senten-
tiã, vt vltra per eum allegatos tradit *Coccin. dec. 268. n. 5.*
61 Nihilominus acta facta ante oppoſitionem bene va-
lent, & ſuſtinentur *ex præallegatis*, Nec ad rem pertinet
ratio à Pico adducta, quod non cenſeatur renunciatum
exceptione periurij, niſi donec de ea fuerit oppoſitum, &
quod vſque ad Sententiam ſemper poſſit opponi; nam
hoc debet intelligi ita, & taliter, quod valeant geſta an-
te oppoſitionem, ſiquidem etiam exceptio Excommu-
nicationis ſemper poteſt opponi in quacumque parte
Iudicij; & nihilominus Proceſſus habitus cum Excom
municato valet ante oppoſitionem, vt poſtea, abſolutio-
ne obtenta, cauſa in eodem ſtatu reaſſumatur, *cap. 1. §. ſi
vero, de except. in 6. Gloſs. in cap. 1. in verb. Proceſſus de re-
ſcriptis, in 6. Crauet. conſ. 199. nu.* 12. cum alijs præallega-
63 tis, data † autem Inſtantia corruit argumentum, vulga-
to *§. Pauonum, & §. nam, & Apes, Inſtit. de rer. diuiſ. Coc-
cin. dec. 123. num. 26.*
64 Poteſt tamen Iudex, ſi velit, repellere Periurum ex
Officio, nè ad vlteriora procedatur, etiamſi Pars non
opponeret, ex allegatis per *Farinac. d. q. 160. n. 186. & ſeq.*
65 Secundò non procedit dicta concluſio, quando ex-
ceptio Periurij non probatur incontinenti, ſed requirit
altiorem indaginem, *Seraph. d. priuil. 174. nu. 16 Farinac.*
66 *d. q. 160. num.* 190. nec quando † de ea clarè non conſtat,
Mantic. deciſ. 221. nu. 2. & ſeq. & nu. 7.

67 Tertiò non procedit extra contractum, & cauſam, in
qua quis eſt periurus, *Felin. in cap. 1. & 2 de except. Rom.
ſing. 499. n. 2. & ibi Add. Bald. in repet l. 2. n. 93. in fine, ff. de
Iur. Iur. Seraphin. d. priuil. 174. n. 16. verſ. 2 Rot dec. 97. nu.
10. p. 2. diuerſ. Farin. de Falſit. & Simul. d q 160 num. 184.*
Sed benè procedit in cauſa, in qua quis eſt periurus, & in
ijs, quæ d cauſam tangunt, *Farinac. dict q. 160. num. 180.*
68 Quartò non procedit, vbi promiſſio eſſet ex parte
vtriuſque Contrahentis, illicita, & turpis, quia Iuramen-
tum non debet eſſe vinculum iniquitatis, *c. quanto de Iur.
Iur Pic ad Stat. Vrb d Gl. 23 nu* 33. vbi plures congerit.
69 Quintò non procedit in defenſione propriæ Eccleſiæ,
cap. dilecti, & ibi Doct. de except. nec in defenſione pro-
70 pria, *Butr. in d. cap dilecti, nu. 11* nam Periurus † vti Reus
neceſſarius, excipiendo, & ſe defendendo auditur, *Gregor,
deciſ 64. num 4 Duran deciſ. 18. nu* 25.
71 Sextò non procedit, quando dolus, & læſio enormiſſi-
ma eſt iam detecta, *Pic. d. Gloſ. 23. n. 23. Rot. dec. 102. nu. 9.
par. 1. diuerſ. Farinac. de Falſit. & Simulat. d quæſt 160. n.
285. & quæſt. 162. nu. 87.* detecta verò dicitur læſio, aut ſi-
mulatio quando de ea conſtat per Sententiam, *Greg. dec.
64. n. 8. Coccin. dec. 268. n. 4.* vbi alias deciſiones, de læſione
enormiſſima loquentes, cumulat, prout etiam quando
euidenter, & notorie de ea conſtaret, aliàs ſi antequam
72 de ea † conſtet, obijciatur de Periurio, docendum eſt de
abſolutione *Greg. d. dict. deciſ 64 nu. 8 & 9.*
73 Septimò non procedit † poſtquam quis per viam Si-
gnaturæ Gratiæ, obtinuiſſet à periurio, Parte citata, ab-
ſolutionem à Papa, cuius manus ob incurſum periurij
abbreuiata non eſt, *Marcheſ. de Commiſſ. abſol. Iur. ad ef-
fect. agen. p 3. §. 1. n. 15. fol. 102. ſecundum nou. impreſſ. Fari-*
74 *nacc. qui alios cumulat. d. quæſt. 160. n. 180. n. 181* Secus † ſi
quis obtinuiſſet abſolutionem ab inferiore ipſius Papæ;
nam tunc benè procedit concluſio, vt periurus à limine
repellatur, *Farinac. d. q. 160. n* 182. Etenim abſolutoria à
Periurio incurſo non poteſt, niſi ex gratia Papę concedi,
*Crau. conſ. 1. pro genero, n. 7. Marcheſ. de Commiſſ. dict. par.
3. §. 2. n. 35 fol. 214. Pic. ad Stat. Vrb. Gl. 23. n. 46.* vbi quod
ita obſeruatur in Practica, *Rot. in Romana nullitatis obli-
gationis 5. Iulij 1604 coram bo. me. Ottembergo, impreſ. apud
Marcheſ. vbi ſup. §. 1. dec. 7. n. 3. fol. 207. Pacif. de Salu. dec.
95. in fin ſecundum nou. impreſ Pic. ad Stat. Vrb. dec. 54. nu.*
75 7. & quia † ex contrauentione eſt quæſitum ius Parti, ideò
in abſolutione à Periurio neceſſaria eſt citatio Partis,
*Marcheſ de Commiſ. vbi ſup. §. 3. n. 12. fol 234. & n 17 fol.
235.* quod ita ſeruari vidit, *Pic. ad Stat. Vrb. d. Gl. 23. n. 48.*
76 Et debet obtineri † abſolutio à Periurio ſpecificè; nam
cum per illius incurſum ſit Parti, vt ſupra, ius quæſitum,
illud non cenſetur à Papa ſublatum ex clauſulis genera-
libus, *Marcheſ. vbi ſupr. de Commiſſ. 1. relax. iur. ad effect.
agen. par. 3. §. 3. nu. 51 & ſeqq fol. 240.*
77 Quilibet igitur nè Periurium incurrat, curret antea
obtinere abſolutionem à Iuramento, quæ ad effectum
agendi paſſim ab Ordinario, ſine Partis citatione, conce-
ditur, *Crau. conſ. 7. nu 7 Pic. ad Stat. Vrb. d. Gl. 23. num* 57.
vbi alios de communi, & magis communi, & de obſer-
uantia in Praxi teſtantes, allegat, *Rot. in Romana Dotis 4.
Februarij 1609 coram bo. me. Penia. & in Signina Caſtro-
rum 2. Maij 1616. coram bo. mem. Remboldo.*
78 Quæ quidem abſolutio eſt neceſſaria, etiamſi Inſtru-
mentum prætenderetur nullum defectu ſolemnitatum
Statuti, *Greg. dec. 64. nu 6. & ibi Beltram n. 14. Duran. dec.*
79 *18. num* 25. Inſtrumentum † tamen nullum tamquam fa-
ctum ſine ſolemnitatibus contra formam Statuti, non
probat Iuramentum, *Pic. d Gloſ. 23. nu. 6.*
80 Et ſi pluries fuit iuratum, tot ſunt obtinendæ abſolu-
tiones, quot ſunt Iuramenta, *Rol. conſ. 34. n. 5 lib. 1. Sera-
phin. de Iuram. priuil. 83. n. 46. Gramm. dec. 66. n. 12. & ſeq.
Pic. dec. 53. n 3. & dec. 54. n. 8. Rota apud Marcheſ. vbi ſup.
d par. 3 §. 1. dec. 6. nu. 1. & dec. 7. nu. 3. verſ. ſecundò, fol.* 207.
Mantic. deciſ. 267. num. 8. Duran. dec. 5. num. 9. & ſequent.
81 Et ob id iurans ſoluere, abſolutionem non petere, &
impetrata non vti, debet prius obtinere abſolutionem
ab iſto tertio Iuramento, *Rolan dict. conſ. 34. num. 6 lib. 1.
Seraphin. d. priuil* 83. num. 46. & deinde à ſecundo, & po-
ſtea à primo, *Bald. in repet. l. 2. n. 91. ff de Iur. Iur. Felin. in
c. Debitores, in 3. quæſt. num. 9. verſ. Bald. autem, de Iur. Iur.*

Digitized by Google

Roland dict.conſ.34.num 5.& ſeq.Socc.conſ.59.n 7.lib.3. Rota in Placentina Caſtri 4.Iulij 1601.*coram bo. me. Cardinali Mellino,apud Marcheſ.de Commiſſ relax. iur. ad eff.agen.d.p.3. §.1. deciſ 3.fol.205 ſecundum non. impreſſ.* alias abſolutio non ſuffragatur, *Rot. in Cluſina Penſionis 18. Iunij 1590. coram bo. me. Card. Platto. impreſſ. apud Marcheſ. dict.p.2.§.2. fol.226.& in d. Placentina Caſtri coram bo. me. Cardinali Mellino,Pic.dict.deciſ.53.n.3.& deciſ.54.n.8.& deciſ.55.n.2.*

82 Hæc tamen omnia fuerunt notabiliter limitata, vt non procedant in abſolutione, quæ habet relationem ad Inſtrumenta,in quibus Iuramenta continentur, *Rota in Aretina Commendæ Ven.29. Iunij 1587. coram bo. me. Orano, & in d. Romana Dotis 4. Feb.1609. coram bo.me. Penia,& in dict. Signina Caſtrorum 2. Maij 1616. coram*

83 *bo.me. Remboldo*, nam † relatum eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus,*l.aſſe toto,ff.de Hered.Inſt.cum alijs allegat.per Rotam in d.Signina Caſtrorum.*

84 Abſolutio tamen non conceditur, niſi iuſta exiſtat cauſa,vt doli,metus,vel alia ſimilis, *Mantic.d. deciſ.267. n.9. Marcheſ.de Commiſſ.relax.Iur.ad effect. agen.p.3. §.*

85 *3.n.20.* vbi † quod Auditores Rotæ habent in facultatibus,in cauſis coram eis vertentibus, vt poſſint relaxare huiuſmodi Iuramenta.

86 Sed A. C. ſi inſtrumentum contineat obligationem Cameralem, poteſt illud exequutioni demandare, non obſtante abſolutione à Iuramento obtenta ad effectum agendi,cum habeat hoc in facultatibus,vt poſſit exequi huiuſmodi Inſtrumenta, non obſtante dicta abſolutione,*Mohed.deciſ.2.& deciſ.3.de except. Marcheſ.vbi ſupra*

87 *d.p.3.§.2.n.48 fol.215* & quod abſolutio † à Iuramento non retardet exequutionem obligationis Cameralis,late *Pic. ad Stat.Vrb.d. Gloſ.23.n 50*

88 Poſtquam autem quis incidit in Periurium, abſolutio à Iuramento ad effectum agendi non releuat, *Ruin. conſ. 66.n.6.lib.4.Marcheſ.vbi ſupra dict.p.3. § 2. num.34. fol. 214 Seraphin.de Iuram priuil.174.n.9.* niſi prius obtineretur abſolutio à Periurio, *Marcheſ. vbi ſupra, n.35. fol. 224 Rota in dict.Romana nullitatis obligationis coram bo. me. Ottembergo,apud Marcheſ.d.p.3.fol.207. Andr. deciſ. 47.num.2.* vbi alias deciſiones cumulat, quæ non conceditur niſi à Papa *ex præallegatis*.

89 A Periurio tamen quis de facili excuſatur, prout ſi credidit abſolutionem obtentam fuiſſe ſufficientem,*Caputaq. deciſ.392. lib.1. in manuſ. Rota in d. Signina Caſtrorum 2. Maij 1616. coram bo. me. Remboldo*, vel ſi probabiliter dubitauit, credendo non contrauenire pactis;

90 nam † Periurium non incurritur ſine dolo, & perfidia, *Mantic.deciſ.221.n.5. & 6. Rota in dict. Signina Caſtro-*

91 *rum*,vbi aliæ deciſiones allegantur, & quælibet † cauſa etiam leuis excuſat à Periurio, ſicut à dolo, *Mantic.d. deciſ.221.n 6.Rota deciſ.34.n.3. poſt conſil. Farinac. lib.2. & in d.Signina Caſtrorum coram bo. me. Remboldo.*

92 Ad effectum verò excipiendi in Curia abſolutio non datur,*Pic.ad Stat.Vrb.d. Gloſ.23. numer.53.* Vel quia ex-

93 ceptio requirat indaginem, quæ ob id in ſummaria cauſæ cognitione repellitur,vt per *Marcheſ. de Commiſ. relax.Iur.ad effect agen.d par.3.§ 3.num 22 fol.235.ſecun-*

94 *dum nou. impreſſ.* Vel quia † ſufficiat illam obtinere ad effectum agendi,cum Reus in ſua exceptione ſit actor,vt per *Pic. vbi ſupra d n.53* Vel quia Periurus Reus neceſſarius excipiendo, & ſe defendendo audiatur, *Greg.deciſ. 64 nu.4. Duran.deciſ.18.num.25.*

C Exceptiones contra Perſonam, † quod quis ſit Mi-

95 nor,Filius Familias,Bannitus,vel aliàs non habeat legitimam perſonam ſtandi in Iudicio, ſemper poſſunt opponi ad eum repellendum. Nam non ſunt contra Inſtrumentum, ſed contra Perſonam actoris, *Galleſ. de oblig. Camer. q.17. n.3.* cum alijs allegatis ſupra hac eadem *par.1.c.5.lit.P.* Et huiuſmodi exceptio inhabilitatis Perſonæ, nunquam cenſetur excluſa, *Zacch. ad Galleſ. d. quæſt.17.n.4.*

D De legitimatione Perſonarum ſatis dictum eſt ſupra *dict. cap 5.* De recognitione verò Iurium, dictum eſt ſupra *cap.2.*

E Iuramentum Calumniæ, licèt ſit de eſſentia in quoli-

96 bet Iudicio,*tot.tit.C.de Iur.Iur.prop.Calumn.& extra,& in 6.de Iur.Cal.Vant.de nullit ex defect. proceſſ.num.29.*

97 Nihilominus, ſi non petatur, non eſt neceſſarium, & Proceſſus ſuſtinetur,*c.1.de Iur.Cal.in 6.Vant. de nullit.ex defect. proceſſ. n.29. Marant. de ordin. Iudic.par.2. tit. de Iur.Cal.nu.2.l Iuſiurandum,§. qui iuſiurandum, vbi Gloſ. in verb.exigatur,ff.de Iureiur. Veſtrius in Praxi lib.5. c 2. n.3. & ibi Grauat.num.11. & num.16.Specular.de Iuram. Cal.cap.2.num.4 Seraph.de Iuram. priuil.115. numer.18.*

98 *Greg.deciſ.157.n.1.& ibi Beltramin.num.23.* quamuis † enim non poſſit expreſsè remitti, quia eſt introductum ob publicam vtilitatem,*l.2.§.ſed quia,C.de Iur.Iur.propt. Cal. Marant.de ord.Iudic.d.n.2.Grauat.ad Veſtr. d.n.11.* poteſt tamen tacitè remitti *ex præallegatis*.

99 Quod ſi fuerit petitum,& non præſtitum, Sententia, & proceſſus ſubiacebunt vitio nullitatis, *cap.1. de Iur. Cal.in 6.Vant. de nullit.defect.proc.d.n.29.Rot. deciſ.2. de Iur.Cal. in antiq. & poſt Zacch. de oblig. Cam. deciſ.101.*

100 *n.1.Caualer. deciſ.414. n.2.* nam † petitum non poteſt omitti,*Caual. deciſ.349. n.1.* & antequam præſtetur denegatur audientia,*l.1.C.de Iur.Iur. propter. Cal.* & tene-

101 tur † iurare tàm actor,quàm Reus, *Marant. de ordin. Iudic.vbi ſupra,num.1.Papien.in form.libell.act.real.§.per Sacramentum,n.1.& 2.*& in primis quidem iurat Actor,

102 & deinde Reus,*l.2 §.ſin autem,C. de Iur. Cal.* Aliàs † ſi Actor recuſat, non ſolùm denegatur ei audientia, ſed etiam cadit à Iure ſuo; Reus verò habetur pro confeſſo, *Maran.de ord.Iud.vbi ſupra,n.6 Papien.in d.§.per Sacramentum,n.2. Maſuer.in Prax.tit.de Confeſſ.nu.4.Sal.Tiber.in Prax.lib.1.cap.59.num.1.& 2 & poſt Iaſ.in repet.l.*

103 *admonendi,num.84.ff.de Iur.Iur.*& debet iurare † tàm Principalis, quàm Procurator, *Papien. vbi ſupra, nu.6.*

104 *Saluſt.Tiber.d. lib.1.c.59. n 3.* Poteſt tamen † iurari in qualibet parte Iudicij ante Sententiam, *Papien. vbi ſu-*

105 *pra,n.4.* & ob id ſufficit, † quod præſtetur huiuſmodi Iuramentum in terminis ſubſtantialibus, *Rot.poſt Zacch.*

106 *de oblig.Camer. deciſ.101.n.2.*Procurator verò, † ſi habet Mandatum ſpeciale à Domino, debebit iurare in animam ipſius Domini,*Papien.in d.§. per Sacramentum, n 6.Grau.ad Veſtr.d.lib.5.c.2.n.15.* alias in animam propriam iurare tenebitur, *vt per eundem Grauat.d.num.15.*

107 Nam quidquid † ſit de Iure, Procurator,habens Mandatum generale ad lites,admittitur ad Iurandum de Calumnia,*Rot.poſt Zacch.de oblig.Camer.d.deciſ.101.n.3.&*

108 *ſeqq.*vbi aliæ deciſiones cumulantur, † Omiſſio autem Iuramenti calumniæ expreſsè exacti retardat,& impedit etiam executionem obligationis Cameralis,*Rota in Romana Domorum 16.Iunij 1604.coram bo.me. Litta, Caual.*

109 *d.deciſ.417.num.3.* Si tamen fuit oppoſitum, Iurari de Calumnia, & poſtea proceſſum ad vlteriora,non repetita proteſtatione in quolibet actu, cenſetur ab ea receſſum,& nihilominus Proceſſus, Sententia, & Decretum in hoc caſu,ſine Iuramento Calumniæ ſuſtinetur, *Mohed.deciſ.2.de Iudic. Rota deciſ.779. num 5.par.1. diuerſ. Caual.deciſ.349. num.6.*

110 Similiter, ſi terminus ad iurandum de Calumnia fuit ſeruatus in terminis ſubſtantialibus, etiam à ſolo Procuratore ad id Mandatum habente dicitur ſufficienter de Calumnia iuratum, etiam ſi Iuramentum fuerit expreſsè petitum,*Saluſt.Tiber.dict.lib.1.cap.59.n.5.* vbi quod ita fuit dictum *in cauſa Romana reſciſſionis contractus coram bo.me. Penia, Rota poſt Zacchiam de obligat. Camer. dict deciſ.101.num.2.& ſeq.*

111 Denique licet Iuramentum Calumniæ ſit petitum, illius omiſſio non cauſat nullitatem, quando conſtat de bono Iure,*Iaſ.in l.admonendi in ſecunda lectura nu.84. ff. de iur.iur. Bald.in c.2.n.7.verſ Item in iſto,de probat.Grauat.ad Veſt.lib.5.c.2.nu.13. Rot. in Lucana Parochial.12. Maij 1603. coram bo. me. Penia,& deciſ.45. nu.6.p.1. recent.& apud Zacchiam de oblig.Camer.dec.131.nu.6. poſt Cenc.de Cenſ. deciſ.215. n.6.*

F De ſpecificatione ſummæ & calculis faciendis, ſa-

112 tis dictum eſt ſupra *cap.6. littera N.* quod Parte id petente, non poteſt procedi ad vlteriora, niſi ſpecificata ſumma, & factis calculis; ſed hoc non procedit, quando poſt proteſtationem factam Pars, quæ calculari petebat, fuit iterum citata, & Mandatum relaxatum,quibuſcumque non obſtantibus,cum Intimatione

Digitized by Google

tione exequuta in forma, præſertim ſi ſumma erat li-
quida, Rota poſt Zacch. de oblig. Cam. dec. 44. n. 1.
G Peritis in Arte ſtandum eſt, l. ſeptimo menſe, ff. de ſtat.
113 Hom. l. 1. in princip. & ibi DD. ff. de Ventr. inſpic. Pariſ.
conſ. 96. n. 31. & ſeq. lib. 1. Rot. deciſ. 353. n. 1. p. 2. recent. Ca-
ualer. deciſ. 114. n. 2. & deciſ. 220. n. 6 Greg. deciſ. 125. nu. 9.
114 adeo vt Periti † præferantur Teſtibus, Greg. deciſ. 161.
n. 8. & ibi Beltramin. n. 10.
Sed magis creditur illis, qui negocio interfuerunt,
115 quàm alijs, Caualer. d. deciſ. 220. n. 7. & Parte † exiſten-
te contumace in eligendo ſuum Peritum, Iudex eligit il-
lum ex officio, Rot. poſt Zacch. de oblig. Camer. deciſ. 81. n.
3. in fin. & n. 4.
116 Standum eſt relationi iuratæ † Peritorum hinc inde
electorum Greg. deciſ. 161. n. 7. etiam circa liquidatio-
nem expenſarum, & donec non doceatur de errore,
Greg. deciſ. 49. n. 1. Rot. dec 428 n. 8. p. 3. recent. & relationi
Periti de conſenſu Partium electi, Caualer. deciſ. 488. n. 1.
Rota deciſ. 109. n. 6. p. 4. rec. & relationi Periti à Rota ele-
117 cti, Greg. deciſ. 536. n. 1. Debent tamen Periti † referre
in Actis, & cum Iuramento; aliàs relatio non valet, Rot.
118 dec. 630. n. 4. p. 2. rec. & electi ad cognoſcendum Iura,
non debent Partibus eſſe ſuſpecti, Ferentill. ad Buratt.
dec. 611. littera B. verſ. Tertium requiſitum num. 16. De-
119 bent † Periti referre, Iudex autem iudicare, Coccin.
deciſ. 422. num. 8.
120 In diſcordia Peritorum eligitur tertius, Card. Tuſch.
littera C. concluſ. 286. n. 30. & ſeq. Marcheſ. de Commiſſ.
appell. ab Interloc. p. 1. §. 1. n. 115. & ſeq. fol. 1210. ſecundum
nou. impreſſ. Rota deciſ. 612. nu. 1. p. 1. & deciſ. 149. nu. 1. in
121 fin. p. 4. recent. Buratt. dec. 58. n. 1. Ferentill. ad Buratt. dec.
70. n. 14. & Partibus exiſtentibus in mora eligendi Ter-
tium, eligitur à Iudice ex officio, Marcheſ. de Commiſſ.
appell. ab Interloc. dict. p. 1. §. 1. num. 148. fol. 1215.
122 Sententia Peritorum nunquam tranſit in iudicatum,
ita quod Iudex poteſt quandocumque admittere alium
ad æſtimandum, niſi quis promiſerit ſtare cuicumque
relationi Peritorum, Seraph. dec. 513. n. 2. & ſeqq. & po-
123 teſt † quandocumque reuocari, Card. Tuſch. d. concluſ.
286. n. 31. & ſeq. & ob id etiam Sententia lata de Perito-
rum conſilio in iudicatum nunquam tranſit, & per ele-
ctionem aliorum Peritorum poteſt reuocari quando-
cunque, Rimin. Iun. conſ. 335. n. 7. lib. 3. Rot. in Romana
pretij Fiani 14. Iun 1610 coram bo. me. Card. Lancellotto,
quæ eſt dec. 38. n. 5. impreſſ. apud Marcheſ. de Comm. reſt. in
124 integr. par. 2. §. 3. fol. 236. ſecundum nou. impreſſ. † Non
tamen datur dicta noua reuiſio, niſi ſemel, ne detur pro-
ceſſus in infinitum, Card. Tuſch. d. concl. 286. n. 35. cum
alijs cumulatis per Ferentill ad Buratt. d. dec. 70. n. 14.
125 Sed hoc primò non procedit, quando primi Periti
fuerunt adhibiti, & retulerunt ſuper capite diuerſo à ſe-
cundis, quia tunc eſt locus vlteriori Peritorum deputa-
tioni, Rota in d. Romana pretij Fiani apud Marcheſ. vbi
ſupra ſub num. 6.
126 Secundò non procedit, quando Iudici clarè, & mani-
feſtè conſtaret, quod relatio Peritorum eſſet erronea;
quia tunc Iudex illam tanquam erroneam, ſequi non
deberet, ſed eſſet retractanda per electionem aliorum
Peritorum, per doctrinam Bart. in l. 2. numer. 1. verſ. An
hoc ſit verum. & n. 4. verſ. Quæro quid in computatione, C.
de Iur. Fiſc. lib. 10. Rot. deciſ. 554. num. 4. in fin. p. 2. recent.
Buratt. dec. 56. num. 7. Et in hoc caſu benè poteſt proce-
dere opinio Ioannis de Amic. conſ. 103. numer. 15. & ſeq.
& aliorum, quos cumulat Rota in dict. Romana pretij Fia-
ni apud Marcheſ. vbi ſupra. n. 5.
127 Tertiò non procedit, quando relatio Peritorum fuit
nulla, nam quod nullum eſt, nullum producit effectum,
Seraph. dict. deciſ. 513. n. 5. & ſeq & in hoc etiam caſu ſine
difficultate poteſt procedere dicta opinio Io. de Amic.
& aliorum, quos refert Rota in dicta Romana pretij Fia-
ni, vbi ſupra.
128 Nulla autem relatio Peritorum ſignanter exiſtit, ſi
de electione, & deputatione illorum non apparet, Du-
ran. dec. 142. num. 3. & ſeq. Prout etiam quando eſt facta
ſine præſentia, vel citatione Partis, Rot. dec. 554. n. 1. p. 2.
recent. Buratt. dec. 56. n. 1. quem in hoc ſequitur etiam
Caual. dec. 527 n. 2. & quando Partes non interuenerunt,
vel non fuerunt citatæ in examinatione negocij, Greg.
dec. 545. num. 9. & ibi Beltram. num. 12. Buratt. dict. dec.
129 56. n. 2. & quando facta eſt † ab vno tantum, & non
ab alio, ſi duo fuerant deputati, Greg. dict. dec. 545. n. 8.
130 Quinimò in menſuratione † Terrarum, aut Domus,
requiritur non ſolum citatio Partis, ſed etiam quod in
citatione exprimatur dies, & hora certa; aliàs citatio, &
per conſequens etiam relatio Petitorum, eſt nulla, Alex.
131 conſ. 33. viſo num. 9. Durand. deciſ. 142. n. 5. quod † pro-
cedit in omni alia denunciatione, ſeu interpellatione
extraiudiciali, l. aut qui aliter, §. 1. ff. quod vi aut clam. Imol.
in l. qui ante Kalendas, n. 3. ff. de verb. oblig. quod nemo eſt
qui neget, ſecundum Alex. conſ. 33. viſo numer. 9. lib. 6.
Vant. de nullit. ex defect. citat. num. 71. in fin. licet ſecus ſit
in citatione iudiciali, ex quo tunc ceſſat ratio inductio-
nis perpetuæ ſeruitutis, ex latè allegat. ſupra hac eadem
part. 1 cap. 2. littera B. & hæc eſt diſtinctio, Imol. in dict. l.
qui ante Kalendas, n. 3.
132 Relationi verò tertij Periti ſeruatis ſeruandis factæ,
Parte præſente, vel citata, ſtandum eſt, l. item ſi vnus, §.
final. vbi Gloſ. in verb. autoritati, ff. de recept. arbitr. Socci-
nus conſ. 54. num. 2 lib. 1. Rimin. Iun. conſ. 335. & ſeq. lib. 3.
Caualer. dec. 484. n. 1.
133 Etiam ſi iſte Tertius diſcordet ab alijs duobus, Gloſ.
in dict. l. item ſi vnus § fin. in verbo auctoritati, ff. de recept
arbitr. Rot. deciſ. 294 n. 2. part. 1. recent. Caual. dict. deciſ.
484. n. 1. vbi alias auctoritates, & deciſiones allegat.
134 Sed contrarium, quòd imo ſi Tertius diſcordet ab
alijs duobus, nulli ſit ſtandum, ſed deueniendum ſit ad
aliorum Peritorum electionem, tenere videtur, Rota de-
ciſ. 554. n. 3. p. 2. recent. iterum impreſſ. apud Buratt. de-
ciſ. 56. n. 5. & ibi latè Ferentill. n. 7. & ſeq. littera C.
135 Pro concordia videtur poſſe diſtingui, quod aut pri-
mi Periti inter ſe diſcordes, non deducunt adhuc eorum
relationem in Actis, aut illam deducunt ſeruatis ſeruan-
dis; Primò caſu ſtandum ſit relationi Tertij; Secundò
vero caſu Tertius teneatur adhærere Sententiæ vnius ex
duobus, aliàs illi non ſit ſtandum, Card. in cap. ſuſpicionis,
de offic. Deleg. quem refert, & ſequitur Gabriel. de Arbitr.
concluſ. 1. n. 3. & Surd qui dicit, vidiſſe ita obſeruari de
facto, quem refert Ferentill. ad Buratt. dicta deciſ. 56.
n. 8. in fin.
136 Vel melius videtur diſtinguendum, quòd aut tertius
Peritus fuit aſſumptus, ex diſpoſitione legis, vel Statuti,
vel Iudice cogente, & tunc ſtandum ſit relationi Tertij,
nè detur proceſſus in infinitum, dict. l. item ſi vnus §. fin.
vbi Gloſ. in verb. auctoritati, in fine, cum alijs concordan-
tibus ſupra allegatis: Aut tertius Peritus fuit electus de
voluntate, & conſenſu Partium; & tunc ſi ille diſcordat
ab alijs duobus, nulli ſit ſtandum, Gabriel de Arbitr. con-
cluſ. 1. num. 4. Ferentill. ad Buratt. d. deciſ. 56. n. 8.
137 Sed imò videtur quòd etiam ſi Tertius de conſenſu
Partium electus diſcordet ab alijs duobus, nihilominus
illius relationi ſtandum ſit, vt per Rot. deciſ. 354. numero
1. parte 1. recent. cuius contrarium tenet Buratt. d. deciſ.
56. num. 5.
138 Pro concordia videtur poſſe diſtingui, quod aut pri-
mi duo Periti ſunt inter ſe diſcordes, & fuit electus Ter-
tius de conſenſu Partium, qui ſeruatis ſeruandis, & ci-
tata Parte dedit eius relationem, quæ etiam ex alijs in
Actis deductis iuſtificatur, prout in caſu dicta deciſionis
354. num. 2. & ſeq. Et tunc ſtandum ſit relationi Tertij,
etiamſi diſcordet à ſingulis duobus. d. deciſ. 354. num. 1.
Aut d. tertius Peritus dedit eius relationem, Parte non
citata, nec præſente, & ſic nulliter, & non ſolum dicta
relatio non iuſtificatur aliunde, ſed potius detegitur
erronea ex relatione duorum priorum Peritorum in
aliquo concordantium, prout in caſu Buratt. dict. deciſ.
56. num. 1. & 2. & n. 5. & tunc non ſit ſtandum relationi
Tertij, ſed deueniendum ad electionem aliorum Perito-
rum, iuxta d. deciſ. Buratt. 56. per tot.
139 Aliàs autem Tertius † in caſu concordiæ duorum non
poteſt cogi ad referendum, Soccin. conſ. 54 n. 2. lib. 1. nec
illius electione, aut deputatione eſt opus, Coccin. dec. 136.
140 n. 2. Quinimò duobus † concordantibus, illis, & non
Tertio eſt credendum, Soccin. d. conſ. 54. num. 1. & ſeq. Ro-
ta deciſ. 554. n. 4. p. 2. recent. Buratt. deciſ. 56. n. 6.

Digitized by Google

Caualerius verò d. deciſ.527. numer.2. non aduerſatur
dict.deciſ.354.nu.1. par.2.recent. quia non ſequitur tra-
dita per *Buratt.dict.deciſ.56,n.4.* Sed benè ſequitur con-
cluſionem ibi à *Buratto firmatam ſub num.1. & 2.* quòd
ſcilicet æſtimatio, & relatio non poſſit iuridicè fieri à
tertio Perito, ſine citatione, aut præſentia Partis.

H Ad hoc vt Iudex, dum non vult, aut non poteſt face-
141 re Decretum iuxta petita per Actorem, poſſit nihilo-
minus ad fauorem eiuſdem facere aliud Decretum, ſibi
bene viſum abſque noua citatione, ſolent Practici adde-
re in citatione, illa verba, *& quodcumque Decretum de-
ſuper neceſſarium, & oportunum fieri, & interponi*, quo-
rum virtute ſolet Iudex ad fauorem Actoris facere De-
cretum, quod ſibi videtur magis Iuſtitiæ conuenire, &
ita quotidie obſeruat Praxis, & Curia

I Dum Iudex interponit ſuum Decretum mandando
142 eligi Peritos, aut Peritos eligendo ex Officio, poteſt
illud facere, vel niſi ad p. d. cum Intimatione, vel ſimpli-
citer cum Intimatione, prout ſibi magis videtur, & pla-
cet, *Saluſt.Tiber.in Praxi lib.1.cap.35. num.1.* Cœterum
143 ſi in eo dicit, † niſi ad primam, non poteſt ad vlteriora
procedi, niſi elapſa prima die iuridica poſt executam, &
reproductam intimationem, ſed ſi in eo tantum dixit,
cum Intimatione, poteſt ſtatim Intimatione executa, &
reproducta ad vlteriora procedi in cauſa, etiam ſi prima
dies Iuridica ſubſequens non ſit adhuc elapſa; & ita ob-
ſeruatur in dies.

L Citato Debitore in forma Cameræ, aut alia ſimili
144 obligato, ad docendum de noua conuentione, ſolutio-
ne in partibus facta, alijſque præiudicialibus, ſi obli-
gatio eſt contracta, ſeu ſolutio eſt deſtinata in partibus,
ſolet Iudex decernere, & relaxare Mandatum, niſi infra
quindecim (*vel aliud tempus, ſecundum loci diſtantiam,
ſibi bene viſum*) Iurato de Calumnia, aliàs non Iurato de
Calumnia, niſi ad p d. cum Intimatione, *Saluſt.Tiber.in*
145 *Praxi lib.1.cap.59. num.1.* Ideòque † ſi qui alleget præ-
iudicialia in partibus medio iuramento, tactis &c. habe-
bit vt ſupra, dilationem ſecundum loci diſtantiam ad
probandum ſuas exceptiones, qua dilatione pendente,
nihil penitus erit ex aduerſo innouandum, *l. ſinè pars C.
de dilat.*

146 Aduertendum tamen eſt, quod præiudicialium termi-
nus incipit currere à die facti Decreti, & executę intima-
tionis illius, etiamſi per plures dies poſtea præiudicialia
fuerint allegata, & ita quotidie obſeruatur ſine contra-
dictione.

147 Obſeruat etiam Praxis, quod ſi Iudex † facit Decre-
tum, *niſi infra decem*, aut *niſi infra quindecim*, quia
iſta qualitas cauſæ quod expoſtulare ſibi videtur, ſi iſta
dilatio ſufficiat ad docendum de noua conuentione ſe-
cundum loci diſtantiam, non datur poſtea alia dilatio
ad docendum de præiudicialibus, etiamſi allegentur, vt
ſupra, ſed ſi illa non ſufficit, ſuppletur in eo tantum
quod deficit.

M Si Pars in termino ad dicendum contra Iura prote-
184 ſtetur, non admitti in præiudicium obligationis Ca-
meralis, Decreti facti, & Mandati relàxati, & Iudex ad-
mittat ſine præiudicio præmiſſorum, huiuſmodi admiſ-
ſio non nocet obligationi Camerali, nec Decretum iam
factum, aut Mandatum relaxatum circumducit, non ſo-
lum quia proteſtatio conſeruat Ius proteſtantis, ex alle-
gatis ſupra, ac eadem *par.1.cap.2. litera T.*

149 Sed etiam quia † clauſula, ſine præiudicio, præſeruat
obligationem Cameralem, & Decretum factum, & cœ-
tera in eo ſtatu, in quantum Ius permittit, *l. idem fiet c.
27 in principio ff.de Teſt.tut. Marcheſ.de Commiſſ.app. ab
obligatione Camer.par.1.§.1.n.164.fol.708.*

150 Et reddit †, quicquid petitur, conditionale, adeo
quod non inferatur præiudicium, & perinde ſit quoad
præiudicium inferendum, ac ſi actus factus non fuiſſet,
*ad l.Teſtamento Centuria 51.§.1.ff.de manumiſſ. teſt. Put.
deciſ.32.n.1.lib.2. Mart.de clauſ.p.1 clauſ.158. n.2. Ma-
reſcott.var.reſol.lib.2.cap.137.n.1.& ſeqq.* Et.

151 In terminis † huiuſmodi admiſſionis Iurium cum di-
cta clauſula, ſine præiudicio, vt ſupra, quod in nihilo
cenſeatur præiudicatum Decretis factis, & Mandato re-
laxato, in quantum Ius permittit, obſeruatur ex Praxi
inueterata huius A.C. Tribunalis abſque cõtradictione.

152 Secus tamen eſt in Concluſione in cauſa, quæ fit, &
de iure requiritur in cauſis ordinarijs, nam ſi facta con-
cluſione Iudex admittat iura, circumducitur concluſio
in cauſa, & terminus habitus pro ſeruato, etiamſi Iudex
admittat dd. Iura cum clauſula ſine præiudicio conclu-
ſionis in cauſa, & termini pro ſeruato habiti, prout re-
cedendo à deciſis *ſub die prima Iulij coram bon.mem. Ot-
tembergo, tenuit Rota in eadem cauſa Romana Pecuniaria
ſeu reſtitutionis in integrum coram eodem Ottembergo die
15. Decembris 1610. quæ eſt impreſſ.deciſ.9 apud Marche-
ſan.de Commiſſ.appell.ab interlocut.p.1.§ 1.fol.1222 Bel-
tramin.ad Gregor.deciſione 140. n.16 & n.17.*

153 Ratio diuerſitatis eſſe poteſt, quia in Curia obſeruat
Praxis, quod Pars citetur vnico contextu ad concluden-
dum, concludique videndum in cauſa, & audiendum Sen-
tentiam diffinitiuam, *Veſtr.in prax. libro 7. cap.1. nu.12.*
Ideo ſi terminus ad hęc ſit habitus pro ſeruato, & huiuſ-
modi termino pendente iudex admittat iura, etiam cum
dicta clauſula ſine præiudicio. Sententia poſtea lata re-
154 manet ſine citatione, & ſi nulla, † Licèt enim de ſtylo,
quando pronunciatur prout in Cedula, aut terminus
fuit habitus pro ſeruato, Notarius non adhibet diem
ſubſcriptionis Sententiæ, ſed omnia ponat ſub die, in
qua cadebat citatio ad Sententiam, *Rot.in dicta Romana
Pecuniaria, apud Marcheſ. vbi ſupra n.1. & 2.*

155 Tamen † quando aliunde apparet in ſcriptis, ea die
fuiſſe pronunciatum, Sententia eſt nulla, *l.1. & 2. C. de
Sentent. ex breuic. recit. Rota in dicta Romana pecuniaria*
156 *apud Marcheſan. vbi ſupra.num.2.* Et clarum eſt, quod
eo ipſo, quod fuerint admiſſa iura ſinè præiudicio con-
cluſionis in cauſa, ſeu termini habiti pro ſeruato, proba-
tur, quòd Sententia non fuit lata in termino citationis,
& quod adhuc, tempore dictæ admiſſionis iurium lata
non erat, vnde remanet penitus nulla defectu citationis,
*Rota in dicta Romana Pecuniaria num.3. Beltramin. ad
Greg.d.deciſ.140.n.17.*

157 At quando in caſu, de quo agitur, fuerunt admiſſa iu-
ra cum clauſula ſine præiudicio Decreti facti, & Man-
dati relaxati, ſupponitur, quod iam Decretum eſſet fa-
ctum in termino citationis, & mandatum eſſet relaxa-
tum ſeruatis ſeruandis, vnde tunc ceſſat omninò ratio
ſupradictæ nullitatis.

158 Poteſt etiam dici, quod alia ſit ratio diuerſitatis inter
caſum, & caſum, nam concluſio in cauſa fuit adinuenta
ad præcludendam viam productioni Teſtium, & iurium
& ideo per eam iudex ſibi, & Parti ligat manus, quoad
nouorum Teſtium, & iurium productionem, & admiſ-
ſionem, *cap.cum dilectus 9.& ibi Gloſs.in verbo concluſum,
de fid. Inſtrum. Marant.de ordin. Iudic.p.2. act.15. num.1.*
159 *Aſin. in Prax.§.23. c.1. n.1.* Et † ſic ex hoc manifeſtè
patet, quod actus concluſionis in cauſa eſt omnino de
ſui natura contrarius productioni Teſtium, & iurium,
adeo quod, poſito vno de dd. contrarijs, per neceſſe alte-
rum deſtruatur, & ſimul manere non poſſint, & per con-
ſequens, clauſula ſine præiudicio, quando actus ſunt, vt
ſupra, incompatibiles, nihil prodeſt, *Alexan.conſ.84.n.9.
lib.4.* quem ſequitur, *Greg.deciſ.240. n.9. Rota deciſ.1. de
Teſtib. in nou. & in Romana Pecuniaria apud Marcheſ.
vbi ſupra, Beltramin.ad Greg.ad deciſ.140. n.17.*

160 At decretum relaxationis mandati non eſt actus de
ſui natura, ita contrarius productioni, & admiſſioni no-
uorum iurium, nec ad id inuentus, adeo vt ex dicta clau-
ſula ſine præiudicio præſeruari non valeat, quatenus id
ius, permittat, prout eſt concluſio in cauſa *ex allegatis*,
ſed noua productio, & admiſſio cum dicta clauſula eſt
in hoc caſu adinuenta, vt ſi iudex videat Decretum iniu-
ſtum ex nouiter deductis, poſſit ab illo reponere, vel
Mandatum reuocare iuxta Praxim, de qua per *Saluſt.
Tiber.lib.1.c.27.n.12.*

161 Cæterum, quod dictum eſt ſupra, concluſionem in
cauſa per admiſſionem nouorum iurium reuocatam
cenſeri, non procedit quando iudex ignoraret, conclu-
ſionem in cauſa fuiſſe factam, quæ tamen limitatio non
eſt de facili admittenda. *Alex.conſil.84. numero 9. & ſeq.
lib.4. Rota deciſ.1.de teſt.in nou. Beltram. ad Gregor. quæſt.*
162 *140. num.27.* Requiritur † tamen ad hoc, vt concluſio
dicatur

dicatur reuocata, aliquod iudicis Decretum, cum id
non pendeat à Partium voluntate, Rota deciſ.227.n.2.
in fine p.1.rec.

N Exceptio firmat regulam contrariam in caſibus non
163 exceptuatis, l.quaſitum, §. denique,ff. de fund. inſtruct.
Caualer.deciſ.65.num.3.& dec.612.n.49.Coccin.dec.157.
num.4.& deciſ.316.num.5. Gregor.dec.257.num. 4.Bu-
164 ratt.deciſ.391. num.3.& deciſ.841.numer.3. Et decla-
rat quid in regula comprehendatur, Greg. d.dec.254.n.6.
& includit ſub regula caſus ſimiles exceptuatis, Buratt.
d.deciſ.359.num.3.

165 Obligatio Cameralis non admittit exceptiones ex-
trinſecas à contractu, Saluſt. Tiber.in prax.lib.1.cap.14.
num.2.Coccin.deciſ.162.num.2.& deciſ.189.num.1. Nec
166 retardatur † illius executio ab exceptionibus illiqui-
dis, Rota poſt Zacch.de obligat. Cameral. deciſ.114.num.
3.& 8.& dec.155.num.3.Mantica deciſ.221.numer.7.&
ſeq.Buratt.deciſ.807.num.3.Nec ab exceptione turbida,
Rota poſt Zacch.deciſ.49.num.1.deciſ.51.numer.8.Buratt.
deciſ.206.num.24. Nec ab exceptione ambigua, ſeu du-
167 bia, Mantic.d.dec.221.num.7.& ſeq. Nec à petitione †
reſtitutionis in integrum, præſertim ſi fuerit præuen-
tum in petitione exequutionis, Rota poſt Zacch. vbi ſup.
dec.32.Burat.dec.945.n.4.

168 Exceptio Diſcuſſionis ad effectum, vt prius fiat exe-
quutio in bonis, deinde in perſona non admittitur ſtan-
te obligatione Camerali, Rota poſt Zacch. deciſ.118. nu.
7.Buratt.deciſ.441.num.8.Andr. deciſ.29.num.9.Duran.
deciſ.394.num.60. quinimo ſtante d.obligatione, licita
eſt variatio ex alleg.ſupra hac eadem p.1.c.2. lit. F. verſ.
Non eſt tamen omittendum.

169 Nec etiam ad Cameralis obligationis executionem
impediendam admittitur exceptio requirens altiorem
indaginem, Saluſt.Tiber. in prax.lib.1. cap.14.num.3.&
cap.34. ante finem, Rota poſt Zacch. de obligat. Camerali
deciſ.26.numer 2.deciſ.42 num.9.deciſ.48.numer.2. deciſ.
71.num 4.deciſione 105.num.6. deciſ.108.numer.2. deciſ.
114.num.2. & num.8. & deciſ.121.num.18. Coccin. deciſ.
162.num.2.& deciſione 189.n.1.Caualer.deciſ.71.n.5. Bu-
ratt.deciſ 295.num 14 Gregor.deciſione 234.num.1.& de-
ciſ.406.numer.17.Andreas deciſ.31.num.2. prout nec ta-
lis exceptio impedit executionem inſtrumenti Guaran-
tigiæ. Buratt.deciſ.214. num.24 nec aliud iudicium exe-
cutiuum, Buratt.deciſ.296.num.11.

170 Dicitur autem exceptio requirere altiorem indagi-
nem, quando illa non poteſt expediri infra tempus, in
quo poteſt expediri Proceſſus principalis, Bart. extra-
uag.ad reprimendum in verbo ſummaria, poſt n.4. Saluſt.
Tiber.in Prax.l.1.c.34.n.14.in fin.

171 Hinc eſt quod exceptio, quod contractus ſit factus ſi-
ne cauſa, cum requirat altiorem indaginem, non admit-
titur ad retardandam executionem obligationis Came-
lis, Zacch.ad Galleſ.vbi ſupra q.17. n.99. Rota poſt Zacch.
dec.103.n.3.& ſeqq.

172 Regula eſt, quod exceptio ad hoc, vt retardet execu-
tionem obligationis Cameralis, debet eſſe ex tribus, quæ
tantum contra illam opponi poſſunt, videlicet Nouæ
conuentionis, ſeu nouationis, Solutionis, & Falſitatis,
Galleſ.de oblig.Camer.quæſt.17.num.3. & ibi Zacch. nu.2.
& ſeqq.Rot.poſt eundem Zacch.deciſ.27.num.1.dec.36. nu.
1.deciſ.42.num.4.deciſ.62.num.1 deciſ.70.num.2. deciſ.71.
num.1.deciſ.82.num.2.deciſ.89.num.3.deciſ.92.n.1 deciſ.
114.n.1.deciſ.133.num.1.& ſeq.deciſ.148.n.1. & deciſ.155.
n.2.Coccin.deciſ.161.num.1.

173 Primò tamen hæc regula non procedit, data incom-
petentia iudicis, vel inhabilitate perſonæ Actoris, Gal-
leſ.de obligat.Camer.q.17.n.1.& ſeqq.& n.7.

174 Secundò non procedit, data nullitate inſtrumenti
obligatione Camerali vallati, de cuius exequutione agi-
tur, Galleſ.vbi ſupra num.6. Mareſcott.var.reſolut.lib.2.
cap.121.num.33.Rot.poſt Zacch.vbi ſupra, deciſ.36. num.1.
& ſeq. præſertim ſi nullitas ſit patens, Buratt. deciſ.422.
num.14.

175 Tertiò non procedit in exceptione, apparente ex ver-
bis inſtrumenti ex ipſius inſpectione, Zacch. ad Galleſ.
dicta quæſt.17.num.8.Coccin. deciſ.275.num.2. Exceptio-
nes namque dum ex ventre inſtrumenti oriuntur, im-
pediunt executionem obligationis Cameralis, Zacch.
ad Galleſ. vbi ſupra num.59. Caſſador. deciſ.20.num.3 de
reſcription. Seraphin. deciſ.43. num.5. Rot.poſt Zacch.vbi
ſupra, deciſ.8.num.1.deciſ.14.num.2.deciſ.36 num.2. deciſ.
36.num.4. deciſ.114. num.5. Caualer. deciſ.456. numer.1.

176 Vnde infertur, † quod exceptio quod debeat fieri
Compromiſſum, quando oritur ex ventre, admittitur
ad impediendum executionem obligationis Cameralis
Caualer. deciſ.456. numer.1. Quod procedit, etiam, ſi
huiuſmodi exceptio requirat altiorem indaginem Zac-
chias ad Galleſ. de obligat. Camerali quæſt. 17. num.61.
Marcheſ. var. reſol. lib.2. c.121. num.36. Rot.poſt Zacch.
deciſ.8. num.1. Seraph. deciſ.430. num.5.

177 Secus tamen eſſe, ſi exceptio requireret probationes
extrinſecas per Teſtes, & aliud genus probationis,
quia tunc non diceretur oriri ſimpliciter ex ventre In-
ſtrumenti ad hoc, vt impediret exequutionem Camera-
lis obligationis, etiam ſi requireret altiorem indagi-
nem, & in his terminis procedit Rot. poſt Zacch. vbi ſu-
pra, deciſ.42.n 8 & 9. & dec.114. num.5. & ſeq. quod eſt
etiam de mente Zacch. d.q.17.num.61.

178 Quartò non procedit, ſi dies ſolutionis nondum ve-
nit, vel conditio, ſub qua debitum eſt contractum, non
eſt adhuc purificata, Galleſ. d.q.17. num.9. verſ. Itaque,
nam obligatio conditionalis ante illius purificationem
nihil ponit in eſſe, Coccin. deciſ.73. num.1. & deciſ.146.
num.5.

179 Quintò non procedit in exceptione, quæ oritur ex na-
tura rei, prout eſt exceptio cedendarum, Rei non tradi-
tæ, Rei non liberè traditæ, & è contra pretij non ſoluti,
& huiuſmodi, Galleſ.diſt.q.17.n.10.& ibi Zacch. num.66.
& 69. nam exceptio, quæ oritur ex natura actus, admit-
titur in omni Iudicio, Rota poſt eundem Zacch. deciſ.39.
num.4.

180 Et quod exceptio cedendarum retardet executionem
obligationis Cameralis tradit Rota poſt Zacch. deciſ.22.
num.5.Buratt.deciſ.281. n.10. & dec.470. n.1. adeo quod
181 † huiuſmodi exceptio, nec etiam cenſeatur reiecta à
Statuto reijciente omnes exceptiones, nec compræhen-
datur ſub renunciatione facta omni legum auxilio, Fe-
rentill. ad Buratt. d. deciſ.470. num.8. litt. A. vbi plures
cumulat authoritates.

182 Et de exceptione Rei non traditæ, quod illa admit-
tatur ad retardandam executionem obligationis Ca-
meralis tradit Rota deciſ.33.n.1.& 2.p.1.recent.Caualer.
deciſ.338.num.11.

183 Et de exceptione Rei non liberè traditæ, quod retar-
det executionem obligationis Cameralis, Rot. poſt Zac-
ch.deciſ.127.n.3.Gregor.deciſ.295.n.5.

184 Hoc autem non habet locum, ſi habentes intereſſe
conſentiant, & pretium ſit inueſtiendum, Zacch. d. q.17.
n.70. nec quando Emptor nullum poteſt damnum pati,
Gregor.deciſ.295.n.3.& ibi Beltram.n.5.

185 Sextò non procedit non adimpletis ab Actore pro-
miſſis, ſicque poteſt opponi de re non tradita, vel pretio
non ſoluto, vt poſt Corn.Couar. & Dec. quos allegat, &
ſequitur Galleſ.de oblig.Cam.quæſt.17.n.7. nam exceptio
non implementi retardat executionem obligationis Ca-
meralis, l. Iulianus, §.offerri, ff.de act.empt.Zacch. ad Gal-
leſ.d.quæſt.17.num.47.Rota poſt eundem Zacch. deciſ.113.
num.15 dec.116.n.1.dec.139.num.2.dec.145.num.1.& de-
ciſ.148 n.11. Mantic.deciſ.221.nu.1. ſiuè non implemen-
tum ſit in totum, ſiuè in partem, Rot.poſt eundem Zacch.
dec.45.n.2.Coccin.deciſ.33.n.3.Caualer. dec.338. num.1.
186 vbi quod hæc † exceptio obſtat etiam Ceſſionario,
etiam ſi non implementum ſit in minimo, Rota deciſ.53.
n.1.p.3.recent.Caual.deciſ.307.n.1.

187 Hoc tamen locum non habet in eo, qui primò con-
trauenit, nam ille non poteſt huiuſmodi exceptionem
opponere, Rota poſt Zacch.vbi ſupra, deciſ.70.n.17.deciſ.
188 81.num 5. & deciſ.139.nu.4. & ſeq. Nec quando † tem-
pus præfixum non eſt elapſum, Rot. poſt eundem Zacch.
deciſ.1.n.10. nec quando exceptio non eſt clara, Caualer.
deciſ.217.num.5.

189 Septimò non procedit deficiente cauſa, ob quam fuit
contracta obligatio, vel ea reducta ad non cauſam,
Galleſ. d.q.17.num.12.& ibi Zacch.num.78. quia defi-

ciente cauſa deficit obligatio,& impeditur executio, ex
cumulatis per *Zacch d.q.17.num 78.& ſeq. Rot.poſt eun-*
dem Zacch. deciſ.89.num.1.deciſ.104.q.4. & ſeq. Coccin.
190 *deciſ.65. num.2.* debet † tamen cauſæ defectus in his
terminis eſſe euidens, *Zacch.vbi ſupra,num.*84. Et verſari
circa cauſam finalem, alias non releuat, vt per eundem
Zacch.vbi ſupra,num.85.& ſeq.
191 Octauò non procedit in exceptione Compromiſſi ne-
ceſſarij, quia illa retardat executionem obligationis Ca-
meralis, *Mantic. deciſ.221.num.*10. etiamſi neceſſitas
huiuſmodi oriatur ex pacto, & conuentione, quòd fieri
192 debeat compromiſſum, *Caualer.deciſ.456.n.*1. Secus †
eſt in Compromiſſo voluntario, *Lancell. de Attent.part.*
2.c.15 n.171.Mantic.d deciſ.221.n.11. Quod tamen vlti-
mum procedit data cautione de ſatisfaciendo laudatum,
& cum limitationibus, de quibus per *Lancell.vbi ſupra,*
num.172. & ſeqq.
193 Nonò non procedit in exceptione retentionis, nam
iſta admittitur ad impediendam exequutionem obliga-
tionis Cameralis, etiam ſi quantitas non ſit liquidata,
Galleſ.de oblig.Camer.q.18.n.12.& ſeq.& ibi Zacch.n.19.
194 Decimò non procedit in exceptione præſumptæ ſatiſ-
factionis, quia illa admittitur, & retardat executionem
obligationis Cameralis, *Zacch.ad Galleſ.q.17.n.36.* Et
195 obſtat † Adminiſtratori non reddenti rationem de ad-
miniſtratis, *Rota poſt Zacch.vbi ſupra,deciſ.13 n.7.& in*
Sulmonen pecuniaria 10 *Iunij 1624 coram bo.me. Archie-*
piſcopo Seleucien. Quod tamen locum non habet, quando
non conſtat, tot pecunias perueniſſe ad manus Admini-
ſtratoris, ex quibus ſatisfactio præſumi poſſit, vt per
Zacch d.q.17 nu.38. Rota poſt eundem Zacch.deciſ.26.n.6.
196 *Seraph dec.1455.n.5.* Prout † nec quando conſtat, Ad-
miniſtratorem remanere debitorem in aliqua certa
ſumma, quam offert compenſare, nam in reliquis exe-
cutio non retardatur, *Zacch.dict q.17.num.39. Rota poſt*
eundem Zacch. d. deciſ.13. n.8.
197 Vndecimo non procedit in exceptione Simulationis
probata, quæ impedit exequutionem obligationis Ca-
meralis, *Rota poſt Zacch.deciſ 116.n.3.*
198 Duodecimò non procedit in exceptione Sequeſtri;
nam & illa impedit exequutionem obligationis Came-
ralis, *Galleſ.de oblig Camer.quaſt.19.n.3.& ibi Zacch.n.7.*
199 Decimotertiò non procedit in exceptione Rei iudi-
catæ; etenim & illa admittitur ad Cameralis obligatio-
nis exequutionem retardandam, *Zacch. ad Galleſ. vbi*
*ſupra, quaſt.18.numer.*16. quinimò hæc exceptio admit-
titur in quocumque Iudicio, *Rota poſt eundem Zacch.*
deciſ.89 .num.7 & ſeq.
200 Decimoquartò non procedit in exceptione Præſcri-
ptionis, quia & illa retardat obligationis Cameralis exe-
cutionem, *Galleſ.de oblig. Camer.quaſt.19.num.10.& ibi*
Zacch.n.17.
201 Sed hoc recipit declarationem, nam cum in obliga-
tione Camerali adſit Iuramentum, ex quo omnes
obligationes Camerales ſunt iuratæ, *Rota deciſ.161. nu.*
202 *6.par.2.diuerſ.* per iuramentum † actio de Iure com-
muni perpetuatur vltra triginta, & vſque ad quadra-
ginta annos, *Cappell. Toleſ. deciſ.220. & ibi Addentes,*
Galleſ.dicta quaſt.18.num.10.Galganett.ad Stat.Vrb. cap.
158.ante finem, col.297.num.40. verſ. an hoc Statutum,
lib 1.Boſſius de Statut.Vrb.praſcr.Gloſſ.19.nu.127. & ſeq.
Rota poſt Fenzon.ad Statut.Vrbis,dec.159.
203 Cæterùm Statutum Vrbis, *d. c.158. lib.1.* ſpatio ſex-
decim annorum inducit præſcriptionem, etiam contra
contractum iuratum, ſeu Camerali obligatione valla-
tum, *Rota poſt Fenzon. ad Stat. Vrb. deciſ.146. & deciſ.*
204 149. Nam dictum Statutum tollit fidem Inſtrumentis,
adeo quòd ex illis nec etiam iuramentum probatur,
Galgan.ad Statut. Vrb.lib.1.dicto c. 158 ante finem, verſ.
An hoc Statutum procedat, Put.deciſ.111.num.2.lib. 1. in
correct. Fenzon.ad ad Statut.Vrbis,d.lib.1.cap.158. num.
38. Rota poſt eundem Fenzon. deciſ.159. verſ. At quoniam
Statutum.
205 Quæ quidem Statutaria 16. annorum præſcriptio
procedit etiam contra Forenſes, etiam in Inſtrumentis,
& Chirographis alibi confectis, dummodo tamen peti-
tio fiat in Vrbe, vt articulo maturè diſcuſſo, recedendo
à deciſione Caputaq.207.part.3. reſoluit, *Rota poſt Fenzo-*
nium ad Statut.Vrbis, deciſ.145. qua eſt deciſ.764.p.4. di-
uerſ. quam ſecuta eſt etiam *Rota in Sulmonen. Pecuniaria*
10. Iunij 1624 coram bon. mem. Seleucien.
206 Hoc tamen non habet locum, ſi ſolutio fuiſſet deſti-
nata in certo loco extra Curiam, tunc enim (*licèt de*
hac limitatione nulla eſſet facta mentio in dicta Sulmonen.
pecuniaria) Nihilominus, quoad præſcriptionem eſſet
attendendum inter Forenſes Statutum illius loci, & non
Statutum Vrbis, etiam ſi petitio fieret in Vrbe, *Bart. in*
l. cunctos populos, num.18. C. de Sacroſ. Eccleſ. Rota poſt
Zacch. de oblig. Cam.deciſ.78 n.3.& ſeqq.& num.7.& in
Ciuitatis Caſtelli bonor.27.Iunij 1572.cor.bo.me.Cardina-
li Lancellotto ſeniore, quæ eſt deciſ.580. par.1. diuerſ. vbi
quod ita fuit in alijs cauſis deciſum: quam deciſionem
ſecuta eſt etiam *Rota poſt Fenzon. dicta deciſ.145. necnon*
etiam d.deciſ.764.n.3.par.4 diuerſ. & nouiſſimè dixit *Ro-*
ta in Rauennaten. Cenſus, Sabbati 26. Nouembris 1639.
cor.R.P.D.Dunozetto,& Veneris 26. Aprilis 2641.cor. R.
207 *P. D.meo Bichio.* Neque † ex eo quod adſit obligatio
Cameralis, & ob id quis poſſit vbique conueniri, poteſt
dici, quod ſolutio in certo loco deſtinata, ſit vbique lo-
corum facienda, *Rot.poſt Zacch.d.deciſ.78. n.6.& ſeq.*
208 Quod ſi ſolutio ſit deſtinata in pluribus locis alterna-
tiuè, tunc eſt in arbitrio Creditoris cõuenire Debitorem
in vno ex locis deſtinatis, quo caſu locus petitionis, eiuſ-
que Statutum erit attendendum, *Rota poſt Zacch.d.deciſ.*
78.num.3.& ſeq.
209 Nec etiam habet locum d.Statutaria 16 annorum præ-
ſcriptio in Cenſibus, ſeu annuis preſtationibus, quia Sta-
tutum Vrbis *lib.1. cap.158.* expreſsè excipit contractus
Cenſuum, & ſubſequens c.159. non compræhendit con-
tractum iuratum ex allegatis per *Fenzon.ad Statut.Vrb.*
d cap.158. num.54. & per Rot. poſt eundem Fenzon. deciſ.
159.& in Romana fructuum cenſuum 13.Iunij 1603.coram
210 *bo.me.Card. Millino*, & eò magis † quia Statutum nõ
habet locum in actione reali, quæ pariter pro Cenſibus
competit, *Fenzon.ad Stat.Vrb.d.cap.158.num.51.& ſeqq.*
Rot.poſt eundem Fenzon. deciſ.143.& deciſ.144.
211 Circumſcripto autem Statuto iuxta opinionem,
quam ſequitur *Rota*, non ſufficit vna præſcriptio in iſtis
annuis præſtationibus, & propterea poſſunt peti fructus
Cenſuum per ſpatium triginta Annorum ante litem mo-
tam, quia in illis ceſſat præſcriptio, *Rota in d. Romana*
fructuum Cenſuum 13. Iunij 1603.coram Card. Millino,
cum alijs cumulatis per Fenzon.ad Stat. Vrbis, d. c.158.
num.54.
212 Forenſibus tamen in caſibus, in quibus intrat d. Sta-
tutum, ſuccurritur per reſtitutionem in integrum, ex
capite probabilis ignorantiæ d.Statuti, *Caputaq.d.deciſ.*
207.num.5. niſi illa coniecturis contrarijs, aut culpa, ſeù
negligentia Creditoris excludatur, *Rota in d. Sulmonen.*
213 *pecuniaria coram bo.me. Seleucien.* in caſu autem, † in
quo, vt ſupra, non excluditur, competit reſtitutio in in-
tegrum, etiam ſi elapſum ſit quadriennium ad illam
petendum, quia conſtito de bono iure, & cauſis reſtitu-
tionis in integrum, quadriennium de Stylo non atten-
ditur in Curia, *Burat.deciſ.452.num.7.* vbi alias deciſio-
nes cumulat, *& deciſ.604. num.17.*
214 Decimoquintò, non procedit quando obligatio Ca-
meralis fuit vulnerata per Sententiam; nam exceptio
vulnerationis Inſtrumenti Camerali obligatione vallati,
illius executionem impedit, *Saluſt.Tiber.in Prax. lib.1.*
capit.23.il primo,num.17.Mareſc. variar. reſol.lib.1.cap.
121.num.37.Zacch.ad Galleſ.q.37. num.18.& ſeqq. Rota
poſt Zacch de oblig.Camer.deciſ.36 n.6.verſ.2.fallit,deciſ.
45.n.4.deciſ.58. n.2. dec.59. n.2. & deciſ.76. n.1. etiam ſi
aliter nullitas opponi non potuiſſet, *Mareſc.var.reſol.d.*
c.121.n.37.Rota poſt Zacch.d.Et.deciſ.36.num.6.
215 Dicitur autem vulnerata obligatio Cameralis, quan-
do lata eſt prima Sententia, ſeu factum primum De-
cretum contra Inſtrumentum, prout quando illud fuit
declaratum nullum, *Rota deciſ.74.n.1.poſt Zacch.de Oblig.*
Camer. & quando Reus fuit abſolutus ab impetitis, vel
fuit pronunciatum Inſtrumentum non eſſe exequendũ,
Zacch.ad Galleſ.de oblig.Camer. q.37.n.6.& ſeqq.Rot.poſt
eundem Zacch.dec.58.n.1. dec.95.n.7. Coccin. dec.78. n.11.

Digitized by Google

216 Secus † ſi fuit prius relaxatum Mandatum, aut lata
prima Sententia pro Inſtrumento, nam tunc reuocato
Decreto, aut Sententia, vulneratur Decretum, ſeù Sen-
tentia, non autem ipſum Inſtrumentum, ſeù obligatio
Cameralis, Saluſtius Tib. dict. lib. 1. cap. 23. il primo, num.
17. verſic. veruntamen, Rota poſt Zacch. deciſ. 59. num. 3.
Coccin. deciſ. 78. num. 11. verſ. Aut Iudex.
217 Animaduertendum tamen eſt, quod quando Iudex,
reuocando Decretum, aut Sententiam, dirigit verba
Sententiæ reuocatoriæ tantummodo contra primum
Decretum, ſeù primam Sententiam, tunc benè prædicta
procedunt; ſed ſi Iudex dirigit verba Sententiæ reuocato-
riæ, etiam contra Inſtrumentum, declarando illud nul-
lum, vel non eſſe exequendum, vel abſoluendo ab impe-
titis, tunc obligatio Cameralis adhuc remanet vulnera-
ta, Rot. poſt Zacch. d. deciſ. 76. num. 2.
218 Cæterum, ſi Sententia lata contra Inſtrumentum Ca-
merali obligatione vallatum ſit nulla, non vulnerat obli-
gationem Cameralem, Rot. poſt Zacch. vbi ſupra dec. 4. n.
8. & dec. 95. n. 2. Buratt. dec. 76. n. 80. & dec. 94. n. 6 & idem
iuris eſt in Sententia notoriè iniuſta, nam nec illa vulne-
rat obligationem Cameralem, Rot. poſt Zacch. dec. 45. n. 6.
219 Nec Sententia † quæ eſt lata in alia cauſa, & eſt ſine A-
ctis, & ob id non facit fidem, Rota poſt Zacch. dec. 159. n. 8.
210 Sed diſtinguendum videtur, Nam aut Sententia lata
contra Inſtrumentum eſt lata in alia cauſa, prout in cau
ſa Criminali in contumaciam, & tunc ſi Sententia eſt
nulla, vel ſine Actis, non vulnerat obligationem Camera-
lem, Buratt. dec. 76. n. 8. & deciſ. 94. n. 7. Rot. poſt Zacch. dec.
221 159. n. 8. Aut Sententia eſt lata ſuper meritis cauſe, pro-
ut abſolutoria ab impetitis, & tunc, Aut ab huiuſmodi
Sententia fuit appellatum, & ex hoc per indirectum re-
manet obligatio Cameralis vulnerata, cum cauſa ſit effe-
cta appellabilis, & ſicut licuit appellare Actori, ita etiam
licere debet Reo, ratione æqualitatis ſeruandæ, vnde non
poteſt procedi ad executionem, niſi poſtquam ſententia,
quæ eſt contra Inſtrumentum lata, fuerit reuocata per
tres conformes, Coccin. dec. 78. n. 3. & ſeq. & nu. 6. Rot. poſt
222 Zacch dec. 45. n. 1. & ſeqq & dec. 76 n. 3. & ſeq. Aut † à d.
Sententia nulla, ſeu notoriè iniuſta non fuit appellatum,
& tunc ceſſat d. ratio æqualitatis ſeruandæ, & aliæ ratio-
nes dictæ deciſionis, Coccin. dec. 78. n. 3. & ſeqq. & nu. 6. Et
intrat ratio, quia quod nullum eſt, nullum producit effe-
ctum, de qua in Elboren. Penſionis 9. Iunij 1595. cor. bo. me.
Corduba, impreſſ. poſt Zacch. vbi ſupra deciſ. 106. nu. 2. In-
ſtrumentum, ſeu obligatio Cameralis non remanet vul-
nerata, Rot. poſt Zacch. deciſ. 45. num. 5. & num. 6. in fine, &
deciſ. 106. n. 2. & deciſ. 159. num. 8. Buratt. deciſ. 94. num. 7.
223 In caſibus autem, in quibus Sententia vulnerat obliga-
tionem Cameralem, ſublata Sententia vulnerante, ceſſat
vulnus, & proceditur ad executionem, Rot. poſt Zacch. de-
224 ciſ. 76. num. 3. & dec. 159. nu. 7. Et idem procedit † ſi Papa
mandet, vt procedatur ad executionem, vulneratione
non obſtante, Rota poſt Zacch. vbi ſupra deciſ. 60. num. 1.
225 Decimoſextò, Denique omnis exceptio, quę aliàs non
eſſet admittenda ad impediendam executionem obliga-
tionis Cameralis, ſi eſt releuans, admittitur, quando eſt
probata, quod procedit in omni Iudicio, Menoch. de
adipiſc. rem. 4. quaſt. 67. in 15. caſu n. 605. & ſeqq & n. 892.
& ſeqq. Zacch ad Galleſ. q 18. n. 11. Rot. poſt eundem Zac-
ch. deciſ. 4. nu. 1. & in Romana de Mareſcottis, 20. Nouem-
bris 1613. verſ. circa ſecundam, coram bon. mem. Card. Sa-
crato, & idem Iuris eſt, ſi poſſit probari incontinenti,
Zacch. ad Galleſ. vbi ſupra q. 17. nu. 101. Ferentill. ad Bu-
ratt. deciſ. 76. num. 24. vbi plures deciſiones cumulat.
226 Ex hac decimaſexta limitatione infertur.
Primò, quod licèt exceptio læſionis non admittatur
ad impediendam exequutionem obligationis Camera-
lis, Zacch. ad Galleſ. quaſt. 17. num. 75. Rota poſt eundem
Zacch. deciſ. 70. num. 16. deciſ. 139. num. 14. deciſ. 147. nu. 5.
& deciſ. 148. num. 5. Gregor. deciſ. 120. num. 17. Buratt. de-
ciſ. 783. num. 15. etiamſi ſit enormiſſima, Zacchias vbi ſu-
pra, q. 17. n. 75. Buratt. deciſ. 914. nu. 3. Nihilominus, ſi non
requirat altiorem indaginem, poſtquam eſt probata, ad
mittitur, & illam retardat, Zacchias ad Galleſ. d. q. 17. nu.
75. & ſeqq. Rota poſt eundem Zacch. deciſ. 114. num. 2. de-
ciſ. 148. num. 5. Buratt. deciſ. 783. num. 18.

227 Secundò infertur, quod exceptio Vſurariæ prauitatis,
licèt non admittatur ad impediendam executionem
obligationis Cameralis, ſi tamen eſt euidens, & indubi-
tabilis admittitur, Rot. poſt Zacchiam, vbi ſupra, dec. 126.
num. 3. & num. 13. Duran. deciſ. 11. num. 24.
228 Tertiò infertur, quod licèt exceptio, quod obligatio
ſit facta per errorem non admittatur ad impediendam
dictæ Cameralis obligationem executionem, quia re-
quirit indaginem Zacch. ad Galleſ. de oblig. Camer. d. q.
17. n. 88. Rota poſt eundem Zacch. deciſ. 148. n. 2. Secus ta-
men eſt ſi incontinenti probatur, & error ſit clarus, &
euidens, Zacch. d. q. 17. n. 89. & ſeq. Rot. poſt eundem Zac-
ch. d. deciſ. 148. num. 3.
229 Quartò infertur, quod exceptio Simulationis non ad-
mittitur ad retardandam obligationis Cameralis execu-
tionem, Caualer. deciſ. 312. nu. 5. Sed hoc procedit, ſi non
eſt probata, ſecus ſi ſit probata, Saluſt. Tiber. in Praxi, li.
1. cap. 14. nu. 3. vel ſi incontinenti probetur, Greg. dec. 195.
num. 16. & ibi Beltram. nu. 18. vel ſi eſt clara, & poteſt in-
continenti probari, Rota poſt Zacch. deciſ. 114. n. 6. & n. 7.
230 Quintò infertur, quòd exceptio remiſſionis affictus
non retardat executionem Cameralis obligationis,
Zacch. ad Galleſ. de oblig. Cam. q. 18. nu. 10. Rota poſt eun-
dem Zacch. deciſ. 42. num. 1. Sed hoc non habet locum,
quando hæc exceptio eſt probata, Zacch. d. q. 18. num. 11.
Rota poſt eundem Zacch. deciſ. 105. num. 7.
231 Sextò infertur, quod licèt exceptio non numeratæ pe-
cuniæ non impediat executionem obligationis Camera-
lis, Zacch. ad Galleſ. vbi ſupra, q. 20. nu. 1. & nu. 5. ſecus ta-
men eſt poſtquam illa eſt probata, Saluſt. Tiber. d. lib. 1.
c. 14. num. 3. verſ. imò, Zacc. d. q. 20. n. 7.
232 Septimò infertur, quod exceptio Compenſationis
non retardat executionem obligationis Cameralis, Gal-
leſ. de obligat. Camer. q. 18 nu. 6. & ibi Zacch. nu. 8. Afflict.
deciſ. 163. num. 2. & ſeqq. & deciſ. 381 num. 2. & ſeq. & ibi
Vrſil. num. 1.
Quod ſignanter procedit, quando debitum, quod prę-
tenditur compenſari, eſſet contractum ante obligatio-
nem Cameralem, Duran. deciſ. 157. num. 9. & deciſ. 404.
num. 11. prout etiam quando ille, qui ſe in forma Came-
ræ obligauit, quoad debitum, quod petitur compenſari,
eſt tertius; nam tunc non admittitur compenſatio; Zac-
ch. ad Galleſ. d. q. 18. nu. 9.
233 Primò tamen hoc non habet locum, ſi probetur, quod
creditum, cuius prætenditur compenſatio, eſſet pariter
priuilegiatum, & liquidum, Zacch. ad Galleſ. dict. q. 18. n.
15. Duran. deciſ. 32 num. 1. & nu. 6.
234 Secundò non habet locum d. ſeptima illatio, ſi probe-
tur, quod quis ſit Pauper, vel onere Filiorum grauatus, &
ſic quod ſubſit æquitas, quia tunc admiſſio huius excep-
tionis plurimum reſidet in arbitrio Iudicis, Galleſ. de
oblig. Cam. quaſt. 18. num. 7. & ibi Zacch. num. 17. vbi alios
cumulat. Afflict. d. deciſ. 163. nu. 3. & 4. Vrſill. ad Afflict.
d. deciſ. 381. num. 1.
235 Tertiò non habet locum, ſi probetur, quod debitum,
quod petitur compenſari, eſt contractum poſt d. obliga-
tionem Cameralem, Mareſ. var. reſol. lib. 2. cap. 121. num.
54. cum alijs cumulatis per Zacch. ad Galleſ. dict. quaſt.
18. num. 18.
236 Exceptioni tamen Compenſationis cenſeretur re-
nunciatum per ſuſceptionem termini, ſi ille ſuſceptus
fuiſſet, Buratt. deciſ. 144. nu. 6.
O Exceptio Nouationis, ſeu nouæ conuentionis, eſt ex
237 tribus impedientibus executionem obligationis Ca-
meralis, Rot. poſt Zacch. de obligat. Camer. deciſ. 64. num. 1.
& deciſ. 89. num. 3. & deciſ. 114. num. 1. & deciſ. 148. nu. 1.
& deciſ. 155. num. 2.
238 Sub noua conuentione continetur pactum de non pe-
tendo; & ideo exceptio huiuſmodi pacti, tanquam pri-
ma ex tribus impedit executionem Cameralis obliga-
tionis; Rot. poſt Zacch. vbi ſupra, deciſ. 70. num. 2. & deciſ.
82. num. 2. & deciſ. 116. num. 2.
P Exceptio Falſi eſt præiudicialis, & ſi eſt clarè probata
239 incontinenti, retardat executionem Inſtrumenti Ca-
merali obligatione vallati, Rota poſt Zacch. vbi ſupra, de-
ciſ. 4. n. 1. Buratt. deciſ. 76. n. 1. & deciſ. 109. nu. 14. Falſitatis
cauſæ etiam exceptio, vt impediat executionem obliga-
tionis

Digitized by Google

tionis Cameralis, ſimiliter debet eſſe concludenter probata, *Zacch. ad Galeſ. q. 17. num 92. Rota poſt eundem Zac*
240 *ch. deciſ. 134. num 12.* Hæc falſitatis exceptio † eſt vna ex tribus, quæ impediunt exequutionem Cameralis obligationis, *Galleſ. q. 17. num. 2.* cum alijs allegatis ſupra *ſub littera N.*

241 Obſeruandum tamen eſt, quod in ciuilibus ſuſpicio falſitatis habetur pro falſitate, *c. afferte mihi Gladium, de præſum. c. Caualer. dec 455. num. 1. Buratt. deciſ 611. num, 4.* vbi *Ferentill. n. 15.* alias plures congerit authoritates.

Q Solutione eius, quod debetur, tollitur omnis obliga-
242 tio, *l. nulla, & l. nihil intereſt, C. de ſolut. Inſtit quib. mod. toll. oblig. in princ.* vbi *Gloſ. in verbo tollitur, Bart. conſ. 67. in fin. lib. 1. Caual. dec. 99 num. 2.*

243 Exceptio ſolutionis eſt vna ex tribus impedientibus executionem obligationis Cameralis, *Galleſ. de obligat. Camer. q. 17. num 2. & ibi Zacch. num. 2. & ſeqq.* Vbi quod hæc exceptio debet eſſe clara, & non turbida.

244 Qui producendo tres vltimas ſolutiones conti nuatas, ex eis oſtendit ſe tribus vltimis annis ſoluiſſe, & retro ſemper ſoluiſſe præſumitur, niſi contrarium probetur, *l. quicumque, C. de apoc. publ. lib. 10. Maſcard. de probat. concluſ. 1320. Gabr. de præſumpt. concl. 11. num. 1. Menoch. præſump. 139. lib. 3 par. 1. Card. Tuſch. lit. S. concl. 346. num. 4. & ſeqq Dec. conſ. 658. n. 15. & ſeq. Grat. diſcept. 716. n. 12. & ſeq. Rot. deciſ 3. de locat. in nouis.* Quod procedit etiam in Penſione Eccleſiaſtica, *Gig. de penſ. q 81. Gabr. d. concl. 11. nu 6. Dec. d conſ. 658. n. 15. Menoch d. præſumpt. 139. n. 10.* & etiam in ſolutionibus ſemeſtralibus, trimeſtralibus. & bimeſtralibus ex identitate rationis, *Gabr. dict. concl. 11. nu. 14. Menoch. dict. præſumpt. 139 nu. 13.* qui de communi teſtatur, *Mynſing. obſer. cent. 5. obſer. 39 num. 2. Ric. in Collect. deciſ. par. 1. deciſ. 25. verſ. & quidem ſolutione,* & alios quos congerit *Gratian. dict. diſcept. 716. nu. 12. & ſeqq.* qui etiam de communi, & veriori opinione teſtatur.

245 Solutio verò pro reſiduo liberat à toto debito, *Caſtr. in l. ſi ex pluribus. nu. 2. ff. de ſolut. l. 2. vbi Caſtr. nu. 3. Iaſ. n. 7. Alex. nu. 4. C. de Hered inſtit. Rota Ianuen. dec. 16. nu. 9. & dec. 27. nu. 4. & nu 5.* vbi quod idem Iuris eſt, ſi ſolutio fiat pro complemento, *Caualer. dec. 278. nu. 2.*

246 Declarare, in quam cauſam ſolutio fiat, ſpectat ad debitorem, *l. 1. & l. Creditor 102. §. cum de ſorte, ff. de ſolut. l. 1. C. de ſolut.*

247 Et ſi Debitor non declarat, poteſt Creditor declarare, in quam cauſam ſolutionem recipiat, dummodo declaret in ipſo actu receptionis, *l. 1. §. quoties verò, ff. de ſolut. d l. 1. C. de ſolut.* ſecus ex interuallo, *l. 3. in princip. ff. de ſolut.* Debet tamen Creditor declarare, prout declaret in re proria, & ſic prout magis expediebat Debitori, *d. l. 1. §. dummodo ſic conſtituat, ff. de ſolut.*

248 In du bio autem ſolutio cedit in cauſam duriorem, *l. 1. 3. & 4. in princip. ff. de ſolut. Alex. conſ. 39. numer. 2. lib. 7. Dec. in l. ſi in duabus 104. in fine, ff de reg. Iur. Rota dec. 113. nu. 3. par. 1. diuerſ. Caualer. deciſ. 99. nu. 3.*

Hoc tamen primò non procedit, ſi in ipſa ſolutione Debitor ſoluens declarauit, in quam cauſam cedere debeat ſolutio, vel quando conſtat Partes conſenſiſſe, vt cedat in aliam cauſam, *dict. l. Creditor, § cum de ſorte, ff. de ſolut. Caualer. dec. 165. nu. 3.*

249 Cauſa verò durior dicitur illa, quæ in ſe continet obligationem Cameralem, *Seraphin. deciſ. 1454. num. 2.* cum alijs congeſtis per *Zacch. de oblig. Camer. q. 17. n. 6.*

R Inuentarium in dubio præſumitur ritè, & rectè factum,
250 & ob id facienda eſt interpretatio pro validitate illius, *l. Gallus, quidam rectè, ff. de liber. & poſth. c. niſi, de præben. l. cum Teſtamento, § hac verba, & ibi Bal. ff. de Hered. Inſtit. Crau. conſ. 1. pro Genero, num 475. Alex. conſ. 13. nu. 6. verſ. & præcipuè, lib. 1. Creſcent. deciſ. 6. de præſumpt. Mant. dec. 344. nu. 8. Rota dec. 9. nu. 2. par. 2. diuerſ. & deciſ. 561. nu.*
251 *14 par. 1. & dec. 597. n. 12. in fin. par. 4 recent.* Quæ † præſumptio cæteris omnibus antefertur, *Rota d. deciſ. 9. nu. 25. part. 2. diuerſ.*

252 Inuentarium autem legitimè confectum præſeruat Hæredem adeuntem in eo ſtatu, in quo erat ante aditam Hæreditatem, adeo quòd nullum damnum patiatur, *l. ſi. §. & ſi præfatam, & §. in computatione, C. de Iur. delib. Coccin. deciſ. 151. nu. 1. & 2.*

253 Tenetur tamen Hæres cum beneficio l. & Inuentarij opponere, & docere de Inuentario, quod ſuffragetur, & reddere rationem de bonis in Inuentario deſcriptis, alias proceditur contra eius Perſonam, & bona propria eadem via executiua, quæ competebat contra Defunctum, *Bald. in l. fin. §. & ſi præfatam, nu. 3.* vbi hanc Praxim docuit, *C. de iur. delib. Phanuc. de inuent. p. 5. & alijs,* quos refert, & ſequitur *Rot. dec. 39. nu. 8. & ſeq. p. 6. rec.* Hanc eamdem Praxim ponit *Saluſt. Tiber. lib. 1. c. 45. num. 17.* Quæ
254 paſſim obſeruatur in hoc A.C. Tribunali, citato hærede de inuentario opponente, vt ſupra, ad docendum ſe audiuiſſe cum beneficio inuentarij, & inuentarium legitimè confeciſſe, & de inuentariaris rationem reddidiſse, quinimo eadem praxis, etiam in Sacro Rotæ Auditorio admiſſa fuit, *Rota d. deciſ. 39. num. 9. par. 6. recent.* vbi alias deciſiones congerit.

S Iudices Romanæ Curiæ ſæpè, ad effectum melius deliberandi, quod decretum faciendum ſit pro iuſtitia, ſolent
255 habere terminum pro ſeruato, quo caſu habent ſpatium decem dierum ad faciendum decretum, ſeu ſententiam proferendam abſque eo, quod pars denuò citetur, tenentur tamen Iudices, tàm ciuiles, quàm criminales, ſiuè ordinarij, ſiuè delegati, & quicumque ſint, etiam Prælati Romanæ Curiæ, in cauſis in officio Archiuij Romanę Curię commiſſis illos terminos pro ſeruatis habitos, vt ſupra, declarare infra decem dies, alias circumducuntur, & neceſſaria eſt noua citatio, *Pius IV. conſt. 85. Cum ab ipſo, verſ. ijdem Iudices ſecun. antiq. impreſſ. Paulus V. in reform. Trib. Vrb. conſt. 71. Vniuerſi agri, in verſ. Iudices quicumquè.*

256 Hoc tamen non procedit in Auditoribus Rotæ, qui in hoc ſuis facultatibus vtuntur, *Paulus V. d. conſt. 71. d verſ. Iudices quicumque,* nàm Auditores Rotæ tenentur publicare eorum decreta, ſeu ſententias infra quindecim dies à die termini pro ſeruato habiti, & in vltima audientia anni infra menſem, *Pius IV. conſt. 83. in Trono, verſ. Item ſententia, ſecun. antiq. impreſs. Paulus V. dict. conſt. 71. verſ. Item ſententia.*

257 Secundò non procedit in Curia Capitolina, nam in ea non habetur terminus pro ſeruato, nec pronunciatur prout in cedula, ſed eius loco fit, *Diffundi,* eſt autem *Diffundi* quædam monitio, quam facit Iudex in termino citationis pro ſequenti die iuridica, *Statut. Vrb. l. 1 cap. 51.* nam nihil aliud eſt monitio, quàm quædam citationis prorogatio, *Seraph. dec. 583. n. 1 in fin. fin. Rot. dec. 141 nu. 11. par. 6. recent.*

258 Cæterum ſi Iudex in d. prima die iuridica, & ſic in termino diffuſionis, decretum non faciat, & cauſam non expediat, circumducitur, & expirat diffuſio, & eſt neceſſe iterum citare partem, in cuius citationis termino iterum Iudex ſi vult, poteſt in primam diem iuridicam ſequentem citationem diffundere, & ita quotidiè obſeruat Praxis, & debet intelligi *Luc. Pet. in Prax. lib. 1. cap. 8. nu. 19.*

259 Requirit tamen monitio, ſeu diffuſio huiuſmodi, partis præſentiam, de qua Notarius in diffuſione ipſa atteſtetur, *Fenzon. ad Statutum Vrbis lib. 1. cap. 51. n. 32.*

260 At quando terminus ab A. C. ſeu alio Iudice debetur pro ſeruato, Notarius nihil ſcribit in pede citationis, ſed poſtea, cum Iudex facit decretum, illud, & omnia ponit ſub die, pro qua cadebat citatio, *Rot. poſt Fenzon. ad Stat. Vrb dec. 161. in princ.*

261 Et ob id per admiſſionem nouorum Iurium non obſtante quacumque proteſtatione, etiam quod admiſſio ſit facta cum clauſula, ſinè præiudicio termini pro ſeruato habiti, circumducitur terminus habitus pro ſeruato, & decretum remanet nullum defectu citationis, cum conſtet ex actis, quòd tempore admiſſionis nouorum iurium achuc factum non erat, *Rota deciſ. 705. nu. 3. part. 3. diuerſ. lib. 3. & in Romana Pecuniaria ſeu reſtitutionis in integrum 15. Decembr. 1616 coram bo. me. Ottembergo, quæ eſt dec. 9. impreſs. apud Marcheſ. de Commiſs. appell. ab interloc p. 1. § 1. fol. 1222. & poſt Fenzon. ad Stat. Vrb. deciſ. 161. & in Feſulana prioratus 15. Nouembris 1610. coram bon. mem. Card. Marcomonio.*

T Citato debitore ad ſoluendum Iudex facit ſuum decre-
262 tum, niſi infra tres, ſi verò quis in forma Cameræ obligatus conſenſit in mādatum exequutiuum vnica citatione præ-

ne præcedente,decernit, & relaxat mandatum, niſi ad p.
d.cum intimatione,poteſt tamen Iudex dare longiorem
dilationem,& facere decretum,niſi infra quatuor,niſi in-
fra ſex,aut aliud tempus ſibi beneuiſum,*Saluſt.Tiber.in
Prax.lib.1.c.72.n.15.& ſeqq.& num.17.& cap.53. num.6.*
Quod procedit in omnibus decretis,licèt enim,exceptis
nonnullis de quibus ſupra,& infra ſuo loco dicetur, om-
nia ferè decreta fieri ſolent niſi ad p.d.Semper tamen Iu-
dex poteſt dare longiorem dilationem , prout ſibi pro
iuſtitia videbitur expedire, & ita paſſim obſeruatur in
praxi.

V De productione facta ad coadiuuandum probationes
antiquas dixi ſupra *hac eadem part.1.cap.6.littera F.*

X Omnes Romanæ Curiæ Iudices poſſunt ſæpius eorum
263 decreta interlocutoria reuocare , & reponere ab eis
partem in ſtatu, in quo erat ante factum decretum, ſiuè
ſint Iudices ordinarij, ſiuè delegati, prout ſignanter A.
C. in cauſis exequutiuis quandocunque reponere con-
ſueuit, quia licèt decretum, quoad partem tranſeat in
iudicatum,ſecus tamen eſt quoad Iudicem,& ob id,ſi ip-
ſe videt. Decretum de iure non ſubſiſtere reponit,*Saluſt.
Tib.in Prax.lib.1.c.27.n.12.& ſeqq.& n.18.& c.23. nu.1.
& ſeqq.& n.5.Galleſ.de oblig.Camer.q.36.nu. 26. & ſeqq.
vſque ad numerum 32. Mandoſ. in form. 9. Commiſs.in
verb.admittat,Rota in Romana pecuniaria coram bo.mem.
Cardin.Platto impreſs.apud Marcheſ. de Commiſs. nullit.
Sanat.par.3.§.2.quæ eſt deciſio 4.n 4.fol 43.*

264 Iudex verò ordinarius non ſolum poteſt reponere à
decretis, vt ſupra, ſed etiam cognoſcere de nullitate ſuæ
ſententiæ,*Capyc.deciſ.1.nu.26.Saluſt.Tiber.d. lib.cap.53.
nu.3.Scacc.de appell.q.19.remed.1.concluſ.3.nu.18.& con-
cluſ.6.num.73.& num.79.& ſeqq.* Vbi quod in Curia Iu-
dices ordinarij ſunt Camerarius,Auditor Cameræ, Gu-
bernator Vrbis,Vicarius,Senator,Mareſciallus,& Audi-
tor contradictarum, extra Curiam verò Primates , Ar-
chiepiſcopi, Epiſcopi,& ſimiles, Principes, Duces,Mar
chiones,Comites,& ſimiles.

Requiſita Pauli de Caſtro.

265 INtereſſe lucri ceſſantis ei,qui non eſt mercator ſo-
Y litus negociari,non debetur,niſi tria probet Primò,
quod debitor ſit in mora ſoluendi. Secundò, quod ha-
buerit occaſionem lucrandi , & merces emendas in
promptu,illaſque emere voluerit. Tertiò,quod ob pecu-
nias non habitas, & pecuniarum defectum occaſionem
lucrandi,& emendi amiſerit,& ſic niſi facta proteſtatio-
ne ſolemni cum his requiſitis, illiſque probatis iuxtà do-
ctrinam *Pauli de Caſtro in l.3.§.fin.nu.3.ff.de eo,quod cer-
to loco* ſecundum opinionem,quam ſeruat Rota,*Seraph.
dec.88.nu.3.& dec.1114 num.1.& dec.1420.Rot.dec.371.
nu.1.par.1.& dec.90.nu.3.par.2.diuerſ.Caualer.dec.345.
nu.7.Rota in Romana Societatis 23.Iunij 1600.coram bon.
mem.Cardin.Millino impreſſ.apud Saluſt.Tiber.in praxi
lib.1.cap.23.& in Romana Cenſus 29.Nouembris 1593.co-
ram bon.mem.Card. Pamphilio,impreſs.apud eundem Sa-
luſt.Tiber.d.lib.1.capit.23.& deciſ 96.poſt conſil. crimin.
Farin.lib. 1. & in Bononien. Dotis 24.Maij 1600. coram
bo.me.Card.Lancelloto,& in Romana fructuum,& intereſ-
ſe 10.Decemb.1614.coram nunc S.D.N.Innocentio X quæ
eſt deciſ.7.impreſſ.poſt Zacch. de Societ.offic. Rota dec.246.
num.18.par.5.recent.*vbi alias deciſiones allegat.

266 Et quod etiam mercator, & ille , qui eſt ſolitus nego-
ciari teneatur probare dd requiſita *Pauli de Caſtro*,& ſic
d. intereſſe verè,& concludenter, & non ſufficiat proba-
tio præſumptiua ex eo, quod quis ſit ſolitus negociari,
niſi etiam probetur,quod occaſio lucrandi fuerit amiſſa
ob pecunias non habitas,tradit *Mohed.dec.3 de Vſur.* Et
quod non ſufficiat probatio præſumptiua ex eo , quòd
quis non ſit ſolitus retinere ſuas pecunias ocioſas , niſi
etiam probetur lucrum amiſſum ob d.ſolutionem à de-
bitore non factam, tradit *Rot. in dict. Bononien. dotis co-
ram Card.Lancellotto.Ferentill ad Buratt.dec.767. nu.3.*
Et quod nec etiam ſufficiat alia probatio præſumptiua
ratione loci, in quo ſit facilè inueſtire pecunias, dixit
etiam *Rot.in dicta Bononien. Dotis coram Cardinali Lan-
cellotto.*

267 Fides autem Proxenetæ , quod quis inuenerit loca
emenda,de qua per *Seraph.dec.1240.* debet eſſe legitimè
recognita,alias nihil releuat, *Rota d.dec.7.nu.7.poſt Zac-
ch.de Societ.offic.*

268 Quod ſi proteſtatio fiat contra debitorem, vt ſupra,
iuxa doctrinam *Pauli de Caſtro*, vel debet fieri à Credi-
tore principali, vel Procuratore ad hoc mandatum ſpe-
ciale habente, prout requiritur in his, quæ conſiſtunt in
animo ipſiuſmet Principalis, *Rot. poſt Zacch. de Societ.of-
fic.d.deciſ.7 nu.5.*

269 Contrarium verò quòd lucrum ceſſans poſſit probari
per probationes præſumptiuas,tenet *Paul. de Caſtr. ſibi
contrarius in l.continuus §.cum ita,n.5.ff. de verb. oblig.&
in l.cunctos populos poſt n.15.ver.Ego dico,C.de Summ.Tri-
nit.& fid.Cath.Cagnol. in l.curabit nu.66.& ſeq .C.de act.
empt.*vbi quod ita vidit practicari,& iudicari per Excell.
Senatum Ill. Ducis,& Principis ſui, & alij quos refert, &
ſequitur *Rota Ianuen.dec.1.n 45.& dec.139 num.8.& ſeq.*
vbi quod ita practicatur in Ciuitate Ianuæ , in qua om-
nes ſunt ſoliti negociari, & nemo ſolet tenere pecunias
otioſas,*Scac.de commerc & camb.p.2.q.7.ampliat.8.num.
244.* Et quod hæc opinio ſignanter locum habeat in
mercatore ſolito lucrari,tenent plures,quos refert *Card.
Tuſc.lit.L concluſ.454.num.24.* vbi quod hanc partem
vti veriorem tenuit etiam *Rota Florentin. 26. Ian. 1555.*
270 mota ex eo † quia probatio concludit à communiter
accidentibus,*gloſ comm. recepta in l. neque natales,in ver-
271 bo cum nihil verſ.ſi verò,C.de probat.* Et quia coniectu-
ræ in materia intereſſe ſufficiunt,*l. vnica,& ibi Bart.nu.
33.in fine,& omnes, C. de ſent. quæ pro eo quod inter.*cum
alijs de quibus per *Tuſc.d.nu.24.*

272 Obſeruandum tamen eſt , illud tertium requiſitum ,
quod videlicet quis amiſerit occaſionem lucrandi , &
emere non potuerit, ex quo pecuniæ ſibi non fuerunt à
debitore ſolutæ, videtur recta via improbabile , & ad
probandum impoſſibile, ad quod nemo tenetur, cum
conſiſtat in animo, & corde, vnde cum ſolus Deus ſit
ſcrutator cordium,videtur, quod debeat ſufficere prote-
ſtatio,& probatio coniecturalis,ex qua transfertur onus
273 probandi contrarium, quod ſcilicet,quis habuerit pe-
cunias otioſas, in aduerſarium, vt latè aduertit, *Scac. de
commerc.& camb.p.2 q.7.ampliat.8.nu.256.& ſeq.*vbi re-
274 ſpondet d doctrinę *Paul de Caſtro*,quòd illa vltima ver-
ba,quia pecunias non habuit,non potuit emere,non ſunt
verba articuli probandi,ſed ſunt verba,quæ ex probatio-
ne præcedentium infert *Caſtrenſis*, quem ita eſſe intelli-
gendum ait, nè ex allegatis ibi *ſub numero præcedenti* re-
præhendi mereatur.

275 Et hæc *Scacciæ* opinio comprobatur. Primò,quia ea,
quæ conſiſtunt in animo ,cum directè probari non poſ-
ſint,probatur per iuramentum,& per coniecturas,*cap.Si
verò aliquis il 2.de ſent.excomm.gl.in c.ſignificaſti,il primo
in verbo,ſi ita eſt de homicid. Rom.conſ.76.nu.5. Seraph.de
priuil.iurament.priuil.4 n.152.& ſeqq.& n.192.* prout ſi-
militer iuramento probantur ea, quæ ſunt difficilis pro-
276 bationis,*Seraph.priuil.33.nu.178.& priuil.35. num 6.*
Quod habet locum etiam in intereſſe, quando illud non
eſt omninò incertum, ſed in potentia propinqua, tunc
enim iuramentum deferri poſſe ad illud probandum ,
tradit *Seraph.priuil.31.n.122.* In caſu autem noſtro,pro-
batis alijs requiſitis, de quibus ſupra,videtur intereſſe
reddi quaſi certum, ac proinde probandum d. tertium
requiſitum in animo conſiſtens,& difficillimæ probatio-
nis,admittendum iuramentum,ex trad.per *Iaſ.in l. 3. §.
fi.n.7 ff de eo quod cert.loco*,vbi dicit quod lucrum ceſſans
probatur per coniecturas, & quod ratio eſt, ſecundum
Angelum,quia lucrum ceſſans non eſt ens,& non entium
propriè non ſunt cauſæ , & ideo non poſſunt propriè
probari,*l. Actori,ff.de probat.*vnde ſequitur,quod lucrum
ceſſans non poſſit probari, niſi per coniecturas, & *Iaſo-
nem* refert,& ſequitur,*Rota Ianuen.d.dec.139 nu.9.*

278 Cœterum fructus recompenſatiui , ſeu intereſſe ex
æquitate,*l. Curabit,C. de act. empt.* debetur ab Emptore
Venditori, cui pretium non ſoluit, abſque dd. requiſitis,
Pauli de Caſtro, quia Æquitas non patitur, vt quis ha-
beat rem,& pretium,*Rota dec.371 nu.1 p.1.diuerſ.& poſt
Cenc.de Cenſib.dec.124.nu.5.& latius deciſ.13.num.1.cum
ſequen.*

Digitized by Google

ſequen.part.5.recentior.Duran.dec.34.nu.1 & ſequen, vbi quod hæc æquitas habet locum etiam pro rata pretij non ſoluti, & nu.10 & ſeqq. vbi quod procedit, etiam ſi fuerit conceſſa dilatio ad ſoluendum, & conuentum, quod interim ſoluatur intereſſe recompenſatiuum ad certam quantitatem, ex veriori, & receptiori DD. ſen-
279 tentia; † ſecus extra pretium rei emptæ, quia ceſſat
280 æquitas, Caualer.dec.270.n.4. prout quando † debitum conſiſtit in ſola pecunia, quæ non facit fructus, ſicut res empta, nam tunc fructus non debentur, niſi interueniant requiſita Pauli de Caſtro, Rota in d. Bonon. Dotis 24. Iunij 1600. coram bo.me. Cardinali Lancellotto.

281 Et ſicut æquitas, d. l. curabit, habet locum in Emptore, qui retinet rem, & pretium, donec pretium rei ſibi venditæ, & traditæ ſoluat, vt teneatur ad fructus, quos ex re empta percepit, & percipere potuit, ſic etiam procedit in Venditore, cui pretium fuit ſolutum, vt ad fructus recompenſatiuos iuſtos tamen, & veriſimiles non exceſſiuos, teneatur, donec rem venditam tradat Emptori, Scac.de Commerc. & Camb.p.2.quæſt.7.ampl 8.§ 1.n.171.
282 Rot.dec.340.n 5.& ſeq par.1.diuer. Vbi † quod æquitas, d.l. curabit, habet locum in omni contractu correſpectiuo, tàm nominato, quàm innominato, Scaccia d. part. 2. quæſt.7 ampliat.8 § 1.n.173.

S V M M A R I V M.

De Impedimentis. Cap. I X.

1 Reus, ob defectum exceptionum, ſolet ſe defendere Inhibitionibus, & impedimentis.
2 Citatio ad exhibendum Inhibitiones, & iuſtificandum, eiuſque Formula, & Proceſſus.
3 Exequatur, quod obtinetur, Parte non iuſtificante impedimenta, & eius Formula.
4 Charta dotalis, ad impediendam executionem obtineri quomodo poſſit.
5 Charta dotali, vel ſimili Inhibitione oſtenſa, debet citari Pars ad iuſtificandum, vt poſſit ad vlteriora procedi.
6 Citatio ad iuſtificandum Chartam dotalem, & eius Formula, & Proceſſus.
7 Charta dotali, & alijs impedimentis non iuſtificatis, obtinetur exequatur, illa, & quibuſcunque non obſtantibus.
8 Charta dotali iuſtificata, non poteſt fieri executio in bonis in ea contentis pro debito Viri, ſed poteſt citari, Mulier ad declarandum.
9 Citatio ad declarandum, in quibus bonis Viri ſuas dotes conſequi velit, & eius Formula, & Proceſſus.
10 Mulier, ſi vult, declarat in quibus bonis Viri dotem conſequi velit, & quomodo.
11 Muliere declarante, in quibus bonis velit conſequi dotes, ſi alia ſuperſunt, poteſt in eis fieri executio, alias proceditur ad æſtimationem omnium bonorum Viri ad effectum &c.
12 Cautela Angeli, ne fiat executio in bonis, quæ quis poſſidet, vti propria, vel vti tertius, & eius Formula.
13 Citatio ad dicendum contra Proteſtationem, ſeu Cautelam Angeli, eiuſque Formula, & Proceſſus.
14 Cautelæ Angeli tanta eſt virtus, vt in bonis in ea contentis non poſſit fieri executio, niſi probetur ex aduerſo, contenta in ea non eſſe vera.
15 Cautela Angeli, veniens tantum poſt executionem factam, ferè nihil agit, & quare.
16 Citatio ad iuſtificandum Cautelam Angeli, eiuſque Formula, & Proceſſus.
17 Cautela Angeli veniens poſt executionem, & citatus illam non iuſtificans, nihil agit, alias ſecus.
18 Cautela Angeli ſpreta, executio facta eſt nulla cum inde ſecutis.
19 Citatio ad videndum reuocari executionem in ſpretum Cautelæ Angeli factam, & eius Formula, & proceſſus.
20 In caſu quo Cautela Angeli eſt iuſtificanda, Hæres beneficiatus, debet docere de Inuentario legitimo, & reddere rationem, vt illa ſuffragetur.
21 Inuentarium poteſt fieri extra iudicium, & apud Acta in iudicio.
22 Citatio ad videndum adiri cum beneficio Inuentarij, & Inuentarium confici, ac illius, & Inuentarij extraiudicialis Formula, & nu.23.
23 Decretum in Inuentario poteſt interponi ante, & poſt inchoatum, ac etiam poſt completum Inuentarium, & quomodo.
24 Citatio iudicialis ad videndum adiri cum beneficio Inuentarij, ac Inuentarium confici in iudicio, ac dictæ Citationis, & Inuentarij Formula, & Proceſſus.
25 Inuentarij Formula, vt plurimùm in Tribunali Audit. Cam. frequentata.
26 Angel. in l. à Diuo Pio §. ſi ſuper rebus, de re iud. tradit cautelam paſſim in Praxi receptam, nè poſſit fieri executio contra Poſſeſſorem.
27 Executio facta in bonis expreſſis in Proteſtatione facta ad Cautelam Angeli, eſt nulla.
28 Proteſtatio iuxta Cautelam Angeli. poſt factam executionem, pro qua præſumitur, non releuat.
29 Inuentarium non facere, & minus legitimè, paria ſunt.
30 Hæres cum beneficio Inuentarij ritè facti non tenetur vltra vires Hæreditarias.
31 Hæres ſciens, ſe Hæredem, infra tres menſes, & abſens infra annum, debet deliberare, an velit adire.
32 Hæres ſi ſtatim velit adire, debet, poſtquàm, ſe talem ſciuit, & adiuit, infra 30 dies Inuentarium incipere, & infra alios 60. illud perficere.
33 Tex. in l. fin. §. ſin autem C. de Iur. delib. declaratur, vt tempus ad conficiendum Inuentarium currat à die, quo Hæres adiuit, ex magis communi contra Phanuccium.
34 Hæredi malitioſè differenti adire, currit tempus à die ſcientiæ Hæreditatis ſibi delatæ.
35 Hæredi petenti terminum vnius anni à Principe, vel nouem menſium à Iudice ad deliberandum, currit tempus à die ſcientiæ.
36 Ex Bulla Pij IV. Hæres tenetur deliberare, adire, & Inuentarium conficere præſens infra duos menſes, abſens citra montes infra 4. & vltra Montes infra ſex menſes, à die obitus Debitoris.
37 Pendente termino ad deliberandum, & Inuentarium conficiendum Hæres non poteſt moleſtari.
38 Hæres, ſi non opponat de pendentia termini ad deliberandum, & Inuentarium faciendum, poterit benè moleſtari, etiam illo pendente.
39 Introducta cauſa diſcuſſionis Iudex poteſt conſignari facere bona Creditoribus, data cautione non obſtante pendentia termini ad deliberandum ex Bulla Pij IV.
40 In requirentibus celeritatem, vt eſt exoneratio conſcientiæ, Hæres poteſt conueniri pendente termino Inuentarij.
41 Hæres conuentus actione reali, vt poſſeſſor, cogitur, vt quilibet poſſeſſor, reſpondere non obſtante pendentia termini Inuentarij.
42 Hæres debet apponere in Inuentario venerabile ſignum Crucis.
43 Omiſſio ſigni Crucis non vitiat Inuentarium.
44 Stante Statuto, vel conſuetudine quod Inuentarium ex omiſſione ſigni Crucis reddatur nullum, illius omiſſio vitiat Inuentarium.
45 Signum Crucis apponitur poſt aditionem Hæreditatis in ipſo Inuentario.
46 Inuentarium dicitur inchoatum per ſignum Crucis in eo appoſitum.
47 Creditores, & Legatarij ad confectionem Inuentarij ſunt citandi pro die, hora, & loco certis.
48 Inuentarium eſt actus de ſui natura extraiudicialis.
49 Citatio in extraiudicialibus requiritur pro die, & hora certa.
50 Creditores, & Legatarij certi ſunt citandi domi dimiſſa copia, Incerti per affixionem, quod ſufficit.
51 Citatio contra Incertos quandoque fit per proclama, quandoque per Contradictas, quandoque per Edictum, & non rarò per affixionem.
52 Citatio vnica ſufficit tàm contra certos, quàm contra incertos.
53 Confectio Inuentarij eſt modici præiudicij.
54 Inuentarium poteſt fieri iudicialiter apud Acta.
55 Citatio ſine die in Actis factis in figura Iudicij cadit ad p.d ſecus in extraiudicialibus, & quare.
56 In Inuentario requiritur deſcriptio bonorum, Iurium, & actionum.

57 Æſti-

57 Æſtimatio rerum deſcriptarum non eſt de neceſſitate ponenda in Inuentario.

58 Omiſſio deſcriptionis bonorum ſine dolo, non praiudicat.

59 Solemnitates Inuentarij fuerunt inuenta, nè bona Hareditaria occultarentur.

60 Solemnitates in Inuentario non ſunt neceſſaria ceſſante metu doloſa occultationis bonorum.

61 Inuentarium conficere non eſt neceſſe, quando ceſſat praſumptio doloſa occultationis.

62 Omiſſio doloſa probanda eſt ab Allegante.

63 Bona qualitas Perſona ad doli excluſionem plurimum attenditur.

64 Inuentarium de bonis ſtabilibus conficere non eſt opus, ſed ſufficit illorum ſimplex deſcriptio, & quare.

65 Inuentarium ſolemne de mobilibus modici momenti facere non eſt neceſſe, & quare.

66 Fraus in modicis non praſumitur.

67 Magna legalitas perſona facit recedere à Iuris regulis, & Statutis.

68 Proteſtatio de addendo omiſſa, in Inuentario poſita, excludit praſumptionem doli.

69 Clauſula, & proteſtatio de addendo omiſſa operatur, vt Inuentarium praſumatur de omnibus bonis.

70 Cauſa qualibet etiam illegitima excuſat à dolo.

71 Hares qui doloſè aliqua bona deſcribere in Inuentario omiſit, non amittit eius beneficium, ex communi.

72 Hares, omittens doloſè aliquam rem mobilem deſcribere in Inuentario, amittit Falcidiam, & tenetur ad duplum rei non deſcripta.

73 Heredis ſubſcriptio in Inuentario eſt neceſſaria.

74 Inuentarium factum apud Acta non eget ſubſcriptione Haredis.

75 Haredis ſubſcriptio de generali conſuetudine receſſit, & ſuppletur ex Decreto, & praſentia Iudicis.

76 Haredis ſubſcriptio in Inuentario facto apud Acta ſuppletur ex rogitu Notarij.

77 Tres Teſtes loco Creditorum, & Legatariorum abſentium in Inuentario requiruntur.

78 Inuentarium, quoad Creditores, & Legatarios citatos ſemper valet, etiam ſine tribus Teſtibus loco illorum.

79 Quoad citatos, etiam non praſentes Decreto, vel conſpectioni Inuentarij, omnia ſunt ſolemniter geſta.

80 Defectus trium Teſtium loco Abſentium ſuppletur ex praſentia Iudicis.

81 Decretum Iudicis, in Inuentario requiſitum, poteſt interponi, tam in principio, quàm poſt principium, vel in fine illius.

82 Inuentarium ſine Decreto Iudicis valet, ſi eſt factum cum eius praſentia.

83 Inſtrumentum Inuentarij debet rogari à Notario coram Teſtibus cum expreſſione loci, in quo actus geritur.

84 Inuentarium factum apud Acta in iudicio non indiget Teſtibus.

85 Acta de ſui natura extraiudicialia in iudicio facta non indigent Teſtibus, & quare.

86 Acta de ſui natura extraiudicialia, prout Teſtamentum, confectio Vrna, & praſentatio, ſi fiant in Iudicio, non indigent Teſtibus.

87 Mobilia, de quibus conficitur Inuentarium, debent videri à Teſtibus, vel à Iudice.

88 Stabilia, & mobilia modici momenti, de quibus fit Inuentarium, non eſt neceſſe videri a Teſtibus, vel à Iudice.

89 Mobilia à Teſtibus, vel Iudice videri non eſt neceſſe, ſtante magna legalitate perſona Haredis, ſed benè ſtante illius ſuſpicione.

90 Bona à Teſtibus, vel Iudice videri non eſt neceſſe, quando Inuentarium conficitur apud Acta, & quare.

91 Defectus ſubſcriptionis Haredis, & trium Teſtium loco Abſentium, in Inuentario apud Acta ſuppletur ex auctoritate, & praſentia Iudicis.

92 Defectus enunciationis duorum Teſtium in Inuentario apud Acta ex Decreto, auctoritate, & praſentia Iudicis ſuppletur quo ad Citatos.

93 Citati ad videndum confici Inuentarium non poſſunt allegare abſentiam Teſtium, ſicut non Citati hoc facere valent.

94 Inuentarium factum apud Acta abſque enunciatione Teſtium ſine difficultate ſuſtinetur, ſi ex inſpectione aliorum Inuentariorum conſtat in loco adeſſe huiuſmodi Stylum.

95 Bona inuentariata, ſi adfuit tempus ſufficiens, praſumuntur viſa ante perfectionem Inuentarij.

96 Neceſſaria ad actum validum conficiendum praceſſiſſe ſemper cenſentur.

97 Neceſſaria omnia praparata fuiſse, ſupponendum, antequam deueniretur ad confectionem Inuentarij, ſi id commodè fieri potuit.

98 Inuentarium apud Acta, praparatis notulis per prius in folio, poteſt in inſtanti perfici.

99 Haredi à die adita competit, abſque Iudicis Decreto, adminiſtratio rerum Hareditariarum, & dantur 30. dies ad inchoandum, & alij 60. ad perficiendum Inuentarium.

100 Hares in tempore 90. dierum ad conficiendum inuentarium poteſt plura facere in fraudem Creditorum ſi (malignari velit) abſque eo quòd Teſtes in eo adhibendi ſint de hoc conſcij.

101 Vt inuentarium dicatur factum apud Acta, qua requirantur.

102 Praſentia Iudicis ſemel probata in confectione Inuentarij apud Acta, praſumitur continuata vſque ad finem.

103 Continuata, & adharentia cenſentur eiuſdem natura.

104 Proſecutio facit duo cenſeri vnum.

105 Continuatio praſumitur cum eiſdem qualitatibus, & retentis iiſdem terminis.

106 Praſentia alicuius in Inuentario ſemel probata praſumitur continuata, etiamſi illa poſtmodum non enuncietur.

107 Actus pracedens, & illius initium attendi debet ad iudicandum qualitatem ſequentis.

108 Si proſecutio habet neceſſariam conſequentiam à principio, attenditur principium.

109 Actus de ſui natura extraiudicialis factus in iudicio, Iudice praſente, vel mandante, non requirit Teſtes ad ſui validitatem.

110 Ea noſtra facimus, quibus noſtram auctoritatem impartimur.

111 Obligatio facta Iudice mandante dicitur facta apud Acta, ac ſi Iudex fuiſſet praſens.

112 Proſecutio, & executio in omnibus tribuitur Mandanti.

113 Praſumendum in dubio pro validitate Actus, & Inuentarij.

114 Praſumptio eſt vnica circa omnia, vt omnia in Inuentario praſumantur ritè geſta.

115 Praſumptio pro validitate Actus prafertur exteris.

116 Rota decis. 72. par. 2. diuerſ. procedit quando Iudex mandauit fieri Inuentarium cum omnibus ſolemnitatibus iuris, & fuit factum ſine illis, aliàs ſecus.

117 Rota decis. 72. part. 2. diuerſ. procedit in Inuentario extraiudiciali, quod non fuit captum, nec proſecutum coram Iudice, ſed coram ſolo Notario per viam Inſtrumenti.

118 Subſcriptio Haredis in Inuentario facto apud Acta, non requiritur.

119 Mandatum Iudicis non dicitur factum in figura Iudicij, niſi citatis citandis.

120 Creditores citati in Inuentarij confectione non poſſunt allegare abſentiam.

121 Inuentarium captum, & proſecutum, apud Acta citatis citandis, non indiget enunciatione Teſtium.

122 Deciſiones Rota 72. par. 2. diuerſ. & Romana fructuum dotis, coram bon. memor. Seleucien. procedunt in iiſdem terminis.

123 Inuentarium factum apud Acta citatis citandis ex ſola Iudicis praſentia ſemel enunciata poteſt ſuſtineri.

124 Scrupuloſa ſolemnitates, & ſubtilitates DD. in materia Inuentarij receſſerunt ab aula.

125 Inuentarium hodie, quomodo ſufficiat conficere, vt valeat.

126 In Foro Eccleſiaſtico, & in terris Eccleſia in materia Inuentarij magis ipſa veritas, quàm ſcrupuloſa ſubtilitas attenditur.

127 In terris Eccleſia videtur ſeruanda in confectione Inuentarij

tarij

Digitized by Google

tarij illa iuſtitia naturalis, nè bona ſurripiantur.

128 Ius Canonicum ſimpliciter approbauit confeſſionem Inuentarij.

129 Solemnitas ſubtilis, quæ in confectione Inuentarij requiritur de Iure Ciuili, non requiritur de Iure Canonico.

130 Sacri Canones amplectuntur ſimplicitatem, & veritatem, reiecta ſubtilitate iuris.

131 Si Hæreditas non poteſt aliqua tergiuerſatione celari, ceſſat præſumptio legis ſuper ſubtractione, etiam vbi ſeruatur Ius Ciuile.

132 Vbi conſtat de veritate, ceſſat introductio Inuentarij.

133 Veritas, quòd alia bona non extent, probatur per Inuentarium Executoris, & per ſimplicem deſcriptionem.

134 Deſcriptio facta ab Vſufructuario prodeſt Proprietario.

135 Inuentarium factum ab vno prodeſt alteri.

136 Mens legis Inuentarij eſt, nè Creditores, & Legatarij damnum ſentiant ob Hæredis malignitatem.

137 Forma legis impleta per æquipollens, menti legis magis, quàm verbis inſeruiendum.

138 Forma impleta per æquipollens, ſatisfactum formæ dicitur, præſertim ſi cauſa eſt iuſta.

139 Si æquipollens ſubauditur, forma dicitur adimpleta.

140 Decretum Iudicis ſupplet defectum ſolemnitatum in Inuentario.

141 Ius Ciuile Romanorum in Vrbe ortum ibidem obſeruatur, ſic iubente Statuto.

142 Solemnitates in Inuentario, quæ ſint neceſſariæ in Curia Capitolina.

143 Solemnitates in Inuentario ſufficit adhibuiſſe, quando illud fuit inchoatum per appoſitionem ſigni Crucis.

144 Solemnitates de ſtylo loci ſolitas ſufficit in Inuentario adhibere.

145 Stylus circa ſolemnitates Inuentarij inducitur per decennium.

146 Stylus conficiendi Inuentarium redditur notorius ex inſpectione aliorum Inuentariorum.

147 Et ex atteſtationibus Curialium, & Notariorum.

148 Inuentaria cum pluribus ſolemnitatibus oſtendere, non eſt ſatis, niſi probetur alia Inuentaria fuiſſe inualidata ſine illis.

149 Stylus conficiendi Inuentarium non eſt formiter probandus cum ſuis requiſitis.

150 Stylus, & leges alicuius fori debent attendi, ſi de validitate actorum in eo factorum diſceptetur.

151 Stylum loci in confectione Inuentarij obſeruatum nolle attendere eſt abſurdum omninò vitandum.

152 Hæres hæredis beneficiati gaudet beneficio Inuentarij confecti à primo Hærede, nè teneatur vltra vires hæreditarias primi Defuncti, & nu. 155.

153 Statutum Cortonen. aufert beneficium Inuentarij, non tamen Clericis, & Religioſis, & eorum Hæredibus.

154 Inuentarium conſeruat Hæredem in eo ſtatu, in quo erat ante aditionem, ac ſi non adiuiſſet.

155 Hærede conficiente Inuentariū Hæreditas dicitur iacens.

156 Clericatus probatur ex literis teſtimonialibus Ordinarij.

157 Statutum corrigens Ius commune eſt ſtrictiſſimè interpretandum.

158 Statutum reducens ad Ius commune eſt latiſſimè interpretandum.

159 Sufficit ſimpliciter docere de qualitate requiſita à Statuto, vt illius diſpoſitioni ſit locus.

160 Quaſi poſſeſſio Clericatus transfert onus probandi contrarium in Aduerſarium.

161 Sola quaſi poſſeſſio Clericatus ſufficit, quoad priuilegium fori.

162 Omiſſio certæ diei in citatione ad videndum confici Inuentarium, reddit Inuentarium nullum.

163 Allegans tenetur concludenter probare ſuæ intentionis fundamentum, etiam ſi conſiſtat in negatiua.

164 Standum eſt relationi Nuncij dicentis ſe citaſſe perſonaliter cum Cedulis, niſi contrarium probetur.

165 Non probat hoc eſſe, quod ab hoc contingit abeſſe.

166 Præſumitur pro actis factis à Perſona in Iudicijs verſatiſſima, & pro Decreto Iudicis.

167 Citatio præſumitur facta cum omnibus requiſitis ſubſtantialibus, & ad diem certam, præſertim ſi illius virtute emanauit Iudicis Decretum.

168 Citatio ſine die intelligitur ad primam diem.

169 Caſtrenſis diſtinctio conſil. 254. num. 3. lib. 2. communiter reprobatur.

170 Citatio ſine termino valet, & Citatus debet comparere quàm primum poteſt.

171 Citatio pro ſingulis diebus, & horis ſuſtinetur per paucos dies, & pro toto termino probatorio.

172 Iudex non impartitur officium ſuum niſi petenti.

173 Inuentarium factum apud Acta cum Iudicis Decreto ſuſtinetur ſine ſubſcriptione Teſtium, & Partium.

174 Inuentarium dicitur factum apud Acta, quando Hæres ad id comparuit coram Iudice ſedente pro Tribunali, & Iudex Decretum interpoſuit.

175 Decreti Iudicis interpoſitio perneceſſe arguit eius præſentiam.

176 Inuentarium, in quo deficiunt Teſtes, ſi eſt factum ſecundum ſtylum loci, ſuſtinetur.

177 Inuentaria cum ſolemnitatibus oſtendere non ſufficit, niſi doceatur, Inuentaria facta ſine illis fuiſſe inualidata.

178 Decretum à Iudice, tàm in principio, quàm in fine Inuentarij validè interponi poteſt.

179 Subſcriptio Hæredis in Inuentario facto apud Acta, & cum Decreto Iudicis non eſt neceſſaria.

180 Deciſio 72. par. 2. diuerſ. in quibus terminis procedat, & num ſeq.

181 Inuentaria facta diuerſo modo non probant ſtylum, ſecus ſi ſunt facta eodem modo.

182 Creditor exigens ab Hærede beneficiato ad bonum computum ſui crediti, cenſetur Inuentarium approbaſſe, ſi in illius confectione fuerat citatus.

183 Dolus eliditur ex ætate decrepita, & bona qualitate perſonæ, & debet clarè probari.

184 Præſumitur contra eum, qui diſtulit impugnare Inuentarium mortuo Hærede, & poſt decennium.

185 Iuris articuli excuſant Partes ab expenſis iudicij.

186 Reſtitutio in integrum ad Inuentarium omiſſum conficiendum datur ex iuſta cauſa, etiam Maiori.

187 Reſtitutio in integrum datur ad Inuentarium non ritè factum ſupplendum, ſeu de nouo conficiendum.

188 Reſtitutionis beneficium eſt tranſmiſſibile ad Hæredes tàm Minorum, quàm Maiorum.

189 Læſio eſt iuſta cauſa reſtitutionis in integrum.

190 Probabilis aliqua ignorantia concurrere debet in Maiore pro iuſta cauſa, vt illi detur reſtitutio in integrum.

191 Error facti alieni, de quo quis non habuit notitiam, præbet iuſtam cauſam reſtitutionis in integrum.

192 Error communis facit Ius.

193 Error Iuris valdè dubij ad inſtar ignorantiæ facti præbet iuſtam cauſam reſtitutionis in integrum.

194 Reſtitutio in integrum ad conficiendum nouum Inuentarium ex clauſula generali, etiam Maioribus conceditur.

195 Læſio Filij in acceptando ſimpliciter Hæreditatem Patris probatur ex confeſſione Creditorum ipſius Patris, & in quo conſiſtat læſio.

196 Iuſta cauſa reſtitutionis in integrum eſt legitima ignorantia, ſine qua illa non datur Maiori.

197 Statutum Piſanum diſponens Hæredem adeuntem cum beneficio Inuentarij non teneri ſeruare in eo ſolemnitates Iuris, non habet locum in Hærede pupillo, ſed contrarium num. 199.

198 Ignorantia articuli valdè dubij æquiparatur ignorantiæ facti, vt ſit ſatis ad obtinendam reſtitutionem in integrum.

199 Satis dicitur fieri per Pupillum, quod fit per Tutorem eius perſonam repræſentantem.

200 Statuta etiam correctoria recipiunt interpretationem à Iure communi.

201 Pronomen ipſe, eſt perſonaliſſimum.

202 Inuentarium poteſt confici per Procuratorem ſpecialem.

203 Inuentarium confectum à Tutore nomine Pupilli ei ſuffragatur.

204 Pupillus non debet eſſe deterioris conditionis Maiore, & Adulto.

205 Legitimè ignorans meretur reſtitutionem in integrum, poſtquàm ſciuit id, quod ante neſciebat.

206 Quadriennium ad petendam reſtitutionem in integrum non currit, niſi à die ſcientiæ.

207 Scien-

Digitized by Google

207 *Scientia non probatur ex confeſſione dubia, quæ non facit probationis gradum.*
208 *Inuentarium factum à Matre Tutrice nomine Pupilli poteſt dici factum ab ipſo Pupillo.*
209 *Confeſſio ſub nube colligenda debet ad Confitentis commodum intelligi.*
210 *Re non integra ceſſat remedium reſtitutionis ad faciendum nouum Inuentarium.*
211 *Alienans bona fide ſubſtantias Defuncti non excluditur à beneficio reſtitutionis ad faciendum Inuentarium, reddita Creditoribus ratione.*
212 *Qui tenetur aliqua bona præcisè alteri relaxare adempta per alienationem facultate relaxandi, excluditur à beneficio reſtitutionis ad faciendum Inuentarium, aliàs ſecus.*
213 *Hæres beneficiatus eſt verè dominus rerum Hereditariarum, in cuius arbitrio eſt, ſatisfacere Creditoribus, vel ex rebus, vel ex rerum pretio.*

De impedimentis. Pars I. Cap. IX.

1 SOlet ſæpè Reus, quando exceptiones ab eo oppoſitæ non ſufficiunt ad Mandati expeditionem impediendam, ſe tueri Inhibitionibus, & alijs impedimentis, ideo ſi ipſe huiuſmodi impedimentis ſe defendit, vel de hoc veriſimiliter dubitatur, poteſt citari hoc modo, videlicet.

A. C. N.

2 Citetur NN. ex aduerſo principalis, ad exhibendum quaſcumque Inhibitiones, ſignificationes, Chartas dotales, Moratorias, Quinquennales, Nongrauetur, & alia quæcumque impedimenta, ſi habet, & iuſtificandum, aliàs videndum illa moderari, & mandari exequi Mandatum, illis, & alijs quibuſcumque non obſtantibus, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p.d. cum Intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus mandauit exequi Mandatum, quibuſcumque non obſtantibus, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

3 Et elapſa prima die iuridica poſt executam Intimationem, ſi Pars aduerſa non iuſtificat dicta impedimenta, obtinetur exequatur à tergo Mandati, tenoris ſequentis.

De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſſimi D. A. C. ſeu R. P. D. NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. retroſcripti exequatur retroſcriptum Mandatum pro ſumma in eo contenta, & expenſis, ac pro alijs Iulijs quatuor cum dimidio, pro expenſis præſentis exequatur, Inhibitionibus, Non grauetur, & alijs impedimentis quibuſcumque non obſtantibus, quia dicto NN. citato, & intimato, Illuſtriſs. Dominus ita mandauit, hac die, &c.

N. Notarius. Locus † Sigilli. N. Locumt.

4 Aliquando Debitor ad impediendam executionem producit Inhibitionem, ſeu Chartam dotalem ſuæ Vxoris, vel quid ſimile, hoc modo, videlicet.

Pro NN. contra NN.

In Officio NN. facto, per compulſum produxit Chartam dotalem NN. ſuæ Vxoris cum Inhibitione NN. Iudicis NN. per Acta NN. prout in folio tenoris &c. Et proteſtatus fuit non exequi aliquod aſſertum Mandatum in bonis, de quibus in dicta Inhibitione fit mentio, attento quod ſunt obligata pro reſtitutione d. dotis, & nihil fieri, niſi d. NN. citata pro omni &c. ac ſeruatis ſeruandis, & verificatis verificandis, aliàs &c.

5 Vbicumque igitur opponitur præfata, vel alia ſimilis Inhibitio, ſiuè producatur à Debitore, ſiuè ab illius Vxore in Actis ante expeditum Mandatum, ſiuè præſentetur, & oſtendatur Executori, quando vigore Mandati expediti ad executionem faciendam perrexit, ſemper antequàm ad vlteriora procedatur, & antequàm fiat executio, erit Mulier citanda, vt infra videlicet.

A. C. N.

6 Citetur NN. exaduerſo principalis pro omni ſuo prætenſo iure, & intereſſe, quatenus &c. ad iuſtificandum prætenſam Chartam dotalem, & Inhibitionem, aliàs videndum declarari, illam non afficere, & mandari exequi Mandatum, quibuſcumque non obſtantibus, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum Intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, pro omni &c. quatenus &c. qualiter D. mandauit exequi Mandatum, quibuſcumque non obſtantibus, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

7 Et ſi elapſa prima die Iuridica, poſt Intimationem executam, Charta dotalis, ſeu Inhibitio iuſtificata non fuerit, obtinebitur exequatur, & poterit exequi Mandatum, non obſtante d. Charta dotali, prout etiam exequi poteſt, vt ſupra, citatis citandis, quibuſcumque Inhibitionibus, & impedimentis non iuſtificatis non obſtantibus.

8 Si verò Charta dotalis fuerit iuſtificata per Inſtrumenti dotalis productionem, aut aliàs legitimè, non poterit in bonis in ea contentis fieri executio pro debito Viri, ſed poterit citari Mulier, vt infra, videlicet.

A. C. N.

9 Citetur NN pro omni, &c. quatenus &c. ad declarandum in quibus bonis ſui Viri velit conſequi ſuas dotes, alias videndum mandari exequi Mandatum contra bona dicti eius Viri, quibuſcumque non obſtantibus, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum Intimatione, omni &c.

A. C N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, pro omni &c. quatenus &c. qualiter D. mandauit exequi Mandatum contra bona NN. eius Viri, quibuſcumque non obſtantibus, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

10 Exaduerſo Mulier poteſt declarare, vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

In Officio NN. Procurator NN. & declarauit dictam eius principalem velle conſequi ſuas dotes ſuper domo NN. cum omnibus mobilibus in ea exiſtentibus, & etiam ſuper vinea NN. Item ſuper prædio, ſeù caſali NN. Item ſuper cenſu NN. ideo proteſtatus fuit non exequi aliquod Mandatum relaxatum contra NN. ſuper dictis bonis, alias de nullitate, &c.

11 Et tunc ſi adſunt alia bona, vltra ea, ſuper quibus Mulier declarauit velle retinere, & conſequi ſuas dotes, poterit ſuper illis fieri executio Mandati, ſed ſi non adſunt alia bona, tunc erit neceſſe deuenire ad electionem Peritorum iuxta ſuperius tradita hac eadem *part. 1. c. 8 lit. G.* Et ad æſtimationem omnium bonorum Viri, ad hoc, vt detracta dote, poſſit ſuper bonis, quæ ſupererunt exequi Mandatum.

Cautela Angeli.

12 Ad impediendum nè fiat executio in proprijs bonis, ſi Mandatum fuit relaxatum contra bona Hæreditaria alicuius, vel contra aliquem Hæredem cum beneficio legis, & inuentarij, fuit per *Angelum* adinuenta celebris A cautela, A quæ quotidie obſeruatur in practica, vulgo *cautela Angeli* nuncupata, cuius virtute nè fiat executio in ijs bonis, quæ quis poſſidet vti propria, vel vt tertius, fieri ſolet in Actis hæc proteſtatio, videlicet.

Pro NN. contra NN.

In Officio NN. & dixit ſe poſſidere vti propria infraſcripta bona, videlicet (*hic inſeratur tenor bonorum cum ſuis vocabulis, ac certis finibus, & demonſtrationibus.*) Ideo proteſtatus fuit nè ſuper illis fiat aliqua executio occaſione prætenſi Mandati relaxati contra NN.) *ſeu contra*

Digitized by Google

bona Hæreditaria NN.)ad vulgatam Praxim,& cautelam *Angeli*,& nihil contra ea innouari, ac nihil fieri, niſi ſeruatis de iure ſeruandis, & verificatis verificandis, aliàs de nullitate,omni &c.

13 Et nè Aduerſarius de præmiſſis valeat ignorantiam allegare,eſt citandus ad dicendum contra d. proteſtationem,hoc modo, videlicet.

A. C. N.

Citetur NN.ex aduerſo principalis pro omni &c.quatenus &c. ad dicendum contra proteſtationem, requiſitionem,& interpellationem,necnon videndum illam admitti,& mandari afficere,ad p.d.Inſtante NN. principali,ſiuè &c.

N.Notarius.

Decretum.

NN. repetit proteſtationem hodie in Broliardo factam, & petijt, & obtinuit, vt ſupra admitti, ſi, & in quantum,& mandari afficere,prout de iure,omni,&c.

14 Huius Cautelæ, & proteſtationis tanta eſt vis, & efficacia, vt contra eum qui illa vſus eſt, & bona in ea contenta non poſſit ad vlteriora procedi in executione Mandati, nec via executiua, niſi exaduerſo contrarium probetur, quod ſcilicet contenta in ea non ſint vera, & in iure non ſubſiſtant.

15 Cæterum, niſi quis dicta cautela vſus fuerit ante executionem Mandati, parum ſibi probetur, ſi illa poſt factam executionem vtatur, nam cum tunc pro executio

B ne *B* præſumatur, eſt dicta cautela ab vtente iuſtificanda,& ob id qui illa vſus fuit, poterit citari hoc modo, videlicet.

A. C. N.

16 Citetur NN. ex aduerſo principalis, ad iuſtificandum prætenſam proteſtationem,& cautelam *Angeli*, aliàs videndum,declarari illam non afficere,& Decretum neceſſarium,& opportunum fieri,& interponi,ad p.d.Inſtante NN principali,ſiuè &c.

N Notarius.

Decretum.

NN. petijt,& obtinuit,vt ſupra,niſi ad p.d. cum Intimatione,omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN. ex aduerſo principali qualiter D. declarauit aſſertam cautelam *Angeli* non afficere, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

17 Et ſi dicta Cautela non fuerit iuſtificata, elapſa prima die iuridica poſt executam Intimationem, poterit ad vlteriora procedi in executione facta, ſi verò fuerit iuſtificata, non poterit in illis bonis, quæ quis vti tertius, vel vti propria, vel alio iure poſſidet,ad vlteriorem procedi executionem, nec contra illum qui dict. cautela vſus eſt, agi executiuè, niſi in forma Cameræ, aut alia forma executiua eſſet ad id obligatus.

18 Quòd ſi quis non obſtante proteſtatione, & cautela, de qua ſupra, mandatum nihilominus in bonis in ea contentis exequi fecerit, executio facta poſt proteſtationem erit nulla, cum omnibus inde ſecutis, & poterit citari ad videndum eam reuocari hoc modo, videlicet.

A. C. N.

19 Citetur NN. ex aduerſo principalis, ad videndum reuocari executionem nulliter, & indebitè factam contra *cautelam Angeli* in bonis per Inſtantem poſſeſſis, cum omnibus inde ſecutis,& in expenſis condemnari,ad p.d. Inſtante NN.principali,ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt,& obtinuit,vt ſupra,niſi ad p. d. cum Intimatione omni, &c.

A. C. N.

Intimatur NN. ex aduerſo principali, qualiter D. reuocauit executionem, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali,ſiuè, &c.

N. Notarius.

20 Prætendens autem, ſe Hæredem cum beneficio Legis, & Inuentarij, in caſu, quo *Cautela Angeli* eſt, vt ſupra, iuſtificanda, tenetur Inuentarium legitimè factum exhi-

C bere *C*, & vlterius citatus de Inuentariatis rationem reddere, iuxta ſuperius tradita *cap.* 8. *lit. R.* aliàs ei non ſuffragaretur.

21 Poteſt Inuentarium ritè, & rectè fieri, tàm extraiudicialiter, quàm iudicialiter.

Si quis velit illud validè conficere extraiudicialiter, poterit citare intereſſe habentes,& illud conficere,vt infra videlicet.

A. C. N.

22 Intimatur infraſcriptis, & omnibus, & ſingulis alijs, ſua quomodolibet intereſſe putantibus, habentibus, vel prætendentibus in Hæreditate,& bonis q.NN. pro omni &c. qualiter obijt q. NN. & illius Hæreditas fuit ex Teſtamento (*ſeu ab inteſtato*) delata infraſcripto Inſtanti, qui illam intendit adire cum beneficio Legis, & Inuentarij, cum proteſtatione quod non intendit, de proprio in aliquo teneri vltra vires Hæreditarias; Ideò citentur ijdem ad comparendum die NN. hora NN. in Domo NN. coram Domino, &c. ad videndum, Inſtantem per Dominum admitti ad d.aditionem cum beneficio legis, & Inuentarij, & per eumdem ſic admiſſum d. Hæreditatem cum d. beneficio adiri, Inuentariumque bonorum d. q. NN. confici, & confici mandari (*vel, Inuentariumque bonorum d q.NN.inchoari,& mandari perfici*) aliaquè fieri in præmiſſis,& circa ea quomodolibet neceſſaria & opportuna,& quodcumque Decretum deſuper neceſſarium,& opportunum fieri, & interponi ad d.diem NN. & horas ſingulas,Inſtante NN. nomine, de quo in Actis,ſiue &c.

N. Notarius.

NN. aſſertus Creditor q.NN.
NN.aſſertus Legatarius q.NN.

Qua citatione executa contra Legatarios, & Creditores certos,domi dimiſſa copia, contra Incertos verò, vel per Contradictas,vel per Edictum publicum, vel per affixionem ad Valuas Curiæ, & in Acie Campi Floræ, iuxta ſuperius tradita *hac eadem par.* 1 *cap.* 3. *&* 4. die,& hora de qua in citatione,vna cum Iudice, & Notario ad locum deſtinatum accedat,& adeat,& Inuentarium conficiat, vt infra, videlicet.

In Dei nomine Amen, Anno &c. Conſtitutus coram NN. Iudice &c. ſedente &c. meque Notario,& Teſtibus infraſcriptis,NN eidem,D. Iudici expoſuit,ſibi delatam fuiſſe Hæreditatem q NN.ab inteſtato,*vel ex Teſtamento rogato per Acta NN. die NN.* & dubitans de viribus d. Hæreditatis,nolens in ea ſe incautè immiſcere,deliberauit illam adire, prout in termino citationis pro hac die, & hora executa contra intereſſe habentes, prout in ea, quam mihi Notario conſignauit, præſenti Inſtrumento inferendum,tenoris &c.Accuſata illorum contumacia,petijt,& obtinuit à d. D. Iudice ipſum Inſtantem admitti ad d.aditionem Hæreditatis d.q N. cum beneficio Legis,& Inuentarij. Qui ſic admiſſus adiuit d. Hæreditatem q NN.cum beneficio Legis,& Inuentarij,& non aliter,nec alio modo &c.Et petijt,vt in d. citatione omni &c.

23 Hic aduertendum eſt, quod Decretum Iudicis poteſt in Inuentario interponi tripliciter, videlicet ante inchoatum Inuentarium,poſt inchoatum Inuentarium, & poſt completum Inuentarium.

Ante inchoatum Inuentarium Iudex poteſt Decretum ſuum interponere, vt infra,videlicet.

Ex tunc Illuſtriſſimus Dominus ſedens &c. mandauit d.Inuentarium confici,& alia fieri iuxta petita,de, ac ſuper quibus omnibus, & ſingulis, ad maius robur, & cautelam,ſuum Decretum,& authoritatem,qua in hac Parte fungitur,interpoſuit,ſupplendo defectus,ſi qui forſan eſſent,non ſolum,vt ſupra,ſed, & omni alio meliori modo &c.

Et tunc conficiatur Inuentarium,videlicet.

Succeſſiuè eodem die d NN. incipiendo Inuentarium præfatum, Ven. Signum Crucis eius propria manu appoſuit,vt infra,videlicet.† *NN manu propria*,fuerunt reperta,& in Hæreditate d.q.NN. infraſcripta bona,videlicet.

Inuentario delli beni del q NN.ritrouati nella ſua Heredità.Prima nella Caſa di ſua habitatione, Nella Sala, ſei Sedie di corame &c. Et ſic de ſingulis.

Si pro-

Digitized by Google

Si proteſtò, e proteſta il d.NN che ſe alcuni delli beni deſcritti nel d. Inuentario, non ſi doueuano deſcriuere, ſi habbiano per non deſcritti, e ſe Beni di ſorte alcuna ſi foſſero douuti deſcriuere nel d. Inuentario, e non vi foſſero deſcritti, ſi habbino per deſcritti, ſi come ſi proteſtò, e proteſta volerli deſcriuere ſubito, che di eſſi hauerà certa notitia, e coſì, non ſolo come ſopra, ma in ogni altro miglior modo &c.

Deinde Hæres ſubſcribat vt infra, videlicet.

Io NN. Herede del q. NN. con beneficio di Legge, e d'Inuentario, affermo hauer fatto il ſopradetto Inuentario delli Beni del q. NN. con buona fede, e ſenza fraude alcuna, & in fede &c. mano propria.

Deinde adhibeantur tres Teſtes loco Creditorum, & Legatariorum abſentium, qui ſubſcribant, videlicet.

Io NN. fui Teſtimonio à quanto di ſopra in luogo delli Creditori, e Legatarij aſſenti, & affermo d. Inuentario delli Beni ritrouati nell'Heredità del q. NN. eſſere fatto con buona fede, e ſenza fraude alcuna, & in fede &c. mano propria. Et ſic de ſingulis.

Tandem Notarius, adhibitis alijs duobus Teſtibus, coram illis publicet Inuentarium, videlicet.

Acta fuerunt omnia, & ſingula ſupraſcripta in Vrbe in Regione NN. in Domino NN iuxta bona NN. Præſentibus ibidem NN. & NN. Teſtibus ad præmiſſa omnia, & ſingula vocatis, habitis, & rogatis.

Ego NN. Notarius publicus &c. de præmiſſis rogatus, in fidem &c. manu propria.

Poſt inchoatum verò Inuentarium, quando citatio fuit facta ad videndum illud inchoari, & mandari perfici, vt ſupra, Hæres poteſt adire, & Iudex Decretum interponere, vt infra, videlicet.

NN. adiuit Hæreditatem d. q. NN. cum beneficio Legis, & Inuentarij, & non alias, aliter, vel alio modo &c. Et d. Inuentarium incipiendo, Ven. Signum Crucis eius manu propria appoſuit, vt infra, videlicet. † *NN. manu propria*, & petijt, vt ſupra in citatione, omni &c.

Et tunc Illuſtriſſimus Dominus ſedens, Viſis &c. prædicta admiſit ſi, & in quantum &c. Et mandauit dict. Inuentarium perfici, & alia fieri iuxta petita, de, ac ſuper quibus omnibus, & ſingulis, ad maius robur, & cautelam, ſuum Decretum, & auctoritatem, qua in hac parte fungitur, interpoſuit, ſupplendo defectus ſi qui forſan eſſent &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Quando vero Decretum interponitur in fine Inuentarij poteſt adiri Hæreditas, & Decretum interponi, vt infra, videlicet.

NN. adiuit Hæreditatem q. NN. cum beneficio Legis, & Inuentarij, & non aliter, nec alio modo &c. & petijt, vt ſupra in citatione, omni &c.

Ex tunc Illuſtriſſimus D. mandauit dict. Inuentarium confici (*vel perfici*) omni &c.

Completo Inuentario, Hæres poteſt petere, & Iudex Decretum interponere, vt infra, videlicet.

Super quibus omnibus, & ſingulis dict. NN. Hæres cum beneficio Legis, & Inuentarij q. NN. petijt per d. D. Iudicem ſuum Decretum, & auctoritatem interponi, & pronunciari, d. Inuentarium fuiſſe legitimè factum, non ſolum vt ſupra, ſed omni &c.

Ex tunc Illuſtriſſimus Dominus, de & ſuper omnibus, & ſingulis præmiſſis, ſuum Decretum & auctoritatem, qua fungitur in hac parte, interpoſuit, & dict. Inuentarium legitimè factum, prout eſſe de Iure debet, pronunciauit, Supplendo defectus, ſi qui forſan eſſent &c. non ſolum præmiſſo, ſed omni alio meliori modo &c.

24 Si vero quis voluerit Inuentarium validè conficere iudicialiter. In Iudicio apud Acta, & non extraiudicialiter per viam Inſtrumenti, vt ſupra, poterit citare intereſſe habentes, adire, & conficere Inuentarium, vt infra, videlicet.

A. C. N.

Intimatur omnibus, & ſingulis infraſcriptis, & alijs quibuſcumque, ſua quomodolibet intereſſe putantibus, vel habentibus, vel prætendentibus in hæreditate, & bonis q. NN. pro omni &c. Qualiter obijt q. NN. & illius Hæreditas fuit ex Teſtamento (*ſeu ab inteſtato*) delata infraſcripto Inſtanti, qui illam adire intendit cum beneficio Legis, & Inuentarij, cum proteſtatione quod non intendit de proprio in aliquo teneri vltra vires Hæreditarias: ideo citentur ijdem ad videndum, Inſtantem per Dominum admitti ad d. aditionem cum beneficio Legis, & Inuentarij, & per eumdem, ſic admiſſum, dict. Hæreditatem cum d. beneficio adiri, Inuentariumque bonorum d. q. NN. confici, & confici mandari (*vel, Inuentariumque bonorum d. q. NN. inchoari, & perfici mandari*) & alia fieri in præmiſſis, & circa ea quomodolibet neceſſaria, & opportuna, & quodcumque Decretum deſuper neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad p d. Inſtante NN. nomine, de quo in Actis, ſiuè &c.

N. Notarius.

NN. aſſertus Creditor q. NN.
NN aſſertus Legatarius q. NN.

Executa citatione, vt ſupra, tàm contra Legatarios, & Creditores certos, quam contra incertos, obtinetur Decretum, videlicet.

NN. habita notitia de Hæreditate q. NN. ſibi delata ab Inteſtato (*vel ex Teſtamento rogato per Acta NN. die NN. cum quo deceſſit*) & nolens in ea ſe incautè immiſcere, illam deliberauit adire, prout, accuſata contumacia dd. Citatorum, adiuit cum beneficio legis, & Inuentarij, & non alias, nec alio modo, & petijt, & obtinuit, vt ſupra, omni meliori modo &c. ac ſuppleri defectus, ſi qui forſan eſſent, omni &c.

Succeſſiuè coram Domino, meque &c. eadem die fuit confectum d. Inuentarium, & inceptum à d. NN. Hærede, Signo Ven. Crucis eius manu præmiſſo, videlicet † *NN. manu propria*, & repertum, in Hæreditate d. q. NN. adeſſe infraſcripta bona, prout in ſequenti folio per d. NN. Hæredem producto, tenoris, videlicet. *Tenor folij.*

Inuentario delli Beni Mobili, immobili, Semouenti, Debiti, e Crediti ritrouati nell'Heredità del q. NN. Prima nella Caſa di ſua ſolita habitatione, Nella Sala, ſei Scabelli di noce &c. *& ſic de ſingulis &c.*

Et proteſtatus fuit ſolemniter d. NN. Hæres d. NN. cum beneficio Legis, & Inuentarij, quod ſi aliqua bona, ex deſcriptis in ſupradicto Inuentario, non eſſent apponenda, habeantur pro non appoſitis, & ſi aliqua alia bona, vltra ſuperius deſcripta, eſſent in eo apponenda, habeantur pro appoſitis, prout illa apponere velle proteſtatus fuit, ſtatim atquè de illis certam notitiam habuerit, & ita &c. non ſolum, vt ſuprà, ſed omni alio meliori modo &c.

Et licet Teſtes in Actis iudicialibus, non ſint neceſſarij, ſi quis nihilominus ex abundanti illos in Inuentario adhibere voluerit, poterit Notarius ſubdere poſt dictam proteſtationem.

Et hæc, præſentibus NN. & NN. Teſtibus ad præmiſſa omnia, & ſingula vocatis, habitis, atque rogatis.

Ego NN. Notarius actuarius de præmiſſis rogatus, in fidem manu propria &c.

Si verò citatio fuerit facta ad videndum inchoari Inuentarium, & illud mandari perfici, vt ſupra, poterit Hæres adire, & Inuentarium inchoare, & Iudex Decretum interponere, vt infra, videlicet.

NN. habita notitia, vt dixit de Hæreditate q. NN. ſibi ab inteſtato (*vel ex Teſtamento vltimo, cum quo deceſſit, rogato per Acta NN. die NN.*) delata, nolens in ea ſe incautè immiſcere, deliberauit illam adire, prout, accuſata ſupra dictorum Citatorum contumacia, adiuit cum beneficio Legis, & Inuentarij, & non alias, aliter, nec alio modo &c. Et incipiendo dict. Inuentarium appoſuit ſignum Ven. Crucis eius manu propria, videlicet. † *NN. manu propria*, & petijt, & obtinuit, vt ſupra, ac ſuppleri defectus ſi qui forſan eſſent, non ſolum præmiſſo, ſed omni alio meliori modo &c.

Succeſſiuè eadem die in continenti coram D. meq. &c. proſequendo confectionem Inuentarij cęptam, fuit inuentum in Hæreditate d. q. NN adeſſe bona deſcripta in ſequenti folio, quod d. NN. Hæres cum beneficio Legis, & Inuentarij facto produxit, tenoris &c.

Inuentario delli Beni &c. cum proteſtatione ſolemni

Digitized by Google

de addendo omiſſa, & alijs, de quibus ſupra proximè dictum fuit.

Si verò quis maluerit Decretum Iudicis apponi poſſe d. proteſtationem, & completum Inu ntarium, poterit adire, & petere, & Iudex Decretum interponere, vt infra, videlicet.

NN adiuit hæreditatem q NN. ſibi ab inteſtato (*vel ex Teſtamento rogato per acta NN. die NN.*) delatam cum beneficio legis, & inuentarij, & non aliter, n c alio modo &c. Et petijt vt ſupra, omni &c.

Ex tunc Dominus mandauit dictum inuentarium confici, omni &c.

Vel.

NN. adiuit hæreditatem q. NN. ſibi ab inteſtato (*vel ex Teſtamento rogato per acta NN.*) delatam, cum beneficio legis, & inuentarij, & incepit dictum inuentarium à Venerabili ſigno Crucis, eius manu præmiſſo, videlicet. † NN. *manu propria, &c.* & petijt, vt ſupra, omni &c.

Ex tunc Illuſtriſſimus D. mandauit dictum inuentarium perfici, omni &c.

Completo inuentario, & appoſita proteſtatione de ad endo omiſſa, de qua ſupra, hæres poterit petere, vt infra videlicet.

De ac ſuper quibus omnibus, & ſingulis præmiſſis d. NN. hæres præfatus petijt per D. Iudicem ſuum Decretum, & auctoritatem interponi, pronunciando d. inuentarium legitimè factum, cum ſuppletione defectuum, ſi qui forſan eſſent, omni &c.

Ex tunc D. ſedens &c. Viſis &c. de ac ſuper omnibus, & ſingulis præmiſſis ſuum Decretum & auctoritatem, qua in hac parte fungitur, interpoſuit, & d. inuentarium eſſe legitimè factum pronunciauit, ſupplendo defectus, ſi qui forſan eſſent, non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Ergo N. Notarius, actuarius de præmiſſis rogatus in fidem, &c. manu propria, &c.

25 *Formula inuentarij, vt plurimum in Tribunali A.C. frequentata.*

In Dei Nomine Amen, Die N. Anni N. Indictione N. Pontificatus N. Anno N.

Coram R.P.D.NN. A. C. in ciuilibus Locumtenente, Romanæq. Curiæ, &c. Iudice ordinario, & competente, pro Tribunali ſedente &c. in domo ſuæ ſolitæ habit. &c. hora audientiæ, vt moris eſt, ad iura redden. &c. & cauſas partium, hinc inde colitigantium, audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. meque Notario &c ac Teſtibus infraſcriptis, preſẽs, & perſonaliter cõſtitutus. NN. in Romana Curia, & NN hæredis NN. Procurator, prout de eius mandato procuræ docuit per Chirographum ab eodem NN. ſuo principali, vt apparet, ſubſcriptum, quod mihi &c conſignauit, tenoris &c. Et d Reuerendiſs D. Locum tenenti pro Tribunali, vt ſupra ſedenti &c. expoſuit NN de menſe NN anni NN. ſeu &c. ſicut Altiſſimo placuit, in Ciuitate NN. ex hac ad meliorem vitam migraſſe, condito prius per ipſum teſtamento, in quo eius hæredem vniuerſalem inſtituit d. NN per acta NN. ſub die NN anni NN. ſ ū &c.

Et propterea hæreditatem eiuſdem NN. ad ipſum NN. eius principalem ex d. teſtamento delatam eſſe, ipſumque eius principalem de viribus, ac debitis, & creditis hæreditatis prædictæ non eſſe informatum; ideò nè ipſe vllo vnquam tempore de eius proprio, & vltra vires hæreditarias teneatur prætenſi; creditoribus ſupradictæ hæreditatis, nec moleſtari poſſit, conſultò d. hæreditatem cum beneficio Legis, & inuentarij adire, & acceptare deliberauit.

Quare citatis per Sanctiſſ D. N. Papæ Curſores NN. & NN. & alijs deſcriptis in citatione deſuper executa pro die, & hora ſupradictis, omnibuſque alijs &c. Creditoribus d. NN. ſi qui ſint, necnon NN. & alijs ab Vrbe abſentibus, provt in citatione ſupradicta, & alia citatione per audientiam, literarum contradictarum, quas mihi &c. conſignauit, tenoris &c. quibus aduenientibus, volens d. nomine præmiſſorum executionem obtinere.

Hinc igitur eſt, quod coram d. Reuerendiſs. D. Locumtenente, & Iudice, meque &c. præfatus NN. nomine quo ſupra, factis relationibus dict. citationis, illiſque receptis, accuſauit contumaciam omnium, & ſingulorum citatorum non comparentium, & petijt, & obtinuit a prædicto Reuerendiſs. D. Iudice, d. NN. admitti ad aditionem dictæ hæreditatis NN. cum beneficio, Legis, & inuentarij. Qui d. nomine admiſſus proteſtatus fuit d. eius principalem, nolle teneri prorſus in aliquo, niſi dumtaxat pro viribus dictæ hæreditatis, ac propterea illam ex nunc adiuit cum d beneficio legis, & inuentarij, eodemque beneficio omninò vti velle, & frui declarauit, & cum eo d. hæreditatem habere intendit, & adit, & non aliàs, aliter, nec alio modo &c. Et tunc præmiſſo Ven. ſigno Sanctiſſimæ Crucis eius manu factæ inuentarium omnium, & ſingulorum dd. hæreditatis bonorum inchoauit, promittens d. nomine illud continuare, & perficere, & in eo deſcribere fideliter omnia, & ſingula bona ad d. hæreditatem ſpectantia, & quomodolibet apponenda, vt infra videlicet.

Inuentario delli beni ritrouati nell'heredità del q. NN. *Vna Caſa poſta &c.* in d. Caſa nella ſala, dodici ſedie di corame vſate &c. & ſic de ſingulis.

Proteſtans d. NN. eodem nomine, quod ſi aliqua bona in inuentario appoſita fuerint, quæ apponenda non ſint, pro non appoſitis habere intendit, & ſimiliter, ſi quæ non fuerint appoſita, quæ venirent apponenda, cum primum ad eius nominationem deuenerint, præſenti inuentario fideliter, & legaliter deſcribi, adnotari, & addi facere curabit, præmiſſo, & omni alio meliori modo &c.

Super quibus omnibus, & ſingulis præmiſſis tamquàm ritè, rectè, & legitimè geſtis, & factis, cauſa, vt aſſerit, cognita, ipſe Reuerendiſs. D. Iudex, vt ſupra pro Tribunali ſedens, ſuam ſuique officij ſupradicti auctoritatem pàriter, & Decretum interponendum fore, & eſſe duxit, & interpoſuit, ſupplendo &c. non ſolum &c. ſed etiam omni alio &c rogans &c.

Actum Romæ in domo ſolitæ habitationis dicti Reuerendiſſimi D. Locumtenentis in regione N. præſentibus NN. & NN. Teſtibus &c.

Obſeruationes.

A ANgelus de Peruſio *in leg. à Diuo Pio §. ſi ſuper re-*
26 *bus, num. 1. ff. de re iud.* ſcribit, quod ſi poſſidens aliqua bona ſuſpicatur, nè alius petat executionem ſententiæ ſuper rebus à ſe poſſeſſis, proteſtari debet in actis coram Iudice contra Victorem, ne faciat aliquam executionem, vel nouitatem ſuper illis, quia ſuæ ſunt, vel à ſe poſſeſſæ, & tunc ſuper eis executio fieri non poterit, & ita quotidie practicatur; Hanc *Angeli* cautelam refert, & ſequitur *Io. de Imol. in dict. leg. à Diuo Pio, §. ſi ſuper rebus, num. 15. verſic. & ex hac gloſſa, & ibi Iaſ. num 9. verſic ex iſta gloſſa, Alex. num. 5. & Caſtren. num. 2. ff. de re iud. Bald. in leg. ob Maritorum, num. 5. Cod. nè Vxor pro Marit.. Gregor. deciſ. 22. num. 2. qua deciſ. eſt etiam impreſſa apud Saluſt. Tiber. in Prax. lib. 3. poſt cap. 17.*

27 Et ob id, ſi de facto fuerit poſt dict. proteſtationem in bonis in ea expreſſis facta executio, erit contrario imperio, vti nulla, reuocanda, *Angel. in dicta leg. à Diuo Pio, § ſi ſuper rebus, num.* 1. vbi quod hæc eſt iuſta petitio, & debet ſuper ea procedi ſummariè, vt patet in littera, & quod executio facta pendente dict. proteſtatione ſit nulla, & ideo reuocanda, tradit etiam *Iaſ. in dict. §. ſi ſuper rebus, numer. 9. & ibi Alex. etiam numer. 9. Bald. in dict. leg. ob Maritorum, numer. 5. Gregor. dict. deciſ. 22. num. 2.*

B Poſtquàm executio eſt facta, dicta Cautela ſeu prote-
28 ſtatio non releuat, quia pro executione præſumitur, quòd ſit ritè, & rectè facta, *leg. ab eo, in ſecundo reſponſo, ff. de probat. lib. 2. Cod. de Offic. ciuil. iud. Surd. deciſ. 106. Rot. deciſ. 293. num. 6. part. 1. recent. Buratt. deciſ. 277. num.* 9. adeo quod neganti validitatem incumbit onus probandi, *Rota dict deciſ. 293. numer. 6. & ſeq. part. 1. recent.* & ita in terminis dict. cautelæ *Angeli* paſſim obſeruat Praxis.

C Inuentarium ad hoc vt ſuffragetur, debet eſſe legiti-
29 mè factum, cum aliàs paria ſint Inuentarium non

Digitized by Google

facere,& minus legitimè facere,*l.fi.§.ſi verò poſtea quàm in fin.C.de Iur.delib §.ſi verò poſtea non fuerit,in Auth. de Hered.& Falc Nat conſ.*574.*nu.*6.*& ſeq.lib.*3.*Menoch. conſ.*471.*nu.*19.*Greg.deciſ.*495.*nu.*2.*& ibi Beltram. lit. A.*

30 Si verò fuerit legitimè factum, præſeruat hæredem in eo ſtatu, in quo erat ante aditam hæreditatem, adeo quod non teneatur ſatisfacere Creditoribus, & legatarijs Defuncti vltra vires hæreditarias,*l.fin.§. & ſi præfatam,& ibi DD.C.de Iur.delib.Menoch.conſ.*178. *num* 15. *Buratt.deciſ.*521.*nu.*9.*& deciſ.*395.*Rota deciſ.*331 *num.*1. *par.*5.*recent.Ferentill.ad Buratt.deciſ.*154.*nu.* 8.*& deciſ.* 395.*num.*5.

Ad hoc autem, vt inuentarium ſit rite, & rectè factum,plura requiruntur.

31 Primò,quod hæres infra tres menſes,à die quo ſciuerit ſe eſſe hæredem, & ſi fuerit abſens, infra annum à die mortis Teſtatoris, vel eius, de cuius hæreditate agitur, deliberet,an velit adire,*l. fi.§.ſimulque modò,& §.ſin au-*
32 *tem à locis C. de Iur. delib.* vel ſi non putet ſibi deliberationem huiuſmodi neceſſariam,ſed ſtatim adeat hæreditatem,vel ſe ſe immiſceat, infra triginta dies à die quo, vt ſupra, ſciuerit ſibi delatam hæreditatem, & aduenerit, computandos,inuentarium incipiat, & infra alios ſexaginta dies perficiat,*leg.fin. §. ſin autem dubius,vbi gloſ.in verbo delatum,& in §.ſi verò poſtquam,C.de iur.delib.Soc. Iun.conſ.*19.*nu* 20.*lib.*3.vbi de magis communi opinione teſtatur *Caualer.deciſ.*310.*nu.*6.

33 Et licet *Phanucc.de inuent.part.*1.*num.*4.*& ſeqq.* iſtam opinionem acriter reprehendat, ex quo textus, vt ipſe aſſerit,eſt clariſſimus,*in d. §. ſin autem dubius*,quod dict. tempus incipit currere à die ſcientiæ, non à die aditæ, nihilominus quicquid dicat *Phanucc.* verior videtur opinio magis communis,nàm textus *in dict.§. ſin autem dubius,* loquitur cum præſuppoſito, quod quis nolit vti termino ad deliberandum, ſed ſtatim adeat à die ſcientiæ; & ſic, licet dicat inuentarium infra triginta dies, poſt delatam hæreditatem numerandos inchoandum,debet intelligi retentis iiſdem terminis,in caſu in quo hæres adiuit, ſtatim atque ſciuit, hæreditatem ſibi fuiſſe delatam,abſque aliqua dilatione ad deliberandum, *ibi,non putet ſibi neceſſariam deliberationem,ſed adeat hæreditatem,* & ob id textus non eſt ita clarus, vt dicit *Phanuc.*ita vt non poſſit à ſubſequenti §.*ſi verò poſtquam* & à Gloſ. magis communiter recepta ſuppleri,& declarari.

Nec dicatur cum *Fachin contr.lib.*4.*cap.*35. textum *in d.§. ſi verò*,non loqui de tempore,à quo initium ſumere debet inuentarij confectio: Quia contrarium eſt verius, & innuunt, ſi rectè ponderentur ſingula verba illius textus, ibi, *ſi verò poſtquàm adierint, inuentarium facere diſtulerint, & datum iam à nobis tempus ad inuentarij confectionem,effluxerit.*

Hæc tamen magis communis opinio non procedit.

34 Primò,quando hæres malitioſè differt adire hæreditatem, quia tunc ſibi currit tempus à die ſcientiæ delatæ hæreditatis, *Bart.& DD.in d.l. fin. §. ſin autem dubius,& ibi Adden ad gloſ.in verbo,delatam,C.de Iur.delib.Rolan. de inuent.par.*3.*q.*2.*nu.*6.cum alijs allegatis per *Phanuc. d.par.*3.*nu* 3.*verſ.Bart.& ſequaces.*

35 Secundò non procedit, quando hæres petit terminum vnius anni à Principe, vel nouem menſium à Iudice, ad deliberandum,iuxta *tex.in d l. fin.§ ſed quia quidam,C. de Iur. delib.* quia tunc pariter tempus ad inuentarium conficiendum currit à die ſcientiæ.*Gloſs. in d. §. ſed quia quidam,in verbo,vt beneficio.Rolan. de inuent. d. part.* 3.*q.* 12.*nu.*1 *poſt Corn.in d.l.fin.§. ſin autem hoc aliquis nu.* 12. *& ſeqq.C.de Iur.delib.* quia tunc perinde eſt,ac ſi ab initio Hæres adiſſet,vt per *Gloſ.in d.§. ſed quia,in verbo,vt beneficio.*

36 Cæterum vigore Bullæ Pij IV. *ſuper reformat. Sign. Iuſt.quæ eſt eius conſt* 84 *Cum inter,§.& à die obitus,ſecun. ant. impreſſ.* Hæres tenetur deliberare, hæreditatem adire, & inuentarium conficere, præſens infra duos menſes, abſens citra montes infra quatuor, & abſens vltra Montes,infra ſex menſes, à die obitus Debitoris, *Saluſt. Tiber.in Prax.lib.*1.*cap.*55.*nu.*1.*& ſeqq.*

37 Pendente tamen termino, vt ſupra,dato ad deliberandum, & competente ad Inuentarium conficiendum, non poteſt Hæres à Creditoribus, & Legatarijs moleſtari, *l.fin.§ donec,& §.& ſi præfatam C.de iur.delib. Pius IV.d. conſtu.*84 *§.cauſa diſcuſſionum,& §.ſeq.Sal.Tib.d.lib.*1.*c.* 55.*nu* 7.*& ſeqq.& nu.*13.*in fin.*

38 Sed Primò hoc non procedit,ſi Hæres hanc exceptionem non opponat,*Sal.Tiber.d.lib.*1.*c.*55.*nu.*7.

39 Secundò non procedit ſtante *d.Bulla Pij IV.in §.& interim*,nàm illius virtute,ſi fuerit introducta cauſa diſcuſſionis, interim Iudex poteſt conſignari facere bona Debitoris Creditoribus liquidis, data tamen cautione idonea de reſtituendo prioribus,& potioribus,& contribuendo æqualibus.

40 Tertiò non procedit in his, quæ concernunt exonerationem Conſcientię,aut celebrationem Miſſarum pro anima Teſtatoris, nam hæc celeritatem requirunt, nè Anima illius detrimentum patiatur, & ob id Hæres in hoc caſu poteſt conueniri etiam pendente tempore Inuentarij,*Buratt.deciſ.*144.*nu.*11.*& deciſ.*395.*nu.*1.

41 Quartò non procedit, quando Hæres non conueniretur,vt Hæres, ſed actione reali, vel hypothecaria,vt quilibet poſſeſſor, nàm tunc Hæres cogeretur, vt quilibet poſſeſſor, reſpondere,*Franc. deciſ.*352.*num* 4 *& ſeq.*

42 Secundò. Ad Inuentarium ritè,& rectè conficiendum requiritur, quod in eo apponatur ab Hærede Venerabile ſignum Crucis,*l fin. §. ſin autem dubius, verſ. ſubſcriptionem,ibi,*Venerabili ſigno Crucis antea manu Hæredis propoſito,*C. de Iur.delib.*

43 Sed cum appoſitio ſigni Crucis ſit modica ſolemnitas, eius omiſſio non vitiaret Inuentarium, *Bart. in leg.fin. §. cum igitur nu.*3.*in fin.*vbi dicit, Omnes ita tenere.*Cod de Iur.delib.Iaſ.in d.l.fin.in princ.nu.*4.*verſ.*7. *requiritur*,vbi de communi,*C.de Iur.delib.Rot.deciſ.*72.*num.*12. *part.*2. *diuerſ.Caualer.deciſ* 508.*nu.*3.

44 Hoc tamen non procederet, ſi in loco, in quo ſit Inuentarium,eſſet Statutum,vel Conſuetudo,quod ſignum Crucis in Inuentario omninò apponeretur, aliàs Inuentarium non ſubſiſteret, nàm ſi conſuetudo eſſet legitimè inducta, & ita ſæpius iudicatum, & obtentum, quòd Inuentarium, ſine ſigno Crucis factum, eſſet inualidum in contradictorio Iudicio, iuxta tradita per *Bart. & DD. in l. de quibus, ff. de Leg.* vtique omiſſio ſigni Crucis in hoc caſu vitiaret Inuentarium.

45 Apponitur autem ſignum Crucis in ipſo Inuentario poſt aditionem Hæreditatis, non autem in ipſa aditione, quia in ea non requiritur, ſed benè in Inuentario, *leg fin.§.cum igitur,verſ. Ven ſigno Crucis.Cod.de Iur. de-*
46 *lib.*Vnde † Inuentarium dicitur inchoatum per ſignum Crucis in eo appoſitum, *Montic. poſt tract. de Inuent. in leg.fin. numer.* 60. *Cod.de Iur. delib. Mantic. deciſ.* 189 *num.*1.

47 Tertiò requiritur, quod Legatarij, & Creditores citentur ad diem, horam, & locum certum, *leg. aut qui aliter, §.* 1. *ff. quod vi aut clam. Montic. de Inuent. §. ſeptimo principaliter num.* 15.*& ſeq. Rolan. de Inuent.par.* 3.*capit.* 23.*Phanucc. de Inuent.part.* 3. *num.* 18. *Abb. conſil.* 73. *numer.* 7. *lib.* 2. *Cardinal.Tuſc.concluſ.* 349. *num.*5. *Theſaur. q.*277. *num.*22. *Sal. Tiber. lib.* 1. *capit.* 55. *num.*6.

48 Nam Inuentarium eſt actus de ſui natura extraiudicialis,*Bald.in l.fin.§.cum igitur,num.*13 *Cod.de Iur.delib. Rolan.de Inuent.par.*3 *cap.*21.*Rot.deciſ.*331.*num.*4.*par.*5.
49 *recent.* Et in extraiudicialibus † requiritur citatio pro die,& hora certa,*Alex.conſ.*33.*viſo nu.*9.*lib.* 6. cum alijs allegatis ſupra *cap.*8.*lit.G. verſ.quinimo.*

50 Sufficit tamen quòd Legatarij, & Creditores certi citentur domi dimiſſa copia, Incerti verò per affixionem. *Iaſ.in l.fi.in pr.verſ.*5.*requiritur,C.de Iur.delib.Montic.de Inuent.§.*7.*principaliter nu.*16.*Rol.de Inuent.p* 3.*c.*22.*& c.*
51 23.*Caualer.dec.*508.*n.*2.Quinimo † citatio contra Incertos aliquando fit per Proclama,quod ſufficit contra eos, etiam ſi ſit generalis,*Bar.in l.*3.*§.ſi cauſa ff.de bonor. poſs. Boccac.de Remiſ.c.*10 *n.*68 *verſ.& citatio,*vbi loquitur in terminis: Aliquando verò fit per Contradictas; interdum per Edictum publicum, & non rarò per affixionem, *Sa-*
52 *luſt.Tiber.in Prax.d.c.*55.*n.*5 Et vnica † citatio ſufficit,tã contra Certos,quàm contra Incertos, *Montic.de Inuent. d.§.*7.*nu.*17.*Rolan.de Inuent.d.p.*3.*c.*21. *Put.deciſ.*266. *nu.* 4 *& ſeqq.*

Digitized by Google

4 & ſeqq in correct.lib.3.vbi ſub num.7. dicit, quod con-
53 fectio † Inuentarij eſt actus modici præiudicij.

54 Poteſt tamen Inuentarium † fieri etiam iudicialiter in Iudicio apud Acta, citatis Creditoribus, & Legatarijs, coram Iudice ſedente in loco ſui ſoliti Tribunalis, Guid. Pap. de Inuent. nu.23. Rolan. de Inuent par.3.cap.51 ad fin.
55 Rot.deciſ.72 nu.38.par.2 diuerſ. Quo caſu † citatio ſuſtineretur etiam ſine die, nam tunc citatio ſine die intelligitur ad p d. Boccac. de Remiſſ.c.10.n.68. Put.dec.19. de Iud cum alijs allegatis ſupra hac eadem par.1.cap 1. lit. B Et rationem diuerſitatis inter citationem iudicialem, & extraiudicialem reddit Ioan. de Imol. in l qui ante Calendas nu 3 verſ quia poteſt dici, ff. de verb.oblig. quia videlicet citatio Iudicialis magis arctat, cum fiat authoritate Iudicis, qui præſumitur velle expedire actum, quàm citius poterit, cum hoc ſpectet ad eius Officium, vnde ſi fiat hæc citatio ſine die, non inducit perpetuam ſeruitutem, & ſic ceſſat abſurdum: At ſecus eſt in citatione extraiudiciali, de qua in l. aut qui aliter §. 1. ff quod vi, aut clam, hæc enim fit authoritate Partis, quæ non præſumitur velle expedire actum cum primùm poterit, cum id pendeat à mera ipſius voluntate, & ideo ſine die, non valet tā- quā omninò incerta, & inducens perpetuam ſeruitutē.

56 Quartò requiritur deſcriptio bonorum omnium, cum ſuis demonſtrationibus, & finibus, nec non etiam Iurium, & actionum, ſeu creditorum, leg ſi qui intra, Cod de bon. Proſcr. Mantic. de Inuent d.§ 7. principaliter, num. 48. verſ. vndecimo, Phanucc. de Inuent. d par.3 n.1. & nu.30 & ſeq. verſ. quartum requiſitum. Roland. conſ.73.nu.43.& ſeq. lib.2 Natt. conſ.574.nu.2.& ſeq.& conſ.575.num.4.& ſeq.

57 Non tamen eſt † neceſſe in Inuentario apponere æſtimationem rerum deſcriptarum, Phanucc.d.par.3 num.31.in fin vbi quod ita ſeruatur.

58 Sed quando non fuerunt in Inuentario deſcripta omnia bona, ſat eſt quod omiſſio non fuerit doloſa, Calcan. conſ.92.& ſeqq. Dec conſ.633 nu.11. Honded. conſ.13. n.15.& ſeqq. lib.1. Surd. deciſ.222.nu.10.& nu.13. Rot. deciſ.199.nu.1.poſt conſ.crim Farin.lib.2.& deciſ.747.nu 4. par.2.recent. Mantic. deciſ.256.nu.5. Greg. deciſ.169.nu 3. Caualer. deciſ 508.num.7. verſ. tota difficultas, Rot. deciſ. 331.num.2.& num.21 part.5.recent. Duran. deciſ. 387. la prima num.14.

59 Siquidem ſolemnitates Inuentarij fuerunt introductæ, ne ſcilicet bona Hæreditaria ab Hæredibus occultarentur, Bart. conſ.154.nu.3.lib.1. Bald. conſ. 63. lib.3. Mantic. de Inuent.d.§.ſeptimò, nu.27. Phanuc. de Inuent. p. 7. nu. 27 Duran. deciſ.387. la prima nu.17.& 39.

60 Et hinc eſt, quòd ceſſante metu, & præſumptione doloſæ occultationis, non eſt neceſſe in Inuentario ſolemnitates adhibere, Laderch Imol. conſ.25.nu.20. Crau. conſ 1. pro Genero nu 476. Decian. conſ.65.nu.53.lib.5 Rot. deciſ. 199.nu 1.poſt conſ.crim. Farinac.lib.2. Duran.d. deciſ.387
61 nu.17 Quinimò † d præſumptione doli ceſſante, nec ipſum Inuentarium ſolemne conficere neceſſe eſt, Fel. in c. quanto num.3.in fin.verſ.& hinc eſt. de præſumpt. Duran.d. deciſ.387.nu 17.

62 Alleganti verò † omiſſionem eſſe doloſam, incumbit onus id exactiſſimè probandi l. dolum Cod. de dol. mal. l. quoties, §. qui dolo ff de probat. c. afferte mihi Gladium, de præſumpt. Rot. deciſ.199.num 11.poſt conſ crimin. Farinac. lib.2.& deciſ.747.nu.4 par.2.recent. Greg. deciſ. 169.nu.1. & ſeqq. Duran.d.deciſ.387. la prima num.23.& ſeqq. Gratian. diſcept 998.nu.12.

63 Ad excluſionem † autem doli plurimum attenditur. Primò bona qualitas perſonæ, Phanuc de Inuent. part.3. num.49 in fin. Menoch. præſumpt. 3.num.28.lib.5. Surd. deciſ.222.in fin. Duran.d.deciſ 387. la prima nu 19. Rot. Flor. in Cortonen. Inuentarij 30 Iunij 1643. coram Excell. D. meo Canoſſa.

64 Secundò, ſi Hæreditas † conſiſtat in bonis ſtabilibus, quæ occultari non poſſunt, & de per ſe omnibus patent, quia cum tunc ceſſet timor doloſæ occultationis, nec Inuentarium de illis conficere neceſſe eſt, ſed ſufficit ſimplex deſcriptio ſine ſolemnitate, l.2. C. quan. & quibus lib.10 Bald. conſ.383.nu.5.lib.1.& conſ.265.in princ.lib.3. Rot.d.deciſ.199.nu.1.poſt conſ.crimin. Farin.lib.2. Greg.d. deciſ.169.num.8. Duran.d.deciſ.387.num.17. & num. 21.

65 Tertiò ſi Hæreditas conſiſtat in mobilibus modici momenti, nam occultatio in modicis non præſumitur, & ideò nec de eis ſolemne Inuentarium conficere neceſſe eſt, ſed ſufficit ſimplex deſcriptio, Bald. d. conſ. 265. in
66 prin. lib.3. Cum regula ſit † quod in modicis non præſumitur fraus, l. cum hi, §. modus ff. de Tranſac. Oldrad. conſ. 162 circa fin. verſ. vnde modicitas, maximè ſtante magna
67 legalitate perſonæ Hæredis nam magna † perſonæ legalitas facit recedere à Iuris regulis, & Statutis. Iaſ. in l. iubemus, nu.10 cum ſeqq. C. de Iud. Card. Tuſc. lit. L. concl. 32. per tot. cum alijs ſupra allegatis.

68 Quartò dolus, eiuſque præſumptio omnino excluditur, quando in Inuentario fuit appoſita clauſula, & proteſtatio de addendo omiſſa, ſtatim, atque ad notitiam peruenerint, nam hæc clauſula eſt excluſiua doli, Dec. conſ.633.nu.11. Rolan. de Inuent. par.4. tit.3. §. quid ſi Hæres nu.7. fol. mihi 104. Saluſt. Tiber. in Prax. li.1. c.55.n.10. Surd.d deciſ.222. nu.21. & ſeqq. Rot deciſ.747. la prima n. 4. par.2. recent Greg. deciſ.169 n.4.& ibi Beltramin. n. 12.
69 Quinimo, † ſtante d. clauſula, Inuentarium præſumitur de omnibus bonis, prout eſſe debet, Bal. in l. fi. §. cum igitur, num.8. C. de Iur. delib. & alij, quos refert, & ſequitur, Buratt. deciſ.254.nu.8.

70 Quintò quæcumque † cauſa etiam illegitima excuſat à dolo, Rot. Ianuen deciſ.35. num.3. verſ.& ex his patet. An
71 autem Hęres, † qui doloſè in Inuentario aliqua bona deſcribere omiſit, ſi de hoc appareat, amittat beneficium Inuentarij, eſt opinio controuerſa, ſed cōmunis concluſio eſt, vt illud non amittat. Rot. deciſ.72.nu.8. & ſeq. part.
72 2. diuerſ. Punitur tamen duplici pœna, nam amittit Falcidiam, §. hinc nobis verſ. ſancimus, vbi Gloſ. in verbo forte, & Bart. nu.4. in Auth de Hæred.& Falcid. Mantic. de Inuent. §.2. videamus nu.3. fol. 16. & tenetur ad duplum rei, quam doloſè deſcribere omiſit, text. eſt in l fi. §. licentia, verſ. illo videlicet obſeruando, C. de Iur. delib. Caſtren. in d. l. fin. §. cum igitur, nu.5. C. de Iur. delib. Mantic. de Inuent. d. §. ſecundo videamus, nu.3.& ſeq. fol.16. Rot. Ianuen. deciſ. 35. nu.3. vbi quod hoc non procedit in ſtabilibus, in quibus non poteſt committi fraus.

73 Quintò ad validitatem Inuentarij † requiritur ſubſcriptio Hæredis, & quod ſi Hæres neſcit ſcribere, adhibeat alium Notarium, vltra eum, qui de Inuentario rogatur, qui pro eo ſubſcribat, l. fin. §. ſin autem dubius, verſ. ſubſcriptionem C. de Iur. delib. Rolan. de Inuent. part.3. c.47. & cap.48.& cap.49. Mantic. de Inuent. §. ſeptimò principaliter nu.56. verſ.13. Phanucc. de Inuent. par.3. nu.66.& num.68. Rot. deciſ.72. nu.9. par.2. diuerſ.

74 Sed hoc procedit in Inuentario extraiudiciali, ſecus eſt in Inuentario facto, apud Acta Iudicij, Rolan. de Inuent. par.3. c.51. Bald. conſ.147. nu.2. lib.4. Seraph. dec.371.
75 nu.2. Rot. deciſ.597. nu.1. par.4 recent. Et quod hæc † ſolemnitas ſubſcriptionis Hæredis ſit nimis ſcrupuloſa ſubtilitas, & de generali conſuetudine non ſeruetur, tradit Caualer. deciſ. 584. nu 4. & ſeq & quod ſuppleatur ex Decreto, & præſentia Iudicis, dixit Rot. in Romana Domus, ſeu Cenſus de Carauaſchinis 22. Iunij 1609. coram bo.
76 mem. Pena, & quod † illa non requiratur, ex quo perfectio Inuentarij facti apud Acta ſatis certa redditur ex rogitu Notarij, tradit Rot. deciſ.331. nu.17. part.5. rec. vbi plures cumulat authoritates.

77 Sexto requiritur, quod adhibeantur tres Teſtes bonæ conditionis, & famæ loco Creditorum, & Legatariorum abſentium, Phanuc. de Inuent. par.3. n.74. Rot. deciſ.72. nu. 6. par.2. diuerſ. vbi de communi, Ferentill. ad Buratt. deciſ. 760. num.7.

78 Sed iſti tres Teſtes non ſunt neceſſarij quoad Legatarios, & Creditores citatos, nam ipſi non poſſunt allegare abſentiam Teſtium, ſed quoad eos actus ſemper valet, Phanucc. de Inuent. d. par.3. nu.17. Rolan. de Inuent. par. 3. c. 27 n.6. in fi. Iaſ. in l fi. in pr. nu.4. C. de Iur. delib. Bald. conſ. 265. n.2. verſ. ponamus, lib.3. Rot. d. deciſ.199. nu.7. poſt conſ. Farin. lib.2. Coccin. deciſ.151. nu.7. Buratt. deciſ.750. nu.7. poſt med. verſ.& ideo: Rot. deciſ.331. nu.19. p.5. rec. Etenim
79 † quoad citatos omnia ſunt ſolemniter geſta, Bal. in Auth. ſi omnes, n.12. verſ. ex hoc ergo infero, C. ſi Min. ab Hæred. ſe abſtin.& d. conſ.265. n 2. Marcheſ. de Commiſſ. reſtit. in integ. p.2. §.3. n.164. fol.186. ſecun. no. impreſſ. etiamſi ci-

tati

Digitized by Google

tati non fuerint præſentes Decreto, vel Inuentarij confectioni, *Vant. de nullit. defect. citat. num.* 17. *Marcheſ. vbi ſupra d.* §. 3. *num.* 164.

80 Vlterius† defectus dd. trium Teſtium ſuppletur ex authoritate, & præſentia Iudicis, *Bal. d. conſ.* 147. *nu.* 2. *lib.* 4. cum alijs, quos refert, & ſequitur Rota in his terminis *in d. Romana Cenſus de Carauaſchinis* 22. *Iunij* 1609. *coram bon. mem. Penia*, quam refert, & ſequitur *Rot. d. deciſ.* 331. *nu.* 13. *par.* 5. *recen.*

81 Septimo requiritur † Decretum Iudicis, qui ſiue expreſsè, ſiue tacitè, & virtualiter interloquatur, Hæredem cum beneficio Legis, & Inuentarij eſſe ad Hæreditatem adeundam admittendum, *Rot. d. dec.* 331. *n.* 6. *p.* 5. *rec.* quod quidem Decretum poteſt apponi tam ante, quàm poſt inchoatum Inuentarium, & tàm in principio, quàm in fine illius, *Rot. d. deciſ.* 331. *n.* 7. *par.* 5. *recent. Rota Florentina in d. Cortonen. Inuentarij* 30. *Iunij* 1643.

82 Valet† tamen Inuentarium factum in præſentia Iudicis, vt fuit dictum *in eadem Romana cenſus de Carauaſchinis* 22. *Iunij* 1609. *cor. bo me. Penia*, quam ſic intelligit *Rota in Romana fructuum dotis* 2. *Aprilis* 1618. *coram bo. me. Archiep. Seleucien. vt refert. Rot. d. dec.* 331. *n.* 13. *p.* 5. *rec.*

83 Octauò requiritur † quod Inſtrumentum Inuentarij rogetur, & publicetur à Notario publico, cum appoſitione loci, in quo actus geritur coram duobus Teſtibus, *l. fin.* §. *ſin autem dubius, C. de Iur. delib. Montic. de Inuent. d.* §. *ſeptimo principaliter n.* 27. *verſ. Sexto ſunt Teſtes, & n.* 26. *Rolan. de Inuent. par.* 3. *c.* 17. *& c.* 18. *Phanucc. de Inuent par.* 3. *n.* 7. *Alex poſt Bart. Bald.* & *Ang. in d. l. fin. in principio nu.* 7. *C. de Iur. delib. Natt. conſ.* 214. *nu.* 13. *& ſeq.*

84 Sed ſi † Inuentarium fiat apud Acta coram Iudice ſedente in loco ſui ſoliti Tribunalis, & ſic iudicialiter in Iudicio, citatis intereſſe habentibus, valebit etiam in eo non enunciatis Teſtibus, quorum enunciatione Acta iudicij non indigent, *DD. in c. quoniam contra, de probationibus, Alex. conſ.* 13. *n.* 8. *lib.* 1. *Rot. deciſ.* 15. *nu.* 1. *& ſeq. p.* 3. *diuerſ. lib.* 3. *Greg. deciſ.* 453. *nu.* 6.

85 Quod† procedit etiam in Actis de ſui natura extraiudicialibus, nam ſi fiant in Iudicio coràm Iudice pro Tribunali ſedente, valent, & probant ſine Teſtium enunciatione ad inſtar actorum iudicialium, ex identitate rationis, propter authoritatem, videlicet, iudiciariam, & calorem iudicij, ac multitudinem Teſtium, quæ apud Acta Iudice ſedente ſemper adeſt, *l. ſancimus, & l. omnium, & ibi Fulgoſ.* quem ſequitur *Caſtren. nu.* 3. *C. de Teſtam. l. in donationibus, vbi Alberic. de commun. teſtatur, C. de don.* cum alijs cumulatis per *Aret. in d. c. quoniam contra, n.* 28. *& ſeqq. de probat.* quem ibi ſequuntur *Felyn. nu.* 12. *verſ. contrarium, Bero. n.* 79. *verſ. ſed diſtinguendum, Dec. n.* 78. *in fi. verſ. concludendo, Lanfranc. n.* 27. vbi loquitur etiam in donatione, & ſic in actu extraiudiciali, allegando *text. in d. l. in donationibus*, & de communi teſtatur *Ferret. in reper. d. cap. quoniam contra, nu.* 33. *& ſeqq. de probat. Bolog. ad Anan. conſ.* 85. *n.* 4. vbi loquitur de libris cenſualibus, *Mandoſ. ad Lap. alleg.* 81. *in verbo quoniam contra, poſt me d. Bald. conſ.* 147. *n.* 2. *verſ. item quia lib.* 4. *Magdalen. de*

86 *numero teſt. in Teſtam. requiſit.* vbi loquitur† in ſimilibus terminis teſtamenti facti apud Acta, *par.* 1. *c.* 25. *num.* 1. *& ſeqq. Put. deciſ.* 26. *lib.* 2. *in correct.* vbi quod hanc opinionem alias ſecuta eſt Rota, *Coccin. dec.* 354. *n.* 9. *& ſeqq.* vbi loquitur de confectione Vrnæ, qui actus eſt extraiudicialis, *Caualer. deciſ.* 28. *nu.* 3. vbi loquitur de præſentatione, quæ regulariter eſt actus extraiudialis, *Gonzal. in annot. contra null. & attent. n.* 14 & *ſeqq. Duran. dec.* 86. *nu.* 3. *p.* 1. & ob id non ſubſiſtit ſine Teſtibus, vt dixit *Rot. in Mediolanen. Iuris patronatus coram bon. me. Card. Blanchetto*, quam refert *Caualer. d. dec.* 28. *n.* 1. & nihilominus ſi fiat coram Iudice pro Tribunali ſedente, & ſic in forma iudicij, non ſunt in ea neceſſarij Teſtes, vt fuit deciſum *coram bon. mem. Card. Caualerio d. deciſ.* 28. *nu.* 3.

87 Nonò requiritur† quod bona mobilia, de quibus conficitur Inuentarium, fuerint viſa per Teſtes, vel per Iudicem, ad excluſionem præſumptionis fraudis in Hærede, *Phanuc. de Inuent. par.* 3. *nu.* 73.

88 Secundò hoc Primò non procedit† in immobilibus, in quibus non poteſt committi fraus, *Montic. de Inuent.* §. *ſeptimò principaliter, num.* 51. *verſ. cæterum, Duran. d. deciſ.* 387. *la prima num.* 21. cum alijs ſupra allegatis *num.* 64. Secundò non procedit† in mobilibus modici momenti, *Montic. de Inuent. d.* §. *ſeptimo princip aliter nu.* 51. cum nec in modicis fraus præſumatur, *l. cum hi*, §. *modus, ff. de tranſact.* cum alijs allegatis ſupra *nu.* 65.

89 Tertiò non procedit † ſtante magna legalitate perſonę Hæredis, ſed benè ſtante illius ſuſpicione, *Montic. de Inuent. d.* §. *ſeptimò principaliter, nu.* 51. cum alijs ſupra allegatis, *nu.* 61. *& nu.* 67.

90 Quartò non procedit † in Inuentario facto, apud Acta, quia illud caret omni ſuſpicione ob calorem iudicij, multitudinem perſonarum, & copiam Teſtium, quæ adeſt apud Acta iudicij, Iudice ſedente pro Tribunali, & facit quodammodo notorium, & rem certam, claram, & manifeſtam, vnde per conſequens omnis fraus remanet penitus excluſa, *l. omnium C. de teſtam. Honded conſ.* 28. *nu.* 29 *lib.* 2. *Caualer. d. dec.* 28. *nu.* 3. vbi de communi, cum alijs ſupra cumulatis *nu.* 84. *& ſeqq.*

91 Et certè ſi defectus ſubſcriptionis Hæredis nec non etiam deficientia trium Teſtium fide dignorum, bonæ opinionis, & famæ, ſtabilia poſſidentium loco Creditorum, & Legatariorum abſentium adhibendorum, ſuppletur, in Inuentario facto apud Acta, ex Decreto, ſeu authoritate, & pręsētia Iudicis, *Guid. Pap. de form. Inuent. nu.* 22. quem refert, & ſequitur *Rolan. à Vall. de Inuent. q.* 117. *& q.* 118. *Bald. conſ.* 147. *n.* 2. *& ſeq. lib.* 4. quem etiam ſequuntur *Rolan. vbi ſupra, Seraph. dec.* 371. *n.* 2. *& ſeq. & Rota in Romana Domus, ſeu Cenſus de Carauaſchinis* 22. *Iunij* 1609. *coram bon. mem. Penia*, vbi alias deciſiones cu-

92 mulat; † vtique ex præmiſſis multo magis ſuppleri debet ſimplex enunciatio duorum Teſtium, qui in Inuentario extraiudiciali à Notario deſcribi ſolent, cum hic ſit longè minor defectus quoad Citatos, quàm ſit defectus dictorum trium Teſtium, quoad abſentes non citatos, ac ſubſcriptionis eorum, arg. *Auth. multo magis, Cod. de Sacroſan. Eccleſ.*

93 Siquidem† quoad Citatos Inuentarium ſemper valet, & quoad eos omnia ſunt ſolemniter geſta, nec ipſi poſſunt allegare abſentiam Teſtium, ex cumulatis ſupra *nu.* 78. & *ſeqq.* quod ſecus eſt, quoad Abſentes non citatos.

94 Hoc† autem multò magis, & ſine vlla prorſus difficultate procedit, vbi adeſt, & ex inſpectione aliquorum aliorum Inuentariorum probatur conſuetudo conficiendi huiuſmodi genus Inuentarij apud Acta iudicialia, abſque aliquorum Teſtium enunciatione, *Guid. Pap. de form. confic. Inuent. num.* 23. *Rota Florentina in d. Cortonen. Inuentarij* 30. *Iunij* 1643.

95 Cæterum bona† inuentariata, ſtante Iudicis Decreto, pręſumitur viſa per prius ante confectionem, ſeu perfectionem Inuentarij, pro cuius validitate ſemper præſumitur, etiamſi hæc ſolemnitas non fuerit in eo enunciata, dummodo interuenerit tempus ſufficiens, itaut potuerit ad perficiendum Inuentarium fieri redditus, *Seraph. deciſ.* 371. *n.* 7. *verſ.* 5. *obyciebatur, Rot. deciſ.* 597. *nu.* 1. *in fin. par.* 4. *recent.*

96 Et ea ſemper† cenſentur præceſſiſſe, quæ ſunt neceſſaria ad validitatem actus, ad trad. per *Caſſad. deciſ.* 21. *de*

97 *Praben.* & omnia † neceſſaria præparata antequam ad Inuentarij confectionem deueniatur ſupponendum, dum potuerunt ea commodiſſimè fieri, dixit etiam *Rota Florentina in cauſa Florentina conſeruationis indemnitatis de Torrigianis* 13. *Octobris* 1638. *cor. Excell. D. Venturino*.

98 Vel ſuſceptis notulis præparatis per prius, poteſt vnico contextu Inuentarium in inſtanti perfici, quando iſtud fit apud Acta iudicialia. *Guid. Pap. de form. Inuent. nu.* 24. *verſ. ſed ego*, quem ſequitur *Roland. de Inuent. q.* 121. iuxta formam, quam tradit *Sal. Tib. in eius antiq. Prax. impreſſ. de anno* 1584. *lib.* 1. *cap.* 53. *nu.* 9. & Praxis in Curia admittit.

99 Nec magni videtur faciendum hoc nouum requiſitum, nam Hæredi ſtatim adita Hæreditate, vti rerum Hęreditariarum domino, earum competit adminiſtratio, non expectato, quod illa ſibi per Iudicem decernatur facto Inuentario, ad quod inchoandum à Lege ſibi conceſſum eſt tempus 30. dierum, & aliorum ſexaginta ad illud abſoluendum, & conſumandum à die aditæ Hæreditatis numerandorum, iuxta communem, & magis communem Do-

nem Doctorum ſententiam, prout dc communi poſt alios teſtatur *Rot. Florent. in d. Florentin. conſeruationis indemnitatis de Torrigianis 13. Octobris 1638. & de magis communi, Facchin. contr. lib. 4. c. 55. in princip.* (licet ipſam contrariam opinionem, tueatur) *& Caualer. dec. 310. n. 6.*
100 & diximus ſupra *n. 32. & ſeqq.* In quo † quidem tempore nonaginta dierum Hæres, qui omnia bona Hæreditaria habet in ſua poteſtate, antequam deueniat ad Inuentarij inchoationem, vel perfectionem, poteſt (ſi malignari velit) & res Hæreditarias, vel earum partem occultare, & vnam loco alterius ſupponere, & plura alia facere in fraudem, & perniciem Creditorum, abſque eo, quod Teſtes confectioni Inuentarij poſtea adhibendi ſint conſcij alicuius machinationis, vel fraudis per Hæredem commiſſæ, vt aduertit etiam *Rota Florent. in d. cauſa Florent. conſeruationis indemnitatis de Torrigianis mot. lib. 113. fol. 122.*

101 Ad hoc † autem vt Inuentarium ſit factum, apud Acta in Iudicio, & Teſtibus, ſeu eorum enunciatione non indigeat, ſat eſt, quod fuerit cæptum coram Iudice ſedente, in loco ſui ſoliti Tribunalis citatis citandis, & quod poſt illud inchoatum, fuerit à Iudice ſuper eo interpoſitum Decretum opportunum, & quod fuerit proſecuta confectio Inuentarij iam cæpta incontinenti, licet in proſecutione non fiat Iudicis alia mentio, dummodo in ea, non afferatur contrarium, idque ex pluribus rationibus, &

102 Primò quia, cum conſtet manifeſtè, quod Inuentarium fuit cæptum iudicialiter in Iudicio, præſentia Iudicis ſemel probata, & admiſſa, præſumitur continuata vſque ad finem, niſi probetur contrarium, *l. ſi quis ex Argentarijs §. fin. ff. de eden. Bald. in l. ex perſona num. 12. C. de prob. Alex. conſ. 220. n. 4. & ſeq. vbi Aboſtilla, in verbo ab-*
103 *ſentia, lib. 6.* & continuata † & adhærentia cenſentur eiuſdem naturæ, *cap. vn. de conſecr. Eccleſ. vel Altar. in 6. c. ſi Ciuitas. de ſent. excommun. in 6. l. quæ Religioſis 44. ff.*
104 *de rei vind.* Et † continuatio, ſeu proſecutio facit duo cenſeri vnum, *l. ſed ſi manente ff. de precar. l. meminiſſe, ff. de*
105 *offic. Proconſ.* Et in qualibet † materia continuatio præſumitur cum eiſdem qualitatibus, niſi probetur contrarium, *l. ſiuè poſſidetis C. de prob. Ancharan. conſ. 63. num. 5. Caualer. deciſ. 149. n. 2. Rot. deciſ. 653. n. 9. p. 1. recent. Greg. deciſ. 9. num. 6. Beltramin. ad Greg. deciſ. 166. n. 12.* & retentis iiſdem terminis, *Crau. conſ. 206. n. 6. Buratt. deciſ. 215.*
106 *n. 3. & ſeq.* Et † in terminis Inuentarij, quod præſentia alicuius ſemel probata, præſumatur continuata vſque ad perfectionem, etiam ſi illa poſtmodum non enuncietur, *Seraphin. deciſ. 371. num. 6. verſ. quinto, Rot. deciſ. 597. n. 1. ad fin. par. 4. recent.*

107 Secundò quia † cum proſecutio Inuentarij ſit in vim decreti Iudicis præambuli, actus præcedens, & illius principium attendi debet ad iudicandam qualitatem ſequentis, *l. 1. §. res verò, verſ. nulla enim, C. de impon. luc. deſcrip. lib. 10. Calder. conſ. 167. aliàs primò, de Teſtibus, Anchar. conſ. 28. num. 1 verſic. vlterius, Innoc. in cap. quoniam*
108 *contra n. 1. de prob.* Et † quòd quando proſecutio actus habet neceſſariam conſequentiam ab initio, ſit attendendum initium, *eſt tex. in l. denique §. ſcio, & ibi Bartol. ff. de Minor. idem Bart. ib. l. 1. ff. qui pot. in pig. hab. Afflict. dec. 135. num. 5.*

109 Tertiò, quia actus etiam de ſui natura extraiudicialis, ſiuè fiat in præſentia, ſiue de mandato Iudicis ſedentis pro Tribunali ab actuario, vti actuario, iudicatur pro actu iudiciali, & ad ſui validitatem non indiget Teſtibus. *Aret. in d. c. quoniam contra, num 28. & ſeqq.* quem ibi ſequuntur *Dec. num. 78. in fin. verſ. concludendo, & Ferrett. num. 33. & ſeqq de prob. Magdalen. de num. teſt. p 1. c. 25. n. 10. & ſeqq Afflict. dec. 135. n. 5. Rot. in Vlisbonen. Emphiteuſis coram Domino de Tanis, vt per Mandoſ. ad Lap. alleg. 81. in verbo, quoniam contra, verſ. poſtea vero. & in vna Toletana apud Put. dec. 26. lib. 2. in correct.* vbi loquitur de mandato procuræ, & ſub delegatione, & teſtatur quod hanc opinionem *Aret.* alias tenuit *Rota in vna de Tur-*
110 *ribus Vedras*, & merito quia † ea noſtra facimus, quibus noſtram authoritatem impartimur *l. 1. §. ſed neque Cod. de vet. Iur. enuc. l. vnica C. de mand. Princ. l. prohibitum, C. de Iur. Fiſc. lib. 10. Afflict. deciſ. 135. n. 5.* vbi pro-
111 pterea, † quod obligatio facta de mandato Iudicis dicitur facta apud acta, ac ſi Iudex fuiſſet præſens, & be-
112 nè, † quia proſecutio, ſeu executio in nihilo tribuitur Exequenti, ſed in omnibus Mandanti, *cap. litteris, vbi Abb. n. 1. Anchar. num. 3. Decius n. 20. de reſcript. Roman. conſ. 366. n. 1. Dec. conſ. 492. num. 3. & ſeqq. Aymon. conſ. 122. num. 3.*

113 Quartò quia † etiam in dubio ſemper facienda eſt interpretatio, vt actus magis valeat, quam pereat, & omnis præſumptio eſt pro validitate actus, & Inuentarij, *l. cum teſtamento, §. hac verba, & ibi Bald. ff. de Hered. inſt. l. Gallus §. quidam rectè ff. de lib. & poſth. cap. niſi, de præb. Alex. conſ. 3. num. 6 verſ. & præcipuè lib. 1. Crau. conſ 1. pro Genero n. 475. Menoch. præſumpt. 18 n. 6. l. 6. Creſcen. dec 6. de præſumpt. Mantic. deciſ. 344. n. 8. Rot. deciſ. 9. n. 1. p. 2. di-*
114 *uerſ. & deciſ. 561. n. 14 par. 1. recent.* Et † vnica eſt præſumptio, vt omnia præſumantur in Inuentario ritè, & rectè geſta, *Rot. deciſ. 597. n. 1. in fin. p. 4. recent.* quæ præ-
115 ſumptio cæteris antefertur, *Rot. dict. deciſ. 9. num. 35. par. 2. diuerſ.*

116 Et licet *Rota deciſ. 72. p. 2. diuerſ.* dixerit Inuentarium factum de mandato Iudicis eſſe nullum, quia in eo omnes ſolemnitates de Iure requiſitæ non fuerunt obſeruatæ: eſt tamen animaduertendum.

Primò quod *d. dec. 72.* procedit in Inuentario ſolemni, quando Iudex mandauit confici Inuentarium cum omnibus ſolemnitatibus Iuris & Statutorum, prout fuerat expreſsè petitum, vt ibi clarè legitur *ſub n. 32. & ſub n. 37.* Meritò ergo, cum ſolemnitates non fuiſſent poſtea adhibitæ, nec ſeruata forma mandati Iudicis, Inuentarium remanebat nullum: ſecus eſt quando Iudex mandat ſimpliciter perfici Inuentarium iam cœptum, quia tunc ſufficit Inuentarium ſuſtineri pro vt de iure, & quod ſolemnitati ſit ſatisfactum per æquipollens.

117 Secundò eſt obſeruandum, quod *d. dec. 72.* procedit in Inuentario extraiudiciali, quia ibi non fuit cœptum nec proſecutum coram Iudice, ſed fuit poſt Iudicis mandatum inchoatum de nouo per viam inſtrumenti coram ſolo Notario extra iudicium, & res erat clara ex illis verbis, *coram me Notario*, & ex inſpectione inſtrumenti, vt ibi *ſub n. 32.* apertè legitur, non autem per viam Actorum iudicialium, quod patebat. Tum ex præmiſſis, Tum ex traditis ibi *ſub n. 38.* Tum quia ibi *ſub num. 7.* inuen-
118 tarium † fuit declaratum nullum ob defectum ſubſcriptionis Hæredis, quæ alias, in inuentario facto quoad Acta, non fuiſſet neceſſaria, ex congeſtis per *Rot. dec. 331.*
119 *num. 17. par. 5 recent.* Tum, & quarto, quia † mandatum iudicis, ibi erat extraiudiciale, ex quo non fuerat factum in forma iudicij citatis Creditoribus, quod patet mani-
120 feſtè, ex quo ibi *ſub num. 6.* inuentarium † fuit declaratum nullum defectu interuentus trium Teſtium loco Creditorum abſentium, ergo dicti Creditores non erant citati, nam quo ad Citatos ſemper valet inuentarium, nec ipſi poſſunt allegare abſentiam, ex cumulatis per *Rotam d. deciſ. 311. nu. 18. & ſeq. par. 5. recent.* cum alijs ſupra
121 allegatis *num. 77. & ſeqq.* Secus quando † inuentarium fuit cæptum citatis citandis apud acta iudicij iudice ſedente in loco ſui ſoliti Tribunalis, qui præuio Decreto opportuno, mandauit illud perfici, & ſucceſſiuè fuit proſecuta confectio inuentarij iudicialis iam cæpta, quia tunc benè ſuſtinetur etiam Teſtibus in eo non enunciatis, ex ſupra allegatis.

122 Et in iiſdem terminis, *d. dec. 72. par. 2 diuerſ.* procedit illa *Romana fructuum dotis 2. Aprilis 1618. coram bo. me.*
123 *Seleucien.* quæ dictam *deciſ. 72.* ſic intelligit: ſecus † in Inuentario facto apud Acta de quo ſupra, quod ex ſola præſentia Iudicis, quæ, vt iam diximus, continuata præſumitur vſque ad finem, & præcedente illius exiſtentia, & enunciatione, cum de contrario non conſtet, vltra ſuperius deducta poteſt ſubſtineri, in quibus terminis procedit, *deciſ. in d. Romana Domus ſeu Cenſus de Carauaſchinis*, quam ſic intelligit *d. deciſ. Romana fructuum dotis*, & refert *Rot. d. dec. 331. n. 13. p. 5. recent.*

124 Decimò, *Rolandus, Monticulus, Phanuccius, & alij*, qui de Inuentario ſcripſerunt, alia plura requiſita, & ſolemnitates inuentarij enumerant. Sed quia tot ſubtilitates, & ſcrupuloſæ ſolemnitates ex generali locorum conſuetudine,

Digitized by Google

tudine, receſſerunt ab aula, & non ſunt amplius in vſu.
Bald.in l.fin.in princ.nu.13.& ibi Iaſ nu.5.C.de Iur.delib.
Caſtren.in d.l fin.§.cum igitur nu.3. Bald.conſ.63.verſ.ſed
bi,lib.3. Apoſtill ad Bart.conſ.154.in verbo Mulieribus.li.
*1.item Bald conſ.147 n.3.lib.4.*incipit,Inuentarium Hæ-
redis ſcrupuloſa reſecit, *Dec.conſ.633.nu.25.Grau. conſ.1.*
pro Genero n.476. Honded.conſ.53.n.3.lib.1 Caualer.dec.
508.n.7.& dec.584 nu.5.Gratian.diſcept.59.n.8.& diſcept.
998.n.20.Saluſt.Tiber.lib 1 c.55.nu.12

125 Hodiè ſufficit, Inuentarium bona fide conficere, cita-
tis citandis, cum Decreto Iudicis, coram Notario, &
duobus Teſtibus, & ſi fiat apud Acta in Iudicio, etiam
Teſtibus in eo non enunciatis, valebit, ex ſupra allegatis.

126 Eoquè minus aliæ ſcrupuloſæ ſolemnitates, & ſubtili-
tates Iuris Ciuilis ſunt attendendę in Foro Eccleſiaſtico,
& in terris Eccleſiæ, in quibus obſeruatur diſpoſitio iu-
ris Canonici, nàm tunc in confectione inuentarij magis
attendenda eſt ipſa veritas, quàm nimis ſcrupuloſa ſub-
127 tilitas, *Bald.d.conſ.147.nu.2 lib.4.* Et ſolum † ſeruanda
videtur illa iuſtitia naturalis nè bona ſurripiantur, *Pha-*
nuc.de inuent.p.8.n.1. verſ.ſed quod benè verum eſt,Card.
Tuſc.lit.I.concl.349.nu.46. Et licèt *Phanucc.* id relinquat
128 cogitandum, & ius † Canonicum ſimpliciter approba-
uerit beneficium inuentarij *cap Raynaldus,ext. de teſtam.*
129 Nihilominus† ſubtilis ſolemnitatis inuentarij, quæ re-
quiritur de Iure ciuili non requiritur de Iure Canonico,
130 *Rot.dec.629.p.1.diuerſ* Sacri† Canones etenim ſimplici-
tatem, & veritatem amplectuntur reiecta ſubtilitate iu-
ris, *c.Dilecti,de Iud.c. Abbates §. præfatos,verſ. & licet,de*
re iud.in 6.Heſt.in c.cum contingit nu.4 & ſeq.de offic. De-
leg.I.up.alleg.50.n 9.verſ.nam agere, Ang.conſ.98. num.2.
Anchar.conſ.79.ſubtiliter in princip.

131 Quinimò etiam vbi ſeruatur ius ciuile, quando hære-
ditas eſt certa, & non poteſt vlla tergiuerſatione celari,
ceſſat ratio, & præſumptio legis ſuper ſubtractione, *La-*
derch.conſ.25.nu.20. cum alijs cumulatis per *Rotam Flo-*
rentinam in cauſa Florentina inuentarij 14. Septembris
132 *1640.coram Excellentiſs. D. meo de Pretis,* quo † caſu
ceſſat etiam introductio inuentarij, vbi conſtat de veri-
133 tate, *Fontanel.dec.46.n 15 & ſeq.* quæ probatur† etiam
per inuentarium Executoris, *Cancer. variar.reſol lib.3.c.*
2.de inuent.nu. 130. ſaltem quòd alia bona non extent, &
per ſimplicem deſcriptionem, quæ ſufficit ad hunc effe-
ctum, *Rota Florentina in dict. Florentina inuentarij.* cum
134 alijs allegatis ſupra *n.60. & ſeq.* Et† deſcriptio facta ab
Vſufructuario prodeſt etiam proprietario, *Caualer. dec.*
135 *310.n.7* Sicut† inuentarium factum ab vno prodeſt al-
teri, *Rolan.de inuent § quid ſi Hæres confecit,nu.1.& ſeqq.*
p.4.Facchin.contr.lib. 6.c. 31. & alij quos refert, & ſequi-
tur *Rota Florentina in d.cauſa Florentina inuentarij.*

136 Et merito, quia mens legis, quæ eſt, nè creditores, &
legatarij damnum ſentiant ob malignitatem hæredis,
Bart.conſ.154.nu.2.lib.1. cum alijs allegatis ſupra *nu.* 59.
137 Si per æquipollens contingi poteſt, vt adimpleatur,
magis menti, quàm verbis inſeruiendum eſt, *Roman.conſ.*
433.quod primum col.2 n.1.inſi & n.ſeq.verſ.ſeptimo con-
138 *ſidero*, & vbi forma poteſt adimpleri per æquipollens
per quod id efficitur, quod erat neceſſarium ad ipſum
actum ſatisfactum formæ dicitur, *Alex.conſ 2. Viſis l.2.*
præſertim quando cauſa eſt iuſta, quam Imperator ip-
ſe non denegaſſet, ſi de ea fuiſſet interrogatus *DD. in*
Auth.hodie,C.de Iud.Pariſ.conſ.33.num.33.lib.2.Burſat.
139 *conſ 121.n.9.li.1.* Vbi quando æquipollens ſubauditur,
forma dicitur adimpleta, provt ex his, & alijs compro-
bauit *Rota Florentina in dict. cauſa Florentina inuentarij*
140 *mot.lib.114 fol.316.* Præterquam quod Decretum Iudi-
cis, pro quo præſumitur, ſuppiet defectum ſolemnita-
tũ in inuentario, *Bal.conſ.147.n.2.li.4.Caual.dec.508.n.5.*

141 Et in Vrbe, licet ex diſpoſitione *Statuti lib.1.c.42.* ob-
ſeruetur ius Ciuile Romanorum, quod ibi ortum ad cæ-
142 teras defluxit nationes, nihilominus † requiſita neceſ
ſaria in confectione inuentarij in Curia Capitolina ſunt
ſolummodo Signum Crucis, citationes, bannimenta, de-
cretum Iudicis, deſcriptio bonorum, & ſubſcriptio No-
tariorum, *Duran.deciſ.387.la prima nu.2.*

143 Et ſat eſt ad inuentarij validitatem, quod citatio, &
ſolemnitates ſint adhibitæ, quando illud fuit inchoatum
per appoſitionem Signi Crucis, licèt poſtea fuerit pro-
ſecutum ſine alia citatione, & ſubſcriptione, *Mantic.*
deciſ.189.num.1.

144 Sufficitque in confectione inuentarij obſeruare illas
ſolemnitates, quæ ſolent obſeruari de ſtylo illius loci, in
quo illud conficitur, & ſic factum eſt validum, vt tradit
Bald conſ.63 li.3 Honded.conſ.53.n.5.li.1 Eugen.conſ.55.
n.59.li.2.Montic.de inuent.§.3.videamus nu.11.Rota.Ge-
nuen.dec 35.n.3 Saluſt.Tib.in Prax l.1.c.55.n.12. Seraph.
dec.915.n 3.Rota dec.629 par.1.diuerſ.dec.310.nu.4. p. 5.
recent.Duran d.dec.387 la prima.n.1. vbi plures cumulat
145 auctoritates, qui† ſtylus ſufficit, ſi per decennium ſit in-
ductus, *Rot.d.deciſ 629.p.1.diuerſ.Borell.in Sum deciſ tit.*
146 *de Conſuet.nu. 14.* Et redditur notorius ex inſpectione
aliorum inuentariorum, *Rot.Ianuen.deciſ.35.nu 3.Rota d.*
dec.629.p.1.diuerſ.Duran.d dec.387.n.2. Rota Floren.in
147 *d. Cortonen. Inuentarij*, & ex atteſtationibus extraiudi-
cialibus Notariorum, & Curialium, *Bald. conſ 63. lib.3.*
& conſ.147.n.3.li 4.Rota Ianuen.d.dec.35.nu.3.Caualer.d.
dec.584.nu.3.verſ.2.fuit,& nu.4.

148 Nec ſufficeret exaduerſo oſtendere plura alia inuenta-
ria cum pluribus alijs ſolemnitatibus, niſi etiam proba-
retur inuentaria ſine illis fuiſſe inualidata, *Caualer. d de-*
ciſ 584 nu.5. verſ. nec Domini, quem nouiſſimè ſecuta eſt
Rota Floren.d.Cortonen.inuentarij.

149 Nec requiritur, quòd huiuſmodi ſtylus formiter pro-
betur, cum ad excuſationem hæredis, & excluſionem do-
li, & fraudis, non requiratur, vt ille cum ſuis requiſitis
formiter ſit probatus, *Bald.d.conſ.107.n.3.li.4. Rota dec.*
629.in fin.p. 1. diuerſ. & in Romana de Maximis 10. De-
cembris 1576.coram bon.me. Rubeo, quam ſecuta eſt *Rota*
dec.199.n.2 poſt conſ.Farinac.lib 2.

150 Quo autem ad validitatem proceſſus, & actorum fa-
ctorum in aliquo Tribunali, in reſpicientibus ordinem,
attendendas eſſe Leges, Conſtitutiones, & ſtylum illius
Fori, ambigendum non eſt, *Bart. & DD in l.cunctos Po-*
pulos,C.de Summ.Trinit.& Fid.Cathol.Alex. conſ.164.
nu.8.l 6. vbi dicit Omnes ita tenere.

151 Cæterum, ſi diceretur, ad validitatem inuentarij iudi-
candam non eſſe inſpiciendum ſtylum loci, in quo illud
eſt confectum, hoc eſſet, totam Ciuitatem litibus vexa-
re, & reuangare Mundum, quod abſurdum eſt omninò
vitandum, *Honded.conſ 53.nu.22. verſ. prout igitur lib. 1.*
Rot.Ianuen.dict.deciſ.35.num.3.Rota Flor.in dict. Corto-
nen.Inuentarij.

Motiuum.

152 Inuentarium confectum per olim D. Antonium Ma-
riam de Hęreditare olim D. Franciſci cenſuimus debere
ſuſtineri, & ſuffragari Dominæ Eliſabethæ Hæredi dict.
Domini Antonij Mariæ Hæredis beneficiati eiuſdem
Domini Franciſci, & ſucceſſiuè retulimus Dominis Prio-
ribus, à quibus nobis fuit cauſa ad referendum commiſ-
ſa, dictam D. Eliſabeth, dicto nomine, non teneri erga
Dominum Roſadum, niſi quatenus ſuppetant vires Hæ-
reditariæ dicti Domini Franciſci.

Moti autem fuimus ad ſic referendum rationibus in-
fraſcriptis, quæ adducuntur in reſpondendo obiectis
pro inualidate dicti Inuentarij.

153 Non obſtat igitur in primis ſtatutum diſponens, quod
beneficium Inuentarij à iure communi inductum non
valeat, quia idem Statutum in fine excipit Clericos, &
Religioſos, & circa hos ſancit ſeruari debere, quod di-
ſponit ius commune, nè quis teneatur vltra vires hære-
ditarias, concedit hæreditates poſſe adiri cum beneficio
legis, & Inuentarij, *l.fin.& ibi DD.C.de iur.delib.* & con-
154 fectio † Inuentarij conſeruat hæredi omnia iura, per-
inde, ac ſi ipſe hæreditatem non adiuiſſet, *Gloſ. & DD.*
155 *in d.l.fin.§.& ſi præfatam,* vnde † hæreditas tali caſu di-
citur iacens, *Gratian.diſcept.forenſ.c.998 nu. 2. Menoch.*
conſ.203.nu.27.& ſeq.Surd conſ.143.n.40.Rot.deciſ.331.
nu.1.diuerſ.part.5. Ergo dictus Dominus Antonius Ma-
ria, qui adiuit hæreditatem dicti Domini Franciſci cum
d.Beneficio, & modo d.D. Eliſabeth, quæ eum repræſen-
tat, non tenetur vltra vires hæreditarias.

156 Quod autem idem Dominus Antonius Maria, de
tempore dictæ aditæ hæreditatis cum dicto beneficio,
eſſet Clericus patet ex literis teſtimonialibus, ſiuè dimiſ-
ſoria.

Digitized by Google

ſorialibus eius Epiſcopi, ſigno authentico munitis, in Proceſſu productis, in quibus d. Epiſcopus atteſtatur ſe contuliſſe primam Tonſuram dict. D. Antonio Mariæ, quomodo probari Clericatum, tradit *Abb. in c. 1. n. 3. de Cleric. peregrin. Felyn. in c. poſt ceſſionem nu. 3. & 15. de probat. Maſcard. de probat. concl. 305. n. 1. Grammat. deciſ. 81. num. 1.* ac alij latè congeſti per *Carolum de Graſſ. in tract. de effect. Cleric. in præiud. num. 197. & pluribus ſequentibus.*

157 Non obſtat non fuiſſe edoctum, quod idem D. Antonius Maria haberet requiſita à Concilio Tridentino ad effectum, vt poſſet gaudere Priuilegijs Clericalibus, quia præterquam quod Statutum prædictum auferens beneficium Inuentarij, tamquàm corrigens ius commune debet ſtrictiſſimè interpretari, vt minus illud corrigat, quàm fieri poſſit, *l. ſi quando, C. de inoff. teſtam.* & è contra

158 † exceptio facta ab eodem Statuto de Clericis, vt eos reducens ad ius commune, debet latiſſimè interpretari *Roman. conſ. 318. n. 5. & ibi Mandoſ. in verbo intelligenda,*

158 ad effectum † prædictum ſufficit, quod edoctum fuerit, prout factum fuit, per dictas literas de qualitate requiſita à Statuto, & ſic de ſimplici clericatu, tantò magis,

160 quia † inſuper edoctum fuit in Proceſſu, aliàs ſententiatum fuiſſe per eumdem Epiſcopum, dictum Dominum Antonium Mariam, tamquàm Clericum debere gaudere Priuilegijs Clericatus, vnde cum ipſe eſſet in hac quaſi poſſeſſione Clericatus, ſequitur, quod licet ipſa de per ſe non probet Clericatum, transferat nihilominus onus probandi contrarium in contradicentem, *Maſcard. de probat. concluſ. 102. nu. 6. & 12. Carol. de Graſſ. in*

161 *d. præiud. n. 226. Grammat. d. deciſ. 81. n. 16.* vbi † quod ſola poſſeſſio clericatus ſufficit quoad fori Priuilegium.

162 Non refert non apparere, quod Creditores hæreditatis fuerint citati pro certa die ad intereſſendum confectioni dicti Inuentarij, & quod propterea ex illa omiſſione certæ diei reddatur dictum Inuentarium inualidum, ad trad. per *Phanucc. de Inuent. q. 240. num. 18. per Montic. d. tract. q. 230. nu. 15. & ſeq. & per Theſaur. eodem tract. q. 277. num. 22.*

163 Quia multifariam huic obiecto reſpondetur. Et in primis de iſta omiſſione concludenter non apparere, & tamen illam allegans plenè probare tenebatur tamquam ſuæ inuentionis fundamentum, etiam quod conſiſtat in negatiua, *Afflic. deciſ. 377. n. 7. Rot. deciſ. 293. n. 8. Buratt.*

164 *deciſ. 10. nu. 5.* nam † cum citatio facta fuerit cum cedulis, quæ fuerunt relaxatæ in manibus citatorum, prout conſtat ex relatione Nuncij pro qua præſumitur, & cui in hoc tamquàm in re ad eius officium pertinente, donec contrarium non probetur, ſtandum eſt, *Put. deciſ. 187. nu. 1. lib. 3. Ludouiſ. deciſ. 426. nu. 2. Buratt. dec. 191. n. 5.*

165 & ipſæ † cedulæ non ſint regiſtratæ in Proceſſu, non poteſt dici, quod plenè appareat de dicta omiſſione, & ſucceſſiuè, quod pars aduerſa ſuam intentionem concludenter probauerit, vt facere tenebatur, ad *l. neque Natales, C. de probat.*

166 Imò cum conſtet citationem fuiſſe commiſſam per Iudicem die 25. Septembris Nuncio, qui retulit ſub die 26. citaſſe, & Iudex interpoſuerit Decretum die 27. immediatè ſequente, ſequitur, quod ritè, & rectè proceſſerit in faciendo Decreto in illa die, in qua cadebat citatio, & ex contumacia citatorum accuſata per Dominum Antonium Mariam poſt citationis relationem, ſatis probabilis cognitio elicitur in Cedulis citationis, benè fuiſſe per Notarium, qui eas conſcripſit, appoſitam diem certam, in qua citati debebant comparere, aliàs non potuiſſet Citatorum contumacia accuſari, & præſumendum eſt, quod non fuiſſet accuſata per d. Dominum Antonium Mariam in cauſis pertractandis, ac in iudicijs Verſatiſſimum, & malè Iudex interpoſuiſſet Decretum, quod ſimiliter non eſt præſumendum.

167 Cum igitur appareat de citatione, præſumitur, Nuncium eam feciſſe cum omnibus requiſitis, quæ ſunt de ſubſtantia citationis, tantò magis, quia poſt citationis relationem Iudex interpoſuit Decretum, quod facit præſumere omnia ſolemniter geſta, & ſic quod in Cedulis relaxatis adfuerit dies certa, in qua citati debebant comparere, cum omnis præſumptio ſtet, quoad ſolemnitatem requiſitam, pro validitate Decreti, *Gloſ. in l. 1. C. de fid. inſtrument. lib. 10. Gabr. in ſuis concluſ. tit. de ſentent. concluſ. 5. num. 5. Caualer. deciſ. 339. num. 6.*

168 Sed quatenus etiam concludenter conſtitiſſet, in dictis cedulis non fuiſſe appoſitam diem, in qua citati debebant comparere ad videndum confici Inuentarium, adhùc tamen illud ex hoc non redderetur inualidum, ea ſcilicet ratione, quia citatio, ſi in ea non eſt appoſita certa dies, in qua Citatus debet comparere, debet intelligi, pro prima die iuridica immediatè ſequenti, *Boer. deciſ. 235. n. 2. & 3. Mantic. deciſ. 8. n. 2. & 3. & dec. 155. nu. 2. Put. deciſ. 212. lib. 2. Seraph. deciſ. 837. nu. 23. Rot. deciſ. 486. nu. 7. in fin. recentior. p. 2. & deciſ. 311. nu. 3. diuerſ. p. 1.*

169 Nec faceſſunt negotium tradita per *Caſtren. in conſil. 264. lib. 2. vbi nu. 3.* diſtinguendo dicit, quod, aut quis citatur ad actum per Iudicem expediendum, vt puta ad ſententiam, & quod tunc citatio debet continere diem certam, & quod alias non valet, per *l. aut qui aliter, §. 1. ff. quod vi, aut clam. &c.* Aut quod quis citatur ad actum expediendum per ipſum Citatum, vt ad reſpondendum petitioni, vel articulis, & quod tunc valet citatio etiam ſine die certa, quia cenſetur, quod citatus debeat comparere quàm primum, intra paucos tamen dies. Nam huiuſmodi diſtinctio communiter reprobatur, & in contrarium tenent *Franc. Aret. & Alex. in l. liber homo 118. §. decem n. 4. ff. de verb. obligat. Boer. deciſ. 235 n. 2. &*

170 *3. & Vant. de null. ex defec. citat. num. 71.* vbi † quod citatio ſine termino valet, & tacitè intelligitur de congruo tempore, vt citatus veniat, quam citò fieri poterit, imò

171 citatio facta pro ſingulis diebus, & horis ſuſtinetur, ſaltem per paucos dies, *Rot. deciſ. 311. num. 3 diuerſ. par. 1. Adden. ad Ludouiſ. deciſ. 71. nu. 6.* imò ſuſtinetur pro toto termino probatorio, *Rota deciſ. 393. n. 6. recent. par. 1. Adden. ad Ludouiſ. d. deciſ. 71. num. 6. Caſar. de Graſ. de ſent. & re iudic. deciſ. 9 nu. 6.*

172 Additur, quod ſi benè conſideratur prædicta *Caſtren.* diſtinctio, malè ſuſtinetur, etiam in primo capite, & ſi enim ſententia ſit actus, qui per Iudicem expeditur, pars attamen concurrit ad eius expeditionem, inſtando eam ferri, quia Iudex eam non ferret, niſi pars pro ea inſtaret, cum Iudex non impartiatur officium ſuum, niſi petenti.

173 Quod ſpectat ad aliam inualiditatem dicti Inuentarij prætenſam per dictum D. Roſadum, eo quod in eo non adfuerint Teſtes, & ſe in eo non ſubſcripſerint: quod attinet ad ſubſcriptionem fuit dictum, quod cum dictum Inuentarium factum fuerit apud acta, vt infra demonſtrabitur, & cum decreto Iudicis, ſuſtinetur propter calorem iudicij, ſine ſubſcriptione teſtium, & partium, ita in terminis tradit *Bald. conſil. 147. numer. 2. & ſeq. lib. 4.* quem refert, & ſequitur *Rolan. d. tract. de Inuent. q. 117. & q. 118. & Rota apud Seraph. deciſ. 371. nu. 2.*

174 Quod autem fuerit factum apud acta, præterquam quod de hoc adeſt atteſtatio Notarij, apparet, quia prædictus D. Antonius Maria hæres comparuit (*ſic ibi in Inuentario legitur*) coram D. Vicario pro Tribunali ſedente, qui Dominus Vicarius ſedens, decretum interpoſuit. Nam verbum *ſedens*, ex ſui natura importat præſentiam, & eam probat, *Ludouiſ. deciſ. 484. num. 1.* Decreta enim, non ſolent, nec poſſunt interponi per abſentes, vnde ex eorum interpoſitione neceſſario arguitur præſentia, *Menoch. præſump. 18. lib. 6. Ludouiſ. d. deciſ. 484. nu 2.*

176 Quo verò ad non interuentum teſtium in eodem Inſtrumento, omiſſo quod poſſet dubitari, quod cum factum fuerit apud acta, defectus dictorum teſtium illud non vitiet propter calorem iudicij, in quo loco adeſt ſemper multitudo perſonarum, & copia teſtium, quia ſuper hoc Domini noluerunt figere pedes, ſed exiſtimauerunt dictum Inuentarium, ob d. defectum oppoſitum non debere vitiari, eo quod fuit factum iuxta ſtylum illius Curiæ Epiſcopalis Cortonen. Nam pro D. Eliſabeth, fuerunt producta ſex alia Inuentaria confecta apud acta in eadem Curia, in quibus Inuentarijs pariter non interfuerunt vlli Teſtes, nam, nè plurimi actus ſimili modo facti irritentur, ſuſtinetur actus, qui aliàs non valeret, *Seraph. deciſ. 857. n. 26. Rota deciſ. 393. nu. 4. rec. part. 1.* in terminis Inuentarij, *Crot. conſ. 173. n. 11. lib. 2. Honded. conſ. 53. num. 21. & 22. lib. 1.* vbi quod conſuetudo quantumuis

Digitized by Google

tumuis iniuſta, iniqua, & irrationabilis excuſationem preſtat à pœna, pulchrè *Rot. Genuenſ. deciſ. 35. ſub n. 1.* vbi quod ſæpè iudicatum fuit quod inuentarium factum ſecundum mores loci valeat, etiam quod non fuerit in eius confectione ſeruata forma, *l. fin. C. de iur. delib.* nam debet tolli occaſio litium, *Ludouiſ. deciſ. 63. n. 15.* & ſi aliter fieret, eſſet Mundum reuangare, vt ad hãc rem dicit *Rota Genuenſ. d. deciſ. 35. ſub nu. 3. & Honded. d. conſ. 53. ſub nu. 22. in fin.* ſequitur *Gratian. d. c. 998. nu. 19.* vbi quod debet ſeruari ſtylus in materia inuentarij, vt dicatur validum, & attento ſtylo prædicto, diximus prædictum inuentarium non reddi inualidum ob defectum dictorum teſtiũ.

177 Imò, ſi oſtenſum fuiſſet, alia inuentaria confecta fuiſſe in d. Curia cum ſolemnitatibus, quæ non ſunt in prædicto, non ſuffeciſſet, niſi etiam demonſtratum fuiſſet, inuentaria confecta ſine dictis ſolemnitatibus fuiſſe declarata nulla, in terminis *Caualer. deciſ. 184.*

178 Non refert, quod decretum Iudicis non fuerit interpoſitum poſt perfectum inuentarium, ſed in principio, quia poteſt validè interponi, tàm in principio, quàm poſt illud perfectum, & huiuſmodi præpoſteratio non vitiat actum inuentarij, *Rot. d. deciſ. 331. num. 7 & 8. diuerſ. par. 5.* vbi quod ſufficit ſemel fuiſſe interpoſitum, quia trahit ſecum beneficium inuentarij, aliàs ſequeretur, quod poſt quamlibet additionem, quæ accideret fieri inuentario, ſemper deberet de nouo interponi aliud decretum, prout conſiderat *Rota d. deciſ. nu. 14.* vbi citat *Valaſc. conſult. 52. nu. 24.*

179 Vt circa ſubſcriptionem hæredis, quæ debet eſſe poſt conſummatum inuentarium, dicitur, quod cum illud ſit factum apud acta, & cum decreto Iudicis non eſt neceſſaria *Gratian. diſcept. foren. c. 998. num. 15. Alex. conſ. 112. num. 4. lib. 5. Crauet conſ. 52 Bald. d. conſ. 147* quem refert, & ſequitur, *Rota d. deciſ. 331. num. 17.* vbi alios citat concordantes.

180 Allegata *deciſ. 71. diuerſ. part. 2.* non poteſt applicari caſui noſtro, quia inuentarium, de quo ibi, non erat factum coram Iudice, prout prædictum, ſed ſolum coram Notario, vt ibi *num. 32.* Item in eo nulla facta fuerat deſcriptio nominum Debitorum, & Creditorum, vt ibi *nu. 33.* & in noſtro adeſt huiuſmodi deſcriptio, Item non aderat ſubſcriptio Hæredis, prout in Prædicto: & quod

181 magis refert † in caſu dictæ *deciſ.* non ſolum non fuerat oſtenſum inuentarium, de quo ibi agitur, fuiſſe factum iuxta conſuetudinem loci, imò fuerat demonſtratum alia inuentaria confecta diuerſo modo, vt ibi *num. 30.* in noſtro autem caſu, vt ſupra dictum eſt, prædictum inuentarium fuit confectum iuxta ſtylum Curiæ Epiſcopalis Cortonæ, & fuit demonſtratum, ſex alia inuentaria facta eſſe ſimiliter in eadem Curia ſine ſubſcriptione, & interuentu Teſtium.

182 Pro ſuſtentatione eiuſdem inuentarij fuit etiam conſideratum, prædictum Dominum Roſadum, qui illud impugnauit, exegiſſe à d. Domino Antonio Maria Hærede poſt inuentarium confectum ſcutos centum ad computum eius dotis, vnde reſultat quod per huiuſmodi exactionem dictum inuentarium approbauerit, & quod modo illud non poſſit impugnare, *Gratian. d. c. 998. n. 21.* vbi alios allegat, ſtante quod d. D. Roſadus habuit ſcientiam dicti inuentarij, cum ille fuerit citatus.

183 Tandem libentius ad declarationem validitatis dicti inuentarij deuenimus, quia nullus fumus datus fuit doli commiſſi in eius confectione à d. Domino Antonio Maria Hærede, cuius ætas decrepita, & optimæ qualitates poſſunt elidere omnem ſuſpicionem doli, qui tamen in ſimili actu apertiſſimis coniecturis probari debet, pul-

184 chre *Honded. d. conſ. 53. n. 16* ſicuti è contra † adeſt præſumptio contra dictum Dominum Roſadum, quod fouerit malam cauſam eo, quod diſtulerit impugnare dictum inuentarium poſt decem annos, & poſt mortem prædicti Domini Antonij Mariæ, qui poterat eſſe magis inſtructus de eius confectione, & de rebus Pertinentibus ad illud, quàm ſit dicta D. Eliſabeth eius Hæres, ad trad. per *Menoch. præſumpt. 91. nu. 1. & 4. lib. 2.*

185 Ambas partes ab expenſis Iudicij abſoluimus, ob Iuris articulos, qui interfuerunt in hac cauſa, provt eſſe faciendum, docent DD. *in l. properandum, §. ſiuè autem alteru tra, Cod. de iud. & in leg. eum quem temerè, ff. eodem tit* Et ita &c.

186 In omnem autem euentum, quod ceſſat dolus, competit reſtitutio in integrum ad inuentarium omiſſum conficiendum, quæ reſtitutio datur etiam Maiori ex iuſta cauſa, *§. extraneus, Inſt. de Hered. qualit. & differ. Maurit. de reſt. in integ c. 130. in fin. Add. ad Capell. Toloſ. deciſ. 55. verſ. adde quod maior Odd de reſt. in integ. q. 89 art. 7 n 62. & ſeq Reb. de reſtit. Gloſ. 1 ar. 1. n. 33.* vbi dicit ſe vidiſſe de facto, cum alijs cumulatis per *Gratian. diſcept. 797. nu. 19.* vbi de veriori opinione teſtatur, & multo magis ad in-

187 uentarium † non ritè factum ſupplendum, quo caſu lex non poteſt dici omninò contempta, *Franc. dec. 229.* cum alijs adductis per eundem *Gratian. d. diſcept. 797. nu. 16. & nu. 23.* ſeu potius ad nouum inuentarium conficiendum, pro vt conceſſit *Rota Florent. in cauſa Piſana reſtitutionis in integrum 16. Feb. 1641. coram Excel. D. Accariſio. Mot. lib 115. fol. 103.*

188 Quod quidem reſtitutionis beneficium eſt transmiſſibile, & datur etiam hæredi hæredis, *l. non ſolum, ff. de reſt. in integr. Crau. conſ. 17. num. 2. verſ. ſed iſta Phanuc. de inu. par. 2. nu. 36. verſ. item quod ius, Gozz. conſ. 68. nu. 12. Cald. de Reſt. in integ. in verbo minorib. nu. 43. verſ. prædicta,* vbi id comprobat, tàm in hæredibus minorum, quàm maiorum, *Odd. de reſt. in integ. q. 50 art. 1. num. 3. Franc. dict. deciſ. 229. nu. 7.*

189 Iuſta verò cauſa reſtitutionis in integrum eſt læſio, *c. 1. vbi Abb. nu. 2. de reſt. in integr. l. nam & poſt ea, ſi minor, ff. de iur. iur. Bald. in l. Emil. in 3 lect. nu. 2. ff. de minor. Odd. de reſt. in integ q 89 nu 53 & n 58 & nu 61. Franc. d. dec.*

190 *229 nu. 7.* dummodo † in maiore in hoc caſu concurrat aliqua probabilis ignorantia, veluti, ſi poſt aditam hæreditatem ingens æs alienum eſſet detectum, quod hæres ſcire non potuit, nam tunc adeſt iuſta cauſa reſtitutionis in integrum, *Maurit. de reſtit. in integ. c. 130. in fi. verſ. in quam ſententiam, Gratian. diſcept 656. num. 12.* & *d diſcept. 797. nu. 24.*

191 Vel ſi adſit error facti alieni, de quo hæres non habuit notitiam, qui ob id præbet iuſtam cauſam reſtitutionis in integrum, *l. error, ff de iur & fact. ign. Odd. de reſt. in integ. quæſt. 13 art. 9. nu. 54. & ſeqq Rota Florentina in cauſa Florentina conſeruationis indemnitatis de Torrigianis 13. Octobris 1638. coram Excell. D. Venturino, Mot. lib. 113. fol. 141. & ſeqq.*

192 Vel error communis aliorum, qui facit ius ad *l. Barbarius, vbi DD ff. de offic. Præfec. Vig.* provt in terminis inuentarij latè comprobauit *Rota Florentina, in dicta Florentina conſeruationis indemnitatis.*

193 Vel error iuris valde dubij, & perplexi, cuius ignorantia æquiparatur ignorantiæ facti, *Caualer. dec. 81. num 2.* & præbet cauſam iuſtam reſtitutionis in integrum, latè *Rota Florentina in dicta Florentina de Turrigianis, & nouiſſimè in dicta Piſana.*

Motiuum.

194 Retulimus, concedendam eſſe D. Franciſco Mariæ reſtitutionem in integrum ad conficiendum nouum inuentarium paternæ hæreditatis, & obtinendum beneficia ex illo prouenientia, non obſtantibus in contrarium adductis.

Dari enim hanc reſtitutionem minoribus læſis, nemo reuocauit in dubium, *Cyn. in l. ſcimus, C. de iur. delib. Bald. in l. denique, ff. de minor. Phanucc. de inuent. par. 2. num. 24. Odd. de reſt. in integ. q. 89. art. 7 Gratian. diſcept. cap. 76.* Et eandem competere etiam maioribus ex clauſula generali, ſi qua mihi iuſta cauſa &c. concedunt pariter communiori calculo Doctores, vt per *Maurit. de reſt. in integ c. 130. Odd. d. q. 89. art. 7. n. 52. Balthaſ. Thomaſ. in Decad tract. 7. de inuent. tit. 24. nu 2.* & latè probat, *Grat. diſce. c. 656. nu. 7.* reprobatis *Guid. Pap. dec. 473. nu. 4. & Cald. in. l. ſi Curatorem, in verbis læſis, nu. 24. ad fi. C. de reſt. in integ.* qui contrarium tenuerunt.

195 Quia verò duo erant probanda per D. Franciſcum Mariam, hoc eſt læſio, & iuſta cauſa; Læſionem ſatis probatam vidimus ex confeſſione creditorum aduerſariorum in petitione per eos porrecta, coram ſupremo Magiſtratu die 4 Ianuar. 1638. in qua narrarunt Petrum Andream, Patrem Domini Actoris, multo ære alieno fuiſse graua-

Digitized by Google

grauatum, excedente vires Patrimonij ſui, ita vt Creditores coacti fuerint, ne totum perderent, concordare cum eo, & acquieſcere promiſſioni ſolidorum decem pro qualibet libra, & paucis menſibus poſt concordiam dict. Petrum Andream deceſſiſſe ſoluta modica ſumma concordatæ quantitatis. Hinc ergo erat in confeſſo decoctio dicti Petri Andreæ, quæ non permiſit dubitare de læſione Filij in acceptanda ſimpliciter eius Hereditate, cũ ad hunc effectum læſio conſtat in graui ære alieno, quo Hæreditas inuoluatur, *Franc. Marc. deciſ.* 302. *n.* 2. *Guid. Pap. dec.* 142. *Odd. d. q.* 89. *nu.* 58. *Menoch. conſ.* 1094. *num.* 30. *Surd. conſ.* 95. *n.* 9. *& ſeq. Gratian. diſcep. c.* 767. *nu.* 51. *&* 52. *Barz. dec.* 64. *nu.* 51. *Rot. Rom. diu. deciſ.* 107. *nu.* 10.

196 Iuſta cauſa, ſine qua Maior fruſtra implorat reſtitutionis auxilium, *l.* 1. *ff. ex quibus cauſ. Maior.* viſa fuit Nobis legitima ignorantia D. Franciſci Mariæ deducta ex negocij ſerie, quæ talis eſt.

197 Mortuo Anno 1614. D. Petro Andrea relicto huiuſmodi Filio infante, D. Iſabella eius Mater & Tutrix, nolens eum teneri vltra vires ad paterna debita, adiuit eius nomine Hæreditatem Patris, & illius confecit inuentarium nullis ſeruatis ſolemnitatibus Iuris communis, cui in hoc per Statutum derogatur: Sub fide huius inuentarij vixit ſemper D. Franciſcus Maria, etiam factus maior, donec Anno 1638. à Creditoribus Paternis in Ius vocatus, & cauſa ad referendum commiſſa, emanauit relatio, & Decretum deſtructiuum dicti inuentarij, ob non ſeruatas ſolemnitates in illius confectione, & in motiuo dictum fuit, non ſuffragari remiſſionem factam ex Statuto, quia illud loqueretur de Hærede inuentarium conficiente, & ad illum verba dirigeret, & ideo non poſſet habere locum in Hærede pupillo, qui medio Tutore adit, & facit inuentarium, non per ſe ipſum.

198 Quod quidem Decretum viſum nobis eſt, declarare articulum Iuris hactenus nunquàm declaratum, adeo dubium, vt ignorantia iſtius intellectus ſtatutarij æquiparari poſſit ignorantiæ facti, ob perplexitatem, & ſufficere debet ad obtinendum reſtitutionem, *Odd. de reſt. q* 8. *art.* 8. *nu.* 41. *Buratt. dec.* 899. *nu.* 6. *Rot. recent. part.* 2. *deciſ.* 268. *nu.* 3. *& dec.* 603. *nu.* 14. *& diuerſ. par.* 6. *deciſ.* 159. *num.* 9. *&*
199 *dec.* 287. *nu.* 14. *& dec.* 360. *num.* 11. Imò adeo † non dubitauimus de difficultate Articuli, vt potius dubitauerimus de veritate ſupradicti intellectus, & res fuiſſet integra, & nobis demandata hæc prouincia, fuiſſet Sententia noſtra in contrariam partem facile inclinatura. Licet enim Statutum de Hærede loquatur, ſatis dicitur fieri per pupillum Hæredem, quod fit à Tutore eius perſonam repræſentante, *arg. l. Tutorem,* 22. *ff. de his quibus, vt indig. l. aduerſus.* 30 *§. Tutores, ff. de inoff. teſt. & §. ſi Tutor. Inſt. eod. tit.*

200 Et in terminis hoc Iure communi deciſum habemus, à quo Statuta quamuis correctoria recipiunt interpretationem, *Rolan conſ.* 80. *nu.* 27 *lib.* 4. *Honded. conſ.* 1. *nu.* 33. *lib.* 1. *Magon. dec. Lucen.* 22. *Rot diuerſ. part.* 5. *dec.* 178. *n.* 1.

201 Nam & *Iuſtinianus in l. vlt. C. de Iur. delib.* conceſſit† nominatim Hæredi facultatem eximendi ſeſe à periculis Hæreditarijs, conficiendo inuentarium & quidem per verba præciſa ibi, *omni tamen modo Inuentarium ab ipſo conficiatur,* ponderando pronomen, *ipſo,* quod eſt perſonaliſſimum *Barboſ. dict.* 56 *num.* 3. *&* 4. *Gratian. cap.* 104. *num.* 13 *Rot. diuerſ. p.* 5. *dec.* 36. *nu* 3.

202 Et tamen communiter receptum eſt inuentarium poſſe per procuratorem ſpecialem confici, *Salic. in d. l. vlt. num.* 12. *Phanucc. de Inuent. p.* 3. *n.* 69. *Bero. q.* 64. *num.* 2. Et
203 † confectum à Tutore nomine pupilli ei ſuffragari. *Par. conſ.* 25. *nu.* 44. *lib* 1. *Borgni. de Tut. & Cur. num.* 67.

204 Non † videtur ergo diuerſimodè intelligendum Statutum de eadem materia diſponens, maximè quia admiſſo alio intellectu, ſequeretur abſurdum quod pupillus miſeratione dignus, & cui ſemper Iura fauent, eſſet deterioris conditionis Maiore, ſeu Adulto.

205 Hæc tamen dicta ſint obiter, & extra munus noſtræ relationis, & quicquid ſit de veritate, ſufficit nobis D. Franciſcum Mariam legitimè potuiſſe ignorare dicti Statuti intellectum, & meruiſſe reſtitutionem in integrum, poſtquam illum ſciuit.

206 Non obſtat aliquis temporis lapſus, quia, quadriennium, aſſignatum petendæ reſtitutioni in integrum, non currit, niſi à die ſcientiæ, *l. ſuperuacuam, C. de temp. reſt. in integ. Odd. q.* 20. *ar.* 4. *num.* 37. & D. Franciſcus Maria fuit ſemper in iuſtis tenebris ignorantiæ, donec ſupradictum Decretum oculos eius adaperuit, à quo nec annus præterijt.

207 Non obſtat etiam prætenſa illius ſcientia multo ante deducta, eo quod pendente prima Lite dixerit oretenus, ſe aliud Inuentarium confeciſſe, hinc iuſſus fuerit à Magiſtratu exhibere dictum à ſe compoſitum Inuentarium, licet nunquam exhibuerit, ex qua repetita confeſſione videbatur inferri, ei innotuiſſe inualiditatem primi actus.

Quia aſſertum ſecundum inuentarium nullibi apparuit, & confeſſio allegata pariter nullibi legitur, vnde tàmquam dubia non facit aliquem probationis gradum *DD. in l. vnica, C. de confeſſ. Crauet. conſ.* 147. *num.* 9. *&* 10. *Crot. conſ.* 61. *nu.* 14. *Buratt. deciſ.* 183. *nu.* 19. *Rot. recent. p.* 1. *deciſ.* 444 *nu.* 8.

208 Præceptum Magiſtratus de d. inuentario exhibendo fundatur expreſſe in aſſerta confeſſione ab eo oretenus facta, quæ potuit forſan eſſe qualificata, & dum non apparet, non poteſt attendi, immò verba dicti præcepti optime poſſunt conuenire inuentario Materno, ſunt enim iſta. Deua hauer prodotto l'inuentario, che aſſeriſce hauer lui fatto dell'Heredità paterna nell'adirla con tal beneficio. Quod enim fecerat Mater nomine ipſius, potuit dici factum ab eo vulg. *l.* 1. *§. deieciſſe, ff. de vi, & vi*
209 *arm.* dum ergo † hæc confeſſio non extat, & ſub nube colligenda eſt, debet ad commodum Confitentis intelligi, *Caputaq. deciſ* 189. *par.* 1. *Menoch. conſ.* 929. *nu.* 27. *Rot. rec. par.* 2. *dec.* 633. *n.* 7. *Adden. ad Buratt. dec.* 443. *nu.* 5.

210 Tandem non obſtat, D. Franciſcum Mariam alienaſse quædam mobilia ex paternis ſubſtantijs deſcriptis in inuentario Materno, & ideò re non integra ceſſare remedium reſtitutionis, *Gratian. c.* 767. *nu.* 45. *&* 46.

211 Quia cum hoc fecerit citra dolum, vel fraudem, exiſtimans ſe tutum ex inuentario antea facto, debuit etiam ab alienatione bona fide ſecuta excuſari, & admitti ad nouum inuentarium, & reddita Creditoribus ratione alienatorum, vt deciſum fuit in cauſa, ſuper qua *Grat.* ſcripſerat, vt idem met teſtatur *d. num.* 46.

212 Et contraria per *Gratianum* adducta de re non integra, poſſent procedere, vbi Minor petita, ſeu obtenta reſtitutione, tenetur Aduerſario aliqua præciſè relaxare, tunc enim adempta per alienationem relaxandi facultate, ceſſare debet reſtitutio, nè ſequeretur in damnum Aduerſarij. At in caſu noſtro res alienatæ adhuc futuræ eſſent Domini Franciſci Mariæ poſt inuentarium, quod
213 non facit † quominus Hæres ſit verè dominus, *Rot. diuerſ. par.* 5. *deciſ.* 304 *nu.* 2. & in arbitrio illius eſt ex rebus, vel ex rerum pretio Creditoribus ſatisfacere, vnde ex ſecuta diſtractione non poteſt ad hunc effectum dici res non integra, nec aliquod ſentiunt Creditores damnum, reddita eis ratione valoris, & pretij.

Ex his ergo &c.

SVMMARIVM.

De Poſitionibus. Cap. X.

1 *Qui non poteſt probare per ſcripturas, poteſt cogere Aduerſarium ad reſpondendum poſitionibus.*
2 *Poſitiones producuntur excipiendo ſimpliciter, & etiam citata parte.*
3 *Productio poſitionum, quæ fit excipiendo ſimpliciter, & eius formula.*
4 *Productio poſitionum, quæ fit parte citata, & eius formula.*
5 *Citatio ad dicendum contra articulos, & eius formula, & proceſſus.*
6 *Poſitiones, ſeu articuli, & earum formula.*
7 *Monitorium ad reſpondendum poſitionibus, & eius formula, & reproductio, & quid contra illud opponi poſſit.*
8 *Citatio ad reſpondendum poſitionibus, & earum formula, & proceſſus.*
9 *Reſponſio, quæ fit poſitionibus, ſcribitur in actis ab actuario, & quomodo.*
10 *Partitum litis deciſiuum, quando fieri ſoleat.*

11 Ci-

Digitized by Google

11 Citatio ad videndum ſibi fieri partitum litis deciſiuum, & eius formula, & proceſſus.
12 Partitum litis deciſiuum, & eius formula.
13 Parte non iurante iuxta formam partiti ſibi facti, aut quid releuans non deducente, iurat qui partitum fecit, & quomodo.
14 Breuis dilatio ad iurandum ſuper partito obtineri poteſt.
15 Proteſtatio ad obtinendam dilationem ad iurandum ſuper partito, & eius formula.
16 Poſitiones Parte petente ſunt producendæ medio iuramento tactis, &c. & n.21.
17 Iuramentum credulitatis, aut calumniæ, parte non petente, poteſt tacitè omitti.
18 Petere poſitiones iurari veras, eſt valde vtile, & quare; & num 13.
19 Poſitiones medio iuramento tactis &c. producens fatetur in eis contenta, nec poteſt hanc iudicialem confeſſionem reuocare.
20 Parte non petente poſitiones iurari veras, & illis reſpondente, reſponſio valet.
21 Si pars non petit poſitiones iurari veras, & Iudex illas pronunciat pro confeſſatis, valet pronuncia, & quare, & num.16.
22 Vbi militat ratio, idem ius ſtatui debet.
23 Poſitiones iurari veras concernit particulare intereſſe, & ob id dictum Iuramentum poteſt tacitè omitti.
24 Poſitiones fateri, & illas pronunciari pro confeſſatis, paria ſunt.
25 Paria ſunt eſſe tale, & haberi pro tali.
26 Iuramento Calumniæ, aut Veritatis non præſtito Proceſſus eſt nullus.
27 Iuramento Calumniæ, aut veritatis tacitè omiſſo Sententia eſt valida.
28 Mandatum Procuræ eſſe minus legitimum, & iura non eſſe in forma probanti, ſi non fuit oppoſitum, Sententia eſt valida.
29 Stante Statuto. quod Poſitiones dentur medio iuramento, non poteſt huiuſmodi iuramentum omitti etiam tacitè, niſi Pars habeat de omiſſione notitiam, & tamen non opponat.
30 Poſitionibus reſpondendum eſt medio iuramento tactis &c.
31 Poſitionibus reſpondendum eſt per verbum, credit vel non credit.
32 Reſponſio facta Poſitionibus per verbum, credo, vel exiſtimo præiudicat, ac facta per verbum veritatis.
33 Reſpondens Poſitionibus per verbum, credo, ſi conuincantur de mendacio, eſt periurus.
34 Contra reſpondentem Poſitionibus conuictum de mendacio, & ſic periurum, poteſt iurari in litem.
35 Periurus in reſpondendo poſitionibus ſubiacet diuerſis pœnis, non tamen punitur criminaliter.
36 Periurus in reſpondendo Poſitionibus poteſt puniri criminaliter, quando ex propria confeſſione eſt de periurio conuictus.
37 Negans Poſition. veras in facto alieno periurus non efficitur niſi certificatus perſiſtat in negat. vel teneatur, vel præſumatur illud ſcire.
38 Cauſa qualibet rationalis à periurio excuſat.
39 Semel reſpondens ſufficienter Poſitionibus non tenetur iterum reſpondere, niſi poſitio contineat plura copulatiuè, vel Iudici aliud videatur.
40 Poteſt quis hodie credere vnum, & cras aliud abſque incurſu periurij, in facto alieno, ſecus in facto proprio.
41 Poſitionibus reſpondendum ſingulariter ſingulis purè, & ſimpliciter.
42 Reſponſio, ſi mutuaſti, reſtitui, admitt. de iure, ſecus ex diſpoſitione deciſoria Statuti Vrbis.
43 Poſitione in parte non vera exiſtente, admittitur reſponſio, non credit, vt ponitur.
44 Poſitioni vera, ſed iniuſta, poteſt reſponderi, non credit ad effectum, ad quem ponitur, ex praxi.
45 Reſponſio non credit, vt ponitur, ad effectum ad quem ponitur, non admittitur, ſed benè admittitur reſponſio, non credit, vt ponitur, nec ad effectum, ad quem ponitur.
46 Reſponderi non poteſt Poſitionibus per verbum neſcio.
47 Reſponſio, ignoro, ideo non credo, non eſt bona, ſecus reſponſio non credo, quia ignoro.
48 Poſitio in parte falſa, an poſſit negari in totum.
49 Reſponſio, credit, ſi appareat inſtrumentum de cuius tenore ponitur, non admittitur in Curia.
50 Reſponſio, refert ſe ad Inſtrumentum, vel ad Acta, vel credit, prout in inſtrumento, admittitur in Curia. & continet confeſſionem limitatam.
51 Reſponſio, credit, prout in inſtrumento, ſi in eo non reperitur id, quod quis ita confeſſus eſt, non præiudicat.
52 Reſponſio, refert ſe ad Inſtrumentum, non eſt bona, ſi in Poſitione non ſit mentio de illo.
53 Dilatio ad reſpondendum datur Dubitanti de veritate poſitionis, ſi reſpondendum ſit per verbum veritatis, ſecus ſi per verbum, credit, vel non credit.
54 Dilatio ad reſpondendum datur Dubitanti, quando poſitio continet factum alienum, vel antiquum vel intricatum, iurato de Calumnia, aliàs ſecus.
55 Poſitioni de facto alieno penitus incerto, poteſt reſponderi per verbum, neſcio, ſecus ex diſpoſitione Statuti Vrbis.
56 Procuratori generali ſuper reſponſione facienda Poſitionibus datur dilatio ad conſulendum Dominum.
57 Copia Poſitionum datur in Curia reſpondere debenti, ſed hoc plurimum reſidet in arbitrio Iudicis.
58 Poſitionibus diſpoſitiuè non interrogatiuè conceptis eſt reſpondendum.
59 Poſitioni criminoſæ, vel captioſæ, incertæ, obſcuræ, dubiæ, impoſſibili, Iuri contrariæ, & ſimilibus, non eſt reſpondendum.
60 Poſitionibus negatiuè eſt reſpondendum arbitrio Iudicis.
61 Poſitioni continenti in ſe affirmatiuam, eſt omnino reſpondendum.
62 Poſitionibus obiectiuis eſt reſpondendum.
63 Poſitionibus merè obiectiuis non eſt reſpondendum, ſecus ſi contineat ius Partis.
64 Poſitionibus etiam impertinentibus eſt reſpondendum, & quare.
65 Poſitionibus impertinentibus, quando eſt certum eas eſſe tales, non eſt reſpondendum, ſecus in dubio.
66 Poſitionibus non facientibus ad cauſam, non eſt reſpondendum.
67 Poſitiones irreleuantes non ſunt admittendæ, nec illis eſt reſpondendum.
68 Poſitionibus tenetur reſpondere ipſemet Principalis.
69 Poſitionibus poteſt reſpondere Procurator, quando quis litigat per Procuratorem.
70 Ad ponendum, & reſpondendum Poſitionibus requiritur Mandatum ſpecialiſſimum, ad reſpondendum ſic, & ſic, aliàs Procurator nihil agit.
71 Confeſſio facta à Procuratore ſciente Domino præiudicat, niſi reuocetur, docto de errore.
72 Procurator etiamſi Mandatum ſufficiens non habeat, poteſt cogi ad reſpondendum Poſitionibus in his, quæ ſcit vti extraneus.
73 Petens reſponderi Poſitionibus ab Abſente, tenetur illas ad eum ſuis ſumptibus tranſmittere, & quando ſecus.
74 Procurator allegans abſentiam ſui Principalis tenetur curare, vt Poſitiones ad eum tranſmittantur, ſumptibus eiuſdem ſui Principalis, ſecus ex diſpoſitione Statuti Vrbis.
75 Reſponſio, quæ fit Poſitionibus, debet eſſe talis, quæ reddat certam Partem, & Iudicem.
76 Reſpondens obſcurè Poſitionibus poteſt cogi ad clarius reſpondendum, cum habeatur pro non reſpondente.
77 Rota in ſuo Tribunali non admittit, quod obſcurè reſpondens habeatur pro non reſpondente, niſi quis citatus fuerit ad reſpondendum magis præcisè.
78 Contumax in reſpondendo Poſitionibus, in Rota, non repellitur à limine.
79 Actor in Tribunali A.C. non poteſt obtinere Mandatum, niſi reſpondeat Poſitionibus, quas Reus ad id produxit excipiendo.
80 Poſitionibus reſpondendum eſt abſque conſilio Aduocati.

Digitized by Google

81 *Secus in Curia, in qua datur copia poſitionum ex Praxi.*
82 *Ruſticus, niſi ſit ſagax, poteſt reſpondere Poſitionibus cum præſentia Procuratoris, vel Aduocati.*
83 *Admiſſio Articulorum cum clauſula, ſaluo iure imperti nentium, operatur, vt Pars poſſit docere de impertinentia in quauis parte iudiciali.*
84 *Poſitiones admiſſæ, ſaluo iure impertinentium, habentur pro non admiſſis, ſi de iure non erant admittendæ, niſi parti poſſet imputari, quod conſenſiſſet.*
85 *Poſitiones quando clarè conſtat eſſe pertinentes, vel imper tinentes, ſunt ſimpliciter admittendæ, vel reijciendæ, ſecus in dubio.*
85 *Poſitiones irreleuantes non ſunt admittendæ, ſed in dubio potius debent admitti, quam reijci.*
87 *Poſitiones pertinentes quando dicantur.*
88 *Contumax in reſpondendo poſitionibus habetur pro negante, vel confitente, prout ei deterius eſt.*
89 *Poſitionibus obſcurè reſpondens, ſi denuò citatus ad reſpondendum magis præcisè eſt contumax, habetur pro confitente, vel negante, prout illi deterius eſt.*
90 *Poſitio ſuper quantitate quomodo concipi debeat, vt certa confeſſio haberi poſſit.*
91 *Poſitionibus qui reſpondere tenetur, debet moneri.*
92 *Monitorium in cauſis exequutiuis non requiritur ad reſpondendum poſitionibus.*
93 *Iudex pronunciat poſitiones pro confeſſatis, ſi monitus, & citatus reſpondere recuſat.*
94 *Poſitiones pronunciatæ pro confeſſatis plenè probant contra Contumacem in reſpondendo.*
95 *Confeſſio perit perempta inſtantia.*
96 *Pronuncia poſitionum pro confeſſatis, defuncto Contumace ante ſententiam, non tranſit ad hæredes.*
96 *Libello inepto, exiſtente, Contumax in reſpondendo poſitionibus non habetur pro confeſſo.*
97 *Poſitiones non poſſunt haberi pro confeſſatis niſi ſeruata forma* cap. 2. de Confeſſ. in 6. *& niſi reſpondere debens ſit monitus, & non poſſit ſe excuſare, & poſitiones ſint ei lectæ*, & n. 92.
99 *Cauſa quælibet, etiam colorata, excuſat à contumacia.*
100 *Nolens audire poſitiones, vel declarans, nolle reſpondere, habetur pro confeſſo.*
101 *Rota tenet, poſitiones extra eius Tribunal pro confeſſatis ritè haberi, concurrentibus requiſitis*, Franc. in cap. 2. de Confeſſ. in 6.
102 *Rota non pronunciat poſitiones pro confeſſatis, ſed monet ſub pœna, & procedit ad excommunicationem, & brachij ſæcularis inuocationem contra contumacem.*
103 *Rota de ſtylo non admittit fictas confeſſiones, niſi poſitiones eſſent pronunciatæ extra Rotam pro confeſſatis, ſeruata forma* c. 2. de Confeſs. in 6. *& concurrentibus requiſitis* Franc.
104 *Stylus recentior Tribunalis A. C. non attendit fictas confeſſiones poſitionum, niſi quoad ſemiplenam, & adminiculum.*
105 *Contumax in reſpondendo poſitionibus ſeruata forma* c. 2. de Confeſſ. in 6. *& concurrentibus requiſitis* Franc. *eſt habendus pro confeſſo, etiam in Tribunali A. C. ſecundum opin. Rotæ.*
106 *Statutum, conſuetudo, & ſtylus Tribunalis, in quo proceſſus eſt fabricatus, attẽdi debet, quoad eius validitatem.*
107 *Contumacia in reſpondendo poſitionibus poteſt ſemper purgari re integra ante concluſum in cauſa, & latam ſententiam.*
108 *Reſpondens poſitionibus poteſt incontinenti ſuam confeſſionem reuocare, & quando dicatur incontinenti.*
109 *Appellatio à pronuncia poſitionum pro confeſſatis non datur.*
110 *Sed in Curia Capitolina obſeruatur opinio contraria.*
111 *Sicut coram Viarum Præſide, ad quem deuoluitur cauſa appellationis à Magiſtris viarum Iudicibus Capitolinis.*
112 *Ius canonicum admittit appellationem à quolibet grauamine, & ſic etiam à pronuncia poſitionum pro confeſſatis.*
113 *Appellatio datur à pronuncia poſitionum pro confeſſatis, ſi res eſt integra, & ius Aduerſarij non eſt effectum deterius.*
114 *Stante Statuto, quod contumax in reſpondendo poſitionibus habeatur pro confeſſo, non datur appellatio à pronuncia eius vigore facta.*
115 *Lata ſententia in meritis cauſæ, res non eſt integra, & ob id non appellatur à pronuncia poſitionum pro confeſſatis, licet poſſit probari contrarium.*
116 *Reſponſio facta poſitionibus ſcribi debet ab Actuario.*
117 *Iuramentum eſt maximum remedium litium expediendarum.*
118 *Iuramentum litis deciſiuum vnde dictum, & quotuplex ſit.*
119 *Iuramentum deciſiuum extraiudiciale, & eius ſpecies.*
121 *Iuramentum iudiciale deciſiuum, ſeu deciſorium quid ſit.*
122 *Iuramentum deciſiuum iudiciale habetur pro plena probatione.*
123 *Iuramentum deciſorium habet ſpeciem tranſactionis, & maiorem auctoritatem, quàm res iudicata.*
124 *Iuramentum deciſorium ciuiliter non retractatur per probationes contrarias.*
125 *Confeſſio iurantis admittitur ad iuramentum deciſorium retractandum.*
126 *Sententia, virtute iuramenti deciſorij ad fauorem Legatarij lata, retractatur, ſi poſt apertas tabulas conſtet Legatum, vel fideicommiſſum non fuiſſe relictum*, & n. 175.
127 *Iuramentum deciſorium retractatur, quando exceptio eſt cum iuramento compatibilis.*
128 *Iuramentum delatum poteſt Iudice approbante referri.*
129 *Iurare, aut ſoluere nolens habetur pro confeſſo.*
130 *Iurare, aut ſoluere, aut referre, quis recuſare non poteſt.*
131 *Etiam ſi dicat velle contrarium probare per Teſtes.*
132 *Iuſta ſubſiſtente cauſa quis iurare, aut referre non cogitur.*
133 *Iuramenti deciſorij delationis, & relationis quæſtio inter partes Iudicis arbitrio relinquitur, tàm iure, ff. quàm iure C.*
134 *Iuſtæ cauſæ, ob quas quis non tenetur iurare, aut ſoluere, quàmplurimæ ſunt.*
135 *Prodigus, furioſus, & ſimiles non tenentur iurare, aut ſoluere.*
136 *Procurator non poteſt deferre iuramentum deciſiuum, niſi habeat ad hoc mandatum ſpeciale.*
137 *Minor* 14. *annis non poteſt iurare, aut referre.*
138 *Procurator, & defenſor non coguntur iurare, aut referre.*
139 *Qui in loco non cogitur iudicium ſubire, nec etiam ibi iurare, aut referre tenetur.*
140 *Is, contra quem actio non poteſt proponi, non cogitur iurare.*
141 *Super exceptione, quæ non poteſt opponi, quis iurare non compellitur.*
142 *Quando ius Actoris minuitur, non cogitur Actor reo deferente iurare.*
143 *Qualitas, & modus iurandi in controuerſiam deductus, donec arbitrio Iudicis terminetur, eſt iuſta cauſa recuſandi iuramentum oblatum, vel relatum.*
144 *Ignorans, vel dubitans non tenetur iurare.*
145 *Ignorans tenetur iurare de credulitate ſecundum aliquos.*
146 *Timor, nè poſtea alio agente periurium detegatur, eſt iuſta cauſa recuſandi iuramentum, & quando hoc procedat.*
147 *Qui non tenetur defendere, nec etiam tenetur iurare.*
148 *Habens inſtrumentum obligationis non tenetur iurare, niſi ſuper ſolutione.*
149 *Emptor ſe defendens, vt paret ſibi actionem de euictione, non cogitur iurare, nè illam amittat.*
150 *Habens intentionem fundatam non cogitur iurare.*
151 *Teſtibus publicatis, quis non cogitur ſubire iuramentum deciſorium.*
152 *In actionibus famoſis referri non poteſt.*
153 *Deferens iuramentum deciſorium tenetur, parte petente, iurare de calumnia.*
154 *Referens non tenetur iurare de calumnia.*
155 *Iuramentum calumniæ poteſt tacitè omitti.*
156 *Patrono, & Parentibus iuramentum deciſorium, aquè remittitur.*
157 *Aſſumens in ſe onus probandi, ſi non probat, non poteſt offerre partitum litis deciſiuum.*
158 *Contrarium, quod poſſit offerre.*
159 *Diſtingue aut quis reuocat oblationem, & aſſumit in ſe onus probandi, & tunc ſi non probat, non poteſt redire ad oblationem, aliàs ſecus.*

160 *Iu-*

160 *Iuramentum deciſorium poteſt ab initio, nullis propoſitis probationibus deferri.*

161 *Iuramentum deciſorium poteſt deferri etiam ab eo, qui nihil probauit.*

162 *Petenti dari debet congrua dilatio ad iurandum, & quare.*

163 *Termino ad iurandum pendente poteſt oblatio iuramenti à parte non acceptata reuocari, etiam ſine cauſa.*

164 *Oblatio ſeù delatio iuramenti à parte acceptata non poteſt ſine iuſta cauſa reuocari.*

165 *Iuſta cauſa reuocandi delationem iuramenti, à parte acceptatam, eſt, ſi noua probationes ſuperuenerint.*

166 *Reuocata delatione iuramenti non poteſt reuocans ad illam redire.*

167 *Praxis Tribunalis A.C. in materia iuramenti deciſorij eſt iuri conſona, & quid obſeruet.*

168 *A ſententia lata contra deferentem iuramentum deciſorium non datur appellatio.*

169 *A ſententia lata ad fauorem eius, qui volente deferente, iuramentum oblatum recuſauit, non datur appellatio.*

170 *A ſententia lata contra deferentem, qui iuramentum relatum recuſauit, non datur appellatio.*

171 *A ſententia lata contra referentem, qui iuramentum primo deferenti remiſit, non datur appellatio, & quare.*

172 *Is, cui iuramentum eſt delatum, ſi iurare noluit, & Iudex contra eum ſententiam protulit, poteſt appellare.*

173 *A ſententia lata virtute iuramenti relati poſſe referentem appellare, verius videtur.*

174 *Contrariam opinionem vti communem tenet, & defendit Olaſcus.*

175 *A ſententia lata virtute iuramenti deciſorij ad fauorem Legatarij, vel fideicommiſſarij datur appellatio, ſi poſt apertas tabulas nullum legatum, aut fideicommiſſum relictum appareat, & quare.*

De Poſitionibus. Pars I. Cap. X.

1 QVoties noua conuentio, ſolutio, aut alia ſimilis exceptio non poterit probari per ſcripturas, ad alia probationum genera recurrendum erit: ob id ſi exceptio verſetur in facto proprio aduerſarij, aut de quo ipſe habeat certam notitiam poterunt fieri poſitiones, ſeu articuli, & cogi aduerſarius ad reſpondendum illis per verbum credit, vel non credit.

2 Poſſunt poſitiones in Actis produci, vel excipiendo ſimpliciter, vel citato aduerſario ad dicendum contra articulos. Excipiendo ſimpliciter poſſunt poſitiones in actis produci, vt infra videlicet.

3 Pro NN. contra NN.

In Officio NN. & ad docendum de ſuo bono iure, ex-
A cipiendo, &c. medio iuramento tactis &c. *A* facto produxit poſitiones, ſeù articulos, prout in folio, tenoris &c. & iurauit de calumnia in forma, ac proteſtatus fuit, nihil innouari, niſi prius per aduerſarium met fuerit illis reſponſum ſingulariter ſingulis purè, & ſimpliciter,
B medio iuramento tactis &c *B* per verbum credit, vel
C non credit, *C* aliàs proteſtatus fuit de nullitate &c. omni &c.

Et tunc niſi Aduerſarius reſpondeat, vt ſupra, non poterit obtinere mandatum, nec ad vlteriora procedere in cauſa.

Citato verò Aduerſario ad dicendum contra articulos, vel aliàs agendo, poſſunt poſitiones in actis produci, vt infra videlicet.

4 Pro NN. contra NN.

In officio NN & ad docendum de bono iure &c. medio iuramento tactis &c. facto produxit poſitiones, ſeù articulos, prout in folio tenoris &c. & iurauit de calumnia in forma, petens aduerſarium cogi, & compelli ad reſpondendum illis medio iuramento, tactis, &c. per verbum credit, vel non credit, ſingulariter ſingulis purè, & ſimpliciter, aliàs &c.

Et citatur Aduerſarius, vt infra, videlicet.

A. C. N.

5 Citetur NN. ex aduerſo principalis ad dicendum contra articulos facto datos, videndum illos ad probandum admitti, & committi Notario cauſæ examen, & receptionem iuramentorum in formà ad p.d. inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Et facta productione poſitionum in actis in termino dictæ citationis obtinetur decretum, videlicet.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, ſaluo iure imperti-
D nentium, & non admittendorum, *D* & committi in forma, omni &c.

6 Poſſunt poſitiones, ſeu articuli fieri ſecundum infraſcriptam Formulam, & alias mutatis mutandis, ſecundum facti contingentiam.

Formula Poſitionum.

Poſitiones, & articulos infraſcriptos dat, facit, exhibet, & producit Procurator, & eo nomine NN. in cauſa, quam habet cum NN. petens recipi, & admitti, & partem aduerſam cogi, & compelli ad reſpondendum illis, medio iuramento tactis, &c purè, & ſimpliciter per verbum credit, vel non credit, ſingulariter ſingulis, aliàs pronunciari pro confeſſatis, vel negatis, prout vtilius
E erit Ponenti, & deterius reſpondere recuſanti, *E* & ſi per aduerſarium negari contigerit, petit ſuper illis Teſtes inducendos examinari, ſeruatis de iure ſeruandis, omni &c. deducens omne ius &c ad ſuperfluam tamen probationem non ſe aſtringens &c. ſaluo iure &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

In primis hic loco Articulorum repetit omnia iura, inquantum &c. ex quibus &c. licet &c. tamen ad abundantiorem cautelam, & quatenus opus ſit, & non alias &c. vulgari ſermone.

Prima pone, che la verità fù, & è, ch'eſſo NN. articulante del meſe di NN. pagò à detto NN. Auuerſario ſcudi mille di moneta, per reſto di quanto gli doueua fino à quel giorno, e ſe non crede di tanta ſomma, dica di
F quanta, *F*, e così &c.

Secondo, che detto NN. confeſsò in detto tempo alla preſenza del medeſimo NN. eſſer da lui intieramente pagato, e ſodisfatto di quanto fino a quel giorno gli doueua, e così &c.

Terzo, che detto NN fece quietanza, e patto à detto NN di non domandargli più coſa alcuna di quanto gli era ſtato debitore fino a quell'iſteſſo giorno, e così &c.

Quarto, che detto NN. Auuerſario in più, e diuerſi tempi, e luoghi, hà dipoi confeſſato à più, e diuerſe perſone d'eſſer ſtato del tutto pagato, e ſodisfatto da detto NN. di quanto gli doueua, e così &c.

Quinto, che delle dette coſe ne fù, era, & è publica voce, e fama, e così &c.

Hos pro nunc &c. ſaluo iure &c. deducens &c. non ſe &c. omni &c.

Productis poſitionibus, reproducta citatione ad dicendum contra articulos, & obtento decreto, vt ſupra, obtinetur monitorium contra reſpondere debentem poſitionibus, tenoris infraſcripti, videlicet.

7 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A. C. ſeu R. P. D. NN. eius in ciuilibus Locumtenen. & ad inſtantiam
G NN. principalis tenore præſentium Moneatur *G*, NN. quatenus infra triduum, ſub pœna pronunciationis pro confeſſatis, & alijs arbitrio Domini, debeat poſitionibus, in Actis pro parte dicti NN. exhibitis, reſpondiſſe ſingulariter ſingulis purè, & ſimpliciter, ac ſufficienter per verbum credit, vel non credit, medio iuramento tactis &c. ac veritatem depoſuiſſe, & præſentibus omninò paruiſſe, &c. & ſi quis &c. omni &c.

NN. Notarius.

Locus † Sigilli.

Quo monitorio contra aduerſarium executo perſonaliter per Curſorem, facit idem Curſor de huiuſmodi exequutione fidem in pede illius, & reproductio eiuſdem notatur in Broliardo hoc modo, videlicet.

Pro NN. Contra NN.

Coram Domino, meque &c. NN. Sanctiſs. D. N. Curſor, retulit ſe ad Inſtantiam NN. monuiſſe NN. prout in folio tenoris &c. & prout habuit in mandatis, omni &c.

Et ſi deindè aduerſarius remaneat contumax in reſpondendo, ſiue oppoſuerit generalia contra d. monitorium, *vt in par. 2. capit. 2. num. 9.* ſiue illa non oppoſuerit

Digitized by Google

elapſis dictis tribus diebus poſt exequutum monitorium,citatur vt infra,videlicet.

A.C.N.

8 Citetur NN. ex aduerſo principalis ad reſpondendum poſitionibus in actis datis per verbum credit, vel non credit, medio iuramento tactis &c. aliàs videndum H pronunciari pro confeſſatis, H, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue,&c.

N.Notarius.

Decretum.

NN. petijt,& obtinuit,vt ſupra,niſi ad p.d. cum Intimatione,omni &c.

A.C.N.

Intimatur NN. ex aduerſo principali, qualiter Dominus pronunciauit poſitiones pro confeſſatis, & aliàs prout in actis, inſtante NN.principali, ſiue &c.

N.Notarius.

Vel ſi magis placet,poterit citari Pars ad reſpondendum poſitionibus, aliàs grauari iuxtà praxim inferiùs poſitam *par.2.c.2.nu.11.& ſeq.*

9 Quod ſi citatus compareat, & poſitionibus reſpondeat,Notarius ſcribit in pede poſitionum illius comparitionem,& reſponſionem,videlicet.

Die NN. comparuit NN. & medio iuramento tactis I reſpondit,I, ſupraſcriptis poſitionibus,prout in margine vniuſcuiuſque illarum,omni &c.

Et in margine cuiuslibet Poſitionis adnotat Actuarius ſingulas reſponſiones per verbum credit,vel non credit.

10 Solet aliquando quis ita probationibus deſtitutus reperiri, quod ſi poſitiones ab aduerſario negari fortè contingeret, inuentionis ſuæ fundamentum probare non valeret:ob id non ſemel ſolet eo caſu offerri partitum litis deciſiuum citata parte,vt infra, videlicet.

A.C.N.

11 Citetur NN. ex aduerſo principalis, ad videndum ſibi fieri partitum litis deciſiuum, & iurandum ſuper eo, vel referendum, aliàs videndum per Dominum mandari referri ad p.d.Inſtante NN. principali,ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

Relatione facta comparuit NN. & repetijt partitum hac die in actis factum,& petijt,& obtinuit, vt ſupra,niſi ad p.d.cum intimatione,omni &c.

A.C.N.

Intimatur NN. ex aduerſo principali, qualiter Dominus mandauit referri, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali,ſiuè, &c.

N. Notarius.

Partitum verò fieri ſolet à parte,& ſcribi in Broliardo actorum ab Actuario,vt infra, & aliàs ſecundum contingentiam facti,videlicet.

12 Pro NN. Contra NN.

In Officio &c. NN & fecit parti aduerſæ infraſcriptum partitum,videlicet.

Che la verità fù,& è,che il d.NN.ſotto il dì N.del Meſe N. dell'Anno N diede in pura, e ſemplice preſtanza à d. NN.ſcudi venti moneta,e coſi fù,& è vero &c.

Vel poteſt fieri à Reo, qui pecuniam, vel aliam rem debitam reſtituit, & vnde hoc probet, non habet, vt infra,videlicet.

Pro NN. contra NN.

In Officio &c. NN. & fecit parti aduerſæ infraſcriptum partitum,videlicet.

Che la verità fù, & è , che detto NN. del Meſe di N. proſſimo paſſato reſtituì al d. NN. ſcudi venti moneta,e coſì fù, & è vero &c.

13 Et ſi exequuta intimatione, citatus, in termino in decreto aſſignato, non iuret iuxta formam partiti, ſeu quid releuans non deducit, tunc intimatione reproducta,qui fecit partitum iurat ſuper eo,vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

Coram Domino,meque &c.NN.& ſuper partito aliàs facto ſub die NN. vt ſupra in actis fol. N. medio iuramento, tactis &c. iurauit partitum, & in eo contenta fuiſſe, & eſſe vera in forma,omni &c.

14 Ex aduerſo verò is, cui partitum eſt oblatum, ſi aliquam breuem dilationem ad vt ſupra iurandum prætendit, & interim non vult illud poſſe reuocari, poterit proteſtari,vt infra,videlicet.

15 Pro NN.contra NN.

In officio &c. NN. & acceptando partitum ſibi factum, dixit nihil fieri, niſi prius ex aduerſo iurato de calumnia, & dato ſibi competenti termino ad deliberatè iurandum,aliàs &c. omni &c.

Obſeruationes.

A 11 Poſitiones ſunt in Actis producendæ medio iuramento tactis &c. aliàs quis non tenetur illis reſpondere, *Bald.in c.in pertractandis,nu.1.in fin.de iur. Cal.Iaſ. in l. poſſidet,nu.24 ff.de acquir.poſſ.& in l. Iudices,num.7. Cod. de iud.Alex.conſ.151.n.2.verſ.& Ioanna producendo,li.5.*

17 Sed hoc procedit parte opponente, & huiuſmodi iuramentum petente, aliàs ſecus, nam quando iuramentum credulitatis,aut calumniæ non petitur, poteſt tacitè omitti,*Gloſ.in c.ſi poſt,de confeſſ.in 6.in 1. not. Grauat. ad Veſtr.in prax.lib.5.c.14.nu.16.verſ. quod planè,* ibi ſcilicet aduerſario hoc petente, *Auctor. Formul. Commiſ. ſub tit.de poſit.fol.12.* ibi reus petit, & ibi, non licet vni, *Papien.in prax.in form. excip. contra poſit. in §.petens ante omnia,in verſ. ſub eius calumniæ iuramento, & ibi Adden. in verb.calumniæ iuramento, Luc.Pet.in prax.lib.2.c.4 n.9.* ibi peti poteſt, *Sal.Tiber.in prax.lib.2. c. 13. num.16.* ibi parte petente, *Rota deciſ.31.alias 3.nu.1.in fin.de ſeq.poſſ. & fruct.in nouis,* ibi ſi hoc petatur, *Fenzon.ad Stat.Vrb.c. 68.num.28.& num.36.& ſeq. lib.1.* & alij,quos cumulat, & ſequitur *Poſt.de manut.obſer.83.nu.11.*

18 Petere autem poſitiones ex aduerſo iurari veras, eſt
19 valde vtile,quia licet Articulans non fateatur, † tamen Ponens fatetur,& ob id, ſi Ponens dat poſitiones medio iuramento, fatetur cum iuramento omnia in eis contenta, & huiuſmodi confeſſio habet vim iudicialis, *Gregor. deciſ.385.num.2.& ibi Beltram.nu.5 & deciſ.408.num. 1.* & non poterit amplius poſtea huiuſmodi confeſſionem reuocare, *Grauat.ad Veſt.d.lib.5.cap.14.num.16.& ſeq.*

20 Ex quibus primò infertur,quod ſi Aduerſarius,non petito huiuſmodi iuramento, reſpondet poſitionibus, reſponſio eſt valida, *Veſt.d.lib.5.c.14.& ibi Grauat.num.16.* cum alijs ſupra allegatis.

21 Secundò infertur,quod ſi d.iuramento non petito,poſitiones fuerunt à Iudice pronunciatæ pro confeſſatis, pronuncia eſt valida,nam ſicut qui d.iuramento non petito reſpondet poſitionibus ſibi præiudicat,& reſponſio valet, ex quo debet ſibi imputare, cur iuramentum non exegerit,vt per *Grauat.ad Veſt.d.n.16.* ſic ille,qui eodem iuramento non petito patitur poſitiones à Iudice pronunciari pro confeſſatis, debet ſibi imputare, cum po-
22 tuerit d. iuramentum petere, & exigere † & illud non petierit, nec exegerit, vnde, cum militet eadem ratio, idem ius ſtatui debet, *arg.l.illud,ff. ad l. Aquil.cum ſimil.*

33 Quod comprobat primò, quia petere hoc iuramentum, eſt tantummodo vtile,& concurrit particulare partis intereſſe, nè aduerſarius poſſit eius confeſſionem reuocare, *Grauat.ad Veſt.dict.cap.14.num.16.* ſed non eſt de ſubſtantia,quod huiuſmodi iuramentum præſtetur, cum poſſit tacitè omitti:aliàs ſi eſſet de ſubſtantia, reſponſio facta poſitionibus,illo tacitè omiſſo,non valeret,ſed valet ex præallegatis, ergo non eſt de ſubſtantia. Et ob id ſicut poteſt tacitè omitti ab eo,qui poſitionibus reſpondet, ſic poteſt tacitè omitti ab eo , qui petit poſitiones
24 pronunciari pro confeſſatis,†tum ex dict.identitate rationis, tum etiam quia de iure à pari procedit, poſitiones fateri, & illas pro confeſſatis à Iudice pronunciari, *Oldrad. conſ.320. num. 2. verſ. præterea cum poſitiones,*&
25 regula eſt generalis,†quod paria ſunt eſſe tale,& haberi pro tali, *Pariſ.conſ.22. licet,num.34. & ſeq. lib. 2. Caſtr. conſil. 6. ante fin. verſ. cum igitur, lib. 1. Butr. conſil.20. circa med.*

26 Secundò comprobatur in ſimili,nam iuramentum calumniæ,aut veritatis debet omninò præcedere,& præſtari,aliàs proceſſus eſt nullus,cum omnibus inde ſequutis,
27 *Vant.de nullit. defect.proceſ.n.29.*&†omnes admittunt,& nihilominus ſi non fuit petitum, & Iudex proceſſit ad vlteriora, & ſententiam tulit, ſententia eſt valida, *cap.1.*

§.1.de

Digitized by Google

§.1 *de iur.calum.in 6. l. iuſiurandum,§. qui iuſiurandum, vbi Gloſ.in verbo exigatur,ff. de iureiur.Vant.d.n.29.Veſt.in prax.l.b.5.c.2.in fin.& ibi Grauat.nu.11. Speculat. de iur. calum* §.2 *n.4 Seraphin.de priuil.iur.priu.115.n.8.Maran. de ordin Iud.ſub tit.de iur.calum.num.2.Gregor.deciſ.157. num.1.& ibi Beltram.n.23.* & paſſim tradunt Scribentes.

28 Sic etiam mandatum procuræ minus legitimum cenſetur à parte non opponente approbatum, & ſententia ſuſtinetur, ſi non fuit oppoſitum, iura non eſſe in forma probāti, *Crau.conſ.150 n.2* vbi multa alia exēpla adducit.

29 Sed hoc non procedit, quando ſtatutum diſponit, quod poſitiones dentur medio iuramento, quia cum tunc ſtatutum det formam, illa non ſeruata, actus corruit,ſiuè iuramentum fuerit à parte petitum,ſiuè non, & ſiuè quis ſponte reſpondeat, ſiuè patiatur poſitiones pronunciari pro confeſſatis,*Fenzon ad Stat.Vrb.c.68.nu. 19.& ſeqq.& n.28.lib.1* niſi reus habuiſſet notitiam,quod poſitiones non erant datæ obſeruata forma Statuti, nam tunc, nulla facta de hoc proteſtatione, ſibi præiudicaſſet,*Fenzon. vbi ſup num.22.& ſeqq.*

B Poſitionibus reſpondendum eſt medio iuramento ta-

30 ctis &c.*cap præſentium de teſt.in 6.*cum alijs allegatis per *Grauat ad Veſt.d.lib.5.cap.14.nu.14.& nu.16.Gaill.obſeru. 79.nu 10.& obſeru 82.nu 1.lib.1.*

31 Poſitionibus reſpondendum eſt per verbum credit, vel non credit,*Natt.conſ.59.nu 1.Grauat.ad Veſt.lib. 5.c. 14.nu.34.Saluſt.Tiber.in prax.lib.2.c.13.num.23.verſ.qua reſponſio*, & ſi quis fateatur credere contenta in poſitio-

32 nibus,æquè illi præiudicabit,† ac per verbum veritatis, *Specul de poſit* §.6.*tractandum,nu 11.& ſeq. Veſt. in prax. lib.5.c.14.nu.7.& ibi Grauat.nu.28.Roman.ſingul 695.& ibi adden.Fenzon.ad Stat.Vrb.cap.68.num.44.& ſeq.lib.1. Surd.deciſ.17 nu.11.& deciſ.58.num.14.*& idem procedit in reſponſione facta per verbum,exiſtimo, *Specul.in d.*§. *6.tractandum,nu.11.& ſeq.*

33 Et ob id cum verbum credo à parte prolatum ſit expreſſiuum veritatis, ex præallegatis, ſi reſpōdens in facto proprio conuincatur de mendacio,eſt periurus, *Bald. in l.2.n.161.& ſeq.ff.de iur.iur.Surd.d.dec.17.n.11. & ſeqq. & deciſ.58.n.15 Fenzon.ad Stat.Vrb.d.c 68. nu. 45. lib.1.*

34 & non † ſolum Deum habet vltorem,ſed tenetur etiam parti ad intereſſe, & poteſt contra eum iurari in litem, *Plot.in l ſi quando,a nu.35* §.37.*n.2.& & ſeqq. & nu.10. Cod. vnde vi,*cum alijs allegatis per *addem. ad Papien. in form.excep.contra poſit* §. *vltimæ poſitioni,in verbo negauerit.Ceſ. Manen.conſ.140 n 61.& ſeq.Grauat ad Veſt.d.lib. 5.c.14 n.25 Fenzon.ad Stat.Vrb.d c.68 nu.131.lib.1.* quinimò ſubiacet etiam alijs pœnis,*Speculat.de poſit.* §. *nono*

35 *tangendum,nu 8.*Non† tamen poteſt accuſari,aut puniri criminaliter,*Bald.in d.l.2.n 162 ff.de iur. iur. Couar.in c. quamuis,*§.7 *n 7.de pact.in 6. Menoch.de arbitr. Iud lib.2. cent.4.caſu 319 n 29.Seraph.de priu.iuram.priuil.11. n.3 & ſeq.Farin.de falſit.& ſimul.q.160.nu.217* licet contrarium tenuerint *Riminald. & alij relati à Granut Theorem.3.num.22. verſ.contrarium,* & cæteri,quos congerit *Farinac.d.quæſt 160.nu.218.*

36 Cæterum benè poſſet puniri,& contra eum etiam criminaliter procedi, quando de periurio per eius propriā confeſſionem,aut aliàs euidenter conſtaret, *Couar. in d. c.quamuis,*§ *7.n.7.verſ.non ſufficit, Menoch d.caſu 319.n. 39.Granut.d.Theorem.3 n 22.Farinac.d.q.160 n.220. & n. 223.*& ob id,qui primò reſpondet vnū medio iuramēto,& poſtea ſecundo loco reſpondet aliud,etiā per verbū credo,poteſt puniri,vt periurus,*Farinac. d q 160.n.220.*

37 Veruntamen negans poſitiones veras in facto alieno, non efficitur periurus,*Surd.d.dec.17.n.11.& ſeq. & dec. 58.n.15.Borell.in ſumm.dec.tit.de periur.62.n.22.* niſi certificatus perſiſtat in negatione,*Specul de poſit.d.* §. *nono tangendum,n.8.*vel niſi factum alienum ſit tale,quod quis ſcire teneatur,& præſumatur, *Bal.in d.l.2.n.161. ff.de iur. iur. Surd.d dec.17 nu 13. Natt.conſ.59.nu.8.lib. 1.* ſemper

38 tamen,† & ex qualibet rationabili cauſa,quis à periurio quoad pœnas excuſatur, *Rot dec.34.n.2. & ſeqq.poſt conſ. crim.Farinac.li.2.Borell.in ſum.dec.tit de periur.62.n.59.*

39 Qui verò ſemel poſitionibus ſufficienter reſpondit, non tenetur iterum reſpondere, *Specul. de poſit.* §. *ſexto tractandum.nu.3.*

Sed hoc non procedit, quando poſitio continet duo, vel plura copulatiuè, quia tunc poteſt cogi ad iterum reſpondendum,*Specul. in d.* §. *ſexto tractandum,num. 3. verſ.niſi forte.*

40 Secundò non procedit,ſi Iudici aliter videretur.ex quo poteſt quis hodie credere vnum,& cras aliud,*Gloſ.in l.2.* §.*quod obſeruari,in verbo exiſtimat,in ſi.C.de iur. iur.propt.cal.Specul.de poſit.d.*§ *ſextò tractandum,nu. 3. verſ.quidam tamen,& ibi adden.lit.D.Rot deciſ.1.de confeſſ in antiq.* nec ideo poterit reſpondens dici periurus, *Calder. conſ.152.aliàs 4 de confeſſ.Fenzon.ad Statut.Vrb.c.68.nu. 129 lib.1.* quod tamen procedit in facto alieno,ſecus in facto proprio iuxta diſtinctionem *Surd.dec.17.n.12.Borell.in Summ.tit.de periur. 62.num.21. & ſeq. Fenzon.ad Stat.Vrb.d.c.68.nu.130.*

41 Poſitionibus tamen reſpondendum eſt ſingulariter ſingulis,*Specul.in d.*§ *ſexto tractandum,nu.4 Veſt.in prax. lib.5.c.14.n.4.*& purè,& ſimpliciter, *Matthesſil.ſingul.37. & ibi adden.Grauat.ad Veſt. d.lib.5.c.14 nu.14.*

42 Sed hoc de iure communi non procedit in materia mutui, nam ſi quis mutuaſti reſtituit remotis Arbitris, admittitur tunc eius reſponſio, ſi mutuaſti reſtitui, *Adden.ad Matthesſil.ſing.37 n.4 & ſeqq.Grauat ad Veſt.d. li. 5.c.14.nu.14.*licet ſecus ſit ex diſpoſitione Statuti Vrbis, cuius vigore reſponſio debet eſſe ſimplex, & cum ſit deciſorium eſt obſeruandum coram A. C. & in omnibus Tribunalibus,latè *Buratt.deciſ.882 nu.4. & ſeqq Fenzon. ad Stat.Vrb d c.68.n.53.& ſeqq lib.1.*

43 Secundò non procedit,quando poſitio eſt in parte non vera, nam tunc praxis frequenter admittit reſponſionē, non credit,vt ponitur, *Author Formul.Commiſſ.fol.134. verſ ad tredecimā.& fol.135.col.1.verſ.ad quintā,& verſ. ad octauam,* quem ſequitur generaliter ad illud ſe remittens.*Veſtr.d.lib.5.c.vlt.in princ.Seraphin.deciſ.1039.nu.4.*

44 Tertiò non procedit, quando poſitio eſt vera, ſed iniuſta,nam tunc praxis admittit reſponſionem, *non credit ad effectum,ad quem ponitur.*

45 Reſponſio tamen *non credit, vt ponitur, ad effectum,ad quem ponitur* non admittitur, ſed benè admittitur reſpōſio,*non credit,vt ponitur,nec ad effectum,ad quem ponitur,* & ſic cum illa dictione,*nec*,*Rota dec.486.par.4. diuerſ.*vbi quod ita ſæpè fuit reſolutum, *Beltram.ad Greg.dec. 282.*

46 *n.10.Saluſt.Tib.in prax.lib.2.c.13.n.23.* Vbi † quod nec etiam recipienda eſt reſponſio per verbum, *neſcit*, cum pars teneatur præcisè reſpondere per verbum credit, vel non credit.

47 Nec etiam eſt bona reſponſio,*ignoro,ideo non credo,*ſed benè videtur admittenda reſponſio, *non credo,quia ignoro,Natt.conſ.59 nu.9.verſ & ſi diceretur,& nu. 10. & ſeq.*

48 An autem poſitio in parte vera,& in parte falſa poſſit negari ſimpliciter in totum,ſunt contrariæ DD opiniones, & opinio affirmatiua ſignanter procedit, quando agitur de interpretanda reſponſione iam data, vt euitetur periurium, negatiua verò in reſponſione danda *Fenzon.ad Stat Vrb d c.68 nu 97.& ſeq.lib.1.*

49 Quod ſi in poſitione fiat mentio de Inſtrumento, non admittitur in Curia reſponſio, ſi appareat inſtrumentum, de cuius tenore ponitur, nam debet reſpondens confiteri,vel negare ſimpliciter,*Specul.de inſtrum.edit.*§. *nunc dicamus,nu.5 lib 2.Matthesſil.ſing.37 & ibi Adden. nu.1.Natt.d.conſ.59 nu.12.*

50 Sufficit tamen reſponſio, *refert ſe ad Inſtrumentum, & ad Acta,*vt tradit *Auth.Form.Commiſſ.fol.134.col.1.ibi, ad tertiam, quartam, & decimamquartam refert ſe ad Acta,* & ſimiliter admittitur reſponſio, *credit, prout in Inſtrumento, Matthesſil.dict.ſing.37.& ibi Adden. Rebuff.in Commentar.conſtit.in tr.de reſp per cred.vel non,ar.38. Gl.*

51 *1.nu.8 fol mihi 837.*Quæ † reſponſio continet confeſſionem limitatam, *Dec.in l.edita,n.85.C.de eden.* & ſi inſtrumentum, vel ſi id, quod quis, ad Inſtrumentum, ſe referendo,confeſſus eſt, vt in Inſtrumento non reperitur,reſponſio huiuſmodi non præiudicat,*Seraph.dec.946. nu.7. Fenzon.ad Stat.Vrb.d.c.68.n.71.Rot.dec.158.n.4.p.2.rec.*

52 Sed† hoc non procedit,quando in poſitione non ſit mētio de Inſtrumento, nam tunc non eſt bona reſponſio, ſe refert ad Inſtrumentum,*Gaill.obſeru.82.num.24. & ſeqq. lib.1.Fenzon.ad Statut.Vrb.dict.cap.68.num.72.*

53 Dubitanti verò de veritate poſitionis datur dilatio ad reſpondendum, *Specul. de poſit. d. §. ſextò tractandum, n. 9. & ſeq. & n. 13. & ſeqq.*

Sed hoc procedit, quando eſſet reſpondendum per verba veritatis, ſecus vbi eſſet, prout hodie, reſpondendum per verbum, credit, vel non credit, *Specul. in d. §. ſexto tractandum, nu. 9. & ſeq. Grauat. ad Veſt. d. lib. 5. c. 14. nu. 34 Roman. ſingul. 696.*

54 Secundò procedit, quando poſitio continet factum alienum, vel etiam proprium, ſed antiquum, vel intricatum, etiam ſi tunc reſponſio ſit facienda per verbum, credit, vel non credit. *Specul. in d. §. ſexto tractandum, nu. 13. & ſeqq Natt. conſ. 59. num. 3. Adden. ad Roman. d. ſing. 696.* vbi quod d. dilatio datur iurato de calumnia; ſecus verò ſi poſitio contineat factum notorium, vel proprium de recenti non intricatum, *Specul. in dict. §. ſexto tractandum, nu 15 & ſeq. Adden. ad Roman. d. ſing. 696.*

55 At ſi poſitio eſſet de facto alieno penitus incerto, tunc poſſet reſponderi etiam per verbum neſcio, *Natt. d. conſ. 59. num. 2.* Reſponſionem tamen per verbum, ignoro, vel neſcio, prohibet Statutum Vrbis *d. c. 68. lib. 1. in fin.*

56 Similiter eadem dilatio erit concedenda Procuratori generali ad conſulendum Dominum ſuper reſponſione poſitionibus facienda, *Adden. ad Rom. d. ſing. 696. verſ. verum autem, Veſt. in prax lib. 5. c. 14. num. 9. & ſeq. & ibi Grauat. num. 34.*

57 Quinimò in Curia datur copia poſitionum reſpondere debenti, vt quis poſſit cautius, & certius ſecundum veritatem facti reſpondere, *Veſt. d. lib. 5. cap. 14 nu. 9. & ibi Grauat. num. 33.* vbi ſubdit, quod quando principalis eſt præſens, & agitur de facto proprio, Iudex non ita de facili debet copiam poſitionum concedere, ſed in hoc ſecundum caſuum contingentias arbitrari, an copia ſit, nec nè concedenda reſpondere debenti.

58 Non tamen omnibus poſitionibus eſt reſpondendum, ſed tantum diſpoſitiuè, non autem interrogatiuè conceptis, *Specul. de poſit. §. ſexto tractandum, num. 6. lib. 2. Maran. de ord. iud. tit. de poſit. nu. 13. Veſt. in prax. li 5. c. 15. n. 5. in fin. Saluſt. Tib. in prax. lib. 2. c. 13. nu. 21. Caputaq. deciſ. 327 num. 2. par. 2. Rot. deciſ. 3. in princ. de ſeq poſ. & fruct. in nou. & deciſ. 749. nu. 3. verſ. item etiam dictum fuit, part. 3. diuerſ. lib. 3.*

59 Sunt tamen plures caſus, in quibus nec poſitionibus diſpoſitiuè conceptis eſt reſpondendum, etenim poſitioni criminoſæ, quis non tenetur reſpondere, *Bartol. in leg. Marcellus, §. 1. nu. 1. & ſeq ff. rer. amot. Veſt. d. lib. 5. c. 14. nu. 5. Caputaq. d. deciſ. 327. nu. 5. par. 2. Rot. d. deciſ. 749. num. 2. part. 3. diuerſ. lib. 3.* nec poſitioni captioſæ, *Caputaq. d. deciſ. 327. nu. 3. part. 2.* nec incertæ, obſcuræ, dubiæ, impoſſibili, iuris contrariæ, de facto alieno, & alijs, de quibus latè per *Papien. in form. except. contra poſita per tot. & Fenzon. d. c. 68. nu. 94. vſque ad nu. 107.*

60 Poſitioni tamen negatiuæ hodie eſt reſpondendum, ſi id, æquitate ſuadente, videbitur Iudici expedire, *cap. 1. de*
61 *confeſſis in 6.* ſi † verò poſitio contineat in ſe affirmatiuam, tunc illi eſt omninò reſpondendum, *Rot. deciſ. 309. nu 3. poſt conſ. crimin Farin. lib. 2.*

62 Obiectiuis etiam poſitionibus eſt reſpondendum, *Veſt. in prax. dict. lib. 5. cap. 14. num. 5. Rot. dec. 43. de Teſtibus in antiq.*

63 Sed hoc procedit, dummodo non ſint merè obiectiuæ, & criminoſæ, ſed contineant ius partis, & ſic ſint de iure dantis, *Rota d. deciſ. 309. num 1. & 2. poſt conſ. crim. Farin. Fenzon. ad Stat. Vrb. d. c. 68. num. 94.*

64 Eſt etiam reſpondendum poſitionibus, tàm pertinentibus, quàm impertinentibus, vt celerius litibus finis imponatur, *Veſt. d. lib. 5. c. 14. nu. 5. Saluſt. Tib. d lib. 2. cap. 13. num. 23 verſ. his tamen non obſtantibus, Rot. dec. 641. alias 24. de Teſt. in antiq.*

65 Sed hoc primò non procedit, quando certum eſt poſitiones eſſe impertinentes, ſed benè in dubio, *Specul. de poſit. lib. 2. §. ſeptimò videndum, num. 6. & ſeq.*

66 Secundò non procedit in non facientibus ad cauſam, ſed benè in facientibus, & pertinentibus ad cauſam, *Bal. in l. 2. §. quod obſeruari, nu. 14. C. de iuram. Cal. Specul. de*
67 *poſit lib. 2. §. ſeptimo videndum, nu. 6.* & † ob id irreleuantibus non eſt reſpondendum, qui nimò huiuſmodi poſitiones admitti non debent, *Caualer deciſ. 562. nu. 2. Fenzon. dict. cap 68. nu 91.*

68 Tenetur autem reſpondere poſitionibus ipſemet Principalis, *Specul. de poſit. d. §. ſexto tractandum, num. 18. Veſt. d. lib. 5. cap. 14. nu. 11.*

69 Sed ſi litigat per Procuratorem, poterit etiam Procurator reſpondere, *Specul. in d. §. ſexto tractandum, num. 18. Adden. ad Roman. ſing 696. verſ. verum autem hoc habeat locum, Veſt. d. lib. 5. cap. 14 num. 9. & ſeq.*

70 Requiritur tamen ad reſpondendum poſitionibus mandatum ſpecialiſſimum ad reſpondendum ſic, & ſic, ſicut etiam ad ponendum, aliàs Procurator reſpondendo, vel ponendo Domino non præiudicat, ex cumulatis per *Beltram. ad Gregor. deciſ. 282. num. 9. & per Fenzon. ad Stat. Vrb. d. c. 68. nu. 122. lib. 1.* & multò minus illi nocere poteſt, ſi nullum habeat mandatum, *Specul. de poſit. dict. §. ſexto tractandum, nu. 20.*

71 Sed hoc primò non procedit in confeſſione facta à Procuratore ſciente Domino, nàm illa Domino præiudicat, niſi ab eo reuocetur, & de errore Procuratoris doceatur, *Rot. deciſ. 2. de confeſſ. in antiq.*

72 Secundò non procedit in his, quæ Procurator ſcit tamquam extraneus, nàm licet ipſe non teneatur pandere ſecreta cauſæ, nec ſe ſubijcere examini in his, quæ ſcit vti Procurator, poteſt tamen cogi ad reſpondendum poſitionibus, licet mandatum ſufficiens non habeat, in his, quæ ſcit vti extraneus, & Domino in hoc caſu præiudicare poteſt, *Fenzon. ad Stat. Vrb. cap. 68. num. 126 lib. 1.*

73 Si quis autem inſtet poſitionibus reſponderi à principali abſente, debet ad eum tranſmitti Notarius, vel remiſſoria, ſumptibus petentis, niſi calumnioſè abſit, nam tunc ſumptibus abſentis, *Luc. Pet. in prax. lib. 2 c. 4. nu. 24.* vel niſi voluntariè litiget per Procuratorem, *Caballin. ad Egidian lib. 5. c 19 in verbo, ſumptibus.*

74 At quando Procurator abſentis requiſiti, vt compareat ad reſpondendum poſitionibus, comparet ad allegandum eius abſentiam, tenetur procurare, quod poſitiones ad eum tranſmittantur, ſumptibus eiuſdem ſui principalis, *Fenzon. d. c. 68. nu. 123.*

Sed hoc procedit de iure communi, ſecus videtur ex diſpoſitione Statuti Vrbis, nam eſt obſeruanda diſtinctio, & forma ab eo tradita, vt per eumdem *Fenzon. vbi ſupra, num. 124.*

75 Cæterum vbicumque poſitionibus reſpondetur, ſiuè à principali, ſiuè à Procuratore, reſponſio debet eſſe talis, quæ certum reddat interrogantem, & Iudicem, *Natt.*
76 *conſ. 59. nu. 9.* & ob id † Reſpondens obſcurè cogi poteſt ad clarius reſpondendum, adeo quod obſcurè, ſeu minus ſufficienter reſpondens, habeatur pro non reſpondente, *Specul. de poſit. §. nono tangendum, nu. 9. lib. 2. Fenzon. dict. cap. 68. num 84. & ſeq.*

77 Sed Rota hoc non admittit in ſuo Tribunali, niſi quis coactus fuerit ad reſpondendum magis præcisè, *Seraphin. deciſ. 408. nu. 3. Fenzon. d. cap. 68. nu. 86.*

78 Nec etiam in Rota contumax in reſpondendo poſitionibus repellitur à limine iudicij *Caualer. dec. 562. n. 1.*

79 Sed in hoc A. C. Tribunali, quando reus excipiendo producit poſitiones, non poteſt Actor obtinere mandatum, niſi prius illis ſufficienter reſpondeat, *Scacc. de appell. lib 3. c 2. q. 17, lim. 9. n. 55. Fenzon. ad Stat. Vrb. d. c 68. nu 87.* & ita quotidie obſeruatur in praxi.

80 Reſponderi autem debet ab ipſa parte, ſine conſilio Aduocati, *Specul. de poſit. § ſexto tractandum, num. 5. lib. 2. Add. ad Roman. ſing. 696. verſ. adde quod quando, Veſt. li. 5. cap. 14. num. 8.*

81 Hoc tamen primò non procedit in Curia, in qua praxis obſeruat, vt detur copia poſitionum, *Veſt. d. lib. 5. cap. 14. num. 8 & ſeq.*

82 Secundò non procedit in Ruſtico, qui non ſolum poteſt conſulere Aduocatum, quando datur ei copia poſitionum, in locis, in quibus viget huiuſmodi ſtylus, ſed etiam ſi non adeſſet ſtylus dandi copiam, poſſet reſpondere cum præſentia Procuratoris, vel Aduocati, niſi Ruſticus eſſet valdè ſagax, *Adden ad Roman. ſing. 696. verſ. & adde, Grauat. ad Veſt. d. lib. 5. c. 14. num. 30. & ſeqq. Fenzon. ad Stat. Vrb. d. c. 68 nu. 119.*

D So-

Digitized by Google

D Solent Practici admittere poſitiones cum clauſula,
83 ſaluo iure impertinentium,& non admittendarum,quæ clauſula præſeruat ius parti, vt de impertinentia docere poſſit in quauis parte iudicij, *Veſt.in prax.d.lib.5.ca.14.*
84 *nu.6.* quo caſu, † ſi poſitiones non erant admittendæ, habentur pro non admiſſis,*Grauat.ad Veſt. d.lib.5. c.14. num. 26.* Poteſt igitur in hoc caſu poſt eſpreſſionem videri, an eſſet reſpondendum, & an poſitiones debuiſſent admitti, quando non poſſet imputari aliquid parti, per quod conſenſiſſet, *Bart.in l. ſi dicatur,§. item Iulianus,nu. 11.ff.de iur.iur.Fenzon.ad Stat.Vrb.dict. cap.68. num.35.*
85 nam admiſſio † cum d.clauſula procedit in dubio,ſecus autem quando conſtat articulos, ſeu poſitiones eſſe pertinentes,vel impertinentes, tunc enim ſunt ſimpliciter admittendæ,vel reijciendæ,*Grauat. ad Veſt.d.lib. 5.c.*
86 *14.num.26.* Et † licet irreleuantes non ſint admittendæ, *Caualer.deciſ.562.num.2.* in dubio tamen potius debent admitti,quàm reijci,*Grauat.ad Veſt.d.c.14. num.27* vbi,
87 quod † pertinentes dicuntur, ſi quoquomodo ad cauſam faciant,ſiuè directè,ſiuè indirectè.
E Tacens habetur pro negante, quando damnoſa eſt ei
88 negatio, & pro confitente, quando damnoſa eſt ei confeſſio,*Gloſ.in c.2.in 2.not.& in verb.pro confeſſo,de confeſſ. in 6.Specul.de poſit.§.nono tangendum,n.4 lib.2.Bald.in l. 2 §.quod ſi actor,nu.3.C.de iur.prop.cal.Lanfranc.in prax. ſub tit.de reſponſ.c.6.n.21 Fenzon.ad Stat Vrb.d.c.68. nu. 74. lib. 1.* & hoc in pœnam ſuæ contumaciæ in reſpondendo poſitionibus,*Specul.in d. § nono tangendum,nu.4. Gayll.obſeru 80 num.1. lib. 1.* Quod procedit non ſolum
89 † in eo, qui omninò tacet, ſed etiam in eo, qui obſcurè reſpondet, nàm poteſt cogi ad reſpondendum magis præciſè,*Specul.in d.§.nono tangendum,nu.5.Seraph. deciſ. 408 nu.2.& ſeq.* vndè ſi denuò monitus ad magis præciſè reſpondendum, tacet, ſine dubio habetur pro confitente,vel negante,prout eſt illi deterius,*Specul.in dict §. nono tangendum,nu.5 & nu.9.*
F Cautela datur,vt in poſitione ſuper quantitate habea-
90 tur certa confeſſio, quod dicatur in poſitione, ſi non credit de tanto, dicat de quanto deſcendendo vſque ad minimum,vt poſt *Gratian.* & alios, quos allegat, ſequitur *Fenzon.ad Stat.Vrb.d.c 68.nu.69.lib.1.*
G Ad hoc,vt quis poſitionibus reſpondere teneatur, re-
91 quiritur, quod contra eum fuerit exequutum monitorium, nam reſponſurus debet moneri, & iuberi in præſentia per Iudicem,vt reſpondeat, *cap. 2.* ibi interrogatus,iuſſuſque à Iudice.*de confeſſ.in 6. Saluſt. Tib. in prax. lib.2.c.13.nu.12.& nu.23.*
92 Sed hoc non procedit in cauſis executiuis, in quibus in cauſa principali non requiritur monitorium, nam tunc illud nec etiam requiritur in cauſa acceſſoria, pro habenda reſponſione ad poſitiones, *c. acceſſorium de reg. iur.in 6.* prout de ſtylo,& praxi receptiori huius A. C. & aliorum Vrbis Tribunalium,teſtatur *Saluſt.T ib.dict.lib. 2.cap.13.nu.23.*
H Si à Iudice monitus, & citatus recuſat reſpondere,
93 Iudex pronunciat poſitiones pro confeſſatis,*cap. 2. vbi Gloſ.in verbo pro confeſſo.& DD.* tradunt,*de confeſs. in 6.* quod procedit etiam de iure ciuili,vt per *Cyn.in leg.2.§. quod ſi actor,n.8.*& ibi etiam alij,*C.de iur.iur.prop.cal.*& in hoc A.C.Tribunali,*Saluſt.Tib.in prax.d.lib.2.c.13.nu. 13.Seraph.deciſ.905.nu.1.*
94 Poſitiones autem pronunciatæ pro confeſſatis plenè probant contra contumacem in reſpondendo,*dict.cap.2. vbi Gloſ.in verbo pro confeſſo,de confeſs. in 6. Seraph. dict. deciſ.905.num.1.Caualer.deciſ.562.nu.1.*
95 Sed hoc primò non procedit perempta inſtantia, nam tunc perit etiam ficta confeſſio,nec proderit in alia inſtantia, *Lanfranc.Balb.deciſ.282. Bonzerin. ad Magon. deciſ. Lucen.25.ſub lit.H.*
96 Secundò non procedit in hærede, nam ſi quis fuerit habitus pro confeſſo, & deceſſerit in hac contumacia ante ſententiam, ſeù pronunciam,talis pœna non tranſit ad hæredem,*Bart. in l. eius,qui delatorem,ff.de iur.fiſc.& in l.manifeſtè,nu.7 ff.de iur.iur. Lanfranc.in repet. cap. quoniam contra.§.reſponſiones,num.197.de probat. Adden. ad Speculat.de poſit. §. nono tangendum,ſub lit. E. verſ. adde tu. quod hoc non procedit.*
97 Tertiò non procedit, quando libellus eſſet ineptus, nam tunc non reſpondens poſitionibus non debet haberi pro confeſſo, cum enim iudicium ſit nullum ob libelli ineptitudinem, non poterit ſequi aliqua ſententia diffinitiua,*Lanfranc.in repet.d. c. quoniam contra, §. reſponſiones,num. 198.de probat. Adden.ad Specul.d.§.nono tangendum lit.E.verſ. adde tu,quod hoc non procedit.*
98 Quartò non procedit,niſi obſeruata forma,*capit.2. de Confeſſ. in 6* & niſi etiam concurrant tria requiſita per *Franc.in d.c.2 n.2.* videlicet primo,quod quis ſit iuſſus à Iudice in præſentia in iudicio, & non tantum per Nuncium. Secundo, quod contumax non poſſit in aliquo
99 ſuam contumaciã excuſare,† nam quælibet cauſa etiam colorata,& beſtialis,& quodlibet impedimentum excuſat à contumacia,*Fenzon.ad Stat.Vrb.d.c.68.nu.80.* Tertiò,quod poſitiones ſint ei lectæ,& explicatæ, alias enim his tribus,requiſitis non concurrentibus, poſitiones habitæ, & pronunciatæ pro confeſſatis non probant, *Seraph deciſ.408 n.4.& deciſ.905.n.1.Coccin.dec.470.nu.6.*
100 Si quis tamen nollet audire, illas legere, & recederet, vel antequam legerentur,declararet, ſe nolle ad iuſſum Iudicis reſpondere,haberetur pro confeſſo,*dict.cap.2.de confeſſ.in 6.& ibi Franc.nu.9.verſ.adde tamen.*
101 In caſu autem,in quo dd tria *Franc.*requiſita concurrunt, Rota etiam tenet, contumacem habendum pro confeſſo,*Seraphin.d.deciſ.408.num.4.& deciſ.905.num.1.* quando ſcilicet poſitiones fuerunt pronunciatæ pro con-
102 feſſatis extra Rotam, † nam Rota non pronunciat poſitiones pro confeſſatis, ſed monet ad reſpondendum illis ſub pœna Excommunicationis, & ſi elapſa die monitus non reſpondet, procedit ad pœnas in monitorio contentas, & non reſpondentem excommunicatum declarat,& denunciat,& ſi per decem dierum ſpacium perſeuerat in ſua contumacia, ad Brachij ſæcularis inuocationem pro pœna commiſſa, & captionem pignorum donec monitus præmiſſorum tædio affectus, reſpondeat,procedit,*iux.trad.per Gloſ.in d c.2.in figurat.caſus, in verſ.ſed quid,de confeſſ.in 6. Auct.Formul. Commiſſ.tit. de poſit.verſ.qua reſponſione,fol.12.& Veſt.in prax.d.lib.5. c.14.nu.3.& ſeq.*quod conuenit etiam cum quadam opinione de iure ciuili relata per *Cyn.in dict.leg. 2. §. quod ſi actor,nu 8.verſ.cogetur ergo,C.de iur.iur.prop.cal.*
103 Quintò, vt ex præmiſſis patet, non procedit de ſtylo Rotæ, quæ non admittit has fictas confeſſiones, *Veſtrius d.lib.5.c.14.nu.4.Greg.deciſ.460.nu.14 & ibi latè Beltramin.nu.18.Caualer.deciſ.562.nu.1.* niſi in caſu,quo poſitiones eſſent pronunciatæ pro confeſſatis extra Rotam, obſeruata forma,*d c.2.de confeſſ. in 6.* cum ibi requiſitis per *Franc.*ex prællegatis.
104 Sextò, nec etiam procedit de ſtylo recentiori huius A. C. Tribunalis,cum enim ſit Tribunal ſupremum,non attendit has fictas confeſſiones, quoad plenam probationem faciendam,ſed benè quoad adminiculum, & ita quotidiè obſeruat praxis, & licet aliàs ſtylus dicti Tribunalis aliter obſeruauerit,vt per *Saluſt.Tiber.d.lib.2 c. 13.num. 13. Seraph.d. deciſ.905.num. 1.* hodie tamen eſt innouatus,vt ſupra.
105 Sed ſi foret obſeruata forma *d cap.2. de confeſs.in 6.* & concurrerent dicta tria requiſita per *Franc. ibi ſub nu.9.* tunc contumax habendus eſſet pro confeſſo, etiam in hoc Tribunali,*Seraphin. deciſ.408.num. 4. & dict. deciſ. 905.num.1.*
106 Cæterum ſi cauſa coram A. C. fuiſſet introducta virtute appellationis à ſententia de partibus, eſſet quoad validitatem dictæ ſententiæ attendendum Statutum,ſtylus,& conſuetudo illius Tribunalis, in quo fuit ſententia lata,& fabricatus proceſſus,*Bart.& DD.in l. cunctos populos,Cod.de Summ. Trinit. Bald.conſ. 222. Statuto cauetur,lib.1. Alex.conſ. 164. num. 7. in fin.* vbi dicit omnes ita tenere.
107 Poteſt tamen non ſolum poſt d. terminum ad primam, ſed etiam poſt decem dies, & quandocumque, re integra ante concluſum in cauſa,& ante ſententiam,mora purgari, & pars ad reſpondendum poſitionibus pronunciatis pro confeſſatis de iure admitti, ex cumulatis per *Saluſt.Tiber.d.lib.2.c.13.nu.14.Scacc.de iud. lib.2. c 7.num.73.*

108 Po-

Digitized by Google

108 Poteſt etiam reſpondens poſitioni ſuam confeſſionem reuocare incontinenti,etiam non docto de errore, *Gabr.de confeſſ.concl.6.nu.4.& num.10. Angel. de acquir. poſſ.q.2.art.1.nu.6.Card.Tuſc.lit.P.concl.391.n.1.& ſeqq.* niſi confeſſio emanauerit poſt datum terminum ad deliberatè reſpondendum,*Gabr.d.concl.6.num.5. Card.Tuſc.d.concl.391.nu.7.*

Incontinenti autem dicitur infra triduum, & antequam confeſſio fuerit à parte acceptata, *Gabr. de confeſſ.d.concl.6.nu 12.& ſeq.Angel.de acquir.poſſeſſ.q.2. art. 12.nu.371.& ſeqq.*

Multoquè magis reuocari poteſt incontinenti confeſſio ficta, quando poſitiones fuerunt pronunciatæ pro confeſſatis, prout Ego aliquando Cortonæ obtinui in facto.

109 Appellatio verò à pronuncia poſitionum pro confeſſatis,cum ſit interloquutoria,non datur, *Gloſſ. in cap. cupientes,in verbo,expectare,de elect in 6.Dec.conſ.34.n.2. Bald.conſ.269 nu.1.in fin.lib 1. Aſin.in prax.§.19.cap.15. Guido Pap decis.220.Mar.Anton.in var.reſolut.lib.2.reſolut.4.num.13.*

110 Sed hoc primò non procedit in Curia Capitolina in qua obſeruatur opinio contraria, *Luc. Pet. in prax. lib. 2.cap.4.nu.16 Galean.ad Stat.Vrb.c.68.nu.30.lib.1. Fenzon.ad Stat.Vrb.d.c.68 nu 107.*

111 Secundò, non procedit coram Iluſtriſs. Viarum Præſide,ad quem deuoluitur cauſa appellationis à Magiſtris Viarum Iudicibus Capitolinis,quia coram his omnibus obſeruatur,prout in Curia Capitolina, vt in deciſione Illuſtriſſimi D.Matthæi viarum Pręſidis,quæ eſt impreſſ. *deciſ.253.nu.29.par.7.recent.*

112 Tertiò,non procedit de iure canonico, quod admittit appellationem à quolibet grauamine,*Dec.d. conſ.34 nu. 2.verſ.ſed de iure canonico.*

113 Quartò, non procedit, quando ius aduerſarij non eſt effectum deterius, ſed res eſt integra, nam tunc datur appellatio, *Aſin.d.§.19.c.15 nu.6.*

114 Ex quo primò infertur, quod quando ſtatutum diſponit, quod contumax in reſpondendo poſitionibus habeatur pro confeſſo,res non eſt integra, nam ſatis videtur in cauſa pronunciatum,ideo que non datur appellatio,*Imol.in l.ſi inſulam,nu.16.ff.de verb.obligat. Aſin.in d §.19.c.15.nu.6.*

115 Secundò infertur, quod ſi poſtquam poſitiones fuerunt pronunciatæ pro confeſſatis, fuit etiam in meritis cauſæ ſententiatum, res non eſt integra, ex allegatis ſupra *in verſ. poteſt autem*:ideo non poterit à d. pronuncia appellari,& eo minus ſi ius aduerſarij ſit etiam effectum deterius,ex alleg.per *Aſin.d.c.15 nu.6.*

Poterit nihilominus probari contrarium,*Iaſ. in l.ſi is, qui,nu.6.C.qui teſt.fac.poſſ.& ibi Caſtr.n 5.Gaill.obſeruat. 80.nu.5.lib.1. Mattheſil.ſing.17.nu.25.Magon.dec. Lucen. 25.nu.25.Tiraq.de retract.lignag.§.4.Gloſ.1.n.12.& ſeqq.* vbi id in terminis Statuti limitat pluribus modis.

I Reſponſio facta poſitionibus debet ab actuario ſcribi,
116 *Specul de poſit.d.§ ſexto tractandum,nu.2.lib.2.*
L Maximum litium expediendarum remedium eſt iura-
117 mentum,vt dixit *I.C.in l.prima,ff.de iureiur.*vnde † in-
118 ter cætera iuramentum litis deciſiuum hoc nomen ſortitum fuit,& eſt duplex.

119 Extraiudiciale, quod defertur à parte parti extra iudicium, cuius ſunt ſex ſpecies, videlicet promiſſorium, aſſertorium, confirmatorium,fidelitatis, temerarium,& illicitum,de quibus latius *Maran.de ord.Iud.par.2.6 par. princip. act.9. num.23. & ſeqq.* ſed de his in præſenti non agimus.

120 Et iudiciale, quod præſtatur in iudicio, cuius ſunt decem ſpecies,videlicet,deciſorium,ſuppletorium,credulitatis,veritatis calumniæ, in litem ciuilem, purgationis, in litem criminalem, damnum paſſi, ac taxationis expenſarum,de quibus latè idem *Maran. de ord. iud. dict. par.2.ſexta par.princ.act.9 nu 1.& ſeqq.*

121 Iuramentum iudiciale, deciſorium, ſeù deciſiuum, de quo in præſenti agimus, eſt illud, quod defertur à parte parti in Iudicio, Iudice approbante, *l.1. in fine,& l. 3.& l.iuſiurandum,& ad pecunias, §. qui iuſiurandum.verſ.ſi. de qualitate,& §.ait prætor,ff.de iureiur.Papien.in Prax.in*
122 *form.iur.à parte parti,§.1.num.3.* & † habetur pro plena probatione.*l.non erit ratum,§.dato,& l.ſed ſi poſſeſſor, ff.de iureiur.*

123 Et dicitur deciſorium,quia decidit litem ſicut ſententia, & cum ſpeciem contineat tranſactionis, maioremque habeat auctoritatem, quàm res iudicata, *l.2.ff. de*
124 *iureiur.* ad † illud ciuiliter retractandum probatio in contrarium non admittitur,*l.non erit ratum,§.dato,ff. de iureiur.Maran.de ord.Iud.d.par.2.6.part.princ. act.9.nu. 11.in fin.& num.12.Fachin.controu.lib.1.cap.23.verſ.tertio, Boer.deciſ.306.nu.3.*

125 Sed hoc primò non procedit in confeſſione iurantis, quæ benè admittitur,*Iaſ. in l. ſi duo patroni,§.idem Iulianus,nu.7.& ſeq.ff.de iureiur.Boer.d.deciſ.300.nu.3.& ſeq.*

126 Secundò non procedit, quando Legatarius, vel fideicommiſſarius iurauit ſibi deberi Legatum,vel fideicommiſſum ante apertas tabulas Teſtamenti, nam ſi poſtea, verbis Teſtamenti perſpectis, conſtaret legatum, vel fideicommiſſum non fuiſſe illi relictum, admitteretur in iudicio probatio contra eum, qui iurauit, & poſſet ſententia lata retractari,*l.fin.C.de reb.cred.*

127 Tertiò non procedit,ſi exceptio probanda eſſet compatibilis cum iuramento,vt per *Bart. in l. eum qui,§.fin. ff.de iureiur.*quem ſequitur *Iaſ. in d.l.cum qui,§.ſi iurauero,ſub num* 8.

128 Hoc autem iuramentum à parte delatum poteſt ei referri, ſi Iudex id approbauerit,*l.iuſiurandum,& ad pecunias,§.ait prætor,& §.fin. & l. manifeſtis,ff. de iureiur.l. delata, C. de iureiur. Papien. in prax. in forma iur. à part. parti,§.dicit,nu.1.Marant.de ord.iud.d.par.2.6.par.princ. art.9.n 11.Crau.conſ.203.nu.6.& ſeqq.*

129 Nolens autem iurare,nec referre habetur pro confeſſo,*d.l.manifeſta,ff.de iureiur.Maran.d.act.9.n.11. Bart.in §.ſi quis autem,nu.2 in Auth.vt litigant.iur.*

130 Nam regulariter iurare, aut ſoluere, aut referre quis recuſare non poteſt,*l.iuſiurandum, & ad pecunias, §. ait prætor,& d.l.manifeſta,ff.de iureiur.& d.l.delata,C.de reb. cred.& iureiur.Cagnol.in l.2.q.101.nu.264.& ſeqq.Cod.de pact.inter empt.& vendit.Crau.conſ.203.nu.6. & num.25. Menoch.de arbitr.caſ.189 nu.1.*

131 Etiamſi dicat velle deducta in contrarium probare per teſtes,*Iaſ.in d.l.manifeſta,in 3.q.ſub num.3.ff. de iureiur.Foller.ad Maran.in prax.par.6.de teſt.product. nu.74. Oſaſc.deciſ.11.nu.2.Boer.deciſ 95.nu.1.& ſeq.*

132 Sed hoc non procedit iuſta ſubſiſtente cauſa,*capit. fin. ext.de iureiur.l. iuſiurandum,& ad pecunias,§. ait prætor, ff.de iureiur.l.generaliter,§.ſin autem,Cod.de reb. cred.l. in contractibus.§.illo,C.de non num pecun.*& ita *d.l.generaliter, §. ſin autem*, intelligunt, & declarant communiter, *DD.in d l.manifeſta,& ſignanter Bart.nu.3. Angel.nu.1. Caſtrenſ.in prin.Iaſ.n.5.& ſeq.Alex.nu.3.& ſeqq.ff.de iureiur.* non enim hæc corrigitur per illam, vt exiſtimauit *Accurſius*,ſed enucleatur,& repletur,vt idem *Iuſtinianus in d.l.generaliter in fine*,expreſsè profitetur.

133 Siquidem huius deciſorij iuramenti delationis quæſtio inter partes, Iudicis arbitrio, etiam iure Dig. relinquitur *dict.l. iuſiurandum,& ad pecunias,§. qui iuſiurandum,verſ.ſi de qualitate.ff. de iureiur.* & ex diuerſitate rerum,& perſonarum dubitatio orta,an per omnia iuſiurandum referri debeat tale, quale defertur, officio Iudicis id totum determinatur, *d. l. iuſiurandum, & ad pecunias, §. ait prætor in fin.* nec quicquam valet delatio, aut relatio huiuſmodi iuramenti à Iudice non approbata, *l.3.ff.de iureiur.*

Idem profectò ſtatuit *Iuſtinianus in d. l. generaliter,§. ſin autem*, licet enim concedat licentiam recuſandi huiuſmodi iuramentum, ſubdit tamen, quod ſi Iudex illud omnimodo præſtandum exiſtimauerit, ſic cauſam dirimat, quaſi volente eo Sacramentum ſit recuſatum, hoc eſt,ac ſi relatum iuramentum recuſaſſet,de voluntate referentis, vel ſicut ſi relatum ſibi iuramentum recuſaſſet, quod ab initio detuliſſet, ideoque, ſicut olim omnis quæſtio ſuper delatione, vel relatione iuramenti erat Iudicis arbitrio, *Iuſtinianus* reliquit, ac remiſit eandem, dum leges antiquiores in hoc magis elucidauit, ac repleuit.

134 Iuſtæ autem cauſæ, ob quas quis non tenetur iurare,aut

Digitized by Google

re, aut ſoluere, ſunt quàm plurimæ, & ſignanter.

135 Prima eſt, quando iuramentum defertur prodigo, furioſo, & ſimilibus, *l. Tutor, §. prodigus, ff. de iureiur.*

136 Secunda, quando Procurator, deferens huiuſmodi iuramentum, non habet ad hoc mandatum ſpeciale, vel cum libera, vel in rem ſuam, *l. iuſiurandum, quod ex conuentione §. procurator, & §. fin. vbi Iaſ. num.* 4. *& alij, ff. de iureiur. cap. qui ad agendum, §. fin. de Proc. Roman. in l.* 1. *ff. de iureiur.*

137 Tertia, ſi quis ſit minor quatuordecim annis, *cap. pueri* 22. *q.* 5. *leg. iuſiurandum, & ad pecunias, §. pupillo, ff. de iureiur.*

138 Quarta, Procurator, & defenſor non coguntur ſubire hoc iuramentum, *d. l. iuſiurandum, & ad pecunias, §. pupillo, vbi Bart. nu.* 7. *Alex. nu.* 2. *verſ. vlt. adde, ff. de iureiur. Iaſ. in eadem l. iuſiurandum, & ad pecunias, §. defenſor, n.* 1. *verſ. nota ſecundo.*

139 Quinta, quando quis non compellitur Romæ, vel in loco iudicium accipere, nam tunc nec ibi compellitur iurare, *d. l. Tutor, §. fin. ff. de iureiur.*

140 Sexta, ſi actio contra aliquem proponi non poteſt, iſte nec iurare cogendus eſt, *l. ſi patroni, ff. de iureiur.*

141 Septima, quando exceptio non poteſt opponi contra aliquem, tunc is non cogitur ſuper ea iurare, *l. in contractibus, §. illo, C. de non in pecun.*

142 Octaua, quando ius actoris, ſeu effectus condemnationis rei diminuitur, nam ſi reus fuit conuentus actione, quæ inficiando creſcit, non tenetur poſtea actor reo deferente iurare, quia Reus hoc caſu non tenetur ad duplum, ſed ad ſimplum, verumtamen poteſt, ſi vult probare per teſtes, vt ille teneatur ad duplum, *leg. eum, qui, vbi Bart. n.* 2 *& ſeqq. ff. de iureiur.*

143 Nota, qualitas, & modus deferendi, vel referendi inter partes in controuerſiam deductus, donec arbitrio Iudicis huiuſmodi contentio terminetur, *l. iuſiurandum, & ad pecunias, §. & ſi de qualitate, & §. non ſemper, ff. de iureiur.*

144 Decima cauſa eſt ignorantia, vel dubitatio eius, cui iuramentum veritatis defertur, *l. Marcellus, §. qui rerum, ff. rer. amot. l. iuſiurandum, & ad pecunias in princ. & in §. ait prætor, & vtrobique Bart. ff. de iureiur. Nat. conſ.* 35. *n.* 4.

145 Ignorantem tamen iurare debere ſaltem de credulitate, ait *Crau conſ.* 203. *num.* 25. *& ſeq. Menoch. de arbitr. caſ.* 189. *num.* 7. *lib.* 2.

146 Decimaprima, timor nè poſtea alio agente periurium detegatur, *l. alias, ff. de iureiur. Bart. in leg. iuſiurandum, quod ex conuentione, §. fin. n.* 4. *ff. de iureiur. Oſaſc. deciſ.* 11. *num.* 3. *Theſaur. deciſ* 93. *num.* 3. vbi quod hoc procedit, quando id præſens ſtatus indicat, vt puta, quia teſtes examinati ab offerente iuramentum probant, aliàs ſecus, & quod ita fuit reſolutum, & ſæpius obſeruatum.

147 Decimaſecunda, vbi quis non tenetur defendere, nec etiam tenetur iurare, *l. ſed & ſi reſtituatur* 28. *§. ex quibus, ff. de iud.*

148 Decimatertia, ſi quis habet Inſtrumentum obligationis tenetur iurare ſuper ſolutione, non autem ſuper alijs exceptionibus contra inſtrumentum non competentibus. *Caballin. Milleloq.* 642. *Creſcen. deciſ.* 4. *aliàs* 312. *de Iurepatr.*

149 Decimaquarta, ſi emptor conuentus ſe defendit, vt paret ſibi actionem de euictione, quam vtique amitteret, ſi res iureiurando decideretur, *Ang. Aret. in §. item ſi quis poſtulante, num.* 11. vbi ſe ita vidiſſe in practica teſtatur, & ibi *Iaſ. nu.* 8. *inſtitut. de act.*

150 Decimaquinta, quando quis habet intentionem fundatam per confeſſionem partis, vel per inſtrumenta vel Teſtes, *l. in contractibus, §. illo, & in Caſtr. C. de non num. pecun. c.* 2. *ext. de probat. Neuiz, conſ.* 7 *nu.* 7. *Papien. in form. iuram. à part. parti, §. quoniam, num.* 4 *Oſaſc. deciſ.* 10. *nu.* 7. *Ludou dec. Lucen.* 35. *n.* 3. *& ſeqq. Boer. deciſ.* 95. *n.* 3. *& n.* 6.

151 Decimaſexta, quando Teſtes ſunt publicati, *Crau. conſ.* 207. *num.* 1. *& ſeqq. Oſaſc. deciſ.* 97. *nu.* 6. *Boer. dec.* 95. *num.* 4. vbi poſt alios de veriori, æquiori, & in practica obſeruata opinione teſtatur, *& num.* 6.

152 Decimaſeptima, ſi in actione famoſa iuramentum fuerit relatum, in his enim actionibus referri nequaquam poteſt, *l. Marcellus, §. fin. & l. ſeqq. ff. rer. amot. cap. fin. extr. de iureiur. l. iuſiurandum, & ad pecunias, §. ait prætor, verſ. datur, vbi Gloſ. in verbo ſi malit, ff. de iureiur. Gl. in l. delata, in verbo referat, & ibi adden. Cod. de reb. cred. Crauet. conſ.* 203. *nu.* 2 *Natt conſ.* 35. *nu.* 1. quod procedit ob ignorantiam deferentis, *Menoch. d. caſ* 189 *nu.* 8.

153 Decimaoctaua, ſi deferens iuramentum deciſorium non iurat de calumnia, nam, parte petente, ad hoc tenetur, *l. iuſiurandum, & ad pecunias, § qui iuſiurandum, ff. de iureiur. l. Marcellus, §. qui rerum, ff. rer. amot. l. fin. C. de fideic. Papien. in prax. in for. iur. à part. parti, §. dicit, nu.* 3. *Boer. deciſ.* 243. *nu.* 1. *& deciſ.* 339. *nu.* 1.

154 Sed hoc primo non procedit in referente, qui non tenetur de calumnia iurare, *d. l. iuſiurandum, & ad pecunias, §. ait prætor, verſ. æquiſſimè, ff. de iureiur.*

155 Secundò, non procedit parte id non petente, nam iuramentum calumniæ poteſt tacitè omitti, *d. §. qui iuſiurandum,* ibi *ſi hoc exigatur,* cum alijs cumulatis ſupra *par.* 1. *cap* 8. *num* 97.

156 Tertiò, non procedit in patrono, & parentibus, quibus æquè remittitur hoc iuramentum, *dict. §. qui iuſiurandum.*

157 Decimanona cauſa eſt, ſi quis aſſumpſit in ſe onus probandi, & non probauit, tunc enim Aduerſarius non tenetur iurare, *Dec. in cap ſicut col.* 5. *in princ. nu.* 5. *verſ. ſi verò acta de probat. Natt. d. conſ.* 35. *nu.* 3.

158 Contrarium docet *Maſcard. de probat. concluſ.* 957. *n.* 9. qui alios congerit, & nouiſſimè defendit *Fachin. contr. lib.* 1. *c.* 20. *Oſaſc. deciſ.* 97. *num.* 6. *& ſeqq. Ant. Theſaur. deciſ* 93. *num.* 2. *& ſeq Boer. deciſ.* 95. *nu.* 6.

159 Sed quia fundamentum primæ opinionis eſt in *leg. ſi quis iuſiurandum, C. de reb. cred. & iureiur.* ideo poteſt diſtingui, quod aut quis à principio offert iuſiurandum, & deinde reuocat oblationem, & aſſumit in ſe onus probandi, & demum probationibus deſtitutus vult redire ad oblationem iuramenti, & hæc facere non poteſt, *text. eſt expreſſus in dict. l. ſi quis iuſiurandum,* & hoc caſu poteſt procedere prima opinio *Deciſ*; aut quis non obtulit primò iuramentum, ſed ſimpliciter aſſumpſit in ſe onus probandi, & tunc poteſt offerre iuramentum, ſi probare aliter non potuit, & in his terminis poteſt procedere ſecunda opinio *Maſcard. & aliorum, Oſaſc. dict. deciſ.* 97. *num.* 10. *& ſeq.*

160 Poteſt autem hoc deciſorium iuramentum ab initio, etiam nullis propoſitis probationibus deferri, *l. Tutor in prin. & l. manifeſtæ, ff. de iureiur. l. fin. C. de fideic. l. delata, & l. generaliter, §. omne igitur ibi,* vel in principio litis, *C. de reb. cred. & iureiur. l. fin. §. licentia, C. de iure delib. Purpur. in d l. manifeſtæ, num.* 11. *in fin.* vbi de veriori, æquiori, & in practica ſeruata opinione teſtatur, *ff. de iureiur. Foller. ad Maran. in prax. par.* 6. *princip. de teſt. prod. n.* 75. *Fachin. controu. lib.* 1. *ca.* 19. *Oſaſc. deciſ.* 97. *num.* 10 Sicut

161 † deferri poteſt etiam ab eo, qui nihil probauerit, prout de magis communi DD. opinione teſtatur *Crau. conſil.* 207. *nu.* 4. *& ſeq* vbi, quod hoc procedit multo magis, quando ille aliquid probauit minus, quàm ſemiplenè.

162 Dilatio tamen congrua iurare debenti debet à Iudice dari, ſi illam petierit, nè aliàs præcipitanter iurando incideret in periurium, *leg. iuſiurandum, & ad pecunias in princ. verſ. quod tamen in fin. ff. de iureiur. Papien. in dict. form. iur. à part. parti, §. terminum, num.* 1. *Boer. deciſ.* 243.

163 *num.* 2. *& deciſ.* 339. *num.* 1. *in fin.* quo † quidem termino ad iurandum pendente, niſi oblatio fuerit acceptata, poterit deferens illam reuocare, etiam ſine cauſa, *Caſtr. in l. non erit ratum, § ſi neque, ff. de iureiur.*

164 Sed ſi reus incontinenti acceptauerit oblationem, & petierit aliquam breuem dilationem ad iurandum, non poterit reuocari, niſi ex iuſta cauſa, *Caſtr. in d. l. non erit ratum, §. ſi neque. C. iureiur. Saluſt. Tiber. in prax lib.* 2. *ca.* 39. *num.* 1. *Boer. deciſ.* 243. *nu.* 2. *& deciſ.* 339. *n.* 2. & re integra, *Gaſp. Theſaur. q. forenſ c.* 16. *lib.* 1.

165 Eſt autem iuſta cauſa ad effectum, de quo agitur, ſi offerenti iuramentum nouæ probationes ſuperuenerint, *l. ſi quis iuſiurandum intulerit, §. ſi quis autem C. d. de reb. cred. & iureiur. Caſtr. in d. l. non erit ratum, §. ſi neque Soccin. conſ.* 90. *n.* 13. *verſ. & ibi hanc cauſam, lib.* 4 *Oſaſc. deciſ.* 8. *num.* 4. *& ſeq.*

166 Nec reuocatione oblationis facta, quis poterit amplius,

Digitized by Google

plius, vt ſupra diximus, *num.* 159. redire ad illam, *d. leg. ſi quis iuſiurandum, C. de reb. cred. Facchin. controu. lib. 1. c. a. 20 verſ. nec me mouet, Oſaſc. deciſ. 97. num.* 11.

167 Ex quibus patet, iuri conſonam eſſe praxim huius A. C. Tribunalis, in quo non datur copia partiti, nec citatur ad eam reluendam, prout in alijs Vrbis Tribunalibus fieri conſueuit, ſed, ex quo iurandum eſt incontinenti, citatur ſimpliciter, vt ſupra ad videndum ſibi fieri partitum litis deciſiuum, iurandum, vel referendum, aliàs videndum mandari referri ad p.d.

168 Cæterum ſi iuramentum litis deciſiuum, Iudice approbante, præſtitum fuerit, & Iudex deinde, huiuſmodi iuramentum ſecutus, contra deferentem ſententiam tulerit, non dabitur ab ea appellatio, *l. generaliter. §. ſed iuramento, & §. fin autem, C. de reb. cred. & iureiur. Facchin. controu. lib. 1. c. 23 in princ. Saluſt. Tib. d. c. 39 n. 2. Scacc. de App. q. 17 lib. 34 nu.* 1.

169 Quinimò etiam ſi is, cui d. iuramentum delatum fuit, illud recuſauerit, volente tamen deferente, quia tunc perinde eſt, ac ſi iuramentum præſtitum fuiſſet, ſi Iudex ad ſic recuſantis fauorem ſententiauerit, adhuc venit deferenti deneganda appellatio, *d. l. generaliter § fin autem, vbi Gloſ. in verbo recuſauerim, C. de reb. cred.*

170 Si verò is, cui iuramentum delatum fuit, illud potius deferenti referre, quam iurare voluerit, tunc ſi primus delator noluerit iurare, habetur pro confeſſo, & conuicto, & à ſententia contra eum lata pariter appellatio non dabitur, *d. l. generaliter, §. ſed iuramento, & §. fin autem vbi Gloſ. in verbo volente, C. de reb. cred.*

171 Sed ſi, cum ille paratus eſſet iurare, referens ei iuramentum remiſerit, illud habebitur pro præſtito, nec à ſententia deſuper lata referens appellare poterit, *dict. l. generaliter, § fin autem, vbi Gloſ. in verbo volente, Cod. de reb. cred.*

Ratio autem eſt, quia nimis durum videtur parti volenti cauſam in iureiurando decidi, poſtquàm Iudex eius petitionem ſecutus fuerit, ſupereſſe remedium prouocationis, *d. l. generaliter §. ſed iuramento, verſ. quis enim, & §. fin autem, C. de reb. cred.*

172 Verumtamen ſi is, cui iuramentum eſt delatum, illud recuſauerit, allegando rationabiles cauſas, & exceptiones, tunc ſi Iudex eum non iuſtè recuſare exiſtimauerit, & ob id contra eius ſententiam protulerit, vtique qui ſic recuſauit, appellare valebit. *d. l. generaliter, §. fin autem, & §. ipſe autem, C. de reb. cred. Facchin. controu. lib. 1. c. 23. in princ. Scacc. de App. q. 17. limit. 34. nu.* 5.

173 Tandem ſi is cui delatum eſt iuramentum, illud retulerit Aduerſario, & is curauerit, ac Iudex præſtiti iuramenti virtute contra referentem ſententiam promulgauerit, an Referens appellare poſſit, contrariæ ſunt DD. opiniones & verius videtur appellationem non dari, quia eadem ratio videtur in referente, quæ in deferente militare, referens enim, & ipſe hoc caſu cauſam iuramento decidendam curauit, dum ipſe iurare, & ſic Teſtis, & Iudex in cauſa propria eſſe potuiſſet, & potius referre voluit iuramentum, imputet ergo ſibi, ex quo ſic voluit, & tacitè tranſegit; quam quidem opinionem poſt *Ioan.* & alios ſequutus eſt nouiſſime *Facchin. controu. lib. 1. c. 23. verſ. cæterum, late Scacc. de appellat. q. 17. limit. 3 n.* 3.

174 *Oſaſc.* tamen *deciſ.* 60. contrariam opinionem defendit ſub *nu.* 7 *& ſeqq.* vbi ſub *nu.* 8 de communi teſtantes allegat, *& nu.* 10. ita Senatum cenſuiſſe refert, & ad iura idem diſponentia in iuramento relato, quod in delato, reſpondet procedere in relatione voluntaria à Iudice approbata, ſecus in neceſſaria à Iudice non approbata, licet ſuperius, *nu.* 5. dixiſſet, huiuſmodi relationem procedere potius ex neceſſitate cauſatiua non attendenda, quàm ex neceſſitate præciſa.

Sed *Scacc. d. q. 17. limit* 34. *nu.* 3. latius primam opinionem aduerſus prædicta bonis rationibus tuetur, vt per eum.

175 Verum prima opinio certè non procedit in Legatario, vel fideicommiſſario iurante legatum, vel fideicommiſſum ſibi deberi, ſi enim apertis demum tabulis Teſtamenti nullum ad Legatarij, vel Fideicommiſſarij fauorem legatum, ſeù fideicommiſſum relictum appareat, vtique non ſolum ſententia per appellationem, ſeu aliud remedium, retractanda erit, ſed etiam legatum, ſeù fideicommiſſum indebitè perceptum reſtituendum, *leg. fin. C. de reb. cred.* nàm tranſigi non poteſt ſuper contentis in Teſtamento, antequàm illud apertum, ac perſpectum fuerit, *Gloſs. in d. l. fin. in verbo legatum, Facchin. controu. lib. 2. c. 23. verſ. legata.*

SVMMARIVM.

De Teſtibus examinandis. Cap. XI.

1 *Deficientibus ſcripturis, & confeſſionibus Partis probatur per Teſtes.*

2 *Citatio ad dicendum contra Articulos, & eius formula, & Proceſſus.*

3 *Productiones, ſeù repetitiones articulorum in termino ad dicendum contra, & earum formula.*

4 *Articuli, & eorum formula.*

5 *Proteſtatio contra articulos in termino ad dicendum contra, & eius formula.*

6 *Proteſtatio ſuper ſpecificatione materiarum, & nominum Teſtium, quæ fit Parte opponente, & eius formula.*

7 *Intimatio, qualiter materia, & nomina Teſtium ſunt in actis ſpecificata, & eius formula.*

8 *Teſtes inducti quomodo debent iurare per diem ante examen de veritate dicenda.*

9 *Teſtes iurati in die iuridica poſſunt examinari in die feriata.*

10 *Inductio interpretis, & eius formula.*

11 *Ad examen Teſtium, à quo, & quomodo procedatur.*

12 *Productio interrogatoriorum, & eius formula.*

13 *Parte non dante interrogatoria, & non conducente interpretem, proceditur ad examen ſuper articulis.*

14 *Parte non comparente hora intimata cum Teſtibus examinandis, accuſatur eius contumacia hora ſequenti pulſata, & quomodo.*

15 *Contumacia examinare volentis bis accuſata non poteſt procedi ad examen, niſi facta noua intimatione.*

16 *Interrogatoria, & eorum formula.*

17 *Citatio ad dicendum contra articulos, & videndum examinari Teſtes abſfuturos, & eius formula, & proceſſus.*

18 *Iuramenta partis, & Teſtium ſuper futura abſentia, & eorum formula.*

19 *Intimatio qualiter fuit iuratum ſuper futura abſentia, & eius formula.*

20 *Citatio ad videndum examinari Teſtes abſfuturos etiam nouiter repertos, quando articuli fuerunt aliàs admiſſi, & eius formula.*

21 *Citatio ad videndum examinari Teſtes abſfuturos, quando examen fuit aliàs Notario commiſſum, & terminus, ad videndum illos iurare, adhuc durat, & eius formula, & proceſſus.*

22 *Citatio contra Teſtem recuſantem ſubijcere ſe examini, & eius formula, & proceſſus.*

23 *Examen Teſtium de iure ciuili non poteſt committi Notario.*

24 *Teſtium examen, & receptio iuramentorum poſſunt Parte citata committi Notario, vti nudo Miniſtro, de ſtylo Curiæ, & diuerſorum locorum, ac etiam de iure ex cauſa.*

25 *Cauſa commiſſionis examinis Teſtium Notario actuario, vti nudo Miniſtro, præſumitur.*

26 *Examen, ac iuramenta Teſtium recepta à Notario de mandato Iudicis computantur inter acta iudicialia, & probant ſine alijs Teſtibus.*

27 *Eſt conſilium Hoſtienſis, quod de commiſſione examinis rogetur alter Notarius.*

28 *Actuarius de ſtylo, & ſignanter Rotæ, & Curiæ poteſt rogari de commiſſione examinis, & receptionis iuramentorum Teſtium ſibi data.*

29 *Cancellario actuario Epiſcopi, vel alterius Iudicis creditur de commiſſione examinis ſibi data ratione officij.*

30 *Teſtibus examinatis à Notario actuario, credendum eſt eidem Notario de commiſſione examinis ſibi data.*

31 *Creditur actuario de commiſſione examinis ſibi data ex Praxi contra Hoſtien. etiam ſine teſtibus.*

32 *Creditur Notario actuario aliquid atteſtanti per actum de præſenti, ſecus per actum de præterito.*

33 Ci-

Digitized by Google

33 *Citatio, ad videndum iurare teſtes pro ſingulis diebus, & horis, ſuſtinetur per duos dies ſequentes.*

34 *Citatio ad videndum iurare teſtes ſuſtinetur pro integro termino probatorio præfixo, etiam prorogato, ſecus pro conceſſo de nouo.*

35 *Citatio, ad videndum iurare teſtes, eſt neceſſaria, aliàs examen eſt nullum, nec intrat arbitrium.*

36 *Citatio ad videndum iurare teſtes debet eſſe ſpecifica, cum generalis non ſufficiat.*

37 *Citatio ad omnia ad cauſam pertinentia ſupplet defectum citationis ad videndum iurare teſtes.*

38 *In Decreto admiſſionis ad probandum Parti intimato continetur citatio ad videndum iurare teſtes.*

39 *Intimatio ſupplet defectum citationis, ſed non ad ſententiam.*

40 *Teſtes ſi fuerunt examinati cum interrogatorijs, Signatura paſſim concedit commiſſionem ſanatoriam cum clauſula,* arbitrio.

41 *Commiſſione obtenta cum clauſula,* arbitrio *an, & quando ſoleat Rota adhibere fidem teſtibus examinatis cum interrogatorijs, non obſtante defectu citationis ad videndum illos iurare.*

42 *Defectus turbidus citationis ad videndum iurare teſtes ſanatur per commiſſionem cum clauſula* arbitrio.

43 *Parte vtraque eodem modo ad examen teſtium procedente, non obſtat defectus citationis ad videndum illos iurare, & quare.*

44 *Pars ſciens, & permittens Teſtes examinari abſque citatione ad videndum illos iurare, non poteſt poſtea dicere de nullitate examinis ob dictum defectum.*

45 *Præſentia partis in monitione Iudicis, ad videndum iurare Teſtes, ſupplet defectum, & habetur pro citatione.*

46 *Teſtes ſunt recipiendi die iuridico, non feriato, aliàs examen eſt nullum.*

47 *Doctores, qui mouentur iiſdem Iuribus, authoritatibus, & rationibus, non ſunt varij, licet in cortice verborum diuerſimode loquantur.*

48 *Tempore feriato non poſſunt fieri actus iudiciarij.*

49 Antonius Maria Coratius *Coronen. fuit* I.C. *præclariſſimus, & cauſarum patronus primarius in Curia Romana.*

50 *Stylus eſt in Curia Romana citandi ad videndum iurare Teſtes ad p.d. (quæ debet eſſe iuridica) & 30. ſequentes dies, qui intelliguntur currentes.*

51 *Stylus Rotæ, & Curiæ vt Teſtes iurent, tàm in p. d. iuridica, quàm in reliquis currentibus in citatione ad videndum illos iurare contentis, eſt validus, & quare.*

52 *Finis, habens neceſſariam conſequentiam à ſuo principio trahitur ad illud, & principium non finis tunc attenditur.*

53 *De ſtylo Curiæ Capitolinæ Teſtes præſumuntur iuraſſe quando eorum nomina eduntur, & iuramentum retrotrahitur, ad tempus commiſſionis, ſicut examen ad tempus iuramenti.*

54 *Præſtatio iuramenti Teſtis, prout eſt quid facti, non poſſet recipi à Notario nudo miniſtro, nec recipi vbicunque niſi retrotraheretur ad mandatum Iudicis.*

55 *Teſtis de iure debet iurare coram Iudice in iudicio, parte præſente.*

56 *Iuramentum, & examen Teſtis à Notario, vti nudo Miniſtro, de mandato Iudicis vbicunque receptum, eſt actus iudicialis, & poteſt recipi extra iudicium, & tempore feriato, prout eſt quid facti, & quare.*

57 *Stylus committendi Notario, vti nudo Miniſtro, examen, & receptionem iuramentorum in forma, eſt validus, & iuri conſonus.*

58 *Stylus, vt Teſtes iurent vbicunque in manibus Notarij nudi miniſtri, deſcendit à ſtylo committendi Notario examen, & receptionem iuramentorum Teſtium in forma.*

59 *Præſtatio iuramenti Teſtis eſt de iure actus iudicialis, ſed cum efficitur actus extraiudicialis, ſtylo mediante, non poteſt amplius dici iudicialis, niſi per retrotractionem ad tempus commiſſionis ad inſtar examinis.*

60 *Tempore feriato, licet non poſſint fieri actus iudiciales, poſſunt fieri actus extraiudiciales, qui per retrotractionem efficiantur iudiciales.*

61 *Iuramentum de iure non poteſt præſtari die feriato.*

62 *Iuramentum de iure in die feriato non poteſt recipi à Iudice in iudicio, ſecus de ſtylo extra iudicium à Notario, vti nudo illius Miniſtro, prout eſt quid facti.*

63 *Praxis optima Legum interpres.*

64 *Text.* in c.1. de Fer. *quod tempore feriato non poſſit præſtari iuramentum, quomodo intelligendus ſecundum Canoniſtas, Summiſtas.*

65 *Stylus iuramenti à Teſte præſtandi in manibus nudi Miniſtri in termino probatorio, etiam ſi dies ſint feriati, valet ad inſtar ſtyli examinandi Teſtes.*

66 *De Stylis Tribunalis A.C. eſt omnino* Saluſtio Tiberio *credendum, ſecus circa illorum validitatem, & iuſtitiam, & quare.*

67 Saluſtius Tiberius *addidit eius Praxi authoritates, & iura mutuo accepta à* D. Io: Baptiſta Sella *inſigni practico.*

68 *Commiſſo examine per Iudicem Notario, intelligitur commiſſa receptio iuramentorum, & è contra.*

69 *Teſtes iurati in termino poſſunt examinari quandocunque, etiam extra terminum.*

70 *Notarius nulliter procedit ad Teſtium examen, niſi illud, aut receptio iuramentorum, ſibi à Iudice committatur.*

71 *Si conſtat, Articulos eſſe poſitiones, eſt de illis vti poſitionibus iudicandum.*

72 *Articuli cenſentur poſitiones, ſi fuit parti præfixus terminus ad reſpondendum illis.*

73 *Articuli releuantes, etiam concurrentes obiectus, vel quando melius materias ſpecificant, quàm primi, debent admitti.*

74 *Articuli irreleuantes, impoſſibiles, impertinentes, inuériſimiles, & non concludentes, non ſunt admiſſibiles, ſecus contrarij.*

75 *Articuli in dubio ſunt potius admittendi, quam reijciendi, & quando impertinentes, vel irreleuantes dicantur.*

76 *Articuli ſolent ſæpe admitti ſaluis exceptionibus, vel ſaluo iure impertinentium.*

77 *Articuli non fatentur.*

78 *Articuli dati medio iuramento probant contra articulantem, etiam non admiſſi, niſi doceatur de errore.*

79 *Articuli cum clauſula, non eſſe aſtringens, nil certi contineri dicuntur.*

80 *Articulans tenetur ſpecificare materias medio iuramento, ſecus parte non opponente.*

81 *Teſtis debet iurare per diem ante examen, ex Praxi.*

82 *Si iudex mandat Teſtes examinari ſummariè, parte non opponente, ſufficit illos iurare in actu examinis.*

83 *In Tribunali Gubernatoris Vrbis, & alijs inferioribus ſufficit Teſtes iurare in actu examinis.*

84 *Interpres iurare debet de fideliter interpretando.*

85 *Interpres de iure non requiritur in examine Teſtium, ſecus de ſtylo Curiæ.*

86 *Parte citata non conducente interpretem horis intimatis, valet examen ſine illo, licet parte inſtante, Teſtes poſſint deinde repeti.*

87 *Teſtes debent iurare tactis ſcripturis.*

88 *Tactus ſcripturarum non præſumitur, niſi ſcriptura appareat in actis.*

89 *Verba illa,* Teſtis iuratus, &c. *non probant iuramentum, & quare.*

90 *Iuramentum probatur ex verbis diſpoſitiuis Notarij,* prout iurauit, &c. *& ſimilibus etiam ſi non addiderit verba,* tactis ſcripturis.

91 *Dictio &c. comprehendit omnia, quæ ſunt de natura, & ſubſtantia actus.*

92 *Iuramentum probatur ex ſola aſſertione Notarij, ſi adſit in loco hic ſtylus.*

93 *Iuramentum non requirit tactum ſcripturarum ſic diſponente Statuto, nec quoad ſui eſſentiam.*

94 *Iurandi ſolemnitas eſt de iure poſitiuo, & poteſt illi à ſtatuto derogari.*

95 *Teſtis Sacerdos poteſt iurare tacto pectore.*

96 *Eques poteſt iurare ſuper Cruce ſui habitus, & iuramentum probatur ex verbis depoſitiuis Notarij non enunciatiuis.*

97 *Mors ſupplet in Teſte defectum iuramenti.*

98 *Teſtium examen ſine interrogatorijs eſt de iure validum.*

99 *Teſtes*

Digitized by Google

99 *Teſtes examinati ſine interrogatorijs in actis dati non probant, niſi repetantur.*

100 *Repetendi ſunt teſtes ſumptibus eius, qui vult iuuari repetitione, ſi examen aliàs eſt nullum.*

101 *Teſtes examinati ſine interrogatorijs in actis datis, vel pendente termino, ſunt repetendi ſumptibus eius, qui illos curauit examinare ſinè &c.*

102 *Repetitio teſtium, ſi interrogatoria non erant data in actis, vel erat lapſus terminus ad illa dandum fit ſumptibus eam petentis.*

103 *Parte proteſtante teſtes non examinati ſine interrogatorijs datis, examen eſt nullum ſine illis.*

104 *Teſtis, qui omnia interrogatoria non euacuauit, vel illis reſpondere recuſauit, non probat.*

105 *Teſtis non tenetur reſpondere interrogatorijs impertinentibus, ſeu crimen continentibus.*

106 *Nemo tenetur detegere turpitudinem ſuam.*

107 *Iudex remiſſionalis tenetur in omnibus ſeruare formam ſibi præſcriptam in remiſſoria, aliàs examen eſt nullum.*

108 *Per dationem interrogatoriorum pars cenſetur conſenſiſſe examini, quod facilius tunc ſanatur ex commiſſione cum clauſula arbitrio.*

109 *Datio interrogatoriorum inducit ſcientiam teſtium, & materiarum.*

110 *Interrogatoria primo loco data non faciunt ſuſtineri examen nullum, ſi alia dari poterant.*

111 *Pars citata ad dandum interrogatoria, alias videndum examinari ſine, ſi illa non dedit, examen eſt validum.*

112 *Minor, ſi tutor citatus eſt contumax in dando interrogatoria, non reſtituitur ad illa dandum.*

113 *Interrogatoria ſuperflua, & impertinentia poſſunt à Iudice reſecari, & etiam tacitè omitti.*

114 *Teſtes abſuturi recipiuntur, etiam ſuper articulis non admiſſis, & poſſunt iurare etiam die feriata.*

115 *Teſtes abſuturi in præſtando iuramento, ſtantibus ſtylis Romanæ Curiæ, non ſunt magis priuilegiati, quam alij, niſi de iure, quando iuramentum præſtatur coram Iudice.*

116 *Teſtes abſuturi debent iurare de veritate dicenda, & de futura abſentia, & in fine examinis, de non patefaciendo eorum dicta.*

117 *Teſtes non poſſunt examinari ſuper ijſdem, vel directo contrarijs poſt publicatas atteſtationes, & didicita teſtificata.*

118 *Teſtium publicatio pronunciatiua non impedit nouum examen, ſi teſtificata non ſunt didicita.*

119 *Facta publicatione teſtium, pars, quæ illam petijt, præſumitur didiciſſe teſtificata niſi habeat præſumptionem pro ſe.*

120 *Publicatio facta parte inuita, contradicente, proteſtante, vel abſente, illi non nocet.*

121 *Publicatio teſtium inſinuatiua impedit teſtium examen ſuper eiſdem, vel directo contrarijs.*

122 *Pars, quæ habuit proceſſum originalem apertum præſumitur didiciſſe teſtificata, etiam ſi non ſit facta publicatio ſolemnis.*

123 *Dictis teſtium in diſputationibus diſcuſſis, præſumuntur didicita teſtificata.*

124 *Concluſio, quod teſtes non poſſint examinari ſuper ijſdem, vel directo contrarijs, publicato proceſſu, vel didicitis teſtificatis, pluries fallit.*

125 *Teſtes nouiter reperti, ſi de hoc conſtat, poſſunt examinari ſuper ijſdem, vel directo contrarijs, etiam poſt didicita teſtificata.*

126 *Teſtes poſſunt examinari poſt didicita teſtificata, quando articuli non ſunt comprehenſi ſub primis, vel examen fit ad diuerſum finem.*

127 *Teſtes poſſunt examinari, etiam in ſecunda inſtantia, quando aliquid in ſecundis articulis continetur alio modo, & magis explicitè, quàm in primis contineretur.*

128 *Teſtes examinari poſſunt ſuper materia, & ſuper articulis non in cortice tantum, ſed in ſui eſſentia partim nouis, & partim antiquis.*

129 *Teſtes examinari poſſunt ſuper materia, ſuper qua primi teſtes, nil depoſuerunt.*

130 *Teſtificata non poſſunt dici didicita, ſi teſtes nil depoſuerunt.*

131 *Teſtes producti ante publicationem factam parte inuita poſſunt examinari, etiam poſt illam, & didicita.*

132 *Teſtes poſſunt fauore Eccleſiæ examinari etiam poſt didicita, conſtito de læſione, & cauſæ cognitione, ac exacta diligentia interueniente.*

133 *Teſtes poſſunt examinari, licet proceſſus ſit tantum Procuratori oſtenſus, ſecus ſi diù fuit pœnes principalem, & quare.*

134 *Teſtes poſt didicita poſſunt examinari ad corroborationem antiquarum probationum.*

135 *Teſtificata non dicuntur didicita de ſtylo Curiæ quando fuit tantum traditum partibus ſummarium teſtium, & quare.*

136 *Fallentiæ ad regulam, quod poſt didicita non poſſint teſtes examinari ſuper ijſdem, vel directo contrarijs, remiſſiuè dantur.*

137 *Teſtis recuſans ſubijcere examini poteſt cogi ad id, tam in ciuilibus, quam in criminalibus.*

138 *Conſanguinei, & affines non coguntur teſtificari contra conſanguineos, & affines, niſi veritas alias haberi non poſſit, vel in ſubſidium, cauſa cognita.*

139 *Filius contra parentes, & libertus, contra patronum, etiam volentes teſtificari, repelluntur.*

140 *Teſtis, cui obijcitur crimen per modum exceptionis, non poteſt cogi ad teſtificandum.*

141 *Frater contra Fratrem non poteſt cogi ad teſtificandum.*

142 *Clericus in criminalibus non cogitur teſtificari, ſed ſi delictum ſit atrox, Iudex debet conſulere Principem, ſi veritas aliter haberi non poſſit.*

143 *Teſtes coguntur ſubijcere ſe examini mulcta indicta, & captis pignoribus.*

144 *Teſtium materia eſt ampliſſima, & de ea remiſſiuè.*

De Teſtibus examinandis. Pars I. Cap. XI.

1 QVotieſcunque Poſitiones fuerint exaduerſo negatæ, ſunt vt infra, reproducendæ in vim Articulorum, & ſuper eiſdem inducendi, & examinandi Teſtes ad docendum de ſolutione, alijſque præiudicialibus. Quod ſi non fuerunt datæ Poſitiones, tunc, ad docendum de prædictis, ſunt in Actis producendi Articuli, & ſuper eis Teſtes inducendi, & examinandi, & vtroque caſu citanda eſt pars aduerſa, vt infra videlicet.

A.C.N.

2 Citetur NN exaduerſo principalis ad dicendum contra Articulos facto datos, videndum illos ad probandum admitti, & committi Notario cauſæ examen, & receptionem

A iuramentorum Teſtium in forma A, ad primam diem & poſtquam commiſſum fuerit, videndum illos iurare ſuper articulis, & tota præſenti cauſa, in eorum, vel Notarij domibus, & vbi reperti fuerint, per totam illam, & triginta, (vel plures aut pauciores ad libitum) ſe-

B quentes dies, B, dandum Interrogatoria, & conducendum Interpretem, quatenus &c. alias videndum mandari examinari ſine, ad primam diem, inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. repetijt Articulos hodie (vel die NN.) in actis productos, & petijt, & obtinuit, vt ſupra admitti, ſi & in quantum, ſaluo iure impertinentium, & non admittendorum, ſine tamen præiudicio obligationis Cameralis, Proceſſus executiui, & Decreti facti, ac committi in forma, &c. & examinari Teſtes pro diebus, & horis intimandis, omni &c.

3 In termino autem dictæ Citationis executæ & reproductæ, fit repetitio, ſeu productio articulorum in actis, vt infra videlicet.

Pro NN. contra NN.

In officio *NN.* & acceptatis confeſſionibus exaduerſo factis in vim iudicialis, & irreuocabilis confeſſionis, repetijt Poſitiones negatas, & alias ſub die NN. in actis productas, in vim Articulorum, petens &c. omni &c. Si verò non fuerunt productæ poſitiones, tunc producun-

Digitized by Google

ducuntur,ſeu repetuntur Articuli in Broliardo, vt infra, videlicet.

Pro NN.contra NN.

In officio NN. facto per compulſum produxit articulos (ſeu repetit Articulos , aliàs ſubdit NN. in actis productos) tenoris &c. petens &c. omni &c.

4 Articuli verò poſſunt fieri iuxta infraſcriptam , vel aliam ſimilem Formulam , mutatis mutandis, ſecundum facti contingentiam.

Formula Articulorum.

C Articulos, C, infraſcriptos, dat, facit, exhibet, & producit Procurator,& eo nomine NN. in cauſa, quam habet cum NN. petens recipi, & ad probandum admitti in Curia, & extra, & ſuper eis Teſtes inducendos, ſeruatis ſeruandis, examinari, omni &c. deducens &c. ad ſuperfluam tamen probationem non ſe aſtringens, de quo &c. ſolemniter, & expreſſe proteſtatur, omni &c. ſaluo iure &c. & non ſolum,vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

In primis hic loco Articulorum repetit omnia iura, Inſtrumenta, Scripturas publicas, & priuatas &c. in quantum &c ex quibus &c. licet &c.tamen ad maiorem cautelam,& quatenus opus ſit,probare vult,& intendit, vulgari ſermone,videlicet.

1. Che la verità fù, & è,che NN. del meſe di NN. pagò in Roma ſcudi mille moneta al d. NN. Auuerſario, e così &c.

2. Che detto NN. auuerſario ſi chiamò all'hora quieto,e pagato, e ſodisfatto di tutto quello, che detto NN. gli doueua fino à quel giorno , e ne fece à lui la quietanza finale, e patto di non più dimandargli coſa alcuna, e così &c.

3. Che delle dette coſe ne fù, era, & è publica voce, e fama,palam &c.

Hos pro nunc, &c .ſaluo &c. non ſe tamen aſtringens &c omni &c.

Nomina Teſtium.

NN. Romanus degens in Regione NN.
NN. Ferrarien. degens in Regione NN.
NN. NN. NN. NN.

5 Ex aduerſo, In termino dictæ Citationis ad dicendum contra Articulos , fit hæc proteſtatio , videlicet.

Pro NN. contra NN.

In Officio NN. dixit prædictos Articulos non admitti in præiudicium obligationis Cameralis , Proceſſus executiui, Decreti facti, & mandati relaxati . & his ſaluis, & non aliàs &c. contra prætenſos Articulos dixit pro nunc generalia, verbo, ſaluo iure &c. & non examinari, niſi ſpecificatis materijs, nominibus, cognominibus, Patria , habitatione, & exercitio Teſtium medio iuramento tactis &c. & dato termino competenti. & intimatis die, & hora certis ad effectum dandi Interrogatoria, & conducendi Interpretem, aliàs &c.

6 Et ob id pro impedimento dictæ proteſtationis , vt poſſit procedi ad vlteriora in examine Teſtium, ille, qui produxit Articulos, ſpecificat materias, & proteſtatur, vt infra, videlicet.

Pro NN contra NN.

In officio NN. & medio iuramento tactis &c. ſpecificauit materias, nomina, & cognomina Teſtium , provt in Articulis , iurauit de Calumnia in forma &c. & induxit vlterius in Teſtes NN. Aromatarium in Vrbe degentem in Regione NN. & NN. Campſorem Romanum degentem in Vrbe in Regione NN. omni &c.

Et deinde fiet intimatio. videlicet.

A C. N.

7 Intimetur NN. ex aduerſo principali, qualiter materiæ,nomina, & cognomina Teſtium ſunt in Actis ſpecifi-
D cata, D, & Dominus mandauit examinari Teſtes, & aliàs provt in actis , & Teſtes examinabuntur die NN. cum decem ſequentibus, de mane, hora NN & de ſero hora NN.ideo &c. aliàs &c. Inſtante NN. principali, ſiuè , &c.

N. Notarius.

8 Teſtes verò inducti debent ſinguli iurare in Actis de veritate dicenda ſaltem per diem ante examen hoc modo videlicet.

Pro NN. contra NN.

In Officio NN. Teſtis inductus, pro parte dicti NN.
E qui monitus &c. medio iuramento tactis &c E, iurauit de veritate dicenda ſuis loco , & tempore ſuper Articulis, & tota cauſa , & ſuper quibus examinari contigerit, remotis &c.omni &c.Et ſic de ſingulis.

9 Quo quidem iuramento à Teſte præſtito in die iuridica, illa ipſa, poterit examinari, etiam in die Feriata, provt latius in obſeruationibus infra dicetur.

10 Cæterum die,& hora intimata adueniente pars comparet cum Interrogatorijs, & inducit Interpretem, vt infra &c. videlicet.

Pro NN. contra NN.

In Officio NN. induxit Interpretem NN. qui iurauit
F medio iuramento tactis &c.F,de fideliter interpretando, omni &c.

11 Et ſucceſſiuè examinantur Teſtes per Notarium cauſæ,cui fuit examen commiſſum,medio iuramento tactis
G &c. G,in actu examinis reiterato,ad organum Interpretis Dantis Interrogatoria,primo iuxta omnia, & ſingula Interrogatoria,& deinde ad organum Interpretis Articulantis,ſuper omnibus,& ſingulis Articulis,ſuper quibus Teſtes fuerunt inducti, ſi vero Partes de vnico Interprete concordarunt pro vtraque Parte , vel ob diſcordiam,vel aliàs fuit vnicus à Iudice deputatus, examinantur in omnibus ad organum illius, aliàs Interprete non exiſtente,ad organum Notarij. Productio verò Interrogatoriorum fit,vt infra videlicet.

Pro NN. contra NN.

12 In Officio NN.facto per compulſum produxit *Interrogatoria*,provt in folio tenoris &c.petens &c.omni &c.

13 Sed ſi pars aduerſa die, & hora intimata, pro examine, non comparet cum Interrogatorijs, & Interprete, tunc expectata hora intimata,& hora ſequenti pulſata , proceditur ad vlteriora in examine abſque interprete aduerſarij, & etiam abſque interrogatorijs, ſi exhibita non fuerunt,ſuper Articulis in actis datis.

14 Si verò pars,quæ inſtat Teſtes examinari,non comparet,die & hora intimata, tunc expectata hora intimata, & hora ſequenti pulſata,Pars aduerſa accuſat illius contumaciam, vt infra, videlicet.

Pro NN.contra NN.

In officio NN.& expectata hora N. intimata, & hora N. immediatè ſequenti pulſata,accuſauit contumaciam Partis aduerſæ non comparentia cum Teſtibus aſſertis examinandis , & proteſtatus fuit non poſſe amplius pro nunc examinari,aliàs &c.omni &c.

Et ſi pars de ſero , vel de mane ſequenti poſt accuſatam primam contumaciam , adhuc in ſua contumacia perſeueret, accuſatur ſecunda contumacia vt infra videlicet.

Pro NN.contra NN.

In officio NN. & expectata hora N. intimata, & hora N. ſequente pulſata, accuſauit contumaciam Partis aduerſæ non comparentis , nec ducentis aſſertos Teſtes examinandos, & proteſtatus fuit, nihil fieri, niſi denuo intimato aliàs &c omni &c.

15 Quod ſi pars remanet contumax de mane & de ſero , tunc dd duabus contumacijs accuſatis vel à parte, vel ab eius Interprete inducto , eſt neceſſaria noua Intimatio examinis pro die & hora certis, aliàs non poteſt procedi ad vlteriora in examine.

16 Interrogatoria verò poſſunt fieri iuxta infraſcriptam Formulam , & aliàs mutatis mutandis ſecundum facti contingentias.

Formula Interrogatoriorum.

Interrogatoria infraſcripta dat, facit, exhibet & producit Procurator.& eo nomine NN.in cauſa,quam habet cum NN. petens aſſertos Teſtes ex aduerſo inducendos ſuper illis in primis, & ante omnia interrogari,
H aliàs proteſtatus fuit de nullitate examinis, H, & alijs licitè proteſtandis,omni &c. & vulgari ſermone.

1. S'interroghi ciaſcun Teſtimonio ſe è informato della qualità,e importanza del Giuramento,e delle pene di chi giura il falſo, non eſſendo informato à pieno, s'a-

Digitized by Google

uerta delle coſe predette, che tanto giura il falſo quello, che dice la bugia, come quello, che tace la verità, e che chi fà queſto, offende Dio, il Giudice, e l'anima propria, & è tenuto alla Parte alla reſtitutione, e faccino l'altre ſolite monitioni.

2. Si interroghi ciaſcun Teſtimonio del nome, cognome, Padre, patria, habitatione, & eſercitio, ſe è ricco, ò pouero à ſpeſe di chi viua, e quanto vale il ſuo, in omnibus &c. aliàs &c.

3. Se queſt'Anno ſi è confeſſato, e communicato per la Paſqua, In che Chieſa, da qual Sacerdote, & alla preſenza di chi, in omnibus &c. aliàs &c.

4. Se è mai ſtato inquiſito, e proceſſato, carcerato, ò dichiarato Scommunicato, e da qual Giudice, e Tribunale, e per qual cauſa, e ſe fù aſſoluto, ò condannato, e in qual pena, e ſe anco ſia Scommunicato, in omnibus &c. alias &c.

5. Se è parente, in che grado dell'inducente, ouero Amico intrinſeco, Compagno, ò Familiare, ò Compare dell'iſteſſo, e ſe da eſſo, ò da altri gli è ſtato donato, promeſſo, ò rimeſſo coſa alcuna per venirſi ad eſaminare, e che coſa, e da chi, e ſe da queſt'eſamine ſperi vtile alcuno, e quale, in omnibus interrogetur de loco, tempore, conteſtibus, & cauſa ſcientiæ, aliàs &c.

6. Se è mai ſtato inſtrutto: e ſe gli è mai ſtato inſegnato da perſona alcuna quello deua deporre in queſto eſamine, e da chi, e con quali parole ſia ſtato ricercato di venire ad eſaminarſi in queſta cauſa, in omnibus &c. alias &c.

7. Se conoſce le Parti, che litigano, da quanto tempo in quà, e con quale occaſione, e chi ſiano, e ſe habbi mai riceuuto diſpiacere, e quale da alcuna di eſſe, e da chi, e ſe habbi tenuto, ò tenga inimicitia con alcuna dell'iſteſſe Parti, e con chi, e per qual cauſa, e qual di eſſe vorria, che vinceſſe, ò perdeſſe la lite, in omnibus &c. aliàs &c.

8. Se ſia ſolito ſpeſſo eſaminarſi per altri, e ſe ſia più volte eſaminato à fauore, ò contro alcuna delle Parti, che litigano, e particolarmente per l'inducente, e in qual Tribunale, e quante volte, e ſe quelli per chi ſi è eſaminato hanno vinto, ò perſo la lite, e ſe l'Inducente ſi ſia mai eſaminato per eſſo teſtimonio, e quante volte, in omnibus &c. aliàs &c.

9. Se è veriſimile, che vno paghi groſſa ſomma di denari ſenza farſi far riceuuta in ſcritto, ò quietanza per l'Iſtrumento, In omnibus &c aliàs &c.

10. Se sà, che ſia mai ſtata pagata ſomma alcuna di denaro da perſona alcuna ſenza riceuuta in ſcritto, e da chi, e doue, e quando, e quante volte, e chi ci era preſente, e come ſappi, ſe il pagamento fu fatto con riceuuta, ò ſenza, In omnibus &c. aliàs &c.

11. Che coſa ſia fama, e come lo ſappi, In omnibus &c. alias &c.

12 Deueniendo ad Articulos, ſuper ſingulis interrogetur de loco, tempore, & conteſtibus, & cauſa ſcientiæ, aliàs &c. Super alijs ſuppleat diligens examinator, cum poteſtate addendi, & minuendi, omittendi, & alia interrogatoria conficiendi, ad arbitrium Domini Interpretis, omni &c,

Si verò Teſtes ſint abſuturi, vt quàm citius examinentur, citatur pars aduerſa, vt infra, videlicet.

A. C N.

17 Citetur NN. ex aduerſo principalis ad dicendum contra Articulos facto datos, videndum illos ad probandum admitti, & committi Notario examen, & receptionem iuramentorum Teſtium in forma, ad primam diem, & poſtquam commiſſum fuerit, videndum illos iurare in eorum, vel Notarij domibus, & vbi reperti fuerint, tàm ſuper Articulis, quàm ſuper tota cauſa per totam illam, & viginti (vel plures, vel pauciores ad libitum) ſequentes dies, necnon videndum mandari exami-
I nari Teſtes abſuturos, & iurari ſuper futura abſentia, *I*, illorum, dandum interrogatoria, & conducendum Interpretem, quatenus &c. aliàs mandari examinari ſine, ad primam diem, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N, Notarius.

Executa, & reproducta citatione, ac ſpecificatis materijs, nominibus, & cognominibus teſtium, vt ſupra obtinetur Decretum, videlicet.

NN. repetijt Articulos die NN. in Actis datos, & petijt, & obtinuit, vt ſupra, admitti ſi, & in quantum, ſaluo iure impertinentium, & non admittendorum, committi in forma, & examinari Teſtes pro diebus, & horis intimandis.

18 In termino dictæ citationis, iurandum eſt ſuper futura abſentia Teſtium, & debent iurare tàm principalis, ſeu Procurator, quàm etiam ipſi Teſtes abſuturi, videlicet.

Pro NN. contra NN.

In Officio NN. induxit in Teſtes NN. & NN. ac iurauit medio iuramento tactis &c. ſuper futura abſentia illorum ab Vrbe, omni &c.

Pro NN. Contra NN.

In Officio NN. Teſtis abſuturus inductus, monitus &c. medio iuramento tactis &c. iurauit ſe citò ab Vrbe abſuturum, & de veritate dicenda ſuis loco, & tempore, ſuper Articulis, & tota cauſa, ſemotis &c. omni &c.

A. C. N.

19 Intimatur NN. ex aduerſo principali, qualiter materia, nomina, & cognomina Teſtium ſunt in Actis ſpecificata, & D. mandauit examinari Teſtes abſuturos, & fuit iuratum ſuper futura abſentia & alias prout in Actis, & teſtes examinabuntur die craſtina cum duobus ſequentibus de mane, hora N. & de ſero hora N. ideo &c. alias &c. Inſtante NN. Principali, ſiuè &c.

NN Notarius.

20 Si verò Teſtes abſuturi ſunt examinandi ſuper Articulis alias datis, & admiſſis, citatur hoc modo, videlicet.

A. C. N.

Citetur NN. ex aduerſo principalis ad videndum mandari examinari Teſtes abſuturos (nouiter repertos,
L *L*, ſi ſint de nouo reperti) & committi Notario cauſæ examen, & receptionem iuramentorum Teſtium in forma, ad primam diem, & poſtquàm commiſſum fuerit, videndum illos iurare in eorum, vel Notarij domibus, & vbi reperti fuerint, per totam illam, & viginti ſequentes dies, necnon iurandum, iurarique videndum ſuper futura abſentia illorum, dandum interrogatoria, & conducendum Interpretem, quatenus &c. aliàs videndum mandari examinari ſine, ad primam diem, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

21 Sed ſi examen, & receptio iuramentorum aliàs fuerit Notario commiſſa, & terminus ad videndum iurare Teſtes adhùc durat, ſufficiet citare hoc modo, videlicet.

A. C. N.

Citetur NN. ex aduerſo principalis ad videndum mandari examinari Teſtes abſuturos, ac iurandum, iurarique videndum ſuper illorum futura abſentia, dandum interrogatoria, & conducendum Interpretem, quatenus &c. alias videndum mandari examinari ſine, ad primam diem, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Et obtento Decreto, & iurato eodem die, vt ſupra, ſuper futura abſentia, & executa intimatione in forma ſolita, poterunt die immediate ſequenti poſt Decretum factum, Teſtes abſuturi examinari.

22 Cæterum, ſi Teſtis de veritate informatus ſe examini ſubijcere recuſauerit, poterit ad ſe examini ſubijciendum cogi, & citari, vt infra, videlicet.

A. C. N.

Citetur NN. teſtis inductus ad ſubijciendum ſe exa-
M mini, *M*, aliàs videndum grauari, & pro grauamine decerni, & relaxari Mandatum executiuum, & Decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi, ad primam diem; Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit grauari in Iulijs NN. pro quo.

Digitized by Google

quolibet die, donec paruerit.& vt ſupra,niſi ad primam diem cum intimatione,omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN.Teſti inducto, qualiter Dominus relaxauit Mandatum, & alias prout in Actis, Inſtante NN principali,ſiue &c.

N. Notarius.

Et tunc,ſi aliquot diebus elapſis Teſtis non ſe ſubijcit examini, expeditur contra eum mandatum pro grauamine, & ſumma Iudici beneuiſa, & proceditur ad capturam pignorum, illorumque ſubſtantiam,donec ille tædio affectus ſe examini ſubijciat.

Obſeruationes.

A EXamen Teſtium de iure ciuili Notario committi
23 non poteſt, *Alex.conſ.104 nu.5.lib.5.* nec ſine Iudice poteſt Notarius recipere iuramenta, aut examen illorum, *Veſtr.in prax.lib.6 c.2.n.11.verſ. Quamobrem.*

24 Sed quidquid ſit de iure,hoc non procedit de conſuetudine,præſertim ex cauſa ob multiplicitatem negociorum, & ob id de ſtylo Curiæ poteſt Iudex committere, prout quotidie obſeruat Praxis, Notario actuario examen, & receptionem iuramentorum Teſtium in forma, parte tamen citata, ſaltem ad videndum committi Notario receptionem iuramentorum illorum, quæ quidem receptio vna cum examine committitur Notario, vt nudo Miniſtro,vt per *Text. in clem 1.de offic.deleg.& c.Mulieres de Iudic.in 6. tradit Abb.in c.cum cauſam, nu. 22.in fin.verſ.ſed ego dico,de Teſt.& in c. quoniam contra, n.30.de probat.late Veſt in prax d lib.6.c 2.n.11. & ſeqq. Farinacc.de Teſt q 77 n.179.& ſeqq.* vbi de magis communi, & in Praxi obſeruata opinione teſtatur, cum alijs cumulatis per *Beltramin.ad Greg.dec.368.nu.9* & tradit idem *Greg.d.dec.368 n.3* vbi loquitur de Iudice remiſſoriali,qui poteſt huiuſmodi nudum miniſterium committere Notario, ſicut de Iudice compulſoriali idem tradit *Coccin.dec.401.nu.1.* quod non ſolum de ſtylo Curiæ Hyſpaniarum, & aliorum locorum fieri poteſt ex præallegatis,ſed etiam de iure, *Rot.dec.393.num.5 par.1. recent.* cum alijs cumulatis per *Fenzon.ad Stat.Vrb.lib.1.c.71.n. 22.& ſeqq* & eo magis ex cauſa, *Farinac.d.q.77.nu. 181.*

25 quæ † quidem cauſa præſumitur,etiam ſi aliàs non conſtet de impedimento, *Farinac.d.q.77.nu. 182.& nu.195* dummodo huiuſmodi nudum miniſterium committatur Parte citata, prout quotidie obſeruatur in Praxi, *Fari-*
26 *nacc.d.q.77.nu 182.* & examen,†ac iuramenta prædicta, licet à ſolo Notario recepta, abſque alijs Teſtibus, probant, quia cum ſint facta de Iudicis mandato, cenſentur facta ab ipſo, vel coram ipſo,licet in eius abſentia, & ob id inter acta iudicialia computantur. *Innoc in c. quoniam contra,nu.1.verſ dummodo,& ibi Hoſt.nu.5. verſ. receptio, Abb.nu 29.prope fin.verſ.& dummodo,Felyn.nu 12. verſ. & hoc intellige, Anchar.nu.16.Dec.nu.78.in fin. Bero. nu. 79 & alij,ext.de prob.Caſtren.in l. vinum,n.3 ff.ſi cert.pet. Sal.Tiber.in prax lib.3.cap.7 num.38.Greg.dec.368.nu.6.*

27 Eſt tamen conſilium *Hoſtien.in d.c.quoniam contra nu. 5.* quem *Abb.ibidem n.29.in fin. Dec.nu.198.* vbi ſe remittit ad ea, quæ ſcripſit in ſuo *conſ. 42.* & alij ſequuntur, quod de commiſſione huiuſmodi facta Notario,rogetur alter Notarius, cum aliàs ipſi in hoc non credatur, nec poſſit eſſe Teſtis in cauſa propria, *Alex.conſ.104.n.6. lib. 5.* vbi de magis communi, *Grauat.ad Veſt.d.lib. 6.c. 2. nu. 48.Vant.de nullit.defec.citat.n.43.verſ.prout etiam Tabellioni.Saluſt.Tiber.d. lib.3 c.7. nu. 38.verſ.& ſi ſecus, Afflict.dec.317 nu.3.*

28 Sed hoc primò non procedit de ſtylo, *Farinac d.q.77. n.191.* & ſignanter de ſtylo Rotæ,& Curiæ, *Capuraq. dec. 245 n.1.par.2.Rot.dec.699.nu.3.par.1.recent.* Nam in Curia antiqua, & notoria Praxis obſeruat,vt credatur Notario de commiſſione ſibi data examinandi Teſtes, & recipiendi eorum iuramenta, *Fenzon ad Stat. Vrb. lib. 1. c.71.nu.27.* Parte tamen ad id,vt ſupra citata,vt quotidie ſeruatur, *Farinac.d.q.77.nu.191.*

29 Secundò non procedit in caſu neceſſitatis,vt puta ratione officij, prout quando Notarius erat Cancellarius, & Actuarius Epiſcopi, aut alterius Iudicis, nam tunc ei creditur, *Dec.conſ.42.n.5.verſ.3.& præcipuè, Io. And.in c. cum quid ſi 2.nu.12.& ſeq.de reg.iur.in 6.Rot.dec.79.num. 16.par.5.recent.*

30 Tertiò non procedit, quando Teſtes iam ſunt per eum examinati,& ſcriptus Proceſſus, nam multa facta tenent, *Ferret.in rep c.quoniam contra,n.132.de probat.* vbi quod ita ſæpè vidit obſeruari in Praxi.

31 Cæterum, quod Notario credatur de commiſſione ſibi data contra *Hoſtien.& ſequaces* tenuit *Innoc in d.cap. quoniam contra,in princ.de probat.Bart.in leg. ex ſententia circa med. verſic. induco iſtam legem,ff de teſt. tut.* & alij, quos refert *Farinac.d.q.77. nu.186.* quæ opinio eſt communis,& quotidie in Palatijs obſeruatur,teſte *Aret.in §. Item propter inimicitias.in fin.Inſt.de excuſ.Tut.* & ſignanter in Curia ex præallegatis, & in hoc creditur Notario etiam ſine Teſtibus,cum ſit actus iudicialis, *Farinac.d.q. 77.nu 191.* prout pariter obſeruat Praxis,& Curia.

32 Sed hoc procedit, quando Notarius id atteſtatur per actum de præſenti, ſecus ſi id atteſtaretur per enunciatiuam, & ſic per actum de præterito, cum eo caſu non dicat ſe rogatum,& ideo non probet, *Afflict.dec.317.nu.3. & n.4,Saluſt.Tiber.d.lib.3.c.7.nu 38.verſ.& ſi ſecus.*

B Citatio ad videndum iurare Teſtes,ſi eſt facta pro ſin-
33 gulis diebus,& horis,& nullus terminus probatorius eſt præfixus, ſuſtinetur per duos dies poſt illius executionem immediatè ſequentes, *Rot.dec.307.nu.9 p.1 & deciſ.*
34 *552.n.8 p.3 rec. Andr.dec.65 n.7.* & ſæpius† fuit deciſum, ſed ſi certus terminus probatorius fuit præfixus, ſuſtinetur ex Praxi Curialium pro integro termino probatorio, *Bald in l.ſi quando,n.11.C.de Teſt.Rot dec.393 n.6.p. 1.& dec.557.n.8.p.4 & dec.277 nu.9.par 6.recent.Gregor. dec 446.num.5.* etiam ſi dictus terminus ſit prorogatus, quia cenſetur idem cum primo præfixo, *Gregor. dec.429. num.5 Rot 277.num.10 par.6.recent.*

Sed hoc non procedit in termino de nouo conceſſo, quia eſt diuerſus à primo, *Greg.d.dec.429 nu 5.*

35 Citatio autem,ad videndum iurare teſtes,eſt omninò neceſſaria, *Greg.dec 518.nu.1.Caualer dec.275.nu.1.* adeo quod ſine illa Teſtium examen eſt nullum, *cap.2. de teſt.l. ſi quando, vbi Gloſ.& Caſt.C. de teſt.Veſtr.in prax.lib.6. c. 2.n.1. Maran.de ord.iud.par.2.part.6.prin.act 6.nu.2.Caualer.dec.275.nu.1.Greg.dec 268.n.1 Buratt.dec.169.nu.9. & dec.506.n.4.* nec eſt locus arbitrio, *Buratt.dec. 156. nu. 11 & dec.324.nu.8.*

36 Nec ſufficit citatio generalis,ſed requiritur ſpecifica, & indiuidua, *Greg.dict deciſ.268 n 3. Buratt.dec.324.n.5.*

37 Primò tamen hoc non procedit, quando fuit facta citatio ad omnia ad cauſam pertinentia, *Rota deciſ. 557. num.1 in fin part.4.recentior. Beltramin. ad Gregor. deciſ. 268 num.12.*

38 Secundò non procedit, quando Decretum admiſſionis ad probandum fuit Parti intimatum,nam in his continetur virtualiter citatio ad videndum iurare teſtes, *Beltramin.ad Gregor.dict deciſ.268.num.12 Andr. deciſ.*
39 *41.num.6.* & dicta intimatio † ſupplet defectum citationis, *Rota deciſ 280 num.3.poſt conſ.Farin lib.2* vbi quod ita fuit ſæpius deciſum, *Buratt.deciſ.606 num.6. Seraph. deciſ.1057.num 4.* non tamen citationis ad ſententiam, cum ſit grauis præiudicij, *Rota dec.300.num.8.part.2. diuerſ.& deciſ.274 nu 3 par.1.recent.*

40 Tertiò non procedit, quando Pars dedit interrogatoria,& fuit obtenta cõmiſſio ſanatoria,cum clauſula,arbitrio Iudicis, quæ, ſi narretur examen factum cũ interrogatorijs,à Signatura paſſim concedi ſolet,vt teſtatur *Sa-*
41 *luſt.Tiber.in praxi li.2 c.14.n.7,* nam†tunc teſtibus fides adhiberi ſolet,cũ arbitrium conceſſum temperet iuris rigorem ex obſeruantia Rotæ, *Burat.dec.118.n.12 Caualer. dec 322.n.6.late Ferentil.ad Burat.dec.118.n.19. ſub lit.C.* vbi quod idẽ procedit,etiã ſi Pars dedit interrogatoria, cum proteſtatione de non conſentiẽdo in iuriſdictionẽ; dummodo defectus iuriſdictionis non ſit totalis,& dummodo interrogatoria contineant omnem excipientis defenſionem, & quidquid releuans deduci poterat contra teſtes inductos;nam aliàs non eſt locus clauſulæ,arbitrio, *Put.dec.300.lib.3.in correct.* cũ alijs allegatis per *Ferentil.ad Burat.dec.506.nu.11.* Et quod ſit locus clauſulæ arbitrio, quando Pars dedit interrogatoria, etiam ſi

Digitized by Google

Teſtes fuerint examinati in alia inſtantia, tradit *Caualer. deciſ. 240. num. 5.*

42 Quartò non procedit, quando defectus citationis eſt turbidus, nam etiam tunc ſanatur ex commiſſione cum clauſula arbitrio, *Buratt. dec. 376. nu 9.*

43 Quintò non procedit, quando Partes infra eumdem terminum Teſtes eodem modo produxerunt, & examinari fecerunt, *Seraph deciſ. 857. num. 26. Buratt. deciſ. 322. n. 5.* vbi alias deciſiones cumulat *Caualer. dec. 322. n. 5.* vbi quod ex hoc arguitur ſtylus, qui indubitatè attēditur ad validitatem examinis, & nè infiniti proceſſus irritentur

44 Sextò non procedit data ſcientia Partis, contra quam teſtes examinantur, *Seraphin. deciſ. 1094. n. 4* cum alijs cumulatis per *Ferentill. ad Buratt. d. dec. 118. nu. 19 lit. B.*

45 Septimò non procedit quando Pars, vel etiam Procurator fuit præſens in monitione Iudicis ad videndum iurare teſtes, & in commiſſione examinis, quia d. præſentia ſupplet defectum citationis, *Seraph deciſ. 388. nu. 4. Greg. deciſ. 576 nu. 1. & ſeq. Rota deciſ. 79 num 15 part. 5. recent Ferentill. ad Buratt. d. deciſ. 118. nu. 19. lit. B.* quinimò habetur pro citatione, *Duran deciſ 305 nu 7.*

46 Die autem iuridico non feriato recipiendi ſunt Teſtes, vt ſenſit *Gloſ. 1. in verſ ſecus ergo, in Clem. 1. de offic. deleg. Caſtren. in l. ſi quando num. 4 C. de teſt. Butr. in cap. 1. num 10. de fer. Specul. de fer. lib. 2 §. ſequitur videre, nu. 6. poſt med. verſ. recipi poſſunt. & ibi Addit. in verbo Proceſſus, Cror. de teſt. par. 7. num. 22. & ibi adden. nu. 108. in verbo feriata, lit. E, Seuerol. de Remiſſ. c 32. nu 5. & ſeq. & ca. 33. Ruin. conſ. 149. num. 21. lib. 5. Scacc. de iudic. c. 8. nu. 457. & ſeqq Farinac de teſt. q. 80 oppoſ. 36. num. 55. & ſeqq.* nec poſſunt iurare in die non iuridico, *Specul de fer. d. §. ſequitur videre, num 6 Abb. in ca. 1. nu 9. de fer. Sarnen. in c. 20. num. 42 de iudic. in 6. Anchar. in c. 1. num 6. & ibi Cardin. verſ. ex Gloſ. penult. in fin. de fer. Roman. in Auth ſi quis in aliquo, num. 11. C. de eden. Alex. conſ. 213. lib. 2. Monticell. in repert. de Teſt. tit. iurare quo die, & tempore debent Teſtes, Lanfran. in Prax in §. teſtium depoſitiones. num. 15. & ibi adden. Petr. Iacob. de Monte peſſul. de arbit. num. 3 Mandoſ. commiſs 13. verſ quarto quæro, Scacc. de iudic. q. c. 8. num. 457. & ſeqq.* aliàs examen eſt nullum, *Seraph. deciſ. 851. num 9. & num 27.*

47 Et licet ex præfatis Doctoribus quidam loquantur de admiſſione, & receptione ad iurandum, ſeu de delatione iuramenti, quæ fiunt à Iudice, quidam verò dicant, quod Teſtis non poteſt iurare, tamen non ſunt varij, ſed ſecundi ſunt intelligendi de admiſſione Iudicis, quia mouen-

48 tur ijſdem iuribus, † authoritatibus, & rationibus, quod tempore feriarum non poſſunt fieri actus iudiciarij, quibus mouentur etiam primi, vt in ſuo *Repert. to. 9. in verbo*

49 *Teſtis iurat, fol. 102.* adnotauit † bon. memor. *Antonius Maria Coratius*, qui fuit I. C. præclariſſimus, vt per *Adden. ad Maſſuer. in Prax tit. 35. de expenſ. dam & intereſ. ad nu. 8.* & in Romana Curia cauſarum Patronus primarius, cuius legali opera, & Magni Duces Etruriæ, & Dux Vrbini, & alij infiniti in eorum arduis negocijs, & litibus vſi ſunt, prout quinquaginta eius informationum volumina, quæ poſt ſe reliquit, omnibus proteſtantur.

50 Subdens, quod hæc conciliatio deſeruit, ad ſaluandum ſtylum Rotæ, & Curiæ Romanæ, citandi ad dicendum contra Articulos facto datos, videndum illos ad probandum admitti, & committi Notario cauſæ examen, & receptionem iuramentorum teſtium in forma, ad primam diem (quæ intelligitur de iuridica) & poſtquam commiſſum fuerit videndum illos iurare ſuper dictis Articulis, & tota cauſa, in eorum, vel Notarij domibus, & vbi reperti fuerint, per totam illam, & triginta (vel plures, vel pauciores ad libitum) ſequentes dies (qui intelliguntur de currentibus) dandum interrogatoria, & conducendum Interpretem, quatenus dare, & reſpectiuè conducere intendat, aliàs videndum mandari examinari ſine, ad eandem primam diem: nam executa citatione,

51 † & relatione facta, Iudex decernit, vt ſupra petitur, & Teſtes deinde iurant in manibus Notarij, vbi reperti fuerint, tam in d. die prima iuridica, quā in alijs prædictis triginta diebus currentibus, ſiuè iuridicis, ſiuè feriatis ſeqq.

De quo ſtylo huius A. C. Tribunalis teſtatur *Saluſt. Tiber. in prax lib. 2. c. 13. n. 6 cum pluribus ſequentibus*, Rotæ verò licet *Formul. Termin. Veſtr.* illum omiſerint, quilibet certus reddi poterit ex reuolutione Regeſtorum, prout de illo, ſuis temporibus, ſic redditum, ſe certum fuiſſe, teſtatur *Corat. vbi ſupra.*

Qui quidem ſtylus ex præalegatis apparet validus, quia adeſt admiſſio huiuſmodi iuramenti facta à Iudice in dict. prima die iuridica pro omnibus, & ſingulis dictis triginta diebus currentibus ſequentibus, ſiuè iuridicis, ſiue feriatis, & ſola remanet illa præſtatio iuramenti, quæ eſt quid facti ipſius teſtis. ſicut examen, ſeù depoſitio eiuſdem & facta in dictis triginta diebus currentibus, ſiuè iuridicis ſiuè feriatis dicitur facta in die iuridica per relationem, quam habet ad admiſſionem ad iurandum à Iudice factam in d. prima die iuridica, à qua principiū

52 ſumit & dependet: † nam ad Iudicandum qualitatem actus, quando illius finis habet neceſſariam conſequentiam à principio debet finis ad principiū trahi, & ſolum principium attendi *l 3 §. ſecundo vbi Bartol. ff. de Minor. idem Bar. in l. ff. qui pot. in pig hab. Alciat. præſumpt. 32. nu. 2. reg 2. Afflict deciſ. 135. nu. 5 Seraph deciſ. 891. nu. 9.*

53 Cui ſtylo Tribunalis A. C. confert non modicum ſtylus Curiæ Capitolinæ, in qua Teſtes præſumuntur iuraſſe tempore, quo illorum nomina eduntur, & iuramentum, quod poſtea à teſte recipit Notarius de commiſſione Iudicis, retrotrahitur ad tempus commiſſionis, ſicut etiam examen ad iuramentum, & commiſſionem prædictam, à Iudice factam in dicta prima die iuridica refertur, *Luc. Pet. in Prax. lib. 2. c. 5. n. 5. Fenzon. ad Stat. Vrb. li. 1 c 71 nu. 24. & ſeq.* vbi quod prædicta procedunt, licet in Actis conſtet, quod teſtes non iurarint tempore dictæ editionis nominum illorum, ſed longe poſtea.

54 Alias ſi dicta præſtatio iuramenti non traheretur ad ſuum principium, ſcilicet ad dictum mandatum Iudicis factum in die iuridica, non poſſet eadem præſtatio facti ipſius Teſtis committi Notario, vti nudo miniſtro, nec ab eo recipi vbicunque prout committi, & recipi poſſe de ſtylo Romanæ Curiæ tradidit *Veſtr. d. lib. 6 c. 2 n 12. &*

55 *ſeqq. Saluſt. Tiber. d. li. 2. c. 13. n 6.* Nā de iure teſtis † debet præſtare iuramentum coram Iudice in iudicio præſente Parte, vt poſt alios, quos allegat, tradit *Veſtr. d. c. 2. nu 11.*

56 Et per conſequens non poſſet d. præſtatio aliqua ratione dici actus iudicialis, vt de ſe patet, ſed dicitur actus iudicialis, non ſolum ipſa præſtatio iuramenti in manibus Notarij nudi miniſtri extra iudicium vbicunque facta, ſed quod magis eſt, etiam examen à Notario pariter nudo miniſtro quandocunque receptum, quod extra iudicium recipi poſſe, quia eſt, quid facti tradit *Rot. dec. 27. de prob. in antiq. Veſtr. d. lib. 6. c. 2. n. 13.* etiam tempore feriato receptum, vt tradit *Specul. de Fer. §. ſequitur videre, n. 6 li 2. Abb. in c. 1. n. 10. de fer. Sal. Tib. d. li. 2. c. 13. n. 8.* ergo non alia ratione id de examine, prout eſt quid facti, dici poteſt, niſi quia trahitur ad ſuum principium, à quo habet neceſſariam conſequentiam, ſcilicet ad mandatum Iudicis factum in dicta die iuridica, vt per *Innoc. in c. quoniam contra n 1. verſ. dummodo, & ibi Abb. nu. 29. verſ. ad vnum, & verſ. dummodo, & nu. 30. & ſeq. & alij de probat. Veſtr. d. lib 5. c. 2. n. 12. & ſeq.* cum alijs allegatis ſupra *hac eadem par. 1. c. 9. lit. C. in nono requiſito, verſ. 2. quia, & verſ. 3 quia, & cap. 10. lit. A.*

57 Præterea à primo ſtylo cōmittendi Notario, vti nudo miniſtro, examen, & receptionem iuramentorum teſtiū in forma, qui iuſtus, & validus ſupponitur, prout iuſtum, validum, & iuri conſonum aſſerit, *Veſtr. d. li. 6. n. 12. & ſeq. Luc. Pet. in Prax. li. 2. c. 5. n. 5. verſ. quia Iudices. Fenzon ad Stat. Vrb. lib. 1. c. 71. n. 22.* qui alias cumulat auctoritates, *Rot dec. 393. nu. 5. par. 1. recent.* vbi quod dictus ſtylus non eſt contra ius per *tex. in Clem. 1. de offic deleg.* cum alijs allegatis ſupra *lit. A.* deſcendit alter ſtylus, vt Teſtes iurent extra iudicialiter in manibus Notarij nudi miniſtri, in eorum, vel Notarij domibus, & vbi reperti fuerint, &

59 ob id, cum dicta præſtatio iuramenti de iure † ſit actus iudicialis, & poſtquam dictis ſtylis mediantibus, prout eſt quid facti ipſius Teſtis, fuerit effectus actus extraiudicialis, non poſſit amplius dici iudicialis, niſi per relationem, quam habet ad ſuum principium, vt ſupra, cum ſicut de iure examen ad tempus iuramenti refertur, ita iuramentum ad tempus commiſſionis, &

man-

Digitized by Google

mandati Iudicis retrotrahi poſſit, & retrotrahatur, vt per *Fenzon.ad Stat.Vrb.lib 1.c.71.n.24.& ſeqq. Luc.Pet. in Prax.lib.2.c 5.nu 5.Saluſt.Tiber.lib.3.c.7.n.38.* vtique
60 poterunt Teſtes iurare etiam in die feriata, quia licet tunc non poſſint fieri actus iudiciales, ex allegatis ſupra *in verſic. die autem iuridico*, poſſunt tamen fieri actus extraiudiciales, & quidem validè ex præallegatis, qui tamen per retrotractionem, vt ſupra, etiam actus iudiciales dici poſſunt.

61 Et ob id non obſtat, quod non poſſit in die feriata præſtari iuramentum, *cap.1.& ibi DD.de fer.l.omnes.& l.*
62 *dies, C.de Fer.* quia adhæc † ex præmiſſis apparet reſponſio, nam procedunt, & debent intelligi, prout *DD. in d. cap.1.de fer.*& alij ſupra allegati *in d. verſ. die autem*, ſatis clarè innuunt de iuramento, quod præſtatur coram Iudice in iudicio, & de admiſſione, quæ fit à Iudice ad iurandum, non autem de iuramento, cuius receptio iuxta notorium ſtylum Curiæ; fuit à Iudice Notario commiſſa, & quod prout eſt quid facti ipſius Teſtis, præſtatur in manibus Notarij, vti nudi Miniſtri extraiudicialiter, & vbicunque, prout declarauit Praxis, quæ eſt optima legum interpres, & magiſtra *l.ſi de interpretatione, ff.de legibus.*& poſt alios, quos allegat, & tradit *Cagnacen. in repet. capit. quoniam contra.ſub num.1.de Probat. Aſyn.in Prax.§.22. cap.16.limit.3.num.2.Gonzal.ad Reg.8 Gloſ.9.§.1. nu.40. Guido Pap.deciſ.30.num.2.Caualer.deciſ.117.num.6.* nam iura, & DD. ſuperius allegati non loquuntur in terminis alicuius ex dictæ Romanæ Curiæ ſtylis, nec illos, aut aliquem ex eis ſupponunt, ſed potiùs contrarium.

64 Sed quatenus *Tex.in d.c.1.* generaliter intelligendus eſſet (quod ex præmiſſis poteſt negari) tàm in iudicialibus, quàm extraiudicialibus, debet ſecundùm Canoniſtas, & Summiſtas intelligi in iudicialibus de præcepto, in extraiudicialibus verò de conſilio, & omnes poſt *Hoſtienſ.* dicunt de conſuetudine non ſeruari, vt latè tradit *Seraph.dec.782.nu.5.& ſeqq.*

65 Proinde, quidquid de abuſu dixerit *Saluſt.Tiber.d.lib.2.cap.13. nu.9.* ſequitur quod ſtylus præſtandi iuramentum, prout eſt quid facti ipſius Teſtis, in manibus Notarij nudi miniſtri, vbicumque extra iudicium in dd. triginta diebus ſequentibus poſt dictam diem primam iuridicam, ſiuè iuridicis, ſiuè feriatis, ſit validus, prout ad inſtar alterius ſtyli examinandi Teſtes, vt ſupra validum eſſe, affirmat *Corat.in loco ſupra citato.*

66 Siquidem de Stylis Tribunalis A. C. eſt omnino *Saluſtio Tiberio* credendum, vti Teſti de viſu, qui per ſpacium quadraginta annorum, & eò amplius fuit A C. Notarius, & in eo Tribunali plurimum verſatus, vt ex primæua eius nudæ Praxis impreſſione de Anno 1584 *lib.1. cap.1.& ex Formulario.* quod edidit, clarè apparet.

Cæterùm illorum validitas, & iuſtitia non eſt eius iudicij, idque ipſe in d prima nudæ Praxis editione *lib 1.c.1.prohemiali* ingenue faſſus fuit, licèt id poſteà in ſecun-
67 da editione de anno 1607. omiſerit, & quamuis † in hac ſecunda editione authoritates, & iura addiderit, illa tamen à *Io.Baptiſta Seila inſigni practico*, & in eodem A. C. Tribunali plurimum verſato, mutuo accepit, vt idem *Corat.* vbi ſupra memoriæ mandauit.

68 Commiſſo autem examine à Iudice Notario, intelligitur commiſſa etiam cauſa receptionis iuramentorum, *Put.deciſ.258 lib. 1.*& è contra commiſſa receptione iuramentorum, cenſetur commiſſum examen, *Veſt.lib. 6.c.*
69 *2.nu.13.*& ſufficit, † quod Teſtes iurent in termino pro-
70 batorio, *Caual.dec. 275. nu.1* quo † caſu poſſunt examinari quandocumque etiam extra terminum, *Saluſt. Tib. lib.2.c.4.n.1.Rota dec.393.n.6.par.1.recent.Gregor.deciſ.327.nu.7 & ſeq.& ibi Beltramin nu.11.Caualer.deciſ.349 nu. 5.* Sine commiſſione autem iuramentorum, aut examinis Teſtium, examen à Notario receptum eſt nullum, *Buratt.deciſ.169.num.9.* vbi plures cumulat authoritates.

C Articuli licèt promiſcuè nominentur Articuli, & Poſi-
71 tiones, vt per *Greg.deciſ.385.nu.4 & deciſ.577. nu. 4.* tamen ſi conſtat illos eſſe Poſitiones, de eis vti de Poſitionibus eſt iudicandum, *Greg.dict.deciſ.577.nu.4.* cenſentur
72 † autem Poſitiones, ſi fuit Parti præfixus terminus ad reſpondendum illis, *Gregor.deciſ.365.nu.4.*

37 Releuantes † ſunt admittendi tàm de iure, quàm de Stylo Curiæ, *Rot.deciſ.416.nu.9.& num.10.part.5.recent.* etiamſi illi concernant obiectus, dummodo ſint de iure Dantis, *Rot.deciſ.691.num.3.par.2.recent.* & quando ſpecificant materiam melius quàm primi, ſunt paritèr admittendi, *Rot.deciſ.315.num.14.par.5.recent.*

74 Irreuelantes † autem, vel impoſſibiles, vel impertinentes admitti non debent, *Rot.deciſ.349.n.3.& dec.661. nu.1.in fin par.3.& dec.416.nu.10.par.5.recent.* nec continentes inueriſimilia, *Rot.dec.276.num.9.part.6.recent.* nec illi, qui victoriam cauſæ non concludunt, *Rot.dec.177.nu.4.par.6.recent.* ſed contrarij ſunt admiſſibiles, *Buratt.deciſ.351.nu.2.*

75 Quando verò eſt dubium, an releuent, ſunt potius admittendi, quam reijciendi, *Veſtr.in Prax.lib.5. cap.15. nu. 7.Granat.ad Veſtr. d.lib.5.cap. 14. num.27.Rot. deciſ.503. numer.2.par.2.recent. Buratt. deciſ.28. numer.3.* vbi quod Rota conſueuit illos admittere. Dicuntur autem impertinentes, & irreleuantes, quando continent aliquid, quod probatum non releuat. *Rot.deciſ.589.num.1.part.2.& deciſ.634.num.3.par.3.recent. Durant.deciſ.121.num.1.*

76 Paſſim admitti ſolent Articuli, saluis exceptionibus, *Caputaq.deciſ.47.par.1.*& ſaluo iure impertinentium, ſed hoc recipit declarationem, de qua ſupra *capit. 10. lit. D. verſ.ſolent.*

77 Articulans non fatetur, *Io. And.in cap.fin. in princip.de Iureiur.in 6. Alex.conſ.80.num.10 lib.2.Seraph. dec.1054. num.2.Gregor.deciſ.247.num.15.Beltramin.ad Greg.deciſ.143.num.5.Buratt.deciſ.600.num 10.& ibi Ferentil. num. 14.Duran.deciſ.33.num.17.& deciſ.314.num.9. Rot.deciſ.201.nu.21.par.5.recent.*

78 Sed hoc non procedit, quando ſunt in Actis dati medio iuramento, tactis &c. *Beltramin. ad Greg. deciſ.143. numer,5.* etiamſi non ſint à Iudice admiſſi, *Ferentill. ad Buratt.dicta deciſ.600.num.15.* tunc enim contra Articulantem plenè probant, *Gregor. deciſ. 215. numer. 2.* niſi doceatur de errore, *Ferentill. ad Buratt.dicta deciſ.600. num.16.*

79 Quando tamen habent clauſulam , non ſe aſtringentem, nihil certi continere dicuntur, *Rota deciſ. 774. num. 8.par.1.recent.*

D Articulans tenetur ſpecificare materias, & iurare contenta in Articulis eſſe vera,
80 tenta in Articulis eſſe vera, *Veſtr.in Prax.lib.2.c.2. n.19.*

Hoc tamen non procedit Parte non opponente, *Veſtr. dicto lib 6.cap.2 num 19.* cum alijs allegatis ſupra *hac eadem par.1 capit 10 lit. A.*

E Teſtis debet iurare ſaltem per diem ante examen,
81 quod paſſim obſeruatur, iuxta notorium Romanæ Curiæ ſtylum, *Saluſt.Tiber.d.lib.2.cap.13.num.7.*

82 Sed hoc non procedit, quando Iudex, Parte non opponente, mandat examinari Teſtes ſummariè, nam tunc ſufficit præſtari iuramentum in actu examinis, prout de ſtylo, & obſeruantia huiuſmodi teſtatur *Saluſt. Tiber. in d.cap.13.num.10.*

83 Secundò, non procedit in Tribunali Illuſtriſſimi Almæ Vrbis Gubernatoris, prout nec in alijs Inferioribus, in quibus Praxis obſeruat in dies, vt ſufficiat præſtatio iuramenti in actu examinis ad eius validitatem.

F Interpres iurare debet de fideliter interpretando, *Sa-*
84 *luſt. Tiber.lib.2. cap.14. num. 4.* vbi quod poteſt addere Interrogatoria ad cauſam pertinentia, non autem impertinentia.

85 De iure communi examen eſt validum ſine Interprete, qui ſolum adhibetur de Stylo Romanæ Curiæ, *Beltra-*
86 *min. ad Gregor. deciſ. 331. numer. 23.*& ſi Pars, † citata ad conducendum Interpretem, aliàs videndum examinari ſine, illum non conducit diebus, & horis intimatis, examen eſt validum ſine illo, etiam in locis, in quibus viget Stylus eum adhibendi, & ita quotidie ſeruat Praxis: inſtante tamen Parte Teſtes poſſunt repeti, *Seraph.deciſ.1229.num.6.* vbi quod ita pluries fuit deciſum.

G Teſtes debent iurare tactis ſcripturis, *Lanfranc. in*
87 *Prax.de Teſt.depoſit.n.3.in fin.& ibi latè Celſ.in addit. in verb. tactis ſcripturis, ſub lit. A.Caputaq.dec.285.nu.1.p.3. Bocc.de Remiſ.c.8.n.2.* vbi quod ita ſeruatur, *Caſ.de Graſ. dec.13.n.6.& nu.15.de Teſt. Farinac.de Teſt.q.74.nu. 22.*

Digitized by Google

Teſtes fuerint examinati in alia inſtantia, tradit *Caualer. deciſ.240.num.5.*

42 Quartò non procedit, quando defectus citationis eſt turbidus, nam etiam tunc ſanatur ex commiſſione cum clauſula, arbitrio, *Buratt.dec.376.nu 9.*

43 Quintò non procedit, quando Partes infra eumdem terminum Teſtes eodem modo produxerunt, & examinari fecerunt, *Seraph deciſ.857.num.26. Buratt.deciſ.322. n.5.* vbi alias deciſiones cumulat *Caualer.dec.322.n.5.* vbi quod ex hoc arguitur ſtylus, qui indubitatè attēditur ad validitatem examinis, & nè infiniti proceſſus irritentur

44 Sextò non procedit data ſcientia Partis, contra quam teſtes examinantur, *Seraphin. deciſ 1094. n.4* cum alijs cumulatis per *Ferentill.ad Buratt.d dec.118. nu.19 lit.B.*

45 Septimò non procedit quando Pars, vel etiam Procurator fuit præſens in monitione Iudicis ad videndum iurare teſtes, & in commiſſione examinis, quia d præſentia ſupplet defectum citationis, *Seraph deciſ.388. nu.4. Greg. deciſ 576 nu.1. & ſeq. Rota deciſ.79 num 15 part.5. recent Ferentill. ad Buratt.d.deciſ.118.nu.19.lit.B.* quinimò habetur pro citatione, *Duran deciſ 305 nu 7.*

46 Die autem iuridico non feriato recipiendi ſunt Teſtes, vt ſenſit *Gloſ.1. in verſ ſecus ergo, in Clem. 1. de offic. deleg. Caſtren. in l.ſi quando num.4 C.de teſt. Butr. in cap. 1. num.10.de fer. Speculat de fer.lib.2 §.ſequitur videre, nu.6. poſt med.verſ.recipi poſſunt. & ibi Addit. in verbo Proceſſus, Cror.de teſt.par.7.num.22. & ibi adden.nu.108.in verbo feriata, lit. E, Seuerol.de Remiſſ.c 32. nu 5. & ſeq. & ca. 33. Ruin. conſ.149.num.21.lib.5. Scacc.de iudic.c.8.nu.457. & ſeqq Farinac de teſt.q 80 oppoſ.36.num.55. & ſeqq.* nec poſſunt iurare in die non iuridico, *Specul de fer.d §. ſequitur videre, num 6 Abb.in ca.1.nu 9.de fer. Sarnen. in c. 20.num.42 de iudic.in 6. Anchar.in c.1.num 6. & ibi Cardin.verſ.ex Gloſ.penult.in fin.de fer. Roman.in Auth ſi quis in aliquo, num.11.C.de eden. Alex.conſ.213. lib. 2. Montecell.in repert.de Teſt. tit. iurare quo die, & tempore debent Teſtes, Lanfran.in Prax in §.teſtium depoſitiones, num. 15. & ibi adden. Petr. Iacob. de Monte peſſul. de arbit.num.; Mandoſ.commiſs 13. verſ quarto quaro, Scacc. de iudic.c.8.num.457. & ſeqq.* aliàs examen eſt nullum, *Seraph. deciſ 851. num 9. & num 27.*

47 Et licet ex præfatis Doctoribus quidam loquantur de admiſſione, & receptione ad iurandum, ſeu de delatione iuramenti, quæ fiunt à Iudice, quidam verò dicant, quod Teſtis non poteſt iurare, tamen non ſunt varij, ſed ſecundi ſunt intelligendi de admiſſione Iudicis, quia mouen-
48 tur ijſdem iuribus, † authoritatibus, & rationibus, quod tempore feriarum non poſſunt fieri actus iudiciarij, quibus mouentur etiam primi, vt in ſuo *Repert.to.9.in verbo*
49 *Teſtis iurat, fol.*102. adnotauit † bon. memor. *Antonius Maria Coratius*, qui fuit I. C. præclariſſimus, vt per *Adden.ad Maſſuer.in Prax tit.35. de expenſ.dam & intereſ. ad nu.*8. & in Romana Curia cauſarum Patronus primarius, cuius legali opera, & Magni Duces Etruriæ, & Dux Vrbini, & alij infiniti in eorum arduis negocijs, & litibus vſi ſunt, prout quinquaginta eius informationum volumina, quæ poſt ſe reliquit, omnibus proteſtantur.

50 Subdens, quod hæc conciliatio deſeruit, ad ſaluandum ſtylum Rotæ, & Curiæ Romanæ, citandi ad dicendum contra Articulos facto datos, videndum illos ad probandum admitti, & committi Notario cauſæ examen, & receptionem iuramentorum teſtium in forma, ad primam diem (quæ intelligitur de iuridica) & poſtquam commiſſum fuerit videndum illos iurare ſuper dictis Articulis, & tota cauſa, in eorum, vel Notarij domibus, & vbi reperti fuerint, per totam illam, & triginta (vel plures, vel pauciores ad libitum) ſequentes dies (qui intelliguntur de currentibus) dandum interrogatoria, & conducendum Interpretem, quatenus dare, & reſpectiuè conducere intendat, aliàs videndum mandari examinari ſine, ad eandem primam diem: nam executa citatione,
51 † & relatione facta, Iudex decernit, vt ſupra petitur, & Teſtes deinde iurant in manibus Notarij, vbi reperti fuerint, tam in d die prima iuridica, quā in alijs prędictis triginta diebus currentibus, ſiuè iuridicis, ſiuè feriatis ſeqq.

De quo ſtylo huius A. C. Tribunalis teſtatur *Saluſt. Tiber.in prax lib.2.c.13.n.6 cum pluribus ſequentibus*, Romæ verò licet *Formul.Termin.Veſtr.* illum omiſerint, quilibet certus reddi poterit ex reuolutione Regeſtorum, prout de illo, ſuis temporibus, ſic redditum, ſe certum fuiſſe, teſtatur *Corat. vbi ſupra.*

Qui quidem ſtylus ex præallegatis apparet validus, quia adeſt admiſſio huiuſmodi iuramenti facta à Iudice in dict. prima die iuridica pro omnibus, & ſingulis dictis triginta diebus currentibus ſequentibus, ſiuè iuridicis, ſiuè feriatis, & ſola remanet illa præſtatio iuramenti, quæ eſt quid facti ipſius teſtis. ſicut examen, ſeù depoſitio eiuſdem & facta in dictis triginta diebus currentibus, ſiuè iuridicis ſiuè feriatis dicitur facta in die iuridica per relationem, quam habet ad admiſſionem ad iurandum à Iudice factam in d.prima die iuridica, à qua principiū
52 ſumit & dependet: † nam ad iudicandum qualitatem actus, quando illius finis habet neceſſariam conſequentiam à principio debet finis ad principiū trahi, & ſolum principium attendi *l 3 §.ſecundo vbi Bartol.ff.de Minor. idem Bart.in l.. ff qui pot.in pig hab. Alciat. præſumpt.32. nu.2.reg 2. Afflict deciſ.135.nu.5 Seraph deciſ.891. nu.9.*

53 Cui ſtylo Tribunalis A C. confert non modicum ſtylus Curiæ Capitolinæ, in qua Teſtes præſumuntur iuraſſe tempore, quo illorum nomina eduntur, & iuramentum, quod poſtea à teſte recipit Notarius de commiſſione Iudicis, retrotrahitur ad tempus commiſſionis, ſicut etiam examen ad iuramentum, & commiſſionem prædictam, à Iudice factam in dicta prima die iuridica refertur, *Luc.Pet.in Prax.lib 2.c.5.n.5. Fenzon.ad Stat.Vrb.li. 1 c 71 nu.24. & ſeq.* vbi quod prædicta procedunt, licet in Actis conſtet, quod teſtes non iurarint tempore dictæ editionis nominum illorum, ſed longe poſtea.

54 Alias ſi dicta præſtatio iuramenti non traheretur ad ſuum principium, ſcilicet ad dictum mandatum Iudicis factum in die iuridica, non poſſet eadem præſtatio facti ipſius Teſtis committi Notario. vti nudo miniſtro, nec ab eo recipi vbicunque prout committi, & recipi poſſe de ſtylo Romanæ Curiæ tradidit *Veſtr.d.lib.6 c.2 n 12. &*
55 *ſeqq. Saluſt.Tiber.d.li.2.c.13.n 6.* Nā de iure teſtis † debet præſtare iuramentum coram Iudice in iudicio. præſente Parte, vt poſt alios, quos allegat, tradit *Veſtr.d.c.2.nu 11.*

56 Et per conſequens non poſſet d. præſtatio aliqua ratione dici actus iudicialis, vt de ſe patet, ſed dicitur actus iudicialis, non ſolum ipſa præſtatio iuramenti in manibus Notarij nudi miniſtri extra iudicium vbicunque facta, ſed quod magis eſt, etiam examen à Notario pariter nudo miniſtro quandocunque receptum, quod extra iudicium recipi poſſe, quia eſt, quid facti tradit *Rot.dec. 27.de prob.in antiq. Veſtr.d.lib.6.c.2.n 13.* etiam tempore feriato receptum, vt tradit *Specul.de Fer.§.ſequitur videre, n.6 li 2. Abb.in c.1.n.10.de fer. Sal.Tib.d.li.2.c.13.n.8.* ergo non alia ratione id de examine, prout eſt quid facti, dici poteſt, niſi quia trahitur ad ſuum principium, a quo habet neceſſariam conſequentiam, ſcilicet ad mandatum Iudicis factum in dicta die iuridica, vt per *Innoc in c.quoniam contra n 1.verſ.dummodo, & ibi Abb.nu. 29. verſ. ad vnum, & verſ.dummodo, & nu.30. & ſeq. & alij de probat. Veſtr.d.lib 5.c.2.n.12. & ſeq.* cum alijs allegatis ſupra *hac eadem par.1.c.9.lit.C.in nono requiſito, verſ.2.quia, & verſ. 3 quia. & cap.10.lit. A.*

57 Præterea à primo ſtylo cōmittendi Notario, vti nudo miniſtro, examen, & receptionem iuramentorum teſtiū in forma, qui iuſtus, & validus ſupponitur, prout iuſtum, validum, & iuri conſonum aſſerit, *Veſtr.d.li.6.n.12. & ſeq. Luc.Pet.in Prax.li.2.c.5.n.5. verſ.quia Iudices, Fenzon. ad Stat.Vrb.lib.1.c.71.n.22.* qui alias cumulat auctoritates, *Rot dec.393.nu.5.par.1.recent.* vbi quod dictus ſtylus non eſt contra ius per *tex.in Clem.1.de offic deleg.* cum alijs allegatis ſupra *lit. A.* deſcendit alter ſtylus, vt Teſtes iurent extra iudicialiter in manibus Notarij nudi miniſtri, in eorum, vel Notarij domibus, & vbi reperti fuerint, &
59 ob id, cum dicta præſtatio iuramenti de iure † ſit actus iudicialis, & poſtquam dictis ſtylis mediantibus, prout eſt quid facti ipſius Teſtis, fuerit effectus actus extraiudicialis, non poſſit amplius dici iudicialis, niſi per relationem, quam habet ad ſuum principium, vt ſupra, cum ſicut de iure examen ad tempus iuramenti refertur, ita iuramentum ad tempus commiſſionis, &

man-

Digitized by Google

mandati Iudicis retrotrahi poſſit, & retrotrahatur, vt
per *Fenzon.ad Stat.Vrb.lib* 1.*c*.71.*n*.24.*& ſeqq.Luc.Pet.
in Prax.lib.*2.*c* 5 *nu* 5.*Saluſt.Tiber.lib*.3.*c*.7.*n*.78. vtique
60 poterunt Teſtes iurare etiam in die feriata, quia licet
tunc non poſſint fieri actus iudiciales, ex allegatis ſupra
in verſic. die autem iuridico, poſſunt tamen fieri actus ex-
traiudiciales, & quidem validè ex præallegatis, qui ta-
men per retrotractionem, vt ſupra, etiam actus iudicia-
les dici poſſunt.

61 Et ob id non obſtat, quod non poſſit in die feriata
præſtari iuramentum, *cap*.1.*& ibi DD.de fer.l.omnes,& l.
62 dies,C.de Fer.* quia adhæc † ex præmiſſis apparet reſpon
ſio, nàm procedunt, & debent intelligi, prout *DD. in d.
cap.*1.*de fer.* & alij ſupra allegati *in d. verſ. die autem*, ſatis
clarè innuunt de iuramento, quod præſtatur coram Iudi-
ce in iudicio, & de admiſſione, quæ fit à Iudice ad iuran-
dum, non autem de iuramento, cuius receptio iuxta no-
torium ſtylum Curiæ; fuit à Iudice Notario commiſſa, &
quod prout eſt quid facti ipſius Teſtis, præſtatur in ma-
nibus Notarij, vti nudi Miniſtri extraiudicialiter, & vbi-
cunque, prout declarauit Praxis, quæ eſt optima legum
interpres, & magiſtra *l.ſi de interpretatione,ff.de legibus*, &
poſt alios, quos allegat, & tradit *Cagnacen. in repet. capit.
quoniam contra.ſub num.*1.*de Probat. Aſyn.in Prax.* §. 22.
cap.16.*limit*.3.*num*.2.*Gonzal.ad Reg*.8 *Gloſ*.9.§.1. *nu*.40.
Guido Pap.deciſ.30.*num*.2.*Caualer.deciſ*.117.*num*.6 nam
iura, & DD. ſuperius allegati non loquuntur in terminis
alicuius ex dictæ Romanæ Curiæ ſtylis, nec illos, aut ali-
quem ex eis ſupponunt, ſed potiùs contrarium.

64 Sed quatenus *Tex.in d.c.*1. generaliter intelligendus
eſſet (quod ex præmiſſis poteſt negari) tàm in iudiciali-
bus, quàm extraiudicialibus, debet ſecundùm Canoni-
ſtas, & Summiſtas intelligi in iudicialibus de præcepto,
in extraiudicialibus verò de conſilio, & omnes poſt *Ho-
ſtienſ.* dicunt de conſuetudine non ſeruari, vt latè tradit
Seraph.dec.782.*nu*.5.*& ſeqq*.

65 Proinde, quidquid de abuſu dixerit *Saluſt.Tiber.d.lib.
2.cap.*13. *nu*.9. ſequitur quod ſtylus præſtandi iuramen-
tum, prout eſt quid facti ipſius Teſtis, in manibus Nota-
rij nudi miniſtri, vbicumque extra iudicium in dd. trigin-
ta diebus ſequentibus poſt dictam diem primam iuridi-
cam, ſiuè iuridicis, ſiuè feriatis, ſit validus, prout ad inſtar
alterius ſtyli examinandi Teſtes, vt ſupra validum eſſe,
affirmat *Corat.in loco ſupra citato*.

66 Siquidem de Stylis Tribunalis A. C. eſt omnino *Sa-
luſtio Tiberio* credendum, vti Teſti de viſu, qui per ſpa-
cium quadraginta annorum, & eò amplius fuit A C. No-
tarius, & in eo Tribunali plurimum verſatus, vt ex pri-
mæua eius nudæ Praxis impreſſione de Anno 1584 *lib*.1.
cap.1.*& ex Formulario*, quod edidit, clarè apparet.

Cæterùm illorum validitas, & iuſtitia non eſt eius iu-
dicij, idque ipſe in d prima nudæ Praxis editione *lib* 1.*c.
1.prohemiali* ingenue faſſus fuit, licèt id poſteà in ſecun-
67 da editione de anno 1607. omiſerit, & quamuis † in hac
ſecunda editione authoritates, & iura addiderit, illa ta-
men à *Io.Baptiſta Sella inſigni practico*, & in eodem A. C.
Tribunali plurimum verſato, mutuo accepit, vt idem
Corat. vbi ſupra memoriæ mandauit.

68 Commiſſo autem examine à Iudice Notario, intelli-
gitur commiſſa etiam cauſa receptionis iuramentorum,
Put.deciſ.258 *lib*. 1. & è contra commiſſa receptione iu-
ramentorum, cenſetur commiſſum examen, *Veſt.lib.* 6.*c*.
69 2.*nu*.13. & ſufficit, † quod Teſtes iurent in termino pro-
70 batorio, *Caual,dec*. 275. *nu*.1 quo † caſu poſſunt exami-
nari quandocumque etiam extra terminum, *Saluſt. Tib.
lib*.2.*c*.14.*n*.1.*Rota dec*.393.*n*.6.*par*.1.*recent.Gregor.deciſ.*
327.*nu*.7 *& ſeq.& ibi Beltramin nu*.11.*Caualer.deciſ*.349
nu. 5. Sine commiſſione autem iuramentorum, aut exa-
minis Teſtium, examen à Notario receptum eſt nullum,
Buratt.deciſ.169.*num*.9. vbi plures cumulat authoritates.

C Articuli licèt promiſcuè nominentur Articuli, & Poſi-
71 tiones, vt per *Greg.deciſ*.385.*nu*.4 *& deciſ*.577. *nu*. 4. ta-
men ſi conſtat illos eſſe Poſitiones, de eis vti de Poſitio-
nibus eſt iudicandum, *Greg.dict.deciſ*.577.*nu*.4. cenſentur
72 † autem Poſitiones, ſi fuit Parti præfixus terminus ad
reſpondendum illis, *Gregor.deciſ*.365.*nu*.4.

37 Releuantes † ſunt admittendi tàm de iure, quàm de
Stylo Curiæ, *Rot.deciſ*.416.*nu*.9.*& num*.10.*part*.5. *recent*.
etiamſi illi concernant obiectus, dummodo ſint de iure
Dantis, *Rot.deciſ*.691.*num*.3.*par*.2.*recent*. & quando ſpe-
cificant materiam melius quàm primi, ſunt paritèr ad-
mittendi, *Rot.deciſ*.315.*num*.14.*par*.5.*recent*.

74 Irreuelantes † autem, vel impoſſibiles, vel imperti-
nentes admitti non debent, *Rot.deciſ*.349.*n*.3.*& dec*.661.
nu.1.*in fin.par*.3.*& dec*.416.*nu*.10.*par*.5.*recent.* nec conti-
nentes inueriſimilia, *Rot.dec*.276.*num*.9.*part*.6.*recent.* nec
illi, qui victoriam cauſæ non concludunt, *Rot.dec*.177.*nu*.
4.*par*.6.*recent*. ſed contrarij ſunt admiſſibiles, *Buratt. de-
ciſ*.351.*nu*.2.

75 Quando verò eſt dubium, an releuent, ſunt potius ad-
mittendi, quam reijciendi, *Veſtr.in Prax.lib*.5. *cap*.15. *nu*.
7.*Granat.ad Veſtr. d.lib*.5.*cap*. 14. *num*.27.*Rot. deciſ*.503.
numer.2.*par*.2.*recent. Buratt. deciſ*.28.*numer*.3. vbi quod
Rota conſueuit illos admittere. Dicuntur autem imper-
tinentes, & irreleuantes, quando continent aliquid, quod
probatum non releuat. *Rot.deciſ*.589.*num*.1.*part*.2.*& de-
ciſ*.634.*num*.3.*par*.3.*recent. Durant.deciſ*.121.*num*.1.

76 Paſſim admitti ſolent Articuli, ſaluis exceptionibus,
Caputaq.deciſ.47.*par*.1. & ſaluo iure impertinentium, ſed
hoc recipit declarationem, de qua ſupra *capit*. 10. *lit. D.
verſ.ſolent*.

77 Articulans non fatetur, *Io. And.in cap.fin. in princip.de
Iureiur.in* 6. *Alex.conſ*.80.*num*.10 *lib*.2.*Seraph. dec*.1054.
num.2.*Gregor.deciſ*.247.*num*.15.*Beltramin.ad Greg.deciſ*.
143.*num*.5.*Buratt.deciſ*.600.*num* 10.*& ibi Ferentil. num*.
14.*Duran.deciſ*.33.*num*.17.*& deciſ*.314.*num*.9. *Rot.deciſ*.
201.*nu*.21.*par*.5.*recent*.

78 Sed hoc non procedit, quando ſunt in Actis dati me-
dio iuramento, tactis &c. *Beltramin. ad Greg. deciſ*.143.
numer,5. etiamſi non ſint à Iudice admiſſi, *Ferentill. ad
Buratt.dicta deciſ*.600.*num*.15. tunc enim contra Articu-
lantem plenè probant, *Gregor. deciſ*. 215. *numer*. 2. *niſi*
doceatur de errore, *Ferentill. ad Buratt.dicta deciſ*.600.
num.16.

79 Quando tamen habent clauſulam, non ſe aſtringen-
tem, nihil certi continere dicuntur, *Rota deciſ*. 774. *num*.
8.*par*.1.*recent*.

D Articulans tenetur ſpecificare materias, & iurare con-
80 tenta in Articulis eſſe vera, *Veſtr.in Prax.lib*.2.*c*.2. *n*.19.

Hoc tamen non procedit Parte non opponente, *Veſtr.
dicto lib*.6.*cap*.2 *num* 19. cum alijs allegatis ſupra *hac ea-
dem par*.1 *capit* 10 *lit. A*.

E Teſtis debet iurare ſaltem per diem ante examen,
81 quod paſſim obſeruatur, iuxta notorium Romanæ Cu-
riæ ſtylum, *Saluſt.Tiber.d.lib*.2.*cap*.13.*num*.7.

82 Sed hoc non procedit, quando Iudex, Parte non op-
ponente, mandat examinari Teſtes ſummariè, nam tunc
ſufficit præſtari iuramentum in actu examinis, prout de
ſtylo, & obſeruantia huiuſmodi teſtatur *Saluſt. Tiber. in
d.cap*.13.*num*.10.

83 Secundò, non procedit in Tribunali Illuſtriſſimi Al-
mæ Vrbis Gubernatoris, prout nec in alijs Inferiori-
bus, in quibus Praxis obſeruat in dies, vt ſufficiat
præſtatio iuramenti in actu examinis ad eius validi-
tatem.

F Interpres iurare debet de fideliter interpretando, *Sa-
84 luſt. Tiber.lib*.2. *cap*.14. *num*. 4. vbi quod poteſt addere
Interrogatoria ad cauſam pertinentia, non autem im-
pertinentia.

85 De iure communi examen eſt validum ſine Interprete,
qui ſolum adhibetur de Stylo Romanæ Curiæ, *Beltra-
86 min. ad Gregor. deciſ*. 331. *numer*. 23. & ſi Pars, † cita-
ta ad conducendum Interpretem, aliàs videndum exa-
minari ſine, illum non conducit diebus, & horis inti-
matis, examen eſt validum ſine illo, etiam in locis, in
quibus viget Stylus eum adhibendi, & ita quotidie
ſeruat Praxis: inſtante tamen Parte Teſtes poſſunt repe-
ti, *Seraph.deciſ*.1229.*num*.6. vbi quod ita pluries fuit de-
ciſum.

G Teſtes debent iurare tactis ſcripturis, *Lanfranc. in
87 Prax.de Teſt.depoſit.n*.3.*in fin.& ibi latè Celſ.in addit. in
verb. tactis ſcripturis,ſub lit. A.Caputaq.dec*.285.*nu*.1.*p*.3.
Bocc.de Remiſ.c.8.*n*.2. vbi quod ita ſeruatur, *Caſ.de Graſ.
dec*.13.*n*.6.*& nu*.15.*de Teſt. Farinac.de Teſt.q*.74.*nu*. 22.

Digitized by Google

nec eſt neceſſe iurare tactis Euangelijs, niſi eo caſu, quo de Iure eſt expreſsè, ac in ſpecie ordinatum, ſed de conſuetudine, & communi ſtylo ſufficit regulariter iurare tactis quibuſuis ſcripturis, habito reſpectu ad Sacra Dei Euangelia, *Viu. in ſuis comm. opin. in verbo Iuramentum*, vbi de communi DD. opinione teſtatur.

88 Et Notarius debet ſcribere, quod Teſtis iurauit tactis ſcripturis, aliàs cum tactus ſcripturarum ſit ſolemnitas extrinſeca, non præſumitur, niſi appareat, *l. quacunque, §. quia Pupillo, ff. de public. Gloſ. in l. ſciendum, in verbo ſolemniter, ante fin. ff. de verb. oblig. Lanfranc. in Prax. ti. de Teſt.*
89 *depoſit. nu. 4. & ſeq.* & ob id † ſi Notarius tantum ſcriberet, *Teſtis iuratus, &c.* iſta verba, enunciatiua de præterito, non probarent iuramentum, *Boccac. de Remiſ. d. c. 2. n. 8. Caputaq. d. dec. 285. nu. 3. par. 3. Rot. dec 393. n. 8. & ſeqq. dec. 704. la prima nu. 1. par. 1 & dec. 277. n. 1. par. 6. recent. Greg. dec. 383. n. 8. Caualer. dec. 415. nu. 3. Buratt. dec. 148. n. 2.* & ibi latè *Ferentill. nu. 19. lit. A.* cum id poſſit verificari in actu, de quo Notarius non ſit rogatus, quo caſu ei non creditur, *Caualer. dec. 321. n. 2. & d. dec. 415. nu. 3. Rot. d. dec. 383. nu. 8. par. 1. recent.*

90 Primò tamen hoc non procedit, quando Notarius atteſtaretur, fuiſſe à Teſtibus iuratum per verba diſpoſitiua, *prout iurauit &c.* vel *iurauit in forma*, vel *ſuo iuramento teſtificando dixit*, vel *iurauit dicere veritatem*, vel *per iuramentum, quod præſtitit*, vel quid ſimile, ex quo appareret Teſtem iuraſſe, nam tunc illa verba probarent iuramentum, licet non fuiſſent à Notario addita alia verba, *tactis ſcripturis, Seraph. dec 857. num 25. Caſ. de Graſſ. dec. 13. nu 7. & nu 15. de Teſt. Rot. dec. 393. nu. 8. & ſeqq. par. 1. & dec 400. nu. 10. par. 5 & dec. 277. num. 3. & ſeq. par. 6. recent. Gregor. dec. 68. nu. 5. Caualer. dec. 322. num 4.* vbi alias deciſiones cumulat, *Buratt. dec. 148. nu. 4. & ibi Ferentill. latè n. 12.* & præſumitur, quod tunc Teſtis iurauerit tactis
91 ſcripturis, *Veſtr. in Prax lib. 6. c. 2. num. 21.* præſertim † ſi Notarius ſcripſit, quod Teſtis iurauit, &c. quia illa dictio, &c. comprehendit omnia, quæ ſunt de natura, & ſubſtantia actus, *Rot. dec. 393. num. 12. par. 1. & d. dec. 277. nu. 5. par. 6. recent.*

92 Secundò non procedit, quando in loco adeſſet ſtylus, quod iuramentum probaretur ex ſola aſſertione Notarij, *Rota deciſ. 393. num. 14. part. 1. recent. Burat. dict. deciſ. 148. num. 7.*

93 Tertiò non procedit, ſi in contrarium adeſſet Statutum, quia iuramentum quoad ſui eſſentiam non requirit tactum ſcripturarum, ſed ſufficit, quod Teſtes iurent
94 verbis, *Buratt. dec. 148. nu. 10.* & cum forma, † & ſolemnitas iurandi ſit de Iure poſitiuo, *cap. hortamur 3. quæſt. 9* poteſt huic formæ à Statuto derogari, *Buratt. dict. dec. 128. num. 11.*

95 Quartò non procedit in teſte Sacerdote, qui poteſt iurare tacto pectore &c. more Sacerdotali, quod eſt receptum de conſuetudine omnium Curiarum, *Caualer. dec. 322. nu. 2. Veſtr. lib. 6 c. 2. nu. 7. & ibi Grauat. num. 41. Farinacc. de Teſt. q. 74. nu. 24. & nu. 81. & nu. 82.*

96 Quintò non procedit in Equite, qui poteſt iurare ſuper Cruce ſui habitus, & ob id ſi Notarius de hoc teſtetur per verba diſpoſitiua, probatur inde iuramentum, ſecus ſi per verba enunciatiua de præterito, *Caputaq. deciſ. 285. nu. 4. par. 3.*

97 Defectus autem iuramenti in Teſte ſuppletur morte ipſius, *Rota deciſ. 587. num. 4. part. 2. recent. Caualer. deciſ. 322. num. 7.*

H Examen Teſtium, licet factum ſinè Interrogatorijs
98 eſt de Iure validum, *Dec. in capit. licet cauſam, num. 56. de probat. Alex. conſ. 172. num. 9 lib. 2 Put. deciſ. 427 lib. 1.* cum alijs allegatis per *Gregor. deciſ. 331. num 17. & ibi Beltramin. num. 22. & deciſ. 351. num. 46 Ferentill. ad Buratt. deciſ. 100. nu. 25.*

99 Et hoc procedit, etiam ſi Pars dederit in Actis Interrogatoria, licet tunc Teſtes non probent, niſi repetantur, *Dec. in dict. cap. licet cauſam nu. 56. Seraph. dec. 781. nu. 4. latè Beltramin. ad Gregor. d. dec. 331. nu. 22. Ferentill. ad*
100 *Burat. d. dec. 100 nu. 25.* vbi † aliàs deciſiones cumulant. Repetitio autem, ſi examen eſt nullum, debet fieri ſumptibus eius, qui vult iuuari repetitione, *Boccac. de Re-*
101 *miſſ. c. 9. nu. 29.* Si † verò examen eſt validum, ſed Teſtes ſunt repetendi, vt quia fuerunt examinati ſine interrogatorijs datis in Actis, vel pendente termino ad illa dandum, repetitio eſt facienda ſumptibus eius, ad cuius Inſtantiam fuerunt primitùs examinati ſine illis, *Put. deciſ. 308. in correct. lib. 2. Rot. deciſ. 282 par. 3. diuerſ. lib. 3.* quod
102 ſi Interrogatoria non erant in Actis data, & erat elapſus terminus ad illa dandum, repetitio fit ſumptibus petentis repetitionem, *Fenzon. ad Stat. Vrb. lib. 1. cap. 74. num. 15.*

103 Nullum autem eſt examen factum ſine Interrogatorijs, quando Pars dedit Interrogatoria in Actis cum proteſtatione, nè Teſtes examinarentur ſinè illis, *Beltramin. ad Gregor. d. deciſ. 331. nu. 22. Ferentill. ad Buratt. d. deciſ. 100. nu. 26. Boccac. de Remiſſ. d c. 9 nu. 27.*

104 Quod procedit, etiam ſi Teſtis aliqua, ſed non omnia Interrogatoria euacuauerit, *Burat. deciſ. 113. num. 33.* & pariter ſi Interrogatorijs reſpondere recuſauit, tunc enim nihil probat, *Rot. deciſ. 700. nu. 32. par. 2. recent. Fenzon. ad Stat. Vrb. d. c. 74. nu. 19. lib. 1.*

105 Sed hoc non procedit in Interrogatorijs impertinentibus, crimen, infamiam, ſeu turpitudinem Teſtis continentibus, quibus Teſtis reſpondere non tenetur, *Felyn.* plures cumulans *in cap. cum cauſam, nu. 10. de Teſt. Fenzon. d. c. 74. n. 20. Clar. in §. fin. q. 24. verſ. ſucceſſiuè ante fin.*
106 cum † nemo teneatur detegere ſuam turpitudinem, *Alex. in l. 2. num. 2. ff. de Iuriſd. omn. iud. Boccac. de Remiſſ. cap. 9 num. 30.*

107 Iudex verò remiſſionis, cum habeat formam ſibi in remiſſoria præſcriptam, debet interrogare Teſtes ſuper omnibus Interrogatorijs, ſumptibus eius, qui remiſſoriam obtinuit, etiam ſi non adſit proteſtatio Partis, non examinari ſine, aliàs examen eſt nullum, ratione formæ non ſeruatæ, *Boccac. de Remiſſ. d. c. 9. n. 27. Caualer. deciſ. 254 nu. 2.* etiam ſi aliqua tantum ex Interrogatorijs omiſerit, *Burat. dec. 100. num. 10. & ibi Ferentill. num. 27.*

108 Cæterum Pars, quæ dedit Interrogatoria dicitur conſenſiſſe examini, etiam ſi non fuerit citata, *Caualer. deciſ. 322. nu. 6. Buratt deciſ. 376. nu. 12.* & nullitas facilius ſanatur hoc caſu ſuperueniente Commiſſione cum clau-
109 ſula *arbitrio, Burat dec. 164. n 15.* Per † dationem namque Interrogatoriorum inducitur in dante ſcientia Teſtium, & materiarum, ſuper quibus ſunt examinandi,
110 *Buratt. deciſ. 118. num. 10.* non tamen † Interrogatoria primo loco data faciunt ſuſtineri examen, quando aliæ dari poterant, *Buratt. dec. 726. num. 1.*

111 Quod ſi Pars fuerit negligens, & citata ad dandum Interrogatoria, alias videndum mandari examinari ſine, illa non dederit, examen eſt validum, *Greg. dec. 351. nu. 46. & ibi Beltramin. n. 51. lit. E. Ferentill. ad Buratt. d. dec. 100. n. 7. Rot. deciſ. 256. n. 6. par. 4. recent. Duran. dec. 188. n.*
112 *7.* adeo quod nec etiam Minor reſtituatur ad dandum interrogatoria, quando Tutor citatus illa non dedit, *Fenzon. ad Stat. Vrb. d. c. 74. n. 9. lib. 1.* niſi doceat de læſione, *Ferentill ad Buratt. d. deciſ. 100. n. 28. & ſeq.*

113 Non omitto quod interrogatoria ſuperflua & impertinentia poſſunt à Iudice reſecari, *Gloſ. in cap. præſentium, §. Teſtes, in verbo Interrogatoria, in fin. de Teſt. in 6.* etiam tacitè illis ommiſſis, *Boccac. de Remiſſor. c. 6. n. 24. & num. 32.* & ita obſeruat Praxis.

I Teſtes abſfuturi recipiuntur, etiam ſuper Articulis non
114 admiſſis, *Veſtr. in Prax. lib. 5. c. 15. n. 2.* & poſſunt iurare, etiam die feriata, *Io. Andr. in c. 1. n. 5. de fer. Specul. de fer. §. ſequitur videre, nu. 3. latè, Celſ. ad Lanfran. in Prax. ſub tit. de Teſt. depoſit. nu. 15. lit. B.*

115 Sed ſtantibus Stylis Curię committendi Notario cauſæ receptionem iuramentorum, & recipiendi illorum iuramenta extra iudicium, vt ſupra *lit. B* in hoc teſtes abfuturi non ſunt magis priuilegiati, quàm cæteri, niſi de Iure, quando iuramentum præſtatur in pręſentia Iudicis.

116 Debent Teſtes abſfuturi iurare de veritate dicenda, necnon etiam de futura abſentia, *Veſtr. lib. 6. capit. 2. num. 3. in fin.* & vlterius in fine examinis præſtare tertium iuramentum, de non patefaciendo eorum dicta, donec publicentur, *Veſtr. dict. cap. 2. numer. 20. & ibi Grauat. num. 33.*

L Teſtes poſt publicatas atteſtationes, & didicita teſtifi-
117 cata non poſſunt examinari ſuper eiſdem, vel directo con-

Digitized by Google

contrarijs, *capit. intimauit, & capit. Fraternitatis de Teſt. Clem. fin. de Teſt. Auth. at qui ſemel, C. de probat. Gabriel concl.* 21. *n.* 1. *de Teſt. Afflict. deciſ.* 216. *num.* 1. *Saluſt. Tib. in Prax lib.* 2. *cap.* 14. *Ferentill. ad Burat. deciſ.* 228. *nu.* 23. *Rot. deciſ.* 154. *n.* 1. *par.* 3. *recent. Gregor. deciſ.* 48. *nu.* 2. *deciſ.* 497. *num.* 1. *& deciſ.* 583. *n.* 1. *Duran. deciſ.* 236. *nu.* 2.

118 Teſtium autem publicatio eſt duplex, Alia pronunciatiua, per quam Partes non didicerunt teſtificata, & hæc, niſi teſtificata fuerint didicita, non nocet, ſed poſſunt Teſtes nihilominus examinari, *Bald. conſ.* 152. *in princip. verſ. item duplex in princ. lib.* 1. *Alex. conſ.* 84. *nu.* 3. *& ſeq. lib.* 4. *Gabr. d. concl.* 21. *n.* 28. *de Teſt. Saluſt. Tiber. d. lib.* 2. *c.* 14. *n.* 6. *Rota dec.* 136. *p.* 3. *diuerſ. lib.* 2.

119 Sed hoc non procedit, quando Pars, quæ intendit nouos Teſtes examinare, & publicationem petijt, non habet aliquam præſumptionem pro ſe, quod non didicerit teſtificata, nam aliàs facta publicatione Pars, quæ Teſtes publicari petijt, præſumitur teſtificata didiciſſe eo ipſo, *Barth. in auth. at qui ſemel, num.* 17. *C. de probat. Gabr. dict. concl.* 21. *n.* 29. *& ſeq. de Teſt. Ferentill. ad Buratt. dec.* 228. *n.* 23. vbi quod ita fuit deciſum in *Albanen. confinium* 22. *Aprilis* 1622. *coram Pirouano*.

120 Cæterum ſi publicatio fuit facta Parte inuita, & reluctante, vtique non nocet Parti contradicenti, & proteſtanti, vel etiam abſenti, *Bart. in d. Auth. at qui ſemel, n.* 17. *C. de prob. Felyn. in cap. Fraternitatis, n.* 9. *verſ. modo quaeritur, de Teſt. Ancharan. conſ.* 223. *n* 2. *Alex. conſ.* 84. *in prin. & n.* 8. *lib.* 4. *Surd. conſ.* 176. *n.* 4. *& ſeqq. Ferentill. ad Burat. d. deciſ.* 228. *n.* 23.

121 Alia publicatio Teſtium dicitur inſinuatiua, & illa impedit, nè Teſtes poſſint ſuper eiſdem vel directo contrarijs examinari, *Bald. conſ.* 152. *in princip. verſ. alia eſt inſi-*

122 *nuatio, lib.* 1. dicuntur autem † didicita teſtificata, quando Pars habuit in ſuo poſſe proceſſum originalem apertum, etiam ſi non ſit facta ſolemnis publicatio, *Gabr. d. concl.* 21. *n.* 10. *& n.* 31. *de Teſt. Rot. dec.* 154. *n.* 2. *&* 3. *par.* 4. *recent. Greg. dec.* 583. *n.* 1.

123 Prout etiam quando ſunt diſcuſſa dicta Teſtium in diſputationibus, & ideo tunc non poſſunt Teſtes examinari ſuper eiſdem, *Buratt. dec.* 597. *n.* 7.

124 Principalis tamen concluſio, quod poſt publicatas atteſtationes, & didicita teſtificata non poſſint Teſtes examinari ſuper eiſdem, vel directo contrarijs, plures habet fallentias, &

125 Primò non procedit in Teſtibus nouiter repertis, dummodo hoc plenè, & concludenter probetur *Hyppol. de Marſil. poſt Bart. & alios in l.* 1. *§. fin. nu.* 17. *ff. de quæſt. Rot. dec.* 154. *n.* 4. *p.* 4. *recent. Greg. dec.* 583. *num.* 4. vbi quod hæc limitatio habet difficultatem.

126 Secundò non procedit, quando Articuli ſuper quibus Teſtes ſunt examinandi, non ſunt comprehenſi ſub primis tacitè, nec expreſsè, prout nec quando Teſtes examinantur ad diuerſum finem, *Buratt. dec.* 813. *n* 4.

127 Tertiò non procedit, quando id, quod in primis Articulis continetur, articulatur in ſecundis alio modo, & magis explicitè, & de neceſſitate probationis non veniebat in Articulis prioribus, nam tunc admittitur nouum examen etiam in ſecunda inſtantia, *Durandus dec.* 236. *num.* 3.

128 Quartò non procedit, quando Articuli, qui de nouo dantur, non tantùm in cortice, ſed in ſui eſſentia, ſunt partim noui, partim antiqui; nam, attentis nouis qualitatibus adiectis, non dicuntur iidem, *cap. veniens, il* 2. *de Teſt. Alex. ad Bart. in l. per hanc, C. de tempor. appell. Crot. de Teſt. § aggredior nunc ſeptimam partem, n.* 54. *Gregor. deciſ.* 494. *n.* 2. *& ſeq.* vbi quod ſecus eſt, ſi tantùm in cortice differunt ab antiquis.

129 Quintò non procedit, quando Teſtes nihil depoſuerunt ſuper materia, ſuper qua ſunt de nouo examinandi, *Gabr. d. concl.* 21. *n.* 119 *& ſeq. de Teſt. Gregor. dec.* 83. *n.* 4.

130 Quia † ſi nihil Teſtes depoſuerunt, non poſſunt dici didicita teſtificata.

131 Sextò non procedit, quando ex Teſtibus productis aliqui non fuerunt examinati, *Gabr concluſ.* 21. *num.* 138. *de Teſtib. Gregor. deciſ.* 583. *num.* 7. vbi quod hoc procedit, dummodo publicatio fuerit facta parte inuita, & reluctante.

132 Septimò non procedit fauore Eccleſiæ: dummodo probetur læſio, & interueniat cauſæ cognitio, & exacta diligentia ob timorem ſubornationis, *Caputaq. dec.* 50. *num.* 5. *& ſeq. p.* 3. *Greg. d. dec.* 583. *n.* 6. *& ibi Beltramin. lit. D.* alias cumulat deciſiones.

133 Octauo non procedit, quando proceſſus originalis fuit tantùm oſtenſus, vel etiam dimiſſus in manibus Procuratoris, ſecus ſi diù fuit penes Principalem, *Greg. deciſ.* 497. *n.* 4. *& ibi Beltramin. latè nu.* 8. vbi quod huiuſmodi ſtylus admittitur in Curia ob præſumptam legalitatem, & probitatem Procuratorum Romanæ Curiæ, de quorum integritate *Rota* plurimum confidit, de quo ſtylo teſtantur etiam deciſiones allegatæ per *Seraph. dec.* 688. *n.* 2. quem ſecuta nouiſſimè eſt *Rota in Bononienſ. Tranſactionis* 1. *Iuly* 1641. *coram bo. me. Merlino*.

134 Nonò non procedit, quando examen tendit ad corroborationem, & confirmationem antiquarum probationum, *Innoc. in cap. cum dilecti de accuſ. circa fi. verſ. Iudex, & in cap. cum lege, de re. iud. Bald. in l. cunctos populos in* 5. *oppoſ. C. de Summ. Trinit. & Fid. Catholic. Abb. in c. de cætero, de Teſt. Roman. ſingul.* 754. *Dec. in cap.* 1. *num.* 42. *de Probat. Butr. & Felyn. in cap. Fraternitatis, nu.* 11. *verſ. & in eo quod dicitur, de Teſt. latè Gabr. de Teſt. concluſ.* 21. *num.* 39. *Natt. conſ.* 565. *numer.* 7. *Surd. deciſ.* 126. *numer.* 10. *& ſeq. Afflict. deciſ.* 216. *numer.* 4. *Gregor. deciſ.* 272. *numer.* 4 *deciſ.* 581 *numer.* 12. *& dec.* 583. *num.* 5 *& ibi Beltramin. lit. D.*

135 Decimò non procedit de Stylo Curiæ, quando fuit traditum ſolummodo ſummarium Teſtium: quia tunc non dicuntur didicita teſtificata, ex quo non dantur in ſummario extenſæ depoſitiones, nec panduntur nomina Teſtium, *Caſ. de Graſſ. dec* 8. *num.* 4. *de Teſt. Seraph. deciſ.* 688. *n.* 2. *Rot. dec.* 154 *num.* 8. *& dec.* 403. *num.* 13 *p.* 4. *recent. Gregor. dec.* 497. *n.* 4. *& ibi Beltramin. num* 8. plures alias deciſiones cumulat, idem *Gregor. dec.* 583. *n.* 3. *Buratt. dec.* 228. *n.* 20. vbi quòd ita quotidiè in Curia ſeruatur, *Saluſtius Tiber. in Prax. lib.* 2. *c.* 14. *numer.* 6. vbi de antiquo Stylo Tribunalium Vrbis, & ſignanter Rotæ, & A. C. teſtatur.

136 Alias fallentias ad regulam ſupradictam ponit *Card. Tuſc. lit. T. concl.* 29. *Gabr. de Teſt. d. concluſ.* 21. *& Farin. de Teſt. q.* 75. ad quos in hac ſatis controuerſa materia, & iudici arbitraria, quilibet in facti contingentia poterit habere recurſum.

M Teſtes, ſi ſunt renitentes in teſtimonio perhibendo,

137 poſſunt cogi ad ſubijciendum ſe examini, *Gloſs. in l. ſi quando, in verbo, ſi quando, C. de Teſt. cap.* 1. *&* 2. *vbi Gloſ. verbo timore de Teſt. cog. Lanfran. in Prax ſub tit. de Teſt. depoſit. n.* 42. *Grauat. ad Veſtr. lib.* 6. *cap.* 2. *n.* 26. *Clar. in §. fi. q* 24. *n.* 22. *verſ. ſucceſsiuè*, vbi dicit quod, quidquid ſit de iure, hodie indiſtinctè ſeruatur, cogi Teſtes, ſiuè in Ciuilibus, ſiuè in Criminalibus ad teſtificandum.

138 Sed hoc primò non procedit in Conſanguineis, & Affinibus, qui non coguntur ad teſtimonium perhibendum contra Conſanguineos, & Affines, *Bald. conſ.* 188. *Conſobrinus in fin. verſ. non obſtat, lib.* 4. *Alex. conſ.* 18. *n.* 4. *& ſeq. lib.* 1. *Lanfranc. in Prax. d. tit. de Teſt. depoſit. n.* 42. *verſ. attende*, niſi veritas aliter haberi non poſſit, *Alex. conſ.* 64. *n.* 6. *verſ. hoc idem, lib.* 1. & in ſubſidium cauſa cognita, *Roman. ſing.* 143. *Apoſtill. ad Alex. dict. conſ.* 18. *n.* 5. *in ver. lib.* 4. *lib.* 1. *Capell. Toloſ. dec.* 3.

139 Secundò non procedit in Filio contra Parentes, & Liberto contra Patronum, qui non ſolùm non coguntur, ſed etiam, volentes teſtificari, repelluntur. *Alexand. d. conſ.* 18 *num.* 1. *Lanfranc. d. tit. de Teſt. depoſit. nu.* 42. *verſ. attende*.

140 Tertiò non procedit, quando Teſti obijciuntur crimina per modum exceptionis: quia non poteſt tunc cogi ad teſtificandum, *Clar. in d. §. fin. quaſt.* 24. *verſ. ſucceſſiuè, ante fin.*

141 Quartò non procedit in Fratre, qui non poteſt cogi

142 ad teſtificandum contra Fratrem, nec in Clerico † qui non cogitur teſtificari in Criminalibus, licèt quando veritas aliter haberi non poteſt, etiam priuilegiati in cauſa Ciuili, abſque difficultate compellantur, *Clar. in d. §. fin. q.* 24. *verſ. ſcias tamen*, vbi quod idem vidit etiam plerumque obſeruari in Criminalibus, ſed quod in hoc caſu debet Iu-

Digitized by Google

bet Iudex conſulere Principem, quando veritas aliter haberi non poteſt, & delictum eſt atrox.

143 Coguntur autem Teſtes ad ſubijciendum ſe examini mulcta indicta, & captis pignoribus, & alias, vt per *Gra nat. ad Veſt. d. lib. 6. c. 2. n. 26. Lanfranc. in Prax. ſub tit. de Teſt. depoſit. num. 42.* Quando autem ſubijciuntur examini, debet, vt diximus, intimari Parti aduerſæ dies, & hora certa examinis, aliàs examen, tanquam factum contra Stylum Curiæ, eſſet nullum, *Rot. in Roman. ſucceſſionis 6. May 1644. & 26 Iunij 1645. coram R.P.D. Bichio.*

144 Cæterùm de hac ampliſſima Teſtium materia hæc dicta ſufficiant, cùm illius non ſit capax præſens libellus, in reliquis quilibet in facti contingentia poterit adire *Præclariſs. I. C. Proſper. Farinacc. in eius celebri tract. de Teſtibus*, in quo omnia ad hanc materiam ſpectantia mirum in modum de more enucleauit.

De Remiſſoria, & Compulſoria, Cap. XII.

SVMMARIVM.

1 *Teſtibus in partibus exiſtentibus, obtinentur literæ miſſiuæ pro illis examinandis, Parte citata.*

2 *Citatio ad dicendum contra articulos, & videndum decerni literas miſſiuas in partibus, eiuſque formula, & proceſſus.*

3 *Alia citatio ad dicendum contra articulos, & videndum decerni literas miſſiuas in partibus loco remiſſorialium, & eius formula, & proceſſus.*

4 *Proteſtatio in termino ad dicendum contra articulos, & videndum decerni literas miſſiuas, & eius formula.*

5 *Proteſtatio exaduerſo facta contra articulos, & literas miſſiuas, debet adimpleri, & quomodo.*

6 *Cautela, quæ datur ad literas miſſiuas celerius expediendas.*

7 *Citatio ad concordandum de alio Iudice, & eius formula & proceſſus.*

8 *Citatio ad dandum liſtam confidentium, & eius formula, & proceſſus.*

9 *Concordato de Iudice, vel illo ex officio deputato, expediuntur literæ miſſiuæ.*

10 *Literæ miſſiuæ pro examinandis teſtibus in partibus, & earum formula, & tranſmiſſio.*

11 *Articuli admittuntur, & literæ conceduntur in executiuis cum clauſula, ſine præiudicio, vndè opus eſt ſuperſeſſoria.*

12 *Citatio ad videndum mandari ſuperſederi in expeditione Mandati, & eius formula, & proceſſus.*

13 *Citatio ad videndum reuocari ſuperſeſſoriam quando neceſſaria, & eius formula, & proceſſus.*

14 *Terminus in remiſſoria, ſeu litteris miſſiuis præfixus, cœpto examine, in partibus, poteſt prorogari, & quomodo prorogatio obtineatur.*

15 *Citatio ad videndum prorogari terminum in literis miſſiuis contentum, & eius formula, & proceſſus.*

16 *Termino in ſuperſeſſoria contento elapſo, poteſt alia ſuperſeſſoria obtineri, ſed hoc eſt in arbitrio Iudicis.*

17 *Litteris miſſiuis, vel remiſſorialibus ſimpliciter expeditis, pendente termino in eis contento, Iudicis officium quieſcit.*

18 *Terminus in remiſſoria præfixus poteſt prorogari, & eo elapſo nouus terminus concedi, ſed ex cauſa.*

19 *Citatio ad videndum concedi nouum terminum ad probandum incumbentia, & eius formula, & proceſſus.*

20 *Parte negligente, vel ob calumniam non exhibente literas miſſiuas coram Iudice de partibus, quid agendum.*

21 *Citatio ad videndum ſibi præfigi terminum ad probandum, & probatum habendum, & eius formula, & proceſſus.*

22 *Citatio ad videndum reuocari dilationem ad probandum conceſſum, & eius formula, & proceſſus in cauſa ordinaria.*

23 *Citatio ad videndum, praua reuocatione dilationis, expediri mandatum in executiuis, & eius formula, & proceſſus.*

24 *Proceſſus remiſſorialis in partibus, quomodo inchoari, & fieri debeat.*

25 *Citatio coram Iudice remiſſoriali ad videndum aperiri literas miſſiuas, & illius formula, & proceſſus.*

26 *Si in loco, nec principalis, nec Procurator reperitur, tunc Iudex remiſſorialis, factis diligentijs, procedit per affixionem ad Valuas.*

27 *In cauſis commiſſarijs Iudex remiſſorialis, ſi perſona citanda commodè haberi non poſſit, factis diligentijs, procedit per affixionem, & domi dimiſſa copia.*

28 *Iudex remiſſorialis quomodo procedat, ſi citandus non habet in loco domicilium.*

29 *Iudex remiſſorialis in cauſa commiſſaria non poteſt procedere, niſi in diebus Rotalibus, Lunæ, Mercurij, & Veneris.*

30 *Citatio ad dicendum contra literas miſſiuas in actis exhibitas, & eius formula, & proceſſus.*

31 *Proteſtatio in termino ad dicendum contra literas miſſiuas, & eius formula.*

32 *Proteſtatio acta contra literas miſſiuas impleri debet, & quomodo.*

33 *Iudex remiſſorialis, quomodo ad teſtium examen procedat.*

34 *Monitorium Iudicis remiſſorialis contra Teſtes recuſantes ſe examini ſubijcere, & eius formula.*

35 *Citatio ad videndum decerni copiam proceſſus remiſſorialis, & eius formula, & proceſſus.*

36 *Citatio ad videndum collationari copiam proceſſus, & eius formula, & proceſſus.*

37 *Citatio ad videndum ſuper omnibus in proceſſu remiſſoriali contentis per D. Iudicem Decretum interponi, & eius formula, & proceſſus.*

38 *Pars, ſi nolit citare in ſcriptis, poterit procedere iuxta ſtylum loci, dummodo in comparitionibus inſeratur totus tenor citationum.*

39 *Intimatio Decreti, quibus caſibus non ſit neceſſaria.*

40 *Quæ requirantur in fine proceſſus remiſſorialis, & quomodo ad Curiam tranſmittendus.*

41 *Citatio ad videndum aperiri proceſſum de partibus, & eius formula, & proceſſus.*

42 *Proteſtatio contra proceſſum remiſſorialem, & eius formula.*

43 *Literæ compulſoriales, quando neceſſariæ, & quomodo obtineri poſſint.*

44 *Citatio ad videndum decerni literas compulſoriales generales, & eius formula, & proceſſus.*

45 *Compulſoriales ſpeciales quomodo obtineri poſſint.*

46 *Citatio ad videndum decerni literas compulſoriales ſpeciales, & eius formula, & proceſſus.*

47 *De citatione ad concordandum de Iudice compulſoriali, remiſſiuè.*

48 *Proceſſus compulſorialis in partibus quomodo inchoari, & confici debeat.*

49 *Citatio ad dicendum contra literas compulſoriales coram Iudice compulſoriali, eiuſque formula, & proceſſus, etiam in cauſis commiſſarijs.*

50 *Monitorium Iudicis compulſorialis contra detinentes ſcripturas extrahendas, & eius formula.*

51 *Originalia ſcripturarum ſunt exhibenda coram Iudice compulſoriali.*

52 *Citatio ad dicendum contra Iura per compulſum producta coram Iudice compulſoriali, & eius formula, & proceſſus.*

53 *Proteſtatio facienda in termino ad dicendum contra iura coram Iudice compulſoriali, & eius formula.*

54 *Proteſtatio coram Iudice compulſoriali exaduerſo facta eſt adimplenda, vt poſſit ad iurium recognitionem procedi.*

55 *Intimatio, qualiter nomina teſtium ſunt in actis ſpecificata, & adimpleta proteſtatio, & eius formula.*

56 *Intimatione reproducta quomodo procedatur ad iurium recognitionem.*

57 *Citatio ad videndum mandari extrahi copiam iurium coram Iudice compulſoriali, & eius formula, & proceſſus.*

58 *Citatio ad videndum mandari collationari proceſſum coram Iudice compulſoriali, & eius formula, & proceſſus.*

59 *Citatio ad videndum, ſuper contentis in proceſſu compulſoriali, per Iudicem decretum interponi, & eius formula, & proceſſus.*

60 Co-

Digitized by Google

60 *Coram Iudice compulſoriali, quot, & quibus modis procedi poſſit.*
61 *In fine proceſſus compulſorialis legalitas Ordinarij eſt apponenda.*
62 *Clauſo proceſſu compulſoriali, quid facere debeat Iudex de partibus.*
63 *Proceſſu ad Vrbem tranſmiſſo, citanda quomodo ſit pars coram A. C. remiſſiuè.*
64 *De citatione ad videndum iurare teſtes remiſſiuè.*
65 *Citatio ad videndum iurare teſtes executa, & reproducta coram delegante, durat toto tempore Remiſſoria coram Iudice delegato, ſeu teſtium Receptore.*
66 *Si certum tempus eſt præfixum in citatione ad videndum iurare teſtes, & teſtes eo elapſo fuerunt examinati, examen eſt nullum.*
67 *Examen eſt nullum, ſi teſtes non ſolum depoſuerunt, ſed etiam iurarunt extra terminum.*
68 *Teſtes iurati in termino ritè poſſunt examinari extra terminum, & quare.*
69 *Cautela vtilis in materia citationis ad videndum iurare teſtes.*
70 *A. C. concedit literas compulſoriales, necnon literas miſſiuas loco remiſſorialium eius arbitrio, & quæ ſit differentia inter literas miſſiuas, & remiſſoriales.*
71 *Rota non concedit literas miſſiuas, ſed remiſſoriales in pergameno, cum ſumptu iuliorum ſeptem cum dimidio pro quolibet palmo Rotuli.*
72 *Remiſſoria quid ſit.*
73 *Remiſſoria vnde dicta.*
74 *Remiſſio quot modis fiat, & de eius effectu.*
75 *Remiſſoria, ſeu litera miſſiua concedendæ ſunt ab A. C. etiam in cauſis executiuis, cum termino competente.*
76 *Remiſſoria in cauſis Mercatorum non conceditur ad probandam ſolutionem in partibus, ſi de ea infra eumdem ſolutionis terminum debebat creditor certiorari in Curia.*
77 *Deciſiones Rotæ plures ſuper conceſſione remiſſoriæ emanarunt.*
78 *Remiſſoria olim concedebatur à Papa ſub plumbo, & cum ſigillo Auditoris, ſi erat in commiſſione conceſſum.*
79 *Innocentiana dat facultatem Auditoribus Rotæ concedendi remiſſoriales, abſque alia commiſſione.*
80 *Iudex remiſſorialis poteſt non ſolum examinare Teſtes; ſed etiam recipere reſponſiones ad poſitiones, & confeſſiones, & partes ad id compellere.*
81 *Remiſſoria, & compulſoria ſimul expedita, poteſt Iudex iura recipere, & alia facere iuxta eius facultates.*
82 *Remiſſoria ſemper eſt concedenda, ſi materia, ſuper qua petitur, eſt releuans.*
83 *Remiſſoria, quando petitur ex iuſta cauſa neceſſaria, & quando ceſſat ſuſpicio calumniæ, eſt concedenda.*
84 *Remiſſoria conceditur etiam data releuantia vnius Articuli tantum.*
85 *Remiſſoria in prophanis, data releuantia, conceditur ſine fumo in quauis inſtantia.*
86 *Et facilius in prima inſtantia, & quare.*
87 *Et multo magis in tertia inſtantia, & quare.*
88 *Etiam in iudicio reſtitutionis in integrum.*
89 *Remiſſoria in beneficialibus non datur de ſtylo Rotæ, niſi dato fumo de bono iure.*
90 *Remiſſoria in beneficialibus non datur in prima, nec in ſecunda inſtantia, niſi facta obligatione de ſtando vnica, & appoſito ſequeſtro.*
91 *Remiſſoria non poſſidenti non datur, niſi renunciet ſequeſtro.*
92 *Remiſſoria in beneficialibus conceditur in tertia inſtantia, ſicut etiam commiſſa cauſa, appellatione remota.*
93 *Remiſſoria in beneficialibus datur in prima inſtantia pro examinandis Senibus, & Valetudinarijs nominatis in Curia, ſine retardatione proceſſus.*
94 *Non obſtante pendentia cauſæ attentatorum.*
95 *Beneficialis cauſa, quæ dicatur, & quæ prophana ad effectum obtinendi remiſſoriam.*
96 *Cauſa ſuper vnione beneficiorum perpetua, dicitur prophana, ſecus ſuper vnione ad vitam.*
97 *Cauſa decimarum, ad effectum remiſſoriæ, dicitur prophana, ſicut cauſa penſionis.*
98 *Cauſa Iuriſpatronatus, ſi de eo principaliter agatur, eſt prophana ad effectum remiſſoriæ, ſecus ſi de eo agatur incidenter, principaliter verò de titulo beneficij.*
99 *Ius metimur ex parte actoris.*
100 *Teſtes nulliter examinati dant fumum ſufficientem ad effectum remiſſoriæ.*
101 *Dummodo conueniant; & fumus non ſit extinctus ex alijs teſtibus eodem modo examinatis.*
102 *Teſtes de publica voce, & fama, ſeu fides Notarij, ſeu confeſſio reuocata, dant fumum ad effectum remiſſoriæ.*
103 *Remiſſoria non datur ad probandum per teſtes id, quod poteſt probari per ſcripturas.*
104 *Secus ſi in articulis eſt quid releuans, quod in ſcripturis non continetur.*
105 *Et quando articulatur combuſtio Archiuij.*
106 *Remiſſoria datur aliquando ad probandum per Teſtes, quod poteſt probari per ſcripturas, ſi ceſſat ſuſpicio calumniæ.*
107 *Remiſſoria datur ad recognoſcendum ſigna, & ſigilla Notariorum in Inſtrumentis contenta, & appoſita.*
108 *Remiſſoria non datur ad probandum contrarium eius, quod continetur in ſcripturis.*
109 *Remiſſoria non datur ad impediendam immiſſionem ex Teſtamento vigore* l. fin. aliàs, &c.
110 *Immiſſio non retardatur, niſi per exceptiones probatas, vel incontinenti probandas.*
111 *Remiſſoria in calculo ferendæ ſententiæ, vel in vltimis audientijs non datur, quia præſumitur calumnioſa, ſecus ſi cauſa non eſt in termino expeditionis.*
112 *Remiſſoria non datur ad probandum factum ſupra centum annos, & quare* n. 113.
113 *Quiſque præſumitur tantum viuere vſque ad centum annos.*
114 *Remiſſoria fruſtra petitur ad probandum id, quod probatum non releuat, ideò non datur.*
115 *Remiſſoria non datur, ſi adeſt vehemens, & probabilis ſuſpicio calumniæ.*
116 *Remiſſoria conceditur dato fumo pro excluſione ſuſpicionis.*
117 *Releuantia excludit calumniam in materia remiſſoriæ.*
118 *Remiſſoria non datur, ſi teſtes degunt in locis vicinis, quia poſſunt duci ad Vrbem, vel deſtinari Notarius.*
119 *Remiſſoria non datur, quando cauſa per plures inſtantias fuit agitata in partibus, & Pars non curauit ibi teſtes examinare.*
120 *Remiſſoria non datur, ſi Pars fuit negligens in examinandis teſtibus in Curia, ſi illi poſtea receſſerunt ab ea.*
121 *Ceſſante negligentia, vel dato fumo de veritate materiæ articulatæ, conceditur remiſſoria.*
122 *Remiſſoria non datur publicato proceſſu, vel didicitis teſtificatis, ad examinandum ſuper ijſdem, vel directo contrarijs, licet Articuli in cortice verborum videantur noui.*
123 *Et eo minus, ſi ſunt diſcuſſa dicta teſtium, vel reſolutiones factæ.*
124 *Remiſſoria non publicato proceſſu, nec didicitis teſtificatis, conceditur.*
125 *Remiſſoria etiam publicato proceſſu, & didicitis teſtificatis datur, ſi Articuli continent in ſubſtantia materias diuerſas à primis.*
126 *Etiam ſuper ijſdem, ſi Articuli continent magis ſpecificè id, quod fuerat antea confusè articulatum.*
127 *Et ad effectum examinandi teſtes vigore primæ remiſſoriæ nulliter examinates.*
128 *Remiſſoria non datur in executiuis, niſi detur magnus fumus, vel dandum ſit aliàs irreparabile.*
129 *Remiſſoriæ conceſſio, & proceſſus retardatio plurimum pendent ab arbitrio Iudicis.*
130 *Remiſſoria in dubio eſt potius concedenda, quàm deneganda.*
131 *Termino remiſſoriæ conceſſæ pendente, non poteſt procedi ad vlteriora.*
132 *Remiſſoria conceſſa cum clauſula ſine retardatione, vel ſine præiudicio proceſſus executiui, Iudex poteſt procedere ad vlteriora, illa non obſtante.*
133 *Remiſſoria cum clauſula, ſine præiudicio, ſolet concedi, quando Articuli ſunt irreleuantes, vel ſuſpecti.*
134 *Dato fumo ceſſat calumnia, & remiſſoria conceditur cum retardatione.*

135 *Cau-*

Digitized by Google

135 *Cauſa diſcuſsa in prima inſtantia ſolet dari petenti vni ſententia, & alteri remiſſoria.*

136 *Auditor, qui debet vni dare ſententiam, & alteri remiſſoriam, ſolet primo ferre ſententiam, & deinde, tamquàm vnus ex Auditoribus, dare remiſſoriam, & quare, &* num.137.

137 *Rota eſt vnicum Tribunal, & quod Auditor facit, omnes feciſse dicuntur.*

138 *Auditor Rotæ poteſt ante ſententiam dare remiſſoriam cum clauſula, ſine retardatione.*

139 *Remiſsoria non datur niſi ſemel, ſecus iuſta ſubſiſtente cauſa.*

140 *Remiſsoria in Beneficialibus non datur bis, niſi adſit iuſta cauſa, vel petens conſentiat ſequeſtro.*

141 *Iuſta cauſa eſt petendi nouam remiſsoriam, ſi teſtes ſunt de nouo reperti, vel quis fuit legitimè impeditus in executione prima, & maximè Teſtibus primò non examinatis.*

142 *Remiſsoriam petens tenetur facere expenſas examinis, etiam quoad interrogatoria ex aduerſo data, aliàs examen eſt nullum, & non fit repetitio, niſi ſumptibus illo vti volentis.*

143 *Forma in remiſsoria tradita eſt ad vnguem ſeruanda.*

144 *Terminus ad probandum, & reprobandum conceditur arbitrio Iudicis, ſecundum diſtantiam loci, & qualis regulariter concedi ſoleat.*

145 *Reprobatio eſt de iure permiſsa, ſed non in cauſis executiuis, & ſummarijs, & quare.*

146 *Reprobatio conceditur etiam in executiuis, & ſummarijs, quando præiudicium non eſſet reparabile, vel idem non eſſe diſcutiendum in ordinario iudicio, vel caſu, quo non ſufficeret probatio imperfecta.*

147 *Terminus, ſi in remiſsoria non explicetur, intelligitur trium menſium in Prouincia, ſex in Continentibus, & nouem in Tranſmarinis.*

148 *Terminus currit à die conſignationis literarum portitori, & aliàs arbitrio Iudicis.*

149 *Stylus circa terminum remiſsoriæ an, & quando incipiat currere in Tribunali A.C. fuit modo albus, modo niger.*

150 *Terminus hodie in Tribunali A.C. ſolet aſſignari Reo à die præſentationis literarum Iudici de partibus facienda, & aliàs arbitrio Iudicis.*

151 *Parte vltra modum negligente in exhibendo literas remiſsoriales Iudici de partibus, poteſt illi præfigi terminus ad probatum habendum, vel reuocari dilatio, & expediri Mandatum.*

152 *Impoſſibilitas examinandi infra terminum præfixum excuſat.*

153 *Teſtes non ſolum iurare, ſed etiam examinari debent in termino præfixo ad examinari faciendum.*

154 *Iudex, ſicut poteſt terminum ad probatum habendum præfigere, ita etiam poteſt dilationem ad probandum conceſsam reuocare.*

155 *Iudex ex iuſta cauſa poteſt dilationem conceſsam reuocare. & ad expeditionem cauſæ deuenire.*

156 *Dilationis reuocatio debet eſſe expreſſa, aliàs non cenſetur reuocata per ſententiam, niſi ſententia eſſet Rotalis.*

157 *Terminus ad probandum in remiſſoria conceſſus ex cauſa poteſt prorogari, & eo elapſo nouus côncedi, Parte tamen citata.*

158 *Terminus in remiſſoria aſſignatus poteſt pluries ex cauſa prorogari, ſed in Curia, parte opponente, non conceditur tertia dilatio, niſi impetrato reſcripto à Papa, & cauſa cognita.*

159 *Iudex remiſſorialis ab A.C. deputatus cum facultatibus opportunis poteſt, circa examen, quicquid poteſt A.C. non tamen terminum præfixum prorogare.*

160 *Interrogatoria, quando teſtes ſunt examinandi à Iudice remiſſoriali, poſſunt dari in partibus, cautius tamen eſt in cauſis grauioribus illos exhibere in Curia, & quare.*

161 *Si teſtes non examinantur ſuper omnibus interrogatorijs à Iudice remiſſoriali, & pars de hoc fuit proteſtata, examen eſt nullum.*

162 *Teſtes examinati nulliter, repetuntur cum noua remiſſoria, ſumptibus petentis.*

163 *Iudex poteſt interrogatoria ſuperflua, & captioſa, vel impertinentia reſecare.*

164 *Literis remiſſorialibus, vel miſſiuis conceſſis ad docendum de ſolutione, eſt ſuperſedendum durante termino conueniente dato in executione.*

165 *Dato fumo in executiuis admittuntur exceptiones requirentes indaginem, & quæ incontinenti probari non poſſunt.*

166 *Hodie citare partem, ad intereſſendum collationi proceſſus remiſſorialis, eſt ſuperfluum, & quare.*

167 *Pro iuribus producendis non datur remiſſoria, ſed compulſoria.*

168 *Compulſoria duplex eſt, generalis, & ſpecialis.*

169 *Compulſoria generalis quid ſit.*

170 *Compulſoria generalis, parte adhuc non citata in cauſa, conceditur ſine citatione, aliàs ſecus.*

171 *Compulſoria generalis non retardat proceſſum ad vlteriora.*

172 *Compulſoria generalis conceditur, etiam pendente termino remiſſoriæ.*

173 *Compulſoria generalis conceditur, vbicumque illa tendit non ad retardationem, ſed ad expeditionem cauſæ.*

174 *In conceſſione remiſſoriæ generalis non habet locum regula* l.ſiuè Pars, C.de dilat. *quæ procedit in pronunciatione.*

175 *Compulſoria generalis conceditur, etiam tempore feriarum, & in cauſa commiſſaria, diebus tamen iuridicis.*

176 *Compulſoriam obtinere ſufficit, parte citata in Curia, vt iura probent, cautius tamen eſt citare, etiam in partibus.*

177 *Compulſoria conceſſa, parte non citata in Curia, debet citari pars in eius exequutione.*

178 *Compulſoria ſpecialis quid ſit.*

179 *Compulſoria ſpecialis non datur, niſi parte citata, & dato fumo de releuantia iurium.*

180 *Copia Scripturæ releuantis dat fumum ſufficientem pro compulſoria ſpeciali obtinenda.*

181 *Compulſoria ſpecialis, & remiſſoria æquiparantur, & vtraque retardat proceſſum.*

182 *In compulſoria ſpeciali præfigitur terminus, & dantur prorogationes, ſicut in remiſſoria.*

183 *Compulſoria ſecunda conceditur, quando iura fuerunt nulliter extracta.*

184 *In conceſſione compulſoriæ plurimum intrat Iudicis arbitrium.*

185 *Remiſſoria, ſeù compulſoria ſpecialis, quando videatur calumnioſè peti.*

186 *Tranſumptum non probat, niſi à ſuo originali, vigore compulſoriæ, ſeruatis ſeruandis, extrahatur.*

187 *Copia inſtrumenti tradita à Notario rogato, & ab illo extracta probat abſque Compulſoria.*

188 *Tranſumptum factum à Notario ſucceſſore in Officio probat abſque alia compulſoria.*

189 *Tranſumptum factum ab Archiuiſta de Scripturis Archiuij probat, abſque alia compulſoria.*

190 *Archiuiſtæ, vel Notario ſucceſſori in officio atteſtanti, ſe eſſe talem, creditur.*

191 *Tranſumptum factum ab habente facultatem tranſumptandi Inſtrumenta Notarij mortui non indiget alia compulſoria, vt probet, & quomodo hoc intelligatur.*

192 *Tranſumptum factum antè motam litem, parte citata auctoritate Iudicis ordinarij, probat ſine compulſoria, aliàs ſecus.*

193 *Sumptum ex regiſtro ſupplicationum probat ſine alia compulſoria.*

194 *Contrarium, quod non probat.*

195 *Concorda, & diſtingue.*

196 *Sumptum ex Regiſtro Bullarum in Curia probat ſine alia compulſoria.*

197 *Sumptum ex aliquo proceſſu, legitimè facto, probat ad effectum iurium, abſque compulſoria vigore Innocentianæ, & quando, &* n.198.

198 *Innocentiana non loquitur de iuribus extractis lite pendente.*

199 *Iura extracta, abſque compulſoria probant, ſi in termino, ad dicendum contra, non opponantur generalia contra.*

200 *Iura concurrentibus adminiculis probant, licet non ſint extracta vigore compulſoriæ.*

201 *Obſeruantia dat robur Scripturæ, etiam informi, ideò, illa concurrente, iura non egent compulſoria.*

202 *An-*

Digitized by Google

202 *Antiquitas vltra centum annos ſupplet defectum Scripturæ informis.*
203 *Scripturis antiquis indubitata lux veritatis aſſiſtit.*
204 *Scriptura antiqua de facili iudicatur authentica.*
205 *Sola data non probat antiquitatem Scripturæ, ſecus ſi antiquitas eſt coniuncta cum aliquibus alijs adminiculis.*
206 *Adminiculum facit, ſi Inſtrumentum, quod Iudici oſtenditur, ex ſui facie apparet antiquum, & habet formam caracteris antiqui, & impolitam latinitatem.*
207 *Adminiculum deſumitur ex re inter alias acta, iuxta* deciſ. Put.
208 *Data ſola quando probet antiquitatem.*
209 *Iudex compulſor non poteſt recuſari, niſi ex cauſa ardua, & tunc requiritur mandatum ſpeciale.*
210 *Si in recuſatione Iudicis appelletur ab vlteriori proceſſu, non poteſt recuſatus procedere ad vlteriora.*
211 *Literæ compulſoriales debent Iudici de partibus ab eo, qui inſtat pro illarum exequutione, coram Notario, & Teſtibus præſentari.*
212 *Is, contra quem obtinetur compulſoria, eſt citandus coram Iudice compulſoriali, & quomodo.*
213 *Iudex compulſor non poteſt citare ad valuas, niſi habeat hoc in facultatibus à Iudice delegante.*
214 *Modus citandi coram delegante, vt detur compulſori facultas citandi ad valuas, qualis inoleuit.*
215 *Iudex compulſor quomodo poſſit citare ad valuas, quando habet in literis inſertam hanc facultatem citandi.*
216 *Iudex compulſorialis, cui non eſt data facultas citandi ad Valuas, an, & quando, & quomodo poſſit citare domi, vel per edictum.*
217 *Iudex compulſorialis, cui non eſt data facultas citandi ad Valuas, an, & quando, & quomodo poſſit citare non ſubditum abſentem, ſiuè tutus pateat, ſiuè non pateat acceſſus.*
218 *Delegatus ab A. C. in cauſa non commiſſaria poteſt citare domi dimiſſa copia.*
219 *Delegatus rectè procedit iuxta ſtylum delegantis.*
220 *Iudex compulſor quid poſſit facere non citata parte.*
221 *Compulſor debet iura compulſata diligenter inſpicere, & exemplari mandare.*
222 *Iudex compulſor præſumitur ritè proceſſiſſe, ſi Notarius teſtetur, iura fuiſſe coram eo exhibita.*
223 *Originale debet exhiberi coram compulſore, & ab illo extrahi tranſumptum, quia copia copiæ non probat.*
224 *Tranſumptum tranſumpti conſeruatum in Archiuio publico tranſumptatum, centum annis elapſis, probat.*
225 *Licet non probetur, quod tranſumptans fuerit Notarius.*
226 *Sumptum ſumpti, ſeu copia copiæ, Parte non opponente probat.*
227 *Copia copiæ, concurrentibus adminiculis, & coniecturis ſufficientibus, probat.*
228 *Et eo magis concurrente obſeruantia, quæ dat robur Scripturæ etiam informi.*
229 *Iura compulſata debent non ſolum exhiberi, ſed etiam recognoſci coram Iudice compulſore.*
230 *Iura compulſata non eſſe recognita in partibus, poteſt opponi, etiam in Curia.*
231 *Iura antiquiſſima compulſata non egent recognitione.*
232 *Compulſor debet dare copiam compulſoriæ ſumptibus illius, qui eam obtinuit, aliàs, ſi copia petita non detur, compulſatio eſt nulla, nec antiquitas Scripturæ ſupplet defectum.*
233 *Copia proceſſus compulſorialis debet collationari, cum ſuo originali, & clauſa, & obſignata ad Curiam tranſmitti.*

De Remiſſoria, & Compulſoria. Pars I. Cap. XII.

1 SI Teſtes examinandi ſuper noua conuentione, ſolutione, alijſquè præiudicialibus, ſiuè qualibet alia re, in cauſa occurrente ad fundandam intentionem Actoris, vel Rei non ſunt in Curia, ſed in partibus, tunc neceſſe eſt petere, & obtinere literas miſſiuas ad partes, loco remiſſorialium, pro illis examinandis, & citanda eſt Pars aduerſa, vt infra, videlicet.

A. C. N.

2 Citetur NN. exaduerſo principalis ad dicendum contra Articulos facto datos, videndum illos ad probandum admitti in Curia, & extra, & decerni literas miſſiuas, loco remiſſorialium, in partibus, concordandum de Iudice, loco, loco loci, portitore, & termino, infra quem &c. aliàs videndum per D. deputari ex officio, &c. Necnon videndum committi Notario actuario D. Iudicis deputati examen, & receptionem iuramentorum teſtium in forma, ad p. & poſtquam commiſſum fuerit videndum illos iurare, ſuper Articulis, & tota cauſa, ſuis loco, &
A tempore, *A*, in eorum, vel Notarij domibus, & vbi reperti fuerint, conſtituendum, vel ſubſtituendum Procuratorem reperibilem, & acceptantem, aliàs videndum mandari procedi per affixionem ad Valuas maioris Eccleſiæ d. loci, dandum interrogatoria, & conducendum interpretem, quatenus dare, & conducere intendat, aliàs videndum mandari examinari ſine, ad eamdem p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, ſine tamen præiudicio obligationis Cameralis, proceſſus exequutiui, Decreti facti, & Mandati relaxati, admitti articulos, ſi, & in quantum, ſaluo iure &c. & committi &c. in forma, vt ſupra, decerni literas miſſiuas, & deputari Iudicem NN. & locum NN. & locum loci, Palatium ſolitæ reſidentiæ dicti D. Iudicis, cum termino vnius menſis ad probandum, & quindecim dierum ad reprobandum, & vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione, omni &c.

A. C N.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter D. decreuit literas miſſiuas, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Vel poterit pars citari, vt infra, videlicet.

A. C N.

3 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad dicendum contra Articulos facto datos, videndum illos ad probandum admitti in Curia, & extra, & decerni literas miſſiuas, loco remiſſorialium, *B* in partibus pro teſtibus examinandis, & alijs probationibus recipiendis, concordandum de Iudice, loco, loco loci, portitore, termino infra quem, necnon videndum committi Notario actuario D. Iudicis deputati examen, & receptionem iuramentorum teſtium in forma, ad p. d & poſtquam commiſſum fuerit videndum, illos iurare ſuper articulis, & tota cauſa, in eorum, vel Notarij domibus, & vbi reperti fuerint, toto termino probatorio durante, conſtituendum, vel ſubſtituendum Procuratorem reperibilem, & acceptantem in partibus, aliàs videndum per D. deputari ex officio Iudicem, locum, & alia præmiſſa, & mandari tranſmitti, atque procedi per affixionem ad Valuas maioris Eccleſiæ dicti loci, dandum interrogatoria, & conducendum interpretem, quatenus &c aliàs videndum mandari examinari ſine, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra, ſine tamen præiudicio obligationis Cameralis, Proceſſus executiui, Decreti facti, & Mandati relaxati, & Deputari Iudicem NN. & locum NN. & locum loci, Palatium ſolitæ reſidentiæ dicti D. Iudicis cum termino vnius menſis *C* ad probandum, & quindecim dierum ad reprobandum, & vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimetur NN exaduerſo principali, qualiter D. decreuit literas miſſiuas, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N Notarius.

Articuli verò, & interrogatoria poſſunt confici, & dari iuxta formulas ſuperius traditas in *cap.* 11. *proxim. præcedente, de teſt. examin.* & aliàs mutatis mutandis, ſecundum factorum contingentias.

4 Exaduerſo in termino dictæ citationis, poterit fieri hæc proteſtatio, videlicet.

Pro NN. contra NN.

In Officio NN. dixit non admitti prætenſos Articulos, nec aliquid fieri in præiudicium obligationis Cameralis,

Digitized by Google

ralis, Proceſſus executiui, & Decreti facti, ac mandati relaxati, & his ſaluis &c. & non alias &c contra prætenſos articulos dixit, pro nunc generalia verbo, ſaluo iure &c. & non expediri prætenſas literas miſſiuas, niſi prius concordato de iudice, & ſpecificatis materijs, nominibus, cognominibus, Patria, exercitio teſtium, medio iuramento tactis &c. ac iurato de calumnia, & de omnibus intimato, & dato termino competenti ad conficiendum interrogatoria, aliàs &c. omni &c.

5 Pro cuius proteſtationis implemento, ſi antea non fuerint ſpecificatæ materiæ, nec fuit iuratum de calumnia, erunt illæ ſpecificandæ, & iurandum, iuxta tradita in *cap. præcedente de Teſt. examin. n. 6. & ſeq.* quinimo etiam Parte non opponente, quando dantur Articuli, debent ſpecificari materiæ medio iuramento, prout in ipſis articulis, & iurari de calumnia. Teſtium verò nomina, & cognomina non ſpecificantur in Curia, quando datur remiſſoria, ſed in partibus, niſi Parte petente, in aliquibus caſibus particularibus & ex cauſa, tunc enim Iudex concedit remiſſoriam conditionaliter, ſcilicet, ſpecificatis nominibus, & cognominibus Teſtium in Curia.

Specificatis verò materijs, & iurato de calumnia, fiet intimatio, videlicet.

A. C. N.

Intimetur NN exaduerſo principali qualiter materię ſunt in actis ſpecificatæ, & fuit iuratum de calumnia, & adimpleta proteſtatio, & alias, prout in in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

NN. Notarius.

6 Quod ſi quis celerius literas miſſiuas expedire voluerit, poterit ſpecificare materias, & vnico contextu iurare de calumnia in termino citationis, ad videndum decerni literas miſſiuas, & eadem die omnia Parti aduerſæ intimare, vt infra, videlicet.

A C N.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter D. admiſit Articulos, materiæ ſunt in Actis ſpecificatæ, fuit iuratum de calumnia, & D. decreuit literas miſſiuas, & aliàs, prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

At ſi Pars aduerſa non concordauerit de Iudice remiſſoriali in partibus, vel non conſenſerit in Deputato ex officio, ſed illum recuſauerit, poterit citari ad concordandum, vt infra, videlicet.

A. C. N.

7 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad concordandum de Iudice (*vel de alio Iudice in locum NN. aliàs deputati, vel ſuſpecti allegati, ſecundum factorum contingentias*) dandum liſtam confidentium, & diffidentium, quatenus illam dare velit, aliàs videndum per D. deputari Iudicem ex officio, & decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, dari liſtam cum intimatione, omni &c.

A C. N.

8 Intimetur NN exaduerſo principali, qualiter D. mandauit dari liſtam, & alias prout in actis. Ideo citetur idem ad illam dandum, quatenus &c. aliàs videndum per D. deputari Iudicem ex officio, quibuſcumq; non obſtantibus ad p. d. Inſtante NN principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Qua citatione executa, & reproducta, ſi pars non concordat, nec dat liſtam, obtinetur Decretum, videlicet.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra deputari Iudicem NN & locum NN. & locum loci Palatium dicti Iudicis, cum termino vnius menſis ad probandum, & quindecim dierum ad reprobandum, niſi ad primam diem cum intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter D. deputauit Iudicem, quibuſcumque non obſtantibus, & alias prout in actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Si verò Pars concordat, deputatur Iudex, vt ſupra, de conſenſu partium, cum intimatione, vel partibus præſentibus.

9 Cæterum concordato de Iudice, vel illo ex officio, aut alias deputato, expediuntur literæ miſſiuæ tenoris infraſcripti, videlicet.

10 Illuſtri, & admodum Excellenti D NN. Gubernatori NN. *Chriſtophorus Vidman*, Prothonotarius Apoſtolicus, Vtr. Sign. Sanctiſs. D. N. Papæ Referendarius, necnon Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Generalis Auditor.

Intus verò.

Illuſtris, & Admodum Excellens D. &c. Coram nobis inter NN. ex vna, & NN. ex altera partibus, de, & ſuper nonnullis prætenſionibus, controuerſia vertitur, in cauſa pro parte d. NN. dati fuerunt articuli ad effectum examinandi teſtes illic in partibus degentes. Proinde te in Iudicem ad infraſcripta peragenda, cum facultatibus opportunis, elegimus, & pro loco NN pro loco verò loci, eorum domicilium deputauimus. Hæc tibi ſignificamus, vt Notarium tibi beneuiſum, non tamen partibus ſuſpectum eligas, & deputes, & citato d. NN ſeu eius legitimo Procuratore, quatenus iſtic maneat, ſin minus per affixionem ad Valuas maioris Eccleſiæ loci prædicti, ad videndum committi Notario examen, & receptionem iuramentorum teſtium in forma, & ad alia quomodolibet neceſſaria, & opportuna, teſtium iuramenta recipias, & recipi facias, eoſdemque Teſtes coram te, pro parte NN producendos, primo iuxta interrogatoria ex parte dicti NN. (*Deinde ſuper Articulis, quorum copias mittimus, D, incluſas, vel ſi interrogatoria non dentur in Curia*) quatenus debito à te ſtatuendo termino dentur, ſin minus ſuper articulis, quorum copiam introcluſam mittimus, tantum examines, ſeu examinari facias, poſtquam teſtes ſaltem pridie vnius diei, quo examinandi ſunt, de veritate dicenda iurauerint, ad quæ peragenda terminum vnius menſis à die, qua hæ literæ noſtræ tibi redditæ fuerint, dinumerandum, ad probandum, & quindecim dierum ad reprobandum, aſſignauimus, & aſſignamus. Hiſque peractis dicta teſtium huiuſmodi cum toto proceſſu nemini Partium patefacta, aut oſtenſa, tuo obſignata Sigillo clauſa, quàm primum ad Nos perferenda cures, præmiſſaque, & omnia alia deſuper neceſſaria, & opportuna, facias. Hæc nobis in præſenti occurrunt ſi tibi ſimilia, vel maiora, reſcribas. Vale, Datum Romæ ex Ædibus noſtris hac die &c.

Dominationis Veſtræ Illuſtris, & Admodum Excellentis ad ſeruit. paratus.

NN Notarius. *NN. Locumtenens.*

Quæ quidem literę, poſtquam fuerint expeditę, ſunt ad Iudicem deputatum ad partes tranſmittendæ.

11 Licet autem regulariter, dilatione pendente, Iudicis officium conquieſcat. Tamen quando fuit actum via executiua, Articuli ſolent admitti, & remiſſoria, vt ſupra concedi, cum dicta clauſula, ſine præiudicio &c. Idcircò, ſi teſtes examinandi ſint, nè interim, donec compleatur examen, procedatur ad expeditionem Mandati, vel eius executionem, neceſſe erit citare Partem aduerſam, ad videndum mandari ſuperſederi, vt infra, videlicet.

A. C. N.

12 Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum mandari ſuperſederi, E, in expeditione, & exequutione Mandati, & ſibi inhiberi, nè audeat quicquam attentare vel innouare ſub pœnis arbitrio D. & decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad p d. Inſtante NN principali, ſiuè &c. N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, ſuperſederi (*vel ſuperſederi per NN. dies arbitrio Iudicis*) niſi ad p. d. cum intimatione, omni &c.

A C. N.

Intimetur NN. exaduerſo principali qualiter D. mandauit ſuperſederi, & alias prout in actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

13 Quod ſi ſuperſeſſoria fuit ſimpliciter obtenta, & Reus eſt in mora probandi ſuas exceptiones, poteſt citari, vt infra videlicet.

Citetur

Digitized by Google

A. C. N.

Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum reuocari ſuperſeſſoriam nulliter, & indebitè extortam, & Decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi, ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p.d. cum intimatione omni &c.

A. C. N.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter D. reuocauit ſuperſeſſoriam, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

14 Quod ſi infra menſem præfixum non poſſet in partibus compleri examen, tunc probato hoc, vel quod examen iam fuit cæptum per fidem publicam Iudicis remiſſorialis, & eius Actuarij, illaque in Actis producta, citato aduerſario ad dicendum contra iura, poterit inſtari pro termini antea conceſſi prorogatione, quam A.C. eius arbitrio poteſt concedere, non tamen maiorem prima dilatione, vt infra, videlicet.

A. C. N.

15 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum prorogari terminum in literis miſſiuis, loco remiſſorialium obtentis, contentum, arbitrio D. & decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit prorogari terminum ad alios dies 15. (vel viginti) niſi ad p. d. cum intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter D. prorogauit terminus, & aliàs, prout in actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Elapſa prima die iuridica poſt intimationem executam tranſmittitur ad partes decretum prorogationis termini, & completur examen Teſtium.

16 Poterit obtineri alia ſuperſeſſoria per aliquod breue ſpacium temporis, ſi terminus, in prima contentus, ſit elapſus, ſed hoc eſt Iudici arbitrarium, qui pro qualitate negocij poterit, prout ſibi iuſtum, & æquum videbitur, illam breuiorem, vel longiorem concedere, vel penitus denegare etiam primam.

17 Si verò literæ miſſiuæ, ſeù remiſſoriales fuerunt decretæ, & expeditæ ſimpliciter, & abſque clauſula, ſine præiudicio, &c. tunc omninò pendente termino debet officium Iudicis conquieſcere.

18 Et poteſt Iudex, iuſta exiſtente cauſa, ſiuè dilatio ſit conceſſa cum clauſula prædicta, ſiuè non, terminum aſſignatum nedum vt ſupra prorogare, ſed etiam, docto Parte citata de legitimo impedimento, ſeù iuſta cauſa, ob quam quis non potuit, in termino præfixo, eius incumbentia probare, nouum terminum primo elapſo concedere, vt infra, videlicet.

A. C. N.

19 Citatur NN. exaduerſo principalis, ad videndum inſtanti concedi nouum terminum ad probandum, iuxta formam contentam in literis miſſiuis, aliàs expeditis, attento quod in termino præfixo, iuſtis de cauſis legitimè impeditus, non potuit ſuas facere probationes, ad p.d Inſtante NN principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, nouum terminum vnius menſis ad probandum cum termino 15. dierum ad reprobandum, cum intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter D. conceſſit nouum terminum, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Et elapſa prima die iuridica poſt intimationem executam, tranſmittitur Inſtrumentum Decreti ad partes,

& poſſunt etiam quando primus terminus eſt, vt ſupra, elapſus, obtineri nouæ literæ miſſiuæ, citata Parte ad videndum illas, vt ſupra, decerni.

20 At ſi ille, qui remiſſoriam cum retardatione Proceſſus obtinuit, eſſet vltra modum negligens in exhibendo literas miſſiuas, ſeù remiſſoriales coram Iudice de partibus, vel ob calumniam id differret, nè interim terminus in eis aſſignatus, à die præſentationis literarum Iudici remiſſoriali decurrendus, efflueret, vt cauſæ expeditio in longum traheretur, ſi ille fuerit Actor, poterit citari, vt infra, videlicet.

A. C. N.

21 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum ſibi præfigi terminum ad probandum, & probatum habendum, ſeù examinari faciendum, & decretum quodcumque deſuper neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad primam diem, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra præfigi terminum vnius menſis (*vel alium competentem Iudici beneuiſum*) niſi ad p.d. cum intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimetur NN exaduerſo principali, qualiter D. præfixit terminum, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Vel A. C. N.

22 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum reuocari dilationem, ſibi ad probandum conceſſam, & decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra niſi infra menſem (*& aliud tempus Iudici beneuiſum*) niſi ad p.d. cum intimatione, omni &c.

At ſi fuerit Reus in cauſa ordinaria poterit etiam citari, vt ſupra, ſed in cauſa executiua poterit citari, vt infra, videlicet.

A. C. N.

23 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum, præuia reuocatione dilationis ſibi ad probandum conceſſæ, expediri Mandatum aliàs decretum, & relaxatum. & quatenus opus ſit de nouo decerni, & relaxari, quibuſcumque non obſtantibus, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi infra quindecim (*vel aliud tempus Iudici beneuiſum*) cum intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter D. mandauit expediri Mandatum, quibuſcumque non obſtantibus, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Proceſſus Remiſſorialis.

24 Literæ miſſiuæ loco remiſſorialium obtentæ ſunt in partibus Iudici remiſſoriali exhibendæ coram Notario, & teſtibus à principali, ſeù eius legitimo Procuratore, qui debet in Actis producere eius Mandatum procuræ, & petere, vt ipſe Iudex dictas literas recipiat, & admittat, necnon citationem contra aduerſarium decernat, ad videndum dictas literas aperiri, dicendum contra, & videndum ad illarum executionem mandari procedi, ac deputari Notarium, & Nuncios, locum, dies, & horas audientiæ, ac deferri iuramentum Notario, & Nuncijs, de eorum officio fideliter exercendo, pro prima die iuridica, hora NN. in domo ſolitę reſidentię ipſius D. Iudicis.

Ex tunc D. Iudex dictas literas recipiet, & admittet, & mandabit citari Partem aduerſam, vt ſupra, omni &c. & de his fiet publicum Inſtrumentum à Notario diuerſo ab illo, cui eſt pro literarum exequutione actuarius deputandus, & tunc fiet infraſcripta citatio, videlicet.

Digitized by Google

Coram NN. Iudice remiſſoriali ab A C. deputato.

25 Citetur NN. exaduerſo Procurator NN. exaduerſo principalis, (*vel NN. exaduerſo principalis*) ad videndum aperiri literas miſſiuas in Actis exhibitas, dicendum contra,& ad illarum executionem iuxta earum formam, & tenorem videndum mandari procedi, ac deputari Notarium, Nuncios, locum, dies,& horas audientiæ, ac eiſdem Notario, & Nuncijs deferri iuramentum, de fideliter exercendo eorum officium ad p. d iuridicam, horam N. in domo ſolitæ reſidentiæ d. D. Iudicis, inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Citatione executa perſonaliter, vel domi, & relatione facta, illaque reproducta, obtinetur Decretum, videlicet.

NN. Procurator, prout docuit per Inſtrumentum publicum, *tenoris &c.* repetijt literas miſſiuas in Actis productas, & petijt, & obtinuit, vt ſupra, deputari in Notarium N. & Nuncios N.& N. & locum, videlicet, Palatium ſolitæ reſidentiæ ipſius D. Iudicis, & dies, & horas, videlicet omnes dies iuridicos, non feriatos in honorem Dei, vel Sanctorum, in quibus coram A.C. ius reddi ſolet, de mane, ab hora N. vſque ad N. & de ſero ab hora N. vſque ad N. cum intimatione, omni &c.

Et ex tunc Notarius, & Nuncij iurabunt tactis &c. vt infra, videlicet.

NN. Notarius, vt ſupra deputatus medio iuramento tactis &c. ad delationem dicti D. Iudicis, iurauit de fideliter exercendo officium ſuum, omni &c.

NN. Nuncius, vt ſupra deputatus medio iuramento tactis &c. ad delationem dicti D. Iudicis, iurauit de fideliter exercendo officium ſuum, omni &c.

N. N. N.

Intimetur NN. exaduerſo Procuratori NN exaduerſo principalis, qualiter D. mandauit procedi ad executionem literarum, & deputauit Notarium, & Nuncios, locum, dies, & horas, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

26 Quod ſi in loco, nec principalis, nec eius Procurator reperiatur, tunc peti debet à Iudice, vt committat Nuncijs, vt faciant diligentias de illis reperiendis, & poſtquam Iudex id commiſit, ſi factis diligentijs primo per vnum, & deinde per duos Nuncios, iuxta ſuperius tradita, ſub *cap. 4. lit. E*, reperti minimè fuerint, relationibus factis, Iudex decernet proceſſum per affixionem ad Valuas Maioris Eccleſiæ loci. iuxta formam ſibi in literis miſſiuis, ſeu remiſſorialibus præſcriptam, omni &c.

Et deinde citabitur Aduerſarius ad Valuas ad omnes, & ſingulos actus prædictos, vt ſupra, necnon etiam ad infraſcriptos, vſque ad completum examen, & perfectum proceſſum, & alias, donec aliquis pro aduerſario legitimè comparuerit, quo caſu ex tunc erit ille omnino citandus, omni &c.

27 Non eſt omittendum, quod ſi cauſa eſt commiſſaria, debent citationes exequi perſonaliter, ſi perſona commode haberi poterit, ſin minus factis diligentijs, vt ſupra, primò per vnum, & deinde per duos Nuncios, de illa reperienda, eaque non reperta, ac relationibus factis, Iudex mandabit citari domi, dimiſſa copia, & per affi-

28 xionem ad Valuas, † quod ſi nec domicilium Aduerſarius ibi habeat, eo, factis, vt ſupra diligentijs, non reperto, factiſque relationibus, Iudex mandabit citari per affixionem, & aliàs iuxta formam ſibi in literis remiſſoriali-

29 bus præſcriptam: etſi † in commiſſione A C. directa non adſit facultas procedendi ſingulis diebus, & horis, erunt deputandi tantum dies Lunæ, Mercurij, & Veneris, in quibus, in cauſis commiſſarijs, huiuſmodi ius reddi ſolet, & in illis tantum actus iudiciarij expediendi.

Delato iuramento Notario, & Nuncijs, & facta intimatione, de qua ſupra, citatur, vt infra, videlicet.

N N. N.

30 Citetur NN. exaduerſo Procurator NN. exaduerſo principalis, ad dicendum contra literas miſſiuas in Actis productas, & Articulos in eis incluſos, videndum illas, & illos ad probandum admitti, & committi Notario cauſæ examen, & receptionem iuramentorum Teſtium in forma, ad primam diem, & poſtquam commiſſum fuerit, videndum illos iurare in eorum, vel Notarij domibus, & vbi reperti fuerint, per totam illam, & viginti ſequentes dies (*vel aliud tempus Iudici beneuiſum, intra tamen terminum literarum remiſſorialium, ſeù miſſiuarum*) dandum interrogatoria, & conducendum Interpretem, quatenus &c aliàs videndum mandari examinari ſinè ad primam diem, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. repetijt literas, & Articulos in Actis datos, & petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi per totam, & examinari Teſtes, pro diebus, & horis intimandis, omni &c.

Exaduerſo poterit fieri hæc proteſtatio, videlicet.

31 Pro NN. contra NN.

In Officio NN. Procurator, prout docuit per Inſtrumentum publicum, *tenoris &c.* contra prætenſas literas, & Articulos dixit pro nunc generalia verbo, ſaluo iure &c. & non examinari, niſi ſpecificatis materijs, nominibus, cognominibus, patria, & exercitio Teſtium, medio iuramento tactis &c. ac data copia Articulorum cum termino competenti ad conficiendum interrogatoria, quæ omninò dare intendit, & intimato die, & hora certis, ad effectum &c. aliàs &c.

32 Et ob id, ſi materia, nomina, & cognomina Teſtium non ſunt ſpecificata in Curia, erunt in partibus ſpecificanda, iuxta Formulam ſuperius traditam ſub *cap. 11. de teſt. exam.* & deindè facienda intimatio, videlicet.

N. N. N.

Intimetur NN. exaduerſo Procuratori NN. exaduerſo principalis, qualiter materiæ, nomina, & cognomina Teſtium ſunt in Actis ſpecificata, & D. mandauit examinari Teſtes, & aliàs prout in Actis, & Teſtes examinabuntur die NN. cum quinque ſequentibus de mane, hora N. & de ſero hora N. ideo &c. aliàs &c. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N Notarius.

33 Denique procedetur ad examen teſtium, faciendo illos iurare ſaltem per diem ante examen in die iuridica, pro maiori cautela, & aliàs ſeruatis ſeruandis, iuxta formam ſuperius traditam ſub *c. 11. de Teſt. exam.*

Poteſt autem extendi examen, vt infra, & aliàs mutatis mutandis, ſecundum facti contingentiam, videlicet.

In Dei nomine amen &c. Anno &c. die &c. Pontificatus &c. Anno eius &c Examinatus fuit in Palatio ſolitæ reſidentiæ infraſcripti D Iudicis, ſito in Ciuitate N. iuxta ſuos fines &c. per eundem D. NN Iudicem remiſſorialem ab A.C. ſeù NN eius in ciuilibus Locumtenente, deputatum, ac per me NN. præſentis cauſæ Notarium deputatum, D NN ætatis ſuæ annorum N. Teſtis pro parte NN. eiuſque Procuratoris inductus, qui fuit citatus &c. & monitus de grauitate iuramenti, ac pœnis periurij, & qui ad delationem &c. iterum, tactis ſcripturis, iurauit ad Sancta Dei Euangelia (*vel tacto pectore, ſi ſit Clericus*) de veritate dicenda tàm ſuper interrogatorijs, quàm ſuper Articulis, & tota præſenti cauſa, remotis odio, amore, timore, lucro, &c. Et ad opportunas interrogationes dixit, & reſpondit, vt infra, videlicet.

Et incipiendo ab interrogatorijs, ad monitionem ſibi factam de grauitate iuramenti, & pœnis periurij, & importantia huiuſmodi cauſæ, pro veritate dicenda iuxta primam interrogationem rectè reſpondit &c.

Iuxta ſecundum de nomine, cognomine, parentibus, patria, & ætate reſpondit &c.

Iuxta tertium reſpondit &c. & ſic de ſingulis &c.

Deinde deuentum fuit ad examen ſuper articulis in literis miſſiuis, ſeù remiſſorialibus contentis.

Et ſuper primo Articulo ei lecto, idem Teſtis interrogatus dixit, & reſpondit. Io sò &c. & ſic de ſingulis, vſque ad vltimum &c.

Et ſi Teſtes ſe examini ſubijcere recuſent, poterunt pariter citari, & cogi ad ſubijciendum ſe examini, & alia fieri, iuxta ſuperius tradita in dicto *cap. 11. de Teſt. examin.*

Vel

Digitized by Google

Vel poterit peti, & obtineri à Iudice monitorium, ſeù præceptum, per Nuncium deputatum exequendum, contra eos, *tenoris infraſcripti*, videlicet.

34 De mandato NN. Iudicis remiſſorialis ab Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A.C. ſeù NN. eius in ciuilibus Locumtenente ſpecialiter deputati, & ad inſtantiam NN. principalis, tenore præſentium.

Moneatur NN. teſtis inductus, quatenus ſub pæna ſcutorum NN. aliјſque arbitrio Domini (*vel ſub pænis contentis in literis remiſſorialibus, quando adſunt*) debeat infra triduum proximum iuramentum de veritate dicenda in cauſa inter dictum Inſtantem ex vna, & NN ex altera partibus, in Actis infraſcripti Notarij præſtitiſſe, & ſucceſſiuè examini ſe ſubieciſſe, aliaque deſuper neceſſaria, & opportuna adimpleuiſſe, & præſentibus omninò paruiſſe, alioquin &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni &c. In quorum &c. Datum &c. hac die &c.

NN. Iudex remiſſorialis deputatus.

Locus † Sigilli.

NN. Notarius actuarius deputatus.

Completo examine, citetur Pars aduerſa, vt infra, videlicet.

N. N. N.

35 Citetur NN. exaduerſo Procurator NN. exaduerſo principalis, ad videndum decerni copiam, ſeù tranſumptum proceſſus, & omnium actorum in cauſa factorum, dictumque proceſſum copiari, & tranſumptari mandari, & quodcumque decretum deſuper neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi, ad primam diem, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, omni &c.

Qua copia extracta, & tranſumpto facto, citetur, vt infra, videlicet.

N. N. N.

36 Citetur NN. exaduerſo Procurator NN. exaduerſo
F principalis, ad videndum mandari collationari, *F*, copiam proceſſus, & omnia, quæ collationanda ſunt, cum eorum proprijs originalibus, & collationi intereſſendum, quatenus &c. necnon videndum deputari alium Notarium, qui vna cum Notario actuario dictæ collationi interſit, & collationem faciat, ac dies, & horas pro dicta collatione facienda, & decretum deſuper neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi, ad primam diem, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, ac deputari in alium Notarium NN. & omnes, & ſingulos dies, & horas donec collatio perficiatur, cum intimatione, omni &c.

N. N. N.

Intimatur NN. exaduerſo Procuratori NN. exaduerſo principalis, qualiter D. mandauit collationari proceſſum, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Collatione facta citetur Pars aduerſa, vt infra, videlicet.

N. N. N.

37 Citetur NN. exaduerſo Procurator NN. exaduerſo principalis, ad videndum de, & ſuper omnibus in Proceſſu remiſſoriali contentis, & ſuper omnibus, & ſingulis præmiſſis per eumdem D. Iudicem ſuam auctoritatem, & decretum impartiri, & interponi neceſſarium, & opportunum, necnon mandari claudi tranſumptum, ſeù copiam proceſſus, & omnia in Rotulo clauſa Sigillo dicti Iudicis obſignari, & obſignata ad Romanam Curiam tranſmitti ad primam diem, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, omni &c.

38 Quod ſi quis nollet procedere per viam citationum in ſcriptis, prout in Curia, poterit coram Iudice remiſſoriali procedere iuxta ſtylum, & vſum illarum Partium, dummodo in comparitionibus, Parte citata faciendis, inſeratur totus tenor dictarum Citationum, ita quod Pars aduerſa ad præmiſſa omnia, ex ijſdem Actis citata appareat.

39 Nec eſt omittendum, quod ſi Pars alicui decreto fuerit præſens, & Notarius atteſtetur, decretum fuiſſe factum Partibus præſentibus, vel dixerit in illius extenſione, Parte exaduerſo præſente, tunc non eſt neceſſaria illius decreti intimatio.

40 In fine Proceſſus, ſeù copiæ Notarius ſubſcribat, & ſuum ſignum apponat.

Et deinde apponatur in eo atteſtatio Ordinarij, ſeù alterius ſuper legalitate Notarij, quæ atteſtatio vulgò legalitas appellatur, & Iudex tranſmittat ad Vrbem Proceſſum clauſum, & ſigillatum cum ſuis litteris miſſiuis, quibus ſignificet A.C. ſe eius literas recepiſſe, & iuxta illarum formam proceſſiſſe, & de omnibus alligatum Proceſſum, ſeù eius tranſumptum tranſmittere &c. omni &c.

Proceſſu Remiſſoriali ad Vrbem tranſmiſſo, citetur coram A.C. ſeu eius in Ciuilibus Locumtenente, vt infra, videlicet.

A C. N.

41 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum aperiri Proceſſum de partibus in Actis exhibitum, & dicendum contra illum, & Iura producta, & repetita, videndum iurare Teſtes ſuper illius, & illorum recognitione, quatenus opus ſit, admitti, committi, & mandari reſtitui, dimiſſa copia collationata, ad primam diem, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. repetijt Proceſſum de partibus, & Iura, hac die in Broliardo producta, & repetita, & petijt, & obtinuit, vt ſupra, aperiri, &, ſine tamen præiudicio obligationis Cameralis, proceſſus executiui, & decreti facti, admitti, ſi, & in quantum, & committi &c. omni &c.

Repetitio autem in Actis fit, vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

In Officio NN. repetijt Proceſſum Remiſſorialem de partibus ad Curiam tranſmiſſum, prout in Actis, & inſtetit aperiri, & admitti, necnon repetijt omnia alia Iura, acta, & actitata, geſta, & facta per acta mei &c. in parte tamen, & partibus &c. & in quantum &c Et dixit nihil fieri, niſi viſis dd. Iuribus, & Teſtibus examinatis per D. & eo informato in die Notarij, omni &c.

Exaduerſo in termino dictæ citationis ad dicendum contra, poterit fieri ſolita proteſtatio, videlicet.

42 Pro NN. contra NN.

In Officio NN. repetitis proteſtationibus, aliàs factis, & illis firmiter inhærendo dixit, non admitti aliqua Iura in præiudicium obligationis Cameralis, Proceſſus executiui, Decreti facti, & Mandati relaxati, & his ſaluis contra prætenſum Proceſſum, & Iura, dixit pro nunc generalia verbo, ſaluo iure &c. & pendente &c. & nihil fieri, niſi illis recognitis, & intimato die, & hora certis ad effectum &c. omni &c. aliàs &c.

43 Cæterùm, ſi in partibus adſint aliqua Iura, & ſi ſcripturæ ad cauſam facientes, & Notarij, & qui illas penes ſe habent, recuſent eas exhibere, vel aliàs ſit neceſſe, eoſdem ad dicta Iura, & ſcripturas exhibendum compelle-
G re, poterit obtineri Compulſoria, *G*, citando Aduerſarium hoc modo, videlicet.

A C. N.

44 Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum decerni literas Compulſoriales generales ad partes, concordandum de Iudice, loco, loco loci, conſtituendum in partibus Procuratorem reperibilem, & acceptantem, aliàs videndum per D. deputari Iudicem, ac locum loci ex officio, & reſpectiuè mandari fieri Proceſſum per affixionem ad Valuas, ad primam diem, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, deputari in Iudicem NN. & locum loci, Palatium eius ſolitæ reſidentiæ, cum termino triginta dierum, niſi ad primam diem cum Intimatione, omni &c.

Digitized by Google

A. C N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter D. decreuit literas Compulſoriales generales,& aliàs prout in Actis, Inſtante NN principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

45 Si verò quis obtinere voluerit literas Compulſoriales ſpeciales, tunc docto per fidem publicam, aut aliàs de exiſtentia ſcripturarum,ac producta dicta fide,aut copia ſcripturæ,&c citata Parte ad dicendum contra Iura,citatur,vt infra, videlicet.

A. C. N.

46 Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum decerni literas Compulſoriales ſpeciales ad partes, concordandum de Iudice, loco, loco loci, conſtituendum in partibus Procuratorem reperibilem, & acceptantem, aliàs videndum per D. deputari Iudicem, ac locum loci, ex officio, & reſpectiuè decerni Proceſſum per affixionem ad Valuas,ad primam diem, Inſtante N.N.principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra, & deputari Iudicem NN & locum loci Palatium eius ſolitæ reſidentiæ, cum termino 30 dierum (*vel maiore, aut minore, ſecundum diſtantiam loci, arbitrio Iudicis*) niſi ad primam diem, cum Intimatione,omni &c.

A. C. N.

Intimetur NN.exaduerſo principali, qualiter D. decreuit literas Compulſoriales ſpeciales, & aliàs prout in Actis,Inſtante NN principali, ſiuè &c.

N Notarius.

47 Quòd ſi Pars aduerſa nolit concordare de Iudice, vel
H allegет Iudicem deputatum ſuſpectum, *H*, citatur ad concordandum, vt ſupra de Iudice Remiſſoriali dictum fuit.

Proceſſus Compulſorialis.

48 Expeditis literis Compulſorialibus, illiſque ad partes tranſmiſſis,proceditur ad illarum executionem,vt infra, videlicet.

Vbicumque Aliquis obtinuit literas Compulſoriales, debet ipſe, vel eius Procurator legitimus eas exhibere
I Iudici *I* Compulſoriali coram Notario & Teſtibus producendo in Actis mandatum procuræ (*ſi Inſtans pro executione literarum eſt Procurator*) debet petere, vt idem D.Iudex dictas literas recipiat,& admittat,& ad illarum executionem,iuxta illarum formam, & tenorem procedat, necnon decernat citationem contra Partem aduerſam, ad dicendum contra dictas literas compulſoriales, & iuxta illarum formam videndum mandari procedi, & deputari Notarium actuarium, Nuncios,locum pro Tribunali, dies, & horas Audientiæ, ac deferri iuramentum Notario, & Nuncijs, de fideliter eorum officium exercendo pro prima die iuridica,hora N. in domo ſolitæ reſidentiæ eiuſdem D. Iudicis.

Ex tunc Iudex dictas literas recipiet,admittet,& mandabit procedi,& fieri,ac citari, iuxta petita, omni &c. Et de his omnibus deinde confici debet publicum Inſtrumentum à Notario diuerſo ab eo,qui pro executione literarum eſt deputandus,ac ſucceſſiuè fiet infraſcripta citatio, videlicet.

Coram N. N. N. Iudice Compulſoriali deputato ab A. C.

L Citetur *L*. NN exaduerſo Procurator NN exaduer-
49 ſo principalis,ad dicendum contra literas compulſoriales in Actis productas, videndum admitti, & ad illarum executionem iuxta earum formam, & tenorem,mandari procedi,& deputari Notarium, Nuncios,locum,dies, & horas Audientiæ, ac deferri Notario, & Nuncijs iuramentum de fideliter exercendo officium ſuum, ad primam diem,Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Qua citatione executa perſonaliter, vel domi, vel per affixionem, iuxta ſuperiùs tradita in Proceſſu Remiſſoriali, ac ea reproducta,relationibus factis, obtinetur decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, & deputari Notarium NN.& Nuncios NN. & NN. & locum pro Tribunali Palatium reſidentiæ eiuſdem D.Iudicis, & dies, & horas, videlicet omnes dies iuridicos non feriatos in honorem Dei,vel Sanctorum, de mane ab hora N. vſque ad N. cum Intimatione,omni &c.

In cauſis verò Commiſſarijs, in quibus non adeſt facultas procedendi ſingulis diebus,& horis,erunt tantum deputandi dies Lunæ,Mercurij, & Veneris non feriati, vt ſupra dictum eſt in Proceſſu Remiſſoriali, in quibus tantùm in cauſis Commiſſarijs ius reddi ſolet.

N. N. N.

Intimatur NN. exaduerſo Procuratori NN exaduerſo principalis, qualiter D. mandauit procedi ad executionem literarum, & deputauit Notarium, Nuncios, dies,& horas,ac locum pro Tribunali,& aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali,ſiuè &c.

N. Notarius.

Delato iuramento Notario, & Nuncijs, ac reproducta Intimatione, iuxtà ſuperiùs tradita in Proceſſu Remiſſoriali, Procurator cauſæ debet comparere coram Iudice, & ſpecificare in Actis iura, quæ extrahere intendit,& petere contra Notarios, & Perſonas illa detinentes decerni Monitorium neceſſarium,& opportunum, illudque obtentum exequi facere per Nuncium deputatum, tenoris infraſcripti, videlicet.

50 De mandato NN.Iudicis Compulſorialis ab Illuſtriſs. & Reuerendiſs.D.A.C ſeu NN.eius in ciuilibus Locumtenente ſpecialiter deputati, & ad inſtantiam NN principalis. Tenore præſentium moneantur NN. & NN. omneſque alij in executione præſentium nominandi, & cognominandi, quatenus ſub pœnis contentis in literis Compulſorialibus,de quibus in Actis, debeant, & quilibet eorum debeat,infra triduum proximum, in Actis infraſcripti Notarij, coram eodem D. Iudice, infraſcripta iura,& ſcripturas penes eos,& quemlibet eorum reſpectiuè exiſtentia, & exiſtentes, videlicet (*hic ſpecificentur ſcriptura, & iura exhibenda*) exhibuiſſe, præſentaſſe, & dimiſiſſe ad effectum tranſumptandi, & præſentibus omninò paruiſſe &c alioquin &c. omni &c. in quorum &c. Datum &c hac die &c.

N. N. Notarius. Locus † Sigilli, N. Iudex Compulſorialis deputatus.

51 Quo Monitorio per Nuncium deputatum executo, ac
M iuribus in Actis productis, *M*, quæ debent eſſe origi-
N nalia,nam aliàs,nihil eſſet actum, *N*, citatur Pars aduerſa, vt infra, videlicet.

N. N. N.

52 Citetur NN. exaduerſo Procurator NN exaduerſo principalis ad dicendum contra Iura producta, & repetita, videndum iurare Teſtes ſuper illorum recognitio-
O ne, *O*, quatenus opus ſit,admitti, & mandari reſtitui, dimiſſa copia collationata, necnon committi Notario cauſæ examen, & receptionem iuramentorum Teſtium in forma, ad primam diem, & poſtquam commiſſum fuerit, videndum illos iurare, in eorum, vel Notarij domibus, & vbi reperti fuerint, per totam illam, & viginti ſequentes dies,dandum Interrogatoria,& conducendum Interpretem,quatenus &c.aliàs videndum mandari examinari, ſiuè, ad primam diem, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN petijt Iura in Actis exhibita, in quantum &c. & petijt,& obtinuit,vt ſupra admitti ſi,& in quantum &c. & examinari Teſtes,& vt ſupra,pro diebus, & horis intimandis, omni &c.

53 Exaduerſo poterit fieri hæc proteſtatio, videlicet.

Pro NN.contra NN.

In Officio NN. Procurator, prout docuit per Inſtrumentum publicum rogatum per Acta NN. prout in fo io *tenoris &c.* dixit quod Nemo exaduerſo comparens audiatur, niſi docto de legitimo mandato procuræ, ita quod &c. & nihil fieri, niſi ſpecificatis nominibus, cognominibus, patria, & exercitio Teſtium, medio iuramento, tactis &c. & data ſibi copia aſſertarum literarum Compulſorialium, cum competenti termino ad conficiendum Interrogatoria, aliàs de nullitate &c. omni &c.

54 No-

Digitized by Google

54 Nomina, & cognomina Teſtium ſunt omninò iuxta ſuperiùs tradita, *ſub cap. 11. de Teſt. exam.* ſpecificanda, prout etiam tradenda, ſeù tranſmittenda eſt Parti copia
P literarum Compulſorialium, *P*, ſumptibus eius, qui illas obtinuit, & facienda eſt poſtmodum Parti hæc Intimatio, videlicet.

N. N. N.

55 Intimatur NN. exaduerſo Procuratori NN. exaduerſo principalis, qualiter nomina, & cognomina Teſtium ſunt in Actis ſpecificata, adimpleta proteſtatio, & D. mandauit examinari Teſtes, & aliàs prout in Actis, & Teſtes examinabuntur die NN. cum tribus ſequentibus de mane, hora N. & de ſero hora N. ideo &c. aliàs &c. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

56 Succeſſiuè Intimatione executa, & reproducta proceditur ad examen Teſtium, delato eis iuramento, vt ſupra, de veritate dicenda, ſaltem per diem ante examen, & illo deinde reiterato in actu examinis, primò examinantur ſuper Interrogatorijs, ſi fuerint à parte tradita, & poſtea ſuper recognitione Iurium, & alia circa examen obſeruentur, iuxta ſuperiùs tradita, ſub *dict. cap.* 11. *de Teſt. exam.*

Iuribus recognitis, & examine completo, citatur Pars aduerſa, vt infra, videlicet.

N. N. N.

57 Citetur NN. exaduerſo Procurator NN. exaduerſo principalis, ad videndum mandari extrahi copiam Iurium in Actis productorum, illáque tranſumptari, & tranſumptata cum ſuis originalibus collationari, & quodcumque decretum deſuper neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad primam diem, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, cum Intimatione, omni &c.

N. N. N.

Intimatur NN. exaduerſo Procuratori NN. exaduerſo principalis, qualiter D. mandauit tranſumptari iura, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Quibus omnibus expeditis, citatur Aduerſarius, vt infra, videlicet.

N. N. N.

58 Citetur NN. exaduerſo Procurator NN. exaduerſo
Q principalis, ad videndum mandari collationari, *Q*, Proceſſum, & Iura, & omnia, quæ collationanda ſunt, cum ſuis proprijs originalibus, & deputari alium Notarium, qui vna cum Notario actuario dictæ collationi interſit, & collationem faciat, & dies, & horas pro collatione facienda, necnon dictorum Iurium collationi intereſſendum, quatenus &c. aliàs &c. ad primam diem, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, ac deputari in alium Notarium NN. & ſingulos dies, & horas intimandas, quouſque collatio perficiatur, omni &c.

N. N. N.

Intimetur NN. exaduerſo Procuratori NN. exaduerſo principali, qualiter D. mandauit collationari Iura, & Proceſſum, & aliàs prout in Actis, & dicta collatio fiet N. cum tribus ſequentibus, de mane hora N. & de ſero hora N. ideo &c. aliàs &c. Inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N. Notarius.

Executa, & reproducta Intimatione, & collatione facta diebus, & horis deputatis, citatur Pars aduerſa, vt infra, videlicet.

N. N. N.

59 Citetur NN. exaduerſo Procurator NN. exaduerſo principalis ad videndum de, & ſuper omnibus, & ſingulis præmiſſis, & in dicto Proceſſu compulſoriali contentis per D. Iudicem compulſorialem eius decretum, & auctoritatem neceſſariam, & opportunam impartiri, & interponi, necnon mandari claudi, & ſigillari Proceſſum, ſeù tranſumptum, & omnia clauſa, & ſigillo D. Iudicis obſignata, ad Romanam Curiam deſtinari, & tranſmitti ad primam diem, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, omni, &c.

60 Quod ſi quis noluerit procedere per viam citationum in ſcriptis iuxta ſtylum Curiæ, poterit citare iuxta ſtylum loci, in quo conficitur Proceſſus compulſorialis, dũmodo in comparitionibus, & inſtantijs, quę ſunt Parte citata ad omnia in illis contenta facienda, ſpecificet totum tenorem omnium contentorum in ſupradictis citationibus, & in Actis appareat ex Nuncij relationibus, quod Pars aduerſa ad omnia, & ſingula præmiſſa fuerit citata.

61 In fine Proceſſus, poſt ſubſcriptionem, & ſignum Notarij, apponatur legalitas Ordinarij, aut alterius, vt ſupra dictum eſt de Proceſſu Remiſſoriali.

62 Quibus expletis, Iudex Proceſſum clauſum, & obſignatum ad Romanam Curiam tranſmittat cum litteris miſſiuis, in quibus ſignificet, ſe literas compulſoriales recepiſſe, & ad earundem executionem iuxta illarum formam, & tenorem proceſſiſſe, & de omnibus alligatum, & incluſum Proceſſum tranſmittere.

63 Proceſſu ad Vrbem tranſmiſſo, citatur Pars aduerſa coram A. C. ad videndum illum aperiri, & alia obſeruantur, & fiunt iuxta ſuperiùs tradita de Proceſſu remiſſoriali.

Obſeruationes.

A DE citatione ad videndum iurare Teſtes, quæ om-
64 ninò requiritur, ſatis dictum eſt ſupra in *cap. præcedenti ſub litera B.*

Illud addi poteſt, quòd quando ſunt expediendæ lite-
65 ræ miſſiuæ ad partes, ſi citatur in Curia ad videndum iurare Teſtes, erit hæc vtilis cautela, & durabit huiuſmodi citatio toto tempore Remiſſoriæ præfixo, *Rot. deciſ.* 275. *num* 4. *& dec.* 284. *num.* 3. *par.* 2. *recentior.* & etiam ſi Pars non fuerit denuò in partibus citata coram Iudice delegato, vel coram Teſtium Receptore, ad videndum iurare Teſtes, erit ſufficiens dicta citatio executa, & reproducta coram Iudice delegante. *Seraph. dec.* 1010. *n.* 3. *Rot. dec.* 686. *n.* 4. *p.* 1. *recent. Andr. deciſ.* 41. *num* 6. *Canal. dec.* 275. *num.* 5. in quibus aliæ deciſiones cumulantur.

66 Quòd ſi citatio, ad videndum iurare Teſtes, ſit facta pro certo tempore præfixo, & examen factum fuerit poſt terminum, pro quo durabat citatio, ſiuè illa fuerit executa coram Iudice delegante, ſiuè coram delegato, ſiuè Teſtium Receptore, examen eſt nullum, tanquam factum ſine citatione ad videndum iurare Teſtes, *Greg. dec.*
67 453. *n.* 2 prout etiam, ſi † non ſolum Teſtes depoſuerunt, ſed etiam iurarunt extra terminum, examen eodem defectu laborat, vt tradit idem *Greg. dec.* 429. *n.* 5. Verùm ſi
68 Teſtes † iurarunt in dicto termino, pro quo durabat citatio ad videndum illos iurare, ſuſtinetur examen; licèt fuerit factum extra terminum, quia attenditur tempus præſtiti iuramenti, non autem examinis, *Grauat. ad Veſtr. lib.* 6. *c.* 2. *n.* 59. *Sal. Tiber. lib.* 3. *c.* 7. *n.* 49. *Rot. dec.* 3. *de Teſt. in nou. Verall. dec* 285. *n.* 3. *p.* 3. *Rot. dec.* 393. *n.* 6. *p.* 1. *recent. Greg. dec.* 327. *& ſeq. & ibi Beltramin. n.* 17.

69 Quilibet † igitur, dum citat ad videndum decerni literas miſſiuas, ſeù Remiſſoriales, citet vnico contextu, etiam ad videndum iurare Teſtes, vt toto tempore in Remiſſoria præfixo iurare poſſint: Etenim citatio ad videndum iurare Teſtes, licèt ſine die, ſuſtinetur tamen toto tempore Remiſſoriæ durante ex Praxi, de qua teſtatur *Rot. dec.* 557. *n.* 8. *par.* 4 *recent.* ne ſi forte Pars ad id coram Iudice Remiſſoriali amplius non citaretur, examen nullius eſſet momenti, vel ſi magis placet vtatur ſecunda Formula, ſupra poſita, in qua citatur ad videndum iurare Teſtes, toto termino probatorio durante.

B In Tribunali A. C. & aliàs extra Rotam ſolent loco li-
70 terarum Remiſſorialium concedi literę miſſiuæ, quæ habent in omnibus eandem vim, & efficaciam, nec adeſt alia differentia, niſi quòd literæ Remiſſoriales (quas pariter A. C. concedere poteſt, ſicut etiam compulſoriales generales,

Digitized by Google

rales, & ſpeciales eius arbitrio, *Paul.V.conſt.38 Eximia, § ac literas quaſcumque*)ſcribuntur in pergameno, literæ verò miſſiuæ in papiro, & hæ cum ſolito ſumptu iuliorum duodecim expediuntur iuxta reformationem *Sanctæ me. Paul.V.conſt 71. Vniuerſi, in taxa Notariorum A.C.*

71 Sed hoc non procedit in Rota, in qua litteræ miſſiuæ concedi non ſolent, ſed tantum Remiſſoriales, quæ ſcribuntur in pergameno,& fit Rotulus, cuius palmus linearum triginta, linea verò ſyllabarum decem, & octo eſſe debet, *Paul V. dict.conſtit.71 Vniuerſi agri, ſub tit. de Not. Trib.Vrb.§ literas Remiſſoriales*, cum ſumptu Iuliorum ſeptem cum dimidio pro quolibet palmo, *Paul.V.dict. conſt.71. in taxa Notariorum Rotæ*.

72 Eſt autem Remiſſoria facultas probandi, extra locum Iudicij, rem in Iudicio deductam, à Iudice Litigatoribus conceſſa, vt ait *Seuerol. de Remiſs. cap.1.n.2.* vel eſt dilatio ad probandum extra Curiam, in qua fuit cauſa introducta, vt per *Boccac. de Remiſſ. c.1.n.1.* & dicitur Re-
73 miſſoria, † quia per illam Litigatores eò, vt plurimum, ad probandum remitti ſolent, vnde ab initio fuerunt euocati, *Seuerol de Remiſs. d.c.1 n 3.*

74 Fit autem remiſſio à Iudice dupliciter, vel quoad totum negocium, vel quoad probationem tantum faciendam: primo caſu Iudex, qui remittit, non remanet Iudex: ſecundo verò remanet, & poſt modicum, cauſa in omnibus coram eo reuertitur, *Seuerol.de Remiſſ.c.1.n.1.*

75 Remiſſoriæ, ſeù literæ miſſiuæ loco remiſſorialium, ſunt ab A. C. concedendæ cum competenti termino ad probandum, etiam in cauſis executiuis, & quando agitur vigore obligationis Cameralis: ſi Reus producit Articulos, & illos petat, ad probandum nouam conuentionem, ſeù ſolutionem in partibus factam, admitti, *Sal. Tiber. in Prax. lib.1.c.31.n.5.*

76 Sed hoc non procedit in obligationibus Mercatorum Romanæ Curiæ cum Curialibus, in quibus fuit conuentum, vt infra certum terminum fieret ſolutio in partibus, & de ea infra eumdem terminum certioraretur Creditor in Curia, aliàs ſolutio fieret in Vrbe: nam tunc non conceditur Remiſſoria, etiam ſi ſolutio in partibus facta allegaretur, vt per eumdem *Saluſt.Tiber. dict. lib.1. cap. 31. num.5.*

77 Cæterum an, & quando ſit concedenda Remiſſoria, fuit in Rota ſæpe diſputatum, vt patet ex infinitis deciſionibus deſuper emanatis, ad quas in facti contingentia poterit vnuſquiſque recurrere.

78 Concedebatur Remiſſoria ante *Innocentium Octauum* à Summo Pontifice ſub plumbo, *Rota dec.33. aliàs 372. de Teſt. in antiq. & dec.4 aliàs 76. de Teſt in nou.* & etiam ſine plumbo cum ſolo ſigillo Auditoris: ſi hoc erat ei in commiſſione conceſſum, *Rota dec 36. aliàs 738. de Teſt. in antiq.& dec.28. aliàs 738. de iudic. in antiq.*

79 *Innocentius* verò *Octauus* in eius *conſtit. 10. Finem litibus, ſecund. antiq. impreſſ.* quæ vulgo Innocentiana nuncupatur,& *Pius Quartus conſt.83. in Trono, ſecund antiqu. impreſſ.* dederunt Auditoribus Rotæ facultatem concedendi literas remiſſoriales, abſque alia Summi Pontificis commiſſione, *Boccac.de Remiſſ.c.1.n.3.& c.2.n.2.*

80 Huius † Remiſſoriæ virtute non ſolum poteſt Iudex Remiſſorialis examinare Teſtes, ſed etiam reſponſiones ad Poſitiones, & confeſſiones recipere, & Partes ad id
81 compellere, *Veſtr. lib.9. cap. vlt. n.6.* & ſi † Remiſſoria, & ſimul Compulſoria fuerint obtentæ, & expeditæ, vt ſæpè contingit, etiam Inſtrumenta, & Iura recipere, & alia facere, iuxta facultates ſibi in eis conceſſas, *Veſtr. dict.cap. vlt.num 9.*

82 Regula conſtitui poteſt vniuerſalis, quod in omnibus cauſis concedenda eſt Remiſſoria, ſi materia, ſuper qua illa petitur eſt releuans, *l.de die, §. iubetur, vbi Angel.n.2. ff qui ſatiſd.cog. Boccac.de Remiſſ cap.4.num.1.& ſeq. Mohed deciſ.5.de prob. in fin. Caſſador. dec.3. de dilat. Verall. dec.59.& dec.66.& dec.68.par.3. Caſ de Graſſ. dec.1.nu 5. & dec 2. de dilat. Rot.deciſ.102.num 1.par.1.& deciſ.647. num 3.p.3 diuerſ. lib.3.& in Feſulana Prioratus 30 Martij 1612. coram Sanctiſs. D. N. Innoc. X. Gregor. dec.191. & ſeq.& dec.403 n.3. Andr. dec.38. n.1.* quando petitur
83 ex iuſta cauſa,& neceſſaria, *l. Iudices in princip. verſ. ſi hoc perſpexerint,& in fin. verſ.& hoc ſi iuſte vbi Bald.num.1. in quinto not. & Salic. in princ* ibi, item nota, quod hæc, & *Caſtrenſ.num.3 C.de fid.Inſtrum. Caſ. de Graſſ deciſ 1.n.9. & ſeq de dilat.* & quando ceſſat omnis ſuſpicio calumniæ, *Verall d.dec.59.num 7.p.3. Caſſador. d.dec.3. n.1. & ſeq de dilat.*

84 Et procedit, etiam data releuantia vnius tantum Articuli, vt concedatur ſuper omnibus, *Caſſad.dec.5.n.6. de ſeq.poſſ.& fruct. Mantic.dec.312 n 2 Seraph 1364 num.3. Rot dec.677.n.1.p.1 dec.661 n.4 p.2. dec.43.nu.1.par.5.& dec 177.n.1.& dec.315 n.1.p.6. recent.& in Neapolitana Pecuniaria 3. Iulij 1645. coram R P D. Royas Gregor. deciſ. 124.n.3.& deciſ.403 num.7. Buratt. dec.246 num.10.& ibi Ferentill. lit. A.* alias plures deciſiones cumulat, *& deciſ. 273.num.8.& dec.392.n.5.& dec.791.n 3.& dec.824.n.1. Caualer.dec.59.num.& dec.232. num.1.& dec.289. nu.2. Andr. dec 48 n 4* vbi de Stylo Rotæ teſtatur.

85 Et in prophanis, data releuantia, conceditur in qualibet inſtantia, etiam ſine fumo, *Boccac. de Remiſſ.c.4 n.7. Caputaq.dec.68.par.3. Mantic.dec.374.nu.2. Rot. dec.315. n.3.p.5.& dec.266.n.1.par.6.recent. Gregor. dec.174.nu.2. & dec.403. n.3.*

86 Et faciliùs in prima inſtantia, quia durum eſt, quod cauſa in prima inſtantia diſcutiatur in Curia,& tollatur facultas probandi in partibus, *Gregor. dec.403. n.4. deciſ. 821.num 1. & 2.*

87 Et multò magis in tertia inſtantia, nè probationes coanguſtentur, *Caualer deciſ.289.n.4.*

88 Et etiam in iudicio reſtitutionis in integrum, *Verall. deciſ.67.n.1.par.3. Caualer.dec.170.n.2.& dec.425.n.3.& dec.469.n.1.* in quibus alias deciſiones cumulat.

89 Primò tamen principalis concluſio ſuperiùs firmata non procedit in Beneficialibus, in quibus de Stylo Rotæ non conceditur, niſi dato fumo de iure, *Boccac.de Remiſſ.cap.3.num.23.& cap 4.num.3. Seraph. dec.555. num. 4. Rot.deciſ.661.num.1 in fin. par.2. recentior. Coccin.dec. 165.num.6.& dec.246.num.1. Gregor.dec.562.n.4. Buratt.
90 dec.23.nu.4.& dec.28.nu.4.* nec † datur in prima, nec in ſecunda inſtantia, niſi facta obligatione de ſtando vnicæ, & appoſito ſequeſtro, *Seuerol de Remiſs.cap.17.n.1. Boccacc.de Remiſs.cap.4 num.9 Caputaq.dec 56 & deciſ.57.p. 3. Puteus dec.42.& dec 54.num.3.lib.1 Seraph dec.555.nu. 3. Rot.dec.919.par.3. diuerſ. lib.3.& dec.134.nu.1.& deciſ. 661.n.1.par.2. recent. Coccin.dec.165.n.5 & deciſ.246.n.3.
91 Caualer dec.27.n.1.* non † poſſidenti verò non datur, niſi renunciet ſequeſtro, ſi fuerit ad eius fauorem lata Sententia, *Seuerol.de Remiſſ.c.17.num.1. Rot.d.dec.919 par.3. diuerſ. lib.3.*

92 Sed benè conceditur Remiſſoria in Beneficialibus in tertia inſtantia, *Puteus dec.54.num.3.lib.1. Seraphin.dict. dec.555.num. Rot.dec 43.num.4.par.5 recent. Buratt. deciſ. 28.n.1.* & commiſſa cauſa appellatione remota, *Buratt. dec.24.n.10.& dec.8 6 n.4*

93 Cæterum, ſi Teſtes ſint ſenes, & valetudinarij pro nominatis in Curia tantum, non pro alijs datur Remiſſoria, etiam in prima inſtantia in Beneficialibus, abſque aliqua obligatione,& fumo: & hoc ratione periculi mortis, nè probationes pereant, ſine tamen retardatione
94 Proceſsus, *Puteus dec.305. lib.2.* etiam † non obſtante pendentia cauſæ Attentatorum, *Boccacc.de Remiſſ.c.4.n.
95 11.& n 12.* Cauſa † autem Beneficialis dicitur illa, in qua agitur de titulo Beneficij in re, vel ad rem, tàm in petitorio, quàm in poſſeſsorio: Cauſa verò prophana, ad effectum obtinendi Remiſsoriam, dicitur quælibet alia, in qua de titulo Beneficij, vt ſupra, non agatur, *Gloſſ. in Clement.2. in verbo beneficijs,& ibi Card.nu.16. & ſeq. de Iud. Seuerol.de Remiſsoria,c.17.n.2.& ſeq. Gonzal. ad reg.8. in proœm.§.2.n.65. Greg. dec 403.n.2. Beltramin. ad eund. de-
96 ciſ.174 n.7.* vbi † quod id procedit, etiam ſi cauſa fuerit ſpiritualis,& fori Eccleſiaſtici: & quod ideo ſi agatur de Vnione perpetua Beneficiorum, cauſa dicitur prophana, *Seuerol.de Remiſs.d.c.17.n.3. Bellam.dec 617. Gonzal.d.§. 2.n 67 Seraph.dec.1315.num.9.& ſeq.* vbi ſecus dicitur in Vnione ad vitam,& ſic temporali, *Gregor.dec.562.n.2.&
97 ibi Beltramin.lit.A. Caualer.dec.472.n.4.* prout † etiam cauſa Decimarum dicitur prophana, ad effectum Remiſſoriæ, *Seuerol.d.c.17.n.3.* vbi idem tradit etiam de Penſione Eccleſiaſtica, *Put.dec.324. in fi. lib.2. in correct. Rot. deciſ.677.*

Digitized by Google

ciſ.677.num.1.par.1.recent.Gregor.dec 174 *num*.1. & cau-
98 ſa Iuriſpatronatus ad dictum effectum pariter dicitur
cauſa prophana, *Achill.dec.11. de Iurepat. Caſ. de Graſs. deciſ.1.nu.9.de dilat.*quod procedit ſi de eo principaliter agatur, ſecus ſi principaliter agitur de titulo Beneficij inter Prouiſos, & Præſentatos, & incidenter de Iure patronatus, quia tunc, reſpectu dicti tituli, cauſa non eſſet ad dictum effectum cenſenda prophana, ſed beneficialis, *Seraph.dec.555.num.3 & dec.990.num.3.Beltramin.ad Gregor.deciſ.174.num.7.*
99 Quando verò reſpectu Vnius agitur de titulo, non autem ex parte Alterius, ius metimur ex parte Actoris, *l.1. §.is qui.ff.ſi pars hæred.petat.Bellamer.dict. deciſ.617. Seraph.dict.deciſ. 990. num. 4.* vbi quod id vulgatum eſt in Rota, *Beltramin.ad Greg.deciſ.174.num 7.verſ.in hac autem materia, Rota in Feſulana Prioratus 30. Martij 1612. coram Sanctiſs.D.N.Innocentio X.*
100 Fumum autem ſufficientem præbent Teſtes nulliter examinati, *Boccac.de Remiſs.cap.4.nu.3.* vbi de Stylo Rotæ teſtatur, *Farin.de Teſt.qu 77.cap.1.num.32.in fin. Rot. dec 661.num.1.par.2.& deciſ.315.nu.3.part.5.recent. Greg. dec.163 num.1.& ibi Beltram.nu.10.& dec.562.num.4.& ibi Beltram.num.6.Burat.dec.68.num.3.& ibi Ferentil.lit.*
101 *B.num.5.& dec.824.nu.8.* Dummodo conueniant, & dictus fumus non ſit extinctus ex alijs Teſtibus ex aduerſo eodem modo examinatis, *Buratt.dec.273.nu 3 & ſeq.* Et
102 † Teſtes de publica voce, & fama, ſeù fides Notarij, ſeù confeſſio, licèt tanquam erronea reuocata, pariter dant fumum, vt per *Boccac.dict.cap.4.num.3.*
103 Secundò principalis concluſio ſuperiùs firmata non procedit, quando quis vellet probare per Teſtes id, quod poteſt probari per ſcripturas, nam tunc Remiſſoria non conceditur, *Seuerol.de Remiſſoria,cap.9 nu. 4. Angel. Bellamer. deciſ. 9.* vbi de Stylo Rotæ, & Curiæ teſtatur, *Rota deciſ.17.de Teſt.in nou.deciſ.304.num 4 & dec.694.nu.3. par.3.Caualer.dec.87.nu 1.Burat.dec.829.num.4.& deciſ. 877.num.1.*
104 Sed ſi in Articulis eſt aliquid releuans, quod in ſcripturis non contineatur, benè ad id probandum conceditur Remiſſoria, *l. fin.C.de Fid. Rot. dec.46 de Teſt.in antiq.& dec.17.de Teſt.in nou.& dec.304 nu.4 & deciſ.694. num.3.par.3.recent.Caualer.deciſ. 271. num. 5. Andr.deciſ.38.num.7.*
105 Prout etiam quando articulatur combuſtio Archiuij, *Rot.dec.718. num.4.par.4.recent.Caualer.dec.368. num.2. Ferentill.ad Buratt.dec.180.nu.12.*
106 Quinimò datur aliquando Remiſſoria, etiam ad probandum id, quod continebatur in ſcripturis, *Cæſar. de Graſſ.dec.1.n.11.de dilat.Caualer.dec.271.n.15. Ferentill. ad Buratt.deciſ.180.12. in fin.* vbi quod hoc procedit, ceſſante ſuſpicione calumniæ, quo caſu Rota non ſolet coangustare probationes, *& ad dec.587.num.8. Beltramin. ad Gregor.deciſ.253.nu.3.* vbi alios cumulat, & *in fin.* ſubdit, quod, ceſſante calumnia, conceditur Remiſſoria, ad probandum per Teſtes, quod poteſt probari per ſcripturas, quia cum probatio poſſit fieri etiam per Teſtes, non debet coanguſtari per ſcripturas.
107 Licet autem regulariter non detur Remiſſoria ad probandum, quod poteſt per Inſtrumenta probari, benè tamen conceditur ad probandum, & cognoſcendum ſigna, & ſigilla Notariorum in Inſtrumentis appoſita, & contenta, *Seueroll.de Remiſs.cap.10.n.5.Boccac.de Remiſ. cap 4.num.21. Rot dec.6.de probat.in nou.Caputaq.dec.59. num.2.par.3.Saluſt.Tiber.in Prax.lib.3.cap.7.num.45.*
108 Tertiò non procedit, quando Remiſſoria petitur ad probandum per Teſtes contrarium eius, quod conſtat ex ſcripturis, *Bellam. dec.9.Seraphin.dec.1460.numer.3. Rot.deciſ.125.nu 3.& deciſ.584.num.2.part.4 & dec.319. num.18.par.6.recent.Buratt deciſ.351.num.1.& dec. 864. num.1.Duran.dec.453.nu 6.*
109 Quartò non procedit ad impediendum immiſſionem ex Teſtamento, vigore *legis fin. C. de Edict. diu. Adrian. toll.Seraphin.deciſ.1364 num. 1. Rot.deciſ.212. num.7.& deciſ.424.num.3.par.1.& deciſ. 306.num 3.part.6. recent. Caualer.dec.208.nu.3.Gregor.dec.367.nu.1. & ibi Beltra-*
110 *min.nu.3.* quia † ad impediendam immiſſionem non admittuntur exceptiones, niſi probatæ, vel incontinenti probandæ, *DD.in l.fin.C.de Edict.diu. Adrian. toll. Rot d.dec.212.num 7 part.1.recent.*
111 Quintò non procedit in calculo ferendæ ſententiæ, quia tunc cenſetur calumnioſè petita Remiſſoria, *Greg. dec.356.n.85.* ſicut quando petitur in vltimis Audientijs, ex eadem præſumpta calumnia, denegatur, quaſi petita ad differendam cauſæ expeditionem, *leg. non ignorat, vbi Bald.in princip C.de fruct.& lit.exped. Bellamer.dec.427. Rot dec.424.n.4.par.1.& dec.693.nu.3 par.3.recent. Seraphin.dec.1450.num.1. Andr.dec.38.num.6.* vbi quod ſecus eſt, quando cauſa non eſt in termino expeditionis.
112 Sextò non procedit, quando agitur de probando factum ſupra centum annos, *Seraph.dec.1450.n.2. Rot.dec.*
113 *271.n.7.p. 3.rec.* quia † cum quis præſumatur tantum viuere vſque ad centum annos, *l.fin. C. de Sacroſancta Eccleſ.c.in præſentia de Sponſal. Alciat.de præſumpt. reg.1. præſumpt.44.n.1.Gabriel.de præſumpt.concl.16.n.1.* vbi de communi, non eſt veriſimile Teſtes reperiri, *Beltramin. ad Greg.dec.298.n.12.Rot.dec.266.n.17.& ſeq.part.6.rec.*
114 Septimò non procedit, quando petitur Remiſſoria ad probandum id, quod probatum non releuat, *l. ad probationem, C.de Probat. Mohed. dec.5.alias 299.n.6. de Prob. Veral.dec.66.p.3.Caſſad.dec.2.de dilat.Greg.dec.184.nu.5. Rota dec.589.num.1.par.1.& dec.111.num.8.par.6.recent.*
115 Octauò non procedit, quando adeſt vehemens, & probabilis ſuſpicio calumniæ, *Ægid.dec.625.in fin. Mantic. dec.61.n.5.& dec.312.n 9.Burat.dec.555.n.9.& nu.11.& dec.824.nu.9.Rot.in Firmana Penſionis 12. Maij 1642. coram R.P.D.Bichio.*
116 Sed ſi petens Remiſſoriam dat aliquem fumum per excluſionem ſuſpicionis conceditur Remiſſoria *Rot. dec. 693.num.4.par.3.rec.Greg.dec.414 nu.5.& ſeq. & ibi Beltramin.n.13.& ad dec.81.nu.6.in fin.* vbi quod releuantia excludit calumniam, *Ferentill.ad Buratt.deciſ. 23. lit. A. num.13.in fin.*
118 Nonò non procedit in locis vicinis, quia Teſtes poſſunt conduci ad Vrbem, vel deſtinari Notarius ad locum, in quo Teſtes degunt, *Boccac.de Remiſs.cap.3.nu.41.* vbi dat cautelam in Beneficialibus, vt fiat commiſſio Auditori Rotæ directa, cum facultate deſtinandi Notarium ad loca vicina, in quibus Teſtes morantur, ſed ſi Teſtes eſſent debiles, ſenes, mulieres, impediti, Illuſtres, vel ſimiles, non eſſent ad Vrbem euocandi, *c. ſi quis Teſtium, de Teſt.Boccac.de Remiſſoria, c.2.nu.4* A.C. verò huiuſmodi commiſſione non egeret, nam poſſet præmiſſa facere vigore ſuarum ordinariarum facultatum, non tamen in Beneficialibus, in quibus iuriſdictionem non habet, ex allegatis ſupra *cap.1.litt.E.verſic.non habet*, niſi in caſibus ibidem exceptuatis.
119 Decimò non procedit, quando cauſa fuit per plures inſtantias agitata in partibus, & Pars ſuper materia, de qua agitur, Teſtes examinare non curauit, nam Remiſſoria tunc cenſetur calumnioſè petita, & non conceditur, *Caſtren.in l.de die,§.Tutor,num.7.ff.qui ſatiſd. cogant. Grauat.ad Veſtr.in Prax.lib.6.c.vlt.n.23.Saluſt.Tiber.li.*
120 *3.c.7.n.8.* vbi † quod nec etiam datur Remiſſoria ei, qui fuit negligens in examinandis Teſtibus in Curia, ſi illi poſtea receſſerunt ab ea, *Boccac.de Remiſſoria,cap.3.n.32. Verall.dec.63.nu.1.par.3.Duran.dec.463.nu.2.*
121 Sed ſi ille, qui petit Remiſſoriam, obtinuerat Sententiam fauorabilem in partibus, non egebat Remiſſoria, & ſic ceſſat negligentia, & per conſequens calumniæ timor, prout etiam ſi detur fumus, quod materia articulata ſit vera, conceditur Remiſſoria vtroque caſu, prout vtramque limitationem in Sacro Palatio practicatam ab antiquo fuiſſe, teſtatur *Duran.dec.462.nu.4.& num.5.& ſeq.*
122 Vndecimò non procedit, quando publicato Proceſſu, & didicitis teſtificatis, dantur Articuli, qui licèt appareant primo aſpectu noui in cortice verborum, tamen in effectu, & rei veritate, continent eaſdem materias cum primis, vel directò contrarias; nam tunc Remiſſoria adhuc denegatur, latè *Greg.dec.497.nu.2.& ſeq.* vbi, quod id ſignanter procedit poſt diſcuſſa dicta Teſtium, & reſolutiones factas, quo caſu præſertim cauendum eſt, nè ſuper eiſdem, vel directò contrarijs concedatur nouum examen, *Burat.dec.163.n.3.& ibi Ferentill.lit.C. Rot. dec. 266.nu.14.par.6.recent.*

124 Sed

Digitized by Google

124 Sed non publicato Proceſſu, nec didicitis teſtificatis, benè conceditur Remiſſoria, etiam ſuper eiſdem, Buratt. deciſ.314.num.4.

125 Quinimò, & publicato Proceſſu, & didicitis teſtificatis datur, ſi Articuli continent materias in ſubſtantia diuerſas à primis, Greg.dec.191.n.3. Buratt.dec.392.nu.2. prout
126 † etiam ſuper eiſdem, ſi Articuli contineant magis ſpecificè id, quod fuerat antea confusè articulatum, Rota dec 183.n.2.& ſeqq.par.4.dec.266.nu.13.par.6.recent. Caualer.dec.469.n.3. Buratt.dec.824.nu.3. & nouiſſimè fuit deciſum in Fauentina Beneficij 27.Iunij 1644.coram R.P.
127 D. Cerro, & ad † effectum examinandi Teſtes nulliter examinatos vigore primæ Remiſſoriæ: quia tunc ceſſat timor ſubornationis, Boccac.de Remiſs. c.4. num 36. Rot. deciſ.11.de Prob in nou. & deciſ.13.de Teſt. in nou. Caualer.deciſ.425.nu.2.

128 Duodecimò non procedit in executiuis, Coccin. deciſ. 122.n.3. ſed ſi detur magnus fumus, vel damnum altàs eſſet irreparabile, conceditur Remiſſoria etiam in executiuis, prout de fumo tradit, Seraph.dec.298. Rot. dec.276 num 12.p 6.recent. & de damno irreparabili, Coccin. dict. deciſ 122.num.3.& Rot.dict. deciſ 276.num.13.p.6.recent.

129 Conceſſio autem Remiſſoriæ, & retardatio Proceſſus plurimum ab arbitrio Iudicis dependet, Seuerol. de Remiſs.c.17.n.9.in fin.& c.18.nu.1.& 3.& c.27.num.2.in fin. Boccac.de Remiſs.c.6.nu.18. Mantic.deciſ.312.nu 10 Rot deciſ.134.nu.2.par 2.recent.

130 Et in dubio potiùs eſt concedenda, quàm deneganda, Buratt.deciſ 656.n.5. etiam ad partes minus longinquas. prout de Stylo Rotæ teſtatur Buratt.dict.deciſ.314. nu.2.

131 Illa verò conceſſa, eius termino pendente impeditur proceſſus ad vlteriora, l.3 C de dilat. Seuerol de Remiſſ.c. 27.nu.1. Boccac.de Remiſſ.cap.6 num.18. Saluſt. Tiber. in Prax lib 3.c.7 num.39.ante fin.& num.44. Rot.deciſ. 334. num.3.par 5.recent

132 Sed hoc non procedit, quando fuit conceſſa contra Inſtrumentum Guarantigiatum, cum clauſula, ſine retardatione Proceſſus, Buratt.dec.246.nu.11. & ibi Ferentill lit. A. vel ſine præiudicio proceſſus executiui, aut alterius, de quo agitur, nam tunc Iudex poteſt procedere ad vlteriora, illa non obſtante, Seuerol.de Remiſſ.cap.27.n.2. Palcot.deciſ.718.par.3.diuerſ.lib.3 Rot.dec.582.n.3.par.1. & deciſ.334.nu.5.par.5. recent.

133 Solet autem ſignanter concedi cum dicta clauſula, quando Articuli ſunt irreleuantes, vel de calumnia ſuſpecti, Boccac.de Remiſſ.c.4.nu.46 Rot.dec.582.num.3. vbi etiam, quod ita in ſimilibus Rota conſueuit, par.1.recent.
134 Sed † ſi datur fumus, ex quo calumnia excluditur, conceditur Remiſſoria cū retardatione, Caſſad.dec.2.& dec. 3. de dilat. cum alijs allegatis ſupra in octaua fallentia,
135 verſ.ſed ſi Petens. Quando † verò cauſa eſt diſcuſſa in prima inſtantia, ſi Remiſſoria petatur, ſolet dari vni Sententia, & alteri Remiſſoria, Boccac. de Remiſſ.c. 4.nu. 47. Rot dec.322.par.3.diuerſ.lib. 3. prout commiſſa cauſa appellatione remota, quando Breue eſt iuſtificatum, datur vni Remiſſoria, & alteri immiſſio, Rota in Vlisbonen. Beneficij 4.Iulij 1618.coram Sanctiſs.D. N. Innoc. X. quo
136 caſu † Auditor Rotæ Iudex commiſſarius ſolet prius ferre Sententiam, nè illius prolatio impediatur à Remiſſoriæ expeditione: & deinde idem Auditor, non vti Iudex commiſſarius, cùm iam ſit functus officio ſuo, ſed tan-
137 quam vnus ex Auditoribus Rotæ † Remiſſoriam concedit, & cùm Rota ſit vnicum Tribunal, quod vnus ex eis fecit, omnes feciſſe dicuntur, Greg.dec 369.n.1.& ibi Beltramin.lit. A. alias deciſiones cumulat, ex quibus dicta deciſio Gregorij canonizatur, cum alijs allegatis ſupra cap.7.lit. M.verſic.Clerici Cameræ.

138 Poſſet etiam Auditor ante Sententiam concedere Remiſſoriam cum clauſula, ſine retardatione, quo caſu poſſet nihilominus ferre ſententiam, vt per Seuerol. de Remiſſor.d.c.27.num.2. Seraph.dec.1292.num.3, cum alijs ſupra allegatis.

139 Remiſſoria autem ſemel conceſſa non ſolet regulariter iterum concedi: ſed hoc non procedit, ſtante iuſta cauſa, Sarnen.deciſ.83.libr.1. Put.dec.4.de dilat. Boccac. de Remiſſ.c.3.n.27. Rot.deciſ.348.n.8.par.1. recent. Buratt.deciſ.816.nu.1.& in dicta Fauentina Beneficij 27. Iunij 1644.
140 coram R.P. D. Cerro. In † cauſa verò Beneficiali pariter bis Remiſſoria non conceditur, niſi adſit iuſta cauſa, vel illam Petens conſentiat relaxationi Sequeſtri, Boccac. de Remiſſoria, dict.c.3.num.26.& ſeqq.

141 Et erit iuſta cauſa, ſi Teſtes fuerint de nouo reperti, Buratt.deciſ.816.num.1. vel ſi ille, qui habuit primam Remiſſoriam, fuit legitimè impeditus in illius executione, Boccac.d.c.3.nu.27.& ſeq. præſertim, ſi vigore primæ, Teſtes non fuerunt examinati, Rot.dict.dec.348.nu 8.p.1.rec.

142 Et tenetur Petens Remiſſoriam facere expenſas examinis, etiam quoad Interrogatoria exaduerſo data, aliàs ſi interrogatoria omittantur, ex eo, quia Petens Remiſſoriam nolit ſoluere mercedem pro examine iuxta Interrogatoria, examen eſt nullum, Caualer.dec. 254. nu.2. & ſeq. nec repetitio Teſtium nulliter examinatorum deberet fieri, niſi ſumptibus vti volentis repetitione, Boccac.de Remiſs.dict.c.9.nu 29.

143 Non omitto quod forma in Remiſſoria tradita eſt ad vnguem ſeruanda; alias examen, illa non ſeruata, remanet nullum defectu iuriſdictionis, Caualer.dec.254 nu.1. & 2.& dec 410.num.5 Gregor.dec.1.nu.1.& dec.518. n.2. Buratt.deciſ.118.nu.18.

C Terminus ad probandum in litteris Remiſſorialibus,
144 ſeù miſſiuis eſt duorum menſium, & vnius menſis ad reprobandum Teſtium perſonas, & alias, habita ratione diſtantiæ loci, maior, vel minor dilatio arbitrio Iudicis concedi ſolet, Seuerol.de Remiſs.c.24.nu.3. Boccac.de Remiſs.c.7.num.4. Saluſt.Tiber.in Prax.lib.3 c.7.num.39 & non raro ſolet A. C. concedere tempus vnius menſis ad probandum, & quindecim dierum ad reprobandum, ſi loci diſtantia id deſideret.

145 Et licèt regulariter reprobatio ſit de iure permiſſa, cap.præſentium, de Teſt.l.ſi quis Teſtibus, C.de Teſt in cauſis tamen executiuis, ſeù ſummarijs, in quibus non requiritur plena probatio, vt per Aret. in cap. veniens, il 2. col.9. verſic. & quia hic Innoc. de Teſt. Maran. de ord.Iudic.par.4 principali, act.13.de repul.Teſt. num.19 vel non videtur neceſſaria conceſſio dilationis ad reprobandum, Saluſt.Tiber.lib.3.c.7.nu. 19. vel non videtur concedenda, Maran.de ord.Iudic.par.4.princ.diſtinct.9.num 63. & dict.par.6.principali, act.13.de repul.Teſt.nu. 19. Granat. ad Veſtr.lib.5.cap.vlt.num.36.

146 Sed hoc non procedit, quando idem non eſſet poſtea diſcutiendum, vel præiudicium non eſſet reparabile in iudicio ordinario, Roman.ſing.388.& ibi Adden Couar. pract.q.cap.17.n.4.verſ.7.eſt in eadem, Capyc.dec.55. nu.5. Celſ.ad Lanfranc.in Prax.de depoſ.Teſtam.nu.83. in verbo neutri, lit. B. nec in caſibus, in quibus non ſufficit imperfecta probatio, Aret.in d. c. veniens, col 9. verſi. & per ea, quæ dicta ſunt, quem cæteri ſupra citati allegando, & ad eum ſe remittendo, ſequuntur de Teſt.

147 Cæterùm, ſi nullum tempus in Remiſſoria fuerit præfixum, intelligitur præfixum prout de Iure, quod eſt trium menſium, ſi Remiſſoria concedatur in eadem Prouincia, ſex menſium in Prouincijs continentibus, & nouem menſium in tranſmarinis, l.1.& l.nec de ſtatu, Cod.de dilat.c.fin.§.ſpacium 3.quæſt.3. Seuerol.de Remiſs. cap. 24. nu.2. Ægid.dec.427.verſic.ſed dicebant.

148 Currit autem terminus præfixus à die conſignationis literarum Remiſſorialium Portitori regulariter, Boccac. de Remiſs.c.7.n.10. Sal.Tiber.in Prax.d.lib.3.c.7.n.39.& c.11. Buratt.deciſ.501. num.2. & alias prout Iudex, in hac materia ipſi arbitraria, currere ſtatuerit, Boccac. dict.cap. 7.num.10.

149 Cæterùm in Tribunali A. C. ſtylus huiuſmodi modò fuit albus, modò niger, nam olim ſolebat d. terminus, ſiuè Actori, ſiuè Reo aſſignari à die conſignationis literarum Portitori decurrendus, deinde fuit ab ea Praxi receſſum, & cæpit Actori præfigi à die conſignationis literarum Iudici Remiſſoriali in partibus faciendæ, Reo verò à die decretarum litterarum decurren. prout teſtatur Sal.Tib.in Prax.lib.3.c.11.

150 Sed hodie non raro ſolet, etiam Reo, aſſignari à die præſentationis litterarum Iudici in partibus faciendæ, decurren & aliàs, prout Iudex arbitrarius fuerit.

151 Quod ſi Pars, quæ Remiſſoriam obtinuit, fuerit vltra modum negligens in exhibendo literas huiuſmodi co-

Digitized by Google

ram Iudice Remiſſoriali, tunc poterit citari ad videndum ſibi præfigi terminum ad probandum,& probatum habendum,vel ad videndum reuocari dilationem, vel ad videndum, præuia reuocatione dilationis, expediri Mandatum, quibuſcumque non obſtantibus, iuxta Formulas ſuperiùs traditas, nam Iudex, ex iuſtis, & rationabilibus cauſis animum ſuum mouentibus, poteſt terminum ad probandum,& probatum habendum,ſeù examinari faciendum præfigere,iuxta trad. per *Grauat. ad Veſtr.lib 6 c.2.nu. 60. & ſeq.*

152 Si tamen Teſtes examinandi degerent extra locum, in quo exequitur Remiſſoria in partibus longinquis; tunc ad eas terminus huiuſmodi ad examinari faciendum non extenderetur, quia impoſſibilitas examinandi infra terminum præfixum (ſi illa exiſteret) excuſaret, iuxta trad.per *Papien.in form.prod.Inſtr.§.in termino,nu.3.* vbi

153 *Adden.in verb.terminus*,ſubdunt † quod,quando terminus antedictus præfigitur, Teſtes regulariter non ſolùm debent iurare,ſed etiam examinari infra terminum,*Grauat ad Veſtr.dict.lib.6.cap.2. num 60.*

154 Et non ſolùm Iudex poteſt terminum ad probatum habendum præfigere, ſed etiam dilationem ad probandum conceſſam reuocare, *Vant. de nullit. defect. iuriſd. ord.nu.159.Grauat.ad Veſtr.lib.5.cap.6 nu.3. Card.Tuſc. in verb.Dilatione,concl.441.n.15.Caſſad.dec.9.n.1.in fi.& nu.2.de Appell.Rot.in Nucerina Hereditatis,13. Nouem-*

155 *bris 1595.coram bon.me.Iuſto*,Reuocatio † verò fieri debet ex iuſta cauſa,*Ioan Andr.in addit.ad Spec.de dilat.§. 1.nu.23 circa fin.in verbo ſpatium,Soccin.reg.93. limit.18. Grauatt in Veſtr lib.5.cap 9.nu.3.Caſſad. dict dec.9. nu.1. in fin & num 2.* vbi cauſa erat, nè laberetur biennium,& ob id ſi Iudex videt, dilationem petitam eſſe calumnioſam, poteſt illam iuridicè reuocare, & ad expeditionem cauſæ procedere,*Soccin.d. reg.93.limit.13.Gabr. de dilat. concl.1.nu.23.Saluſt.Tiber.d ct.lib.3 cap.11 in fin.*

156 Debet autem reuocatio eſse expreſſa, nec cenſeretur per Sententiam alias reuocata,niſi Sententia eſset Rotalis,*Rota in d. Nucerina Hæreditatis,13. Nouembris 1595. coram bo.mem.Iuſto.*

157 Si verò, in termino ad probandum in Remiſsoria aſsignato,quis non potuerit eius incumbentiam probare, poterit ei ex iuſta cauſa concedi prorogatio,*Seuerol. de Remiſs.c 25.nu.1.Sal.Tib.d l 3 c.7 nu.39.* vbi quod A. C. primò termino ad probandum elapſo, ſolet etiam nouum terminum ex cauſa concedere, Parte tamen ad id ſemper citata,ad *l de vnoquoque ff de re iud.*

158 Et poteſt ex cauſa terminus ſemel, vel pluries prorogari,*Seuerol.de Remiſs.c 25 n.2.Boccac.de Remiſs.c.7. nu. 12* vbi quod ceſsante calumnia,id eſt Iudici arbitrarium, & ita obſeruari teſtatur,ſed in Curia,parte contradicente, non conceditur tertia prorogatio, niſi impetrato reſcripto à Summo Pontifice,& cauſa cognita, Parte citata,*Seuerol.de Remiſs.d c.25 num.2.& nu.6.* vbi de huiuſmodi obſeruantia teſtatur.

159 Cæterùm Iudex Remiſsorialis ab A. C. deputatus, ſtantibus illis verbis in literis miſſiuis contentis, videlicet *cum facultatibus opportunis*,poteſt in termino ſibi aſſignato cogere Teſtes ad ſubijciendum ſe ſe examini, eoſque grauare, necnon committere Notario examen, & receptionem iuramentorum,& alia facere, quæ idem A C. ſeù eius Locumtenens facere circa examen poſset, non tamen terminum, vt ſupra, præfixum examini prorogare,& ita obſeruat Praxis.

D Interrogatoria, quando Teſtes ſunt examinandi in

160 partibus, poſſunt dari in Curia,vel in partibus coram Iudice Remiſſoriali ad libitum, ſed in cauſis grauioribus cautius videtur, illa in Curia exhibere, nè poſtea coram Iudice Remiſſoriali ſuper illorum admiſſione aliqua (vti aliquando euenire ſolet) oriatur difficultas, pro vt hoc caſu dari in Curia,conſulit *Seuerol.de Remiſs.c.29. nu.3.*

161 Producens Interrogatoria proteſtetur ſemper coram Iudice Remiſſoriali, examinari Teſtes primò iuxta illa, & non examinari ſine, ſed obſeruari formam in litteris Remiſsorialibus traditam, aliàs de nullitate, nam hoc caſu, ſi Teſtes non fuerint examinati ſuper omnibus interrogatorijs, examen erit nullum, defectu iuriſdictio-

162 nis,*Boccac.de Remiſs.c.8.nu.7.*& † erit neceſse illos repetere cum noua Remiſſoria, ſumptibus Petentis, quod fieri poteſt hoc caſu,etiam publicato Proceſsu,*Boccac.de Remiſs.c.9.nu.28.& ſeq.*

163 Poteſt tamen Iudex, coram quo interrogatoria fuerunt exhibita, ſi videt aliqua ſuperflua, captioſa, & impertinentia,reſecare,*Felyn in cap.per tuas n 2. verſ conſiderant.de Teſt.*quem ſequitur,*Boccac.de Remiſs. cap.6.n. 24* & etiam tacitè omittere, *Felyn. in d.c.per tuas,num.2. verſ.ſecundus quando, Ruin.conſ.35.nu.4.verſic. non obſtat etiam lib.4.Boccac.de Remiſs.d c.6.nu.24.& n.32.*

E Iudex, conceſſis literis Remiſsorialibus, ſeu miſſiuis

164 loco illarum,ad docendum de ſolutione,ſeù noua conuentione in partibus facta, debet ſuperſedere pendente termino conueniente dato ratione diſtantiæ loci, vt tra-

165 dit *Saluſt.Tiber.in Prax.lib.1.c.3.num.6.* & † eo magis quando datur fumus, quia tunc etiam in executiuis admittuntur exceptiones requirentes altiorem indaginem, & quæ incontinenti probari non poſsunt, *Seraph. deciſ. 298.num.3.*

F In Citatione ad videndum mandari collationari Pro-

166 ceſsum,poſsent omitti illa verba, *necnon dicta collationi intereſſendum,quatenus &c.*quæ recenſet *Veſtr.lib.6 ca. vlt.n.7.& ſeqq* vbi tradit formulam Proceſsus fabricandi coram Iudice Remiſsoriali, Nam cum hodie Iudices delegantes in eorum literis Remiſsorialibus, ſeù miſſiuis, apponant illa verba, *dicta Teſtium cum toto Proceſſu nemini patefacta, aut oſtenſa, tuo obſigna'a Sigillo clauſa, quàmprimum ad nos perferenda cures,* vt ſupra in Formula literarum miſſiuarum apparet, non videtur Pars intereſse poſse collationi, cum ſit obſeruanda forma in Remiſsoria tradita, & ob id ſuperfluum, & fruſtratorium videtur, Partem aduerſam ad intereſsendum collationi citare,quidquid dixerit *Veſtr d c.vlt. nu.10. verſ.at vbi denique,& poſt eum.Saluſt Tiber.lib.3.c.7.n.47 & ſeq.*

G Licet pro Inſtrumentis, & Iuribus producendis Re-

167 miſsoria non concedatur,vt ſupra,*ſub lit.B.in ſalle-ma* deductum fuit,datur nihilominus pro illorum exhibitione dilatio, cum facultate compellendi illa penes ſe Detinentes, ad exhibendum, quæ facultas,vulgo Compulſoria appellatur, *Seuerol.de Remiſs c.10.n 4.Boc de Remiſ. cap.3.nu.6.& ſeq Veſtr.in Prax.lib.6.cap.1 num. 11.verſic. quod ſi quis.*

168 Compulſoria autem eſt duplex, videlicet generalis, & ſpecialis,*Veſtr.in Prax lib 6 c 1.nu 12.Saluſt. Tiber. lib. 3.c.7.nu.43.& ſeq.Seuerol.de Remiſ d.c.3 n.3. & ſeq.*

169 Compulſoria generalis, quæ pro omnibus, & ſingulis ſcripturis ad cauſam facientibus extrahendis, conceditur,vt per *Veſtr.lib.6 c.1.num.12.* cuius Formulam ponit *Saluſt.Tiber.in Prax.lib 4 fol.425* Parte non citata paſſim non concedi ſolet,*Rot dec 42. de Prob in antiq.*

170 Sed hodie obſeruatur,quod, Parte adhuc non citata in cauſa, conceditur Compulſoria ſine Citatione, ſed poſt citationem executam; licet concedatur in quacunque Parte iudicij,tamen,quicquid dicat *Veſtr.*non conceditur ſine Partis citatione & ita etiam obſeruari in Curia A.C.teſtatur *Saluſt.Tib.in Prax.lib.3.c.7.num.42 & ſeq.*

171 & † hæc non retardat proceſsum ad vlteriora in cauſa, *Veſtr.d.lib.6.c 1.n.12 Sal.Tib.d.lib 3.c.7.nu 44. Dur.*

172 *dec.376. nu.7.* Et † conceditur etiam pendente termino

173 Remiſsoriæ, *Put.deciſ.160.lib.1* & † vbicunque tendit, non ad retardationem, ſed ad expeditionem cauſæ, *Put.*

174 *d.deciſ.160.& deciſ 162 lib.1.*& † ob id in hoc caſu non eſt locus regulæ *l. ſiue pars,Cod. de dilat.* quod pendente termino, Iudicis officium conquieſcat,*Sal.Tib.d.lib.3.c.*

175 *7.n.39.Put d dec.160.* vbi quod *d l.ſiuè pars*,procedit † in pronunciatione,quinimò conceditur etiam tempore feriarum, & etiam ſi cauſa ſit commiſsaria, diebus tamen iuridicis,*Saluſt.Tiber.d.c.7.num.44.Rot.dec. 758.nu.5. in fin.par.3.diuerſ.lib.3.*

176 Conceſsa autem Compulſoria, Parte citata in Curia Iura extracta probant, etiam parte non citata in partibus, *Rot. deciſ 43. de Prob in antiq.* Cautius tamen eſt,vt etiam in partibus citetur,*vt*, ſubdit *Rota ibidem.*

177 Sed ſi conceſsa eſt,Parte non citata in Curia, Iura non ſunt in forma probante, niſi citetur Pars in illius executione,*Rot deciſ.4.de fid.inſtr.in antiq.*

178 Compulſoria verò ſpecialis, quæ datur pro certa ſpeciali

Digitized by Google

ciali ſcriptura extrahenda,& exhibenda,*Veſtr. d. lib. 6.c.*
1.nu.12. Duran.d.dec.376 num. 1. cuius formulam tradit
179 *Saluſt.Tiber.in Prax. lib.4. fol.448* non † ita de facili
conceditur,& niſi Parte citata, & dato iudicio,ſeù fumo
ſufficienti, de releuantia, pro excluſione ſuſpicionis ca
lumniæ, *Veſtr.d.lib.6.c.1.n.12. Saluſt.Tiber d.lib.3 cap.7.*
n.44. Duran.d dec.376.nu.3.
180 Fumus autem ſufficiens videtur dari, ſi exhibeatur co-
ram Iudice copia ſcripturæ,de qua agitur,de cuius rele-
uantia appareat,*Veſtr.d.lib.6.c 1.n.12. Duran.d dec 376.*
181 *nu 1.& ſeq. Burat.deciſ.555.num.1.* Nàm Compulſoria
ſpecialis,& Remiſſoria æquiparantur,*Veſtr d cap 1. num*
12.& ſeq.Buratt.d deciſ.555 num 5.& ideo Compulſoria
ſpecialis retardat proceſſum, & expeditionem cauſæ, ſi
182 cut Remiſſoria,*Sal.Tiber.d.lib.3.c.7.nu.44.* vbi† quod
in Compulſoria ſpeciali præfigitur terminus , & dantur
prorogationes,ſicut in Remiſſoria,*Veſt.d.lib.6. cap.1.nu.*
12.Duran.d.dec.376.nu.7.ad fin.
183 Quinimò etiam Compulſoria ſecunda conceditur ,
quando iura vigore primæ fuerunt nulliter extracta,*Bu*
184 *ratt.d.dec.555.nu.12.*& † cum in conceſſione Compul-
ſoriæ, vt plurimum agatur de dilatione, plurimum in-
trat arbitrium Iudicis,*Gloſ.in cap.præterea,in verbo plenè.*
de dilat.Veſtr.d lib.6.cap 1 nu.13.verſic.& cum quæstio.
185 Videtur autem calumnioſè peti Remiſsoria, quando
Iura extrahenda ſunt nulla, vel quis vigore Compulſo-
riæ generalis nihil extraxit,vt per *Boccac.de Remis c. 3.*
n. 7. prout quando quis poteſt vigore Compulſoriæ ge-
neralis Iura extrahere ,& petit ſpecialem, *Duran. dicta*
dec.376.num.7.
186 Eſt autem neceſsaria Compulſoria pro extrahendo
tranſumpto,ſeu copia Inſtrumenti, ſeù alicuius Scriptu-
ræ originalis:nàm tranſumptum,ſeù copia non probat ,
niſi vigore Compulſoriæ à ſuo originali , ſeruatis ſer-
uandis,extrahatur,*cap.ſi ſcripturam, de fid.inſtrum. Bald.*
in Auth.ſi quis in aliquo,num.1.& ibi alij tradunt,Cod.de
eden.Roman.conſ.336.nu.2.Veſtr.in Prax.lib.6.cap.1.num.
11.verſ.quòd ſi quis,Rota deciſ.36.de Probat.in antiq.Put.
deciſ.159.n.4.lib.1.& dec.422.verſic.& ſuit dictum lib.3.
187 Sed hoc primo non procedit in Notario rogato de
Inſtrumento,quia copia ab illo extracta probat, abſque
alia Compulſoria,*Bart.in Auth.ſi quis in aliquo,nu. 3. C.*
de eden. Abb.in c. Albericus,nu.5.verſic. & in hoc,de Teſt.
Fel.in c.fin.n.5.& nu.7.de fid.inſtr.Rot.dec.4.de fid.inſtr.
in antiq & dec.1.n.1.de fid.inſtr.in nou. & in Peruſina Be-
neficiorum 4. Decembris 1619 coram bon.me.Remboldo.
188 Secundo non procedit in tranſumpto facto à Nota-
rio ſucceſsore in officio , *Bart. in l.ſi quis ex Argentarijs*
6.in §.1.ſub n.3.verſic.ſed per hanc,ff.de eden.Dec.in Au-
th.ſi quis in aliquo,num.26 C.de eden Guid.Pap.dec.118.in
prin.Verall.dec 244.num.3.p.2.Rot.dec.389.num.1.part.1.
recent.& dec.107.nu.2 poſt conſ.crim.Farinac. lib.2. & in
Anconitana de Fanellis 21. Maij 1618.coram bon. mem.
Vbaldo,Caualer.deciſ.351.nu.3.& deciſ.518. num.5. in fin.
189 Tertiò non procedit in tranſumpto facto ab Archiui-
ſta de ſcripturis Archiuij,*Rota dec 27.n.1.& dec.245. nu.*
2.part.2. recent.& in Peruſina Beneficiorum 4. Decembris
1619.coram bo.mem.Remboldo,Caualer.deciſ.351. num.1.
190 & creditur † Archiuiſtæ , vel ſucceſſori in officio atte-
ſtanti ſe eſse talem, *Rot.d.dec.27.num.1.& deciſ.145.num.*
3.par.2.recent.
191 Quartò non procedit in tranſumpto facto ab haben-
te facultatem tranſumptandi Inſtrumenta Notarij mor-
tui,*Verall.deciſ.351.nu.2.& ſeq.par.2 Rot.in Anconitana*
*de Fanellis 21. Maij 1618. coram bon.mem. Vbaldo,*dum-
modò habeat huiuſmodi licentiam,& facultatem ab ha-
bente iuriſdictionem, & poteſtatem illam concedendi,
Put.deciſ.159.num.1. lit. 1. prout de habente facultatem
à Statuto tradit *Seraph dec.1236.nu.2.*
192 Quintò non procedit in tranſumpto facto auctorita-
te Iudicis ordinarij ante motam litem, Parte citata, *cap.*
fin.& ibi DD.& præcipuè Felyn.n 6 & ſeq vbi multiplici-
ter limitat,& declarat.*de fid.inſtr.Gabr.de Citat.concl.1.*
*num.136.*ſecus Parte non citata,*Put. deciſ.4. de fide inſtr.*
prout etiam ſecus lite pendente, nàm tunc eſt neceſsaria
compulſoria,*Rota dec.75.nu.6.& ſeq.par.4.recent.*
193 Sextò non procedit in ſumpto ex regiſtro Supplica-
tionum,*Bellen.de charit.ſubſid.q.113.n.9. fol.106.Rebuff.*
in Prax.in 3.par.Signat.in verbo,datum apud,num.5. fol.
1286.Creſcen deciſ.2 de fid.inſtr. Addit.ad Rot.deciſ.28.
de Prob.in antiq Put deciſ.131.lib 3.& deciſ 24 de fid.in-
ſtrum.Rot.deciſ 2.9 numer 4.part.3.diuerſ.lib.3. & quod,
iuxta modernum Stylum Curiæ , ſumptum ex regiſtro
ſupplicationum probet in Curiæ , tradit *Mandoſ. ſuper*
reg. de non iudic.iuxta form.ſuppl.to.2.q.6.n.4. Duran.dec.
265.num.2.
194 Contrarium, quod ſumptum ex regiſtro ſupplicatio-
num non probet,tradit *Staphil. de lit. Grat. verſ. conce-*
duntur autem fol.140.Bellen de charit ſubſid. quæſt.113. nu.
9.Rot.dec.28 de Prob.in antiq.& deciſ.10.de fid.inſt.in an-
tiq.Bellamer.deciſ.257 Rot deciſ 407.num.3.par.1.recent.
Duran deciſ 265.nu.14 & ſeqq.
195 Concorda has opiniones diſtinguendo , Nàm aut
agitur ad effectum regulæ de non iudicando iuxta for-
mam ſupplicationis,& procedit ſecunda opinio negati-
ua, quod ſumptum non probet, cum enim in hoc caſu
non probet ſupplicatio originalis , ergo nec ſumptum
ex ea quomodocumquè extractum probabit : aut agi-
tur,ſemota dict. regula de non iudicando iuxta formam
ſupplicationis , & tunc procedit prima opinio affirma-
tiua, quod ſumptum probet ſicut originale, *Mandoſ.*
ſuper d.reg.de non iudic.iuxta form.ſupp.tom 2 quæſt.6.nu.
2.fol.47.Rebuff.in Prax. vbi ſupra nu 2. & nu.5. & ſic aut
ſumus in caſu,in quo non probat ſupplicatio originalis,
vel in quo ſumptum diſcordat ab originali , aut literæ
non ſunt expeditæ, & tunc ſumptum non probat, aut in
alijs caſibus , & tunc ſumptum probat quoad omnes ef-
fectus, etiam canonizationis gratiæ, iuxta modernum
ſtylum Curiæ,vt dictas deciſiones omnes concordando ,
poſt alios declarat *Duran.d.deciſ.265 num 14. & ſeqq.*
196 Septimò non procedit in ſumpto ex regiſtro Bulla-
rum, quod probat in Curia, *Staphil. de lit.grat. & iuſt.*
verſ.vtrum autem,fol.143.Mandoſ.ſuper. d.reg 27.de non
iudic.to. 2.quæſt.6.num.3.& ſeq.Rot.deciſ.28.de Prob.in an-
tiq.& deciſ.10.de fid.inſtr.in antiq Verall.deciſ.321.par.3.
Rot. in Peruſina Beneficiorum 4. Decembris 1619. coram
bon.memor.Remboldo, Duran.deciſ.265.num 3 & de tran-
ſumpto ex regiſtro Apoſtolico,quod faciat fidem,tradit
etiam *Buratt.deciſ.337.num.30.*
197 Octauò non procedit in ſumpto ex aliquo Proceſsu
legitimè confecto, quia ad effectum Iurium probat , *Ve-*
rall.deciſ.351 num 5.& ſeq part.2.Rot. in Peruſina Benefi-
ciorum 4.Decembris 1619.coram bon.me. Remboldo. Nam
quando Iura ſunt ante litem benè extracta, habet locum
Innocentiana,*Verall deciſ.101.num 3.par.2.* Quæ ſignan-
ter procedit, quoties Iura ſunt etiam recognita , & non
dubitatur de veritate ,& fide regiſtratorum,vt tunc illius
vigore ſit adhibenda fides iuribus regiſtratis, etiam in
proceſsu de partibus,*Verall.deciſ.351.num.5.part. 2. Ro-*
ta in Lucen.portionis,12. Ianuarij 1604 coram bon.memor.
Card.Millino.
198 Cæterum iura extracta ex proceſsu inter alios fabri-
cato in alia cauſa,lite pendente, non probant vigore In-
nocentianæ, quia Innocentiana non loquitur lite pen-
dente, *Verall.deciſ. 101. num.4 lib.2.* vbi quod alias ita
fuit deciſum *in Tiraſonen. Canonicatus coram Domino*
Achille.
199 Nonò non procedit,quando in termino productionis
citata parte ad dicendum contra , non fuerunt ſaltem
oppoſita generalia contra,*Verall.deciſ.234.num 2 par.3.*
Put.deciſ.159.n.2.lib.1.& deciſ.4.de fid.inſtr. cum alijs al-
legatis ſupra hac eadem par.1 c.2.lit.V.
200 Decimò non procedit concurrentibus adminiculis,
nam tunc probat etiam ſcriptura informis, *l. inſtrumen-*
ta,Cod.de probat.Verall.deciſ.234.num 2. lib. 1. Ricc.deciſ.
198.num.2.verſ.& multo magis,par.1.Put. deciſ.210.nu.7.
& deciſ.336 num.4.& ſeqq.& deciſ.359.lib.2.Seraph.dec.
1192.num.2.Rota deciſ.543.in princip.par.4.diuerſ.& dec.
389.num.3.part.1. recent.& in Baren.iuriſpatronatus,27.
Ianuarij 1645.coram R P.D.Peutingero,Caualer.deciſ.79.
num.2.& deciſ.142.num.1.& num.4.
201 Vndecimò non procedit ſtante obſeruantia, quæ dat
robur ſcripturæ,etiam informi,*l.1.& 2.& leg. ſi veritas,*
C.de fideic.Bart.inter conſ.Bald.conſ.400. numer.5.verſic.

non ob-

Digitized by Google

non obſtat,lib.4. Aymon.conſil.65.nu.11.& conſ. 101. *nu.4. Ricc.deciſ.198.nu.3.par.1.Seraph.dec.1192.nu.2. & deciſ.* 1232.*n.4. Rot.dec.543.par.4 diuerſ.& dec.482.n.3.part.1. & dec.18.n.1.p 2.recent.Coccin.dec.128.n.7. Caualer.dec. 122.n.4.& ſeq Buratt.deciſ 243.nu.6.Rot.in Aſculana iuriſpatronatus 24.Februarij 1616.coram bon.mem.Cardin. Veroſpio,& in Baren.iuriſpatronatus,27 Ianuarij 1645.coram R.P. D Peutingero,& ſæpius in alijs.*

202 Duodecimò non procedit, ſtante antiquitate ſcripturæ ſupra centum annos, quæ antiquitas ſupplet defectum ſcripturæ informis, *Rub Alexan.conſ.* 10. *num.8.& ſeq.Dec.conſ.36.nu.2.& num.6.Conar.*qui alios cumulat,
203 *pract.quæſt.c.21. num.7.* Scripturis † enim antiquis indubitata lux veritatis aſſiſtit,vt inquit *Bald.* quem ſequi-
204 tur *Greg.dec.434.num.9.*& † ſcriptura antiqua de facili iudicatur authentica,*Caualer.dec.122.nu 3.*

205 Nec releuat,quod ſola data non probet antiquitatem, *Put.deciſ. 186. lib. 3.* Quia procedit quando antiquitas deducitur ex ſola data ſcripturæ,ſed quando antiquitas eſt coniuncta cum aliquibus alijs adminiculis,tunc data probat antiquitatem,*Put.dec.449.lib.1.& deciſ.186. lib. 3.idem Put. deciſ.9. de fid. inſtr.* cum alijs cumulatis per *Beltramin. ad Gregor. deciſ. 393. num.5. latè Ferentill ad*
206 *Buratt.deciſ.290.nu.12 lit.C.*vbi† quod pro adminiculo deſeruit, ſi Inſtrumentum oſtendatur Iudici, & ex ſui facie appareat antiquum,& legale,necnon forma characteris antiqui,& impolita latinitas:deſumitur etiam adminiculum ex re inter alios acta iuxta *deciſ. Put.* quem
207 † ſequitur *Buratt.deciſ.243.num.5* quinimò † ſi oſten-
208 ditur Iudici originale,quod in ſui facie, ex oculari inſpectione tunc ſubiecta Iudici,appareat antiquum,& legale,ſola data probat,eo caſu,antiquitatem, *Beltramin. ad Gregor.deciſ.393.num.5.in fin.Ferentil. ad Buratt.dec. 290. num. 12. lit. B. verſic. probat tamen antiquitatem ſola data.*

H Non poteſt Iudex compulſor de ſtylo Curiæ recuſari,
209 *Verall.deciſ.168.num.1.par.1.* niſi † ex cauſa ardua,*Verall.deciſ.238.nu 3.par.1.*& tunc requiritur Mandatum ſpeciale ad allegandum ſuſpectum,*Verall.d.dec.168.n. 1.* cum alijs allegatis ſupra *ca.7.lit.P.verſic. ad allegandum,*
210 & ſi in † recuſatione appelletur ab vlteriori proceſſu, & procedatur nihilominus ad vlteriora, omnia inde ſecuta ſunt nulla,& attentata,*Verall.dec.172.num.1.part.1. Rota in Romana præſtenſi fideicommiſſi de Strozzijs,17.Februarij 1645.coram R.P.D.Cerro.*

I Literæ compulſoriales debent in partibus ab eo, qui
211 inſtat pro illarum executione,Iudici compulſoriali coram Notario,& Teſtibus præſentari, *Veſtr.in Prax.lib.6. c.1.nu.14.*vbi tradit formulam proceſſus conficiendi coram Iudice compulſoriali.

L Debet equidem is,contra quem fuit petita, & obten-
212 ta compulſoria, citari coram Iudice compulſore perſonaliter,aut domi,dimiſſa copia,non autem ad Valuas, *Duran.deciſ.32.num 11.*

213 Sed hoc non procedit, quando compulſor habet expreſsè inſertum in facultatibus à Iudice delegante, vt poſſit citare etiam ad Valuas *Duran.d deciſ.32. num.12.*
214 Et † ideo inoleuit Praxis citandi coram delegante ad conſtituendum, (vel ſubſtituendum, ſi citatur Procurator) in partibus Procuratorem reperibilem, & acceptantem,alias videndum mandari procedi per affixionem ad Valuas, iuxta tradita per *Veſtr.in Prax.lib.6.c.1. num. 13.*& inſerendi in literis dictam facultatem,iuxta tradita per eundem *Veſtr.d lib.6.cap.1 n.14. Duran.dec 32.n.12.*

215 Sed in hoc plenius videtur diſtinguendum, nàm aut in literis compulſorialibus inſerta eſt facultas citandi ad Valuas, parte citata coram Iudice delegante ad conſtituendum in partibus Procuratorem reperibilem, & acceptantem, prout quotidie fieri ſolet, & tunc factis diligentijs,in loco,in quo exequenda eſt compulſoria,de reperiendo perſonam principalis, aut eius Procuratoris, primò per vnum, & deinde per duos Nuncios, iuxta ſuperius tradita *ſub cap.4.* nemine reperto,Iudex decernet proceſſum, domi, dimiſſa copia, *Clem. cauſam, de elect. Veſtr.lib.6.ca.1. num.14.Buratt.deciſ.606.num.9.* Quod ſi citandus non habeat ibi domicilium,tunc factis diligentijs, vt ſupra, etiam de domicilio reperiendo, Iudex decernet proceſſum per affixionem ad Valuas, iuxta facultates ſibi in dictis literis præſcriptas,*Veſtr. d.lib.6.c.1.n. 14.Duran.d deciſ.32.n 13.*

216 Aut in literis compulſorialibus non eſt inſerta facultas citandi, vt ſupra, ad Valuas, & tunc aut pars fuit citata coram Iudice delegante ad conſtituendum in partibus Procuratorem reperibilem, & acceptantem, & poſt iudicium inchoatum pars citata ſe abſentauit, & factis diligentijs, vt ſupra, de reperiendo Aduerſario, & eius Procuratore in loco,in quo eſt exequenda compulſoria, nemine reperto, Iudex pariter mandabit citari Aduerſarium domi dimiſſa copia,iuxta *text.in cap.ſi Aduerſarius,de eo,qui mitt.in poſſ.Rot.deciſ.1.num.4. de fid.inſtr. in nou.Burat.deciſ.606.nu.9.*& ſi ibi domicilium non habet, decernet proceſſum generaliter per Edictum,*capit.fin.de dol.& cont.Rot.d.deciſ.1.nu.4. verſic. poteſt,& verſic.quibus rationibus,*vbi de obſeruantia Rotæ teſtatur,*de fid.inſtr.in nou.Veſtr.d.lib.6.c.1.nu.14.*vbi loquitur de proceſſu compulſoriali,& *cap.vlt.num.7* vbi loquitur de proceſſu remiſſoriali, *Mobed.deciſ.8.alias 334 de Fid.inſtrum.* Aut Pars non eſt citata, nec iudicium inchoatum,& tunc aut citandus eſt ſubditus Iudicis citantis ratione domicilij, & factis diligentijs, vt ſupra, de reperiendo eius perſonam,& illius Procuratoris,Iudex,nemine reperto,decernet citari domi dimiſſa copia,vel ſi domum habet in remotis,per Edictum in Valuis Eccleſiæ maioris loci, in quo eſt exequenda compulſoria, affigendum, *clem. cauſam,de elect. Mobed.deciſ.8.alias 334. de fid. inſtrum.* aut
217 citandus † non eſt ſubditus citantis ratione domicilij, & tunc debet Iudex decernere citationem ad locum, in quo citandus habet domicilium,ſi tutus pateat acceſſus, & ſi factis diligentijs, ibidem nec ipſe, nec eius Procurator reperiatur, citatio erit exequenda domi dimiſſa copia,vel ſi domus ſit in remotis, per affixionem ad Valuas Eccleſiæ maioris illius loci, *Clem. cauſam, de elect. Mobed.d.deciſ.8 alias 334 de fid.inſtrum.Rot. deciſ.22. de reſcrip.in nou.*ſi verò ad locum in quo citandus degit,tutus non pateat acceſſus, conſtito de non tuto acceſſu, vel ſi citandus non eſt certus, Iudex poterit procedere per Edictum publicum,iuxta *Text.in d.Clem. cauſam,de elect.* & iuxta ſuperius tradita,hac eadem *par.1 c.3.& c.4.*

218 Aduertendum tamen eſt, quod Delegatus ab A. C. in cauſa non commiſſaria, valide poterit citare domi dimiſſa copia, iuxta ſtylum Tribunalis A. C. de quo ſupra
219 *cap 2. lit.C.* Nam † delegatus rectè procedit iuxta ſtylum delegantis,*Iaſ.in l.& ſi prætor,n.1.ff.de off.eius,Puteus deciſ.102.num.1.lib.1 in correct.Buratt.deciſ.170. num.13. & deciſ 606.num.8.*

220 Parte autem non citata, poteſt Iudex compulſor tantum deputare Notarium, Nuncium, & locum Tribunalis, quia hoc non infert parti aliquod præiudicium, *Buratt.d.deciſ.606.num.1.& ſeq.*

M Debet Iudex compulſor iura compulſata diligenter
221 inſpicere,& ſi ea in nulla ſui parte vitiata videt, exemplari mandare, vt fuit dictum in *Anconitana, ſeu Auximana florum,apud Burat.deciſ.290.nu 1.*

222 Sed ſi Notarius atteſtetur, iura fuiſſe exhibita coram Iudice, præſumitur pro Iudice compulſore, quod ritè, & rectè proceſſerit,vt in terminis reſpondendo ad *d.dec. Burat.*in qua aderat defectus exhibitionis iurium coram Iudice (quam quidem exhibitionem requirit *text.in cap. fin.de fid.inſtrum.*)declarauit,*Rot.deciſ.76.num 7.cum pluribus ſeqq.par 6.recent.*

N Inſtrumentum, ex quo elicitur tranſumptum vigore
223 compulſoriæ,debet eſſe originale, nam tranſumptum tranſumpti, ſeù copia copiæ non probat, *Verall. deciſ. 234 nu 1.par.1.Put deciſ.159.n.4.lib.1.& deciſ.422.& deciſ.423.lib.3.Seraph dec.425.n.1 latè Ferentil. ad Buratt. d.dec.290 n.13. lit. D.* vbi,plura cumulando,probat,hoc procedere,etiam ſi copia, ſeù primum tranſumptum eſſet ſolemniter extractum.

224 Sed hoc Primò non procedit in tranſumpto antiquo, conſeruato in Archiuio publico, & tranſumptato cen-
225 tum annis elapſis,*Put.deciſ.20 de fid. inſtr.* cui † etiam adhibetur fides, quamuis hoc caſu non probetur, quod tranſumptans fuerit Notarius, *Dec.conſ.36.n.3.Put. ditt. deciſ.20.de fid.inſtrum.*

226 Se-

Digitized by Google

226 Secundò non procedit Parte non opponente, *Verall.*
*dec.*234.*nu.*2.*par.*3.*Ricc.dec.*198.*nu.*1.*& ſeq.part.* 1. cum
alijs allegatis ſupra *lit.G.verſ.*9.*non procedit.*
227 Tertiò non procedit concurrentibus adminiculis, &
coniecturis ſufficientibus ad inducendum animum Iudi-
cis ad illi credendum, quia tunc, cum probationes ſint
arbitrariæ, etiam ſimplex huiuſmodi ſcriptura informis
probat, *l. inſtrumenta domeſtica, C. de probat. Verall.deciſ.*
234 *n.*2 *par.*1.*Ricc.deciſ.*192.*nu.*2.*verſic.& eo magis, par.*
228 1.*Caualer.deciſ.*79.*num.*2.*& ſeqq.* Et eo magis, †ſi cum
adminiculis concurrat etiam obſeruantia, quæ dat robur
ſcripturę etiam informi, *Ricc.d.dec.*168.*n.*3.*par.*1. qui lo-
quitur in copia copiæ, cum alijs allegatis ſupra *lit. G.*
*verſic.*11.*non procedit*, & ego obtinui in facto *in Cortonen.*
Capella, coram R. P. D. Prato per acta Archiuij Romana
Curiæ de anno 1631.
O Iura compulſata non ſolum debent, vt ſupra, coram
226 Iudice exhiberi, ſed etiam debent recognoſci, alias
tranſumptum eſſet nullum, *Gonzal.ad reg.*8.*Gloſſ.*64.*nu.*
12.*Veſtr.in prax.lib.*6.*c.*1.*nu.*14. *verſ. his omnibus, Verall.*
*deciſ.*4.*nu* 1.*& deciſ.*5.*nu.*5.*& ſeq.par.*3.*Put.dec.*440.*nu.*3.
*lib.*2.*Rot.in Lucen.portionis*, 12.*Ianuarij* 1604 *coram bon.*
230 *mem.Card.Millino*, vbi, †quod de hoc poteſt opponi in
Curia, etiam ſi non fuiſſet oppoſitum in partibus, *Burat.*
*dec.*290.*n.*4 *& ſeq.* vbi quod id ſignanter procedit, Parte
opponente, & quod ideo inoleuit Praxis citandi Par-
tem, ad videndum iurare Teſtes ſuper iurium recogni-
tione, quatenus opus ſit.
231 Sed hoc non procedit, in caſibus, in quibus recogni-
tio non eſt neceſſaria, prout in antiquiſſimis, *Put. deciſ.*
151.*lib.*1.*& deciſ.*12.*de fid.inſtrum. Rot. deciſ.*27.*num.*2.
*p.*2.*rec.* cum alijs allegatis ſupra hac eadem, *p.*1.*c.*2.*lit. L.*
P Iudex compulſor debet dare copiam compulſoriæ
232 ſumptibus eius, qui illam obtinuit, *Duran. deciſ.*6.*nu.*
4.*& ſeq Ferentill ad Buratt dec.*555. *num.* 17. alias ſi co-
pia fuiſſet petita, & non tradita, compulſatio eſſet nulla,
Duran.d.deciſ 6.*nu.*2.*Ferentill.ad Burat. d. deciſ.*555.*nu.*
16. nec antiquitas ſcripturæ quicquam releuaret ad ſup-
plendum defectum nullitatis compulſationis, *Duran. d.*
*deciſ.*6 *num* 14
233 Completo proceſſu compulſoriali debet tranſum-
ptum, ſeù copia collationari cum ſuo originali, *Veſtr. in*
*Prax.d lib.*6.*c.*1.*nu.*14 *Buratt.d.deciſ.*606.*n.*11 ac proin-
dè cum ſolita legalitate Ordinarij claudi, & ſigillis obſi-
gnari, & à Iudice compulſoriali ad Romanam Curiam
tranſmitti, *Veſtr d.lib* 6.*cap.*1.*num.*14. prout idem tradit
de Proceſſu remiſſoriali *Iacob. Butrig.in l. Iudices, Cod. de*
*fid.inſtr.Veſt.d.lib.*6.*c.vlt.nu.*10.

S V M M A R I V M.

De Appellationibus. Cap. X I I I.

1 *Is, contra quem lata eſt ſententia, habet remedium appellationis.*
2 *Appellatio eſt interponenda coram Iudice à quo infra decem dies à die lata Sententia, vel, ſi citatio non fuit perſonalis, à die notitia.*
3 *Appellatio viua voce non poteſt interponi, niſi incontinenti.*
4 *Appellatio viua voce, & eius formula.*
5 *Appellatio in ſcriptis, & eius formula.*
6 *Iudex partis appellanti reſpondet de Apoſtolis, vel dat terminum iuris, & quomodo.*
7 *Terminus iuris appellanti datus à Iudice quid ſit.*
8 *In termino iuris dato, redeundum eſt pro Apoſtolis, & Iudex debet de illis reſpondere, & quomodo.*
9 *Cedula appellationis à definitiua Sententia, & eius formula.*
10 *Ab interlocutoria, vim definitiua non habente, neceſſe eſt appellare in ſcriptis, & exponere cauſam grauaminis.*
11 *Cedula appellationis ab interlocutoria, & eius formula.*
12 *Alia cedula appellationis ab interlocutoria, & eius formula.*
13 *Cedula appellationis à grauamine, & eius formula.*
14 *Appellatio à termino pro ſeruato infra decem dies interponenda eſt, quando citatio fuit ad ſententiam perſonaliter executa, & quare.*
15 *Interpoſitio appellationis à termino pro ſeruato, & eius formula, ac reſponſio Iudicis.*
16 *Cedula appellationis à termino pro ſeruato, & quatenus contra, & eius formula.*
17 *Appellatio ſine cedula in executiuis, & eius formula, & reſponſio Iudicis.*
18 *Iudice non admittente appellationem, ſeù dante refutatorios, neceſſe eſt adire Præfectum Signaturæ pro ſuperſeſſoria obtinenda.*
19 *Citatio ad videndum mandari ſuperſederi, coram Præfecto Signaturæ, & eius formula, & proceſſus.*
20 *Vt cauſa in plena Signatura diſcuti poſſit, quid agendum.*
21 *Citatio coram Referendario ad dicendum cauſam, quare commiſſio proponi, & ſignari non debeat in Signatura, & eius formula, & proceſſus extraiudicialis.*
22 *Die Martis ante Signaturam neceſſe eſt informare Præfectum, & votantes illius in voce, & in ſcriptis.*
23 *Ponens debet in informatione facti eius, qui adit ſignaturam, adnotare manu propria,* Proponam, *aliàs cauſa non proponeretur.*
24 *Actor, ſi eius defectu, poſt intimationem executam, cauſa non proponitur, tenetur reficere parti informanti ſcuta quatuor pro expenſis.*
25 *Die Iouis fit ſignatura coram Eminentiſs. Præfecto, in qua commiſſiones ſignandæ ſignantur, non ſignandis reiectis.*
26 *Signaturam adire volens poteſt ſuperſeſſoriam à Præfecto obtinere, & quomodo.*
27 *Fides à Ponente ſuper propoſitione cauſæ facienda, & eius formula.*
28 *Commiſſio in cauſa Rotali ſcut.*500. *excedente, & eius formula.*
29 *Commiſſio in cauſa non Rotali ad ſcut.*500. *non aſcendente, & eius formula.*
30 *Commiſſio cum narratiua in cauſa Rotali, & eius formula.*
31 *Commiſſio cum narratiua in cauſa non Rotali, & eius formula.*
31 *Commiſſio appellationis ab interlocutoria, & eius formula.*
33 *Commiſſio appellationis à grauamine, & eius formula.*
34 *Signatura quando reſcribat in cauſis pecuniarijs, quæ in ea proponuntur.*
35 *Decreto nullo, vel iniuſto exiſtente, ſignatura admittit appellationem, & quomodo Referendarius ſignet hoc caſu commiſſionem.*
36 *Primus Reuiſor affert commiſſionem Præfecto ſignaturæ, qui eam ſignat, & quomodo.*
37 *Secundus Reuiſor affert commiſſionem Regenti Cancellariæ, qui eam ſignat, & quomodo.*
38 *Magiſter curſorum fert commiſſionem ad Banchum curſorum, ponit in ea diem, & adnotat in ſuo libro.*
39 *Pars, quæ obtinuit reſcriptum fauorabile à ſignatura, ſoluta mercede Mag. curſorum, commiſſionem in cauſa Iudicis inferri, & à Notarijs extrahi, & diſtribui curat.*
40 *Decreto iuſto, & valido exiſtente, ſignatura reſcribit cum clauſula* ſine præiudicio.
41 *Iuſtitia, & validitate Decreti clara non exiſtente, ſignatura reſcribit, cum clauſula,* ſi quid exequendum, vel ad legitimam, *& ſic aufert executionem Iudici à quo.*
42 *Clauſula, cum quibus ſignatura reſcribit, adduntur de ordine illius in corpore commiſſionis à Referendario, & deinde commiſſio ſignata reponitur in cauſa, & diſtribuitur.*
43 *Citatio ad dicendum contra commiſſionem in Actis exhibitam, & eius formula, & proceſſus.*
44 *Menſarius eſt Notarius cauſa, donec alteri commiſſionem diſtribuat, & quomodo debeat pars citari in cauſis commiſſarijs.*
45 *Cauſa appellabili exiſtente, non eſt neceſſe adire plenam ſignaturam, & quomodo tunc appellationis commiſſio ſignetur, & à quibus.*
46 *Pars, quæ ſententiam obtinuit, ſi timet commiſſionem tranſire ſub Bancha curet obtinere* nihil tranſeat.
47 *Nihil tranſeat, & eius formula.*
48 *Obtento* nihil tranſeat, *commiſſio non poteſt expediri, niſi citata parte coram Reuiſore.*
49 *Citatio coram Reuiſore ad dicendum cauſam, quare commiſſio*

Digitized by Google

miſſio expediri non debeat, & eius formula, & proceſſus extraiudiciali.

50 *Reuiſor in cauſis pecuniarijs relaxat aliquando commiſſionem cum clauſula, non tamen vigore obligationis cameralis, aut alterius proceſſus executiui, ita vt alias inhibitio non afficiat.*

51 *Commiſſionem obtinens à Reuiſore cum clauſula, non tamen vigore obligationis Cameralis, aut proceſſus executiui, ita vt &c. debet adire Signaturam, ac ſi commiſſio eſſet reiecta & quare.*

52 *Referendarius mandat aliquando, coram ſe citari partem, & quare.*

53 *Citatio coram Referendario ad dicendum cauſam, quare commiſſio ſignari non debeat in Camera, & eius formula, & proceſſus.*

54 *Commiſſio ex aduerſo extorta via ordinaria ſine clauſula poteſt ſcribi, vti præinſerta, & reformari, parte citata in plena Signatura.*

55 *Commiſſio reformatoria præinſerta, & eius formula in Signatura proponenda parte citata.*

56 *Pars, quæ in plena Signatura reportauit reſcriptum contrarium, non poteſt iterum audiri, niſi factis præinſertis, ac depoſito ſcutorum quatuor pro expenſis, & obtenta licentia ab illius Præfecto.*

57 *Commiſſio reformatoria ſecundo loco præinſerta, & eius formula.*

58 *Si pars, quæ fecit depoſitum, obtinet in Signatura, illud recuperat, alias conſignatur parti aduerſæ pro expenſis.*

59 *A. C. poſt appellationem interpoſitam, antequam pars adeat Signaturam, aliquando audit, & reponit à decreto.*

60 *Decretum quoad partem tranſit in iudicatum, ſecus quoad Iudicem; niſi ſit lata ſententia per cedulam, vel commiſſa cauſa appellationis.*

61 *Signatura aliquando mandat A. C. oretenus, vt reponat, vel iterum audiat, vel alium deputet, præuia reſponſione à decreto.*

62 *Signatura poteſt adiri, obtenta ſuperſeſſoria pro appellatione, vel repoſitione, vel alterius deputatione.*

63 *Commiſſio ſuper deputatione alterius Iudicis, in Signatura proponenda, parte citata, & eius formula.*

64 *Commiſſio pro repoſitione a Decreto, & eius formula.*

65 *Signatura mandante aliquid oretenus A. C. citanda eſt pars ad id coram eo.*

66 *Citatio coram A. C. met ad videndum reponi, & concordandum de alio Iudice, & eius formula, & proceſſus.*

67 *Citatio ad dandum liſtam confidentium, & eius formula, & proceſſus.*

68 *Citatio ad videndum reponi à quocumque decreto præiudiciali, iuxta mentem Signaturæ, & eius formula, & proceſſus.*

69 *Si non conſtat de appellatione ſaltem legitima, obſeruantur quatuor termini ad docendum de illa.*

70 *Citationes quatuor ad docendum de appellatione, & eius legitima proſecutione, & illarum formula, & proceſſus.*

71 *Seruatis quatuor terminis, ſi pars non docet de appellatione, & eius legitima proſecutione, citatur ad videndum taxari expenſas, vel in quarto termino, vel ſeparatim.*

72 *Citatio ad videndum taxari expenſas, & eius formula, & proceſſus.*

73 *Mandatum, in prolatione ſententiæ non relaxatum, poteſt relaxari in executione illius.*

74 *Citatio ad docendum de appellatione quarto pro quarta, & videndum taxari expenſas, & pro illis, & contentis in ſententia relaxari mandatum, & eius formula, & proceſſus.*

75 *Citatio ad videndum taxari, & relaxari mandatum pro expenſis continentibus ſummam appellabilem, debet fieri diuiſim à citatione ad videndum relaxari mandatum pro contentis in re iudicata, quæ poteſt fieri etiam de per ſe poſt quartum terminum.*

76 *A. C. vigore ſuarum facultatum poteſt exequi ſententias a ſe latas, etiam ſi ſit Iudex commiſſarius; alij Iudices ſecus, niſi obtenta executoriali.*

77 *Commiſſio executorialis, & eius formula, & reſcriptum.*

78 *Sententia in ſecunda, & tertia inſtantia confirmata, quid addendum in executoriali, & quomodo Signatura reſcribat.*

79 *Sententia confirmatoria lata inter ciues, & incolas, quid narretur in executoriali, & quomodo Signatura reſcribat.*

80 *Citatio ad dicendum contra commiſſionem, & eius formula, & proceſſus.*

81 *Citatio ad dicendum contra, & repetitio Iurium facienda, ſi opus ſit.*

82 *Citatio ad videndum ſibi præfigi terminum ad docendum de appellatione, iuxta formam commiſſionis, & eius formula, & proceſſus.*

83 *Citatio ad videndum taxari expenſas, & pro illis, & contentis in ſententia, relaxari mandatum, & eius formula, & proceſſus in cauſa commiſſaria.*

84 *Reproducta intimatione poteſt expediri mandatum pro contentis in ſententia, ſed non pro expenſis continentibus ſummam appellabilem, niſi poſt decem dies, & quare.*

85 *Pars citata ad docendum de appellatione debet citare ad dicendum contra commiſſionem, vel commiſſione non expedita, docere de diligentijs coram Iudice à quo.*

86 *Copia commiſſionis præſentata Præfecto Signaturæ, vel Cancellariæ Regenti, ſufficit ad docendum de diligentijs, & excuſat à deſertione, ſi producatur coram Iudice à quo.*

87 *Proteſtatio fieri ſolita in productione præſentatæ in actis Iudicis à quo, & eius formula.*

88 *Præſentata in actis exhibita, habet appellans terminum 30. dierum à die ſubſcriptionis illius ad committendum cauſam appellationis.*

89 *Si infra terminum primæ præſentatæ commiſſio non poſſit expediri, poteſt fieri alia præſentata, quo caſu habet appellans alium terminum, donec in eo commiſſio expediatur, & Iudici præſentetur.*

90 *Actis coram Iudice commiſſario infra biennium non tranſportatis, obtinetur reſcribi eidem à Signatura, vt ſuam moderetur inhibitionem.*

91 *Commiſſio ſuper moderatione inhibitionis ob non tranſportationem actorum infra biennium, & eius formula, & reſcriptum.*

92 *Commiſſione præſentata Iudici ad quem, citanda eſt pars ad dicendum contra illam.*

93 *Citatio ad videndum ſibi præfigi terminum ad tranſportandum acta, & eius formula, & proceſſus.*

94 *Citatio ad videndum moderari inhibitionem, & remitti cauſam, & eius formula, & proceſſus.*

95 *Actis tranſportatis, quando Pars citetur, remiſſiuè.*

96 *Actis in cauſa appellationis coram A. C. introducta, non tranſportatis infra biennium, citatur Pars coram eo, ad videndum moderari, abſque alia commiſſione.*

97 *Citatio coram A. C. ad videndum moderari inhibitionem, attento lapſu biennij, & eius Formula, & Proceſſus.*

98 *Actis in termino præfixo coram A. C. non tranſportatis, inhibitio remanet moderata, illis verò tranſportatis, A. C. procedit in meritis cauſæ ad vlteriora.*

99 *In cauſis Commiſſarijs inſtante lapſu biennij, eſt obtinenda prorogatio Fatalium.*

100 *Commiſſio prorogationis Fatalium, & eius Formula, & reſcriptum.*

101 *Commiſſio eſt exhibenda, citata Parte ad dicendum contra.*

102 *Citatio ad videndum prorogari Fatalia, & eius Formula, & Proceſſus.*

103 *Rota, ſi cauſa reſtitutionis in integrum in prima, vel alia commiſſione etiam ſit ei commiſſa, audit ſuper meritis, & bono Iure, non obſtante lapſu Fatalium, & quadriennij.*

104 *A. C. tranſportatis actis in cauſa appellationis, & conſtito de bono Iure, non attendit lapſum Fatalium, aut quadriennij ex Praxi.*

105 *Termino Iuris, vel alio dato ad redeundum pro Apoſtolis, Appellatus poteſt amputare protractionem litis.*

106 *Citatio ad videndum ſibi reſponderi de Apoſtolis, & eius Formula, & Proceſſus.*

107 *Si actum fuit vigore obligationis Cameralis, & Iudex det terminum Iuris, poteſt appellatus, Parte citata, curare vt Iudex det refutatorios iuxta ſolitum.*

108 *De Formulis Cedularum, & Commiſſionum appellationis in poſſeſſorijs, & alijs cauſis remiſſiuè.*
109 *Appellatio quid ſit.*
110 *Appellationis remedium competit etiam de iure naturali.*
111 *Appellationis defenſio, vt dixit Roſa, non eſt deneganda, etiam Diabolo, ſi eſſet in iudicio.*
112 *Appellatio eſt de genere permiſſorum, & datur regulariter in omnibus cauſis; niſi reperiatur prohibita.*
113 *Caſus ſexaginta, in quibus appellatio prohibetur, & quis eos referat, & ſequatur.*
114 *Sunt alij caſus vſque ad centum viginti, in quibus appellatio prohibetur, & quis eos referat.*
115 *A decreto A.C. ſummam ſcutorum 20. monetæ non excedente, non datur appellatio.*
116 *Vbi appellatio non admittitur, ſtatim fit executio, ſi mandatum fuit iam relaxatum, aliàs ſecus, & nu. 117.*
117 *Mandato non relaxato in ſententia, non poteſt fieri executio, niſi denuo ad id citata Parte, ac illo ſeruatis ſeruandis expedito.*
118 *Appellatio eſt interponenda infra decem dies.*
119 *Tempus decem dierum ad appellandum currit de momento ad momentum.*
120 *Momentum vigore innocentianæ non attenditur in ſtatu Eccleſiaſtico, ſed ſufficit appellare in qualibet parte vltima diei decendij.*
121 *Appellatio eſt interponenda infra decem dies à die Sententiæ latæ, ſeù decreti facti, etiam ſub conditione, niſi, & quare.*
122 *A Sententia excommunicationis lata ſub conditione ſufficit appellare infra decem dies à die exiſtentis conditionis.*
123 *Præſens decreto, ſeù ſententiæ, vel citatus perſonaliter non appellat; niſi infra decem dies à die latæ ſententiæ, vel facti decreti.*
124 *Verus contumax regulariter non appellat; ſed hoc non ſemper procedit.*
125 *Verus contumax in non veniendo in Rota, & Curia, & ſtatu Eccleſiaſtico poteſt appellare infra decem dies à die latæ ſententiæ.*
126 *Verus contumax quis ſit.*
127 *Contumax fictus poteſt appellare infra decem dies à die habita notitia, & quis ſit fictus contumax.*
128 *Citatus perſonaliter, qui Procuratorem conſtituit, & deinde ſe abſentauit; etiam ſi poſtea citetur per contradictas, non poteſt appellare; niſi à die latæ ſententiæ.*
129 *Audiretur tamen iſto caſu per viam reſtitutionis in integrum.*
130 *Citatus domi dimiſſa copia, ſi habuit notitiam citationis mediante intimatione, & de hoc conſtet in actis, non poteſt appellare, niſi infra decem dies à die latæ ſententiæ.*
131 *In intimatione facta authoritate Iudicis iuxta ſtylum A.C. non eſt neceſſe inſerere tenorem ſententiæ, ſecus ſi intimatio non eſt facta authoritate Iudicis.*
132 *Appellatio eſt interponenda coram Iudice.*
133 *Non ſufficit dimittere Cedulam appellationis in manibus Notarij.*
134 *Si Iudicis præſentia haberi non poteſt ſufficit præſentare appellationem coram Notario, vel coram Iudice ad quem, vel coram honeſtis viris.*
135 *Sufficit de ſtylo, quod Cedula appellationis adnotetur à Notario in actis ſub illis verbis, coram D. meque &c. dũmodo infra legitima tempora à Notario legatur Iudici.*
136 *A.C. de ſtylo admittit appellationem à ſententijs de partibus, licet illa non fuerit interpoſita coram Iudice a quo, dummodo appelletur coram ipſo A.C. & quare.*
137 *Appellatio viua voce ſufficit dummodo lata Sententia incontinenti, Iudice adhuc ſedente, interponatur, dicendo, appello.*
138 *Ab interlocutoria neceſſe eſt appellare in ſcriptis, cum viua voce ab ea appellare non ſit ſatis.*
139 *In appellatione ab interlocutoria viua voce emiſſa, ſuperflua eſt clauſula, ſaluo iure appellandi in ſcriptis.*
140 *Diligentia appellandi viua voce poteſt aliquando prodeſſe, & aliquando obeſſe, ideo cautus debet eſſe appellantis patronus.*
141 *In Curia ſemper ferè ſolet appellatio interponi in ſcriptis, etiam à definitiua.*
142 *Appellatione viua voce emiſſa, cum clauſula, ſaluo iure, tempus proſequendi, ſeù fatale videtur currere à die interpoſitionis illius, & quare.*
143 *Contrarium tenent plures.*
144 *Concorda primò, quod aut prima appellatio eſt valida, & attenditur, aut prima eſt inualida, vel interpoſita ab Interlocutoria, & tunc ſecus.*
145 *Concorda ſecundò, quod aut in ſecunda appellatione non fuit deductum aliquid diuerſum à prima, & tunc attenditur prima, aliàs ſecus.*
146 *Concorda tertiò, quod aut ſumus in terris Eccleſiæ, & vbi ſeruatur Ius Canonicum, & tunc attendatur ſecunda opinio contra* Bart. *quæ eſt communis Canoniſtarum, aut in terris Imperij, & vbi ſeruatur Ius Ciuile, & tunc attendatur prima opinio* Bart. *communis Legiſtarum.*
147 *Opinio* Bart. *quod Fatale currat à die primæ Appellationis viua voce emiſſæ cum clauſula, ſaluo iure &c. vt lat. teſtatur, eſt communis tàm Legiſtarum, quàm Canoniſtarum.*
148 *Si non conſtat, an Appellans voluerit proſequi primam, vel ſecundam Appellationem, cautius eſt in dubio ſupponere opinionem* Bart. *quod Fatale currat à prima Appellatione viua voce emiſſa, & quare.*
149 *Fatale videtur, ſecundum aliquos, computandum à die ſecundæ Appellationis, quia hoc eſt vtilius Appellanti ob intereſſe longioris vitæ Appellationis.*
150 *Sed iſtud intereſſe, vel non adeſt, vel non eſt conſiderabile, & non attenditur.*
151 *Contrarium quod in Sententia, & Appellatione attendatur intereſſe ſi adeſt, defendit Iaſon.*
152 *Diſtingue aut in Sententia, & Appellatione adeſt intereſſe pecuniarium, & illud attenditur, aut adeſt intereſſe longioris vitæ Appellationis, & tunc ſecus.*
153 *Cautela eſt, ne quis poſſit bis appellare, vt ſtatim prima Appellatione interpoſita, Iudex reſpondeat de Apoſtolis dimiſſorijs, & ſic abdicet à ſe iuriſdictionem.*
154 *Apoſtoli quid ſint, & ad quid Appellanti concedantur à Iudice à quo.*
155 *Apoſtoli vnde dicti.*
156 *Iudices de quibus Apoſtolis in Curia ſoleant, vt plurimum reſpondere.*
157 *Refutatorij Apoſtoli quando dari ſoleant, & quis ſit illorum effectus.*
158 *Refutatorijs datis, Appellans habet annum, ex cauſa biennium, & per viam reſtitutionis in integrum triennium, ad cauſam Appellationis committendam, & finiendam.*
159 *Reuerentiales Apoſtoli in forma, quando dari ſoleant Appellanti, quis ſit illorum effectus, & vnde dicti.*
160 *Reuerentialibus in forma datis, habet Appellans tempus, ſiuè expreſſè, ſiuè tacitè præfixum, decem dierum ad cauſam Appellationis committendam.*
161 *Cauſa in termino decem dierum, poſt datos Reuerentiales in forma, non commiſſa, Appellatio remanet deſerta.*
162 *Teſtimoniales Apoſtoli, quando dari ſoleant, quis ſit illorum effectus, & cur ita dicti.*
163 *Teſtimonialibus datis, habet Appellans terminum vnius anni ad cauſam Appellationis committendam.*
164 *Teſtimoniales Apoſtoli propriè dicuntur, quando quis ob Iudicis abſentiam appellat coram publicis, aut honeſtis viris & Notarius de hac diligentia teſtatur, & fidem facit per publicum Inſtrumentum.*
165 *Appellans, cui à Notario ſunt dati Teſtimoniales, reuerſo Iudice, non cogitur eum adire, aut Apoſtolos ab eo petere.*
166 *Iudex etiam, ſi non vult Appellationem admittere, nec denegare, poteſt dare Teſtimoniales, quo caſu appellatio cenſetur admiſſa, vel reiecta, prout de Iure.*
167 *Apoſtolorum genera tria alia ſunt, vltra prædicta, & quæ.*
168 *Dimiſſorij Apoſtoli qui ſint, quem operentur effectum, & vnde dicantur.*
169 *Reuerentiales Apoſtoli qui ſint, vnde dicantur, & in quibus differant Reuerentiales ſimpliciter dati, à Reuerentialibus datis cum illo adiuncto, in forma &c.*
170 *Verbum,* in forma, *in reſponſione Apoſtolorum Reuerentialium quid ſignificet.*
171 *Dimiſſorij, & Reuerentiales Apoſtoli differunt, & in quibus, quando dentur.*

172 Con-

Digitized by Google

172 *Conuentionales Apoſtoli qui, & vnde dicantur.*

173 *Terminus Iuris quid ſit, & quando dari ſoleat à Iudice Appellanti.*

174 *Terminus Iuris currit à die Appellationis interpoſita, tam Iudici, quam Parti.*

175 *Apoſtoli infra terminum Iuris ſunt inſtanter, inſtantius, & inſtantiſſimè petendi, quod poteſt fieri, etiam vnico contextu, dummodo expreſſe, & ſpecialiter.*

176 *Apoſtoli ſunt pars Appellationis, & illorum petitio eſt de Appellationis ſubſtantia.*

177 *Apoſtoli poſſunt dari à Iudice, etiam non petiti, quo caſu Appellatio ſuſtinetur; licet, ſi non ſint petiti, illos dare non teneatur.*

178 *Quod Iudex dederit Apoſtolos probatur ex admiſſione Appellationis, & termini ad proſequendum praefixione.*

179 *Iudice Appellationi deferente, non eſt amplius neceſſe comparere coram eo, ad petendum Apoſtolos.*

180 *Apoſtoli dari debent in ſcriptis, ſed Romana Curia parum curat de hoc, & quare.*

181 *Apoſtolos petere ſat eſt in termino Iuris, hoc eſt triginta dierum, à Iudice dato.*

182 *Appellans, qui non redit pro Apoſtolis in termino iuris cenſetur renunciaſſe appellationi, nec poteſt quis excuſari, niſi conſtito de diligentijs factis.*

183 *Impedimentum non ſufficit, quando quis etiam eo ceſſante, fuit negligens.*

184 *Dato termino Iuris ſimpliciter non poteſt appellans redire pro Apoſtolis, niſi in fine termini. ſed dato termino Iuris, & interim &c. poteſt redire quandocunquè.*

185 *Cauſa appellationis in termino Iuris commiſſa, non eſt neceſſe redire amplius pro Apoſtolis, dummodo fuerint aliquando ante petiti.*

186 *Appellans in Curia, petitis Apoſtolis, poteſt Iudicem impetrare, etiam non expectata reſponſione de illis.*

187 *Ius defert appellationi à definitiua, & terminum ſtatuit, etiam reſponſione de Apoſtolis non expectata.*

188 *In commiſſione ſolet apponi clauſula termino Iuris &c. non obſtante: ita quod pro Apoſtolis redire non teneatur, attento, quod à d finitiua, &c.*

189 *Clauſula, termino Iuris &c. ita vt pro Apoſtolis redire non teneatur, non eſt de neceſſitate, quando Ius defert appellationi, ſed ad cautelam apponenda.*

190 *Sufficit quod commiſſio in termino Iuris perueniat ad Banchum Curſorum, licet non ſit adhuc Iudici preſentata.*

191 *Rota aliquando rotat.*

192 *Iudex tenetur Petenti de Apoſtolis reſpondere, aliàs poſſet puniri.*

193 *Iudice tacente, Appellans non tenetur amplius redire pro Apoſtolis, & quare.*

194 *Iudex non reſpondens de Apoſtolis amittit iuriſdictionem, & nulliter ad vlteriora procedit.*

195 *Appellatione interpoſita ab Interlocutoria, & Apoſtolis non petitis, Iudex ritè procedere poteſt ad vlteriora.*

196 *Appellatione ab Interlocutoria interpoſita ſine ſcriptis, ſeu fruſtratoria exiſtente, Iudex poteſt ad vlteriora procedere.*

198 *Appellatione à grauamine interpoſita Iudex à quo recuperat iuriſdictionem amiſſam, ſi Appellans ſuccumbit, & Iudex ad quem cauſam ad eum remittat.*

199 *Proceſſus factus à Iudice à quo, pendente termino Iuris an valeat, ſunt opiniones diuerſa.*

200 *Proceſſus factus à Iudice à quo pendente termino Iuris eſt nullus, ſi fuit appellatum à definitiua.*

201 *Dilatione pendente Iudicis officium conquieſcit.*

202 *Proceſſus factus à Iudice à quo, poſtquam Iudex ad quem inhibuit, eſt nullus, etiam ſi fuit appellatum à grauamine, vel Interlocutoria.*

203 *Appellatione ipſo Iure nulla exiſtente, Proceſſus factus à Iudice à quo, etiam termino Iuris pendente, valet.*

204 *Proceſſus factus à Iudice à quo pendente termino Iuris, ſi Appellans, etiam ab Interlocutoria, deinde obtinuit, eſt nullus, ſecus ſi Appellans ſuccubuit.*

205 *Validitas Proceſſus facti à Iudice à quo, pendente termino Iuris, donec Appellans ab Interlocutoria obtineat, vel ſuccumbat, pendet à futuro euentu.*

206 *Vt Proceſſus factus à Iudice, à quo pendente termino Iuris, valeat, quando fuit appellatum ante definitiuam, cautela eſt, vt citetur Appellans ad videndum ſibi reſponderi de Apoſtolis.*

207 *In Curia ab A.C. prout ab Auditore Rota, & quolibet Papa delegato, appellatur ad Papam.*

208 *A Vicario Vrbis, & eius Locumtenentibus, & à Vicegerente appellatur ad Papam.*

209 *A Gubernatore Vrbis, eiuſque Locumtenentibus appellatur ad Papam, ſi non agitur de intereſſe Fiſci, aliàs ad Cameram.*

210 *Papa pro faciliori Supplicantium expeditione Signaturam Gratia, & Signaturam Iuſtitia inſtituit, & vtrique Cardinalem Praefectum, ac Praelatos Referendarios praefecit.*

211 *Papa olim in vtraque Signatura manu propria reſcribebat, ſed poſteà à munere reſcribendi de Iure ſe reuocauit, & vices ſuas Cardinali Praefecto Signatura Iuſtitia conceſſit.*

212 *Reſcripta Cardinalis Praefecti Signatura Iuſtitia habent eamdem virtutem, ac ſi eſſent à Papa manu propria exarata.*

213 *Cardinali Praefecto dicenti Placet D. N. PP. creditur, & factum ab eo cenſetur factum authoritate Papa.*

214 *Cardinali Praefecto Signatura Iuſtitia dicenti conceſſum in praeſentia D. N. PP. creditur, quando commiſſio eſt ſignata per conceſſum.*

215 *Rota non ſolet reuocare in dubium poteſtatem Signatura Iuſtitia, etiam ſi praeceſſerit commiſſio manu Sanctiſſimi ſignata.*

216 *Signatura Gratia, & Signatura Iuſtitia fuerunt diuiſa tempore Alexandri VI. nam ante diuerſimodè procedebatur.*

217 *In cauſis parua ſumma Signatura non reſcribit, ſed datur recurſus à Locumtenente Vicarij ad Viceſgerentem, & ab eo ad Vicarium.*

218 *In Curia Gubernatoris adeſt Iudex recurſus, ad quem datur recurſus à Sententia Locumtenentis infra decem dies, & ab illo ad Gubernatorem.*

219 *A Camera, & illius Decano, & Clericis, in plena Camera tantum Collegialiter iuriſdictionem habentibus, datur appellatio ad cameram.*

220 *Cauſa ſemel effecta Curialis numquàm committitur extra Curiam.*

221 *Cauſa ſemel Curialis effecta à ſolo Papa, non autem à Signatura, poteſt committi extra Curiam.*

222 *Cauſa effecta Curialis non deſinit eſſe Curialis, niſi ex magna, & vrgenti cauſa, potius facti, quàm iuris.*

223 *Cauſa ſemel Rotalis effecta nunquàm deſinit eſſe Rotalis, ſed cauſa appellationis à Sententia Vnius committitur alteri Auditori, qui diuerſos Reſponſales habet.*

224 *Cauſa ſemel effecta Cameralis, nunquàm deſinit eſſe Cameralis, ſed cauſa appellationis à Sententia committitur à Camera alteri Clerico.*

225 *A Cardinali Camerario, Theſaurario, Praeſidibus, & Cameralibus quibuſcumque appellatur ad Cameram.*

226 *A Iudicibus Ripa, & Ripetta ad Praeſidem Riparum, & à Dohanerijs ad Praeſidem Dohanarum, qui ſine voto Camera cauſam expediunt, datur appellatio.*

227 *A Iudicibus Mareſcialli, & Soldani Vrbis appellatur ad A.C. & ad Gubernatorem Vrbis.*

228 *A Iudice Fabrica S. Petri ſemel ad Congregationem Fabrica appellatur.*

229 *A Iudice Burgi, & Iudicibus Romana Curia (Vicario, Gubernatore, & Senatore exceptis) A.C.*

230 *A Cardinali Camerario, & Camera non appellatur ad A.C. & quare.*

231 *A Theſaurario, Praeſidentibus, & alijs Cameralibus non appellatur ad A C. & quare.*

232 *Appellans à Sententia lata ſeu Decreto facto à Theſaurario, vel eius Miniſtris non auditur, niſi facto depoſito, quando agitur de debito Camera.*

233 *A Praetore Vrbano, & Collateralibus appellatur ad Capitaneum appellationum.*

234 *A Capitaneo appellatur ad Senatorem, niſi ſit locus Statuto*

tuto de duabus conformibus, quod locum habet in omnibus Curijs inter Ciues, & Incolas.

235 A Senatore appellatur ad Capitaneum, ſed ſi Senator, vel Capitaneus ſit ille, qui aliàs ſententiauit, cauſa deciditur de voto Conſultoris eligendi.

236 A Magiſtris Iuſtitiarijs, & omnibus Iudicibus Capitolinis appellatur ad Capitaneum.

237 In caſu non appellabili in Curia Capitolina datur recurſus per viam querelæ ad Conſeruatores Vrbis.

238 A Conſulibus Agriculturæ datur tantum reuiſio iuxta diſpoſitionem Statuti.

239 A Conſulibus Aromatariorum appellatur ad Capitaneum, ac etiam ad Gubernatorem, & ad Decanum Cameræ.

240 A Magiſtris Viarum appellatur ad Præſidem Viarum.

241 A Magiſtris Viarum, & Camerario, ſimul ſententiam ferentibus, appellatur ad Cameram tantum.

242 A Conſeruatoribus Vrbis delegatis Papæ in cauſis eis commiſſis appellatur ad Papam.

243 A Vicarijs Baſilicarum non datur appellatio, ſed recurſus, primò ad Iudicem ad id deputatum, deinde ad Eminentiſs. Archipresbiterum.

244 Læſus valde à Iudicibus Baſilicarum poteſt adire Signaturam Sanctiſſimi.

245 A Iudicibus Locorum piorum, Cardinalem Protectorem habentium, non datur appellatio, ſed recurſus, primò ad Iudicem ad id deputatum, deinde ad Eminentiſſimum Protectorem.

246 Grauatus à Protectore loci Pij, & eius Iudicibus poteſt adire Signaturam Sanctiſſimi.

247 Iudex deferens appellationi, etiam in caſu non appellabili, non poteſt ad vlteriora in executione ſuæ Sententiæ procedere.

248 Iudex deferens appellationi in cauſa non appellabili non facit eam appellabilem, quoad præiudicium Partis.

249 Iudex admittens Appellationem cum clauſula, ſi, & in quantum, in cauſa non appellabili, non facit eam appellabilem.

250 Clauſula ſi, & in quantum operatur, quatenus de Iure, & non aliàs.

251 Iudex dando Reuerentiales in forma, in cauſa non appellabili non facit eam appellabilem.

252 A Iudicibus locorum Piorum, Cardinalem Protectorem non habentium, appellatur ad Papam, quo caſu poteſt adiri Signatura Iuſtitiæ, & quare.

253 In cauſis Cameralibus Signatura Iuſtitiæ non reſcribit.

254 In cauſis Capitolinis Signatura Iuſtitiæ non reſcribit, niſi ſuper reſtitutione in integrum ob lapſum Dilationum, vel Fatalium.

255 Signatura Sanctiſſimi ex cauſa reſcribit in omnibus cauſis, & quare.

256 A definitiua Sententia appellandum eſt in ſcriptis.

257 A definitiua incontinenti poteſt appellari ſine ſcriptis, viua voce.

258 Ab Interlocutoria, & grauamine non poteſt appellari, niſi in ſcriptis, tàm de Iure Canonico, quàm Ciuili.

259 Ab Interlocutoria, habente vim definitiuæ, poteſt appellari, etiam incontinenti viua voce, ſicut à definitiua.

260 Appellatio in ſcriptis quæ dicatur, & quæ ſint de illius eſſentia.

261 Nullitas quid ſit, & vnde dicatur.

262 Poteſt dici de nullitate vſque ad triginta annos non vltra.

263 Omnis actio præſcribitur ſpatio triginta annorum.

264 Quando agitur de periculo Animæ poteſt agi, & dici de nullitate in perpetuum.

265 Nullitas per modum exceptionis poteſt proponi, etiam vltra triginta annos, & quare.

266 Actu ipſo Iure nullo exiſtente, poteſt dici de nullitate in perpetuum; niſi aliàs ſpacio triginta annorum ſolemnitas præſumatur.

267 De nullitate defectu Iuriſdictionis, vel Mandati dici poteſt, vſque ad mille annos.

268 Poteſt dici de nullitate vltra triginta annos, Statuto, vel conſuetudine ſic diſponente.

269 Poteſt dici de nullitate principaliter, & incidenter.

270 Quot, & quibus modis poſſit dici de nullitate principaliter.

271 Quot, & quibus modis poſſit dici de nullitate incidenter.

272 Inſtantia etiam nullitatis de Iure Ciuili eſt triennalis, de Iure verò Canonico perpetua.

273 Cauſa nullitatis, per viam actionis in Iudicio deducta, efficitur deſerta ſpacio triginta annorum.

274 Inſtantia nullitatis per viam actionis, vnà cum appellatione deducta, eſt eadem cum inſtantia appellationis.

275 Nullitate, & iniuſtitia ſimul propoſitis, poteſt ſuper vtraque ſimul ad vlteriora procedi, niſi Pars inſtet prius cognoſci de nullitate.

276 Sententia notoriè iniuſta, & nulla non poteſt Parte opponente confirmari, aliàs proceſſus eſt nullus, non cognito prius de nullitate.

277 Sententia nulla poteſt, Parte non opponente, confirmari, & ex tunc non poteſt amplius dici nulla, ſi Sententia confirmans tranſiuit in iudicatum.

278 Nullitas quomodo differat ab Iniuſtitia, & quot, & quibus modis Iniuſtitia accipi poſſit.

279 Nullitas quot, & quibus modis accipi poſſit.

280 Sententia nulla dicitur etiam iniuſta.

281 Omne nullum dicitur iniuſtum.

282 Nulla eſt maior iniuſtitia, quàm nullitas.

283 Sicut poteſt appellari à Sententia notoriè iniuſta, ſic etiam à Sententia nulla.

284 Notoria iniuſtitia reddit Sententiam nullam.

285 Sententia, quæ omninò caret probationibus, & ſic non iuſtificatur ex actis, eſt notoriè iniuſta, ex quo redditur etiam nulla.

286 Rota non admittit illam opinionem, quod Iudex poſſit moueri ad iudicandum extra acta, & quare.

287 Iniuſtitia adeo notoria, vt aliquo colore velari non poſſit, reddit Sententiam nullam, ſecus ſi non ſit illa notoria.

288 Sententia, quæ ex probationibus antiquis non iuſtificatur, & ex nouis non poteſt iuſtificari, eſt nulla, ſecus ſi ſaltem poſſit iuſtificari ex nouis, & agatur de illa non exequenda ſed ſuſtinenda.

289 Sententia Excommunicationis debet iuſtificari ex eiſdem actis.

290 Sententia lata in Saluiano, vt intret Aegidiana, debet iuſtificari ex eiſdem actis.

291 Si agatur de Sententiæ executione, illa debet iuſtificari ex eiſdem actis.

292 Mandatum executiuum, vt illius executioni locus ſit, debet iuſtificari ex eiſdem actis.

293 Ad effectum executionis non habet locum regula, non deducta deducam, non probata probabo, ſed Sententia notoriè iniuſta ex eiſdem remanet etiam nulla.

294 Sententia, quæ non iuſtificatur ex Actis, eſt notoriè iniuſta, & etiam nulla, ſi expreſſè per modum cauſæ diſpoſitiuæ, ſe refert ad Acta, aliàs ſecus.

295 Iniuſtitia notoria æquiparatur nullitati, & diſpoſitum in vna cenſetur diſpoſitum in altera.

296 Sententia iniuſta non eſt propriè nulla, & quare.

297 Sententia iniuſta eſt nulla minus propriè, & ſecundum quid, vel per comparationem.

298 Appellatio ab Interlocutoria de Iure Ciuili non datur.

299 Appellatio ab Interlocutoria de Iure Canonico datur, ſed non ſuſpendit niſi Iudex ad quem inhibeat.

300 Appellatio de Iure Canonico hodie ab Interlocutoria non datur.

301 Appellatio datur ab Interlocutoria inferente grauamen irreparabile per definitiuam.

302 Grauamen ſufficit, quod ſit irreparabile pro parte, vel non poſſit reparari ſine magna difficultate, ad hoc vt ab Interlocutoria poſſit appellari.

303 Pronuncia de reſpondendo libello, vel non, & de procedendo, vel non, ſuper eo, non obſtantibus oppoſitis, ex aduerſo, infert grauamen irreparabile.

304 Pronuncia iniuſta de procedendo ad vlteriora, ſiuè reijciat exceptionem dilatoriam, ſiuè peremptoriam, infert grauamen irreparabile.

305 Peremptoria exceptio repellens à limine poteſt opponi, & probari etiam ante litem conteſtatam.

306 Omnis exceptio, quæ concludit Actori actionem non competere

Digitized by Google

petere ipſo Iure, de Iure communi impedit litis ingreſſum, & proſecutionem.

307 *Quatuordecim alij caſus, in quibus Interlocutoria infert grauamen irreparabile.*

308 *Appellatio datur ab Interlocutoria vim definitiuæ habente.*

309 *Caſus viginti, & vnus relati per modum exempli, in quibus Interlocutoria habet vim definitiuæ.*

310 *Appellatio datur ab Interlocutoria tangente negocium principale, & eius ſubſtantiam, prout quod quis ſit Minor, Prodigus, vel alias inhabilis.*

311 *Appellatio datur ab Interlocutoria inferente difficultatem circa deciſionem cauſæ.*

312 *Appellatio datur ab Interlocutoria, quando exprimitur, & probatur iuſta cauſa.*

313 *Appellatio ab Interlocutoria debet interponi in ſcriptis, & exprimi in ea cauſa grauaminis, etiam de Iure Ciuili.*

314 *Cauſa in ſcriptis in Appellatione ab Interlocutoria non expreſſa, decem diebus elapſis, Sententia tranſit in iudicatum.*

315 *Cauſa, licet in Libello, ſeu Cedula appellationis non ſit expreſſa, poteſt tamen exprimi quandocunque infra decem dies.*

316 *Decem requiruntur in Appellatione ab Interlocutoria, & quæ.*

317 *Interlocutoria eſt, quæ non terminat negotium principale, ſed aliam Sententiam poſt ſe expectat.*

318 *Appellari poteſt ab Interlocutoria vim definitiuæ habente, abſque alia expreſſione cauſæ.*

319 *Interlocutoria, habens vim definitiuæ, in omnibus definitiuæ æquiparatur.*

320 *Interlocutoria dicitur habere vim definitiuæ, quando terminat negocium, de quo agitur.*

321 *Appellari poteſt ab Interlocutoria abſque expreſſione cauſæ, quando cauſa grauaminis eſſet manifeſta, & conſiſteret in mero Iure, aut Iuris præſumptione.*

322 *Appellari poteſt ab Interlocutoria, abſque expreſſione cauſæ, quando ex actorum, vel Sententiæ lectura cauſa appareret notoria.*

323 *Cauſa quare ſit in Appellatione ab Interlocutoria exprimenda, & nu. 324.*

324 *Ratio generalis, ob quam cauſa eſt in Appellatione ab Interlocutoria inſerenda.*

325 *Cauſa exprimenda in Appellatione ab Interlocutoria, debet continere damnum irreparabile per definitiuam.*

326 *Appellatio de Iure Canonico datur à quolibet grauamine ex cauſa rationabili.*

327 *Cauſa rationabilis, vt detur Appellatio de Iure Canonico a quolibet grauamine, hodie debet eſſe grauamen irreparabile.*

328 *Reiectione exceptionis releuantis, ob grauamen irreparabile, datur Appellatio, probata exceptionis veritate.*

329 *Etiam ſi reiectio ſit tacita, nàm poteſt appellari ab vlteriori proceſſu.*

330 *A reiectione probationum releuantium, etiam tacita, ob grauamen irreparabile, datur Appellatio.*

331 *A denegatione prorogationis termini dati ad ſubijciendum ſe examini, ratione grauaminis irreparabilis, datur Appellatio.*

332 *Iudice in cauſa obligationis Cameralis via ordinaria procedente, eſt incontinenti appellandum ab vlteriori proceſſu, ob grauamen irreparabile.*

333 *Appellatio à grauamine eiſdem modis regulatur, quibus appellatio ab Interlocutoria inferente grauamen, quod debet eſse irreparabile vtroque caſu.*

334 *Appellans a grauamine, & alijs quibuſcunque grauaminibus non auditur, nec Signatura reſcribit, niſi ſuper grauamine ſpecificato.*

335 *Appellatio a Sententia, ſeu Decreto, de quo non conſtat, non datur, nec valet.*

336 *Appellari poteſt a termino habito pro ſeruato cum clauſula, quatenus contra, de Stylo Rotæ, & Curiæ, & quare.*

337 *Terminus pro ſeruato coram Ordinarijs, & Delegatis eorum, & ad vniuerſitatem cauſarum, durat decem diebus; ideo vtilis eſt cautela appellare ab eo coram eis, & quare, & nu. 338*

338 *Sententia fingitur lata die termini habiti pro ſeruato, & ſub illa die reponitur.*

339 *Terminus pro ſeruato in Rota durat quindecim, & in vltima audientia triginta diebus, & coram alijs delegatis Papæ vltra annum, ideo neceſſe eſt ab eo appellare coram illo infra decem dies, & quare.*

340 *Quicunque Iudices, etiam delegati, in Curia tenentur declarare terminos habitos pro ſeruatis infra decem dies, exceptis Auditoribus Rotæ, qui ad id tenentur infra quindecim, & in vltima Audientia infra triginta dies.*

341 *In Curia ſat eſt, quod Iudex Appellanti à termino pro ſeruato det terminum Iuris, vt poſſit deinde ſubſcripta Sententia de congruis Apoſtolis reſpondere.*

342 *Citatus perſonaliter debet appellare infra decem dies à die termini pro ſeruato, ſed non ita citatus poteſt appellare à die notitiæ, niſi doloſè latitet, vel id non permittat, vel poſt primam citationem perſonalem recedat.*

343 *Appellatio in parte, & partibus non deuoluit cauſam, niſi quoad partes contrarias, ſi Sententia eſt lata per capita ſeparata.*

344 *Sententia vnicum caput, vel plura connexa habente, clauſula in parte, & partibus, vel quatenus contra in appellatione, nihil operatur.*

345 *De clauſula, ſtante pro Apoſtolis redire non teneatur, remiſſiuè.*

346 *A reiectione Appellationis eſt iterum appellandum, & quare.*

347 *De Præfecto Signaturæ Iuſtitiæ remiſſiuè.*

348 *Nullitates ex tribus ſunt inſanabiles, & quæ.*

349 *Rota non attendit nullitates, niſi ſint ex tribus.*

350 *Signatura Iuſtitiæ non ſanat nullitates ex tribus, & quare.*

351 *Signatura, licèt non ſanet nullitates ex tribus, ex cauſa tamen relaxat rigorem Iuris, reſcribendo cum clauſula,* Arbitrio.

352 *Nullitates ex tribus per clauſulam, Arbitrio, non ſanantur.*

353 *Nullitates ex tribus claræ non ſanantur per clauſulam, Arbitrio, ſecus ſi ſunt turbidæ, vel non totales.*

354 *Defectus Citationis ſanatur per comparitionem Citati, vel eius Procuratoris, & quare.*

355 *Defectus iuriſdictionis ſanatur per prorogationem illius de conſenſu Partium, etiam tacito ſi incompetentiam non ignorant.*

356 *Iuriſdictio, quæ non eſt, prorogari non poteſt, ſicut nec id, quod non eſt.*

357 *Non entium nullæ ſunt partes.*

358 *Defectus mandati ſanatur coniecturis: maximè ſi quis enunciatur Procurator, cum relatione ad Notarium rogatum, de mandato, & diem certam.*

359 *Mandatum præſumitur ex ſolutione facta Procuratorio nomine, & quare.*

360 *Mandatum præſumitur eo magis ex pluralitate ſolutionum cum diuturnitate temporis, & ſumma notabili.*

361 *Mandatum præſumitur ex productione Iurium, niſi ſimus in perſona domeſtica, quæ præſumitur Iura ſurripuiſſe.*

362 *Mandatum ex ſcientia, & patientia, & multo magis ex præſentia Principalis præſumitur non obſtante reuocatione, & proteſtatione, Neminem audiri.*

363 *Mandatum ex impenſa ſaltem vnius ducati, præſumitur, niſi ſimus in eo, qui habet intereſſe, vel poteſt conſequi commodum ex illo actu.*

364 *Mandati defectus aliquando ſanatur per ratihabitionem.*

365 *Nullitates, quæ non ſunt ex tribus, de facili in Curia ſanantur per viam reſcriptorum.*

366 *Nullitates, quæ non ſunt ex tribus, fuerunt ſublatæ à reformatione Pij IV. ideo ad illas ex tribus reſtringitur commiſſio.*

367 *Cauſæ valoris quingentorum Florenorum ſunt Rotales & in Rota committendæ.*

368 *Cauſa infra valorem quingentorum in Rota fortè commiſ-*

Digitized by Google

miſſa proceditur in ea ſummariè, prout in Beneficialibus.

369 *Cauſa valoris ducatorum quingentorum eſt Rotalis.*

370 *Sufficit, vt cauſa ſit Rotalis, vel quod aſcendat ad valorem ſcutorum quingentorum, vel auri, vel monetæ.*

371 *Cauſæ prophanæ vltra montes non ſunt in Rota committendæ, niſi aſcendant ad valorem mille aureorum.*

372 *Cauſæ quæ reſpectu valoris non ſunt Rotales, committuntur Prælato extra Rotam; dummodo excedant valorem ducatorum ſexdecim de Camera.*

373 *Signatura in cauſis valorem ducatorum ſexdecim de Camera non excedentibus non reſcribit.*

374 *Valor ducati non eſt ſemper idem.*

375 *Cauſa Beneficialis non debet committi in Rota, niſi fructus Beneficij excedant annuum valorem ducatorum 24 auri de Camera.*

376 *Cauſa Beneficialis non committitur in Curia Prælato extra Rotam, niſi fructus Beneficij aſcendant ad annuum valorem ducatorum decem auri de Camera.*

477 *Cauſa Beneficialis, quando fructus Beneficij non aſcendunt ad annuum valorem decem ducatorum auri de Cameræ, remittitur ad partes, licet, Parte non opponente, poſſit committi Prælato in Curia extra Rotam.*

378 *Clauſula*, quam, & quas, *in commiſſione Appellationis operatur, vt Iudex poſſit pronunciare, prout in prima.*

379 *Clauſula, quam, & quas, in commiſſione Appellationis effecta communi, operatur, vt quælibet Pars poſſit procedere, prout in prima inſtantia.*

380 *Etiam non producta Appellatione, vel non conſtito de ea, vel de Sententia, à qua fuit appellatum, præſertim ſi ad ſit etiam clauſula cum toto negotio principali.*

381 *Clauſula quam, & quas, non operatur non tranſportatis actis prioris inſtantiæ.*

382 *Tranſportatio actorum non eſt neceſſaria, quando inchoatur iudicium omninò nouum, & cauſa non introducitur per viam Appellationis.*

383 *Tranſportatio integra actorum eſt neceſſaria in cauſis Eccleſiaſticis, ſecus in prophanis.*

384 *Clauſula, quam, & quas, operatur, vt ex tranſitu de vna via ad aliam non intret refectio expenſarum.*

385 *Clauſula, quam, & quas, operatur, vt poſſit ferri Sententia, etiam ſuper cauſa probata, licet non expreſſa.*

386 *Et quod cenſeatur omne Ius competens in iudicium deductum.*

387 *Et quod omnis cauſa, ad ſpeciem poſtea deducta, in commiſſione contineatur.*

388 *Clauſula, quam, & quas, non operatur, niſi citata Parte ad dicendum contra commiſſionem, obſeruatis terminis ſubſtantialibus, & intentione Agentis ad ſpeciem deducta.*

389 *Clauſula, quàm, & quas, comprehendit ſub ſe cauſam Appellationis, necnon negocium principale, & tàm petitorium, quàm poſſeſſorium.*

390 *Clauſula*, cum incidentibus, *operatur, vt lis cenſeatur introducta, tam in petitorio, quàm in poſſeſſorio.*

391 *Clauſula, quàm, & quas, comprehendit cauſam iactationum ex remedio* l. diffamari.

392 *Et cauſas etiam mouendas, & futuras circa idem negocium, itaut Impetrans poſſit quandocunque ſpecificare, quas vult.*

393 *Clauſula, quam, & quas, comprehendit Appellationem à Sententia nondum lata, ſi fuit poſtea ab ea lata appellatum infra decem.*

394 *Non tamen operatur circa rem diuerſam.*

395 *Clauſula, quam, & quas operatur, vt Iudex, deſerta Appellatione, poſſit procedere, vt in prima, & eò magis ſi adeſt etiam clauſula*, cum toto negocio principali.

396 *Clauſula, quam, & quas operatur, vt deſerta Appellatione ab Interlocutoria, vel definitiua ſuperincidente, poſſit Iudex procedere in negocio principali, prout in prima, ſecus deſerta Appellatione à difinitiua lata ſuper negocio principali, & quare.*

397 *Clauſula, quam, & quas, ſi in commiſſione adeſt, etiam clauſula*, de, & ſuper præmiſſis, *ſtat reſtrictiuè.*

398 *Clauſula, quam, & quas, non reſtringitur, quando additur clauſula*, occaſione præmiſſarum, *vel* rebuſque alijs &c.

399 *Clauſula, quam, & quas, ſi addatur in commiſſione, re*buſque alijs in Actis deducendis, *non extenditur vltra expreſſa in commiſſione, & poſtea in Actis deducta.*

400 *Clauſula, quam, & quas, non mutat naturam iudicij cœpti, nec facit de Reo Actorem.*

401 *Reus, qui deſerta Appellatione, vult vti clauſula quam, & quas, in alia lite, licèt connexa cum prima, in ſecunda erit Actor.*

402 *Rota in quibus diebus fiat.*

403 *Rota Martiniana quando fiat, & vnde dicatur.*

404 *Rota Corduben. quando fiat, & vnde dicatur.*

405 *In Rota, & coram Prælatis extra eam in cauſis commiſſarijs non obſeruantur termini, niſi die Lunæ, Mercurij, & Veneris.*

406 *Clauſula*, cum facultate citandi, inhibendi, ſingulis diebus, & horis, *in commiſſione quid operetur.*

407 *Facultas citandi ſingulis diebus, & horis ſolet concedi Prælatis extra Rotam, non Auditoribus Rotæ, & quare.*

408 *Dies feriati in honorem Dei, vel Sanctorum, & creationis, & coronationis Summi Pontificis habentur pro exceptuatis in clauſula*, cum facultate citandi ſingulis diebus, & horis.

409 *Summus Pontifex Romanus vices Dei gerit in terris, appellatur Sanctiſſimus, nec maior eſt in terris Sanctitate ſua.*

410 *Facultas procedendi ſingulis diebus, & horis non derogat Ferijs generalibus, niſi de illis fiat, mentio ſpecialis, nec illis derogatur, niſi in cauſis extra Rotam.*

411 *Derogari Ferijs generalibus, quando ſoleat in cauſis commiſſis Prælatis extra Rotam.*

412 *Clauſula, itaut pro Apoſtolis redire non teneatur, non operatur, quòd cauſa Appellationis non commiſſa infra triginta dies, Sententia non tranſeat in iudicatum.*

413 *Reſtitutio in integrum quid ſit.*

414 *Reſtitutio in integrum alia eſt Gratia, alia Iuſtitia, & quæ ſit Gratia, & quæ Iuſtitiam concernat.*

415 *A conceſſione reſtitutionis in integrum gratioſa non datur Appellatio, & quare.*

416 *Reſtitutio in integrum, prout de Iure, conceditur à quolibet Iudice ordinario, & ab eius conceſſione datur Appellatio.*

417 *A. C. & alij Iudices Curiæ, ad euitandos circuitus, non pronunciant ſuper reſtitutione in integrum, ſed in meritis ad fauorem illam Petentis, ſi ei de Iure competit, quo caſu reſtitutio habetur pro conceſſa.*

418 *Iudices Curiæ, dum vident reſtitutionem petitam non competere, moderantur Inhibitionem emanatam, vel procedunt ad executionem rei iudicatæ, quo caſu illa dicitur denegata.*

419 *Reſtitutio in integrum ad appellandum debet apertis verbis concedi, ſi eſt concedenda, antequam in negocio principali pronuncietur.*

420 *Reſtitutio in integrum poteſt peti principaliter, & incidenter.*

421 *Reſtitutio in integrum principaliter petita requirit libellum, & ſolemnitates iudicij ordinarij, ſecus petita incidenter.*

422 *Reſtitutio in integrum principaliter non poteſt peti, niſi coram Iudice ordinario competente, vel Delegato à Principe, vel ad vniuerſitatem cauſarum.*

423 *Signatura Iuſtitiæ paſſim committit cauſas reſtitutionis in integrum, prout de Iure.*

424 *Reſtitutio in integrum incidenter poteſt peti, coram quibuſuis Iudicibus, ſiue ordinarijs, ſiue delegatis.*

425 *Reſtitutio in integrum dicitur ſignanter petita incidenter, quando petitur per viam exceptionis, vel replicationis.*

426 *Petitio reſtitutionis in integrum requirit Mandatum ſpeciale.*

427 *Ad petendam reſtitutionem in integrum incidenter non requiritur Mandatum ſpeciale.*

428 *Procurator non poteſt etiam incidenter ſine ſpeciali Mandato petere reſtitutionem in integrum aduerſus Interlocutoriam ſuper incidenti latam, & per lapſum decendij in iudicatum tranſactum.*

429 Clau-

Digitized by Google

429 *Clauſula, & omnia alia faciendum, etiam ſi talia forent, quæ Mandatum exigerent magis ſpeciale, comprehendit ſub ſe Mandatum ſpeciale, etiam in caſibus in Mandato non expreſſis.*

430 *Tutor, & ſimiles habentes adminiſtrationem à lege, poſſunt petere reſtitutionem in integrum, abſque Mandato ſpeciali.*

431 *Pater, legitimus adminiſtrator, poteſt petere pro Filio reſtitutionem in integrum abſque Mandato ſpeciali, ſecus eſt in alijs Coniunctis.*

432 *Reſtitutio in integrum datur Minoribus viginti quinque annis.*

433 *Reſtitutio in integrum datur Eccleſijs, locis pijs, Vniuerſitati, & Fiſco ex edicto Minorum.*

434 *Reſtitutio datur Furioſis, Prodigis, & alijs miſerabilibus Perſonis ex eodem edicto Minorum.*

435 *Decrepiti connumerantur inter Perſonas miſerabiles, & ob id competit eis reſtitutio in integrum.*

436 *Maioribus datur reſtitutio in integrum ex clauſula generali,* ſi qua mihi iuſta cauſa.

437 *Ruſtico, qui non potuit conſulere Peritiores, datur reſtitutio in integrum.*

438 *Militibus, in expeditione conſtitutis, datur reſtitutio in integrum.*

439 *Mulieribus faciliùs, & in Curia Eccleſiaſtica, & vbi agitur de Dote Viduis egenis datur reſtitutio in integrum.*

440 *Pauperibus, & Egenis datur reſtitutio in integrum, & quomodo hoc caſu reſcribat Signatura.*

441 *Coheredi Minoris in re indiuidua datur reſtitutio in integrum, ſecus in re diuidua.*

442 *Reſtitutio in integrum non datur ſine iuſta cauſa.*

443 *Minor ætas, & æquipollentia, vt impedimenta mentis, vel corporis, fauor publicus, & Priuilegium, ſunt iuſtæ cauſæ reſtitutionis in integrum.*

444 *Cauſa, quæ comprehenditur ſub clauſula generali,* ſi qua mihi &c. *eſt iuſta cauſa reſtitutionis in integrum.*

445 *Paupertas eſt iuſta cauſa reſtitutionis in integrum.*

446 *Abſentia eſt iuſta cauſa reſtitutionis in integrum.*

447 *Ignorantia eſt iuſta cauſa reſtitutionis in integrum.*

448 *Bonum Ius in negocio principali, de quo conſtat ſaltem ſummariè, eſt iuſta cauſa reſtitutionis in integrum.*

449 *Iniuſtitia Sententiæ, etiam non notoria, eſt iuſta cauſa reſtitutionis in integrum.*

450 *Ad commiſſionem cauſæ reſtitutionis in integrum ſufficit ſemiplena, ſed ad victoriam totalem reportandam, eſt neceſſaria plena probatio.*

451 *Nullitas Sententiæ eſt iuſta cauſa reſtitutionis in integrum.*

452 *Nulla eſt maior iniuſtitia, quàm nullitas.*

453 *Læſio ſaltem enormis eſt iuſta cauſa, & fundamentum reſtitutionis in integrum.*

454 *Sine læſione non datur reſtitutio in integrum etiam Perſonis priuilegiatis.*

455 *Minor, licèt non reſtituatur Aduerſus Sententiam, & omiſſa in declinatorijs, & dilatorijs non probata læſione; tamen reſtituitur in peremptorijs exceptionibus ex ſolo lapſu temporis, vel negligentia.*

456 *Reſtitutio in integrum, quæ datur Minori, & Æquiparatis, differt ab ea, quæ datur Maiori ex clauſula generali,* ſi qua mihi, &c. *& in quibus.*

457 *Læſio enormiſſima eſt iuſta cauſa reſtitutionis in integrum contra tranſactionem.*

458 *Reſtitutio in integrum debet peti, & terminari infra quadriennium.*

459 *Quadriennium incipit currere à die læſionis.*

460 *Quadriennium incipit currere à die vltimæ Sententiæ, quæ lædit.*

461 *Quadriennium currit à lapſu decem dierum ad appellandum.*

462 *Quadriennium currit à lapſu decem dierum poſt datos reuerentiales in forma, aliàs illis non datis, à lapſu anni, vel biennij dati ad proſequendum appellationem.*

463 *Minori currit quadriennium à die quo factus eſt maior.*

464 *Iuſto impedimento, ſeu cauſa rationabili exiſtente, datur reſtitutio in integrum, etiam poſt quadriennium.*

465 *Lapſus quadriennij non obſtat, Sententia notoriè iniuſta exiſtente ex eiſdem Actis.*

466 *Conſtito de læſione enormiſſima datur reſtitutio in integrum, etiam quadriennio elapſo.*

467 *Læſio enormiſſima conſideratur habita ratione totius patrimonij ſubſtantiæ, non rei, de qua agitur, & quomodo hoc procedat.*

468 *Si non agitur de recuperando ablato, ſed de acquirenda re denegata per rem iudicatam, datur reſtitutio in integrum, probata læſione enormiſſima, lapſo quadriennio, habita ratione rei denegatæ, & quare.*

469 *Quadriennij lapſus de Stylo Rotæ, & Curiæ non attenditur, docto de læſione enormiſſima.*

470 *Princeps, conſtito de bono Iure, poteſt concedere reſtitutionem in integrum, non obſtante lapſu quadriennij.*

471 *Reſtitutio in integrum ex clauſula generali ob iuſtam cauſam datur, non obſtante lapſu quadriennij, & quare.*

472 *Conſtito de bono Iure, lapſus quadriennij de Stylo Curiæ non attenditur.*

473 *Reſtitutio in integrum principaliter petita non impedit executionem factam, ſeu cœptam.*

474 *Limita vt non procedat, quando res adhuc manet ſub controuerſia, & Sententia fuit lata cum præſuppoſito, quod, ex alijs probationibus factis in contrarium, non videtur ſubſiſtere.*

475 *Executio de Stylo Rotæ non retardatur per petitionem reſtitutionis in integrum, ſi ſuit præuentum in petitione executionis.*

476 *Executio de ſtylo Rotæ dicitur capta per relaxationem Mandati, ac per decretas, & relaxatas executoriales.*

477 *Executio in Rota dicitur capta ex relaxatione mandati, aut executorialium poſt Sententiam, ſecus ex relaxatione Mandati in ipſa Sententia, & quare.*

478 *Executoriales in Rota trahunt ſecum executionem excommunicationis, & non requirunt executionem facti, ſicut mandata aliorum Tribunalium.*

479 *In Tribunalibus extra Rotam non dicitur præuentum in executione ex ſola relaxatione, aut expeditione Mandati, aut petitione executionis.*

480 *In Tribunalibus extra Rotam, reſtitutionis in integrum ſuſpendit executionem niſi ſit præuentum in executione reali, captis pignoribus.*

481 *Et quid in hoc obſeruetur in Curia Capitolina, attenta diſpoſitione Statuti Vrbis.*

482 *Et quid in alijs Tribunalibus, ſi Pars extorſiſſet commiſſionem, non facta mentione de executione cœpta, & emanaſſet Inhibitio.*

483 *Reſtitutio in integrum non retardat executionem obligationis Cameralis.*

484 *Executio decreti facti in Iudicio executiuo per reſtitutionem in integrum non retardatur.*

485 *Exceptio reſtitutionis in integrum clara, & probata retardat executionem obligationis Cameralis, ſecus ſi ſit turbida, & requirat indaginem.*

486 *Exceptio clara, & probata in omni Iudicio impedit executionem.*

487 *Iudicio reſtitutionis in integrum pendente, datur manutentio antiquiori Poſſeſſori in qualibet inſtantia, præſertim re iudicata turbida, vel notoriè iniuſta detecta.*

488 *Signatura Iuſtitiæ in prophanis committit cauſam reſtitutionis in integrum, prout de Iure, ſed in Beneficialibus reſtituit cum clauſula,* parito iudicato.

489 *In reſtitutionis in integrum materia ad quos recurrendum.*

490 *Appellanti à Decreto iuſto, & valido in cauſis obligationis Cameralis, poſſeſſionis, penſionis, litterarum Cambij, Apoſtolicarum, & ſimilium Signatura reſcribit cum clauſula,* ſine præiudicio.

491 *Clauſula ſine præiudicio operatur, vt cauſa Appellationis cenſeatur commiſſa ad effectum tantum deuolutiuum, non ſuſpenſiuum.*

492 *Clauſula ſine præiudicio præſeruat iuriſdictionem Iudicis à quo, vt poſſit procedere ad vlteriora in executione.*

493 *Clauſula ſine præiudicio non impedit, quin Iudex appellationis via ordinaria procedendo reuocet iniuſtè geſta per Iudicem à quo, & quare.*

494 *Validitate, & iuſtitia decreti turbida exiſtente quomodo Signatura reſcribat.*

495 *Clau-*

Digitized by Google

495 Clauſula, ſi quid exequendum, retardat executionem, donec de iuſtitia decreti cognoſcatur.

495 Clauſula, ſi quid exequendum, aufert iuriſdictionem Iudici à quo, & illam tribuit Iudici ad quem.

497 Clauſula, ſi quid exequendum, operatur, vt Decretum debeat iuſtificari non ex nouiter deductis, ſed ex eiſdem actis.

498 Si Reus aliquid de nouo deducit coram Iudice appellationis, licet etiam Actori noua Iura deducere contra ea, quæ de nouo à Reo excipiuntur, non obſtante clauſula, ſi quid exequendum.

499 Volens executionem, à clauſula, ſi quid exequendum, præſeruatam, impedire, poteſt etiam ex nouiter deductis ſuam intentionem fundare.

500 Clauſula, ſi quid exequendum, præſeruat viam executiuam, quatenus executioni locus ſit, conſtito de Iuſtitia mandati.

501 Decretum ad effectum executionis debet iuſtificari ex eiſdem actis, ſed ad effectum confirmationis poteſt iuſtificari etiam ex nouiter deductis.

502 Clauſula, ad legitimam, aufert iuriſdictionem Iudici à quo, & illam tribuit Iudici ad quem, vt ipſe exequatur, prout de Iure, quatenus ex eiſdem actis executioni locus ſit.

503 Clauſula, ad legitimam, Iudici directa, mandat Iudici, vt procedat in executione iuxta diſpoſitionem Iuris.

504 Legitimum eſt illud, quod eſt ſecundum diſpoſitionem Legum, & Canonum.

505 Clauſula, ſi quid exequendum operatur, vt Index debeat plenè guſtare de bono Iure, & ſi videt Decretum iuſtum, & validum executionem permittere, alias illud reuocare.

506 Clauſula, ad legitimam, operatur, vt Iudex guſtet aliqualiter de bono Iure, vt valeat Decreti executionem permittere, quod ſi videt illud nullum, vel iniuſtum, nec debeat permittere executionem, nec ad vlteriora in meritis procedere, niſi alia iuriſdictio ei tribuatur.

507 Verba Reſcripti tantum valent, quantum ſonant, & ſunt ſtrictiſſimè intelligenda.

508 In Reſcriptis omiſſum dicitur neglectum, & narrata, & petita reſtringuntur per conceſſionem, & Signaturam.

509 Signatura, ſeù Reſcriptum ipſiuſmet Papæ potius, quàm Regentis Cancellariæ attendi debet.

510 Signatura Iuſtitiæ Papam repræſentat, & eius nomine reſcribit, & quomodo.

511 Signatura Iuſtitiæ reſcriptum debet intelligi, prout de Iure.

512 Regens Cancellariæ quomodo reſcribat.

513 Si Regens Cancellariæ aliquid omittit in extenſione Reſcripti, debet attendi Signatura Cardinalis Præfecti, quæ cenſetur Signatura Papæ.

514 Omnia in commiſſione non deleta, & addito in extenſione verbo, vt petitur, omnia petita, non deleta, cenſentur conceſſa.

515 Si Regens Cancellariæ in extenſione declarat Reſcriptum Signaturæ, debet attendi Signatura Regentis, & quare.

516 Decreto nullo, & iniuſto exiſtente, Signatura ſolet committere cauſam appellationis ſimpliciter ad vtrumque effectum.

517 Commiſſio Iudici præſentata non efficitur communis vtrique parti, niſi Aduerſario citato ad dicendum contra illam.

518 Si facti ſunt plures actus, ex quibus patet Impetrantem vſum fuiſſe commiſſione impetrata, illa efficitur communis, abſque alia citatione ad dicendum contra.

519 Antequàm commiſſio efficiatur communis, Impetrans poteſt pœnitere, & ea non vti.

520 Aduerſarius non poteſt, inuito Impetrante, vti commiſſione adhuc non effecta communi.

521 Si Impetrans vſus eſt commiſſione, vel citauit ad dicendum contra illam; Aduerſarius ea vti poteſt ipſo inuito, & illius virtute procedere ad vlteriora.

522 Citatio ad dicendum contra commiſſionem eſt neceſſaria ad firmandam iuriſdictionem Iudicis.

523 Si vtraque Pars vſa eſt commiſſione excitatoria iuriſdictionis, non eſt neceſſaria citatio ad dicendum contra illam.

524 Commiſſa in Rota cauſa appellationis à declaratoria A.C. ſi commiſſio fuit reformata, & reſcriptum A.C vt procederet ad vlteriorem executionem, poteſt A.C. procedere, etiam ſi coram Auditore Rotæ cui commiſſio reformatoria eſt præſentata, non fuerit citata Pars ad dicendum contra illam.

525 Sufficit quod terminus, ad dicendum contra commiſſionem, fuerit ſeruatus in terminis ſubſtantialibus, vt Sententia ſuſtineatur, & quando hoc procedat.

526 In Citatione, ad dicendum contra, debet inſeri tenor commiſſionis, & quare.

527 Tenor commiſſionis non eſt neceſſario inſerendus in citatione, ſi Citatus comparuit, & quare.

528 Si Pars eſt præſens, vel parum diſtans, arbitrio iudicis, non eſt de neceſſitate inſerendus tenor commiſſionis in citatione ad dicendum contra.

529 Si Citatus poteſt de facili habere notitiam commiſſionis, vel in eo eſt notitia coniecturata, non eſt neceſſe in Citatione, ad dicendum contra, inſerere commiſſionis tenorem.

530 Stylus Romanæ Curiæ inſerendi tenorem commiſſionis in citationibus exequendis extra Curiam, non autem in Curia, eſt validus.

531 Citatio ad dicendum contra Commiſſionem inducit præuentionem.

532 Præſentatis diuerſis commiſſionibus diuerſis Rotæ Auditoribus ſuper eadem cauſa, ille remanet iudex, cui fuit primo loco præſentata commiſſio.

533 Citationes in cauſis Commiſſariys debent eſſe perſonales, & ſignanter de Stylo Rotæ.

534 Si Citandus latitat, vel non reperitur eius Perſona, factis diligentiys, proceditur per affixionem, vel per affixionem, & domi dimiſſa copia.

535 Nuncius debet domi relinquere, vel affigere, vel publicare coram Seruis, & Vicinis citationem, nam ad notitiam Latitantis tunc peruenire præſumitur, ſecus quando quis eſt abſens.

536 Curſor referens ſe feciſſe citationem, cenſetur feciſſe perſonaliter, licet non exprimat, de ſtylo Curiæ.

537 Citatio ad hodie per totam debet eſſe perſonalis, aliàs non valet.

538 Citatio ad hodie per totam intelligitur pro hora Audientiæ.

539 Procurator, vel impetrans tenetur adnotare nomen, & cognomen à tergo commiſſionis in forma ſignandi, & quare.

540 Commiſſio ſignatur à Cardinali Signaturæ Præfecto, & Cancellariæ Regente, & adnotatur in libris à primo, & ſecundo Reuiſore & quomodo.

541 Libri primi, & ſecundi Reuiſoris non probant.

542 Magiſter Curſorum apponit manum à tergo commiſſionis, & adnotat in eius libro, quando eam recipit, & facit punctum in margine adnotationis, quando eam in Capſa reponit.

543 Liber Magiſtri Curſorum de per ſe non probat, & quare.

544 Ad deſertionem cauſæ euitandam ſufficit, quod commiſſio peruenerit ad Banchum Curſorum infra legitima tempora, licet non ſit repoſita in Capſa, & Iudici præſentata.

545 Decem dies dantur ad inchoandum, non ad finiendam proſecutionem cauſæ appellationis.

546 Sufficit quòd commiſſio reſtitutionis in integrum, vt dicatur præuentum in illa petenda, & euitetur executio exinde petita, peruenerit ad Banchum Curſorum.

547 Aduerſarius eſt citandus, ad dicendum contra commiſſionem infra terminum Iuris, annum, alias appellatio remanet deſerta.

548 Fatale appellationis eſt annus, & ex cauſa biennium, niſi Iudex à quo ex cauſa illum breuiauerit.

549 Fatale appellationis per viam reſtitutionis in integrum ex clauſula generali, eſt triennium.

550 Primus, & ſecundus annus dantur à lege, & tertius à Iudice.

551 Fata-

551 Fatale in Curia eſt biennium indiſtinctè, & quare.

552 Fatale, vt ſit biennium in Curia, neceſſe eſt, vt in primo anno citetur Pars ad dicendum contra commiſſionem, & procedatur ad Inhibitionem.

553 Primum fatale in Curia currit à die interpoſita appellationis.

554 Appellatione interpoſita in partibus ad Curiam, fatalia non currunt, niſi à die, qua verſimiliter potuit cauſa appellationis committi.

555 Appellanti in partibus ad Curiam ſufficit arreptio itineris in termino præfixo ad proſequendum, aliàs termino non præfixo ei, à Lege datur annus, & ex cauſa biennium ad cauſam committendam.

556 Fatalia non currunt pendente termino ad appellandum, & quare.

557 Fatalia non currunt pendente iudicio ſuper attentatis, niſi Appellans ſuccubuerit.

558 Fatalia non currunt introducta cauſa in Conſiſtorio Principis.

559 Fatalia non currunt, recurſu de Iure competenti diligenter habito ad Signaturam, Parte citata.

560 Fatalia non currunt pendente termino Remiſſoriarum.

561 Fatalia currunt, ſi Remiſſoria decreta ab Appellante non fuit expedita, ſecus ſi illa non fuit expedita ab Appellato.

562 Fatalia non currunt tempore Sedis vacantis, quia tunc Ius non redditur.

563 Fatalia non currunt Impedito facto Partis, vel mixtim.

564 Fatalia non currunt Impedito facto Principis.

565 Fatalia non currunt tempore nullitatis durante.

566 Fatalia non currunt in petitorio, lite pendente ſuper poſſeſſorio.

567 Fatalia non currunt in Curia Capitolina, Conſultore electo, niſi à die acceptationis illius, & Intimationis factæ Parti.

568 Fatalia non currunt Mediolani pendente cauſa in Senatu.

569 A.C. poteſt reuocare Decreta etiam definitiua, etiam quoad partem in iudicatum tranſacta.

570 Decreta definitiua tranſeunt in iudicatum quoad Partem, non quoad Iudicem.

571 Quid agendum quando Iudex reponit in executiuis, & non executiuis, remiſſiuè.

572 Omnes Iudices Romanæ Curiæ, tam ordinarij, quam delegati ſolent de ſtylo Curiæ reponere ab eorum decretis.

573 In Curia ſemel, & pluries poteſt per viam repoſitionis procedi, & quare.

574 Iudices Curiæ ſolent facere decreta ſub conditione, niſi, animo partem denuò audiendi.

575 Appellatione interpoſita ſolent Iudices Curiæ reponere de ſtylo cum ſola intimatione.

576 Auditor Rotæ, cui commiſſa fuit cauſa appellationis cum facultatibus A.C. licet poſſit procedere executiuè, non tamen poteſt reponere, & quare.

577 Iudex, qui pronunciauit per Cedulam, non poteſt reponere, cum ſit functus officio ſuo.

578 Iudex à quo non poteſt reponere, poſtquàm Iudex ad quem inhibuit.

579 Iudex à quo non poteſt reponere commiſſa cauſa appellationis à Signatura, etiam ſi ſit commiſſa cum clauſula ſine præiudicio, & quare.

580 Iudex à quo, poſtquam detulit appellationi, non poteſt reponere niſi de Partium conſenſu, vel de conſenſu Appellantis, integra.

581 Ordinarius, qui nulliter ſententiauit, poteſt de nullitate ſuæ Sententiæ cognoſcendo, iterum ſententiare.

582 Iudex delegatus non poteſt ſuam Sententiam nullam reuocare, nec iterum ſententiare, quia eſt functus officio ſuo.

583 Delegatus ad vniuerſitatem cauſarum æquiparatur Ordinario, & ideo poteſt ſuam Sententiam nullam reuocare, & iterum ſententiare.

584 Executor, ad tradendam poſſeſſionem, poteſt de nullitate ſuæ Sententiæ cognoſcere, & iterum ſententiare.

585 Delegatus, qui ſententiauit contra formam Reſcripti, non eſt adhuc functus officio ſuo, & ob id poteſt iterum ſententiare.

586 Executor ad prouidendum de Beneficio, qui nulliter ſententiauit, poteſt iterum ſententiare.

587 Delegatus, qui non ſententiauit ſuper toto, ſi nulliter proceſſit, poteſt iterum ſententiare, & quare.

588 Iudex delegatus in Beneficialibus poteſt pronunciare, Beneficium fore debitum, ſed non de eo prouidere.

589 Auditor Rotæ, cui commiſſa eſt cauſa Beneficialis, poteſt etiam conferre, & de Beneficio prouidere, abſque noua commiſſione.

590 Appellans, ſi agitur de executione ob deſertionem, debet citari ad docendum de proſecutione, & dicendum cauſam, quare non ſit facienda executio.

591 De ſtylo Curiæ ſeruantur quatuor termini ad docendum de appellatione, & eius legitima proſecutione.

592 Si executio ob deſertionem facienda ſit à Delegato, ſolet virtute executorialis, loco quatuor terminorum, præfigi breuis terminus ad docendum de appellatione, & eius legitima proſecutione, & quomodo deinde ad executionem procedatur.

593 A.C. ſiue proceſſerit, vt ordinarius, ſiuè vt delegatus, non indiget executoriali, ſed ſeruatis quatuor terminis ad docendum de Appellatione, ad vlteriorem executionem procedit, & quomodo.

594 A.C. habet facultatem cognoſcendi quaſcunque cauſas, etiam commiſſarias, & eſt executor quarumcumque Sententiarum per quoſuis Iudices, & ipſos Romanos Pontifices pro tempore exiſtentes, latas.

595 Terminis ad docendum de Appellatione non ſeruatis, Executio facta contra ſtylum non ſubſiſtit.

596 Termini ad docendum de Appellatione, ſi agitur de executione trium Conformium, vel Sententiæ inappellabilis, non ſunt neceſſarij, ſed citatur ad videndum taxari expenſas.

597 Termini ad docendum de Appellatione, ſi agitur de executione Rei iudicatæ ob Appellationem non interpoſitam, vel non proſecutam infra legitima tempora, ſunt omninò neceſſarij.

598 Executoriales decreta in Rota, non ſeruatis quatuor terminis ad docendum de Appellatione ſunt inualidæ.

599 Executoriales decreta in Rota, non ſeruatis quatuor terminis ad docendum de Appellatione, valent, ſi in Actis clarè conſtat de re iudicata ob Appellationem non interpoſitam.

600 Commiſſa cauſa, Appellatione remota, quatuor termini ſeruati pro executione Sententiæ latæ in negocio principali, in quo Pars fuit condemnata in Expenſis, deſeruiunt pro Expenſis, & ſufficit citatio ad videndum illas taxari.

601 Victor Victori tenetur ad expenſas.

602 Iuſta cauſa litigandi excuſat ab expenſis.

603 Iuſta cauſa non excuſat, quando expenſæ petuntur iure actionis.

604 Obligatus ad expenſas ex ſtipulatu, vel in forma Cameræ, tenetur ad eas, etiam ſi non fuit condemnatus in illis.

605 Condemnatio in Expenſis requiritur, quando illæ petuntur officio Iudicis, ſecus ſi iure actionis via executiua.

606 Expenſæ debitæ iure actionis ſemper peti poſſunt, ſiuè lis ſit finita per Sententiam, ſiuè per tranſactionem, ſiuè per quietantiam.

607 Iuſta cauſa excuſat ab expenſis, quando quis, ſtatim, ac videt, ſe malum ius fouere, cedit liti, ſecus ſi perſeuerat vſque ad finem.

608 Iuſta cauſa litigandi non attenditur in Curia, & in ſupremis Tribunalibus.

609 Sententia reuocata ex nouiter deductis, qui illam obtinuerat, excuſatur ab expenſis, etiam in ſupremo Tribunali.

610 Mendax, qui obtinuerat Sententiam, condemnatur in Expenſis, etiamſi Sententia reuocanda ſit ex nouiter deductis.

611 Iuſtæ cauſæ litigandi, quæ ſint, remiſſiuè.

612 Victus non præſumitur habuiſſe iuſtam cauſam litigandi.

613 Expenſæ de Iure non debentur, niſi in fine litis.

614 Expenſæ factæ in cauſa Attentatorum ſunt reficiendæ, antequam de negocio principali cognoſcatur.

Digitized by Google

615 Si Expenſa facta ab eo, qui paſſus eſt attentata, ſunt extraiudiciales, ſufficit depoſitum Iulij vnius, cum oblatione ſoluendi reſiduum, facta liquidatione.
616 Ad validitatem taxationis Expenſarum quæ requirantur.
617 Expenſis taxatis, requiritur ſuper earum veritate, & quantitate iuramentum Partis, & decretum Iudicis, aliàs taxatio non valet.
618 Iuramentum de ſtylo Notariorum extenditur in termino ad videndum taxari, & valet taxatio, licèt illud aliundè non appareat.
619 Super expenſis factis extra litem taxandis, iuramentum eſt apparenter præſtandum.
620 A taxatione expenſarum non datur Appellatio, & quare.
621 A condemnatione in Expenſis licet appellare, niſi Sententia tranſiſſet in iudicatum, vel expenſæ eſſent contumaciales, vel condemnatio eſſet facta in vltima Sententia inducente rem iudicatam.
622 Ab exceſſiua taxatione expenſarum datur appellatio.
623 In appellatione ab exceſſiua Expenſarum taxatione debet exprimi quantitas exceſſus, vel alia iuſta cauſa, aliàs appellatio non valet.
624 Appellatio ab exceſſiua expenſarum taxatione non datur, niſi ſemel.
625 Succumbens ex iuramento iudiciali, & litis deciſiuo tenetur ad expenſas.
626 Succumbens ex iuramento iudiciali ſuppletorio non condemnatur in Expenſis.
627 Succumbens ex iuramento ſuppletorio, ſi habet Teſtem, aut præſumptionem pro ſe, non tenetur ad Expenſas, aliàs ſi agatur de eius facto proprio, ad illas tenetur, ſecus ſi agatur de facto alieno.
628 Iudices ordinarij poſſunt exequi eorum Sententias in iudicatum tranſactas abſque alia executoriali.
629 Iudices delegati non poſſunt eorum Sententias in iudicatum tranſactas exequi, abſque commiſſione ſpeciali.
630 Delegatus Principis poteſt exequi ſuam Sententiam, abſque executoriali.
631 Delegatus à Principe habet annum ad exequendum ſuam Sententiam.
632 Delegatus Papæ, etiam ſi ſit Auditor Rotæ, in Curia non exequitur ſuam Sententiam abſque executoriali ob præſentiam Principis.
633 Auditores Rotæ hodie habent ampliores facultates, & poſſunt exequi eorum Sententias abſque executoriali.
634 Delegatus Papæ extra Curiam poteſt exequi ſuam Sententiam, abſque Commiſſione executoriali.
635 A.C. hodie habet facultatem exequendi quaſcunque Sententias, per quoſcunque Ordinarios, & Delegatos, tàm in Curia, quam extra latas.
636 A.C. ſicut hodie poteſt exequi Sententias aliorum, ita & proprias, etiam ſi proceſſerit, vt delegatus.
637 Appellatione deſerta executio rei iudicatæ fit a Iudice, à quo, ſi cauſa alteri non ſit commiſſa.
638 Cauſa Appellationis coram A.C. introducta, ſi Acta non tranſportentur, inſtante lapſu biennij, præfigitur Parti terminus ad tranſportandum, quo elapſo, & illis non tranſportatis, moderatur Inhibitio, & fit executio à Iudice à quo, ſecus illis tranſportatis.
639 Cauſa Appellationis introducta in Curia vigore Commiſſionis, inſtante lapſu bienny, actis tranſportatis, obtinetur executorialis, & ſeruatis ſeruandis, iuxta illius formam fit executio à Iudice ad quem.
640 Actis non tranſportatis infra biennium, cauſa remanet deſerta.
641 Actis non tranſportatis, inſtante lapſu biennij obtinetur committi eidem Iudici ad quem, vt præfixo breui termino ad tranſportandum Acta, eoque elapſo, & illis non tranſportatis integris, ſuam moderetur Inhibitionem.
642 Actis tranſportatis inſtante lapſu biennij obtinetur committi eidem Iudici, vt præfixo breui termino ad docendum de Appellatione, & cauſis reſtitutionis in integrum, ac nihil, quod releuet docto, expenſas taxet, & exequatur.
643 Actis in termino, citata Parte, præfixo non tranſportatis, moderata remanet Inhibitio, & fit executio à Iudice à quo, aliàs ſecus.
644 Commiſſio præfixionis termini ad tranſportandum Acta non obtinetur, niſi circa menſem ante lapſum biennij, vel eo elapſo.
645 Statutum Vrbis de duabus conformibus, eſt deciſiuum, & obſeruatur in omnibus Curijs Vrbis, inter Ciues, & Incolas, & Diſtrictuales.
646 Duæ conformes vigore Statuti Vrbis habent vim trium, & faciunt rem iudicatam, & in illis habet locum Clem. vt calumnijs, de re iud.
647 Statutum Vrbis eſt Papale, & ligat Clericos Romanos, & diſtrictuales.
648 Diſtrictualium appellatione veniunt etiam Clerici, ſicut appellatione Ciuium veniunt etiam monachi.
649 Clerici etiam veniunt appellatione Ciuium, ſicut Monachi.
650 Statutum Vrbis comprehendit Ciuitates Diſtrictus, Eccleſiaſticos, Eccleſias, Clericos, Prælatos, Collegia, Vniuerſitates, Societates, Hoſpitalia, & bona Eccleſiaſtica, & multò magis Incolas.
651 Curialis, Scholaris, & Præfectus Arcis dicuntur Incolæ ex cohabitatione decennali, emptione bonorum, & contractu Matrimonij.
652 Diſtrictuales ſub Statuto Vrbis fuerũt iudicati, qui habitarunt in Diſtrictu per ſpacium decem, & octo annorum.
653 Statutum Vrbis non comprehendit Exteros.
654 Iudex ad quem, quoad Proceſſum fabricatũ coram iudice à quo, debet obſeruare Statuta ordinatoria iudicis a quo.
655 Quoad Proceſſum factum coram iudice ad quem, ſunt ſeruanda Statuta ordinatoria iudicis ad quem.
656 Clauſula, conſtito de tribus conformibus, intelligitur de validis.
657 Statutum de duabus conformibus intelligendum eſt de iuſtis, & validis.
658 Iudex Appellanti à definitiua in Curia ſolet dare Reuerentiales in forma, hoc eſt tempus decem dierum ad cauſam committendam.
659 In termino Reuerentialium ſufficit docere de impedimentis, vel diligentijs in committendo cauſam appellationis.
660 Appellanti in partibus ad Curiam ſufficit in termino præfixo arreptio itineris ad Curiã. Appellanti verò in Curia qualibet diligentia in termino ad cauſam committendam.
661 Decem dies non dantur ad proſecutionem finiendam, ſed inchoandam.
662 In dubio pronunciandum eſt pro non deſertione, prout facit Rota.
663 Ad docendum de diligentijs ſufficit adire Præfectum Signaturæ, vel Regentem Cancellariæ, & exhibere in Actis fidem alterius iſtorum, vel Prælati Signaturæ, vel Reuiſoris, quod commiſſio fuit in tempore præſentata.
664 Si cauſa eſt diſcutienda in Signatura, ſufficit fides Ponentis, qui teſtetur ſe commiſſionem habere in manibus ad docendum de diligentijs.
665 Copia commiſſionis pręſentata Præfecto Signaturę, vel Regenti Cancellarię, in termino Reuerentialium, & in Actis Iudicis à quo producta, excuſat à deſertione, licèt poſtea decendium labatur.
666 Pręſentata prorogat tempus ad committendum Appellationem per menſem, hoc eſt triginta dies à die, qua Regens in ea manum appoſuit.
667 Pręſentata, ſtylo Curiæ aſſiſtente, & auctoritate Papę introducta fuit, nè cauſę appellationum ſæpè deſertę remanerent.
668 Pręſentata non excuſat à reditu pro Apoſtolis, nec releuat, quando Iudex dedit terminum Iuris, quominus quis pro illis redire teneatur.
669 Impeditus non dicitur, qui potuit de facili ſibi conſulere, & impedimentum remouere.
670 Præſentata ante datos Reuerentiales in forma, nihil releuat, ſecus poſteà.
671 Cauſa Appellationis infra terminum Iuris commiſſa, non eſt locus deſertioni, etiam ſi pro Apoſtolis reditum non fuerit, dummodo illi fuerint in Appellatione petiti.
672 Si Regens Cancellariæ abſens, vel impeditus non poteſt diem præſentationis in copia commiſſionis adnotare, fit de hoc proteſtatio coram Notario, qui de hoc conficit Inſtrumentum, & ſufficit.
673 Legitimè impedito, qui actum expedire non valet, dilatio eſt duplicanda.

674 Limi-

Digitized by Google

674 *Limata in materia Præſentata, in qua dilatione, vſu,& neceſſitate ſic exigente, prorogatur ad tempus triginta dierum, & ſic triplicatur.*

675 *Cauſa* Gienn. Scho'aſtriæ *fuit habita pro deſerta, quia poſt Præſentatam commiſſio ſtetit per viginti ſeptem dies, antequam perueniret ad Banchum Curſoris.*

676 *Regens Cancellariæ olim, datis Reuerentialibus in forma, poterat habita de hoc fide ab Actuario Iudicis à quo, commiſſionem per ſe ſignare, & ad Banchum Curſoris tranſmittere, vnde ſtylus arbitratus eſt, tempus decem dierum Reuerentialium ſufficere ad commiſſionem expediendam, & ad Banchum Curſoris tranſmittendam.*

677 *Deciſio* Putei *eſt mendoſa, & ob id animaduerſio* Scacciæ *confunditur.*

678 *Nullibi probatur, quòd in Curia fuerit in vſu aliqua præſentata, quæ tempus ad cauſam committendam poſt datos Reuerentiales in forma ad alios decem dies prorogauerit.*

679 *Breuis, & facilis via expediendi commiſſiones, cum ſola Signatura Regentis, receſſit ab Aula.*

680 *Regens Cancellariæ commiſſiones ſubrogationis Iudicum, nec etiam ſolus expedit.*

681 *Hodiè prorogatio Reuerentialium in forma ad tempus aliorū 30. dierum à die Præſentatæ eſt omninò neceſſaria.*

682 *Citatio, ad videndum ſibi reſponderi de Apoſtolis, quare introducta.*

683 *Citatio ad videndum ſibi reſponderi de Apoſtolis, quando neceſſaria.*

684 *Diſpoſitio* c. oblatæ de app. *non habet locum in Curia.*

685 *Videtur eſſe in arbitrio Appellantis citare ad videndum ſibi reſponderi de Apoſtolis, vel ſi ei expediat, committere cauſam appellationis exaduerſo interpoſitæ, non obſtante termino iuris.*

686 *In cauſa appellabili committenda extra Curiam non videtur neceſſaria citatio ad videndum ſibi reſponderi de Apoſtolis.*

687 *Cauſa appellationis, exaduerſo interpoſita in partibus, non poteſt committi, niſi poſt ſex menſes iuxta ſtylum Signaturæ.*

688 *Iudices de partibus, de quibus Apoſtolis reſpondere ſoleant, & quando Appellanti ſufficiat ſola arreptio itineris ad deſertionem euitandam.*

689 *Sigiſmundus Scaccia I. C. Romanus vberrimum, & elegantem tractatum de Appellationibus compilauit.*

De Appellationibus. Pars I. Cap. XIII.

1 QVotieſcumque ſiuè Actor, ſiuè Reus contrariam Sententiam, ſeu Decretum definitiuum, aut illius vim habens, reportauerit, aut Iudex grauamen irreparabile per difinitiuam, eorum alteri intulerit, poterit, ſentiens ſe læſum, aut grauatum, recurrere ad Appella-
A tionis, A, remedium.

2 Eſt autem interponenda † Appellatio coram Iudice à quo, infra decem dies à die latæ Sententiæ, ſeu facti decreti, vel ſi citatio non fuit perſonalis, à die habitæ ſcien-
B tiæ, vt latius infra in obſeruationibus declarabitur, B, numerandos, alias Sententia, ſeu Decretum tranſit in iudicatum.

3 Poteſt appellari viua voce, & in ſcriptis, ſed viua voce Appellatio non poteſt interponi, niſi incontinenti, & à definitiua, adnotatur autem in Broliardo ab Actuario, vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

C Coram Domino, C, meque, &c. NN. Procurator à
4 prætenſa definitiua Sententia, ſeu Decreto definitiuo per R.P.D.NN. lata, ſeu facto de, & ſuper (*exprimatur res controuerſa*) ſentiens ſe læſum, & grauatum, incontinenti appellauit ad Sanctiſs. D. N. Innocentium Papam Decimum eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam,
D viua voce, D, ſaluo iure appellandi in ſcriptis, E, Prote-
E ſtans interim, nihil innouari, alias, &c. non ſolum, vt ſupra, ſed & omni alio meliori modo, &c.

In ſcriptis verò coram Iudice à quò appellatio interponitur, vt infra, videlicet.

5 Pro NN. contra NN.

Coram D. meque, &c. NN. & à prætenſa Sententia (*ſeu Decreto definitiuo relaxationis Mandati, ſeu Decreto vim definitiuæ habente, ſeu ab alio grauamine, quod debet exprimi, ſecundum facti contingentiam*) inhærendo appellationi, alias viua voce interpoſitæ (*ſi illa interpoſita ſit*) appellauit, prout in Cedula, quam facto dedit, tenoris, &c. Petens, &c. omni, &c.

6 In cuius quidem proteſtationis, ſeu interpoſitionis Appellationis pede, Notarius adnotat reſponſionem,
F quam facit Iudex de Apoſtolis, F, & ſi fuit actum vigore obligationis Cameralis, vel alias cauſa non eſt appellabilis, Iudex dat Refutatorios, ſi vero eſt appellabilis, vel dat terminum Iuris, vel Reuerentiales, vel Teſtimoniales, quæ quidem adnotatio in Actis ſcribitur à Notario his verbis, videlicet.

Cui D. dedit terminum Iuris, & interim, &c. omni, &c. *vel.*

Cui D. dedit Refutatorios in forma, &c. omni, &c. *vel.*

Cui D. dedit Reuerētiales in forma, &c. omni, &c. *vel.*

Cui D dedit Teſtimoniales in forma, &c. omni, &c.

7 Terminus Iuris, eſt Menſis à Lege Iudici datus ad deliberandum, de quibus Apoſtolis, Appellanti ſit reſpondendum, & ob id, ſi Iudex huiuſmodi dilatione vti voluerit, & dederit, vt ſupra terminum Iuris, infra dictum menſem redeundum eſt coram eo pro Apoſtolis, & petitio, & reſponſio ſcribenda eſt à Notario in Broliardo prout infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

Coram D, meque, &c. NN. in termino Iuris, alias ad redeundum pro Apoſtolis conceſſo, inhærendo Appellationi alias interpoſitæ, Petijt inſtanter, inſtantius, & inſtantiſſimè, provt in Cedula alias, &c omni, &c.

In cuius inſtantiæ, ſeu proteſtationis pede adnotatur à Notario reſponſio Iudicis, vt infra, videlicet.

Cui D. dedit Reuerentiales in forma, &c. (*vel alias ſecundum facti contingentiam*) omni, &c.

Cedula Appellationis à Definitiua.

9 A quadam aſſerta definitiua Sententia, ſeu Decreto definitiuo, aut illius vim habente per R.P.D.N.A.C. Locumtenentem lata, ſeu facto, vt dicitur, ad aſſertum fauorem NN. contra NN. de, & ſuper certa pecuniarum ſumma (*vel alia re controuerſa exprimenda, ſecundum facti contingentiam*) rebuſque alijs, Procurator, & eo nomine NN. ſentiens ſe læſum, & grauatum, & in futurum magis lædi, & grauari timens, &c. ab illa, ſeu illo, ac toto Proceſſu deſuper fabricato ad Sanctiſs. D. N. Innocen-
G tium Papam Decimum, G, eiuſq; Sanctam Sedem Apo-
H ſtolicam, in his ſcriptis, H, prouocat, appellat, & æquè
I principaliter de nullitate, I, dicit. Petens ſemel, bis, tertiò, ſæpè, ſæpiùs, ſæpiſſimè inſtanter, inſtantiùs, & inſtantiſſimè ſibi de Apoſtolis reſponderi, & quatenus hæc appellatio non admitteretur, ab illius non admiſſione, & à toto prætenſo vlteriori proceſſu, iterum prouocat, & appellat toties, quoties, &c. ita vt ſit vltimus in appellando, Proteſtans, appellationem ſuam vltimo loco remanere debere, &c. & ſe non ſtare, &c. & interim, &c. illa pendente nihil innouari, alias de nullitate, & attentatis, &c. non ſolū, vt ſupra, ſed & omni alio meliori modo, &c.

10 Quod ſi appellatio interponenda ſit ab Interlocuto-
L ria, L, vim definitiuæ non habente, eſt omninò neceſſe appellare in ſcriptis, & exponere cauſam grauaminis, & Cedula tunc poteſt fieri, vt infra, videlicet.

Cedula Appellationis ab Interlocutoria.

11 Illuſtriſs. D. Quamuis coram D. V. Illuſtriſſima pro parte NN fuerint oppoſitæ exceptiones præſcriptionis, compenſationis, & litis finitæ (*ſeu alia, ſecundum facti contingentiam*) contra NN. Aduerſarium, & non potuiſſet procedi ad vlteriora, nihilominus, quia ad vlteriora procedi mandauit illis, & quibuſcumque non obſtantibus: idcirco Procurator, & eo nomine dicti NN. ſentiens ſe læſum, & grauatum in reiectione dictarum exceptionum, & timens magis lædi impoſterum, à pronuncia de procedendo ad vlteriora, ſtante reiectione dictarum exceptionum, quæ, vti releuantes proceſſum impediunt, & omninò diſcuti debent, alijſque grauaminibus, & toto vlteriori proceſſu, in his ſcriptis, ad Sanctiſſimum D. N. Innocentium Papam Decimum, eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam, prouocat, appellat, & æquè principaliter de nullitate dicit, Petens inſtanter, inſtantius, & inſtantiſſimè ſibi

Digitized by Google

ſimè ſibi de Apoſtolis reſponderi, & quatenus, &c. à non admiſſione, & à toto prætenſo vlteriori proceſſu, iterum, & toties, quoties appellat, & ſibi de Apoſtolis reſponderi petit, itaut appellatio eius vltimo loco remaneat, de quo, &c. & pendente, &c. nihil innouari, alias proteſtatus fuit de nullitate, attentatis, non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo, &c.

Alia Cedula Appellationis ab Interlocutoria.

12 Illuſtriſs. D. Licet Articuli, pro parte NN. Aduerſarij exhibiti, non eſſent admittendi per D. V. cum ſint impertinentes, & irreleuantes; tamen, quia fuerunt admiſſi, Procurator, & eo nomine NN. ſentiens ſe læſum, & grauatum, ratione dictæ irreleuantiæ, & ob id timens impoſterum magis lædi, & grauari, à dicta admiſſione, alijſque grauaminibus illatis; ac toto vlteriori proceſſu, in his ſcriptis, ad Sanctiſſimum D. N. Innocentium Papam Decimum, eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam appellat, prouocat, & æquè principaliter de nullitate dicit, Petens ſemel, bis, tertio, ſæpe, ſæpius, ſæpiſſimè, inſtanter, inſtantiùs, & inſtantiſſimè ſibi de Apoſtolis reſponderi, & quatenus appellatio non admittatur, quod non credit, à non admiſſione, ac toto prætenſo vlteriori proceſſu, iterum, & toties, quoties ad eundem, vt ſupra prouocat, & appellat, & ſibi de Apoſtolis reſponderi petit, itaut ſit vltimus in appellando, & Apoſtolos petendo, & interim, &c. ſub tutela, &c appellatione pendente nihil innouari, alias proteſtatur de attentatis, & alijs licitè proteſtandis, non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo, &c.

Cedula appellationis à Grauamine.

13 Illuſtriſſimo D. Licet D. V Illuſtriſſima debuiſſet concedere Superſeſſoriam, & admittere Articulos pro Parte NN exhibitos contra NN. Aduerſarium, ex quo obtulit, ſe ſolutionem prætenſæ pecuniarum ſummæ incontinenti probaturum (*vel inferatur id, quod alias quis probare intendebat, vel alia iuſta cauſa, ſecundum facti contingentiam*) & interim bona fides non patitur, vt idem per D. NN. Aduerſarium bis exigatur, Nihilominus quia hæc denegauit, & alias dictum NN. multipliciter grauauit, Procurator & eo nomine dicti NN. ſentiens ſe læſum, & timens impoſterum magis lædi, à prædictis M omnibus grauaminibus, M, totoque vlteriori proceſſu, in his ſcriptis, prouocat, appellat, & æquè principaliter de nullitate dicit ad Sanctiſſimũ Dominum N. Innocentium Papam X eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam, Petens ſæpe, ſæpiùs, ſæpiſſimè, inſtanter, inſtantiùs, & inſtantiſſimè ſibi de Apoſtolis reſponderi & quatenus &c. à non admiſſione, ac toto prætenſo vlteriori Proceſſu, iterum, ac toties quoties ad eundem appellat, ac de Apoſtolis ſibi reſponderi petit, itaut ſit vltimus in appellando, &c. & pendente, &c. proteſtatus fuit, nihil innouari, aliàs &c. & per ſe non ſtare, &c. & non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo, &c.

14 Verum, quoniam, quando citatio ad Sententiam fuit perſonaliter executa, Sententia, ſeu Decretum definitiuum tranſit poſt decem dies in rem iudicatam, ideò ſi fuiſſet habitus terminus pro ſeruato, poſſet contingere, quod Sententia ferretur, in vltima die termini, videlicet; die decima poſt Citationem executam, & quod Pars infra decendium de Sententia contra ſe lata, ſeu Decreto facto, notitiam non haberet, quo caſu, ob non interpoſitionem appellationis infra decendium, Sententia, ſeu Decretum in rem iudicatam tranſiſſet, cum maximo Partis præiudicio.

Idcirco, ſi quis cautius agere voluerit, non ſolum coram A. C. & alijs Iudicibus, quando citatio fuit perſonaliter executa, & terminus habitus pro ſeruato, ſed etiam, ſignanter in Rota, in qua terminus pro ſeruato eſt quindecim, & in vltima anni audientia, ante vacationes generales, triginta dierum, poterit à termino huiuſmodi pro ſeruato habito, & quatenus contra, appellationem interponere, & appellare, ac reſponſionem de Apoſtolis obtinere, vt infra, videlicet

15 Pro NN. contra NN.

Coram D. meque, &c. NN in termino, &c. inſtetit ſententiari ad eius (*ſeu eius Principalis*) fauorem, aliàs à termino proſeruato habito, & quatenus contra, &c. appellauit, prout in Cedula, quam facto dedit, tenoris, &c. Petens, &c. omni, &c.

Cui D. dedit terminum Iuris, & interim, &c. omni, &c.

Lata verò Sententia, ſeu facto Decreto, Redeunti pro Apoſtolis dabit Iudex, vel Refutatorios, vel Reuerentiales in forma; vel alios, vt dictum eſt ſupra, prout ſibi de iure videbitur reſpondendum, concedet.

16 *Cedula Appellationis à termino proſeruato.*

Illuſtriſſimo D. Licet D. V. non potuiſſet, nec debuiſſet, nec poſſit, nec debeat aliquam Sententiam ferre, ſeu Decretum facere, aut ad aliquem actum præiudicialem, contra infraſcriptum Inſtantem deuenire in cauſa, & cauſis, quæ coram D. V. inter eundem NN. & NN. vertuntur, nihilominus à termino, vt dicitur N pro ſeruato, N, habito, & quatenus contra, & non alias aliter, nec alio modo, &c. Procurator, & eo nomine dicti NN. ab illa, & omnibus inde ſequentibus grauaminibus, illatis, & inferendis, ad Sanctiſſimum D. N Innocentium Papam Decimum, eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam, in his ſcriptis prouocat, appellat, & æquè principaliter de nullitate dicit, Petens d. eius appellationem admitti, ſibique ac Parti ſuæ ſemel, bis, tertio, ſæpè, ſæpiùs, ſæpiſſimè, inſtanter, inſtantiùs, inſtantiſſimè de Apoſtolis reſponderi, & quatenus appellatio non admitteretur, quod non credit, à non admiſſione, ac toto prætenſo vlteriori proceſſu ea, qua decet reuerentia, iterum & toties, quoties ad eundem prouocat, & appellat, ac ſibi de Apoſtolis, vt ſuprà, reſponderi petit, itaut pro illis amplius redire non teneatur, O O, & quoties fuerit denegata admiſſio, & dictorum Apoſtolorum conceſſio, toties prouocatum, & pro Apoſtolis inſtatum cenſeatur, vt ſupra, itaut ſit vltimus P in appellando, P, & Apoſtolos petendo, de quo, prout etiam de omnibus licitè proteſtandis, ſolemniter, & expreſsè proteſtatur, & interim pendente, &c. nihil innouari, aliàs de nullitate, & attentatis, non ſolum præmiſſo, ſed omni alio meliori modo, &c.

Cæterum in cauſis executiuis poteſt etiam appellari ſine Cedula, vt infra, videlicet.

17 Pro NN. contra NN.

Coram D. meque, &c. NN. à prætenſo Decreto definitiuo, ad fauorem NN. per R. P. D. N. facto ſentiens, ſe læſum, &c. ad Sanctiſs. D. N. Innocentium Papam Decimum, eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam, in his ſcriptis appellat, prouocat, & de nullitate dicit, Petens, &c ſibi reſponderi de Apoſtolis, &c. & interim, &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni, &c.

18 Cui D dedit refutatorios in forma, omni, &c.

Verum quando Iudex non admittit appellationem à grauamine, vel denegatione Superſeſſoriæ, vel admiſſione Articulorum, vel Decretorum Mandati relaxati, vt ſupra, ſed dat Refutatorios, qui ſemper dari ſolent, quando non appellatur à definitiua in cauſis executiuis, & ſummarijs, & vbicumquè non datur appellatio ſuſpenſiua, tunc ad effugiendum proceſſum ad vlteriora, neceſſe eſt adire Emmentiſs. & Reuerendiſs. D. Signa-Q turæ Iuſtitiæ Præfectum, Q, ſiuè eius D. Auditorem, & allegatis rationibus opportunis, petere ab eo Superſeſſoriam, ad effectum diſcutiendi in plena Signatura, an, & quomodo appellationi locus ſit, quo caſu ſit infraſcripta citatio, videlicet.

Eminentiſſimo Signaturæ Iuſtitiæ Præfecto, ſiuè, &c.

19 Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum mandari ſuperſederi vſque ad primam (*vel ſecundam*) Signaturam proximam, & ſibi inhiberi ad ſtatim, ſeu ad primam diem, & interim quandocumque nè audeat aliquod Mandatum ſuſcipere, aut ſuſceptum exequi facere (*vel ad examen Teſtium, aut ad vlteriora in cauſa procedere, vel aliquid aliud facere, ſecundum facti contingentiam*) aut quidquam prorſus innouare, vel attentare, ſub penis ſcut. 500. & alijs arbitrio Domini, & Decretum deſuper neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi, ad ſtatim, ſeu ad primam diem, & interim, &c. Inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N. Notarius.

Execu-

Digitized by Google

Executâ, & reproducta citatione coram Eminentiſſimo Præfecto, ſiuè eius Auditore, & allegatis rationibus grauaminis à Iudice à quo illati, ſi rationes videntur releuantes, ſolet concedere Superſeſſoriam, & facere Decretum quod à Notario in pede citationis extenditur, videlicet.

NN petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad primam diem, cum Intimatione, omni, &c.

Eminentiſſimo Signaturæ Iuſtitiæ Præfecto, ſiuè, &c.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter D. mandauit ſuperſederi, ſeù inhibuit, & alias prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N. Notarius.

20 Vt autem cauſa huiuſmodi in plena Signatura diſcutiatur, neceſſe eſt adire vnum ex Romanæ Curiæ Prælatis, vtriuſque Signaturæ Sanctiſſimi D. N. Papæ Referendarijs, & petere ab eo, vt cauſam in prima (*vel ſecunda*) Signatura proxima diſcutiendam, proponere velit, & eo cauſam acceptante, tradere illi Commiſſionem in forma ſignandi antea confectam, cum appoſitione nominis Procuratoris cauſæ à tergo in parte ſuperiori, & deindè citare Partem aduerſam, coram eo, ſaltem per octo dies ante Signaturam tranſmittendo eidem Aduerſario, vna cum citatione, copiam Commiſſionis ſignandæ vt infra videlicet.

Signatura Iuſtitiæ.

21 R. P. D. NN.

Citetur NN. exaduerſo principalis, ad comparendum coram D. & dicendum cauſam, quare Commiſſio, cuius copia ſibi tranſmittitur, proponi, & ſignari non debeat in prima proxima Signatura Iuſtitiæ, & informandum, quatenus, &c. alias videndum illam proponi, & ſignari, etiam altera tantum Parte informante, Inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

Et ſucceſſiuè, cum Signatura ſemper ſoleat fieri in die Iouis, debet fieri Intimatio Parti aduerſæ ſaltem die Lunæ, & ſic ſaltem per duos dies ante, qualiter D. cauſam omnino proponet, vt infra, videlicet.

Signatura Iuſtitiæ.

22 R. P. D. NN.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter D. in prima proxima Signatura Iuſtitiæ omninò proponet Commiſſionem, cuius copia ſibi fuit alias tranſmiſſa, ideo, &c. alias, &c. Inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

Citatione, & intimatione, vt ſupra executis neceſſe eſt in die Martis ante Signaturam informare omnes Prælatos votantes Signaturæ, qui ſunt duodecim, & etiam Eminentiſſimum Præfectum, ſeu eius Auditorem, & in voce, & in ſcriptis, in facto, & in Iure, & tradere Omnibus informationes opportunas cum ſummarijs Iurium, & Teſtium, ſecundum facti contingentiam obtento

23 prius per Actorem † à D. Ponente ſcribi ſuper informatione facti eius manu, vt vulgo dicitur, *il proponam*, vt infra, videlicet.

Proponam die Iouis in primo, (*vel in ſecundo*) turno NN.

Nam alias, *Proponam*, pro parte eius, qui Signaturam adit, non obtento, vt ſupra, & eius copia in alijs Informationibus, quæ dantur, ſingulis Votantibus, non adno-

24 tata, cauſa non proponeretur, † & ſi poſt Intimationem, vt ſupra, executam, is, qui Signaturam adit, non informaret, vel alias eius defectu cauſa non proponeretur teneretur alteri Parti informanti ad expenſas factas in informando, quæ ſolent manu Regia, non expectato fine litis, taxari in ſcutis quatuor monetæ ab Eminentiſſimo Præfecto, ſeu eius Auditore, & pro illis ab altero eorundem decerni, & relaxari Mandatum executiuum, iuxta Reformationem fel. record. Pauli V.

25 Die verò Iouis de manè fit Signatura Iuſtitiæ coram Eminentiſſimo Præfecto, & ſingulæ cauſæ à ſuo Ponente proponuntur, & à Votantibus deciduntur, & ſecundum hanc deciſionem Eminentiſsimus Cardinalis Præfectus Signaturæ reſcribit, & ſignat Commiſsiones ſignandas, non ſignandis reiectis.

26 Nec omitto, quod Superſeſſoria, de qua ſupra, obtinetur ab Eminentiſsimo Præfecto, ſiuè eius Auditore, habita fide à Ponente, quod cauſam proponet, vt infra, videlicet.

27 Eminentiſſime, & Reuerendiſſime D. Habeo in manibus Commiſſionem in prima (*vel ſecunda*) proxima Signatura Iuſtitiæ in cauſa NN. inter NN. & NN. proponendam; ideo, ſi placet, poterit concedere Superſeſſoriam. Datum hac die NN &c.

D. V. Eminentiſſimæ, & Reuerendiſſimæ.

Humiliſſimus Seruus NN.

Commiſſio in cauſa Rotali ſcuta 500. excedente Romana.

28 Beatiſſime Pater. Dignetur S. V. cauſam, & cauſas Appellationis, & Appellationũ, necnon nullitatis, & nul-

R litatum ex tribus, R, iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ, infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum à definitiua Sententia, ſeù Decreto definitiuo, vt dicitur lata, ſeù facto per D. A. C. ſeù R. P. D. N. eius in Ciuilibus Locumtenentem in prima inſtantia, ad aſſertum fauorem NN. contra deuotum S. V. Oratorem NN. de, & ſuper certa pecuniarum ſumma ſcuta 500. excedente,

S S, attentatorum, & innouatorum, quorumcumqne, ac reſtitutionis in integrum, prout de Iure, vna cum omnibus incidentibus, dependen. emergen. annexis, conne-

T xis, ac toto negocio principali, ac quam, & quas, T, idem Orator habet, & mouet, & habere, & mouere vult, & intendit contra eundem NN. omnemque aliam perſonam, pro eo in iudicio legitimè comparentem, &c. alicui ex Veſtri Sacri Palatij Apoſtolici cauſarum Auditoribus (*ſeu alicui S. V. Sac. Palatij Auditori, ſeu Locumtenenti*) audiendas, cognoſcen deciden. fineq. debito terminan. committere, & mandare, cum facultate citandi, inhibendi, quos, quibus, quoties, vbi, & quando opus fuerit, etiam per Edictum, conſtito ſummariè &c. Præmiſſis, ac Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, Stylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque, Statum, &c. & merita cauſæ pro plenè, & ſufficienter expreſſis habendo.

Commiſſio in cauſa non Rotali ad ſcuta 500. non aſcendente Romana.

29 Beatiſſime Pater. Dignetur S. V. cauſam, & cauſas Appellationis, & Appellationum, nullitatis, nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ, & attentatorum, & innouatorum quorumcunque, necnon reſtitutionis in integrum prout de iure, infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum à quadam Sententia, ſeu Decreto definitiuo per D. A. C. lata, ſeu facto in prima inſtantia ad aſſertum fauorem NN. contra deuotum S. V. Oratorem NN. de, & ſuper certa pecuniarum ſumma ſcuta 25. excedente, rebuſque alijs, &c. cum omnibus incidentibus, &c. dependen. &c. emergen. &c. annexis, connexis, ac toto negocio principali, ac quam, & quas, &c. alicui Romanæ Curiæ Prælato audiendas, cognoſcen de. ciden. fineque debito terminan. committere, & mandare, cum facultate citandi, inhibendi, quos, quibus, quoties, vbi, & quando opus fuerit, ſingulis diebus, & horis feriatis, & non feriatis, præterquam in honorem Dei fe-

V riatis, V, Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſto-

X licis, termino Iuris, &c. itaut pro Apoſtolis ampliùs redire non teneatur, attento, quod à definitiua, &c. X. Stylo Palatij, ceteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque, Statum, &c. pro plenè, &c.

Alia Commiſſio cum narratiua in cauſa Rotali Romana.

30 Beatiſſime Pater. Ioannes Titius aduerſarius egit C. A. C. vigore aſſertæ apocæ Camerali obligatione vallatæ, triginta ab hinc annis, & vltra confectæ, contra deuotum S. V. Oratorem NN. pro prætenſa ſumma ſcutorum mille, & licet pro parte Oratoris fuerit oppoſita preſcriptio Statuti Vrbis, vltra preſcriptionem Iuris cõmunis, & non ſit veriſimile, quod Aduerſarius, ſi fuiſſet reuera creditor, tandiù eius creditum petere diſtuliſſet, nihilominus idem Iudex non minus nulliter, quam iniuſtè, contra Oratorem Mandatum executiuum pro dicta prætenſa ſumma decreuit, & relaxauit. Dignetur igitur S. V. cauſam, & cauſas Appellationis, & Appellationum huiuſmodi, necnon nullitatis & nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ a dicto definitiuo Decreto infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum,

Digitized by Google

necnon attentatorum, & innouatorum quorumcunque,
Z aç reſtitutionis in integrum, prout de iure, &c. Z, vna
cum omnibus inciden. dependen. annexis, connexis, ac
toto negocio principali, & quam, & quas, &c alicui S.V.
Sacri Palatij Apoſtolici Auditori audien. cognoſcen.
deciden. fineque debito terminan. committere, & man-
dare, cum facultate citandi, inhibendi, quos, quibus quo-
ties opus fuerit, Conſtitutionibus Apoſtolicis, Stylo Pa-
latij ceteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcun-
que Statum, &c. pro plene, &c.

Commiſſio cum narratiua in cauſa non Rotali Romana.

31 Beatiſſime Pater, Introducto iudicio ad inſtantiam NN. Aduerſarij coram R. P. D. N. A. C. Locumtenente contra deuotum S.V. Oratorem NN. in prima inſtantia, de, & ſuper prætenſa pecuniarum ſumma ſcutorum trecentorum quinquaginta monetæ, pro pretio venditionis domus, de qua agitur, idem Orator docuit de ſolutione ferè totius dictæ ſummæ, prout ex Iuribus in Actis productis apparet; ſed quia idem Iudex nihilominus pro dicta integra ſumma ſcutorum 350. contra Oratorem Mandatum executiuum decreuit, & relaxauit, fuit per Oratorem ad S.V. infra legitima tempora appellatum. Dignetur igitur S. V. cauſam, & cauſas Appellationis, & Appellationum, necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum, necnon attentatorum, & innouatorum quorumcunque ac reſtitutionis in integrum, prout de Iure, &c. vna cum omnibus inciden. dependen. emergen. annexis, connexis, ac toto negocio principali, & quam, & quas, alicui Romanæ Curiæ Prælato audiendas, cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. committere, & mandare, cum facultate Citandi, Inhibendi quos, quibus, quoties, ſingulis diebus, & horis feriatis, & non feriatis præterquàm in honorem Dei feriatis, Conſtitutionibus Apoſtolicis, Stylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcunque Statum &c. pro plenè, &c.

Commiſſio Appellationis ab Interlocutoria Romana.

32 Beatiſſime Pater. Vertente lite, & cauſa coram R.P.D. A.C. inter deuotum S.V. Oratorem NN. & NN. Aduerſarium, de, & ſuper prætenſa ſumma ſcuta mille excedente, rebuſq; alijs in Actis cauſæ, & cauſarum huiuſmodi latiùs deductis, licèt idem Iudex Articulos pro Parte dicti NN. Aduerſarij exhibitos admittere non debuiſſet, cùm non ſint releuantes, nec ad cauſam pertinentes, ſed tantùm ad intricandã, & protelandã litẽ pro ducti, quia tamen illos admiſit, ob id dictus Orator ad S.V. appellauit. Dignetur igitur S.V. cauſam, & cauſas Appellationum huiuſmodi, necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ, infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum, necnon attentatorum, & innouatorum quorumcunque ac reſtitutiones in integrum, prout de Iure, cum omnibus inciden. dependend. emergen. annexis, connexis, ac toto negocio principali, & quam, & quas &c. alicui S. V. Rotæ Auditori, ſeù Locumtenenti audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. committere, & mandare cum facultate citandi, inhibendi quos, quibus, quoties, Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, Stylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcunque, Statum, &c. pro plenè, &c.

Commiſſio Appellationis à Grauamine Romana.

33 Beatiſſime Pater, Licèt R. P. D. A C. debuiſſet Articulos pro parte NN. deuoti S. V. Oratoris contra NN. Aduerſarium exhibitos, admittere, ac Superſeſſoriam concedere, ex quo idem Orator obtulit, ſe incontinenti ſolutionem ſcutorum ducentorum exaduerſo petitorum probaturum, quia tamen dictos Articulos reiecit, ac Superſeſſoriam denegauit, & aliàs multipliciter Oratorem grauauit, & bona fides non patitur, vt bis idem exigatur, præſertim quando quis offert ſe probaturum incontinenti; Idcirco dictus Orator à prædictis grauaminibus, ac toto vlteriori proceſſu ad S. V. appellauit. Dignetur igitur S. V. cauſam, ac cauſas Appellationis, & Appellationum huiuſmodi, necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ, infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum, attentatorum, & innouatorum quorumcunque ac reſtitutionis in integrum, prout de iure, &c. vna cum omnibus eius inciden. depend. emergen. annexis, connexis, ac toto negocio principali, & quam, & quas, &c. alicui Romanæ Curiæ Prælato audiendas cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. committere, & mandare cum poteſtate citandi, inhibendi, quos, quibus, quoties, ſingulis diebus, & horis, feriatis, & non feriatis, itaut ſingulis diebus, & horis in huiuſmodi cauſa procedi poſſit, præterquàm in honorem Dei feriatis, Conſtitutionibus Apoſtolicis, Stylo Palatij cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcunque Statum, &c. pro plenè, &c.

34 Signatura igitur Iuſtitiæ in cauſis, quæ in ea propo-
nuntur, ſi non conſtat de aliquo grauamine, reſpondet
AA nihil reſcribendum, ſi verò conſtat de grauamine, AA,
aut reſpondet pro Appellatione ſimpliciter, aut cum
clauſula, *ſine præiudicio*, aut cum clauſula, *ſi quid exequen-
dum*, aut cum clauſula *ad legitimam*.

35 Si Decretum eſt nullum, vel iniuſtum, admittit Appel-
lationem ſimpliciter, & tunc vtrinſq; Signaturæ Referen-
darius, qui cauſam propoſuit, apponit in capite ſiniſtro
commiſſionis hæc verba, videlicet. Ex Signatura Parte
audita, vel ex Signatura V.P. informante, In capite verò
dextero apponit eius nomen, videlicet NN. & in pede
36 capitis ſiniſtri ſcribit verbum † *Placet* & deinde tranſ-
mittit d. Commiſſionem ad primum Reuiſorem, quem
vulgò, Todeſcum, appellant, qui quidem Reuiſor illam
affert Eminentiſſ. Signaturę iuſtitię Pręfecto, & hic eam ſi-
gnat hoc modo, videlicet. *Placet Domino Noſtro Papæ, N.
Cardinalis N.* Succeſſiuè dictus Reuiſor commiſſionem
37 ſic ſignatam, † ac diligenter perſpectam, & corre-
ctam, ac in ſuo libro adnotatam, conſignat ſecundo Re-
uiſori, hic illam diligenter inſpectam affert Illuſtriſs. D.
Cancellariæ Regenti, qui in ea apponit nomen Iudicis
futuri illius cauſæ, & illam ſignat hoc modo, videlicet, *de
Mandato D.N. Papæ, audiat Magiſt. NN. citet, inhibeat,
procedat, vt petitur, & iuſtitiam faciat*; & poſtquam
dictus ſecundus Reuiſor illam ſic ſignatam in ſuo libro
38 adnotauit, conſignat eandem Magiſtro Curſorum,
qui fert illam ad Banchum Curſorum, & hic, apponendo
diem à tergo illius manu propria, adnotat eam in ſuo li-
39 bro, † & tunc Pars, quæ reſcriptum fauorabile obti-
nuit, ſoluta Curſorum Magiſtro competenti mercede, il-
lam in Capſa Iudicis, in ea aſſignati, inferri curat, ac de-
inde à Notarijs Menſarijs, ad quos ſpectat, è Capſa ex-
trahi, ad Officium deferri, & Iudici præſentari, ac Nota-
rio illius cauſæ futuro diſtribui, & conſignari.

40 Si verò Decretum apparet iuſtum, & validum, tunc Signatura reſcribit cum clauſula *ſine præiudicio legitimæ executionis*, & ſic admittit Appellationem, tantùm ad effectum deuolutiuum, non autem ſuſpenſiuum.

41 At ſi iuſtitia, ac validitas Decreti non ſit adeo clara, ſed patiatur difficultates, Signatura reſcribit cum clauſula, *ſi quid exequendum*, vel cum clauſula, *ad legitimam*, quo caſu executio aufertur Iudici à quo, & transfertur in Iudicem ad quem, ad hoc, vt ille, ſi Decretum ex eiſdem actis iuſtum, & validum apparet, exequatur, ſin minus cauſam Appellationis cognoſcat.

42 Quæ quidem clauſulæ adduntur de ordine Signaturæ à Referendario, qui cauſam propoſuit in corpore Commiſſionis, quæ deinde ſignatur, & in Capſa Iudicis ponitur, & à Notario Menſario, vt ſupra diſtribuitur, ac deinde citat Pars aduerſa coram Iudice ad quem, vt infra, videlicet.

R. P. D. NN.

43 Romana Pecuniaria.

Citetur NN. exaduerſo principalis, ad dicendum con-
BB tra commiſſionem, BB, in Actis exhibitam, necnon vi-
dendum illam admitti, & iuxta illius formam, & teno-
rem mandari procedi, & inhiberi ad primam diem, In-
ſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decre-

Digitized by Google

Decretum.

NN. repetijt Commiſſionem in Actis præſentatam, & petijt, & obtinuit, vt ſupra, omni &c.

44 In cauſis huiuſmodi Commiſſariis in Rota vertenti-
CC bus Citationes debent exequi peſonaliter, CC, Et ſi Commiſſio non eſt adhuc Notario diſtributa, in pede Citationis dicitur, Menſarius Notarius, poſtquàm verò Menſarius illam diſtribuit, apponitur ibidem nomen Notarij, cui fuit diſtributa. In cauſis verò Prælato extra Rotam commiſſis, Citationes pariter debent eſſe perſonales, ſed Notarius ſemper eſt ille, qui pro tempore eſt Cuſtos Archiuij Romanæ Curiæ Scriptorum, & citatur per Acta Archiuij præfati.

45 Cæterùm, ſi cauſa eſt appellabilis, & non eſt neceſſe adire plenam Signaturam, fit Commiſſio in forma ſignan-
DD di, DD, & fertur Referendario, qui apponit in parte dextera ſuperioris illius nomẽ proprium, & in pede partis ſiniſtræ verbum, *Placet*, & deinde Commiſſio, ſic ſignata, ponitur in Capſula primi Reuiſoris, qui illam reuiſam, & deinde ab Eminentiſs. D. Cardinali Signaturæ Præfecto, vt ſupra, ſignatam, conſignat ſecundo Reuiſori Illuſtriſs. D. cancellariæ Regentis ſubſtituto, & iſte eamdem reuiſam, & ab Illuſtriſsimo Regente ſignatam, vt ſupra, conſignat Magiſtro Curſorum, à quo inſtante Parte,
EE ponitur in Capſa Iudicis, EE, vt ſupra.

46 Aliquando Pars, quæ Sententiam obtinuit, timens, nè Commiſſio tranſeat, vt ſupra, vt vulgò dicitur, *ſotto la bancha*, curat obtinere, *Nihil tranſeat*, ab Eminentiſs.
47 Cardinali Præfecto, tenoris, videlicet.

Eminentiſs. & Reuerendiſs. D.
Romana Pecuniaria.

Nihil tranſeat per NN. contra NN. attento quod fuit Actum vigore obligationis Cameralis, & niſi citato NN. principali, ſiuè NN. Procuratore, hac die, &c.

N. Cardinalis. N.

48 Si hoc, *nihil tranſeat*, ab Eminentiſs. Signaturæ Præfecto ſubſcriptum, fuerit à Parte datum Commiſſionum Reuiſori, erit neceſſe citare coram illo Partem, quæ illud dedit, vt ſupra, videlicet.

Commiſsionum Reuiſore.

49 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad dicendum cauſam, quare Commiſſio expediri, & relaxari non debeat, & informandum, quatenus, &c. alias videndum illam expediri, & relaxari quibuſcumque non obſtantibus, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

Et fit Intimatio de ordine Reuiſoris, videlicet.

Commiſsionum Reuiſore.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter D. relaxauit Commiſſionem quibuſcumque non obſtantibus, & alias prout in Actis, inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

50 Non rarò ſolet in cauſis huiuſmodi pecuniarijs Reuiſor relaxare Commiſſionem cum clauſula in illius corpore addita, videlicet. *Non tamen vigore obligationis Cameralis, aut alterius proceſſus executiui, itaut Inhibitio non afficiat, quatenus ſit actum vigore obligationis Cameralis,*
51 *aut alterius proceſſus executiui*, vnde † ſiue Reuiſor reijciat Commiſſionem omninò, ſiuè dictam clauſulam in corpore addat, vtroque caſu neceſſe eſt adire plenam Signaturam, vt ſuperiùs dictum eſt: nam alias, ſtante dicta clauſula, Inhibitio non afficeret, & Aduerſarius poſſet exequi facere Mandatum, ſi Iudex à quo dediſſet retutatorios.

52 Non omitto, quod aliquando Referendarius antequàm ſignet Commiſſionem (*quod rarò accidit*) mandat citari Partem coram eo, ad effectum videndi, an Commiſsio ſit ſignanda in Camera, & tunc citatur Pars aduerſa, vt infra, videlicet.

R. P. D. NN.
Romana.

53 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad dicendum cauſam, quare Commiſſio ſignari non debeat in Camera, & informandum, quatenus, &c. aliàs videndum illam ſignari, etiam altera tantùm Parte informante, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

Et fit Intimatio de ordine Referendarij, videlicet.

R. P. D. NN.
Romana.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter D. ſignauit Commiſſionem, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

54 Si verò aliquis abſq; vlla clauſula Commiſſionem appellationis via ordinaria, vt vulgò dicitur, *ſotto la Bancha*, iuxta ſuperiùs tradita, extorſiſſet, & Pars, cui illa eſt præiudicialis, intenderet eam reformari, eſſet neceſſe adire plenam Signaturam, Parte citata, iuxta ordinem ſuperiùs traditum, & facere copiam Commiſſionis exaduerſo extortæ cum ſuis reſcriptis in forma ſignandi, & poſt eam addere Commiſsionem reformatoriam, videlicet.

55 Beatiſsime Pater, Si NN. in præinſerta pro Oratore nominatus S. V. expoſuiſſet, prout non ſine dolo tacuit, quod deuotus S. V. Orator NN. obtinuit à R. P. D. A. C. decerni, & relaxari Mandatum vigore obligationis Cameralis, quæ Appllationem ſuſpenſiuam non admittit, & quod iam eſt cæpta executio, vtique præinſertam non extorſiſſet, ſed quia falſus Precator debet impetratis carere; ſupplicat igitur humiliter S. V. Orator antedictus, vt dignetur, eidem NN. cui præinſerta eſt directa, vt in cauſa, & cauſis huiuſmodi, ac ſi præinſerta eſſet ſignata cum clauſula, ſine præiudicio legitimæ executionis, & obligationis Cameralis procedat, committere, & mandare, cum facultate citandi, inhibendi quos, quibus, quoties, Conſtitutionibus, Stylo Palatij cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcunque Statum, &c. pro plenè, &c.

Hæc præinſerta in forma ſignandi datur D. Referendario, qui illam proponit in plena Signatura, vtraque parte informante, vel parte citata, iuxta ordinem ſuperius traditum.

56 Quòd ſi forte Pars obtineret in plena Signatura Commiſſionem reformari, & cum d. clauſula *ſine præiudicio, &c.* reſcribi, & altera Pars eſſet grauata, & vellet iterùm audiri in plena Signatura, debet obtinere licentiam ab Eminentiſſ. Præfecto, ad ducendo ei rationes grauaminis ſibi à Signatura illati, ob quas petit iterum audiri, Qui Eminentiſſ. facto per partem, quæ vult iterum audiri, depoſito ſcutorum quatuor in Sacr. M. P. pro expenſis reficiendis in caſu ſuccumbentiæ, & conſignata eidem Eminentiſſ. Cedula Sacr. M. P. continente depoſitum dictæ ſummæ, concedit, *ſi ei videtur rationi conſonum*, licentiam, vt cauſa ab eodem D. Referendario, qui alias eam propoſuit, reproponatur. Tũc qui vult iterum audiri, facta copia ambarum dictarum commiſſionum cum ſuis reſcriptis in forma ſignandi, addit in pede illarum in eadem forma commiſſionem reformatoriam, vt infra, videlicet.

57 Beatiſſime Pater. Si NN. in ſecundo loco præinſerta pro Oratore nominatus S. V. expoſuiſſet, prout non ſine dolo tacuit, quod aſſerta obligatio Cameralis, cuius vigore egerat coram R. P. D. C. fuerat antea vulnerata per Sententiam abſolutoriam, & ob id perperam egit, & Mandatum ab A. C. decerni, & relaxari extorſit via executiua, quæ nullo modo ei cõpetebat, eoque magis quia pendebat cauſa Appellationis ab eo à prima Sententia interpoſita, qua ſtante nihil erat innouandum, vtique ſecundo præinſertam non extorſiſſet. Verum quia Pater Sancte, æquum non eſt, vt falſus precator gaudeat impetratis, ſupplicat igitur humiliter S V. Orator antedictus, vt dignetur eidem NN. cui primò præinſerta eſt directa, vt in cauſa, & cauſis huiuſmodi ac ſi ſecundò præinſerta non emanaſſet, procedat, committere, & mandare cum facultate citandi, inhibendi, quos, quibus, quoties, Conſtitutionibus Apoſtolicis, Stylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcunque, Statum, &c. pro plenè, &c.

58 Et propoſita iterùm cauſa in plena Signatura, parte citata, vel vtraque Parte informante, ſi pars, quæ fecit depoſitum obtinet, illud recuperat, ſin minus conſignatur Parti aduerſæ pro expenſis in Signatura factis.

59 Euenit aliquando, quod A. C. poſt appellationem coram eo interpoſitam, antequam Pars adeat Signaturam, iterùm audit Partes ſuper meritis cauſæ, & cognita iuſti-
FF tia decreti, ſeu illius nullitate, reponit. FF, ab eo, citata parte, vt ſupra *cap. 8. de exceptionibus*, dictum fuit.

60 Quòd facere poteſt, etiam ſi decretum, quoad Partem tranſiſſet in iudicatum, cum nihilominus A. C. poſsit

Digitized by Google

ab illo reponere,nam quoad Iudicem in iudicatum non tranſit,niſi pronunciaſſet per Cedulam , & ſic functus eſſet officio ſuo,vel commiſſa fuiſſet cauſa Appellationis.

61 Quod ſi nihilominus A. C.reponere nolit,adiri poteſt Signatura pro repoſitione, vel Signatura, adita pro appellatione,mandat eidem A. C.oretenus, vt reponat,vel præuia repoſitione à decreto, iterum audiat, vel A.C. met, vt præuia repoſitione alium deputet,& in his iudex debet omninò exequi mentem Signaturæ.

62 Interpoſita ergo appellatione coram A.C. & obtenta ſuperſeſſoria ab Eminentiſſ. Signaturæ Præfecto , aditur Signatura,vel pro Appellatione,vt ſupra, vel pro repoſitione,vel pro alterius deputatione,provt in ſequentibus Formulis Commiſsionum,videlicet.

Commiſſio pro alterius Iudicis deputatione. Romana.

63 Beatiſsime Pater. Exponitur humiliter S. V.pro parte deuoti illius Oratoris NN. quod introducta lite contra eundem Oratorem coram R. P. D. A. C. ad inſtantiam. NN.prætenſi creditoris in ſcutis quingentis monetæ,occaſione pretij Vineæ,licèt Orator oppoſuerit exceptionem compenſationis,& docuerit,ſe eſſe ex alia parte creditorem eiuſdem NN.aduerſarij in ſimili ſumma occaſione mutui , & eius creditum ſit pariter priuilegiatum, & Camerali obligatione vallatum.Nihilominus A.C.reiecta dicta exceptione compenſationis,Mandatum ad fauorem Aduerſarij nulliter,& iniuſtè relaxauit. Supplicat igitur idem Orator S. V. vt dignetur committere , & mandare R.P.D.A.C.met,vt præuia repoſitione à decreto prædicto, alium deputet, cum facultatibus opportunis ,necnon cum poteſtate citandi, inhibendi, quos quibus, quoties, Conſtitutionibus , ſtylo Palatij cœteriſque contrarijs,non obſtantibus quibuſcunque Statum , &c. pro plenè,&c.

Commiſsio pro repoſitione Romana.

4 Beatiſſime Pater , Licèt . R. P. D. A. C. non potuiſſet , nec debuiſſet decernere literas miſsiuas in partibus loco Remiſſorialium , ad inſtantiam NN contra deuotum S. V.Oratorem NN.ex quo idem aduerſarius intendit examinare ſuper eiſdem, & directo contrarijs, quod facere non poteſt , cum didicerit teſtificata , & habuerit in manibus originalem proceſſum examinis Teſtium apertum,& publicatum,tamen quia hoc non attento dictas literas decreuit . Supplicat igitur humiliter S. V. Orator antedictus , vt dignetur oretenus eidem A.C. vt ab huiuſmodi decreto Oratorem reponat , committere & mandare,cum facultate citandi, inhibendi, quos,quibus,quoties,Conſtitutionibus , ſtylo Palatij , cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcunque : Statum &c. pro plenè &c.

65 Tunc ſi Signatura mandauit oretenus A.C met,vt præuia repoſitione,alium deputaret,citatur coram eo vt infra videlicet.

A.C.Met.

Citetur NN.exaduerſo principalis ad videmdum Inſtantem reponi à quocumque prætenſo decreto præiudiciali relaxationis mandati per NN. facto, & concordandum de alio iudice,ac dandum liſtam confidentium, quatenus, &c.alias videndum per D. deputari ex officio, iuxta mentem Signaturæ,ad p.d.inſtante NN. principali,ſiuè,&c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt,& obtinuit, vt ſupra reponi, & dari liſtam, cum intimatione,omni,&c.

A. C. Met.

Intimetur NN.ex aduerſo principali,qualiter D.repoſuit, & mandauit dari liſtam confidentium,& alias provt
67 in actis . Ideò citetur idem ad dandum d. liſtam, † alias videndum per D. deputari Iudicem ex officio , quibuſcumque non obſtantibus,ad primam diem,inſtante NN. principali,ſiuè , &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN.petiit , vt ſupra , & obtinuit deputari Iudicem, NN.cum intimatione,omni,&c.

A. C. Met.

Intimetur NN.exaduerſo principali,qualiter D.deputauit Iudicem,& alias provt in actis, inſtante NN. principali,ſiuè &c.

N. Notarius.

Si verò Signatura mandauit ſimpliciter reponi, citatur,vt infra videlicet.

A. C. N.

68 Citetur NN.exaduerſo principalis , ad videndum Inſtantem,reponi à quocumque decreto præiudiciali, iuxta mentem Signaturæ, & decretum neceſſarium , & opportunum fieri,& interponi ad primam diem. Inſtante NN.principali ſiuè,&c.

N.Notarius.

Decretum.

NN.petijt,& obtinuit,vt ſupra niſi ad primam diem, cum intimatione,omni,&c.

A. C. N.

Intimetur NN.exaduerſo principali , qualiter D. repoſuit , & aliàs provt in actis , inſtante NN. principali , ſiuè &c.

N. Notarius.

69 Cæterum in cauſa appellabili,ſi appellatio non fuerit interpoſita , vel fuerit minùs legitimè interpoſita , vel non conſtet de eius legitima proſecutione , tunc elapſis decem diebus datis ad appellandum , obſeruantur infraſcripti quatuor termini ſubſtantiales , & citatur Appellans,vt infra videlicet .

A. C. N.

70 Citetur NN. exaduerſo principalis , ad docendum de
GG appellatione , eiuſque legitima proſecutione, GG , primo pro prima dilatione ad primam diem , inſtante NN.principali,ſiuè,&c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. accuſauit contumaciam partis aduerſæ , & petijt,vt ſupra , & obtinuit ſeruari ſecundo pro ſecunda , omni,&c.

A. C. N.

Citetur NN. exaduerſo principalis , ad docendum de Appellatione , eiuſque legitima proſecutione ſecundo pro ſecunda dilatione , ad primam diem , inſtante NN. principali, ſiuè,&c.

N Notarius.

Decretum.

NN. accuſata contumacia partis aduerſæ petijt , vt ſupra , & obtinuit ſeruari tertio pro tertia , omni, &c.

A C. N.

Citetur NN.exaduerſo principalis, ad docendum de appellatione , & eius legitima proſecutione tertio pro tertia dilatione ad primam diem , inſtante NN. principali,omni,&c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. accuſauit contumaciam partis aduerſæ , & petijt,& obtinuit ſeruari quarto pro quarta,omni,&c.

A. C. N.

Citetur NN.exaduerſo principalis , ad docendum de appellatione , eiuſque legitima proſecutione quarto pro quarta , & ſuperabundanti dilatione ad primam diem,inſtante NN.principali,ſiuè,&c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. accuſauit contumaciam partis aduerſæ, & obtinuit vt ſupra,omni, &c.

71 His quatuor terminis , vt ſupra , ſeruatis , poteſt ritè procedi ad mandati, ſeu rei iudicatæ executionem , niſi pars doceat de appellatione, ac legitima proſecutione, vt ſupra,& citatur ad videndum taxari , & moderari expenſas, vel vnico contextu in dicta quarta citatione , vel ſeparatim,vt infra,videlicet.

A. C. N.

72 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum ta-
HH xari,& moderari Expenſas HH, & taxatas,& moderatas ſoluendum,alias videndum decerni, & relaxari mandatum executiuum ad primam diem,inſtante NN.principali,ſiuè,&c.

N. Notarius.

Et exhi-

Digitized by Google

Et exhibitâ liſta expenſarum, illiſque liquidatis à Notario actuario, obtinetur decretum videlicet.

NN.petijt,& obtinuit vt ſupra,niſi ad primam diem, cum intimatione, omni,&c.

A. C. N.

Intimetur NN.exaduerſo principali,qualiter D. relaxauit mandatum, & alias prout in actis, inſtante NN. principali,ſiue &c.

NN Notarius.

73 Sed ſi agitur de executione Decreti, ſeu Sententiæ, & rei iudicatæ in cuius prolatione non fuerit relaxatum mandatum,tunc ſi expenſæ non continent ſummam appellabilem, quæ in A. C. Tribunali eſt vltra ſcuta viginti monetæ,citatur, vt infra. videlicet.

A. C. N.

74 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad docendum de Appellatione, eiuſque legitima proſecutione, quarto pro quarta,& ſuperabundanti dilatione, necnon videndum taxari,& moderari expenſas,taxatas, & moderatas ſoluendum,& tàm pro illis, quàm pro contentis in Sententia,& re iudicata decerni,& relaxari mandatum executiuum, & aliud quodcumque reſpectiuè neceſſarium, & opportunum ad primam diem, inſtante NN. principali,ſiue &c.

N. Notarius.

Exhibita liſta expenſarum, & facta liquidatione à Notario,vt ſupra,obtinetur Decretum,videlicet.

NN.petijt,& obtinuit,vt ſupra, niſi ad primam diem, cum intimatione,omni,&c.

A. C. N.

Intimetur NN.exaduerſo principali, qualiter Dominus relaxauit Mandatum,& aliàs prout in actis, inſtante NN.principali, ſiuè &c.

N.Notarius.

75 Quæ quidem citatio ad videndum taxari Expenſas, & relaxari Mandatum, ſi Expenſæ excedant ſummam ſcutorum viginti monetæ,& ſic contineant ſummam appellabilem,debet fieri diuiſim à citatione ad videndum relaxari Mandatum pro contentis in Sententia in vim rei iudicatæ, quæ poteſt etiam fieri coniunctim, vel diuiſim à citatione ad docendum de Appellatione quarto pro quarta,& prout melius cauſæ Patronus ſibi expedire iudicauerit,ne aliàs, facta mixtura, decretum efficeretur appellabile, quam quidem praxim ſuper taxatione Expenſarum magis diffusè conſpicere licebit inferius. *par. 2. cap. 14 num. 38. & ſeqq.*

76 Nec A. C. pro executione ſuæ Sententię indiget alia Commiſſione, cum id facere poſſit vigore ſuarum ordinariarum facultatum,tanquam iudex ordinarius, etiam in illis cauſis, in quibus eſt delegatus.

Sed alij Iudices Commiſſarij in Romana Curia, ob præſentiam Principis,non exequuntur ſuas Sententias,

II niſi obtenta infraſcripta executoriali. II.& ſpeciali commiſſione,videlicet.

Romana.

77 Beatiſſime Pater, introducto iudicio coram NN. in prima inſtantia, pro parte deuoti illius Oratoris NN. contra NN. de & ſuper conſequutione ſcutorum NN. (*vel aliare, ſecundum facti contingentiam exprimenda*) idem Orator Sententiam fauorabilem reportauit, quæ ob non appellationem in tempore interpoſitam, vel ob non proſecutionem, vel ob lapſum fatalium tranſitum fecit in iudicatum, Verum quia P. S.parum eſſet Sententias obtinere, niſi debitæ demandarentur executioni. Supplicat igitur S.V.Orator antedictus, vt dignetur eidem NN.vt,præfixo aliquo breui, & competenti termino eidem Aduerſario ad docendum de appellatione, eiuſque legitima proſecutione, & nihil,quod releuet docto Expenſas in huiuſmodi cauſa factas taxet, & moderetur, & dictam Sententiam legitimæ executioni demandet, committere; & mandare, cum poteſtate citandi, inhibendi,quos, quibus,quoties, Conſtitutionibus, ſtylo Palatij,cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque,Statum, &c.pro plenè &c.

Reſcriptum,Signaturæ.

De Mandato D.N PP.idem Iudex pręfigat,exequatur, vt petitur,& iuſtitiam faciat.

Placet D.N Papæ,Cardinalis N.

78 Et ſi Decretum, ſeu Sententia fuit confirmata in ſecunda,vel tertia inſtantia, additur in commiſſione, *quæ Sententia fuit ab N in ſecunda,& N.in tertia* (ſeu alia) *inſtantia confirmata* ſeu *quæ fuit primo loco ab N. & ſecundo loco ab N.confirmata*, & ſolet Signatura reſcribere cum clauſula, *dummodo non ſit alteri commiſſa*, Cauſa verò in plena Signatura diſcuſſà ſolet reſcribere cum clauſula, *conſtito de tribus conformibus,vel quod alias executioni locus ſit,&c.*

79 Si verò ſit lata Sententia inter Ciues,& Incolas dicitur in commiſſione,*quæ fuit ab N.confirmata*,& cum agatur inter ciues, & incolas duæ habent vim trium, & faciunt

LL rem iudicatam, ex diſpoſitione Statuti Vrbis, LL, & tunc Signatura reſcribit cum clauſula, *conſtito, quod ſit locus Statuto,vel aliàs executioni,&c.*

Qua commiſſione obtenta,citatur,vt infra videlicet.

R. P. D. NN.

Romana.

80 Citetur NN.exaduerſo principalis,ad dicendum contra Commiſſionem, necnon videndum admitti, & iuxta illius formam,& tenorem mandari procedi, ad p. d. inſtante NN.principali,ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. repetijt Commiſſionem executorialem in actis exhibitam,& petijt,& obtinuit, vt ſupra,omni, &c.

84 Deinde citata Parte, ſi opus ſit, ad dicendum contra iura,& repetitis,& admiſſis iuribus ſi,& in quantum,citatur,vt infra,videlicet.

R.P.D.NN.

Romana.

81 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum ſibi præfigi terminum ad docendum de appellatione, eiuſque legitima proſecutione, iuxta formam commiſſionis, ad p. d. Inſtante NN. principali,ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN.petijt,vt ſupra,& obtinuit præfigi terminum duorum dierum,cum intimatione,omni &c.

R.P. D. NN.

Romana.

Intimetur NN.exaduerſo principalis,qualiter D. prefixit terminum, & alias prout in Actis, Inſtante NN. principali,ſiuè &c. N.Notarius.

Succeſſiuè elapſis dd. duobus diebus,citatur, vt infra, videlicet.

R.P.D.NN.

Romana.

83 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum taxari,& moderari Expenſas,& taxatas,& moderatas ſoluendum,& tam pro illis,quam pro contentis in ſententia,& re iudicata, decerni, & relaxari Mandatum executiuum,& aliud neceſſarium, & opportunum, ad p. d. inſtante NN.principali,ſiuè,&c.

N. Notarius.

Et producta notula expenſarum, factaque illarum liquidatione à Notario, obtinetur decretum videlicet.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, cum intimatione, omni &c.

R.P.D.NN.

Romana.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter D. relaxauit Mandatum, & aliàs prout in actis, inſtante NN. principali,ſiue &c.

N. Notarius.

84 Executa, & reproducta intimatione, poteſt accipi Mandatum pro contentis, in Sententia,pro expenſis verò, ſcuta viginti monetæ excedentibus, conſtituentibus ſummam appellabilem pro qua Signatura reſcribit; non poteſt accipi Mandatum, niſi poſt decem dies datos ad appellandum ab exceſſiua taxatione, alias executio facta infra decem dies eſſet nulla. Sed ſi Expenſæ non continent ſummam appellabilem, poteſt accipi Mandatum, etiam pro illis,reproducta vt ſupra intimatione.

85 Exaduerſo Pars citata ad docendum de Appellatione,vt ſupra,ſi cauſa Appellationis fuit commiſſa, debet

Digitized by Google

çitare coram iudice ad quem,ad dicendum contra commiſſionem, & inhiberi, vel ſi adhuc commiſſio non eſt expedita, provt ſæpè occurrit, quando iudex dat Reuerentiales in forma,in cauſa appellabili, cum ſit fere impoſſibile cauſam appellationis committere infra decem dies, & ſic infra terminum Renerentialium, cautela eſt paſſim frequentata, vt infra dictos decem dies doceat de diligentijs in committendo cauſam appellationis, nè aliàs cauſa illis elapſis tranſiret deſerta, docetur autem de diligentijs huiuſmodi coram iudice à quo, vt infra, videlicet.

86 Fit copia Commiſſionis,& præſentatur, Eminentiſs. Signaturæ iuſtitiæ Præfecto,vel Illuſtriſs. D.Cancellariæ Regenti, qui illam manu propria ſubſcribit, vt infra, videlicet.

MM Præſentata, MM.die(verbi gratia)prima Iunij.

Quæ quidem Commiſſionis copia, poſtquam fuit, vt ſupra, ſubſcripta cum adnotatione diei præſentationis illius, vocatur Præſentata, & eſt tantæ efficaciæ, vt ſuffi ciat ad docendum de diligentijs in committendo cauſam appellationis, poſtquàm eſt in actis Iudicis à quo exhibita, & ſic ad deſertionem appellationis euitandam;productio autem illius fit,vt infra,videlicet.

87 Pro NN.contra NN.

In Officio NN.& ad docendum de diligentijs in committendo cauſam appellationis, facto produxit copiam Commiſſionis Illuſtriſſ. D. Cancellariæ Regenti præſentatam ſub die NN.& ab eo ſubſcriptam, provt in folio tenoris &c.proteſtans per ſe non ſtetiſſe, nec ſtare, &c. & nihil innouari aliàs &c.omni &c.

88 Præſentata in Actis exhibita, habet Appellans illius virtute terminum vnius menſis, ſeu triginta dierum, à die ſubſcriptionis, & præſentationis eiuſdem Illuſtriſſ. Regenti factæ numerandum, ad cauſam Appellationis
89 committendam,Quod ſi nec infra dictum menſem cauſa committi poſſet, facta alia Præſentata ſimili & illa in Actis exhibita, vt ſupra, habebit Appellans terminum alterius menſis, donec in effectu Commiſſio ſignata habeatur,& Iudici cui eſt directa præſentatur,provt in caſibus,in quibus commiſſio ob legitima impedimenta non potuit in termino primis menſis, ſeu primæ Præſentatæ penitus expediri, obſeruatum vidi.

90 Sed ſi coram Iudice Commiſſario acta infra biennium non traſportarentur,quia inhibitio vigore Commiſsionis emanata moderari ſine ordine Signaturæ non valet, petitur exaduerſo,& obtinetur a Signatura committi eidem Iudici ad quem, vt ſuam moderetur inhibitionem, vt infra videlicet.

Romana.

91 Beatiſſime Pater. Lata Sententia,ſeù facto Decreto in prima,(*ſeu alio*) inſtantia ab NN. ad fauorem NN. deuoti S. V. Oratoris contra NN. de, & ſuper certa pecuniarum ſumma ſcuta NN. excedente,rebuſque alijs,&c. quæ, ſeu quod ob non proſecutionem infra biennium tranſitum fecit in rem iudicatam,ob id,licet dictus NN. debuiſſet d eius Sententiam executioni demandare,quia tamen ob aſſertam inhibitionem R. P. D. NN. vigore Commiſſionis, vt dicitur emanatæ ad inſtantiam NN. Aduerſarij retardatur. Supplicat igitur S. V. Orator antedictus, vt dignetur eidem NN. vt præfixo Parti aduerſæ aliquo breui,& competente termino eius arbitrio moderando,ad tranſportandum acta,eo elapſo, & actis non tranſportatis, ſuam moderetur inhibitionem, & cauſam ad Iudicem à quo remittat,Actis verò tranſportatis,præfixo eidem Parti aduerſæ alio breui, & competente termino ad docendum de appellatione,eiuſq;legitima proſecutione, & cauſis reſtitutionis in integrum, eo elapſo,& nihil quod releuet docto expenſas taxet, & moderetur,dictamq;Sententiam,ſeu Decretum legitimè executioni demandet,& mandatum quæcumque in præmiſſis quomodolibet neceſſaria,& opportuna,decernat, & relaxet,committere,& mandare,cum poteſtate citandi, inhibendi quos, quibus, quoties, conſtitutionibus Apoſtolicis, Stylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque,Statutum,&c.pro plenè,&c.

Reſcriptum Signaturæ.

De mandato D.NN,PP.idem Iudex præfigat exequatur vt petitur, & iuſtitiam faciat.

Placet D.N.Papæ N. Card.N.

92 Qua Commiſſione iudici ad quem præſentata,citatur coram eo Pars aduerſa ad dicendum contra Commiſsionem in actis vltimo loco exhibitam, & iuxta illius formam videndum mandari procedi, vt ſupra num.80.

Et deinde citatur eadē Pars aduerſa,vt infra, videlicet.

R.P. D. NN.

Romana pecuniaria.

93 Citetur NN.exaduerſo,principalis, ad videndum ſibi præfigi terminum ad tranſportandum acta iuxta formā Commiſſionis,ad p d.inſtante NN.principali,ſiuè,&c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra præfigi terminum quindecim dierum (*ſeu maiorem, vel minorem,provt Iudex arbitratus fuerit*)cum intimatione,omni,&c.

R.P.D.NN.

Romana Pecuniaria.

Intimetur NN exaduerſo principalis,qualiter D.præfixit terminum ad tranſportandum acta,& alias provt in Actis,Inſtante NN.principali,ſiuè &c.

N. Notarius.

Quòd ſi acta non fuerint in termino aſsignato tranſportata,citatur,vt infra,videlicet.

R.P.D.NN.

Romana Pecuniaria.

94 Citetur NN.exaduerſo principalis,ad videndum moderari inhibitionem, & remitti cauſam ad Iudicem à quo iuxta formam commiſſionis, ad p.d.Inſtante NN. principali,ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN.petijt & obtinuit,vt ſupra iuxta formam commiſſionis,cum intimatione,omni &c.

R.P.D.NN.

Intimetur NN.exaduerſo principali, qualiter D.moderatus fuit inhibitionem,& aliàs provt in actis,inſtante NN.principali,ſiue &c.

N. Notarius.

95 Actis verò tranſportatis citatur,vt dictum eſt ſupra de
NN commiſſione executorialis,NN. *ſub num.*80 *& ſeqq.*

96 Sed ſi cauſa appellationis fuit introducta coram A C. vigore eius ordinariarum facultatum,& acta infra biennium non fuerint tranſportata, quia ipſe pro moderatione ſuæ inhibitionis,dum proceſsit vti ordinarius non indiget alia commiſſione, ſeruatis quatuor terminis ad docendum de appellatione,vt ſupra, ſeruari ſolitis, citatur coram eo pars aduerſa,vt infra,videlicet.

A. C. N.

97 Citetur NN.exaduerſo principalis ad videndum moderari inhibitionem attento lapſu biennij, & Decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi, ad p. d. Inſtante NN.principali,ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi infra decem, *aut longiorem, vel breuiorem terminum arbitrio Iudicis*, cum intimatione omni &c.

A. C. N.

Intimetur NN exaduerſo principali,qualiter D. moderatus fuit inhibitionem,& aliàs provt in actis, inſtante NN.principali, ſiue &c.

N. Notarius.

98 Quo termino elapſo,ſi pars acta nō tranſportauit,inhibitio remanet moderata, ſi verò acta in dict. termino,vel alio forſan prorogato,tranſportauit,A. C audit, & cognoſcit de meritis cauſæ, & confirmat, vel reuocat, vel exequitur ſententiam Iudicis à quo,ſecundum facti contingentias,provt iuſtitia ſuadet,vt ſuo loco dicetur.

99 Illud etiam eſt aduertendum in cauſis commiſſarijs, quod ſi acta ſunt tranſportata,& inſtat lapſus biennij,neceſſe eſt obtinere à Signatura prorogationem fatalium, nè aliàs cauſa tranſiret deſerta,& obtinetur, vt infra, videlicet.

Romana.

100 Beatiſſime Pater,introducta cauſa appellationis pro parte

parte Deuoti S. V. Oratoris NN. ab aſſerta ſententia, ſeu decreto definitiuo lata, ſeu facto per NN. in prima (*ſiue alia*) inſtantia ad aſſertum fauorem NN aduerſarij coram R. P. D. NN. de, & ſuper certa pecuniarum ſumma ſcutorum NN excedente, rebuſque alijs &c. quia Orator ob varios caſus impeditus infra biennium cuius lapſus inſtat, proſequi non potuit, aut poteſt. Supplicat humiliter S. V. Orator antedictus, vt dignetur eidem R. P. D. NN. vt fatalia nunquam, *vel ſemel, ſi alias fuerunt prorogata*, prorogata quatenus durent, ſuo arbitrio proroget, quatenus verò lapſa ſint, Oratorem aduerſus eorum lapſum in integrum prout de iure, reſtituat, committere, & mandare cum facultatibus in alia commiſſione tributis neceſſarijs, & opportunis, necnon citandi, inhibendi quos, quibus, quoties, Conſtitutionibus, ſtylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque, ſtatum &c. pro plenè &c.

Reſcriptum Signaturæ.

De mandato D. N Papæ, idem Iudex proroget, reſtituat, vt petitur, & iuſtitiam faciat.

Placet D N. Papæ N. Card. N.

Et exhibita in actis commiſſione, ac citata parte ad dicendum contra illam, vt ſupra *num*.43. citatur, vt infra, videlicet.

R. P D. NN.

Romana.

Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum prorogari fatalia, iuxta formam commiſſionis, ad p. d. inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, vt ſupra, & obtinuit prorogari fatalia ad alios ſex menſes, iuxta formam commiſſionis, omni &c.

103 Verum in Rota, ſi in prima commiſſione appellationis vel alia, ſit etiam commiſſa cauſa reſtitutionis in integrum, prout de iure, ſemper quis poteſt audiri ſuper meritis cauſæ, & obtinere, ſi conſtat de bono iure, non obſtante quocumque lapſu fatalium, & etiam non obſtante lapſu quadriennij, nam huiuſmodi lapſus non attenditur in Curia.

104 Similiter in cauſis appellationum coram A. C. vigore eius ordinariarum facultatum introductis tranſportatis actis, & conſtito de bono iure, nec biennij, ſeu fatalium, nec quadriennij lapſus attenditur, & ita quotidie obſeruatur in Praxi.

105 Deniquè non ommitto cautelam, quæ datur quando pendente termino iuris, aut alio ad redeundum pro Apoſtolis dato, appellatus vult amputare protractionem litis, & expedire commiſſionem, nam poterit citare appellantem, vt infra, videlicet.

A. C N.

106 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum ſibi reſponderi de Apoſtolis, OO, & Decretum neceſſarium, & opportunum fieri, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, vt ſupra. Et tunc D. dedit NN. appellanti Reuerentiales in forma (*ſeu alios ſecundum facti contingentiam*) cum intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimetur NN. ex aduerſo principali, qualiter D. reſpondit de Apoſtolis, & aliàs prout in actis, inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

107 Signanter autem, ſi fuiſſet actum vigore obligationis Cameralis, & Iudex appellanti dediſſet terminum iuris, & interim &c. prout aliquando euenire vidi, ſi appellatus vult procedere ad vlteriora in executione quam citius fieri poſſit, & amputare protractionem litis, poterit citare aduerſarium appellantem, ad videndum ſibi de Apoſtolis reſponderi, & inſtare apud Iudicem, vt det Apoſtolos refutatorios, qui ſemper in ſimilibus dari conſueuerunt, quibus à Iudice datis, niſi pars obtineat à Præfecto Signaturæ ſuperſeſſoriam, vt ſupra *nu*. 19. vel aliud obſiſtat, poterit appellatus, ſine metu attentatorum, procedere ad executionem mandati.

108 Cæterum formulæ cædulonum, & commiſſionum appellationis in poſſeſſorijs, & alijs cauſis ponentur infra in ſecunda, & tertia parte, & ſuis locis in quibus de materijs opportunis tractabitur, ex quibus, & alijs ſuperiùs poſitis, poterunt, mutatis mutandis ſecundum factorum contingentias, fieri cedulæ, & commiſſiones cum narratiua, vel ſine, prout caſus requiret, & materia ſubiecta ſuadebit in omnibus cauſis.

Obſeruationes.

A
109 Appellatio in terminis, de quibus agitur, nihil aliud eſt, quàm à minori Iudice ad maiorem prouocatio, *l*.1. §. *ſi quis in appellat ff. de appellation*. & hęc eſt communis. & receptiſſima appellationis definitio, vt teſtatur *Rebuff. in tract. de appel. in praef. n*.2. *fol*.898. quem refert, & ſequitur *Scacc de appell. lib*.3. *c*.2. *q*.1. *art*.1. *n*.1. Ad ſuperiorem enim eſt appellandum, non verò ad inferiorem, nec etiam ad parem, *c. Romana*. §. *debet de appell. in* 6. *plenè Surd. conſ*.106. *n*.9. & *ſeqq. lib*.1. & eſt appellatio remedium contra venenum iniuſtæ ſententiæ, *d. l*.1 *ff. de appel. Oldrad. conſ*.255. *n*.5. *verſ. praeterea, Grauat. ad Veſtr. lib*.3. *c*.5. *n*.11. *Scacc. de appell. q*.3. *n*.1. *Barz. dec. Bonon*.68. *n*.6. & defenſio competens oppreſſis contra iniuſtitiam, & iniquitatem Iudicis, *cap. cum ſpeciali*, § *porrò de appell. d. l* 1 1. *de appell. Maran. de ord. Iud. par. vlt. art*.2. *nu*.236.
110 etiam de iure naturali, *Io. Andr. in cap. fin nu*. 13. *de appell. in* 6. *Alex. conſ*.113. *viſo Themate nu*. 1. *lib*.1. *Scacc. de appell q* 19. *nu*.3. *Grauat. ad Veſtr. d. lib*.3. *c*.5. *n*.11. & ob id non eſt deneganda, etiam Diabolo, pro iuſtitia, ſi eſſet in iudicio, *c. cum inter*, § *porro de exceptio. Pariſ. conſ*.28. *num*. 11. *lib*.4 *Rot. dec*.16. *nu*.3. *de Dol*. & *contum. in nou*.

111 Appellatio eſt de genere permiſſorum, & datur in omnibus cauſis regulariter, *l. à Proconſulibus*, & *l*. & *in maioribus, C. de appell. cap. omnis oppreſſus* 2. *q* 6. *Bart. conſ*. 165. *q*.1. *lib*.1. *Roman. conſ*.261. *ſuper eo, n*.4 *vbi Mandoſ. ſub littera D. dat concordantes, Alex. d conſ*.113 *nu*.13. *Specul. de appel. lib*.2. §. *in quibus in princ*. & *nu* 1. *Card. conſ*.27. *quoniam, nu*.3. *in fin. verſ*.1. *per regulam, Veſtr in Prax. lib*.7. *c*. 3 *nu*.1. *Scac. de Appel. q*.5. *nu* 1. & *q* 16. *nu*.1 & *nu*.4.

112 Hæc tamen regula, vt DD. prææallegati ſubdunt, tunc demum procedit, quando appellatio non reperitur prohibita, caſus autem in quibus illa regulariter prohibetur, ſunt plures.

113 Primus caſus eſt à ſententia Principis, ſecundus à ſententia Concilij generalis. Tertius à ſententia cœtus Cardinalium. Quartus à ſententia Senatus. Quintus à Sententia ſortis. Sextus à ſententia dictatoris. Septimus à ſententia decem virorum. Octauus à ſententia Præfecti prætorio. Nonus à ſententia Legati de latere. Decimus à ſententia parlamenti. Decimus primus à ſententia curiæ ſupremæ Franciæ. Decimus ſecundus à ſententia Conſilij Neapolis. Decimus tertius à laudo arbitri, & arbitratoris. Decimus quartus à laudo Epiſcopi. Decimus quintus à ſententia Patriarchæ. Decimus ſextus à ſententia Auditoris procerum. Decimus ſeptimus à ſententia Conſiliariorum Principis. Decimus octauus à ſententia Vniuerſitatis ſtudij Pariſienſis. Decimus nonus à ſententia Iudicum Palatij Imperatoris. Vigeſimus à ſententia Executoris Vigeſimus primus à ſententia conformi alijs duabus præcedentibus. Vigeſimus ſecundus, quando appellationi fuit renunciatum. Vigeſimus tertius à ſententia lata contra verum contumacem. Vigeſimus quartus à ſententia lata in notorijs. Vigeſimus quintus à mandato de aperiendo Teſtamento. Vigeſimus ſextus à ſententia lata in iudicio poſſeſſorio de Iure Ciuili. Vigeſimus ſeptimus à ſententia lata pro alimentis futuris. Vigeſimus octauus à ſententia lata in cauſis pijs ad illarum fauorem. Vigeſimus nonus à ſententia lata in iudicio executiuo pro executione Trigeſimus ab executione ſententiæ. Trigeſimus primus à ſententia lata de Conſilio Sapientis. Trigeſimus ſecundus à ſententia Iudicis dati cum libero arbitrio. Trigeſimus tertius à ſententia Rectoris contra ſuum Officialem. Trigeſimus quartus à ſententia lata ad fauorem Cæſaris, ſiuè Fiſci. Trigeſimus quintus à ſententia condemnante ad ſoluendum Decimas. Trigeſimus ſextus, à ſententia nulla. Trigeſimus

Digitized by Google

geſimus ſeptimus a Statuto generali. Trigeſimus octauus ab omiſſa Expenſarum condemnatione. Trigeſimus nonus à ſententia Excommunicationis ſeu interdicti. Quadrageſimus ab impoſitione pœnæ iuris. Quadrageſimus primus à futuro grauamine. Quadrageſimus ſecundus à decretis Epiſcopi in Viſitatione. Quadrageſimus tertius à decretis factis à maiori parte Capituli. Quadrageſimus quartus à Contractu. Quadrageſimus quintus à condemnatione Tutoris, ſeu Adminiſtratoris ad reddendam rationem. Quadrageſimus ſextus à condemnatione de cauendo de damno infecto. Quadrageſimus ſeptimus à ſententia demolitionis poſt noui operis nunciationem. Quadrageſimus octauus à ſententia contra Hæredem putatiuum in interdicto quorum bonorum. Quadrageſimus nonus à ſententia ſuper nominatione, ſeù electione ad munus. Quinquageſimus à Sententia ſuper iuramento delato. Quinquageſimus primus à ſententia Calculatoris. Quinquageſimus ſecundus, quando Appellatio eſſet friuola. Quinquageſimus tertius à ſententia ad fauorem Legatarij, vel Fideicommiſſarij, præſertim in Tribunali A. C. in quo de ſtylo obſeruatur opinio *Angeli*, ſcilicet, quod pro legato competat via executiua, vt ſupra, *cap. 1. lit. B. verſic. Cæterum pro Legato*. Quinquageſimus quartus, quando periculum eſt in mora. Quinquageſimus quintus ab eo, quod procuratum fuit fieri. Quinquageſimus ſextus à ſententia lata in cauſis paruulis. Quinquageſimus ſeptimus à ſententia Vicarij Vrbis in cauſis à quinque ducatis infra. Quinquageſimus octauus à ſententia Senatoris, & Collateralium Vrbis in cauſis à decem ſcutis infra. Quinquageſimus nonus in cauſis non excedentibus valorem ſexdecim ducatorum auri de Camera, iuxta ſtylum Signaturæ. Sexageſimus in cauſis Neapolis non excedentibus valorem duarum vnciarum. Sexageſimus primus à ſententia pro funeralibus. Sexageſimus ſecundus à ſententia de conficiendo inuentariũ. Sexageſimus tertius ab interlocutoria. Sexageſimus quartus in cauſis criminalib.

Hos caſus reſpectiuè referunt, & ſequuntur, *Specul. de appell. d. §. in quibus, nu. 1. & ſeqq. Rebuff. ſuper Conſtit. in tr. de appell. art. 7. gloſs. 2. fol. 914. Maran de ord. Iud. part. 3. ſexta, & vlt. partis principalis act. 2. n. 135. & ſeqq. Vigel. in Method. Iur. Pontif. lib. 2. cap. 18. de appell. verſ. 2. cauſa ex qua fol. 169 Veſtr. d. lib. 7. cap. 3. nu. 2. & ſeqq. Gonzal. Suar. de Pac. in prax. tom. 1. par. 5. ca. 3. §. 12. nu. 130. Card. Tuſc. praſt. concl. to. 1. à concl 402. vſque ad concl. 420. Moſcatel. in prax. lib. 1. par 7. in gl. condemnando, n. 40. verſ. ſed quid de taxatione*, cum alijs latiſſimè per *Scacc. de appell. d. q. 16. & q 17. per tot.* vbi multipliciter limitat, & declarat, ad quem ob id in facti contingentia erit recurrendum.

114 Sunt etiam alij caſus, in quibus non datur appellatio, quorum nonnullos refert, *Contard. in l. vnica, in 5. notab. nu. 18. & ſeqq C. ſi de momen. poſſ. agat.* & alij plures, quos vſque ad numerum centum viginti recenſet *Nicell. de concord. Gloſs. cap. 6.*

115 A ſententia verò, ſeu Decreto A. C. ſummam ſcutorum viginti monetæ non excedente, non datur appellatio, & ita quotidie obſeruatur, *Saluſt. Tib in prax. li. 2. c. 12. n 12.*

116 Cęterum vbi appellatio non admittitur, ſtatim fit exequutio, vt poſt *Maran.* tradit *Contard. in d l. vnica, nu. 9. C. ſi de mom poſſ. agat.* & quidem ſine metu attentatorum, *Rot. in Senogallien. ſupplementi legitimæ 17. May 1645. coram R. P. D. Dunozetto Decano.*

117 Quod procedit attento vſu Romanæ Curiæ exequendi, mediantibus litteris executorialibus, ſeu mandatis executiuis, vel alijs in Decretis, ſeu ſententijs relaxatis: ſecus, ſi mandatum in ſententia decretum, & relaxatum non fuerit, nam tunc neceſſe eſſet, iterùm citare partem ad videndum decerni, & relaxari mandatum in vim ſententiæ latæ, & demum obtento Decreto, & facta intimatione opportuna, expedire mandatum ſeruatis ſeruandis, & eius vigore ad executionem deinde procedete, *Saluſt. Tiber. in prax. lib. 2. cap. 2. nu. 27. & ſeq.*

B Appellatio interponenda eſt à ſententia, ſeu Decreto
118 Iudicis à quo, infra decem dies, *cap. cum dilecti, §. ſi verò in fin. de elect. cap. ſignificauerunt, §. mandamus, de Teſt. cap. quod ad conſultationem, §. taliter, de re iud. Auth. hodie, C. de appel. Marant. de ord. Iud. in 3. par. 6. par. princ. act. 2. n. 202. Veſtr. li. 7. c. 3. n. 19. verſ. hodie verò, Lancellot. de attent. append. c. 12. limit. 50 nu. 37. ſeqq. Saluſt. Tib. lib. 2. cap. 25. num. 3. latè Scacc. de appellat. lib. 3. cap. 2. quæſt. 12. nu. 2.*

119 Et licèt tempus dd. decem dierum currat de momento ad momentum, *Bartol. in l 1. §. dies, ff quando appell. ſit*, cum alijs latè congeſtis per *Scacc. de appellat. d q 12. n. 49.*

120 Nihilominus ex Conſtitutione Bullæ Innocentianæ, quæ non ſolùm in Rota, & Cùria Romana, ſed etiam in toto Statu Eccleſiaſtico ſeruatur, non attenditur d. momentum, ſed ſufficit appellare in vltima die decendij, & in qualibet d. vltimæ diei parte, *Veſtr. in prax. lib. 7. c. 3. n. 26. Scacc. de appell. d q. 12. nu. 53. & ſeq. Saluſt. Tiber.* qui etiam de inueterato ſtylo Tribunalis, A. C. teſtatur, *in Prax lib. 2. c. 25 nu. 1. verſ. & licet.*

121 Et eſt adeò verum, quod appellatio ſit coram Iudice à quo interponenda infra decem dies à die latæ ſententiæ, ſeu facti Decreti numerandos, vt hoc procedat, etiam in ſententia conditionali, & in Decretis, quæ quotidie fiunt ab A. C. & alijs Romanæ Curiæ Iudicibus ſub conditione, niſi ad primam diem, vel niſi infra tres, niſi infra decem, aut aliud tempus Iudici beneuiſum, ea ratione, quia ſententia, ſeu Decretum ſtatim incipit grauare, & per illam conditionem non pendet ſententia, ſeu Decretum, ſed tantùm illius actus, & executio, *l 2. §. biduum in fin. ff. quand. appell. ſit*, cum alijs allegatis per *Veſtr. lib. 7. c. 3. nu. 21. Saluſt. Tib. in prax. lib. 2. c. 25. n. 1. & c. 29. n. 1. Lancell. de attent. appell. pend. d. c. 12. limit. 50 nu. 104. & ſeq. Scacc. de appell. d. q. 12. nu. 111. Rot. deciſ. 675. nu. 3. part. 1. diuerſ.*

122 Sed hoc non procedit in ſententia excomunicationis lata ſub conditione, nam ab ea ſufficit appellare infra decem dies à die exiſtentis conditionis, *Lancell. de attent. d. c. 12 lim. 22. & lim. 23. nu. 40. Socc. reg. 497. terminus decem dierum in 3. fallent. Scacc. de appell. d q. 12. nu. 113. Sal. Tiber. d. lib 2. c. 29. nu. 2.*

123 Concluſio tamen, quod appellandum ſit infra decem dies à die latæ ſententiæ, ſeu facti decreti, recipit declarationem, vt procedat in eo, qui fuit præſens decreti factioni, vel ſententiæ prolationi, vel etiam quando quis fuit perſonaliter citatus, *Veſtr. d. lib. 7. c. 3. nu. 21. in princ. & verſ. & in iſtis terminis, Scacc. de appell. d. q. 12. num. 8. verſ. primus caſus, Rot. deciſ. 758 num. 3. diuerſ. lib. 3.*

124 Nec non etiam in eo, qui perſonaliter citatus, fuit verus contumax, licèt enim verus contumax regulariter non appellet, ex latè congeſtis per *Scac. de appel. q. 17. lim. 3. nu. 1. Fenzon. ad Stat. Vrb. lib. 1. cap. 168. n. 21.* hoc tamen multipliciter limitatur per *Scacc. poſt alios d. q. 17. lim. 3. num. 8. & ſeqq.*

125 Et ſignanter, vt non habeat locum in Rota nec in Curia Romana, nec etiam in Statu Eccleſiaſtico, in quo omni prorſus difficultate remota, verus contumax in non veniendo appellare poteſt, dummodo appellet infra decem dies à die latæ ſententiæ, ex cumulatis per eumdem
126 *Scacc. d q. 17. lim. 3. nu. 10. & per Fenzon. ad Stat. Vrbis, lib. 1. cap 168. num. 19 & ſeq.* vbi quod verus contumax eſt ille, qui perſonaliter citatus non comparuit, *Rot. deciſ. 16. n. 1. de dolo, & cont. in nou. Maran. d. act. 2. nu 285. Grauat. ad Veſtr. d lib 7. c. 2 n. 53.* cum alijs per eum allegatis.

127 Cęterum fictus contumax, qui vel fuit citatus per edictum, vel cõtradictas, vel domi dimiſſa copia, poteſt appellare infra decẽ dies à die habitæ notitiæ, *Soc. reg. 397. Terminus decem dierum, Oldrad. conſ. 130. n. 12. Ang. conſil. 302. viſis, n. 4. Veſtr. lib. 7. c. 3. num. 21. verſ. quid ſi*, & ibi *Grauat. nu. 52. & ſeq. Lancell. de attent. appell. pend. part. 2. c. 12. lim. 50 nu. 142. & ſeqq. Fenzon. ad Stat. Vrb. d. c. 168. nu. 18. & nu. 22 & ſeqq. Rot. deciſ. 111 nu. 3. lib. 2. & dec. 28. lib. 3. par. 3. dixit latè Scacc. de appell. d. q. 12. nu. 13.*

128 Hoc tamen primò non procedit, quando quis fuit citatus perſonaliter, & conſtituit Procuratorem, & ambo deinde ſe abſentarunt, tunc enim, licèt fuerit poſtea citatus per audientiam contradictarum, debet appellare infra decem dies à die ſententiæ, ex quo eſt verus contumax, nec audiretur appellans à die habitæ notitiæ, *Rota deciſ. 16 in fin. de dol. & cont. in nou. Chiroga deciſ. 156. n. 1.*
129 *Lancell de att. dict. cap. 12. lim. 50. nu. 47.* vbi † quod appellans iſto caſu eſſet audiendus per viam reſtitutionis in integrum.

130 Secundo non procedit, quando citatus domi, dimiſſa copia,

Digitized by Google

copia, habuit notitiam citationis executæ, & de hoc
conſtat in actis, nam tunc debet appellare à die latæ ſen-
tentiæ, ſicut contumax verus, quæ ſcientia ſignanter col.
ligitur, ſi vltra citationem fuit ſententia de mandato Iu-
dicis intimata, provt quotidie ſolent intimari decreta
de mandato A. C. & aliorum Romanæ Curiæ Iudicum,
tunc enim appellandum eſt à die intimationis executæ,
nam licèt quis non præſumatur habuiſſe notitiam cita-
tionis executæ domi, dimiſſa copia, ſecus tamen eſt,
quando fuit etiam executa intimatio, & ſic adeſt actus
geminatus, *Soccin. dict. reg. 397. Terminus decem dierum
in 2. fall. Lancell. de atten. appellat. pend. d. cap. lim. 50. num.
156. & ſeqq. Chaſſanen. dec. 19. citatus ad domum, Scac. de
appellat. d. quæſt. 12. num. 25 & ſeqq. nu. 31.* Vbi infert, bo-
132 num eſſe ſtylum A. C. decernendi mandata executiua,
niſi ad primam diem cum intimatione, quo caſu cum
fiat intimatio authoritate iudicis, non eſt neceſſe, quòd
in ea tenor ſententiæ inſeratur, & ſufficiunt illa verba in
fine intimationis, *& aliàs prout in actis*, ad hoc vt tempus
ad appellandum currat à die executæ intimationis, ſecus
eſſet in intimatione facta ſine authoritate, & iuſſu Iudi-
cis, nam tunc totus tenor ſententiæ eſſet inſerendus,
alias intimatio non afficeret ad d. effectum.

C Appellatio eſt interponenda coram Iudice, *l. 1. §. dies.
132 ff. quando appell. ſit, cap. biduum 2. qu. 6. c. vt debitus de ap-
pell. Scacc. de appell. q. 4. art. 5. n. 38. & q. 6. nu. 1. in Salerni-
tana Contributionis, 12. May 1614. coram bon. me. R. Ar-
chiepiſcopo Seleucien. Cæcc. dec. 234. n. 3. Rot. dec. 369. nu. 3
& deciſ. 594 n. 2. par. 2. & deciſ. 722 nu. 2 part. 3. recent.* vbi
133 de laudabili ſtylo Rotæ, & aliorum Vrbis Tribunalium
teſtatur, & quod ob id non ſufficit, Cedulam appellatio-
nis dimittere in manibus Notarij, *Caual. dec. 495. nu. 2.*
vbi alias deciſ. cumulat, *Ferentil. ad Buratt. dec. 202. nu. 5.*

134 Hoc tamen non procedit, quando Iudicis præſentia
haberi non poteſt, tunc enim ſufficit præſentare appel'la-
tionem coram Notario, *ex doctr. Bal. in auth. quæ ſuppli-
catio, nu. 3. C. de prec. Imp. offer.* quam ita declarat, *Grauat.
ad Veſtr. lib. 7. c. 3. nu. 58. verſ. cæterum, & poſt alios Rot. in
Salernitana Contributionis, 14. Nouembris 1614. coram
bon. mem. Seleucien. quæ eſt dict. dec. 594. num. 3. part. 2. re-
cent. Ferentill. ad Buratt. d. deciſ. 202. num. 5.* vbi quod hoc
caſu poteſt etiam appellari coram Iudice ad quem, vel
coram honeſtis Viris.

135 Præterea concluſio ſuperius firmata declaratur mul-
tipliciter per *Scacc d. qu 6.* & ſignanter *ſub nu. 40.* vt ſa
tis de ſtylo dicatur interpoſita appellatio coram Iudice
à quo, etiam ſi Cedula appellationis ſit data Notario
cauſæ in officio in abſentia Iudicis, dummodò infra legi-
tima tempora d. Notarius illam Iudici legat, ſiue poſtea,
dum ipſe eam legit, pars appellans ſit præſens, ſiue ab.
ſens, & ita in praxi obſeruari teſtatur, & dummodò
etiam productio huiuſmodi Cedulæ adnotetur in actis
ſub illis verbis, *coram D. meque, &c.* provt quotidie ſer-
uat praxis.

136 Affert etiam *Scacc. d. num. 40.* aliam declarationem in
Appellationibus à Sententijs de partibus, à quibus A.
C. de ſtylo admittit appellationem, etiam ſi illa non fue-
rit interpoſita coram Iudice à quo, cuius rei ſuperius
idem Scacc. q. 3. num. 12. reddit rationem, quia appellatio
interponitur ex ipſo recurſu ad A. C. & coram eo pro
ducitur Sententia de partibus, & ab ea interponitur ap
pellatio, cuius vigore datur Inhibitio, ſicque conſtat de
Appellatione, & ita quotidie obſeruat Praxis.

D Appellatio viua voce à diffinitiua Sententia interponi
137 debet apud Acta incontinenti poſt latam Sententiam,
dicendo, *appello*, Iudice adhuc pro Tribunali ſedente, &
ſic interpoſita ſufficit, alias non valet, *l. 1. ff. de Appellat. l.
litigatoribus, C. de Appell. Speculat. de Appell. lib. 2. §. qua-
liter in princ. Franc. in cap. vt debitus, in 7. q. nu. 16. de Ap-
pell. Ang. conſ. 267. nu. 1. verſ. hoc præmiſſo. Maran. de ord.
Iud. in 3. par. 6. par. princ. art. 2. nu. 124. Veſtr. in Prax. lib. 7.
cap. 3. nu. 28. & ibi Grauat. nu. 60. Scacc de Appell. q. 4. nu.
15. & ſeq. Coccin. deciſ. 265. nu. 2. Duran. deciſ. 217. num 6.
& deciſ. 297. num. 1.*

138 Hoc tamen non procedit in Interlocutoria, à qua non
poteſt appellari viua voce, ſed neceſſe eſt appellare in
ſcriptis, *c. cordi, de Appell. in 6. Maran. d. part. 3. ſexta par.
prin. art. 2. n. 126. Caſtren. conſ. 270. ſuper primo, nu. 1. verſ.
ſuper 2. lib. 1. Veſtr. d lib. 7. c. 3. nu. 28. Capyc. dec. 34 nu. 10.
Rot. deciſ. 2. nu. 8. par. 2. diuerſ. Duran. dec. 217. nu. 8.* quòd
non ſolùm procedit de Iure Canonico, ſed etiam de Iure
Ciuili, *Bart. in l. eius qui, nu 4. verſ. 1. quæro, ff. de Appell. re-
cip.* vbi quod ita obſeruat conſuetudo, latè *Scacc. de Ap-
139 pell. d. q. 4. n. 9. & nu. 17.* & † ob id in Appellatione ab In-
terlocutoria viua voce emiſſa ſuperflua, & fruſtratoria
eſt illa clauſula, *reſeruato iure appellandi in ſcriptis, Franc.
in d. cap. vt debitus. q. 7. nu. 16. verſus finem* quem refert, &
ſequitur. *Scacc. de Appellat. dict. q. 4. num. 9. verſ. infero ex
hac extenſione.*

140 Cæterum hæc diligentia appellandi viua voce in con-
tinenti, licet poſſit aliquo caſu prodeſſe, prout ſi dubita-
retur, an cauſa eſſet appellabilis, vel executio timeretur,
nàm poſſet cum ea appellatione Superior adiri, & inhi-
bitio obtineri, vel ſi Iudex appellationi deferret, nihilo-
minus poteſt etiam nocere, quia ab ea currere fatalia in-
cipiunt, vt poſt *Bal. & Felyn.* quos allegat, ſequitur *Luc.
Pet. in Prax. lib. 5. c. 1. nu 4. & ſeq.* ad quem ſe refert *Scacc.
de Appell. q 4 art. 1. n. 17.* & ob id, valdè cautus debet eſſe
cauſæ Patronus, & ſubtiliſſimè quid ſibi expediat per-
141 pendere, vt ſubdit idem *Luc. Pet. d. c. 1. nu. 6.* Vnde † non
mirum, quòd in Curia ferè ſemper ſoleat in ſcriptis ap-
pellari, ſiuè ab interlocutoria, ſiuè à definitiua, *Veſtr. dict.
lib. 7. cap 3. num. 28.*

E Si quis infra decendium de Iure ad appellandum con-
142 ceſſum Appellationem viua voce, ſaluo iure appellan-
di in ſcriptis, emiſſam, in ſcriptis redegerit, an tempus,
ſeu fatale ad proſequendam cauſam Appellationis de-
beat à prima incontinenti viua voce emiſſa, an à ſecunda
in ſcriptis interpoſita computari, & videtur, quod à pri-
ma currere incipiat, quia prima eſt valida, & Sententiam
reſcindit, Iuriſdictionem ſuſpendit, & ad Superiorem
deuoluit, & ſecunda trahitur ad primam, *Bartol. in l. cum
Procurator, §. ſi Dominus, n 4 ff. de nou. oper. nunc.* quem ſe-
quitur *Bald in l. appell. n. 6. C. de Appell. & clarus c. 430.
n 4. lib. 3. Abb. Panor. in c. Dilecto, n. 12. de App. Cuman. in
d. l. Procurator, n 3.* vbi quod d. reſeruatio nihil operatur,
*Add. ad Dec. in c. bonæ memoriæ, n. 68. in verb. ſed Bart. lit.
B.* vbi quod opinio *Bartol.* non ſolùm eſt communis, ſed
etiam vera, & quæ obſeruatur in practica, quicquid di-
cat ibi *Dec. & Bald ſibi contrarius in c. 1. §. ſancimus, nu. 4.
quo temp. Mil. inueſt. pet. deb. in vſibus feud.* & ob id verba,
Bald. in d. §. ſancimus, n. 40. non habere ſaporem, quia re-
uera Sententia per primam Appellationem viua voce
interpoſita, eſt reſciſſa, tradit *Caſtren. in l. 1. §. libelli, nu. ff.
de App.* eandem *Bart* opinionem tenet *Caſtren. c. 7. nu. 2.
verſ. per prædicta dico, & c. 270. nu. 2. lib. 1.* vbi quod ſecun-
dum opinionem *Bart.* conſuluerunt præſtantiſſimi Do-
ctores, *Honofrius de Peruſio, Antonius de Butrio, & Petrus
de Ancharano,* quos ipſe alias eſt conſulendo, & legendo
ſecutus eãdem *Bartol.* opinionem late defendit *Roman. c.
41. n. 4. & ſeq.* & ibi *Mandoſ. in addit. in verbo, dicendum,
ſub lit. C.* contrarijs reſpondet, & latius diſputat, & tuetur
Marant. de ordin. Iud. in d. 3. par. 6. p. prin. act. 2. num. 132.
vbi de veriori, & magis communi teſtatur, *& num. 133.
& ſeqq.* omnia contraria tollit, quem ſequitur *Grauat.
ad Veſtr. dict. lib. 7. c. 3. nu 62.* vbi de receptiori.

143 Contrarium tenent *Iaſ. in d. l. cum Procurator, §. ſi Do-
minus, nu. 13.* & ibi *Alex. nu. 18. & ſeq.* vbi de communi, *&
c. 64. nu 5. lib. 6.* vbi de veriori, & magis communi, *Dec. in
cap. bonæ, nu. 63. de App.* vbi de communi Canoniſtarum,
*Salic. in l. ſi quis libellos, nu. 3. & ſeq C. de App. Luc. Pet. in
Prax. lib. 5. cap. 1. nu. 9.*

144 Sed videtur diſtinguendum, quòd Aut prima Appella-
tio eſt valida, & tunc illa eſt attendenda, & ſecunda tra-
hitur ad primam, quam in ſcriptis redigit, & ita proce-
dat prima opinio *Bar. & Marant.* verior, & magis com-
munis, Aut prima Appellatio eſt inualida, vel interpoſita
ab interlocutoria, & tunc poteſt ſaluari ſecunda opinio
Alex. & ſequacium, quæ quidem diſtinctio colligitur *ex
trad. per Mandoſ. ad Roman, d. c. 41. ſub lit. C. Capic. deciſ.
34. nu. 10. Marant. d. act. 2. nu. 132. & ſeqq.*

145 Vel dici poteſt, quòd Aut in ſecunda Appellatione ni-
hil fuit de nouo deductum, ſed appellatum ad eundem
Iudicem, ad quem fuerat appellatum in prima, & tunc
atten-

Digitized by Google

attendenda ſit prima Appellatio , & fatale ab ea currere
incipiat,quia non reperitur hoc caſu Iure cautum, quod
Appellans poſſit variare , & variatio videtur fruſtrato
ria,& ſic procedat prima opinio Bart.in d.§ ſi Dominus
Bal.d conſ.430.n.4 l.3.& Marant.d.act.2.n.134.& n.139.
Aut in ſecunda fuit aliquid deductum diuerſum à pri-
ma,quia fuit appellatum ad alium Iudicem diuerſum,vel
alias prima Appellatio fuit immutata , & tunc procedat
ſecunda opinio, Nam variatio in hoc caſu eſt permiſſa ,
& aliquid operatur, Bald.d.conſ 430 n.4.lib.3. Roman. d.
conſ.41.n 4 verſ.item & ſecundum intellectum Gloſ Abb.
in d.c.dilecto,n.12.verſ.prædicta,Marant. de ordin.iud.d.
act.2.n.134.& nu 139. & in hunc ſenſum poteſt intelligi,
quod poſt Butr.& Abb.in d.c.dilecto n.13.de App. tradit
Alex.d.conſ.64 nu.5.lib.6 quod tempus currat a die ſe-
cundæ Appellationis interpoſitæ in ſcriptis , ſaltem
quando Appellans non repetit idem , quod in prima
Appellatione, ſed diuerſum , & ſic quando ſecunda Ap
pellatio eſt diuerſa à prima,& de hac diuerſitate euiden-
ter , vel etiam ex coniecturis apparet, alias ſecus , prout
etiam idem videtur voluiſſe,Salic.in d l ſi quis libellos,n.
4 verſ. quid igitur dicendum , quem Alex. & alij pro ſe-
cunda opinione allegant, & ſequuntur, dum ipſe aſſerit,
quod intra decem dies , ad appellandum a lege conceſ
ſos,Appellans poteſt variare,& primam Appellationem
immutare ergo ſi non variauit, nec primam immutauit,
quinimò primæ Appellationis dicta repetijt,attendenda
erit prima Appellatio,& ab ea current fatalia.

146 Vel tertiò forte dici poteſt quòd cum Dec.in d c.bonæ,
n.68 de Appell dicat communem eſſe opinionem Cano-
niſtarum contra Bart.licet in Terris Imperij, & in locis ,
vbi ſeruatur Ius Ciuile , eſſet præferenda opinio Bartoli ,
& Legiſtarum,nihilominus in Terris Eccleſiæ,& vbi ſer-
uatur Ius Canonicum , eſſet præferenda opinio Canoni-
ſtarum,etiam ſi contraria opinio Legiſtarum eſſet magis
communis,Grat.conſ.119.n.6 & ſeq. per doctrinam Bar.
& DD.in l.priuilegia,C.de Sacr. Eccleſ. & aliorum quos
refert,& ſequitur,Grat.d.reſp.119.nu.6 & ſeq.

147 Sed iſtud Grati reſponſum confunditur ex eo,quia ip-
ſe præſupponit communem opinionem Canoniſtarum
eſſe contra Bart.prout teſtatur Dec. & tamen quàm plu-
rimi Canoniſtæ tenent,& ſequuntur opinionem Bar. con-
tr. Dec quos refert,& ſequitur Iaſ.in d.l. cum Procurator,
§.ſi Dominus, nu. 10. vbi ideo teſtatur,quod opinio Bart.
eſt communiter recepta,tam à Legiſtis,quàm à Canoni-
ſtis,ff.de nou.oper.nunc.

148 Et opinioni Bartol. in propoſito adſtipulatur etiam
Butr.in d.cap.dilecto,n.17.verſ.per quæ apparet,de Appell.
quem ſequitur ibi, Abb.Panorm.num.13. quod ſcilicet,ſi
appellans , qui ſibi facultatem appellandi in ſcriptis re-
ſeruauerat , non facit in ſecunda appellatione mentio-
nem de prima,vel eius tenore, & ſic ex coniecturis non
conſtat , an ipſe voluerit proſequi primam , vel ſecun-
dam,in dubio cautiùs eſt ante factum præſupponere opi
nionem Bartol. ob defectum intereſſe , quod in hoc caſu
non adeſt in appellante,vt etiam ibi tradit Abb. nu. 12
quem cum Bart.in hoc caſu tenere, ſcribit Franc. in cap.
tua nobis,col.5. verſ. vltima dubitatio,ibi.quid autem ſi de
coniecturis non apparet,de appell prout etiam cum Bartol.
quod non recedatur à prima appellatione per ſecũdam ,
tenet Archidiac.in c.bidum,n.6.verſ.& eſt hic expreſſũ, 2.
q.6.vt refert Butr.in d c.dilecto,n.17.verſ.per quę apparet.

149 Et licèt Franc.ibidem ſequitur opin.Imol.in d § ſi Do-
minus,n.6 & Roman.nu 3.qui aſſerunt, quod ſicut ab ini-
tio,ſi conſtat de mente appellantis, illa debet ſeruari,ita
in dubio videtur , quod debeat fieri interpretatio, prout
eſt illi vtilius;eſt autem vtilius appellanti , quod tempus
computetur a die ſecundæ appellationis in ſcriptis , ob
intereſſe longioris vitæ appellationis, quia habet maius
tempus ad proſequendum,igitur videtur tenendum con
tra Bart & ſequaces . quod tempus non debeat à prima
appellatione viua voce,ſed à ſecũda in ſcriptis cõputari.

150 Nihilominus iſtud intereſſe, vel non adeſt, vt ſupra,vel
ſi adeſt Alex.in d §.ſi Dominus,n.11.defendendo Bart.re-
ſpondet rationi eorum, quod ſcilicet iſtud intereſſe lon-
gioris vitę non eſt conſiderabile,& non attenditur in ap-
pellatione per doctrinam Gl.in l.quib.idẽ,ff.de verb. oblig.

151 Sed rurſus contra Alex.inſurgit Iaſ.in dict § ſi Domi-
nus,n.11.replicando quod doctrina Gloſ.in dict.l.quibus
idem , procedit in ſtipulatione , in qua non attenditur
aliud intereſſe,quàm pecuniarium,ſecus eſt in ſententia,
& appellatione , in qua intereſſe non attenditur , vt per
Bart.in d.§.ſi Dominus,n.7. verſ. item quia,per tex.in leg.
poſthumus,§. ſi quis ex his,ff. de inoffic. teſtam. ergo ſubdit
Iaſ. ſi Sententiæ, & appellationi accedat intereſſe,quale-
cunque illud ſit,attenditur .

152 Cæterum Bartol. contra Iaſ.benè defendi poteſt,cum
eodem Bartol. diſtinguendo conſequentiam Iaſonis nàm
aut ſententiæ , & appellationi accedit intereſſe pecunia-
rum,& tunc illud attenditur,qualecunque ſit,aut accedit
intereſſe longioris vitæ appellationis, & tunc ſecus,quia
Iaſ. hoc non probat , nec reperitur Iure cautum , quod
illud debeat attendi,quinimò non eſſe attendendum ſua-
det tex.in l.Pater qui caſtrenſe,in fin ff de caſtr.pecul.Gloſ.
in d.l quibus idem,quam ibi Bart.comprobat,ff de verb.
oblig.Alex.in d.§.ſi Dominus,nu.11. Mandoſ. ad Roman
d conſ.41.in verbo dicendum,ſub lit.C.

153 Non omitto cautelam , quam DD. tradunt , nè quis
poſſit bis appellare , vt ſtatim ſecuta prima appellatio-
ne , Iudex illam admittat , reſpondendo de Apoſtolis di-
miſſorijs , quia tunc abdicat à ſe iuriſdictionem, qua de-
uoluta ad Superiorem per dictam admiſſionem non po-
teſt amplius ſecundæ appellationi deferre, Cepoll. caut.
193.nu.2. Bald.in l.eos,§. Apoſtolos,verſ. quæro numquid,
C.de Appell. Dec.in d c.bona mem nu 72 de appell.& hanc
opinionem tenuit maior pars DD. de Rota , vt teſtatur
Biſignet. deciſ.23. num.4. de appell. licet ipſe propriam
opinionem contra Rotam defendere conetur .

F Apoſtoli ſunt litteræ Dimiſſoriales,ſeù miſſiuæ quibus
154 Iudex à quo teſtatur Superiori,ſeù Iudici ad quem de
appellatione à ſua ſententia interpoſita, an,& quomodo
appellans fuerit ab eius iuriſdictione dimiſſus & conce-
duntur appellanti,vt cum illis ſe Iudici ad quem præſen-
tare,& de prædictis ei fidem facere poſſit,Spec. de appell.
lib.4.§.ſequitur videre,cum rubr. de Apoſtol. ſeu libell.di-
miſſ.in fin.prin.& n 10 Prepoſ.in c.vt debitus,n.. de appell.
Suar.in Prax.to.1 par 6.in prohem.nu 41.Veſtr.lib.7.c.3.n.
155 32.& ibi Granat.n.66.Scac.de appel.q 13.n.1.& † dicun-
tur ab Apoſtellim, quod eſt mittere, Veſtr.d.lib.7 c.3. nu.
32.Scac d q 13.n.1. Marcheſ.de commiſſ.par.2.tit.de apoſt.
petit.& conceſ.n.3.& ſeq.& n 8 fol.3.& ſeq.ſec.nou.impreſ.

156 Apoſtoli , de quibus vt plurimum ſolent Iudices re-
ſpondere in Curia , aut ſunt Refutatorij , aut ſunt Reue-
rentiales in forma,aut ſunt Teſtimoniales.

157 Refutatorios dare ſolent Iudices , vbicumque fuit
actum vigore obligationis cameralis, & in cauſis execu-
tiuis, & ſummarijs , & alias vbicunque appellatio venit
reijcienda . & tunc per dationem huiuſmodi Apoſtolo-
rum appellatio non cenſetur admiſſa , nec Iudex habet
manus ligatas,ideò poteſt ad libitum ad vlteriora proce-
dere,Specul.de appell.d.§.ſequitur,n 6 lib.4.Veſtr.in Prax.
158 lib.7.c 3.n.32 & ibi Grauat.nu.66.Habet tamen appel-
lans hoc caſu tempus vnius anni ad committendam cau-
ſam appellationis , eamque finiendam , ex cauſa bien-
nium , & per viam reſtitutionis in integrum triennium ,
Scacc.de appell.q.17.nu.1.

159 Reuerentiales in forma dare ſolent Iudices in Curia ,
vbicunque fuit à definitiua appellatum,& venit appella-
tioni deferendum , etiam ſi Iudex ſit aliqualiter dubius ,
an appellationi ſit deferendum , & tunc quia Iudex de-
fert,appellatio cenſetur admiſſa,& abdicata Iuriſdictio.
Dicuntur autem Reuerentiales ob reuerentiam Summi
Pontificis,ad quẽ in Curia appellatio interponitur,Spe-
cul de appel.li.4.§.ſequitur,n.8.Veſtr.in Prax.li.7.c.3.n.32.
latè Scac.de appel q.13.nu.18 & q.14.n.7.& nu.12.& ſeq.

160 Et habet tunc appellans tempus, quod illi vnico con-
textu à Iudice præfigitur , quando dat Reuerentiales in
forma decem dierum ad cauſam appellationis commit-
tendum,Veſtr in Prax lib.7.c.vlt.n.2 Rot.dec 66.de appell.
in nou Put.dec.371.li.2.Scac.de appel.q.14.nu.7.& n 12.&
ſeq.Burat.dec.171 n.3 quinimò datis Reuerentialibus in
forma terminus decem dierum ad cauſam committen-
dam,eo ipſo cenſetur præfixus,Lancell.de Attent. appell.
pend.c.12.in præfat.n.59.& ſeqq.Scac.de appell.d.q.14.n.7.
circa

Digitized by Google

161 circa med.verſ.& quod.Burat.d.dec.171.n.4.Et † cauſa in d.termino non commiſſa,remanet deſerta appellatio, Buratt.d.dec.171.n 4.& dec.226 n.1.& n.3.& dec.764.n.1.

162 Teſtimoniales dare ſolent Iudices,quando appellatio eis admittenda non videtur,nec deneganda, & ob id poteſt Iudex,qui dat Teſtimoniales procedere ad vlteriora: Dicuntur autem Teſtimoniales ex eo , quia teſtificantur de Appellatione coram Iudice , aut eo abſente coram Notario, aut alijs honeſtis , aut fide dignis Perſonis interpoſita,Specul.de appel.d.li.4 §.ſequitur n.1.poſt med.& n.11.cum alijs cumulatis per Scac.de appel.q.13.nu.6. Et
163 † habet hoc caſu Appellans terminum vnius anni ad cauſam Appellationis committendam, Marcheſ.de Commiſſ.p 2.ſub tit.de Apoſt.petit.& cōceſ.n.55.fol 7.ſecun.nou.imp.Put.dec.371.lib.2.Scac.de appell.d.q.14.nu.2. & n.60.

164 Et licet propriè Apoſtoli teſtimoniales dicantur , quando quis in abſentia Iudicis appellat coram publicis aut honeſtis Viris , cum proteſtatione quod libenter appellaret coram Iudice ſi adeſſet, & ab eo Apoſtolos peteret, prout in Cedula, quam præmanibus habet, & propterea requirit Notarium ibidem præſentem, vt de ſua diligentia fidem faciat, & de Apoſtolis reſpondeat, qui Notarius debet dare Teſtimoniales, & de prædictis publicum conficere Inſtrumentum,Veſtr.in Prax. lib.7.c. 3.nu.32.& poſt Mandoſ.& alios latius tradit,Scac. de ap-
165 pell.d. q.13.num.7.& ſeq.vbi † quod Appellans reuerſo Iudice non cogitur eum adire,nec Apoſtolos petere, ſecundum communem opinionem,quæ ſeruatur in Praxi.

166 Nihilominus etiam Iudex,quando coram eo appellatur,& non vult appellationem admittere,nec denegare, dare ſolet Teſtimoniales(prout ſignanter bo.me Coccinus, & bo.mem.Pironanus Sac. Rota Decani,ſæpè facere conſueuerunt) quo caſu , cum hæc Apoſtolorum reſponſio reguletur à Iure , aut de Iure appellatio erat admittenda,& de Iure cenſetur admiſſa,& cauſat attentata, Mantic.deciſ.121. num. 1. aut de iure non erat admittenda,& cenſentur dati refutatorij, & appellatio de iure reiecta, & ita paſſim obſeruat Praxis,& Curia.

167 Sunt vltra prædicta alia tria Apoſtolorum genera, nam alij dicuntur Dimiſſorij , alij Reuerentiales ſimpliciter. alij Conuentionales.

168 Dimiſſorij dicuntur Apoſtoli , quos dat Iudex quando appellationem admittit, & dicuntur dimiſſorij, quia Iudex deferendo appellationi , dimittit Appellantem à ſua Iuriſdictione.Specul.de appell.in d. §. ſequitur num.1. verſ.alij dimiſſorij,Marcheſ de Commiſſ.part.2 ſub tit. de Apoſt.petit.& conceſſ.nu.56.fol.7.Veſtr.d.lib.7.c. 3. nu.32. latè Scacc.de appell.q.13.num.10.

169 Reuerentiales dicuntur Apoſtoli , quos dat Iudex deferendo appellationi, ob reuerentiam Superioris , differunt autem Reuerentiales dati à Iudice ſimpliciter abſque adiuncto, ab illis, qui dantur addito illo verbo , in forma,&c. Nam quando dantur Reuerentiales ſimpliciter abſque adiuncto, nullus terminus à Iudice præfigitur ad cauſam committendam, & propterea Appellans habet ſpatium vnius anni ad committendam cauſam appellationis,ſed quando ſunt dati Reuerentiales in forma, &c.vt dari ſolent in Curia, Iudex eo ipſo præfigit terminum decem dierum ad cauſam Appellationis committendam,& propterea Appellans habet tantummodò terminum decem dierum à die interpoſitionis appellationis numerandos, ad cauſam Appellationis committendam,latè Scacc.de appell.q.14.num.4.& ſeqq.cum alijs ſupra allegatis.

170 Illud autem verbum in forma , &c. deſignat quod Iudex defert appellationi , quatenus fuerit interpoſita à definitiua infra decem dies, & à Perſona legitima , alias dat refutatorios,Veſtr.in Prax.lib.7.c.vlt.nu.2.Granat.ad Veſtr.d.li.7.c.3.n.69.Caſſad.dec.7.n.7.de appel. vbi de Stylo Palatij teſtatur,Marcheſ.de Commiſſ. part.2. ſub tit. de Apoſt.petit.& conceſſ.n.45.fol.7.Scacc.de appel.d.q 14.n.7.

171 Et vlterius differunt inter ſe Apoſtoli Dimiſſorij , & Reuerentiales , quia Dimiſſorij dantur in caſu certo, quando Iudex eſt certus, quod appellationi ſit deferendum ; Reuerentiales verò quando Iudex dubitat,an appellationi ſit nec nè deferendum , quo caſu ob reuerentiam Superioris debet potius appellationi deferre , vt poſt Franc.quem allegat,docet Scac de appel.d.q 13.n.18.

172 Conuentionales denique dicuntur Apoſtoli quando Iudice refutante , vel tacente Pars ipſamet defert appellationi, & dicuntur conuentionales, quia Partes inter ſe conueniunt ſuper admiſſione appellationis,Specul.de appell.d.lib.4.§.ſequitur n.1.Veſtr.d.li.7.c.3.n.32. verſ alij denique conuentionales,Scac.de appell.d.q.13 num.3.& ſeqq.

173 Sæpè tamen Iudex ſi ſit dubius an appellatio ſit admittenda,vel reijcienda dare ſolet terminum Iuris,quod ſpatium eſt vnius menſis,ſeù triginta dierum à Iure conceſſum Iudici ad deliberandum , de quibus Apoſtolis ſit reſpondendum , ac etiam Parti indultum ad Apoſtolos petendum,& redeundum pro illis,l. Iudicibus,C.de appel. c.ab eo de appell.in 6.Veſtr.in Prax.lib.7.c.3. nu. 33. & ibi Granat.nu.63.Specul de appell lib. 4. ſequitur ſub rubr. de Apoſt.num.13.Felyn.in cap.perſonas,num.1.verſ.& ſi dicitur de appell. Marcheſ.de Commiſſ.p.2.tit.de Apoſt.petit.& conceſſ.num.24.& nu.312.ſecun.nou.impreſſ.Duran.deciſ. 86.nu.11.& deciſ.217.nu.9.

174 Et incipiunt currere iſti triginta dies à die interpoſitæ appellationis tàm Iudici,quàm Parti, Marcheſ. de Commiſſ.d.par.2.tit.de Apoſt.petit.nu.26.Rot.deciſ 5. de appell. in nou.vbi quod ita ſeruat Palatium.Scac.de appell. q.13. nu.83.vbi de communi,& hæc opinio,quicquid ſit de Iure, paſſim recipitur,& obſeruatur in Praxi,Scacc.d.q. 13. num.84 verſ.Praxis tamen.

175 Et non ſolùm Apoſtoli infra dd. triginta dies peti debent inſtanter,c.ab eo de appell.in 6 Clem.2.de appel.Specul.de appell.li.4.§.ſequitur ſub rubr de Apoſt.n.12.& ſeqq. Granat.ad Veſtr.lib.7.c.3 n.63.& ſeq.Suar.in Prax. to.1. p.6.in prohem.n.4.Scac de appel.q.13.n.24.& n.25.& ſeqq. Sed etiam pluries , & inſtantiſſimè , quod tamen hodie ſufficit,ſi fiat vnico contextu,Clem.2. de appell.Specul.de appell.lib.4 §.ſequitur n.12.& n.14 Veſtr.in Prax.li.7. c.3. nu.35 & ibi Granat.nu 64.Scac.de appell.d.q.13.nu 25.& ſeqq & expreſsè,& ſpecialiter, Buratt.dec.556 nu. 2. alias Appellans præſumitur ſuæ appellationi renunciaſſe, c. ab eo de appell.in 6,Granat.ad Veſtr.d.li.7.c.3.n 64. Scacc. de appell.d.q.13.nu.24.in ſecunda illat,Caualer.dec 194.n.1.

176 Nam† Apoſtoli ſunt pars appellationis,Rot.dec.50.n.3. de appell.in nou. Marcheſ.de Commiſſ.d. part.2. ſub tit.de Apoſt.pet.n.34.fol.5 Scac.de appell.q.13.nu.24 quinimo, & illorum petitio eſt de Appellationis ſubſtantia , Granat ad Veſtr.d. lib.7.c.3.nu.63. Beltram.ad Greg.deciſ.573. n.14 Ferentill.ad Buratt.deciſ.556.nu.13.

177 Non tamen appellatio remanet nulla , non petitis Apoſtolis , ſi Iudex illos dedit, licet non fuerint petiti , Specul.de appell.lib 4.§.ſequitur,ſub rubr. de Apoſt. nu.9. Rot.deciſ.46 de appell.in nou.Scac.de appell.q.13.num. 28. Rota in Piſana legati 19.Februarij 1590 coram bon. mem. Bubalo,& licet ſi non fuerint petiti, illos dare non teneatur,Scacc.d q 13.nu.24.in prima illat.

178 Quod verò Iudex Apoſtolos dederit , probatur ex eo ipſo,quod appellationem admiſit, & terminum ad illam proſequendam præfixit,Specul.de appell.lib.4.§.ſequitur, nu.9.Scacc d.q.13 num.37.Rot.in d. Piſana legati 19. Februarij 1590.coram bon.mem.Bubalo.

179 Nec quando Iudex detulit appellationi , eſt amplius neceſſe ad Apoſtolos petendum coram eo comparere, Seraph.dec.565.n.1. cum alijs cumulatis per Beltram.ad Greg.dec.573.n.15.& Ferentil ad Burat.deciſ.556. nu.14.

180 Et debent Apoſtoli dari in ſcriptis, licet quando petuntur etiam in ſcriptis ad maiorem cautelam petantur, vt per Specul.de appell.d.lib.4.§.ſequitur,nu. 15. ſed Curia Romana parum curat de iſta datione Apoſtolorum propter præſentiam Iudicum à quo,& ad quem,Specul. in d. §.ſequitur,num.9.

181 Et multo minus neceſſe eſt, quod petantur in libello appellationis, ſed ſatis eſt illos petere in d. termino triginta dierum,Specul.in d.§.ſequitur,nu.15.Granat.ad Veſtr.d.lib.7.c.3.n.63.Scac.de appell.d.q.13.num.38. & ſeqq.

182 Non ſolùm autem Apoſtoli ſunt,vt ſupra petendi, ſed in dicto Iuris termino redeundum eſt pro illis , alias Appellans cenſeretur ſuæ appellationi renunciaſſe,c.ab eo de appell.in 6.Clem.2.§ ſimiliter de appell.Buratt. deciſ. 556. n.1.& dec.823.n.1.Greg.deciſ.573.num.1. & ibi Beltram. num. 12.Nec impedimentum, aut negligentia Procuratoris

Digitized by Google

toris excuſaret Appellantem, niſi ipſe feciſſet ſuas diligentias, *Buratt. deciſ. 743. n. 1. & ſeqq. Ferentill. ad Buratt. d. deciſ. 556. nu. 8. & ſeq. Beltram. ad Greg. d. dec. 573. n.* 13.

183 Quia† non ſufficit impedimentum, quando quis etiam eo ceſſante fuit adhuc negligēs, & negotiū nō expediuit, nec diligentiam adhibuit, *Buratt. d. deciſ. 743. n. 1. & ſeqq.*

184 Cæterum, ſi Iudex dederit ſimpliciter terminum Iuris, redeundū eſt pro Apoſtolis in fine menſis, & termini, ſed ſi dederit terminum Iuris, & interim &c. prout facere ſolent Iudices Romanæ Curiæ, tunc non tenebitur Appellans cuſtodire vltimum temporis, & termini momentum, ſed poterit pro eis redire, durante d. termino 30. dierum, interim quandocunque *Felyn. in cap. perſonas, nu. 1. verſ. & ſi dicatur de appellat. Veſtr. d. lib. 7. cap. 3. num.* 34.

185 Sed ſi cauſa appellationis in d. Iuris termino commiſſa fuerit, non remanebit deſerta etiam ſi quis pro Apoſtolis non redierit, *Scacc. de appell. q. 14. nu. 26. Verall. dec. 38 p. 1.* cum alijs congeſtis per *Beltram. ad Gregor. d. deciſ. 573. n. 14. Marcheſ. de Commiſſ. p. 2. ſub tit. de Apoſt. petit. & conceſſ. nu. 34 fol. 5. & 6. Rot. in Segobricen. Parocchialis 2. Decembris 1602. n. 1. coram clar. me. Card. Pamphilio Seniore, impreſſ. apud Marcheſ. d. p. 2. tit. de Apoſt. petit. nu. 1. fol. 11. ſecun. nou. impreſſ.* dummodo Apoſtoli fuerint petiti ſaltem quando appellatio fuerit interpoſita, ſecus ſi numquam fuerint petiti, *Duran. dec. 43. n. 4. Beltram. ad Greg. dec. 573 num. 14 Ferentill. ad Buratt. d. dec. 556. n.* 12.

186 Nam in Curia Appellans à definitiua, petitis Apoſtolis etiam non expectata de illis reſponſione poteſt Iudicem impetrare, *Scac. de appell. q. 14. n. 26. Duran. d. dec. 43.*

187 *nu.* 5. Ius† etenim huiuſmodi appellationi à definitiua defert, & terminum ſtatuit, ac propterea poteſt ſtatim proſequi, d. reſponſione non expectata, *Scacc. d. q. 14. nu. 26. verſ. ratio, Duran. d. deciſ. 43. nu.* 6.

188 Et licet regulariter ſoleat hoc caſu apponi in commiſſione illa clauſula, termino Iuris, aut alia reſponſione data, itaut pro Apoſtolis amplius redire non teneatur, termino iuris à definitiua alijſque contrarijs non obſtantibus, *Marcheſ. de Commiſſ. d. p. 2. tit. de Apoſt. petit. nu. 58. & ſeq. fol. 8.* vbi de hoc reddit rationem.

189 Nihilominus quando Lex ipſa appellationi defert, non eſt in Commiſſione d. clauſula neceſſaria, ſed ſolum pro maiori cautela apponenda, *Lancell. de attent. par. 2. c. 13. n. 28. & ſeqq. Scac. de appel. q. 14. n. 26. Dur. d. dec. 43. n.* 7.

190 Quinimo ſufficit quod Commiſſio in d. Iuris termino peruenerit ad Banchum Curſoris, vt eam præſentet, quia ex hac ſatis dicitur conſtare de diligentia, licet adhuc non fuerit Iudici præſentata, *Caſſad. deciſ. 4. de ap-*

191 *pell. Creſc. dec. 1. & dec. 8. n.* 1. licet† vt ibi dicitur, Rota, in hoc aliquando notauerit, *Scacc. de appell. d. q. 14. nu. 14. Rot. dec. 790. n. 1. lib. 3. part. 3. diuerſ. Duran. d. deciſ. 43. n.* 8.

192 Non omitto, quod Iudex Petenti tenetur omninò de Apoſtolis reſpondere, alias faceret contra leges, & poſſet puniri etiam ſi eſſet dubium an appellatio ſit admittenda, *Veſtr. in Prax. lib. 7. cap. vlt. nu. 1. Marcheſ. de Commiſſ. dict. par. 2. de Apoſt. petit. n 43. fol. 6. Scac. d. q. 13. num.* 100.

193 *verſ. Et hoc.* Vndè† ſi de Apoſtolis non reſponderet, ſeù taceret, Appellans non teneretur vlterius pro Apoſtolis redire, quia cenſeretur illos denegaſſe *Veſtr. d. lib. 7. c. 3. n. 34. & n. 36. Scacc. de appell. q. 13. art. 6. nu 56. & ſeq.* Quini-

194 mò Iudex hoc caſu iuriſdictionem amitteret, & Proceſsus ab eo poſtea factus eſſet nullus, *Clem. quamuis, §. quod ſi Iudex de appell. iuncto cap. ab eo de appell. in 6. Specul. de appell lib. 4 § ſequitur, ſub rubr. de Apoſt. n. 15. verſ. item nota Grauat. ad Veſtr. d. lib. 7. c. 3. n. 70. Scacc. de appel. q. 13. n. 11. Rot. dec. 57. alias 406. in ſecundo dub. ſub nu. 3. de appell. in nou. Capell. Toloſ. dec. 322. Marcheſ. de Commiſſ. p. 2. ſub tit. de Apoſt. petit. & conceſſ. nu. 63 fol.* 8.

195 Sed hoc Primò non procedit, ſi Apoſtoli non fuerunt petiti, & appellatio fuit interpoſita ab interlocutoria, *c. 2 de dol. & cont. in 6. Capell. Toloſ. d. deciſ. 322. in fin.*

196 Secundò non procedit, quando appellatio interpoſita ab interlocutoria eſt fruſtratoria reſpectu formæ datæ à Iure, prout quando fuit interpoſita ſine ſcriptis, *Aufrer. ad Cappell. Toloſ. d. dec. 322. Marcheſ. de Commiſſ. part. 2. ſub d. tit. de Apoſt. petit. n. 63. verſ. ſi verò fol. 8. Biſignet. dec. 18. nu 4 de appell. Grauat. ad Veſtr. d. lib. 7. c. 3. nu. 70. in fin.*

197 Tertiò non procedit, quando Iudex dedit ſaltem refutatorios *cap. vt ſuper, vbi not. in Gloſ. vlt. de appellat. in 6. Grauat. ad Veſtr. d. lib. 7. c. 3. n. 70. Bellamer. deciſ.* 151. *Si à tribus verſ. ſed conſtat, Caſſad. deciſ. 9. num. 2. de appell.*

198 Quartò licet Iudex non reſpondens de Apoſtolis, vt ſupra iuriſdictionem amittat, nihilominus, ſi Appellans à grauamine poſteà in appellatione ſuccumbat, & Iudex ad quem cauſam remittat, Iudex à quo iuriſdictionem recuperat, ſiuè illam, vt ſupra amiſerit ob non reſponſionem de Apoſtolis, ſiuè etiam ob delationem appellationi, *Biſignett. deciſ. 22. nu. 1. de appell.*

199 Au antem proceſſus factus à Iudice à quo pendente termino iuris à lege vel ab homine dato, ſit nullus, vel validus ſex diuerſas opiniones *DD poſt Lancell. de Attent.* refert *Scacc de appell. q. 13. n.* 75.

200 Sed videtur ſic poſſe breuiter diſtingui, quod Aut fuit appellatum à definitiua, & Proceſſus eſt nullus, *cap. non ſolum in princip. de appell. Franc. in cap. vt ſuper n. 4. de appell.*

201 Vbi † quod dilatione pendente officium Iudicis conquieſcit, *Scacc. de appell. q. 13. n* 76. vbi ponit regulam ge-

202 neralem, *& n. 91. verſ. prima opinio.* Aut fuit † appellatum à grauamine ſeu ab interlocutoria, & tunc Aut Iudex inhibuit, & Proceſſus factus à Iudice à quo poſt Inhibitionem eſt nullus, *cap. non ſolum de appell. Franc. in d.*

203 *c. vt ſuper n. 4. de appell.* Aut † non inhibuit, & tunc Aut appellatio eſt ipſo iure nulla, & Proceſſus Iudicis à quo eſt validus, cum etiam ſi Apoſtolos dediſſet, nihil releua-

204 rent, *Biſignett. dec. 18. n.* 4. Aut † appellatio non eſt ipſo iure nulla, & tunc ſuppoſita pendentia appellationis, & termini iuris, Aut Appellans poſtea obtinuit in cauſa Appellationis, & Proceſſus Iudicis à quo eſt nullus, *dict. cap. non ſolum de appell. Franc. in d. cap. vt ſuper, nu. 4. verſ. ſed ſi conſideretur, Scac. de appell. d. q 13. nu. 91. verſ. prima opinio*, Aut appellans ſuccumbit, & Proceſſus Iudicis à quo remanet validus, *d. cap. non ſolum de appell. Franc. in*

205 *d. cap. vt ſuper n. 4. Scac. d. q. 13. nu.* 81. & † clarius tradit idem *Scacc. d. q. 13. n. 91. verſ. prima opinio.* Medio autem tempore donec Appellans obtineat, vel ſuccumbat Proceſſus factus à Iudice à quo non debet dici nullus ipſo iure, ſed ſtat in ſuſpenſo, & nullitas, vel validitas pendet à futuro euentu, vt poſt *Franc. & Scacc. vbi ſupra* colligitur etiam *ex Bellam. dec. 62. verſ. caue & verſ. ſed procedit*, Et ſecundum hanc vltimam diſtinctionem videtur intelligenda communis opinio, de qua per *Vant. de Nullit. defec. iuriſd. ord. n. 159 poſt Boer. dec. 256. n.* 7.

206 Si quis autem cautius agere voluerit, quando Aduerſarius appellauit ante definitiuam, poterit d. iuris termino pendente, antequam aliquis vlterior actus fiat illum citare ad videndum ſibi reſponderi de Apoſtolis, & curare quod Iudex det refutatorios, & dilationes reuocet, nam tunc Proceſſus coram Iudice à quo fabricatus erit omninò validus iuxta cautelam, quam Praxis obſeruat, & de qua per *Vant. de Null. defect. iuriſd. ord. num. 59. poſt Caſſad. deciſ. 9. num 2. de appell.* vbi quod hæc eſt optima cautela in quocunque Tribunali.

G In Romana Curia ab Auditore R. C. Apoſtolicæ, &

207 eius Locumtenentibus, ex quo coram eis vertuntur cauſæ intereſſe particularium Perſonarum tangentes, prout etiam ab Auditore Rotæ, ſeù Sac. Palatij Apoſtolici, & à quocunque Delegato Papę appellatur ad Papam, *Scacc. de appell. q. 8. n. 16. & n. 20. & n.* 144.

208 A Vicario Papæ, & eius Locumtenentibus, & Vicegerente pariter appellatur ad Papam, *Scacc. de appell. d. q. 8. num. 130 & ſeqq.*

209 A Gubernatore Vrbis eiuſque Locumtenentibus ſimiliter appellatur ad Papam, ſed ſi agitur de intereſſe Fiſci appellatur ad Cameram ex diſpoſitione Bullæ Pij Quarti, *Scacc. de appell d. q. 8. n.* 142.

210 Pro faciliori huiuſmodi, & aliorum ſupplicantium expeditione inſtituit Summus Pontifex duo Auditoria, videlicet Signaturam Gratiæ, & Signaturam Iuſtitiæ, in quarum prima quæ Gratiam, in ſecunda quæ Iuſtitiam concernunt poſtulari, & expediri ſolent, & vtrique Signaturæ Prælatos Iuriſperitos, qui vtriuſque Signaturæ Referendarij appellantur, & quorum non eſt certus numerus, præfecit, necnon etiam Cardinalem vtrique præpoſuit, quorum alter Signaturæ Gratiæ, alter Signaturæ Iuſtitiæ Præfectus vocatur, & extra ordinem dę per ſe leuiora

Digitized by Google

niora concedit, *Veſtr. in Prax. lib. 1. capit. 3. num. 1. & ſeq.*
211 Olim Summus Pontifex in vtraque Signatura manu
propria reſcribebat, ſed poſtmodum à munere reſcri-
bendi de Iure ſe penitus reuocauit, & Cardinali Signa-
212 turæ Iuſtitiæ Præfecto vices ſuas delegauit. Et † hodie
reſcripta Cardinalis Signaturæ Iuſtitiæ Præfecti, ex di-
ſpoſitione Conſtitutionis Pauli Tertij habent eamdem
vim, & virtutem, ac ſi eſſent manu propria ipſius Papæ
exarata, & conſcripta in omnibus, & per omnia, *Veſtr. d.*
213 *lib. 1. cap. 3. n. 2.* Et † creditur Cardinali Præfecto dicenti,
Placet D. N. Papæ, Seraph. deciſ. 493. n. 6. Duran. dec. 132.
214 *num. 9.* ſicut † dicenti, *Conceſſum in præſentia D. N. Pa-
pæ*, quando Commiſſio eſt ſignata per conceſſum, *Seraph.
deciſ. 857. num. 13. Duran. deciſ. 132. num. 8. & numer. 9.*
215 vbi † quod Rota non conſueuit reuocare in dubium
poteſtatem Signaturæ Iuſtitiæ, etiam ſi præceſſerit com-
miſſio ſignata manu Sanctiſſimi.
216 Fuerunt autem hæ duæ Signaturæ diuiſæ tempore
Alexandri Sexti, de Anno 1492. ad Pontificatum euecti,
nam antea diuerſimodè procedebatur, *Marcheſ. de Com-
miſſ. par. 1. ſub tit. de S. D. N. Papa referend. cap. 1. n. 47. fol. 8.*
217 Verum quoniam Signatura in cauſis paruæ ſummæ
non reſcribit, ideo in caſibus, in quibus ob id non datur
Appellatio à Sententia Locumtenentis Eminentiſſ. Car-
dinalis Vicarij, datur recurſus ad Viceſgerentem, qui eſt
Iudex eiuſdem Tribunalis repræſentans perſonam Vi-
carij, & à Viceſgerente datur recurſus ad Eminentiſſi-
mum Vicarium, *Scacc. de Appell. dict. q. 8. n. 31. & ſeq.*
218 In Curia verò Gubernatoris adeſt Iudex recurſus ad
quem in cauſis in quibus non datur Appellatio à Sen-
tentia Locumtenentis Gubernatoris, datur recurſus, &
ab alio iterum datur recurſus ad Illuſtriſſ. D. Guberna
torem, qui aliquando huiuſmodi cauſas per ſe ipſum, &
vt plurimum per alium ab eo deputandum expedire
conſueuit, iuxta eius ordinarias facultates, qui recurſus
infra decem dies peti debet, & petitus executionem
non retardat, donec citata Parte fuerit admiſſus iuxta
notoriam Praxim illius Tribunalis, & diſpoſita per *Six-
tum V. Conſt. 72. In ſublimi ſecun. nou. impreſſ. Scacc. de Ap-
pell. q. 8. num. 43.*
219 A Camera verò Apoſtolica, Decano, & Clericis Ca-
meræ, qui nullam habent Iuriſdictionem vti ſinguli, ſed
tantum Collegialiter in plena Camera, vnde vnus non
poteſt, niſi de voto aliorum cauſam expedire, etiam ſi illi
cauſa à Papa commiſſa foret, datur Appellatio ad ipſam
met Cameram, *Scacc. de Appell. dict. quæſt. 8. num. 145. &
ſequentibus.*
220 Et ideo ſicut cauſa ſemel effecta Curialis non com-
mittitur amplius extra Curiam, *Staphil. de lit. Grat. &
Iuſt. verſ. quando appellatur, & ſeqq. fol. 171. & ſeq. Veſtr. in
Prax. lib. 3. cap. 9. num. 12. Rot. deciſ. 43 de Appellat. in nou.*
221 Niſi † poſtea Summo Pontifici aliter placuerit, cum à
ſolo Papa qui omnia poteſt, non autem à Signatura Iu-
ſtitiæ id fieri poſſit, *Marcheſ. de Commiſſ. iact. & iact. q.
3. § vnico n. 19. fol. 364 ſecun. nou. impreſſ.* quia numquam
222 † definit eſſe Curialis, *Marcheſ. d. part. 3. de Commiſſ.
iact. & iact. § vnico, num. 17. & ſeq. fol. 364.* niſi fortè ali-
quando ex magna, & vrgenti cauſa potius facti, quam
iuris, de qua per *Staphil. & Veſtr. vbi ſupra.*
223 Et ſicut cauſa ſemel effecta Rotalis non committitur
amplius extra Rotam, & non definit eſſe Rotalis, ſed
cauſa Appellationis ab vnius Auditoris Sententia com
mittitur alteri Auditori, qui diuerſos habet Correſpon-
ſales votantes, vt poſt alios tradit *Scac. d. q. 8. nu. 20.*
224 Sic cauſa ſemel effecta Cameralis nunquam definit eſ-
ſe Cameralis, ſed ſi ab vnius Clerici Sententia appella-
tur, committitur ab eadem Camera alteri Clerico per
Turnum, *Scacc. de Appellat. dict. quæſt. 8 num. 146. & ſeq.*
225 Similiter ab Eminentiſſ. Cardinali Camerario, & eius
Auditore, ſeu Locumtenente, à Theſaurario S. D. N. Pa-
pæ, & illius Auditore, à Præſidibus Dohanarum, Anno-
næ, Graſciæ, Riparum, & alijs Clericis Præſidibus, & Gu-
bernatoribus Camerarijs Commiſſario Cameræ, &
alijs quibuſcunque Cameralibus appellatur ad Came-
ram, quæ cauſam vni ex Clericis diſtribuit, ſeu commit-
tit, *Scacc. de Appellat. quæſt. 8 num. 148. vſque ad num. 153.*
226 A Iudicibus verò Ripæ, & Ripettæ appellatur ad Præ-
ſidentem Riparum, ſed à Dohanerio & Dohanerio Pa-
trimonij appellatur ad Præſidentem Dohanarum, qui
quidem Præſides, licet ſint Cameræ Clerici, cauſas tamen
huiuſmodi, vti Iudices ordinarij, de per ſe abſque voto
Cameræ expediunt, *Scacc. de Appellat. dict. quæſt. 8. num.
129. & num. 145.*
227 A Iudice Mareſcialli Vrbis, ſeu Curiæ Sabellorum, &
à Iudice Soldani Romanæ Curiæ ſeù Turris nonæ, appel-
latur ad A. C. & ad Gubernatorem Vrbis, *Veſtr. in Prax.
lib. 2. c. 14. nu. 1. & cap. 15. nu. 1. Cherub. in comp. Bull. ſuper
conſt. 26 Greg. XIII. Dum rectè, ſcol. 1. latè Scacc. de Appel.
d. q. 8. n. 123.* vbi quod Gubernator in Appellationibus à
Iudice Mareſcialli ſe de facto intromittit.
228 A Iudice Fabricæ S. Petri ſemel tantum ad Congre-
gationem Fabricæ appellatur, *Cherub. in Compend. Bull.
ſuper conſt. 3 Clem. 7 Admonet. ſcol. 1.*
229 A Gubernatore Burg. appellatur ad A. C. quia ad
eum appellatur ab omnibus Iudicibus Romanæ Curiæ
(Vicario, Gubernatore, & Senatore exceptis, hodie ta-
men Tribunal Burgi deletum eſt, ſicut etiam Curia Sa-
bellorum) vnde cum Gubernator Burgi non ſit in fa-
cultatibus A. C. exceptuatus, remanet ſub regula, *Veſtr.
in Prax. lib. 2. cap. 4. num. 4. Scacc. de Appellat. dict. quæſt.
8. num. 141.*
230 Regula tamen quod ad A. C. appellatur ab omnibus
Romanæ Curiæ Iudicibus (Vicario, Gubernatore, & Se-
natore exceptis) Primò non procedit in Eminentiſſ.
Cardinali Camerario, à quo appellatur ad ipſam Came-
ram *ex præallegatis*, quia cum Auditor Cameræ ſit Audi-
tor ipſius Camerarij ex allegatis ſupra *ſub c. 1. lit. A.* & ſe
Cameræ Auditorem in omnibus diplomatibus vocet,
abſurdum eſſet, quod à Camera & Cardinali Camera-
rio, qui eſt caput ipſius Cameræ, ex allegatis ſupra *d. c. 1.
lit. A.* appellaretur ad proprium Auditorem, & ſic ad in-
feriorem quia appellatio datur ab Inferiore ad Superio-
rem, non è contra *Scacc. de Appell. d. q. 8. n. 152.*
231 Secundò non procedit in Theſaurario, Præſidibus, &
alijs Iudicibus Cameralibus: tùm quia iſti ſunt Camera-
les, & ſit pars Cameræ, tum quia in eorum Sententijs, &
Decretis agitur, vt plurimum de intereſſe Cameræ con-
cernentibus, & ob id ad totam, & plenam Cameram,
non autem ad illius Auditorem, coram quo tantum de
intereſſe Particularium diſceptatur, ab eis datur Appel-
latio *ex præallegatis.*
232 Nec à Sententia lata, ſeù Decreto facto à Theſaura-
rio, vel eius Miniſtris auditur Appellans, niſi facto prius
actuali depoſito penes Sac. Montem Pietatis, aut alium
idoneum Depoſitarium, præſertim ſi agatur de debitò
Cameræ. *Scacc. de Appell. d. q. 8. n. 151.*
233 A Sententia Prætoris Vrbani, ſeù Senatoris Vrbis, &
eius Deputati, & Collateralium appellatur ad Capita-
neum appellationum, etiam ſi ſit lata de voto totius Aſ-
ſettamenti, *Stat. Vrb. lib. 1. c. 12. & c. 166. Scacc. de Appell.
q. 2. n. 22. & q. 8. n. 136. & ſeqq. & n. 140.*
234 A Sententia verò Capitanei appellatur ad Senato-
rem, niſi adſint duæ conformes, quæ in Curia Capitoli-
na habent vim trium, & faciunt rem iudicatam, ex diſpo-
ſitione Statuti, quod in omnibus Curijs, inter Ciues, &
Incolas, & diſtrictuales Vrbis, eſt obſeruandum, *Stat.
Vrb. lib. 1. cap. 180.*
235 Et à Senatore ad Capitaneum, niſi ſint duæ confor-
mes, vt ſupra; ſed ſi Senator, vel Capitaneus ſit illemet,
qui alias in cauſa ſeutentiauit, cauſa deciditur de voto
conſultoris eligendi, *Stat. Vrb. lib. 1. c. 180. c. 181. c. 182. &
cap. 187. Scacc. de appellat. d. q. 8. num. 136. & ſequentibus,
vſque ad num. 141.*
236 A Magiſtris Iuſtitiarijs, ſeù Iudicibus limitum, & dam-
norum datorum, necnon Conſulibus Artium, & ab om-
nibus Iudicibus Capitolinis datur appellatio ad Capi-
taneum appellationum, ex diſpoſitione *Stat. Vrb. d. lib. 1.
cap. 166. & lib. 3. cap. 40. in fin. princ. Scacc. de appell. quæſt.
2. nu. 22. & q. 8. n. 132.*
237 In caſu verò non appellabili datur recurſus per viam
querelæ ad Conſeruatores Vrbis, ex diſpoſitione *Stat.
Vrb. lib. 1. cap. 15. & cap. 40. Scacc. de appellat. dict. q.
8. num. 134.*
238 A Conſulibus agriculturæ non datur appellatio, ſed

Digitized by Google

tantùm reuiſio ex diſpoſitione Stat. agriculturæ, *Scacc. de appell. d. q. 8. num. 133.*

239 A Conſulibus Aromatariorum non ſolùm datur appellatio ad Capitaneum, vt ſupra, ſed etia n ad Gubernatorem Vrbis, & ad Cameræ Apoſtolicæ Decanum, & ita quotidie obſeruat Praxis.

240 A Magiſtris viarum datur appellatio ad Capitaneum, ſed hoc receſſit ab Aula, & ad Præſidem viarum, qui eſt
241 vnus ex Cameræ Apoſtolicæ Clericis. Si † verò Magiſtri viarum, vnà cum Cardinali Camerario ſententiam ferant, & cauſam decidant, datur appellatio ad Cameram tantùm, à qua de facili primo loco committitur viarum Præſidi, & iuxta hanc recentiorem Praxim intelligendus eſt *Scacc. de Appell. d. q. 8. n. 135.*

242 A Sententijs conſeruatorum Vrbis appellatur ad Papam, quia ſunt illius Delegati in cauſis eis commiſſis, *Cherub. comp. Bull. ſuper conſt. 10. Iul. III. Ad hoc, ſchol. 1.*

243 A Iudicibus, ſeù Vicarijs Eminentiſſimorum Archipresbyterorum Baſilicarum S. Petri, Sancti Ioannis Lateranenſis, & Sanctæ Mariæ Maioris non datur appellatio, nec, ob eorum ampliſſimas facultates, Signatura Iuſtitiæ in cauſis ad Iuriſdictionem ipſorum ſpectantibus reſcribit, ſed benè ab eis datur recurſus, primo loco ad Iudicem recurſus ad id deputatum, ſecundo verò loco ad Eminentiſſimum Archipresbyterum, qui alium Iudicem deputat, firmo ſemper remanente Notario, & in cauſis grauioribus ſæpè ſolet deputare Auditorem Rotæ extra Rotam, qui tamen ſine voto aliorum coadiutorum cauſam non decidit.

244 Verumtamen, ſi quis in cauſa magni momenti à prædictis omnibus valdè læſus reperiatur, poterit adire Signaturam Sanctiſſimi, ſeù Gratiæ, quæ ex cauſa reſcribit in omnibus cauſis cuiuſuis Tribunalis, quibuſcunque Facultatibus, & Priuilegijs non obſtantibus, & ita paſſim obſeruatur in Praxi.

245 A Iudicibus locorum Piorum, Cardinalem Protectorem habentium, ſimiliter non datur appellatio, quia Protectores ſolent habere in facultatibus, nè ab eorum ſententijs poſſit appellari; prout Protector Sanctæ Marthæ habet huiuſmodi facultatem à Iulio III. conceſſam, quam confirmauit Greg. XIV. *Conſt. 12. Salubrem, ſecun. nou. imp.* Sed benè ab eorum quoque ſententijs datur recurſus, primo loco ad Iudicem recurſus ad id deputatum, deinceps verò in caſu, in quo de Iure recurſus admittendus eſt, ad Eminentiſſimum Protectorem, qui alium Iudicem deputat, firmo, vt ſupra, remanente No-
246 tario. † Poſſet etiam grauatus à Protectore, eiuſque Iudicibus adire Signaturam Sanctiſſimi; nam Signatura Iuſtitiæ, nec etiam in his cauſis apponit manus.

247 At ſi Iudex deferret ſimpliciter appellationi exaduerſo interpoſitæ in caſu non appellabili, ligaret ſibi manus, nec poſſet ſuam ſententiam exequi, *cap. cum Appellationibus, § ſi verò, vbi Gloſ. in verb. remittenda, de appell. in 6. Cherub. ſuper d. Conſt. 12. Greg. XIV. ſcol. 2. Buratt. deciſ. 171. nu. 3.* & alij, quos cumulat *Ferentill. ad eundem Buratt. deciſ. 550. nu. 15. & nu. 17.*

248 Sed hoc primò non procedit, quoad præiudicium Partis, quia non facit cauſam appellabilem, *Gabr. conſil. 34. nu. 3. & nu. 5. & ſeqq. lib. 1.*

249 Secundò non procedit, quando Iudex appellationem admiſit, cum clauſula, ſi, & in quantum de Iure ſit admittenda, *Gabr. dict. conſ. 34. num. 9. & num. 10. lib. 1.* & alij, quos cumulat *Cherub. ſuper d. Conſt. 12. Greg. XIV. ſcol. 2.*
250 *& Ferentill. ad Buratt. deciſ. 171. nu. 9* Nam † admiſſio cum d. clauſula operatur, quatenus de Iure d. appellatio fuiſſet admittenda, & non alias, *Marant. de ord. Iud. in 3. par. 6. par. prin. act. 2. num. 200.* cum alijs cumulatis ſupra, *cap. 2. lit. R. Gabr. d. conſ. 34. num. 9. lib. 1. latè Scacc. de appell. quaſt. 17 lim 6. memb. 7. num. 100.*

251 Tertiò non procedit, quando Iudex non dediſſet Reuerentiales ſimpliciter, ſeu Reuerentiales in forma, ſub quibus ob illud verbum, in forma, continentur refutatorij, quatenus appellatio non eſſet de Iure admittenda, *Veſtr. in Prax. lib. 7. cap. vlt. num. 2.* cum alijs cumulatis ſupra, *ſub lit. F. verſ. illud autem verbum,* latè *Ferentill. ad Buratt. d. dec. 556. nu. 16. Cherub. in d. comp. Bull. ſuper dict. Conſt. 12. Greg. XIV. ſcol. 2.*

252 A Iudicibus verò aliorum locorum Piorum, Protectorem non habentium, appellatur ad Papam, & poteſt adiri Signatura Iuſtitiæ in cauſis coram eis vertentibus, quæ in eis reſcribit, cum, Protectore non exiſtente, ceſſet ratio Priuilegiorum, & Facultatum, de quibus ſupra, & ita obſeruat Praxis.

253 In cauſis quoque Cameralibus, ob ampliſſimà priuilegia Cameræ Apoſtolicæ conceſſa, Signatura Iuſtitiæ non reſcribit, *Scacc. de appell. q. 8. nu. 153.*

254 In cauſis verò Capitolinis Signatura iuſtitiæ tantùm reſcribit ſuper reſtitutione in integrum ob lapſum dilationum Statutariarum, vel fatalium, & huiuſmodi, non autem in cæteris, *Scacc. d. q 8. num. 155. & ſeq.*

255 Sed Signatura Sanctiſſimi ex cauſa reſcribit in omnibus, quia Papa eſt ſuper omnia Tribunalia, & omnia poteſt.

H Appellatio à Sententia definitiua debet interponi in
256 ſcriptis, *leg. 1. §. fin. vbi Bartol. num. 4. ff. de Appellat. Marant. de ordin. Iud. in 3. part. 6. partis prin. act. 2. numer. 124. Lanfranc. in Prax. ſub tit. de Interlocut. & Appell. num. 116. verſ. vbi autem Veſtr. lib. 7. cap. 3. num. 28. Fenzon. ad Stat. Vrb. lib. 1. cap. 168. num. 9. Duran. deciſ. 217. nu. 7.*

257 Sed hoc procedit, quando appellatur ex interuallo, ſecus ſi appelletur incontinenti, Nam tunc non eſt neceſſe appellare in ſcriptis, ſed poteſt appellari viua voce, *leg. 2 ff. de Appellat. Lanfranc. in dict. tit. de Interloc. & Appell. num. 116. Scacc. de Appell. q. 4. num. 15. & ſeq. Duran. dict. deciſ. 217. numer. 7.* cum ſuis allegatis ſupra *ſub lit. D.*

258 Ab interlocutoria verò, & Grauamine non poteſt appellari viua voce, ex allegatis ſupra *lit. D. verſ. hoc tamen,* ſed debet omnino appellari in ſcriptis, ſiuè appelletur incontinenti, ſiuè ex interuallo, *cap. cordi, de Appell. in 6. Bald. conſ. 44 numer. 6. verſ. ſuper quinto lib. 3. Caſtr. conſil. 237. viſo puncto col. 2. num. 1. verſ. reſpondetur, lib. 2. Marant. de ord. Iud. d. act. 2. num. 126. Caſſad. deciſ. 5. numer. 2. de ſeq. poſſ. & fruct. Guid. Pap. deciſ. 16. numer. 2. verſ. cum ab ipſa,* & ibi *Adden. Lanfranc. d. tit. de Interloc. & Appell. num. 116. Fenzon. ad Stat. Vrbis dict. lib. 1. capit. 168. num. 13. Rot. deciſ. 2. num. 8. part. 2. diuerſ.* non ſolùm de Iure Canonico, ſed etiam de Iure Ciuili, *Marant. dict. act. 2. numer. 126. Fenzon. dict. capit. 168. num. 10. Scacc. de Appell. d. q. 4 num. 9. in princip. & verſ. contra* & ita ſeruari in Curia Romana tradit, *Veſtr. in Prax. dict. lib. 7. cap. 3. num. 28.*

259 Sed hoc non procedit in Appellatione ab Interlocutoria, habente vim definitiuæ, à qua poteſt appellari viua voce, ſicut à definitiua, cui illa in omnibus æquiparatur, *Franc. in cap. vt debitus, q. 7. num. 16. in fin. de Appell. Butr. conſ. 6. num. 4. Roman. conſ. 41. in princ.* & ibi *Mandoſ. ſub lit. B. Marant. de ord. Iud. in d. 3. part. 6. partis prin. act. 2. num. 130. Scac. de Appell. d. q. 4. nu. 12. Fenzon. ad Stat. Vrb. d. lib. 168. num. 11. & ſeq.*

260 Dicitur autem Appellatio in ſcriptis, quando datur Libellus, ſeù Cedula appellationis, *Rot. deciſ. 2. numer. 20. par. 2. diu.* non eſt tamen de eſſentia, vt in appellatione huiuſmodi illa verba *in his ſcriptis,* inſerantur, *Scacc. de Appell. d. q. 4. num. 5. verſ. non tamen, Rot. deciſ. 2. num. 19. & ſeq. par. 2. diu.*

I Nullitas eſt ius, ſeu commune auxilium, ad actum irri-
261 tandum competens, *Vant. de null. tit. quid ſit nullitas numer. 1. & ſeq. Scacc. de Appellat. quaſt. 19. rem. 1. concl. 1. num. 1.*

Et dicitur à ſuo primitiuo, Nullus, Nullus verò deſcendit à non, & vllus, ſeù non aliquis *Van. d. tit. quid ſit nullitas, & vnde dict. num. 11. & ſeq.*

262 Poteſt autem de Nullitate dici, vſque ad triginta annos, ſed non vltra, *Marant. de ord. Iud. in 3. p. 6. partis prin. act. 1. num. 154. Veſtr. in Prax. lib. 8. capit. 1. num. 10.* & ibi *Grauat. num. 30. Vant. de nullit. ſub tit. quot. & infra quod temp. num. 8. verſ. ſi verò, Scacc. de Appell. q. 19. rem. 1. concluſ. 7. nu. 1. Rot. deciſ. 156. nu. 8. deciſ. 512. n. 3. & deciſ. 591. nu. 4. par. 2. rec. Coccin. deciſ. 337. nu. 11. & deciſ. 396. nu. 3.*

263 Cum omnis † actio dicto tempore præſcribatur, *Rot. deciſ. 240. nu. 17. par. 5. rec.*

264 Sed hoc Primò non procedit, quando agitur de peri-

Digitized by Google

periculo Animæ, nam tunc poteſt agi, & dici de nullitate in perpetuum, *Marant. de ord. iud. dict. act. 1. num. 154. Vant. in dict. tit. quot. & infra quod temp. num. 8. Grauat. ad Veſtr. dict. lib. 8. cap. 1. num. 30. Scacc. de appell. d. q. 19. rem. 1. concl. 7. num. 2.*

265 Secundò. Non procedit, quando Nullitas deducitur per viam exceptionis, nam omnes exceptiones ſunt perpetuæ, *Veſtr. d. l. 8. cap. 1. num. 10.* & ibi *Grauat. nu. 30. Vant. de nullit. d. tit. quot. & int. quod temp. n. 8. Scacc. q. 19. rem. 1. concl. 7. n. 8. Rot. deciſ. 240. n. 18. & ſeqq. p. 5. rec.*

266 Tertiò. Non procedit quando actus eſt ipſo iure nullus, nam tunc perpetuò poteſt de nullitate dici, *l. quæ ab initio, ff. de reg. iur. Grauat. ad Veſtr. d. lib. 8. c. 1. n. 30. Vant. d. tit. quot. & int. quod temp. nu. 8. Scacc. d. q. 19. rem. 1. concl. 7. nu. 3.* vbi *in verſ. ſecundus caſus*, id declarat, non habere locum quando ſpacio 30. ann. præſumitur actus ſolemnis cum Beneplacito Apoſtolico, aut alia ſolemnitate extrinſeca, nam tunc vltra 30. annos non poteſt dici de nullitate.

267 Quartò. Non procedit, quando Nullitas eſſet defectu Iuriſdictionis vel mandati, Nam poteſt tunc dici de nullitate vſque ad mille annos, *Vant. d. tit. quot. & inter. quod temp. num. 8. Scacc. dict. q. 19. rem. 1. concluſ. 7. num. 3. verſ. confirmatur.*

268 Quintò. Non procedit Statuto, vel conſuetudine aliter diſponente, *Scacc. d. rem. 1. concl. 7. num. 5.*

269 Et poteſt Nullitas dupliciter in Iudicio proponi, & deduci, ſcilicet principaliter, & acceſſorie, ſeù incidenter, *Vant. de nullit. tit. quot. & quib. mod. null. ſub nu. 1. Veſtr. li. 8. c. 1. n. 2. Scac. d. q. 19. rem. 1. concl. 3. n. 1.*

270 Principaliter nullitas rurſus duobus modis deducitur, ſcilicet principaliter de per ſe prout quando petitur Sententiam nullam pronunciari, & æquè principalitèr expreſſim vnà cum appellatione, prout quando quis dicit Sententiam nullam, & ſi qua eſt appellat, vt poſt alios docet, *Scacc. d. q. 19. rem. 1. concl. 3. n. 3. & n. 4.*

271 Incidenter autem nullitas poteſt deduci quatuor modis. Primò ſub ipſa Appellatione, quia appellatio continet in ſe tacitè, etiam cauſam nullitatis. Secundò quando Pars petit iterum pronunciari ab eodem Iudice, aſſerendo primam Sententiam nullam. Tertiò quando opponitur excipiendo contra petitam executionem Sententiæ. Quartò quando agitur de nullitate notoria, quæ ſemper cenſetur incidenter deducta, latè *Scac. de Appell. d. q. 19. rem. 1. nu. 11. & n. 18. & ſeq.*

272 Nullitatis autem in iudicio deductæ Inſtantia, ſi nullitas eſt de per ſe principaliter, vel æquè principaliter in iudicio deducta de Iure Ciuilis eſt triennalis, ſicut ſunt aliæ inſtantiæ: Nam non reperitur per aliam legem præfixa quàm per *l. properandum, C. de Iud. Veſtr. in Prax. lib. 8. cap. 1. num. 10. Marcheſ. de Commiſſ. null. ſanat. par. 3. § 4. nu. 79. fol. 148. Scacc. de Appell. q. 15. n. 261.* De Iure verò Canonico, quia aliæ inſtantiæ ſunt perpetuæ, hæc quoque erit perpetua, *Veſtr. d. lib. 8. cap. 1. n. 10. Marcheſ. de Commiſſ. null. ſanat. par. 3 §. 4. nu. 80. fol. 148.*

273 Cum tamen ius dicendi de nullitate præſcribatur ſpatio triginta annorum, ad inſtar aliarum actionum, ex allegatis ſupra *num. 262. & ſeqq.* cauſa quoque Nullitatis, per viam actionis in Iudicio deducta, ſpacio triginta annorum efficietur deſerta. *Franc. in cap. dilecto q. 58. de appell. Rot. deciſ. 591. num. 4. & deciſ. 617. num. 3. par. 2. recent. Buratt. deciſ. 163. nu. 1. vbi Ferentill. lit. A.* alias deciſiones cumulat, idem *Buratt. deciſ. 823. num. 9.* vbi alias deciſiones allegat.

274 Si verò Nullitas fuit deducta in Iudicio incidenter, & acceſſoriè ad Appellationem, per viam tamen actionis, tunc inſtantia Nullitatis eſt eadem, cum inſtantia Appellationis, adeò quod deſerta cauſa, ſeù inſtantia Appellationis ſit etiam deſerta inſtantia Nullitatis, *Franc. in cap. dilecto col. 5. verſ. 3. modo de Appell. Veſtr. d. lib. 8. cap. 1. num. 10. Vant. de Nullit. tit. quot. & int. quod tempus nu. 8. verſ. quicquid tamen, Couar. pract. quæſt. cap. 24. numer. 7. verſ. quid ſi deſerta ſit, Scacc. de Appell. quæſt. 15. num. 101. & num. 262. verſ. Secus, & quæſt. 17. lim. 2. num. 131. verſic. Et ideo.*

275 Propoſita autem Nullitate, & iniuſtitia Sententiæ ſimul poteſt ſuper vtraque inſimul ad vlteriora procedi, niſi dicens de Nullitate inſtet prius de illà cognoſci, antequam de Iuſtitia, & negocio principali cognoſcatur, tunc enim, Parte opponente debet Iudex prius de illà cognoſcere, ſecus Parte non opponente, *Vant. de Nullit. tit. quot. & quibus mod. nullit. num. 15. verſ. intellige, Rot. deciſ. 46. num. 1. par. 1. recent. Coccin. deciſ. 206. num. 1. & ſeqq.*
276 vbi † alias deciſiones allegat, nec Sententia notoriè iniuſta, & nulla poteſt, Parte opponente, confirmari, *Caualer. deciſ. 203. num. 7.* alias ſi Iudex dicta proteſtatione non obſtante, procederet ad vlteriora ſuper negotio principali, non cognito prius de Nullitate, Proceſſus eſſet nullus, *Caſar. de Graſſ. deciſ. 11. num. 3. & ſeqq. de re iud. Put. deciſ. 72. lib. 3. Rot. in Tiburtina adminiſtrationis Tutelæ, 18. Martij 1611. coram bon. memor. Patriarcha Hieroſolymitano, impreſſ. apud Marcheſ. de Commiſſ. null. ſanat. par. 3. §. 2. deciſ. 12. num. 5. fol. 49. ſecun. nou. impreſſ.* quod tamen *Vant.* vbi ſupra *nu. 16.* intelligit, habere locum, ſi etiam fuit appellatum ab vlteriori proceſſu.

277 Cæterum, ſi Parte non opponente de Nullitate, Sententia fuerit confirmata, non poteſt amplius illius Nullitas allegari, *Rot. deciſ. 512. nu. 1. part. 2. recent.* quod procedit, ſi Sententia confirmans tranſitum fecit in rem iudicatam, alias ſecus, vt declarat, *Rot. d. deciſ. 512. num. 2.*

278 Differt nullitas ab iniuſtitia, ſicut ſpecies à genere, & ſicut ſpecies à ſpecie. Nam Iniuſtitia poteſt accipi duobus modis, ſcilicet, largè, & in genere. & ſtrictè, ac propriè, & in ſpecie. Largè, & in genere ſumpta compræhendit ſub ſe, non ſolum id quod eſt contra ius Partis, & ſic non rectè factum, ex quo reſultat iniuſtitia in ſpecie, propriè, & ſtrictè ſumpta, ſed etiam id quod eſt contra Ius, ſeu contra Iuris ſolemnitatem, & ſic non ritè factum, ex quo reſultat Nullitas. Strictè verò, propriè, & in ſpecie iniuſtitia non comprehendit ſub ſe, niſi id quod eſt contra ius Partis, *Iaſ. in leg. lecta num. 16. per tot. & ſignanter verſ. tertiò aduerte, ff. ſi cert. pet. Rot. in Rom. Domus, ſeù Cenſus, 21. Aprilis, & 16. Iun. 1606. coram bon. me. Card. Sacrato, impreſſ. apud Marcheſ. de Commiſſ. Appell. in Curia par. 1. deciſ. 1. num. 1. & deciſ. 2. num. 1. & ſeqq. fol. 229 & fol. 230. ſecun. nou. impreſſ.*

279 Rurſus Nullitas quoque dupliciter accipi poteſt, ſcilicet propriè, & ſimpliciter, & minus propriè, & ſecundum quid, Propriè & ſimpliciter Nullitas dicitur id, quod eſt tantummodo contra Iuris ſolemnitatem, Minus propriè verò, & ſecundum quid Nullitas dicitur id, quod eſt principaliter contra ius Partis, & per conſequens etiam contra Iuris ſolemnitatem, prout eſt illa Nullitas, quæ reſultat ex Iniuſtitia patente, quæ alio nomine vocatur etiam Nullitas per comparationem, *Contard. in l. 1. lim. 9. n. 48. C. ſi de nom. poſſeſſ. agat.*

280 Ex quibus Primò infertur, quod Sententia, nulla dicitur etiam iniuſta, *Soccin. conſ. 255. num. 4. lib. 2. Corn. conſ.*
281 *315. nu. 4. lib. 3.* quia † omne nullum dicitur etiam iniuſtum, *Iaſ. in l. lecta n. 16. verſ. 3. aduerte, ff. ſi cert. pet. Couar. in rubr. de Teſtam. par. 1. n. 4. & ſeq. Corn. d. conſ. 315. nu. 4. in fin. lib. 3. Rot. in d. Rom. Domus 21. Aprilis 1606. coram bon memor. Card. Sacrato impreſſ. apud Marcheſ. vbi ſupra*
282 *deciſ. 2. n. 1. fol. 229.* quinimò † nulla eſt maior iniuſtitia, quam Nullitas, *Innoc. in capit. dilecto de Appell. Bellamer. dec. 343. Vant. de Nullitate tit. quid ſit nullit. & vnde dicta num. 20. Contard. in d. l. vnica lim. 7. num. 13. & nu. 15. C. ſi de nom poſſ. agat. Scacc. de Appell. q. 17. lim. 19. num. 4. verſ.*
283 *Sed notoria.* Sub † quo numero ideò defendit, quod ſicut à Sententia notoriè iniuſta, ſic etiam à Sententia nulla poteſt appellari.

284 Secundò infertur, quod notoria, ſeù euidens iniuſtitia reddit Sententiam nullam, *Felyn. in cap. inter cæteros, nu. 10. de re iud. Rol. conſ. 6. num. 38. lib. 3. Contard. in dict. leg. Vnica, lim. 9. num. 45. & nu. 46. & ſeqq.* vbi de magis communi, & de obſeruantia fori Capitolini, & etiam Rotæ, teſtatur.

285 Et ob id Sententia, quæ caret omninò probationibus, & quæ non iuſtificatur ex actis eſt notoriè iniuſta, ex quo redditur etiam nulla, *Mant. deciſ. 211. nu. 6.* vbi loquitur in Sententia lata ſine vllis probationibus, *Caſ. de Graſſ. deciſ. 11. nu. 4. de re iud. Seraph. deciſ. 965. num. 10. & deciſ. 1261. numer. 5.* vbi teſtatur, Sententiam, quæ non iuſtificatur ex actis, ex inueterata Rotæ obſeruantia eſſe

nullam, *Buratt.deciſ.325.n.2.Greg.dec.209.nu.4.* ibi, Tertia nullitas ſeu notoria iniuſtitia. *Caualer. deciſ.203.n.4. & n.5.* vbi loquitur de Sententia totaliter probationibus carente iuxta magis communem opinionem, de qua per

286 *Gabr.de Sent. concl.9. nu.5.* Quia † Rota non admittit illam opinionem, quod Iudex poſſit moueri, ad iudicandum extra acta, Honeſtati enim tanti Tribunalis conuenit, quod ſemper in actis de Iuſtitia appareat, iuxta tradita per *Seraph.deciſ.377.num.10 Beltram.ad Gregor.deciſ.1.num.15.*

287 Sed hoc Primò procedit, quando iniuſtitia eſſet adeo notoria, vt aliquo colore velari, & offuſcari non poſſit, ſecus ſi non ſit ita notoria, *Burat.dec.251.n.6. & n.7.* vbi quamplurimas cumulat auctoritates, & Rote deciſiones.

288 Secundo procedit, quando Sententia ex alijs antiquis, vel nouis probationibus non iuſtificatur, nec iuſtificari poteſt, ſecus ſi iuſtificetur, vel iuſtificari poſſit ex alijs, & non agatur de illa exequenda, ſed ſuſtinenda, *Put.dec.391. in correct. Seraph.dec.701.nu.3.& dec.734.num.5.& num.6.* cum alijs cumulatis per *Buratt. d.dec.251.nu.10.& ſeqq.*

289 Ex quo infertur, quod ſi agatur de Sententia Excommunicationis quæ debet ex eiſdem actis iuſtificari, *Se-
290 raph.d.dec.701.n.3.Buratt.deciſ.760.n.1.& ſeqq.* vel † de Sententia lata in Saluiano; quæ ad effectum, vt intret Ægidiana ſimiliter debet iuſtificari ex eiſdem, *Seraph. d. deciſ 701 n.3.& deciſ.377.n.10.* vbi Apoſtilla ſubdit quod ita fuit etiam reſolutum *in Beneuentana Notariatus 16. Martij 1562. coram bon. mem. Gropperio, & in Firmana Attentatorum 11. Ianuarij 1577. coram bon.me. Robuſterio,*
291 *Mantic.dec.326.num.8. Rot.dec.28.par.1. recent.* vel † de executione Sententiæ, quæ ad dictum effectum non poteſt niſi ex ijſdem iuſtificari, *Seraph.deciſ.279.nu.5. Rot. deciſ.386.n.2.par.1.diuerſ. Buratt.deciſ.584.n.6.* vel etiam
292 † de executione Mandati executiui, quod pariter ex eiſdem iuſtificari debet, *l. illicitas, §. veritas, ff. de offic. Præſ. Rot.poſt Zacch.de oblig.Cam deciſ.136.num.8.* & poſt *Pacif. de Salu.deciſ.53.n.1.& ſeq.ſecun.ant.impreſ* & poſt *Cenc.de Cenſ.dec.255.nu.6.Duran.deciſ.81. nu. 1. Saluſt.
293 Tib.in Prax.lib.1.c.27.nu.4.* Cum † ad effectum executionis non habeat locum regula, *leg. per hanc C. de temp. appell.* ſcilicet non deducta deducam, non probata probabo, vtique ſi Mandatum, ſeu Sententia eſſet notoriè iniuſta ex eiſdem actis remaneret per conſequens, etiam nulla *ex præallegatis.*

294 Tertiò denique Regula, quæ habet, quod Sententia, quæ cum non iuſtificetur, ex actis, vti notoriè iniuſta, ſit etiam nulla, procedit, quando Sententia ſe refert expreſſis verbis, & per modum cauſæ diſpoſitiuæ ad acta, alias ſecus, ſi ſe ad acta, vt ſupra, non referat ſecundum magis communem opinionem, de qua per *Alex. in l.Præſes 27. n.2.ff.de re iud.& Afflic.dec.28 n.8.* quam in hoc caſu ſeruat Rota, *Put.dec.401.in princ.lib.1.Cocc. dec 78. num.5. Rot.dec.178.n.1.& ſeq.par.2. recent.* cum alijs cumulatis per *Buratt.d dec.251.n.13.*

295 Et licet iniuſtitia notoria æquipararetur Nullitati, & diſpoſitum in vna cenſeatur etiam diſpoſitum in altera, *Natt.conſ.217.n.3.Rol.conſ.6.n.37.li.4. Menoch. conſ.212. n.83.lib.3.Fenzon.ad Stat.Vrb.lib.1.c.92.nu.18. Mantic. dec.33.n.2.Seraph.deciſ.493.n.2.Rot.dec.178.nu.2.part. 2. recent.Coccin.dec.78 n.4.Rot.poſt Fenzon.ad Stat.Vrb.dec. 56.verſ ſuper hoc conſiderarunt:Gregor dec.209.num.4 &
296 deciſ.530.nu.4.* Nihilominus † Sententia iniuſta non eſt propriè nulla, quia nullum ſimi eſt idem, *Rot.deciſ.178.
297 num.2.par.2.recent.* Sed † bene eſt nulla minus propriè. & ſecundum quid, *Contard.in d.l.Vnica,lim.9 nu.48 Cod. ſi de mom.poſſ.agat.* vel etiam vt Alij dicunt, per comparationem, *ex præallegatis, Afflict.d.deciſ. 28 nu.9.* quem declarat, *Contard in d.l.1.limit.9.n.48.in fin.*

L Appellatio ab Interlocutoria de Iure Ciuili non datur,
298 *l.2 ff.de Appell.recip. Dec.in cap.vt debitus,nu.14 de Appell. Marant.de ordin.Iud.in 3 par.6.par.prin.act.1.num. 6.Grauat.ad Veſtr.in Prax.lib.3.c.10.nu.6.de Appellat. q. 17.lim.47.memb.1.n.1.*

299 Sed hoc Primò non procedit de Iure Canonico, Nam, eo Iure inſpecto, licet appellare ab Interlocutoria, *cap. cordi de Appel.in 6.Scac. de Appel.q.17.limit 47.membr.1. nu. 73.* Sed appellatio non ſuſpendit, niſi Iudex ad quem inhibeat, *cap. non ſolum, de Appel.in 6. Mant.de ord. Iudic. in d. 3.par.6.partis princ.act.1.num.6.* latè *Scacc.de Appel. quæſt.17.lim.47.memb.1.num.73.*

300 Verum tamen hodie, nec etiam de Iure Canonico, ab Interlocutoria poteſt appellari, *Concil.Trid.ſeſſ.24.c.20. de reform.Reg.Cancell 37.de non Appell.ant.definit.Scacc. de Appell.quæſt.17.lim.6.memb.3.num.18.& lim.47.memb. 1.num.79.& num.83.*

301 Secundò non procedit in Interlocutoria inferente Grauamen irreparabile per Definitiuam, *d.l.2. ff.de Appell.recip.Grauat ad Veſtr.lib.3.c.10.n.6.Scacc.de Appell. q.17 lim.6.memb.7.n.29.& n.40. & ſeq.* vbi quod omnes ita conueniunt, *& lim.47.memb 1 n.84.Rot.deciſ.79.n.1. par.3.rec.Concil.Trid.ſeſſ.24.cap.20.de Reform.Reg.Can-
320 cell. 37. de non appell. ante definit.* & † hoc habet locum, etiam ſi Grauamen ſit pro parte reparabile, ſed non in totum, vel etiam ſi poſſit reparari, ſed cum magna difficultate, *Scacc.d.lim.6.memb.8.n.2 verſ.confirmatur, & n. 3.& ſeqq.& d.lim.47.memb.1.n.86.*

303 Interlocutoriæ autem inferentes Grauamen irreparabile ſunt.

Primò Pronuncia de reſpondendo, vel non reſpondendo libello, vel de procedendo, vel non procedendo ſuper eo, non obſtantibus oppoſitis ex aduerſo. Secundò
304 † pronuncia iniuſta de procedendo ad vlteriora, ſiue reijciat exceptionem dilatoriam oppoſitam, vt incompetentiæ Iudicis, legitimationis Procuratoris, vel Tutoris, ſiuè reijciat peremptoriam, vt præſcriptionis claræ, & liquidæ, aut aliam ſimilem peremptoriam, quæ in vim dilatoriæ opponi poteſt, ſiuè reiectio ſit expreſſa, ſiuè tacita, ſiuè ſeruet exceptiones oppoſitas in fine Litis, ſiuè
305 non. Nam † peremptoria repellens à limine Iudicij poteſt opponi, & probari, etiam ante Litem conteſtatam, *Caſtren.conſ.166.viſis actis nu 1.in fin.verſ. nec primi
306 Iudices lib.2* & † omnis exceptio, quæ concludit, Actori actionem non competere ipſo Iure, de Iure communi impedit litis ingreſſum, & proſecutionem *leg. ſi Pupilli, § videamus, ff.de neg.geſt. cap.1.de lit.conteſt.in 6. Bart.in l.Nam, & poſtea in princ.num.7 ff de Iureiur.Specul.de except.lib.2.§.dicto de dilator.n.40.verſ.eſt & alia,* cum alijs cumulatis per *Roman. conſ.466. viaetur num.3. verſ.clarum eſt autem. Caſtren.conſ. 221. Antequam numer. 5. verſic. ad vltimum, lib. 2. Soccin.conſil. 38. Pro deciſione, numer. 3. verſ. cum ergo. de Iure, lib. 1.* Vide tamen in Criminalibus, *Cancel. var. reſolut.par.3.cap. 5. de So-
307 no emiſſo, numer. 78. & ſeqq.* Tertiò, † Conceſſio dilationis Reo, tempus Inſtantiæ excedentis. Quartò, Denegatio Copiæ. Quintò, Admiſſio Tertij non docentis de Iure ſuo ad impediendam executionem. Sextò, Non admiſſio exceptionis Litis pendentiæ, ſeu præuentionis, Septimò, Pronuncia ſuper non admiſſione Procuratoris, Tutoris, vel alterius Comparentis. Octauò pronuncia ſuper competentia, vel incompetentia Iudicis. Nonò pronuncia continens, deferendum eſſe Appellationi, quod habet etiam locum in reiectione illius, à qua poteſt incontinenti appellari. Decimò pronuncia continens ob exceptionem oppoſitam non eſſe procedendum ad vlteriora, quod habet locum etiam in pronuncia reuocatoria alterius de non procedendo, quæ mandat procedi. Decimo primò pronuncia articulos eſſe, vel non eſſe admittendos, quod habet locum, etiam in admiſſione, vel reiectione tacita, dummodo Iudex grauauerit, admittendo non admittendos, & impertinentes, vel è contra non admittendo admittendos, & pertinentes. Decimo ſecundò pronuncia continens comparationem literarum faciendam, vel non: Decimo tertiò Decretum de torquendo. Decimo quartò, Decretum Capturæ. Decimo quintò Appellationis reiectio, ſeu pronuncia continens, Appellationem non eſſe admittendam. Decimo ſextò quælibet Interlocutoria lata poſt definitiuam, Quæ ſexdecim exempla cum ſuis explicationibus latius tradit, *Scac.de Appell.q. 17.lim.47.memb. 1. à n 9.vſque ad nu.168.* ideò ad eum in facti contingentia poterit haberi recurſus.

308 Tertiò non procedit in Interlocutoria vim definitiuæ habente, a qua datur Appellatio, *Veſtr. in Prax. lib. 7. capit.3.numer. 4. Marant. de ordin.Iud. in 3.part.6.part. prin.*

Digitized by Google

prin.act.2.n.130.Grauat.ad Veſtr.lib.3.c.10.n.6.verſ.item quando Sententia,& num.9. Fenzon. ad Stat.Vrb.lib.1.c. 168.num.12.Scac. de Appell.q.17 lim.47.memb.1.n. 171. vbi quod ita obſeruatur in Tribunali Auditoris Cameræ, quod ita etiam obſeruat Signatura, Rot.deciſ.70.n.3.par. 3.recent.Conc.Trid.ſeſſ.24 c.20.de reform.Reg.Cancel.37. de non Appell.ante Definit.

309 Interlocutoriæ autem vim definitiuæ habentes,relatæ per modum exempli ſunt,Primò Sententia lata ſuper reuocatione attentatorum. Secundò pronuncia lata ſuper competentia,vel incompetentia Iudicis.Tertiò pronuncia ſuper iuramento per Actorem Reo dando, vel referendo.Quartò Interlocutoria qua quis mulctatur.Quintò Sententia declarans Hæreditatem non fuiſſe aditam, ſtantibus probationibus, reſeruatò iure latius probandi. Sextò Sententia, qua pronunciatur non poſſe tertiò appellari Septimò pronuncia ſuper deſertione Appellationis, ſeù quod Appellatio ſit deſerta. Octauò præceptum factum à Iudice in confeſſum vel conuictum, vt ſoluat. Nonò abſolutoria cum clauſula,rebus ſic ſtantibus. Decimò,pronuncia de non procedendo ad vlteriora ob exceptionem peremptoriam.Decimo primò, Interlocutoria ſuper exequutione Inſtrumenti. Decimo ſecundò pronuncia, quod Contumax habeatur pro confeſſo, & conuicto.Decimo tertiò,Sententia quę admittit ad confeſſionem bonorum,vt fuit in Signatura reſolutum. Decimo quartò, Sententia, quod cauſa ſit, vel non ſit compromittenda. Decimo quintò pronuncia, rem potuiſſe vel non potuiſſe alienari, ſeu Minorem eſſe in integrum reſtituendum, Decimo ſextò, Sententia conſeruationis indemnitatis. Decimo ſeptimò explanatio puncti tacta à Iudice pro tranſmiſſione cauſæ ad conſilium ſapientis. Decimo octauò ſecundum Decretum Decimonono,Abſolutoria ab obſeruatione Iudicij. Vigeſimò,pronuncia continens, minorem ætatem eſſe probatam, vel non in cauſa reſtitutionis in integrum. Vigeſimo primò omnis Interlocutoria, quæ non expectat aliam Sententiam poſt ſe;latè Scacc.de Appell.q.17.lim.47. membr.1.à num. 172.vſque ad n.215. vbi multipliciter explicat,& declarat,ideò ad eum in facti contingentia erit recurrendum.

310 Quartò non procedit in Interlocutoria, quæ tangit negocium principale, & illius ſubſtantiam prout ſi quis pronuncietur Maior, vel Minor, vel Prodigus, vel aliàs inhabilis,l.intra vtile.ff.de Minor.Grauat. ad Veſtr. lib.3. c.10 n.6.Scacc.de Appell.q.17.lim.47.membr.1.num.168.

311 Quintò non procedit in Interlocutoria inferente difficultatem circa cauſæ deciſionem,Sacc.de Appellat.d.q. 17.lim.47.memb 1.n.215.

312 Sextò non procedit quando in Appellatione exprimitur,& probatur iuſta cauſa,Scacc. de Appellat. d.q.17. lim.47.memb.1.n.217.

313 Ex hac ſexta fallentia inferri poteſt quod appellatio
ab Interlocutoria, non ſolùm debet interponi in ſcri-
ptis,ſed etiam exprimi in ea in ſcriptis cauſa Grauami-
nis,c.cordi de Appell.in 6.Clem. Appellanti de Appel.Ma-
rant.de ordin.Iud.in 3.par.6.partis princ.act.2.n.141. Lan-
franc.in Prax.tit Interloc.& Appell.num.118. Grauat.ad
Veſtr.lib.3.c.10.n.9 & lib.7.c.3.n.45.Saluſt.Tib.in Prax.l.
2.c.29.n.3.Caſſad.dec.5.nu.2.de ſeq.poſſ.& fruct.Scacc. de
Appell.q 4.n.30.& ſeqq.& q.17.limit.47. memb.1. nu 82.
& num.84. vbi quod hoc procedit etiam de Iure Ciuili,
Nam ſine Grauamine non datur Appellatio, & videtur
fieri iniuria Iudici,qui alias ante definitiuam non eſt fun-
314 ctus officio ſuo,Saluſt.Tiber.d.li.2.c.29.n.3.Cauſa † ve-
rò in Appellatione non expreſſa, decem diebus elapſis
Sententia tranſit in rem iudicatam,Marant.de ordin.iud.
in d.3.p.6.partis prin.act 2.n.172.Grauat. ad Veſtr.d.lib.7.
315 c.3.n.45.Poteſt † tamen cauſa in Appellatione exprimi
infra dictos decē dies, licet, quando fuit interpoſita Ap-
pellatio in Libello,ſeù Cedula appellationis expreſſa nō
fuerit,Franc.in c.vt debitus,q.15.de Appell.Marant. in d.
3.p.6.p.princ.act 2.n.142 Grauat.ad Veſtr.d.li.7.c.3.n.55.

316 Et denique decem in Appellatione ab Interlocutoria ſunt neceſſaria, videlicet. Primò Grauamen. Secundò Grauamen legitimum. Tertiò cauſa Grauaminis vera. Quartò cauſa Grauaminis expreſſa. Quintò quod petitio, vel exceptio fuerit reiecta, ſeù non admiſſa. Sextò quod ideo fuerit appellatum, quia petitio, vel exceptio fuerit reiecta vel non admiſſa.Septimò quod Appellatio in ſcriptis redigatur.Octauò petitio Apoſtolorum, Nonò ſi Appellatus id petierit; quod Partes veniant inſtructæ. Decimò vt infra decem dies prouocetur, Roman. conſ.501.num.1.Marcheſ.de Commiſſ.tit.de Commiſſ. Appellatio diuerſ.par.prima,§.primo,num.64.& ſeq.fol.1302. & de Commiſs.Appell ab Interlocut.part.1.§.1.nu.165.fol. 1210 ſecundum nou.impreſſ. Saluſt.Tiber.in Prax. lib.2. cap.29.num 3.

317 Eſt autem Interlocutoria de qua agitur, quæ non terminat negocium principale, ſed aliam poſt ſe expectat Sententiam,Bart.in l.quod iuſſit num.7.ff.de re iud.Saluſt. Tiber.d.lib.2.c.29.n.3.in fin.

318 Sed hoc primò non procedit in Interlocutoria vim
definitiuæ habente, Nam ab ea poteſt appellari abſque
alia cauſæ expreſſione, Marant.de ord.Iud.in d.3 p.6.par-
tis prin.act.2.nu.145.Franc.in cap.vt debitus.q.14. de Ap-
pell.Grauat.ad Veſtr.li.3.c.10.n.9.& lib.7.c.7.n.44. Scac.
de Appel.q 17.lim.47.memb.1.n.171.Rot.deciſ.79.n.3.p.3.
319 recent. Etenim † definitiuæ in omnibus æquiparatur,
Scacc.de Appell.q 4 n.56.FenZon.ad Stat.Vrb.lib.1.c 166.
320 n.12.& c.174.n.8.Dicitur† autem habere vim definiti-
uæ,quando terminat negocium de quo agitur,Rot.deciſ.
79 n.3.p.3.recent.

321 Secundò non procedit,quando cauſa grauaminis appareret manifeſtè, & conſiſteret in mero iure, aut iuris præſumptione,Nam etiam tunc valet appellatio abſque cauſæ expreſſione, Bald.in l.Minoribus n.7.C. de his quib. vt indig.Franc.in c.vt debitus q.11. de Appell.Marant. de ordin.Iud.d.act.2.num.144.Caſſad.deciſ.5.nu.2.& num.4. de ſeq.poſſ.& fruct Scacc.q.17.lim.47.memb. 1. num. 216.

322 Tertiò non procedit, quando ex actis, vel ex lectura Sententiæ cauſa notoriè appareret; nam tunc illius expreſſio in Appellatione non eſt neceſſaria, Imol. in Clem. Appellanti num 4.de Appellat. Marcheſ.de Commiſſ. Appellat ab Interloc.par.1.§.1.num.142.fol.1214.

323 Ratio autem cur in Appellatione ab Interlocutoria ſit exprimenda cauſa, eſt illa, quia huiuſmodi appellatio debet iuſtificari ex eiſdem actis factis coram Iudice à quo,neque in hoc eſt locus regulæ,l.per hanc,C. de temp. Appell.vt probatur in Clem.Appellanti de Appel.& tradit Bart.in l.at Prætor,n.4.ff.de Minor.Marcheſ.de Commiſs. Appell.ab Interloc.par.1.§.1.nu. 84.fol.1208.& num. 141. & ſeqq.fol.1214.Grauat.ad Veſtr.lib.3.c.10.nu.8. Rot.deciſ. 386.n.1.& ſeqq.par.3.lib.3.diuerſ.

324 Sed alia ratio magis generalis eſt,quia Iudex ante definitiuam non eſt functus officio ſuo, & ob id Appellatio ab Interlocutoria dicitur odioſa, tamquam derogans iuriſdictioni ordinariæ,habens oculos tantum ad retroacta ex quo ab ea tantum appellatur, ſi contra Legem ſit pronunciatum, & ideo debet inſeri cauſa in Appellatione,vt appareat quòd fuerit appellatum ab iniuria, Bart. in l.at Prætor n.3.ff.de Minor.Marcheſ.de Commiſs.Appell.ab Interlocut.par.1.§.1.n.85.& ſeqq.fol.1208.

325 Cauſa autem grauaminis, quæ vt ſupra eſt exprimenda, debet continere tale damnum, quod per definitiuam reparari non poſſit, alias nihil releuaret, Caſtren. conſil. 194.in princ. viſo puncto,& conſ.236.viſo puncto,nu.2.verſ. ad ſecundum,lib.2.Grauat.ad Veſtr.lib.3.c.10.nu 6. Scacc. de Appellat.q.17.lim. 6.memb. num. 40. & ſeqq. cum alijs allegatis ſupra verſ. 2. non procedit interlocutoria inferens grauamen,num.301.

N Appellatio à grauamine datur de iure Canonico, cap.
326 ſuper eo,il ſecondo de Appell.dec.in cap.vt debitus,nu.14.
de Appell.Grauat.ad Veſtr.in Prax.lib.3.c.10 n 6.quinimò
à quocunque grauamine, concurrente rationabili cauſa
de iure Canonico appellare licet,Rot.dec.79. num.1.par.
3 recent.

327 Cauſa autem rationabilis hodie,etiam de Iure Canonico, debet continere tale grauamen, quod per definitiuam reparari non valeat Conc.Trid.ſeſſ.24.cap.20 de reform.Reg.Cancell.37 de non Appell. ante defin, quo caſu, etiam de Iure Ciuili,Appellatio admittitur,Rot.d.deciſ. 76.n.1.in fin.par.1.recent.

528 Ex quibus infertur, Primò quod à denegatione admiſſionis, ſiuè à reiectione exceptionis releuantis,

ex qua grauamen irreparabile reſultat, datur appellatio, tenetur tamen Appellans veritatem exceptionis probare, *Marcheſ. de Commiſſ. Appell. ab Interloc.p.*1.§.1.*nu.*142.*fol.*1214 *Scac.de appell.q* 11.*num* 61.*& ſeqq.*&
329 idem † procedit in reiectione exceptionis releuantis tacita, nam poteſt appellari ab vlteriori proceſſu, *Marcheſ de Commiſſ. Appell.diuerſ.par.*1.§.2.*num.*26.*fol.*1321. *Rot.deciſ.*414.*n.*5.*par.*1.*diuer.Seraph.dec.*383.*n.*8 *& ſeq*
330 Secundò ſimiliter quia a reiectione Teſtium, vel probationum releuantium ſiuè expreſſa, ſiuè tacita, ex quo pariter inde grauamen irreparabile oritur, datur Appellatio, *Granat.ad Veſtr.lib.*3.*c.*10.*n.*6.*Marcheſ.de Commiſſ. Appell.ab Interloc.par.*1.§.1.*n.*142.*in fin.fol.*1214 *Scac. de Appell.q.*17.*lim.*6.*memb.*7.*n.*45.*& lim.*47.*memb.*1.*n.*139. *& n.*141.*Olaſc.deciſ.*25.*n.*14.*Rot.d.dec.*79.*n.*2.*part.*3. *rec.*
331 Tertiò quod à denegatione etiam prorogationis termini dati ad ſubijciendum ſe examini ob eamdem irreparabilis grauaminis rationem appellatio conceditur, *Rot.d.deciſ.*79.*n.*1.*par.*3.*recent.*
332 Quartò quòd ſi actum fuit vigore obligationis Cameralis, & Iudex intendat procedere via ordinaria, ab hoc irreparabili grauamine eſt incontinenti appellandum ab vlteriori proceſſu, *Marcheſ. de Commiſſ. Appellat. ab oblig.Cam.par.*1.§.1 *n.*80.*fol.*699.
333 Verùm quoniam appellatio à Grauamine iiſdem modis regulatur, quibus appellatio ab interlocutoria inducente Grauamen, quod vtroque caſu debet eſſe irreparabile per definitiuam, ideò ſuperius dicta in hoc decimotertio capite,& ſignanter *ſub lit.L.num.*298. *& ſeqq.* ſufficiant pro caſu Grauaminis in facto contingente, à quo appellare ſit neceſſe.
334 Non tamen omitto, quòd licet Appellans à certo Grauamine ſoleat ſuperaddere clauſulam, *necnon ab alijs quibuſcunque Grauaminibus, &c.* tamen non auditur, niſi ſuper Grauamine expreſſo,& ſpecificato, *cap.*1. *&* 2. *de Libell.oblat.Rot.deciſ.*2.*de Appellat.in nou.Veſtr. in Prax. lib.*3.*c.*10.*nu.*1.*& ſeqq.*& ibi *Granat.nu.*9.*lit.C.Marcheſ. de Commiſſ.Appell ab Interloc.par.*1.§1.*nu.*95. *& ſeqq.fol.* 120. Nec Signatura conſueuit niſi ſuper dicto ſpecificato,& expreſſo Grauamine, reſcribere, *Veſtr.d.lib.*3.*c.* 10. *n.*2.*Marcheſ.de Commiſs.ab Interloc.d.par.*1§.1.*n.*99.*fol.* 1209.*ſecun.nou.impreſs.*
N Licet à Sententia, ſeù Decreto, de quo non conſtat,
335 non detur Appellatio,& appellationis commiſſio tunc non ſubſiſtat, *Caſar de Graſ.deciſ.*2.*num.*1.*& ſeq.de Reſcript.Caualer.deciſ.*2.*num.*6.
336 Nihilominus hoc non procedit, quando terminus fuit habitus pro ſeruato; nam tunc, nè decem diebus elapſis ſententia ſubſcribenda in iudicatum forte tranſiret, poteſt de Stylo Rotæ, & Curiæ Romanæ a dicto termino pro ſeruato habito cum clauſula, *quatenus contra &c.* appellari, & cauſa appellationis committi *Veſtr. in Praxi lib.*7.*cap.*3.*num.*29.*verſ.amplius,Scacc.de Appellat.quaſt.* 12.*n.*8.*& q* 14.*n.*9.*Rot.deciſ.*391.*n.*3.*par.*3 *diuerſ.lib.*3.*& deciſ.*722.*num.*1.*par.*3.*recent.*
337 Quæ quidem cautela non ſolùm eſt vtilis in cauſis vertentibus coram Iudicibus ordinarijs, & eorum Delegatis,& ſubdelegatis, necnon etiam coram Delegatis ad vniuerſitatem cauſarum, coram quibus omnibus, etiam ſi dicti Ordinarij procederent, vt Delegati, terminus pro ſeruato durat tantùm ſpacio decem dierum, *Scacc. de Appell d.q* 12.*n.*8. cum plerumque quando Cedula ſub-
338 ſcribitur, finis decendij inſtet, *Veſtr.dict.li.*7.*c.*3.*n.*9.*verſ. amplius,*& Sententia fingatur lata die termini habiti pro ſeruato, & ſub illa die a Notario actuario reponatur, & lata adnotetur, *Scacc.de appell.d.q.*14.*num.*9.*ſeq. Rot.dec.* 705.*num.*4 *par.*3.*diuerſ.lib.*3.
339 Sed,& eò magis vtilis, & neceſſaria eſt in Sacro Rotæ Auditorio, in quo terminus pro ſeruato eſt quindecim dierum, & in vltima anni audientia vnius menſis, & eo amplius in cauſis vertentibus coram a iis Delegatis, & ſubdelegatis Papæ, coram quibus terminus huiuſmodi poteſt durare vltra annum; vnde poteſt contingere, quòd ſententia ſubſcribatur poſt decem dies, quo caſu, cum nihilominus fingatur lata die termini habiti pro ſeruato, ſub quo a Notario reponi, & adnotari lata in actis conſueuit,& d. præſumptio ſit iuris, & de iure, nec admittat probationem in contrarium, niſi appellatio infra decem dies à die termini habiti pro ſeruato,& ſic latæ ſententiæ, reperiretur interpoſita, illa tranſiſſet in rem iudicatam, vt per *Scac.de appell.d.q.*12.*n.*8.*& q.*14.*n.*9.*& ſeqq.*
340 Cæterùm in Romana Curia omnes,& quicumque Iudices, ſiuè ſint Ordinarij, ſiuè Delegati Papæ, & ſiuè procedant, vt Ordinarij, ſiuè vti Delegati, etiam Prælati in cauſis in officio Archiuij Romanæ Curiæ eis commiſſis, tenentur terminos huiuſmodi pro ſeruatis habitos aperire, & declarare infra decem dies, exceptis tantummodo Auditoribus Sacri Palatij Apoſtolici, qui dictos terminos pro ſeruatis habitos declarare infra quindecim dies, & in vltima anni audientia infra menſem omninò tenentur, *Paul.V d.Conſt.*71. *Vniuerſi agri,verſ.item Sententia,& verſ. Iudices quicunque,* cum alijs allegatis ſupra *c.*8 *lit.S.num.*255 *& ſeqq.*
341 Vnde in Curia Romana ceſſat abſurdum, de quo per *Scacc.de appell.q.*14.*n.*11. Nam ſatis erit, quod Iudex, appellatione interpoſita à termino habito pro ſeruato, det terminum Iuris, qui eſt vnius menſis, ante cuius lapſum ſententia erit iam ſubſcripta,& ob id tunc benè poterit, ſecundum facti contingentiam, de Apoſtolis opportunè reſpõdere, *vt per eundẽ Scac.d.q.*14.*n.*11.*in fi.verſ.aduerte.*
342 Regula tamen, quod ſit appellandum infra decem dies à die termini pro ſeruato habiti, & ſic ſententiæ latæ, non eſt perpetua; nam procedit, quando quis fuit ad ſententiam perſonaliter citatus, ſecus ſi fuerit citatus domi, dimiſſa copia, vel per Contradictas, vel per Edictum, vel per diligentias; nam tunc à die habitæ notitiæ appellare poterit, niſi citatus per Contradictas fuerit ab initio cauſæ, perſonaliter citatus, & receſſerit, vel quis dolosè non permittat, ſe perſonaliter citari, latè *Scacc. de appellat.d.q.*12.*n.*2.*verſ.primus caſus,& ſeqq.* cum alijs allegatis ſupra *hoc eodem c.*13.*lit. B. verſ. Cæterum ſi ctus contumax,& ſeqq nu.*127.*& ſeqq.*
343 Si verò quis appellauerit in parte, & partibus contrarijs,& non alias &c. tunc appellatio deuoluet cauſam, tantum quoad partes contrarias, non autem quoad fauorabiles, ſi ſententia lata fuit per capita ſeparata, *Veſtr. in Prax.lib.*7.*cap.*3.*num.*30. *Marcheſ. de Commiſſ. appell.*
344 *ab exceſs.par.*1.§.1.*num.*47.*fol.*1230. Secus † ſi vnicum tantùm caput, vel plura ſimul connexa capitula contineat; nàm tunc deuolueret totum negocium ad Superiorem, ſeu Iudicem ad quem,& clauſula, *in parte, & partibus,* nihil releuaret, *Veſtr.d.lib.*7.*cap.*3.*nu.*30.& idem Iuris eſt de appellatione cum clauſula, *quatenus contra*, Nam ſi pro medietate fuit obtentum, & ſententia habet vnicum capitulum, vel plura capitula connexa, appellatio ſuſpendit totam cauſam,& deuoluit, adeò quod in nihilo exequi poteſt, *Lancell.de Attent.appell.pend.part.*2.*c.* 12. *lim.*2.*n.*26.*Boer.deciſ.*73.*n.*5.*& n.*6.
O De Clauſula, *ita vt pro Apoſtolis redire non teneatur,* ali-
345 quid dictum eſt ſupra *lit.F.verſ.Nam in Curia,nu.*186.
P A reiectione appellationis ab Interlocutoria eſt iterum
346 appellandum, alias Iudex poſt illius reiectionem benè ad definitiuam procedere poteſt, *Marcheſ. de commiſſ. appell.ab Interloc.par.*1.§.1.*num.*144.*fol.*1214. & ita quotidie obſeruatur in Praxi.
Q De Eminentiſſimo Signaturæ Iuſtitiæ Præfecto di-
347 ctum eſt ſupra *cap.*7.*lit.O.nu.*116.& hoc eodem *cap.*13. *lit.G.verſ.pro faciliori,& ſeq.n* 210.*& ſeq.*
R Nullitates ex tribus, ſcilicet defectu Citationis, Iuriſ-
348 dictionis, & Mandati, ſunt inſanabiles, *Marcheſ. de commiſs.nullitat.ſanat.par.*3.§.3.*n.*30.*fol.*62. prout in ſpecie de Nullitate defectu Citationis, tradit *Rot.dec.*272.*n.*1.*& ſeq.& n.*3.*& dec.*312.*n.*2.*& n.*4 *par.*4.*recent.Gregor. deciſ.*416.*n.*2.*Caualer deciſ.*35.*n.*1 *& dec.*396.*n.*6. de Nullitate defectu Iuriſdictionis, *Rot d.dec.*272.*n.*4.*& n.*6.*p.*4. *& dec.*91.*n.*2.*p.*6.*rec.Caualer.dec.*40.*n.*1.*& ſeq.& dec.*63. *n.*2.*& dec.*396.*n.*3. *Buratt.dec.*324.*n.*9.& de Nullitate defectu Mandati, tradit *Rot.d.deciſ.*272.*n.*4 *& n.*6. *& d. dec.* 312.*n.*2.*& ſeq.par.*4.*recent,Caualer.dec.*396.*nu.*2.*& n.*6.
349 Has tantùm tres Nullitates attendit ſupremum Rotæ Auditorium, *Rot.dec.*333.*num.*2.*par.*4.*recent.* quæ, per Si-
350 gnaturam Iuſtitiæ numquam ſanantur; nam ſanatio earum Gratiarum concernit, quæ ceſſat in illo Sac. Tribunali, in quo ſtrictè, Iuſtitia dictante, reſcribitur, *Marcheſ.*

Digitized by Google

cheſ. de commiſſ. nullit. ſanat. p. 3. §. 3. n. 32. fol. 62. Beltram.
ad Greg. deciſ. 189 *n.* 8. *Buratt. deciſ.* 871. *n.* 7.
351 Solet nihilominus Signatura in his caſibus ex cauſa
rationabili relaxare Iuris rigorem, reſcribendo cum
clauſula *Arbitrio Rotæ, ſeu Iudicis, Creſc. deciſ. 4. num. 3. de*
Teſt. Rota deciſ. 658. n. 1. part. 1. & deciſ. 450. num. 1. part.
2. recent. cum alijs cumulatis per *Beltramin. ad Greg. d.*
deciſ. 189. n. 8.
352 Cæterùm Nullitates ex tribus, nec etiam ſanantur
per clauſulam, *Arbitrio*, prout de Nullitate defectu cita-
tionis tradit *Rot. d. deciſ. 272. num. 1. & deciſ. 312. num. 4.*
par. 4. recent. Caualer. deciſ. 53. num. 1. & deciſ. 396. n. 1. &
6. Greg. dec. 416. n. 2. & de nullitate defectu Iuriſdictionis
tradit *Rota d. deciſ. 272. n. 1. & n. 5. Caualer. deciſ. 40. n. 2.*
& deciſ. 63. num. 1. & ſeq. Buratt. deciſ. 324. num. 8. & deciſ.
871. n. 9. & de nullitate defectu mandati tradit *Rota dec.*
272. n. 6. & deciſ. 312. n. 2. & ſeq. p. 4. recent. Caualer. deciſ.
396. n. 6. Buratt. deciſ. 324. n. 8.
353 Sed hoc procedit, quando Nullitates ſunt claræ, *Rota*
deciſ. 619. n. 1. par. 3. recent. ſecus ſi Nullitates ſunt turbi-
dæ, vel non ſunt totales, nàm tunc ſanantur ex dicta clau-
ſula, *Veſtr. in Prax. lib. 5. cap. 13. num. 2. & lib. 7. c. 1. num. 6.*
Rot. deciſ. 680. n. 4 p. 2. & deciſ. 395. n. 1. par. 5. recent. & in
ſpecie quod nullitas defectu citationis ſanetur, quando
defectus eſt turbidus, tradit *Rota deciſ. 680. num. 4. par. 2.*
recent. Buratt. deciſ. 376. num. 9 & idem quando defectus
non eſt totalis, tradit *Rota deciſ. 409. num 1. par. 1. recent.*
& de nullitate defectu Iuriſdictionis, quando defectus
eſt turbidus, vel non eſt totalis, tradit *Creſc. deciſ. 1. de*
fer. Rota d. deciſ. 680. num. 4. p. 2. recent. & deciſ. 122. nu. 3.
poſt conſ. crim. Farinacc. lib. 2 Coccin. deciſ. 423. in princ. &
num. 1 Caualer. deciſ. 63. num. 3. verſ. Nec dixerunt, & de
nullitate defectu mandati, quando defectus eſt turbidus,
vel non eſt totalis, tradit *Creſ. deciſ. 8. in fin. de re iud.*
Rota d. ct. deciſ. 680. n. 4. & n. 9. par. 2. & deciſ. 312. n. 3 p. 4.
recent. Andr. deciſ. 28. n. 4. & n. 11.
354 Præterea defectus citationis ſanatur per compari-
tionem citati, vel eius legitimi Procuratoris, ex quo fi-
nis citationis eſt comparitio, *Greg. deciſ. 27. num. 3. & de*
ciſ 94. num 6. cum alijs cumulatis per *Beltram. ad Greg.*
d. deciſ. 27. num. 9. & per *Ferentill. ad Buratt. deciſ. 727. n.*
8. & ſeq.
355 Defectus verò Iuriſdictionis per prorogationem il-
lius, de Partium conſenſu, tollitur, & ſanatur, *l. 1. C. de Iu-*
riſd. omn. iudic. Veſtr. in Prax. lib. 5. cap. 13. num. 4. vbi quod
id procedit, etiam in conſenſu tacito, dummodo Partes
incompetentiam non ignorent, *Ægid. deciſ. 25. Licet con-*
ſenſus, Coccin. deciſ 135. n. 3. Buratt. deciſ. 371. n 6 & deciſ.
825. n. 5. in fin. & ſeqq.
356 Sed hoc non procedit, quando quis nullam habet
Iuriſdictionem, quæ ob id prorogari nullatenus poteſt,
l. priuatorum, C. de Iuriſdict. omn. iud. Iaſon. in l. ſi per erro-
rem, n. 1. ff. eod. tit. Bald. in l. generaliter, num. 2. C. de Epiſc.
& Cler. Soccin. in cap. propoſuiſti, num. 43. competit. de for.
compet. Caſtr. conſ. 2. num. 3. lib. 2. Maran. de ord. Iud. par.
4. princ. diſt. 12. num. 12. vbi quod id, quod non eſt, proro-
357 gari non poteſt. *Ægid. dec. 25. Licet conſenſus*, & deni-
que non Entis nullæ ſunt qualitates, *l. eius qui in Prouin-*
cia, ff. ſi cert. pet.
358 Defectus denique Mandati ſummouetur, ſanatur Iu-
ris præſumptionibus, & coniecturis, *Caualer. deciſ. 182.*
n. 7. in fin. Greg. deciſ 44. n. 1. præſertim ſi quis enunciatur
Procurator cum relatione ad Notarium rogatum, &
certam diem, & eo magis in antiquis, *Creſcent. deciſ. 7. n.*
4. de probat. Caſſad. deciſ. 3. num. 4. de Proc. cum alijs alle
359 gatis ſupra *cap. 3. lib. G. verſ. aliquando*, Prout † ex ſo
lutione facta procuratorio nomine, cum nemo præſu
matur iacturæ ſuum, *Rota deciſ. 2. de cauſ poſſ & propr.*
Ant. Mar. Papazon. ad Rot. deciſ. 39. nu. 3. de Proc. in nou.
360 *Greg. deciſ. 111. n. 1. ſeq* & eo magis concurrentibus ad-
miniculis, prout eſt pluralitas ſolutionum, cum diutur-
nitate temporis, & ſumma notabili, *Greg. deciſ. 275. nu.*
361 4. & ibi *Beltram n. 19* Et † ex productione iurium, *Ro-*
man. conſ. 446. n. 10. & ſeqq & num. 13. Caſſad deciſ. 3. nu.
5. de Proc Put. dec. 214. lib. 2 Duran. deciſ 9. num. 24 quod
tamen non procedit in perſona domeſtica, quæ præſu
mitur Iura ſurripuiſſe, *Roman. d. conſ. 446. num. 13.* cum
362 alijs allegatis ſupra *cap. 3. lit. G. verſ. & denique*, & ex
ſcientia, & patientia Principalis, *Rota deciſ. 2. de cauſ. poſſ.*
& propr. in antiq. Caſſad. deciſ. 3. num. 5. de Proc. Put. deciſ.
214 *lib. 2.* & eo magis ex eiuſdem Principalis præſentia,
Rot. dec. 39. de Proc. in nou. Greg. deciſ. 44. n. 2. & ſeq. non
obſtante reuocatione, quia cenſetur conſtitutus de no-
uo, ex allegatis ſupra *d. c. 3. lit. G. verſ. Ex præſentia*, &
non obſtante proteſtatione, Neminem audiri, niſi docto
de legitimo mandato procuræ, *Seraph. deciſ. 933. num. 2.*
363 *Beltram. ad Greg. deciſ. 330. n. 5.* Et † ex impenſa alicu-
ius conſiderationis *Caſſad. d. deciſ. 3. num 4 de Proc. Se-*
raph. d. dec. 933. n. 2. Caualer. dec. 83. num. 5. & deciſ. 590.
n. 10. in fin. Duran. deciſ. 9. num. 24. Saltem vnius Ducati,
quæ eſt ſumma conſiderabilis in Priuato, iuxta *deciſ. Put.*
329. lib. 2. in correct. quam ſequitur *Rota deciſ. 440. n. 6. in*
fin. par. 2. recent. quod tamen non procedit in eo, qui ha-
bet intereſſe in cauſa, vel poteſt ex illo actu commodum
conſequi, ex allegatis ſupra *cap. 3. lit. G. verſ. Vrgens*
autem.
364 Sanatur etiam aliquando defectus Mandati per rati-
ficationem, *Rota deciſ. 39.* & ibi *Papaz. numer. 2. de Proc.*
in nou.
365 Aliæ verò Nullitates, quæ non ſunt ex tribus, magis
de facili in Romana Curia ſanantur per viam reſcripto-
rum, *Vant. de Nullitat. ſub tit. quib. mod. ſent. null. reparet,*
366 *n. 125.* quinimo cæteræ nullitates ex reform. *fælic. re-*
cord. Pij IV. fuerunt ſublatæ, ideo ad ſupradictas tres,
ſcilicet Citationis, Iuriſdictionis, & Mandati, reſtringi-
tur Commiſſio, *Marcheſ. de commiſſ. appellat. in Curia,*
par. 1. c. 4. num. 20. fol. 195.
§ Cauſæ valoris quingentorum Florenorum auri ſunt
367 Rotales, & in gradu Appellationis, aut alias in caſu
Commiſſionis, ſunt in Rota committendæ, *Staphil. de*
lit. Grat. verſ. ſecundus, quando cauſa eſt ardua, fol. 158.
Mandoſ. in forma. 3. commiſſ. in verbo valoris, quòd ſi
368 fortè cauſa infra valorem quingentorum Florenorum
commiſſa in Rota reperiretur, in illa procederetur ſum-
mariè prout in Beneficialibus, *Innoc. VIII. Conſtit. 10.*
Finem litibus, ſecund. antiq. impreſſ. quæ hodie Innocen-
tiana vocatur.
369 Verùm quia Floreni aurei in deſuetudinem abie-
runt, inductum eſt, ex antiqua obſeruantia, vt cauſa ſit
Rotalis, ſi ad valorem ducatorum quingentorum aſcen-
dat, *Mandoſ. in dict. form. 3. Commiſſ. in verbo valoris, &*
in verb. attenta grauitate, Marcheſ. de Commiſſ. Appellat.
370 *in Cur. par. 1. c. 5. num. 35. fol. 209.* Et † licèt Nonnulli
voluerint, quod ad hoc, vt cauſa ſit Rotalis, debeat
aſcendere ad valorem quingentorum ducatorum auri
de Camera: nihilominus ſufficit, quod vel aſcendat ad
valorem ſcutorum quingentorum monetæ, *Marcheſ. de*
Commiſſ. Appell. in Curia dict. cap. 5. num. 35. vel ad valo-
rem ſcutorum quingentorum auri, prout de veriori, &
obſeruata opinione in Signatura, & in Praxi teſtatur,
Marcheſ. de commiſſ. auoc. cauſ. par. 2. §. 1. num. 44. fol. 276.
ſecun. nou. impreſſ.
371 Sed hoc procedit in cauſis prophanis citra Montes,
ſecus eſt in cauſis prophanis vltra Montes, quæ non ſunt
committendæ in Rota, niſi aſcendant ad valorem ſcuto-
rum mille auri, *Marcheſ. de Commiſſ. auoc. cauſ. par. 2. §.*
1. num. 45. fol. 276.
372 Aliæ verò cauſæ, valoris in ſorte infra dictam ſum-
mam, committuntur extra Rotam alicui Iudici, ſeu Præ-
lato Romanæ Curiæ, dummodo excedant valorem ſex-
373 decim ducatorum auri de Camera. Nam † Signatura
in cauſis à ſexdecim ducatis de Camera infra non reſcri-
bit, ex Conſtitutione fæl. record. *Pij V.* & communi Pra-
xi, & obſeruantia, *Saluſt. Tiber. in Prax. lib. 2. cap. 12.*
num. 10 & ſeq. Marcheſ. de commiſſ. auoc cauſ. par. 2. §. 1.
374 *n. 47. fol. 277. Scacc. de appell. q. 17. limit. 43. nu. 1.* Vbi †
quod valor ducati non eſt ſemper idem: & ob id in caſu
occurrenti eſſet videndum, quantum valet tempore ap-
pellationis.
375 Cauſa verò Beneficialis Rotalis iudicatur, & in Rota
committitur, ſi Beneficium, de quo agitur, reddat fru-
ctus annui valoris ducat. vigintiquatuor auri de Came-
ra excedent. prout quotidie exprimi ſolet in Commiſ-
ſionibus, & Praxis obſeruat, & adeſt Motus Proprius

Sanctę

Digitized by Google

Sancta Mem. Clem. VIII. Anno 10 ſui Pontificatus, omneſque propterea cauſas Beneficiales dictum valorem annuum excedentes eſſe in Rota committendas, declarauit Sanctiſs D. N. Innocen. X. in Signatura Gratiæ, 4. Aprilis 1645. in vna Cuſentina Parochialis, proponente R. P. D. à Valle.

376 Et licèt Marcheſ. de commiſſ. deuolut. cauſ. ad Rom Cur. p. 3. § 1. n. 36. fol 306. videatur aſſerere, ſufficere, quòd cauſa huiuſmodi ſit valoris decem ducatorum auri de Camera exceden. tamen loquitur de cauſis Cameralibus, non Rotalibus in ſpecie.

Aut ergo fructus Beneficij, ſunt annui valoris ducat. 24. auri de Camera exceden. & cauſa eſt omninò Rotalis, Aut annui valoris ducat. decem auri de Camera, vel dictum valorem excedent. & cauſa eſt Curialis, & committitur extra Rotam alicui Romanæ Curiæ Prælato. Aut
377 † fructus Beneficij non aſcendunt ad annuum valorem decem ducatorum auri de Camera, & cauſa remittitur ad Partes ex præallegatis; Poteſt tamen, nemine contradicente etiam committi in Curia alicui Prælato extra Rotam, Marcheſ. de commiſſ. deuolut. cauſ. ad Rom. Cur. part. 3. §. 1. num. 37 fol. 366.

T Clauſula quam, & quas &c. poſita in commiſſione ap-
378 pellationis operatur, vt poſſit procedi, & Iudex poſſit pronunciare, prout in prima inſtantia, Mart. de clauſ. p. 1. clauſ. 120. n. 1. & ſeq. Mareſc. var. reſolut. lib. 1. c. 20. n. 6. & ſeqq. Achill. dec. 14. nu. 1. & dec. 17. in fin. de reſcript. Seraph. dec 1241. n. 2 Rota dec. 546. n. 1. & dec. 731. nu. 5. p. 2. recent. & in Senogallien. Pradij 28. Iunij 1645. coram R. P. D. Meltio, Buratt. dec. 241. n. 6. & dec. 226. num. 12. & dec. 315. nu. 16. Duran. dec. 61. n. 4. Andr. dec. 44. n. 9.

379 Et quòd qui commiſſionem impetrauit, ita etiam is, contra quem fuit impetrata, poſtquàm commiſſio eſt effecta communis per Citationem, ad dicendum contra illam, poſſit pariter, prout in prima inſtantia procedere, Mart. dicta clauſul. 120. num 3. Mareſc. var. reſolut. d. lib. 1. c. 20 num. 9 & ſeq. Rot. deciſ. 254. nu. 1. part. 1. diuerſ. Buratt. deciſ. 405. nu. 1. & ſeq. & ibi Ferentill. n. 16.

380 Quod procedit, etiam non producta appellatione, vel non conſtito de ea, præſertim ſi in Commiſſione adſit etiam clauſula, cum toto negotio principali, Mart. dict. clauſul. 120. nu. 1. Achill. deciſ. 14 nu. 1. de reſcript. & deciſ. 22. de Appellan. Mareſc. var. reſolut. dict. lib. 1. cap. 20. nu. 6. & num. 8. Marcheſ. de Commiſſ. Appell. in Rom Cur. part. 1 c. 1. num. 68. fol. 201. & etiam non conſtito de Sententia, Mareſcott. dict. lib. 1. cap. 20. num. 6. Marcheſ. de commiſſ. Appell in cur. dict. cap. 5. num. 68 Rot. deciſ. 74. lib. 2. part. 3. diuerſ. vbi quod ita quotidie practicatur.

381 Sed prædicta procedunt, tranſportatis actis, alias ſecus, quia Signatura, & Rota intelligunt, vt poſt Concilium Tridentinum d. clauſula, non operetur non tranſportatis actis prioris inſtantiæ, Mart. d. clauſ. 120. nu. 4 Mareſc. var. reſol. d. lib. 1 c. 20. nu. 19 & ſeqq Ferentill. ad Buratt. deciſ 51 n. 7 & deciſ. 405. n. 17. Beltram. ad Gregor. dec. 320. num 4. vbi plures cumulat deciſiones.

382 Si verò iudicium, quod inchoatur, eſt omninò nouum, & non fuit introducta cauſa per viam appellationis, tunc actorum tranſportatio non eſt neceſſaria, Mareſc. d. lib. 1 c. 20. nu. 20. Beltram. ad Greg. dec. 320. num. 4. Caualer. deciſ. 119 num. 1.

383 Prout non eſt neceſſaria integra actorum tranſportatio in cauſis prophanis, ſed benè in Eccleſiaſticis, in quibus locum habet diſpoſitio Sac. Conc. Trid. ex latè congeſtis per Ferentill ad Buratt. d deciſ. 405. n. 18 & ſeqq.

384 Operatur vlterius clauſula, quam, & quas, vt ex tranſitu de vna via ad aliam non intret refectio expenſarum, Seraph. deciſ 630. n. 6. Greg. deciſ. 270. n. 5. & ibi Beltram. nu. 11 alias deciſiones cumulat, Duran. deciſ. 60 num. 46 Et
385 † quod poſſit ferri Sententia, etiam ſuper cauſa probata, licet non expreſſa, & formaliter deducta, Rota deciſ. 256. n. 1. par. 1. diuerſ. & deciſ. 30. nu. 30 par. 5. rec. Duran. deciſ 60. num. 36.

386 Et vt cenſeatur omne ius competens in iudicium deductum, Pontan. de Spol. lib. 2. c. 4. nu. 18 Mart. de clauſ. p. 1. clauſ. 120. num. 7. verſ. hac clauſula, Rota 254. n. 1. par. 1. diuerſ. Greg. deciſ. 488. nu. 1. Duran deciſ. 60. n. 33. & n. 46.

387 Et quod omnis cauſa, ad ſpeciem poſtea deducta, in commiſſione contineatur, Rot. dec. 85. nu. 5. par. 6. recent.

388 Ad hoc autem, vt clauſula huiuſmodi operetur, requiritur citatio Partis ad dicendum contra commiſſionem, & obſeruatio terminorum ſubſtantialium, & deductio ad ſpeciem, Mareſc. var. reſol. li. 1. c. 20. n. 18. Mart. de clauſ. d. p. 1. clauſ. 120. n. 10. verſ. declara. Marcheſ. de commiſſ. Appell. in Roman. Cur. p. 1. c. 1. n. 66. fol. 201. Rota in Neapolitana reſciſſionis Concordiæ Veneris 15. Iunij 1601. cor. bon. me. Card. Lancellotto, vbi quod deductio ad ſpeciem ſatis facta intelligitur, quādo adeſt narratiua in ſuperiori parte commiſſionis, quæ declarat intentionem Agentis.

389 Comprehendit ſub ſe dicta clauſula, non ſolùm cauſam Appellationis, vt per Franc. in c. oblata, 57. n. 8. verſ. ſecundo limita, & verſ. & quibus, de Appellat. Mandoſ. in 1. form. commiſſ. verbo quam, & quas, Rota deciſ. 34. de reſcript. in nou. Buratt. dec. 226. n. 5. Caualer. dec. 292. nu. 2. ſed etiam negocium principale, Mart. d clauſul. 120. nu. 15. Caualer. dec. 292. n. 10. & petitorium, & poſſeſſorium, Mart. d. clauſ. 120. n. 14. Rota dec. 455. n. 2. p. 2. rec. Caualer. dec. 200. n. 5. & dec. 475. n. 1. Andr. dec. 44. n. 7. & ſeqq.

390 Præſertim, ſi vltra dictam clauſulam, quam, & quas, adſit etiam clauſula, cum incidentibus, quæ ſimiliter efficit, vt lis cenſeatur, & ſit introducta in petitorio, & poſſeſſorio, Rot. dec. 426. n. 2. p. 4. rec. Caualer. d. deciſ. 200. n. 5. in fi.

391 Comprehendit etiam clauſula, quam, & quas, cauſam iactationum, & moleſtationum ex remed. l. diffamari, C. de Ingen. & manumiſſ. Achill. dec. 22. de Appellat. Caſ. de Graſs. dec. 1. n. 2. & ſeq. de iud. Marcheſ. de commiſs. appell. in Roman. Cur. p 1. c. 5. nu 60 fol. 200. de commiſſ. iactation. & iactat par. 3. §. 1. nu. 25. fol. 328 Mart. de clauſ. p. 1. clauſ. 120. num. 16. verſ. & ideo, & num. 20. verſ. in contrarium.

392 Et cauſas motas, & mouendas, & etiam futuras circa idem negotium, Adden. ad Rot. dec. 18 nu. 2. de reſcript. in nou. Burat. dec. 226. nu. 5. & ſeq. Rota deciſ. 789. n. 4. p. 3. rec. itaut Impetrans poſſit quandocumque ſpecificare, quas vult, Marcheſ de commiſs appellat. in Roman. Cur. p. 1. c. 5. n. 63. fol. 200. Rota d. dec. 789. n. 4. Caualer. dec. 187. num. 5.
393 Buratt. dec. 226. n. 6. & ſeqq. & n. 11. Vbi † quod comprehendit etiam appellationem interponendam à Sententia nondum lata, ſi, poſt illius prolationem, fuit deinde infra decem dies ab ea appellatum, vt per Rotam dict. dec. 789. num. 2. & num. 6 Buratt. dict deciſ. 226. num. 2. & num. 12.

394 Non † autem operatur dict. clauſula circa rem diuerſam, Mart. dict. clauſ. 120. num 20.

395 Deſerta verò appellatione, poterit Iudex vigore dict. clauſulæ, quam, & quas, procedere prout in prima, in negotio principali, præſertim ſi adeſt etiam alia clauſula, vna cum toto negotio principali Mareſc. variar. reſ. lib. 1. c. 20. n. 8. Mart. dict. clauſ. 120 nu. 12. Buratt. dec. 226. nu. 12.

396 Sed hoc procedit, quando deſerta eſt appellatio interpoſita ab interlocutoria, vel à diffinitiua ſuper aliquo incidente; nàm tunc remanet decidendum negocium principale, ſecus quando deſerta eſt appellatio interpoſita à definitiua lata ſuper negocio principali; nàm tunc ſententia tranſit in iudicatum, & clauſula, quam, & quas, nihil operatur, cum nihil aliud remaneat decidendum, & cauſa appellationis cum negocio principali ſit vnum, & idem, vt ſæpiùs fuit deciſum, & plures ad id deciſiones cumulant Mareſc. var. reſolut. lib. 1. cap. 20. num. 17. Mart. dict. clauſul. 120. nu. 12. & num. 13. & innuit Gregor. deciſ. 399. num. 7. & ibi Beltram. lit. C.

397 Stat tamen clauſula, quam, & quas, aliquando reſtrictiuè, prout, quando in commiſſione adeſt etiam clauſula, de, & ſuper præmiſſis, nàm tunc ad præmiſſa reſtringitur, Mart. d. clauſul. 120. num 3. & nu 16. verſ. dic verum, Mareſc. var. reſolut. lib. 1. c. 20. nu. 3. Rot. dec. 87. nu. 2. par. 4. recentiores, & in Neapolitana reſciſſionis Concordiæ 15. Iunij 1601 coram bon. mem. Cardinali Lancellotto.

398 Sed hoc non procedit, quando additur clauſula, & occaſione præmiſſorum, vel rebuſque alijs: nam tunc non ſtat reſtrictiuè, ſed poteſt deduci omne Ius, Mart. dict. clauſ. 120. n 6. & ſeq. & num. 18. Mareſc. var. reſolut. d. cap. 20. n. 1. Rot. in d. Neapolitana reſciſſionis Concordiæ, coram bon. mem. Cardin. Lancellotto.

399 Quod ſi adhuc fuerit additũ, rebuſq. alijs in actis deducendis, nõ poterit, vltra expreſſa in commiſſione, & poſtmodũ in actis deducta, extendi, Rot. d. dec. 87. n. 2. p. 4. rec.

400 De-

Digitized by Google

400 Denique hæc clauſula, ***quam, & quas***, non mutat iudicium, nec naturam iudicij iam cæpti, nec facit de Reo Actorem, *Mohed.deciſ.5.num.1.& ſeqq.de iudic. Mandoſ. in form.9.commiſſ.in verbo quam, & quas, Mart.d.clauſul. 120.num.20.verſ.in contrarium, Marcheſ. de commiſſ.appellat.in cur.p.1.c.5.n.69.fol.201.*

401 Sed hoc non procedit, quando deſerta appellatione, qui erat Reus, vult vti d.clauſula in alia lite, licèt connexa cum prima, nam in hac ſecunda erit Actor, *Achill.deciſ.7. de appell. Marcheſ. de commiſſ. appellat. in Roman. Cur.p.1.c.5.n.63.fol.100.*

V Rota non fit, niſi die Lunæ, & Veneris, ſed quando in
402 altero ex iſtis duobus diebus incidit feſtum, fit Rota
403 die Mercurij. Si † verò omnes dicti tres dies alicuius hebdomadæ ſint feriati, quod rarò accidit, fit Rota die Sabbati, quæ Rota Martiniana, à fæl. record. *Martino V.* illius inſtitutore, nuncupatur.

404 Nunquàm tamen fit Rota die Veneris proxima ſequenti poſt feſtum Sanctiſſimi Corporis Chriſti, ob impedimenta Proceſſionum, & Pontificalium functionum, ſed eius loco fit Rota die Mercurij dictum feſtum præcedente, quæ appellatur *Rota Cordubenſis* à bo. me. *Corduba* Rotæ Auditore, illius inuentore.

405 Proindè in Rota non obſeruantur termini, niſi diebus Lunæ, Mercurij, & Veneris, qui ſunt tres dies iuridici, tàm in Rota, quàm coram Prælatis extra Rotam in cauſis Commiſſarijs, *Marcheſ.de commiſſ.appellat.in Cur. p.1.cap.5.n.286.fol.223.Veſtr.in Prax.li.3.c.5.n.5.Saluſt. Tiber.lib.1.c.5.1.n.5.*

406 Vnde ad hoc vt poſſit procedi ſingulis diebus, & horis, apponitur clauſula in commiſſione, videlicet, *cum facultate citandi, inhibendi ſingulis diebus, & horis feriatis præterquam in honorem Dei feriatis, Marcheſ. de commiſſ.appell.in Cur.d.par.1.c.5.n.286.fol.223.*

407 Sed hæc clauſula non ſolet concedi, niſi in cauſis commiſſis Prælatis, extra Rotam, nam Rota non fit niſi in diebus, de quibus ſupra, & Auditor non poteſt aliquid facere ſine voto aliorum Coadiutorum, præcedente, vel facto verbo in Rota.

408 Cæterum, licet in d.clauſula non exciperentur dies feriati in honorem Dei, vel Sanctorum, nihilominus haberentur pro exceptuatis, ſicut pro exceptuatis habentur dies Creationis, & Coronationis Summi Pontificis,
409 qui Dei, & Saluatoris noſtri vices in terris gerit, & Sanctiſſimus appellatur, cum non ſit in toto Terrarum Orbe alius Sanctitate ſua Maior, & ita poſt *Mandoſ.* qui de ſtylo, & obſeruantia Romanæ curiæ teſtatur *in for. n. 13. commiſſ derog.fer. verſ. accedit*, quod in caſu noſtro tradit *Marcheſ.de commiſſ.derog.fer.par.5.§.1.n.77. & n. 388.& fol.389.*

410 Nec etiam per dd. verba intelligitur derogatum ferijs generalibus, niſi de illis in derogatione fuerit facta mentio ſpecialis, quæ tamen derogatio à Signatura non conceditur, niſi in cauſis commiſſis Prælatis extra Rotam, *Marcheſ.de commiſſ.derog.fer.par.3.§.1.n.65.& ſeq. fol.386.& ſeq.& n.98.& ſeq.fol.392.* nec conceditur, niſi
411 ex cauſa rationabili, vel de conſenſu partium, & non ab initio, ſed multis diebus elapſis in cauſis, quæ dilationem non patiuntur, & quæ de facili poſſunt expediri, *Marcheſ.de commiſſ.derog.fer.par.3.§.1.n.69. & nu.70. fol.387.& fol.388.*

X Clauſula, *ita vt pro Apoſtolis redire non teneatur*, excu-
412 ſat quidem à reditu pro Apoſtolis, ſed non operatur, quod niſi infra triginta dies cauſa appellationis committatur, ſententia non tranſeat in iudicatum, *Caſſad. dec.4.de appellat.Lancel.de attent.pend term.Apoſt.pet.c 13.nu.28.p.1.Marcheſ.de commiſſ.appel.in Rom.Cur.p.1. c.5. n.288.fol.223.* de qua clauſula aliquid dictum fuit, etiam ſupra *lit.F.verſ.nam in Curia nu.*186. *& ſeqq.*

Z Reſtitutio in integrum eſt in priſtinum ſtatum repoſi-
413 tio, *l.quod ſi minor. §. reſtitutio*, & ibi *Bart.& DD.ff.de minor. Maran.de ord Iud.in 3.p.6.par.princ. act.2.n.77. Maur.t.de reſtit.in integ.c.1.Caualer.dec.180.n.3.* & hæc eſt communis receptiſſima reſtitutionis in integrum definitio, de qua teſtatur *Odd.de reſt.in integr.par.1.q.1. art.4.n.32.& ſeq.& n 44.& ſeq.*

414 Reſtitutio in integrum duplex eſt, alia Gratiæ, alia Iuſtitiæ, Gratiæ, ſeu gratioſa eſt illa, quæ à ſolo Principe ex eius pietate, & clementia conceditur, Iuſtitiæ verò, ſeu prout de iure, eſt illa quæ ex iuſta cauſa, & de iure venit concedenda *Marcheſ.de commiſſ.reſt. in integr.par.2. §.1 n.67.& ſeqq.fol.102. Odd. de reſt. in integr.par.1. q.1. ar.15.Scacc.de Appell.q.19.remed.2.n 26.& ſeqq.*

415 A conceſſione reſtitutionis in integrum gratioſa non poteſt appellari, quia à ſententia Principis appellatio non conceditur, *l.1.ff.à quib.appel.non lic. Marcheſ. de commiſſ.reſtit.in integr.d par.2.§.1.n.97. Scacc. de appell. q.16.lim.1.n.1.*

416 A conceſſione verò reſtitutionis in integrum prout de iure, quæ poteſt concedi à quolibet Iudice ordinario *l.in cauſa la 2.§.fin.ff. de Minor. Odd. de reſt. in integ. q. 32.art.3.n.28. verſ.contrarium*, cum alijs cumulatis per *Scacc de appell. q.10. remed.1. n.28.* benè datur appellatio *March de commiſſ.reſtit.in integr.d.p.2. §.1.num 97. Scacc.de appell.q.17.lim.47.memb.8.n.169.& q.19 rem 2. n.132.Saluſt.Tiber.lib.2.c.9. Papaz.ad Rot. dec.7.n.5. in fin.de reſtit.in integr.in nou.*

417 Et ob id Praxis Romanæ Curiæ diu obſeruata etiam in Rota, & coram A. C. ad euitandos circuitus, & materiam appellationis, ac per tres conformes ſuper reſtitutione in integrum procedendi amputandum induxit, ne ſuper reſtitutione in integrum pronuncietur, ſed quod, ſi illa eſt de iure concedenda, tacitè intelligatur conceſſa per proceſſum ad vlteriora, ſi Iudex poſtea in meritis cauſæ ad fauorem eius, qui reſtitui petijt, pronunciat. *Veſtr.in Prax.lib.8.c.3.n.17. Papaz.ad Rot.dec.7.nu.5. de reſtit.in integr.in nou.Saluſt.Tib.d.lib.2.c.9.Odd.de reſtit. in integr.par 1.q 33. art.4 n.35. Scacc.de appel.q.19. remed.2.n.132.& ſeq.Caſ.de Graſſ.dec.3.num.13 de reſtit.in integr.& dec.5.nu.1.& ſeq.de appell.Mantic. dec.315. nu. 5.Rota dec.13. nu.1.par.2.recent.*

418 Si verò Iudex videt petitam reſtitutionem in integrum non competere, tacitè ad vlteriora procedit, & vel moderatur inhibitionem, ſi illa emanauit, vel ad exequutionem rei iudicatæ procedit, quo caſu abſque alia pronuncia ſuper non conceſſione dicitur reſtitutio denegata, *Marcheſ.de commiſſ.reſtit.integr.par.2.§.1.n.98. fol.102.Veſtr.lib.8.c.3.n.17.Caſ.de Graſſ.d.dec.3.num.13. de reſtit. in integr. & d. dec.4. n.2. de appellat. Mantic. d. dec.315.num.5.Rot.deciſ.13.num.1.par.2.recent.*

419 Sed hæc haud facilè poſſunt accommodari reſtitutioni in integrum ad appellandum, nam tunc Iudex, priùs quam procedat in negocio principali, debet concedere apertis verbis reſtitutionem in integrum ad appellandum, & poſtea debet interponi appellatio infra decem dies à die conceſſæ reſtitutionis, vt per *Veſtr.lib.8. c.3.n.18.Scacc.de appell.q.19.remed.2.num.80.& n.184.*

420 Poteſt autem in integrum reſtitutio peti dupliciter, principaliter videlicet, & incidenter *Ferrett. conſil.42.il 2.n 5.& ſeq.Luc.Pet.in praxi lib.5.c.1.n.5. Veſtr. in prax. lib.8 c.3.n.19.Fenzon.ad Stat.Vrb.lib.1.c.50. num.4.Rot. dec.3.nu.1.* & ibi *Papazon.num.6.de reſtit.in integr.in nou. Scacc.de appel.q.19.remed. 2.n.45.*

421 Si petitur principaliter, requiritur in eo iudicio libellus, & litis conteſtatio, cum alijs ſolemnitatibus Iudicij ordinarij, *Veſt.lib.8.c.3.nu.19.Saluſt. Tiber. in prax. lib.1.cap 9.verſic.ſuper modo, Scacc.de appell.q.19. remed. 2.num.48.*

Si verò petitur incidenter, proceditur ſummariè ſine vlla ſolemnitate *Veſtr. de lib.8. c.3. num.19. Gurgiar. patrocin.63.n.1.Rota dec.3.de reſt. in integr. in antiq. Scacc. de appell.d.q.19.rem.2 num.43.*

422 Principaliter reſtitutio in integrum peti debet coram Iudice ordinario competente, vel Delegato à Principe, vel ad Vniuerſitatem cauſarum *l.fin.C. vbi, & apud quem, Luc.Pet.in Prax.lib.7.c.2. n.3. Odd. de reſtit. in integr.q.32 art.3.num.28.& act.6.num.54.Scacc.de Appell. q.19 rem.2.n.28. & ſeqq. & num.50. & num.56. Fenzon.*
423 *ad Statut. Vrb. lib.1.c.50.num.5.* nam † alij Delegati non poſſunt principaliter in integrum ſine ſpeciali Cõmiſſione reſtituere, vnde Signatura Iuſtitiæ paſſim committit cauſas reſtitutionis in integrum, prout de iure, & Delegatus procedit, *Scacc.d.quaſt.19.rem.2. num.44. & ſeq.& num.52.*

424 Inci-

Digitized by Google

424 Incidenter verò peti poteſt in integrum reſtitutio coram quibuſcumque iudicibus, ſiue Ordinarijs, ſiuè Delegatis, *l.ſin.C.vbi,& apud quem.Luc.Pet.d.lib.7.c.1.n.4.Odd.de reſtit.in integr.q.31.art.6.n.55.verſ.aut loquimur, Saluſt.Tiber.d lib.2.c.9 in fin.Scacc.qui de communi teſtatur,d.q.19.remed.1.n.45.& ſeqq.*

425 Signanter autem dicitur incidenter peti, quando petitur per viam exceptionis, vel replicationis, *Luc.Pet.d.lib.7.c.1.n.4.Marcheſ.de commiſſ.reſt.in integr.p.1.§.2.n.57.fol.69.Gargiar.patroc.63.n.1.Ægid.dec.502.Fenzon.ad Statut.Vrb.lib.1.c.50.n.45.*

426 Ad petendam in integrum reſtitutionem requiritur mandatum ſpeciale, *l.illud §.fin.ff.de Minor.Bart in l.Titius n.3.ff.de liber.& poſth.Luc.Pet.d.lib.7.c.1.n.13.Ferret.conſil.42.il 2.num.51.Papaz.ad Rot.dec.3 n.6.de reſt.in integ.in nou.Marcheſ.de commiſſ.reſt.15.in int.p.2.§.1.num.56.fol.96.Saluſt.Tiber.lib.2 c.11.n.1.& ſeq.Odd.de reſt.in integ.q.31.art.12.n.48.Fenzon.d.l.Stat.Vrb lib.1.c.50.n.6.Caſſad.dec.1.n.3.de Proc.Rot.dec.33.n.3.p.3.rec.Ferentill.ad Buratt.dec.190.n.8.*

427 Sed hoc primò non procedit, quando reſtitutio in integrum petitur incidenter, *Gloſ.in c.ſciſcitata in verb.poſtulauit,*& ibi *Abb.n.5.& ſeq.de reſt.in integ.Roman.ſingul.126.Marcheſ.de commiſſ.reſt.in integ.d.p.2.§.1.nu.56.Luc.Pet.in Prax.lib.7.c.1.nu.13.Fenzon.ad Stat.Vrb.*
438 *lib.1.c.50.numer.*8. niſi † Procurator peteret reſtitui aduerſus interlocutoriam, ſuper incidenti latam, per lapſum decem dierum in iudicatum tranſactam, *Io.Andr.in c.coram Felicis,n.5 de reſt.in integ.Abb.in c.ſciſcitata,n.6.de reſt.in integ.Rot.d.ſing.*126. vbi aſſerit, ſe ita in facti occurrentia pronunciaſſe.

429 Secundò non procedit quando mandatum ſpeciale conprehenditur ſub generali, prout quando qui conſtituit Procuratorem ad tranſigendum, ſeù aliud expreſſum, quod mandatum ſpeciale requirit, & poſtea ſubdit clauſulam generalem, *necnon ad alia omnia faciendum ſi talia forent, quæ mandatum exigerent ſpeciale,* nam tunc ſub d.clauſula generali comprehenditur Mandatum ſpeciale, etiam in caſibus non expreſſis in mandato, *c.qui ad agendum de Proc.in 6.Odd.in integr.q.31.art.12.num.51.& ſeq.Fenzon.ad Stat.Vrb.lib.1.c.50.n.8.verſic.& multo magis,Caſſad.dec.1.n.3.de Procur.Mantic.dec.11.n.2.*

430 Tertiò non procedit in Tutore, Curatore, & ſimilibus, qui habent adminiſtrationem à lege, *Abb.in d.c.ſciſcitata n.6.de reſt.int.Luc.Pet.li.7.c.1.n.14.Curatorem,in verbo implorandum,num.19.C.de integr.reſt.Minor.*Pro-
431 vt † nec etiam in patre legitimo Adminiſtratore Filij, qui ſimili modo poteſt pro Filio ſuo petere reſtitutionem in integrum, abſque ſpeciali Mandato, quod non poſſunt alij Coniuncti, *Abb.in d.c.ſciſcitata,n.6.de reſt.in integr.Cald.in d.l.ſi Curatorum in verbo implorandum,n.8.Fenzon.ad Stat.Vrb.d.lib.1.c.50.n.8.*

Alias limitationes, vſque ad ſexdecim, tradit, *Odd.de reſt.in integr.q.31.* ad quem in facti occurrentia poterit haberi recurſus.

432 Conceditur in integrum reſtitutio Primo Minoribus 25. annis, *Maran.de ord.iud.in 3.p.6.par.prin.act.2.n.78.Odd.de reſt.in integr.q.2.*

433 Secundò conceditur æquiparatis ipſis Minoribus videlicet Eccleſijs, Hoſpitalibus, & locis pijs, necnon Communitati, Vniuerſitati, ſeù Reipublicæ, ac Fiſco ex eodem edicto Minorum *Marant.in d.par.36 par.prin.in act.2.n.83.& ſeqq.Odd.de reſtit.in integ.q.3.art.4.& ſeqq.& art.9.& ſeqq.*

434 Tertiò alijs Æquiparatis in eodem edicto Minorum ſcilicet Furioſis, Prodigis, mutis, Surdis, infirmis perpetuo morbo laborantibus, & alijs miſerabilibus perſonis, *Odd.*latè *de reſt.in integr.q.3.art.1.& ſeqq.*

435 Quartò Decrepitis, qui ſunt connumerati inter Perſonas miſerabiles, *Cald.in l.ſit Curatorum, in verbo Minorib.n 66.C.de integr.reſtit.Minor.Odd.de reſt.in integ.d.q.3.art.3.n.8.& ſeqq.*

436 Quintò Maioribus ex clauſula generali, *ſi qua mihi iuſta cauſa eſſe videbitur,l.& tot.tit.ff.ex quib cauſ.Maior.Marant.d.art.2.numer.80.Odd.de reſtit.in integ.quæſt.8.per tot.*

437 Sextò Ruſtico, qui non potuit conſulere Peritiores, *Marant.d.act.2.n.89.Odd.de reſtit.in integr.d.q.9.art.1.& ſeqq.*

438 Septimò militibus in expeditione conſtitutis, *Maran.d.act.2.n.88.Odd.de reſtit.in integr.q.9.art.2.& ſeqq.*

439 Octauò Mulieribus facilius quàm Viris, necnon in Curia Eccleſiaſtica, & vbi agitur de Dote, ac Viduis egenis, *Odd.de reſtit.in integr.q.10.art.6.n.17.& ſeq.& n.34.& ſeqq.*

440 Nonò pauperibus, & egenis, *Odd.de.reſt.in integ.q.3.art.3.n.14.& ſeqq.Veſtr.in prax.lib.8.c.3.nu.12.* vbi quod Signatura hoc caſu loco clauſulæ, *parito iudicato,* mitius reſcribit cum clauſula *dimiſſa poſſeſſione tantum reſeruatis fructibus, & expenſis in fine litis.*

441 Decimò, maiori cohæredi, & litis conſorti minoris in re indiuidua, ſecus in diuidua. *Phanuc.de inuent.p.1.n.31.fol.32.Odd.de reſtit.in integr.q.46.art.3.& ſeq.Afflict.dec.113* & ibi *Vrſil.n.1.Rot.dec.112.n.4.p.2.recent.*

442 Non conceditur tamen in integrum reſtitutio ſine vlla cauſa: ſunt autem iuſta cauſa reſtitutionis in integrum.

443 Primò minor ætas, & ius æquipollentiæ, vt impedimenta mentis, vel corporis in furioſis, & alijs perpetuo morbo laborantibus, & miſerabilibus, necnon fauor publicus, & priuilegium Eccleſiæ, locorum piorum, Reipublicæ, & Fiſci, de quibus latè *de reſt.in integ.q.2.& quæſt.3.& ſeqq.*

444 Secundò quælibet iuſta cauſa, quæ comprehenditur ſub clauſula generali, *ſi qua mihi iuſta cauſa eſſe videbitur l.1.& tot.tit.ff.ex quib.cau.Maior.Staphil.de lit.grat.verſ.quando eſt lata vna ſententia fol.163.Odd.de reſt.in integ.per tot.quæſt.8.*

445 Tertiò Paupertas, *Staphil.de lit.Grat.verſ.ſed ſi per contradictas fol.16.Caſſad.deciſ 6.nu.2.& ſeqq.de Appell.Put.deciſ.446.lib.2.Odd.de reſtit.in integr.d.q.3.art.3.nu.14.& ſeq.*

446 Quartò Abſentia de qua latè *Odd.q.5.art.3.& ſeqq.*

447 Quintò Ignorantia, *Odd.de reſtit.in integr.q.8.art.9.n.41.verſ.contrarium,* vbi quod omnes ita tenent, *Maurit.de reſtit.in integr.c.67.cum ſeqq.Rota deciſ.164.n.4.& deciſ.342.n.1.par.2.recent.Caualer.deciſ.94.nu.2.& deciſ.141.n.3.*vbi de communi,*& deciſ.151.n.1.*

448 Sextò Bonum ius in negocio principali, *Aegid.deciſ.38.poſt med.verſ.ſicut cum petitur,Put.deciſ.6.& deciſ.7.de reſtit.in integr.Rot.deciſ.272.n.1.& ſeqq par.3.lib.3.diuerſ.Gregor.deciſ.459.nu.1.Duran.deciſ.237.nu.2.* & debet de huiuſmodi bono iure conſtare ſaltem ſummarie, ad hoc vt reſtitutio in integrum poſſit obtineri *Aegid.d.deciſ.38.poſt med.verſ.cum petitur, Rota deciſ.154.n.9.par.5.recent.Duran.deciſ.137.n 9.*

449 Septimò Iniuſtitia Sententiæ, *Benintend.deciſ.85.nu.6.& num.9 Seraph.deciſ.245.num.2.Rot.deciſ.333.num.1.par.4.recent.Gregor.deciſ.459.nu.2.Caualer.deciſ.163.num.1.Rot.deciſ.1.num.2.& deciſ.40.num.1.par.6.recent.* etiam ſi iniuſtitia non ſit notoria, *Caſ.de Graſſ.deciſ.10.num.12.de re iud.Rota deciſ.351.num.5.par.1.diuerſ.Seraph.deciſ.151.num.2.Mantic.deciſ.315.num.7.Rot.deciſ.492.num.1.par.1.& deciſ.635.num.4.par.2.& deciſ.343.num.1.par.6.recent.Caual.deciſ.164.n.1.Beltram.ad Greg.deciſ.459.num.11.Buratt.deciſ.92.num.5.deciſ.399.num.1.deciſ.452.num.6.deciſ.585.num.11.& deciſ.622.num.4.& deciſ.681.num.1.* vbi quod ita quotidie ſeruat Rota.

450 Ad introductionem autem, & commiſſionem cauſe reſtitutionis in integrum non eſt neceſſaria plena probatio; ſed ſufficit ſemiplena, *Buratt.deciſ.323.n.4.*ſed vbi agitur de reportanda totali victoria, & retractandis ſententijs, & re iudicata, ſunt neceſſariæ probationes plenæ, & concludentes, cum tunc non agatur de remouẽdo ſolo obſtaculo, quod iam fuit per commiſſionem remotum, *Bur.d.deciſ.223.num.4.& ſeq.& deciſ.426.num.1.*

451 Octauò nullitas ſententiæ, *Rot.deciſ.333.num.1.par.4.& dec.1.num.2.& dec.40.num.1.par.6.recent.* nulla eſt
452 enim maior iniuſtitia, † quam nullitas, *Ægid.deciſ.343 Vant.de Nullit.ſub tit.quid ſit null.num.20.*

453 Nonò læſio ſaltem ænormis, *c.pen.de reb.Eccleſ.non alien.Ægid.deciſ.38.circa med.verſ.quoad quartum,Gabr.concl.1.de reſtit.in integr.Caualer.deciſ.149.num.1.& deciſ.*

Digitized by Google

deciſ.516.num.1. Rot. deciſ.21. num.2. par.6. recent. læſio
namque eſt fundamentum reſtitutionis in integrum,
Rot.deciſ.154.n.1.par.5.rec. Duran. deciſ.137. num.1. &
454 *dec.259. n.1.* & † ſine læſione non conceditur reſtitu-
tio,etiam Perſonis priuilegiatis,*c.1. de reſtit.in integr. l.
quod ſi Minor.§.non ſemper,ff.de Minor. Aegid.deciſ.* 38.
*circa.2.med.verſ.quoad quartum,Rota dec.199. num. 1.&
ſeq.par.4.recent.Duran.deciſ.310.n.1.Caualer.dec. 194.n.*
3.vbi quod ſine læſione non datur reſtitutio Eccleſiæ,nec
Minori,nec Fiſco,
455 Sed hoc procedit, quando Minor petit reſtitui ad
uerſus ſententiam,ſecus ſi petat reſtitui aduerſus,ea,quæ
ſententiam præcedere ſolent, & aduerſus omiſſas exce-
ptiones,vel probationes,ſeu allegationes,tunc enim licèt
non reſtituatur,quoad omiſſa in declinatorijs, & dilato-
rijs, benè tamen reſtituitur, abſque alia probatione læ-
ſionis, in exceptionibus peremptorijs ex ſolo temporis
lapſu,vel negligen-tia,*Veſtr.in Prax.lib.8.c.3.n.7.*
456 Differentia tamen eſt inter reſtitutionem in integrũ,
quæ datur Minori,Eccleſiæ,Aequiparatis ex edicto Mi
norum,& illam,quæ datur Maiori ex iuſta cauſa,& clau-
ſula generali,*ſi qua mihi*,nam Minori, & Aequiparatis
datur reſtitutio, probata minoribus ætate, vel æquipol-
lentia,& læſione, at Maioribus ex iuſta cauſa, & clauſu-
la generali,non datur,niſi,vltra læſionem probent iuſtum
impedimentum,ſeu aliam iuſtam excuſationis cauſam,
Veſtr.d lib.8.c.3.n.6.
457 Decimò læſio ænormiſſima denique eſt iuſta cauſa
reſtitutionis in integrum contra Tranſactionem, *Put.
deciſ.11.de reſtit. in integrum, Rot.deciſ.*1354.*par.3.lib.*3.
diuerſ.
458 Debet peti in integrum reſtitutio infra quadrien-
nium,nam eo lapſo non datur *de reſtit.in integ.in 6.l.fin.
C.de temp.in integr.reſtit.Veſtr.lib.8.c 3. n.14. & n 23. &
ſeq.Rot.deciſ.2.de reſtit.in integ.in nou.* & ibi *Papazon.n.5.
& ſeq.& deciſ.276.n.3.& ſeqq par.3.lib.3. diuerſ. Buratt.
deciſ.77.nu.8.& deciſ.404.n.4. Rota deciſ.592.n.6.par.2.
recent.*
Et non ſolum peti,ſed petita etiam infra dictum qua-
driennium terminari,*Clem.1. de reſtit. in integrum, d. l.
fin.C.de temp.in integr.reſt.Veſtr.in Prax.d.l.8.c.3.nu.14
Rota deciſ.13.n.2 p.2.& dec.233.n.4.par.7.recent.*
459 Incipit currere dictum quadriennium à die læſionis,
Clem.1.in verb.à tempore læſionis,de reſt.integr.Gloſ.in c.1.
460 *in verbo, iure Minoris, de reſt. in integ.* quod † ſi peta-
tur aduerſus ſententiam,incipit currere à die ſententiæ,
*Io. Andr.in c.1.n.4.verſ.poſt contractum, vel ſententiam,
de reſt.in integr.to.6.Caſ.de Graff.dec.3.n.5.de reſtit. in in-
tegr.Odd.de reſtit.in integ.par.1 quaſt.2.art.6. num.66.* &
ſi ſint plures ſententiæ, incipit currere à die vltimæ, quæ
lædit,& ſuccedit loco primæ,*Veſt.d. lib.8.c.8. n.13. Rota*
461 *dec.2. de reſt. in integr. in nou.* quod † ſi petatur ad ap-
pellandum, ſi non fuit appellatum currit à lapſu decem
dierum, *Io. Andr.in d.c.1.num.4.de reſt.in integ. in 6. Caſ.*
462 *de Graſ.d. dec.3.n.4. de reſtit. in integr.* Poſt † appella-
tionem verò interpoſitam currit à lapſu decem dierum,
poſt datos Reuerentiales in forma, &c. quando cauſa
non fuit commiſſa,& remanſit deſerta,*Caſſad deciſ.4. n.
1. de appell. Caputaque deciſ.31.& deciſ.32. part.1.* vel ſi
non fuerunt dati Reuerentiales in forma,&c. à lapſu an-
ni, vel biennij dati ad proſequendum appellationem,
iuxta tradita per *Rot.deciſ.233.n.1.& ſeqq. par.7. recent.
Clem.1.de reſt.in integr.l.fin C.de temp.reſt.in integr. Rota
deciſ.13.n.2.par.2.recent.*cum alijs cumulatis per *Rotam*
463 *d.deciſ.233.n.4 par.7.recent.*Minori † verò non incipit
currere,niſi à die,quo factus eſt maior, *l.fin. C. de temp.
reſtit.in integr.Gloſ.in Clem.1.in verb.à tempore,de reſt.in
integr. & in c.1.in verb. iure Minoris, de reſtit. in integr.
Veſtr.d.lib.8.c.3.num.14.Rota deciſ.132.n.7. p.2. & deciſ.
11.n.7.par.5.recent.Buratt.deciſ.75 n.22.*
464 Sed concl. quod reſtit.in integr. non datur poſt qua-
drien.Primò non procedit iuſto impedimento, ſeu iuſta,
& rationabili cauſa exiſtente:nam tunc datur,etiam poſt
quadriennium *cap.1.de reſtit.in integr.in 6.l. fin. Cod. de
temp.reſtit.in integr.Veſtr.d.lib.8.c.3.n.14.*
465 Secundò non procedit,quando Sententia eſt notoriè
iniuſta ex eiſdem actis,*Caſ.de Graff.deciſ.15.n.8.in fine,de
preben.Ferentil.ad Buratt.deciſ.404.n.9.*
466 Tertiò non procedit, quando conſtat de ænormiſſi-
ma læſione,*cap.1.de reſtit.in integr.in 6. Soccin. conſ.266.
n.24.lib.2. Achill deciſ.6.de in integr.reſtit.*latè *Ferentill.
ad Buratt. d. deciſ.404.num.10. Rota deciſ.284. num.50.
par.6.recent.*
467 Et licet quoad conſiderandam ænormiſſimam læ-
ſionem habenda ſit ratio,non ad rem,de qua agitur, ſed
ad totam Patrimonij ſubſtantiam,*Socc.d.conſ.266.num.
24.& ſeq.lib.2. Achill.d.deciſ.6.de in integr.reſt.* cum alijs
cumulatis per *Rotam d. deciſ.284. num.50. par.6. recent.*
468 Hoc † tamen habet locum, quando agitur de recupe-
rando ablato per rem iudicatam, ſecus ſi non agitur de
recuperando ablato ,ſed de acquirendo illud, quod fuit
denegatum per rem iudicatam, nàm tunc datur reſtitu-
tio dicto de ænormiſſima læſione, non obſtante lapſu
quadriennij, nec in hoc caſu eſt conſideranda læſio, reſ-
pectu Patrimonij remanentis, quod non fuit læſum, ſed
reſpectu rerum,quæ per rem iudicatam fuerunt denega-
tæ,in quibus tantum, & non in toto Patrimonio rema-
nente.hoc caſu concurrit læſio, *Rot.d. deciſ.284. n.51. &*
469 *ſeqq.par.5 6.recent.* vbi quod † hoc etiam caſu proce-
dit id,quod dici ſolet,ſuprema Tribunalia non attende-
re lapſum quadriennij, prout de Stylo Rotæ, & Curiæ
huiuſmodi lapſus non attenditur.
470 Quartò non procedit, quando conſtat de bono Iure
& reſtitutio in integrum impetratur à Principe, nàm
Princeps, ſi ei conſtat de bono Iure, poteſt etiam poſt
quadriennium illam concedere, quod locum ſibi vendi-
cat, etiamſi Princeps dixerit, fiat iniuſtitia, ſi lapſum
quadriennij non ignorauit.*Rota deciſ.276.in fin.n.7. p.3.
lib.3.diuerſ. Mantic.deciſ.315.n.2. & ſeq.*
471 Quintò non procedit,quando reſtitutio in integrum
datur ex clauſula generali ob iuſtam cauſam, quia cum
tunc quadriennium ab initio non currat, ſi aliter dice-
retur, eſſet dare reſtitutionem ad reſtitutionem obti-
nendam contra tex.in *l.interdum. ff. de Minor. & l. pri-
ma,C.ſi ſæp.in integ.reſt.poſtul. Rot. deciſ.360. num.13. &
ſeq.par.6.recent.*
472 Sextò deniquè non procedit de Stylo Curiæ,in qua,
conſtito de bono Iure,quadriennium non attenditur, &
datur reſtitutio in integrum illo non obſtante. *Simonett.
deciſ.76.ad petendam*, quem ſequitur *Rota in Bergomen.
legati 15.Ianuarij 1610.coram bo. me Ottembergo,Buratt.
deciſ.452.n.7.deciſ.555.n.8. & deciſ.604. n.17 Ferentill.
ad Buratt.d.deciſ.404.n 11.Rot.d.deciſ 284.n.5.p.6.recent.*
in quibus aliæ deciſiones cumulantur.
473 Petita verò principaliter in integrum reſtitutio non
impedit executionem factam,ſeu iam cæptam, *Lancell.
de Attent.par.2.c.18.n.117.& ſeq.Scacc. de Appell. q.19.
rem.2.n.110.& ſeqq.*vbi quod ita obſeruat Praxis, *Saluſt.
Tib.in Prax lib.c.11.n.3. Marcheſ. de Commiſſ. reſtit. in
integr.par.2.§ 2.num.70.fol.138.& §.3.num.152.fol.185.
Benintend. dec 85. n.15. Rota in Cornetana Pecuniaria 4.
Iunij 1601. coram clar. mem. Cardinali Pamphilio, im-
preſſ apud Saluſt.Tiber d lib.2.cap.11.fol.165. Beltramin.
ad Gregor.deciſ.258.n.10 Ferentill. ad Buratt. deciſ.268.
n.6.lit G, Rota deciſ.138.n.2.p.2.recent.Buratt. deciſ.597.
n.4.* vbi quod ita paſſim eſt in Rota receptum, *Caualer.*
474 *dec.153.n.1.& ſeq.* vbi † hoc limitat, non procedere,
quando res adhuc manet ſub controuerſia, & ſententia
fuit lata cum aliquo præſuppoſito, quod ex alijs proba-
tionibus factis in contrarium non videtur ſubſiſtere.
475 Quinnimò de Stylo Rotæ ſufficit, quod fuerit præ-
uentum in petitione executionis,ad hoc vt executio non
retardetur per ſuperuenientem Commiſſionem,ſeu pe-
titionem reſtitutionis in integrum,*Put.deciſ.10.de reſtit.
in integr.& deciſ.285.lib.2.Caſ.de Graff. deciſ.1. n.14. de
reſtit.in integr.Rota in Ferrarien.bonorum,26.Iunij 1614.
coram Sanctiſſimo D.N.Innocent.X.& in Barbaſtren.de-
cimarum, 10. Nouembris 1623. coram Eminentiſſimo D.
Cardinali Vbaldo,*qui de Stylo Rotæ teſtatur, *Ferentill.
ad Buratt.dec.268.lit.C. & dec.945.lit. A. Gregor. deciſ.
120.n.18. Buratt.dec.945.num.5.Caualer.dec.281.n.2.&
dec.495.n.5.* vbi quod hanc opinionem ſemper ſequuta
eſt Rota. *Duran.deciſ.190.n.2.& ſeqq.Rota deciſ.264 n.4.
par.7.recent.*

476 Cæpta

Digitized by Google

476 Cæpta etiam dicitur exequutio, de Stylò Rotæ per
relaxationem mandati *Rota dec.545.num.5.par.1.recent.*
& in dict.Corneiana Pecuniaria, 4.Iunij 1601.coram clar.
memor. Cardinali Pamphilio, impreſſ. apud Saluſt. Tiber
dict.lib.2.c.11.& per decretas, & relaxatas executoriales,
Rota dec.138. num.2. par.2. & dec.248. num.4. par.3. re
cent. Buratt. deciſ.597. num.4 & deciſ.868.num.3.& ſeq.
vbi de notorio, & inueterato Stylo Rotæ reſtatur, cum
alijs cumulatis per *Beltramin.ad Gregor. deciſ.458. num.*
10.vt per *Ferentill.ad Buratt.dec.268.lit.C.*vbi quod ita
paſſim tenet Rota, quam opinionem in ſententijs Ro-
talibus ſequitur etiam Signatura, *Marcheſ. de commiſſ.*
Appell.ab exeq Breu.par.1.c.2. num.10. fol.398. Beltram.
ad Gregor. d.deciſ.458.num.10. Ferentill. ad Buratt. dict.
deciſ.458.lit C. in fin.

477 Veruntamen hoc procedit in Rota, quando fuit rela-
xatum mandatum, aut fuerunt decretæ, & relaxatæ exe-
cutoriales extra, & poſt ſententiam, in quibus terminis
Deciſiones loquuntur relaxatum in ipſa Sententia,
aliàs enim cum in ſententijs ſemper poſſint, & ſoleant
huiuſmodi mandata relaxari, pænitus deſtrueretur via
petendæ & obtinendæ reſtitutionis in integrum, *Rota in*
Bononien.Cenſus 11.Decembris 1602. coram bon. memor.
Iuſto, quæ eſt deciſ.5 impreſſ.apud Marcheſ.de Commiſſ.ſu-
per Attent.par.2.§. 2.fol. 60. & tradit idem *Marcheſ. de*
commiſſ. Appell.ab exequut Breu.par.1.c.2.n.18.& ſeq. vbi
478 † reddit rationem differentiæ, nam in Rota exequuto-
riales trahunt ſecum exequutionem Excommunicatio-
nis, & non requirunt exequutionem facti, ſicut mandata
aliorum Tribunalium, *Beltram.ad Greg.deciſ.458.numer.*
10.Ferentill.ad Buratt.deciſ.268.lit.C.

479 Sed hæc procedunt in ſupremo Rotæ Tribunali, nam
in alijs Tribunalibus extra Rotam non dicitur præuen-
tum in executione ex ſola illius petitione, ſeù relaxatio-
ne, aut expeditione Mandati, *Saluſt.Tiber.in Prax.lib.2.*
c.11.nu.3.Ferentill.ad Buratt.d.deciſ.945.litt.A.verſ.Sed
480 *extra* nam † reſtitutio in integrum ſuſpendit executio-
nem, ſicut cauſa Appellationis, & ea pendente nihil eſt
innouandum, *Buratt.deciſ.504.n.5.* & ibi *Ferentill.n. 13.*
litt.B Niſi fuerit præuentum in exequutione reali, *Rota*
deciſ.64.n.1.par.2.recent.Ferentill.ad Buratt.d. deciſ.945.
lit.A.verſ.Secus autem, Scacc.de Appell.q. 19.rem. 2. nu.
*110 & ſeqq.*vbi quod ita ſeruat Praxis cum alijs allegatis
ſupra *verſ. petita verò principaliter*, Dicitur autem præ-
uentum in executione realis captis pignoribus, *Saluſt.*
Tib.d.lib 2 c 11.n.3. vbi de antiqua obſeruantia Signa-
turæ, in cauſis extra Tribunal Rotæ vertentibus, teſtatur.

481 In Curia tamen Capitolina, ſtante diſpoſitione Sta-
tuti, ſi reſtitutio in integrum fuit principaliter petita, &
executio non ſit irretractabilis conceditur inhibitio ſine
præiudicio trium conformium, & rei iudicatæ, ſiue exe-
quutio fuerit cæpta, ſiuè fuerit tantum petita, *Statut.*
Vrb lib.1.c.50 Scacc.de Appell.q.1.rem.2.nu.114.

482 At in alijs Tribunalibus, ſi cepta executione reali,
Pars aduerſa extorſiſſet Commiſſionem non facta in ea
mentione de executione iam cepta, & illius vigore ema-
naſſet inhibitio, non poſſet ad vlteriora procedi, ſed eſ-
ſet neceſſe adire Signaturam, & obtinere reformationem
dictæ Commiſſionis, & reſcriptum cum clauſula *parito*
iudicato, vel non retardata vlteriori exequutione, vel *ſine*
præiudicio vlterioris exequutionis, Lancellott. de Attent.
par 2.c.18.n.119.Scacc.de Appellat.q.19.rem.2.n.112.

483 Obligatio verò Cameralis ſicut non admittit Ap-
pellationem ſuſpenſiuam, ſic non retardatur illius exe-
quutio per reſtitutionem in integrum, *Zacch.ad Galleſ.*
de oblig.Camer.q.37.n.57.& ſeqq.Roe. poſt eumdem Zacc.
deciſ.32.n.1 & n.15.& deciſ.134.n.4.Greg.deciſ.120.num.
*17.& deciſ.405.n.2.Buratt.deciſ.945.n.4.*quod eo magis
procedit, quando iuxta opinionem, quam ſeruat Rota
fuit præuentum in petitione executionis, *Rot. deciſ.198.*
nu 7.in fin.poſt conſ.crim.Farin.lib.2. Buratt. d. deciſ.945.
n.5.Greg.deciſ.120 num.18.

484 Prout nec etiam retardatur per reſtitutionem in in-
tegrum executio decreti facti in iudicio executiuo, *Barz.*
de Guarentig.q.21. verſ. ſi verò ſit petita, Lancellott. de
Attent.par.2.c.18.num.122.& ſeq.Marant.de ord.Iud.in
3.par.6.par.prin.act.2.nu.99.fol.170.Marcheſan.de Com-
miſſ.reſt.in integr.par.1.§ 3.nu.147.fol.184. Afflict. deciſ.
356 n.1. & ſeq.

485 Verum concluſio non procedit, quando exceptio re-
ſtitutionis in integrum eſſet clara, & probata, ſed bene
quando eſſet turbida, & requireret altiorem indagi-
486 nem, *Gregor. deciſ.120. n 17.* nam † omnis exceptio,
quando eſt clara, & probata, admittitur ad impedien-
dam exequutionem, licet aliàs non eſſet admittenda,
quod procedit in omni iudicio; ex latè congeſtis ſupra
hac eadem *par.1.cap.8. litt.N. verſ.16.denique omnis ex-*
ceptio num 225.

487 Non omitto, quod in gradu reſtitutionis in inte-
grum, eo iudicio pendente datur Manutentio antiquio-
ri poſſeſſori aduerſus rem iudicatam, *Caſ.de Graſſ. deciſ.*
4.in fin.de cauſ.poſſ.& prop.Buratt. dec.604.nu.14.& ſeq.
& in qualibet inſtantia, *cap.cum teneamur de Appell. Rot.*
*deciſ.132.n.11 par.7.recent.*præſertim ſi res iudicata red-
ditur turbida, *Buratt.deciſ.323.n.8.Rota deciſ.240.nu.11.*
par.7. recent. prout etiam ſi detegatur notoriè iniuſta,
Rota deciſ.132.num 11.par.7.recent.

488 Denique licet Signatura Iuſtitiæ in prophanis reſti-
tutionis in integrum cauſam committat, vt ſupra cum
clauſula, *prout de iure*, non tamen huiuſmodi cauſam
committit in Beneficialibus, ſed ipſa gratiosè in inte-
grum reſtituit cum clauſula, *parito iudicato*, latè *Scacc.de*
Appell.q 19.remed.2.n.118. & ſeq. vbi rationem diuerſi-
tatis aſſignat.

489 Cæterum in hac ſatis ampla reſtitutionis in inte-
grum materia ad *Ioannem Mauritium, Franciſcum de*
Caldas, Pereyra, & Sfortiam Oddum, qui de illa copio-
ſos tractatus edidere, quilibet in facti occurrentia in re-
liquis liber patebit aditus.

AA In cauſis executiuis ſi petitur committi cauſam Ap-
490 pellationis, Aut decretum, à quo appellatum extitit
validum, & iuſtum ex actis apparet, Aut illius iuſtitia, &
validitas redditur turbida, Aut conſtat de illius notoria
nullitate, & iniuſtitia.

Primò caſu Signatura reſcribit cum clauſula *ſine præ-*
iudicio legitimæ executionis, prout de Commiſſione Ap-
pellationis à decreto facto vigore obligationis Came-
ralis, tradit *Galleſ.de oblig.Cam.q.37.n 8.& n.10 & ſeqq.*
214.Saluſt.Tiber.in Prax.lib.1.c.27.num.4 Scacc.de Ap-
pell.q 17.lim.6.memb.7.nu.23.verſ. hanc eamdem praxim
& limit.9.n.51.& ſeq. de Commiſſione Appellationis in
poſſeſſorijs, & à Sententijs latis ſuper re, quæ celerita-
tem deſiderat, *Scacc.d.q.17.lim.6.memb.7.num.22.& ſeq.*
verſ.in Praxi, & verſ. hancque eamdem Praxim, & de
Commiſſione Appellationis à Sententia lata ſuper Pen-
ſione tradit *Veſtr. in Prax. lib.3.cap. vlt.n.3.* & de Com-
miſſione Appellationis à decreto mandati obtento vir-
tute literarum Cambij, tradit *Marcheſ.de Commiſſ. Ap-*
pell.ab oblig.Camer.par.1.§.2 n.208.fol.310. & de com-
miſſione Appellationis a Sententia exequutionis litte-
rarum Apoſtolicarum, tradit *Seraph. deciſ.1484 num.2.*
& ſeqq.

491 Et operatur huiuſmodi clauſula, quod cauſa Appel-
lationis ſit tantum commiſſa ad effectum deuolutiuum,
non autem ſuſpenſiuum, *Scacc.d.q.17.lim 6. memb.7. nu.*
22.& num 24.& limit.9.n.51.& ſeq.& ſeq.& q.19.rem.
492 *2. n.79.* & ob id † præſeruat iuriſdictionem Iudicis à
quo, itaut ille poſſit ad vlteriora procedere in executio-
ne, nec valeat aliquo modo à Iudice ad quem impediri,
Saluſt.Tiber.lib.1.c.27.n.4 Scacc.de Appell.dicta q.19.re-
med.2.n.78.Staphil.de lit grat. verſ.quando committit, fol.
176.Mart.de Clauſ.part.1.clauſ.159.num.9. Seraph. dec.
247.Rota in Placentina fideicommiſſi Lunę 22.Iunij 1592.
coram bon.mem. Penia, & dec.419.n.2.p.5.& deciſ.8.num.
1.& n.13.& dec 313.n 5.p 6.recent.Caualer.dec.4.n.3.

493 Hoc tamen non impedit Iudicem cauſæ appellatio-
nis, quin in cauſa ordinariè procedendo, reuocet iniu-
ſtè geſta per Iudicem, à quo: nam d.clauſula tantum prę-
ſeruat legitimè geſta, non autem id, quod fuit nulliter,
& iniuſtè factum, *Rot. in Romana Caſalis 24. Nouemb.*
1581.coram fel.rec.Clem.8.& in d. Placentina Fideicom-
miſſi 22.Iunij 1592.coram bon.mem. Penia, Seraph. deciſ.
845.num 2.

494 Secundò caſu, aut Signatura reſcribit cum clauſula

ſi quid

Digitized by Google

ſi quid exequendum, &c. vel cum clauſula, *ad legitimam.*
495 Clauſula *ſi quid exequendum* aufert iuriſdictionem Iu-
dici à quo, & illam tribuit Iudici, ad quem, *Marcheſ. de
commiſſ. appell. ab oblig. Camer. p. 1 §. 1. nu. 132. fol. 705. Sa-
luſt. Tiber. d. lib. 1. c. 27. n. 4. Scacc de Appell. q. 19. remed. 2.*
496 *nu. 77. & ſeqq.* & retardat executionem † donec de iu
ſtitia decreti cognoſcatur, *Marcheſ. de Commiſſ. appell.
ab oblig. Cam. p. 1. §. 1. n. 130. & ſeqq. fol. 705. Saluſt. Tib. in
prax. lib. 1. c. 27. n. 4 Rot. poſt Pacif. de Salu. deciſ. 53. ſecun-
dum antiq. impreſſ. Coccin. dec. 216. n. 3.*
497 Nec poteſt decretum, ſtante hac clauſula, iuſtificari, ex
nouiter deductis, *Saluſt. Tib. d. lib. 1 c. 27. nu. 4. Rot deciſ.
100. n. 26. & ſeq. & deciſ. 445. in fin. p. 1. diuerſ. & in Anco-
nitana Bonorum 21. May 1603. coram bon. me. Iuſto Sera-
ph. dec. 279. n 5. Caualer. deciſ. 165. n. 4. & ſeq. deciſ. 173 nu.
1. & dec. 264. nu. 1. & dec 414. nu. 2.*

Sed benè debet iuſtificari ex eiſdem actis, *Mart. de
Clauſ p. 1. clauſ. 169. n. 2. & ſeq. Marcheſ. de comm. appell.
ab oblig. Camer. p. 1. §. 1. nu. 142. & nu. 145. fol. 706. Canal.
dec. 173. nu. 1. Coccin. dec. 56. nu. 4. Ferentill. ad Buratt. dec.
231. n. 8. & dec 650 n. 17.* vbi plures Deciſiones cumulat-
498 Sed hoc Primò non procedit, quando Reus aliquid de
nouo deducit coram Iudice appellationis, nam tunc li-
citum eſt etiam Actori noua iura deducere, ad eliden-
dum ea, quæ nouiter à Reo excipiuntur: non autem ad
elidendum exceptionem ab eo in prima inſtantia oppo-
ſitam, prout in terminis huius clauſulæ, *ſi quid exequen-
dum*, ſæpius fuit deciſum, & patet ex deciſionibus cumu-
latis per *Canal. dec. 173. n. 2. Beltram. ad Gregor. dec.* 581
*nu. 12. & per Ferentill. ad Buratt. deciſ. 231. num. 9. & dec.
650. num. 19.*
499 Vndè ſequitur, quod volens exequutionem à dict.
clauſula præſeruatam impedire, poſſit non ſolum ex eiſ-
dem actis, ſed etiam ex nouiter deductis ſuam intentio-
nem fundare, *Mart. de Clauſ. p. 1. clauſ. 179. n. 3. Marcheſ.
de Commiſſ. appell. ab oblig. Cam d. p. 1. §. 1. n. 143. in fi. Ma
reſc. var. reſolut. lib. 2. c. 121. n. 21. Rota in Anconitana Bo
norum 21. May 1603. coram bon. mem. Iuſto Coccin. deciſ.
56. nu. 5 cum alijs cumulatis per Ferentill. ad Buratt. deciſ.
231. nu. 8. & deciſ. 650. nu. 18.*
500 Et denique hæc clauſula præſeruat viam executiuam,
& impedit effectum appellationis ſuſpenſiuum, quate-
nus ex eiſdem actis executioni locus ſit, vt conſtito de
iuſtitia mandati, procedatur ad illius executionem,
*Marcheſan. de commiſs. appell. ab oblig. Cam. p. 1. § 1. num.
130. & ſeqq. fol. 705. Rot. poſt Zacch. de oblig. Cameral. de-
ciſ. 12. nu. 4.*
501 Secundò quod dictum eſt ſupra decretum debere iu-
ſtificari ex eiſdem actis procedit ad effectum executionis
ex præallegatis, non autem ad effectum confirmationis,
nam tunc intrat regula, non deducta deducam, non pro-
bata probabo, & habetur ratio omnium etiam poſt de-
cretum productorum, *Seraph. dec. 279. nu. 5. Buratt. deciſ.
251. n. 12 & dec. 584. n. 6.*
502 Clauſula, *ad legitimam*, non differt à clauſula *ſi quid
exequendum*, quia ipſa quoque aufert iuriſdictionem Iu-
dici à quo, & illam tribuit Iudici ad quem ſecundum
ſtylum, & obſeruantiam Romanæ Curiæ, vt ipſe in pri-
mis, & ante omnia exequatur, prout de Iure ex eiſdem
actis, quatenus legitimæ executioni locus ſit, *Scacc. de
Appell. q. 19. remed. 2. num 78. in princ. & verſ. in hac con-*
503 *trouerſia*, Nec verba *ad legitimam*, † Iudici directa aliud
ſignificant, niſi vt iuxta Iuris diſpoſitionem exequi cu-
ret, *Odd. de reſtit in integ. q. 43 art. 1. nu.* 8. quia legitimum
504 eſt † illud quod eſt ſecundum diſpoſitionem legum, &
Canonum, *l. legitima vbi Gloſ. in verbo legitima, ff. de pact.
l. actus legitimi, vbi Gloſſ. ff. de reg. iur. cap. ea, quæ vbi Gloſs.
in verbo morem, & cap. conſanguinei, vbi Abb. de Sent. & re
iud. Alex. conſ. 75. viſis, & diligenter proſpectis, nu. 1. verſ.
& appellatione, & num.* 4. & ibi *Apoſtilla, in verbo legiti-
mus lib. 1.*
505 Sed licet in his nulla ſit differentia inter dictas clauſu-
las, & vtroque caſu ſit neceſſaria tranſportatio actorum,
& decretum iuſtificari debeat ex eiſdem, & non ex noui-
ter deductis vt ſupra, ad hoc vt poſſit ad executionē iuri-
dicè procedi, Subeſt nihilominus in reliquis aliqua di-
ſcrepantia, nam clauſula, *ſi quid exequendum*, extenditur
*ſi quid exequendum in primis, & ante omnia exequatur, ſin
minus cauſam Appellationis cognoſcat*, cuius virtute Iudex
ad quem debet plenè guſtare de bono Iure, & iuſtitia de-
creti, & tunc demum, ſi videt illud iuſtum, & validum de-
bet abſque alio decreto ad euitandos circuitus Appella-
tionum executionem permittere, quod ſi videt illud in-
iuſtum, etiam ex nouiter deductis, vt ſupra poteſt abſque
noua commiſſione illud reuocare, & ob id hoc caſu de-
bet ad vlteriora in negocio principali tacitè ad dict. cir-
cuitum euitandum procedere, *Marcheſ. de Commiſs.
Appellat. ab oblig. Camer. part. 1. §. 1. nu. 133. fol. 705.*
506 Clauſula verò *ad legitimam*, tantum extenditur *vt pro-
cedat ad legitimam exequutionem*, & non requirit adeò
exactam cauſæ cognitionem, ſicut clauſula, *ſi quid exe-
quendum*, ad hoc vt poſſit ad vlteriora in exequutione
procedi, ſed ſufficit, quod Iudex ad quem adhibendo
aliqualem cauſæ cognitionem, guſtet ſuperficialiter de
bono Iure, & iuſtitia decreti, ad hoc vt valeat illius exe-
cutionem, vt ſupra permittere, quod ſi videt decretum
nullum, vel iniuſtum debet ab illius executione abſtinere,
quinimmo non debet executionem hoc caſu permittere,
& cum nec etiam poſſit, virtute dictæ clauſulæ, cauſam
Appellationis cognoſcere, debet inſuper abſtinere à
Sententiæ ſeù Decreti reuocatione, ac proceſſu ad vl-
teriora in meritis, & negocio principali, niſi in corpo-
re Commiſſionis, & vlterius in reſcripto, ſeu Signatu-
ra illius, adſint alia verba iuriſdictionem, etiam in
negocio principali, dum non ſit legitimæ exequutio-
ni locus, tribuentia, vt quotidie obſeruat praxis.
507 Vndè infertur, quod ſi in Commiſſione addita fuerit
ſecunda pars videlicet, *vel ſi magis placet, committatur
NN. vt procedat ad legitimam exequutionem*, & Commiſ-
ſio fuerit ſignata per verba *placet D. N. Papa, de 2. parte,*
iudex tantum poterit exequi, caſu quo legitimæ exe-
quutioni locus ſit, at in negocio principali, nullatenus
poterit procedere, etiamſi executioni locus non fuerit,
nam verba reſcripti ſunt ſtrictiſſimè intelligenda, & tan-
tum valent, quantum ſonant, *cap. ſignificanda de reſcript.
l. 1. in fine, ff de conſtit. pecun. Abb. in cap. Rodulphus num. 1.
de reſcript. Caputaq. deciſ. 151. numer. 3. part. 1. Rot. deciſ.
416. num. 2. part. 4. recent. Gregor. deciſ. 34. num. 2. & ſeq.*
508 *Buratt. deciſ. 51. numer. 3. & ſeq.* Et † ob id omiſſum
dicitur neglectum, & narrata, & petita reſtringuntur,
& limitantur per conceſſionem, & Signaturam, *Rota
deciſ. 629. num 2. part. 3. recent. Buratt. deciſ.* 88. *num.
2 & ſeq.*
509 An autem ſit magis attendenda Signatura Papæ ſeu
Cardinalis Præfecti, vel Regentis Cancellariæ, eſt diſtin-
guendum, Nàm aut reſcriptum eſt Signaturæ Gratiæ, &
ſic ipſiuſmet Summi Pontificis, qui ſignat per illa verba
Placet I. & tunc Signatura Papę, & non Regentis eſt ſem-
per, & præcipuè attendenda, *Seraph deciſ. 922. nu. 4. Rota*
510 *dec. 330. num. 16. par. 5 recent.* Aut † agitur de reſcripto
Signaturæ Iuſtitiæ, quæ Papam repræſentat, *Rot. dec.* 102.
num 7. par. 6. recent & eius nomine reſcribit, *Rot. dec.* 289.
nu. 16. par. 6. recent. per illa verba, videlicet. *Placet. D. N.*
511 *Papa I. Card. Sacchettus*, cuius † reſcriptum, & iuſſio
debet intelligi, provt de Iure, *Rot. dec. 52. n. 7. part. 7. rec.*
512 & † tunc aut Regens Cancellariæ, qui in Commiſſione
ante dictum reſcriptum Cardinalis Præfecti manum ſuā
apponit hoc modo extendendo, videlicet, *De mandato
D. N. Papa audiat NN. citet, inhibeat, procedat, vt peti-*
513 *tur, & iuſtitiam faciat*, & † alias mutatis mutandis, ſe-
cundum facti contingentias, in huiuſmodi extenſione
reſcripti aliquid omittit, & debet attendi Signatura Car-
dinalis Præfecti, cui eſt data poteſtas, & quæ Signatura
Papæ cenſetur, cum non ſit in facultate Regentis infe-
rioris, ad extendendum præpoſiti, tollere, aut reſtringere
conceſſa à Principe Superiore, *Mandoſ. in form. 3. com-
miſs. in verb. ſummariè circa modum verſic. quæro an in
commiſſione, & verſ. ſed natum eſt dubium. fol. 36. benè Caſ-
ſad. dec. 7. de reſcript.* quem ſequitur *Rota in Romana Spo-
lij domus 19. Iunij 1579. coram bo. me. Rubeo*, vbi quod om-
nia in commiſſione non deleta cenſentur conceſſa, & *Pa-
paZon ad Rotam deciſ.* 28. *num. 5. & 6. de reſcript. in nou.*
514 vbi quod ſi in extenſione fuit additum verbum, *vt pe-
titur*, cenſentur conceſſa omnia petita non delata; aut

Digitized by Google

Regens Cancellarię declarauit in extenſione reſcriptum Signaturæ Iuſtitiæ, provt ſi quis ſimpliciter petat ali-
515 quid fieri in Commiſſione, & Signatura † reſpondeat quod Iudex procedat, *vt petitur*, & Regens poſtea in extenſione addat, *& iuſtitiam faciat*, attenditur Signatura Regentis, quæ declarat reſcriptum Signaturæ Iuſtitiæ, vt intelligatur quatenus id, quod petitur, ſit de Iure, *iuxta tradita* per *Creſc. dec. 1. alias 47 de reſcript.* quam ita intelligit *Seraph. d. dec 922. n. 4.* & ſequitur *Rot. dec 330. n. 15. p. 5. recent. Ferentill. ad Buratt. dec. 621. n. 26. in fin.* vbi dicit, hæc notanda eſſe in praxi, Regens namque in iſto caſu nihil addit, vel minuit, ſed tantum declarat, quod reſcriptum Signaturæ Iuſtitiæ, quæ non reſcribit niſi de iure, *ex prææallegatis*, provt de iure intelligatur.

516 Tertiò caſu ſolet Signatura reſcribere pro appellatione ſimpliciter, abſque vlla clauſula, & tunc Appellatio cenſetur admiſſa ad vtrumque effectum, & perinde eſt, ac ſi ab initio appellatio habuiſſet effectum ſuſpenſiuum, *Rot. dec. 134 n. 7. par. 6. recent.*

BB Licet Commiſſio fuerit Iudici præſentata, nihilomi-
517 nus antequam pars aduerſa fuerit citata ad dicendum contra Commiſſionem, illa non efficitur communis vtrique Parti. *Butr in cap ſuper litteris, num. 22. verſ. quia aduerte, de reſcript. Rot dec. 705. n. 8. p. 3. & dec. 30. n. 20 p. 5. & dec. 343. n. 4 p. 6. rec. Barat. dec. 138. n. 4. & dec. 405. n. 2. & ſeq.* & ibi *Ferentill. n. 23. & dec. 524. n. 11. Caualer. dec. 509, nu. 1. Beltramin. ad Gregor. dec. 552. n. 8.*

518 Sed hoc non procedit, quando fuerunt facti plures actus, ex quibus conſtat impetrantem vſum fuiſſe Commiſſione impetrata, vt conciliando deciſiones contrarias, dixit *Rot. in Hiſpalen. Præheminentiarum 16. Decembris* 1618. *coram bon mem. Vbaldo*, relata per *Beltramin ad Greg. d. dec. 552. n. 7.*

519 Ante verò quàm Commiſſio & effecta communis, Impetrans poteſt pænitere, & illa non vti, *Felyn. in rubr. de reſcript. n. 3.* vbi de receptiori, *Butr. in d. cap. ſuper literis, n. 22. verſ. quia aduerte*, vbi quod ita practicaretur, *Ægid. dec. 456. Rota apud Marcheſ. de commiſſ. in practic. par. 1. c. 3. dec. 4. & dec. 5. num. 1. fol. 172. Burate. dict. deciſ. 138. nu. 4.* vbi alias cumulat auctoritates, & Deciſiones, *& dec. 524. nu. 11.*

520 Vnde Aduerſarius inuito Impetrante, ea vti non poteſt, *Alex. in l. ſi quis Maior. n. 4.* & ibi *Iaſ. n. 14 & Alciat. nu. 38. Cod de tranſact. Alex. conſ. 34. nu. 3. lib. 1. Rot. apud Marcheſ. p. 1. de Commiſſ. in partic. dec. 4. n. 1. & dec. 5. n 1. fol. 172. Barat. dec. 138. n. 4.*

521 Poſtquam autem quis vſus fuit, vt ſupra, commiſſione impetrata, vel Aduerſarium, ad dicendum contra illam, vt ſupra, citari curauit, non eſt amplius pœnitentiæ locus, cum commiſſio iam ſit effecta communis, & ob id Aduerſarius etiam inuito impetrante, illa vti poteſt, *c. 1. & 2. de mutuis petit. Staphil. de liter. Grat. verſ. aduertendum tamen, vbi, ſtante iſta Commiſſione, fol. 143. Rota dec. 17. n 4. & ſeq de dol. & contum. in nou.* & contra illum, ad vlteriora citando, procedere, etiam per contradictas, *Pazon. ad Rot. dec. 34, nu. 2 de reſcript. in nou. Beltramin. ad Gregor. d. dec. 552. num. 8. Rot. apud Marcheſ. de Commiſſ. auoc. cauſ. par. 2. § 2 deciſ. 1. n. 3. fol. 193.*

522 Eſt autem citatio, ad dicendum contra commiſſionem, omninò neceſſaria ad firmandam Iudicis iuriſdictionem, alias ſententia inde ſubſequuta eſt nulla, *Saluſt. Tiber. in prax. lib. 2. c. 43. Caſſad. dec. 7. n 9. de appellat. Seraph dec. 845 n 1. Coccin. dec 169. nu. 4. & dec. 319. num. 7. Rot dec. 325. n. 1 par. 1. rec.*

523 Sed hoc primò non procedit, quando vtraque pars vſa eſt commiſſione præſentata, & commiſſio eſt excitatoria iuriſdictionis, quia tunc commiſſio eſt effecta de actis, *Coccin. d. dec. 169 nu. 7.*

524 Secundò non procedit, quando lata fuit ab A. C. declaratoria incurſus cenſurarum, & commiſſa cauſa appellationis in Rota, & inhibitum: nam tunc, ſi commiſſio fuit à Signatura reformata, & reſcriptum, vt A C. procederet ad vlteriorem exequutionem, commiſſione Auditori Rotæ præſentata, poteſt A. C. ad vlteriora procedere, etiam ſi coram Auditore Rotæ non fuerit citatũ ad dicendum contra dictam commiſſionem reformatoriã, in quibus terminis procedit *dec. Caputaq. 324. p. 1.*

525 Tertiò non procedit, quando terminus huiuſmodi fuit ſeruatus, ſaltem in terminis ſubſtantialibus; nam tunc ſi nihil fuit productum de nouo, ſed tantum fuerunt producta antiqua acta, ſententia ſuſtinetur, *Saluſt. Tiber. d. lib. 2. c. 42. in fin. n. 1. Rota in Bracharan. de Granfeis 19. Nouembr. 1602. coram bon. mem. Cardinali Sacrato impreſſ. apud Saluſt. Tiber. d. lib. 2. cap. 42. fol. mihi 254. Coccin. deciſ. 319. num* 8. alias licet ſententia ſaluaretur à nullitate, non tamen poſset ſaluari ab iniuſtitia, quia non iuſtificaretur ex actis, niſi eſſet tantum fundata in diſpoſitione iuris, *Rota in dict. Bracharen. de Granfeis coram bon. memor. Cardin. Sacrato, Coccin. deciſ. 319. num. 9.*

526 Debet omninò in citatione ad dicendum contra inſeri tenor commiſſionis, vt citatus poſſit reddi certus de iuriſdictione citantis, *Rot. deciſ. 93. num. 1. part. 2. recent. Greg dec. 127. num. 1.* & ibi *Beltram. ſub lit. A. in princ.*

527 Sed hoc primò non procedit, quando citatus comparuit, nam tunc poteſt de facili certificari, *Beltram. ad Greg. dec. 127. n. 9.*

528 Secundò non procedit, quando pars eſt præſens, vel in loco parum diſtante, *Rot. dec. 93. n. 4. & dec. 99. num. 1. p. 2. recent.* vbi dicitur quod diſtantia quindecim milliarium ad hunc effectum viſa eſt modica, cum id ſit Iudici arbitrarium.

529 Tertiò non procedit, quando citatus poteſt de facili habere notitiam commiſſionis, vt in *dict. dec. 69. num. 1. par. 1. par. 2. recent. Gregor. dec. 137. n. 1. & ſeq.* vel in citato eſt notitia veriſimilis, & coniecturata, *Rota d. dec. 93. nu. 2. par. 2. recent. Greg. dec. 127. n. 1.*

530. Ex quibus infertur ad validitatem ſtyli Romanæ Curiæ inſerendi tenorem commiſſionis in citationibus, quæ tranſmittuntur, exequendæ extra curiam, non autem in illis, quæ exequuntur in curia, vt paſſim obſeruat praxis.

531 Non ſolùm autem citatio ad dicendum contra commiſſionem firmat iuriſdictionem, vt ſupra, ſed etiam inducit præuentionem, adeò quod ſi in vna, & eadem cauſa fuerint à diuerſis perſonis præſentatæ diuerſæ commiſſiones diuerſis iudicibus, ille remanet Iudex coram quo fuit præuentum, & citatum ad dicendum contra commiſſionem, *gloſs. in cap. vt debitus 59. in verbo aſſignata, de appell. Mandoſ. in form. 10 commiſs q. 3. fol. 68. Caſſad. dec. 5. num. 1. & ſeqq. de reſcript. Rot deciſ. 289. num. 3. & ſeqq. par. 6. recen.* vbi quod hoc procedit, etiamſi vnus ex dictis Iudicibus ſit Auditor Rotæ, alius verò extra Rotam.

532 Sed hoc non procedit in Rota inter eius Auditores, nam præſentatis diuerſis commiſſionibus diuerſis Auditoribus ſuper eadem cauſa, ille remanet Iudex, cui fuit primò loco præſentata commiſſio tàm vigore antiqui ordinis Vicecancellarij, quàm virtute Innocentianæ conſtitutionis, quæ inter duos, vel plures Auditores attenditur in Rota, *Mandoſ. d. form. in commiſſ. in verb. Commiſſio, & quæſt. 3. fol. 67. & ſeq. Dec. in cap. Paſtoralis, num. 12. & num. 16. & ſeq. de reſcript. & conſil. 689. num. 1. & ſeq. Rot. dec. 6. de reſcript. in antiq. Caſſad. deciſ. 5. de reſcript. Cot. dict. deciſ. 289. numer. 1. & ſeqq. & num. 5. par. 6 recent.*

CC Citationes in cauſis Commiſſarijs debent eſſe om-
533 ninò perſonales, *Saluſt. Tiber. in prax. lib. 1. cap. 51. nu. 3. & n. 5. & lib. 2. c. 41. n. 1. in princ. Rot. dec. 495. nu. 3. part. 3. recen.* & ſignanter de ſtylo Rotæ, vt teſtatur *Burat. dec. 606. nu. 8.*

534 Sed hoc non procedit, quando citandus latitat, vel non reperitur perſonaliter, nam tunc facta diligentia, primo per vnum, deinde per duos Curſores, Iudex decernit proceſſum per affixionem ad valuas Curiæ, & domus ſolitæ habitationis citandi & in Acie Campi Floræ, *Saluſt. Tib. lib. 2. c. 42.* vel per affixionem ad Valuas curiæ, & in Acie Campi Floræ, & domi dimiſsa copia, *Saluſt. Tiber. lib. 2. cap.... deciſ. ibi impreſſam ſub nu. 2.* cum alijs allegatis ſuprà *cap. 4. lit. D.*

535 Et debet Nuncius relinquere, vel domi affigere, vel publicare publicè, & palam coram Seruis, & Vicinis citationem, eoſque certiorare, vt ſic ad notitiam Latitantis peruenire valeat, *Rota deciſ. 30. numer. 27. & ſeq. part. 6. recent.*

Digitized by Google

recent. non præſumitur in iſtis caſibus latitans habere ci-
tationis notitiam, licet ſecus ſit, quando eſt abſens à Ci-
uitate, *Rota d. dec. 130. n. 33. & ſeq. p. 6 recent.*
536 Quando autem Curſor non refert, ſe feciſſe citatio-
nem perſonaliter, ſi tamen dicit ſe feciſſe, cenſetur de ſty
lo Romanæ Curiæ perſonaliter feciſſe, niſi addat, domi
dimiſſa copia, prout de hoc ſtylo teſtatur *Rot. dec. 561. n.
14. par. 1. recent.*
537 Eſt etiam neceſſaria citatio perſonalis, quando fit ab
hodie per totam, nam alias citatio ad hodie per totam,
domi dimiſſa copia, eſt nulla, *Saluſt. Tiber. in prax. lib. 1.
c. 51. n. 13. Seraph. dec. 1115. verſ. maximè, ſub num. 2. Rota
dec. 233. n 10. & ſeq. par. 7. recen.*
538 Hæc tamen citatio legitimè, vt ſupra exequuta non
arguit, non poſſe fieri ſententiam, niſi in vltima hora
diei, ſed intelligitur pro hora audientiæ, & ita obſeruat
Praxis in Curia, *Seraph. d. dec. 1115. nu. 2. Rot. dec. 199. nu.
11. par. 3. recent.*
DD Commiſſio in forma ſignandi ſcribi ſolet minutis
539 characteribus, in cuius ſiniſtro capite à tergo debet
Procurator, vel qui illam impetrare intendit, eius pro-
prium nomen, ac cognomen manu propria adnotare, vt
citari poſſit, caſu quo commiſſio veniret reformanda,
Paul. V. in reſor. Trib. Vrb. conſtit. 71. Vniuerſi agri, circa fi.
540 Hæc ab vtriuſque Signaturæ Referendario, & poſt-
modum ab Eminentiſs. Cardinali Præfecto Signaturæ
Iuſtitiæ ſignata, adnotatur à primo Reuiſore in eius li-
bro, in quo tantùm nomen Diœceſis, & nomen, ac co-
gnomen Oratoris, ac diem, quo illa fuit ſignata, adno-
tare ſolet, prout etiam illam eodem modo in eius libro
adnotat ſecundus Reuiſor, poſtquam in ea Illuſtriſſimus
Cancellariæ Regens Iudicem appoſuit, & reſcriptum, vt
541 ſupra extendit. Cæterum † iſti libri primi, & ſecundi
Reuiſoris nihil probant, nec aliquam fidem faciunt,
*Scac. de appellat. q. 14. n. 38. verſic. aduerſe, Verall. dec. 31. &
dec. 32. p. 1.* vbi loquitur de libro *Bacoadi*, tunc Reuiſoris.
542 Magiſter verò Curſorum, poſtquam commiſſionem,
à ſecundo Reuiſore expeditam recepit, adnotat à tergo
Commiſſionis eius propria manu diem, in qua illa ad
Banchum Curſorum peruenit, *Burat. dec. 226. n. 4.* & in
ſuper adnotat in eius libro diem, in quo eam recepit, no-
men Diœceſis, & nomen, & cognomen Oratoris, ad in-
ſtar dictorum Reuiſorum, & quando commiſſio reponi-
tur in capſa Iudicis, cui eſt directa, facit punctum in
margine dictæ adnotationis eius libri, ex quo deſignat
commiſſionem fuiſſe in capſa repoſitam; Verumtamen
543 † dictus liber Magiſtri Curſorum ſolus nihil probat
ex identitate rationis allatæ per *Rot. dec. n. 2. p. 3. lib 3. di-
uerſ.* vbi loquitur de libro *Martini Lupi* tunc Reuiſoris
commiſſionum, quia ſcilicet ex dictis liberculis non ap
paret, ſuper quo fuerit data commiſſio, & poteſt eſſe ſu-
per alia cauſa, vnde non probat hoc eſſe, *l. duo ſunt Titij,
ff. de teſt. tutel. l. non hoc, C. vnde legit. l. neque natales, & leg.
Matrem, C. de probat.*
EE Ad deſertionem cauſæ euitandam ſat eſt, quòd Com-
544 miſſio peruenerit ad Banchum Curſorum infra legiti-
ma tempora, vt puta infra decem dies poſt datos Reue-
rentiales in forma, vel alias in tempore antequam cauſa
poſſit dici deſerta, licèt non fuerit in capſa repoſita, & Iu-
dici præſentata, *Caſſad. dec. 4. de appell. Put. deciſ. 379. li. 1.
in correct. Mantic. dec. 276. n. 2. Scacc. de appellat. q. 14.* vbi
545 quod † dicti decem dies dantur ad inchoandam pro-
ſequutionem, non ad finiendam, cum alijs allegatis ſu-
pra *lit. F. verſic. quinimò, & per Duran. dec. 190. num. 5. &
546 ſeqq.* vbi quod idem † dicendum erit de Commiſſione
reſtitutionis in integrum, vt dicatur præuentum in illa
petenda, ad effectum euitandi executionem exinde peti-
tam, quia in effectu reſtitutio in integrum regulariter
non differt ab appellatione.
547 Si tamen infra terminum iuris, Annum, non fuerit Ad
uerſarius citatus ad dicendum contra Commiſſionem,
cauſa, non obſtante quod Commiſſio, vt ſupra, ad Ban
cum Curſoris peruenerit, vel etiam fuerit in capſa repo-
ſita, & Iudici præſentata, remanebit deſerta, *Rota coram
Thom. Faſtol. dub. 27. Lancell. de Attentat. appellat. pend.
cap. 12. in præfat. num. 50. Achil. dec. 31. de appell. Rot. deciſ.
156. n. 1. & n. 2 p. 2. recent.*

548 Fatale etenim Appellationis eſt Annus, & ex cauſa
Biennium, *Auth. ei qui appell. C. de temp. appel. c. cum ſit Ro-
mana, de appel.* vbi quod id procedit, niſi fortè Iudex à
quo ex iuſta cauſa præciſius tempus fuerit moderatus,
*Clement. ſicut de appel. Veſtr. in prax. lib. 3 c. 5. n. 2. & lib. 7.
c. vlt. n. 8 Caſſad. dec. 6. n. 8. de appell. Scacc. de appell. quæſt.
15. n. 27. & ſeq. Mantic. dec. 276. n. 1. Burat. deciſ. 170. num.
549 20. Rot. dec. 233. num. 2. & ſeq. par. 7. recent.* & † per viam
reſtitutionis in integrum ex clauſula generali, *ſi qua mihi
iuſta cauſa, &c.* eſt triennium, latè *Scacc. de appell. d. q. 15.
550 num. 8.* vbi † quod primus, & ſecundus annus da tur à
lege, tertius verò per viam reſtitutionis in integrum à
Iudice.
551 In Curia verò fatale eſt indiſtinctè Biennium, etiam
impedimento, aut cauſa aliqua non probata, quia ob
multiplicitatem negociorum præſumitur, *Veſtr. d. lib. 7.
c. vlt. n. 9. verſ. quam conceſſionem. Scac. d. q 15. nu. 151. Caſ-
ſad. d. dec. 6. de appel. n. 8. verſ. in Curia tamen, Put. dec. 154.
num 3. lib. 2.*
552 Dummodò in primo anno fiat aliquid, & ſaltem cite-
tur Aduerſarius, ad dicendum contra Commiſſionem, &
videndum ſibi inhiberi, *Faſtol. d. dub 37 Veſtr. d. lib. 3. c. 5.
n. 2* & ibi *Granat. n. 7. & lib. 7. c. vlt. nu 9. verſ. quod tamen,
Lancell. de attent. appell. pend. d. c. 12. in præf. nu. 49. & ſeq.
Scacc. de appel. q. 35. n 34 & n. 151.* vbi quod ſufficit, quod
fuerit infra annum citata pars ad dicendum contra
Commiſſionem, & factus aliquis alius actus, *& nu. 153.
Achil. dec 11. de appel.* vbi quod ſufficit fuiſſe proceſſum
ad citationem, & inhibitionem, *Put. dec. 154. num. 3. lib. 2.
Caſſad. d. dec. 6 n. 8. verſ dummodo, de appel. Rota in Pampi-
lonen. de lanſi 14. Decembris 1598. coram bon. mem. Litta,
impreſſ. apud Saluſt. Tib. lib. 3. cap. 10. fol. 342. & dict. dec.
156. num. 1. par. 2. recent.* vbi quod ad euitandam deſertio-
nem, non ſufficit citatio ad videndum compulſari.
553 Incipit autem in Curia currere primum fatale Appel-
lationis, ſeu terminus iuris, Annus, à die interpoſitæ Ap-
pellationis, & non à die impetratæ Commiſſionis, *Clem.
ſicut appellationẽ, de appel. Lãcel. de appel. attent. pẽd. d. c. 12.
in præfat. n. 47. Marcheſ. de Commiſſ. prorog fatal. par. 3. §.
1. n. 46 fol. 401. Scacc. de appel. q. 15 n. 173. Put. dec. 56. li. 2.*
554 Sed hoc non procedit in appellatione interpoſita in
partibus ad Curiam, quia tunc fatalia non incipiunt
currere à die appellationis interpoſitæ, ſed à die, qua ve-
riſimiliter protulit cauſa appellationis committi, *Lan-
cell. de Attent. appell. pend. d. c. 12. in præfat. n. 48. Marcheſ.
de Commiſſ. prorog. fatal. par. 3. §. 1. num. 70 & ſeq. fol. 403.
Scacc. de appell. d. q 15. n. 75. Put. dec. 11. de appel. & dec. 147.
& deciſ. 150. lib. 2. in correct. idem Scaccia de appell. quæſt.
555 14. num. 48.* vbi † quod ſi à Iudice à quo fuit Appellanti
præfixus terminus ad proſequendum, ſufficit in illo ter-
mino arreptio itineris ad Curiam: ſi verò dict. terminus
non fuit præfixus, Appellans habet annum ad commit-
tendum cauſam appellationis, & ex cauſa biennium, *cap.
oblata, c. perſonas, & cap. ſequenti, de appellat. Marcheſ. de
Commiſſ. appell. vigor. cap. oblata par. 2. §. vnico, num. 24. fol.
402. Scacc. de appell. d. quæſt. 14. n. 49.*
556 At ex fatalium termino diuerſa tempora, in quibus il-
la non currunt, deducuntur, nàm Primò non currunt fa-
talia pendente termino ad appellandum, *Seraphin. deciſ.
938. n. 13.* cum non incipiant, niſi à die appellationis in-
terpoſitæ, vel à die quo cauſa appellationis committi
potuit, *ex ſupra allegatis.*
557 Secundò non currunt pendente iudicio ſuper Atten-
tatis, *Mantic. dec. 99 num. 3. Seraph. dec. 797. nu. 2. & dec.
393.* quod tamen non procedit, quando appellans ſuccu-
buit, *Rota dec. 156. n. 4. p. 2. recent.*
558 Tertiò non currunt, ſi cauſa fuit introducta in Conſi-
ſtorio Principis, *l. cum anterioribus, §. ſi tamen, C. de tem-
por. appell. Scac. de appel. q. 15. nu. 131. & ſeq Seraph. deciſ.
997. n. 8. Rota dec. 416. n. 4. in fin. p. 4. recent.*
559 Quartò non currunt pendente recurſu de Iure com-
petente diligenter habito ad Signaturam parte citata,
Rota d. dec. 516. n. 4. & ſeq. p. 5. recent.
560 Quintò non currunt pendente tempore Remiſſoria-
rum, *Seraph. dec. 372. n. 2.*
561 Sed hoc non procedit, ſi Remiſſoria decreta non fuit
ab appellante expedita, *Verall. deciſ. 12. num. 1. & ſeqq.*

Digitized by Google

p.3. ſecus ſi non fuit expedita Remiſſoria decreta ab appellato, quia, ob impedimentum ab eo proueniens, fatalia non currunt, *Verall.deciſ.11.& dict.deciſ.12.num.2.& 3.par.2.*

562 Sextò non currunt tempore Sedis vacantis, quia tunc ius non redditur, *Lanceil.de Attent. appell.pend.part.2.c.12.in præfat.nu.51.Scacc.de appell.q 15.num.131.propè fin. Caputaque.dec.365. Fatalia Sede vacante,lib.1.in manuſcript.Seraph.dec.362.n 2.*

563 Septimò non currunt, quando quis fuit impeditus facto Partis aduerſæ, vel mixtum, *Verall. dec.11.nu.1 & ſeq. & dec.13.n.1.& ſeq.par.2 latè Scac.de appell.q.15.n 61.& ſeqq.& n.105.& ſeqq.*

564 Octauò non currunt, quando quis fuit impeditus facto principis, *Scacc.de appell.d.q.15.nu.131.in fin.Verall. d.dec.170.n.1.p.2.*

565 Nonò non currunt tempore nullitatis durante, *Buratt. dec.170 num 19*

566 Decimò non currunt in petitorio, lite pendente ſuper poſſeſſorio, *Rota dec.312.n.3.p 5.recent.*

567 Vndecimò non currunt in Curia Capitolina Conſultore electo, iuxta formam Statuti Vrbis, niſi à die quo Conſultor acceptauit, & acceptatio fuit parti intimata, *Rota dec.294.nu.3.p.3.recent.*

568 Duodecimò non currunt Mediolani pendente cauſa in Senatu, *Rota dec.4.nu 6 par 3.recent.*

FF Auditor Cameræ poteſt non ſolum reuocare ſuam In-
569 terloquutoriam, ſed etiam ipſam reuocationem, licèt decreta huiuſmodi ſint definitiua, vel vim definitiuæ habentia, & quoad Partem tranſitum fecerint in rem iudicatam, vt dicunt Doctores, & quotidie obſeruat Praxis,
570 *Saluſt.Tiber in prax.l.1.cap.53.n.1.& ſeqq.* vbi † quod huiuſmodi decreta, licèt tranſeant in iudicatum quoad partem, ſecus tamen eſt quoad Iudicem, *Mandoſ. in formul.9.commiſſ.in verbo admittat, Veſtr.in prax.lib.8 c.4.n.6.Galleſ.de oblig.Camer.q.36.num.27. & ſeq.* & ſub num.
571 13. dat modum † quid agendum, quando Iudex procedit, Partem à grauamine reponendo, in executiuis, & non executiuis, *Scac.de appell.q.17 lim.47 memb.1.n.31. & q.19.remed.1.concluſ.6.n.37.Ferentill ad Buratt. deciſ 752.n.9 & ſeq.Rota apud Marcheſ.de Commiſſ.nullit.Sanat.p.3.§.2.dec.4 fol.43.*

572 Et non ſolum A C. ſed etiam alij Romanæ Curiæ Iudices ſolent quotidie ab huiuſmodi Interloquutorijs, & Decretis reponere, prout de Romanæ Curiæ vſu, & Stylo huiuſmodi teſtatur *Saluſt Tib.in prax.lib.1.c.27.num.12. Veſtr.d lib.8 c 4 n.6.Galleſ.d q.36.nu.27.& ſeq.* & non ſolum Iudices ordinarij, ſed etiam Delegati id facere poſſunt, *Saluſt.Tib.d.lib.1.c.53.num 3 in fin.Veſtr.d.lib.8.c.4.*
573 *num.6* & † non ſolum ſemel, & bis poteſt per viam repoſitionis procedi, ſed etiam pluries, & quoties opus fuerit, nam in Curia non obſeruatur opinio *Dyn. & ſequentium [illegible] de re iud.* ſed potior eſt opinio *Kayne [illegible] Fulin* quam ſequitur *Cuman.in d. leg.quoad [illegible], Mandoſ. in d. form 9. in verbo admittat, Galleſ. de oblig.Camer.d.q.36.num.29.* Signanter † autem præ-
574 dicta locum habent, quando Interloquutoriæ, & decreta huiuſmodi [illegible] executionem, niſi ad p.d.ve. niſi intra [illegible], nam tunc Iudex animo de nouo Partem audiendi facere hæc decreta videtur, *Saluſt. Tiber.*
575 *d.lib.1.c.53.num.6.* & † appellatione per Partem interpoſita, ſolent etiam de Stylo Curiæ, fieri huiuſmodi repoſitiones cum ſola Intimatione abſque alia Citatione, teſte *Buratt.dec.627 num.6.*

576 Sed hæc Primò non procedunt in Auditore Sacri Palatij Apoſtolici, cui in gradu appellationis commiſſa fuit cauſa cum facultatibus A.C. nam licet ipſe vigore facultatis ſibi in Commiſſione attributæ, poſſit procedere exequendo, non tamen poteſt, tamquam A C. ſubrogatus à Decreto reponere, quia cauſa Appellationis diuerſificat inſtantiam, & in hoc non cenſetur per huiuſmodi Commiſſionem facultas conceſſa, teſte *Coccin. dec.78. nu.9 & ſeq.*

577 Secundò non procedunt, quando Iudex pronunciaſſet in ſcriptis per Cedulam, nam tunc non poteſt reponere, cum ſit functus officio ſuo, *Saluſt. Tiber. ubi ſup. lib.1. cap.53 num.7.*

578 Tertiò non procedunt, poſtquàm Iudex ad quem legitimè inhibuit, *Scac.de Appellat.quaſt.17.lim.47.memb. 1.num.38.*

579 Quartò non procedunt, poſtquàm cauſa Appellationis fuit commiſſa à Signatura, etiam ſi illam commiſerit cum clauſula, *ſine præiudicio legitimæ executionis*, licèt enim tunc Iudex à quo poſſit procedere ad vlteriora in executione ſui Decreti, non tamen poteſt illud reuocare, nec ab illo reponere, ſed ſi videt illud iniuſtum, debet ab vlteriori executione abſtinere: cum enim in eo Signatura, quæ Papam repræſentat, manus appoſuerit, inferior ſe amplius ingerere non poteſt, nec debet.

580 Quintò non procedunt, poſtquam Iudex à quo detulit appellationi, cum à ſe abdicauerit iuriſdictionem, niſi id fuerit factum de conſenſu partium, aut de conſenſu appellantis, re integra, *Scacc.de appell.d.q.17.limit.47 membr.1.n.41.& n.43.verſ.contra, & n.44.& ſeq.*

581 Sicut autem A.C. & quilibet Iudex ordinarius Romanæ Curiæ poteſt, vt ſupra à Decretis, & interloquutorijs reponere, ſic etiam poteſt quilibet Ordinarius, qui nulliter ſententiauit, de nullitate ſuæ ſententiæ cognoſcendo, iterùm ſententiare, *l.1.in fin.C.de ſentent.Saluſt.Tib. d.li. 1.c.53.n.3.Innoc.in c.in litteris,nu.1.*& ibi *DD.de offic. deleg.Vant.de nullit.defect.iuriſd.ordin.nu.114. verſ. qua tamen,* ibi *fallit etiam in Ordinario Rot.dec.16.nu.1.in fin. & nu.2.de re iud.in nou.Scacc.de appell.q.19.rem. 1. concl.6 nu.73.& nu.79.& ſeqq.Capic.dec.1.n.26.*

582 At Iudex delegatus non poteſt ſuam ſententiam nullam reuocare, nec iterùm ſententiare, quia ſiue benè, ſiue malè, functus eſt officio ſuo, *l. ſi vt propoſuis la prima, Cod. quom.& quan.Iud Innoc.in d.c.in litteris n.2* & ibi *DD.de offic.Deleg.Saluſt.Tiber.in prax.lib.1.c.53.nu.3.Rota dict. dec.16.n.3.de re iud.in nou.* latè *Scacc.de appell.q. 19.rem. 1.n.61.& n.100.verſ.contra iſtam.*

583 Sed hoc primò non procedit in Delegato ad vniuerſitatem cauſarum, quia æquiparatur Ordinario, *Maran. de ord.Iud.par.4.prin.diſtinct.5.nu 47 Saluſt.Tib.lib.1.c. 53.n.3.in fin.* cum alijs cumulatis per *Scacc.de appellat.q. 19.rem.1.concl.6.n.99.*

584 Secundo non procedit in executore ad tradendam poſſeſſionem, *Zabarell.conſ.75.per tot.*

585 Tertio non procedit, quando Delegatus ſententiauit contra formam reſcripti, quia tunc functus non eſt officio ſuo, *Scacc.* qui alios cumulat, & de communi teſtatur *d.q.19.rem.2.concl.6.n.102.*

586 Quartò non procedit in executore ad prouidendum de beneficio, & ſic in extraiudicialibus reſpicientibus, Gratiam, *Innoc.in c.1.de Sent.& re iud & in c. in litteris, n.3.*& ibi *Canoniſta,de offic. Deleg Anchar.in c.examinata,num.4 verſ. & per prouiſionem de Iud. Scacc. de appellat. quaſt.19.remed.1.concluſ.6.num. 100. ſignanter verſic. reſpondeo.*

587 Quintò non procedit, quando delegatus non iudicatur ſuper toto, quia tunc non eſt perfectè functus officio ſuo, *Bart.in l.ſi vt propoſuis,la prima,ſub n.3.Cod.quom. & quand.Iud.Scacc.de appell.d q.19.rem.1.concl.6.n.108.*

588 In cauſa verò Beneficiali Iudex delegatus poteſt pronunciare, Beneficium fore alicui debitum, ſed non poteſt de eo prouidere, *cap.ſuper eo,* vbi *gloſ. in verbo ordinet,& Canoniſta tradunt de offic.Deleg.*

589 Sed hoc non procedit in Auditoribus Sacri Palatij Apoſtolici, ſeu Rotæ, qui poſſunt etiam conferre, ſeu de Beneficio prouidere, *Clem. Auditor.de reſcript.*

GG Practica communis eſt, quod appellans, quando
590 agitur de executione ob deſertionem appellationis, citatur ad docendum de proſecutione appellationis, & dicendum cauſam, quare ſententia executioni demandari non debeat *Bal. in leg.1.numer.9. in fin.ff.nil. nouar. appellat.pend. Caſtr. in leg. Præſes 27. in fin. & ibi etiam Alex.numer. 6. ante fin. verſ. & practica eſt, ff. de re iud.*

591 Sed de ſtylo Curiæ obſeruantur quatuor termini, ad docendum de appellatione, eiuſque legitima proſequutione, primò pro prima, ſecundò pro ſecunda, tertiò pro tertia, quartò pro quarta, & ſuperabundanti dilatione, ſinguli ad p. d. *Veſtr.in prax.lib.5.cap. 10.verſic.ad docendum. de appellatione, fol.104.& lib. 8. capit.vlt. num. 7. verſ.*

Digitized by Google

*verſ.verum ſi vigore.*vbi reddit rationem,*& nu.* 13. *verſ. etſi Commiſſio Vant.de nullit.defect.proceſſ.num.61.fol.219. Mandoſ.in formul. Commiſſ.23. in verbo,ſeruatis quatuor terminis,Saluſt.Tib.in prax.lib.2.c.24.n.4.& ſeq.Scacc.de appell.qu.11.n 200.verſ.aut enim.*

592 Aliquando tamen, provt quando exequutio eſt facienda à Iudice delegato,qui ſententiam exequi non poteſt ſine commiſſione executoriali, & reſcripto ſpeciali, loco dictorum quatuor terminorum, petitur,& obtinetur committi eidem, vt præfixo parti aduerſæ aliquo breui,& competente termino,ad docendum de appellatione, eiuſque legitima proſecutione, ac cauſis reſtitutionis in integrum, elapſo,& nihil quod releuet, docto, expenſas taxet, & moderetur, & tàm pro illis, quàm pro contentis in ſententia, & re iudicata, mandata quæcumque neceſſaria, & opportuna decernat, & relaxet,& exequatur &c. quo caſu,citato prius Aduerſario, ad dicendum contra commiſſionem, & deinde ad videndum ſibi præfigi dictum terminum iuxta formam commiſſionis, obtinetur præfigi ad ſecundam cum intimatione, *Mandoſ.in d.form.Commiſſ. 23. in verbo ſeruatis,Veſtr. in prax. d lib.8.c.vlt.n.8.& nu.13.Saluſt.Tiber.lib.2.c.25.nu.4. & ſeq.* & ſucceſſiuè nihil quod releuet,docto, citatur ad videndum taxari, & moderari expenſas, vt ſupra, *Veſtr.in prax lib.8.c.vlt.n.12.Saluſt.Tiber.d.lib.2 c.25.num. 3. & num.6. Mandoſ.in d. form. 23. in verbo omnes, & ſingulas expenſas.*

593 Sed hac commiſſione A. C. non indiget,ſiue proceſſerit in cauſa vt ordinarius, ſiue vt delegatus, ſed vtroque caſu, ſeruatis dict. quatuor terminis ad docendum de appellatione,eiuſque legitima proſequutione,rurſus coram eo citatur pars ad videndum taxari,& moderari expenſas,& taxatas, & moderatas ſoluendum, alias videndum tàm pro illis,quàm pro contentis in ſententia,& re iudicata, relaxari mandatum in ſententia decretum, *Saluſt.Tiber.d.c.25.n.3.*

594 Tum quia A. C. habet in ſuis ordinarijs facultatibus poteſtatem cognoſcendi quaſcumque cauſas etiam Commiſſarias,in quibus habetur, vt Ordinarius, *Gregor. XIII.Conſt.59. Ad generis, in Bul.antiq.fol. 1271. Gregor. XIV.in eius Conſt.ad generis,impreſs. apud Saluſt. Tiber. in prax.fol.513.Paul.V.Conſt.28.Eximia,Saluſt.Tiber.in prax.lib.2.c.25 n.6.*Tùm quia, vigore earumdem facultatum,eſt executor quarumcumque ſententiarum latarum per eum, & eius Locumtenentes, ſeù quoſuis alios Iudices,etiam delegatos,& Sacri Palatij Apoſtolici Auditores, & ipſos Romanos Pontifices pro tempore exiſtentes,*Greg.XIII.in d. Conſt.55. ſecundum ant. imp. Gregor. XIV.in d.Conſtit. Ad generis,Paul.V.d. conſt.28. Eximia.*

595 Terminis autem ad docendum de appellatione, vt ſupra,non ſeruatis,executio facta contra ſtylum,qui habet vim legis,non poteſt ſubſtineri *ex ſuperius allegatis.*

596 Sed in hoc eſt diſtinguendum. Nam aut agitur de executione trium conformium, aut alterius ſententiæ, ſeu Decreti inappellabilis, & tunc dicti termini non ſunt neceſſarij, & non ſeruantur, ſed citatur aduerſarius, ad videndum taxari,& moderari expenſas,*Veſtr.lib.8. c. vlt. n.13 & ſeq.Scac.de appell.q.11.n.200. verſ.aut agitur.*

597 Aut tractatur de executione rei iudicatę ob non interpoſitam appellationem, vel illam non proſecutam infra legitima tempora,& tunc dicti termini ſunt omninò neceſſarij,*Scacc.d.q.11.n. 2000. verſ.aut enim,*cum alijs allegatis ſupra,*verſ.ſed de ſtylo Curiæ,n.591.*

598 Cæterùm ſi executoriales fuerint in Rota decretę,non ſeruatis dd quatuor terminis,erunt inualidæ ſimiliter *ex ſuperius allegatis.*

599 Sed hoc non procedit, quando adeſt res iudicata ob non interpoſitam appellationem infra legitima tempora,& in actis clarè conſtat de re iudicata, quia à die latæ ſententiæ Parte perſonaliter citata, vel alias à die ſcientię vſque ad diem appellationis interpoſitæ, vndecim, vel plures dies effluxerunt, *Rota in nullius iuriſdictionis Mercurij 12. Nouembris 1550.coram bon.mem. Achille de Graſſis,*quam refert,& ſequitur *Mandoſ.in d.form. Commiſs. 13. in verbo, citatione præcedente, verſ. igitur primò quæro,*ibi,*concluſerunt R.P.DD.de Rota,Scac. de Appell. q.11.num.201.fol.227.*

600 In caſu etiam quo cauſa commiſſa fuerat appellatione remota, ſi dicti quatuor termini, pro executione ſententiæ latæ in negocio principali, in qua adſit condemnatio in expenſis, fuerunt ſeruati, deſeruiunt pro expenſis, & ſufficit ſola citatio ad videndum taxari, & moderari expenſas, *Veſtr.in prax lib. 8. cap. vlt.num.1. Duran. dec.130.num.2. Ferentill.ad Buratt.dec.921.num.18.*

HH Victus tenetur Victori ad expenſas,*l.properandum,§.*
601 *ſiue autem alterutra,*& ibi *DD.C.de iud.l. eum quem temere,ff.de iud.*& ibi *DD.Stat.Vrb.li 1.c.196.Couar.pract. quæſt.c 27.Rebuf.de damn.expenſ.& intereſſ.art.2. gloſs.1. n.7.& ſeq Rot.dec.730 n.3.p.1.diuerſ.& dec.370.n.9. part. 1.recent.Buratt.dec.921.n.1.Duran.dec.313.n.9.*

602 Solet tamen victus ab expenſis excuſari, quando habuit iuſtam cauſam litigandi,*l. qui ſolidum,§.etiam,ff. de leg.2.Iaſ.in l.properandum,§.ſiue autem alterutra,num. 3. & n.8.C.de iudic.Pariſ.conſ.7.43.lib.3.Alex. conſ. 37. nu. 34.lib.2.Nat.conſ 142.n.24.Aſin.in prax.§.2.lim.1.n.1.& ſeq.Veſtr.in prax lib.8.cap.2.n.* 10. & ibi *Grauat.nu.20.& ſeq.Put.dec 373.n.1 lib.1.in correct.*

603 Sed hoc primò non procedit,quando expenſæ petuntur iure actionis ex ſtipulatu, vel aliàs, quia tunc iuſta cauſa ab eis excuſat,*Gloſ.in §.oportet,in verbo ſolo,*ibi,*niſi ſint petita,in auth. de iudic. Iaſ. in l. properandum,§. ſiue autem,n.3.verſ.niſi tales,& num.4.C.de iudic.Cephal conſ. 265.n.21.lib.2. Alex.conſ.37.nu.34.lib.2.Nat.conſ.143. n. 9.lib.1.Aſyn.in prax §.32.in ſublimit.1. ad primam limit. num.1.& ſeq.& limit.3.nu.3. verſ.modo ſtante,Luc.Pet. in prax.lib.9.cap.1.tit.de Expenſ.nu. 1.& ſeqq. Couar.pract. quæſt.c.27.n.3.verſ.hac tamen ſexta limitatio.Card. Tuſc. lit.E.concl.625.num.85. Fenzon. ad Statut. Vrb. cap. 196. num.15 & num 45.*

604 Quinimo quando quis ad expenſas ex ſtipulatu,vt ſupra, vel etiam in forma Cameræ ſe obligauit, tenetur ad illas,etiamſi non fuerit in expenſis condemnatus, *Federic.de Sen.conſ. 139. verſic.ſi verò Expenſæ, in fin. Couar. pract.q.c.27 n.5.verſ.ſed & vera ſunt,Luc.Pet.in prax.d.l. 9.tit.de expenſ.nu.2.Card.Tuſc.lit.E.concl.628.n.20.*

605 Nam condemnatio requiritur, quando debentur expenſæ officio Iudicis,quæ regulantur iuxta text.*in l. terminato,C.de fruct.& lit.expenſ.*ſecus quando debentur,& petuntur vigore obligationis Cameralis, vel alias iure actionis, quia tunc proceditur per viam relaxationis mandati via executiua, etiam ſi in ſententia, ſeu mandato in principali negocio obtento, de expenſis nulla fuerit facta mentio, *Saluſt.Tib.lib.4.c. 44. n.1.* Provt etiam magiſtraliter diſtinxit *Rota in Romana expenſarum, Lunæ 26 Martij 1614.coram bon. mem. Patriarcha Manzanedo,*& quotidie in A.C.Tribunali obſeruat praxis.

606 Et hæc vendicant ſibi locum, ſiue lis ſit finita per ſententiam,ſeu relaxationem mandati, ſiue per tranſactionem,ſiue per quietantiam,nam promiſſæ, & debitæ iure actionis ſemper peti poſſunt,*l. Mulier.§.ſi rem, vbi gloſs. in verbo fortaſſis,ff de leg.3.Roder.ad dec.Guidopap. dec.55. Cappel.Toloſ.dec.5.Aſin.in prax.§.32.ampliat.12.num.1.* latè *Luc.Pet.in prax.lib.9.c.1.nu.8.*

607 Secundò non procedit, quando quis ſtatim ac videt ſe malum ius fouere,non cedit liti,& non agnoſcit bonam fidem,ſed perſeuerat vſque ad finem, nam tunc veriſimile eſt,quod etiam ſi à principio habuiſſet notitiam veritatis,& ſe malum ius fouere,nihilominus temerè litigaſſet, prout poſtea fecit, & experientia rerum magiſtra docuit,*Dec.conſ.140.in 2.dubio.Roman.ſing.401.Dec.in l. qui in alterius,ff.de reg.iur.Rebuff.de damn.expenſ. & intereſſ.gloſs.1. num.14.& ſeq.*vbi quod ita obſeruat vſus forenſis.*Cuman.Bald. Nouell.& alij,*quos refert,& ſequitur *Cardin. Tuſc. tom. 3. concl.638.num.4. Guidop.deciſ. 436.num.56.verſ.ſed pone.per l.ſi quis inficiatus,ff.depoſ. & leg. cum quem temere,in princip. de iud.* vbi etiam, ſubdit, quod ita tenet *Bartol.* & ſeruat Curia Parlamenti in iudicando.

608 Tertiò non procedit in Curia, & ſupremis Tribunalibus, nam in illis iuſta cauſa litigandi non attenditur, dum quis ſuccubuit, prout exemplificando in Tribunali Rotæ,tradit *Caſſad.dec.12.n.2.de reſcript.Veſtr.lib.8. c.2. num.10.Charta dec.1.n.4.Verall.dec.340.nu.4.part.1. Put. deciſ.373.numer.2.lib.3.in correct. Rot. deciſ.352.num.5*

Digitized by Google

p.1.diuerſ.Coccin.dec.56.n.6.Buratt.dec.449.n.8 Ferentil.

609 *ad Buratt dec 921.n 9* niſi † quando Sententia ex nouiter deductis veniret reuocanda, nam tunc, qui illam obtinuerat, excuſaretur ab expenſis, etiam in ſupremo Tribunali, *Veſtr.in Prax d.lib 8 c.2.n.10.Verall.d. dec.340. n. 4.Coccin.dec.56.n.6.Caualer.dec.191.n.3. Rota dec.730.n.*

610 *1.p.1.diuerſ.vbi ſub n.2.* dicitur, † quod hoc non habet locum, quando is, qui obtinuit Sententiam pro ſe, fuit mendax, tunc enim propter mendacium condemnandus eſt in expenſis, etiam ſi Sententia ſit reuocanda ex nouiter deductis, vt per *Aſin.in Prax.§.32. cap.2. ampl.21.& Afflict.dec.126.in fine.*

611 Quæ autem ſint iuſtæ cauſæ litigandi, tradunt latè *Iaſ.in d.l.properandum,§.ſiue autem alterutra,n.7.& ſeqq. C.de iud. Aſin.in Prax.§.31.c.1 lim. 2. & ſeqq. Carpan.ad Stat. Mediolani c. 55. in verbo propter iuſtam cauſam. nu. 132.* vbi decem & ſeptem cauſas enumerat, *Menoch. de arbitr. Iud. caſu 177. Lanfranc.in c. quoniam contra, num. 682.* & ibi *Adden ſub lit. A. de probat.*

612 Sed quando quis fuit victus in cauſa, non præſumitur habuiſſe aliquam iuſtam cauſam litigandi, *Galgan. ad Stat. Vrb.lib.1.c.196.col.7.n.50* & ibi etiam *Fenzon.ſub n. 96.* plures cumulat auctoritates.

613 De iure autem expenſæ non debentur niſi in fine litis, *Verall.dec.341.par.1.Caualer.deciſ.191.num.2.*

614 Sed hoc non procedit expenſis factis in cauſa attentatorum, nam cum attentata ſint in primis, & ante omnia purganda, expenſæ in cauſa attentatorum factæ non ſolum ſunt taxandæ, ſed etiam reficiendæ, antequam de negocio principali cognoſcatur, *c.bona de appel. Rota dec.5. de dol.& cont.in nou.& dec.37. de Sent.& re iud.in antiq.*

615 *Aſin.in Prax.§.32.cap.16.fol.219.* niſi † ſint expenſæ extraiudiciales factæ ab eo, qui paſſus eſt attentata, nam tunc ſufficit depoſitum vnius iulij, cum oblatione ſoluendi reſiduum, poſtquam de illis conſtiterit, & facta liquidatione, *Angel.in leg.4 §.ait, Prætor, ff. de re iud. Greg. deciſ.503.num.1.*

616 Ad validitatem taxationis expenſarum requiritur liquidatio Notarij actuarij, & citatio ad videndum taxari, in qua iudicialiter relata conſueuit iudex apponere manum ſcribendo, *Taxamus*, & ſubinde exhibita Cedula expenſarum, quas Notarius, abſque expenſis Procuratoris, & Aduocati, liquidauit, ſolet iudex iuxta ſummam liquidatam, niſi aliter ei viſum fuerit, taxare, vt per *Saluſt.Tib.lib.2 c 44.n.3.*

617 Et vlterius poſtquam expenſæ ſunt, vt ſupra, liquidatæ, & taxatæ, requiritur, etiam iuramentum Partis ſuper illarum veritate, & quantitate, ac demum Sententia liquidatoria, ſeu decretum Iudicis, *cap. conſtitutis, de Procur.gloſ. in cap. cum veniſſent, in verbo reſtitueret, de eo qui mitt.in poſſ.gl. in cap.1. in §. adijcientes in verbo docuit, de elect.in 6.Veſtr.lib.8.c.vlt.n.15. Aſin.in Prax §.32.c.6.Ferentill.ad Buratt.dec.921. Fenzon.ad Statut.Vrb.li.1.cap. 196.n.115 & ſeqq. Duran.dec.385.n.7. Rot.dec.177. n.3.p. 7.rec.* alias ſine dicto iuramento taxatio eſt nulla, *l Sancimus, C.de iud.c.cum veniſſent, vbi gl. in verbo reſtituere, de eo qui mitt.in poſſ.Veſtr.d.lib.8.c. vlt.nu.15* & ibi *Grauat. num.36.Ferentill.ad Burat.d.dec.921.n.22. Rota dec.177. num.4.par.7.recent.*

618 Sed hoc iuramentum de Stylo Notariorum extenditur in termino ad videndum taxari, & moderari, expenſas, & taxatio valet, licet dictum iuramentum aliunde de per ſe non appareat, *Veſtr.d.lib.8.c.vlt.n.15. Ferentill.ad Buratt.d.dec.921.n.22. Rot.dec.177.nu.5.part.7. recent.* vbi quod de Stylo Curiæ dictum Iuramentum non præſtatur apparenter.

619 Verum hoc non procederet in alijs expenſis quę eſſent factæ extra litem, nam tunc ſi illæ eſſent taxandæ, neceſſe eſſet, quod Iuramentum huiuſmodi præſtaretur apparenter, *Rot.d.dec.177 par.7.recent.*

620 A taxatione autem expenſarum non datur appellatio, *l.fin.ibi vel minus, quam oportuerat iuſſa eſt, vbi Bart.nu.2. C. quando prouoc. non eſt neceſſ.* quia eſt executio, à qua appellare non licet *Veſtr.in Prax.lib.7.c.3.n.9.Grauat.ad Veſtr.lib.8.c vlt.n.36.Scacc.de appell.q.17.lim.10 num.58.*

621 Sed bene licet appellare à condemnatione in expenſis, *Scac.de appell.q.17.lib.21.n.56.* niſi Iudex condemnaſſet in expenſis, decem diebus elapſis poſt latam interlocutoriam in iudicatum tranſactam, vel niſi expenſæ eſſent contumaciales, vel denique niſi condemnatio eſſet facta in vltima Sententia, quæ inducit rem iudicatam, quod ſignanter procedit de Stylo Curiæ, ſeu vigore Statuti Vrbis, *Scac.d.q.17.lim.21.n 65 & ſeqq & n.72.& ſeq.*

622 Prout etiam datur appellatio ab exceſſiua expenſarum taxatione, *l.ab executione.C.quorum appell.non recip. Veſtr.in Prax.lib 7 c.3.n.9.Grauat.ad Veſtr. lib.8.c.vlt. n. 36 Ferentill.ad Buratt.d.dec.921 n.19.Saluſt. Tib.d.li.2. c.44.nu.4.& ſeq. Rot.dec. 100.n.30.verſ.non obſtat,p.1.diuerſ.& dec 221.n.4.p.7 recent.*

623 Sed non valet appellatio, niſi in ea exprimatur quantitas exceſſus, vel alia iuſta cauſa, *Clem. appellanti de appell.Veſtr.in Prax.lib.7.c.3.n.12.Grauat.dd.Veſtr. lib. 8.c. vlt.num.36. Fenzon.ad Stat.Vrb.lib.1.c.196.n.105.Ferentil.ad Buratt.d.dec.921.nu.20.Rota dec.100.n.30.verſ.non obſtat p.1.diuerſ. Duran.dec.150.n 3.*

624 Non tamen eſt licitum ab huiuſmodi exceſſiuitate appellare, niſi ſemel, *Veſtr.d.lib.7.c.3.n.12.Scacc.de appellat. q.17.lim.10.n.69.Pius IV.Conſtit.83.In trono,§. & à liquidatione, ſecun.antiq.impr Paul. V. in reform. Tribun. Vrb. Conſtit.71.Vniuerſi agri,§.a liquidatione.*

625 Non omitto, quod Succumbens ex iuramento iudiciali, & litis deciſiuo tenetur ad expenſas DD. *in l.ad monendi, ff.de iureiur.Rebuff.de expenſ.damn. & intereſſ. art. 1.gloſ.1.num.18.*

626 Sed non ſic ad illas tenetur Succumbens ex iuramento ſuppletorio Actori delato, nam tunc Succumbens non condemnatur in expenſis, *Bald.in Auth.generaliter,nu.8. C.de Epiſc.& Cleric.Alex.conſ.183.nu.15. lib.6. Marſil. ſingul.485.Nemini, Lanfranc.in c.quoniam contra,nu.682. ante fin.de probat.Rebuff.de expenſ.damn.& intereſſ.art.1. gloſ.1.num.28.*

627 Sed eſt diſtinguendum, Nàm aut Reus ſuccumbens ex Iuramento ſuppletorio habet ſaltem vnum Teſtem, vel aliquam præſumptionem pro ſe, & tunc non tenetur ad expenſas *ex præallegatis*, aut non habet aliquem Teſtem, ſeu aliquam præſumptionem pro ſe, & tunc, Aut agitur de eius facto proprio, & condemnatur in expenſis, nàm nimis temerè litigauit, non habens aliquam coniecturam pro ſe, *Bald.in dict. Auth.generaliter,n.8.C de Epiſc. & Cler. Alex d.conſ.183 nu.15.lib.6. Lanfranc. in d. cap. quoniam contra n.682. Marſil.d.ſingul.485.* Aut agitur de facto alieno, & tunc excuſatur ab expenſis, *Bald. in dict. Auth.generaliter,num.8.C.de Epiſc.& Cler. Lanfranc. in d.c.quoniam contra n.682.de probat.*

II Iudices ordinarij, prout ſunt A. C Vicarius, Guberna-
628 tor, & ſimiles, poſſunt exequi eorum Sententias in iudicatum tranſactas, abſque alia exequutoriali, & Commiſſione ſpeciali, *Maran.de ord iud part.4.prin. diſtin.5. n.43 Saluſt.Tib.in Prax.lib.2.c.25.n.6.Scacc. de appell.q. 11.nu.173.verſ.Contraria,& num.174.*

629 Secus eſt in Iudicibus delegatis, quia iſti, ſine ſpeciali Commiſſione, eorum Sententias executioni demandare minimè poſſunt, *l.à diuo Pio in princ. vbi Bart.num. 14. & alij,ff.de re iud.Maran.de ord.Iud par.4.prin.diſt.5. num. 43.fol.41.Felyn.in c.ſi quis contra,n.7.verſ Gl.penul.de for. compet.& in c.ſignificaſti,nu.1.vbi de commun. de offic. deleg.Scac.de appell.q.11.n. 179.* etiamſi delegati ſint Iudices ordinarij, *Scacc d.q.11.n.117.verſ.extende ſecundo.*

630 Sed hoc Primò non procedit in Delegato à Principe, *l.fin.in fin C.de iudic.cap.quærenti de offic.Deleg. c. ſignificaſti, vbi Gloſ.in verb.ordinarius, de offic. Deleg. Bart.in l. à diuo Pio, in prin n.2.ff.de re iudic. Maran. de ord. iud.d. par.prin.diſt.5.n.43. Mandoſ.de Commiſſ.form.23.in verbo cauſarum Auditori, Saluſt.Tiber.lib.2.c.25.nu.6. Fenzon.ad Stat.Vrb.lib.1.c.196.n.68.& ſeq.* vbi quod hoc locum ſibi vendicat tàm de Iure Canonico, quàm de Iure

631 Ciuili, & habet annum ad exequendum ſuam Sententiam, *c.quærenti de offic.delegat. Bart.in l.à diuo Pio, in pr. n.2.de re iud. Rot.dec.39.de re iud.in antiq.Caſſad.dec.3.n. 3.de dol.& contumac.*

632 Verumtamen hæc fallentia poteſt habere locum extra Curiam, nàm in Curia Delegatus Papæ non exequitur ſine Commiſſione exequutoriali ob præſentiam Principis, *Saluſt.Tiber.in Prax.lib.2.c.25 nu.6.* etiamſi Delegatus eſ-

tus eſ-

Digitized by Google

tus eſſet Auditor Rotæ, *Mandoſ. de Commiſs. in d. form.*
23. in verbo cauſarum Auditori, verſ. contrarium conclu
dendum, Rot. deciſ. 39. de re iud. in antiq Caſſad. dec. 13. nu.
4. de reſcript. & dec. 3. n. 3. in fin. de dol. & contum. Scacc. de
appell. q. 11. n. 175.
633 Secundò hodie non procedit in Auditoribus Rotæ,
nàm, quicquid ſit de Iure communi, & antiquo ſtylo Cu-
riæ, *ex præallegatis*, hodie Auditores Rotæ habent am-
pliores facultates, quam antea, vt aduertit *Scacc. d q. 11.*
nu. 175. in fin. Nam *Pius IV. in ſua Conſtit. 83. In trono, §. 1.*
fol. 771. ſecun. antiq. imp. conceſſit Auditoribus Rotæ fa-
cultatem exequendi eorum Sententias, abſque noua
Commiſſione, prout Iudices ordinarij exequi, & facere
valent, quod fuit etiam confirmatum *ex reform. Sanctiſ-*
ſimi, ſub tit. de Aud. Rot. verſ. poſſit etiam Auditor. Paul. V.
Conſtitut. 71. Vniuerſi agri. Buratt. dec. 95. nu. 7. & dec. 890.
n. 1. Duran. dec. 190. n. 9.
634 Tertiò non procedit extra Curiam in Delegato Pa
pæ, qui poteſt exequi ſuam Sententiam ſine alia ſpeciali
Commiſſione. *c quærenti de offic. Deleg. Scacc. de appell. q.*
11. n. 178. cum alijs allegatis ſupra *verſ. ſed hoc Primò non*
procedit, nu. 630. quia ceſſat tunc ratio præſentiæ Princi-
pis, de qua ſupra *in verſic. Verumtamen, num. 632. Scacc.*
d. q. 11. num. 78.
635 Quartò non procedit in Auditore R. C. A. nam quic
quid dicat *Scacc. d. q. 11. nu. 174. verſ. ſecus autem & num.*
177. verſ. ſub reſtringe ſecundo hodie A. C. habet faculta-
tem exequendi ſententias latas per quoſcumque Iudi-
ces ſiuè Eccleſiaſticos, ſiue Sæculares, ſiuè Ordinarios,
ſiuè Delegatos, ſiuè Sedis Apoſtolicæ Legatos, & ſiuè in
Curia, ſiuè extra Curiam, prout latius legitur in eius or-
dinarijs facultatibus, *Greg. XIII. Conſt. 55. Ad generis ſe-*
cun. antiq. impreſſ. Gregor. XIV. in Conſt. generis, apud Sa-
luſt. Tib. impreſſ. lib. 4. & nouiſſime Paul. V. qui dat ei etiam
dictam facultatem exequendi dictas ſententias latas ex-
636 tra Curiam, *Conſt. 28. Eximia in §.* 15. & † ſicut poteſt
exequi ſententias aliorum, ita etiam poteſt ex equi ſen
tentias proprias, ſiuè proceſſerit vt Ordinarius, ſiuè vti
Delegatus, nam quoad huiuſmodi exequutionem, at
tentis eius ordinarijs facultatibus, habetur vt Ordina-
rius, *ex allegatis ſupra lit. GG. verſic. ſed hac commiſſione*
A. C. *non indiget, n. 593. Saluſt. Tiber. d. lib. 2. cap. 25. nu.* 6.
Tradita verò per *Scacc.* poſſunt procedere in alijs, qui
nõ habent has ordinarias facultates, & illis circũſcriptis.
637 Cauſa autem Appellationis deſerta, & quando eſt
alias executioni locus, fit executio rei iudicatæ aliquan-
do à Iudice à quo, aliquando verò à Iudice ad quem,
nam ſi cauſa Appellationis alteri non ſit commiſſa, exe-
cutio fit à Iudice à quo, *l. 2. vbi Gloſs. in verb. executionis,*
638 *C. de tempor. Appel. Sal. Tib. lib. 2. c. 24. n. 14.* Sed † ſi cau-
ſa Appellationis ſit coram aliquo Iudice Appellationis
ordinario, prout coram A. C. introducta in Curia, & ille
inhibuit, tunc inſtante lapſu biennij, ſi facta non fuerunt
tranſportata coram eo, citatur pars ad videndum mo-
derari Inhibitionem, attento lapſu biennij, & obtento
decreto moderationis, niſi infra quindecim, aut aliud
tempus Iudici beneviſum, ſi acta adhuc in dicto termino
non fuerint traſportata, vtique executio fiet à iudice à
quo, actis vero tranſportatis A. C. cognoſcit de meritis
cauſæ, & vel confirmat, vel reuocat, vel exequitur Sen-
tentiam Iudicis à quo, ſeruatis de iure ſeruandis, prout
Iuſtitia expoſtulat, niſi cauſa fuerit Alteri commiſſa, vt
quotidie ſeruat Praxis.
639 Cæterum cauſa Appellationis introducta in Curia
coram aliquo Iudice, vigore Commiſſionis, tunc inſtan-
te lapſu biennij, ſi acta fuerunt coram eo tranſportata,
obtinetur Commiſſio exequutorialis, & ſeruatis termi-
nis ſeruandis, de quibus ſupra *litt. GG. verſ. aliquando, nu.*
59 fit exequutio a Iudice ad quem, iuxta formam Com-
miſſionis, *Gloſ. in cap. Paſtoralis, §. præterea, in verbo di-*
ſcuſſa, de offic. Deleg. Veſtr. lib. 8. c. vlt. nu. 9. verſ. ſed hodie,
Saluſt. Tiber. in Prax. lib 2. c. 25. num. 14. Scac. de appellat.
q. 11. num. 1. 72.
640 Quod ſi acta non fuerint tranſportata, quia ob non
tranſportationem actorũ cauſa remanet deſerta, *Mar-*
cheſ. de Commiſs. ſuper deſert. p. 2. §. 1. n. 16. fol. 70. inſtante
641 † lapſu biennij, obtinetur committi eidem Iudici ad
quem, vt præfixo Parti aduerſæ aliquo breui, & compe-
tenti termino ad tranſportandum acta, illo elapſo, &
actis integris non tranſportatis, ſuam moderetur Inhibi-
tionem, *Marcheſ. de Commiſſ. ſuper deſert. par. 2. §. 1. n.* 21.
642 *fol.* 70. Actis † verò tranſportatis, præfixo eidem Ad-
uerſario alio breui, & competenti termino ad docen-
dum de appellatione, eiuſque legitima proſequutione,
& cauſis reſtitutionis in integrum, nihil, quod releuet,
docto, Expenſas taxet, & moderetur, & exequatur, vt ſu-
prà dictum fuit *ſub lit. GG. nu. 592.*
643 Et ſi pars citata, ad dicendum contra Commiſſio-
nem, in termino poſtea, iuxta formam Commiſſionis,
præfixo, acta non traſportauerit, moderata Inhibitione,
executio erit facienda à Iudice à quo, alias ſecus, *ex*
præallegatis.
644 Illud non omitto, quod commiſſio præfixionis ter-
mini ad traſportandum acta non ſolet obtineri, niſi per
menſem circiter ante lapſum biennij, vel biennio elapſo,
vt quotidie obſeruatur in Curia.
LL Statutum Vrbis de duabus conformibus, *lib. 1. c.* 180.
645 eſt deciſorium, & obſeruatur in omnibus Curijs, etiam
coram A. C. & in Rota, inter Ciues, & Incolas, & Diſtri-
ctuales, *Scacc. de appell. q. 18. nu. 12. Fenzon. ad Stat. Vrb. d.*
lib. 1. c. 180. nu 4. Rot. dec. 452. in prin. & nu. 1. p. 1. diuerſ. &
poſt Pacif. de Salu. dec. 237. n. 2. & poſt Fenzon. ad Stat. Vrb.
dec. 3. Coccin. dec. 427. nu. 2. Caualer. dec. 387. n. 2. Rot. dec.
137. n. 2. p. 5. & dec. 292. n. 4. p. 6. recent.
646 Vndè *Clem. vt Calumnijs, de re iud.* diſponens, tres ſen-
tentias conformes eſſe exequendas, non obſtante obie-
ctione nullitatis, habet locum pariter in duabus confor-
mibus, quæ vigore Statuti conſtituunt rem iudicatam, &
habent vim trium, *Fenzon. ad Stat. Vrb. d. c.* 180. *nu.* 5. vbi
quod ita tenent Authores grauiſſimi *Buratt. dec. 130. n. 3.*
647 Et cum ſit Statutum Papale, comprehendit etiam Cle-
ricos Romanos, & Diſtrictuales *Rot. dec. 552. nu. 2. p. 1. di-*
uerſ & in Romana Hæreditatis, ſeu Cenſus, 8. *Iunij* 1588.
648 *coram bon. mem. Card. Platto,* Nàm † Diſtrictualium ap-
pellatione veniunt etiam Clerici, ſicut appellatione Ci-
uium veniunt etiam Monachi, *Alex. in l. in Prouinciali,*
§ ſi in publico, num. 12. *de nou. oper. nunc. Felyn. in Eccleſia*
Sanctæ Mariæ, num. 69. verſ. 3. quæro de Conſt. quinimò
649 † Clerici veniunt etiam appellatione Ciuium, ſicut
Monachi, *Alex. in d. §. ſi in publico, nu.* 11. *& num.* 12. vbi
de communi opinione teſtatur.
650 Preterea dictum Statutum comprehendit etiam Ciui-
tates in diſtrictu Vrbis exiſtentes, *Seraph. dec.* 1161. *Ca-*
ualer. dec. 616. nu. 2. & tamquam Papale etiam perſonas
Eccleſiaſticas, & Eccleſias, *Rot. dec 380. n. 1. & ſeq. p. 1. rec.*
& poſt Fenzon. ad Stat. Vrb. dec. 1. & dec. 3. Caualer. d. dec.
616. n. 3. & ſeq Buratt. dec. 577. nu. 2. & ſeq. & Clericos, &
Prælatos, *Rot. poſt Fenzon. d. dec.* 3. & Collegia, Vniuerſi-
tates, & Capitulum, *Rota d. dec. 380. num. 2. part. 1. recent.*
Beltram. ad Greg. dec. 576. n 18. Rota poſt Fenzon. ad Stat.
Vrb. d. dec. 1. Caualer. d. dec. 567. nu. 2. & Societates, Hoſpi-
talia, Collegia, & perſonas, & bona Eccleſiaſtica, *Rot. poſt*
Fenzon ad Stat. Vrb. dec. 2.
951 Et multo magis comprehendit Incolas, *Rota in dict.*
Romana Hæreditatis coram bon. mem. Card. Platto, & dec.
137. n. 2. par. 5. recent. vbi ſub nu. 11. dicitur, quòd Curialis,
Scholaris, & præfectus Arcis dicuntur Incolæ ex cohabi-
tatione decennali, ſi concurrunt emptio bonorum, &
contractus Matrimonij.
652 Et Diſtrictuales qui ad hunc effectum fuerunt iudicati,
qui habitant in diſtrictu Vrbis infra 40. milliaria per
ſpacium decem, & octo annorum, *Caſar. de Graſſ. deciſ.*
51. de probat.
653 Non tamen hoc Statutum comprehendit Exteros,
cum ex illius diſpoſitione ſit tantum ſeruandum inter
Ciues, Incolas, & Diſtrictuales in omnibus Curijs, etiam
in Rota, *Scacc. de Appell. q. 18. n. 12. Rota dec. 452. num. 1. &*
num. 6. p. 1. diuerſ.
654 Ceterum Iudex ad quem, quoad proceſſum fabrica-
tum coram Iudice à quo, & admiſſionem appellationis,
debet obſeruare Statuta ordinatoria Iudicis à quo, *Scac.*
655 *d q. 18. nu. 1. & ſeqq. & n. 10. illat. 2.* quo verò † ad proceſ-
ſum factum coram Iudice ad quem, ſunt ſeruanda Statu-
ta ordinatoria Iudicis ad quem *Scac. d. q. 18. n. 13. & ſeqq.*
656 Et

Digitized by Google

656 Et ſicut clauſula, *conſtito de tribus conformibus* intelligitur de vallidis, *leg.4.§. condemnatum,ff.de re iud. Marcheſ.de Commiſſ.null.ſanat p.3.§.4.nu.29.fol.142. & ſeqq. Mart.de Clauſ.par.1.clauſ.19. num. 11.* vbi Rota deciſiones cumulat,& *clauſ.163.Mareſc.var.reſolut.lib.1.c.86. num.30.Ferentill.ad Buratt.dec.567.num.7.Rota dec. 39. n.1.p.7.recent.*

657 Ita etiam Statutum de duabus conformibus debet intelligi de iuſtis,& validis, *Rota deciſ.662.num.3.part.1.recent.Ferentill.ad Buratt.dict.dec.567.nu.6.Rota poſt Fenzon.ad Stat.Vrb. dec. 2. verſ. data enim,* vbi quod Statutum præſupponit hanc validitatem, & iuſtitiam Sententiarum, *Duran.deciſ.199.num.13.Rota deciſ.292.num.10. p.6.recent.*

MM Quoniam in Curia, Appellatione interpoſita à definitiua, Iudex reſpondendo de Apoſtolis ſæpè ſolet dare Reuerentiales in forma, quo caſu appellans habet tantummodò terminum decem dierum ad committendam cauſam Appellationis, *ex allegatis ſupra lit.F. verſic. Reuerentiales in forma,n.159.& ſeq.*

659 Ideò, ad appellationis deſertionem euitandam, de Stylo Curiæ introductum fuit, vt ſufficiat in d. termino docere de impedimentis, vel diligentijs in committendo Appellationis cauſam. *Veſtr.in Prax lib.3.c.5.n.4. lib. 7.c.vlt.num.3.Beltram.ad Greg.dec.573.n.14.Ferentill.ad Buratt.dec.764.lit.A.Creſc.dec.8.num.5. de appellat.Caſſad.dec.4 de appel.Buratt.dec.171.num.6.Rota in Romana Nullitatis deliberationis, 6. Iunij* 1641. *coram R. P. D. Ghiſilerie.*

660 Ob id ſicuti in Appellationibus, quæ in partibus interponantur, ſufficit in termino præfixo arripere iter ad Curiam, ita in appellationibus interpoſitis in Curia, quælibet diligentia in termino ad cauſam committendam adhibita,ſufficiens eſt, *Veſtr.d.lib.7.c.vlt.num.5.Creſcen.d.dec.8.n 3 & ſeq de appell.Caſſad.d.dec. 4. de appell.*

661 *Put.dec.228.lib.1.Buratt.d dec.171.num.6.* nam † dicti decem dies dantur non ad proſequutionem appellationis finiendam,ſed tantùm inchoandum, *Creſc.d.dec. 8. n. 3.& ſeq.Caſſad.d.dec.4.de appell.Marcheſ.de commiſſ.ſu*

662 *per deſert.cauſ.par.2.§.1.n 38.fol. 71.* & † in dubio ſemper eſt pronunciandum pro non deſertione, prout facit Rota,iuxta doctr. *Caſtr.in l.1.nu.3.ff.ſi quis caut.Creſc. d. deciſ.8.nu.2.Caſſad.d.dec.4.in fin.de appellat.Buratt.deciſ. 226 n.17.Rot.in Romana Nullitatis deliberationis,6. Iunij* 1642.*coram R.P.D.Ghiſilerio.*

663 Ad docendum autem de huiuſmodi diligentijs ſat eſt, adire Eminentiſs.Signaturę Præfectum,vel Eminentiſſimum Vicecancellarium,ſeù eius Locumtenentem, videlicet Illuſtriſſimum Regentem Cancellariæ, *Creſcent. d. deciſ.8.num.15.Caſſad.dec.4.nu.2. de appel.*& exhibere in actis fidem alterius iſtorum de dictis diligentijs, *Lancell. de Attent.appell.pend.in præfat.cap.12.nu.65.& ſeq.*vel fidem Prælati Signaturæ, vel Reuiſoris, quòd Commiſſio fuit in tempore præſentata, *Burat.d.dec.171.n.6. Ferentill.ad Burat.d. dec.764.lit.A. n.3.*

664 Et quando cauſa eſt diſcutienda in plena Signatura, ſufficit fides Prælati Ponentis, qui atteſtetur, ſe commiſſionem habere in manibus in Signatura proponendam, *Buratt.d deciſ.171.num.6.*

665 Solet autem,vt plurimum,ad docendum de dictis diligentijs, præſentari Præfecto Signaturæ, vel Vicecancellario, aut eius Locumtenenti, ſcilicet Regenti Cancellariæ,copia commiſſionis ſignandæ, in qua alter ex illis,& vt plurimum Regens Cancellariæ, ſolet diem præſentationis in copia commiſſionis ſibi in termino exhibitæ manu propria apponere,verbi gratia, *præſentata die prima Iunij*, quæ quidem copia ſic ſubſcripta appellatur Præſentata, & eſt tantæ virtutis, vt facta infra terminum Reuerentialium in forma, & in actis Iudicis à quo producta, excuſet à deſertione Appellationis, non obſtante lapſu decendij *Veſtr.in prax.lib 3.c.5.n 4.& lib.7.c.vlt.n. 5.Lancell.de Attent.appell.pend.c.12.in præfat.num.65. & ſeqq.Marcheſ.de offic.Vicecanc.& Cancell.Regen.p. 1.c.4. n.28.fol.181.& de Apoſt.petit.& conceſſ.p.2.c.1. num.35. fol.6. Scacc.de appell.q 14 n.36. Creſc.dec.8.n.5. de appell. Caſſad.d.dec.4.de appellat.Beltramin.ad Greg.dec.573. n. 14.Ferentill.ad Burat.dec.764 nu.3.*

666 Et prorogat præſentata tempus ad committendam Appellationis cauſam per menſem, a die, qua Cancellariæ Regens in ea,vt ſupra manum appoſuit, *Marcheſ. de offic.Vicecancell.& Cancell.Regen.par.1.c.4.nu.28.fol.181. & de commiſſ ſuper deſert.cauſ.par.2.§.nu.39.& nu.40.fol. 72.Lancell.de Attent.appell. pend. in præfat.c.12.num.64. & ſeqq.Scacc.de appell q.14.num.37.Ferentill. ad Buratt. deciſ.764.num.4*

667 Nam cum Commiſſio antequam ſignata, & expedita perueniat ad Banchum Curſoris,tranſeat per manus tot Reuiſorum, & Officialium,quorum quilibet, antequam illam expediat,per plures dies apud ſe retineat, non poteſt in termino decem dierum commiſſio regulariter ad dictum Banchum deuenire, ob id nè cauſæ appellationum ſæpe deſertæ remanerent,fuit, Stylo Curiæ aſſiſtente,introductum ex authoritate Papæ, qui omnia poteſt, Vicecancellario,& Cancellariæ Regenti indultum, vt ex præſentatione Commiſſionis, ſeù eius Copiæ coram altero eorum in d.termino decem dierum, ad alios triginta dies dictum tempus prorogatum ad cauſam appellationis committendam, cenſeretur, *Marcheſ. de offic. Vicecancell.& Cancell.Regen.par.1.n.30 & n.31.fol.182.*

668 Sed licèt præſentata excuſet, vt ſupra, à deſertione, quando Iudex dedit Reuerentiales in forma, non tamen excuſat à reditu pro Apoſtolis, nec releuat in aliquo, quando Iudex dedit tantummodo terminum Iuris, tunc enim appellans nihilominus pro Apoſtolis redire omninò tenetur,nè cauſa alias deſerta remaneret, *Marcheſ. de Apoſtol.petit.& conceſſ.par.2.c.2.n.35.verſ.ſecus,& nu. 36.fol.Beltramin.ad Greg.dec.573.n.14. Rota in Peruſina de Vbaldis,17.Iunij 1576.coram clar.me.Card. Pamph.ſeniore impreſſ.apud Marcheſ.de apoſt.petit.par.2. cap.1. deciſ.4.fol.13.& in Foroliuien. de Torellis, 7. Nouembris 1607.coram ben.mem.Card. Marquemontio,impreſſ. apud Marcheſ.de Commiſ.ſuper deſert.cauſ.p.2.c.1.dec.4.fol 79.* cum alijs allegatis per *Ferentill.ad Buratt.deciſ.556. nu.*

669 10. cum † non dicatur impeditus qui de facili potuit ſibi conſulere,& impedimentum remouere, *l. qui poteſt, vbi not.ff.de reg.iur.Marcheſ.de Apoſt.petit. d.part.2. c.1. n.35.fol.6. Rota in d. Peruſina de Vbaldis, apud Marcheſ. de Apoſt.petit.par.2.c.1.dec.4.n.2 fol.13.*

670 Quinimò nec etiam ſufficeret Præſentata facta ante tempus, ſeù etiam antequam per Iudicem dati fuerint Apoſtoli Reuerentiales in forma, illa enim poſt datos Reuerentiales,vt ſupra, à deſertione excuſat, ex rationibus deductis per *Collect.deciſionum apud Rotam deciſ.41: verſ.mihi verò de appell in nou.Rot.in d.Peruſina de Vbaldis apud Marcheſ.de Apoſt.petit.par.2.cap.1. dec.4.num.2. fol.13.*cum alijs cumulatis per *Ferentill.ad Buratt.d.dec. 764 nu.5. Buratt.dec.556.nu 1.*

671 Quamuis tamen Præſentata. & diligentiæ præfatæ ad nihilum deſeruiant, quando à Iudice tantum fuit datus terminus iuris, *ex ſupra allegatis*, nihilominus ſi Apoſtoli fuerunt in appellatione petiti, & cauſa appellationis infra terminum iuris commiſſa,non erit locus deſertioni, etiamſi pro Apoſtolis reditum non fuerit, *Beltram. ad Gregor.dec.573.n.14 Buratt.dec.556.n.6.* & ibi *Ferentill. n.11.*cum alijs allegatis ſupra *lit.F. verſic. cæterum ſi Iudex,n.184.& verſ.ſed ſi cauſa,n.185.*

672 Cæterum,ſi Regens Cancellariæ eſſet abſens vel impeditus, & ob id non poſſet diem præſentatæ Commiſſionis,vt ſupra,adnotare,datur cautela, vt fiat de hoc proteſtatio,& de proteſtatione rogetur Notarius, qui de ea conficiat Inſtrumentum, hæc enim erit diligentia ſufficiens ad Appellationis deſertionem euitandam,vt tradit *Veſtr.in prax.lib.7.c.vlt.n.5.Caſſador.deciſ.4.n.2.de appel. Lancell.de attent.appellat.pend.c.12.in præfat.nu.64.Scac. de appell.q 14.num 41.*

673 Licèt autem natura Dilationis ſit, vt ſi legitimè impeditus actum expedire non valeat, dilatio ſit ei tâtum duplicanda,ex allegatis per *Scac.de Appel d.q.14.n.37.verſ.*

674 *contra hunc Stylum,* Nihilominus † quod in hac materia præſentatæ Dilatio prorogetur ad tempus vnius menſis à die Præſentatæ,vt ſupra,fuit de Stylo inductum, & auctoritate Papæ, qui omnia poteſt, indultum, *Marcheſ.de offic.Vicecanc.d.p.1.c.4.num.31.fol. 182.*& quidem ſumma ratione, quia dum per manus tot Reuiſorum, & Offi-

Digitized by Google

& Officialium commiſſio tranſit, ſæpè oritur impedimentum, adeo quod tempus triginta dierum in ea expedienda, ſit omninò neceſſarium, vt experientia rerum magiſtra docuit, & aduertit etiam *Scacc. de Appell. d. q. 14. n. 37. verſ. his non obſtantibus*, & ita ſæpius obſeruari, & obſeruari vidi ſine aliqua contradictione.

675 Nec refragatur *Put. deciſ. 389. lib. 2* dum aſſerit quod in *Giennen. Scholaſtria*, fuit habita pro deſerta cauſa, quia poſtquam commiſſio fuerat Regenti Cancellariæ præſentata, ſteterat per vigintiſeptem dies, antequàm perueniret ad Banchum Curſoris.

676 Etenim tempus decem dierum ad cauſam Appellationis, committendam ſolum datur, quando fuerunt à Iudice dati Reuerentiales in forma, quo caſu animaduerſione dignum eſt, quod Regens Cancellariæ, habita fide Notarij Actuarij Iudicis à quo, in calce Commiſſionis, quod fuerint dati Apoſtoli Reuerentiales in forma, poteſt ipſe abſque Referendario, & abſque Præfecto Signaturæ, & abſque alicuius Miniſtri reuiſione Commiſſionem ſignare, & immediatè ad Banchum Curſorum tranſmittere. Vnde, quia hæc eſt via breuis, & facilis, Stylus arbitratus fuit d. tempus, decem dierum eſſe congruum ad cauſam Appellationis committendam, & commiſſionem ad Banchum Curſoris tranſmittendam, & Iudici præſentandam, vt aduertit *Scacc. d. q. 14. num. 37. verſ. his non obſtantibus.*

677 Et in his terminis procedit *dict. deciſ. Put. 389. lib. 2.* quod clarè patet ex illius lectura, dum ibi *ſub nu. 2.* dicitur, quod quis non dicitur proſequi cauſam Appellationis debita diligentia, niſi penes Regentem, loco Vicecancellarij quis inſteterit pro Signatura Commiſſionis obtinendæ, & ad Curſores perferendæ infra decem dies poſt Appellationem interpoſitam, & ſic poſt datos Reuerentiales in forma: eſt enim legendum infra decem dies, *vt in d. Giennen. Scholaſtria apud Put. deciſ. 379. n. 2. lib. 2. in correct.* & non infra viginti dies, vt loquitur in eadem *deciſione Put. 389. n. 3. lib. 2. ſecun. antiq. impreſſ.* quæ in hoc, & in pluribus eſt mendoſa, & patet ex *Put. d. deciſ. 379. lib. 2. in correct.* Ex qua confunditur animaduerſio, *Scacc. de Appell. d. q. 14. n. 37. verſ. contra hunc Stylum, ibi, vndè ſenſatè*, dum dicit, quod *Put. d. deciſ. 389. n. 3. l. 2.* videtur ſenſa è loqui, quod quis penes Regentem Cancellariæ pro Commiſſione ab eo ſignanda, & ſignata ad Banchum curſorum tranſmittenda infra viginti dies poſt Appellationem interpoſitam inſtare debet, ne alias cauſa remaneat deſerta, ac ſi *Put. d. deciſ. 389.* apertè diceret, quod ſi commiſſio poſt præſentatam non expediatur infra illos decem dies, qui cum primis decem diebus, datis cum triennio Reuerentialium in forma à die Appellationis interpoſitæ, conſtituunt numerum viginti dierum, cauſa efficitur deſerta, quaſi præſentata hoc caſu facta in termino Reuerentialium prorogaret tempus decem dierum ad committendam cauſam Appellationis ad alios decem dies.

Confunditur, inquam, hæc animaduerſio *Scacc.* quia non viginti, ſed decem dies eſt legendum, vt patet ex eodem *Put. d. deciſ. 379. n. 3 lib. 3. in correct.*

678 Et ob id nec ex *d. deciſ. Put.* nec aliundè probatur, quod in Curia fuerit vnquam in vſu aliqua Præſentata, quæ tempus ad cauſam committendam poſt datos Reuerentiales in forma ad alios decem dies prorogauerit, ſed cum in d. caſu via committendi cauſam Appellationis eſſet adeo facilis, & breuis, cauſa in termino Reuerentialium, & ſic decem dierum, abſque alia Præſentata, erat omninò committenda, & Commiſſio ad Banchum Curſorum ſignata perferenda, vt ex *d. dec. Put. 379. n. 2. li. 2. in correct* ſatis clarè apparet.

679 Cœterum hæc breuis, & facilis via expediendi Commiſſiones, cum ſola Signatura Regentis, receſſit ab aula,

680 † & Ego, recentioribus hiſce temporibus, non vidi, nec audiui à ſolo Regente alias Commiſſiones expediri, niſi ſubrogationis Iudicum in locum Abſentium, vel Impeditorum, quas nec etiam hodie ſolus amplius expedit.

681 Vnde cum, ſublata hac via breuiori, non ſuperſit ad Commiſſiones expediendas, niſi alia via ordinaria adeundi Referendarium, Reuiſores, præfectum Signaturæ, & Regentem etiam Cancellariæ, dicta prorogatio ad tempus aliorum 30. dierum à die Commiſſionis, ſeu illius Copiæ Regenti, vt ſupra, præſentatæ, eſt omninò neceſſaria, vt aduertit etiam *Scacc. de appell. d. q. 14. num. 37. verſ. his non obſtantibus in fin.* & ita paſſim obſeruat Praxis, & Curia abſque vlla controuerſia.

NN De Commiſſione Exequutoriali ſatis dictum eſt ſupra *ſub lit. II.*

OO Praxis Romanæ Curiæ induxit Citationem ad vi-
682 dendum ſibi reſponderi de Apoſtolis, ad hoc vt Appellans pro illis citius redire teneatur, & litis protractio tolleretur, *Marcheſ. de Commiſſ. vig. cap. oblat. p. 2. §. 1. nu. 18. fol. 401. ſecundum nou. impr. Scacc. de appelat. q. 13. art. 8. num. 13.*

683 Quæ quidem citatio videtur neceſſaria, quando cauſa non eſt appellabilis, vt poſſit ad vlteriora in exequutione procedi, ſine metu attentatorum, necnon etiam in cauſa appellabili committenda in Curia, nam tunc Appellatus, ſi ei expediat, poteſt præuenire Appellantem

684 † in committendo cauſam Appellationis, cum in Curia diſpoſitio *cap. oblata, de Appell.* non habeat locum *Marcheſ. de Commiſſ. vig. cap. oblat. par. §. 1. n. 15. Scacc. de Appell. d. q. 13. n. 82. verſ. verum.*

685 Sed potius in hoc caſu videtur eſſe in arbitrio Appellati, an velit citare Appellantem, ad videndum ſibi reſponderi de Apoſtolis, vel cauſam Appellationis ex aduerſo interpoſitæ, ſi ei ita expediat, committere, etiam termino iuris pendente, cum tunc Pars ipſa appellata videatur appellationi deferre, & poſſit etiam à iure in Commiſſione, & obtinere cum clauſula, *non obſtante termino iuris &c. itaut appellans pro Apoſtolis redire non teneatur, de qua dictum eſt ſupra lit. F. verſ. nam in Curia, n. 186. & ſeqq. & lit. X. num. 412.*

686 Cæterum in cauſa appellabili committenda extra Curiam, citatio, ad videndum ſibi reſponderi de Apoſtolis, non videtur aliquid operari, nam extra curiam habet locum diſpoſitio *d. c. oblata de appell.* vnde appellatus nec in termino iuris ad redeundum pro Apoſtolis poteſt

687 præuenire appellantem, nec cauſam Appellationis ex aduerſo interpoſitæ committere, niſi ſaltem poſt ſex menſes, iuxta Stylum Signaturæ, & quando etiam Iudex à quo de Apoſtolis reſpondiſſet, nihilominus nec illo caſu arctaretur Appellans ad cauſam Appellationis citius committendum infra decem dies, prout in curia, nam

688 † Iudices de partibus non dant Apoſtolos reuerentiales in forma, ſed vel reuerentiales ſimpliciter, vel alios Dimiſſorios, in quibus caſibus Appellans habet annum ad cauſam committendam, & ſi Iudex Appellanti terminum breuiorem conſtitueret, ſufficeret in illo ſola arreptio itineris ad Curiam *ex allegatis ſupra lit. EE. verſ. ſed hæc non procedit, n. 554. & ſeqq.*

689 De hac ampliſſima Appellationum materia vbertimum, & elegantem tractatum compilauit *Sigiſmundus Scacc. I. C. Romanus*, ideò in reliquis ad illum in facti occurrentia poterit haberi recurſus, non enim omnia poteſt hic praxis libellus complecti, & continere.

SVMMARIVM.

De Executione mandati. Cap. XIV.

1 *Reus omni remedio deſtitutus poteſt confugere ad refugium Miſerorum, ſuſcipiendo terminum ad ſoluendum à lege Debitoribus miſerationis gratia conceſſum.*
2 *Terminus ad ſoluendum quid ſit.*
3 *Iudices Romanæ Curiæ terminum ad ſoluendum decem dierum concedunt, excepto A. C. qui terminum 30. dierum dare poteſt.*
4 *Terminus ſimpliciter ſuſcipiendus, & eius Formula.*
5 *A. C. concedit terminum triginta dierum, etiam condemnatis in alijs Tribunalibus Vrbis, vt in formula, ſed parte citata.*
6 *Citatio ad videndum inhiberi, attenta ſuſceptione termini, & eius Formula, & Proceſſus.*
7 *Terminus ſuſcipi debet per acta Notarij cauſæ coram eodem Iudice, qui fecit Decretum, nec alia citatio tunc requiritur.*

8 *De-*

Digitized by Google

8 Debitor,ſuſcipiens terminum coram diuerſis Iudicibus, citandus eſt ad videndum moderari.

9 Citatio ad videndum moderari terminum, & illius Formula, & Proceſſus.

10 Terminus 30. dierum non poteſt ſuſcipi niſi ſemel, ideo hic ſuſceptus moderatur parte citata.

11 Allegantis terminum fuiſſe in alio Tribunali ſuſceptum, incumbit onus probandi.

12 Creditor Pauper obtinet reduci terminum ad viginti, vel quindeciem dies, ſi agitur de parua ſumma.

13 Citatio ad videndum moderari terminum attenta parua ſumma, & eius Formula, & Proceſſus.

14 Terminus nulliter ſuſceptus non refragatur, ſed citata parte proceditur ad executionem, & n. 15.

15 Citatio ad videndum mandari exequi mandatum, non obſtante termino nulliter ſuſcepto, & eius Formula, & Proceſſus.

16 Suſpectus de fuga, ſuſcipiens terminum, citatur ad cauendum.

17 Citatio ad cauendum de ſoluendo in fine termini, & eius Formula, & Proceſſus in Tribunali A. C. rarò contingens.

18 Termino elapſo, ſi Mandatum non fuit expeditum vigore Decreti, poteſt expediri etiam vigore termini.

19 Virtute Mandati ſer. ſer. expediti poteſt obtineri Sequeſtrum.

20 Sequeſtrum vigore Mandati executiui, & illius Formula.

21 Sequeſtro executo, quando Debitor principalis, & Sequeſtratarij citentur.

22 Citatio ad conſignandum, conſignarique videndum pecunias ſequeſtratas, & eius Formula, & Proceſſus.

23 Sequeſtratarijs nihil opponentibus, expeditur Mandatum gratioſum contra eos.

24 Mandatum gratioſum contra Sequeſtratarios, & eius Formula.

25 Proteſtatio Sequeſtratarij nihil habentis in manibus, & eius Formula.

26 Creditore probante, Sequeſtratarium habere pecunias Debitoris penes ſe, eſt exequendum Mandatum gratioſum domi dimiſſa copia.

27 Citatio ad docendum, ſe paruiſſe Mandato gratioſo, & eius Formula, & Proceſſus.

28 Contra Sequeſtratarium, qui à Debitore principali poteſt via executiua conueniri proceditur executiuè, alias eſt agendum via ordinaria.

29 Citatio, quaſi ad conſignandum, conſignarique videndum pecunias, res, & bona ſequeſtrata, & eius Formula, & proceſſus.

30 Mandatum gratioſum contra Sequeſtratarium pro conſignatione pecuniarum, & bonorum, & eius formula.

31 Sequeſtratario recuſante parere Mandato gratioſo, fit intimatio eiuſdem Mandati, & deinde illo citato, expeditur contra eum Mandatum executiuum, & proceditur ad executionem.

32 Si pecuniæ à Sequeſtratario conſignandæ non ſufficiunt, proceditur ad ſubhaſtationem bonorum in depoſitaria conſignatorum.

33 Citatio ad videndum reuocari Sequeſtrum: & eius Formula & proceſſus.

34 Sequeſtri minus legitimè facti obtinetur reuocatio abſque alia cautione.

35 Sequeſtro executo ſuper fructibus Montium, & Creditore ſatisfacto, extrahuntur partita ad probandam ſatisfactionem.

36 Citatio ad videndum deſtinari Notarium, ad effectum extrahendi partitas, & eius formula, & proceſſus.

37 Citatio ad præſtandum patientiam in extractione partitarum, & eius formula, & proceſſus, quando habens libros extractionem non permittit.

38 Debitor docens Creditorem fuiſſe iam ſatisfactum obtinet ſer. ſer. reuocationem ſequeſtri.

39 Sequeſtrum vigore mandati omnibus conceditur, ſed pro aſſecuratione iudicij in Tribunali A. C. non conceditur niſi in aliquibus caſibus Iudici beneviſis, docto de credito, & iurato de metu.

40 Proteſtatio pro obtinendo ſequeſtro pro aſſecuratione iudicij, & eius formula.

41 Sequeſtrum pro aſſecuratione iudicij, & eius formula.

42 Bona ſequeſtrata pro aſſecuratione Iudicij non conſignantur, niſi ſequeſtrante declarato vero & legitimo creditore, ſer. ſeruandis.

43 Mandatum ſuſpicionis fugæ ab A. C. aliquando conceditur, docto de credito, & iurato de metu, ſed ab eius locumtenentibus non conceditur.

44 Proteſtatio pro obtinendo Mandato ſuſpicionis fugæ, & eius formula.

45 Mandatum ſuſpicionis fugæ, quod abſque citatione concedi ſolet, & eius formula.

46 Captus, vti ſuſpectus de fuga, qui non cauet de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo, carceratur donec caueat, ſi verò caueat, non moleſtatur, donec creditor obtineat Sententiam fauorabilem.

47 Mandatum ſuſpicionis fugæ aliquando conceditur Parte citata.

48 Citatio ad cauendum de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo, & eius formula, & proceſſus.

49 Mandatum ſuſpicionis fugæ, quomodo expediatur, quando pars fuit citata.

50 Arreſta contra carceratos non conceduntur, niſi iuxta reformationem Sanctiſſimi, virtute Mandati executiui ſer. ſer. relaxatis.

51 Arreſtum virtute Mandati executiui, & eius formula.

52 Creditor, qui obtinuit Mandatum, ſi non vult procedere per viam Sequeſtri, poteſt procedere per viam executionis contra perſonam, & bona obligata.

53 Citatio ad concordandum de executore, ad effectum faciendi diligentias de reperiendo perſonam, aut bona Debitoris ſuper quibus poſſit fieri executio, à quo inuenta, & eius formula, & proceſſus.

54 Proteſtatio, & productio diligentiarum, ſeu fidei Executoris contra obligatum in forma Cameræ cuius formæ extenſio eſt neceſſaria ad effectum Cenſurarum, etiamſi ſit conſenſum in Mandatum vnica &c.

55 Citatio ad videndum extendi formam Cameræ, & ſe in iuris ſubſidium declarari excommunicatum, & eius formula, & proceſſus.

56 Citatio ad videndum relaxari Literas declaratorias, & eius formula, & proceſſus.

57 Cedulones, qui pro ſumma tantum ſcuta 25. excedente conceduntur, & eius formula.

58 In cauſis Penſionum poteſt quis excommunicari, etiam pro quolibet termino non ſoluto, & paruo etiam infra ſummam ſcut. 25. & quare.

59 Excommunicatus, citata parte, obtinet abſolui cum reincidentia.

60 Citatio ad videndum abſolui à cenſuris in honorem feſtiuitatum, & eius formula, & proceſſus.

61 Citatio ad videndum abſolui à cenſuris, & eius formula, & proceſſus.

62 Abſolutio à cenſuris ex cauſa, vel noua productione, poteſt obtineri longior etiam ad beneplacitum.

63 Debitor petens ab executoribus ducitur ad carceres, & non relaxatur donec ſoluat, vel caueat.

64 Debitor qui carceratus non eſt ſoluendo, ſolet à Viſita, vel à carcerum Præſide obtinere dilationem citata parte.

65 Citatio ad videndum concedi dilationem, & eius formula, & proceſſus.

66 Dilationes, & executiones dependent ab arbitrio Viſitæ, & Præſidis, & ab eorum Decretis non datur appellatio.

67 Debitor carceratus, ſi eſt miſerabilis, poteſt docto de paupertate, citare aduerſarium ad præſtandum ſibi alimenta.

68 Citatio ad præſtandum alimenta, attenta paupertate, & eius formula, & proceſſus.

69 Creditore non præſtante alimenta taxata à Carcerum Præſide, Debitor eximitur è carceribus.

70 Contra obligatum in forma Cameræ executio perſonalis, & vnico contextu realis ſuper mobilibus, vel ſtabilibus fieri poteſt.

71 Executor mobilia in executione capta conſignat in depoſitaria Vrbana ad effectum ſubhaſtandi.

72 Te-

72 *Tenens portam clauſam, non fiat executio ſuper mobilibus, citatur ad tenendum portam apertam.*
73 *Citatio ad tenendam portam apertam, & eius formula, & proceſſus.*
74 *Mobilibus non exiſtentibus, vel non ſufficientibus pro ſatisfactione creditoris fiet executio ſuper mobilibus, & quomodo.*
75 *Inſtrumentum executionis ſuper ſtabilibus, & eius formula.*
76 *Executor facta executione ſuper ſtabilibus, facit de illa relationem Officialibus Depoſitariæ Vrbanæ, & ad quid.*
77 *Lex dat Debitoribus condemnatis, & confeſſis terminum ad ſoluendum.*
78 *Dilatio, ſeu terminus ad ſoluendum quid ſit.*
79 *Dilatio quatuor menſium debitoribus à lege data poteſt à iudice prorogari, & arctari ex iuſta cauſa.*
80 *In confeſſis quadrimeſtre fuit à conſuetudine reductum ad decem dies de iure communi, & ex diſpoſitione Statuti.*
81 *Habens terminum ad ſoluendum tenetur cauere de ſoluendo in fine termini, etiamſi ſit ſoluendo, alias poteſt capi.*
82 *Debitor antequam capiatur, citari debet ad cauendum de ſoluendo in fine termini.*
83 *Suſpectus de fuga poteſt capi, etiamſi non conſtituatur in mora per citationem ad cauendum, de ſoluendo in fine termini.*
84 *Debitor valdè diues non tenetur cauere de ſoluendo in fine termini.*
82 *An Creditor ex ſuſceptione termini poſſit damnum pati nec ne, Iudex pro ſuo arbitrio iudicabit.*
86 *Condemnato ex depoſito non datur quadrimeſtre ad ſoluendum, quia ſtatim tenetur ſoluere.*
87 *Fruſtratoriè appellanti currit quadrimeſtre à die primæ ſententiæ, alias currit à die confirmationis.*
88 *Condemnatus à Iudice, à quo non datur appellatio, non habet quadrimeſtre.*
89 *In cauſa alimentorum, vel reſtitutionis in integrum minoris, Iudex exequitur ſententiam infra quadrimeſtre.*
90 *Condemnato per interlocutoriam non datur quadrimeſtre ad ſoluendum.*
91 *Appellatione deſerta non datur debitori quadrimeſtre, niſi à die latæ ſententiæ.*
92 *Condemnato per ſententiam arbitratoris non datur quadrimeſtre ad ſoluendum.*
93 *In actione reali non datur quadrimeſtre, ſed ſi res non poteſt reſtitui, ſtatim datur dilatio arbitrio Iudicis, dummodo condemnatus det cautionem de ſoluendo æſtimationem, ſi res non reſtituatur.*
94 *Reus in criminali condemnatus ad reſtituendum Fideiuſſori non habet quadrimeſtre, prout nec eius fideiuſſor pro eo ſoluens.*
95 *Condemnatis in cauſa criminali non datur quadrimeſtre ad ſoluendum, ex iuſta cauſa tamen eſt aliquando ſuperſedendum in executione.*
96 *Iudices* Romanæ *Curiæ quibuſcumque debitoribus condemnatis, & confeſſis ſolent dare terminum decem dierum, excepto A. C. qui dat terminum* 10. *dierum, &* num. 97.
97 *Praxis notoria Tribunalis A. C. ad ſupplendam dilationem decem dierum vſque ad triginta, adinuenit, quod debitor fatendo debitum ſuſcipiat in ſe cenſuras, & mandatum.*
98 *Dilatio triginta dierum, olim, cenſura, appellata, terminus nuncupatur poſt Pij V. reformationem.*
99 *Solus A. C. in Romana Curia concedere poteſt terminum triginta dierum agnoſcentibus debitum.*
100 *Olim elapſo tempore cenſurarum ſuſceptarum vnico contextu Iudex relaxabat mandatum, & cenſuras, & Excommunicationem fulminabat.*
101 *Hodie elapſo termino triginta dierum, mandatum contra bona, & perſonam obligati abſque Excommunicatione conceditur, nec proceditur ad cenſuras, niſi in ſubſidium iuris factis diligentijs, etiam in loco deſtinato ſolutionis.*
102 *A. C. ex iuſta cauſa, vel ſi agatur de parua ſumma, aut creditor ſit pauper ſolet reducere terminum triginta dierum ad viginti, aut quindecim dies, eius arbitrio.*
103 *Terminus eſt purè ſuſcipiendus, alias non valet.*
104 *Termino elapſo actor abſque alia citatione vigore mandati proſequitur executionem, nec alio nouo iudicio opus eſt.*
105 *Termino elapſo in tribunali A. C. poteſt expediri mandatum vigore termini, & fieri executio abſque alia citatione. ſecus in alijs Tribunalibus, in quibus citatio requiritur.*
106 *Termino pendente nihil eſt innouandum.*
107 *Termino etiam tantum ſuſcepto pendente, adhuc nil innouandum.*
108 *Terminus de ſtylo Tribunalis A. C. nemini, petenti, & debitum agnoſcenti, ſolet denegari.*
109 *Terminus in Tribunali A. C. conceditur etiam obligatis in forma Cameræ, & conuentis in Saluiano.*
110 *A. C. poteſt concedere terminum, etiam conuentis in alijs tribunalibus, etiam ſi debitor illius ſuſceptionem renunciauerit.*
111 *Hodie in tribunali A. C. Debitor citatus non tenetur cauere de ſoluendo in fine termini, niſi ſit ſuſpectus de fuga, & tunc ſuſpicione probata.*
112 *Suſcipiens terminum fatetur, ſe verum debitorem, & agnoſcit debitum.*
113 *Suſceptio termini inducit confeſſionem debiti, renunciationem cuilibet exceptioni, approbationem debiti, & omnium antea geſtorum.*
114 *Suſceptio termini non ſanat nullitatem proceſſus.*
115 *Termini ſuſceptio per errorem, & ex falſa cauſa nihil operatur.*
116 *Vbi poteſt præſumi alia cauſa, quam approbationis debiti, debitum per termini ſuſceptionem non dicitur approbatum, & ſolutum poteſt repeti.*
117 *Sequeſtratio alia voluntaria, alia neceſſaria.*
118 *Sequeſtratio voluntaria quid ſit, & vnde dicta.*
119 *Sequeſtratio voluntaria priuat poſſeſſione.*
120 *Si in materia ſequeſtrationis voluntariæ in ſpecie nil actum fuit, quod poſſeſſio tranſiret in ſequeſtrum, licet illa non iuuetur vnus contra alium deponentem, proderit tamen victori contra alios, alias ſecus.*
121 *Sequeſtratio petita cum clauſula*, ſine præiudicio iurium in petitorio, & poſſeſſorio, *non priuat petentem ſua poſſeſſione.*
122 *Sequeſtratio non priuat poſſeſſione, quando actum fuit, vt cauſa cuſtodiæ tantum cenſeatur facta depoſitio.*
123 *Sequeſtratio neceſſaria, quæ fit Iudicis auctoritate, quid ſit.*
124 *Sequeſtratio neceſſaria regulariter non priuat aliquem ſua poſſeſſione.*
125 *Sequeſtrum in dubio cenſetur appoſitum cauſa cuſtodiæ, non animo priuandi poſſeſſione, etiam ſi pars conſentiat ſequeſtro, & quare.*
126 *Sequeſtratio neceſſaria priuat poſſeſſione, ſi conſtat, quod Iudex habuerit animum priuandi.*
127 *Sequeſtratio neceſſaria priuat poſſeſſione, quando poſſeſſio eſt attentata.*
128 *Sequeſtrum appoſitum à Iudice vigore* Clem. 1. de ſeq. poſſ. & fruc *priuat poſſeſſione.*
129 *Sequeſtratio neceſſaria priuat poſſeſſione, quando poſſeſſio eſt turbida.*
130 *Sequeſtrum propriè ſuper mobilibus, minus propriè verò etiam ſuper ſtabilibus apponi dicitur.*
131 *Sequeſtrum apponitur tam in prophanis, quàm in beneficialibus, & tam in corporalibus, quàm ſuper incorporalibus, & ſpiritualibus.*
132 *Sequeſtrum in beneficialibus appoſitum durat vſque ad finem litis.*
133 *Super ſtabilibus loco ſequeſtri ſolet concedi inhibitio de non alienando, quæ eſt eiuſdem virtutis.*
134 *Sequeſtrum poteſt fieri ſuper fructibus, qui ſunt partes immobilis.*
135 *Sequeſtres qui ſint, & ad quæ teneantur.*
136 *Sequeſtratarij teneatur in fine ad reſtitutionem rerum actione depoſiti.*
137 *Si vnus tantum depoſuit, & per actorem ſtat, quominus Iuſti-*

Digitized by Google

lis finiatur, poteſt agi contra Sequeſtratarium præſcriptis verbis.

138 *Contra Sequeſtrem agitur executiuè, ſicut contra Depoſitarium.*

139 *Omne ſequeſtrum eſt depoſitum, ſed non econtra.*

140 *Contra Sequeſtrem debitorem debitoris, ſi debitori contra eum non competit via executiua, non poteſt executiuè procedi.*

141 *A ſequeſtrationibus non eſt inchoandum.*

142 *Sequeſtratio, eſt regulariter de iure prohibita, tamquam odioſa.*

143 *Sequeſtratio voluntaria eſt de iure permiſſa, non tamen iuſſa.*

144 *Sequeſtratio non contentioſa ad iuris conſeruationem facta, etiam iudicis poteſtate, eſt de iure permiſſa.*

145 *Lata ſententia in Curia in cauſa beneficiali ſequeſtrum ſuper fructibus Beneficij, eſt de iure opponendum.*

146 *Sententia pro lata habita in Curia in cauſa beneficiali fit locus Clementinæ, & apponitur ſequeſtrum ſuper fructibus beneficij.*

147 *Poſſeſſor beneficij niſi ſe obliget de ſtando vnica, & etiam conſentiat ſequeſtro, non poteſt obtinere Remiſſoriam.*

148 *Sententia, quæ habet præſumptionem contra ſe, non operatur, vt ſuper fructibus beneficij ſit apponendum ſequeſtrum.*

149 *Sententia lata in curia habet maiorem præſumptionem pro ſe, quam ſententia de partibus, & ideo fit locus Clementinæ, & ſequeſtro, licet ante latam ſententiam in Curia ſint latæ contrariæ ſententiæ in partibus.*

150 *Sententia lata in petitorio fit locus Clementinæ, etiam contra eum, qui antea obtinuerat in poſſeſſorio, & quare.*

151 *In dubio melior eſt conditio Poſſidentis, & non eſt locus ſequeſtro.*

152 *Lata ſententia in Curia non apponitur ſequeſtrum ſuper fructibus beneficij, quando poſſeſſor eſt triennalis.*

153 *Habens vitioſum ingreſſum, non defenditur à regula de triennali, & ob id data contra eum ſententia in Curia fit locus ſequeſtro, & Clementinæ.*

154 *Sententia lata pro alio, vel nulla defectu iuriſdictionis, vel non definitiua exiſtente, non eſt locus ſequeſtro, aut Clementinæ.*

155 *Sequeſtratio non eſt prohibita, ſi probetur dilapidatio, vel ſuſpicio dilapidationis.*

156 *Is, contra quem petitur ſequeſtrum, ob dilapidationis ſuſpicionem eſt citandus, niſi periculum ſit in mora.*

157 *Sequeſtrum contra poſſidentem ſtabilia, & eum, cuius qualitas ſiniſtram ſuſpicionem excludit, non conceditur ante ſententiam.*

158 *Sequeſtratio poſſeſſionis nullæ, vel etiam attentatæ omnino ſequeſtranda, eſt de iure permiſſa.*

159 *Sequeſtratio poſſeſſionis, hinc inde turbidæ eſt permiſſa, ſecus, ſi conſtat de poſſeſſione alterius præſertim claræ.*

160 *Sequeſtratio poſſeſſionis vacantis eſt de iure permiſſa, cum nemini fiat iniuria.*

161 *Sequeſtratio eſt permiſſa, quando alias fructuum recuperatio difficilis, vel executio difficilior redderetur.*

162 *Sequeſtratio, quando res eſt litigioſa ob timorem ſcandali, ne Partes veniant ad arma, eſt de iure permiſſa.*

163 *Si clarè conſtat de poſſeſſione alterius, ille eſt manutenendus, etiamſi adſit timor, quod Partes veniant ad arma.*

164 *Sequeſtratio pro executione ſententiæ, vel mandati eſt omnino licita.*

165 *Alij vndecim caſus, in quibus ſequeſtratio eſt de iure permiſſa.*

166 *Sequeſtrum obtinere prætendens, debet docere, ſe illud petere in caſu permiſſo, & exceptuato.*

167 *In caſibus in quibus ſequeſtratio eſt prohibita, admittitur tamen deſcriptio, & inuentarium, ſed iudex in his debet eſſe cautus.*

168 *Cautio eſt medicina ſequeſtri.*

169 *Sequeſtratio eſt inducta in defectum non idoneæ cautionis.*

170 *Sequeſtrum contra eum qui dedit idoneum Fideiuſſorem, non eſt concedendum.*

171 *Sequeſtrum factum pro executione ſententiæ, vel mandati ad effectum ſolutionis, non reuocatur cautione, ſed eſt neceſſaria ſolutio.*

172 *Sequeſtrum in caſu Clem. 2. de ſequeſt. poſſ. & fructuum reuocatur cautione.*

173 *Sequeſtratio non reuocatur cautione caſibus in quibus à lege præcipitur.*

174 *Sequeſtrum factum de mandato Principis, aut alterius ſuperioris cautione non reuocatur.*

175 *Sequeſtrum factum appellatione pendente, non tollitur ſatiſdatione.*

176 *Sequeſtrum obtentum ob timorem ſcandali non tollitur ſatiſdatione.*

177 *Sequeſtrum non reuocatur cautione, lata ſententia inter competitores inter ſe litigantes, ſecus ſi litigarent contra tertium.*

178 *Sequeſtrum inter perſonas inter quas ſatiſdatio non cadit, non tollitur cautione.*

179 *Sequeſtrum non tollitur cautione, quando conditio alterius efficeretur deterior, prout ſi poſſeſſio erat vacans, vel poſſet in alium transferri.*

180 *Sequeſtrum factum contra obligatum in forma Cameræ non reuocatur cautione.*

181 *Sequeſtrum emanatum contra obligatum in forma Cameræ, de ſtylo Curiæ, tollitur data idonea cautione in forma depoſiti ſecundum Saluſt. Tiber. ſed hic reprehenditur Zacchia.*

182 *Sequeſtrum emanatum virtute obligationis Cameralis, & crediti liquidi, & clari, & rei iudicatæ, vel mandati illius vigore relaxati, non reuocatur niſi ſolutione.*

183 *Sequeſtrum emanatum vigore crediti non clari, nec liquidi, in dubio poteſt tolli, cautione mediante.*

184 *Sequeſtrum conceſſum vigore crediti omnino illiquidi reuocatur, præſtita ſola iuratoria cautione.*

185 *In illis cauſis beneficialibus in quibus A. C. procedit non poteſt decernere ſequeſtra niſi iuxta formam Clemen. & prouiſo, quod cultus diuinus manuteneatur, animarum cura exerceatur, & onera ſupportentur ex fructibus.*

186 *A. C. poteſt concedere ſequeſtra, tantum Parte citata, & cauſa cognita niſi adſit metus fuga, vel dilapidationis, & de his præſtetur iuramentum.*

187 *Antiqua conſuetudo relaxandi ſequeſtra contra iuris tramitem in tribunali A. C. moderata.*

188 *Sequeſtrum obtentum contra Suſpectum de dilapidatione ſi non eſt iuſtificatum, eſt inſtante Parte iuſtificandum, alias debet reuocari.*

189 *Sequeſtrum eſt ſpecies executionis.*

190 *De cautione in forma depoſiti, quando ſufficiat ad reuocationem ſequeſtri remiſſiuè.*

191 *Facultas excommunicandi, & coercendi per cenſuras Eccleſiaſticas, ortum habuit ab ampliſſima poteſtate ligandi, & ſoluendi quam Chriſtus Petro eius in terris Vicario, & ſucceſſoribus tradidit.*

192 *Poteſtas excommunicandi eſt actus iuriſdictionis qui à ſummo Pontifice in Epiſcopos, & Prælatos transfunditur.*

193 *Epiſcopi iuriſdictionem non aliunde quam à ſummo Pontifice habuerunt, etiam ab initio Eccleſiæ naſcentis.*

194 *Cenſura quoad poteſtatem eſt de iure diuino, quo vero ad formam de iure poſitiuo pontificio introducta.*

195 *Facultas coercendi per cenſuras à ſummo Pontifice in A. C. quomodo influit.*

196 *Cenſura pluribus modis, ſed in præſenti pro correctione eccleſiaſtica accipi debet.*

197 *Cenſura eccleſiaſtica quid ſit.*

198 *Cenſura eccleſiaſtica cur pœna ſpiritualis dicatur.*

199 *Cenſura eccleſiaſtica quid ſit, ſecundum Nauarrum.*

200 *Cenſura ſeu ſpiritualis correctio eſt triplex, ſcilicet Excommunicatio, ſuſpenſio, & interdictum.*

201 *Ex-*

Digitized by Google

201 *Excommunicatio quid ſit.*
202 *Excommunicatio vnde dicatur.*
203 *Excommunicatio eſt maior pœna, quam Eccleſia imponere ſoleat.*
204 *Excommunicatio alia maior, alia minor, & quid ſit maior, & minor excommunicatio.*
205 *Excommunicatio alia iudicialis, alia extraiudicialis.*
206 *Excommunicatio alia à Canone, alia ab homine.*
207 *Excommunicatio alia publica, quæ annullat geſta ab excommunicato ratione publici officij, alia occulta quæ ea non annullat.*
208 *Excommunicatio alia generalis, alia ſpecialis.*
209 *Anathematizatio an, & in quibus differat ab excommunicatione.*
210 *Suſpenſio quid ſit, & quos operetur effectus.*
211 *Suſpenſio alia iuris, alia hominis.*
212 *Suſpenſio alia propria, alia impropria, alia Maior, alia Minor, alia quoad ſe, alia quoad alios, alia quoad ſe, & alios.*
213 *Suſpenſio alia officij, & Beneficij ſimul, alia officij tantum, vel partis eius, aut pertinentis ad illud.*
214 *Suſpenſio ab officio quid ſit, & quid ſuſpenſio à Beneficio.*
215 *Interdictum Eccleſiaſticum quid ſit.*
216 *Interdictum vniuerſale quid ſit, & quid ſingulare vnius loci, & quid vnius perſonæ.*
217 *Interdictum quotuplex ſit, ſecundum* Nauarrum.
218 *Interdictum locale tantum quid ſit, & quotuplex.*
219 *Interdictum perſonale tantum quid, & quotuplex ſit.*
220 *Interdictum locale, & perſonale ſimul quid ſit.*
221 *Cenſura Eccleſiaſtica non poteſt ligari, niſi Homo mortalis baptizatus habens Superiorem.*
222 *Hebræi, Turcæ, & ſimiles, etiam Catechumeni non poſſunt Excommunicari, aut Cenſura ligari.*
223 *Hebræi, Pagani, & ſimiles percutiendo Clericum non incidunt in Canon.* Si quis ſuadente Diabolo.
224 *Iudæus, & ſimiles quomodo poſſint per indirectum quodammodo excommunicari.*
225 *Papa nullum habet Superiorem: & à nemine iudicatur.*
226 *Papa eſt ſupra leges, & canones, & conſilium.*
227 *Papa excommunicari, aut ab homine, aut à Iure, & cenſuris ligari non poteſt.*
228 *Angeli, anima ſeparata à corpore, animal irrationale, & Dæmones excommunicari, aut cenſuris ligari non poſſunt.*
229 *Ciuitas, Vniuerſitas, Collegium, Capitulum, & ſimiles, qui non ſunt homines, non poſſunt excommunicari.*
230 *Perſona vera habens animam rationalem baptizatam poteſt tantum excommunicari, non autem perſona ficta per repræſentationem.*
231 *Iuſtus non debet pati pro peccatore.*
232 *Praxis Excommunicandi Vniuerſitatem, Collegium, vel Capitulum, quando conſtat, omnes de Vniuerſitate, Collegio, vel Capitulo eſſe culpabiles, traditur.*
233 *Vniuerſitas, licet non poſſit excommunicari, poteſt tamen interdici, vel ſuſpendi.*
234 *Suſpenſio ſolis Clericis, interdictum etiam Laicis conuenit, & ſicut poteſt quis ſuſpendi ſine propria culpa, ita interdici pro alterius.*
235 *Hæretici, & Schiſmatici ſunt ipſo iure excommunicati, & poſſunt iterum ad terrorem excommunicari, prout fit quotannis in Bulla Cœnæ Domini.*
236 *Excommunicatio licet reiterata, vnica abſolutione tolli poteſt, & quare.*
237 *Excommunicari quis non poteſt, niſi præcedente perſonali Citatione, ſeu Monitione, vel intimatione.*
238 *Excommunicari quis poteſt abſque Citatione perſonali, quando quis comparuit ſaltem per Procuratorem.*
239 *Contra perſonaliter ab initio Citatum, à Curia recedentem, poteſt procedi per contradictas.*
240 *Male abſolutus ſi agitur de illo retinendo, non eſt de neceſſitate perſonaliter citandus.*
241 *Si citatio venit ad notitiam Citati, & notitia eſt certa, & indubitata, non requiritur alia perſonalis citatio.*
242 *Latitans, vel is ad quem tutus non patet acceſſus, poteſt citari domi dimiſſa copia, & per affixionem, vel ſi domum non habet per edictum.*
243 *Obligatus in forma Cameræ poteſt citari coram A. C. domi dimiſſa copia, vel per contradictas, vel per diligentias, & per affixionem, & ſic citatus etiam excommunicari.*
244 *Excommunicari quis non poteſt, niſi trina monitione præmiſſa.*
245 *In ſuſpenſione, & interdicto requiritur trina monitio, ſicut in excommunicatione.*
246 *Monitio trina debet continere ſpatium ſex dierum, videlicet duorum dierum pro qualibet monitione, ſeu termino.*
247 *Trina monitio, ſi neceſſitas aliter expoſtulet, non requiritur in excommunicatione, ſeu cenſura Eccleſiaſtica.*
248 *Contumax notorius poteſt excommunicari, abſque alia monitione.*
249 *In Excommunicatione lata à lege, vel Canone, trina monitio non requiritur, ſecus in lata ab Homine.*
250 *In excommunicatione non eſt neceſſaria trina monitio, quando periculum eſt in mora.*
251 *Monitio trina non requiritur in Excommunicatione pro futuris culpis, & quare.*
252 *Excommunicatio pro futuris culpis ferri dicitur, quando quis conſentit, vt Iudex eum excommunicet, niſi infra certum tempus ſatisfecerit Creditori.*
253 *Quando pactum efficitur cauſa immediata obligationis, quis non poteſt, ſe ad pœnam Excommunicationis obligare, ſecus ſi cauſa obligationis immediata non efficitur pactum, ſed ipſa contumacia.*
254 *Pro futuris culpis non poteſt quis excommunicari nulla præcedente cauſa, ſecus ſi dici poteſt cauſa præceſſiſſe.*
255 *Stylus Curiæ A. C. apponendi ſingulis diebus manum in Broliardo, vnde inoleuerit, & quare, num. 256.*
256 *Relaxatio Cenſurarum eſt Decretum definitiuum, quod debet ferri in ſcriptis.*
257 *Excommunicatio, quæ fertur à Lege, Canone, vel Statuto, poteſt ferri pro futuris culpis.*
258 *Excommunicatio generaliter ab Homine, pro futuris culpis, tunc ferri poteſt, quando culpa, vel offenſa præceſſit, ne impoſterum admittatur, vel reintegretur.*
259 *Cauſa rationabili exiſtente, poteſt ab homine ferri Excommunicatio pro futuris culpis, ſecus ſi nec culpa, nec offenſa, nec cauſa præceſſit.*
260 *Prælatus regularis excommunicare poteſt Religioſum ſuum abſque trina monitione, & quare.*
261 *In interdicto, ſuſpenſione, & Excommunicatione poſitis non ad medelam, ſed ad pœnam, trina monitio non requiritur.*
262 *In Excommunicatione lata pro defenſione Iuriſdictionis Excommunicantis non requiritur trina monitio, ſi ille proceſſit extraiudicialiter, vti pars, non vti Iudex in iudicio.*
263 *Quando adeſt prohibitio, vel monitio alicuius futuri à lege, vel ab homine, non requiritur in excommunicatione trina monitio.*
264 *Excommunicatio lata pro manifeſta offenſa contra præſentem non requirit trinam monitionem.*
265 *Contumacia, ſeu delicto manifeſto exiſtente, poteſt quis, abſque trina monitione, excommunicari.*
266 *Excommunicatio, lata virtute obligationis Cameralis in ſubſidium Iuris, trinam monitionem non requirit, & quid hoc caſu obſeruet Praxis.*
267 *Decretum niſi infra tres, videtur loco trinæ monitionis, vel vnius pro tribus, vt validius ad Cenſurarum fulminationem procedi poſſit.*
268 *Præceptum Iudicis, quod continet in ſe obligatio Cameralis, videtur loco trinæ monitionis inferenda Sententia Excommunicationis illius vigore.*
269 *Et lapſis tribus diebus in decreto contentis obtinetur relaxari, & expediri literas declaratorias, & Affigi Cedulones.*
270 *Obligans ſe in forma Cameræ conſentit, ſe poſſe pro executione excommunicari, ſed Excommunicatio non fertur, niſi extenſa in forma Cameræ citata parte, etiam*

Digitized by Google

ſi ſit conſenſum in Mandatum vnica &c.& niſi in ſubſidium Iuris.

271 *Pro debito, aut pœna pecuniaria ex diſpoſitione Concilij Tridentini non poteſt quis, niſi in Iuris ſubſidium, excommunicari.*

272 *Diligentia, vt poſſit procedi ad Excommunicationem in Iuris ſubſidium, fieri debent in locis deſtinatæ ſolutionis.*

273 *Cenſuras vigore obligationis Cameralis ſolus A. C. fulminare poteſt.*

274 *Sunt plures perſonæ, contra quas A. C. non ſolet vigore obligationis Cameralis cenſuras fulminare.*

275 *Epiſcopi, Prælati, & in dignitate conſtituti non ſolent excommunicari, ſed interdici, vel ſuſpendi à Diuinis, licèt, ſi ſint obligati in forma Cameræ, attento eorum conſenſu, non videatur eorum Dignitati fieri iniuria.*

276. *In Curia contra Epiſcopos, Prælatos, & magnates litteræ declaratoriæ etiam in iuris ſubſidium, non conceduntur, niſi facto verbo cum Sanctiſſimo, & de illius mandato.*

277 *Mulieres virtute obligationis Cameralis non ſolent excommunicari.*

278. *Miſerabilis pauper effectus ſine ſua culpa, obligatus in forma cameræ, non ſolet excommunicari, ſecus ſi eius culpa talis effectus ſit.*

279 *Ceſſante contumacia, Excommunicatio contra Debitorem ferri non ſolet.*

280 *Sententia excommunicationis lata contra inopem probata inopia poteſt, vti iniuſta, reuocari.*

281 *Infantes, Mentecapti, & ſimiles Infantibus æquiparati, non poſſunt excommunicari vigore obligationis Cameralis, & quare.*

282 *Pupillus doli capax in forma cameræ validè obligatus poteſt excommunicari illius vigore.*

283 *Obligatus in forma Cameræ effectus furioſus; non videtur poſſe excommunicari, cum non contemnat id, ad quod tenetur.*

284 *Furioſus eſt veluti infans, qui quicquid videt & facit, ignorat.*

285 *Sine dolo, contumacia, vel mora non fertur contra aliquem Excommunicatio.*

286 *Furioſus ſatis ſuo furore torquetur.*

287 *Afflictio non eſt addenda afflicto.*

288 *Excommunicatio operatur, vt Excommunicatus repellatur à limine Iudicij.*

289 *Excommunicato non eſt concedenda Manutentio.*

290 *Excommunicatus poteſt ſe defendere.*

291 *Clericus perſeuerans per annum in Excommunicatione, poteſt priuari beneficio.*

292 *Limita vt non procedat, quando Clericus fuit excommunicatus ob cauſam pecuniariam.*

293 *Ab Excommunicatione lata in Curia non datur abſolutio, niſi cauſa cognita.*

294 *A cenſuris latis in Curia de Stylo Rotæ non datur abſolutio ad cautelam, niſi conſtet de nullitate.*

295 *A cenſuris latis in partibus commiſſa cauſa Appellationis, & nullitatis in Rota, ſemper Rota ſolet ad cautelam ab illis abſoluere.*

296 *Rota non abſoluit à Cenſuris ſine commiſſione ſpeciali.*

297 *A. C. poteſt à Cenſuris, abſque alia commiſſione quoſuis penitus abſoluere, vigore ſuarum facultatum.*

298 *Abſolutio in honorem feſtiuitatum cum reincidentia poſt Feſta, datur etiam de Stylo Rotæ.*

299 *Abſolutus cum reincidentia, elapſo tempore per quod abſolutus fuit, ipſo iure remanet, vt antea, excommunicatus abſque alia declaratione.*

300 *Excommunicatus ſub conditione, niſi infra tres, aut decem ſatisfecerit, illa pendente non eſt excommunicatus.*

301 *Abſolutio vigore Bullæ Cruciatæ non iuuat, niſi poſt ſatisfactionem, & in foro Conſcientiæ tantum.*

302 *Abſolutio vigore Bullæ Cruciatæ operatur, vt ſic abſolutus poſſit ſuſcipere Sacramenta.*

303 *Petens abſolui non fatetur ſe excommunicatum, niſi ex eius narratiua, probata remaneat excommunicatio.*

304 *Petens abſolui à Cenſuris, tenetur iurare deſtando mandato Eccleſiæ ſuper illa excommunicatione.*

305 *Petens abſolui ab excommunicatione lata pro contumacia iudiciali, ad partis inſtantiam, tenetur præſtare Fideiuſſorem, vel pignora.*

306 *Petens abſolui ab excommunicatione lata pro contumacia iudiciali, ſi agitur de expenſis factis occaſione dictæ contumaciæ, tenetur ſatisfacere, vel præſtare Fideiuſſorem, vel pignora.*

307 *Abſolutus non ſeruans promiſſa, non abſoluatur amplius, niſi dato idoneo Fideiuſſore.*

308 *Si dubitatur, quod excommunicatus non ſernet iuramentum, non ſufficit, quod petens abſolui præſtet iuratoriam cautionem.*

309 *Petens abſolui, quando agitur de reſtituenda poſſeſſione alias ſequeſtrata, tenetur cauere cum Fideiuſſore, vel pignore.*

310 *Excommunicatus ob manifeſtam contumaciam non abſoluitur, niſi ſatisfaciat.*

311 *Excommunicatus ob manifeſtam offenſam, ſeu crimen, quod principaliter reſpicit partem aduerſam, non abſoluitur, niſi ſatisfaciat, ſecus ſi crimen ſit principaliter contra Deum.*

312 *Pauper, qui ſatisfacere non poteſt, petens abſolui præſtat illam cautionem, quam poteſt, de ſatisfaciendo, cum peruenerit ad pinguiorem fortunam.*

313 Staphil. de lit. Grat. fol. 157. verſ. ſed ego diſtinguerem, *confusè, & contra textum l cuius fuit.*

314 Oran. deciſ. 115. num. 6. poſt Zacch. de oblig. Camer. *videtur confundi, & quo caſu eius dictum ſaluari poſſit.*

315 *Excommunicatus, ob debitum, vigore priuilegij obligationis Cameralis, non abſoluitur niſi aliquando per menſem cum reincidentia, ſi debitum eſt clarum, alias ſi non eſt clarum, abſoluitur ad beneplacitum.*

316 *Excommunicatus pro debito omninò illiquido, iuſtificato, abſoluitur, abſque cautione, vel abſolutio non eſt neceſſaria.*

317 *Cenſuræ debent ex eiſdem actis, non ex nouiter deductis, iuſtificari.*

318 *Debitor carceratus non relaxatur, niſi ſoluto debito, vel data agnitione in forma depoſiti, quod procedit de Stylo Tribunalis A.C.*

319 *Iuriſdictio carcerum præſidis, per relaxationem carcerati à carceribus, expirat, & merita cauſæ ſunt à ſuo Iudice cognoſcenda.*

320 *Decem caſus in quibus Viſitatores carcerum Vrbis ex reform. San. memor.* Paul. V. *habent facultatem relaxandi Debitores à carceribus eorum arbitrio.*

321 *Socius præſertim omnium bonorum non tenetur niſi in quantum facere poteſt, deducto, ne egeat.*

322 *Socius qui negat ſe Socium, vel doloſè verſatur, & Fideiuſſor, vel Hæres Socij, non gaudent priuilegio, nè teneantur, niſi in quantum facere poſſunt.*

323 *Patroni, eorumque liberi, & parentes, niſi ius Patronatus ſit amiſſum, non tenentur, niſi in quantum facere poſſunt.*

324 *Parentes in infinitum à liberis conuenti, & Milites in expeditione, non tenentur, niſi in quantum facere poſſunt.*

325 *Maritus conuentus ab Vxore, & Vxor à Marito conuenta pro quouis contractu, non tenetur, niſi in quantum facere poſſunt.*

326 *Socer conuentus in iudicio à Nuru, vel à Genero pro dote, conſtante Matrimonio, non tenetur, niſi in quantum facere poteſt, ſecus Matrimonio ſoluto.*

327 *Filij eiuſdem Matrimonij hæredes viri conuenti pro reſtitutione dotis, non tenentur, niſi in quantum facere poſſunt, ſecus eſt in filijs ex alio matrimonio, & in hærede non ſuo.*

328 *Procurator, vel defenſor Mariti, eo viuente, non tenetur niſi in quantum facere poteſt, ſecus Marito mortuo, & num. 330.*

Digitized by Google

329 *Fideiuſſor eius, qui non tenetur, niſi in quantum facere poteſt, ſi quaſi defenſor iudicium ſuſcepit, gaudet eodem priuilegio, ne teneatur vltra, quàm facere poſſit.*

330 *Defendere quid ſit, & in quo ſit durior conditio Procuratoris, ſeu Defenſoris, quam Domini.*

331 *Fideiuſſor eius, qui non tenetur, niſi in quantum facere poteſt, quando principalis comparet, & opponit exceptionem ex perſona ſua, non tenetur, niſi in quantum facere poteſt: ſecus ſi Principalis non ſuſcipit iudicium, niſi Fideiuſſor illud in ſe ſuſcipiat, vti defenſor.*

332 *Clericus non tenetur, niſi in quantum facere poteſt.*

333 *Conuentus ex cauſa donationis non tenetur, niſi in quantum facere poteſt, deducto, ne egeat, ... deducto aere alieno, niſi conueniatur ab eo, qui fuit delegatus.*

334 *Donationem omnium bonorum praeſentium, & futurorum valere, qua ratione, diſputando, ... contra communem.*

335 *A communi Doctorum opinione in iudicando non eſt recedendum.*

336 *Maritus conuentus ab Vxore pro dote, non tenetur niſi in quantum facere poteſt.*

337 *Maritus, qui dolo fecit, quominus facere poſſet, conuentus ab Vxore non gaudet priuilegio, ne teneatur, niſi in quantum facere poteſt.*

338 *Priuilegiata, qui dolo fecerunt, quo minus facere poſſent, non gaudent priuilegio, ne teneantur, niſi in quantum facere poſſunt.*

339 *Qui mentitur in eo quod eſt cauſa beneficij, non eſt beneficio dignus.*

340 *Maritus ingratus, prout qui ... Vxoris ab ea conuentus non gaudet priuilegio ne teneatur, niſi in quantum facere poteſt.*

341 *Priuilegiati omnes ob ingratitudinem amittunt priuilegium, ne teneantur, vltra quam facere poſſunt.*

342 *Ingratus amittit etiam alimenta, & id quod iure naturae debetur.*

343 *Maritus non gaudet priuilegio, ne teneatur, niſi in quantum facere poteſt, ... quod pauper.*

344 *Pauper poteſt in carceribus detineri ab eo ... , licet non praeſtet alimenta.*

345 *Priuilegium Mariti, & aliorum qui non tenentur niſi in quantum facere poſſunt, non tranſit ad haeredes, niſi ſint filij eiuſdem Matrimonij haeredes Viri conuenti pro dotis reſtitutione.*

346 *Senex ſeptuagenarius pro debito ciuili capi non poteſt perſonaliter.*

347 *In executione primò capiuntur mobilia, & ſe mouentia, ſecundo ſtabilia, tertio nomina Debitorum, quartò exequuntur bona Fideiuſſoris, & denique capitur perſona Debitoris.*

348 *In obligatione Camerali, vel Guarentigia poteſt incipi à captura perſonae, & fieri executio realis, & perſonalis, nulla facta diſcuſſione bonorum, aut Confideiuſſorum.*

349 *In obligatione Camerali admittitur variatio de vno ad alium, de Principali ad Fideiuſſorem, de re ad rem, & de perſona ad rem.*

350 *Executio perſonalis ex vrbanitate non fit contra Praelatos, & Viros illuſtres, ac Mulieres honeſtas, licet obligatio Cameralis etiam contra eos gaudeat eius priuilegio.*

351 *Praeſumitur pro executione quod ſit ritè, & rectè facta.*

352 *Actus praeſumitur factus, prout validè fieri debuit, & quod praeceſſerint neceſſaria, & opportuna.*

353 *Semper in dubio ſumenda interpretatio pro validitate actus, adeo quod Neganti validitatem incumbat onus probandi.*

354 *Executio nulla quando conſtat de bono iure, ... eſſet denuo facienda, ſuſtineri debet ad euitandos circuitus.*

355 *Executio nulla, conſtito de bono iure, poteſt ſuſtineri in vi compulſiua, ſecus in vi expulſiua, quia tunc ſpoliatus eſt ante omnia reſtituendus, niſi notoriè conſtet per ſententiam de non iure ſpoliati.*

356 *Executio nulla conſtito de bono iure ſuſtinetur ſecundum opinionem gloſſae ſequacium, ſed ſecundum opinionem Caſtren. ſi vim o contextu eſt reuocanda, & exinde ſer. ſer. de nouo concedenda.*

357 *Opinio Caſtren. quod executio nulla ſit reuocanda & de nouo ... facienda quando conſtat de bono iure, & quod ... executio non eſſet facta, eſſet facienda, ad nil aliud deſeruire videtur niſi ad grauandas partes in expenſis.*

358 *Executio non eſt facienda contra tertium, ſed procedendum contra eum via ordinaria.*

359 *Executio poteſt fieri contra tertium, qui iniuſte poſſidet.*

360 *Executio poteſt fieri contra tertium, quando bona fuerunt in eum alienata lite pendente, in quo recurrendum eſt ad diſtinctionem ſuperius traditam.*

361 *Debitor omni remedio deſtitutus, ſi habet pecunias in promptu poteſt tradendo illas Executori, vtramque executionem euitare.*

De executione Mandati. Pars I. Cap. XIV.

1 REus, qui ſuas propoſitas exceptiones, vel probare, vel probatas tueri non potuit, ſi nec aliqua impedimenta habeat, vel ei in medium allata non ſuffragentur, & cauſa non ſit appellabilis, vel appellatio tantum cum clauſula *ſine praeiudicio*, & ſic ad effectum deuolutiuum, non autem ſuſpenſiuum, ſit admiſſa, & ob id omni remedio deſtitutus, exequutionem euitare non valeat, illam ſaltem aliquatenus differre valebit, ſi terminum ad ſoluendum qui debitoribus datur à lege ſuſcipiat.

A Eſt autem terminus ad ſoluendum, A, dilatio decem
2 dierum, quae debitori miſerationis gratia à lege conceditur, cum creditor, vt vulgo dicitur, cum ſacco paratus venire non debeat.

3 Haec dilatio ab omnibus Romanae Curiae Iudicibus, dum à iure prodluat concedi poteſt decem tantum dierum, ſed A. C. habet in facultatibus, vt terminum, ſeu dilationem ad ſoluendum debitoribus, triginta dierum concedere valeat; debet autem terminus purè, & ſimpliciter, & abſque vlla conditione ſuſcipi in actis, vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

In Officio NN. & fatendo debitum ſcutorum NN. ex aduerſo petitum ad illud ſoluendum ſuſcepit terminum triginta dierum, quo elapſo conſenſit relaxationi mandati abſque alia citatione, & ſic tactis &c. iurauit &c. omni &c.

5 Non ſolum autem A. C. concedit huiuſmodi terminum debitoribus in eius Tribunali conuentis, ſed etiam alijs quibuſcunque in quovis alio tribunali Vrbis condemnatis, ſed quando condemnatio eſt ſecuta, ſeu Mandatum eſt relaxatum extra tribunal A. C. neceſſe eſt ſuſcipere terminum, vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN

In Officio &c. NN. & fatendo debitum ſcutorum NN. ex aduerſo petitum in curia NN. ad illud ſoluendum ſuſcepit terminum triginta dierum, quo elapſo conſenſit relaxationi Mandati abſque alia citatione, & ſic tactis &c. iurauit &c. omni &c.

Deinde opus eſt deducere huiuſmodi termini ſuſceptionem ad notitiam partis, alias non afficeret, & citatio fieri poteſt, vt infra videlicet.

A. C. N.

6 Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter inſtans ſuſcepit terminum triginta dierum, per acta infraſcripti Notarij, ad ſoluendum debitum petitum in Curia NN. ideo citetur idem, ad videndum ſibi inhiberi ad ſtatim, ſeu ad p. d. & interim quādocumque, nec audeat aliquod Mandatum ſuſpicere, aut ſuſceptum exequi facere, aut quicquam contra inſtantem innouare, ſub poenis ſcut. 500. & excommunicationis in ſubſidium & alijs arbitrio Domini &c. inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra inhiberi, omni, &c.

A. C. N.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter D inhibuit,& aliis prout in actis.inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N Notarius.

7 Eſt autem terminus, quando condemnatio eſt facta, ſeu Mandatum eſt relaxatum ab A C ſuſcipiendus per acta eiuſdem Notarij, in quibus fuit lata ſententia, ſeu factum Decretum, aut relaxatum Mandatum, & coram eodem iudice qui tulit ſententiam, ſeu fecit Decretum, aut relaxauit Mandatum, alias non ſuffit, & tunc non eſt alia citatio, ſeu intimatio neceſſaria, ſed ſufficit quod termini ſuſceptio in actis in Broliardo appareat, vt executio, & proceſſus ad vlteriora retardetur.

8 Euenit aliquando, quod debitor in alio tribunali condemnatus, ſuſcipit terminum decem dierum coram Iudice, qui illum condemnauit, vel contra eum Mandatum executiuum relaxauit, & deinde ſuſcipit, etiam alio, terminum triginta dierum coram A. C. tunc necesse eſt citare illum, qui huiuſmodi terminum ſuſcepit, ad videndum moderari, & obtinebitur reduci terminum ſecundo loco ſuſceptum ad viginti dies, qui deſunt in primo, vt infra, videlicet.

A. C. N.

9 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum moderari inhibitionem, & terminum in actis ſuſceptum attento quod ſuſcepit alias per eadem ſumma terminum per acta NN. coram NN & Decretum neceſſarium,& opportunum fieri, & interponi ad p. d. inſtante NN. principali, ſiue, &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt & obtinuit, vt ſupra reduci terminum ad viginti dies, niſi ad p. d. cum Intimatione omni, &c.

A. C. N.

Intimatur NN, exaduerſo principali, qualiter D. moderatus fuit terminum,& aliis prout in actis, Inſtante NN. principali, ſiuè,&c.

N Notarius.

10 Sed ſi debitor alias coram A. C. pro eodem debito terminum triginta dierum ſuſcepiſſet, & habuiſſet, tunc illo citato, moderatur terminus in omnibus.

11 Eſt tamen neceſſe, allegantj terminum fuiſſe alias, vel coram alio ſuſceptum, id probare, & in actis fidem de huiuſmodi ſuſceptione, citata parte, ad videndum contra iura exhibere, nam alias moderatio, vel reductio termini obtineri in his caſibus minime poſſet niſi de illa conſtaret ex eiſdem actis.

12 Cæterum ſi quis ſuſceperit terminum triginta dierum ad ſoluendum, & agatur de parua ſumma, obtinetur reductio termini ad viginti dies, & etiam ad quindecim, ſi Creditor eſset pauper, & tunc citatur, vt infra, videlicet.

A. C. N.

13 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum moderari terminum in actis ſuſceptum, attenta parua ſumma ſcutorum NN. & decretum neceſsarium, & opportunum fieri, & interponi, ad p. d. inſtante NN. principali, ſiue, &c.

N Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, reduci terminum ad viginti quinque dies, niſi ad p. d, cum intimatione, omni, &c.

A. C. N.

Intimetur NN exaduerſo principali, qualiter D. reduxit terminum, & aliis prout in actis, inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N. Notarius.

14 Quod ſi terminus ob ſubſtituti, ſeu ſcriptoris incuriam non fuerit parè, & ſimpliciter ſuſceptus vti debet, ſed forte ſub aliqua conditione, vel cum aliqua reſeruatione, vel non fuerit ſuſceptus per acta Notarij ordinarij cauſæ, de qua agitur, vel non fuerit ſuſceptus coram Locumtenente, qui Mandatum relaxauit, ſeu Decretum fecit, aut Sententiam tulit, citatur, & obtinetur, vt infra videlicet.

A. C. N.

15 Citetur NN. exaduerſo Sequeſtratarius, ad videndum mandari exequi Mandatum, prętenſo termino nulliter ſuſcepto, & aliis quibuſcumque non obſtantibus, ad p. d. inſtante NN. principali ſiuè, &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione, omni, &c.

A. C. N.

Intimatur NN exaduerſo Sequeſtratario qualiter D. mandauit exequi Mandatum, quibuſcumque non obſtantibus, & aliis prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiue, &c.

N. Notarius.

16 Aliquando euenit, quod ſuſcipiens terminum eſt ſuſpectus de fuga, & tunc probata ſuſpicione citatur, vt infra, videlicet.

A. C. N.

17 Citetur NN exaduerſo principalis, ad cauendum de ſoluendo in fine termini per eum ſuſcepti, alias videndum mandari exequi Mandatum quibuſcumque non obſtantibus, ad p. d. Inſtante NN. principali ſiue, &c.

N. Notarius

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum Intimatione, omni, &c.

A. C. N.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter D. mandauit exequi Mandatum, quibuſcumque non obſtantibus, & aliis prout in actis, Inſtante NN. principali, ſiue, &c.

N. Notarius.

Sed hæc citatio in Tribunali A. C. eſt de rarò contingentibus.

18 Termino ſuſcepto, ſi Mandatum non fuit expeditum vigore Decreti, poteſt expediri etiam vigore termini ſuſcepti alias, ſeu vigore Decreti termino non ſuſcepto.

19 Cuius Mandati virtute diuerſimodè ad executionem proceditur. Aliquando illius vigore obtinetur Sequeſtrum ſuper bonis, ſeu pecuniis Debitoris penes Debitorem Debitoris, aut alios exiſtentibus, tenoris infraſcripti, videlicet.

20 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A. C. ſiuè R. P. D. NN eius in Ciuilibus Locumtenentis,& ad inſtantiam NN. principalis creditoris NN in ſcutis NN. ac Iulijs NN. pro expenſis Mandati executiui in Actis expeditis, Tenore præſentium.

B Sequeſtrentur, B, & ſub arcto, & firmo Sequeſtro ponantur penes Omnes, & ſingulos in executione præſentium nominandos,& cognominandos, omnes,& ſingulæ pecuniarum, rerum, & bonorum ſummæ, qualitates, & quantitates ad d. NN. quomodolibet ſpectan, & pertin. & quæ in futurum ſpectabunt, & pertinebunt. Inhibentes eiſdem ſic eiſdem Sequeſtratarijs, nè viſis præſentibus, ſub 500. ducatorum auri Reu. Cameræ Apoſtolicæ applicand. & pro tertio Mandati executiui, in Iuris ſubſidium executionis, aliiſque, &c. pęnis, etiam de proprio ſolutionis audeant, &c. pecunias, & res, & bona, vt ſupra ſequeſtrata alicui Perſonæ dare, tradere, ſiue conſignare, niſi prius d. Domino inſtante de præmiſſis ſatisfacto. vel alias abſque Domini licentia, quouis prætextu, & ſi quis, &c. compareat, &c. alioquin, &c.

N. Notarius.

Locus † Sigilli.

21 Executo Sequeſtro per Curſorem contra habentes penes ſe pecunias, ſeu alia bona Debitoris in illius executione nominatos, & cognominatos, relatione facta, citantur Sequeſtratarij ad dicendum contra iura, & repetito Decreto mandati, vna cum toto Proceſsu, & Sequeſtro executo, ac docto, penes eos eſse pecunias, & bona ad N. Debitorem ſpectantia, citantur tàm Debitor principalis, quàm Sequeſtratarij prædicti, vt infra, videlicet.

A. C. N.

A. C. N.

22 Citentur infraſcripti exaduerſo principales & Sequeſtratarij reſpectiuè, ad conſignandum, conſignarique videndum Inſtanti pecunias ſequeſtratas, & quodcumque Mandatum de conſignando tàm gratioſum, quàm rigoroſum,& aliud neceſſarium, & opportunum decerni, & relaxari ad p. d. inſtante NN. principali. ſiuè,&c.

N. Notarius.

NN. & NN. exaduerſo principalis, &
NN. & NN. Sequeſtratarij.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione, omni,&c.

Intimetur infraſcriptis, qualiter D. mandauit conſignari pecunias ſequeſtratas, & aliàs prout in Actis inſtante NN.principali.ſiuè, &c.

N. Notarius.

NN.exaduerſo principalis, &
NN. & NN. Sequeſtratarij.

23 Si Sequeſtratarij nihil opponunt, expeditur contra eos Mandatum gratioſum,tenoris videlicet.

24 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A. C. ſeù R. P. D. NN eius in Ciuilibus Locumtenentis,& ad inſtantiam NN. principalis creditoris NN in ſcutis NN. monetæ ac expenſis Mandati executiui ſer. ſer. contra eundem NN.relaxati,Tenore præſentium.

Mandatur vobis NN. & NN. exaduerſo Sequeſtratarijs, quatenus ſtatim viſis, & receptis præſentibus, ſub Mandati rigoroſi, alijſque pœnis, debeatis, & quilibet Veſtrum debeat ex pecunijs penes vos exiſtentibus, & ſpectantibus ad NN. Debitorem ſequeſtratis eidem NN.inſtanti eadem ſcuta NN monetæ vt ſupra debita, & alia ſcuta pro expenſis Mandati executiui ſoluiſſe, & ſolui & exburſari feciſſe & mandaſſe, recepta quietantia, nam vobis, & dd NN. Debitore citatis, & relatis Reuerendiſs. D. ita mandauit hac die, &c.

N. Notarius.

Loco † Sigilli.

N. Locumten.

25 Cæterum ſi Sequeſtratarius nihil habeat in manibus, quod ſpectet ad d. NN.proteſtetur,vt infra videlicet.

Pro NN contra NN.

In Officio NN.medio iuramento tactis,&c.dixit non habere aliquid in manibus,quod ſpectet ad NN. & ideo non poſſe relaxari aliquod Mandatum,& nihil fieri, niſi ſer. ſer. verificatis verificandis,alias, &c.

26 Qua proteſtatione facta,niſi Creditor doceat Sequeſtratarium habere in manibus pecuniam ad NN. debitorem ſpectantem, non poterit illum cogere ad conſignandum,ſed ſi eo citato ad dicendum contra, vel aliàs probauerit, Sequeſtratarium eundem habere in manibus,& ipſe nihilominus ſoluere recuſet, exequitur contra eum Mandatum gratioſum expeditum,Hoc eſt Curſor Copiam dicti mandati domi, vel in manibus proprijs Sequeſtratarij relinquit, & facit de hoc relationem, & deinde citatur Sequeſtratarius, vt infra videlicet.

A. C. N.

27 Citetur NN. exaduerſo Sequeſtratarius, ad docendum ſe paruiſſe Mandato gratioſo, aliàs videndum decerni, & relaxari Mandatum rigoroſum, & exequutiuum neceſſarium,& opportunum, ad p. d. inſtante NN principali,ſiuè,&c.

NN.Notarius.

Decretum.

NN. petijt,& obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum Intimatione, omni, &c.

A. C. N.

Intimatur NN.exaduerſo Sequeſtratario qualiter D. relaxauit Mandatum rigoroſum & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali,ſiuè,&c.

N. Notarius.

28 Et niſi Sequeſtratarius ſoluat, expeditur contra eum Mandatum executiuum, ſi tamen ipſe principali Debitori eſt obligatus ità, & taliter quod poſſit contra eum agi executiuè, nam aliàs eſſet agendum contra eum via ordinaria,& cauſa eſſet appellabilis.

29 Si verò Sequeſtrum fuit executum ſuper diuerſis bonis mobilibus,& alijs ad Debitorem ſpectantibus, tunc reproducto Sequeſtro,& probatis probandis, vt ſupra, fit Citatio, vt infra, videlicet.

A. C. N.

Citentur Infraſcripti exaduerſo principales, & Sequeſtratarij reſpectiuè ad conſignandum conſignarique videndum pecunias,res & bona ſequeſtrata, quatenus ſint pecuniæ infraſcripto Inſtanti, pro concurrenti quantitate ſui crediti, quatenus verò bona, in Depoſitaria Vrbana,ad effectum, &c & quodcumque Mandatum de conſignando tàm gratioſum quam rigoroſum, & aliud neceſſarium,& opportunum decerni & relaxari ad p. d Inſtante NN.principali,ſiuè,&c.

N. Notarius.

NN exaduerſo principalis,&
NN. exaduerſo Sequeſtratarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra niſi ad p. d. cum intimatione,omni,&c.

A. C. N.

Intimetur NN. exaduerſo principali, & NN. exaduerſo Sequeſtratario; qualiter D. mandauit conſignari pecunias,& bona ſequeſtrata,& alias prout in actis, inſtante NN.principali,ſiuè, &c.

N. Notarius.

30 Elapſa prima die iuridica poſt intimationem executam, expeditur Mandatum gratioſum tenoris videlicet.

De Mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A. C. ſeù R. P. D. NN eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN principalis creditoris NN. in ſcutis NN. monetæ, ac expenſis Mandati executiui contra eundem NN relaxati, Tenore præſentium.

Mandatur tibi NN. exaduerſo Sequeſtratario, quatenus ſtatim viſis, & receptis præſentibus, ſub Mandati rigoroſi,alijſque pœnis,&c debeas pecunias, res, & bona penes te exiſtentia ſpectantia ad NN. Debitorem ſequeſtrata, quatenus ſint pecuniæ, NN. Inſtanti ſcuta NN. monetæ,vt ſupra debita, & alia ſcuta NN pro expenſis Mandati exequutiui,ſoluiſſe, & exburſaſſe quatenus vero ſint bona in Depoſitaria Vrbana conſignaſſe, ad effectum, &c & ſolui, conſignarique feciſſe, & mandaſſe,recepta quietantia,nam te,& d. NN. Debitore citatis, & relatis Reuerendiſs. D. ita mandauit, hac die,&c.

N. Notarius.

Locus † Sigilli.

N Locumten.

31 Quod ſi Sequeſtratarius parere Mandato gratioſo recuſauerit, tunc intimato illi dicto Mandato domi dimiſſa copia,vel perſonaliter per Curſorem, & citato ad docendum ſe paruiſſe Mandato gratioſo,niſi aliquid releuans deducat,expeditur contra eum Mandatum rigoroſum, ſeù executiuum, & datur Executori Curiæ ad effectum illud vt ſupra exequendi.

32 Sed ſi ſequeſtratarius pareat mandato conſignatis pecunijs Creditori,ſi quas habebat recepta quietantia, bonis verò in Depoſitaria Vrbana, ſi pecuniæ non ſufficiant pro ſatisfactione Crediti, proceditur ad Subhaſtationem, & deliberationem dictorum bonorum in Depoſitaria conſignatorum, ac ſi ſuper illis fuiſſet ab Executore facta realis executio, prout dicetur in ſequenti Capite *de Subbaſtatione, & deliberatione Pignorum.*

33 Non omitto quod aliquando poſt factum Sequeſtrum Pars aduerſa obtinet illius reuocationem, citando,vt infra videlicet.

A. C. N.

Citatur NN. exaduerſo principalis, ad videndum reuocari prætenſum Sequeſtrum, & Decretum neceſſarium,& opportunum fieri,& interponi ad p. d. inſtante NN. principali,ſiuè,&c.

N. Notarius.

Decretum (*ſi Sequeſtrum fuit obtentum pro aſſecuratione Iudicij.*)

NN petijt,& obtinuit,vt ſupra data idonea cautione de ſtando Iuri, & iudicatum ſoluendo, niſi ad p. d. cum Intimatione omni,&c.

Decretum (*ſi Sequeſtrum fuit obtentum vigore Mandati executiui ſer.ſer.relaxati.*)

NN. petijt,& obtinuit, vt ſupra facta ſolutione (*vel*
C *data cautione idonea*, C. *in forma depoſiti*) niſi ad p. d. cum intimatione omni,&c.

A. C. N.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter D. reuocauit Sequeſtrum, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN.principali,ſiue,&c.

N.Notarius.

34 Sed ſi Sequeſtrum non fuiſſet legitimè factum; obtinetur illius reuocatio ſimpliciter abſque alia cautione, citando, vt ſupra Partem aduerſam ad videndum reuocari Sequeſtrum.

35 Si verò Sequeſtrum fuiſſet factum ſuper fructibus locorum Montium, & Creditor eſſet iam ſatisfactus,& ob id eſſet opus extrahere partitas Librorum Montium, ad effectum probandi ſatisfactionem, poterit citari, prout infra videlicet.

A. C. N.

36 Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum deſtinari Notarium ad effectum extrahendi partitas Librorum Montis NN. (*vel alterius libri ſecundum facti contingentiam*) penes NN. d Montis Depoſitarium exiſtentium, & mandari dd. partitas extrahi in forma, Decretum neceſſarium,& opportunum fieri,& interponi ad p. d. Inſtante NN.principali,ſiue,&c.

N. Notarius.

Decretum.

NN.petijt,& obtinuit, vt ſupra deſtinari Notarium, necnon extrahi partitas pro diebus, & horis certis intimandis,omni,&c.

A. C. N.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter D. mandauit extrahi partitas, & deſtinauit Notarium, & aliàs prout in Actis,& Notarius accedet ad huiuſmodi extractionem faciendam die N. cum duobus ſequentibus de mane hora N. & de ſero, hora N. ideò citetur idem ad intereſſendum, quatenus, &c.aliàs, &c.Inſtante NN principali,ſiuè,&c.

N.Notarius.

37 Si verò habens Librum, ſeù Libros huiuſmodi penes ſe,impediret extractionem Partitarum,& nollet in hoc patientiam præſtare citatur, vt infra videlicet.

A. C. N.

Citetur NN. Depoſitarius Montis NN. ad præſtandam patientiam in extractione partitarum Librorum dicti Montis,aliàs videndum per Dominum grauari, & pro grauamine decerni, & relaxari Mandatum executiuum ad p.d.Inſtante NN.principali ſiuè,&c

N.Notarius

Decretum.

NN.petijt,& obtinuit grauari in Iulijs NN.quolibet die,donec paruerit,& vt ſupra, niſi ad p.d.cum Intimatione omni,&c.

A. C. N.

Intimatur NN.exaduerſo principali,qualiter D relaxauit mandatum, & aliàs prout in Actis Inſtante NN. principali,ſiuè,&c.

N.Notarius.

Elapſa prima die iuridica poſt executam Intimationem,ſi Citatus patientiam adhuc non præſtat:expeditur Mandatum pro grauamine Iudici beneuiſo, iuxta formulam ſuperius traditam contra Teſtem recuſantem ſe examini ſubijcere, hac eadem *par.1.c.11.n.22.*

38 Extractis verò partitis,citatur Pars ad dicendum contrà Iura, & illis repetitis in Actis, & admiſſis, ſi & in quantum citatur iterum,vt ſupra ad videndum reuocari Sequeſtrum, & ſtante ſolutione, ſeù ſatisfactione, obtinetur,illius reuocatio.

39 Sed hic obiter occaſione Sequeſtri, poteſt animaduerti, quod licet in Tribunali A. C.Sequeſtrum vigore Mandati omnibus paſſim illud petentibus concedatur; non tamen ita de facili conceditur Sequeſtrum pro aſſecuratione Iudicij,ſed tantum in aliquibus caſibus Iudici beneuiſis docto de credito,& iurato de metu dilapidationis bonorum,vt infra,videlicet.

Pro NN.contra NN.

40 In Officio,&c NN.ad docendum de ſuo bono iure, & credito ſcutorum NN monetæ quod habet contra NN. facto per compulſum in forma,&c.produxit Inſtrumentum publicum obligatione Camerali vallatum,rogatum per Acta NN.ſub die NN &c.prout in folio tenoris,&c. & medio Iuramento tactis,&c.iurauit de metu dilapidationis bonorum, &c.Ideo inſtetit ſibi concedi Sequeſtrum pro aſſecuratione Iudicij,non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio,&c.

Tenor Sequeſtri.

41 De mandato Illuſtriſs.& Reuerendiſs D. A. C.ſiuè.R. P.D.NN eius in Ciuilibus Locumtenentis,& ad inſtantiam NN principalis Creditoris NN. in ſcutis NN. vigore Inſtrumenti publici in actis producti.Tenore præſentium.

Sequeſtrētur,& ſub arcto,& firmo ſequeſtro ponantur, penes omnes,& ſingulos in executione præſentium nominandos, & cognominandos, omnes, & ſingulæ pecuniarum,rerum,& bonorum ſummæ,qualitates,& quantitates ad dd.NN quomodolibet ſpectan.& pertinen.& quæ in futurum ſpectabunt, & pertinebunt, Inhibentes expreſsè eiſdem Sequeſtratarijs,nè viſis præſentibus,ſub. 500 ducatorum auri Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ applicandorum,& pro illis Mandati exequutiui,& in Iuris ſubſidium Excommunicationis, alijſq; &c. pœnis etiam de proprio reiterandæ ſolutionis audeant,&c. pecunias, res, & bona, vt ſupra ſequeſtrata, alteri Perſonæ dare, tradere. ſiuè conſignare, niſi prius d. NN. de præmiſſis ſatisfacto, vel aliàs abſque Domini ſcientia, quouis prætextu,quia docto de credito,& iurato de metu, &c. Reuerendiſs D ita mandauit,&c. & ſi quis, &c. comparеat,&c. alioquin, &c.

N. Notarius.

Locus † Sigilli.

42 Ad conſignationem verò bonorum Sequeſtratorum hoc caſu non deuenitur,niſi liquidato credito, & declarato Sequeſtrante verò,& legitimo Creditore.

43 Mandatum autem ſuſpicionis fugæ in Tribunali A. C. à Locumtenentibus non conceditur,ſed ab A.C. met aliquando ſolet concedi, docto tamen, vt ſupra, de credito,& iurato de metu fugæ, vt infra videlicet.

A. C. N.

Pro NN contra NN.

44 In Officio,&c.NN.ad docendum de eius credito ſcutorum NN quod habet contra NN. facto per compulſum produxit Inſtrumentum publicum, Camerali obligatione vallatum, rogatum per Acta NN. ſub die NN. prout in folio tenoris, &c. & medio Iuramento tactis, &c.Iurauit d. NN ſuſpectum de fuga, ideoque inſtetit ſibi concedi Mandatum ſuſpicionis fugæ contra eumdem non ſolū,vt ſupra,ſed omni alio meliori modo,&c.

45 Quod quidem mandatum nulla præuia citatione concedi ſolet contra Debitoris perſonam, vt infra videlicet.

De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A. C. met, & ad Inſtantiam NN. principalis Creditoris NN. in ſcutis NN. monetæ debitis occaſione, de qua in Actis iuxta formam Iurium Camerali obligatione Vallatorum,Tenore præſentium capiatur NN.exaduerſo principalis tanquam de fuga ſuſpectus iuratus, & captus ad præſentiam Domini ducatur, & deindè ſi ei videbitur eius arbitrio carceretur,& non relaxetur, donec cauerit de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo, iuxta formam Statutorum Vrbis,&c & ſine d. Illuſtriſs. Domini mandato. Quoniam conſtito de credito, ac iurato de ſuſpicione fugæ,& alias prout in Actis,Illuſtriſs. D. ita mandauit hac die,&c.

NN.Notarius.

NN. C. A. Auditor.

Locus † Sigilli.

46 Cuius quidem mandati virtute, ſi Debitor fuerit ab Executoribus repertus, ducitur ad præſentiam Iudicis, vt caueat de ſtando iuri,& iudicatum ſoluendo, quod ſi cautio-

Digitized by Google

nem non præſtiterit, tunc demum ducitur ad Carceres, & non relaxatur, donec Fideiuſſorem præſtiterit, ſi verò cauet, relaxatur, & non moleſtatur amplius, nec ipſe, nec eius Fideiuſſor, niſi poſtquam citatis citandis, ac ſeruatis ſeruandis, ad fauorem Creditoris iudicatum fuerit.

47 Solet tamen aliquando Mandatum huiuſmodi ſuſpicionis fugæ concedi citata Parte ad dicendum contra Iura in forma, & iuribus ad effectum docendi, vt ſupra de Credito in Actis productis, ac per D. Iudicem admiſſis, cum ſolita clauſula *ſi & in quantum*, & deindè iterum citata Parte, vt infra videlicet.

A. C. met.

48 Citetur NN exaduerſo principalis ad cauendum de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo pro ſcutis NN debitis, & petitis occaſione de qua in actis, aliàs videndum decerni, & relaxari Mandatum ſuſpicionis fugæ, & Decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, docto tamen de credito, ac iurato de ſuſpicione fugæ, niſi ad p. d. cum intimatione, omni, &c.

A. C. met.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter D. relaxauit mandatum, & alias prout in Actis Inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N. Notarius.

49 Cuius quidem decreti vigore elapſa prima die iuridica poſt Intimationem exequutam expeditur Mandatum, addendo in eo, *quod Debitore ſuſpecto de fuga iurato, citato, & intimato, Illuſtriſs. D. ità mandauit, &c.* & proinde proceditur ad illius executionem, vt ſupra.

50 Arreſta verò contra Carceratos non conceduntur, niſi iuxta formam reformationis San. me. *Pauli V.* virtute Mandati exequutiui ſeruatis ſeruandis, citata Parte, relaxati, vt infra, videlicet.

51 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A. C. ſiuè R. P. D. NN. eius in Ciuilibus cauſis Locumtenentis & ad Inſtantiam NN. principalis Creditoris NN. in ſcutis NN. virtute Mandati ſer. ſer. relaxati. Tenore præſentiũ

Arreſtetur NN. in Carceribus, in quibus reperitur, ad Inſtantiam NN. pro ſcutis NN. debitis occaſione, de qua in Actis, ac Iulijs NN pro expenſis Mandati executiui ſer. ſer. relaxati, prout in Actis, & non excarceretur donec eidem Inſtanti de d. eius credito, ac expenſis ſatisfecerit. Quoniam vigore dicti Mandati executiui ſer. ſer. relaxati, in vim obligationis Cameralis, & aliàs prout in Actis Reuerendiſſ. D. ita mandauit, hac, &c.

N. Notarius.

Loco † Sigilli.

N. Locumten.

52 Cæterum, ad rem redeundo, expedito Mandato vigore Decreti, vel vigore termini ſuſcepti, & elapſi, vt ſupra, ſi Creditor noluerit procedere per viam Sequeſtri, ſed per viam exequutionis perſonalis, aut realis, datur Mandatum executiuum Executoribus Curiæ, vt illud contra perſonam, & bona Obligati exequantur.

53 Quod ſi nec perſona, nec bona, ſuper quibus executio fieri poſſit, reperiantur, & Debitor eſt in forma Cameræ obligatus, proceditur factis prius diligentijs per Exequutores, contra eum ad Cenſuras, & tunc R. P. D. meus *Bichius* Sacræ Rotæ Romanæ Auditor, dum eſſet A. C. Locumtenens, induxit, vt citaretur Pars, vt infra, & ita hodie obſeruat Praxis videlicet.

A. C. N.

Citetur NN. exaduerſo principalis, ad concordandum de Executore, qui faciat diligentias pro executione Mandati, aliàs videndum per Dominum Deputari ex Officio, ad p. d. Inſtante NN. principali ſiuè, &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra deputari in Executorem NN. niſi ad p. d. cum Intimatione, omni, &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter D. deputauit Executorem, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N. Notarius.

Elapſa prima die iuridica poſt Intimationem, Executor deputatus fidem facit, ſe ad Inſtantiam NN. diligentias de reperiendo perſonam & bona NN. eius debitoris, ad effectum, &c feciſſe, & nec perſonam, nec bona, ſuper quibus Mandatum exequi potuerit, inueniſſe.

Hæc fides Executoris, ſi Debitor eſt in forma Cameræ obligatus producitur in Actis cauſæ, citata Parte ad dicendum contra Iura in forma, necnon ad videndum extendi formam Cameræ in Iuribus, de quibus in actis appoſitam, iuxta Stylum Curiæ; quæ productio fieri poteſt, vt infra videlicet.

54 Pro NN. contra NN.

In Officio NN. & ad docendum de diligentijs factis ab Executore de reperiendo perſonam, & bona NN. Aduerſarij ad effectum executionis Mandati, & nec perſonam, nec bona reperiri, facto per compulſum produxit dictum Mandatum exequutiuum, aliàs expeditum, vna cum fide dictarum diligentiarum per Executorem factarum tenoris, &c. & repetijt omnia iura, & Inſtrumenta producta, & repetita, Decreta facta, acta, & actitata per acta mei, inquantum, &c. petens, &c. omni, &c.

Et reproducta Citatione ad dicendum contra Iura, & ad videndum extendi legitimè executa, ac obtento Decreto admiſſionis illorum, ſi, & inquantum, &c. & extenſionis formæ Cameræ iuxta Praxim ſuperius traditam par. 1. cap. 2. n. 14. & ſeqq. & num. 19. & num. 174. (*nàm extenſio huiuſmodi formæ Cameræ ad effectum fulminandi Cenſuras, eſt omninò neceſſaria, etiamſi fuerit conſenſum in Mandatum executiuum, vnica, &c.*) ſi Pars non opponit generalia contra, & pendente huiuſmodi termino nihil fieri, citatur Pars ad videndum ſe in Iuris ſubſidium declarari excommunicatum in forma, alias Parte opponente generalia contra, & pendente, &c. quia tunc officium Iudicis ſuper extenſione formæ Cameræ, & alio quouis Decreto conquieſcit, & Iudex ſolum admittit, & mandat recognoſci iura, opus eſt iterum citare Partem ad videndum extendi, & obtinere Decretum extenſionis formæ Cameræ, poterit que tunc etiam vnico contextu, citari ad videndum extendi, & ſe declarari, &c. vt infra, videlicet.

A. C. N.

55 Citatur NN exaduerſo principalis, ad videndum extendi formam Cameræ in Iuribus, de quibus in actis appoſitam, iuxta Stylum Curiæ, & ſe in Iuris ſubſidium declarari Excommunicatum, D. & literas declaratorias, & Cedulones decerni, & Decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit extendi formam Cameræ iuxta ſtylum Curiæ, vt ſuprà niſi infra tres, omni, &c.

Elapſis verò tribus diebus currentibus, vel tertia die poſt factum Decretum ſequente, citatur pars aduerſa, vt infra videlicet.

A. C. N.

56 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum relaxari literas declaratorias, & Cedulones aliàs decretos, & quatenus opus ſit de nouo decerni, & relaxari, ad p. d. inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione, omni, &c.

A. C. N.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter D. decreuit, & relaxauit literas declaratorias, & alias prout in actis, inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N. Notarius.

Elapſa prima die iuridica poſt intimationem executam, illa reproducta, expediuntur literæ declaratoriæ, & affiguntur Cedulones in locis publicis, tenoris infraſcripti, videlicet.

57 D. NN,

Digitized by Google

57 D. NN. exaduerſo principalis, auctoritate Apoſtolica in iuris ſubſidium denunciatur excommunicatus, & declaratus ob non ſolutionem ſcutorum quingentorum monetæ, *ſeu alterius ſummæ ſcuta viginti quinque monetæ exceden.* pro quibus in forma Cameræ obligatus extitit occaſione Societatis officij, *vel alia de cauſa ſecundum facti contingentiam, exprimenda*, prout in actis, quia ipſo citato, & intimato Reuerendiſsimus D. ita mandauit, hac die, &c. inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N. Notarius.

Loco † Sigilli.

N. Locumten.

58 Obſeruandum tamen eſt, quod in cauſis penſionum poteſt quis excommunicari pro quolibet termino non ſoluto, licèt paruo, & infra ſummam ſcutorum viginti quinque, quia Papa ipſe in literis reſeruationis penſionis excommunicat non ſoluentem, & A. C prout quilibet alius executor exequitur, iuxta literarum formam, & tenorem.

59 Aliquando excommunicatus obtinet abſolutionem per menſem cum reincidentia, vel in honorem Feſtiuitatum cum reincidentia poſt Feſta, parte tamen citata, vt infra videlicet.

A. C. N.

60 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum inſtantem abſolui à cenſuris in honorem Feſtiuitatis Sanctiſſimi Natalis, *vel Paſchatis Reſurrectionis*, D. N. Ieſu Chriſti, & quodcumque Decretum deſuper neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad p. d. inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt & obtinuit vt ſupra abſolui cum reincidentia poſt Feſta, cum intimatione, omni, &c.

A. C. N.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter D. abſoluit inſtantem, & alias prout in actis, inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N. Notarius.

Si verò ſit abſoluendus extra tempora feſtiuitatum, citatur, & obtinetur, vt infra, videlicet.

A. C. N.

61 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum inſtantem abſolui à cenſuris, & quodcumque Decretum deſuper neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi, ad p. d. inſtante NN principali, ſiuè, &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, abſolui per menſem cum reincidentia, niſi ad p. d. cum intimatione, omni, &c.

A. C. N.

Intimetur NN exaduerſo principali, qualiter D. abſoluit à cenſuris, & aliàs prout in actis, inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N. Notarius.

62 Ex cauſa verò, vel ſi ex noua iurium productione, aut alias, creditum redderetur dubium, poſſet etiam aliquando obtineri abſolutio longior, etiam ad beneplacitum, parte tamen ſemper, vt ſupra citata, & intimata, mutatis mutandis.

63 Cæterum ſi Debitor fuerit repertus, executores illum captiuum ducunt ad carceres, & ſi eſt ſoluendo, non relaxatur, donec ſoluat, vel præſtet cautionem idoneam in forma depoſiti de ſoluendo ad omne manda-
E tum Domini E.

64 Sed ſi Debitor non eſt ſoluendo, ſolet ſæpè à Sacra viſita, ſeu ab Illuſtriſs. Carcerum Præſide, ad quem ſolent etiam à Sac. Viſita cauſæ huiuſmodi carceratorum remitti, obtinere dilationem parte tamen citata, vt infra videlicet.

F Illuſtriſs. D. Carcerum Præſide F.

65 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum inſtanti concedi dilationem ad ſoluendum debitum, de quo agitur, & mandari eundem excarcerari, & quodcumque Decretum deſuper neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad p. d. Inſtante NN. principali ſiuè, &c.

N. Notarius

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, excarcerari, data tamen cautione idonea de ſoluendo ſcuta NN. monetæ quolibet menſe, vſque ad integram dicti debiti ſatisfactionem, ita quod, ipſo deficiente in vna ſolutione, teneatur ad duas, & deficiente in duabus, teneatur ad totam ſummam, niſi ad p d. cum Intimatione omni, &c.

Carcerum Præſide.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter D. mandauit inſtantem excarcerari, & aliàs prout in actis, Inſtante NN, principali, ſiuè, &c.

N. Notarius.

66 Dilationes autem, & excarcerationes huiuſmodi plurimum pendent ab arbitrio Sacræ Viſitæ, ſeu Illuſtriſs. Carcerum Præſidis, à quorum decretis non datur appellatio.

67 At ſi debitor carceratus eſt pauper miſerabilis, & nihil habet in bonis, tunc exhibita fide Parochi ſuper paupertate debitoris in actis Notarij Illuſtriſſimi D. Carcerum Præſidis citato aduerſario, ad dicendum contra iura, vel productis in eiſdem articulis, ſuper dicta paupertate, parte citata ad dicendum contra Articulos in forma, examinatiſque Teſtibus, ſeruatis ſeruandis, ac probata paupertate, citatur creditor ad præſtandum alimenta, vt infra videlicet.

Carcerum Præſide.

68 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad præſtandum inſtanti alimenta attenta eius paupertate, aliàs videndum mandari excarcerari, & quodcumque Mandatum de excarcerando deſuper neceſſarium, & opportunum decerni, & relaxari, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue, &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, cum intimatione, omni, &c.

Carcerum Præſide.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter D. mandauit inſtantem excarcerari, & aliàs prout in actis, Inſtante NN principali, ſiuè, &c.

N Notarius.

69 Et tunc deficiente Creditore in præſtatione alimentorum, quæ taxantur arbitrio Illuſtriſs. D. inſpecta qualitate perſonarum, Debitor eximitur à Carceribus.

70 Contra obligatum autem in forma Cameræ poteſt vnico contextu fieri executio perſonalis, vt ſupra, & etiam realis.

C Executio realis, G, aut fit ſuper mobilibus, aut ſuper ſtabilibus Debitoris.

71 Si fit ſuper mobilibus, Executor vigore mandati aufert dd. mobilia, & illa conſignat officialibus depoſitariæ Vrbanæ, ad hoc, vt poſſit ad illorum ſubhaſtationem, & deliberationem deueniri, & ex illorum pretio Creditori ſatisfieri.

72 Et quia aliquando Debitor tenet portam clauſam, nè Executores poſſint exequi Mandatum ſuper moibilibus in ea exiſtentibus, ideò tunc citatur, vt infra videlicet.

A. C. N.

73 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad tenendum portam apertam, itaut Mandatum contra eum decretum, & relaxatum exequi poſſit, aliàs videndum mandari eam aperiri per vim, & Decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi, ad p. d. inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione, omni, &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter D. mandauit aperiri portam, & aliàs prout in actis, Inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N. Notarius.

74 Si

74 Si verò executio ſit ſuper ſtabilibus, forte quia mobilia non adſunt, vel non ſufficiunt pro ſatisfactione Creditoris, Executor, vna cum Notario cauſæ actuario, accedit ad Domum, vel Vineam, ſuper qua facienda eſt executio, & in eam [illegible] do, ac per eam deambulando, exequitur Mandatum, de qua executione Notarius, coram duobus teſtibus, conficit inſtrumentum publicum [illegible] infra videlicet.

75 In Dei nomine &c. Anno &c. NN. exequutor Curiæ [illegible] dmiſs. & Reuerendiſs. D. A. C. habens præ manibus Mandatum executiuum, ad inſtantiam NN. relaxatum contra NN. eius tenor eſt infraſcriptus, videlicet De Mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Domini A. C. ſiue R. P. D. NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis & ad inſtantiam &c. (*hic inſeratur totus tenor Mandati*) vna mecum Notario actuario infraſcripto, acceſſit ad Vineam NN. ſitam extra portam N. iuxta bona NN. & NN. viam, & alios &c ſi qui ſint &c. ſuper qua, & illius [illegible] pertinentijs, virtute præinſerti Mandati fecit executionem, non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo & [illegible] per quibus &c. acta fuerunt hæc omnia & ſingula ſuprascripta &c. præſentibus NN. & NN. teſtibus vocatis, habitis ſpecialiter, atque rogatis.

76 Poſtquam autem executor ſuper Vinea, vt ſupra, vel alijs ſtabilibus executionem fecit, de hoc Officialibus Depoſitariæ Vrbanæ relationem affert, vt ad vlteriora, ſubhaſtatione, & deliberatione deueniri, & ſic pecunia ſatisfieri valeat creditori.

Obſeruationes.

A 77 Lex dat *miſerationis* gratia Debitoribus condemnatis, & cõfeſſis terminum, ſeu dilationem ad ſoluendum. Etenim Imp. Pius *Caſſio* Proconſuli in hæc verba reſcripſit. *His, qui fatebuntur ſe debere, aut ex re iudicata neceſſe habebunt reddere, tempus ad ſoluendum detur quod ſufficere pro facultate cuiuſque videbitur, l. Debitoribus* 31. *ff. de re iud.*

78 Et ſi quæratur, quæ ſit iſta dilatio, reſpondet *Bart. in l. ſi Debitoribus, num.* 1. *ff. de iud.* de iure, eſſe tempus quatuor menſium, quod Confeſſis eſt concedendum, ſicut idem datur etiam Condemnatis regulariter, *l.* 4. *§. ſi quis condemnatus, vbi gloſſ. in verb. maiorem ff. de re iud. l.* 2. *C. de Vſur. rei iud. c. quod ad conſultationem, de re iud. capit. quærentis, vbi gloſſ. in verb. quadrimeſtre, & Felin. num* 2. *de offic. Deleg. d. l. Debitoribus, vbi gloſ. & DD. ff. de re iudic. d. l. ſi Debitori, vbi Gloſa in indultum ff. de iudic. Alex. conſ. l.* 77. *n.* 1. *verſic. ſed de iure communi, lib* 2. *& Bart. in d. leg. ſi Debitori nu.* 1. ſequitur *Abbas in d. cap. quod ad conſultationem, num.* 2. *de re iud. Felyn. in d. cap. quærentis, n.* 7. *de offic. deleg.* vbi dicit ad hoc eſſe textum *in l. centum, §. vlt. ff. de Confeſſ.*

79 Verumtamen iſtud quadrimeſtre poteſt à Iudice ex iuſta cauſa prorogari, & arctari, *l.* 2 *ff. de re iud. cap. quod ad conſultationem, vbi gloſ. in verb. arctari de re iud.* Sed ſi Iudex illud arctaret ſinè cauſa ſuppleretur à lege vſque ad tempus legitimum, videlicet vſque ad quadrimeſtre, *l.* 4. *§. ſi quis condemnatus, vbi Gloſs. in verbo minorem, ff. de re iud. gloſ. in dict. cap. quod ad conſultationem, in verbo arctari, de re iud.*

80 Cæterum in confeſſis fuit quadrimeſtre à conſuetudine limitatum, & reductum ad decem dies, *l. ſi Debitori, vbi Gloſs. in verb. modicum, & in verbo indultum,* quam *Bart. num.* 1. & declarat, & alij ſequuntur, *ff. de Iud. idem Bart. in d. l. Debitoribus, nu.* 2. *Caſtr. num.* 15. & alij, *ff. de re iud. Abb. in dict. cap. quod ad conſultationem, num.* 2. *de iud. Felyn. in cap. quærentis, n.* 2. *ante finem, & n.* 7. *de offic. Deleg.* Et non ſolum fuit, vt ſupra, ad decem dies limitatum de iure communi, ſed etiam ex diſpoſitione *Statuti Vrbis lib.* 1. *cap.* 89. *Luc. Pet. in prax. lib.* 4. *c.* 3. *num.* 18. *Fen.* [illegible] *ad Stat. Vrb. d. lib.* 1. *c.* 89. *nu.* 14.

81 Tenentur autem tam condemnatus, qui habet terminum quatuor menſium, quam etiam confeſſus, qui habet terminum decem dierum, omnino cauere de ſoluendo in fine termini, alias poſſent capi, & in Carceribus detineri, donec ſatiſdarent, *l. ſi Debitori, ibi, competenti cautela, vbi etiam Gloſ. & Angel. num.* 2. *Bart. num.* 3 *Fulgoſ. num.* 4 *Caſtren. num.* 11. *ff. de Iud.* vbi quod id procedit etiam ſi debitor ſit ſoluendo, *Iaſ. in l. Debitoribus, num.* 14. *ff. de re iud.*

82 Debet tamen debitor, antequam capiatur, citari ad cauendum de ſoluendo in fine termini, & conſtitui in mora, alias non poſſet, ratione d[illegible] ſatiſdationis carcerari, *Bald. in d. l. ſi de* [illegible] *n.* 3. *in fin. ff. de* [illegible] *C.* [illegible], qui dicit ſe ita practicaſſe *in l. ſi vniuerſa, num.* 6 & ibi *Iaſon. nu.* 2. *C. de precib. Imperat. offer. Aeneas Falcon ad Abbatem in cap. quod ad conſultationem, ſub n.* 2 [illegible] *aduerſam da-*

83 *re,* vbi dicit ſe ita practicaſſe, niſi [illegible] ſuſpectus de fuga, quia tunc poſſet capi, etiamſi non conſtitueretur in mora *Bald. in d. l. ſi debitori, nu.* 3. *in fin. ff. de Iud.*

84 Sed hoc non procedit, quando Debitor eſſet valde diues, adeo quod ex huiuſmodi dilatione nullum damnum Creditori poſſet inferri per ſubtractionem pecuniæ, at cum [illegible] tunc ceſſaret ratio, ob quam DD. [illegible] ſatiſdationem exigunt, ac promde debitor [illegible] cogendus ad ſatiſdandum, *Alberic. in l. ſi Debitoribus pr. verſ. vnde* [illegible] *ff. de Iud.* [illegible] *b. in cap. quod ad conſultationem, num.* 13. *de re iud. Bald. in l. fin. nu.* 1. *in fine, verſic. quid ergo, C. de exec. rei iud.* [illegible] *in l. Debitoribus, num.* 14. *in fine, ff. de re iud.*

85 An autem Creditor damnum huiuſmodi pati poſſit, necne, Iudex pro ſuo arbitrio, ſecundum perſonarum qualitates, diiudicabit, *Alberic. in d. l. ſi Debitoribus princ. verſ.* [illegible] *ff. de Iud. Bald. in d. l. fin. num.* 1 *in fin. verſ. quid ergo, C. de exec. rei iud.*

86 Primo tamen Regula ſuperius firmata, quod condemnatis detur terminus quatuor menſium ad ſoluendum, non procedit in condemnato ex depoſito, qui ſtatim tenetur ſoluere, *l. ſi quis,* [illegible] *illico,* [illegible] *quam celerrime; Cod. depoſ. Felyn. in cap. quærentis, num.* 2. *de offic. Deleg. Socc. reg.* 396. *in prima fallentia.*

87 Secundò non procedit, quando quis appellauit, & eius appellatio fuit reperta manifeſtè fruſtratoria, quia clarè conſtabat, quod ei nulla competebat defenſio, nam tunc currit dictum tempus à die latæ primæ Sententiæ, ſecus ſi non ſit ita manifeſtè fruſtratoria, quia tunc non currit tempus, niſi à die confirmationis, ſecundum diſtinctionem, quam tradit *Bald. in l.* 2. *num.* 7. *C. de vſur. rei iud.* quem ſequitur *Alex. conſ.* 94. *nu.* 2 *l.* 4.

88 Tertio non procedit, quando quis fuit condemnatus à Iudice, à cuius ſententia appellare non licet, nam tunc illa ſtatim executioni demandatur infra decem dies per *Text in § aliud vbi Angel. in auth. vt Sponſ. largit. Felyn. in d. c. quærentis, num.* 2. *de offic. Deleg. Alex. in l. Debitoribus, num.* 13. & ibi *Iaſon. nu.* 9. *ff. de re iud. Soccin. d. reg.* 396. *in* 4 *fallentia.*

89 Quarto non procedit, quando agitur de Alimentis alicui conſtituendis, vel de ſubueniendo Minori per viam reſtitutionis in integrum, nam tunc Iudex intra quadrimeſtre ſententiam exequitur, *Text.* eſt expreſſus *in l. qui pro Tribunali vbi Gloſ. in verbo conſtituatur, & in verbo ſubuenitur, ff. de re iud. Gloſs. in l. fin. in verb. ſtatutum, C. de execut. rei iud.*

90 Quintò non procedit in condemnato per interlocutoriam, vt litium ſit quandoque finis, ita poſt *Bartol. in l. à Diuo Pio, § in venditione, n.* 10. *ff. de re iud.* tenet *Iaſ. in leg. Debitoribus, nu.* 10. *ff. de re iud.*

91 Sexto non procedit, quando cauſa appellationis eſt deſerta, *l. quoniam nonnulli, vbi Bald. C. de Appell. Roman. in l.* 2. *nu.* 2. *& nu.* 63. *ff. de re iudic. Alex. conſ.* 94. *nu.* 2. *lib.* 4 *Felyn. in d. cap. quærentis, num.* 2. *de offic. Deleg.* vbi quod hoc habet locum, quando à die latæ ſententiæ lapſum eſt quadrimeſtre, alias licèt fiat executio vigore dictæ Sententiæ, datur ſupplementum temporis, vſque ad dictum quadrimeſtre.

92 Septimo non procedit in ſententia Arbitratoris, quia ipſe inducit tranſactionem inter Partes, *Roman. in l.* 2 *n.* 2. *verſ.* 7. *fallit, ff. de re iud. Felyn. in c. quærentis, nu.* 2. *de offic. Deleg. Bald. in l. fin. nu.* 5. *C. de execut. rei iud. Alex. in l. Debitoribus, n.* 12. & ibi *Iaſ. nu.* 8 *ff. de re iud.*

93 Octauo non procedit, quando fuit actum actione reali, *Gloſs. in l. fin. in verb. ſtatutum, verſ. vel forte Iudex, C. de execut. rei iud. Innoc. in c. quærentis, num.* 1. *in verb. quadrimeſtre, de offic. Deleg. Alex. in l. debitoribus, num.* 10 & ibi *Iaſ. nu.* 13.

Iaſ.nu.13.de re iud. Si tamen res ſtatim reſtitui non poſſit, datur tempus ad illam reſtituendam arbitrio Iudicis, *Innoc.in d.c quærentis,n 1 de* [illegible] *Dileg. Iaſ. in d.l.* [illegible] *bitoribus,nu.13.ff. de re iud.* [illegible] condemnatus det cautionem de [illegible] ſi res non reſtituatur per *Text.in §.* [illegible] *rem* [illegible] *ff. Ins. Gloſ.* [illegible] *fin.in verb.* [illegible] *execut.rei iud.* [illegible] *in d.c.quærentis,* [illegible] *1.de* [illegible] *Dileg.*

94 Nonò non procedit, quando Fideiuſſor ſoluit pro Reo in cauſa Criminali [illegible] condemnari ad reſtituendum, [illegible] ſi Fideiuſſor [illegible] pro Reo non habuit d. quadruplicem, [illegible] habebit Reus condemnatus ad reſtituendum [illegible] ita per *Bald. in* [illegible] *ad Specul.de ſent. l.2.p. 3.* [illegible] *in verſ.* [illegible] *iudicatum ſoluit,* tradit *Fel.in* [illegible] *d.c.quærentis,nu.2.* [illegible] *de* [illegible].

95 Decimò non procedit in cauſa Criminali, *l. cum Reis,* [illegible] *de pæn. Specul.de dilat.§.1.* [illegible] *nu. 24.* [illegible] *2.* [illegible] *d conſ.197.alias 1.de re iud.* [illegible] *2.de* [illegible] *De* [illegible] *Bald.in l.fin nu.10.* [illegible] *de execut.rei iud.* vbi quod cum condemnatus criminaliter pro delicto [illegible] eſt ita [illegible] agendum, ſecus cum condemnatus ciuiliter etiam pro [illegible] idem *Bald.in d.l.f.n.n.9.* [illegible] *de execut.rei iud.* [illegible] cauſa tamen ſuper [illegible] in executione ſententiæ criminalis in pluribus caſibus, de [illegible] per *Alex.in l.Debitoribus,num. 15.* & *ſeqq.* & ibi [illegible] *num.15.* [illegible] *iud. Felyn. in d. cap. quærentis,num.6.de offic Deleg.*

96 Verum Iudices Romanæ Curiæ quibuſcumque Debitoribus etiam [illegible] poſtquam debitum [illegible] runt, & eo [illegible] ſolent [illegible] decem dierum ad ſoluendum, & hæc eſt praxis notoria, nec poteſt vllus ex dd. Iudicibus (*A.C.excepto*) in vim quarumcumque ſuarum facultatum, dare longiorem dilationem, *Saluſt.T ib.in prax.lib.1 c 28 n.5.*

97 Ad ſupplendam autem hanc dilationem [illegible] a decem dies, qui dantur volentibus agnoſcere debitum, antiqua, & notoria Praxis fuit admuenta in A.C. Tribunali, quod debitor accedens ad Iudicem, confitendo debitum, ſuſciperet in ſe omnes Cenſuras, & Mandatum executiuum, & hoc modo haberet Debitor dilationem triginta dierum ad ſoluendum, *Galleſ.de oblig.Camer. q. 36. num 35. Saluſt.T iber in prax.l.1.c.28.nu.1.*

98 Et ob id huiuſmodi dilatio, Cenſurarum nomen antiquitus ſortita eſt, *Saluſt.Tiber.d.l.1.c. 28. num. 1.* poſt verò *Pij V.* reformationem, quæ eſt eius *Conſtit. 117. inter illas, ſecundum antiq.impreſſ.* amiſſo antiquo nomine, Cenſurarum, cæpit terminus nuncupari, *Saluſt. Tiber.d. lib.1.c. 28.nu.2.*

99 Solus igitur A. C. in Romana Curia debitum agnoſcentibus terminum triginta dierum concedere poteſt, & ſic priuatiue hanc habet facultatem, quoad omnes alios Romanæ Curiæ Iudices *Pius V.in reform. Trib. A. C.* [illegible] *117 Inter illa in §.quod ſi,ſecundum antiq.impreſſ. Paul.V. in Reform.Trib.Vrb.ſub tit.de A.C. & eius Trib. in §.etſi Patri, & ſub tit. de iud. in cauſ.Ciuil.in §.nec quiſquam,* & *eſt eius conſt.71.Vniuerſi agri,Saluſt.T ib.dict.lib. 1 cap.28 num. 5.*

100 Antiquitus ſuſceptis Cenſuris, poſt triginta dies elapſos, ſolebat, vnico contextu, & vnica citatione, Iudex relaxare Cenſuras, & Mandatum executiuum, & Cenſuræ, & Excommunicatio fulminabantur ab eo eodem tempore, *Galleſ.de oblig.Camer.q.36.num 35. Saluſt.Tiber l 1.c.28.nu.4.*

101 Sed hodie, ſuſcepto termino 30. dierum elapſo, Mandatum executiuum tantum contra bona, & perſonam obligati abſque alia excommunicatione conceditur, *Saluſt.Tiber.d c.28.nu.4.* nec hodie proceditur ad Excommunicationem, & Cenſuras, niſi in ſubſidium iuris, quando, facta [illegible], non reperitur perſona, nec adſunt bona, ſuper quibus executio fieri poſſit, quæ quidem [illegible] etiam in [illegible] ſolemnitatibus [illegible] ciendæ ſunt, tam ex antiqua Praxi, quam ex *Reform. ſel. mem Pau.V.ſub titulo A.C. & eius Trib.§.* [illegible] *eſt d. eius conſtitutio Vniuerſi agri.*

102 Et ſolet A.C. ex iuſta cauſa, prout ſi agatur de parua ſumma, aut creditor ſit pauper, terminum triginta dierum reducere ad viginti, aut quindecim dies eius arbitrio, *Pius V.de Conſt.117.§.quod ſi parti,Paul. V. d. Conſt. 71 §.etſi parti petenti.Galleſ.de oblig. Camer. q. 36. Saluſt. Tib.d l.1.c.28.n 4.*

103 Iſte autem terminus purè, & ſimpliciter abſque illa conditione [illegible] piendus, alias nihilominus conditio, & præſtructio [illegible] eſt roboris, aut momenti, *Paul. V. d. Conſt.71 §.etſi parti petenti, Saluſt. Tib. d.lib.1.cap.28. num.11* & *ſeqq.*

104 Et, eo elapſo, actor abſque alia Citatione, vigore mandati antea decreti, aut relaxati, aut traditi, executionem proſequi poteſt, nec alio nouo Iuditio opus eſt, *Pius V.d.Conſt.117.inter §.quod in re,Paul.V d Conſt.71. Vniuerſi agri, §. etſi parti petenti,* Si verò mandatum antea

105 non fuerat expeditum † in Tribunali A. C. poteſt expeditum abſque alia citatione, etiam virtute termini ſuſcepti, & ſucceſſiue fieri executio, ſecus eſt in alijs Tribunalibus, [illegible] ſolet citari Debitor, ad ſoluendum iuxta formam termini, *Saluſt.Tiber.dicto lib.1 cap 28.n 9.*

106 Termino tamen huiuſmodi pendente, nullum omninò Mandatum relaxari, nullaque prorſus executio fieri poteſt, & ſic nihil penitus eſt innouandum, *Pius V. dict. Conſt.117.inter illa,§ quod ſi Parti,Paul.V. a.Conſt.71.§. etſi Parti petenti,Rot.poſt Zacch. ad Galleſ. de oblig. Cam. deciſ.2.n.5.* & *ſeq.* & *deciſ.3. num. 1.* & tradit etiam *Rota dec.259 nu.3.p.1.recent.*

107 Et hoc procedit, etiam ſi terminus fuerit tantum in actis ſuſceptus, licet Iudex illum non dederit, quia adhuc, eo pendente, nihil eſt innouandum, *Rot.d. dec.359 n.4.* & *dec.383.num.5.part.1.recent.* & *poſt Zacch. de oblig Cam. dict.deciſ.2.num.7.* nam cenſetur datus eo ipſo, quod fuit petitus, etiamſi Iudex ſuper eo non ſit interlocutus, vt de notorio Stylo A.C. teſtatur *Rota d.deciſ.383.numer.5. par.1 recent.*

108 Et conceditur hic terminus ex notorio Stylo Tribunalis A. C. omnibus illum petentibus, & debitum confitentibus, adeo quod nemini ſoleat denegari, *Zacch. ad Galleſ.de oblig Camer.q.36 num.9. Rota deciſ.359. num.7.* & *dec.383.num.1 part 1. recent.* & *poſt Zacch. de obligat. Camer dec 3.num 11.* & *dec.3. num. 2.* vbi quod verbum videtur, de quo in *Conſt Pij V.ſuper Reform.Tribun. A.C.*

109 importat [illegible] ſtatem, & *num.7.* & *ſeqq* etiam † obligatis in forma Cameræ, vnde multo minus alijs, in huiuſmodi forma non obligatis denegari poterit, *Rot.d. deciſ. 383.nu 4.par.1.recent.* & *poſt Zacch.dicta dec.3. nu. 13.* & *ſeq.* etiam conuentis in Saluiano, quia in hoc Iudicio non debetur principaliter res, ſed creditum, ſi res aliquo modo debetur, illud euenit ſecundario, & incidenter, quod non attenditur, ad effectum de quo agitur, vt de obſeruantia, & Stylo Tribunalis A.C. teſtatur *Rota dicta deciſ. 383.num.2.* & *ſeqq.part.1.recent.* & *poſt Zacch. de obligat. Camer.dicta deciſ.3.nu.7.* & *ſeqq* & non ſolum A.C. con-

110 cedit huiuſmodi terminum conuentis in ſuo, ſed etiam in quouis alio Vrbis Tribunali, quinimo ſi vult, poteſt illum concedere, etiam ſi Debitor [illegible] ius ſuſceptioni renunciauerit, *Saluſt.Tiber.d.lib.1.cap.28.n.6.* & *n.8.*

111 [illegible] Debitor, niſi poſſideat ſtabilia, vel mobilia, quæ [illegible] facilè occultari non poſſint, aliquando citetur ad cauendum de ſoluendo in fine termini, ex allegatis per *Saluſt.Tiber.dicto cap 28.num.13.* an tamen ipſe Debitor debeat cauere, nec nè, vt idem *Saluſt.* ib dem ſubdit, reſidet in Iudicis arbitrio, hodie verò niſi Debitor ſit ſuſpectus de fuga, non cogitur cauere de ſoluendo in fine termini & tunc ſuſpicione probata, & ita obſeruat Praxis in Tribunali A.C.

112 Suſceptio vero termini notabiles operatur effectus, nam illum ſuſcipiens fatetur, ſe verum debitorem, *Buratt.deciſ.887 num.6.* & agnoſcit debitum, iuxta textum *in l.ad ſolutionem, ubi gloſ.in verb.acquieuerit,C.de re iud. Rota deciſ.773.n 5 par.2.* & *dec 173.n 6.par.3* & *dec. 113. num.4 par.5.recent.*

113 Quinimo ſuſceptio termini non ſolum inducit confeſſionem debiti, ſed etiam renunciationem cuiuſuis exceptionis, etiam compenſationis antea ipſi Debitori competentis, *leg.ſed* & *ſi quis, §.fin.ff.ſi quis caut.l. ad ſolutionem vbi Bald.in princip.* & *Salicet. num. 1. Cod.de re iud.Rot.dec.773.nu.4.part.2.recent.Buratt.deciſ.144.nu.6.*

& ap-

&approbationem debiti,& omnium antea geſtorum, *d. leg.ad ſolutionem, C. de re iud. Rota poſt Zacch. de Societ. offic.deciſ.50.num.1.Caualer.dec.139 num.1.Duran.deciſ. 373.num.16.*

114 Sed hoc Primò non procedit ad effectum ſanandi nullitatem proceſſus, licet enim ſuſceptio termini probet realitatem debiti,non tamen ſanat proceſſus nullitatem, *Rot.dec.173.n. 6 p.3.recent.*

115 Secundò non procedit, quando terminus fuit ſuſceptus per errorem, & ex falſa cauſa, ideo quod non ſufficiat aliqualem cauſæ ſcientiam habere in genere, *Duran. deciſ.373.num.*17. vbi etiam de communi teſtatur, *Rot.in Romana Cenſus,7.Maij 1607.coram bon.me. Ottembergo.*

116 Tertiò non procedit, vbicumque poteſt præſumi alia cauſa,quam approbationis, prout in obligato in forma Guarantigiæ, vel in forma Cameræ, nàm tunc terminus dicitur ſuſceptus metu mandati, & non ſolum non dicitur approbatum debitum, ſed etiam ſolutum, quod magis eſt,repeti poteſt,ex cumulatis per *Duran.dict.dec. 373.n.*19.vbi plures ad hoc allegat auctoritates.

B Sequeſtratio eſt duplex,ſcilicet voluntaria,& neceſſa-
117 ria,*Gloſ.in l.1.in verbo ſequeſtratione,C.de prohib.ſequeſtr.pecun.Bart.in l.intereſſe,nu.2.ff.de acquir. poſſeſſ.* & clarius tradit *Abb.in cap.examinata nu.14. de Iud.Card.in Clement.1.nu.25.& nu.25.de ſeq.poſſ.& fruct.*

118 Sequeſtratio voluntaria eſt rei controuerſæ,apud Tertium à pluribus de conſenſu partium facta depoſitio, *l. ei apud quem,§.vlt.l.propriè.& l.licet,ff.depoſ.l.ſequeſter* 109. *ff.de verb.ſignif. Archid.in cap.quia res num.9.11. quæſt.1.* & dicitur ſequeſtratio, tunc à ſequendo, quia vtraque pars illius Tertij, qui ideo ſequeſter appellatur ſequitur fidem *d.l.ſequeſter.ff. de verb. ſign.* cum alijs præallegatis *Archid.in dicto cap. quia res num.9.*

119 Et hæc voluntaria ſequeſtratio priuat poſſeſſione *Bart.in d.l.intereſſe,nu.4.& alij,ff.de acquir. poſſ. Archid. in d.cap.quia res,num.9.11. quæſt.1. Abb.* de communi teſtatur *in cap.examinata num.14.de iud.Card in Clement. 1.num.25.& num.32.de ſequeſtr.poſſ. & fruct. Rota deciſ. 171.nu.4.par.3.recentior.Greg.dec.307.n.17.*

120 Sed primò hoc non procedit ita abſolutè, quando in ſpecie actum nihil fuit quod poſſeſſio tranſiret in ſequeſtrem,nam tunc licet Deponentes non poſſint iuuari illa poſſeſſione,vnus contra alium, poſſeſſio tamen proderit Victori contra alios, *Archid.in d.c.quia res nu. 9. 11.q.1. Card.in d.Clem.1.num.25. de ſeq.poſſ.& fruct.* vbi quod ſi actum fuit, quod poſſeſſio tranſeat in ſequeſtrem, illa non proderit Concertantibus,etiam contra alios.

121 Secundo non procedit in petente ſequeſtrum cum clauſula *ſine præiudicio iurium ſuorum in petitorio, & poſſeſſorio*, nam tunc ſequeſtratio, etiam voluntaria, non priuat aliquem ſua poſſeſſione, *Card.in Clem 1.nu. 12. de ſeq.poſſ.& fruct. Beltramin.ad Gregor.deciſ.9.num.15.*

122 Tertiò non procedit † quando actum fuit, vt tantum cauſa cuſtodiæ ſit facta depoſitio, nam tunc ſequeſtratio non priuat poſſeſſione, *l licet §.rei depoſitæ, & l.intereſſe, ff.de acquir.poſſ. gloſſ.in l.1. in verb. ſequeſtratione,Cod. de prohib.ſeq pecun.*

123 Sequeſtratio autem neceſſaria, quæ fit Iudicis poteſtate, ſeu auctoritate, aut fit de re non contentioſa, & tunc eſt iuris ſui tuendi, vel oneris vitandi gratia, apud tertium facta depoſitio,aut fit de re contentioſa, & tunc eſt rei poſſeſſæ, ſeu detentæ, vel fructuum eius, quæ in controuerſia vertitur, à Poſſeſſore ſeparatio, & penes Tertium depoſitio, officio Iudicis. & ex cauſa facta, latè *Archid.in d c.quia res,nu.9.11.quæſt.1.* & dicitur tunc ſequeſtratio,quaſi quædam ſeparatio, *Gloſſ.in l.1.in verbo ſequeſtratione,vbi etiam Bald.num.1 C.de prohib.ſequeſtr. pec.Archid.in d.c.quia res,n.9 11.q.1.*

124 Et hæc neceſſaria ſequeſtratio regulariter non priuat aliquem ſua poſſeſſione, *Gloſſ. in cap. examinata,in verbo Eccleſiæ.de iud.Bart in l.intereſſe,nu.4 ff.de acquir. poſſeſſ. Card in Clem.1.n.23.de ſequeſt poſſ.& fruct.Abb. in capit. examinata,n.14.vbi de communi,de iud. Gonzal. ad reg.8. in §.7 proœmial.n.57.& ſeqq.Rot.dec.516.n.5.& dec.604. n. 2.par.1.& dec.45.nu.2.par.2.& dec.171.nu.5.& dec.511. num.2.verſ.nec minus,par.3.& deciſ.72.n.2.part.4.recent. Gregor.deciſ.9.n.2.& dec.437.n.3,Caualer.dec.86.num.6. & dec.305 n.2.Duran.dec.380.nu.10.& n.17* præſertim quando eſt factum cauſa Cuſtodiæ, *Rot. dict. dec.372.nu. 3 p.4.recent.*

125 Et in dubio ſequeſtrum cenſetur appoſitum cauſa Cuſtodiæ, non autem animo priuandi aliquem ſuæ poſſeſſione, *Rota dec 171.n.3 & n.5.p.3.rec Burat.dec 186.n. 7.Beltram.ad Greg.dec.9.n.11.Ferentil.ad Burat.d. deciſ. 186.nu.15.* Etiamſi pars conſentiat ſequeſtro,nam tunc huiuſmodi conſenſus non priuat aliquem ſua poſſeſſione,quia regulatur ſecundum naturam decreti Iudicis, & illi efficitur conformis. vnde ſicut Decretum non priuat poſſeſſione, ita nec conſenſus, qui ſequitur eius naturam, *Rota dec.171.n.4 & n.5.p.3.rec.* latè *Beltramin. ad Greg.d.dec.9.n.12.Feremil.ad Burat.d.dec.186 nu 16.* vbi quod licet ſequeſtratio priuet poſſeſſorem commodo fructuum, non tamen illum priuat effectibus Iuris.

126 Sed hoc primò non procedit, † ſi Iudex contrarium expreſſerit, aut aliàs de eius contraria mente appareat, *Bart.in l.intereſſe,nu.4 in fi.ff.de acq.poſſ. Abb.in c.examinata,n 14.verſ.& quod dixi,de Iud.Rota dec 35.nu 2. par. 2.& deciſ 511.n.2.in fine par.3 recent.Greg.deciſ.9.num 2.*

127 Secundò non procedit in poſſeſſione attentata, *Seraph.dec.314 n.3 Beltram.ad Gregor.dec.9 nu.14. Ferentil. ad Buratt.dec 186.n.17.*

128 Tertiò non procedit, quando eſt appoſitum per Iudicem virtute, *Clem 1.de ſeq poſſ.& fruct.Rot.dec.171.nu.5. p.3.recent.Beltram.ad Gregor.dict.dec.9. num.13. Duran. dec 408 num 2.*

129 Quartò denique non procedit, quando poſſeſſio eſt turbida, *Ferentill.ad Buratt.d.dec.186,nu.17.* vbi deciſiones Rotæ ad id adducit.

130 Apponitur propriè ſequeſtrum ſuper mobilibus,licet minus propriè etiam ſuper ſtabilibus apponi dicatur *Gloſ.in c.2.in verbo ſequeſtrari,de ſeq poſſ.& fruct. & in l. 1.in verb.ſequeſtratione,Cod.de prohib. ſeq.pecun. Roman.*
131 *conſ.241.n.9.* Quinimò † ſequeſtrum apponitur tam in prophanis,quàm in beneficialibus, *Abb.in cap. dilectus, n.20.& ſeq.de ſeqq.poſſ.& fruct. Felin.in c. olim,num. 1. de reſcript.Saluſt.Tib.lib.2.c.23.n.1.* & tam ſuper corporalibus,quàm ſuper incorporalibus,& ſpiritualibus, *Innoc. in cap.examinata nu.1.* & ibi *Hoſtien. nu.21.& ſeq.de iud. Card. in Clem.1.n.5.de ſep.poſſ.& fruct*

132 In beneficialibus autem ſemel appoſitum durat vſque ad finem litis, *Rot.deciſ.136 n.1 part.2.& dec.511. num.1. & ſeq.p.3.rec.*

133 Verum ſuper immobilibus, loco ſequeſtri, ſolet concedi inhibitio de non alienando, quæ ſufficit, & idem operatur, quod ſequeſtrum ſuper mobilibus, *l. de pollicitationibus,vbi Bart.not.ff.de pollicit. Bald.in l.per diuerſas, n.20.C.mand.Iaſ.in l ſi Fideiuſſor,§.ſi ſatiſdatum,nu.8.& n.31 ff qui ſatiſd.cog.Lancell.de Attent. Appel pend.ca.12. limit.12.n 16.Verall.dec.92.p.2 & dec.158 nu.2.& ſeqq.p.*
134 *3.Caualer.dec.319.n.4.* & poteſt † etiam fieri ſequeſtrum ſuper fructibus, qui ſunt pars rei immobilis, ſeu fundi, *Iaſ.in d.l.ſi Fideiuſſor,§.ſi ſatiſdatum,n.7 ff qui ſatiſd cog.*
135 Sequeſtres verò ſunt cuſtodes, *Veſtr.lib. 7.c.2.n.4.* & in literis ſequeſtri ſolet illis cuſtodia imponi. Cuſtodes autem ſunt Depoſitarij, *l.1.in fine,& l Lucius,24 ff. Depoſ. Caſtr.conſ.4 n.2.lib.3.* & tenentur fructus interim vendere,& alia facere,quæ diligens Paterfamilias,& legitimus Adminiſtrator faceret in re propria, & quicquid ſupereſt,deductis expenſis,ei,qui victoriam cauſæ reportabit, in fine litis reſtituere, *Card in Clem.quia nu.9. & n.33.& ſeqq. de ſeq poſſ.& fruct.l.ſi oleum,vbi Bart.ff de dolo malo,Veſtr.in prax.lib.7.cap.2. num. 4* & finita controuerſia ſeu impleta conditione,ſub qua factum fuit ſequeſtrum, tenentur ſequeſtres ad reſtitutionem rerum ſequeſtratarum actione depoſiti ſequeſtraria, *l.ei apud quem,§. in ſequeſtrum,& l.propriè,ff.depoſ. l. ſi oleum,vbi gloſſ.in verb. ſequeſtraria,ff.de dol.mal.*

136 Sed ſi conditio non eſt impleta,ſeu lis finita,quia neuter vicit, & vnus tantum depoſuit, & per actorem ſtat, quo minus lis finiatur, poteſt contra ſequeſtrem ad rei reſtitutionem agi actione præſcriptis verbis quaſi tacitè actum ſit, vt, actore non proſequente, res ei qui illam apud ſequeſtrem depoſuit, reſtitueretur, *l.ſi oleum, ibi gloſ.in verb.præſcriptis,& Bart.n.4.ff de dol.mal.*

Digitized by Google

138 Proceditur autem contra ſequeſtrẽm via executiua, *Saluſt.Tib.in prax li.2.cap.12.n.15.& ſeq.*vbi de inueterato ſtylo Tribunalis, teſtatur, non ſecus, ac contra Depoſitarium, cum quo in hoc à pari procedit, *Caualer. dec 29.n.1.Ferentill ad Buratt.dec.516.nu.5.*omnis nam-
139 que ſequeſter eſt Depoſitarius, cum omne ſequeſtrum ſit depoſitum, licèt non è contra, *Archid.in c.quia res,nu. 9 11.q 1.*

140 Sed hoc non procedit quando quis ageret via ſequeſtri contra debitorem debitoris in forma Cameræ, aut alia executiua non obligatum, contra quem nec ipſe debitor poſſet executiuè procedere, prout ſi ageretur pro penſionibus domus, vel pro aſſictus debitis ex tacita reconductione, nam tunc non poſset executiuè agi ex illa tacita reconductione, licèt antea ex conductione expreſsa expleta quis fuiſset in forma Cameræ, vel Guarantigiæ, aut alia executiua obligatus *Galleſ. de obligat. Camer.q.31.num.18.*vbi quod ita vidit iudicari, *Scacc. de appell.q.17.lim 9.nu.17.* cum alijs cumulatis per *Zacc.ad Galleſ.d.q.31.n.20.Saluſt.Tiber.in prax.lib.2.c.12.n. 17.* vbi quod tunc via ordinaria proceditur, & datur appellatio, etiam ſuſpenſiua.

141 A ſequeſtrationibus autem, ſicut ab executionibus non eſt inchoandum, *l 1 vbi Bald.nu. 1. C. de prohib.ſequ. pecun. Rebuff.ſequeſtr.art.1.gloſ.2.n.3.& ſeq.lib.6. Rota deciſione 464.n.1.p.1.& dec.764.n.5.par.2.& deciſ.222.num. 2.part.6.recent.*

142 Nàm ſequeſtratio eſt regulariter de Iure prohibita, tàmquam odioſa *l.1. C. de prohib.ſeq.pecun. Iaſ.in l.ſi Fideiuſsor,§.ſatiſdatum,n.27 ff.ſi quis caut. Alex.conſ.6.n.10. lib.4.& conſ.163.in princ.lib.6.Rebuff de ſequeſtr.art.1.gl. 2.n 3.Rot.dec.293.nu.2.& dec.464 part. 1.recent.Gregor. dec.118.n.1.Caual.dec.424.n.1.*

143 Sed hoc Primò non procedit in ſequeſtratione voluntaria facta de conſenſu Partium, nàm hæc eſt de iure permiſsa, non tamen iuſsa, ſicut cæteri contractus, *Bald in d.l.1.n.3.C.de prohib.ſequeſtr. pecun.* cum alijs cumulatis per *Rot.dec.136.n.4.par.2.recent.*

144 Secundò non procedit in ſequeſtratione non contentioſa facta ad iuris conſeruationem ſeù damni euitationem, quia hæc etiam ſi fiat Iudicis poteſtate, eſt permiſſa, *Bald.in d.l.1.nu.3.C.de prohib.ſequeſtr.pec.*

145 Tertiò non procedit, quando lata eſt ſententia in Curia in cauſa beneficiali, ſiue ſit lata in poſseſsorio, ſiuè in petitorio, nam tunc ſuper beneficio, & eius fructibus apponitur ſequeſtrum, & hic eſt caſus *Clem. 1. de ſequeſt. poſſeſ & fruct Gl. in d. Clem. 1. in verb. ſuper Beneficio,*& ibi *Abb.nu.3 Card.n.14 Anchar.nu.1.& Imol.n.15.*latè *Veſtr.in Prax lib.7.c 2.n 1 & ſeqq.Rot.dec.293 n.3.p 1.rec.*

146 Hinc infertur, quod, cum in beneficialibus non detur Remiſsoria in prima, nec in ſecunda inſtantia, niſi facta obligatione de ſtando vnicæ ſententiæ, quando petens remiſsoriam eſt poſseſsor, ſententia contra eum habetur pro lata facta dicta obligatione, lata autem ſententia in Curia, vel prolata habita ſit locus *Clementina prima,*
147 *de ſeq. poſſ.& fruct.*& † per conſequens venit etiam apponendum ſequeſtrum, virtute *dict. Clem.* & ob id niſi etiam poſseſsor conſentiat ſequeſtro, non poteſt obtinere Remiſsoriam, *Boccacc.de Remiſs.c.4.nu.9.*

148 Verumtamen hæc tertia fallentia, primò non habet locum in ſententia, quæ habet præſumptionem contra ſe, *Cardin.in Clem.1.num.13.de ſequ.poſſ.& fruct.Veſtr. in Prax.lit.7 c.2.num.7.verſ.idem etiam, Caſſad.dec.1.nu. 2. & dec.2.de ſeq poſſ.& fruct. Put. dec. 166. lib.2. Rot.deciſ. 634.n 2.par.3 diuerſ.lib.3.*

149 Ex quo infertur primò, quod cum ſententia lata in Curia habeat maiorem præſumptionem pro ſe, quàm habeant ſententiæ de partibus, lata ſententia in Curia, ſit locus ſequeſtro, & Clementinæ, licèt antea fuerint latæ contrariæ ſententiæ extra curiam, ob d. maiorem præſumptionem, quæ magis ſtat pro illa, quàm pro iſtis *Buratt dec.22.n.37.*

150 Infertur ſecundò quod habens ſententiam & rem iudicatam in poſseſsorio, ſi deindè reportet contrariam ſententiam in petitorio, eſt locus ſequeſtro, & Clementinæ, quia cum dominium nihil commune habeat cum poſſeſſione, *leg. naturaliter,§. nihil commune,ff. de acquir. poſſ.* ſententiæ, & res iudicata in poſſeſſorio nullam faciunt præſumptionem contra aliam latam in petitorio, *Veſtr in prax.lib.7.c.2.n.6.Put.dec.297.n.2.li 1. in correct.*

151 Infertur tertiò, quod lata prima ſententia pro poſſeſſore in Curia, ſecunda verò contra poſſeſſorem pariter in Curia, quia vtraque ſententia habet æqualem præſumptionem pro ſe, in dubio melior eſt conditio poſſidentis, & ob id non eſt locus ſequeſtro, *Card. in d. Clem. 1.n.13.de ſeq.poſſ.& fruct.Buratt.dec.22.n.35.*

152 Secundò hæc tertia fallentia non habet locum contra poſſeſſorem triennalem, qui defenditur à regula de triennali, *Veſtr.in prax.lib.7.c.2.n.6.in fine,& nu.8.Caſſad.dec. 3.& dec.4.de ſeq.poſſ.& fruct.Verall.dec.159.par.3.*

153 Vnde infertur, quod Simoniacus, vel alias habens vitioſum ingreſſum, non defenditur à regula, & ob id, lata contra eum ſententia in Curia, ſit locus ſequeſtro, & Clementinæ, *Veſtr.d.lib.7 c.2.n.6.in fin.Caſſad.d.dec.3.de ſeq. poſſ.& fruct.*

154 Tertiò eadem tertia fallentia non habet locum, ſi ſententia non eſt lata pro eo, qui petit ſequeſtrum, ſed pro alio, vel ſi fuit lata pro eo, qui ſequeſtrum petit, eſt tamen nulla defectu iuriſdictionis, vel ſi eſt valida, non eſt lata ſuper poſſeſſorio de per ſe principaliter intentato, ſed ſimul cum petitorio poſtea ſuſpenſo, quo caſu ſententia definitiua non eſt, ac proinde in his caſibus non eſt locus ſequeſtro, aut Clementinæ, *Veſtr.d.lib.7 c.2. num.7.*

155 Quartò regula, quod ſequeſtratio eſt de iure prohibita, non procedit, quando probatur dilapidatio, vel dilapidationis ſuſpicio, *Gloſ. in l. 1. in verb.ſequeſtratione,C. de prohib.ſeq.pecun.Bar.in l.de pollicitationibus ff. de pollicitat.Bal.in l.2.n.9 & Salicet.n 4.in fin.Cod. de hered. vel act.vendit.idem Bald.in l.ſi Fideiuſſor,§ ſi ſatiſdato,nu. 2. ff.qui ſatiſd.Saluſt.Tiber.in prax.lib.2 c.23.in pr.& nu.1. Put.dec.3.de ſequeſt.poſſ.& fruct.Veral.dec.91.p.2 & deciſ. 158.n.1.p.3.Rot.dec 654.n.2.& dec.727 n 1.par.2.rec.Caualer.dec.324.n.4.Burat.dec.105.num 6.& dec 595. nu.6.*

156 Debet tamen is, contra quem petitur ſequeſtrum, hoc caſu citari, niſi periculum eſſet in mora, *Rot.d. dec.654.n. 2 par.2.recent.Burat.deciſ.654.nu.1.& 2.*

157 Non tamen venit concedendum ante ſententiam contra eum, qui poſſidet ſtabilia, & cuius qualitas ſiniſtram excludit ſuſpicionem, *Rot.decis.654.n.2 par.2. recent.Buratt.dec.105.nu.6.*

158 Quintò non procedit, quando poſſeſſio eſt nulla, *Rota deciſ.554.num. 1.par.3 recent* & multo minus procedit, ſi eſt nulla attentata, quæ ob id de Stylo Rotæ venit omninò ſequeſtranda, *Rot.dec.503.nu.1.& dec 514.nu.1.par.1. & dec.185.par 2 & dec.174.nu.1.& dec.658.n.1.& deciſ. 685.n.1.par.3.rec.Caual.dec 175.n.4. Rot.in Cortonen. iuriſpatron.21.Aprilis 1641.coram Eminentiſs. D. Cardin. Veroſpio.*

159 Sextò non procedit quando poſſeſſio eſt hinc inde turbida, *Put.deciſ.362.lib.2.Buratt.dec.527.nu.5. Duran. dec.243 nu.1.* ſecus ſi conſtat de poſſeſſione alterius, nam tunc quia non eſt commodo ſuæ poſſeſſionis priuandus, ſed potius parti aduerſæ inhibendum, ne illum moleſtet, *Bal in l.1.n.3.verſ.& alia,Cod.de prohib.ſeq.pecun.Burat. dec.105.n.1.Greg.dec.61.nu. 1.* vel danda illi manutentio, *Rota dec.35.nu.1.& ſeq par.2.rec.Caual dec. 324. num.8.* & præſertim ſi poſſeſſio eſt clara, *Greg.dec.9.n.3.& deciſ. 69.n.8 & dec 437.n.4.Beltramin.ad Greg.d.dec.437.nu.3. & dec.9 n.16.verſ quando.*

160 Septimò non procedit, quando poſſeſſio eſt vacans, nam tunc debet ſequeſtrari, cum nemini fiat iniuria, *cap. cum vos de off.Ordin.Rot.dec.136.n.4.& dec.185.nu.1.p.2. & dec.174.n.5.in fin.par.3.recent.Burat.dec.900.n.1. Rot. in Cortonen.iuriſpatronatus 21. Aprilis 1641.coram Eminentiſs.Veroſpio.*

161 Octauò non procedit, quando alias recuperatio fructuum eſſet difficilis, vel executio difficilior redderetur, *Rota deciſ. 13. num. 3. part. 2. diuerſ. & deciſ. 136. num. 3.par.2 recent.*

162 Nonò non procedit, quando res eſt litigioſa, & timor eſt ſcandali, & nè partes veniant ad arma, *l. vſusfructus.§.fin.cum leg ſequenti, in princip.ff. de vſufr. Gaill. obſeru.5.num. 2. Bald.in l.1.num.3.verſ.& alea.C.de prohib. ſeq.pecun.Iaſ.in l.ſi Fideiuſſor §.ſi ſatiſdatum,num.27.ff.qui ſatiſd.*

Digitized by Google

ſatiſd.cog.Put.deciſ.372.lib.2.Rota dec.513.n.4.part.4.rec.

163 Quod † tamen locum non habet, quando clarè conſtat de poſſeſſione alterius, nàm tunc ille eſt manutenendus, etiamſi adſit dictus timor. Bald. in d.l.1.n.3.verſ.& alia, C.de prohib.ſeq.pec. Beltram.ad Gregor.dec.9.num.10.verſ. quando,& ſeq.

164 Decimò non procedit, quando ſequeſtrum fit pro executione ſententiæ, vel mandati, nàm tunc ſequeſtratio eſt adeo licita, vt non poſſit niſi ſolutione remoueri, l.ſi pecunia,§.fin.vbi Bart.ff.vt in poſſeſſ.legat.Saluſt. Tiber.l. 2.c.23.n.2.Caualer.dec.567 n.1.

165 Decimo primò non procedit, quando appellatur à mero executore.

Decimo ſecundò, quando quis clamat ad libertatem, nàm tunc ſequeſtrantur res eius.

Decimo tertiò, quando Colonus negat penſiones, in quarum ſolutione diu fuit ceſſatum.

Decimo quartò, ſi maritus vrgeat ad inopiam, ſequeſtratur dos.

Decimo quintò, ſi timetur de ſæuitia viri, & non poſſit vxori caueri.

Decimo ſextò, ſi puellæ, de cuius matrimonio agitur, timetur inferri moleſtia, debet ſequeſtrari, in loco tuto, cap.cum locum.de Sponſ.

Decimo ſeptimò, cum aliquid eſt ablatum ei, qui eſt de familia Iudicis, fit ſequeſtratio vſque in aduentum ſucceſſoris, nè in cauſa ſuæ Familiæ iudicet.

Decimo octauò, quando fit ſequeſtratio contra Contumacem.

Decimo nonò, propter impotentiam non cauentis de collatione bonorum facienda.

Vigeſimò, nè alias perdatur vendendi commoditas.

Vigeſimo primò, quando lata eſt ſententia in iudicio vniuerſali, nàm tunc omnes res, de quibus eſt dubium, nè ſint hæreditariæ, debent ſequeſtrari.

Vigeſimo ſecundò, quando iura partium ſunt obſcura. Quos quidem caſus enumerat Gloſs. in cap.2.verb.ſequeſtrari,de ſeq.poſſ.& fruct.latè Abb.in d.cap.2.à num.7. vſque ad n.11.Iaſ.in l.Fideiuſſor,§.ſi ſatiſdatum,num. 27. ff.qui ſatiſd.cog.& relatiuè ſequitur Card.in Clem.1.n.12. de ſeq.poſſ.& fruct.Rot.dec.293.n.3.part.1.recent.Caualer. dec.324.n.1.

166 Stante autem regula iuris ſequeſtrum prohibente, vt ſupra, qui vult ad ſequeſtrationem deuenire, probare debet caſum exceptuatum Greg.dec.18. nu. 2. & exaduerſo ſufficit dicere, non eſſe factum ſequeſtrum in caſu de iure permiſſo, Pariſ.conſ.41.n.17.lib.1. Alex.conſ.163.n.2.l. 6. Caualer.dec.324.n.1.& ſeq.

167 In caſibus tamen, in quibus ſequeſtratio eſt prohibita, admittitur nihilominus deſcriptio, & inuentarium bonorum, Bald.in l.1.n.12.C.de prohib.ſeq. pec. vbi quod iudex debet eſſe cautus, vt res procedat ſinè iniuria cuiuſque, Abb.in c.2 num.37.de ſeq.poſſ.& fruct.Iaſ.qui alios cumulat in l.ſi Fideiuſſor.§.ſi ſatiſdatum,n.28.& ibi etiam Alex.n.14.ff.qui ſatiſd.cog.

168 Cæterum ſequeſtrum ritè, & rectè factum ſolet fideiuſſione reuocari, vndè, vt dicitur, cautio eſt medicina ſequeſtri, l.ſi Fideiuſſor,§.fin.ff.qui ſatiſd.cog.l. Senatus conſulto,ff.de offic.Præſid.&l.fin.C.de ord.cognit.Alex.in d.l. ſi Fideiuſſor,§.ſi ſatiſdatum,n.5.ſi quis ſatiſd.cog. Abb.in c.2. n.19.de ſeq.poſſ.& fruct.Galleſ.de oblig.Camer.q.37 n.39. Rot.dec.654.n.5.par.2.& dec.381.n.2.par.3.recent. & poſt Zacch.de oblig.Camer.dec.118.n.12.Buratt.dec.105.n. 10.

169 Eſt namque inducta ſequeſtratio in defectum non idoneæ cautionis, Rot.dec.654.n.2.p.2.recent.Ferentil.ad Buratt.dec.654.n.9. & ob id contra eum, qui dedit idoneum

170 fideiuſſorem, relaxari non debet, Buratt.d.dec. 105. nu. 11.& dec.123.n.7.

171 Sed hoc primò non procedit, quando ſequeſtrum eſt factum pro executione ſententiæ, vel mandati ad effectum ſolutionis, nam tunc cautione non reuocatur, ſed eſt neceſſaria ſolutio, l.ſi pecunia,§.fi.vbi Bart.ff.vt in poſſ. leg.Iaſ.in l.ſi Fideiuſſor,§.ſi ſatiſdatum,nu.17.& ibi Alex. num.5.ff.qui ſatiſd.cog.Felyn. in cap. examinata,num. 10. verſ 4.limita,de Iud.Carpan.ad Stat.Mediol.cap. 111. numer.72. Ferentil. ad Buratt. deciſ.595. numer.9. verſ.verum hac concluſio. Rota poſt Zacch. de obligat. Camer. deciſ.118.num.11. Caualer.deciſ.567.numer.1. Buratt.deciſ. 653.num.1.

172 Secundò non procedit in caſu Clementinæ 1. de ſequeſtr.poſſ.& fruct. Alex.in l.ſi Fideiuſſor,§.fin.num.5.& ſeq. ff.qui ſatiſd.cog. Abb.in cap.2.numer.24.de ſequeſtr.poſſ.& fruct.Felyn.in cap.examinata,num.10.verſ.quintò limita, de iud.Cardin.in dict.Clement.1.numer.29 de ſequeſt.poſſ. & fruct.

173 Tertiò non procedit in alijs caſibus, in quibus ſequeſtratio non ſolum permittitur, ſed etiam præcipitur à lege, prout in caſu d. Clem. Io. Andr. ad Specul.in rubr. de ſeq.poſſeſſ.& fruct.ſub litera A.verſ.quod ſi ſequeſtr. ibi,& nota,quod licet regulariter.Veſtr.in Prax.lib.7.cap.2.nu. 9.

174 Quartò non procedit in ſequeſtro facto appellatione pendente, ſeù in cauſa appellationis, Carpan.ad ſtat.Mediolan.d.c.111.n.76.Ferentill.ad Buratt.d.dec. 595.nu.9. verſ.quinto.

175 Quintò non procedit in ſequeſtro facto de mandato Principis, vel alterius ſuperioris, Iaſ. in l. ſi Fideiuſſor, §. fin.n.17.ff.qui ſatiſd.cog.Carpan.ad Stat.Mediol.c.111. nu. 71.in 4.limitatione.

176 Sextò non procedit, quando ſequeſtrum fuit factum ob timorem ſcandali, qui timor non ceſſaret per ſatiſdationem, Iaſ.in l.ſi Fideiuſſor,§.fin.nu.17 verſ. 2. limita,ff. qui ſatiſd.cog.Felyn.in c.examinata,nu.10. verſ.limit.3.de Iudic.Ferentil.ad Burat.dec.595 n.9.verſ.4.

177 Septimò non procedit, quando eſt lata ſententia inter competitores inter ſe litigantes, Felyn. in capit. cum ſuper,num.11.verſ.limita 3.de re iud Put.dec. 303. in fin.lib. 1.in correct.ſecus ſi nihil inter ſe litigent, ſed tantum contra Tertium poſſeſſorem, l.is à quo,ff.de rei vind.Felyn. in dict.cap.cum ſuper,numer.11.verſ.limit.3.de re iud.

178 Octauò non procedit inter perſonas, inter quas non cadit ſatiſdatio, l.Imperator,ff.ad Trebell. Bald.in l.1.nu. 11.C.de prohib.ſeq.pec.Iaſ.in d.l.ſi Fideiuſſor,§.fin. nu. 17. verſ.3.limita,ff.qui ſatiſd.cog.Felyn.in c.examinata,nu.10. verſ.fallit.1.de Iud.Ferentill.ad Buratt.dec. 595. numer.9. verſ.ſexto.

179 Nonò non procedit, quando conditio alterius efficeretur deterior, prout quando poſſeſſio erat vacans, Felyn.in cap.veniens il 2.num. 9. verſ. ſed ſi poſſeſſio,de teſtibus,& atteſt.vel poſſet, ſi poſſeſſio relaxaretur, aliquo caſu in alium transferri, Put.dec.311.n.2.lib.1.

180 Decimò denique non procedit in Sequeſtro facto contra Debitorem in forma Cameræ obligatum, Galleſ. de oblig.Camer.quæſt.37.numer.39 & ibi Zacc.nu.64. Coccin.dec.num.2.Ferentill.ad Buratt.dec.595 numer.9.verſ. ſecundo.

181 Sed Saluſt.Tiber.in Prax.lib.2.cap.23. numer. 2. teſtatur, quòd de Stylo Curiæ tollitur Sequeſtrum præſtita idonea cautione in forma depoſiti, & allegat Galleſ. de obligat. Cameral. qui hoc non dicit, & ob id illum reprobat Zacch. ad Galleſ. de obligat. Cameral. dict. quæſt. 37. numer.64.

182 Videtur nihilominus poſſe diſtingui, quod aut creditum obligatione Camerali vallatum, cuius vigore emanauit Sequeſtrum, vel creditum, cuius virtute obtenta fuit res iudicata, vel Mandatum, & ſucceſſiuè Sequeſtrum, eſt liquidum, & clarum, & tunc Sequeſtrum non tollitur, niſi ſolutione, Galleſ.de obligat.Camer. d.q.37.n. 39.quem ita declarat Coccin.dec.13.nu.2.in fi. Burat.dec. 653.n.1.& ſeq.& in his terminis procedit etiam doctrina Zacch.ad Galleſ.d.q.37.n.64 ac ita paſſim obſeruat Pra-

183 xis in Tribunali A.C.aut † creditum non eſt clarum, & liquidum, & tunc in dubio Sequeſtrum poteſt tolli mediante cautione, Coccin.d.dec.13.nu. 1. & ſeq. Ferentil.ad Buratt.d.dec.595.n.9.verſ.2. & in his terminis benè procedit Stylus Curiæ, de quo teſtatur Saluſt.Tiber.d.li.2.c.

184 23.n.2.Aut † creditum eſt omninò illiquidum, & tunc ſicut Sequeſtrum non erat concedendum pro huiuſmodi credito, ita conceſſum venit reuocandum, prout cum ſola iuratoria cautione hoc caſu reuocatum fuiſſe, tradit Burat.dec.653.n.2.& n.7.

185 In reformationibus autem Tribunalis A. C. reperitur de Sequeſtris ſpecialiter prouiſum quod in illis cauſis beneficialibus, in quibus A. C. procedere poteſt, de quibus dictum eſt ſupra, ſub huius primæ partis cap.1.non de-

Digitized by Google

cernat Sequeſtra, niſi iuxta formam *Clementinæ primæ de ſeq.poſſ. & fruct.* prout fit in Rota, & tunc cum clauſula, prouiſo, quòd de fructibus ſequeſtratis cultus diuinus manuteneatur, animarum cura exerceatur, & onera beneficio incumbentia ſupportentur, *Pius IV. Conſt. 74. inter multiplices, §. item non decernat, ſecun. antiq impreſſ. Paul. V. Conſt. 71. vniuerſi agri, §. item non decernat Se-*
186 *queſtra.* Et inſuper quod ſequeſtra nunquam, niſi parte citata, & ſummaria cauſæ cognitione adhibita, decernat, niſi aliqua ratione timendum ſit, Iudicis arbitrio, de ſuſpicione fugæ, vel bonorum dilapidatione, *Pius V. Conſt. 117. inter illa, §. item, & in Sequeſtris, ſecun. antiq. impreſſ. Paul. V. d. Conſt. 71. vniuerſi agri, in §. idemque in Sequeſtris, & Mandatis ſuſpicionis fugæ,* vbi quod quando timetur de fuga, vel dilapidatione, debet de hoc præſtari iuramentum, alias Sequeſtrum, aut Mandatum ſuſpicionis, vt ſupra, obtineri non poterit.

187 Ex quibus remanet moderata illa antiqua latitudo paſſim contra Iuris tramitem relaxandi Sequeſtra aduerſus quoſcumque, præmiſſis non attentis, *Saluſt. Tiber. in Prax. lib. 2. cap. 23. num. 1.*

188 Non omitto, quod ſi fuit obtentum Sequeſtrum contra ſuſpectum de dilapidatione, & non fuit tunc plenè iuſtificatum, debet poſtea iuſtificari, & ſi actor ſit negligens, poterit Reus illum citare ad iuſtificandum, & terminum ad hoc illi præfigendum curare, & niſi iuſtificauerit, tunc, denuò illo citato, Sequeſtri reuocationem obtinere valebit, *Saluſt. Tiber. d. l. 2. c. 23. n. 3. Buratt. dec. 653. n. 6. & ſeq.*

189 Cæterum quod de Sequeſtris, ſub hoc titulo de *Exequutione* actum fuerit, redarguere nemo poterit, etenim Sequeſtrum eſt exequutionis ſpecies, *Rebuff. de ſequeſtr. art. 1. gloſ. 2. num. 3* cum alijs cumulatis per *Buratt. deciſ. 653. num. 3.*

C De cautione in forma depoſiti, an, & quando illius
190 virtute poſſit tolli Sequeſtrum ſeruatis ſeruandis vigore Crediti, aut mandati obtentum, ſatis dictum eſt ſupra *lit. B. verſ. 10. denique non procedit, & ſeqq. numer. 180. & ſeqq.*

D Ex ampliſſima illa facultate ligandi, & ſoluendi, quam
191 Chriſtus Dominus primo quidem, & principaliter Petro ipſius in terris Vicario, eiuſque ſucceſſoribus, dedit, *Matth. cap. 16. num. 17 & ſeq.* ſecundariò autem Apoſtolis, *Matth. cap. 18. n 17. & ſeq.* quorum, & vniuerſalis Eccleſiæ caput eumdem Petrum conſtituit, *Ioan. c. 21. nu. 15. & ſeqq.* ibi *Paſce Agnos meos*, & ibi *Paſce Oues meas, Granat. ad Veſtr. lib. 1. c. 1. n. 6.* cum alijs allegatis per *Vgolin de Cenſur. tab. 1. c. 1 per tot. & ſupra in probem.* Poteſtas corrigendi, & coercendi per Cenſuras Eccleſiaſticas, ortum habuit latè *Vgolin. de Cenſur. d. tab. 1. c. 1. n. 2. & ſeqq. qu. 5.*
192 equidem † excommunicandi poteſtas, cum ſit actus iuriſdictionis fori exterioris, *Nauarr. in Summ. ſeu Manual. c. 27. num. 5.* cum alijs congeſtis per *Vgolin. de Cenſur. d. tab. 1 c. 2 § 11. nu. 2.* quinimò pars iuriſdictionis, vt ait *Nauarr. in Summ. d. cap 27. n. 5.* ab ipſo Summo Pontifice, ceù Fonte, in quo omnis poteſtatis plenitudo repoſita eſt, in Epiſcopos, & Prælatos per riuulos quoſdam transfunditur, & à capite in membra tranſmittitur, *cap. ità Dominus. 19. diſtinct. veſtr. in Prax. li. 1. cap. 1. in princ.* latè *Gonzal. ad reg. Canc. in §. 1. prohem. num. 14. & ſeqq.* vbi, plura cumulando, probat, quod Epiſcopi
193 quoad iuriſdictionem, minimè ſucceſſerunt Apoſtolis, ſed illam à ſummo Pontifice habuerunt, etiam ab initio Eccleſiæ naſcentis.

194 Et proinde Cenſura, quoad poteſtatem Eccleſiæ traditam, eſt de iure diuino, quo verò ad formam, qua in corrigendo, ſeù coercendo Eccleſia vtitur, eſt de iure poſitiuo Pontificio introducta, *Nauarr. Miſcell. de orat. 47. num. 5. & in capit. inter verba, pralud. 3. num. 4. 11. quaſt 3.* latè *Vgolin. de Cenſur. dict. tab. 1. capit. 2. numer. 1. & ſeq.*

195 Similiter hæc eadem poteſtas per Cenſuras Eccleſiaſticas coercendi ab eodem Summo Pontifice in Auditorem Reu. Cameræ Apoſtolicæ influit, & tranſit, dùm vigore ſuarum ordinariarum facultatum, à diuerſis Romanis Pontificibus conceſſarum eſt, quandocumque ſententiarum, & Cenſurarum, tàm in Curia, quàm extra eam latarum, executor, & poteſt quoslibet inobedientes excommunicare, ſuſpendere à Diuinis, & generaliter, vel ſpecialiter interdicere, & priuatiuè quoad omnes alios, vigore obligationum Cameralium, Cenſuras Eccleſiaſticas promulgare, *Innoc. VIII. Conſt. 7. Apprimè, Pius IV. Conſt. 33. Ad eximia: ſecundum nouam impreſſ. Greg. XIV. in Conſt. Ad Generis impreſſ. poſt Saluſt. Tiber. in Prax. li. 4. Paul. V. Conſt. 28 Eximia,* cum alijs allegatis ſupra hac eadem *par. 1. cap 1.*

196 Et licèt Cenſura dupliciter accipi poſſit, videlicet pro dignitate Cenſoris, & pro correctione alicuius: & rurſus in hoc ſecundo ſenſu, vel pro qualibet correctione, & ſic generaliter, vel pro correctione Eccleſiaſtica, & ſic ſpecialiter accipiatur: nihilominus in hoc vltimo ſenſu in terminis, de quibus agitur, accipi debet, *Nauar. in ſumm. c. 27. n. 1.*

197 Cenſura ergo Eccleſiaſtica eſt correctio, ſeù pœna ſpiritualis in foro exteriori Eccleſiaſtico, contra delinquentes infligi ſolita, latè *Vgolin. de Cenſur. tab. 1. cap. 15. in princ. & § 1. & §. 2. per tot.*

198 Dicitur autem pœna ſpiritualis, quia, illa mediante, anima, quæ ſpiritus eſt, principaliter punitur, & vſus ſpiritualium prohibetur, *Vgolin. de Cenſur. d. tabul. 1. c. 1. §. 1. n. 2.*

199 Vel Cenſura Eccleſiaſtica eſt ſententia lata à capace ordinis Eccleſiaſtici, mediante iuriſdictione fori exterioris, qua quis priuatur communione Sacramentorum, vel etiam hominum, vel exercitio diuinorum ſpiritualium, vel prohibentur diuina officia, vel Sacramenta, vel ſepultura, *Nauarr. in ſumm. c. 27. n. 1.*

200 Hæc ſpiritualis correctio, quæ Cenſura nuncupatur, eſt triplex: Prima Excommunicatio, ſecunda ſuſpenſio, tertia interdictum. *Text. eſt expreſſus in cap. quarenti, vbi etiam Gloſ. Abb. & alij de verb. ſignif. Oldrad conſ. 86. in fi. Bald. conſ. 478. n. 7. verſ. ſub nomine, lib. 4. Nauarr in Summa, c. 27. n. 1. Vgolin. de Cenſur. tabul. 1 cap 26. n. 1. & ſeqq.*

201 Excommunicatio eſt Cenſura Eccleſiaſtica, quæ priuat communione Sacramentorum, & hominum, vel Sacramentorum tantum, *Nauarr. in Summ. c. 27. n. 1.*

Vel eſt pœna ſpiritualis ad coertionem delictorum, & animæ medicinam inuenta, *c. cum medicinalis, de ſent. excomm. in 6. cap. notandum 24. q. 3. Rom conſ. 369. num. 12.* quæ tamen, ſi ex contemptu, & ſuperbia Excommunicati proueniat, mortalis efficitur, *d. c cum medicinalis, in princ. de ſent. excomm. in 6. & d. c. notandum, in fine 24. q. 3. Roman. conſ. 369 nu. 12. verſ. nec etiam.*

Vel excommunicatio eſt mortis æternæ damnatio, niſi per eam, à Chriſto ſeparatus, per abſolutionem ei reintegretur, *Gloſ. in cap. præſenti, in verbo, præſenti declaramus, verſ. vnde dic. de ſent. excommun. in ſexto.*

Vel denique Excommunicatio eſt quædam pœna inhabilitans homines ad actus publicos, *Rot. dec. 693. in fine, p. 1. recent.*

202 Et dicitur ab ex, & communico, quod eſt extra communionem pono, *Granat. ad veſtr. l. 2. c. 4. nu. 11.*

203 Inter cæteras autem Excommunicatio eſt maior pœna, quam Eccleſia imponere ſoleat, *c. corripiantur 24. q. 3. Roman. conſ. 369. n. 10. Clar. in §. fi. q. 77. in princ. Vgolin. de Cenſur. tab. 2. c. 1. Rota dec. 10. n. 1. in fin. de ſent. exc. in nou.*

204 Duplex eſt excommunicatio, videlicet maior, & minor, maior Excommunicatio eſt Cenſura priuans communione actiua, & paſſiua Sacramentorum, & hominum, *Nauarr. in Summ. c. 27. nu. 1. vbi de communi.*

Minor verò eſt Cenſura, quæ priuat participatione paſſiua omnium Sacramentorum, *c. ſi celebrat, de Cler. excomm. miniſtr. Nauarr. in Summ. d. c. 27. nu. 1.*

Vel Maior Excommunicatio eſt priuatio vſus communionis exterioris Eccleſiæ, excludit enim à participatione Sacramentorum, & à communione Fidelium, *Clar in d. §. fin. q. 77. in pr. vbi de communi, Vgolin. de Cenſur. d. tab. 2. c. 6. n 4.*

Minor verò propriè per ſe eſt priuatio vſus Sacramentorum paſſiuè tantum, *c. à nobis de except. Clar. in d. §. fi. q. 77. in pr. vbi de communi. Vgolin. de Cenſur. tab. 3. cap. 6. §. 1.*

205 Rurſus Excommunicatio alia eſt Iudicialis, quę fertur in Iudicio; alia Extraiudicialis, quæ fertur, extra Iudicium, *c. Venerabilibus, §. attamen, & §. ſimiliter, de ſent. excomm. in 6.*

206 Iterum

Digitized by Google

206 Iterum excommunicatio alia eſt à Canone, alia ab homine, *Feder. de Sen. conſ. 11. numer. 9. verſ. quinto non obſtat*.

207 Alia eſt publica, quæ annullat geſta ab excommunicato ratione publici officij, *Bald. conſ. 437 Ex quo Abbas Sancti Viti, lib. 2* alia occulta, quæ huiuſmodi geſta non annullat, vt poſt *Bald. d. conſ. 4037.* tradit *Felyn. in cap. ad probandum 24. n. 3 de reſid. Coccin. dec. 322. n 8. Rota in Iacen. Archidiaconatus, 23. Iulij 1601. in congregatione coram bon. me. Card Pamphilio ſeniore, patruo Sanctiſſ. D. N. Innocentij X. & dec. 167. nu. 2 poſt conſ Far. in lib. 2.*

208 Denique Excommunicatio alia eſt generalis, alia ſpecialis, *c. à nobis il primo, de ſent. excomm.* cum alijs adductis per *Nauarr. in ſumm. c. 27. num. 2.* vbi etiam alias tradit deciſiones.

209 Differt autem Anathematizatio ab Excommunicatione, ſicut ſpecies à genere, nam omnis Anathematizatio eſt Excommunicatio, non è contra, cum Anathematizatio ſolùm maiorem, non autem minorem, Excommunicationem ſub ſe compræhendat, Excommunicatio verò vtramque ex vi vocabuli ſub ſe contineat, *Nauarr. de dat. & promiſſ nu. 9 & ſeq.*

210 Suſpenſio verò eſt Cenſura Eccleſiaſtica, qua Clericus, quatenus Clericus eſt, impeditur, quominus Eccleſiaſticas functiones exerceat, *Vgolin. de Cen. tab. 4. capitul. 10. numer. 2.*

Vel ſuſpenſio eſt Cenſura eccleſiaſtica prohibens vſum officij, vel facultatis alicuius, *Nauarr. in Summ. cap. 27. n. 151.*

Vel denique Suſpenſio eſt cenſura Eccleſiaſtica, per quam interdicitur officium, vel ordo, aut exercitium Perſonæ Eccleſiaſticæ, *Silueſter in verb. Suſpenſio in princ.*

211 Suſpenſio alia eſt Iuris, alia Hominis, *Abb. in cap. fin. num. 4. de Cler. excomm. miniſt. Gemin. conſ. 133. Illud dubium, Silueſter in verb. Suſpenſio, n. 1*

212 Et alia eſt propria, & alia impropria, alia Maior, & alia Minor, alia quoad ſe, alia quoad alios, alia quoad ſe, & alios, *Silueſt. in verb. Suſpenſio in princ. & nu. 1. Nauarr. in Summ. cap. 27 num. 151. & ſeq.*

213 Rurſus alia eſt Officij, & Beneficij, *cap. tuarum de priuileg.* alia eſt officij tantum, vel partis eius, aut pertinentis ad illud tantum, *Nauarr. in Summ. capitul. 27. numer. 154.*

214 Suſpenſio ab officio eſt cenſura, qua Clericus impeditur, quominus vſum officij Eccleſiaſtici habeat, Suſpenſio verò à Beneficio eſt cenſura, qua Clericus impeditur, quominus fructus Beneficij Eccleſiaſtici percipiat, atque habeat, *Vgolin. de Cenſur. tab. 4. capit. 10. numer. 3. & ſeq.*

215 Sed interdictum eſt cenſura Eccleſiaſtica, qua prohibentur Diuina officia, Sacramenta, & Sepultura Eccleſiaſtica, quibuſdam exceptis *Nauarr. in Summ. capit. 27. num. 164.*

Vel interdictum eſt cenſura Eccleſiaſtica, qua Diuinorum Eccleſiæ vſus prohibetur, ſeù Diuina Eccleſiæ, quatenus Diuina ſunt, prohibentur, *Vgolin. de cenſur. tab. 5. c. 18. num. 2.*

216 Et eſt duplex, Vniuerſale, & ſingulare: interdictum Vniuerſale eſt Cenſura, qua Diuina Eccleſiæ in Prouincia, Regno, vel Ciuitate, ſeu loco, in quem eſt latum, aut omninò, aut nè de more fiant, prohibentur, ſingulare verò eſt duplex, aut vnius loci particularis, ſeù Eccleſiæ, aut vnius Perſonæ: interdictum Eccleſiæ, ſeù loci eſt cenſura Eccleſiaſtica, qua Diuina in aliqua Eccleſia, ſeù loco particulari prohibentur, interdictum verò Perſonæ eſt Cenſura Eccleſiaſtica, qua Eccleſiæ Diuina alicui perſonaliter prohibentur, qui interdictus eſt, *Vgolin. de cenſ. tab. 5. c. 18. num. 3.*

217 Vel ſecundum *Nauarr.* interdictum eſt triplex, locale tantum, perſonale tantum, & locale, & perſonale ſimul.

218 Locale tantum, in quo locus interdicitur, aut eſt generale, prout quando interdicitur Regnum, Prouincia, Ciuitas, & Parochia, aut ſpeciale, quando interdicitur locus, ſeù Eccleſia particularis.

219 Perſonale tantum, aut eſt generale, quod interdicit Vniuerſitatem Hominum, vt Regni, Populi, Prouinciæ, Ciuitatis, oppidi, Parochiæ, aut ſpeciale quod inter dicit perſonas particulares, *Nauarr. in Summ. capitul. 27. numer. 166. Vgolin. de cenſ. tab. 5. capitul. 6. numer. 1.*

220 Locale, & perſonale ſimul eſt tertia ſpecies interdicti, quando interdicitur locus, & perſonæ ſimul in vniuerſali, vel in particulari, *Nauarr. in Summ. dict. capit. 27. numer. 166.*

221 Primò autem ad hoc, vt quis poſſit excommunicari, aut Cenſura Eccleſiaſtica ligari, debet eſſe Homo mortalis, baptizatus, habens Superiorem, *capit. Romana, § in Vniuerſitatem, vbi Gemin. column vlt. circa med. verſ. Excommunicatio vero de Sent excomm. in 6. Soccin. in cap. poſtulaſti, num. 4. de Iud. Nauarr. in Summa cap. 27. numer. 13. in princ.*

222 Ex quo infertur, Primò quod Hebræus, Turca, & ſimiles non poſſunt excommunicari, nec alia Cenſura Eccleſiaſtica ligari, etiamſi Cathecumeni eſſent, *Nauarr. in Summ. dict. capit. 27. numer. 13. Abb. in capitul. ab excommunicato, numer. 9. verſic. Exemplum, de reſcript.* cum alijs, quos refert, & ſequitur, *Vgolin. de cenſ. tab. 1. capitul. 17. § quinto, numer. ſecundo. & ſequ. & in tract. de cenſ. Pontif. reſeru. part. 1. capitul. 9. per totum:* vbi quod hoc probatur, *in capitul. omnis Chriſtianus 11. quæſt. 3. & in capitul. audiuimus, §. final. verſic. ſicut, 24. quæſt. 1.*

223 Hebræi etenim, Pagani, & ſimiles nec etiam incidunt in excommunicationem a Iure, ſeù Canone prouenientem, ac proinde percutiendo Clericum non incidunt in Canonem, *Si quis ſuadente Diabulo, 17 quæſt. 4.* vt probatur *in capit. poſtulaſti de Iuda Archid. in dict. capit. ſi quis ſuadente Diabulo, num. 7 17. quæſt. 4. Nauarr. in ſum. d. c. 27. num. 13.* cum alijs cumulatis per *Vgolin. de cenſur. d. tab. 1. cap. 17. §. 5. num. 3.*

224 Poteſt tamen Iudæus, vel alius ſimilis, per indirectum quodammodo excommunicari, hoc eſt extra conſortium Chriſtianorum relegari, prohibendo Chriſtianis ſub pœna excommunicationis: nè cum eo in aliquo participent, vel communicent, textus eſt *in capitul poſtulaſti, vbi etiam Gloſs. Abb. & alij, de Iudæis,* cum alijs congeſtis per *Vgolin. de cenſur. dict. tab. 1. capitul. 17. §. 5. numer. 4.*

225 Infertur Secundò quod cum Papa nullum habeat Superiorem, & à nemine iudicetur, *capitul. ſi Papa, 40.*
226 *diſtinct. capitul. cuncta per mundum, 9. quæſt. 3.* & † ſit ſupra Leges, & Canones, & Concilium, *capitul. ſignificaſti, de elect. capitul propoſuit, de conceſſ. præb. dict. cap. cuncta per mundum 9. quæſt. 3. leg. Princeps, ff. de leg. l.*
227 *digna vox, Cod. de leg. Dec. conſil. 588. num. 5.* nec † excommunicari, nec ab Homine, aut à Iure poſſet Cenſuris ligari. *Nauarr. in Summ. dict. capitul. 27 num. 13. Vgolin. de cenſur. dict. tab. 1. capit. 17. §. 6. numer. 8. & ſeq.*

228 Infertur Tertiò quod neque Angeli, neque Anima ſeparata a corpore, neque animal irrationale, neque Dæmones poſſunt excommunicari, aut Cenſuris Eccleſiaſticis alligari, *Nauarr. in Summ dicto cap. 27 numer. 13. Vgolin. de Cenſuris, dicta tab. 1. cap. 17. numer. 2. & ſequentibus.*

229 Infertur Quartò quod Ciuitas, Vniuerſitas, Collegium, Capitulum, & ſimiles, qui non ſunt Homines, excommunicari non poſſunt, *capitul. Romana, § fin.* & ibi *Gemin. column. vltim. circa medium verſicul. Excommunicati verò & alij, de Senten. excommun. in ſexto, Abb. in capitul. bona, il primo, numer. 20 & alij, de elect. Felyn. in capitul. dilecte, numer. 1. de except. Nauarr. in Summ. dicto capitul. 27. numer. 13. Couar. var. reſolut. lib. 2. capit. 8. numer. 9 Saluſt. Tiber. in dicta Praxi lib. 1. capit. 31. numer. 13. Calleſ. de obligat. Camer. quæſt. 36. numer. 22.* & ibi *Zacch. numer. 4. Vgolin. de Cenſur. tab. 2. cap. 26. num. 4. & §. 3. numer. 1. Ferentill. ad Burat. deciſ. 916. num 6.*

230 Ratio autem cur Vniuerſitas, Capitulum, & ſimiles non poſſunt excommunicari, poteſt duplex aſſignari, prima eſt, quia vniuerſitas, & ſimiles ſunt perſonæ fictæ per repræſentationem, ſed excommunicari non

Digitized by Google

poteſt, niſi perſona vera habens animam rationalem, & baptizatam, *Gemin. in dict. cap. Romana, §. fin col. vlt, circa med verſ. excommunicari verò*, & ibi etiam *Io. Andr.* tradit *ſub nu. 9.*

231 Secunda ratio eſt, quia ſi Vniuerſitas, Capitulum, Collegium, & ſimiles poſſent excommunicari, Innocentes peterentur pro Peccatoribus, quod eſſe non debet, etenim ſi huiuſmodi excommunicatio referretur ad perſonam veram, etiam infans vnius diei remaneret excommunicatus, quod non eſt admittendum, *cap. Romana, §. in Vniuerſitatem, de Sent. excommun. in 6* & ibi *Ioannes Andreas d. num. 9. Couar. var. reſolut. lib. 2. cap. 8 n. 9. verſ. fortaſſis, Galleſ. de oblig. Camer. quaſt. 36. nu. 22. verſ. qua practica. Vgolin. de Cenſur. tab. 2. cap. 26. § 1. verſ. deinde.*

232 Verum ſi contingat, omnes de Vniuerſitate, Conſilio, Collegio, vel Capitulo eſſe culpabiles, & de hoc appareat, tunc poteſt Sententia excommunicationis ferri contra eos hoc modo, videlicet. *Excommunicamus Priores, & omnes alios de Collegio, ſeù Conſilio Ciuitatis NN.* vel *Excommunicamus Præpoſitum Decanum, & omnes alios de Capitulo Eccleſiæ NN.* Quam Praxim excommunicandi Vniuerſitatem, vel Capitulum, quando omnes ſunt culpabiles, tradunt, *Hoſtien. in Summ. ſub tit. de Contum. §. fin. verſ. ergo ſi conſtat, lib. 2. Felyn. in cap. dilectè, nu. 1. de except. Galleſ. de oblig. Camer. d. quaſt. 36. num. 22. Vgolin. de Cenſur. d. tab. 2. cap. 26. §. 2. & §. 4. num. 2. verſ. ſed ad poſtremam quæſtionem.*

233 Licet autem Vniuerſitas non poſſit excommunicari, benè tamen poteſt interdici, vel ſuſpendi, *capit. Romana, §. fin. de Sent. excomm. in 6. Abb. in cap. bonæ, num. 20. de elect. Vgolin. de Cenſur. tab. 4. capit. 13. & tab. 5. capit. 20. Buratt. deciſ. 916. num. 1.* & ibi *Ferentill. littera B. ſub num. 6. & ſeq.*

234 Vbi quod Suſpenſio conuenit ſolis Clericis; interdictum verò etiam Laicis, & ſicut ſuſpendi quis poteſt ſine propria culpa, ita etiam interdici pro delicto alterius, *Vgolin. de cenſur. dict. tab. 4. capit. 12. & dict. tab. 5. cap. 20. §. 2.*

235 Infertur quintò quod Hæretici, & Schiſmatici, qui ſunt ipſo Iure excommunicati, *cap. nouerit, de Sentent. excomm. Nauarr. in capit. ita quorundam, not. 11. num. 41. & ſeqq. de Iude. Vgolin. de Cenſur. Pont. referu. in Bull. Cœn. par. 2. in verſ. Nec non Schiſmaticos, § 1. num. 1. & §. 2. nu. 1* poſſunt iterum ad terrorem excommunicari, *Cardin. Tuſc. littera E. concluſ.* 440. prout quotannis excommunicantur in Bulla Cœnæ Domini, *Nauarr. in Summ. cap. 27. num. 55. & num. 57. & in dict. cap. ita quorundam, in 11. not. num. 41. & ſeqq. de Iuda. Vgolin. de Cenſur. Pontif. referu. in Bull. Cœn. part. 2. capit. 1. & in verſic. Nec non*
236 *Schiſmaticos ſub num 9.* Toties † tamen reiteratam excommunicationem vnica abſolutione tolli poſſe, cum vnica ſit excommunicatio, ſcribit *Nauar. in dict. cap. quorundam, in 11. not. n. 41. de Iudæis.*

237 Secundò ad hoc vt quis poſſit excommunicationis Sententia alligari, vel excommunicatus declarari, requiritur perſonalis citatio, ſeù monitio, vel intimatio, *Rom. conſil. 482. num. 5. verſ. quoad, Galleſ. de oblig. Camer. q. 36. num. 12. Saluſt. Tiber. in Praxi lib. 1. cap. 33. num. 3. Papazzon. ad Rotam deciſ. 5. num. 22. de reſcr. in nou. Rot. deciſ. 15. in fine, de Sent. excommun. in antiq. & deciſ. 1. nu 4. de Fer. in nou. Seraphin. dec. 1296. num. 1. Rota deciſ. 90. n. 1 par. 1. recent. Burat dec. 176. nu. 1.*

238 Sed primò hoc non procedit, quando quis comparuit ſaltem per Procuratorem, *Rota dec. 11. de dol. & contum. in nou Seraphin. dec 1296. nu. 1.*

239 Secundò non procedit, quando quis fuit ab initio cauſæ perſonaliter citatus, nam tunc ſi receſſit à Curia, poteſt contra eum procedi per audientiam contradictarum, *Rota dec. 7. in fin. de Senten. excomm in nou. Couar. in relect. cap. Alma mater, par. 1. § 9. num. 4. verſ. ſecundus, de Sent. excomm. in 6.*

240 Tertiò non procedit, quando quis fuit malè abſolutus, & agitur de illo reintrudendo, *Rota d. dec. 7. de Sent. excomm. in nou. Couar. in d. cap. Alma mater, part. 1 relect. §. 9 num 4. verſ. quartus.*

241 Quartò non procedit, quando citatio, vel monitio venit ad notitiam Citati, & notitia eſt certa, & indubitata, *Rota dec. 11. de dol. & contum. in nou. Caſſador. dec. 6. n. 11. de cauſ. poſſ. & propriet. Couar. in relect. d. ca. Alma mater, par. 1. §. 9. num. 4. verſ. Tertius, Seraphin. dec. 1296. num. 1.*

242 Quintò non procedit, quando quis latitat, vel ad locum, in quo degit, tutus non patet acceſſus, nam tunc poteſt citari domi, dimiſſa Copia, & per affixionem ad valuas Eccleſiæ Cathedralis, *Clem. cauſam, de elect. Seraph. de deciſ. 1296 num. 3.* vel ſi domum non habet, per Edictum publicum, *d. Clem. cauſam. de electiòn. Papazzon. ad Rotam, deciſ. 5. num. 8. & ſeq. de reſcr. in nou. Couar. in relect d. cap. Alma mater, par. 1. §. 9. num. 4. verſ. Primus paſſim, Rota deciſ. 11. de dol. & cont. in nou.*

243 Sextò denique non procedit in obligato in forma Cameræ, qui poteſt coram A.C. citari domi dimiſſa Copia, vel per contradictas, vel per diligentias, & ſucceſſiuè per affixionem iuxta ſuos caſus, de quibus ſupra, *cap. 2. litera C, & cap. 3. litera D, verſ. hoc tamen, & cap. 4. litera E*, & ita quotidie obſeruat Praxis.

244 Tertiò, ad hoc vt quis poſſit excommunicari, requiritur trina monitio, vel vna, cum trino termino dierum diſtinctè aſſignato, *cap. Conſtitutionem, de Sentent. excommunicat. in ſexto, cap Sacro, vbi Gloſs. in verb. competenti, de Sententia excommunicationis, Nauarr. in Summa, cap. vigeſimus ſeptimus, num. 11. Præpoſ. in cap. cum ſit Romana, num. 28. de Appell. Galleſ. de obligatione Camerali, quæſtio 37. num. 33. Couar. in relection. cap. Alma mater, par. 1. §. 9. num. 5.* vbi de communi teſtatur, *de ſent. excommun. in 6.*

245 Et non ſolum requiritur d. monitio in excommunicatione, vt ſupra, ſed etiam in ſuſpenſione & interdicto, *c. reprehenſibilis in princip vbi Gloſs. in verb. monitione, de Appell. & cap. Statutum, de Sent. excommun. in 6* quæ qui-
246 dem monitio trina † ſeu cum trino termino, debet ſaltem continere ſpacium ſex dierum, & ſic duorum dierum pro quolibet termino, ſeù pro qualibet monitione, vt probatur *in dict. conſtitutione*, ibi, aliquorum dierum competentia interualla, *Nauarr. d. c 27. n. 11.*

247 Sed hoc primò non procedit, ſi neceſſitas aliter expoſtulet, *d cap. conſtitutionem, in fin. de ſent. excommunic. in 6. Couar. in relect. dict. capit. Alma Mater, par. 7 §. 9. num. 5. de ſent. excommun. in 6.*

248 Secundò non procedit in contumace notorio, quia tunc alia monitio non requiritur, *c. cum ſit Romana, §. fin. de appell. c. illud, de Cleric. excomm. miniſtr. cap 1. vbi Abb. & alij de Iud. Franc. in d cap. ſit Romana, §. vult, num. 4. & ſeq* & ibi *Præpoſ. num. 28. & Dec. n 75. & ſeqq. de appellat. Couar. in relect. dict. cap. Alma mater, par. 1 §. 9. de ſentent. excomm. in 6.*

249 Tertiò non procedit in Excommunicatione lata à lege, Canone, vel ſtatuto, quia tunc lex ipſa quotidie monet, & Iudex ſolum declarat, ſed benè procedit in excommunicatione lata ab homine, *Abb. in cap. cum ſit Romana, n. 33. de Appell. Couar. in relect. d. cap. Alma mater, part. 1 §. 9. num. 5. verſic. Trina monitio, de ſentent. excommun. in 6.*

250 Quartò non procedit, quando periculum eſſet in mora, *capit. Sacro de ſent. excomm. & capit. Conſtitutionem in fin. de Sent. excomm. in 6. Felyn. in d. c. Sacro, nu. 4. de ſent. excomm. Nauar. in Summ. cap. 27. num. 11.*

251 Quintò non procedit, quando excommunicatio fertur pro futuris culpis, *Innoc. in c. Sacro in pr.* & ibi *Felyn. n. 5 de ſent. excom. Abb. in c. P. & G. num. 4. de offic. & poteſt. Iud. deleg. Nauarr. in relect. c. cum contingat in cauſ. 5 null. ſub n. 4. & ſeq. de reſcript. Lap alleg. 72. n. 2.* & ibi *Mandoſ. lit. E*, vbi de communi teſtatur, tunc enim dies interpellat pro homine, & Iudex eſt loco monitionis, *c. potuit de loc. Felyn. in d. c. Sacro, n. 5. de ſent. excom. Hoſtien. in c. cum P. & G. n. 4.* & ibi *Ioannes And. nu. 8. & ſeq. de offic. Deleg. Galleſ. de oblig. Camer. q. 12. n. .... Lap. alleg. 73. nu. 2. in fin.*

252 Dicitur autem tunc ferri Excommunicatio pro futura culpa, quando quis nondum illam admiſit, & quando quis non monetur deſiſtere ab aliqua culpa præcedente, vel præſente admiſſa, ſed ob culpam, quæ eſt omnino futura, prout quando aliquis, faciendo debitum, conſenſit, vt Iudex eum excommunicet, niſi infra certum præfixum terminum ſatisfecerit Creditori, *Abb. in d. capit. P. & G. num. 9. in fin. de offic. Deleg. Galleſ. de oblig. Cameral. quæſt. 12. numer. 6. & ſeqq. Nauarr. in relect.*

d. cap.

Digitized by Google

d.cap.cum contingat,in cauſ.5.nullit.ſub num.5.de reſcript. Saluſt.Tiber.in Prax.lib.1.cap 33.n.4.Lap.alleg.nu.2.

253 Neque huic quotidianæ Praxi obſtat, quod per viam pacti non poteſt aliquis ad pœnam excommunicationis obligari, quia procedit quando pactio efficeretur cauſa immediata obligationis,ſecus quando pactio non efficitur cauſa immediata obligationis, ſed ipſa contumacia Debitoris vera,vel præſumpta, vt in exemplo ſupra relato *Galleſ.de oblig.Cameral.quaſt.12.num.6.*tunc enim ob contumaciam,& moram,ſine qua Iudex ad excommunicationem non procedit, fertur excommunicatio contra Debitorem,*Saluſt.Tiber.d.lib.1.cap.33.nu.4.*

254 Neque etiam releuat, quod pro futuris culpis non eſt ferenda excommunicatio,præſertim ab homine,*cap.Romana,vbi gloſ.in verb.futuris,de ſent. excommun.in 6. Buratt.deciſ.588.n.3.* Quia hoc procedit,quando nulla cauſa præceſſit,ſecus quando poteſt dici cauſam præceſſiſſe, provt quando Debitor ſpontè faſſus eſt debitum, & ſuſcepit in ſe ſententiam Cenſurarum, tunc enim ſignanter ſub conditione ſententia excommunicationis ferri poteſt *Abb.in d.c.P.& G.num.9.in fine,& num. 10. de offic.Deleg.Galleſ.de oblig.Camer.quaſt.12.n.11.Saluſt.Tiber.d.lib.1.cap 33.num.4.*& ita paſſim obſeruat Praxis,& Curia.

255 Et hinc inoleuit Stylus A. C. apponendi ſingulis diebus iuridicis à Iudice manum in libro Broliardo nuncupato,videlicet Relaxatio Cenſurarum,

Niſi infra tempus conuentum, dentur literæ de conſenſu,*Saluſt.Tiber.in Prax.lib.1.c.per tot.& c.33.n. 5.*

256 Ratio autem huiuſmodi appoſitionis manus eſt, quia relaxatio harum Cenſurarum eſt decretum definitiuum, quod debet ferri in ſcriptis,*cap.1. §. quis,de Sent.excommun.in 6.* quod procedit etiam in cauſis ſummarijs,vnde ad nullitates tollendas,& obviandum hominum malitię, Praxis hanc formulam ſubſcriptionis induxit, *Saluſt. Tiber in Prax.d.lib.1.capit.5.per tot.*

257 An autem, & quando pro futuris culpis excommunicatio ferri poſſit plenius videtur diſtinguendum,nàm aut excommunicatio fertur à lege, Canone, vel Statuto, & tunc ferri poteſt pro futuris culpis, *capitulo vt Animarum periculis,de Conſtit. in ſexto,capit. à nobis,il primo,de Sent.excommun. Gloſs. in cap. Romana, in verb.futuris,de Sent. excommun. in ſexto,* quam communiter receptam dicit *Couar.in relect.cap.Alma mater,par.1. §.10. num.1.*

258 *Vgolin.de Cenſur.tab.1.cap.9.§.5.num.1.& ſeq* Aut † excommunicatio generaliter fertur ab homine pro futuris culpis,& tunc,aut culpa præceſſit,vel offenſa prius facta eſt, & tunc poteſt fieri excommunicatio pro futuris culpis, nè impoſterum culpa ſimilis committatur, aut offenſa reiteretur,& fiat *cap.a nobis il primo,de Sent.excommunic.in ſexto,Vgolin.de cenſur.dicta tabul.1.cap 9.§.5.nu. 3.verſicul.excipitur,Couar.in relect.dict.capit. Alma mater.par.1.§.10.num.1.verſic. ſunt tamen,qui opinentur,* vbi quod vſus forenſis, & praxis, quæ eſt optima legum interpres, vt iſtæ excommunicationes generaliter ferri ab

259 homine poſſint, pro futuris culpis, induxit, aut † non præceſſit culpa, vel offenſa, vt ſupra, & tunc aut aliqua ſubeſt cauſa rationabilis Excommunicationis ferendæ pro futuris culpis, aut non: ſi ſubeſt poteſt ferri ab homine pro eis excommunicatio,*dict.capit à nobis,il primo de ſentent. excommunic.capit. Romana, §. caueant,de ſentent.excomm.in 6.Couarr.in relect.dict. cap. Alma mater, part.1 § 10.num. 1. verſ.ſunt tamen,Vgolin. de cenſuris d. tab.1. cap. 6. §..... num.3. verſ poſtremo,*& in his terminis procedunt etiam tradita per *Galleſ. dict. quaſt. 12. num. 11.Saluſt.Tib.dict.lib.1.cap.33.num.4,*cum alijs ſupra allegatis, aut denique nulla præceſſit culpa, vel offenſa,vel cauſa rationabilis, & tunc ab homine non poteſt ferri excommunicatio pro futuris culpis.& ita procedit *text. in cap. Romana vbi gloſ.in verb.futuris de ſent.excomm. in 6.& Burat d.dec.588.n.3.*

260 Sextò non procedit in Prælato Regulari excommunicante ſuum Religioſum, *Lap. alleg. 71. Prælatus,* nam in iſtis Prælatis Regularibus non ſeruatur iuris ordo, ſicut in ſæcularibus *cap.qualiter il ſecondo,de accuſ. Felyn. in cap Sacro, nu.7 de ſent.excomm.*

261 Septimò non procedit quando ponitur interdictum non ad medelam, ſed ad pœnam, *capit. 2. de conſt. in 6. cap. quamquam de cenſ.in 6.Nauarr.in Summ.capit.7. num.164.verſ.quarto,*quod procedit etiam in ſuſpenſione,& excommunicatione, *Dec.in cap.reprehenſibilis nu.6. de appell.*

262 Octauò non procedit quando excommunicatio fertur pro defenſione iuriſdictionis excommunicantis, *Lap dict.alleg.73 num.3.Innoc.in cap. Venerabilis,num. 3. & ſeq de cenſ.Gemin.in capit.dilecta,num.7.verſ.quaro an requiratur monitio,*& ibi *Ioan. Andr.num.3.& Franc. nu. 2.de ſent.excomm.in 6 Felyn.in cap Sacro, num. 6. de ſent. excomm.& in cap.cum ſit Romana num.16. de appell. Dec. in cap.reprehenſibilis num. 11. de appell. Mandoſ. ad Lap. dict. alleg.73. ſub litera I.* Quæ tamen limitatio procedit, quando quis procedit extraiudicialiter vti pars, non vti iudex in iudicio,iuxta *text. in dict. capit. dilecto, de ſent. exc. n. 6.* vt DD. præfati ſatis apertè affirmant.

263 Non procedit, quando adeſt prohibitio, vel monitio à iure, vel ab homine alicuius futuri, ne ſcilicet aliquid fiat, vel quid debitum, vel honeſtum impleatur, provt quod non fiant Statuta contra libertatem eccleſiaſticam, vel facta caſſentur, vel quid ſimile, tunc enim ipſa prohibitio deſeruiret pro monitione,*cap.nouerit,de ſent. excom.Saluſt.Tib in verb.Excommunicatio il primo,num. 12.& num.13.*

264 Decimò non procedit, quando excommunicatio fertur pro manifeſta offenſa contra præſentem, *Lap. alleg. 73.n 3. Add.ad Feder.de Senis conſ.11.n 15. in fine, Mandoſ. ad Lap. poſt alios quos cumulat dict. alleg. 73. ſub litera H.*

265 Decimo primò non procedit quando contumacia, ſeu delictum eſt manifeſtum, provt factum in præſentia iudicis, *Felyn.in c. Sacro,nu. 1. verſ. 6. limita de ſent.exc.*

266 Decimo ſecundò, denique non procedit in excommunicatione lata vigore obligationis Cameralis in ſubſidium Iuris, nam tunc, expedito Mandato executiuo Executores faciunt fidem, ſe feciſſe diligentias pro illo exequendo, & non potuiſſe illud realiter, aut perſonaliter exequi,vnde producto in actis dict.Mandato cum fide Executorum a tergo illius, citata parte ad dicendum contra iura, obtinetur decretum admuſionis, ſi, & in quantum. Et ſucceſſiuè citatur pars ad videndum extendi formam Cameræ & ſe declarari excommunicatum in iuris ſubſidium, & literas declaratorias, & Cedulones decerni, & obtinetur decretum, niſi infra tres, & iuxta Praxim ſuperius traditam *ſub numer. 54. & ſeqq. Saluſt.*

267 *Tiber.in Prax.lib 1.cap.31.num.8. & ſeqq.* Qui † quidem ternarius, ſeù trium dierum terminus, aſſignari ſolitus,videtur de ſtylo inductus loco trinæ monitionis,vel vnius pro tribus, ad hoc vt validius ad excommunicationis, ſeù Cenſurarum fulminationem procedi poſſit, iuxta tradita per *Galleſ.de oblig.Camer q.16. num.33. &*

268 *ſeq.* vel loco † monitionis eſſe poteſt iudicis præceptum, quod continet in ſe obligatio Cameralis, *Galleſ. de oblig.Camer q.2.n.13.*

269 Tribus verò diebus † prædictis elapſis, citatur denuò pars ad videndum relaxari literas declaratorias alias decretis,& quatenus opus ſit de nouo decerni, & relaxari, & obtinetur decretum, niſi ad primam, cum intimatione, qua executa & reproducta, dicta prima die iuridica elapſa, expediuntur literæ declaratoriæ, & Cedulones affiguntur,*Saluſt.Tiber.d.cap.31.n.9.*

270 Ex quibus infertur, quod licet obligans ſe in forma Cameræ conſentiat, ſe poſſe pro executione huiuſmodi obligationis excommunicari,vt legitur in formula dict. obligationis,impreſſa apud *Galleſ.de oblig.Cam.in pr.fol. 3.& apud Saluſt.Tib.in prax.l 4.fol.461.*nihilominus cõtra eum non proceditur ad fulminationem Cenſurarũ, niſi in primis extenſa forma Cameræ, iuxta ſtylum Curiæ,citata parte,ſi inſtrumentum eſt extra Tribunal A.C. rogatum, etiamſi fuerit conſenſum in mãdatũ vnica &c. *Saluſt.Tib.in prax.lib 5.c.34.nu.2.Poſt.de Manut.obſeru. 103.nu.26.* & deindè,niſi in iuris ſubſidium, & quatenus contra eumdem nec perſonalis, nec realis executio fieri poſſit,*Pius V.in refor.Trib. A. C. §. quod ſi quando,& eſt eius Conſtit.117.Inter illa,ſecundum antiq impreſ. Paul V. in reformat.Trib.Vrb.ſub tit. de A.C.& eius Tribun. §.* mi-

Digitized by Google

minuſque, quæ eſt eius Conſt.71. Vniuerſi Agri, Saluſt. Tiber in Prax.lib.1.cap.39.n.8.& ſeqq.& n.13.

271 Et eſt etiam Sacroſancti Concilij Tridentini diſpoſitioni conſonum, ne, pro debito aut pœna pecuniaria, nec in cauſis Ciuilibus, nec in Criminalibus, quis poſſit, niſi in ſubſidium excommunicari, *Concil.Trid.ſeſſ. 25. c. 3.de reform.Nauar in ſumm.c.26.n.10 Rot.dec.327. nu.5. poſt Conſil.Farin.ſeg.2.*

272 Verum diligentię, de quibus ſupra, ad hoc vt poſſit ad excommunicationem procedi contra Debitorem obligatum, fieri debent omninò in locis deſtinatæ ſolutionis, & in quibus venit facienda executio, *Paul.V.Conſt. 71.Vniuerſ. Agri in § minuſque Saluſt.Tiber.lib.1.cap.32. n.8.& ſeqq.& n.13.& c.33.n.1.*

273 Cenſuras autem vigore obligationis Cameralis ſolus A.C qui eſt illarum Iudex, priuatiuè quoad omnes alios, fulminare poteſt, ſic diſponentibus eius facultatibus, *Paul.V.Conſt.28.Eximiæ, Zacch ad Galleſ. de oblig. Cam. quæſt.12.num.1.*

274 Sunt tamen plures perſonæ, contra quas A. C. non ſolet vigore obligationis Cameralis fulminare cenſuras:

275 Primò namque Epiſcopi, & Prælati de ſtylo Curiæ non ſolent excommunicari, ſed tantum à Diuinis ſuſpendi, vel interdici . prout ſolet etiam reſpectus huiuſmodi haberi ſæcularibus in dignitate conſtitutis, qui tamen in forma Cameræ obligari poſſent excommunicari, cum eorum dignitati, attenta dicta obligatione, & conſenſu, non fiat iniuria, iuxta *Galleſ.de oblig. Camer.q. 36.n 20.& ſeq.*

276 Cæterum nec in Curia, nec extra, contra Epiſcopos, Prælatos, ac Officiales Papæ, & Magnates ob ſupremi Principis reuerentiam, niſi facto Verbo, cum Sanctiſſimo, & de illius expreſſo mandato, excommunicationis literæ declaratoriæ, nec etiam in iuris ſubſidium conceduntur, *Extrauag. cum Matthæus, de Hæreticis, Saluſt. Tiber in Prax.lib.1.c.31.n.12.*

277 Secundò non ſolent excommunicari mulieres, vt experientia, & praxis rerum magiſtra docet, ad l. *interpretatione, ff de leg.*

278 Tertiò nec etiam ſolet ferri excommunicatio contra debitorem pauperem, & miſerabilem ſine ſua culpa effectum, quia non eſt addenda afflictio afflictis, ſecus ſi eorum culpa eſſent effecti tales, *Saluſt.Tiber.d.lib.1 c.33. n. 2.Abb in cap.Odoardus,n.9.de ſolut.Galleſ.de oblig. Cam. q.36.n.24* & ibi *Zacch.num.5.Rot.poſt eumdem Zacch. de oblig.Camer.dec.40.n.6.*

279 Et ratio eſt, quia in paupere miſerabili, qui nihil habet, quod ſoluat, ceſſat contumacia, ſine qua excommunicatio ferri non ſolet, *Galleſ.de oblig.Camer.q.36.n. 24. Rota poſt Zacch ad eumdem Galleſ.dec.40 num 6. Buratt. dec.933.nu.2.*

280 Quod ſi inopia non eſſet ita notoria, & ſententia excommunicationis contra inopem ferretur, poſſet nihilominus vti iniuſta, probata inopia, reuocari, *Galleſ d. q.36. nu.* 24. quinimò quando excommunicatus eſt adeo pauper, quod ſoluere, & ſatisfacere non poteſt, eſt abſoluendus ex officio, *c.à nobis, il ſecondo, de ſent.Excom. Abb. in cap cum homines, de Decim.* latè *Redoan. de Spol. quæſt 13.num.42.*

281 Quartò infantes, & Mentecapti, Furioſi, & ſimiles, qui infantibus æquiparantur, *l. 1. & l.quod ſi infans.ff. de rei vind.§ ſed quod diximus Inſt.de inut ſtipulat.Vant. de nullit.defect inhab.n.* 15. non poſſunt excommunicari, quia non videtur poſſe dari caſus, in quo ipſi poſſint validè perſonam propriam in forma Cameræ obligare, *Galleſ. de oblig.Camer.d.q 36.n.23.*

282 Quod ſi daretur caſus, in quo pupillus doli capax poſſet propriam perſonam validè obligare, poſſet etiam vigore huiuſmodi obligationis excommunicari, *Galleſ d.q.36.n 23.*

283 Sed Furioſus validè obligatus ante furorem, adhuc non videtur, furore ſuperueniente, poſſe pro huiuſmodi debito obligatione Camerali vallato excommunicari, tùm quia non debet excommunicari, niſi is, qui facere contemnit id, ad quod tenetur, *Oldr. conſ.277. quod Abbas per totum,* cum alijs allegatis ſupra *verſic.3.nec etiam.*

284 Tùm quia † eſt veluti infans, cui æquiparatur, *l. Infans,*
ff.ad l.Cornel.de Sicar. cum alijs ſupra allegatis, & quicquid
videt, & facit, ignorat, *Clar.in §.fin.q 60 nu.7. verſ.*
285 *item quæro.* Tum quia ſine dolo, contumacia, vel mora,
quorum omnium ipſe eſt incapax, ex *præallegatis*, non
fertur contra aliquem excommunicatio, *Saluſt. Tiber.*
286 *lib.1.cap.33.nu.4.* vbi allegat: Tùm denique quia Furio-
ſus ſatis ſuo furore torquetur, *Clar.in §.fin.q.60. num.7.*
verſ.Item quæro, & fati infœlicitas eum excuſat, *dict.l. In-*
287 *fans, ff. de Siccar.* & non debet addi afflictio Afflictis,
l.Nauis,§.cum autem,ff.ad l.Rhod.de iact. c. licet multum,
de Cenſibus, cum ſimilibus.

288 Operatur autem excommunicatio, inter alios effectus, vt excommunicatus repellatur à limine Iudicij, *cap. decernimus de ſent.Excomm.in 6. Rot.dec.275 num.3.poſt conſ.Farin.lib.2.Coccin.dec.425.n.3.Rota dec.606.n.3.par. 2.& dec.107.nu.5 par.6.recent.* cum alijs allegatis ſupra, *cap.8. litera A.*

289 Adeò quod illi, nec etiam ſit concedenda manutentio, *Rot.d.dec.275.n.3.poſt conſil.Farin.Coccin.d.dec. 425. n.3.Greg.dec.64.nu.3* & ibi *Beltram nu. 13. Caualer. dec. 372.n.2.Rot.dec.514.n.2 p.2.& dec.193.n.1.par.5.& dec. 107.nu 5 par 6.recent.*

290 Poteſt nihilominus excommunicatus ſe defendere, *cap.intelleximus, vbi Antonius de Butr.nu.1.& n.4.Felyn. num.4.& ſeq. Dec.n.51 de Iud.Grauat.ad Veſtr.in Prax.li. 7.c.1.n.25.& n.28.& ſeq.Vgolin.de Cenſur.tab.2.c.16.§ 4. n.1.& ſeq.& §.5 n.1.& §.6.num.1.* cum alijs allegatis ſupra *c.8.littera A, verſ.Concluſio.*

291 At ſi ſit Clericus Beneficiatus, & perſeueret per annum in excommunicatione poteſt priuari Beneficio, *cap. rurſus, & cap quicumque 11.q.3. Abb.in c.1 nu.24. de Iud. Grauat.ad Veſtr.li.8. c.vltimo,n.43.M. A.Genuen.in prax. Archiep.c.26.n.1.& n.3.*

293 Quod tamen non procedit, quando quis fuit excommunicatus ob cauſam pecuniariam, *Abb in c.contingit,n. 7.de dol.& cont.* cum alijs cumulatis per *Gratt. ad Veſtr.d. l 8.c.vlt.nu.42.Genuen.in prax.Archiep.c.26.num.6.verſ. Notandum præterea.*

293 Cæterum ab excommunicatione lata in Curia non datur abſolutio, niſi cauſa cognita, *Saluſt.Tiber.in prax. lib.3.c.7.nu.31.Verat.dec.2.nu.1.par.1. Rota dec.4.in fin. de ſent.excomm.in antiq. Seraphin.dec.1164.n.4. Burat.deciſ. 146.nu.1.* & niſi parito iudicato, *Seraph.dec.432.num.1. Rot.dec.621 nu 3.par.2.recent.Buratt. dec.88.num 5.*

294 Nec etiam de Stylo Rotæ à Cenſuris latis in Curia datur abſolutio ad cautelam, niſi conſtet de nullitate, *Put. dec.39.lib 1.in correct.*

295 Quo verò ad Cenſuras latas in partibus, commiſſa in Rota cauſa appellationis, & nullitatis, ſemper ſolet Rota ad cautelam ab illis abſoluere, *Mandoſ. in Praxi Signatur Grat.ſub tit.de abſolut.ab excomm.verſ abſolutio à Rota, Put.dec.39 lib.1.in correct. Rot.in Leopolien.cenſurarum 27.Ianuar.coram R. P. D. Cerro,* & idem obſeruatur in Curia A.C. teſte *Saluſt.Tib.lib.3.c.7.n.30.*

296 Non tamen datur à Rota abſolutio, ſine commiſſione ſpeciali, *Rota dec.4.de ſent.excomm.in antiq.& dec.3.n. 3. verſ.item quia,* & ibi *Papaz.n.7.de renunc.in nou. & deciſ. 546.n.4.par.2 & dec.644.n.3.par.3.recent.Buratt. dec.51. nu.6.& dec.88 n 4.*

297 Sed A. C. hac commiſſione non indiget, quia vigore ſuarum ordinariarum facultatum abſque alia Commiſſione à quibuſuis cenſuris quaſvis perſonas, & loca, etiam Vniuerſitates, & Capitula poteſt, non ſolum in honorem feſtiuitatum Paſchalium, & Natalis D. N. Ieſu Chriſti, & alias cum reincidentia, ſed etiam penitus abſoluere, *Greg.14 in conſt. Ad gen.eris, impreſſ. apud Saluſt. Tib.in prax. lib 4.Paul.V.conſt.28 eximiæ,* cum alijs ſupra allegatis *p.1.c.1.n.33.*

298 Quæ quidem abſolutio in honorem feſtiuitatum Paſchatis, & Natiuitatis Domini, cum reincidentia poſt feſta, datur, etiam de ſtylo Rotæ *Caputaq.dec.2.n.2.p.1.*

299 Abſolutus autem cum reincidentia; elapſo tempore, per quod abſolutus fuit, abſque alia declaratione remanet ipſo iure, & prout erat antea, excommunicatus, *Dec. conſ.145 per tot.*

300 Et ſicut abſolutus cum reincidentia per aliquod tempus,

Digitized by Google

pus, eo tempore, per quod abſolutus fuit, non eſt excommunicatus, ſic etiam excommunicatus ſub conditione niſi infra tres, aut decem dies ſatisfecerit, pendente illo termino excommunicatus non eſt, *c. præterea il ſecondo, de appell.* vbi quod d. Excommunicationis ſententia eſt conditionalis, *Socc. in l. quibus diebus, §. quidam Titio, n. 9. ff. de cond. & demonſt. Galleſ. de oblig. Camer. q. 36. num.* 10.

301 Abſolutio verò obtenta vigore Bullæ cruciatæ non iuuat niſi poſt iuſtam ſatisfactionem, & in foro conſcientiæ tantum, *Nauar. conſ. 51. de ſent. excom. Rota dec. 659. num. 2. p. 4. rec.*

302 Operatur tamen hæc abſolutio, vt ſic abſolutus poſſit ſuſcipere Sacramenta, *Nauar. d. conſ. 51. n. 2. Rota d. deciſ. 659. n. 2. p. 4. rec.*

303 Petens autem abſolui non fatetur ſe excommunicatum, quia poteſt petere ad cautelam, *Rota dec. 5. de excep. in antiq. & dec. 534. n. 9. p. 1. & dec. 309. nu. 19. p. 7. rec. Beltram. ad Greg. dec. 331. n. 18.* vbi quod hoc non procedit, quando ex facto, quod narratur, Excommunicatio reſultat, & probata remanet.

304 Non omitto, quod petens abſolui à cenſuris tenetur præſtare cautionem iuratoriam de ſtando, & parendo mandatis Eccleſiæ ſuper illa excommunicatione, *c. ex tenore, cap. cum deſideres, & cap. ſuper eo, de ſent. excomm. gl. in cap. qua fronte, in verbo cautione,* & ibi DD. *de appellat. Staphil. de lit. grat. fol. 157. verſ. vltimo quoad materiam, Rota dec. 2. de ſentenc. excomm. in nou.*

305 Et ſi primo hoc non procedat in excommunicato ad partis inſtantiam, quia non paruit iuri, ideſt quando excommunicatio lata fuit pro contumacia iudiciali, nam tunc cautio iuratoria non ſufficit, ſed requiritur cum fideiuſſore, vel pignore, *c. ex parte il primo, & ibi gl. in ver. ſufficienter, de verb. ſig. qua fronte, vbi gloſ. in verb. cautione, & Butr. n. 15. Abb. n. 17. Prepoſ. n. 15. & Franc. num. 20. de appel. Felyn. in c. cum contingat n. 5. verſ. 2. declara, de offi. deleg. Staphil. de lit. gra. fol. 157. verſ. ſed ego diſtinguerem, Rota d. dec. 2. verſ. ſecus vero de ſent. excom. & poſt Zacch. de oblig. Cam. dec. 115.*

306 Secundò non procedit, quando agitur de reficiendis expenſis factis occaſione huiuſmodi contumaciæ, quia tunc etiam requiritur ſatisfactio, vel fideiuſſio, aut pignus, *Mil. in verb. Excommunicatus autem verſ. quod autem, Ro. d. dec. 2. verſic. ſecus, de ſent. excommunicat. in nou.*

307 Tertiò non procedit, quando ſemel abſolutus non ſeruauit promiſſa, nam tunc non abſoluitur amplius, niſi dato fideiuſſore idoneo, ne detur occaſio peccandi, *capit. quæſtioni, vbi DD. de appell.* cum alijs quos ſequitur *Prepoſ. in cap. qua fronte nu. 15. verſic. limitabitis ſecundo, de appellat.*

308 Quartò non procedit, quando dubitatur, quod excommunicatus non ſit obſeruaturus iuramentum, *c. Clericus, de cohab. Cler. & Mulier. Prepoſ. in d. c. qua fronte, num. 15. verſ. limitabitis 3.* & ibi *Franc. num. 20. verſ. 3. caſus de appell.*

309 Quintò non procedit, quando reſtituitur poſſeſſio, quæ alias fuerat ſequeſtrata, vt in *c. 1. in fine, de ſequeſtr. poſſ. & fruct.* nam tunc cautio iuratoria non ſufficit, ſed requiritur cum fideiuſſore, vel pignore, *gloſ. in d. cap. 1. in verbo ſufficientem, de ſeq. poſſ. & fruct. & in dicto cap. qua fronte, in verbo ſufficienti cautione,* & ibi *Franc. nu. 20. verſ. 1. quando de appell.*

310 Sextò non procedit in excommunicato ob manifeſtam contumaciam, nam tunc requiritur ſatisfactio, *c. ex parte, il primo, de verb. ſignif. cap. Venerabilibus. §. ſecus de ſent. excomm. in 6. Mill. in ſuo repe. in verb. excommunicatio pro manifeſta contumacia, Franc. in d. c. qua fronte, num. 21. de appell.*

311 Septimò non procedit in excommunicato ob manifeſtam offenſam, ſeu crimen, quod principaliter reſpicit hominem, ſeu partem aduerſam, nam nec eo caſu aliqua cautio eſt ſufficiens, ſed requiritur ſatisfactio, *c. ex parte, il primo, de verb. ſignif. d. c. Venerabilibus, § ſecus, de ſent. excomm. in 6. gloſ. in d. c. ex parte, in verb. pro contumacia de verb. ſignif. Mil. in verbo excommunicatio pro manifeſta offenſa, Prepoſ. in c. qua fronte num. 15. verſ. limitabitis 4* & ibi *Franc. num. 20. de appell.* ſecus ſi crimen principaliter non ſit contra hominem, ſed contra Deum, *Franc. in d. cap. qua fronte, n. 23.* & ibi *Prepoſ. nu. 15. verſ. vnde pro ſolutione de appel.*

312 Subdit tamen *gloſſa in d. c. ex parte il primo, in verbo pro contumacia, verſ. quid ſi aliquis,* quod quando quis eſt pauper, ita vt ſatisfacere non valeat, poterit præſtare cautionem de ſatisfaciendo, cum peruenerit ad pinguiorem fortunam, *cap. Odoardus de ſolut.* etſi non poteſt cautionem præſtare, tunc iuret, & præſtet quam poteſt.

313 Ex quibus primo infertur confusè & contra textum *in dict. cap. ex parte, & dict. cap. venerabilibus, § ſecus,* locutum fuiſſe *Staph. l. de lit. Grat. fol. 157. verſ. ſed ego diſtinguerem*, dum ait, quod pro crimine manifeſto debetur ſufficiens cautio, iuxta tradita per *Gloſ. in d. cap. ex parte, in verb. ſufficiens*, quæ ait ſufficientem eſſe cautionem, ſi pignora, vel Fideiuſſores dentur, nam *d. Gloſ.* ibi loquitur iuxta primum caſum ipſius text. quem gloſat, videlicet, quando quis fuit excommunicatus pro contumacia tantum, vt ibi ex text. *iuncta d. Gloſ.* clarè patet, at in ſecundo caſu, quando quis excommunicatur pro manifeſta offenſa, *Gloſ. ibi in verb. pro contumacia*, ait, quod hic talis non debet abſolui, niſi ſatisfaciat, cum conſtet de maleficio ſuo, & quidem ſi alias dixiſſet *Gloſſa*, dixiſſet contra textum *in d. cap. ex parte, in verſ. In ſecundo*, vbi expreſsè deciditur, quod ſi offenſa eſt manifeſta requiritur ſatiſfactio.

314 Infertur ſecundo, quod *Oran. in d. dec. 115. n. 6. poſt Zacch. de oblig. Camer.* dum dicit, quod quando quis fuit excommunicatus pro manifeſta offenſa, ideſt pro crimine, debet præſtare cautionem fideiuſſoriam, ſicut quando quis fuit excommunicatus pro contumacia iudiciali, vt poſſit abſolui, vt ibidem *num. 2. & ſeqq.* videtur etiam confundi, nam *Gloſ.* quam ad id allegat *in d. cap. ex parte, in verb. pro contumacia, de verb. ſignif.* expreſsè dicit, quod ad hoc, vt excommunicatus pro manifeſta offenſa poſſit abſolui, requiritur ſatisfactio, & quod cautio cum fideiuſſione tantum ſufficeret, quando quis eſſet adeo pauper, vt ſatisfacere non poſſet, *cap. Odoardus de ſolut.* niſi illud *Orani* dictum ad hunc vltimum caſum Debitoris pauperis tantum reſtringatur.

315 Octauò non procedit, quando quis fuit excommunicatus ob debitum vigore priuilegij obligationis Cameralis, nam ſi creditum eſt clarum, & liquidum, quis non abſoluitur, niſi ſatisfaciat, licèt aliquando per menſem, cum reincidentia, vel in honorem Feſtiuitatum, cum reincidentia poſt Feſta, & credito adeo claro, & liquido non exiſtente, ad beneplacitum, abſque alia cautione, abſoluatur, parte tamen ſemper citata, vt quotidie obſeruat praxis, & ob id licet de iure excommunicatus non abſoluatur, niſi data cautione de ſtando iuri, quando quis fuit excommunicatus ob contumaciam iudicialem, vel ob delictum, hoc tamen non adaptari ad caſum, in quo quis fuit excommunicatus pro debito vigore priuilegij obligationis Cameralis, reſpondit *Rot. d. deciſ. 115. n. 7. poſt Zacch. de oblig. Cam.*

316 Nono denique non procedit, quando quis fuit excommunicatus virtute obligationis Cameralis pro debito omninò illiquido, non iuſtificato, nam, cum tunc excommunicatio ſit ipſo iure nulla, non requiritur alia cautio, quinimò nec etiam eſt neceſſaria abſolutio, *Rota dict. dec. 115. num. 9. & ſeqq. poſt Zacch. de oblig. Camer.*

317 Adeo quod nec etiam ſufficeret noua productio iurium in actis pro iuſtificatione dicti crediti illiquidi, quia cenſuræ debent ex eiſdem, non autem ex nouiter deductis, iuſtificari, *Rota poſt Zacch. de oblig. Camer. dict. dec. 115. num. 1. Burat. dec. 760. num. 1. Ferentil. ad Burat. deciſ. 251. num. 15.*

E De cautione in forma depoſiti cum obligatione de
318 ſoluendo ad omne mandatum Domini, dictum eſt ſupra *ſub lit. B. verſ. videtur nihilominus, n. 152. & ſeqq.* Sed ibi dicta procedunt in materia Sequeſtri. Cæterum quando agitur de executione perſonali, non relaxatur debitor, niſi ſoluto debito, vel data cautione in forma depoſiti, de ſoluendo ad omne Iudicis mandatum, quod potius quàm de iure, cum deponere non ſit ſoluere, ex inueterato ſtylo Tribunalis A. C. procedere, teſtatur *Saluſt. Tiber. lib. 1. c. 41. n. 5.*

F Illuſtriſs. D. Carcerum Præſes, qui eſt vnus ex Reuer. Came-

319 Cameræ A. Clericis, vnà cum alijs Carcerum Viſitatoribus, Sacram Viſitam repræſentat, ſolentque ad eum, vt plurimum cauſæ Carceratorum ab eadem Sacra Viſita remitti; cuius Iuriſdictio per relaxationem carcerati à carceribus expirat, adeo quod non poteſt amplius in cognitione cauſæ principalis ſe intromittere, ſed merita ſunt à ſuo Iudice cognoſcenda, *Paul. V. in reformat. Tribunal. ſub titulo de facult. Viſitat. Carcer. §. Præſides, quæ eſt dicta eius Conſt. 71. Vniuerſi agri.*

320 Habent autem Viſitatores Carcerum facultatem relaxandi Debitores à Carceribus ex infraſcriptis cauſis.

Primò, concedendo dilationem data cautione, poſſunt relaxare debitorem, qui in carceribus quotidie efficitur minus ſoluendo, dum extra carceres facilius modum ſoluendi reperiret, dummodo creditor ſit ditior, & ære alieno non oneratus.

Secundò, debitorem carentem pecunijs, qui tamen habet bona ſufficientia pro ſatisfactione creditoris, dummodo conſentiat ex tunc ſubhaſtationi, indicet bona, & det cautionem de ſe repræſentando in caſu impedimenti, vel non ſufficientiæ, ſed ſi bona non ſufficiant, nec velit cedere bonis debitor, non poſſunt illum relaxare, niſi de omnium creditorum conſenſu; Idemque ſeruatur, ſi eſt clarum, quod debitor non poſſit ſatisfacere, niſi ex ſudore vultus ſui.

Tertiò quando benè cautum eſt creditori per executionem realem.

Quartò debitorem infirmum, & pauperem, niſi creditor ei miniſtret alimenta, & medicamenta, data tamen cautione, ſi illam habet, ſin minus, iuratoria cautione præſtita, de ſe repræſentando ſub pœna debiti.

Quintò debitorem pauperem, cui creditor, non æquè pauper, non ſubminiſtrat alimenta, prout ſibi fuit mandatum.

Sextò Mulieres honeſtas pro debito ciuili, etiam publico captas.

Septimò debitorem ſuſpectum de fuga, data cautione de ſe repræſentando ſub pœna debiti.

Octauò debitorem, qui ſeruatis ſeruandis, ceſſit bonis.

Nonò debitorem nulliter, & indebitè captum, quando de huiuſmodi nullitate manifeſtè apparet.

Decimò debitorem, qui ex natura debiti de Iure non tenetur, niſi in quantum facere poteſt, cum nec etiam tunc carcerari potuiſſet, & executio ſit hoc caſu dirigenda contra bona.

In quibus plurimum tribuitur DD. Viſitatorum arbitrio, *Paul. V. in d. Reform. Tribun. Vrb. ſub tit. de facult. Viſitatorum Carc. quæ eſt dicta eius Conſt. 71. Vniuerſi agri.*

321 Perſonæ autem, quæ de iure non tenentur, niſi in quantum facere poſſunt, ac deducto, ne egeant, ſunt.

Primò Socius, maximè ſi ſit omnium bonorum, *leg. verum in princ. & § 1. ff. pro Soc. in leg. ſunt qui, vbi Gloſſ. in verb. accipiendus, & Bart. in prima oppoſitione, ff. de re iud.*

322 Sed hoc non procedit, primò quando quis negat ſe ſocium, vel doloſè verſatur, *l. ſed hoc, §. quod autem, ff. de re iud. d. l. ſunt, qui, vbi Gloſ. in verb. ferè. ff. de re iud.*

Non procedit ſecundò in Fideiuſſore, nec in Hærede ſocij, *d. l. verum, in princ. ff. pro Socio.*

323 Secundò Patronus, Patrona, liberique eorum, & parentes, *l. Patronus, ff. de re iud.*

Sed hoc non procedit, quando ius patronatus fuit amiſſum, *Gloſ. in dict. l. Patronus, in verbo Patronus, ff. de re iud.*

324 Tertiò parentes in infinitum à filijs, ſeu liberis conuenti, *leg. ſunt qui, in fine, leg. Patronus, vbi Gloſſ. in verbo Parentes, & leg. inter eos, §. ſed, & ſi cum Patre, ff. de re iud.*

Quartò Miles in expeditione exiſtens, *leg. item Miles, ff. de re iud. Genuen. in Prax. cap. 3. n. 1.*

325 Quintò Maritus pro quibuſcumque contractibus ab Vxore in iudicio conuentus, *leg. non tantum, ff. de re iud.*

Sextò Vxor à Marito pro quouis contractu in iudicio conuenta, vt ſeruetur æqualitas, *d. l. non tantum, in fine, ff. de re iud.*

326 Septimò Socer à Nuru in iudicio conuentus, *l. ſicut autem, in princ. vbi Gloſ. & Bart. ff. de re iud.*

Octauò Socer conuentus à Genero pro dote conſtante Matrimonio, *l. ſed hoc ita, in princ. ff. de re iud. Gaill. obſer. 87. num. 6. lib. 2. Amat. deciſ. March. 16.*

Sed hoc non procedit, quando Socer conuenitur à Genero ſoluto matrimonio, *l. ſicut autem, §. ſed an, iuncta l. ſed hoc ita, vbi Bart. ff. de re iud.*

327 Nonò Filij eiuſdem matrimonij hæredes viri, ſi conuenti fuerint pro reſtitutione dotis, *l. etiam in princ. ff. ſolut. matr. Gloſ. in l. ſi cum Procuratore, in verb. Inſolidum,* & ibi *Bart. num. 3. ff. de re iud.*

Sed hoc non procedit in Filijs ex alio Matrimonio dicti Mariti hæredibus, *Gloſs. in d. l. ſi cum Procuratore, in verbo inſolidum,* & ibi *Bart. n. 3. ff. de re iud.*

Secundò non procedit in hærede non ſuo, *leg. etſi Fideiuſſor, §. ſi Maritus, vbi Gloſs. in verb. Hæredi, ff. de re iud.*

328 Decimò Procurator, vel Defenſor Mariti, *leg. ſi cum Procuratore, vbi Bart. num. 1. & ſeq ff. de re iud.*

Sed hoc non procedit Marito mortuo, nam tunc fiet condemnatio inſolidum, *dict. leg. ſi cum Procuratore, ff. de re iud.*

329 Decimo primò Fideiuſſor Socij, vel Patroni, aut alterius, qui non condemnatur, niſi in quantum facere poteſt, ſi quaſi defenſor Socij, aut alterius ex prædictis, iudicium ſuſceperit, *l. veterum, in princ. vbi Gloſs. in verbo conueniuntur, ff. pro ſoc.*

330 Eſt autem defendere, id facere, quod D. in litem faceret, & cauere idonee, nec debet durior conditio Procuratoris fieri, quàm ſit Domini, præterquam in ſatiſdando, *leg. ſed & hæ perſonæ § defendere, ff. de Proc. l. Minor 25. annis, §. quoniam. ff. eod. tit.* & ob id etiam Defenſor Mariti in amplius quàm facere poteſt, non eſt condemnandus, *d. l. Minor, §. quoniam, ff. de Proc.* cum alijs ſupra alleg. *verſ. 10. Procurator, n. 328.*

331 Decimo ſecundò Fideiuſſor eius, qui non tenetur, niſi in quantum facere poteſt, quando Principalis comparet, & ſuſcipiendo in ſe iudicium, opponit exceptionem ex perſona ſua, *l. idemque, §. generaliter, in fine, ff. mand. Alberic. in leg. etſi fideiuſſor, circa med. verſ. ſed ad hoc,* & ibi *Bart. n. 2. ff. de re iud.*

Sed hoc non procedit, quando Principalis non ſuſcipit in ſe iudicium, niſi Fideiuſſor illud in ſe ſuſcipiat, vt defenſor, vt ſupra, quia regulariter Fideiuſſor condemnatur inſolidum, & inſolidum repetit, *l. Neſennius, & leg. etſi Fideiuſſor, vbi Bart. n. 1. ff. de re iud.*

332 Decimo tertiò Clericus, *Genuen. in prax. cap. 3. num. 1. Ricc. deciſ. 20. n. 2 par. 2.*

333 Decimo quartò ille, qui ex cauſa donationis conuenitur, non tenetur, niſi in quantum facere poteſt, & deducto nè egeat, verum etiam is ſolus ære alieno deducto, *l. inter eos, § is quoque, ff. de re iud.*

334 Per textum autem *in dict. leg. inter eos, §. is quoque, ff. de re iud.* alias de Anno 1618. in concluſionibus, quas publicè in Almo Gymnaſio Piſano diſcutiendas propoſui, defendebam, Donationem omnium bonorum præſentium, & futurorum valere, quia, ſi Donator non tenetur, niſi in quantum facere poteſt, & deducto nè egeat, aliquid ei remaneat, de quo potuerit teſtari, & inuenire de facili hæredem, & ob id dict. donatio non eſt contra bonos mores, cum non auferat liberam teſtandi facultatem, vt dicunt tenentes communiter contrarium.

Et licet ex aduerſo diceretur, implicare contradictionem, quod valeat Donatio omnium bonorum præſentium, & futurorum, & quod omnia bona non ſint tradenda Donatario.

Replicabam negando implicationem contradictionis, nam concluſio, an Donatio omnium bonorum præſentium, & futurorum valeat, diſputatur in eo ſenſu, & terminis, hoc eſt, an ſit ipſo iure nulla, vel valida, & communis eſt opinio, quod non valeat, hoc eſt quod ſit nulla, vnde non implicat contradictionem affirmare contra communem, quod d. Donatio valeat, hoc eſt, non ſit nulla, & quod nihilominus Donatori aliquid ſit relinquendum, ac ſi illud ſibi ab initio, quando donauit, expreſsè reſeruaſſet, cum non teneatur, niſi deducto, nè egeat, & niſi in quantum facere poteſt, ac proinde obiectum implicationis contradictionis remanet verbale.

335 Vtcumque

Digitized by Google

335 Vtcumque tamen hæc ratio vera ſit, in iudicando à communi recedere non auderem, ſicut regulariter à communi non eſſe recedendum per textum *in leg. prima, verſ. Crebrior apud veteres eſt opinio, ff. de offic. Quæſt.* & alia iura, quæ ad id congeſſit, tradit *Andr. Barbat. ad Alex. conſil. 55. Perſpectis, numer. 27. in fine, lib. 4. Alex. conſ. 12. Attentis, in fine, lib. 3. Roman. conſ. 239. numer. 2. verſ. quicquid, Alciat. præſumpt. 51. reg. 1. numer. 2. Ant. Mar. Corat. de commun. opin. in præfat. numer. 38. & tit. 8. num. 38.*

336 Decimo quintò Maritus conuentus ab Vxore pro dote, *l. non tantum, l. ſicut, l. Patronus, & l. Fideiuſſor, §. ſi Maritus, ff. de re iud. l. Maritum, ff. ſolut. matr. §. item ſi de dote, Inſtit. de act. Rota in Recanaten. ſeparationis Thori 26. Febr. 1625. coram bon. mem. Pirouano.*

337 Sed hoc primò non procedit, quando Maritus dolo fecit, quominus facere poſſet, *l. verum, §. tempus, ff. pro ſoc. l. etiam, §. licet, ff. ſolut. matrim. l. vnica, §. cum autem, Cod. de rei Vxor. act. Gloſs. in leg. ſunt qui, in verbo ferè, ff. de re iud.*

338 Quæ quidem fallentia habet locum non ſolum in Marito, ſed etiam in omnibus alijs prædictis priuilegiatis, qui non tenentur, niſi in quantum facere poſſunt, *text. eſt in l. verum, §. tempus, verſ. quod & in cæteris, ff. pro*
339 *Soc.* & meritò, quia † non eſt dignus beneficio, qui mentitur in eo, quod eſt cauſa beneficij, *leg. ſed hoc 12. §. quod autem, vbi Bart. ff. de re iud.*

340 Secundò non procedit, quando Maritus fuit ingratus erga Vxorem, prout quando illius vitæ inſidiatus fuit, *Rota in Romana ſeparationis Thori 14. Martij 1635. coram bon. mem. D. Merlino poſtea Decano*, vbi quod id admiſit etiam *Rota in Ianuen. ſeparationis Thori 4. Iulij 1633. coram bon. mem. Coccino Decano, quæ eſt deciſ. 231. num. 11. & ſeqq. par. 6. recent.*

341 Quæ etiam fallentia videtur in omnibus alijs priuilegiatis antedictis locum habere, per regulam generalem, quam in materia ingratitudinis conſtituit *Iaſ. in §. ſed etſi quis, numer. 5. verſic. prædicta intellige vera, Inſtit. de*
342 *act.* vbi quod † ingratus amittit Beneficium, deducto nè egeat, ſicut perdit alimenta, & *Iaſonem* ſequuta eſt *Rota dicta deciſ. 231. numer. 11. & ſeq. part. 6. recent.* nam ingratitudo perimit etiam id, quod debetur de iure naturæ, *§. aliud quoque capitulum, & §. ſi verò contigerit, verſic. iuſtum autem, in Auth. vt eum, de Appellat. cognoſc.*

343 Tertiò non procedit, quando non eſt æquè pauper. *Franc. deciſ. 489. in fin. part. 3. Rota in dicta Romana ſeparationis Thori 14. Martij 1635. coram bon. memor. Domino Merlino, poſtea Decano.*

344 Sic etiam pauper poteſt in carceribus detineri ab æquè paupere, licet ei non præſtet alimenta, quæ pauperi regulariter debentur, ſic diſponente *Reform. Trib. Vrb. ſub tit. de facult. Viſitat. Carcer. quæ eſt Paul. V. Conſt. 71. Vniuerſi agri.*

345 Quartò non procedit in hærede Mariti, nam regulariter Beneficium earum perſonarum, quæ non tenentur, niſi deducto nè egeant, & niſi in quantum facere poſſunt, non tranſit ad eorum hæredes, *leg. ſciendum, & leg. Neſennius in princ. verſic. & ſicut, ff. de re iud. l. verum, in princ. ff. pro Soc.* niſi ſint filij eiuſdem matrimonij hæredes viri, qui conuenti pro dotis reſtitutiones gaudeat priuilegio ex allegatis ſupra *verſ. 9. Filij num. 327.*

346 Senex autem ſeptuagenarius, quamuis non habeat huiuſmodi beneficium, nè teneatur, niſi in quantum facere poteſt, pro debito tamen ciuili non poteſt capi perſonaliter, *Ancharan. conſil. 336. num. 2. verſic. His præmiſſis, Carpan. ad Statut. Mediol. cap. 243. litera B. in verbo Maiores ſexaginta, num. 7. Oſaſch. deciſ. 123. num. 3. in fine.*

Et propterea Principes ſolent eorum reſcripto Gratioſo eximere perſonas ſeptuagenariorum, quod paſſim conceditur in Signatura Gratiæ per Sanctiſſimos Pontifices, cum clauſula tamen, *facta aſſignatione bonorum, & præſtito conſenſu illorum ſubhaſtationi*, vt in ſpecie fuit reſcriptum *ſeptima Decembris 1643. per fel. memor. Vrbanum Octauum in vna Beneuentana pro Bartholomæo de Taſſis, & per Sanctiſs. D. Noſtrum Innocentium Decimum, quarta Aprilis 1645. in vna Anconitana pro Ludouico Fatiolo, proponente Reu. Patre Domino à Valle, prout alias paſſim ſimiliter ſeruatum fuit, & ſeruatur.*

G In executione primò capiuntur mobilia, & ſemouen-
347 tia. Secundo loco immobilia, *l. à Diuo Pio, §. in venditione, vbi Gloſſ. & DD. ff. de re iudic. Fenzon. ad Statut. Vrb. libro primo, cap. 139. numero quintò.* Tertio verò loco capiuntur nomina Debitorum, *dicta leg. à Diuo Pio, §. in venditione, Galganet. ad Statut. Vrb. libro primo, cap. 195. numer. 40 & numer. 50.* Quarto loco ſunt excutienda bona Fideiuſſoris, ex allegatis per *Fenzon. ad Statut. Vrb. dicto cap. 193. numero ſeptimo, & ſeqq.* Vltimo loco capitur perſona Debitoris, per *Gloſ. in leg. 3. §. Tutores, vbi Bartol. ff. de ſuſp. Tut. Galleſ. de obligat. Camer. quæſt. 15. n. 2. Fenzon. ad Statut. Vrb. lib. 1. cap. 193. numer. 3. & ſeqq.* vbi de communi, & magis communi teſtantes allegat.

348 Sed hoc non procedit, quando quis eſt obligatus in forma Cameræ, vel Guarantigiæ, nam tunc poteſt incipi à captura perſonæ, etiam nulla facta diſcuſſione bonorum, & fieri etiam executio realis, & perſonalis vnico contextu, *Saluſt. Tiber. in prax. lib. 1. cap. 41. num. 3. & ſeq. Galganett. ad Statut. Vrb lib. 1. cap. 82. num. 50 & ſeq. Zacch. ad Galleſ. de obligat. Camer. quæſt. 15. num. 7. & nu. 11.* prout nec etiam requiritur hoc caſu aliqua excuſſio Confideiuſſorum, *Rota poſt Zacch de obligat. Camer. dec. 118 num. 5. & num. 7.* Quinimmò in obligatione Camerali admittitur variatio contra obligatos de vno ad alium, de Principali ad Fideiuſſorem, de re ad rem, & de perſona ad rem, ex allegatis ſupra *capit. 1. in fin. verſ. Cæterum.*

349 Ex vrbanitate tamen, & modeſtia executio perſonalis non fit contra Prælatos, Barones, & Viros illuſtres, ac mulieres honeſtas, licet obligatio Cameralis contra
350 omnes indifferenter gaudeat † priuilegio præfato, *Saluſt. Tiber. dicto lib. 1. cap. 41. num. 4. Zacch. ad Galleſ. de oblig. Camer. q. 15. nu. 8.*

351 Cæterum, exequutione facta, præſumitur pro illa, quod fuerit ritè, & rectè facta, *l. ab ea, in ſecundo reſponſo, ff. de prob. Surd. deciſ. 106. Rot deciſ. 293. n. 6. part. 1. recent.*
352 nam actus † ſemper præſumitur factus eo modo, quo validè fieri potuit, & debuit, & quod præceſſerint omnia, quæ erant neceſſaria, & opportuna, *l. cum in teſtamento, §. hæc verba, vbi Bald. & alij, ff. de Hær. inſtit. Aym. conſ. 52. num 2. verſ. ſimiliter, & num. 3. Creſcent. deciſ. 4. num. 1. & deciſ. 6. poſt med. verſ. tamen ad validitatem, de præſumpt.*
353 *Mantic. deciſ. 352. num. 11. Greg. deciſ. 282. num. 7.* & † regula eſt generalis, quod ſemper in dubio ſumenda eſt interpretatio pro validitate actus, *l. quoties la ſeconda, ff. de reb. dub. Aym. conſ. 284 num 6. Seraph. deciſ. 627. num. 10. Rot. deciſ. 44. num. 6. & deciſ. 373. num. 2. par. 1. diuerſ.* adeo quod neganti validitatem executionis, incumbat onus probandi, *Rot. deciſ. 293. n. 7. par. 1. recent.*

354 In caſu tamen, in quo conſtaret de bono iure, & ob id, ſi non eſſet facta executio, eſſet omninò facienda, debet ſuſtineri, etiamſi eſſet nulla, ad euitandos circuitus, & parcendum ſumptibus, & expenſis litigantium, *Gloſs. in l. ſi finita, in princ. in verbo liberetur,* vbi *Ang. num. 1.* dicit ſe pluries ita practicaſſe, *& Alex. num. 6. & ſeqq. & alij, ff. de damn. infect. Dec. conſ. 449. num. 16. & ſeqq. Verall. d. deciſ. 150. nu. 10. in fin. part. 1. recent. deciſ. 177. nu. 1. & ſeq. lib. 1. in correct. Seraphin. deciſ. 878. num. 2.* & in terminis executionis nullæ factæ contra Tertium in caſu, quo conſtabat ex alia parte de bono iure, quia ille erat etiam in forma Cameræ obligatus, executionem factam eſſe ſuſtinendam, fuit deciſum *in Romana Vſusfructus, 5. Iulij 1632. coram bon. mem. Pirouano.*

355 Hoc tamen procedit in vi compulſiua, prout ſi Iudex non ritè proceſſit ad executionem, & quis ab eo ita compulſus metu pœnæ ſoluit, iuxtà tradita per *Rip. in l. naturaliter, § nihil commune, num. 74 ff. de acquir. poſſ.* non autem in vi expulſiua, prout quando fuit capta poſſeſſio vigore ſententiæ nullæ, cum præſentia Iudicis, & Satellitum, iuxtà tradita per *Seraph. dec. 732. num. 6.* quia tunc licet conſtaret de bono iure, ſpoliatus eſt ante omnia reſtituendus, *Put. d. dec. 177. num. 1. lib. 1. in correct.* niſi conſtaret notoriè per ſententiam de non iure ſpoliati, quia tunc non reſtitueretur, *Put. dict. deciſ. 177. numer. 2.*

356 Se-

356 Secundò procedit, ſecundum opinionem *Gloſ. Angel. & ſequacium*, non autem ſecundum opinionem *Caſtrenſis*, qui vult quod Iudex vnico contextu reuocet executionem nullam, & illam incontinenti, vel ex interuallo, ſeruatis ſeruandis, de nouo concedat, *Seraphinus dicta deciſione 878. numero ſecundo, verſic. quod ſi.*

357 Verum, ſi conſtet de bono iure, & quod executio eſt omninò facienda, & quod parti nulla competit defenſio, hæc opinio *Caſtr.* ad nihil aliud videtur deſeruire, niſi ad protrahendas lites, & ambas partes in expenſis, grauandas, vt ſæpè experientia rerum magiſtra docuit.

358 Executio autem regulariter in bonis per Tertium poſſeſſis fieri non poteſt, nec procedi contra illum executiuè, *Zacch. de obligatione Camer. quæſt. 5. num. 36. Rota in Romana Cenſus 6. Martij 1645. coram R.P. D. Peutingero*, ſed contra eum agendum eſt via ordinaria, *Caualer. deciſ. 62. num. 4. & ſeq. & deciſ. 131. num. 1.* cum alijs allegatis ſupra *cap. 6. litera I. verſic. Nec poteſt.*

359 Sed hoc primò non procedit, quando Tertius iniuſtè poſſidet. *Caualer. d. deciſ. 62. num. 4 & num. 7.*

360 Secundò non procedit, quando bona fuerunt in Tertium alienata lite pendente, *Saluſt. Tiber. in prax. lib. 2. c. 44. num. 7. Caualer. d. deciſ. 131. num. 2.*

Verum in hoc recurrendum eſt ad diſtinctionem magiſtralem ſupra traditam *d. cap. 6. litera I. verſ. ſed in hac materia*, nam ibi plenè fuit dictum, an, & quando poſſit necnè contra Tertium procedi via executiua, vel agendum ſit via ordinaria.

361 Denique poteſt obſeruari, quod debitor, omni remedio deſtitutus, poteſt perſonalem, & realem executionem euitare, ſi habet pecunias in promptu, tradendo illas Executori, nàm per huiuſmodi pecuniæ conſignationem ceſſat vtraque executio, vt aduertit etiam *Saluſt. Tiber. dicto libro primo, capitulo 41. num. 9.*

SVMMARIVM.

De Subhaſtatione, & Deliberatione Pignorum. Cap. XV.

1 *Citatio ad videndum mandari conſignari Curſori Pignora, quæ olim erat in vſu, & eius Formula, & Proceſſus.*

2 *Citatio, ad videndum conſignari Pignora, videtur receſſiſſe ab aria, & quare.*

3 *Citatio ad videndum mandari ſubhaſtari Pignora, & eius Formula, & Proceſſus.*

4 *Mandatum de ſubhaſtando, & eius Formula.*

5 *Curſor, ad quem ſpectat, recipit, & adnotat tres oblationes à tergo mandati de ſubhaſtando, & conficit Cedulam ſubhaſtationis.*

6 *Si ſubhaſtanda ſunt ſtabilia, affiguntur edicta ad valuas Depoſitariæ, & in alijs locis publicis.*

7 *Edictum pro ſubhaſtandis ſtabilibus, & eius formula.*

8 *Si bona ſubhaſtanda ſunt in partibus, debent affigi edicta etiam in locis, in quibus extant dicta bona.*

9 *Cedula ſubhaſtationis, quæ fit à Curſore, quid continere debeat.*

10 *Cedula ſubhaſtationis, & eius formula.*

11 *Curſori pro Cedula ſubhaſtationis quid ſoluendum.*

12 *Citatio ad videndum deliberari pignora, & eius formula, & proceſſus, cum productione Cedulæ, & eius Formula.*

13 *Mandatum de deliberando, & eius formula.*

14 *Mandatum de deliberando datur Curſori, qui bona deliberet vltimo plus offerenti, de qua deliberatione Notarius actuarius conficit inſtrumentum.*

15 *Inſtrumentum deliberationis bonorum, & eius formula.*

16 *Si pretium Curſori ſolutum ſuper creditis eius, ad cuius inſtantiam fuit facta ſubhaſtatio, quomodo concipiantur verba inſtrumenti deliberationis.*

17 *Si pretium ſolutum Curſori non ſufficiat, creditor illud recipit ad bonum computum, & quietat ſine præiudicio reſidui.*

18 *Citatio, quæ adhuc ab aliquibus fit iuxta antiquum ſtylum ad conſignandum pignora, ſeu bona curſori, & eius formula, & proceſſus.*

19 *Mandatum de conſignando, & ſubhaſtando, & eius Formula.*

20 *Mandatum de conſignando à quibus, & quomodo executioni mittatur.*

21 *Hodie frequentius citatur ad videndum ſubhaſtari pignora ſeu bona in executione capta, quam ad videndum conſignari.*

22 *In termino decem dierum ad deliberandum mobilia, & menſis ad deliberandum ſtabilia, debitor poteſt excipere, & deducere quicquid vult, & poteſt, & etiam adire Signaturam pro commiſſione appellationis.*

23 *Debitore mittente oblatores ad offerendum maius pretium, vt poſtea impediant deliberationem, citatur tàm oblator, quàm debitor ad recipiendum, recipique videndum pignora.*

24 *Citatio ad recipiendum, recipique videndum pignora, necnon ſoluendum pretium oblatum, & eius formula, & proceſſus*

25 *Vltimo oblatore citato, & intimato non recipiente pignora, nec ſoluente pretium, illa deliberantur penultimo offerenti.*

26 *Citatio ad videndum conſignari pecunias in executione captas, & eius formula, & proceſſus.*

27 *Mandatum de conſignando pecunias in executione captas, & eius formula.*

28 *Executor virtute mandati ſoluit pecunias, recepta quietantia.*

29 *Debitor aliquando ad euitandas expenſas executionis deponit pignora in officio Notarij actuarij.*

30 *Citatio ad reluendum pignora in officio Notarij depoſita, & eius formula, & proceſſus.*

31 *Pignora conuentionalia, elapſo tempore ad illa reluendum, poſſunt ſubhaſtari ad creditoris inſtantiam.*

32 *Citatio ad reluendum pignora conuentionalia, & eius formula.*

33 *Mandatum de ſubhaſtando pignora conuentionalia, & eius formula.*

34 *Ad ſubhaſtationem, & deliberationem pignorum conuentionalium, vel depoſitorum proceditur, prout ad ſubhaſtationem, & deliberationem pignorum iudicialium.*

35 *Pretio ex pignoribus redacto non ſufficiente fit noua executio, & noua ſubhaſtatio, & deliberatio, donec integrè creditori ſatisfiat.*

36 *Citatio ad videndum taxari, & moderari expenſas, & eius formula, & proceſſus.*

37 *Expenſis taxatis excedentibus ſcuta viginti monetæ, non poteſt procedi ad executionem vlteriorem pro illis, niſi elapſis decem diebus ad appellandum competentibus, & ſeruatis quatuor terminis ad docendum de appellatione.*

38 *Expenſis taxatis ſcuta viginti monetæ non excedentibus à Decreto A. C. non datur appellatio, & ideo poteſt procedi ad vlteriorem executionem, etiam infra decem dies, quatuor terminis non ſeruatis.*

39 *Haſtam apud veteres quid eſſet, & quid ſignificaret.*

40 *Haſta Etruſci Corim, Sabini Curim, Romani Quirim appellabant.*

41 *Cambeblaſcon Pater Dardani & alij Reges Etruriæ, Coriti idest Reges nuncupati.*

42 *Metropolis Sabinorum Tatij, ac Numæ Patria vnde Cures appellata.*

43 *Cortona, Metropolis Turreniæ, Coritorum ſedes, patria Dardani conditoris Troiæ, Coriti etiam nomine decorata eſt.*

44 *Romulus Quirinus, ideſt Rex, dictus fuit.*

45 *Reges haſtam in bello gerebant, & ſignanter Romulus.*

46 *Veteres ſub haſta Regia auſpicijs ex hoſtibus capta, iure Gentium, occupantium, & capientium, Regis permiſſu, fieri pro comperto habuerunt.*

47 *Veteres ſub haſta Regia auctoritate res bello captas, & captiuos venundabant.*

48 *Proſcriptorum bona vendendi ſub haſta, & voce præconis, cur inoleuit conſuetudo.*

49 *Ius*

Digitized by Google

49 *Ius haſtæ Fiſcalis, vnde proceſſerit.*
50 *Haſta præeſſe qui id ſit.*
51 *Bona vendenda collocabantur olim ſub haſta pro ſigno poſita in publico Foro.*
52 *Corona inſtar pilei, in capite captiui poſita olim, denotabat, illum ſeruum venũdari pro vt hodie virens ramus in re vendenda poſitus, eſt venalis rei ſignum.*
53 *Subhaſtare quid ſit, & quid ſubhaſtatio.*
54 *Res venales poſitæ publicè ſub haſta, ſubhaſtata, & haſta diſtracta prædia ſic vendita dicantur.*
55 *Auctio vnde dicta, & quid ſit.*
56 *Haſtam pro auctione poſuit Imperator.*
57 *Adiectiones quid ſint.*
58 *Addictiones quid ſint.*
59 *Subhaſtatio quomodo generaliter deſcribatur.*
60 *Subhaſtatio in alienatione rerum Eccleſiæ requiritur de iure Ciuili, ſecus de iure Canonico, & quare.*
61 *Subhaſtatio requiritur in alienatione rerum Minorum de iure Ciuili, ſecus de iure Canonico, & conſuetudine.*
62 *Subhaſtationis ſolemnitas hodie in alienatione rerum Minorum non eſt in vſu: ſed ſufficit, quod alienatio fiat bona fide.*
63 *Subhaſtatio in alienatione rerum Vniuerſitatis vel Ciuitatis requiritur ſi vniuerſitas vel Ciuitas habeat de hoc legem, ſeu ſtatutum particulare, alias ſecus.*
64 *In venditione publica rei requiritur præſentia officialis ipſius Communis.*
65 *Subhaſtatio requiritur in venditione rerum Fiſcalium, & bonorum debitorum Fiſci, quando Fiſcus illa vendit vti ſua.*
66 *Subhaſtatio requiritur in venditione bonorum Patrimonialium principis, & in locatione rerum Fiſcalium, & Vectigalium Fiſci.*
67 *Subhaſtatio in venditione pignoris iudicialis requiritur.*
68 *Pignus iudiciale quid ſit.*
69 *Pignus iudiciale cur ita dicatur.*
70 *Simplex executio Mandati, ad effectum ſubhaſtationis, non conſtituit ius pignoris iudicialis ad hoc vt competat ius offerendi contra immiſſum poſt executionem.*
71 *Subhaſtatio requiritur in venditione, ſeu in Adiudicatione pignoris Prætorij, & vbicumque agitur de vendenda re abſentis, aliàs adiudicatio eſt nulla.*
72 *Credito excedente valorem rei captæ in tenutam Adiudicatio poteſt ſuſtineri de equitate ſine ſubhaſtatione.*
73 *Bonis adiudicatis in ſubſidium, ſeu datis in ſolutum præuia æſtimatione iudicis, valet adiudicatio, abſque alia ſubhaſtatione.*
74 *Valore rei adiudicatæ non excedente quantitatem debiti ſubhaſtatio non eſt neceſſaria.*
75 *Si probatur quod tempore adiudicationis res adiudicata pluris vendi per viam ſubhaſtationis non potuiſſet, ſuſtinetur adiudicatio, abſque ſubhaſtatione.*
76 *Subhaſtatio inuenta fuit ad tollendas fraudes, ne res viliori pretio venderentur.*
77 *Subhaſtationis forma poteſt impleri per æquipollens; ideo re vendita iuſto pretio, & conſtito de hoc, valet venditio, ſeu datio in ſolutum, abſque alia ſubhaſtatione.*
78 *Ceſſante fraude ceſſat ſubhaſtatio, ob quam illa fuit inuenta.*
79 *Pignus Prætorium acquiritur ob rei contumaciam vel ob cauſam iudicati.*
80 *Pignus Prætorium, acquiſitum ob rei contumaciam quid ſit.*
81 *Pignus Prætorium ob cauſam iudicati quid ſit.*
82 *Pignus Prætorium cur ita dicitur, & in quo differat à iudiciali.*
83 *Qui virtute Mandati executiui ſe immitti curat in poſſeſſionem, niſi ſubhaſtatio ſequitur, non efficitur dominus, nec verus poſſeſſor, nec facit fructus ſuos.*
84 *Adiudicatio quid ſit.*
85 *Subhaſtatio in venditione pignoris conuentionalis etiam data creditori facultate illud vendendi, requiritur, dummodo Debitor ſit in mora reluendi.*
86 *Quando adeſt obligatio Cameralis cenſetur ab initio data facultas ſubhaſtandi pignus, quæ etiam de iure tacitè ineſt.*
87 *Pignus conuentionale quid ſit.*
88 *Immiſſus in Saluiano, niſi velit ſatisfieri ex fructibus, poteſt deuenire ad ſubhaſtationem, præuia principis licentia & non aliter.*
89 *Preces Principi porrigendæ ab immiſſo in Saluiano vt deueniri poſſit ad ſubhaſtationem, quid continere debeant.*
90 *Immiſſus in Saluiano, qui breui tempore poteſt ſatisfieri ex fructibus, non poteſt ad ſubhaſtationem deuenire.*
91 *Immiſſus in Saluiano qua ratione non poſſit ſine licentia Principis ad ſubhaſtationem procedere.*
92 *Subhaſtatio valet ſi conſtat de vero credito eius ad cuius inſtantiam ad ſubhaſtationem proceditur alias ſecus.*
93 *Subhaſtatio facta pro maiori ſumma, quàm ſit creditum, ſi exceſſus eſt in decreto, vel in Mandato eſt nulla in totum, etiamſi exceſſus ſit in minimo.*
94 *Subhaſtatio facta pro minori ſumma, quam ſit debitum ſuſtinetur, etiamſi in Decreto, vel Mandato fuiſſet exceſſus.*
95 *Subhaſtatio ſuſtinetur, etiamſi executio ſit facta in re maioris valoris, quam ſit debitum, & quare.*
96 *Res magni valoris non poteſt pro paruo credito ſubhaſtari.*
97 *Res minus damnoſa Debitori, & cum minori illius iactura quam fieri poſſit ſubhaſtari debet.*
98 *In ſubhaſtatione citatio partis, & poſſeſſoris, de cuius intereſſe agitur eſt neceſſaria aliàs ſubhaſtatio eſt nulla, nec ſufficit citatio generalis.*
99 *Citatio non ſolum ad videndum ſubhaſtari, ſed etiam ad videndum deliberari requiritur.*
100 *Citatio ad videndum ſubhaſtari, debet eſſe perſonalis ſed ſi citandus non reperitur, poteſt exequi domi, & ſi domus non reperitur, per Edictum.*
101 *Si agitur vigore obligationis Cameralis, citatio perſonalis non eſt neceſſaria.*
102 *Citatio perſonalis de ſtylo Tribunalis A.C. non requiritur ſi agitur vigore obligationis Guarantigiæ, vel alterius formæ executiuæ, aut ſi non agitur de ſumma ſcuta viginti moneta excedente.*
103 *Obligatus in Curia in forma Cameræ, ſi receſſit, non relicto Procuratore acceptante, nec electo domicilio, citatur per contradictas abſque alia citatione in partibus.*
104 *Latitans in Curia cuius domicilium non reperitur factis diligentijs citatur per affixionem.*
105 *Proceditur ad vlteriora in ſubhaſtatione, proſequendo iudicium legitimè cœptum quo ad modum citandi, & quando opus eſt iudicium legitime inchoatur.*
106 *Si dubitatur aduerſarium probare abſentiam, vel præſentiam, cautius eſt vnico contextu citare per contradictas, & per diligentias, & affixionem ſeruatis ſeruandis.*
107 *Decretum Iudicis requiritur tam in ſubhaſtatione quam in deliberatione.*
108 *Deliberatio eſt pars ſubhaſtationis, & harum vna ſine altera non ſubſiſtit.*
109 *De conſenſu partium poteſt procedi ad ſubhaſtationem abſque Decreto iudicis, & quare.*
110 *Procurator inſtans pro ſubhaſtatione debet parte opponente, docere de legitimo Mandato procuræ, ne alias ſubhaſtatio corruat ſicut Procuratore legitimo non citato.*
111 *Subhaſtatio, ſeu deliberatio debet fieri præſente pecunia, aliàs non valet.*
112 *Subhaſtatio, ſeu deliberatio ſuſtinetur, etiam non facta præſente pecunia, ſi extat conſuetudo, & de ea appa- ret.*
113 *De conſenſu creditoris, poteſt procedi ad ſubhaſtationem & deliberationem habita fide de pretio.*
114 *Conſenſus creditoris loco præſentis pecuniæ debet interuenire in ipſo actu deliberationis, aliàs non releuat.*
115 *Conſenſus creditoris in deliberatione non ſufficit, ſi pars pretij ſit debitori reſtituenda, nàm tunc non poteſt haberi fides de pretio, niſi etiam debitor conſentiat.*
116 *Verbum, pecunia, in ſubhaſtationis materia non accipitur ſtrictè pro ea, quæ ad numerum datur ſed pro ſatisfactione etiam in bonis.*
117 *Satisfactio in bonis, vt ſanet defectum pecuniæ, in actum deliberationis interuenire debet, nàm promiſſio nil eſt.*

118 *Debi-*

Digitized by Google

118 *Debiteri debet aſſignari terminus ad reluendum qui in ſubhaſtationibus rerum Eccleſia, & minorum eſt viginti dierum, & poteſt prorogari non minui.*

119 *Licet in bonorum Eccleſia, ac minorum alienatione, non requiratur ſubhaſtatio, ſi tamen dicta bona ſint in executione capta, vel in pignus conceſſa, debent ſubhaſtari ſaltem per 20. dies, aliàs non poſſunt diſtrahi.*

120 *In reliquis quicquid ſit in rebus Fiſci, reipublica, & Ciuitatis, terminus ad reluendum eſt Iudici arbitrarius.*

121 *Terminus ad reluendum mobilia in curia eſt decem dierum, ad reluendum vero ſtabilia eſt vnius menſis.*

122 *Menſis, ad effectum deliberationis eſt, ſpacium triginta dierum, & poteſt ex cauſa abbreuiari.*

123 *Deliberatio nouo oblatori poſt terminum, abſque noua citatione, & nouo Decreto non valet.*

124 *Si poſt terminum ſuperuenit nouus oblator, qui plus offerendo faciat conditionem, tàm creditoris, quam debitoris meliorem, nec noua citatio, nec nouum Decretum requiritur de ſtylo tribunalis A.C. & diſpoſitione reformationis Tribunalium Vrbis.*

125 *Deliberatio debet fieri ad fauorem vltimi & maioris oblatoris, alias facta minori, licet vltimo, non valet.*

126 *Deliberatio ad fauorem noui oblatoris, poſt terminum plus offerentis, non poteſt fieri, niſi intimata ei qui licitando vicerat, & quare.*

127 *Termino ad deliberandum pendente poteſt fieri melior conditio tàm debitoris, quàm creditoris plus offerendo abſque noua citatione, & Decreto.*

128 *Stylus, ſeu conſuetudo, ſeu ſtatutum, vbi adeſt in materia terminari ad reluendum, obſeruari debet.*

129 *Terminus à Iudice cum intimatione præfixus non currit, niſi poſt diem executa intimationis.*

130 *Intimatio debet reproduci ante expeditionem mandati, aliàs ſubhaſtatio non valet.*

131 *Debent affigi edicta in loco ſubhaſtationis, & Iudicij, & etiam in partibus in loco in quò reperiuntur bona ſubhaſtanda, & nec poteſt procedi ad ſubhaſtationem, niſi de hoc exhibita fide officialis loci.*

132 *De ſtylo Curia tres oblationes in ſubhaſtatione requiruntur.*

133 *Tertio, & vltimo licitatore renunciante oblationi factæ, deliberatio facta penultimo, & ſic ſecundo eſt nulla.*

134 *Tertius Licitator tenetur emere, & precium ſoluere, nec poteſt pœnitere, niſi Reipublica expediat.*

135 *Tertio licitatore renunciante, ſubhaſtatio remanet cum duobus & ſic facta eſt contra Stylum, & nulla.*

136 *Poſt omnes admittitur etiam creditor ad licitandum, & poteſt ei plus offerenti deliberari pignus.*

137 *Creditor in defectum aliorum oblatorum admittitur ad licitandum.*

138 *Si nec creditor, nec alius velit licitare, pignora pro iuſto pretio poſſunt crediteri adiudicari.*

139 *Bona ſubhaſtanda debent æſtimari.*

140 *Bona, quando agitur per viam oblationis, conſignantur plus offerenti abſque alia æſtimatione.*

141 *Bona maiori oblatori deliberata præſumuntur pro iuſto pretio.*

142 *Venditio facta ſub haſta, conſtito de læſione vltra dimidiam poteſt reſcindi.*

143 *Si non conſtat de magno exceſſu inter iuſtum pretium, & illud pro quo eſt facta ſubhaſtatio, valet deliberatio abſque alia æſtimatione.*

144 *Si iuſtum pretium eſt manifeſtum, adeo vt non poſſit interuenire colluſio, non requiritur in ſubhaſtatione æſtimatio.*

145 Lex, ſi quos, C. de reſcind. vend. *habet locum in ſubhaſtatione publicarum functionum, & quando non adeſſet licitator, non autem in debitis priuatorum niſi conſtaret de magna læſione.*

146 *Si res ſit in continuo periculo diſtractionis, vel amiſſionis, non requiritur in ſubhaſtatione æſtimatio.*

147 *Seruanda eſt forma mandati cum alijs de ſtylo ſeruandis, vt valeat ſubhaſtatio.*

148 *In ſubhaſtatione requiritur præſentia licitantis, & quod deliberatio fiat per ſcripturam.*

149 *Subhaſtatio fit ex cauſa neceſſaria, ſi tamen venditionis natura non alteratur, & debitor tenetur de euictione.*

150 *In materia ſubhaſtationis factum iudicis reputatur factum partis.*

151 *Subhaſtatio facta contra plures, ſi eſt nulla contra vnum, eſt etiam nulla contra alios in indiuiduis, ſecus in diuiduis, & n. 152.*

152 *Si mandatum poteſt exequi ſuper portione citati, ita vt non præiudicet portioni non citati, proceſſus quo ad citatum valet.*

153 *In materia ſubhaſtationis ad quos in reliquis recurrendum.*

De Subhaſtatione, & Deliberatione Pignorum. Pars I. Cap. X V.

1 FActa executione reali, olim citabatur Pars aduerſa ad conſignandum pignora, vt infra videlicet.

A. C. N.

Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum mandari conſignari Curſori pignora, ſeu bona in executione capta, ad effectum ſubhaſtandi, & ſubhaſtari mandari, ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiue, &c.

N. Notarius.

2 Et obtinebatur Decretum, vt ſupra, niſi per totam Sed poſtquam ſan mem. Vrbanus Papa VIII. Depoſitariam Vrbanam inſtituit. Citatio, ad videndum mandari conſignari, videtur receſſiſſe, quia executores, ſtatim facta executione tenentur, vigore Chirographi eiuſdem Sanctiſſimi ſuper erectione, & inſtitutione Depoſitariæ editi, pignora, ſeu bona Miniſtris Depoſitariæ conſignare, & ob id cum conſignatio habeatur pro ritè, & rectè facta, vt plurimum citatur tantum, vt infra, videlicet.

A. C. N.

3 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum
A mandari ſubhaſtari, A, pignora, ſeu bona in executione capta, & quodcunque mandatum de ſubhaſtando deſuper neceſſarium, & opportunum decerni, & relaxari, ad p.d. inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt & obtinuit, vt ſupra, niſi per totam Elapſa d. die, in qua fuit obtentum decretum, abſque aliqua intimatione expeditur mandatum de ſubhaſtando tenoris infraſcripti, videlicet.

4 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſſimi D. A. C. ſeu R.P.D. NN. eius in ciuilibus Locumtenentis, ac ad inſtantiam NN. principalis, Tenore præſentium.

Mandatur tibi Curſori, ad quem ſpectat, quatenus, ſtatim viſis præſentibus ſub 500. ducatorum, alijſque pœnis, &c. debeas infraſcripta bona NN. in executione capta ſubhaſtaſſe, & debitam ſubhaſtationem feciſſe, præſentibuſque, &c. omnino paruiſſe, quoniam citato d. NN. Illuſtriſs. D. ita mandauit, die NN. &c.

(*Hic adnotantur bona ſubhaſtanda, & tenor eorum, &c.*)

N. Notarius.

Locus † Sigilli. N. Locumten.

5 Hoc mandatum datur Mag. Curſorum, qui illud diſtribuit per turnum Curſori, ad quem ſpectat, qui inuentis tribus oblatoribus recipit, & adnotat à tergo dict. Mandati eorum nomina, & cognomina, & oblationes ſingulorum, & conficit Cedulam ſubhaſtationis.

6 Quod ſi bona ſubhaſtanda ſunt ſtabilia, affiguntur edicta ad valuas Depoſitariæ Vrbanæ. & in alijs locis publicis Vrbis, tenoris infraſcripti, videlicet.

7 D'ordine di Monſig. Illuſtriſs. NN. & ad inſtantia di NN. ſi ſubhaſta vna vigna di NN. poſta fuori di porta NN. a lato alli beni di NN. & altri ſuoi notiſſimi confini, per li atti di NN. Notario di Monſignor Illuſtriſſimo Auditore della Reu. C. Apoſtolica &c pro &c.

8 Et ſi bona ſubhaſtanda ſunt in partibus, debent etiam affigi Edicta in loco, in quo dd. bona exiſtant, alias ſubhaſtatio eſſet nulla, ſic diſponente Reformatione fel. rec. *Pauli V.*

9 Cedula verò ſubhaſtationis, quæ fit à Curſore, debet continere bona, quæ ſubhaſtantur, & de cuius Mandato, ac acta per cuius Notarij fiat ſubhaſtatio, & quid,

& à quo

Digitized by Google

& à quo fuerit oblatum cum aſſertione, quod poſt vltimum Oblatorem alius non fuit Oblator repertus.

Tenor Cedulæ ſubhaſtationis.

10 Cedula ſubhaſtationis ſextariorum quingentorum frumenti (*vel vlterius rei, ſecundum facti contingentiam*) penes Depoſitariam pignorum Vrbis exiſten. prout apparet ex libris eiuſdem Depoſitariæ, vigore Mandati Illuſtriſs. & Reu. Domini A. C. ſiuè R. P. D. N. eius Locumtenentis, ad inſtantiam NN. contra, & aduerſus NN. per acta NN ſub die NN. anni N. relaxati, & mihi infraſcripto Curſori ad effectum ſubhaſtandi mandatum ſolum directum, vt moris eſt, tenoris, videlicet.

NN. obtulit ſcuta 150 monetæ, NN. obtulit ſcut. 200. monetæ NN. obtulit ſcut. 420. monetæ Et neminem inuenire potui plus offerentem.

NN. Curſor manu propria.

11 Dantur autem Curſori pro hac cedula ſubhaſtationis Bononeni duo pro quolibet ſcuto oblato ab vltimo oblatore, & quandoque minus, nec ſoluitur pro integro credito, ſi pretium oblatum ad integram ſummam debitam non aſcendat, ſolum pro pretio à tertio, & vltimo oblatore oblato.

Expedita ſubhaſtationis Cedula, citatur pars aduerſa, vt infra, videlicet.

A. C. N.

12 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum B deliberari B, pignora, ſeu bona in executione capta, vltimo, & plus offerenti, & quodcumque Mandatum de deliberando, & aliud neceſſarium, & opportunum decerni, & relaxari, ad p. d. inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N Notarius.

Qua Citatione executa, & reproducta producitur in actis Cedula ſubhaſtationis, vt infra videlicet.

Pro NN contra NN.

In Officio NN. facto per compulſum produxit Cedulam ſubhaſtationis bonorum, de quibus agitur, prout in folio tenoris, &c. omni, &c.

Et, ſi bona in executione capta ſunt mobilia, obtinetur Decretum, videlicet.

NN. petijt, & data Cedula ſubhaſtationis obtinuit, vt ſupra, niſi infra decem, cum intimatione, omni, &c.

Si verò bona in executione capta ſunt ſtabilita, obtinetur Decretum, videlicet.

NN. petijt, & data Cedula ſubhaſtationis obtinuit, vt ſupra, niſi intra menſem, cum intimatione, omni, &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo Sequeſtratario qualiter D. mandauit deliberari pignora, & alias prout in actis, Inſtante NN. principali ſiue, &c.

N. Notarius.

Elapſo termino decem dierum, vel vnius menſis poſt executam intimationem reſpectiuè, expeditur mandatum de deliberando, abſque alia citatione, tenoris infraſcripti, videlicet.

13 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſſimi D. A. C. ſeu R. P. D. NN eius in ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. principalis. Tenore præſentium.

Mandatur tibi Curſori, ad quem ſpectat, quatenus ſtatim viſis præſentibus, ſub 500 ducatorum auri, alijſque pœnis, &c. debeas infraſcripta bona NN. in executione capta, & per te ſubhaſtata NN. vltimo, & plus offerenti, vt moris eſt, deliberaſſe, pretio oblato per te recepto, pretiumque ipſum d. NN inſtanti creditori, pro concurrenti quantitate ſui crediti, conſignaſſe; reſiduum verò ſi quod erit, in actis infraſcripti Notarij, ſeu penes Officialem Sacri Montis Pietatis, depoſuiſſe, quia d. NN. citato, & intimato præuia dd. bonorum ſubhaſtatione, & deliberatione, Illuſtriſs. D. ita mandauit, die NN. &c.

(*Hic adnotantur bona deliberanda &, tenor illorum.*)

N. Notarius.

Locus † Sigilli. N Locumten.

14 Hoc mandatum expeditum datur Curſori, ad quem ſpectat, qui deliberat bona ſubhaſtata vltimo & plus offerenti, de qua deliberatione conficitur à Notario actuario Inſtrumentũ publicum, tenoris infraſcripti, videlicet

15 In Dei Nomine amen. Anno, &c.

D. N. Sanctiſs. D. N. Papæ Curſor, mihi cognitus, cui directum eſt mandatum de deliberando ad inſtantiam NN. contra NN. per acta mei &c. die NN. ſeu &c. ſeruatis ſeruandis decretum, & relaxatum, quod quidem mãdatum præ manibus habens, mihi tradidit, hic inſerendum, tenoris infraſcripti videlicet; De mandato &c (*Hic inſeratur tenor mandati*)

Cuius quidẽ mãdati de deliberando vigore, & virtute, ſponte, &c ac omni alio meliori modo, &c. deliberauit, &c ad fauorem NN. vltimi, & maioris oblatoris. &c. Infraſcripta bona, videlicet. (*Hic inſeratur tenor bonorum*) cum omnibus ſuis iuribus &c. titulis, &c. & cauſa deliberationis huiuſmodi, ceſſit &c. d. NN vt ſupra præſenti, &c. omnia iura, &c. nullo iure, &c. Ad habendum, &c. Ponens, &c. Conſtituens, &c. Dans, &c. donec, &c. conſtituit, &c.

Hanc autem deliberationem d. NN. Curſor fecit, &c. pro pretio, & pretij nomine ſcutorum NN. tantumdem per d. NN oblatorum, quæ tunc coram me Notario, & teſtibus infraſcriptis manualiter, & incontanti habuit, & recepit à d. NN. preſente, &c. & ad ſe traxit, &c & tracta, &c. vocauit, &c. exceptioni, &c. ſpeique, &c. & generaliter, &c. ad cautelam renunciauit, &c & quietauit, &c. cum pacto, &c eademque ſcuta NN monetæ, vt ſupra, habita in executionem, & iuxta d. mandati formam, breui manu ſoluit, & exburſauit ſupradicto NN qui ad ſe dd. ſcuta NN. monetæ traxit, &c. & tracta, &c. vocauit &c. exceptioni, &c ſpeique, &c. & generaliter, &c. ad cautelam renunciauit, &c. & quietauit, &c cum pacto, &c.

Promiſitque d. NN. Curſor huiuſmodi deliberationem ſibi facere licuiſſe, & licere, vt ſupra, eſſeque, & fore bonam, &c. benè factam, &c. alteri non deliberaſſe, &c. alienationis latiſſimè ſumpto vocabulo, nullumque aliũ contractum feciſſe in præiudicium præſentis inſtrumenti, & contentorum in eo, & ſi ſecus appareoit teneri, d. nomine, voluit de omni, & quacumque euictione, & defenſione generali, & particulari, in quocumque iudicio, &c. litis ſuſceptione profecutione, liberatione, conſenſu præſtando, manutentione, & omnibus alijs clauſulis ſolitis, & conſueti, & neceſſarijs, & opportunis, & ad duplum rei euictæ, & ad omnia damna, &c. de quibus, &c. quæ omnia, &c alias, &c. etiam ad omnia damna, &c. de quibus &c.

Pro quibus, &c. D. NN. ſe, eiuſque hæredes, &c. ac bona, & iura, &c. in ampliori forma Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ cum clauſulis ſolitis, citra, &c. obligauit, &c. appellationi, &c. renunciauit, &c. vnica, &c. conſenſit, &c. & ſic tactis, &c. iurauit, &c. ſuper quibus, &c. actum, &c. præſentibus NN & NN. teſtibus ad præmiſſa omnia, &c. & ſingula vocatis, habitis, atque rogatis, &c.

16 Quod ſi pretium oblatum, & ſolutum Curſori ſuperet creditum eius, ad cuius inſtantiam fuit facta ſubhaſtatio, dicitur in Inſtrumento.

Ex quibus quidem ſcutis NN. monetæ, vt ſupra, habitis in executionem, & iuxta d. mandati formam breui manu ſcuta NN. ſoluit, & exburſauit ſupradicto NN. qui ad ſe dicta ſcuta NN. monetæ traxit, &c & tracta, &c. vocauit, &c. exceptioni, &c. ſpeique, &c & generaliter, &c. ad cautelam renunciauit, &c & quietauit, &c. cum pacto, &c. reliqua verò ſcuta NN. monetæ (*ſi reſiduum non excedat ſcuta quinque monetæ*) facto penes me Notariũ infraſcriptũ depoſuit, ad effectũ, &c, omni, &c.

Vel (*ſi reſiduum excedat ſcuta quinque monetæ*) reliqua verò ſcuta NN. deponere promiſit penes Sacrum Montem Pietatis, ad effectum, &c. omni, &c.

17 Quod ſi pretium ſit minus credito, illud creditor recipit ad bonum computum ſui crediti, & quietat ſine præiudicio reſidui, omni, &c.

18 Non deſunt tamen, qui ſtylum antiquum citandi ad conſignandum adhuc obſeruent, vt infra, videlicet.

A. C. N.

Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum mandari conſignari pignora, ſeu bona in executione capta, quatenus pecuniæ, inſtanti ad computum ſui crediti, quatenus verò bona, in Depoſitaria Vrbana ad effectum ſubhaſtandi, & ſubhaſtari mandari, ad p. d. inſtante NN. principali, ſiue, &c. N Notarius.

Digitized by Google

Decretum.

NN. petijt,& obtinuit, vt ſupra, niſi per totum, omni, &c.

Cuius quidem decreti vigore,tota d. die elapſa,expeditur mandatum,vt infra, videlicet.

19 De mandato Illuſtriſs & Reuerendiſſimi D. A. C. ſiuè R.P D.N. eius in ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. principalis. Tenore præſentium mandatur tibi Executori, ad quem ſpectat, quatenus ſtatim viſis præſentibus,ſub 500.ducatorum auri,alijſque pœnis,&c. debeas pignora,ſeu bona in executione capta,& ablata, quatenus pecuniæ, inſtanti ad computum ſui crediti recepta quietantia, quatenus verò bona, in Depoſitaria Vrbana, ad effectum ſubhaſtandi, conſignaſſe, & conſignari feciſſe,Tibi verò Curſori,ad quem ſpectat,ſub eiſdem pœnis mandatur,quatenus viſis præſentibus,debeas eadem pignora ſeu bona,vt moris eſt ſubhaſtaſſe,& debitam ſubhaſtationem feciſſe, &c. præſentibuſque, &c. paruiſſe,quoniam citato d.NN. Illuſtriſs. D. ita mandauit.die NN.&c.

Hic adnotandus eſt tenor Bonorum ſubhaſtandorum.

N. Notarius.

Locus † Sigilli. N. Locumten.

20 Quod quidem mandatum detur Executori, qui illius vigore pignora conſignet, facta verò conſignatione, idem mandatum datur magiſtro Curſorum, qui illud, vt ſupra, per turnum diſtribuit Curſori, ad quem ſpectat, & hic ſucceſſiuè procedit, vt ſupra, ad pignorum prædictorum ſubhaſtationem, & deliberationem.

21 Frequentius tamen hodie bonis in executione captis, citatur tantum,ad videndum mandari ſubhaſtari, & expeditur tantummodo mandatum de ſubhaſtando,iuxta ſuperius tradita.

22 Cæterum in termino 10 dierum, vel menſis deliberationis pignorum, debitor poteſt in actis proteſtari, & deducere omnes exceptiones ſibi de iure competentes, aliàs non oppoſitas,prout etiam ſi non fuerit factum decretum decerni,vel non fuit extenſa forma Cameræ,vel alia nullitas eſſet in mandato,vel in executione, poterit illam deducere iuxta ſuperius tradita *ſub cap.6.& cap.*8. & vlterius etiam poterit appellare, adire Præfectum Signaturæ pro Superſeſſoria,& Signaturam ipſam pro reſcripto, & commiſſione appellationis, nam etiam in hoc ſtatu cauſæ Signatura committet, vel non committet cauſam appellationis, prout de iure viderit faciendum,iuxta ſuperius tradita *ſub cap.*13. & factorum contingentias.

23 Euenit aliquando,quod debitor ad impediendam deliberationem, & maiorem dilationem conſequendam, poſtquam fuit in actis Cedula ſubhaſtationis cum trina oblatione de more exhibita,mittit oblatores,qui maiores oblationes faciant, & deinde, procraſtinando, pretium oblatum ſoluere recuſent, idcirco ad huiuſmodi fraudes, & calumnias ſubmouendas ſolent citari tàm oblator, quàm etiam debitor, de cuius etiam intereſſe agitur, vt infra, videlicet.

A. C. N.

24 Citetur NN.oblator,& NN. exaduerſo principalis, ad recipiendum, recipique videndum pignora, necnon ſoluendum, ſoluique videndum pretium oblatum, alias videndum dicta pignora deliberari penultimo oblatori, & quodcumque mandatum deſuper neceſſarium,& opportunum decerni,& relaxari,ad p.d.inſtante NN.principali,ſeu &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN.petijt,& obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione, omni,&c.

A. C. N.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter D. mandauit deliberari pignora penultimo offerenti, & aliàs prout in actis,inſtante NN. principali,ſiuè, &c.

N. Notarius.

25 Elapſa prima die iuridica poſt intimationem executam,niſi vltimus oblator recipiat pignora,& ſoluat pretium oblatum, illa deliberantur penultimo offerenti, iuxta ſuperius tradita.

Verum ſi debitor ad executionem realem, & perſonalem euitandam, dederit Executori tantum pecunias pro ſolutione debiti,citatur,vt infra,videlicet.

A. C. N.

26 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum mandari conſignari inſtanti pecunias in executione captas,ad computum ſui crediti, & quodcumque mandatum de conſignando deſuper neceſſarium, & opportunum decerni,& relaxari,ad p.d. Inſtante NN. principali,ſiue, &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt & obtinuit, vt ſupra, niſi per totam, omni.&c.

Qua die facti decreti elapſa, expeditur mandatum de conſignando, tenoris videlicet.

27 De mandato Illuſtriſs.& Reuerendiſſimi D.A.C. ſiue R.P. D. NN. eius in ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN principalis, Tenore præſentium.

Mandatur tibi Executori,ad quem ſpectat,quatenus, ſtatim viſis præſentibus ſub 500 ducatorum, alijſque pœnis,&c. debeas pecunias NN. in executione ablatas NN. inſtanti in ſolutum ſui crediti conſignaſſe,& conſignari feciſſe, ac præſentibus paruiſſe, recepta quietantia,quia d.NN.debitore citato,Illuſtriſs. D. ita mandauit,hac die NN.&c.

N.Notarius.

Locus † Sigilli: N Locumten.

28 Cuius quidem mandati virtute Executor ſoluit, & conſignat creditori pecunias, & quietantiam recipit in forma omni,&c.

29 Aliquando etiam debitor, ad euitandas expenſas executionis, deponit in Officio Notarij actuarij aliqua pignora,& tunc,ſi illa non reluit, citatur vt infra, videlicet.

A C. N.

30 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad reluendum pignora in officio infraſcripti Notarij depoſita, alias videndum mandari conſignari in Depoſitaria Vrbana, ad effectum ſubhaſtandi, & ſubhaſtari mandari, ad p. d. Inſtante NN.principali,ſiue,&c.

N Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione,omni,&c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter D. mandauit ſubhaſtari pignora, & alias prout in actis, Inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N. Notarius.

Elapſa prima die iuridica poſt intimationem executam, expeditur Mandatum de ſubhaſtando, vt infra dicetur.

31 Non ſolum autem ad Pignorum iudicialium, vt ſupra ſed etiam ad Pignorum conuentionalium Subhaſtationem tàm de iure,quàm de Stylo Tribunalis A.C.proceditur, nam vbicumque Debitor Creditori ſuo pro ſecuritate aliquod Pignus dederit, cum termino ad illud reluendum,tunc d.termino elapſo ſiuè,ſit Creditori data licentia illud vendendi, ſiuè non, ob moram ipſius Debitoris Pignus non reluentis, non poteſt illud vendere,aut ſibi propria authoritate adiudicare, ſed ſi vult de eius credito ſatisfieri, debet ad dicti Pignoris Subhaſtationem,& Deliberationem procedere, citando Debitorem, vt infra videlicet.

A. C. N.

32 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad reluendum Pignora conuentionalia, alias videndum mandari illa conſignari in Depoſitaria Vrbana ad effectum ſubhaſtandi,& ſubhaſtari mandari ad p. d. Inſtante NN.principali,ſiuè,&c.

N. Notarius.

Decretum.

NN.petijt,& obtinuit,vt ſupra, niſi ad p. d.cum intimatione,omni,&c.

A. C. N.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter D. mandauit

Digitized by Google

mandauit conſignari Pignora conuentionalia , & aliàs prout in actis , Inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N.Notarius.

Elapſa prima die iuridica poſt intimationem executam expeditur Mandatum de ſubhaſtando , vt infra videlicet.

33 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A. C. ſiuè R. P. D. NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis,& ad inſtantiam NN. principalis Tenore præſentium.

Mandatur tibi Curſori ad quem ſpectat, quatenus ſtatim viſis præſentibus,ſub 500. ducatorum auri , aliiſque pœnis, &c. debeas infraſcripta Pignora conuentionalia in Depoſitaria Vrbana conſignanda (*vel infraſcripta Pignora alias in Officio Notarij depoſitain Depoſitaria Vrbana conſignanda*) vt moris eſt ſubhaſtaſſe,& debitam Subhaſtationem feciſſe , ac præſentibus omninò paruiſſe,&c. quoniam citato,& intimato, NN. debitore, Illuſtriſſimus Dominus ita mandauit die NN. &c.

Hic exprimendus eſt tenor Pignorum .

N. Notarius.

Locus † Sigilli. N.Locumten.

34 Et ſucceſſiuè proceditur ad dd. Pignorum conuentionalium, vel in Officio depoſitorum Subhaſtationem, & Deliberationem , iuxta formam ſuperius traditam in alijs Pignoribus iudicialibus.

35 Quod ſi pretium ex Pignoribus redactum non ſufficit pro ſatisfactione Creditoris , vigore Mandati , ſer. ſer. expediti,fit noua executio pro reſiduo, & proceditur ad nouam Subhaſtationem,& Deliberationem,donec creditori integrè de eius credito ſatisfiat.

Succeſſiuè Creditore integrè ſatisfacto de eius credito,citatur Pars ad videndum taxari Expenſas, vt infra videlicet.

A. C. N.

36 Citetur NN. exaduerſo Sequeſtratarius, ad viden-
C dum taxari,& moderari Expenſas, C, & taxatas,& moderatas ſoluendum, aliàs videndum decerni , & relaxari Mandatum executiuum, p. d. inſtante NN. principali , ſiuè, &c.

N. Notarius.

Executa Citatione , & exhibita liſta Expenſarum , ac facta illarum liquidatione à Notario, obtinetur Decretum,videlicet.

NN.petijt,& obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione, omni,&c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo Sequeſtratario qualiter D. relaxauit Mandatum , & aliàs prout in Actis , Inſtante NN. principali, ſiuè, &c. N. Notarius.

37 Et ſi Expenſæ taxatæ ſummam ſcutorum viginti excedunt,elapſis decem diebus de iure ad appellandum ab exceſſiua taxatione,poſt Intimationem executam, com-
D petentibus,ac ſeruatis quatuor terminis, D, ad docendum de Appellatione , eiuſque legitima proſecutione , primò pro prima,ſecundò pro ſecunda , tertiò pro tertia,& quartò pro quarta , & ſuperabundanti dilatione , qui obſeruantur ſinguli,ad p.d.vt ſupra, *cap.13. num.70.* ſi Pars aduerſa de his non docet , expeditur Mandatum pro Expenſis taxatis , & illius vigore fit executio , & proceditur ad ſubhaſtationem, & deliberationem Pignorum,donec Creditori fuerit de Expenſis taxatis ſatisfactum.

38 Cæterum , ſi Expenſæ taxatæ non excedunt ſcuta viginti, quia tunc à Decreto A. C. non datur Appellatio , elapſa prima die iuridica poſt executam Intimationem, expeditur Mandatum,& proceditur, vt ſupra ad executionem , & ſucceſſiuè ad Subhaſtationem , & Deliberationem Pignorum , cum ideo , nec lapſus dictorum decem dierum ad appellandum nec dictorum quatuor terminorum obſeruatio , in hoc caſu requiratur.

Obſeruationes .

A 39 HAſta apud Veteres Regiam eminentiam & authoritatem denotabat,erat enim Virga, quæ dabatur, cum alicui poteſtas ſuper aliqua re tribueretur , *Ioan. Bello Etbymolog.*

40 Illam antiqui Etruſci *Corim* , Sabini *Curim* , Latini Romani *Quirim* appellarunt, *Ann. in Beroſ. lib. 5. antiq. Gloſ. in §. ſed ius quidem Ciuile, in verbo à Quirino*, & ibi *Aldobran. in add. Inſtit. de Iur. nat. gen. & Ciuil.*

41 Hinc *Camboblaſcon* Pater *Dardari, & Iaſy*, & alij eius Anteceſſores,& Succeſſores Reges Etruriæ, Coriti, hoc eſt Principes haſtati , ſeù ſceptro decorati , hoc eſt Reges,nuncupati ſunt *Beroſ. lib. 5. antiq.*,& ibi *Ann. in Comment.* cum alijs adductis *à Laur. in Hiſtor. Cortonæ p. 1.*

42 Hinc Sabinorum Metropolis,Tatij,ac Numæ Patria, Cures appellata.

43 Hinc Cortona Vrbs,quæ Etruriæ, ſeù Turreniæ, olim Vmbriæ vocitatæ, Metropolis fuit, *Dioniſ. lib. 1. antiq. Romam Steph. in ſuo celebri tract. de Vrbib.* ac Regia ſedes Camboblaſconis,aliorumque plurimorum Etruriæ Regum, Patria Dardani Troiæ conditoris , vti Ciuitas haſtata etiam Coriti nomine decorata eſt, *Sil. Ital. de Bell. Pun. lib. 4. lib. 5. & lib. 8. Raphael. Volater. comment. Vrb. lib. 5. & lib. 33 Pet. Marſ. in Sil. d. lib. 4. & lib. 5. ac lib. 8. Iunian. Maluſ. de priſc. verb. propriet. in verſ. Coritum videtur, Pancr. vt. tom. 1. verſ. Coritus in ſecundo, Philipp. Ferrar. ad Calepin verſ. Coritus, & in verſ. Corytus*, vbi Dioniſium declarat,cum alijs cumulatis *à Lau. in d. Hiſtor. Corton. par. 1.* hancque veritatem, & antiquiſſimam traditionem (*licet Modernus quidam contrarium ſomniauerit*) omnes Antiquarij, ac Peritiores Cortonenſes in eorum libris impreſſis, & manuſcriptis , ac functionibus publicis , & priuatis ſemper hucuſque profeſſi ſunt, & nouiſſimè teſtantur *Rondinell. Florentin. in deſcrip. Corton. & Giatt. in Hiſt. Peruſ. vol. 1 lib. 2. in fin.* & non poſſe *Silium* de Arce Noriti loquentem , niſi de Cortona intelligi tradit etiam *Io. Bapt. Titius Caſtilionen. in eius diſcurſ. hiſtor. circa med.*

44 Hinc denique *Romulus quirinus*, ideſt haſtatus Princeps ſeu Rex dictus fuit *Gloſ. in d. §. ſed ius quidem Ciuile, in verbo à Quirino, & ibi Aldobran. in addit. Inſtit. de Iur. nat. gen. & ciu.*

45 Verum quoniam Reges , & ſignanter Romulus, hanc Haſtam in bello gerebant. *Gloſ. in d. §. ſed ius quidem Ci-*
46 *uile, in verbo a Quirino*, tanti fecerunt † Veteres ſub huius haſtæ auſpicijs , hoc eſt armis , belloque quæſita, ex Hoſtibus capta , vt iure gentium fierent Occupantium, liberoſque Homines bello captos in ſeruitutem Capientium redigi, pro comperto habuerint , *l. Naturalem, in fin. ff. de acquir. rer. domin. l. 1. in fin. prin. ff. de acquir. poſſ. l. Hoſtes ff. de capt. & poſt. lim. reuerſ. §. item ea, Inſtit. de rer. diuerſ.* quod ſanè permiſſu ac generali licentia Regis,ſeù Principis præcedente,intelligi oportere,docuit, & declarauit Excellentiſſimus D. Præceptor meus *Ant. Meren. controuerſ. lib. 2. c. 22. tom. 1.*

47 Igitur ſub his Regiæ authoritatis,ac Iuris gẽtium tutiſſimis ſignis , Veteres Emptoribus plus offerentibus , ab emptione nullo periculo deterritis , res huiuſmodi bello quæſitas,Haſta pro ſigno poſita,omniumque conſenſu confirmata authoritate,venundare ceperunt,quomodo poſterioris *Aphricani* Quæſtor ſubiectos haſtæ Captiuos vendidit,teſte *Valer. Max. lib. 5. c. 1. ſecun. antiq. impreſ.* quod quidem factum *Liu. lib. 27. & Plutar. in vit. Scipion.* cum libera , & benigna Regij Adoleſcentis, Regis Maſſiniſſæ nepotis dimiſſione,ſuperiori *Aphricano* tribuere videntur, quomodo etiam *Publius Claudius* Captiuos *Camertinos* ſuos vendidiſſe ſub Haſta affirmat idem *Valer. Max. lib. 6. c. 5.*

48 Proinde, cum Principes bona Proſcriptorum ſuam prædam dicere auderent , Conſuetudo inoleuit eadem bona ſub Haſta, & voce Præconis vendendi , *Cicer. lib. 2. offic.*

49 Hinc ius Haſtæ Fiſcalis,ideſt auctionis,quæ fit à Fiſco de bonis caducis,vel commiſſis,vel obligatis, deſcendit, de quo Iure agitur *in l. 1. & tot. tit. C. de fid. inſtrum. & iur. haſt. fiſc. lib. 10.*

50 Hinc Haſtæ præeſſe, hoc eſt forenſibus, ac priuatis expeditionibus,dixit I. C. *in l. 2. §. de inde cum eſſet, ff. de orig. iur.*

51 Ponebatur autem Haſta pro ſigno in publico Foro, & ſub ea bona vendenda collocabantur , *Feſt. lib. 8.*
52 *Cicer. lib. 2. offic.* non ſecus , † ac Mancipia , Iure Bel-

Digitized by Google

li capta, ſub Corona venderentur, ſi quidem Corona ad inſtar pilei in capite Captiui impoſita, ſignum erat, Seruum illum venundari, teſte *Bud. in annot. in Pandel.* prout hac noſtra tempeſtate adhuc apud aliquos paruus virens ramus, ſuper re vendenda repoſitus, eſt ſignum rei venalis.

53 Subhaſtare ergo nihil aliud eſt, quàm Haſtæ ſubijcere, & per incantum publicè vendere, & præconizare, *l. ordo,*

54 *vbi Gloſ. in verbo ſubhaſtatis, C. de exec. rei iudic.* & † Subhaſtatio ipſa ſub haſta venditio, *l. ſi quos, C. de reſcind. vendit.* res verò venales, ſub haſta publicè poſitæ, ſubhaſtatæ dicuntur, *d. l. ordo, vbi Gloſ. in verbo ſubhaſtatis, C. de exec. rei iud.* & haſta diſtracta prædia ſic vendita vocantur *in l. fin. C. ſi prop. pub. penſit.*

55 Auctio autem ab augendo, & adijciendo appellata, *Aug. emendat. lib. 2. c. 3.* eſt pretij in Subhaſtatione additio, & ita accipitur *in l. ſi tempora, & in l. quacumq. C. de*

56 *fid. inſtrum. & iur. haſt. fiſcal. lib.* 10. & † pro huiuſmodi auctione haſtam poſuit Imperator *in dict. l. ſi tempora.*

57 Adiectiones etiam ſunt licitationes, hoc eſt promiſſiones Offerentium maius pretium *l. 1. C. de vendit. bonorum Ciuit. lib. 11. & l. ſi quis authoritate, C. de omni agr. deſert. lib.* 10.

58 Sed addictiones ſunt penes eos, qui ſub Præconis voce licitati ſunt, repoſitiones, *Cuiac. in Rub. de iur. & fid. haſt. fiſc. lib.* 10.

59 Deſcribitur generaliter Subhaſtatio, vt ſit rei venalis publica expoſitio, *Auth. hoc ius porrectum, C. de Sacroſanct. Eccleſ. Bart. in l. licitatio, n. 2. ff. de public. & Vectig. Mangil. de Subhaſtat. q. 1, n. 1. Franc. deciſ. 54. n. 14. Caſ. Manen. deciſ. 19. n. 41.* Sunt autem plures caſus, in quibus Subhaſtatio omninò requiritur, &

60 Primò in alienatione rerum Eccleſiæ, textus eſt *in auth. hoc ius porrectum. C. de Sacroſanct. Eccleſ. Ang. in §. hoc etiam n. 11. verſ. nota hic, in Auth. de alien. & emphyt. Bald. conſ. 184. ad intelligentiam, num. 1. lib. 2. & conſ. 204. Longum. n. 1. verſ. 2. quia, lib. 3.*

Sed hoc procedit de iure Ciuili, ſecus eſt de iure Canonico, quia Eccleſia hoc priuilegium non acceptauit, ſed aliam ſolemnitatem in rerum alienatione conſtituit, *in cap. ſine exceptione 12. q. 2. Bart. in Auth. hoc ius porrectum, n. 19.* & ibi *Bald. n. 15. C. de ſacroſanct. Eccleſ. Ang. in d. §. hoc etiam, n. 13. in Auth. de Alien. & Emphit. Genuen. in Prax. Archiep. c. 89. n. 9. Gratian. diſcept. 479. n. 14. & num. 16. & ſeqq.* cum alijs cumulatis per *Mangil. de Subhaſt. quaſt. 29. n. 3. & ſeqq.*

61 Secundò in alienatione rerum Minorum, *l. etſi ſine, in princip. ff. de Minor. Ang. in §. hoc etiam num. 11. in Auth. de alien. & emphit. Bald. conſ. 184. n. 1. lib. 2. Afflict. deciſ. 249. n. 2. verſ. 8. & ibi Vrſill. n. 3. & n. 4. Luc. Pet. in Prax. lib. 5. c. 2. n. 35. Rot. deciſ. 406. n. 4. & ſeq. p. 4. recent. Gregor. deciſ. 485. num 8. & num. 9.* & plures cumulans, *Mangil. de Subhaſt. q. 27. n. 1.*

Sed hoc pariter procedit de iure Ciuili, ſecus eſt de iure Canonico, & de Conſuetudine, *Bald. in Auth. hoc ius porrectum, num. 15. C. de Sacroſanct. Eccleſ. Beltramin. ad Gregor. deciſ. 485. n. 13. Bald. deciſ. 436. n. 2. p. 1. recent.*

62 cum † alijs, quos latè cumulat *Mangill. de Subhaſt. d. q. 27. n. 3. & ſeqq.* & quod ſolemnitas Subhaſtationis in alienatione rerum Minorum hodie non fit in vſu, poſt *Ladercb. Imol. conſ. 116. n. 2.* & alios, tradit etiam *Intrigliol. deciſ. 5. n. 29.* ſufficit namque quod fiat bona fide, *Anguiſc. conſ. 129. n. 42. Rot. dict. deciſ. 446. n. 2. p. 1. recent.*

63 Tertiò in alienatione rerum Ciuitatis, ſeu Reipublicæ, aut Vniuerſitatis, quia Ciuitas, ſeu vniuerſitas æquiparatur Eccleſiæ, & Pupillo, ſed bona Eccleſiæ, & Pupilli non poſſunt alienari ſine ſubhaſtatione, ergo nec bona Ciuitatis, ſeu Reipublicæ, aut Vniuerſitatis, ita dicit *Baldus*, ſi rectè perpendatur, *conſil. 204. longum, n. 1. verſ. 2. quia lib. 3* & de bonis Reipublicæ, & Vniuerſitatis tradit *Rolan. conſ. 99. n. 19. lib. 1.*

Sed hoc poſſet procedere, ſi Ciuitas, vel vniuerſitas haberent Legem, ſeu Statutum particulare, nàm alias in rebus Ciuitatis non requiri Subhaſtationem, probat *text. in l. Lucius, § idem reſpondit, ff. de municip. l. 1. & 2. & l. final. in fin. vbi Gloſſa in verbo ſtabiles, C. de vend. reb. Ciuitat. lib. 10. Imol. conſ. 99. n. 7. Ruyn. conſ. 189. nu. 19. lib. 1. Gratian. diſcept. 479. n. 15.* & licèt dicta iura loquantur de rebus Ciuitatum, tamen ex identitate rationis idem dicendum eſt de rebus aliarum Vniuerſitatum, *l. Ciuitas, vbi Gloſſa in verbo verſa ſunt, & Bart. n. 10. verſ. quaro, nu. 11. ff. ſi cert. pet. l. Reſpublica, vbi Bart. num. 3. C. quibus ex*

64 *cauſ. Maior.* requiritur † tamen in publicæ rei venditione præſentia Officialis ipſius Communis, vt tradit *Bart. in l. 1. n. 7. C. de fid. inſtrum. & iur. haſt. Fiſc. lib. 10.*

65 Quartò in venditione rerum Fiſcalium, & bonorum Debitorum Fiſci, quando Fiſcus ea vendit vt ſua, *l. 1. & tot. tit. C. de fid. inſtr. & iur. haſt. Fiſc. lib. 10. l. Lucius, §. fin. ff. ad municip. Gloſſa in l. quicumque, in verbo licitatio, C. de fund. patrimon. lib. 11. Iaſ. conſ. 229. in princip. lib. 2. Bald. in l. 1. n. 9. & num. 17. C. de Hæreditat. vel act. vendit. Imol. conſ. 99. n. 7. Pereg. de iur. Fiſcal. lib. 6. tit. 4. n. 1. & n 5. verſ. quarto interuenire, Mangil. de Subhaſt. q. 34. n. 2. Rota dec. 113. n. 20. par. 7. recent.*

66 Quod procedit etiam in venditionibus rerum patrimonialium Principis, *Mangil. de Subhaſt. dict. q. 34. n. 3.* & in Locatione rerum Fiſcalium, *Gloſſa in dict. l. quicumque in verbo licitatio, C. de fund. patrim. lib. 11. Iaſon. dict. conſil. 229. in princip. verſ. item locatio, lib. 2.* & in locatione Vectigalium Fiſci, *l. penes, C. de Vectig. & commiſſ. l. locatio in princip. ff. de Public. & Iaſon. dict. conſil. 229. in princip. in verſ. item locatio,* latè *Mangil. de Subhaſt. dict. q. 34. nu. 4. & ſeq. & n. 8.*

67 Quintò in venditione Pignoris Iudicialis, *l. ordo, C. de execut. rei iudic. l. 1. & l. final. C. de fid. inſtrument. & iur. haſt. Fiſc. lib. 10. Galleſ. de obligat. Cameral. q. 17. n. 19. Saluſt. Tiber. in Prax. lib. 1. cap. 42. n. 1. & ſeqq. Mangill. de Subhaſt. q. 21. n. 1. & ſeqq.*

68 Eſt autem Pignus iudiciale illud, quod fuit captum per Executores in executionem mandati executiui, vel rei iudicatæ, & ſic in cauſam iudicati extra ordinem, iuxta textum *in l. ſi Pignora, ff. de euict.* & iuxta Praxim ſupra relatam, quam tradit etiam *Saluſt. Tiber. dict. lib. 1. cap. 41. n 6. & ſeq. Suarez in l. poſt rem iudicatam ad declarat. Legis Regni in §. vlterius, n. 1. ff. de re iudic. Menoch. de recuper. remed. 12. n. 18. Duran. deciſ. 364. n. 29.*

69 Et dicitur iudiciale, quia licèt ex Prætoris, hoc eſt Iudicis iuſſu, proueniat, vnde etiam aliquando Prætorij appellatione continetur, *vt in l. 1. C. de Prætor. pign.* non tamen ex Edicto Prætoris, ſed per Officiales Curiæ pro executione iudicati extra ordinem capitur, *d. l. ſi Pignora, ff. de euict. Cuiac. obſer. lib. 5. c. 30.*

70 Per ſimplicem tamen Mandati executionem ad effectum Subhaſtationis factam, niſi ſit ſubſecuta immiſſio, non poteſt dici conſtitutum ius pignoris iudicialis, ita, & taliter, quod habeat vim immiſſionis ad effectum, vt competat ius offerendi, quod non competit, niſi Creditoribus habentibus hypothecam contra alium, poſt d. executionem factam, immiſſum, vt tradit *Seraphin. deciſ. 937. n. 1. & ſeqq.*

71 Sextò in venditione, ſeu adiudicatione Pignoris Prætorij, *Salic. in l. ordo, in primo not. n. 2.* & ibi etiam *Bald. n. 4. verſ. ſed in vlterius nota,* vbi, quod Subhaſtatio requiritur, vbicumque agitur de vendenda re Abſentis, *C. de execut. rei iudic.* & quod Subhaſtatio debeat ſemper præcedere adiudicationem, alias adiudicatio non valeat, eſt text. *in l. 1. & 2. vbi Bart. C. de fid. inſtrum. & iur. haſt. fiſc. lib. 10.* & tradit *Put. deciſ. 252. n. 1. & deciſ. 283. n. 2. lib. 2. Seraph. deciſ. 984. n. 1. Mangil. de Subhaſt. q. 195. n. 1. Rota poſt eundem Mangil. deciſ. 18. n. 5. & ſeq. verſ. ſecus autem, Caualer. deciſ. 564. n. 5.*

72 Sed hoc primò non procedit, quando creditum excedit valorem rei captæ in tenutam, ſeu adiudicatæ, tunc enim adiudicatio de æquitate poteſt ſuſtineri, *Seraph. deciſ. 358. n. 1. & deciſ. 984. n. 5. & deciſ. 1005. n. 1. Caualer. deciſ. 564. n. 6.*

73 Secundò non procedit, quando bona fuerunt in ſubſidium adiudicata, ſeu data in ſolutum præuia æſtimatione Iudicis, *l. 1. vbi Salic. C. ſi in cauſis iudic. Afflict. deciſ. 358. n. 5. verſ. 4. ratio, Rota poſt Mangil. dict. deciſ. 18. nu. 4. & num. 6.*

74 Tertiò non procedit, quando rei adiudicatæ valor non excedit quantitatem debiti, *Caualer. deciſ. 564. numer. 6.*

75 Quar-

Digitized by Google

75 Quartò non procedit, quando deindè probatur, quod tempore adiudicationis res adiudicata etiam per viam ſubhaſtationis pluris vendi non potuiſſet, quia hoc caſu intrat æquitas pro illius validitate, *Put.d.deciſ.252.nu.7.& ſeq.& deciſ.283.n.3.lib.2.*

76 Nam Subhaſtatio fuit inuenta ad fraudes euitandas, nè res in debitoris detrimentum viliori pretio venderentur, *l.ſi quis, C.de reſcind. vend. Fenzon. ad Stat. Vrb. lib.1.cap.194.num.70.Gratian.diſcept.479.num.20.& ſeq. Mangil.de Subhaſt.q.74.n.8.Caſ.Manen.dec.19.num.42 & ſeqq.Put.d.dec.252.n.7.lib 2.Seraph.deciſ.358. num.2.*

77 ideò † illius forma poteſt adimpleri per æquipollens, & ſi res vendita fuit, vel data in ſolutum pro iuſto pretio, valet venditio, ſeù datio, ſi hoc deindè probetur, *l.fin. § fin.ff.mand. Mandoſ.ad Roman.conſ.433. ſub lit. A. Caſſad.deciſ.1.n.2.de iudic.* cum alijs cumulatis per *Fenzon. ad Stat.Vrb.dict.lib.1.cap.194.n.71.Put.d.deciſ.252.lib 2.*

78 etenim ceſſante † fraude debet etiam ceſſare forma Subhaſtationis, quæ ob illam inuenta fuit, *Gratian.d. diſcept. 479.num.21.*

79 Acquiritur autem pignus prætorium dupliciter, videlicet ob Rei contumaciam, & ob cauſam iudicati.

80 Primo modo deſcribitur, vt ſit illud, quod datur per Iudicem in contumaciam Rei ex primo decreto, ſecuta tamen immiſſione, *l.non eſt mirum, §.ſciendum,* vbi *Bart. & Caſtren.nu.2.ff.de pignor.act.l.2.C. qui pot.in pign. hab. l.1.C.de præt.pig. Alex.conſ.53.num.5.lib.5. Menoch.de recuper.remed.12.n.12.Fenzon.ad Stat.Vrb.lib.1.c.164.n.2.& n.13.Duran.dec.364.n.35.*

81 Secundo modo deſcribitur, vt ſit illud, quod datur per Iudicem ex primo decreto, in vim rei iudicatæ, ſeù mandati executiui, ſecuta tamen immiſſione, vt ſupra. *l. non mirum, ff.de pig.act.Cuiac.in rub.C.ſi in cauſ.iud.Duran. d.deciſ.364.n.35.& n.48 & ſeqq.*

82 Et dicitur prætorium, quia non tantùm Prætoris iuſſu, prout illud, quod rei iudicatæ exequendæ cauſa, vt ſupra, per Executores ſit, ſed etiam ex ipſius Prætoris Edicto, hoc eſt de Iure Prætorio conſtituitur, *l.3 C.vt in poſſ.legat. l.3.§.1 ff.de rebus eor.l. non eſt mirum, ff. de pig. act.Ioan.Cal.in Lexic. iur. in verbo Pignus prætorium, & in verbo Prætorium autem.*

83 Cæterùm, qui vigore mandati executiui ſe in poſſeſſionem immittendum curat, parum prouidè ſibi conſulit, nàm, niſi ſubhaſtatio ſequatur, non efficitur dominus, nec fructus ſuos facit, quinimò, quicquid dixerit *Galleſ.* nec etiam verus poſſeſſor, ſed tantùm detentor efficitur, *l.3.§ 1 ff.de reb.eor.Saluſt.Tiber.in Prax.lib.1. cap.44. n.6,* vbi de veriori, & receptiori, poſt *Neguzan.de pig. p.3. memb.2.n.6, verſ.amplia, Magon.deciſ. Lucen.97.n.7.& ſeq.Duran.d deciſ.364.n.48.& ſeq.*

84 Adiudicatio verò eſt iudicio peracto rei, de qua agitur, Actori additio, *l.fin.C.ſi in cauſ.iud. Alciat.in l.aliud eſt, §.inter multam, in verbo adiudicatio, n.8.ff. de verbor. ſig.Fenzon.ad Stat.Vrb.lib.1.cap.194.n.14.*

85 Septimò in venditione pignoris conuentionalis, *l. fin.* vbi *Bald.n.2.C.de iur.dominij impetr.Mangil.de Subhaſt. q.160.num 4.* præſertim de conſuetudine, *Durand.deciſ. 445.num 80.* & ita practicauit in Tribunali A. C. *Saluſt. Tiber.in Prax.lib.1 cap.42.n.3. & ſeq. & nu.16. & n.19. Duran.d.deciſ 445.n.81.* Quod procedit etiam ſi data ſit creditori facultas illud vendendi; nam adhuc Subhaſtatio eſt neceſſaria, Parte citata, *Saluſt.Tib.d.l.1.cap.44. n.6.verſ.cæterum, Mangil.de Subhaſt.q.160. nu.14. Afflict. dec.358.num.3.in fin.& n.4.* dummodo ſit elapſum tempus ad pignus reluendum, & ſic Debitor ſit in mora, *Saluſt.Tiber.d.lib 1.cap.42.n.18.& ſeq.* poſt *Neguzan.de pig.par.6 memb.1.n.1.in fin.& n.11.*

86 Quinimò, quando adeſt obligatio Cameralis, cenſetur ab initio data facultas ſubhaſtandi pignus, quæ nihilominus etiam de iure tacitè inerat, *Duran.deciſ.445.n.83.* Parte tamen ſemper citata, ex præallegatis.

87 Eſt autem pignus conuentionale, vt ex præmiſſis patet, illud, quod ex Partium conuentione expreſſa, vel tacita, quæritur, & conſtituitur, *l.1.ff.de pig.act.l.2.C.de præt. pig. Ioan.Cal.in Lexic. vtriuſque Iur. in verbo Pignus conuentionale Fenzon.ad Stat.Vrb.lib.1.c.194. n.1, & nu.13. verſ.ſed conuentionale.*

88 Octauo in actione reali, quando quis fuit immiſſus iure pignoris in Saluiano, niſi quis velit potius, iure pignoris poſſidendo, ex fructibus ſatisfieri, ſed in hoc caſu non poteſt deueniri ad ſubhaſtationem, & deliberationem, niſi præuia Principis licentia, *Pacif. de Salu. inſpec. 4.c.1 n.143.Mangil.de Subhaſt q.126.n.14 Seraph.deciſ. 1100.n.1 & ſeq.Rot.deciſ.161.n.15.par.6 recent.& in Romana dotis Mercurij 4.Iulij 1635.cor.bo.me. Pirouano.*

89 Preces verò Principi porrigendæ, prout ex formula, inferius *par.2.cap 6.* ponenda, apparebit, continere debent, Immiſſum in Saluiano non poſſe ſibi ex fructibus, niſi poſt decem annos, ſatisfacere, & quod ideò ſupplicatur committi eidem Iudici, vt, præfixo debitori competenti termino ad reluendum d. pignus, eo elapſo, & pignore non redempto, ad illius ſubhaſtationem, & deliberationem plus Offerenti procedat, *Mangil. de Subhaſt.d.p.126.n.14.& q.200.n.3.Pacif.de Salu d Inſp.4 cap. 1.n.144 Rota in Romana Nullitatis Deliberationis, 6. Iunij 1642.coram R.P. D. Ghiſilerio.* Et ita quotidie obſeruat Praxis, & Curia, dum huiuſmodi preces porriguntur in Signatura Sanctiſſimi.

90 Cæterum ſi infra breue temporis ſpacium Creditor poteſt ex fructibus pignoris ſatisfieri ad Subhaſtationem deueniri minimè poteſt, *Buratt.deciſ.627.num.10.*

91 Ratio verò, cur immiſſus in Saluiano non poſſit ſine Principis licentia ad ſubhaſtationem procedere, illa eſt, nàm, quicquid dixerit *Couar.* ſententia lata in Saluiano impedit tranſitum de iudicio ordinario ſummario ad executiuum, & repugnat natura Saluiani, in quo conceditur immiſſio tantum cauſa pignoris, vt Creditor ſibi ex fructibus ſatisfaciat, *Rot.d.deciſ 161 & ſeqq.p 6. rec.*

Ad validitatem autem Subhaſtationis multa requiruntur, &

92 Primò requiritur, quod conſtet de vero credito eius, ad cuius inſtantiam proceditur ad Subhaſtationem, *l.qui accuſare, C.de eden.Oſaſc.deciſ.109.n.4.verſ.3 Rot. deciſ. 476.n.4.par.2.recent.* alias ſubhaſtatio eſt nulla, *Rot.deciſ. 36.n.15.p.5.recent.*

93 Vnde inferri poteſt, quod Subhaſtatio facta pro maiori ſumma, quàm ſit creditum, ſi exceſſus ſit in decreto, vel in mandato, eſt nulla in totum, tanquàm proueniens ex radice infecta, *Bart.in l.ſi non ſortem, §.ſi centum, nu 6. & ibi Iaſ.n.2.ff.de cond.indeb Put.deciſ.323.num.1 & ſeq. lib.1.Rot.deciſ.33.n.6.par.2.diuerſ.& deciſ 545.num.6.& deciſ.630.n 3.p.2.& deciſ.361 n.1.p.5.recent.Greg.deciſ. 319.n.3.& deciſ.373.n.2 Duran.deciſ.30 n.4. Buratt.dec. 91. n.2 & ſeq.* etiam ſi exceſſus ſit in minimo, *Rot. deciſ. 266.n.6.p.3.& deciſ.165.nu.4 par.4 recent.Gregor. deciſ. 198.n.1* & ibi *Beltramin.lit. A.Ferentill ad Buratt.deciſ. 91.n.4* vbi alias deciſiones cumulat.

94 Sed hoc Primò non procedit, quando Subhaſtatio fuit facta pro minori ſumma quàm ſit debitum, *Rot. deciſ.165.n.4.verſ.dicitur, par.4.recent.*

95 Secundò non procedit, quando exceſſus eſſet tantum in executione, quia fuit facta in re maioris valoris ipſius debiti, etenim illud plus reſtituitur Debitori, *Bald. in l. fin.n 4 verſ.& non plus, C. de iur. domin. impetr. Mandoſ. ad Roman.conſ.454. ſub lit. T. verſ. tunc autem,* vbi in fin. de receptiori opinione teſtatur, *Beltram.ad Gregor. dec. 198.n.3 verſ.ſecus autem, Afflict.deciſ.219.n.2.Rot.deciſ. 545.n.6.par.2.recent. Buratt.deciſ.49.nu.13.* & ibi *Ferentill.lit.A.* alias deciſiones cumulat, *& deciſ.91. n.3.* & ibi *Ferentill.lit.A.n.5.*

96 In quo tamen animaduertendum eſt, non poſſe ſubhaſtari rem magni valoris pro paruo credito, *l. magis puto, §.non paſſim, & §.item Prætor.ff.de rebus eorum, l.2.& l.ſi quis, C.de reſcind.vend.Saluſt. Tib. in Prax. lib.1. c. 42.n.15.* vbi ita vidiſſe obſeruari, teſtatur, *Galganet. ad*

97 *Stat.Vrb.lib.1.c 195.in prin* vbi † quod pro paruo debito debet ſubhaſtari res minus damnoſa Debitori, *Galleſ.de oblig.Camer.q 37.n.29.* vbi quod in hoc humaniter eſt procedendum, cum minori, quàm fieri poſſit Debitoris iactura, *Mangil.de Subhaſt.q 17.n.1. Caualer. dec. 585.n 4.Buratt.deciſ.627 n 9.*

98 Secundò requiritur citatio Partis, *l.Creditor la ſeconda, C.de diſtract.pig.l.de vnoquoq.ff. de re iud. Rolan. conſ. 32.n.30.lib.1.Saluſt.Tiber.in Prax.lib.1.c.42. num.1. & ſeqq.*

Digitized by Google

ſeqq.& c.44.nu.6.Mangil.de Subbaſt.q.183.nu. 1. Afflic. dec.358 n.3 Rot.dec.476.n.4.p.2.recent.& poſt Mangil. de Subhaſt.dec 3 n.8 Greg.dec.319.nu.1.Buratt.dec.703.n.1. alijs Parte non citata,ſubhaſtatio eſt nulla, *Mangil. d. q. 183.n.1.Rot.dec.594.n.2.par.4.recent.Buratt.d.dec.703.in prin.* prout etiam non citato Poſſeſſore,de cuius intereſſe agitur, *Mangil.de Subhaſt.q.4.nu.3.* vbi quod non ſufficit citatio generalis, *Buratt.dec.614.nu.1.*

99 Et non ſolum requiritur citatio ad videndum ſubhaſtari *ex præallegatis*, ſed etiam ad videndum deliberari Pignora,ſeu bona,vltimo,& plus Offerenti, *Saluſt. Tiber. in Prax lib.1.c.43.n.1.& ſeqq.Greg.dec.416.n.1.Buratt.d. dec.703.n.1.Mangil.de Subhaſt.q.147.n.10.*

100 Citatio autem debet eſſe perſonalis, & ſi Citandus non poteſt inueniri debet exequi domi dimiſſa copia, quod ſi domum non habet, citari debet per Edictum, prout in terminis ſubhaſtationis tradit *Bald.in l.fin.n.3. C.de iur.domin.impetr.*

101 Sed hoc non procedit,quando fuit actum vigore obligationis Cameralis,nam tunc citatio perſonalis non requiritur, *Zacch.ad Galleſ.de oblig.Camer q.27.nu.13. Saluſt.Tiber.lib.1.c.51.nu.1.* cum alijs allegatis ſupra *cap.3. ſub lit.B.verſ.hoc tamen non procedit,n.28.& ſeq.*

102 Et hoc de Stylo Tribunalis A.C.vindicat ſibi locum, etiam quando fuit actum contra Obligatum in forma Guarantigiæ, aut ſub alijs formulis executiuis, necnon etiam in cauſis ordinarijs, in quibus de maiori ſumma, quàm viginti ducatorum non agitur, ſic etiam diſponentibus eiuſdem A.C.facultatibus, *Greg. XIV. in Conſt. Ad Generis,ſub num.11.impreſſ.poſt Saluſt.Tiber.in Prax. lib.4 Paul.V.in Conſt 28 Eximia,num.11.* & ita quotidie obſeruat Praxis.

103 Cæterum quod dicitur, eum, qui domum non habet, citandum eſſe per Edictum, recipit declarationem, nam ſi quis ſe in Curia in forma Cameræ obligauerit, & receſſerit,non relicto Procuratore acceptante in actis, nec electo domicilio,vbi citari vellet, proceditur contra eum per Contradictas, abſque alia citatione perſonali, aut domi dimiſſa copia in partibus, in quibus degit,ex allegatis ſupra *d.c.3.ſub lit. B.verſ.hoc tamen,n.28.*

104 Si verò quis degit in Curia, ſed latitat, nec eius Domicilium reperitur, fiunt ſolitæ diligentiæ de illo reperiendo, & ſi non reperiatur, proceditur contra eum per affixionem,iuxtà ſuperius tradita *ſub cap.4 lit.E.nu.11.*

105 Ex quibus infertur, quod ſi iudicium fuit captum per contradictas, vel per diligentias, & ſucceſſiuè per affixionem,vt ſupra vel alias legitimè,iuxta ſuos caſus,proceditur ad vlteriora in ſubhaſtatione, proſequendo iudicium eodem modo,& forma, quibus fuit legitimè captum;ſi verò iudicium non fuit captum, inchoatur legitimè, vt ſupra,prout caſus contingentia requirit.

106 Hic tamen obiter eſt obſeruandum,quod quando dubitatur,nè debitor in forma Cameræ obligatus,aut alias Pars aduerſa probet abſentiam, vel præſentiam, cautius erit, illum citare vnico contextu per contradictas, ac etiam per diligentias, & affixionem, nam hoc caſu, ſiuè fuerit abſens,ſiuè præſens in Curia, vtroque modo iudicium remanebit validum, & ad nihilum illi proderit, præſentiam,vel abſentiam allegare, aut probare,& ita à magis Cautis ſæpius obſeruari vidi, & ipſe obſeruaui aliquando.

107 Tertiò requiritur decretum Iudicis, *l.2. vbi DD. C.ſi in cauſ.iud.pig.cap.ſit,Saluſt.Tiber.d lib.1.c.42.nu.1.Galleſ.de oblig.Camer.q.37.n.31 Rot.dec.476.nu.4.p.2.recent.* & poſt *Mangil.de Subbaſt.dec.3.nu.8.* non ſolum in ſubhaſtatione,ſed etiam in deliberatione, *Saluſt.Tiber.dict. lib.1.c.43 n.1.Galleſ.de Oblig.Camer.d.q.37.n.31. Buratt.*

108 *dec.709.n.1.& n.3.* Deliberatio † etenim eſt pars Subhaſtationis, & implementum, & ſicut ſine ea Subhaſtatio non eſt perfecta, *Mangil.de Subhaſt.quæſt 68.n. 24.* ita illa nulla exiſtente, tota ſubhaſtatio corruit, *Buratt.*

109 *dicta dec.703.n.1.& ſeqq.* ſed † hoc non procedit Parte conſentiente, tunc enim poteſt procedi ad Subhaſtationem ſine alio decreto, *Rot.dec.165.nu.2.par.4.recent.* nàm regulariter ſolemnitates Subhaſtationum ſupplentur per conſenſum Partis, *Rot.poſt Zacch. de obligat. Camer. dec.13.n.5.*

110 Quartò requiritur,quod ſi Procurator inſtat pro Subhaſtatione, Parte opponente, doceat de legitimo mandato procuræ, *Rot d.dec.476.num.4.par.2.recent.* & poſt *Mangil.de Subbaſt.dec.3.num.3.* adeò quod,de mandato procuræ non docto, tunc corruat Subhaſtatio, *Rot. poſt Mangil.d.dec.3.nu.3.* ſicut Procuratore legitimo non citato, *Greg.dec.373.n.1*

111 Quintò requiritur quod Subhaſtatio,ſeù Deliberatio fiat præſente pecunia, alias enim eſt nulla, cum nec Executor, nec Iudex poſſit habere fidem in hoc caſu de pretio, *l.à Diuo Pio,§.ſed ſi Emptor,ff.de re iud.Bart.in leg. 1. nu.5.C.de fid.inſt & iur.haſt.Fiſc.lib.10.Papien. in Prax. tit.execut.ſent.in §.Publico Nuntio,n.6.verſ.poſt hæc Mangil.* qui alios cumulat, *de Subhaſt.q.115.nu.1.Rot.dec.464. nu.1 p.2.& dec.507.n.3.p.3.& dec.411.n.12.p.5.rec. Greg. dec.23.n.1.* & ibi *Beltramin.ſub lit.A.& dec.28.n.3.& deciſ.319.n.4.Duran.dec.257.n.10.& ſeq.*

112 Sed hoc primò non procedit, ſi aliter obſeruet Conſuetudo regionis, in qua fit Subhaſtatio, quæ tamen Conſuetudo eſt probanda, *Beltramin. ad Gregor. deciſ. 23. num.7.*

113 Secundò non procedit, quando hæc ſolemnitas fuit remiſſa ab eo, ad cuius inſtantiam fit Subhaſtatio, nam de conſenſu ipſius Creditoris poteſt procedi ad Subhaſtationem,& Deliberationem habita fide de pretio, *Rot. dec.464.num.1.par.2.& deciſ.232.n.4.& dec.284. num.2. & dec.507.n.3.par.3.& dec.411.n.13.& ſeq.par.5.recent. Greg.dec.430.n.4.Beltramin.ad Greg.dec.23.nu. 5. & ſeq. Duran.dec.257.n.12.*

114 Quæ quidem fallentia declaratur Primo,vt locum habeat, quando huiuſmodi Creditoris conſenſus interuenit in ipſo actu Deliberationis, loco, & vice præſentis pecuniæ, prout requiritur ad hoc, vt tunc Debitor liberetur,nam alias non ſuffragatur, *Beltramin. ad Gregor.d. deciſ.23.num.6.Duran.d.dec.257.nu. 13* cum alijs præallegatis.

115 Declaratur Secundò, vt locum habeat, quando agitur ſolum de intereſſe Creditoris, quia totum pretium illi debetur, ſecus ſi pretium ex parte ſit Debitori reſtituendum, tunc enim non poteſt haberi fides de pretio, niſi etiam Debitor conſentiat, quia militat eadem ratio in Debitore, quæ in Creditore, vt ad ſenſum patet, *Duran. d.dec.259.n.14.*

116 Tertiò non procedit, quando fuit alias in bonis de pretio ſatisfactum, nàm verbum pecunia in materia Subhaſtationis non acquiritur ita ſtrictè pro ea, quæ ad numerum datur,ſed pro ſatisfactione, *l.4.§.ait Prætor,& §.condemnatum,in fin.verſ.ſoluiſſe,ff.de re iud. Mangil. de Subhaſt.q.115.n.6.Greg.deciſ.28.n. 1.Rot.deciſ.343. nu. 4. p.3.recent.*

117 Sed hæc ſatisfactio debet interuenire in actu Deliberationis,nam promiſſio de trahendo,aut de accollando, ſeu ſoluendo nihil eſt, *Gregor.deciſ.28.n.1.& ſeq. Mangil. de Subhaſt.q.115.n.7.*

118 Sextò requiritur, quod Debitori aſſignetur terminus ad reluendum Pignus,qui quidem terminus in Subhaſtationibus rerum Eccleſiæ,& Minorum eſt viginti dierum, *Auth.hoc ius porrectum,Cod.de Sacroſanct.Eccleſ. Rolan. conſ.33.nu.14.lib.1.Greg.deciſ.485.num.9. Rot. deciſ.406. num.5 par.4.& dec.113.nu.17.par.7.recent.* Et hic terminus poteſt à Iudice prorogari,ſed non minui, *Mangil. de Subhaſt.q.10.n.7.& ſeq.Rot.d.dec.113.n.19.par.7.recent.* & poſt *Mangil.de Subhaſt.dec.106.nu.7.verſ.vlterius,ibi quam etiam.*

119 Et licet verius ſit, in alienatione bonorum Minorum non requiri Subhaſtationem, quinimò illam, nec de iure Canonico in alienatione rerum Eccleſiæ eſſe neceſſariam, *ex allegatis,ſupra verſ. ſed hoc procedit de iure Ciuili, & verſ.ſed hoc pariter procedit,de iure Ciuili num.6. & ſeq.* nihilominus ſi bona Minorum,aut Eccleſiæ fuerint in executione capta, vel alias in Pignus conceſſa, non poterunt diſtrahi,niſi ſaltem per viginti dies ſubhaſtentur, *ex præallegatis.*

120 In reliquis verò quicquid ſit in rebus Fiſci, Reipublicæ, & Ciuitatis, de Iure communi terminus ad reluendum eſt Iudici arbitrarius, *Rolan.d.conſ.33.num.14 lib.1.* cum alijs cumulatis per *Mangil. de Subhaſt. quæſt. 10. num.3.*

Digitized by Google

n.3.& ſeqq.vbi de receptiori DD.opinione teſtatur.

121 Verumtamen in Curia iſte terminus eſt à Stylo, & à Conſuetudine definitus, nam ad reluendum mobilia aſſignantur decem dies, Iudex enim mandat illa deliberari, niſi infra decem cum intimatione, Saluſt. Tiber. lib.1.c.42.nu.3.Buratt.deciſ.703.in prin.ad reluendum verò ſtabilia aſſignātur triginta dies, nam Iudex mandat ea deliberari, niſi infra menſem cum intimatione, Saluſt.Tiber.d.lib.1.c.43.n.2.Galleſ.de oblig Camer.q.37.n.31.Buratt.deciſ.574.nu.9 & d.deciſ.703.in prin.Rot.deciſ.113.n.15.par.7.recent.& poſt Mangil.de Subhaſt.deciſ.106 nu.7.

122 Menſis etenim, ad effectum de quo agitur, pro ſpatio triginta dierum currentium in Tribunali A.C accipitur, Galleſ.de oblig.Camer.q.3.n.31.Saluſt.Tiber d lib.1.c.43.n.5.& ſeq.& n.12.vbi quod ex cauſa poteſt iſte terminus à Iudice abbreuiari.

123 Deliberatio autem facta nouo Oblatori poſt menſem, vel poſt decem dies reſpectiuè, vt ſupra, ſine noua Citatione, & nouo Decreto, eſt ipſo iure nulla, Buratt.deciſ.786.nu.1.

124 Sed hoc vigore Styli Tribunalis A.C.& reformationis fel.me.Pauli V.qua eſt eius Conſt.71.Vniuerſi agri, in §.Baroncelli, verſ.ad hac in Pignorum ſubhaſtationibus; non procedit, quando poſt terminum in Deliberatione præfixum ſuperuenit nouus Oblator, qui plus offerendo fecit abſque difficultate meliorem conditionem tàm Debitoris, quàm Creditoris, nàm tunc non eſt noua Citatio, nec nouum Decretum neceſſarium, cum eorum conditio melior etiam ipſis inuitis, & ignorantibus, fieri poſſit, Buratt.d.deciſ.786.nu 2.& ſeqq.& ibi Ferentill.ſub num.9.alias deciſiones cumulat.

125 Debet per neceſſe deliberatio fieri ad fauorem vltimi, & maioris Oblatoris, Buratt.deciſ.891.num 1.alias facta minori Oblatori, licet vltimo, eſt nulla, Burat. dec.735 num.1.

126 Et quando poſt terminum decem dierum, aut menſis ſuperuenit nouus Oblator plus offerens, non debet ei fieri Deliberatio, niſi prius intimato eo, qui antea licitando vicerat, vt poſſit iterum, ſi velit, per totam ſequentem diem magis offerre, alioquin deliberatio ei, ad cuius fauorem facta eſt, non ſuffragaretur, Paul.V.in reform. Tribun.Vrb.qua eſt dict.eius Conſt.71.Vniuerſi agri, in §.Baroncelli, verſ.ad hac in Pignorum.

Sed hoc non procedit quādo deliberatio fuit facta plus Offerenti ſer. ſer. & dum nullus alius comparuit Oblator, quia tunc d. intimatio non requiritur, præſertim hodie, quia, quando fiunt deliberationes in Depoſitaria, Oblatores ſunt ibi præſentes, vt cauetur in conſtitutione San.mem.Vrbani VIII.Rota in Romana Spolij 1.Decembris 1642.coram R.P.D.Ghiſilerio.

127 Termino autem ad deliberandum pendente, poſſe alium plus offerre, & meliorem conditionem, tàm debitoris, quàm Creditoris facere abſque alia citatione, & decreto, ex præmiſſis ſequitur à maioritate rationis, prout ſic obſeruari in A.C. Tribunali, teſtis eſt Saluſt. Tiber.dict.lib.1.cap.43.num.7.

128 Verum ſicut in Curia terminus ad reluendum à Stylo definitus eſt obſeruandus, ex preallegatis, ſic etiam in alijs locis, in quibus Statutum, vel Conſuetudo, aut Stylus aliter terminū huiuſmodi definit, Statutum, ſeù Conſuetudo, aut Stylus obſeruari debet, nè aliàs Subhaſtatio corruat, Rolan.à Valle conſ.33.num.14.lib.1. Mangil de Subhaſt.quæſt.147 num.12.Magon.deciſ. Florent. 132.n.10.Seraph.deciſ.995.num.3.Buratt.deciſ.574.num.9.

129 Nec terminus à Iudice cum intimatione præfixus currit, niſi intimatione executa, & poſt diem illius executionis, Saluſt.Tib.d.lib.1.cap.43.nu.3.Mangil.de Subhaſt.quæſt.10.nu.9.Rot.deciſ.228.num.8.par.6.recent.

130 Et debet antequàm expediatur Mandatum de deliberando, intimatio reproduci, vt Iudex poſſit eſſe certus de lapſu termini ad reluendum debitori aſſignati, Saluſt.Tiber.d.lib.1.c.43.n.4.Mangil.de Subhaſt.q.147.n.9.Seraph.deciſ.1100.n.9.Rot.deciſ.715.num 8.par.2 recent. alias Deliberatio eſt nulla, Seraph.dict.deciſ.1100.num.9.Rot.dict deciſ.725.num.8.par.2.recent.

131 Septimò requiritur, quod affigantur Edicta in loco Subhaſtationis, & Iudicij, & ſi ſunt ſubhaſtanda bona in partibus exiſtentia, vigore mandati in Curia relaxati, requiritur, quod affigantur huiuſmodi Edicta etiam in loco, ſeù territorio, in quo bona ſubhaſtanda reperiuntur, pro reperiendis Oblatoribus, nec aliter poteſt ad Subhaſtationem iuridicè procedi, niſi priùs habita ab Officiali illius loci relatione de Edictis ibi publicatis, Paul.V.in d.Conſt.71.Vniuerſi agri, in §.Baroncelli, verſ. & quando contingit poni ſub Haſta.& ita quotidie obſeruat Praxis

132 Octauò requiruntur de Stylo Curiæ ad minus tres oblationes Saluſt.Tiber.lib.1.cap.42.num.12.Mangil.de Subhaſt.quæſt.147.num.15.Rot. deciſ.113.num.14.par.7.recent.& poſt Mangil.de Subhaſt.deciſ. 106.num.7.verſ. alterum, & ita paſſim obſeruat Praxis & Curia.

133 Ex quo infertur, quod ſi vltimus Licitator ex tribus renunciaret oblationi factæ, & ob id fieret deliberatio ſecundo, & ſic penultimo Oblatori, Subhaſtatio eſſet nulla, quia debet fieri maiori Oblatori, l.eum, qui ff.de in diem adiec.l.à Diuo Pio, §. ſi Pignora, vbi Alex.num.11.ff.de re iud.Buratt.deciſ 703.num.6.Rot.deciſ.113.numer.12.par.7.recent.& poſt Mangil. de Subhaſt.deciſ.106.numer.7.

134 Nec releuaret renunciatio, vel quia cum Licitator obligetur ex ſua pollicitatione, tenetur emere, & pretium ſoluere, nec poteſt pænitere, niſi Reipublicæ ſic expediat, l. ſi tempora, vbi Bart. n.5.C.de fid.inſt.& iur.haſt.Fiſc.lib.10.l licitatio, aliàs locatio, in prin. vbi Bart. num.4.ff. de Public. & vectig.Rot.deciſ.376.nu.5.par.4.& deciſ.113.n.13.par.7.recent. & poſt Mangil. de Subhaſt. dict.deciſ.106.num.7.verſ.& licet.

135 Vel quia ſi renunciatio valeret, Subhaſtatio remaneret cum duobus tantum Oblatoribus, & ſic eſſet contra Stylum Curiæ, & per conſequens nulla, & inualida, Rot. d deciſ.113.num.14.par.7.recent. & poſt Mangil. de Subhaſt.dict.deciſ.106.num.7.verſ.alterum.

136 Poſt omnes autem Oblatores admittitur etiam Creditor ad licitandum, & faciendum meliorem conditionem Debitoris, quo caſu poteſt ei, tamquam plus offerenti, Pignus deliberàri, l.2.C. ſi in cauſ. iud. pig. cap. ſit, Alex.in l.à Diuo Pio, §. ſi Pignora, n.11.ff. de re iud. Surd.conſil.356.n.6.Beltramin.ad Greg. deciſ.12. num.3. verſ.verum, Mangil.de Subhaſt.quæſt.154.num.5.& ſeq. Rot.deciſ.411.num 8.in fin par.5.recent.

137 Et multo magis in defectum aliorum Oblatorum, ſiuè Oblator non inueniatur, ſiue iuſtum pretium non offeratur, d.l.2.vbi Bald.& Salic.C.ſi in cauſ.iud.pig.ſit, Saluſt.Tib.lib.1.c.44 nu.4.Galleſ.de oblig. Cam.q.37.nu.30 Surd.conſ.256.n.5.in & fin. Afflict deciſ.538. n.5. Seraph.deciſ.1478.nu.1.Greg.deciſ.12.nu.1.Beltramin. n.2.& ſeq.Rot.deciſ.4.1.num.8.par 5.recent.

138 Si verò nec ipſe creditor velit licitare, poteſt ei Iudex, præuia æſtimatione, adiudicare Pignora, ſeù bona pro iuſto pretio, iuxta tex.in d. l.2. C. ſi in cauſ. iud. pig. cap.ſit, quam Praxim tradunt, Saluſt.Tiber d.lib.1.c.44.num.4.& ſeq.Galleſ.de oblig.Camer.q.37.n.30.Put. deciſ.252.n.2.lib.2.Mangil.de Subhaſt. q.160.& ſeqq. Seraph. deciſ.984.num.1.Rot.deciſ.391.num.1.& deciſ.463.n.3.p.3.recent.

139 Nonò requiritur, quod bona ſubhaſtanda æſtimentur, l ſi quos, C.de reſcind.vendit.Saluſt.Tiber. lib.1. c.44.n.5.Rolan conſ.32.nu.33.lib.1.Afflict.deciſ.88.n.5. & ſeq. Mangil.de Subhaſt.q.18.n.1.& ſeqq.Rot.deciſ.411 n.6. in fin.& num.7 par.5. recent.

140 Sed hoc ſignanter recipit declarationem, vt non procedat quando agitur per viam oblationis; tunc enim bona conſignantur Licitatori plus offerenti abſque alia æſtimatione, Mangil.de Subhaſt.d.q.18.nu.6.& n.8. Rot. deciſ.411.n.9.par.5.recent.& poſt eundem Mangil.deciſ.
141 18.n.6 & ita quotidie obſeruat Praxis, nam quando bona fuerunt, vt ſupra maiori Oblatori deliberata, eo ipſo præſumuntur deliberata pro iuſto pretio, Rot.deciſ.639.n.1.par.3.& deciſ.411.n.10 par.5.recent.

142 Poteſt tamen, ſi poſtea de læſione conſtiterit vltra dimidiam iuſti pretij reſcindi venditio facta ſub Haſta, remedio l.2.C.de reſcind. vend. Mangil. de ſubhaſt. d. q.18.n.11.Rot.deciſ.259.nu.3.poſt.conſ.crim.Farinac. lib.2. Caualer.deciſ.187.n.1.Buratt.deciſ.675.n.8.

143 Secun-

Digitized by Google

143 Secundò igitur recipit declarationem ſupra dicta concluſio, vt non procedat, quando non conſtaret de magno exceſſu inter pretium iuſtum, & illud pro quo facta eſt Subhaſtatio, *Gratian. diſcept. 7. n. 22.*

144 Tertiò vt non procedat, quando pretium eſt adeò manifeſtum, vt non poſſit interuenire aliqua colluſio, *Mangil. de Subhaſt. d. q. 18. n. 7.*

145 Quartò vt *d. l. ſi quos*, non procedat in debito priuatarum Perſonarum, niſi conſtaret de magna læſione, vel res magni valoris daretur pro modico, ſed benè in Subhaſtatione publicarum functionum, & quando non adeſſet Licitator, ex cumulatis per *Mangil. de Subhaſt. d. q. 18. n. 9 & ſeqq.*

146 Quintò deniq; vt non procedat, quando res eſſet in continuo periculo diſtractionis, vel amiſſionis ex deductis *per eumdem Mangil. d. q. 18. n. 12.*

147 Decimò requiritur, quod ſeruetur forma Mandati, nam ea non ſeruata, Subhaſtatio eſt nulla, *Seraph. deciſ. 929. n. 1.* prout quod ſeruentur de Stylo ſeruanda, vt ſit valida, *Buratt. d. deciſ 675 nu. 1* cum alias Subhaſtatio ſit nulla, *ex ſuperius allegatis, n. 128.*

148 Vndecimò tandem requiritur præſentia Licitantis, tàm in actu licitationis, vt obligetur ex ſua pollicitatione, iuxta ſuperius tradita, *in 8. requiſito verſ. nec releuaret, n. 134.* quam etiam in actu Deliberationis iuxta formulam Inſtrumenti ſuperius poſitam, & ſic quod Deliberatio fiat etiam per ſcripturam, quam requiri tradit *Bald. in l. contractus, n. 7. verſ. ſecunda verò C. de fid. inſtr. Mangil. de Subh. q. 22. n. 1. & ſeqq.* prout quotidie obſeruat Praxis.

149 Licet autem Subhaſtatio fiat ex cauſa neceſſaria, natura tamen venditionis non alteratur, *Duran. deciſ. 257. n. 7. & ſeqq* ac proinde Debitor tenetur de euictione, ac ſi ipſe vendidiſſet, *l. ſi prædium & l. ſi ob cauſam, C. de euict. l. ſi Pignora, ff. euict. l. eleganter in prin. ff. de pig. act. Alex. in l. à Diuo Pio §. ſi Pignora n. 7. ff. de re iud, Fenzon. ad Stat. Vrb. lib. 1. c. 194. nu 72. & ſeq. Saluſt. Tib. lib. 1. c. 43. num. 15. Mangil. de Subhaſt. q. 20. num. 9 & q. 103. nu. 12.*

150 Nam in hac materia Subhaſtationis intrat regula, quæ habet factum Iudicis ritè, & rectè procedentis reputari factum Partis, *Fenzon. ad Stat. Vrb. lib. 1. cap. 194. n. 72 & ſeq. Rot. deciſ 284. n. 2. par. 3. recent.*

151 Non omitto, quod facta Subhaſtatione contra Plures, illa nulla exiſtente quoad Vnum, eſt etiam nulla quo ad alios, tamquam indiuidua, *Rot. deciſ. 507. n. 5. par. 3. recent. Gregor. deciſ 319. n. 1.* & ibi *Beltramin. n. 7.*

152 Sed hoc procedit in indiuiduis, ſecus in diuiduis, Vndè infertur, quod ſi Mandatum poteſt exequi ſuper portione Citati, abſque eo quod præiudicetur portioni non Citati, Proceſſus quo ad Citatum eſt validus, *Beltramin. ad Gregor. d. deciſ. 319. n. 7.* vbi ad hoc Rotæ deciſiones allegat.

153 Hæc de Subhaſtatione, & Deliberatione dicta ſint ſatis, in cæteris in occurrentia facti poterit haberi recurſus ad *Io. Antonium Mangilium, Antonium Nigrum, Ludouicum Poſtium*, & alios, qui ex profeſſo de Subhaſtationis materia ſcripſerunt.

B De Deliberatione Pignorum ſatis dictum eſt ſupra ſub præcedenti *litera A.*

C De Expenſis taxandis ſatis dictum eſt ſupra *cap. 13. lit. NN.*

D Similiter de quatuor terminis ad docendum, de Appellatione, dictum fuit ſupra, *cap. 13. ſub lit. GG.* ideo ad ibi ſcripta me refero.

FINIS PRIMAE PARTIS.

PETRI

Digitized by Google

PETRI RIDOLPHINI I. C.

NOBILIS CORTONENSIS PATRITIIQVE ROMANI

DE ORDINE PROCEDENDI IN IVDICIIS IN ROMANA CVRIA.

Praxis Recentior, quæ purgatis reliquarum impreſſionum notiſſimis maculis, emandatiſſima prodit in lucem.

De Cauſis Summarijs. Pars Secunda. Cap. I.

SVMMARIVM.

1 *Actum fuit de cauſis executiuis, ſequitur videre de Summarijs.*

2 A.C. *quas cauſas ſummariè cognoſcere, & terminare valeat, iuxta eius ordinarias facultates.*

3 *Cauſa vnde, & quando dicatur, & quando Iudicium, & quando Iuſtitia.*

4 *Cauſa quomodo poſſit deſcribi.*

5 *Cauſa cur dicatur à caſu.*

6 *Iudicium quid ſit.*

7 *Iudicium vnde dicatur.*

8 *Iuſtitia quid ſit.*

9 *Summariè eſt idem quod breuiter.*

10 *Summaria cauſa cur breuis dicatur.*

11 *Iudicium ſummarium quid ſit.*

12 *Summaria cauſarum cognitio ad quid inuenta.*

13 Simpliciter, *verbum quid importet.*

14 De plano, *verbum quid ſignificet.*

15 *Verbum,* de plano, *remouet omnes ſolemnitates Iuris Ciuilis, non tamen ſubſtantialia Iudicij.*

16 Sine ſtrepitu *quid importet, & ſtrepitus quid ſit.*

17 *In cauſa cognoſcenda ſine ſtrepitu Pars poteſt informare Iudicē in Camera, & ad aures, ſed in alijs Iudex non tenetur Partem audire, niſi publicè ante Tribunal.*

18 Sine figura Iudicij, *verba quid importent.*

19 *Appoſitis verbis, ſine figura iudicij, alia apponere, vt poſſit ſummariè procedi, non oportet.*

20 *Figura iudicij quid ſit, & quādo ſine illa Iudiciū corruat.*

21 *Per verba, ſine figura, à cuius forma iudicialis obſeruatione Iudex ſubleuetur.*

22 *Acta reſpicientia ſolemnitates Iudicij quæ ſint.*

23 *In caſibus, in quibus conteſtatio non requiritur, primus actus, qui fit poſt conteſtationem in cauſis, in quibus lis conteſtatur, habet vim conteſtationis.*

24 *Acta reſpicientia factum cauſæ quæ ſint.*

25 *Cauſa commiſſa, ſeù Iudice facultatem habente procedendi ſine figura Iudicij, eſt locus* Clem. ſæpè de Verb. ſignific. *alias ſecus.*

26 *Clauſula, ſine figura iudicij, quot, & quos operetur effectus, quorum triginta enumerantur.*

27 *Quinq; requiruntur in iudicio ſummario, clauſula ſine figura Iudicij, non obſtante, & quæ, & nu. 28., & ſeq.*

28 *Probatio eſt de Iure Diuino.*

29 *In Iudicio ſummaria cauſæ cognitio requiritur, & Iudicis declaratio, clauſula, ſine figura, non obſtante.*

30 *Clauſ.* ſola facti veritate inſpecta, *operatur idē, quod sūmariè, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, & manu Regia.*

31 *Clauſula ſola facti veritate inſpecta non videtur operari magis, quā clauſula sūmariè, & ſine figura iudicij; ex quo tollit ſolemnitates Iuris poſitiui, non Iuris gentiū.*

32 *Clauſula ſola facti veritate inſpecta non aufert legitimam defenſionem.*

33 *Clauſula, ſola facti veritate inſpecta, operatur, vt termini non ſubſtantiales poſſint omitti, ſubſtantiales verò abbreuiari arbitrio Iudicis.*

34 *Clauſula, ſola facti veritate inſpecta, operatur, vt alijs omiſſis poſſit incipi ab Articulis, & illis probatis, procedi ad Sententiam.*

35 *Articuli, quādo proceditur ſola facti veritate inſpecta, funguntur officio petitionis, ac etiam facti probandi.*

36 *Contrarium, quod clauſula ſola facti veritate inſpecta non tollit obſeruationem terminorum ſubſtantialium.*

37 *Antiqua Praxis in Rota obſeruauit olim, non poſſe terminos ſubſtantiales, per clauſulam, ſola facti veritate inſpecta, penitus tolli, ſed benè abbreuiari; vnde his caſibus modus procedendi, terminis breuibus ſeruatis, fuit à Rota præfixus.*

38 *Licèt termini ſubſtantiales poſſent omitti, non tamen poſſent penitus omitti termini, ad probandum, ad dicendum contra Iura producta, & contra Articulos.*

39 *A.C. in cauſis, in quibus procedit ſola facti veritate inſpecta, poteſt illas cognoſcere, etiam terminis non ſeruatis, vigore eius facultatum.*

40 *Clauſula, ſola facti veritate inſpecta, operatur, vt poſſit procedi cumulato petitorio cum poſſeſſorio.*

41 *Manutentio poteſt obtineri in ſummariiſſimo poſſeſſorio, licet Iudex habeat facultatem procedendi, ſola facti veritate inſpecta.*

42 *Clauſula, ſola facti veritate inſpecta, operatur, vt Iudex poſſit ferre Sententiam ſuper probatis, licet non petitis; quod in ſummarijs eſt regulare.*

43 *Clauſula, ſola facti veritate inſpecta, operatur, vt ſufficiant probationes perſuaſiuæ.*

44 *Moyſes Dux Populi Iudaici, Romulus, & alij Reges antiquitus, ante Magiſtratus creatos, manu ſua, hoc eſt, ipſimet lites decidebant.*

45 Manus Regia *non ceſſauit per Magiſtratuum creationem, ſed adhuc in Principibus reperitur.*

46 *Principes poſſunt concedere Iudicibus facultatem procedendi manu Regia, prout quotidie.*

47 *A. C. in quibus cauſis habeat facultatem à Papa*

Digitized by Google

procedendi manu Regia.

48 *Clauſula, manu Regia, habet eamdem virtutem, quam habet ſummariè &c. & ſine figura Iudicij.*

49 *Clauſula manu Regia operatur, vt poſſit procedi de facto, & nullo iuris ordine ſeruato.*

50 *Clauſ. manu Regia operatur, vt poſſit procedi executiuè.*

51 *Clauſula manu Regia non tollit ſubſtantialia Iudicij.*

52 *Clauſula ſummariè &c. ſine figura Iudicij, ſola facti veritate inſpecta, & manu Regia idem operatur, quod clauſula, manu Regia, de per ſe, & cauſa commiſſa cum aliqua ex dd. clauſulis, ſemper eſt ſummaria.*

53 *Cauſæ quædam ſunt ſummariæ tantum, quoad ſolemnitates Iudicij, vel aliquas earum.*

54 *Incidens, vel emergens cauſæ ordinariæ ſummariè decidi debet, quoad ſolemnitates, & dilationes, non quoad probationes.*

55 *Cauſa de ſui natura ſummaria non fauorabilis requirit plenas probationes.*

56 *Cauſæ quadā nō requirunt plenā probationē, & ſunt ſūmariæ, tā quoad ſolemnitates, quā quoad probationes.*

57 *Cauſa poſſeſſorij, quæ poteſt reparari in petitorio, & non parat plenum præiudicium, non requirit plenas probationes, alias ſecus.*

58 *Cauſa de ſui natura ſummaria fauorabilis, prout Alimentorum, Ventris, & huiuſmodi, non requirit plenas probationes.*

59 *Summariè de Iure communi proceditur in pluribus caſibus, & ſignanter quando Papa mandat cauſam cognoſci, & decidi ſummariè.*

60 *Inferior à Principe non poteſt dare facultatem procedendi in cauſa ſummariè.*

61 *Ad reddendum cauſas ſummarias requiritur authoritas Principis, aliàs remanent ordinariæ.*

61 *Legatus Papæ, etiā ſi habeat facultates ampliſſimas, nō poteſt cōmittere cauſas ſummariè, ſublato Iuris ordine.*

63 *Legatus Papæ ex magna, & rationabili cauſa, attento ſtatu loci, & rei poteſt committere cauſas ſummariè, dummodo de huiuſmodi cauſa appareat.*

64 *Cauſa ordinaria non poteſt per Partes effici ſummaria.*

65 *Domini terrarum recognoſcentes Superiorem non poſſunt committere cauſas ſummariè cognoſcendas.*

66 *Domini terrarum recognoſcentes Superiorem, ex iuſta, & rationabili cauſa poſſunt committere cauſas ſummariè, & valet commiſſio.*

67 *Iudices Inferiores Papa cauſas ſummariè de facto committunt, & commiſſio huiuſmodi ſuſtinetur de facto.*

68 *Domini terrarum recognoſcentes Superiorem cauſarum in eorum dominio ſummariè cognoſcendas committunt de generali conſuetudine.*

69 *Imperator, Reges, & Principes, non recognoſcentes Superiorem, poſſunt in eorum ſtatu de Iure cauſas ſummariè cognoſcendas committere, & quare.*

70 *Magnus Dux Etruriæ poteſt de Iure in eius Statu cauſas ſummariè, & cum ſimilibus clauſulis cognoſcendas committere, & quare, & nu. 71.*

71 *Reſpublica Florentina, in cuius locum Magnus Dux ſucceſſit, à tempore Honorij IV. & citra, Neminem in Superiorem recognouit, ex quo à Rodulpho primo Imperatore emit libertatem ſex mille florenis aureis.*

72 *Honorius Papa libentiſſimè comprobauit emptionem libertatis, quam Florentini ab Imperatore fecerunt.*

73 *Quando Florentini, & Lucenſes emerunt libertatē ab Imperatore, Honorius Papa lætitiā faciebat, & quare?*

74 *Ciuitas Florentiæ, & Ciuitas Lucæ tempore Honorij IV. erant amicæ Eccleſiæ, & Sedis Apoſtolicæ.*

75 *Inferiores à Principe ſeculari, habentes poteſtatem condendi Iura, poſſunt committere cauſas ſummariè, & appellatione remota.*

76 *Inferiores à Principe ſeculari, non habentes abſolutam Iuriſdictionem in eorum terris, non poſſunt committere cauſas ſummariè.*

77 *Epiſcopus poteſt cauſā de ſui natura ſummariam prout Spiritualem, vel Beneficialem committere cū clauſula ſūmariè &c. & in pluribus caſibus ſtatuere cōtra Ius.*

78 *Inferior habens dignitatem, & adminiſtrationem pro ſe, & ſuis deſcendentibus iure proprio, poteſt committere cauſas ſummariè.*

79 *Archiepiſcopus Mediolanenſis poteſt cauſas ſummariè cognoſcendas committere.*

80 *In cauſa præparatoria, prout ſi quæritur, an quis reſpondere teneatur, an, & quo iure ſit hæres? poteſt ſummariè procedi de iure.*

81 *Articulus incidens, vel emergens in cauſa ordinaria, eſt ſummariè cognoſcendus, & decidendus.*

82 *Quando diſceptatur de Beneficio Eccleſiaſtico, & lis eſt ſuper titulo Beneficij, poteſt procedi ſummariè.*

83 *Cauſæ poſſeſſoriæ omnes ſunt ſummariè.*

84 *Quadraginta alij caſus, in quibus de iure poteſt procedi ſummariè.*

85 *In Rota vigore Innocentianæ, proceditur ſummariè prout in beneficialibus, in cauſis infra florenos quingentos auri.*

86 *A.C. in omnibus cauſis* (exceptis executiuis, eius Notariorum, Mercatorum R.C. & à ducatis 200. auri de Camera infra) *poteſt procedere ſummariè, prout in beneficialibus vigore eius facultatum.*

87 *Cauſæ executiuæ, & ſummariæ habent inſtantiam triennalem, ſicut ordinariæ.*

88 *Inſtantia de Iure Canonico eſt perpetua.*

89 *In Tribunali A.C. prima inſtantia nunquam perit.*

60 *Cauſa ſummariè commiſſa primo iudici, eſt etiam ſummaria coram Subrogato.*

91 *Cauſa effecta ſummaria in prima inſtantia remanet ſummaria etiam in ſequentibus.*

92 *Cauſa principali ſummaria exiſtente, omnes illius articuli ſunt ſummarij.*

93 *Commiſſa cauſa cum facultate procedendi ſummariè, & terminis non ſeruatis; termini poſſunt abbreuiari, ſed non in totum omitti.*

94 *Termini ſubſtātiales vigore facultatis procedendi, terminis non ſeruatis, poſſunt abbreuiari quoad dilationem, non quoad numerum, nam quatuor ſunt omninò ſeruandi, & qui, &c.*

95 *Si in commiſſione detur facultas procedendi, omnibus terminis ſubſtantialibus, & non ſubſtantialibus penitus omiſſis, & non ſeruatis, termini ſubſtantiales poſſunt in totum omitti.*

96 *Data facultate procedendi abſq; tela iudiciaria, vel via executiua, vel præfixo termino, loco ſubſtantialiū, vel terminis vnica citatione ſeruatis, termini ſubſtantiales non ſeruantur, ſeruatur tamen forma commiſſionis.*

97 *In Tribunali A.C. in cauſis à 200 ducatis infra, Notariorum A. C. & Mercatorum R. C. non ſeruantur aliqui termini ſubſtantiales.*

98 *Termini ſubſtantiales quid ſint, & ad quid inuenti.*

99 *Vrbanus V. fuit terminorum ſubſtantialium inuentor, & ad quid.*

100 *Termini ſubſtantiales à Tempore Vrbani V. citra cæperunt eſſe de ſubſtantia iudicij.*

101 *Termini ſubſtantiales in cauſis prophanis in prima inſtantia qui ſint.*

102 *Termini ſubſtantiales in prophanis in ſecunda inſtantia qui ſint, & quomodo ſeruentur.*

103 *Termini ſubſtantiales in prophanis in tertia inſtantia qui ſint, & quomodo ſeruentur.*

104 *Si pars in termino ad conteſtandum litem differat litem conteſtare, quomodo ad id compellatur, & qui termini tunc ſeruentur.*

105 *Termini ad reſpondendū libello, ad litē conteſtandū, & dicendum contra declarationes, receſſerunt ab aula.*

106 *Termini ſubſtantiales in cauſis beneficialibus, qui ſeruentur in prima, & qui in ſecunda, & tertia inſtantia.*

107 *Coram* A. C. *ſufficit ſeruare terminos ſubſtantiales, prout in beneficialibus, & quare?*

108 *Termini ſubſtantiales in cauſis ordinarijs coram* A.C. *qui ſæpè ſoleant obſeruari.*

109 *Cauſæ beneficiales tamquàm ſummariæ non indigent conteſtatione litis.*

110 *Ter-*

Digitized by Google

110 Terminus ad articulandum, quomodo ſeruetur in ſecunda, & tertia inſtantia; quando in prima obſeruatur ad octauam.
111 Termini ſubſtantiales qui ſeruentur in Saluiano, Spolio, & ſimilibus poſſeſſorijs.
112 Termini ad libellandum, item conteſtandū, & iurandū de calumnia, in ſummarijs poſſunt omitti, & quare.
113 Terminus, ad declarandum, eſt contingens, & præfigitur, vt qui dedit articulos malè ſpecificatos, poſſit illos declarare.
114 Terminus ad declarandum non datur in materia obiectiua, niſi fortè in ſecunda inſtantia, quando in prima obiectus non fuerunt expulſi cum cauſæ cognitione.
115 Terminus ad libellandum in ſummarijs non facit quem Dominum litis, & quare.
116 Terminis ſubſtantialibus ſeruandis non ſeruatis, ſententia eſt nulla.
117 Remota ſubſtantia nihil ſubſiſtit.
118 Terminis non ſeruatis, reiteratio, & conſtitutiones pro ſanatione per reiterationem nihil releuant.
119 Si terminis, tā in ordinarijs, quā in ſummarijs ſeruandi, non ſunt ſeruati, proceſſus eſt nullus vna cū ſententia.
120 Termini ad libellandum, ad declarandum, ad iurandum de calumnia in ſummarijs ſeruati, non nocent.
121 Termini ad articulandum, ad dicendum contra articulos, ad producendum omnia, ad dicendum contra producta, & ad ſententiam, ſunt tantummodo neceſſarij in cauſis ſummarijs.
122 In cauſis executiuis, & præſertim ſi agitur vigore obligationis Cameralis, termini ſubſtantiales non requiruntur, & illorum omiſſio non vitiat.
123 Termini ſubſtantiales in reuocatione mandatorum in Tribunali A. C. non requiruntur.
124 Si in citatione dicitur, ad videndum reuocari mandatum cum omnibus inde ſecutis, & in expenſis condemnari, attenta relaxatione pro credito ante illam extincto, & fuit poſtea inſtatum imponi perpetuum ſilentium, termini videntur ſeruandi, & quare?
125 In ſummariſſimis poſſeſſorijs, quæ expediuntur per viā ſimplicis decreti, termini ſubſtātiales nō requiruntur.
126 In executione literarum Apoſtolicarum non ſeruantur termini ad articulandum, &c. ſed ad docendum ſe paruiſſe literis Apoſtolicis.
127 Si citatio ad terminos ſubſtantiales fuit reproducta, ſuſtinetur proceſſus, etiam ſi in ea non ſit extenſum decretum ſeruationis terminorum, & quare.
128 In cauſis attentatorum, & reuocationis eorum per viam nullitatis, omiſſio terminorum ſubſtantialium non vitiat proceſſum.
129 In cauſis nullitatum incidenter intentatis, & quando reuocatur ſententia ex iiſdem actis eiuſdem iudicij per viam nullitatis, termini ſubſtantiales nō requiruntur.
130 Omiſsio termini, ad dicendū contra producta, ſi pars fuit citata, ad dicendū contra iura, non cauſat nullitatem.
131 Omiſsio termini ad articulandum ſanatur per obſeruationem termini, ad dicendum contra articulos.
132 Obſeruatio termini, ad videndum admitti articulos, non ſanat defectum termini ad articulandum.
133 Terminus ad articulandum eſt vtrique parti communis in beneficialibus, ſecus in prophanis.
134 Terminus ad videndum admitti articulos, non eſt vtrique parti communis, & quare.
135 Terminus ad dicendū contra articulos, æquipollet termino ad articulandū, cum ſit vtriq; partis communis.
136 Nullitas terminorū ad articulandum, & dicendū cōtra articulos, ſi adeſt, ſanatur per illorum reiterationem.
137 Admiſsis articulis cum clauſula, ſaluo iure impertinentium, &c. parte præſente, cum aſsignatione termini decem dierum partibus ad probandū, citatio ad dicendum contra articulos non eſt neceſſaria, & quare.
138 Terminus ad articulandum dicitur ſufficienter ſeruatus, ſiue pars ſit citata, ad dicendum contra articulos, ſiue articuli ſint admiſſi parte præſente, cum clauſula, ſaluo iure, &c.
139 Sententia lata extra Curiam, terminis malè ſeruatis, non eſt nulla, ſicut lata in Curia, & quare.
140 A. C. in cauſis mercatorum R. C. inter, & contra eos poteſt procedere terminis ſubſtantialibus non ſeruatis.
141 Proceſſus eſt nullus terminis non ſeruatis, ſicut malè, & nulliter ſeruatis.
142 Innocentianæ dat facultatem Auditorib. Rot. ſanandi nullitatē terminorum malè, & inculcatè ſeruatorū, per illorum reiterationem vnica citatione, & audientia.
143 Reiteratio terminorum in citatione ad ſententiam ſanat omnes eorum præcedentes defectus.
144 Terminis ſeruatis, & deindè reiteratis, proceſſus eſt validus, vna cum ſententia inde ſecuta.
145 Termini ſeruati cum Procuratore minus legitimo ſanantur per illorum reiterationem, citato Procuratore legitimo, vigore Innocentianæ.
146 Cum termini ſint communes, ſufficit, quòd ab altera parte ſeruati ſint.
147 Termini ſeruati in petitorio, proſunt, illo ſuſpenſo, etiam in poſſeſſorio, & quare.
148 Termini ſeruati in cauſa Parochialis extenduntur ad cauſam poſſeſſorij intentati ſuper parochiali.
149 Termini ſeruati in iudicio principali, proſunt etiam in incidenti.
150 Tertius veniens ad cauſam, ſi reperit terminos ſeruatos, non tenetur illos iterum ſeruare.
151 Termini pluries ſeruati reſpiciunt rei defenſionem, & cauſæ cognitionem, ac habent vim monitionis.
152 Pro ſanatione terminorum ſufficit, quod a die introductā cauſa ad diem latæ ſententiæ tot audientiæ interuenerint, quot requiruntur pro illorum ſeruatione.
153 Innocentiana non habebat locum extra Rotam, ideo Pius IV. illam extendit ad omnes alios Romanæ Curiæ Iudices, ſiue ordinarios, ſiue delegatos.
154 A. C. vltra alios habet facultates ſpeciales reiterādi, & ſanādi terminos malè, nulliter, & inculcatè tētos, vnica citatione, & audiētia, etiā ſi in cauſa adſit cōmiſsio.
155 Termino ad ſententiam cum reiteratione terminorum ab altera parte ſeruato, vtraque pars dicitur pro ſententia inſtetiſſe.
156 In termino citationis ad ſententiā, tam in Trib. A. C. quā in Tribunali Vicarij, de ſtylo Iudex poteſt ferre ſētentiam validam, non ſolum ad fauorem citantis, ſed etiā ad fauorē citati, ſi videt illum bonum ius fouere.
157 Cauſæ beneficiales ſunt ſummariæ, & quomodo in eis procedatur.
158 Verba, prout in beneficialibus, eius ſunt virtutis, vt poſſit procedi ſummariè, etiam ſi cauſa non ſit beneficialis, & vt dilationes ſint breuiores.
159 In Rota proceditur ſummariè in cauſis miſerabilium perſonarum, & à ſcutis quingentis infra.
160 A. C. habet facultatem procedendi in omnibus cauſis ſummariè, prout in beneficialibus, &c.

De Cauſis Summarijs. Pars II. Cap. I.

Dictum fuit ſupra in fine prohœmij, Cauſas in A. C. Tribunali vertentes, aut eſſe executiuas, aut ſummarias, aut ordinarias; cum igitur hactenus viſum fuerit de executiuis, tranſeundum eſt, iuxta propoſitum ordinem, ad Summarias.

1 Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A. C. vigore ſuarum ordinariarum facultatum, poteſt audire, cognoſcere, & fine debito terminare omnes, & ſingulas cauſas, ſpirituales, Eccleſiaſticas, & prophanas, ac quorumuis etiam S. R. E. Cardinalium, eorumque, ac Summi Pontificis continuorum Commenſalium, necnon quorumcumque Prælatorum in Curia Romana degentium, ac etiam Imperatoris, Regum, Principum, ac Communitatum, & Vniuerſitatum Oratorum, necnon dictæ Curiæ Officialium, eandem Curiam ſequentium, & Familiarium eorundem, & ipſius Curiæ cauſarum huiuſmodi Auditoris Notariorum, & eorum Familiarium, Campſorum quoque,

quorumuis Mercatorum, ac Penſionum annuarum ſuper fructibus, redditibus, ac prouentibus Eccleſiaſticis, ac earundem fructuum loco Penſionis huiuſmodi reſeruatorum, & aſſignatorum; etiamſi earum, & eorum ſolutio non ſit in prædicta Curia, ſed in partibus facienda. Et quaſcunque alias etiam Commiſſarias cauſas, tàm ciuiles, quàm criminales, & mixtas, coniunctim, vel diuiſim in eadem Curia quomodocumque, qualitercumque motas, & mouendas, & inter quaſcumque partes etiam per viam Inquiſitionis, aut ex officio quomodolibet pendentes, & quæ per appellationem à grauaminibus illatis, & inferri comminatis, ſeu ſententijs definitiuis, vel interlocutorijs à quibuſuis Iudicibus ordinarijs, & arbitris, atque arbitratoribus in Curia, & Vrbe prædictis (*Vicario Sanctiſs. D.N. Papæ, Gubernatore, & Senatore Vrbis prædicta, ac Iudicibus Capitolinis dumtaxat exceptis*) & extra eas, à quibuſcumque Iudicibus ordinarijs, vel delegatis, ſeu arbitris, vel arbitratoribus, ac etiam Sedis Apoſtolicæ Legatis, ac etiam Vicelegatis in Terris eidem Rom. Eccleſiæ mediatè, vel immediatè ſubiectis, aut alijs earum Gubernatoribus, vel Officialibus, & quibus in Feudum, ſeu Vicariatum, aut alias quomodolibet conceſſis, pro tempore latis, & promulgatis, interpoſitam, ſeu alias ad eandem Sedem, etiam per viam reclamationis iudicialis, vel extraiudicialis, aut nullitatis, vel recurſus a quibuſcumque ſententijs quorumcumque Ordinariorum, etiàm extra Statum Eccleſiæ, hactenus deuolutæ ſunt, & in poſterum deuoluentur.

Eas videlicet, in quibus non agitur vltra ſummam ducentorum ducatorum auri de Camera, aut de re verum prædictæ ſummæ valorem non excedente, ſeu quæ inter, & contra Mercatores Roman. Curiæ pro quibuſcumque negocijs, ad quamcumque ſummam aſcendant, & pro Notarijs ipſius A. C. ac inter, & contra eos, & eorum famulias pro tempore verten-
b tur, ſummariè, *b* ſimpliciter, *c*, & de plano, *d*, ſine ſtre-
c pitu, *e*, & figura iudicij, *f*, ſola facti veritate inſpecta,
d *g*, & manu Regia, *h*, abſque obſeruatione termino-
e rum, *i*, qui de ſtylo, ſeu ordinatione Palatij Apoſtoli-
f ci, aut alias obſeruari conſueuerunt, etiam priuatiuè
g quoad alia Tribunalia; aliàs verò ſummam prædi-
h ctam, aut illius valorem excedentes, & inter, & con-
i tra alios, quam Mercatores vertentes, ſeruatis ter-
l minis, *l*, & alias ſummariè, prout in beneficialibus,
m &c. *m*.

Obſeruationes.

A CAuſa dicitur à caſu, à quo deriuatur, *cap. forus,*
3 *§. cauſa, de verb. ſignif.* Eſt autem cauſa dum proponitur, iudicium dum diſcutitur, & Iuſtitia dum finitur, *d. cap. forus, §. eſt enim, de verb. ſignif.*

4 Cauſa poteſt deſcribi, vt ſit animi impulſus ad aliquid peragendum, *Chartar. dec. 67. n. 60.* vel vt ſit materia, & origo negocij, nondum diſcuſſionis examine patefacta, *d. cap. forus, §. eſt enim, de verb. ſignif. Lancell. in Inſtit. de iudic. in princ. lib. 3.*

5 Ideò verò cauſa dicitur à caſu, quia frequenter caſualiter occurrit, præter voluntatem hominis, *Gloſ. in d. cap. forus, in verb. cauſa, de verb. ſignif. Marant. de ord. iudic. p. 2. n. 17.*

6 Sed iudicium eſt contentio trium perſonarum, Iudicis, Actoris, & Rei, *Azor. in Summ. de iudic. num. 3. Hoſtienſ. in Summ. de iudic. nu. 1. Marant. de ordin. iudic. par. 2. nu. 1.*

Vel iudicium eſt iuſtitiæ miniſtratio, quæ fit à Iudice in cauſa coram eo propoſita, *Maran. de ord. iud. d. par. 2. num. 12.*

Vel iudicium eſt diſcuſſio cauſæ, quæ ritè fit in foro coram Iudice, *Lancell. in l. Inſt. iur. canon. de iudic. in princ.*

7 Dicitur autem iudicium quaſi iuriſdictio, *cap. forus, §. vocatur autem, de verb. ſignif. Goffred. in Summ. de iud. num. 2.*

8 Iuſtitia denique eſt conſtans, & perpetua voluntas ius ſuum vnicuique tribuens, *Inſt. de iuſt. & iur. in princ. gloſſ. in cap. forus, in verb. iuſtitia, de verb. ſignif.*

B *Summariè* verbum idem importat, quod ſummatim,
9 ideſt breuiter, *l. ſumma itaque, vbi gloſ. in prima declaratione, ff. de ſtat. homin. l. fin. vbi gloſ. in verb. in ſumma, ff. de exercit. act. Bart. in extrauag. ad reprimendum, in verb. ſummariè, in princ. Grat. dictione 258. num. 1. & ſeq.* Vnde cauſa dicitur ſummaria, ideſt breuis, & iudicium ſummarium, hoc eſt breue, *Mandoſ. in form. 3. commiſſ. in verb. ſummariè.*

10 Dicitur autem breuis cauſa ſummaria, quia in ea breuiter proceditur, hoc eſt ſine ſolemnitatibus in iudicio de iure poſitiuo requiſitis, *Marant. de ord. iud. p. 4. diſt. 9. n. 1.* & abbreuiantur dilationes, non tamen ita, vt probationes fieri nequeant, aut aliquid de ſubſtantia omittatur, quia alias tolleretur cauſæ cognitio, *Bart. in extrauag. ad reprimendum, in verb. ſummariè nu. 1. Grat. diction. 258. n. 3.*

11 Hinc deſumi poteſt deſcriptio iudicij ſummarij, vt ſit illud, in quo, ſolemni ordinis iudiciarij obſeruatione omiſſa, proceditur, *Maran. de ord. iud. p. 4. diſt. 9. nu. 1. fel. me. D. Philipp. Maſſin. præceptor meus in rubric. C. qui admitti, n. 928.*

12 Quæ quidem ſummaria cauſarum cognitio ad celeriorem litium expeditionem, & parcendum ſumptibus litigantium, adinuenta fuit, *Clem. diſpendioſam, de iudic.*

C *Simpliciter*, hoc verbum idem importat, quod ſine
13 plica, & duplicatione, *gloſ. in Clem. ſæpè, in verb. ſimpliciter, de verb. ſignif. Georg. Natt. in dicta Clem. ſæpe in princ. n. 231. Grat. dict. 247. nu. 1.* & idem quod ſummariè *Bart. in extrauag. ad reprimendum in verb. ſummariè in fin. Mart. de clauſ. p. 1. clauſ. 180. n. 6.*

D *De plano*, hoc verbum importat contrarium verbi
14 de alto; altum autem dicitur ratione loci, vel ſtyli; vnde ſi cauſa ſit modici momenti, non eſt neceſſe, quod Iudex ſedeat pro tribunali, & ſic in loco alto; nec quod detur libellus, nec adhibeantur ſolemnitates, & ſic non eſt neceſſarius ſtylus altus aliorum iudiciorum, & hæc locum habent, ſiue cauſa ſit vilis naturæ, ſiue vilium perſonarum, *Bart. in extrauag. ad reprimendum, in verb. de plano, num. 1. & ſeq.* Si verò cauſa ſit magni momenti, & nihilominus debeat cognoſci de plano, tunc verbum, *de plano*, exponitur exploſa omni perniicioſa ſubtilitate, & ſolemnitate, non tamen omiſſo ordine iudiciario, de quo *in cap. olim de accuſat. Bart. in d. extrauag. ad reprimendum, in verbo de plano, num. 2. verſ. fallit, Georg. Natt. in d. Clem. ſæpe, in princip. num. 52. & in §. quæ omnia, nu. 68. verſ. item quod, de verb. ſignif.*

15 Et quia hoc verbum, *de plano*, magis operatur, quàm verbum, *ſummariè*, ideò tollit, ac remouet omnes ſolemnitates Iuris ciuilis, *Mart. de clauſ. p. 1. clauſ. 180. n. 9.* non tamen tollit ſubſtantialia iudicij, *Rot. dec. 445. num. 6. par. 1. diuerſ.*

E *Sine ſtrepitu.* Strepitus idem eſt, quod rumor; vnde ſi-
16 cut per verbum, *de plano*, tollitur altitudo loci, & ſtyli; ita per verbum, *ſine ſtrepitu*, tollitur altitudo vocum, & acclamatio partium, & procuratorum, *Bart. in extrauag. ad reprimendum, in verbo ſine ſtrepitu, Georg. Natt. in Clem. ſæpe, in princ. num. 53. & ſeq. de verb. ſignif. Aſin. in prax. §. 3. c. 22. n. 1. & ſeq.*

17 Vnde pars poteſt hoc caſu, quando cauſa eſt cognoſcenda ſine ſtrepitu, informare Iudicem in camera, & ad aures, nec ex hoc poteſt Iudex tamquam ſuſpectus recuſari, cum hoc proueniat ex natura cauſæ; debet tamen obſeruari ordo iudiciarius. In alijs verò cauſis ſine ſtrepitu non cognoſcendis, Iudex non tenetur partem audire, niſi ante tribunal publicè, & palam, *Bart. in d. extrauag. ad reprimendum, in verb. ſine ſtrepitu, Georg. Natt. in Clem. ſæpè in princ. n. 53. & ſeq. de verb. ſignif.*

F *Et figura iudicij*; Hæc verba, ſine figura iudicij idem
18 operantur de per ſe, quod inſimul operantur omnia alia verba, videlicet, *ſummariè, ſimpliciter, de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, Bart. in extrauag. ad reprimendum, in verb. figura, num. 2. Georg. Natt. in d. Clem. ſæpè in princ. n. 232. verſ. 3. facit, & in §. quæ omnia, n. 80. verſ. circa quintam, Papienſ. in prax. in form. libell. act. real. §. ſummariè, n. 1. Marant. de ord. iud. par. 4. diſt. 9. n. 11. Mart. de clauſ. par. 1. clauſ. 180. n. 7.*

Digitized by Google

19 Vnde, licet omnia dicta verba ſoleant cumulari, non eſt tamen de neceſſitate, quando illa verba, *ſine figura iudicij*, tantum apponuntur, cætera apponere, *Papienſ. in prax. d. §. ſummariè nu. 1.*

20 Eſt autem figura iudicij ordo ſubſtantialis à Iure in cauſis ordinarijs requiſitus, quo omiſſo, iudicium vitiatur, *l. prolatam, C. de ſent. & interloc. omn. iud. Georg. Natt. in d. Clem. ſæpè in princip. num. 55. in fin. & ſeq. Papienſ. in prax. in form. libell. act. real. in §. ſummariè, num. 2. Aſin. in prax. §. 3. c. 22. n. 4.*

21 Per quod verbum, *ſine figura*, Iudex ſubleuatur ab obſeruatione omnis iudicialis formæ, & figuræ inductæ à Iure Ciuili, Canonico, & Municipali; ſed tamen tenetur ſeruare formam à iure gentium, vel naturali introductam, *Bart. in extrauag. ad reprimendum, in verbo figura, nu. 2. Georg. Natt. in d. Clem. ſæpè num. 56.* vbi quod Iudex non tenetur ad obſeruationem dictarum ſolemnitatum, niſi quatenus *in dicta Clem. ſæpè, de verb. ſignif.* exprimantur, *Papienſ. in d. form. libell. act. real. §. ſummariè n. 2. Vant. de null. ſub tit. an. qual. ſent. à quocumque impugn. poſſ. n. 13. & ſeq. Marant. de ord. iudic. par. 4. diſt. 9. n. 11.* vbi poſt alios etiam tradit, quod clauſula, *ſine figura iudicij*, tollit acta reſpicientia ſolemnitatem iudicij, non autem acta reſpicientia factum cauſæ, & quod hæc eſt veritas.

22 Acta reſpicientia ſolemnitates iudicij ſunt libellus, litis conteſtatio, publicatio, concluſio, & alia huiuſmodi Iuris poſitiui, *Maran. de ord. iud. par. 4. diſt. 9. num. 1. & num. 42. Papienſ. in d. form. libell. act. real. §. ſummariè, num. 2.*

23 In caſibus tamen, in quibus litis conteſtatio non requiritur, primus actus, qui fit poſt conteſtationem in cauſis, in quibus lis conteſtatur, habet vim litis conteſtationis, *Iaſ. in l. nulla, n. 2. & in l. quod quis, n. 1. C. de procurat. Marant. de ord. iud. p. 7. prin. membr. 10. de lit. conteſt. n. 2. Aſin. in prax. §. 3. c. 8. n. 2.*

24 Acta verò reſpicientia factum cauſæ ſunt probationes, teſtes, ſcripturæ, confeſſiones, & aliæ defenſiones, *Maran. de ord. iud. d. p. 4. diſt. 9. n. 11. &c.*

25 Ex quibus infertur, quod ſi cauſa ſit commiſſa cum facultate procedendi ſine figura iudicij, vel alias Iudex haberet ordinariam facultatem procedendi ſine huiuſmodi figura, eſſet locus diſpoſitioni *d. Clem. ſæpè, de verb. ſignif.* Secus ſi fuiſſet ei tantum conceſſa facultas procedendi, *ſummariè, ſimpliciter, de plano, & ſine ſtrepitu*; nam ſi non eſſet additum verbum, *ſine figura iudicij*, illius Clementinæ diſpoſitio locum non haberet, *Georg. Natt. in d. Clem. ſæpè, in princ. nu. 232. verſ. 3. facit, Papienſ. in d. form. libell. act. real. §. ſummariè, nu. 2. ante finem.*

26 Operatur autem hæc clauſula, *ſine figura iudicij* plures, ac notabiles effectus.

Primò, vt non requiratur libellus, ſed ſufficiat qualis qualis petitio, quod eſt regulare in cauſis ſummarijs, & executiuis. *Rot. dec 30. n. 20. & ſeq. p. 5. rec.*

Secundò, vt poſſit etiam incipi ab articulis.

Tertiò, vt non ſit neceſſe ſeruare ferias inductas in honorem hominum.

Quartò, vt non requiratur litis conteſtatio, *Clem. ſæpè, de verb. ſignif.*

Quintò, vt Iudex debeat abbreuiare dilationes, in quantum poteſt.

Sextò, vt non admittat exceptiones, vel appellationes fruſtratorias.

Septimò, vt non requiratur publicatio proceſſus.

Octauò, vt non requiratur concluſio in cauſa.

Nonò, vt valeat ſententia lata contra Dominum, etiamſi ſit litigatum per procuratorem.

Decimò, vt Iudex non teneatur pronunciare ſuper incidente, vel emergente.

Decimoprimò, vt valeat ſententia lata pro abſente non citato.

Decimoſecundò, vt Iudex poſſit interrogare principalem, & teſtes, etiam poſt concluſum in cauſa, *Gloſ. in Clem. ſæpè, in verb. interrogabit, de verb. ſignif.*

Decimotertiò, vt poſſit ferri ſententia ſuper probatis extra petita.

Decimoquartò, vt Iudex poſſit adhibere fidem teſtibus à iure ciuili reprobatis, vel aſſignantibus rationem veriſimilem, licet de iure non concludentem.

Decimoquintò, vt Iudex poſſit procedere ad ſententiam non ſedendo pro Tribunali.

Decimoſextò, vt Iudex poſſit procedere ad ſententiã contra contumacem, etiam lite non conteſtata.

Decimoſeptimò, vt credatur aſſertioni Iudicis.

Decimo octauò, vt Minor poſſit eſſe in iudicio ſine Curatore.

Decimo nonò, vt Agens ex vna cauſa ex iure directo poſſit obtinere ex cauſa vtili competenti, & è contra.

Vigeſimo, vt executio, ad hoc vt agatur contra Tertium, vel Fideiuſſorem, non requiratur.

Vigeſimo primò, vt appellatio viua voce valeat, etiam ſi non ſtatim, Iudice adhuc ſedente, interponatur.

Vigeſimo ſecundò, vt appellatio valeat ſine cauſæ expreſſione.

Vigeſimo tertiò, vt cauſa ciuilis, & criminalis poſſint in eodem libello cumulari; ſi proceditur ſola facti veritate inſpecta.

Vigeſimo quartò, vt Teſtes poſſint examinari poſt didicita teſtificata.

Vigeſimo quintò, vt licèt legitimatio perſonarum requiratur, tamen facilior probatio admittatur.

Vigeſimo ſextò, vt poſſit ferri ſententia non recitata à Iudice.

Vigeſimo ſeptimò, vt poſitionibus ſit reſpondendum ante litem conteſtatam, vel pro conteſtata habitam.

Vigeſimo octauò, vt poſſit incipi à præceptis.

Vigeſimo nono, vt ſufficiat citatio ſine peremptorio.

Trigeſimo, vt non ſit neceſſe, quod Nuncio detur commiſſio de citando.

Hos triginta effectus clauſulæ, *ſine figura iudicij*, latè reſpectiue ponunt, & comprobant *Marant. de ord. Iud. p. 4. diſt. 9. à nu. 12. vſque ad 37. & Card. Tuſc. ſub littera I, concl. 891. per tot. &c.*

27 Requiritur tamen, hac clauſula, *ſine figura iudicij*, non obſtante,

Primò, quod petitio redigatur in ſcriptis, *Alex. conſ. 66. viſo proceſſu, nu. 2. verſ. nec obſtat, ſi diceretur lib. 1.*

Secundò, quod citetur Pars, quia hæc eſt ſolemnitas Iuris naturalis, *Caſtr. con. 429. in quadam, nu. 2. & n. 5. lib. 1. Abb. conſ. 46. in princ. lib. 2.*

Quod procedit in omni cauſa ſummaria, non ſolùm quia prima citatio eſt de Iure naturali, vt ſupra, *Felyn. in c. 1. n. 52. de conſt. Dec. in c. dilecti, nu. 23. & ſeq. de Iudic. Maran. de ord. Iud. p. 4. diſt. 9. n. 9. Grauat. ad Veſtr. in Prax. lib. 5. c. 1. n. 7. & ſeq. Vant. de Null. defect. proceſſ. n. 52. in fin.* Sed etiam quia eſt de Iure Diuino, *Geneſ. c. 3.* & ob id requiritur, etiam vbi agitur Iuris ordine non ſeruato, *Greg. dec. 545. n. 5.*

Tertiò, quod legitimentur Perſonæ, *Caſtr. d. conſ. 429. col. 2. in princ. num. 2. lib. 1.* prout paſſim obſeruat Praxis iuxta ſuperius deducta *p. 1. c. 5. de Legit. Perſ.*

Quartò, vt concedantur dilationes opportunæ, *Lap. alleg. 82. num. 8. & ſeqq. Bart. in Extrauag. ad re-*
28 *primendum, in verb. ſummariè, in princ.* alias † tolleretur probatio, quod non eſt admittendum, cum probatio ſit de Iure Diuino, *Matt. cap. 18. n. 16. c. nouit. de Iudic. Marant. de ord. Iudic. p. 4. diſt. 9. nu. 10. Grauat. ad Veſtr. lib. 5. c. 1. num. 8.*

29 Quintò requiritur per neceſſe cauſæ cognitio, & Iudicis declaratio, *Clem. ſæpè de verb. ſignif. Vant. de nullit. defect. proc. n. 52.* alias ſententia eſſet nulla, *Abb. conſ. 46. col. 2. n. 1. verſ. quarto corruit, lib. 2.*

G *Sola facti veritate inſpecta*, Primò hæc clauſula non
30 ſolùm operatur eoſdem effectus, quos operatur clauſula *ſummariè, ſimpliciter, de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij*, ſed aliquid vlterius, *Alex. conſ. 84. n. 13. lib. 4. Rom. conſ. 20. nu. 8.* & ibi *Mandoſ. Mart. de Clauſ. p. 1. clauſ. 180. nu. 8.* vbi quod importat idem, quod clauſula *manu Regia*, nam tollit omnes ſolemnitates iuris Ciuilis, & poſitiui, & Iudex ad ea tantùm arctatur, quæ ſunt de Iure Gentium, *Bart. in extrauag. ad reprimendum, in verbo videbitur, nu. 5. & ſeqq. Roman. conſ. 20. n. 3. Alex. conſ. 6. n. 1. in fine lib. 3.*

Digitized by Google

31 Sed ex quo tollit ſolemnitates tantùm Iuris poſitiui, non Iuriſgentium, non videtur operari aliquid magis, quàm operatur clauſula *ſummariè, & ſine figura Iudicij*; cùm hæc quoque eumdem operetur effectum præfatum,ex allegatis ſupra *ſub littera F.nu.*21.vnde videntur dictæ clauſulæ æquiparari,vt dixit *Bertran.conſ.*142. *nu.*17.*lib.*1. quem refert etiam *Mandoſ. ad Roman.conſ.* 519.*ſub litera F.*

32 Et ob id neque hæc clauſula,ſola facti veritate inſpecta,aufert legitimam defenſionem,*Roman.dict.conſ.*519, *nu*,3.*& ſeq.* & ibi *Mandoſ.ſub litera B.*

33 Secundò operatur, quod termini non ſubſtantiales poſſint in totum omitti, alij verò ſubſtantiales abbreuiari,arbitrio Iudicis, *Roman.dict.conſ.*519. *nu.*4. *Rota deciſ.*15.*& deciſ.*25.*de reſcript.in antiq.& deciſ.*2.*aliàs* 33. *de reſcript.in nou.*

34 Vnde ſine dubio inferri poteſt, quod terminus ad libellandum, litis conteſtatio, & ſimiles ſolemnitates, poſſunt omninò omitti,& incipi ab Articulis, illiſque probatis,procedi ad ſententiam, *Roman.conſ.*519.*nu.*4. *& ſeq.Sal.Tiber. in Prax.lib.*2.*cap.*21.*nu.*5.*Rota d.dec.*2. *nu.*2.*de reſcript.in nou.*

35 Articuli autem in hoc caſu duplici officio funguntur; videlicet petitionis,& facti probandi, *Oldrad.conſ.*249. *nu.*1.*Adden.ad Rotam d.deciſ.*2.*ſub litera B. de reſcript.in nou.*Et ſunt loco libelli, *Sal.Tib.lib.*2.*c.*21.*n.*6.

36 Sed contrarium,quod ſcilicet clauſula, *ſola facti veritate inſpecta*,tollat obſeruationem terminorum ſubſtantialium, fuiſſe deciſum in cauſa *Romana pecuniaria*, 15. *Octobris* 1601.*coram bo.me.Card.Millino*,teſtatur *Mart. de Clauſ.par.*1.*clauſ.*180.*nu.*2. cui opinioni confert antiqua opinio *Ægidij Bellameræ*,de qua teſtatur *Rota;dec.* 2 *n.*3.*de reſcript. in nouis.*

37 Cæterùm in Rota antiquitus Praxis obſeruauit, vt per hanc clauſulam non poſſent termini ſubſtantiales penitus tolli,ſed benè poſſent abbreuiari, arbitrio Auditoris, quia dictæ commiſſiones cum clauſula huiuſmodi de facili obtinebantur, & dubia oriebantur exinde non pauca. Et ob id fuit à Rota præfixus modus terminis ſeruatis,& alias,vt per *Rotam d.deciſ.*2. *nu.*4.*& ſeqq.de reſcript.in nou.*

38 Verùm,admiſſo etiam,quod in Tribunali, in quo hic modus procedendi, cum aliquorum breuium terminorum obſeruatione,non eſſet præfixus, termini ſubſtantiales poſſent omninò omitti;non tamen admittendum videtur poſſe penitus omitti terminum ad probandū, nec ad dicendum contra Iura producta,& contra Articulos,nè alias legitimæ probationes,& defenſiones auferrentur,contra text.*in Clem.ſæpè de Verb. ſignif. Rom. d.conſ.*519.*n.*3.*in fin.& n.*4 *Rot.d.deciſ.*2.*n.*3. *de Reſcript. in nou.*& nè etiam cauſæ cognitio tolleretur, *Grat.dict.* 259.*n.*3.cum alijs allegatis *ſupra litera F.in fin.verſ.*4 vt concedantur dilationes, *nu.*28.

39 In Tribunali tamen A.C.hæc quæſtio eſt deciſa,cum A.C. poſſit in cauſis,in quibus procedit ſola facti veritate inſpecta illas cognoſcere etiam terminis non ſeruatis,vt diſponitur expreſsè in eius facultatibus, *Greg. XIII.in Conſtit.*55.*Ad Generis,ſecun.antiq.impreſſ. Gregor. XIV.in eius Conſtit.Ad Generis, impreſſa apud Saluſt.Tib. lib.*4.*Paul.V.Conſtu.*28.*Eximiæ.*

Et qui termini ob id ſint, vel non ſint ſeruandi, clarius Praxis rerum magiſtra declarauit, vt inferius ſuis locis dicetur.

40 Tertiò operatur d.clauſula, quod intelligatur conceſſa cumulatio petitorij cum poſſeſſorio,*Rolan.conſ.*7. *num.*38.*lib.*3.*Neuiz.conſ.*97.*nu.*12. *Ludouic. deciſ. Peruſ.* 17.*num.*22.

41 Sed hoc non procedit ad effectum,nè lite pendente poſſit obtineri manutentio in ſummariiſſimo poſſeſſorio,*Mart.de Clauſ.par.*1.*clauſ.*71. *n.*1. *Rot. poſt Pacific.de Salu.deciſ.*141 *nu.*15.*in fine.*

42 Quartò hæc clauſula etiam ac ſignanter operatur, vt Iudex poſſit ferre Sententiam ſuper non petito, dummodo ſit probatum, *Iaſ. in l. vinum*, *n.*24. *ff.ſi cert.pet. Ma.ſil.ſing.*272.*Rot.Ianuen.deciſ.*109.*n.*3.quod eſt regulare in cauſis ſummariis,*Greg.deciſ.*176.*n.*2.*& deciſ.*270. *n.*6.*Buratt.deciſ.*368.*nu.*5. *Beltram.ad Greg.d.deciſ.*176.*n.* 12.*Ferentill.ad Buratt.deciſ.*58.*n.*6.

43 Quintò operatur,vt ſufficiant probationes perſuaſiuæ, *Neuiz.conſ.*25,*nu.*11.*Iaſ.in l.certi condictio*, §.*ſi nummos,n.*32.*ff.ſi cert.pet.*

H *Manu Regia*, Antequam Romulus primus Rex Ro-
44 manorum triginta Curias, & Magiſtratus in Vrbe creaſſet,ipſe met Controuerſijs, ac Litibus præerat, & manu ſua illas decidebat, prout antiquitus Moyſes Dux populi Iudaici, Coritus Dardani genitor, & alij etiam Reges priſcis illis temporibus egere,*Butr, in cap. quæ in Eccleſiarum,num.*6.*& ſeq.de Conſt.Mart.de Clauſ. par.*1.*clauſ.*71. *num.*2. *Rot.deciſ.*446. *num,*1. *in fin.par.*2. *recent.*

45 Magiſtratibus verò creatis, non ideo manus Regia ceſſauit,ſed adhuc in Principibus reperitur, *Butr.in d. cap.quæ in Eccleſiarum,n.*6.*& ſeq.Mart.de Clauſ. d.par.*1. *clauſ.*71.*n.*3.

46 Vnde infertur, quod Principes poſſunt concedere Iudicibus facultatem procedendi manu Regia, & cauſas, prout quotidie faciunt, manu Regia, decidendas committere, *Marant.de ord.Iud.par.*4.*diſt.*9.*nu.*8. *in fin.* cum alijs allegatis per *Mart.de Clauſ.d. par.*1. *clauſ.*71. *num.*3.

47 Hanc facultatem habet A. C. à Summo Pontifice procedendi in cauſis Mercatorum Curiæ, & Notariorum eius Tribunalis, atque à ducatis ducentis infra, manu Regia,ſcilicet, & abſque obſeruatione terminorum, vt ſupra in principio huius ſecundæ partis fuit narratum,*Greg.XIII.in Conſtit.*55. *Ad generis, ſecun.antiq.impreſſ.Greg.XIV.in eius Conſt. Ad generis, nu.*10. *apud Saluſt.Tiber.in Prax.lib.*4.*Paul.V.conſtit.*28.*Eximiæ* prout de cauſis Mercatorum id aduertit etiam *Rot. deciſ.* 446.*n* 1.*par.*2.*rec.*

48 Et habet hæc clauſula eamdem virtutem, quam habet clauſula, *ſummariè &c.& ſine figura Iudicij*,*Bart.in Extrauag. ad reprimendum,in verb.figura,in fin.Mart.de Clauſ.par.*1.*clauſ.*180.*nu.*6.

49 Signanter autem operatur, vt poſſit procedi de facto, & ſine vllo Iuris ordine,*Rot.deciſ.*446.*num,*1.*par.*2. *recent.*

50 Secundò operatur,vt poſſit procedi executiuè, *Rot. d.deciſ.*446.*nu.*1.*p.*2.*rec.*

51 Non tamen tollit ſubſtantialia Iudicij, *Rot.deciſ.*445. *nu.*6.*par.*1.*diuerſ.*

52 Siue igitur Iudici ordinario ſit data facultas procedendi *ſummariè &c.& ſine figura Iudicij,ſola facti veritate inſpecta,ſiue manu Regia*,ſiuè diſiunctim, ſiuè coniunctim; & ſiuè cauſa ſit commiſſa cum omnibus dictis clauſulis,ſeu cum aliqua earum, ſemper eſt ſummaria, vt ex præmiſſis patet.

53 Cæterum cauſæ ſummariæ ſunt in duplici differentia,quædam enim ſunt cauſæ ſummariæ,quæ requirunt plenas probationes, & ſunt ſolummodo ſummariæ, quò ad ſolemnitates Iudicij; vel aliquas earum, *Lap. alleg.*3.*n.*5. *Mandoſ.in formul* 3.*commiſſ. in verb. ſummariè.verſ.altero modo Marant.de ord.Iud.par.* 4 *diſt.*9. *n.*46. *Marcheſ.de commiſſ.aper.oris par.*2.§.1.*nu.*37.*fol.*418. *ſecun.nou.impreſſ.*

54 Et Primò poſſunt exemplificari in incidente, vel emergente cauſæ ordinariæ, nam iſte Articulus eſt ſummatim decidendus, & ſummarius tantum quoad ſolemnitates, & dilationes, non autem quoad probationes, *Mart.de Clauſ.par.*1.*clauſ.*180.*n.*10.*verſ.aut cauſa eſt ordinaria.*

55 Secundò poſſunt exemplificari in cauſa de ſui natura ſummaria non fauorabili, nam hæc quoque plenas probationes requirit, *Bart. in Extrau. ad reprimendum, in verb.ſummariè,n.*12.*verſ.quædam ſunt,in quibus, Alex. conſ.*139.*n.*8.*& conſ.*187.*n.*3.*lib.*7.*Mart.de Clauſ.d.clauſ.* 180.*n.*10.*verſ.aut cauſa natura ſua.*

56 Quædam verò ſunt cauſæ ſummariæ,quæ vel plenam probationem non requirunt, vel tantum requirunt ſemiplenam;& hæc ſunt ſummariæ, non ſolum quoad ſolemnitates,& dilationes, ſed etiam quoad probationes, *Lap.d.alleg.*2.*n.*5 *Mandoſ.d.form.*3,*commiſſ.in verb.ſummariè, verſ. Iudicium ſummarium*, *Marcheſ. de commiſſ. aperit.oris,par.*2.§.1.*n.*72.*fol.*418,

57 Et poſſunt primò exemplificari in cauſa, quæ non parat plenum præiudicium, prout eſt quælibet cauſa poſſeſſorij,quæ dicitur minima, ſi poteſt reparari in petitorio, aliàs ſecus, *Marant.ord.Iud.par.*4.*diſt.n* 43.

58 Se-

Digitized by Google

58 Secundò in cauſa de ſui natura ſummaria præiudiciali fauorabili, prout Alimentorum, Ventris, & huiuſmodi, quæ non requirunt plenas probationes, *Bart. in Extrauag. ad reprimend. in verb. ſummariè, num. 12. verſ. quædam ſunt, in quibus Mart. de Clauſ. dicta clauſ. 180. nu. 10. verſ. aut cauſa natura ſua.*

59 Caſus autem, in quibus poteſt ſummariè procedi de Iure Communi ſunt multi.

Primus caſus eſt, quando Papa mandat cauſam cognoſci, & terminari ſummariè, *Mandoſ. d. form. 3. commiſſ. in verb. ſummariè, verſ. cauſa autem, Marant. de ord. Iud. par. 4. diſt. 9. n. 2.*

60 Inferior vero ipſo ſummo Pontifice non poteſt dare facultatem procedendi in cauſa ſummariè; nec illam ſummariè committere, quia hoc non poteſt fieri, niſi à Principe, *Gloſ. in c. fin. in verb. figura de Haret. in 6. Lap. alleg. 102. n. 3. verſ. ſed numquid, Felyn. in c. 1. n. 2. de reſcrip.* cum alijs cumulatis per *Mandoſ. in form. 3. commiſſ. in verb. ſummariè verſ. an autem alius.*

61 Et ad reddendum cauſas ſummarias auctoritas Principis eſt omninò neceſſaria, alias remanent ordinariæ, *Gloſ. in d. c. fin. in verb. figura de Haret. in 6. Card. in Clem. diſpendioſam, nu. 46. de Iudic. Felyn. in cap. olim, n. 3 de accuſat Maran. de ord. Iud. par. 4. diſt. 9. n. 3.*

62 Hinc primò infertur, quod Legatus Papæ non poteſt committere cauſam ſummariè, ſublato Iuris ordine, etiamſi Papa conceſſiſſet Legationem appellatione remota, & commiſiſſet ei vniuerſitatem cauſarum, cum plena, & omnimoda poteſtate, *Felyn. in c. 1. n. 2. de reſcript. Caſtr. conſ. 169 viſo quodam in princ. lib. 1. Butr conſ. 66. nu. 3. verſ. item generali, vbi Appoſtilla in verb. ſummariè, Alex. conſ. 106. n. 12. lib. 2. Oſaſc. dec. 1 n. 18.*

63 Sed hoc non procedit, quando Legatus induceretur ad committendam cauſam ſummariè ex magna, & rationabili cauſa, vt puta attento ſtatu loci, & rei, *Imol. in c. fin. in 2. not. n. 1. de tranſact. Alex. in l. nemo poteſt, n. 4. in fin. ff. de leg. 1. Felyn. in d. c. 1. num. 2. verſ. 5. declara de reſcript. Alex. conſ. 106. num. 12. lib. 2.* cum alijs cumulatis per *Gabr. de Clauſ. concl 6. num. 1. vbi de communi lib. 6.* dummodo de huiuſmodi cauſa appareat, quia in inferiore non præſumitur, *Felyn. in d. cap. 1. num. 2. de reſcript.*

64 Secundò infertur, quod cauſa ordinaria non poteſt per Partes effici ſummaria. *Rot. deciſ. 522. n. 4. p. 2 recent. Buratt. deciſ. 35. n. 9.*

65 Tertiò infertur quod Domini terrarum recognoſcentes Superiorem non poſſunt cauſas ſummariè committere, *Iaſ. in l. nemo poteſt in 2. lect. n. 7. ff. de leg. 1. Abb. conſ. 61. in cauſa, verſ. 3. corruit, n. 5. lib. 1.* & ita else de Iure, & communem opinionem teſtatur, *Corn. conſ. 329. Oſtenſo, n. 3. lib. 9.*

66 Sed hoc primò non procedit, ſi hoc fieret ex iuſta, & rationabili cauſa, quia tunc valeret commiſſio, *Alex. conſ. 106. perſpectis, n. 12. lib. 2.*

67 Secundò non procedit de facto, quia multi inferiores Papa cauſas ſummariè de facto committunt, *Corn. d. conſ. 329. n. 3. lib. 9.* quem refert *Mandoſ. in d. form. 3. commiſſ. in verb. ſummariè, verſ. non autem.*

68 Tertiò non procedit de generali conſuetudine, quia Domini terrarum recognoſcentes Superiorem in ſuo dominio cauſas ſummariè committunt, *Bald. conſ. 166. Quamquam nu. 5 verſ. virum, lib. 3.*

69 Concluſio tamen, quod inferior Summo Pontifice non poſſit committere cauſas ſummariè.

Primò non procedit in Imperatore, Regibus, & Principibus habentibus in eorum ſtatu iura, Imperij, & neminem in Superiorem recognoſcentibus, quia iſti poſſunt cauſas ſummariè de Iure committere. *Felyn. in c. 1. n. 2. verſ. modo declara, de reſcript. Mandoſ. in form. 4. commiſſ. in verb. ſummaria, verſ. non autem alius;* quia ad reddendum cauſas ſummarias ſufficit auctoritas Principis non recognoſcentis Superiorem, *Gloſ. in cap. fin. in verb. figura, de Heretic. in 6. Card. in Clemen. diſpendioſam, in fine, de iudic.* cum alijs allegatis ſupra, *verſ. inferior vero n. 60.*

70 Hic infertur, quod Magnus Dux Hetruriæ Sereniſs. poteſt de Iure in eius fęliciſſimo Statu cauſas ſũmariè, & cum alijs ſimilibus clauſulis committere, *Mandoſ. in form. 3. commiſſ. in verb. ſummariè, verſ. non autem alius,* ibi, aliàs reſpondi, *Alex. conſ. 1. Ponderatis, nu. 29. lib. 5.*

71 Nam ipſe habet in eius Statu iura Imperij, & neminem in Superiorem recognoſcit; prout à tempore *fel. mem. Honorij IV.* & citra, neminem in ſuperiorem recognouit Reſpublica Florentina, in cuius locum Magnus Dux ſucceſſit, & ſubrogatus fuit; Siquidem Reſpublica Florentina de Anno 1287. emit à fæl. mem. *Rodulpho Primo* Auſtrio Imperatore iura Imperij huiuſmodi, & libertatem omnimodam, pretio florenorum Auri ſex mille, *Lean. de Albert. in deſcript. Ital. Platina in Vita Honorij IV. & alij Hiſtorici, Felyn. in c. cum non liceat, col. 9. nu. 12. de præſcript. Neuizan. conſ. 86. n. 9.*

72 Quod quidem factum idem Summus Pontifex *Honorius IV. Sabellius* libentiſſimè comprobauit, *Felyn. in c. cum non liceat, nu. 12. verſ. quarto conſidera, de Præſcript. Neuizan. d. conſ. 86. n. 9* cum alijs cumulatis per *Mandoſ. in form. 3. commiſſ. in verb. ſummariè, verſ. non autem alius, ibi, alias reſpondi.*

73 Et quod quando Florentini, & Lucenſes emerunt libertatem ab Imperatore, *Honorius Papa* lætitiam faciebat, quia Imperator abſentabatur à confinio Eccleſiæ, tradit *Neuiz. d. conſ. 86. num. 9.* quem refert, & ſequitur

74 *Card. Tuſc. in lit. F. concl. 302. n. 20.* vbi infert, † quod iſtæ duæ Ciuitates tunc erant amicæ Eccleſiæ, & Sedis Apoſtolicæ.

75 Secundò concluſio non procedit in inferioribus à Principe ſæculari; qui habent poteſtatem condendi iura, quia poſſunt etiam committere cauſas ſummariè, *Caſtr. conſil. 34. Super primo dubio nu. 4. verſ 4. principaliter lib. 2. cum alijs* per *Gabr. de Clauſ. concl. 6. num. 4. lib. 6.* & appellatione remota, *Felyn. in d. c. 1. nu. 2. verſ. 2. declara, de reſcript.*

76 Sed hoc non habet locum, quando iſti non haberent abſolutam iuriſdictionem in eorum Terris, latè *Gabr. de clauſ. d. concl. 6. n. 5.*

77 Tertiò non procedit in Epiſcopo, qui poteſt cauſam de ſui natura ſummariam, prout Spiritualem, vel Beneficialem, committere cum clauſula ſummariè &c. *Lap. alleg. 102 non poteſt, in fin.* Quin immo non deſunt caſus, in quibus Epiſcopus poteſt ſtatuere contra Ius, vt per *Felyn. in cap. quod ſuper his, num. 4. & ſeq. de maior. & obed.*

78 Quartò non procedit in inferiore habente dignitatem, & adminiſtrationem pro ſe, & ſuis Deſcendentibus iure proprio *Gabr. de clauſ. d. concl. 6. n. 6. lib. 6*

79 Quintò non procedit in Archiepiſcopo Mediolani, vt tradit *Signor. de Homod. conſ. 15. in quæſt. n. 3.*

80 Secundus caſus, in quo poteſt ſummariè procedi, eſt, cum quæritur, an quis reſpondere debeat, an, & quò iure ſit hæres alicuius; nàm cauſa præparatoria alterius eſt ſummaria, *l. ſi defenſor, §. fin. ff. de interrog. act.*

81 Tertius caſus eſt articulus incidens, vel emergens in cauſa ordinaria, *Caſtr. in l. filio præterito, nu. 6. ff. de iniuſt. rupt. irrit. fact. Teſtam. Mar. de clau. par. 1. clauſ. 180. nu. 10. verſ. aut cauſa eſt ordinaria.*

82 Quartus caſus eſt, quando diſceptatur de Beneficio Eccleſiaſtico, & lis eſt ſuper titulo Beneficij, *Clem. diſpendioſam, de Iudic.*

83 Quintus caſus eſt, quando agitur de poſſeſſione momentanea, nam omnes huiuſmodi cauſæ poſſeſſoriæ ſunt ſummariæ, vt inferius ſuis locis dicetur.

84 Sextus caſus eſt, quando cauſa ventilatur in Curia Mercatorum, *Bart. in l. ſi Fideiuſſor, §. quædam, num. 2. ff. mand.*

Septimus caſus eſt, quando diſceptatur de cauſa Vſurarum, ſeu vſuras quomodolibet tangente, *Clem. diſpendioſam, de Iudic.*

Octauus, quando petuntur Alimenta præſentia, vel futura, *l. 2. ff. de Fer.*

Nonus, quando agitur contra Confeſſum.

Decimus, quando agitur contra Religioſos, præſertim via inquiſitionis.

Decimus primus, quando agitur de Monachatu, & poſtulatur Monachus ab aliquo Abbate, vel à ſe ipſo.

Decimus ſecundus, quando diſceptatur de cauſa Matrimoniali, *Clem. diſpendioſam de Iudic.*

Decimus tertius, quando agitur ad Dotis reſtitutionem, veluti ſoluto Matrimonio.

Deci-

Digitized by Google

Decimus quartus, quando agitur quomodolibet ad Decimas, vel de Decimis, *Clem. diſpendioſam de Iudic.*

Decimus quintus, quando petitur executio Sententiæ, *Greg. deciſ. 545. n. 4.*

Decimus ſextus, quando agitur contra Abſentem.

Decimus ſeptimus, quoties diſputatur, an Tertius, comparens pro ſuo intereſſe, ſit admittendus ad impediendam executionem Sententiæ.

Decimus octauus, quando agitur ad exhibendum.

Decimus nonus, quando agitur contra Debitores Tributorum, collectarum, & aliarum functionum Fiſcalium.

XX. quando agitur contra Gabellarios, & ſimiles, qui exigunt, quod non debent.

XXI. quando quis mittitur in poſſeſſionem ex primo Decreto.

XXII. quando Legatarius ab Hærede legatorum nomine ſatiſdationem poſtulat.

XXIII. quando diſceptatur, an quærela inofficioſi Teſtamenti ſit præferenda cauſæ liberali, *l. ſi quis, §. planè ff. de pet. hæredit.*

XXIV. quando quis Teſtes examinare vult ad perpetuam rei memoriam.

XXV. quando agitur contra ſuſcipientes res in Naufragio.

XXVI. quando agitur de modica ſumma, *Auth. niſi breuiores, vbi Bart. n. 1. C. de Sent. ex breuic. recit.*

XXVII. quando agitur de cauſa Pauperum, & Miſerabilium perſonarum.

XXVIII. quando agitur de mercede, & ſalario.

XXIX. quando agitur de probando impedimento ad obtinendam ſecundam dilationem, *cap. paſtoralis, in fin. de except.*

XXX. quando agitur de delictis leuibus.

XXX. quando agitur de crimine læſæ maieſtatis, *tex. eſt in extrauag. ad reprimendum.*

XXXII. quando agitur de dando à Iudice Tutore, vel Curatore Pupillis, Filio adoptando, vel emancipando, & huiuſmodi.

XXXIII. quando tractatur de damno infecto.

XXXIV. quando agitur de cauſa, ſuper qua ſententia non infert magnum præiudicium, vtpotè, quia præiudicium poteſt in alio iudicio reparari abſque appellatione, aut alio remedio ſimili.

XXXV. quando agitur ſuper cognitione qualitatis, in qua fundatur iuriſdictio, vt ſi agatur contra forenſem ratione contractus, vel delicti, *Lap. alleg. 58. Prælatus, n. 2. & ſeq.*

XXXVI. quando ſuccedit officium Iudicis, vt tollatur aliqua nouitas, ex qua puniatur, qui innouauit *Lap. alleg. 54. quidam, n. 1. ante fin. verſ. porro non obſtet.*

XXXVII. quando contentus rei vindicatione negat ſe poſſidere, quia transfertur poſſeſſio in actorem, *l. fin. vbi Bart. num. 1. & ſeq. ff. de rei vendic. Lap. d. alleg. 54. num. 2.*

XXXVIII. quando agitur de liquidatione inſtrumenti, ad effectum deinde procedendi executiuè.

XXXIX. quando diſceptatur, an Notarius ſit de inſtrumento rogatus; nàm, conſtito de rogitu, cogitur ſummariè ad exhibendum, *Feder. de Sen. conſ. 103. nu. 2. verſ. ſuper vltimo.*

XXXX. quando cauſa eſt executiua; nàm omnis cauſa executiua eſt ſummaria, *Marant. de ord. Iud. par. 4. diſt. 9. n. 59.* vbi id declarat.

XXXXI. vbicumque plena cognitio non requiritur, *Gloſ. in l. Iudices, in verb. plena, C. de Iudic.*

XXXXII. quando cognoſcitur de exceptione dilatoria, vel declinatoria, quia non agitur de magno præiudicio *Zabarell. conſ. 7. per tot.*

XXXXIII. vbicumque plena probatio non requiritur, *Lap. alleg. 3. verſ. tertium, n. 4. & ſeq.*

XXXXIV. vbi agitur de cauſa depoſiti, *l. pen. vbi Bart. C. depoſ.*

Quos quidem caſus, in quibus poteſt ſummariè procedi, poſt alios tradunt *Marant. de ord. Iud. par. 4. diſt. 9. ferè per tot. Aſin. in Prax. §. 3. c. 31. per tot. Card. Tuſc. litt. S. concl. 887. per tot. & concl. 888. n. 1. & ſeq. & n. 10.* Nonnullos etiam tangit, *Mandoſ. in form. 3. Commiſſ. verb. ſummarii.* Quibus addi poteſt.

XXXXV. quando agitur de cauſis pijs, *Tiraq. de priuileg. piæ cauſ. priuileg. 147.*

XXXXVI. quando cognoſcendum eſt, an executio fuerit facta ſuper bonis in Sententia, & Mandatis compræhenſis, *Burat. deciſ. 731. n. 4.*

85 In Rota verò procedìtur etiam ſummariè, prout in Beneficialibus, vigore Innocentianæ, in cauſis infra quingentos florenos auri, *Innoc. VIII. Conſt. 10. Finem litib. Papazon. ad Rot. deciſ. 2. n. 15. de reſcript. in nou.*

86 Quod coram A.C. videtur habere locum in omnibus cauſis, exceptis executiuis, necnon cauſis Notariorum eius Tribunalis, & Mercatorum R.C. & cauſis à ducentis ducatis Auri de Camera infra, nàm in cæteris poteſt A.C. procedere ſummariè prout in Beneficialibus, vt expreſsè legitur in eius facultatibus, *Gregor. XIII. in eius conſtit. 15. Ad generis, ſecun. antiq. impreſſ. Greg. XIV. in eius conſtit. ad generis, §. eas videlicet, in fin. impreſſ. poſt Praxim Saluſt. Tiber. Paul. V. conſt. 28. Eximia.*

87 Habent cauſæ ſummariæ, & executiuæ ſuam inſtantiam triennalem, ſicut ordinariæ, iuxta text. *in l. properandum, C. de Iudic. Caſtr. conſ. 169. viſo puncto in fin. lib. 2. Marant. de ord. Iud. par. 5. prin. n. 5. & n. 7. Aſin. in Prax. c. 3. n. 35. & ſeq. & n. 42. Scacc. de Appellat. q. 15. art. 11. n. 243. & n. 248.*

87 Sed hoc non procedit de iure canonico, nam illo iure inſpecto, inſtantia eſt perpetua, latè *Scacc. de Appellat. d. q. 15. art. 11. n. 275.*

89 Secundò non procedit in Tribunali A. C. in quo numquam perit prima inſtantia, & ita quotidie obſeruatur.

90 In cauſis autem commiſſarijs poteſt aduerti, quod quando cauſa eſt commiſſa cum clauſula *ſummariè &c.* primo Iudici, eſt etiam ſummaria coram ſubrogato, *Egid. deciſ. 40. & dec. 41.*

91 Et vbi eſt effecta ſummaria in prima inſtantia remanet ſummaria, etiam in ſequentibus, *Egid. d. dec. 41. Caſſad. dec. 8. n. 1. de reſcript. Papazon. ad Rot. dec. 2. nu. 17. de reſcript. in nou. Mandoſ. in form. 3. commiſſ. in verb. ſummariè, verſ. rurſus aduertendum, Put. dec. 426. num. 2. lib. 2. Veſtr. in Prax. lib. 5. c. 1. nu. 2. Rota in Ferrar. bon. de Zanaleis, 26. Iunij 1613. coram Sanctiſs. D. N. Innoc. X.*

92 Et ſi cauſa principalis eſt ſummaria, omnes illius articuli ſunt ſummarij, *Calder. conſ. 139. alias 1. de Fer. in fin. verſ. Ego Gaſpar. Bart. in extrauag. ad reprimendum, in verb. ſummariè, num 11. verſ. ſed quomodo, Iaſ. in l. Iudices, nu. 5. verſ. ſecundò, C. de iud.*

I Licet in commiſſione Auditori, vel alteri directa,

93 fuerit conceſſa facultas procedendi in cauſa ſummariè &c. & terminis non ſeruatis, nihilominus termini ſubſtantiales non poterunt in totum omitti; ſed tantum illius vigore abbreuiari, *Rot. deciſ 15. & deciſ. 25. de reſcript. in antiq. & dec. 2. num. 4. & ſeq. de reſcript. in nou. Saluſt. Tiber.* qui alias deciſiones cumulat *in prax. cap. 15. nu. 5. verſ. nec poſſunt, lib. 2. Rot. dec. 127. nu. 8. p. 3. lib. 3. diuerſ.*

94 Non tamen vigore huius clauſulæ poterunt termini abbreuiari, quoad numerum, ſed benè quoad dilationem. Illi enim quatuor, videlicet ad articulandum, ad dicendum contra articulos, ad producendum omnia, & ad dicendum contra producta, ſunt nihilominus omninò ſeruandi, *Put. dec. 326. lib. 2. in correct.*

95 Sed hoc primò non procedit, quando in commiſſione eſſet oratio vniuerſalis; prout omnibus, & quibuſcumque terminis ſubſtantialibus, & non ſubſtantialibus, tam de iure, quàm de ſtylo ſeruari ſolitis, non ſeruatis, & penitus omiſſis; nam tunc termini ſubſtantiales poſſunt in totum omitti, vt fuit deciſum coram bo: mem: *Card. Simonetta in cauſa Vicentina plebis, Papazon. ad Rot. dec. 2. n. 7. de reſcript. in nouis.*

96 Secundò non procedit, quando diceretur abſque tela iudiciaria, vel quod procedatur via executiua, vel quod præfixo aliquo termino loco terminorum ſubſtantialium; vel terminis vnica citatione ſeruatis; nam in his caſibus termini ſubſtantiales non ſeruantur, *Papazon. ad Rot. dec. 2. n. 8 de reſcript. in nou.* Erit tamen terminus præfigendus, vel termini vnica citatione ſeruandi, iuxta formam commiſſionis, quando hæc illius vigore requiruntur.

97 Tertiò non procedit in Tribunali A. C. in cauſis à ducatis

Digitized by Google

ducatis ducentis infrà; necnon Notariorum A. C. & mercatorum R.C. nàm in his cauſis A.C. facultatem habet procedendi ſummariè &c.manu Regia,& abſque obſeruatione terminorum, *Greg. XIV. in eius Conſt. ad Generis, §. eas videlicet, impreſſ. poſt prax. Saluſt. Tiber. Paul. V. conſt. 28. Eximia, §. eas videlicet.* Et praxis optima legum interpres declarauit, vt in his cauſis termini ſubſtantiales ad articulandum, ad producendum omnia, ad dicendum contra producta, ad declarandum, & ſimiles non requirantur, vt inferius ſuo loco patebit.

L Termini ſubſtantiales ſunt dilationes iudiciariæ, vt
98 aliquis cauſarum eſſet ordo,qui prius nullus erat,& lites abbreuiarentur,adinuentæ, *Egid. deciſ. 745. circa medium, verſ. exemplum de ſecundo.*

99 Fuerunt autem primitus adinuenti termini ſubſtantiales à *fel. me. Vrbano Papa V.* ad finem litibus celerius imponendum & ſumptibus,ac laboribus litigantium parcendum, *Rot. deciſ. 2. n. 2. de reſcript. in nou.*

100 Et ob id ab illo tempore cœperunt eſſe de ſubſtantia iudicij, cum antea non eſſent, *Verall. deciſ. 149. nu. 4. par. 3.*

101 In cauſis prophanis in prima Inſtantia termini ſubſtantiales ſunt infraſcripti, videlicet.

Ad dicendum contra commiſſionem. — ad p.d.
Ad libellandum. — ad octauam diē.
Ad reſpondendum libello.
Ad litem conteſtandum. } ſinguli ad 1.d.
Ad articulandum. — ad 15. diem.
Ad dicendum contra articulos.
Ad producendum omnia. } ſinguli ad 2.d.
Ad dicendum contra producta.
Ad declarandum.
Ad iurandum de calumnia.
Ad dicendum contra declarationes } ſinguli ad p.d.

102 In 2. Inſtantia omnes ijdem termini ſeruantur, excepto illo ad reſpondendum libello, & litem conteſtandum, quo omiſſo, reliqui ſeruari ſolent ſinguli ad primam, excepto termino ad articulandum, qui ſeruatur ad octauam. Terminus verò ad dicendum contra declarationes, tam in prima, quam in alijs Inſtantijs eſt contingens;ſi dentur facto, & in ſcriptis, aliàs ſi verbo tantum,non ſeruatur.

103 In 3. Inſtantia omnes dd. termini ſeruantur ad primam,excepto termino ad articulandum, qui ſeruatur ad ſextam, *Mart. V. Conſtit. 5. Romani, §. 23. & ſeqq. Veſtr. in prax. lib. 5. cap. 4. Card. Tuſc. lit. T, concl. 73. num. 4. & ſeqq.*

104 Si verò in termino ad conteſtandum litem, citatus differat litem conteſtari,compellitur, ſeruatis quatuor terminis ad conteſtandum litem, 1. ſimpliciter, 2. ad primam diem, 3. etiam ad p. d. ſub pœna excommunicationis addita, 4. & vltimo etiam ad primam, addita clauſula; aliàs videndum ſe declarari, & obtinetur declarari;liteque conteſtata proſequitur iudicium,obſeruando alios terminos, videlicet ad articulandum &c. vt ſupra, *Veſtr. in prax. d. lib. 5. c. 4. n. 2.*

105 Sed termini ad reſpondendum libello, ad litem conteſtandum,& ad dicendum contra declarationes receſſerunt poſtea ab aula, & hodie numquam ſeruantur, *Papazon. ad Rot. dec. 2. n. 14. de reſcript. in nou.*

106 In Cauſis verò Beneficialibus in prima Inſtantia termini ſubſtantiales ſeruantur,vt infra, videlicet.

Ad dicendum contra Commiſſionem.
Ad libellandum. } ſinguli ad p.d.
Ad articulandum. — ad duodecimā.
Ad dicendum contra articulos.
Ad producendum omnia.
Ad dicendum contra producta. } ſinguli ad 2.d.
Ad declarandum.
Ad iurandum de calumnia. } ſinguli ad p.d.

In ſecunda Inſtantia omnes ijdem termini obſeruantur ad primam diem, excepto termino ad articulandum,qui ſeruatur ad octauam.

In tertia Inſtātia ijdem termini ſeruantur ſinguli ad primam diem, excepto termino ad articulandum, qui ſeruatur ad ſextam, *Auct. Formul. Termin. in princ. Veſtr. in prax. lib. 5. c. 3. n. 1. Card. Tuſc. lit. T. cōcl. 73. n. 1. & ſeqq.*

Ijdem termini ſeruantur in Rota in prædictis,& alijs cauſis, in quibus proceditur ſummariè ſimpliciter, & de plano,ſine ſtrepitu,& figura iudicij, *Martin. V. Conſt. 5. Rom. §. 19. & ſeqq. ſecun. non. impreſſ.*

107 Verum,quoniam A.C. habet facultatem procedendi in omnibus cauſis, obſeruatis terminis, & aliàs ſummariè,prout in Beneficialibus; ſat erit, ſi in cauſis, in quibus termini ſubſtantiales coram eo ſunt ſeruandi, ſeruentur, prout ſupra in cauſis Beneficialibus ſeruari de iure,& de ſtylo ſacri Palatij Apoſtolici. & Curiæ dictum fuit, & ita paſſim obſeruatur in praxi in A. C. Tribunali,& Ego ſæpè ſeruaui.

108 Non tamen deſunt,qui in cauſis ordinarijs,& in quibus coram A. C. proceditur, prout in Beneficialibus, obſeruent terminos ſubſtantiales, vt infra, videlicet &c.

Ad dicendum contra commiſſionem (*ſi cauſa eſt commiſſa*)
Ad libellandum. } ſinguli ad p. d.
Ad articulandum. — ad octauam diē.
Ad dicendum contra articulos.
Ad producendum omnia.
Ad dicendum contra producta. } ſinguli ad 2. d.
Ad declarandum.
Ad iurandum de calumnia. } ſinguli ad p. d.

109 Nam,quia cauſæ Beneficiales ſunt ſummariæ, non indigent litis conteſtatione,& ob id terminos,vt ſupra vltimo loco dictum fuit,ſeruari coram A.C. tradit *Saluſt. Tiber. lib. 2. c. 15. n. 3. & ſeqq.*

110 Quando autem terminus ad articulandum in prima inſtantia obſeruatur ad octauam; in ſecunda, & alijs poterit obſeruari ad ſextam.

111 Cæterum in cauſis poſſeſſorijs,ſummarijs, prout in Saluiano,Spolio,& ſimilibus, termini ſubſtantiales ſolum ſeruantur,vt infra,videlicet.

Ad articulandum. — ad octauam diē.
Ad dicendum contra articulos.
Ad producendum omnia.
Ad dicendum contra producta. } ſinguli ad 2.d.

112 Omittuntur termini ad libellandum, & litem conteſtandum, quia in ſummarijs nec libellus, nec litis conteſtatio requiritur;omittitur etiam terminus ad iurandum de calumnia;quia huiuſmodi iuramentum non eſt de ſubſtantia,niſi parte petente, *Saluſt. Tiber. in prax. lib. 2. c. 8. n. 3. & ſeqq. Veſtr. in prax. lib. 5. c. 2. n. 1.*

113 Nec terminus ad declarandum eſt de ſubſtantia,cum ſit contingens tantum. *Veſtr. d. lib. 5. c. 2. n. 2.*

Præfigitur autem terminus ad declarandum, vt is, qui dedit articulos malè ſpecificatos, poſſit illos declarare,& melius ſpecificare in d. termino, *Olarad. conſ. 254. Quia, n. 22. verſ. ad aliud, & conſ. 263. Dominus, nu. 2. verſ. hinc, Card. Tuſc. lit. T, concl. 79. n. 1.*

114 Sed hoc non procedit in materia obiectiua, in qua dictus terminus ad declarandum non datur, *Olarad. conſ. 167. Ante omnia, nu. 4. verſ. nec hic, Card. Tuſc. d. concl. 79. n. 2. Rot. deciſ. 14. de teſtib. in Antiq.* niſi fortè in ſecunda Inſtantia, quando in prima obiectus non fuerunt expulſi cum cauſæ cognitione, *Rot. deciſ. 9. de Except. in antiq.*

115 Nec terminus ad libellandum in ſummarijs ſeruatus facit quem Dominum litis, *Creſcen. deciſ. 14. nu. 1. de procur.* quia Procurator non efficitur dominus litis, niſi per actum,qui in iudicijs plenarijs fieri non poteſt, niſi poſt litis conteſtationem, *Creſcen. deciſ. 14. nu. 2. de procur.*

116 Terminis igitur ſubſtantialibus non ſeruatis in cauſis,in quibus ſunt ſeruandi, ſententia, quæ inde ſequitur,eſt nulla, *Egid. deciſ. 27. Rot. deciſ. 2. nu. 1. de reſcript. in nou. Verall. deciſ. 149. nu. 1. p. 3. Rot. deciſ. 351. p. 4. diuerſ. & poſt. Pacif. de Saluian. deciſ. 6. nu. 1. & ſeq. Mantic. dec. 254. nu. 1. & ſeqq. Rot. deciſ. 605. n. 1. in fin. p. 2. rec. Ferentill. ad Buratt. deciſ. 337. n. 34.*

117 Nam remota ſubſtantia nihil ſubſiſtit, *cap. tua nos, de ſponſ. l. cum precario, la prima, ff. de precar. Mant. d. deciſ. 254. n. 2.*

118 Adeò quod, illis omiſſis,ſeu non ſeruatis, ad nihilum deſeruiat reiteratio, nec intrent Conſtitutiones Apoſtolicæ pro illorum ſanatione per reiterationem, *Verall. deciſ. 149. num. 7. par. 3. Mantic. deciſ. 254. nu. 5. & ſeq.*

Digitized by Google

& ſeq. Rot. poſt Pacif. de Salu. d. deciſ.6. num.3.

119 Et non ſolum in cauſis ordinarijs, ſed etiam in ſummarijs, in quibus termini ſubſtantiales requiruntur, ſunt omninò ſeruandi, alias proceſſus, & ſententia nullitatis vitio ſubiacent, *Veſtr. in prax. lib.5. cap.2. num.1. & ſeq. Vant. de nullit. ex defect. proceſſ. num.59. & ſeq. Saluſt. Tiber. in prax. lib.2. cap.15. num.5. verſ. quorum, Egid. deciſ.27. Rot. deciſ.31. de iudic. in antiq. Caſſad. deciſ.2. n.1. de iudic. Verall. deciſ.149. n.1. p.3. Rot. deciſ.105. nu.1. par.1. diuerſ.*

120 Si quis tamen, etiam in ſummarijs, terminos ad libellandum, ad declarandum, & ad iurandum de calumnia, obſeruaret, eſſet cautela, quæ non poſſet nocere, ſed
121 potius prodeſſe, *Veſtr. in prax. lib.5. c.2. n.2.* licet iſti non ſint in huiuſmodi cauſis neceſſarijs, & poſſint omitti, cum tantum ſint de ſubſtantia, & neceſſitate dicti quatuor termini ad articulandum, ad dicendum contra articulos, ad producendum omnia, & ad dicendum contra producta, quibus per neceſſe debet addi quintus terminus, ad ſententiam, quæ ſine illo eſſet omninò nulla, *l. de vnoquoque, ff. de re iud. Veſtr. in prax. lib.5. cap.2. num.2. & ſeqq.* & ibi *Grauat. nu.4. & ſeqq. Vant. de nullit. defect. proc. num.59. Egid. deciſ.27. Papazon. ad Rot. deciſ. 2. num.11. de reſcript. in nou. Caſſad. deciſ.8. num. 6. de reſcript.*

122 Sed quod dicitur, omiſſionem terminorum ſubſtantialium reddere proceſſum nullum.

Primò non procedit in executiuis, in quibus illi non requiruntur, *Vant. de null. defec. proc. num.52. Coccin. deciſ. 135. in prin.* vbi quod ita obſeruatur in Tribunali A. C. & eò minus requiruntur, quando agitur vigore obligationis Cameralis, *Rot. deciſ.229. num. 12. par.5. recent.*

123 Secundò non procedit in A. C. Tribunali, quando agitur de reuocatione mandatorum, *Coccin. d. dec.135. in princ.*

124 Sed hoc non habet locum, quando dicitur in citatione ad videndum reuocari mandatum cum omnibus inde ſecutis, & in expenſis condemnari, attento quod fuit relaxatum pro prætenſo credito extincto ante relaxationem dicti mandati, & facta fuit poſtea inſtantia, vt imponeretur perpetuum ſilentium; quo caſu termini videntur ſeruandi, cum ſit expeditum negocium principale, & facta condemnatio in expenſis, *Coccin. d. dec. 135. in princ. & n.1. & vlt.*

125 Tertiò non procedit in ſummarijſſimis poſſeſſorijs, quæ expediuntur per viam ſimplicis decreti, vt quotidie ſeruat praxis.

126 Quartò non procedit, quando agitur de executione literarum Apoſtolicarum, nam tunc non eſt neceſſe ſeruare terminos ad articulandum &c. ſed ſufficit obſeruare quatuor terminos, ad docendum ſe paruiſſe literis Apoſtolicis, prout inferius dicetur ſuo loco, *Rot. deciſ.30. num.31. par.5. recent. Duran. deciſ.60. n.37 & ſeq.* qui ſunt de ſtylo Curiæ, *Rot. dec.791. num.2. par.3. lib.3. diuerſ.*

127 Quintò non procedit, ſi fuit facta citatio ad terminos ſubſtantiales, & fuit in actis reproducta, quia licet non fuerit extenſum in ea decretum ſeruationis terminorum, illud non vitiat ex quo cenſetur omiſſum in curia Notarij, vt in ſimili dixit *Rot. in Rom. computorum 21. Maij 1593. cor. bo. me. Card. Arrigonio.*

128 Sextò non procedit in cauſis attentatorum, & reuocationis eorum etiam per viam nullitatis, *Egid. deciſ. 294. Sal. Tiber. in prax. lib.2. c.8. n.7. & ſeq. Rot. dec.78. de appell. in antiq. Verall. dec.250. nu.3. p.3.*

129 Septimò non procedit in cauſis nullitatum incidenter intentatis, *Sal. Tiber. in prax. lib.2. c.8. n.8. Rot. dec.27. de iud. in antiq.* Nec quando reuocatur ſententia per viam nullitatis ex iiſdem actis eiuſdem iudicij, *Egid. deciſ.319.*

130 Octauò non procedit in omiſſione termini ad dicendum contra producta, nam licet huiuſmodi terminus ſit de ſubſtantia, ſi tamen pars fuit citata ad dicendum contra iura, illius omiſſio non cauſat nullitatem, *Caſſad. dec.2. n.1. de iud.*

131 Nonò non procedit in omiſſione termini ad articulandum, quando pars fuit citata ad dicendum contra articulos, nam tunc, per huiuſmodi termini obſeruationem, ſanatur defectus termini ad articulandum, *Caſſad. deciſ.2. num.1. de Iudic. Verall. deciſ. 149. par.3. Theodoſ. de Rub. in ſing. ad d. deciſ. 2. Caſſad. par. 1. fol. 279. col.1.*

132 Sed hoc locum non habet in termino ad videndum admitti articulos, nam ille non ſanat defectum citationis, ſeu termini ad articulandum, nec illi æquipollet, *Verall. d. deciſ.149. n.7. p.3.*

133 Nam adeſt differentia; terminus enim ad articulandum licet non ſit communis vtrique parti in prophanis, ſecus tamen eſt in Beneficialibus ſummarijs, *Rot. deciſ.25. nu.1. & ſeq. de iudic. in antiq. Veſtr. in prax. lib.5. c.4. n.4. Marcheſan. de Com. appell. in cur. par.1. c.5. n.141. fol. 209.*

134 Terminus verò, ad videndum admitti articulos, non eſt vtrique parti communis, cum reſpiciat tantum partem dantem articulos, *Verall. deciſ.149. nu.2. par.3.*

135 Sed terminus ad dicendum contra articulos reſpicit vtramque partem, ſcilicet dantem articulos, & illam, contra quam dantur articuli; in quo termino poteſt pars citata contra articulos dicere, opponere, deducere, & probare vigore d. citationis quicquid vult, & poteſt, vnde æquipollet termino ad articulandum, *ex prææallegatis.*

136 Videntur tamen ex hoc dd. termini ad articulandum, & dicendum contra articulos inſimul inculcati, cum vnus fungatur vice duorum, & ſic nulli, niſi vel negetur nullitas, vel dicatur huiuſmodi nullitatem ſanari per illorum reiterationem, *ex inferius allegandis.*

137 Decimò non procedit in omiſſione termini, ad dicendum contra articulos, quando articuli fuerunt à Iudice admiſſi parte præſente cum clauſula, *ſaluo iure impertinentium, & non admittendorum*, & cum aſſignatione termini decem dierum partibus ad probandum earum incumbentia, nam per dictam clauſulam, *ſaluo iure &c.* remanet prouiſum præiudicio, quod per ſimplicem admiſſionem articulorum parti contingere potuiſſet, qui eſt finis, ad quem citatio, ad dicendum contra articulos, introducta fuit, *Comitol. deciſ.108. num.4. Theodoſ. de Rubeis in ſing. ad d. deciſ.2. Caſſad. par.1. fol. 279. col.1.*

138 Vnde infertur, quod terminus ad articulandum non ſolum dicatur ſufficienter ſeruatus, quando pars fuit citata ad dicendum contra articulos, *ex prææallegatis*, ſed etiam quando in defectum huius citationis fuerunt admiſſi articuli parte præſente cum dicta clauſula, *ſaluo iure &c.* vt obſeruauit idem *Theod. de Rub. in ſing. ad d. dec.2. Caſſad. fol.279. col.1. in fin.*

Decimo primò non procedit in Rota, niſi in terminis ad articulandum, ad dicendum contra articulos, ad producendum omnia, & dicendum contra producta, nam omiſſio aliorum, niſi malitiosè fiat, non vitiat proceſſum in eo Tribunali, *Martin. V. Conſt.5. Romani, §.22. ſecun. nou. impreſſ.*

139 Decimo ſecundò non procedit extra Romanam Curiam, nam non ita exactè ſeruantur termini ſubſtantiales extra Curiam, ſicut in Curia, & ob id ſententia lata extra Curiam cum terminis malè ſeruatis non eſt nulla, *Verall. deciſ.240. nu.2. par.3.* nam in huiuſmodi ordine iudiciario mos Regionis obſeruandus eſt, cum ſtylus Romanæ Curiæ non extendatur ad aliam, *Roman. conſ. 367. n.10. verſ. cæterum, & n.11. Rot. dec.4. de appell. in nou.* dummodo iudicij ſubſtantialia non mutentur, *Rot. d. dec.4. de appell. in nou.*

140 Decimo tertiò non procedit in cauſis Mercatorum in Tribunali A.C. vertentibus, nam A. C. inter, & contra Mercatores habet facultatem procedendi ſummariè, ſimpliciter, de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, manu Regia, & ſola facti veritate inſpecta, abſque obſeruatione terminorum, iuxta ſuperius tradita *ſub lit. I, verſ.3. non procedit, nu.97.* quo caſu non tenetur ſeruare, niſi ea, quæ ſunt iuris naturalis, *Saluſt. Tiber. in prax. lib.2. c.21. n.5.* cum alijs allegatis *ſupra lit. F, verſ. per quod verbum, n.21. & lit. H. verſ. hanc, & ſeqq. n.47. & ſeqq.*

141 Non ſolum autem regulariter, terminis ſubſtantialibus non ſeruatis, proceſſus eſt nullus, ſed etiam illis nulliter, & malè ſeruatis, *Rot. deciſ.18. num.1. & ſeq. par. 1. recent.*

142 Pro-

Digitized by Google

142 Proinde ad ſaluandos proceſſus, qui ob malam ſeruationem terminorum corruebant,& finem litibus imponendum,primus fuit *Innoc.VIII. fel.rec.* qui celebrem illam Conſtitutionem Innocentianam nuncupatam, promulgando, Auditoribus Rotæ reiterandi terminos malè,& nulliter, & inculcatè ſeruatos, & ſic ſanandi omnes illorum defectus præcedentes, vnica citatione, & audientia,facultatem conceſſit, *Innoc.VIII. Conſt.10. Finem litibus ſecund.antiq.impreſſ.*

143 Et ob id per dd. terminorum reiterationem, vt ſupra,in citatione ad ſententiam omnes defectus eorumdem prius tentorum,ſanantur, *Caſſad.deciſ.8. num.10. de reſcript. Verall. deciſ.121. num.4. & ſeq & deciſ. 250 num.2.par.3.Seraph.deciſ.1352.num.2. Mantic. deciſ.54. num.5.Rot.dec.64.nu.6.& deciſ.743.num.4. p.2. & deciſ. 207.nu.3.par.5.recent.Greg.deciſ.70.n.9 & deciſ.156. nu. 1 Buratt.deciſ.126.num.6.& deciſ.440.num.7.& dec.483. num.8.*

144 Vnde ſequitur, quod terminis, vt ſupra, ſeruatis, & reiteratis,proceſſus remaneat validus, vnà cum ſententia inde ſecuta,*Rota deciſ.2.de reſcript.in nou Verall. dec. 260.nu.3.par.3* quem ſequitur *Rot. deciſ.233. n.1. par.1. recent.*

145 Adeò quod ſeruati cum Procuratore non habente mandatum, ſi poſtea fuerint reiterati ad id citato legitimo Procuratore, ſanentur nihilominus in vim Innocentianæ, *Caſſad.dec.8 n.10.de reſcript. Rot.dec.51.nu.1. par.2.rec.Coccin.dec.54.n.1.*

146 Et ſufficit,cum ſint communes, quod ab altera parte fuerint ſeruati, *Specul. de teſt.§.qualiter autem,n.22.Verall.dec.149.nu.3.p.3.Rota dec.229.nu.14.p.5.rec. & apud Poſt. de manut.dec.247.n.12.*

147 Quinimò termini ſeruati in petitorio, illo poſtea ſuſpenſo, proſunt etiam in poſſeſſorio, cum petitorium habeat in corpore poſſeſſorium, *Saluſt. Tib. in prax.lib.2.cap.8. nu.9. Biſignett.deciſ.1.nu.1. de cauſ. poſſ. & prop.*

148 Idcoque ſeruati in cauſa Parochialis extenduntur etiam ad cauſam poſſeſſorij intentati ſuper Parochiali,
149 *Verall.dec.250.n.1.p.3.* Sicut ſeruati † in iudicio principali proſunt etiam in iudicio incidenti, prout Nullitatis,Attentatorum,& ſimilium,*Saluſt.Tiber. d. lib.2. c. 8. nu.10.*

150 Et tertio venienti ad cauſam,qui,ſi reperit terminos ſeruatos,non tenetur eos iterum ſeruare,*Chaſſanen.dec. 194. Tertius veniens.*

151 Pluries verò reiterati reſpiciunt rei defenſionem, & cauſæ cognitionem,*Rota dec.54.nu.2.poſt conſ.crim.Farinac.lib.2.*& habent vim monitionis,*Rot.d.dec.54.nu.2. Coccin.dec.135.n.7.*

152 Pro illorum autem ſanatione ſufficit, quod interuenerint tot Audientiæ à die introductionis cauſæ ad diem latæ ſententiæ,quot requiruntur pro illorum ſeruatione,*Saluſt.Tiber.lib.2.c 15.nu.9. verſ. verum ex quo, Seraph.deciſ.513.nu.2.Ro .deciſ.743.nu.4.p.2. recent.Gregor.deciſ.156.nu.2.*& ibi *Beltram.n.10.& deciſ.280.nu.7.* vt poſtea per reiterationem,vt ſupra,ſanentur, *Seraph dec.515.num.2.Rot.dec.743.num.4.par.2.recent.* alias ſententia eſt nulla,*Caſar de Graſſ. deciſ.13. num.1. & nu.2. de re iudic.*

153 Verum, quoniam Innocentiana non habebat locum extra Rotam,*Caual.deciſ.433 num.2. Rota dec.285.nu.2. par.4.recent.* Idcirco *fel. rec. Pius IV. in reform. Sign. Iuſt. Conſt.84.Cum nuper,§.ſimiliter ſecun.antiq. impreſſ.* illam extendit ad omnes Romanæ Curiæ Iudices,adeo quod hodie, in vim dictarum conſtitutionum, termini nulliter,& male ſeruati poſſunt à quocumque Iudice Rom. Curiæ,ſiue ordinario,ſiue delegato,ſiue in Rota, ſiue extra Rotam, vnica citatione, & Audientia reiterari, ſcilicet vigore Innocentianæ in Rota, & virtute Pianæ extra Rotam,*Buratt.dec.126.num.7.Rot.dec.743.num.4. par.2.recent.*

154 A.C. verò,vltra facultates prædictas, habet etiam facultates ſpeciales reiterandi terminos ſubſtantiales malè,nulliter,& inculcatè tentos vnica citatione,& audientia,*Gregor.XIII.Conſtit.55.Ad generis, §. eiſdem, ſecun.antiq.impreſſ. Greg.XV. in conſtit. Ad generis, §. eiſdem,impreſſ.poſt Saluſt. Tiber. in prax. Paul. V. conſt. 28 Exmiæ,§.eas*;quarum facultatum virtute poteſt omnes præcedentes defectus terminorum ſanare, vt ſupra, *Sal.Tiber.lib.2.cap.15.num.9.verſ.verum ex quo, Seraph. deciſ.515.nu.2.Gregor.de ciſ.280. num.7. Buratt. deciſ.26. num.7.* etiam ſi adſit commiſſio, quæ in hoc non alterat ordinarias illius facultates, *Seraph. d. deciſ. 515. num.2.*

155 Non omitto, quod terminus ad ſententiam, in quo omnes termini ſubſtantiales, vt ſupra, reiterantur, *Rot.deciſ.743.num.4.par.2.recent.*ab altera parte ſeruatus operatur, vt vtraque pars pro ſententia inſtetiſſe dicatur.

156 Et ob id praxis,ſeu ſtylus Tribunalium A. C. & Vicarij obſeruat,vt in termino citationis ad ſententiam Iudex poſſit validè ſententiare,non ſolum ad fauorem citantis,ſed etiam ad fauorem citati,ſi viderit,eum bonum ius fouere, & Notarius hoc vltimo caſu extendere ſolet decretum in citatione illius, contra quem fuit lata ſententia,qui ſtylus eſt ſeruandus, *Rot. dec.101.nu. 10.& ſeq.p.3. rec.*

M *Prout in Beneficialibus &c.* Cauſæ Beneficiales ſunt
157 ſummariæ, & in eis proceditur ſimpliciter, de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, *Clem. diſpendioſam, de Iudic.*

158 Operantur autem dd.verba,prout in Beneficialibus, vt poſſit procedi ſummariè in cauſa, etiam ſi ſit prophana,vel non ſit Beneficialis,*Mohed.dec.6. nu.1. in fin. de reſcript. Mandoſ. in form.3. commiſſ. in verb. prout in Beneficialibus,Marcheſ.de commiſſ.appell.in Rom. Cur. p. 1.c.5.n.140.& ſeq fol.209.ſecun nou.impreſſ.*Et vt dilationes debeant eſſe breuiores, non tamen vt tollantur probationes opportunæ:Quod procedit,ſiuè in Rota, ſiuè extra Rotam.

159 Et licet in Rota vigore Innocentianæ procedatur ſummariè,vt ſupra; Primò in cauſis miſerabilium, de quibus *in l.vnica, C.quando Imper. inter Pupill. &c.* Secundò in cauſis à ſcutis 500.infra, *Marcheſ. de commiſſ.*
160 *d.p.1.c.5.nu.142.* † A.C. tamen in omnibus cauſis poteſt,Prout in Beneficialibus,vt ſupra,procedere virtute ſuarum facultatum in locis ſupra allegatis, quæ omnia quomodo procedant in Praxi ſuis loco, & tempore demonſtrabitur.

De Præparatorijs, Pars II. Cap. II.

SVMMARIVM.

1 *Cauſæ omnes præparatoriæ ſunt ſummariæ; ideò prius de illis,quàm de cauſis præparatis,videtur agendum.*
2 *In Tribunali A.C.productis, parte citata, præparatorijs,obtinetur Monitorium.*
3 *Citatio ad dicendum contra præparatoria, & eius Formula,& Proceſſus.*
4 *Præparatoria,& eorum formula.*
5 *Productio præparatoriorum,& eius formula.*
6 *Proteſtatio contra præparatoria, & eius formula.*
7 *Monitorium ad reſpondendum præparatorijs, & eius formula.*
8 *Executio, & relatio executionis Monitorij, & eius formula.*
9 *Proteſtatio contra Monitorium, ad reſpondendum præparatorijs,& eius formula.*
10 *Citatio ad reſpondendum præparatorijs,& eius Formula,& Proceſſus.*
11 *Alia citatio ad reſpondendum præparatorijs, & eius formula,& proceſſus,iuxta Praxim recentiorem Tribunalis A.C.*
12 *Parte contumace in reſpondendo præparatorijs,expeditur Mandatum, & fit contra eam executio.*
13 *Si præparatorijs non eſt de Iure reſpondendum, fit de hoc proteſtatio opportuna.*
14 *Reſponſiones factæ præparatorijs adnotantur in margine ab Actuario,per verbum,credit, vel non credit,& quomodo adnotetur comparitio partis.*
15 *Præparatoria quid ſint?*

16 *Præ-*

Digitized by Google

16 *Præparatoria ad quid inuenta?*

17 *Conueniendus vti Hæres poteſt interrogari, an & pro qua parte ſit hæres? & quare?*

18 *Quis poteſt interrogari an, & pro qua parte ſit hæres, quando Actor dubitaret contra quem, & pro qua parte debeat experiri.*

19 *Conueniendus actione reali, ſi Actor dubitet poteſt interrogari, an, & pro qua parte, & quo titulo poſſideat.*

20 *Conueniendus actione reali negans ſe poſſidere, ſi conuincatur de mendacio, amittit poſſeſſionem, & Actor poteſt petere ſe immitti in poſſeſſionem tamquam vacantem.*

21 *Conueniendus actione perſonali, de mendacio conuictus, non perdit poſſeſſionem.*

22 *Conueniendus actione reali negans ſe poſſidere, licet de mendacio conuictus fuerit, ſi eum pæniteat ante litem conteſtatam, non perdit poſſeſſionem.*

23 *Caſus ſexdecim in quibus conueniendus poteſt interrogari ante litem conteſtatam.*

24 *In Curia* A. C. *poſt citationem ad dicendum contra Iura, & productionem Apocæ, citatur pars ad recognoſcendum manum ſuam.*

25 *In petitione hæreditatis poteſt quis interrogari an, & pro qua parte poſſideat, & vlterius quo titulo poſſideat.*

26 *Præparatoriæ interrogationes fiunt officio Iudicis, non iure actionis.*

27 *In præparatorijs interrogationibus proceditur ſine libello.*

28 *Præparatoriæ interrogationes poſſunt fieri, tam ante libellum, quam in libello.*

29 *Præparatorijs reſpondere recuſans, cogendus eſt per Iudicem iuris remedijs opportunis.*

30 *Præparatorijs quis non tenetur reſpondere in decem, & nouem caſibus, & in quibus.*

31 *Ad excluſionem Actoris, qui ſuam intentionem fundauit, cogitur quis docere de titulo, niſi velit condemnari.*

32 *Poſitiones fuerunt inuentæ à conſuetudine, interrogationes a iure ſcripto.*

33 *Poſitiones fiunt per verbum, Pono, Præparatoria verò per verbum, Interrogo.*

34 *Ponens tenetur iurare poſitiones veras, ſecus interrogans.*

35 *Poſitiones poſt litem conteſtatam, præparatoria vero, vbicumque æquitas ſuadet, producuntur.*

36 *Ponens ſatetur, interrogans vero non ſatetur.*

37 *Ponens obligatur ex ſua confeſſione, ſecus interrogans.*

38 *Pars non auditur per modum interrogatorij, niſi ſuper præparatorijs, ſed in negocio principali, niſi per modum poſitionis, vel articuli.*

39 *Reſpondens poſitioni obligatur, ſicut reſpondens interrogationi.*

40 *Reſpondendum eſt medio iuramento, tam poſitioni, quam interrogationi.*

41 *In caſibus, in quibus non admittitur poſitio, nec etiam admittitur interrogatio.*

42 *Interrogationes fiunt ad litis præparationem ante conteſtationem illius.*

43 *Omiſſis præparatorijs per obliuionem ante litem conteſtatam, poteſt pars ſuper illis interrogari, etiam poſt conteſtationem.*

44 *Interrogationes admittuntur poſt conteſtationem.*

45 *Interrogationes cur poſt litem conteſtatam fieri poſſint.*

46 *In ſummarijs Iudex poteſt interrogare etiam poſt concluſum in cauſa, etiam ad inſtantiam partis, dummodo quando quis interrogatur ſuper negocio principali, dentur poſitiones.*

47 *Iudex in cauſis ordinarijs poteſt tam circa ea, quæ deciſionem cauſæ non reſpiciunt, quam in declaratione dubitationis exortæ interrogare partes ex officio, etiam poſt concluſum in cauſa,*

48 *Iudex in deciſorijs non poteſt in cauſis ordinarijs interrogare ſuper nouo articulo, ad fundandam partis intentionem, ad eius inſtantiam, nec etiam ex officio poſt concluſum in cauſa.*

49 *In Tribunali* A. C. *poterit Iudex indiſtinctè interrogare partes etiam poſt concluſum in cauſa, ad partis inſtantiam, quia* A. C. *in omnibus cauſis procedit ſummariè.*

50 *In Tribunali* A. C. *citatur ad declarandum, an ſit, vel velit eſſe hæres, & obſeruatis quatuor terminis, deputatur Curator, cum quo proſequitur Iudicium.*

De Præparatorijs. Pars II. Cap. II.

A 1 CVm ſæpe in Iudicijs fiant interrogationes præparatoriæ, quæ vt ſupra dictum fuit, etiamſi ad cauſarum ordinariarum præparationem fiant, inter cauſas ſummarias connumerantur. Ideo antequam de cauſis præparatis agatur, videtur de Præparatorijs præmittendum.

2 In Tribunali igitur A. C. in cauſis, in quibus præparatoria ſunt neceſſaria, vel opportuna, illis confectis, & in folio deſcriptis, ac in actis, citata parte, productis, obtinetur Monitorium, & proceditur, vt infra, videlicet.

A. C. N.

3 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad dicendum, contra præparatoria facto data, videndum illa per D. recipi, & admitti, & committi Notario receptionem iuramentorum in forma, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Et in termino d. Citationis executæ, ac reproductæ, exhibitis Præparatorijs in actis, vt infra, obtinetur Decretum, videlicet.

NN. repetijt Præparatoria hac die in Broliardo producta, & petijt & obtinuit, vt ſupra, ſaluo iure, &c. niſi per totam &c. omni &c.

4 Interrogationes verò, ſeù præparatoria huiuſmodi poſſunt fieri iuxta infraſcriptam formulam, & alias mutatis mutandis, ſecundum facti contingentiam.

Formula Præparatoriorum.

Præparatorias Interrogationes infraſcriptas dat, facit, exhibet, & producit Procurator, & eo nomine NN. contra NN. petens recipi, & admitti, & partem aduerſam compelli, & cogi ad reſpondendum illis, medio iuramento tactis &c. purè, & ſimpliciter, per verbum credit, vel non credit, ſub pænis arbitrio Domini, omni &c. ſaluo iure &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio &c. & vulgari ſermone &c.

Prima s'interroghi detto NN ſe ſia Herede di NN.?
Secondo per qual parte ſia Herede?
Terzo ſe ſia Herede per Teſtamento, ò ab Inteſtato?
Quarto ſe poſſiede vna caſa poſta in Roma nel Rione di N. à lato alli beni di NN. & di NN.
Quinto con qual ragione la poſſiede?
Seſto ſe la poſſiede tutta, ò parte, & per qual parte?
Super alijs, &c.

5 Quorum quidem Præparatoriorum productio poteſt fieri in actis, vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

In officio NN. facto per compulſum produxit Interrogationes, ſeu Præparatoria, prout in folio tenoris &c. medio iuramento tactis &c. iurauit de Calumnia in forma, & petit cogi, & compelli partem aduerſam ad reſpondendum illis, medio iuramento tactis &c. purè, & ſimpliciter, ac omni &c.

6 Exaduerſo poteſt fieri, hæc proteſtatio, videlicet.

Pro NN. contra NN.

In officio NN. contra prætenſa Præparatoria dixit pro nunc generalia, verbo ſaluo iure &c. omni &c.

Succeſſiuè, pro habenda reſponſione ab Aduerſario, obtinetur Monitorium tenoris, videlicet.

7 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A. C. ſiue R.P.D. N. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam

Digitized by Google

ſtantiam NN. principalis; Tenore præſentium.

Moneatur NN. exaduerſo principalis, quatenus infra triduum proximum, ſub pænis &c. pronunciationis pro confeſſatis, & alijs arbitrio Domini &c. debeat interrogationibus in actis exhibitis reſpondiſſe, ſingulariter ſingulis purè, & ſimpliciter per verbum credit, vel non credit, medio iuramento tactis &c. ac veritatem depoſuiſſe, & præſentibus omninò paruiſſe &c. deducens &c. & alias omni &c. & ſi quis &c. omni &c.

NN. Notarius. Locus † ſigilli.

8 Hoc Monitorium datur Curſori, qui illud exequitur perſonaliter, & de exequutione in pede illius fidem facit, cuius vigore reproductio eiuſdem in actis adnotatur, vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

Coram D. meque NN. Sanctiſſimi D. N. Curſor retulit ſe ad inſtantiam NN. monuiſſe NN. prout in folio tenoris &c. & prout habuit in mandatis, omni &c.

9 Exaduerſo poteſt fieri hæc proteſtatio, videlicet.

Pro NN contra NN.

In officio NN. contra prætenſum Monitorium dixit pro nunc generalia, verbo ſaluo iure &c. omni &c.

Verum ſi monitus fuerit contumax in reſpondendo, elapſis tribus diebus citatur, vt infra, videlicet.

A. C. N.

10 Citatur NN. exaduerſo ad reſpondendum interrogationibus, ſeu præparatorijs in actis productis, iuxta formam Monitorij, alias videndum pronunciari pro confeſſatis, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter D. pronunciauit in præparatoria pro confeſſatis, & alias prout in actis, &c. inſtante NN principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Sed quia ſupremum Tribunal A. C. non attendit fictas confeſſiones, vt diximus ſupra *par.* 1. *c.* 10. *nu.* 104. cautius erit, tam in materia poſitionum, quam præparatoriorum in eo citare partem, prout praxis recentior quotidie obſeruat, ad reſpondendum poſitionibus, vel præparatorijs, alias videndum grauari, vt infra, videlicet.

A. C. N.

Citatur NN. exaduerſo principalis, ad reſpondendum præparatorijs in actis datis, iuxta formam monitorij, alias videndum grauari, & grauamen, ac pro eo mandatum neceſſarium, & opportunum, relaxari, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit grauari d. NN. in iulijs NN. quolibet die, donec paruerit, & vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter D. relaxauit grauamen, & alias prout in actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

12 Quo caſu, ſi termino elapſo, citatus non reſpondet interrogationibus, expeditur contra eum mandatum pro grauamine, & ſumma Iudici bene viſa, & proceditur ad capturam pignorum, & illorum ſubhaſtationem, donec grauatus tædio affectus reſpondeat, quæ quidem exequutio non ſolet expectari, nam citatus, vt ſupra, ſolet parere mandatis, & reſpondere præparatorijs.

13 Exaduerſo ſi dentur interrogationes, quibus non ſit de iure reſpondendum, vt infra, poterit fieri de hoc proteſtatio opportuna, ſecundum contingentiã facti.

14 Reſponſiones autem ſingulæ adnotantur per Notarium in margine cuiuslibet interrogationis per verbum credit, vel non credit, & in pede præparatoriorum adnotatur ab eodem Notario comparitio partis, vt infra, videlicet.

Die NN. comparuit NN. & reſpondit ſupradictis præparatorijs, prout in margine cuiuſque illorum &c. omni &c.

Obſeruationes.

A 15 PRæparatoria ſunt interrogationes, quæ fiunt, tàm ante, quam poſt litem conteſtatam, *l.* 1. *ff. de Interrog. act. Gloſ. in l. qui petitorio, in verb. vtitur, ff. de rei vendic. Anchar. in cap. Abbate, num.* 1. *verſ practica ergò, de Sent. & re iudic. in* 6. *Saluſt. Tiber in prax. lib.* 2. *c.* 13. *nu.* 35. *verſ. Cæterum, Roman. conſ.* 373. *nu.* 3.

16 Et fuerunt inuentæ huiuſmodi interrogationes præparatoriæ, nè quis litigando fruſtratoriè laboraret, *l. qui petitorio in princ. ff. de rei vindic. Ancharan. in d. cap. Abbate, nu.* 1. *verſ ſed quæritur, de ſenten. & re iudic. in* 6. *Neuiz. conſ.* 5. *nu.* 17 *& nu.* 30. *Aret. in §. omnium, num.* 73. & ibi *Iaſ. n.* 99. *inſt. de act.*

Et ſic ad fundandum iudicium, nè actor malè agat, *Bald. conſ.* 325. *in petitione in fin. lib.* 2. *Angel. conſ.* 133. *Super primo, num.* 2. *verſ. ſuper hoc, Caſtr. conſ.* 447. *Ad primum, n.* 4. *verſ. notandum, lib.* 2. *Menoch. de arbitr. iudic. lib.* 3. *caſ.* 51. *nu.* 11. non autem vt actor inſtruatur circa ſuam actionem *Bald. d. conſ.* 325. *in fin lib* 2. *Menoch. de arbitr. iudic. d. l.* 2. *caſ.* 51. *n.* 11.

17 Vnde primò infertur, quod actione perſonali conueniendus, ne, ſi ille non eſſet hæres, iudicium redderetur eluſorium, poteſt interrogari, an, & pro qua parte ſit hæres, *l.* 1. *in princ. & l. qui interrogatur, ff. de interrogat. act. Papien. in prax. in form. interrog. fien. §. quamis, n.* 4. *Maran. de ord. iudic. par.* 6. *ſect.* 7. *princ. memb.* 7. *n.* 1. *Menoch. de arb. iud. lib.* 2. *caſ.* 51. *n.* 2.

18 Sed hoc procedit, quando actor dubitat, contra quem experiri debeat, & pro qua parte, *d. l.* 1. *in princ. ff. de interrog. act. Neuiz. conſ* 5. *nu.* 15. *& ſeqq. Menoch. de arb. iudic. lib.* 2. *caſ.* 51. *n.* 2.

19 Secundò infertur, quod conueniendus actione reali, ſi actor eſt dubius, poterit ab eo interrogari, an, & pro qua parte poſſideat, necnon etiam quo titulo poſſideat, *l. qui ſeruum, §. in iure, ff. de interrog. act. Papien. in form. interrog. fien. §. quamis, in princ. & num.* 1. *Marant. de ord. iud. d. par.* 6. *membr.* 6. *n.* 1. *Neuiz. d. conſ.* 5. *nu.* 28. *Menoch. de arb. iud. lib.* 2. *caſ* 51. *n.* 12.

20 Cæterum actione reali conueniendus, ſi negauerit ſe poſſidere, & fuerit de mendacio conuictus, amittit poſſeſſionem, quæ in actorem transfertur, *l. qui ſeruum, §. in iure, ff. de interrog. act. l. fin. ff. de rei vindic. Specul. de interrog. quæ fiunt ant. lit. conteſt. §. ſciendum, num.* 2. *Papienſ. in prax. in form. interrog. fien. §. primò, an dictus, nu.* 2. & ibi *Landrian. ſub lit. A, Aretin. in §. omnium, nu.* 8. *& ſeq* & ibi *Iaſ. nu.* 99. *inſt. de act.* & actor hoc caſu petere poterit ſe immitti in poſſeſſionem tamquam vacantem, *Specul. de interrog. d. §. ſciendum, nu.* 2. *Landrian. ad Papien. in form. interrog. fien. §. quamis, ſub lit. C, Aufrer. ad Capell. Toloſ. decis.* 167. *verſ. adde quod*, vbi quod reus hoc caſu efficitur petitor, & non auditur amplius, niſi ſuper proprietate.

21 Sed hoc primò non procedit in actione perſonali conuento, *§. illud quoque in iudicijs, vbi gloſ. in verb. conuentus, in Auth. de Trient. & ſemiſ. gloſ. in l. fin. in verb. iudicem, ff. de rei vind. Landrian. ad Papien. in form. interrog. fien. §. primò, an dictus, ſub lit. A.*

22 Secundò non procedit, quando pœniteret ante litem conteſtatam, *Bald. in l. fin. n.* 2. *ff. de rei vindic. Landrian. ad Papien. in d. §. primò, an dictus, ſub lit A.*

23 Caſus autem, in quibus poteſt quis interrogari ante litem conteſtatam, ſunt plures.

Primus eſt, an quis ſit hæres?

Secundus, pro qua parte ſit hæres?

Tertius, an ſit hæres ex teſtamento, vel ab inteſtato?

Quartus, an habeat in poteſtate ſeruum, cuius nomine noxali iudicio conuenitur?

Quintus, an, & pro qua parte poſſideat hæreditatem, quæ petitur.

Digitized by Google

Sextus, an poſſideat peculium ſerui, vel Filij, qui contraxiſſe dicitur?

Septimus, cuius ætatis ſit ipſe conuentus, ſi ætas ignoratur?

Octauus, an poſſideat ædes, quarum nomine petitur caueri de damno infecto?

Nonus, an Quadrupes, quæ damnum dediſſe dicitur, ſit ſua?

Decimus, an poſſideat rem, quę exaduerſo petitur actione rei vindicationis?

Vndecimus, pro qua parte illam poſſideat?

Duodecimus, an illam dolo deſierit poſſidere?

Hos caſus enumerat *Gloſ. in l. 1. in verb. damni, ff. de interrog. act, necnon Spec, de interrog. quæ fiunt ant, lit, conteſt. §. ſecundum, n, 1.*

Decimus tertius caſus addi poteſt, nam conueniendus virtute ſcripturæ priuatæ poterit ante litis conteſtationem interrogari, an illa ſit eius manu conſcripta, *Roman. conſ. 37. n. 1. Landrian. ad Papien. in form, interrog, fien. in §. quamuis, ſub lit. B, Neuiz. conſ. 5. n, 30.*

24 Sed in Curia A.C. ſolet, poſt citationem ad dicendum contra iura, & productionem apocæ, citari pars ad recognoſcendum manum ſuam, alias videndum, pronunciari pro recognita, iuxta praxim ſupra traditam, *p. 1. c. 2. ſub lit. Y, & ſub lit. Z, nu. 37. & ſeqq, & n. 209. & ſeqq.*

25 In petitione verò hæreditatis, non ſolum poteſt quis interrogari, primò an poſſideat, ſecundò pro qua parte poſſideat, ſed etiam & tertiò quo iure, ſeu titulo poſſideat, & ſic an poſſideat pro hærede, vel pro poſſeſſore, vel alio titulo, & quo titulo, *Specul. de interrog. quæ fiunt ant. lit, conteſt. §. ſciendum, nu. 2. & ſeq. Bald. conſ. 325. in petitione, num. 1. lib. 2. Maranſ. de ord. iudic. par. 6. membr. 7. n. 1.*

26 Fiunt interrogationes huiuſmodi, non iure actionis, ſed officio Iudicis, *l. 1. vbi Gloſ. in verb. actionibus, & Bart. nu 8. ff. de interrog. act. Spec. de interrog. quæ fiunt ant. lit. conteſt. §. ſciendum, num. 4. verſ. ſed Domini, & num 6. verſ. hoc quoque, Papien. in form. interrog. fien. §. quatenus, num. 1. Maran. de ord. Iud. par. 6. membr. 7. num. 1. & num. 3.*

27 Et in eis proceditur ſummatim ſine libello, *l. ſi defenſor, §. illud, ff. de interrog, act. Spec. in d. §. ſciendum, nu. 6. Papien. in prax. in d. §. quatenus, nu. 1.* cum alijs allegatis ſupra *in cap. præcedente lit. N, verſ. ſecundus caſus, & verſ, quos quidem, nu. 80. & n. 84. ante fin.*

28 Et poſſunt fieri tam ante libellum, quàm in ipſo libello, *Papien. in prax. in dicto §. quatenus, num. 3. verſ. Et ſecundum,* vbi quod vtrumque eſt ſatis practicabile, *Marant. de ord. iudic. par. 6. memb. 7. nu. 1. Menoch. de arbitr. iudic. lib. 2. caſ. 51. nu. 3.*

29 Quod ſi quis reſpondere Præparatorijs recuſet, cogendus eſt per Iudicem iuris remedijs opportunis, *l. voluit, & l. ſi defenſor, §. illud, ff. de interrog. act. Papien. in d. form. interrog. fien. §. compellatis, nu. 1. Saluſt. Tiber. in prax. lib. 2. c. 13. n. 35. verſ. cæterum*, vbi de obſeruantia cogendi reum ad reſpondendum præparatorijs in Tribunali Auditoris Cameræ iuxta praxim in principio huius ſecundi capitis poſitam, teſtatur.

30 Sunt tamen plures caſus, in quibus quis præparatorijs, ſeu interrogatorijs reſpondere non tenetur.

Primus, ſi ratione priuilegij, aut alias &c. non cogitur ſubire forum.

Secundus, ſi reus interogetur de iuribus actoris.

Tertius, quando fit interrogatio de negocio principali, ſuper quo lis vertitur, nam tunc ſunt neceſſariæ poſitiones.

Quartus, quando quis interrogatur de crimine, ſeu turpitudine, prout, an ſit periurius, excommunicatus, vel infamis.

Quintus, quando quis reſpondendo veniret contra proprium iuramentum, alias præſtitum.

Sextus, quando fit interrogatio de facto alieno, licet in ciuilibus poſſit peti terminus ad deliberandum, & ſit reſpondendum per verbum credit, vel non credit.

Septimus, hæres cum beneficio inuentarij non poteſt interrogare creditores, & legatarios, An hęreditas ſit ſoluendo.

Octauus, Is contra quem agitur, rei vindicatione, non tenetur reſpondere, An actor ſit dominus.

Nonus, quis non tenetur reſpondere de propoſito in mente retento.

Decimus, Nec de impertinentibus ad cauſam.

Decimus primus, Nec an poſſideat bona, vel mala fide.

Decimus ſecundus, Nec interrogationi iuris.

Hos caſus latè enumerat, & comprobat *Marant. de ordin. Iudic. par. 6. memb. 7. nu. 2. & ſeqq.* Ponit etiam tertium caſum *Bald. conſ. 325. In petitione, num. 1. verſ. item numquid, & conſ. 326. acturus, nu. 2. verſ. ſequitur, il primo, vbi de communi lib. 2. Caſtren. in l. Iudices, nu. 6. C. de Iud.* vbi dicit hoc notandum *Iaſ in d. l. Iudices, num. 6. C. de Iud.* Sextum vero caſum ponit ſimiliter *Bald. d. conſ. 326. n. 2. in fin. verſ. ſequitur, lib. 2.* Et decimum vltra *Bald. d. conſ. 325. In petitione, n. 1. verſ. ſed numquid,* ponit etiam *Roman. conſ. 249. n. 1, & ſeq* & ibi *Mandoſ. lit. C,* Quibus addi poteſt.

Decimus tertius caſus, quando interrogationes ſunt duplices, & captioſæ, *Bald. conſ. 176. Præmittendum, poſt med. verſ. Præterea interrogatio, lib. 2.*

Decimus quartus, quando quis non poteſt aliqua actione conueniri, *Rom. conſ. 249. In caſu in prin.* & ibi *Mandoſ. lit. A.*

Decimus quintus, quis non tenetur reſpondere Interrogationibus contrarijs, prout quando quis vellet tranſire de petitione Hæreditatis ab Inteſtato ad actionem ex Teſtamento, & interrogare, an Teſtamentum ſit ſolemne, *Bald. conſ. 325. num. 2. & conſ. 326. in fin. verſ. ſequitur, lib. 2.*

Decimus ſextus, nec interrogationi Iuri contrariæ, *l. confeſſionibus, ff. de interrog. act. l. ornamentorum, ff. de Aur. & Arg. leg. Bart. in l. 2. nu. 13. ff. de confeſſ. Bald. conſ. 326. in fin. lib. 2.*

Decimus ſeptimus, in actione perſonali quis non cogitur reſpondere, an, & pro qua parte ſit hæres, niſi certum petatur, & actio non ſit ſolum perſonalis, ſed etiam hæreditaria, *Gloſ. in l. 1. in verb. actio, ff. de interrog. act.*

Decimus octauus in actione reali, excepta petitione hæreditatis, nemo cogitur dicere titulum ſuæ poſſeſſionis, *text. eſt in l. cogi, C. de petit. hæred. Papien. in form. interrog. fien. §. item quo Iure, n. 1. & ſeq.*

Decimus nonus caſus generalis, vbicumque ſubeſt iuſta cauſa non reſpondendi, *l. & quia, §. interdum, ff. de interrog. act. Papien. in Prax. in form. interrog. fien. §. compellatis, nu. 1.*

31 Sed hoc non procedit cauſatiuè, nàm ad excludendum Actorem, qui ſuam intentionem fundauit, benè cogitur quis reſpondere de titulo, niſi velit condemnari, *Caſtren. in l. ſiue poſſidetis, num. 10. C. de probat.*

Differunt autem Præparatoria à poſitionibus in multis, &

32 Primò differunt origine, nàm poſitiones fuerunt inuentæ a conſuetudine, *Bart. in l. 2 § quod obſeruari, nu. 18 C. de iureiur. Caſtr. conſ. 157. ad primum nu. 2. lib. 2.* Interrogationes verò à Iure ſcripto proceſſerunt, *l. 1. & tot tit. ff. de Interrog. act. Caſtren. d. conſ. 157. ad primum, nu. 2. lib. 2.*

33 Secundò differunt forma, nam poſitio fit per verbum, pono; præparatoriæ verò interrogationes per verbum, interrogo, *Papien. in Prax. in form. poſit. Actor. §. ponit. n. 2*

34 Tertiò ponens debet dare poſitiones cum Iuramento, & iurare eas eſſe veras, alias Pars reſpondere non tenetur; ſecus Interrogans, *Iaſ. in l. Iudices, num. 7. C. de Iud.*

35 Quartò poſitiones ſunt producendæ poſt Litem conteſtatam, ſicut aliæ probationes; Interrogationes verò vbicumque id æquitas ſuadet, *Iaſ. in l. Iudices, n. 8. C. de Iudic.*

36 Quintò qui ponit fatetur, qui verò interrogat non fatetur, *Bart. in l. 1. n. 6 ff. de interrog. act. & in l. 2. §. quod obſeruari, n. 19. C. de Iureiur. Iaſ. in l. Iudices, nu. 6. poſt Caſtren. ibid ſub n. 7. C. de Iud. idem Caſtren, conſ. 157. ad primum, n. 2. lib 2. Alex. conſ. 71. n. 4, lib. 3. Neuiz. conſ. 5. n. 16. Papienſ. in forma poſit. actor. § ponit, n. 2. Marant. de ord. Iud.*

Digitized by Google

Iud.par.7.memb.7.n.6.Saluſt.Tiber.lib.2.c.13.n.35.verſ. cæterum.

37 Sextò ponens obligatur ex ſua confeſſione, ſecus Interrogans,qui nihil ponit,*Papien.in form.poſit.Actor. §.ponit.n.2.*

38 Septimò pars non poteſt audiri per modum interrogatorij,niſi ſuper præparatorijs iudiciorum,de quibus *in l.1.& tot.tit.ff. de interrogat. act.* Sed in negocio principali, & cauſæ meritis non debet audiri, niſi per modum poſitionis, vel articuli, *Caſtren. in l. Iudices, num. 7.* vbi dicit hoc notandum in Praxi, quia pauci ſciunt, & ibi *Iaſ.nu.6 C.de Iudic. Marant.de ord.Iud.par.6.memb.7. nu.6.* cum alijs allegatis ſupra *num.30. verſ. Hos caſus.*

Conueniunt ſimiliter in pluribus,&

39 Primò quia ſicut obligatur Reſpondens poſitioni, ita etiam Reſpondens interrogationi, *l. voluit,& l.fin. ff.de interrog.act.Papien.in d.form.poſit. Actor. §.ponitur, num.2.*

40 Secundò ſicut poſitioni,ita, & interrogationi eſt reſpondendum medio iuramento,*Papien.in d.§.ponit,n.2. Neuiz.conſ.5.n.21.*& per verbum credit,vel non credit, *Bart.in l.1.n.6.ff.de interrog.act.*

41 Tertiò in caſibus,in quibus non admittitur poſitio, nec etiam admittitur interrogatio,*l.confeſſionibus,de interrogat.act. Marant.de ord.Iud.par.6.memb.7. nu.17.* remiſſiuè *ad Speculatorem de poſit. §.ſeptimò, Papien. in form.poſit. Actor.d.§.ponit,n.2.*

42 Fiunt igitur interrogationes ad præparationem litis,ante illius conteſtationem, *Papien. in form.interrog. fient.§.quatenus,n.2.Neuiz.conſ.5.n.15.& ſeq.Marant. de ord.iud.d.par.6.memb.7.n.1.Menoch.de arbitr.ind.lib.2. caſ.51. nu.2.*

43 Quod ſi per obliuionem fuerint præparatoria omiſſa ante litem conteſtatam, poterit nihilominus poſt conteſtationem pars ſuper illis interrogari, *Gloſ. in l. qui petitorio,in verbo utitur in fin.ff.de rei vindic. Abb.in cap.penult.n.15.de Iuram.Calum. Menoch.de arbit.Iudic. lib 2.caſ.51.nu.17.*

44 Quinimò poſt litem conteſtatam ſunt huiuſmodi interrogationes admittendæ, vbicumque id Iudicis æquitas ſuadebit,per text.*in l.vbicumque, ff.de interrog. act.l.qui petitorio, vbi Bart.ff. de rei vindic.Specul.de Interrog.quæ fiunt ant.lit.conteſt. §. ſciendum, & princ.lib.2. Marant.de ord.iud.par.7.memb.7 num 3.Neuiz. conſil.5. num.30.Menoch.de arbitr.Iudic.lib.2.cap.51.num.13.& ſeqq.*

45 Ratio autem,ob quam fiunt poſt litem conteſtatam, eſt eadem, ob quam ante litis conteſtationem fieri poſſunt,nè ſcilicet lis reperiatur inanis,& fruſtatoria, *Neuiz.conſ.5.n.16.& ſeq.Menoch.de arb. iud.d.lib.2.caſ. 51.n.14.& ſeqq.*

46 Sed ſi quæratur, an, & quando, & quomodo quis poſſit interrogari poſt concluſum in cauſa videtur diſtinguendum,nam aut ſumus in cauſis ſummarijs, aut in ordinarijs,ſi in ſummarijs Iudex poteſt interrogare partes,ſiuè ante,ſiuè poſt concluſum in cauſa, vſque ad ſententiam,etiam ad inſtantiam partis, *Clem.ſæpe, vbi Gloſ. in verb. interrogabitur. & ibi DD. verb.ſignif. Felyn.in cap.cum Ioannes,nu.11.de Fid.Inſtrum.Maſuer. ad Papien.in form.interrog.fien.in princ.ſub lit.B. in verb. cogatis in fin. Marant. de ord. Iud. par.4.princ.diſtinct.9. num.30.& par.2.6.partis princ.memb.7.num.1.& act.15. nu.7.Neuiz.conſ.5.nu.20.Menoch. de arbitr. iudic. d.caſ. 51.n.240.lib.2.*

Dummodò quando quis interrogatur ſuper negocio principali ad inſtantiam partis,dentur poſitiones, ſeu articuli,iuxta ſuperius tradita, *verſ.7.pars non poteſt,nu.38.*

47 In cauſis verò ordinarijs,aut ſumus in his,quæ deciſionem cauſæ non reſpiciunt, aut in declaratione dubitationis exortæ ſuper iam actitatis, & vtroque caſu Iudex poteſt interrogare partes ex officio, etiam poſt concluſum in cauſa, *Maran.de ord.Iud.par.4.diſt.9.nu. 28.Felyn.in cap.cum Ioannes,nu.11.de Fid.inſtr Neuiz.d. conſ.5.n 26.*cum alijs cumulatis per *Menoch.de Arbitr. iud.d.lib.2 caſ.51.n.18.*

48 Si verò ſumus in his, quæ deciſionem cauſæ reſpiciunt,tunc aut quæritur, an iudex poſſit poſt concluſum in cauſa interrogare ſuper nouo articulo ad fundandam partis intentionem, & ad illius inſtantiã hoc facere non poteſt, *Maran.de ord.iud.d.p.4.diſt.9. nu.28. Menoch.de Arb.iud.d.lib.2.caſ.51.n.19.& ſeqq.*

Aut quæritur an Iudex poſſit hoc facere ex officio, & poſt concluſum in cauſa, nec etiam poteſt, ſecundum opinionem *Innoc. & ſequacium*, quam in praxi ſubſtentabiliorem dicit *Felyn. in d cap.cum Ioannes,nu. 11.de Fid.inſt.*& quam nouiſſimè late defendit, tollendo omnia contraria,*Menoch.de Arb.iud. d caſ.51.num. 18.cum plurib.ſeqq.*licet contrarium tenuerint *Io: Andr. & alij*, quorum opinionem æquiorem aſſerit *Felyn.in d.cap.cum Ioannes,num.11.*& videri magis communem ſcribit *Maran de ord.iud.d.par.4.diſt.9.nu.28.in fin.*

49 Cæterum in Tribunali A.C.hęc diſputatio eſt ſuperflua,quia A. C. habet facultatem procedendi ſummariè in omnibus cauſis ad inſtar Beneficialium, vt ſupra *in cap.præcedenti* fuit comprobatum, & in ſummarijs Iudex poteſt interrogare indiſtinctè, etiam poſt concluſum in cauſa,ad inſtantiam partis, *ex præallegatis nu.46.*

50 Non ommitto,quod quando in Tribunali A. C. dubitatur,an aliquis ſit hæres, frequentius ſolet citari ad declarandum,an ſit,vel eſſe velit hęres,alias videndum deputari Curatorem hæreditati iacenti, & obſeruatis quatuor terminis ſeruari ſolitis,ſi ille non declarat, ſe Hæredem, deputatur Curator, cum quo proſequitur iudicium, ſecundum facti contingentiam, iuxta Praxim ſupra traditam *par.1.cap.5.*

Ad Exhibendum. Pars II. Cap. III.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio tituli ad præcedentes.*

2 *Agitur ad exhibendum in Tribunali A.C.contra detinentes ſcripturas, vel mobilia præuio Monitorio.*

3 *Monitorium contra detinentes ſcripturas, & mobilia, & eius Formula.*

4 *Monitorij exequuti reproductio, & eius Formula.*

5 *Citatio ad exhibendum ſcripturas, & alia, iuxta formam Monitorij,& eius Formula, & Proceſſus.*

6 *Monitus poteſt,ſi vult, infra triduum negare Monitorium, vt in formula.*

7 *Actor in Iudicio exhibitionis,negato Monitorio, tenetur probare, Reum de tempore iudicij introducti habuiſſe penes ſe ſcripturas,& bona,de quibus agitur.*

8 *Actor,probationibus deſtitutus, poteſt offerre Reo pactum litis deciſiuum.*

9 *Reus tenetur exceptiones oppoſitas,probare alias nihil agit.*

10 *Probatis probandis citatur ad exhibendum.*

11 *Citatio ad exhibendum,& eius formula,& proceſſus.*

12 *Elapſo termino in Decreto contento,& intimatione reproducta, poteſt in iudicio exhibitionis ſtatim expediri Mandatum,& quare.*

13 *Mandatum in iudicio exhibitionis expediri ſolitum, & eius formula.*

14 *Reus qui fortuito ſcripturas amiſit,poteſt de hoc proteſtari in iudicio exhibitionis, ad impediendam expeditionem Mandati.*

15 *Proteſtatio Rei ad impediendam expeditionem Mandati,& eius formula.*

16 *Amiſſio ſcripturarum, ſi non agitur de originalibus in actis productis, vel non ſimus in perſonis, quæ tenentur cuſtodire ſcripturas, probatur iuramento, alias ſecus.*

17 *Reus, ſi agitur de exhibitione Iurium ad fundandam intentionem Actoris,poteſt proteſtari,vt in formula, non teneri,& impedire expeditionem Mandati.*

18 *Decreto nullo, vel notoriè iniuſto exiſtente in Iudicio exhibitionis, poteſt ſentiens ſe læſum, adire Signaturam pro commiſſione cauſæ appellationis.*

Digitized by Google

19 *Interpoſitio appellationis coram Iudice à quo, & eius formula, & reſponſio Iudicis.*
20 *Cedula appellationis, & eius formula.*
21 *Commiſſio appellationis in iudicio exhibitionis, & eius formula.*
22 *Commiſſio reformatoria cum præinſerta, & eius formula.*
23 *Signatura in iudicio exhibitionis quomodo reſcribat.*
24 *Exhibitionis Iudicium eſt ſummarium, & modici præiudicij.*
25 *Actio ad exhibendum quibus competat, & n. 26.*
26 *Interdictum* vtrobi *datur pro re mobili.*
27 *Actio ad exhibendum fuit principaliter inuenta ob rei vindicationem.*
28 *Exhibere quid ſit.*
29 *In Iudicio exhibitionis probandum eſt, rem fuiſſe penes Reum de tempore motæ litis.*
30 *Probatio exiſtentiæ penes Reum, ante litem motam, non ſufficit in Iudicio exhibitionis.*
31 *Exiſtentia in materia exhibitionis non præſumitur de præterito in futurum.*
32 *Exiſtentia iurium debet probari penes eum, à quo editio petitur.*
33 *De tempore ſcilicet motæ litis.*
34 *Probatio exiſtentiæ rei penes eum, a quo exhibitio, ſeù editio petitur, debet eſſe plena, & concludens, alias non releuat.*
35 *Exiſtentia rei penes aliquem de proximo recenti probata, transfert onus probandi amiſſionem in illam negantem.*
36 *Si exhibitio, ſeù editio petitur incidenter, ſufficit quod exiſtentia probetur penes eum a quo exhibitio petitur, de tempore motæ litis in negocio principali.*
37 *Quando quis tenetur cuſtodire ſcripturas, ſufficit probatio exiſtentiæ penes eum ante litem motam.*
38 *Quando quis habuit ſcripturam a petente editionem, non eſt neceſſe probare exiſtentiam penes eum de tempore motæ litis.*
39 *Qui olim poſſidebat, præſumitur hodie poſſidere, ſi is, à quo exhibitio petitur, hoc non negat.*
40 *Agens ad exhibendum, vel edendum debet vna cum exiſtentia copulatiuè probare eius intereſſe.*
41 *Intereſſe ſufficit probare ſummatim, & aliqualiter ad effectum exhibitionis, ſeu editionis, etiam per iuramentum.*
42 *Petens exhibitionem, vel editionem debet docere de tali intereſſe, quod ſit cauſatum a rationabili, & iuſta cauſa.*
43 *Probata exiſtentia, & intereſſe petentis exhibitionem, reus de æquitate Canonica, quam ſeruat Rota, tenetur edere actori, & actor reo.*
44 *Iudex cauſa aliqualiter cognita, poteſt cogere reum, vel actorem ad edendum.*
45 *Habens iura in eius Archiuio tenetur cogere eius Actuarium, vel Archiuiſtam, ad edendum originale.*
46 *Aequitas Canonica locum non habet in editione, quando agitur de detegenda turpitudine eius, a quo editio petitur.*
47 *Aequitas Canonica non habet locum, ſi petitur editio ſuper delicto.*
48 *Beneficiatus non tenetur edere titulum ad inſtantiam Ordinarij, vel Patroni, quando agitur de illo ſpoliando de facto, & priuando.*
49 *Scripturam, penes Notarium exiſtentem quis exhibere non tenetur.*
50 *Edere quis non tenetur, quando ſcripturæ edendæ nihil releuarent.*
51 *Tranſactio ſuper adminiſtratione eſt exceptio litis finita, etiam in materia editionis, niſi aliunde conſtet de errore, vel dolo.*
52 *Edere quis non tenetur, quando ſcripturæ poſſunt aliunde haberi, & relui.*
53 *Expenſæ factæ in ſcripturis à Notario reluendis ſunt in materia editionis reficiendæ.*
54 *Iurans amiſiſſe ſcripturas, & factis diligentijs reperire non potuiſſe, non tenetur illas exhibere.*
55 *Qui tenetur ſcripturas ratione officij, aut alias, cuſtodire, debet amiſſionem concludenter probare, nec ſufficit iuramentum.*
56 *Hæredes eius, qui non tenebatur ſcripturas cuſtodire, ſi iurent illas ad eorum manus non perueniſſe, excuſantur ab editione.*
57 *Hæredes eius, qui tenebatur cuſtodire ſcripturas, vel librum exhibere, debent probare concludenter amiſſionem.*
58 *Si non concurrunt coniecturæ pro amiſſione, vel cauſa eſt magni ponderis, vel adeſt ſuſpicio contra eum, a quo editio petitur, debet amiſſio concludenter probari.*
59 *Hæres tenetur plenè, & concludenter probare amiſſionem ſcripturæ de dominio defuncti exiſtentis in materia editionis.*
60 *Amiſſio iurium productorum, & reſtitutorum dimiſſa copia, non probatur iuramento.*
61 *Circumſcripta æquitate Canonica, reus non tenetur edere actori ad intentionem fundandam.*
62 *Caſus decem, & ſeptem, in quibus reus actori edere tenetur.*
63 *Actor iurans non habere facultatem edendi iura, quorum editio petitur, excuſatur ab editione.*
64 *Actor tenetur edere reo ad exceptionem fundandam.*
65 *Si acta ſunt penes reum, vel eorum tenor ſatis fuit in libello expreſſus, actor ab editione excuſatur.*
66 *Si iura poſſunt de facili aliunde haberi, vel editio coactè facta nil releuaret, actor excuſatur ab editione.*
67 *Contra contumacem, qui tenetur edere, vel exhibere, & non edit, ſeu exhibet, poteſt iurari in litem.*
68 *Qui dolo deſijt poſſidere, tenetur nihilominus exhibere, & per conſequens ad intereſſe, ac poteſt contra eum iurari in litem.*
69 *Notarius, ſeu perſona publica non exhibens iura, & proceſſus tenetur ad intereſſe, ſi conſtat de dolo, vel culpa dolo proxima.*
70 *In iudicio exhibitionis exceptio clara admittitur, turbida verò reijcitur ad petitorium.*
71 *Exceptiones quæ admittantur in iudicio exhibitionis.*
72 *In iudicio exhibitionis non datur appellatio, & quare.*
73 *Si reus ob non exhibitionem fuit condemnatus ad intereſſe, poteſt appellare.*
74 *Si exhibitio trahit ſecum, rem ipſam debere reſtitui, datur appellatio.*

Ad Exhibendum. Pars II. Cap. III.

1 EGimus in proximo præcedenti capite de interrogationibus, quæ ſunt præparatoriæ actionum realium, & perſonalium, ſequitur videre de actione ad exhibendum, quæ eſt pariter aliarum præparatoria.

2 Si igitur apud tertium fuerint depoſitatæ, vel reperiantur aliquæ ſcripturæ, inſtrumenta, vel obligationū cedulæ, vel aliqua bona mobilia, iocalia, & huiuſmodi, & alicuius interſit ſcripturas, & alia, vt ſupra, exhiberi, agendum eſt contra illum in Tribunali A. C. ad exhibendum, præuio monitorio, vt infra, videlicet.

3 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A. C. ſiue R. P. D. NN. eius in ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. principalis: Tenore præſentium.

Moneatur NN. exaduerſo principali; (*vel exaduerſo Depoſitarius*) quatenus infra triduum proximum, ſub 500. ducatorum &c. Reuer. Cameræ Apoſtolicæ applican. & pro illis mandati executiui, & in iuris ſubſidium excommunicationis &c. alijſq; pœnis &c. debeat ſcripturas, & inſtrumenta NN. penes eum exiſtentia (*hic exprimatur qualitas ſcripturarum, & inſtrumentorū*) (*vel*

Digitized by Google

(*vel gemmas, & Anulos NN. aliàs ab NN. penes eum depoſitatos*) in Actis infraſcripti Notarij realiter, & cum effectu exhibuiſſe, & dimiſiſſe, ac conſignaſſe, & exhiberi, dimitti, & conſignari feciſſe, damnaque, expenſas, & intereſſe præmiſſorum cauſa, & occaſione facta, paſſa, & patienda, ac liquidanda, refeciſse, & decretum, ſeù decreta, & mandatum exequutiuum, & aliud neceſsarium, & opportuuum fieri, concedi, decerni, & relaxari, ius, & iuſtitiam miniſtrari, aliaque deſuper neceſsaria, & opportuna fieri, vidiſse, & audiuiſse. Deducens &c. omne ius, omnemq; actionem &c. implorans &c. non ſolum vt ſupra, ſed omni alio meliori modo, &c. & ſi quis &c. compareat &c. alioquin &c.

Locus † ſigilli.

NN. Notarius.

4 Hoc monitorium perſonaliter exequutum reproducitur in Actis, vt infra videlicet.

Pro NN. contra NN.

Coram D. meque NN. Sanctiſs. D. N. Curſor retulit ſe, ad inſtantiam NN. perſonaliter monuiſse NN. prout in folio tenoris &c. omni &c.

Et ſi Reus non negat monitorium, triduo elapſo, citatur, vt infra, videlicet.

A. C. N.

5 Citatur NN. exaduerſo principalis, ad exhibendum in Actis ſcripturas, inſtrumenta, & alia iura, iuxta formam monitorij, aliàs videndum decerni, & relaxari mandatum executiuum, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

NN. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter D. relaxauit mandatum, & aliàs prout in actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Elapſa verò prima die iuridica poſt intimationem exequutam, illaque reproducta in actis, niſi aliud exaduerſo deductum obſiſtat, expeditur mandatum, & datur exequutoribus.

6 Cæterum reus, ſi illi ita placuerit, poterit ante triduum elapſum negare monitorium, vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

In Officio NN. negando monitorium, dixit narrata, prout narrantur non fuiſse, nec eſse vera, & ad petita, prout petuntur, non teneri, ideò nihil fieri, niſi ſeruatis ſeruandis, & verificatis verificandis, alias &c. omni &c.

7 Tenetur autem actor hoc caſu verificare reum de tempore exequuti monitorij, & introducti iudicij, habuiſse penes ſe ſcripturas, ſeu bona, de quibus agitur, exhibendo in actis iura, ſi quæ habet, ad id probandum opportuna, parte citata ad dicendum contra iura in forma, iuxta praxim ſuperius poſitam, *par.* 1. *c.* 2. *num.* 9. *& ſeqq.* & iuribus deficientibus, ſi oportuerit, producendo in actis articulos opportunos, parte ſimiliter citata, ad dicendum contra illos, iuxta formulam, de qua ſupra, *d. par.* 1. *c.* 11. *nu.* 2. *& ſeqq.* & aliàs mutatis mutandis, prout contingentia facti requirет, illoſque probando, iuxta ſuperius tradita *d par.* 1. *c.* 10. *& cap.* 11.

8 Et ſi actor ſit omninò probationibus deſtitutus, poterit, ſi ſic ei placuerit, offerre aduerſario partitum litis deciſiuum, iuxta praxim ſuperius traditam, *par.* 1. *c.* 10. *n.* 10. *& ſeqq.*

9 Reus ſimiliter eius quaſcumque exceptiones ſi quas habuerit, poterit opponere, iuxta praxim, de qua ſupra *d. par.* 1. *c.* 7. *& c.* 8. illaſque per ſcripturas, vel teſtes, vel alia legitima prpbationum genera, vt ſuperius diximus *d. par.* 1. *c.* 10 *& c.* 11. & aliàs, prout contingentia facti requiret, & ſuadebit, mutatis mutandis, probare, ne alias ſuccumbat.

10 Articulis demum per ſcripturas, vel teſtes, vel alia legitima probationum genera verificatis, ac probatis, citatur pars monita ad exhibendũ, vt infra, videlicet.

A. C. N.

11 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad exhibendum in actis infraſcripti Notarij ſcripturas, & bona, de quibus agitur, iuxta formam monitorij, aliàs videndum decerni, & relaxari mandatum executiuum, ad p. d. inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

Relatione facta, cõparuit NN. & petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione &c. omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter D. relaxauit mandatum, & aliàs prout in actis, inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

12 Elapſa prima die iuridica poſt intimationem exequutam (*nam decretum, decerui, in hoc iudicio non requiritur, nec termini ſubſtantiales aliqui ſunt neceſſarij*) niſi aliud releuans pro parte rei deductum obſiſtat, ex quo in A. C. Tribunali ab huiuſmodi decreto non admittitur appellatio ſuſpenſiua, poteſt ſtatim procedi ad exequutionem, ac expediri mandatum, tenoris videlicet

13 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A. C. ſiuè R. P. D. NN. eius in ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam N. principalis, Tenore præſentium.

Auferantur de Domo, vel aliunde NN. ſcripturæ NN. & inſtrumenta NN. de quibus agitur, (*vel Anuli, & Gemmæ NN.*) (*quorum qualitates, & ſigna exprimantur, iuxta facti contingentiam*) quæ ablata, vna cum Iulijs NN. pro expenſis præſentis mandati, deponantur ad effectum &c. ſi extent, ſin minus capiatur idem, & captus carceretur, & non relaxetur, donec &c. quia ipſo citato, & intimato, prout in actis, Reuerendiſs. D. ita mandauit, hac die &c.

N. Notarius. Locus † ſigilli. N. Locumtenen.

14 Poſset tamen reus, à quo exhibitio petitur, ad mandati expeditionem impediendam, ſi ſcripturas, vel inſtrumenta, de quibus agitur, fortuito amiſiſset, proteſtari, vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

15 In Officio NN. & medio iuramento tactis &c. dixit ſe aſserta iura, ſeu inſtrumenta fortuito caſu amiſiſse, ideo ad aliquam exhibitionem non teneri, & nihil fieri, niſi ſeruatis ſeruandis, verificatis, verificandis &c. aliàs &c. omni &c.

16 Quo quidem caſu, ſi non agitur de iuribus originalibus in iudicio productis, & reſtitutis dimiſsa copia collationata, vel non ſumus in perſonis, quæ tenentur ſcripturas, & libros conficere, & cuſtodire, vel exhibere, vt infra *num.* 55. *& ſeqq.* probatio amiſſionis, vt ſupra, per ſolum iuramentum erit ſufficiens, aliàs plena amiſſionis probatio, ſi ſumus in perſonis, quæ tenentur ſcripturas cuſtodire, vel exhibere, vt infra *num.* 57. *& ſeqq.* vel ſi de huiuſmodi iuribus in actis originaliter productis agatur, ob præſumptam notitiam, erit neceſsaria, nec iuramentum ſufficiet, ex quo originale productum eſt de actis, & ob id eſt parti ius quæſitum, & per conſequens eius reproductio peti poteſt.

17 Vel, ſi agatur de iuribus ad fundandam intentionem actoris, poteſt reus, ſi ei libet, in termino citationis ad exhibendum, ſeu etiam ante mandati expeditionem proteſtari, vt infra, videlicet.

Pro NN contra NN.

In officio &c. NN. dixit, ad aliquam exhibitionem non teneri, cum arma non ſint ſumenda de domo rei, ideo nihil fieri, niſi ſeruatis ſeruandis, verificatis verificandis, aliàs &c. Vel poterit facere aliam ſibi bene viſam proteſtationem iuxta contingentiam facti, prout iuris fuerit, & ordo dictauerit rationis.

18 Cæterum, ſi decretum manifeſto nullitatis, vel iniuſtitiæ vitio laboraret, poſset ſentiens ſe læſum, obtenta ſuperſeſsoria ab Eminentiſs. Signaturæ Iuſtitiæ Præfecto, cauſam appellationis in plena Signatura, parte citata, proponendam curare, pro illius commiſſione obtinenda, iuxta praxim ſuperius traditam, *p.* 1. *c.* 13. *n.* 18. *& ſeqq.* interponendo in primis appellationem coram Iudice à quo intra legitima tempora, videlicet.

Digitized by Google

19 Pro NN. contra NN.
Coram Domino,meque &c. NN.habita notitia de prætenſo decreto facto, ſeu ſententia lata ad fauorem NN. contra NN. ab eo,ſeu ab ea,& omnibus alijs grauaminibus &c. ad Sanctiſſimum D.N.Innocentium X. eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam appellauit, prout in cedula,quam facto dedit, tenoris &c. petens &c. non ſolum,vt ſupra &c. ſed omni alio &c.

Cui D.dedit refutatorios in forma,omni &c.

Tenor cedulæ.

20 A quadam aſſerta diffinitiua ſententia, ſeù decreto definitiuo,aut illius vim habente, per R. P. D. NN. A. C.Locumtenentem lata, ſeu facto,vt dicitur, ad aſſertū fauorem NN.contra NN. de, & ſuper prætenſa exhibitione ſcripturarum,& annulorum, rebuſq; alijs &c. Procurator,& eo nomine, ſentiens ſe læſum, & grauatum, & in futurum magis lædi, & grauari timens &c. ab illa, ſeu illo, ac toto proceſſu deſuper fabricato ad Sanctiſſimum D.N.Innocentium Papā X.eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam in his ſcriptis prouocat, appellat, & æquè principaliter de nullitate dicit, petens ſemel,bis, tertiò, ſæpè, ſæpius, ſæpiſſimè, inſtanter, inſtantius, & inſtantiſſimè ſibi de Apoſtolis reſponderi, & quatenus &c. à non admiſſione, ac toto vlteriori proceſſu,vt ſupra,prouocat,appellat, & de nullitate dicit iterum, toties quoties &c. itaut ſit vltimus in appellando,proteſtans,appellationem ſuam vltimo loco remanere debere, & interim per ſe non ſtare, & illa pendente, nihil innouari,aliàs de nullitate, & attentatis,& alijs licitè proteſtandis,non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Commiſſio verò in plena Signatura proponenda, etiam cum præinſerta confici poterit, vt infra, & aliàs mutatis mutandis, prout contingentia facti requiret,& ſuadebit, videlicet.

Romana.

21 Beatiſſime Pater. Deuotus S. V. Orator NN. fuit conuentus coram R.P.D.A.C.ſiue R.P D.NN. eius in ciuilibus Locumtenente ab NN. aduerſario, de, & ſuper exhibitione nonnullarum ſcripturarum, & annulorum, ac gemmarum, & licet ad aliquam exhibitionem ſcripturarum prætenſarum non teneatur ad fundandam intentionem actoris, cum arma non ſint ſumenda de domo rei, & licet etiam minus teneatur ad prætenſam exhibitionem annulorum, & gemmarum, cum non conſtet,res huiuſmodi fuiſſe penes Oratorem de tempore moti iudicij, quia tamen idem Iudex non minus nulliter, quàm iniuſtè, contra eumdem Oratorem pronunciando,mandatum executiuum relaxauit. Supplicat igitur S. V. Orator antedictus, vt dignetur cauſam,& cauſas appellationis, & appellationum huiuſmodi,necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus, iniquitatis,& notoriæ iniuſtitiæ, infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum à definitiua ſententia, ſeu decreto definitiuo prælato,necnon attentatorum, & innouatorum quorumcumque, ac reſtitutionis in integrum, prout de iure &c. vna cum omnibus incidentibus,dependentibus,emergentibus, annexis, connexis,ac toto negocio principali,ac quam,& quas &c. alicui S.V.Romanæ Curiæ Prælato audiendas,cognoſcendas,decidendas,fineque debito terminandas,committere,& mandare,cum facultate citandi, necnon inhibendi quos, quibus, quoties, vbi, & quando opus fuerit,etiam per edictum, conſtito ſummariè &c. ſingulis diebus, & horis, feriatis, & non feriatis, præterquam in honorem Dei feriatis, Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis,ſtylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque,Statutum &c. pro plenè &c.

De Mandato D. N. Papæ, audiat Magiſter NN. citet, inhibeat, procedat vt petitur,& iuſtitiam faciat.

Placet D.N.Papæ I Cardinalis Sacchettus.

22 Beatiſs. Pater. Si NN.in præinſerta pro Oratore nominatus S. V. expoſuiſſet, prout non ſine dolo tacuit, quod hic agitur de iuribus originalibus in actis productis,& parti aduerſæ reſtitutis, dimiſſa copia collationata,& quod de exiſtentia annulorum,& gemmarum penes aduerſarium, de tempore moti iudicij, ex teſtibus, & alijs in actis apparet, vtique præinſertam non extorſiſſet. Verum quia falſus Precator debet impetratis carere,Supplicat igitur humiliter S. V. deuotus Orator NN. vt dignetur eidem NN. cui præinſerta eſt directa,attento, quod ab huiuſmodi A C. decreto non datur appellatio ſuſpenſiua, vt in cauſa, & cauſis huiuſmodi, ac ſi præinſerta eſſet ſignata cum clauſula, *ſine præiudicio legitima executionis*, procedat, committere, & mandare, cum facultate citandi, inhibendi,quos,quibus,quoties &c. Conſtitutionibus,ſtylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque, Statum &c. pro plenè &c.

23 Reſcribitque Signatura, parte citata, vel vtraque parte informante,ſi conſtat de validitate,& iuſtitia decreti, cum clauſula,ſine præiudicio, vel cum clauſula, ſi quid exequendum,vel aliàs,vt ſupra *par.1.c.13.n.34. & ſeqq.*

Obſeruationes.

24 Exhibitionis iudicium eſt ſummarium, vt ex præmiſſis apparet, & tradit *Contard.in l. vnica, limit. 14.ad exhibendum,num.25.& ſeqq. C.ſi de momen t. poſſeſ. agat.* vbi quod eſt etiam modici præiudicij, cum ſit præparatorium alterius ordinarij, *Saluſt. Tiber.in Prax.lib 2.cap.18.n 6 Boccac.de interd. vti poſſidetis,cap. 22, num.5.*

25 Competit actio ad exhibendum cuicumque rei vindicationem, aut aliam realem actionem ad rem mobilem,vel ſemouentem intentare volenti, & vbicumque actoris intereſt rem in publico exhiberi, iurato tamen

26 prius de calumnia,*Plot.de in lit.iuran.§.33. num.2.* & † ſignanter interdicto *vtrobi*, quod datur pro re mobili, *l.1.ff.vtrobi*,agere volenti,*l.3. §. Pomponius ait, ff ad exhiben. Boccac. de interd. vti poſſid. c.6. num.1. & ſeqq. &*

27 *c.22. nu.1.* eſtque † actio ad exhibendum principaliter inuenta ob rei vindicationem, *l. 3.§. eſt autem, ff. ad exhib.*

28 Eſt autem † exhibere in publico poteſtatem facere, vt ei,qui agit,experiendi fiat copia, *l.2.ff.ad exhiben.l. 3.§.hoc interdictum,ff.de tabul.exhib.Boccac.de interd.vti poſſid.d.c.22.n.5.*

29 Primò igitur,vt quis teneatur exhibere, requiritur, quod actor probet res,quarum exhibitio petitur,fuiſſe penes eum,à quo exhibitio poſtulatur, de tempore introducti iudicij,& motæ litis, *l. Tigri appellatione.§. penult.vbi Odofred.& Alberic. ff.ad exhiben. Plot. de in lit.iuran.§.23.nu.3.& ſeqq.Boccac.de interd. vt poſſid. dicto cap.22 nu.9.Saluſt.Tiber.in prax.lib.2.cap.18. num.4. Verall.dec.294.p.1.Caualer.dec.82.n.1.& nu.3. Rot. deciſ. 581.n.4.p.4.& dec.297.n.7.& nu.16.p.6. rec. Beltram.ad Greg.dec.129. nu.6.*

30 Nec ſufficit probatio exiſtentiæ penes eum ante litem motam,*Coccin.deciſ.63.n.3.Rot. deciſ.296. nu.6. poſt conſ.crim.Farin.lib.2.*

31 Nam in hac exhibitionis materia non præſumitur exiſtentia de præterito in futurum, *Gloſ. in l.non ignorabit,in verbo fuiſſe,*& ibi *Caſtr.n.4. C.ad exhiben. Rota dec.267.n.1.& dec.278.nu.1. & ſeq. poſt conſ.crim.Farin. lib.2.& dec.297.n.14.p.6.rec.Coccin.dec.63.n.3. Beltram. ad Greg.dec.129.n.6.*

32 Idem iuris eſt ad hoc, vt quis teneatur edere inſtrumenta,& alia iura,nam exiſtentia illorum penes eum, à quo editio petitur,vt ſupra, debet pariter probari, *l.in hac actione,§.fin,& l. Tigri appellatione, §. ſi quis non poſſideat, ff. ad exhiben. Ruin. conſil. 69. num.14. vbi de communi,lib.4.Seraph.deciſ.1224.nu.4.* vbi de ſtylo Rotæ teſtatur *Rot.deciſ.278.nu.1.& ſeqq. & deciſ.318. nu.2.& ſeqq.poſt conſ.Farin.lib.2.& dec.194.num.5. & deciſ.380. nu.4.in fin.p.3.rec.Caualer.deciſ.82.n.1. & dec.542. nu.1. Beltramin.ad Greg.dec. 129. n.5.*

33 Et quidem de tempore motæ litis, vt ſupra, *Rot.deciſ.259.num.6.par.1.recent.Ferentill.ad Buratt. deciſ.278. nu 12.Caualer.d dec.82.n.3.Beltramin.ad Gregor. d.deciſ. 129. nu.6.*

34 Et debet eſſe huiuſmodi probatio exiſtentiæ plena, & concludens,aliàs non releuat, nec ſufficiunt probationes præſumptiuæ, *l.3. §.ſciendum,vbi Gloſ.in verbo ſummatim,ff.ad exhiben.Mantic. deciſ.298. num.1. Rot. deciſ.*

Digitized by Google

deciſ.259.nu.1.p.1.recent.& deciſ.296.nu.1.poſt conſ.crim. Farin.lib.2.Beltramin.ad Greg. dec.129.nu.6 Greg.deciſ. 199.n.3.Ferentill ad Buratt.dec.266.nu.9.Duran dec.166. n.1.vbi de communi.

35 Sed concluſio,quod quis non teneatur exhibere,vel edere niſi exiſtentia rei,cuius petitur editio, vel exhibitio fuerit penes eum, à quo id petitur, probata de tempore motæ litis.

Primò non procedit, quando exiſtentia fuit de proximo recenti probata, nam tunc illam negans tenetur probare amiſſionem, *Sot.dec.225.n.3.p.6.rec.& dec.267 n.2.poſt conſil.Farin.lib.2.*

36 Secundò non procedit, quando exhibitio, & editio petitur incidenter,nam tunc ſufficit, quod exiſtentia probetur de tempore litis motæ in negotio principali, licet non probaretur de tempore petitæ exhibitionis, *Caualer.dec.82.n.4.Rot.dec.278.num.5 & ſeqq.poſt conſil. crim Farin.lib.2.*

37 Tertiò non procedit, quando quis ratione officij tenetur cuſtodire ſcripturas,tunc enim ſufficit probare exiſtentiam,etiam ante litem motam, *Coccin.deciſ.63. n.3.Rot.dec.296.n.6 poſt conſil.crim. Farin. lib.2. & deciſ. 259 n.1.p.1.recent.Beltram. ad Greg.dec.129.n.7. Ferent ad Buratt.dec.278.n.13.*

38 Quartò non procedit, quando quis habuit ſcripturam à petente exhibitionem, *l. ſi creditor, C.de pignor. act.Caſtr.in l.2.n.7.C.de Teſtam.Coccin.deciſ.63.n.3 Ferentill.ad Buratt.dec.278.n.13.*

39 Quintò non procedit,quando reus,vel is, à quo petitur exhibitio mobilium, & rerum non negaret ſe habere,tunc enim intraret concluſio, quod qui olim ante motam litem poſſidebat, præſumatur etiam hodie poſſidere, *Rota deciſ.297. num. 1. & ſeqq. par.6 recent.*

40 Secundò adhoc, vt quis teneatur ad exhibendum, vel edendum, vltra exiſtentiam, debet agens ad exhibitionem, vel editionem copulatiuè probare etiam eius intereſſe,*l.3.§ ſciendum autem.ff.ad exhiben. Boccac. de Interd.vti poſſid.c.22.nu.5. Seraph. dec 1224. num.4. Rot. deciſ.278.num.1.& ſeqq.& deciſ. 318. num.1. & ſeqq. & deciſ.354.num. 11.poſt conſil. crimin.Farinac.lib.2 & deciſ.348.num.3.par.1 recent.Caualer.deciſ.82.n.1.& deciſ. 187.nu.4 & deciſ.542.nu.1.Beltramin. ad Greg.deciſ 129. num.5.*

41 Quod quidem intereſſe ad effectum exhibitionis, de quo agitur,ſufficit ſummariè,& aliqualiter probare, *d.l.3.§.ſciendum,ibi ſummatim.ff.ad exhiben.Boccac.de interd.vti poſſid.c.22.num.5.Gaill.obſeru.cap 109. num.2. & ſeq.lib.1.Ferentill.ad Buratt.deciſ.266.num.8.Rot.dec. 250 num.1 par.1.recent. Beltramin. ad Gregor. deciſ.129. num.10.*& etiam per Iuramentum,*l Theſaurus.ff.ad exhibendum, l.vlt.C. de fid. Inſtrum Gloſ.in d.l.3.§.ſciendum,in verbo ſummatim,Caualer.deciſ.82. num 2. Rota deciſ.278.num.2. poſt. conſil. Farinac. lib.2. Beltramin. ad Gregor.deciſ.129.num.10. Ferentill. ad Buratt. deciſ.296. num. 8.*

42 Tertiò denique petens exhibitionem, vel editionem debet docere de tali intereſſe, quod ſit cauſatum ex cauſa rationabili,& iuſta, *l.3 § ſi mecum.ff.ad exhib.*& non calumniari *l.penult.ff.ad exhibend.Boccac.de interd. vti poſſid.cap 22.nu.6.*

43 Cæterum probata exiſtentia, vt ſupra, & intereſſe petentis exhibitionem in caſibus de iure permiſſis, Reus de æquitate Canonica, quam ſeruat Rota, tenetur edere Inſtrumenta, & Iura Actori, *Saluſt.Tib.in Prax.lib 2.cap.18. num.17.& ſeq. Rota deciſ.5 de probat. in nou.Cauitaque deciſ.294.par.1 Seraph. deciſ.230. nu.5. & deciſ.1224.num.4.Gregor.deciſ.123.num.1.& 2.* quod procedit etiam in libris à Mercatoribus pro eorum memoria confectis, *Rota deciſ. 348.nu.3.par.1.recent.*& etiam in Reo, cui ex eadem æquitate Canonica eſt facienda editio, & eo maximè ad eius probationes coadiuuandas,*Saluſt.Tiber.in Prax lib 2.c.19.n.17.Rota de-*

44 *ciſ.250.nu.1.par.1. recent.* & † poteſt Iudex ad id compellere cauſa aliqualiter cognita.*Rota deciſ.1.de probat. in nou.Saluſt.Tiber.d.lib.2.c.18 n.18.*

45 Nec intereſt an quis habeat Proceſſum, ſeù Iura penes ſe vel in eius Archiuio, quia tenetur cogere eius Actuarium,ſeù Archiuiſtam,qui tenetur ad cuſtodiam, vt exhibeat originale,*Buratt.deciſ.266.nu.6.& dec 278. nu.10.& ſeqq.Duran.deciſ.166.num.2.Seraph.deciſ.1224. num.3.*

46 Sed primò hæc non procedunt, quando agitur de detegenda turpitudine illius à quo petitur exhibitio, cum tunc nec æquitas prædicta locum habeat, *Rot.deciſ. 318.num 5.& ſeq.poſt conſil.crim.Farin.lib.2.Beltramin. ad Greg.dec.129.num.11.*

47 Secundò non procedunt, quando exhibitio petitur ſuper delicto,*arg.l.1 qui accuſare,C.de eden.Verall.deciſ. 193.par.1.*

48 Tertiò non procedunt in Beneficiato, qui licet quando ſumus in poſſeſſione de recenti, teneatur exhibere titulum ad inſtantiam Ordinarij, vel Patroni, *Coccin. deciſ.191 num.1. & deciſ. 224. num.1.* non tamen ad id tenetur,quando Patronus, impetrando Beneficium, ſe fecit partem formalem & Aduerſarium de Iure, vt Beneficiatus priuetur, vel quando agitur de illo ſpoliando de facto, vel coram Superiore ad effectum priuationis, *Coccin. d.deciſ. 191. num. 2. & deciſ. 224. num.2.*

49 Quartò non procedunt, quando Scriptura aliàs exhibita penes Notarium exiſtit, quia illam quis amplius exhibere non tenetur, *Rota deciſ.663.nu.7.par.4. recent.*

50 Quintò non procedunt,quando Scripturæ exhibendæ nihil releuarent;*Duran dec.117.nu.16.& ſeq.*

51 Sextò non procedunt,quando ſequuta eſt tranſactio ſuper adminiſtratione, niſi aliundè, quam ex libris, quorum exhibitio petitur,conſtet de errore, vel dolo, cum tranſactio ſit exceptio litis finitæ, *Seraph.dec.230. nu.5.& dec.234.per to.*

52 Septimò non procedunt, quando Scripturæ aliundè perquiri,& haberi poſſunt, ſicut reluendo illas à Notario,nam tunc debent ab eo relui, *Greg. dec.129.nu.3.*

53 *& ſeq.Duran deciſ.117.nu.16. & ſeq.* vel reſici expenſæ factæ ab alia Parte in illis à Notario reluendis,*Gregor. d deciſ.129.n.3 & ſeq.*

54 Octauò non procedunt in eo,qui iure iurando Scripturas amiſiſſe & factis diligentijs illas reperire non potuiſſe, affirmat, nam is ab exhibitione excuſatur, *l.fin.§.ſed quia,C.de fid. Inſtrum. Specul. de edit Inſtrum. § poſtqu. m.nu.11.* vbi quod ita ſeruat vſus, *Saluſt Tib. in Prax.lib.2 cap.18.num.16.Guidopap. deciſ.244 Rota deciſ.267. num.4.poſt conſil.Farin.lib.2. Duran. deciſ.156. num. 2. verſ. non obſtat, Ferentill. ad Buratt. deciſ. 266. num. 10.*

55 Sed hæc octaua limitatio Primò non habet locum in eo,qui ratione officij aut aliàs tenetur cuſtodire ſcripturas,nam tunc amiſſio eſt plenè,& concludenter probanda,nec ſufficit Iuramentum, *l.ſi Creditor, C.de pignor.act.Rot.deciſ.97 nu.4. & deciſ.296. num.6.& ſeq. poſt conſil.crim.Farin.lib.2.& deciſ.55.num.7.& ſeq. poſt Zacch.de Sort.et.offic.Beltramin.ad Gregor dec.ſ.129.nu.7.* cum alijs cumulatis per *Ferentill, ad Buratt. deciſ. 266. num. 13.*

56 Idem iuris eſt de Hæredibus, nam ſi exhibitio petitur ab Hæredibus eius, qui non tenebatur Scripturas cuſtodire, ſufficit, quod ipſi negent medio iuramento tactis &c illas ad eorum manus perueniſſe, *Gregor.deciſ.109.num.2* vbi alias deciſiones cumulat *Beltramin.*

57 *ad eundem deciſ.129.nu.8 verſ.quando*, Verum † ſi exhibitio petatur ab Hæredibus, & Succeſſoribus eius, qui tenebatur Scripturas conficere,& cuſtodire, amiſſio eſt plenè probanda, nec ſufficit eorum Iuramentum,*Beltramin.ad Greg.d.deciſ.129.num.7.& ſeq. Buratt. deciſ.278. num 10.* vbi idem tradit de Hæredibus eius, qui tenebatur libru m exhibere.

58 Secundò non habet locum, quando non concurrunt coniecturæ pro amiſſione Inſtrumenti, prout nec in cauſa ardua,& magni ponderis, nec quando contra eum,qui tenetur edere,eſt ſuſpicio aliqua *Rot.dec.278. n.7 & ſeqq.poſt conſ.crim.Farin.lib.2.Caualer.dec 82. nu. 7.& ſeqq.* cum alijs cumulatis per *Ferentill. ad Buratt. dec.266.nu.10 cum duobus ſeqq.*

59 Tertiò non habet locum in libro, ſeù Scriptura exiſtente de dominio Defuncti, quia præſumitur penes Hæredem, nec ſtatur Iuramento eius contrarium aſſerentis, *Beltramin.ad Gregor. deciſ.199. num.6.* vbi quod

Digitized by Google

quod ita fuit dictum in Romana Computorum 25. Maij 1615.coram bo.me.Coccino Decano.

60 Quartò non habet locum, quando agitur de Iuribus originalibus in actis productis,& reſtitutis dimiſſa copia,tunc enim,ex quo ex huiuſmodi productione eſt quæſitum ius Parti, poteſt peti eius reproductio non obſtante Iuramento, quod hoc caſu non probat illorum amiſſionem,Saluſt.Tib.lib.2.c.18.num.16.verſ. ſecus.

61 Circumſcripta verò æquitate canonica, Reus de iure regulariter non tenetur edere Actori propria iura ad intentionem fundandam, cum arma non ſint ſumenda de domo Rei,cap.1.de probat.l.qui accuſare,C.de eden.l.nimis graue,C.de Teſtib.DD. communiter in l.fin. C.de eden.Rot.dec.5.in princ.de probat.in nou. Alex. conſ. 58.Circa primum,nu.4. lib.1. vbi de communi Saluſt.Tib. lib 2.c.18.n.17.vbi de communi.

62 Sunt tamen plures caſus, in quibus Reus edere Actori omninò tenetur, &

Primus eſt ad Actoris intentionem coadiuuandam, Bald.conſ.362.Creditor,n.1.verſ.in contrarium, lib.3. Saluſt.Tib.d.lib.2.c.18.n.17.

Secundus, quando agitur de probatione in ſupplementum.

Tertius,quando Reus eſt Argentarius, vel perſona publica.

Vnde infertur quòd cum Mercatores habeant libros publicos,illos officio Iudicis edere tenentur, ad inſtar antiquorum Argentariorum, ſeu Nummulariorum, Buratt.deciſ.345 n.1.& ibi Ferentill.ſub lit.A. vbi quod hoc non procedit in eorum Memorialibus, quos edere non tenentur, vt tradunt Iaſ. & Dec. in locis per eum citatis.

Verum de æquitate Canonica, & Stylo Rotæ Mercatores etiam libros pro eorum memoria confectos, edere tenentur,Rot.deciſ.5.de probat.in nou. Seraph.dec. 1224.nu.4 cum alijs allegatis ſupra, verſ.cæterum probata, num.43.

Quartus, quando libri conſcripti ſunt Actore mandante.

Quintus eſt in Reo vſufructuario, qui tenetur edere.

Sextus, quando Actor petit edi inſtrumenta ad probandam ſuam replicationem.

Septimus caſus eſt in Fiſco ciuiliter agente, cui eſt facienda editio,ſecus,in cauſa criminali.

Octauus in cauſa Matrimoniali Reus tenetur edere Actori,cum ſit magis priuilegiata,quàm Fiſcus.

Nonus in Eccleſia,quæ pariter eſt magis priuilegiata,quàm Fiſcus.

Decimus, quando Actor petit à Reo inſtrumentum proprium ipſius Actoris.

Decimus primus, quando agitur de periculo Animæ.

Decimus ſecundus,vbi agitur de magna cauſa,prout ſi Actor non poteſt aliter probare.

Decimus tertius,quando Inſtrumenta,& libri rationum ſunt communes ipſius Actoris, & rei, ratione proprietatis.

Decimus quartus, quando Inſtrumenta, & libri rationum eſſent communes ex natura negocij.

Decimus quintus, quando Inſtrumenta ſunt communia ob materiam in eis contentam, vt inſtrumentum emptionis,& venditionis,nam ſi ſint originalia,& reperiantur apud Reum,ſunt edenda,cap.quoniam de probat.& cap.perpetuus de Fiſt.inſtrum.

Decimus ſextus, quando agitur contra Vſurarium, nam ille tenetur edere, cum de Vſuris agitur, libros ſuarum rationum,Clemen.1.§.cæterum,de Vſur.

Decimus ſeptimus, quando ille à quo petitur editio, eſt deputatus ad cuſtodienda Inſtrumenta, nàm tenetur edere cuicumq; petenti, & prætendenti intereſſe.

Hos caſus reſpectiuè enumerant,& ponunt Socc.reg. 112.& Card.Tuſc.lit.E,concluſ.45.per totam.

63 Actor verò ad fundandam exceptionem edere ex æquitate Reo tenetur, l.fin.vbi Bart.& DD.C.de eden.

64 Sed Primò Actor excuſatur ab editione Inſtrumentorum,& Iurium, ſi illa in promptu non habeat, & iuret non habere facultatem edendi, & tunc proceditur ad vlteriora in cauſa, Specul.de Inſtrum. edit. §.nunc dicamus,verſ.quod ſi quis,num.5. lib.2. par.2. Felyn.in c.1. nn.27.de probat. Alex.conſ.3. nu.1. verſ. & ſi eſſent, lib.2. Saluſt.Tiber.in Prax.lib.2.c.18.n.16.Rota deciſ.2.de probat.in nou.

65 Secundò excuſatur, quando Iura ſunt penes Reum conuentum, vel tenor illorum ſatis fuit in Libello expreſſus,Felyn.d.c.1.nu.27.de probat.Rota d.deciſ.2.in fin. de probat.in nouo.

66 Tertiò excuſatur Actor ab huiuſmodi editione, quando Iura poſſent de facili aliunde perquiri, & haberi,vel editio ſic coactè facta nihil releuaret, nàm in his caſibus æquitas d.l.fin.locum non habet,Duran.deciſ.117.nu.16.& ſeq.

67 Denique in actione ad exhibendum Contumax, qui libros,& alia,ad quæ tenetur,non exhibet, prout ſi rationem non reddit,& reliqua non reſtituit, dicitur eſſe in dolo, & contra eum, tanquàm præſumptiuè doloſum, poteſt iurari in litem, ſi Actor contra eùm proprium intereſſe probare nequierit, l.3. §.præterea,ff. ad exhiben.Boccac.de Interd.vti poſſid.c.22.nu.14.Plot.de in lit.iuran.§.23.n.1.& 3.& ſeqq.Saluſt.Tiber.d.lib.2. c.18. nu.11.& ſeq. Contard. in l.vnica,limit.14.tit.ad exhibendum,nu.22.C.ſi de moment.poſſ.agat.

68 Similiter qui dolo deſijt poſſidere, tenetur ad exhibendum,ac ſi poſſideret, l.Iulianus,in princ. & §.ſi quis rem,& l.ſi vir,ff.ad exhiben. Mantic.deciſ.298.nu 1.Rota deciſ.380.num.4 in fin.par.4. recent. & ob id ſi non reſtituit, datur actio contra eum ad intereſſe, & poteſt contra eum iurari in litem, l.Celſus,§.idem Iulianus,ff. ad exhiben.

69 Et pariter in materia exhibitionis, ſeù editionis Proceſſuum,& Iurium, ſi Notarius ſeù perſona publica non edit,tenetur ad intereſſe, dummodò conſtet de dolo,vel lata culpa dolo proxima, Buratt.deciſ.808.nu. 1.& ſeqq.

70 In hoc iudicio exceptio clara admittitur,ſi à Poſſeſſore allegetur,exceptio verò turbida non admittitur, ſed reijcitur ad petitorium, l.1.§.ibidem,ff.ad exhiben.

71 Exceptiones † autem, quæ in huiuſmodi iudicio admittuntur,ſunt pacti conuenti,doli mali,iuris iurandi, & rei iudicatæ, d.l.3.§.ibidem,Boccac.de Interd.vti poſſ. c.22.n.39.& ſeq.

72 In Iudicio exhibitionis appellatio non datur; ſi Condemnatus ad exhibendum habet facultatem rei exhibendæ; nam tale iudicium dilationem non patitur, l.3.§. ibidem, ff. ad exhiben.Specul.de Appell.§.in quanis,nu.12.& alij,quos refert, & ſequitur Contard.in l.vnica limit.14. tit. ad exhibendum,num.21. C.ſi de moment.poſſ.agatur,Scacc.de Appell.q.17.limit.6. membr.8. num.21.& ſeq.Saluſt.Tiber dict.lib.3. cap.18. num.8. vbi quod ſtatim committitur excquutio, & ita ſæpè vidit obſeruari in Praxi.

73 Sed hoc primò non procedit, quando Reus ob non exhibitionem fuit condemnatus ad intereſſe, Specul.in d.§.in quibus,n.12.Contard.d.limit.14.nu.22. & ſeq.Bertach. in verb. Appellatio in actis ad exhibendum, fol.144. Scacc.de Appell.q.17.limit.6.membr.8.nu.19.& ſeq.

74 Secundò non procedit, quando exhibitio trahit ſecum rem ipſam Actori debere reſtitui, & cauſas cohærentes eidem,Specul.in tit. §.in quibus, num.12. cum alijs cumulatis per Contard. d.limit. 14. num.23. & ſeq. Scacc.de Appell q.17.limit.6.memb.8.nu.20. verſ.ſecundus caſus.

De Cauſis infra ducentos ducatos auri de Camera. Pars II. Cap. IV.

SVMMARIVM.

1 Cauſæ in Tribunali A.C. aut ſunt ſummariæ vigore facultatum,aut de ſui natura.

2 In cauſa a ſcutis viginti ad ducentos ducatos de Camera,A.C.procedit ſummariè,terminis non ſeruatis,ſed

via

Digitized by Google

via Monitorij.

3 *Monitorium in cauſis à ſcutis 20. ad ducatos ducentos de Camera, & eius formula.*

4 *Monitorium eſt perſonaliter exequendum,*

5 *Relatio exequutionis Monitorij, & eius formula.*

6 *Negatio Monitorij, & eius formula.*

7 *Monitorium negatum debet verificari per Inſtrumenta, & Scripturas, ſeruatis ſeruandis, ſi adſunt.*

8 *Proteſtatio*, non admitti in præiudicium, &c. & *clauſula*, ſine præiudicio, *in Iurium admiſſione in cauſis exequutiuis tantùm requiruntur, in cęteris regulariter ſecus.*

9 *Deficientibus ſcripturis, Monitorium debet verificari per confeſſiones Partis, & per Teſtes, ſeruatis ſeruandis.*

10 *Scripturis, vel Teſtibus in partibus exiſtentibus, obtinetur Compulſoria, vel Remiſſoria, tàm in cauſis ſummarijs, quàm in alijs.*

11 *Scripturis, vel Teſtibus ſuſpectis exiſtentibus, poteſt citari ad declarandum.*

12 *Citatio ad declarandum, an velit vti Scripturis, vel Teſtibus pro bonis, & legalibus, & eius Formula, & Proceſſus.*

13 *Proteſtatio in termino citationis ad declarandum, & eius Formula.*

14 *Volens admitti ad cauſam pro ſuo intereſſe, quomodo citare, & Proceſſum conficere poſſit?*

15 *Citatio ad videndum admitti ad cauſam, & eius Formula, & Proceſſus.*

16 *Citatio ad dicendum contra Iura, & ad videndum admitti ad cauſam ſimul vnitæ, & earum Formula, & Proceſſus.*

17 *Cumulatio citationis ad dicendum contra, & videndum admitti ad cauſam, rectè procedit, etiam Parte aduerſa opponente,* generalia contra, & quod pendente &c. *& quare?*

18 *In cauſis commiſſarijs volens admitti ad cauſam pro ſuo intereſſe, debet impetrare Commiſſionem ſuper admiſſione, & citare ad dicendum contra illam.*

19 *Verificato Monitorio, poteſt fieri inſtantia pro expeditione cauſæ, & num. 20.*

20 *Citatio ad videndum deferri iuramentum in ſupplementum, & loco Sententiæ reintegrari Monitorium, & eius Formula, & Proceſſus.*

21 *Citatio ad videndum deferri iuramentum in ſupplementum, & Sententiam, & eius Formula, & Proceſſus.*

22 *Cedula Sententiæ definitiuæ, & eius Formula.*

23 *Si Monitorium non fuit negatum, non fit aliqua mentio reintegrationis illius, nec in citatione, nec in Sententia.*

24 *Actore non verificante Monitorium, Reus abſoluitur, & Decretum abſolutionis poteſt extendi etiam in pede citationis Actoris, de Stylo Tribunalis A.C.*

25 *Alia citatio ad videndum deferri iuramentum in ſupplementum, & ad Sententiam, eius Formula, & Proceſſus.*

26 *Cædula Sententiæ abſolutoriæ, & eius Formula.*

27 *Cauſæ à ducentis ducatis infra, licèt ſint ſummariæ, & in eis A.C. procedat, terminis non ſeruatis, in reliquis parum diſtant ab ordinarijs, & in eis regulariter datur Appellatio.*

28 *In cauſis a ducatis ducentis infra poteſt quis appellare, & commiſſionem appellationis via ordinaria ſignandam curare.*

29 *In cauſa appellabili, ſi non conſtat de Appellatione, & eius legitima proſequutione, quid agendum?*

30 *In Curia Capitolina à Libello, in Curia A.C. à Monitorio, in Rota à Commiſſione Lites inchoantur.*

31 *In Curijs Vicarij, Camerarij, & Theſaurarij à Monitorio, in Curia Gubernatoris ab Articulis, & in Camera à propoſitione, Lites ducunt exordium.*

32 *Monitorium in Curia A.C. & ſimilibus, Commiſſio in Rota, & extra in cauſis Commiſſarijs, & Articuli in Curia Gubernatoris, & ſimilibus ſunt loco Libelli.*

33 *Articuli in Curia Gubernatoris, & huiuſmodi ſunt loco Monitorij, & petitionis.*

34 *In Tribunali A.C. iudicium inchoatur a Monitorio tàm de Stylo, quàm de Iure communi.*

35 *Monitorium quid ſit, & vnde dicatur?*

36 *Vſus Monitorij eſt antiquus, vnde habuit originem, a quo inuentus, & qua ratione?*

37 *Monitorium habet vim citationis, & quos operetur effectus?*

38 *Monitorium exequutum debet reproduci, vt inducat Litis pendentiam.*

39 *Monitorium nulliter exequutum non inducit Litis pendentiam.*

40 *Defectus exequutionis Monitorij ſuppletur ex illius ſcientia.*

41 *Forma præſcripta in exequutione Monitorij eſt ſeruanda.*

42 *Si in Monitorio dicitur, quod illud perſonaliter exequatur, ſi Perſona haberi poteſt, ſin minus domi, exequutio eſt nulla, ſi Nuncius ante exequutionem domi factam, non fecit diligentiam de illo perſonaliter exequendo.*

43 *Monitorium poteſt negari in totum, ſi narrata in parte non ſunt vera.*

44 *Monitorium negatum indiget non ſolùm verificatione, ſed etiam reintegratione, quæ habet vim Sententiæ.*

45 *A Monitorijs, ſeù Præceptis pœnalibus non eſt regulariter inchoandum.*

46 *A Monitorijs poteſt inchoari, quando in eis eſt clauſula,* ſi quis &c. *nam tunc per comparitionem Monitorium reſoluitur in ſimplicem citationem.*

47 *Monitorium cum clauſula,* ſi quis, *efficit proceſſum ordinarium.*

48 *Monitorium cum clauſula,* ſi quis, *eſt nullum.*

49 *Monitorium factum in exequutionem Sententiæ, vel Gratiæ de Beneficio reſeruato vacante, vel in remedio l fin. non reſoluitur in citationem per comparitionem Moniti, nec in eo eſt clauſula,* ſi quis, *apponenda.*

50 *Poſſeſſio capta virtute Monitorij cum clauſula,* ſi quis, *eſt nulla, & attentata, ex quo lis dicitur introducta.*

51 *Poſſeſſio, capta vigore Monitorij cum clauſula,* ſi quis, *eſt valida, quando poſſeſſio erat vacans, vel non aderat legitimus Cōtradictor.*

52 *Clauſula,* ſi quis, *fuit inuenta in Romana Curia.*

53 *Monitorium de dimittendo poſſeſſionem probat poſſeſſionem Rei conuenti contra impetrantem, etiam ſi in eo poſſeſſio vitioſa narretur.*

54 *Clauſula,* Deducens omne Ius, omnemque actionem, *porrigitur ad caſus, in quibus Ius commune admittit cumulationem, & intelligitur ſecundum Ius commune.*

55 *Clauſula,* Deducens &c. *in caſu in quo de Iure admittitur cumulatio, quid operetur.*

56 *Clauſula,* Deducens &c. *in libello poſſeſſorij poſita non operatur in petitorio, ſi fuit oppoſitum de nimia generalitate.*

57 *Officium Iudicis aliud nobile, aliud mercenarium.*

58 *Officium Iudicis nobile quid ſit, & quid mercenarium?*

59 *Officium Iudicis, vel reſidet in eius perſona, vel in perſona Partis, & quid ſit officium Iudicis in eius perſona reſidens?*

60 *Officium Iudicis reſidens in eius perſona eſt ſemper nobile, & quare?*

61 *Officium Iudicis reſidens in eius perſona differt ab actione, & quid ſit actio?*

62 *Officium Iudicis nobile reſidens in perſona Partis, aliud datur loco actionis, aliud loco exceptionis.*

63 *Officium Iudicis nobile reſidens in perſona Partis, aliud*

Digitized by Google

aliud datur loco competentis, aliud loco deficientis actionis.

64 Officium Iudicis, quod datur loco deficientis actionis, aliud non habet, aliud verò habet vim actionis, in primo non datur libellus, in ſecundo ſic.

65 Exempla officij Iudicis vim actionis habentis.

66 Reformatio Pauli V. diſponens, Procuratores, & Solicitatores, non poſſe petere mercedem, niſi conuentam, tollit actionem, ſed non officium Iudicis.

67 Officium Iudicis quid ſit, & quando ſit ei locus?

68 Officium Iudicis nobile datur in ſubſidium, quando omnis actio deficit.

69 Officium Iudicis nobile ſemper intrat, nè ob carentiam actionis quis amittat ius ſuum.

70 Officium Iudicis nobile fundatur in æquitate, & ceſſat ea ſublata.

71 Officium Iudicis nobile in exorbitantibus à regulis Iuris eſt ſtrictè, & cum magna æquitate interpretandum.

72 Officium Iudicis nobile, latè ſumpto vocabulo, poteſt dici idem cum actione.

73 Officium Iudicis mercenarium aliud eſt ordinarium, & verſatur circa ordinatoria Iudicij, & in eo non datur libellus.

74 Officium Iudicis mercenarium aliud eſt litis deciſorium.

75 Officium Iudicis mercenarium commune verſatur indifferenter circa quamlibet actionem, condemnando, vel abſoluendo.

76 Officium Iudicis mercenarium non commune, quod verſatur circa certas actiones, aut venit ex natura, aut vltra naturam actionis.

77 Officium Iudicis non præſcribitur minori ſpatio, quam triginta annorum.

78 Officium Iudicis ſuccedens loco exceptionis perpetuò durat.

79 Officium Iudicis oriens ex Iure in futurum ſemper ſtante, durat etiam poſt triginta annos.

80 Officium Iudicis ratione ſubiecta materia aliquando eſt perpetuum, aliquando non durat, niſi triennio.

81 Clauſula, ſi quis, in Monitorio poſita efficit proceſſum ordinarium, ſecus clauſula Alioquin &c.

82 Clauſula, Alioquin poſita in Monitorio in cauſis exequutiuis non efficit proceſſum ordinarium, & quomodo tunc extendatur, & in cauſa procedatur.

83 Monitorium debet exequi perſonaliter, ſicut regulariter debet eſſe perſonalis prima citatio.

84 In ſummarijs habentibus proceſſum ordinarium omnes citationes debent eſſe perſonales, licèt ſi prima perſonalis præceſſit, alia domi dimiſſa copia poſſint ſuſtineri, & quid tutiùs ſit.

85 Producens Inſtrumenta, vel Teſtes, Parte inſtante, tenetur declarare, an eis velit vti pro bonis?

86 Citatus ad declarandum poteſt proteſtari, ſe velle vti Inſtrumentis, vel Teſtibus pro bonis, donec ſibi conſtet de contrario, & cuius virtutis ſit hæc proteſtatio, & cautela.

87 Contrarium quod Iudex, Inſtante Parte, debeat ſtatuere terminum ad deliberandum, an velit vti Inſtrumentis, vel Teſtibus, quibus ſub conditione velle vti reſpondit?

88 Concorda primò, aut Pars non inſtat Reſpondenti ſub conditione præfigi terminum ad deliberandum, an Inſtrumentis, vel Teſtibus velit vti pro bonis, & ſufficit prima proteſtatio, aut Pars inſtat, & Iudex præfigit, & tunc ſecus.

89 Concorda ſecundò, aut Inſtans præfigi terminum ad ſimpliciter declarandum aſſignat cauſas falſitatis Inſtrumentorum, vel Teſtium, dando ſumum, & quis tenetur purè reſpondere, aliàs ſecus.

90 Reſponſio, nolo vti aliqua falſitate, eſt bona.

91 Tertius poteſt pro ſuo intereſſe venire ad cauſam in qualibet inſtantia.

92 Veniens ad cauſam debet docere incontinenti de ſuo intereſſe, alias non admittitur.

93 Sufficit docere de intereſſe ſummario, & apparenter.

94 Ad probandum intereſſe ſuper electione ſufficit probare ſe electum.

95 Veniens ad cauſam pro ſuo intereſſe debet venire in ſtatu, & terminis.

96 Tertius poteſt venire ad cauſam ad defendendam cauſam, vel Actorem, vel Reum, vel principaliter ad excluſionem alterius, vel vtriuſque Litigantis.

97 Veniens ad defendendam cauſam, vel Actorem, vel Reum, debet venire in ſtatu, & terminis.

98 Tertius veniens principaliter ad cauſam, ad excluſionem alterius, vel vtriuſque Litigantis, poteſt venire in ſtatu, & terminis, vel prout in prima, ſi ei magis placet.

99 Veniens ad cauſam in ſtatu, & terminis, non declinat forum, nec mutat ſtatum, & naturam Iudicij.

100 Veniens ad cauſam in ſtatu, & terminis, ſi reperit terminos ſeruatos, non tenetur eos iterum ſeruare.

101 Veniens ad cauſam in ſtatu, & terminis facit omnia acta ſua, pro, & contra, ac ſi ea feciſſet, & contra eum facta fuiſſent, ac cenſetur ea ratificaſſe.

102 Veniens ad cauſam in ſtatu, & terminis fecit omnia acta ſua, ſiuè veniat defendendo, ſiuè iure proprio, ſiuè per viam appellationis, ſiuè nullitatis.

103 In prophanis Tertius veniens ad cauſam non defendendo, ſed deducendo principaliter ius ſuum, licèt veniat in ſtatu, & terminis, non facit omnia acta ſua.

104 Tertius committens cauſam de nouo, & veniens ad eam, prout in prima, non facit acta ſua pro ſe, nec contra ſe, ſiuè ſciuerit, ſiuè ignorauerit litem agitari.

105 Tertiò venienti ad cauſam in ſtatu, & terminis, ſcienti litem agitari acta nocent, ſecus ignoranti.

106 Tertius appellans à Sententia lata in contumaciam facit eam ſuam, ad effectum numeri, non vt ei noceat res iudicata, ſi adſit.

107 Tertius veniens ad cauſam, excludendo iura vtriuſq; Litigantis, non facit omnia acta ſua.

108 Acta facta poſt admiſſionem Tertij ad cauſam, illi non nocent, niſi fuerit citatus in vno quoque actu.

109 Tertius veniens ad cauſam non facit ſua illa acta, quæ de directo intentioni repugnant.

110 Tertius ad cauſam explicitè non admiſſus non facit acta ſua.

111 In admiſſione ad cauſam requiritur Iudicis interloquutoria.

112 In Romana Curia Iudex admittit ad cauſam, citatis Partibus, & docto de intereſſe.

113 Nec comparitio, nec Partis citatio, aut aliud ſufficit in admiſſione ad cauſam, niſi adſit Iudicis decretum.

114 Tertio non ſufficit Decretum admiſſionis cum clauſula, docto de intereſſe, niſi poſtea de intereſſe docuerit.

115 Docto de intereſſe citata Parte ad dicendum contra Iura, & obtento Decreto admiſſionis cum clauſula, ſi, & in quantum, alia admiſſio ad cauſam non requiritur.

116 Tertius ſi fecit actus reſpicientes merita, & negocium principale, hæc tacita admiſſio ad cauſam, aliquod ſupponens Iudicis decretum, ſufficit.

117 An, & quando Tertius veniens ad cauſam poſſit impedire illius expeditionem, ſeù exequutionem, eſt materia controuerſa.

118 Tertius veniens ad cauſam, vt liti aſſiſtat, vel Reum defendat, non poteſt venire, niſi in ſtatu, & terminis.

119 Tertius veniens ad cauſam ante exequutionem conſtituit triangularem proceſſum, & admittitur in ſtatu, & terminis, ſed non impedit expeditionem, vel exequutionem, niſi quatenus id poſſet Principalis in lite exiſtens, ſi illa iura haberet.

120 Ve-

Digitized by Google

120 *Veniens ad cauſam vti Actor laudatus,ſi ei competit reſtitutio in integrum, etiam ſi veniat poſt concluſum in cauſa impedit expeditionem.*

121 *Veniens ad cauſam aſſiſtendo ei,qui eſt in poſſeſſione, vel quaſi ſi conſtat de eius principali intereſſe, impedit exequutionem, ſecus ſi veniat aſſiſtendo in ſtatu, & terminis, & ex iure ſuo vtrumque Litigantem excludat.*

122 *Veniens ad cauſam poſt exequutionem factam non admittitur, & quare?*

123 *Veniens ad cauſam ad excluſionem vtriuſque Litigantis principaliter pro ſe ipſo, regulariter non impedit expeditionem, nec exequutionem cauſæ inter Collitigantes, & quare?*

124 *Præſertim ſi ipſe non poſſidet, & poſſeſſio eſt plena, cum ei non inferatur præiudicium, niſi fortè inferretur ratione durioris Aduerſarij,quando cæpiſſet agere ante Sententiam latam.*

125 *Veniens ad cauſam principaliter pro ſe ipſo, quando poſſeſſio eſt vacans,impedit exequutionem,& quare?*

126 *Veniens ad cauſam principaliter pro ſe ipſo,ſi poſſidet, vel aſſerit ſe poſſidere, impedit exequutionem, etiam trium conformium.*

107 *Tertius veniens ad cauſam ante exequutionem factam iure proprio, deducendo principaliter ex perſona propria Ius ſuum, quod nullam habet connexionem cum iure Litigantium, impedit exequutionem etiam trium conformium.*

128 *Veniens ad cauſam principaliter pro ſe ipſo, deducendo ius ſuum ex perſona propria, ſiuè veniat, prout in prima,etiam poſt tres conformes,ſiuè in ſtatu, & terminis, pariter pro ſe ipſo iure proprio in prima, vel in ſecunda inſtantia, etiamſi Sententia eſſet lata in contumaciam, & tranſiſſet in iudicatum, impedit exequutionem, & quare?*

129 Rota decis.17.num.3.verſ. eſt iſte tertius, part.3. recent.*non poteſt intelligi de exequutione trium conformium,& quare? & nu.126.*

130 *Quod Tertius poſſit aliquo modo venire ad cauſam in ſtatu,& terminis poſt tres conformes,videtur impoſſibile, & quare?*

131 *Facta exequutione,Tertius non poteſt venire, niſi illa firma manente,nec exequutionem reuocare, niſi prius obtinuerit in cauſa.*

132 *Tertia præcedens fallentia videtur eadem cum ſecunda, & quare?*

133 *Veniens principaliter pro ſe iure proprio ad cauſam, ſi pleuè, & incontinenti vult docere de iure ſuo, impedit exequutionem, & quando, & quomodo hoc procedat?*

134 *Tertius comparens ex iure proprio principaliter pro ſe in petitorio, quando duo litigant in poſſeſſorio, & exequutio non poteſt fieri ſine ſcandalo,ac actis in Curia faciendis,probat ſuam intentionem incontinenti, impedit exequutionem trium conformium.*

135 *Veniens ad cauſam principaliter pro ſe ex iure proprio, quando condemnatio eſt facta in vna re, impedit exequutionem in alia re diuerſa.*

136 *Iuramentum in ſupplementum quid ſit?*

137 *Iuramentum in ſupplementum non datur, niſi concurrat ſcientia veriſimilis per actum corporeum in Iurante.*

138 *Iuramentum in ſupplementum datur ei, qui eſt bonæ, & honeſtæ vitæ,non ſuſpecto de periurio.*

139 *Iuramentum in ſupplementum non datur ei, qui ſaltem ſemiplenè ſuam intentionem non probauit.*

140 *Teſtis,vt faciat ſemiplenam ad effectum iuramenti in ſupplementum,debet eſſe omni exceptione maior.*

141 *Iuramentum denegatur, ſi in Teſte adſit minimus defectus.*

142 *Teſtis debet reddere cauſam ſui dicti,etiam non interrogatus, ad hoc vt iuramento in ſupplementum locus ſit.*

143 *Iuramentum in ſupplementum datur eò magis illi,qui plus quàm ſemiplenè probauit.*

144 *In deferendo iuramento in ſupplementum plurimum intrat Iudicis arbitrium.*

145 *Iuramentum in ſupplementum debet peti, ad hoc vt deferatur.*

146 *Iuramentum in ſupplementum, petitum ante concluſum in cauſa, poteſt deferri etiam poſt concluſionem.*

147 *Iuramentum in ſupplementum poſt concluſum in cauſa nec peti, nec ad Partis inſtantiam deferri poteſt.*

148 *Iudex ex officio poteſt deferre iuramentum in ſupplementum etiam poſt concluſum in cauſa.*

149 *Iuramentum in ſupplementum in prima inſtantia omiſſum poteſt peti in ſecunda,& vlteriori.*

150 *Iuramentum in ſupplementum in cauſis grauibus, & magni momenti regulariter non datur.*

151 *In cauſis prophanis ciuilibus, etiam magni momenti, Perſonæ honeſtæ vitæ,quæ pluſquam ſemiplenè probauit, Iuramentum in ſupplementum defertur.*

152 *Rota de ſtylo non defert iuramentum in ſupplementum, niſi fuerit pluſquam ſemiplenè probatum, & quare?*

153 *Iuramentum in ſupplementum datur aliquando ex coniecturis vrgentibus.*

154 *Iuramentum in ſupplementum in his,quæ ſunt difficilis probationis,prout liquidationis fructuum,datur ex coniecturis,ex obſeruantia Rotæ.*

155 *Iuramentum in ſupplementum datur ad probandam qualitatem,quando ſubſtantia crediti eſt probata.*

156 *Quantitas,ſicut qualitas faciliùs probatur,quàm ſubſtantia.*

157 *Iuramentum in ſupplementum in pluribus caſibus non datur.*

158 *Iuramentum in ſupplementum non datur habenti præſumptionem iuris contra ſe.*

159 *Iuramentum in ſupplementum in pœnalibus,& criminalibus non datur.*

160 *Iuramentum in ſupplementum datur Reo in cauſa criminali ſe defendenti.*

161 *Alij vſque ad quadraginta caſus, in quibus iuramentum in ſupplementum non defertur.*

162 *A.C in cauſis a ducentis ducatis infra habet facultatem procedendi manu regia,ſed,vt Praxis declarauit, proceſſus eſt ferè ordinarius, & datur Appellatio ad vtrumque effectum.*

163 *A.C. in cauſis pro, & inter eius Notarios, & eorum Familias cauſa officij,& inter,& contra Mercatores, procedit manu regia exequutiuè, & ab eius Decreto non datur appellatio ſuſpenſiua.*

164 *In cauſa Mercedis,ſi eam Petens habet,vnde ſe alere poſſit aliunde, datur Appellatio ad vtrámque effectum,aliàs ſecus.*

165 *In Curia A. C. in cauſis Mercedum proceditur via Monitorij,& datur Appellatio etiam ſuſpenſiua.*

166 *Si agitur pro alimentis præteritis, quæ petuntur Iure actionis,requiritur Monitorium,& datur Appellatio etiam ſuſpenſiua.*

167 *Si agitur pro Alimentis futuris proceditur exequutiuè,& non datur appellatio ſuſpenſiua, quando Alimentarius non habet vnde viuat,aliàs ſecus.*

168 *Venter non patitur dilationem.*

169 *Si Alimentarius non habet,vnde aliunde viuat, non datur appellatio ſuſpenſiua, ſiuè Alimenta petantur iure actionis,ſiuè officio Iudicis, & quare?*

170 *Priuilegium Alimentorum non conſiſtit in actione, vel officio Iudicis,ſed paupertate.*

171 *Alimenta futura dicuntur ea,quæ poſt litem motam, ſeu conteſtatam,ſunt decurſa.*

172 *Si Iudex debitum modum excedit, datur appellatio ſuſpenſiua, etiam ſi agatur de Alimentis futuris, ab exceſſu, vel modicitate.*

173 *Cauſa*

Digitized by Google

173 *Cauſa ſemel effecta appellabili,datur appellatio,etiam ſi agatur pro Alimentis futuris.*

174 *Agens via ordinaria cenſetur renunciare viæ exequutiuæ illi competenti.*

175 *Cauſa non deſinit eſſe exequutiua, quando Monitorium per comparitionem Partis eſt reſolutum in ſimplicem citationem,niſi illud reintegretur, vel ſeruatis terminis,pronunciatum fuerit per Cedulam.*

De Cauſis infra ducentos ducatos auri de Camera. Pars II. Cap. IV.

1 TRanſeamus nunc ad Cauſas præparatas, & primò ad ſummarias.Cauſæ ſummariæ in Tribunali A.C.aut ſunt ſummariæ virtute ordinariatum A.C.facultatum,aut de ſui natura.

2 Vigore facultatum ſuarum, vt ſupra hac eadem *par.1.c.1.*dictum fuit,A.C.poteſt procedere ſummariè, ſine figura Iudicij,manu Regia, & ſola facti veritate inſpecta abſque obſeruatione terminorum in cauſis à ſcutis viginti ad ducentos ducatos auri de Camera.

Cæterum Praxis,rerum magiſtra,in cauſis huiuſmodi Monitorium eſſe neceſſarium,& procedendum eſſe, vt infra, declarauit, videlicet.

3 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A.C. ſiue R.P.D. NN. eius in ciuilibus Locumtenentis,& ad inſtantiam NN.principalis:Tenore præſentium.

4 Moneatur, *a* NN. exaduerſo principalis, quatenus infra triduum proximum,ſub 500. ducatorum &c. Reuer. Cameræ Apoſtolicæ applicand. & pro illis mandati exequutiui, & in iuris ſubſidium excommunicationis &c. alijſq; pœnis &c. debeat ſupradicto inſtanti ſcuta centum octuaginta monetæ per ipſum debita, cauſa,& occaſione (*hic poteſt exprimi cauſa,ob quam pecunia vel res debetur*) ſuis loco,& tempore deducenda, & certificanda, ſoluiſſe, & exburſaſſe, ſeù ſolui, & exburſari feciſſe, damnaque, expenſas, & intereſſe, præmiſſorum cauſa, & occaſione paſſa, & patienda, ac liquidanda, refeciſſe, & mandatum exequutiuum, Sententiam, ſeu Decretum quodcumque deſuper neceſſarium, & opportunum decerni,& relaxari,aliaque requiſita fieri, & exequi vidiſſe, & audiuiſſe. Dedu-

b cendo, *b*, propterea omne ius,omnemq; actionem ſibi magis proficuam, & competentem, ac officium Iudi-

c cis. *c*, & Beneficium iuris implorando, non ſolum, vt

d ſupra,ſed omni alio meliori modo,&c. & ſi quis &c. *d*

e alioquin &c. *e*, Certificantes &c.omni &c.

Locus † ſigilli.

NN. Notarius.

4 Hoc monitorium datur vni ex Sanctiſſimi D.N.Papæ Curſoribus,qui illud perſonaliter exequitur, & facit de executione relationem in pede illius, videlicet.

f Exequutum perſonaliter, *f*, per me NN. Curſorem, die NN.

Cuius quidem relatæ exequutionis virtute adnotatur in Broliardo illius reproductio, vt infra videlicet.

5 Pro NN. contra NN.

Coram D.meque NN. Sanctiſs. D N. Papæ Curſor retulit, ſe ad inſtantiam NN. monuiſſe NN. provt in folio tenoris &c. & provt habuit in mandatis, omni &c.

Exaduerſo Pars monita ante triduum à die exequuti Monitorij elapſum,proteſtari poteſt, vt infra, videlicet.

6 Pro NN. contra NN.

In Officio NN.negando monitorium,dixit narrata, prout narrantur non fuiſſe,nec eſſe vera,& ad petita, prout petuntur, non teneri, & contra illud dixit pro nunc generalia contra,verbo,ſaluo iure &c.ideò nihil fieri,niſi ſeruatis ſeruandis, & verificatis verificandis, alias &c. omni &c.

7 Elapſis tribus diebus currentibus Parti ad comparendum in Monitorio aſſignatis, Actori incumbit onus verificandi illud,& ob id,ſi Monitorium poteſt verificari per inſtrumenta,& Scripturas, citatur Pars aduerſa ad dicendum contra Iura,& fit Iurium productio,& exaduerſo opponuntur generalia contra, & ſi ſit neceſſaria recognitio Iurium,& actor ſimiliter debet illa recognoſcenda curare, in quibus omnibus proceditur,prout dictum eſt ſupra in cauſis exequutiuis,*par.1. cap.2.*

8 † Proteſtatio tamen, *non admitti in præiudicium obligationis Cameralis &c.*& clauſula *ſine præiudicio &c.* in Iurium admiſſione ſolummodo in cauſis exequutiuis requiruntur,in alijs verò ſecus,niſi in caſibus, in quibus ſuo loco,& tempore dicetur, ad legitimationē verò perſonarum, ſi illa eſt neceſſaria, erit procedendum,iuxta ſuperius tradita,*par.1.c.5.*quod in omnibus cauſis erit obſeruandum.

9 Si verò ſit neceſſe pro verificatione Monitorij dare poſitiones, & cogere partem ad reſpondendum illis, erit procedendum in omnibus cauſis,prout dictum eſt ſupra,*par.1.c.10.*in cauſis exequutiuis.

Et ſi poſitiones fuerint negatæ, vel etiam ſi negatæ non fuerint,ſed pronunciatæ pro confeſſatis, quia fictæ confeſſiones in hoc Tribunali tantum faciunt adminiculum,ſeù ſemiplenam,& ob id opus ſit examinare Teſtes,proceditur ad examen illorum,prout dictum eſt ſupra in cauſis executiuis,*par.1.c.11.*

10 Et ſi Teſtes ſint examinandi in partibus, vel Scripturæ ſint in partibus extrahendæ, & Remiſſoria, vel Compulſoria ſit neceſſaria, poterit vtraque obtineri, ad eiuſque exequutionem procedi,iuxta ſuperius tradita in cauſis exequutiuis,*par.1.c.12.* Quæ omnia poterunt obſeruari in omnibus cauſis, etiam ordinarijs, præter ea, quæ alicuius cauſæ naturæ repugnarent, ſi quæ eſſent,prout proteſtationes, & clauſulæ ſuperius dictæ,& vbi adeſt difficultas,in quauis cauſa,& articulo poteſt informari Iudex in camera,iuxta Praxim, de qua ſupra, *p.1.c.8.n.27. & ſeq.*

11 Illud addi poteſt, quod vbicumque ſcripturæ productæ eſſent ſuſpectæ, ſeu Teſtes examinati eſſent ſuſpecti de falſo,poteſt citari pars,vt infra,videlicet.

A. C. N.

12 Citatur NN. exaduerſo principalis, ad declaran-

g dum, *g*, in Actis, an velit vti ſcripturis productis, & Teſtibus examinatis pro bonis,veris,& legalibus, attento quod intendit illos redarguere, aliàs videndum declarari,nulla eis fidem eſſe præſtandam, ad p. d. Inſtante NN. principali,ſiue &c.

NN. Notarius.

Decretum.

NN. petijt,& obtinuit,vt ſupra; niſi ad p.d.cum intimatione,omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN.exaduerſo principali,qualiter D. declarauit,nullam eſſe Scripturis,& Teſtibus fidem præſtandam,& aliàs prout in actis,Inſtante NN. principali,ſiue &c.

N. Notarius.

Exaduerſo verò ſolet fieri hoc caſu hæc proteſtatio, videlicet.

13 Pro NN contra NN.

In Officio &c. NN. in termino &c. dixit,& declarauit,velle vti Scripturis,& Teſtibus pro bonis, veris, & legalibus,donec ſibi conſtiterit de contrario, & non aliàs &c. ideo &c. omni &c.

14 Cæterum, ſi quis habens in cauſa intereſſe ad cauſam admitti velit, debet citare partem aduerſam, primò ad dicendum contra Iura in forma,& productis inſtrumentis,& iuribus opportunis,docere de intereſſe, iuxta Praxim ſuperius traditam *par.1.c.2.* deinde verò citare partem,vt infra, videlicet.

A. C. N.

11 Citetur NN.exaduerſo principalis, ad videndum,

b inſtantem admitti ad cauſam, *b*, pro eius intereſſe, & decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi, ad p.d. inſtante NN.principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN.petijt,& obtinuit, vt ſupra, docto de intereſſe, admitti in ſtatu,& terminis,in quibus cauſa reperitur, niſi ad p.d. cum intimatione &c.omni &c.

16 Vel ſi magis libet,poteſt citari pars vnico contextu, ad di-

Digitized by Google

ad dicendum contra, & videndum admitti ad cauſam, vt infra, videlicet.

A. C. N.

Citetur NN. exaduerſo principalis, ad dicendum contra iura producta, & repetita, videndum iurare Teſtes ſuper illorum recognitione, quatenus opus ſit, admitti, committi, & mandari reſtitui, dimiſsa copia collationata, necnon inſtantem admitti ad cauſam pro eius intereſse, & Decretum neceſsarium, & opportunum fieri, & interponi, ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

Relatione facta comparuit NN. & repetijt Iura hodie in Broliardo producta, & petijt, & obtinuit admitti Iura, vt ſupra, ſi & inquantum, necnon, docto de intereſse, admitti, vt ſupra, ad cauſam in ſtatu, & terminis, in quibus illa reperitur, niſi ad p.d. cum intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter D. admiſit inſtantem ad cauſam, & alias prout in actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Productio verò iurium fit in Broliardo, iuxta Formulam ſuperius traditam, *par.1.c.2 n.10.& ſeqq.*

17 Adeo autem admittitur d. cumulatio Citationis ad dicendum contra, & ad videndum admitti ad cauſam, vt ſupra, vt hoc procedat, etiamſi Pars aduerſa opponat generalia contra, & quod pendente termino, ad dicendum contra, nihil innouetur, cum res celeritatem deſideret, & periculum ſit in mora, licet aliàs regulariter d. cumulatio non admittatur, & pendente termino, Iudicis officium conquieſcat.

18 In cauſis verò Commiſsarijs habens in cauſa intereſse, non poteſt ad eam, vt ſupra admitti, niſi pro huiuſmodi admiſſione prius commiſſionem impetrauerit, & deindè citauerit ad dicendum contra commiſſionem, & iuxta illius formam videndum mandari procedi, cuius citationis Formulam poſuimus ſupra *p. 1. c.13.n.43.*

19 Verificato demum Monitorio, altero ex ſupraſcriptis modis, ſi illud fuit, vt ſupra, negatum, citatur pars aduerſa, vt infra, videlicet.

A. C. N.

20 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum, deferri iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, *i*, quatenus opus ſit, abſolui Inſtantem à Cenſuris ad effectum &c. concludendum, concludique, videndum in cauſa, & audiendum Sententiam definitiuam, & loco Sententiæ, videndum reintegrari Monitorium, & quodcumque Mandatum exequutiuum deſuper neceſsarium, & opportunum decerni, ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi infra tres omni &c.

Vel ſi quis voluerit cauſam expediri per cedulam, poterit citare partem, vt infra, videlicet anno.

A. C. N.

21 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum deferri iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, quatenus opus ſit, videndum inſtantem abſolui à cenſuris ad effectum &c. concludendum, concludique videndum in cauſa, & audiendum Sententiam definitiuam in forma, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, deferri iuramentum &c. Qui tactis iurauit &c. & ſententiari prout in Cedula, quam Reuerendiſs. D. Locumtenens legit, ſubſcripſit, & mihi conſignauit, Tenoris &c. ſuper quibus &c. præſentibus Socijs Teſtibus &c. omni &c.

Tenor Cedulæ.

22 Chriſti nomine inuocato, pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram definitiuam Sententiam, quam de Iuris Peritorum, conſilio in his ſcriptis ferimus, & in cauſa, & cauſis, quæ coram Nobis in prima, ſeù alia veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia, inter NN. Actorē ex vna & NN. Reum conuentum ex altera partibus, de, & ſuper ſolutione ſcutorum centum octuaginta monetæ, rebuſque alijs &c. Dicimus pronunciamus, ſentiamus, decernimus, & declaramus, d. NN. condemnandum forè, & eſſe, prout condemnamus ad ſoluendum NN. dicta ſcuta centum octuaginta monetæ, & ob id Monitorium deſuper emanatum reintegrandum forè, & eſſe, prout reintegramus, Mandatumque exequutiuum, & aliud neceſſarium, & opportunum decernendum, & relaxandum forè, & eſſe, prout decernimus, & relaxamus, victumque victori in expenſis condemnamus, quarum taxationem nobis, vel cui de iure in poſterum reſeruamus, & ita dicimus &c. ac definitiuè ſententiamus, non ſolum præmiſſo, ſed omni alio meliori modo &c. Ita pronunciaui. Ego NN. Locumtenens.

23 Si verò Monitorium non fuerit, vt ſupra, negatum, ſeù ſi Pars fuerit contumax, nec in d. Citatione ad Sententiam, nec in Sententia ipſa ſit aliqua mentio reintegrationis illius, quia cum negatum non ſit, reintegratione non eget, in reliquis verò tam citatio fieri, quàm ſententia ferri poteſt, vt ſupra.

24 Sed ſi monitorium non fuit ab Actore verificatum, abſoluitur Reus ab impetitis per Actorem, & ſententia ferri poteſt ſub citatione Actoris, de qua ſupra, Et Notarius poteſt de ſtylo Tribunalis A. C. vt ſupra dictum fuit, hac eadem *par.2.c.1. n.156.* extendere Decretum in pede illius, etiam ad Rei fauorem, ſi verò Actor ad ſententiam, vt ſupra, non citauit Reum, vel etiamſi citauit, poteſt Reus ipſe inſtare pro ſententia fauorabili, & citare ad libitum Actorem, vt infra, videlicet.

A. C. N.

25 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum deferri iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, quatenus opus ſit, abſolui inſtantem à cenſuris ad effectum &c. concludendum, concludiq; videndum in cauſa, & audiendum ſententiam definitiuam, ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & vt ſupra, obtinuit deferri iuramentum &c. qui tactis &c. iurauit &c. & ſententiari prout in Cedula, quam Reuerendiſs. D. Locumtenens legit, & ſubſcripſit, & mihi facto conſignauit, tenoris &c. ſuper quibus &c. præſentibus ſocijs teſtibus &c. omni &c.

Tenor Cedulæ.

26 Chriſti nomine inuocato, Pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram definitiuam ſententiam, quam de iuris peritorum conſilio in his ſcriptis ferimus, in cauſa, & cauſis, quæ coram nobis in prima, ſeu veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia, inter NN. Actorem ex vna, & NN. Reum conuentum ex altera partibus, de, & ſuper prætenſa ſolutione ſcutorum NN. monetæ, rebuſque alijs &c. Dicimus, pronunciamus, ſententiamus, decernimus, & declaramus, d. NN. Reum conuentum abſoluendum fore, & eſſe, prout abſoluimus, & liberamus ab impetitis per d. NN. Actorem, ac propterea eidē NN. Actori in præmiſſis perpetuum ſilentium imponendū fore, & eſſe, prout imponimus, victumque victori in expenſis condemnamus, quarum taxationem Nobis, vel cui de iure, impoſterum reſeruamus, & ita dicimus &c. atque definitiuè ſententiamus, non ſolum præmiſſo, ſed omni alio meliori modo &c.

Ita pronunciaui Ego NN. Locumtenens.

27 Licet autem in his cauſis a ducentis ducatis infra, ſummariè procedatur abſque terminorum obſeruatione, vt ſupra, in vim ordinariarum A. C. facultatum, nihilominus proceſſus huiuſmodi, vt ex præmiſſis patet, ſi cauſa ad ſcuta viginti aſcendat; ſeu excedat, parum diſtat ab ordinario, & ob id regulariter datur in eis

l appellatio ad vtrumque effectum, *l*.

28 Ob id qui ſententiam contrariam reportauit poterit appellare prout in Cedula, & Commiſſionem appella-

Digitized by Google

tionis via ordinaria ſignandam curare, iuxta formulas,& praxim ſuperius traditam, *ſub tit.de appell.par.1.c.13.nu.2. & ſeqq. & nu.45.*

29 Cæterum, appellatione non interpoſita,vel minus legitimè interpoſita,vel minus legitimè proſequuta, elapſis decem diebus datis ad appellandum, ſeruantur quatuor termini ad docendum de appellatione, & alij pro exequutione decreti,ſeu ſententiæ, & rei iudicatæ,iuxta praxim ſuperius traditam,*par.1.c.13.nu.69. & ſeqq.*& tunc demum ſer.ſer.proceditur ad vlteriora in executione.

Obſeruationes,

A IN diuerſis Romanæ Curiæ Tribunalibus, tàm in
30 cauſis ſummarijs, quàm in ordinarijs diuerſimodè proceditur,nam in Curia Capitolina,libello, in Curia A.C.Monitorio,& in Sacræ Rotæ Auditorio, commiſſione Lites inchoantur, *Saluſt.Tiber.in Prax.lib.1.c.1.num.3.*

31 Rurſus in Curijs Vicarij, Camerarij, & Theſaurarij à monitorio,in Curia Gubernatoris ab articulis, & in ſupremo Cameræ Apoſtolicæ Tribunali à propoſitione,quæ à Clerico mentatio in libris Cameræ ſcribitur, vt ſupra *par.1.cap.7.lit.M,num.98.* dictum fuit, Lites ducunt exordium,vt nemo ignorat,& eſt notorium.

32 Sicut autem in Curia A.C.& alijs,in quibus via monitorij proceditur,monitorium eſt loco Libelli, *Saluſt.Tiber.in Prax.lib.2.c.8.n.11. Put.dec.17. de re iud.Gregor.dec 335.n.16.Rot.dec.4.nu.24.par.7.recent.*ita in Rota, & extra eam in cauſis Commiſſarijs loco Libelli eſt Commiſſio,*Saluſt.Tiber.lib.2 c.8.nu.11. Rot. dec.30.nu.25.par.5.recent. Duran.deciſ.60.nu.31.& ſeqq.* & in Curia Gubernatoris,& ſimilibus, in quibus inchoatur lis ab articulis,articuli ſunt loco libelli, *Oldr.conſ.290.n.2.verſ.ſed hic,Neuiz.conſ.30.nu.12.Duran.dec.90. n.2.*

33 & † loco monitorij,& petitionis, *Rot.deciſ.78.num.7.par.7.recent,*

34 Et non ſolum de Iure communi, ſed etiam de ſtylo in A. C. Tribunali iudicium inchoatur à monitorio, *Rota deciſ.123.n.6.par.7.recent.*

35 Eſt autem monitorium quoddam præceptum, quo aliquis monetur ſub pœna ad aliquid peragendum.

Nam quod monitio ſit præceptum, colligitur *ex cap.ignorantia 38.Oldrac,ad conſ.80.Talia in fin.*& quod monitorium dicatur a verbo moneo, quod eſt memorem facio,aduerto, doceo, *Mandoſ. de Monit.quæſt.1.num.1.*

36 Vſus monitorij eſt valde antiquus, & potuit habere originem *a tex. iun, Gloſ.vlt.in cap.ex parte, il primo,de verb.ſign.Mandoſ.de monit.qu.7 num.1.& ſeqq.* fuit autem iamdiu inuentus huiuſmodi vſus à Romana Curia,vt lites breuiores redderentur, *Mandoſ.de monit.d.q.7.nu.3.*

37 Monitorium æquiparatur citationi,& habet vim illius, *Mandoſ.de monit, qu.17. num.3.* & ob id litis pendentiam inducit,vt nihil debeat innouari,etiam ad effectum attentatorum,*Rota deciſ.454.num.4.& ſeqq.par.1.recent.Coccin.deciſ.492.num.7.& ſeqq. Buratt.dec.109.num.1.*

38 Debet tamen reproduci,poſtquam fuit exequutum vt pendentiam litis inducat, *Buratt.deciſ.652. num.1.& ſeqq.*

39 Sed hæc non procedunt, quando fuit nulliter exequutum,nam tunc litis pendentiam non inducit, *Buratt.d deciſ.109.n.5. & ſeq.*

40 Defectus tamen exequutionis illius ex certa eiuſdē ſcientia ſuppletur, *Rot.dec.78.nu.6 par.7.recent.*

41 Forma præſcripta in illius exequutione eſt omninò ſeruanda,aliàs exequutio eſt nulla, *Seraph.dec.972.nu.5.Rota dec.625.n.3.par.2.recent.*

42 Et ob id,quando fuit monitorio dictum, quod perſonaliter præſentaretur, ſi perſona haberi poſſet, ſin minus ad valuas Domus, vel Eccleſiæ Cathedralis, exequutio illius domi dimiſſa copia eſt nulla, ſi Nuncius ante illius exequutionem domi factam, non fecit diligentiam de illo perſonaliter exequendo, *Rota deciſ.685.n.3.par.2.recent. Buratt,deciſ.100. nu.5.*

43 Quod ſi in monitorio narrata in parte non ſunt vera,poteſt illud in totum negari,*Caualer dec.401.n.1.*

44 Negatum autem indiget non ſolum verificatione, ſed etiam reintegratione, *Saluſt.Tiber.in Prax.lib.1.c.5 nu.5.& lib 2.cap.13.nu.26 & ſeq.* & ita in dies obſeruat praxis, reintegratum verò habet vim ſententiæ, *Seraph.deciſ.164.nu.1.*

45 Neque præmiſſis aduerſatur, quod regulariter à monitorio, ſeu præcepto pœnali non ſit inchoandum, *Anchar.conſ.297.nu.2.verſ.2. dicitur, Gambar. de poteſt.Legat.lib.8.n.40.*

46 Quia hoc non procedit, quando in monitorio adeſt clauſula, *ſi quis ſenſerit ſe grauatum recurrat &c.* prout ſolet apponi in monitorijs A. C. & aliorum Vrbis Tribunalium, in quibus via monitorij proceditur, nam tunc, per comparitionem citati, monitorium reſoluitur in ſimplicem citationem, *Ang.in l.de pupillo.§.meminiſſe, num.1.* & ibi *Alexander num.3. ff. de nou.oper. nunciat. Iaſ. in l.nec quicquam,num.6.vbi de magis communi,ff.de offic.Proconſ.& leg.Bald.conſ.177.in princ.* vbi quod ita tenet Curia, *lib.3.Pariſ.conſ.116.num.23.lib.1.& conſ.113. in prin.* vbi loquitur de monitorio A.C, *lib.4.Anchar.conſ.297.nu.3.verſ.quinto, Mandoſ.de monit.q.17.n.2.& nu.6.in fin. & num.7. verſic.verum, Mart,de Clauſul.par.1. clauſ.17.num.1. Maran.de ord.Iud.in 3.par.6. par. prin. act.1. num.27. Gambar.de pot.Legat.lib.3.nu.42.Seraph.deciſ.1014.n.2. Rota deciſ.551.n.1.par.3.diuerſ.lib.3.& deciſ.520.nu.10.par.2. & deciſ.30.n.3.par.4.& deciſ.295.n.18.par.7. recent.Gregor.deciſ.105.n 8.Coccin.deciſ.492.num.7.& ſeq.Duran.deciſ.146.num.5.*

47 Et proceſſus efficitur ordinarius, *Saluſt.Tiber.in Prax.lib.3.c.7.n.3.Rota deciſ.551.nu.1.& 2.& ſeq.par.3.diuerſ.lib.3.*

48 Aliàs ſine dicta clauſula,*ſi quis,* monitorium eſt nullum,*Iaſ.in l.nec quicquam, num.6.ff.de offic.Proc.& Leg.Saluſt.Tiber.lib.2.cap.6.nu.4.Rot.deciſ.30.nu.3.par.4. rec.Greg.deciſ.105.nu.8.*

49 Sed hoc non procedit in mero exequutore, quando monitorium fuit factum in exequutionem ſententiæ, vel gratiæ purè, de beneficio reſeruato vacante, obtentæ, vel in remedio *l.fin.* nam tunc per comparitionem moniti non reſoluitur in citatione, *Anchar. d.conſ.297.nu.7.& ſeq.& num.*10.quinimò hoc caſu clauſula, *ſi quis,* non eſt in monitorio apponenda, *Saluſt.Tib.d.lib.3.c.7.num.3 Rota deciſ.551.nu 1.par.3. diuerſ.lib.3.*

50 Quod ſi clauſula, *ſi quis,* fuerit nihilominus in monitorio appoſita,dicitur lis, vt ſupra, introducta, & propterea poſſeſſio capta, virtute huiuſmodi monitorij, eſt nulla, & attentata. *Mart.de Clauſ.par.1.clauſ.170.num.2.Seraph.d.deciſ.1044.num.2, Coccin.deciſ.492.num.7.*

51 Sed hoc non procedit, quando poſſeſſio eſſet vacans,vel non adeſſet legitimus contradictor,nam tunc poſſeſſio capta vigore monitorij,cum clauſula, *ſi quis,* obtenti,eſt valida,*Rota in Tudertina Parochialis, 4.Nouembris 1592.coram bo. me. Cardinali Pamphilio Seniore, & in Neapolitana Beneficij, 5. Iunij 1626. cor. bo.me. Cardinali Virili, Coccin.deciſ.492.nu.3. Durand,dec.389.num.2.*

52 Fuit autem clauſula,*ſi quis,*inuenta in Romana Curia,*Angel.in l.de Pupillo,§.meminiſſe,n.1* quem ſequitur *Alex.n.3.ff.de nou.oper.nunc.Mandoſ.de monit.q.17. nu.5.*& illius praxim ponit *Bart. in d.l. de pupillo, § meminiſſe,n.1.ff.de nou.oper.nunc.* & tangit *Iaſ.in d.l.nec quicquam,nu.5.ff.de offic.Proconſ.& Leg.*

53 Cæterum non omitto, monitorium de dimittendo poſſeſſionem,licet in eo poſſeſſio huiuſmodi vitioſa narretur, probare poſſeſſionem Rei conuenti contra eum,qui huiuſmodi monitorium impetrauit, *Rota dec.802.nu.1.par.1.diuerſ.Buratt.deciſ.252. n.1. & deciſ.648.n.7.Gregor.deciſ.458.n.3.& ſeqq.* in quibus dicitur, hoc procedere etiam ad effectum obtinendi mandatum de manutenendo.

B Clauſula,*deducens omne ius,omnemque actionem*, ad il-
54 los caſus porrigitur,in quibus cumulatio plurium iurium,vel actionū de iure cōmuni admittitur, & ſic intelligi

telli debet ſecundum ius commune, *Papien. in praxi in form. libell. act. real. §. deducendo, nu. 7. Mart. de Clauſ. par. 1. clauſ. 256. nu. 2.*

55 Et in hoc caſu operatur, vt libello non attento, poſſit ferri ſententia ſuper omnibus in diſcurſu cauſæ probatis, *Mart. de Clauſ. d. par. 1. clauſ. 256. num. 1. & ſeq. par. 1. diverſ. Duran deciſ. 60. n. 1.*

56 In Libello tamen poſſeſſorij poſita non operatur in petitorio, ſi fuiſſet oppoſitum de nimia generalitate, *Mart. de Clauſ. d. par. 1. clauſ. 256. nu. 7.*

C Officium Iudicis eſt multiplex, nam aliud eſt nobi-
57 le, aliud mercenarium, *Felin. in c. 2. n. 8. de offic. Iud. Papien. in prax. in form. libell. act. real. §. quatenus nu. 2.*

58 Nobile officium Iudicis eſt illud, quod per ſe ſtat, Mercenarium verò eſt illud, quod actioni, vel exceptioni deſeruit, & famulatur, *Bart. in l. ſi depoſita, nu. 2. & ſeq. depoſ. Felin. in cap. 2. nu. 8 de offic. iudic. Papien. in d. form. libell. act. real. §. quatenus, nu. 2. Card. Tuſc. lit. O, concluſ. 107. nu. 4.*

59 Reſidet autem officium Iudicis, vel in perſona Iudicis, vel in perſona Partis; officium Iudicis reſidens in perſona Iudicis, eſt ius faciendi ea, quæ Iudici ex ipſius officio incumbunt, *Bart. in l. prima, n. 10. ff. de Iuriſd. omn. Iud. Aſin. in Prax. §. 31. c. 10 n. 4. Bart. in l. ſi depoſita, n. 2. verſ. vel clarius, C. depoſit. Card. Tuſc. d. lit. O, concluſ.*
60 107. n. 2. vbi † quod hoc officium eſt ſemper nobile,
61 cum nec actioni, nec † exceptioni deſeruiat: ſed differt ab actione, in hoc, quia actio prout eſt ius perſequendi in iudicio, quod ſibi debetur, *Inſtit. de Act. in princ.* reſidet in perſona Partis, *Aſin. in Prax. d. §. 31. c. 10. n 3. & ſeq.*

62 Officium verò Iudicis nobile, in perſona Partis reſidens, aliud datur loco actionis, de quo eſt *text. in l. prima, §. pen. de offic. Præfect. Vrb. & in l. ea quidem, C. de Accuſ. Bart. d. l. ſi depoſita, num. 4. C. depoſ. Card. Tuſc. d. concl. 107. num. 9.* aliud datur loco exceptionis, de quo eſt *tex. in l. plane, ff. de petit. hered. Bart. in d. l. ſi depoſita, num. 4. C. depoſit. Card. Tuſc. d. concluſ. 107. num. 8.*

63 Iterum officium Iudicis nobile, reſidens in perſona Patris, quod datur loco actionis eſt duplex, nam aliud datur loco competentis actionis, de quo eſt *text. in l. 1. §. per hanc, il primo, ff. de rei vindicatione, Bart. in d. l. ſi depoſita, n. 4. C. depoſ. Card. Tuſc. d. concl. 107. nu. 7. Guidopap. deciſ. 362. n. 1.*

64 Aliud datur loco deficientis actionis, quod rurſus eſt duplex, Nam aliud non habet vim, ſeù vicem actionis, prout quando petitur decerni bonorum poſſeſſio, vt in *l. 1. § decerni tali, ff. de ſucceſſ. edict. & in l. 1. ff de Iuriſd. omn. Iud. Bart. in d. l. ſi depoſita, num. 4.* vbi quod in hoc non datur Libellus, *Card. Tuſc. d. concl. 107. nu. 6.*

Aliud habet vim, ſeù vicem actionis, & in hoc datur Libellus, *Bart. in d. l. ſi depoſita, num. 3. C. depoſ. Card. Tuſc. d. concl. 107 num. 5 Buratt. deciſ. 174. n. 9.* nam conceditur ad inſtar actionis, *Rot. deciſ. 327. num. 7. par. 5. recent.*

65 Huius officij Iudicis exemplum in petitione reſtitutionis in integrum, ac in petitione ſalarij Aduocatorum ponit *Bart. in d. l. ſi depoſita, n. 3. C. depoſ. Card. Tuſc. d. concl. 107. n. 5.*

Et poteſt poni etiam in Notarijs quibus pro ſolutione mercedis officium Iudicis competit, *Buratt. deciſ. 174. nu. 10.* necnon etiam in Procuratoribus, & Solicitatoribus, quibus datur officium Iudicis pro eorum
66 mercede, licet † non conuenta non obſtante quod *fel. rec. Paulus V.* in reformatione Tribunalium Vrbis; *quæ eſt ius Con. 71. Vniuerſi agri. ſub tit. de Aduoc. & Proc. ac Solic. verſ. Procuratores 13.* diſpoſuerit, eos non poſſe petere ſalarium, niſi conuentum, nàm ſublata actione, remanet officium Iudicis, quod non eſt ſublatum, *Rota in Romana Salarij 23. Ianuarij 1926. coram bon. mem. Remboldo, Ferentill. ad Buratt. d. deciſ. 174. num. 17. & ſeq.*

67 Eſt autem officium Iudicis nobile huiuſmodi remedium extraordinarium, cui non eſt locus, quando fuit intentata certa actio, & ſic remedium ordinarium, *Rota deciſ. 327. nu. 2. par. 1. recent. Duran. deciſ. 153. num. 4. & num. 6.*

68 Et datur in ſubſidium, quando omnis actio deficit, *Anchar. in cap. ad Apoſtolicam, nu. 2. de Simon. Signorol. conſ. 135. num. 9. Guidopap. deciſ. 362 num. 2.* & ibi *Adden. Rota deciſ. 329. num. 2. par. 1. & deciſ. 766. num. 4. par. 3. & deciſ. 327. num. 4. & ſeq. par. 5. recent. Durand. deciſ. 153. num. 6. Ferentill. ad Buratt. d. deciſ. 174. num. 16.*

69 Et ſemper intrat, nè quis amittat ius ſuum ob carentiam actionis, *Rota d. deciſ. 327. nu. 4. par. 5. & deciſ. 334. nu. 2. par. 6. rec.*

70 Nam fundatur in æquitate, *Anchar. in d. cap. ad Apoſtolicam, nu. 2. de Simon. Signorol. d. conſ. 135. nu. 9. Guidopap. d. deciſ. 362. nu. 2. Rot. d. deciſ. 327. num. 10.* ideo ceſſante æquitate, & ſic ſublato eius fundamento, ceſſat, *Durand. d. deciſ. 153. numer. 26. Buratt. d. deciſ. 174. num. 10.*

71 In exorbitantibus tamen à regulis Iuris ſtrictè, & cum magna æquitate eſt interpretandum, *Rot. deciſ. 372. nu. 2. par. 1. rec.*

72 Licet autem differat ab actione, latè tamen ſumpto vocabulo, poteſt dici idem cum actione, *Felynus in d. cap. 2. num. 4. de Offic. iud. Rot. d. deciſ. 327. num. 8. p. 5. recent.*

73 Officium verò Iudicis mercenarium eſt in quadruplici differentia, Nam aliud eſt ordinatorium, quod verſatur circa ordinatoria Iudicij, prout circa dilationes, & ſimilia, & de hoc loquitur, *text. in Auth. generaliter, C. de Epiſc. & Cleric.* & circa Interrogationes, *tot. tit. ff. de Interrog. act.* & in hoc non requiritur Libellus, *Bart. in d. l. ſi depoſita, numer. 4. poſt med. C. depoſ. Card. Tuſc. dicta concluſ. 107. numer. 10.*

74 Aliud eſt deciſorium litis, de quo eſt textus *in d. l. ſi depoſita,* & ibi *Bart. nu. 4. C. depoſ. Card. Tuſc. d. concl. 107. num. 11.*

75 Aliud eſt commune, quod habet ſe indifferenter circa quamlibet actionem cognoſcendo de cauſa, & vbi reperit Partem condemnandam, condemnat, abſoluendam verò abſoluit, vt *in l. qui accuſare, C. de eden. Bart. in d. l. ſi depoſita, n. 4. poſt med C. depoſ. Card. Tuſc. d. concl. 107. n. 12.*

76 Aliud denique eſt non commune, ſed conſiſtens circa certas actiones, & illud quandoque venit ex natura actionis, quandoque vltra naturam actionis, vt in arbitrarijs, quæ ſunt ſtricti Iuris, *Bart. in dicta l. ſi depoſita, numer. 4. C. depoſ. Card. Tuſc. dicta concluſ. 107. num. 13.*

77 Præſcribitur autem officium Iudicis non minori ſpacio, quam triginta annorum, *l. ſicut vbi Gloſ. in verbo perſecutione, C. de præſcript. 30. vel 40 annorum,* cum alijs cumulatis per *Aſin. in Prax. §. 31. cap. 2. limit. 18. num. 2. Balb. de præſcript. in 4. par. quarta part. princ. quæſt. 30. num. 1.*

78 Sed hoc Primò non procedit in officio Iudicis ſuccedente loco exceptionis, quia tunc perpetuò durat, *Balb de præſcript. d. quæſt. 30 n. 2.*

79 Secundò non procedit in officio Iudicis, quod oritur ex Iure in futurum ſemper ſtante, quia cum iſtud ſemper naſcatur, durat etiam poſt triginta annos, etiã dato quod loco actionis ſuccedat, *Gloſ. mag. in l. 2. de ſeru. & aqua,* cum alijs cumulatis per *Bald. d. 4. par. quæſt. 30. n. 2. & ſeqq.*

80 Tertiò non procedit ratione ſubiectæ materiæ, à qua regulatur, & ob id aliquando eſt perpetuum, vt in caſu d. ſecundæ limitationis, aliquando non durat, niſi triennio, prout quando competit pro fructibus, late *Bald. in d. par. 4. q. 30. n. 5. verſ. 3. limita.*

D De clauſula, *ſi quis*, ſatis dictum eſt ſupra, *ſub lit. A.*

E Clauſula *Alioquin, &c.* differt à clauſula, *ſi quis*, nam
81 clauſula, *ſi quis*, in Monitorio appoſita reddit proceſſum ordinarium, ex præallegatis, *ſub lit. A*, Clauſula verò *alioquin*, non efficit proceſſum ordinarium, *Saluſt. Tib. in Prax. lib. 3. c. 7. nu. 3.*

82 Sed hoc procedit quando clauſula, *Alioquin*, apponitur in Monitorio, quod obtineri ſolet in Cauſis exequutiuis, prout ſuper exequutione Breuis, in quibus terminis loquitur etiam *Saluſt. Tiber.* tunc enim extenditur, *alioquin compareat, ad videndum declarari, & inci-*

Digitized by Google

diſſa in pœnis &c.& in hoc caſu non eſt neceſsaria reintegratio Monitorij, ſed ſeruatis quatuor terminis ad docendum ſe paruiſſe, de quibus interius ſuo loco dicetur, proceditur ad declaratoriam, *Saluſt. Tiber, lib. 3. c. 1. n. 6. & 27. nu. 3 & nu. 7. Achill. deciſ. 5. de Sent. excom. Rot. deciſ. 224. n. 3. lib. 2. par. 3. diuerſ*, cum alijs cumulatis per *Duran. deciſ. 60. n. 37.*

F Monitorium debet exequi perſonaliter, non ſolum
83 quia hoc eſt de Stylo Tribunalis A. C. *Saluſt. Tiber. in Prax. lib. 2. c. 3. nu. 1. & nu. 24.* ſed etiam quia de Iure prima citatio regulariter debet eſſe perſonalis, ex allegatis ſupra *par. 1. cap. 3. lit. B, verſ. ſed ſi prima citatio, num. 25.*

84 Quinimo in cauſis etiam ſummarijs habentibus proceſſum ordinarium, omnes citationes de Stylo Tribunalis debent eſſe perſonales, licet, ſi prima perſonalis præceſſit, aliæ, domi dimiſſa copia exequutæ, ſuſtineri poſſint, ex præallegatis. *Saluſt. Tib. d. lib. 2. c. 13. n. 24.* vbi tamen ſuadet, tutius eſſe, quod Citationes magis eſſentiales, prout ad Sententiam, & ſimiles perſonaliter exequantur.

G Producens Inſtrumenta, vel Teſtes tenentur inſtan-
85 te Parte declarare, an eis pro bonis, & legalibus vti velit, *Bart. in l. Diuus, la ſecunda, n. 1. & ſeq. ff. ad leg. Cornel. de falſ. Neuiz. conſ. 5. nu. 30. Clar. in §. Falſum, nu 20. & num. 24.*

86 Poteſt tamen Citatus ad declarandum, vt ſupra, proteſtari, velle vti Inſtrumentis, ſeu Teſtibus pro bonis, donec ſibi conſtet de contrario, *Bald. in l. ſi Aucr. ſarius, nu. 9. in fin. C. de fid. Inſtrum. Cym. in l. ſi falſitas, C. ad leg. Corn. de Falſ.* qui notant hanc cautelam prudentium Aduocatorum vti optimam, quia per huiuſmodi proteſtationem Vtens falſis Teſtibus, vel Inſtrumentis, non tamen à ſe fabricatis, euitat pœnam falſi, ſi Teſtes, vel Inſtrumenta falſitatis vitio ſubiacere, poſtea compertum fuerit: *Fulgoſ. conſ. 77. Publicano, nu. 1. & ſeqq.*

87 Sed contrarium quod inſtante Parte debeat Iudex Producenti, vel Vtenti ſtatuere terminum ad deliberandum, an velit vti Inſtrumentis, vel Teſtibus, quibus alias ſub conditione quatenus falſitatis vitio non ſubiaceant, velle vti reſpondit, tradit *Bart. in d. l. Diuus, la ſecunda, n. 2. C. ad leg. Cornel. de Falſ. Clar. qui de communi teſtatur in §. Falſum, n. 25. verſ. Vtens.*

88 Concorda primò has opiniones, nam aut quando quis proteſtatur, velle vti Inſtrumentis, vel Teſtibus pro bonis, & legalibus ſub dicta conditione, Pars non inſtat, illi præfigi à Iudice terminum ad deliberandum, & tunc procedit opinio *Bald. & Cin.* aut Pars inſtat, & Iudex præfigit huiuſmodi terminum, & tunc debet Producens reſpondere purè, & ſimpliciter, an Inſtrumentis, vel Teſtibus pro bonis vti velit, alias illis vtendo non euitaret pœnam falſi, ſi Teſtes, ſeu Inſtrumenta falſitatis vitio ſubiacere conſtiterit, & in his terminis procedit opinio *Bart.* & ſequacium, prout has opiniones concordat *Fulgoſ. d. conſ. 177. verſ. ſed videtur dici poſſe, & per tot.*

89 Concorda ſecundò has opiniones, nam aut quando quis proteſtatur, velle vti Teſtibus, vel Inſtrumentis pro bonis, donec ſibi conſtet de contrario, Pars aduerſa non aſſignat cauſas falſitatis, aut cauſas aſſignat, dando fumum falſitatis, Primò caſu reſponſio, & proteſtatio conditionalis, de qua ſupra, ſubſiſtit, Secundò verò caſu quis tenetur declarare purè, & ſimpliciter, an illis vti velit, nec nè pro nobis, & legalibus, alias ſi quis poſt rationes aſſignatas, & datum fumum, ac terminum præfixum purè, & ſimpliciter non declarat, & illis vtitur, non euitabit pœnam falſi, nam conditionalis reſponſio in hoc caſu non releuat, vt poſt *Gandin. de Malefic. ſub tit. de Falſ.* tradit *Felyn. in cap. præſentium nu. & ſignanter verſ. & adde quod notat, de Teſt.* & ita obſeruat Praxis.

Et prædicta comprobat *Deciſio Rotæ in Lunen. Sarzanen. Iuriſpatr. 16. Nouembr. 1612 coram Sanctiſs. D. N. Innoc. X.* iuxta quam reſcripſit Signatura Iuſtitiæ. 26. *Martij 1643. in Cauſa Albanen. ſimulationis Contractus*, proponente *R. P. D. à Valle.*

90 Scribit tamen *Corn. conſ. 233. n. 4. lib. 2.* quem refert, & ſequitur Apoſtilla *ad Caſtr. conſ. 203. Quantum, in fin. ſub lit. C. in verb. vten: lib. 2.* quod ſi quis reſpondeat, nolle vti aliqua falſitate eſſet bona reſponſio.

H Tertius habens intereſſe poteſt venire ad cauſam,
91 non ſolum in prima, ſed etiam in vlteriori inſtantia, *Oldrad. conſ. 255. num. 4. & ſeq. Laderch. conſ. 21. num. 4. Mandoſ. de Commiſſ. formul. 9. in verb. in prima vertitur inſtantia, Rota deciſ. 313. nu. 10 par. 6. recent.* & eſt ad illam omninò admittendus, *Rot. deciſ. 618. num. 3. par. 2. recent.*

92 Et tenetur veniens ad cauſam docere de ſuo intereſſe, alias non admittitur *cap. veniens, il ſecondo, §. cum igitur, de Teſt. Bald. conſ. 427. in prin lib. 4. Mandoſ. de Commiſſ. d. form. 9. in verb. ad cauſam, & in verbo pro ſuo intereſſe, Biſigneti deciſ. 1. de Reſcript. Rot. deciſ. 11. de Iud. in antiq. & deciſ. 335. n. 1 & ſeq. par. 1. rec.* & quidem debet de illo docere incontinenti, *d. cap. veniens, §. cum igitur, de Teſt. Mandoſ. de Commiſſ. d. form. 6. in verb. pro ſuo intereſſe, verſ. quæritur autem.*

93 Sufficit tamen, quod quis doceat de ſuo intereſſe ſummariè, & apparenter, *Felyn. in cap. cum ſuper, num. 10. de re iud. Mandoſ. in d. formul. 9. in verb. ad cauſam in fin. Ludouic. deciſ. Peruſ. 26. num. 1. & nu. 10. Biſignet. d. deciſ. de reſcript. Rot. d. deciſ. 11. de Iudic. in antiq. Put. deciſ. 166. nu. 3. lib. 3. Coccin. deciſ. 47. n. 19. Seraph. deciſ. 906. num. 1.*

94 Et ideo ſat eſt ad probandum intereſſe, verbi gratia, aliquem docere ſe electum, licet non probet ſe canonice electum, *Innoc. in cap. veniens il ſecondo, num. 1. verſ. debet autem*, & ibi *Felyn. num. 13. verſ. quinta concluſio*, vbi quod *Innocentium* in hoc omnes ſequuntur, *de Teſt. idem Felyn. in d. cap. cum ſuper num. 16. de re iudic. Mandoſ. de Commiſſ. d. form. 9. in verbo ad cauſam.*

95 Veniens autem ad cauſam pro ſuo intereſſe, debet venire in ſtatu, & terminis, *cap. 2. vt lit. pend. in 6. Oldrad. conſ. 255. contra, num. 4. verſ. præterea. Feder. de Sen. conſ. 242 in princ. Alex. conſ. 82. In cauſa, num. 6. lib. 1. vbi App. in verbo ſtatu, Felyn. in cap. cum ſuper, num. 15. de re iud.*

96 Sed poteſt quis venire ad cauſam dupliciter, ſcilicet Primò ad defendendum cauſam ceptam, vel Actorem, vel Reum, Secundò principaliter pro ſuo intereſſe, ad excluſionem alterius, vel vtriuſque Litigantis, *Mandoſ. de Commiſſ. d. form. 9. in princ. verſ. duobus autem modis.*

97 Primò caſu procedit concluſio, quod veniens ad cauſam debet venire in ſtatu, & terminis, in quibus cauſa reperitur, *Couar. pract. quæſt. c. 13 n. 1. verſ. nos vero, Ludou. deciſ. Peruſ. 26. n. 25. Seraph. deciſ. 1422. nu. 5. & 6. Rot. deciſ. 352. n. 2. par. 3. rec. Coccin. deciſ 144. nu. 18. Greg. deciſ. 303. n. 3. Buratt. deciſ. 833. nu. 2. & ſeq. Beltramin. ad Greg. deciſ. 259 n. 4.*

98 Secundò verò caſu, Tertius poteſt venire ad cauſam, vel in ſtatu, & terminis, vel principaliter prout in prima, & debet ad illam admitti, prout ſibi magis placet, *Couarr. pract. quæſt. c. 13 in princ. & cap. 14. num. 4. Afflict. deciſ. 235. num. 6. Caſſad. deciſ. 1. num. 3. de except. Rot. deciſ. 12 num 3. par. 3. recent. Coccin. deciſ 144. num. 3. Greg. deciſ. 303. num. 3. Beltramin. ad Gregor. deciſ. 259. num. 4. & ſeq.*

99 Verumtamen veniens ad cauſam in ſtatu, & terminis dicitur litigator voluntarius, & non poteſt declinare forum, *Bald. conſ. 417. Reuerendiſſimus, in princ. lib. 4. Anchar. conſ. 183. n. 1. & ſeq.* nec poteſt mutare naturam, & ſtatum iudicij *Anchar. d. conſ. 183. n. 1. Franc. deciſ. 467. per tot. Rot. in Maioricen. Sacriſtiæ. 16. Decembris 1602. coram clar. me. Card. Pamphilio ſeniore, Gregor. deciſ.*
100 576 nu. 7. & † ſi reperit terminos ſubſtantiales ſeruatos, non tenetur eos iterum ſeruare, *Chaſſanen. deciſ. 194. Tertius veniens.*

101 Quinimò facit omnia acta ſua, quæ illi nocent, ac ſi coram eum facta fuiſſent, vel ipſe ea feciſſet, *Rot. deciſ. 98. num 5. & ſeq. par. 1. & deciſ. 352. num. 2. par. 3. & deciſ. 450 num. 1. & ſeq. par. 4. & deciſ. 313. nu. 6. & ſeq. par. 6. & deciſ. 224. nu. 4. par. 7. recent. Coccin. deciſ. 324. num. 3. Greg. deciſ. 259. nu. 1. & deciſ. 303. num. 1. & nu. 3. Beltramin. ad Gregor. d. deciſ. 259. num. 3. Ferentill. ad Buratt. deciſ. 833. num 8. & ſeqq.* & cenſetur ea ratificaſſe, *Rota deciſ. 431. nu. 5. & deciſ. 705. num. 1. par. 1. recent.* & non ſolum facit acta

Digitized by Google

acta ſua contra ſe, ſed etiam pro ſe, adeò vt etiam illi proſint, *Greg.d.deciſ.*303.*n.*1.*Rota d.deciſ.*352.*n.*2.*par.*3. *recent.*

102 Quæ ex præallegatis locum habent, ſiue Tertius veniat defendendo, ſiuè Iure proprio, ſiuè per viam appellationis, ſiuè per viam nullitatis, *Achill.deciſ.*13.*de appell.Rot.dec.*98.*nu.*5.*& ſeq.par.*1.*recent. Beltramin.ad Greg.deciſ.*259.*nu.*8.

103 Sed hoc Primo non procedit, in prophanis, quando Tertius non venit ad alterius defenſionem, ſed deducendo principaliter ius ſuum, licet veniat in ſtatu, & terminis, *Seraph.dec.*906.*n.*2.

104 Secundò non procedit, quando Tertius cauſam de nouo committit, veniendo prout in prima, tunc enim non facit acta ſua pro ſe, nec contra ſe, *Rota deciſ.*98.*nu.*5.*& ſeq.par.*1.*& deciſ.*352.*n.*2.*par.*3.*& deciſ.*350 *n.*2.*par.*4.*recent.Beltramin.ad Greg.deciſ.*259.*num.*3. *Ferentill.ad*

105 *ad Buratt.d.deciſ.*833.*num.*11. nec † in hoc caſu quicquam refert, an veniens ad cauſam ſciuerit, vel ignorauerit litem agitari, quia diſtinctio de ſciente, & ignorante procedit in eo, ad quem principaliter cauſa defenſionis pertinet, nàm ſi talis ſciuit cauſam agitari, acta illi nocent, ſecus ſi ignorauit, *Rota deciſ.* 450.*par.*4. *recent.*

106 Tertiò non procedit, quando Sententia eſt lata in contumaciam Partis, & tranſitum fecit in iudicatum, licet enim tunc Tertius ab ea appellando faciat eam ſuam ad effectum numeri, ſecus eſt, ad effectum, vt ei noceat res iudicata, *Seraph.d.deciſ.*906.*n.*2.

107 Quartò non procedit, quando Tertius venit excludendo Iura vtriuſque Collitigantis, *Couar.pract.quaſt.c.*14.*n.*3 *verſ.hactenus,Rot.deciſ.*352.*n.*2.*par.*3.*& dec.*357.*n.*6.*& ſeq.par.*6.*recent.Beltramin.ad Greg.deciſ.*259.*n.*7. *Ferentill.ad Buratt. dec.*833. *n.*11.

108 Quintò non procedit in actis factis poſt admiſſionem ad cauſam, niſi admiſſus fuerit in vno quoq; actu ſpecialiter citatus, *l.de vno quoque,ff.de re iud. Vant.de Nullit.ex defect.citat.n.*19.*Intrigliol.dec.*15.*n.*97.*Beltram. ad Greg.dec.*259.*nu.*6.cum alijs cumulatis per *Ferentill. ad Burat.dec.*71.*n.*5.*& dec.*833.*n.*7.

109 Sextò non procedit in actis, & probationibus, quæ directò intentioni repugnant, prout ſi diceretur, quod quis poſſet appellare, & feciſſet ſuam rem iudicatam appellando, *Seraph.deciſ.*906.*n.*2.*Rot.deciſ.*705.*n.*5.*par. recent.Beltramin.ad Greg.deciſ.*259.*nu.*6.*Ferentill.ad Buratt.deciſ.*833.*n.*6.

110 Septimò non procedit, quando quis non fuit à Iudice explicitè admiſſus, nàm tacita admiſſio non ſufficeret, *Rota in Toletana penſionis*, 12. *Decembris* 1597. *coram bo. me. Litta, impreſſ. apud Marcheſ. de Commiſſ. quand.Tert.ad cauſ.admitt. par.*2. *§. vnico fol.* 268. *Beltram.ad Greg.deciſ.*259.*n.*5. *Ferentill.ad Buratt. dec.*833. *num.*5.

111 Nam in huiuſmodi admiſſione requiritur Iudicis interlocutoria, *cap.veniens,il ſecondo,§.cum igitur,ibi interloquuti fuimus de Teſt.Mandoſ.de Commiſſ.d.formul.*9. *in verb.admittat.*

112 Et in Romana Curia ſolent citari Partes in cauſa exiſtentes, ad videndum admitti, ad cauſam, & docto de intereſſe Iudex admittit, *Mandoſ. de Commiſſ. d.form.*9. *in verbo admittat*, & ita quotidie obſeruat Praxis.

113 Ex quibus infertur, Primò vt non ſufficiat ſola Tertij comparitio, nec ſola mandati productio, aut partis citatio, vel quid ſimile, abſque Iudicis decreto, *Creſc.deciſ.*3.*de reſcript.Rota in d. Toletana penſionis, coram bo.me.Litta,num.*2.*apud Marcheſ.de Commiſſ.par.*2. *fol.*268.

114 Infertur Secundò, vt nec etiam pro admiſſione ſufficiat petere, & obtinere a Iudice decretum admiſſionis, cum clauſula conditionali docto de intereſſe, niſi poſtea d. conditio fuerit adimpleta, docendo de intereſſe, alias decretum euaneſcit, *Creſc. d.deciſ.*3. *de reſcript.*

115 Verum enim verò d. ſeptima fallentia, & illationes præfatæ Primò non habent locum, quando fuit doctum de intereſſe citata Parte, ad dicendum contra Iura, & Iudex interpoſuit decretum cum ſolita clauſula admiſſionis, *ſi, & inquantum*, nàm tunc alia admiſſio non eſt neceſſaria, *Buratt.deciſ.*833.*nu.*1.

116 Secundò non habet locum, quando Tertius comparendo fecit aliquos actus, qui reſpiciunt merita cauſæ, & negocium principale, vel ſaltem obtinuit decerni Compulſoriales generales, nam hæc tacita admiſſio, aliquod Iudicis decretum ſupponens, ſufficit, *Put.deciſ.*91.*n.*1.*& nu.*3.*lib.*1. *in correct.* & deciſio *Creſcentij* non loquitur, nec procedit in his caſibus, *Gregor.deciſ.*303. *n.*4.*& ſeqq.*vbi quod Rota alias ita reſoluit.

117 An autem, & quando Tertius poſſit impedire expeditionem, vel exequutionem cauſæ, eſt materia implicita, quia Doctores ſatis confusè loquuntur, confundendo terminos, vt etiam aduertit *Ludou. deciſ. Peruſ.* 26.*n.*7.*verſ.verum*, & plures ac diuerſæ deciſiones in ea emanarunt, vnde pro clariori intelligentia videtur diſtinguendum.

118 Nàm aut Tertius venit ad cauſam, vt liti, vel Reo aſſiſtat, vel vt Reum defendat, & tunc non poteſt venire, niſi in ſtatu, & terminis, in quibus cauſa reperitur, iuxta tex. *in c.*2 *vt lit. pend.* cum alijs allegatis ſupra

119 *verſ. Primo procedit*, & † ſunt diſtinguenda tria tempora, etenim, aut quis venit ad cauſam ante condemnationem, aut poſt condemnationem, ſeu ante exequutionem, aut poſt exequutionem factam, in duobus primis temporibus Tertius non citatus veniens ad cauſam dicitur conſtituere triangularem proceſſum, & admittitur ad cauſam in ſtatu, & terminis, latè *Rota deciſ.*313.*num.*9.*& ſeqq. par.*6. *recent.* ſed non poteſt impedire expeditionem, vel exequutionem, niſi quatenus id poſſet principalis, qui eſt in lite, ſi illa Iura haberet, & deduceret, *Couar. pract. quaſt cap.* 13.*num.*1.*Ludouic. deciſ. Peruſ.*26. *num.*25 *Put.deciſ.*71. *lib.*3.*Mantic.deciſ.*74.*num.*4.*Buratt. deciſ.*833. *num.*2. *& ſeq.Rot.deciſ.*313.*num.*4 *par.*6.*& deciſ.*214.*num.*13.*par.*7. *recent.*

120 Sed hoc Primò non procedit, quando quis veniret ad cauſam, vti author laudatus, nam tunc, etiam ſi veniret poſt concluſionem in cauſa, ſi ei ſic venienti, ratione minoris ætatis, aut alias, competeret reſtitutio in integrum, dum ad eum ſpectat principalis cauſæ defenſio, retardaret expeditionem, *Afflict.deciſ.*15. *num.* 1.*& ſeqq.* & ibi *Caſ. Vrſill. num.*1. ſe deciſionem *Afflicti* ſæpius practicaſſe teſtatur, *Franch. deciſ.*261. *nu.*7. *& ſeq.*

121 Secundò non procedit, quando quis venit ad cauſam aſſiſtendo ei, qui eſt in poſſeſſione, vel quaſi, & conſtat de principali intereſſe Aſſiſtentis, vt fuit deciſum *in Oſcen.della Piedra, 6.Martij* 1564 *coram bo. me. de Rubeis*, quam deciſionem in his terminis procedere, declarat *Coccin.deciſ.*237.*n.*3.*verſ.non obſtat, & dec.*257. *nu.*4. ſi verò iſte veniens ad cauſam aſſiſtendo in ſtatu, & terminis ex iure ſuo vtrumque Litigantem excluderet, tunc non poſſet cauſæ expeditionem impedire, *Facchin.contr.lib.*1.*c.*5. vbi alios allegat, *Biſignett.deciſ.*4. *de Iud.Coccin.d.deciſ.*237.*n.*3.*& deciſ.*257.*n.*1.*& ſeq.* vbi de veriori opinione teſtatur.

122 In tertio verò tempore, quando quis venit ad cauſam poſt executionem factam, tunc non admittitur, quia res non eſt integra, *Magon.deciſ. Florent.*103 *in fin. Rota d.deciſ.*313.*nu.*11.*par.*6.*recent.*

123 Aut Tertius non venit ad cauſam aſſiſtendo, vel defendendo alterum ex Litigantibus, ſed principaliter pro ſe ipſo ad excluſionem vtriuſque Litigantis, & tunc Tertius poteſt venire, prout in prima nouum iudicium inchoando, & alias prout vult, ex allegatis ſupra *verſ.ſecundo vero caſu num.*98. & regulariter non impedit expeditionem cauſæ inter Collitigantes vertentem, nec exequutionem, cum cauſa Tertij hoc caſu ſit diſtincta, & ſeparata à cauſa Litigantium, *l. ſi is, à quo fundus,& l.ſeq.ff.de rei vind.Couar.pract. quaſt.c.*14. *num.*4.*Mandoſ.de commiſſ.in form.*9.*in verbo,in ſtatu,& terminis,verſ.quæro pendente lite,Ludouic.deciſ.Peruſ.*26. *num.*26 *& ſeq.Biſignett.deciſ.*4.*de Iud.Franch. deciſ.*261. *num.*7.*& ſeq. Rot. in Melenitana Baiuliuatus*, 18. *Maij* 1618.*coram bo.me Dunozetto*, vbi quod hæc eſt regula Iuris clariſſima, & à Rota pluries canonizata, *Gregor. deciſ.*396.*nu* 2 *Buratt.deciſ.*833.*nu.*4. & ibi alias cumulat *Ferentill.ſub num.*10.*Rot.deciſ.*357.*nu.*6.*& ſeq.par.*6. *recent.*

124 Præſertim ſi ipſe non poſſideat, & poſſeſſio ſit plena, nam poterit vti Iure ſuo contra denuo immiſſos, cum ei ex immiſſione non inferatur præiudicium, *d.l. ſi is à quo, ff. de rei vindic. Couar. pract. quæſt. c.16. n.2. verſ. ius tandem, Ceſ. de Graſſis deciſ. 3. n.4. de verbo ſignif. Rot. dec. 539 nu. 10. in fin. par. 4. recent. Caualcr. deciſ. 305. nu. 1.* niſi forte ratione durioris Aduerſarij, quæ militat, quando cæpiſſet agere ante latam Sententiam, vt poſt *Couarr. d. c. 16. n.2. & ſeq.* tradit *Caſ. de Graſſis, d. deciſ 3. nu 4. de verb. ſignif.*

125 Sed concluſio Primò non procedit, ſi poſſeſſio eſſet vacans, nam tunc poteſt Tertius impedire exequutionem, quia facilius poterit obtinere immiſſionem, ſi poſſeſſio ſit vacans, quam ſi ſit plena, *Ludouic. d. deciſ Peruſ. 26. nu 14. Caſar. de Graſſ. d. deciſ. 3. nu. 4. de verb. ſignif.*

126 Secundò non procedit, quando Tertius, qui contendit impedire exequutionem Sententiæ, poſſidet, vel aſſeuerat rem petitam eſſe penes ipſum, vel ſe poſſidere, nam tunc cum Poſſeſſor ſit ſemper audiendus, impedit Sententiæ exequutionem, nam alias fieret exequutio contra Tertium non victum, quod non eſt admittendum, *cap. cum ſuper, de re iud. l. à Diuo Pio, §. ſi ſuper rebus, ff. de re iud. Couar. pract. quæſt. c. 16. n.3. verſ. tertia ſolet, Ludouic. deciſ. Peruſ. 26. n. 15. Gregor. deciſ. 396. nu. 5. Rot. deciſ. 17. n. 1. & ſeqq. & nu. 6. par. 3. recent.* in qua fuit deciſum, Tertium hoc caſu impedire exequutionem, etiam trium conformium.

127 Tertiò non procedit, quando Tertius ante exequutionem factam venit Iure proprio, deducendo principaliter ex perſona propria ius ſuum, quod nullam habet connexionem cum iure Litigantium, nam tunc impedit exequutionem, etiam trium conformium, latè *Rota deciſ. 17. n. 1. & ſeqq. par 3. & deciſ. 313 num. 17. & ſeq. par. 6. recent.*

128 Et hoc locum habet, ſiuè quis veniat principaliter deducendo ius ſuum, prout in prima etiam poſt tres conformes, *Rota d. deciſ. 17. n. 1. & ſeqq.* ſiuè veniat in ſtatu, & terminis, pariter iure proprio, non ad defenſionem alterius, ſed pro ſe ipſo in prima, vel in ſecunda inſtantia, etiamſi Sententia fuiſſet lata contra Partem in contumaciam, & tranſiſſet in rem iudicatam, quia licet veniens ad cauſam in ſtatu, & terminis, ab ea appellando, faciat Sententiam ſuam, quoad numerum cum alijs Sententijs faciendum ad effectum rei iudicatæ, non tamen operatur, vt dictus veniens in ſtatu, & terminis cenſeatur approbare illam qualitatem tranſitus in iudicatum, cum hoc repugnet eius intentioni, contraria enim ſunt facere rem iudicatam, ſuam, & Sententiam impugnare, nam admiſſio ad cauſam præſupponit eam adhuc durare, non autem illam eſſe penitus extinctam per rem iudicatam, latè *Seraph. deciſ 906. nu. 2.*

129 Et in his terminis, & ſecundum *d. deciſ. Seraph.* quam allegat, debet intelligi *Rota d. deciſ. 17. nu. 3. verſ. & iſte Tertius, par. 3. recent.* dum dicit quod Tertius veniens in ſtatu, & terminis impedit exequutionem, non enim hoc poteſt intelligi de exequutione trium conformium.

Tum quia *Ioan. And. in cap. 2. nu. 1. verſ. ille autem, & Gemin. n 9. vt lit. pend. in 6. & Couar. pract. c. 13. in princ.* per eam allegati, id non dicunt, ſed ſolum quod veniēs ad cauſam pro ſuo intereſſe, quando non venit ad defenſam, vel aſſiſtentiam alterius poteſt venire vel in ſtatu, & terminis, vel prout in prima, ſicut idem etiam tradit *Seraph. d. deciſ. 905. nu. 1.* pariter per eamdem *Rotam d. num. 3.* allegatus, qui vt ſupra expreſsè loquitur tàm ſub *nu. 1.* quam ſub *nu. 2.* de vnica Sententia lata in contumaciam, quæ tranſierat in iudicatum, non autem de tribus conformibus.

130 Tum etiam quia videtur impoſſibile, quod poſt tres conformes, poſſit quis venire ad cauſam in ſtatu, & terminis, etiam ſi non veniat aſſiſtendo alteri, vel defendendo Collitigantem, ſed iure proprio, & principaliter ex perſona ſua, nam quicquid ſit, quando eſt lata vna, vel altera Sententia, etiam ſi tranſierit in iudicatum iuxta *d. deciſionem Seraphin.* tamen quando fuerunt latæ tres conformes, cum Tertius veniendo in ſtatu, & terminis faciat illas ſuas ſignanter quoad numerum, *Seraph. d. deciſ. 906, nu. 2.* cauſa remaneat penitus extincta ob rem iudicatam, quam tres Sententiæ faciunt, & non entis nullæ ſunt partes *arg. l. eius qui in prouincia, ff. ſi cert. petat.*

131 Facta verò exequutione, quia res non eſt amplius integra, non poterit Tertius audiri, niſi firma manente exequutione, etiam ſi veniat principaliter prout in prima, ex Iure, & perſona propria, nec poterit exequutionem reuocare, niſi prius obtinuerit in cauſa, quia hoc non reperitur Iure cautum, *Rot. d. deciſ. 17. nu. 6. par. 3. recent.*

132 Hæc tamen tertia fallentia videtur eadem cum ſecunda, nam *in d. deciſ. 17. nu 6. par. 3. recent.* conſtat quod Tertius aſſerebat, ſe poſſidere, in d. verò *deciſ. Seraph. 906 n. 3.* idem videtur, dum ibi intereſſe Clericorum cenſetur inſeparabile ab intereſſe Ciuitatis, quæ eſt ratio ob quam ibi ciuitas, vti tertia, exequutionem retardabat.

133 Quartò non procedit, quando Tertius plenè, & incontinenti vellet docere de iure ſuo, quia cum tunc ceſſet omnis calumnia, & ſuſpicio fraudis, non ſolum recipienda eſt probatio, ſed etiam per illud breue tempus retardanda exequutio, *Couar. pract. quæſt. c. 16. nu. 2. & ſeq. Ludouic. deciſ. Peruſ. 26 nu. 10. & ſeq.* vbi declarat, hoc procedere, quando Tertius antea non habuiſſet notitiam litis, vel in caſibus, in quibus Sententia lata non obeſſet Tertio, *num. 13. & ſeq.* vbi tradit exempla probationis faciendæ incontinenti per Inſtrumenta, vel Sententias in iudicatum tranſactas.

134 Quintò non procedit, quando duo litigant in poſſeſſorio, & Tertius comparet in petitorio ad impediendam exequutionem trium conformium in caſu, in quo exequutio fieri non poteſt ſine ſcandalo, dummodo incontinenti, ideſt ex actis, vel probationibus in Curia faciendis Tertius hanc ſuam intentionem probet, in quibus terminis fuit admiſſus *Rex Portugalliæ* ad huiuſmodi probationem faciendam ad effectum impediendi exequutionem trium conformium latarum inter duas Moniales de Abbatiſſatu Monaſterij contendentes, vt per *Mohed. deciſ. 19. de reſt. ſpoliat. Put. deciſ. 317. lib. 2. in correct. Rota deciſ. 313. num. 15. par. 6. recent.* ſecus ſi nihil probetur de nouo incontinenti, *Verall. deciſ. 253. in princ. par. 3. Put. d. deciſ. 317. num. 5. in fin. lib. 2. in correct. Rota deciſ. 313. num. 15. & ſeq. par. 6. recent.*

135 Sextò denique non procedit, quando condemnatio eſſet facta in vna re, & exequutio fieret in alia, nam tunc Tertius illam impediret *Ludouic.* quia alios allegat *dec. Peruſ. 26. n. 16.*

I Iuramentum in ſupplementum plenæ probationis
136 non eſt propriè probatio, ſed releuatio ab onere probandi, *l. eum qui, in princ. ff. de iure iur. Alex. conſ. 59 In cauſa num. 5. lib. 7. Marcheſ. de Commiſſ. relax. Iur. ad eff. agen. par. 3. 9. 1. num. 33. fol. 191. ſecundum nou. impreſſ.*

137 Sed Primò ad hoc vt delationi Iuramenti in ſupplementum locus ſit, requiritur ſcientia veriſimilis per actum corporeum in iurante, qui in hoc æquiparatur Teſti, *Marian. de ord. iud. par. 6. act. 9. n. 5. Papien. in Prax. in for. reſponſ. rei conuen. §. iuſiurandi, n. 11. Seraph. d. priu. 33. n. 5. Ludou. deciſ. Lucen. 42. n. 16.*

138 Secundo requiritur, quod petens huiuſmodi Iuramentum ſibi deferri, ſit bonæ, & honeſtæ vitæ, & non ſuſpectus de periurio, *Maran. d. par. 6. act. 9. n. 6. Seraph. d. priuil. 33. n. 5. Ludou. deciſ. Lucen. 42. n. 17.*

139 Tertiò requiritur, vt is, cui iuramentum ſuppletorium eſt deferendum, ſemiplenè probauerit ſuam intentionem, *l. admonendi ibi ſolent &c. ff. de Iureiur. l. in bonæ fidei, C. de Iureiur. cap. fin. de Iureiur. Iaſon, in d. l. admonendi, n. 75. ff. de Iureiur. Roderic. Suar. in l. 4. lib. 2. Foroleg. ſub tit. de las Iuras nu. 19. & ſeqq.* vbi de receptiori teſtatur, *Alex conſ. 53. num. 3 & ſeqq. lib. 1. Papien. in Prax. in Form. reſp. rei conuent. §. Iuſiurandi, nu. 11. & ſeq. Veſtr. in Prax. lib. 7. c. 1. n. 10.* vbi de communi, *Laurent. dec. Auenion. 105. n. 3. Ludouic. deciſ. Lucen. 42. n. 12. & ſeqq. & nu. 27. & ſeq. Seraph. de Priuil. Iuram. priuil. 33. nu. 4* vbi de communi.

140 Vnde infertur, quod Teſtis ad hoc, vt faciat ſemiple-

nam

nam probationem, ad effectum de quo agitur, debet eſſe omni exceptione maior, *Gloſſ in §. item verborum, in verbo idoneos, Inſtit. de inutil. ſtipul. Iaſ. in l. admonendi, nu. 92. ff. de iureiur. Seraph. d. priuil. 33. nu. 5. Lauren. dec. Auenion. 105. nu. 3.*

141 Et ad hoc vt Iuramentum huiuſmodi denegetur, Parte opponente, ſufficit in Teſte quilibet minimus defectus *Magon. deciſ. Florent. 12. nu. 12. & ſeqq. & deciſ.*

142 *Lucen. 9. num. 22.* & † debet Teſtis reddere cauſam ſcientiæ ſui dicti, etiam non interrogatus, *Maran. de ord. Iud. par. 6. act. 6. nu. 14*

143 Et multo magis deferendum eſt huiuſmodi Iuramentum ei, qui pluſquam ſemiplenè probauit, *Amat. dec. Ferrar. 61. n. 1. Mantic. deciſ. 124. nu. 13.*

144 In quo deferendo plurimum intrat arbitrium Iudicis, *Menoch. de arb. Iu. lib. 1. c. 160. n. 12. n. 18. & num. 21. Seraph. d. priuil. 33. n. 112. Marcheſ. de commiſ. relax. Iuram. ad effect. agen. par. 3. §. 1. nu. 34. fol. 19. Amat. d. deciſ. Ferrar. 61. n. 1.*

145 Quartò requiritur, quod Iuramentum fuerit petitum, ſufficit tamen quod petitum fuerit generaliter per clauſulam, *petens &c.* in libello appoſitam, *Bonſerin ad Magon. deciſ. Lucen. 96. ſub lit. A, in verb. clauſula, petens &c.* vbi alios cumulat.

146 Et ſi fuit petitum ante concluſum in cauſa, poteſt deferri etiam poſt concluſionem, *Fulgoſ. conſ. 145. col. fin. verſ. ex quibus, Seraph. d. priuil. 33. nu. 7. & ſeq.* vbi de communi, *Maran. de ord. Iud. par. 4. diſtin. 9. nu. 29. & par. 6. act. 9. n. 3. & ſeqq. Aſin. in Prax. §. 23. cap. 6. limit. 19. nu. 1. Ludou. deciſ. Lucen. 42. nu. 21.*

147 Poſt concluſum autem in cauſa peti non poteſt, nec ad inſtantiam Partis deferri, *Fulgoſ. conſ. Emphiteota, in fin. Seraph. d. priuil. 33. n. 10. Bart.* qui ita obſeruare conſuetudinem tradit *in l. admonendi, num. 61. ff. de iureiur. Cap. c. deciſ. 35. n. 2.*

148 Sed ex officio Iudex poteſt illud deferre, etiam poſt concluſum in cauſa, *Maran. de ord. Iud. 4. diſt. 9. n. 29. Seraph. d. priuil. 33. n. 10. verſ. vltimo.*

149 Et ſi in prima inſtantia fuit omiſſum, poterit peti in ſecunda inſtantia, vel vlteriori, *Capic. d. deciſ. 35. num. 4. & n. 6.*

150 Quintò requiritur, quod cauſa ſit modici momenti, nam in cauſis grauibus, & magni momenti Iuramentum ſuppletorium regulariter non defertur, *Marant. de ord. iudic. d. par. 6. act. 9. num. 7. Seraphin. d. priuil. 33. nu. 10. verſ. in cauſis, & nu. 11. & ſeq. Papien. in Prax. n. 9. Iuſiurandi, num. 11. Ludou. deciſ. Lucen. 42. num. 18.* cum alijs cumulatis per *Feremiſſ. ad Buratt. deciſ. 266. num. 12.*

151 Sed hoc non procedit in cauſis prophanis ciuilibus, in quibus, quando quis pluſquam ſemiplenè probauit, ſi perſona ſit honeſtæ vitæ, Iuramentum in ſupplementum rectè defertur, etiam in cauſis magni momenti, *Seraph. d. priuil. 33. n. 10. & n. 125. & n. 128. Ludou. deciſ. Peruſ. 100 nu. 7. Mantic. deciſ. 6. n. 8. & n. 10. & dec. 35. n. 4. & deciſ. 124. n. 12. Put. deciſ. 421. n. 3. & ſeq. lib. 2. in correct.*

152 Et hinc eſt, quod cum in Rota cognoſcantur cauſæ graues, & magni momenti, de ſtylo illius Sacri Tribunalis non defertur Iuramentum ſuppletorium, niſi probatum fuerit pluſquam ſemiplenè, *Seraph. deciſ. 566. n. 1. & n. 3.*

153 Aliquando tamen datur Iuramentum ſuppletorium ex coniecturis probabilibus, & vrgentibus, vt poſt *Bald. in l. ſi fundus in fin. C. de rei vindic.* tradit *Seraph. d. priuil. 33. n. 9.*

154 Quod ſignanter procedit in materia liquidationis fructuum, quæ eſt difficilis probationis, adeo quod ſicut probatur ex præſumptionibus, & coniecturis, ita, concurrentibus aliquibus coniecturis, poteſt in ea deferri Iuramentum in ſupplementum, *Rota dec. 767. n. 3. in fin. par. 3. recent. Buratt. deciſ. 17. n. 8.* vbi quod ita obſeruat Sacrum Palatium *& deciſ. 727. n. 7.* cum alijs cumulatis per *Feremiſſ. ibidem ſub n. 9. lit. C.*

155 Aliquando etiam datur Iuramentum ad probandum qualitatem, prout quando ſubſtantia crediti eſt probata, nam tunc quantitas probatur iuramento ſuppletorio, *Crauett. conſ. 198. nu. 9. Seraph. de priuil. Iuram. priuil. 36. n. 2. Ludou. deciſ. Lucen. 42. nu. 28. Duran. deciſ. 90.*

156 *nu. 19.* quia quantitas, † ſicut qualitas facilius probatur, quam ſubſtantia, *Rot. deciſ. 358 num. 13. par. 3. recent. Gregor. deciſ. 458. n. 10. Rot. deciſ. 87. n. 13. par. 6. recent. Buratt. deciſ. 183. n. 3.*

157 Sunt tamen plures caſus, in quibus Iuramentum ſuppletorium deferendum non eſt, qui paucis, vt infra perſtringi poſſe videntur.

158 Primò igitur non defertur Iuramentum ſuppletorium ei, qui habet præſumptionem Iuris contra ſe, *Bart. in l. inter omnes, §. recte n. 3. verſ. tamen breuius ff. de furtis,* cum alijs cumulatis per *Oraſc. deciſ. 71 n. 3. Ludou. dec. Lucen. 42. nu. 33.*

159 Secundò non defertur in Pœnalibus, & Criminalibus, *Parien. in Prax. in form. reſp. rei conuen. §. Iuſiurandi, n. 12. Maran. de ord. Iud. par. 6. prin. act. 9. nu. 7. Seraph. d. priuil. 35. n. 101. & ſeqq. Rot. Ianuen. deciſ. 5 nu. 3. Bonſerin. ad Magon. deciſ. Lucen. 57. in verb. Iuramenti ſuppletorij ſub lit. B,* vbi de communi, *Ludouic. d. deciſ. Lucen. 42. num. 18.*

160 Sed hoc non procedit in Reo in cauſa Criminali ſe defendente, *Alex. conſ. 66. n. 1. & ſeqq. lib. 1. Bonſerin. ad Magon d. deciſ. Lucen. 57. in d. verbo iuramenti ſuppletorij ſub lit. B.*

161 Tertiò non defertur quando Lex, ſeu Statutum requirit certum numerum teſtium.

Quartò, quando agitur de probando errore publici inſtrumenti, vel illo reprobando.

Quintò, quando veriſimiliter poſſunt haberi plures teſtes, prout ſi agatur de probanda conſuetudine, vel aliquo notorio, in quibus terminis procedunt etiam tradita per *Ludou. deciſ. Lucen 42 n. 18. & ſeq.*

Sextò, quando Actor fuit negligens in faciendo examinari plures teſtes, quos habere poterat & non curauit examinari, niſi vnum, imputet enim ſibi.

Septimò, quando non eſt probatum ſemiplenè per teſtem de viſu, & ſic per veram probationem, ſed ſolum per famam.

Octauò, quando teſtis non eſt omni exceptione maior, ex prædlegatis *verſ. vnde infertur, nu. 140.*

Nono, quando teſtis deponit inueriſimilia.

Decimo, quando agitur contra Iudicem ſtantem in Sindicatu.

Decimoprimò, quando agitur de reuocate alterius iuramenti, vel declaranda ſententia nulla.

Decimoſecundo, quando agitur de probando, quod quis ſit Procurator, aut ſimili probatione requirente ſcripturam.

Decimotertiò, quando agitur de probanda ingratitudine.

Decimoquartò, quando recurritur ad Eccleſiam ob defectum iuſtitiæ ſæcularis.

Decimoquintò, quando Fideiuſſor repetit à Principali ſolutum.

Decimoſextò, quando agitur de probatione doli.

Decimoſeptimo, quando agitur de cauſa graui, prout Filiationis, Status, Spurietatis, & huiuſmodi.

Decimo octauò, quando agitur de cauſa Matrimoniali, vel Monachatus, vel Vſurarum.

Decimo nono, quando agitur de cauſa omnium, vel maioris partis bonorum.

Sed hoc non procedit, quando fuit pluſquam ſemiplenè probatum, ex allegatis ſupra in quinto requiſito, *verſ. ſed hoc non procedit n. 151.*

XX. quando agitur de cauſa beneficiali, ſecus ſi tantum de fructibus beneficij.

XXI. quando agitur de conditione adiecta per Iudicem verificanda, prout condemno te, ſi non probaueris.

XXII. quando agitur de probanda præſcriptione triginta annorum.

XXIII. quando agitur de probando intereſſe ſingulari ob maiorem affectionem, quam quis habet in re vltra alios, prout in filio.

XXIV. quando examinantur teſtes ad perpetuam rei memoriam.

XXV quando examinantur teſtes, qui poſſunt repelli ex cauſis de quibus *in l. 3. ff. de Teſt.*

XXVI. quando Lex, vel Statutum requirit legitimam probationem.

XXVII.

Digitized by Google

XXVII. quando agitur de probanda exceptione excommunicationis propoſita in vim dilatoriæ.

XXVIII. quando agitur de probando dominio, iuxta *deciſ. Coccin.* 69.*n.*1.*& ſeq.*

XXIX. quando agitur per viam Denunciationis Euangelicæ, iuxta *tex. in cap. nouit. de Iud.*

XXX. quando non fuit petitum ante concluſionem in cauſa ex allegatis ſupra *verſ. poſt concluſum num* 147.

XXXI. quando Teſtis non reſpondit interrogatorijs ſibi factis, aut alium patitur defectum.

XXXII. quando petens iuramentum ſibi deferri, lacerauit inſtrumentum per iracundiam.

XXXIII. In vltimis voluntatibus.

XXXIV. quando cauſa eſt decidenda de rigore Iuris.

XXXV. quando non fuit adhibita cauſæ cognitio.

XXXVI. quando quis fuit proteſtatus contra perſonam eius, quem examinari curauit, quia videtur eum reprobaſſe.

XXXVII. quando agitur contra Tertium ex delicto alterius, prout quando Villa tenetur pro delinquente, tunc enim damnum debet plenè probari.

XXXVIII. quando Teſtis non reddit rationem ſui dicti, Quod tamen non caret dubitatione.

XXXIX. quando Teſtis, vel Principalis iurare volens eſſet perſona ignota.

XXXX. quando iurare volens non eſſet de negocio bene informatus, nam huiuſmodi iuramentum ſolummodo defertur ſcienti veritatem.

Hos caſus latè tradit, ac diſcutit *Seraph. de priuil. Iuram. d. priuil.* 33. *à num.* 14. *per tot.* Et licet *Card. Tuſc. lit. I, concluſ.* 140. ponat caſus quadraginta quinque cum pluribus declarationibus, *Soccin. verò reg.* 204. octuaginta congerat caſus, quia tamen Doctores videntur aliquos ſuperfluè reiteraſſe, ad ſuperius deductos illos reſtringit, *Seraph. d. priuil.* 33. vt ipſe aſſerit ibidem *ſub nu.*4.

L Quamuis in cauſis à ducentis ducatis infra A.C.
162 habeat facultatem procedendi manu regia, proceſſus tamen, vt praxis declarauit, in his cauſis eſt ferè ordinarius, & datur appellatio ad vtrumque effectum:

163 † Quo verò ad cauſas pro, & inter Notarios A.C. & eorum familias occaſione negociorum officij, & inter, & contra Mercatores, in quibus pari modo A.C. manu regia vigore eius facultatum procedere poteſt, fit proceſſus exequutiuus ſine Monitorio, & non admittitur in eis appellatio ſuſpenſiua, iuxta ſuperius tradita *parte prima, capit. primo, verſic.* 6 *exequutiue, numer* 65.

164 Quinimò, licet cauſæ mercedum ſint de Iure ſummariæ, vt dictum eſt ſupra. hac eadem *par.* 2. *cap.* 1. *ſub lit. H, verſ.* 28. *quando.* & pro mercede competat etiam via exequutiua, vt dictum eſt ſupra *par.* 1. *cap.* 1. *ſub lit. B, verſic.* 10. *pro mercede*, & quoad appellationem ſoleat diſtingui, quod aut petens mercedem habet vnde ſe aliundè alere poſſit, & tunc cum Merces non poſſit eſſe loco alimentorum, detur appellatio ad vtrumque effectum, *Scacc. de Appellat q.* 17. *limit.* 8. *n* 8. *Gratian. diſcept.* 257 *n.* 44. *& ſeqq. & deciſ. Marcheſ.* 53 *nu* 9 *Rot. deciſ.* 764. *num.* 3. *par.* 1. *diuerſ. & in Anconitana Mercedis* 20 *Decembris* 1602. *coram bo. me. Card. Sacrato, impreſſ. apud Marcheſ. de Commiſſ. Appell. in cauſ. Merced. par.* 1. *fol.* 1199. Aut petens mercedem eſt pauper non in genere, ſed in ſpecie, & non habet vndè ſe alat, & non datur appellatio ſuſpenſiua, quia tunc merces ſuccedit loco alimentorum, *Marcheſ. de commiſſ. appell. in cauſ. merced. par.* 1. *§.* 1. *num.* 57. *& num.* 62 *fol.* 1195. *Rot. d. deciſ.* 764. *in princ. & per tot. par.* 1. *diuerſ. & in d. Anconitana mercedis apud Marcheſ. d. fol.* 1199. *il primo.*

165 Nihilominus in Tribunali A.C. in cauſis mercedum proceditur via monitorij, & fit proceſſus, prout in alijs cauſis pecuniarijs, & ob id datur etiam appellatio ſuſpenſiua. & ita praxis in dies obſeruat, hoc enim caſu, agendo via ordinaria monitorij, cenſetur viæ exequutiuæ renunciatum, iuxta tradita per *Buratt. deciſ.* 208. *n.* 3. *& ſeqq.*

166 Quo verò ad cauſas alimentorum eſt diſtinguendum; Nam aut agitur de alimentis præteritis, quæ petuntur iure actionis, & tunc requiritur monitorium, & fit proceſſus, prout in alijs cauſis pecuniarijs appellabilibus, ac proinde datur appellatio etiam ſuſpenſiua, *Specul. de appell. lib.* 2. *§. in quibus, nu.* 11. *Surd. de Alim. tit.* 8. *priuil.* 60. *num.* 15. *& ſeqq Saluſt. Tiber. in prax. lib.* 4. *fol.* 489. *verſ. & licet, Marcheſan. de Commiſſ. appell. in cauſ. alim. par.* 1. *§.* 1. *num.* 176. *& ſeqq. fol.* 1166. *& ſeq. Rot. deciſ.* 764. *num.* 4. *par.* 1. *diuerſ.* cum alijs cumulatis per *Buratt. deciſ.* 208. *nu.* 5.

167 Aut agitur de alimentis futuris, & tunc proceditur via exequutiua, abſque monitorio, iuxtà ſuperius tradita *par.* 1. *c.* 1. *ſub lit. B, verſ. pro alimentis futuris*, & non datur in hoc caſu appellatio ſuſpenſiua, *Specul. de appell. d. lib.* 2. *§. in quibus, verſ. ſed numquid, num.* 11. *Marcheſ. de Commiſſ. in cauſ. alim. par.* 1. *§.* 1. *num.* 16. *fol.* 1152. *& num.* 166. *& ſeqq. fol.* 1166. *Surd. de alim. tit.* 8. *priuil.* 60. *num.* 5. *& ſeqq. & num.* 17. *& ſeqq. Saluſt. Tib. in prax. lib.* 4. *fol.* 489. *verſ. & licet, Pontan. de aliment. cap.* 19. *num.* 3. *Rot. deciſ.* 764. *num.* 1. *& ſeqq. par.* 1. *diuerſ. Buratt. d. deciſ.* 203. *num.* 7. *& ſeqq. optimè Rot. in Anconitana alimentorum de Aquilanis,* 4. *Decembris* 1585. *coram bo. mem. Orano apud Marcheſan. de Commiſſ. par.* 1. *fol.* 1171.

Quod ſine difficultate procedit, quando conſtat de paupertate alimentarij, qui non habet vnde aliundè viuat, aliàs ſecus, *Io. Andr. ad Specul. de appell. §. in quibus, ſub lit. Q. Marcheſ. de Commiſſ. app. in cau. alim. par.* 1. *§.* 1. *num.* 12. *fol.* 1152. *Affl ict. deciſ.* 152 *num.* 3. *Rot. d. deciſ.* 764. *nu.* 1. *& ſeq. par.* 1. *diuerſ. Buratt. d. deciſ.* 208. *num.* 6. *& ſeq.*

168 Et ratio eſt, nè interim donec diſceptatur, Creditor alimentarius fame pereat, cum venter dilationem non patiatur, *Marcheſ. de Commiſſ. appell. in cauſ. alim. par.* 1. *§.* 1. *nu.* 19. *& ſeqq. fol.* 1166. *Surd. de alim. tit.* 8. *priuil.* 60. *num.* 11.

169 Ac proinde infertur, quod quando Alimentarius eſt pauper, & non habet vnde aliundè ſe alat, non eſt diſtinguendum, an alimenta petantur iure actionis, vel officio Iudicis, nam vtroque caſu appellatio ſuſpenſiua denegatur, quia militat eadem ratio in vtroque, ne ſcilicet Creditor fame pereat, *Marcheſ. de commiſſ. appell. in cauſ. alimen. par.* 1. *§.* 1. *num.* 170. *& ſeq. fol.* 1166. *Surd. de Alim. d. priuil.* 60. *num.* 22. *verſ. hoc tamen.*

170 Quod etenim dicitur de officio Iudicis, ideò dicitur, quia alimenta pauperis regulariter petuntur officio Iudicis, ſed quando datur caſus, quod pauperi fuerint relicta alimenta, licet petantur tunc iure actionis, non tamen datur appellatio ſuſpenſiua, cum priuilegium non conſiſtat in actione, vel officio Iudicis, ſed in paupertate, vt benè explicat *Surd. de Alim. d. priuil.* 60. *nu.* 22.

171 Alimenta verò futura ea dicuntur, quæ poſt litem motam, ſeu conteſtatam decurſa ſunt, *Surd. de Alim. d. priuil.* 60. *nu.* 16. *Marcheſ. de Commiſſ. appell. in cauſ. alim. par.* 1. *§.* 1. *n.* 16. *fol.* 1152. *Pontan. de Alim. c.* 19. *nu.* 3. *Verall. dec.* 24 *par.* 1 *Rot. dec.* 764. *nu.* 5. *par.* 1. *diuerſ.* vbi quod ita ſæpius fuit in Rota deciſum.

172 Sed concluſio, quod quando agitur de alimentis futuris, non detur appellatio ſuſpenſiua. Primò non procedit, quando Iudex debitum modum exceſſiſſet, quia tunc ab exceſſu, ſicut a modicitate datur appellatio, *Specul. de appell. lib.* 2. *§. in quibus, nu.* 11. *verſ. niſi diceretur Iudex, Marcheſ de Commiſſ. appell. in cauſ. alim. par.* 1. *§.* 1. *n.* 202 *fol.* 1169.

173 Secundo non procedit, quando cauſa eſſet effecta ſemel appellabilis, *Pontan. de alim. c.* 19. *n.* 6. *& ſeq.*

174 Tertio non procedit, quando fuit actum via ordinaria, quia tunc videtur renunciatum viæ exequutiuæ, etiamſi illa aliàs competijſſet, *Buratt. dec.* 208 *n.* 1. *& ſeq.* vbi alias deciſiones cumulat.

175 Verum ſi cauſa ſit exequutiua, & monitorium per comparitionem partis reſolutum in ſimplicem citationem, iuxta ſuperius tradita hac eadem *par.* 2. *cap.* 2. *ſub lit. A.* non ideò cauſa deſinit eſſe exequutiua, *Gregor. deciſ.* 307. *n* 18. *Feremili. ad Buratt. d. deciſ* 208. *num.* 11. niſi poſtea illo reintegrato, vel ſeruatis terminis

ſub.

Digitized by Google

ſubſtantialibus pronunciatum fuerit per Cedulam, prout in cauſis ordinarijs, in quibus terminis procedit d. auci. Burau. 208. n. 1. & ſeqq.

De Conſtituto Poſſeſſorio. Pars II. Cap. V.

S V M M A R I V M.

1 Poſt cauſas ſummarias vigore facultatum A. C. exiſtentes, ſupereſt videre de cauſis ſummarijs de ſua natura.

2 Iudicia poſſeſſoria inter cauſas ſummarias non infimum locum tenent.

3 Poſſeſſorium, aliud adipiſcendæ, aliud retinendæ, aliud recuperandæ.

4 Conſtituens ſe nomine alterius poſſidere, transfert in eum veram, ac realem poſſeſſionem, adeò quod non egeat alio Mandato de immittendo.

5 Conſtitutum poſſeſſorium in quibus clauſulis conſiſtat.

6 Clauſulæ Conſtituti vigore poteſt procedi exequatiuè abſque Monitorio, etiam contra Tertium.

7 Licet Iudicium vigore clauſulæ Conſtituti ſit exequutiuum, rectius de illo agitur inter poſſeſſoria ſummaria, & quare.

8 Virtute clauſulæ Conſtituti agere volens pro obtinendo Mandato de Aſſociando, quid facere debeat.

9 Citatio ad videndum aſſociari ad poſſeſſionem, & eius Formula, & Proceſſus.

10 Agens vigore clauſulæ Conſtituti, quando poſſit citare, ad videndum concedi Familiam ad effectum aſſociandi, abſque alia citatione ad dicendum contra.

11 Citatio ad videndum concedi Familiam ad affectum aſſociandi, & eius Formula, & Proceſſus.

12 In terminis ad dicendum contra, & ad videndum aſſociari, quid a Conſtituente opponi poſſit.

13 Si Conſtituens Iura producit ad probandas ſuas exceptiones, quid opponere, & quomodo proteſtari debeat Conſtitutarius, & quomodo Iudex pronunciare ſuper admiſſione illorum.

14 Si Conſtituens nihil releuans opponit, elapſo termino contento in Decreto poſt exequutam Intimationem, expeditur Mandatum de Aſſociando.

15 Mandatum de Aſſociando, ad effectum ſatisfaciendi ſibi de credito ex fructibus rei, ad quam fit aſſociatio, & eius Formula.

16 Aliud Mandatum de Aſſociando ad rem vti propriam, & eius Formula.

17 Mandatum de Aſſociando expeditum datur Exequutori Curiæ, vt aſſociet, & Notarius de Aſſociatione conficiat Inſtrumentum.

18 Inſtrumentum publicum aſſociationis in vim Mandati de Aſſociando, & eius Formula.

19 Apprehendens poſſeſſionem domus, in qua eſt Inquilinus, quod facere debeat, vt illam acquirat.

20 Conſtitutum poſſeſſorium quid ſit.

21 Conſtitutum differt a Precario, & in quibus, & quid ſit Precarium.

22 Clauſula Precarij generaliter appoſita ſuper incertis non transfert aliquam poſſeſſionem manutenibilem, ſecus ſuper certis ratione quotæ, vel loci, vel vtriuſque.

23 Conſtitutum poſſeſſorium transfert in conſtitutarium poſſeſſionem, etiam in incorporabilibus.

24 Conſtitutum poſſeſſorium poteſt transferre poſſeſſionem in conſtitutarium, licet titulus habilis, vel iuſta cauſa non præcedat.

25 Conſtitutum poſſeſſorium, licet dicatur fictus modus traditionis, transfert tamen veram poſſeſſionem, ac manutenibilem.

26 Conſtitutum poſſeſſorium transfert omnem poſſeſſionem, tàm ciuilem, quàm naturalem, adeo quod penes conſtituentem non remaneat, niſi nuda detentatio.

27 Conſtitutum poſſeſſorium operatur translationem dominij, etiam in infantem ex ſtipulatione Notarij.

28 Conſtitutum poſſeſſorium tribuit facultatem capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, ſed nihilominus Debitor conſtituens, & multo magis Tertius, eſt citandus ad videndum aſſociari.

29 Conſtitutum probat poſſeſſionem ad quoſcumque effectus, & operatur, vt Conſtitutario competant omnia remedia poſſeſſoria.

30 Conſtitutum poſſeſſorium eſt ſufficiens ad intentandum remedium recuperandæ.

31 Conſtitutum poſſeſſorium eſt ſufficiens ad probandum primum extremum in ſpolio.

32 Conſtitutum poſſeſſorium eſt ſufficiens ad obtinendum Mandatum de manutenendo.

33 Conſtitutum poſſeſſorium eſt ſufficiens ad probandum primum extremum in Saluiano.

34 Conſtitutum poſſeſſorium operatur, vt poſſit agi ad traditionem actualis poſſeſſionis, & obtineri mandatum de aſſociando.

35 Conſtitutum poſſeſſorium operatur, vt mandatum de aſſociando poſſit obtineri, etiam contra ſingularem Succeſſorem, & etiam mortuo Conſtituente.

36 Conſtitutarius qui eſt negligens in appræhendendo poſſeſſionem actualem, & patitur illam ab alio occupari, non poteſt obtinere Mandatum de aſſociando, ſecus ſi ignorauit, & n. 61.

37 Conſtitutum poſſeſſorium probat poſſeſſionem conſtituentis contra illum, & eius Hæredes, ac habentes cauſam ab eo, etiam ſi ſint Succeſſores ſingulares.

38 Conſtitutum poſſeſſorium probat poſſeſſionem conſtituentis contra conſtitutarium, ſicut ad eius fauorem, & contra habentes cauſam ab illo.

39 Conſtitutum poſſeſſorium operatur, vt mortuo conſtitutario continuetur poſſeſſio in eius Hæredes.

40 Conſtitutum probat inter contrahentes, & habentes cauſam poſteriorem ab eis.

41 Solum conſtitutum poſſeſſorium non probat poſſeſſionem ad fauorem conſtituentis.

42 Solum conſtitutum poſſeſſorium non probat poſſeſſionem conſtituentis contra Tertium, non habentem aliquam cauſam ab eo, ſed debet poſſeſſio aliunde probari de tempore contractus.

43 Conſtitutum in contractu ſimplicis donationis poſitum facit illam præſumi inter viuos.

44 In claris non eſt opus coniecturis.

45 Conſtitutum poſſeſſorium aſſumit naturam contractus, cui adijcitur, ab eo regulatur, & intelligitur ſecundum ſubiectam materiam.

46 Conſtitutum poſitum in contractu nullo nihil operatur, & nu. 52.

47 Conſtitutum poſitum in obligatione conditionali efficitur conditionale, ſed purificata conditione retrotrahitur, niſi interim ſit alteri ius quæſitum.

48 Conſtitutum poſſeſſorium nihil operatur, ſi conſtat, quod conſtituens de tempore conſtituti ſibi non poſſidebat, vel poſſidere non poterat.

49 Conſtituens, ſe poſſeſſurum poſt mortem nihil agit, & quare.

50 Quis poteſt conſtituere ſe poſſeſſurum poſt mortem, ſi in conſtituto apponatur clauſula, ex nunc prout ex tunc.

51 Clauſula, ex nunc prout ex tunc, quid operatur.

52 Conſtitutum poſſeſſorium in contractu inualido, nihil operatur.

53 Conſtitutum in contractu ſimulato, nihil operatur.

54 Conſtitutum non operatur, ſi conſtituens remanet in poſſeſſione, niſi remaneret iure familiaritatis.

55 Conſtitutum non operatur, ſi Lex, Statutum, vel Conſuetudo requirat veram, & actualem traditionem.

56 Con-

Digitized by Google

56 *Conſtituens ſe poſſidere rem incertam, ratione quotæ, & loci, nihil agit.*
57 *Quis poteſt conſtituere ſe poſſidere rem incertam, dummodo poſtea certa reddatur.*
58 *Quis poteſt conſtituere, ſe poſſidere rem certam ratione loci, vel quotæ.*
59 *Conſtitutum poſſeſſorium appoſitum ſuper omnibus bonis præſentibus, & futuris operatur tranſlationem poſſeſſionis in conſtitutarium.*
60 *Conſtitutum poſſeſſorium debet continere certitudinem ab initio in particulari, vel in vniuerſali alias nihil operatur.*
61 *Alij vſque ad triginta ſex caſus, in quibus conſtitutum poſſeſſorium nihil operatur.*
62 *Clauſula,* Conſtituens &c. *non importat conſtitutum poſſeſſorium, & quare, & quid importet.*
63 *Per verbum,* & donec &c. *extenditur clauſula conſtituti de Stylo Notariorum Vrbis.*
64 *Clauſula conſtituti ſub clauſula cæterata,* & interim &c. *continetur.*
65 *Poſſeſſio regulariter non acquiritur, niſi expulſis Colonis, & Inquilinis à facie rei, cuius poſſeſſio capitur.*
66 *Si poſſeſſio eſt vacans, ſufficit quod Coloni, vel Inquilini capientem poſſeſſionem in dominum recognoſcant, reſpondendo de fructibus, ac ſoluendo Penſiones, & facta de his adimplendis obligatione iurata.*
67 *Si Poſſeſſio eſt capta de mandato Iudicis, ſufficit vel expulſio Colonorum, ſeu Inquilinorum, vel recognitio.*
68 *Immiſſio facta auctoritate Iudicis aliquam Colonorum, vel Inquilinorum expulſionem non requirit.*
69 *Authoritas Iudicis operatur, vt Poſſeſſor debeat ſuſpicari, ſe poſſe repelli, quæ ſola ſuſpicio ſufficit ad amiſſionem poſſeſſionis.*
70 *Poſſeſſio capta authoritate, & mandato Iudicis non requirit recognitionem in Dominum, ſi Iudex ritè, & rectè cauſa cognita proceſſit, aliàs ſecus.*
71 *Iudex ritè, & rectè procedendo priuat poſſeſſione.*
72 *Iudex, nulliter, & iniuſtè procedens, non priuat aliquem ſua poſſeſſione, adeout nec etiam recognitio Colonorum ſuffragetur.*
73 *Colonus de iure nouo non poteſt interuertere poſſeſſionem Domini, alteri poſſeſſionem tradendo, eumque in dominum recognoſcendo.*
74 *Rota paſſim contra factum Iudicis, nulliter, & iniuſtè procedentis, concedit Mandatum de manutenendo.*
75 *Iudex nulliter, & iniuſtè procedens, ſi Poſſeſſor ſuſpicatur, ſe poſſe repelli, priuat poſſeſſione, vnde intrat ſpolium.*
76 *Iudex, qui non ritè, nec rectè procedit, dicitur procedere vt priuatus, & ſpoliare.*
77 *Vt Iudex dicatur ſpoliare, iniuſtitia debet eſſe patens, & notoria.*
78 *Negligens per decennium in recuperatione poſſeſſionis naturalis amittit etiam ciuilem.*

De Conſtituto Poſſeſſorio.
Pars II. Cap. V.

1 Viſo de cauſis, quæ virtute ordinariarum A. C. facultatum ſummatim cognoſcuntur, reliquum eſt, vt iuxta propoſitum ordinem, de cauſis de ſui natura ſummarijs videamus.

2 Quoniam verò inter cauſas de ſui natura ſummarias iudicia Poſſeſſoria non infimum locum tenent, & in Praxi quotidie occurrunt, de illis ſubnectemus.

3 Poſſeſſorium trifariam diuiditur, nàm aliud eſt adipiſcendæ, aliud retinendæ, aliud recuperandæ. Adipiſcitur autem poſſeſſio multifariam, & Primò per clauſulam *Conſtituti, a* nàm ſi quis contrahendo, conſtituerit,
4 ſe aliqua bona alterius nomine poſſidere, transfert in eum veram, & realem poſſeſſionem, adeo quod Conſtitutarius non indigeat alio Mandato de immittendo, ſed illi ſit ſatis obtinere Mandatum de aſſociando ad effectum continuandi pacificè in eius poſſeſſione iam quæſita, & poſſeſſionem actualem ſine aliquo ſtrepitu, aut timore appræhendendi.

5 Conſiſtit Conſtitutum poſſeſſorium in illis clauſulis à Notarijs in Inſtrumentis venditionum, & aliarum obligationum apponi ſolitis, videlicet, *Ponens &c. Conſtituens &c. b, Dans &c. Et donec &c. c, Conſtituit &c.* quæ extenduntur, ponens D. NN. in omne ius, & locum ſuum, Conſtituens eum Procuratorem in rem propriam, dans licentiam capiendi poſſeſſionem eius propria authoritate, & donec illam acceperit, conſtituit ſe eius nomine precario poſſidere &c. & ob id d. clauſula *Conſtituti*, non continetur in d. clauſula *Conſtituens &c.* ſed in d. clauſula *Donec &c. conſtituit &c.*

6 Licèt autem, quando ad fauorem alicuius appoſita eſt in aliquo Inſtrumento clauſula *Conſtituti*, poſſit contra conſtituentem, & habentes cauſam ab eo, ac probatis probandis, etiam contra Tertium, agi exe-
7 quutiuè abſque Monitorio, & ob id videretur potius de hoc iudicio fuiſſe agendum ſupra in prima parte, in qua fuit pertractatum de Iudicijs exequutiuis, quia nihilominus iudicia exequutiua ſunt ſummaria, & mediante conſtituto poſſeſſorio adipiſcitur vera, & realis poſſeſſio, & virtute Mandati de aſſociando, & aſſociationis Familiæ abſque aliquo ſtrepitu, & timore, actualis etiam poſſeſſio acquiritur, rectius videtur de Iure conſtituti poſſeſſorij inter poſſeſſoria ſummaria pertractatum.

8 Virtute igitur clauſulæ *Conſtituti*, agere volens pro obtinenda aſſociatione debet citare Partem aduerſam, ad dicendum contra Iura in forma, & reproducta citatione producere in actis Inſtrumentum, in quo eſt d. clauſula, necnon alia Iura opportuna, & neceſſaria, ſi quæ ſint, & obtinere illorum admiſſionem cum ſolita clauſula, *ſi, & in quantum*, iuxta ſuperius tradita *par. 1. cap. 2. Prod. iur.* & ſucceſſiuè citare partem aduerſam, vt infra, videlicet.

A. C. N.

9 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum, Inſtantem aſſociari ad poſſeſſionem infraſcriptorum bonorum, in vim clauſulæ conſtituti in Iuribus in actis productis appoſitæ, & concedi familiam, ac quodcumque mandatum de aſſociando deſuper neceſſarium, & opportunum, decerni, & relaxari, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

Bona, de quibus agitur.

Vna Caſa poſta in Roma nel Rione di Parione, à lato alli beni di NN. & di NN. e di altri &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter D. relaxauit mandatum de aſſociando, & alias prout in actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

10 Quod ſi Inſtrumentum, in quo eſt clauſula, *Conſtituti*, ſit in actis rogatum, & perſonæ non ſunt ex aliqua parte mutatæ, nec eſt aliqua illarum legitimatio, aut aliorum Iurium productio neceſſaria, non eſt neceſſe citare ad dicendum contra Iura, iuxta ſuperius tradita *par. 1. c. 6. n. 1. & ſeqq.* ſed ſufficit citare aduerſarium, vt infra, videlicet.

A. C. N.

11 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum, inſtanti concedi familiam, ad effectum aſſociandi eundem ad poſſeſſionem infraſcriptorum bonorum, in vim clauſulæ *Conſtituti*, in inſtrumento in actis rogato, ſub die NN. appoſitæ, & mandatum de aſſociando deſuper neceſſarium, & opportunum concedi, & relaxari, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Tenor bonorum, de quibus agitur.

Vna Vigna poſta fuori di Porta Pia, à lato alli Beni di NN. & NN. & altri &c.

Decretum.

NN.

Digitized by Google

NN.petijt,& obtinuit,vt ſupra,niſi ad p.d.cum intimatione omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter D. mandauit inſtantem aſsociari, & alias,prout in actis, inſtante NN principali, ſiuè &c.

N.Notarius.

12 Exaduerſo in termino citationis, ad dicendum contra Iura,debent opponi generalia, iuxta ſuperius tradita *par.1.c.2.de produc. iur.* In termino verò ad videndum aſſociari, poterit citatus opponere exceptiones ſibi de iure competentes, prout in alijs iudicijs exequutiuis,iuxta ſuperius tradita,*par.1.c.7.& c.8.*

13 Quod ſi Conſtituens ad probandas ſuas exceptiones,aliqua iura produxerit,non ſolum pro parte conſtitutarij ſunt opponenda generalia contra, ſed etiam facienda eſt in actis proteſtatio, non admitti in præiudicium proceſſus exequutiui,decreti facti, & mandati relaxati,quo caſu Iudex dd. Iura ſine præiudicio,vt ſupra cum ſolita clauſula,*ſi,& in quantum*,admittet,prout in alijs iudicijs exequutiuis fieri conſueuit, *vt in d. par.1.c 8.de except.dilat.& peremp.*

14 Sed ſi exceptiones, pro parte conſtituentis deductæ,non ſunt releuantes,& multo magis ſi nihil opponit, elapſo termino in decreto contento poſt intimationem exequutam,ſi agitur de fructibus cenſuum, vel de credito, de quo quis ſibi ſatisfacere debet ex fructibus rei, ad quam fit aſſociatio, intimatione reproducta expeditur mandatum de aſſociando, Tenoris,videlicet.

15 De mandato Illuſtriſs.& Reuerendiſs. D. A. C. ſiue R.P. D. N. eius in ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN.principalis creditoris in ſcutis NN. Tenore præſentium.

Mandatur vobis Baroncello,Exequutoribus,Subſequutoribus,& alijs, ad quos ſpectat &c. quatenus ſtatim viſis, ac receptis præſentibus ſub 500. ducatorum &c. alijſque pœnis &c. ſupradictum NN. inſtantem, principalem creditorem NN. exaduerſo principalis in ſcutis NN. vigore inſtrumenti,& iurium, de quibus in actis,aſſociatis, & aſſociari faciatis ad poſſeſſionem bonorum in pede præſentis mandati deſcriptorum,ad hoc,vt vobis aſsociantibus tutius, & quietius illorum poſſeſſionem libere capere valeat, ad effectum retinendi, donec ex fructibus eorumdem fuerit ſibi de d. credito ſatisfactum in omnibus,& per omnia &c.præſentibuſque &c. pareatis, quoniam in vim clauſulæ *Conſtituti*,d.inſtrumento appoſitæ,ac d.NN. exaduerſo principali citato,& intimato, Reuerendiſs. D. ita mandauit,hac die NN.

NN. Notarius. Locus † ſigilli. NN. Locumt.

Aliud mandatum, quando quis eſt aſſociandus, ad rem vti propriam, non autem vt ex fructibus illius de aliquo credito ſibi ſatisfiat.

16 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D.A.C.ſiue R.P.D.NN.eius in ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN.principalis, Tenore præſentium.

Mandatur vobis Baroncello, & Exequutoribus, ac Subſequutoribus Curiæ noſtræ, & alijs, ad quos ſpectat, quatenus ſub 500. ducatorum &c. alijſque pœnis &c. ſupradictum NN.inſtantem principalem, ad poſſeſſionem infraſcriptæ Vineæ,per eum emptæ ab NN. exaduerſo principali, prout in inſtrumento in actis rogato,ſub die NN.(*vel prout in Inſtrumento,& Iuribus, de quibus in actis*) cuius corporalem,& actualem poſſeſſionem ob id appræhendere, & retinere intendit, aſſocietis, & aſſociari faciatis ad d. Vineæ poſſeſſionem,ad hoc,vt vobis aſſociantibus, dictam poſſeſſionem libere, & quiete contra quoſcumque impedire prætendentes,capere,& retinere valeat, quoniam in vim dicti inſtrumenti emptionis, & clauſulæ *Conſtituti* in eo appoſitæ,ac d.NN. venditore citato, & intimato,Reuerendiſs.D.ita mandauit, hac die &c.

Tenor bonorum.

Vna Vigna poſta nel diſtretto di Roma fuori di Porta Pia, a lato alli beni di NN. & NN. & altri &c.

17 N.Notarius.Locus † Sigilli.N.Locumtenens.

Hoc mandatum de aſſociando ſic expeditũ ab Emptore,ſeu Creditore datur Exequutori Curiæ, ad quẽ ſpectat, qui eius virtute illum aſſociat ad poſſeſſionem bonorum, de quibus agitur, & de aſſociatione huiuſmodi conficitur a Notario actuario publicum inſtrumentum,Tenoris,videlicet.

18 In Dei nomine Amen. Anno &c.

NN. Exequutor Baroncelli Curiæ Illuſtriſſimi, & Reuerendiſs.D.A.C.mihi cognitus &c. cui eſt directũ mandatum de aſſociando ad poſſeſſionem vnius Vineæ ſitæ in diſtrictu Vrbis extra Portam Piam, iuxta bona NN. & NN. viam, & alios ſi qui ſint &c. ad inſtantiam NN contra NN. per acta mei &c. per R. P. D.NN. A.C. Locumtenentem,ſub die NN ſeu &c.ſeruatis ſeruandis, in vim clauſulæ *Conſtituti* in inſtrumẽto NN.de quo in actis,appoſitæ, decretum, & relaxatum, quod quidem mandatum præ manibus habens, mihi tradidit hic inſerendum,Tenoris infraſcripti, videlicet,De mandato &c. (*hic inſeratur tenor mandati*) Vigore dicti mandati ſupradictum NN. ad poſſeſſionem ſupradictæ Vineæ aſſociauit &c.qui NN.ſic aſſociatus dictæ Vineæ realem, & corporalem, & actualem poſſeſſionem accepit, & a ſeptus fuit, per eam deambulando,glebas terræ, ac palmites vitium, in ſignum veræ, & actualis poſſeſſionis, accipiendo &c. Domunculam in eadem Vinea exiſtentem intrando, eiuſque portas, & feneſtras aperiendo, & claudendo &c.& alios actus poſſeſſorios faciendo; Proteſtans d. NN.quod per eius diſceſsum, aut receſsum è d.Vinea non intendit illius poſſeſſionem acceptam, & acquiſitam dimittere,aut relaxare, ſed illam animo,& corpore retinere,& continuare,non ſolum,vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c. Actum &c. Præſentibus &c. teſtibus ad præmiſſa &c. vocatis, habitis, atque rogatis &c.

19 Cæterum, ſi appræhendenda ſit poſſeſſio alicuius Domus,in qua adſit Inquilinus, curet poſſeſſionem appræhendens,illum expellere,ac proinde illi ad partes locationem facere, ſeque in Dominum, & in poſſeſſorem recognoſci facere, alias enim poſſeſſio non d acquireretur Domino. d

Obſeruationes.

A Conſtitutum poſſeſſorium eſt fictus modus tra-
20 dendæ poſſeſſionis,per quem Vendens,Donans, aut alias Concedens conſtituit, ſe rem eius nomine, cui illa conceditur,poſſidere, *Tiraq.de iur.conſtit.poſſeſ.par.1.n.1.*

21 Differt Conſtitutum à Precario, nam Precarium eſt,quod petenti precibus vtendum cõceditur, quamdiu patitur,qui conceſſit,*l.1.ff.de prec. Azor. in Summ. C.de precar.* & transfert in rogatum ſolam ciuilem poſſeſſionem,naturali penes eum,qui precario nomine ſe poſſidere rogauit,manente *l.& habet, §. eum qui, ff.de precar.Bart.in l.interdum num.1.& alij,ff.de acquiren.poſſeſ.Cuman.conſ.54.Leonardus in princip.Alex.conſ. 82.perſpectis,num.8.verſ.nec pracip. Alex. conſ.82. perſpectis, num.8. verſ. nec prædictis lib. 2.* Conſtitutum verò transfert etiam naturalem poſſeſſionem, *Bart. in d.l. interdum, num. 1. ff de acquir. poſſeſſ.* adeò quod nihil penes Conſtituentem remaneat, præter nudam detentationem, latè *Tiraq. de iur. conſtit. poſſ. par. 1. num.4.*

22 Quod tamen procedit in re certa ratione quotæ, vel loci,vel vtriuſque precario conceſsa iuxta text. *in d.l.& habet,§.eum qui,ff.de precar.* ſecus ſi clauſula *Precarij* ſit generaliter appoſita ſuper incertis, quia tunc ratione incertitudinis vtriuſque, ſcilicet tam quotæ, quam loci non operatur aliquam translationem poſſeſſionis manutenibilis,*l.3.§.incertam,vbi Bart. & DD. ff.de acq poſſeſſ.Tiraq. de iur. conſtit. poſſ. par.3. limit.19. num.1.*

23 Conſtitutum poſſeſſorium plura operatur,inter cętera verò.

Primò non ſolum transfert poſſeſſionem in Conſtitutarium,*l.interdum,& l.quod meo,ff.de acquir. poſſ. Tiraq.de iur.conſtit.poſſ.par.1.num.2.* vbi plures cumulat, & de communi teſtatur *Rota deciſ.161.n.1. & deciſ.312. num.1.*

Digitized by Google

num.1.par.3.& deciſ.284.num.1.par.5.& deciſ.251.num.
12.par.6.recent.Caualer.dec.399.num.3.& deciſ.515.n.1.
etiam in incorporalibus, Tiraq.de iur.conſtit.poſſ.par.2.
ampliat.34.Rot.deciſ.764.num.2.par.2.& deciſ.248.n.2.
par.5.recent.Caualer deciſ.319.nu.5.Buratt.deciſ.133.nu.
24 3.& deciſ.275.num.6. & † poteſt translationem huiuſ-
modi operari, etiamſi non præcedat titulus habilis, vel
iuſta cauſa ad eam transferendam, Rota deciſ.549.num.
25 8.vbi † de communi, par.1.diuerſ. & licet dicatur mo-
dus fictus traditionis, Tiraquell.de iur.conſtit.poſſ.par.2.
num.1 Rot.deciſ.242.num.2.par.7.recent.transfert tamen
veram poſſeſſionem, d.l.quod meo, ff.de acq.poſſ.Tiraq.
de iur.conſt.poſſ.d.par.2.num.2.Rota deciſ.83.num.1.&
deciſ.270 num.1.par.1.& deciſ.128.num.1.par.3.& deciſ.
17.num.3.par.5.recent.Duran.deciſ.40.num.3.deciſ.49.
num.4.& deciſ.84.num.1. ac manutenibilem, Rot.deciſ.
258.n.2.& deciſ.471.n.2.par.4.recent.Andr.dec.61.nu.2.
Duran.deciſ.84.nu 1 & num.3. Beltram.ad Gregor.deciſ.
437.num.6.Ferentill.ad Buratt.deciſ.179.lit.A, & deciſ.
887.nu.3.

26 Sed etiam omnem poſſeſſionem, Rot.deciſ.277 nu 1.
par.1.recent.Caualer.deciſ 128.num.6.& deciſ.420.nu.2.
Buratt.deciſ.179 num.4. & tam ciuilem, quam natura-
lem, itaut penes Conſtituentem nihil remaneat, niſi
nuda detentatio, l.quod meo, vbi Bart.nu.3.ff.de acquir.
poſſ.Ang.conſ.373.viſis omnibus, in princ.Caſtr.conſ.10.Si
vera, nu.3.lib.1 Alex.conſ.82.Perſpectis, n.7.verſ.nec præ-
dictis, lib.2.Tiraq.de Iur.conſt.poſſ.par.1.nu.4.Saluſt.Tib.
in prax.lib.1.c.57.num 9.ante fin.verſ.& licet.Rot.deciſ.
551.num.4.par.2.& deciſ.408.num.8.par.4.& deciſ.261.
nu.15.par.7.recent.Buratt.deciſ.145.nu.2.Caualer.deciſ.
128.nu.6.

27 Secundò operatur etiam translationem dominij,
Angel.d.conſ.373.viſis in princ.Alex.conſ.92.Perſpectis,
nu.1.vbi de communi lib.1 Rot.deciſ.261.nu.16.par.7.re-
cent.Caualer.deciſ.399 num.3.Duran.deciſ 84.num.16.&
num.18.etiam in infantem ex ſtipulatione Notarij, Se-
raph.dec.472.n.8.& ſeq.

28 Tertio tribuit facultatem capiendi poſſeſſionem
propria auctoritate, Rota deciſ.339.num.39.par.5.
recent.

Sed nihilominus Debitor, qui conſtituit ſe nomine
Creditoris poſſidere, & multo magis Tertius poſſeſ-
ſor habens cauſam ab eo, debet citari ad videndum
aſſociari, vt ſupra, l.de vnoquoque, ff.de re iud.Saluſt.Ti-
ber.in Prax.lib.1.cap.57.num.9.& ita quotidie obſeruat
Praxis.

29 Quartò Conſtitutum probat poſſeſſionem ad quoſ-
cumque effectus, Mart.de clauſ.par.1.clauſ.20.nu.4.Bel-
tram.ad Greg.deciſ.437.n.6.Coccin.dec.240.n.4.& ope-
ratur, vt Conſtitutario competant omnia remedia
poſſeſſoria, Oſaſch.deciſ.133.n.7.Greg.dec.437.nu.& ibi
Beltram.nu.6

30 Et ob id eſt ſufficiens ad intentandum remedium
recuperandæ, Saluſt.Tib.lib.1.c.57.nu.10.Tiraq.de iur.
conſt.poſſ par.2.ampl.11.num.1.Beltram.ad Gregor.deciſ.
437.nu.5.Andr.deciſ.86.num.1.& reintegrandæ, Oſaſch.
deciſ.133.nu.7.Buratt.deciſ.317.nu.1.& deciſ.736.num.2.
31 & ſeqq.& † ad probandum primum extremum in Spo-
lio, Mart.de Clauſ.par.1.clauſ.20.nu.3.Duran.deciſ.89.
32 num.1.necnon ad † obtinendum mandatum de manu-
tenendo, Rot.deciſ.599.nu.1.par.4.recent.cum alijs ſupe-
33 rius allegatis. Et † denique ad probandam poſſeſſio-
nem debitoris, & ſic primum extremum in Saluiano,
Seraph.dec.1415.n.1.& ſeq.Greg.dec.491.nu.10.Buratt.
deciſ.780.nu.2.Duran.deciſ.40.nu.2.deciſ.193.n.2.& ſeq.
& deciſ.401.n.6.

34 Quintò operatur ſignanter, vt illius virtute poſſit
agi ad poſſeſſionis actualis traditionem, Rot.deciſ.242.
num.1.par.7.recent, & ſit Conſtitutario concedendum
mandatum de aſſociando, Rota deciſ.587 num.4.par.3.
& deciſ.34.num.1.& deciſ.65.nu 1.par.6.rec.etiam cre-
ditori.Duran.deciſ.364.nu.1.& num.5.adeò quod Con-
ſtituens ſe Conſtitutario opponere non valeat, Rota
35 deciſ.232.num.2.par.2.recent. Et † inſuper ſit dictum
mandatum concedendum, etiam contra ſingularem
ſucceſſorem, Duran.deciſ.49.nu.7.etiam mortuo Con-
ſtituente, quia Conſtitutarius ob id non priuatur ſua
poſſeſſione, latè Tiraq.de iur.conſt.poſſ.par.2.ampliat.13.
num.4.cum alijs, quos cumulat, & ſequitur Baratt.deciſ.
623.n.3.& ibi Ferentill.lit.A.

36 Sed hæc non procedunt quando Conſtitutarius eſt
negligens in appræhendendo poſſeſſionem actualem,
& patitur illam ab alio occupari, nam videtur ſuſpi-
cari ſe poſſe repelli, Rot.deciſ.694.nu.8.par.1.& d.deciſ.
34.n.2.& d.dec.65 nu 8.par.6.& deciſ.181.num.5.par.7.
recent. niſi Conſtitutarius ignoraſſet, nam tunc non
poſſet ei negligentia imputari, Rot.d.dec.181.nu.6.par.
7.recent.

37 Sextò Conſtitutum poſſeſſorium probat poſſeſſio-
nem Conſtituentis contra eum, Caualer.deciſ.473.n.2.
Rota deciſ.520.num.2 par.2 recent.Greg.deciſ.362.nu.1.
& ſeq. & non ſolum contra Conſtituentem, ſed etiam
contra eius hæredes, & alios cauſam ab eo habentes,
Saluſt.Tiber in prax.lib.1.c.57.n.9.poſt med.Rot.Ianuen.
deciſ.13.n.14 Gregor.deciſ.491.num.10.Rota deciſ.324.nu.
5.par.2.& deciſ.182 n.2.& dec.408.n.11.& dec.412.nu.3.
& deciſ.599.nu.1.par.4.& deciſ.59.nu.4.par.6.recent.Du-
ran.deciſ.49.nu.3.& deciſ.193.nu.3.& deciſ.401.num.6.
etiamſi habens poſteriorem cauſam huiuſmodi à Con-
ſtituente ſit ſucceſſor ſingularis, Tiraq.de Iur.conſt poſ-
ſeſſ.par.3.limit.1.nu.23.Rota deciſ.766.n.11.par.1.diuerſ.
& deciſ.587.nu.4.par.3.recent.Duran.d.deciſ.49.num 3.
38 quinimò probat poſſeſſionem Conſtituentis, etiam
contra Conſtitutarium, Rota deciſ.539.n.2.par.4.& dec.
100.nu.2.par.7.recent.Beltram.ad Gregor.deciſ.362.num.
11.ſicut ad eius fauorem, ex præallegatis, & contra alios
habentes cauſam ab illo, Rot S.Seuerini Dotis, ſeu Sal-
uiani, 4.May 1640.coram R.P.D.Dunozet.in §.verum
etiam.

39 Conſtitutario verò mortuo efficit, vt continuetur
poſſeſſio in eius hæredes. ſi debitor, vel alius etiam il-
lorum nomine ſe poſſidere conſtituerat, Duran.deciſ.
84 n.30.

40 Illud certum eſt, Conſtitutum probare inter contra-
hentes, & habentes poſteriorem cauſam ab eis, Rot.dec.
412.nu.3.par.4 recent.Buratt.deciſ.505.nu.2. vbi quod ita
fuit ſæpius reſolutum.

41 Sed hoc primò non procedit ad fauorem Conſti-
tuentis, nam tunc ex ſolo Conſtituto poſſeſſio eius
non probatur, Caualer.dec.473.n.2.

42 Secundò non procedit contra Tertium non haben-
tem Cauſam aliquam à Conſtituente, quia tunc Con-
ſtitutum, ſolum quoad probandam Conſtituentis poſ-
ſeſſionem nihil operatur, Gloſ.in l.in verbo tradita, & ibi
Ang.nu.4.C.de acquir poſſ.Alex.conſ.10.num.2.lib.4.Ti-
raq.de iur.conſt.poſſ.par.3.limit.1.num.20.& ſeqq.Seraph.
deciſ.302.num.6.Rot.deciſ.768.num.4.par.2.recent. ſed
poſſeſſio debet aliundè probari de tempore contra-
ctus, Saluſt.Tib.in prax.lib.1 c.57.num.9.verſ.præmit-
tendum, Rot.deciſ 408.num.11.par.4.recent.Buratt.deciſ.
701.nu.3.

43 Septimo Conſtitutum appoſitum in contractu do-
nationis ſimpliciter facit illam præſumi inter viuos, Rot.
deciſ.9.n.21.par.7.recent.Ferentill.ad Buratt.deciſ.581.n.
44 19.niſi † donans expreſſiſſet, ſe cauſa mortis donare,
tunc enim in claris non eſt opus coniecturis, l.conti-
nuus, §.cum ita, ff.de verb.oblig.

45 Octauò Conſtitutum poſſeſſorium tamquam acceſ-
ſorium aſſumit naturam contractus, cui adijcitur, Rot.
deciſ.549.n.5.par.1.diuerſ.Ferentil.ad Buratt.deciſ.937.
num.17.& ſeq.& ab eo regulatur, Caualer.deciſ.5.nu.6.
& intelligitur ſecundum ſubiectam materiam, Rot.dec.
46 61.num.30.par.7.recent. & † ob id contractu nullo exi-
ſtente, nihil operatur, Saluſt.Tiber.lib.1.c.57.num.12.&
ſeq.Rota deciſ.549.n.5.par.1.diuerſ.Buratt.deciſ.220.nu.
10.& ibi Ferentill.nu.13.Duran.dec.155.num.20.& ſeqq.
47 & † ſi apponitur in obligatione conditionali, efficitur
conditionale, Rota deciſ 471.nu.4.par.4.recent.Durand.
deciſ.154.num.2 purificata tamen conditione retrotra-
hitur, niſi medio tempore ſit alteri ius quæſitum, Ti-
raq.de Iur.conſt.poſſ.par.2.ampliat.17.nu 4.Hond.conſ.18.
n.66.& ſeq.lib.2 Rot.d.dec.471.nu.6 par 4.recent.Buratt.
dec.952.nu.6.

48 Sunt tamen plures caſus, in quibus Conſtitutum
poſſeſſorium nihil operatur, &

Primus caſus eſt, quando conſtat, quod Conſtituens
de tempore, quo ſe nomine alterius poſſidere conſti-
tuit,

Digitized by Google

tuit,non poſſidebat, *l.quamuis, §.1. vbi Gloſ. in fin. & DD.ff.de acq.poſſeſſ.Tiraq.de Iur.Conſt.poſſeſſ.par.3. limit. 1.num.1.& ſeqq.Rota deciſ.63.num.5.par.1.recent.Buratt. deciſ.220.num.8.* & ibi *Ferentill. ſub lit. B*, vel poſſidebat,ſed nomine alterius,*Buratt.deciſ.505.nu.1.* vel conſtat,quod poſſidere non poterat,*Rota deciſ.787. num.3. par.3.recent.*

49 Secundus, quando quis conſtituit ſe poſſeſſurum poſt mortem, quia tunc confertur in tempus, in quo quis poſſeſſurus non eſt, *l.qui vniuerſas, §. quod per Colonum,& l.cum Heredes,in princ.ff.de acquir. poſſeſſ.* cum alijs cumulatis per *Tiraq.de iur.conſt.poſſ.par.3. limit.2. nu.1.Saluſt.Tiber.d.lib.1.c.57.nu.11.Rota deciſ.258. n.3. & ſeq.par.4.recent.Duran.dec.62.n.11. & dec.84. nu.6. & dec.134. n.3.*

50 Sed hoc ſignanter non procedit, quando in Conſtituto appoſita eſt clauſula, *ex nunc prout ex tunc,Tiraq. de Iur.conſt.poſſ.d.par.3.limit.2.n.15.Buratt.dec.179.nu.8.*

51 *& dec.220.n.9 Rota dec.787.n.4.par.3.recent.* vbi † alias deciſiones cumulat; Natura enim huius clauſulæ, *ex nunc prout ex tunc,* operatur,vt vnum tempus alteri inſit,*Rot.deciſ.80.n.18.par.7.recent.*

52 Tertius caſus eſt, quando Conſtitutum apponitur in contractu nullo,& inualido,*Tiraq.de Iur.conſt.poſſ.par. 3.limit.7.Saluſt.Tib.lib.1.cap.57.num.13. Rota deciſ.224. num.1.par.2.diuerſ.& deciſ.694.numer.9. par.1. & deciſ. 787.num.5.par.3.recent.Caualer. deciſ.373. nu.3. Buratt. deciſ.220.num.10.*& ibi *Ferentill.nu.13.Duran.deciſ.155. num.22.*

53 Quartus, quando apponitur in contractu ſimulato, *Tiraq. de Iur. conſt. poſſ.par.3. limit.8. Saluſt. Tib.d.lib.1. cap.57.nu.13.*

54 Quintus, quando Conſtituens remanet in poſſeſſione,*Tiraq.d.par.3.limit.9. Bart.in l.ſicut, §. ſuperuacuum, nu.5.in fin.ff.quib.mod.pig.Caualer.deciſ.503. num.1.* vbi quod hoc non procedit quando remanens poſſideret iure familiaritatis.

55 Sextus,quando Lex, vel Statutum, vel Conſuetudo requirit veram,& realem, & actualem traditionem, *Tiraq.de Iur.conſt.poſſ.par.3.limit.11.Mart.de Clauſ.par. 1.clauſ.20.num.13.verſ.vbi Statutum,Gratian.dec.Marcheſ.238.nu.6.Andr.dec.86. nu.2.*

56 Septimus caſus, quando quis conſtituit ſe generaliter poſſidere rem incertam ratione quotæ,& loci, *l.3. §.incertam,ff.de acquir.poſſeſſ.Tiraq.de Iur.conſt.poſſ par.2. ampliat 32.nu.10.& d.pa.3.limit.19.nu.1. Gamm.dec.56. vbi de communi, Caualer. deciſ.391.num.2.Rot.dec.787 nu.2.par.3.recent.Buratt.deciſ.220.n.6.*& ibi *Ferentill.ſub lit. A.*

57 Sed hoc primò non procedit, quando res incerta poſtea certificaretur, *Tiraq.d.par.3.limit.19.n.4.Burat. deciſ.220.nu.7.*

58 Secundò non procedit,quando res eſt certa, ſaltem ratione loci,vel quotæ, quia ſufficit certitudo ratione alterutrius,*Tiraq.de Iur.conſt.poſſ.par.3.limit.19.num.2.* cum alijs ſupra allegatis.

59 Tertiò non procedit, quando Conſtitutum eſt appoſitum ſuper omnibus bonis præſentibus, & futuris, nam tunc operatur translationem poſſeſſionis in Conſtitutarium, *Alex.conſil.85.num.8. verſ. & etiam quia, lib.6.* vbi de communi teſtatur, & ibi *Apoſtilla in verb.futuris*, dat concordantes, & dicit communem *Tiraq.de Iur.conſt.poſſ.part.2. ampl.31. & ampl. 32.num. 1.& ſeqq.& num.12.* vbi de receptiori, & in practica obſeruata opinione teſtatur *Duran. deciſ. 49. num. 13.* vbi quod aliàs obligatio omnium bonorum præſentium,& futurorum inſeruiret de vento.

60 Et ratio eſt, quia in hoc caſu adeſt reſpectu vniuerſi ab initio certitudo, quæ ſufficit, *arg. l.qui iure militari,ff. Teſt.Milit.Tiraq.de Iur.Conſtit.poſſeſſ. par.2. ampliat. 32. num.11.* Secus ſi ab initio non fuiſſet certitudo in particulari, nec in vniuerſo, in quibus terminis procedit *d.l.3.§.incertam,& l.locus, ff.de acq. poſſ.* cum alijs allegatis ſupra *verſ.7.caſus, Tiraq. d.par.2. ampl. 32.num.11.*

61 Octauus caſus, quando res eſt emphiteutica, donec obtineatur inueſtitura a Domino directo.

Nonus, quando Conſtituens fictè poſſidet.

Decimus,vbicumque interuenit alia fictio, vel fictus titulus.

Decimus primus,quando nulla adeſt cauſa, vel titulus,cui Conſtitutum accedere poſſit.

Decimus ſecundus, quando Lex vtitur verbo accipiendi,quia tunc requiritur corporalis traditio.

Decimus tertius, quando res eſt apud Conſtitutarium ignorante Conſtituente.

Decimus quartus, quando Procurator eſt conſtitutus ſimpliciter ad vendendum, non poteſt transferre poſſeſſionem per Conſtitutum, aut alium actum fictum.

Decimus quintus,Colonus,Conductor, & alij, per quos poſſidemus,non poſſunt transferre poſſeſſionem noſtram per Conſtitutum.

Decimus ſextus,Tutor,& Curator, non poſſunt per Conſtitutum transferre poſſeſſionem pupilli, vel minoris.

Decimus ſeptimus, Prælatus ſine conſenſu Capituli non transfert poſſeſſionem rei Eccleſiaſticæ.

Decimus octauus, Iudex, vel alius repræſentans factum Partis, non transfert poſſeſſionem per Conſtitutum,niſi quando non potuit ingredi fundum, & tradere poſſeſſionem realem, vel niſi quando in contrarium extaret conſuetudo,vel niſi quando mitti iuſſus ex alia cauſa detineret, vel denique niſi quando exequutor vſus eſt illis verbis,dedit,tradidit, quia tunc poterit is, qui obtinuit ingredi poſſeſſionē propria authoritate.

Decimus nonus, quando Conſtitutarius eſt incapax poſſeſſionis illius rei, quam quis conſtituit eius nomine poſſidere.

XX. quando agitur de reſolutione contractus, qui fuit per realem traditionem conſumatus,ſed eſt opinio controuerſa,& contrarium tenet etiam *Tiraq. d.par.3. limit.20.*nam is,cui facta eſt traditio, realiter poſſidet, ergo poteſt per Conſtitutum poſſeſſionem in eum,qui tradidit,transferre.

XXI. quando Conſtitutarius fuit negligens per decem annos in accipiendo poſſeſſionem actualem, *Rot. deciſ.634.n.5.par.1 recent.*& ita cenſuit Signatura *in Fauentina Donationis*, inter DD.de Caccinis,& Marcum Antonium Fornaſatium, *die 17.Septembris 1643. proponente R.P.D.meo a Valle.*

XXII. quando Precarium eſt appoſitum in contractu conductionis, nam per illud non transfertur poſſeſſio in conductorem.

XXIII. quando in eodem contractu eſt appoſitum ſimplex conſtitutum,& Precarium, quia ſe mutuo impediunt;ſed hæc eſt res controuerſa, & contrarium tenet,*Tiraq.de Iur.conſt.poſſ par.3 limit.23.*

XXIV.quando precarium,& affictus apponuntur in eodem contractu, quia tunc adeſt repugnantia; ſed ſi hoc eſſet verum precarium ſemper eſſet inutile in contractibus onerofis,vt aduertit *Tiraq.d.par.3. limit.24.*

XXV. quando apponitur in aliquo contractu inter perſonas prohibitas, *Buratt.deciſ.220.nu.10.*

XXVI.quando Lex,ſeu Conſtitutio pęnalis loquitur de traditione,quis non incidit in pœnam, ſi conſtituat pro alio poſſidere; In contrarium tamen eſt magis communis opinio.

XXVII. quando poſſeſſio eſt translata per conſtitutum, Dominus directus non poteſt exigere laudemium, antequam emptor accipiat realem poſſeſſionem.

XXVIII. quando emptor tenetur ad vſuras pretij non ſoluti,non ſufficit traditio per conſtitutum,ſi adhuc venditor fructus rei venditæ percipiat, ſecus ſi illos percipiat emptor.

XXIX. quando ceſſat cauſa,ſeu titulus,cui eſt adiectum conſtitutum,ceſſat etiam ipſum conſtitutum.

XXX. quando quis conſtituit ſe poſſidere nomine abſentis,niſi poſtea abſens id ratum habeat.

XXXI. quando Notarius apponit conſtitutum in aliquo contractu,abſque eo, quod id fuerit à partibus expreſſe conuentum.

Hos caſus latè tradit, & diſcutit *Tiraq.de Iur.conſt. poſſeſſ.par.3.per tot.* ideò ad eum in factu contingentia poterit haberi recurſus.

Digitized by Google

XXXII. caſus, quando conſtitutum concurrit cum alio conſtituto anteriori, *Rot, deciſ.150. num.8. par.7. recent.*

XXXIII. quando quis poſſeſſionem ſemel accepit, conſtitutum amplius non operatur, *Caualer. deciſ.6. num.4.*

XXXIV. quando res fuit euicta medio tempore, *Caualer. dec. n.6.*

XXXV. quando nullitas contractus fuit in controuerſiam deducta, non datur immiſſio vigore conſtituti, quia eius virtus interim eſt ſuſpenſa, *Socc. conſ. 78. nu.8. lib.3.* cum alijs cumulatis per *Ferentill. ad Buratt. deciſ. 220. num.15. & ſeq.* vbi quod hoc non procedit, quando exceptio non probatur incontinenti, ſed reijcitur ad petitorium, *Rota poſt Pacific. de Salu. deciſ.92. num.6.*

XXXVI quando agitur de poſſeſſione actuali, nam illa per conſtitutum non transfertur, niſi corporaliter appræhendatur, *Saluſt. Tib. in Prax. lib.1. cap.57. num. 9. Put. deciſ.2. de empt. & vend. Rot. deciſ.242. nu.1. par.1. recent.*

B Clauſula, *Conſtituens &c.* non importat poſſeſſorium
62 conſtitutum, nam de ſtylo tantum extenditur, *Conſtituens Procuratorem in rem propriam*, vt colligitur ex *Bertaz. clauſ.28. gloſ.1. & 1. & clauſ.29. gloſ.1. Mart. de Clauſ. par.1. clauſ.232.* & tradit apertè *Duran. dec.134. num.1.* quod tranſit ſine difficultate.

C Per illud verbum, *& donec &c*, extenditur clauſula
63 conſtituti poſſeſſorij, de communi ſtylo Notariorum Vrbis, vt teſtatur *Rota dec.258. num.5. par.4. recent.* Et
64 † ſimiliter clauſula conſtituti ſub clauſula cæteratæ, *& interim &c* continetur, *Duran. dec.401. num.8.* & eo magis, quando clauſula, *& interim, &c.* non poteſt intelligi de conſtitutione Procuratoris, dum ille fuit in alia eiuſdem inſtrumenti parte conſtitutus, *Duran. d. dec.401. num.9.*

D Regulariter poſſeſſio non acquiritur, niſi actuali-
65 ter, ac penitus expulſis Colonis, ſeu Inquilinis a facie rei, cuius poſſeſſio capitur, appræhendatur, *l. quamuis, §.1. & l. peregrè, §. quibus, ff. de acq. poſſ. Saluſt. Tiber. lib.1. cap.57. nu.8. Verall. dec.169 par.3. Put. dec.2. & dec.17. de cauſ. poſſ. & prop. Rot. dec.412. nu.1. par.4. diuerſ. & poſt Pacif. de Salu. dec.141. nu 8. Ferentill. ad Buratt. dec.732. nu. 5. & ſeqq.*

66 Sed hoc primo non procedit, quando poſſeſſio eſt vacans, quia, cum tunc Colonus, vel Inquilinus alteri non poſſideat, ſufficit quod capientem poſſeſſionem in dominum recognoſcat, *Rolan. conſ.46. n.12. lib.2. Afflict. dec.167. n.6. Verall. dec.169. par.3. Rota poſt Pacific. de Salu. d. dec.141. n.9.*

Recognitio autem in dominum fieri poterit, reſpondendo illi de fructibus prædij, vel ſoluendo penſiones domus, & cum obligatione iurata de faciendo præmiſſa, *Saluſt. Tib. d. lib.1. cap.57. n.7. Afflict. dec.325. n.3. Seraph. dec.567. n.3. Buratt. dec.732. nu.1. & ibi Ferentill. n 8. verſ. hoc tamen.*

67 Secundo non procedit, quando poſſeſſio fuit capta authoritate, & de mandato Iudicis, quo caſu ſufficit, vel expulſio Colonorum, ſeu Inquilinorum, vel recognitio, *l. peregrè, §. quibus ff. de acquir. poſſ. Afflict. dec.325 nu.3. Rot. in Aſten. Feudi 16. Aprilis 1584. cor. bo. me. Bubalo, Duran. dec.84. n.8.*

Quinimò cum immiſſio facta auctore Prætore idem operetur ſine vlla violentia, quod operatur violenta expulſio, per quam perditur omnis poſſeſſio, tam ciuilis, quam naturalis, aliquam expulſionem Colonorum, aut Inquilinorum non eſſe tunc neceſſariam, per doctrinam *Angel. in l. qui vniuerſas, §. item cum Prætor, verſ. in textu, ff. de acquir. poſſeſſ.* tradit *Rota deciſ.802. nu. 6. & ſeq. par.1. et dec.62. num.3. et ſeq. par.2. diuerſ. Seraph. deciſ.312. num.4. Rota deciſ.293. num.5. in fin. par.1. et deciſ.226. num.6 et deciſ.305. num.1. par.6. et deciſ.306. num.3. par.7. recent. Gregor. deciſ.69. num.2. et dec.203. num.1.*

69 Nam authoritas Iudicis operatur, vt poſſeſſor debeat ſuſpicari ſe poſſe repelli, *Rota dec.641. num.7. par. 1. diuerſ. et deciſ. 226. num.7. par.6. recent.* quæ ſola ſuſpicio ſufficit ad amittendam poſſeſſionem, *Seraph. deciſ.769. num.2. Beltramin. ad Greg. deciſ.203. num.5.* Et
70 ob id per † eamdem *Angel.* doctrinam, quando poſſeſſio capitur Iudicis authoritate, & mandato, nec etiam recognitionem aliquam eſſe neceſſariam, dixit *Rota in d. Aſten. Feudi 16. Aprilis 1584. coram bo. mem. Bubalo.*

Sed hoc procedit quando Iudex rite, & rectè cauſa cognita procedit, alias ſecus, *Rot. in Romana domus de anno 1572. coram bo. me. Cardin. Lancell. et in d. Aſten. Feudi 16. Aprilis 1584. coram bo. mem. Bubalo, Duran. d. dec.84. nu.8. et ſeq.*

71 Eſt enim certa in iure concluſio, quod Iudex ritè, & rectè procedendo, priuat poſſeſſione, *Angel. in l. clam poſſidere, §. qui ad nundinas, num. 2. in fin.* & ibi *Imol. num.1. in fin. verſ. ſit autem, Roman. num.3. verſ. ſecundo, Alex. num.3. in fine, Iaſ. numer.20. Seiſell. num.3. ff. de acq. poſſ. Compoſtell. in cap. tranſmiſſam, num.3. verſ. de poſſeſſione alterius,* & ibi *Io Andr. col. pen. circa med. verſ. ideò dixit, Butr. num.17. in fin. Card. quæſt.5. Henric. Boic. num.4. et ſeq. de elect. Ferret. conſil.5 num.9. in fin. lib.1. Rota deciſ.62. num.3. et ſeq. par.2. diuerſ. et deciſ. 293. numer.5. par.1. et deciſ.78 numer.3. et deciſ. 123. numer.15. et deciſ.229. numer.6. et deciſ. 306. num.3. par.7. recent. Gregor. deciſ.9. num.4. et deciſ.69. numer.3. deciſ. 203. numer.1.* & ibi *Beltramin. numer.5. Caualer. deciſ. 2. numer.4. et ſeqq. deciſ. 42. numer.2. deciſ.62. numer.3. deciſ.470. numer.4. et deciſ.478. num.4. Duran. deciſ. 257. numer. 4. et numer.17.* & fuit alias ſæpè deciſum.

72 Secus, quando Iudex iniuſtè, & nulliter procedit, tunc enim aliquem ſua poſſeſſione non priuat, *Ang. in l. clam poſſidere, numer.2. in fin. ff. de acquir. poſſeſſ. Alex. in l. iuſte poſſidet, numer.5. ff. de acquir. poſſeſſ. Rip. in l. naturaliter, §. nihil commune, ff. de acquir. poſſeſſ. Roman. conſil.158. numer.1.* & ibi *Mandoſ. lit. A, Ruin. conſil.17. numer.7. lib.5. Rolan. conſil. numer. 18. lib.2. Caualer. deciſ. 48 numer. 2. & ſeqq. deciſ.432. numer. 2. & deciſ.535. numer.3. Buratt. deciſ.32. numer.4. & deciſ.169. numer.2. Gregor. deciſ.9. numer.4. deciſ.69. numer.3. deciſ.105. numer.22. deciſ.458. numer.9. deciſ.546. numer.2. & deciſ.555. numer.6. Duran. deciſ.114. numer. 3. deciſ.132. numer.6. deciſ.198. numer.17. & deciſ.257. num.4.*

Adeò quod neque in hoc caſu recognitio Colonorum ſuffragetur, *Rot. deciſ.555. numer.2. & ſeqq. & num.*
73 *7. par.1. recent.* cum † nec de iure nouo Colonus poſſit interuertere poſſeſſionem Domini, alteri poſſeſſionem tradendo, eumque in dominum recognoſcendo, *l. fin. C. acquir. poſſ. Rot. deciſ.139. numer.21. vbi*
74 *de communi, par.6. recent.* Et † Rota paſſim contra factum Iudicis nulliter, & iniuſtè procedentis concedit mandatum de manutenendo, *Buratt. deciſ. 393. numer.3.* & ibi *Ferentill. ſub lit. B, Duran. deciſ 114. num. 4. Rot. in Romana vinea, 17. Iunij 1642. coram R. P. D. Ghiſilerio.*

75 Sed hoc primò non procedit, quando poſſeſſor, ſuſpicando ſe poſſe repelli a poſſeſſione, habet ſe pro ſpoliato, *Afflict. deciſ.395. numer.7. Put. deciſ.419. numer. 4. & ſeq. lib.2. Rot. deciſ.81. numer.1. par.1. diuerſ. Gregor. deciſ.105. numer.22.* tunc enim intrat Spolium, *Abb. in cap. conquerente, numer.8. de reſtit. ſpol. Rolan. conſil. 6. numer.33. lib.3. Gregor. deciſ.43. numer. 2. deciſ.105. numer.5. deciſ.198. numer.2. & deciſ.209. numer.2. Coc-*
76 *cin. deciſ.97. numer. 1.* Et † fuit ſæpius deciſum, cum hoc caſu Iudex, qui nec ritè, nec rectè procedit, dicatur de facto procedere, vt priuatus, & propterea ſpoliare, *Crauett. conſil. 140. numer. 2. Roman. conſil. 158. numer.6. Gabr. de reſtit. ſpoliat. concluſ 1. numer. 124. Verall. deciſ.186. par.3. Put. deciſ.419. num.3. & ſeq. lib.2. Seraph deciſ.867 num.1. Rot. deciſ.365. num. 11. par.1. & deciſ.646. num 1. & deciſ.724. num.5. part.2. & deciſ.743. num.1 par.3. & deciſ.81. num.1. & deciſ. 448. num.6. par. 4. recent. Caualer. deciſ.337. numer.1. deciſ.524. numer.5 & deciſ.539. numer. 9. Gregor. deciſ. 362. numer. 4.* vbi quod ita fuit ſæpiſſimè deciſum; Debet tamen iniuſtitia ad dictum effectum eſſe patens, & notoria,
78 † *Rota d. deciſ. 646. nu.1. par.2 recent.* & alias ſæpè.

78 Secundò non procedit, quando quis per decennium fuit negligens in recuperando naturalem, nam tunc perditur etiam poſſeſſio ciuilis, *Bart. in l. ſi de eo,*

§. ſi

Digitized by Google

§. ſi fortè, nu.4. ff. de acquir. poſſ. Crau. conſ.235. nu.1. Curt. Sen. conſ.24. nu.4. Alex. conſ.94. nu.7. verſ. nec obſtat, lib.5. vbi de magis communi opinione teſtatur, *Benintend. deciſ.10. nu.3. Caſſad. deciſ.5. num.3. de reſtu. ſpoliat. Rot. deciſ.81. nu.1 par.1. diuerſ. Caualer. deciſ.242. nu.4 & dec. 470. nu.2.*

De Saluiano Interdicto. Pars II. Cap. VI.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum interdictum quid ſit.*
2 *Saluianum competit creditori in bonis hypothecatis, etiam contra tertium, ad effectum ſe ſatisfaciendi de fructibus.*
3 *Saluianum competit etiam Legatario, & Fideicommiſſario, & cui competit hypotheca, ad effectum conſequendi rem ſibi relictam, ſeu debitam.*
4 *Monitorium in Saluiano, ad effectum ſe ſatisfaciendi de credito ex fructibus, & eius Formula.*
5 *Monitorium in Saluiano ad effectum conſequendi rem ſibi relictam, ſeu debitam, & eius Formula.*
6 *Proteſtatio rei conuenti contra monitorium, & eius Formula.*
7 *Monitorium eſt verificandum.*
8 *Bonis, in quibus petitur immiſſio, penes debitorem exiſtentibus, quid probandum pro verificatione monitorij.*
9 *Bonis penes tertium exiſtentibus ſunt in Saluiano probanda duo extrema, & quæ.*
10 *Petita immiſſione in poſſeſſionem bonorum legatorum, vel fideicommiſſo ſubiectorum, docto de exiſtentia legati, vel fideicommiſſi, ſunt adhuc probanda duo extrema, & quæ.*
11 *Si monitorium eſt verificandum per ſcripturas, quomodo citanda pars, & conficiendus proceſſus.*
12 *Si Scripturæ non ſufficiunt pro verificatione Monitorij, ſunt producendi Articuli, & examinandi Teſtes.*
13 *Articuli in Saluiano quomodo conficiendi.*
14 *Articuli in Saluiano, & eorum Formula.*
15 *Teſtibus in partibus exiſtentibus, ſunt expediendæ litteræ miſſiuæ.*
16 *Reus conuentus in Saluiano quid opponere poſſit, & quomodo Actor ab eo citatus ad dicendum contra proteſtari, & quomodo tunc Iudex admittere debeat Iura, & Articulos.*
17 *Facta mixtura in Saluiano poteſt ſuſpendi Petitorium.*
18 *Proteſtatio facienda pro ſuſpenſione Petitorij, & eius formula.*
19 *Citatio ad libellandum in terminis ſubſtantialibus in Saluiano, & eius Formula, & Proceſſus.*
20 *Productio Iurium in termino ſubſtantiali, ad dicendum contra producta, & eius Formula.*
21 *In Saluiano, & alijs Poſſeſſorijs ſummarijs, ſufficit ſeruare quatuor terminos ſubſtantiales.*
22 *Citatio ad articulandum in terminis ſubſtantialibus in Saluiano, & eius Formula, & Proceſſus.*
23 *Citatio ad videndum reiterari terminos ſubſtantiales, & ad Sententiam, & eius Formula, & Proceſſus.*
24 *Sententia in Saluiano, quando agitur pro immiſſione, ad effectum ſe ſatisfaciendi de Credito ex fructibus, & eius formula.*
25 *Sententia in Saluiano, quando agitur pro conſequutione rei ſibi relictæ, vel debitæ, & eius Formula.*
26 *In cauſis poſſeſſorijs, & alijs omnibus, ſummam ducentorum ducatorum non excedentibus, non eſt neceſſe ſeruare terminos ſubſtantiales; ſeruati tamen potius poſſunt prodeſſe, quam obeſſe.*
27 *In Poſſeſſorijs ſummarijs non datur Appellatio ſuſpenſiua, ideò appellare volens debet adire Præfectum Signaturæ pro Superſeſſoria, & cauſam in Signatura proponendam curare.*
28 *Appellatio eſt infra decem dies coram Iudice à quo proponenda.*
29 *Interpoſitio Appellationis coram Iudice a quo, & eius Formula, cum reſponſione Iudicis.*
30 *Cedula appellationis à Sententia lata in Saluiano, & eius Formula.*
31 *Commiſſio appellationis in Saluiano in Signatura proponenda, & eius Formula.*
32 *In cauſa non Rotali, quomodo concipiatur Commiſſio appellationis in Saluiano.*
33 *Signatura in caſibus, in quibus appellatio non eſt admittenda in Saluiano reſcribit cum clauſula,* ſine præiudicio.
34 *Signatura in caſibus, in quibus non eſt ita clarum, an appellatio ſit, nec nè admittenda in Saluiano reſcribit cum clauſula,* quatenus ſit locus Ægidianæ.
35 *Signatura, ſi appellatio ſit admittenda in Saluiano, reſcribit pro appellatione, abſque aliqua clauſula.*
36 *Si ille, qui Sententiam obtinuit, poteſt ad vlteriora procedere, abſque vitio attentatorum, expediri curat Mandatum de Immittendo.*
37 *Mandatum de Immittendo in poſſeſſionem in iudicio Saluiani, & eius Formula.*
38 *Exequutor in vim Mandati immittit in poſſeſſionem, & Actuarius de immiſſione conficit Inſtrumentum publicum.*
39 *Inſtrumentum immiſſionis in poſſeſſionem in Saluiano, & eius Formula.*
40 *Aliud Inſtrumentum immiſſionis in poſſeſſionem in Saluiano, & eius Formula.*
41 *Immiſſus in Saluiano, ſi non poteſt niſi longo tempore de credito ſatisfieri, & vult deuenire ad ſubhaſtationem, debet obtinere reſcriptum à Signatura Sanctiſſimi.*
42 *Commiſſio, quæ obtineri ſolet ab immiſſo in Saluiano à Signatura Sanctiſſimi, ad effectum procedendi ad ſubhaſtationem, & eius Formula.*
43 *Commiſſione ſignata, & Iudici præſentata, neceſſe eſt citare Partem ad dicendum contra illam.*
44 *Citatio ad dicendum contra commiſſionem manu Sanctiſſimi ſignatam, & eius Formula, & Proceſſus.*
45 *Citatio ad videndum præfigi terminum, ad probandum, & reluendum bona, iuxta formam commiſſionis, & eius Formula, & Proceſſus.*
46 *Citatio ad videndum ſubhaſtari bona, iuxta formam commiſſionis, & eius Formula, & Proceſſus.*
47 *Ad Subhaſtationem, & Deliberationem quomodo procedatur remiſſiuè.*
48 *Interdictum quid ſit.*
49 *Interdictum eſt multiplex.*
50 *Interdictum vnde dicatur.*
51 *Interdictum aut eſt adipiſcendæ, aut retinendæ, aut recuperandæ poſſeſſionis.*
52 *Interdictum Saluianum, quid ſit.*
53 *Saluianum aliud directum, aliud vtile.*
54 *Saluianum directum contra quem detur, & ad quid inuentum, & contra quem, & ad quid detur vtile.*
55 *Saluianum vnde dicatur.*
56 *Saluianum vtile competit cuicumque creditori hypothecario.*
57 *Cui competit Hypothecaria competit Saluianum.*
58 *Saluianum datur propter hypothecam.*
59 *Hypotheca eſt mater, & fundamentum Saluiani.*
60 *Saluianum ceſſat hypotheca ceſſante.*
61 *Saluianum ratione hypothecæ competit Legatario.*
62 *Saluianum vtile competit pro Legato.*
63 *Saluianum competit pro Legato, non ſolum contra alia bona per Teſtatorem poſſeſſa, ſed etiam contra res ipſas legatas, ac mobilia, pecunias, & nomina Debitorum.*
64 *Saluianum vtile competit Fideicommiſſario, etiam particulari, contra bona fideicommiſſaria à Teſtatore tēpore obitus poſſeſſa, & in re fideicommiſſo ſubiecta.*

Digitized by Google

65 *Saluianum vtile competit Hæredi, ac Hæredi Hæredis, ac Subſtitutis in Teſtamento.*

66 *Saluianum vtile competit Ceſſionario.*

67 *Saluianum vtile competit in alijs caſibus, ratione hypothecæ, de quibus remiſſiuè.*

68 *Saluianum vt detur, neceſſe eſt probare requiſita opportuna, & neceſſaria.*

69 *Requiſita probanda in Saluiano ſunt duo extrema, Primum extremũ eſt Creditum cum hypotheca, & poſſeſſio debitoris de tempore obligationis, vel poſteà.*

70 *Secundum verò extremum eſt poſſeſſio Rei conuenti.*

71 *Si agatur pro conſequutione legati, vel fideicommiſſi, primum extremum in Saluiano eſt poſſeſſio Teſtatoris de tempore obitus, ſeu conditi teſtamenti, ſecundum verò poſſeſſio rei conuenti.*

72 *Saluianum eſt remedium perſonale in rem ſcriptum.*

73 *Saluianum vtile redditur contra quemcumque etiam tertium poſſeſſorem, ac etiam contra ſingularem ſucceſſorem, & titulo poſſidentem.*

74 *Si agitur in Saluiano contra ipſum debitorem, ſufficit, vltra creditum cum hypotheca, probare poſſeſſionem ipſius debitoris, & quare.*

75 *Creditum eſt fundamentum, hypotheca verò eſt mater Saluiani.*

76 *Creditum cum hypotheca in Saluiano probatur, non ſolum ex inſtrumentis publicis, ſed etiam ex apocis priuatis, ſubſcriptis, & iudicialiter recognitis.*

77 *Primum extremum in Saluiano probatur ex inſtrumentis, & ſcripturis publicis.*

78 *Primum extremum in Saluiano probatur per teſtes.*

79 *Primum extremum in Saluiano probatur ex clauſula,* Conſtituti.

80 *Primum extremum in Saluiano probatur ex confeſſione iudiciali, & alijs legitimis probationibus.*

81 *Secundum extremum in Saluiano probatur ex inſtrumentis, & ſcripturis publicis.*

82 *Secundum extremum in Saluiano probatur ex ſcriptura priuata.*

83 *Secundum extremum in Saluiano probatur per teſtes.*

84 *Secundum extremum in Saluiano probatur per confeſſionem partis aduerſæ, & per manutentionem.*

85 *Secundum extremum in Saluiano probatur ex ſuſtentatione litis, præſertim concurrente aliquo adminiculo.*

86 *Secundum extremum probatur alijs decem modis, de quibus remiſſiuè.*

87 *Actor, vt obtineat in Saluiano, debet plenè probare, quod res à reo poſſeſſa ſit eadem, quam debitor poſſidebat.*

88 *Identitatem rei in Saluiano ſufficit probare ex verificatione duarum demonſtrationum.*

89 *Iudicium in Saluiano dirigitur contra rem, licet agenti non debeatur principaliter res, ſed creditum.*

90 *Saluiani natura eſt, vt creditor ſatisfiat de ſuo credito ex fructibus rei, non quod res diſtrahatur, vel adiudicetur.*

91 *Saluiani natura in creditore bonorum eſt, vt creditor conſequatur ipſa bona.*

92 *Immiſſus in Saluiano, ad effectum ſe ſatisfaciendi ex fructibus, non poteſt vendere pignus, ſed debet agere petitorio, & ſic deuenire ad eius diſtractionem.*

93 *Immiſſus in Saluiano, qui porrectis precibus Principi, obtinet licentiam diſtrahendi pignus, poteſt illud vendere, abſque eo, quod petitorio agat.*

94 *In Saluiano auocatur ſola poſſeſſio, & de illa tantum diſceptatur.*

95 *Immiſſus in Saluiano acquirit ſolam detentionem, ita vt creditor non ſibi, ſed debitori poſſideat.*

96 *Fructus in Saluiano cedunt in extinctionem debiti ad fauorem debitoris, penes quem remanet vera poſſeſſio.*

97 *Creditor immiſſus in Saluiano, poſtquam eſt ſatisfactus de credito ex fructibus, tenetur reſtituere debitori bona, in quibus fuit immiſſus.*

98 *Creditor ſatisfactus in Saluiano, nolens reſtituere bona debitori, dicitur ſpoliare, & competit contra eum actio ſpolij.*

99 *Creditore ſatisfacto ex fructibus de eius credito in Saluiano, videtur debitori competere manutentio, ſi non habuit ſe pro ſpoliato, & quare, & num.* 100.

100 *Dictio, donec, eſt de ſui natura limitatiua, & determinatiua temporis.*

101 *Finita Emphiteuſi competit Domino directo ſummariſſimum poſſeſſorium retinendæ contra hæredes Emphyteutæ.*

102 *Iudicium Saluiani debet continere ſummam certam, & quare.*

103 *Conuentus in Saluiano liberatur per oblationem crediti.*

104 *Immiſſio in Saluiano non impeditur per exceptiones requirentes indaginem.*

105 *Exceptio dominij requirens indaginem fideicommiſſi, detractionis legitimæ, & ſatisfactionis turbida, non impedit immiſſionem in Saluiano.*

106 *Exceptio melioramentorum illiquida, ſimulationis, nullitatis cõtractus, & reſpiciens probationes extrinſecas, non impediunt immiſſionem in Saluiano.*

107 *Exceptio excuſſionis non admittitur in Saluiano.*

108 *Contrariam opinionem, vti æquiorem defendit* Cæcina.

109 *Sed à prima opinione, in praxi obſeruata, ac receptiori, non eſt recedendum in iudicando, & conſulendo.*

110 *Exceptio præſcriptionis in Saluiano non admittitur, niſi ſit 30. vel 40. annorum.*

111 *Tertius poſſeſſor, ſuccedens debitori titulo ſingulari, præſcribit hypothecariam decem annis inter præſentes, & viginti inter abſentes.*

112 *Præſcripta hypotheca remanet præſcriptum Saluianum.*

113 *Præſentia in Ciue, vel Incola Ciuitatis præſumitur, niſi contrarium probetur.*

114 *Non valenti agere, non currit præſcriptio.*

115 *Ei, cui competit reſtitutio in integrum ex capite ignorantiæ, non obſtat præſcriptio decem, vel viginti annorum.*

116 *Debitore conſtituente ſe nomine alterius poſſidere, non obſtat agenti præſcriptio decem, vel viginti annorum, & quare.*

117 *Exceptiones dominij, & aliæ probatæ, vel probandæ incontinenti, impediunt immiſſionem in Saluiano.*

118 *Facta mixtura in poſſeſſorio ſummario, neceſſe eſt ſuſpendere petitorium, & quare.*

119 *Suſpenſio petitorij poteſt fieri in quacumque inſtãtia.*

120 *In Saluiano quatuor tantum termini ſubſtantiales ſunt de neceſſitate obſeruandi, & qui.*

121 Innocentius Sextus *Cardinalem* Ægidium *in toto Statu Eccleſiaſtico in Italia Legatum in temporalibus deputauit.*

122 Sixtus Quartus *Conſtitutiones Aegidianas à Cardinale Aegidio editas ad Vrbem, & alia loca Status Eccleſiaſtici extendit, confirmauit, & ſeruari mandauit.*

123 Paulus Tertius *Conſtitutiones Aegidianas cum ſua extenſione etiam in Vrbe, & locis ditioni Eccleſiæ immediatè ſubiectis confirmando ſeruari mandauit.*

124 *Paulus Tertius Conſtitutiones Carpenſes, à Cardinali* Pio de Carpo *Prouinciæ Marchiæ Legato, editas, confirmauit, & in eadem Prouincia ſeruari mandauit.*

125 *Carpenſes non ligant extra Prouinciam Marchiæ, & quare.*

126 *Conſtitutiones Aegidianæ non præiudicant, nec ligant in caſibus, in quibus Statuta locorum particularia diſponunt.*

127 *Appellatio in poſſeſſorio momentaneo de iure ciuili non datur, quoad effectum ſuſpenſiuum.*

128 *Signatura in poſſeſſorijs ſummarijs committit cauſas* appel.

Digitized by Google

appellationum cum clauſula, ſine præiudicio, *vel cum clauſula*, quatenus ſit locus Ægidianæ.

129 *Si appellatur ab inordinato proceſſu, committitur cauſa appellationis ad vtrumque effectum.*

130 *Si infertur præiudicium irreparabile, datur appellatio ad vtrumque effectum.*

131 *Appellatio in poſſeſſorijs de iure canonico datur ad vtrumque effectum.*

132 *Ampliſſima appellandi licentia de iure canonico in poſſeſſorijs fuit per Conſtitutionem Aegidianam, & Summos Pontifices reducta ad terminos iuris ciuilis.*

133 *Aegidiana habet locum in Saluiano, & alio quolibet poſſeſſorio.*

134 *Aegidiana locum habet, etiam ſi ſententia ſit lata per cedulam, dummodo in mero poſſeſſorio.*

135 *Aegidiana, ſi non fuit oppoſita in prima, poteſt opponi in ſecunda, vel alia inſtantia, contra appellantem.*

136 *Lata ſententia prima ad fauorem rei, & ſecunda ad fauorem actoris, non eſt locus Aegidianæ.*

137 *Lata prima ſententia euidenter ex eiſdem actis nulla, & iniuſta ad fauorem rei, ſecunda verò valida, & iuſta ad fauorem actoris, intrat Aegidiana, ſecus ſi prima ſententia fuiſſet reuocata vti nulla, & iniuſta ex nouiter deductis.*

138 *Si in ſecunda ſententia lata pro actore reuocetur expreſsè prima lata pro reo, vel fiat alia mixtura, non intrat Aegidiana.*

139 *Aegidiana habet locum in omnibus locis Romano Pontifici immediatè ſubiectis.*

140 *Aegidiana habet locum, vbi lis vertitur in Curia inter perſonas Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectas, etiam ſi bona non ſint Sedi immediatè ſubiecta.*

141 *Aegidiana intrat, vbicumque ſententia fuit reſtricta ad merum poſſeſſorium, licet incidenter ſit cognitum de petitorio, & eo magis petitorio ſuſpenſo.*

142 *Sententia, vt ſit locus Aegidianæ, debet eſſe iuſta, & valida.*

143 *Sententia, vt ſit exequēda, debet eſſe iuſta, & valida.*

144 *Aegidiana habet locum, ſiue ſit pronunciatum contra reum, ſiue contra actorem.*

145 *Aegidiana æquiparatur*, l. vnicæ, C. de moment. & *recipit eaſdem limitationes.*

146 *Aegidiana recipit interpretationem paſſiuam à iure communi.*

147 *Aegidianam producere nō eſt neceſſe, cum ſit notoria.*

148 *Aegidiana an intret, necne, attenditur ſententia, non petitio, aut probatio.*

149 *Aegidiana non habet locum inter perſonas eccleſiaſticas.*

150 *Aegidiana non comprehendit perſonas eccleſiaſticas, etiam ad earū fauorem, & litis conſortium laicorum.*

151 *Aegidiana non intrat, quando agitur de bonis eccleſiaſticis.*

152 *Aegidiana non intrat, quando agitur de vtili dominio Eccleſiæ, etiamſi lis ſit tantum inter laicos.*

153 *Aegidiana numquam locum habet, quando agitur de aliquo præiudicio Eccleſiæ, etiam ſi lis ſit tantum inter laicos.*

154 *Aegidiana intrat, quando agitur tantum de poſſeſſione bonorum emphiteuticorum Eccleſiæ inter laicos, & lis vertitur in foro ſæculari, ſecus ſi in foro eccleſiaſtico.*

155 *Vt dicatur agi de bonis eccleſiaſticis, ius metimur ex parte actoris.*

156 *Bon. mem. Cardinalis Aegidius, qui Conſtitutiones Aegidianas compilauit, non habebat iuriſdictionem, niſi in temporalibus, & prophanis, vnde dictæ Conſtitutiones non ligant perſonas, bona, & cauſas fori eccleſiaſtici.*

157 *Aegidiana non comprehendit eccleſiaſticos, & eorum bona, licet ſit confirmata à Summis Pontificibus, & quare.*

158 *Statutum Vrbis habuit originem à Papa, à quo fuit etiam confirmatum, & ob id tamquam Papale ligat Clericos, & perſonas, & bona eccleſiaſtica.*

149 *Aegidiana non intrat, quando ſententia continet mixturam petitorij.*

160 *Aegidiana intrat, licet mixtura ſit in proceſſu, dummodo non ſit in ſententia, cuius tenor tantum ad hoc debet attendi.*

161 *Licet verba ſententiæ ſint dubia, ſi tamen conſtat Iudicem voluiſſe procedere in ſolo poſſeſſorio, eſt locus Aegidianæ.*

162 *Aegidiana non intrat lata ſententia in petitorio.*

163 *Aegidiana non habet locum in iuriſdictionalibus, & quare.*

164 *Aegidiana non intrat, quando ſententia eſt notoriè iniuſta.*

165 *Aegidiana non intrat, quando ſententia non iuſtificatur ex eiſdem actis factis ante ſententiam.*

166 *Sententia, vt ſit locus Aegidianæ, non poteſt ex nouiter deductis iuſtificari, niſi poſt ſententiam eſſet facta probatio contraria, nam tunc exequutio non impediretur.*

167 *Aegidiana intrat, niſi doceatur de notorio grauamine, aut iniuſtitia.*

168 *Aegidiana non habet locum, quando conſtat de euidenti nullitate ſententiæ.*

169 *Aegidiana non intrat, ſi agitur de grauamine irreparabili.*

170 *Aegidiana non habet locum in ſententia conditionali.*

171 *Aegidiana non habet locum in Terris Imperij.*

De Saluiano Interdicto. Pars II. Cap. VI.

a 1 VTile Saluianum interdictum, *a*, quod eſt adipiſcendæ poſſeſſionis remedium, quotidie occurrit in praxi; eſt enim poſſeſſorium ſummarium valdè frequens, & vtile.

2 Datur autem primò creditori in bonis ei à debitore hypothecatis, ſiue ab ipſo debitore, ſiue à tertio poſſeſſis, ad effectum ſe ſatisfaciendi de eius credito ex eorumdem bonorum fructibus.

3 Datur, & ſecundò etiam Legatario, & Fideicommiſſario, vel alteri, cui competit actio hypothecaria pro conſequutione proprietatis rei legatæ, vel per fideicommiſſum relictæ, aut aliàs ſibi debitæ.

Primo caſu, ſcilicet ſuper immiſſione ad effectum ſe ſatisfaciendi de credito ex fructibus, fit monitorium, Tenoris ſequentis, videlicet.

4 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D.A.C ſiue R.P.D.NN eius in ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. principalis creditoris NN. in ſcutis NN. (*vel in ſcutis NN. pro fructibus decurſis, & non ſolutis cenſus ſcutorum NN. in ſorte, vel aliàs ſecundum facti contingentiam*) Tenore præſentium.

Moneatur NN. exaduerſo (*principalis poſſeſſor vnius domus ſitæ in Vrbe in regione N. iuxtà bona N. & N. ſi agitur contra principalem debitorem, ſin minus*) detentor, & occupator vnius domus ſitæ in Vrbe in Regione N. alias per dd. NN principalem debitorem poſſeſſæ, iuxtà bona N. & N. & alios notiſſimos fines, prout in actis ſuis loco, & tempore verificabitur, &c. quatenus infra triduum ſub 500. ducatorum Cameræ Apoſtolicæ applicandorū &c. & pro illius mandati exequutiui, & in iuris ſubſidium excommunicationis, alijſque &c. pœnis &c. debeat dictum inſtantem in realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem dictæ domus, & illius annexorum iurium, & pertinentiarum quarumcumque, immiſiſſe, poſuiſſe, induxiſſe, poſitumque, & inductum, & immiſſum, manutenuiſſe, defendiſſe, & conſeruaſſe, & de fructibus, prouentibus, & penſionibus eiuſdem reſpondiſſe, & ſatisfeciſſe, damnaque, expenſas, & intereſſe præmiſſorum cauſa, & occaſione paſſa, & patienda &c. ac liquidanda &c. refeciſſe, mandatumque de immittendo, manutenendo, &c. ac aliud neceſſarium, & opportunum decerni, concedi, & re-

Digitized by Google

XXVII. quando agitur de probanda exceptione excommunicationis propoſita in vim dilatoriæ.

XXVIII. quando agitur de probando dominio, iuxta *deciſ. Coccin. 69. n. 1. & ſeq.*

XXIX. quando agitur per viam Denunciationis Euangelicæ, iuxta *tex. in cap. nouit. de Iud.*

XXX. quando non fuit petitum ante concluſionem in cauſa ex allegatis ſupra *verſ. poſt concluſum num* 147.

XXXI. quando Teſtis non reſpondit interrogatorijs ſibi factis, aut alium patitur defectum.

XXXII. quando petens iuramentum ſibi deferri, lacerauit inſtrumentum per iracundiam.

XXXIII. In vltimis voluntatibus.

XXXIV. quando cauſa eſt decidenda de rigore Iuris.

XXXV. quando non fuit adhibita cauſæ cognitio.

XXXVI. quando quis fuit proteſtatus contra perſonam eius, quem examinari curauit, quia videtur eum reprobaſſe.

XXXVII. quando agitur contra Tertium ex delicto alterius, prout quando Villa tenetur pro delinquente, tunc enim damnum debet plenè probari.

XXXVIII. quando Teſtis non reddit rationem ſui dicti, Quod tamen non caret dubitatione.

XXXIX. quando Teſtis, vel Principalis iurare volens eſſet perſona ignota.

XXXX. quando iurare volens non eſſet de negocio bene informatus, nam huiuſmodi iuramentum ſolummodo defertur ſcienti veritatem.

Hos caſus latè tradit, ac diſcutit *Seraph. de priuil. Iuram. d. priuil. 33. à num. 14. per tot.* Et licet *Card. Tuſc. lit. I, concluſ. 140.* ponat caſus quadraginta quinque cum pluribus declarationibus, *Soccin. verò reg.* 204. octuaginta congerat caſus, quia tamen Doctores videntur aliquos ſuperfluè reiteraſſe, ad ſuperius deductos illos reſtringit, *Seraph. d. priuil. 33.* vt ipſe aſſerit ibidem *ſub nu. 4.*

L Quamuis in cauſis à ducentis ducatis infra A. C.

162 habeat facultatem procedendi manu regia, proceſſus tamen, vt praxis declarauit, in his cauſis eſt ferè ordinarius, & datur appellatio ad vtrumque effectum:

163 † Quo verò ad cauſas pro, & inter Notarios A. C. & eorum familias, occaſione negociorum officij, & inter, & contra Mercatores, in quibus pari modo A. C. manu regia vigore eius facultatum procedere poteſt; fit proceſſus exequutiuus ſine Monitorio, & non admittitur in eis appellatio ſuſpenſiua, iuxta ſuperius tradita *parte prima, capit. primo, verſic. 6 exequutiuè, numer* 65.

164 Quinimò, licet cauſæ mercedum ſint de Iure ſummariæ, vt dictum eſt ſupra hac eadem *par. 2. cap. 1. ſub lit. H. verſ. 28. quando*, & pro mercede competat etiam via exequutiua, vt dictum eſt ſupra *par. 1. cap. 1. ſub lit. B, verſic. 10. pro mercede*, & quoad appellationem ſoleat diſtingui, quod aut petens mercedem habet vnde ſe aliundè alere poſſit, & tunc cum Merces non poſſit eſſe loco alimentorum, detur appellatio ad vtrumque effectum, *Scacc. de Appellat q. 17 limit. 8 n 8. Gratian. diſcept. 257 n. 44. & ſeqq. & deciſ. Marcheſ. 53 nu 9 Rot. deciſ. 764. num. 3. par. 1. diuerſ. & in Anconitana Mercedis 20 Decembris 1602. coram bo. me. Card. Sacrato, impreſſ. apud Marcheſ. de Commiſſ. Appell. in cauſ. Merced. par. 1. fol. 1199.* Aut petens mercedem eſt pauper non in genere ſed in ſpecie, & non habet vndè ſe alat, & non datur appellatio ſuſpenſiua, quia tunc merces ſuccedit loco alimentorum, *Marcheſ. de commiſſ. appell. in cauſ. merced. par. 1. §. 1. num. 57. & num. 62 fol. 1195. Rot. d. deciſ. 764. in princ. & per tot. par. 1. diuerſ. & in d. Anconitana mercedis apud Marcheſ. d. fol. 1199. il primo.*

165 Nihilominus in Tribunali A. C. in cauſis mercedum proceditur via monitorij, & fit proceſſus, prout in alijs cauſis pecuniarijs, & ob id datur etiam appellatio ſuſpenſiua. & ita praxis in dies obſeruat, hoc enim caſu, agendo via ordinaria monitorij, cenſetur viæ exequutiuæ renunciatum, iuxta tradita per *Buratt. deciſ. 208. n. 3. & ſeqq.*

166 Quo verò ad cauſas alimentorum eſt diſtinguendum; Nam aut agitur de alimentis præteritis, quæ petuntur iure actionis, & tunc requiritur monitorium, & fit proceſſus, prout in alijs cauſis pecuniarijs appellabilibus, ac proinde datur appellatio etiam ſuſpenſiua, *Specul. de appell. lib. 2. §. in quibus, nu. 11. Surd. de Alim. tit. 8. priuil. 60. num. 15. & ſeqq Saluſt. Tiber. in prax. lib. 4. fol. 489. verſ. & licet, Marcheſan. de Commiſſ. appell. in cauſ. alim. par. 1. §. 1. num. 176. & ſeqq. fol. 1166. & ſeq. Rot. deciſ. 764. num. 4. par. 1. diuerſ.* cum alijs cumulatis per *Buratt. deciſ. 208. nu. 5.*

167 Aut agitur de alimentis futuris, & tunc proceditur via exequutiua, abſque monitorio, iuxta ſuperius tradita *par. 1. c. 1. ſub lit. B, verſ. pro alimentis futuris*, & non datur in hoc caſu appellatio ſuſpenſiua, *Specul. de appell. d. lib. 2. §. in quibus, verſ. ſed numquid, num. 11. Marcheſ. de Commiſſ. in cauſ. alim. par. 1. §. 1. num. 16. fol. 1152. & num. 166. & ſeqq. fol. 1166. Surd. de alim. tit. 8. priuil. 60. num. 5. & ſeqq. & num. 17. & ſeqq. Saluſt. Tib. in prax. lib. 4. fol. 489. verſ. & licet, Pontan. de aliment. cap. 19. num. 3. Rot. deciſ. 764. num. 1. & ſeqq. par. 1. diuerſ. Buratt. d. deciſ. 203. num. 7. & ſeqq. optime Rot. in Anconitana alimentorum de Aquilanis, 4. Decembris 1585. coram bo. mem. Orano apud Marcheſan. de Commiſſ. par. 1. fol. 1171.*

Quod ſine difficultate procedit, quando conſtat de paupertate alimentarij, qui non habet vnde aliundè viuat, aliàs ſecus, *Io. Andr. ad Specul. de appell. §. in quibus, ſub lit. Q. Marcheſ. de Commiſſ. app. in cau. alim. par. 1. §. 1. num. 12. fol. 1152. Afflict. deciſ. 152 num. 3. Rot. d. deciſ. 764. nu. 1. & ſeq. par. 1. diuerſ. Buratt. d. deciſ. 208. num. 6. & ſeq.*

168 Et ratio eſt, nè interim donec diſceptatur, Creditor alimentarius fame pereat, cum venter dilationem non patiatur, *Marcheſ. de Commiſſ. appell. in cauſ. alim. par. 1. §. 1. nu. 19. & ſeqq. fol. 1166. Surd. de alim. tit. 8. priuil. 60. num. 11.*

169 Ac proinde infertur, quod quando Alimentarius eſt pauper, & non habet vnde aliundè ſe alat, non eſt diſtinguendum, an alimenta petantur iure actionis, vel officio Iudicis, nam vtroque caſu appellatio ſuſpenſiua denegatur, quia militat eadem ratio in vtroque, ne ſcilicet Creditor fame pereat, *Marcheſ. de commiſſ. appell. in cauſ. alimen. par. 1. §. 1. num. 170. & ſeq. fol. 1166. Surd. de Alim. d. priuil. 60. num. 22. verſ. hoc tamen.*

170 Quod etenim dicitur de officio Iudicis, ideò dicitur, quia alimenta pauperis regulariter petuntur officio Iudicis, ſed quando datur caſus, quod pauperi fuerint relicta alimenta, licet petantur tunc iure actionis, non tamen datur appellatio ſuſpenſiua, cum priuilegium non conſiſtat in actione, vel officio Iudicis, ſed in paupertate, vt benè explicat *Surd. de Alim. d. priuil. 60. nu. 22.*

171 Alimenta verò futura ea dicuntur, quæ poſt litem motam, ſeu conteſtatam decurſa ſunt, *Surd. de Alim. d. priuil. 60. nu. 16. Marcheſ. de Commiſſ. appell. in cauſ. alim. par. 1 §. 1. n. 16. fol. 1152. Pontan. de Alim. c. 19. nu. 3. Verall. dec. 24 par. 1 Rot. dec. 764. nu. 5. par. 1. diuerſ.* vbi quod ita ſæpius fuit in Rota deciſum.

172 Sed concluſio, quod quando agitur de alimentis futuris, non detur appellatio ſuſpenſiua. Primò non procedit, quando Iudex debitum modum exceſſiſſet, quia tunc ab exceſſu, ſicut à modicitate datur appellatio, *Specul. de appell. lib. 2. §. in quibus, nu. 11. verſ. niſi diceretur Iudex, Marcheſ. de Commiſſ. appell. in cauſ. alim. par. 1. §. 1. n. 202 fol. 1169.*

173 Secundo non procedit, quando cauſa eſſet effecta ſemel appellabilis, *Pontan. de alim. c. 19. n. 6. & ſeq.*

174 Tertio non procedit, quando fuit actum via ordinaria, quia tunc videtur renunciatum viæ exequutiuæ, etiamſi illa aliàs competijſſet, *Buratt. dec. 208 n. 1. & ſeq.* vbi alias deciſiones cumulat.

175 Verum ſi cauſa ſit exequutiua, & monitorium per comparitionem partis reſolutum in ſimplicem citationem, iuxta ſuperius tradita hac eadem *par. 2. cap. 2. ſub lit. A.* non ideò cauſa deſinit eſſe exequutiua, *Gregor. deciſ. 307. n 18. Feremili. ad Buratt. d. deciſ 208. num. 11.* niſi poſtea illo reintegrato, vel ſeruatis terminis ſub.

Digitized by Google

ſubſtantialibus pronunciatum fuerit per Cedulam, prout in cauſis ordinarijs, in quibus terminus procedit *d.decif. Burati.208.n.1.& ſeqq.*

De Conſtituto Poſſeſſorio. Pars II. Cap. V.

SVMMARIVM.

1 *Poſt cauſas ſummarias vigore facultatum A.C. exiſtentes, ſupereſt videre de cauſis ſummarijs de ſua natura.*

2 *Iudicia poſſeſſoria inter cauſas ſummarias non infimum locum tenent.*

3 *Poſſeſſorium, aliud adipiſcendæ, aliud retinendæ, aliud recuperandæ.*

4 *Conſtituens ſe nomine alterius poſſidere, transfert in eum veram, ac realem poſſeſſionem, adeò quod non egeat alio Mandato de immittendo.*

5 *Conſtitutum poſſeſſorium in quibus clauſulis conſiſtat.*

6 *Clauſula* Conſtituti *vigore poteſt procedi exequatiuè abſque Monitorio, etiam contra Tertium.*

7 *Licet Iudicium vigore clauſulæ* Conſtituti *ſit exequtiuum, rectius de illo agitur inter poſſeſſoria ſummaria, & quare.*

8 *Virtute clauſulæ* Conſtituti *agere volens pro obtinendo Mandato de Aſſociando, quid facere debeat.*

9 *Citatio ad videndum aſſociari ad poſſeſſionem, & eius Formula, & Proceſſus.*

10 *Agens vigore clauſulæ* Conſtituti, *quando poſſit citare, ad videndum concedi Familiam ad effectum aſſociandi, abſque alia citatione ad dicendum contra.*

11 *Citatio ad videndum concedi Familiam ad affectum aſſociandi, & eius Formula, & Proceſſus.*

12 *In terminis ad dicendum contra, & ad videndum aſſociari, quid a Conſtituente opponi poſſit.*

13 *Si Conſtituens Iura producit ad probandas ſuas exceptiones, quid opponere, & quomodo proteſtari debeat Conſtitutarius, & quomodo Iudex pronunciare ſuper admiſſione illorum.*

14 *Si Conſtituens nihil releuans opponit, elapſo termino contento in Decreto poſt exequutam Intimationem, expeditur Mandatum de Aſſociando.*

15 *Mandatum de Aſſociando, ad effectum ſatisfaciendi ſibi de credito ex fructibus rei, ad quam fit aſſociatio, & eius Formula.*

16 *Aliud Mandatum de Aſſociando ad rem vti propriam, & eius Formula.*

17 *Mandatum de Aſſociando expeditum datur Exequutori Curiæ, vt aſſociet, & Notarius de Aſſociatione conficiat Inſtrumentum.*

18 *Inſtrumentum publicum aſſociationis in vim Mandati de Aſſociando, & eius Formula.*

19 *Apprahendens poſſeſſionem domus, in qua eſt Inquilinus, quod facere debeat, vt illam acquirat.*

20 *Conſtitutum poſſeſſorium quid ſit.*

21 *Conſtitutum differt a Precario, & in quibus, & quid ſit Precarium.*

22 *Clauſula Precarij generaliter appoſita ſuper incertis non transfert aliquam poſſeſſionem manutenibilem, ſecus ſuper certis ratione quotæ, vel loci, vel vtriuſque.*

23 *Conſtitutum poſſeſſorium transfert in conſtitutarium poſſeſſionem, etiam in incorporabilibus.*

24 *Conſtitutum poſſeſſorium poteſt transferre poſſeſſionem in conſtitutarium, licet titulus habilis, vel iuſta cauſa non precedat.*

25 *Conſtitutum poſſeſſorium, licet dicatur fictus modus traditionis, transfert tamen veram poſſeſſionem, ac manutenibilem.*

26 *Conſtitutum poſſeſſorium transfert omnem poſſeſſionem, tàm ciuilem, quàm naturalem, adeo quod penes conſtituentem non remaneat, niſi nuda detentatio.*

27 *Conſtitutum poſſeſſorium operatur translationem dominij, etiam in infantem ex ſtipulatione Notarij.*

28 *Conſtitutum poſſeſſorium tribuit facultatem capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, ſed nihilominus Debitor conſtituens, & multo magis Tertius, eſt citandus ad videndum aſſociari.*

29 *Conſtitutum probat poſſeſſionem ad quoſcumque effectus, & operatur, vt Conſtitutario competant omnia remedia poſſeſſoria.*

30 *Conſtitutum poſſeſſorium eſt ſufficiens ad intentandum remedium recuperandæ.*

31 *Conſtitutum poſſeſſorium eſt ſufficiens ad probandum primum extremum in ſpolio.*

32 *Conſtitutum poſſeſſorium eſt ſufficiens ad obtinendum Mandatum de manutenendo.*

33 *Conſtitutum poſſeſſorium eſt ſufficiens ad probandum primum extremum in Saluiano.*

34 *Conſtitutum poſſeſſorium operatur, vt poſſit agi ad traditionem actualis poſſeſſionis, & obtineri mandatum de aſſociando.*

35 *Conſtitutum poſſeſſorium operatur, vt mandatum de aſſociando poſſit obtineri, etiam contra ſingularem Succeſſorem, & etiam mortuo Conſtituente.*

36 *Conſtitutarius, qui eſt negligens in apprehendendo poſſeſſionem actualem, & patitur illam ab alio occupari, non poteſt obtinere Mandatum de aſſociando, ſecus ſi ignorauit, & n 61.*

37 *Conſtitutum poſſeſſorium probat poſſeſſionem conſtituentis contra illum, & eius Hæredes, ac habentes cauſam ab eo, etiam ſi ſint Succeſſores ſingulares.*

38 *Conſtitutum poſſeſſorium probat poſſeſſionem conſtituentis contra conſtitutarium, ſicut ad eius fauorem, & contra habentes cauſam ab illo.*

39 *Conſtitutum poſſeſſorium operatur, vt mortuo conſtitutario continuetur poſſeſſio in eius Hæredes.*

40 *Conſtitutum probat inter contrahentes, & habentes cauſam poſteriorem ab eis.*

41 *Solum conſtitutum poſſeſſorium non probat poſſeſſionem ad fauorem conſtituentis.*

42 *Solum conſtitutum poſſeſſorium non probat poſſeſſionem conſtituentis contra Tertium non habentem aliquam cauſam ab eo, ſed debet poſſeſſio aliunde probari de tempore contractus.*

43 *Conſtitutum in contractu ſimplicis donationis poſitum facit illam præſumi inter viuos.*

44 *In claris non eſt opus coniecturis.*

45 *Conſtitutum poſſeſſorium aſſumit naturam contractus, cui adijcitur, ab eo regulatur, & intelligitur ſecundum ſubiectam materiam.*

46 *Conſtitutum poſitum in contractu nullo nihil operatur, & nu. 52.*

47 *Conſtitutum poſitum in obligatione conditionali efficitur conditionale, ſed purificata conditione retrotrahitur, niſi interim ſit alteri ius quæſitum.*

48 *Conſtitutum poſſeſſorium nihil operatur, ſi conſtat, quod conſtituens de tempore conſtituti ſibi non poſſidebat, vel poſſidere non poterat.*

49 *Conſtituens, ſe poſſeſſurum poſt mortem nihil agit, & quare.*

50 *Quis poteſt conſtituere ſe poſſeſſurum poſt mortem, ſi in conſtituto apponatur clauſula,* ex nunc prout ex tunc.

51 *Clauſula,* ex nunc prout ex tunc, *quid operatur.*

52 *Conſtitutum poſſeſſorium in contractu inualido, nihil operatur.*

53 *Conſtitutum in contractu ſimulato, nihil operatur.*

54 *Conſtitutum non operatur, ſi conſtituens remanet in poſſeſſione, niſi remaneret iure familiaritatis.*

55 *Conſtitutum non operatur, ſi Lex, Statutum, vel Conſuetudo requirat veram, & actualem traditionem.*

56 Con-

Digitized by Google

56 *Conſtituens ſe poſſidere rem incertam, ratione quotæ, & loci, nihil agit.*
57 *Quis poteſt conſtituere ſe poſſidere rem incertam, dummodo poſtea certa reddatur.*
58 *Quis poteſt conſtituere, ſe poſſidere rem certam ratione loci, vel quotæ.*
59 *Conſtitutum poſſeſſorium oppoſitum ſuper omnibus bonis præſentibus, & futuris operatur translationem poſſeſſionis in conſtitutarium.*
60 *Conſtitutum poſseſſorium debet continere certitudinem ab initio in particulari, vel in vniuerſali alias nihil operatur.*
61 *Alij vſque ad triginta ſex caſus, in quibus conſtitutum poſſeſſorium nihil operatur.*
62 *Clauſula,* Conſtituens &c. *non importat conſtitutum poſſeſſorium, & quare, & quid importet.*
63 *Per verbum,* & donec &c. *extenditur clauſula conſtituti de Stylo Notariorum Vrbis.*
64 *Clauſula conſtituti ſub clauſula cæterata,* & interim &c. *continetur.*
65 *Poſſeſſio regulariter non acquiritur, niſi expulſis Colonis, & Inquilinis à facie rei, cuius poſseſſio capitur.*
66 *Si poſſeſſio eſt vacans, ſufficit quod Coloni, vel Inquilini capientem poſſeſſionem in dominum recognoſcant, reſpondendo de fructibus, ac ſoluendo Penſiones, & facta de his adimplendis obligatione iurata.*
67 *Si Poſſeſſio eſt capta de mandato Iudicis, ſufficit vel expulſio Colonorum, ſeù Inquilinorum, vel recognitio.*
68 *Immiſſio facta auctoritate Iudicis aliquam Colonorum, vel Inquilinorum expulſionem non requirit.*
69 *Authoritas Iudicis operatur, vt Poſſeſſor debeat ſuſpicari, ſe poſſe repelli, quæ ſola ſuſpicio ſufficit ad amiſſionem poſſeſſionis.*
70 *Poſſeſſio capta authoritate, & mandato Iudicis non requirit recognitionem in Dominum, ſi Iudex ritè, & rectè cauſa cognita proceſſit, aliàs ſecus.*
71 *Iudex ritè, & rectè procedendo priuat poſſeſſione.*
72 *Iudex, nulliter, & iniuſtè procedens, non priuat aliquem ſua poſſeſſione, adeout nec etiam recognitio Colonorum ſuffragetur.*
73 *Colonus de iure nouo non poteſt interuertere poſſeſſionem Domini, alteri poſſeſſionem tradendo, eumque in dominum recognoſcendo.*
74 *Rota paſſim contra factum Iudicis, nulliter, & iniuſtè procedentis, concedit Mandatum de manutenendo.*
75 *Iudex nulliter, & iniuſtè procedens, ſi Poſſeſſor ſuſpicatur, ſe poſſe repelli, priuat poſseſſione, vnde intrat ſpolium.*
76 *Iudex, qui non ritè, nec rectè procedit, dicitur procedere vt priuatus, & ſpoliare.*
77 *Vt Iudex dicatur ſpoliare, iniuſtitia debet eſſe patens, & notoria.*
78 *Negligens per decennium in recuperatione poſseſſionis naturalis amittit etiam ciuilem.*

De Conſtituto Poſſeſſorio. Pars II. Cap. V.

1 VIſo de cauſis, quæ virtute ordinariarum A. C. facultatum ſummatim cognoſcuntur, reliquum eſt, vt iuxta propoſitum ordinem, de cauſis de ſui natura ſummarijs videamus.

2 Quoniam verò inter cauſas de ſui natura ſummarias iudicia Poſſeſſoria non infimum locum tenent, & in Praxi quotidie occurrunt, de illis ſubnectemus.

3 Poſſeſſorium trifariam diuiditur, nàm aliud eſt adipiſcendæ, aliud retinendæ, aliud recuperandæ. Adipiſcitur autem poſſeſſio multifariam, & Primò per clauſu-
a lam *Conſtituti*, a nàm ſi quis contrahendo, conſtituerit,
4 ſe aliqua bona alterius nomine poſſidere, transfert in eum veram, & realem poſſeſſionem, adeo quod Conſtitutarius non indigeat alio Mandato de immittendo, ſed illi ſit ſatis obtinere Mandatum de aſſociando ad effectum continuandi pacificè in eius poſſeſſione iam quæſita, & poſſeſſionem actualem ſine aliquo ſtrepitu, aut timore apprehendendi.

5 Conſiſtit Conſtitutum poſſeſſorium in illis clauſulis à Notarijs in Inſtrumentis venditionum, & aliarum obligationum apponi ſolitis, videlicet, *Ponens &c. Con-*
b *ſtituens &c. b, Dans &c. Et donec &c. c, Conſtituit &c.*
c quæ extenduntur, ponens D. NN. in omne ius, & locum ſuum, Conſtituens eum Procuratorem in rem propriam, dans licentiam capiendi poſſeſſionem eius propria authoritate, & donec illam acceperit, conſtituit ſe eius nomine precario poſſidere &c. & ob id d. clauſula *Conſtituti*, non continetur in d. clauſula *Conſtituens &c.* ſed in d. clauſula *Donec &c. conſtituit &c.*

6 Licèt autem, quando ad fauorem alicuius appoſita eſt in aliquo Inſtrumento clauſula *Conſtituti*, poſſit contra conſtituentem, & habentes cauſam ab eo, ac probatis probandis, etiam contra Tertium, agi exe-
7 quutiuè abſque Monitorio, & ob id videretur potius de hoc iudicio fuiſſe agendum ſupra in prima parte, in qua fuit pertractatum de Iudicijs exequutiuis, quia nihilominus iudicia exequutiua ſunt ſummaria, & mediante conſtituto poſſeſſorio adipiſcitur vera, & realis poſſeſſio, & virtute Mandati de aſſociando, & aſſociationis Familiæ abſque aliquo ſtrepitu, & timore, actualis etiam poſſeſſio acquiritur, rectius videtur de Iure conſtituti poſſeſſorij inter poſſeſſoria ſummaria pertractatum.

8 Virtute igitur clauſulæ *Conſtituti*, agere volens pro obtinenda aſſociatione debet citare Partem aduerſam, ad dicendum contra Iura in forma, & reproducta citatione producere in actis Inſtrumentum, in quo eſt d. clauſula, necnon alia Iura opportuna, & neceſſaria, ſi quæ ſint, & obtinere illorum admiſſionem cum ſolita clauſula, *ſi, & in quantum*, iuxta ſuperius tradita *par. 1. cap. 2. Prod. iur.* & ſucceſſiuè citare partem aduerſam, vt infra, videlicet.

A. C. N.

9 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum, Inſtantem aſſociari ad poſſeſſionem infraſcriptorum bonorum, in vim clauſulæ conſtituti in Iuribus in actis productis appoſitæ, & concedi familiam, ac quodcumque mandatum de aſſociando deſuper neceſſarium, & opportunum, decerni, & relaxari, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

Bona, de quibus agitur.

Vna Caſa poſta in Roma nel Rione di Parione, à lato alli beni di NN. & di NN. e di altri &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter D. relaxauit mandatum de aſſociando, & alias prout in actis, Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

10 Quod ſi Inſtrumentum, in quo eſt clauſula, *Conſtituti*, ſit in actis rogatum, & perſonæ non ſunt ex aliqua parte mutatæ, nec eſt aliqua illarum legitimatio, aut aliorum Iurium productio neceſſaria, non eſt neceſſe citare ad dicendum contra Iura, iuxta ſuperius tradita *par. 1. c. 6. n. 1. & ſeqq.* ſed ſufficit citare aduerſarium, vt infra, videlicet.

A. C N.

11 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum, inſtanti concedi familiam, ad effectum aſſociandi eundem ad poſſeſſionem infraſcriptorum bonorum, in vim clauſulæ *Conſtituti*, in inſtrumento in actis rogato, ſub die NN. appoſitæ, & mandatum de aſſociando deſuper neceſſarium, & opportunum concedi, & relaxari, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Tenor bonorum, de quibus agitur.

Vna Vigna poſta fuori di Porta Pia, à lato alli Beni di NN. & NN. & altri &c.

Decretum.

NN.

Digitized by Google

NN.petijt,& obtinuit,vt ſupra,niſi ad p.d.cum intimatione omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter D. mandauit inſtantem aſsociari, & alias prout in actis, inſtante NN principali, ſiue &c.

N.Notarius.

12 Exaduerſo in termino citationis, ad dicendum contra Iura,debent opponi generalia, iuxta ſuperius tradita *par.1.c.2.de produc. iur.* In termino verò ad videndum aſſociari, poterit citatus opponere exceptiones ſibi de iure competentes, prout in alijs iudicijs exequutiuis,iuxta ſuperius tradita,*par.1.c.7.& c.8.*

13 Quod ſi Conſtituens ad probandas ſuas exceptiones,aliqua iura produxerit,non ſolum pro parte conſtitutarij ſunt opponenda generalia contra, ſed etiam facienda eſt in actis proteſtatio, non admitti in præiudicium proceſſus exequtiui,decreti facti, & mandati relaxati,quo caſu Iudex dd. Iura ſine præiudicio,vt ſupra cum ſolita clauſula,*ſi,& in quantum*,admittet,prout in alijs iudicijs exequutiuis fieri conſueuit, *vt in d. par.1.c 8.de except.dilat.& perempt.*

14 Sed ſi exceptiones, pro parte conſtituentis deductæ,non ſunt releuantes,& multo magis ſi nihil opponit, elapſo termino in decreto contento poſt intimationem exequutam,ſi agitur de fructibus cenſuum, vel de credito, de quo quis ſibi ſatisfacere debet ex fructibus rei, ad quam fit aſſociatio, intimatione reproducta expeditur mandatum de aſſociando, Tenoris,videlicet.

15 De mandato Illuſtriſs.& Reuerendiſs. D. A. C. ſiue R.P. D. N. eius in ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN.principalis creditoris in ſcutis NN. Tenore præſentium.

Mandatur vobis Baroncello,Exequutoribus,Subſequutoribus,& alijs, ad quos ſpectat &c. quatenus ſtatim viſis, ac receptis præſentibus ſub 500. ducatorum &c. alijſque pœnis &c. ſupradictum NN. inſtantem, principalem creditorem NN. exaduerſo principalis in ſcutis NN. vigore inſtrumenti,& iurium, de quibus in actis,aſſocietis, & aſſociari faciatis ad poſſeſſionem bonorum in pede præſentis mandati deſcriptorum,ad hoc,vt vobis aſsociantibus tutius, & quietius illorum poſſeſſionem liberè capere valeat, ad effectum retinendi, donec ex fructibus eorundem fuerit ſibi de d. credito ſatiſfactum in omnibus,& per omnia &c.præſentibuſque &c. pareatis, quoniam in vim clauſulæ *Conſtituti*,d.inſtrumento appoſitæ,ac d.NN. exaduerſo principali citato,& intimato, Reuerendiſs. D. ita mandauit,hac die NN.

NN. Notarius. Locus † ſigilli. NN. Locumt.

Aliud mandatum, quando quis eſt aſſociandus, ad rem vti propriam, non autem vt ex fructibus illius de aliquo credito ſibi ſatisfiat.

16 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D.A.C.ſiue R.P.D.NN.eius in ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN.principalis, Tenore præſentium.

Mandatur vobis Baroncello, & Exequutoribus, ac Subſequutoribus Curiæ noſtræ, & alijs, ad quos ſpectat, quatenus ſub 500. ducatorum &c. alijſque pœnis &c. ſupradictum NN.inſtantem principalem, ad poſſeſſionem infraſcriptæ Vineæ,per eum emptæ ab NN. exaduerſo principali, prout in inſtrumento in actis rogato,ſub die NN.(*vel prout in Inſtrumento,& Iuribus, de quibus in actis*) cuius corporalem,& actualem poſſeſſionem ob id apprehendere, & retinere intendit, aſſocietis, & aſſociari faciatis ad d. Vineæ poſſeſſionem,ad hoc,vt vobis aſsociantibus, dictam poſſeſſionem liberè, & quietè contra quoſcunque impedire prætendentes,capere,& retinere valeat, quoniam in vim dicti inſtrumenti emptionis, & clauſulæ *Conſtituti* in eo appoſitæ,ac d.NN. venditore citato, & intimato,Reuerendiſs.D. ita mandauit, hac die &c.

Tenor bonorum.

Vna Vigna poſta nel diſtretto di Roma fuori di Porta Pia, a lato alli beni di NN. & NN. & altri &c.

17 N.Notarius.Locus † Sigilli.N.Locumtenens.

Hoc mandatum de aſsociando ſic expeditũ ab Emptore,ſeu Creditore datur Exequutori Curiæ, ad quẽ ſpectat, qui eius virtute illum aſsociat ad poſſeſſionem bonorum, de quibus agitur, & de aſsociatione huiuſmodi conficitur a Notario actuario publicum inſtrumentum, Tenoris,videlicet.

18 In Dei nomine Amen. Anno &c.

NN. Exequutor Baroncelli Curiæ Illuſtriſſimi, & Reuerendiſs.D.A.C.mihi cognitus &c. cui eſt directũ mandatum de aſsociando ad poſſeſſionem vnius Vineæ ſitæ in diſtrictu Vrbis extra Portam Piam, iuxta bona NN. & NN. viam, & alios ſi qui ſint &c. ad inſtantiam NN contra NN. per acta mei &c. per R. P. D.NN. A.C. Locumtenentem,ſub die NN.ſeu &c.ſeruatis ſeruandis, in vim clauſulæ *Conſtituti* in inſtrumẽto NN.de quo in actis,appoſitæ, decretum, & relaxatum, quod quidem mandatum præ manibus habens, mihi tradidit hic inſerendum,Tenoris infraſcripti, videlicet,De mandato &c. (*hic inſeratur tenor mandati*) Vigore dicti mandati ſupradictum NN. ad poſſeſſionem ſupradictæ Vineæ aſsociauit &c.qui NN.ſic aſsociatus dictæ Vineæ realem, & corporalem, & actualem poſſeſſionem accepit, & adeptus fuit, per eam deambulando,glebas terræ, ac palmites vitium, in ſignum veræ, & actualis poſſeſſionis, accipiendo &c. Domunculam in eadem Vinea exiſtentem intrando, eiuſque portas, & feneſtras aperiendo, & claudendo &c.& alios actus poſſeſſorios faciendo; Proteſtans d. NN.quod per eius diſceſsum, aut receſsum è d.Vinea non intendit illius poſſeſſionem acceptam, & acquiſitam dimittere,aut relaxare, ſed illam animo,& corpore retinere,& continuare,non ſolum,vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c. Actum &c. Præſentibus &c. teſtibus ad præmiſſa &c. vocatis, habitis, atque rogatis &c.

19 Cæterum, ſi appræhendenda ſit poſſeſſio alicuius Domus,in qua adſit Inquilinus, curet poſſeſſionem appræhendens,illum expellere,ac proinde illi ad partes locationem facere, ſeque in Dominum, & in poſſeſſorem recognoſci facere, alias enim poſſeſſio non d acquireretur Domino. d

Obſeruationes.

A 20 CONſtitutum poſſeſſorium eſt fictus modus tradendæ poſſeſſionis,per quem Vendens,Donans, aut alias Concedens conſtituit, ſe rem eius nomine, cui illa conceditur,poſſidere, *Tiraq.de iur.conſtit.poſſeſ.par.1.n.1.*

21 Differt Conſtitutum à Precario, nam Precarium eſt,quod petenti precibus vtendum cõceditur, quamdiu patitur,qui conceſſit,*l.1.ff.de prec. Azor. in Summ. C.de precar.* & transfert in rogatum ſolam ciuilem poſſeſſionem,naturali penes eum,qui precario nomine ſe poſſidere rogauit,manente *l.& habet, §. eum qui, ff.de precar.Bart.in l.interdum num.1.& alij,ff.de acquiren.poſſeſ.Cuman.conſ.54.Leonardus in princip.Alex.conſ. 82.perſpectis,num.8.verſ.nec pracip. Alex. conſ.82. perſpectis, num.8. verſ. nec prædictis lib. 2.* Conſtitutum verò transfert etiam naturalem poſſeſſionem, *Bart. in d.l. interdum, num. 1. ff de acquir. poſſeſſ.* adeò quod nihil penes Conſtituentem remaneat, præter nudam detentationem, latè *Tiraq. de iur. conſtit. poſſ. par. 1. num.4.*

22 Quod tamen procedit in re certa ratione quotæ, vel loci,vel vtriuſque precario conceſsa iuxta text. *in d.l.& habet,§.cum qui.ff.de precar.* ſecus ſi clauſula *Precarij* ſit generaliter appoſita ſuper incertis, quia tunc ratione incertitudinis vtriuſque, ſcilicet tam quotæ, quam loci non operatur aliquam translationem poſſeſſionis manutenibilis,*l.3.§.incertam,vbi Bart. & DD. ff.de acq poſſeſſ.Tiraq. de iur. conſtit. poſſ. par.3. limit.19. num.1.*

23 Conſtitutum poſſeſſorium plura operatur,inter cætera verò.

Primò non ſolum transfert poſſeſſionem in Conſtitutarium,*l.interdum,& l.quod meo,ff.de acquir. poſſ. Tiraq.de iur.conſtit.poſſ.par.1.num.2.* vbi plures cumulat, & de communi teſtatur *Rota deciſ.161.n.1. & deciſ.312. num.1.*

Digitized by Google

num.1.par.3.& deciſ.284.num.1.par.5.& deciſ.251.num.
12.par.6.recent.Caualer.dec.399.num.3.& deciſ.515.n.1.
etiam in incorporalibus, Tiraq.de iur.conſtit.poſſ.par.2.
ampliat.34.Rot.deciſ.764.num.2.par.2.& deciſ.248.n.2.
par.5.recent.Caualer deciſ.319.nu.5.Buratt.deciſ.133.nu.
24 3.& deciſ.275.num.6. & † poteſt translationem huiuſ-
modi operari, etiamſi non præcedat titulus habilis, vel
iuſta cauſa ad eam transferendam, Rota deciſ.549.num.
25 8.vbi † de communi, par.1.diuerſ. & licet dicatur mo-
dus fictus traditionis, Tiraquell.de iur.conſtit.poſſ.par.2.
num.1 Rot.deciſ.242.num.2.par.7.recent.transfert tamen
veram poſſeſſionem, d.l.quod meo, ff.de acq.poſſ.Tiraq.
de iur.conſt.poſſ.d.par.2.num.2.Rota deciſ.83.num.1.&
deciſ.270.num.1.par.1.& deciſ.128.num.1.par.3.& deciſ.
17.num.3.par.5.recent.Duran.deciſ.40.num.3.deciſ.49.
num.4.& deciſ.84.num.1. ac manutenibilem, Rot.deciſ.
258.n.2.& deciſ.471.n.2.par.4.recent.Andr.dec.61.nu.2.
Duran.deciſ.84.nu.1 & num.3. Beltram.ad Gregor.deciſ.
437.num.6.Ferentill.ad Buratt.deciſ.179.lit.A, & deciſ.
887.nu.3.

26 Sed etiam omnem poſſeſſionem, Rot.deciſ.277 nu 1.
par.1.recent.Caualer.deciſ 128.num.6.& deciſ.420.nu.2.
Buratt.deciſ.179 num.4. & tam ciuilem, quàm natura-
lem, itaut penes Conſtituentem nihil remaneat, niſi
nuda detentatio, l.quod meo, vbi Bart.nu.3.ff.de acquir.
poſſ.Ang.conſ.373.viſis omnibus, in princ.Caſtr.conſ.10.Si
vera, nu.3.lib.1 Alex.conſ.82.Perſpectis, n.7.verſ.nec præ-
dictis, lib.2.Tiraq.de Iur.conſt.poſſ.par.1.nu.4.Saluſt.Tib.
in prax.lib.1.c.57.num.9.ante fin.verſ.& licet.Rot.deciſ.
551.num.4.par.2.& deciſ.408.num.8.par.4.& deciſ.261.
nu.15.par.7.recent.Buratt.deciſ.145.nu.2.Caualer.deciſ.
128.nu.6.

27 Secundò operatur etiam translationem dominij,
Angel.d.conſ.373.viſis in princ.Alex.conſ.92.Perſpectis,
nu.1.vbi de communi lib.1 Rot.deciſ.261.nu.16.par.7.re-
cent.Caualer.deciſ.399 num.3.Duran.deciſ 84.num.16.&
num.18.etiam in infantem ex ſtipulatione Notarij, Se-
raph.dec.472.n.8.& ſeq.

28 Tertiò tribuit facultatem capiendi poſſeſſionem
propria auctoritate, Rota deciſ.339.num.39.par.5.
recent.

Sed nihilominus Debitor, qui conſtituit ſe nomine
Creditoris poſſidere, & multo magis Tertius poſſeſ-
ſor habens cauſam ab eo, debet citari ad videndum
aſſociari, vt ſupra, l.de vnoquoque, ff.de re iud.Saluſt.Ti-
ber.in Prax.lib.1.cap.57.num.9 & ita quotidie obſeruat
Praxis.

29 Quartò Conſtitutum probat poſſeſſionem ad quoſ-
cumque effectus, Mart.de clauſ.par.1.clauſ.20.nu.4.Bel-
tram.ad Greg.deciſ.437.n.6.Coccin.dec.24?.n.4. & ope-
ratur, vt Conſtitutario competant omnia remedia
poſseſſoria, Oſaſch.deciſ.133.n.7.Greg.dec.437.nu. & ibi
Beltram.nu.6

30 Et ob id eſt ſufficiens ad intentandum remedium
recuperandæ, Saluſt.Tib.lib.1.c.57.nu.10.Tiraq.de iur.
conſt.poſſ par.2.ampl.11.num.1.Beltram.ad Gregor.deciſ.
437.nu.5.Andr.deciſ.86.num.1. & reintegrandæ, Oſaſch.
deciſ.133.nu.7.Buratt.deciſ.317.nu.1.& deciſ.736.num.2.
31 & ſeqq.& † ad probandum primum extremum in Spo-
lio, Mart.de Clauſ.par.1.clauſ.20.nu.3.Duran.deciſ.89.
32 num.1.necnon ad † obtinendum mandatum de manu-
tenendo, Rot.deciſ.599.nu.1 par.4.recent.cum alijs ſupe-
33 rius allegatis. Et † denique ad probandam poſſeſſio-
nem debitoris, & ſic primum extremum in Saluiano,
Seraph.dec.1415.n.1.& ſeq.Greg.dec.491.nu.10.Buratt.
deciſ.780.nu.2.Duran.deciſ.40.nu.2.deciſ.193.n.2.& ſeq.
& deciſ.401.n.6.

34 Quintò operatur ſignanter, vt illius virtute poſſit
agi ad poſſeſſionis actualis traditionem, Rot.deciſ.242.
num.1.par.7.recent. & ſit Conſtitutario concedendum
mandatum de aſſociando, Rota deciſ.587 num.4.par.3.
& deciſ.34.num.1.& deciſ.65.n.1.par.6.rec. etiam cre-
ditori, Duran.deciſ.364.nu.1.& num.5.adeò quod Con-
ſtituens ſe Conſtitutario opponere non valeat, Rota
35 deciſ.232.num.2.par.2.recent. Et † inſuper ſit dictum
mandatum concedendum, etiam contra ſingularem
ſucceſſorem, Duran.deciſ.49.nu.7.etiam mortuo Con-
ſtituente, quia Conſtitutarius ob id non priuatur ſua
poſſeſſione, latè Tiraq.de iur.conſt.poſſ.par.2.ampliat.13.
num.4.cum alijs, quos cumulat, & ſequitur Buratt.deciſ.
623.n.3.& ibi Ferentill.lit.A.

36 Sed hæc non procedunt quando Conſtitutarius eſt
negligens in apprehendendo poſſeſſionem actualem,
& patitur illam ab alio occupari, nam videtur ſuſpi-
cari ſe poſse repelli, Rot.deciſ.694.nu.8.par.1.& d.deciſ.
34.n.2.& d.dec.65 nu 8.par.6.& deciſ.181.num.5.par.7.
recent. niſi Conſtitutarius ignoraſset, nam tunc non
poſset ei negligentia imputari, Rot.d.dec.181.nu.6.par.
7.recent.

37 Sextò Conſtitutum poſseſsorium probat poſseſsio-
nem Conſtituentis contra eum, Caualer.deciſ.473.n.2.
Rota deciſ.520.num.2 par.2 recent. Greg.deciſ.362.nu.1.
& ſeq. & non ſolum contra Conſtituentem, ſed etiam
contra eius hæredes, & alios cauſam ab eo habentes,
Saluſt.Tiber in prax.lib.1.c.57.n.9.poſt med.Rot.Ianuen.
deciſ.13.n.14 Gregor.deciſ.491.num.10.Rota deciſ.324.nu.
5.par.2.& deciſ.182 n.2.& dec.408.n.11.& dec.412.nu.3.
& deciſ.599.nu.1.par.4.& deciſ.59.nu.4.par.6.recent.Du-
ran.deciſ.49.nu.3.& deciſ.193.nu.3.& deciſ.401.num.6.
etiamſi habens poſteriorem cauſam huiuſmodi à Con-
ſtituente ſit ſucceſsor ſingularis, Tiraq.de Iur.conſt poſ-
ſeſſ.par.3.limit.1.nu.23.Rota deciſ.766.n.11.par.1.diuerſ.
& deciſ.587.nu.4.par.3.recent. Duran.d.deciſ.49.num 3.
38 quinimò probat poſseſſionem Conſtituentis, etiam
contra Conſtitutarium, Rota deciſ.539.n.2.par.4.& dec.
100.nu.2.par.7.recent.Beltram.ad Gregor.deciſ.362.num.
11.ſicut ad eius fauorem, ex præallegatis, & contra alios
habentes cauſam ab illo, Rot S.Seuerini Dotis, ſeu Sal-
uiani, 4.May 1640.coram R.P.D.Dunozet.in §.verum
etiam.

39 Conſtitutario verò mortuo efficit, vt continuetur
poſseſſio in eius hæredes. ſi debitor, vel alius etiam il-
lorum nomine ſe poſſidere conſtituerat, Duran.deciſ.
84 n.30.

40 Illud certum eſt, Conſtitutum probare inter contra-
hentes, & habentes poſteriorem cauſam ab eis, Rot.dec.
412.nu.3.par.4 recent.Buratt.deciſ.505.nu.2. vbi quod ita
fuit ſæpius reſolutum.

41 Sed hoc primò non procedit ad fauorem Conſti-
tuentis, nam tunc ex ſolo Conſtituto poſseſſio eius
non probatur, Caualer.dec.473.n.2.

42 Secundò non procedit contra Tertium non haben-
tem Cauſam aliquam à Conſtituente, quia tunc Con-
ſtitutum, ſolum quoad probandam Conſtituentis poſ-
ſeſſionem nihil operatur, Gloſ.in l.in verbo tradita, & ibi
Ang.nu.4.C.de acquir poſſ.Alex.conſ.10.num.2.lib.4.Ti-
raq.de iur.conſt.poſſ.par.3.limit.1.num.20.& ſeqq.Seraph.
deciſ.302.num.6.Rot.deciſ.768.num.4.par.2.recent. ſed
poſseſſio debet aliundè probari de tempore contra-
ctus, Saluſt.Tib.in prax.lib.1 c.57.num.9.verſ.præmit-
tendum, Rot.deciſ 408.num.11.par.4.recent.Buratt.deciſ.
701.nu.3.

43 Septimò Conſtitutum appoſitum in contractu do-
nationis ſimpliciter facit illam præſumi inter viuos, Rot.
deciſ.9.n.21.par.7.recent.Ferentill.ad Buratt.deciſ.581.n.
44 19.niſi † donans expreſſiſset, ſe cauſa mortis donare,
tunc enim in claris non eſt opus coniecturis, l.conti-
nuus, §.cum ita, ff.de verb.oblig.

45 Octauò Conſtitutum poſseſsorium tamquam acceſ-
ſorium aſsumit naturam contractus, cui adijcitur, Rot.
deciſ.549.n.5.par.1.diuerſ.Ferentil.ad Buratt.deciſ.937.
num.17.& ſeq.& ab eo regulatur, Caualer.deciſ.5.nu.6.
& intelligitur ſecundum ſubiectam materiam, Rot.dec.
46 61.num.30.par.7.recent. & † ob id contractu nullo exi-
ſtente, nihil operatur, Saluſt.Tiber.lib.1.c.57.num.12.&
ſeq.Rota deciſ.549.n.5.par.1.diuerſ.Buratt.deciſ.220.nu.
10. & ibi Ferentill.nu.13.Duran.dec.155.num.20.& ſeqq.
47 & † ſi apponitur in obligatione conditionali, efficitur
conditionale, Rota deciſ 471.nu.4.par.4.recent.Durand.
deciſ.154.num.2 purificata tamen conditione retrotra-
hitur, niſi medio tempore ſit alteri ius quæſitum, Ti-
raq.de Iur.conſt.poſſ.par.2.ampliat.17.nu 4.Hond.conſ.18.
n.66.& ſeq.lib.2 Rot.d.dec.471.nu.6 par 4.recent.Buratt.
dec.952.nu.6.

48 Sunt tamen plures caſus, in quibus Conſtitutum
poſseſsorium nihil operatur, &

Primus caſus eſt, quando conſtat, quod Conſtituens
de tempore, quo ſe nomine alterius poſſidere conſti-
tuit,

Digitized by Google

tuit,non poſſidebat, *l.quamuis, §. 1. vbi Gloſ. in fin. & DD.ff.de acq.poſſeſſ.Tiraq.de Iur.Conſt.poſſeſſ.par.3. limit. 1.num.1.& ſeqq.Rota deciſ.63.num.5.par.1.recent.Buratt. deciſ.220.num.8.* & ibi *Ferentill. ſub lit. B*, vel poſſidebat,ſed nomine alterius,*Buratt.deciſ.505.nu.1.* vel conſtat,quod poſſidere non poterat,*Rota deciſ.787. num.3. par.3.recent.*

49 Secundus, quando quis conſtituit ſe poſſeſſurum poſt mortem, quia tunc confertur in tempus, in quo quis poſſeſſurus non eſt, *l.qui vniuerſas, §. quod per Colonum,& l.cum Heredes,in princ.ff.de acquir. poſſeſſ.* cum alijs cumulatis per *Tiraq.de iur.conſt.poſſ.par.3. limit.2. nu.1.Saluſt.Tiber.d.lib.1.c.57.nu.11.Rota deciſ.258. n.3. & ſeq.par.4.recent.Duran.dec.62.n.11. & dec.84. nu.6. & dec.134. n.3.*

50 Sed hoc ſignanter non procedit, quando in Conſtituto appoſita eſt clauſula, *ex nunc prout ex tunc,Tiraq. de Iur.conſt.poſſ.d.par.3.limit.2.n.15.Buratt.dec.179.nu.8.*

51 *& dec.220.n.9 Rota dec.787.n.4.par.3.recent.* vbi † alias deciſiones cumulat; Natura enim huius clauſulæ, *ex nunc prout ex tunc*, operatur,vt vnum tempus alteri inſit,*Rot.deciſ.80.n.18.par.7.recent.*

52 Tertius caſus eſt, quando Conſtitutum apponitur in contractu nullo,& inualido.*Tiraq.de Iur.conſt.poſſ.par. 3.limit.7.Saluſt.Tib.lib.1.cap.57.num.13. Rota deciſ.224. num.1.par.2.diuerſ.& deciſ.694.numer.9. par.1. & deciſ. 787.num.5.par.3.recent. Caualer. deciſ.373. nu.3. Buratt. deciſ.220.num.10.*& ibi *Ferentill.nu.13.Duran.deciſ.155. num.22.*

53 Quartus, quando apponitur in contractu ſimulato, *Tiraq. de Iur. conſt. poſſ.par.3. limit.8. Saluſt. Tib.d.lib.1. cap.57.nu.13.*

54 Quintus, quando Conſtituens remanet in poſſeſſione,*Tiraq.d.par.3.limit.9. Bart.in l.ſicut, §. ſuperuacuum, nu.5.in fin.ff.quib.mod.pig.Caualer.deciſ.503. num.1.* vbi quod hoc non procedit quando remanens poſſideret iure familiaritatis.

55 Sextus,quando Lex, vel Statutum, vel Conſuetudo requirit veram,& realem, & actualem traditionem, *Tiraq.de Iur.conſt.poſſ.par.3.limit.11.Mart.de Clauſ.par. 1.clauſ.20.num.13.verſ.vbi Statutum,Gratian.dec.Marcheſ.238.nu.6.Andr.dec.86. nu.2.*

56 Septimus caſus, quando quis conſtituit ſe generaliter poſſidere rem incertam ratione quotæ,& loci, *l. 3. §.incertam,ff.de acquir.poſſeſſ.Tiraq.de Iur.conſt.poſſ par.2. ampliat 32.nu.10.& d.pa.3.limit.19.nu.1. Gamm.dec.56. vbi de communi, Caualer. deciſ.391.num.2.Rot.dec.787 nu.2.par.3.recent.Buratt.deciſ.220.n.6.*& ibi *Ferentill.ſub lit. A.*

57 Sed hoc primò non procedit, quando res incerta poſtea certificaretur, *Tiraq.d.par.3.limit.19.n.4.Burat. deciſ.220.nu.7.*

58 Secundò non procedit,quando res eſt certa, ſaltem ratione loci,vel quotæ, quia ſufficit certitudo ratione alterutrius,*Tiraq.de Iur.conſt.poſſ.par.3.limit.19.num.2.* cum alijs ſupra allegatis.

59 Tertiò non procedit, quando Conſtitutum eſt appoſitum ſuper omnibus bonis præſentibus, & futuris, nam tunc operatur translationem poſſeſſionis in Conſtitutarium, *Alex.conſil.85.num.8. verſ. & etiam quia, lib.6.* vbi de communi teſtatur, & ibi *Apoſtilla in verb.futuris*, dat concordantes, & dicit communem *Tiraq.de Iur.conſt.poſſ.part.2. ampl.31. & ampl. 32.num. 1.& ſeqq.& num.12.* vbi de receptiori, & in practica obſeruata opinione teſtatur *Duran. deciſ. 49. num. 13.* vbi quod alias obligatio omnium bonorum præſentium,& futurorum inſeruiret de vento.

60 Et ratio eſt, quia in hoc caſu adeſt reſpectu vniuerſi ab initio certitudo, quæ ſufficit, *arg. l.qui iure militari,ff. Teſt.Milit.Tiraq.de Iur.Conſtit.poſſeſſ. par.2. ampliat. 32. num.11.* Secus ſi ab initio non fuiſſet certitudo in particulari, nec in vniuerſo, in quibus terminis procedit *d.l.3.§.incertam,& l.locus, ff.de acq. poſſ.* cum alijs allegatis ſupra *verſ.7.caſus, Tiraq. d.par.2. ampl. 32.num.11.*

61 Octauus caſus, quando res eſt emphiteutica, donec obtineatur inueſtitura a Domino directo.

Nonus, quando Conſtituens ficte poſſidet.

Decimus,vbicumque interuenit alia fictio, vel fictus titulus.

Decimus primus,quando nulla adeſt cauſa, vel titulus,cui Conſtitutum accedere poſſit.

Decimus ſecundus, quando Lex vtitur verbo accipiendi,quia tunc requiritur corporalis traditio.

Decimus tertius, quando res eſt apud Conſtitutarium ignorante Conſtituente.

Decimus quartus, quando Procurator eſt conſtitutus ſimpliciter ad vendendum, non poteſt transferre poſſeſſionem per Conſtitutum, aut alium actum fictum.

Decimus quintus,Colonus,Conductor, & alij, per quos poſſidemus,non poſſunt transferre poſſeſſionem noſtram per Conſtitutum.

Decimus ſextus,Tutor,& Curator, non poſſunt per Conſtitutum transferre poſſeſſionem pupilli, vel minoris.

Decimus ſeptimus, Prælatus ſine conſenſu Capituli non transfert poſſeſſionem rei Eccleſiaſticæ.

Decimus octauus, Iudex, vel alius repræſentans factum Partis, non transfert poſſeſſionem per Conſtitutum,niſi quando non potuit ingredi fundum, & tradere poſſeſſionem realem, vel niſi quando in contrarium extaret conſuetudo,vel niſi quando mitti iuſſus ex alia cauſa detineret, vel denique niſi quando exequutor vſus eſt illis verbis,dedit,tradidit, quia tunc poterit is, qui obtinuit ingredi poſſeſſionẽ propria authoritate.

Decimus nonus, quando Conſtitutarius eſt incapax poſſeſſionis illius rei, quam quis conſtituit eius nomine poſſidere.

XX. quando agitur de reſolutione contractus, qui fuit per realem traditionem conſumatus,ſed eſt opinio controuerſa,& contrarium tenet etiam *Tiraq. d.par.3. limit.20.*nam is,cui facta eſt traditio, realiter poſſidet, ergo poteſt per Conſtitutum poſſeſſionem in eum,qui tradidit,transferre.

XXI. quando Conſtitutarius fuit negligens per decem annos in accipiendo poſſeſſionem actualem, *Rot. deciſ.634.n.5.par.1 recent.*& ita cenſuit Signatura *in Fauentina Donationis*, inter DD.de Caccinis,& Marcum Antonium Fornaſatium, *die 17.Septembris 1643. proponente R.P.D.meo a Valle.*

XXII. quando Precarium eſt appoſitum in contractu conductionis, nam per illud non transfertur poſſeſſio in conductorem.

XXIII. quando in eodem contractu eſt appoſitum ſimplex conſtitutum,& Precarium, quia ſe mutuo impediunt;ſed hæc eſt res controuerſa, & contrarium tenet,*Tiraq.de Iur.conſt.poſſ.par.3 limit.23.*

XXIV.quando precarium,& affictus apponuntur in eodem contractu, quia tunc adeſt repugnantia; ſed ſi hoc eſſet verum precarium ſemper eſſet inutile in contractibus oneroſis,vt aduertit *Tiraq.d.par.3. limit.24.*

XXV. quando apponitur in aliquo contractu inter perſonas prohibitas, *Buratt.deciſ.220.nu.10.*

XXVI.quando Lex,ſeu Conſtitutio pœnalis loquitur de traditione,quis non incidit in pœnam, ſi conſtituat pro alio poſſidere; In contrarium tamen eſt magis communis opinio.

XXVII. quando poſſeſſio eſt translata per conſtitutum, Dominus directus non poteſt exigere laudemium, antequam emptor accipiat realem poſſeſſionem.

XXVIII. quando emptor tenetur ad vſuras pretij non ſoluti,non ſufficit traditio per conſtitutum,ſi adhuc venditor fructus rei venditæ percipiat, ſecus ſi illos percipiat emptor.

XXIX. quando ceſſat cauſa,ſeu titulus,cui eſt adiectum conſtitutum,ceſſat etiam ipſum conſtitutum.

XXX. quando quis conſtituit ſe poſſidere nomine abſentis,niſi poſtea abſens id ratum habeat.

XXXI. quando Notarius apponit conſtitutum in aliquo contractu,abſque eo, quod id fuerit à partibus expreſſe conuentum.

Hos caſus latè tradit, & diſcutit *Tiraq.de Iur.conſt. poſſeſſ.par.3.per tot.* ideò ad eum in facti contingentia poterit haberi recurſus.

D XXXII.

Digitized by Google

XXXII. caſus, quando conſtitutum concurrit cum alio conſtituto anteriori, *Rot, deciſ.150. num.8. par.7. recent.*

XXXIII. quando quis poſſeſſionem ſemel accepit, conſtitutum amplius non operatur, *Caualer. deciſ.6, num.4.*

XXXIV. quando res fuit euicta medio tempore, *Caualer.dec.n.6.*

XXXV. quando nullitas contractus fuit in controuerſiam deducta, non datur immiſſio vigore conſtituti, quia eius virtus interim eſt ſuſpenſa, *Socc. conſ. 78. nu.8. lib.3.* cum alijs cumulatis per *Ferentill.ad Buratt. deciſ, 220. num.15. & ſeq.* vbi quod hoc non procedit, quando exceptio non probatur incontinenti, ſed reijcitur ad petitorium, *Rota poſt Pacific, de Salu.deciſ.92. num.6.*

XXXVI quando agitur de poſſeſſione actuali, nam illa per conſtitutum non transfertur, niſi corporaliter appræhendatur, *Saluſt.Tib. in Prax.lib.1.cap.57.num. 9.Put, deciſ.2.de empt.& vend. Rot. deciſ.242. nu.1.par.1. recent.*

B Clauſula, *Conſtituens &c.* non importat poſſeſſorium
62 conſtitutum, nam de ſtylo tantum extenditur, *Conſtituens Procuratorem in rem propriam*, vt colligitur ex *Bertaz. clauſ.28.gloſ.1.& 1.& clauſ.29.gloſ.1.Mart.de Clauſ. par.1.clauſ.232.* & tradit apertè *Duran, dec.134.num.1.* quod tranſit ſine difficultate.

C Per illud verbum, *& donec &c*, extenditur clauſula
63 conſtituti poſſeſſorij, de communi ſtylo Notariorum Vrbis, vt teſtatur *Rota dec.258. num.5. par.4. recent.* Et
64 † ſimiliter clauſula conſtituti ſub clauſula cæteratæ, *& interim &c* continetur, *Duran, dec.401, num.8.* & eo magis, quando clauſula, *& interim, &c.* non poteſt intelligi de conſtitutione Procuratoris, dum ille fuit in alia eiuſdem inſtrumenti parte conſtitutus, *Duran, d. dec.401 num.9.*

D Regulariter poſſeſſio non acquiritur, niſi actuali-
65 ter, ac penitus expulſis Colonis, ſeu Inquilinis a facie rei, cuius poſſeſſio capitur, appræhendatur, *l.quamuis, §.1.& l.peregrè, §.quibus, ff.de acq.poſſ. Saluſt.Tiber. lib.1. cap.57.nu.8.Verall, dec.169 par.3.Put.dec.2.& dec.17. de cauſ.poſſ.& prop.Rot.dec.412.nu.1.par.4.diuerſ.& poſt Pacif.de Salu.dec.141.nu 8.Ferentill.ad Buratt.dec.732. nu, 5. & ſeqq.*

66 Sed hoc primo non procedit, quando poſſeſſio eſt vacans, quia, cum tunc Colonus, vel Inquilinus alteri non poſſideat, ſufficit quod capientem poſſeſſionem in dominum recognoſcat, *Rolan. conſ.46.n.12.lib.2. Affict. dec, 67.n.6.Verall.dec.169.par.3.Rota poſt Pacific.de Salu.d.dec.141.n.9.*

Recognitio autem in dominum fieri poterit, reſpondendo illi de fructibus prædij, vel ſoluendo penſiones domus, & cum obligatione iurata de faciendo præmiſſa, *Saluſt.Tib.d.lib.1.cap.57.n.7. Affict.dec.325. n.3.Seraph.dec.567.n.3.Buratt.dec.732, nu.1.& ibi Ferentill.n 8.verſ.hoc tamen.*

67 Secundo non procedit, quando poſſeſſio fuit capta authoritate, & de mandato Iudicis, quo caſu ſufficit, vel expulſio Colonorum, ſeu Inquilinorum, vel recognitio, *l.peregrè, §.quibus ff.de acquir.poſſ. Affict.dec.325 nu.3.Rot. in Aſten. Feudi 16. Aprilis 1584. cor.bo.me.Bubalo, Duran.dec.84.n.8.*

Quinimò cum immiſſio facta auctore Prætore idem operetur ſine vlla violentia, quod operatur violenta expulſio, per quam perditur omnis poſſeſſio, tam ciuilis, quam naturalis, aliquam expulſionem Colonorum, aut Inquilinorum non eſſe tunc neceſſariam, per doctrinam *Angel.in l.qui vniuerſas, §.item cum Prætor, verſ.in textu, ff.de acquir.poſſeſſ.* tradit *Rota deciſ.802. nu. 6.& ſeq.par.1.et dec.62.num.3.et ſeq.par.2.diuerſ.Seraph. deciſ.312.num.4.Rota deciſ.293.num.5.in fin. par.1. et deciſ.226. num.6 et deciſ.305. num.1.par.6. et deciſ. 306. num.3. par.7. recent. Gregor.deciſ.69.num.2. et dec. 203, num.1.*

69 Nam authoritas Iudicis operatur, vt poſſeſſor debeat ſuſpicari ſe poſſe repelli, *Rota dec.641. num.7.par. 1. diuerſ.et deciſ. 226. num.7. par.6. recent.* quæ ſola ſuſpicio ſufficit ad amittendam poſſeſſionem, *Seraph. deciſ.769.num.2.Beltramin.ad Greg.deciſ.203.num.5.* Et
70 ob id per † eamdem *Angel.* doctrinam, quando poſſeſſio capitur Iudicis authoritate, & mandato, nec etiam recognitionem aliquam eſſe neceſſariam, dixit *Rota in d. Aſten. Feudi 16. Aprilis 1584. coram bo.mem. Bubalo.*

Sed hoc procedit quando Iudex ritè, & rectè cauſa cognita procedit, alias ſecus, *Rot. in Romana domus de anno 1572. coram bo. me. Cardin Lancell. et in d. Aſten. Feudi 16. Aprilis 1584. coram bo.mem. Bubalo, Duran. d. dec.84.nu.8. et ſeq.*

71 Eſt enim certa in iure concluſio, quod Iudex ritè, & rectè procedendo, priuat poſſeſſione, *Angel.in l. clam poſſidere, §.qui ad nundinas, num. 2.in fin.* & ibi *Imol. num.1. in fin. verſ.ſit autem, Roman. num.3. verſ.ſecundo, Alex.num.3.in fine, Iaſ. numer.20. Seiſell. num.3. ff de acq. poſſ. Compoſtell. in cap. tranſmiſſam, num.3. verſ.de poſſeſſione alterius*, & ibi *Io Andr. col. pen. circa med. verſ.ideò dixit, Butr.num.17.in fin.Card. quæſt.5. Henric. Boic. num.4. et ſeq. de elect. Ferret.conſil.5 num.9.in fin. lib.1. Rota deciſ.62.num.3. et ſeq. par.2. diuerſ. et deciſ. 293.numer 5.par.1.et deciſ.78 numer.3. et deciſ. 123. numer.15.et deciſ.229.numer.6. et deciſ. 306. num.3. par.7. recent. Gregor. deciſ.9. num.4. et deciſ.69. numer.3.deciſ. 203.numer.1.* & ibi *Beltramin.numer.5. Caualer. deciſ. 2. numer. 4. et ſeqq. deciſ. 42. numer. 2. deciſ.62. numer.3. deciſ.470. numer.4. et deciſ.478. num.4. Duran. deciſ. 257. numer. 4. et numer.17.* & fuit alias ſæpè deciſum.

72 Secus, quando Iudex iniuſtè, & nulliter procedit, tunc enim aliquem ſua poſſeſſione non priuat, *Ang.in l.clam poſſidere, numer.2.in fin.ff.de acquir.poſſeſſ. Alex. in l.iuſtè poſſidet, numer.5. ff. de acquir. poſſeſſ. Rip. in l. naturaliter, §. nihil commune, ff. de acquir. poſſeſſ. Roman.conſil.158. numer.1.* & ibi *Mandoſ. lit.A, Ruin. conſil.17. numer.7. lib. 5. Rolan. conſil. numer. 18. lib.2. Caualer. deciſ. 48 numer. 2. & ſeqq. deciſ.432. numer. 2.& deciſ.535.numer.3. Buratt. deciſ.32. numer.4. & deciſ.169. numer.2. Gregor.deciſ.9. numer.4. deciſ.69. numer.3. deciſ.105. numer.22.deciſ.458.numer.9. deciſ.546. numer.2.& deciſ.555.numer.6. Duran. deciſ.114. numer. 3. deciſ.132. numer.6. deciſ.198. numer.17. & deciſ.257. num.4.*

Adeò quod neque in hoc caſu recognitio Colonorum ſuffragetur, *Rot.deciſ.555.numer.2.& ſeqq.& num.*
73 *7. par.1. recent.* cum † nec de iure nouo Colonus poſſit interuertere poſſeſſionem Domini, alteri poſſeſſionem tradendo, eumque in dominum recognoſcendo, *l.fin.C.acquir.poſſ. Rot. deciſ.139. numer.21. vbi*
74 *de communi, par. 6. recent.* Et † Rota paſſim contra factum Iudicis nulliter, & iniuſtè procedentis concedit mandatum de manutenendo, *Buratt. deciſ. 393. numer.3.* & ibi *Ferentill.ſub lit.B, Duran.deciſ 114.num. 4. Rota in Romana vineæ, 17. Iunij 1642. coram R. P. D. Ghiſilerio.*

75 Sed hoc primò non procedit, quando poſſeſſor, ſuſpicando ſe poſſe repelli a poſſeſſione, habet ſe pro ſpoliato, *Affict.deciſ.395.numer.7.Put.deciſ.419.numer. 4.& ſeq.lib.2.Rot. deciſ.81.numer.1.par.1. diuerſ. Gregor. deciſ.105. numer.22.* tunc enim intrat Spolium, *Abb. in cap. conquerente, numer.8. de reſtit.ſpol. Rolan. conſil. 6. numer.33. lib.3. Gregor.deciſ.43. numer. 2. deciſ.105. numer.5. deciſ.198. numer.2. & deciſ.209. numer.2. Coc-*
76 *cin. deciſ.97. numer. 1.* Et † fuit ſæpius deciſum, cum hoc caſu Iudex, qui nec ritè, nec rectè procedit, dicatur de facto procedere, vt priuatus, & propterea ſpoliare, *Crauett. conſil. 140. numer. 2. Roman. conſil. 158. numer.6.Gabr.de reſtit ſpoliat. concluſ 1. numer. 124. Verall deciſ.186.par.3.Put. deciſ.419. num.3. & ſeq.lib.2. Seraph deciſ.867 num.1.Rot.deciſ.365. num. 11. par.1.& deciſ.646.num 1.& deciſ.724.num.5. part.2. & deciſ.743. num.1 par.3.& deciſ.81.num.1. & deciſ. 448. num.6.par. 4. recent. Caualer.deciſ.337.numer.1. deciſ.524.numer.5 & deciſ.539. numer. 9.Gregor. deciſ. 362. numer. 4.* vbi quod ita fuit ſæpiſſimè deciſum; Debet tamen iniuſtitia ad dictum effectum eſſe patens, & notoria,
78 † *Rota d. deciſ, 646. nu.1. par. 2 recent.* & alias ſæpè.

78 Secundò non procedit, quando quis per decennium fuit negligens in recuperando naturalem, nam tunc perditur etiam poſſeſſio ciuilis, *Bart.in l.ſi de eo, §.ſi*

Digitized by Google

§.ſi fortè,nu.4.ff.de acquir.poſſ.Crau. conſ.235. nu.1. Curt. Sen.conſ.24.nu.4. Alex.conſ.94.nu.7.verſ.nec obſtat,lib.5. vbi de magis communi opinione teſtatur, *Benintend. deciſ.10.nu.3. Caſſad. deciſ.5.num.3. de reſtit.ſpoliat.Rot. deciſ.81.nu.1 par.1.diuerſ.Caualer.deciſ.242. nu.4 & dec. 470.nu.2.*

De Saluiano Interdicto. Pars II. Cap. VI.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum interdictum quid ſit.*
2 *Saluianum competit creditori in bonis hypothecatis, etiam contra tertium, ad effectum ſe ſatisfaciendi de fructibus.*
3 *Saluianum competit etiam Legatario, & Fideicommiſſario, & cui competit hypotheca, ad effectum conſequendi rem ſibi relictam,ſeu debitam.*
4 *Monitorium in Saluiano,ad effectum ſe ſatisfaciendi de credito ex fructibus,& eius Formula.*
5 *Monitorium in Saluiano ad effectum conſequendi rem ſibi relictam,ſeu debitam,& eius Formula.*
6 *Proteſtatio rei conuenti contra monitorium, & eius Formula.*
7 *Monitorium eſt verificandum.*
8 *Bonis,in quibus petitur immiſſio, penes debitorem exiſtentibus,quid probandum pro verificatione monitorij.*
9 *Bonis penes tertium exiſtentibus ſunt in Saluiano probanda duo extrema,& quæ.*
10 *Petita immiſſione in poſſeſſionem bonorum legatorum, vel fideicommiſſo ſubiectorum, docto de exiſtentia legati, vel fideicommiſſi, ſunt adhuc probanda duo extrema, & quæ.*
11 *Si monitorium eſt verificandum per ſcripturas, quomodo citanda pars, & conficiendus proceſſus.*
12 *Si Scriptura non ſufficiunt pro verificatione Monitorij, ſunt producendi Articuli,& examinandi Teſtes.*
13 *Articuli in Saluiano quomodo conficiendi.*
14 *Articuli in Saluiano, & eorum Formula.*
15 *Teſtibus in partibus exiſtentibus, ſunt expediendæ literæ miſſiuæ.*
16 *Reus conuentus in Saluiano quid opponere poſſit, & quomodo Actor ab eo citatus ad dicendum contra proteſtari, & quomodo tunc Iudex admittere debeat Iura,& Articulos.*
17 *Facta mixtura in Saluiano poteſt ſuſpendi Petitorium.*
18 *Proteſtatio facienda pro ſuſpenſione Petitorij, & eius formula.*
19 *Citatio ad libellandum in terminis ſubſtantialibus in Saluiano,& eius Formula,& Proceſſus.*
20 *Productio Iurium in termino ſubſtantiali, ad dicendum contra producta,& eius Formula.*
21 *In Saluiano,& alijs Poſſeſſorijs ſummarijs, ſufficit ſeruare quatuor terminos ſubſtantiales.*
22 *Citatio ad articulandum in terminis ſubſtantialibus in Saluiano,& eius Formula,& Proceſſus.*
23 *Citatio ad videndum reiterari terminos ſubſtantiales, & ad Sententiam,& eius Formula,& Proceſſus.*
24 *Sententia in Saluiano,quando agitur pro immiſſione,ad effectum ſe ſatisfaciendi de Credito ex fructibus, & eius formula.*
25 *Sententia in Saluiano, quando agitur pro conſequutione rei ſibi relictæ,vel debitæ,& eius Formula.*
26 *In cauſis poſſeſſorijs, & alijs omnibus,ſummam ducentorum ducatorum non excedentibus, non eſt neceſſe ſeruare terminos ſubſtantiales; ſeruati tamen potius poſſunt prodeſſe,quam obeſſe.*
27 *In Poſſeſſorijs ſummarijs non datur Appellatio ſuſpenſiua,ideò appellare volens debet adire Præfectum Signaturæ pro Superſeſſoria, & cauſam in Signatura proponendam curare.*
28 *Appellatio eſt infra decem dies coram Iudice à quo proponenda.*
29 *Interpoſitio Appellationis coram Iudice a quo, & eius Formula,cum reſponſione Iudicis.*
30 *Cedula appellationis à Sententia lata in Saluiano, & eius Formula.*
31 *Commiſſio appellationis in Saluiano in Signatura proponenda, & eius Formula.*
32 *In cauſa non Rotali, quomodo concipiatur Commiſſio appellationis in Saluiano.*
33 *Signatura in caſibus, in quibus appellatio non eſt admittenda in Saluiano reſcribit cum clauſula,* ſine præiudicio.
34 *Signatura in caſibus, in quibus non eſt ita clarum, an appellatio ſit,nec nè admittenda in Saluiano reſcribit cum clauſula,* quatenus ſit locus Ægidianæ.
35 *Signatura,ſi appellatio ſit admittenda in Saluiano, reſcribit pro appellatione,abſque aliqua clauſula.*
36 *Si ille,qui Sententiam obtinuit, poteſt ad vlteriora procedere, abſque vitio attentatorum, expediri curat Mandatum de Immittendo.*
37 *Mandatum de Immittendo in poſſeſſionem in iudicio Saluiani, & eius Formula.*
38 *Exequutor in vim Mandati immittit in poſſeſſionem,& Actuarius de immiſſione conficit Inſtrumentum publicum.*
39 *Inſtrumentum immiſſionis in poſſeſſionem in Saluiano, & eius Formula.*
40 *Aliud Inſtrumentum immiſſionis in poſſeſſionem in Saluiano,& eius Formula.*
41 *Immiſſus in Saluiano, ſi non poteſt niſi longo tempore de credito ſatisfieri, & vult deuenire ad ſubhaſtationem, debet obtinere reſcriptum à Signatura Sanctiſſimi.*
42 *Commiſſio,quæ obtineri ſolet ab immiſſo in Saluiano à Signatura Sanctiſſimi, ad effectum procedendi ad ſubhaſtationem,& eius Formula.*
43 *Commiſſione ſignata, & Iudici præſentata, neceſſe eſt citare Partem ad dicendum contra illam.*
44 *Citatio ad dicendum contra commiſſionem manu Sanctiſſimi ſignatam,& eius Formula,& Proceſſus.*
45 *Citatio ad videndum præfigi terminum,ad probandum, & reluendum bona, iuxta formam commiſſionis, & eius Formula,& Proceſſus.*
46 *Citatio ad videndum ſubhaſtari bona, iuxta formam commiſſionis,& eius Formula,& Proceſſus.*
47 *Ad Subhaſtationem, & Deliberationem quomodo procedatur remiſſiuè.*
48 *Interdictum quid ſit.*
49 *Interdictum eſt multiplex.*
50 *Interdictum vnde dicatur.*
51 *Interdictum aut eſt adipiſcendæ, aut retinendæ, aut recuperandæ poſſeſſionis.*
52 *Interdictum Saluianum,quid ſit.*
53 *Saluianum aliud directum,aliud vtile.*
54 *Saluianum directum contra quem detur,& ad quid inuentum,& contra quem,& ad quid detur vtile.*
55 *Saluianum vnde dicatur.*
56 *Saluianum vtile competit cuicumque creditori hypothecario.*
57 *Cui competit Hypothecaria competit Saluianum.*
58 *Saluianum datur propter hypothecam.*
59 *Hypotheca eſt mater,& fundamentum Saluiani.*
60 *Saluianum ceſſat hypotheca ceſſante.*
61 *Saluianum ratione hypothecæ competit Legatario.*
62 *Saluianum vtile competit pro Legato.*
63 *Saluianum competit pro Legato, non ſolum contra alia bona per Teſtatorem poſſeſſa, ſed etiam contra res ipſas legatas, ac mobilia, pecunias, & nomina Debitorum.*
64 *Saluianum vtile competit Fideicommiſſario,etiam particulari, contra bona fideicommiſſaria à Teſtatore tēpore obitus poſſeſſa,& in re fideicommiſſo ſubiecta.*

Digitized by Google

124 Præſertim ſi ipſe non poſſideat, & poſſeſſio ſit plena, nam poterit vti Iure ſuo contra denuo immiſſos, cum ei ex immiſſione non inferatur præiudicium, *d.l. ſi is à quo,ff.de rei vindic.Couar.pract.quæſt.c.16.n.2.verſ. ius tandem,Ceſ.de Graſſis deciſ.3.n.4.de verbo ſignif.Rot. dec.539 nu.10.in fin.par.4.recent.Caualcr.deciſ.305.nu.1.* niſi forte ratione durioris Aduerſarij, quæ militat quando cæpiſſet agere ante latam Sententiam, vt poſt *Couarr.d.c.16.n.2.& ſeq.* tradit *Ceſ. de Graſſis, d.deciſ 3. nu 4.de verb.ſignif.*

125 Sed concluſio Primò non procedit, ſi poſſeſſio eſſet vacans, nam tunc poteſt Tertius impedire exequutionem, quia facilius poterit obtinere immiſſionem, ſi poſſeſſio ſit vacans, quam ſi ſit plena, *Ludouic. d.deciſ Peruſ.26.nu 14.Cæſar.de Graſſ.d.deciſ.3.nu.4. de verb. ſignif.*

126 Secundò non procedit, quando Tertius, qui contendit impedire exequutionem Sententiæ, poſſidet, vel aſſeuerat rem petitam eſſe penes ipſum, vel ſe poſſidere, nam tunc cum Poſſeſſor ſit ſemper audiendus, impedit Sententiæ exequutionem, nam alias fieret exequutio contra Tertium non victum, quod non eſt admittendum, *cap.cum ſuper,de re iud.l.à Diuo Pio,§.ſi ſuper rebus,ff.de re iud.Couar.pract.quæſt.c.16.n.3. verſ.tertia ſolet,Ludouic.deciſ.Peruſ.26.n.15.Gregor.deciſ.396. nu.5. Rot.deciſ.17.n.1.& ſeqq.& nu.6.par.3.recent.* in qua fuit deciſum, Tertium hoc caſu impedire exequutionem, etiam trium conformium.

127 Tertiò non procedit, quando Tertius ante exequutionem factam venit Iure proprio, deducendo principaliter ex perſona propria ius ſuum, quod nullam habet connexionem cum iure Litigantium, nam tunc impedit exequutionem, etiam trium conformium, latè *Rota deciſ.17.n.1.& ſeqq.par 3.& deciſ.313 num.17.& ſeq. par.6.recent.*

128 Et hoc locum habet, ſiuè quis veniat principaliter deducendo ius ſuum, prout in prima etiam poſt tres conformes, *Rota d.deciſ.17.n.1. & ſeqq.* ſiuè veniat in ſtatu, & terminis, pariter iure proprio, non ad defenſionem alterius, ſed pro ſe ipſo in prima, vel in ſecunda inſtantia, etiamſi Sententia fuiſſet lata contra Partem in contumaciam, & tranſiiſſet in rem iudicatam, quia licet veniens ad cauſam in ſtatu, & terminis, ab ea appellando, faciat Sententiam ſuam, quoad numerum cum alijs Sententijs faciendum ad effectum rei iudicatæ, non tamen operatur, vt dictus veniens in ſtatu, & terminis cenſeatur approbare illam qualitatem tranſitus in iudicatum, cum hoc repugnet eius intentioni, contraria enim ſunt facere rem iudicatam, ſuam, & Sententiam impugnare, nam admiſſio ad cauſam præſupponit eam adhuc durare, non autem illam eſſe penitus extinctam per rem iudicatam, latè *Seraph.deciſ 906.nu.2.*

129 Et in his terminis, & ſecundum *d.deciſ.Seraph.* quam allegat, debet intelligi *Rota d.deciſ.17.nu.3. verſ. & iſte Tertius, par.3. recent.* dum dicit quod Tertius veniens in ſtatu, & terminis impedit exequutionem, non enim hoc poteſt intelligi de exequutione trium conformium.

Tum quia *Ioan. And.in cap.2. nu.1. verſ.ille autem,& Gemin.n 9.vt lit.pend.in 6.& Couar.pract. c.13. in princ.* per eam allegati, id non dicunt, ſed ſolum quod veniēs ad cauſam pro ſuo intereſſe, quando non venit ad defenſam, vel aſſiſtentiam alterius poteſt venire vel in ſtatu, & terminis, vel prout in prima, ſicut idem etiam tradit *Seraph.d.deciſ.905.nu.1.* pariter per eandem *Rotam d.num.3.* allegatus, qui vt ſupra expreſsè loquitur tàm ſub *nu.1.* quàm ſub *nu.2.* de vnica Sententia lata in contumaciam, quæ tranſierat in iudicatum, non autem de tribus conformibus.

130 Tum etiam quia videtur impoſſibile, quod poſt tres conformes, poſſit quis venire ad cauſam in ſtatu, & terminis, etiam ſi non veniat aſſiſtendo alteri, vel defendendo Collitigantem, ſed iure proprio, & principaliter ex perſona ſua, nam quicquid ſit, quando eſt lata vna, vel altera Sententia, etiam ſi tranſierit in iudicatum iuxta *d.deciſionem Seraphin.* tamen quando fuerunt latæ tres conformes, cum Tertius veniendo in ſtatu, & terminis faciat illas ſuas ſignanter quoad numerum, *Seraph.d.deciſ.906,nu.2.* cauſa remaneat penitus extincta ob rem iudicatam, quam tres Sententiæ faciunt, & non entis nullæ ſunt partes *arg.l.eius qui in prouincia, ff. ſi cert.petat.*

131 Facta verò exequutione, quia res non eſt amplius integra, non poterit Tertius audiri, niſi firma manente exequutione, etiam ſi veniat principaliter prout in prima, ex Iure, & perſona propria, nec poterit exequutionem reuocare, niſi prius obtinuerit in cauſa, quia hoc non reperitur Iure cautum, *Rot.d.deciſ.17.nu. 6.par.3.recent.*

132 Hæc tamen tertia fallentia videtur eadem cum ſecunda, nam *in d.deciſ.17.nu 6.par.3.recent.* conſtat quod Tertius aſſerebat, ſe poſſidere, in d. verò *deciſ. Seraph. 906 n.3.* idem videtur, dum ibi intereſſe Clericorum cenſetur inſeparabile ab intereſſe Ciuitatis, quæ eſt ratio ob quam ibi ciuitas, vti tertia, exequutionem retardabat.

133 Quartò non procedit, quando Tertius plenè, & incontinenti vellet docere de iure ſuo, quia cum tunc ceſſet omnis calumnia, & ſuſpicio fraudis, non ſolum recipienda eſt probatio, ſed etiam per illud breue tempus retardanda exequutio, *Couar.pract.quæſt.c.16. nu.2. & ſeq. Ludouic.deciſ.Peruſ.26 nu.10. & ſeq.* vbi declarat, hoc procedere, quando Tertius antea non habuiſſet notitiam litis, vel in caſibus, in quibus Sententia lata non obeſſet Tertio, *num. 13. & ſeq.* vbi tradit exempla probationis faciendæ incontinenti per Inſtrumenta, vel Sententias in iudicatum tranſactas.

134 Quintò non procedit, quando duo litigant in poſſeſſorio, & Tertius comparet in petitorio ad impediendam exequutionem trium conformium in caſu, in quo exequutio fieri non poteſt ſine ſcandalo, dummodo incontinenti, ideſt ex actis, vel probationibus in Curia faciendis Tertius hanc ſuam intentionem probet, in quibus terminis fuit admiſſus *Rex Portugalliæ* ad huiuſmodi probationem faciendam ad effectum impediendi exequutionem trium conformium latarum inter duas Moniales de Abbatiſſatu Monaſterij contendentes, vt per *Mohed.deciſ.19.de reſt.ſpoliat.Put. deciſ.317.lib.2. in correct. Rota deciſ.313. num.15. par.6. recent.* ſecus ſi nihil probetur de nouo incontinenti, *Verall.deciſ.253.in princ.par.3.Put.d. deciſ.317. num.5. in fin.lib.2. in correct. Rota deciſ. 313. num.15. & ſeq.par.6. recent.*

135 Sextò denique non procedit, quando condemnatio eſſet facta in vna re, & exequutio fieret in alia, nam tunc Tertius illam impediret *Ludouic.* quia alios allegat *dec.Peruſ.26.n.16.*

I Iuramentum in ſupplementum plenæ probationis

136 non eſt propriè probatio, ſed releuatio ab onere probandi, *l.eum qui, in princ.ff.de iure iur. Alex. conſ. 59 In cauſa num.5.lib.7.Marcheſ.de Commiſſ.relax.Iur. ad eff.agen.par.3.q.1.num.33.fol.191. ſecundum nou. impreſſ.*

137 Sed Primò ad hoc vt delationi Iuramenti in ſupplementum locus ſit, requiritur ſcientia veriſimilis per actum corporeum in iurante, qui in hoc æquiparatur Teſti, *Marian.de ord.iud.par.6.act.9.n.5.Papien.in Prax. in for.reſponſ.rei conuen.§.iuſiurandi,n.11. Seraph.d.priu. 33.n.5. Ludou.deciſ. Lucen.42.n.16.*

138 Secundò requiritur, quod petens huiuſmodi Iuramentum ſibi deferri, ſit bonæ, & honeſtæ vitæ, & non ſuſpectus de periurio, *Maran.d.par.6.act.9.n.6.Seraph. d.priuil.33.n.5. Ludou.deciſ.Lucen.42.n.17.*

139 Tertiò requiritur, vt is, cui iuramentum ſuppletorium eſt deferendum, ſemiplenè probauerit ſuam intentionem, *l.admonendi ibi ſolent &c.ff.de Iureiur.l.in bonæ fidei,C.de Iureiur.cap.fin.de Iureiur.Iaſon.in d.l. admonendi,n.75.ff.de Iureiur.Roderic.Suar.in l.4.lib.2.Foroleg. ſub tit.de las Iuras nu.19.& ſeqq.* vbi de receptiori teſtatur, *Alex conſ.53.num.3 & ſeqq.lib.1. Papien. in Prax. in Form.reſp.rei conuent.§.Iuſiurandi,nu.11. & ſeq. Veſtr.in Prax.lib.7.c.1.n.10.* vbi de communi, *Laurent. dec. Auenion.105.n.3.Ludouic.deciſ.Lucen.42.n.12.& ſeqq.& nu. 27.& ſeq.Seraph.de Priuil.Iuram.priuil.33. nu.4* vbi de communi.

140 Vnde infertur, quod Teſtis ad hoc, vt faciat ſemiple-

niam

Digitized by Google

nam probationem, ad effectum de quo agitur, debet eſſe omni exceptione maior, Gloſſ. in §. item verborum, in verbo idoneos, Inſtit. de inutil. ſtipul. Iaſ. in l. admonendi, nu. 92. ff. de iureiur. Seraph. d. priuil. 33. nu. 5. Lauren. dec. Auenion. 105. nu. 3.

141 Et ad hoc vt Iuramentum huiuſmodi denegetur, Parte opponente, ſufficit in Teſte quilibet minimus defectus, Magon. deciſ. Florent. 12. nu. 12. & ſeqq. & deciſ.
142 Lucen. 9. num. 22. & † debet Teſtis reddere cauſam ſcientiæ ſui dicti, etiam non interrogatus, Maran. de ord. Iud. par. 6. act. 6. nu. 14.
143 Et multo magis deferendum eſt huiuſmodi Iuramentum ei, qui pluſquam ſemiplenè probauit, Amat. dec. Ferrar. 61. n. 1. Mantic. deciſ. 124. nu. 12.
144 In quo deferendo plurimum intrat arbitrium Iudicis, Menoch. de arb. Iu. lib. 1. c. 160. n. 12. n. 18. & num. 21. Seraph. d. priuil. 33. n. 112. Marcheſ. de commiſ. relax. Iuram. ad effect. agen. par. 3. § 1. nu. 34. fol. 19. Amat. d. deciſ. Ferrar. 61. n. 1.
145 Quartò requiritur, quod Iuramentum fuerit petitum, ſufficit tamen quod petitum fuerit generaliter per clauſulam, petens &c. in libello appoſitam, Bonſerin ad Magon. deciſ. Lucen. 96. ſub lit. A. in verb. clauſula, petens &c. vbi alios cumulat.
146 Et ſi fuit petitum ante concluſum in cauſa, poteſt deferri etiam poſt concluſionem, Fulgoſ. conſ. 145. col. fin. verſ. ex quibus, Seraph. d. priuil. 33. nu. 7. & ſeq. vbi de communi, Maran. de ord. Iud. par. 4. diſtin. 9. nu. 29. & par. 6. act. 9. n. 3. & ſeqq. Aſin. in Prax. §. 23. cap. 6. limit. 19. nu. 1. Ludouic. dec. ſ. Lucen. 42. nu. 21.
147 Poſt concluſum autem in cauſa peti non poteſt, nec ad inſtantiam Partis deferri, Fulgoſ. conſ. Emphiteota, in fin. Seraph. d. priuil. 33. n. 10. Bart. qui ita obſeruare conſuetudinem tradit in l. admonendi, num. 61. ff. de Iureiur. Capyc. d. deciſ. 35. n. 2.
148 Sed ex officio Iudex poteſt illud deferre, etiam poſt concluſum in cauſa, Maran. de ord. Iud. 4. diſt. 9. n. 29. Seraph. d. priuil. 33. n. 10. verſ. vltimo.
149 Et ſi in prima inſtantia fuit omiſſum, poterit peti in ſecunda inſtantia, vel vlteriori, Capyc. d. deciſ. 35. num. 4. & n. 6.
150 Quintò requiritur, quod cauſa ſit modici momenti, nam in cauſis grauibus, & magni momenti Iuramentum ſuppletorium regulariter non defertur, Marant. de ord. iudic. d. par. 6. act. 9. num. 7. Seraphin. d. priuil. 33. nu. 10. verſ. in cauſis, & nu. 11. & ſeq. Papien. in Prax. d. §. Iuſiurandi, num. 11. Ludou. deciſ. Lucen. 42. num. 18. cum alijs cumulatis per Ferentill. ad Buratt. deciſ. 266. num. 12.
151 Sed hoc non procedit in cauſis prophanis ciuilibus, in quibus, quando quis pluſquam ſemiplenè probauit, ſi perſona ſit honeſtæ vitæ, Iuramentum in ſupplementum rectè defertur, etiam in cauſis magni momenti, Seraph. d. priuil. 33. n. 10. & n. 125. & n. 128. Ludou. deciſ. Peruſ. 100. nu. 7. Mantic. deciſ. 6. n. 8. & n. 10. & dec. 35. n. 4. & deciſ. 124. n. 12. Put. deciſ. 421. n. 3. & ſeq. lib. 2. in correct.
152 Et hinc eſt, quod cum in Rota cognoſcantur cauſæ graues, & magni momenti, de ſtylo illius Sacri Tribunalis non defertur Iuramentum ſuppletorium, niſi probatum fuerit pluſquam ſemiplenè, Seraph. deciſ. 566. n. 1. & n. 3.
153 Aliquando tamen datur Iuramentum ſuppletorium ex coniecturis probabilibus, & vrgentibus, vt poſt Bald. in l. ſi fundus in fin. C. de rei vindic. tradit Seraph. d. priuil. 33. n. 9.
154 Quod ſignanter procedit in materia liquidationis fructuum, quæ eſt difficilis probationis, adeo quod ſicut probatur ex præſumptionibus, & coniecturis, ita, concurrentibus aliquibus coniecturis, poteſt in ea deferri Iuramentum in ſupplementum, Rota dec. 767. n. 3. in fin. par. 3. recent. Buratt. deciſ. 17. n. 8. vbi quod ita obſeruat Sacrum Palatium & deciſ. 727. n. 7. cum alijs cumulatis per Ferentill. ibidem ſub n. 9. lit. C.
155 Aliquando etiam datur Iuramentum ad probandum qualitatem, prout quando ſubſtantia crediti eſt probata, nam tunc quantitas probatur iuramento ſuppletorio, Crauett. conſ. 198. nu. 9. Seraph. de priuil. Iuram. priuil. 36. n. 2. Ludou. deciſ. Lucen. 42. nu. 28. Duran. deciſ. 90.
156 nu. 19. quia quantitas, † ſicut qualitas facilius probatur, quam ſubſtantia, Rot. deciſ. 358. num. 13. par. 3. recent. Gregor. deciſ. 458. n. 10. Rot. deciſ. 87. n. 13. par. 6. recent. Buratt. deciſ. 183. n. 3.
157 Sunt tamen plures caſus, in quibus Iuramentum ſuppletorium deferendum non eſt, qui paucis, vt infra peſtringi poſſe videntur.
158 Primò igitur non defertur Iuramentum ſuppletorium ei, qui habet præſumptionem Iuris contra ſe, Bart. in l. inter omnes, §. recte n. 3. verſ. tamen breuius, ff. de furtis, cum alijs cumulatis per Olaſc. deciſ. 71. n. 3. Ludou. dec. Lucen. 42. nu. 33.
159 Secundò non defertur in Pœnalibus, & Criminalibus, Parien. in Prax. in form. reſp. rei conuen. §. Iuſiurandi, n. 12. Maran. de ord. Iud. par. 6. prin. act. 9. nu. 7. Seraph. d. priuil. 35. n. 101. & ſeqq. Rot. Ianuen. deciſ. 5. nu. 3. Bonſerin. ad Magon. deciſ. Lucen. 57. in verb. Iuramenti ſuppletorij ſub lit. B. vbi de communi, Ludouic. d. deciſ. Lucen. 42. num. 18.
160 Sed hoc non procedit in Reo in cauſa Criminali ſe defendente, Alex. conſ. 66. n. 1. & ſeqq. lib. 1. Bonſerin. ad Magon d. deciſ. Lucen. 57. in d. verbo iuramenti ſuppletorij ſub lit. B.
161 Tertiò non defertur quando Lex, ſeu Statutum requirit certum numerum teſtium.

Quartò, quando agitur de probando errore publici inſtrumenti, vel illo reprobando.

Quintò, quando veriſimiliter poſſunt haberi plures teſtes, prout ſi agatur de probanda conſuetudine, vel aliquo notorio, in quibus terminis procedunt etiam tradita per Ludoui. deciſ. Lucen. 42. n. 18. & ſeq.

Sextò, quando Actor fuit negligens in faciendo examinari plures teſtes, quos habere poterat & non curauit examinari, niſi vnum, imputet eum ſibi.

Septimò, quando non eſt probatum ſemiplenè per teſtem de viſu, & ſic per veram probationem, ſed ſolum per famam.

Octauò, quando teſtis non eſt omni exceptione maior, ex præallegatis verſ. vnde infertur, nu. 140.

Nono, quando teſtis deponit inueriſimilia.

Decimo, quando agitur contra Iudicem ſtantem in Sindicatu.

Decimoprimò, quando agitur de reuocate alterius iuramenti, vel declaranda ſententia nulla.

Decimoſecundo, quando agitur de probando, quod quis ſit Procurator, aut ſimili probatione requirente ſcripturam.

Decimotertiò, quando agitur de probanda ingratitudine.

Decimoquartò, quando recurritur ad Eccleſiam ob defectum iuſtitiæ ſæcularis.

Decimoquintò, quando Fideiuſſor repetit à Principali ſolutum.

Decimoſextò, quando agitur de probatione doli.

Decimoſeptimo, quando agitur de cauſa graui, prout Filiationis, Status, Spurietatis, & huiuſmodi.

Decimo octauò, quando agitur de cauſa Matrimoniali, vel Monachatus, vel Vſurarum.

Decimo nono, quando agitur de cauſa omnium, vel maioris partis bonorum.

Sed hoc non procedit, quando fuit pluſquam ſemiplenè probatum, ex allegatis ſupra in quinto requiſito, verſ. ſed hoc non procedit n. 151.

XX. quando agitur de cauſa beneficiali, ſecus ſi tantum de fructibus beneficij.

XXI. quando agitur de conditione adiecta per Iudicem verificanda, prout condemno te, ſi non probaueris.

XXII. quando agitur de probanda præſcriptione triginta annorum.

XXIII. quando agitur de probando intereſſe ſingulari ob maiorem affectionem, quam quis habet in re vltra alios, prout in filio.

XXIV. quando examinantur teſtes ad perpetuam rei memoriam.

XXV. quando examinantur teſtes, qui poſſunt repelli ex cauſis de quibus in l. 3. ff. de Teſt.

XXVI. quando Lex, vel Statutum requirit legitimam probationem.

XXVII.

Digitized by Google

XXVII. quando agitur de probanda exceptione excommunicationis propoſita in vim dilatoriæ.

XXVIII. quando agitur de probando dominio, iuxta *deciſ. Coccin. 69. n. 1. & ſeq.*

XXIX. quando agitur per viam Denunciationis Euangelicæ, iuxta *tex. in cap. nouit. de Iud.*

XXX. quando non fuit petitum ante concluſionem in cauſa ex allegatis ſupra *verſ. poſt concluſum num 147.*

XXXI. quando Teſtis non reſpondit interrogatorijs ſibi factis, aut alium patitur defectum.

XXXII. quando petens iuramentum ſibi deferri, lacerauit inſtrumentum per iracundiam.

XXXIII. In vltimis voluntatibus.

XXXIV. quando cauſa eſt decidenda de rigore Iuris.

XXXV. quando non fuit adhibita cauſæ cognitio.

XXXVI. quando quis fuit proteſtatus contra perſonam eius, quem examinari curauit, quia videtur eum reprobaſſe.

XXXVII. quando agitur contra Tertium ex delicto alterius, prout quando Villa tenetur pro delinquente, tunc enim damnum debet plenè probari.

XXXVIII. quando Teſtis non reddit rationem ſui dicti, Quod tamen non caret dubitatione.

XXXIX. quando Teſtis, vel Principalis iurare volens eſſet perſona ignota.

XXXX. quando iurare volens non eſſet de negocio bene informatus, nam huiuſmodi iuramentum ſolummodo defertur ſcienti veritatem.

Hos caſus latè tradit, ac diſcutit *Seraph. de priuil. Iuram. d. priuil. 33. à num. 14. per tot.* Et licet *Card. Tuſc. lit. I, concluſ. 140.* ponat caſus quadraginta quinque cum pluribus declarationibus, *Soccin. verò reg. 204.* octuaginta congerat caſus, quia tamen Doctores videntur aliquos ſuperfluè reiteraſſe, ad ſuperius deductos illos reſtringit, *Seraph. d. priuil. 33.* vt ipſe aſſerit ibidem *ſub nu. 4.*

I Quamuis in cauſis à ducentis ducatis infra A. C.
162 habeat facultatem procedendi manu regia, proceſſus tamen, vt praxis declarauit, in his cauſis eſt ferè ordinarius, & datur appellatio ad vtrumque effectum:

163 † Quo verò ad cauſas pro, & inter Notarios A. C. & eorum familias occaſione negociorum officij, & inter, & contra Mercatores, in quibus pari modo A. C. manu regia vigore eius facultatum procedere poteſt, fit proceſſus exequutiuus ſine Monitorio, & non admittitur in eis appellatio ſuſpenſiua, iuxta ſuperius tradita *parte prima, capit. primo, verſic. 6 exequutiue, numer 65.*

164 Quinimò, licet cauſæ mercedum ſint de Iure ſummariæ, vt dictum eſt ſupra. hac eadem *par. 2. cap. 1. ſub lit. H. verſ. 28. quando,* & pro mercede competat etiam via exequutiua, vt dictum eſt ſupra *par. 1. cap. 1. ſub lit. B, verſic. 10. pro mercede,* & quoad appellationem ſoleat diſtingui, quod aut petens mercedem habet vnde ſe aliundè alere poſſit, & tunc cum Merces non poſſit eſſe loco alimentorum, detur appellatio ad vtrumque effectum, *Scacc. de Appellat q. 17. limit. 8. n 8. Gratian. diſcept. 257 n. 44. & ſeqq. & deciſ. Marcheſ. 53 nu 9 Rot. deciſ. 764. num. 3. par. 1. diuerſ. & in Anconitana Mercedis 20 Decembris 1602. coram bo. me. Card. Sacrato, impreſſ. apud Marcheſ. de Commiſſ. Appell. in cauſ. Merced. par. 1. fol. 1199.* Aut petens mercedem eſt pauper non in genere, ſed in ſpecie, & non habet vndè ſe alat, & non datur appellatio ſuſpenſiua, quia tunc merces ſuccedit loco alimentorum, *Marcheſ. de commiſſ. appell. in cauſ. merced. par. 1. §. 1. num. 57. & num. 62 fol. 1195. Rot. d. deciſ. 764. in princ. & per tot. par. 1. diuerſ. & in d. Anconitana mercedis apud Marcheſ. d. fol. 1199. il primo.*

165 Nihilominus in Tribunali A. C. in cauſis mercedum proceditur via monitorij, & fit proceſſus, prout in alijs cauſis pecuniarijs, & ob id datur etiam appellatio ſuſpenſiua, & ita praxis in dies obſeruat, hoc enim caſu, agendo via ordinaria monitorij, cenſetur viæ exequutiuæ renunciatum, iuxta tradita per *Buratt. deciſ. 208. n. 3. & ſeqq.*

166 Quo verò ad cauſas alimentorum eſt diſtinguendum; Nàm aut agitur de alimentis præteritis, quæ petuntur iure actionis, & tunc requiritur monitorium, & fit proceſſus, prout in alijs cauſis pecuniarijs appellabilibus, ac proinde datur appellatio etiam ſuſpenſiua, *Specul. de appell. lib. 2. §. in quibus, nu. 11. Surd. de Alim. tit. 8. priuil. 60. num. 15. & ſeqq Saluſt. Tiber. in prax. lib. 4. fol. 489. verſ. & licet, Marcheſan. de Commiſſ. appell. in cauſ. alim. par. 1. §. 1. num. 176. & ſeqq. fol. 1166. & ſeq. Rot. deciſ. 764. num. 4. par. 1. diuerſ.* cum alijs cumulatis per *Buratt. deciſ. 208. nu. 5.*

167 Aut agitur de alimentis futuris, & tunc proceditur via exequutiua, abſque monitorio, iuxtà ſuperius tradita *par. 1. c. 1. ſub lit. B, verſ. pro alimentis futuris,* & non datur in hoc caſu appellatio ſuſpenſiua, *Specul. de appell. d. lib. 2. §. in quibus, verſ. ſed numquid, num. 11. Marcheſ. de Commiſſ. in cauſ. alim. par. 1. §. 1. num. 16. fol. 1152. & num. 166. & ſeqq. fol. 1166. Surd. de alim. tit. 8. priuil. 60. num. 5. & ſeqq. & num. 17. & ſeqq. Saluſt. Tib. in prax. lib. 4. fol. 489. verſ. & licet, Pontan. de aliment. cap. 19. num. 3. Rot. deciſ. 764. num. 1. & ſeqq. par. 1. diuerſ. Buratt. d. deciſ. 203. num. 7. & ſeqq. optimè Rot. in Anconitana alimentorum de Aquilanis, 4. Decembris 1585. coram bo. mem. Orano apud Marcheſan. de Commiſſ. par. 1. fol. 1171.*

Quod ſine difficultate procedit, quando conſtat de paupertate alimentarij, qui non habet vnde aliundè viuat, aliàs ſecus, *Io. Andr. ad Specul. de appell. §. in quibus, ſub lit. Q. Marcheſ. de Commiſſ. app. in cau. alim. par. 1. §. 1. num. 12. fol. 1152. Afflict. deciſ. 152 num. 3. Rot. d. deciſ. 764. nu. 1. & ſeq. par. 1. diuerſ. Buratt. d. deciſ. 208. num. 6. & ſeq.*

168 Et ratio eſt, nè interim donec diſceptatur, Creditor alimentarius fame pereat, cum venter dilationem non patiatur, *Marcheſ. de Commiſſ. appell. in cauſ. alim. par. 1. §. 1. nu. 19. & ſeqq. fol. 1166. Surd. de alim. tit. 8. priuil. 60. num. 11.*

169 Ac proinde infertur, quod quando Alimentarius eſt pauper, & non habet vnde aliundè ſe alat, non eſt diſtinguendum, an alimenta petantur iure actionis, vel officio Iudicis, nam vtroque caſu appellatio ſuſpenſiua denegatur, quia militat eadem ratio in vtroque, ne ſcilicet Creditor fame pereat, *Marcheſ. de commiſſ. appell. in cauſ. alimen. par. 1. §. 1. num. 170. & ſeq. fol. 1166. Surd. de Alim. d. priuil. 60. num. 22. verſ. hoc tamen.*

170 Quod etenim dicitur de officio Iudicis, ideò dicitur, quia alimenta pauperis regulariter petuntur officio Iudicis, ſed quando datur caſus, quod pauperi fuerint relicta alimenta, licet petantur tunc iure actionis, non tamen datur appellatio ſuſpenſiua, cum priuilegium non conſiſtat in actione, vel officio Iudicis, ſed in paupertate, vt benè explicat *Surd. de Alim. d. priuil. 60. nu. 22.*

171 Alimenta verò futura ea dicuntur, quæ poſt litem motam, ſeu conteſtatam decurſa ſunt, *Surd. de Alim. d. priuil. 60. nu. 16. Marcheſ. de Commiſſ. appell. in cauſ. alim. par. 1. §. 1. n. 16. fol. 1152. Pontan. de Alim. c. 19. nu. 3. Verall. dec. 24 par. 1 Rot. dec. 764. nu. 5. par. 1. diuerſ.* vbi quod ita ſæpius fuit in Rota deciſum.

172 Sed concluſio, quod quando agitur de alimentis futuris, non detur appellatio ſuſpenſiua. Primò non procedit, quando Iudex debitum modum exceſſiſſet, quia tunc ab exceſſu, ſicut à modicitate datur appellatio, *Specul. de appell. lib. 2. §. in quibus, nu. 11. verſ. niſi diceretur Iudex, Marcheſ de Commiſſ. appell. in cauſ. alim. par. 1. §. 1. n. 202. fol. 1169.*

173 Secundo non procedit, quando cauſa eſſet effecta ſemel appellabilis, *Pontan. de alim. c. 19. n. 6. & ſeq.*

174 Tertio non procedit, quando fuit actum via ordinaria, quia tunc videtur renunciatum viæ exequutiuæ, etiamſi illa aliàs competijſſet, *Buratt. dec. 208 n. 1. & ſeq.* vbi alias deciſiones cumulat.

175 Verum ſi cauſa ſit exequutiua, & monitorium per comparitionem partis reſolutum in ſimplicem citationem, iuxtà ſuperius tradita hac eadem *par. 2. cap. 2. ſub lit. A.* non ideò cauſa deſinit eſſe exequutiua, *Gregor. deciſ. 307. n 18. Ferentil. ad Buratt. d. deciſ 208. num. 11.* niſi poſtea illo reintegrato, vel ſeruatis terminis

ſub.

Digitized by Google

ſubſtantialibus pronunciatum fuerit per Cedulam, prout in cauſis ordinarijs, in quibus terminis procedit *d. decif. Buratt. 208. n. 1. & ſeqq.*

De Conſtituto Poſſeſſorio. Pars II. Cap. V.

SVMMARIVM.

1 *Poſt cauſas ſummarias vigore facultatum A. C. exiſtentes, ſupereſt videre de cauſis ſummarijs de ſua natura.*
2 *Iudicia poſſeſſoria inter cauſas ſummarias non infimum locum tenent.*
3 *Poſſeſſorium, aliud adipiſcendæ, aliud retinendæ, aliud recuperandæ.*
4 *Conſtituens ſe nomine alterius poſſidere, transfert in eum veram, ac realem poſſeſſionem, adeò quod non egeat alio Mandato de immittendo.*
5 *Conſtitutum poſſeſſorium in quibus clauſulis conſiſtat.*
6 *Clauſula* Conſtituti *vigore poteſt procedi exequutiuè abſque Monitorio, etiam contra Tertium.*
7 *Licet iudicium vigore clauſulæ* Conſtituti *ſit exequtiuum, rectius de illo agitur inter poſſeſſoria ſummaria, & quare.*
8 *Virtute clauſulæ* Conſtituti *agere volens pro obtinendo Mandato de Aſſociando, quid facere debeat.*
9 *Citatio ad videndum aſſociari ad poſſeſſionem, & eius Formula, & Proceſſus.*
10 *Agens vigore clauſulæ* Conſtituti*, quando poſſit citare, ad videndum concedi Familiam ad effectum aſſociandi, abſque alia citatione ad dicendum contra.*
11 *Citatio ad videndum concedi Familiam ad affectum aſſociandi, & eius Formula, & Proceſſus.*
12 *In terminis ad dicendum contra, & ad videndum aſſociari, quid a Conſtituente opponi poſſit.*
13 *Si Conſtituens Iura producit ad probandas ſuas exceptiones, quid opponere, & quomodo proteſtari debeat Conſtitutarius, & quomodo Iudex pronunciare ſuper admiſſione illorum.*
14 *Si Conſtituens nihil releuans opponit, elapſo termino contento in Decreto poſt exequutam Intimationem, expeditur Mandatum de Aſſociando.*
15 *Mandatum de Aſſociando, ad effectum ſatisfaciendi ſibi de credito ex fructibus rei, ad quam ſit aſſociatio, & eius Formula.*
16 *Aliud Mandatum de Aſſociando ad rem vti propriam, & eius Formula.*
17 *Mandatum de Aſſociando expeditum datur Exequutori Curiæ, vt aſſociet, & Notarius de Aſſociatione conficiat Inſtrumentum.*
18 *Inſtrumentum publicum aſſociationis in vim Mandati de Aſſociando, & eius Formula.*
19 *Apprehendens poſſeſſionem domus, in qua eſt Inquilinus, quod facere debeat, vt illam acquirat.*
20 *Conſtitutum poſſeſſorium quid ſit.*
21 *Conſtitutum differt a Precario, & in quibus, & quid ſit Precarium.*
22 *Clauſula Precarij generaliter appoſita ſuper incertis non transfert aliquam poſſeſſionem manutenibilem, ſecus ſuper certis ratione quotæ, vel loci, vel vtriuſque.*
23 *Conſtitutum poſſeſſorium transfert in conſtitutarium poſſeſſionem, etiam in incorporabilibus.*
24 *Conſtitutum poſſeſſorium poteſt transferre poſſeſſionem in conſtitutarium, licet titulus habilis, vel iuſta cauſa non precedat.*
25 *Conſtitutum poſſeſſorium, licet dicatur fictus modus traditionis, transfert tamen veram poſſeſſionem, ac manutenibilem.*
26 *Conſtitutum poſſeſſorium transfert omnem poſſeſſionem, tàm ciuilem, quàm naturalem, adeo quod penes conſtituentem non remaneat, niſi nuda detentatio.*
27 *Conſtitutum poſſeſſorium operatur tranſlationem dominij, etiam in infantem ex ſtipulatione Notarij.*
28 *Conſtitutum poſſeſſorium tribuit facultatem capiendi poſſeſſionem propria auctoritate, ſed nihilominus Debitor conſtituens, & multo magis Tertius, eſt citandus ad videndum aſſociari.*
29 *Conſtitutum probat poſſeſſionem ad quoſcumque effectus, & operatur, vt Conſtitutario competant omnia remedia poſſeſſoria.*
30 *Conſtitutum poſſeſſorium eſt ſufficiens ad intentandum remedium recuperandæ.*
31 *Conſtitutum poſſeſſorium eſt ſufficiens ad probandum primum extremum in ſpolio.*
32 *Conſtitutum poſſeſſorium eſt ſufficiens ad obtinendum Mandatum de manutenendo.*
33 *Conſtitutum poſſeſſorium eſt ſufficiens ad probandum primum extremum in Saluiano.*
34 *Conſtitutum poſſeſſorium operatur, vt poſſit agi ad traditionem actualis poſſeſſionis, & obtineri mandatum de aſſociando.*
35 *Conſtitutum poſſeſſorium operatur, vt mandatum de aſſociando poſſit obtineri, etiam contra ſingularem Succeſſorem, & etiam mortuo Conſtituente.*
36 *Conſtitutarius qui eſt negligens in appræhendendo poſſeſſionem actualem, & patitur illam ab alio occupari, non poteſt obtinere Mandatum de aſſociando, ſecus ſi ignorauit, & n. 61.*
37 *Conſtitutum poſſeſſorium probat poſſeſſionem conſtituentis contra illum, & eius Hæredes, ac habentes cauſam ab eo, etiam ſi ſint Succeſſores ſingulares.*
38 *Conſtitutum poſſeſſorium probat poſſeſſionem conſtituentis contra conſtitutarium, ſicut ad eius fauorem, & contra habentes cauſam ab illo.*
39 *Conſtitutum poſſeſſorium operatur, vt mortuo conſtitutario continuetur poſſeſſio in eius Hæredes.*
40 *Conſtitutum probat inter contrahentes, & habentes cauſam poſteriorem ab eis.*
41 *Solum conſtitutum poſſeſſorium non probat poſſeſſionem ad fauorem conſtituentis.*
42 *Solum conſtitutum poſſeſſorium non probat poſſeſſionem conſtituentis contra Tertium, non habentem aliquam cauſam ab eo, ſed debet poſſeſſio aliunde probari de tempore contractus.*
43 *Conſtitutum in contractu ſimplicis donationis poſitum facit illam præſumi inter viuos.*
44 *In claris non eſt opus coniecturis.*
45 *Conſtitutum poſſeſſorium aſſumit naturam contractus, cui adijcitur, ab eo regulatur, & intelligitur ſecundum ſubiectam materiam.*
46 *Conſtitutum poſitum in contractu nullo nihil operatur, & nu. 52.*
47 *Conſtitutum poſitum in obligatione conditionali efficitur conditionale, ſed purificata conditione retrotrahitur, niſi interim ſit alteri ius quæſitum.*
48 *Conſtitutum poſſeſſorium nihil operatur, ſi conſtat, quod conſtituens de tempore conſtituti ſibi non poſſidebat, vel poſſidere non poterat.*
49 *Conſtituens, ſe poſſeſſurum poſt mortem nihil agit, & quare.*
50 *Quis poteſt conſtituere ſe poſſeſſurum poſt mortem, ſi in conſtituto apponatur clauſula,* ex nunc prout ex tunc.
51 *Clauſula,* ex nunc prout ex tunc, *quid operatur.*
52 *Conſtitutum poſſeſſorium in contractu inualido, nihil operatur.*
53 *Conſtitutum in contractu ſimulato, nihil operatur.*
54 *Conſtitutum non operatur, ſi conſtituens remanet in poſſeſſione, niſi remaneret iure familiaritatis.*
55 *Conſtitutum non operatur, ſi Lex, Statutum, vel Conſuetudo requirat veram, & actualem traditionem.*

56 Con-

Digitized by Google

56 *Conſtituens ſe poſſidere rem incertam, ratione quotæ, & loci, nihil agit.*

57 *Quis poteſt conſtituere ſe poſſidere rem incertam, dummodo poſtea certa reddatur.*

58 *Quis poteſt conſtituere, ſe poſſidere rem certam ratione loci, vel quotæ.*

59 *Conſtitutum poſſeſſorium oppoſitum ſuper omnibus bonis præſentibus, & futuris operatur tranſlationem poſſeſſionis in conſtitutarium.*

60 *Conſtitutum poſſeſſorium debet continere certitudinem ab initio in particulari, vel in vniuerſali alias nihil operatur.*

61 *Alij vſque ad triginta ſex caſus, in quibus conſtitutum poſſeſſorium nihil operatur.*

62 *Clauſula,* Conſtituens &c. *non importat conſtitutum poſſeſſorium, & quare, & quid importet.*

63 *Per verbum,* & donec &c. *extenditur clauſula conſtituti de Stylo Notariorum Vrbis.*

64 *Clauſula conſtituti ſub clauſula cæterata,* & interim &c. *continetur.*

65 *Poſſeſſio regulariter non acquiritur, niſi expulſis Colonis, & Inquilinis à facie rei, cuius poſſeſſio capitur.*

66 *Si poſſeſſio eſt vacans, ſufficit quod Coloni, vel Inquilini capientem poſſeſſionem in dominum recognoſcant, reſpondendo de fructibus, ac ſoluendo Penſiones, & facta de his adimplendis obligatione iurata.*

67 *Si Poſſeſſio eſt capta de mandato Iudicis, ſufficit vel expulſio Colonorum, seù Inquilinorum, vel recognitio.*

68 *Immiſſio facta auctoritate Iudicis aliquam Colonorum, vel Inquilinorum exoulſionem non requirit.*

69 *Authoritas Iudicis operatur, vt Poſſeſſor debeat ſuſpicari, ſe poſſe repelli, quæ ſola ſuſpicio ſufficit ad amiſſionem poſſeſſionis.*

70 *Poſſeſſio capta authoritate, & mandato Iudicis non requirit recognitionem in Dominum, ſi Iudex ritè, & rectè cauſa cognita proceſſit, aliàs ſecus.*

71 *Iudex ritè, & rectè procedendo priuat poſſeſſione.*

72 *Iudex, nulliter, & iniuſtè procedens, non priuat aliquem ſua poſſeſſione, adeout nec etiam recognitio Colonorum ſuffragetur.*

73 *Colonus de iure nouo non poteſt interuertere poſſeſſionem Domini, alteri poſſeſſionem tradendo, eumque in dominum recognoſcendo.*

74 *Rota paſſim contra factum Iudicis, nulliter, & iniuſtè procedentis, concedit Mandatum de manutenendo.*

75 *Iudex nulliter, & iniuſtè procedens, ſi Poſſeſſor ſuſpicatur, ſe poſſe repelli, priuat poſſeſſione, vnde intrat ſpolium.*

76 *Iudex, qui non ritè, nec rectè procedit, dicitur procedere vt priuatus, & ſpoliare.*

77 *Vt Iudex dicatur ſpoliare, iniuſtitia debet eſſe patens, & notoria.*

78 *Negligens per decennium in recuperatione poſſeſſionis naturalis amittit etiam ciuilem.*

De Conſtituto Poſſeſſorio. Pars II. Cap. V.

1 VIſo de cauſis, quæ virtute ordinariarum A. C. facultatum ſummatim cognoſcuntur, reliquum eſt, vt iuxta propoſitum ordinem, de cauſis de ſui natura ſummarijs videamus.

2 Quoniam verò inter cauſas de ſui natura ſummarias iudicia Poſſeſſoria non infimum locum tenent, & in Praxi quotidie occurrunt, de illis ſubnectemus.

3 Poſſeſſorium trifariam diuiditur, nàm aliud eſt adipiſcendæ, aliud retinendæ, aliud recuperandæ. Adipiſcitur autem poſſeſſio multifariam, & Primò per clauſu-
a lam *Conſtituti*, a nàm ſi quis contrahendo, conſtituerit,
4 ſe aliqua bona alterius nomine poſſidere, transfert in eum veram, & realem poſſeſſionem, adeo quod Conſtitutarius non indigeat alio Mandato de immittendo, ſed illi ſit ſatis obtinere Mandatum de aſſociando ad effectum continuandi pacificè in eius poſſeſſione iam quæſita, & poſſeſſionem actualem ſine aliquo ſtrepitu, aut timore apprehendendi.

5 Conſiſtit Conſtitutum poſſeſſorium in illis clauſulis à Notarijs in Inſtrumentis venditionum, & aliarum obligationum apponi ſolitis, videlicet, *Ponens &c. Con-*
b *ſtituens &c.* b, *Dans &c. Et donec &c.* c, *Conſtituit &c.*
c quæ extenduntur, ponens D. NN. in omne ius, & locum ſuum, Conſtituens eum Procuratorem in rem propriam, dans licentiam capiendi poſſeſſionem eius propria authoritate, & donec illam acceperit, conſtituit ſe eius nomine precario poſſidere &c. & ob id d. clauſula *Conſtituti*, non continetur in d. clauſula *Conſtituens &c.* ſed in d. clauſula *Donec &c. conſtituit &c.*

6 Licèt autem, quando ad fauorem alicuius appoſita eſt in aliquo Inſtrumento clauſula *Conſtituti*, poſſit contra conſtituentem, & habentes cauſam ab eo, ac probatis probandis, etiam contra Tertium, agi exe-
7 quutiuè abſque Monitorio, & ob id videretur potius de hoc iudicio fuiſſe agendum ſupra in prima parte, in qua fuit pertractatum de Iudicijs exequutiuis, quia nihilominus iudicia exequutiua ſunt ſummaria, & mediante conſtituto poſſeſſorio adipiſcitur vera, & realis poſſeſſio, & virtute Mandati de aſſociando, & aſſociationis Familiæ abſque aliquo ſtrepitu, & timore, actualis etiam poſſeſſio acquiritur, rectius videtur de Iure conſtituti poſſeſſorij inter poſſeſſoria ſummaria pertractatum.

8 Virtute igitur clauſulæ *Conſtituti*, agere volens pro obtinenda aſſociatione debet citare Partem aduerſam, ad dicendum contra Iura in forma, & reproducta citatione producere in actis Inſtrumentum, in quo eſt d. clauſula, necnon alia Iura opportuna, & neceſſaria, ſi quæ ſint, & obtinere illorum admiſſionem cum ſolita clauſula, *ſi, & in quantum*, iuxta ſuperius tradita *par. 1. cap. 2. Prod. iur.* & ſucceſſiuè citare partem aduerſam, vt infra, videlicet.

A. C. N.

9 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum, Inſtantem aſſociari ad poſſeſſionem infraſcriptorum bonorum, in vim clauſulæ conſtituti in Iuribus in actis productis appoſitæ, & concedi familiam, ac quodcumque mandatum de aſſociando deſuper neceſſarium, & opportunum, decerni, & relaxari, ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

Bona, de quibus agitur.

Vna Caſa poſta in Roma nel Rione di Parione, à lato alli beni di NN. & di NN. e di altri &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p.d. cum intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter D. relaxauit mandatum de aſſociando, & alias prout in actis, Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

10 Quod ſi Inſtrumentum, in quo eſt clauſula, *Conſtituti*, ſit in actis rogatum, & perſonæ non ſunt ex aliqua parte mutatæ, nec eſt aliqua illarum legitimatio, aut aliorum Iurium productio neceſſaria, non eſt neceſſe citare ad dicendum contra Iura, iuxta ſuperius tradita *par. 1. c. 6. n. 1. & ſeqq.* ſed ſufficit citare aduerſarium, vt infra, videlicet.

A. C. N.

11 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum, inſtanti concedi familiam, ad effectum aſſociandi eundem ad poſſeſſionem infraſcriptorum bonorum, in vim clauſulæ *Conſtituti*, in inſtrumento in actis rogato, ſub die NN. appoſitæ, & mandatum de aſſociando deſuper neceſſarium, & opportunum concedi, & relaxari, ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Tenor bonorum, de quibus agitur.

Vna Vigna poſta fuori di Porta Pia, à lato alli Beni di NN. & NN. & altri &c.

Decretum.

NN.

Digitized by Google

NN.petijt,& obtinuit,vt ſupra,niſi ad p.d.cum intimatione omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter D. mandauit inſtantem aſsociari, & alias,prout in actis, inſtante NN principali, ſiue &c.

N.Notarius.

12 Exaduerſo in termino citationis, ad dicendum contra Iura,debent opponi generalia, iuxta ſuperius tradita *par.1.c.2.de produc. iur.* In termino verò ad videndum aſſociari, poterit citatus opponere exceptiones ſibi de iure competentes, prout in alijs iudicijs exequutiuis,iuxta ſuperius tradita,*par.1.c.7.& c.8.*

13 Quod ſi Conſtituens ad probandas ſuas exceptiones,aliqua iura produxerit,non ſolum pro parte conſtitutarij ſunt opponenda generalia contra, ſed etiam facienda eſt in actis proteſtatio, non admitti in præiudicium proceſſus exequutiui,decreti facti, & mandati relaxati,quo caſu Iudex dd.Iura ſine præiudicio,vt ſupra cum ſolita clauſula,*ſi,& in quantum*,admittet,prout in alijs iudicijs exequutiuis fieri conſueuit, *vt in d. par.1.c 8.de except.dilat.& perempt.*

14 Sed ſi exceptiones, pro parte conſtituentis deductæ,non ſunt releuantes,& multo magis ſi nihil opponit, elapſo termino in decreto contento poſt intimationem exequutam,ſi agitur de fructibus cenſuum, vel de credito, de quo quis ſibi ſatisfacere debet ex fructibus rei, ad quam fit aſſociatio, intimatione reproducta expeditur mandatum de aſſociando, Tenoris,videlicet.

15 De mandato Illuſtriſs.& Reuerendiſs. D. A. C. ſiue R.P. D. N. eius in ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN.principalis creditoris in ſcutis NN. Tenore præſentium.

Mandatur vobis Baroncello,Exequutoribus,Subſequutoribus,& alijs, ad quos ſpectat &c. quatenus ſtatim viſis, ac receptis præſentibus ſub 500. ducatorum &c. alijſque pœnis &c. ſupradictum NN. inſtantem, principalem creditorem NN. exaduerſo principalis in ſcutis NN. vigore inſtrumenti,& iurium, de quibus in actis,aſſo.ietis, & aſſociari faciatis ad poſſeſſionem bonorum in pede præſentis mandati deſcriptorum,ad hoc,vt vobis aſsociantibus tutius, & quietius illorum poſſeſſionem liberè capere valeat, ad effectum retinendi, donec ex fructibus eorumdem fuerit ſibi de d. credito ſatisfactum in omnibus,& per omnia &c.præſentibuſque &c. pareatis, quoniam in vim clauſulæ *Conſtituti*,d.inſtrumento appoſitæ,ac d.NN. exaduerſo principali citato,& intimato, Reuerendiſs. D. ita mandauit,hac die NN.

NN. Notarius. Locus † ſigilli. NN. Locumt.

Aliud mandatum, quando quis eſt aſſociandus, ad rem vti propriam, non autem vt ex fructibus illius de aliquo credito ſibi ſatisfiat.

16 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D.A.C.ſiue R.P.D.NN.eius in ciuilibus Locumtenentis,& ad inſtantiam NN.principalis, Tenore præſentium.

Mandatur vobis Baroncello, & Exequutoribus, ac Subſequutoribus Curiæ noſtræ,& alijs, ad quos ſpectat, quatenus ſub 500. ducatorum &c. alijſque pœnis &c. ſupradictum NN.inſtantem principalem, ad poſſeſſionem infraſcriptæ Vineæ,per eum emptæ ab NN. exaduerſo principali, prout in inſtrumento in actis rogato,ſub die NN.(*vel prout in Inſtrumento,& Iuribus, de quibus in actis*) cuius corporalem,& actualem poſſeſſionem ob id appræhendere, & retinere intendit, aſſocietis, & aſsociari faciatis ad d. Vineæ poſſeſſionem,ad hoc,vt vobis aſsociantibus, dictam poſſeſſionem liberè, & quietè contra quoſcumque impedire prætendentes,capere,& retinere valeat, quoniam in vim dicti inſtrumenti emptionis, & clauſulæ *Conſtituti* in eo appoſitæ,ac d.NN. venditore citato, & intimato,Reuerendiſs.D.ita mandauit, hac die &c.

Tenor bonorum.

Vna Vigna poſta nel diſtretto di Roma fuori di Porta Pia, à lato alli beni di NN. & NN. & altri &c.

17 N.Notarius.Locus † Sigilli.N.Locumtenens.

Hoc mandatum de aſsociando ſic expeditũ ab Emptore,ſeu Creditore datur Exequutori Curiæ, ad quē ſpectat, qui eius virtute illum aſsociat ad poſſeſſionem bonorum, de quibus agitur, & de aſsociatione huiuſmodi conficitur à Notario actuario publicum inſtrumentum, Tenoris,videlicet.

18 In Dei nomine Amen. Anno &c.

NN. Exequutor Baroncelli Curiæ Illuſtriſſimi, & Reuerendiſs.D.A.C.mihi cognitus &c. cui eſt directũ mandatum de aſsociando ad poſſeſſionem vnius Vineæ ſitæ in diſtrictu Vrbis extra Portam Piam, iuxta bona NN. & NN. viam, & alios ſi qui ſint &c. ad inſtantiam NN contra NN. per acta mei &c. per R. P. D.NN. A.C. Locumtenentem,ſub die NN ſeu &c.ſeruatis ſeruandis, in vim clauſulæ *Conſtituti* in inſtrumēto NN.de quo in actis,appoſitæ, decretum, & relaxatum, quod quidem mandatum præ manibus habens, mihi tradidit hic inſerendum,Tenoris infraſcripti, videlicet.De mandato &c. (*hic inſeratur tenor mandati*) Vigore dicti mandati ſupradictum NN. ad poſſeſſionem ſupradictæ Vineæ aſsociauit &c.qui NN.ſic aſsociatus dictæ Vineæ realem, & corporalem, & actualem poſſeſſionem accepit, & adeptus fuit, per eam deambulando,glebas terræ, ac palmites vitium, in ſignum veræ, & actualis poſſeſſionis, accipiendo &c. Domunculam in eadem Vinea exiſtentem intrando, eiuſque portas, & feneſtras aperiendo, & claudendo &c.& alios actus poſseſsorios faciendo; Proteſtans d. NN.quod per eius diſceſsum, aut receſsum è d.Vinea non intendit illius poſſeſſionem acceptam, & acquiſitam dimittere,aut relaxare, ſed illam animo,& corpore retinere,& continuare,non ſolum,vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c. Actum &c. Præſentibus &c. teſtibus ad præmiſſa &c. vocatis, habitis, atque rogatis &c.

19 Cæterum, ſi appræhendenda ſit poſſeſſio alicuius Domus,in qua adſit Inquilinus, curet poſſeſſionem appræhendens,illum expellere,ac proinde illi ad partes locationem facere, ſeque in Dominum, & in poſſeſſorem recognoſci facere, alias enim poſſeſſio non

d acquireretur Domino. *d*

Obſeruationes.

A 20 CONſtitutum poſseſsorium eſt fictus modus tradendæ poſſeſſionis,per quem Vendens,Donans, aut alias Concedens conſtituit, ſe rem eius nomine, cui illa conceditur,poſſidere, *Tiraq.de iur.conſtit.poſſeſ.par.1.n.1.*

21 Differt Conſtitutum à Precario, nam Precarium eſt,quod petenti precibus vtendum cōceditur, quamdiu patitur,qui conceſſit,*l.1.ff.de prec. Azor. in Summ. C.de precar.* & transfert in rogatum ſolam ciuilem poſſeſſionem,naturali penes eum,qui precario nomine ſe poſſidere rogauit,manente *l.& habet, §. eum qui, ff.de precar. Bart.in l.interdum num.1.& alij, ff.de acquiren.poſſeſ.Cuman.conſ.54.Leonardus in princip.Alex.conſ. 82.perſpectis,num.8.verſ.nec pracip. Alex. conſ.82. perſpectis, num.8. verſ. nec prædictis lib. 2.* Conſtitutum verò transfert etiam naturalem poſſeſſionem, *Bart. in d.l. interdum, num. 1. ff de acquir. poſſeſſ.* adeò quod nihil penes Conſtituentem remaneat, præter nudam detentationem, latè *Tiraq. de iur. conſtit. poſſ. par. 1. num.4.*

22 Quod tamen procedit in re certa ratione quotæ, vel loci,vel vtriuſque precario conceſsa iuxta text. *in d.l.& habet,§.eum qui,ff.de precar.* ſecus ſi clauſula *Precarij* ſit generaliter appoſita ſuper incertis, quia tunc ratione incertitudinis vtriuſque, ſcilicet tam quotæ, quam loci non operatur aliquam translationem poſſeſſionis manutenibilis,*l.3.§.incertam,vbi Bart. & DD. ff.de acq poſſeſſ.Tiraq. de iur. conſtit. poſſ.par.3. limit.19. num.1.*

23 Conſtitutum poſseſsorium plura operatur,inter cætera verò.

Primò non ſolum transfert poſſeſſionem in Conſtitutarium,*l.interdum,& l.quod meo,ff.de acquir. poſſ. Tiraq.de iur.conſtit.poſſ.par.1.num.2.* vbi plures cumulat, & de communi teſtatur *Rota deciſ.161.n.1. & deciſ.312. num.1.*

Digitized by Google

num.1.par.3.& deciſ.284.num.1.par.5.& deciſ.251.num.
12.par.6.recent.Caualer.dec.399.num.3.& deciſ.515.n.1.
etiam in incorporalibus, Tiraq.de iur.conſtit.poſſ.par.2.
ampliat.34.Rot.deciſ.764.num 2.par.2.& deciſ.248.n.2.
par.5.recent.Caualer deciſ.319.nu.5.Buratt.deciſ.133.nu.
24 3.& deciſ.275.num.6. & † poteſt translationem huiuſ-
modi operari, etiamſi non præcedat titulus habilis, vel
iuſta cauſa ad eam transferendam, Rota deciſ.549.num.
25 8.vbi † de communi, par.1.diuerſ. & licet dicatur mo-
dus fictus traditionis, Tiraquell.de iur.conſtit.poſſ.par.2.
num.1 Rot.deciſ.242.num.2.par.7.recent.transfert tamen
veram poſſeſſionem, d.l.quod meo, ff.de acq.poſſ.Tiraq.
de iur.conſt.poſſ.d.par.2.num.2.Rota deciſ.83.num.1.&
deciſ.270.num.1.par.1.& deciſ.128.num.1.par.3.& deciſ.
17.num.3.par.5.recent.Duran.deciſ.40.num.3.deciſ.49.
num.4.& deciſ.84.num.1. ac manutenibilem, Rot.deciſ.
258.n.2.& deciſ.471.n.2.par.4.recent.Andr.dec.61.nu.2.
Duran.deciſ.84.nu 1 & num.3.Beltram.ad Gregor.deciſ.
437.num.6.Ferentill.ad Buratt.deciſ.179.lit.A, & deciſ.
887.nu.3.

26 Sed etiam omnem poſſeſſionem, Rot.deciſ.277 nu 1.
par.1.recent.Caualer.deciſ 128.num.6.& deciſ.420.nu.2.
Buratt.deciſ.179 num.4. & tam ciuilem, quam natura-
lem, itaut penes Conſtituentem nihil remaneat, niſi
nuda detentatio, l.quod meo, vbi Bart.nu.3.ff.de acquir.
poſſ.Ang.conſ.373.viſis omnibus, in princ.Caſtr.conſ.10.Si
vera, nu.3.lib.1 Alex.conſ.82.Perſpectis, n.7.verſ.nec præ-
dictis, lib.2.Tiraq.de Iur.conſt.poſſ.par.1.nu.4.Saluſt.Tib.
in prax.lib.1.c.57.num 9.ante fin.verſ.& licet.Rot.deciſ.
551.num.4.par.2.& deciſ.408.num.8.par.4.& deciſ.261.
nu.15.par.7.recent.Buratt.deciſ.145.nu.2.Caualer.deciſ.
128.nu.6.

27 Secundò operatur etiam translationem dominij,
Angel.d.conſ.373.viſis in princ.Alex.conſ.92.Perſpectis,
nu.1.vbi de communi lib.1 Rot.deciſ.261.nu.16.par.7.re-
cent.Caualer.deciſ.399 num.3.Duran.deciſ 84.num.16.&
num.18.etiam in infantem ex ſtipulatione Notarij, Se-
raph.dec.472.n.8.& ſeq.

28 Tertio tribuit facultatem capiendi poſſeſſionem
propria auctoritate, Rota deciſ.339.num.39.par.5.
recent.

Sed nihilominus Debitor, qui conſtituit ſe nomine
Creditoris poſſidere, & multo magis Tertius poſſeſ-
ſor habens cauſam ab eo, debet citari ad videndum
aſſociari, vt ſupra, l.de vnoquoque, ff.de re iud.Saluſt.Ti-
ber.in Prax.lib.1.cap.57.num.9.& ita quotidie obſeruat
Praxis.

29 Quartò Conſtitutum probat poſſeſſionem ad quoſ-
cumque effectus, Mart.de clauſ.par.1.clauſ.20.nu.4.Bel-
tram.ad Greg.deciſ.437.n.6.Coccin.dec.24?.n.4. & ope-
ratur, vt Conſtitutario competant omnia remedia
poſſeſſoria, Oſaſch.deciſ.133.n.7.Greg.dec.437.nu. & ibi
Beltram.nu.6

30 Et ob id eſt ſufficiens ad intentandum remedium
recuperandæ, Saluſt.Tib.lib.1.c.57.nu.10.Tiraq.de iur.
conſt.poſſ par.2.ampl.11.num.1.Beltram.ad Gregor.deciſ.
437.nu.5.Andr.deciſ.86.num.1. & reintegrandæ, Oſaſch.
deciſ.133.nu 7.Buratt.deciſ.317.nu.1.& deciſ.736.num.2.
31 & ſeqq.& † ad probandum primum extremum in Spo-
lio, Mart.de Clauſ.par.1.clauſ.20.nu.3.Duran.deciſ.89.
32 num.1.necnon ad † obtinendum mandatum de manu-
tenendo, Rot.deciſ.599.nu.1 par.4 recent.cum alijs ſupe-
33 rius allegatis. Et † denique ad probandam poſſeſſio-
nem debitoris, & ſic primum extremum in Saluiano,
Seraph.dec.1415.n.1.& ſeq.Greg.dec.491.nu.10.Buratt.
deciſ.780.nu.2.Duran.deciſ.40.nu.2.deciſ.193.n.2.& ſeq.
& deciſ.401.n.6.

34 Quintò operatur ſignanter, vt illius virtute poſſit
agi ad poſſeſſionis actualis traditionem, Rot.deciſ.242.
num.1.par.7.recent. & ſit Conſtitutario concedendum
mandatum de aſſociando, Rota deciſ.587 num.4.par.3.
& deciſ.34.num.1.& deciſ.65.n.1.par.6.rec. etiam cre-
ditori. Duran.deciſ.364.nu.1.& num.5.adeò quod Con-
ſtituens ſe Conſtitutario opponere non valeat, Rota
35 deciſ.232.num.2.par.2.recent. Et † inſuper ſit dictum
mandatum concedendum, etiam contra ſingularem
ſucceſſorem, Duran.deciſ.49.nu.7.etiam mortuo Con-
ſtituente, quia Conſtitutarius ob id non priuatur ſua
poſſeſſione, latè Tiraq.de iur.conſt.poſſ.par.2.ampliat.13.
num.4.cum alijs, quos cumulat, & ſequitur Buratt.deciſ.
623.n.3.& ibi Ferentill.lit.A.

36 Sed hæc non procedunt quando Conſtitutarius eſt
negligens in appræhendendo poſſeſſionem actualem,
& patitur illam ab alio occupari, nam videtur ſuſpi-
cari ſe poſſe repelli, Rot.deciſ.694.nu.8.par.1.& d.deciſ.
34.n.2.& d.dec.65 nu 8.par.6.& deciſ.181.num.5.par.7.
recent. niſi Conſtitutarius ignoraſſet, nam tunc non
poſſet ei negligentia imputari, Rot.d.dec.181.nu.6.par.
7.recent.

37 Sextò Conſtitutum poſſeſſorium probat poſſeſſio-
nem Conſtituentis contra eum, Caualer.deciſ.473.n.2.
Rota deciſ.520.num.2 par.2 recent.Greg.deciſ.362.nu.1.
& ſeq. & non ſolum contra Conſtituentem, ſed etiam
contra eius hæredes, & alios cauſam ab eo habentes,
Saluſt.Tiber in prax.lib.1.c.57.n.9.poſt med.Rot.Ianuen.
deciſ.13.n.14 Gregor.deciſ.491.num.10.Rota deciſ.324.nu.
5.par.2.& deciſ.182 n.2.& dec.408.n.11.& dec.412.nu.3.
& deciſ.599.nu.1.par.4.& deciſ.59.nu.4.par.6.recent.Du-
ran.deciſ.49.nu.3.& deciſ.193.nu.3.& deciſ.401.num.6.
etiamſi habens poſteriorem cauſam huiuſmodi à Con-
ſtituente ſit ſucceſſor ſingularis, Tiraq.de Iur.conſt poſ-
ſeſſ.par.3.limit.1.nu.23.Rota deciſ.766.n.11.par.1.diuerſ.
& deciſ.587.nu.4.par.3.recent.Duran.d.deciſ.49.num 3.
38 quinimò probat poſſeſſionem Conſtituentis, etiam
contra Conſtitutarium, Rota deciſ.539.n.2.par.4.& dec.
100.nu.2.par.7.recent.Beltram.ad Gregor.deciſ.362.num.
11.ſicut ad eius fauorem, ex prællegatis, & contra alios
habentes cauſam ab illo, Rot S.Seuerini Dotis, ſeu Sal-
uiani, 4.Maij 1640.coram R.P.D.Dunozet.in §.verum
etiam.

39 Conſtitutario verò mortuo efficit, vt continuetur
poſſeſſio in eius hæredes. ſi debitor, vel alius etiam il-
lorum nomine ſe poſſidere conſtituerat, Duran.deciſ.
84 n.30.

40 Illud certum eſt, Conſtitutum probare inter contra-
hentes, & habentes poſteriorem cauſam ab eis, Rot.dec.
412.nu.3.par.4 recent.Buratt.deciſ.505.nu.2. vbi quod ita
fuit ſæpius reſolutum.

41 Sed hoc primò non procedit ad fauorem Conſti-
tuentis, nam tunc ex ſolo Conſtituto poſſeſſio eius
non probatur, Caualer.dec.473.n.2.

42 Secundò non procedit contra Tertium non haben-
tem Cauſam aliquam à Conſtituente, quia tunc Con-
ſtitutum, ſolum quoad probandam Conſtituentis poſ-
ſeſſionem nihil operatur, Gloſ.in l.in verbo tradita, & ibi
Ang.nu.4.C.de acquir poſſ.Alex.conſ.10.num.2.lib.4.Ti-
raq.de iur.conſt.poſſ.par.3.limit.1.num.20.& ſeqq.Seraph.
deciſ.302.num.6.Rot.deciſ.768.num.4.par.2.recent. ſed
poſſeſſio debet aliundè probari de tempore contra-
ctus, Saluſt.Tib.in prax.lib.1 c.57.num.9.verſ.præmit-
tendum, Rot.deciſ 408.num.11.par.4.recent.Buratt.deciſ.
701.nu.3.

43 Septimo Conſtitutum appoſitum in contractu do-
nationis ſimpliciter facit illam præſumi inter viuos, Rot.
deciſ.9.n.21.par.7.recent.Ferentill.ad Buratt.deciſ.581.n.
44 19.niſi † donans expreſſiſſet, ſe cauſa mortis donare,
tunc enim in claris non eſt opus coniecturis, l.conti-
nuus, §.cum ita, ff.de verb.oblig.

45 Octauò Conſtitutum poſſeſſorium tamquam acceſ-
ſorium aſſumit naturam contractus, cui adijcitur, Rot.
deciſ.549.n.5.par.1.diuerſ.Ferentil.ad Buratt.deciſ.937.
num.17.& ſeq.& ab eo regulatur, Caualer.deciſ.5.nu.6.
& intelligitur ſecundum ſubiectam materiam, Rot.dec.
46 61.num.30.par.7.recent. & † ob id contractu nullo exi-
ſtente, nihil operatur, Saluſt.Tiber.lib.1.c.57.num.12.&
ſeq.Rota deciſ.549.n.5.par.1.diuerſ.Buratt.deciſ.220.nu.
10.& ibi Ferentill.nu.13.Duran.dec.155.num.20.& ſeqq.
47 & † ſi apponitur in obligatione conditionali, efficitur
conditionale, Rota deciſ 471.nu.4.par.4.recent.Durand.
deciſ.154.num.2 purificata tamen conditione retrotra-
hitur, niſi medio tempore ſit alteri ius quæſitum, Ti-
raq.de Iur.conſt.poſſ.par.2.ampliat.17.nu 4.Hond.conſ.18.
n.66.& ſeq.lib.2 Rot.d.dec.471.nu.6 par 4.recent.Buratt.
dec.952.nu.6.

48 Sunt tamen plures caſus, in quibus Conſtitutum
poſſeſſorium nihil operatur, &

Primus caſus eſt, quando conſtat, quod Conſtituens
de tempore, quo ſe nomine alterius poſſidere conſti-
tuit,

Digitized by Google

tuit,non poſſidebat, l.quamuis, §. 1. vbi Gloſ. in fin. & DD.ff.de acq.poſſeſſ.Tiraq.de Iur.Conſt.poſſeſſ.par.3. limit. 1.num.1.& ſeqq.Rota deciſ.63.num.5.par.1.recent.Buratt. deciſ.220.num 8. & ibi Ferentill ſub lit. B, vel poſſidebat,ſed nomine alterius,Buratt.deciſ.505.nu.1. vel conſtat,quod poſſidere non poterat,Rota deciſ.787. num.3. par.3.recent.

49 Secundus, quando quis conſtituit ſe poſſeſſurum poſt mortem, quia tunc confertur in tempus, in quo quis poſſeſſurus non eſt, l.qui vniuerſas, §. quod per Colonum,& l.cum Heredes,in princ.ff.de acquir. poſſeſſ. cum alijs cumulatis per Tiraq.de iur.conſt.poſſ.par.3. limit.2. nu.1.Saluſt.Tiber.d.lib.1.c.57.nu.11.Rota deciſ.258. n.3. & ſeq.par.4.recent.Duran.dec.62.n.11. & dec.84 nu.6. & dec.134. n.3.

50 Sed hoc ſignanter non procedit, quando in Conſtituto appoſita eſt clauſula, ex nunc prout ex tunc,Tiraq. de Iur.conſt.poſſ.d.par.3.limit.2.n.15.Buratt.dec.179.nu.8.
51 & dec.220.n.9 Rota dec.787.n.4.par.3.recent.vbi † alias deciſiones cumulat; Natura enim huius clauſulæ, ex nunc prout ex tunc, operatur,vt vnum tempus alteri inſit,Rot.deciſ.80.n.18.par.7.recent.

52 Tertius caſus eſt, quando Conſtitutum apponitur in contractu nullo,& inualido,Tiraq.de Iur.conſt.poſſ.par. 3.limit.7.Saluſt.Tib.lib.1.cap.57.num.13. Rota deciſ.224. num.1.par.2.diuerſ.& deciſ.694.numer.9. par.1. & deciſ. 787.num.5.par.3.recent.Caualer. deciſ.373. nu.3. Buratt. deciſ.220.num.10.& ibi Ferentill.nu.13.Duran.deciſ.155. num.22.

53 Quartus, quando apponitur in contractu ſimulato, Tiraq. de Iur. conſt. poſſ.par.3. limit.8. Saluſt. Tib.d.lib.1. cap.57.nu.13.

54 Quintus, quando Conſtituens remanet in poſſeſſione,Tiraq.d.par.3.limit.9. Bart.in l.ſicut, §. ſuperuacuum, nu.5.in fin.ff.quib.mod.pig.Caualer.deciſ.503. num.1. vbi quod hoc non procedit quando remanens poſſideret iure familiaritatis.

55 Sextus,quando Lex, vel Statutum, vel Conſuetudo requirit veram,& realem, & actualem traditionem, Tiraq.de Iur.conſt.poſſ.par.3.limit.11.Mart.de Clauſ.par. 1.clauſ.20.num.13.verſ.vbi Statutum,Gratian.dec.Marcheſ.238.nu.6.Andr.dec.86. nu.2.

56 Septimus caſus, quando quis conſtituit ſe generaliter poſſidere rem incertam ratione quotæ,& loci, l.3. §.incertam,ff.de acquir.poſſeſſ.Tiraq.de Iur.conſt.poſſ par.2. ampliat 32.nu.10.& d.pa.3.limit.19.nu.1. Gamm.dec.56. vbi de communi, Caualer. deciſ.391.num.2.Rot.dec.787 nu.2.par.3.recent.Buratt.deciſ.220.n.6.& ibi Ferentill.ſub lit. A.

57 Sed hoc primò non procedit, quando res incerta poſtea certificaretur, Tiraq.d.par.3.limit.19.n.4.Burat. deciſ.220.nu.7.

58 Secundò non procedit,quando res eſt certa, ſaltem ratione loci,vel quotæ, quia ſufficit certitudo ratione alterutrius,Tiraq.de Iur.conſt.poſſ.par.3.limit.19.num.2. cum alijs ſupra allegatis.

59 Tertiò non procedit, quando Conſtitutum eſt appoſitum ſuper omnibus bonis præſentibus, & futuris, nam tunc operatur translationem poſſeſſionis in Conſtitutarium, Alex.conſil.85.num.8. verſ. & etiam quia, lib.6. vbi de communi teſtatur, & ibi Apoſtilla in verb.futuris, dat concordantes, & dicit communem Tiraq.de Iur.conſt.poſſ.part.2. ampl.31. & ampl. 32.num. 1.& ſeqq.& num.12. vbi de receptiori, & in practica obſeruata opinione teſtatur Duran. deciſ. 49. num. 13. vbi quod aliàs obligatio omnium bonorum præſentium,& futurorum inſeruiret de vento.

60 Et ratio eſt, quia in hoc caſu adeſt reſpectu vniuerſi ab initio certitudo, quæ ſufficit, arg. l.qui iure militari,ff. Teſt.Milit.Tiraq.de Iur.Conſtit.poſſeſſ. par.2. ampliat. 32. num.11. Secus ſi ab initio non fuiſſet certitudo in particulari, nec in vniuerſo, in quibus terminis procedit d.l.3.§.incertam,& l.locus, ff.de acq. poſſ. cum alijs allegatis ſupra verſ. 7.caſus, Tiraq. d.par.2. ampl. 32.num.11.

61 Octauus caſus, quando res eſt emphiteutica, donec obtineatur inueſtitura a Domino directo.

Nonus, quando Conſtituens fictè poſſidet.

Decimus,vbicumque interuenit alia fictio, vel fictus titulus.

Decimus primus,quando nulla adeſt cauſa, vel titulus,cui Conſtitutum accedere poſſit.

Decimus ſecundus, quando Lex vtitur verbo accipiendi,quia tunc requiritur corporalis traditio.

Decimus tertius, quando res eſt apud Conſtitutarium ignorante Conſtituente.

Decimus quartus, quando Procurator eſt conſtitutus ſimpliciter ad vendendum, non poteſt transferre poſſeſſionem per Conſtitutum, aut alium actum fictum.

Decimus quintus,Colonus,Conductor, & alij, per quos poſſidemus,non poſſunt transferre poſſeſſionem noſtram per Conſtitutum.

Decimus ſextus,Tutor,& Curator, non poſſunt per Conſtitutum transferre poſſeſſionem pupilli, vel minoris.

Decimus ſeptimus, Prælatus ſine conſenſu Capituli non transfert poſſeſſionem rei Eccleſiaſticæ.

Decimus octauus, Iudex, vel alius repræſentans factum Partis, non transfert poſſeſſionem per Conſtitutum,niſi quando non potuit ingredi fundum, & tradere poſſeſſionem realem, vel niſi quando in contrarium extaret conſuetudo,vel niſi quando mitti iuſſus ex alia cauſa detineret, vel denique niſi quando exequutor vſus eſt illis verbis,dedit,tradidit, quia tunc poterit is, qui obtinuit ingredi poſſeſſionē propria authoritate.

Decimus nonus, quando Conſtitutarius eſt incapax poſſeſſionis illius rei, quam quis conſtituit eius nomine poſſidere.

XX. quando agitur de reſolutione contractus, qui fuit per realem traditionem conſumatus,ſed eſt opinio controuerſa,& contrarium tenet etiam Tiraq. d.par.3. limit.20.nam is,cui facta eſt traditio, realiter poſſidet, ergo poteſt per Conſtitutum poſſeſſionem in eum,qui tradidit,transferre.

XXI. quando Conſtitutarius fuit negligens per decem annos in accipiendo poſſeſſionem actualem, Rot. deciſ.634.n.5.par.1 recent.& ita cenſuit Signatura in Faventina Donationis, inter DD.de Caccinis,& Marcum Antonium Fornaſatium, die 17.Septembris 1643. proponente R.P.D.meo a Valle.

XXII. quando Precarium eſt appoſitum in contractu conductionis, nam per illud non transfertur poſſeſſio in conductorem.

XXIII. quando in eodem contractu eſt appoſitum ſimplex conſtitutum,& Precarium, quia ſe mutuo impediunt;ſed hæc eſt res controuerſa, & contrarium tenet,Tiraq.de Iur.conſt.poſſ.par.3 limit.23.

XXIV.quando precarium,& affictus apponuntur in eodem contractu, quia tunc adeſt repugnantia; ſed ſi hoc eſſet verum precarium ſemper eſſet inutile in contractibus onerolis,vt aduertit Tiraq.d.par.3. limit.24.

XXV. quando apponitur in aliquo contractu inter perſonas prohibitas, Buratt.deciſ.220.nu.10.

XXVI.quando Lex,ſeuConſtitutio pęnalis loquitur de traditione,quis non incidit in pœnam, ſi conſtituat pro alio poſſidere; In contrarium tamen eſt magis communis opinio.

XXVII. quando poſſeſſio eſt translata per conſtitutum, Dominus directus non poteſt exigere laudemium, antequam emptor accipiat realem poſſeſſionem.

XXVIII. quando emptor tenetur ad vſuras pretij non ſoluti,non ſufficit traditio per conſtitutum,ſi adhuc venditor fructus rei venditæ percipiat, ſecus ſi illos percipiat emptor.

XXIX. quando ceſſat cauſa,ſeu titulus,cui eſt adiectum conſtitutum,ceſſat etiam ipſum conſtitutum.

XXX. quando quis conſtituit ſe poſſidere nomine abſentis,niſi poſtea abſens id ratum habeat.

XXXI. quando Notarius apponit conſtitutum in aliquo contractu,abſque eo, quod id fuerit à partibus expreſse conuentum.

Hos caſus latè tradit, & diſcutit Tiraq.de Iur.conſt. poſſeſſ.par.3.per tot. ideò ad eum in facti contingentia poterit haberi recurſus.

Digitized by Google

XXXII. caſus, quando conſtitutum concurrit cum alio conſtituto anteriori, *Rot. deciſ.150. num.8. par.7. recent.*

XXXIII. quando quis poſſeſſionem ſemel accepit, conſtitutum amplius non operatur, *Caualer. deciſ.6. num.4.*

XXXIV. quando res fuit euicta medio tempore, *Caualer.dec.n.6.*

XXXV. quando nullitas contractus fuit in controuerſiam deducta, non datur immiſſio vigore conſtituti, quia eius virtus interim eſt ſuſpenſa, *Socc. conſ. 78. nu.8. lib.3.* cum alijs cumulatis per *Ferentill.ad Buratt. deciſ. 220. num.15. & ſeq.* vbi quod hoc non procedit, quando exceptio non probatur incontinenti, ſed reijcitur ad petitorium, *Rota poſt Pacific.de Salu.deciſ.92. num.6.*

XXXVI quando agitur de poſſeſſione actuali, nam illa per conſtitutum non transfertur, niſi corporaliter appræhendatur, *Saluſt.Tib. in Prax.lib.1.cap.57.num. 9.Put.deciſ.2.de empt.& vend. Rot. deciſ.242. nu.1.par.1. recent.*

B Clauſula, *Conſtituens &c.* non importat poſſeſſorium
62 conſtitutum, nam de ſtylo tantum extenditur, *Conſtituens Procuratorem in rem propriam*, vt colligitur ex *Bertaz.clauſ.28.gloſ.1.& 1.& clauſ.29.gloſ.1. Mart.de Clauſ. par.1.clauſ.232.* & tradit apertè *Duran. dec.134.num.1.* quod tranſit ſine difficultate.

C Per illud verbum, *& donec &c.* extenditur clauſula
63 conſtituti poſſeſſorij, de communi ſtylo Notariorum Vrbis, vt teſtatur *Rota dec.258. num.5. par.4. recent.* Et
64 † ſimiliter clauſula conſtituti ſub clauſula cæterata, *& interim &c* continetur, *Duran. dec.401. num.8.* & eo magis quando clauſula, *& interim,&c.* non poteſt intelligi de conſtitutione Procuratoris, dum ille fuit in alia eiuſdem inſtrumenti parte conſtitutus, *Duran.d. dec.401 num.9.*

D Regulariter poſſeſſio non acquiritur, niſi actuali-
65 ter, ac penitus expulſis Colonis, ſeu Inquilinis à facie rei, cuius poſſeſſio capitur, appræhendatur, *l.quamuis, §.1.& l.peregrè,§.quibus,ff.de acq.poſſ. Saluſt.Tiber. lib.1. cap.57.nu.8.Verall.dec.169 par.3.Put.dec.2.& dec.17. de cauſ.poſſ.& prop.Rot.dec.412.nu.1.par.4.diuerſ.& poſt Pacif.de Salu.dec.141.nu 8.Ferentill.ad Buratt.dec.732. nu. 5.& ſeqq.*

66 Sed hoc primo non procedit, quando poſſeſſio eſt vacans, quia, cum tunc Colonus vel Inquilinus alteri non poſſideat, ſufficit quod capientem poſſeſſionem in dominum recognoſcat, *Rotan.conſ.46.n.12.lib.2. Afflict.dec.367.n.6.Verall.dec.169.par.3.Rota poſt Pacific.de Salu.d.dec.141.n.9.*

Recognitio autem in dominum fieri poterit, reſpondendo illi de fructibus prædij, vel ſoluendo penſiones domus, & cum obligatione iurata de faciendo præmiſſa, *Saluſt.Tib.d.lib.1.cap.57.n.7. Afflict.dec.325. n.3.Seraph.dec.567.n.3.Buratt.dec.732.nu.1.& ibi Ferentill.n 8.verſ.hoc tamen.*

67 Secundo non procedit, quando poſſeſſio fuit capta authoritate, & de mandato Iudicis, quo caſu ſufficit, vel expulſio Colonorum, ſeu Inquilinorum, vel recognitio, *l.peregrè,§.quibus ff.de acquir.poſſ. Afflict.dec.325 nu.3.Rot.in Aſten. Feudi 16. Aprilis 1584. cor.bo.me.Bubalo, Duran.dec.84.n.8.*

Quinimò cum immiſſio facta auctore Prætore idem operetur ſine vlla violentia, quod operatur violenta expulſio, per quam perditur omnis poſſeſſio, tam ciuilis, quam naturalis, aliquam expulſionem Colonorum, aut Inquilinorum non eſſe tunc neceſſariam, per doctrinam *Angel.in l.qui vniuerſas,§.item cum Prætor, verſ.in textu,ff.de acquir.poſſeſſ.* tradit *Rota deciſ.802. nu. 6.& ſeq.par.1.et dec.62.num.3.et ſeq.par.2.diuerſ.Seraph. deciſ.332.num.4.Rota deciſ.293.num.5.in fin. par.1. et deciſ.226. num.6 et deciſ.305. num.1.par.6. et deciſ.306. num.3.par.7. recent. Gregor.deciſ.69.num.2. et dec. 203. num.1.*

69 Nam authoritas Iudicis operatur, vt poſſeſſor debeat ſuſpicari ſe poſſe repelli, *Rota dec.641. num.7.par. 1.diuerſ.et deciſ. 226. num.7. par.6. recent.* quæ ſola ſuſpicio ſufficit ad amittendam poſſeſſionem, *Seraph. deciſ.769.num.2.Beltramin.ad Greg.deciſ.203.num.5.* Et

70 ob id per † eamdem *Angel.* doctrinam, quando poſſeſſio capitur Iudicis authoritate, & mandato, nec etiam recognitionem aliquam eſſe neceſſariam, dixit *Rota in d.Aſten.Feudi 16. Aprilis 1584.coram bo.mem. Bubalo.*

Sed hoc procedit quando Iudex ritè, & rectè cauſa cognita procedit, alias ſecus, *Rot.in Romana domus de anno 1572.coram bo. me. Cardin. Lancell.et in d. Aſten. Feudi 16.Aprilis 1584.coram bo.mem. Bubalo, Duran.d. dec.84.nu.8. et ſeq.*

71 Eſt enim certa in iure concluſio, quod Iudex ritè, & rectè procedendo, priuat poſſeſſione, *Angel.in l. clam poſſidere,§.qui ad nundinas,num. 2.in fin.*& ibi *Imol. num.1. in fin.verſ.ſit autem, Roman. num.3. verſ.ſecundo, Alex.num.3.in fine, Iaſ. numer.20. Seiſell. num.3. ff de acq. poſſ. Compoſtell. in cap. tranſmiſſam, num.3. verſ.de poſſeſſione alterius*, & ibi *Io Andr. col.pen. circa med. verſ.ideò dixit,Butr.num.17.in fin.Card. quæſt.5. Henric. Boic. num.4. et ſeq. de elect. Ferret.conſil.5 num.9.in fin. lib.1. Rota deciſ.62.num.3. et ſeq. par.2. diuerſ. et deciſ. 293.numer 5.par. 1.et deciſ.78 numer.3. et deciſ. 123. numer.15.et deciſ.229.numer.6. et deciſ. 306. num.3. par.7. recent. Gregor. deciſ.9. num.4. et deciſ.69. numer.3.deciſ. 203.numer.1.* & ibi *Beltramin.numer.5. Caualer. deciſ. 2. numer.4. et ſeqq. deciſ. 42. numer. 2. deciſ. 62. numer.3. deciſ.470. numer.4. et deciſ.478. num.4. Duran. deciſ. 257. numer. 4. et numer.17.* & fuit alias ſæpè deciſum.

72 Secus, quando Iudex iniuſtè, & nulliter procedit, tunc enim aliquem ſua poſſeſſione non priuat, *Ang.in l.clam poſſidere, numer.2.in fin.ff.de acquir.poſſeſſ. Alex. in l.iuſtè poſſidet, numer.5. ff. de acquir. poſſeſſ. Rip. in l. naturaliter, §. nihil commune, ff. de acquir. poſſeſſ. Roman.conſil.158. numer.1.* & ibi *Mandoſ. lit.A,Ruin. conſil.17. numer.7. lib. 5. Rolan. conſil. numer. 18. lib.2. Caualer. deciſ. 48 numer. 2.& ſeqq. deciſ. 432. numer. 2.& deciſ.535.numer.3. Buratt. deciſ.32. numer.4. & deciſ.169. numer.2. Gregor.deciſ.9. numer. 4. deciſ.69. numer.3. deciſ.105. numer.22.deciſ.458.numer.9. deciſ.546. numer.2.& deciſ.555.numer.6. Duran. deciſ.114. numer. 3. deciſ.132. numer.6. deciſ.198. numer.17.& deciſ. 257. num.4.*

Adeò quod neque in hoc caſu recognitio Colonorum ſuffragetur, *Rot.deciſ.555.numer.2.& ſeqq.& num.*
73 *7. par.1. recent.* cum † nec de iure nouo Colonus poſſit interuertere poſſeſſionem Domini, alteri poſſeſſionem tradendo, cumque in dominum recognoſcendo, *l.fin.C.acquir.poſſ. Rot. deciſ.139. numer.21. vbi*
74 *de communi, par. 6. recent.* Et † Rota paſſim contra factum Iudicis nulliter, & iniuſtè procedentis concedit mandatum de manutenendo, *Buratt. deciſ. 393. numer.3.* & ibi *Ferentill.ſub lit.B, Duran.deciſ 114.num. 4. Rota in Romana vineæ, 17. Iunij 1642. coram R. P. D. Ghiſilerio.*

75 Sed hoc primò non procedit, quando poſſeſſor, ſuſpicando ſe poſſe repelli à poſſeſſione, habet ſe pro ſpoliato, *Afflict.deciſ.395.numer.7.Put.deciſ.419.numer. 4.& ſeq.lib.2.Rot. deciſ.81.numer.1.par.1. diuerſ. Gregor. deciſ. 105. numer.22.* tunc enim intrat Spolium, *Abb. in cap. conquerente, numer.8. de reſtit.ſpol. Rolan. conſil. 6. numer.33. lib.3. Gregor.deciſ.43. numer. 2. deciſ.105. numer.5. deciſ.198. numer.2. & deciſ.209. numer.2. Coc-*
76 *cin. deciſ. 97. numer. 1.* Et † fuit ſæpius deciſum, cum hoc caſu Iudex, qui nec ritè, nec rectè procedit, dicatur de facto procedere, vt priuatus, & propterea ſpoliare, *Crauett. conſil. 140. numer. 2. Roman. conſil. 158. numer.6.Gabr.de reſtit ſpoliat. concluſ 1. numer. 124. Verall.deciſ.186.par.3 Put. deciſ.419. num.3. & ſeq.lib.2. Seraph deciſ.867 num.1.Rot.deciſ.365. num. 11. par.1.& deciſ.646.num 1.& deciſ.724.num.5. part.2. & deciſ.743. num.1 par.3.& deciſ.81.num.1. & deciſ. 448. num.6.par. 4. recent. Caualer.deciſ.337.numer.1. deciſ. 524.numer.5 & deciſ. 539. numer. 9. Gregor. deciſ. 362. numer. 4.* vbi quod ita fuit ſæpiſſimè deciſum; Debet tamen iniuſtitia ad dictum effectum eſſe patens, & notoria,
78 † *Rota d. deciſ. 646. nu.1. par. 2 recent.* & alias ſæpè.
78 Secundò non procedit, quando quis per decennium fuit negligens in recuperando naturalem, nam tunc perditur etiam poſſeſſio ciuilis, *Bart.in l.ſi de eo, §.ſi*

§.ſi fortè,nu.4.ff.de acquir.poſſ.Crau. conſ.235. nu.1. Curt. Sen.conſ.24.nu.4. Alex.conſ.94.nu.7.verſ.nec obſtat,lib.5. vbi de magis communi opinione teſtatur, *Beninten. deciſ.10.nu.3. Caſſad. deciſ.5.num.3. de reſtit.ſpoliat. Rot. deciſ.81.nu.1 par.1.diuerſ.Canaler.deciſ.242. nu.4. & dec. 470.nu.2.*

De Saluiano Interdicto. Pars II. Cap. VI.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum interdictum quid ſit.*
2 *Saluianum competit creditori in bonis hypothecatis, etiam contra tertium, ad effectum ſe ſatisfaciendi de fructibus.*
3 *Saluianum competit etiam Legatario, & Fideicommiſſario, & cui competit hypotheca, ad effectum conſequendi rem ſibi relictam, ſeu debitam.*
4 *Monitorium in Saluiano, ad effectum ſe ſatisfaciendi de credito ex fructibus, & eius Formula.*
5 *Monitorium in Saluiano ad effectum conſequendi rem ſibi relictam, ſeu debitam, & eius Formula.*
6 *Proteſtatio rei conuenti contra monitorium, & eius Formula.*
7 *Monitorium eſt verificandum.*
8 *Bonis, in quibus petitur immiſſio, penes debitorem exiſtentibus, quid probandum pro verificatione monitorij.*
9 *Bonis penes tertium exiſtentibus ſunt in Saluiano probanda duo extrema, & quæ.*
10 *Petita immiſſione in poſſeſſionem bonorum legatorum, vel fideicommiſſo ſubiectorum, docto de exiſtentia legati, vel fideicommiſſi, ſunt adhuc probanda duo extrema, & quæ.*
11 *Si monitorium eſt verificandum per ſcripturas, quomodo citanda pars, & conficiendus proceſſus.*
12 *Si Scripturæ non ſufficiunt pro verificatione Monitorij, ſunt producendi Articuli, & examinandi Teſtes.*
13 *Articuli in Saluiano quomodo conficiendi.*
14 *Articuli in Saluiano, & eorum Formula.*
15 *Teſtibus in partibus exiſtentibus, ſunt expedienda literæ miſſiuæ.*
16 *Reus conuentus in Saluiano quid opponere poſſit, & quomodo Actor ab eo citatus ad dicendum contra proteſtari, & quomodo tunc Iudex admittere debeat Iura, & Articulos.*
17 *Facta mixtura in Saluiano poteſt ſuſpendi Petitorium.*
18 *Proteſtatio facienda pro ſuſpenſione Petitorij, & eius formula.*
19 *Citatio ad libellandum in terminis ſubſtantialibus in Saluiano, & eius Formula, & Proceſſus.*
20 *Productio Iurium in termino ſubſtantiali, ad dicendum contra producta, & eius Formula.*
21 *In Saluiano, & alijs Poſſeſſorijs ſummarijs, ſufficit ſeruare quatuor terminos ſubſtantiales.*
22 *Citatio ad articulandum in terminis ſubſtantialibus in Saluiano, & eius Formula, & Proceſſus.*
23 *Citatio ad videndum reiterari terminos ſubſtantiales, & ad Sententiam, & eius Formula, & Proceſſus.*
24 *Sententia in Saluiano, quando agitur pro immiſſione, ad effectum ſe ſatisfaciendi de Credito ex fructibus, & eius formula.*
25 *Sententia in Saluiano, quando agitur pro conſequutione rei ſibi relictæ, vel debitæ, & eius Formula.*
26 *In cauſis poſſeſſorijs, & alijs omnibus, ſummam ducentorum ducatorum non excedentibus, non eſt neceſſe ſeruare terminos ſubſtantiales; ſeruati tamen potius poſſunt prodeſſe, quam obeſſe.*
27 *In Poſſeſſorijs ſummarijs non datur Appellatio ſuſpenſiua, ideò appellare volens debet adire Præfectum Signaturæ pro Superſeſſoria, & cauſam in Signatura proponendam curare.*
28 *Appellatio eſt infra decem dies coram Iudice à quo proponenda.*
29 *Interpoſitio Appellationis coram Iudice a quo, & eius Formula, cum reſponſione Iudicis.*
30 *Cedula appellationis à Sententia lata in Saluiano, & eius Formula.*
31 *Commiſsio appellationis in Saluiano in Signatura proponenda, & eius Formula.*
32 *In cauſa non Rotali, quomodo concipiatur Commiſſio appellationis in Saluiano.*
33 *Signatura in caſibus, in quibus appellatio non eſt admittenda in Saluiano reſcribit cum clauſula,* ſine præiudicio.
34 *Signatura in caſibus, in quibus non eſt ita clarum, an appellatio ſit, nec nè admittenda in Saluiano reſcribit cum clauſula,* quatenus ſit locus Ægidianæ.
35 *Signatura, ſi appellatio ſit admittenda in Saluiano, reſcribit pro appellatione, abſque aliqua clauſula.*
36 *Si ille, qui Sententiam obtinuit, poteſt ad vlteriora procedere, abſque vitio attentatorum, expediri curat Mandatum de Immittendo.*
37 *Mandatum de Immittendo in poſſeſſionem in iudicio Saluiani, & eius Formula.*
38 *Exequutor in vim Mandati immittit in poſſeſſionem, & Actuarius de immiſſione conficit Inſtrumentum publicum.*
39 *Inſtrumentum immiſſionis in poſſeſſionem in Saluiano, & eius Formula.*
40 *Aliud Inſtrumentum immiſſionis in poſſeſſionem in Saluiano, & eius Formula.*
41 *Immiſſus in Saluiano, ſi non poteſt niſi longo tempore de credito ſatisfieri, & vult deuenire ad ſubhaſtationem, debet obtinere reſcriptum à Signatura Sanctiſſimi.*
42 *Commiſſio, quæ obtineri ſolet ab immiſſo in Saluiano à Signatura Sanctiſſimi, ad effectum procedendi ad ſubhaſtationem, & eius Formula.*
43 *Commiſſione ſignata, & Iudici præſentata, neceſſe eſt citare Partem ad dicendum contra illam.*
44 *Citatio ad dicendum contra commiſſionem manu Sanctiſſimi ſignatam, & eius Formula, & Proceſſus.*
45 *Citatio ad videndum præfigi terminum, ad probandum, & reluendum bona, iuxta formam commiſſionis, & eius Formula, & Proceſſus.*
46 *Citatio ad videndum ſubhaſtari bona, iuxta formam commiſſionis, & eius Formula, & Proceſſus.*
47 *Ad Subhaſtationem, & Deliberationem quomodo procedatur remiſſiuè.*
48 *Interdictum quid ſit.*
49 *Interdictum eſt multiplex.*
50 *Interdictum vnde dicatur.*
51 *Interdictum aut eſt adipiſcendæ, aut retinendæ, aut recuperandæ poſſeſſionis.*
52 *Interdictum Saluianum, quid ſit.*
53 *Saluianum aliud directum, aliud vtile.*
54 *Saluianum directum contra quem detur, & ad quid inuentum, & contra quem, & ad quid detur vtile.*
55 *Saluianum vnde dicatur.*
56 *Saluianum vtile competit cuicumque creditori hypothecario.*
57 *Cui competit Hypothecaria competit Saluianum.*
58 *Saluianum datur propter hypothecam.*
59 *Hypotheca eſt mater, & fundamentum Saluiani.*
60 *Saluianum ceſſat hypotheca ceſſante.*
61 *Saluianum ratione hypothecæ competit Legatario.*
62 *Saluianum vtile competit pro Legato.*
63 *Saluianum competit pro Legato, non ſolum contra alia bona per Teſtatorem poſſeſſa, ſed etiam contra res ipſas legatas, ac mobilia, pecunias, & nomina Debitorum.*
64 *Saluianum vtile competit Fideicommiſſario, etiam particulari, contra bona fideicommiſſaria à Teſtatore tẽpore obitus poſſeſſa, & in re fideicommiſſo ſubiecta.*

Digitized by Google

65 *Saluianum vtile competit Hæredi, ac Hæredi Hæredis, ac Subſtitutis in Teſtamento.*

66 *Saluianum vtile competit Ceſſionario.*

67 *Saluianum vtile competit in alijs caſibus, ratione hypothecæ, de quibus remiſſiuè.*

68 *Saluianum vt detur, neceſſe eſt probare requiſita opportuna, & neceſſaria.*

69 *Requiſita probanda in Saluiano ſunt duo extrema, Primum extremū eſt Creditum cum hypotheca, & poſſeſſio debitoris de tempore obligationis, vel poſtea.*

70 *Secundum verò extremum eſt poſſeſſio Rei conuenti.*

71 *Si agatur pro conſequutione legati, vel fideicommiſſi, primum extremum in Saluiano eſt poſſeſſio Teſtatoris de tempore obitus, ſeu conditi teſtamenti, ſecundum verò poſſeſſio rei conuenti.*

72 *Saluianum eſt remedium perſonale in rem ſcriptum.*

73 *Saluianum vtile redditur contra quemcumque etiam tertium poſſeſſorem, ac etiam contra ſingularem ſucceſſorem, & titulo poſſidentem.*

74 *Si agitur in Saluiano contra ipſum debitorem, ſufficit, vltra creditum cum hypotheca, probare poſſeſſionem ipſius debitoris, & quare.*

75 *Creditum eſt fundamentum, hypotheca verò eſt mater Saluiani.*

76 *Creditum cum hypotheca in Saluiano probatur, non ſolum ex inſtrumentis publicis, ſed etiam ex apocis priuatis, ſubſcriptis, & iudicialiter recognitis.*

77 *Primum extremum in Saluiano probatur ex inſtrumentis, & ſcripturis publicis.*

78 *Primum extremum in Saluiano probatur per teſtes.*

79 *Primum extremum in Saluiano probatur ex clauſula,* Conſtituti.

80 *Primum extremum in Saluiano probatur ex confeſſione iudiciali, & alijs legitimis probationibus.*

81 *Secundum extremum in Saluiano probatur ex inſtrumentis, & ſcripturis publicis.*

82 *Secundum extremum in Saluiano probatur ex ſcriptura priuata.*

83 *Secundum extremum in Saluiano probatur per teſtes.*

84 *Secundum extremum in Saluiano probatur per confeſſionem partis aduerſæ, & per manutentionem.*

85 *Secundum extremum in Saluiano probatur ex ſuſtentatione litis, præſertim concurrente aliquo adminiculo.*

86 *Secundum extremum probatur alijs decem modis, de quibus remiſſiuè.*

87 *Actor, vt obtineat in Saluiano, debet plenè probare, quod res à reo poſſeſſa ſit eadem, quam debitor poſſidebat.*

88 *Identitatem rei in Saluiano ſufficit probare ex verificatione duarum demonſtrationum.*

89 *Iudicium in Saluiano dirigitur contra rem, licet agenti non debeatur principaliter res, ſed creditum.*

90 *Saluiani natura eſt, vt creditor ſatisfiat de ſuo credito ex fructibus rei, non quod res diſtrahatur, vel adiudicetur.*

91 *Saluiani natura in creditore bonorum eſt, vt creditor conſequatur ipſa bona.*

92 *Immiſſus in Saluiano, ad effectum ſe ſatisfaciendi ex fructibus, non poteſt vendere pignus, ſed debet agere petitorio, & ſic deuenire ad eius diſtractionem.*

93 *Immiſſus in Saluiano, qui porrectis precibus Principi, obtinet licentiam diſtrahendi pignus, poteſt illud vendere, abſque eo, quod petitorio agat.*

94 *In Saluiano auocatur ſola poſſeſſio, & de illa tantum diſceptatur.*

95 *Immiſſus in Saluiano acquirit ſolam detentionem, ita vt creditor non ſibi, ſed debitori poſſideat.*

96 *Fructus in Saluiano cedunt in extinctionem debiti ad fauorem debitoris, penes quem remanet vera poſſeſſio.*

97 *Creditor immiſſus in Saluiano, poſtquam eſt ſatisfactus de credito ex fructibus, tenetur reſtituere debitori bona, in quibus fuit immiſſus.*

98 *Creditor ſatisfactus in Saluiano, nolens reſtituere bona debitori, dicitur ſpoliare, & competit contra eum actio ſpolij.*

99 *Creditore ſatisfacto ex fructibus de eius credito in Saluiano, videtur debitori competere manutentio, ſi non habuit ſe pro ſpoliato, & quare, & num. 100.*

100 *Dictio, donec, eſt de ſui natura limitatiua, & determinatiua temporis.*

101 *Finita Emphiteuſi competit Domino directo ſummariiſſimum poſſeſſorium retinendæ contra hæredes Emphyteutæ.*

102 *Iudicium Saluiani debet continere ſummam certam, & quare.*

103 *Conuentus in Saluiano liberatur per oblationem crediti.*

104 *Immiſſio in Saluiano non impeditur per exceptiones requirentes indaginem.*

105 *Exceptio dominij requirens indaginem fideicommiſſi, detractionis legitimæ, & ſatisfactionis turbida, non impedit immiſſionem in Saluiano.*

106 *Exceptio melioramentorum illiquida, ſimulationis, nullitatis cōtractus, & reſpiciens probationes extrinſecas, non impediunt immiſſionem in Saluiano.*

107 *Exceptio excuſſionis non admittitur in Saluiano.*

108 *Contrariam opinionem, vti æquiorem defendit* Cæcina.

109 *Sed à prima opinione, in praxi obſeruata, ac rèceptiori, non eſt recedendum in iudicando, & conſulendo.*

110 *Exceptio præſcriptionis in Saluiano non admittitur, niſi ſit 30. vel 40. annorum.*

111 *Tertius poſſeſſor, ſuccedens debitori titulo ſingulari, præſcribit hypothecariam decem annis inter præſentes, & viginti inter abſentes.*

112 *Præſcripta hypotheca remanet præſcriptum Saluianum.*

113 *Præſentia in Ciue, vel Incola Ciuitatis præſumitur, niſi contrarium probetur.*

114 *Non valenti agere, non currit præſcriptio.*

115 *Ei, cui competit reſtitutio in integrum ex capite ignorantiæ, non obſtat præſcriptio decem, vel viginti annorum.*

116 *Debitore conſtituente ſe nomine alterius poſſidere, non obſtat agenti præſcriptio decem, vel viginti annorum, & quare.*

117 *Exceptiones dominij, & aliæ probatæ, vel probandæ incontinenti, impediunt immiſſionem in Saluiano.*

118 *Facta mixtura in poſſeſſorio ſummario, neceſſe eſt ſuſpendere petitorium, & quare.*

119 *Suſpenſio petitorij poteſt fieri in quacumque inſtātia.*

120 *In Saluiano quatuor tantum termini ſubſtantiales ſunt de neceſſitate obſeruandi, & qui.*

121 Innocentius Sextus *Cardinalem* Ægidium *in toto Statu Eccleſiaſtico in Italia Legatum in temporalibus deputauit.*

122 Sixtus Quartus *Conſtitutiones Aegidianas à Cardinale Aegidio editas ad Vrbem, & alia loca Status Eccleſiaſtici extendit, confirmauit, & ſeruari mandauit.*

123 Paulus Tertius *Conſtitutiones Aegidianas cum ſua extenſione etiam in Vrbe, & locis ditioni Eccleſiæ immediatè ſubiectis confirmando ſeruari mandauit.*

124 *Paulus Tertius Conſtitutiones Carpenſes, à Cardinali* Pio de Carpo *Prouinciæ Marchiæ Legato, editas, confirmauit, & in eadem Prouincia ſeruari mandauit.*

125 *Carpenſes non ligant extra Prouinciam Marchiæ, & quare.*

126 *Conſtitutiones Aegidianæ non præiudicant, nec ligant in caſibus, in quibus Statuta locorum particularia diſponunt.*

127 *Appellatio in poſſeſſorio momentaneo de iure ciuili non datur, quoad effectum ſuſpenſiuum.*

128 *Signatura in poſſeſſorijs ſummarijs committit cauſas*

appel.

Digitized by Google

appellationum cum clauſula, ſine præiudicio, vel cum clauſula, quatenus ſit locus Ægidianæ.

129 Si appellatur ab inordinato proceſſu, committitur cauſa appellationis ad vtrumque effectum.

130 Si infertur præiudicium irreparabile, datur appellatio ad vtrumque effectum.

131 Appellatio in poſſeſſorijs de iure canonico datur ad vtrumque effectum.

132 Ampliſſima appellandi licentia de iure canonico in poſſeſſorijs fuit per Conſtitutionem Aegidianam, & Summos Pontifices reducta ad terminos iuris ciuilis.

133 Aegidiana habet locum in Saluiano, & alio quolibet poſſeſſorio.

134 Aegidiana locum habet, etiam ſi ſententia ſit lata per cedulam, dummodo in mero poſſeſſorio.

135 Aegidiana, ſi non fuit oppoſita in prima, poteſt opponi in ſecunda, vel alia inſtantia, contra appellantem.

136 Lata ſententia prima ad fauorem rei, & ſecunda ad fauorem actoris, non eſt locus Aegidianæ.

137 Lata prima ſententia euidenter ex eiſdem actis nulla, & iniuſta ad fauorem rei, ſecunda verò valida, & iuſta ad fauorem actoris, intrat Aegidiana, ſecus ſi prima ſententia fuiſſet reuocata vti nulla, & iniuſta ex nouiter deductis.

138 Si in ſecunda ſententia lata pro actore reuocetur expreſsè prima lata pro reo, vel fiat alia mixtura, non intrat Aegidiana.

139 Aegidiana habet locum in omnibus locis Romano Pontifici immediatè ſubiectis.

140 Aegidiana habet locum, vbi lis vertitur in Curia inter perſonas Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectas, etiam ſi bona non ſint Sedi immediatè ſubiecta.

141 Aegidiana intrat, vbicumque ſententia fuit reſtricta ad merum poſſeſſorium, licet incidenter ſit cognitum de petitorio, & eo magis petitorio ſuſpenſo.

142 Sententia, vt ſit locus Aegidianæ, debet eſſe iuſta, & valida.

143 Sententia, vt ſit exequẽda, debet eſſe iuſta, & valida.

144 Aegidiana habet locum, ſiue ſit pronunciatum contra reum, ſiue contra actorem.

145 Aegidiana æquiparatur, l. vnicæ, C. de moment. & recipit eaſdem limitationes.

146 Aegidiana recipit interpretationem paſſiuam à iure communi.

147 Aegidianam producere nõ eſt neceſſe, cum ſit notoria.

148 Aegidiana an intret, necne, attenditur ſententia, non petitio, aut probatio.

149 Aegidiana non habet locum inter perſonas eccleſiaſticas.

150 Aegidiana non comprehendit perſonas eccleſiaſticas, etiam ad earũ fauorem, & litis conſortium laicorum.

151 Aegidiana non intrat, quando agitur de bonis eccleſiaſticis.

152 Aegidiana non intrat, quando agitur de vtili dominio Eccleſiæ, etiamſi lis ſit tantum inter laicos.

153 Aegidiana numquam locum habet, quando agitur de aliquo præiudicio Eccleſiæ, etiam ſi lis ſit tantum inter laicos.

154 Aegidiana intrat, quando agitur tantum de poſſeſſione bonorum emphiteuticorum Eccleſiæ inter laicos, & lis vertitur in foro ſæculari, ſecus ſi in foro eccleſiaſtico.

155 Vt dicatur agi de bonis eccleſiaſticis, ius metimur ex parte actoris.

156 Bon. mem. Cardinalis Aegidius, qui Conſtitutiones Aegidianas compilauit, non habebat iuriſdictionem, niſi in temporalibus, & prophanis, vnde dictæ Conſtitutiones non ligant perſonas, bona, & cauſas fori eccleſiaſtici.

157 Aegidiana non comprehendit eccleſiaſticos, & eorum bona, licet ſit confirmata à Summis Pontificibus, & quare.

158 Statutum Vrbis habuit originem à Papa, à quo fuit etiam confirmatum, & ob id tamquam Papale ligat Clericos, & perſonas, & bona eccleſiaſtica.

149 Aegidiana non intrat, quando ſententia continet mixturam petitorij.

160 Aegidiana intrat, licet mixtura ſit in proceſſu, dummodo non ſit in ſententia, cuius tenor tantum ad hoc debet attendi.

161 Licet verba ſententiæ ſint dubia, ſi tamen conſtat Iudicem voluiſſe procedere in ſolo poſſeſſorio, eſt locus Aegidianæ.

162 Aegidiana non intrat lata ſententia in petitorio.

163 Aegidiana non habet locum in iuriſdictionalibus, & quare.

164 Aegidiana non intrat, quando ſententia eſt notoriè iniuſta.

165 Aegidiana non intrat, quando ſententia non iuſtificatur ex eiſdem actis factis ante ſententiam.

166 Sententia, vt ſit locus Aegidianæ, non poteſt ex nouiter deductis iuſtificari, niſi poſt ſententiam eſſet facta probatio contraria, nam tunc exequutio non impediretur.

167 Aegidiana intrat, niſi doceatur de notorio grauamine, aut iniuſtitia.

168 Aegidiana non habet locum, quando conſtat de euidenti nullitate ſententiæ.

169 Aegidiana non intrat, ſi agitur de grauamine irreparabili.

170 Aegidiana non habet locum in ſententia conditionali.

171 Aegidiana non habet locum in Terris Imperij.

De Saluiano Interdicto.
Pars II. Cap. VI.

a 1 VTile Saluianum interdictum, a, quod eſt adipiſcendæ poſſeſſionis remedium, quotidie occurrit in praxi; eſt enim poſſeſſorium ſummarium valdè frequens, & vtile.

2 Datur autem primò creditori in bonis ei à debitore hypothecatis, ſiue ab ipſo debitore, ſiue à tertio poſſeſſis, ad effectum ſe ſatisfaciendi de eius credito ex eorumdem bonorum fructibus.

3 Datur, & ſecundò etiam Legatario, & Fideicommiſſario, vel alteri, cui competit actio hypothecaria pro conſequutione proprietatis rei legatæ, vel per fideicommiſſum relictæ, aut aliàs ſibi debitæ.

Primo caſu, ſcilicet ſuper immiſſione ad effectum ſe ſatisfaciendi de credito ex fructibus, fit monitorium, Tenoris ſequentis, videlicet.

4 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A. C ſiue R. P. D. NN eius in ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. principalis creditoris NN. in ſcutis NN. (*vel in ſcutis NN. pro fructibus decurſis, & non ſolutis cenſus ſcutorum NN. in ſorte, vel aliàs ſecundum facti contingentiam*) Tenore præſentium.

Moneatur NN. exaduerſo (*principalis poſſeſſor vnius domus ſitæ in Vrbe in regione N. iuxtà bona N. & N. ſi agitur contra principalem debitorem, ſin minus*) detentor, & occupator vnius domus ſitæ in Vrbe in Regione N. alias per dd. NN principalem debitorem poſſeſſæ, iuxta bona N. & N. & alios notiſſimos fines, prout in actis ſuis loco, & tempore verificabitur, &c. quatenus infra triduum ſub 500. ducatorum Cameræ Apoſtolicæ applicandorũ &c. & pro illius mandati exequutiui, & in iuris ſubſidium excommunicationis, alijſque &c. pœnis &c. debeat dictum inſtantem in realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem dictæ domus, & illius annexorum iurium, & pertinentiarum quarumcumque, immiſiſſe, poſuiſſe, induxiſſe, poſitumque, & inductum, & immiſſum manutenuiſſe, defendiſſe, & conſeruaſſe, & de fructibus, prouentibus, & penſionibus eiuſdem reſpondiſſe, & ſatisfeciſſe, damnaque, expenſas, & intereſſe præmiſſorum cauſa, & occaſione paſſa, & patienda &c. ac liquidanda &c. refeciſſe, mandatumque de immittendo, manutenendo, &c. ac aliud neceſſarium, & opportunum decerni, concedi,

Digitized by Google

& relaxari, ius, & iuſtitiam miniſtrari, aliaque deſuper neceſſaria, & opportuna fieri vidiſſe &c. & per d. inſtantem &c. retinendam, & vſufructuandam &c. donec, & quouſque ex fructibus d. domus fuerit de d. eius credito ſatisfactus (*vel de fructibus cenſus, de quo agitur, decurſis, necnon decurrendis, vel alias ſecundum facti contingentiam*) in vim vtilis Saluiani interdicti, aut alterius remedij poſſeſſorij magis vtilis, & proficui, Deducens &c. omne ius, omnemque actionem, ac remedium in præmiſſis competen. &c, non ſolum præmiſſo, ſed etiam omni alio meliori modo &c. præſentibus &c. paruiſſe, & ſi quis &c. compareat &c. alioquin &c.

NN. Notarius. Locus † ſigilli.

Secundo verò caſu, videlicet pro conſecutione rei debitæ, fit monitorium ſuper immiſſione, Tenoris ſequentis, & aliàs ſecundum facti contingentiam mutatis mutandis.

5 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A. C. ſiue R. P. D. N. eius in ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. principalis Fideicommiſſarij quondam NN. exponentis, quod alias d. quondam NN. ſuum condidit vltimum nuncupatiuum teſtamentum, ſub die NN. in actis rogatum, cum quo deceſſit, relicto hærede NN. cui ſine liberis decedenti eumdem NN. inſtantem vulgariter, & per fideicommiſſum ſubſtituit, qui NN. hæres, vt ſupra, inſtitutus, adita hæreditate, nullis liberis ſuperſtitibus, diem clauſit extremum, prout in actis ſuis loco, & tempore verificabitur. Tenore præſentium.

Moneatur NN. exaduerſo detentor, & occupator vnius domus ſitæ in Vrbe in Regione N. iuxta bona N. & N. ac vnius Vineæ ſitæ extra Portam N. in loco nuncupato N. iuxta bona NN. & NN. necnon aliorum bonorum in proceſſu cauſæ ſpecificandorum, quæ d. q. NN. dum vixit, & tempore ſui obitus poſſidebat &c. quatenus infra triduum proximum, ſub 500. ducatorum auri Cameræ Apoſtolicæ applicandorum &c. & pro illis mandati exequutiui, & excommunicationis in iuris ſubſidium, alijſque &c. pœnis debeat d. inſtantem in realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem dd. bonorum &c. fideicommiſſariorum, ac illorum annexorum, iurium, ac pertinentiarum, & membrorum quorumcumq; immiſiſſe, poſuiſſe, induxiſſe, poſitumque, inductum, & immiſſum manutenuiſſe, & defendiſſe, & conſeruaſſe, ac de fructibus, redditibus, & prouentibus eorumdem reſpondiſſe, & ſatisfeciſſe, ac reſponderi, & ſatisfieri feciſſe, damnaque, expenſas, ac intereſſe præmiſſorum cauſa, & occaſione paſſa, facta, & incurſa, & in futurum patienda, facienda, & incurrenda, ac liquidanda, refeciſse, mandatumque de immittendo &c. manutenendo &c. & aliud deſuper neceſſarium, & opportunum decerni, concedi, relaxari, ius, & iuſtitiam miniſtrari, aliaque deſuper neceſsaria, & opportuna fieri vidiſse, in vim vtilis Saluiani interdicti, aut alterius remedij poſseſsorij magis vtilis, & proficui, Deducens &c. omne ius, omnemque actionem, & remedium in præmiſſis ſibi magis competen. &c compareat &c. alioquin &c.

N. Notarius. Locus † Sigilli.

Exaduerſo is, contra quem monitorium fuit exequutum, ante lapſum tridui ab illius exequutione, proteſtatur, vt infra videlicet.

6 Pro NN. contra NN.

In officio NN. & negando monitorium, dixit narrata, prout narrantur, non eſse vera, & ad petita, prout petuntur, non teneri; Ideò nihil fieri, niſi ſeruatis ſeruandis, & verificatis verificandis, alias &c.

7 Cæterum, ſiue negato, ſiue non negato monitorio, neceſsaria eſt illius verificatio, nam alias actor obtinere non poteſt.

8 Pro verificatione antem monitorij in hoc iudicio, ſi bona, in quibus petitur immiſſio, ſunt penes debitorem, probandum eſt creditum cum hypotheca, necnon quod debitor illa poſſideat.

9 Si verò bona ſunt penes tertium, tunc probanda ſunt duo extrema, Primum ſcilicet creditum cum hypotheca, & ſic quod debitor de tempore obligationis, aut poſtea poſsederit: Secundum quod reus conuentus eadem bona in corpore, & ſubſtantia poſſideat.

10 Quod ſi agatur de immiſſione in poſſeſſionem rei legatæ, aut bonorum fideicommiſso ſubiectorum, docto de exiſtentia legati, vel fideicommiſſi, per productionem teſtamenti, ſunt adhuc duo extrema probanda. Primum ſcilicet quod teſtator, qui legauit, vel fideicommiſit de tempore obitus bona legata, vel fideicommiſso ſubiecta poſſideret: Secundum quod reus eadem bona in corpore, & ſubſtantia poſſideat.

11 Igitur citanda eſt pars ad dicendum contra iura, & in termino citationis ſunt in actis producenda inſtrumenta, & ſcripturæ neceſsariæ, & opportunæ, & obtinenda admiſſio illorum cum ſolita clauſula, *ſi & in quantum*.

Ex aduerſo verò contra huiuſmodi iura ſunt opponenda generalia, iuxta ſuperius tradita, *par*. 1. *cap*. 2. *num*. 18.

Et ſi ſcripturæ indigent recognitione, & perſonæ legitimatione, procedetur ad recognitionem, & legitimationem earumdē, vt dictum eſt ſupra *par*. 1. *c*. 3. *n*. 11.
12 *& ſeqq*. *c*. 5. *nu*. 1. *& ſeqq*. Sed ſi ſcripturæ non ſunt ſufficientes ad extremorum probationem, erunt conficiendi articuli, & in actis producendi, citata parte ad dicendum contra illos, & videndum admitti in forma, & iurare teſtes, iuxta ſuperius tradita *d. par*. 1. *c*. 10. *& c*. 11. *n*. 2. *& ſeqq*.

13 Articuli verò in Saluiano ſunt in mero poſseſsorio conficiendi ne fiat mixtura petitorij, & ob id detur appellatio, & contra tertium poſseſsorem poterunt confici, vt infra, & alias mutatis mutandis, ſecundum facti contingentiam, videlicet.

14 Articulos infraſcriptos dat, facit, exhibet, & producit Procurator, & eo nomine NN. contra NN. petens recipi, & admitti, & ſuper eis teſtes inducendos ſeruatis ſeruandis examinari, ad ſuperfluam tamen probationem non ſe adſtringens &c. de quo proteſtatur, ſaluo iure &c. non ſolum vt ſupra, ſed omni alio &c.

In primis hic loco articulorum repetit omnia iura in quantum &c. ex quibus &c. licet &c. tamen ad maiorem cautelam &c. probare vult, intendit, quatenus opus ſit.

1. Che la verità fù, & è, che fu già al Mondo NN. quale mentre viſse dell'anno NN. e fino alla ſua morte poſsedè vna vigna poſta fuori di porta NN. à lato alli beni di NN. & di NN. & altri &c. della quale il detto NN. pigliaua, e riceueua li frutti da' ſuoi lauoratori, vignaroli, & affittuarij a' debiti tempi, e come meglio li teſtimonij informati deporranno la verità del fatto, e coſi &c,

2. Item che dell'anno NN. la detta vigna articolata di ſopra fù, & è anco al preſente occupata da NN. Auerſario, il quale ne hà preſo, e riceuuto, e piglia, e riceue li frutti dalli ſuoi Lauoratori, Vignaroli, & Affittuarij alli debiti tempi, e come meglio li teſtimonij informati diranno la verita del fatto, e coſi &c.

3. Item che la vigna articolata di ſopra occupata al preſente dal detto NN. auuerſario, è quella iſteſsa in corpo, e ſoſtanza, che già poſsedeua, e poſsedè finche viſse il d. q. NN. come ſopra nel primo articolo, e così &c.

4. Item che delle dette coſe ne fù, era, & è publica voce, e fama, publico, notorio &c. e coſi &c. Hos &c. ſaluo iure &c. omni &c.

Nomina Teſtium.

N N. N. N. N. N. & altri da nominarſi &c.

15 Si verò teſtes examinandi ſunt in partibus, expediuntur literæ mittiuæ loco remiſsorialium, & proceditur ad examen illorum, vt ſupra *par*. 1. *cap*. 12. *num*. 1. *& ſeqq*.

16 Sed reus contra agentem in Saluiano poterit opponere exceptiones, de quibus ſupra dictum eſt *par*. 1. *c*. 7. *& c*. 8. & alias quaſcumque ſibi de iure competentes, ad effectum impediendi immiſſionem.

Verumtamen actor citatus ad dicendum contra iura, vel contra articulos, debet in huiuſmodi terminis proteſtari, vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

In

Digitized by Google

In officio &c. NN. proteſtatus fuit non admitti aliqua iura (*vel aliquos articulos*) in præiudicium proceſſus, & poſſeſſori ſummarij intentati, & his ſaluis contra prætenſa iura(*vel prætenſos articulos*)dixit pro nunc generalia contra verbo,ſaluo iure &c. & pendente|&c. omni &c.

Et inſuper in termino, ad dicendum contra articulos,debet addere in proteſtatione, *nihil fieri,niſi ſpecificatis materijs,nominibus,cognominibus,Patria, & exercitio Teſtium,& intimato die,& hora certis,ad effectum &c. & alias iuxta ſuperius tradita,par.1.c.11.n.5.*

Qua proteſtatione ſtante,Iudex non debet admittere iura,vel articulos, niſi cum clauſula, *ſine præiudicio proceſſus,& poſſeſſorij ſummarij intentati*.

17 Quod ſi in hoc,aut alio iudicio poſſeſſorio, aliquam petitorij mixturam fieri contigerit,tunc actor, ne cauſa efficiatur appellabilis, poterit ſuſpendere petitorium,vt infra, videlicet.

Pro NN contra NN.

18 In officio &c. NN. proteſtatus fuit, quod ſi aliquid in præſenti iudicio factum fuit, aut fieri contigerit, quod aliquo modo concernat petitorium,illud tantum factum fuit, & fiet tantummodò ad colorandum poſſeſſorium,& non alias, ideò ſuſpendendo in omnibus,

b & per omnia Petitorium, *b*, dixit nihil fieri, niſi in mero poſſeſſorio, & ipſo poſſeſſorio in primis, & ante omnia terminato, non ſolum vt ſupra, ſed omni alio &c.

Cæterum, ſi Reus exceptiones oppoſitas non probauerit, vel illæ probatæ appareant irreleuantes, poterit Actor, completo proceſſu, procedere ad obſeruantiam terminorum ſubſtantialium, vt infra videlicet.

A. C. N.

19 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad libellandum ad p.d. articulandum ad 12. ad dicendum contra Articulos,ad producendum omnia, ad dicendum contra producta ad 2.d. ad declarandum,ad iurandum de calumnia,ad p.d.in terminis ſubſtantialibus, Inſtante NN.principali,ſiuè &c.

Decretum.

NN.repetijt iura hodie in actis producta', & petijt, & obtinuit ſeruari,vt ſupra,& admitti, ſi, in quantum, omni &c.

In quo quidem termino, ad dicendum contra producta,repetuntur iura in actis exhibita,& poteſt etiam fieri noua iurium productio, ſi opus fuerit, abſque alia citatione ad dicendum contra iura, vt infra, videlicet.

Pro NN contra NN.

20 In officio &c. NN. facto per compulſum produxit Inſtrumentum NN.rogatum per acta NN ſub die NN. prout in folio tenoris &c.& repetijt omnia iura, acta, & actitata, geſta, & facta per acta mei &c. in parte, & partibus &c.& in quantum &c.& non alias &c. petens &c.omni &c.

21 Non eſt tamen neceſſe in Saluiano, & alijs ſummarijs poſſeſſorijs in Tribunali A.C. ſeruare omnes ſupradictos terminos ſubſtantiales, ſed ſufficit ſeruare

e quatuor ex illis,vt infra,videlicet. *e*

A. C. N.

22 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad articulandum ad 8. d. ad dicendum contra Articulos,ad producendum omnia, ad dicendum contra producta ad 2. d. in terminis ſubſtantialibus, Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N.Notarius.

Decretum.

NN.repetijt iura in Broliardo producta,& repetita, & petijt, & obtinuit ſeruari, vt ſupra, & admitti ſi, & quantum,omni &c.

Succeſſiue citatur Pars, ad videndum reiterari terminos prætatos,& ad Sententiam,vt infra,videlicet.

A. C. N.

23 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum reiterari omnes, & ſingulos terminos ſubſtantiales, malè forſan,nulliter,& inculcatè tentos,habitos,atque ſeruatos, in vim quarumcumque facultatum, abſolui Inſtantem à cenſuris ad effectum &c. deferri iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, quatenus opus ſit, concludendum, concludique videndum in cauſa,& audiendum Sententiam definitiuam in forma, & alias omni meliori modo &c. ad p. d. Inſtanti NN. principali ſiue &c.

N.Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra,admitti ad reiterationem terminorum, qui reiterauit in forma, &c. deferri Iuramentum &c.qui tactis &c.iurauit &c. & ſententiari prout in Cedula, quam Reuerendiſs. D. Locumtenens legit,ſubſcripſit,& mihi conſignauit, tenoris &c. ſuper quibus &c. præſentibus Socijs teſtibus &c.non ſolum,vt ſupra,ſed omni alio &c.

Tenor Cedulæ.

24 Chriſti nomine inuocato. Pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes,per hanc noſtram definitiuam Sententiam, quam de Iuris Peritorum conſilio in his ſcriptis ferimus,in cauſa, & cauſis, quæ coram nobis in prima,ſeù veriori verſæ fuerunt,& vertuntur inſtantia, inter NN. Actorem ex vna, & NN. Reum conuentum,ex altera partibus, de, & ſuper immiſſione in poſſeſſionem vnius Domus,ſitæ in Vrbe, in Regione NN.iuxta bona NN. &c. rebuſq; alijs &c. Dicimus,pronunciamus,ſententiamus, decernimus, & declaramus,dictum NN. immittendum fore, & eſse, prout immittimus in realem,actualem, & corporalem poſſeſſionem d.Domus, illiuſque iurium, & pertinentiarum quarumcumque, ad effectum retinendi donec, & quouſque d. NN. fuerit ex fructibus d. Domus de eius credito ſcutorum NN. (*vel fructibus Cenſus, de quo agitur,ſcutorum NN.in ſorte,decurſis,& non ſolutis, ac decurrendis, vel alias ſecundum facti contingentiam*) integrè ſatisfactus, & quodcumque Mandatum de immittendo,deſuper neceſsarium, & opportunum, decernimus,& relaxamus, victumque victori in expenſis condemnamus, quarum taxationem nobis, vel cui de iure, impoſterum reſeruamus, & ita dicimus, pronunciamus,ſententiamus,declaramus, & definitiuè decernimus, non ſolum præmiſso, ſed omni alio meliori modo &c.

Ita pronunciaui Ego NN.Locumtenens.

Tenor alterius Cedulæ ſuper immiſſione in poſſeſſionem rei legatæ, ſeù alias debitæ.

25 Chriſti nomine inuocato.Pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram definitiuam Sententiam, quam de Iuris Peritorum conſilio in his ſcriptis ferimus,in cauſa,& cauſis, quæ coram nobis in prima, ſeù veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia,inter NN.Actorem,ex vna,& NN. Reum conuentum ex altera partibus, de, & ſuper immiſſione in poſſeſſionem vnius Domus ſitæ in Vrbe, in Regione N.iuxta bona N. & N. & vnius Vineæ ſitæ extra Portam N. in loco nuncupato N. iuxta bona N. & N. &c. occaſione de qua in actis &c. rebuſque alijs &c. Dicimus, pronunciamus, & definitiuè ſententiamus, decernimus, & declaramus d. NN. Actorem immittendum fore,& eſse,prout immittimus, in realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem, dictorum bonorum, omniumque illorum iurium, pertinentiarum,ac membrorum quorumcumque, amoto exinde d. NN. detentore, ac quodcumque Mandatum de immittendo, deſuper neceſsarium, & opportunum, decernendum fore, & eſse, prout decernimus, & relaxamus, Victumque Victori in expenſis condemnamus, quarum taxationem nobis,vel cui de iure impoſterum reſeruamus,& ita dicimus,pronunciamus,declaramus, & definitiuè ſententiamus non ſolum præmiſso, ſed omni alio meliori modo &c.

Ita pronunciaui Ego NN.Locumtenens.

26 Cæterum ſi cauſa non excederet valorem ducatorum ducentorum, non eſset neceſse ſeruare terminos ſubſtantiales, ſed poſset citari Pars ad videndum deferri iuramentum in ſupplementum, & ad Sententiam iuxta ſuperius tradita, ac eadem *par.2. c.4. num.20. & ſeqq.* quæ procedunt in omnibus cauſis ſummam ducentorum ducatorum non exceden. Sed quia termini huiuſmodi ſeruati, etiam in his poſſeſsorijs ſummarijs,quando cauſa venit expedienda per Cedulam,non poſsunt

Digitized by Google

poſſunt obeſſe.ſed fortè potius prodeſſe, poterunt a quolibet ad libitum, etiam in cauſis Poſſeſſorijs infra valorem dictorum ducentorum ducatorum ſeruari abſque ſcrupulo.

27 Et quia in Iudicio Saluiani,& alijs Poſſeſſorijs ſummarijs regulariter non datur appellatio ſuſpenſiua, idcircò ſi quis à Sententia lata in ſimili iudicio appellare voluerit, neceſſe habebit adire Præfectum Signaturæ iuſtitiæ, pro Superſeſſoria vſque ad Signaturam, ſi illam obtinere voluerit,& cauſam in Signatura parte citata proponendam curare, iuxta ſuperius tradita *par.1.cap.13.de Appellat.n.19. & ſeqq.*

28 Erit autem appellatio coram Iudice à quo in primis proponenda infra decem dies,& alias, vt ſupra *d.p.1.c.13.n.2.& ſeqq.* vt infra,videlicet.

Pro NN. contra NN.

29 Coram Domino,meque &c.NN. habita notitia de Sententia lata contra N.ad fauorem N. ab ea,& omnibus alijs grauaminibus ad Sanctiſſimum D. N. Innocentium X. eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam appellauit, prout in Cedula, quam facto dedit, Tenoris &c. petens &c. omni &c.

Cui Dominus dedit Refutatorios in forma &c. omni &c.

Tenor Cedulæ.

30 A quadam aſſerta definitiua Sententia per R. P. D. NN. Locumtenentem lata ad fauorem NN. contra NN. de, & ſuper immiſſione in poſſeſſionem quorumdam bonorum,rebuſque alijs in actis cauſæ, & cauſarum huiuſmodi latius deductis Procurator, & eo nomine d. NN. ſentiens ſe læſum, & grauatum, & timens impoſterum magis lædi, & grauari &c. ab illa, & toto proceſſu deſuper fabricato ad Sanctiſs. D.N. Innocentium Papam Decimum, eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam in his ſcriptis prouocat, & appellat, & æquè principaliter de nullitate dicit, petens ſemel, bis, tertio,ſæpè,ſæpius,ſæpiſſimè, inſtanter, inſtantius, & inſtantiſſimè ſibi de Apoſtolis reſponderi, & quatenus &c. à non admiſſione, ac toto vlteriori proceſſu iterum,& totius quoties, vt ſupra, prouocat, appellat, & de nullitate dicit &c. Ita vt ſit vltimus in appellando &c & interim &c. nihil innouari &c. alias de nullitate, & attentatis &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio &c.

Commiſſio verò in Signatura proponenda poterit fieri, vt infra, & alias mutatis mutandis ſecundum facti contingentiam,videlicet.

Romana.

31 Beatiſſime Pater NN. Aduerſarius aſſertus Creditor quondam NN.in ſcutis N.monetæ egit coram A.C. & obtinuit contra NN.deuotum S.V. Oratorem Sententiam fauorabilem ſuper immiſſione in poſſeſſionem vnius Domus,& aliorum bonorum valoris ſcutorum mille per Oratorem ſpacio decem annorum, & vltrà legitimè poſſeſſorum. Verum quia idem NN.nullam ſuper dictis bonis habet Hypothecam, & in omnem caſum ceſſat ex Oratoris poſſeſſione decennali, vltra quod agitur de bonis Emphiteoticis Eccleſiaſticis. Supplicat igitur humiliter S. V. Orator antedictus, vt dignetur cauſam, & cauſas appellationis,& appellationum,necnon nullitatis,& nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ a d. aſſerta Sententia, infra legitima tempora,interpoſitæ, & interpoſitarũ, necnon attentatorum, & innouatorum quorumcumque,ac reſtitutionis in integrum,prout de iure &c.vna cum omnibus inciden. dependen. emergen. annexis, connexis,ac toto negocio principali,& quam, & quas &c. alicui S. V. Sacri Palatij Apoſtolici Auditori, vel Locumtenenti(ſi adeſt)audien.cognoſcen.deciden. fineque debito terminan. committere, & mandare cum facultate citandi inhibendi quos,quibus,quoties Conſtitutionibus,& Ordinationibus Apoſtolicis,Stylo Palatij, cœteriſq; contrarijs non obſtantibus quibuſcumque,ſtatum &c.plenè &c.

32 Si verò cauſa non eſt Rotalis,dicitur in Commiſſione, alicui Romanæ Curiæ Prælato audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. Committere, & mandare cum facultate citandi, inhibendi quos, quibus,quoties,ſingulis diebus, & horis feriatis, & non feriatis.prȩterquam in honorem Dei feriatis. Conſtitutionibus Apoſtolicis, Stylo Palatij, cœteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque,ſtatum &c. pro plenè &c.vt in Formulis poſitis ſupra *p. 1. c.13. nu.29. & ſeqq.*

33 Soletque Signatura in his ſummarijs Poſseſsorijs, ſi Sententia eſt iuſta,& valida, & lis non eſt inter perſonas Eccleſiaſticas, vel non agitur de bonis Eccleſiaſticis,etiam Emphiteoticis, reſcribere cum clauſula, *ſine præiudicio Mandati de immittendo &c.*

34 Si verò iuſtitia Sententiæ non eſt clara,vel aliàs adeſt difficultas,an Sententia admittat appellationem, ſolet reſcribere cum clauſula, *quatenus ſit locus Aegidiana*, quæ clauſula eſt eiuſdem virtutis in iudicijs poſseſſorijs, cuius eſt clauſula, *ſi quid exequendum in exequutiuis.*

35 Sed ſi Sententia ſit nulla, vel iniuſta, vel contineat mixturam poſseſſorij cum Petitorio, vel agatur inter, pro, vel contra perſonas Eccleſiaſticas, vel de bonis Eccleſiaſticis, vt ſupra, Signatura reſcribit pro appellatione ſimpliciter, cauſam appellationis committendo.

36 Cœterum ſi ſuperſeſsoria non fuit obtenta, vel Signatura reſcripſit cum clauſula, *ſine præiudicio*, aut aliàs iuridicè ad vlteriora poteſt abſque vitio attentatorum procedi,expeditur Mandatum de immittendo, tenoris ſequentis,videlicet.

37 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A. C. ſiuè R.P.D NN.eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN.principalis, Tenore præſentium.

Mandatur vobis Baroncello,& Exequutoribus,Subexequutoribus, & alijs, ad quos ſpectat &c. quatenus ſtatim viſis, & receptis præſentibus, ſub 500. ducatorum,aliiſque &c. pœnis debeatis eumdem Inſtantem in realem,actualem,& corporalem poſseſſionem vnius Domus ſitæ in Vrbe,in Regione N.iuxta bona NN. & NN. &c. necnon vnius Vineæ ſitæ extra Portam N. iuxta bona NN.& NN.&c. amoto NN. Aduerſario, & quocumque alio illicito Detentore, immiſiſse, induxiſse,& impoſuiſse,ac immiſsum,inductum,& impoſitum manutenuiſse, defendiſse, & conſeruaſse, ac de fructibus,redditibus, ac prouentibus dictorum bonorum reſpondiſse,& reſponderi feciſse (*& ſi Actor petit immitti,ad effectum ſe ſatisfaciendi de ſuo credito, additur in Mandato*,per Inſtantem retinen. &c. donec,& quouſque fuerit ex fructibus dd.bonorum integrè de eius Credito ſcutorum N.ſatisfactus)quoniam d.N.Aduerſario citato,& intimato,ſeruatis ſeruandis,in vim Sententiæ deſuper latæ,prout in actis, Reuerendiſs. D. ita mandauit,hac die &c.

N.Notarius. Locus † Sigilli. N.Locumten.

38 Hoc Mandatum de immittendo ſic expeditum datur Exequutori Curiæ,ad quem ſpectat, qui illius vigore immittit eum,qui Mandatum obtinuit in poſseſſionem bonorum,de quibus in eo;de qua immiſſione Notarius actuarius conficit Inſtrumentum publicum tenoris, videlicet.

39 In Dei nomine Amen.

NN.Exequutor Baroncelli Curiæ Illuſtriſs.& Reuerendiſs. Domini A. C. mihi cognitus &c. cui eſt directum Mandatum de immittendo in poſseſſionem vnius Domus ſitæ in Vrbe in Regione N. iuxta bona NN. & NN necnon vnius Vineæ ſitæ extra Portam N. N. in loco nuncupato N.iuxta bona NN.& N.N. &c. ad inſtantiam N.N.contra N. N. per acta mei &c.per R. P. D.N.A.C.Locumtenentem ſub die N.N.ſeu &c. ſeruatis ſeruandis in vim Sententiæ,decretum & relaxatum, prout in actis &c. quod quidem Mandatum præ manibus habens mihi tradidit præſenti Inſtrumento inſerendum,tenoris,videlicet.

De Mandato &c. Virtute dicti Mandati ſupradictũ NN. immiſit in realem,& actualem poſseſſionem præfatæ domus, qui NN. ſic immiſsus eiuſdem Domus realem, corporalem, & actualem poſseſſionem accepit,& adeptus fuit,per eam deambulando, Portaſque & Feneſtras illius claudendo,& aperiendo,ac NN. Inquilinum, ibi repertum, extra illam expellendo &c. Proteſtans d. NN. quod per eius inde diſceſsum, aut receſsum è d.domo,non intendit illius poſseſſionem acce-

accé.

Digitized by Google

acceptam,& acquiſitam dimittere,aut relaxare, ſed illam animo & corpore retinere, & continuare non ſolum,vt ſupra,ſed omni alio meliori modo &c.Actum &c præſentibus &c. Teſtibus ad præmiſſa &c. vocatis, habitis,atque rogatis &c.

40 In Dei nomine Amen. Anno &c. eadem die.

Idem NN. Exequutor Curiæ Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D.A.C. ſupraſcriptus mihi cognitus &c.virtute ſupradicti Mandati de immittendo, acceſſit ad Vineam ſitam extra Portam NN. in loco nuncupato N. iuxta bona NN & NN. vna mecum Notario &c & impoſuit,& immiſit NN.ſupraſcriptum in realem,& corporalem dictæ Vineæ poſſeſſionem. Qui NN. ſic immiſſus accepit,& adeptus eſt veram, realem, corporalem,& actualem eiuſdem Vineæ poſſeſſionem,per eam deambulando,& in ſignum veræ, & realis poſſeſſionis glebas Terræ in manibus accipiendo, & alia neceſſaria,& opportuna faciendo &c. Proteſtans &c. d. NN. quod per eius diſceſſum,aut receſſum è d. Vinea non intendit illius poſſeſſionem acceptam, & acquiſitam dimittere,aut relaxare, ſed illam animo, & corpore continuare, & retinere, non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.actum &c. præſentibus &c. Teſtibus ad præmiſſa &c. vocatis, habitis, atque rogatis &c.

41 Cæterum quia vbicumque quis fuit immiſſus in poſſeſſionem aliquorum bonorum, vti Creditor in vim vtilis Saluiani, donec ex illorum fructibus fuerit de eius Credito ſatisfactus,euenit aliquando, vt non poſſit, niſi longo interueniente tempore ob modicitatem fructuum de Credito ſatisfieri, & interim ad ſubhaſtationem & deliberationem eorumdem bonorum deueniri ſine licentia Principis non poteſt, neceſſe eſt ob id adire Signaturam Sanctiſſimi, & porrigere, & obtinere Commiſſionem, & reſcriptum tenoris ſequentis videlicet.

Romana.

42 Beatiſſime Pater.Cum NN.deuotus S. V. orator eſſet creditor NN. in ſcutis mille monetæ, fuit ideò pro dicti eius Crediti ſatisfactione per R.P.D.A.C.in vim vtilis Saluiani Interdicti immiſsus in poſseſſionem vnius Vineæ eiuſdem NN. ſitæ extra Portam NN. in loco nuncupato N.iuxta ſuos notiſſimos fines Verum quoniam Pater Sancte, dicta Vinea eſt infructifera, & ob id Orator non poteſt ex illius fructibus de eius Credito ſatisfieri, Ideo ſupplicat humiliter S. V. Orator antedictus,vt dignetur eidem R.P.D.A.C. vt præfixo d.NN.aliquo breui,& competente termino, tam in petitorio, quàm in poſseſſorio, ad dicendum, & probandum quicquid vult,& poteſt, dictam Vineam reluendum, ſeu Oratori de ſuo Credito ſatisfaciendum, quo elapſo, & nihil quod releuet docto, & dictis bonis non redemptis, ac Oratore non ſatiſfacto, ad eiuſdem Vineæ ſubhaſtationem, & deliberationem ad effectum, vt Oratori ex illius precio poſſit ſatisfieri procedat, committere, & mandare, cum poteſtate citandi,& inhibendi quos,quibus,quoties, vbi, & quando opus fuerit &c. præmiſſis, necnon Conſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis,Stylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque Statutum &c.pro plenè &c.

Reſcriptum.

De Mandato D. N. Papæ idem Iudex præfigat, & procedat,vt petitur. Placeat I.

34 Quæ Commiſſio ſignata,ac proinde ad Bancum Curſoris allata,& in Capſa Iudicis, cui eſt directa, repoſita; per Notarium menſarium inde extrahitur, & Iudici præſentatur,& ſucceſſiuè citatur Pars, vt infra, videlicet.

A. C. N.

44 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad dicendum contra commiſſionem in actis exhibitam, necnon videndum illam admitti,& iuxta illius formam,& tenorem mandari procedi,ad p.d.Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N.Notarius.

Decretum.

NN. repetijt Commiſſionem in actis præſentatam, & petijt, & obtinuit admitti, ſi, & inquantum, & iuxta illius formam mandari, vt ſupra, procedi, omni, &c.

Deinde iterum citatur Pars,vt infra, videlicet.

A. C. N.

45 Citetur NN.exaduerſo principalis ad videndum ſibi præfigi terminum ad probandum,& reluendum bona,de quibus agitur, iuxta formam Commiſſionis, & Decretum neceſsarium & opportunum fieri, & interponi,ad p.d.inſtante NN.principali,ſiue &c.

N.Notarius.

Decretum.

NN.petijt,& obtinuit præfigi, vt ſupra, terminum quindecim dierum, *Vel alias arbitrio Iudicis*, cum intimatione,omni &c.

A. C. N.

Intimetur NN. exaduerſo principali qualiter D. præfixit terminum,& alias prout in actis Inſtante NN. principali,ſiuè &c.

N. Notarius.

Elapſis verò dictis quindecim diebus currentibus poſt Intimationem exequutam, citatur Pars, vt infra videlicet.

46 Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum ſubhaſtari bona,de quibus agitur,iuxta formam Commiſſionis, & quodcumque Mandatum de ſubhaſtando deſuper neceſsarium,& opportunum decerni, & relaxari,ad p.d.Inſtante NN.principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN.petijt,& obtinuit,vt ſupra niſi per totam, omni &c.

47 Et ſucceſſiuè d.die elapſa expeditur Mandatum de ſubhaſtando Curſori directum, & producta in actis Cedula ſubhaſtationis, citatur Pars ad videndum deliberari, & proceditur denique ad deliberationem bonorum,iuxta Praxim ſuperius poſitam, *p.1.c.15.de ſubhaſt.& delib.pign.n.12.& ſeqq.*

Obſeruationes.

A 48 INterdictum eſt quædam formata, & ſolemnis conceptio verborum,quibus Prætor aliquid fieri iuber, vel prohibet, quod tunc maximè is faciebat, cum de poſſeſſione, vel cauſis inter aliquos contendebatur, *Inſt.de Interd. in princ.* & ſic eſt actio extraordinaria ex edicto Prætoris proueniens, vel hodie interdictum eſt actio Prætoria in factum,cum antiquæ ſolemnitates,& formulæ ſint ſublatæ,*§.fin.inſtit.de interd.*

49 Interdictum eſt multiplex, vt conſtat *ex tot. tit. Inſtit. de interdict. & tot. tit.ff. de interd. ſeu extraordin. action.*

50 ,Dicitur autem interdictum,quaſi inter duos dictum, *§.ſunt tamen,in fin.inſtit.de interd.*

51 Ad rem autem proprius accedendo, Interdictum eſt triplex, videlicet, adipiſcendæ, retinendæ, & recuperandæ poſſeſſionis,*§ ſequens diuiſio, inſtit. de interd.*

52 Eſt igitur interdictum Saluianum actio Prætoria in factum, adipiſcendæ poſſeſſionis cauſa comparatum, *§.interdictum,inſtit.de interd. Scapuc.de vtil.Salu.interd. q.1.n.1.lib.1.*

Vel eſt remedium adipiſcendæ poſſeſſionis,*l.2. §.ſunt autem,ff.de interd.d.§.interdictum, Inſt. de interd.* cum alijs cumulatis per *Pacific. de vtil. Salu. interd.inſpect.1.cap.1.num.59.* imo merum poſſeſſorium adipiſcendæ, *Scapuc. de Salu.q.1.num.4.lib.1.Rota deciſ.150. num.2.par 2.recent.& deciſ. 5. num. 2. poſt Pacific. de Saluian.*

53 Saluianum eſt duplex,directum,& vtile, *Scapuc.de Salu.q.2.n.4. lib.1 Pacif.de Salu.inſp.1.c.1.n.6*

54 Directum præcipuè datur,& inuentum fuit ad fauorem Locantis contra Conductionem prædij ruſtici, Vtile verò contra Conductorem prædij Vrbani pro adipiſcenda poſſeſſione rerum tacitè pro penſione, ſeù affectu obſignatarum, & in prædium Domini introductarum,*Scapuc.de Salu.d.q.2.num.4.lib.1.Pacif.de Salu d.inſp.1.c.1.n.9.& ſeq.*

55 Et fuit hoc interdictum appellatum Saluianum à Saluio Iuliano Prætore illius authore, vt poſt alios tradunt

Digitized by Google

tradunt *Scapuc. de Salu.q.1.nu.1.lib.1. Pacific. de Salu.in præfat.n.12 & ſeqq.*vbi rationibus *Theſauri* contrarium tenentis reſpondet.

56 Licèt autem vtile Saluianum propriè competat, vt ſupra,pro rebus Inquilini,competit, tamen etiam cuicumque Creditori hypothecario, *Bart.in l.1.nu.2. ff.de Salu.interd.*& alij quos cumulat *Scapuc.de Salu.q.5. nu. 1.lib.1.& q.15.num.3.eodem lib.1. & Pacif.de Saluian.in-*
57 *ſpect.1.c.1.nu.11.*cui † enim competit hypothecaria, competit Saluianum,*Gabr.conſ.46.num.20.lib.1.& conſ. 44 n.5.vbi de communi, & obſeruantia Rotæ teſtatur lib.2 Rota deciſ.44.n.4.p.1.diuerſ.& dec.139.num.1.& dec.387. nu.1.p.1.recent.& dec.131.nu.4.& deciſ.376.nu.3.& dec. 292.nu.2.& deciſ.291 nu.1.poſt Pacific.de Saluian.Duran.*
58 *deciſ.185.n.3.* & datur † Saluianum propter hypothecam,*Seraph.deciſ.563.nu.1.Rot.deciſ.15.nu.1.deciſ.26.nu.*
59 *1.& deciſ.126.nu.1.poſt Pacific.de Salu.* quæ † quidem hypotheca dicitur eius mater,& fundamentum, *Rota deciſ.365.nu.3.par.1.recent.& deciſ.9.poſt Pacific.de Salu. ſecun.non.impreſſ.Duran.deciſ.268.n.1.& deciſ.309. nu.1. Aul.Cecin.in eius vot.apud Scapuc.de Salu.lib.1. d.12. nu.*
60 *2.*ceſſante † verò hypotheca ceſſat Saluianum,& fine illa non datur, *Rota deciſ.185. num.5.par.4.& deciſ.17. nu.17.& deciſ.407.nu.11.par.5.& deciſ. 205. num.2. par. 7.recent.& deciſ.17.nu.2.deciſ.18.num.1.deciſ.30.num.1. deciſ.31.num.3.& deciſ. 104. num.3. poſt Pacific. de Salu. ſecundum non. impr. Caualer. deciſ. 253. num. 1. & deciſ. 333. numer. 5. Duran. deciſ.40. num. 15. & deciſ. 176. num.2.*

61 Primò igitur ratione competentis Hypothecæ Saluianum vtile competit Legatario, *Bertrand.conſ.449. lib.4.Pacific.de Salu.inſp 3.c.4.q.8.n.325.Rot. dec.764. n. 4.& ſeq.par.3.lib.3.diuerſ.Mantic.deciſ.256.nu.4. Caual. dec.420.nu. 1.Buratt.deciſ.527.nu.20.*vbi de obſeruantia Rotæ teſtatur.

62 Et quod pro legato competat Saluianum iuxta communem, & veriorem opinionem, quam paſſim ſeruat Rota,*Gabr.conſ.46.nu.48.lib 1.& conſ.44. num.4. lib.2.Scapuc.de vtil.Salu.interd.q.7.n.1.lib.1.Seraph.dec. 828.n.1 Rot.deciſ.689.n.4.par.3 lib.3.diuerſ. & deciſ.1.n. 2.deciſ.45.n.1.deciſ. 52.n.1.deciſ.83.n.2.& deciſ.292.n.1. poſt Pacific.de Salu.& dec.193.n.1.& deciſ.387.num.1. & deciſ.559.nu.2 par.1.& dec.302.n.2. & deciſ.560. num.2. par.4.recent. Duran.dec.185.n.2.& n.5.*vbi de communi, & veriori obſeruantia Rotæ teſtatur, *& deciſ.352 nu.1. Ferentill.ad Buratt.deciſ.257.lit.C,& deciſ.286. lit. A, in fin.nu.19.*

63 Et non ſolum contra alia bona per Teſtatorem poſſeſſa,quæ ſine dubio ſunt hypothecata, *Rota deciſ.387. nu.2.par. 1.recent.Duran.d.deciſ.185.num.6 & ſeqq.* Sed etiam contra res ipſas legatas ex veriori opinione, *Scapuc.de Saluian.q.7. num.3. lib.1. Duran. d. deciſ.185. num.8.& ſeqq. & num. 13.* cum alijs cumulatis per *Ferentill.ad Buratt.deciſ.286.num.19.* & contra mobilia, pecunias,& nomina Debitorum,*Rota deciſ.559 num.2. p.1. recent. & poſt Pacific. de Saluian. deciſ.83 num. 1. & ſeqq.*

64 Secundò competit etiam Fideicommiſſario, *Gabr. conſ.44.nu.1.& ſeqq.lib.2.Pacif.de Saluian. inſpect.3. c.4. q.8 nu.325.Scapuc.de Saluian.q.8.nu.1.lib.1.*& paſſim tenet *Rota,Seraph.deciſ.828.nu.1.Rot.deciſ.444 nu.4.par.4. recent.Duran.dec.43.n.1.deciſ.258.n.8.& deciſ.432.nu.1. Buratt.deciſ.693.n 3.Caualer.deciſ.204.num.4.* etiam Fideicommiſſario particulari, *Ferentill. ad Buratt.deciſ. 115.nu.17.* & tàm contra bona fideicommiſſaria à Teſtatore tempore obitus poſſeſſa, *Rota deciſ.193.num.1. par.1.& deciſ.755.num.1.par.3. recent.* quàm in re Fideicommiſſo ſubiecta,*Buratt.deciſ.693.nu.1.* & indiſtinctè ſecundum opinionem, quàm ſeruat *Rota Buratt.deciſ. 275.nu.11.*

65 Tertiò competit Hæredi, necnon Hæredi Hæredis, *Scapuc.de Salu.q.18.n.1.& ſeqq.lib.1.* & Subſtitutis in teſtamento,*Caualer.dec.357.nu.*

66 Quartò datur Ceſſionario *Scapuc. d. q.18.num.2. & ſeq.lib.1.Rot.deciſ.28.nu.1.par.4.recent.Duran. deciſ.401. num.4.*

67 Nec deſunt alij caſus, in quibus ratione hypothecæ competit Saluianum,quos cumulat, *Scapuc. & Pacific. in eorum de vtil.Saluian.interd.tractatibus*, ad quos in facti occurrentia poterit haberi recurſus.

68 Ad hoc autem, vt detur Saluianum, requiſita neceſſaria, & opportuna probare neceſſe eſt, *Seraph.deciſ.685. num.1. & deciſ. 828. num. 3. Buratt. deciſ. 822. num.1.*

69 Et ſunt hæc requiſita duo extrema, Primum ſcilicet creditum cum hypotheca, & poſſeſſio Debitoris, ſeù Hypothecantis de tempore obligationis, vel poſtea, *Rot.conſ.14.num.13.lib.1.Menoch.de adipiſc. rem.3. q.29. n.160.Scapuc.de Saluian.q.25.nu 4.lib.1. Pacific. de Salu. inſpect. 1.c.5.n.1.& ſeqq.Seraph.deciſ.579.n.1.Rota deciſ. 23.n.2.& ſeq.deciſ.25.n.4.deciſ.29.n.2.deciſ.56. num.1. & ſeq.deciſ.98.nu.9.& deciſ.171 nu.3.poſt Pacific.de Salu.& deciſ.307.nu.4.par.1.& deciſ.477.nu.1.& deciſ.669.nu.3. & dec.775 nu.1.par.2.& deciſ.123.nu.1.par.3.& dec.513. nu.1.& ſeq.par.4.& deciſ.308.nu.1.deciſ.324.nu.1. & ſeq. deciſ.347.n.1.& deciſ.318.nu.2.par.6.recent. Caualer.dec. 399.in princ.& n.1.Gregor.deciſ.491.num.6. Duran.deciſ. 401.nu.1.*

70 Secundũ verò extremum eſt poſſeſſio Rei conuenti, *Aret.in §.item Seruiana,num.9. Inſt.de act. Menoch. de adipiſc.remed.3.num15.Rolan.conſ.14.num.13.lib.1.Rota deciſ.674 num.4.part.3. lib.3. diuerſ. & deciſ.56. num.2. poſt Pacific.de Saluian. & deciſ.324. num.2. & deciſ.669. num.3.par.2.& deciſ.560.num.1.par.4.& deciſ.328.num. 2.& deciſ.407.num.1.par.5. & deciſ. 59. num.1. & deciſ. 318.num.2.par.6.recent.Duran.deciſ.401. nu.1. dec.461. num.1.*

71 Sed quando agitur pro Legati,vel fideicommiſſi conſequutione, primum extremum eſt poſſeſſio Teſtatoris de tempore obitus,ſeù conditi Teſtamenti, *Rota d. deciſ.674.n.4.lib.3.par.3.diuerſ.& deciſ.560. nu.1. par.4. recent.* Secundum vero extremum poſſeſſio ex parte Rei conuenti *Rot.d.dec.560.n.1.*

72 Eſt namque Saluianum remedium perſonale in rem ſcriptum, *L.1.vbi Gloſ. in verbo competit,C. de prec.Scapuc.de Saluian.q.4.nu.1.& num.3. lib.1. Rolan.conſ.14.in prin.lib.1.Menoch.de adipiſc.remed.3. q.7. num.57. Rota*
73 *deciſ.324.num.2.par.2.recent.*& † ob id redditur contra quemcumque, etiam Tertium poſſeſſorem, *Bart.in l. prima,n.1.ff.de Salu.interd. Rolan.conſ.14.n.18.lib.1. Scapuc.de Salu.q.4.nu.1.& nu.3.lib.1.Sal.Tib.in Prax.lib.2. c.2.n.10.Rota deciſ.1.n.5.deciſ.10.nu.4.deciſ.15.nu.2. dec. 25.n.5.deciſ.56.n.5.deciſ.98.nu 4.& deciſ.207.num.2. poſt Pacific.de Salu.Seraph.deciſ.935.n.3.& deciſ.1143.num.5. Rota deciſ.294 nu.4.par.1.deciſ.324.n.2.par.2. deciſ.539. num.1.ante fin.p.4 recent.* etiam contra ſingularem poſſeſſorem,& titulo poſſidentem, *Alex.conſ.185.num.4. lib.6.Seraphin.deciſ.935.nu.3.Rota deciſ.208.nu.6. par.5. recent.*

74 Verum vbi agitur in Saluiano contra ipſum Debitorem,ſufficit,vltra creditum cum hypotheca, probare poſſeſſionem ipſius Debitoris, *Aret.in §.item,Seruiana nu.9 inſtit.de act.Menoch.de adipiſc.remed.3.n.14.* & paſſim obſeruat praxis, cum Saluianum non detur, niſi contra poſſidentem, *Scapuc.de Salu.q.25.nu.8.lib. 2.*& præſupponat reum poſſidere, *Pacific.de Saluiano inſp.3.c.2.nu.435.Rota dec.144.poſt eumdem Pacif.de Saluian.*

75 Creditum eſt præcipuum fundamentum Saluiani, *Scapuc.de Salu.q.5.n.5.lib.2.Greg dec.26. nu.3. Rota dec. 61.n.1.p.2 & dec.123 n.1.p.3.rec.& dec.23.n.1. poſt Pacif. de Saluian.* Hypotheca verò Saluiani mater, ex cumulatis ſupra,*verſ.licet autem,n.56.*

76 Probatur autem Creditum cum hypotheca non ſolum ex publicis inſtrumentis, *Rota deciſ.456. num.2. & deciſ.669.num. 1.& ſeq.par.2.recen.*& alibi ſæpè, *Duran. deciſ.40.nu.1.& dec.401. nu.1.* ſed etiam ex Apocis priuatis ſubſcriptis,& iudicialiter recognitis, *Duran.dec. 193.n.1.*

77 Primum autem extremum primò probatur ex Inſtrumentis & ſcripturis publicis, *Seraph.deciſ.828.n.4. Rota dec.387.nu.2.par.1.& d.dec.669.nu.1. & ſeq. par.2. dec.123.nu.1.par.3.recent.Caualer.dec.204. nu.4. Buratt. deciſ.32.n.2.*

78 Secundo probatur per Teſtes, *Seraph. dec.1200 in princ.nu.1. Rot.dec.1.nu.1. poſt Pacific.de Salu. et dec. 669. num.2 et ſeq.par.2.et dec. 123.num.1.par.3.recent.et alibi ſæpè.*

79 Ter-

Digitized by Google

79 Tertiò probatur ex clauſula Conſtituti in inſtrumento venditionis appoſita, *Seraph.deciſ.1415.num.2.Rot.deciſ 98.numer.10.poſt Paciſ.de Saluian.Duran.deciſ.40.num.4.*

80 Quartò probatur etiam ex Confeſſione iudiciali in reſponſione ad poſitiones, & alijs legitimis probationum generibus, quibus in alijs Iudicijs ſolent incumbentia probari.

81 Secundum verò extremum primò probatur ex inſtrumentis,& ſcripturis publicis, *Pacific.de Salu.inſp.1.c.6.num.9.Seraph.deciſ.1200.num.1er. Duran.deciſ.40.num.2.*

82 Secundò probatur, ex Scriptura priuata manu Aduerſarij confecta,*Pacific.de Salu.inſp.1.c.6.n.8.Rot.dec.227.in princ.par.2.diuerſ.*

83 Tertiò probatur per Teſtes, *Rot.deciſ.1.numer.1.poſt Pacific.de Saluian.& deciſ.669.num.2.& ſeq.par.2.recent.*

84 Quartò probatur per confeſſionem Partis in reſponſione ad poſitiones, & præparatoria, *Scapuc.de Saluian.quæſt.25.num.9.lib.1.Seraph.deciſ.1200.num.1.*

Quintò ex Mandato de manutenendo alicui conceſſo ſuper eiſdem bonis, quod non datur, niſi poſſidenti, *Mantic.dec.252 nu.2.Rota in Peruſina Saluiani,3.Decembr.1646.coram R.P.D. Meltio in §.alterum,verſ.verum etiam.*

85 Sextò ſi pars non negat ſe poſſidere, ſed ſe opponit contradicendo, actitando, & litigando, probatur ex huiuſmodi litis ſuſtentatione, *Scapuc.de Saluian.q.25.num.9.verſ.ſi autem Pars,lib.1.Verall.deciſ.360.n.1.par.2.Seraph.deciſ.1415.n.3.Rot.deciſ.83.num.2.par.1.recent.* vbi quod ita ſæpè fuit deciſum, *& deciſ.669.num.2.& ſeq.par.2.& deciſ.135.numer.4 par.6.recent.& deciſ.20.num.2.*vbi quod ita tenet Rota,*& deciſ.171.num.2.poſt Pacific.de Saluian.& in Romana Saluiani, 17. Aprilis 1643.coram R.P.D.Cerro. Gregor.deciſ.491.Duran.deciſ.40.num.5.& deciſ.193.num.4.Buratt.dec.584 num.5* vbi quod ita ſæpè fuit reſolutum, *& deciſ.693.num.4.* Præſertim ſi cum litis ſuſtentatione concurrat aliquod adminiculum, *Rota deciſ.24.numer.5.deciſ.26.numer.16.& deciſ.98.numer.5.deciſ.202 num.1.poſt Pacific.de Saluian.& deciſ.123.num.1.par.3.recent. Caualer.deciſ.204.numer.6. Rot.in S.Seuerin.Dotis, ſeù Saluiani 4. Maij 1640. coram R.P.D.Dunozet. in §.poſſeſſio denique.*

86 Et alijs decem modis probatur ſecundum extremum ex *Menoch.de adipiſc.* quem refert, & ſequitur *Pacific.de Saluian.inſpect.1.c.6.num.9.*& ſufficiunt ad illud probandum probationes etiam ſemiplenæ, & leuiores,*Rot.deciſ.8.de reſt.ſpol.in nou.& in Romana prætenſi Saluiani,30. Ianuarij 1617.coram bon.mem. Ramboldo.*

87 Denique,vt actor poſſit obtinere, debet conſtare, quod res à Reo poſſeſſa ſit eadem in corpore, & ſubſtantia, quàm Debitor de tempore obligationis, vel poſtea poſſidebat, quæ quidem identitas eſt plenè ab Actore probanda,*l.duo ſunt Titij,vbi Bart.ff.de teſtam.tutel.Crauett.conſ.112.nu.5.& ſeq.Saluſt.Tiber.in Prax.lib.2.c.2.nu.2.Scapuc.de Salu.q.25.num.10.lib.1.Paciſ.de Saluian.inſp.1.c.6.n.3.*

88 Probatur autem plenè identitas ex pluribus demonſtrationibus,*Rot.in Bonon.Fideicommiſſi,6.Februarij,1645.coram R.P.D.Roias*; Sed ſufficit illam probare ex verificatione duarum demonſtrationum, ſeu confinium,*l.forma,ff.de Cenſ.Rota deciſ.26.n.18.deciſ.184.nu.6.& deciſ.294.n.1.poſt Pacific.de Salu.& deciſ.123.nu.1.p.3.recent.*

89 Licet autem in Saluiano iudicium principaliter dirigatur contra rem, Agenti tamen non debetur principaliter res ſed Creditum, *Rot.dec.383.n.2.& ſeq.par.1.rec.& dec.274.n.7.poſt Pacific.de Salu.& dec.376.nu.2.& ſeq.par.2.recent.*

90 Huius namque iudicij natura eſt, quod creditor ex fructibus bonorum, in quorum poſſeſſionem fuit immiſſum,de ſuo Credito ſatisfieri debeat, non autem quod illa diſtrahantur,vel adiudicentur, *Scapuc.qu.11.nu.4.lib.3.Seraph.deciſ.713.n.15.& deciſ.915 nu.2.Rota dec 43.num.2.& deciſ.44.n.7.par.1.diuerſ.& in Romana de Comitibus,17.Maij 1581.coram ſal.rec.Clemente VIII. num.2.& ſequen.verſ.non obſtat apud Sal.Tiber.in Prax.lib.2.poſt cap.5.fol.175.& deciſ.161.num.3.& numer.14.par.6.& deciſ.179.num.13.par.7.recent. Duran.deciſ.109.num.1.*

91 Sed hoc non procedit in Creditore bonorum cui competit Saluianum ad effectum conſequendi rem ipſam, *Rot.deciſ.44.numer.7.par.1.diuerſ.& in d.Romana de Comitibus, 17. Maij 1581. coram ſal.rec. Clemente VIII. impreſſ.apud Saluſt.Tiber.in loco ſupra citato.*

92 Cæterum Immiſſus, ad effectum ſe ſatisfaciendi ex fructibus,Pignus vendere minimè poteſt, *Seraph.dec.1100 nu.2.Rot.dec.43.nu.2.p.1.diuerſ.* ſed debet agere Petitorio,& ſic deuenire ad illius diſtractionem,*Saluſt.Tiber.in Prax.lib.2.c.2.nu.36.in fin.Rot.d.dec.43.nu.5.p.1.diuerſ.*

93 Sed hoc non procedit, quando Immiſſus, porrectis precibus Principi, aliqua ratione ab eo licentiam diſtrahendi Pignus obtinet, prout paſſim huiuſmodi preces in Signatura Sanctiſſimi porrigi ſolent, nam tunc obtenta Commiſſione manu Sanctiſſimi ſignata, iuxta formulam ſuperius poſitam *nu.42.* benè poterit illius vigore abſque eo,quod Petitorio agatur, ad Pignoris diſtractionem deueniri, *Marcheſan.de Commiſſ.appell.in Salu.p.1.§.2.n.81 fol.100.Paciſ.de Saluian.inſpec.4.c.1.n.144.*cum alijs cumulatis ſupra *p.1.c.15.verſ 8.in act.reali nu.88.*

Aduertendum tamen eſt, quod non ſolum, quoad bona,in quorum poſſeſſione creditor eſt immiſſus in Saluiano,Papa,& alij Principes ſolent ex cauſa reſcribere,quod procedatur ad Subhaſtationem,vt ſupra; ſed ſignanter quando fructus ipſorum bonorum ſunt adeo tenues,quod credito ſpatio 10.& vltra annorum non poteſt ex illis ſatisfieri, & ſententia immiſſionis aliquo modo tranſiuit in iudicatum, & ita frequenter practicatur in Signatura Gratiæ.

94 In hoc autem Saluiani iudicio auocatur ſola poſſeſſio *Seraph.deciſ.1100.n.1.Rot.dec.2.nu.8.poſt Pacific.de Salu.*& de illa tantummodo diſceptatur, *Saluſt.Tiber.in prax.lib.2.c.2.nu.10.*

95 Quinimò immiſſus acquirit ſolam detentationem *l.ſi cum venditor,ff.de euict.Seraph.dec.725.nu.14.Buratt.deciſ.240.n.11.* adeo quod creditor non ſibi, ſed debitori poſſideat.*Alex.in l.1.§.ſi per Seruum corporaliter, n.5.& ſeq.ff.de acquir.poſſ.Saluſt.Tiber.d.lib.2.c.2.num.36.*
96 *Rota deciſ.172 num.8.par.5.recent.* & fructus † cedant in extinctionem debiti ad commodum eiuſdem debitoris,*l.1.& 2.C.de pignor.act.* penes quem remanet vera poſſeſſio,*Rot.dec.49.num.7.& ſeq.par.5.recen.Duran.dec.70.n.5.*

97 Poſtquàm verò creditor ex fructibus de eius creditis ſatisfactus remanſit,bona,in quorum poſſeſſionem immiſſus fuit,reſtituere debitori tenetur, *Greg.deciſ.254.nu.1 Rota dec.161.nu.3.par 6.recent.* adeo vt reſtituere nolens dicatur ſpoliare,*Greg.dec.254.nu.1.* & ibi
98 *Beltramin.n.6.Ferentill.ad Buratt.deciſ.848.num.16.* & competat contra eum actio ſpolij,*Rot.dec.130.num.15.& deciſ.223 num.10.par.7.recent.* ſeù interdictum recuperandæ *Scapuccin.de Salu.qu.12.num.1.lib.3.Saluſt.Tib.lib.2.c.2.num.37.Rot.dec 11.num.8.poſt Paciſ.de Saluian.*cum alijs cumulatis per *Beltram.ad Gregor.deciſ.254.nu.6.*

99 Quinimò,cum debitor verus poſſeſſor remaneat, ex præallegatis, ſi non habet ſe pro ſpoliato, videtur illi competere manutentio,quia nec dominio,nec poſſeſſione ciuili eorumdem bonorum priuatus remanſit, & naturalis, quæ fuerat ei tantum ad tempus determinatum concesſa, cum clauſula *donec,& quouſque de eius credito fuerit ex fructibus ſatisfactus*, ſequuta ſatisfa-
100 ctione,remanet extincta,& finita, † natura etenim illius dictionis,*donec*,eſt limitatiua,& determinatiua temporis, *Aret.in l.quod meo,nu.11.ff.de acquir.poſſeſſ.Pacific.de Salu.inſpect.4.c.2 nu.217.Grat.dict.45.num.1.& ſeq.*

101 Sic in ſimili ſummariſſimum hoc poſſeſſorium retinendæ datur domino directo ficta Emphyteuſi contra hæredes,& ſucceſſores Emphiteutæ, poſſeſſione naturali cum ciuili,quæ apud eumdem dominum directum remanſerat, conſolidata, *Bart.in l.1.§.fin.15.vti poſſid.*

Digitized by Google

poſſid. Abb. in c. item cum quis, n.4. verſ. poteſt etiam agere, de reſt. Spol. Bero. conſ. 102. n.43. lib.1. Put. dec.198. num.4. lib.1. Rot. in Ciuitatis Caſtelli Bonorum 8. Nouembr. 1589. coram clar. me. Card. Pamphilio Seniore patruo Sanctiſſimi D. N. Innocent. X. impreſſa apud March. de Commiſſ. p.1. fol.960.

102 Debet autem hoc Saluiani iuditium continere ſummam certam, *Rolan. conſ.14. nu.13. lib.1. Aret. in §. item Seruiana num.15. Inſtit. de act. Rot. dec.609. num.1. par.4. recent.* ad hoc vt poſſeſſor poſſit, illam ſoluendo, euitare immiſſionem, *Duran. dec 268. num. 17.* nam per oblationem creditur conuentus liberatus, *l. 1. C. qui pot. in pign. habean. Rot. dec.207. num.8. poſt Pacific. de Saluian.* & ſic ceſſat Saluianum *l. Paulus §. qui pignoris, ff. quibus mod. pign. vel hypot. ſolu. Rot. dec.78. num.1. poſt Pacif. de Saluian.*

104 Immiſſio verò in hoc iudicio non impeditur per exceptiones requirentes altiorem indaginem, ſed illæ ad petitorium reijciuntur, *l. fin. C. quorum bonorum R. p. in rubr. ff. de pign. num.19. Pacif. de Salu. inſp.4. c.1. n.225. Greg. de c.563. num.15. Rot. dec.52. num.7. dec.61. numer.1. & deciſ 63 numer.12. poſt Pacific. de Saluian. Buratt. de-*
105 *ciſio.420. numer.4. & deciſio. 822. numer.4.* provt † de exceptione dominij indaginem requirente tradit *Put. deciſ.233. num.1. lib.3. Seraph. dec.1200. num.5. Caualer. dec.399. num.2.* de exceptione fideicommiſſi, *Seraph. d. deciſ.1200. num.5. & ſeq. Rot. deciſ.23. num.4. & deciſ. 107. num.3. poſt Pacif. de Saluian. Rota deciſ.477. numer.5. par.2. recent. Buratt. deciſ.858. numer.4.* & de exceptione detractionis legitimæ, aut illius ſupplementi, *Pacific.*
106 *de Saluian.* & de exceptione ſatisfactionis turbida, *Buratt. deciſ. 858. numer.4.* & de exceptione Melioramentorum aliquid *Put. deciſ.471. numer.1. lib.2. Caualer. deciſ. 54. numer.1.* & de exceptione Simulationis *Caualer. deciſ.420. numer.3. Rota in Romana Saluiani 23. Maij 1644. coram Eminentiſſimo D. Card. Cecchino, quæ deciſio fuit confirmata in eadem cauſa 16. Ianuarij 1645. coram R. P. D. Ghiſlerio,* & de exceptionibus reſpicientibus nullitatem contractus *Gregor. deciſ. 491. numer.9.* & de exceptione reſpiciente probationes extrinſecas *Rota deciſ. 56. numer. 25. poſt Pacif. de Saluian.*

107 Et de exceptione excuſſionis, quod pariter non admittatur in hoc iudicio, *Gabr. concl.1. nu.112. de fideiuſſ. Seraph. dec.383. num.9. Rot. deciſ.10. num.5. poſt Pacific. de Salu.*

108 Et † quamuis contrariam opinionem, ſcilicet exceptionem excuſſionis etiam in Saluiano admittendam tamquàm veriorem, & æquiorem defendat, & ſequatur, *Aul. Cecin. in eius reſponſo,* ad fauorem bo. mem. patrui mei Equitis Ridolphini de Ridolphinis, ordinis S. Stephani, edito *in Cortonen. Saluiani, quod eſt apud Scapucin. de Saluiano, poſt quæſt.19. num.2. & ſeqq. lib.2. in impreſſ. Peruſiæ.* Nihilominus à prima opinione tanquàm veriori, & in praxi obſeruata recedendum non eſſe, teſtatur *Pacif. de Salu. in ſpec.2. cap.2. num.5. & ſeqq.* & eam magis vſu forenſi receptam aſſerit *Gail. de credit. cap.4. quæſt.7 num 776. & ſeqq.* & latè defendit *Scapucin. de Salu. d. quæſt.19. num.4. & ſeqq. Thomat. dec. March.96. num.19. & ſeqq.* & magis communem, & veriorem, & ſemper ita obſeruari in practica dicit *Gratian. deciſ. March.15. num.8.* & hodiè tam in foro, quam in ſcholis canonizatam, & ab ea in iudicando, & conſulendo nullo pacto recedendum affirmat *Scapucin. de Salu d. q.19. num.4. ante fin. lib.2.* & denique hanc obſeruat *Rot. vt in dec.43. nu.5. & dec.444. nu.1. & 7. p.1. diu. & dec.10. num.5. & dec.277. nu 2. poſt Pacif. de Saluian. ſec. nou. impreſſ. Duran. dec.40. nu.48. & ſeqq.* & fuit ſæpius reſolutum.

110 Et de exceptione præſcriptionis oppoſita à debitore, vel ab eo, qui poſſidet titulo vniuerſali, vti hæres, in hoc iudicio ſimiliter non admittenda, niſi eſſet triginta, vel quadraginta annorum per tex. in *l. cum notiſſimi, §.1. vbi Ba. n.2. & alij, C. de præſcrip.30. vel 40. annorum,* tradit *Gratian. d. dec. March.15. num.9. Mantic. dec.291. n.5. Rot. dec.85. nu.9. poſt Pacific. de Salu. & dec. 750. nu.1. p.2. recent.*

111 Sed hoc non procedit in Tertio poſſeſſore ſuccedente Debitori titulo ſingulari, prout emptore, vel donato, vel alio modo, quia iſte preſcribit hypothecariam ſpacio decem annorum inter Præſentes, & viginti inter Abſentes, *l. fin. C. de act. & oblig. Pacif. de Salu. inſpect.*
112 *2. c.2 nu.272. & ſeqq.* præſcripta autem † hypotheca remanet etiam præſcriptum interdictum, *Saluiani l. 1. & 2. C. ſi aduerſ. credit. Rolan. conſ.79. nu.7. & ſeqq. lib.1. Tiraq. de retract. lignag. §.1. gloſ. 10. nu.11.* vbi hoc paſſim ab omnibus receptum teſtatur, quem refert, & ſequitur *Mantic. d. dec.291 nu.3. & n.5. Rot. dec.17. num.8. dec. 85. nu.10. & ſeqq. & dec.87. num.15. poſt Pacific. de Salu. & dec.634. nu.8. p.1. & dec.59. num.6. p.6. recent. Duran. dec. 401. nu.12.*

113 Præſentia autem in eo, qui eſt Ciuis, & Incola alicuius Ciuitatis, præſumitur, niſi contrarium probetur, & ita millies ſe obſeruari vidiſſe, affirmat *Bald. in l. Emptor. nu.2. & ſeq. & Angel. n.2. verſ. ſed pone, C. de præſc.10. vel 20. annorum Mantic. dec.291. n.4. Rot. dec.85. nu.6. poſt Pacif. de Salu.*

114 Verumtamen huiuſmodi limitatio Primò non habet locum contra eum, qui non potuit agere, cum non valenti agere, non currat præſcriptio *l. fin. C. de annal. except. Scapuccin. de Saluian. q.21. num.9. lib.2. Rot. dec.300. num.8 poſt Pacific. de Salu. & dec.59. num.7. p.6. recent.*

115 Secundò non habet locum, quando competit reſtitutio in integrum ex capite ignorantiæ, *Rot. d. dec. 300. num.7. poſt Pacific. de Salu. & d. dec.59. numer.8. p.6. recent.*

116 Tertiò non habet locum, quando Debitor conſtituit ſe nomine alterius poſſidere, nam tunc Agenti non obſtat præſcriptio decem, vel viginti annorum, nam præſcripta hypotheca ſupereſt Conſtitutum, vel Precarium, quo caſu competit condictio *ex l. fin. C. de acquir. poſſeſſ.* & non præſcribitur niſi ſpacio triginta annorum, *Cenc. de Cenſ. p.3. c.1. q 8. art.1. in addit. Rot. d. 300. n.10. poſt Pacific. de Salu. & dec.75. num 9. & ſeq. poſt Cenc. de Cenſ. in addit.*

117 E contra verò exceptio Dominij probati, vel incontinenti probandi, venit in Saluiano admittenda, *Put. dec.433. nu.5. lib.3. Seraph. dec.757. nu.1.* ſicuti aliæ exceptiones incontinenti probatæ in hoc eodem iudicio admittuntur, etiam ſi alias non admitterentur, tradit *Rot. dec.19. num.4. poſt Pacific. de Salu. & dec.57. num. 4. p.2. diuerſ. & dec.704. num.1. p.3. recent. Duran. dec.193. num.12.*

Necnon omitto quod hypotheca anterior obſtat Agenti in *Saluiano l. 2. ff. qui pot. in pig. hab.* cum alijs cumulatis per *Rot. in Rauennaten. Saluian. 18. Iunij 1642. coram R. P. D. Melzio,* & fuit dictum in *Fulginaten. Saluian. 1. Iulij 1643. coram R. P. D. Bichio.* Et omnes exceptiones quæ obſtarent Defuncto agenti obſtant etiam eius Hæredi, *l. Seia, ff. de euict. l. venditrici C. de reb. alien. non alienan. cum alijs cumulatis per Rotam in Roman. dotis 15. Iunij 1633. coram R. P. D. Cerro.*

B Vbicumque pendente iudicio in Saluiano, aut alio
118 quocumque poſſeſſorio, aliquam petitorij mixturam fieri contigerit, neceſſe eſt ante Sententiam petitorium ſuſpendere, nè alias ratione mixturæ cauſa efficiatur appellabilis, *Sal. Tib. in prax. lib. 2. cap. 2. num.5.*

119 Quæ quidem ſuſpenſio poteſt fieri in quacumque inſtantia, vt tradit *Rot. dec.15. num.3 poſt Pacific. de Salu. vbi quod ita paſſim obſeruat Rota.*

C Quatuor tantum terminos ſubſtantiales videlicet
120 ad articulandum, ad dicendum contra Articulos, ad producendum omnia, & ad dicendum contra producta, prout in formula citationis ſuperius poſita, in hoc Saluiani iudicio eſſe de neceſſitate obſeruandos, teſtatur *Saluſt. Tiber. in prax. d. lib.2. cap.2. n.22.* & paſſim, prout in illa, & etiam prout in alia formula citationis ſuperius tradita, vt magis libet, obſeruat Praxis.

D Fœl. rec. *Innocentius Sextus* Summus Pontifex, Auenioni degens, bo. me. *Aegidium* Cardinalem Conchen. Hyſpanum S. R. E. Presbyterum Cardinalem tituli S. Clementis, in toto Statu Eccleſiaſtico in Italia Legatum, & Vicarium in temporalibus conſtituit, & deputauit, vt expreſsè legitur in eiuſdem *Innoc. VI. Conſt.*

1. *Cum*

Digitized by Google

1.Cum onus,ſecundum nou.impreſſ. & ibi Cherub. in Com-
pend.Bullar.
122 Hic Cardinalis, vti Sanctæ Sedis Apoſtolicæ Lega-
tus, nonnullas Conſtitutiones Prouinciales vulgo Ae-
gidianas nuncupatas edidit, quas ad Vrbem, & alia
loca Status Eccleſiaſtici immediatè Sedi Apoſtolicæ
ſubiecta, extendit, & confirmauit, atque obſeruari
mandauit Sixtus IV. conſt. 8. Et ſi, ſecundum antiq. im-
preſſ.
123 Verum quoniam non conſtabat huiuſmodi Conſti-
tutiones fuiſſe vſu receptas,eaſdem vti tales, & profi-
cuas,vna cum ſua extenſione,confirmauit,& obſeruari
præcepit etiam in Vrbe,& alijs locis, vt ſupra, ditioni
Eccleſiaſticæ, immediate ſubiectis Paul. III. Conſt.17.
Officij, & in appendice eiuſdem ibi annexa, ſecundum an-
tiq.impreſſ.
124 Et quia bo. mem. Cardinalis Pius de Carpo nuncupa-
tus eiuſdem Apoſtolicæ Sedis Legatus in gubernio
temporali Prouinciæ Marchiæ, Aegidianis Conſtitu-
tionibus nonnulla adiecit, has quidem additiones, ſeù
Conſtitutiones vulgo Carpenſes appellatas,confirma-
uit, & in eadem Prouincia Marchiæ ſeruari mandauit
idem Paul. III. conſt.39. Ex debito, ſecundum antiq. im-
125 preſſ. proindè non ligant Degentes extra dictam
Prouinciam, quia nec etiam confirmatio ligat eos,
quos non compræhendit Conſtitutio confirmata
Beltram. ad Greg. deciſ. 260. numer. 17. Duran. dec. 84.
num.28.
126 Non ſunt tamen Ægidianæ Conſtitutiones obſer-
uandæ in caſibus, in quibus diſponunt Ciuitatum, &
locorum Statuta particularia,quia his Ægidianæ Con-
ſtitutiones non præiudicant,Sixt.IV.d.conſt.8.Et ſi,Che-
rub. in compend.Bullar.ad Conſt.17. Paul.III. ſcol.1. Rot.
deciſ.330 num.3. par.2. diuerſ. prout etiam facultatibus
A. C. Paul. III. d. conſt. 17. Officij, & in d. Conſtit. ap-
pendice incipien. Cum onus ſecundum antiq. impreſſ. Rot.
deciſ 247. numer.1. & num.3. & numer.5. poſt Paciſ. de
Saluian.
127 Sed proprius ad rem, de qua agitur accedendo, ob-
ſeruandum eſt, quod appellatio in poſſeſſorio mo-
mentaneo, non datur de iure ciuili, quoad effectum
ſuſpenſiuum,l.vnica vbi DD. C.ſi de moment. poſſeſſ.fue-
rit appell. Bart.in l.2.num. 6. verſ. poſſumus dicere, ff. de
Appell.recip. Maran.de ord.iud. p.6. act.2. numer.294. &
ſeqq. vbi de magis communi teſtatur Caballin.ad Con-
ſtit.Aegid.lib.6.cap.2.in §.poſſeſſionis, num.1. vbi quod in
hoc fere omnes DD.conueniunt, Grauat.ad Veſtr. lib.
7.cap.3.num.38. vbi quod crebriori calculo à DD. in
hanc itum eſt ſententiam, Marcheſ.de commiſſ. appell.
in poſſ.Salu.p.1.§.2.num.24.fol.999. vbi hoc videtur fir-
mare pro indubitabili, Menoch. de adip. rem.4. num.
828. & ſeqq. vbi crebriori DD. opinione teſtatur, latè
Scacc.de appell.q.17.lim.6.membr.7.num.16.& ſeqq. vbi
quod hæc opinio ſeruatur in toto Statu Eccleſiaſti-
co, & num. 21. vbi quod apud Nos hæc opinio ſerua-
tur in praxi Affliet. dec. 269. num.3. & ſeq. vbi quod
Scacc. Conc. hanc opinionem ſemper ſeruauit Ludou.
dec. Peruſ.20.num.16.& ſeqq.vbi quamplures hanc Bart.
opinionem magis communem affirmantes allegat, &
magis communem, ac receptiorem opinionem Mo-
dernorum eſse hac tempeſtate, teſtatur, & ita etiam
128 paſſim † obſeruat Signatura committendo in Poſ-
ſeſsorijs cauſas cum clauſula, quatenus ſit locus Aegi-
diana, vel ſi clarius conſtat de validitate, & iuſtitia
Sententiæ cum clauſula, ſine præiudicio Mandati de
immittendo, vel de manutenendo, aut de reintegrando,
& ſic quoad effectum tantum deuolutiuum, non au-
tem ſuſpenſiuum, Scacc.de appell.d.qu.17.lim.6.memb.
7.num.22.
129 Veruntamen concluſio Primò non procedit, quan-
do appellatur ab inordinato proceſsu, nam tunc ad-
mittitur appellatio ad vtrumque effectum, Couar.
pract.quæſt.cap.23 num.8. verſ. cæterum cum alijs cumu-
latis per Menoch. de adipiſc. rem.4. num.807. & ſeqq. Lu-
dou.deciſ Peruſ.39. num.8. & ſeqq. Scacc. de appell. quæſt.
17.lim.6.memb.2.num.33. & ſeq. & membr.7. num.131.
& ſeq.
130 Secundò non procedit, quando infertur præiudi-
cium irreparabile,Bart.in l.2.nu.3.ff.de appell.recip.Dec.
conſ.28.nu.2.Scacc.de appell.q.17.limit.6. membr.8. num.
1.& ſeqq.
131 De iure verò Canonico datur appellatio à Senten-
tia lata in Poſseſsorio, non ſolum quoad effectum de-
uolutiuum,ſed etiam ſuſpenſiuum, c. ex conqueſtione de
reſtit. Spol. c. ſignificauerunt de Teſt. clem.1. in fin. de ſeq.
poſſ.& Fruct. Maran.de ord.Iud.p.6. act.2. num.295. Con-
tard.in l.vnica in 3.oppoſ.n.1.vbi de communi, C.ſi de mo-
ment.poſſ. Afflict.dec.269.num.2.vbi de communi, Ludou.
dec.Peruſ.20.num.19.Rot.dec.231. num.2. poſt Pacific. de
Salu.
132 Sed hæc adeò ampla in Poſseſsorijs appellandi li-
centia fuit per Conſtitutionem Aegidianam lib.6. cap. 2.
& per Summos Pontifices, qui illam,vt ſupra per to-
tum Statum Eccleſiaſticum extendendo approbarunt,
coarctata,& ad terminos Iuris Ciuilis reducta, Veſt. in
prax.lib.7.c.3.num 5.Scapuccin.de Salu.q.1. num.9. lib.3.
Marcheſ.de commiſſ.appell.in poſſ.p.1.§.2. num 1 & ſeqq.
& num.10.fol.997 Rot. dec.324. num.1.p.2. & deciſ.300.
num.2.par.5.recent.& dec.98.num.3.& deciſ.228. num.1.
poſt Paciſ.de Salu.Greg.dec.461. num. 3 Duran. dec.219.
num.2.
133 Habet autem locum Aegidiana Conſtitutio in quo-
libet Poſseſsorio, & ſic etiam in Saluiano Pariſ. conſil.
108.num.15.lib.1 Benintend.dec.17.in fin. Caputaq. deciſ.
141.par.3.Paciſ.de Salu.inſp.4.cap.2. num.49. Rot. dec.5.
num.5.& dec.229.num.1.& dec.240.num.1.poſt Pacific.de
Saluian.& dec.150 num.3.& dec.324. num.1. p.2. recent.
Greg.dec.491.num.2. & ibi Beltram. lit.B. quod eſse
134 etiam † de Stylo Curiæ tradit Rot. dec. 51. num.1.p.5.
recent. & procedit etiamſi ſententia ſit lata per Ce-
dulam,dummodo ſit lata in mero poſseſsorio, Pariſ.d.
conſ.108.n.23.lib.1.Rot.dec.173.n.1.& n.3.p.1.& dec.79.
n.18.p.5.recent.
135 Et in quacumque inſtantia Scapucc. de Salu.q.3. num.
1.lib.1.Rot.dec.173.nu.3.p.1.recent. Caualer. dec.42.num.
3.& dec.69.num.2. adeo quod ſi non fuerit oppoſitum
de Ægidiana contra Appellantem à prima ſententia
poſſit opponi in ſecunda inſtantia contra Appellan-
tem à Sententia confirmatoria primæ, Put. deciſ. 480.
numer.13.lib.2.Rot.dec.201.num.1.& ſeq. lib.3. par.3. di-
uerſ.
136 Sed hoc non procedit, quando prima Sententia fuit
lata ad fauorem Rei, ſecunda verò ad fauorem Acto-
ris,quia tunc non eſt locus Ægidianæ, Scapucc. d.q.3.
n.2.lib.3.Put.d.dec.480.n.11.lib.2. Rot. dec.144.nu.4. poſt
Paciſ.de Salu.
137 Niſi prima Sententia lata pro Reo eſset euidenter
nulla,& iniuſta ex eiſdem actis, nam tunc non reputa-
retur Sententia,& per conſequens intraret Ægidiana,
ſecus,ſi ex nouiter deductis,quia tunc intraret regula,
quod cauſa ſemel effecta appellabilis, ſemper durat
appellabilis, Scapucc.d.q.3.n.2.& ſeqq.lib.3.Put.d.dec.
480.n.13.& ſeq.lib.2.Rot.d.dec.144.num.5.poſt Pacific.de
Salu.
138 Vel niſi in ſecunda Sententia lata ad fauorem
Actoris fuiſset expreſsè reuocata prima lata ad fauo-
rem Rei,vel facta explicita mentio iniuſtitiæ, vel nul-
litatis eiuſdem, quia tunc ratione mixturæ daretur
appellatio, nec poſset intrare Ægidiana, Scapucc. d.
q 3.num.3.lib.3.Rot.d.dec.144 num.6. Poſt Pacific.de Sal.
uian.
139 Et ſtantibus ſupradictis extenſionibus, & confirma-
tionibus Apoſtolicis habet locum Ægidiana in omni-
bus locis, & Terris Romano Pontifici immediatè ſub-
iectis, Paciſ.de Salu.inſpec.4.cap.2.num.23. Mohed.dec.
47.alias 5.de.Conſt.Rot.dec.112.num.1. & 8. lib.1. par.3.
diuerſ.& dec.233.num.1. poſt Pacific. de Saluian. & deciſ.
238.num.16.& dec.260.n 4.p.6.recent. Quinimò etiam
140 ſi Bona, † de quibus agitur non ſint Sedi Apoſtoli-
cæ immediatè ſubiecta,ſi tamen Lis vertatur in Curia,
& perſonæ litigantes ſint Sedi Apoſtolicæ immediatè
ſubiectæ,intrat nihilominus Ægidiana, Pacific.de Sal-
uian.inſpec.4.c.2.num.26.Rota dec.79.num.19. & dec.117.
num.19.par.5. recent. & in. dec. 233. num.2. poſt Pacific.de
Salu.
141 Dummodo Sententia ſit reſtricta ad ſolum Poſſeſ-
ſorium,licèt incidenter fuerit cognitum de nullitate,&
eo magis ſi petitorium fuit ſuſpenſum, quo caſu quic-

Digitized by Google

quid factum fuit, intelligitur tantum ad effectum poſſeſſorij, & illud colorandum factum, *Rot. dec.* 230. *num.*1.*& dec.*242.*num.*1. *& dec.*243. *num.*1. *poſt Pacific. de Salu.*

142 Requiritur etiam ad hoc vt Aegidianæ locus ſit, quod Sententia ſit iuſta,& valida, *Veſtr.in Prax. lib.*7. *c.*3.*nu.*5.*Rota dec.*98.*nu.*5.*poſt Pacific.de Salu. & dec.*343. *n.*1.*par.*2.*recent.Gregor.deciſ.*491.*nu.*5. *Duran. deciſ.*259.

143 *n.*1. provt † requiritur eadem validitas,& iuſtitia, ad hoc vt Sententia ſit exequenda, *Seraph. deciſ.*603. *in princ.*

144 Et habet locum hæc Conſtitutio,ſiue fuerit pronunciatum pro Actore,ſiue pro Reo, & ſiue contra vnum, ſiue contra alterum ex eis, *Put.dec.*307. *lib.*2.*in correct. Buratt.dec.*315.*n.*6.

145 Aequiparatur autem Aegidiana *l. vnic. C. ſi de moment.poſſeſſ.*& eaſdem recipit limitationes quas recipit

146 *d.lex vnica,Rot.dec.*252.*n.*2.*poſt Paciſ. de Salu.* & † recipit à Iure communi paſſiuam interpretationem,*Scapuc. de Salu.q.*1.*n.*8. *lib.*3.

147 Cum tamen ſit notoria, non eſt neceſſe illam producere,vt per *Paciſ.de Salu.inſp.*4 *cap.*2. *num.*54. *Rota deciſ.*244.*n* 1.*& dec.*245.*num* 4. *poſt eumdem Pacific. de Salu.*

148 Ad effectum verò vt detur, vel non detur appellatio in hac materia Aegidianæ,attendenda eſt Sententia, non autem petitio,aut probatio *Contard. in l. vnica, limit.*2.§.5.*n.*12.*& ſeqq.C.ſi de moment.poſſ. Scacc. de Appell.q.*17.*limit.*6.*memb.*9.*n.*6.*Rota deciſ.*51.*nu.*15. *& deciſ.* 79 *nu.*20.*par.*5.*rec.*

149 Denique non omitto, plures adeſſe caſus in quibus Conſtitutioni Aegidianæ locus non eſt.

Primo namque Aegidiana non habet locum inter Perſonas Eccleſiaſticas, *Scapuc.de Salu.q.*2.*num.*7.*lib.*3. *Scacc.de Appell.q.*17.*lim.*6.*memb.*3.*n.*15.*Pacific.de Salu. inſp.*4.*c.*2.*nu.*28.*Rot.deciſ.*234.*n.*1.*deciſ.*237.*n.*6. *& deciſ.* 238.*nu.*1.*& dec.*239.*n.*5.*poſt Paciſ.de Salu.& dec.*32.*n.*2. *par.*1.*& deciſ.*51.*nu.*13.*par.*5.*recent.* provt nec quando in cauſa adſunt Clerici,& perſonæ Eccleſiaſticæ.*Rot. in Viterbien. Fideicommiſſi*, 16. *Iunij* 1642.*coram R. P. D. Cerro.*

150 Adeò quod non compræhendat Perſonas Eccleſiaſticas,etiam ad illarum fauorem, *Buratt.deciſ.*315.*num.* 1.*& ſeqq.Rot.d.deciſ.*61. *num.*13.*par.*5 *recent.* Et ſicut, ſi Sententia lata eſſet in Poſſeſſorio contra Perſonas Eccleſiaſticas, liceret eis appellare non obſtante Aegidiana, ita etiam ratione æqualitatis ſeruandæ inter Actorem,& Reum, alteri Parti laicæ debet eſſe licita appellatio aduerſus perſonas Eccleſiaſticas in eodem Poſſeſſorio, *Hond.conſ.* 20. *numer.* 2. *lib* 2. *Scapuc. de Salu.qu.*2.*numer.*7. & ibi *Adden.ſub lit C.lib.*3.*Beltram. ad Greg. deciſ.*581.*numer.*8.*Buratt.deciſ.*315.*numer.*3. *& ſeqq.*

151 Secundo non habet locum,quando agitur de rebus, ſeù bonis Eccleſiaſticis, *Scapuc.de Salu.d.q.*2.*num.*7.*lib.* 2.*Scacc.de Appell.qu.*17.*lim.*6.*memb.*3. *num.*14. *Paciſ.de Salu.inſpect.*4.*c.*2.*num.*33. *Rot.deciſ.*231. *num.*1. *& deciſ.* 235.*n.*1.*deciſ.*236.*nu.*3.*dec.*238.*nu.*1.*& ſeqq.& deciſ.*339. *nu.*5.*poſt Pacific.de Salu.& deciſ.*32.*num.*1.*par.*1.*& deciſ.* 391.*nu.*5.*& deciſ.*472.*nu.*1.*par.*2.*& dec.*326.*n.*6.*par.*6.*recen.Caualer.deciſ* 267.*n.*6.*& deciſ.*493.*n.*1. *Buratt. deciſ.* 151.*num.*11.

152 Quod procedit,etiam ſi agatur de vtili dominio Eccleſiæ, & lis ſit tantum inter Laicos, *Rot.in Romana domus de Scapuccijs*, 19. *Ianuarij* 1611. *coram bon.mem. Coccino Decano,quæ eſt deciſ.*238.*numer.*2.*& ſeqq. poſt Pacific.de Salu.* quam ſequitur *Rot. deciſ.*572.*num.*1.*par.*2. *& deciſ.*49.*num.*1.*par.*5. *recent. & in Viterbien. Fideicommiſſi, ſeu Attentatorum*, 12 *Maij* 1645. *coram R. P. D. Cerro*, *Caualer. deciſ.*493. *numer.*2. *Duran. deciſ.* 70.*in princ.*

153 Numquam enim eſt locus Aegidianæ, & ſi agatur inter Laicos, quando agitur de quocumq; præiudicio Eccleſiæ,*Rot.dec.*239.*nu.*6 *poſt Paciſ.de Salu.*

154 Sed hoc non vendicat ſibi locum, quando agitur tantum de poſſeſſione bonorũ Emphiteuticorum Eccleſiæ inter Laicos, quia tunc, non dicitur agi de bonis, ſeù rebus Eccleſiæ, cum non agatur de vtili dominio annexo, & dependente à directo dominio Eccleſiæ, & per conſequens, cum non agatur de aliquo Eccleſiæ præiudicio, intrat Aegidiana, *Coccin.deciſ.* 150.*numer.*5.Quod eſt intelligendum, quando lis vertitur in foro Sæculari, ſecus ſi vertatur in foro Eccleſiaſtico, in quo non habet locum Aegidiana, vt declarat *Rot.deciſ.*238. *num.*23. *& ſeq. poſt Paciſ. de Saluian.*

155 Ad effectum autem, vt dicatur agi de rebus, ſeù bonis Eccleſiaſticis,ius metimur ex parte Actoris,adeovt ſatis ſit,quod Eccleſia ſit actrix arg.*l.*1.*in princ.ff.ſi pars hæred.petat.Scapuc.de Salu.q.*2.*n.*7.*lib.*3. *Bellamer.deciſ.* 617.*Rot.deciſ.*231.*n.*4.*deciſ.*234.*nu.*2.*& deciſ.*246.*n.*3.*poſt Paciſ.de Salu.& deciſ.*391.*n.*9.*par.*2. *recent. Buratt.deciſ.* 315.*n.*2.

156 Et eſt ratio, cur Aegidiana non compræhendat Perſonas, bona, & cauſas fori Eccleſiaſtici, quia bo.mem. Cardinalis *Aegidius*, qui Conſtitutiones Aegidianas condidit,& compilauit,erat Legatus in gubernio temporali,& non habebat iuriſdictionem, niſi in temporalibus,& prophanis,*Innoc.VI.conſt.*1. *Cum onus,ſecundum non.impreſſ.Cherub.comp.Bull.ad conſt.*17.*Paul.III.fol.*2. vbi quod hoc caret omni difficultate, *Pacific. de Salu. inſp.*4.*cap.*2.*num.*32.*Scacc.de Appell.q.*17.*limit.*6.*memb.* 3.*num.*14.*Rot.deciſ.*235.*& dec.*250.*num.*5.*poſt Pacific. de Salu.& deciſ.*472.*num.*1.*par.*2.*recent. Caualer.deciſ.*493. *num.*1.*Buratt.dec.*315.*num.*1. & ſæpius fuit in Rota firmatum.

157 Et licet Aegidiana fuerit confirmata à Summis Pontificibus *Sixto IV. & Paulo III.* nihilominus non compræhendit Eccleſiaſticos, aut cauſas fori Eccleſiaſtici,cum vt ſupra dictum fuit,bo.mem. Cardinalis *Aegidius* illius author, à quo Aegidiana originem traxit, non haberet Iuriſdictionem ſuper Eccleſiaſticis, & Summi Pontifices ſimpliciter huiuſmodi Conſtitutionem confirmarunt, & extenderunt ad vniuerſum Statum Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectum,cum eiſdem qualitatibus, eademque d. Conſtitutionis remanente natura, *l.& ſi remanente ff.de precar.l.labeo,§.hac autem,ff.de Arbit.Veſtr.in Prax.lib.*7.*cap.*2. *nu.*5. *Rot.dec.* 237. *num.*6. *&* 8. *poſt Pacific. de Saluian. Beltramin. ad Greg. deciſ.* 260. *num.*17. neque aliquam in dd. confirmationibus, & extenſionibus de Eccleſiaſticis mentionem ſpecialem fecerunt, provt erat perneceſſe ad compræhenſionem, *Marcheſ.de Commiſſ.appell.in poſſeſſ.Salu.p.*1.§. 2. *num.*17. *fol.* 998. *ſecundum non.impreſſ. Scacc.de Appell. q.* 17. *limit.* 6. *memb.*3. *num.* 14. Robur etenim conſtitutionis non prouenit ad effectum, de quo agitur,ex confirmatione Apoſtolica, niſi ab initio fuiſſet condita authoritate Papali, *Rot.dec.*250.*nu.*4.*& ſeq.poſt Paciſ.de Salu.*

158 Vnde infertur, quod cum Statutum Vrbis fuerit cõditum authoritate Summi Pontificis, & à Deputatis ab eo, ac proindè etiam à Papa confirmatum, dicitur habuiſſe originem ab ipſo Summo Pontifice, & ſic tamquam Papale,ligat Clericos,& Perſonas,& bona Eccleſiaſtica,*Seraph.dec.*794.*n.*26.*Rota dec.*452. *n.*1.*par.* 1.*diuerſ.& dec.*37.*n.*2.*& ſeqq.& dec* 250.*n.*2.*& ſeqq. poſt Pacific.de Salu.*

159 Tertiò non habet locum,quando Sententia continet mixturam,& connexitatem cum Petitorio, *Scacc.de appell.q.*17.*limit.*6.*memb.*9.*Put.dec.*278 *n.*2. *lib.*2 *& dec.* 108.*lib.*3.*Rot.dec.*243.*nu.*2.*& dec.*253.*nu.*3.*poſt Pacific.de Salu.& dec.*305.*n.*13.*par.*6.*recent.Caualer.dec.*505. *nu.*1. *& deciſ.*510.*n.*1.

160 Sed hoc procedit, quando mixtura, & complicatio eſt in ipſa Sententia,non autem quando eſſet tantum in proceſſu, quia tunc intelligeretur ad effectum colorandi Poſſeſſorium, ſi Iudex poſtea in Sententia ad Poſſeſſorium tantum ſe reſtrinxit, *Rot. deciſ* 263. *num.*1.*& ſeqq.p.*1.*diuerſ.*nam tenor Sententiæ debet ad hoc attendi, *Rot.in Romana melioramentorum*, 24. *No-*

161 *uembris* 1617. *coram bo. mem. Vbaldo*, provt † nec etiam quando complicatio non eſſet clara, ſed verba Sententiæ eſſent dubia, dummodo conſtet Iudicem voluiſſe procedere in ſolo Poſſeſſorio, *Caualer. deciſ.* 499. *num.*4.

162 Quarto eo minus habet locum, quando Sententia fuit lata in Petitorio, *Seraph.dec.*536.*n.*9.*Rota dec.*230. *n.*2.*& dec.*242.*n* 2.*poſt Paciſ.de Salu.*

163 Quin-

Digitized by Google

163 Quintò non habet locum in iuriſdictionalibus, quia Iuriſdictionalia habent admixtam cauſam proprietatis, *Rota dec.252.n.1.poſt Pacific. de Salu.*

164 Sextò non habet locum, quando Sententia eſt notoriè iniuſta, *Gregor. deciſ.491.nu.5.Buratt. deciſ.151.num.*

165 10. *Rota dec.187.num.1. par.7.rec.* prout † nec quando Sententia non iuſtificatur ex actis, *Corn.conſ.10.num.2. verſ.niſi forte diceretur,lib.4.Rot.dec.445.n.6.par.1.diuerſ.* ſed ex eiſdem actis factis ante Sententiam conſtat de illius iniuſtitia, *Seraph.deciſ.701. num.3. Rot. deciſ.31. num.1 poſt Pacific.de Salu.& deciſ. 391. num.6. & numer. 8.par.2. recent. Buratt. deciſ.630. numer.2. & deciſ.850.*

166 *numer.4.* adeo † quod ad effectum, de quo agitur, non poſſit ex nouiter deductis iuſtificari, *Corn. dict. conſ.10.num.2 verſ.niſi forte,lib.4.Rot. deciſ.446. numer.8. par.1. diuerſ.* vbi quod ita pluries reſoluit Rota, & ob id ſi poſt Sententiam fuiſset facta probatio contraria, tunc exequutio non impediretur, vt per *Seraph. deciſ. 872.nu.2.*

167 Proindè ſequitur, quod niſi doceatur de notorio grauamine, aut iniuſtitia, intrat Aegidiana, *Buratt.dec. 63.n.11.deciſ.457.n.10.dec.749.num.1.deciſ.780. nu.1.& deciſ 850.n.1.*

168 Septimò non habet locum, quando conſtat de euidenti nullitate Sententiæ, *Rota deciſ.18. num.1. par.1.& deciſ 391 nu.6.par.2.rec.& dec.68.nu.1.deciſ.72. nu.1. & dec.144.n.5.& num.7. poſt Pacific.de Salu.Buratt.d.deciſ. 141.nu.10.*

169 Octauò non habet locum, quando agitur de grauamine irreparabili, *Rot. deciſ.197.num.9.poſt Pacific.de Saluian.*

170 Nonò non habet locum in Sententia conditionali, *Rota in Peruſina Spolij, 17. Martij 1586. coram bo. mem. Gypſio.*

171 Decimò non habet locum in Terris Imperij, *Pontan.de Spol.p.3.cap.3.num.42. Pacif.de Salu.inſp.4.cap.2. num.25.*

Hæc ſatis de Saluiano, in reliquis adſunt tractatus *Bartholomei Scapuccini, & Statilij Pacifici*, qui de eo ex profeſso ſcripſerunt.

De rem. l. final. C. de edict. D. Adr. toll. Pars II. Cap. VII.

S V M M A R I V M.

1 *Remedium,* l.fin.C.de edict.diu.Adrian.tollen. *quibus, & quomodo competat.*

2 *Hæres ſcriptus, ſi poſſeſſio bonorum Hæreditariorum eſt vacans, exhibito Teſtamento, & legitimata eius Perſona, abſque alia citatione cum clauſula,* ſine præiudicio aliorum, *immiſſionem obtinet.*

3 *Heres, ſi poſſeſſio bonorum non eſt vacans, debent agere via Monitorij contra Detentores.*

4 *Monitorium in remedio,* l.fin. C. de edict. diu. Adr. toll. *& eius Formula.*

5 *Monitorij exequutio adnotatur, & reproducitur in actis, & quomodo, & n.6.*

6 *Reproductio Monitorij, & eius Formula.*

7 *Proteſtatio contra Monitorium, & eius Formula.*

8 *Monitorium eſt omninò verificandum, aliàs Reus abſoluitur.*

9 *In Iudicio remedij, l. fin eſt producendum in actis Teſtamentum in forma probanti, vna cum fide obitus Teſtatoris.*

10 *Articuli in remedio, l. fin. conficiendi, & eorum Formula.*

11 *Facta mixtura poteſt ſuſpendi Petitorium, nè cauſa efficiatur appellabilis.*

12 *Citatio ad libellandum in terminis ſubſtantialibus, & eius formula, & proceſſus.*

13 *Citatio ad articulandum in termino ſubſtantiali in reme.l.fin.& eius formula, & proceſſus.*

14 *Iudex in remedio l. fin. poteſt expedire cauſam per Cedulam, vel per Decretum ad libitum.*

15 *Citatio ad videndam reiterari, & loco Sententiæ reintegrari Monitorium, & eius formula, & proceſſus.*

16 *Citatio ad videndum reiterari, ad Sententiam, & eius formula, & proceſſus.*

17 *Cedula Sententiæ in remedio, l. fin. & eius Formula.*

18 *Facto Decreto, vel lata Sententia, niſi adſit impedimentum, vel ſuperſeſſoria, expeditur Mandatum de immittendo.*

19 *Mandatum de immittendo in poſſeſſionem bonorum Hæreditariorum in remedio, l. fin. & eius formula.*

20 *Mandatum de immittendo virtute, l. fin. quando poſſeſſio bonorum hæreditariorum eſt vacans, & eius formula.*

21 *Appellare volens in remedio, l.fin. debet obtinere Superſeſſoriam, & adire plenam Signaturam Iuſtitiæ.*

22 *Appellatio coram Iudice à quo interponenda infra decem dies.*

23 *Interpoſitio appellationis in remedio, l fin. coram Iudice à quo, & eius Formula, & reſponſio Iudicis.*

24 *Cedula appellationis in remedio, l.fin. & eius Formula.*

25 *Commiſſio appellationis in plena Signatura proponenda in remedio, l.fin. & eius Formula.*

26 *Signatura in remedio, l. fin. reſcribit, vel cum clauſula,* ſine præiudicio, vel quatenus ſit locus Aegidianæ, *vel appellationis cauſam ſimpliciter committit.*

27 *Si locus eſt executioni, in remedio, l. fin. Executor virtute Mandati expediti, immittit in poſſeſſionem bonorum, & Actuarius ſuper immiſſione conficit Inſtrumentum.*

28 *Inſtrumentum Teſtamenti non vitiatum habet executionem paratam.*

29 *Remedium, l. fin. eſt ciuile competens tantum Hæredi ſcripto, Interdictum verò quorum bonorum eſt prætorium, competens Hæredi ab inteſtato.*

30 *Remedium, l. fin. competit Hæredi ſcripto in Teſtamento in ſcriptis (quod conficere cum omnibus Solemnitatibus eſt ferè impoſſibile, & ob id videtur receſſiſſe.*

31 *Remedium, l. fin. competit etiam Hæredi Inſtituto in Teſtamento nuncupatiuo in ſcriptis redacto, ſecus ſi Teſtes ſint tantum ducti coram Iudice, & oretenus de eius tenore fidem faciant.*

32 *Remedium, l.fin. competit tantum Hæredi ex Teſtamento, interdictum verò quorum bonorum, tàm Hæredi ex Teſtamento, quam ab Inteſtato.*

33 *Hæredi ſcripto in remedio, l.fin. ſuffragatur præſumptio continuationis poſſeſſionis vſque ad mortem Defuncti.*

34 *Hæres ſcriptus, vt poſſit obtinere immiſſionem, debet exhibere in actis Teſtamentum non raſum, non cancellatum, nec in aliqua parte vitiatum, aut ſuſpectum.*

35 *Ex ſola productione Copiæ, aut vigore ſimplicis ſumpti Teſtamenti non datur Immiſſio.*

36 *Vigore copiæ, ſeù tranſumpti in forma autentica, & probanti Immiſſio eſt concedenda.*

37 *Si Fides teſtamenti reuocatur in dubium eſt producendum Originale.*

38 *Vt detur Immiſſio ex remedio, l. fin. probanda eſt mors Teſtatoris.*

39 *Diſpoſita in Teſtamento locum non habent, niſi poſt Teſtatoris mortem.*

40 *Teſtamentum nondum valet, dum viuit, qui teſtatus eſt.*

Digitized by Google

65 Saluianum vtile competit Hæredi, ac Hæredi Hæredis, ac Subſtitutis in Teſtamento.

66 Saluianum vtile competit Ceſſionario.

67 Saluianum vtile competit in alijs caſibus, ratione hypothecæ, de quibus remiſſiuè.

68 Saluianum vt detur, neceſſe eſt probare requiſita opportuna, & neceſſaria.

69 Requiſita probanda in Saluiano ſunt duo extrema, Primum extremũ eſt Creditum cum hypotheca, & poſſeſſio debitoris de tempore obligationis, vel poſtea.

70 Secundum verò extremum eſt poſſeſſio Rei conuenti.

71 Si agatur pro conſequutione legati, vel fideicommiſſi, primum extremum in Saluiano eſt poſſeſſio Teſtatoris de tempore obitus, ſeu conditi teſtamenti, ſecundum verò poſſeſſio rei conuenti.

72 Saluianum eſt remedium perſonale in rem ſcriptum.

73 Saluianum vtile redditur contra quemcumque etiam tertium poſſeſſorem, ac etiam contra ſingularem ſucceſſorem, & titulo poſſidentem.

74 Si agitur in Saluiano contra ipſum debitorem, ſufficit, vltra creditum cum hypotheca, probare poſſeſſionem ipſius debitoris, & quare.

75 Creditum eſt fundamentum, hypotheca verò eſt mater Saluiani.

76 Creditum cum hypotheca in Saluiano probatur, non ſolum ex inſtrumentis publicis, ſed etiam ex apocis priuatis, ſubſcriptis, & iudicialiter recognitis.

77 Primum extremum in Saluiano probatur ex inſtrumentis, & ſcripturis publicis.

78 Primum extremum in Saluiano probatur per teſtes.

79 Primum extremum in Saluiano probatur ex clauſula, Conſtituti.

80 Primum extremum in Saluiano probatur ex confeſſione iudiciali, & alijs legitimis probationibus.

81 Secundum extremum in Saluiano probatur ex inſtrumentis, & ſcripturis publicis.

82 Secundum extremum in Saluiano probatur ex ſcriptura priuata.

83 Secundum extremum in Saluiano probatur per teſtes.

84 Secundum extremum in Saluiano probatur per confeſſionem partis aduerſæ, & per manutentionem.

85 Secundum extremum in Saluiano probatur ex ſuſtentatione litis, præſertim concurrente aliquo adminiculo.

86 Secundum extremum probatur alijs decem modis, de quibus remiſſiuè.

87 Actor, vt obtineat in Saluiano, debet plenè probare, quod res à reo poſſeſſa ſit eadem, quam debitor poſſidebat.

88 Identitatem rei in Saluiano ſufficit probare ex verificatione duarum demonſtrationum.

89 Iudicium in Saluiano dirigitur contra rem, licet agenti non debeatur principaliter res, ſed creditum.

90 Saluiani natura eſt, vt creditor ſatisfiat de ſuo credito ex fructibus rei, non quod res diſtrahatur, vel adiudicetur.

91 Saluiani natura in creditore bonorum eſt, vt creditor conſequatur ipſa bona.

92 Immiſſus in Saluiano, ad effectum ſe ſatisfaciendi ex fructibus, non poteſt vendere pignus, ſed debet agere petitorio, & ſic deuenire ad eius diſtractionem.

93 Immiſſus in Saluiano, qui porrectis precibus Principi, obtinet licentiam diſtrahendi pignus, poteſt illud vendere, abſque eo, quod petitorio agat.

94 In Saluiano auocatur ſola poſſeſſio, & de illa tantum diſceptatur.

95 Immiſſus in Saluiano acquirit ſolam detentionem, ita vt creditor non ſibi, ſed debitori poſſideat.

96 Fructus in Saluiano cedunt in extinctionem debiti ad fauorem debitoris, penes quem remanet vera poſſeſſio.

97 Creditor immiſſus in Saluiano, poſtquam eſt ſatisfactus de credito ex fructibus, tenetur reſtituere debitori bona, in quibus fuit immiſſus.

98 Creditor ſatisfactus in Saluiano, nolens reſtituere bona debitori, dicitur ſpoliare, & competit contra eum actio ſpolij.

99 Creditore ſatisfacto ex fructibus de eius credito in Saluiano, videtur debitori competere manutentio, ſi non habuit ſe pro ſpoliato, & quare, & num. 100.

100 Dictio, donec, eſt de ſui natura limitatiua, & determinatiua temporis.

101 Finita Emphiteuſi competit Domino directo ſummariſſimum poſſeſſorium retinendæ contra hæredes Emphyteutæ.

102 Iudicium Saluiani debet continere ſummam certam, & quare.

103 Conuentus in Saluiano liberatur per oblationem crediti.

104 Immiſſio in Saluiano non impeditur per exceptiones requirentes indaginem.

105 Exceptio dominij requirens indaginem fideicommiſſi, detractionis legitimæ, & ſatisfactionis turbida, non impedit immiſſionem in Saluiano.

106 Exceptio melioramentorum illiquida, ſimulationis, nullitatis cõtractus, & reſpiciens probationes extrinſecas, non impediunt immiſſionem in Saluiano.

107 Exceptio excuſſionis non admittitur in Saluiano.

108 Contrariam opinionem, vti æquiorem defendit Cæcina.

109 Sed à prima opinione, in praxi obſeruata, ac rèceptiori, non eſt recedendum in iudicando, & conſulendo.

110 Exceptio præſcriptionis in Saluiano non admittitur, niſi ſit 30. vel 40. annorum.

111 Tertius poſſeſſor, ſuccedens debitori titulo ſingulari, præſcribit hypothecariam decem annis inter præſentes, & viginti inter abſentes.

112 Præſcripta hypotheca remanet præſcriptum Saluianum.

113 Præſentia in Ciue, vel Incola Ciuitatis præſumitur, niſi contrarium probetur.

114 Non valenti agere, non currit præſcriptio.

115 Ei, cui competit reſtitutio in integrum ex capite ignorantiæ, non obſtat præſcriptio decem, vel viginti annorum.

116 Debitore conſtituente ſe nomine alterius poſſidere, non obſtat agenti præſcriptio decem, vel viginti annorum, & quare.

117 Exceptiones dominij, & aliæ probatæ, vel probandæ incontinenti, impediunt immiſſionem in Saluiano.

118 Facta mixtura in poſſeſſorio ſummario, neceſſe eſt ſuſpendere petitorium, & quare.

119 Suſpenſio petitorij poteſt fieri in quacumque inſtãtia.

120 In Saluiano quatuor tantum termini ſubſtantiales ſunt de neceſſitate obſeruandi, & qui.

121 Innocentius Sextus Cardinalem Ægidium in toto Statu Eccleſiaſtico in Italia Legatum in temporalibus deputauit.

122 Sixtus Quartus Conſtitutiones Aegidianas à Cardinale Aegidio editas ad Vrbem, & alia loca Status Eccleſiaſtici extendit, confirmauit, & ſeruari mandauit.

123 Paulus Tertius Conſtitutiones Aegidianas cum ſua extenſione etiam in Vrbe, & locis ditioni Eccleſiæ immediatè ſubiectis confirmando ſeruari mandauit.

124 Paulus Tertius Conſtitutiones Carpenſes, à Cardinali Pio de Carpo Prouinciæ Marchiæ Legato, editas, confirmauit, & in eadem Prouincia ſeruari mandauit.

125 Carpenſes non ligant extra Prouinciam Marchiæ, & quare.

126 Conſtitutiones Aegidianæ non præiudicant, nec ligant in caſibus, in quibus Statuta locorum particularia diſponunt.

127 Appellatio in poſſeſſorio momentaneo de iure ciuili non datur, quoad effectum ſuſpenſiuum.

128 Signatura in poſſeſſorijs ſummarijs committit cauſas appel.

Digitized by Google

appellationum cum clauſula, ſine præiudicio, vel cum clauſula, quatenus ſit locus Ægidianæ.

129 Si appellatur ab inordinato proceſſu, committitur cauſa appellationis ad vtrumque effectum.

130 Si infertur praiudicium irreparabile, datur appellatio ad vtrumque effectum.

131 Appellatio in poſſeſſorijs de iure canonico datur ad vtrumque effectum.

132 Ampliſſima appellandi licentia de iure canonico in poſſeſſorijs fuit per Conſtitutionem Aegidianam, & Summos Pontifices reducta ad terminos iuris ciuilis.

133 Aegidiana habet locum in Saluiano, & alio quolibet poſſeſſorio.

134 Aegidiana locum habet, etiam ſi ſententia ſit lata per cedulam, dummodo in mero poſſeſſorio.

135 Aegidiana, ſi non fuit oppoſita in prima, poteſt opponi in ſecunda, vel alia inſtantia, contra appellantem.

136 Lata ſententia prima ad fauorem rei, & ſecunda ad fauorem actoris, non eſt locus Aegidianæ.

137 Lata prima ſententia euidenter ex eiſdem actis nulla, & iniuſta ad fauorem rei, ſecunda verò valida, & iuſta ad fauorem actoris, intrat Aegidiana, ſecus ſi prima ſententia fuiſſet reuocata vti nulla, & iniuſta ex nouiter deductis.

138 Si in ſecunda ſententia lata pro actore reuocetur expreſsè prima lata pro reo, vel fiat alia mixtura, non intrat Aegidiana.

139 Aegidiana habet locum in omnibus locis Romano Pontifici immediatè ſubiectis.

140 Aegidiana habet locum, vbi lis vertitur in Curia inter perſonas Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectas, etiam ſi bona non ſint Sedi immediatè ſubiecta.

141 Aegidiana intrat, vbicumque ſententia fuit reſtricta ad merum poſſeſſorium, licet incidenter ſit cognitum de petitorio, & eo magis petitorio ſuſpenſo.

142 Sententia, vt ſit locus Aegidianæ, debet eſſe iuſta, & valida.

143 Sententia, vt ſit exequēda, debet eſſe iuſta, & valida.

144 Aegidiana habet locum, ſiue ſit pronunciatum contra reum, ſiue contra actorem.

145 Aegidiana æquiparatur, l. vnicæ, C. de moment. & recipit eaſdem limitationes.

146 Aegidiana recipit interpretationem paſſiuam à iure communi.

147 Aegidianam producere nō eſt neceſſe, cum ſit notoria.

148 Aegidiana an intret, necne, attenditur ſententia, non petitio, aut probatio.

149 Aegidiana non habet locum inter perſonas eccleſiaſticas.

150 Aegidiana non compræhendit perſonas eccleſiaſticas, etiam ad earū fauorem, & litis conſortium laicorum.

151 Aegidiana non intrat, quando agitur de bonis eccleſiaſticis.

152 Aegidiana non intrat, quando agitur de vtili dominio Eccleſiæ, etiamſi lis ſit tantum inter laicos.

153 Aegidiana numquam locum habet, quando agitur de aliquo præiudicio Eccleſiæ, etiam ſi lis ſit tantum inter laicos.

154 Aegidiana intrat, quando agitur tantum de poſſeſſione bonorum emphiteuticorum Eccleſiæ inter laicos, & lis vertitur in foro ſæculari, ſecus ſi in foro eccleſiaſtico.

155 Vt dicatur agi de bonis eccleſiaſticis, ius metimur ex parte actoris.

156 Bon. mem. Cardinalis Aegidius, qui Conſtitutiones Aegidianas compilauit, non habebat iuriſdictionem, niſi in temporalibus, & prophanis, vnde dictæ Conſtitutiones non ligant perſonas, bona, & cauſas fori eccleſiaſtici.

157 Aegidiana non comprehendit eccleſiaſticos, & eorum bona, licet ſit confirmata à Summis Pontificibus, & quare.

158 Statutum Vrbis habuit originem à Papa, à quo fuit etiam confirmatum, & ob id tamquam Papale ligat Clericos, & perſonas, & bona eccleſiaſtica.

149 Aegidiana non intrat, quando ſententia continet mixturam petitorij.

160 Aegidiana intrat, licet mixtura ſit in proceſſu, dummodo non ſit in ſententia, cuius tenor tantum ad hoc debet attendi.

161 Licet verba ſententiæ ſint dubia, ſi tamen conſtat Iudicem voluiſſe procedere in ſolo poſſeſſorio, eſt locus Aegidianæ.

162 Aegidiana non intrat lata ſententia in petitorio.

163 Aegidiana non habet locum in iuriſdictionalibus, & quare.

164 Aegidiana non intrat, quando ſententia eſt notoriè iniuſta.

165 Aegidiana non intrat, quando ſententia non iuſtificatur ex eiſdem actis factis ante ſententiam.

166 Sententia, vt ſit locus Aegidianæ, non poteſt ex nouiter deductis iuſtificari, niſi poſt ſententiam eſſet facta probatio contraria, nam tunc exequutio non impediretur.

167 Aegidiana intrat, niſi doceatur de notorio grauamine, aut iniuſtitia.

168 Aegidiana non habet locum, quando conſtat de euidenti nullitate ſententiæ.

169 Aegidiana non intrat, ſi agitur de grauamine irreparabili.

170 Aegidiana non habet locum in ſententia conditionali.

171 Aegidiana non habet locum in Terris Imperij.

De Saluiano Interdicto. Pars II. Cap. VI.

a 1 VTile Saluianum interdictum, a, quod eſt adipiſcendæ poſseſſionis remedium, quotidie occurrit in praxi; eſt enim poſseſſorium ſummarium valdè frequens, & vtile.

2 Datur autem primò creditori in bonis ei à debitore hypothecatis, ſiue ab ipſo debitore, ſiue à tertio poſſeſſis, ad effectum ſe ſatisfaciendi de eius credito ex eorumdem bonorum fructibus.

3 Datur, & ſecundò etiam Legatario, & Fideicommiſſario, vel alteri, cui competit actio hypothecaria pro conſequutione proprietatis rei legatæ, vel per fideicommiſſum relictæ, aut alias ſibi debitæ.

Primo caſu, ſcilicet ſuper immiſſione ad effectum ſe ſatisfaciendi de credito ex fructibus, fit monitorium, Tenoris ſequentis, videlicet.

4 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A. C ſiue R. P. D. NN eius in ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. principalis creditoris NN. in ſcutis NN. (*vel in ſcutis NN. pro fructibus decurſis, & non ſolutis cenſus ſcutorum NN. in ſorte, vel aliàs ſecundum facti contingentiam*) Tenore præſentium.

Moneatur NN. exaduerſo (*principalis poſſeſſor vnius domus ſitæ in Vrbe in regione N. iuxtà bona N. & N. ſi agitur contra principalem debitorem, ſin minus*) detentor, & occupator vnius domus ſitæ in Vrbe in Regione N. alias per dd. NN principalem debitorem poſseſsæ, iuxta bona N. & N. & alios notiſſimos fines, prout in actis ſuis loco, & tempore verificabitur, &c. quatenus infra triduum ſub 500. ducatorum Cameræ Apoſtolicæ applicandorū &c. & pro illius mandati exequutiui, & in iuris ſubſidium excommunicationis, alijſque &c. pœnis &c. debeat dictum inſtantem in realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem dictæ domus, & illius annexorum iurium, & pertinentiarum quarumcunque, immiſiſſe, poſuiſſe, induxiſſe, poſitumque, & inductum, & immiſſum manutenuiſſe, defendiſſe, & conſeruaſſe, & de fructibus, prouentibus, & penſionibus eiuſdem reſpondiſſe, & ſatisfeciſſe, damnaque, expenſas, & intereſſe præmiſſorum cauſa, & occaſione paſſa, & patienda &c. ac liquidanda &c. refeciſſe, mandatumque de immittendo, manutenendo, &c. ac aliud neceſſarium, & opportunum decerni, concedi, & re-

Digitized by Google

& relaxari, ius, & iuſtitiam miniſtrari, aliaque deſuper neceſſaria, & opportuna fieri vidiſſe &c. & per d. inſtantem &c. retinendam, & vſufructuandam &c. donec, & quouſque ex fructibus d. domus fuerit de d. eius credito ſatisfactus (*vel de fructibus cenſus, de quo agitur, decurſis, necnon decurrendis, vel alias ſecundum facti contingentiam*) in vim vtilis Saluiani interdicti, aut alterius remedij poſſeſſorij magis vtilis, & proficui, Deducens &c. omne ius, omnemque actionem, ac remedium in præmiſſis competen. &c. non ſolum præmiſſo, ſed etiam omni alio meliori modo &c. præſentibus &c. paruiſſe, & ſi quis &c. compareat &c. alioquin &c.

NN. Notarius. Locus † ſigilli.

Secundo verò caſu, videlicet pro conſecutione rei debitæ, fit monitorium ſuper immiſſione, Tenoris ſequentis, & alias ſecundum facti contingentiam mutatis mutandis.

5 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A. C. ſiue R. P. D. N. eius in ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. principalis Fideicommiſſarij quondam NN. exponentis, quod alias d. quondam NN. ſuum condidit vltimum nuncupatiuum teſtamentum, ſub die NN. in actis rogatum, cum quo deceſſit, relicto hærede NN. cui ſine liberis decedenti eumdem NN. inſtantem vulgariter, & per fideicommiſſum ſubſtituit, qui NN. hæres, vt ſupra, inſtitutus, adita hæreditate, nullis liberis ſuperſtitibus, diem clauſit extremum, prout in actis ſuis loco, & tempore verificabitur. Tenore præſentium.

Moneatur NN. exaduerſo detentor, & occupator vnius domus ſitæ in Vrbe in Regione N. iuxta bona N. & N. ac vnius Vineæ ſitæ extra Portam N. in loco nuncupato N. iuxta bona NN. & NN. necnon aliorum bonorum in proceſſu cauſæ ſpecificandorum, quæ d. q. NN. dum vixit, & tempore ſui obitus poſſidebat &c. quatenus infra triduum proximum, ſub 500. ducatorum auri Cameræ Apoſtolicæ a[illegible]candorum &c. & pro illis mandati exequutiui, &[illegible]communicationis in iuris ſubſidium, alijſque &c. pœnis debeat d. inſtantem in realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem dd. bonorum &c. fideicommiſſariorum, ac illorum annexorum, iurium, ac pertinentiarum, & membrorum quorumcumq; immiſiſſe, poſuiſſe, induxiſſe, poſitumque, inductum, & immiſſum manutenuiſſe, & defendiſſe, & conſeruaſſe, ac de fructibus, redditibus, & prouentibus eorumdem reſpondiſſe, & ſatisfeciſſe, ac reſponderi, & ſatisfieri feciſſe, damnaque, expenſas, ac intereſſe præmiſſorum cauſa, & occaſione paſſa, facta, & incurſa, & in futurum patienda, facienda, & incurrenda, ac liquidanda, refeciſſe, mandatumque de immittendo &c. manutenendo &c. & aliud deſuper neceſſarium, & opportunum decerni, concedi, relaxari, ius, & iuſtitiam miniſtrari, aliaque deſuper neceſſaria, & opportuna fieri vidiſſe, in vim vtilis Saluiani interdicti, aut alterius remedij poſſeſſorij magis vtilis, & proficui, Deducens &c. omne ius, omnemque actionem, & remedium in præmiſſis ſibi magis competen. &c compareat &c. alioquin &c.

N. Notarius. Locus † Sigilli.

Exaduerſo is, contra quem monitorium fuit exequutum, ante lapſum tridui ab illius exequutione, proteſtatur, vt infra videlicet.

6 Pro NN. contra NN.

In officio NN. & negando monitorium, dixit narrata, prout narrantur, non eſſe vera, & ad petita, prout petuntur, non teneri; Ideo nihil fieri, niſi ſeruatis ſeruandis, & verificatis verificandis, alias &c.

7 Cæterum, ſiue negato, ſiue non negato monitorio, neceſſaria eſt illius verificatio, nam alias actor obtinere non poteſt.

8 Pro verificatione autem monitorij in hoc iudicio, ſi bona, in quibus petitur immiſſio, ſunt penes debitorem, probandum eſt creditum cum hypotheca, necnon quod debitor illa poſſideat.

9 Si verò bona ſunt penes tertium, tunc probanda ſunt duo extrema, Primum ſcilicet creditum cum hypotheca, & ſic quod debitor de tempore obligationis, aut poſtea poſſederit: Secundum quod reus conuentus eadem bona in corpore, & ſubſtantia poſſideat.

10 Quod ſi agatur de immiſſione in poſſeſſionem rei legatæ, aut bonorum fideicommiſſo ſubiectorum, docto de exiſtentia legati, vel fideicommiſſi, per productionem teſtamenti, ſunt adhuc duo extrema probanda. Primum ſcilicet quod teſtator, qui legauit, vel fideicommiſit de tempore obitus bona legata, vel fideicommiſſo ſubiecta poſſideret: Secundum quod reus eadem bona in corpore, & ſubſtantia poſſideat.

11 Igitur citanda eſt pars ad dicendum contra iura, & in termino citationis ſunt in actis producenda inſtrumenta, & ſcripturæ neceſſariæ, & opportunæ, & obtinenda admiſſio illorum cum ſolita clauſula, *ſi & in quantum*.

Ex aduerſo verò contra huiuſmodi iura ſunt opponenda generalia, iuxtà ſuperius tradita, *par.* 1. *cap.* 2. *num.* 18.

Et ſi ſcripturæ indigent recognitione, & perſonæ legitimatione, procedetur ad recognitionem, & legitimationem earumdẽ, vt dictum eſt ſupra *par.* 1. *c.* 3. *n.* 11.
12 *& ſeqq. c.* 5. *nu.* 1. *& ſeqq.* Sed ſi ſcripturæ non ſunt ſufficientes ad extremorum probationem, erunt conficiendi articuli, & in actis producendi, citata parte ad dicendum contra illos, & videndum admitti in forma, & iurare teſtes, iuxta ſuperius tradita *d. par.* 1. *c.* 10. *& c.* 11. *n.* 2. *& ſeqq.*

13 Articuli verò in Saluiano ſunt in mero poſſeſſorio conficiendi ne fiat mixtura petitorij, & ob id detur appellatio, & contra tertium poſſeſſorem poterunt confici, vt infra, & alias mutatis mutandis, ſecundum facti contingentiam, videlicet.

14 Articulos infraſcriptos dat, facit, exhibet, & producit Procurator, & eo nomine NN. contra NN. petens recipi, & admitti, & ſuper eis teſtes inducendos ſeruatis ſeruandis examinari, ad ſuperfluam tamen probationem non ſe adſtringens &c. de quo proteſtatur, ſaluo iure &c. non ſolum vt ſupra, ſed omni alio &c.

In primis hic loco articulorum repetit omnia iura in quantum &c. ex quibus &c. licet &c. tamen ad maiorem cautelam &c. probare vult, intendit, quatenus opus ſit.

1. Che la verità fù, & è, che fu già al Mondo NN. quale mentre viſſe dell'anno NN. e fino alla ſua morte poſſedè vna vigna poſta fuori di porta NN. à lato alli beni di NN. & di NN. & altri &c. della quale il detto NN. pigliaua, e riceueua li frutti da' ſuoi lauoratori, vignaroli, & affittuarij a' debiti tempi, e come meglio li teſtimonij informati deporranno la verità del fatto, e cosi &c.

2. Item che dell'anno NN. la detta vigna articolata di ſopra fù, & è anco al preſente occupata da NN. Auuerſario, il quale ne hà preſo, e riceuuto, e piglia, e riceue li frutti dalli ſuoi Lauoratori, Vignaroli, & Affittuarij alli debiti tempi, e come meglio li teſtimonij informati diranno la verità del fatto, e cosi &c.

3. Item che la vigna articolata di ſopra occupata al preſente dal detto NN. auuerſario, è quella iſteſſa in corpo, e ſoſtanza, che già poſſedeua, e poſſedè finche viſſe il d. q. NN. come ſopra nel primo articolo, e cosi &c.

4. Item che delle dette coſe ne fù, era, & è publica voce, e fama, publico, notorio &c. e cosi &c. Hos &c. ſaluo iure &c. omni &c.

Nomina Teſtium.

N N. N. N. N. N. & altri da nominarſi &c.

15 Si verò teſtes examinandi ſunt in partibus, expediuntur literæ mutuæ loco remiſſorialium, & proceditur ad examen illorum, vt ſupra *par.* 1. *cap.* 12. *num.* 1. *& ſeqq.*

16 Sed reus contra agentem in Saluiano poterit opponere exceptiones, de quibus ſupra dictum eſt *par.* 1. *c.* 7. *& c.* 8. & alias quaſcumque ſibi de iure competentes, ad effectum impediendi immiſſionem.

Verumtamen actor citatus ad dicendum contra iura, vel contra articulos, debet in huiuſmodi termino proteſtari, vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

In

Digitized by Google

In officio &c. NN. proteſtatus fuit non admitti aliqua iura (*vel aliquos articulos*) in præiudicium proceſſus, & poſſeſſori ſummarij intentati, & his ſaluis contra prætenſa iura(*vel prætenſos articulos*)dixit pro nunc generalia contra verbo,ſaluo iure &c. & pendente[&c. omni &c.

Et inſuper in termino, ad dicendum contra articulos,debet addere in proteſtatione, *nihil fieri,niſi ſpecificatis materijs,nominibus,cognominibus,Patria, & exercitioTeſtium,& intimato die,& hora certis,ad effectum &c. & alias iuxta ſuperius tradita,par.1.c.11.n.5.*

Qua proteſtatione ſtante,Iudex non debet admittere iura,vel articulos, niſi cum clauſula, *ſine præiudicio proceſſus,& poſſeſſorij ſummarij intentati.*

17 Quod ſi in hoc,aut alio iudicio poſſeſſorio, aliquam petitorij mixturam fieri contigerit,tunc actor, ne cauſa efficiatur appellabilis, poterit ſuſpendere petitorium,vt infra, videlicet.

Pro NN contra NN.

18 In officio &c. NN. proteſtatus fuit, quod ſi aliquid in præſenti iudicio factum fuit, aut fieri contigerit, quod aliquo modo concernat petitorium,illud tantum factum fuit, & fiet tantummodò ad colorandum poſſeſſorium,& non alias, ideò ſuſpendendo in omnibus, b & per omnia Petitorium, *b*, dixit nihil fieri, niſi in mero poſſeſſorio, & ipſo poſſeſſorio in primis, & ante omnia terminato, non ſolum vt ſupra, ſed omni alio &c.

Cæterum, ſi Reus exceptiones oppoſitas non probauerit, vel illæ probatæ apparent irreleuantes, poterit Actor, completo proceſſu, procedere ad obſeruantiam terminorum ſubſtantialium, vt infra videlicet.

A. C. N.

19 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad libellandum ad p.d. articulandum ad 12. ad dicendum contra Articulos,ad producendum omnia, ad dicendum contra producta ad 2.d. ad declarandum,ad iurandum de calumnia,ad p.d.in terminis ſubſtantialibus, Inſtante NN. principali,ſiuè &c.

Decretum.

NN.repetijt iura hodie in actis producta, & petijt, & obtinuit ſeruari,vt ſupra,& admitti, ſi, in quantum, omni &c.

In quo quidem termino, ad dicendum contra producta,repetuntur iura in actis exhibita,& poteſt etiam fieri noua iurium productio, ſi opus fuerit, abſque alia citatione ad dicendum contra iura, vt infra, videlicet.

Pro NN contra NN.

20 In officio &c. NN. facto per compulſum produxit Inſtrumentum NN.rogatum per acta NN ſub die NN. prout in folio tenoris &c.& repetijt omnia iura, acta, & actitata, geſta, & facta per acta mei &c. in parte, & partibus &c.& in quantum &c.& non alias &c. petens &c.omni &c.

21 Non eſt tamen neceſſe in Saluiano, & alijs ſummarijs poſſeſſorijs in Tribunali A.C. ſeruare omnes ſupradictos terminos ſubſtantiales, ſed ſufficit ſeruare c quatuor ex illis,vt infra,videlicet. *c*

A. C. N.

22 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad articulandum ad 8. d. ad dicendum contra Articulos,ad producendum omnia, ad dicendum contra producta ad 2. d. in terminis ſubſtantialibus, Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N.Notarius.

Decretum.

NN.repetijt iura in Broliardo producta,& repetita, & petijt, & obtinuit ſeruari, vt ſupra, & admitti ſi, & quantum,omni &c.

Succeſſiue citatur Pars, ad videndum reiterari terminos prætatos,& ad Sententiam,vt infra,videlicet.

A. C. N.

23 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum reiterari omnes, & ſingulos terminos ſubſtantiales, malè forſan,nulliter,& inculcatè tentos,habitos,atque ſeruatos, in vim quarumcumque facultatum, abſolui Inſtantem à cenſuris ad effectum &c. deferri iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, quatenus opus ſit, concludendum, concludique videndum in cauſa,& audiendum Sententiam definitiuam in forma, & alias omni meliori modo &c. ad p. d. Inſtanti NN. principali ſiue &c.

N.Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra,admitti ad reiterationem terminorum, qui reiterauit in forma, &c. deferri Iuramentum &c.qui tactis &c.iurauit &c. & ſententiari prout in Cedula, quam Reuerendiſs. D. Locumtenens legit,ſubſcripſit,& mihi conſignauit, tenoris &c. ſuper quibus &c. præſentibus Socijs teſtibus &c.non ſolum,vt ſupra,ſed omni alio &c.

Tenor Cedulæ.

24 Chriſti nomine inuocato. Pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes,per hanc noſtram definitiuam Sententiam, quam de Iuris Peritorum conſilio in his ſcriptis ferimus,in cauſa, & cauſis, quæ coram nobis in prima,ſeù veriori verſæ fuerunt,& vertuntur inſtantia, inter NN. Actorem ex vna, & NN. Reum conuentum,ex altera partibus, de, & ſuper immiſſione in poſſeſſionem vnius Domus ſitæ in Vrbe, in Regione NN.iuxta bona NN. &c. rebuſq; alijs &c. Dicimus,pronunciamus,ſententiamus, decernimus, & declaramus,dictum NN. immittendum fore, & eſſe, prout immittimus in realem,actualem, & corporalem poſſeſſionem d.Domus, illiuſque iurium, & pertinentiarum quarumcumque, ad effectum retinendi donec, & quouſque d. NN. fuerit ex fructibus d. Domus de eius credito ſcutorum NN. (*vel fructibus Cenſus, de quo agitur,ſcutorum NN.in ſorte,decurſis,& non ſolutis, ac decurrendis, vel alias ſecundum ſalti contingentiam*) integrè ſatisfactus, & quodcumque Mandatum de immittendo,deſuper neceſſarium, & opportunum, decernimus,& relaxamus, victumque victori in expenſis condemnamus, quarum taxationem nobis, vel cui de iure, impoſterum reſeruamus, & ita dicimus, pronunciamus,ſententiamus,declaramus, & definitiuè decernimus, non ſolum præmiſſo, ſed omni alio meliori modo &c.

Ita pronunciaui Ego NN.Locumtenens.

Tenor alterius Cedulæ ſuper immiſſione in poſſeſſionem rei legatæ, ſeu alias debitæ.

25 Chriſti nomine inuocato.Pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram definitiuam Sententiam, quam de Iuris Peritorum conſilio in his ſcriptis ferimus,in cauſa,& cauſis, quæ coram nobis in prima, ſeù veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia,inter NN.Actorem,ex vna,& NN. Reum conuentum ex altera partibus, de, & ſuper immiſſione in poſſeſſionem vnius Domus ſitæ in Vrbe, in Regione N.iuxta bona N. & N. & vnius Vineæ ſitæ extra Portam N. in loco nuncupato N. iuxta bona N. & N. &c. occaſione de qua in actis &c. rebuſque alijs &c. Dicimus, pronunciamus, & definitiuè ſententiamus, decernimus, & declaramus d. NN. Actorem immittendum fore,& eſſe,prout immittimus, in realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem, dictorum bonorum, omniumque illorum iurium, pertinentiarum,ac membrorum quorumcunque, amoto exinde d. NN. detentore, ac quodcumque Mandatum de immittendo, deſuper neceſſarium, & opportunum, decernendum fore, & eſſe, prout decernimus, & relaxamus, Victumque Victori in expenſis condemnamus, quarum taxationem nobis,vel cui de iure impoſterum reſeruamus,& ita dicimus,pronunciamus,declaramus, & definitiuè ſententiamus non ſolum præmiſſo, ſed omni alio meliori modo &c

Ita pronunciaui Ego NN.Locumtenens.

26 Cæterum ſi cauſa non excederet valorem ducatorum ducentorum, non eſſet neceſſe ſeruare terminos ſubſtantiales, ſed poſſet citari Pars ad videndum deferri iuramentum in ſupplementum, & ad Sententiam iuxta ſuperius tradita, ac eadem *par.2.c.4.num.20. & ſeqq.* quæ procedunt in omnibus cauſis ſummam ducentorum ducatorum non exceden. Sed quia termini huiuſmodi ſeruati, etiam in his poſſeſſorijs ſummarijs,quando cauſa venit expedienda per Cedulam,non

poſſunt

Digitized by Google

poſſunt obeſſe,ſed fortè potius prodeſſe , poterunt à quolibet ad libitum, etiam in cauſis Poſſeſſorijs infra valorem dictorum ducentorum ducatorum ſeruari abſque ſcrupulo .

27 Et quia in Iudicio Saluiani,& alijs Poſſeſſorijs ſummarijs regulariter non datur appellatio ſuſpenſiua , idcircò ſi quis à Sententia lata in ſimili iudicio appellare voluerit , neceſſe habebit adire Præfectum Signaturæ iuſtitiæ, pro Superſeſſoria vſque ad Signaturam , ſi illam obtinere voluerit,& cauſam in Signatura parte citata proponendam curare, iuxta ſuperius tradita *par.1.cap.13.de Appellat.n.19. & ſeqq.*

28 Erit autem appellatio coram Iudice à quo in primis proponenda infra decem dies,& alias, vt ſupra *d.p.1.c.13.n.2.& ſeqq.*vt infra,videlicet.

Pro NN. contra NN.

29 Coram Domino,meque &c.NN. habita notitia de Sententia lata contra N.ad fauorem N. ab ea,& omnibus alijs grauaminibus (ad Sanctiſſimum D. N. Innocentium X. eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam appellauit, prout in Cedula, quam facto dedit, Tenoris &c.petens &c. omni &c.

Cui Dominus dedit Refutatorios in forma &c. omni &c.

Tenor Cedulæ.

30 A quadam aſſerta definitiua Sententia per R. P. D. NN. Locumtenentem lata ad fauorem NN. contra NN. de, & ſuper immiſſione in poſſeſſionem quorumdam bonorum,rebuſque alijs in actis cauſæ , & cauſarum huiuſmodi latius deductis Procurator , & eo nomine d. NN. ſentiens ſe læſum, & grauatum, & timens impoſterum magis lædi, & grauari &c. ab illa, & toto proceſſu deſuper fabricato ad Sanctiſs.D.N. Innocentium Papam Decimum, eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam in his ſcriptis prouocat, & appellat, & æquè principaliter de nullitate dicit , petens ſemel, bis, tertio,ſæpè,ſæpius,ſæpiſſimè, inſtanter, inſtantius , & inſtantiſſimè ſibi de Apoſtolis reſponderi , & quatenus &c. à non admiſſione, ac toto vlteriori proceſſu iterum,& totius quoties, vt ſupra, prouocat, appellat, & de nullitate dicit &c. Ita vt ſit vltimus in appellando &c. & interim &c. nihil innouari &c. aliàs de nullitate , & attentatis &c. non ſolum , vt ſupra , ſed omni alio &c.

Commiſſio verò in Signatura proponenda poterit fieri, vt infra , & alias mutatis mutandis ſecundum facti contingentiam,videlicet.

Romana .

31 Beatiſſime Pater NN. Aduerſarius aſſertus Creditor quondam NN.in ſcutis N.monetæ egit coram A.C. & obtinuit contra NN.deuotum S.V. Oratorem Sententiam fauorabilem ſuper immiſſione in poſſeſſionem vnius Domus,& aliorum bonorum valoris ſcutorum mille per Oratorem ſpacio decem annorum , & vltrà legitimè poſſeſſorum.Verum quia idem NN.nullam ſuper dictis bonis habet Hypothecam , & in omnem caſum ceſſat ex Oratoris poſſeſſione decennali , vltra quod agitur de bonis Emphiteoticis Eccleſiaſticis . Supplicat igitur humiliter S. V. Orator antedictus, vt dignetur cauſam , & cauſas appellationis ,& appellationum,necnon nullitatis,& nullitatum ex tribus , iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ a d. aſſerta Sententia , infra legitima tempora,interpoſitæ, & interpoſitarũ , necnon attentatorum , & innouatorum quorumcumque,ac reſtitutionis in integrum,prout de iure &c.vna cum omnibus inciden. dependen. emergen. annexis , connexis,ac toto negocio principali,& quam, & quas &c. alicui S. V. Sacri Palatij Apoſtolici Auditori , vel Locumtenenti(ſi adeſt)audien.cognoſcen.deciden ſineque debito terminan. committere , & mandare cum facultate citandi,inhibendi quos,quibus,quoties Conſtitutionibus,& Ordinationibus Apoſtolicis,Stylo Palatij, cœteriſq; contrarijs non obſtantibus quibuſcumque,ſtatum &c.plenè &c.

32 Si verò cauſa non eſt Rotalis,dicitur in Commiſſione, alicui Romanæ Curiæ Prælato audien. cognoſcen. deciden. ſineque debito terminan. Committere , & mandare cum facultate citandi, inhibendi quos , quibus,quoties,ſingulis diebus, & horis feriatis , & non feriatis,prȩterquam in honorem Dei feriatis . Conſtitutionibus Apoſtolicis, Stylo Palatij , cœteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque,ſtatum &c. pro plenè &c.vt in Formulis poſitis ſupra *p. 1. c.13. nu.29. & ſeqq.*

33 Soletque Signatura in his ſummarijs Poſseſsorijs, ſi Sententia eſt iuſta, & valida , & lis non eſt inter perſonas Eccleſiaſticas , vel non agitur de bonis Eccleſiaſticis,etiam Emphiteoticis, reſcribere cum clauſula , *ſine præiudicio Mandati de immittendo &c.*

34 Si verò iuſtitia Sententiæ non eſt clara,vel aliàs adeſt difficultas,an Sententia admittat appellationem, ſolet reſcribere cum clauſula , *quatenus ſit locus Aegidiana* , quæ clauſula eſt eiuſdem virtutis in iudicijs poſseſſorijs , cuius eſt clauſula , *ſi quid exequendum in exequutiuis* .

35 Sed ſi Sententia ſit nulla, vel iniuſta , vel contineat mixturam poſseſſorij cum Petitorio , vel agatur inter, pro, vel contra perſonas Eccleſiaſticas, vel de bonis Eccleſiaſticis, vt ſupra, Signatura reſcribit pro appellatione ſimpliciter , cauſam appellationis committendo .

36 Cœterum ſi ſuperſeſsoria non fuit obtenta , vel Signatura reſcripſit cum clauſula , *ſine præiudicio* , aut aliàs iuridicè ad vlteriora poteſt abſque vitio attentatorum procedi,expeditur Mandatum de immittendo , tenoris ſequentis,videlicet.

37 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A. C. ſiuè R.P.D NN.eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN.principalis, Tenore præſentium.

Mandatur vobis Baroncello,& Exequutoribus,Subexequutoribus , & alijs, ad quos ſpectat &c. quatenus ſtatim viſis , & receptis præſentibus , ſub 500. ducatorum,alijſque &c. pœnis debeatis eumdem Inſtantem in realem,actualem,& corporalem poſseſſionem vnius Domus ſitæ in Vrbe, in Regione N.iuxta bona NN. & NN. &c. necnon vnius Vineæ ſitæ extra Portam N. iuxta bona NN.& NN.&c. amoto NN. Aduerſario, & quocumque alio illicito Detentore , immiſiſse , induxiſse,& impoſuiſse,ac immiſsum,inductum,& impoſitum manutenuiſse, defendiſse , & conſeruaſse , ac de fructibus,redditibus , ac prouentibus dictorum bonorum reſpondiſse,& reſponderi feciſse (*& ſi Actor petit immitti,ad effectum ſe ſatisfaciendi de ſuo credito, additur in Mandato*per Inſtantem retinen. &c. donec,& quouſque fuerit ex fructibus dd.bonorum integrè de eius Credito ſcutorum N.ſatisfactus)quoniam d.N.Aduerſario citato,& intimato,ſeruatis ſeruandis,in vim Sententiæ deſuper latæ,prout in actis, Reuerendiſs. D. ita mandauit,hac die &c.

N.Notarius. Locus † Sigilli. N.Locumten.

38 Hoc Mandatum de immittendo ſic expeditum datur Exequutori Curiæ,ad quem ſpectat , qui illius vigore immittit eum,qui Mandatum obtinuit in poſseſſionem bonorum,de quibus in eo;de qua immiſſione Notarius actuarius conficit Inſtrumentum publicum tenoris, videlicet.

39 In Dei nomine Amen .

NN.Exequutor Baroncelli Curiæ Illuſtriſs.& Reuerendiſs. Domini A. C. mihi cognitus &c. cui eſt directum Mandatum de immittendo in poſseſſionem vnius Domus ſitæ in Vrbe in Regione N. iuxta bona NN. & NN necnon vnius Vineæ ſitæ extra Portam N. N. in loco nuncupato N.iuxta bona NN.& N.N. &c. ad inſtantiam N.N.contra N. N. per acta mei &c.per R. P. D.N.A.C.Locumtenentem ſub die N.N.ſeu &c. ſeruatis ſeruandis in vim Sententiæ,decretum & relaxatum, prout in actis &c. quod quidem Mandatum præ manibus habens mihi tradidit præſenti Inſtrumento inſerendum,tenoris,videlicet.

De Mandato &c. Virtute dicti Mandati ſupradictũ NN. immiſit in realem,& actualem poſseſſionem præfatæ domus , qui NN. ſic immiſsus eiuſdem Domus realem, corporalem , & actualem poſseſſionem accepit,& adeptus fuit,per eam deambulando , Portaſque & Feneſtras illius claudendo,& aperiendo,ac NN. Inquilinum, ibi repertum, extra illam expellendo &c. Proteſtans d. NN. quod per eius inde diſceſsum , aut receſsum è d.domo,non intendit illius poſseſſionem acce-

acce-

Digitized by Google

acceptam,& acquiſitam dimittere,aut relaxare, ſed illam animo & corpore retinere, & continuare non ſolum,vt ſupra,ſed omni alio meliori modo &c. Actum &c præſentibus &c. Teſtibus ad præmiſſa &c. vocatis, habitis,atque rogatis &c.

40 In Dei nomine Amen. Anno &c. eadem die.

Idem NN. Exequutor Curiæ Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D.A.C. ſupraſcriptus mihi cognitus &c.virtute ſupradicti Mandati de immittendo, acceſſit ad Vineam ſitam extra Portam NN. in loco nuncupato N. iuxta bona NN & NN. vna mecum Notario &c & impoſuit,& immiſit NN.ſupraſcriptum in realem,& corporalem dictæ Vineæ poſſeſſionem. Qui NN. ſic immiſſus accepit,& adeptus eſt veram, realem, corporalem,& actualem eiuſdem Vineæ poſſeſſionem,per eam deambulando,& in ſignum veræ, & realis poſſeſſionis glebas Terræ in manibus accipiendo, & alia neceſſaria,& opportuna faciendo &c. Proteſtans &c. d. NN. quod per eius diſceſſum,aut receſſum è d. Vinea non intendit illius poſſeſſionem acceptam, & acquiſitam dimittere,aut relaxare, ſed illam animo, & corpore continuare, & retinere, non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.actum &c. præſentibus &c. Teſtibus ad præmiſſa &c. vocatis, habitis, atque rogatis &c.

41 Cæterum quia vbicumque quis fuit immiſſus in poſſeſſionem aliquorum bonorum, vti Creditor in vim vtilis Saluiani, donec ex illorum fructibus fuerit de eius Credito ſatisfactus,euenit aliquando, vt non poſſit, niſi longo interueniente tempore ob modicitatem fructuum de Credito ſatisfieri, & interim ad ſubhaſtationem & deliberationem eorumdem bonorum deueniri ſine licentia Principis non poteſt, neceſſe eſt ob id adire Signaturam Sanctiſſimi, & porrigere, & obtinere Commiſſionem, & reſcriptum tenoris ſequentis videlicet.

Romana.

42 Beatiſſime Pater.Cum NN.deuotus S. V. orator eſſet creditor NN. in ſcutis mille monetæ, fuit ideò pro dicti eius Crediti ſatisfactione per R.P.D.A.C.in vim vtilis Saluiani Interdicti immiſsus in poſseſſionem vnius Vineæ eiuſdem NN. ſitæ extra Portam NN. in loco nuncupato N.iuxta ſuos notiſſimos fines Verum quoniam Pater Sancte, dicta Vinea eſt infructifera, & ob id Orator non poteſt ex illius fructibus de eius Credito ſatisfieri, Ideo ſupplicat humiliter S. V. Orator antedictus,vt dignetur eidem R.P.D.A.C. vt præfixo d.NN.aliquo breui,& competente termino, tam in petitorio, quàm in poſseſsorio, ad dicendum, & probandum quicquid vult,& poteſt, dictam Vineam reluendum, ſeu Oratori de ſuo Credito ſatisfaciendum, quo elapſo, & nihil quod releuet docto, & dictis bonis non redemptis, ac Oratore non ſatisfacto, ad eiuſdem Vineæ ſubhaſtationem, & deliberationem ad effectum, vt Oratori ex illius precio poſſit ſatisfieri procedat, committere, & mandare, cum poteſtate citandi,& inhibendi quos.quibus,quoties, vbi, & quando opus fuerit &c. præmiſſis, necnon Conſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis,Stylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque Statum &c.pro plenè &c.

Reſcriptum.

De Mandato D. N. Papæ idem Iudex præfigat, & procedat,vt petitur. Placeat I.

34 Quæ Commiſſio ſignata,ac proinde ad Bancum Curſoris allata,& in Capſa Iudicis, cui eſt directa, repoſita; per Notarium mentarium inde extrahitur, & Iudici præſentatur,& ſucceſſiuè citatur Pars, vt infra, videlicet.

A. C. N.

44 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad dicendum contra commiſſionem in actis exhibitam, necnon videndum illam admitti,& iuxta illius formam,& tenorem mandari procedi,ad p.d.Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N.Notarius.

Decretum.

NN. repetijt Commiſſionem in actis præſentatam, & petijt, & obtinuit admitti, ſi, & inquantum, & iuxta illius formam mandari, vt ſupra, procedi, omni, &c.

Deinde iterum citatur Pars, vt infra, videlicet.

A. C. N.

45 Citetur NN.exaduerſo principalis ad videndum ſibi præfigi terminum ad probandum.& reluendum bona,de quibus agitur, iuxta formam Commiſſionis, & Decretum neceſſarium & opportunum fieri, & interponi,ad p.d.inſtante NN.principali,ſiue &c.

N.Notarius.

Decretum.

NN.petijt,& obtinuit præfigi, vt ſupra, terminum quindecim dierum, *Vel aliàs arbitrio Iudicis*, cum intimatione,omni &c.

A. C. N.

Intimetur NN. exaduerſo principali qualiter D. præfixit terminum,& alias prout in actis Inſtante NN. principali,ſiuè &c.

N. Notarius.

Elapſis verò dictis quindecim diebus currentibus poſt intimationem exequutam, citatur Pars, vt infra videlicet.

46 Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum ſubhaſtari bona,de quibus agitur,iuxta formam Commiſſionis, & quodcumque Mandatum de ſubhaſtando deſuper neceſsarium,& opportunum decerni, & relaxari,ad p.d.Inſtante NN.principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN.petijt,& obtinuit,vt ſupra niſi per totam, omni &c.

47 Et ſucceſſiuè d.die elapſa expeditur Mandatum de ſubhaſtando Curſori directum, & producta in actis Cedula ſubhaſtationis, citatur Pars ad videndum deliberari, & proceditur denique ad deliberationem bonorum,iuxta Praxim ſuperius poſitam, *p.1.c.15.de ſubhaſt.& delib.pign.n.12.& ſeqq.*

Obſeruationes.

A 48 Interdictum eſt quædam formata, & ſolemnis conceptio verborum,quibus Prætor aliquid fieri iubet, vel prohibet, quod tunc maximè is faciebat, cum de poſseſſione, vel cauſis inter aliquos contendebatur, *Inſt.de Interd. in princ.* & ſic eſt actio extraordinaria ex edicto Prætoris proueniens, vel hodie interdictum eſt actio Prætoria in factum,cum antiquæ ſolemnitates,& formulæ ſint ſublatæ,*§.fin.inſtit.de interd.*

49 Interdictum eſt multiplex, vt conſtat *ex tot. tit. Inſtit. de interdict. & tot. tit. ff. de interd. ſeu extraordin. action.*

50 Dicitur autem interdictum quaſi inter duos dictum, *§.ſunt tamen,in fin.inſtit.de interd.*

51 Ad rem autem proprius accedendo, Interdictum eſt triplex, videlicet, adipiſcendæ, retinendæ, & recuperandæ poſseſsionis,*§ ſequens diuiſio, inſtit. de interd.*

52 Eſt igitur interdictum Saluianum actio Prætoria in factum, adipiſcendæ poſseſsionis cauſa comparatum, *§.interdictum,inſtit.de interd. Scapuc.de vtil.Saluiniani interd. q.1.n.1.lib.1.*

Vel eſt remedium adipiſcendæ poſseſſionis, *l. 2. §.ſunt autem,ff.de interd.d.§.interdictum, Inſt. de interd.* cum alijs cumulatis per *Pacific. de vtil. Salu. interd.inſpect.1.cap.1. num.59.* imo merum poſseſsorium adipiſcendæ, *Scapuc. de Salu.q.1.num.4.lib.1.Rota deciſ.150. num.2. par 2. recent. & deciſ. 5. num. 2. poſt Pacific. de Saluian.*

53 Saluianum eſt duplex,directum,& vtile, *Scapuc.de Salu.q.2.n.4. lib.1 Pacif.de Salu.inſp.1.c.1.n.6*

54 Directum præcipuè datur,& inuentum fuit ad fauorem Locantis contra Conductionem prædij ruſtici, Vtile verò contra Conductorem prædij Vrbani pro adipiſcenda poſseſſione rerum tacitè pro penſione, ſeu affectu obſignatarum, & in prædium Domini introductarum,*Scapuc.de Salu.d.q.2.num.4.lib.1.Pacif.de Salu d.inſp.1.c.1.n.9.& ſeq.*

55 Et fuit hoc interdictum appellatum Saluianum a Saluio Iuliano Prætore illius authore, vt poſt alios

tradunt

Digitized by Google

tradunt Scapuc.de Salu.q.1.nu.1.lib.1. Pacific. de Salu.in
præfat.n.12 & ſeqq.vbi rationibus Theſauri contrarium
tenentis reſpondet.
56 Licèt autem vtile Saluianum propriè competat, vt
ſupra,pro rebus Inquilini,competit, tamen etiam cui-
cumque Creditori hypothecario, Bart.in l.1.nu.2. ff.de
Salu.interd.& alij quos cumulat Scapuc.de Salu.q.5. nu.
1.lib.1.& q.15.num.3.eodem lib.1. & Pacif.de Saluian.in-
57 ſpect.1.c.1.nu.11.cui † enim competit hypothecaria,
competit Saluianum, Gabr.conſ.46.num.20.lib.1.& conſ.
44 n.5. vbi de communi, & obſeruantia Rota teſtatur lib.2
Rota deciſ.44.n.4.p.1.diuerſ.& dec.139.num.1.& dec.387.
nu.1.p.1.recent.& dec.131.nu.4.& deciſ.376.nu.3. & dec.
292.nu.2.& deciſ.291 nu.1.poſt Pacific.de Saluian.Duran.
58 deciſ.185. n.3. & datur † Saluianum propter hypothe-
cam, Seraph.deciſ.563.nu.1.Rot.deciſ.15.nu.1.deciſ.26.nu.
59 1.& deciſ.126.nu.1.poſt Pacific.de Salu. quæ † quidem
hypotheca dicitur eius mater,& fundamentum, Rota
deciſ.365.nu.3.par.1.recent. & deciſ.9.poſt Pacific.de Salu-
ſecun.non.impreſſ.Duran.deciſ.268.n.1. & deciſ.309. nu.1.
Aul.Cecin.in eius vot.apud Scapuc.de Salu.lib.1. d.12. nu.
60 2.ceſſante † verò hypotheca ceſsat Saluianum,& ſine
illa non datur, Rota deciſ.185. num.5.par.4.& deciſ.17.
nu.17.& deciſ.407.nu.11.par.5.& deciſ. 205. num.2. par.
7.recent.& deciſ.17.nu.2.deciſ.18.num.1.deciſ.30.num.1.
deciſ.31.num.3.& deciſ. 104. num.3. poſt Pacific. de Salu.
ſecundum non. impr. Caualer. deciſ. 253. num. 1. & deciſ.
333. numer. 5. Duran. deciſ.40. num. 15. & deciſ. 176.
num.2.

61 Primò igitur ratione competentis Hypothecæ Saluianum vtile competit Legatario, Bertrand.conſ.449. lib.4.Pacific.de Salu.inſp 3.c.4.q.8.n.325.Rot. dec.764. n. 4. & ſeq.par.3.lib.3.diuerſ.Mantic.deciſ.256.nu.4. Caual. dec.420.nu. 1.Buratt.deciſ.527.nu.20.vbi de obſeruantia Rotæ teſtatur.

62 Et quod pro legato competat Saluianum iuxta communem, & veriorem opinionem, quam paſſim ſeruat Rota, Gabr.conſ.46.nu.48.lib 1.& conſ.44. num.4. lib.2.Scapuc.de vtil.Salu.interd.q.7.n.1.lib.1.Seraph.dec. 828.n.1 Rot.deciſ.689.n.4.par.3 lib.3.diuerſ. & deciſ.1.n. 2.deciſ.45.n.1.deciſ.52.n.1.deciſ.83.n.2.& deciſ.292.n.1. poſt Pacific.de Salu.& dec.193.n.1.& deciſ.387.num.1. & deciſ.559.nu.2 par.1.& dec.302.n.2. & deciſ.560. num.2. par.4.recent.Duran.dec.185.n.2.& n.5.vbi de communi, & veriori obſeruantia Rotæ teſtatur, & deciſ.352 nu.1. Ferentill.ad Buratt.deciſ.257.lit.C,& deciſ.286. lit.A, in fin.nu.19.

63 Et non ſolum contra alia bona per Teſtatorem poſſeſſa,quæ ſine dubio ſunt hypothecata, Rota deciſ.387. nu.2.par.1.recent.Duran.d.deciſ.185.num.6 & ſeqq. Sed etiam contra res ipſas legatas ex veriori opinione, Scapuc.de Saluian.q.7. num.3. lib.1. Duran. d. deciſ.185. num.8.& ſeqq. & num. 13. cum alijs cumulatis per Ferentill.ad Buratt.deciſ.286.num.19. & contra mobilia, pecunias,& nomina Debitorum, Rota deciſ.559 num.2. p.1. recent.& poſt Pacific. de Saluian. deciſ.83 num. 1. & ſeqq.

64 Secundò competit etiam Fideicommiſsario, Gabr. conſ.44.nu.1.& ſeqq.lib.2.Pacif.de Saluian. inſpect.3. c.4. q.8 nu.325.Scapuc.de Saluian.q.8.nu.1.lib.1.& paſſim tenet Rota, Seraph.deciſ.828.nu.1.Rot.deciſ.444 nu.4.par.4. recent.Duran.dec.43.n.1.deciſ.258.n.8.& deciſ.432.nu.1. Buratt.deciſ.693.n 3.Caualer.deciſ.204.num.4. etiam Fideicommiſsario particulari, Ferentill. ad Buratt.deciſ. 115.nu.17. & tàm contra bona fideicommiſsaria à Teſtatore tempore obitus poſseſsa, Rota deciſ.193.num.1. par.1.& deciſ.755.num.1.par.3. recent. quàm in re Fideicommiſso ſubiecta, Buratt.deciſ.693.nu.1. & indiſtinctè ſecundum opinionem, quàm ſeruat Rota Buratt.deciſ. 275.nu.11.

65 Tertiò competit Hæredi, necnon Hæredi Hæredis, Scapuc.de Salu.q.18.n.1.& ſeqq.lib.1. & Subſtitutis in teſtamento, Caualer.dec.357.nu.1.

66 Quartò datur Ceſſionario Scapuc. d. q.18.num.2. & ſeq.lib.1.Rot.deciſ.28.nu.1.par.4.recent.Duran. deciſ.401. num.4.

67 Nec deſunt alij caſus, in quibus ratione hypothecæ competit Saluianum,quos cumulat, Scapuc. & Pacific. in eorum de vtil.Saluian.interd.tractatibus, ad quos in facti occurrentia poterit haberi recurſus.

68 Ad hoc autem, vt detur Saluianum, requiſita neceſsaria, & opportuna probare neceſse eſt, Seraph.deciſ.685. num.1. & deciſ. 828. num. 3. Buratt. deciſ.822. num.1.

69 Et ſunt hæc requiſita duo extrema, Primum ſcilicet creditum cum hypotheca, & poſseſſio Debitoris, ſeù Hypothecantis de tempore obligationis, vel poſtea, Rol.conſ.14.num.13.lib.1.Menoch.de adipiſc. rem.3. q.29. n.160.Scapuc.de Saluian.q.25.nu.4.lib.1. Pacific. de Salu. inſpect. 1.c.5.n.1.& ſeqq.Seraph.deciſ.579.n.1.Rota deciſ. 23.n.2.& ſeq.deciſ.25.n.4.deciſ.29.n.2.deciſ.56. num.1. & ſeq.deciſ.98.nu.9.& deciſ.171 nu.3.poſt Pacific.de Salu. & deciſ.307.nu.4.par.1.& deciſ.477.nu.1.& deciſ.669.nu.3. & dec.775 nu.1.par.2.& deciſ.123.nu.1.par.3.& dec.513. nu.1.& ſeq.par.4.& deciſ.308.nu.1.deciſ.324.nu.1. & ſeq. deciſ.347.n.1.& deciſ.318.nu.2.par.6.recent. Caualer.dec. 399.in princ.& n.1.Gregor.deciſ.491.num.6.Duran.deciſ. 401.nu.1.

70 Secundũ verò extremum eſt poſseſſio Rei conuenti, Aret.in §.item Seruiana,num.9. Inſt.de act. Menoch. de adipiſc.remed.3.num 15.Rolan.conſ.14.num.13.lib.1.Rota deciſ.674 num.4.part.3. lib.3. diuerſ. & deciſ.56. num.2. poſt Pacific.de Saluian. & deciſ.324. num.2. & deciſ.669. num.3.par.2.& deciſ.560.num.1.par.4.& deciſ.328.num. 2.& deciſ.407.num.1.par.5. & deciſ. 59. num.1. & deciſ. 318.num.2.par.6.recent.Duran.deciſ.401. nu.1. dec.461. num.1.

71 Sed quando agitur pro Legati,vel fideicommiſſi conſequutione, primum extremum eſt poſseſſio Teſtatoris de tempore obitus,ſeù conditi Teſtamenti, Rota d. deciſ.674.n.4.lib.3.par.3.diuerſ.& deciſ.560. nu.1. par.4. recent. Secundum vero extremum poſseſſio ex parte Rei conuenti Rot.d.dec.560.n.1.

72 Eſt namque Saluianum remedium perſonale in rem
ſcriptum, L.1.vbi Gloſ. in verbo competit,C. de prec.Sca-
puc.de Saluian.q.4.nu.1.& num.3. lib.1. Rolan.conſ.14.in
prin.lib.1. Menoch.de adipiſc.remed.3. q.7. num.57. Rota
73 deciſ.324.num.2.par.2.recent.& † ob id redditur contra
quemcumque, etiam Tertium poſseſsorem, Bart.in l.
prima,n.1.ff.de Salu.interd. Rolan.conſ.14.n.18.lib.1. Sca-
puc.de Salu.q.4.nu.1.& nu.3.lib.1.Sal.Tib.in Prax.lib.2.
c.2.n.10.Rota deciſ.1.n.5.deciſ.10.nu.4.deciſ.15.nu.2.dec.
25.n.5.deciſ.56.n.5.deciſ.98.nu 4.& deciſ.207.num.2. poſt
Pacific.de Salu.Seraph.deciſ.935.n.3.& deciſ.1143.num.5.
Rota deciſ.294 nu.4.par.1.deciſ.324.n.2.par.2. deciſ.539.
num.1.ante fin.p.4 recent. etiam contra ſingularem poſ-
ſeſsorem,& titulo poſſidentem, Alex.conſ.185.num.4.
lib.6.Seraphin.deciſ.935.nu.3.Rota deciſ.208.nu.6. par.5.
recent.

74 Verum vbi agitur in Saluiano contra ipſum Debitorem,ſufficit,vltra creditum cum hypotheca, probare poſseſſionem ipſius Debitoris, Aret.in §.item,Seruiana nu.9 inſtit.de act.Menoch.de adipiſc.remed.3.n.14. & paſſim obſeruat praxis, cum Saluianum non detur, niſi contra poſſidentem, Scapuc.de Salu.q.25.nu.8.lib. 2.& præſupponat reum poſſidere, Pacific.de Saluiano inſp.3.c.2.nu.435.Rota dec.144.poſt eumdem Pacif.de Saluian.

75 Creditum eſt præcipuum fundamentum Saluiani, Scapuc.de Salu.q.5.n.5.lib.2.Greg dec.26. nu.3. Rota dec. 61.n.1.p.2 & dec.123 n.1.p.3.rec.& dec.23.n.1. poſt Pacif. de Saluian. Hypotheca verò Saluiani mater, ex cumulatis ſupra, verſ.licet autem,n.56.

76 Probatur autem Creditum cum hypotheca non ſolum ex publicis inſtrumentis, Rota deciſ.456. num.2. & deciſ.669.num.1.& ſeq.par.2.recen.& alibi ſæpè, Duran. deciſ.40.nu.1.& dec.401. nu.1. ſed etiam ex Apocis priuatis ſubſcriptis,& iudicialiter recognitis, Duran.dec. 193.n.1.

77 Primum autem extremum primò probatur ex Inſtrumentis & ſcripturis publicis, Seraph.deciſ.828.n.4. Rota dec.387.nu.2.par.1.& d.dec.669.nu.1. & ſeq. par.2. dec.123.nu.1.par.3.recent.Caualer.dec.204. nu.4. Buratt. deciſ.32.n.2.

78 Secundò probatur per Teſtes, Seraph. dec.1200 in princ.nu.1. Rot.dec.1.nu.1. poſt Pacific.de Salu. et dec 669. num.2 et ſeq.par.2.et dec.123.num.1.par.3.recent. et alibi ſæpè.

79 Ter-

Digitized by Google

79 Tertiò probatur ex clauſula Conſtituti in inſtrumento venditionis appoſita, *Seraph.deciſ.1415.num.2.Rot.deciſ 98.numer.10.poſt Pacif.de Saluian.Duran.deciſ.40.num.4.*

80 Quartò probatur etiam ex Confeſſione iudiciali in reſponſione ad poſitiones, & alijs legitimis probationum generibus, quibus in alijs Iudicijs ſolent incumbentia probari.

81 Secundum verò extremum primò probatur ex inſtrumentis,& ſcripturis publicis, *Pacific.de Salu.inſp.1.c.6.num.9.Seraph.deciſ.1200.num.1er. Duran.deciſ.40.num.2.*

82 Secundò probatur, ex Scriptura priuata manu Aduerſarij confecta, *Pacific.de Salu.inſp.1.c.6.n.8.Rot.dec.227.in princ.par.2.diuerſ.*

83 Tertiò probatur per Teſtes, *Rot. deciſ. 1. numer.1. poſt Pacific.de Saluian. & deciſ. 669. num.2. & ſeq. par.2. recent.*

84 Quartò probatur per confeſſionem Partis in reſponſione ad poſitiones, & præparatoria, *Scapuc. de Saluian.quæſt.25.num.9.lib.1.Seraph.deciſ.1200.num.1.*

Quintò ex Mandato de manutenendo alicui conceſſo ſuper eiſdem bonis, quod non datur, niſi poſſidenti, *Mantic.dec.252 nu.2.Rota in Peruſina Saluiani,3. Decembr.1646.coram R. P. D. Meltio in §.alterum,verſ. verum etiam.*

85 Sextò ſi pars non negat ſe poſſidere, ſed ſe opponit contradicendo, actitando, & litigando, probatur ex huiuſmodi litis ſuſtentatione, *Scapuc.de Saluian. q.25. num.9.verſ.ſi autem Pars,lib.1.Verall.deciſ.360.n.1. par. 2.Seraph.deciſ.1415.n.3.Rot.deciſ.83.num.2.par.1. recent.* vbi quod ita ſæpè fuit deciſum, *& deciſ.669. num.2. & ſeq.par.2.& deciſ.135.numer.4 par.6. recent. & deciſ.20. num.2.*vbi quod ita tenet Rota,*& deciſ.171. num.2. poſt Pacific. de Saluian. & in Romana Saluiani, 17. Aprilis 1643.coram R.P.D. Cerro. Gregor. deciſ.491. Duran.deciſ.40.num.5.& deciſ.193.num.4.Buratt. dec.584 num.5* vbi quod ita ſæpè fuit reſolutum, *& deciſ.693. num.4.* Præſertim ſi cum litis ſuſtentatione concurrat aliquod adminiculum, *Rota deciſ.24. numer.5. deciſ.26. numer. 16. & deciſ.98.numer.5.deciſ.202 num.1. poſt Pacific. de Saluian.& deciſ.123.num.1.par.3. recent. Caualer. deciſ. 204. numer.6. Rot. in S. Seuerin. Dotis, ſeù Saluiani 4. Maij 1640. coram R. P. D. Dunozet. in §. poſſeſſio denique.*

86 Et alijs decem modis probatur ſecundum extremum ex *Menoch.de adipiſc.* quem refert, & ſequitur *Pacific.de Saluian.inſpect.1.c.6.num.9.*& ſufficiunt ad illud probandum probationes etiam ſemiplenæ, & leuiores, *Rot.deciſ.8.de reſt. ſpol. in nou. & in Romana prætenſi Saluiani, 30. Ianuarij 1617. coram bon. mem. Ramboldo.*

87 Denique,vt actor poſſit obtinere, debet conſtare, quod res à Reo poſſeſſa ſit eadem in corpore, & ſubſtantia, quam Debitor de tempore obligationis, vel poſtea poſſidebat, quæ quidem identitas eſt plenè ab Actore probanda, *l.duo ſunt Titij, vbi Bart. ff. de teſtam. tutel.Crauett.conſ.112.nu.5. & ſeq.Saluſt.Tiber.in Prax. lib.2.c.2.nu.2.Scapuc.de Salu.q.25.num.10.lib.1.Pacif.de Saluian.inſp.1.c.6.n.3.*

88 Probatur autem plenè identitas ex pluribus demonſtrationibus, *Rot.in Bonon.Fideicommiſſi, 6.Februarij,1645.coram.R.P.D.Rotas*; Sed ſufficit illam probare ex verificatione duarum demonſtrationum, ſeu confinium, *l.forma,ff.de Cenſ.Rota deciſ.26.n.18.deciſ.184. nu. 6.& deciſ.294.n.1.poſt Pacific.de Salu.& deciſ.123. nu.1. p.3.recent.*

89 Licet autem in Saluiano iudicium principaliter dirigatur contra rem, Agenti tamen non debetur principaliter res ſed Creditum, *Rot.dec.383. n.2.& ſeq.par. 1.rec.& dec.274.n.7.poſt Pacific.de Salu.& dec.376.nu.2. & ſeq.par.2. recent.*

90 Huius namque iudicij natura eſt, quod creditor ex fructibus bonorum, in quorum poſſeſſionem fuit immiſſum,de ſuo Credito ſatisfieri debeat, non autem quod illa diſtrahantur,vel adiudicentur, *Scapuc.qu.11. nu.4.lib.3.Seraph.deciſ.713.n.15.& deciſ.915 nu.2. Rota dec 43.num.2.& deciſ.44.n.7.par.1.diuerſ.& in Romana de Comitibus,17.Maij 1581.coram fel.rec.Clemente VIII. num.2.& ſequen.verſ.non obſtat apud Sal.Tiber. in Prax. lib.2.poſt cap.5.fol.175.& deciſ.161. num.3. & numer.14. par.6.& deciſ.179.num.13.par.7.recent. Duran.deciſ.109. num.1.*

91 Sed hoc non procedit in Creditore bonorum cui competit Saluianum ad effectum conſequendi rem ipſam, *Rot.deciſ.44.numer.7.par.1.diuerſ.& in d.Romana de Comitibus, 17. Maij 1581. coram fel. rec. Clemente VIII. impreſſ. apud Saluſt. Tiber. in loco ſupra citato.*

92 Cæterum Immiſſus, ad effectum ſe ſatisfaciendi ex fructibus,Pignus vendere minimè poteſt, *Seraph.dec. 1100 nu.2.Rot.dec.43.nu.2.p.1. diuerſ.* ſed debet agere Petitorio,& ſic deuenire ad illius diſtractionem, *Saluſt. Tiber.in Prax.lib.2.c.2.nu.36.in fin. Rot.d.dec.43.nu.5. p.1.diuerſ.*

93 Sed hoc non procedit, quando Immiſſus, porrectis precibus Principi, aliqua ratione ab eo licentiam diſtrahendi Pignus obtinet,provt paſſim huiuſmodi preces in Signatura Sanctiſſimi porrigi ſolent, nam tunc obtenta Commiſſione manu Sanctiſſimi ſignata, iuxta formulam ſuperius poſitam *nu.* 42. benè poterit illius vigore abſque eo,quod Petitorio agatur, ad Pignoris diſtractionem deueniri, *Marcheſan.de Commiſſ.appell. in Salu.p.1.§.2.n.81 fol.100.Pacif.de Saluian.inſpec.4.c.1. n.144.*cum alijs cumulatis ſupra *p.1.c.15. verſ 8. in act. reali nu.88.*

Aduertendum tamen eſt, quod non ſolum, quoad bona,in quorum poſſeſſione creditor eſt immiſſus in Saluiano,Papa,& alij Principes ſolent ex cauſa reſcribere,quod procedatur ad Subhaſtationem,vt ſupra; ſed ſignanter quando fructus ipſorum bonorum ſunt adeo tenues,quod credito ſpatio 10. & vltra annorum non poteſt ex illis ſatisfieri, & ſententia immiſſionis aliquo modo tranſiuit in iudicatum, & ita frequenter practicatur in Signatura Gratiæ.

94 In hoc autem Saluiani iudicio auocatur ſola poſſeſſio *Seraph.deciſ.1100.n.1.Rot.dec.2.nu.8. poſt Pacific.de Salu.*& de illa tantummodo diſceptatur, *Saluſt.Tiber. in prax.lib.2.c.2.nu.10.*

95 Quinimò immiſſus acquirit ſolam detentationem *l.ſi cum venditor,ff.de euict.Seraph.dec.725.nu.14.Buratt. deciſ.240. n.11.* adeo quod creditor non ſibi, ſed debitori poſſideat. *Alex.in l.1.§.ſi per Seruum corporaliter, n. 5.& ſeq.ff.de acquir.poſſ.Saluſt.Tiber.d.lib.2.c.2. num.36.*

96 *Rota deciſ.172.num.8.par.5. recent.* & fructus † cedant in extinctionem debiti ad commodum eiuſdem debitoris, *l.1.& 2.C.de pignor. act.* penes quem remanet vera poſſeſſio, *Rot.dec.49.num.7.& ſeq.par.5.recen.Duran. dec.70.n.5.*

97 Poſtquam verò creditor ex fructibus de eius creditis ſatiſfactus remanſit,bona,in quorum poſſeſſionem immiſſus fuit,reſtituere debitori tenetur, *Greg.deciſ. 254.nu.1 Rota dec.161. nu 3.par 6.recent.* adeo vt reſtituere nolens dicatur ſpoliare, *Greg.dec.254. nu.1.* & ibi

98 *Beltramin.n.6.Ferentill.ad Buratt.deciſ.818.num.16.* & competat contra eum actio ſpolij, *Rot.dec.130.num.15. & deciſ.223 num.10.par.7.recent.* ſeù interdictum recuperandæ, *Scapuccin.de Salu.qu.12.num.1. lib.3. Saluſt. Tib.lib.2.c.2.num.37.Rot.dec 11.num.8.poſt Pacif.de Saluian.*cum alijs cumulatis per *Beltram. ad Gregor. deciſ. 254.nu.6.*

99 Quinimò,cum debitor verus poſſeſſor remaneat, ex præallegatis, ſi non habet ſe pro ſpoliato, videtur illi competere manutentio,quia nec dominio,nec poſſeſſione ciuili eorumdem bonorum priuatus remanſit, & naturalis, quæ fuerat ei tantum ad tempus determinatum concesſa, cum clauſula *donec,& quouſque de eius credito fuerit ex fructibus ſatisfactus*, ſequuta ſatisfa-

100 ctione,remanet extincta,& finita, † natura etenim illius dictionis, *donec*, eſt limitatiua,& determinatiua temporis, *Aret.in l.quod meo,nu.11. ff. de acquir. poſſeſſ. Pacific.de Salu.inſpect.4.c.2 nu.217.Grat. dict.45. num.1. & ſeq.*

101 Sic in ſimili ſummariſſimum hoc poſſeſſorium retinendæ datur domino directo ficta Emphyteuſi contra hæredes,& ſucceſſores Emphiteutæ, poſſeſſione naturali cum ciuili,quæ apud eumdem dominum directum remanſerat, conſolidata, *Bart.in l.1.§.fin.15.vti poſſid.*

Digitized by Google

poſſid. Abb. in c. item cum quis, n. 4. verſ. poteſt etiam agere, de reſt. Spol. Bero. conſ. 102. n. 43. lib. 1. Put. dec. 198. num. 4. lib. 1. Rot. in Ciuitatis Caſtelli Bonorum 8. *Nouembr.* 1589. *coram clar. me. Card. Pamphilio Seniore patruo Sanctiſſimi D. N. Innocent. X. impreſſa apud March. de Commiſſ. p. 1. fol.* 969.

102 Debet autem hoc Saluiani iudicium continere ſummam certam, *Rolan. conſ. 14. nu. 13. lib. 1. Aret. in §. item Seruiana num. 15. Inſtit. de act. Rot. dec. 609. num. 1. par. 4. recent.* ad hoc vt poſſeſſor poſſit, illam ſoluendo, euitare immiſſionem, *Duran. dec* 268. *num.* 17. nam per oblationem creditur conuentus liberatus, *l. 1. C. qui pot. in pign. habean. Rot. dec. 207. num. 8. poſt Pacific. de Saluian.* & ſic ceſſat Saluianum *l. Paulus §. qui pignoris, ff. quibus mod. pign. vel hypot. ſolu. Rot. dec. 78. num. 1. poſt Pacif. de Saluian.*

104 Immiſſio verò in hoc iudicio non impeditur per exceptiones requirentes altiorem indaginem, ſed illæ ad petitorium reijciuntur, *l. fin. C. quorum bonorum R. p. in rubr. ff. de pign. num. 19. Pacif. de Salu. inſp. 4. c. 1. n. 225. Greg. de c. 563. num. 15. Rot. dec. 52. num. 7. dec. 61. numer. 1. & deciſ 63 numer. 12. poſt Pacific. de Saluian. Burati. de-*

105 *ciſio. 420. numer. 4. & deciſio. 822. numer. 4.* prout † de exceptione dominij indaginem requirente tradit *Put. deciſ. 233. num. 1. lib. 3. Seraph. dec. 1200. num. 5. Caualer. dec. 399. num. 2.* de exceptione fideicommiſſi, *Seraph. d. deciſ. 1200. num. 5. & ſeq. Rot. deciſ. 23. num. 4. & deciſ. 107. num. 3. poſt Pacif. de Saluian. Rota deciſ. 477. numer. 5. par. 2 recent. Burati. deciſ. 858. numer. 4.* & de exceptione detractionis legitimæ, aut illius ſupplementi, *Pacific.*

106 *de Saluian.* & de exceptione ſatisfactionis turbida, *Burati. deciſ. 858. numer. 4.* & de exceptione Melioramentorum aliquid *Put. deciſ. 471. numer. 1. lib. 2. Caualer. deciſ. 54. numer. 1.* & de exceptione Simulationis *Caualer. deciſ. 420. numer. 3. Rota in Romana Saluiani 23. Maij 1644. coram Eminentiſſimo D. Card. Cecchino, quæ deciſio fuit confirmata in eadem cauſa 16. Ianuarij 1645. coram R. P. D. Ghiſlerio*, & de exceptionibus reſpicientibus nullitatem contractus *Gregor. deciſ. 491. numer. 9.* & de exceptione reſpiciente probationes extrinſecas *Rota deciſ. 56. numer. 25. poſt Pacif. de Saluian.*

107 Et de exceptione excuſſionis, quod pariter non admittatur in hoc iudicio, *Gabr. concl. 1. nu. 112. de fideiuſſ. Seraph. dec. 383. num. 9. Rot. deciſ. 10. num. 5. poſt Pacific. de Salu.*

108 Et † quamuis contrariam opinionem, ſcilicet exceptionem excuſſionis etiam in Saluiano admittendam tamquam veriorem, & æquiorem defendat, & ſequatur, *Aul. Cecin. in eius reſponſo*, ad fauorem bo. mem. patrui mei Equitis Ridolphini de Ridolphinis, ordinis S. Stephani, edito *in Cortonen. Saluiani, quod eſt apud Scapucin. de Saluiano, poſt quaſt. 19. num. 2. & ſeqq. lib. 2. in impreſ. Peruſia.* Nihilominus à prima opinione tanquàm veriori, & in praxi obſeruata recedendum non eſſe, teſtatur *Pacif. de Salu. in ſpec. 2. cap. 2. num. 5. & ſeqq.* & eam magis vſu forenſi receptam aſſerit *Gail. de credit. cap. 4. quaſt. 7 num 776. & ſeqq.* & latè defendit *Scapucin. de Salu. d. quaſt. 19. num. 4. & ſeqq. Thomat. dec. March. 96. num. 19. & ſeqq.* & magis communem, & veriorem, & ſemper ita obſeruari in practica dicit *Gratian. deciſ. March. 15. num. 8.* & hodiè tam in foro, quam in ſcholis canonizatam, & ab ea in iudicando, & conſulendo nullo pacto recedendum affirmat *Scapucin. de Salu d. q. 19. num. 4. ante fin. lib. 2.* & denique hanc obſeruat *Rot. vt in dec. 43. nu. 5. & dec. 444. nu. 1. & 7. p. 1. diu. & dec. 10. num. 5. & dec. 277. nu 2. poſt Pacif. de Saluian. ſec. nou. impreſ. Duran. dec. 40. nu. 48. & ſeqq.* & fuit ſæpius reſolutum.

110 Et de exceptione præſcriptionis oppoſita à debitore, vel ab eo, qui poſſidet titulo vniuerſali, vti hæres, in hoc iudicio ſimiliter non admittenda, niſi eſſet triginta, vel quadraginta annorum per tex. in *l. cum notiſſimi, §. 1. vbi Ba. n. 2. & alij, C. de præſcrip. 30. vel 40. annorum*, tradit *Gratian. d. dec. March. 15. num. 9. Mantic. dec. 291. n. 5. Rot. dec. 85. nu. 9. poſt Pacific. de Salu. & dec. 750. nu. 1. p. 2. recent.*

111 Sed hoc non procedit in Tertio poſſeſſore ſuccedente Debitori titulo ſingulari, prout exempto, vel dona-to, vel alio modo, quia iſte preſcribit hypothecariam ſpacio decem annorum inter Præſentes, & viginti inter Abſentes, *l. fin. C. de act. & oblig. Pacif. de Salu. inſpect.*

112 *2. c. 2 nu. 272. & ſeqq.* præſcripta autem † hypotheca, remanet etiam præſcriptum interdictum, *Saluiani l. 1. & 2. C. ſi aduerſ. credit. Rolan. conſ. 79. nu. 7. & ſeqq. l. b. 1. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 10. nu. 11.* vbi hoc paſſim ab omnibus receptum teſtatur, quem refert, & ſequitur *Mantic. d. dec. 291 nu. 3. & n. 5. Rot. dec. 17. num. 8. dec. 85. nu. 10. & ſeqq. & dec. 87. num. 15. poſt Pacific. de Salu. & dec. 634. nu. 8. p. 1. & dec. 59. num. 6. p. 6. recent. Duran. dec. 401. nu. 12.*

113 Præſentia autem in eo, qui eſt Ciuis, & Incola alicuius Ciuitatis, præſumitur, niſi contrarium probetur, & ita millies ſe obſeruari vidiſſe, affirmat *Bald. in l. Emptor. nu. 2. & ſeq. & Angel. 2. verſ. ſed pone, C. de preſc. 10. vel 20. annorum Mantic. dec. 291. n. 4. Rot. dec. 85. nu. 6. poſt Pacif. de Salu.*

114 Verumtamen huiuſmodi limitatio Primò non habet locum contra eum, qui non potuit agere, cum, non valenti agere, non currat præſcriptio *l. fin. C. de annal. except. Scapuccin. de Saluian. q. 21. num. 9. lib. 2. Rot. dec. 300. num. 8 poſt Pacific. de Salu. & dec. 59. num. 7. p. 6. recent.*

115 Secundò non habet locum, quando competit reſtitutio in integrum ex capite ignorantiæ, *Rot. d. dec. 300. num. 7. poſt Pacific. de Salu. & d. dec. 59. numer. 8. p. 6. recent.*

116 Tertiò non habet locum, quando Debitor conſtituit ſe nomine alterius poſſidere, nam tunc Agenti non obſtat præſcriptio decem, vel viginti annorum, nam præſcripta hypotheca ſupereſt Conſtitutum, vel Precarium, quo caſu competit condictio *ex l. fin. C. de acquir. poſſeſſ.* & non præſcribitur niſi ſpacio triginta annorum, *Cenc. de Cenſ. p. 3. c. 1. q. 8. art. 1. in addit. Rot. d. 300. n. 10. poſt Pacific. de Salu. & dec. 75. num 9. & ſeq. poſt Cenc. de Cenſ. in addit.*

117 E contra verò exceptio Dominij probati, vel incontinenti probandi, venit in Saluiano admittenda, *Put. dec. 433. nu. 5. lib. 3. Seraph. dec. 757. nu. 1.* ſicuti aliæ exceptiones incontinenti probatæ in hoc eodem iudicio admittuntur, etiam ſi alias non admitterentur, tradit *Rot. dec. 19. num. 4. poſt Pacific. de Salu. & dec. 57. num. 4. p. 2. diuerſ. & dec. 704. num. 1. p. 3. recent. Duran. dec. 193. num. 12.*

Necnon omitto quod hypotheca anterior obſtat Agenti in *Saluiano l. 2. ff. qui pot. in pig. hab.* cum alijs cumulatis per *Rot. in Rauennaten. Saluian. 18. Iunij 1642. coram R. P. D. Melzio*, & fuit dictum in *Fulginaten. Saluian. 1. Iulij 1643. coram R. P. D. Bichio*. Et omnes exceptiones quæ obſtarent Defuncto agenti obſtant etiam eius Hæredi, *l. Seia, ff. de euict. l. venditrici C. de reb. alien. non alienan. cum alijs cumulatis per Rotam in Roman. dotis 15. Iunij 1633. coram R. P. D. Cerro.*

B Vbicumque pendente iudicio in Saluiano, aut alio
118 quocumque poſſeſſorio, aliquam petitorij mixturam fieri contigerit, neceſſe eſt ante Sententiam petitorium ſuſpendere, nè alias ratione mixturæ cauſa efficiatur appellabilis, *Sal. Tib. in prax. lib. 2. cap. 2. num. 5.*

119 Quæ quidem ſuſpenſio poteſt fieri in quacumque inſtantia, vt tradit *Rot. dec. 15. num. 3 poſt Pacific. de Salu. vbi quod ita paſſim obſeruat Rota.*

C Quatuor tantum terminos ſubſtantiales videlicet
120 ad articulandum, ad dicendum contra Articulos, ad producendum omnia, & ad dicendum contra producta, prout in formula citationis ſuperius poſita, in hoc Saluiani iudicio eſſe de neceſſitate obſeruandos, teſtatur *Saluſt. Tiber. in prax. d. lib. 2. cap. 2. n. 22.* & paſſim, prout in illa, & etiam prout in alia formula citationis ſuperius tradita, vt magis libet, obſeruat Praxis.

D Fœl. rec. *Innocentius Sextus* Summus Pontifex, Auenioni degens. bo. me. *Aegidium* Cardinalem Conchen. Hyſpanum S. R. E. Presbyterum Cardinalem tituli S. Clementis, in toto Statu Eccleſiaſtico in Italia Legatum, & Vicarium in temporalibus conſtituit, & deputauit, vt expreſsè legitur in eiuſdem *Innoc. VI. Conſt.*

1. *Cum*

Digitized by Google

1.Cum onus,ſecundum nou.impreſſ. & ibi Cherub. in Compend.Bullar.

122 Hic Cardinalis, vti Sanctæ Sedis Apoſtolicæ Legatus, nonnullas Conſtitutiones Prouinciales vulgo *Aegidianas* nuncupatas edidit, quas ad Vrbem, & alia loca Status Eccleſiaſtici immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubiecta, extendit, & confirmauit, atque obſeruari mandauit *Sixtus IV. conſt. 8. Et ſi, ſecundum antiq. impreſſ.*

123 Verum quoniam non conſtabat huiuſmodi Conſtitutiones fuiſſe vſu receptas,eaſdem vti tales, & proficuas,vna cum ſua extenſione,confirmauit,& obſeruari præcepit etiam in Vrbe,& alijs locis, vt ſupra, ditioni Eccleſiaſticæ, immediatè ſubiectis *Paul. III. Conſt.17. Officij, & in appendice eiuſdem ibi annexa, ſecundum antiq.impreſſ.*

124 Et quia bo. mem. Cardinalis *Pius de Carpo* nuncupatus eiuſdem Apoſtolicæ Sedis Legatus in gubernio temporali Prouinciæ Marchiæ, Aegidianis Conſtitutionibus nonnulla adiecit, has quidem additiones, ſeù Conſtitutiones vulgo Carpenſes appellatas,confirmauit, & in eadem Prouincia Marchiæ ſeruari mandauit idem *Paul. III. conſt.39. Ex debito, ſecundum antiq. impreſſ.*

125 proindè non ligant Degentes extra dictam Prouinciam, quia nec etiam confirmatio ligat eos, quos non comprehendit Conſtitutio confirmata, *Beltram. ad Greg. deciſ. 260. numer. 17. Duran. dec. 84. num.28.*

126 Non ſunt tamen Ægidianæ Conſtitutiones obſeruandæ in caſibus, in quibus diſponunt Ciuitatum, & locorum Statuta particularia,quia his Ægidianæ Conſtitutiones non præiudicant,*Sixt.IV.d.conſt.8.Et ſi,Cherub. in compend.Bullar.ad Conſt.17. Paul.III. ſcol.1. Rot. deciſ.330 num.3. par.2. diuerſ.* prout etiam facultatibus A. C. *Paul. III. d.conſt. 17. Officy, & in d. Conſtit. appendice incipien. Cum onus ſecundum antiq. impreſſ. Rot. deciſ.247. numer.1. & num.3. & numer.5. poſt Pacif. de Saluian.*

127 Sed proprius ad rem, de qua agitur accedendo, obſeruandum eſt, quod appellatio in poſſeſſorio momentaneo, non datur de iure ciuili, quoad effectum ſuſpenſiuum,*l.vnica vbi DD. C.ſi de moment. poſſeſſ.fuerit appell. Bart.in l.2.num. 6. verſ. poſſumus dicere, ff. de Appell.recip.Maran.de ord.iud. p.6. act.2. numer.294. & ſeqq.* vbi de magis communi teſtatur *Caballin.ad Conſtit. Aegid.lib.6.cap.2.in §.poſſeſſionis, num.1.* vbi quod in hoc fere omnes DD.conueniunt, *Grauat.ad Veſtr. lib. 7.cap.3.num.38.* vbi quod crebriori calculo à DD. in hanc itum eſt ſententiam, *Marcheſ.de commiſſ. appell. in poſſ.Salu.p.1.§.2.num.24.fol.999.* vbi hoc videtur firmare pro indubitabili, *Menoch. de adip. rem. 4. num. 828. & ſeqq.* vbi crebriori DD. opinione teſtatur, latè *Scacc.de appell.q.17.lim.6.membr.7.num.16.& ſeqq.* vbi quod hæc opinio ſeruatur in toto Statu Eccleſiaſtico, *& num. 22.* vbi quod apud Nos hæc opinio ſeruatur in praxi *Afflict. dec. 269. num.3. & ſeq.* vbi quod *Scacc. Conc.* hanc opinionem ſemper ſeruauit *Ludou. dec. Peruſ.20.num.16.& ſeqq.*vbi quamplures hanc *Bart.* opinionem magis communem affirmantes allegat, & magis communem, ac receptiorem opinionem Modernorum eſſe hac tempeſtate, teſtatur, & ita etiam

128 paſſim † obſeruat Signatura committendo in Poſſeſſorijs cauſas cum clauſula, *quatenus ſit locus Aegidianæ*, vel ſi clarius conſtat de validitate, & iuſtitia Sententiæ cum clauſula, *ſine præiudicio Mandati de immittendo, vel de manutenendo, aut de reintegrando*, & ſic quoad effectum tantum deuolutiuum, non autem ſuſpenſiuum, *Scacc.de appell.d.qu.17.lim.6.memb. 7.num.22.*

129 Verumtamen concluſio Primò non procedit, quando appellatur ab inordinato proceſſu, nam tunc admittitur appellatio ad vtrumque effectum, *Couar. pract.quæſt.cap.23 num.8. verſ. cæterum cum alijs cumulatis per Menoch. de adipiſc.rem.4. num.807. & ſeqq. Ludou.deciſ Peruſ.39. num.8. & ſeqq. Scacc. de appell. quæſt. 17.lim.6.memb.2.num.33. & ſeq. & membr.7. num.131. & ſeq.*

130 Secundò non procedit, quando infertur præiudicium irreparabile,*Bart.in l.2.nu.3.ff.de appell.recip.Dec. conſ.28.nu.2.Scacc.de appell.q.17.limit.6. membr.8. num. 1.& ſeqq.*

131 De iure verò Canonico datur appellatio à Sententia lata in Poſſeſſorio, non ſolum quoad effectum deuolutiuum,ſed etiam ſuſpenſiuum, *c. ex conqueſtione de reſtit. Spol. c. ſignificauerunt de Teſt. clem.1. in fin. de ſeq. poſſ.& Fucc. Maran.de ord.Iud.p.6. act.2. num.295. Contard.in l.vnica in 3.oppoſ.n.1.vbi de communi, C.ſi de moment.poſſ. Afflict.dec.269.num.2.vbi de communi, Ludou. dec.Peruſ.20.num.19.Rot.dec.231. num.2. poſt Pacific. de Salu.*

132 Sed hæc adeò ampla in Poſſeſſorijs appellandi licentia fuit per *Conſtitutionem Aegidianam lib. 6. cap. 2.* & per Summos Pontifices, qui illam,vt ſupra per totum Statum Eccleſiaſticum extendendo approbarunt, coarctata,& ad terminos Iuris Ciuilis reducta, *Veſt. in prax.lib.7.c.3.num 5.Scapuccin.de Salu.q.1. num.9. lib.3. Marcheſ.de commiſſ.appell.in poſſ.p.1.§.2. num 1 & ſeqq. & num. 10.fol.997 Rot. dec.324. num.1.p.2. & deciſ.300. num.2.par.5.recent.& dec.98.num.3.& deciſ.228. num.1. poſt Pacif.de Salu.Greg.dec.461. num. 3 Duran. dec.219. num.2.*

133 Habet autem locum Aegidiana Conſtitutio in quolibet Poſſeſſorio, & ſic etiam in Saluiano *Pariſ. conſil. 108.num.15.lib.1 Benintend.dec.17.in fin. Caputaq. deciſ. 141.par.3.Pacif.de Salu.inſp.4.cap.2. num 49. Rot. dec.5. num.5.& dec.229.num.1.& dec.240.num.1.poſt Pacific.de Saluian.& dec.150 num.3.& dec.324. num.1. p.2. recent. Greg.dec.491.num.2. & ibi Beltram. lit.B.* quod eſſe

134 etiam † de Stylo Curiæ tradit *Rot. dec. 51. num.1.p.5. recent.* & procedit etiamſi ſententia ſit lata per Cedulam,dummodo ſit lata in mero poſſeſſorio, *Pariſ.d. conſ.108.n.23.lib.1 .Rot.dec.173.n.1.& n.3.p.1.& dec.79. n.18.p.5 .recent.*

135 Et in quacumque inſtantia *Scapucc. de Salu.q.3. num. 1.lib.1.Rot.dec.173.nu. 3.p.1.recent. Caualer. dec.42.num. 3.& dec.69.num.2.* adeo quod ſi non fuerit oppoſitum de Ægidiana contra Appellantem à prima ſententia poſſit opponi in ſecunda inſtantia contra Appellantem à Sententia confirmatoria primæ, *Put. deciſ. 480. numer.13.lib.2.Rot.dec.201.num.1.& ſeq. lib.3. par.3. diuerſ.*

136 Sed hoc non procedit, quando prima Sententia fuit lata ad fauorem Rei, ſecunda verò ad fauorem Actoris,quia tunc non eſt locus Ægidianæ, *Scapucc. d.q.3. n.2.lib.3.Put.d.dec.480.n.11.lib.2. Rot. dec.144.nu.4. poſt Pacif.de Salu.*

137 Niſi prima Sententia lata pro Reo eſſet euidenter nulla,& iniuſta ex eiſdem actis, nam tunc non reputaretur Sententia,& per conſequens intraret Ægidiana, ſecus,ſi ex nouiter deductis,quia tunc intraret regula, quod cauſa ſemel effecta appellabilis, ſemper durat appellabilis, *Scapucc.d.q.3.n.2.& ſeqq.lib.3.Put.d.dec. 480.n.13.& ſeq.lib.2.Rot.d.dec.144.num.5. poſt Pacific.de Salu.*

138 Vel niſi in ſecunda Sententia lata ad fauorem Actoris fuiſſet expreſsè reuocata prima lata ad fauorem Rei,vel facta explicita mentio iniuſtitiæ, vel nullitatis eiuſdem, quia tunc ratione mixturæ daretur appellatio, nec poſſet intrare Ægidiana, *Scapucc. d. q 3.num.3.lib.3.Rot.d.dec.144 num.6. Poſt Pacific.de Saluian.*

139 Et ſtantibus ſupradictis extenſionibus, & confirmationibus Apoſtolicis habet locum Ægidiana in omnibus locis, & Terris Romano Pontifici immediatè ſubiectis, *Pacif.de Salu.inſpec.4.cap.2.num.23. Mohed.dec. 47.alias 5.de.Conſt.Rot.dec.112.num.1. & 8. lib.1. par.3. diuerſ.& dec.233.num.1. poſt Pacific. de Saluian. & deciſ. 238.num.16.& dec.260.n 4.p.6.recent.* Quinimò etiam

140 ſi Bona, † de quibus agitur non ſint Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiecta,ſi tamen Lis vertatur in Curia, & perſonæ litigantes ſint Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectæ,intrat nihilominus Ægidiana, *Pacific.de Saluian.inſpec.4.c.2.num.26.Rota dec.79.num.19. & dec.117. num.19.par.5. recent. & d. dec. 233. num.2. poſt Pacific.de Salu.*

141 Dummodo Sententia ſit reſtricta ad ſolum Poſſeſſorium,licet incidenter fuerit cognitum de nullitate,& eo magis ſi petitorium fuit ſuſpenſum, quo caſu quic-

Digitized by Google

163 Quintò non habet locum in iuriſdictionalibus, quia Iuriſdictionalia habent admixtam cauſam proprietatis, *Rota dec.252.n.1.poſt Pacific. de Salu.*
164 Sextò non habet locum, quando Sententia eſt notoriè iniuſta, *Gregor. deciſ.491.nu.5.Buratt. deciſ.151.num.*
165 10.*Rota dec.187.num.1.par.7.rec.* prout † nec quando Sententia non iuſtificatur ex actis, *Corn.conſ.10.num.2. verſ.niſi forte diceretur,lib.4.Rot.dec.445.n.6.par.1.diuerſ.* ſed ex eiſdem actis factis ante Sententiam conſtat de illius iniuſtitia, *Seraph.deciſ.701. num.3. Rot. deciſ.31. num.1 poſt Pacific.de Salu.& deciſ. 391. num.6. & numer. 8.par.2. recent. Buratt. deciſ.630. numer.2. & deciſ.850.*
166 *numer.4.* adeo † quod ad effectum, de quo agitur, non poſſit ex nouiter deductis iuſtificari, *Corn. dict. conſ.10.num.2 verſ.niſi forte,lib.4.Rot. deciſ.446. numer.8. par.1. diuerſ.* vbi quod ita pluries reſoluit Rota, & ob id ſi poſt Sententiam fuiſset facta probatio contraria, tunc exequutio non impediretur, vt per *Seraph. deciſ. 872.nu.2.*
167 Proindè ſequitur, quod niſi doceatur de notorio grauamine, aut iniuſtitia, intrat Aegidiana, *Buratt.dec. 63.n.11.deciſ.457.n.10.dec.749.num.1.deciſ.780. nu.1.& deciſ.850.n.1.*
168 Septimò non habet locum, quando conſtat de euidenti nullitate Sententiæ, *Rota deciſ.18. num.1. par.1.& deciſ 391 nu.6.par.2.rec.& dec.68.nu.1.deciſ.72. nu.1. & dec.144.n.5.& num.7. poſt Pacific.de Salu.Buratt.d.deciſ. 141.nu.10.*
169 Octauò non habet locum, quando agitur de grauamine irreparabili, *Rot. deciſ.197.num.9.poſt Pacific.de Saluian.*
170 Nonò non habet locum in Sententia conditionali, *Rota in Peruſina Spolij, 17. Martij 1586. coram bo. mem. Gypſio.*
171 Decimò non habet locum in Terris Imperij, *Pontan.de Spol.p.3.cap.3.num.42. Pacif.de Salu.inſp.4.cap.2. num.25.*

Hæc ſatis de Saluiano, in reliquis adſunt tractatus *Bartholomæi Scapuccini,& Statilij Pacifici*, qui de eo ex profeſso ſcripſerunt.

De rem. l. final. C. de edict. D. Adr. toll. Pars II. Cap. VII.

SVMMARIVM.

1 *Remedium,*l.fin.C.de edict.diu.Adrian.tollen.*quibus,& quomodo competat.*
2 *Hæres ſcriptus, ſi poſſeſſio bonorum Hæreditariorum eſt vacans, exhibito Teſtamento, & legitimata eius Perſona, abſque alia citatione cum clauſula,* ſine præiudicio aliorum, *immiſſionem obtinet.*
3 *Heres,ſi poſſeſſio bonorum non eſt vacans,debent agere via Monitorij contra Detentores.*
4 *Monitorium in remedio,* l.fin. C. de edict. diu. Adr. toll.*& eius Formula.*
5 *Monitorij exequutio adnotatur, & reproducitur in actis,& quomodo,& n.6.*
6 *Reproductio Monitorij,& eius Formula.*
7 *Proteſtatio contra Monitorium, & eius Formula.*
8 *Monitorium eſt omninò verificandum, aliàs Reus abſoluitur.*
9 *In Iudicio remedij, l. fin eſt producendum in actis Teſtamentum in forma probanti, vna cum fide obitus Teſtatoris.*
10 *Articuli in remedio, l. fin. conficiendi, & eorum Formula.*
11 *Facta mixtura poteſt ſuſpendi Petitorium, nè cauſa efficiatur appellabilis.*
12 *Citatio ad libellandum in terminis ſubſtantialibus, & eius formula, & proceſſus.*
13 *Citatio ad articulandum in termino ſubſtantiali in reme.l.fin.& eius formula,& proceſſus.*
14 *Iudex in remedio l.fin. poteſt expedire cauſam per Cedulam,vel per Decretum ad libitum.*
15 *Citatio ad videndum reiterari, & loco Sententiæ reintegrari Monitorium, & eius formula, & proceſſus.*
16 *Citatio ad videndum reiterari,ad Sententiam, & eius formula, & proceſſus.*
17 *Cedula Sententiæ in remedio, l.fin. & eius Formula.*
18 *Facto Decreto, vel lata Sententia, niſi adſit impedimentum, vel ſuperſeſſoria, expeditur Mandatum de immittendo.*
19 *Mandatum de immittendo in poſſeſſionem bonorum Hæreditariorum in remedio, l. fin. & eius formula.*
20 *Mandatum de immittendo virtute, l. fin. quando poſſeſſio bonorum hæreditariorum eſt vacans, & eius formula.*
21 *Appellare volens in remedio, l.fin. debet obtinere Superſeſſoriam, & adire plenam Signaturam Iuſtitiæ.*
22 *Appellatio coram Iudice à quo interponenda infra decem dies.*
23 *Interpoſitio appellationis in remedio, l fin. coram Iudice à quo, & eius Formula, & reſponſio Iudicis.*
24 *Cedula appellationis in remedio, l.fin. & eius Formula.*
25 *Commiſſio appellationis in plena Signatura proponenda in remedio,l.fin.& eius Formula.*
26 *Signatura in remedio, l. fin. reſcribit, vel cum clauſula,* ſine præiudicio, vel quatenus ſit locus Aegidianæ, *vel appellationis cauſam ſimpliciter committit.*
27 *Si locus eſt executioni,in remedio, l. fin. Executor virtute Mandati expediti, immittit in poſſeſſionem bonorum, & Actuarius ſuper immiſſione conficit Inſtrumentum.*
28 *Inſtrumentum Teſtamenti non vitiatum habet executionem paratam.*
29 *Remedium, l. fin. eſt ciuile competens tantum Hæredi ſcripto, Interdictum verò quorum bonorum eſt prætorium, competens Hæredi ab inteſtato.*
30 *Remedium, l. fin. competit Hæredi ſcripto in Teſtamento in ſcriptis (quod conficere cum omnibus Solemnitatibus eſt ferè impoſſibile, & ob id videtur receſſiſſe.*
31 *Remedium, l.fin. competit etiam Hæredi Inſtituto in Teſtamento nuncupatiuo in ſcriptis redacto, ſecus ſi Teſtes ſint tantum ducti coram Iudice, & oretenus de eius tenore fidem faciant.*
32 *Remedium,l.fin.competit tantum Hæredi ex Teſtamento, interdictum verò quorum bonorum, tàm Hæredi ex Teſtamento,quam ab Inteſtato.*
33 *Hæredi ſcripto in remedio, l.fin.ſuffragatur præſumptio continuationis poſſeſſionis vſque ad mortem Defuncti.*
34 *Hæres ſcriptus, vt poſſit obtinere immiſſionem, debet exhibere in actis Teſtamentum non raſum, non cancellatum, nec in aliqua parte vitiatum, aut ſuſpectum.*
35 *Ex ſola productione Copiæ, aut vigore ſimplicis ſumpti Teſtamenti non datur Immiſſio.*
36 *Vigore copiæ, ſeù tranſumpti in forma autentica, & probanti Immiſſio eſt concedenda.*
37 *Si Fides teſtamenti reuocatur in dubium eſt producendum Originale.*
38 *Vt detur Immiſſio ex remedio, l. fin. probanda eſt mors Teſtatoris.*
39 *Diſpoſita in Teſtamento locum non habent, niſi poſt Teſtatoris mortem.*
40 *Teſtamentum nondum valet, dum viuit, qui teſtatus eſt.*

Digitized by Google

41 *Voluntas Hominis eſt ambulatoria.*
42 *Immiſſio, vt detur, requiritur, quod bona fuerint à Teſtatore tempore mortis poſſeſſa.*
43 *Immiſſio virtute l. fin. datur in bonis à Teſtatore tempore obitus ciuiliter, & naturaliter, vel naturaliter tantum poſſeſſis, vel detentis.*
44 *Immiſſio ex l. fin. datur etiam in bonis ciuiliſſimè tantum à Teſtatore tempore mortis poſſeſſis.*
45 *Remedium, l. fin. competit Hæredi Hæredis.*
46 *Immiſſio virtute, l. fin. in bonis tempore obitus Teſtatoris per Tertium poſſeſſis denegatur.*
47 *Intentans remedium, l. fin. debet citare Partem.*
48 *Intentans remedium, l. fin. quando Poſſeſſio eſt vacans, non tenetur etiam aliquem generaliter citare, & quare.*
49 *Remedium, l. fin. non datur contra legitimè Poſſidentem, ſeù legitimum Contradictorem, ſed agendum eſt contra via ordinaria.*
50 *Legitimus Contradictor, vt impediat Immiſſionem debet bona fide, & ſine vitio poſſidere, & incontinenti docere de Iure ſuo.*
51 *Legitimus Contradictor, vt impediat immiſſionem, debet oſtendere titulum parem.*
52 *Ad impediendam immiſſionem nihil intereſt, an Poſſidens habeat parem titulum ab eodem Teſtatore, vel ab Alio.*
53 *Ad Immiſſionem impediendam nihil intereſt, an Poſſeſſor habeat titulum ex Teſtamento, vel oſtendat alium titulum ſingularem legitimè obtentum, dummodo ſit talis, per quem poſſit impediri immiſſio.*
54 *In Iudicio ordinario in quo adeſt legitimus Contradictor, obtinet, qui habet meliora, & potiora iura.*
55 *Legitimus Contradictor non eſt, qui poſſidet, etiam ſi habet titulum.*
56 *Legitimus Contradictor eſt habens titulum, & facultatem in Teſtamento capiendi poſſeſſionem propria authoritate, licet non poſſideat, preſertim ſi pro tali fuit citatus, & admiſſus.*
57 *Poſſidens ſine titulo non eſt legitimus Contradictor.*
58 *Legitimus Contradictor non eſt poſſidens cum titulo poſt mortem Teſtatoris quæſito.*
59 *Legitimus Contradictor eſt, qui habuit titulum poſſeſſionis à Defuncto, vel ab Hærede, & incontinenti docet de iure ſuo.*
60 *Legitimus Contradictor non eſt, qui habet in cauſa Intereſſe.*
61 *Legitimus Contradictor non eſt, qui non habet in cauſa Intereſſe.*
62 *Legitimus Contradictor non eſt Fideicommiſſarius, etiam poſſidens ad impediendam Hæredis Immiſſionem, quando ſunt faciendæ pro Hærede detractiones, niſi prætenſiones detractionum ſint valdè turbidæ.*
63 *Legitimus Contradictor non eſt Legatarius ad impediendam hæredis Immiſſionem, & quare.*
64 *Legitimus Contradictor eſt Legatarius, qui erat in rei detentatione, viuente, & multo magis conſentiente Teſtatore.*
65 *Legitimus Contradictor non eſt Adminiſtrator, niſi habeat in re cum Domino communionem.*
66 *Legitimus Contradictor non eſt Filius contra Fideicommiſsarios volentes, ei concedere retentionem pro eius Legitima, & Rota concedit immiſſionem Fideicommiſſario pro indiuiſo, quando detractiones ſunt claræ, & certæ.*
67 *Contradictor de facto per Citationem neceſſariam non eſt legitimus.*
68 *Contradictor de facto quis dicatur.*
69 *Legitimus Contradictor non eſt Fideicommiſſarius, qui debet capere de manu Hæredis, etiam ſi cæperit poſſeſſionem ante aditam,*
70 *Fideicommiſſarius, qui poſſidebat vna cum Defuncto pro indiuiſo, poteſt continuare, & non dicitur vitioſus poſſeſſor reſpectu totius.*
71 *Legitimus Contradictor eſt Fideicommiſſarius habens facultatem capiendi poſſeſſionem propria authoritate.*
72 *Legitimus Contradictor eſt Fideicommiſſarius exiſtens in rerum detentatione ſine vitio viuente Teſtatore.*
73 *Poſſidenti, vel ſemel Immiſſo non datur immiſſio virtute, l. fin.*
74 *Nulliter Immiſſo adhuc competit remedium, l. fin.*
75 *Immiſſio virtute l. fin. poteſt concedi ad confirmandam poſſeſſionem iam obtentam.*
76 *Poſſidens ſine vitio poteſt petere in ſua poſſeſſione confirmari, ſecus ſi poſſeſſio ſit vitioſa.*
77 *Poſſidens poteſt petere ſe in ſua poſſeſſione confirmari, ſecus ſi facto ſuo à poſſeſſione ceciderit.*
78 *Petens immitti fatetur non poſſidere, & ſtante poſſidebat, cadit à poſſeſſione.*
79 *Intentans remedium l. fin. pro poſſeſſione confirmanda, quid, & quomodo petere debeat.*
80 *Notarius debet de immiſſione rogari, & publicum Inſtrumentum conficere.*
81 *Remedium, l. fin. competit etiam Fideicommiſſario poſt purificatum Fideicommiſſum, etiam contra Tertium habentem cauſam ab Hærede, probata poſſeſſione Fideicommiſſarij de tempore obitus.*
82 *Vt remedium, l. fin. detur Fideicommiſſario, primo videndum de Fideicommiſſo, ſecundo de identitate bonorum, tertio de detractionibus.*
83 *Remedium, l. fin. non competit Fideicommiſſario, quando ei ſaltem, verbo non eſt facta reſtitutio per Hæredem.*
84 *Remedium, l. fin. competit Eccleſiæ fideicommiſſariæ, etiam nulla reſtitutione facta.*
85 *Remedium, l. fin. de Aequitate Canonica ad euitandos inanes circuitus competit, etiam nulla reſtitutione facta.*
86 *Remedium, l. fin. competit Fideicommiſſario in caſibus, in quibus recta via Iura, & Actiones in eum tranſeunt etiam nulla reſtitutione facta.*
87 *Saluiano ſicut Hypothecaria competit Fideicommiſſario, abſque aliqua etiam verbali reſtitutione illi facta, vel facienda.*
88 *Clauſula*, deducens, &c. omni &c. *in Libello appoſita operatur, vt non cenſeatur intentatum ſolum remedium, l. fin. ſed etiam vtilis Saluiani quod competebat.*
89 *Remedium, l. fin. competit Fideicommiſſario, quando Grauatus deceſſit ſine Hærede.*
90 *Saluianum competit Fideicommiſſario contra Hæredem ratione Hypothecæ, vt hæreditatem ſibi per fideicommiſſum relictam reſtituat.*
91 *Immiſſio in remedio, l. fin. non retardatur per exceptiones reſpicientes Poſſeſſorium ordinarium, aut Petitorium, aut requirentes indaginem.*
92 *Immiſſio virtute, l. fin. impeditur per Exceptiones peremptorias releuantes incontinenti probatas.*
93 *In iudicio vigore, l. fin. probationes debent eſſe plenæ, & quare.*
94 *In remedio, l. fin. quando adeſt legitimus Contradictor, debent probationes eſſe plenæ, ſecus ſi legitimus Contradictor non adſit, & quare.*
95 *Clauſula*, ſine præiudicio poſſidentium &c. *quando venit in Mandato de immittendo apponenda.*
96 *Clauſula*, ſine præiudicio &c. *non comprehendit, in quibus, quis ſibi expreſsè præiudicat.*
97 *Poſſeſſio tradita cum clauſula*, ſine præiudicio, *intelligitur data ſub conditione, ſi Alius non poſſideat.*
98 *Clauſula*, ſine præiudicio, *operatur preſeruationem*

Digitized by Google

nem poſſeſſionis Alterius.

99 *Poſſeſſio tradita cum clauſula,* ſine præiudicio, *conſtito de poſſeſſione, aut potiori iure Alterius, reſoluitur.*

100 *Obtinens poſſeſſionem cum clauſula,* ſine præiudicio, *donec non conſtat de poſſeſſione, aut iure Alterius, habetur pro poſſeſſore.*

De rem. l. final. C. de edict. D. Adr. toll. Pars II. Cap. VII.

1 Remedium *l. fin. C de edict. D. Adr. toll.* eſt pariter adipiſcendæ poſſeſſionis, & valde frequens occurrit in Tribunalibus Vrbis, & Orbis, datur etenim Hæredi ſcripto in Teſtamento, *a*, pro adipiſcenda poſſeſſione Bonorum hæreditariorum, quæ Defunctus de tempore obitus ſui poſſidebat, exhibito ſcilicet in actis Teſtamento non abolito, non cancellato, non raſo, nec in aliqua ſui parte vitiato, aut ſuſpecto, illoque, quatenus opus ſit, recognito, ac probata morte Teſtatoris per Teſtes, vel per Scripturas.

2 Vbicumque igitur Hæres vult petere immiſſionem in poſſeſſionem bonorum, quæ Defunctus tempore obitus poſſidebat, ſi poſſeſſio eſt vacans, tunc exhibito Teſtamento, vt ſupra, & eius Perſona legitimata, abſque alia citatione conceditur ei Mandatum de immittendo cum clauſula, *dummodo poſſeſſio ſit vacans, & ſine præiudicio poſſidentium, & habentium meliora, & potiora iura, iuxta Formulam inferius traditam ſub num.*20. cuius quidem Mandati vigore in dd. Bonorum hæreditariorum poſſeſſionem ſine præiudicio aliorum, vt ſupra, Hæres immitti curat, vt inferius, *num.*27.

3 At ſi Poſſeſſio non eſt vacans, ſed plena, tunc neceſſe eſt monere Detentorem, & Occupatorem bonorum, vt infra videlicet.

4 De mandato Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi D. A. C. ſiue R. P. D. NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. Hæredisque NN. ex Teſtamento rogato per acta NN. ſub die N. Menſe N. Anni N. in actis ſuis loco, & tempore exhiben. Tenore præſentium.

Moneatur NN. exaduerſo prætenſus Detentor, & Occupator infraſcriptorum Bonorum hæreditariorum q. NN. & quæ d. NN. de tempore obitus ſui poſſidebat, quatenus intra triduum proximum ſub quingentorum ducatorum, & pro illis mandati exequuti, ac in Iuris ſubſidium Excommunicationis, aliiſque pœnis &c. debeat d. Inſtantem in realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem dd. Bonorum hæreditariorum q. NN. ac illorum annexorum, Pertinentiarum, ac Membrorum quorumcunque immiſiſſe, poſuiſſe, & induxiſſe, poſitumque inductum, & immiſſum manutenuiſſe, defendiſſe, & conſeruaſſe, ac de fructibus, redditibus, & prouentibus reſpondiſſe, fructuſque decurſos perceptos, ac damna, expenſas, & intereſſe paſſa &c. & patien. ac liquidan. refeciſſe, mandatumque de immittendo, manutenendo, &c. & aliud deſuper neceſſarium, & opportunum concedi, relaxari, ius, & iuſtitiam miniſtrari, aliaque deſuper neceſſaria, & opportuna fieri vidiſſe in vim *l. fi. C. de edict. diu. Adr. tollen.* & alterius cuiuſuis remedij poſſeſſorij magis vtilis, & proficui, & alias, omni meliori modo &c. deducens &c. omne ius, omnemque Actionem, ac remedium ſibi in præmiſſis magis competens, implorans &c. præſentibuſque paruiſſe, & ſi quis &c. compareat, &c alioquin &c.

(Hic deſcribitur tenor bonorum, niſi ſupra in corpore Monitorij fuerit adnotatus.)

5 NN. Notarius. Locus † Sigilli.

Monitorio per Curſorem perſonaliter executo, ac in fidem Exequutionis ſubſcripto adnotatur in actis illius Executio, & reproductio, vt infra, videlicet.

6 Pro NN. contra NN.

Coram Domino, meque &c. NN. Sanctiſs. D. N. Curſor retulit, ſe ad inſtantiam NN. perſonaliter monuiſſe NN. prout in folio, tenoris &c. omni &c.

Ex aduerſo verò pars monita, antequam labatur triduum à die exequutionis Monitorij proteſtari conſueuit, vt infra, videlicet.

7 Pro NN contra NN.

In Officio &c. NN. negando Monitorium dixit narrata, prout narrantur, non fuiſſe, nec eſſe vera, & ad petita, prout petuntur, non teneri, ideò nihil fieri, niſi ſeruatis ſeruandis, & verificatis verificandis, alias &c.

8 Verumtamen Actor, ſiue Monitorium fuerit negatum, ſiue non, tenetur omninò ad illius, ac contentorum in eo verificationem, alias Actore non probante, Reus abſoluitur.

9 Poterit in hoc iudicio, in quo competit etiam Saluianum, pro verificatione Monitorij in primis, & ante omnia exhiberi in actis Teſtamentum, vna cum fide obitus Teſtatoris in forma probanti citata parte ad dicendum contra iura, in cuius citationis termino obtinebitur admiſſio cum ſolita clauſula *ſi & inquantum*, quibus admiſſis, & quatenus opus ſit, recognitis iuxta Praxim ſuperius poſitam *par. 1. c. 2. nu.* 10. *& ſeqq.* poterunt dari in actis Articuli opportuni, tenoris infraſcripti, & alias mutatis mutandis, iuxta facti contingentiam, videlicet.

10 Articulos infraſcriptos, dat, facit, exhibet, & producit Procurator, & eo nomine NN. contra NN. petens recipi, & admitti, & ſuper eis Teſtes inducendos, ſeruatis ſeruandis, examinari medio iuramento tactis &c. deducens &c. non ſe aſtringens &c. ſaluo iure &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio &c.

In primis hic loco Articulorum repetit omnia iura in quantum &c. ex quibus &c. licet &c. tamen ad maiorem cautelam, quatenus &c. probare intendit, & vult.

1 Che la verità fù, & è, che fù già al Mondo il q. NN. il quale ſotto il dì N. del meſe di N. dell'anno N. morì, e prima, mentre viſſe, tenne, e poſſedette, e morendo, laſsò nella ſua Heredità gl'infraſcritti Beni, de' quali pigliaua li frutti da' ſuoi Lauoratori, & Affittuarij, e pigionanti a' debiti tempi, e come meglio li Teſtimonij informati deporranno la verità del fatto, e così &c.

2. Item, che li detti infraſcritti Beni in corpo, e ſtanza ſono ſtati da alcuni meſi in quà, e ſono ſino al preſente occupati, e tenuti da NN. Auuerſario, quale ne hà preſo, e piglia i frutti, benche indebitamente, e come meglio i Teſtimonij &c. e così &c.

3 Item, quod de prædictis fuit, & eſt publica vox, & fama palam &c. *(hic adnotatur tenor bonorum.)*

Hos pro nunc &c. ſaluo iure &c. deducens &c. non ſe aſtringens &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio &c.

Nomi de Teſtimonij N.N.N.N.N.N. & altri da nominarſi.

11 Articulis productis citata Parte ad dicendum contra illos, & admiſſis, ac Teſtibus examinatis iuxta Praxim de qua ſupra *p. 1. c. 11. n. 2. & ſeqq. & c. proximo præcedente, nu. 11. & ſeqq.* vel alias per legitima probationum genera, Reus quoque poterit deducere ſuas exceptiones, ſi habet iuxta Praxim de qua ſupra *part. 1. c. 7. & cap. 8.* & illas eodem modo, vt ſupra probare, & quatenus opus ſit, ſuſpendi poterit ab Actore Petitorium, vt in *c. proximo præcedenti, nu.* 18. Ne cauſa efficiatur appellabilis.

Proinde obſeruandi ſunt termini ſubſtantiales, videlicet.

A. C. N.

13 Citetur NN. exaduerſo principalis ad libellandum, ad p. d. ad articulandum ad 12. ad dicendum contra Articulos, ad producendum omnia, ad dicendum contra producta ad 2. ad declarandum, ad iurandum de Calumnia ad p. d. in Terminis ſubſtantialibus, Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. repetijt Iura, hodie in actis producta, & repetita, & petijt, & obtinuit ſeruari, vt ſupra, & admitti ſi, & inquantum omni &c.

Digitized by Google

Productio verò,& repetitio ſit, vt ſupra, *par.1.cap.2. num.11.& ſeqq.& in cap.præcedenti, ſub numer.11. dictum fuit.*

Vel termini ſubſtantiales poſſunt ſeruari, vt infra, videlicet.

A. C. N.

13 Citetur NN. exaduerſo principalis ad articulandum ad 8. d. ad dicendum contra Articulos, ad producendum omnia, ad dicendum contra producta ad 2. d. in Terminis ſubſtantialibus, Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. repetijt Iura hac die in Broliardo producta, & repetita, & perijt, & obtinuit ſeruari, vt ſupra, & admitti ſi, & inquantum omni &c.

14 Iudex poteſt in hoc iudicio expedire cauſam per decretum, vel per cedulam prout ſibi magis libet.

Si cauſa eſt expedienda per decretum, citatur pars aduerſa, vt infra, videlicet.

A. C. N.

15 Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum reiterari omnes, & ſingulos terminos ſubſtantiales, male forſan, nulliter (& inculcatè tentos, habitos, & ſeruatos, in vim quarumcunque facultatum, abſolui inſtantem a Cenſuris ad effectum &c. deferri iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, quatenus opus ſit, concludendum, concludique videndum in cauſa, & audiendam ſententiam definitiuam in forma, & loco ſententiæ videndum (*reintegrari monitorium, ſi illius reintegratione opus ſit*) & inſtantem immitti in poſſeſſionem bonorum, de quibus agitur, & mandatum de immittendo, & aliud deſuper neceſſarium, & opportunum decerni, & relaxari ad p. d. inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra admitti ad reiterationem terminorum, qui ſic admiſſus reiterauit in forma &c. deferri iuramentum &c. qui tactis iurauit, &c. (*& reintegrari monitorium*) ac decerni, & relaxari mandatum, vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimetur NN. exaduerſo principali qualiter D. relaxauit mandatum de immittendo, & alias prout in actis inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Si vero cauſa ſit expedienda per Cedulam, citatur pars, vt infra, videlicet.

A C. N.

16 Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum reiterari omnes, & ſingulos terminos ſubſtantiales malè forſan, nulliter, & inculcatè tentos, habitos, & ſeruatos in vim quarumcunque facultatum, abſolui inſtantem à cenſuris ad effectum &c. deferri iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, quatenus opus ſit, concludendum, concludique videndum in cauſa, & audiendam ſententiam definitiuam in forma, & alias omni &c. ad p. d. inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra admitti ad reiterationem terminorum, qui ſic admiſſus reiterauit in forma &c. deferri iuramentum &c. qui tactis &c. iurauit &c. & Sententiari prout in Cedula, quam Reuerendiſſimus Dominus Locumtenens legit, ſubſcripſit, & mihi conſignauit tenoris &c. ſuper quibus &c. præſentibus ſocijs teſtibus &c. non ſolum vt ſupra, ſed & omni alio meliori modo &c.

Tenor Cedulæ.

17 Chriſti nomine inuocato. Pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram definitiuam ſententiam, quam de Iuris Peritorum conſilio in his ſcriptis ferimus in cauſa, & cauſis, quæ coram nobis in prima, ſeu veriori, verſæ fuerunt, & vertuntur, inſtantia inter NN. Actorem ex vna, & NN. Reum conuentum ex altera partibus de, & ſuper immiſſione in poſſeſſionem infraſcriptorum bonorum hæreditariorum q. NN. de quibus agitur, rebuſque alijs &c. Dicimus, pronunciamus, ſententiamus, decernimus, & declaramus dictum NN. immittendum fore, & eſſe prout immittimus, in realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem bonorum, eorumque Iurium, ac pertinentiarum quarumcumque amoto exinde d. NN. Detentore, & quodcumque mandatum de immittendo deſuper neceſſarium, & opportunum decernendum fore, & eſſe, prout decernimus, relaxamus, Victumque Victori in expenſis condemnandum fore, & eſſe, prout condemnamus, quarum taxationem nobis, vel cui de iure impoſterum reſeruamus, & ita dicimus, pronunciamus, declaramus, & diffinitiuè ſententiamus, non ſolum præmiſſo, ſed etiam omni alio meliori modo &c.

(Hic inſerendus eſt tenor bonorum, de quibus agitur.)

Ita pronunciaui Ego NN. Locumtenens.

18 Facto autem decreto, vel lata ſententia per cedulam vt ſupra, niſi aliquod adſit impedimentum, ſeu niſi pars aduerſa obtinuerit ab Eminentiſſimo Signaturæ Iuſtitiæ Præfecto mandari ſuperſederi parte citata, vt ſupra in prima parte *cap.13.nu.18 & ſeq.* dictum fuit, expeditur mandatum de immittendo, vt infra, videlicet.

19 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A.C. ſiue R.P.D.NN. eius in ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. principalis, Tenore præſentium.

Mandatur vobis Baroncello, & Executoribus, Subexequutoribus, & alijs ad quos ſpectat &c. quatenus ſtatim viſis & receptis præſentibus ſub 500. ducatorum &c. alijſque &c. pœnis &c. debeatis eumdem inſtantem in realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem bonorum de quibus agitur, eorumque Iurium, pertinentiarum, ac membrorum quorumcumq; amoto NN. Aduerſario, & quolibet alio illicito Detentore immiſiſſe, induxiſſe, & impoſuiſſe, ac immiſsum, inductum, & impoſitum manutenuiſſe, defendiſſe, & conſeruaſſe, ac de fructibus, redditibus, ac prouentibus eorumdem bonorum reſpondiſſe, & reſponderi feciſſe, quoniam d. NN. Aduerſario citato, & intimato ſeruatis ſeruandis in vim decreti deſuper emanati (*vel ſententiæ deſuper latæ, ſi cauſa fuit expedita per cedulam*) prout in actis Reuerendiſs. Dominus ita mandauit hac die &c.

(Hic exprimitur tenor bonorum, ſi ſupra in corpore mandati expreſsus non fuit.)

N. Notarius. Locus † Sigilli. NN. Locumten.

Cæterum quando poſſeſſio eſt vacans, non eſt neceſſe Aliquem citare, ſed obtinetur mandatum tenoris ſequentis, videlicet.

20 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D A.C. ſiue R.P.D.NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. Principalis.

Tenore præſentium.

Mandatur vobis Baroncello, Exequutoribus, Subexequutoribus, & alijs, ad quos ſpectat &c. quatenus ſtatim viſis, & receptis præſentibus ſub 500 ducatorum &c. alijſque pænis &c. debeatis eumdem NN. Inſtantem in realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem bonorum hæreditariorum q. NN. in pede præſentis mandati adnotatorum, eorumque iurium, pertinentiarum, ac membrorum quorumcumque, dummodò poſſeſſio ſit vacans, & ſine præiudicio poſſeſſionis
b aliorum, & habentium meliora, & potiora iura, *b*, immiſiſſe, induxiſſe, & impoſuiſſe, ac immiſſum, inductum, & impoſitum manutenuiſſe, defendiſſe, & conſeruaſſe, & de fructibus, redditibus, & prouentibus eorumdem bonorum reſpondiſſe, reſponderique feciſſe, quoniam in vim vltimi nuncupatiui Teſtamenti d. q. NN. in publicam, & authenticam formam in actis producti, Reuerendiſs. Dominus ita mandauit, hac die, &c.

(Hic adnotatur tenor bonorum hæreditariorum, de quibus agitur.)

NN. Notarius, Locus † ſigilli. NN. Locumtenens.

21 Sed ſi facto decreto, ſeu lata Sententia, Parte vt ſupra citata quis appellare voluerit, & ſi fieri potuerit impe-

Digitized by Google

impedire immiſſionem , neceſse habebit adire Eminentiſs. Signaturæ Iuſtitiæ Præfectum,& coram illo ſeu illius D. Auditore citare Partem aduerſam ad videndū mandari ſuperſederi vſque ad primam,vel ſecundam Signaturam,iuxta ſuperius tradita *p.1.c.13.n.10.& ſeq.* & obtenta Superſeſſoria,cauſam in plena Signatura, iuxta ordinem infra relatum *d.p.1.c.13.num.20.& ſeqq.* proponendam curare.

22 Appellatio verò coram Iudice à quo interponitur infra decem dies poſt Sententiam latam,& alias vt ſup. *d.p.1 c.13.n.2.& ſeqq.* vt infra videlicet.

Pro NN. contra NN.

Coram Domino, meque &c. NN. habita notitia de prætenſo Decreto facto , ſeu Sententia lata ad fauorem aſſerti NN. contra NN. ab ea,& omnibus alijs grauaminibus &c. ad Sanctiſs. D. N. Innocentium X. eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam appellauit prout in cedula , quam facto dedit , tenoris &c. petens &c omni &c.

Cui Dominus dedit refutatorios in forma omni &c.

Tenor cedulæ.

24 A quadam aſſerta Sententia, ſeù Decreto definitiuo lata, ſeù facto, vt dicitur, ad prætenſum fauorem NN. contra NN. de, & ſuper immiſſione in poſſeſſionem bonorum hæreditariorum q. NN. rebuſque alijs in actis cauſæ,& cauſarum huiuſmodi latius deductis &c. Procurator,& eo nomine d. NN. ſentiens ſe læſum , & grauatum,& timens in poſterum magis lædi,& grauari &c. ab illa , & toto proceſsu deſuper fabricato ad Sanctiſs. D N. Innocentium X. eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam in his ſcriptis prouocat,appellat,& quæ principaliter de nullitate dicit,Petens ſemel,bis,tertio, ſæpe ſæpius,ſæpiſſime, inſtanter, inſtantius, & inſtantiſſime ſibi de Apoſtolis reſponderi,& quatenus &c. à non admiſſione, ac toto vlteriori proceſsu iterum , & toties quoties &c. vt ſupra prouocat , appellat, & de nullitate dicit , itaut ſit vltimus in appellando &c. & interim &c. nihil innouari &c. aliaſsde nullitate , & attentatis &c. proteſtans &c. non ſolum vt ſupra,ſed omni alio meliori modo.

Commiſſio autem in plena Signatura proponenda cum narratiua fieri poterit vt infra (*& alias mutatis mutandis ſecundum contingentiam factorum*) videlicet.

Romana.

25 Beatiſſime Pater , Licet deuotus S. V. Orator NN. filius, & ab inteſtato Hæres q. NN. ſui Patris reperiatur in quieta , & pacifica poſseſſione bonorum hæreditariorum eiuſdem, Nihilominus NN. Aduerſarius vigore aſserti Teſtamenti nulli , in quo aſseritur d. NN. relictis eidem Oratori ſcutis centum pro eius Legitima, inſtituiſse eumdem NN. Aduerſarium Hæredem vniuerſalem , egit coram A. C. contra Oratorem, & Sententiam fauorabilem, vt dicitur, ſuper immiſſione in poſseſſionem dd. bonorum hæreditariorum valorem ſcutorum 500. excedentium extorſit ; Verum quia d. aſsertum teſtamentum non eſt perfectum,nec legitimo numero Teſtium munitum, quinimo eſt etiam nullum , cum d. ſcuta centum non ſufficiant Oratori pro eius Legitima , nec fuerint ei titulo inſtitutionis relicta . Supplicat igitur humiliter S. V. Orator antedictus, vt dignetur cauſam , & cauſas appellationis,& appellationum,necnon nullitatis,& nullitatum ex tribus,iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ à d. aſserta Sententia definitiua infra legitima tempora interpoſitæ,& interpoſitarum, necnon attentatorum , & innouatorum quorumcumque, ac reſtitutionis in integrum , prout de Iure &c. vna cum omnibus inciden. dependen. emergen. annexis, connexis , ac toto negocio principali, quam , & quas &c. alicui S. V. Sacri Palatij Apoſtolici Auditori , vel Locumtenenti , audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. committere , & mandare cum facultate citandi , inhibendi quos , quibus , quoties, vbi , & quando opus fuerit &c. Conſtitutionibus , & ordinationibus Apoſtolicis, Stylo Palatij , cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque , Statum &c. pro plenè &c.

Quod ſi cauſa non ſit Rotalis, petitur committi alicui Romanæ Curiæ Prælato , vt in *cap. proximè præcedente ſub n. 32.*

26 Signatura verò,ſi cauſa eſt appellabilis , eam ſimpliciter committit,ſi non eſt appellabilis, reſcribit cum clauſula, *ſine præiudicio mandati de immittendo* , ſi verò res eſt dubia,an detur nec ne appellatio ſuſpenſiua, C reſcribit cum clauſula *quatenus ſit locus Aegidiana* , C , vt latius in præcedenti cap. ſub *n.33.& ſeqq. & nu. 121.& ſeqq.* dictum fuit.

27 Quod ſi locus ſit exequutioni , expeditur mandatum , & datur Exequutoribus , qui procedunt ad immiſſionem in poſseſſionem bonorum , de quibus agitur, & Notarius actuarius de huiuſmodi Immiſſione conficit inſtrumentum , iuxta formulam ſupra in proximo præcedente capite num. 39. traditam , mutatis mutandis.

Obſeruationes.

28 A INſtrumentum Teſtamenti non abolitum , non cancellatum,nec in aliqua ſui parte vitiatum , paratam habet executionem ex remedio *l. fin. C. de edict. D. Adr. toll. Menoch. de adipiſc. rem. 4. n. 693. Sard. conſ. 214. n. 20. Campeg. de Dot. p. 5. q. 111. nu. 5. Suarez in repet. l. poſt rem iudicatam, in 3. not. §. adde quartum , ff. de re iud.*

29 Differt remedium *l. fin. C. de Edict. Diu. Adr. toll.* ab interdicto, *Quorum bonorum*, in pluribus, ſignanter verò in eo, quia remedium *l. fin.* eſt remedium ciuile , quod competit Hæredi ſcripto in Teſtamento , *Papien. in form. libel. quando per. hæred. ex teſt. in fi. in omnibus eius bonis, n. 3.* Interdictum verò, *Quorum bonorum*, eſt remedium prætorium, quod competit Hæredi ab inteſtato, *Menoch. de adipiſc. d. remed. 4. n. 46. & n. 54. Marant. de ord. iud. p. 4. diſt. 7. n. 2.*

30 Non ſolum autem remedium *d. l. fin.* competit Hæredi ſcripto in Teſtamento in ſcriptis , quod cum ſit ferè impoſſibile cum omnibus requiſitis ſolemnitatibus conficere , videtur receſſiſse , ab eo quod affirmauerit *Bart.* ſe vnum tantummodo ſolemne teſtamentum in ſcriptis ſua tempeſtate vidiſse , quod nihilominus , ob quarundam ſolemnitatum defectum , ſubſiſtere non potuit, vt refert *Port. in § 1. verſ. circa primum inſtit. de teſtam. Roman. conſ. 36. nu. 1. lib. 1. Menoch. de adipiſc. d. remed 4. n. 95.*

31 Sed etiam Hæredi inſtituto in Teſtamento nuncupato in ſcripturam à Notario redacto. *Menoch. d. rem. 4. n. 91. & ſeqq. Argel. de acq. poſseſſ. q. 6. nu. 6.* vbi de receptiſſima praxi, & DD. opinione teſtatur, etiam ſi de eo conſtet ex ſolis Teſtibus examinatis , & in ſcriptis redactis, ac publicatis, iuxta *tex. in l. publicati, C. de Teſt. Menoch. d. remed. 4. n. 96. & ſeqq. Argell. q. 6. nu. 22.* vbi de receptiſſima omnium ſententia teſtatur, ſecus ſi Teſtes non fuiſsent examinati , nec in ſcriptis redacti, ſed ſolummodo ducti coram Iudice fidem facerent de Teſtamenti tenore, vt per eumdem *Menoch. d. remed. 4. n. 107. & ſeq.*

32 Differt etiam remedium *d. l. fin.* ab interdicto *Quorum bonorum*, quia remedium *l. fin.* competit Hæredi ex Teſtamento, non autem ab inteſtato , ex prælleg. ſub nu. 29. Interdictum verò tam Hæredi ex Teſtamento , quam ab inteſtato. *Marant. de ord. iud. par. 4. diſt. 9. num. 2 Menoch. de adipiſc. remed. 1. num. 3. & ſeq.* vbi quod aliquando eſt vtilius experiri hoc remedio , prout ſi Teſtamentum aliquam haberet cauillationem, ſeu aliquo defectu laboraret , *Peregr. de Fideic. art. 46. num. 1. & ſeqq.*

33 Et ſuffragatur Hæredi ſcripto in hoc remedio *l. fin.* ad effectum immiſſionis, præſumptio continuationis poſseſſionis vſque ad mortem Defuncti *l. 3. §. in amittenda, & §. quod ſi Seruus, ff. de acquir. poſſ. l. cum qui, ff. de probat. Rot. deciſ. 4. de probat. in non. Greg. dec. 394. num. 4. Caual. dec. 316. in princ. & nu. 1. Rot. deciſ. 237. num. 2. p. 1. recent.*

35 Ad hoc autem, vt immiſſio ex hoc remedio concedatur, plura requiſita concurrere debent.

Primò requiritur, vt Hæres probet , ſe fuiſse inſtitutum,& ſic exhibeat in actis coram Iudice , Teſtamentum

tum

Digitized by Google

tum ipſum non raſum, non abolitum, nec cancellatum, aut in aliqua ſui parte vitiatum, aut ſuſpectum, *text. eſt in d. l. fin. C. de edict. Diu. Adrian. Tollen. Menoch. de adipiſc. d. rem. 4. num. 5. Saluſt. Tiber. in prax. lib. 2. cap. 5. nu. 1. Buratt. dec. 781. num. 8. Caualer. d. deciſ. 316. in princ. & num. 1.*

35 Nec ex ſola productione Copiæ Teſtamenti non authenticæ, licet datæ à Notario, immiſſio obtineri poteſt, *Rot. deciſ. 135. nu. 6. p. 1. recent. Buratt. deciſ. 781. nu. 8.* prout nec etiam daretur immiſſio vigore ſimplicis ſumpti eiuſdem Teſtamenti, *Bart. in l. 1. §. ſi quis in duobus, ff. de bon. poſſeſ. ſecundum tab. Menoch. de adipiſc. d. rem. 4. n. 651. & ſeq. Buratt. deciſ. 211. nu. 11. & d. dec. 781. num. 8.*

36 Sed hoc non procedit, quando Copia, vel Tranſumptum eſſet in forma authentica, & probanti, nam tunc illius vigore eſſet concedenda immiſſio, *Menoch. de adipiſc. poſſeſ. d. remed. 4. n. 653. & ſeq. Verall. deciſ. 351. vbi de obſeruantia Rotæ teſtatur, p. 1. Grat. diſcept. 187. nu. 13. & ſeqq.* cum alijs cumulatis per *Buratt. d. dec. 411. n. 12. & ſeqq.*

37 Veruntamen ſi fides Teſtamenti reuocetur in dubium, tunc eſt producendum originale, *Bero. conſ. 1. nu. 9. & conſ. 55. n. 5. lib. 2. Menoch. de adipiſc. rem. 4. num. 54. verſ. niſi in dubium, Zuccard. in l. ſi. num. 92. verſ. ſed nihilominus, C. de edict. diu. Adr. toll. Rot. dec. 135. n. 6. in fin. p. 1. recent.*

38 Secundò requiritur, vt probetur mors Teſtatoris, *arg. l. 2. §. ſi dubitetur, ff. quemad. teſt. aper. Bart. in l. fin. nu. 41. C. de edict. diu. Adr. tollen. cum alijs cumulatis per Menoch. de adipiſc. rem. 4. n. 66. & ſeqq. Saluſt. Tiber. in prax. lib. 2. c. 5. nu. 1.*

39 Nam diſpoſita in Teſtamento locum non habent niſi mortuo Teſtatore, *D. Paul. ad Hebr. c. 9. n. 16. & ſeq. c. cum Martha, §. cæterum, verſ. nouiſſimum enim, de celebr. Miſſar. l. 1. C. de Sacroſan. Eccleſ. l. quoniam indignum, C. de Teſtam. Gloſ. in d. c. cum Martha §. cæterum, in verbo immobile, de celebr. Miſſar. Caſtr. conſ. 101. num. 2. verſ. &*

40 *quod dixi in fin. lib. 1.* alioquin † nondum valet, dum viuit, qui teſtatus eſt *Apoſt. ad Hebr. d. c. 9. num. 17. d. c. cum Martha, §. cæterum, verſ. nouiſſimum enim, de celebr. Miſſ. Brun. in tract. de Monet. vol. 11. p. 9. num. 2.* Ambu-

41 latoria † eſt enim hominis voluntas vſque ad ſupremum vitæ ſpiritum, *l. 3. §. fin. & l. ſeq. ff. de adim. leg. l. cum hic ſtatus, §. pœnitentiam, ff. de donat. inter Vir. & Vxor. l. ſi quis, C. qui teſt. fac. poſſ. Gloſ. in cap. cum Marthæ, §. cæterum in verbo non valet, de celebr. Miſſ. Gloſ. in princ. Inſtit. de Donat. in verbo mortis, & in rubr. Inſt. de adim. leg.*

42 Tertiò requiritur, quod bona, in quibus petitur immiſſio, fuerint à Teſtatore de tempore eius obitus poſſeſſa, aliàs enim immiſſio non concederetur, *l. fin. vbi Gloſ. in verbo fuerunt, & DD. communiter vno ore affirmant, C. de edict. diu. Adr. Toll. Soccin. Iun. conſ. 77. nu. 160. lib. 1. Ruin. conſ. 168. num. 26. lib. 1. & conſ. 51. num. 2. lib. 4. Menoch. de adipiſc. rem. 4. num. 363. Vbi de communi. Saluſt. Tiber. in prax. lib. 2. cap. 5. num. 9. verſ. etiam hac deciſione tibi, Fideicommiſſario autem, Rot. dec. 237. nu. 1. p. 1. & dec. 131. num. 1. p. 2. & deciſ. 445. num. 5. p. 4. recent. Mantic. deciſ. 33. num. 9. & nu. 11. Greg. deciſ. 206. num. 1. Caualer. deciſ. 316. num. 1. & nu. 8. Duran. deciſ. 301. num. 3. deciſ. 321. num. 2. & deciſ. 358. num. 2.* vbi quod hoc eſt vnum de duobus extremis neceſſarijs ad immiſſionem.

43 Quod procedit non ſolum in bonis per Teſtatorem ciuiliter, & naturaliter, ſed etiam naturaliter tantum poſſeſſis, *Menoch. de adipiſc. remed. 4. num. 3. & ſeqq.*

Necnon etiam in bonis per Teſtatorem detentis, *d. l. fin. vbi Gloſ. in verbo fuerint, & Caſtr. num. 12. C. de edict. Diu. Adr. Tollen. Bero. conſ. 55. num. 5. lib. 2. Rolan. conſ. 2. num. 30. vbi de communi lib. 3. Menoch. d. remed. 4. nu. 368. Rot. deciſ. 131. nu. 5. par. 2. recent. Gregor. deciſ. 394. num. 11.*

44 Quinimò etiam in bonis à Teſtatore ciuiliſſimè tantum poſſeſſis, *Menoch. d. remed. 4. num. 365. & ſeq.* nam competit hoc Beneficium, ſeu remedium etiam Hæredi Hæredis, *Menoch. d. remed. 4. num. 250. Tiraq. in tract. le mort. ſaiſit le viſ par. 2. declar. 5. numer. 17. & ſeq. Rot. deciſ. 116. num. 1. par. 3. recent.*

46 Cæterum pro bonis de tempore obitus Teſtatoris per Tertium poſſeſſis immiſſio huius remedij virtute denegatur, *d. l. fin.* & ibi *Salic. numer. 18. & ſeq. C. de edict. Diu. Adr. Toll. Iaſ. conſ. 138. num. 1. verſ. ſecundò reſpondetur lib. 4. Grat. conſ. 139. num. 6. & ſeq. lib. 2. Soccin. iun. conſ. 77. numer. 161. & ſeq. lib. 1. Menoch. de adipiſc. d. remed. 4. numer. 363. verſic. hinc reſpondet Gratus.*

47 Quartò requiritur citatio Partis, *Bart. in l. fin. numer. 26.* & ibi *Salic. numer. 20. vbi de communi, & alij, C. de edict. Diu. Adr. toll. Menoch. d. remed. 4. numer. 347. & ſeq.*

48 Sed hoc non procedit, quando poſſeſſio eſt vacans, tunc enim aliqua citatio, etiam generalis, non eſt neceſſaria, *Bart. in l. fin. numer. 16. C. de edict. Diu. Adr. Toll. Menoch. de adipiſc. d. remed. 4. num. 558. & ſeq. vbi de communi, & numer. 460.* vbi reddit rationem, quia hoc caſu agitur de modico, vel nullo præiudicio, vnde citatio non requiritur, arg. *l. de vnoquoque, ff. de re iud.*

49 Quintò requiritur, quod alius legitimè non poſſideat text. eſt in *d. l. fin. ibi non autem legitimo modo ab alio detentis, C. de edict. Diu. Adr. toll.* & ob id ſi adſit aliquis poſſeſſor bonorum, qui ſit legitimus contradictor, vtique immiſſio ex hoc remedio non conceditur, *Bart. in l. ſiliam num. 1.* & ibi *Alex. numer. 3. ff. ad Sen. Conſul. Trebell. Caualer. deciſ. 316. numer. 2.* Sed contra eum agendum eſt via ordinaria, *Bart. in l. fin. numer. 21. verſ. aut compareret, C. de edict. Diu. Adr. Toll. Suarez in l. poſt rem iudicatam in 3. not. §. adde quartum, circa fin. ff. de re iud. Peregr. de Fideicommiſſ. art. 48. num. 40. Seraph. deciſ. 801. num. 1. Rot. deciſ. 711. num. 1. & ſeq. par. 1. & deciſ. 306. numer. 1. par. 3. recent. Caualer. deciſ. 485. numer. 1. Duran. deciſ. 178. numer. 31. & ſeq.*

50 Ad hoc autem, vt quis dicatur legitimus Contradictor ad effectum impediendi immiſſionem, debet poſſidere bona fide, & ſine vitio, ac incontinenti docere de iure ſuo, *Gabr. de Fideic. concl. 5. Seraph. dec. 609. numer. 4. Rota deciſ. 270. num. 2. par. 1. & deciſ. 360. num. 11. par. 5. recent. Gregor. deciſ. 206. numer. 9. Caualer. deciſ. 401. num. 7.*

51 Et oſtendere titulum parem, prout ex alio Teſtamento, *Peregr. de Fideic. art. 48. n. 40. Rot. deciſ. 711. nu. 2. & ſeq. par. 1. & dec. 362. num. 2. & ſeq. par. 3. recent. Caual. deciſ. 450. numer. 5. & deciſ. 485. num. 1. Duran. deciſ. 178. num. 31.*

52 Nec intereſt, ad effectum impediendi immiſſionem, an Poſſidens habeat parem titulum ab eodem Teſtatore, vt per *Seraph. deciſ. 801. numer. 1. & deciſ. 1219. numer. 5. Rota deciſ. 312. numer. 2. par. 3. recent. Caualer. deciſ. 357 numer. 6.* vel ab alio Teſtatore, vt per *Ruin. conſil. 28. numer. 2. verſ. & ſubdit Bartol. lib. 5.* quem refert, & ſequitur *Rota d. deciſ. 362. numer. 2. par. 3. recent.*

53 Vel etiam an oſtendat alium titulum ſingularem, prout emptionis, donationis, dotis, & huiuſmodi legitimè tamen, & non alias obtentum, vt per *Peregr. de Fideic. art. 48. numer. 43. Rota deciſ. 127. numer. 4. par. 7. recent.*

Dummodo titulus, qui oſtenditur, ſit ita legitimus, & talis, per quem poſſit obtineri, & impediri immiſſio, *Rot. dec. 711. n. 2. & ſeq. par. 1. rec.*

54 In iudicio verò ordinario, in quo Poſſeſſor, habens titulum, eſt legitimus Contradictor, ille debet obtinere, qui habet meliora, & potiora iura, *Bart. in l. fin. n. 21. verſ. aut compareret aliquis, C. de edict. D. Adr. toll. Cagnol. in l. in par. 171. nu. 3. verſ. ſed vbi apparet, ff. de reg. iur. Rolan. conſ. 78. nu. 4. & nu. 27. lib. 3. Rot. deciſ. 198. nu. 1. par. 3. recent.*

In pluribus autem caſibus quis legitimus Contradictor non eſt ad immiſſionem impediendam in hoc remedio, *l. fin.* &

55 Primò ille, qui non poſſidet, non eſt legitimus contradictor, *Seraph. deciſ. 33. n. 2. & deciſ. 37. n. 3. & dec. 144. n. 5. Rot. deciſ. 185. n. 8. par. 5. recent.*

Quod locum habet etiam in eo, qui habet titulum, *Seraph. deciſ. 29. n. 1.*

56 Sed

Digitized by Google

56 Sed hoc non procedit, quando habens titulum, habet etiam facultatem in Teſtamento capiendi poſſeſſionem propria authoritate, tunc enim, licèt adhuc non poſſideat, eſt nihilominus Contradictor legitimus, *Eugen.conſ.55. num.12. lib.1. Menoch. de apiſc. remed.4.num.633.* cum alijs cumulatis per *Rot. deciſ.185. num 9.& ſeq.par.5.recent.* vbi quod hoc eo facilius locum ſibi vendicat, quando quis fuit, etiam ſimpliciter citatus, & admiſſus pro legitimo Contradictore.

57 Secundò qui poſſidet ſine titulo, ſimiliter non eſt Contradictor legitimus, *Cocc.deciſ.475.num.10.*

58 Tertiò nec etiam qui poſſidet cum titulo poſt Teſtatoris mortem quæſito, *Saluſt.Tiber.in Prax.lib.2.cap.5. nu.9.verſ.nota amplius, Peregr.de Fideic.ar.48.nu.51. vbi de communis, Aſſiict.deciſ.119. num.6. Mantic.deciſ.311. num.3.*

59 Sed hoc non procedit, quando quis titulum ſuæ poſſeſſionis habuit à Defuncto, *Soccin.Iun.conſil.77.num. 161.vbi de communi lib.1.Peregr.de Fideicom.art.48. nu. 41.& ſeqq.* vbi quod idem iuris eſt, quando quis habuiſſet titulum ab Hærede, & incontinenti de Iure ſuo doceret.

60 Quartò qui habet contra ſe Decretum irritans, legimus contradictor eſſe non poteſt, quia decretum huiuſmodi inficit titulum, & poſſeſſionem, *Rot.deciſ.362. nu.3.par.3 recent.Caualer. dec.278. n.10*

61 Quintò nec etiam eſt legitimus contradictor, qui non habet in cauſa intereſſe, *Cranet.conſ.184.num.8.Seraph.deciſ.144.n.1.Rot.dec.147.n.4. par.6.recent. Duran. dec.55.in prin.*

62 Sextò ſimiliter nec Fideicommiſſarius etiam poſſidens ad impediendam Hæredis immiſſionem eſt contradictor legitimus, quando ſunt pro Hærede faciendæ detractiones, *l.filiam fratribus, ff.ad Trebell. l.lineam Margaritaram, ff.ad leg.Falcid.Iaſ.in l.non eſt dubium in princ.C.de legat.Rip.in l.1.n.24.ff.quor. legator. Boer. dec. 156.n.2 Seraph.deciſ.609.n.4.Rot.dec.115.n.11.par.2.rec. Duran.dec.180.n.9.*

Niſi prætenſiones Hæredis circa detractiones eſſent valdè turbidæ, quia tunc reſpiciunt Peritorium, & ad illud reijciuntur, *Rota apud Poſt. de Manut. deciſ.216.num.14.Seraph.deciſ.1219. num.7. Caualer.deciſ. 573.num.3.Rot.dec.47.num.13.& deciſ.51. num.21.par.5. recent.*

63 Septimò Legatarius debet regulariter capere de manu Hæredis rem legatam, & ob id ſi poſſideat, eius poſſeſſio dicitur vitioſa, & ob id ad Hæredis immiſſionem impediendam legitimus contradictor non eſt in hoc *l.fin.* remedio, *Rot. deciſ. 315. num.5. par. 5. recent.*

64 Sed hoc non procedit, quando quis viuente Teſtatore erat in rei detentatione ſine vitio, tunc enim competit Legatario retentio ad immiſſionem impediendam, præſertim ad hoc accedente conſenſu expreſſo, vel etiam tacito ipſius Teſtatoris, *Rot.d.deciſ.315.n.6. & ſeqq.par.3.recent.*

65 Octauò adminiſtrator etiam, ſi aliquid pro labore percipiat, niſi habeat in re cum Domino communionem, non eſt contradictor legitimus, *Seraph.deciſ.707. num.5*

66 Nonò Filius non eſt legitimus contradictor aduerſus Fideicommiſſarios petentes immiſſionem, ſi velint ei concedere retentionem pro eius Legitima, aliàs ſecus, *Rot.deciſ.562.num.2.& ſeq. par. 2. recent.* Quinimò detractio legitimæ non impedit immiſſionem, ſecundum opinionem, quam ſeruat Rota, quæ concedit immiſſionem Fideicommiſſario pro indiuiſo, *Rot.apud Poſt.de Manuten. dec.316. nu.13.* vbi plures deciſiones cumulat, *Burat.dec.63.n.9.& ſeq.*

Sed hoc procedit, quando detractiones ſunt certæ ratione quotæ, & loci, alias ſecus ex deciſionibus cumulatis per *Beltram.ad Greg.dec.185. nu.5. & latius per Ferent ill.ad Buratt.dec.63.n.14.ſub lit.C.*

67 Decimò contradictor de facto per citationem non voluntariam, ſed neceſſariam non efficitur legitimus contradictor, *Seraph.dec.144.n 5.Caualer. dec 450. nu.5. Rota deciſ.601.num.4.par.4. & deciſ.348. num.15. par.5. recent.*

68 Dicitur autem contradictor de facto non ſolum, qui de intereſſe in cauſa non docet, vt per *Seraph.d.deciſ. 145.nu.1.& nu.5.Rot.d.deciſ.601.num.4.par.4.recent.* Sed etiam qui habet contra ſe ſententiam, & executoriales Rotæ, & illarum virtute ordinationes, *Caualer.d.deciſ. 283. nu.2.*

69 Vndecimò Fideicommiſſarius, qui debet capere de manu Hæredis, etiamſi cæperit poſſeſſionem ante aditam Hæreditatem, legitimus non eſt contradictor, ſed eius poſſeſſio, tamquam vitioſa, ad immiſſionem impediendam non attenditur, *Gregor.dec.296.n.5.& ſeq.* & ibi *Beltramin.n.10.*

70 Sed hoc primò non procedit, quando Fideicommiſſarius poſſidebat vnà cum Defuncto pro indiuiſo, nam tunc poteſt continuare, & non dicitur vitioſus poſſeſſor, reſpectu totius, *Pariſ. conſ.53. num.110. lib. 3. Mareſc.var.reſol.lib.2 cap.139. num.36.* cum alijs cumulatis per *Beltram.ad Greg. d.dec.206. num. 10. verſ.ſi tamen.*

71 Secundò non procedit, quando Fideicommiſſarius haberet facultatem capiendi poſſeſſionem propria authoritate, ſiuè facultas, ſeù licentia ſit expreſſa, ſiue tacita, *Eugen.conſ.55.num.12.lib.1.Menoch.de adipiſc.remed 4.n.633.verſ.hanc extenſionem, Rot.deciſ.315. nu.7. par.3.& dec.185.n.9.par.5.rec.*

72 Tertiò non procedit, quando Fideicommiſſarius viuente Teſtatore eſſet in rerum detentatione ſine vitio, cum militet in eo eadem ratio, quæ militat in Legatario in hoc caſu contradictore legitimo, vt per *Rot. d.dec 315.n.6.*

73 Quartò ad obtinendam immiſſionem in remedio *l.fin.* opus eſt, quod Petens ſe immitti, non poſſideat, nam immiſſio poſſidenti, vel ſemel immiſſo non datur, *§.ſequens, Inſtit.de interd.Bald.conſ.186.num.8.lib.1.Menoch.de adipiſc.remed.4.n.56.verſ.ſeptimo, & nu.178. & n.505.& ſeq.Seraph.dec.1268. nu.4.* vbi quod ita fuit ſæpius in Rota reſolutum, *Mantic.dec.33.nu.12.Rot.dec. 613.n.5.verſ.ſecundo conſiderabatur, par.1.diuerſ.& deciſ. 324 n.9.par.4.recent.*

74 Sed hoc primò non procedit, quando quis fuiſſet nulliter immiſſus, tunc enim ei hoc remedium *l. fin.* adhuc competeret, *Rot. d. deciſ.324. num. 9. par. 4. recent.*

75 Secundò non procedit, quando peteretur immiſſio ad confirmandam poſſeſſionem iam obtentam, *Bald. d.conſil.186. num.1. lib.1. Menoch. de adipiſc.d.remed.4. num.348.* vbi de communi, *Rota d.deciſ.613. numer.8. par.1.diuerſ. Mantic.deciſ.20. num.3. & ſeq. & deciſ.13. numer.12. verſ. neque ad rem pertinet, Buratt. deciſ.201. num.1.*

76 Quod declaratur primò, vt locum habeat, quando poſſeſſio eſſet ſine vitio, ſecus ſi eſſet vitioſa, tunc enim quis non poteſt petere, ſe in ea confirmari, vt poſt alios, quos cumulat, tradit *Menoch. de adipiſc.remed.4. num. 362.*

77 Declaratur ſecundò, vt locum habeat, quando quis poſſidet, ſecus, ſi facto ſuo à poſſeſſione ceciderit, tunc enim remedium adipiſcendæ ei competere non poteſt, *Mantic.d.dec.33.n.12.verſ.neque ad rem. Rot. deciſ.561. nu.2.par.3.recent.*

78 Et ob id, ſi immiſſus petat, ſe denuo immitti, fatetur per conſequens, ſe non poſſidere, & ſi antea poſſidebat cadit à poſſeſſione, quæ ſolo animo perditur, *lib.3.§.in amittenda, ff.de acq.poſſ.Mantic.deciſ.20.n.1.& ſeq.* igitur fruſtra hoc caſu allegaret quis remedium *l. fin.* à ſe intentatum ad poſſeſſionem confirmandam, *Mantic.d. deciſ.20.n.2. & ſeq.*

79 Quapropter, cum quis remedium *l. fin.* pro poſſeſſione confirmanda intentat, petere debet ſpecialiter in poſſeſſione earum rerum, quæ poſſidet, confirmari, & in earum poſſeſſionem, quas non poſſidet, immitti, qui eſt modus tutior in hoc remedio intentando, teſte *Alex. in l.fin.in fin. C.de edict.Diu.Adr.toll.& Ruin.conſ. 164.in fin.lib.2.* quos refert, & ſequitur *Mantic. d. deciſ. 20.num.5.*

80 Septimò denique requiritur, quod de immiſſione rogetur Notarius, qui de illa publicum conficiat Inſtrumentum, *Bero.conſ.55.verſ.quintum, lib.2 Menoch.de adipiſc.d.remed.4.numer.56. verſ.quinto, & numer.914. & ſeq.*

81 Com-

Digitized by Google

81 Competit autem remedium *l. fin.* nõn ſolum Hæredi ſcripto ex ſuperius allegatis, ſed etiam Fideicommiſſario poſt purificatum fideicommiſſum, *Menoch. de adipiſc. remed. 4. nu. 181. Peregr. de Fideic. art. 48. num. 55. Rot. deciſ. 45. nu. 3. p. 3. & deciſ. 43. n. 4. & deciſ. 444. num. 4. par. 4. & deciſ. 180. nu. 1. & deciſ. 408. n. 6. & ſeq. p. 5. recent. Caualer. deciſ. 167. nu. 4. Duran. deciſ. 146. nu. 5. deciſ. 248. nu. 8. & deciſ. 432. nu. 1.* etiam contra Tertium habentem cauſam ab Hærede grauato, probata tamen poſſeſſione fideicommittentis de tempore eius obitus, *Gabr. conſ. 44. num. 6. lib. 2. Saluſt. Tib. in Prax. lib. 2. cap. 5. num. 9. verſ. & de hac deciſione, Rota deciſ. 237. num. 1. par. 1. & deciſ. 33. num. 6. par. 4. & deciſ. 408. num. 7. & ſeq. par. 5. recent.*

82 Verumtamen ad hoc Primo videndum eſt de fideicommiſso, deinde de identitate bonorum, & poſtremo de detractionibus ex eodem fideicommiſso, & bonis faciendis, *Rot. d. deciſ. 408. n. 7. par. 5. recent. Duran. deciſ. 296. n. 1.*

83 Sed concluſio huiuſmodi, quod ſcilicet remedium *l. fi.* competat fideicommiſsario poſt purificatum fideicommiſsum, non procedit, quando ſaltem verbo non eſt illi facta reſtitutio per Hæredem, *Bart. in d. l. fin. nu. 9. verſ. ſi verò dicas, C. de edict. Diu. Adr. Toll. Saluſt. Tib. in Prax. lib. 2. c. 5. num. 8. Menoch. de adipiſc. remed. 4. nu. 181. Rot. deciſ. 36. nu. 2 par. 1. & deciſ. 599. n. 1. in fin. par. 3. recent.*

84 Quæ limitatio Primò non habet locum in Eccleſia, cui competit hoc remedium etiam nulla reſtitutione facta, *Alex. conſ. 4. n. 16. lib. 2. Iaſ. conſ. 214. num. 3. lib. 2.* cum alijs cumulatis per *Seraph. dec. 848. n. 1.*

85 Secundò non habet locum de æquitate Canonica ad euitandos inanes circuitus, *Bald. in cap. in præſentia nu. 31. verſ. dubitatur modo, de probat. Pariſ. conſ. 12. num. 115. lib. 2. Saluſt. Tib. in Prax. lib. 2. c. 5. num. 9.* vbi quod ita fuit reſolutum *in Senogallien. Hæreditatis, 21 Iunij 1657. coram fœl. rec. Clemente VIII. Gul. de Bened. in rep. cap. Rainutius, in verbo abſque liberis, il ſecondo num. 85.* vbi quod ideò hodie ceſsant multæ vanæ ſubtilitates, & ita iudicari vidit in Parlamento Toloſano, *de Teſt. Boer. deciſ. 156. num. 8. Peregr. de Fideic. art. 2. num. 62.* vbi quod reſtitutionem verbalem nunquàm practicauit, aut practicari vidit, latè *Rota apud Poſt. de Manut. dec. 216. num. 7.*

86 Tertiò non habet locum in caſibus, in quibus iura, & actiones, nulla facta reſtitutione, tranſeunt rectà via in fideicommiſsarium, cum idem operetur reſtitutio legalis, quod verbalis, *Gloſ. in l. ſancimus, §. fin. in verbo ipſo iure, C. ad Sen. Conſ. Trebell. Bart. in l. fin. nu. 9. verſ. addo etiam, C. de edict. D. Adr. Tollen. latè Pereg. de fideic. art. 2. num. 56. & plurib. ſeq.* vbi plures caſus enumerat, & *art. 48. nu. 14.* vbi de communi opinione teſtatur, *Rota dec. 180. n. 1. & ſeq. p. 5. recent.*

87 Quartò non habet locum in Saluiano, quod competit fideicommiſsario, abſque aliqua etiam verbali reſtitutione ab Hærede illi facienda, cum eidem fideicommiſsario ſimili modo, nulla facta reſtitutione, competat actio hypothecaria pro fideicommiſſi reſtitutione, *Saluſt. Tib. in Prax. lib. 2. cap. 5 num. 9. Rota in Romana de Comitibus 30. Ianuarij 1581. coram fœl. rec. Clemente VIII. impreſſ. apud Saluſt. Tib. d. lib. 2. poſt c. 5. &*

88 *deciſ. 36. num. 2. par. 1. recent.* vbi † quod non cenſetur intentatum ſolum remedium *l. fin.* ſed remedium vtilis Saluiani, quando in libello fuit appoſita clauſula, *Deducens omne ius &c. omni meliori modo*, & ſic remedium magis vtile, ac proficuum, quod actori competebat.

89 Quintò non procedit, quando Hæres grauatus deceſſit ſine Hærede, iuxta Praxim, quam poſt *Bart.* & alios tradit *Peregr. de fideic. d. art. 2. nu. 7.*

90 Ex quibus infertur, vt multo magis fideicommiſſario competat Saluianum ratione hypothecariæ contra Hæredem, vt ſibi Hæreditatem per fideicommiſsum relictam reſtituat, ex cumulatis per *Rot. dec. 180. n. 3. p. 5. recent.*

91 Nec immiſſio in hoc remedio *l. fin.* retardatur per exceptiones reſpicientes poſseſsorium ordinarium, aut petitorium, *Afflict deciſ. 119. nu. 7. Rota dec. 135. nu. 11. p. 1. recent.* prout nec etiam ex requirentibus altiorem indaginem, *Greg. dec. 194. num. 22.*

92 Sed benè impeditur per exceptiones peremptorias releuantes incontinenti probatas, *Bart. in l filiam, num. 1. ff. ad. ſen. conſ. Trebell. Pariſ. conſ. 53. nu. 110.* vbi de communi *lib. 3. Seraph. deciſ. 367. nu. 4. Ron. deciſ. 88. nu. 3. p. 6. recent.*

93 Non omitto, quod in hoc iudicio probationes debent eſse plenæ, cum cauſa Poſseſsorij non ſit modici præiudicij, *l. fin. §. ſin autem aliquis Contradictor, C. de edict. Diu. Adr. toll. Gloſ. in l. 1. in verbo filium, C. quorum bon. Bart. in extrauad. ad reprimendum, in verbo ſummariè n. 6. Alex. conſ. 130. n. 14. & ſeq. vbi de magis communi, lib. 6. Rimin. conſ. 258. nu. 32. lib. 2. Cagnol. in l. in pari 171. n. 3. verſ. tu autem, & verſ. ex quibus, vbi de magis communi, ff. de reg. iur. Menoch. de adip. remed. 4. nu. 978. vbi de communi, & veriori.*

94 Sed hoc procedit in poſseſsorio ordinario, & plenario, quando adeſt legitimus Contradictor, ſecus in mero poſseſsorio, in quo legitimus Contradictor non adeſt, cum huiuſmodi cauſa momentaneæ poſseſſionis ſit modici præiudicij, *l. fin. vbi Dec. in 4. not. & ſeq. nu. 15. C. de edict. D. Adr. tollen. Rimin. d. conſ. 258. num. 33. lib. 2. Cagnol. in d. l. in pari 171. nu. 3. verſ. ſed in contrarium, & verſ. poſtremo, ff. de reg. iur.*

95 Clauſula, *ſine præiudicio Poſſidentium, ſeu poſſeſſionis alterius, & habentium meliora, & potiora iura*, venit in Mandato de immittendo apponenda, quando traditur poſſeſſio Parte non citata, *Menoch. de adipiſc. remed. 4. nu. 467.* & ita quotidie obſeruat Praxis.

96 Et non comprehendit ea, in quibus quis ſibi expreſsè præiudicat. *Pariſ. conſ. 70. num. 12. lib. 1. Mart. de Clauſ. p. 1. clauſ. 358. nu. 3. Seraph. dec. 759. nu. 2. & dec. 773. num. 10.*

97 Poſseſſio verò tradita cum d. clauſula intelligitur data ſub conditione, ſi alius non poſſideat, *l. qui abſenti §. 1. ff. de acquir. poſſeſſ. Mart. de Clauſ. par. 1. clauſ. 158. n. 2. Put. deciſ. 34. lib. 1. in correct. Surd. deciſ. 333. poſt conſil. lib. 4. Caualer. dec. 446. nu. 3. Rot. dec. 315. nu. 2. in fin. par. 3. recent.*

98 Atque operatur alterius poſſeſſionis præſeruationem, *Oldrad. conſ. 237. nu. 9. Seraph. dec. 144. Rota d. deciſ. 315. n. 2. in fin. p. 3. recent.*

99 Quod ſi conſtet de poſseſſione, vel potiori iure alterius, poſseſſio tradita reſoluitur, *Biſignett. dec. 9. in fin. de conceſſ. præb. Caual. dec. 446. nu. 4. & ſeq.*

100 Interim verò, donec non conſtat de poſseſſione, aut iure Alterius, qui poſseſſionem cum d. clauſula quæſiuit, habetur pro poſseſſore, *Seraph. dec. 877. n. 2 Caualer. deciſ. 446. nu. 5.*

C De Aegidiana ſatis dictum eſt, *in cap. præcedente, ſub lit. D, nu. 121. & ſeq.*

De Exequutione Literarum Apoſtolicarum. Pars II. Cap. VIII.

SVMMARIVM.

1 *Executio Literarum Apoſtolicarum conceditur ad inſtar remedij l. fin. ideò de ea nunc ſubijcitur.*

2 *In executione Litterarum Apoſtolicarum in Tribunali A. C. proceditur præuio Monitorio, cum earum inſertione.*

3 *Monitorium ſuper executione Literarum Apoſtolicarum, & eius formula.*

4 *Pro adipiſcenda poſſeſſione Canonicatus contra Intruſum proceditur via Monitorij.*

5 *Monitorium pro adipiſcenda poſſeſſione Canonicatus, & Præbenda contra Intruſum, & eius formula.*

6 *Monitorium pro obtinenda executione Literarum Aſtolicarum in forma Breuis, de capienda poſſeſſione nomine Cameræ, & eius formula.*

7 *Monitorium pro exequutione Literarum Apoſtolicarũ in alijs caſibus, in quibus non agitur de poſſeſſione, vt ſupra adipiſcenda, & eius formula.*

8 *Ad.*

Digitized by Google

8 *Adnotatio relationis executionis Monitorij in actis, & eius formula.*
9 *Reus debet negare Monitorium infra triduum.*
10 *Literæ Apoſtolicæ ſunt à Prouiſo iuſtificandæ, & docendum de Clericatu.*
11 *Literæ Apoſtolicæ poſſunt iuſtificari per Scripturas, & per Teſtes, ſeruatis ſeruandis.*
12 *Si Reus, ad eius exceptiones probandas producat Scripturas, vel articulos, Actor debet proteſtari, & quomodo nu. 13.*
13 *Proteſtatio Prouiſi Apoſtolici contra Iura, vel articulos, & eius formula.*
14 *Si Reus citet ad dicendum contra articulos, quid addendum in proteſtatione ab Actore.*
15 *Actore proteſtante, non admitti Iura, vel articulos in præiudicium iudicij executiui, Iudex non admittit, niſi cum clauſula,* ſine præiudicio &c.
16 *In iudicio exequutionis Literarum Apoſtolicarum poteſt ſuſpendi petitorium.*
17 *Commiſſarius Cameræ exiſtens in cauſa, eſt citandus ad ſingulos actus, & quomodo citatio ad eius, & Prouiſi Apoſtolici illi adhærentis inſtantiam facta in fine concipi debeat.*
18 *Commiſſarius Cameræ negocijs grauioribus impeditus, in materia exequutionis Literarum Apoſtolicarum ſolet ſubſtituere Prouiſum, vel alium ſibi beneuiſum.*
19 *Si Literæ Apoſtolicæ non ſunt iuſtificatæ, fertur abſolutoria pro Reo, qui debet ſeruare terminos ſubſtantiales ad libellandum, prout in alijs Beneficialibus.*
20 *Literis iuſtificatis ſeruantur ab actore quatuor termini, ad docendum ſe paruiſſe Literis Apoſtolicis.*
21 *Citationes quatuor ad docendum ſe paruiſſe Literis Apoſtolicis, primo pro prima, ſecundo pro ſecunda, tertio pro tertia, & quarto pro quarta, & ſuperabundanti dilatione, & earum formulæ, & proceſſus.*
22 *Citatio ad videndum deferri iuramentum in ſupplementum, & ad Sententiam, in materia executionis Literarum Apoſtolicarum, & eius formula, & proceſſus.*
23 *Cedula Sententiæ ſuper immiſſione in poſſeſſionem Beneficij, ac declaratoriæ inſimul latæ, & earum formula.*
24 *Cedula Sententiæ ſuper immiſſione in poſſeſſionem Beneficij, & declaratoriæ ſimul latæ in caſu, in quo Commiſſarius Cameræ eſt in cauſa, & earum formula.*
25 *Vt fulminentur Cenſuræ contra obligatum in forma Cameræ, ſufficit citare domi dimiſſa copia, ſed contra eum, qui non paruit Literis apoſtolicis, Mandato, vel Sententiæ, & in alijs caſibus, ad id requiritur citatio perſonalis.*
26 *Si Sententia ſit ferenda contra Capitulum, vel Vniuerſitatem, Cenſuræ non fulminantur ſtatim.*
27 *Cedula Sententiæ ſuper immiſſione in poſſeſſionem Canonicatus, ac declaratoriæ contra Capitulum, & earum formula.*
28 *Mandatum de immittendo in poſſeſſionem Beneficij in vim Sententiæ expeditum, quando R.P.D. Commiſſarius eſt in cauſa, & eius formula.*
29 *Mandatum de immittendo in poſſeſſionem Beneficij vigore Sententiæ latæ, quando R.P.D. Commiſſarius non eſt in cauſa, & eius formula.*
30 *Si ad parendum declaratoriæ præfigitur terminus debet intimari Parti cum cedula, quo elapſo prout eo non præfixo, affiguntur Cedulones.*
31 *Cedulonus contra Intruſum in Beneficio, & eius formula.*
32 *Si exequutio Sententiæ ſuper immiſſione] vna cum] declaratoria ſit facienda in partibus, tranſmittitur ad partes illius inſtrumentum.*
33 *Inſtrumentum Sententiæ ſuper immiſſione in poſſeſſionem Beneficij vna cum declaratoria ad partes expeditum, & eius formula.*
34 *Declaratus, qui poſt decem dies à die affixionis Cedulonі non paruit, ſeruatis ſeruandis citatur ad videndum aggrauari.*
35 *Citatio ad videndum aggrauari, & eius formula, & proceſſus.*
36 *Brachium ſæculare ad partes tranſmittendum contra aggrauatum, & eius formula.*
37 *Lata ſententia in Curia, relaxatur ſequeſtrum ſuper fructibus Beneficij, aliquando non citata, & aliquando citata Parte.*
38 *Citatio ad videndum decerni Sequeſtrum ſuper fructibus Beneficij, & eius formula, & proceſſus.*
39 *Citatio ad dandam liſtam Confidentium, & eius formula, & proceſſus.*
40 *Sequeſtrum ad partes tranſmittendum ſuper fructibus Beneficij, & eius formula.*
41 *Poſt declaratoriam aliquando ſubdelegatur Iudex in partibus, pro liquidandis fructibus Parte citata.*
42 *Citatio ad videndum ſubdelegari Iudicem in partibus pro liquidandis fructibus, & eius formula, & proceſſus.*
43 *Si Pars non conſenſit in Iudicem, vel eum allegat ſuſpectum, citatur denuo ad concordandum, & dandam liſtam, & demum ſeruatis ſeruandis expeditur inſtrumentum ſubdelegationis Iudicis.*
44 *Inſtrumentum ſubdelegationis Iudicis pro liquidandis fructibus in partibus, & eius formula.*
45 *Appellatio ſuſpenſiua regulariter non datur in materia exequutionis literarum Apoſtolicarum.*
46 *Interpoſitio appellationis coram Iudice à quo prout in cedula, & eius formula ac reſponſio Iudicis.*
47 *Cedula appellationis à Sententia lata ſuper immiſſione in poſſeſſionem Beneficij, & eius formula.*
48 *Appellans, qui exequutionem literarum Apoſtolicarum impedire prætendit, debet obtenta ſuperſeſſoria adire plenam Signaturam citata Parte.*
49 *Commiſſio appellationis in plena Signatura proponenda, ad exequutionem literarum apoſtolicarum impediendam, & eius formula.*
50 *Signatura ſolet in materia exequutionis literarum Apoſtolicarum reſcribere cum clauſula* ſine præiudicio.
51 *Si virtute literarum Apoſtolicarum fuit proceſſum ad declaratoriam, commiſſio non ſolet ſignari, niſi cum clauſula parito Breui.*
52 *Signatura ſi ſententia lata pro exequutione literarum Apoſtolicarum eſt apparenter iniuſta, vel notoriè nulla, vel literæ ſunt vulneratæ, ſolet reſcribere pro appellatione, & aliquando ex cauſa cum clauſula* arbitrio Rotæ.
53 *Literarum Apoſtolicarum exequutio regulatur ſecundum terminos l. fin. C. de edict. diu. Adr. tollen.*
54 *Litteræ Apoſtolicæ habent executionem paratam, ſicut*
55 *Teſtamentum licet ſint expeditæ in forma Breuis.*
56 *Idque ob illarum authoritatem, honoremque Summi Pontificis mandantis.*
57 *Literæ Apoſtolicæ iuſtificatæ ſunt exequendæ, ſecus ante iuſtificationem.*
58 *Literis Apoſtolicis non iuſtificatis ſententia lata pro illarum executione eſt iniuſta.*
59 *Literæ Apoſtolicæ obſeruatæ ſpatio 40. annorum & vltra non indigent alia iuſtificatione.*
60 *Narratiua literarum Apoſtolicarum motu proprio emanatarum non indiget alia iuſtificatione, etiam ſi ſit de facto alieno.*
61 *Siue motus proprius emanauerit ex mera liberalitate Principis ſiuè ad Partis inſtantiam.*
62 *Clauſula* motu proprio, *transfert onus probandi in aduerſarium.*
63 *Clauſula* motu proprio, aut ex certa ſcientia, *operatur, vt non ſit opus, literas apoſtolicas aliter iuſtificare.*
64 Nar-

64 *Narratiua in literis Apoſtolicis ſub clauſula* vt aſſeritur, *eſt narratiua Papæ, & non compellit ad iuſtificandum.*

65 *Narratiua ſub clauſula,* vt aſſeris, *eſt narratiua Partis, & indiget iuſtificatione.*

66 *Clauſula,* vt aſſeritur, *quando ſunt plures Supplicantes, ſecundum aliquos, non differt à clauſula,* vt aſſerunt, *ſed hæc diſtinctio reprobata fuit à Rota.*

67 *Narratiua ſub clauſula,* vt aſſeritur, *non indiget iuſtificatione ſiue ſit vnus, ſiue ſint plures Supplicantes.*

68 *Literæ Apoſtolicæ habentes clauſulam* vocatis vocandis, *non habent exequutionem paratam, cum tunc ſit procedendum cauſa cognita, & Parte citata.*

69 *Clauſula* ſeruatis ſeruandis, *æquipollet clauſulæ* vocatis vocandis.

70 *Clauſula* vocatis vocandis, *facit Executorem mixtum, & cauſam appellabilem.*

71 *Clauſula* vocatis &c. *efficit, vt procedatur ordinariè, non exequutiuè.*

72 *Clauſula* vocatis &c. *non facit appellabilem cauſam, quæ eſt de ſui natura inappellabilis.*

73 *Rota deciſ. 548. p. 1. recent. tenuit clauſulam* vocatis &c. *efficere, vt Iudex procedat iudicialiter Parte citata retento iudicio exequutiuo, ſed eſſet valdè difficile id in praxi obtinere, & quare.*

74 *Literæ Apoſtolicæ in forma* Dignum, *ratione mixturæ, quam habent in corpore, non habent exequutionem paratam.*

75 *Literæ Apoſtolicæ in forma* Dignum *ſi non adeſt legitimus Contradictor, nec clauſula,* vocatis &c. *non videntur facere Executorem mixtum.*

76 *Literæ Apoſtolicæ contra habentem titulum parem non habent exequutionem paratam.*

77 *Literæ Apoſtolicæ vulneratæ non habent paratam exequutionem.*

78 *Literæ Apoſtolicæ, ſi Sententia contraria non tangat ipſas literas, ſed tantum proceſſum, poſtmodum iuſtificatæ, habent paratam exequutionem.*

79 *Literæ Apoſtolicæ, quando adeſt legitimus Contradictor, non habent paratam exequutionem.*

80 *Literæ Apoſtolicæ ſpacio triginta annorum amittunt viam exequutiuam.*

81 *Legitimus contradictor eſt habens parem titulum in materia exequutionis literarum apoſtolicarum.*

82 *Poſſeſſor Beneficij habens prouiſionem ab Ordinario eſt legitimus Contradictor.*

83 *Poſſeſſor cum titulo eſt legitimus Contradictor.*

84 *Poſſeſſor producens titulum poſt Sententiam, non eſt legitimus Contradictor, niſi incontinenti per huiuſmodi titulum conſtaret de eius bono iure.*

85 *Præſentatus, etiam ſi non poſſideat, eſt legitimus Contradictor ad impediendam immiſſionem contra Prouiſum Apoſtolicum, & quando.*

86 *Clauſula,* dummodo tempore datæ præſentium non ſit alteri ius quæſitum, *facit Exequutorem mixtum.*

87 *A Sententia Exequutoris mixti datur appellatio.*

88 *Clauſula,* dummodo tempore datæ præſentium non ſit alterius ius quæſitum, *præſeruat ius quæſitum per præſentationem Patroni.*

89 *Et non ſolum Ius in re, ſed etiam ad rem.*

90 *Clauſula,* dummodo tempore datæ &c. *præſeruat ius validum, & conſiderabile, non autem inualidum, & coloratum.*

91 *Clauſula,* dummodo tempore datæ non ſit alteri ius quæſitum, *intelligitur ex præſentatione facta à maiori parte, non à medietate tantum niſi Præſentatus tempore datæ haberet etiam gratificationem ab Ordinario.*

91 *Clauſula,* dummodo tempore datæ non ſit alteri ius quæſitum, *habetur in literis pro appoſita licet fuerit omiſſa.*

93 *Clauſula,* dummodo tempore datæ &c. *non indiget alia iuſtificatione.*

94 *Præſentatus eſt contra Prouiſum Apoſtolicum legitimus Contradictor, quando in literis eſt clauſula,* amoto &c. *quæ facit Exequutorem mixtum.*

95 *Clauſula,* amoto illicito Detentore, *operatur, vt Exequutor debeat procedere cum cauſæ cognitione Iuris ordine ſeruato.*

96 *Clauſula,* amoto illicito Detentore, *operatur, vt Exequutor teneatur aſſumere partes Iudicis, & vt detur appellatio ſuſpenſiua.*

97 *Clauſula,* amoto illicito Detentore, *tunc dat cognitionem, quando Sententia, & cognitio non præceſſit, alias ſecus.*

98 *Clauſula,* amoto illicito Detentore, *tunc facit Exequutorem mixtum, quando adeſt legitimus Contradictor, alias ſecus.*

99 *Clauſula,* amoto &c. *exiſtente legitimo Contradictore, facit Exequutorem mixtum, etiamſi dictum fuerit, amoto quolibet Detentore.*

100 *Clauſula,* amoto &c. *operatur, vt facta cenſeatur mentio de poſſeſſione facti, & colorata, ſi eſt in gratia principali in parte diſpoſitiua, ſecus ſi in exequutiua.*

101 *Clauſula,* amoto &c. *in diſpoſitiua poſita non facit Exequutorem mixtum, ſed magis roborat eius authoritatem, in exequutiua verò non mutat diſpoſitionem.*

102 *Clauſula,* amoto &c. *ſi adeſt legitimus Contradictor, facit Exequutorem mixtum, ſiue in diſpoſitiua, ſiue in exequutiua parte ſit poſita, & quare.*

103 *Exequutor cum clauſula,* amoto &c. *poteſt amouere Intruſum, non poſſeſſorem coloratum.*

104 *Exequutor cum clauſula,* amoto &c. *tenetur cognoſcere de colore tituli.*

105 *Poſſeſſio ſine titulo ſaltem releuante, nec in materia l. fin. nec exequutionis literarum Apoſtolicarum, attenditur, alias ſecus.*

106 *Poſſeſſio eorum, quæ à Tertio poſſidentur, non acquiritur ex poſſeſſione vniuerſali regulariter.*

107 *Quando non adeſt legitimus Contradictor, & poſſeſſio, cui ius reſiſtit, non habetur in conſideratione, ex poſſeſſione vniuerſali acquiritur poſſeſſio etiam eorum, quæ poſſidentur à Tertio.*

108 *Contradictor legitimus non eſt, qui nec titulum nec poſſeſſionem habet, nec eſt citandus.*

109 *Exceptio oriens ex ventre literarum admittitur ad earum exequutionem impediendam.*

110 *Exceptio defectus proprietatis non admittitur ad impediendam exequutionem literarum, niſi probetur, vel probatio offeratur incontinenti, Idem in exceptione defectus iuris agentis.*

111 *Exceptio concernens defectum tituli tunc demum debet admitti, quando opponitur crimen cum infamia, vel collatio fuit clandeſtina, vel allegaretur prouiſionem non tenere, niſi titulus eſſet apparenter iuſtus.*

112 *Exceptio inhabilitatis perſonæ in Beneficialibus ſemper admittitur, & quare.*

113 *Ex magno fumo Iuriſpatronatus ſuperſedendum eſt in exequutione literarum, donec meliores fiant probationes.*

114 *Superſedendum eſt in exequutione literarum ex magno fumo, tunc demum, quando exceptio oritur ex ventre earum, ſecus ſi eſt aliundè probanda, nam tunc debet eſſe clara, & notoria ad d. effectum.*

115 *Literæ in forma Breuis de capienda poſſeſſione nomine Cameræ, & ſignanter reſeruatio, tunc debet iuſtificari.*

116 *Breuia de capienda poſſeſſione nomine Cameræ ſunt fundata in reſeruatione, & propter eam conceduntur.*

117 *Reformatione ceſſante Breuia non conceduntur, & conceſſa*

Digitized by Google

conceſſa non mandantur exequutioni.

118 *Reſeruatio eſt iuſtificanda ante Breuis exequutionem, quando in breui adeſt clauſula* conſtito, *vel alia, faciens Exequutorem mixtum, ſecus ſi reſeruatio tantum narretur, & A.C. ſit exequutor merus.*

119 *Clauſula,* conſtito, *in Breui poſita eſt ſemper verificanda.*

120 *Breuis exequutio concedenda eſt verificatis contentis ſub clauſula,* conſtito.

121 *Verificatio narratorum in breui extra clauſulam,* conſtito, *non eſt neceſſaria, & quare.*

122 *Verificata clauſula,* conſtito, *Exequutor efficitur merus.*

123 *Breue iuſtificatum habet exequutionem paratam ad inſtar literarum Apoſtolicarum.*

124 *Clauſula,* conſtito, *ante iuſtificationem facit Exequutorem mixtum.*

125 *Appellatio à mixto Exequutore datur ad vtrumque effectum, à mero verò non datur ſuſpenſiua, niſi fortè in exequutione adſit exceſſus.*

126 *Clauſula,* conſtito *debet plenè, & concludenter iuſtificari, etiamſi non adſit legitimus Contradictor, & quare.*

127 *Clauſula,* conſtito, *tunc plenam, & concludentem probationem requirit, quando apponenti conditionem probationis conſtat, iam adeſſe probationem praeſumptiuam, alias ſecus.*

128 *Clauſula,* conſtito, *vbi agitur de probando obitu in genere, vel de longinquo, vel cauſa eſt difficilis probationis, non requirit plenam probationem.*

129 *Clauſula,* conſtito, *de Stylo Tribunalis A.C. non requirit plenam probationem, ſed iuſtificatur ex ſemiplena.*

130 *Reſeruatio debet plenè, & concludenter probari.*

131 *Si Ordinarius, vel ab illo Prouiſus non eſt in cauſa obitus in menſe reſeruato probatur per teſtes de publica voce, & fama.*

132 *Plena probatio requiritur ad effectum reſeruationis, ſed ad effectum iuſtificationis gratiae ſufficit ſemiplena.*

133 *Clauſula,* conſtito, *requirit citationem Partis, alias proceſſus eſt nullus.*

134 *Contrarium quod citationem non requirat.*

135 *Clauſula,* conſtito, *ſi committitur exequutio de re vacante, non requirit citationem Partis, alias ſecus.*

136 *Clauſula,* conſtito, *requirit cauſa cognitionem.*

137 *Clauſula,* conſtito, *ſi agitur de modico praeiudicio, non requirit citationem Partis, nec cauſa cognitionem.*

138 *Clauſula,* conſtito, *aliquando iuſtificatur ex informatione extraiudiciali, ſi natura negocij, de quo agitur, id patitur.*

139 *Mentio litis in Breui eſt facienda, alias poſſeſſio capta eius vigore eſt attentata.*

140 *Commiſſarius Camerae, ſi non poteſt de iure conſignare poſſeſſionem Beneficij Prouiſo, tenetur illam reſtituere primo Poſſeſſori.*

141 *Ad proceſſus validitatem ſufficit citare prouiſum, licet Commiſſarius non citetur.*

142 *Clauſula,* alioquin &c. *& non clauſula,* ſi quis &c. *apponenda eſt in monitorio, quod fit pro exequutione literarum Apoſtolicarum obtinenda, & quare, & quomodo clauſula,* alioquin *tunc extendatur.*

143 *Contra Negligentem parere literis Apoſtolicis ſeruantur quatuor termini ad docendum ſe paruiſſe, & demum proceditur ad Declaratoriam.*

144 *Termini ad docendum ſe paruiſſe inſeruiunt pro trina monitione, ſine qua non fertur Excommunicatio.*

145 *Si ferenda ſit abſolutoria pro reo, non ſufficiunt termini ad docendum ſe paruiſſe literis Apoſtolicis, ſed ſeruandi ſunt termini ſubſtantiales, prout in Beneficialibus.*

146 *Contra Immiſſum non verificata Reſeruatione datur actio ſpolij, & Expulſus probatis extremis vti ſpoliatus reſtituitur.*

147 *Clauſula,* ſine vitio ſpolij, *recipit conditionem principalis diſpoſitionis, quatenus Breue ſit iuſtificatum, ſi in eo adſit clauſula,* conſtito.

148 *Si in Breui non adeſt clauſula,* conſtito; *poteſt doceri de reſeruatione quandocunque, & eo magis ſi in breui adſit clauſula,* ſine vitio ſpolij.

149 *Si poſſeſſio eſt vacans, poteſt Breue iuſtificari quandocumque, etiamſi inſit clauſula,* conſtito, *& quare.*

150 *Si alius poſſidet, & poteſt intrare ſpolium, Breue debet iuſtificari ex eiſdem actis, non ex nouiter deductis.*

151 *Signatura, quando Exequutor, vel iudex grauat in exequutione literarum Apoſtolicarum committit cauſam appellationis ſimpliciter, vel cum clauſula,* arbitrio Rotae.

152 *Rota ex iuſta cauſa paſſim interponit arbitrium pro retardanda exequutione literarum, etiam ſi fuerit reſcriptum cum clauſula,* parito Breui arbitrio Rotae.

153 *Signatura quando Sententia lata pro exequutione literarum, eſt iuſta, reſcribit cum clauſula,* ſine praeiudicio.

154 *Literae Apoſtolicae, licet reſpectu Cenſurarum illarum admittant appellationem, non tamen illam admittunt ad impediendum immiſſionem etiamſi fuerit pronunciatum per cedulam.*

155 *Clauſula,* ſine praeiudicio, *praeſeruat facultatem exequendi Iudici à quo, non obſtante Iudicio ordinario.*

156 *Clauſula,* ſine praeiudicio, *non operatur, quod exequutio attentata, & nulla reuocari non poſſit.*

157 *A ſententia lata contra literas Apoſtolicas datur appellatio ad vtrumque effectum, & poſtmodum ſemper remanet appellabilis.*

158 *Exequutore ritè, & rectè procedente Signatura reſcribit cum clauſula,* parito breui.

159 *Clauſula,* parito breui, *importat dimiſſionem poſſeſſionis, & fructuum.*

160 *Clauſula,* parito breui, *non includit expenſas litis.*

161 *Clauſula,* parito breui, *tribuit Iuriſdictionem conditionalem.*

162 *Clauſula,* parito, *dicitur impleta ex praeſtatione patientiae, & paritione verbali, quoad poſſeſſionem, & per oblationem compenſationis quo ad fructus.*

163 *Clauſula,* parito, *quoad fructus perceptos non dicitur impleta, niſi Pars probet, non percepiſſe, vel reſtituiſſe, vel obtineat Commiſſionem de praefigendo termino ad illos liquidandum, & quando hoc procedat.*

164 *Virtus Breuis de capienda poſſeſſione nomine Camerae expirat per primum actum adeptionis poſſeſſionis, nam ſemel immiſſo non datur immiſſio.*

165 *Si agitur contra Negligentem parere literis Apoſtolicis, proceditur ad Declaratoriam ſeruatis quatuor terminis ad docendum ſe paruiſſe, ſed contra eam, qui in litteras commiſit, eſt ad id eo citato, docendum de contrauentione.*

166 *Impediens executionem literarum apoſtolicarum eſt eo ipſo excommunicatus in Bulla Cęnę, & ob id declarandus.*

167 *Impediens Exequutionem literarum Apoſtolicarum priuatur iure, quod habet in beneficio, & efficitur inhabilis ad beneficia conſequenda.*

168 *Recurrens ad Iudices laicos pro impedienda exequutione literarum Apoſtolicarum incidit in excommunicationem maiorem Bulla Cenae Domini, & committit Sacrilegium.*

64 *Narratiua in literis Apoſtolicis ſub clauſula* vt aſſeritur, *eſt narratiua Papæ, & non compellit ad iuſtificandum.*

65 *Narratiua ſub clauſula,* vt aſſeris, *eſt narratiua Partis, & indiget iuſtificatione.*

66 *Clauſula,* vt aſſeritur, *quando ſunt plures Supplicantes, ſecundum aliquos, non differt à clauſula,* vt aſſerunt, *ſed hæc diſtinctio reprobata fuit à Rota.*

67 *Narratiua ſub clauſula,* vt aſſeritur, *non indiget iuſtificatione ſiue ſit vnus, ſiue ſint plures Supplicantes.*

68 *Literæ Apoſtolicæ habentes clauſulam* vocatis vocandis, *non habent exequutionem paratam, cum tunc ſit procedendum cauſa cognita, & Parte citata.*

69 *Clauſula* ſeruatis ſeruandis, *æquipollet clauſulæ* vocatis vocandis.

70 *Clauſula* vocatis vocandis, *facit Executorem mixtum, & cauſam appellabilem.*

71 *Clauſula* vocatis &c. *efficit, vt procedatur ordinariè, non exequutiuè.*

72 *Clauſula* vocatis &c. *non facit appellabilem cauſam, quæ eſt de ſui natura inappellabilis.*

73 *Rota deciſ.* 548. *p.* 1. *recent. tenuit clauſulam* vocatis &c. *efficere, vt Iudex procedat iudicialiter Parte citata retento iudicio exequutiuo, ſed eſſet valdè difficile id in praxi obtinere, & quare.*

74 *Literæ Apoſtolicæ in forma* Dignum, *ratione mixturæ, quam habent in corpore, non habent exequutionem paratam.*

75 *Literæ Apoſtolicæ in forma* Dignum *ſi non adeſt legitimus Contradictor, nec clauſula,* vocatis &c. *non videntur facere Executorem mixtum.*

76 *Literæ Apoſtolicæ contra habentem titulum parem non habent exequutionem paratam.*

77 *Literæ Apoſtolicæ vulneratæ non habent paratam exequutionem.*

78 *Literæ Apoſtolicæ, ſi Sententia contraria non tangat ipſas literas, ſed tantum proceſſum, poſtmodum iuſtificatæ, habent paratam exequutionem.*

79 *Literæ Apoſtolicæ, quando adeſt legitimus Contradictor, non habent paratam exequutionem.*

80 *Literæ Apoſtolicæ ſpacio triginta annorum amittunt viam exequutiuam.*

81 *Legitimus contradictor eſt habens parem titulum in materia exequutionis literarum apoſtolicarum.*

82 *Poſſeſſor Beneficij habens prouiſionem ab Ordinario eſt legitimus Contradictor.*

83 *Poſſeſſor cum titulo eſt legitimus Contradictor.*

84 *Poſſeſſor producens titulum poſt Sententiam, non eſt legitimus Contradictor, niſi incontinenti per huiuſmodi titulum conſtaret de eius bono iure.*

85 *Præſentatus, etiam ſi non poſſideat, eſt legitimus Contradictor ad impediendam immiſſionem contra Prouiſum Apoſtolicum, & quando.*

86 *Clauſula,* dummodo tempore datæ præſentium non ſit alteri ius quæſitum, *facit Exequutorem mixtum.*

87 *A Sententia Exequutoris mixti datur appellatio.*

88 *Clauſula,* dummodo tempore datæ præſentium non ſit alterius ius quæſitum, *præſeruat ius quæſitum per præſentationem Patroni.*

89 *Et non ſolum Ius in re, ſed etiam ad rem.*

90 *Clauſula,* dummodo tempore datæ &c. *præſeruat ius validum, & conſiderabile, non autem inualidum, & coloratum.*

91 *Clauſula,* dummodo tempore datæ non ſit alteri ius quæſitum, *intelligitur ex præſentatione facta à maiori parte, non à medietate tantum niſi Præſentatus tempore datæ haberet etiam gratificationem ab Ordinario.*

92 *Clauſula,* dummodo tempore datæ non ſit alteri ius quæſitum, *habetur in literis pro appoſita licet fuerit omiſſa.*

93 *Clauſula,* dummodo tempore datæ &c. *non indiget alia iuſtificatione.*

94 *Præſentatus eſt contra Prouiſum Apoſtolicum legitimus Contradictor, quando in literis eſt clauſula,* amoto &c. *quæ facit Exequutorem mixtum.*

95 *Clauſula,* amoto illicito Detentore, *operatur, vt Exequutor debeat procedere cum cauſæ cognitione Iuris ordine ſeruato.*

96 *Clauſula,* amoto illicito Detentore, *operatur, vt Exequutor teneatur aſſumere partes Iudicis, & vt detur appellatio ſuſpenſiua.*

97 *Clauſula,* amoto illicito Detentore, *tunc dat cognitionem, quando Sententia, & cognitio non præceſſit, alias ſecus.*

98 *Clauſula,* amoto illicito Detentore, *tunc facit Exequutorem mixtum, quando adeſt legitimus Contradictor, alias ſecus.*

99 *Clauſula,* amoto &c. *exiſtente legitimo Contradictore, facit Exequutorem mixtum, etiamſi dictum fuerit, amoto quolibet Detentore.*

100 *Clauſula,* amoto &c. *operatur, vt facta cenſeatur mentio de poſſeſſione facti, & colorata, ſi eſt in gratia principali in parte diſpoſitiua, ſecus ſi in exequutiua.*

101 *Clauſula,* amoto &c. *in diſpoſitiua poſita non facit Exequutorem mixtum, ſed magis roborat eius authoritatem, in exequutiua verò non mutat diſpoſitionem.*

102 *Clauſula,* amoto &c. *ſi adeſt legitimus Contradictor, facit Exequutorem mixtum, ſiue in diſpoſitiua, ſiue in exequutiua parte ſit poſita, & quare.*

103 *Exequutor cum clauſula,* amoto &c. *poteſt amouere Intruſum, non poſſeſſorem coloratum.*

104 *Exequutor cum clauſula,* amoto &c. *tenetur cognoſcere de colore tituli.*

105 *Poſſeſſio ſine titulo ſaltem releuante, nec in materia l. fin. nec exequutionis literarum Apoſtolicarum, attenditur, alias ſecus.*

106 *Poſſeſſio eorum, quæ à* Tertio *poſſidentur, non acquiritur ex poſſeſſione vniuerſali regulariter.*

107 *Quando non adeſt legitimus Contradictor, & poſſeſſio, cui ius reſiſtit, non habetur in conſideratione, ex poſſeſſione vniuerſali acquiritur poſſeſſio etiam eorum, quæ poſſidentur à Tertio.*

108 *Contradictor legitimus non eſt, qui nec titulum nec poſſeſſionem habet, nec eſt citandus.*

109 *Exceptio oriens ex ventre literarum admittitur ad earum exequutionem impediendam.*

110 *Exceptio defectus proprietatis non admittitur ad impediendam exequutionem literarum, niſi probetur, vel probatio offeratur incontinenti, Idem in exceptione defectus iuris agentis.*

111 *Exceptio concernens defectum tituli tunc demum debet admitti, quando opponitur crimen cum infamia, vel collatio fuit clandeſtina, vel allegaretur prouiſionem non tenere, niſi titulus eſſet apparenter iuſtus.*

112 *Exceptio inhabilitatis perſonæ in Beneficialibus ſemper admittitur, & quare.*

113 *Ex magno fumo Iuriſpatronatus ſuperſedendum eſt in exequutione literarum, donec meliores fiant probationes.*

114 *Superſedendum eſt in exequutione literarum ex magno fumo, tunc demum, quando exceptio oritur ex ventre earum, ſecus ſi eſt aliundè probanda, nam tunc debet eſſe clara, & notoria ad d. effectum.*

115 *Literæ in forma Breuis de capienda poſſeſſione nomine Cameræ, & ſignanter reſeruatio, tunc debet iuſtificari.*

116 *Breuia de capienda poſſeſſione nomine Cameræ ſunt fundata in reſeruatione, & propter eam conceduntur.*

117 *Reſeruatione ceſſante Breuia non conceduntur, &*

conceſſa

conceſſa non mandantur exequutioni.

118 *Reſeruatio eſt iuſtificanda ante Breuis exequutionem, quando in breui adeſt clauſula* conſtito, *vel alia, faciens Exequutorem mixtum, ſecus ſi reſeruatio tantum narretur, & A.C. ſit exequutor merus.*

119 *Clauſula,* conſtito, *in Breui poſita eſt ſemper verificanda.*

120 *Breuis exequutio concedenda eſt verificatis contentis ſub clauſula,* conſtito.

121 *Verificatio narratorum in breui extra clauſulam,* conſtito, *non eſt neceſſaria, & quare.*

122 *Verificata clauſula,* conſtito, *Exequutor efficitur merus.*

123 *Breue iuſtificatum habet exequutionem paratam ad inſtar literarum Apoſtolicarum.*

124 *Clauſula,* conſtito, *ante iuſtificationem facit Exequutorem mixtum.*

125 *Appellatio à mixto Exequutore datur ad vtrumque effectum, à mero verò non datur ſuſpenſiua, niſi fortè in exequutione adſit exceſſus.*

126 *Clauſula,* conſtito, *debet plenè, & concludenter iuſtificari, etiamſi non adſit legitimus Contradictor, & quare.*

127 *Clauſula,* conſtito, *tunc plenam, & concludentem probationem requirit, quando apponenti conditionem probationis conſtat, iam adeſſe probationem præſumptiuam, alias ſecus.*

128 *Clauſula,* conſtito, *vbi agitur de probando obitu in genere, vel de longinquo, vel cauſa eſt difficilis probationis, non requirit plenam probationem.*

129 *Clauſula,* conſtito, *de Stylo Tribunalis A.C. non requirit plenam probationem, ſed iuſtificatur ex ſemiplena.*

130 *Reſeruatio debet plenè, & concludenter probari.*

131 *Si Ordinarius, vel ab illo Prouiſus non eſt in cauſa obitus in menſe reſeruato probatur per teſtes de publica voce, & fama.*

132 *Plena probatio requiritur ad effectum reſeruationis, ſed ad effectum iuſtificationis gratiæ ſufficit ſemiplena.*

133 *Clauſula,* conſtito, *requirit citationem Partis, alias proceſſus eſt nullus.*

134 *Contrarium quod citationem non requirat.*

135 *Clauſula,* conſtito, *ſi committitur exequutio de re vacante, non requirit citationem Partis, alias ſecus.*

136 *Clauſula,* conſtito, *requirit cauſa cognitionem.*

137 *Clauſula,* conſtito, *ſi agitur de modico præiudicio, non requirit citationem Partis, nec cauſæ cognitionem.*

138 *Clauſula,* conſtito, *aliquando iuſtificatur ex informatione extraiudiciali, ſi natura negocij, de quo agitur, id patitur.*

139 *Mentio litis in Breui eſt facienda, alias poſſeſſio capta eius vigore eſt attentata.*

140 *Commiſſarius Cameræ, ſi non poteſt de iure conſignare poſſeſſionem Beneficij Prouiſo, tenetur illam reſtituere primo Poſſeſſori.*

141 *Ad proceſſus validitatem ſufficit citare prouiſum, licet Commiſſarius non citetur.*

142 *Clauſula,* alioquin &c. *& non clauſula,* ſi quis &c. *apponenda eſt in monitorio, quod fit pro exequutione literarum Apoſtolicarum obtinenda, & quare, & quomodo clauſula,* alioquin *tunc extendatur.*

143 *Contra Negligentem parere literis Apoſtolicis ſeruantur quatuor termini ad docendum ſe paruiſſe, & demum proceditur ad Declaratoriam.*

144 *Termini ad docendum ſe paruiſſe inſeruiunt pro trina monitione, ſine qua non fertur Excommunicatio.*

145 *Si ferenda ſit abſolutoria pro reo, non ſufficiunt termini ad docendum ſe paruiſſe literis Apoſtolicis, ſed ſeruandi ſunt termini ſubſtantiales, prout in Beneficialibus.*

146 *Contra Immiſſum non verificata Reſeruatione datur actio ſpolij, & Expulſus probatis extremis vti ſpoliatus reſtituitur.*

147 *Clauſula,* ſine vitio ſpolij, *recipit conditionem principalis diſpoſitionis, quatenus Breue ſit iuſtificatum, ſi in eo adſit clauſula,* conſtito.

148 *Si in Breui non adeſt clauſula,* conſtito; *poteſt doceri de reſeruatione quandocunque, & eo magis ſi in breui adſit clauſula,* ſine vitio ſpolij.

149 *Si poſſeſſio eſt vacans, poteſt Breue iuſtificari quandocumque, etiamſi inſit clauſula,* conſtito, *& quare.*

150 *Si alius poſſidet, & poteſt intrare ſpolium, Breue debet iuſtificari ex eiſdem actis, non ex nouiter deductis.*

151 *Signatura, quando Exequutor, vel iudex grauat in exequutione literarum Apoſtolicarum committit cauſam appellationis ſimpliciter, vel cum clauſula,* arbitrio Rotæ.

152 *Rota ex iuſta cauſa paſſim interponit arbitrium pro retardanda exequutione literarum, etiam ſi fuerit reſcriptum cum clauſula,* parito Breui arbitrio Rotæ.

153 *Signatura quando Sententia lata pro exequutione literarum, eſt iuſta, reſcribit cum clauſula,* ſine præiudicio.

154 *Literæ Apoſtolicæ, licet reſpectu Cenſurarum illarum admittant appellationem, non tamen illam admittunt ad impediendum immiſſionem etiamſi fuerit pronunciatum per cedulam.*

155 *Clauſula,* ſine præiudicio, *præſeruat facultatem exequendi Iudici à quo, non obſtante Iudicio ordinario.*

156 *Clauſula,* ſine præiudicio, *non operatur, quod exequutio attentata, & nulla reuocari non poſſit.*

157 *A ſententia lata contra literas Apoſtolicas datur appellatio ad vtrumque effectum, & poſtmodum ſemper remanet appellabilis.*

158 *Exequutore ritè, & rectè procedente Signatura reſcribit cum clauſula,* parito breui.

159 *Clauſula,* parito breui, *importat dimiſſionem poſſeſſionis, & fructuum.*

160 *Clauſula,* parito breui, *non includit expenſas litis.*

161 *Clauſula,* parito breui, *tribuit Iuriſdictionem conditionalem.*

162 *Clauſula,* parito, *dicitur impleta ex præſtatione patientiæ, & paritione verbali, quoad poſſeſſionem, & per oblationem compenſationis quo ad fructus.*

163 *Clauſula,* parito, *quoad fructus perceptos non dicitur impleta, niſi Pars probet, non percepiſſe, vel reſtituiſſe, vel obtineat Commiſſionem de præfigendo termino ad illos liquidandum, & quando hoc procedat.*

164 *Virtus Breuis de capienda poſſeſſione nomine Cameræ expirat per primum actum adeptionis poſſeſſionis, nam ſemel immiſſo non datur immiſſio.*

165 *Si agitur contra Negligentem parere literis Apoſtolicis, proceditur ad Declaratoriam ſeruatis quatuor terminis ad docendum ſe paruiſſe, ſed contra eam, qui in litteras commiſit, eſt ad id eo citato, docendum de contrauentione.*

166 *Impediens executionem literarum apoſtolicarum eſt eo ipſo excommunicatus in Bulla Cœnæ, & ob id declarandus.*

167 *Impediens Exequutionem literarum Apoſtolicarum priuatur iure, quod habet in beneficio, & efficitur inhabilis ad beneficia conſequenda.*

168 *Recurrens ad Iudices laicos pro impedienda exequutione literarum Apoſtolicarum incidit in excommunicationem maiorem Bullæ Cœnæ Domini, & committit Sacrilegium.*

Digitized by Google

169 *Recurſus ad iudices Laicos pro impedienda exequutione literarum Apoſtolicarum eſt prohibitus, tam ex diſpoſitione Sacrorum Canonum quam Bullæ Cœnæ Domini.*

170 *Recurrens ad Iudices Laicos pro impedienda exequutione literarum tanquam excommunicatus repellitur à limine, & Collatio ab eo facta non tenet.*

171 *Excommunicatio Clerici reſultat ex ipſo actu recurſus ad Iudices Laicos, non ex alijs, quæ fiunt poſtea per ipſos Iudices.*

172 *Licet Bulla Cœnæ inducat priuationem iuris ſui ipſo iure contra Recurrentes ad Laicos, requiritur tamen ſententia declaratoria priuationis.*

173 *Recurſus ad Iudices Laicos debet plenè, & concludenter probari.*

174 *Licet excommunicatio Bullæ Cœnæ ſit notoria, ſufficit tamen, quod non ſit notarius recurſus, ob quem illa imponitur.*

175 *Sententia excommunicationis iudicialiter lata dicitur interloquutoria.*

176 *A Sententia excommunicationis datur appellatio.*

177 *Exequutio Sententiæ excommunicationis per appellationem non ſuſpenditur.*

178 *A Sententia excommunicationis datur appellatio ad effectum deuolutiuum.*

179 *A ſententia declaratoria excommunicationis, ſeu Cenſura datur appellatio ad vtrumque effectum.*

180 *Iudex ferendo declaratoriam excommunicationis, & Cenſurarum de facili poteſt errare.*

181 *A declaratoria excommunicationis non datur appellatio, quando factum eſt notorium.*

182 *A declaratoria excommunicationis lata virtute exequutorialium, & rei iudicatæ non datur appellatio.*

183 *A declaratoria Cenſurarum contra Obligatum in forma Cameræ non datur appellatio.*

184 *A Sententia excommunicationis, ſeu Cenſurarum lata ſub conditione, vel in diem datur appellatio.*

185 *Sententia excommunicationis lata ſub conditione, vel in diem in exequutionem rei iudicatæ non admittit appellationem ſuſpenſiuam.*

186 *Sententia excommunicationis lata cauſa ferendi teſtimonium non admittit appellationem ſuſpenſiuam.*

187 *Exequutio Sententiæ excommunicationis latæ poſt legitimam appellationem remanet ab appellatione ſuſpenſa.*

188 *Appellatione deſerta poteſt quis denunciari excommunicatus.*

189 *Exequutio Sententiæ excommunicationis non ſuſpenditur per appellationem, quando cauſa eſt commiſſa cum clauſula,* appellatione remota.

190 *Excommunicatus ignoranter, ſi appellat à die ſcientiæ impedit denunciationem.*

191 *Si Iudex delegatus detulit appellationi, vel appellatio fuit à ſuperiore recepta, non poteſt Appellans denunciari excommunicatus.*

192 *Appellatio impedit denunciationem, quando Excommunicatus per denunciationem in plus ligatur.*

193 *A Sententia excommunicationis continente intolerabilem errorem datur appellatio ad vtrumque effectum.*

194 *Poſſeſſor non tenetur ad ſimplex verbum Executoris in partibus dimittere ius ſuum indefenſum, niſi declaratoria veniat poſt rem iudicatam.*

195 *Appellatio impedit effectum Sententiæ ſuſpenſionis, vel interdicti à Beneficio, aut Pontificalibus ſeu vſu Pallij.*

196 *Si Sententia ſuſpenſionis, vel interdicti feratur in pœnam, ſuſpenditur per appellationem, ſecus ſi feratur in contumaciam.*

197 *Appellatio ſuſpendit effectum Sententiæ excommunicationis, quando iudex ad quem præcipit Excommunicatum non denunciari, dummodo non interuenerit manifeſta offenſa.*

198 *Si fuit appellatum à præcepto facto ſub pœna excommunicationis, quis non poteſt poſt interpoſitam appellationem denunciari excommunicatus.*

De Exequutione Literarum Apoſtolicarum. Pars II. Cap. VIII.

1 QVoniam executio Literarum Apoſtolicarum, *a*,
a pro alicuius Beneficij poſſeſſione adipiſcenda, conceditur ad inſtar remedij *l. fin. C. de edict. Diu. Adr. Tollen.* & ſecundum terminos illius regulatur, Idcirco, cum ſupra dictum fuerit de ipſo *l. fin.* remedio, meritò ſubijcitur de Literarum Apoſtolicarum exequutione.

2 In Tribunali A. C. ſiue Literæ Apoſtolicæ ſint expeditæ ſub plumbo, ſiue in forma Breuis, ad illarum exequutionem proceditur ſemper præuio Monitorio cum inſertione earumdem, pro poſſeſſione autem alicuius Beneficij adipiſcenda conficitur Monitorium, vt infra, videlicet.

3 De Mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A. C. ſiue R. P. D. NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad Inſtantiam NN. principalis præſentatis litteras Apoſtolicas Sanctiſs. D. N. Papæ ſub plumbo expeditas, tenoris infra ſcripti, videlicet.

Innocentius Epiſcopus Seruus Seruorum Dei, &c. (*hic inſerendus eſt totus tenor litterarum*)

Tenore præſentium, ſupradictæ Literæ Apoſtolicæ, & omnia, & ſingula ſupradicta in eis contenta intimentur, & notificentur NN. & NN. & alijs quibuſcumque in exequutionem præſentium nominandis, & cognominandis, & ad eorum, & cuiuslibet eorum notitiam deducantur ad maiorem cautelam, & alias omni meliori modo &c. necnon.

Moneatur NN. quatenus infra triduum proximum ſub 500. Ducatorum auri Cameræ Apoſtolicæ applican. &c. & pro illis Mandati exequutiui, & in iuris ſubſidium Excommunicationis, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, Cenſuris, & pœnis etiam in dd. Literis Apoſtolicis contentis, debet dictum Inſtantem in realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem Beneficij in præfatis Literis Apoſtolicis nominati, & de quo agitur, ac illius annexorum, iurium, membrorum, ac pertinentiarum quorumcumque immiſiſſe, impoſuiſſe, & induxiſſe, immiſſumque, impoſitum, & inductum manutenuiſſe, defendiſſe, & conſeruaſſe, ac de fructibus, redditibus, prouentibus, & obuentionibus eiuſdem reſpondiſſe, & ſatisfeciſſe, iuxta formam dd. Literarum Apoſtolicarum, dictaſque Literas Apoſtolicas debitæ exequutioni demandaſſe, ac ſuos plenarios effectus ſortiri feciſſe, damnaque, expenſas, & intereſſe præmiſſorum cauſa, & occaſione paſſa, & incurſa, & in futurum patien. &c. ac liquidan. &c. refeciſſe, mandatumque de immittendo, manutenendo, & aliud quodcumque deſuper neceſſarium, & opportunum concedi, decerni, & relaxari, ius, & iuſtitiam miniſtrari, & alia deſuper neceſſaria, & opportuna fieri vidiſſe, & alias omni meliori modo &c. Deducens &c. omne Ius &c. implorans, dictiſque Literis Apoſtolicis, ac præſentibus noſtris Monitorialibus paruiſſe, ac de paritione docuiſſe &c. Alioquin præfatum NN. ſic monitum, & requiſitum, ſi Literis Apoſtolicis, & noſtris Monitorialibus huiuſmodi obtemperare diſtulerit, Contradictoreſque omnes, rebelles, & moleſtatores in exequutione præſentium nominan. &c. cognominan. &c. citamus &c. quatenus die N. compareant &c. ad videndum, ſe Excommunicationis, aliaſque Sententias, Cenſuras, & pœnas prædictas incidiſſe, incurriſſe, declarari, & alias ad omnes, & ſingulos actus, & terminos neceſſarios gradatim vſque ad Sententiam, ac Sententiarum, Pœnarum, & Cenſurarum prædictarum aggrauationem, & reaggrauationem, Brachij Sæcularis inuocationem procedi, Citatorum contu.

Digitized by Google

contumacia, ſeù abſentia in aliquo non obſtante, omni &c.

NN. Notarius. Locus † ſigilli.

4 Pro adipiſcenda verò poſſeſſione Canonicatus,& Præbendæ contra Intruſum poterit fieri Monitorium, vt infra,& alias mutatis mutandis,ſecundum facti contingentiam,videlicet.

5 De Mandato Illuſtriſs.& Reuerendiſs.D.A.C. ſiue R. P.D.NN.eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad Inſtantiam NN.principalis præſentantis Literas Apoſtolicas Sanctiſſimi D. N. Papæ ſub plumbo expeditas, tenoris infraſcripti,videlicet. *Innocentius &c.*

Tenore præſentium ſupradictæ Literæ Apoſtolicæ, & omnia, & ſingula ſupradicta in eis contenta intimentur & notificentur N N. N. N. & NN. & alijs quibuſcumque in exequutione præſentium nominandis & cognominandis,& ad eorum, & cuiuslibet eorum notitiam deducantur ad maiorem cautelam,& alias omni meliori modo &c.necnon.

Moneantur Prior, Capitulum, & Canonici Eccleſiæ NN.omneſque alij,& ſinguli,ad quos poſſeſſionis traditio, & reſponſio, ac ſolutio fructuum dictorum Canonicatus, & Præbendæ ſpectat, & pertinet, necnon NN. in dicto Canonicatu, & Præbenda intruſus,quatenus intra triduum &c. ſub 500. ducatorum auri de Camera,ac mandati exequutiui,& in Iuris ſubſidium ſuſpenſionis à Diuinis, ac reſpectiuè Excommunicationis &c. alijſque pœnis, etiam in dictis Literis Apoſtolicis contentis,debeant dictum NN.Prouiſum Apoſtolicum in poſſeſſionem, realem, corporalem, & actualem dd. Canonicatus, & Præbendæ, ac annexorum, Iuriumque, & pertinentiarum quarumcumque induxiſſe, impoſuiſſe,& immiſiſſe,ac inductum, impoſitum,& immiſſum manutenuiſſe,& conſeruaſſe, ac de omnibus fructibus,redditibus,& prouentibus eiuſdem Canonicatus,& Præbendæ, à die obitus q. NN. vltimi poſſeſſoris decurſis, & decurrendis &c. eidem NN. Prouiſo Apoſtolico integrè reſpondiſſe, ac reſpondere feciſſe, iuxta formam,& tenorem dd. Literarum Apoſtolicarum, dictaſque Literas Apoſtolicas debitæ exequutioni demandaſſe,ac ſuos plenarios effectus ſortiri feciſſe,damnaque,expenſas, & intereſſe, præmiſſorum cauſa, & occaſione paſſa, & incurſa, & in futurum patien. & liquidan. &c. feciſſe, Mandatumque de immittendo, manutenendo, & aliud quodcumque deſuper neceſſarium, & opportunum concedi, decerni, relaxari,ius, iuſtitiam miniſtrari, & alia deſuper neceſſaria, & opportuna fieri vidiſſe, & alias omni meliori modo &c. Deducens &c. omne Ius &c. implorans &c. dictiſque Literis Apoſtolicis ac præſentibus noſtris Monitorialibus paruiſſe, de paritione docuiſſe,&c. alioquin.

N. Notarius. Loco † Sigilli.

Pro obtinenda verò exequutione Literarum Apoſtolicarum in forma Breuis, *b*, de capienda poſſeſſione nomine Cameræ fit Monitorium vt infra, videlicet.

6 De mandato Illuſtriſs.& Reuerendiſs. D.A.C. ſiue R. P.D.NN.eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad Inſtantiam R.P.D NN.Sanctiſs.D.N.Papæ,eiuſque Reu.Cameræ Apoſtolicæ Generalis Commiſſarij, *c*, principalis, & NN. Prouiſi Apoſtolici pro ſuo intereſſe illi adhærentis,præſentantis Literas Apoſtolicas Sanctiſs.D. N. Papæ in forma Breuis ſub Annulo Piſcatoris expeditas,tenoris videlicet. *Innocentius Papa X.&c.*

Tenore præſentium ſupradictæ Literæ Apoſtolicæ, & omnia,& ſingula ſupraſcripta, & in eis contenta intimentur, & notificentur NN. & NN. & alijs quibuſcumque, in exequutione præſentium nominan. & cognominan.& ad eorum, & cuiuslibet eorum notitiam deducantur ad maiorem cautelam, & alias omni meliori modo &c. necnon.

Moneatur NN.quatenus infra triduum proximum, ſub 500. ducatorum auri Cameræ Apoſtolicæ applican.& pro illis Mandati exequutiui, & in Iuris ſubſidium, Excommunicationis &c. alijſque Eccleſiaſticis Sententijs, Cenſuris, & pœnis, etiam in dd. Literis Apoſtolicis contentis, debeat dictum NN. Prouiſum Apoſtolicum in realem, actualem, & corporalem

poſſeſſionem Beneficij in ſupradictis Literis Apoſtolicis nominati de quo agitur,illiuſque iurium, ac pertinentiarum quarumcumque induxiſſe, poſuiſſe, & immiſiſſe,per eum, prælibati Sanctiſſimi D. N. ac Cameræ Apoſtolicæ nomine capiendam, & retinendam, & ſubindè eidem NN. Prouiſo, ſi,& poſtquam Literas Apoſtolicas prouiſionis eiuſdem Beneficij, ſub plumbo legitimè expeditas,præſentauerit, conſignandam, inductumque impoſitum,ac immiſſum manutenuiſſe, defendiſſe,& conſeruaſſe, ac de omnibus, & ſingulis eiuſdem Beneficij fructibus, redditibus, prouentibus, & obuentionibus reſpondiſſe, & ſatisfeciſſe, iuxta earumdem Literarum Apoſtolicarum formam,& tenorem, dictaſque Literas Apoſtolicas debitæ, ac totali exequutioni demandaſſe, ac plenarios effectus ſortiri feciſſe,damnaque,expenſas,& intereſſe præmiſſorum, cauſa,& occaſione paſſa, & incurſa, & in futurum patien.ac liquidan. &c. refeciſſe,Mandatumq; de immittendo, manutenendo, & aliud quodcumque deſuper neceſſarium,& opportunum concedi, decerni, & relaxari Ius,& Iuſtitiam miniſtrari,& alia deſuper neceſſaria,& opportuna fieri vidiſſe &c. & alias omni meliori modo &c.Deducens &c.omne ius &c. ac remedium in præmiſſis magis competens, magiſque proficuum &c. imploran. &c. dictiſque Literis Apoſtolicis ac præſentibus noſtris Monitorialibus paruiſſe, ac de paritione docuiſſe &c. Alioquin &c.D.

NN. Notarius. Locus † ſigilli.

In alijs verò caſibus,in quibus non agitur de poſſeſſione adipiſcenda, vt ſupra, Monitorium pro Literarum Apoſtolicarum exequutione obtinenda fieri poteſt,vt infra(& alias ſecundum facti contingentiam, & ſubiectam materiam) videlicet.

7 De Mandato Illuſtriſs.& Reuerendiſs. D.A.C.ſiue R. P. D. NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. principalis, præſentantis Literas Apoſtolicas Sanctiſs. D. N. PP. ſub plumbo (*vel, in forma Breuis, ſub Annulo Piſcatoris*)expeditas,tenoris ſequentis, videlicet *Innocentius,&c.*

Tenore igitur præſentium ſupradictæ Literæ Apoſtolicæ, & omnia, & ſingula ſupradicta in eis contenta intimentur,& notificentur NN.& NN. ac alijs quibuſcumque, in exequutione præſentium nominan. & cognominan.& ad eorum, & cuiuslibet eorum notitiam deducantur ad maiorem cautelam,& alias omni meliori modo &c. necnon.

Moneatur NN.quatenus infra triduum proximum, ſub quingentorum ducatorum Cameræ Apoſtolicæ applican.& pro illis Mandati exequutiui, & Excommunicationis in ſubſidium iuris, alijſque Eccleſiaſticis Sententijs, Cenſuris, & pœnis etiam in dictis Literis Apoſtolicis contentis, debeat (Hic exprimatur petitio eius,quod in Literis Apoſtolicis principaliter continetur,& ab Impetrante illarum virtute prætenditur, iuxta formam,& tenorem earumdem, & deindè addatur) prædictaſque Literas Apoſtolicas iuxta illarum formam,& tenorem, & in eis contenta quæcumque obſeruaſſe,& adimpleuiſſe, & debitæ exequutioni demandaſſe, ac ſuos plenarios effectus ſortiri in omnibus, ac per omnia feciſſe, damnaque, expenſas, & intereſſe paſſa,& incurſa,& in futurum patien &c. & liquidan.&c. refeciſſe, mandatumque &c. ac de obſeruando,& aliud quodcumque deſuper neceſſarium, & opportunum concedi,decerni,ac relaxari, ius, & iuſtitiam miniſtrari, aliaque in præmiſſis quomodolibet neceſſaria, & opportuna fieri vidiſſe, & alias omni meliori modo &c. Deducens &c. omne Ius, omnemque actionem,ac remedium &c.implorans &c. dictiſq; Literis Apoſtolicis,ac præſentibus noſtris Monitorialibus paruiſſe,& de paritione docuiſſe &c.alioquin, &c.

N.Notarius. Locus † Sigilli.

Monitorio perſonaliter per Curſorem exequuto,ac ſubſcripto,adnotatur in actis illius intimatio, exequutio,vt infra,videlicet.

Pro NN contra NN.

8 Coram Domino,meque &c.NN.Sanctiſs. D.N. Curſor retulit, ſe ad inſtantiam NN. intimaſſe Literas Apoſtolicas,& perſonaliter monuiſſe NN. prout in folio,tenoris &c. omni &c.

Digitized by Google

9 Exaduerſo poteſt fieri infra triduum proteſtatio, & negari Monitorium, iuxta ſuperius tradita in præcedente capite nu.7.

10 Pro parte verò Actoris, vt Iuridicè obtineri poſſit Literarum Apoſtolicarum exequutio, ſunt omninò Literæ iuſtificandæ, docendumque de Prouiſi Clericatu.

11 Iuſtificatio autem poteſt fieri, tàm per Scripturas, citata Parte ad dicendum contra iura in forma, quàm etiam per Teſtes, exhibitis in actis Articulis opportunis, ſecundum facti contingentiam, citata Parte ad dicendum contra illos, & alias ſeruatis ſeruandis, iuxta ſuperius tradita *in prima parte cap.2.num.*10. *& ſeqq. & c.11.nu.2.& ſeqq.*

12 Quod ſi Reus ad eius exceptiones probandas citaret ad dicendum contra Iura, vel etiam Articulos, tunc Actor poterit proteſtari, vt infra, videlicet.

13 Pro NN. contra NN.

In Officio &c. NN. proteſtatus fuit, non admitti aliqua Iura (vel aliquos Articulos) in præiudicium Proceſſus executiui, & Literarum Apoſtolicarum, ac ſummarij Poſſeſſorij, & his ſaluis, contra prætenſa Iura (vel Articulos prætenſos) dixit pro nunc generalia verbo, ſaluo iure &c. & pendente &c. omni &c.

14 Et quatenus fuerit facta citatio, ad dicendum contra Articulos, addatur etiam in proteſtatione, nihil fieri, niſi ſpecificatis materijs medio iuramento tactis &c. nominibus, cognominibus, patria, & exercitio Teſtium, & intimato die, & hora certis ad effectum &c. & alias, vt ſupra dictum fuit *d. p.1. c. 21. & ſeq. ſub num.5. & ſeqq.*

15 Quoties autem pro parte Actoris vt ſupra, proteſtari contigerit, Iudex non admittit Iura, ſeù Articulos Rei conuenti, niſi cum d. claulula, *ſine præiudicio &c.*

16 Poteſt etiam in hoc iudicio, ſi opus fuerit, ſuſpendi Petitorium, iuxta ſuperius tradita, hac eadem *p.2. ſub c. 6. n.17. & ſeq.*

17 Cæterum, quando R. P. D. Commiſſarius Cameræ eſt in cauſa, debet etiam ipſe ad omnes, & ſingulos actus citari, In Citationibus verò, quæ ad eius, ac Prouiſi illi adhærentis inſtantiam fiunt, dicitur in fine, *Inſtante R. P. D. NN. Sanctiſſimi NN. eiuſque R. Cameræ Apoſtolicæ Commiſſario Generali principali, & NN. Prouiſo Apoſtolico, illi pro ſuo intereſſe adhærente ſiue &c.*

18 Commiſſarius autem, alijs grauioribus negocijs indies impeditus, non ſolet de per ſe Citationes reproducere, aut terminos huiuſmodi ſeruare, ſed vel Prouiſum ipſum Apoſtolicum, vel alium ſibi beneuiſum ad id, cum facultatibus neceſſarijs, & opportunis, ſubſtituere.

19 Quod ſi Literæ non fuerint iuſtificatæ, & ob id ferenda ſit abſolutoria Pro Reo, non ſufficit Reo ſeruare infraſcriptos quatuor terminos, ad docendum ſe paruiſſe, ſed opus eſt illi, ſeruare terminos ſubſtantiales ad libellandum &c prout in alijs Beneficialibus, iuxta ſuperius tradita, hac eadem *par.2. c.1. lit. L. verſ. In cauſis vero nu.* 66.

20 Verum † Literis iuſtificatis, ſunt pro parte Actoris ſeruandi infraſcripti termini, ad docendum, ſe paruiſſe Literis Apoſtolicis, videlicet.

A. C. N.

21 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad docendum, ſe paruiſſe Literis Apoſtolicis, ac monitorialibus illarum virtute emanatis, primò pro prima dilatione, &, ad p. d. Inſt. NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit ſeruari ſecundò pro ſecunda, omni &c.

Et ſucceſſiuè fiunt aliæ tres citationes, ſingulæ ad ad primam, vna poſt aliam, videlicet.

A. C. N.

Citetur NN. exaduerſo principalis, ad docendum ſe paruiſſe Literis Apoſtolicis, & monitorialibus illarum virtute emanatis, ſecundo pro ſecunda dilatione, ad p. d. Inſt. NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra ſeruari tertiò pro tertia, omni &c.

Et fit tertia citatio tenoris, videlicet.

A. C. N.

Citetur NN. exaduerſo principalis, ad docendum ſe paruiſſe Literis Apoſtolicis, & monitorialibus illarum vigore emanatis tertio pro tertia dilatione, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, ſeruari quartò pro quarta, omni &c.

Et fit quarta citatio, tenoris videlicet.

A. C. N.

Citetur NN. exaduerſo principalis, ad docendum, ſe paruiſſe Literis Apoſtolicis, & monitorialibus illarum virtute emanatis, quartò pro quarta, & ſuperabundanti dilatione, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra omni &c.

Deindè fit citatio ad ſententiam tenoris infraſcripti, videlicet.

A. C. N.

22 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum deferri iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, quatenus opus ſit, abſolui inſtantem à Cenſuris, ad effectum &c. concludendum; concludique videndum in cauſa, & audiendam ſententiam definitiuam in forma, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN petijt, & obtinuit, vt ſupra &c. deferri iuramentum &c. qui tactis iurauit &c. & ſententiari, prout in Cedula, quam Reuerendiſs. D. Locumtenens legit, ſubſcripſit, & mihi conſignauit, tenoris &c. ſuper quibus & præſentibus Socijs Teſtibus &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

23 Tenor Cedulæ ſententiæ ſuper immiſſione in poſſeſſionem Beneficij ad fauorem Prouiſi Apoſtolici, necnon etiam declaratoriæ inſimul latæ.

Chriſti nomine Inuocato pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes, per hanc noſtrã definitiuam ſententiam, quam de iuris peritorum conſilio in his ſcriptis ferimus, in cauſa, & cauſis, quæ coram nobis in prima, ſeù veriori verſa fuerunt, & vertuntur inſtantia, inter NN. Prouiſum Apoſtolicum actorem ex vna, & NN. intruſum in beneficio NN. vacan. per obitum N. de menſe N. defuncti, aſſertum prouiſum ab ordinario, Reum conuentum, ex altera partibus, de, & ſuper immiſſione in poſſeſſionem dicti Beneficij, rebuſque alijs &c. Dicimus, pronunciamus, ſententiamus, & definitiue decernimus, & declaramus d. NN. prouiſum Apoſtolicum immittendum fore, & eſſe, prout immittimus in poſſeſſionem realem, corporalem, & actualem d Beneficij, illiuſque iurium, & pertinentiarum, ac membrorum quorumcumque, amoto exinde d. NN. detentore, & quodcunque mandatum de immittendo deſuper neceſſarium, & opportunum decernendum fore, & eſſe, prout decernimus, & relaxamus, non ſolum præmiſſo, ſed omni alio meliori modo &c.

Item pari noſtra Sententia dicimus, ſententiamus, decernimus, & declaramus d. NN. intruſum in d. beneficio, excommunicationis aliaſque Eccleſiaſticas ſententias, cenſuras, & pœnas, in Literis Apoſtolicis ſibi intimatis, contentas, ob illarum non paritionem, ac eiuſdem beneficij poſſeſſionis non dimiſſionem fructuumque perceptorum, ac in futurum, vſque in diem realis dimiſſionis decurrendorum, non reſtitutionem, damnabiliter incidiſſe, & incurriſſe, ipſumque ſic excommunicatum, & declaratum publicè denunciandum, & ab omnibus Chriſtifidelibus arctius euitandum, Literaſque declaratorias deſuper opportunas decernendas, & concedendas fore, & eſſe, prout declaramus, & ita mandamus, ac decernimus, concedimus, & relaxamus. Victumq; Victori in expenſis condemna-

demnamus, quarum taxationem Nobis, vel cui de iure impoſterum reſeruamus,& ita dicimus,pronunciamus, ſententiamus,ac decernimus,non ſolum præmiſſo, ſed omni alio meliori modo &c. Ita pronunciaui Ego NN. Locumtenens.

Verum ſi Commiſſarius Cameræ ſit in cauſa, Cedula conficitur tenoris ſequentis,& alias mutatis mutandis ſecundum ſubiectam materiam,& contingentiam facti,videlicet.

24 Chriſti nomine inuocato. Pro Tribunali ſedentes,& ſolum Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram definitiuam ſententiam, quam de iuris Peritorum conſilio ferimus in his ſcriptis, in cauſa, & cauſis, quæ coram Nobis in prima, ſeu veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia, inter R. P. D. Ghinum Sanctiſſimi D. N. Papæ, eiuſque Reu. Cameræ Apoſtolicæ Commiſſarium Generalem,& NN.Prouiſum Apoſtolicum, pro eius intereſſe illi adhærentem, Actores ex vna, & NN. Intruſum in præbenda, & Canonicatu Eccleſiæ NN. Reum conuentum, partibus ex altera, de, & ſuper immiſſione in poſſeſſionem dicti Canonicatus & præbendæ, ac literarum Apoſtolicarum in forma Breuis productarum, & aduerſario intimatarum, de quibus in actis, paritione, & exequutione, rebuſque alijs &c. Dicimus, pronunciamus, ſententiamus, decernimus, & declaramus, dictum NN. Prouiſum Apoſtolicum immittendum fore,& eſſe, prout immittimus, in realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem dicti Canonicatus, & præbendæ, illiuſque iurium, & pertinentiarum, ac membrorum quorumcumque amoto d.NN. intruſo, & quolibet alio illicito detentore per eumdem NN. Prouiſum Apoſtolicum, prælibati Sanctiſſimi,ac Cameræ Apoſtolicæ nomine retinendam, ac proinde eidem NN. Prouiſo Apoſtolico, ſi, & poſtquam literas Apoſtolicas prouiſionis eiuſdem Canonicatus, & præbendæ ſub plumbo legitimè expeditas, præſentauerit, conſignandam, & tradendam, & quodcumque mandatum de immittendo deſuper neceſſarium, & opportunum decernimus, & relaxamus, non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Item pari noſtra Sententia, Dicimus, ſententiamus, decernimus, & declaramus, dictum NN. in dicto Canonicatu, & præbenda intruſum excommunicationis, aliaſque Eccleſiaſticas ſententias, cenſuras, & pœnas in literis Apoſtolicis in forma breuis ſibi intimatis, contentas, ob illarum non paritionem, ac eiuſdem Canonicatus, & præbendæ poſſeſſionis non dimiſſionem, fructuumque perceptorum, & qui percipi potuerunt, ac in futurum vſque ad diem realis dimiſſionis percipiendorum, non reſtitutionem, damnabiliter incidiſſe, & incurriſſe, ipſumque ſic excommunicatum, & declaratum publicè denunciandum, & ab omnibus Chriſti Fidelibus arctius euitandum, literaſque declaratorias deſuper neceſſarias, & opportunas decernendas, & relaxandas fore, & eſſe, prout declaramus, & euitari mandamus, ac decernimus, concedimus, & relaxamus, Victumque Victori in expenſis condemnamus, quarum expenſarum taxationem, ac fructuum liquidationem nobis, vel cui de iure, impoſterum reſeruamus & ita dicimus, pronuntiamus, & definitiuè ſententiamus, non ſolum vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Ita pronunciaui Ego NN.Locumtenens.

25 Hic tamen obiter eſt obſeruandum, ad ſententiam declaratoriam procedi non poſſe contra eum, qui non fuerit prius perſonaliter citatus, licet enim quando quis eſt in forma Cameræ obligatus, vt ad fulminationem Cenſurarum procedi poſſit, ſufficiat citatio domi dimiſſa copia, ſemper tamen, vt, ex quo non ſit paritum literis Apoſtolicis, mandato de manutenendo, & ſententiæ, ac in alijs caſibus ad Cenſuras procedi poſſit, requiritur citatio perſonalis.

26 Verum ſi ſententia ſit ferenda contra Capitulum, Vniuerſitatem,vel Collegium, cenſuræ non fulminantur ſtatim,ſed vt infra videlicet.

27 Chriſti nomine inuocato. Pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes. Per hanc noſtram definitiuam ſententiam, quam de iuris peritorum conſilio ferimus in his ſcriptis, in cauſa, & cauſis, quæ coram nobis in prima, ſeu veriori verſæ fuerunt,& vertuntur inſtantia inter R.P.D. Ghinum S.D. N. Papæ eiuſque R.C.Apoſtolicæ Commiſſarium Generalem, & NN. Prouiſum Apoſtolicum, pro eius intereſſe illi adhærentem, actores ex vna, & Decanum, Capitulum,& Canonicos Eccleſiæ NN. Reos conuentos, ex altera partibus, de, & ſuper immiſſione, necnon traditione poſſeſſionis, ac conſignatione fructuum, Canonicatus,& præbendæ dictæ Eccleſiæ NN. per obitum q. NN. vltimi illius poſſeſſoris vacan. de menſe N. ac literarum Apoſtolicarum in forma breuis paritione,& executione, rebuſque alijs &c. Dicimus,pronunciamus, ſententiamus, decernimus, & declaramus,dictum R. P. D. Ghinum S. D. N. eiuſque R.C.Apoſtolicæ Commiſſarium Generalem, ſiue NN. ab eo ad hoc ſpecialiter ſubſtitutum, prout in actis, immittendum fore, & eſſe, prout immittimus in realem,corporalem, & actualem poſſeſſionem d Canonicatus,& præbendæ,illiuſque iurium, pertinentiarum, ac membrorum quorumcumque, amoto quolibet detentore,eidemque de fructibus,& obuentionibus dicti Canonicatus,& præbendæ, à die obitus d. q NN. iuxta formam d.Breuis, reſponderi mandamus, & quodcumque mandatum de immittendo, &, aliud deſuper neceſſarium, & opportunum decernimus, & relaxamus, non ſolum præmiſſo, ſed omni alio meliori modo &c.

Item pari noſtra ſententia dicimus, ſententiamus, decernimus,& declaramus, dictos NN. Decanum, & NN. & NN. Canonicos, & Capitulum Eccleſiæ NN. niſi intra quindecim dies à die intimationis præſentis noſtræ ſententiæ, ſeu illius inſtrumenti, eis faciendæ, computandos, realiter, & cum effectu eidem ſententiæ paruerint,ex nunc prout ex tunc ſuſpenſionis à diuinis, interdicti ingreſſus Eccleſiæ, aliaſque Eccleſiaſticas ſententias, cenſuras, & pœnas in eiſdem literis Apoſtolicis contentas ob illarum non paritionem, poſſeſſionis,& fructuum d Canonicatus, & præbendæ non traditionem, & aſſignationem, damnabiliter incidiſſe,& incurriſſe, ipſoſque vti ſic ſuſpenſos, interdictos,& cenſuris Eccleſiaſticis ſuppoſitos, ac declaratos publicè denunciandos, & ab omnibus Chriſtifidelibus vti tales habendos, & euitandos, prout arctius euitari mandamus, literaſque declaratorias deſuper neceſſarias,& opportunas decernendas, & relaxandas fore, & eſſe, prout declaramus, decernimus, concedimus, & relaxamus, victumque victori in expenſis condemnamus, quarum quidem expenſarum taxationem,& fructuum liquidationem nobis, vel cui de iure, impoſterum reſeruamus, & ita dicimus, pronunciamus, ſententiamus, decernimus, & declaramus,non ſolum vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Ita pronunciaui Ego NN. Locumtenens.

Lata ſententia, expeditur illius virtute mandatum de immittendo, tenoris infraſcripti, & alias ſecundum ſubiectam materiam,videlicet.

28 De mandato Illuſtriſs.& Reuerendiſs. D.A.C. ſiue R.P.D. NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, ad inſtantiam R.P.D Ghini Sanctiſs.D.N.eiuſq; R. C. Apoſtolicæ Generalis Commiſſarij principalis & NN.prouiſi Apoſtolici,& pro ſuo intereſſe adhærentis,Tenore præſentium.

Mandatur vobis Capitulo, & Canonicis Eccleſiæ NN.necnon Capitaneo,Executoribus,& ſub Exequutoribus noſtræ Curiæ, & alijs ad quos ſpectat, quatenus ſtatim viſis,& receptis præſentibus, ſub quingentorum ducatorum &c.alijſque pœnis &c.debeatis eundem NN.Prouiſum Apoſtolicum in realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem Canonicatus, & Præbendæ NN.per obitum q.NN. vacantis,& annexorum, iurium,membrorum,ac pertinentiarum quarumcumque amoto NN.& quolibet alio detentore,immiſiſſe,induxiſſe,& impoſuiſſe: ac immiſſum, inductum, & impoſitum manutenuiſſe, defendiſſe, & conſeruaſſe,ac de fructibus, redditibus, prouentibus, & obuentionibus

Digitized by Google

vniuerſis eiuſdem Canonicatus, & Præbendæ, à die obitus dicti q.q. NN. decurſis,necnon etiam decurrendis,reſpondiſſe,& ſatisfeciſſe,& reſponderi, & ſatisfieri feciſſe, per d. NN. Prouiſum Apoſtolicum, prælibati Sanctiſs. D. N. Papæ, eiuſque Reu. Cam. Apoſtolicæ nomine retinen. ac percipien. ac ſubinde eidem NN. Prouiſo Apoſtolico,ſi, & poſtquam literas ſuæ prouiſionis eiuſdem Canonicatus, & Præbendæ ſub plumbo legitimè expeditas præſentauerit traden. ac conſignan.quoniam NN. aduerſario citato,& intimato, ſeruatis ſeruandis.in vim ſententiæ deſuper latæ,provt in actis Reuerendiſs.D.ita mandauit, hac die &c.

NN. Notarius. Locus † Sigilli. N.Locumtenen.

Si verò R.P.D.Commiſſarius non eſt in cauſa, expeditur Mandatum,vt infra, & alias ſecundum facti contingentiam,videlicet.

29 De mandato Illuſtriſs.& Reuerendiſs.D.A.C. ſiue R. P.D.NN.eius in ciuilibus Locumtenentis,& ad inſtantiam NN.Prouiſi Apoſtolici principalis, Tenore præſentium.

Mandatur vobis Capitaneo,Exequutoribus,& Subexequutoribus Curiæ noſtræ, & alijs ad quos ſpectat &c.quatenus ſtatim viſis, & receptis præſentibus, ſub 500.ducatorum auri &c.alijſque pœnis &c.debeatis d. NN. Prouiſum Apoſtolicum in realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem Beneficij NN. vacantis per obitum q.N.necnon annexorum iurium,membrorum, ac pertinentiarum quarumcumque amoto NN. aduerſario,& quolibet illicito detentore, immiſiſſe, induxiſſe,& impoſuiſſe,& immiſſum, inductum, & impoſitum manutenuiſſe,defendiſſe,& conſeruaſſe, ac de fructibus, redditibus vniuerſis, à die obitus dicti q. NN. decurſis.ac decurrendis,reſpondiſſe, & ſatisfeciſſe, ac reſponderi,& ſatisfieri feciſſe,quoniam d.NN. Aduerſario citato,& intimato ſeruatis ſeruandis.in vim Sententiæ deſuper latæ,provt in actis,Reuerendiſs. D. ita mandauit hac die &c.

N. Notarius. Loco † Sigilli. N. Locumten.

30 Quo verò ad exequutionem Sententiæ declaratoriæ, ſi in ea forte fuit præfixus terminus quindecim dierum ad parendum,vt ſupra,intimatur d.Sententia Parti aduerſæ cum Cedula, & demum d. termino elapſo,ac relatione facta, provt etiam ſi nullus terminus fuit in ea præfixus,expediuntur Cedulones,& affiguntur vt infra, & alias ſecundum ſubiectam materiam, & contingentiam facti videlicet.

Cedulones.

31 Dominus NN.Clericus N.intruſus in Beneficio NN. vacante per obitum NN. hic authoritate Apoſtolica denunciatur Excommunicationis,aliaſque Eccleſiaſticas Sententias,Cenſuras, & pœnas in literis Apoſtolicis,& Monitorialibus deſuper pro illarum exequutione emanatis,contentas,ob illarum non paritionem,dicti Beneficij poſſeſſionis non dimiſſionem, fructuumq; non reſtitutionem,damnabiliter incurriſſe,ac incidiſſe, & declaratur,& alias prout in actis,inſtante NN.principalis, ſiue &c.

N.Notarius. Locus † Sigilli. N. Locumten.

32 Verum ſi exequutio Sententiæ aliquo caſu ſit in partibus facienda,expeditur illius Inſtrumentum,& tranſmittitur ad partes tenoris ſequentis,& alias ſecundum contingentiam facti videlicet.

33 Chriſtophorus Vidman Vtriuſque Signaturæ Sanctiſs. D. N. Referendarius, Prothonotarius Apoſtolicus, necnon cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ generalis Auditor,Romanæque Curiæ Iudex ordinarius, Sententiarum quoque,& Cenſurarum tàm in Romana Curia,quàm extra eam latarum, ac literarum Apoſtolicarum quarumcunque vniuerſalis, & merus exequutor ab eodem Sanctiſſimo ſpecialiter deputatus: Vniuerſis,& ſingulis DD. Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis,Decanis,Archidiaconis,Scolaſticis,Cantoribus,Cuſtodibus, Theſaurarijs, Sacriſtis, Canonicis, Parochialium Eccleſiarum Rectoribus, eorum Locumtenentibus, Plebanis, Viceplebanis, Cappellanis, Curatis, & non Curatis, cæteriſque Presbyteris, Clericis,Notarijs,& Tabellionibus publicis per Ciuitatem, & Diœceſim N.ac alias vbilibet conſtitutis,illique vel illis,ad quem, vel ad quos præſentes noſtræ Literæ peruenerint ſalutem in Domino,& noſtris huiuſmodi, imò verius Apoſtolicis firmiter obedire Mandatis.Noueritis, quod lite,& cauſa coram nobis inter Reu. Cam. Apoſtolicam,& R.P.D. Ghinum illius Commiſſarium Generalem, necnon NN. Prouiſum Apoſtolicum,illi pro ſuo intereſſe adhærentem ex vna,& NN. Intruſum in Beneficio NN.Reum conuentum,ex altera partibus,de & ſuper immiſſione in poſſeſſionem Beneficij NN.per obitum q.N.vacantis de menſe N.necnon Literarum Apoſtolicarum, ac noſtrarum Monitorialium intimatarum paritione, rebuſque alijs &c. introducta, Exequuto contra NN d. Monitorio,relatione facta,& pro illius verificatione pro parte d.Commiſſarij,& d.NN.illi adhærentis exhibitis nonnullis iuribus, & articulis, ac examinatis Teſtibus,ſeruatis omnibus terminis de ſtylo Curiæ ſeruari ſolitis.Tandem R.P.D.Caballettus Vtriuſque Signaturæ Sanctiſs. D. N. Papæ Referendarius,ac noſter in Ciuilibus Locumtenens d.NN exaduerſo principali per vnum ex Sanctiſs.D N.Papæ Curſoribus, provt etiam omnes, & ſingulos præcedentes actus citato,viſis videndis &c. ad fauorem d.Commiſſarij, & Prouiſi Apoſtolici illi adhærentis principaliũ, contra d. N. ſuam in ſcriptis promulgauit Sententiam tenoris infraſcipti videlicet: *Chriſti nomine inuocato &c.* Quam quidem præinſertam Sententiam, & omnia, & ſingula ſupradicta vobis omnibus, & ſingulis intimamus &c.inſinuamus,& notificamus,& ad veſtram,& cuiuslibet veſtrum notitiam deducimus, & deduci volumus per præſentes,ne de præmiſſis ignorantiam aliquam prætendatis &c. Voſque omnes ſupradictos tenore præſentium monemus,& requirimus, Vobis verò alias ſupradictis Iuſtitiæ Miniſtris,ten ore præſentium, committimus, quatenus ſtatim viſis, & receptis præſentibus,& poſtquam pro parte d.R.P.D.Commiſſarij & NN. Prouiſi Apoſtolici præſentium vigore fueritis requiſiti,ſeu aliquis veſtrum fuerit requiſitus, ipſum R. P. D. Commiſſarium, ſeu ab eo ad id ſpecialiter deputatum in realem,actualem,& corporalem poſſeſſionem d.Beneficij & illius iurium, & pertinentiarum, ac membrorum quorumcunque expulſo,& amoto d.NN. & quolibet alio detentore,immittatis,imponatis,inducatis, & immiſſum, inductum, & impoſitum manuteneatis,conſeruetis,defendatis,ac de fructibus eiuſdem, iuxta formam d. Sententiæ, reſpondeatis, & immitti, imponi, & induci, & immiſſum,& impoſitum, & inductum manuteneri,& conſeruari, ac de fructibus reſpõderi,& ſatisfieri faciatis,& mandetis,provt nos, quantum poſſumus,immittimus,imponimus,inducimus, ac inductum, immiſſum, & impoſitum manutenemus, & conſeruamus,immittique, induci, manuteneri, & de fructibus per præſentes reſponderi, & ſatisfieri mandamus. Et nihilominus d. NN. Intruſum,vt ſupra,excommunicatum,& declaratum in veſtris Eccleſijs, Monaſterijs,& Cappellis, alijſque locis publicis, publicè nuncietis, & ab alijs nunciari, & ab omnibus Chriſti Fidelibus arctius euitari faciatis, & mandetis, donec aliud à Nobis, vel ſuperiore noſtro deſuper habueritis in mandatis, lecta, lata &c. In quorum &c. Datum &c.

NN.Notarius. Locus † ſigilli N.Locumten.

34 Quod ſi Reus conuentus per decem dies poſt publicationem Ceduloni,Declaratoriæ non paruerit, tunc Cedulono exequuto in actis cauſæ reproducto,citatur vt infra videlicet.

A.C.N.

35 Citetur NN.exaduerſo principalis, ad videndum ſe aggrauari,& reaggrauari,literaſque aggrauatorias, & reaggrauatorias, Brachiumque ſæculare deſuper neceſſarium, & opportunum, ac illius inuocationem decerni,& relaxari,ad p.d.inſtãte NN principali ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN.petijt,& obtinuit vt ſupra niſi ad p.d. cum intimatione omni &c.

A. C. N.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus relaxauit grauamen &c. & Brachium ſæculare, & alias provt in actis,inſtante NN. principali ſiue &c.

N. Notarius.

Elapſa

Digitized by Google

Elapſa prima die iuridica poſt exequutam intimationem, expeditur Brachium ſæculare, & tranſmittitur ad partes, tenoris infraſcripti, videlicet.

36 Potentiſſimo, & Catholico Principi, & Domino D. Philippo ab Auſtria Hiſpaniarum &c. Regi &c. eiuſq; Proregibus &c. Prætoribus, Poteſtatibus, Iudicibus &c. necnon Reuerendiſs. D. Epiſcopo NN. eiuſque Vicario in ſpiritualibus Generali, Vniuerſis quoque D. Abbatibus &c. Chriſtophorus Vidman &c. Aliàs pro parte R.C. Apoſtolicæ, illiuſque R.P. D. Commiſſarij, & NN. prouiſi Apoſtolici, pro ſuo intereſse illi adhærentis præſentatis literis Apoſtolicis &c. (*hic narrentur reliqua provt in inſtrumento Sententiæ Declaratoriæ ſuperius ſcripto, & inſeratur Sententiæ tenor, provt in eo*) Et quoniam idem NN. ſic excommunicatus, & declaratus, rebellis, & inobediens, excommunicationis ſententiam per decem dies poſt illius publicationem, & denunciationem in locis publicis per vnum ex Sanctiſſimi D.N. Papæ Curſoribus (*vel aliàs ſecundum facti contingentiam*) publicè factam, animo ſubſtinuit induratо, ad vlteriorem præfati R.P.D. Commiſsarij, & NN. Prouiſi Apoſtolici inſtantiam, citato iterum d. NN. & contumace, & parere negligente, Sententiam Excommunicationis antedictam aggrauamus, & harum ſerie reaggrauamus. Quocirca vobis omnibus Eccleſiaſticis perſonis committimus &c. quatenus eundem NN. in excommunicatum, declaratum, aggrauatum, & reaggrauatum in veſtris Eccleſijs, Monaſterijs, & Cappellis, etiam inter Miſsarum ſolemnia, publicè nuncietis, & ab alijs nunciari, & ab omnibus Chriſti Fidelibus arctius euitari faciatis, donec aliud à nobis habueritis in mandatis. Et quia enſe nô proficiente Eccleſiaſtico, temporalis gladius non immeritò ſuffragatur, vt quos Dei timor a malo non reuocat ſaltem exerceat ſeueritas diſciplinæ, Brachium ſæculare Inuocantes. Vos Sereniſſimum &c. benignè in Domino hortamur, & rogamus. Vobis verò omnibus, & ſingulis alijs, quibus poſsumus, committimus &c. quatenus eumdem NN. per eius perſonæ captionem, & carcerationem, bonorumque ſuorum quorumcunque temporalium, & Eccleſiaſticorum ſubhaſtationem, & deliberationem, ac alium quemcunque modum, qui opportunior Vobis videbitur, ad dimittendum, & relaxandum cum effectu d. Beneficij NN. liberam, & vacuam, & pacificam poſſeſſionem, illiuſque fructus a die obitus q. NN. decurſos, & impoſterum, vſque in diem actualis poſseſſionis prædictæ dimiſſionis, decurrendos, & ſcuta NN. pro expenſis in hac cauſa legitimè factis, eidem R. P. D. Commiſsario, vel Subſtituto ad hoc ab eo deputando integrè perſoluendum &c. cogatis, & compellatis &c. In quorum &c.

NN. Notarius. Locus † ſigilli. N. Locumten.

37 Verò quoniam lata Sententia in Curia fit locus *Clementinæ vnicæ, de ſeq. poſſ. & fruct.* idcirco donec exequutioni locus fit, ſolet in vim d. Clem. relaxari ſequeſtrum ſuper fructibus beneficij abſque alia citatione, vt infra nu. 40. mutatis mutandis. Et aliquando etiam conceditur aliud Sequeſtrum, citata Parte vt infra videlicet.

A. C. N.

38 Citatur NN. exaduerſo principalis ad videndum decerni, & concedi Sequeſtrum ſuper fructibus Beneficij NN. de quo agitur, concordandum de Sequeſtratore, & dandum liſtam Confidentium, alias videndum per Dominum deputari ex officio, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra, & dari liſtam cum Intimatione omni &c.

A. C. N.

39 Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus conceſſit, & relaxauit ſequeſtrum, & mandauit dari liſtam, & aliàs provt in actis: Ideò citetur idem, ad dandum d. liſtam, alias videndum per Dominum deputari Sequeſtratorem ex officio, ad p. d. Inſtante NN. principali ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt vt ſupra, Ex tunc Dominus deputauit in Sequeſtratorem NN. niſi ad p.d. cum Intimatione omni &c. (vel de conſenſu omni &c.)

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus deputauit Sequeſtratorem, & aliàs provt in actis, Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Cæterum in Rota Auditor non mandat dari liſtam, nec citatur Pars ad illam dandum, ſed in prima Citatione ad concordandum deputat Sequeſtratorem de conſenſu, ſin minus ex officio.

Elapſa prima die iuridica poſt intimationem exequutam, expeditur Sequeſtrum vt infra, & aliàs mutatis mutandis, ſecundum facti contingentiam, videlicet.

40 Chriſtophorus Vidman &c. Reu. D. NN. Priori Eccleſiæ NN. Salutem in Domino, & noſtris, imò verius Apoſtolicis, firmiter obedire mandatis &c. Aliàs ſi quidem ad fauorem NN Prouiſi Apoſtolici, de, & ſuper immiſſione in poſseſſionem Beneficij NN. per obitum q. NN. illius vltimi Poſseſsoris vacantis, fructuumque a die obitus d. quon. NN. decurſorum, ac decurrendorum reſtitutione, contra NN in d Beneficio intruſum, virtute literarum Apoſtolicarum ſub plumbo legitimè expeditarum, præuio monitorio opportuno pro illarum exequutione emanato, & eidem NN. legitimè intimato, vt in actis iuſtificatiſque eiſdem literis, ac ſeruatis ſeruandis, & verificatis verificandis, eodem NN. intruſo in quolibet actu, & ad infraſcripta per vnum ex Sanctiſſimi D. N. Papæ Curſoribus legitimè citato. Sententiam tulimus, & promulgauimus provt in actis infraſcripti Notarij plenius continetur. Nuper verò ab eodem NN. Prouiſo Apoſtolico requiſiti ad eius inſtantiam, dictum Intruſum, ad videndum ſuper fructibus dicti beneficij decerni, & concedi ſequeſtrũ, & concordandum de Sequeſtratore, & alia fieri deſuper neceſsaria, & opportuna, citari mandauimus, & quia Partes non concordarunt, Te in ſequeſtratorem ex officio elegimus, provt per præſentes eligimus, & deputamus; Quocirca tibi committimus &c. quatenus &c. ſub mille ducatorum &c. alijſque &c. pœnis &c. mandati exequutiui, ac excommunicationis in ſubſidium iuris &c. prædictum Beneficium, illiuſque poſſeſſionem, ac omnes, ac ſingulos fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones, & emolumenta quæcumque eiuſdem Beneficij, ac quaſcumque Domos, Terras, Vineas, & Poſseſſiones ad d. Beneficium quomodolibet ſpectan. & pertinen. dicta authoritate noſtra, imò verius Apoſtolica, ſub firmo, & arcto Sequeſtro teneas, dictoſque fructus, & emolumenta quæcumque d. Beneficij, eiuſque bonorum exigas, percipias, & omnia prædicta vtiliter conſerues, & cuſtodias ad vſum, & vtilitatem Partis in huiuſmodi cauſa victoriam obtenturæ, ac eidem & ad omne mandatum noſtrum conſignanda, & donec, & quovſque huiuſmodi Sequeſtrum reuocatum fuerit. Volumus tamen, quod per huiuſmodi Sequeſtri appoſitionem cultus Diuinus debitis non defraudetur officijs, ſed quod Sequeſtro durante ex dicti Beneficij fructibus debita, & conſueta ſupportentur onera, eidem pro illius manutentione incumbentia, ac illi per d. Sequeſtratorem fideliter, ac legaliter deſeruiatur. Inhibemus præterea eidem NN. Aduerſario, NN. & alijs quibuſcumque, ne ſub eiſdem pœnis audeant, vel præſumant quoquo modo in eodem Beneficio, ac illius fructuum prædictorum perceptione ſe ingerere, aut d. Sequeſtratorem in præmiſſis perturbare, vel impedire, ita quod libere ſinant, & permittant huiuſmodi Sequeſtrum ſuum plenarium effectum ſortiri. Iniungentes nihilominus ſub eiſdẽ pœnis, Omnibus ad quos ſpectat &c. vt de fructibus, & emolumentis vniuerſis d. Beneficij eidem Sequeſtratori reſpondeant, & reſponderi faciant, quibuſcumque non obſtantibus &c. Abſolutionem &c. In quorum &c.

NN. Notarius. Locus † ſigilli. N. Locumten.

41 Aliquando verò etiam poſt declaratoriam obtinetur ſubdelegari Iudicem in partibus pro liquidandis fructibus ab intruſo perceptis, citata parte, vt infra videlicet.

A.C.N.

Digitized by Google

A.C.N.

42 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum ſubdelegari Iudicem in partibus, pro liquidandis fructibus Beneficij, de quo agitur, concordandum de Iudice, loco, loco loci, Portitore, alias videndum per Dominum deputari ex officio cum omnibus facultatibus neceſſarijs & opportunis, conſtituendum (vel ſubſtituendum) in partibus Procuratorem reperibilem, & acceptantem, alias videndum decerni proceſſum per affixionem ad valuas Eccleſiæ, ſeù loci deputandi, ad p. d. Inſtante NN. principali ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit deputari in Iudicem NN. locum NN. locum loci, Palatium ſolitæ reſidentiæ d. Iudicis, (vel Eccleſiam NN.) & vt ſupra, niſi ad p. d. cum Intimatione, omni &c.

A.C.N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus ſubdelegauit Iudicem, & alias provt in actis, Inſtante NN. principali ſiuę &c.

N. Notarius.

43 Si verò Pars non vult conſentire in Iudicem, vel allegat eum ſuſpectum, poteſt citari iterum ad concordandum de alio Iudice, & dandum liſtam Confidentium, iuxta ſuperius tradita *par.1. ſub cap.12. numer.7. & ſeq.*

Elapſa prima die iuridica poſt intimationem exequutam, illa de more reproducta, poterit expediri inſtrumentum ſubdelegationis Iudicis vt infra, & alias ſecundum contingentiam facti, & tranſmitti ad partes, videlicet.

44 Chriſtophorus Vidman &c. Reu. D. Priori Eccleſiæ NN. per nos ad infraſcripta ſubdelegato, ſalutem in Domino, & noſtris, imò verius Apoſtolicis firmiter obedire mandatis. Alias ſiquidem Sententiam declaratoriam, ad inſtantiam NN. Prouiſi Apoſtolici de Beneficio N. contra NN. in d. Beneficium intruſum, ob non dimiſſionem poſſeſſionis illius, ac fructuum, a die obitus q. N. illius vltimi poſſeſſoris decurſorum, & vſque in diem realis dimiſſionis decurrendorum, non reſtitutionem, & literarum Apoſtolicarum, mādati de capiēdo eiuſdem Beneficij poſſeſſionem ſub Annulo Piſcatoris expeditarum, Nobis exhibitarum, ac monitorialium per nos in illarum exequutionem conceſſarum, & Aduerſario legitimè intimatarum, provt in actis, non paritionem, ſeruatis de Iure ſeruandis, & verificandis, citata Parte, in ſcriptis tulimus, & promulgauimus, provt in noſtris inde confectis literis plenius continetur: Poſt cuius Sententiæ prolationem pro illius omnimoda executione, a præfato NN. Prouiſo Apoſtolico requiſiti ad eius inſtantiam, NN. dicti NN. Procuratorem ad videndum per nos Iudicem aliquem in partibus, pro fructuum antedictorum liquidatione, ſubdelegari, ac locum, locumque loci, eligi, citari fecimus, & in d. Procuratoris contumaciam, te Priorem NN. in Iudicem, ad dictos fructus liquidandum, liquidarique faciendum ſubdelegauimus, & in locum, Ciuitatem N. ac locum loci, palatium tuæ ſolitæ reſidentiæ (ſeu Eccleſiam NN.) in quibus hæc liquidatio fieri debet, eligimus: Quocirca tibi committimus &c. ſub mille ducatorum &c. quatenus omnes, & ſingulos fructus &c. & emolumenta quæcumque d. Beneficij à die obitus d. q. N. decurſos, & vſque in diem actualis dimiſſionis poſſeſſionis dicti Beneficij decurrendos, citato ad omnia d. N. ſi in dicta Ciuitate interfuerit, alioquin ad valuas Eccleſiæ d. loci deputati, liquides, & liquidationem debitam facias, & deſuper omnes, & ſingulos Teſtes coram te, pro parte d. NN. prouiſi Apoſtolici, recipias, & iuxta Interrogatoria, ſi quæ d. NN. exhibuerit coram te, ſin minus iuxta diſcretionem tuam, præuio Iuramento per eos per diem ante præſtando, examines, ac per Notarium publicum, per te, Partibus non ſuſpectum, deputandum examinari cures, ipſorumque depoſitiones, & dicta in ſcriptis fideliter redacta, iuraque, ſcripturas, libros, & alia quæcumque munimenta pro huiuſmodi liquidatione neceſſaria capias, recipias, extrahas, ac extrahi facias, proceſſumque ſuper hac liquidatione faciendum in publicam, & authenticam formam, tuo ſigillo clauſum, & obſignatum ad Nos tranſmittas. Teſtes examini ſubijcere ac ſcripturas exhibere negligentes per pecuniarias pœnas, & denique per Cenſuras Eccleſiaſticas cogendo, In quibus omnibus exequendis vices, & voces noſtras, cum facultatibus neceſſarijs, & opportunis, tibi committimus per præſentes, In quorum &c.

NN. Notarius. Locus † ſigilli. NN. Locumten.

45 Cæterum in hac literarum Apoſtolicarum Exequutionis materia regulariter Appellatio ſuſpenſiua non datur, ſi quis tamen ſe læſum, & grauatum ſenſerit, poterit appellare in actis intra legitima tempora vt ſequitur videlicet.

Pro NN. contra NN.

46 Coram Domino meque &c. NN. habita notitia de prætenſa Sententia lata ad aſſertum fauorem NN. contra NN. ab eo, & omnibus alijs grauaminibus &c. ad Sanctiſſimum D. N. Innocentium X. eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam appellauit, provt in cedula, quam facto dedit provt in folio, tenoris &c. petens &c. omni &c.

Cui Dominus dedit refutatorios in forma omni &c.

Tenor Cedulæ.

47 A quadam aſſerta Sententia ad prætenſum fauorem NN. contra NN. de, & ſuper immiſſione in poſſeſſionem Beneficij NN. fructuumque reſtitutione, rebuſque alijs in actis cauſæ, & cauſarum huiuſmodi latius deductis &c. Procurator, & eo nomine NN. ſentiens ſe læſum, & grauatum, & timens magis lædi & grauari &c. ab illa, & alijs grauaminibus, ac toto proceſſu deſuper fabricato ad Sanctiſſimum D. N. Innocentium Papam X. eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam in his ſcriptis prouocat, appellat, & æquè principaliter de nullitate dicit, petens ſemel, bis, tertiò, ſæpè, ſæpius, ſæpiſſimè, inſtanter, inſtantius, & inſtantiſſimè ſibi de Apoſtolis reſponderi, & quatenus &c. a non admiſſione, ac toto vlteriori proceſſu iterum ac toties quoties &c. appellat, prouocat, & vt ſupra de nullitate dicit, itaut ſit vltimus in appellando &c. & interim &c. nihil innouari &c. alias de nullitate, & attentatis &c. proteſtans &c. non ſolum vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

48 Ad hoc autem vt Exequutio literarum Apoſtolicarum poſſit impediri, neceſſe eſt adire plenam Signaturam Iuſtitiæ, *ſ*, & rationes, ob quas cauſa appellationis ad vtrumque effectum committenda veniat, formiter in voce, & in ſcriptis deducere, obtenta prius ab Eminentiſs. illius Præfecto Superſeſſoria, ſi opus fuerit, & iuxta ſuperius tradita *p.1.c.13.n.18.& ſeqq.* cauſam proponendam curare; Commiſſio verò proponenda cum narratiua vt infra, & alias ſecundum ſubiectam materiam, confici poterit, videlicet.

Viterbien.

49 Beatiſſime Pater. Vacante Capella NN. ſita in Eccleſia NN. de Iure patronatus Laicorum ex dotatione, & fundatione, per obitum NN. vltimi illius Rectoris, & poſſeſſoris extra Romanam curiam defuncti, valoris Vigintiquatuor ducatorū auri de Camera non excedentis, fuit a Patronis præſentatus ad illam coram Ordinario NN. S. V. Orator, qui ab eodem Ordinario inſtitutus, eiuſdem Beneficij poſſeſſionē adeptus fuit, nuper vero NN. aduerſarius de eodem Beneficio, vt libero, & reſeruato, nulla dicti Iuris patronatus, aut præmiſſorum facta mentione, ſubreptitiè, & obreptitiè a S. V. ſibi prouideri, & a R. P. D. A. C. in huiuſmodi prouiſionis exequutionem Sententiam fauorabilem ſuper immiſſionem, ac Declaratoriam extorſit, ob id idem S. V. Orator ab eadem Sententia infra legitima tempora appellauit. Dignetur igitur S. V. cauſam, & cauſas appellationis, & appellationum, necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ, infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum, necnon attentatorum, & innouatorum quorumcumq; ac reſtitutionis in integrum, provt de Iure &c. vna cum omnibus inciden. dependen. emergen. annexis, connexis, ac toto negocio principali, & quam, & quas, &c. alicui S. V. Sacri Palatij Apoſtolici Auditori, audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. committere,

tere,& mandare cum facultate citandi,inhibendi,quos,
quibus,quoties,vbi, & quando opus fuerit &c. Conſti-
tutionibus,& Ordinationibus Apoſtolicis,Stylo Pala-
tij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcum-
que,Statum &c. pro plenè &c.
50 Et ſolet Signatura,vbicumque agitur de Literarum
Apoſtolicarum executione, reſcribere in huiuſmodi
cauſis appellationum cum clauſula, *ſine præiudicio exe-
cutionis Literarum Apoſtolicarum*.
51 Cæterum ſi virtute Literarum Apoſtolicarum fuit
etiam proceſſum ad declaratoria,non ſolet Commiſſio
appellationis, præſertim ſi Cenſuræ ſunt fulminatæ in
Curia,ſignari,niſi cum clauſula, *parito Breui*, idemque
importat,quod clauſula,*parito iudicato*.
52 Si tamen in literis Apoſtolicis adſit clauſula, *vocatis
vocandis*, aut alia ſimilis, faciens Exequutorem mix-
tum, vel adeſſet legitimus Contradictor, vel literæ A-
poſtolicæ non eſſent iuſtificatæ, & ob id Sententia eſ-
ſet apparenter iniuſta, vel notoriè nulla, vel etiam ſi
Literæ Apoſtolicæ eſſent vulneratæ, Signatura ſolet
reſcribere pro appellatione ſimpliciter, & aliquando
ex rationabili cauſa, licet Iudex intulerit grauamen,
etiam reſcribere conſueuit, cum clauſula, *arbitrio
&c.* quæ relaxat de rigore Iuris, non tamen ſolet
cum hac clauſula, arbitrio, reſcribere, niſi cauſa ſit in
Rota.

Obſeruationes.

A Literarum Apoſtolicarum exequutio conceditur,
53 & regulatur ſecundum terminos remedij, *l. fin. C.
de Edict. Diu. Adr. toll. Franc. in cap. licet Epiſcopus, nu. 7.
de Præben. in 6. Vitalin. in Clemen. 1. num. 68 de cauſ. poſ-
ſeſſ. & propr. Menoch. de adipiſc. rem. 6. num. 35. Rota dec.
45. num. 1. & 2. par. 1. & deciſ. 133. numer. 2. par. 6. recent.
Coccin. deciſ. 432. numer. 3. Caualer. deciſ. 230. numer.
2. & deciſ. 274. numer. 2.* vbi quod ita pluries te-
nuit Rota, *Gregor. deciſ. 221. numer. 2. & deciſ. 339.
num. 15.*
54 Et habent Litteræ Apoſtolicæ exequutionem para-
tam,ſicut teſtamentum, *cap. ſi quando, & cap. literis, de
reſcript. Mohed. deciſ. 13. vt lit. pend. Rot. deciſ. 192. num. 1.
& deciſ. 933. num. 2. par. 1. & deciſ. 167. numer. 2. & deciſ.
338. numer. 1. & deciſ. 751. numer. 1. par. 2. & deciſ. 109.
numer. 22. & deciſ. 199. numer. 2. & deciſ. 133. num. 1. par.
6. & deciſ. 147. numer. 2. par. 7. recent. Coccin. deciſ. 144.
numer. 3. Gregor. deciſ. 221. numer. 2. & deciſ. 307. numer.
18. Caualer. deciſ. 158. numer. 1. deciſ. 230. numer. 1. de-
ciſ. 299. numer. 2. & deciſ. 638. numer. 1. Buratt. deciſ.
55 435. numer. 1.* etiamſi † ſint expeditæ in forma Breuis,
*cap. ſi Capitulo, vbi Gloſ. in verbo exequatur, de conceſſ.
Præben. in 6. Mohed. deciſ. 13. vt lit. pendent. Rot. deciſ.
234. numer. 1. par. 3. & deciſ. 174. numer. 1. par. 7. recent.
& in Gerunden. Iuriſdictionis 1. May 1643. coram R.P.D.
Rojas*.
56 Idque propter illarum authoritatem, *Mohed. d. de-
ciſ. 13. vt lit. pend. Rot. deciſ. 192. num. 1 & deciſ. 506. num
1. par. 1. recent. Duran. dec. 60. numer. 16.* & ob earum
reuerentiam *Mohed. d. deciſ. 13. Rota deciſ. 57. numer. 2.
par. 2. & dec. 27. numer. 1. par. 6. recent. Duran. deciſ. 59.
numer. 1 & dec. 60. num. 16.* & propter honorem Sum-
mi Pontificis mandantis, *Staphil. de lit. Grat. fol. 153.
verſicul. quando vtraque, ibi, alia, & ſecunda ra-
tio*.
57 Sed Primò hoc procedit, quando literæ ſunt iuſtifi-
catæ, *cap. ſi quando de reſcript. Rot. dec. 558. num. 2. par. 1.
deciſ. 605. num. 2. par. 2. deciſ. 348. numer 1. par. 5. deciſ. 27.
num. 2. deciſ. 92. num. 11. & deciſ. 109. num. 22. deciſ. 199.
num. 1. par. 6. & deciſ 74. num. 1. par. 7. recent. & in Bonon.
Abbatia 3. Iuly 1645. coram R.P.D. Arguellio, Ang. deciſ.
91. num. 2.* vbi quod ita ſæpius fuit reſolutum, *Duran.
deciſ. 59. num. 1.* cum alijs ſuperius allegatis, non autem
ante iuſtificationem, quia tunc non ſunt exequendæ,
*cap. 2. vbi Abb. num. 3. de reſcript. Rota deciſ. 231. numer. 2.
par. 2. deciſ. 129. nu. 5. p. 3. deciſ. 166. nu. 1. par. 6. & dec. 147.
58 num. 5. par. 7. recent. Baratt. deciſ. 18. nu. 8.* vbi,quod alias
Sententia eſt iniuſta, *& deciſ. 491. num. 5. Duran. dec. 54.
num. 6.*
59 Hæc tamen limitatio Primò non vendicat ſibi locum,
quando literæ Apoſtolicæ fuerunt obſeruatæ ſpatio
quadraginta annorum, & vltra, tunc enim non indi-
gent alia iuſtificatione, *Duran. dec. 448. n. 3.*
60 Secundò nec etiam vendicat ſibi locum in literis A-
poſtolicis motu proprio emanatis,nam licet narratiua
in eis ſit de facto alieno, non tamen pro eius iuſtifi-
catione requiritur alia probatio, *cap. ſi motu proprio
de præb. in 6. Clem. 1. de probat. Gabr. de Clauſ. concluſ.
2. numer. 89. Achil. deciſ. 10. numer. 1. de probat. Put. deciſ.
101. lib. 3. Seraph. deciſ. 148. numer. 10. Rot. deciſ. 633. nu-
mer. 2. p. 1. deciſ. 656. numer. 1. par. 2. deciſ. 30. numer. 6.
par. 5. deciſ. 109. numer. 21. par. 6. & deciſ. 99. numer.
4. & deciſ. 140. numer. 8. par. 7. recent. Buratt. deciſ. 401.
numer. 6. Caualer. deciſ. 134. numer. 1. Duran. deciſ. 60. nu-
mer. 8. deciſ. 285. numer. 126. & ſeqq. & num. 146. & deciſ.
61 399. numer. 10.* ſiue † motus proprius emanauerit ex
mera liberalitate Principis, ſiue ad inſtantiam Par-
tis, ex cumulatis per *Rotam deciſ. 656. numer. 1.* vbi de
veriori, *num. 2.* vbi quod quotidiana Praxis Romanæ
Curiæ ita ſeruat, *par. 2. recent Ferentill. ad Buratt. deciſ.
62 621. num. 24. & ſeqq.* adeò quod d. clauſula, *motu pro-
prio*, transferat onus probandi in Aduerſarium, *Put.
deciſ. 323. numer. 5. lib. 2. Seraph. n. deciſ. 1484. numer. 10.
63 in fin.* & denique quod quando in Literis adeſt clau-
ſula, *motu proprio, aut ex certa ſcientia*, non ſit opus
illa aliter iuſtificare, tradit *Duran. d. deciſ. 285. numer.
126. & ſeqq & nu. 146.* cum ſint eiuſdem virtutis, *Mart.
de clauſul. p. 1. clauſ. 73. num. 7.* & eo minus indigent iu-
ſtificatione, ſi in eis adſit clauſula, etiamſi de præmiſ-
ſis non poſſit aliquo modo edoceri, & clauſula ſubla-
ta, & quod de obreptione, ſubreptione, vel intentio-
nis defectu dari non poſſit, *Rot. in Bononien. Macelli,
17 February, & 15. Decembris 1642. coram R.P.D. Peu-
tingero*.
64 Tertiò denique locum non habet quando in Literis
Apoſtolicis narratiua eſt poſita ſub clauſula, *vt aſſe-
ritur*, quia hæc non refertur Parti, cum ſit narratiua
Papæ, & ob id non compellit ad iuſtificandum,
*Mart. de Clauſ. par. 1. clauſ. 197. num. 1. Biſignett. deciſ. 6.
num. 2. de præb. Rota deciſ. 60. num. 1. & ſeqq. & deciſ. 77.
de reſcript. in antiq. Caſſad. deciſ. 4. nu. 1. nu. 6. & 9. de pro-
bat. & deciſ. 7. nu 1. & ſeqq. & nu. 8. verſ. ſecundo vero ca-
ſu, de iurepatr. Caſar. de Graſſ. deciſ. 2. numer. 1. & ſeqq. de
probat. Seraph. deciſ. 338. numer. 3. Rota deciſ. 412. numer.
2. & deciſ. 447. num. 1. p. 1. diuerſ. & deciſ. 461 num. 9. par.
1. & deciſ. 591. num. 6 & dec. 699. numer 4. par. 2. dec. 591.
num. 6. & ſeq. par. 4. & dec. 371. num. 14. par. 5. recent. Ca-
ualer. dec. 533. num. 3. Ferentill. ad Baratt. dec. 621. numer.
65 18. & dec. 706. numer. 15. & ſeq.* licet ſecus ſit, quando
eſt poſita ſub clauſula, *vt aſſeris*, quæ cum referatur
Parti indiget iuſtificatione, *Mart. d. clauſ. 197. num. 1.
Biſignett. d. dec. 6 numer. 2. de præbend. Caſſad. d. deciſ. 4.
num. 1. num. 6. & num. 9. de probat. & dec. 7. num. 1. & ſeqq.
& numer. 8. verſ. ſecundo vero caſu, de Iurepatr. Rot. dec. 60.
num. 1. & ſeqq. & deciſ. 77. de reſcript. in antiq. & d. deciſ.
412. num. 1. & ſeq. par. 1. diuerſ. & in Melenitana Penſio-
nis, 26. Iunij 1610 coram bon. me. Litta, apud Marcheſ.
de Commiſſ. appell. in cauſ. Penſ. par. 1. §. 1. deciſ. 20. numer.
4. fol 527. ſecundum non. impreſſ. Caſ. de Graſſ. deciſ. 2.
numer. 1. & ſeqq. de probat. Rota deciſ. 511. numer. 3. par. 4.
recent. Caualer. deciſ. 533. numer. 5. Ferentill. ad Buratt.
deciſ. 621. numer. 28. & deciſ. 708. numer. 15. &
ſeq.*
66 Et licet, quando ſunt plures Supplicantes clauſula,
vt aſſeritur, ſecundum aliquos,non videatur differre
a clauſula, *vt aſſerunt*, hæc tamen diſtinctio nunquam
fuit a Rota canonizata, ſed potius reiecta, vtiſ nimis
ſubtilis,& parum in iure fundata, *Rota deciſ. 371. nu. 16.
& ſeqq. par. 5. recent. Duran. deciſ. 254. num. 15. Ferentill.
ad Buratt. dicta deciſ. 708. num. 16.* & ob id narrata per
67 verba, *vt aſſeritur*, ſiue ſint plures Supplicantes, ſiue
ſit vnus tantum, alia iuſtificatione non indigent, ex
præallegatis.
68 Secundò concluſio, quod Literæ Apoſtolicæ habent
exequutionem paratam, non procedit in Literis ha-
bentibus clauſulam, *vocatis vocandis*, quæ facit, vt
procedendum ſit Iudicialiter, Parte citata, & cauſa
cognita, *Staphil. de lit. Grat. fol. 41. verſ. reperitur, & alia*,

Felyn.

Digitized by Google

Felyn.in cap.fin.num.23.de præſum.Card.in cap.exhibita numer. 4. verſ. in gloſ. tertia de iud. & conſ. 63. in princ. Gonzal.ad reg.8.gloſ.15.§.1.numer.70.Rot.deciſ.32.de reſcrip. in antiq. quæ eſt eadem cum deciſ. 30. de reſcript. in nou.Caualer.deciſ.274.numer.1. vbi quod ita pluries fuit reſolutum, Buratt. deciſ. 185. numer. 3. deciſ. 529. numer.5.& deciſ.940. numer.8.Duran.deciſ.250.numer.10. Rota deciſ.367.num.10 & deciſ.371.num.1.par.5. & deciſ.
69 97 numer.49 par.7.recent. vbi † etiam quod clauſula, ſeruatis ſeruandis, æquipollet d. clauſulæ, vocatis vo-
70 candis, & † facit hæc clauſula Exequutorem mixtum, Staphil. de litt. Grat. d. fol.41. verſ. reperitur, & alia, Mart.de Clauſul.par.1.clauſ.196.numer.1 & ſeq. Coccin. deciſ.251.numer.1. & deciſ.366. numer. 3. Rot. deciſ.367. numer.19 & deciſ.371. numer.1. par.5. deciſ.84. numer.4. par.6.recent. Gregor. deciſ.69. numer.1.Buratt. deciſ.940. numer.8 Duran.deciſ.198. numer.7. & numer. 9. & cauſam Appellabilem, cap. exhibita, vbi Abb. numer. 6. & Felyn. numer.4. de iud. idem Felyn. in cap. fin. numer.24. de præſumpt. Staphil. de lit. Grat. fol. 42. verſic. ſecundo conuenit. Card. conſil. 63. in prin. & numer. 2. Mantic. deciſ.324.numer.3.Coccin. deciſ.253. numer.1. vbi quod ita pluries fuit reſolutum, & deciſ. 374. numer. 1. Buratt. deciſ.185. numer. 3. deciſ. 519. numer.3. & deciſ. 940. numer.8. Rot. deciſ. 119. numer.21. par. 5. recent.
71 & † per conſequens quod procedatur ordinariè non exequutiuè, Rota deciſ. 119. numer. 22. part. 5. recent.
72 Sed hoc non habet locum, quod Decretum alias eſſet inappellabile de ſui natura, provt Decretum de exequendo, vel ex Statuto prohibente appellationem, vigore duarum conformium, nam tunc clauſula vocatis,non redderet cauſam appellabilem, Duran.dec.198. num.4.& ſeqq.
73 Et licet Rota dec.558.par.1.recent. tenuit clauſulam, vocatis vocandis, ſolum efficere, vt Iudex non poſſit procedere extraiudicialiter, ſed iudicialiter cum cauſæ cognitione, Parte citata, retento iudicio exequutiuo,ad inſtar obligationis Cameralis, idque bonis rationibus comprobauerit, in practica nihilominus eſſet difficillimum obtinere contra primam opinionem in Rota ſæpiſſimè canonizatam, vt pariter aduertit Beltramin.ad Greg.dec.69.litt.A, num.9. vbi alias deciſiones pro prima opinione cumulat, & alios congerit, Mart.d.clauſ.196.num.1.& ſeq.
74 Tertio non procedit in litteris Apoſtolicis in forma, Dignum, ratione mixturæ, quam habent in corpore, Seraph.deciſ.817.num.1.& ſeq.Rot.deciſ.202.nu.2. & ſeq. par.1.diuerſ.& deciſ.278.num.1.par.1.& deciſ.52.numer. 2. & dec. 159 num.3. in fin. vbi quod ita pluries tenuit Rota, par.2.recent.Buratt.dec.171. n.2.& ibi Ferentill. nu.8.& dec.529.num.5.Duran.dec.414.num.2.& dec.437. num.3.
75 Si tamen nullus adſit Contradictor,nec clauſula vocatis vocandis,litteræ in forma dignum non videntur facere Exequutorem mixtum, Card. conſ 63. in princ. & conſ.71.in princ. cum alijs, quos refert,& ſequitur, Put. dec.144.nu.1.lib.2.
76 Quarto non procedit contra habentem parem titulum,Mobed.dec.13.vt lit.pend. quia tunc non proceditur exequutiuè,ſed ordinariè per Doctor. Bart. in l. fin. num.21.verſ.aut comparet aliquis,quid dicit, & ibi, Bald. num.49.in fin.verſ.7.æqualiter,de Edict. Diu. Adr. Tollen. Mobed. d. deciſ.13. Menoch. de adipiſc.rem.4. num.563. & ſeqq.Verall.deciſ.329.num.2 par.1. Caualer. deciſ.211. numer.5.Greg. dec.221. numer.2.& ſeq.Buratt.deciſ.482. num.1.
77 Quintò non procedit,quando Literæ Apoſtolicæ ſunt vulneratæ per Sententiam contrariam provt ſi fuit pronunciatum,literas non eſſe exequendas, Rota deciſ. 132.numer.12.par.2.diuerſ.Cocc.dec.78. numer.1 & ſeqq. Caualer. deciſ.2. numer.7. & provt ſi Reus abſoluatur ab impetitis, quando quis in monitorio, ſeu Libello petijt Literarum exequutionem, iuxta illarum formam, Caualer.dec.148. num.2. & dec. 158. numer.1. & ſeqq.
78 Sed hoc non habet locum, quando fuit pronunciatum, Literas non eſſe iuſtificatas, nam tunc, illis deinde iuſtificatis, poterit ad earum exequutionem deueniri, prout etiam ſi annullaretur Proceſſus ſuper earum iuſtificatione confectus, cum enim Sententia non tangat ipſas Literas, ſi illas poſtmodum iuſtificari contigerit,non impeditur earumdem exequutio, Rota in Aſtoricen. Archidiaconatus 6. Nouembris 1602. coram bon. mem. Card. Lancellot. apud Marcheſ. de Commiſſ.appell.ab execut.Breu.par.1.§.1. dec.44. nu.9. fol.375. Caualer. deciſ. 11. numer.5. & 6. Rota in Vlixbonen. Beneficij, 4. Iulij 1618. coram Sanctiſſimo D. N. Innocentio X.
79 Sextò non procedit, quando adeſt legitimus Contradictor,Caualer.dec.278.num.2. Buratt.dec.171. num.2.& dec.242.n.6.
80 Septimò non procedit ſtante lapſu triginta annorum, quo tempore Literæ Apoſtolicæ amittunt viam exequutiuam, Buratt.dec.267.n.5 & ſeq.
81 Eſt autem in hac materia legitimus Contradictor, Primò qui habet parem titulum, Mobed.dec.13. vt lit. pend. cum alijs cumulatis ſupra verſ. 4.non procedit numer.76.
82 Secundò, poſſeſſor habens prouiſionem ab Ordinario, Buratt.dec.171.nu.1.& dec.242.nu.6.
83 Tertiò Poſſeſſor cum titulo, cap. licet Epiſcopus, de Præb. in 6.l.meminerint. cunctis,vnde vi Put. dec. 271. nu. 7. lib.3. Mantic.deciſ.324.num.2.Rota dec.392.num.1. p. 3.recent.
84 Sed hoc non habet locum, quando titulus producitur poſt ſententiam, niſi per huiuſmodi titulum apparet incontinenti de bono iure Edentis, Seraph.dec.297. num 4.
85 Quartò Præſentatus, licet non poſſideat, eſt legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem contra Prouiſum Apoſtolicum, quando, in Literis in forma dignum, demandatur cognitio Iuris patronatus, cum Papa non præſumatur voluiſſe derogare præſentationi,Rota dec.52.nu.2.& ſeqq.par.2.recent.Buratt.dec. 211.nu.4.
86 Quod ſignanter procedit, quando, in Literis adeſt clauſula, dummodo tempore datæ præſentium non ſit alteri ius quæſitum,quæ faciat Exequutorem mixtum, Rota d. dec.52.n.3.par 2.rec.Gregor.dec.91.nu.2. Duran. dec.414. nu.2.& dec.437.n.3.Ferentill.ad Buratt.dec.651.lit. A, &
87 ab † eis Sententia datur etiam appellatio, Duran. dec. 414.num.2.& dec.437.num.3. Ferentill. ad Buratt. d.dec. 651.lit.A.
88 Et præſeruat ius quæſitum per ſolam præſentationem Patroni, Suarez in reg. de iure quæſit. quæſt. 1. fol. 28. lit. E, Rota deciſ. 17. de præb. in nou. Bellamer. deciſ. 167. Creſcen.deciſ.7.numer. 3. de Iure patr. Caualer. deciſ. 231.numer.4.& deciſ.478. num 6. Rota deciſ.52. numer.3. par.2.& deciſ.643. numer.7.p 4. recent. Duran. deciſ.100. num.5.
89 Et non ſolum ius in re, Staphil.de lit.Grat.fol.31. par. 2.diuerſ.ex quo infertur,Caualer. deciſ.231. numer.4. Ferentill.ad Buratt.deciſ.55.num 7. ſed etiam ius ad rem, Rota deciſ.17.de præben.in nou.Seraph.deciſ.1274. numer. 3.Caualer d.deciſ.578.numer.4. Buratt. deciſ. 55. numer. 2.& ſeq.vbi Ferentill. numer.7. & deciſ.651 numer.4. & ibi Ferentill.numer.10. & operatur, vt propter bonum ius illius, qui beneficium prius impetrauit, ſecunda Gratia habeatur pro non facta, Rota in Barchinon.Canonicatus, 24. Ianuarij 1618. coram Sanctiſs. D. N. Innocent. X.
90 Hoc tamen primò intelligitur de iure valido, & conſiderabili,Rot.dec.572 num.6.par.1.& dec.253.num.1. & ſeq.par.2.recent. non autem de inualido,& colorato,Seraph.dec.1498.num.4 Ferentill.ad Buratt.dec.55. num.8. & ſeq.
91 Secundò intelligitur de præſentatione facta à maiori parte Patronorum, non autem à medietate tantum, Rot.dec.643. num. 7. p. 4. recent. niſi Præſentatus de tempore datæ haberet etiam gratificationem ab ordinario, Ferentill. ad Buratt. deciſ. 651. numer.10.& ſeqq. tunc enim conſtito de iure alterius reſoluitur Gratia, ac ſi non eſſet facta, Seraph.dec.1484. numer. 12.Buratt.deciſ.137.numer.6.Beltram.ad Greg.deciſ.350. lit.A.
92 Et habetur hæc clauſula in Literis ſemper pro appoſita,licet fuerit omiſſa, Felyn.in c.capitulum, numer.16.

verſ.

Digitized by Google

verſ.adducitur ratio,de reſcript.Buratt.dec.55.num.1. Rota deciſ.579.num.1.par.3. & deciſ.110. numer.5. par.5. & deciſ.250.numer.44 par.7.recent. Durand. deciſ.114. nu-
93 mer.5. non † tamen indiget iuſtificatione, Gregor. deciſ.350. numer.2. & ibi Beltramin.latè ſub lit. A.

94 Eo magis autem præſentatus eſt, vt ſupra contra Prouiſum Apoſtolicum Contradictor legitimus, quando in Literis adeſt etiam clauſula amoto illicito Detentore, quæ ſimiliter facit Exequutorem mixtum, Rota dec.52.num.2.& dec.159.num.3.par.2.& dec.142.num.7. par.5.recent.Caualer.dec.478.nu.5. Buratt.dec.171. num. 2.& ibi Ferentill.lit. A, nu.8 Duran.dec.414.nu.2. & dec. 437.nu.3.

95 Cum enim tunc Exequutor debeat ſcrutari, An poſſeſſor ſit illicitus, nec ne, operatur d.clauſula, vt ille debeat procedere cum cauſæ cognitione, Iuris ordine ſeruato, Abb.in cap.de cætero num.8.verſ.quare circa,de re iud.Rebuff. ſuper concord. in form. mand. Apoſtol. verſ. aliquando in reſcripto,fol.669.Mohed.dec.7. nu.5. de reſt. ſpoliat.Achil.deciſ.6.nu.2.ſuper reg.de triennal. Rot.deciſ. 147.n.2.par.2.recent.Burat.dec.270.n.5. necnon aſſume-
96 re partes Iudicis, & ob id ab eius Sententia datur appellatio etiam ſuſpenſiua, Caualer.dec.478.n.5 vbi alias deciſiones cumulat, Buratt.dec.529.n.5.Duran.dec.414. nu.2.& dec.437 nu.2.

97 Cæterum tunc hæc clauſula dat cognitionem quando Sententia, & cognitio non præceſſit, alias ſecus, Abb.in d.cap.de cætero, num. 8. & ibi Felyn. num.9. de Sent.& re iud.Gonzal.ſuper regul.8.in annot.contra nullit. num.236.fol.285.Achil. deciſ.6. num.5. ſuper regul. de triennal.

98 Et tunc demum facit Executorem mixtum quando adeſt legitimus contradictor, nam alias Exequutor remanet merus, & non tenetur aſſumere partes Iudicis, nec ab eius Sententia datur appellatio, Caualer. dec. 278.n.8.& dec.478.nu.5.Ferentill.ad Buratt.dec.171.n.8. vbi alias deciſiones cumulat.

99 Non ſolum autem legitimo exiſtente Contradictore, facit vt ſupra, Exequutorem mixtum ſi in ea adeſt verbum illicito ex præallegatis, ſed etiam ſi in illa dictum fuerit amoto quolibet detentore, abſque d.verbo, illicito, Mart.de Clauſ.par.1.clauſ.9.nu.1.Rot.dec.353.n.2. ante fin.par.4.recent.

100 Operatur etiam clauſula, amoto &c. vt cenſeatur facta mentio de poſſeſſione facti, Rot.dec.353.nu 2.par.4. recent.& de poſſeſſione colorata, ſi eſt poſita in Gratia principali, & parte diſpoſitiua, non autem ſi eſt poſita in parte exequutiua, Felyn.in cap.de cætero num.9. de re iud.Gemin.conſ.86.num.6.Staphil.de lit.Grat.fol.98.verſ. vlterius ſciendum, Rebuff.in Prax. in form. nou. prouiſ.in verbo amoto, fol.153. & ſuper Concordat. in form. mand. Apoſt.verſ.aliquando in reſcripto,fol.669. Gonzal. ſup.reg. 8.Cancell.de menſ.& alter.Gl.15.§.1.nu.68.fol.392. Rot.
101 dec.38.de reſcr.in antiq.Caualer.dec.278.num.6. nam clauſula huiuſmodi poſita in parte principali, ſeù diſpoſitiua non facit Exequutorem mixtum, ſed magis corroborat authoritatem Exequutoris, Caualer. dec. 354. num.9 Poſita verò in parte executiua non immutat diſpoſitionem, Rot. dec.119. numer.8. par.5. recent.

102 Sed quando adeſt legitimus Contradictor, benè clauſula, amoto, facit exequutorem mixtum ſiue ſit in parte diſpoſitiua, ſiuè in exequutiua, quod euenit propter titulum Contradictoris, vt per Caual. dec. 478. num.5.

103 Licet autem Exequutor virtute huius clauſulæ, poſſit amouere Intruſum, non tamen poteſt amouere Poſseſsorem coloratum, Staphil.de lit. Grat. fol.98. verſ. ex quo ſequitur, Rebuff.in Prax.in for.nou.prouiſ. in verbo,
104 amoto &c.verſ.virtute huius clauſulæ, fol.153. ac † proinde tenetur Exequutor datus cum hac clauſula cognoſcere de colore tituli, Achill.dec.5.nu.4.vt lit.pend. Greg. dec.335. nu.12.

105 Non omitto quod ſicut in materia l.fin.C.de edict. Diu.Adr.toll, poſseſſio ſine titulo, vel ſine titulo conſiderabili, & releuante, vti inuiſta & infecta, non attenditur, ſic etiam in materia Literarum Apoſtolicarum, quarum Exequutio datur ad inſtar remedij d.l.fin. non habetur in conſideratione, ſecus ſi titulus ſit conſiderabilis, & releuans, Menoch.de adipiſc.poſſeſſ.rem.4.num. 561.Rot.dec.711.par.1. recent.

106 Et ob id, licet ex poſseſſione vniuerſali regulariter poſseſſio eorum, quæ poſſidentur a Tertio non acquiratur, Imol.in l.3.nu.4.& ſeq.ff.de acq.poſſ.Surd.conſ.139. n.64.& ſeq.& n.67.verſ.reſpondetur, Put.dec.31.num.1.& ſeq.lib.2 Seraph.dec.1037.nu.2.

107 Hoc tamen non procedit, quando non adeſt legitimus contradictor, & Poſseſſio, cui Ius reſiſtit, non eſt habenda in conſideratione, Verall.dec.296. n.4. par.1. Put.dec.310.n.1.& ſeq lib.2.hoc enim caſu ex poſseſſione vniuerſali acquiritur etiam poſseſſio eorum, quæ poſſidentur à Tertio Greg. dec.404.n.1.

108 Sed hic, qui nec titulum, nec poſseſſionem habet, ſine dubio Contradictor legitimus non eſt, quinimo nec etiam eſt citandus, Menoch.de adipiſc.rem.3.n.556.Rot. dec.51.n. 10.par.7.recent.

109 Signanter autem admittitur, ad exequutionem Literarum Apoſtolicarum impediendam, exceptio oriens ex ventre earumdem, Saluſt.Tiber.in Prax.lib.3.c.12.nu. 6.Caſſad.dec.10.n.8.& ſeqq.de reſcript. Seraph.deciſ.680. num 13.

110 Exceptio verò defectus proprietatis non admittitur, niſi in continenti probetur, ſeu probatio incontinenti offeratur, Abb.in cap.conſtitut.46.num.15.de appell. Ferrett.conſ.3 n.14.Franc.in cap.licet Epiſcopus, num.4.de preben in 6. vbi idem tradit de exceptione defectus iuris Agentis.

111 Sed exceptio concernens defectum tituli, quæ in beneficialibus ſimiliter non admittitur Menoch.de adipiſc.rem.8.nu.748.Rot.dec.723.p.3.lib.3. diuerſ. tunc demum debet admitti, ſi opponitur crimen, ſeù defectus cum infamia, vel etiam, & ſecundò quando collatio fuit clandeſtina, denique tertio, quando allegaretur prouiſionem non tenere, niſi titulus eſset apparenter iuſtus, quia tunc ſecus, Abb. in cap. cum olim, numer. 16 & ſeq. de cauſ. poſſ. & prop. quem ſequitur Felyn.in cap. acceden. num.2. verſ. ſed vt intelligas ſubtiliter de accuſat.

112 Cæterum exceptio inhabilitatis Perſonæ in Beneficialibus ſemper admittitur, ne detur vitioſus ingreſſus, prout in ſpecie de exceptione Apoſtolica dixit Rota in Vrgellen.Canonicatus 21.May 1593.cor.bo.me.Card. Blanchetto.

113 Ex magno verò fumo Iuriſpatronatus ſuperſedetur in exequutione Literarum, donec meliores fiant probationes, Rota dec.413. num.2. par.1. rec. Andr.dec.2. num.3.

114 Sed hoc procedit, quando exceptio oritur ex ventre literarum, ſecus quando eſt aliundè probanda, nam tum exceptio debet eſse clara, & notoria ad effectum ſuperſedendi in exequutione, Rot.dec.381.num.1. p.1.recent.& in Aretina Plebania 27.Martij 1620.cor.bo. me.Archiepiſcopo Dunozett o, quæ eſt dec.200.par.4. recent. tom.2.

115 Non ſolum autem ſunt iuſtificandæ literæ ſub plumbo expeditæ, vt fuit ſuperius demonſtratum, ſed etiam expeditæ in forma Breuis de capienda poſseſſione nomine Cameræ, quò caſu eſt ſignanter iuſtificanda Reſeruatio, Lancellot.de attent.in pena. in præfat. num.442. & ſeqq verſ.ſecundo quod Rot.dec.659.p.3. lib.3. diuerſ. & in Corduben.Portionis 25.Octobris 1557.coram bo.me.Rubeo, quæ eſt dec.54.impreſſ.apud Garz.de Beneſ.p 6.c.3. & in Aquilana Canonicatus 14. Nouembris ſeù 6. Decembr. 1586.coram bo. mem. Cardinali Blanchet. & in Burgen. Præſtimonij 24.Octobris 1588.quæ eſt deciſ.11 impreſſ.apud Garz.de Beneſic.p.6.c.4.fol.601.& in Vrgellen. Canonicatus 7.Maij 1593.cor.bo.mem. Card. Blanchetto, & in Placentina Beneficiorum 2. Maij 1603.cor.bo.me.Card. Millino, quæ eſt dec.21. impreſſ. apud Marcheſ. de Commiſſ. appel.ab execut.Breu.p.1.c. 1.fol. 353. & in Dertuſen. Parochialis 14.Nouemb.1631.cor.bo.mem. Card. Vbaldo, quæ eſt dec.71.nu.2 p.6.recent.

116 Nam huiuſmodi breuia ſunt fundata in Reſeruatione, & propter reſeruationem conceduntur Gonzal.ſuper reg.8.in annot.contra nullit.num. 262. Garz. de beneſ. p.6 c.3.num.9.& ſeqq. Rot.in Vicen. Beneficij 29.Februar. 1600.coram bo.me.Card. Pamphilio, impreſſ. apud Saluſt. Tiber.in prax.lib.3.c.8.fol.mihi 329. & in d.Placentina

Bene-

Digitized by Google

Beneficiorum 2. Maij 1603. cor. bo. me. Cardinali Millino, apud Marcheſ. d. p. 1. fol. 353. & in d. Dertuſen. Parochialis 14 Nouemb. 1631. cor. bo. me. Card. Vbaldo, quæ eſt d. dec. 71. n. 3. par. 6. recent.

117 Aliæ reſeruationes ceſſante breui non conceduntur, & obtentæ non mandantur exequutioni, *Rot. in Salamantina portionis 16. Maij 1603. coram bo. mem. Iuſto.*

118 Sed quod dicitur reſeruationem eſſe iuſtificandam, antequam ad Breuis exequutionem deueniatur, procedit, quando in Breui adeſt clauſula *conſtito*, aut alia ſimilis, faciens A. C. exequutorem mixtum, *Gonzal. ſuper d. reg. 8. in annot. contra nullit. nu. 157. Garz. de Benef. p. 6. c. 3. n. 25. & ſeq. Rot. d. dec. 659. nu. 3. p. 3. lib. 3. diuerſ. & in d. Placentina Beneficiorum 2. Maij 1603. cor. bo. mem. Card. Millino.*

Secus ſi narretur ſimpliciter reſeruatio, & A. C. ſit executor merus, tunc enim, abſque alia verificatione reſeruationis, procedit ad exequutionem breuis, & ita ſeruari de ſtylo Tribunalis A. C. colligitur ex *Rot. dec. 659. num. 2. verſ. dixerunt tamen Domini p. 3. lib. 3. diuerſ.*

119 Si tamen in breui adeſt clauſula, *conſtito*, illa ſemper eſt verificanda, *Gonzal. ad reg. 8. in annot. contra nullit. num. 291. & ſeqq. Greg. dec. 53. num. 1. cum alijs ſuperius allegatis.*

120 Et ſufficit ad effectum exequutionis illius, vt contenta ſub d. clauſula, *conſtito*, verificentur, *Anchar. conſ. 297. verſ. & hoc maximè, & nu. 8. verſ. & proximè dicta Saluſt. Tiber. in prax. li. 3. c. 8. nu. 27. Rot. dec. 484. num. 1. & dec. 580. n. 5. par. 2. recent.* in quibus aliæ deciſiones allegantur.

121 Aliorum verò in breui narratorum verificatio non eſt neceſſaria, *Saluſt. Tiber. d. lib. 3. c. 7. num. 17. Rot. d. dec. 484. nu. 1. & dec. 580. nu. 5. p. 2. recent.* nàm in alijs extra dictam clauſulam, *conſtito*, is, cui commiſſa eſt exequutio breuis, eſt exequutor merus, cum ipſi mera exequutio abſque aliqua parte Iudicis committatur, *Anchar. conſ. 297. nu. 8. verſ. & ſic meram, Felyn. in cap. fin. num. 22. verſ. item amplia, de præſumpt. Sal. Tiber. lib. 3. cap. 3. nu.*

122 17. quinimò etiam † quoad clauſulam, *conſtito*, illa verificata, exequutor efficitur merus, *Rot. dec. 234. nu. 2.*

123 *p. 3. recent. Coccin. dec. 235. nu. 2.* & conſequens † Breue, ad inſtar literarum Apoſtolicarum, habet tunc paratam exequutionem, *Duran. dec. 59. num. 1. Rot. d. dec. 234. nu. 1. p. 3. recent.*

124 Ante verò iuſtificationem clauſula, *conſtito*, facit executorem mixtum, *Felyn. in c. ſi conſtiterit, nu. 5. verſ. numquid iſta clauſula, de accuſ. Saluſt. Tiber. in prax. lib. 3. cap. 7. num. 17. Rot. dec. 659. num. 2. & ſeq. p. 3. diuerſ. lib. 3. Coccin. dec. 225. num. 2. Greg. dec. 91. nu. 2.* à quo datur appel-

125 latio ad vtrumque effectum *Felin. in c. exhibita num. 4. de iud. Coccin. dec. 196. dec. 225 num. 6. dec. 251. numer. 1. & dec. 366. num. 3. Greg. dec. 91. num. 3.* Sed à mero exequutore appellatio ſaltem ſuſpenſiua non conceditur, *cap. nouit. de appell. l. ab Exequutore, ff. de appell. & relationibus, Coccin. dec. 144. num. 2.* niſi fortè ratione exceſſus, ſi adſit in exequutione, vt per eumdem *d. dec. 144. num. 12.*

126 Primò autem requirit hæc clauſula, *conſtito*, plenam probationem, ac concludentem, *Bald. in l. in bona fidei, nu. 28. C. de reb. cred. Felin. in c. ſi conſtiterit, num. 4. verſ. Ioan. de Anan. etiam quærit, & nu. 5. de accuſ. Dec. in rubr. extr. de probat. nu. 153. & ſeqq. Garz. de benef. p. 6. c. 3. num. 64. Cagnol. in l. in pari, 7. nu. 3. verſ. pro qua opinione, ff. de reg. iur. Saluſt. Tib.* qui de ſtylo Rotæ teſtatur, *in prax. lib. 3. c. 7. nu. 15. Rot. dec. 9 num. 20. p. 2. diuerſ. Greg. dec. 11. nu. 2. Beltram. ad Greg. dec. 53. num. 3. Rot. dec. 234. nu. 1. & nu. 4. p. 3. recent.* vbi quod hoc procedit, etiamſi non adſit legitimus contradictor, quia hæc clauſula facit conditionem, quæ debet perfectè impleri in forma ſpecifica.

127 Sed hoc primò procedit, quando apponenti conditionem probationis conſtaret, iam adeſſe conditionem præſumptiuam, nàm tunc præſumptiua probatio non ſufficeret, ſed requireretur vera, & concludens ne fiat contra mentem apponentis conditionem, & conditio reddatur inutilis, ſecus ſi illi de hoc non conſtaret, vt per *Rot. d. dec. 9. n. 21. p. 2. recent.*

128 Secundò non procedit, quando ageretur de probando obitu in genere, vel de longinquo vltra Montes.

129 Tertiò non procedit de ſtylo Tribunalis A. C. vel aliàs in cauſa difficilis probationis, *Saluſt. Tib. l. 3. c. 7. n. 15. Put. dec. 17 n. 4. lib. 3.* nam quicquid ſit de ſtylo Rotæ, in Tribunali A. C. ſufficit ſemiplena probatio, *Saluſt. Tib. in praxi lib. 3. c. 7. n. 15.*

130 Reſeruatio etiam debet plenè, & concludenter probari, *Put. dec. 206. n. 2. & ſeqq. lib. 3. Rot. dec. 234. n. 1. par. 3. recent. Coccin. dec. 87. n. 1.*

131 Quod tamen, Primò non procedit, quando Ordinarius, vel ab eo prouiſus non eſt in cauſa, quia tunc obitus in menſe reſeruato probatur ex Teſtibus de publica voce, & fama, *Caſſad. dec. 1. nu. 1. verſ. nam pro ea, de prob. Rota apud Marcheſ. de commiſſ. appel. ab exeq. Breu. p. 1. c. 1. dec. 13. n. 1. fol. 347. Coccin. dec. 87. n. 2. vbi alias deciſiones cumulat.*

132 Secundò non procedit ad effectum iuſtificationis Gratiæ, quia tunc ſufficit ſemiplena probatio, ſecundum opinionem, quæ in Sacro Palatio ſemper ſeruari conſueuit, ſed benè procedit ad effectum reſeruationis *Rot. d. dec. 234. n. 1. in fin. p. 3. recent.*

133 Clauſula, *conſtito*, requirit partis citationem, *Gloſ. in Clem. præſenti in verbo conſtiterit, de Cenſ. Felin. in d. cap. ſi conſtiterit num. 5. verſ. & not. ſecundum Abbat. de accuſat. Lap. alleg. 15. num. 7. Seraph. de lit. Grat. fol. 279. in fin. verſ. ſecus ſi fortè in commiſſione, & fol. 180. Alex. conſ. 218. num. 1. lib. 2. Rot. dec. 22. de reſcript. in antiq. & dec. 659. nu. 2. & ſeq. p. 3. l. 3. diuerſ.* aliàs proceſſus eſt nullus, *Felin. in d. cap. ſi conſtiterit, num. 5. verſ. & not. ſecundum Abb. de accuſ. Alex. d. conſ. 218. num. 1. vbi de magis communi lib. 2.*

134 Contrarium tamen, quod citatio non ſit neceſſaria, videtur velle, *Anchar. conſil. 297. num. 7. verſ. nec teneatur, & numer. 8. & ſeq. Rot. dec. 696. in princ. par. 3. lib. 3. diuerſ.*

135 Sed poteſt diſtingui, quod aut committitur exequutio de re vacante, & non includitur tunc citatio partis, aut committitur de re non vacante, & tunc citatio partis eſt neceſſaria, *Felin. in cap. fin. n. 22. verſ. item amplia iſtam concluſionem de præſumpt.* & colligitur etiam ex *Anchar. d. conſ. 297. n. 8. verſ. non obſtat, & ex Rot. d. deciſ. 696. n. 1. par. 3. lib. 3. diuerſ.*

136 Tertiò clauſula, *conſtito*, requirit cognitionem cauſæ, *Innoc. in cap. fin. in fin. de præſumpt. Aegid. deciſ. 68. cum alijs cumulatis per Mart. de Clauſul. par. 1. clauſ. 19. num. 3.*

137 Quod tamen non procedit, quando agitur de modico præiudicio, nam tunc nec citatio, nec cauſæ cognitio eſt neceſſaria, *Rot. dec 16. de dol. & cont. in antiq. cum alijs quos refert, & ſequuntur Mart. d. clauſ. 19. num. 4.*

138 Et quandoque ſufficit, etiam ſtante hac clauſula, informatio extraiudicialis, ſi natura negocij, de quo agitur, id patiatur, prout quando actus eſt de ſui natura extraiudicialis, *Felin. in c. fin. num. 18. verſ. item poteſt, de præſumpt.*

139 Eſt autem in Breui facienda mentio litis, alias ſi lis adſit poſſeſſio illius vigore capta eſt nulla, & attentata, *Lancell. de attent. c. 4. in præfat. num. 413. Gonzal. in annot. contra nul. n. 272. Garz. de Benef. par. 6. c. 3. num. 14. & ſeq. Verall. dec. 70. l. 1. Rot. dec. 469. nu. 1. & ſeq. p. 3. li. 3. diuerſ. & apud Marcheſ. de Comm. anoc. cauſ. par. 2. deciſ. 2. nu. 2. fol 294.*

C Commiſſario Cameræ obſtant, ac in eum reflectuntur, in hac literarum Apoſtolicarum materia, ea omnia, quæ obſtant, Prouiſo Apoſtolico, & ob id, ſi Commiſſarius non poteſt de iure conſignare poſſeſſionem Prouiſo, tenetur illam reſtituere primo poſſeſſori,

141 † *Lancel. de attentat. lit. pend. par. 2. in præfat. c. 4. num. 443. & ſeq. Rot. in Vercellen. Canonicatus 21. Maij 1593. coram bo. mem. Cardinali Blanchetto*, ſufficit tamen pro validitate proceſſus citare Prouiſum Apoſtolicum, licet Commiſſarius non citetur *Saluſt. Tib. lib. 3. c. 8. nu. 4. vbi deciſiones Rotæ ad hoc allegat.*

D Clauſula, *ſi quis ſenſerit ſe grauatum, recurrat* in Monitorio, quod ſit pro exequutione literarum obtinenda, apponi non debet, quia proceſſus tunc efficeretur ordinarius,

Digitized by Google

dinarius, & monitorium reſolueretur in ſimplicem citationem, ſed illius loco eſt in illo ponenda clauſula, *alioquin &c.* de qua ſupra Hæc enim licèt regulariter non differat à clauſula, *ſi quis &c.* cum extendatur, alioquin ſi quis ſenſerit ſe grauatum &c. ſecus tamen, eſt quando apponitur in monitorio, quod pro literarum Apoſtolicarum exequutione ſolet obtineri, tunc enim extenditur tantummodo, alioquin compareat, ad videndum declarari, ſe incidiſſe in cenſuris, & ideò nec efficit hoc caſu proceſſum ordinarium, nec reſoluitur in ſimplicem citationem reo comparente, vt ex *Saluſt. Tibe. in Prax. lib. 3. c. 7. num.* 3. dictum fuit ſupra, hac eadem *par. 1. cap. 4. lit. E. nu.* 81. *& ſeq.* & ita in dies obſeruat Praxis in Tribunali A. C.

E Et hinc eſt quod ſi quis literis Apoſtolicis, ſiuè ſub
143 plumbo, ſiuè in forma Breuis expeditis parere neglexerit, ſeruantur contra eum ſupradicti quatuor termini ad docendum, ſe illis paruiſſe, quibus elapſis, & non docto de paritione, proceditur ad declaratoriam, *Veſtr. in Prax. lib. 2. c. 4. n. 8. verſ. non abſimilis, Rot. dec.* 30. *n. 31. par. 5. recent. Duran. dec.* 60 *n.* 37.

144 Quiquidem tres termini, addito etiam quartò pro quarta, & ſuperabundanti, pro trina monitione inſeruiunt, ſine qua excommunicatio ferri non debet, *Cap. conſtitutionem de Sent. excomm. in 6. cum alijs cumulatis ſupra par. 1. c. 14. lit. D. verſ. 4. ad hoc, vt quis poſſit excommunicari, nu.* 244. *& ſeqq. Saluſt. Tiber. in Prax lib. 3. cap. 1. num.* 1.

145 Ceterum, ſi reus prætendat abſolutoriam, non ſufficit pro validitate Sententiæ ſeruare quatuor terminos ad docendum ſe paruiſſe, ſed ſunt omninò ſeruandi termini ſubſtantiales, ad libellandum, ad articulandū, & alij in beneficialibus ſeruari ſoliti, *Saluſt. Tiber. in Prax. lib. 3. c. 7. nu.* 49. de quibus ſatis dictum eſt ſupra. *hac eadem p 2. c. 1. ſub lit. L. n.* 106.

146 Contra nulliter autem immiſſum vigore Breuis, non iuſtificata reſurrectione, datur actio ſpolij, *Cocin. dec.* 225. *nu.* 8. & ob id, ſi commiſſa cauſa in Rota, expulſus probat extrema in ſpolio neceſſaria, vti ſpoliatus reſtituitur. *Rot. in Vicen. Beneficij,* 25. *Februarij* 1606. *coram clar. mem. Card. Pamphilio, impreſſ. apud Saluſt. Tib. in prax. lib. 3. c. 8. nu. 1. & ſeqq. fol.* 529. & quod ſententia lata pro executione Breuis non iuſtificata reſeruatione ſit ſpoliatiua, dixit etiam *Rota in Maioricen. Sacriſtiæ* 16. *Decem.* 1602 *coram eod. clar. me. Card. Pamphilio ſeniore.*

147 Sed hoc procedit, quando adeſt in Breui clauſula, *Conſtito*, tunc enim Expulſus reſtituitur vti ſpoliatus, etiamſi in Breui adſit clauſula, *ſine vitio ſpolij*, quæ recipit conditionem principalis diſpoſitionis, quatenus Breue ſit iuſtificatum, *Rota in d. Vicen. Beneficij,* 25. *Februarij* 1600. *coram clar. me, Pamphilio ſub nu. 6. & dec.* 659. *numer. 2. & ſeq. part. 3. lib. 3 diuerſ. Coccin. deciſ.* 225. *num.* 10.

148 Secus ſi non adſit in Breui clauſula, *conſtito* quo caſu A. C. remanet merus Exequutor, tunc enim de Reſeruatione poteſt doceri quandocumque *Rot. d. dec.* 659. *n. 2. & ſeq.* & eo magis hoc caſu reijcitur Spolium, ſi in Breui adſit etiam clauſula *ſine vitio ſpolij*, *Verall. dec. 71. p. 1. & dec.* 180. *nu. 1. & ſeqq. par.* 3.

149 Quintò, etiam ſi in Breui adſit clauſula, *conſtito*, ſi nemo alius poſſideat, poteſt Breue iuſtificari quandocūque, cum nun poſſit competere alicui ſpolium, nemine poſſidente, cum etiam nemo ſit in hoc caſu citandus, *Rot. dec. 696. n. 1. & ſeq. p. 3. lib. 3. diuerſ.*

150 In cauſis tamen, in quibus alius poſſidet, & poteſt iurare ſpolium, debet Breue iuſtificari ex eiſdem actis, non ex nouiter deductis *Rot. d. dec. 659. nu 3. par. 3. lib. 3 diuerſ. & in d. Maioricen. Sacriſtia* 16. *Decembris* 1602. *coram clar. me. Cardinali Pamphilio.*

151 Solet Signatura Iuſtitię, quando Exequutor, ſeu Iudex grauat in litterarum Apoſtolicarum vel Breuis exequutione, committere cauſam appellationis, à ſententia ſimpliciter, vel ſi cauſa ſit committenda in Rota, cum clauſula *Arbitrio Rotæ, Coccin. dec.* 225. *nu-*
152 *mer.* 7. quod quidem † arbitrium paſſim interponitur pro retardatione exequutionis literarum, etiamſi fuerit reſcriptum cum clauſula, *parito Breui arbitrio Rotæ*, quod tamen procedit iuſta ſubſiſtente cauſa. *Rot. dec.* 228. *nu. 2. p. 1. recent. Cavaler. dec. 92. nu.* 1. & fuit aliàs ſæpe deciſum *Buratt. dec. 442. nu.* 1.

153 Sed ſi Sententia lata pro exequutione literarum Apoſtolicarum eſt iuſta, Signatura ſolet ſcribere cum clauſula, *ſine præiudicio exequutionis litterarum Apoſtolicarum, Rota in Hyſpalen. Permutationis* 11. *Martij* 1596 *coram bon. me. Gypſio, apud Marcheſ. de Comm. appell. ab execut. Breu. p 1. cap. 1 dec. 32. fol. 366. Seraph. deciſ.*

154 1484. *numer. 2. & ſeqq.* Illæ etenim non admittunt appellationem ſuſpenſiuam, & licèt reſpectu Cenſurarum latarum detur appellatio, non tamen inde reſultat impedimentum immiſſionis, ſeu exequutionis literarum, *Seraph. dec. 357 num. 2. & ſeqq. Duran. dec. 60. nu.* 48. quod procedit etiam ſi fuerit pronunciatum per Cedulam, provt paſſim in hac materia literarum, & Breuium pronunciari ſolet, *Rot. dec. 30. nu. 41. & ſeq. p. 5. recent. Duran. dec. 60. nu.* 48. vbi quod ita quotidie obſeruat Praxis.

155 Præſeruat autem hæc clauſula ius, & facultatem iudici à quo procedendi ad exequutionem, non obſtante iudicio ordinario *Marcheſ. de Cōmiſſ. appell. ab exec. Breu. p. 1. c. 2. nu. 48. & ſeq. fol. 402. & ſeq. Mart. de Clauſ p. 1. clauſ. 160. numer. 5. Rot. in d. Hyſpalen. Permutationis coram bo. me. Gypſio, apud Marcheſ. d. 1. fol. 366. & in Oritana Parochialis* 12. *Decembris* 1597. *coram bo. me. Peregrino, impreſſ. apud Marcheſ. de Commiſſ. Appell. in poſſ. Salu. par. 1. cap. 1. deciſ. 19. fol.* 964. *Gregor. deciſ.*

156 91. *num.* 11. *& ibi Beltramin. num.* 13. ſed non † efficit, quod ſi exequutio eſt nulla, & attentata, non poſſit, vti attentata, reuocari, *Gregor. d. dec. 91. nu. 11. & ibi latè Beltramin. nu.* 13.

157 A Sententia verò lata contra litteras Apoſtolicas datur appellatio ad vtrumque effectum, adeò quod, cum cauſa poſtmodum efficiatur appellabilis, & literæ remanſerint vulneratæ, Iudex appellationis exequi non poſſit ſine vitio attentatorum, *Cavaler. deciſ. 2. num.* 7.

158 Verùm in materia Breuis, ſi Exequutor ritè & rectè proceſſit, Signatura reſcribit cum clauſula, *parito Breuis, Saluſt. Tib. in prax lib. 3. c. 7. num. 26. Seraph. deciſ.* 1484. *n.* 2.

159 Quæ clauſula importat dimiſſionem poſſeſſionis, & fructuum *Rot. dec. 319. num. 1 & ſeq. par. 2. dec. 264. nu. 1. & ſeqq. par. 3. recent. Greg. dec. 36. nu. 1. Canal. dec. 477. num.* 4.

160 Non tamen includit impenſas litis, *Rot deciſ. 319. nu. 2. p. 2. & dec. 166. n. 4. p. 7. recent. Gregor. dec. 36. nu.* 4. & ita fuit ſæpius reſolutum *Rot. d. deciſ 319. num. 2. p. 2 recent. Buratt. dec. 646. n.* 4. & ibi *Ferentill. litt. A.*

161 Tribuit hæc clauſula Iuriſdictionem conditionalem, adeo quod Iudex non poſſit ad vlteriora procedere, nec Pars audiri, niſi doceat integrè ſe paruiſſe *Put. dec. 16. vt lit. pend. Gregor. d. dec. 36. n. 1. & ibi Beltramin. litt. A. Buratt. dec. 577 num.* 1.

162 Verumtamen impleta dicitur clauſula, *parito* ex ſola præſtatione patientiæ, & ex paritione verbali quoad poſſeſſionem *Rot. dec. 194. n. 1. & ſeq. par. 3. & dec. 649. n. 1. & ſeq. p. 4. recent.* præſertim in Incorporalibus, *Buratt. dec. 321. n. 11. & dec. 646 n.* 1. vbi quod ita millies tenuit Rota, & per oblationem compenſationis quoad fructus *Rot. d. dec. 194. n. 2 p. 3. recent.*

163 Sed hoc non procedit quoad fructus, quando clauſula, *parito*, in Breui expreſſe continet etiam fructus perceptos, nàm tunc non poteſt dici paritum, niſi Pars probet non percepiſſe, vel reſtituiſſe, vel obtineat cōmiſſionem ſolitam de præfigendo terminum ad illos liquidandum, iuxta ſtylum Rotæ, *Seraph. dec. 655. nu.* 4. *Buratt. dec. 646. n.* 3. adeò quod nec nolentia, nec impotentia conditionem implere Debentis in hoc caſu excuſet *Rot. d dec. 194. n. 3. p. 3. recent.*

164 Virtus autem Breuis de capienda poſſeſſione nomine Cameræ expirat per primum actum adeptionis poſſeſſionis. *Rot. deciſ. 261. nu. 3. p. 5. recent.* non ſecus ac litteræ Apoſtolicæ ſemel exequutæ non ſunt amplius exequendæ ad inſtar remedij *l. fi. C. edict. Diu. Adr. toll.* quod ſemel Immiſsio non datur *Buratt. deciſ. 464. numer.* 10.

165 Non ommitto, quod licèt, quando agitur cōtra Negligentē parere literis Apoſtolicis, procedatur ad De-

Digitized by Google

claratoriam tantum,ſeruatis quatuor terminis, ad docendum ſe paruiſſe litteris Apoſtolicis, quādo tamen agitur contra eum , qui in literas huiuſmodi commiſſerit, tunc , vt Declaratoria ob id obtineri poſſit , eſt etiam,eo citato,docendum de contrauentione,*Veſtr.in prax.lib.2.c.4 n.8.verſ. non abſimilis , & verſ.quod ſi ad exequutionem* .

166 Siquidem, cum impediens exequutionem literarum Apoſtolicarum ſit excommunicatus eo ipſo , *Innoc.* VIII.*conſtit.*14.*Officij,Leo X.conſtit.*26. *In ſupremo ,Clemen* VII.*conſt.*42.*Romanus Pontifex.Greg.* XIII. *in Bulla Cœnæ,quæ eſt eius conſt.*92. *Conſueuerunt fol.* 1330.*ſec.antiq.impreſſ.Paul V.in Bull.Cœnæ , quæ eſt eius conſt.*63. *Paſtoralis in* §. 13. *cap. nouerint & cap. ſi grauem de Sent. excom Rot.deciſ.*281. *numer.* 6.*poſt conſ. crim. Farin. lib.* 2. vtique eſt contra eum ferenda Declaratoria , *Greg.*XIII. *conſt.*24. *Ad Romani , ſecundum antiq. impreſſ.*

167 Quinimò ille quem cauſa huiuſmodi tangit , ob id priuatur iure ſuo,quod habet in Beneficio, & efficitur inhabilis ad Beneficia conſequenda.*Innoc. VIII.d.conſt.* 14 *Offi. ſecundum antiq.impreſſ.*

168 Multo magis autem Impediens exequutionem literarum Apoſtolicarum incidit in excommunicationem maiorem Bullæ Cœnæ Domini , ſi pro earumdem literarum exequutione impedienda recurſum habeat ad Iudices laicos *c.nouerint,& c.grauem de Sent. excom. Paul.V.in Bulla Cœnæ , quæ eſt eius conſt.*63. *Paſtoralis* §. 16.*& alij,* committit Sacrilegium *Caiet.in ſumm.in verbo Excommunicatio cap.*3.*& ſeq. Rota deciſ.*8.*nu.*1. *par.*4. *recent.*

169 Nam recurſus huiuſmodi tàm de iure communi , & ex diſpoſitione Sacrorum Canonum, quàm ex bulla Cœnæ Domini eſt prohibitus *c.qualiter, & quando , & ibi Canoniſtæ de iud.Rot.d.dec.*8.*numer.*1.*& ſeq & deciſ.* 10.*nu.*1.*& ſeq.p* 4.*recent.& d dec.*281.*n.*8. *poſt conſ.crim. Farin.lib.*2.*late Mar.Antonin. var.reſol.c.*32 *per.tot. & Bellet. diſquiſit. Clerical. par.*1. *ſub tit.de fauor. cleric. perſon.*§.2.*numer.*31.*Caual.deciſ.*372 *num.*1. *& dec.*529. *num.*1.

170 Et ob id ſic Recurrens tamquàm excommunicatus repellitur à liminè iudicij *c.exceptionem de except.clem.* 1.*de excep.Rot.deciſ.*491 *n.*6.*& deciſ.* 514.*n.*2.*verſ.minus obſtat.p.*2.*recent.Caual.dec.*529.*num.*1. & collatio ab eo facta non tenet *c.*1.*de reſcrip.in* 6.*Rot.deciſ.* 534.*n.*2.*p.*1. *recent.*

171 Reſultatque excommunicatio Clerici recurrentis ad Iudices Laicos ex ipſo actu recurſus non ex alijs quæ fiunt poſtea per ipſo Iudices *Rot. deciſ.*179.*nu.*5. *poſt conſ.crim.Farinac.lib.*2.& præſumitur recurſus obtentus ab eo, de cuius intereſſe agitur , *Rot.in Brixien. Clericatus Sancti Martini* 26.*Ianuarij* 1598. *coram bo.me Orano .*

172 Verùm licet Conſtitutio ipſius Bullæ Cęnæ inducat Priuationem iuris ſui ipſo iure contra Recurrentem ad Iudices laicos,vt ſupra, dum tamen , non agitur de cenſuris, aut irregularitate, ſed pœna priuationis, requiritur Sententia declaratoria facti, ob quod inducitur talis priuatio *c.cum ſecundum , de Hæret. in* 6.*cum alijs cumulatis per Rot.d.dec.*179.*n.*9.*poſt.conſ.Farin.lib.*2. *& latius deciſ.*83.*n.*5 *p* 7.*recent.*

173 Debetq; huiuſmodi recurſus in primis plenè,& concludenter probari *Rot.d.deciſ.*179.*n.*7. *poſt conſil.Farin.*

174 *lib.*2.licet enim Bulla Cœnæ, ac excommunicatio per eam inflicta ſit notoria , ſufficit tamen , quod non ſit notorius recurſus , ob quem excommunicatio imponitur *d.c.cum ſecundum,de Hæret.in* 6.*Dec. conſ.*483.*nu.* 27.*in fi.*vbi quod requiritur Sententia declaratoria ſuper notorietate *Rot.dec.*167.*nu.*3. *poſt conſ. Farin. lib.*1. *& dec.*534.*nu.*4.*p.*1.*recent.*

175 Cæterum & ſi regulariter Sententia excommunicationis,iudicialiter lata,dicatur interlocutoria, *Felyn.in c. Sacro.nu.*1.*verſ.nota quod Iudex de ſent.excommun.Buratt.dec.*760.*n.*2.

176 Cum tamen contineat damnum irreparabile, datur ab ea appellatio , *Duen. reg.* 52. *lim.*2. *Gonzal.ad reg.* 8.*Gloſ.*9.§.1.*in adnot.n.*197. *cum alijs allegatis per Ferentill.ad Buratt.d.deciſ.*760.*num.*4.

177 Sed nihilominus , cum Sententia excommunicationis, ſeu alterius cenſuræ , trahat ſecum exequutionem, illius exequutio per appellationem non ſuſpenditur *c. Paſtoralis* §. *verum quia de appell.c. per tuas de ſent.excom.c.is cui,* 20.*de Sent.excommun. in* 6.*Felyn.in c.Rodulphus nu.*43.*verſ.operabitur , de reſcript.Maran.de ord.iud.p.*6.*prin.act.*2,*limit.*32.*n.*340. *& in* 4. *differentia limit.*5. *n.*167.*Scacc.de Appel.q.*17 *limit.*22.*num.*1.*vbi de communi & n.*2.*& ſeq.Genuen.in prax.Archiep.c.*22.*n.*2. *Achil.deciſ.*9.*nu.* 1.*de Sent.excommun.Rot.dec.*3.*nu.* 1 *p.*2. *recent.*

178 Sed hoc pimò non procedit , quoad effectum deuolutiuum,*Specul.de appell.*§.*in quibus verſ.ſed dicis n.*17. *lib.*2.*Scacc.de appell.d.q.*17 *limit.*22.*n.*34.

179 Secundò non procedit in Sententia declaratoria excommonicationis,ſeu cenſurarum nam à Sententia , qua quis declaratur,incidiſſe in excommunicationem, ſeu cenſuras, datur appellatio etiam ſuſpenſiua , *Gemin.in clem.*1.*col.vlt.verſ.vndecimo quæro,*vbi quod hoc eſt ſingulare,& vtile in practica,& ibi etiam *Imol.num.* 21.*de ſeq.poſſeſſ.& fruct.* quos refert & ſequitur *Felin.in d.c.Rodulphus n.*43.*verſ.operabitur d.reſcript.& in c. Parochianos num.*2.*de Sent.excom. Maran.de ord.iud.d.p.*6. *act* 2.*lim.*5.*nu.*169.*Aufrer.ad Cappell. Toloſ.q.*299. *verſ.* 4.*Scacc.de App.d.q.*17.*limit.*22.*num.*31. *Genuen.in prax. Archiep.d.c.*22.*n.*1.*Put.dec.*27.*nu.*1 *& n.*4.*lib.*3. *Rot.dec.* 100.*num.*3 *par.*1.*diuerſ. Achil.deciſ.*4.*num.*7.*de ſent.Excomm.Rot.deciſ.*3.*num.*1.*p.*2.*& deciſ.*248.*nu.*2.*verſ. hinc videtur,p.*3.*recen.*

180 Et ratio eſt,quia Iudex,ferendo Declaratoriam, ſeù declarando , aliquem incidiſſe in Sententiam excommunicationis , facilius poteſt errare *Maran.de ord.iud. d.p.*6.*act.*2.*n.*169.*Scacc.d.q.*17 *limit.*22.*n.*38.

181 Sed hoc primò non habet locum, quando factum eſt notorium , nàm tunc non licet appellare *c.prouenit il primo de appell.Abb.Franc.& alij,quos refert,& ſequitur Genuen.in prax.Archiep.d.c.*22.*n.*2. *Lancell.de attent. appell.pend.limit.*21.*num.*27.

182 Secundò non habet locum,quando Declaratoria eſſet lata virtute exequutorialium,& rei judicatæ, *Lancell.de attent.appell.pend.d.limit.*21.*n.*17.*Scacc. de Apell. lim.*22.*nu.*44.*Achil.dec.*4.*nu.*13.*de ſent.Excommun.Rot. deciſ.*248.*n.*2.*p.*3.*recent.*

183 Tertiò non habet locum in declaratione incurſus excommunicationis & cenſurarum contra Obligatum in forma Cameræ,quia appellatio hoc caſu non ſuſpēdit,*Galleſ.de oblig.Camer.q.*36.*nu.*43.*& ibi Zacch num.*7. *Lancell.de attent.appell,pend.d.lim.*21.*p.*26.*Scacc.de appell.d.q.*17.*lim.*22.*numer.*45. *& ſeq.* vbi de hoc reddit rationem.

184 Tertiò concluſio quod ab excommunicatione non detur appellatio,non procedit, quando ſententia lata eſt ſub conditione , vel in diem , quia tunc appellatio interpoſita ante conditionem, vel diem , etiam poſt decennium,ſuſpendit excommunicationem,*c.præterea, il ſecondo , vbi omnes de appell. Genuen.in prax.Archiep. d.cap.*22.*numer.*2.*verſ.declara ſeptimo , Scacc. de appell. d.q.*17.*limit.*22.*numer.*13.*Rot.deciſ.*248. *numer.*1.*par.*3. *recent.*

185 Sed hoc primò non habet locum in excommunicatione , & cenſuris latis pro exequutione rei iudicatæ , quia *tex.in d.c.præterea* de his non loquitur , *Rot.d.dec.* 148.*n.*2.*p.*3.*recent.*

186 Secundò non habet locum,quando ſententia fuit lata cauſa ferendi teſtimonium,iuxta *tex.in c.veniens, de Teſt Bal.in c.*2.*num.*4.*de Teſt.cogen.Genuen.in prax. Archiep.d.c.*22.*n.*8.

187 Quarto nō procedit in ſententia excommunicationis lata poſt interpoſitam legitimam appellationem *c.licet.de ſent.excom.in* 6.*c.dilecti in ſecondo, vbi Gloſ. & DD.de appell.Angel.conſ.*188.*num.*1,*& ſeq.latè Scacc. de appell.d.q.*17.*limit.*22.*n.*54. *Lancell.de attent.pend.limit.* 26.*num.*5.*Genuen.in prax.Archiep.d.c.*22 *n.*2. *verſ.declara ſexto.*

188 Sed hoc primò non habet locum appellatione deſerta,nàm tunc excommunicatus poteſt denunciari,*d. c.licet de ſent.excom.in* 6

189 Secundò non habet locum , quando cauſa eſt commiſſa appellatione remota,quia excommunicatio lata poſt appellationē eo caſu non eſt nolla,*Abb.& Franc. in c.*

Digitized by Google

in c. paſtoralis in princ. de appell. Genuen. in Prax. Arch. d.c.22. num.2. verſ. declara 6. Scacc. de appell. d.q.17. limit. 22. num.56.

190 Quintò non procedit, quando quis fuit excommunicatus ignoranter, quod fieri poteſt, cap. ad Apoſtolica, & c. illud de Cler. excommunic. miniſt. nàm ſi is à die notitiæ appellet, impedit denunciationem cap. dilectus, de appell. Franc. in c. Paſtoralis, §. verum num. 26. de appell. Lancell. de attent. appell. pend. limit. 21. num. 19. Aufrer. ad Cappell. Toloſ. quæſt. 299. verſic. 3. fallit, Scacc. de appellat. dicta quæſt. 17. limit. 22. num.15. Genuen. in prax. d. cap. 22 num. 2 verſ. declara quarto.

191 Sextò non procedit, quando Iudex delegatus detulit appellationi, cap. cum appellationibus, de appellat. in 6. vel appellatio fuit à ſuperiore recepta, cap. Paſtoralis, §. præterea de offic. deleg. Aufrer. ad Cappell. Toloſ. dicta quæſt. 299. verſ. aut ante, & verſ. fallit, Genuen. in prax. d. cap. 22. num. 2. verſ. declara quinto, Scacc. de appellat. dicta quæſt. 17. limit. 22. num. 14. Acchill. deciſ. 4. num. 4. de Sententia excommunicat.

192 Septimò non procedit, quando excommunicatus in plus ligaretur, prout in caſu, c. tua de Sent. excomm. in quo incendiarius poſtquam eſt declaratus excommunicatus, non abſoluitur niſi à Papa, licèt ante declarationem non eſſet de neceſſitate à ſolo Papa abſoluendus, nàm tunc poſt appellationem non poteſt denunciari, ex quo in plus ligatur, Aufrer. ad Cappell. Toloſ. dicta quæſt. 299. verſ. ſecundo fallit. Scacc. de appell. quæſt 17. limit. 22. num. 12. Genuen. in Prax. cap. 22. num. 2. verſ. declara ſecundo.

193 Octauò non procedit, quando ſententia contineret intolerabilem errorem, prout ſi diceret, excommunicamus Titium, quia non furatur, vel quia facit eleemoſynam, vel quid ſimile, cap. per tuas, vbi Gloſ. in verbo intolerabilem, de ſentent. excommun. cap. licet, de ſent. excomm. in 6. Farinacc. quæſtionum crimin. quæſtion. 101. n. 69 Scacc. de appellat. quæſt. 17. limit. 22. n. 53.

194 Nonò non procedit, quando in partibus fuerunt fulminatæ cenſuræ per exequutorem, quia per appellationem omnia per exequutorem geſta reſoluuntur in vim citationis. Etenim executor non poteſt aliquid facere contra reſiſtentes de iure, licèt ſecus contra rebelles, nec poſſeſſor tenetur ad ſimplex verbum exequutoris dimittere ius ſuum indefenſum vbicumque declaratoria non venit poſt rem iudicatam. Achill. dec. 4. num. 10. & ſeqq. de Sentent. excomm.

195 Decimò non procedit in ſuſpenſione, vel interdicto à beneficio, aut Pontificalibus, ſeu ab vſu Pallij, quia appellatio impedit effectum Sententiæ quoad iſta, Scacc. de appell. quæſt. 3. n. 67. & n. 68. & q. 17. lim. 22. n. 60.

196 Vndecimò, non procedit in ſuſpenſione, & interdicto latis in pœnam per ſententiam, quia ſuſpenduntur per appellationem, ſecus quando feruntur in contumaciam, Abb. & alij, quos refert, & ſequitur Genuen. in prax. d. cap. 22. n. 3.

197 Duodecimò non procedit, quando Iudex ad quem præcipit, excommunicatum non denunciari, vel denunciari non excommunicatum, niſi interueniſſet manifeſta offenſa, quia tunc pars aduerſa auditur, cum tali caſu appellatio non teneat, cap. conſuluit, & cap. peruenit de appell. Genuen. in prax. d. c. 22. num. 2. verſ. declara octauo.

198 Decimotertiò non procedit in præcepto ſub pœna excommunicationis, ſiuè iudicialiter, ſiuè extraiudicialiter facto, quia appellatione interpoſita, quis non poteſt denunciari, cap. dilecti, il ſecondo, vbi Abb. & alij, de appel. Ang. conſ. 188. n. 1. & ſeq. Maran. de ord. Iud. par. 6. act. 2. princ. num. 170. cum alijs cumulatis per Scacc. de appell. d. q. 17. lim. 22. n. 47. & ſeqq.

De Cauſis Penſionum. Pars II. Cap. IX.

SVMMARIVM.

1 In Tribunali A.C. ſæpè agitur de exequutione literarum Apoſtolicarum occaſione penſionis Eccleſiaſticæ ideo de cauſis penſionis in ſpecie agitur.

2 Contra obligatum in forma Cameræ ad ſolutionem penſionis, docto ſaltem de Clericatu proceditur via exequutiua.

3 Literæ penſionis, quæ indigent iuſtificatione, ſunt iuſtificandæ, vt ad illarum exequutionem procedi poſſit.

4 Exiſtens in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem poteſt petere manutentionem, & quomodo tunc proceſſus conficiendus ſit.

5 Spoliatus quaſi poſſeſſione exigendi penſionem poteſt intentare interdictum recuperandæ, & quomodo debeat conficere proceſſum.

6 Contra Hæredes Beneficiati, pro terminis decurſis non ſolutis conficitur proceſſus ordinarius.

7 Contra eum, qui conſenſit reſeruationi penſionis, & eius Succeſſorum in beneficio, proceditur via Monitorij, & quando.

8 In materia translationis penſionis proceditur via Monitorij, & quando, & quomodo.

9 Monitorium etiam pro Translatario, quando penſio antiqua non fuit extincta, contra eum, qui penſionis reſeruationi conſenſit, & eius formula.

10 Monitorium pro Translatario quando penſio antiqua fuit extincta, & alia de nouo creata, & eius formula.

11 Monitorium in materia penſionis quomodo & contra quem exequendum ſit, & quomodo facienda exequutionis relatio in Curia.

12 Adnotatio exequutionis Monitorij in actis, & eius formula.

13 Monitorium extra Curiam perſonaliter exequutum reproducitur in actis cum fide exequutionis à tergo.

14 Reproductio Monitorij in partibus exequutiuis & eius formula.

15 Negatio Monitorij debet fieri infra triduum, & ſic in termino præfixo.

16 Proteſtatio ſuper negatione Monitorij, & eius formula.

17 Clauſula, conſtito, aut ſimilis indigens iuſtificatione exiſtens in Literis penſionis, eſt illis in actis productis vna cum clericatu penſionarij, iuſtificanda ſeruatis ſeruandis.

13 In iudicio ſuper Translatione penſionis quid probandum ſit.

19 Reo Iura, vel Articulos ad ſuas exceptiones probandas in materie penſionis in actis producente, quomodo Actor proteſtari, & Iudex ad admiſſionem procedere debeat.

20 Commiſſario Cameræ in cauſa exiſtente, quomodo procedendum ſit in materia penſionis.

21 Iuſtificatis Literis penſionis, ſeruantur termini ad docendum ſe paruiſſe.

22 Citationes, ſeu termini quatuor ad docendum ſe paruiſſe Literis Apoſtolicis, & Monitorialibus, & earum formula, & proceſſus.

23 Si ferenda ſit abſolutoria pro Reo in materia penſionis ſunt ſeruandi termini ſubſtantiales, vti in Beneficialibus, & deinde citanda pars ad videndum reiterari & ad Sententiam.

24 Actor, iuſtificatis Literis penſionis, & ſeruatis terminis, ad docēdum ſe paruiſſe poteſt citare ad Sententiā.

25 Citatio ad videndum deferri iuramentum in ſupplementum & ad Sententiam in materia penſionis, & eius formula, & proceſſus.

26 *Cedula Sententiæ in materia penſionis, & eius formula.*

27 *In Curia lata Sententia contra eum, qui penſioni conſenſit, vel eius in Beneficio Succeſſorem, ſtatim expeditur Mandatum, & Cedulonus.*

28 *Mandatum exequutiuum habet vim Sententiæ contra eum, qui penſioni conſenſit, vel eius in Beneficio Succeſſorem.*

29 *Cedulonus contra eum, qui non paruit literis Apoſtolicis, & penſionem non ſoluit in vim ſententiæ relaxatus, & eius formula.*

30 *Si exequutio eſt facienda extra Curiam, expeditur mandatum exequutiuum, & inſtrumentum declaratoriæ vnico contextu.*

31 *Mandatum exequutiuum vna cum Inſtrumento declaratoriæ ad partes in materia penſionis, & eius formula.*

32 *Si penſio antiqua fuit in tranſlatione extincta, & alia de nouo creata, cedula ſententiæ conficienda eſt ſuper immiſſione, iuxta formam monitorij.*

33 *Cedula ſententiæ ſuper immiſſione in poſſeſſionem, vel quaſi exigendi penſionem, & eius formula.*

34 *Si pars aduerſa non obtinet ſuperſeſſoriam ſtatim lata ſententia ſuper immiſſione in poſſeſſionem, vel quaſi exigendi penſionem, poteſt expediri mandatum.*

35 *Mandatum de immittendo, & exequutiuum virtute ſententiæ latæ ſuper immiſſione in poſſeſſionem, vel quaſi exigendi penſionem, & eius formula.*

36 *Aliud ſimile mandatum, quando exequutio facienda eſt extra Curiam & eius formula.*

37 *Appellare volens à ſententia lata pro exequutione literarum penſionis, debet, obtenta ſuperſeſſoria, adire plenam Signaturam, parte citata, interpoſita prius appellatione coram iudice à quo infra decem dies.*

38 *Appellatio interponenda coram Iudice à quo, & eius formula, ac reſponſio iudicis.*

39 *Cedula appellationis interponendæ coram iudice à quo, & eius formula.*

40 *Commiſſio appellationis à ſententia lata ſuper exequutione literarum penſionis in plena Signatura proponenda, & eius formula.*

41 *Signatura in materia exequutionis literarum penſionis reſcribit cum clauſula,* ſine retardatione &c. *ſed ſi Sententia eſt nulla, vel iniuſta, vel literæ non ſunt iuſtificatæ, reſcribit pro appellatione ſimpliciter.*

42 *Penſio accipitur pro ea, quam quis conſequitur ex re propria, de qua hic non agitur.*

43 *Penſio accipitur etiam pro ea, quam quis conſequitur ex re aliena, prout eſt penſio Eccleſiaſtica, de qua agitur.*

44 *Penſio vnde dicatur.*

45 *Penſio quo iure introducta.*

46 *Penſio qua ratione inuenta.*

47 *Penſio quid ſit.*

48 *Penſio alia temporalis, alia perpetua, & quid ſit temporalis, & perpetua penſio.*

49 *Penſio licita, quæ, & quando ſit.*

50 *Penſio illicita, quæ & quando dicatur.*

51 *Penſio Eccleſiaſtica vt reſeruari poſſit, requiritur poteſtas in reſeruante.*

52 *Papa ampliſſimam, & omnimodam poteſtatem habet in beneficialibus.*

53 *Papa poteſt reſeruare penſionem ſuper fructibus Beneficij, etiam ſine cauſa de poteſtatis plenitudine.*

54 *Papa de poteſtate ordinaria non poteſt imponere penſionem ſine cauſa.*

55 *Inferior à Papa, prout legatus, vel Epiſcopus, non poteſt conſtituere penſionem ſine cauſa, ſecus cum cauſa, & pro bono pacis.*

56 *Cauſæ iuſtæ imponendi penſionem quot, & quæ ſint.*

57 *Penſio vt conſtitui poſſit, requiritur capacitas Penſionarij.*

58 *Excommunicatus ante abſolutionem eſt incapax penſionis, & redditum Eccleſiaſticorum.*

59 *Purus Laicus eſt incapax penſionis Eccleſiaſticæ.*

60 *Penſio de Stylo Curiæ non reſeruatur, niſi capacibus Beneficiorum.*

61 *Penſio reſeruata alicui, vti Clerico, ſi is eo tempore non erat talis, eſt nulla, etiamſi poſtea efficiatur.*

62 *Laicus de iure communi, eſt capax penſionis, etiamſi ſit vxoratus.*

63 *Penſio, licet dicatur Eccleſiaſtica, videtur quid temporale nihil habens ſpiritualitatis, licet ſpiritualitati annexum, ſed hodie dicitur res Eccleſiaſtica &, num. 64.*

64 *Pater ſuper penſione Filij nullam habet adminiſtrationem, & idem de ea iudicatur, quod de Beneficio.*

65 *Papa poteſt reſeruare alicui penſionem, vti Laico.*

66 *Papa in dubio non præſumitur voluiſſe alicui reſeruare penſionem, vti Laico.*

67 *Penſio reſeruata à Papa motu proprio ob paupertatem, vel benemerita, alicui vti Clerico, valet etiamſi ille non ſit Clericus.*

68 *Penſio reſeruata Equiti Hieroſolomytano valet etiam ſi is non ſit Clericus, vel non conſtet de Clericatu.*

69 *Miles Lauretanus merus Laicus eſt capax ducentorum ducatorum penſionis.*

70 *Bigamus eſt incapax penſionis.*

71 *Penſio Eccleſiaſtica reſeruata alicui Laico, valet etiam ſit ille ſit bigamus.*

72 *Qui contraxit cum Vidua, ante conſumatum Matrimonium per copulam carnalem, eſt capax penſionis.*

73 *Eques Sancti Stephani, etiam Bigamus, eſt capax quadringentorum ducatorum penſionis.*

74 *Clericus Bigamus diſpenſatus eſt capax penſionis Eccleſiaſticæ.*

75 *Clericus Coniugatus, niſi fuerit diſpenſatus, eſt incapax penſionis Eccleſiaſticæ.*

76 *Miles Sanctorum Mauritij, & Lazari, etiam Coniugatus cum vnica tantum, & Virgine, eſt capax quadringentorum penſionis.*

77 *Clericus Coniugatus eſt capax penſionis, ſi penſio fuit ei aſſignata vti laico.*

78 *Filius illegitimus eſt incapax penſionis ſuper fructibus Beneficij paterni.*

79 *Illegitimus eſt capax penſionis reſeruatæ ante Concilium ſuper fructibus beneficij paterni.*

80 *Pater Clericus habens facultatem transferendi penſiones, poteſt illas transferre, etiam in Filium illegitimum, & quare.*

81 *Illegitimus regulariter eſt penſionis incapax.*

82 *Illegitimus praua diſpenſatione effectus Clericus, eſt capax penſionis Eccleſiaſticæ.*

83 *Eques Sancti Stephani, etiam illegitimus, poteſt retinere penſiones vſque ad ſummam quadringentorum ducatorum.*

84 *Mulier eſt incapax penſionis, niſi ſit penſio, quæ datur ob benemerita, nam illius eſt capax, ſicut Abbatiſſatus, & huiuſmodi.*

85 *Fratres Tertij Ordinis ſunt incapaces penſionis, ſed ſi eis detur ob benemerita ſunt capaces, ſicut quilibet Laicus.*

86 *Capacitas penſionis non ex ſolo Clericatu, ſed etiam ex pia, & rationabili cauſa elicitur.*

87 *Infans eſt capax penſionis.*

88 *Penſio reſeruata cum narratiua, quæ non cadit in Infante, nulla facta mentione infantilis ætatis, eſt ſubreptitia etiam ſi alias talis ætatis, expreſſio non ſit neceſſaria.*

89 *Expreſſio ætatis infantilis in reſeruatione penſionis non requiritur, ſi Infans fuit ante diſpenſatus ad Clericatum, quo caſu ei aſſignatur penſio vti Clerico.*

Digitized by Google

90 *Expreſſio ætatis infantilis non eſt neceſſaria, quando ei reſeruatur penſio, vti laico, cum tunc non ſit de eſſentia ætas ſeptennij, quæ requiritur ad ſuſcipiendam primam Tonſuram.*

91 *Si penſio reſeruatur ſuper beneficio Iuriſpatronatus, eſt de hoc facienda mentio in reſeruatione, & quare.*

92 *Papa poteſt ſuper beneficio Iuriſpatronatus reſeruare penſionem etiam ſine conſenſu Patroni, dummodo in reſeruatione fuerit Iuriſpatronatus facta mentio.*

93 *Si Papa non habet notitiam Iuriſpatronatus reſeruatio penſionis ſine conſenſu Patroni valet.*

94 *Penſio eſt onus reale, quod ſequitur quemcumque fructuum Perceptorem, & Detentorem.*

95 *Camera, vel Oeconomus percipiens fructus, tenetur ad penſionis ſolutionem.*

96 *Qui ſentit commodum debet ſentire incommodum.*

97 *Penſio ſicut imponitur ſuper fructibus, ità ſolui debet ex fructibus Beneficij.*

98 *Titularis, qui abſque eius culpa aliquo tempore fructus Beneficij non habuit, non tenetur pro eo tempore ad penſionis ſolutionem.*

99 *Penſio non debetur pro rata temporis, ſed pro rata fructuum.*

100 *Penſionis ſolutio regulatur iuxta terminos, l. defuncta, ff de vſuf.*

101 *Si mortuo Titulari fructus peruenerunt partim ad Succeſſorem in Beneficio, & partim ad Cameram, tunc Succeſſor, & Camera pro rata fructuum tenentur ſoluere penſionem.*

102 *Rota non admittit, quod Succeſſor, qui fructus non habuit, teneatur ad penſionis ſolutionem; niſi factis diligentis contra eum, qui fructus percepit.*

103 *Succeſſor in beneficio, qui ſoluit penſiones, licet fructus non habuerit, non poteſt ob ſolutionem factam retinere terminos ſequentes.*

104 *Solutio penſionis diuiditur in duos terminos, gratia commodioris ſolutionis.*

105 *Annus in ſolutione penſionis computatur à die reſeruationis illius, & actio oritur ad totum in principio anni.*

106 *Si penſio eſt anticipata, vt pote, quia inter diem reſeruationis & primi termini nulli poſſunt colligi fructus, beneficiatus tenetur illam ſoluere, etiam ſi fructus non habuerit, alias tenetur ſoluere integram ex fructibus perceptis, vel pro rata.*

107 *Penſionis pro conſecutione competit via executiua, ob reuerentiam Literarum Apoſtolicarum.*

108 *Narrata in Literis penſionis pro obtinenda Gratia, Clericatus, valor, & contenta ſub clauſula,* vt aſſeris, *ſunt verificanda, pro exequutione illarum obtinenda.*

109 *Gratia ſemper intelligitur, ſi preces veritate nitantur, ideò à Penſionario iuſtificanda.*

110 *Contra eum, qui conſenſit reſeruationi penſionis non eſt neceſſe iuſtificare gratiam, niſi illa ſit conditionalis.*

111 *Penſionarius exiſtens in quaſi poſſeſſione exigendi, non tenetur iuſtificare Gratiam, niſi conſtaret de non reſeruatione.*

112 *Penſionarius, exiſtens in pacifica poſſeſſione exigendi triginta annorum, non tenetur iuſtificare gratiam, quia literæ præſumuntur iuſtificatæ.*

113 *Penſionarius non tenetur iuſtificare Gratiam, quando Papa aſſignauit penſionem motu proprio, nec tunc ad mittitur probatio in contrarium, licet cauſa aſſignationis non ſit vera.*

114 *Penſionarius, ſi vltra conſenſum, adeſt obligatio Cameralis, & Gratia eſt pura, non tenetur aliquid iuſtificare.*

115 *Penſionarius contra Succeſſorem in Beneficio reſignato tenetur de aliquo iure docere, non autem illud iuſtificare.*

116 *Narratiua iuris ceſſi, quando adeſt clauſula, quod penſio debeatur, etiam ſi Cedenti nullum ius competeret, non indiget iuſtificatione.*

117 *Parte non opponente ſolum ſunt iuſtificanda ea, quorũ falſitas vitiaret, vel quorum expreſſio Papam ad gratiam concedendam facilius mouiſſet.*

118 *Clauſula,* dummodo, *facit gratiam conditionalem, & ob id debet à Penſionario iuſtificari.*

119 *Clauſula,* dummodo, *eſt iuſtificanda à penſionario, etiam ſi quis penſioni conſenſerit, & quare.*

120 *Clauſula,* dummodo, *requirit plenam, & concludentem probationem, etiam Parte non opponente.*

121 *Iuſtificatio clauſulæ,* dummodo, *debet continuo durare, alias ſupplendum ex penſione, quod deeſt Titulari, detractis oneribus neceſſarijs.*

122 *Penſionarius in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem exiſtens, non tenetur iuſtificare gratiam, etiam conditionalem, ſi agatur poſſeſſorio, ſecus ſi agatur petitorio.*

123 *Clauſula,* dummodo, *ex ſpacio triginta annorum præſumitur iuſtificata.*

124 *Si penſio eſt reſeruata purè, onus probandi non remanere centum, vel mille ſpectat ad Titularem.*

125 *Clauſula,* dummodo, *appoſita reſeruationi, non autẽ appoſita poſt reſeruationem, eſt iuſtificanda.*

126 *Clauſula,* ſi ita eſt, vel ſi preces veritate nitantur, *non facit gratiam conditionalẽ, nec eget iuſtificatione.*

127 *Conſenſus Titularis in penſionis reſeruatione requiſitus non poteſt ſuppleri a Papa.*

138 *Conſenſus Titularis, in penſionis reſeruatione requiſitus, poteſt ſuppleri à Papa ex cauſa motu proprio, dummodo clarè conſtet, eum id facere voluiſſe.*

129 *Si Papa facilius motus fuit ad penſionis reſeruationem ex conſenſu Titularis cauſali, ille debet probari, etiam ſi Papa poſtea derogauerit regulæ de conſenſu, nam derogatio intelligitur de formali.*

130 *Solutio penſionis non impeditur per exceptiones requirentes indaginem.*

131 *Solutio penſionis non impeditur ex clauſula,* arbitrio, *ſi literæ ſunt iuſtificatæ, vel non egent iuſtificatione.*

132 *Exceptio oriens ex ventre literarum impedit ſolutionem penſionis.*

133 *Nullitas oriens ex ventre literarum, ſicut gratia conditionalis, impedit ſolutionem penſionis.*

134 *Soluens alicui penſionem, & deindè ex mera voluntate ſoluere negans, dicitur ſpoliare, ſecus ſi id facit ob impotentiam.*

135 *Negans ſoluere penſionem ex iuſta cauſa non dicitur ſpoliare.*

136 *Qui negat ſoluere penſionem, non dicitur ſpoliare, ſi Penſionarius non habet ſe pro ſpoliato.*

137 *Exiſtenti in quaſi poſſeſſione exigendi penſiones, qui non habet ſe pro ſpoliato, competit Manutentio.*

138 *Qui habuit ſe pro ſpoliato, habet remedium reintegrationis.*

139 *Etiam contra Succeſſorem in beneficio.*

140 *Si ante expeditionem literarum Apoſtolicarum penſionem exigi contingat, Penſio eſt nulla, & quare.*

141 *Literæ dicuntur expeditæ ſtatim, ac ſunt plumbatæ.*

142 *Penſionarius Clericus tenetur recitare officium paruum Beatæ Virginis Mariæ.*

143 *Penſio finitur morte naturali ipſius penſionarij.*

144 *Penſio finitur morte ciuili penſionarij, vt per profeſſionem in Religione emiſſam.*

145 *Penſio finitur per promotionem ad Epiſcopatum niſi ſit aſſignata pro ſeruitio impenſo, vel impendendo.*

146 *Penſio finitur per Militiam, niſi ſit aſſignata pro ſeruitio impenſo, vel impendendo.*

147 *Penſio finitur extinctione.*

148 *Penſio poteſt caſſari coram Notario, & Teſtibus, maximè accedente beneplacito Papæ.*

149 *Penſio non extinguitur per contractum Matrimonij.*

150 *Etiam non ſequuta copula carnali.*

Digitized by Google

151 *Etiam ſi Matrimonium ſit nullum, dummodo nullitas non proueniat ex defectu conſenſus penſionarij.*
152 *Penſionarius habens Matrimonium pro contracto quantum in ſe eſt habet penſionem pro derelicta, & quare.*
153 *Penſio non extinguitur per Sponſalia de futuro.*
154 *Penſio non extinguitur per contractum Matrimonij, quando fuit reſeruata viro laico, vel ob benemerita.*
155 *Penſio ex diſpenſatione Apoſtolica poteſt retineri ab Vxorato.*
156 *Eques Sancti Stephani etiam Vxoratus eſt capax penſionis, vſque ad ſummam quadringentorum ducatorum.*
157 *Miles Sanctorum Mauritij, & Lazari, etiam ſi Vxorem duxerit, poteſt retinere penſiones, vſque ad ſummam quadringentorum ducatorum.*
158 *Miles Lauretanus poteſt retinere penſiones, vſque ad ſummam ducentorum ducatorum, & eas transferre, etiamſi duxerit Vxorem.*
159 *Translatione finitur penſio antiqua, & creatur noua.*
160 *Penſio translata reſpectu ſubſtantiæ dicitur antiqua, reſpectu verò Translatarij dicitur noua.*
161 *Translatio penſionis quid ſit.*
162 *Translatarius poteſt agere non ſeruatis terminis, ſed ſola citatione ad ſoluendum.*
163 *Translatarius poteſt agere præuio Monitorio ſeruatis quatuor terminis, ad docendum ſe paruiſſe, vt Praxis obſeruat, nec ideo cauſa deſinit eſſe exequutiua.*
164 *Translatarius in quaſi poſſeſſione exiſtens, eo quia exegit penſiones ab eo, qui conſenſit reſeruationi, poteſt agere Literis non iuſtificatis, alias ſecus.*
165 *Translatario, qui nunquam exegit, quando, antiqua penſione extincta, fuit noua in translatione creata, Rota non dat manutentionem, ſed immiſſionem.*
166 *Stante longiſſima quaſi poſſeſſione exigendi Transferentis, poteſt Translatarius agere illius literis non iuſtificatis, & quare.*
167 *Translatarius debet eſſe Clericus de tempore translationis, quando fuit ei reſeruata penſio vti Clerico.*
168 *Penſio reſeruata per inferiorem ipſo ſummo Pontifice finitur morte Titularis conſentientis.*
169 *Termini decurſi non ſoluti ante mortem penſionarij tranſmittuntur ad eius Hæredes.*
170 *Etiam mortuo penſionario ante maturatum terminum, ſi fructus tempore eius mortis erant recollecti.*
171 *Terminus penſionis tranſmittitur ad Hæredes penſionarij pro rata fructuum perceptorum tempore eius mortis.*
172 *Succeſſor non tenetur pro terminis penſionis decurſis tempore prædeceſſoris, niſi factis diligentijs iudicialibus, & continuatis contra illius Hæredes.*
173 *Factis diligentijs contra Anteceſſorem, termini penſionis eius tempore decurſi debent ſolui reſeruata Congrua à Succeſſore.*
174 *Si quod Cameræ remanſit, & quod Succeſſor accepit, non eſt ſatis pro penſionario, poteſt hic agere contra Hæredes Anteceſſoris, etiam ſi aliquid ex gratia Principis percepiſſent à Camera.*
175 *Contra Hæredes beneficiati proceditur via ordinaria, non exequutiua.*
176 *Literæ Apoſtolicæ originales reſeruationis penſionis ſunt intimandæ, ſed hodie, quicquid fuerit olim ſeruatum, praxis obſeruat, vt ritè procedatur, intimatis literis in Monitorio inſertis, ac illo poſtea reproducto, & literis originalibus in actis exhibitis, citata parte, ſeruatis ſeruandis.*
177 *Signatura in cauſis appellationum in materia penſionis reſcribit cum clauſula,* ſine retardatione.
178 *idque ob honorem literarum, & ad obuiandum malitiæ recuſantium ſoluere penſiones.*
179 *Signatura ex cauſa ob exceſſum, committit cauſas appellationis in materia penſionis ad vtrumq; effectum.*
180 *Si in materia penſionis ſit actum via ordinaria datur appellatio ad vtrumque effectum.*
181 *Penſione ſub conditione, vel modo reſeruata, ante conditionis implementum, vel modi verificationem datur in hac materia appellatio ad vtrumque effectum.*
182 *Penſione reſeruata ab inferiore à Papa, niſi auctoritas Papæ ſuperueniat, vel penſionarius, ſit in quaſi poſſeſſione exigendi, datur appellatio ad vtrumque effectum.*
184 *Si ex ventre Literarum oritur exceptio, ex qua conſtat de non iure penſionarij, datur appellatio ad vtrumque effectum.*
185 *Exceptio ad effectum appellationis ſuſpenſiuæ dicitur oriri ex ventre literarum, quando penſio fuit reſeruata ſub conditione, ex cuius defectu conſtat de non reſeruatione.*
186 *Si literæ reſeruationis penſionis non ſunt expeditæ, nec conſtat de quaſi poſſeſſione exigendi, datur appellatio ad vtrumque effectum.*
187 *Si penſio fuit ab Epiſcopo impoſita ſuper fructibus beneficij de iurepatronatus, ſine conſenſu patroni, quod facere poteſt, datur appellatio ad vtrumque effectum.*
188 *Si penſio eſt reſeruata, ſuper pluribus beneficijs, quæ deinde peruenerunt ad diuerſas perſonas, & penſionarius agit contra vnum inſolidum non datur clauſula,* ſine retardatione, *& quare.*
189 *Si Translatarius tranſtulit penſionem in alium cum ſolo conſenſu beneficiati datur appellatio ad vtrumque effectum, ſecus ſi id fecit etiam authoritate Apoſtolica interueniente.*
190 *Si fuit pronunciatum contra reſeruationem literæ Apoſtolicæ ſunt vulneratæ, & datur appellatio ſuſpenſiua.*
191 *Si rector beneficij expendit pro reparatione, & prætendit, quod penſionarius contribuat expenſis, vel ſolutionis ſubſidij charitatiui, vel decimæ Papalis, non datur clauſula,* ſine retardatione, *niſi penſio ſit exempta ab oneribus huiuſmodi.*
192 *Si penſio eſt impoſita per arbitros electos, & ſucceſſor in beneficio vlt eam redarguere de nullitate, & petit cauſam committi ſuper inualiditate, non conceditur clauſula,* ſine retardatione.
193 *Conceſſa facultate transferendi penſionem, dummodo intimatur translatio infra certum tempus, penſione translata, & intimatione non facta, ſi petitur, committi cauſam nullitatis, vel extinctionis non datur clauſula,* ſine retardatione.
194 *Si Penſio fuit reſeruata alicui vti Clerico, & poſtea compertum, eum eſſe ſimplicem Laicum, non conceditur clauſula,* ſine retardatione.
195 *Si Commiſſio in prima inſtantia fuit ſignata ſine clauſula, datur in ſecunda inſtantia clauſula,* ſine retardatione.
196 *Si Clericus penſionarius contrahit matrimonium, vel efficitur miles, non datur clauſula,* ſine retardatione, *niſi ex diſpenſatione, aut priuilegio fuiſſet illi conceſſa retentio penſionis.*
197 *Si fuit impoſita ſecunda penſio, non facta mentione de prima, ſecunda eſt nulla, etiam conceſſa motu proprio, nec datur clauſula,* ſine retardatione.
198 *Si agitur contra Oeconomum, & ſimile non datur clauſula,* ſine retardatione.
199 *Si penſio corruit defectu cauſæ, ſe eſt nulla ob inualiditatem reſignationis, non datur clauſula,* ſine retardatione.
200 *Clauſula,* ſine retardatione ſolutionis penſionis, *operatur vt Iudex non poſſit procedere ad vlteriora, niſi penſio fuerit ſoluta.*
201 *Si ex ventre Literarum oritur exceptio euidens, non reſeruationis, nullitatis, vel extinctionis, impediens ſolutionem, Iudex poteſt procedere ad vlteriora, non obſtante*

Digitized by Google

obſtante clauſula, ſine retardatione.

202 *Clauſula*, ſine retardatione, *ſemel conceſſa durat etiam in ſequentibus inſtantijs*.

203 *Si exceptio euidens, extinctionis vel non reſeruationis penſionis, oritur ex ventre literarum, clauſula*, ſine retardatione, *ſemel appoſita non durat in ſequentibus inſtantijs*.

204 *Si totum negotium principale fuit commiſſum Iudici ad quem, clauſula*, ſine retardatione, *ſemel appoſita non durat in ſequentibus inſtantijs*.

205 *Clauſula*, ſine retardatione, *datur vbi literæ apoſtolicæ ſunt expeditæ pro illarum exequutione*.

206 *Clauſula*, ſine retardatione, *datur, quando quis eſt in quaſi poſſeſſione exigendi*.

207 *Clauſula*, ſine retardatione, *ſolutionis penſionis datur in iudicio Spolij*.

208 *Clauſula*, ſine retardatione, *datur, nè exiſtens in quaſi poßeſſione exigendi ſpolietur*.

209 *Clauſula*, ſine retardatione, *præſeruat iuriſdictionem Iudici à quo*.

210 *Exceptio oriens ex clauſula*, dummodo, *non iuſtificata, non dicitur oriri ex ventre literarum, ad impediendum effectum clauſulæ*, ſine retardatione.

211 *Contrarium quod poſſit ſuperſederi, donec narratiua iuſtificetur, videtur voluiſſe Rota*.

212 *Signatura ſolet aliquando reſcribere cum clauſula*, ſine retardatione ſolutionis penſionis, arbitrio Rotæ.

213 *Signatura ſolet aliquando reſcribere cum clauſula*, ſine retardatione ſolutionis penſionis, & ſine præiudicio legitimæ exequutionis, arbitrio Rotæ.

214 *Papa concedens Rotæ arbitrium procedendi cum clauſula, vel ſine, videtur dare facultatem examinandi validitatem literarum reſeruationis Penſionis*.

De Cauſis Penſionum. Pars II. Cap. IX.

1 QVoniam frequenter in Tribunali A. C. agitur de exequutione literarum Apoſtolicarum, occaſione Penſionis, *a*, Eccleſiaſticæ ſuper fructibus alicuius Beneficij reſeruatæ, idcirco præſens caput in ſpecie de cauſis Penſionum hic ſubtexere, non ab re viſum fuit.

2 Pro Penſionis Eccleſiaſticæ conſecutione diuerſimodè, ſecundum facti contingentias, procedi ſolet: Nam ſi agatur contra eum, qui Penſioni conſentiendo, ad illius ſolutionem ſe in forma Cameræ obligauit, tunc verificato ſaltem Clericatu competit via exequutiua, & conficitur proceſſus exequutiuus, iuxta ſuperius tradita in obligatione Camerali, *par. 1. cap. 2. & ſeq.*

3 Animaduertendum in hoc tamen eſt, quod ſi in literis apoſtolicis adſit aliqua conditio, vel quid aliud, quod iuſtificatione indigeat, literæ ſunt in primis, & ante omnia iuſtificandæ, aliàs nunquàm ad illarum exequutionem procedi poteſt.

4 Circumſcripta verò Camerali obligatione, ſi actor eſt in quaſi poſſeſſione exigendæ penſionis, poteſt intentando interdictum retinendæ petere Manutentionem in quaſi poſſeſſione exigendi, quo caſu conficiendus eſt proceſſus, vt inferius generaliter de interdicto retinendæ tradetur, hac eadem *p. 2. ſub cap. 12.*

5 Cæterum, ſi quis in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem exiſtens, fuerit illa ſpoliatus, vel pro ſpoliato ſe habuerit, tunc intentando remedium recuperandæ, proceſſum conficere debet, iuxta inferius hac eadem, *ſecunda parte* tradita, ſub *cap. 14. de Interd. recuper.*

6 Quod ſi agendum ſit contra Hæredes Beneficiati, *b* pro terminis decurſis non ſolutis, tunc proceſſus non erit exequutiuus, ſed ordinarius, & conficietur, prout de alijs cauſis ordinarijs inferius tradetur, 3. *par. cap. 2.*

7 Circumſcripta verò, nedum obligatione Camerali, ſed etiam quaſi poſſeſſione exigendi, ſi agendum ſit contra eum, qui penſionis reſeruationi conſenſit, vel eius in beneficio ſucceſſorem, tunc procedendum erit, 8 vt infra præuio Monitorio, Quæ omnia † præmiſſa iuxta ſuos caſus procedunt etiam, quando agitur de translatione penſionis, & Monitorium, quaſi poſſeſſione exigendi vt ſupra circumſcripta, etiamſi agatur de translatione abſque extinctione antiquæ penſionis ad fauorem alterius, prout quando habens facultatem transfert penſionem coram Notario, & Teſtibus, conficipoterit vt infra, & alias mutatis mutandis, iuxta facti contingentiam.

9 De Mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A. C. ſiue R. P. D. NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. Clerici NN. principalis exponentis, quod alias ad fauorem N. fuit ſuper fructibus, redditibus, & prouentibus Eccleſiæ NN. authoritate Apoſtolica, reſeruata annua penſio ſcutorum NN. (quæ fuit translata in dictum Inſtantem; Penſio fuit, vt ſupra, translata, prout in Literis Apoſtolicis deſuper, ſub plumbo, vt moris eſt, expeditis, tenoris infraſcripti, videlicet *Innocentius, &c.*

Tenore igitur præſentium ſupradictæ Literæ Apoſtolicæ, & omnia, & ſingula ſupradicta in eis contenta intimentur, & notificentur NN. & NN. ac alijs quibuſcumque, in exequutione præſentium nominan. & cognominan. & ad eorum, & cuiuslibet eorum notitiam deducantur ad maiorem cautelam, & alias omni meliori modo &c. necnon.

Moneatur NN. Rector Eccleſiæ NN. exaduerſo principalis, quatenus infra triduum, ſub pænis quingentorum ducatorum auri applican. & pro illis Mandati exequutiui, & in iuris ſubſidium Excommunicationis, aliiſque Eccleſiaſticis Sententijs, Cenſuris, & pænis, etiam in dictis Literis Apoſtolicis contentis, debeat dicto inſtanti de omnibus, & ſingulis dictæ annuæ penſionis terminis decurſis, & non ſolutis, & in futurum decurrendis, in loco, & terminis, ac modo, & forma in dictis literis expreſſis, ſatisfeciſſe, & reſpondiſſe, dictaſque Literas Apoſtolicas debitæ exequutioni demandaſſe, ac ſuos plenarios effectus ſortiri feciſſe, damnaque, expenſas, & intereſſe præmiſſorum cauſa, & occaſione paſſa, & incurſa, & in futurum patien. &c. & liquidan. &c. refeciſſe, mandatumque executiuum deſuper neceſſarium concedi, decerni, ac relaxari, ius, & iuſtitiam miniſtrari, aliaque deſuper neceſſaria, & opportuna fieri vidiſſe, & alias omni meliori modo &c. Deducens &c. omne Ius, &c. implorans &c. dictiſq; Literis Apoſtolicis, ac præſentibus noſtris Monitorialibus paruiſſe, & de paritione docuiſſe &c. alioquin, &c.

10 Sed ſi non agitur de translatione penſionis abſque extinctione primæ, ſed ſumus in caſu, in quo penſio primo loco reſeruata fuit extincta, & ad fauorem Translatarij altera de nouo creata, Monitorium vt infra ſuper immiſſione, & alias mutatis mutandis, conficiendum eſt, videlicet.

De mandato Illuſtriſs & Reuerendiſs. D. A. C. ſiue R. P. D. NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad Inſtātiam NN. Clerici NN. principalis exponentis, quod alias ad eius fauorem fuit ſuper fructibus, redditibus, & prouentibus Eccleſiæ NN. authoritate Apoſtolica, reſeruata annua penſio ſcutorum NN. ad fauorem N. qui tranſtulit in perſonam d. Inſtantis, prout in literis Apoſtolicis deſuper ſub plumbo, vt moris eſt, expeditis, tenoris infraſcripti, videlicet. *Innocentius Papa X. &c.*

Tenore præſentium ſupradictæ Literæ Apoſtolicæ, & omnia, & ſingula ſupraſcripta, & in eis contenta intimentur, & notificentur NN. & NN. & alijs quibuſcumque, in exequutione præſentium nominan. & cognominan. & ad eorum, & cuiuslibet eorum notitiam deducantur ad maiorem cautelam, & alias omni meliori modo &c. necnon.

Moneatur NN. Rector Parochialis Eccleſiæ NN. exaduerſo principalis, quatenus infra triduum proximū, ſub pænis 500. ducatorum auri C. A. applican. & pro illis Mandati exequutiui, & in Iuris ſubſidium Excommuni-

Digitized by Google

municationis &c. aliiſque Eccleſiaſticis Sententijs, Cenſuris, & pœnis, etiam in dd. Literis Apoſtolicis contentis, debeat dictum NN. Translatarium inſtantem in realem, actualem, quietam, & pacificam poſſeſſionem, vel quaſi exigendi d. penſionem translatam, in qua exiſtebat Transferens, immiſiſse, impoſuiſse, ac relaxaſſe & immiſſum manutenuiſse, defendiſse, & conſeruaſse, ac immitti, manuteneri, & conſeruari feciſse, & mandaſſe, ac d. NN Translatario inſtanti de omnibus, & ſingulis d. annuæ penſionis terminis decurſis, & non ſolutis, & in futurum decurrendis, in loco, modo, & terminis, & modo, & forma in dictis Literis Apoſtolicis expreſſis, ſatisfeciſſe, & reſpondiſſe, dictamque translationem, & literas Apoſtolicas præfatas debitæ exequutioni demandaſse, & ſuos plenarios effectus ſortiri feciſse, iuxta illarum formam, & tenorem; damnaque, expenſas, & intereſse præmiſſorum cauſa, & occaſione paſsa, & incurſa, & in futurum patien. ac liquidan. &c. refeciſse, Mandatumq; de immittendo, manutenendo, & exequutiuum, ac aliud deſuper neceſsarium, & opportunum concedi, decerni, & relaxari, Ius, & Iuſtitiam miniſtrari, aliaque deſuper neceſsaria, & opportuna fieri vidiſse &c. Deducens &c. omne ius &c. & implorans &c. & alias omni meliori modo &c. dictiſque Literis Apoſtolicis, & præſentibus noſtris Monitorialibus paruiſse, ac de paritione docuiſse &c. alioquin &c.

11 Hoc monitorium eſt perſonaliter contra Titularem, ſeu Rectorem Beneficij ſignanter, ſuper cuius fructibus fuit annua penſio reſeruata exequendum per vnum ex Sanctiſs. D.N. Papæ Curſoribus, quo in pede illius de exequutione fidem faciente, adnotatur in actis intimatio, & exequutio eiuſdem, his, vel ſimilibus verbis videlicet.

Pro NN contra NN.

12 Coram Domino, meque &c. NN. Sanctiſs. D.N. Curſor retulit, ſe ad inſtantiam NN. intimaſse Literas Apoſtolicas, & perſonaliter monuiſse NN. prout in folio, tenoris &c. omni &c.

13 Sed ſi Monitorium fuit expeditum extra Curiam, tunc illo in partibus per Nuncium perſonaliter exequuto, vna cum fide illius exequutionis a tergo, reproducitur in actis vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

14 In Officio NN. facto per compulſum &c. reproduxit Monitorium in partibus, vt à tergo illius legitime contra Partem aduerſam exequutum, prout in folio, tenoris, & omni &c.

15 Exaduerſo ſi quis Monitorium negare voluerit, poterit proteſtari infra triduum, & ſic in termino in Monitorio aſſignato, vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

16 In Officio NN. negando Monitorium, dixit ad petita, prout petuntur, non teneri, ideo nihil fieri, niſi ſeruatis ſeruandis, & verificatis verificandis, alias &c. omni &c.

17 Verumtamen, ſi Actor ad vlteriora in executione procedere voluerit, & in literis Apoſtolicis reſeruationis Penſionis, quæ ſunt in actis Parte citata ad dicendum contra producendæ, adſit aliqua clauſula, *conſtito*, vel alia, quæ iuſtificatione indigeat, illa vna cum Clericatu Penſionarij, erit omnino iuſtificanda, & poterit iuſtificari per Scripturas, & per Teſtes, exhibitis in actis articulis opportunis, citata Parte ad dicendum contra Iura, vel contra Articulos iuxta ſuperius tradita *p.1 c.1. nu.10. & ſeqq. & c. n.2. & ſeqq.* & alias per legitima probationum genera.

18 Sed ſi agatur de translatione Penſionis, ſunt exhibendæ literæ Apoſtolicæ reſeruationis Penſionis translatæ, facultas transferendi, & inſtrumentum translationis, necnon docendum de Clericatu Translatarij, & probanda eſt Transferentis quaſi poſseſſio exigendi Penſionem.

19 Quod ſi reus Iura, vel Articulos in actis exhibeat, ad ſuas exceptiones probandas, citata parte ad dicendum contra, tunc pro parte Actoris poterit fieri proteſtatio, non admitti in præiudicium, & iudex tunc iura, vel articulos non admittet, niſi cum ſolita clauſula *ſine tamen præiudicio &c.* iuxta ſuperius tradita in cap. proximo præcedente *numer.* 12. *& ſeqq.*

20 Et ſi fortè Commiſſarius Cameræ aliquo caſu ſit in cauſa, erit citandus, & alia vt ſupra in eodem capite præcedente, & alias, ſecundum facti contingentiam, erunt circa illa facienda, & obſeruanda.

21 Iuſtificatis literis Apoſtolicis, & probatis probandis, vt ſupra, obſeruantur infraſcripti quatuor termini, vnus poſt alium, videlicet.

A C N.

22 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad docendum, ſe paruiſſe Literis Apoſtolicis, ac monitorialibus illarum virtute emanatis, primò pro prima dilatione, *e*, ad p. d. Inſt. NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit ſeruari ſecundò pro ſecunda, omni &c.

A. C. N.

Citetur NN. exaduerſo principalis, ad docendum, ſe paruiſſe Literis Apoſtolicis, & monitorialibus illarum vigore emanatis, ſecundo pro ſecunda dilatione, ad p. d. Inſt. NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra ſeruari tertiò pro tertia, omni &c.

A.C.N.

Citetur NN. exaduerſo principalis, ad docendum ſe paruiſse Literis Apoſtolicis, & monitorialibus illarum virtute emanatis tertio pro tertia dilatione, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, ſeruari quartò pro quarta, omni &c.

A.C.N.

Citetur NN. exaduerſo principalis, ad docendum, ſe paruiſse Literis Apoſtolicis, & monitorialibus illarum virtute emanatis, quartò pro quarta, & ſuperabundanti dilatione, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra omni &c.

23 Verum, ſi aliquo caſu eſset ferenda abſolutoria pro Reo, tunc ſufficeret ad validitatem abſolutoriæ ſeruare præfatos quatuor terminos, ſed opus eſset ſeruare terminos ſubſtantiales, prout in alijs Beneficialibus, videlicet, ad libellandum &c. iuxta ſuperius tradita hac eadem *p.2. c.1. lit. l, verſ. in cauſis num.*106. vt etiam ſupra in c. proximè præcedente n.19. innuimus, deinde ad videndum reiterari, & ad Sententiam, vt inferius dicetur *p.1 c.2. n.17. & ſeqq.*

24 Cæterum Actor, iuſtificatis literis, & obſeruatis dictis quatuor terminis, ad docendum ſe paruiſse, poterit citare ad Sententiam, vt infra videlicet.

A. C. N.

25 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum deferri iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, quatenus opus ſit, abſolui inſtantem à Cenſuris, ad effectum &c. concludendum; concludique videndum in cauſa, & audiendam ſententiam definitiuam in forma, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN petijt, & obtinuit, vt ſupra &c. deferri iuramentum &c. qui tactis iurauit &c. & ſententiari, prout in Cedula, quam Reuerendiſs. D. Locumtenens legit, ſubſcripſit, & mihi conſignauit, tenoris &c. ſuper quibus & præſentibus Socijs Teſtibus &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Tenor Cedulæ contra eum, qui penſioni conſenſit, vel eius ſucceſsorem, etiam ad fauorem Translatarij, ſi penſio antiqua non fuit in translatione extincta, & alia de nouo creata, poteſt confici, vt infra videlicet.

Chriſti nomine Inuocato pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes, per hanc noſtrã definitiuam ſententiam, quam de iuris peritorum conſilio,

Digitized by Google

ſilio in his ſcriptis ferimus, in cauſa, & cauſis, quæ coram nobis in prima, ſeu veriori verſa fuerunt, & vertuntur inſtantia, inter NN. Actorem ex vna, & NN. modernum Rectorem, & poſseſsorem Beneficij NN. Reum conuentum, partibus ex altera, de, & ſuper ſolutione annuæ penſionis ducatorum ducentorum auri de Camera, ad fauorem dicti NN. Clerici, ſuper fructibus d. Eccleſiæ, & Beneficij, auctoritate Apoſtolica reſeruatæ (*vel ad fauorem* NN. *alias ſuper fructibus dictæ Eccleſiæ, authoritate Apoſtolica reſeruata, & deinde in perſonam dicti* NN. *Actoris translata*) illiuſque terminis decurſis, & non ſolutis, rebuſque alijs in actis cauſæ, & cauſarum huiuſmodi latius deductis &c. Dicimus, pronunciamus, ſententiamus, decernimus, & declaramus, d. NN. Rectorem, & poſseſsorem d. Beneficij ſententias, Cenſuras, & pœnas, in Literis Apoſtolicis reſeruationis dictæ penſionis, de quibus in actis contentas, ob illarum non paritionem, ac eiuſdem penſionis, illiuſque terminorum decurſorum non ſolutionem, damnabiliter incurriſse, ac in eis incidiſse, ipſumque vti excommunicatum, & declaratum, ab omnibus Chriſtifidelibus arctius euitandum, Literaſque declaratorias, in forma ſolita, & conſueta, ac Inſtrumentum deſuper neceſsarium, & opportunum, mandatumque exequutiuum pro dictis terminis decurſis, & non ſolutis, concedimus, decernimus, & relaxamus, Victumque Victori in expenſis condemnamus, quarum taxationem Nobis, vel cui de iure in poſterum reſeruamus, & ita dicimus pronunciamus, ſententiamus, decernimus, & declaramus, non ſolum præmiſso, ſed omni alio meliori modo &c.

Ita pronunciaui Ego NN. Locumtenens.

27 Lata Sententia, ſtatim in Curia expeditur mandatum exequutiuum, necnon Cedulonus, tenoris ſequentis videlicet.

Mandatum exequutiuum.

9 D. Mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A. C. ſiue R. P. D. NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. Clerici principalis Creditoris NN. in ſcutis NN. Tenore præſentium,

Auferantur de bonis de do no, vel aliundè D. NN. Rectoris, ac poſseſsoris beneficij NN. exaduerſo principalis bona valoris ſcutorum NN. monetæ debitorum pro terminis decurſis non ſolutis annuæ penſionis, occaſione de qua in actis vna cum Iulijs NN pro Expenſis præſentis mandati, ablataque deponantur, vt moris eſt, vt ſubhaſtentur, ſi extent, ſin minus capiatur idem, & captus carceretur, & non relaxetur, donec &c. quoniam ipſo citato, in vim ſententiæ latæ in executionem Literarum Apoſtolicarum, de quibus in actis, Reuerendiſs. D. ita mandauit hac die &c.

N. Notarius. Locus † Sigilli N. Locumten.

Ad cuius mandati exequutionem proceditur iuxta ſuperius tradita, *in prima p. cap. 6. & ſeq. cap. 14. & ſequenti.*

Cedulonus.

26 Dominus NN. Rector Eccleſiæ NN. hic, authoritate Apoſtolica denunciatur excommunicatus, aliaſque Eccleſiaſticas ſententias, cenſuras, & pœnas in Literis Apoſtolicis contentas, ob illarum non paritionem, & terminorum penſionis, de qua in actis, decurſorum non ſolutionem, damnabiliter incurriſse, & incidiſse declaratur, & alias prout in actis, Inſtante NN. Clerico NN. principali, ſiue &c

N. Notarius. Locus † Sigilli. N. Locumten.

30 Sed ſi exequutio eſt facienda extra Curiam expeditur Mandatum exequutiuum, necnon Inſtrumentum Declaratoriæ vnico contextu, vt infra, videlicet.

31 Chriſtophorus Vidman Vtriuſque Signaturæ Sanctiſs. D. N. Papæ, & Referendarius, Prothonotarius Apoſtolicus, necnon cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Generalis Auditor, Romanæque Curiæ Iudex ordinarius, ſententiarum quoque & Cenſurarum, tam in Romana Curia, quam extra eam latarum, ac Literarum Apoſtolicarum quarumcumque vniuerſalis, & merus executor ab eodem Sanctiſs ſpecialiter deputatus. Vniuerſis, & ſingulis Dominis Abbatibus &c. ſalutem in Domino, & noſtris huiuſmodi, immo verius Apoſtolicis, firmiter obedire Mandatis. Noueritis, quod lite, & cauſa coram Nobis inter NN. Clericum NN. Actorem ex vna, & NN. Rectorem, & poſſeſſorem beneficij NN. Reum Conuentum ex altera partibus, & ſuper annua penſione ducatorum NN. ad fauorem dicti NN. clerici ſuper fructibus d. Eccleſiæ, & beneficij NN. author. Apoſt. reſeruata, illiuſque terminorum non ſolutorum ſolutione, literarumque Apoſtolicarum paritione, ac exequutione, rebuſque alijs &c. introducta, exequuto Monitorio contra dictum NN. relatione facta, & pro illius, ac literarum Apoſtolicarum verificatione, pro parte dicti NN. Clerici NN exhibitis nonnullis iuribus, & articulis, examinatiſque Teſtibus, ſeruatis ſeruandis, ac terminis de ſtylo Curiæ ſeruatis ſoliti, tandem R. P. D. NN. Vtriuſque Signaturæ Sanctiſs. D. N. Papæ Referendarius, ac noſter in Ciuilibus Locumtenens, dicto NN. exaduerſo principali, per Vnum ex Sanctiſſimi D. N. Papæ Curſoribus ad omnes, & ſingulos actus præcedentes ac denique ad ſententiam, citato, viſis videndis ad fauorem dicti NN. Clerici, & Penſionarij principalis, contra dictum NN. ſuam in ſcriptis promulgauit ſententiam, tenoris videlicet,

Chriſti nomine inuocato, Pro Tribunali ſedentes, &c. Quam quidem præinſertam Sententiam, & omnia, & ſingula ſupradicta vobis omnibus, & ſingulis intimamus, & inſinuamus, ac notificamus, & ad veſtram, & veſtrum cuiuslibet notitiam deducimus per præſentes, nè de præmiſſis ignorantiam aliquam prætendatis, Voſq; omnes ſupradictos, tenore præſentium, monemus, & requirimus, Vobis vero alijs ſupradictis Iuſtitiæ Miniſtris committimus, & mandamus, quatenus ſtatim viſis, & receptis præſentibus, & poſtquam pro parte D. NN. Clerici NN. & Penſionarij principalis, præſentium vigore, fueritis requiſiti, ſeu aliquis veſtrum fuerit requiſitus, præfatum NN. Rectorem Eccleſiæ, ſeu beneficij NN. ad integrè prædicto NN. Clerico perſoluendum ſcuta NN. pro terminis decurſis, & non ſolutis dictæ annuæ penſionis iuxta formam, & tenorem dictarum literarum Apoſtolicarum, ac ſententiæ præfatæ, vna cum Iulijs NN. pro Expenſis præſentis Mandati, per bonorum eiuſdem ablationem, ſubhaſtationem ac deliberationem, ſi extent, ſin minus per eius perſonæ carcerationem, omninò compellatis, ac perſolui, & ſatisfieri faciatis, prout Nos, quantum poſſumus, compellimus, ac compelli, perſolui, ac integrè ſatisfieri mãdamus, & nihilominus dictum NN. Rectorem dicti beneficij NN. vt ſupra excommunicatum, & declaratum in veſtris Eccleſijs, Monaſterijs & Cappellis, alijſque locis publicis publice nuncietis, & ab alijs nunciari, & ab omnibus Chriſtifidelibus arctius euitari, faciatis, & mandetis, donec aliud a nobis, vel ſuperiore noſtro deſuper habueritis in mandatis, lecta, lata &c. In quorum &c. Datum &c.

N. Notarius. Locus † Sigilli. N. Locumten.

32 Verum, ſi antiqua penſio fuit in translatione extincta, & alia de nouo creata, Cedula ſententiæ erit conficienda ſuper immiſſione, vt infra, & alias iuxta contingentiam facti, videlicet.

33 Chriſti nomine inuocato, Pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram definitiuam Sententiam, quam de iuris peritorum conſilio in his ſcriptis ferimus in cauſa, & cauſis quæ coram nobis in prima, ſeu veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia, inter NN. Clericum NN. Actorem ex vna, & NN. Rectorem, & Poſseſsorem Parochialis Eccleſiæ NN. Reum conuentum partibus ex altera, de, & ſuper immiſſione in poſſeſſionem, vel quaſi exigendi annuam penſionem ducatorum NN. auri de Camera, alias ad fauorem NN. Clerici NN. ſuper fructibus dictæ parochialis Eccleſiæ, authoritate Apoſtolica, reſeruatam, ac proindè in perſona dicti NN. Actoris, eadem Apoſtolica authoritate, translatam, illiuſque terminorum decurſorum, & non ſolutorum ſolutione, rebuſque alijs &c. Dicimus, pronunciamus, ſententiamus, decernimus, & declaramus dictam translationem penſionis, & Literas Apoſtolicas deſuper expeditas, fore, & eſſe exequendas, & pro illarum exequutione d. NN. Translatarium immittendum fore, & eſſe in poſſeſſionem, vel quaſi exigendi d. penſionem, vt ſupra translatam, illiuſq

Digitized by Google

illiuſque terminos decurſos, & non ſolutos, & immiſſum manu tenendum, defendendum, & conſeruandum, mandatumque de immittendo, manu tenendo, necnon exequutiuum pro terminis decurſis non ſolutis, decernendum, & relaxandum fore, & eſſe, provt decernimus, & relaxamus, & ita dicimus, ſententiamus, & declaramus non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Item pari noſtra ſententia, dicimus, pronunciamus, & ſententiamus, ac declaramus, dictũ NN. Rectorẽ, & poſſeſſorem dictæ Parochialis Eccleſiæ, ſententias, cenſuras, & pœnas in Literis Apoſtolicis reſeruationis, & & translationis dictæ penſionis, de quibus in actis, contentas, ob illarum non paritionem, ac eiuſdem penſionis, illiuſq; terminorum decurſorum non ſolutionem damnabiliter incurriſſe, ac in eis incidiſſe, ipſumque vti excommunicatum, & declaratum ab omnibus Chriſti fidelibus arctius euitandum, Literaſquè declaratorias in forma ſolita, & conſueta, ac inſtrumentum deſuper neceſſarium, & opportunum concedimus, decernimus, & relaxamus. Victumque Victori in expenſis condemnamus, quarum taxationem nobis, vel cui de iure impoſterum reſeruamus, & ita dicimus, pronunciamus, ſententiamus, & declaramus, non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Ita pronunciaui Ego NN. Locum tenens.

34 Cuius quidem ſententiæ virtute, ex quo in hac materia literarum Apoſtolicarum non datur appellatio ſaltem ſuſpenſiua; niſi pars aduerſa obtineat a Præfecto ſignaturæ, mandari ſuperſederi, iuxta Praxim de qua ſupra *par.1.c.1.nu.19.* poteſt expediri mandatum de immittendo, & exequutiuum, ac Cedulonus, vt infra, videlicet.

35 De Mandato Illuſtriſſ. & reuerendiſſ. D.A.C. ſiuè R.P.D.N. in eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. Clerici N. Translatarij penſionis ducatorum NN alias ſuper fructibus Eccleſiæ N. authoritate Apoſtolica reſeruatæ principalis, Tenore præſentium.

Mandatur vobis exequutoribus, & ſubexecutoribus Curiæ noſtræ, & alijs, ad quos ſpectat &c. quatenus ſtatim viſis, & receptis præſentibus ſub 500. ducatorum auri &c. alijſque pœnis &c. debeatis d. NN. ad cuius fauorem fuit, authoritate Apoſtolica translata d. annua penſio ſcutorum N. in realem actualem, & corporalem poſſeſſionem, vel quaſi, exigendi d. penſionem, illiuſque terminos decurſos, & non ſolutos, iuriumque, & annexorum quorum cumque immiſiſſe, induxiſſe, & impoſuiſſe, ac immiſſum, inductum, & impoſitum manu tenuiſſe, defendiſſe, & conſeruaſſe, ac de terminis d. penſionis decurſis, & non ſolutis, ac decurrendis ſuo loco, & tempore reſpondiſſe, ſatisfeciſſe, & reſponderi, ac ſatisfieri feciſſe, & mãdaſſe, Necnõ in præmiſſorum exequtionem, auferatis de bonis de domo, vel aliundè D. NN. Rectoris, ac poſſeſſoris dictæ Parochialis Eccleſiæ NN bona valoris ducatorum NN. auri de Camera debitorum d. NN. Translatario inſtãti, pro terminis decurſis, et nõ ſolutis dictæ annuæ penſionis, de qua in actis, vna cum Iulijs NN. pro Expenſis præſentis Mandati, ablataque deponatis, vt moris eſt, vt ſubhaſtẽtur, ſi extẽt, ſin minus capiatis eumdem, & captum carceretis & non relaxan. donec &c. quoniam, ipſo citato in vim Sententiæ latæ in exequutionem literarum Apoſtolicarum, de quibus in actis Reuerendiſſ. D. ita mandauit, hac die &c.

N. Notarius Loco † Sigilli. N Locum ten.

Ad cuius Mandati exequutiui vlteriorem exequutionem proceditur iuxta ſuperius tradita *par.1.c.6. & ſeq. & c.14. & ſeq.*

Cedulonus verò expediri poterit iuxta formulam ſuperius traditam, *n.29.*

Quod ſi exequutio ſit facienda extra Curiam, expeditur Mandatum de immittendo, & exequutiuum, tenoris ſequentis, videlicet.

36 Chriſtophorus Vidman, vtriuſque Signaturæ Sanctiſſ. D.N. Papæ Referendarius, Prothonotarius Apoſtolicus, necnon cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ generalis auditor, Romanæque Curiæ Iudex ordinarius, ſententiarum quoque, & Cenſurarum, tàm in Romana Curia, quam extra eam latarum, ac literarum Apoſtolicarum quarumcumque vniuerſalis, & merus Exequutor ab eodem Sanctiſſ. D. Papa ſpecialiter deputatus. Vniuerſis, & ſingulis RR. DD. Abbatibus &c. ſalutem in Domino, & noſtris huiuſmodi, imò verius Apoſtolicis firmiter obedire Mandaris. Noueritis quod lite, & cauſa corã Nobis inter NN. actorem ex vna, & NN. Rectorem, ac poſſeſſorem Parochialis Eccleſiæ NN. reum conuentum, ex altera partibus, de & ſuper immiſſione in poſſeſſionem, vel quaſi exigendi annuam penſionẽ ducatorum N. auri de Camera alias NN. ſuper fructibus Eccleſiæ præfatæ ad fauorẽ NN. authoritate Apoſtolica reſeruatam, ac deindè ad fauorem dicti NN. Actoris, eadem Apoſtolica authoritate translatam, illiuſq; terminorum decurſorum, & non ſolutorum ſolutione, literarumque Apoſtolicarum paritione, rebuſque alijs &c. introducta in prima inſtantia, exequuto Monitorio, contra dictum NN. relatione facta, & pro illius, ac Literarum Apoſtolicarum verificatione, ac iuſtificatione, pro parte dicti NN. Clerici, ac Translatarij, exhibitis nonnullis Iuribus, & Articulis, examinatiſque Teſtibus ſeruatis ſeruandis, ac terminis de ſtylo Curiæ ſeruari ſolitis, tandem R.P.D. Argelus, vtriuſque Signaturæ Sanctiſſ. D.N. Papæ Referendarius, ac noſter in ciuilibus Locumtenens, dicto NN. exaduerſo principali, per Vnum ex Sanctiſſimi D.N. Papæ Curſoribus, ad omnes, & ſingulos actus præcedentes, & denique ad Sententiam citato, viſis videndis &c. ad fauorem dicti NN. Translatarij principalis contradictum NN. ſuam in ſcriptis promulgauit Sententiam, tenoris videlicet.

Chriſti nomine innocato, pro Tribunali ſedentes &c.

Quam quidem præinſertam Sententiam & omnia ſupradicta vobis omnibus, & ſingulis intimamus, & inſinuamus, & veſtram, & cuiuslibus veſtrum notitiam, deducimus per præſentes, nè de præmiſſis ignorantiam aliquam prætendere valeatis &c. Voſque omnes ſupradictos, tenore præſentium, monemus, & requirimus, Vobis verò alijs ſupradictis Iuſtitiæ Miniſtris committimus, & mandamus, quatenus ſtatim viſis, & receptis præſentibus, & poſtquam pro parte dicti NN. Clerici NN Translatarij Principalis, præſentium vigore fueritis requiſiti, ſeu aliquis veſtrum fuerit requiſitus, eumdem NN. Translatarium in realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem, vel quaſi exigendi d. annuam penſionem, illiuſque terminos non ſolutos, ac iurium, & annexorum quorumcumque, immittatis, inducatis, & imponatis, ac immiſſum, inductum, & impoſitum manuteneatis; defendatis, & conſeruetis, ac de terminis dictæ Penſionis decurſis, & nõ ſolutis, ac ſuis loco, & tempore decurrendis reſpondeatis, ſatisfaciatis, ac reſponderi, & ſatisfieri faciatis. Necnon præfatum NN. Rectorem, & Poſſeſſorem dictæ Parochialis Eccleſiæ NN. ad integrè prædicto NN. Clerico Translatario perſoluendum ſummam ducatorum NN. auri de Camera, pro terminis decurſis, & non ſolutis dictæ annuæ Penſionis, iuxta formam, & tenorem dictarum literarum Apoſtolicarum, ac Sententiæ præfatæ, vna cum Iulijs NN. pro expenſis præſentis Mandati, per bonorum eiuſdem ablationem, & ſubhaſtationem, & deliberationem, ſi extent, ſin minus per eius Perſonæ carcerationem, omnino compellatis, ac perſolui, & ſatisfieri faciatis, prout Nos inquantum poſſumus, compellimus, & compelli, perſolui, ac integrè ſatisfieri mandamus. Et nihilominus dictum NN. Rectorem dictæ Parochialis Eccleſiæ, vt ſupra excommunicatum, & declaratum in veſtris Eccleſijs, Monaſterijs, & Cappellis, alijſque locis publicis publicè nuncietis, & ab alijs nunciari, & ab omnibus Chriſti fidelibus arctius euitari faciatis, & mandetis, donec aliud a Nobis, vel Superiore noſtro deſuper habueritis in mandatis, Lata data &c. In quorum &c. Datum &c.

N. Notarius. Locus † Sigilli. N. Locumten.

37 Cœterum ſi quis ſenſerit ſe grauatum, & à ſententia ſuperius lata appellare voluerit, quia cum agatur de literarum Apoſtolicarum executione, Appellatio ſuſpenſiua non datur, opus erit ad executionem impedien-

pediendam, adire Præfectum Signaturæ pro Superſeſſoria,& deindè plenam Signaturam pro Commiſſione appellationis ad vtrumque effectum,allegatis rationibus opportunis,vt generaliter de exequutione litterarum Apoſtolicarum in proximo præcedente capite dictum fuit *verſ. Ad hoc autem, numer.* 1.48. & latius de obtinenda Superſeſſoria, ac adeunda Signatura diximus ſupra *part.1.cap.13. de Appell, ſub numer. 19. & ſeqq.*

Appellatio verò infra decem dies, & ſic infra legitima tempora iuxta pariter tradita *d.par.1.cap.13. numer.2.& ſeqq.* eſt interponenda, & prout in Cedula appellari poterit coram Iudice à quo,vt infra, videlicet.

pro NN.contra NN.

38 Coram Domino,meque &c.NN. habita notitia de prætenſa Sententia lata ad aſſertum fauorem N.N. cōtra N.N.ab ea,ac omnibus alijs grauaminibus &c. ad Sanctiſſimum D.N. Innocentium Papam Decimum, eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam appellauit, prout in Cedula,quam facto dedit,tenoris &c. petens &c. omni &c.

Cui Dominus dedit refutatorios in forma, omni &c.

Tenor Cedulæ.

39 A quadam aſſerta Sententia ad prætenſum fauorem NN. vt dicitur per R.P.D.N.N.A.C. Locumtenentem lata,de,& ſuper immiſſione in poſſeſſionem, vel quaſi aſſertæ penſionis, rebuſque alijs &c. Procurator,& eo nomine, ſentiens ſe læſum,& grauatum, & timens impoſterum magis lædi, & grauari &c.ab illa, & alijs grauaminibus,totoque proceſſu deſuper fabricato ad Sanctiſſimum D.N. Innocentium Papam X. eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam, in his ſcriptis prouocat, appellat, & æquè principaliter de nullitate dicit,petens ſemel,bis,tertiò, ſæpè, ſæpius,ſæpiſſimè, inſtanter inſtantius,inſtantiſſimè, ſibi de Apoſtolis reſponderi,& quatenus &c.à non admiſſione ac toto vlteriori proceſſu iterum, & toties quoties, vt ſupra, prouocat appellat, & de nullitate dicit, itaut ſit vltimus in appellando &c.& interim &c. nihil innouari, alias de nullitate, & attentatis proteſtans &c. non ſolum,vt ſupra,ſed omni meliori modo &c.

Commiſſio verò in plena Signatura proponenda vt infra, & alias ſecundum facti contingentiam mutatis mutandis,confici poterit,videlicet.

Romana

40 Beatiſſime Pater.Introducto Iudicio coram A.C. ad inſtantiam NN.aſſerti Clerici N.aduerſarij contra deuotum S.V.Oratorem NN. Rectorem Parochialis Eccleſiæ NN.de,& ſuper immiſſione in poſſeſſionem,vel quaſi exigendi aſſertam annuam penſionem, alias, vt dicitur,ad fauorem NN. ſuper fructibus dictæ Parrochialis cum clauſula, *dummodo remaneant Centum pro Rectore*,reſeruatam,& in perſonam dicti NN.Aduerſarij,vt aſſeritur,translatam,illiuſque terminorum ſolutione, rebuſque alijs &c. idem Iudex dicta clauſula, *dummodo*, non iuſtificata,nec docto ſufficienter de Aduerſarij Clericatu, Literiſque Apoſtolicis originalibus nullatenus exhibitis, ad fauorem eiuſdem NN. Aduerſarij,non minus nulliter, quam iniuſtè, ſententiauit,ac Declaratoriam promulgauit, Mandatumque de immittendo,& exequutiuum, ac Literas declaratorias contra eundem Oratorem decreuit, & relaxauit, ob id idem Orator ad Sanctitatem V.appellauit, & de nullitate dixit. Dignetur igitur S.V.cauſam, & cauſas appellationis,& appellationum, necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ, attentatorem & innouatorum quorumcumquè, ac reſtitutionis in integrum,prout de Iure, infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarū, vna cum omnibus inciden.dependen.emergen. annexis,connexis, ac toto negocio principali,& quam,& quas &c. alicui ex S.V.Sacri Palatij Apoſtolici Auditoribus, audien.cognoſcen.deciden.fineque debito terminan. committere,& mandare cum facultate citandi,inhibendi, quos, quibus,quoties, vbi, & quando opus fuerit &c Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, Stylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque, Statum &c. pro plenè &c.

D Soletque Signatura, *D*, in his caſibus reſcribere

41 cum clauſula,*ſine retardatione ſolutionis Penſionis*,ſed ſi literæ Apoſtolicæ non eſſent iuſtificatæ, vel Sententia eſſet notoriè nulla, vel iniuſta, reſcribit pro appellatione ſimpliciter, & alias prout in capite proximo præcedente generaliter in materia Literarum Apoſtolicarum dictum fuit,*ſub n.50.& ſeqq.*

Obſeruationes,

A PEnſio duobus potiſſimum modis vſurpatur, ſeu accipitur. Primò,pro ea, quam quis conſequitur ex re propria,prout ex locatione Domus, vel alterius rei ad tempus, vel ex Emphiteuſi in perpetuum, de qua in *l.ſi tibi,& l.ſi fundum, & tot.tit.ff.locat.*& de hac in præſenti non agitur.

43 Secundò penſio vſurpatur, ſeù accipitur pro ea, quam quis conſequitur ex re aliena, prout eſt Penſio Eccleſiaſtica, quam quis conſequitur ex fructibus Beneficij reſignati, vel ab altero impetrati, vel obtenti, de qua per *Gambar.de off. & poteſt. Leg.lib.6. ſub tit.de Penſ.numer.*12.*& ſeqq.*& de hac agitur in præſenti.

44 Dicitur autem penſio a pendeo, pendes, quia ſoluitur, cum pendere ſit ſoluere, & penſio quaſi ſolutio, *l.ſi legatum,ff.de ann.leg.l.1.ff.de agr vectiga. Gambar. de Offic.& poteſt. Leg.lib.6.tit.de Penſion. numer. 39. & ſeqq.*

45 Et fuit introducta penſio de Iure Pontificio,non autem de Iure Diuino, fuit etenim inuenta à Summis Pontificibus ex rationabili cauſa, vt latè tradit *Gigas de Penſ.q.2.n.1.& ſeqq.*

46 Ratio vero,ob quam penſio fuit introducta,fuit publica vtilitas, vt ex Beneficio pingui plures Clerici alerentur, *Gambar.de Offic. & poteſt.leg.lib.6.tit.de penſ. n.6.87.& ſeqq.n.102.& ſeqq.n.111. & ſeqq.Duran.deciſ. 67.nu.1.*

47 Eſt autem penſio certa portio ex menſa, vel beneficio ex cauſa ad tempus, non in perpetuum ſeparata, *Gig. de penſ. q.1. numer.1.* & alijs, quos refert *Gambar.de Offic.& poteſt. Leg.lib.6.tit. de penſ. numero 6.*

Verum,quoniam hæc definitio non tranſit ſine difficultate,penſionem eſſe annuam præſtationem impoſitam Beneficio ſuper prouentibus illius perpetuò;vel ad tempus ex qualitate cauſæ, definiuit, *Gambaran d. tract.de Offic. Leg.lib.6.tit.de penſ.n.12.*

48 Et eſt duplex,vt ex dicta definitione colligitur, nam alia eſt temporalis,alia perpetua,Temporalis eſt illa, quæ datur ad tempus ex redditibus Beneficij, perpetua vero,quæ perpetuò datur,prout quando ex redditibus alicuius beneficij aſſignatur penſio alteri, vt ex illa Rector viuere poſſit, de qua in *c.extirpandæ,§.cum igitur,& §.qui verò,de præb.cap.1. de præb.in ſexto, Gambar.d.tit.de penſ.n.68.*

49 Rurſus penſio alia eſt licita,& alia illicita,Licita eſt illa, quæ reſeruatur ſuper fructibus Beneficiorum fraude ceſſante, & quandoque aſſignatur ex cauſa lucratiua, prout ſi Papa illam aſſignet alicui, vt commodius viuere valeat, quandoquè pro ſeruitio impendendo, prout pro pulſandis Campanis, aperiendis foribus Eccleſiæ, & huiuſmodi, quandoque datur in titulum Beneficij, vt quando certa portio extrahitur ex beneficio pingui, vt deinceps ſit Beneficium perpetuum quandoque tandem datur loco Beneficij ex cauſa onerola, vt ex cauſa ceſſionis iuris, reſignationis, extinctionis litis, & huiuſmodi, latè *Gig.de penſ.q.3. numer.1. & ſeqq. & q.4. per tot.*

50 Illicita verò penſio eſt illa, quæ reſeruatur in fraudem Sacrorum Canonum, prout ad fauorem Incapacis,vel ſine authoritate Superioris, vel nimis oneroſa Rectori,ſeù quæ Eccleſiam, ob fructus illius diminutos, nimis incipit grauare, vel quæ ex falſa cauſa aſſignatur, vel ſi quis renunciet Beneficio cum hoc pacto expreſſo, vt penſio ſibi reſeruetur, hoc enim eſſet Simonia, ſecus ſi non fuerit factum pactum expreſſum,

ſed

Digitized by Google

ſed tantum cogitatum,& tractatum, prout in reſignationibus Beneficiorum,quæ quotidiè fiunt in manibus Papæ,fieri conſueuit,latè.*Gigas de penſ.q.*5.

51 Cœterum,ad hoc, vt penſio Eccleſiaſtica ſuper fructibus beneficij reſeruari poſſit,plura requiruntur , ſignanter autem Primò requiritur poteſtas in Reſer-
52 uante,†vnde cum Papa, ob eius latiſſimam , & omnimodam poteſtatem,quam habet in Beneficialibus,*cap. propoſuit,de conceſſ praben.cap.*2.*de prab.in ſexto, Rot. deciſ.*642.*n.*2.*& deciſ.*689.*nu.*1.*part.*4.*diuerſ.*ſit Beneficiorum Dominus , nullum dubium eſt , quod ipſe poſſit
53 † conſtituere penſionem ſuper fructibus Beneficij, etiam ſine cauſa de peteſtatis plenitudine , *Gigas de Penſ.q.*6.*numer.*1.*& ſeqq.& numer.*17. *Duran.deciſ.*324. *num.*23.

54 Sed hoc primo non procedit de poteſtate ordinanaria,nam tunc non poteſt imponere penſionem ſine cauſa,*Gig.de Penſ.d.q.*6.*n.*7.

55 Secundò , non procedit in Inferiore à Papa prout eſt Legatus à latere, vel Epiſcopis , hi enim inferiores non neſſunt ſine cauſa conſtituere penſionem perpetuam,vel ad tempus ,*Gonzal.ad reg.*8.*Gloſ.*5.*§.*5. *nu.*27. *& ſeqq.Gambar.de offic.& poteſt.Leg.lib.*6.*tit. de Penſ.n.* 90.*& ſeqq.Rota deciſ.*302.*nu.*3.*p.*2.*recent.* Sed benè cum cauſa, & pro bono pacis . *Gig.de penſ.q.*6.*numer.*4. *& numer.*18.*Gonzal cap.Gloſ.*5.*§.*5.*num.*21. *& ſeqq. Gamb. d.tit.de penſ.num.*77.*& ſeqq.Rota deciſ.*166.*num.*5.*par.*2. *recent.*

56 Cauſæ verò iuſtæ imponendi penſionem ſunt ſeptē, videlicet.Prima paupertas nè Clericus,in obbrobrium ordinis Clericalis, cogatur mendicare, vel vt commodiùs Conſanguineus Epiſcopi literis incumbere valeat,*cap.relatum,de teſtam.cum alijs præallegatis* , Secunda neceſſitas , prout quando Eccleſia indiget alijs Miniſtris.poteſt enim tunc Epiſcopus ex Eccleſiæ redditibus illis conſtituere Penſionem. Tertia Subrogatio , prout ſi quis non poteſt Eccleſiæ vnitæ inſeruire , cogitur,enim tunc in ea Vicarium conſtituere , qui eius curam gerat.Quarta ſeruitium, quod quis merè, & liberaliter Eccleſiæ impendit . Quinta titulus , qnando quis ordinatur ad titulum beneficij alterius ipſo permittente, vt promotus poſſit ali , conſtituitur illi penſio ex fructibus Beneficij.Sexta dimiſio , prout quando quis dimittit,vel renunciat Beneficium,vel cedit iuri , vel liti . Septima reſeruatio, quando ab initio Donans Eccleſiæ ſibi reſeruet Penſionem latè *Gambar. d. lib.*6. *tit.de Penſ.n.*100.*cum pluribus ſeqq.Gonzal.d.Gloſ.*5.*§.*5. *n.*27.*& ſeqq.*

57 Secundò , requiritur capacitas Penſionarij , nam ſi eſt incapax,nihil agitur ex infra allegandis.

58 Primò autem eſt incapax penſionis Excommunicatus ante abſolutionem, & ob id de ſtylo Curiæ in literis Penſionum ſemper ſolet apponi clauſula à quibuſcumque excommunicationis &c.alijſque &c.ſi quibus &c.ad effectum &c.abſoluentes,& abſolutum fore cenſentes,*Gig.de Penſ.q.*14.*num.*9.quod Excommunicatus ſit incapax reddituum Ecleſiaſticorum, dixit etiam *Rota in Pacen.Penſionis* 20.*Nouemb.*1609. *coram bo. me. Card.Marcomontio.*

59 Secundò , purus Laicus eſt incapax Penſionis Eccleſiaſticæ , *Gigas de Penſ.q.*22.*numer.*14. *Gambar.de offic. & poteſt. Leg. lib.*6.*titul. de Penſ. numer.*337. *Rot. deciſ.*12. *numer.*4.*& ſeqq.& num.*38.*& ſeq.par.*5. *recent.*
60 De ſtylo namque Curiæ † non reſeruatur Penſio , niſi capacibus Beneficiorum , *Gambar.d.libr.*6. *tit. de Penſ.num.*241.*& num.*337.*Ferentill.ad Burat. deciſ.* 790. *num.*5.

61 Et ob id ſi fuerit alicui reſeruata penſio,vti Clerico, ſi ille tempore reſeruationis,non erat Clericus,penſio erit nulla,*Gig de pen.queſt.*22.*num.*14. *Rot.dec.*20.*par.*3. *lib.*3.*diuerſ.& in Terulen. Penſionis* 15. *Nouembris* 1596. *coram bo. mem. Penia* , etiam ſi Poſtea Clericus efficiatur . *Rota deciſ.*108.*part.*3. *libr.*3. *diuerſ.* cum alijs cumulatis per *Ferentill. ad Burratt. d.deciſ.*791. *numer.*1. *& ſeqq.*

62 Sed concluſio , quod Laicus ſit incapax penſionis , Primò, non procedit de Iure communi , nam eo Iure inſpecto Laicus eſt capax Penſionis temporalis, etiam ſi ſit vxoratus , *Gig.de Penſ.q.*21.*nu.*1.*& ſeqq.Rot. deciſ.* 50.*num.*22.*part.*5.*recent. Farentill. ad Buratt. deciſ.*791. *num.*5.

63 Penſio namque licèt dicatur Eccleſiaſtica , videtur nihilominus quid merè temporale, diſtinctum ab ipſo beneficio,nihil habens ſpiritualitatis , *Gigas de penſ. q.* 13.*num* 2 *Gonzal.ſuper.reg.*7.*Gloſ.*5.*§.*5.*num.*25.*Rota dec.* 12. *nu.*1. *in fin. part.*5.*recent.*Eſt tamen quid ſpirituali-
64 tati † annexum,& ob id Pater in huiuſmodi penſionibus , ſeu bonis Filij nullam habet à Lege adminiſtrationem , *c.fin.de Iud.in* 6.*Rot.deciſ.*585.*n.*3.*par.*4.*recent.*

Sed poſt Bullas *Pij V.& Siſti V.*obligantes Penſionarium ad Officium Beatæ Mariæ Virginis , & ad Clericatum, penſio dicatur res Eccleſiaſtica , & de ea idem iudicatur,quod de Beneficio, plenè *Garz.de Benef.p.*1. *c.*5 *nu.*8.17.*& ſeqq.Filliuc.de pen.c.*1.*nu.*17.*Canaler.dec.* 180.*n.*1.

65 Secundò,non procedit, quando Papa reſeruauit alicui penſionem vti Laico,quod facere poteſt , *Gigas de Penſ.q.*21.*Gambar.d.lib.*6.*tit.de penſ.num.*537. *Rota in d. Teruien.Penſionis* 15. *Nouemb.*1596.*coram bo. me Penia.*

66 Sed in dubio quia Papa ſolet reſeruare regulariter penſiones tantum Clericis,non præſumeretur voluiſſe illam alicui,vt Laico reſeruare,*Gig.de penſ.q.*22. *nu.*14. *Rot.in Tert.penſion.*15.*Nouemb.*1596.*coram bo.me.Penia.*

67 Tertiò,procedit. quando penſio fuit alicui reſeruata ob paupertatem,vel ob benemerita,tunc enim valet reſeruatio facta a Papa motu proprio , etiam ſi fuerit ei reſeruata vti Clerico,*Gigas de penſ.q.*22.*in princ.& n.* 1.*& ſeqq*

68 Quartò non procedit in Equite Hieroſolymitano , in quo Penſio ſuſtinetur , etiamſi non ſit Clericus , vel Clericatus non probetur, *Rot.deciſ.*635.*n.* 6.*p.*1. *recent.*

69 Quintò , non procedit in Milite Lauretano , qui etiam ſi ſit metus Laicus , poteſt obtinere Penſiones , vſque ad ſummam ducentorum ducatorum , *Sixtus V.Conſt.*16.*Romanum,ſecundum antiq.impreſſ.*

70 Tertiò , Bigamus eſt incapax Penſionis , *Rot. deciſ.* 519.*num.*5.*par* 2.*& deciſ.*12.*nu.*26.*par.*5. *recent. Beltramin.ad Greg. deciſ.*516.*nu.*16.*Ferentill. ad Buratt.deciſ.* 791.*nu.*11.

71 Sed hæc Primò non procedit,quando penſio Eccleſiaſtica fuit alicui reſeruata vti laico *Rota deciſ.*12.*num.* 39.*p.*5.*recent.*

72 Secundò non procedit,quando qui cum Vidua contraxit , adhuc per copulam carnalem matrimonium non conſumauit,*c.debitum de Bigam Rot.deciſ.*515.*n.*5. *p.*2.*recent.cum alijs cumulatis, per Ferentill.ad Burat. deciſ* 971.*n.*1.*ſeqq.*

73 Tertiò non procedit in Equite Sancti Stephani, qui etiam bigamus poteſt obtinere Penſiones , vſque ad ſummam ducentorum ducatorum *Sixtus V. conſtit.*103. *Circumſpecta,ſecundum nou, impreſſ.* quinimò vſque ad ſummam ducatorum quadringentorum *Paul. V. conſtit.*46. *Dum generoſa.*

74 Quartò non procedit in Clerico Bigamo diſpenſato *Rot.deciſ.*12.*nu.*28.*& ſeqq.& nu.*43.*p.*5.*recent.lat.Ferentill.ad Buratt.dec.*791.*n.*19 *& ſeqq.*

75 Quartò Clericus coniugatus eſt in capax penſionis Eccleſiaſticæ, niſi fuerit diſpenſatus ,*Buratt.deciſ.*375. *n.*4.*& dec.*991.*n.*1.

76 Sed hoc primò non procedit in Milite Sanctorum Mauritij, & Lazari , qui etiam coniugatus cum vnica tantum & Virgine,poteſt retinere Penſiones vſque ad ſummam Ducatorum quadringentorum , *Clem. VIII. conſtit.*102.*§.*13.*Decet,ſecundum nou.impreſſ.*

77 Secundò,non procedit, quando penſio fuiſſet ei aſſignata vti Laico.*Rot.d.dec.*12.*num.*39.*par.*5.*recent.cum alijs allegatis ſupra verſ. Secundò purus Laicus, in ſecunda fallentia nu.*65.

78 Quintò, Filius illegitimus Clerici eſt incapax penſionis ſuper fructibus Beneficij Paterni, *Conc.Trid.ſeſſ.* 25.*cap.*15.*de reform.Buratt.dec.*53.*numer.*3.*Rot.in Caſaraugustana penſionis* 17.*Iunij* 1590. *coram bo. me. Gypſio.*

79 Sed hoc primò non procedit in penſione reſeruata ante Concilium. *Rot.in d. Caſaraugustana Penſionis , coram bo.me.Gypſio.*

80 Secundo,non procedit,in penſione, quàm habet , & poſſidet Pater Clericus , habens facultatem transferendi penſiones,quia poteſt illam transferre in Filium

etiam

Digitized by Google

etiam illegitimum, cum diſpoſitio Concilij procedat tantummodo, quando penſio reſeruatur ſuper Beneficio, quod habuit Pater, *Pariſ. de Reſign. lib. 6. q. 4. n. 21. & ſeq. Gonzal. ſuper reg. 8. gloſ. 5. §. 5. n. 22. & ſeq.*

81 Sextò, Illegitimus regulariter eſt Penſionis incapax, *Gig. de penſ. q. 16. Gambar. de offic. & poteſt. Leg. lib. 6. tit. de penſ. n. 284. Coccin. deciſ. 31. num. 8. Duran. dec. 117. nu. 1.*

82 Sed hoc Procedit ratione Clericatus, ſecus ſi illegitimus fuerit, præuia diſpenſatione, effectus Clericus, tunc enim eſt penſionis capax, ſecundum opinionem, quam ſeruat Rota, *Gonzal. ſuper reg. 8. gloſ. 5. §. 5. numer. 24. Rot. deciſ. 42. numer. 1. p. 1. diuerſ. & deciſ. 12. num. 2. par 4. recent. Coccin. deciſ. 312. num. 8. Duran. dec. 143. nu. 1. & ſeq.*

83 Secundò, non procedit in Equite S. Stephani, qui etiam Illegitimus poteſt retinere penſiones vſque ad ſummam quadringentorum ducatorum *Paul. V. conſt. 46. Dum generoſa.*

84 Septimò, Mulier quoque eſt incapax penſionis, niſi ſit penſio, quæ datur ob benemerita, illius enim Mulier eſt capax, prout Abbatiſſatus, Prioriſſatus, & huiuſmodi officiorum, quæ dantur Mulieribus, *Gambar. de offic. & poteſt. Leg. lib. 6. tit. de penſ. nu. 281.*

85 Octauò, Fratres Tertij Ordinis, cum non ſint Clerici, ſunt penſionis incapaces, niſi penſio eis datur ob ſeruitia, & benemerita, quia tunc ſunt capaces, prout quilibet Laicus, *Gambar. d. lib. 6. tit. de penſ. num. 287. & ſeq.*

86 Non enim capacitas † penſionis elicitur ex ſolo Clericatu, ſed etiam ex pia rationabili cauſa, prout ex meritis penſionarij, ex vtilitate Eccleſiæ, ex diremptione litis, & bono pacis, *Rot. dec. 38. num. 11. & nu. 50. p. 6. recent.*

87 Cæterum Infans penſionis capax, *Rota dec. 549. nu. 6. p. 2. recent.* vbi quod ita fuit reſolutum alias in *Veneta Penſionis 10. Aprilis 1573. coram bo. me. Robuſterio, & Catanien. Penſionis 4. Maij 1583. coram bo. me. Gypſio, Buratt. deciſ. 53. n. 5. & ibi Ferentill. lit. C.*

88 Si tamen Infanti reſeruetur penſio cum narratiua, *Vitæ, ac morum honeſtas, aliaque laudabilia &c.* quæ non cadunt in Infantem, & ſub qua narratiua Penſio ſolet aſſignari maiori, nulla facta mētione ætatis infantilis, eſſet ſubreptitia, licèt alias infantilis ætatis expreſſio non ſit neceſſaria, *Buratt. d. deciſ. 56. nu. 4. cum alijs præallegatis.*

89 Et concluſio, quod huiuſmodi expreſſio ætatis infantilis non requiratur, videtur procedere, ſiue Infans fuerit antea diſpenſatus ad Clericatum quo caſu ei aſſignaretur Penſio vti Clerico, iuxta tradita per *Gig. de*
90 *penſ. q. 3 numer. 4.* ſiue † ei fuerit reſeruata vti laico, cum tunc non ſit de eſſentia ætas ſeptennij, quæ requiritur ad ſuſcipiendam primam Tonſuram, & ſic ceſſet ratio, ob quam Infans aliquo modo poteſt dici incapax illius prout Beneficij Eccleſiaſtici, vt per eumdem *Gig. d. quæſt. 13. nu 2. & ſeq.*

91 Tertiò requiritur, quando reſeruanda eſt aliqua penſio ſuper Beneficio de iurepatronatus Laicorum, quod in reſeruatione fiat mentio eiuſdem Iuriſpatronatus, quia Papa haud facilè ſolet huiuſmodi Beneficia Penſionibus grauare *Gig. de penſ. q. 24. Rota dec. 902. nu. 2. par. 4. diuerſ.*

92 Si autem in huiuſmodi reſeruatione fuerit de Iurepatronatus Laicorum facta mentio, poteſt Papa ſuper beneficio Iuriſpatronatus etiam ſine conſenſu patroni reſeruare Penſionem, *Gig. de penſ. q. 23 nu. 8. Gambar. de off. & poteſt. Leg. lib. 6. tit. de penſ. numer. 94. & ſeqq. Caſſad. deciſ. 3. numer. 4. de Iurepatr. Seraph. deciſ. 1264. numer. 1. Rot. deciſ. 689. num. 2. & deciſ. 902. num. 1. par. 1. diuerſ.*

93 Sed ſi Papa Iuriſpatronatus notitiam non habuerit, reſeruatio penſionis ſine conſenſu patroni non valebit, *Gig. de penſ. d. q. 24. nu. 4. Gamb. d. lib. 6. tit. de penſ. nu. 94. & ſeqq. Rot. d. deciſ. 689. n. 1. & dec. 902. n. 2. p. 4. diuerſ.*

94 Verumtamen penſio in eſſe conſtituta, plures, & diuerſos operatur effectus, ſignanter autem cum ſit onus reale, *Gig. de penſ. nu. 39. n. 1. & q. 47. n. 2. Buratt. conſ. 361. nu. 2. lib. 4. Rota deciſ. 179. nu. 3. & deciſ. 291. n. 2. par. 2. & deciſ. 407. n. 2. p. 3. & dec. 56. n. 24. par. 5. recent. Gregor. dec.* 307 *num. 8. Buratt. dec. 445. n. 8.* ſequitur quemcumque fructuum Perceptorem *Gig. de penſ. q. 39. Rota d. deciſ. 176. n. 3. par. 2. & deciſ. 407. n. 2. par. 3. recent. Duran. deciſ. 369 n. 1.* quinimo etiam ſequitur quemcumque Detentorem, prout videmus in Oeconomo, Camera, & Capitulo, qui etiam ſi non ſint ſucceſſores Defuncti, cum tamen percipiant fructus, tenentur ad ſolutionem penſionum, vt ſæpè viſum fuit in diuerſis cauſis, & te-
95 ſtatur, *Rota d. dec. 291. n. 2. par. 2. recent.* & quod † quando Camera, vel Oeconomus percipit fructus, teneatur etiam ad penſionis ſolutionem, tradit *Gig. de penſ. q. 65. Buratt. conſ. 361. nu. 24. lib. 4. Pariſ. de Reſig. lib. 14. q. 8. nu. 23. Coccin. dec. 327. num. 1. Buratt. dec. 669. nu. 2* qui enim
96 † ſentit cōmodum, debet etiam ſentire incommodum vt in his terminis dixit *Gonzal. ad reg. 8. Gloſ. 5. §. 5. num. 52. & ſeq.*

97 Et cum etiam penſio imponatur ſuper fructibus *Gig. conſ. 136. nu. 6. & in tract. de penſ. q. 35. nu. 1. Rota deciſ. 508. n. 3. p. 2. rec.* debent etiam ſolui ex fructibus Beneficij *Seraph. deciſ. 66. n. 3. Rota dec. 128. num. 2. p. 1. diuerſ. & deciſ. 176. n. 1. & ſeq. p. 2. recent. Buratt. dec. 445. n. 9. & dec. 545 n. 2. & deciſ. 669. in princ. & ſeq. & dec. 915. n. 3. & ib. Ferentill. lit. A.*

98 Vndè infertur, quod Titularis, qui abſque eius culpa fructius beneficij aliquo tempore non habuerit, non teneatur pro eo tempore ad penſionis ſolutionē, *Creſcent. dec. 3. nu. 3. de ſolut. Put. dec. 189. nu. 5. & ſeq. lib. 2. Seraph. dec. 66 n. 3. Buratt. deciſ. 669. n 3. & deciſ. 676. n. 9.*

99 Et ob id ſecundum opinionem, quam ſeruat Rota, penſio non debetur pro rata temporis, ſed prorata fructuum, *Gabr. conſ. 161. nu. 13. & ſeq. lib. 2. Coccin. deciſ. 327. nu. 3. Caualer. dec. 129. num. 1.* cum alij cumulatis *in Peruſina penſionis 15. Ianuarij 1614. coram bo. me. Card. Sacr.*

100 Penſionis etenim ſolutio ex obſeruantia Rotæ in hoc regulatur iuxta terminos *l. defuncta, ff. de vſuf.* & nullatenus rata temporis, ſed fructuum tantummodo conſideratur in ſolutione illius *Caual. dec. 129. n. 1 Duran. dec. 148. n. 27. Buratt. dec. 670. n. 5.* vbi quod ita procedere ſolet Rota.

101 Proindè, ſi mortuo Titulari fructus peruenerunt partim ad Succeſſorem in beneficio, & partim ad Cameram, Succeſſor, & Camera tenentur ad ſolutionem penſionis pro illa rata fructuum, quam perceperunt, *Coccin. dec. 327. n. 1. & ſeq.*

102 Cæterum licèt Rota numquam admitterè voluerit illam concluſionem, quod Succeſſor, qui fructus non habuit, teneatur ad integram penſionis ſolutionem, niſi factis prius diligentijs contra illum, qui fructus
103 percepit, hoc tamen † procedit ex quadam æquitate, quæ locum non habet, quando Succeſſor iam ſoluit, tunc enim illa æquitas ceſſat, & ob id dictus Succeſſor hoc caſu non poteſt ob ſolutionem factam in manibus retinere terminos ſequentes *Coccin. d. dec. 327. nu. 2. & ſeq.*

104 Et quamuis etiam ſolutio penſionis diuidatur in duos terminos, videlicet Natiuitatis Sancti Ioannis Baptiſtæ, & Sanctiſſimi D.N. Ieſu Chriſti, hoc tamen ſit gratia commodioris ſolutionis, *Put. deciſ. 189. num. 2. lib. 2. Coccin. d. deciſ. 327. num. 1. Caualer. deciſ. 129. nu.*
105 *2. Duran. d. dec. 448. numer. 35.* Sed annus † computatur à die reſeruationis illius, *Coccin. deciſ. 327. num. 1.* & actio oritur ad totum in principio anni, nimirum condictio ex lege *Duran deciſ. 448. num. 35. & nu. 41. & ſeq. & nu. 56.*

106 Verumtamen quando quæritur pro qua rata ad pēſionem teneatur beneficiatus, qui fructus non habuit, vel integros non percepit, diſtinguendum eſt, aut penſio eſt anticipata, vt potè quia inter diem reſeruationis penſionis, & diem primi termini maturati, nulli poſſunt colligi fructus; & tunc Beneficiatus tenetur illam ſoluere de proprio, etiā ſi nullos fructus habuerit, cum cenſeatur hoc caſu Papa voluiſſe, vt ſe reualeat ex fructibus recolligendis, aut penſio eſt poſticipata, vt pote, quia inter diem reſeruationis, & maturati termini poſſunt colligi fructus iuxta *deciſ. Buratt. 670. numer. 1.* & tunc penſio eſt ſoluenda ex fructibus perceptis, & ob id ſi beneficiatus habuit integros fructus,

Digitized by Google

fructus, tenebitur ad integram penſionem, ſi vero illos percepit pro rata, tunc tenebitur etiam ſoluere penſionem pro rata fructuum, ita magiſtraliter diſtinxit *Rota in Perufina penſionis*, 13. *Ianuarij* 1614. *coram bo. me. Card. Sacrato.*

107 Pro conſecutione autem penſionis competit via exequutiua, ob reuerentiam literarum Apoſtolicarum *Rota deciſ.*308.*n.*1.*p.*3.*recent.*

108 Sed ad hoc vt illarum exequutioni locus ſit eſt neceſſaria verificatio narratorum pro Gratia huiuſmodi obtinenda, & ſi penſio fuit alicui reſeruata vti Clerico, debet verificari Clericatus, etiam ſi Papa illum Clericum nominet, *Saluſt. Tib. in Prax. lib.*3.*c.*1.*nu.*1. *Marcheſ. de Commiſſ. Appell. in cauſ. penſ. par.*1.§.2.*num.* 103.*fol.*593.& ſimiliter debet verificari valor, cum alijs contentis ſub clauſula, *vt aſſerit, Saluſt. Tib. in prax. lib.* 3.*c.*1.*num.*4.*& ſeq. & nu* 8.*cum alijs cumulatis ſupra hac eadem p.*2.*cap.*8 *ſub lit. A. verſ.*3.*denique locum non habet nu.*64.

109 Quia in re prima poteſt conſtitui concluſio, quod penſionarius tenetur iuſtificare gratiam, ſemper enim gratia intelligitur, ſi preces veritati nitantur, *c. ex parte de reſcript. Caſſad. dec.*20.*num.*8.*de reſcript. Mohed. dec.* 35.*de renunc. Rota deciſ.*221.*nu.*4.*p.*2.*diuerſ. & dec.*645. *num.*1.*p.*1.*& deciſ.*57.*nu. & deciſ.* 567.*nu.*1. *& deciſ.*599. *nu.*2.*p.*2.*& dec.*253.*num.*2.*p.*3.*& deciſ.*511.*num.*1.*p.*4 *& deciſ.*287.*num.*5.*p.*5.*recent. Buratt. dec.*296.*nu.*2.*dec.*464. *nu.*1.*Greg. dec.*5 7.*nu.*1.*Andr. dec.*18.*nu.*3.*& ſæpius fuit deciſum.*

110 Sed hæc concluſio primò non procedit, quando agitur contra eũ, qui penſionis reſeruationi conſenſit, niſi gratia, vt ſupra ſit conditionalis, ex conſenſu enim in hoc caſu reſultat virtualis confeſſio veritatis narratiuæ literarum æquipollens illatum iuſtificationi, *Guidopap. deciſ.*141.*Caſſad. deciſ.*10.*numer.*8. *de reſcript. Seraph. deciſ* 1017.*numer.*3. *Rot. deciſ.*23.*numer* 1.*& deciſ.* 519.*num.*2.*p.*2.*recent. Buratt. deciſ.*383.*num.*3.*& ibi Ferentill. lit. B. Coccin. deciſ.*299.*nu.*2.*Beltram. ad Greg. dec.* 57.*n.*13.

111 Secundò non procedit, quando penſionarius eſt in quaſi poſſeſſione exigendi, *Gabr. conſ.*181.*num.*2.*lib.*2. *Pariſ. de Reſign. p.*1.*lib.*6.*q.*2.*num.*107.*Put. dec.* 239.*num.* 4.*libr.*1.*in correct.* niſi fortè conſtaret de non reſeruatione penſionis, *Achil. dec.*4.*n.*2.*de reſcript.*

112 Tertiò, & eo minus procedit, quando penſionarius eſt in pacifica poſſeſſione triginta annorum, quia tunc litteræ præſumuntur iuſtificatæ, *Rota deciſ.*253.*nu.*2.*p.* 3.*& deciſ.*319.*num.*5.*p.*4.*& dec.*7.*nu.*1.*& dec.*39. *num.*7. *p.*5.*recent. Buratt. dec.*296.*n.*3.*& ibi Ferentill. lit. B.*

113 Quarto non procedit, quando Papa aſſignat alicui penſionem motu proprio, licet enim cauſa ob quam illam aſſignat, non ſit vera, nihilominus non requiritur iuſtificatio, nec admittitur probatio in contrariũ, *Saluſt. Tib. in prax. lib.*3. *cap.*3.*num.*12. *Acchil. deciſ.* 10. *de probat. Seraph. dec.*1484.*nu.*10.*Rot. dec.*645.*num.*2.*p.*1. *recent.*

114 Quinto, & eo minus procedit, quando vltra conſenſum adeſt obligatio Cameralis, & gratia eſt pura, tunc enim nulla iuſtificatio requiritur, *Seraph. dec.*1017.*nu.* 8.*Rot. dec.*441.*nu.*2.*& ſeq. p.*4.*recent.* vbi alias deciſiones cumulat.

115 Sextò non procedit contra Succeſſorem in beneficio reſeruato, quia penſionarius tenetur de aliquo iure docere, non autem illud iuſtificare *Pariſ. de Reſign. d. p.*1.*lib.*6.*q.*2.*n.*106.*in fine verſ. declara ſec.*

116 Septimo non procedit in narratiua iuris ceſſi, quando adeſt clauſula, quod penſio debeatur, etiam ſi nullum ius cedenti competeret, *Pariſ. de reſign. d. par.*1.*lib. qu.*2.*nu.*103.*verſ.*3.*quaro.*

117 Octauò non procedit parte non opponente, tunc enim ea ſolum ſunt iuſtificanda, quorum falſitas gratiam vitiaret, vel quorum expreſſio Papam ad gratiam concedendam facilius mouiſſet, *Saluſt. Tib. in prax. lib.* 3.*c.*1.*nu.*10.*prope fin.*

Secunda concluſio poteſt conſtitui, quod penſionarius tenetur iuſtificare poſita in reſeruatione per modum conditionis cum clauſula, *dummodo remaneant mille pro Epiſcopo, vel centum pro Rectore, vel dummodo*

118 *medietatem fructuum non excedat,* cum enim † Gratia ſit conditionalis, debet omnino Iuſtificari, *Caſſad. dec.* 10.*n.*8.*de reſcript. Rot. deciſ.*547.*nu.*2.*p.*1. *& dec.*640.*n.*2. *deciſ.*642.*num.*2.*& ſeq. & deciſ.*747.*nu.*1.*p.*3.*& dec.*548. *nu.*3.*p.*4 *& deciſ.*281.*num.*5.*p.*5.*recent. Caualer. dec.*148. *nu.*4.*& dec.*183.*n.*1.*Buratt. dec.*261.*nu.*8. *& ibi Ferentill. num.*17.

119 Quod procedit etiam ſi quis penſioni conſenſerit, nam dicitur conſentire ſub eadem conditione, ſub qua penſio eſt reſeruata, *Seraph. deciſ.*1017.*numer.*3. *& ſeq. Rota dec.*547.*numer.* 3.*p.*1. *& deciſ.*426. *numer.*4.*p.*4. *recent. Caualer. deciſ.*183.*numer.*2 *Beltramin. ad Gregor. deciſ.*57.*numer.*12.*& ſeq. Ferentill. ad Buratt. deciſ.*261. *n.*27.

120 Et requirit hæc clauſula *dummodo*, plenam, & concludentem probationem, *Seraph. dec.*1122.*n.*2.*latè Beltramin. ad Greg. dec.*245.*n.*11.*& Ferentill ad Buratt. dec.* 291.*nu.*17. & etiam parte non opponente, *Saluſt. Tib. in prax. lib.*3.*c.*1.*nu.*8.

121 Et debet huiuſmodi clauſulæ iuſtificatio continuo durare, alids eſt ſupplendum ex penſione quod Titulari deeſt, *Seraph. dec.*951.*nu* 4.*Beltram. ad Greg. d. deciſ.* 245.*nu.*12 *& ſeq.* vbi etiam latè tradat, quod hæc iuſtificatio eſt facienda, detractis oneribus ordinarijs, & neceſſarijs.

122 Sed hoc primo non procedit, quando quis eſt in quaſi poſſeſſionem, exigendi penſione, tunc enim non eſt opus iuſtificatione, etiam ſi gratia ſit conditionalis, *Caſſad. deciſ.*10.*numer.*8.*de reſcript. Rot. deciſ.* 547.*num.*4.*par.*1.*& deciſ.*57.*num.*1.*& numer.*5. *& deciſ.* 567.*numer.*1.*par.*2.*& deciſ.*253.*num.*2.*p.*3. *recent.* dummodo agatur poſſeſſorio, ſecus ſi petitorio *Mantic. deciſ.*96.*num* 2.*& ſeq. Beltramin. ad Greg. deciſ.*57.*num,*

123 16 *Ferentill. ad Buratt. deciſ.*261.*numer.*17.& † eo magis ſi quis ſit in quaſi poſſeſſione triginta annorum, cum hoc temporis ſpatium clauſula, *dummodo*, iuſtificata præſumitur, *Rota deciſ.*266.*numer.*4. *part.*2. *recent.*

124 Secundò non procedit, quando penſio eſt reſeruata purè, tunc enim opus probandi non remanere centum, vel mille ſpectat ad Titularem, *Caualer. deciſ.*251. *num.*1.

125 Tertiò non procedit, quando clauſula, *dummodo*, non fuit appoſita reſeruationi, ſed tantum poſt reſeruationem, *Caualer. deciſ.* 147.*n.*5.

126 Quartò non procedit in clauſula, *ſi ita eſt* vel *ſi preces veritati nitantur*, quæ non faciunt gratiam conditionalem. *Beltram. ad Greg. dec.*57.*num.*25. *Ferentill. ad Buratt. dec.*362.*n.*27.*in fin. verſ. notandum autem.*

127 Conſenſus verò Titularis, qui in penſionis reſeruatione omninò requiritur, non poteſt per Papam ſuppleri, *Rot. dec.*458.*nu.*11.*p.*3.*diuerſ. lib.*3.*Duran. dec.*324. *nu.*21.

128 Sed hoc non procedit, quando clarè conſtat, Papam ex cauſa motu proprio voluiſſe conſenſum ſupplere, hoc enim vti dominus beneficiorum facere poteſt, *c.*2. *Preben. in* 6.*Duran. deciſ.*324.*n.*22.*& ſeq.*

129 Quando verò Papa ſaltem facilius motus fuit ad penſionis reſeruationem ex conſenſu Titularis cauſali, prout quando penſio fuit reſeruata cum clauſula, *quod ad d. eius reſeruationem expreſſus Titularis accedit aſſenſus*, ille debet probari, etiamſi Papa poſtea derogauerit regulæ, de conſenſu præſtando, nam derogatio intelligitur de formali, qui in Cancellaria formiter pro expeditione literarum præſtatur, *Caualer. deciſ.*26.*nu.*1.*& ſeq.*

130 Nec impeditur penſionis ſolutio per exceptiones requirentes indaginem, *Rot. dec.*617.*nu.*2.*& ſeq. p.*1.*&*

131 *deciſ.*387.*n.*4.*p.*2.*recent. Buratt. deciſ.*841.*n.*4. nec † per clauſulam, *arbitrio*, quando literæ ſunt iuſtificatæ, vel non indigent iuſtificatione, *Ferentill. ad Buratt. dec.* 638.*nu.*15.

132 Sed bene retardat illius ſolutionem exceptio oriens ex ventre literarum, *Rota d. deciſ.*617.*num.*1. *& ſeq. p.*1.

133 *recent.* ſicut nullitas † ex earũ ventre prouenĩens. *Buratt. d. deciſ.*542.*numer.*5. & ſicut gratia conditionalis, prout ſi penſio reſeruetur alicui, poſtquam fuerit clericali charactere inſignitus, quæ exceptio ſignanter dicitur oriri ex ventre, *Seraph. deciſ.* 664. *numer.*4.

134 Cœ-

Digitized by Google

134 Cæterum qui ſoluit alicui penſionem, & deinde illam ſoluere negat, ſi hoc facit ex mera voluntate, dicitur ſpoliare, ſecus ſi ob impotentiam. *Innoc. in cap. querelam in verbo penſionem, & nume. 3. & ſeq. de elect. & ibi etiam Abb. in 3. not. num. 2. Gig. de penſ. q. 47. num. 1. Menoch. de recuper. rem. 1. q. 8. num. 89. Put. dec. 419. numer. 1. lib. 2.*

135 Sed hoc primò non procedit, ſi neget ex iuſta cauſa, *Menoch. de recuper. rem. 1. quaſt. 8. numer. 89. Beltram. conſ. 21. nu. 6. verſ. Item rectè Rot. dec. 99. num. 8. & ſeq. p. 1. diuerſ.*

136 Secundo non procedit, quando quis non habet ſe pro ſpoliato, *Caccialup. de pen. qu. 18. in fine Afflict. dec. 395. n. 7. Put. d. decis. 419. n. 2. Rot. dec. 99. p. 1. diuerſ.*

137 Ac proinde, qui non habet ſe pro ſpoliato, habet remedium manutentionis, *Bellamer. d. conſ. 21. nu. 6. verſ. Item rectè. Put. d. deciſ. 419. n. 2. & ſeq Rot. d. deciſ. 99. nu. 3. p. 1. diuerſ. & in Regien. reſeruationis fructuum, 6. Iunij 1586. coram bo. me. Gypſio.*

138 Aliàs, ſi habet ſe pro ſpoliato, habet remedium reintegrationis, ſeù reſtitutionis, *Innoc. in d. c. querelam, nu. 3. de elect. Bellamer. conſ. 21. nu. 6. Gigas de penſ. q. 47 nu. 1. Menoch. de recuperan. remed. 1. q. 8 nu. 81. & nu. 87. & remed. 15. q. 17. num. 200. Afflict. dec. 395. numer. 5. Put. dec. 419. numer. 3. & ſeq. lib 2. Rot. deciſ. 99. numer. 3. par. 1. diuerſ.*

139 Etiam contra ſucceſſorem in Beneficio, *Gig de Penſ. quaſt. 47. num. 10. Menoch. de recuper. rem. 1. quaſt. 8. n. 89. Gui. Pap. deciſ. 629.* quem ſequitur *Put. deciſ. 151. lib. 3. & Rota in dict. Regien. Reſeruationis fructuum, 6. Iunij 1586. coram bo. mem. Gypſio.*

140 Verum ſi ante expeditionem Literarum Apoſtolicarum Penſionem exigi contigerit, Penſio erit omninò nulla, ob clauſulam ſolitam in huiuſmodi literis apponi, videlicet vigore Literarum Apoſtolicarum deſuper expediendarum, & non ante, aliàs præſens Penſio ſit nulla, de qua per *Saluſt. Tiber. in Prax. libr. 3. cap. 4. num. 1. Buratt. deciſ. 542. num. 4. Beltramin. ad Gregor. deciſ. 440. num. 8. Ferentill. ad Buratt. deciſ. 759 num. 14. & ſeqq.*

141 Dicuntur autem literæ expeditæ, ſtatim ac ſunt plũbatæ, *Saluſt. Tiber. dict. lib. 3. cap. 4. nu. 5. Rot. deciſ. 270. n. 2. par. 3. recent. Grego. deciſ. 440 nu. 5.* & ibi *Beltram. num. 8. Ferentill. ad Buratt. dict. deciſ. 759. nu. 15.*

142 Non omitto, quod Penſionarius Clericus tenetur recitare Officium paruum Beatæ Mariæ Virginis. *Pius V. Conſtit 38. Ex proximo, ſecundum antiq. impreſſ. Gonzal. ad reg. gloſ. 5. §. 5. numer. 13 Duran. deciſ. 448. numer. 21.*

143 Denique penſio finitur pluribus modis, & primò finitur morte naturali Penſionarij ad inſtar Vſus fructus, *§. finitur inſtit. de uſufr. Gig. de Penſ. quaſt. 1. numer. 5. & quaſt. 12. numer. 1. Gambar. de offic. & pot. Leg. tit. de Penſ. numer. 686. & ſeqq. Gonzal. ad reg. 8. gloſ. 5. §. 5. numer. 37.*

144 Secundò finitur etiam Penſionarij morte ciuili per ingreſſum Religionis poſt profeſſionem emiſſam, *Gig. de Penſ. quaſt. 57. Gonzal. gloſ. 5. §. 5. nu. 47. Rota deciſ. 129. nu. 2. par. 1. recent.*

145 Tertiò finitur per promotionem ad Epiſcopatum, niſi pro ſeruitio impenſo, vel impendendo aſſignata fuiſſet, *Gig. de Penſ. quaſt. 58. Gonzal. dict. gloſ. 5. §. 5. n. 37.*

146 Quartò finitur per Militiam, niſi ſit aſſignata pro ſeruitio impenſo, vel impendendo, *Gig. de Penſ. quaſt. 55. Gonzal. dict. gloſ. 5. §. 5. nu. 37.*

147 Quintò finitur extinctione, nam Penſionarius poteſt illam extinguere de Iure, *Rot. deciſ. 129. num. 2. par.*

148 *1. recent.* & † poteſt etiam illam caſſare coram Notario, & Teſtibus, maximè accedente Beneplacito Papæ, *Seraph. deciſ. 987. nu 3.*

149 Sextò extinguitur Penſio per contractum Matrimonij, *Gig. de Penſ. quaſt. 54. num. 4. Gonzal. ſuper dict. reg. 8. gloſ. 5. §. 5. num. 37. Gambar. de offic. & pot. Leg ſub tit. de Penſ. nume. 743. & ſeq. Rot. deciſ. 1795. par. 3. lib. 3. diuerſ. Put. deciſ. 459. lib. 2. Rot. deciſ. 129. numer. 2. par. 1. & deciſ. 12. num. 27. & deciſ. 50. num. 19. par. 5. recent. Caualer. deciſ. 166. num. 1. & deciſ. 180. num. 1. Greg. deciſ. 18. numer. 1.* & ibi *Beltramin. num. 6. Ferentill. ad Buratt. deciſ. 791. num. 8.*

150 Quod procedit, etiam ſi non ſit ſequuta copula carnalis, *Rot. deciſ. 1. de Sponſ. in antiq. & deciſ. 1. de Cler. coniug. in nou. Caualer. deciſ. 166. numer. 2. Beltramin. ad Gregor. deciſ. 18. numer. 7. Ferentill. ad Buratt. dict. deciſ. 791. num. 9.*

151 Et etiam ſi Matrimonium fuerit contractum de facto, & nulliter, dummodo nullitas non proueniat ex defectu conſenſus Penſionarij, *Caualer. d. deciſ. 166. nu.*

152 *3.* qui † enim habet Matrimonium pro contracto, quantum in ſe eſt, habet Penſionem pro derelicta, cum faciat actum contrarium Clericatui, *Abb. in cap. 1. num. 7. in fin. de Cler. coniug. Caualer. deciſ. 166. numer. 4. & ſeq.*

153 Sed hæc Primò non procedunt in Sponſalibus de futuro, *Rot. deciſ. 1. de Cler. coniug. in nou. & deciſ. 772. nu. 2. par. 2. recent.*

154 Secundò non procedunt, quando Penſio non fuit alicui reſeruata vti Clerico, ſed ob benemerita, vel pro commodo temporali, *Gambar. de offic. & pot. Leg. tit. de Penſ. lib. 6. n. 743. Rot. deciſ. 387. n. 3. par. 2. recent. Beltram. ad Greg. deciſ. 18. num. 10 Ferentill. ad Buratt. deciſ. 791. num. 14.*

155 Tertiò non procedunt attenta diſpenſatione Apoſtolica, nam tunc Penſio poteſt retineri etiam ab Vxorato, *Rota deciſ. 367. nu. 1. par. 1 recent.*

156 Quartò non procedunt in Equite Sancti Stephani, qui etiam Vxoratus poteſt retinere Penſiones vſque ad ſummam quadringentorum ducatorum, *Paul. V. Conſt. 46 Dum generoſa.*

157 Quintò non procedunt in Milite Sanctorum Mauritij, & Lazzari, qui poteſt retinere Penſiones, vt diximus ſupra *num. 76.* vſque ad ſummam ducatorum quadringentorum auri de Camera, *Clem. VIII. Conſtit. 102. Decet, ſecundum nou. impreſſ.*

158 Sextò non procedunt in Milite Lauretano, qui poteſt retinere Penſiones vſque ad ſummam ducatorum ducentorum auri de Camera, & eas transferre, etiam ſi duxerit Vxorem, *Sixt. V. Conſt. 16. Romanum, ſecundum antiqu. impreſſ.*

159 Septimò finitur Penſio antiqua per translationem, quando in translatione prima Penſio extinguitur, & creatur noua, *Gabr. conſ. 186. numer. 7. libr. 1. Gig. de Penſ. quaſt. 74. num. 1. Veſtr. in Prax. lib. 3. cap 6. in princ. Rot. dec. 122. numer. 3. & deciſ. 327. numer. 1. par. 1. & deciſ. 7. numer. 15. & deciſ. 50. numer. 32. par. 5. recent. Greg. deciſ. 18. num. 4.* & ibi *Beltramin. numer. 12. & deciſ. 445. num. 7.*

160 Sed nihilominus, reſpectu ſubſtantiæ, huiuſmodi Penſio dicitur antiqua, *Rota deciſ. 122. num. 9. p. 1. & deciſ. 733. numer. 1. par. 2. & deciſ. 119. numer. 2. par 4. recent. Buratt. deciſ. 12. numer. 2. & deciſ. 670. numer. 4.* licet reſpectu Tranſlatarij dicatur noua, *Rot. dict. deciſ. 7. numer. 14. par. 5. recent. Buratt. deciſ. 638. numer. 5. & numer. 11.*

161 Eſt autem tranſlatio de perſona ad perſonam tranſportatio, *Pariſ. de Reſig. lib. 6. tit. 4. n. 4. Rot. deciſ. 24. n. 22. & ſeq. p. 5 & deciſ. 38. nu. 22. p. 6. recent.*

162 Et poteſt tranſlatarius agere non ſeruatis terminis, & ſola citatione ad ſoluendum, *Durand. deciſ. 60. nu-*

163 *mer. 45.* vel † præuio Monitorio, prout quotidiè obſeruatur in Tribunali A. C. ſeruatiſque quatuor terminis, vt ſupra, ſeruari ſolitis, quo caſu iudicium pariter non deſinit eſſe exequutiuum, licet pronunciatur etiam per Cedulam, *Duran. dict. deciſ. 60. numer. 44. & ſeqq.*

164 Et literis etiam non iuſtificatis, quando ipſemet tranſlatarius eſt in quaſi poſſeſſione exigendi, & in effectu Penſiones exegit, & Beneficiatus reſeruationi Penſionis conſenſit, ſecus ſi agatur contra eum, qui reſeruationi non conſeſit, & à quo Tranſlatarius numquam exegit, quia tunc Literæ ſunt iuſtificandæ, *Saluſt. Tiber. in Prax. lib. 3. cap. 6. numer. 4. Rota,* ſic magiſtraliter diſtinguens *deciſ. 505. num. 2. par. 1. recent.*

165 Nec Rota hoc vltimo caſu concedit Manutentionem, *Rota in Brixien. Penſionis, 17. Maij 1594. coram bo. me. Card. Millino, apud Marcheſ. de Commiſſ. appell. in cauſ. Penſ. par. 1. §. 1. dec. 56. num. 1. & ſeq. fol. 561.* ſed ſi in tranſlatione Pẽſio antiqua fuit extincta, & alia de nouo creata, dat immiſſionem, etiã ſi quis ſit ſubrogatus

Digitized by Google

ad quaſi poſſeſſionem Transferentis, *Rota in Sanctis Martij Penſionis, 30. Ianuarij 1612. coram bo. me. Cardin. Sacrato, apud Marcheſ. de Commiſſ. inter deciſ. imprimendo omiſſas, par. 2. fol. 486.*

166 Si tamen concurret quaſi poſſeſſio longiſſima transferentis, poſſet translatarius agere exequutiuè, literis trāsferentis non iuſtificatis, ex quo iuſtificatio hoc caſu præſumitur, *Rota in Bonon. Penſionis, 17. Maij 1593. coram bo. me. Cardinal. Millino, apud Marcheſ. de Commiſs. appell. in cauſ. Penſ. par. 1. §. 1. deciſ. 52. numer. 1. & ſeqq. fol. 558. & in dict. Brixien. Penſionis numer. 4. fol. 561. & in Piſcien. Penſionis, 6. Februarij 1645. coram R. P. D. Otthobono.*

167 Et debet eſſet translatarius Clericus de tempore translationis, quando fuit ei Penſio reſeruata vti Clerico *Greg. deciſ. 18. num. 5.*

168 Octauò denique, ſi Penſio reſeruata fuit per Epiſcopum, aut alium inferiorem à Papa, finitur morte Titularis conſentientis, prout de communi teſtatur *Gambar. de offic. & pot. Leg. lib. 6. tit. de Penſ. numer. 385. & ſeqq. & numer 684 & ſeqq.* licet ipſe contrarium tueatur.

169 Termini autem Penſionis decurſi non ſoluti ante mortem Penſionarij tranſmittuntur ad illius Hæredes, *Gig. de Penſ. quæſt. 52. numer. 2. & ſeq. Buratt. deciſ. 448. num. 3.*

170 Quod procedit, etiam ſi Penſionarius deceſſerit ante maturatum terminum, dummodo tempore mortis Penſionarij fructus eſſent iam recollecti, aliàs ſecus, *Gabr. conſ. 191. num. 4. lib. 2. Buratt. deciſ. 364. nu. 2. & deciſ. 670. nu. 2. & deciſ. 841. num 1. Duran. deciſ. 448. nu. 26. & ſeqq.*

171 Sed ſi fructus tempore mortis Penſionarij erant tantum ex parte recollecti, terminus Penſionis tranſmittitur ad Hæredes Penſionarij pro rata fructuum perceptorum, *Gabr. dict. conſ. 191. numer. 5. & ſeqq. lib. 2. latè Duran. dict. deciſ. 448. num 34.*

B Pro terminis verò Penſionis decurſis tempore Præ-
172 deceſſoris non debetur Penſio à Succeſſore, niſi adhibitis diligentijs contra illius Hæredes, *Seraph. deciſ. 1351. nu. 2.* cum alijs cumulatis per *Buratt. deciſ. 617. num. 5. & ſeq* vbi quod diligentiæ debent eſſet iudiciales, & continuatæ.

173 Factis autem diligentijs contra Anteceſſorem, termini Penſionis tempore illius decurſi debent ſolui, reſeruata Congrua, à Succeſſore, *Gregor. deciſ. 507. num. 3. & ſeqq.* & ibi *Beltramin. nu. 7. Ferentill. ad Buratt. deciſ. 448. num. 11.*

174 Quoties verò Camera aliquid recepit, & quod remanſit Cameræ, & Succeſſor percepit, non ſufficeret pro ſatisfactione Penſionarij, poſſet Penſionarius agere etiam contra Hæredem, licet Hæres aliquid ex Gratia Principis, quæ debet ſemper intelligi ſine præiudicio Tertij, aliquid percepiſſet à Camera, *Coccin. deciſ. 327. n. 4. & ſeq.*

175 Contra Hæredes tamen Beneficiati non proceditur via exequutiua, ſed via ordinaria, *Marcheſan. de Commiſſ. appell. in cauſa Penſion. par. 1. §. 2. numer. 3. fol 597. Saluſt. Tiber. in Prax. lib. 3. cap. 3. numer. 24. verſ. ſiautem.*

C Licet autem Literæ Apoſtolicæ originales reſerua-
176 tionis Penſionis ſint intimandæ, cum aliàs illarum Inſertio in Monitorio non credatur, & ob id quandoquè fuerit obſeruatum, vt impetraretur à Signatura Commiſſio A. C. directa, in qua committeretur eidem, vt literas in Monitorio inſertas, nè Originale earum, ob viarum diſcrimen, deperderetur, intimari faceret, & intimationem in hunc modum factam, ac ſi Literæ ipſæ originales intimarentur, valere decerneret, vt per *Saluſt. Tib. in Prax. lib. 3. c. 2. num. 5 & ſeqq.* vbi ponit etiam Commiſſionis huiuſmodi formulam, Nihilominus hodiè inſertis literis reſeruationis Penſionis in Monitorio, illo legitimè executo, & in actis reproducto, & exhibitis in actis literis originalibus reſeruationis Penſionis, citata Parte ad dicendum contra, abſquè alia intimatione literarum originalium, & abſque d. Commiſſione, quæ receſſit ab Aula, ritè, & rectè proceditur, iuxta tradita per eumdem *Saluſt. Tiber. dict. lib. 3. cap. 2. nu. 8.* & ita paſſim obſeruat Praxis.

D Cum Penſionis cauſa ſit exequutiua, ſolet Signatu-
177 ra, ſi contingat cauſam appellationis in ea interponi, conſtito de reſeruatione, reſcribere regulariter, cum ſolita clauſula, *ſine retardatione ſolutionis Penſionis*, *Staphil. de lit. Grat. fol. 153. verſ. non minus commendatur, Veſtr. in prax lib. 3. cap. vlt. numer. 1. Gig. de Penſ. quæſt. 35. numer 9. & quæſt. 85. in princ. & quæſt. 95. numer. 6. Lancellott. de Attent. par. 2. cap. 4. lim. 30. declar. 3. num. 2. Mareſcott. var. reſolut. lib. 1. cap. 21. num. 1. Marcheſ. de Commiſſ. appell. in cauſa Penſ. par. 1. §. 1. num. 14. fol. 488. Caſſad. deciſ. 10. in princ. & numer. 10. de reſcript. Rot deciſ. 301. numer. 1. & ſeq. par. 1. diuerſ. Caualer. deciſ. 11. nu. 3. & deciſ. 78. numer. 1. Rota deciſ. 30. num. 3. par. 5. recent.*

178 Idque duplici ratione, ob honorem ſcilicet Literarum Apoſtolicarum, & ad obuiandum malitiæ ſoluere recuſantium Penſiones, *Gig. de Penſ quæſt. 35. num. 9. Mart. de Clauſ. par. 1. clauſ. 165. nu. 23. Veſtr. in Prax. lib. 3. cap. vltimo, num. 1. Mareſcott. var. reſolut. dicto lib. 1. cap. 21 num. 1. Caualer. dict. deciſ. 11 num. 3. & dicta deciſ. 78. num. 1.*

179 Sed hoc Primò non procedit, quando ſubeſt iuſta, & rationabilis cauſa admittendi appellationem ad vtrūque effectum, prout ſi Iudex modum in exequendo exceſſerit, *Gig. de Penſ. quæſt. 95. num. 6. Mareſcott. var. reſol. lib. 1 cap. 21. nu. 19.*

180 Secundò non procedit, quando fuit actum via ordinaria, nām tunc datur appellatio ad vtrumque effectum, *Gig. de Penſ. d. quæſt. 95. nu. 6.*

181 Tertiò non procedit in penſione reſeruata ſub conditione, vel ſub modo, ante conditionis implementum vel modi verificationem, *Veſtr. in Prax lib. 2. cap. vltimo, num. 1. verſ. item, ſi Apoſtolica, Gig. de Penſ. quæſt. 85. num. 10. Mareſcott. var. reſolut. d. lib. 1. cap. 21. numer. 9. Caſſad. deciſ. 10. nu. 6. & ſeqq. de reſcript. Rot. deciſ. 310. nu. 3. par. 1. diuerſ.*

182 Quartò non procedit in Penſione reſeruata ab Inferiore à Papa, *Staphil. de lit. Grat. fol. 153. verſ. non minus, Veſtr. in Prax. lib. 3. cap. vlt. num. 1 verſ. quamobrem, Gig. de Penſ. d. q. 85. num. 1. Mareſcott. var. reſol. lib. 1. c. 21. nu. 11.* niſi inferior illam reſeruaſſet authoritate Papæ, quia tunc Papa reſeruare videtur, *Gig. de Penſ. d. q. 85. num. 12. Mareſcott. d. c. 21. num. 13.* vel niſi penſionarius eſſet in quaſi poſſeſſione exigendi, *Veſtr. d. lib. 3. cap. vlt. nu. 1. verſ. item ſi Apoſtolica, Mareſcot. var. reſol. d. lib. 1. c. 21. nu. 14.*

183 Quintò non procedit, quando Penſionarius per longi temporis ſpatium penſionem non petijt, cum tamen potuiſſet agere, *Gig. de Penſ. q. 85. num. 3. Mart. de Clauſ. par. 1. clauſ. 165. nu. 25. Mareſcot. var. reſolut. d. lib. 1. c. 21. nu. 15.*

184 Sextò non procedit, quando ex ventre Literarum oritur talis exceptio, vt ex ea clarè conſtet de non iure penſionarij. *Marcheſ. de Commiſſ. appell. in cauſ. Penſ. par. 1. §. 2. n. 108. fol. 593. Mareſcot. var. reſol. d. lib. 1. c. 21.*
185 *num 7. Rot. dec. 301. num. 3. par. 1. diuerſ.* dicitur autem talis exceptio oriri ex ventre, ad effectum de quo agitur, quando penſio fuit reſeruata ſub aliqua conditione, ex cuius defectu conſtet de non reſeruatione penſionis, *Mareſcott. var. reſol. d. lib. 1. cap. 11. numer. 7. Seraph. dec. 664. n 4.*

186 Septimò non procedit, quando non ſunt expeditæ literæ reſeruationis penſionis, nec conſtat de quaſi poſſeſſione exigendi, *Rot. d. deciſ. 301. numer. 2. par. 1. diuerſ.*

187 Octauò non procedit, quando penſio fuit impoſita ab Epiſcopo ſuper fructibus Beneficij de iure patronatus Laicorum ſine conſenſu Patroni, quod facere poteſt, licèt huiuſmodi penſio contra Succeſſorem in Beneficio non tranſeat, *Gig. de Penſ. quæſt. 85. numer. 6.* quem ſequitur *Marcheſ. de Commiſſ. appell. in cauſ. Penſ. part. 1. §. 2. numer. 66. fol. 589.*

188 Octauò non procedit, quando Penſio fuit reſeruata ſuper pluribus Beneficijs, quæ poſtea peruenerunt ad manus diuerſarum perſonarum, nām ſi penſionarius agat contra vnum inſolidum, non datur clauſula, *ſine retardatione*, cum quilibet teneatur pro ſua rata, *Gig. de. Penſ. d. q. 85 numer. 5. Marcheſ. de Commiſſ appell. in cauſ.*

Digitized by Google

in cauſ.penſ.par.1.§.2.n.61 fol.588 Mart.de Clauſ.par.1. clauſ.164.nu.26 Mareſcott.var.reſol.lib.1.cap 21.nu.16.

189 Decimò non procedit, quando Translatarius tranſtulit penſionem in alium de ſolo conſenſu Beneficiati, ſecus ſi vigore facultatis ſibi authoritate Apoſtolica conceſſæ, *Gig.de Penſ.q.81.n.8.Mareſcott.var.reſolut. lib.1.c.21.n.17.*

190 Decimo primò non procedit, quando fuit pronunciatum contra reſeruationem,& ſic Literæ Apoſtolicæ fuerunt vulneratæ, *Marcheſ.de Commiſſ. appell. in cauſ. Penſ.par. 1.§.2.nu.98.fol.692. Rota Brixien. penſionis, 21. Maij 1599.coram bo.me.Penia.*

191 Decimo ſecundò non procedit, quando Rector Beneficij plures expenſas fecit pro reparatione, vel recuperatione bonorum eiuſdem Beneficij, & prætendit quod penſionarius contribuat huiuſmodi expenſis, vel ſolutioni Charitatiui ſubſidij, vel Decimæ Papalis,nam tunc non datur clauſula, *ſine retardatione*, niſi penſio eſſet exempta, & immunis ab huiuſmodi oneribus, *Gigaſ.de Penſ.q 85.nu.7. Marcheſ.de Commiſſ. appell.in cauſ.Penſ.par.1.§.2.n.73.& ſeqq.fol.589.& ſeq.*

192 Decimo tertiò non procedit, quando Penſio fuit impoſita per Arbitros electos à Collitigãtibus,& Succeſſor in Beneficio illa de nullitate redarguere intendit,petitque cauſam committi ſuper inualiditate eiuſdem. *Gig.de Penſ.d.q.85.n.4.Marcheſ.de Commiſſ. appel. in cauſ.Penſ.par.1.§.2.nu.58.fol.687.*

193 Decimo quartò non procedit, quando in reſeruatione penſionis fuit conceſſa facultas illam transferendi, dummodo infra certum tempus ſoluenti penſionẽ fieret translationis denunciatio,aliàs non facta denunciatione penſio cenſerẽtur extincta,nàm tunc translatione facta,& conditione non adimpleta, ſi cauſa nullitatis,vel extinctionis committi petatur, non dabitur in commiſſione clauſula, *ſine retardatione,Gig.de Penſ.q. 85.num.9. Marcheſ.de Commiſſ.appel.in cauſ.Penſ.par.1. §.2 n.90 fol.591.*

194 Decimo quintò non procedit, quando penſio fuit alicui conceſſa,& reſeruata vti Clerico,& compertum fuit,eum non eſſe Clericum, ſed ſimplicem Laicum, *Marcheſ.de Commiſſ.appel.in cauſ. Penſ.par.1.§.2.n.100. fol.592.*

195 Decimo ſextò non procedit, in ſecunda inſtantia, ſi commiſſio fuerit in prima inſtantia abſque d. clauſula ſignata, *Marcheſ.de Commiſſ.appel.in cauſ. Penſ.par.1.§. 2.n 107.fol.593.*

196 Decimo ſeptimò non procedit, quando Clericus ad cuius fauorem fuit reſeruata penſio, matrimonium contraxit,aut miles effectus fuit,niſi ex diſpenſatione, aut priuilegio illi retentio penſionis fuiſſet conceſſa, *Marcheſ.de Commiſſ.appell.in cauſ.Penſ.p.1.§.2.nu. 108. & ſeqq.fol.593.*

197 Decimo octauò non procedit, quando ſuper fructibus alicuius Beneficij fuit impoſita ſecunda penſio, non facta mentione de prima,nàm tũc ſecunda eſt nulla,etiamſi fuiſſet a Papa conceſſa motu proprio, *Marcheſ.de Commiſſ.appell in cauſ.Penſ.par.1.§.2.nu. 110. & ſeqq.fol.593.& ſeq.*

198 Decimo nono non procedit, quando agitur contra eum, qui non eſt ſucceſsor iuris, vel Dominus Beneficij, prout contra Oeconomum, & ſimiles, *Marcheſ.de Commiſſ appell.in cauſ.Penſ.par.1.§.2. num.115. fol.594.*

199 Vigeſimò denique non procedit, quando defectu cauſæ Penſio corruit,prout quando reſeruatio eſt nulla ob reſignationis inualiditatem, *Marcheſ.de Commiſſ. appell.in cauſ.Penſ.dicta par.1.§.2.n.116.& ſeqq.fol.594. & ſeq.*

200 Hæc clauſula, *ſine retardatione ſolutionis Penſionis*, ſuſpendit,& limitat iuriſdictionem, adeò quod non poſſit ad vlteriora Iudex procedere,niſi penſio fuerit ſoluta, *Marcheſ. de commiſſ.appell. in cauſ.Penſ.par.1. §.1.num.73.fol.494.Pontan.de Alim.c.19.numer.4.Cæſar. de Graſſ.deciſ.8.numer.1.de Sent.& re.iud.Rot.deciſ.301. num.1.& ſeq.par.1.diuerſ.& deciſ.328 numer.8.par.1. & deciſ.193.num.15. & deciſ.308 num.3. in fin.& numer.4. par.3 recent.Caualer.deciſ.78.numer.2.Buratt.deciſ. 144. numer.12.*

201 Sed hoc non procedit,quando ex ventre Literarum reſultaret euidens exceptio non reſeruationis,aut nullitatis,vel extinctionis impediens ſolutionem, *Caſſad. deciſ.10.numer.1. & ſeqq.de reſcript.Achil.deciſ.4.de reſcript.Seraph.deciſ.664.nu.4. Rot.deciſ.301.nu 3.par.1. & deciſ.649.num.3.par.3.lib.3.diuerſ.& deciſ.167. nume.1. par.1.recent.*

202 Semel autem hæc clauſula conceſsa durat etiam in alij ſequentibus inſtantijs, licèt in alijs Commiſſionibus non fuerit appoſita, *Caſſad.deciſ.8.numer.1.& ſeqq. de reſcript.Put.deciſ.426.num.2.lib.2.Rot.deciſ.43.num.1. & ſeq.par.2.diuerſ.Caualer.deciſ.19. numer.3. verſ. nec obſtare.*

203 Sed hoc primo non procedit, ſi exceptio euidens extinctionis,aut non reſeruationis oriretur ex ventre Literarum, ex allatis ſupra *verſ. ſed hoc non procedit quando,n.20.*

204 Secundo non procedit, quando totum negocium principale fuit commiſſum Iudici ad quem, *Caualer. deciſ.19. nu.1.verſ.quia cum poſt Sententiam.*

205 Datur verò d.clauſula,primo vbi Literæ Apoſtolicæ ſunt expeditæ,pro illarum exequutione ob earum authoritatem, *Seraph dec.1017.num.2.Rot.deciſ.301. num.2. par.1.diuerſ.& in Brixien. penſionis. 21. Maij 1599. coram bo.me.Penia.*

206 Secundo datur,quando quis eſt in quaſi poſſeſſione exigendi, *Caſſad.deciſ.10.nu.8.de reſcrip.Seraph.d.deciſ. 1017.Rot.deciſ.301. num.2. par.1.diuerſ.Verall.deciſ.317. par.2.Rota in d.Brixien.Penſionis, 21.Maij 1599. coram bo.me.Penia.*

207 Tertiò multò magis datur in iudicio ſpolij, cum illud ſit magis priuilegiatum, quam iudicium retinendæ,& militent eædem rationes, *Rota in d. Brixien. Penſionis,21.Maij 1599.coram bo.me.Penia.*

208 Quartò denique datur,nè interim,qui eſt in poſſeſſione exigendi,ſpolietur,vt fuit dictum in d.*Brixien.§. quinimo.*

209 Præſeruat etiam huiuſmodi clauſula iuriſdictionem Iudici à quo in exequendo, *Caualer. d.deciſ.19. numer.1.*

210 Non omitto, quod exceptio oriens ex clauſula, *dummodo remaneant mille, vel centum, vel medietatem fructuum non excedat*, quando huiuſmodi clauſula non eſt iuſtificata,non dicitur oriri ex ventre ad impediendum effectum clauſulæ, *ſine retardatione ſolutionis*, ſed Pars poterit, ſi habet aliquid releuans, adire ſignaturam, *Seraph.deciſ.664.nu.1.& ſeqq.*& in his terminis videntur procedere tradita per *Mart.de Clauſ.p.1.clauſ. 165.n.10.*

211 Contrarium tamen quod poſſit ſuperſederi, donec narratiua iuſtificetur,videtur voluiſse, *Rot.deciſ.310.n. 3.par.1.diuerſ.*

212 Denique in hac penſionum materia ſolet aliquando Signatura etiam reſcribere cum clauſula, *ſine retardatione ſolutionis penſionis, arbitrio Rot.Seraph.deciſ.1017. nu.1.Rot.dec.567.nu.1.& deciſ.599.n.1.par.2.recent. Caualer.dec.19.nu.1. & deciſ.183 in princ.& num.3. Andr.*

213 *deciſ.18.nu.1.* & † aliquando etiam cum clauſula, *ſine retardatione ſolutionis penſionis, & ſine præiudicio legitimæ exequutionis, arbitrio Rot. deciſ.57.numer.1.part.2.*

214 *recent.* quo † caſu cum Papa concedat Rotæ arbitrium, vt procedat cum clauſula, vel ſine, videtur etiam dare facultatem examinandi validitatem Literarum reſeruationis penſionis, *Seraph. deciſ. 674.numer.4.*

Quorum Bonorum. Pars II. Cap. X.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio Tituli ad præcedentes ex n.4.*

2 *Interdictum* Quorum bonorum, *quibus competat*

3 *Interdictum quorum bonorum differt à remedio*, L.final.*& in quibus.*

H 3 4 *Inten.*

Digitized by Google

4 *Intentans interdictum quorum bonorum in Tribunali A.C. quomodo procedere debeat, vt immiſſionem obtineat, ſi poſſeſſio eſt vacans.*

5 *Agere volens interdicto quorum bonorum, ſi alius poſſidet, tenetur conficere monitorium.*

6 *Monitorium in interdicto, quorum bonorum, & eius Formula.*

7 *Monitorium contra Partem aduerſam exequutum, reproducitur. & quomodo reproductio illius adnotetur in actis.*

8 *Proteſtatio Rei, ſeù negatio Monitorij, & eius Formula.*

9 *Actor tenetur omninò Monitorium, etiam non negatum, verificare.*

10 *Articuli probandi in interdicto quorum bonorum, & eorum Formula.*

11 *Heres ex Teſtamento quomodo conficere debeat Articulos in interdicto quorum bonorum.*

12 *Probatis Articulis ab actore, Reus tenetur probare ſuas exceptiones, ſi habet, & quomodo Actor tunc debeat proteſtari.*

13 *Actor in interdicto quorum bonorum poteſt ſuſpendere Petitorium, nè forte cauſa efficiatur appellabilis.*

14 *Citatio ad libellandum in terminis ſubſtantialibus, & eius Formula, & Proceſſus.*

15 *Citatio ad articulandum in terminis ſubſtantialibus, & eius Formula, & Proceſſus.*

16 *Citatio ad videndum reiterari, & ad Sententiam & loco Sententiæ rintegrari Monitorium, & immitti, & eius, Formula, & Proceſſus.*

17 *Citatio ad videndum reiterari, & ad Sententiam, & eius Formula, & Proceſſus.*

18 *Cedula Sententiæ ſuper immiſſione in Iudicio interdicti quorum bonorum, & eius Formula.*

19 *Lata Sententia in interdicto quorum bonorum regulariter ſtatim poteſt expediri mandatum de immittendo.*

20 *Mandatum de immittendo in iudicio, quorum bonorum, & eius Formula.*

21 *Si quis velit appellare à ſententia lata, ſeu Decreto facto in iudicio quorum bonorum, debet obtenta Superſeſſoria à Præfecto adire plenam ſignaturam.*

22 *Interpoſitio appellationis coram Iudice à quo, & eius Formula, ac reſponſio Iudicis.*

23 *Cedula appellationis & eius Formula.*

24 *Commiſſio appellationis à ſententia lata in interdicto quorum bonorum in plena Signatura proponenda, & eius Formula.*

25 *Signatura quomodo committat cauſam appellationis à Sententia lata, ſeù Decreto facto in interdicto quorum bonorum.*

26 *Ad exequutionem ſententiæ, ſeù Decreti in interdicto, quorum bonorum, quomodo procedatur.*

27 *Interdictum quorum bonorum vnde dicatur.*

28 *Interdictum quorum bonorum quid ſit.*

29 *Interdictum quorum bonorum aliud directum, aliud vtile, & cui detur directum, & cui vtile.*

30 *Vt ſit locus interdicto quorum bonorum, requiritur, quod hæreditas ſit delata, & adita, vel bonorum poſſeſſio agnita.*

31 *Agnitio in præſentia Iudicis ſufficit abſque alio Decreto, vt ſit locus interdicto quorum bonorum.*

32 *Hæreditas poteſt adiri ſolo animo abſque aliqua ſolemnitate.*

33 *Heres in interdicto quorum bonorum debet legitimare perſonam ſuam ſeruatis ſeruandis.*

34 *Interdictum quorum bonorum competit, tam pro rebus per Defunctum tempore mortis poſſeſſis, quam pro detentis.*

35 *In interdicto quorum bonorum requiritur, quod Reus conuentus poſſideat pro hærede, vel pro poſſeſſore.*

36 *Contra Titulo valido poſſidentem interdictum quorum bonorum non datur, ſed bene datur contra poſſidentem titulo inualido.*

37 *Vt quis ſit legitimus contradictor in interdicto quorum bonorum quæ requirantur.*

38 *Exceptio Iuris incontinenti probandi, & multo magis probati, admittitur in interdicto quorum bonorum, & iudicijs ſummarijs.*

39 *Titulus putatiuus, vel inualidus in interdicto quorum bonorum nihil eſt.*

40 *Si poſſeſſio eſt vacans, datur Hæredi immiſſio cum clauſula*, ſine præiudicio poſſidentium, & habentium meliora Iura, *abſque alia citatione.*

41 *Interdictum quorum bonorum non datur contra non poſſidentem.*

42 *Interdictum quorum bonorum datur contra eum, qui dolo deſijt poſſidere ad intereſſe.*

43 *Interdictum quorum bonorum datur tàm Hæredi ex Teſtamento, quàm ab inteſtato, & ad quid.*

44 *Interdictum quorum bonorum datur ſignanter Hæredi ab inteſtato.*

45 *Interdictum quorum bonorum datur hæredibus proximioribus, & quibus.*

46 *Si Reus neget Actorem eſſe Cohæredem, agendum eſt iudicio familiæ erciſcundæ.*

47 *Interdictum quorum bonorum datur Hæredi Hæredis.*

48 *Interdictum quorum bonorum datur ad conſequendam hæreditatem ex teſtamento, vel ab inteſtato de iure Prætorio, vel ciuili, & bonorum poſſeſſori, & eius Hæredibus.*

49 *Semel immiſſo non datur interdictum quorum bonorum.*

50 *In Iudicio quorum bonorum veniunt acceſſiones, & fructus Hæreditatis.*

51 *Interdictum quorum bonorum datur pro vniuerſa hæreditate, vel bonorum poſſeſſione.*

52 *Interdictum quorum bonorum datur etiam pro quota, vel re particulari.*

53 *Contrarium quod non datur pro re particulari.*

54 *Interdictum quorum bonorum, ſi agitur ex titulo vniuerſali, datur etiam pro re particulari, aliàs ſecus.*

55 *Interdictum quorum bonorum, & remedium* l.fin.non *competunt Legatario, nec Vſufructuario, niſi in legato adſit hæredis inſtitutio, & non adſit alius Cohæres, qui adiuerit.*

56 *Interdictum quorum bonorum datur pro incorporalibus, & n.57.*

57 *Interdictum quorum bonorum non datur, contra Debitores hæreditarios, & quare.*

58 *Interdictum quorum bonorum datur etiam pro rebus detentis, velut ex cauſa commodati, vel Depoſiti.*

59 *Interdictum quorum bonorum non datur pro fructibus poſt mortem Defuncti decurſis, niſi à die mota litis.*

60 *Contrarium, quod in eo veniant fructus, etiam ante litem motam.*

61 *Fructus principaliter petiti, vti ſors, debentur etiam ante litem motam.*

62 *Fructus petiti acceſſoriè, incidenter conſumpti, abſque mala fide, ſi quis non eſt factus ex eis locupletior, non debentur, niſi à die litis motæ.*

63 *Qualibet cauſa etiam temeraria, & opinio erronea excuſat à reſtitutione fructuum.*

64 *Fructus mala fide percepti debentur à die mala fidei etiam ante litem motam.*

65 *Fructus percepti etiam bona fide, ſi extant, & quis ex eis eſt factus locupletior ſunt reſtituendi, ex receptiori.*

66 *Vbi titulus eſt reprobus, provt in materia Vſurarum, bona fides non excuſat à reſtitutione fructuum, niſi* poſſeſſor

Digitized by Google

poſſeſſor ignorauerit factum, ex quo oritur iuris reſiſtentia.

67 *Interdictum quorum bonorum competit contra fideicommiſſarium non poſſidentem legitimè.*

68 *Exceptiones requirentes indaginem in interdicto quorum bonorum non admittuntur.*

69 *Vt fidei commiſſarius ſit legitimus Contradictor, debet poſſidere, & docere incontinenti de iure ſuo.*

70 *Fideicommiſſarius debet capere poſſeſſionem de manu hæredis non propria authoritate, vt dicatur, poſſidere ſine vitio.*

71 *Etiam ſi reſtitutio fideicommiſsi fiat ipſo iure, & poſſeſſio ſit capta hæreditate iacente, authore Prætore.*

72 *Fideicommiſſarius poſsidens pro indiuiſo cum Defuncto poteſt continuare reſpectu totius, & hoc caſu non dicitur poſſeſſor vitioſus, prout nec etiam quando nullus eſt Hæres.*

73 *Fideicommiſſarius habens authoritatem capiendi poſſeſſionem propria authoritate, ſi illam ſic accipit, non dicitur vitioſus poſſeſſor.*

74 *Fideicommiſſarius poſsidens ſine vitio, docens incontinenti de iure ſuo, ſi non ſunt faciendæ detractiones, eſt legitimus Contradictor, aliàs ſecus.*

75 *Si detractiones faciendæ ab Hærede ſunt valdè turbidæ, reijciuntur ad Petitorium, & interim datur Fideicommiſſario manutentio.*

76 *In Poſſeſſorio ſummario, quorum bonorum non datur appellatio ſuſpenſiua.*

77 *Interdictum quorum bonorum fuit inuentum ad inſtar petitionis Hæreditatis.*

78 *Interdictum quorum bonorum, & petitio Hæreditatis in quibus conueniunt.*

79 *Interdictum quorum bonorum, & petitio Hæreditatis in quibus diſcrepent.*

Quorum bonorum Pars Secunda Cap. X.

1 ACtum fuit ſupra de Saluiano interdicto. quod datur cuicumquè Creditori hypothecario, & quibus etiam virtute cuiuſuis vltimæ voluntatis competit hypothecaria, ac deindè de remedio, *l. vn. C. de edict. Diu. Adr. toll.* quod competit Hæredi ex teſtamento. Sequitur tertio loco videre de alio adipiſcendæ poſſeſſionis remedio, hoc eſt, de Interdicto *Quo-*
2 *rum bonorum*, A, quod competit non ſolum Hæredi ex teſtamento, ſed etiam Hæredi ab inteſtato de Iure ciuili, ac bonorum Poſſeſſori de iure prætorio, vt omnibus Hæredibus de modo agendi ſit prouiſum.

3 Differt Interdictum Quorum bonorum à remedio, *l. fin.* nàm hoc competit tantum Hæredi ex teſtamento pro nobis à Teſtatore tempore mortis poſſeſſis, ſed illud datur etiam Hæredi ab inteſtato, ac bonorum poſſeſſori, vt ſupra pro nobis, quæ Defuncti tempore mortis fuerunt, & ſic ſiue illa tunc fuerint à Defuncto poſſeſſa, ſiue tantum detenta contra Poſſidentem pro hærede, vel pro poſseſsore, non autem contra titulo valido poſſidentem.

4 Quare ſi Hæres, cui hæreditas eſt delata, immiſſionem in bonis, quæ Defuncti tempore mortis fuerunt, petere voluerit in Tribunali A.C. & poſseſsio illorum eſt vacans (quidquid ſit de iure, & quidquid aliàs fuerit obſeruatum hodie non tenetur aliquem citare, ſed inductis duobus Teſtibus, illiſquè ſummatim examinatis ſuper obitu Defuncti, ac legitimatione perſonæ NN. Hæredis, conſtitoq; ex illorũ depoſitionibus, aut aliàs legitimè, de d. obitu, & d. NN. tanquàm Hæredem ab inteſtato in hæreditate Defuncti ſuccedere, vel ſi immiſsionem petere voluerit vti hæres ex teſtamento, probato obitu Defuncti, producto in actis Teſtamento in forma probanti, & legitima eius perſona, obtinet à Iudice Mandatum de immittendo, cum clauſula, *dummodo poſſeſſio ſit vacans, & ſine præiudicio Poſſidentium, & habentium meliora, & potiora iura,* iuxta formulam ſuperius traditam, hac eadem *par. 2. c. 7. nu. 20.* in cuius fine loco illorum verborum, quoniam in vim vltimi nuncupatiui Teſtamenti q. NN. &c. ſi immiſsio petitur ab eo, cui delata eſt hæreditas ab inteſtato, dicitur, *quoniam in vim Teſtium in actis examinatorum, ac Iurium exhibitorum* (ſi quæ ſint) *Reuerendiſſ. D. ita mandauit &c.* & ità hodie obſeruat Praxis.

5 Verum, ſi alius poſſidet pro Hærede, vel pro poſſeſſore, Hæres interdicto Quorum bonorum agere volens, tenetur conficere Monitorium, vt infra, & alias mutatis mutandis, ſecundum facti contingentiam videlicet.

6 De Mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Domini A.C. ſiue R.P.D. NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. Hæredis ab inteſtato q. NN. (vel ex Teſtamento rogato per acta N. ſub die N. menſis N. anni N. ſuis loco, & tempore in actis cauſæ producendo) provt ſuis loco, & tempore demonſtrabitur, Tenore præſentium.

Moneatur NN. exaduerſo detentor, & occupator bonorum Hæreditariorum q. NN. quatenus infra triduum proximum, ſub pæna 500. ducatorum Cameræ Apoſtolicæ applican. ac pro illis Mandati exequutiui, & in iuris ſubſidium Excommunicationis &c. aliiſque pænis &c. debeat d. NN Inſtãtem in pacificam, & quietam poſſeſsionem vnius Domus ſitæ in Vrbe in Regione N. iuxta bona NN. & NN. & alios &c & quorumcumque bonorum Hæreditariorum dicti q. NN. mobilium, ſtabilium, & ſemouentium, iurium, & aliorum quorumcumque ad Hæreditatem dicti q. NN. ſpectantium, vbique locorum poſitorum & exiſtentium, & ſub quibuſcumque finibus confinatorum, ac prout in actis, ac proceſſu cauſæ verificabitur, illorumquè, & cuiuslibet eorum iurium, membrorum, pertinentiarum, & annexorum quorumcumque, immiſsiſſe, poſuiſſe, & induxiſſe, immiſſumque, poſitum, & inductum manutenuiſſe, defendiſſe, & conſeruaſſe, ac de fructibus redditibus, & prouentibus reſpondiſſe, & ſatisfeciſse, ac per quos opus fuerit immitti, manuteneri, ac reſponderi feciſse, damnaque, expenſas, & intereſse præmiſſorum, cauſa, & occaſione facta, paſsa, & patien. ac liquidan. refeciſse, Mandatumque de immittendo, ac manutenendo, & aliud deſuper neceſsarium, & opportunum concedi, & relaxari, & Iuſtitiam miniſtrari, aliaquè deſuper neceſsaria, & opportuna fieri vidiſse, in vim interdicti quorum bonorum, ſeù alterius cuiuſcuis remedij poſseſsorij magis vtilis, & proficui d. Inſtanti cõpetentis &c. Deducens &c. implorans &c. non ſolum, vt ſupra &c. ſed omni alio &c. & ſi quis &c. compareat &c. alioquin &c.

N. Notarius, Locus † Sigilli.

7 Hoc Monitorium datur Curſori, qui illud perſonaliter exequutum ſubſcribit, & deindè in actis reproducit, quæ quidem reproductio ab actuario denotatur in Broliardo, vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

Coram D. meque &c. NN. Sanctiſs. D. N. Curſor retulit ſe ad Inſtantiam NN. perſonaliter monuiſse NN prout in folio, tenoris &c. omni &c.

8 Exaduerſo pars monita proteſtatur infra triduum, vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

In Officio NN. & negando Monitorium dixit narrata, prout narrantur, non eſse vera, & ad petita, prout petuntur, non teneri. Ideo nihil fieri, niſi ſeruatis ſeruandis, & verificatis verificandis aliàs &c. omni &c.

9 Cæterum actor ſiuè negato, ſiuè non negato Monitorio, tenetur illud iuſtificare, & pro verificatione probare ſe hæredem ex teſtamento, vel ab inteſtato, & aliàs iuxta contingentiam facti, producendo in actis Teſtamentum in forma probante, citata Parte ad dicendum contra iura, iuribuſque, quatenus opus ſit recognitis, vt ſupra *par. 1. cap. 2. numer. 20. & ſeqq. & par. 2. cap. 6. numer. 11. & ſeq* & Perſonis legitimatis, exhibendo etiam in Actis Articulos opportunos, citata parte ad dicendum contra filios, iuxta formulam citationis ſuperius traditam *par. 1. cap. 11. numer. 2. & ſeqq.*

10 Articuli

Digitized by Google

10 Articuli verò ab Hærede ab inteſtato poterunt fieri vt infra,& aliàs ſecundum contingentiam facti, mutatis mutandis &c.videlicet.

Articulos infraſcriptos dat,facit,exhibet,& producit Procurator, & eo nomine NN.in cauſa, quam habet cum NN.petens recipi,& admitti, ac ſuper eis Teſtes inducendos, ſeruatis ſeruandis, examinari, ad ſuperfluam tamen probationem non ſe aſtringens &c.deducens &c.ſaluo iure &c.non ſolum vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

In primis hic loco Articulorum repetit omnia iura &c.in quantum &c.ex quibus &c. licet &c. tamen &c. ad maiorem cautelam, & quatenus opus ſit, probare vult,& intendit.

1 Che la verità fù, & è che fù già al mondo il q.N.N. del quale,e della q.NN.ſua Conſorte,e loro legitimo Matrimonio ne nacquero il d. N.N Articolante, & N.N.loro Figliuoli legitimi,e naturali,e per tali,e come tali, li ſopradetti da tutti communemente ſono ſtati,e ſono hauuti,tenuti, e reputati,e come meglio li Teſtimonij informati diranno la verità del tutto &c. e coſi &c.

2 Che la verità fù, & è che il d.q.NN.Figliolo del d q. N.N.e Fratello del d.Articolante del meſe di N.ſotto il dì N ò altro &c.dell' Anno N.come à Dio piacque, paſsò à miglior vita ſenza Figliuoli, ò Deſcendenti legitimi, e naturali, e ſenza hauer fatto Teſtamento, hauendo ſolo laſciato dopò di ſe il detto Articolante ſuo Fratello carnale più proſſimo,per tale, e come tale da tutti tenuto,hauuto, e reputato, e come meglio li Teſtimonij informati diranno la verità del fatto, e coſi &c.

3 Che la verità fù, & è che il d.q.NN. Fratello carnale dell'Articolante al tempo della ſua morte hauea fra l'altri ſuoi beni,e morendo laſsò nella ſua hæredità, gl' infraſcritti ſtabili,mobili, e ſemouenti, de quali ſi tratta,poſſedendo dd.beni,e pigliandone li frutti, e facendo altri atti poſſeſſorij, mentre viſſe,e per fino alla ſua morte,e come meglio li Teſtimonij informati diranno la verità del tutto,e coſi &c.

4 Che la verità fù, & è,che li ſopradetti infraſcritti beni hereditarij del d.q.N.N. laſciati da lui nella ſua heredità,come ſopra,ſono ſtati da più meſi in quà, e ſono al preſente occupati benche indebitamente da N. N.Auuerſario,il quale ne hà preſo,e piglia i frutti da Lauoratori, e da chi occorre, come meglio li Teſtimonij informati diranno la verità del fatto, e coſi &c.

5 Che la verità fù, & è che li detti beni occupati indebitamente dal detto Auuerſario ſono quelli medeſimi in corpo, e ſoſtanza, che laſsò già nella ſua heredità come ſopra il d.q.N.N. Fratello carnale dell'Articolante, e come meglio li Teſtimonij diranno la verità del tutto,e coſì &c.

6 Item che delle ſopradette coſe ne fù,era,& è publica voce,e fama,publico,e notorio,e coſi &c.

In fine Articulorum inſeratur tenor bonorum,de quibus agitur,& deinde dicatur.

Hos pro nunc &c.non ſe aſtringens &c. ſaluo iure &c.non ſolum vt ſupra,ſed omni alio &c.

Nomi de Teſtimonij N.N.N.N.N.N. e altri da nominarſi.

11 Cæterum Hæres ex teſtamento omiſſis dictis duobus articulis primis,poterit primum articulum conficere vt infra videlicet.

1 Che la verità fù,& è, che fu già al mondo il q.NN. il quale ſotto il dì N.meſe N. dell'anno N. paſsò à miglior vita, con hauer fatto prima il ſuo vltimo Teſtamento nuncupatiuo, con il quale morì, rogato per li atti di NN.ſotto il dì N.del meſe di N. dell'anno N. nel quale inſtituì,e laſciò ſuo vniuerſale herede il d. N.N.Articolante,come più amplamente in detto Teſtamento,al quale &c.e così &c.

Et deindè poterit proſequi alios articulos, vt ſupra, mutatis mutandis, ſecundum facti contingentiam.

12 Demum probatis Articulis per Teſtes, & alia legitima probationum genera, ſeruatis ſeruandis, poterit etiam Reus eodem modo, ſi vult, probare exceptiones,ſi quas habet, iuxta ſuperius tradita hac eadem *par.2.in præcedentibus capitibus*, debetque Actor in termino ad dicendum contra, hoc caſu proteſtari iuxta formulam, de qua ſupra hac eadem *par.2. cap.6. num.16.* & Iudex tenetur admittere eo caſu iura, & Articulos cum clauſula,de qua in d.*par.2.cap.6.nu.16.*

13 Verum quoniam in hoc ſummario Poſſeſſorio iudicio non datur appellatio ſuſpenſiua, ſi forte in præmiſſis mixturam fieri contingeret,poſſet actor ſuſpendere Petitorium iuxta ſuperius tradita hac eadem *p.2. c.6.n.17.& ſeqq.* nè aliàs cauſa efficeretur appellabilis.

Succeſſiue,probatis probandis, ſunt obſeruandi termini ſubſtantiales videlicet.

A. C. N.

14 Citetur N.N.exaduerſo principalis,ad libellandum ad p.d ad articulandum ad 12.ad dicendum contra articulos,ad producendum omnia, ad dicendum contra producta ad 2. ad declarandum, ad iurandum de calumnia ad p.d.in terminis ſubſtantialibus, inſtante N. N.principali ſiue &c. N.N.Notarius.

Decretum.

NN.repetijt iura hac die in actis producta, & repetita,& petijt,& obtinuit ſeruari, vt ſupra,& dimitti, ſi & in quantum,omnia &c.

Vel ſi magis libet, termini poſſunt ſeruari in hoc iudicio,vt infra videlicet.

A. C. N.

15 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad articulandum ad 8.d.ad dicendum contra Articulos, ad producendum omnia,ad dicendum contrà producta ad 2 .d. in terminis ſubſtantialibus inſtante N. N. principali ſiue &c. N.N.Notarius.

Decretum.

N.N.repetijt iura hodie in Broliardo producta, & repetita,& petijt;& obtinuit ſeruari vt ſupra,& admitti ſi,& in quantum,omni &c.

Productio verò Iurium in actis poteſt fieri vt ſupra *par.1.cap.2.num.10.& ſeqq.*

Proinde,ſi cauſa debet expediri per decretum, poterit citari Pars vt infra, videlicet.

A. C. N.

16 Citetur N.N.exaduerſo principalis, ad videndum reiterari omnes, & ſingulos terminos ſubſtantiales, malè forſan, nulliter, & inculcatè tentos, in vim quarumcumque facultatum, abſolui inſtantem à Cenſuris ad effectum &c.deferri iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, quatenus opus ſit,concludendum, concludique videndum in cauſa,& audiendam ſententiam definitiuam in forma, & loco ſententiæ videndum (reintegrari Monitorium, ſi illud fuit negatum) inſtantem immitti in poſſeſſionē bonorum de quibus agitur, & quodcumque mandatum de immittendo, & aliud deſuper neceſſarium, & opportunum decerni, & relaxari ad p.d. inſtante N.N. principali, ſiuè &c. N.N.Notarius.

Decretum.

N.N.petijt, & obtinuit vt ſupra &c.admitti ad reiterationem terminorum, qui reiterauit in forma &c. deferri iuramentum &c.qui tactis iurauit &c.(& reintegrari monitorium,) ac decerni, & relaxari mandatum,vt ſupra,niſi ad p.d.cum intimatione, omni &c.

A. C.N.

Intimatur N.N.exaduerſo principali, qualiter Dominus relaxauit mandatum de immittendo, & aliàs prout in actis,inſtante N.N.principali, ſiue &c.

N.Notarius.

Quod ſi cauſa ſit terminanda per cedulam, citatur Pars vt infra videlicet,

A. C. N.

17 Citetur N.N.exaduerſo principalis, ad videndum reiterari omnes, & ſingulos terminos ſubſtantiales malè forſam,nulliter,& inculcatè tentos, ac ſeruatos, in vim quarumcumque facultatum, abſolui inſtantem à Cenſuris,ad effectum &c.deferri iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, quatenus opus ſit, concludendum,concludique videndum in cauſa,& audiendam ſententiam definitiuam in forma, & aliàs omni &c.ad p.d.inſtante N.N.principali ſiue &c.

N.Notarius.

De-

Digitized by Google

Decretum.

N.N. petijt, & obtinuit, vt ſupra &c. admitti ad reiterationem terminorum, qui reiterauit in forma &c. deferri iuramentum &c. qui tactis iurauit &c. & ſententiari prout in cedula quam Reuerendiſs. Dominus Locumtenens legit, ſubſcripſit, & mihi conſignauit, tenoris &c. ſuper quibus &c. præſentibus Socijs Teſtibus &c. non ſolum vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Tenor Cedulæ.

18 Chriſti nomine inuocato. Pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram diffinitiuam Sententiam, quam de Iuris Peritorum conſilio ferimus in his ſcriptis, in cauſa, & cauſis, quæ coram nobis in prima, ſeu veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia, inter N. N. abinteſtato hæredem vniuerſalem q. N.N. (vel ex Teſtamento rogato per acta N.N. die N. menſis N. anni &c. ſeu &c. ad quod &c.) Actorem, ex vna, &c. N.N. Reum conuentum, ex altera partibus, de, & ſuper immiſſione in poſſeſſionem infraſcriptorum bonorum hæreditariorum q.N.N. de quibus agitur, rebuſque alijs &c. Dicimus, pronunciamus, ſententiamus, decernimus, & declaramus, dictum NN. immittendum fore, & eſſe prout immittimus, in realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem dd. bonorum, eorumque iurium, & pertinentiarum quarumcumque, amoto exinde N.N. detentore, & quodcumque mandatum de immittendo deſuper neceſſarium, & opportunum decernendum fore, & eſſe, prout decernimus, & relaxamus, Victumque Victori in expenſis condemnamus, quarum taxationem Nobis, vel cui de iure impoſterum reſeruamus, & ita dicimus, pronunciamus, declaramus, & diffinitiuè ſententiamus, non ſolum præmiſſo, ſed omni alio meliori modo &c. (*hic inſeratur tenor bonorum*)

Ita pronunciaui Ego N.N. Locumtenens.

19 Cauſa verò vt ſupra, expedita, niſi Pars obtineat Superſeſſoriam à Præfecto Signaturæ, iuxta ſuperius tradita *par.* 1. *c.* 13. *num.* 19. vel aliud obſiſtat, expeditur Mandatum, vt infra, videlicet.

20 De Mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D.A.C. ſiuè R.P.D NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. Hæredis vniuerſalis q.NN.

Tenore præſentium.

Mandatur vobis Baroncello. & Exequutoribus, Subexequutoribus, & alijs, ad quos ſpectat &c. quatenus ſtatim viſis, & receptis præſentibus, ſub 500. ducatorum &c. alijſque pœnis &c. debeatis, & quilibet veſtrû debeat eumdem inſtantem in realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem bonorum Hæreditariorum q. NN. in fine præſentis Mandati adnotatorum, de quibus agitur, eorumque iurium, pertinêtiarum, ac membrorum quorumcumquè, amoto NN. Aduerſario, & quolibet illicito detentore immiſiſſe, induxiſſe, & impoſuiſſe, ac immiſſum, inductum, ac impoſitum manutenuiſſe, defendiſſe, & conſeruaſſe, ac de fructibus, redditibus, ac prouentibus eorumdem reſpondiſſe, & reſponderi feciſſe, quoniam d.NN. Aduerſario citato, & intimato, ſeruatis ſeruandis, in vim decreti deſuper emanati (vel ſententiæ deſuper latæ, ſi cauſa fuit expedita per Cedulam) pro vt in actis, Reuerendiſs.D. ita mandauit, hac die &c. (*hic exprimatur tenor bonorum, niſi ſupra in corpore Mandati expreſſus fuerit.*)

N.Notarius, Locus † Sigilli. N.Locumtenens.

21 Cæterum ſi Reus, qui in hoc interdicto Decretum, vel Sententiam contrariam reportauit, appellare voluerit, cum appellatio ſuſpenſiua non detur, neceſſe habebit adire Præfectum Signaturæ, ſeu eius Auditorem pro ſuperſeſſoria ad effectum impediendi Immiſſionẽ, ac proinde cauſam in plena Signatura proponẽdã curare, iuxta ſuperius tradita *p.* 1. *c.* 13. *n.* 20. *& ſeqq.*

Appellatio autem coram Iudice à quo intra decem dies, *vt in d. par.* 1. *cap* 13. *num.* 2. *& ſeqq.* interponi poterit, vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

22 Coram Domino, meque &c. NN. habita notitia de prætenſo Decreto facto, ſeu Sententia lata ad aſſertum fauorem NN. contra NN. ab ea, & omnibus alijs grauaminibus &c. ad Sanctiſs. D. N. Innocentium X. eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam appellauit, prout in Cedula, quam facto dedit, tenoris &c. petens &c. omni &c.

Cui D. dedit refutatorios in forma, omni &c.

Tenor Cedulæ appellationis.

23 A quadam aſſerta ſententia, ſeù decreto definitiuo per R.P.D.NN.A.C. Locumtenentem lata, ſeù facto, vt dicitur, ad prætenſum fauorem NN. contra NN. de, & ſuper immiſſione in poſſeſſionem bonorum Hæreditariorum q.NN. rebuſquè alijs in actis cauſæ, & cauſarum huiuſmodi latiùs deductis &c. Procurator, & eo nomine d.NN. ſentiens ſe læſum, & grauatum, & timens impoſterum magis lædi, & grauari &c. ab illa, ſeù ab illo, & toto proceſſu deſuper fabricato ad Sanctiſs. D.N. Innocentium Papam X. eiuſq; Sanctam Sedem Apoſtolicam in his ſcriptis prouocat, appellat, & æquè principaliter de nullitate dicit, petens ſemel, bis, tertiò, ſæpè, ſæpius, ſæpiſſimè, inſtanter, inſtantius, & inſtantiſſimè ſibi de Apoſtolis reſponderi, & quatenus &c. à non admiſſione, ac toto vlteriori proceſſu, iterum, & toties quoties appellat, & vt ſupra de nullitate dicit, itaut ſit vltimus in appellando &c & interim &c. nihil innouari &c. aliàs de nullitate, & attentatis &c. proteſtans &c non ſolùm, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Commiſſio autem in Signatura proponenda poterit fieri, vt ſupra, & aliàs, mutatis mutandis iuxta contingentiam facti, videlicet. Romana.

24 Beatiſſime Pater. Deuotus S.V. Orator NN donatarius omnium bonorum q. NN. reperitur à pluribus annis citra in pacifica, & quieta poſſeſſione eorumdem bonorum, ſed nihilominus NN Aduerſarius, aſſertus Hæres ab inteſtato d. q. NN. ſub minus vero prætextu, quod d. donatio non ſit de iure valida, egit coram A.C. contra eumdem Oratorem, & ſententiam fauorabilem, vt dicitur, ſuper Immiſſione in poſſeſſionem dd. bonorum, in vim interdicti, Quorum bonorum, quod non datur contra titulo poſſidentem, extorſit, à qua quidem aſſerta ſententia idem Orator ad S.V. infra legitima tempora appellauit. Supplicat igitur S.V Orator antedictus, vt dignetur cauſam, & cauſas appellationis, & appellationum, necnon nullitatis & nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ à d. aſſerta ſententia definitiua infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum, necnon attentatorum, & innouatorum quorumcumque, ac reſtitutionis in integrum, prout de Iure &c. vnà cum omnibus inciden. dependen. emergen. annexis, connexis, ac toto negocio principali, & quam, & quas &c. alicui S.V. Sacri Palatij Apoſtolici Auditori audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. committere, & mandare, cum facultate citandi, inhibendi, quos, quibus, quoties, vbi, & quando opus fuerit, Conſtitutionibus Apoſtolicis, Stylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque. Statum &c. pro plenè &c.

Sed ſi cauſa non eſt Rotalis, petitur committi alicui Romanæ Curiæ Prælato, vt traditum fuit ſupra, hac eadem *par.* 2. *c.* 6. *n.* 32.

25 Signatura, ſi cauſa non admittit appellationem, reſcribit cum clauſula, *ſine præiudicio Mandati de immittendo*, vel ſi datur appellatio, reſcribit ſimpliciter committendo cauſam appellationis, vel ſi eſt dubium, an detur appellatio, reſcribit cum clauſula, *quatenus ſit locus Ægidianæ*, iuxta ſuperius tradita hac eadem *par.* 2. *cap.* 6. *n.* 33. *& ſeqq.*

26 Tandem, ſi locus eſt exequutioni, expeditur Mandatum, & datur Exequutoribus, qui illius vigore procedunt ad Immiſſionem in poſſeſſionem bonorum, de qua Actuarius conficit publicum Inſtrumentum, iuxta formulam ſuperius traditam *d. par.* 2. *cap.* 6. *nu.* 39. mutatis mutandis.

Obſeruationes.

INterdictum Quorum bonorum ſic appellatum fuit à primis verbis Edicti Prætoris, *l. prima, ff. quorum bonorum,*

Digitized by Google

rum, Mynſing. in §. ſequenti, num. 5. & ibi etiam Oynot. nu. 19. verſ. 3. datur, Inſtit. de Interdict.

28 Eſt enim interdictum Quorum bonorum remedium adipiſcendæ poſſeſſionis bonorum hæreditariorum Defuncti, de Iure prætorio introductum, & adinuentum, l. prima, & ibi DD ff. Quorum bonorum, §. ſequens, & ibi Mynſing num. 5. Oynot. num. 7. & num. 12. & alij Inſtit. de Interd. Bart. conſ. 82. Quæſtio, in princ. verſ. præterea, lib. 2.

29 Et eſt duplex, directum, & vtile, Marant. de ord. Iud. par. 4. diſt. 7. n. 7.

Directum datur Agenti ad vniuerſam Hæreditatem dict. l. prima. ff. Quorum bonorum, Marant. dict. par. 4. diſtinct. 7. numer. 7. Vtile vero datur Agenti ad vnam rem particularem, Specul. de Teſtam. in §. nunc dicendum, verſ. quid ſi res, Marant. dict. par. 4. diſtinct. 7. num. 7.

Vel potius directum datur bonorum Poſſeſſori de Iure Prætorio, vtile datur Hæredi de Iure ciuili, Mynſing. dict. §. ſequens, n. 8. & ibi Oynot. nu. 13. Inſtit. de Interdict. Marant. dict. par. 3. diſt. 7. nu. 7. Bart. conſ. 82. in princ. verſ. aut dicimus, quod petierit, lib. 2.

30 Primò autem ad hoc, vt interdicto Quorum bonorum locus ſit, requiritur ex parte Actoris, quod ei delata ſit Hęreditas, & quod eamdem adierit, vel bonorum poſſeſſionem agnouerit, l. 1. & ff. quorum bonorum, Marant. dict. par. 4. diſt. 7. n. 4.

31 Sufficit tamen agnitio in præſentia Iudicis, nec hodie eſt de eſſentia Iudicis decretum, l. fin. C. qui admitti, Oynot. in d. §. ſequenti, numer. 23. Inſtit. de Interdict.

32 At de iure Ciuili non requiritur ſolemnitas præſentiæ Iudicis in aditione, cum Hæreditas ſolo animo poſſit adiri, l. pro Herede in princ. ff. de acquir. Hered. l. ſi Auia, C. de Iur. delib. Oynot. in d. §. ſequens, num. 24. Inſtit. de Interd.

33 Debet ergo in effectu Hæres, hoc interdicto agere volens, legitimare ſeruatis ſeruandis eius perſonam, Saluſt. Tiber. in Prax. lib. 2. c. 4. n. 5.

34 Secundò requiritur, quod res, quarum poſſeſſio petitur, fuerint in bonis ipſius defuncti tempore mortis, nec intereſt, an tunc fuerint ab eo poſſeſſæ, vel detentæ, l. prima in princ. ff. quorum bonorum Bart. in l. prima, num. 12. C. quorum bonor. cum alijs cumulatis per Menoch. de adipiſc. remed. 1. n. 78. & ſeq. & remed. 4. n. 54. verſ. vndecima, & in his terminis poſt Menoch. quem allegat, procedit Rot. dec. 173. n. 4. par. 5. recent. Buratt. dec. 386. nu. 2.

35 Tertiò requiritur, quod Reus conuentus in hoc Iudicio poſſideat pro Hærede, vel pro Poſſeſſore, l. prima, ff. quorum bonorum l. 2. C. quor. bonor. §. ſequens, Inſtit. de Interd. Bart. conſ. 82. verſ. aut dicimus quod petierit, libr. 2. Oynot. in d. §. ſequens, numer. 12. & ſeqq. Maran. de ord. Iud. par. 4. diſt. 7. num. 4. Peregr. de Fideic. art. 46. num. 11. Caualer deciſ. 386. nu. 1. Rota deciſ. 756. nu. 1. par. 3. & deciſ. 364. nu. 1. par. 5. & deciſ. 48. n. 6. & deciſ. 68. nu. 2. par. 6. recent.

36 Nam ſi Reus non pro hærede, vel pro poſſeſſore, ſed alio titulo poſſideat, hoc Interdictum non datur, d. l. vbi not. ff. quorum bonorum d. §. ſequens, Inſtit. de Interd. Oynot. in d. §. ſequens, numer. 17. Alex. conſ. 184. Viſo, num. 10. lib. 5. Maran. de ord. iud. dict. par. 4. diſt. 7. numer. 4. Caualer. d. deciſ. 386. nu. 2. Rota deciſ. 671. num. 1. par. 1. & deciſ. 756. numer. 1. par. 3. & deciſ. 415. numer. 9. par. 5. recent. & apud Poſt. de Manut. deciſ. 294. n. 5. iux. primam impreſſ.

Verùm quod dicitur non dari interdictum contra Poſſidentem alio titulo, debet intelligi de valido, nam competit interdictum, quando titulus fuerat malæ fide, vel fortè poſt mortem Defuncti acquiſitus, vt per Buratt. deciſ. 772. nu. 3. & ſeqq.

37 Ad hoc autem vt quis ſit legitimus Contradictor in hoc iudicio, requiritur, quod poſſideat bona fide, & ſine vitio, & doceat incontinenti de iure ſuo, Rolan. conſ. 1. num. 23. & ſeqq. lib. 1 Sal. Tib. in Prax. lib. 2. c. 4. num. 7. Rot. deciſ. 115. n. 2. & n. 10. & ſeq. par. 1. rec. Greg. dec. 206
38 nu. 9. & † ſicut ex præmiſſis admittitur in hoc iudicio exceptio iuris incontinenti probandi, dum Reus paratus eſt docere incontinenti de iure ſuo, ita, & multò magis admittitur illa, de cuius probatione, & veritate incontinenti liquet, Rota deciſ. 415. nu. 14. par. 5. recent. vbi quod hoc procedit in omnibus iudicijs ſummarijs.

39 Nec ſufficit Poſſeſſori oſtendere titulum inualidum, vel putatiuum, quia ad excluſionem huius interdicti requiritur titulus validus, vt de communi teſtatur Seraph. deciſ. 256. numer. 1. quem ſequitur Rota deciſ. 755. numer. 5. par. 2. & deciſ. 189. numer. 5. par. 4. recent.

40 Verùm ſi Nemo poſſideat, licèt olim Praxis obſeruauerit, quod Petens immitti teneretur generaliter citare ſua quomodolibet intereſſe putantes, iuxta tradita per Saluſt. Tiber. d. lib. 2. c. 4. nu. 4 nihilominus quia citatio hoc caſu non eſt neceſſaria, vt per Bart. d. conſ. 82. verſ. aut dicemus quod cum, lib. 2. hodie hæredi ab inteſtato, qui eius perſonam, vt ſupra, legitimauit, datur Immiſſio cum clauſula, de qua ſupra, nu. 4. abſque alia citatione.

41 Cæterum, ſi Aduerſarius non poſſideat, hoc remedium non competit, Menoch. de adipiſcen. remed. 1. n. 47. & ſeq. Peregr. de Fideic. art. 46. n. 30. Oynot. in §. ſequenti, nu. 29. Inſtit. de Interd. Caualer. deciſ. 31. nu. 7. Ferentill. ad Buratt. deciſ. 772. nu. 11.

42 Sed hoc non procedit, quando quis dolo deſijt poſſidere, nam datur tunc contra eum hoc Interdictum ad intereſſe, l. 1. ff. quorum bonorum Oynot. in d. §. ſequens, numer. 30. Inſtit. de interd. Caualer. deciſ. 31. numer. 7.

43 Competit autem hoc Interdictum, tàm Hæredi ex teſtamento, quàm ab Inteſtato, pro acquirenda poſſeſſione hæreditatis, & rerum hęreditariarũ, Oynot. in §. ſequens, numer. 13. verſ. Tertio datur, Inſtit. de Interd. Aret. §. quadrupli, nu. 34. Inſtit. de act. Marant. de ord. Iud. par. 4. diſt. 7. n. 2. cum alijs ſupra allegatis hac eadem par. 1. c. 7. n. 32. verſ. Interdictum vero.

44 Sed ſignanter datur Hæredi venienti ab inteſtato, l. 1. ff. & C. quorum bonorum Saluſt. Tiber. in Prax. d. libr. 2. cap. 4. num. 3. Rota deciſ. 115. num. 1. par. 1. & deciſ. 254. num. 1. par. 4. & dec. 217. num. 6. par. 5. recent. Buratt. dec. 738. nu. 7.

45 Et quidem Hæredi proximiori, & Fratri cõtra alios Fratres, Caualer. deciſ. 386. nu. 1. & num. 3. Filijs pro Immiſſione in poſſeſſionem bonorum Maternorum, Buratt. deciſ. 386. nu. 1. Cohæredi, qui non negatur Cohæres, ſed non poſſidet, Caualer. deciſ. 386. nu. 3. & dec. 401. num. 3. & ſeq. quinimò Cohæredi, pro ſua portione denegari non poteſt, Rota deciſ. 286. numer. 5. par. 7. recent.

46 ſed † ſi is, qui poſſidet, negat Actorem eſſe Cohæredem, agi debet familiæ herciſcundæ iudicio, Rota deciſ. 655. num. 2. par. 3. recent. Caualer. d. deciſ. 386. nume. 4. & ſeq.

47 Competitquè hoc Interdictum non ſolùm Hæredi, ſed etiam Hæredi Hæredis, Saluſt. Tiber. in Prax. lib. 2. cap. 4. numer. 6. Rota deciſ. 115. numer. 1. part. 1. recent. & Hæredis Ceſſionario, Menoch. de adipiſc. remed. 4. numer. 249. Buratt. deciſ. 386. num. 1. Rota deciſ. 48. nu. 1. par. 7. recent.

48 Etiam ad conſequendam hæreditatem Hæredi ex Teſtamento, vel ab inteſtato de Iure prætorio, vel ciuili, & bonorum Poſſeſſori, & etiam eius Hæredibus ad conſequendam hæreditatem Defuncto delatam Iure Prætorio Oynot. in d. §. ſequens, numer. 13. Inſtit. de Interd. Aret. in §. quadrupli, numer. 34. Inſtit. de action.

49 Verumtamen ſemel Immiſſo, qui à poſſeſſione cecidit, non datur hoc remedium Quorum bonorum, §. ſequens vbi Oynot. num. 25. & ſeqq. Inſt. de Inter. Alex. conſ. 70. Magnificus, numer. 11. lib. 6. & conſ. 88. Omiſſis, numer. 18. lib. 7. Marant. de ord. Iud. d. par. 4. diſt. 7. numer. 5. & ſeqq. Peregr. de Fideic. art. 46. numer. 8. Rota deciſ. 115. numer. 15. & ſeq. par. 1. & deciſ. 254. numer. 2. par. 4. recent.

50 In hoc Iudicio venit vniuerſitas bonorum, & per conſequens veniunt etiam acceſſiones, & fructus Hæreditatis, l. 1. ff. quorum bonorum Gloſ. in rubr. C. quorum bonorum Saluſt. Tiber. d. libr. 2. cap. 4. num. 1. & ſeq. Alex. conſ. 70. Magnificus, numer. 11. lib. 6. Buratt. deciſ. 474. num. 7.

51 Et

Digitized by Google

51 Et ob id datur Interdictum Quorum bonorum pro vniuerſa Hæreditate, & bonorum poſſeſſione adipiſcenda, *l.1.ff.quorum bonorum §.ſequens vbi Oynot.num. 16.Inſtit.de Interd.Rot.deciſ.217.numer.6.par.5.recent. & apud Poſt.de Manut deciſ.294.numer.6. ſecun.prim. impreſſ.*

52 Quinimo datur etiam pro adipiſcenda poſſeſſione quotæ vel alterius rei particularis, *l.1.in princ. ibi quod ex his*, & ibi *Gloſ.in verbo ad ſingulas,ff. quorum bonorum &.§ ſequens*, & ibi *Oynot.numer.16 Inſtit. de Interd. Maran. de ord. Iud. par.4.diſt.7.numer.8 Peregr. de Fideic. ar.46.numer.15.*vbi quod hoc, eſt valdè notandum in practica, *Rota deciſ.415.numer.8.par.5.recent. & apud Poſt.de Manuten.deciſ.294.numer.4.Buratt.deciſ.386.numer.2.*

53 Contrarium, quod hoc interdictum non competat pro adipiſcenda poſſeſſione rerum particularium, quia eſt Iudicium vniuerſale per *tex.in l.1.§.fin.ff. quorum bonorum* videtur tenere *Papien. in Prax. in Form. libell.quando pet.Hered.ex Teſt.§.in omnibus eius bonis, num.2.*

54 Sed poteſt diſtingui, quod aut agitur ex titulo vniuerſali, & tunc hoc interdictum competit etiam pro rebus particularibus aut agitur ex titulo ſingulari, & tunc ſecus,licet enim hoc,& ſimilia iudicia ſint vniuerſalia,apta competere ad vniuerſitatem, tamen quando competunt ad res ſingulares, hoc non fit ex titulo ſingulari, ſed ex fonte vniuerſali, vt poſt *Iaſ.* & alios declarat *Oynot. in d.§.ſequens, numer.16. Inſtit. de Interdict.*

55 Vndè infertur, quod cum Legatarius,& Vſufructuarius non habeant titulum ex fonte vniuerſali, ſed ex ſingulari,non competit eis hoc Interdictum, prout nec remedium, *l. fin.* niſi haberent in legato Hæredis inſtitutionem, & nullus adeſſet alius Cohæres, qui adiuerit, *Papien. in d.§. in omnibus, numer.1. & ſeqq.Saluſt.Tiber.d.lib.2.cap.4.numer.3. Greg.deciſ.206. num.2.*

56 Et competit etiam interdictum Quorum bonorum pro rebus incorporalibus, *Rip. in l.2.num.2.ff.quorum bonorum Peregr.de Fideic.d.art.45.num.16.Buratt.deciſ. 474.nu.7.*

57 Sed hoc non procedit in Debitoribus hæreditarijs, qui hoc Interdicto non tenentur, cum tantum eo teneantur corporum Poſſeſſores, *l.2.ff.quorum bonorum* Ratio diuerſitatis eſt, quia Debitores Hæreditatis non poſſunt quaſi poſſideri,cum non ſint in bonis noſtris, ſed Poſſeſſores prædiorum debentium ſeruitutes dicũtur poſſeſsores corporum, & ſeruitutum habita ratione ad prædia,quibus cohærent propterea datur Interdictum Quorum bonorum, non ſolum pro ſeruitutibus,ſed etiam pro alijs rebus Incorporalibus,quæ cum rei corporali cohæreant,quaſi poſſideri poſſunt, prout ex mente *Bart.*tradit *Rip.in d.l.2.n.2.ff.quor.bonor.* & alijs rationibus comprobat latius *Peregr. de Fideic. d. art.46.nu.16.*

58 Frequenter autem datur hoc interdictum pro bonis, quæ defunctus tempore ſuæ mortis poſſidebat,vel ſaltem detinebat veluti ex cauſa Commodati, vel Depoſiti,*Rip.in l.1.nu.18.in fin.ff.quorum bonorum Gabr.conſ. 31.nu.5.lib.1.Pereg.de Fideic.art.46.nu.14.Mantic.deciſ. 241.n.1 & deciſ.245.n.1.Caualer.deciſ.409.nu 2. & ſeq. Rot.deciſ.415.n.7.par.5.recent.*cum alijs cumulatis ſupra *verſ.2.requiritur.n.34.*

59 Sed licet competat pro bonis relictis à Defuncto tempore mortis,non tamen comprehendit fructus poſtea decurſos,niſi à die motæ litis,*Seraph.deciſ.270.nu. 1.Caualer.deciſ.409.num.1.& ſeqq.Buratt. deciſ. 184.numer.1.*

60 Verumtamen cum Interdictum Quorum bonorum fuerit inuentum ad inſtar Petitionis Hæreditatis, in eo ſicut in Petitione Hæreditatis venire fructus, etiam ante litem motam tradit, *Peregr. de Fideic.art. 46.numer.9.* cum alijs allegatis ſupra *verſ. in hoc iudicio, numer.50.Buratt.deciſ.474.numer.7.& deciſ.843.numer.3.*

61 Diſtinguendum eſt in materia fructuum, nam aut agitur principaliter ad ipſos fructus, qui petuntur vti ſors,& tunc debentur etiam antè litem motam,*Rot.deciſ.689.nu.3.& ſeqq.par.3.lib.3.diuerſ.Seraph. deciſ.835. nu.2.& ſeqq.& deciſ.1168.num.3. cum alijs cumulatis* per *Ferentill.ad Buratt.d.deciſ. 184.nu.8.ſub lit.A.*vbi de obſeruantia Rotæ teſtatur,*Rot.deciſ.3.nu.6.& ſeqq. p.7. recent.* vbi quod hanc opinionem perpetuò tenuit Rota,*& deciſ.281 n 4.& n.6.d.p.7.recent.*vbi quod quando dicti fructus petuntur vti ſors principalis, non malafides, ſed obligatio ex legitimo fonte manans tribuit actionem.

62 Aut agitur ad aliquam rem,cuius fructus veniunt in condemnatione acceſſoriè, & incidenter, & tunc aut ſunt percepti, & conſumpti bona fide, vel ſaltem abſque mala fide, & quis non eſt factus locupletior, nec auctum ex his eius patrimonium,& tunc quis non tenetur ad eos, niſi à die motæ litis,& ſic malæ fidei ſuperuenientis,in quibus terminis procedit *Seraphin. d.*

63 *deciſ.170.Rot deciſ.528.numer.7.par.2. recent.* vbi quod quælibet cauſa etiam temeraria excuſat à reſtitutione fructuum,*Buratt.deciſ.184.nu.1.& ſeq.Caualer. dec.409. nu.5.& ſeq.Rot.deciſ.3.nu.1.& dec.187.nu.18.& dec.211. nu.17.& deciſ.213.nu.6.par.7.recent.* & ad hoc ſufficere opinionem etiam erroneam non ſolum in facto, ſed etiam in Iure,poſt alios tradit *Beltram.ad Gregor.deciſ. 74.lit.A.*

64 Aut fructus ſunt percepti mala fide,prout ab eo,qui ſcit ſe habere Cohæredem. & tunc quis tenetur ad eos etiam ante litem motam perceptos à die malæ fidei, *l. qui bona fide,ff.de acquir.rer.domin.Rot.d.deciſ.689.n.6. par.3.diuerſ.lib.3.*& in his terminis procedit, *Buratt.d. deciſ.474.nu.6.& ſeq & deciſ.843 nu 1.& ſeqq.* & ibi *Ferentill.lit.B.n.7. cum alijs cumulatis* per *Rot.d.deciſ.3.n. 23.& ſeq.par.7.recent.*

65 Aut fructus ſunt percepti bona fide, & non ſunt conſumpti, ſed extant, & quis eſt ex eis factus locupletior, & auctum eſt eius patrimonium, & tunc illi debent reſtitui, vel eorum æſtimatio, *l.item veniunt.§. præter hæc,verſ.eos autem,ff.de petit.Hered.* cum alijs cumulatis per *Rot.dicta deciſ.3.numer.38.& ſeqq.* vbi de receptiori, & quod ab hac opinione non eſt in conſulendo, & iudicando recedendum, *par.7. recent.*

66 Aut titulus eſt reprobus, prout quando agitur de Vſuris, & tunc bona fides non excuſat à reſtitutione fructuum, *Seraph.deciſ.106. Beltramin. ad Gregor.d.deciſ 74.lit.A.* vbi hoc temperat, niſi Poſſeſsor ignoraret factum,ex quo oritur d.reſiſtentia Iuris,vt fuit dictum in *Mantuana fructuum,31. Ianuarij 1618 coram bo.me. Vbaldo.*

67 Competit denique hoc interdictum Quorum bonorum contra Fideicommiſsarium non poſſidentem legitimè.*l.1.ff.quorum bonorum,Menoch.de adipiſc.remed. 1.nu.33.Rot.deciſ.115.num.1.par. 1.recent.Caualer.deciſ. 550.nu.1.*

68 Nec exceptiones requirentes altiorem indaginem in hoc Iudicio admittuntur, nec ex eis impeditur immiſſio *Buratt.deciſ.386.n.4.*prout idem de exceptione proueniente ex titulo diuiſionis tradit idem *Buratt. deciſ.772.nu.1.*

69 Ad hoc autem, vt Fideicommiſsarius legitimè poſſideat, & per conſequens ſit legitimus contradictor, duo copulatiuè requiruntur, quod ſcilicet poſſideat ſine vitio, & doceat incontinenti de iure ſuo, *Rota deciſ.115.numer.2.par.1.recent.* vbi quod hanc opinionem perpetuò tenuit Rota, *Gregor. deciſ. 296. numer.9.*

70 Nec dicitur Fideicommiſsarius poſsidere ſine vitio, quando poſseſsio fuit capta propria authoritate, non autem de manu Hæredis,prout requiritur *l.1. ff. quor. bonor.Rolan.conſ.78.nu.14.lib.3.Greg.deciſ.206.nu.5.*cum

71 alijs cumulatis per *Rot.d.deciſ.115.n.3.*vbi † quod hoc procedit etiam, quando reſtitutio Fideicommiſsi fit ipſo iure,& poſseſsio fuit capta Hæreditate iacente, *Gregor.d.deciſ.206.nu.8.& ſeq.* vbi quod hoc procedit, etiam ſi poſseſsio ſit capta authore Prætore,quia Hæreditati iacenti debuit dari Curator, *Beltramin. ad*

72 *Greg.d.deciſ.206.num.10.*vbi † quod hoc non procedit, quando Fideicommiſsarius poſsidebat pro indiuiſo cum Defuncto,nam poteſt continuare, nec dicetur vitioſus, etiam reſpectu totius, prout nec etiam procedit.

Digitized by Google

dit. quando nullus eſſet Hæres, de cuius manu Fideicommiſſarius capere poſſet.

73 Sed concluſio, quod poſſeſſio capta à Fideicommiſſario, vt ſupra, ſit vitioſa, non habet locum, quando Fideicommiſſarius habebat facultatem capiendi poſſeſſionem propria authoritate, *Rot. d. deciſ. 115. n. 17. part. 1. recent. Greg. d. deciſ. 206. nu. 7.*

74 Quando verò Fideicommiſſarius poſſidet ſine vitio, & docet incontinenti de iure ſuo, tunc ſi non ſint faciendæ detractiones, eſt legitimus Contradictor, & poteſt impedire Hæredi immiſſionem, vt euitetur inutilis circuitus, *Pariſ. conſ. 53. numer. 114. libr. 3.* cum alijs cumulatis per *Beltramin. ad Gregor. d. deciſ. 206. num. 12.*

Secus ſi ab Hærede ſint faciendę detractiones *Caſtr. in l. fin. num. 13. C. de edict. Diu. Adr. tollea. Menoch. de adipiſc. remed. 4. num. 638. Gabr. conſil. 45. numer. 24. lib. 2. Boer. deciſ. 156. numer. 2. Rot. d. deciſ. 115. numer. 11. par. 1. & deciſ. 254. numer. 5. part. 4. recent. Greg. d. deciſ. 206. numer. 8.* cum alijs cumulatis ibidem per *Beltramin. ſub num. 11.*

75 Sed hoc non procedit, quando detractiones faciendæ ſunt valdè turbidæ, quæ ob id reſpiciunt Petitorium, & ad illud reijciuntur, *Rot. apud Poſt. de Manut. dec. 150. n. 10. & deciſ. 216. n. 14. iuxta prim. impreſſ.* & interim datur Fideicommiſſario Manutentio, *Poſt. de Manut. obſeru. 47. n. 9.*

76 Cæterum in hoc ſummario poſſeſſorio appellatio ſuſpenſiua non admittitur, *Oynot. in §. ſequens, num. 42. Inſtit. de interdict. Marant. de ord. Iud. par. 4. diſtinct. 7. n. 9.* quod eſt regulare in omnibus Poſſeſſorijs, vt tradit idem *Marant. de ord. Iud. 3. par. 6. part. princ. act. 2. num. 294.* vbi de magis communi *Grauat. ad Veſtr. in prax. libr. 7. cap. 3 numer. 38.* vbi de magis communi *Marcheſan. de Commiſſ. appell. in Salu. & alijs poſſ. par. 1. §. 1. num. 12. & num. 28. & numer. 29. & ſeq. fol. 927. ſecundum nou. impreſſ.*

77 Licet autem interdictum quorum bonorum fuerit adinuentum ad inſtar Petitionis Hæreditatis, vt per *Burat. d. deciſ. 772. n. 1.* & in multis conueniant, tamen in pluribus diſcrepant.

78 Nam primò conueniunt, quia in vtroque iudicio veniunt acceſsiones, ſeu fructus ex allegatis ſupra, *verſ. in hoc iudicio n. 50.*

Secundò, quia dantur ſolum contra Poſſidentem pro Hærede, vel pro Poſſeſſore.

Tertiò, quia in vtroque iudicio requiritur, quod Actor ſit Hæres.

Quartò, quod reus poſſideat, vel dolo deſierit poſſidere.

Quintò, vtrumque eſt iudicium vniuerſale, quod datur aliquando pro rebus particularibus.

Sextò, Neutrum datur pro recuperanda re, cuius quis alias fuit nactus poſſeſſionem, quam poſtea amiſit.

Septimò vtrumque iudicium proponi poteſt ſæpius pro diuerſarum rerum poſſeſſione adipiſcenda, latè *Oynot. in §. ſequens, numer. 35. & ſeqq. inſtit. de Interdict.*

79 Diſcrepant verò primò origine, nam Petitio Hæreditatis de iure ciuili, Interdictum verò Quorum bonorum eſt de iure Prætorio introductum.

Secundò petitio Hæreditatis directa datur Hæredi, vtili bonorum Poſſeſſori, interdictum verò Quorum bonorum directum datur bonorum Poſſeſſori, vtili Hæredi.

Tertiò petitio Hæreditatis eſt bonæ fidei, interdictum verò ſecus.

Quartò petitio Hæreditatis eſt iudicium petitorium, interdictum verò Poſſeſſorium.

Quintò in petitione Hæreditatis datur appellatio ad vtrumque effectum, ſecus in interdicto.

Sextò in petitione Hæreditatis Actor petit declarari ſe Hæredem, & ſibi res Hæreditarias reſtitui, in interdicto verò petit immitti in poſſeſſionem earum.

Septimò in petitione Hæreditatis Iudex declarat Actorem Hæredem, in interdicto condemnat Reum ad reſtitutionem Poſſeſſionis.

Octauò, in Petitione hæreditatis Actor debet plenè probare ſe hæredem, & bona eſſe Hæreditaria, vel ſaltem poſſeſſa, vel detenta à Defuncto; in Interdicto ſufficit probatio ſemiplena, vel præſumptiua.

Nono, Petitio Hæreditatis datur pro bonis ſimpliciter poſſeſſis, vel detentis à Defuncto, Interdictum verò pro rebus quæ in bonis Defuncti tempore mortis fuerunt, ſed hæc differentia videtur verbalis ex al. legatis ſupra, *verſ. 2. requiritur, nu. 34. & verſ. frequenter num. 58.*

Decimò, Petitio Hæreditatis datur contra Debitores Hæreditarios, Interdictum verò ſecus, latè *Oynot. in d. §. ſequens, n. 31. & ſeq. & latius, nu. 38. & ſeqq. Maran. de ord. Iud. par. 4. diſt. 7. n. 7. & ſeqq.*

Quorum legatorum. Pars II. Cap. XI.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio Tituli ad præcedentes*
2 *Interdictum Quorum Legatorum quibus, & ad quid competat.*
3 *Agens Interdicto Quorum Legatorum debet conficere Monitorium.*
4 *Monitorium per Herede contra Legatarium in Interdicto Quorum Legatorum, & eius formula.*
5 *Monitorium perſonaliter eſt exequendum, & deindè reproducendum in actis.*
6 *Reproductio Monitorij in actis, & eius Formula.*
7 *Negatio Monitorij, & eius formula.*
8 *Actor debet verificare Monitoriũ, etiamſi ex aduerſo non negetur.*
9 *Actor Hæres pro verificatione Monitorij in Iudicio Quorum Legatorum probare debet, ſe Hæredem.*
10 *In termino, ad dicendum contra, Reus proteſtari debet, & quomodo.*
11 *Agens Hæres in hoc iudicio probare etiam debet, rem ab eo petitam fuiſſe hæreditariam, & Reum illam occupaſſe propria authoritate, ac adhuc occupare, vel dolo deſiſſe poſſidere.*
12 *Interdictum Quorum Legatorum non competit Hæredi, niſi docto de intereſſe ratione falcidiæ detrahendæ.*
13 *Reus in hoc Iudicio poteſt opponere, & probare exceptiones, quas habet per legitima probationum genera.*
14 *In Interdicto Quorum Legatorum poteſt ſuſpendi Petitorium, & ad quid.*
15 *Citatio ad libellandum in termino ſubſtantiali in Interdicto Quorum Legatorum, & eius Formula, & Proceſſus.*
16 *Citatio ad articulandum in termino ſubſtantiali in iudicio Quorum Legatorum, & eius Formula, & Proceſſus.*
17 *Citatio ad videndum reiterari, & loco Sententiæ reintegrari Monitorium, & immitti, & eius Formula, & Proceſſus.*
18 *Citatio ad videndum reiterari, & ad Sententiam, & eius Formula, & Proceſſus.*
19 *Cedula Sententiæ pro Herede in interdicto Quorum Legatorum, & eius Formula.*
20 *Cauſa ad fauorem Hæredis in hoc iudicio expedita, niſi aliud obſiſtat, poteſt expediri Mandatum de immittendo.*
21 *Mandatum de immittendo in interdicto Quorum Legatorum, & eius Formula.*
22 *Reus, appellare volens in Interdicto Quorum Legatorum, debet adire plenam Signaturam, ſeruatis ſeruandis.*

23 *Inter-*

Digitized by Google

23 *Interpoſitio appellationis coram Iudice, à quo, & eius formula, & reſponſio Iudicis.*
24 *Cedula appellationis interpoſitæ, ſeu interponendæ coram Iudice à quo, & eius Formula.*
25 *Commiſſio pro Reo in plena Signatura proponenda In interdicto Quorum Legatorum, & eius Formula.*
26 *Signatura quomodo reſcribat in cauſa appellationis à Legatario interpoſitæ in interdicto Quorum Legatorum.*
27 *Si eſt locus exequutioni in hoc Iudicio proceditur ad immiſſionem, de qua conficitur ab Actuario Inſtrumentum.*
28 *Legatarius pro Legato poteſt agere contra Hæredem via exequutiua, vel ſummaria.*
29 *Legatarius pro pecunia legata agere volens executiuè contra Hæredem, quomodo agere, & quid probare debebat.*
30 *Legatarius, agere volens executiuè pro mobilibus, vel ſemouentibus legatis, debet, docto de legato, ſeruatis ſeruandis, Perſonas legitimare.*
31 *Citatio contra Hæredem ad conſignandum mobilia legata, & eius formula & Proceſſus.*
32 *Citatio ad videndum relaxari Mandatum aliàs decretum pro Legato mobilium, & eius formula, & Proceſſus.*
33 *Hæres citatus poteſt deducere, & probare ſuas exceptiones, ſi quas habet contra Legatarium, alias expeditur Mandatum executiuum.*
34 *Mandatum pro Legato mobilium, vel ſemouentium expeditur prout in formula, quæ datur.*
35 *Citatio ad conſignandum mobilia legata in executione capta, & eius formula, & Proceſſus.*
36 *Mandatum de conſignando mobilia, vel ſemouentia legata in executione capta, & eius Formula.*
37 *Executor, præuio Mandato conſignat Legatario mobilia legata in executione capta, & Actuarius de hoc conficit inſtrumentum.*
38 *Si Executor non inueniat bona mobilia legata, quomodo procedendum, & quid agendum.*
39 *Exequatur contra Perſonam, & bona propria Hæredis non docentis de legitimo Inuentario, ſeu rationem non reddentis, & eius formula,*
40 *Si valor mobiliũ legatorum nõ apparet ex publicis documentis, & dd. mobilia non reperiuntur, poteſt probari per Teſtes, ſed à Decreto liquidationis dabitur appellatio.*
41 *Mobilibus legatis non repertis, ſi contingat exequi Mandatum contra perſonam Hæredis, non eſt opus liquidatione valoris, & ob id cauſa non eſt appellabilis.*
42 *Mandatum non poteſt exequi contra perſonam Hæredis, quia habet in bonis, an, & quando, ad tollendam ei viam appellationis poſſit contra eum agi ad exhibendum, vel alio iudicio, & num. 43.*
43 *Citatio ad tradendum mobilia legata, aliàs videndum grauari, & eius formula, & proceſſus.*
44 *Contra non tradentem mobilia legata, expeditur Mandatum pro Grauamine, & proceditur ad illius executionem, & ſubhaſtationem, donec ille tædio affectus pareat.*
45 *Si valor legati eſt ſcutorum quingentorum, vel ab inde ſupra, quia cauſa appellationis tunc venit committenda in Rota, melius eſt agere coram A. C. via ordinaria, & quare.*
46 *Re legata ad valorem ſcutorum quingentorum aſcendente, cautius eſt coram A. C. agere Saluiano, & quare.*
47 *Legatarius volens agere contra Hæredem pro re legata via ſummaria, ſeù Interdicto Quorum legatorum debet agere præuio Monitorio.*
48 *Monitorium pro Legatario in Interdicto quorum legatorum, & eius formula.*
49 *Monitorium contra Partem aduerſam executum, & reproductum, poteſt exaduerſo negari.*
50 *Legatarius hoc iudicio agens debet docere de legato, & morte Teſtatoris, ac legitimare Perſonas ſeruatis ſeruandis.*
51 *Legatarius debet in hoc iudicio probare rem legatam fuiſſe à Teſtatore tempore mortis poſſeſſam, ſeù detentam, & nunc Aduerſarium vti hæredem eamdem detinere.*
52 *Hæres reus conuentus in interdicto Quorum legatorum poteſt deducere, & probare per legitima probationum genera ſuas exceptiones, ſi quas habet.*
53 *In Interdicto Quorum legatorum intentato à Legatario contra Hæredem poteſt ſuſpendi Petitorium.*
54 *Legatarius intentans interdictum Quorum legatorum contra Hæredem debet ſeruare terminos ſubſtantiales, & ad ſententiam, & quomodo.*
55 *Cedula ſententiæ pro Legatario contra Hæredem in Interdicto Quorum legatorum, & eius formula.*
56 *Mandatum de immittendo ad fauorem Legatarij expediri, & ad immiſſionem illius virtute contra Hæredem procedi poteſt, & quomodo.*
57 *Hæres in interdicto Quorum legatorum à Legatario conuentus quomodo appellare, & cauſam appellationis committendam curare debeat.*
58 *Commiſſio appellationis ab Hærede contra Legatarium interpoſitæ in interdicto Quorum legatorum, & eius formula.*
59 *Alia commiſſio appellationis ab Hærede interpoſitæ contra Legatarium, quando cauſa fuit contra eum expedita per decretum.*
60 *Signatura quomodo in cauſis poſſeſſorijs, & quomodo in pecuniarijs reſcribat, remiſſiuè.*
61 *Reſcripto Signaturæ impedimentum non præſtante poteſt procedi ad expeditionem, & executionem mandati.*
62 *Pro Legatis etiam pecuniarijs, ac Fideicommiſſi ſolet frequenter intentari Saluianum.*
63 *Interdictum Quorum Legatorum vnde dicatur.*
64 *Interdictum Quorum Legatorum quid ſit.*
65 *Legatarius, ſeu Fideicommiſſarius debet regulariter capere rem legatam, ſeù Fideicommiſſo relictam de manu Hæredis.*
66 *Regula, dolo facis petere quod reſtituturus es, non procedit, quando intereſt Actoris, vt res in primis reſtituatur.*
67 *Interdictum, Quorum Legatorum non competit Hæredi, niſi quando vult, & poteſt detrabere Falcidiam ſeù Trebellianicam.*
68 *Occupans rem legatam ab Hærede poſſeſſam propria authoritate poſt aditam cadit à Iure ſuo, & Hæredi competit interdictum recuperandæ.*
69 *Occupans rem legatam vacantem, & ante aditam non cadit à iure ſuo, ſed competit Hæredi hoc caſu interdictum Quorum legatorum.*
70 *Occupans rem hæreditariam ante aditam tenetur crimine expilatæ hæreditatis, ſi eſt Extraneus, ſecus ſi eſt Legatarius.*
71 *Occupans rem alienam vacantem ob Domini abſentiam tenetur eam reſtituere vti Prædo, vel Fur, ſecus Legatarius occupans rem legatam vacantem ante aditam.*
72 *Creditor, ius ſibi dicens in bonis debitoris propria authoritate, amittit creditum.*
73 *Res legata ante aditam eſt in bonis nullis, poſt aditam verò eſt propria ipſius Legatarij.*
74 *Vt ſit locus interdicto Quorum legatorum, ſex requiruntur, & quæ.*
75 *Interdictum quorum legatorum competit etiam Hæredi Hæredis, & bonorum Poſſeſſoris.*
76 *Interdictum Quorũ Legatorũ datur contra Legatarium, qui rem legatã propria authoritate occupauit.*
77 *Interdictum Quorum Legatorum datur contra titulo Poſſidentem, ſecus interdictum Quorum bonorum.*

Digitized by Google

78 *Interdictum Quorum Legatorum datur contra Legatarium, qui rem legatam cum conſenſu Hæredis ante aditam occupauit.*

79 *Interdictum Quorum Legatorum datur contra Legatarium, qui Legatorum ſeruandorum nomine miſſus fuit in poſſeſſionem à Iudice, & quando.*

80 *Interdictum Quorum Legatorum datur contra eum, qui rem legatam occupatam dolo deſijt poſſidere, & ad quid.*

81 *Interdictum Quorum Legatorum datur contra Cohæredem, qui propria authoritate occupauit prælegatum. & pro qua rata.*

82 *Interdictum Quorum Legatorum datur contra Hæredes, & Succeſſores Legatariorum.*

83 *Interdictum Quorum Legatorum datur contra Fideicommiſſarium vniuerſalem.*

84 *Interdictum Quorum Legatorum non datur contra Fideicommiſſarium, vel Legatarium habentem facultatem capiendi poſſeſſionem propria authoritate, dum tempore poſſeſſionis ab eo adeptæ Hæres adhuc non poſſidebat.*

85 *Interdictum Quorum Legatorum datur Legatario contra Hæredem pro re legata, etiam quando fuit ad eam occupatam illi reddendam coactus.*

86 *Conſuetudo, & Praxis eſt rerum magiſtra.*

87 *Interdictum Quorum Legatorum datur tam pro rebus corporalibus, quàm incorporalibus.*

88 *Interdictum Quorum Legatorum non habet locum in Donatione cauſa mortis, & quare.*

89 *In interdicto Quorum Legatorum non datur appellatio ſuſpenſiua, niſi opus ſit detrahere Falcidiam ex legatis pro ſupplemento æris alieni.*

90 *Legatario, & Fideicommiſſario competunt tres actiones, & quæ.*

91 *Legatario, & Fideicommiſſario ratione hipothecæ competit etiam Saluianum.*

92 *Pro Legato competit via executiua, & ita obſeruat Praxis in Tribunali A.C & num.93.*

93 *Contrarium opinionem paſſim ſequitur, & obſeruet Rota.*

94 *Quando fuit actum via ordinaria, cenſetur renunciatum executiuæ.*

95 *Si Hæres negat Teſtamentum, vel dicit de nullitate illius, & eſt ſuper hoc contentio Iudicialis, non competit pro Legato via executiua, etiam in Tribunali A.C.*

96 *Opinio* Angeli, *quod pro Legato competat via executiua, non habet locum, quando Legatarius intentat remedium l.fin.ſecus ſi intentat aliam actionem.*

97 *Opinio Rotæ, quod pro legato non competat via executiua non procedit in eo Tribunali, quando mandatum ab A.C. relaxatum tranſiuit in iudicatum ob non interpoſitam appellationem.*

98 *Actore non probante, Reus abſoluitur, etiam ſi probatio ſit dubia, & ſimus in fauorabilibus.*

99 *Teſtis deponens, Teſtatorem accidenti impeditum dixiſſe,* laſſate ſtar così, *e tornate vn'altra volta, che lo finiremo, ad ſummam concludit de preparatorij Teſtamenti, vel Codiilli faciendi.*

100 *Verba Teſtatoris, quæ differunt vltimam voluntatem in aliud tempus perficiendam, ad præparatoria tantùm ſunt referenda.*

101 *Teſtator cenſendus eſt permanſiſſe in mero tractatu, & præparatorijs teſtandi, ſi hoc ex dictis Teſtium, vel alijs facti circumſtantijs colligi poteſt.*

102 *Præparatoria, & tractatus diſponendi in vltima voluntate imperfecta carent omni Iuris effectu.*

103 *Voluntas imperfecta non eſt voluntas, nec diſpoſitio etiam ad pias cauſas.*

104 *Voluntas imperfecta ſuſtineri non poteſt, etiam fauore piæ cauſæ, ex receptiori.*

105 *Doctrina* Bart. in l.in Teſtamento, ff.de fideic.libert. *magis communiter reprobatur.*

106 *Opinio* Bart, in d.l.in Teſtamento, *ſi vera eſſet, poſſet ad omne peius procedere, quando Teſtator habuit aliquod capitulum Teſtamenti pro perfecto, alias ſecus.*

107 *Voluntas Hominis eſt ambulatoria.*

108 *Legata Pia debentur, etiam, ſi Teſtator poſt Teſtamentum perfectum dixerit,* tenete così fino à domane, *ſecus ſi hoc dixerit ante Teſtamentum & voluntatem perfectam.*

109 *Teſtamentum imperfectum ratione voluntatis, nec etiam ſuſtinetur ex clauſula Codicillari inter Liberos.*

110 *Clauſula Codicillaris eſt inuenta ad conſeruandam, non ad ſupplendam Teſtatoris voluntatem.*

111 *Dum imperfectio eſt in voluntate, præſumitur, quod Teſtator diſtulerit in aliud tempus ad examinendum ſe à moleſtijs Inſtantium pro vltimæ voluntatis confectione.*

112 *Si Teſtator volebat ipſe diſponere per rogitum Notarij, & diſtulit in aliud tempus, non valet actus etiam ad pias cauſas, dum voluntas illius non eſt omninò adimpleta.*

113 *Duo Teſtes in relictis ad Pias cauſas quando non ſufficiant.*

114 *Duo Teſtes, qui requiruntur in relictis ad pias cauſas, debent eſſe omni exceptione maiores.*

115 *Idem eſt dicere Teſtis idoneus, & Teſtis omni exceptione maior.*

116 *Teſtes, qui plures irreparabiles patiuntur defectus, repelluntur in totum.*

117 *Teſtis nulliter examinatus ſine interrogatorij Parte non citata repellitur.*

118 *Citatio eſt de Iure naturali, & diuino.*

119 *Teſtis examinatus inter alios, & per diuerſa acta non probat.*

120 *Teſtes plures idonei, inter aliàs formiter examinati, in antiquis probant ſemiplenè contra non citatum, ſi ſunt mortui.*

121 *Teſtis non deponens ſuper toto facto, & aliqua occultans fidem non meretur.*

122 *Teſtis habens in cauſa intereſſe non probat.*

123 *Teſtis, prætendens ſe legatarium in Codicillis, non probat Codicillos.*

124 *Teſti habenti lites, & malam affectionem contra, eum quem deponit, diminuitur de fide.*

125 *Teſtis ſibi contrarius in eſſentialibus non meretur fidem.*

126 *Teſtes ſingulares ſingularitate obſtatiua nihil probant.*

127 *Teſtes ſibi contrarij in formalitete verborum, de qua fuerunt interrogati, & in ſubſtantia, non probant.*

128 *Teſtes, cum agitur de probanda vltima voluntate, debent eſſe conteſtes in omnibus, aliàs nihil probant.*

Quorum legatorum. Pars Secunda. Cap. XI.

1 SVpereſt, vt de quarto adipiſcendæ poſſeſſionis remedio, hoc eſt, de Interdicto Quorum Legatorum, A, diſpiciamus.

2 Competit hoc Interdictum ſignanter Hæredi aduerſus Legatarium, qui rem ſibi legatam, non de manu Hæredis, ſed propria authoritate occupauit, ad eiuſdem rei poſſeſſionem ab eo auocandam, vt proindè Legatarius poſſidet eumdem ad rem legatam ſibi tradendam conuenire.

3 Debet ergo Hæres, qui hoc interdicto vult experiri, conficere monitorium vt infra, & aliàs ſecundum contingentiam facti, videlicet.

4 De-

4 De mandato Illuſtriſſimi,& Reuerendiſs.A.C. ſiuè R.P.D.NN eius in ciuilibus Locumtenentis.& ad Inſtantiam NN. Hæredis vniuerſalis q.NN. prout ſuis loco, & tempore demonſtrabitur.

Tenore præſentium.

Moneatur NN.aſſertus Legatarius d.q.NN. detentor,& occupator vnius Vineæ Hæreditariæ prædicti q.NN, ſitæ extra portam N. iuxta bona NN.& NN. alios.ſi qui &c.ſibi, vt aſſeritur, legatæ,quatenus infra triduum proximum, ſub 500. ducatorum Cameræ Apoſtolicæ applicandorum, ac pro illis mandati executiui, & in Iuris ſubſidium, Excommunicationis &c.aliiſque pœnis, debeat d.NN. Inſtantem in realem, corporalem, & actualem, pacificam, & quietam poſſeſſionem d.vineæ,ac illius iurium, membrorum,pertinentiarum,& annexorum quorumcumque, immiſiſſe, poſuiſſe,& induxiſse, immiſſumque, impoſitum, & inductum manutenuiſse,defendiſse, & conſeruaſse, ac de fructibus,redditibus, & prouentibus reſpondiſse, & ſatisfeciſse, & per quos opus fuerit immitti,reſtitui, manutenere, ac reſponderi feciſſe,damnaque, expenſas, & intereſse præmiſsorum cauſa.& occaſione facta,paſsa,patiēda ac liquidanda, refeciſse,aſſertumque Legatum quatenus ſibi de Iure debeatur, de manu eiuſdem Hæredis recepiſse, Mandatumque de immittendo, ac manutenendo, & aliud deſuper neceſſarium, & opportunum, concedi, & relaxari, Ius, & Iuſtitiam miniſtrari, aliaque deſuper neceſsaria, & opportuna fieri vidiſse, in vim Interdicti Quorum Legatorum, ſeù alterius cuiuſcumque remedij poſſeſſorij magis vtilis, & proficui, d. Inſtanti competentis &c. deducens &c. implorans &c.non ſolùm,vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.& ſi quis &c. compareat &c. alioquin &c.

N.Notarius. Locus † Sigilli.

5 Quod quidem monitorium, a Curſore perſonaliter executum, eſt reproducendum, & reproductio ab Actuario ſcribenda in actis videlicet.

6 Pro NN.contra NN.

Coram Domino, meq;&c.NN.Sanctiſs.D.N. Curſor retulit ſe ad inſtantiam NN.perſonaliter monuiſſe NN.prout in folio,tenoris &c.omni &c.

Et poteſt exaduerſo negari,vt infra, videlicet.

7 Pro NN.contra NN.

In Officio NN. & negando monitorium dixit narrata,prout narrantur,non fuiſse, nec eſse vera, & ad petitia,prout petuntur, non teneri. Ideò nihil fieri, niſi ſeruatis ſeruandis,& ver.alias &c.

8 Debetque Actor huiuſmodi monitorium verificare, etiam ſi non fuerit exaduerſo negatum.

9 Et primò,pro illius verificatione, debet actor probare, ſe eſse hæredem, ac ob id producere in actis Teſtamentum ipſum in publicam, & autenticam formam,citata Parte ad dicendum contra iura, iuxta ſuperius tradita *par.1.c.2.num.10.& ſeqq.* vel ſe eſse hæredem ab inteſtato, ſi fortè defunctus inteſtatus deceſſit, & Legatum in Codicillis reliquit,& ad id producere in actis articulos opportunos, iuxta tradita *in c.proximo præcedenti,num.*10. citata Parte ad dicendum contra illos,iuxta formulam, de qua ſupra,*par.1.c.11.num.2.& ſeqq.* necnon Iura recognoſcenda curare,& Articulos probare per Teſtes ſeruatis ſeruandis, iuxta ſuperius tradita *par.1.cap.2.num.20.& ſeqq. & cap.11.nu.4.& ſeqq.& par.2.c.6.n.12. & ſeqq.* vel per alia legitima probationum genera, ac in effectu perſonam ſuam,vt decet,legitimare,iuxta Praxim,de qua ſupra *par.1.c.5.nu.2.& ſeqq.*

10 In terminis autem ad dicendum contra Iura, vel Articulos.Reus poterit opponere generalia contra, & proteſtari,vt dictum fuit ſupra *par.1.c.2.num.18.& c.11.n.5,& par.2.c.6.nu.16.*mutatis mutandis, iuxta contingentiam facti.

11 Secundò actor probare debet, quod res, de qua agitur,fuerit hæreditaria ipſius Defuncti,& quod Legatarius illam propria authoritate occupauerit ſine conſenſu Hæredis, & adhuc illam occupet, vel dolo deſierit poſſidere, iuxta ſuperius tradita *in dict. cap. proximo præcedente, numer.* 10. & aliis mutatis mutandis, iuxta contingentiam facti.

12 Tertiò,quod eiuſdem actoris interſit ratione quartæ Falcidiæ deducendæ ex re legata,cum Hæreditas non ſit ſoluendo, nàm aliàs non docto de Intereſſe, non competit Hæredi hoc Interdictum.

13 His ab Actore probatis per Scripturas, vel Teſtes, aut alia probationum genera, Reus quoque, ſi ei libuerit, poterit eodem modo ſuas exceptiones deducendas, iuxta Praxim de qua ſupra *part. 1. capit. 7. & ſeqq.* & aliis, ſi quas habet, probare; in termino autem ad dicendum contra Iura, vel Articulos, Actor poterit proteſtari, ſupra *capit. 6. num. 16. & in capit. proximo præcedente ſub num.* 12. dictum fuit.

14 Demum ſuſpenſo, quatenus opus ſit, Petitorio, iuxta ſuperius tradita, hac eadem *par.2. cap. 6. num.8.* nè cauſa appellabilis euadat, obſeruandi ſunt termini ſubſtantiales, videlicet.

A.C.N.

15 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad libellandum ad p. d. ad articulandum ad 12. ad dicendum, contra Articulos,ad producendum omnia, ad dicendum contra producta ad ſecundam, ad declarandum, ad iurandum de Calumnia ad p. d. in terminis ſubſtantialibus, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. repetijt iura hodie in Broliardo producta, & petijt, & obtinuit ſeruari, vt ſupra, & admitti ſi, & in quantum, omni &c.

Vel A.C.N.

16 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad articulandum ad octauum diem,ad dicendum contra Articulos, ad producendum omnia, ad dicendum contra producta ad ſecundam diem in terminis ſubſtantialibus, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. repetijt iura hac die in actis producta, & repetita, & petijt, & obtinuit ſeruari, vt ſupra, & admitti ſi, & in quantum, omni &c.

17 Et ſi cauſa eſt expedienda per Decretum,citatur deinde Pars, vt infra videlicet.

A.C.N.

Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum reiterari omnes, & ſingulos terminos ſubſtantiales, malè forſan, nulliter, & indebitè tentos, in vim quarumcumque facultatum, abſolui inſtantem à cenſuris ad effectum &c. deferri iuramentum in ſupplementum plenæ probationis,quatenus opus ſit.concludendum, concludique videndum in cauſa, & audiendum ſententiam definitiuam, & loco ſententiæ videndum reintegrari monitorium, (ſi illud reintegratione indigeat,) & Inſtantem immitti in poſſeſſionem vineæ, de qua agitur, & quodcumque mandatum de immittendo, & aliud deſuper neceſſarium, & opportunum decerni, & relaxari, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra &c. admitti ad reiterationem terminorum, qui reiterauit in forma &c. deferri Iuramentum &c. qui tactis iurauit &c. (& reintegrari Monitorium) ac decerni, & relaxari Mandatum, vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione, omni &c.

A.C.N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter D. relaxauit Mandatum de immittendo, & aliàs prout in actis, inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

18 Si verò magis libet cauſam expedire per Cedulam, citatur Pars, vt infra, videlicet.

A.C.N.

Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum reiterari omnes,& ſingulos terminos ſubſtantiales malè forſan, nulliter, & inculcatè tentos, in vim quarum-

Digitized by Google

cumque facultatum, abſolui inſtantem à cenſuris ad effectum &c. deferri iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, quatenus opus ſit, concludendum, concludique videndum in cauſa, & audiendum Sententiam definitiuam in forma, & aliàs omni meliori modo &c. ad p.d. inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra &c. admitti ad reiterationem terminorum, qui reiterauit in forma &c. deferri iuramentum &c. qui tactis iurauit &c. & ſententiari, prout in Cedula, quam Reuerendiſſimus D. Locumtenens legit, ſubſcripſit, & mihi conſignauit, tenoris &c. ſuper quibus &c. præſentibus Socijs teſtibus &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Tenor Cedulæ.

19 Chriſti nomine inuocato. Pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram definitiuam Sententiam, quam de iuris peritorum conſilio in his ſcriptis ferimus, in cauſa, & cauſis, quæ coram nobis in prima, ſeu veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia, inter NN. Hæredem vniuerſalem q. NN. virtute Teſtamenti in publicam, & autenticam formam in actis producti, ad quod &c. (vel ab inteſtato Hæredem vniuerſalem q. NN.) Actorem ex vna, & NN. Legatarium aſſertum dicti q. NN. Reum conuentum, ex altera partibus, de, & ſuper immiſſione in poſſeſſionem vnius Vineæ hæreditariæ q. NN. ſitæ extra portam NN. iuxta bona NN. & bona NN. & alios confines, ſi qui &c. de qua agitur, rebuſque alijs &c. Dicimus, pronunciamus, ſententiamus decernimus, & declaramus, dictum NN. immittendum fore, & eſſe in realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem dictæ Vineæ, eiuſque iurium, & pertinentiarum amoto exinde d. NN. detentore, & quodcumque Mandatum de immittendo deſuper neceſſarium, & opportunum decernendum fore, & eſſe, prout decernimus relaxamus, Victumque Victori in Expenſis condemnamus, quarum taxationem nobis, vel cui de iure impoſterum reſeruamus, & ita dicimus, pronunciamus, declaramus, & definitiuè ſententiamus, non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo.

Ita pronunciaui Ego NN. Locumtenens.

20 Cæterum cauſa, vt ſupra, terminata, niſi aliud obſtet, vel Pars obtineat a Præfecto Signaturæ mandari ſuperſederi, iuxta ſuperius dicta *part. 1. capit. 13. nu. 18. & ſeqq.* expeditur Mandatum de immittendo, tenoris videlicet.

21 De mandato Illuſtriſſimi & Reuerendiſſimi. D. A. C. ſiuè R. P. D. eius in ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. Hæredis vniuerſalis q. NN. principalis.

Tenore præſentium.

Mandatur vobis Baroncello, & Exequutoribus, Subexequutoribus, & alijs, ad quos ſpectat &c. quatenus, ſtatim viſis, & receptis præſentibus, ſub 500. ducatorum &c. alijſque pœnis &c. debeatis eumdem inſtantem in realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem vineæ hæreditariæ q. NN. ſitæ extra Portam NN. iuxta bona NN. & NN. &c. de qua agitur, eiuſque iurium, & pertinentiarum, ac membrorum quorumcumque amoto NN. Aduerſario, & quolibet alio illicito detentore, immiſiſſe, induxiſſe, impoſuiſſe, & immiſſum, impoſitum, & inductum manutenuiſſe, defendiſſe, & conſeruaſse, illique de fructibus, redditibus, & prouentibus eiuſdem reſpondiſse, & reſponderi feciſse, quoniam d. NN. Aduerſario citato, & intimato, ſeruatis ſeruandis in vim decreti deſuper emanati (vel quoniam d. NN. Aduerſario citato, ſeruatis ſeruandis, in vim Sententiæ deſuper latæ (ſi cauſa fuit expedita per Cedulam) prout in actis, Reuerendiſs. D. ita mandauit, hac die &c.

N. Notarius. Locus † Sigilli. N. Locumten.

22 Quod ſi Reus in hoc interdicto velit appellare, debet obtenta ſuperſeſsoria, adire Signaturam Iuſtitiæ, & cauſam, Parte citata, proponendam curare, iuxta ſuperius dicta *part. 1. cap 13. num. 20. & ſeqq.* ac appellationem in primis coram Iudice a quo infra decem dies, vt infra, interponere, videlicet.

23 Pro NN. contra NN.

Coram Domino, meq. &c. NN. habita notitia de prætenſo Decreto facto, ſeu ſententia lata ad aſſertum fauorem NN. contra NN. ab eo, ſeu ab ea, & omnibus alijs grauaminibus &c. ad Sanctiſs. D. N. Innocentium Papam X. eiuſque Sanctam Sedē Apoſtolicam appellauit, prout in Cedula, quam facto dedit, tenoris &c. petens &c. omni &c.

Cui D. dedit refutatorios in forma, omni &c.

Tenor Cedulæ.

24 A quadam aſserta ſententia, ſeu decreto definitiuo lata, ſeu facto per R. P. D. NN. A C. Locumtenentem, vt dicitur, ad prætenſum fauorem NN. contra NN. de & ſuper immiſſione in poſſeſſionē Vineæ q. NN. de qua agitur rebuſque alijs in actis cauſæ, & cauſarum huiuſmodi latius deductis &c. Procurator, & eo nomine præfati NN. ſentiens ſe læſum, & grauatum, & timens impoſterum magis lædi, & grauari &c. ab illa, ſeu ab illo, & toto proceſsu deſuper fabricato, ad Sanctiſs. D. N. Innocentium Papam X. eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicā, in his ſcriptis, prouocat, appellat, & æquè principaliter de nullitate dicit, petens ſemel, bis, tertio, ſæpè, ſæpius, ſæpiſſimè, inſtanter, inſtantius, & inſtantiſſimè ſibi de Apoſtolis reſponderi, & quatenus &c. à non admiſſione, ac toto vlteriori proceſſu appellat iterum, ac toties quoties, & vt ſupra de nullitate dicit, itaut ſit vltimus in appellando &c. & interim, &c. nihil innouari &c. non aliàs, &c. de nullitate, & attentatis &c. proteſtans &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Et poterit fieri commiſſio in plena Signatura proponenda, vt infra, & alias ſecundum contingentiam facti videlicet. Romana.

25 Beatiſſimè Pater. Exponitur humiliter S. V. pro parte deuoti illius oratoris NN. qualiter q. NN. in eius vltimo nuncupatiuo Teſtamento, rogato per acta NN. ſub die N. menſis N. anni N. cum quo deceſſit (vel in eius Codicillis rogatis per acta NN. ſub die N. menſis N. cum quibus deceſſit) inter cætera eidem Oratori iure legati, & alias omni &c. reliquit Vineam ſcutorum 500. valorem excedentem, quam habebat extra Portam NN. iuxta ſuos notiſſimos fines, prout in d. Teſtamento, ad quod &c. (ſeu prout in dictis codicillis ad quos &c.) & licet poſtmodum de conſenſu eiuſdem NN. Aduerſarij aſſerti Hæredis dicti q. NN. idē Orator acceperit poſſeſſionem dictæ Vineæ, & nō agatur de aliquo eiuſdem Aduerſarij intereſſe, nihilominus ſententiam fauorabilem contra Oratorem legitimum, ac pacificum dictæ Vineæ poſſeſſorem, ſuper immiſſione in poſseſſionem eiuſdem Vineæ, in vim interdicti Quorum legatorum, vt dicitur, ab A. C. extorſit, non minus nulliter, quàm iniuſtè, cum Aduerſarius dolo faciat petere, quod ſtatim reſtituturus eſt, à qua idem Orator ad S. V. appellauit. Dignetur igitur S. V. cauſam, & cauſas appellationis, & appellationum huiuſmodi, necnon nullitatis, nullitatum, ex tribus, iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ, à d. aſserta Sententia definitiua, attentatorum, & innouatorum quorumcumq; infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum, ac reſtitutionis in integrum, prout de iure &c. vna cum omnibus inciden. dependen. emergen. annexis, connexis, ac toto negocio principali, & quàm, & quas &c. alicui S. V. Sacri Palatij Apoſtolici Auditori (vel Locumtenenti, ſi adeſt) audien cognoſcen. deciden. fineq; debito terminan. committere, & mandare, cum facultate citan. inhiben. quos quibus quoties, vbi, & quando opus fuerit, Conſtitutionibus, & ordinationibus, Apoſtolicis, Stylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumques. tarum &c pro plenè &c. Si cauſa non eſt Rotalis, petitur committi Prælato, vt ſupra, hac eadem *p. 2. c. 6. n. 22.*

26 Reſcribitq. Signatura, vel cum clauſula, *ſine præiudicio*, vel cum clauſula, *quatenus ſit locus Ægidiana*, vel admittit appellationem ſimpliciter, vt in alijs ſummarijs poſseſsorijs, & prout ſupra hac eadem *par. 2. c. 6. n. 33. & ſeqq.*

27 Demum, ſi eſt locus exequutioni, expeditur mandatum,

Digitized by Google

tum, vt ſupra, cuius vigore proceditur ad immiſſionem in poſſeſſionem bonorum, de qua Actuarius conficit Inſtrumentum, iuxta Formulam ſupra traditam *d.c.6.num.39.* mutatis mutandis, ſecundum contingentiam facti.

28 Verumtamen, ſi Legatarius agere velit, & debeat pro conſequutione rei legatæ, poteſt intentare iudi-

B cium exequutiuum, *B*, vel ſummarium contra Hæredem.

29 Si vult agere via exequutiua, quæ ei competit iuxta opinionem *Angeli*, quæ in Tribunali A.C. obſeruatur in Praxi, & legatum conſiſtat in pecunia numerata, tūc poteſt Legatarius ad perſonæ ſuæ, & partis aduerſæ legitimationem, & ad docendum de ſuo bono iure, ac de legato ſibi debito, producere in actis Teſtamentum, vel codicillos, ac fidem obitus Teſtatoris, citata Parte ad dicendum contra iura, iuxta praxim, de qua ſupra *par.1.c.2.nu.9. & ſeqq.* & deinde ſeruatis ſeruandis, ac legitimatis legitimandis, quatenus opus ſit, iuxta praxim, de qua *d.par.1.cap.5.numer.1. & ſeq.* citare eumdem Hæredem, ad ſoluendum, & ad vlteriora procedere, donec ei fuerit ſatisfactum, iuxta ſuperius tradita in materia iudicij executiui, *d.par.1.cap.6. & ſeqq.*

30 Si verò Legatum conſiſtit in mobilibus, vel ſe mouentibus, citata Parte ad dicendum contra, vt ſupra, ac docto de legato, ac obitu Teſtatoris, & legitimatis perſonis, vt ſupra, poteſt Legatarius citare Hæredem, vt infra, videlicet.

A. C. N.

31 Citetur NN. Hæreſq NN. exaduerſo principalis ad conſignandum inſtanti annulos, gemmas, & alia ei à d. q. legata, iuxta formam iurium. de quibus in actis, docendum de quacumque noua conuentione, aliiſque præiudicialibus, aliàs videndum decerni Mandatum exequutiuum, ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

Decretum. N. Notarius.

NN. petijt, & obtinuit. vt ſupra, niſi infra tres, omni &c.

Elapſis tribus diebus in Decreto contentis, vel tertia die poſt dictum Decretum, citatur iterum Hæres, vt infra, vitelicet.

A. C. N.

32 Citetur NN. Hæres q. NN. exaduerſo principalis, ad videndum relaxari Mandatum aliàs decretum, & quatenus opus ſit, de nouo decerni, & relaxari, ad p.d. inſtante NN. principali ſiuè &c.

Decretum. N. Notarius.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p.d. cum intimatione, omni &c:

A. C. N.

Intimetur NN. Hæredi q. NN. exaduerſo principali, qualiter D. relaxauit Mandatum, & aliàs prout in actis, inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

33 Poterit autem Hæres Reus conuentus in his terminis deducere omnes ſuas exceptiones, quas habet, & illas probare per legitima probationum genera, iuxta praxim ſuperius traditam, *par.1.c.7. & ſeq.* quibus non exiſtentibus, vel non ſubſiſtentibus. Legatarius, niſi terminus ſuſceptus, vel aliud obſiſtat, iuxta praxim, de qua ſupra *d.par.1.cap.9. &* 14. vel niſi hæres, obtenta Superſeſſoria, adiuerit Signaturam, & cauſam appellationis, Parte citata, committi obtinuerit, vt ſupra, *par.1.c.13.nu.18. & ſeqq.* poterit, ſi agatur de legato pecuniæ expedire mandatum exequutiuum, & ad illius executionem procedere iuxta ſuperius tradita *d.par. 1.c. 6 & c.14. & ſeqq.*

34 Vel ſi mandatum fuit relaxatum pro legato mobilium, vel ſemouentium, poterit illud expedire tenoris ſequentis, & aliàs mutatis mutandis, iuxta contingentiam facti, videlicet.

De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D.A.C. ſiuè R. P.D.NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. Legatarij q.NN. prout in Teſtamento rogato per acta NN. ſub die NN. de quo in actis.

Tenore præſentium.

Auferantur de bonis Hæreditarijs quond. NN. Annuli, & gemmæ NN. (hic deſcribantur qualitates, & ſigna rerum, de quibus agitur) eidem NN. Inſtanti debitæ occaſione, de qua in actis, quæ ablatæ, vnà cum Iulijs NN. pro Expenſis præſentis Mandati, deponantur &c. ad effectum &c. quia d. NN. Hærede q. NN. citato, & intimato, Reuerend. D. ita mandauit, hac die &c.

N. Notarius. Locus † Sigilli. N. Locumt.

Mandatum expeditum datur Exequutori, qui ad illius exequutionem de more procedat, iuxta illius formam, & tenorem, & demum exequutione facta, citatur, vt infra videlicet.

A. C N.

35 Citetur NN. Hæres q. NN. exaduerſo principalis ad videndum mandari conſignari Inſtanti Annulos, & alia bona per d. q. NN. legata in exequutione capta, & Mandatum de conſignando deſuper neceſſarium, & opportunum decerni, & relaxari, ad p. d. Inſtante N.N. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi per totam, omni &c.

Et expeditur Mandatum de conſignando, vt infra, videlicet.

De mandato Illuſtriſſimi & Reuerendiſſimi D. A. C. ſiuè R. P. D. NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad Inſtantiam NN. Legatarij q. NN. prout in Actis &c.

Tenore præſentium.

36 Mandatur tibi Executori, ad quem ſpectat, quatenus ſtatim viſis, & receptis præſentibus ſub 500. ducatorum Cameræ Apoſtolicæ applican. aliiſque pænis, arbitrio Domini, debeas Annulos, gemmas & NN. in executione captas dicto Domino Inſtanti conſignaſſe, & debitam conſignationem feciſſe, præſentibuſque &c. paruiſſe, quia dd. NN. Hærede quon. NN. exaduerſo principali citato, & intimato, Reuerendiſſimus D. ita mandauit, hac die &c.

N. Notarius. Locus † Sigilli. N. Locumten.

37 Et ſucceſſiuè Exequutor conſignat bona, iuxta formam, & tenorem Mandati, de qua conſignatione Notarius actuarius conficit publicum Inſtrumentum in forma &c.

38 Cæterum, ſi Executor non inueniat bona mobilia legata, & ob id ad executionem Mandati exequutiui procedere non valet, citanda eſt Pars aduerſa ad docendum ſe adiuiſſe Hæreditatem q. NN. cum beneficio Legis, & Inuentarij, aliàs videndum mandari exequi contra perſonam, & bona propria, iuxta Praxim ſuperius traditam *par.1. cap.8. num.23.* & obtento decreto, terminoque in eo contento poſt intimationem executam elapſo, & intimatione reproducta, ſi Pars docet de legitimo Inuentario, & reddit rationem, fit executio contra alia bona Hæreditaria, quæ adſunt, aliàs, non docto de Inuentario legitimo, & ratione non reddita, poteſt expediri Exequatur à tergo dicti Mandati, contra bona propria, & perſonam, tenoris, videlicet.

39 De Mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs D.A.C. ſiuè R. P. D. NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. retroſcripti.

Tenore preſentium.

Exequatur retroſcriptum Mandatum Pro contentis in eo contra bona propria, & perſonam dicti NN. & pro alijs Iulijs NN. pro Expenſis præſentis Exequatur, quia d. NN. citato, & intimato, Reuerendiſs. D. ita mandauit, hac die &c.

N. Notarius. Locus † Sigilli. N. Locumten.

At proinde fit exequutio contra bona propria, & perſonam, & ad vlteriora proceditur, iuxta Praxim ſuperiùs poſitam, *part 1. cap.8.num.24 & cap.9. & cap. 14. & ſeqq.*

40 Sed ſi Teſtator non expreſſit valorem Annulorum, gemmarum, & ſimilium bonorum legatorum, & de eo aliunde in Actis ex publicis documentis non apparet, & dicta bona ampliùs non reperiuntur, tunc

I 3 pote-

Digitized by Google

poterit quidem Legatarius huiuſmodi valorem per Teſtes, & alia probationum genera verificare, ſed à Decreto Iudicis ſuper valoris liquidatione, ſiuè tacita, ſiuè expreſſa, ſiuè in termino citationis ad videndũ liquidari, ſiuè declarari valorem dictorum bonorum legatorum, ſiuè alias quomodolibet interpoſito, dabitur appellatio, ſicut à fructuum liquidatione, & expenſarum taxatione exceſſiua appellari poſſe, non ambigitur.

41 Poteſt tamen virtute Mandati exequutiui obtenti pro bonis, & gemmis legatis contra bona propria, & perſonam, ſi non inuenirentur, ſuper quibus poſſet fieri exequutio abſq, alia liquidatione valoris fieri exequutio contra perſonam, nec hoc caſu daretur appellatio, cum nulla liquidatio, ſeù declaratio ſuper dicto valore interuenerit.

42 Vel ſi hæres habet in bonis, cum hoc caſu non poſſit procedi ad exequutionem contra perſonam, poſſet Legatarius ad viam appellationis illi amputandam, ſi ex inuentario, vel aliàs clarè conſtaret, Teſtatorem tempore eius mortis in eius bonis, & Hæreditate dicta bona mobilia legata reliquiſſe, citare Hæredem ad exhibendum, & contra eum procedere præuio Iudicio exhibitionis, iuxta Praxim ſuperiùs traditam, hac eadem *part. 2. cap. 3.*

Vel agere contra eundem, vt infra, videlicet.

A. C. N.

43 Citetur NN. Hæreſq NN. exaduerſo principalis ad tradendum infraſcripto D. Inſtanti Annulos, & gemmas NN. per d. q NN. eidem legatas, aliàs videndum grauari, & pro grauamine decerni, & relaxari Mandatum executiuum, ad d. p. Inſtãte NN. Legatario principali, ſiuè &c.

Decretum, N. Notarius.

NN. petijt, & obtinuit grauari in Iulijs tribus pro quolibet die, donec dicta bona tradiderit, & vt ſupra, niſi ad p. d. cum Intimatione omni, &c.

A C. N.

Intimetur NN. Hæredi q. NN. exaduerſo principali, qualiter D. eum grauauit, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

44 Et ſucceſſiuè termino in Decreto contento elapſo, intimatione executa reproducta, poſſet expediri Mãdatum pro ſumma Iudici benè viſa, & produci ad capturam Pignorum, & illorum ſubhaſtationem, donec Aduerſarius tædio affectus, pareat mandatis, vt ſupra iuxta ſimilem Praxim ſuperius traditam, hac eadem *par. 2. c. 2. nu. 21. & ſeqq.*

45 Verumtamen, ſi cauſa excedit valorem ſcutorum quingentorum, vel ad dictum valorem aſcendit, quia tunc cauſa appellationis, ad effectum deuolutiuum, committenda venit in Rota, quæ ſequitur illã opinionem, nè pro Legato competat via exequutiua, & ob id de facili poſſet omnia, vt ſupra, geſta reuocare; Idcirco meliùs erit hoc caſu agere coram A. C. via ordinaria.

46 Vel cautiùs erit hoc caſu agere Saluiano, quod pariter pro Legato competit, vt ſupra, hac eadem *par. 26. numer. 62. & ſeqq.* in quo quidem iudicio ſummario nec dabitur appellatio ſuſpenſiua, nec Rota in omnem euentum aliquam poterit habere difficultatem, an iudicium huiuſmodi potuerit pro Legato intentari.

47 Cæterum ſi Legatarius, non via exequutiua, ſed ſummaria, quæ illi multò magis competit, hoc eſt Interdicto, Quorum Legatorum, agere voluerit, poterit ſuper immiſſione in poſſeſſionem rei legatæ conficere Monitorium, vt infra, & aliàs iuxta contingentiam facti videlicet.

48 De Mandato Illuſtriſs. & Reuerend. D. A. C. ſiuè R. P. D. NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. Legatarij q. NN. prout in Teſtamento rogato per acta NN. ſub d[illegible] &c. in actis ſuis loco, & tempore producendo, & exhibendo.

Tenore præſentium.

Moneatur NN. Hæres q. NN. exaduerſo principalis, quatenus infra triduum proximum, ſub 500. ducatorum &c. Cameræ Apoſtolicæ applican. & pro illis Mandati exequutiui, & In Iuris ſubſidium Excommunicationis &c. alijſque pænis &c. debeat d. NN. Inſtantem in realem, corporalem, & actualem, quietam, & pacificam poſſeſſionem Domus NN. ſitę in Vrbe, in Regione N. iuxta bona NN. & NN. & alios fines, ſi qui &c. eidem Inſtanti per d. q. NN. in dicto eius vltimo nuncupatiuo Teſtamento, cum quo deceſſit, iure Legati, & aliàs omni meliori modo &c. relictæ, & legatæ, eiuſque iurium, membrorum, pertinentiarum, & annexorum quorumcumque immiſiſſe, poſuiſſe, & induxiſſe, immiſſumque, poſitum, & inductum manutenuiſſe, & defendiſſe, & conſeruaſſe, ac de fructibus, redditibus, ac prouentibus reſpondiſſe, & ſatisfeciſſe, & per quos opus fuerit, immitti, manuteneri, ac reſponderi feciſse, damnaque Expenſas, & intereſse præmiſsorum cauſa, & occaſione facta, paſsa, & patienda, ac liquidanda, refeciſse, Mandatumque de immittendo, ac manutenendo, & aliud deſuper neceſsarium, & opportunum concedi, & relaxari, Ius, & Iuſtitiam miniſtrari, aliaque deſuper neceſsaria, & opportuna fieri vidiſse, in vim cuiuſuis remedij poſseſsorij magis vtilis, & proficui dicto Inſtanti competentis &c. Deducens &c. implorans &c. non ſolùm, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c. ſi quis &c. compareat &c. alioquin &c.

N Notarius. Locus † Sigilli.

49 Hoc Monitorium debet perſonaliter exequi, & in Actis reproduci, poteſtque exaduerſo negari, iuxta ſuperiùs tradita in principio præſentis *cap. 11. numer. 6. & ſeq.* & in alijs capitibus precedentibus, in quibus ponuntur Formulæ ad hæc neceſsariæ, & opportunæ.

50 Debetque Legatarius Actor in hoc iudicio, ſicut in alijs, Monitorium, etiamſi negatum non fuerit, iuſtificare per ſcripturas, & alia legitima probationum genera, & pro verificatione ſignanter probare ſe Legatarium, & mortem Teſtatoris, & producere in Actis Teſtamentum, & alia Iura ad cauſam facientia, pro legitimatione perſonæ vtriuſque Litigantis, citata Parte ad dicendum contrà Iura, ac iuribus, quatenus opus ſit, recognitis, vt ſupra *nu. 7.*

51 Ac demum probare, quod res legata erat in bonis Teſtatoris, ſeu quod Teſtator, ſeu Defunctus rem legatam, ſeù Fideicommiſso ſubiectam tempore mortis ſuæ poſſidebat, ſeù detinebat, & quod ad præſens eamdem, vti Hæres, occupat, & detinet aduerſarius Reus conuentus, ſuper quibus poterunt confici Articuli opportuni, iuxta Formulas ſuperiùs traditas *par. 1. c. 10. & c. 11. n. 4. & p. 2. c. 6. n 14. & c. 10. nu. 10.* & aliàs mutatis mutandis, ſecundum factorum contingentias, quibus in actis productis, citata Parte ad dicendum contra Articulos, poterunt ſuper eis examinari Teſtes, ſeruatis ſeruandis, iuxta ſuperius tradita *par. 1. c. 11. n. 1. & ſeqq.*

52 Poteritque Reus deducere ſuas exceptiones iuxta Praxim ſuperiùs traditam *p. 1. c. 7. & c. 8.* & alias quaſcumque ei competentes, ac illas vt ſupra per Scripturas, & Teſtes, ac legitima probationum genera, ſeruatis ſeruandis, probare.

53 Similiter poterit, facta, vel non facta mixtura, ſuſpẽdi Petitorium, iuxta ſuperiùs tradita hac eadem *par. 2. cap. 6. num. 18.*

54 Deinde, probatis probandis, erunt ſeruandi termini ſubſtantiales, vt ſupra hoc eodem *c. 11. num. 15. & ſeq.* & deinde citanda Pars ad videndum reiterari, & ad Sententiam, vt ſupra hoc eodem *c. 11. num. 17. & ſeq.* & demum ferenda eſt Sententia ſuper immiſſione, vt infra, & aliàs mutatis mutandis, prout facti contingentia requiret.

Tenor Sententiæ.

55 Chriſti nomine Inuocato. Pro Tribunali ſedentes & ſolum Deum præ oculis habentes. Per hanc noſtrã definitiuam Sententiam, quam de iuris Peritorum conſilio in his ſcriptis ferimus, in cauſa, & cauſis, quæ coram nobis in prima, ſeu alia veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia inter NN. Legatarium q. NN. prout in Teſtamento in publicam formam in actis producto, actorem ex vna, & NN. Hæredem vniuerſalem

Digitized by Google

ſem d. q. NN. prout in dicto Teſtamento Reum continentum, partibus ex altera, de & ſuper immiſſione in poſſeſſionem vnius Domus ſitæ in Vrbe in Regione N.iuxta bona NN & NN.& aliàs, ſi qui &c.dicto NN. Actori,vt ſupra per q.NN.legatæ, de qua agitur, rebuſque alijs &c. Dicimus, pronunciamus, ſententiamus,decernimus,& declaramus, dd. NN.Actorem legatarium immittendum fore, & eſſe in realem,actualem & corporalem poſſeſſionem d.Domus, eiuſque iurium, & pertinentiarum, amoto exinde d.NN.detentore; & quodcumque Mandatum de Immittendo, deſuper neceſſarium, & opportunum, decernendum fore, & eſſe, prout decernimus, & relaxamus, Victumque Victori in Expenſis condemnamus, quarum taxationem Nobis,vel cui de Iure, impoſterum reſeruamus,& ita dicimus,pronunciamus,declaramus,non ſolum,vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.Ita pronunciaui Ego NN.Locumtenens.

56 Mandatum verò de immittendo, niſi aliud obſtet, expediri poterit, vt in Formula ſuperiùs poſita hoc eodem *cap.* 11. *numer.* 21. & aliàs mutatis mutandis, iuxta d. Sententiæ tenorem, & facti contingentiam,

Similiter procedi poterit ad Mandati executionem, & Immiſſionem præfatam in poſſeſſionem Domus, vel rei, de qua agitur, de qua immiſſione Actuarius conficiet Inſtrumentum publicum, iuxta Formulam, de qua ſuperius, hac eadem *par.2.c.6.num.39.* & aliàs prout facti contingentia ſuadebit, mutatis mutandis,

57 Et quia in hoc ſummario iudicio non datur appellatio ſuſpenſiua,ſi Reus prætendit ſe grauatum, debet appellare,prout in Cedula ſuperiùs poſita,hoc eodem *c.11.n.24.*ac proinde obtenta Superſeſſoria opportuna ab Eminentiſſimo Signaturæ Præfecto,antequam Pars ad exequutionem procedat, pro Commiſſione cauſæ appellationis,adire plenam Signaturam, citata Parte,vt ſupra, *par.1.c.13.num.18.& ſeqq.*porrigendo Commiſſionem opportunam, vt infra, & aliàs ſecundum contingentiam facti proponendã, facti videlicet.

Romana.

58 Beatiſſime Pater. Licèt deuotus S.V. Orator NN, vti Hæres q.NN.reperiatur in pacifica, & quieta poſſeſſione Domus d.q.NN. ſitæ in Vrbe in Regione N. iuxta ſuos notiſſimos fines, & nihilominus NN. aſſertus Legatarius Sententiam fauorabilem ab A.C.ſuper immiſſione in poſſeſſionem d.Domus, vigore aſſerti Legati nulliter,iniuſtè extorſit. Verùm quia Hæreditas d.q.NN.eſt omninò debitis, & legatis grauata,adeò quod,illis ſolutis, Oratori non remaneat Falcidia,quam omninò detrahere, prout de Iure, intendit,Supplicat humiliter S.V.Orator antedictus, vt dignetur cauſam,& cauſas appellationis,& appellationum,necnon nullitatis,& nullitatum ex tribus,iniquitatis,& notoriæ iniuſtitiæ,attentatorum,& innouatorum quorumcumque, ac reſtitutionis in integrum, prout de Iure,à dicta prætenſa Sententia definitiua, infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum, vnà cum omnibus incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, connexis, ac toto negocio principali, ac quam, & quas &c. alicui S. V. Rotæ Auditori, vel Locumtenenti audien. cognoſcen. deciden.fineque debito terminan.committere, & mandare, cum facultate citandi,inhibendi, quos, quibus, quoties opus fuerit, Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, Stylo Palatij, cæteriſque contrarij non obſtantibus quibuſcumque, Statum &c. pro plenè &c.

Vel ſi cauſa fuit expedita per Decretum, vt ſupra *numer.29.& ſeqq.* & agitur de pecunia legata, poteſt Commiſſio confici, vt infra, & aliàs iuxta contingentiam, videlicet.

Vrbis.

59 Beatiſſime Pater. Licèt deuotus S. V. Orator NN. Hæres cum beneficio Legis,& Inuentarij q NN.non teneatur ad debita, & Legata d.q. NN. niſi quatenus vires Hæreditariæ ſufficiant, Nihilominus NN. aſſertus Legatarius Aduerſarius, ſub minus vero prætextu, quod Inuentarium ab Oratore, de bonis d.q. NN.confectum de Iure non ſubſiſtat, Decretum definitiuum fauorabile pro prætenſo Legato ſcutorum quadringentorum contra Oratorem vltra vires Hæreditarias d.q.NN à R.P.D.A.C. extorſit. Verum quoniam, Pater Sancte, Inuentarium ab Oratore factum eſt validum, cùm in eo ſint ſeruata omnia de ſtylo loci ſeruari ſolita,eòque magis cum fuerit per decennium, & vltra abſque aliqua contradictione obſeruatum. Supplicat igitur humiliter S.V. Orator antedictus, vt dignetur, cauſam, & cauſas appellationis, & appellationum, necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus,iniquitatis, & notoriæ Iniuſtitiæ à prætenſo definitiuo Decreto infra legitima tempora interpoſitæ,& interpoſitarum, necnon attentatorum, & innouatorum quorumcumque ac reſtitutionis in Integrum, prout de Iure, vnà cum omnibus inciden. dependen. emergen.annexis,connexis ac toto negocio principali, & quam, & quas &c.alicui S.V. Romanæ Curiæ Prælato audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. committere, & mandare cum facultate citandi, inhibendi, quos, quibus, quoties, vbi, & quando opus fuerit, ſinguis diebus, & horis feriatis, & non feriatis, præterquam in honorem Dei feriatis, Conſtitutionibus,Stylo Palatij,cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque. Statum &c. pro plenè &c.

60 Quomodo autem Signatura reſcribat in cauſis poſſeſſorijs,iam diximus ſupra,hac eadem *par.2.c.6.nu.33.* quomodo verò reſcribat in cauſis pecuniarijs ſuperius *par.1.c.13.n.34.& ſeqq.*tradidimus.

61 Igitur, niſi reſcriptum Signaturæ impediat Proceſſum ad vlteriora,poterit ad expeditionem Mandati, vt ſupra *n.21.& nu.33. & ſeqq.* & alias iuxta facti contingentiam,omnino procedi.

62 Non omitto, quod, vbicumque agitur de Legatis, vel Fideicommiſſis, ſolet frequenter in his caſibus intentari *Saluianum*, quod competit etiam ſi Legatum conſiſtat in pecunia numerata, ratione Hypothecæ, iuxta ſuperius tradita,hac eadem *par.2.c.6.n.4.& ſeqq. & nu.62.& ſeqq.*

Obſeruationes.

63 INterdictum Quorum Legatorum ſic dicitur à primis verbis Edicti Prætoris,*l.1.in princ.& in §.quod ait Prætor,il primo, vbi Gloſſ. in verbo,quod ait,ff. quorum legat. Mynſing.in §.ſequens,nu.12.Inſtit.de Interdict. Oynot.in dict.§.ſequens,in 2.part de Interdict.quorum legat. nu.1.Inſtitution.de Interdict.*

64 Eſt autem Interdictum Quorum Legatorum remedium Poſſeſſorium adipiſcendæ, de Iure Prætorio introductum, competens ſignanter Hæredi contra Legatarium, vel Fideicommiſſarium ad auocandam poſſeſſionem rei legatæ,vel per Fideicommiſſum relictæ,à legatario, vel Fideicommiſſario ante aditam hæreditatem propria authoritate occupatæ,ad hoc,vt Hæres poſſit detrahere Falcidiam, & deinde conueniri pro re legata, vel per Fideicommiſſum relicta,*l.1.vbi Gloſ. & DD.ff.& C.quor.leg.Mynſing.in d.§.ſequens,nu.12. & ibi Oynot.in d.par.2. de Interd.quorum leg. Inſtit. de Interd.Marant.de ord.Iud.par.4.diſtinct.7.prin.numer.10. verſ.ſecundo poteſt.*

65 Debet enim Legatarius, ſeu Fideicommiſſarius capere rem legatam,ſeu Fideicommiſſo relictam,regulariter de manu Hæredis,§.*Legatum Inſtit.de legat.Mynſing.in d.§.ſequens, num.12.Inſt.de Interd.Maran.de ord. Iud.d.par.4.diſt.7.verſ.ſecundo poteſt,nu.10.Saluſt.Tiber. in Prax.lib.2 cap.6.numer.1.* niſi ei fuiſſet à Teſtatore conceſſa facultas capiendi Legatum propria authoritate, quo caſu nec etiam tenetur de præcepto adire Iudicem,*Rot.in Romana Hæreditatis,6. Martij 1645.coram,R.P.D.Meltio.*

66 Cæterùm contra prædicta objiciuntur plura,& primò objicitur regula dolo facis petere quod ſtatim reſtituturus es,*l.dolo facit,ff.de dol.except.*

Sed hæc regula non procedit,quando intereſt Actoris, prout hic, vt res in primis, & ante omnia reſtituatur,

Digitized by Google

tuatur, ratione Falcidiæ deducendæ, *Iaſ. in l. prima, in princ. quorum leg.* quem refert, & ſequitur *Oynot. in d. §. ſequens, par. 2. de Interd. quorum legat. numer. 4. Inſtit. de Interd.*

67 Ex quo infertur, quod hoc interdictum non habet locum ad fauorem Hæredis, niſi quando Hæres vult, & poteſt falcidiam, ſeù Trebellianicam de Iure deducere, *l. prima. §. ſi quis, vbi Gloſ. in verbo ceſſabit, & Bart. n. 3. & ſeq. ff. quorum legat. Mynſing. in d. §. ſequens, nu. 13. Inſtit. de Interdict. Corn. conſ. 16. col. antepen. libr. 3. Alex. conſ. 163. Circa id, nu. 7. lib. 6. Maran. de ord. Iud. dict. part. 4. diſtinct. 7. nu. 10.*

68 Secundò obijcitur, quod occupans rem popria authoritate cadit à iure ſuo, *l. non dubium, C. de legat.*

Sed aut quis occupat rem legatam, ſeù Fideicommiſſo relictam, ab Hærede poſſeſſam, poſt aditam ab eo Hæreditatem, & tunc cadit à iure ſuo, *Bart. in l. 1. n. 2. ff. quor. legat. nu. 6. Inſtit. de Interd. Maran. de ord. Iud. d. par. 4. diſt. 7. nu. 10. verſic. 2. poteſt*, & competit Hæredi interdictum recuperandæ, *Mynſing. dict. §. ſequens, nu. 12. Inſtit. de Interd.*

69 Aut occupat illam vacantem, & ante aditam Hæreditatem, & tunc non cadit à iure ſuo, ſed ſi Hæres vult vti beneficio Falcidiæ, ſeù Trebellianicæ, tenetur eius poſſeſſionem reſtituere Hæredi, cui competit hoc caſu interdictum Quorum legatorum, *Bart. in d. l. num. 2 & ſeqq. ff. quorum legat. Oynot. vbi ſupra, de Interd. quorum legat. nu. 6. Alex. d. conſ. 163. Circa id, in fin. nu. 7. libr. 6. Maran. de ordin. Iudic. d. par. 4. diſtinct. 7. num. 10. verſ. ſecundo poteſt.*

70 Tertiò obijcitur, quia occupans rem Hæreditariam ante aditam, tenetur crimine expilatæ Hæreditatis, *l. 2. C. de crimin. expilat. Hæred.*

Sed hoc procedit, quando res Hæreditaria fuit occupata ab Extraneo, ſecus, quando fuit occupata à Legatario, *Gloſ. in l. prima, in verbo, & proinde*, & ibi *Bart. nu. 2. ff. quor. legat.*

71 Quartò obijcitur, quod Occupans rem vacantem tenetur eam reſtituere, vt Prædo, vel Fur, nec ignorantia excuſat, *l. cum quærebatur C. vnde vi.*

Sed hoc procedit in Occupante rem alienam vacantem ob abſentiam fortè Domini, ſecus in Legatario occupante rem legatam vacantem ante aditam, quæ erat in bonis nullius, vel quæ poſt aditam eſt propria Occupantis, *Gloſ. in d. l. prima, in verbo vt proinde, ff. quor. legat. & in d. l. cum quærebatur, in verbo per ignorantiam, C. vnde vi, Oynot. in d. §. ſequens, in 2. par. de Interd. quor. legat. nu. 7. Inſtit. de Interd.*

72 Quintò denique obijcitur *l. extat, ff. quod met. cauſ. & l. pen. ff. ad leg. Iul. de vi priu.* in quibus Creditor occupans bona Debitoris, & in eis ius ſibi dicens propria authoritate, amittit creditum.

73 Sed ibi res occupata erat in bonis alicuius, hic nullius ante aditam, poſt aditam verò erat propria ipſius Legatarij, *Gloſ. in d. l. 1. in verbo vt proinde*, & ibi *Bart. n. 2. ff. quor. legat.*

74 Primò igitur, vt ſit locus interdicto Quorum legatorum, requiritur, quod actor ſit Hæres ex Teſtamento, vel ab inteſtato de Iure ciuili, vel Prætorio.

Secundò, quod interſit Hæredis ratione Falcidiæ, ſibi debitæ, vel ratione alterius intereſſe.

Tertiò, quod Hæres antea poſſeſſionem rei legatæ non ſit adeptus.

Quartò, quod Legatarius occupauerit propria authoritate rem legatam ſine conſenſu Hæredis poſt aditam, vel ſiue cum conſenſu, ſiuè ſine conſenſu ante aditam Hæreditatem.

Quintò, quod Reus poſſideat titulo pro Legato, vel dolo deſierit poſſidere, *l. 1. §. quod autem, & §. quod ait, il primo, ff. quorum legat. latè Oynot. in dict. §. ſequens, in 2. par. de Interd. quor. legat. nu. 17. & ſeqq. Inſt. de Interd.*

Sextò requiritur, quod Hæres ſatiſdet de reſtituendo ipſi Legatario, vel Fideicõmiſſarius ſaluo iure Falcidiæ, *l. 1. §. quod ait Prætor, il terzo, vbi Gloſ. in verbo niſi, & §. ſatiſdatum, vbi Bart. num. 1. ff. quor. legat. l. 1. vbi Gloſ. in verbo ſatiſdatione, & DD. C. quor. leg. Menoch. de adipiſc. remed. 2. nu. 91. q. 26.*

75 Competit autem hoc remedium non ſolùm Hæredi, & bonorum Poſſeſſori, ſed etiam Hæredi Hæredis, & bonorum Poſſeſſoris, *l. 1. §. hoc interdictum, ff. quorum legat. Menoch. de adipiſc. remed. 2. quæſt. 2. numer. 13. & q 6. numer. 20. Rota deciſion. 115. num. 2. par. 1. recent.*

76 Et datur Primò contra Legatarium, qui rem legatam propria authoritate occupauit, *l. 1. ff. quorum legatorum.*

77 Vnde infertur, quod cum interdictum Quorum Legatorum detur contra titulo Poſſidentem, differt in hoc ab Interdicto Quorum bonorum, quod non datur contra titulo Poſſidentem, ſed tantùm contra Poſſidentem pro Hærede, vel pro Poſſeſſore, *Gloſ. in d. l. 1. §. rediguntur in fin. verſ. item nota ff. quor. legat.*

78 Secundò, datur contra Legatarium, qui rem legatam etiam cum conſenſu Hæredis ante aditam occupauit.

79 Tertiò contra Legatarium, qui legatorum ſeruandorum nomine miſſus eſt in poſſeſſionem à Iudice, cum eo nomine ſatiſdatum eſt ab Hærede, nec tamen Legatarius à bonis legatis recedere voluerit, *l. prima, §. quæſitum, ff. Quorum legat.*

80 Quartò datur contra Legatarium, qui rem legatam occupatam dolo deſijt poſſidere, ad eam, vel eius æſtimationem reſtituendam, *l. prima, §. quod ait Prætor, il primo ff. quor. legat.*

81 Quintò contra Cohæredem, qui prælegatum propria authoritate occupauit pro rata, quam non vti hæres, ſed iure prælegati habet, *l. prima §. ſi quis, ff. Quorum legat. Menoch. de adipiſc. remed. 2. q. 20. n. 78.*

82 Sextò contra Hæredes, & Succeſſores Legatariorum, *l. prima §. legatorum, ff. Quorum legat. latè Oynot. in d. §. ſequens, par. 2. de Interd. Quorum legat. num. 10. & ſeq. Inſtit. de interd.*

83 Septimò conceditur etiam contra Fideicommiſſariũ vniuerſalem, *l. 1 Quor. legat. Menoch. de adipiſc. remed. 2. q. 7. n. 23. Rota dec. 111. n. 2. par. 1. recent.*

84 Sed hoc non procedit, quando Fideicommiſſarius haberet facultatem à Teſtatore capiendi poſſeſſionem propria authoritate, prout nec contra Legatarium hoc caſu conceditur, dum Hæres adhuc non poſſidebat, latè *Menoch. de Adipiſc. remed. 2. q. 12. n. 42. & ſeqq.*

85 Octauò, denique competit Legatario, qui vult conuenire Hæredem ad rem ſibi legatam præſtandam, quod facere poteſt, etiam poſtquam ipſe Legatarius fuit hoc interdicto ad rem legatam, anteà occupatam Hæredi reſtituendam coactus, *l. 1. §. rediguntur, ff. Quorum legat. Maran. de ord. Iud. d. par. 4. d. 7. num. 10. verſ. 2. poteſt.*

Et licet aliquis ex prædictis Doctoribus, nec alius, quem adhuc viderim, ſic explicitè dicat Legatario interdictum Quorum legatorum ſic, vt ſupra, competere, videtur tamen apertè colligi ex tex. in *d. l. §. 1. ibi rediguntur, igitur ad Hæredem per hoc interdictum ea, quæ Legatorum nomine poſſidentur, vt proindè Legatarij poſſint eum conuenire, ff. Quor. legat.*

Et Formulam Monitorij, quo vti ſolet Legatarius contra Hæredem in hoc interdicto in Tribunali A.C. ponit *Saluſt. Tiber. in prax. lib. 2. cap. 6. numer. 2.* cui, tanquam Teſti de continuo viſu per plura annorum curricula, de facto proprio deponenti, eſt in hoc omninò credendum, cum præſertim hoc idem adhuc in eodem Tribunali quotidie obſeruet praxis.

86 Et ob id cum cõſuetudo, & praxis optima legum interpres, & magiſtra ad *l. ſi de interpretatione, ff. de leg.* ſic declarauit edictum Prætoris, & *de leg. 1 ff. Quorum legatorum*, interpretata fuerit in Tribunali A.C. interdictum Quorum legatorum, de quo agimus, Legatario, vt ſupra competere, ambigere non debemus.

87 Non ſolum autem interdictum Quorum legatorum datur pro rebus corporalibus, vt ſupra, ſed etiam pro rebus incorporalibus, *l. prima, §. quod ait Prætor, il primo, ff. Quorum legator. Oynot. d. § ſequens, par. 2. de interd. quor. legat. n. 22. Inſtit. de interd.*

88 In

Digitized by Google

88 In donatione tamen cauſa mortis hoc interdictum locum non habet, quia tunc Donator, cui res fuit a Defuncto tradita, non occupauit propria authoritate, *Bart.in l.1.§.ſi quis ex mortis ff. Quor. legat.* vel quia donatarius iſte poſſeſſionem rei donatæ propria authoritate capere poteſt, in quo differt à Legatario, *Menoch.de Adipiſc.rem.2.q.21.n.80.& ſeqq.*

89 Et cum hoc iudicium ſit merè poſſeſſorium, non datur in eo appellatio ſuſpenſiua, *Abb. in c.cum ad Sedem,nu.30.de reſt.ſpol.Bero.q.9.num.91.Saluſt. Tiber.in prax.lib.2.c.6 nu.4.verſ.quo verò,* vbi quod ita vidit obſeruari in praxi.

Sed hoc non procedit, quando opus eſſet detrahere Falcidiam ex legatis pro ſupplemẽto æris alieni ipſius Hæreditatis, *Saluſt.Tiber.d. lib.2.c.6.nu.4.* vbi quod ita audiuit ſeruare Signaturam.

B Legatario, ſeu Fideicommiſſario pro conſecutione
90 rei legatæ, vel Fideicommiſſo relictæ ſignanter competunt tres actiones, videlicet actio perſonalis ex teſtamento, rei vindicatio, Hypothecaria, *l.prima, C.commun.de legat.*

91 Ex quo inferri poteſt quod Legatario, ſeu Fideicommiſſario pro Legato, vel Fideicommiſſo conſequendo ratione hypothecæ competit etiam interdictum *Saluianum*, ex latè cumulatis ſupra hac eadem *par.2.c.6.& ſignanter,numer.3.& numer.5 & num.61.& ſeqq.*

92 Sed an competat via exequutiua, maior eſt difficultas, opinio tamen affirmatiua, quę eſt etiam communis probatur *in §.ſi quis autem vbi Gloſ. in verbo decreto, & Angel.num.13. & in §.ſi verò expreſſim, ſeu §.illud quoque perſpeximus, vbi Gloſ.in verbo decreto.& Angel.num.57.in auth.de Hered. & Falcid.* quam opinionem probauit *Secul.de Appellat.lib.2.ſub tit.quando non detur appell.§ 11.nouiſſimè num.1.verſ.ſecundus eſt,* vbi quod ſi Hæres conuictus ſuper legato appellat, non defertur eius appellationi *Gugliel.de Benedic.in cap. Raynutius, in verbo atque liberis,num.192.& ſeqq.de Teſtam.Alex.in l.fin.n.3.verſ.alium ponit Angel* & ibi *Iaſ.numer.6. verſ.tertius notabilis,C.de edict.Diu.Adrian.toll.Dec.in l. in Teſtamentis,num.6 ff.de reg.Iur.Suar. in l.poſt rem indicatam in 6.not.6.fol.521.ff.de re iud.Soccin.conſ.103.num.1.lib.3.Nat.conſ.206.num.4.Becc.conſ.17.num.6. & ſeq.* vbi de communi, à qua in iudicando, & conſulendo non eſt recedendum, & de Stylo Senatus notorio teſtatur, *Surd.conſ.214.in fin.Myſing. Centur. 5.obſer.61.num.4. Marcheſ.de Commiſſ.appell.in oblig. Camer.§.2.nu.227. & ſeq.fol.813 Sim.de Pret.de Interp.vlt. volunt.interp.2. dub.3.num.144.Craſſ.de Succeſſ.in §. Legatum q.77.in fin.* vbi quod hæc opinio verior, & æquior eſt omninò ſequenda, cum *Gloſ.* pro ea ſtet *Boer.dec.295.num.12. Ludou.deciſ.Peruſ.23.num.9.& ſeqq.& nu.23.* vbi de veriori, & magis communi, ſeu receptiori, *& numer. 30. Saluſt.Tiber.in prax.lib.2.cap.6.numer.4.* vbi quod ita obſeruat praxis in A.C. Tribunali, nec datur appellatio ſuſpenſiua, vt diximus etiam ſupra, *par.1 cap.9.numer.79.*

93 Contrariam opinionem tenet *Alex.ſibi contrarius in l.ſi cum dotem,§.eo autem tempore,num.6. verſ 4.limita, ff.ſolut.matr.Dec.etiam ſibi contrarius in l.fin num.12. C. de edict.Diu.Adr.tollen.Rip.in l.ait Prætor,§ ſi Iudex,nu.6.ff.de re iud.Suar.in l.poſt rem indicatam, in 6.not.verſ. ſextus caſus eſt, ff.de re iudic fol.519.*ſed poſtea *nu.6.* benè diſtinguit, *fol.521.Menoch.de Adipiſc.remed.4 n.697. Theſaur.deciſ.26.nu. 10.*vbi quod ita obſeruat Senatus, *Rot. apud Marcheſ.de Commiſſ.reſtit.in integr.par. 2. deciſ.5.num.2.fol.200* vbi quod ita tenet Rota, & fuit reſolutum in *Mediolanen.Legati,30.Octobris 1585. coram clar.me.Cardinale Pamphilio, & in Romana Legati, 5. Maij 1599.coram bonæ me.Pacen.Rota deciſ.168. num.8.* vbi de obſeruantia Rotæ, *& deciſ.241.numer.34. & ſeq. par.7.recent.Buratt.deciſ.208.num.3.*& ibi *Ferentill, numer.12.*

94 Sed prima opinio *Angeli*, quæ paſſim de Stylo obſeruatur in praxi in Tribunali A.C. primò non procedit, quando fuit actum via ordinaria, nam tunc cenſetur renunciatum viæ exequutiuæ, *Gugl.de Benedict. in d.cap.Raynutius,in verbo abſque liberis,numer 194. de Teſtam. Suarez in d.l.poſt rem indicatam, in 6.not.verſ. ſextus caſus, numer.6.& ſeqq.de re iud.Marcheſ. de Commiſſ.appell.in oblig.Camer.p.1.§.2.num.229.fol.813.Boer. deciſ.295.num.12.*cum alijs allegatis ſupra, *par.1.cap.1. num.100.*

95 Secundò non procedit, quando Hæres negat Teſtamentum, ſeu dicit de nullitate illius, & adeſt ſuper hoc diſceptatio iudicialis, quia tunc requiritur ſententia, *Bald.in auth.hoc amplius, numer.3.verſ. vel dicas, C.de Fideic.Gugliel.de Benedic.in d.cap.Raynutius,in verbo abſque liberis, numer.193.& ſeq.de Teſt.Suarez in l. poſt rem indicatam, in ſexto notabili verſ.ſextus eſt caſus, num.6.fol.521.Bacc.conſ.17. numer.7. Boer.d. deciſ.295. num.12.* quæ quidem fallentia in idem videtur incidere cum prima, cum ſupponat cauſam effectam ordinariam.

96 Tertiò non procedit, quando Legatarius intentaret remedium *l.fin.C.de edict.Diu.Adr. toll.* in quibus potiſſimum terminis loquuntur *DD.* pro contraria opinione allegatis, quia illud non competit, quando adeſt legitimus contradictor, prout eſt Hæres, *Alex.in l.ait Prætor.§.Iudex,num.5.ff.de re iud. Dec.in l.fin.n.16.C.de edict.Diu.Adr.tollen.Becc.d.conſ.17.nu.7.verſ. non obſtat quod remedium,Menoch.de adipiſc.remed.4.n.696.& ſeq. Ludouic.deciſ.Peruſ.23.n.29.*vbi de communi, & obſeruata opinione teſtantes allegat, & de communi teſtatur, ſecus ſi intentaret aliam actionem pro Legato competentem, quia tunc etiam executiuè Legatarius agere poterit, *Becc.d.conſ.17 numer.7.d.verſ.non obſtat, Ludou.d.deciſ.23.nu.18.& ſeqq.& n.30.*vbi quod in his potiſſimum terminis loquuntur DD. pro hac opinione allegati.

97 Opinio verò contraria, quam, vt ſupra, ſeruat Rota, non procedit in illo Sacro Tribunali quando mandatum via exequutiua ab A.C. relaxatum tranſiuit in iudicatum, ob non interpoſitam appellationem, nam tunc res iudicata paratam habet exequutionem, *Veſtr. in prax.lib.8.c.vlt.nu.* 8. cum alijs cumulatis per *Rot.d. deciſ.168.n.9.& ſeq.par.7.recent.*

Obſeruatio.

98 Subſtitutus Fiſcalis Fabricæ Sancti Petri, de anno 1632. inſtabat coram Iudice Fabricæ, pro exequutione prætenſi Codicilli, & aſſertorum Legatorum priorum præſtatione, ſed re maturè diſcuſſa, vtraque parte informante, obtinuit abſolutoriam, etenim Pars Aduerſa de præmiſſis non docuit. & regula eſt certa, quod Actore non probante Reus abſoluitur, *l.verius,ff.de probat.l.qui accuſare C.de edend.l.2.& l.actor.C. de probat.Verall.deciſ.11.par.1.Bellamer.deciſ.76. Caualer. dec. 235.nu.1.*

Quod procedit, etiamſi probatio eſſet dubia, *l.non hoc, C.vnde legit.l.neque natales, & l.Matrem, C.de probat.cap.in præſentia, vbi Innoc.& Abb.num.34. de probat.Bart.conſ.173.num.10.libr.1.Anchar.conſ.331. in princ.Roman.conſ.167.numer.3 Alex.conſ.85.in princ. lib.7.*& etiam in fauorabilibus, *Dec. conſ.57. numer. 5. Cran.conſ.218.num.5.& ſeq.*de communi teſtans, *Alex. conſ.152.numer.1.lib.5.Mantic.de coniect.lib.3.tit.3.numer.12.*

99 Nec potuit fieri aliquod fundamentum in fide Notarij in actis exhibita, & examine confirmata, dum ipſe aſſeruit, ſe vocatum de ordine Teſtatoris cepiſſe ſcribere Codicillum, & nonnulla legata pia, quorum vnum pro Miſſa quotidiana, & quod dum Teſtator cogitaret de pecunia præciſa pro dicta Miſſa, accidenti impeditus dixit, *laſſate ſtar così per hora, e tornate vn'altra volta, che lo finiremo.*

Nam ad ſummum concludit de præparatorijs faciendi Codicillum, & in eo relinquendi legata pia, non autem de aliquo Codicillo, aut Legato pro perfecto.

100 Primò quia illa verba Teſtatoris, quæ differunt vltimam voluntatem in aliud tempus perficiendam, ad præparatoria tantum ſunt referenda, *Dec.conſ. 488.nu. 13.Iaſ.conſ.155.num.6.lib.3.Caſtr.conſ.75.num.1.verſ.ſed his non obſtantibus.lib.1.Pariſ.conſ.146.numer.6.& ſeqq. lib.4.Couar.in cap.relatum, num.11.verſ.ſecunda concluſio,*

ſio , ibi nec à Teſtatore ſuſpenſus , de Teſtam. Seraph. deciſ.623 num.3. Rot.deciſ.576.numer.2. & ſeq. par. 2. recent.

101 Secundò quia ex dictis aliorum Teſtium conſtat, Teſtatorem permanſiſſe in mero tractatu, & præparatorijs faciendi codicillum, nam primus iuxta 15. ait, trattò di fare il codicillo, & iuxta 18. fù cominciato à fare il codicillo, & iuxta 23. ſe fuſſe ſtipulato non lo sò, & iuxta 24. ſe haueſſe voluto fare d.codicillo, haueria potuto, & iuxta 1.additionale, trattò di fare il codicillo, & iuxta 2.trattaua di ſtendere il codicillo, è il Notaro andò via, e non ci fù fatto altro, & iuxta 5.Io non sò, che ſi finiſſe detto codicillo, ne che ordinaſſe, che ſi chiamaſſero Teſtimonij; Et ſec.Teſtis, iuxta 19 ait mentre ſcriueua il Notaro, al detto Signor N.venne un'accidente, & iuxta 5.additionale, ſe ſi trattaſſe di ſtipulare, non lo sò, e non sò, che ſi veniſſe à ſtipulatione, e sò, che coſa ſia ſtipulare.

Tertiò, & eo fortius, quia non fuerunt adhibiti Teſtes, quinimò, nec de eis vocandis fuit factum verbum, nec Notarius fuit rogatus, & quod magis eſt, licet omnes deponant, quod Notarius cepit ſcribere, non conſtat de aſſerta cepta Scriptura, nec de die, & menſe, in quo cepit ſcribere codicillum, cum nec Notarius in eius fide, poſt duos menſes facta, nec Teſtes, de hoc deponam, ideò hæc ſine dubio ſunt referenda ad mera præparatoria, vt aduertit *Rot.deciſ.576.nu.2.par. 2.recent.*

102 Præparatoria autem, & tractatus diſponendi in vltima voluntate imperfecta carent omni Iuris effectu, *l.ſi quis cum Teſtamentum , vbi Gloſ. Bart. & DD.ff.de Teſtam.Oldrad.conſ.119.Dec.conſ.159.numer.4.& conſ. 488.num.12.& ſeq. Iaſ.conſ.8.numer.4.lib.3.& conſ.156. num.6.lib.4.Corn.conſ.49.num.9.lib.1. Ruin.conſ.7.num. 7.& ſeq.* vbi quod ab hac opinione in practica non eſt recedendum, *libr.3.Caſtr.conſ.75.num.1.verſ.ſed tamen his non obſtantibus, libr.1.& conſ.450.num.2.verſ. ſed his tamen non obſtantibus, lib.2. Ioan. Mar. Riminald.conſ. 331.num.17.lib.2.Card.Pariſ.conſ.146.n.6.& ſeqq.lib.4. Alex.conſ.105.nu.9.lib.7.Honded.con.77.num.1.& n.19. Surd.conſ.558.num.21.Clar.in §.Teſtamentum,q.7.verſ. aliquando, & tertio.Couar.in cap.relatum,num.9. de Teſtam.Vaſq.de Succeſſ.par.1.lib.3.§.22.limit.11.n.6. circa medium, verſ.ſecundus caſus, Magdalen.de num. Teſt. par.2.c.5.nu.2.Gratian.diſcep.550.nu.14.Surd.deciſ.292. nu.15.Creſc.deciſ.3.de Teſtam.Seraph. deciſ.623.num.3. & deciſ.1357.numer.6.Rot.deciſ.620.par.1.& deciſ. 173. num.7.par.2.diuerſ.& apud Marcheſ. de commiſſ.appell. in Salu.par.1.§.2.deciſ.34.nu.6.& ſeq.fol.1046. & deciſ. 576.nu.2.par.2.recent. Q. in Romana de Romaglietis, 14. Ianuarij 1594.coram bo.mem. Litta, & Peruſina Hæreditatis, 20.Nouembris 1602.coram clar. me.Cardinali Pamphilio.*

103 Nec obſtitit fauor Piæ cauſæ, Quia cum voluntas imperfecta non ſit voluntas, *l.cum ſyllanianum, C.de his quib.vt indig.* cum alijs cumulatis per *Mantic. de coniect.libr.3.tit.3.num.12.* Ergo nec diſpoſitio ad pias cauſas, nec per conſequens intrat eius fauor, *Mantic. de coniect.lib.6.tit.3.nu.12.* vbi quod nec pia cauſa poteſt facere, vt præparatoria, & tractatus ſint vltimæ voluntates perfectæ, cum repugnet Iuris diſpoſitio, & à Legum ratione, nec etiam fauore piæ cauſæ, eſt recedendum.

104 Et quod huiuſmodi voluntas imperfecta, nec etiam fauore piæ cauſę poſſit ſuſtineri, eſt communis, & magis communis opinio, de qua teſtatur *Clar.in §.Teſtamentum, quæſt.3 num.3.& ſeq.Magdalen.de nu.Teſt. par.2.cap.5.num.2.Viu.commun.opin.lib.1.opin.33.* quam ſequuntur *Menoch.conſ.750.numer.4.& ſeqq.Iaſ.d.conſ. 155.num.6.lib.4.Surd.conſ.257.num.19.& num.21.lib.2. Couar.in cap.relatum,nu.9.de Teſtam.Gabr.de Teſtam. concl.9.num.3.& nu.6.vbi de communi, Vaſquez, de Succeſſ.d.par.1.lib.3.§.22.limit.11.num.6.verſ.ſecundus caſus, Craſſ.in §.Teſtamentum, quæſt.12.num.2. Mantic.de coniect.lib.6.titul.3.num.12. Gratian.alios cumulans diſcept.550.num.9. & diſcept. 764.num.4.& num.25. Menoch.præſumpt.5.num.7.lib.4.Boer.deciſ.240.nu.5. Surd. deciſ.292.num.14.& ſeqq.Rot.dicta deciſ.566.num.3.par. 2.recent.& in dicta Peruſina Hæreditatis, 20.Nouembris 1602.coram clar.me.Cardinali Pamphilio,* & fuit reſolutum in Sacra Congregatione fabricæ *in illa Tolentina Legatorum piorum, de anno 1626.coram R P.D. Aliſero.*

105 Nec obſtitit doctrina *Bart.in l.in Teſtamento ff. de Fideicom.libert.* quem ſequitur *Tiraq.de priuil.piæ cauſ. priu. 7.*

Quia eius opinio magis communiter reprobatur, vt patet ex præallegatis, & de magis communi contra *Bart.* teſtatur *Magdalen.de nu.Teſt.dicta par. 2. cap. 5.n.2.in fin, & nu.3.& ſeq.* vbi dicit *Tiraquellum* hallucinatum.

106 Tum etiam quia opinio *Bart.* (ſi vera eſſet) poſſet procedere, quando Teſtator habuit aliquod Capitulum teſtamenti pro perfecto, & abſoluto, vt ex ipſiuſmet *Bart.* verbis apparet, ſecus quando Teſtator nulla ex parte habuit diſpoſitionem pro perfecta, quia tantummodo ſe præparabat ad teſtandum, ex magis communi opinione ſupra firmata, à qua tamquam ſæpius à Rota, & nouiſſimè *à Sacra Congregatione* approbata non eſt aliquo modo recedendum in iudicando, & ita opinionem *Oldrad.* cum opinione *Bart.* conciliat *Menoch. dicta præſumpt. quinta num. 6.verſ. declaratur autem lib.4.*

Ratio diuerſitatis eſt, quia quando circa illud Capitulum Teſtator nihil vlterius diſponere volebat, eius voluntas eſt omninò perfecta, quando verò ſe præparabat ad teſtandum, & aliquid aliud, etiā quoad iam diſpoſita, facere volebat, voluntas eſt quoad omnia, & ſingula imperfecta, vt in caſu, de quo agitur, dum Teſtator volebat declarare quantitatem pecuniæ pro Miſſa quotidiana relinquendam, ſuſpendit in tempus futurum totam diſpoſitionem, & volebat diſponere non oretenus, ſed per ſcripturam, & rogitum Notarij cum Teſtibus, vt conſtat ex ipſa Notarij vocatione, & nihil ex his fuit adimpletum, & cum Teſtator ſuperuixerit adhuc tribus diebus, ſanus mente, loquela, & intellectu, vt Teſtes deponunt, & nihil am-
107 plius de prætenſis Legatis, & codicillis dixerit, † præſumitur noluiſſe, cum voluntas hominis ſit vſque ad mortem ambulatoria, *l.§.fin.& ſeq.ff.de admin. legat.Gloſ.in princ.Inſtit.de Donat. in verbo pœnituiſſet, & in rubr.Inſtit.de adimen.legat.Rur.deciſ.128.n.1.* ex quibus tollebantur omnia exaduerſo nouiter deducta, & propoſita.

108 Nec faciebat quod Legata pia debeantur etiam ſi Teſtator dixerit poſt factum Teſtamentum, tenete così fino à dimane, vt per *Surd. deciſ. 292. numer.6.*

Quia *Surd.* loquitur dubitatiuè, & Senatus amplexus fuit contrariam partem, abſoluendo Hæredem ab impetitis per Fratres Sancti Franciſci, vt ipſe teſtatur *ſub num.11.& nu.16.verſ.remouetur,* reſpondet motiuo deducto *ſub num.6.* vt procedat, quando Teſtator profert dicta verba poſt Teſtamentum perfectum, & ſtipulatum à Notario coram Teſtibus, & ad effectum ſaluandi Notarium à crimine falſi, ſecus quando Teſtator antè perfectam eius voluntatem ſe tantummodo præparabat ad teſtandum, & dixit, laſsate ſtar così per hora, e tornate vn'altra volta, che lo finiremo, tunc enim nec Legata pia debentur ex *Dec. conſ.488. nu.13.Iaſ conſ.155.num.6 lib.4. Caſtr.conſ.75.nu.1. verſ. ſed his, lib.1.Pariſ.conſ.146.nu.6.& ſeq.lib.4. & Seraph. deciſ.623.num.3.* vltra alios, quos congerit *Surd.* exaduerſo allegatus, *d.deciſ.292.nu.11.* qui, *n.14.& ſeq.* benè tollit contraria.

109 Et hoc eſt adeò verum, vt Teſtamentum imperfectum ratione voluntatis non ſuſtineatur etiam ex clauſula codicillari inter Liberos, *Surd.conſ.258.nu.19. lib.2.Gratian.diſceptat.550.nu.9.& diſceptat.763.num.4.* vbi alios allegat.

110 Ratio eſt, quia clauſula codicillaris non eſt inuenta ad ſupplendam Teſtatoris voluntatem, vbi deficit, ſed ad illam conſeruandam, *Greg.deciſ.271.nu.10.& ſeqq.*

111 Vndeſdum imperfectio eſt in voluntate, nihil releuat, an Teſtator voluerit facere Teſtamentum, vel codicillum; præſumitur enim, quod quidquid iſto caſu Teſtator dixit, differat in aliud tempus, ad effectum ſe eximendi à moleſtijs Inſtantium pro confectione

vltimæ

Digitized by Google

vltimæ voluntatis, *Gratian. d. diſcept. 559. num. 17.* Quod eo magis in caſu, de quo agitur, eſt præſumendum, ex quo Teſtator ſuperuixit per tres dies, ſanus mente, vt ſupra, & nihil amplius de Codicillis loquutus eſt.

112 Nec releuabat, quod quantitas pecuniæ pro Miſſa quotidiana poſſet taxari per Iudicem, licèt eam non taxauit Teſtator, quod ſcriptura, & rogitus Notarij non requirantur in relictis ad pias cauſas.

Quia ex quo ipſemet Teſtator voluit illam taxare, & diſponere per rogitum Notarij in ſcriptis, & ob id diſtulerit in aliud tempus, non valet actus etiam ad pias cauſas, ſi in præmiſſis omnibus voluntas Teſtatoris non eſt omninò adimpleta, etiam ſi aliàs prædicta non eſſent neceſſaria ad validitatem Legatorum piorum, *Surd. dict. deciſ. 292. num. 12. & ſeqq.* cum alijs præallegatis.

113 Et ex his remanſit ſublatum id, quod dicebatur, legatum ſcilicet ad pias cauſas valere coram duobus Teſtibus, & hic adeſſe plures examinatos, quia teſtator volebat diſponere in ſcriptis per rogitum Notarij, & ſuſpendit, & diſtulit in aliud tempus, relinquendo totum actum imperfectum, qui ideò nullius eſt momenti ex præmiſſis.

114 Præterea, & ex abundanti licèt duo Teſtes ſufficerent in relictis ad pias cauſas, debent tamen eſſe omni exceptione maiores, cum *tex. in cap. cum eſſet, & cap. relatum il primo de Teſtamen.* dicant Teſtes idoneos, & idoneus dicatur, qui nullam patitur exceptionem, *Gloſ. in §. Item verborum, in verbo idoneos, Inſt. de inutil. ſtipulat. Pariſ.* in terminis *conſ. 24. num. 13. & ſeqq. lib. 3.* vbi allegat *Abb. Imol. & Barbat. in dd. Iuribus, Bald. conſ. 167. in fin.* ibi Teſtes optimæ opinionis, & omni exceptione maiores ſi enim eſſent leui macula aſperſi, illis non crederetur, *lib. 2. Soccin. Iun. conſ. 89. num. 10. & ſeqq. lib. 1. Dec. conſ. 105. nu. 4. verſ. 3. reſpondetur, Capra conſ. 162. num. 12. Honded. conſ. 77. n. 3. & num. 21. lib. 1. Clar. in §. Teſtamentum, q. 57. verſ. quæ quidem concluſio,* ibi, *benè verum eſt,* vbi quod de communi non eſt dubitandum, *Tiraq. de priuil. piæ cauſæ priuil. 5. in fin. verſ. & facit in hanc partem, Mantic. de coniect. lib. 6. tit. 3. num.*
115 24. & quod tantùm eſt dicere Teſtis idoneus, quantum omni exceptione maior, tradit ex magis communi DD. opinione *Farinac. de Teſt. quæſt. 62. num. 2.*

116 Teſtes autem in hac cauſa examinati plures, & quidem irreparabiles patiuntur defectus, & ideò repelluntur in totum, vt de communi teſtatur *Burſatt. conſ. 69. num. 15.*

117 Nam primus eſt nulliter examinatus ante litem conteſtatam, Parte non citata, ac ſine interrogatorijs, *cap. in nomine Domini, de Teſt. & Atteſtat.* vnde non facit gradum probationis, *Rota in Maceraten. pecuniaria, 20. Iunij 1644. coram R. P. D. Otthobono,* nàm Pars debuit citari, ſaltem domi dimiſſa copia, etiam in relictis
118 ad pias cauſas, *Bald. conſ. 118. num. 6. lib. 5.* cum † citatio ſit de iure naturali, & Diuino *Geneſ. cap. 3.*

119 Et licèt dicatur mortuus, tamen mors non fuit allegata, ſed ſimpliciter petitum, & obtentum Decretum examinari, & repeti Teſtes inductos, ex quo eſt eius quæſitum Parti, præterquam quod fuit examinatus inter alias, & per diuerſa acta, vndè non probat, *Abb. Alex. Aretin. Franc. de Curti Curt. Iun. Rip. Iaſ. & Dec.* quos refert, & ſequitur *Natt. conſ. 394. num. 23. verſ. huic fundamento, & num. 24. Ferrett. conſ. 80. num. 6. Honded. conſ. 101. lib.*

120 Et Teſtes ſi ſunt plures idonei, & formiter examinati inter alios in antiquis ad ſummum probant ſemiplenè contra non citatum, ſi ſunt mortui, plenè *Natt. dict. conſ. 594. numer. 24. Mohedan. deciſion. 5. de Teſtib. Rota deciſ. 594. numer. 1. part. 1. diuerſ.* ſed iſte eſt vnicus, nec ſumus in antiquis, & nunquam fuit formiter examinatus, vnde non facit gradum probationis.

121 Et eo magis cum non deponat ſuper toto facto, dicit enim, Teſtatorem inter cætera dixiſſe &c. & ſic occultat ea, quæ poterant nocere inducenti, ideò nullam prorſus fidem meretur *Gloſ. in l. Lucius in verbo debeant, de his, qui not. infam. Roman. conſ. 305. in fin.*
122 *n. 9. Alex. conſ. 88. n. 10. lib. 4.* & † tempore examinis prætendebat ſe exequutorem in Codicillo, de quo agitur, ideò tanquàm intereſſatus non probat *Bald. conſ. 221. per tot. libr. 3. & conſ. 227. numer. 2 libr. 5. Caualer.*
123 *deciſ. 140. num. 3.* prætendebat † etiam ſe Legatarium in eodem Codicillo; ideò minus probat, *l. nullus, ff. de Teſtibus, l. omnibus, vbi DD. C. de teſt. Soccin. Iun. d. conſ. 89 numer. 11. & num. 15. & ſeqq. Caualer. deciſ. 570.*
124 *numer. 9.* Habebat † etiam lites magni momenti contra eos, aduerſus quos ſe examinauit, & ex pluribus malè affectus, & odioſus erat, quod etiam detrahit de fide, *Natt. d. conſ. 394. numer. 25. Gabr conſ. 178. numer. 9. libr. 1.* & eoſdem defectus patitur ſecundus Teſtis formiter examinatus cum eius Pater ſit hæredes dicti Teſtis defuncti eius Filij, & quod in Teſtibus, qui vel habent intereſſe in cauſa, vel litem cum eo, contra quem deponunt, fides non ſuperabundet, dixit etiam *Rot. in d. Macer. Pecuniaria, 20. Iunij 1644. coram R. P. D. Otthobono.*

125 Quo verò ad Teſtes formiter examinatos. Primus non fuit ſemper præſens, & eſt in eodem examine ſibi contrarius in multis eſſentialibus, ideò non meretur fidem, *Clar. in §. fin. q. 53. numer. 5. verſ. quartus caſus,* vbi de communi.

126 Deinde iſti duo Teſtes pugnant, & quilibet eorum pugnat cum depoſitione Notarij, & omnes ſunt inter ſe ſingulares, ſingularitate obſtatiua in tempore, & formalitate verborum Teſtatoris circa Miſſam quotidianam, & in alijs, vnde tanquàm ſe deſtruentes, & lacerantes, nihil probant, ad inſtar Teſtium Suſannæ, *Dan. cap. 13. num. 54. & ſeqq. Alex. conſ. 142. n. 2. lib. 3. Crau. conſ. 267. numer. 3. Bald. conſ. 221. circa fin. lib. 3. Gabriel. de Teſtib. concluſ. 2. numer. 9. & numer. 11. & numer. 13. Gregor. deciſ. 390. numer. 4. & ſeqq.*

127 Et nihilominus cum deponant ſuper formalitate verborum articulata, & de qua fuerunt interrogati, debent concordare etiam in cortice verborum, & iſti contrariantur in cortice, & quod peius eſt, in informalitate, & ſubſtantia, vnde nihil probant. *Canoniſtæ in cap. nihil, de verb. ſignif. Iaſ. in l. 2. numer. 18. C. de bon. poſſ. ſecundum tab. Barbat. conſ. 3. Quidam col. 8. verſ. iſti duo Teſtes, lib. 2. Alex. conſ. 150. numer. 2. & conſ. 153. numer. 3. & ſeqq. lib. 5. Rolan. conſ. 33. numer. 11. & num. 15. & ſeqq. lib. 2. Pariſ.* in terminis, *conſ. 146. numer. 14. & ſeqq. lib. 4. Maſcard. de. Prob. concluſ. 1368.*

128 Et cum agatur de probanda vltima voluntate debent eſſe conteſtes in omnibus, ſi autem aliqui deponant plus, aliqui minus, vt hìc, nihil probant, etiam in eo, in quo ſunt conteſtes, *Bald. in l. cum antiquitas, numer. 5. C. de teſt. Pet. Rauen. ſingul. 705. Ruin. conſil. 14. n. 2. lib. 2. Bald. Caſtr. Alex. But.* & alij quos refert, & ſequitur *Pariſ. d. conſ. 146. numer. 14. lib. 4.*

Et ex his &c. vtraque &c.

De Mandato de Manutenendo
Pars Secunda.
Cap. XII.

S V M M A R I V M.

1 *Poſt remedia poſſeſſionis Adipiſcendæ agitur de remedijs Retinendæ.*

2 *Poſſeſſorium retinendæ aliud ſummariſſimum, aliud plenarium.*

3 *In poſſeſſorio ſummariſſimo procedi poteſt lite pendente, vbicumque cauſa præuio Monitorio in Petitorio, vel Poſſeſſorio, vel in gradu appellationis, vel via exequutiua, introducta fuit.*

4 *Si cauſa non eſt introducta, eſt præuio Monitorio, vel alias, iuxta illius naturam, introducenda, & deinde, ſi opus ſit, petenda Manutentio in ſummariſſimo poſſeſſorio probatis probandis.*

5 *Ci-*

78 *Interdictum Quorum Legatorum datur contra Legatarium, qui rem legatam cum conſenſu Hæredis ante aditam occupauit.*
79 *Interdictum Quorum Legatorum datur contra Legatarium, qui Legatorum ſeruandorum nomine miſſus fuit in poſſeſſionem à Iudice, & quando.*
80 *Interdictum Quorum Legatorum datur contra eum, qui rem legatam occupatam dolo deſijt poſſidere, & ad quid.*
81 *Interdictum Quorum Legatorum datur contra Cohæredem, qui propria authoritate occupauit prælegatum, & pro qua rata.*
82 *Interdictum Quorum Legatorum datur contra Hæredes, & Succeſſores Legatariorum.*
83 *Interdictum Quorum Legatorum datur contra Fideicommiſſarium vniuerſalem.*
84 *Interdictum Quorum Legatorum non datur contra Fideicommiſſarium, vel Legatarium habentem facultatem capiendi poſſeſſionem propria authoritate, dum tempore poſſeſſionis ab eo adeptæ Hæres adhuc non poſſidebat.*
85 *Interdictum Quorum Legatorum datur Legatario contra Hæredem pro re legata, etiam quando fuit ad eam occupatam illi reddendam coactus.*
86 *Conſuetudo, & Praxis eſt rerum magiſtra.*
87 *Interdictum Quorum Legatorum datur tam pro rebus corporalibus, quàm incorporalibus.*
88 *Interdictum Quorum Legatorum non habet locum in Donatione cauſa mortis, & quare.*
89 *In interdicto Quorum Legatorum non datur appellatio ſuſpenſiua, niſi opus ſit detrahere Falcidiam ex legatis pro ſupplemento æris alieni.*
90 *Legatario, & Fideicommiſſario competunt tres actiones, & quæ.*
91 *Legatario, & Fideicommiſſario ratione hipothecæ competit etiam Saluianum.*
92 *Pro Legato competit via executiua, & ita obſeruat Praxis in Tribunali A.C & num.93.*
93 *Contrarium opinionem paſſim ſequitur, & obſeruet Rota.*
94 *Quando fuit actum via ordinaria, cenſetur renunciatum executiuæ.*
95 *Si Hæres negat Teſtamentum, vel dicit de nullitate illius, & eſt ſuper hoc contentio Iudicialis, non competit pro Legato via executiua, etiam in Tribunali A.C.*
96 *Opinio* Angeli, *quod pro Legato competat via executiua, non habet locum, quando Legatarius intentat remedium l. fin. ſecus ſi intentat aliam actionem.*
97 *Opinio Rotæ, quod pro legato non competat via executiua non procedit in eo Tribunali, quando mandatum ab A.C. relaxatum tranſiuit in iudicatum ob non interpoſitam appellationem.*
98 *Actore non probante, Reus abſoluitur, etiam ſi probatio ſit dubia, & ſimus in fauorabilibus.*
99 *Teſtis deponens, Teſtatorem accidenti impeditum dixiſſe,* laſſate ſtar così, *e tornate vn'altra volta, che lo finiremo, ad ſummam concludit de præparatorij Teſtamenti, vel Codiilli faciendi.*
100 *Verba Teſtatoris, quæ differunt vltimam voluntatem in aliud tempus perficiendam, ad præparatoria tantùm ſunt referenda.*
101 *Teſtator cenſendus eſt permanſiſſe in mero tractatu, & præparatorijs teſtandi, ſi hoc ex dictis Teſtium, vel alijs facti circumſtantijs colligi poteſt.*
102 *Præparatoria, & tractatus diſponendi in vltima voluntate imperfecta carent omni Iuris effectu.*
103 *Voluntas imperfecta non eſt voluntas, nec diſpoſitio etiam ad pias cauſas.*
104 *Voluntas imperfecta ſuſtineri non poteſt, etiam fauore piæ cauſæ, ex receptiori.*
105 *Doctrina* Bart. in l. in Teſtamento, ff. de fideic. libert. *magis communiter reprobatur.*
106 *Opinio* Bart. in d. l. in Teſtamento, *ſi vera eſſet, poſſet ad omne peius procedere, quando Teſtator habuit aliquod capitulum Teſtamenti pro perfecto, alias ſecus.*
107 *Voluntas Hominis eſt ambulatoria.*
108 *Legata Pia debentur, etiam, ſi Teſtator poſt Teſtamentum perfectum dixerit,* tenete così fino à domane, *ſecus ſi hoc dixerit ante Teſtamentum & voluntatem perfectam.*
109 *Teſtamentum imperfectum ratione voluntatis, nec etiam ſuſtinetur ex clauſula Codicillari inter Liberos.*
110 *Clauſula Codicillaris eſt inuenta ad conſeruandam, non ad ſupplendam Teſtatoris voluntatem.*
111 *Dum imperfectio eſt in voluntate, præſumitur, quod Teſtator diſtulerit in aliud tempus ad examinendum ſe à moleſtijs Inſtantium pro vltimæ voluntatis confectione.*
112 *Si Teſtator volebat ipſe diſponere per rogitum Notarij, & diſtulit in aliud tempus, non valet actus etiam ad pias cauſas, dum voluntas illius non eſt omninò adimpleta.*
113 *Duo Teſtes in relictis ad Pias cauſas quando non ſufficiant.*
114 *Duo Teſtes, qui requiruntur in relictis ad pias cauſas, debent eſſe omni exceptione maiores.*
115 *Idem eſt dicere Teſtis idoneus, & Teſtis omni exceptione maior.*
116 *Teſtes, qui plures irreparabiles patiuntur defectus, repelluntur in totum.*
117 *Teſtis nulliter examinatus ſine interrogatorij Parte non citata repellitur.*
118 *Citatio eſt de Iure naturali, & diuino.*
119 *Teſtis examinatus inter alios, & per diuerſa acta non probat.*
120 *Teſtes plures idonei, inter aliós formiter examinati, in antiquis probant ſemiplenè contra non citatum, ſi ſunt mortui.*
121 *Teſtis non deponens ſuper toto facto, & aliqua occultans fidem non meretur.*
122 *Teſtis habens in cauſa intereſſe non probat.*
123 *Teſtis, prætendens ſe legatarium in Codicillis, non probat Codicillos.*
124 *Teſti habenti lites, & malam affectionem contra, eum quem deponit, diminuitur de fide.*
125 *Teſtis ſibi contrarius in eſſentialibus non meretur fidem.*
126 *Teſtes ſingulares ſingularitate obſtatiua nihil probant.*
127 *Teſtes ſibi contrarij in formalitete verborum, de qua fuerunt interrogati, & in ſubſtantia, non probant.*
128 *Teſtes, cum agitur de probanda vltima voluntate, debent eſſe conteſtes in omnibus, aliàs nihil probant.*

Quorum legatorum. Pars Secunda. Cap. XI.

1 SVpereſt, vt de quarto adipiſcendæ poſſeſſionis remedio, hoc eſt, de Interdicto Quorum Legatorum, A, diſpiciamus.

2 Competit hoc Interdictum ſignanter Hæredi aduerſus Legatarium, qui rem ſibi legatam, non de manu Hæredis, ſed propria authoritate occupauit, ad eiuſdem rei poſſeſſionem ab eo auocandam, vt proindè Legatarius poſſidet eumdem ad rem legatam ſibi tradendam conuenire.

3 Debet ergo Hæres, qui hoc interdicto vult experiri, conficere monitorium vt infra, & aliàs ſecundum contingentiam facti, videlicet.

4 De

Digitized by Google

4 De mandato Illuſtriſſimi,& Reuerendiſs.A.C. ſiuè R.P.D.NN eius in ciuilibus Locumtenentis.& ad Inſtantiam NN. Hæredis vniuerſalis q.NN. prout ſuis loco, & tempore demonſtrabitur.

Tenore præſentium.

Moneatur NN.aſſertus Legatarius d.q.NN. detentor,& occupator vnius Vineæ Hæreditariæ prædicti q.NN, ſitæ extra portam N. iuxta bona NN.& NN. alios,ſi qui &c.ſibi, vt aſſeritur, legatæ,quatenus infra triduum proximum, ſub 500. ducatorum Cameræ Apoſtolicæ applicandorum, ac pro illis mandati executiui, & in Iuris ſubſidium, Excommunicationis &c.alijſque pœnis, debeat d.NN. Inſtantem in realem, corporalem, & actualem, pacificam, & quietam poſſeſſionem d.vineæ,ac illius iurium, membrorum,pertinentiarum,& annexorum quorumcumque, immiſiſſe, poſuiſſe,& induxiſse, immiſsumque, impoſitum, & inductum manutenuiſse,defendiſse, & conſeruaſse, ac de fructibus,redditibus, & prouentibus reſpondiſse, & ſatisfeciſse, & per quos opus fuerit immitti,reſtitui, manutenere, ac reſponderi feciſſe,damnaque, expenſas, & intereſse præmiſsorum cauſa,& occaſione facta,paſsa,patiēda ac liquidanda, refeciſse,aſsertumque Legatum quatenus ſibi de Iure debeatur, de manu eiuſdem Hæredis recepiſse, Mandatumque de immittendo, ac manutenendo, & aliud deſuper neceſsarium, & opportunum, concedi, & relaxari, Ius, & Iuſtitiam miniſtrari, aliaque deſuper neceſsaria, & opportuna fieri vidiſse, in vim Interdicti Quorum Legatorum, ſeù alterius cuiuſcumque remedij poſseſsorij magis vtilis, & proficui, d. Inſtanti competentis &c. deducens &c. implorans &c.non ſolùm,vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.& ſi quis &c. compareat &c. alioquin &c.

N.Notarius. Locus † Sigilli.

5 Quod quidem monitorium, a Curſore perſonaliter executum, eſt reproducendum, & reproductio ab Actuario ſcribenda in actis videlicet.

6 Pro NN.contra NN.

Coram Domino, meq;&c.NN.Sanctiſs.D.N. Curſor retulit ſe ad inſtantiam NN.perſonaliter monuiſſe NN.prout in folio,tenoris &c.omni &c.

Et poteſt exaduerſo negari,vt infra, videlicet.

7 Pro NN.contra NN.

In Officio NN. & negando monitorium dixit narrata,prout narrantur,non fuiſse, nec eſse vera, & ad petitia,prout petuntur, non teneri. Ideò nihil fieri, niſi ſeruatis ſeruandis,& ver.alias &c.

8 Debetque Actor huiuſmodi monitorium verificare, etiam ſi non fuerit exaduerſo negatum.

9 Et primò,pro illius verificatione, debet actor probare, ſe eſse hæredem, ac ob id producere in actis Teſtamentum ipſum in publicam, & autenticam formam,citata Parte ad dicendum contra iura, iuxta ſuperius tradita *par.1.c.2.num.10.& ſeqq.* vel ſe eſse hæredem ab inteſtato, ſi fortè defunctus inteſtatus deceſſit, & Legatum in Codicillis reliquit,& ad id producere in actis articulos opportunos, iuxta tradita *in c.proximo præcedenti,num.*10. citata Parte ad dicendum contra illos,iuxta formulam, de qua ſupra,*par.1.c.11.num.2.& ſeqq.* necnon Iura recognoſcenda curare,& Articulos probare per Teſtes ſeruatis ſeruandis, iuxta ſuperius tradita *par.1.cap.2.num.20.& ſeqq. & cap.11.nu.4.& ſeqq.& par.2.c.6.n.12. & ſeqq.* vel per alia legitima probationum genera, ac in effectu perſonam ſuam,vt decet,legitimare,iuxta Praxim,de qua ſupra *par.1.c.5.nu.2.& ſeqq.*

10 In terminis autem ad dicendum contra Iura, vel Articulos,Reus poterit opponere generalia contra, & proteſtari,vt dictum fuit ſupra *par.1.c.2.num.18.& c.11.n.5.& par.2.c.6.nu.16.*mutatis mutandis, iuxta contingentiam facti.

11 Secundò actor probare debet, quod res, de qua agitur,fuerit hæreditaria ipſius Defuncti,& quod Legatarius illam propria authoritate occupauerit ſine conſenſu Hæredis, & adhuc illam occupet, vel dolo deſierit poſſidere, iuxta ſuperius tradita *in dict. cap. proximo præcedente, numer.* 10. & aliàs mutatis mutandis, iuxta contingentiam facti.

12 Tertiò,quod eiuſdem actoris interſit ratione quartæ Falcidiæ deducendæ ex re legata, cum Hæreditas non ſit ſoluendo, nàm aliàs non docto de Intereſſe, non competit Hære di hoc Interdictum.

13 His ab Actore probatis per Scripturas, vel Teſtes, aut alia probationum genera, Reus quoque, ſi ei libuerit, poterit eodem modo ſuas exceptiones deducendas, iuxta Praxim de qua ſupra *part. 1. capit. 7. & ſeqq.* & aliàs, ſi quas habet, probare; in termino autem ad dicendum contra Iura, vel Articulos, Actor poterit proteſtari, ſupra *capit. 6. num. 16. & in capit. proximo præcedente ſub num. 12.* dictum fuit.

14 Demum ſuſpenſo, quatenus opus ſit, Petitorio, iuxta ſuperius tradita, hac eadem *par.2. cap. 6. num.8.* nè cauſa appellabilis euadat, obſeruandi ſunt termini ſubſtantiales, videlicet.

A.C.N.

15 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad libellandum ad p. d. ad articulandum ad 12. ad dicendum, contra Articulos,ad producendum omnia, ad dicendum contra producta ad ſecundam, ad declarandum, ad iurandum de Calumnia ad p. d. in terminis ſubſtantialibus, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. repetijt iura hodie in Broliardo producta, & petijt, & obtinuit ſeruari, vt ſupra, & admitti ſi, & in quantum, omni &c.

Vel A.C.N.

16 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad articulandum ad octauum diem,ad dicendum contra Articulos, ad producendum omnia, ad dicendum contra producta ad ſecundam diem in terminis ſubſtantialibus, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. repetijt iura hac die in actis producta, & repetita, & petijt, & obtinuit ſeruari, vt ſupra, & admitti ſi, & in quantum, omni &c.

17 Et ſi cauſa eſt expedienda per Decretum,citatur deindè Pars, vt infra videlicet.

A.C.N.

Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum reiterari omnes, & ſin gulos terminos ſubſtantiales, malè forſan, nulliter, & indebitè tentos, in vim quarumcumque facultatum, abſolui inſtantem à cenſuris ad effectum &c. deferri iuramentum in ſupplementum plenæ probationis,quatenus opus ſit.concludendum, concludique videndum in cauſa, & audiendum ſententiam definitiuam, & loco ſententiæ videndum reintegrari monitorium, (ſi illud reintegratione indigeat,) & Inſtantem immitti in poſſeſſionem vineæ, de qua agitur, & quodcumque mandatum de immittendo, & aliud deſuper neceſſarium, & opportunum decerni, & relaxari, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra &c. admitti ad reiterationem terminorum, qui reiterauit in forma &c. deferri Iuramentum &c. qui tactis iurauit &c. (& reintegrari Monitorium) ac decerni, & relaxari Mandatum, vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione, omni &c.

A.C.N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter D. relaxauit Mandatum de immittendo, & aliàs prout in actis, inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

18 Si verò magis libet cauſam expedire per Cedulam, citatur Pars, vt infra, videlicet.

A.C.N.

Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum reiterari omnes,& ſingulos terminos ſubſtantiales,malè forſan, nulliter, & inculcatè tentos, in vim quarum-

Digitized by Google

cumque facultatum, abſolui inſtantem à cenſuris ad effectum &c. deferri iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, quatenus opus ſit, concludendum, concludique videndum in cauſa, & audiendum Sententiam definitiuam in forma, & alias omni meliori modo &c. ad p.d. inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra &c. admitti ad reiterationem terminorum, qui reiterauit in forma &c. deferri iuramentum &c. qui tactis iurauit &c. & ſententiari, prout in Cedula, quam Reuerendiſſimus D. Locumtenens legit, ſubſcripſit, & mihi conſignauit, tenoris &c. ſuper quibus &c. præſentibus Socijs teſtibus &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Tenor Cedulæ.

19 Chriſti nomine inuocato. Pro Tribunali ſedentes, & ſolùm Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram definitiuam Sententiam, quam de iuris peritorum conſilio in his ſcriptis ferimus, in cauſa, & cauſis, quæ coram nobis in prima, ſeu veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia, inter NN. Hæredem vniuerſalem q. NN. virtute Teſtamenti in publicam, & autenticam formam in actis producti, ad quod &c. (vel ab inteſtato Hæredem vniuerſalem q. NN.) Actorem ex vna, & NN. Legatarium aſſertum dicti q. NN. Reum conuentum, ex altera partibus, de, & ſuper immiſſione in poſſeſſionem vnius Vineæ hæreditariæ q. NN. ſitæ extra portam NN. iuxta bona NN. & bona NN. & alios confines, ſi qui &c. de qua agitur, rebuſque alijs &c. Dicimus, pronunciamus, ſententiamus decernimus, & declaramus, dictum NN. immittendum fore, & eſſe in realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem dictæ Vineæ, eiuſque iurium, & pertinentiarum amoto exinde d. NN. detentore, & quodcumque Mandatum de immittendo deſuper neceſſarium, & opportunum decernendum fore, & eſſe, prout decernimus relaxamus, Victumque Victori in Expenſis condemnamus, quarum taxationem nobis, vel cui de iure impoſterum reſeruamus, & ita dicimus, pronunciamus, declaramus, & definitiuè ſententiamus, non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo.

Ita pronunciaui Ego NN. Locumtenens.

20 Cæterum cauſa, vt ſupra, terminata, niſi aliud obſtet, vel Pars obtineat a Præfecto Signaturæ mandari ſuperſederi, iuxta ſuperius dicta *part. 1. capit. 13. nu. 18. & ſeqq.* expeditur Mandatum de immittendo, tenoris videlicet.

21 De mandato Illuſtriſſimi & Reuerendiſſimi. D. A. C. ſiuè R. P. D. eius in ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. Hæredis vniuerſalis q. NN. principalis.

Tenore præſentium.

Mandatur vobis Baroncello, & Exequutoribus, Subexequutoribus, & alijs, ad quos ſpectat &c. quatenus, ſtatim viſis, & receptis præſentibus, ſub 500. ducatorum &c. alijſque pœnis &c. debeatis eumdem inſtantem in realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem vineæ hæreditariæ q. NN. ſitæ extra Portam NN. iuxta bona NN. & NN. &c. de qua agitur, eiuſque iurium, & pertinentiarum, ac membrorum quorumcumque amoto NN. Aduerſario, & quolibet alio illicito detentore, immiſiſſe, induxiſſe, impoſuiſſe, & immiſſum, impoſitum, & inductum manutenuiſſe, defendiſſe, & conſeruaſse, illique de fructibus, redditibus, & prouentibus eiuſdem reſpondiſse, & reſponderi feciſse, quoniam d. NN. Aduerſario citato, & intimato, ſeruatis ſeruandis in vim decreti deſuper emanati (vel quoniam d. NN. Aduerſario citato, ſeruatis ſeruandis, in vim Sententiæ deſuper latæ (ſi cauſa fuit expedita per Cedulam) prout in actis, Reuerendiſs. D. ita mandauit, hac die &c.

N. Notarius. Locus † Sigilli. N. Locumten.

22 Quod ſi Reus in hoc interdicto velit appellare, debet obtenta ſuperſeſsoria, adire Signaturam Iuſtitiæ, & cauſam, Parte citata, proponendam curare, iuxta ſuperius dicta *part. 1. cap 13. num. 20. & ſeqq.* ac appellationem in primis coram Iudice a quo infra decem dies, vt infra, interponere, videlicet.

23 Pro NN. contra NN.

Coram Domino, meq. &c. NN. habita notitia de prætenſo Decreto facto, ſeu ſententia lata ad aſſertum fauorem NN. contra NN. ab eo, ſeu ab ea, & omnibus alijs grauaminibus &c. ad Sanctiſs. D. N. Innocentium Papam X. eiuſque Sanctam Sedē Apoſtolicam appellauit, prout in Cedula, quam facto dedit, tenoris &c. petens &c. omni &c.

Cui D. dedit refutatorios in forma, omni &c.

Tenor Cedulæ.

24 A quadam aſserta ſententia, ſeu decreto definitiuo lata, ſeu facto per R. P. D. NN. A C. Locumtenentem, vt dicitur, ad prætenſum fauorem NN. contra NN. de & ſuper immiſſione in poſſeſſionē Vineæ q. NN. de qua agitur rebuſque alijs in actis cauſæ, & cauſarum huiuſmodi latius deductis &c. Procurator, & eo nomine præfati NN. ſentiens ſe læſum, & grauatum, & timens impoſterum magis lædi, & grauari &c. ab illa, ſeu ab illo, & toto proceſſu deſuper fabricato, ad Sanctiſs. D. N. Innocentium Papam X. eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicā, in his ſcriptis, prouocat, appellat, & æquè principaliter de nullitate dicit, petens ſemel, bis, tertio, ſæpè, ſæpius, ſæpiſſimè, inſtanter, inſtantius, & inſtantiſſimè ſibi de Apoſtolis reſponderi, & quatenus &c. à non admiſſione, ac toto vlteriori proceſſu appellat iterum, ac toties quoties, & vt ſupra de nullitate dicit, itaut ſit vltimus in appellando &c. & interim, &c. nihil innouari &c. non aliàs, &c. de nullitate, & attentatis &c. proteſtans &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Et poterit fieri commiſſio in plena Signatura proponenda, vt infra, & alias ſecundum contingentiam facti videlicet. Romana.

25 Beatiſſimè Pater. Exponitur humiliter S. V. pro parte deuoti illius oratoris NN. qualiter q. NN. in eius vltimo nuncupatiuo Teſtamento, rogato Per acta NN. ſub die N. menſis N. anni N. cum quo deceſſit (vel in eius Codicillis rogatis per acta NN. ſub die N. menſis N. cum quibus deceſſit) inter cætera eidem Oratori iure legati, & alias omni &c. reliquit Vineam ſcutorum 500. valorem excedentem, quam habebat extra Portam NN. iuxta ſuos notiſſimos fines, prout in d. Teſtamento, ad quod &c. (ſeù prout in dictis codicillis ad quos &c.) & licet poſtmodum de conſenſu eiuſdem NN. Aduerſarij aſſerti Hæredis dicti q. NN. idē Orator acceperit poſſeſſionem dictæ Vineæ, & nō agatur de aliquo eiuſdem Aduerſarij intereſſe, nihilominus ſententiam fauorabilem contra Oratorem legitimum, ac pacificum dictæ Vineæ poſſeſſorem, ſuper immiſſione in poſseſſionem eiuſdem Vineæ, in vim interdicti Quorum legatorum, vt dicitur, ab A. C. extorſit, non minus nulliter, quàm iniuſtè, cum Aduerſarius dolo faciat petere, quod ſtatim reſtiturus eſt, à qua idem Orator ad S. V. appellauit. Dignetur igitur S. V. cauſam, & cauſas appellationis, & appellationum huiuſmodi, necnon nullitatis, nullitatum, ex tribus, iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ, à d. aſserta Sententia definitiua, attentatorum, & innouatorum quorumcumq; infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum, ac reſtitutionis in integrum, prout de iure &c. vna cum omnibus inciden. dependen. emergen. annexis, conuexis, ac toto negocio principali, & quàm, & quas &c. alicui S. V. Sacri Palatij Apoſtolici Auditori (vel Locumtenenti, ſi adeſt) audien cognoſcen. deciden. fineq; debito terminan. committere, & mandare, cum facultate citan. inhiben. quos quibus quoties, vbi, & quando opus fuerit, Conſtitutionibus, & ordinationibus, Apoſtolicis, Stylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque. Datum &c pro plenè &c.

Si cauſa non eſt Rotalis, petitur committi Prælato, vt ſupra, hac eadem *p. 2. c. 6. n. 22.*

26 Reſcribitq. Signatura, vel cum clauſula, *ſine præiudicio*, vel cum clauſula, *quatenus ſit locus Ægidiana*, vel admittit appellationem ſimpliciter, vt in alijs ſummarijs poſseſſorijs, & prout ſupra hac eadem *par. 2. c. 6. n. 33. & ſeqq.*

27 Demum, ſi eſt locus exequutioni, expeditur mandatum,

Digitized by Google

tum, vt ſupra, cuius vigore proceditur ad immiſſionem in poſſeſſionem bonorum, de qua Actuarius conficit Inſtrumentum, iuxta Formulam ſupra traditam *d.c.6.num.*39. mutatis mutandis, ſecundum contingentiam facti.

28 Verumtamen, ſi Legatarius agere velit, & debeat pro conſequutione rei legatæ, poteſt intentare iudicium exequutiuum, *B*, vel ſummarium contra Hæredem.

29 Si vult agere via exequutiua, quæ ei competit iuxta opinionem *Angeli*, quæ in Tribunali A.C. obſeruatur in Praxi, & legatum conſiſtat in pecunia numerata, tūc poteſt Legatarius ad perſonæ ſuæ, & partis aduerſæ legitimationem, & ad docendum de ſuo bono iure, ac de legato ſibi debito, producere in actis Teſtamentum, vel codicillos, ac fidem obitus Teſtatoris, citata Parte ad dicendum contra iura, iuxta praxim, de qua ſupra *par.1.c.2.nu.9. & ſeqq.* & deinde ſeruatis ſeruandis, ac legitimatis legitimandis, quatenus opus ſit, iuxta praxim, de qua *d.par.1.cap.5.numer.1.& ſeq.* citare eumdem Hæredem, ad ſoluendum, & ad vlteriora procedere, donec ei fuerit ſatisfactum, iuxta ſuperius tradita in materia iudicij executiui, *d.par.1.cap.6.& ſeqq.*

30 Si verò Legatum conſiſtit in mobilibus, vel ſe mouentibus, citata Parte ad dicendum contra, vt ſupra, ac docto de legato, ac obitu Teſtatoris, & legitimatis perſonis, vt ſupra, poteſt Legatarius citare Hæredem, vt infra, videlicet.

A. C. N.

31 Citetur NN. Hæreſq NN. exaduerſo principalis ad conſignandum inſtanti annulos, gemmas, & alia ei à d. q. legata, iuxta formam iurium. de quibus in actis, docendum de quacumque noua conuentione, alijſque præiudicialibus, aliàs videndum decerni Mandatum exequutiuum, ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

Decretum. N.Notarius.

NN. petijt, & obtinuit. vt ſupra, niſi infra tres, omni &c.

Elapſis tribus diebus in Decreto contentis, vel tertia die poſt dictum Decretum, citatur iterum Hæres, vt infra, videlicet-

A. C. N.

32 Citetur NN. Hæres q. NN. exaduerſo principalis, ad videndum relaxari Mandatum aliàs decretum, & quatenus opus ſit, de nouo decerni, & relaxari, ad p.d. inſtante NN. principali ſiuè &c.

Decretum. N.Notarius.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p.d. cum intimatione, omni &c:

A.C.N.

Intimetur NN. Hæredi q. NN. exaduerſo principali, qualiter D. relaxauit Mandatum, & aliàs prout in actis, inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N.Notarius.

33 Poterit autem Hæres Reus conuentus in his terminis deducere omnes ſuas exceptiones, quas habet, & illas probare per legitima probationum genera, iuxta praxim ſuperius traditam, *par.1.c.7.& ſeq.* quibus non exiſtentibus, vel non ſubſiſtentibus. Legatarius, niſi terminus ſuſceptus, vel aliud obſiſtat, iuxta praxim, de qua ſupra *d.par.1.cap.9.&* 14. vel niſi hæres, obtenta Superſeſſoria, adiuerit Signaturam, & cauſam appellationis, Parte citata, committi obtinuerit, vt ſupra, *par. 1.c.13.nu.18. & ſeqq.* poterit, ſi agatur de legato pecuniæ expedire mandatum exequutiuum, & ad illius executionem procedere iuxta ſuperius tradita *d.par. 1.c. 6 & c.14.& ſeqq.*

34 Vel ſi mandatum fuit relaxatum pro legato mobilium, vel ſemouentium, poterit illud expedire tenoris ſequentis, & aliàs mutatis mutandis, iuxta contingentiam facti, videlicet.

De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D.A.C. ſiuè R. P.D. NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. Legatarij q. NN. prout in Teſtamento rogato per acta NN. ſub die NN. de quo in actis.

Tenore præſentium.

Auferantur de bonis Hæreditarijs quond. NN. Annuli, & gemmæ NN. (hic deſcribantur qualitates, & ſigna rerum, de quibus agitur) eidem NN. Inſtanti debitæ occaſione, de qua in actis, quæ ablatæ, vnà cum Iulijs NN. pro Expenſis præſentis Mandati, deponantur &c. ad effectum &c. quia d. NN. Hærede q. NN. citato, & intimato, Reuerend. D. ita mandauit, hac die &c.

N. Notarius. Locus † Sigilli. N. Locumt.

Mandatum expeditum datur Exequutori, qui ad illius exequutionem de more procedat, iuxta illius formam, & tenorem, & demum exequutione facta, citatur, vt infra videlicet.

A.C N.

35 Citetur NN. Hæres q. NN. exaduerſo principalis ad videndum mandari conſignari Inſtanti Annulos, & alia bona per d. q. NN. legata in exequutione capta, & Mandatum de conſignando deſuper neceſſarium, & opportunum decerni, & relaxari, ad p. d. Inſtante N.N. principali, ſiuè &c.

N.Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi per totam, omni &c.

Et expeditur Mandatum de conſignando, vt infra, videlicet.

De mandato Illuſtriſſimi & Reuerendiſſimi D. A. C. ſiuè R. P. D. NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad Inſtantiam NN. Legatarij q. NN. prout in Actis &c.

Tenore præſentium.

36 Mandatur tibi Executori, ad quem ſpectat, quatenus ſtatim viſis, & receptis præſentibus ſub 500. ducatorum Cameræ Apoſtolicæ applican. alijſque pænis, arbitrio Domini, debeas Annulos, gemmas & NN. in executione captas dicto Domino Inſtanti conſignaſſe, & debitam conſignationem feciſſe, præſentibuſque &c. paruiſſe, quia dd. NN. Hærede quon. NN. exaduerſo principali citato, & intimato, Reuerendiſſimus D. ita mandauit, hac die &c.

N. Notarius. Locus † Sigilli. N. Locumten.

37 Et ſucceſſiuè Exequutor conſignat bona, iuxta formam, & tenorem Mandati, de qua conſignatione Notarius actuarius conficit publicum Inſtrumentum in forma &c.

38 Cæterum, ſi Executor non inueniat bona mobilia legata, & ob id ad executionem Mandati exequutiui procedere non valet, citanda eſt Pars aduerſa ad docendum ſe adiuiſſe Hæreditatem q. NN. cum beneficio Legis, & Inuentarij, aliàs videndum mandari exequi contra perſonam, & bona propria, iuxta Praxim ſuperius traditam *par.1. cap.8. num.*23. & obtento decreto, terminoque in eo contento poſt intimationem executam elapſo, & intimatione reproducta, ſi Pars docet de legitimo Inuentario, & reddit rationem, fit executio contra alia bona Hæreditaria, quæ adſunt, aliàs, non docto de Inuentario legitimo, & ratione non reddita, poteſt expediri Exequatur à tergo dicti Mandati, contra bona propria, & perſonam, tenoris, videlicet.

39 De Mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs D.A.C. ſiuè R. P. D. NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. retroſcripti.

Tenore preſentium.

Exequatur retroſcriptum Mandatum Pro contentis in eo contra bona propria, & perſonam dicti NN. & pro alijs Iulijs NN. pro Expenſis præſentis Exequatur, quia d. NN. citato, & intimato, Reuerendiſs. D. ita mandauit, hac die &c.

N. Notarius. Locus † Sigilli. N. Locumten.

At proinde fit exequutio contra bona propria, & perſonam, & ad vlteriora proceditur, iuxta Praxim ſuperiùs poſitam, *part* 1. *cap.8.num.24 & cap.9.& cap. 14.& ſeqq.*

40 Sed ſi Teſtator non expreſſit valorem Annulorum, gemmarum, & ſimilium bonorum legatorum, & de eo aliunde in Actis ex publicis documentis non apparet, & dicta bona ampliùs non reperiuntur, tunc pote-

Digitized by Google

poterit quidem Legatarius huiuſmodi valorem per Teſtes, & alia probationum genera verificare, ſed à Decreto Iudicis ſuper valoris liquidatione, ſiuè tacita, ſiuè expreſſa, ſiuè in termino citationis, ad videndū liquidari, ſiuè declarari valorem dictorum bonorum legatorum, ſiuè alias quomodolibet interpoſito, dabitur appellatio, ſicut à fructuum liquidatione, & expenſarum taxatione exceſſiua appellari poſſe, non ambigitur.

41 Poteſt tamen virtute Mandati exequutiui obtenti pro bonis, & gemmis legatis contra bona propria, & perſonam, ſi non inuenirentur, ſuper quibus poſſet fieri exequutio abſq. alia liquidatione valoris fieri exequutio contra perſonam, nec hoc caſu daretur appellatio, cum nulla liquidatio, ſeù declaratio ſuper dicto valore interuenerit.

42 Vel ſi hæres habet in bonis, cum hoc caſu non poſſit procedi ad exequutionem contra perſonam, poſſet Legatarius ad viam appellationis illi amputandam, ſi ex inuentario, vel aliàs clarè conſtaret, Teſtatorem tempore eius mortis in eius bonis, & Hæreditate dicta bona mobilia legata reliquiſſe, citare Hæredem ad exhibendum, & contra eum procedere præuio Iudicio exhibitionis, iuxta Praxim ſuperiùs traditam, hac eadem *part. 2. cap. 3.*

Vel agere contra eundem, vt infra, videlicet.

A. C. N.

43 Citetur NN. Hæreſq NN. exaduerſo principalis ad tradendum infraſcripto D. Inſtanti Annulos, & gemmas NN. per d. q NN. eidem legatas, aliàs videndum grauari, & pro grauamine decerni, & relaxari Mandatum executiuum, ad d. p. Inſtāte NN. Legatario principali, ſiuè &c.

Decretum. N. Notarius.

NN. petijt, & obtinuit grauari in Iulijs tribus pro quolibet die, donec dicta bona tradiderit, & vt ſupra, niſi ad p. d. cum Intimatione, omni, &c.

A. C. N.

Intimetur NN. Hæredi q. NN. exaduerſo principali, qualiter D. eum grauauit, & aliàs prout in Actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

44 Et ſucceſſiuè termino in Decreto contento elapſo, intimatione executa reproducta, poſſet expediri Mādatum pro ſumma Iudici benè viſa, & produci ad capturam Pignorum, & illorum ſubhaſtationem, donec Aduerſarius tædio affectus, pareat mandatis, vt ſupra iuxta ſimilem Praxim ſuperius traditam, hac eadem *par. 2. c. 2. nu. 21. & ſeqq.*

45 Verumtamen, ſi cauſa excedit valorem ſcutorum quingentorum, vel ad dictum valorem aſcendit, quia tunc cauſa appellationis, ad effectum deuolutiuum, committenda venit in Rota, quæ ſequitur illā opinionem, nè pro Legato competat via exequutiua, & ob id de facili poſſet omnia, vt ſupra, geſta reuocare; Idcirco meliùs erit hoc caſu agere coram A. C. via ordinaria.

46 Vel cautiùs erit hoc caſu agere Saluiano, quod pariter pro Legato competit, vt ſupra, hac eadem *par. 26. numer. 62. & ſeqq.* in quo quidem iudicio ſummario nec dabitur appellatio ſuſpenſiua, nec Rota in omnem euentum aliquam poterit habere difficultatem, an iudicium huiuſmodi potuerit pro Legato intentari.

47 Cæterum ſi Legatarius, non via exequutiua, ſed ſummaria, quæ illi multò magis competit, hoc eſt Interdicto, Quorum Legatorum, agere voluerit, poterit ſuper immiſſione in poſſeſſionem rei legatæ conficere Monitorium, vt infra, & aliàs iuxta contingentiam facti videlicet.

48 De Mandato Illuſtriſs. & Reuerend. D. A. C. ſiuè R. P. D. NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. Legatarij q. NN. prout in Teſtamento rogato per acta NN. ſub die &c. in actis ſuis loco, & tempore producendo, & exhibendo.

Tenore præſentium.

Moneatur NN. Hæres q. NN. exaduerſo principalis, quatenus infra triduum proximum, ſub 500. ducatorum &c. Cameræ Apoſtolicæ applican. & pro illis Mandati exequtiui, & In Iuris ſubſidium Excommunicationis &c. aliiſque pœnis &c. debeat d. NN. Inſtantem in realem, corporalem, & actualem, quietam, & pacificam poſſeſſionem Domus NN. ſitę in Vrbe, in Regione N. iuxta bona NN. & NN. & alios fines, ſi qui &c. eidem Inſtanti per d. q. NN. in dicto eius vltimo nuncupatiuo Teſtamento, cum quo deceſſit, iure Legati, & aliàs omni meliori modo &c. relictæ, & legatæ, eiuſque iurium, membrorum, pertinentiarum, & annexorum quorumcumque immiſiſſe, poſuiſſe, & induxiſſe, immiſſumque, poſitum, & inductum manutenuiſſe, & defendiſſe, & conſeruaſſe, ac de fructibus, redditibus, ac prouentibus reſpondiſſe, & ſatisfeciſſe, & per quos opus fuerit, immitti, manuteneri, ac reſponderi feciſse, damnaque Expenſas, & intereſse præmiſsorum cauſa, & occaſione facta, paſsa, & patienda, ac liquidanda, refeciſse, Mandatumque de immittendo, ac manutenendo, & aliud deſuper neceſsarium, & opportunum concedi, & relaxari, Ius, & Iuſtitiam miniſtrari, aliaque deſuper neceſsaria, & opportuna fieri vidiſse, in vim cuiuſuis remedij poſseſsorij magis vtilis, & proficui dicto Inſtanti competentis &c. Deducens &c. implorans &c. non ſolùm, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c. ſi quis &c. compareat &c. alioquin &c.

N Notarius. Locus † Sigilli.

49 Hoc Monitorium debet perſonaliter exequi, & in Actis reproduci, poteſtque exaduerſo negari, iuxta ſuperiùs tradita in principio præſentis *cap. 11. numer. 6. & ſeq.* & in alijs capitibus precedentibus, in quibus ponuntur Formulæ ad hæc neceſsariæ, & opportunæ.

50 Debetque Legatarius Actor in hoc iudicio, ſicut in alijs, Monitorium, etiamſi negatum non fuerit, iuſtificare per ſcripturas, & alia legitima probationum genera, & pro verificatione ſignanter probare ſe Legatarium, & mortem Teſtatoris, & producere in Actis Teſtamentum, & alia Iura ad cauſam facientia, pro legitimatione perſonæ vtriuſque Litigantis, citata Parte ad dicendum contrà Iura, ac iuribus, quatenus opus ſit, recognitis, vt ſupra *nu. 7.*

51 Ac demum probare, quod res legata erat in bonis Teſtatoris, ſeù quod Teſtator, ſeu Defunctus rem legatam, ſeù Fideicommiſso ſubiectam tempore mortis ſuæ poſſidebat, ſeù detinebat, & quod ad præſens eamdem, vti Hæres, occupat, & detinet aduerſarius Reus conuentus, ſuper quibus poterunt confici Articuli opportuni, iuxta Formulas ſuperiùs traditas *par. 1. c. 20. & c. 11. n. 4. & p. 2. c. 6. n. 14. & c. 10. nu. 10.* & aliàs mutatis mutandis, ſecundum factorum contingentias, quibus in actis productis, citata Parte ad dicendum contra Articulos, poterunt ſuper eis examinari Teſtes, ſeruatis ſeruandis, iuxta ſuperius tradita *par. 1. c. 11. n. 1. & ſeqq.*

52 Poteritque Reus deducere ſuas exceptiones iuxta Praxim ſuperiùs traditam *p. 1. c. 7. & c. 8.* & aliàs quaſcumque ei competentes, ac illas vt ſupra per Scripturas, & Teſtes, ac legitima probationum genera, ſeruatis ſeruandis, probare.

53 Similiter poterit, facta, vel non facta mixtura, ſuſpēdi Petitorium, iuxta ſuperiùs tradita hac eadem *par. 2. cap. 6. num. 18.*

54 Deinde, probatis probandis, erunt ſeruandi termini ſubſtantiales, vt ſupra hoc eodem *c. 11. num. 15. & ſeq.* & deinde citanda Pars ad videndum reiterari, & ad Sententiam, vt ſupra hoc eodem *c. 11. num. 17. & ſeq.* & demum ferenda eſt Sententia ſuper immiſſione, vt infra, & aliàs mutatis mutandis, prout facti contingentia requiret.

Tenor Sententiæ.

55 Chriſti nomine Inuocato. Pro Tribunali ſedentes & ſolum Deum præ oculis habentes. Per hanc noſtrā definitiuam Sententiam, quam de iuris Peritorum conſilio in his ſcriptis ferimus, in cauſa, & cauſis, quæ coram nobis in prima, ſeu alia veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia inter NN. Legatarium q. NN. prout in Teſtamento in publicam formam in actis producto, actorem ex vna, & NN. Hæredem vniuerſalem

lem d. q. NN. prout in dicto Teſtamento Reum continentum, partibus ex altera, de & ſuper immiſſione in poſſeſſionem vnius Domus ſitæ in Vrbe in Regione N. iuxta bona NN & NN. & alias, ſi qui &c. dicto NN. Actori, vt ſupra per q. NN. legatæ, de qua agitur, rebuſque alijs &c. Dicimus, pronunciamus, ſententiamus, decernimus, & declaramus, dd. NN. Actorem legatarium immittendum fore, & eſſe in realem, actualem & corporalem poſſeſſionem d. Domus, eiuſque iurium, & pertinentiarum, amoto exinde d. NN. detentore; & quodcumque Mandatum de Immittendo, deſuper neceſſarium, & opportunum, decernendum fore, & eſſe, prout decernimus, & relaxamus, Victumque Victori in Expenſis condemnamus, quarum taxationem Nobis, vel cui de Iure, impoſterum reſeruamus, & ita dicimus, pronunciamus, declaramus, non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c. Ita pronunciaui Ego NN. Locumtenens.

56 Mandatum verò de immittendo, niſi aliud obſtet, expediri poterit, vt in Formula ſuperiùs poſita hoc eodem *cap. 11. numer. 21.* & aliàs mutatis mutandis, iuxta d. Sententiæ tenorem, & facti contingentiam.

Similiter procedi poterit ad Mandati executionem, & Immiſſionem præfatam in poſſeſſionem Domus, vel rei, de qua agitur, de qua immiſſione Actuarius conficiet Inſtrumentum publicum, iuxta Formulam, de qua ſuperius, hac eadem *par. 2. c. 6. num. 39.* & aliàs prout facti contingentia ſuadebit, mutatis mutandis.

57 Et quia in hoc ſummario iudicio non datur appellatio ſuſpenſiua, ſi Reus prætendit ſe grauatum, debet appellare, prout in Cedula ſuperiùs poſita, hoc eodem *c. 11. n. 24.* ac proinde obtenta Superſeſsoria opportuna ab Eminentiſſimo Signaturæ Præfecto, antequam Pars ad exequutionem procedat, pro Commiſſione cauſæ appellationis, adire plenam Signaturam, citata Parte, vt ſupra, *par. 1. c. 13. num. 18. & ſeqq.* porrigendo Commiſſionem opportunam, vt infra, & aliàs ſecundum contingentiam facti proponendã, facti videlicet.

Romana.

58 Beatiſſime Pater. Licèt deuotus S. V. Orator NN. vti Hæres q. NN. reperiatur in pacifica, & quieta poſſeſſione Domus d. q. NN. ſitæ in Vrbe in Regione N. iuxta ſuos notiſſimos fines, & nihilominus NN. aſſertus Legatarius Sententiam fauorabilem ab A. C. ſuper immiſſione in poſſeſſionem d. Domus, vigore aſſerti Legati nulliter, iniuſtè extorſit. Verùm quia Hæreditas d. q. NN. eſt omninò debetis, & legatis grauata, adeò quod, illis ſolutis, Oratori non remaneat Falcidia, quam omninò detrahere, prout de Iure, intendit, Supplicat humiliter S. V. Orator antedictus, vt dignetur cauſam, & cauſas appellationis, & appellationum, necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ, attentatorum, & innouatorum quorumcumque, ac reſtitutionis in integrum, prout de Iure, à dicta prætenſa Sententia definitiua, intra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum, vnà cum omnibus incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, connexis, ac toto negocio principali, ac quam, & quas &c. alicui S. V. Rotæ Auditori, vel Locumtenenti audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. committere, & mandare, cum facultate citandi, inhibendi, quos, quibus, quoties opus fuerit, Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, Stylo Palatij, cæteriſque contrarij non obſtantibus quibuſcumque, Statum &c. pro plenè &c.

Vel ſi cauſa fuit expedita per Decretum, vt ſupra *numer. 29. & ſeqq.* & agitur de pecunia legata, poteſt Commiſſio confici, vt infra, & aliàs iuxta contingentiam, videlicet.

Vrbis.

59 Beatiſſime Pater. Licèt deuotus S. V. Orator NN. Hæres cum beneficio Legis, & Inuentarij q. NN. non teneatur ad debita, & Legata d. q. NN. niſi quatenus vires Hæreditariæ ſufficiant, Nihilominus NN. aſſertus Legatarius Aduerſarius, ſub minus vero prætextu, quod Inuentarium ab Oratore, de bonis d. q. NN. confectum de Iure non ſubſiſtat, Decretum definitiuum fauorabile pro prætenſo Legato ſcutorum quadringentorum contra Oratorem vltra vires Hæreditarias d. q. NN. à R. P. D. A. C. extorſit. Verum quoniam, Pater Sancte, Inuentarium ab Oratore factum eſt validum, cùm in eo ſint ſeruata omnia de ſtylo loci ſeruari ſolita, eòque magis cum fuerit per decennium, & vltra abſque aliqua contradictione obſeruatum. Supplicat igitur humiliter S. V. Orator antedictus, vt dignetur, cauſam, & cauſas appellationis, & appellationum, necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notoriæ Iniuſtitiæ à prætenſo definitiuo Decreto infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum, necnon attentatorum, & innouatorum quorumcumque ac reſtitutionis in Integrum, prout de Iure, vnà cum omnibus inciden. dependen. emergen. annexis, connexis ac toto negocio principali, & quam, & quas &c. alicui S. V. Romanæ Curiæ Prælato audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. committere, & mandare cum facultate citandi, inhibendi, quos, quibus, quoties, vbi, & quando opus fuerit, ſingulis diebus, & horis feriatis, & non feriatis, præterquam in honorem Dei feriatis, Conſtitutionibus, Stylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque. Statum &c. pro plenè &c.

60 Quomodo autem Signatura reſcribat in cauſis poſſeſſorijs, iam diximus ſupra, hac eadem *par. 2. c. 6. nu. 33.* quomodo verò reſcribat in cauſis pecuniarijs ſuperius *par. 1. c. 13. n. 34. & ſeqq.* tradidimus.

61 Igitur, niſi reſcriptum Signaturæ impediat Proceſſum ad vlteriora, poterit ad expeditionem Mandati, vt ſupra *n. 21. & nu. 33. & ſeqq.* & alias iuxta facti contingentiam, omnino procedi.

62 Non omitto, quod, vbicumque agitur de Legatis, vel Fideicommiſſis, ſolet frequenter in his caſibus intentari *Saluianum*, quod competit etiam ſi Legatum conſiſtat in pecunia numerata, ratione Hypothecæ, iuxta ſuperius tradita, hac eadem *par. 2. c. 6. n. 4. & ſeqq. & nu. 62. & ſeqq.*

Obſeruationes.

63 INterdictum Quorum Legatorum ſic dicitur à primis verbis Edicti Prætoris, *l. 1. in princ. & in §. quod ait Prætor, il primo, vbi Gloſſ. in verbo, quod ait, ff. quorum legat. Mynſing. in §. ſequens, nu. 12. Inſtit. de Interdict. Oynot. in dict. §. ſequens, in 2. part. de Interdict. quorum legat. nu. 1. Inſtitution. de Interdict.*

64 Eſt autem Interdictum Quorum Legatorum remedium Poſſeſſorium adipiſcendæ, de Iure Prætorio introductum, competens ſignanter Hæredi contra Legatarium, vel Fideicommiſſarium ad auocandam poſſeſſionem rei legatæ, vel per Fideicommiſſum relictæ, à legatario, vel Fideicommiſſario ante aditam hæreditatem propria authoritate occupatæ, ad hoc, vt Hæres poſſit detrahere Falcidiam, & deinde conueniri pro re legata, vel per Fideicommiſſum relicta, *l. 1. vbi Gloſ. & DD. ff. & C. quor. leg. Mynſing. in d. §. ſequens, nu. 12. & ibi Oynot. in d. par. 2. de Interd. quorum leg. Inſtit. de Interd. Marant. de ord. Iud. par. 4. diſtinct. 7. prin. numer. 10. verſ. ſecundo poteſt.*

65 Debet enim Legatarius, ſeu Fideicommiſſarius capere rem legatam, ſeù Fideicommiſſo relictam, regulariter de manu Hæredis, *§. Legatum Inſtit. de legat. Mynſing. in d. §. ſequens, num. 12. Inſt. de Interd. Maran. de ord. Iud. d. par. 4. diſt. 7. verſ. ſecundo poteſt, nu. 10. Saluſt. Tiber. in Prax. lib. 2 cap. 6. numer. 1.* niſi ei fuiſſet à Teſtatore conceſſa facultas capiendi Legatum propria authoritate, quo caſu nec etiam tenetur de præcepto adire Iudicem, *Rot. in Romana Hæreditatis, 6. Martij 1645. coram. R. P. D. Meltio.*

66 Cæterùm contra prædicta objiciuntur plura, & primò objicitur regula dolo facis petere quod ſtatim reſtituturus es, *l. dolo facit, ff. de dol. except.*

Sed hæc regula non procedit, quando intereſt Actoris, prout hic, vt res in primis, & ante omnia reſtituatur,

Digitized by Google

tuatur, ratione Falcidiæ deducendæ, *Iaſ. in l. prima, in princ. quorum leg.* quem refert, & ſequitur *Oynot. in d. §. ſequens, par. 2. de Interd. quorum legat. numer. 4. Inſtit. de Interd.*

67 Ex quo infertur, quod hoc interdictum non habet locum ad fauorem Hæredis, niſi quando Hæres vult, & poteſt falcidiam, ſeù Trebellianicam de Iure deducere, *l. prima. §. ſi quis, vbi Gloſ. in verbo ceſſabit, & Bart. n. 3. & ſeq. ff. quorum legat. Mynſing. in d. §. ſequens, nu. 13. Inſtit. de Interdict. Corn. conſ. 16. col. antepen. libr. 3. Alex. conſ. 163. Circa id, nu. 7. lib. 6. Maran. de ord. Iud. dict. part. 4. diſtinct. 7. nu. 10.*

68 Secundò obiicitur, quod occupans rem popria authoritate cadit à iure ſuo, *l. non dubium, C. de legat.*

Sed aut quis occupat rem legatam, ſeù Fideicommiſſo relictam, ab Hærede poſſeſſam, poſt aditam ab eo Hæreditatem, & tunc cadit à iure ſuo, *Bart. in l. 1. n. 2. ff. quor. legat. nu. 6. Inſtit. de Interd. Maran. de ord. Iud. d. par. 4. diſt. 7. nu. 10. verſic. 2. poteſt.* & competit Hæredi interdictum recuperandæ, *Mynſing. dict. §. ſequens, nu. 12. Inſtit. de Interd.*

69 Aut occupat illam vacantem, & ante aditam Hæreditatem, & tunc non cadit à iure ſuo, ſed ſi Hæres vult vti beneficio Falcidiæ, ſeù Trebellianicæ, tenetur eius poſſeſſionem reſtituere Hæredi, cui competit hoc caſu interdictum Quorum legatorum, *Bart. in d. l. num. 2 & ſeqq. ff. quorum legat. Oynot. vbi ſupra, de Interd. quorum legat. nu. 6. Alex. d. conſ. 163. Circa id, in fin. nu. 7. libr. 6. Maran. de ordin. Iudic.* d. *par. 4. diſtinct. 7. num.* 10. *verſ. ſecundo poteſt.*

70 Tertiò obiicitur, quia occupans rem Hæreditariam ante aditam, tenetur crimine expilatæ Hæreditatis, *l. 2. C. de crimin. expilat. Hered.*

Sed hoc procedit, quando res Hæreditaria fuit occupata ab Extraneo, ſecus, quando fuit occupata à Legatario, *Gloſ. in l. prima, in verbo, & proinde,* & ibi *Bart. nu. 2. ff. quor. legat.*

71 Quartò obiicitur, quod Occupans rem vacantem tenetur eam reſtituere, vt Prædo, vel Fur, nec ignorantia excuſat, *l. cum quærebatur C. vnde vi.*

Sed hoc procedit in Occupante rem alienam vacantem ob abſentiam fortè Domini, ſecus in Legatario occupante rem legatam vacantem ante aditam, quæ erat in bonis nullius, vel quæ poſt aditam eſt propria Occupantis, *Gloſ. in d. l. prima, in verbo vt proinde, ff. quor. legat. & in d. l. cum quærebatur, in verbo per ignorantiam, C. vnde vi, Oynot. in d. §. ſequens, in 2. par. de interd. quor. legat. nu. 7. Inſtit. de Interd.*

72 Quintò denique obiicitur *l. extat, ff. quod met. cauſ. & l. pen. ff. ad leg. Iul. de vi priu.* in quibus Creditor occupans bona Debitoris, & in eis ius ſibi dicens propria authoritate, amittit creditum.

73 Sed ibi res occupata erat in bonis alicuius, hic nullius ante aditam, poſt aditam verò erat propria ipſius Legatarij, *Gloſ. in d. l. 1. in verbo vt proinde,* & ibi *Bart. n. 2. ff. quor. legat.*

74 Primò igitur, vt ſit locus interdicto Quorum legatorum, requiritur, quod actor ſit Hæres ex Teſtamento, vel ab inteſtato de Iure ciuili, vel Prætorio.

Secundò, quod interſit Hæredis ratione Falcidiæ, ſibi debitæ, vel ratione alterius intereſſe.

Tertiò, quod Hæres antea poſſeſſionem rei legatæ non ſit adeptus.

Quartò, quod Legatarius occupauerit propria authoritate rem legatam ſine conſenſu Hæredis poſt aditam, vel ſiue cum conſenſu, ſiuè ſine conſenſu ante aditam Hæreditatem.

Quintò, quod Reus poſſideat titulo pro Legato, vel dolo deſierit poſſidere, *l. 1. §. quod autem, & §. quod ait, il primo, ff. quorum legat. latè Oynot. in dict. §. ſequens, in 2. par. de Interd. quor. legat. nu. 17. & ſeqq. Inſt. de Interd.*

Sextò requiritur, quod Hæres ſatiſdet de reſtituendo ipſi Legatario, vel Fideicōmiſſarius ſaluo iure Falcidiæ, *l. 1. §. quod ait Prætor, il terzo, vbi Gloſ. in verbo niſi, & §. ſatiſdatum, vbi Bart. num. 1. ff. quor. legat. l. 1. vbi Gloſ. in verbo ſatiſdatione, & DD. C. quor. leg. Menoch. de adipiſc. remed. 2. nu. 91. q. 26.*

75 Competit autem hoc remedium non ſolùm Hæredi, & bonorum Poſſeſſori, ſed etiam Hæredi Hæredis, & bonorum Poſſeſſoris, *l. 1. §. hoc interdictum, ff. quorum legat. Menoch. de adipiſc. remed. 2. quæſt. 2. numer. 13. & q 6. numer. 20. Rota deciſion. 115. num. 2. par. 1. recent.*

76 Et datur Primò contra Legatarium, qui rem legatam propria authoritate occupauit, *l. 1. ff. quorum legatorum.*

77 Vnde infertur, quod cum interdictum Quorum Legatorum detur contra titulo Poſſidentem, differt in hoc ab Interdicto Quorum bonorum, quod non datur contra titulo Poſſidentem, ſed tantùm contra Poſſidentem pro Hærede, vel pro Poſſeſſore, *Gloſ. in d. l. 1. §. rediguntur in fin. verſ. item nota ff. quor. legat.*

78 Secundò, datur contra Legatarium, qui rem legatam etiam cum conſenſu Hæredis ante aditam occupauit.

79 Tertiò contra Legatarium, qui legatorum ſeruandorum nomine miſſus eſt in poſſeſſionem à Iudice, cum eo nomine ſatiſdatum eſt ab Hærede, nec tamen Legatarius à bonis legatis recedere voluerit, *l. prima, §. quæſitum, ff. Quorum legat.*

80 Quartò datur contra Legatarium, qui rem legatam occupatam dolo deſiit poſſidere, ad eam, vel eius æſtimationem reſtituendam, *l. prima, §. quod ait Prætor, il primo ff. quor. legat.*

81 Quintò contra Cohæredem, qui prælegatum propria authoritate occupauit pro rata, quam non vti hæres, ſed iure prælegati habet, *l. prima §. ſi quis, ff. Quorum legat. Menoch. de adipiſc. remed. 2. q. 20. n. 78.*

82 Sextò contra Hæredes, & Succeſſores Legatariorum, *l. prima §. legatorum, ff. Quorum legat. latè Oynot. in d. §. ſequens, par. 2. de Interd. Quorum legat. num. 10. & ſeq. Inſtit. de interd.*

83 Septimò conceditur etiam contra Fideicommiſſariū vniuerſalem, *l. 1 Quor. legat. Menoch. de adipiſc. remed. 2. q. 7. n. 23. Rota dec. 111. n. 2. par. 1. recent.*

84 Sed hoc non procedit, quando Fideicommiſſarius haberet facultatem à Teſtatore capiendi poſſeſſionem propria authoritate, prout nec contra Legatarium hoc caſu conceditur, dum Hæres adhuc non poſſidebat, latè *Menoch. de Adipiſc. remed. 2. q. 12. n. 42. & ſeqq.*

85 Octauò, denique competit Legatario, qui vult conuenire Hæredem ad rem ſibi legatam præſtandam, quod facere poteſt, etiam poſtquam ipſe Legatarius fuit hoc interdicto ad rem legatam, anteà occupatam Hæredi reſtituendam coactus, *l. 1. §. rediguntur, ff. Quorum legat. Maran. de ord. Iud. d. par. 4. d. 7. num. 10. verſ. 2. poteſt.*

Et licet aliquis ex prædictis Doctoribus, nec alius, quem adhuc viderim, ſic explicitè dicat Legatario interdictum Quorum legatorum ſic, vt ſupra, competere, videtur tamen apertè colligi ex tex. in *d. l. §. 1. ibi rediguntur, igitur ad Heredem per hoc interdictum ea, quæ Legatorum nomine poſſidentur, vt proindè Legatarij poſſint eum conuenire, ff. Quor. legat.*

Et Formulam Monitorij, quo vti ſolet Legatarius contra Hæredem in hoc interdicto in Tribunali A.C. ponit *Saluſt. Tiber. in prax. lib. 2. cap. 6. numer. 2.* cui, tanquam Teſti de continuo viſu per plura annorum curricula, de facto proprio deponenti, eſt in hoc omninò credendum, cum præſertim hoc idem adhuc in eodem Tribunali quotidie obſeruet praxis.

86 Et ob id cum cōſuetudo, & praxis optima legum interpres, & magiſtra ad *l. ſi de interpretatione, ff. de leg.* ſic declarauit edictum Prætoris, & *de leg. 1 ff. Quorum legatorum*, interpretata fuerit in Tribunali A.C. interdictum Quorum legatorum, de quo agimus, Legatario, vt ſupra competere, ambigere non debemus.

87 Non ſolum autem interdictum Quorum legatorum datur pro rebus corporalibus, vt ſupra, ſed etiam pro rebus incorporalibus, *l. prima, §. quod ait Prætor, il primo, ff. Quorum legator. Oynot. d. §. ſequens par. 2. de interd. quor. legat. n. 22. Inſtit. de interd.*

88 In

Digitized by Google

88 In donatione tamen cauſa mortis hoc interdictum locum non habet, quia tunc Donator, cui res fuit a Defuncto tradita, non occupauit propria authoritate, *Bart. in l.* 1. *§. ſi quis ex mortis ff. Quor. legat.* vel quia donatarius iſte poſſeſſionem rei donatæ propria authoritate capere poteſt, in quo differt à Legatario, *Menoch. de Adipiſc. rem.* 2. *q.* 21. *n.* 80. *& ſeqq.*

89 Et cum hoc iudicium ſit merè poſſeſſorium, non datur in eo appellatio ſuſpenſiua, *Abb. in c. cum ad Sedem, nu.* 30. *de reſt. ſpol. Bero. q.* 9. *num.* 91. *Saluſt. Tiber. in prax. lib.* 2. *c.* 6 *nu.* 4. *verſ. quo verò*, vbi quod ita vidit obſeruari in praxi.

Sed hoc non procedit, quando opus eſſet detrahere Falcidiam ex legatis pro ſupplemēto æris alieni ipſius Hæreditatis, *Saluſt. Tiber. d. lib.* 2. *c.* 6. *nu.* 4. vbi quod ita audiuit ſeruare Signaturam.

B Legatario, ſeu Fideicommiſſario pro conſecutione

90 rei legatæ, vel Fideicommiſſo relictæ ſignanter competunt tres actiones, videlicet actio perſonalis ex teſtamento, rei vindicatio, Hypothecaria, *l. prima, C. commun. de legat.*

91 Ex quo inferri poteſt quod Legatario, ſeu Fideicommiſſario pro Legato, vel Fideicommiſſo conſequendo ratione hypotechæ competit etiam interdictum *Saluianum*, ex latè cumulatis ſupra hac eadem *par.* 2. *c.* 6. *& ſignanter, numer.* 3. *& numer.* 5 *& num.* 61. *& ſeqq.*

92 Sed an competat via exequutiua, maior eſt difficultas, opinio tamen affirmatiua, quę eſt etiam communis probatur *in §. ſi quis autem vbi Gloſ. in verbo decreto, & Angel. num.* 13. *& in §. ſi verò expreſſim, ſeu §. illud quoque perſpeximus, vbi Gloſ. in verbo decreto, & Angel. num.* 57. *in auth. de Hæred. & Falcid.* quam opinionem probauit *Secul. de Appellat. lib.* 2. *ſub tit. quando non detur appell. §* 11. *nouiſſimè num.* 1. *verſ. ſecundus eſt*, vbi quod ſi Hæres conuictus ſuper legato appellat, non defertur eius appellationi *Gugliel. de Benedic. in cap. Raynutius, in verbo atque liberis, num.* 192. *& ſeqq. de Teſtam. Alex. in l. fin. n.* 3. *verſ. alium ponit Angel* & ibi *Iaſ. numer.* 6. *verſ. tertius notabilis, C. de edict. Diu. Adrian. toll. Dec. in l. in Teſtamentis, num.* 6 *ff. de reg. Iur. Suar. in l. poſt rem iudicatam in* 6. *not.* 6. *fol.* 521. *ff. de re iud. Soccin. conſ.* 103. *num.* 1. *lib.* 3. *Nat. conſ.* 206. *num.* 4. *Becc. conſ.* 17. *num.* 6. *& ſeq.* vbi de communi, à qua in iudicando, & conſulendo non eſt recedendum, & de Stylo Senatus notorio teſtatur, *Surd. conſ.* 214. *in fin. Myſing. Centur.* 5. *obſer.* 61. *num.* 4. *Marcheſ. de Commiſſ. appell. in oblig. Camer. §.* 2. *nu.* 227. *& ſeq. fol.* 813 *Sim. de Pret. de Interp. vlt. volunt. interp.* 2. *dub.* 3. *num.* 144. *Craſſ. de Succeſſ. in §. Legatum q.* 77. *in fin.* vbi quod hæc opinio verior, & æquior eſt omninò ſequenda, cum *Gloſ.* pro ea ſtet *Boer. dec.* 295. *num.* 12. *Ludou. deciſ. Peruſ.* 23. *num.* 9. *& ſeqq. & nu.* 23. vbi de veriori, & magis communi, ſeu receptiori, *& numer.* 30. *Saluſt. Tiber. in prax. lib.* 2. *cap.* 6. *numer.* 4. vbi quod ita obſeruat praxis in A.C. Tribunali, nec datur appellatio ſuſpenſiua, vt diximus etiam ſupra, *par.* 1 *cap.* 9. *numer.* 79.

93 Contrariam opinionem tenet *Alex. ſibi contrarius in l. ſi cum dotem, §. eo autem tempore, num.* 6. *verſ.* 4. *limita, ff. ſolut. matr. Dec. etiam ſibi contrarius in l. fin num.* 12. *C. de edict. Diu. Adr. tollen. Rip. in l. aut Prætor, § ſi Iudex, nu.* 6. *ff. de re iud. Suar. in l. poſt rem iudicatam, in* 6. *not. verſ. ſextus caſus eſt, ff. de re iudic fol.* 519. ſed poſtea *nu.* 6. benè diſtinguit, *fol.* 521. *Menoch. de Adipiſc. remed.* 4 *n.* 697. *Theſaur. deciſ.* 26. *nu.* 10. vbi quod ita obſeruat Senatus, *Rot. apud Marcheſ. de Commiſſ. reſtit. in integr. par.* 2. *deciſ.* 5. *num.* 2. *fol.* 200 vbi quod ita tenet Rota, & fuit reſolutum in *Mediolanen. Legati,* 30. *Octobris* 1585. *coram clar. me. Cardinale Pamphilio, & in Romana Legati,* 5. *Maij* 1599. *coram bonæ me. Pacen. Rota deciſ.* 168. *num.* 8. vbi de obſeruantia Rotæ, *& deciſ.* 241. *numer.* 34. *& ſeq. par.* 7. *recent. Buratt. deciſ.* 208. *num.* 3. & ibi *Ferentill. numer.* 12.

94 Sed prima opinio *Angeli*, quæ paſſim de Stylo obſeruatur in praxi in Tribunali A.C. primò non procedit, quando fuit actum via ordinaria, nam tunc cenſetur renunciatum viæ exequutiuæ, *Gugl. de Benedict. in d. cap. Raynutius, in verbo abſque liberis, numer* 194. *de Teſtam. Suarez in d. l. poſt rem iudicatam, in* 6. *not. verſ. ſextus caſus, numer.* 6. *& ſeqq. de re iud. Marcheſ. de Commiſſ. appell. in oblig. Camer. p.* 1. *§.* 2. *num.* 229. *fol.* 813. *Boer. deciſ.* 295. *num.* 12. cum alijs allegatis ſupra, *par.* 1. *cap.* 1. *num.* 100.

95 Secundò non procedit, quando Hæres negat Teſtamentum, ſeu dicit de nullitate illius, & adeſt ſuper hoc diſceptatio iudicialis, quia tunc requiritur ſententia, *Bald. in auth. hoc amplius, numer.* 3. *verſ. vel dicas, C. de Fideic. Gugliel. de Benedic. in d. cap. Raynutius, in verbo abſque liberis, numer.* 193. *& ſeq. de Teſt. Suarez in l. poſt rem iudicatam, in ſexto notabili verſ. ſextus eſt caſus, num.* 6. *fol.* 521. *Bacc. conſ.* 17. *numer.* 7. *Boer. d. deciſ.* 295. *num.* 12. quæ quidem fallentia in idem videtur incidere cum prima, cum ſupponat cauſam effectam ordinariam.

96 Tertiò non procedit, quando Legatarius intentaret remedium *l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll.* in quibus potiſſimum terminis loquuntur *DD.* pro contraria opinione allegatis, quia illud non competit, quando adeſt legitimus contradictor, prout eſt Hæres, *Alex. in l. aut Prætor. §. Iudex, num.* 5. *ff. de re iud. Dec. in l. fin. n.* 16. *C. de edict. Diu. Adr. tollen. Becc. d. conſ.* 17. *nu.* 7. *verſ. non obſtat quod remedium, Menoch. de adipiſc. remed.* 4. *n.* 696. *& ſeq. Ludouic. deciſ. Peruſ.* 23. *n.* 29. vbi de communi, & obſeruata opinione teſtantes allegat, & de communi teſtatur, ſecus ſi intentaret aliam actionem pro Legato competentem, quia tunc etiam executiuè Legatarius agere poterit, *Becc. d. conſ.* 17 *numer.* 7. *d. verſ. non obſtat, Ludou. d. deciſ.* 23. *nu.* 18. *& ſeqq. & n.* 30. vbi quod in his potiſſimum terminis loquuntur DD. pro hac opinione allegati.

97 Opinio verò contraria, quam, vt ſupra, ſeruat Rota, non procedit in illo Sacro Tribunali quando mandatum via exequutiua ab A.C. relaxatum tranſiuit in iudicatum, ob non interpoſitam appellationem, nam tunc res iudicata paratam habet exequutionem, *Veſtr. in prax. lib.* 8. *c. vlt. nu.* 8. cum alijs cumulatis per *Rot. d. deciſ.* 168. *n.* 9. *& ſeq. par.* 7. *recent.*

Obſeruatio.

98 Subſtitutus Fiſcalis Fabricæ Sancti Petri, de anno 1632. inſtabat coram Iudice Fabricæ, pro exequutione prætenſi Codicilli, & aſſertorum Legatorum priorum præſtatione, ſed re mature diſcuſſa, vtraque parte informante, obtinuit abſolutoriam, etenim Pars Aduerſa de præmiſſis non docuit, & regula eſt certa, quod Actore non probante Reus abſoluitur, *l. verius, ff. de probat. l. qui accuſare C. de edend. l.* 2. *& l. actor. C. de probat. Verall. deciſ.* 11. *par.* 1. *Bellamer. deciſ.* 76. *Caualer. dec.* 235. *nu.* 1.

Quod procedit, etiamſi probatio eſſet dubia, *l. non hoc, C. vnde legit. l. neque natales, & l. Matrem, C. de probat. cap. in præſentia, vbi Innoc. & Abb. num.* 34. *de probat. Bart. conſ.* 173. *num.* 10. *libr.* 1. *Anchar. conſ.* 331. *in princ. Roman. conſ.* 167. *numer.* 3 *Alex. conſ.* 85. *in princ. lib.* 7. & etiam in fauorabilibus, *Dec. conſ.* 57. *numer.* 5. *Cran. conſ.* 218. *num.* 5. *& ſeq.* de communi teſtans, *Alex. conſ.* 152. *numer.* 1. *lib.* 5. *Mantic. de coniect. lib.* 3. *tit.* 3. *numer.* 12.

99 Nec potuit fieri aliquod fundamentum in fide Notarij in actis exhibita, & examine confirmata, dum ipſe aſſeruit, ſe vocatum de ordine Teſtatoris cepiſſe ſcribere Codicillum, & nonnulla legata pia, quorum vnum pro Miſſa quotidiana, & quod dum Teſtator cogitaret de pecunia præciſa pro dicta Miſſa, accidenti impeditus dixit, *laſſate ſtar coſi per hora, e tornate vn'altra volta, che lo finiremo.*

Nam ad ſummum concludit de præparatorijs faciendi Codicillum, & in eo relinquendi legata pia, non autem de aliquo Codicillo, aut Legato pro perfecto.

100 Primò quia illa verba Teſtatoris, quæ differunt vltimam voluntatem in aliud tempus perficiendam, ad præparatoria tantum ſunt referenda, *Dec. conſ.* 488. *nu.* 13. *Iaſ. conſ.* 155. *num.* 6. *lib.* [illegible] *Caſtr. conſ.* 75. *num.* 1. *verſ. ſed his non obſtantibus, libr.* 1. [illegible]*ariſ. conſ.* 146. *numer.* 6. *& ſeqq. lib.* 4. *Couar. in cap. relat*[illegible]*, num.* 11. *verſ. ſecunda concluſio,*

Digitized by Google

ſio, ibi nec à Teſtatore ſuſpenſus, de Teſtam. Seraph. deciſ.623 num.3. Rot.deciſ.576.numer.2. & ſeq. par. 2. recent.

101 Secundò quia ex dictis aliorum Teſtium conſtat, Teſtatorem permanſiſſe in mero tractatu,& præparatorijs faciendi codicillum, nam primus iuxta 15. ait, trattò di fare il codicillo, & iuxta 18. fù cominciato à fare il codicillo,& iuxta 23. ſe fuſſe ſtipulato non ſolo sò,& iuxta 21. ſe haueſſe voluto fare d.codicillo, haueria potuto,& iuxta 1.additionale,trattò di fare il codicillo,& iuxta 2.trattaua di ſtendere il codicillo, è il Notaro andò via,e non ci fù fatto altro, & iuxta 5.Io non sò,che ſi finiſſe detto codicillo, ne che ordinaſſe,che ſi chiamaſſero Teſtimonij; Et ſec.Teſtis, iuxta 19 ait mentre ſcriueua il Notaro, al detto Signor N.venneun'accidente,& iuxta 5.additionale,ſe ſi trattaſſe di ſtipulare,non lo sò, e non sò, che ſi veniſſe à ſtipulatione,e sò,che coſa ſia ſtipulare.

Tertiò,& eo fortius,quia non fuerunt adhibiti Teſtes,quinimò,nec de eis vocandis fuit factum verbum, nec Notarius fuit rogatus, & quod magis eſt, licet omnes deponant, quod Notarius cepit ſcribere,non conſtat de aſſerta cepta Scriptura,nec de die,& menſe,in quo cepit ſcribere codicillum, cum nec Notarius in eius fide, poſt duos menſes facta,nec Teſtes,de hoc deponant, ideò hæc ſine dubio ſunt referenda ad mera præparatoria,vt aduertit *Rot.deciſ.576.nu.2.par. 2.recent.*

102 Præparatoria autem, & tractatus diſponendi in vltima voluntate imperfecta carent omni Iuris effectu, *l.ſi quis cum Teſtamentum, vbi Gloſ.Bart. & DD.ff.de Teſtam.Oldrad.conſ.119.Dec.conſ.159.numer.4.& conſ. 488.num.12.& ſeq. Iaſ.conſ.8.numer.4.lib.3.& conſ.156. num.6.lib.4.Corn.conſ.49.num.9.lib.1. Ruin.conſ.7.num. 7.& ſeq.*vbi quod ab hac opinione in practica non eſt recedendum, *libr.3.Caſtr.conſ.75.num.1.verſ.ſed tamen his non obſtantibus, libr.1.& conſ.450.num.2.verſ. ſed his tamen non obſtantibus,lib.2. Ioan. Mar. Riminald.conſ. 331.num.17.lib.2.Card.Pariſ.conſ.146.n.6.& ſeqq.lib.4. Alex.conſ.105.nu.9.lib.7.Honded.con.77.num.1.& n.19. Surd.conſ.558.num.21.Clar.in §.Teſtamentum,q.7.verſ. aliquando, & tertio.Couar.in cap.relatum,num.9. de Teſtam.Vaſq.de Succeſſ.par.1.lib.3.§.22.limit.11.n.6. circa medium,verſ.ſecundus caſus, Magdalen.de num. Teſt. par.2.c.5.nu.2.Gratian.diſcep.550.nu.14.Surd.deciſ.292. nu.15.Creſc.deciſ.3.de Teſtam.Seraph. deciſ.623.num.3. & deciſ.1357.numer.6.Rot.deciſ.620.par.1.& deciſ. 173. num.7.par.2.diuerſ.& apud Marcheſ. de commiſſ.appell. in Salu.par.1.§.2.deciſ.34.nu.6.& ſeq.fol.1046. & deciſ. 576.nu.2.par.2.recent. & in Romana de Romaglietis,14. Ianuarij 1593.coram bo.mem. Litta, & Peruſina Hæreditatis, 20.Nouembris 1602.coram clar. me.Cardinali Pamphilio.*

103 Nec obſtitit fauor Piæ cauſæ, Quia cum voluntas imperfecta non ſit voluntas, *l.cum ſyllanianum, C.de his quib.vt indig.* cum alijs cumulatis per *Mantic. de coniect.libr.3.tit.3.num.12.* Ergo nec diſpoſitio ad pias cauſas,nec per conſequens intrat eius fauor, *Mantic. de coniect.lib.6.tit.3.nu.12.* vbi quod nec pia cauſa poteſt facere, vt præparatoria, & tractatus ſint vltimæ voluntates perfectæ,cum repugnet Iuris diſpoſitio,& à Legum ratione, nec etiam fauore piæ cauſæ,eſt recedendum.

104 Et quod huiuſmodi voluntas imperfecta,nec etiam fauore piæ cauſę poſſit ſuſtineri,eſt communis,& magis communis opinio, de qua teſtatur *Clar.in §.Teſtamentum, quæſt.3 num.3.& ſeq.Magdalen.de nu.Teſt. par.2.cap.5.num.2.Viu.commun.opin.lib.1.opin.33.*quam ſequuntur *Menoch.conſ.750.numer.4.& ſeqq.Iaſ.d.conſ. 155.num.6.lib.4.Surd.conſ.257.num.19.& num.21.lib.2. Couar.in cap.relatum,nu.9.de Teſtam.Gabr.de Teſtam. concl.9.num.3.& nu.6.vbi de communi, Vaſquez, de Succeſſ.d.par.1.lib.3.§.22.limit.11.num.6.verſ. ſecundus caſus,Craſſ.in §.Teſtamentum,quæſt.12.num.2. Mantic.de coniect.lib.6.titul.3.num.12. Gratian.alios cumulans diſcept.550.num.9. & diſcept. 764.num.4.& num.25. Menoch.præſumpt.5.num.7.lib.4.Boer.deciſ.240.nu.5. Surd. deciſ.292.num.14.& ſeqq. Rot.dicta deciſ.566.num.3.par. 2.recent.& in dicta Peruſina Hæreditatis, 20.Nouembris 1602.coram clar.me.Cardinali Pamphilio*, & fuit reſolutum in Sacra Congregatione fabricæ *in illa Tolentina Legatorum piorum, de anno 1626.coram R P.D. Aliſero.*

105 Nec obſtitit doctrina *Bart.in l.in Teſtamento ff. de Fideicom.libert.*quem ſequitur *Tiraq.de priuil.piæ cauſ. priu.7.*

Quia eius opinio magis communiter reprobatur, vt patet ex præallegatis, & de magis communi contra *Bart.*teſtatur *Magdalen.de nu.Teſt.dicta par. 2. cap. 5.n.2.in fin, & nu.3.& ſeq.* vbi dicit *Tiraquellum* hallucinatum.

106 Tam etiam quia opinio *Bart.* (ſi vera eſſet) poſſet procedere, quando Teſtator habuit aliquod Capitulum teſtamenti pro perfecto,& abſoluto, vt ex ipſiuſmet *Bart.*verbis apparet,ſecus quando Teſtator nulla ex parte habuit diſpoſitionem pro perfecta,quia tantummodo ſe præparabat ad teſtandum, ex magis communi opinione ſupra firmatâ, à qua tamquam ſæpius à Rota,& nouiſſimè *à Sacra Congregatione* approbata non eſt aliquo modo recedendum in iudicando, & ita opinionem *Oldrad.*cum opinione *Bart.* conciliat *Menoch. dicta præſumpt. quinta num. 6.verſ. declaratur autem lib.4.*

Ratio diuerſitatis eſt, quia quando circa illud Capitulum Teſtator nihil vlterius diſponere volebat, eius voluntas eſt omnmò perfecta,quando verò ſe præparabat ad teſtandum,& aliquid aliud,etiã quoad iam diſpoſita,facere volebat, voluntas eſt quoad omnia,& ſingula imperfecta,vt in caſu, de quo agitur, dum Teſtator volebat declarare quantitatem pecuniæ pro Miſſa quotidiana relinquendam,ſuſpendit in tempus futurum totam diſpoſitionem, & volebat diſponere non oretenus,ſed per ſcripturam,& rogitum Notarij cum Teſtibus, vt conſtat ex ipſa Notarij vocatione,& nihil ex his fuit adimpletum,& cum Teſtator ſuperuixerit adhuc tribus diebus,ſanus mente,loquela, & intellectu, vt Teſtes deponunt, & nihil amplius de prætenſis Legatis, & codicillis dixerit, † præſumitur noluiſſe, cum voluntas hominis ſit vſque ad mortem ambulatoria, *l.§.fin.& ſeq.ff.de admin. legat.Gloſ.in princ.Inſtit.de Donat. in verbo pœnituiſſet, & in rubr.Inſtit.de adimen.legat.Rur.deciſ.128.n.1.*ex quibus tollebantur omnia exaduerſo nouiter deducta, & propoſita.

107

108 Nec faciebat quod Legata pia debeantur etiam ſi Teſtator dixerit poſt factum Teſtamentum, tenete coſi ſino à dimane, vt per *Surd. deciſ. 292. numer.6.*

Quia *Surd.* loquitur dubitatiuè, & Senatus amplexus fuit contrariam partem,abſoluendo Hæredem ab impetitis per Fratres Sancti Franciſci, vt ipſe teſtatur *ſub num.11.& nu.16.verſ.remouetur*, reſpondet motiuo deducto *ſub num.6.*vt procedat,quando Teſtator profert dicta verba poſt Teſtamentum perfectum, & ſtipulatum à Notario coram Teſtibus, & ad effectum ſaluandi Notarium à crimine falſi, ſecus quando Teſtator antè perfectam eius voluntatem ſe tantummodo præparabat ad teſtandum,& dixit, laſsate ſtar coſì per hora, e tornate vn'altra volta, che lo finiremo, tunc enim nec Legata pia debentur ex *Dec. conſ.488. nu.13.Iaſ conſ.155.num.6 lib.4. Caſtr.conſ.75.nu.1. verſ. ſed his,lib.1.Pariſ.conſ.146.nu.6.& ſeq.lib.4. & Seraph. deciſ.623.num.3.*vltra alios,quos congerit *Surd.* exaduerſo allegatus,*d.deciſ.292.nu.11.*qui,*n.14.& ſeq.*benè tollit contraria.

109 Et hoc eſt adeò verum, vt Teſtamentum imperfectum ratione voluntatis non ſuſtineatur etiam ex clauſula codicillari inter Liberos,*Surd.conſ.258.nu.19. lib.2.Gratian.diſceptat.550.nu.9.& diſceptat.463.num.4.* vbi alios allegat.

110 Ratio eſt,quia clauſula codicillaris non eſt inuenta ad ſupplendam Teſtatoris voluntatem,vbi deficit,ſed ad illam conſeruandam, *Greg.deciſ.271.nu.10.& ſeqq.*

111 Vndè cum imperfectio eſt in voluntate, nihil releuat,an Teſtator voluerit facere Teſtamentum, vel codicillum; præſumitur enim,quod quidquid iſto caſu Teſtator dixit, differat in aliud tempus, ad effectum ſe eximendi à moleſtijs Initantium pro confectione vltimæ

Digitized by Google

vltimæ voluntatis, *Gratian.d.diſcept.559.num.17.* Quod eo magis in caſu, de quo agitur, eſt præſumendum, ex quo Teſtator ſuperuixit per tres dies, ſanus mente, vt ſupra, & nihil amplius de Codicillis loquutus eſt.

112 Nec releuabat, quod quantitas pecuniæ pro Miſſa quotidiana poſſet taxari per Iudicem, licèt eam non taxauit Teſtator, quod ſcriptura, & rogitus Notarij non requirantur in relictis ad pias cauſas.

Quia ex quo ipſemet Teſtator voluit illam taxare, & diſponere per rogitum Notarij in ſcriptis, & ob id diſtulerit in aliud tempus, non valet actus etiam ad pias cauſas, ſi in præmiſſis omnibus voluntas Teſtatoris non eſt omninò adimpleta, etiam ſi aliàs prædicta non eſſent neceſſaria ad validitatem Legatorum piorum, *Surd.dict. deciſ.292. num.12.& ſeqq.* cum alijs prææallegatis.

113 Et ex his remanſit ſublatum id, quod dicebatur, legatum ſcilicet ad pias cauſas valere coram duobus Teſtibus, & hic adeſſe plures examinatos, quia teſtator volebat diſponere in ſcriptis per rogitum Notarij, & ſuſpendit, & diſtulit in aliud tempus, relinquendo totum actum imperfectum, qui ideò nullius eſt momenti ex præmiſſis.

114 Præterea, & ex abundanti licèt duo Teſtes ſufficerent in relictis ad pias cauſas, debent tamen eſſe omni exceptione maiores, cum *tex. in cap. cum eſſet, & cap. relatum il primo de Teſtamen.* dicant Teſtes idoneos, & idoneus dicatur, qui nullam patitur exceptionem, *Gloſ. in §. Item verborum, in verbo idoneos, Inſt. de inutil. ſtipulat. Pariſ.* in terminis *conſ.24. num.13. & ſeqq. lib.3.* vbi allegat *Abb. Imol. & Barbat. in dd. Iuribus, Bald. conſ. 167. in fin.* ibi Teſtes optimæ opinionis, & omni exceptione maiores ſi enim eſſent leui macula aſperſi, illis non crederetur, *lib.2. Soccin. Iun. conſ.89. num.10. & ſeqq. lib.1. Dec. conſ.105. nu.4. verſ.3. reſpondetur, Capra conſ.162. num.12. Honded. conſ.77. n.3. & num.21. lib.1. Clar. in §. Teſtamentum, q.57. verſ quæ quidem concluſio,* ibi, *benè verum eſt,* vbi quod de communi non eſt dubitandum, *Tiraq. de priuil. piæ cauſæ priuil.5. in fin. verſ. & facit in hanc partem, Mantic. de coniect. lib.6. tit.3. num.*

115 24. & quod tantùm eſt dicere Teſtis idoneus, quantum omni exceptione maior, tradit ex magis communi DD. opinione *Farinac. de Teſt. queſt. 62. num.2.*

116 Teſtes autem in hac cauſa examinati plures, & quidem irreparabiles patiuntur defectus, & ideò repelluntur in totum, vt de communi teſtatur *Burſatt. conſ.69. num.15.*

117 Nam primus eſt nulliter examinatus ante litem conteſtatam, Parte non citata, ac ſine interrogatorijs, *cap. in nomine Domini, de Teſt. & Atteſtat.* vnde non facit gradum probationis, *Rota in Maceraten. pecuniaria, 20. Iunij 1644. coram R. P. D. Otthobono,* nàm Pars debuit citari, ſaltem domi dimiſſa copia, etiam in relictis.

118 ad pias cauſas, *Bald. conſ. 118. num.6. lib. 5.* cum † citatio ſit de iure naturali, & Diuino *Geneſ. cap.3.*

119 Et licèt dicatur mortuus, tamen mors non fuit allegata, ſed ſimpliciter petitum, & obtentum Decretum examinari, & repeti Teſtes inductos, ex quo eſt eius quæſitum Parti, præterquam quod fuit examinatus inter alias, & per diuerſa acta, vndè non probat, *Abb. Alex. Aretin. Franc. de Curti Curt. Iun. Rip. Iaſ. & Dec.* quos refert, & ſequitur *Natt. conſ.394. num.23. verſ. huic fundamento, & num.24. Ferrett. conſ.80. num.6. Honded. conſ.101. lib.*

120 Et Teſtes ſi ſunt plures idonei, & formiter examinati inter alios in antiquis ad ſummum probant ſemiplenè contra non citatum, ſi ſunt mortui, plenè *Natt. dict. conſ.594. numer.24. Mohedan. deciſion. 5. de Teſtib. Rota deciſ. 594. numer. 1. part. 1. diuerſ.* ſed iſte eſt vnicus, nec ſumus in antiquis, & nunquam fuit formiter examinatus, vnde non facit gradum probationis.

121 Et eo magis cum non deponat ſuper toto facto, dicit enim, Teſtatorem inter cætera dixiſſe &c. & ſic occultat ea, quæ poterant nocere inducenti, ideò nullam prorſus fidem meretur *Gloſ. in l. Lucius in verbo debeant, de his, qui not. infam. Roman. conſ. 305. in fin.*

122 *n.9. Alex. conſ.88. n.10. lib.4.* & † tempore examinis prætendebat ſe exequutorem in Codicillo, de quo agitur, ideò tanquàm intereſſatus non probat *Bald. conſ. 221. per tot. libr.3. & conſ.227. numer.2 libr.5. Caualer.*

123 *deciſ.140. num.3.* prætendebat † etiam ſe Legatarium in eodem Codicillo; ideò minus probat, *l. nullus, ff. de Teſtibus, l. omnibus, vbi DD. C. de teſt. Soccin. Iun. d. conſ.89. numer.11. & num.15. & ſeqq. Caualer. deciſ.570.*

124 *numer.9.* Habebat † etiam lites magni momenti contra eos, aduerſus quos ſe examinauit, & ex pluribus malè affectus, & odioſus erat, quod etiam detrahit de fide, *Natt. d. conſ.394. numer.25. Gabr conſ.178. numer.9. libr.1.* & eoſdem defectus patitur ſecundus Teſtis formiter examinatus, cum eius Pater ſit hæredes dicti Teſtis defuncti eius Filij, & quod in Teſtibus, qui vel habent intereſſe in cauſa, vel litem cum eo, contra quem deponunt, fides non ſuperabundet, dixit etiam *Rot. in d. Macer. Pecuniaria, 20. Iunij 1644. coram R. P. D. Otthobono.*

125 Quo verò ad Teſtes formiter examinatos. Primus non fuit ſemper præſens, & eſt in eodem examine ſibi contrarius in multis eſſentialibus, ideò non meretur fidem, *Clar. in. §. fin. q.53. numer.5. verſ. quartus caſus,* vbi de communi.

126 Deinde iſti duo Teſtes pugnant, & quilibet eorum pugnat cum depoſitione Notarij, & omnes ſunt inter ſe ſingulares, ſingularitate obſtatiua in tempore, & formalitate verborum Teſtatoris circa Miſſam quotidianam, & in alijs, vnde tanquàm ſe deſtruentes, & lacerantes, nihil probant, ad inſtar Teſtium Suſannæ, *Dan. cap.13. num.54. & ſeqq. Alex. conſ.142. n. 2. lib.3. Crau. conſ.267. numer.3. Bald. conſ.221. circa fin. lib.3. Gabriel. de. Teſtib. concluſ.2. numer.9. & numer.11. & numer.13. Gregor. deciſ.390. numer.4. & ſeqq.*

127 Et nihilominus cum deponant ſuper formalitate verborum articulata, & de qua fuerunt interrogati, debent concordare etiam in cortice verborum, & iſti contrariantur in cortice, & quod peius eſt, in informalitate, & ſubſtantia, vnde nihil probant. *Canoniſtæ in cap. nihil, de verb. ſignif. Iaſ. in l.2. numer.18. C. de bon. poſſ. ſecundum tab. Barbat. conſ.3. Quidam col.8. verſ. iſti duo Teſtes, lib.2. Alex. conſ.150. numer.2. & conſ.153. numer.3. & ſeqq. lib.5. Rolan. conſ.33. numer.11. & num. 15. & ſeqq. lib.2. Pariſ.* in terminis, *conſ.146. numer.14. & ſeqq. lib.4. Maſcard. de. Prob concluſ.1368.*

128 Et cum agatur de probanda vltima voluntate debent eſſe conteſtes in omnibus, ſi autem aliqui deponant plus, aliqui minus, vt hìc, nihil probant, etiam in eo, in quo ſunt conteſtes, *Bald. in l. cum antiquitas, numer.5. C. de teſt. Pet Rauen. ſingul.705. Ruin. conſil.14. n. 2. lib.2. Bald. Caſtr. Alex. But.* & alij quos refert, & ſequitur *Pariſ. d. conſ.146. numer.14. lib.4.*

Et ex his &c. vtraque &c.

De Mandato de Manutenendo Pars Secunda. Cap. XII.

SVMMARIVM.

1 *Poſt remedia poſſeſſionis Adipiſcendæ agitur de remedijs Retinendæ.*

2 *Poſſeſſorium retinendæ aliud ſummariſſimum, aliud plenarium.*

3 *In poſſeſſorio ſummariſſimo procedi poteſt lite pendente, vbicumque cauſa præuio Monitorio in Petitorio, vel. Poſſeſſorio, vel in gradu appellationis, vel via exequutiua, introducta fuit.*

4 *Si cauſa non eſt introducta, eſt præuio Monitorio, vel alias, iuxta illius naturam, introducenda, & deinde, ſi opus ſit, petenda Manutentio in ſummariſſimo poſſeſſorio probatis probandis.*

5 Ci-

Digitized by Google

5 *Citatio ad dicendum contra iura in iudicio Manutentionis, & eius Formula, & Proceſſus.*

6 *Productio Iurium, & eius Formula.*

7 *Deficientibus ſcripturis, probanda eſt poſſeſſio, ſaltem de tempore motæ litis, per Teſtes, ſeruatis ſeruandis, vt poſſit obtineri Manutentio.*

8 *Articuli probandi in iudicio Manutentionis, & eorum Formula.*

9 *Poſſeſſione probata per legitima probationum genera ab eo, qui petit manuteneri, Pars aduerſa ſuas exceptiones deducere, & eodem modo probare poteſt, ſi quas habet.*

10 *In termino ad dicendum contra Iura, vel Articulos, quomodo Actor in hoc iudicio proteſtari, & Iudex ad admiſſionem procedere debeat.*

11 *Actor, ſi fuit in hoc iudicio facta mixtura, poteſt ſuſpendere Petitorium, & quomodo?*

12 *Citatio ad videndum manuteneri, & eius Formula, & Proceſſus.*

13 *Manutentio poteſt peti, & obtineri in qualibet parte Iudicij, & inſtantia, dummodo poſſeſſio fuerit ſeruatis ſeruandis probata.*

14 *Elapſo termino in Decreto contento, citatione reproducta, niſi Pars aduerſa obtineat ſuperſederi, & cauſam appellationis in plena Signatura committi, expeditur Mandatum de manutenendo, & proceditur ad eius executionem.*

15 *In Poſſeſſorio retinendæ plenario proceditur via Monitorij.*

16 *Monitorium in Poſſeſſorio retinendæ ſummario, ſeu plenario; & eius Formula.*

17 *Monitorium in poſſeſſorio ſummario pro reductione Innouatorum, in priſtinum, & eius Formula.*

18 *Monitorium pro Manutentione in poſſeſſione rei locatæ, & eius Formula.*

19 *Monitorium ſuper Manutentione in quaſi poſſeſſione exigendi Penſionem, & eius Formula.*

20 *Monitorium pro Manutentione in quaſi poſſeſſione exigendi Canones, & fructus Cenſus, & eius Formula.*

21 *Monitorium perſonaliter exequutum reproducitur in actis.*

22 *Reproductio Monitorij in actis, & eius Formula.*

23 *Proteſtatio Rei contra Monitorium infra triduum, & eius Formula.*

24 *Actor tenetur verificare contenta in Monitorio, etiam non negato, per legitima probationum genera, ſeruatis ſeruandis.*

25 *Manutentio datur ei, qui ſeruatis ſeruandis probauit eius poſſeſſionem de tempore litis motæ.*

26 *Manutentio datur Penſionario contra Titularem Beneficij, & eius Succeſſorem, in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem, probatis probandis.*

27 *Manutentio datur in quaſi poſſeſſione probata exigendi annuas præſtationes, Cenſus, Canones, & huiuſmodi.*

28 *Reus in iudicio Manutentionis poteſt opponere exceptiones præſcriptionis, & quas habet.*

29 *Proteſtatio Rei, & oppoſitio præſcriptionis, & eius Formula.*

30 *Proteſtatio, & oppoſitio aliarum exceptionum pro parte Rei, & eius Formula.*

31 *Reus in Iudicio Manutentionis poteſt deducere, & probare exceptiones, quas habet per legitima probationum genera.*

32 *In termino ad dicendum contra, Actor quomodo proteſtari, & Iudex quomodo admittere Iura, & Articulos debeat?*

33 *Actor, nè ob mixturam cauſæ efficiatur appellabilis, debet in hoc Manutentionis iudicio ſuſpendere Petitorium.*

34 *Probatis probandis, Actor, poteſt citare ad videndum manuteneri, vel ſi magis placet, ſeruare, terminos ſubſtantiales.*

35 *Citatio ad libellandum in termino ſubſtantiali in iudicio Manutentionis, & eius Formula, & Proceſſus.*

36 *Citatio ad articulandum in termino ſubſtantiali, & eius Formula, & Proceſſus.*

37 *Citatio ad videndum reiterari, & ad Sententiam, ac videndum manuteneri, & eius Formula, & Proceſſus.*

38 *In Tribunali A.C. olim cauſæ in iudicio Manutentionis ſummario expediebantur etiam pro Cedulam; ſed hodie per decreta, ex reformatione Pauli Quinti, expediri ſolent.*

39 *Si in aliquo Tribunali cauſa Manutentionis ſit expedienda per Cedulam, quomodo ſit citanda Pars.*

40 *Citatio ad videndum reiterari, & ad Sententiam audiendam, in forma, & eius Formula, & Proceſſus.*

41 *Cedula Sententiæ ſuper Manutentione in quaſi poſſeſſione exigendi Penſionem, Canonem, ſeu annuam præſtationem, & eius Formula.*

42 *Cedula Sententiæ ſuper Manutentione in poſſeſſione ſtabilium, & eius Formula.*

43 *Lata Sententia ſuper Manutentione, niſi Pars obtineat ſuperſederi, & committi cauſam appellationis, Parte citata in plena Signatura, ſtatim expeditur Mandatum, ſicut lapſo termino in Decreto contenta poſt intimationem exequutam.*

44 *Mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigendi annuas præſtationes, & eius Formula.*

45 *Expedito Mandato de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigendi Cenſum, Canonem, vel annuam præſtationem ſtatim in eius exequutionem relaxatur Mandatum exequutiuum abſque alio Decreto, decerni.*

46 *Citatio ad ſoluendum annuam præſtationem in executione Mandati de manutenendo, & eius Formula, & Proceſſus.*

47 *Reproducta Intimatione, & elapſo termino in Decreto contento, expeditur Mandatum executiuum in executionem Mandati de manutenendo, & proceditur ad vlteriora in exequutione.*

48 *Reus conuentus etiam poſt exequutionem factam poteſt deducere exceptiones, quas habet.*

49 *A Mandato exequutiuo in exequutionem Mandati de manutenendo relaxato non datur appellatio.*

50 *Mandatum de manutenendo in poſſeſſione ſtabilium, & eius Formula.*

51 *Sentiens ſe læſum in iudicio Manutentionis, debet, citata Parte, adire plenam Signaturam pro commiſſione cauſæ appellationis.*

52 *Interpoſitio appellationis coram Iudice à quo, & eius Formula, & reſponſio Iudicis.*

53 *Cedula appellationis in iudicio Manutentionis, & eius Formula.*

54 *Commiſſio appellationis in plena Signatura proponenda in iudicio Manutentionis, & eius Formula.*

55 *Commiſſio appellationis in materia Manutentionis in quaſi poſſeſſione exigendi Penſionem, in plena Signatura proponenda, & eius Formula.*

56 *Signatura in iudicio Manutentionis quomodo reſcribere ſoleat.*

57 *Ad exequutionem Mandati de manutenendo quomodo procedatur?*

58 *Inſtrumentum exequutionis Mandati de manutenendo in poſſeſſione ſtabilium, & eius Formula.*

59 *Ad exequutionem Mandati de manutenendo poteſt etiam procedi per viam intimationis Mandati, & Cenſurarum, & quomodo?*

60 *Adnotatio intimationis Mandati de manutenendo in actis, & eius Formula.*

Digitized by Google

61 *Si intimatio Mandati de manutenendo eſt facta in partibus, quomodo reproducatur in actis?*
62 *Reproductio Mandati de manutenendo intimati in partibus, & eius Formula.*
63 *Quatuor termini ad docendum ſe paruiſſe Mandato de manutenendo, & eorum Formula, & Proceſſus.*
64 *Stylus intimationis perſonali, & obſeruationis quatuor terminorum ad docendum, ſe paruiſſe pro obtinenda declaratoria, non ſolùm ob non paritionem Mandati de manutenendo, ſed etiam in omnibus alijs caſibus, excepta obligatione Camerali, obſeruatur.*
65 *Citatio ad videndum reiterari, & ad Sententia declaratoriam ob non paritionem, & eius Formula, & Proceſſus.*
66 *Cedula Sententiæ declarationæ ob non paritionem, & eius Formula.*
67 *Lata declaratoria, niſi præfixus ſit terminus quindecim dierum, quo caſu illius lapſus à die intimationis eſt expectandus, ſtatim poſſunt expediri Ceduloni.*
68 *Cedulonus ob non paritionem, & eius Formula.*
69 *Si exequutio eſt facienda in partibus expeditur Inſtrumentum declaratoriæ.*
70 *Inſtrumentum declaratoriæ ad partes, & eius Formula.*
71 *Si neutra Pars poſſidet, vel poſſeſſio eſt adeò turbida, vt diſcerni non poſſit, qui iure poſſideat, eoque magis ſi eſt timor, nè Parte veniant ad arma, poſſeſſio eſt ſequeſtranda.*
72 *Citatio ad videndum manuteneri, & eius Formula.*
73 *Decretum Iudicis ſuper auocatione poſſeſſionis, & appoſitione Sequeſtri, & eius Formula,*
74 *Sequeſtrum ſuper bonis, ac eorum poſſeſſione, & fructibus, & eius Formula.*
75 *Sequeſtrato poteſt allegari ſuſpectus.*
76 *Allegatio Sequeſtratoris ſuſpecti, & eius Formula.*
77 *Sequeſtratore ſuſpecto allegato, citatur ad concordandum de alio, & Iudex eligit alium de conſenſu, ſin minus ex officio.*
78 *Sequeſtrum ad partes expeditum, & eius Formula.*
79 *Remedia retinendæ poſſeſſionis ſunt octo, & quæ, & pro quibus ſingula dentur.*
80 *Officium Iudicis datur, quando Partes de poſſeſſione contendut armis, & nè partes veniant ad arma.*
81 *Præcipua retinendæ poſſeſſionis remedia, quæ ſint, vnde dicta, & quo iure introducta.*
82 *Interdictum* vti poſſidetis *competit pro retentione poſſeſſionis ſtabilium.*
83 *Interdictum* vti poſſidetis *competit etiam pro conſeruatione quaſi poſſeſſionis rerum incorporalium.*
84 *Interdictum* vti poſſidetis *competit pro re mobili coharerente rei immobili, & quare?*
85 *Interdictum* vti poſſidetis *competit etiam habenti Ius in Mare.*
86 *Interdictum* vtrobi *ſignanter competit pro re mobili.*
87 *Retentio quid ſit?*
88 *Interdicta* vti poſſidetis & vtrobi *in quibus hodie ſint exequata?*
89 *Interdictum retinendæ manutenet Poſſeſſorem, ſeù Detentorem in poſſeſſione, ſeù detentatione, in qua quis non vi, clam, vel precario, tempore litis motæ, extitit.*
90 *Interdictum retinendæ in Romana Curia appellatur Mandatum de manutenendo.*
91 *Interdictum retinendæ aliud directum, quod datur pro re immobili, aliud vtile, quod datr pro quaſi poſſeſſione incorporalium; ſed hoc quoque directum dici poteſt.*
92 *Manutentio qua ratione introducta?*
93 *Iudicium manutentionis eſt ſummariſſimum, & breue.*
94 *In Iudicio manutentionis incidenter intentato, non eſt opus libello, ſi Lis fuit aliàs introducta, vel Iudex procedit ex officio, aliàs ſecus.*
95 *In Iudicio manutentionis ſumario, ſeù pleuario Libellus, ſeù Monitorium requiritur.*
96 *Petens manuteneri eſt actor originarius, & voluntarius.*
97 *In Iudicio manutentionis ſæpè vterque eſt Actor, & vterque Reus, & quando?*
98 *Etiamſi vna Pars prius ad iudicium prouocauerit, & quare?*
99 *Manutentio non datur, niſi Parte citata & cauſa cognita.*
100 *Manutentio datur Poſſidenti.*
101 *Manutentio datur ei, de cuius poſſeſſione conſtat.*
102 *Manutentio datur ei, qui in ſua poſſeſſione turbatur.*
103 *Petens manuteneri debet probare, ſe poſſediſſe de tempore litis motæ, vel paulò ante, aliàs ei denegatur Manutentio.*
104 *Ad effectum Manutentionis ſufficiunt probationes leuiores.*
105 *Ad obtinendam Manutentionem ſufficit ſemiplena probatio.*
106 *In Iudicio manutentionis, licèt ſufficiant probationes leuiores, debent tamen eſſe in ſuo genere concludentes.*
107 *In Iudicio manutentionis ſufficit etiam probatio minor ſemiplena.*
108 *Ad obtinendam Manutentionem ſufficit probatio, etiam præſumptiua.*
109 *Ad obtinendam Manutentionem ſufficiunt etiam Teſtes de fama.*
110 *Ad effectum manutentionis ſufficit vnicus Teſtis de viſu.*
111 *Etiam ſi iſte Teſtis non ſit omni exceptione maior.*
112 *In ſumariſſimo poſſeſſorio retinendæ exceptiones contra Teſtes non admittuntur.*
113 *Ad obtinendam Manutentionem ſufficit probatio per confeſſionem Partis.*
114 *Ad effectum manutentionis obtinendæ ſufficit confeſſio extraiudicalis, quæ de Iure canonico plenè probat, & ſæpè repetita habet vim iudicalis,*
115 *Poſſeſio ad effectum manutentionis probatur ex locatione cum perceptione affictus.*
116 *Poſſeſſio ad effectum manutentionis probatur ex confeſſione emanata in Monitorio Partis aduerſæ.*
117 *Etiam ſi quis fuerit conuentus vti Detentor, vel Occupator.*
118 *Poſſeſſio ad effectum manutentionis probatur ex Inſtrumento adeptæ poſſeſſionis.*
119 *Poſſeſſio Inſtrumentalis, alio non exiſtente in poſſeſſione, eſt manutenibilis, etiam per aſpectum in præſentia rei, vel tactum annuli Eccleſiæ clauſæ.*
120 *Poſſeſſio Inſtrumentalis, alio in poſſeſſione nulliter exiſtente, eſt manutenibilis, præſertim ſi eſt titulata.*
121 *Alio in poſſeſſione exiſtente, poſſeſſio Inſtrumentalis non eſt manutenibilis, niſi probetur anterior.*
122 *Poſſeſſio Inſtrumentalis poſterior non eſt manutenibilis, etiamſi cum ea concurrat perceptio fructuum.*
123 *Poſſeſſio Inſtrumentalis præſumitur capta Nemine in poſſeſſione exiſtente.*
124 *Poſſeſſio Inſtrumentalis ſuffragatur etiam Ceſſionario.*
125 *Poſſeſſio, eius qui in Inſtrumento habet* Horam, *præſumitur anterior.*
126 *Poſſeſſio Inſtrumentalis anterior non ſolùm in Hora, ſed etiam in puncto præfertur.*
127 *Manutentio datur ciuiliter, & quaſi ciuiliter poſſidenti*

Digitized by Google

denti pro recuperatione naturalis poſſeſſionis.

128 *Emphiteuſi finita datur Manutentio Domino habenti ciuilem pro recuperatione naturalis.*

129 *Et eo magis ſi in Inſtrumento Emphiteuſis adeſt clauſula* Conſtituti *ad fauorem Domini directi.*

130 *Vſufructuario defuncto, datur Manutentio Proprietario ciuiliter poſſidenti, & quare?*

131 *Vſufructu finito, datur Manutentio etiam Heredi Proprietarij vſque ad triginta annos, etiamſi Vſufructuarius alienaſſet.*

132 *Poſſeſſio Inſtrumentalis capta à Proprietario exiſtente Vſufructuario in naturali eſt manutenibilis, ratione ciuilis, quæ erat vacua.*

133 *Manutentio datur mera Detentori, donec de cauſa principali cognoſcatur.*

134 *Ad effectum Manutentionis tantùm detentatio, & inſiſtentia, ſeù poſſeſſio de facto attenditur.*

135 *Manutentio datur etiam Spoliatori, donec cauſa terminetur per tres conformes.*

136 *Prædo, donec de Iuribus ſuis diſcutitur, eſt lite pendente manutenendus in ſua poſſeſſione.*

138 *Prædoni non datur Manutentio, ſi ex eiſdem actis notoriè conſtat, eum eſſe prædonem.*

138 *Manutentio datur nulliter Immiſſo virtute* l. fin.

139 *Immiſſo etiam ex primo Decreto, cui competit interdictum, nè vis fiat ei, datur manutentio.*

140 *Immiſſio ex primo Decreto, vt faciat fructus ſuos, competit interdictum, vti poſſidetis.*

141 *Secus ſi renunciauit cuicumque commodo adiudicationis, & ſic etiam immiſsioni ex primo decreto.*

142 *Manutentio datur ex ſola detentatione, licèt dominium non probetur.*

143 *Manutentio in Iuriſdictionalibus conceditur ex ſola Iuris aſſiſtentia.*

144 *In non iuriſdictionalibus Rota moderna non concedit Manutentionem ex ſola aſsiſtentia.*

145 *Manutentio faciliùs conceditur eis, quibus Ius aſsiſtit, etiam in concurſu poſſeſsionum, & quare?*

146 *Manutentio ex Iuris aſſiſtentia turbida etiam in Iuriſdictionalibus non conceditur.*

147 *Iuris aſſiſtentia non ſuffragatur, quando alius reperitur in poſſeſsione temporis conſiderabilis.*

148 *In materia Decimarum ex ſola Iuris aſsiſtentia Rota non dat Manutentionem, niſi etiam probetur quaſi poſſeſsio exigendi.*

149 *Manutentio conceditur ad ſtatum, & limites poſſeſſionis, in eo ſtatu, in quo quis erat tempore litis motæ, vel paulò ante.*

150 *Rota paſsim dat Manutentionem aduerſus factum Iudicis nulliter, & iniuſtè procedentis, ſi quis non habuit ſe pro ſpoliato.*

151 *Manutentio in concurſu datur Poſſeſſori anteriori, qui non habuit ſe pro ſpoliato.*

152 *Poſſeſsio anterior carens titulo præfertur poſteriori etiam titulatæ.*

153 *Etiam in Beneficialibus, quicquid dixerit* Menochius.

154 *In concurſu, data diſparitate poſſeſsio titulata præfertur non titulatæ.*

155 *Manutentio datur anteriori Poſſeſſori etiam in caſu reſtitutionis in integrum.*

156 *Poſſeſſio poſterior præſumitur clandeſtina, & iniuſta, & ob id non eſt manutenibilis.*

157 *Manutentio non datur Poſſeſſori anteriori; quando poſſeſſio iunior habet pro ſe Iuris aſſiſtentiam.*

158 *Si poſſeſſio antiquior eſt virtute reſeruationis fructuum, iunior reſpectu tituli illi nocet, & non eſt manutenenda.*

159 *Poſſeſſio antiquior non præfertur iuniori, quando illa non habet expulſionem, ſeù recognitionem Colonorum.*

160 *Poſſeſſio antiquior non eſt manutenibilis, quando poſſeſſor habuit ſe pro ſpoliato.*

161 *Poſſeſſio poſterior actualis, cum perceptione fructuum, & recognitione Colonorum, eſt manutenibilis, cum etiam Prædo ſit manutenendus.*

162 *Poſſeſſio antiquior finita, ob finitam Emphiteuſim non eſt manutenibilis.*

163 *Poſſeſſio antiquior capta contra Decretum irritans non eſt manutenibilis.*

164 *Poſſeſsio antiquior capta contra Decretum irritans, donec dubium eſt, an dictum decretum intret, eſt manutenibilis.*

165 *Poſſeſſio antiquior intercepta, vel deperdita, non eſt manutenibilis.*

166 *In Manutentione merum factum poſſeſſionis attenditur.*

167 *Etiam in Manutentione in quaſi poſſeſſione exigendi Penſionem, & reintegratione perceptionis illius.*

168 *In Beneficialibus datur manutentio abſque iuſtificatione, aut productione tituli.*

169 *Poſſeſſio habens contra ſe vehementem Iuris reſiſtentiam, debet aliquo titulo colorari, vt ſit manutenibilis.*

170 *Ex longæua, & conſiderabili poſſeſſione oritur præſumptio tituli, & datur Manutentio, non obſtante reſiſtentia Iuris.*

171 *Si Iuris reſiſtentia contra poſſeſſionem non eſt vehemens, datur Manutentio, etiamſi illa habeat contra ſe Iuris præſumptionem.*

172 *Ad obtinendam Manutentionem contra Cameram, vel Superiorem, requiritur titulus.*

173 *Contra Principem in his, quæ ex ſola eius conceſſione conceduntur, non datur Manutentio, niſi doceatur de titulo.*

174 *Manutentio pendens à validitate tituli non datur niſi prius diſcuſſo titulo.*

175 *Manutentio pendens à negocio principali non datur, niſi prius illo diſcuſſo.*

176 *Data paritate, poſſeſſio titulata requiritur ad Manutentionem obtinendam.*

177 *Manutentio datur etiam lite pendente, & quare.*

178 *Et in qualibet inſtantia.*

179 *Non obſtante Sententia lata in contrarium, etiam in poſſeſſorio, dummodo ſit ſuſpenſa per appellationem.*

180 *In ſummariſſimo poſſeſſorio Manutentio vni conceſſa reuocatur, & ſemel denegata conceditur alteri melius de ſua poſſeſſione docenti.*

181 *Manutentio poteſt dari per Iudicem ad quem, etiam commiſſa cauſa cum clauſula,* ſine præiudicio.

182 *Manutentio non conceditur, quando Sententia tranſiuit in iudicium.*

183 *Manutentio datur, non obſtante Sententiam notoriè iniuſta.*

184 *Manutentio non datur ei, qui reportauit Sententiam contrariam ſuper Manutentione, niſi ab ea appellauerit, & quare?*

185 *In gradu reſtitutionis in integrum poteſt concedi Manutentio, præſertim ſi res iudicata eſt turbida.*

186 *Pendente cauſa nullitatis, vſque ad triginta annos poteſt dari Manutentio.*

187 *Manutentio datur Succeſſori nomine Dignitatis ob poſſeſſionem Anteceſſoris, abſque alia apprehenſione, ſecus nomine Hæreditario.*

188 *Manutentio datur contra Succeſſores ex poſſeſſione quaſita contra Anteceſſorem, quod procedit tam in materia Penſionis, quàm Cenſus.*

189 *Manutentio datur Rectori non poſſidenti nomine Eccleſiæ, quæ poſſidet.*

190 *Manutentio datur exiſtenti in quaſi poſſeſsione præſentandi, quando conſtat de Iurepatronatus.*

191 *Inter Patronos ſufficit vltimus ſtatus præſentationis ad effectum obtinendi manutentionem in quaſi poſſeſſione præſentandi.*

192 *Manu-*

Digitized by Google

192 *Manutentio in quaſi poſſeſſione exigendi Decima, datur ex quaſi poſſeſſione generali, alio non exiſtente in poſſeſſione.*

193 *Manutentio conceditur in quaſi poſſeſſione exigendi Penſionem ex vnica exactione.*

194 *Manutentio datur Locatori in quaſi poſſeſſione exigendi affictus, ſeù penſiones.*

195 *Manutentio datur in quaſi poſseſſione exigendi Cenſus, & Cenſuum fructus, & vnica ſolutio conſtituit in quaſi poſſeſſione.*

196 *Manutentio datur in quaſi poſſeſſione Praeminentiarum, & intereſſendi in Capitulo.*

197 Haredi *datur Manutentio virtute Statuti continuantis poſſeſſionem in eum.*

198 *Si poſſeſſio fuit à Tertio occupata ante aditam, non datur Manutentio Haredi virtute Statuti poſſeſſionem in eum continuantis.*

199 *In bonis Emphiteotici non datur Manutentio Haredi virtute Statuti poſſeſſionem in eum continuantis.*

200 *Facultas Fidei commiſſario conceſſa, capiendi poſſeſſionem propria authoritate, impedit nè Hæres virtute Statuti continuantis poſſeſſionem poſſit obtinere manutentionem.*

201 *Poſſidenti ex Iudicis decreto datur Manutentio.*

202 *Poſſidenti ex clauſula* Conſtituti *datur manutentio, etiam Haredi Conſtitutarij, & contra Haredem Conſtituentis, etiam in Incorporalibus.*

203 *Probatis aliquibuns actibus ad Officium pertinentibus, datur manutentio ad omnes alios ad dictum Officium ſpectantes.*

204 *Qundo quis eſt in poſſeſsione certi actus, vel adeſt Iuris reſiſtentia, non attendittur poſſeſſio generalis ex titulo vniuerſali.*

205 *In Incorporabilibus datur manutentio, etiam Ceſſionario probata ceſsione, & quaſi in poſſeſsione cedentis, abſque alia apprahenſione.*

206 *Poſſidenti ab Inteſtato datur manutentio, donec de validitate, Teſtamenti, & exceptionibus cognoſcatur*

207 *Manutentio datur etiam in rei commoditate, & participanti de commodo, & quando.*

208 *Manutentio denegatur habenti ſe pro ſpoliato.*

209 *Manutentio datur Eccleſia poſsidenti, etiam ſi Prælatus habuerit ſe pro ſpoliato.*

210 *Confitenti, ſe ſpoliatum, denegatur manutentio, dùm conſtat eum depoſuiſſe animum poſsidendi ciuiliter.*

211 *Confeſsio Procuratoris ſuper Spolio poteſt de Stylo Rota à Domino reuocari, etiam non docto de errore.*

212 *Confeſsio Procuratoris mandatum ſpeciale non habentis, ſuper ſpolio emanata, non nocet Domino.*

213 *Petenti ſimpliciter ſe reintegrari, ſi petitio eſt turbida, & obſcura, non eſt deneganda manutentio.*

214 *Dicenti ſe ſpoliatum de facto, & deinde petenti ſe manuteneri, non eſt deneganda manutentio.*

215 *Petenti reintegrari cum clauſula,* quatenus opus ſit *non eſt neganda manutentio.*

216 *Petitio reintegrationis in dubio debet intelligi de poſſeſsione naturali.*

217 *Reſtitutus ad poſſeſsionem vigore Sententia lata in Spolio, eſt, vti legitimus poſſeſſor, manutenendus.*

218 *Confitenti, Aduerſarium poſsidere, non poteſt dari manutentio.*

219 *Poſsidenti facto Iudicis nulliter procedentis non datur manutentio.*

220 *Poſsidenti contra Decretum irritans non datur manutentio.*

221 *Attentanti denegatur manutentio.*

222 *Excommunicato manutentio non conceditur.*

223 *Priuatis, & eiectis à ſua poſſeſsione, authore Pratore, non datur manutentio.*

124 *Si in actis clarè conſtat, quem fuiſſe eiectum à ſua poſſeſsione authoritate Iudicis nulliter, & iniuſtè procedentis, & is non habuit ſe pro ſpoliato, tonceditur ei manutentio.*

225 *Gratiosè Subrogato non datur manutentio, ſed Immiſsio.*

226 *Subdito contra Superiorem non datur manutentio.*

227 *Subdito docenti non ſolùm de poſſeſsione, ſed etiam de titulo, & iure ſuo, datur manutentio.*

228 *Si clarè conſtet in actis, quod poſſeſsio eſt vitioſa, non datur manutentio.*

229 *Ius cauſa vniuerſalis non ſuffragatur ad manutentionem obtinendam, quando quis eſt in poſſeſsiooe particulari.*

230 *Actio Fidei commiſſarij clara ſufficit ad impediendam Hæredi manutentionem.*

231 *Manutentio non datur, quando illa pendet à negotio principali.*

232 *Manutentio non datur Hæredi ſine noua poſseſsionis apprahenſione.*

233 *Poſſeſſio non tranſit in Heredem, niſi appahendatur.*

234 *Si Iudicium manutentionis eſt captum viuente Poſſeſſore, noua apprahenſio in Hærede ad effectum obtinendi manutentionem non eſt neceſſaria.*

235 *Statuto ſtante de continuanda poſſeſſione in Haredem, non eſt neceſsaria noua apprahenſio illius ad manutentionem obtinendam.*

236 *Statutum de continuanda habet locum etiam in Fideicommiſsario vniuerſali.*

237 *Idem operatur Fideicommiſſi reſtitutio verbalis, quod legalis.*

238 *Reſtitutio verbalis de æquitate Canonica non eſt neceſſaria.*

239 *Fideicommiſſarius an, & quando poſſit capere poſſeſſionem bonorum Fideicommiſſorum propria authoritate.*

240 *Ex reſiſtentia Iuris vehementi, & ineuitabili, denegatur manutentio.*

241 *Ei de cuius non Iure notoriè conſtat, non datur manutentio.*

242 *Non dicitur conſtare de non Iure, donec de eo poteſt edoceri.*

243 *De non Iure, vt manutentio ob id denegetur, conſtare debet per confeſsionem Partis, aut rem iudicatam.*

244 *Manutentio vigore clauſula,* præcarij, *non conceditur, niſi ſit appoſita ſuper certo corpore.*

245 *Clauſula,* præcarij, *appoſita in re certa, ratione quota, & loci, transfert poſſeſsionem manutenibilem.*

246 *In Iudicio manutentionis non admittuntur exceptiones requirentes indaginem.*

247 *In Petitorio diſcutienda non habentur in conſideratione in Iudicio manutentionis.*

248 *Exceptio defectus proprietatis in iudicio manutentionis non admittitur.*

249 *Exceptio defectus ætatis in Iudicio manutentionis non admittitur.*

250 *Exceptio Vſura, donec diſceptatur ſuper validitate contractus, in Iudicio manutentionis non admittitur.*

251 *Exceptio iniuſta Sententia, donec de ea diſputatur, in Iudicio manutentionis non adimittitur.*

252 *Exceptio nullitatis translationis Penſionis, requirens indaginem, in Iudicio manutentionis non admittitur.*

253 *Manutentio non retardatur per Decretum irritans, quando reſeruatio eſt clara.*

254 *Manutentio per exceptionem dominij incontinenti probandi aliter, quàm per confeſſionem, aut rem iudicatam, & per alias reſpicientes Petitorium, non retardatur.*

255 *Inhibitio facta poſt actus poſſeſſoriòs non præiudicat ad effectum manutentionis.*
256 *Exceptio Excommunicationis, & Periurij impedit manutentionem.*
257 *In Iudicio manutentionis veniunt fructus lite pendente percepti.*
258 *Si fructus petuntur principaliter, vti ſors, datur manutentio pro terminis petitis, & decurſis etiam ante motam litem.*
259 *Si mala fides clara, & inexcuſabilis probetur aliundè, vltra litis ſuſtentationem, fructus ratione damnorum, & intereſſe debentur etiam ante litem motam, & ab initio.*
260 *Non obediens Mandato de manutenendo debet declarari excommunicatus.*
261 *Quomodo de Stylo procedatur ad declaratoriam contra eum, qui Mandato de manutenendo non paret.*
262 *Quatuor termini ad docendum ſe paruiſſe ſeruantur in omni materia vt demum, non docto de paritione feratur declaratoria.*
263 *Manutentio ſemel conceſſa non reuocatur, niſi cauſa in Petitorio, vel Poſſeſſorio ordinario terminata.*
264 *Si quis docet de meliori poßeſſione, reuocato primo Decreto, datur illi Manutentio.*
265 *Mandatum de manutenendo vni conceſſum poteſt ab eodem Iudice reuocari.*
266 *Mandatum de manutenendo ſemel denegatum, ſi de poſſeſſione docetur, poteſt denuò concedi.*
267 *Si neutra Pars docet de poſſeſſione manutenibili, Manutentio poteſt denegari vtrique.*
268 *Mandatum de manutenendo, ſi Aduerſarius nunquàm poſſedit, non poteſt reuocari, niſi per definitiuam.*
269 *Manutentus poteſt petere ab Aduerſario cautionem de non moleſtando.*
270 *A Mandato de manutenendo non datur appellatio de Iure Ciuili, nec de Iure Canonico.*
271 *A Mandato de manutenendo datur appellatio ad effectum deuolutiuum non ſuſpenſiuum.*
272 *Signatura quomodo reſcribat in cauſa appellationis à Mandato de manutenendo.*
273 *Signatura aliquando committit cauſam appellationis a Mandato de manutenendo cum clauſulis opportunis, etiam ſi cauſa fuerit expedita per Decretum.*
274 *Inſtantia data corruit argumentum.*
275 *Signatura appellationem à Manutentione conceſſam per Decretum aliquando reiecit, aliquando commiſit.*
276 *Cauſa in poſſeſſorio expedita per Cedulam datur de Iure communi appellatio.*
277 *A Santentia lata, etiam per Cedulam in mero poßeſſorio abſque aliqua Petitorij mixtura non datur de Iure appellatio ſuſpenſiua.*
378 *Lata Sententia in mero poſſeßorio etiam per Cedulam, eſt locus Aegidianæ appellationem prohibenti.*
279 *Si poſſeſſio eſt turbida, Signatura reſcribit cum clauſula,* quatenus ſit locus Aegidianæ, *vel alia ſimili.*
280 *Mandata de manutenendo hodie Iudices in Curia tenentur expedire per Decreta, non per Cedulam.*
281 *Iudex tenetur prouidere, nè Partes, de poſſeſſione contendentes, veniant ad Arma.*
282 *Si non conſtat de poſſeſſione alicuius, Iudex debet capere ſummariam informationem, vt poſſit illam iuridicè ponere ſub Sequeſtro.*
283 *Si conſtat de poſſeſſione vnius, debet Iudex illi dare Manutentionem, & iubere alteri, ne moleſtet.*
284 *Si poſt captam informationem, & diligentiam adhibitam non conſtat, an aliqua ex Partibus poſſideat, quia poſſeſſio eſt valde turbida, Iudex debet poſſeſſionem cum fructibus ponere ſub Sequeſtro.*
285 *Poſſeſſio vacans eſt ponenda ſub Sequeſtro.*
286 *Si conſtat de poſſeſſione vnius, non eſt locus Sequeſtro.*
287 *Iudex debet capere ſummariam informationem ſuper metu armorum, Parte citata.*
288 *Vt Iudex poſſit apponere Sequeſtrum, ſub prætextu nè Partes veniant ad arma, debet ſibi prius conſtare de huiuſmodi metu inter Partes.*
289 *Si Iudex poſſet ex abrupto apponere Sequeſtrum, nè Partes veniant ad arma, quilibet poſſet ad id confingere rixam, vt eius Aduerſarius commodo poſſeſſionis priuaretur.*
290 *Iudici aſſerenti, adeſſe periculum armorum, non creditur, niſi de eo conſtet in actis.*
291 *Ad cognoſcendum, an adſit periculum armorum attenditur qualitas Perſonæ.*
292 *Si periculum eſt in mora, poteſt Iudex, ſi ei conſtiterit de metu armorum, capere Informationem, & opponere Sequeſtrum parte non citata.*
293 *Secus ſi periculum non erat in mora, nam tunc requiritur citatio Partis, & cognitio cauſæ.*
294 *Si eſt in cauſa Perſona non armigera, Iudex non poteſt decernere Sequeſtrum, niſi Parte citata & cauſa cognita.*
295 *Iudex, conſtito ſibi de poſſeſſione vnius, ſi adeſt timor armorum, debet inhibere alteri, nè Poſſeſſorem moleſtet.*
296 *Si poſſeſſio eſt vacans, & Partes contendunt armis illam apprehendere, poteſt Iudex, ſi periculum eſt in mora, capta ſummaria informatione, Parte non citata, illam ponere ſub Sequeſtro.*
297 *Idem Iuris eſt, ſi poſſeſſio eſt hinc inde valde turbida.*
298 *Ab Inhibitione Iudicis de non moleſtando Poſſeſſorem non datur appellatio.*
299 *A conceſſione Sequeſtri ad tollenda ſcandala, & rixas non datur appellatio.*
300 *A Sequeſtro emanato abſque cauſæ cognitione ſub prætextu metus armorum datur appellatio*
301 *Sequeſtro conceſſo ſub prætextu metus armorum abſque cognitione cauſæ, & citatione Partis, poteſt dici de nullitate illius.*
302 *Conſtito de poſſeſſione vnius, ſi Iudex apponat Sequeſtrum, datur appellatio ob perverſionem ordinis Petitorij, & Poſſeſſorij.*
303 *Poteſt omiſſa via appellationis, & nullitatis agi præuio libello ad reuocationem Sequeſtri conceſſi ſub prætextu metus armorum.*
304 *Sequeſtrum de facto factum, Parte nō citata, ex cauſa non nimis vrgente, poteſt de facto reuocari abſque libello, & citatione.*
305 *Sequeſtrum conceſſum ob periculum in mora, Parte non citata, non eſt Parte non citata reuocandum.*
306 *Si non conſtat in actis de vrgenti periculo armorum, & Iudex recuſat Sequeſtrum conceſſum reuocare, eſt locus appellationi, & poteſt dici de nullitate.*
307 *In materia Manutentionis ad quos in cæteris recurrendum.*
308 *A ſequeſtro ſub prætextu armorum nulliter, & iniuſtè conceſſo, datur appellatio.*
309 *Sequeſtrum ſub prætextu armorum, Parte non citata conceſſum, eſt nullum.*
310 *Pars debet citari ad videndum iurare Teſtes, & capi Informationem ſuper metu armorum.*
311 *Iudex recuſatus non poteſt procedere ad actum præiudicialem, alias actus eſt nullus.*
312 *Decretum Sequeſtri, ſub prætextu metus armorum eſt iniuſtum ſi in actis non conſtat de rixa, aut aliquo metu.*

313 *Qua-*

Digitized by Google

313 *Qualitas Perſonarum ad excluſionem præſumptionis rixæ, & ſtrepitus armorum plurimum attenditur.*

314 *Sequeſtrum ſi emendauit de facto, cauſa non cognita, & partem non citata datur appellatio.*

315 *Vel ſaltem poteſt dici de nullitate.*

316 *Si conſtat in actis de poſſeſſione vnius. Iudex non debet procedere ad Sequeſtrum, remedium deſperatum, ſed inhibere alteri, nè moleſtet.*

317 *Etiamſi adſit metus armorum, & Poſſeſſor ſit prædo.*

318 *Si dum conſtat de poſſeſſione vnius, poſſet Iudex apponere Sequeſtrum, quilibet poſſet fingere rixam, & ſic ſpoliare Aduerſarium, quod abſurdum non eſt admittendum.*

319 *Ob peruerſum ordinem Poſſeſſorij, & Petitorij à Sequeſtro, conceſſo ſub prætextu rixæ, datur appellatio.*

320 *Nuncio referenti ſe immiſiſſe aliquem in poſſeſſionem alicuius rei, creditur.*

321 *Poſſeſſio probatur ex Teſtibus deponentibus de actibus poſſeſſorij, ac perceptione fructuum.*

322 *Capiens poſſeſſionem virtute facultatis ſibi à Teſtatore conceſſæ illam accipiendi propria authoritate, eſt legitimus Contradictor contra eum, qui non docet de aliqua poſſeſſione manutenibili.*

323 *Statuta recipiunt interpretationem à Iure communi.*

324 *Lite pendente nemo debet mediante Sequeſtro ſua poſſeſſione priuari.*

325 *A Sententia lata in iudicio poſſeſſorio, & in cauſa Sequeſtri non datur appellatio.*

326 *Poteſt dici de nullitate Sententiæ latæ in iudicio poſſeſſorio, & in cauſa Sequeſtri, etiamſi nullitas non ſit euidens.*

327 *Sequeſtrum ad inſtantiam Partis ex abrupto, non citata alia Parte, nec cognito ſuper timore ſcandali emanatum non valet, vel poteſt de eius validitate dubitari.*

328 *Iudex, conſtito ſibi de metu, rixa, poteſt procedere ad ſequeſtrationem ex officio, parte non citata.*

329 *Vt Iudex poſſit procedere ad ſequeſtrationem parte non citata, periculum rixæ debet eſſe imminens, & in mora.*

330 *Dum clarè non conſtat de ſuſpicione rixæ, dicens de nullitate Sequeſtri debet audiri.*

331 *Sequeſtrator ſuſpectus eſt amouendus.*

332 *Citanda eſt pars ad concordandum de Sequeſtratoribus.*

334 *Sequeſtrator deputatus ſine cauſa non eſt amouendus.*

De Mandato de Manutenendo Pars Secunda. Cap. XII.

1 POſſeſſio fruſtra acquireretur, niſi acquiſita retineretur, & Manutentio opportuna in ea obtineretur, ideò poſt interdicta, & remedia poſſeſſionis adipiſcendæ, neceſſe eſt videre de interdictis retinendæ, A A, quæ ſunt Interdicta vti poſſidetis, & vtrobi & alia de quibus infra *n.*79.

2 Poſſeſſorium retinendæ aliud eſt ſummarijſſimum, aliud plenarium.

3 In Poſſeſſorio ſummarijſſimò procedi poteſt vbicumque cauſa fuit corā A.C. introducta præuio Monitorio, vel in Petitorio, vel in poſſeſſorio, vel in gradu appellationis, vel etiam ſine Monitorio, quando cauſa eſt executiua, & fuit via exequutiua introducta, ſeu actum pro fructibus, Cenſus pro Canone, pro Penſione, aut alia annua preſtatione, tunc enim, ſi Reus excipiat de nullitate obligationis, vel quid ſimile opponat, ex quo petitio Actoris reddatur turbida, poteſt hoc caſu, prout in qualibet Præmiſſorum lite pendente citari ad videndum manuteneri, vt infra, & alias mutatis mutandis, iuxta contingentiam facti.

4 Quod ſi cauſa non ſit introducta, eſt, præuio Monitorio, vel alias, vt ſupra, iuxta illius qualitatem, & naturam, introducenda, & deinde, ſi opus ſit in ſummarijſſimo Poſſeſſorio, eſt petenda Manutentio probata poſſeſſione de tempore litis motæ, citata parte, videlicet.

A.C.N.

5 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad dicendum contra Iura producta & repetita, videndum iurare Teſtes ſuper illorum recognitione, quatenus opus ſit, admitti, committi, & mandari reſtitui, dimiſſa copia collationata, ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. repetijt iura hodie in Broliardo producta, & repetita, & petit, & obtinuit admitti ſi, & in quantum &c. & vt ſupra, omni, &c.

6 Productio verò poteſt fieri in Broliardo, vt infra, & alias, vt ſupra *p.1.c.2.n.2.n.11. & ſeq.*

Pro NN. contra NN.

In officio NN. ad docendum de eius bono iure, & alias omni &c. facto per compulſum produxit Inſtrumentum publicum adeptionis poſſeſſionis domus (ſeu alterius rei) de qua agitur rogatum per acta NN. prout in folio, tenoris &c. & repetijt omnia alia iura, acta, & actitata per acta mei &c. inquantum &c. petens &c. omni &c.

7 Quod ſi inſtrumenta, & Scripturæ deficiant, probanda erit poſſeſſio ſaltem de tempore litis motæ, vel paulò ante, per teſtes, exhibendo in Actis Articulos opportunos, citata Parte ad dicendum contra illos, iuxta Praxim, de qua ſupra *part.1. cap.11. num. 2. & ſeqq.* qui quidem Articuli poterunt confici, vt infra, & alias iuxta contingentiam facti, videlicet.

8 Articulos infraſcriptos dat, facit, exhibet, & producit Procurator, & eo nomine NN. contra NN. petens recipi, & admitti, & ſuper eis Teſtes inducendos, ſeruatis ſeruandis, examinari, ad ſuperfluam tamen probationem non ſe aſtringens &c. ſaluo iure &c. deducens &c. non ſolum vt ſupra, ſed omni alio &c.

In primis hic, loco Articulorum, repetit omnia Iura, quantum &c. ex quibus &c. licet &c. tamen &c. ad maiorem cautelam, quatenus &c. probare vult, & intendit.

1. Che la verità fù, & è che il d. NN. articulante ha, per ſpatio di molti, e molti anni, poſſeduto, e poſſiede vna Caſa poſta in Roma nel Rione di N. à lato alli beni di NN. di NN. & altri notiſſimi confini, della quale ha ſempre preſo, e riceuto, e piglia, e riceue li frutti à debiti tempi dalli ſuoi Pigionanti, & affittuarij, & da chi è occorſo, e occorre, e come meglio li Teſtimonij informati deporranno per la verità del fatto, e così &c.

2. Item che le dette coſe ſon ſtate, e ſono vere, e di eſſe fù, & era, & è publica voce, e fama, palam &c.

Hos pro nunc &c. ſaluo iure &c. non ſe tamen aſtringens &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Nomi de' Teſtimonij.

NN. q. NN. Præneſtinus Campſor in vita NN.

NN. Filius NN. Aromatarius Romanus.

Et alij nominandi N.N.N.N.N.N.

9 Probata verò poſſeſſione per inſtrumenta, Scripturas, & iura, ſi quæ ſit, & illis recognitis, perſoniſque legitimatis, quatenus opus ſit, vel per Teſtes, vel alia legitima probatione in genera, poteſt parte aduerſa exceptiones præſcriptionis, & alias, ſi quas habet, opponere iuxta Praxim, de qua ſupra *cap.*8. eaſque iiſdem modis probare, iuxta Praxim ſuperius traditam *p.1.c.2.& c.10.& c.12.*

10 In termino tamen ad dicendum contra, debet ſemper

Digitized by Google

ſemper Actor proteſtari,non admitti iura, vel Articulos in præiudicium proceſſus, ac poſſeſſorij ſummarij, ſeu ſummarijſſimi intentati nec iudex admittere debet iura,ſeu Articulos, niſi cum ſolita clauſula, *ſine præiudicio*, vt diximus ſupra,*p.1.c.8.num.*20. *& c.*11.*num* 5.& magis in terminis *par.2.cap.6.n.*16.

11 Et poteſt Actor,ſi in præmiſſis probandis,aut aliàs fieret mixtura, ſuſpendere petitorium, & proteſtari nihil fieri,niſi in mero poſſeſſorio,vt ſupra hac eadem *par.2.cap.6.nu.* 18. & demum citare ad videndum manuteneri vt infra videlicet.

A.C.N.

12 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum Inſtantem manuteneri in poſſeſſione Domus, de qua agitur, & quodcumque Mandatum de manutenendo deſuper neceſſarium, & opportunum, decerni, & relaxari, ad p.d. inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra,niſi ad p.d.cum intimatione,omni &c.

A.C.N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter D. relaxauit Mandatum de manutenendo, & aliàs prout in actis, inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

13 Poteſt autem hoc ſummarijſſimum Poſſeſſorium intentari, & Mandatum de manutenendo obtineri in qualibet parte Iudicij, & in qualibet inſtantia, dummodo poſseſſio,vt ſupra, & aliàs ſeruatis ſeruandis, legitimè probetur.

14 Et ſucceſſiuè,elapſa prima die juridica,vel alio termino in decreto prefixo poteſt executam intimationem niſi Pars aduerſa adeat plenam Signaturā,obtenta ſuperſeſſoria,& niſi ob nullitatem, vel iniuſtitiam Decreti obtineat committi,Parte citata, cauſam appellationis, ad vtrumque effectum, poteſt expediri Mandatum de manutenendo, & procedi ad illius exequutionem,vt inferius dicetur.

15 In poſseſsorio verò retinendæ plenario ſummario proceditur præuio Monitorio,vt infra videlicet.

16 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs.D.A.C. ſiuè R.P.D.NN.eius in Ciuilibus Locumtenentis & ad inſtantiam NN. poſſeſsoris vnius Domus ſitæ in Vrbe in Regione NN. iuxta bona NN. & NN. ſaluis aliis &c.

Tenore præſentium.

Moneatur NN.exaduerſo principalis, Omneſque alij in exequutione præſentium nominandi,& cognominandi,quatenus infra triduum proximum, ſub 500. ducatorum &c. alijſque &c.pœnis,debeant, & quilibet eorum debeat, d.NN. Inſtantem in pacifica, & quieta poſſeſſione dictæ Domus, ac illius fructuum, reddituum,& prouentuū perceptione manutenuiſse, defendiſse,& conſeruaſſe,manutenerique &c. aliiſque pacificè,& quietè vti frui, & gaudere feciſse,nullumque damnum, nullamque moleſtiam dediſse, & intuliſse,& ab omnibus & ſingulis iactationibus,& Impedimentis d.NN.de, & ſuper præmiſſis,ac præmiſſorum cauſa,& occaſione illatis, & inferendis &c. penitus,& omnino deſtitiſse,ceſsaſse, & ſe abſtinuiſse, ceſsarique &c. feciſse,damnaque,expenſas, & intereſſe paſsa & patien.&c.liquidan.&c, refeciſse, Mandatumque de manutenendo &c. ac aliud deſuper neceſſarium,& opportunum decerni,concedi, & relaxari, Ius, & Iuſtitiam miniſtrari, aliaque deſuper neceſſaria, & opportuna fieri vidiſse, præſentibuſque &c.paruiſse, Deducens, &c.implorans &c. & alias omni meliori modo &c.Et ſi quis &c. compareat &c. Alioquin &c.

N Notarius. Locus † Sigilli.

Aliud Monitorium pro reductione innouatorum in priſtinum.

17 De Mandato Illuſtriſs.& Reuerendiſs. D.A.C. ſiuè R.P.D.NN.eius in Ciuilibus Locumtenentis,& ad inſtantiam NN.principalis, exponentis ad eius notitiā deueniſse, quòd NN. & alij forſan in exequutione præſentium nominandi, & cognominandi, moleſtarunt,& perturbarunt, & ſe iactarunt, & adhuc iactant, velle moleſtare, & perturbare d.NN.Inſtantem, exiſtentem in pacifica, & quieta poſseſſione infraſcriptorum bonorum,Tenore præſentium.

Moneatur N.& N.exaduerſo principalis,& alij in exequutione præſentium nominandi, & cognominandi,quatenus infra triduum proximum ſub 500.ducatorum &c.alijſque pœnis &c. debeant, & quilibet ipſorum debeat,d.Inſtantem in pacifica & quieta poſseſſione infraſcriptorum Bonorum, ac aliorum fructuum reddituum,prouentuum perceptione,manutenuiſse, defendiſse, & conſeruaſse, manutenerique,nullumque damnum, nullamque moleſtiam dediſse, aut intuliſse, ab omnibus, & ſingulis iactationibus, vexationibus, perturbationibus, & impedimentis d.Inſtanti de, & ſuper præmiſſis,& præmiſsorum cauſa, & occaſione illatis,factis,& præſtitis,ac præſtari,fieri, & inferri comminatis, inferendiſque penitus, & omnino deſtitiſse, ceſsaſse,illaſque aboleri,& caſsari feciſse, ac ſepem inter infraſcriptam Vineam d.N.Inſtantis, & Vineam d.NN.exaduerſo principalis factam, & foueam inter Viridarium eiuſdem Inſtantis,& bona eiuſdem Aduerſarij ſimiliter factam, tanquam factam in rebus ipſius NN.Inſtantis, remouiſse, & omnia in ſtatum priſtinum reduxiſse, damnaque, expenſas, & intereſse, præmiſsorum cauſa, & occaſione paſsa &c. & patien.&c.ac liquidan.refeciſse,Mandatumque de manutenendo, & aliud deſuper neceſsarium, & opportunum decerni,concedi,relaxari,Ius, & Iuſtitiam miniſtrari, aliaque deſuper neceſsaria, & opportuna fieri vidiſse præſentibuſque &c.paruiſse,Deducens &c. & aliàs omni meliori modo &c. & ſi quis &c. compareat &c. alioquin &c.

Tenor Bonorum de quibus agitur.

Vna Vigna poſta fuori di Porta NN. à lato N.N.N. N.& altri.

Vn Giardino poſto in Roma nel Rione di NN.à lato allj Beni di NN.& NN.& altri.

NN.Notarius. Locus†Sigilli.

Aliud pro Manutentione in poſseſſione rei locatæ.

18 De Mandato Illuſtriſs.& Reueredíſs.D.A.C.ſiuè R.P.D NN.eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. poſseſsoris vnius Apothecæ, poſitæ Romæ in Regione NN.iuxta ſuos notiſſimos fines,ſibi locatæ,prout in actis ſuis loco, & tempore demonſtrabitur.

Tenore præſentium.

Moneatur NN.exaduerſo principalis,quatenus infra triduum proximum, ſub 500.ducatorum auri Cameræ Apoſtolicæ applican. ac pro illis Mandati exequutiui, & in Iuris ſubſidium Excommunicationis, alijſque &c.pœnis &c.debeat, dictum D.Inſtantem in pacifica & quieta poſseſſione d. Apothecæ ſibi locatæ manutenuiſse,defendiſse, & conſeruaſse, manutenerique &c.feciſse, nullumque damnum,nullamque moleſtiam dediſse,nec intuliſse, & ab omnibus, & ſingulis iactationibus,ac perturbationibus,& impedimentis d.N.Inſtanti,de,& ſuper præmiſſis, & præmiſsorum cauſa,& occaſione illatis præſtitis,factis,præſtarique, fieri,& inferri comminatis, inferendiſque, & præſtandis in futurum, penitus, & omnino deſtitiſse,ceſsaſse, & abſtinuiſse,ceſsarique & abſtineri feciſse, damnaque, expenſas, & intereſse præmiſsorum cauſa, & occaſione paſsa &c.patien,&c.ac liquidan.&c.refeciſse,Mandatumque de manutenendo, & aliud deſuper neceſsarium & opportunum decerni,concedi,& relaxari,Ius, & Iuſtitiam miniſtrari, aliaque deſuper neceſsaria, & opportuna fieri vidiſse, præſentibuſque paruiſse, & de paritione docuiſse &c. Deducens &c. & aliàs omni meliori modo &c. & ſi quis &c. compareat &c. alioquin &c.

N.Notarius. Locus † Sigilli.

Aliud ſuper Manutentione in quaſi poſseſſione exigendi Penſionem.

19 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D.A.C. ſiuè R.P.D.NN. ejus in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN.principalis exponentis quod ipſe NN. fuit,& eſt in quieta & pacifica poſseſſione, vel quaſi,

exigendi

Digitized by Google

exigendi annuam Penſionem ducatorum NN. ſuper fructibus, redditibus, & prouentibus Eccleſiæ NN. Apoſtolica auctoritate reſeruatam, illiuſque terminos decurſos, & non ſolutos prout in actis ſuis loco, & tempore verificabitur.

Tenore præſentium.

Moneatur NN.exaduerſo Principalis, ſeù NN. eius Procurator, quatenus infra triduum proximum ſub 500 ducatorum auri Cameræ Apoſtolicæ applican. ac pro illis Mandati executiui, & in iuris ſubſidium excommunicationis,aliiſque &c. pœnis, debeat d.D. Inſtantem,in pacifica,& quieta poſſeſſione,vel quaſi exigendi dictam annuam Penſionem ducatorum NN. illiuſque terminos decurſos,& non ſolutos, & in futurũ ſuis loco, & tempore decurrendos, manutenuiſſe, defendiſſe,& conſeruaſſe,manutenerique, defendi, & cõſeruari feciſſe,dictamque Penſionem, illiuſque terminos decurſos,& non ſolutos, & in futurum decurrendos ſuis loco,& tempore,eidem D.Inſtanti ſoluiſſe, & de illis eidem ſatisfeciſſe,damnaque, expenſas, & intereſſe præmiſſorum cauſa, & occaſione paſſa &c.& patien.&c. ac liquidan.&c. refeciſſe, Mandatumque de manutenendo,& exequutiuum,& aliud neceſſarium, & opportunum decerni,concedi,& relaxari, Ius, & Iuſtitiam miniſtrari, aliaque deſuper neceſſaria, & opportuna fieri vidiſſe, præſentibuſque &c.paruiſſe &c. deducens &c. non ſolum vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.& ſi quis &c. compareat &c. alioquin &c.

N. Notarius. Locus†Sigilli.

Aliud pro Manutentione in quaſi poſſeſſione exigendi Canones,& fructus Cenſus.

20 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D.A.C. ſiuè R.P.D.NN.eius in Ciuilibus Locumtenentis,& ad Inſtantiam NN.principalis exponentis, quod ipſe NN fuit,& eſt in quieta,& pacifica poſſeſſione, vel quaſi exigendi annuum perpetuum Canonem ſcutorum NN.ſuper Domo ſita in Regione NN.iuxta bona NN. & NN.& alios &c.ſi qui ſint &c.necnon fructus annui perpetui Cenſus ſcutorum NN.aliàs per q.NN.impoſiti ſuper Vinea ſita extra Portam N. iuxta bona NN. & NN. Viam, & alios fines,ſi qui ſint &c. illorumq; terminos decurſos, & non ſolutos, prout in actis ſuis loco,& tempore verificabitur.

Tenore præſentium.

Moneatur NN.exaduerſo principalis, quatenus infra triduum proximum ſub 500. ducatorum auri Cameræ Apoſtolicæ applican. & pro illius Mandati executiui,ac in iuris ſubſidium excommunicationis, aliiſque &c.pœnis debeat d.Dominum Inſtantem in pacifica,& quieta poſſeſſione,vel quaſi exigendi dictum annuum perpetuum Canonem,& dictos fructus annui pepetui Cenſus,illorumque terminos decurſos,& non ſolutos,& in futurum ſuis loco, & tempore decurrendos &c.manutenuiſſe,defendiſſe,& conſeruaſſe, manutenerique &c.feciſſe,& mandaſſe,dictumque Canonem,& fructus Cenſus decurſos, & non ſolutos, & in futurum decurrendos ſuis loco & tempore eidem Domino Inſtanti ſoluiſſe, & de illis eidem ſatisfeciſſe, damnaque,expenſas, & intereſſe præmiſſorum cauſa, & occaſione paſſa &c.patien.&c.ac liquidan.refeciſſe, Mandatumque de manutenendo, & exequutiuum, & aliud neceſſarium, & opportunum decerni, concedi, relaxari, Ius, & Iuſtitiam miniſtrari, aliaque deſuper neceſſaria, & opportuna fieri vidiſſe &c. præſentibuſque &c.paruiſſe, deducens &c.implorans &c.& aliàs omni meliori modo &c. & ſi quis &c. compareat &c. alioquin &c.

NN.Notarius. Locus † Sigilli.

21 Monitorium Perſonaliter exequutum reproducitur, illiuſque reproductio adnotatur in actis, vt infra videlicet.

22 Pro NN contra NN.

Coram D.meque &c.NN.Sanctiſs.D N. Papæ Curſor retulit,ſe ad inſtantiam NN. perſonaliter monuiſſe NN.prout in folio,tenoris &c.omni &c.

Exaduerſo verò Monitus poteſt negare Monitorium infra triduum à die monitionis,videlicet.

23 Pro NN.contra NN.

In Officio &c. NN. & negando Monitorium dixit narrata,prout narrantur,non fuiſſe,nec eſſe vera,& ad petita, prout petuntur,non teneri.Ideo nihil fieri, niſi ſeruatis ſeruandis, verificatis verificandis, aliàs &c. omni &c.

24 Actor autem tenetur verificare Monitorium,etiamſi non fuerit negatum, & probare eius incumbentia per Scripturas, vel Teſtes, aut alia legitima probationum genera, Parte citata,vt diximus ſupra *nu* 4.*in fin.& nu.* 5.*& ſeqq.* Iuribus ſemper quatenus opus ſit recognitis,& Perſonis legitimatis,vt ſupra,*p.1.c.2. num.21. & ſeqq.& c.5.num.2.& ſeqq.*

25 Manutentio autem in hoc iudicio datur Primò ei, qui ſeruatis ſeruandis,vt ſupra, eius poſſeſſionẽ probauit ſaltem de tempore litis motæ, ſeù conteſtatæ, & non aliàs.

26 Secundò, Datur Penſionario contra Titularem Beneficij,probata poſſeſſione,vel quaſi exigendi Penſiones,vt ſupra,& contra Succeſſorem in Beneficio, probato etiam quod ſit Succeſſor.

27 Tertio. Datur etiam Manutentio exiſtenti in quaſi poſſeſſione exigendi annuas præſtationes, ac fructus Cenſuum,& Canones,& huiuſmodi, probata ſemper dicta poſſeſſione, vel quaſi exigendi, & alia ſeruatis ſeruandis,vt ſupra.

28 Reus conuentus poteſt in hoc iudicio deducere eius exceptiones,præſcriptiones,& aliàs, ſi quas habet, vt infra videlicet.

Pro NN.contra NN.

29 In Officio NN. dixit non eſſe Parti aduerſæ concedendum aliquod Mandatum de manutenendo, cum poſſeſſio, vel quaſi, de qua agitur, ſit pro parte dicti NN.comparentis præſcripta ſpatio viginti,& triginta annorum,ideò nihil fieri,niſi ſeruatis ſeruandis, verificatis verificandis,aliàs &c.omni &c.

Vel

Pro NN.contra NN.

30 In Officio NN.dixit, Aduerſarium aliàs intentaſſe iudicium ſuper immiſſione in poſſeſſionem bonorum & iurium,de quibus agitur, prout in actis. Idcirco ipſum habuiſſe ſe pro ſpoliato,vel falſum fuiſſe, ſe non poſſidere, & ob id non eſſe manutenendum, cum de aliqua eius aſſerta poſſeſſione non appareat, & nihil fieri, niſi ſeruatis ſeruandis, verificatis verificandis, aliàs &c.omni &c.

31 Et denique poteſt Reus deducere exceptiones, quotquot habet iuxta Praxim ſuperius traditam *par. 1.cap.7.& cap.8.* illaſque probare per Scripturas, vel Teſtes, ac alia probationum genera citata Parte ad dicendum contra Iura, iuxta Praxim, de qua ſupra *d.par.1.c.num.11. & ſeqq.* & ad dicendum contra Articulos,iuxta ſuperius tradita *p.1.c.10.num.5. & c.11.nu. 2.& ſeqq.*

32 In Iurium autem, & Articulorum productione in termino ad dicendum contra, debet Actor non ſolum opponere generalia contra, ſed etiam proteſtari non admitti in præiudicium &c. & Iudex debet admittere cum ſolita clauſula,*ſine præiudicio ſummarij,vel ſummariſſimi poſſeſſorij intentati*, vt dictum fuit ſupra hac eadem *p.2.c.6.nu.16.*

33 Similique modo ſi in præmiſſis fieret mixtura Petitorij cum Poſſeſſorio, & ad cautelam etiam ne mixtura huiuſmodi fiat, debet Actor proteſtari, & ſuſpendere Petitorium, ne fortè cauſa aliàs appellabilis efficeretur,vt ſupra diximus *d.p.2.cap.6.numer.17. & ſeq.*

34 Probatis demum probandis, poteſt citari Pars, vt ſupra in ſummariiſſimo poſſeſſorio ad videndum manuteneri, vel ſi magis libet, poſſunt ſeruari termini ſubſtantiales, & expediri cauſa, vt inferius, videlicet.

A.C.N.

35 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad libellandum, ad p.d. ad Articulandum ad 12.ad dicendum contra Articulos, ad producendum omnia, ad dicendum contra producta, ad ſecundam, ad declarandum, ad iurandum de Calumnia, ad p.d. in terminis ſubſtantialibus. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

Decre-

Digitized by Google

N.Notarius.

Decretum.

NN. repetijt iura hodie in Broliardo producta, & repetita, & petijt, & obtinuit ſeruari, vt ſupra, & admitti ſi,& in quantum,omni &c.

Vel ſi magis placet.

A. C. N.

36 Citetur NN.exaduerſo principalis,ad articulandum ad octauam diem,ad dicendum Contra Articulos, ad producendum omnia,ad dicendum contra producta, ad ſecundam diem in terminis ſubſtantialibus, inſtante NN.principali,ſiuè &c.

N.Notarius.

Decretum.

NN.repetijt iura die NN.in actis producta, & repetita,& petijt,& obtinuit ſeruari,vt ſupra,& admitti ſi, & in quantum,& omni &c.

Productio verò, & repetitio iurium in actis poteſt fieri iuxta ſuperius tradita, *par.1.c.2.num.11. & ſeqq.*

Et poſtea cauſa expediri per Decretum,vt infra, & aliàs mutatis murandis, videlicet.

A.C.N.

37 Citetur NN.exaduerſo principalis, ad videndum reiterari omnes,& ſingulos terminos ſubſtātiales, malè forſan,nulliter,& inculcatè tentos, in vim quarumcumque facultatem, abſolui Inſtantem à Cenſuris, ad effectum, &c.deferri Iuramentum in ſupplementum plenæ probationis quatenus opus ſit,concludendum, concludique videndum in cauſa, & audiendam Sententiam definitiuam, & loco Sententiæ videndum *reintegrari Moninorium* (ſi illud fuit negatum) ac Inſtantem manuteneri in poſſeſſione Domus (vel in poſſeſſione, ſeu quaſi exigendi Penſionem annuam ducatorum NN.ſuper fructibus Beneficij N.reſeruatam)vel annuum Canonem NN. (vel fructus annui perpetui Cenſus NN.vel alterius rei)de qua agitur, & quodcũque Mandatum de manutenendo, & aliud deſuper neceſſarium,& opportunum decerni & relaxari, ad p.d. Inſtante NN.principali,ſiuè &c.

N.Notarius.

Decretum.

Relatione facta, comparuit NN.& petijt, & obtinuit, vt ſupra &c. admitti ad reiterationem terminorum, qui reiterauit in forma &c. deferri iuramentum &c.qui tactis iurauit &c.(*& reintegrari Monitorium*) & decerni, & relaxari Mandatum de manutenendo, vt ſupra, niſi ad p.d.cum Intimatione, omni &c.

A.C.N.

Intimetur NN.exaduerſo principali, qualiter D. relaxauit Mandatum de manutenendo, & aliàs prout in actis.Inſtante NN.principali,ſiuè &c.

N.Notarius.

38 Per Cedulam verò cauſa olim ſolebat, vt inferius, expediri,ſed cum reformatio fel.rec. Pauli V. mandet cauſas Manutentionum expediri per Decreta,ob id in A.C.& alijs Tribunalibus poſt editam d. reformationem, cauſæ huiuſmodi tantum per decreta expediri ſolent,& ita obſeruat Praxis.

39 Vbicumque igitur cauſa Manutentionis eſſet per Cedulam epedienda, poſſet expediri citata Parte, vt infra,& aliàs mutatis mutandis,videlicet.

A.C.N.

40 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum reiterari omnes, & ſingulos terminos ſubſtantiales, malè forſan,nulliter,& inculcate tentos, in vim quarumcumque facultatem, abſolui Inſtantem à Cenſuris ad effectum &c. deferri Iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, quatenus opus ſit; concludendum, concludique videndum in cauſa, & audiendum Sententiam definitiuam in forma, & aliàs omni meliori modo &c.ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N.Notarius.

Decretum.

NN.petijt,& obtinuit, vt ſupra &c. admitti ad reiterationem terminorum, qui reiterauit in forma &c. deferri Iuramentum &c. qui tactis &c. iurauit &c. & ſententiari,prout in Cedula,quàm Reuerendis D Locumtenens legit,ſubſcripſit,& mihi conſignauit,tenoris &c. ſuper quibus &c. præſentibus Socijs teſtibus &c.non ſolum, vt ſupra, ſe omni alio meliori modo &c.

41 Tenor Cedulæ Sententiæ, ſuper Manutentione in quaſi Poſſeſſione exigendi Penſionem, ſeù Canonem, ſeù Cenſum,aut aliam annuam præſtationem.

Chriſti nomine Inuocato.Pro Tribunali ſedentes & ſolum Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram definitiuam Sententiam, quam de Iuris Peritorum conſilio in his ſcriptis ferimus,in cauſa, & cauſis quæ coram Nobis in prima, ſeù veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia,inter NN.Actorem ex vna,& NN. Reum conuentum ex altera partibus,de, & ſuper Manutentione in quaſi poſſeſſione exigendi annuam Pẽſionem ſcutorum NN.ſuper fructibus Eccleſiæ,ſeù Beneficij N.authoritate Apoſtolica reſeruauatam (vel annuum Canonem Domus NN.) vel fructus annui perpetui Cenſus ſcutorum NN.ſuper NN. aliàs impoſiti ex Inſtrumento rogato per acta N prout in actis (vel annuam præſtationem NN.) de qua agitur, rebuſque alijs &c. Dicimus, pronunciamus,ſententiamus,decernimus,& declaramus, dictum NN. manutenendum, defendendum, & conſeruandum fore, & eſſe prout manutenemus &c.& manuteneri, &c. mandamus,in quieta,& pacifica poſſeſſione, vel quaſi, exigendi dictam annuam Penſionem ſcutorum NN. (vel d.annuum Canonem vel dictos fructus annui perpetui Cenſus, vel dictam annuam Præſtationem NN.) & quodcumq; Mandatum de manutenendo deſuper neceſſarium, & opportunum decernendum, & relaxandum fore,& eſſe,prout decernimus, & relaxamus, Victumque Victori in Expenſis condemnamus, quarum taxationem Nobis, vel cui de Iure impoſterum reſeruamus,& ita dicimus, pronunciamus, declaramus, & definitiuè ſententiamus non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Ita pronunciamus Ego NN Locumtenens.

42 Alia Cedula Sententiæ ſuper manutentione in poſſeſſione Domus,& huiuſmodi ſtabilium.

Chriſti nomine Inuocato Pro Tribunali ſedentes,& ſolum Deum præ oculis habentes per hanc noſtram definitiuam Sententiam, quam de Iuris Peritorium conſilio in his ſcriptis ferimus,in cauſa,& cauſis, quæ coram nobis in prima,ſeu veriori verſę fuerunt,& vertuntur inſtantia, inter NN.Actorem ex vna, & NN. Reum conuentum ex altera partibus, de, & ſuper Manutentione in poſſeſſione vnius Domus ſitæ in Vrbe in Regione NN.iuxta bona NN.& NN.ſaluis alijs, ſi qui &c.de qua agitur rebuſque alijs &c.Dicimus, pronunciamus,ſententiamus,decernimus, & declaramus, dictum NN.manutenendum, defendendum, & conſeruandum fore, & eſſe, prout manutenemus &c.& manuteneri &c.mandamus in quieta,& pacifica poſſeſſione d.Domus, eiuſque iurium, & pertinentiarum quarumcumque ac fructuum, prouentuum, ac redditium perceptione,contra,& aduerſus NN. amoto eodem NN.detentore, & quodcumque Mandatum de manutenendo deſuper neceſſarium, & opportunum decernendum:& relaxandum fore,& eſſe,prout decernimus, & relaxamus, Victumque Victori in Expenſis condemnamus,quarum taxationem Nobis,vel cui de Iure impoſterum reſeruamus, & ita dicimus, pronunciamus declaramus,& definitiuè ſententiamus non ſolum præmiſſo,ſed omni alio meliori modo &c.

Ita pronunciaui Ego NN.Locumtenens.

43 Prouidè; niſi par aduerſa obtineat ſuperſederi, & ſucceſſiuè commi cauſam appellationis ad vtrumque effectum, parte citata in plena Signatura Iuſtitiæ, vt ſupra *par.1.cap.13.nu.19.& ſeqq.* vel aliud obſiſtat, expeditur Mandatum de manutenendo ſtatim lata Sententia, vel elapſo termino in Decreto contento, à die exequutæ Intimationis, ſi cauſa fuit expedita per Decretum.

44 Mandatum autem de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigendi Penſionem, Canonem, Cenſum ſeu annuam præſtationem expeditur, vt infra, videlicet,

De

Digitized by Google

De Mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D.A.C. ſiuè R.P.D.NN.eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN.principalis.

Tenore præſentium.

Mandatur vobis Exequutoribus, Subexequutoribus,& alijs ad quos ſpectat, quatenus ſtatim viſis, & receptis præſentibus ſub 500.ducatorum &c.alijſque pœnis &c.debeatis,& quilibet veſtrum debeat, dictum Dominum NN.Inſtantem in quieta,& pacifica poſſeſſione; vel quaſi exigendi annuam Penſionem ducatorum NN. authoritate Apoſtolica reſeruatam ſuper fructibus Eccleſiæ, ſeù Beneficij NN.(vel annuum Canonem ſcutorum &c NN. vel fructus annui perpetui Cenſus ſcutorum NN.&c.vel annuam præſtationem ſcutorum NN.&c. de qua agitur,manutenuiſſe,defendiſſe,& conſeruaſſe,contra,& aduerſus NN. exaduerſo principalem,& alia deſuper neceſſaria, & opportuna feciſſe,in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque. Quia d NN. Aduerſario citato, in vim Sententiæ deſuper latæ, prout in actis(vel quia d.NN Aduerſario citato,& intimato,prout in actis,ſi cauſa fuit expedita per Decretum) Reuerendiſs.D.ita mandauit,hac die &c.

NN.Notarius. Locus†Sigilli. N.Locumten.

45 Expedito Mandato de manutenendo in poſſeſſione, vel quaſi exigendi Penſionem, ſeù Cenſum,ſeù Canonem,ſeù annuam præſtationem, ſtatim poteſt relaxari Mandatum exequutiuum in exequutionem Mandati de manutenendo, abſque alio decreto *decerni* citata parte,vt infra,videlicet.

A.C.N.

46 Citetur NN exaduerſo principalis ad docendum de quacumque noua conuentione,ſolutione,alijſq;præiudicialibus, calculandum,quatenus &c. calculo facto ſoluendum terminos decurſos, & non ſolutos annuæ penſionis ducatorum NN. de qua agitur(vel fructus Cenſus NN. vel Canones NN. vel terminos annuæ præſtationis NN.decurſos,& non ſolutos)iuxta formã ſuæ obligationis,& iurium de quibus in actis, ac in exequutionem Mandati de manutenendo deſuper expediti,prout in actis,aliàs videndum decerni, & relaxari Mandatum exequutiuum, ad p.d. Inſtante NN. principali,ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p.d. (*vel aliud tempus Iudici beneuiſum*)cum intimatione, omni &c.

A.C.N.

Intimetur NN.exaduerſo principali,qualiter D. relaxauit Mandatum exequutiuum, & alias prout in actis, Inſtante NN. principali,ſiuè &c.

N. Notarius.

47 Succeſſiuè elapſo termino in Decreto contento à die exequutæ Intimationis,illa reproducta,expeditur Mandatum exequutiuum, iuxta formulam ſuperius traditam,*p.1.c.6.n.9.* circumſcripta verò obligatione Camerali,iuxta Formulam,de qua ſupra, *d.par.1.c.6.n.10.& par.2.c.6.nu.27* mutatis ſemper mutandis, prout requirit contingentia facti.

48 Cuius quidem Mandati exequutiui vigore proceditur ad exequutionem,iuxta ſuperius tradita,*par.1.c.14.& ſeqq.* poteritque Reus conuentus ſuas exceptiones non deductas deducere in hoc ſtatu cauſæ, iuxta ſuperius adnotata,*par.1.c.8.& ſeq.*

49 Sicut autem à Mandato de manutenendo non datur appellatio, ita etiam non admittitur à mandato exequutiuo in illius exequutionem conceſſo, & relaxato.

Mandatum autem de manutenendo in poſſeſſione Domus,Vineæ, & huiuſmodi ſtabilium expeditur, vt infra, & aliàs iuxta contingentiam facti mutatis mutandis,videlicet.

50 De Mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs D.A.C.ſiuè R.P.D.NN.eius in Ciuilibus Locumtenentis,& ad inſtantiam NN.principalis.

Tenore præſentium.

Mandatur vobis Exequutoribus, & alijs ad quos ſpectat,quatenus ſtatim viſis &c. ac receptis præſentibus, ſub 500.ducatorum &c. alijſque pœnis &c. debeatis,& quilibet veſtrum debeat eumdem NN.inſtantem manutenuiſſe,defendiſſe, & conſeruaſſe in quieta, & pacifica poſſeſſione Domus ſitæ in Vrbe in Regione N.iuxta bona NN.& NN.ſaluis alijs, ſi qui &c.(vel alterius rei immobilis,de qua agitur)illiuſque iurium, membrorum, & pertinentiarum quarumcumque, contra,& aduerſus NN. quibuſcumque in contrarium facien.non obſtantibus, faciendo eidem NN.inſtanti de fructibus, redditibus, & prouentibus ex d. Domo quomodolibet prouenientibus,ſuis loco, & tempore, per quos opus fuerit,reſponderi,præmiſſaque, & alia opportuna faciatis,amotis exindè, & expulſis omnibus,& quibuſcumque illicitis detentoribus, & inſuper auferatis de bonis,de modo,vel aliundè d.NN. aduerſarij bona valoris Iuliorum NN.pro expenſis præſentis mandati,quæ capta, & ablata deponantur, vt moris eſt,ad effectum ſubhaſtandi, & de pretio d.D.Inſtanti ſatisfaciendi, quoniam ipſo NN.Aduerſario citato, & intimato (vel ipſo NN. citato in vim ſententiæ deſuper latæ)prout in actis Reuerendiſs.D. ita mandauit, ac die &c.

N.Notarius. Locus†Sigilli N.Locumten.

51 Licèt autem in ſummario, & ſummarijſſimo poſſeſſorio retinendæ, de quo agitur, non detur appellatio ſuſpenſiua, nihilominus ſentiens ſe læſum ob nullitatem,vel iniuſtitiam Decreti,vel ſententiæ,obtinere poterit,iuſta, ac rationabili ſubſiſtente cauſa, ſuperſeſſoriam à præfecto Signaturæ,ac proindè adire plenam Signaturam Pro commiſſione cauſæ appellationis, citata parte,iuxta Praxim ſuperius traditam, *par.1.c.13.nu.19.& ſeqq.*interponendo in primis appellationem coram Iudice à quo,infra legitima tempora,vt infra, videlicet.

Pro NN.contra NN.

52 Coram D.meque &c.NN.habita notitia de prætenſo Decreto facto, ſeù ſententia lata ad aſſertum fauorem NN.cõtra NN.ab ea, & omnibus alijs grauaminibus &c.ad Sanctiſs. D.N. Innocentium Papam Decimum, eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam appellauit,prout in Cedula,quam facto dedit,tenoris &c.petens &c.omni &c.

Cui D.dedit refutatorios in forma,omni &c. Tenor Cedulæ.

53 A quadam definitiua prætenſa ſententia, ſeù Decreto definitiuo, lata, ſeu facta, vt dicitur ad aſſertum fauorem NN contra NN.de,& ſuper prçtenſa manutentione in poſſeſſione domus (ſeu in quaſi poſſeſſione exigendi aſſertam penſionem,ſeù cenſum,ſeù canonẽ, ſeù fructus cenſus,ſeù annuam præſtationem, de qua agitur)ſitę inVrbe in regione N.iuxta ſuos notiſſimos fines, de qua agitur, rebuſque alijs in actis cauſæ, & cauſarum huiuſmodi latius deductis &c. Procurator, & eo nomine dicti NN. ſentiens ſe lęſum,& granatum, & timens impoſterum magis lædi,& grauari, ab illa, ſeù ab illo,& toto proceſſu deſuper fabricato, ad Sanctiſs.D.N Innocentium X.eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicã in his ſcriptis prouocat, appellat,& æquè principaliter de nullitate dicit, petens ſemel, bis, tertiò,ſæpè, ſæpius,ſæpiſſimè, iuſtanter, inſtantius, & inſtantiſſimè, ſibi de Apoſtolis reſponderi, & quatenus &c.à non admiſſione, ac toto vlteriori proceſſu, iterum prouocat,& appellat,& de nullitate dicit,vt ſupra ac toties quoties &c. itaut ſit vltimus in appellando &c.& interim &c.nihil innouari &c.aliàs de nullitate, & attentatis &c.proteſtans &c.non ſolum, vt ſupra,ſed omni alio meliori modo &c.

Commiſſio verò in plena Signatura proponenda, vt ſupra,& aliàs iuxta contingentiam facti, mutatis mutandis,fieri poterit,videlicet.

Romana.

54 Beatiſſime Pater.Licèt deuotus S.V.Orator NN. à pluribus annis citra reperiatur in pacifica, & quieta poſſeſſione domus ſitæ in Vrbe in Regione N. iuxta ſuos notiſſimos fines,cum bona fide,& iuſto titulo,nihilominus NN.aduerſarius ſententiam fauorabilem ab A.C. ſuper prætenſa manutentione in poſſeſſione eiuſdem domus,& fructuum illius perceptione, non minus,nulliter, quàm iniuſtè,contra dictum oratorem extorſit,

Digitized by Google

extorſit, à qua quidem ſententia idem Orator ad S.V. appellauit. & de nullitate dixit, ſupplicat igitur humiliter S.V. Orator antedictus, vt dignetur cauſam, & cauſas appellationis, & appellationum, nullitatis, & nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum, necnon attentatorum, & innouatorum quorumcumque, ac reſtitutionis in integrum, prout de iure &c. vna cum omnibus incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, connexis, ac toto negocio principali, & quam, & quas &c. alicui S.V. Sacri Palatij Apoſtolici Auditori audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. committere, & mandare, cum facultate citandi, inhibendi quos, quibus, quoties, Conſtitutionibus, ſtylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcunque, ſtatum &c. pro plenè &c.

Verum, ſi cauſa non eſt Rotalis, petitur committi alteri Romanæ Curiæ Prælato, vt ſupra, hac eadem *p.2. c.6.n.32.*

Alia commiſſio appellationis in materia penſionis. Vrbis.

55 Beatiſſimè Pater. Exponitur humiliter S.V. pro parte illius deuoti Oratoris NN. quod menſibus elapſis NN. aduerſarius egit coram A.C. contra Oratore, de, & ſuper prætenſa manutentione in quaſi poſſeſſione exigendi annuam penſionem aſſertam ſcutorum NN. alias ſuper fructibus Eccleſię NN. vt dicitur reſeruatam, & licèt dictus aduerſarius non docuerit, ſaltem legitimè de aliqua quaſi poſſeſſione manutenibili, & in omnem euentu ex iuribus pro parte Oratoris productis manifeſtè appareat, ipſum aduerſarium habuiſſe ſe pro ſpoliato, nihilominus ſententiam fauorabilem ab eodem Iudice contra Oratorē ſuper præmiſſis extorſit. Dignetur igitur S.V. cauſam, & cauſas appellationis, & appellationum, necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ à d. aſſerta ſententia infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum, necnon attentatorum, & innouatorum quorumcumque, ac reſtitutionis in integrum, prout de Iure &c. vna cum omnibus incidentibus, dependentibus, annexis, connexis, ac toto negocio principali, & quam, & quas &c. alicui S.V. Sacri Palatij Apoſtolici Auditori audien. cognocen. deciden. fineque debito terminan. committere, & mandare, cum facultate citandi, inhibendi, quos, quibus, quoties, Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ſtylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque, ſtatum &c. pro plenè &c.

Signatura, ex quo in hoc iudicio non datur appellatio ſuſpenſiua, ſolet committere cauſam cum clauſula, *ſine præiudicio mandati de manutenendo*, ſed ſi Decretum, vel ſententia patiatur difficultatem, adeo quod ſit dubium, an appellatio ſit nec nè admittendo, reſcribit cum clauſula, *quatenus ſit locus Ægidiana*. Si verò nullitas, & iniuſtitia ſit petens, ſolet cauſam appellationis ſimpliciter committere, prout in alijs poſſeſſorij, & diximus ſupra, hac eadem *par.1.cap.6.num.* 33. & *ſeqq.*

57 Idcirco quoties locus eſt exequutioni mandati de manutenendo, ſi illud nō fuit expeditum, poteſt vt ſupra expediri, & ad illius exequutionē ſuper manutentione in poſſeſſione, vel quaſi exigendi penſionem, & ſimiles annuas præſtationes procedi, vt diximus ſuperius *verſ. ſucceſſiuè, n.*47.

Sed ad exequutionem eiuſdem, ſuper manutentione in poſſeſſione Domus, & aliorum ſtabilium, proceditur, tradendo illud exequutoribus, qui exequuntur iuxta illius formam, & tenorem, de qua quidem exequutione Notarius actuarius rogatus conficit publicum inſtrumentum, vt infra, & alias iuxta facti contingentiam videlicet.

58 In Dei nomine Amen. NN. exequutor Baroncelli Curiæ Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A.C mihi cognitus & cui eſt directum mandatum de manutenendo in poſſeſſione vnius domus ſitæ in Vrbe in Regione N. iuxta bona NN. & NN. viam, & alios ſi qui ſint &c. ad inſtantiam NN. contra NN. per acta mei &c. per R.P. D.NN. A.C. Locumtenentem, ſub die NN. ſeu &c. ſeruatis ſeruandis decretum, & relaxatum, prout in actis &c. quod quidem mandatum, & præmanibus habens mihi tradidit præſenti inſtrumento inferendum, tenoris videlicet. De mandato &c. (hic inferatur tenor man. dati) vigore cuius mandati ſupradictum NN. in poſſeſſione dictæ domus manutenendo, induxit eumdem in realem, corporalem, & actualem poſſeſſionem eiuſdem domus &c. qui quidem NN. ſic inductus, & manutentus, d. domus realem corporalem, & actualem poſſeſſionem ingreſſus, eius antiquam poſſeſſionem continuando, in ſignum veræ, realis, corporalis, & actualis poſſeſſionis, per illam deambulauit, oſtia, & feneſtras claudendo, & aperiendo, & alios huiuſmodi poſseſſorios actus neceſsarios, & opportunos faciendo NN. Inquilinum ibi repertum expellendo &c. proteſtans d. NN. quod per eius inde diſceſsum, aut receſsum è d. Domo non intendit eius poſseſſionem continuatam, acceptam, & acquiſitam dimittere, aut relaxare, ſed illam animo, & corpore retinere, & continuare, non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c. Actum &c. præſentibus &c. teſtibus ad præmiſsa &c. vocatis, habitis, atque rogatis &c. omni meliori modo &c.

59 Sed ſi quis ad exequutionem mandati de manutenēdo per viam exequutoris, vt ſupra, procedere non potuerit, ſeù etiam ſi potuerit, tamen potiùs per viam intimationis, & cenſurarum procedere voluerit, tunc intimatur parti aduerſæ perſonaliter mandatum de manutenendo, & reproducitur, eiuſque reproductio adnotatur in actis, vt infra, videlicet.

60 Pro NN. contra NN.

Coram D. meque &c. NN. Sanctiſs. D.N. Papæ Curſor retulit ſe perſonaliter intimaſse NN. mandatum de manutenendo, prout in folio tenoris &c. omni &c.

61 Vel ſi intimatio fuit facta in partibus reproducitur, & adnotatur in actis reproductio dicti mandati, vt infra, videlicet.

62 Pro NN. contra NN.

In Officio &c. NN. reproduxitur mandatum de manutenendo in partibus legitimè aduerſario intimatum, vna cum inſtrumento publice illius intimationis à tergo, prout in folio, tenoris &c. omni &c.

Deindè obſeruantur quatuor termini ad docendum ſe paruiſse, vt infra, videlicet.

A.C.N.

63 Citetur N. & exaduerſo principalis, ad docendum ſe paruiſse mandato de manutenendo, primo pro prima dilatione, ad p.d. Inſtante NN principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. repetijt, & obtinuit, vt ſupra ſeruari, ſecundo pro ſecunda, omni &c.

Et ſucceſſiuè ſit ſecunda citatio, videlicet.

A.C.N.

Citetur NN. exaduerſo principalis, ad docendum ſe paruiſse mandato de manutenendo ſecundo pro ſecunda dilatione, ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN petijt, & obtinuit, vt ſupra, ſeruari tertio pro tertia omni &c.

Et ſit tertia citatio, tenoris, videlicet.

A C. N.

Citetur NN exaduerſo principalis, ad docendum ſe paruiſse mandato de manutenendo tertiò pro tertia dilatione ad p d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius

Decretum.

NN. repetijt, & obtinuit, vt ſupra, ſeruari quarto pro quarta, omni &c.

Et ſit quarta citatio tenoris, videlicet.

A.C.N.

Citetur NN. exaduerſo principalis, ad docendum ſe paruiſſe mandato de manutenendo, quarto pro quarta, & ſuperbundanti dilatione, ad p. d. Inſtante

Digitized by Google

te NN. principali, ſiuè &c. N.Notarius.

Decretum.

NN.petijt, & obtinuit, vt ſupra omni &c.

64 Qui quidem ſtylus intimationis perſonalis, & obſeruationis quatuor terminorum ad docendum ſe paruiſſe non ſolum obſeruatur pro obtinenda declaratoria ob non paritionem mandato de manutenendo, ſed etiam ob non paritionem ſententiæ, & rei iudicatæ, vel alteri mandato, vel literis Apoſtolicis, & in omnibus alijs caſibus, non tamen in materia obligationis Cameralis, in qua ad fulminationem cenſurarum proceditur iuxta Praxim ſuperius traditam *par. 1.c.14.nu.53. & ſeq.*

Obſeruatis autem dictis quatuor terminis, vt ſupra, fit citatio ad Sententiam, vt infra, videlicet.

A.C.N.

65 Citetur NN.exaduerſo principalis, ad videndum deferri iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, quatenus opus ſit, abſolui Inſtantem à cenſuris ad effectum &c concludendum, concludique videndum in cauſa, & audiendam ſententiam definitiuam in forma, ad p.d.Inſtante NN.principali, ſiuè &c.

N.Notarius.

Decretum.

NN.petijt, & obtinuit, vt ſupra &c. deferri iuramentum &c.qui tactis &c.iurauit &c.& ſententiari, prout in Cedula, quam Reuerendiſs. D.Locumtenens legit, ſubſcripſit, & mihi conſignauit, tenoris &c.ſuper quibus &c. præſentibus Socijs teſtibus &c. & alias omni meliori modo.

Tenor Cedulæ Declaratoriæ.

66 Chriſti nomine inuocato. Pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes. Per hanc noſtram diffinitiuam ſententiam, quam de iuris Peritorum conſilio in his ſcriptis ferimus in cauſa, & cauſis, quæ coram nobis in prima, ſeu veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia inter NN. Actorem ex vna, & NN. Reum conuentum partibus ex altera, de, & ſuper paritione mandato de manutenendo, rebuſque alijs in actis cauſæ, & cauſarum huiuſmodi latius deductis. Dicimus, ſententiamus, decernimus, & declaramus d.NN. Reum conuentum excommunicationis, aliaſque Eccleſiaſticas ſententias, cenſura & pœnas in d. Mandato de manutenendo contentas, ob non paritionem d.mãdato ſibi intimato, poſſeſſionis, ac domus(ſeu alterius rei de qua agitur)non dimiſſionem, fructuum: q.perceptorum non reſtitutionem, damnabiliter incidiſſe, & incurriſſe, ipſumque ſic excommunicatum, & declaratum publicè denunciandum, & ab omnibus Chriſti fidelibus arctius euitandum, literaſque declaratorias deſuper neceſſarias, & opportunas decernendas fore, & eſſe, prout declaramus, euitari mandamus, decernimus, concedimus, & relaxamus, victumque Victori in expenſis condemnamus, quarum taxationem Nobis, vel cui de iure impoſterum reſeruamus, & ita dicimus, pronunciamus, ſententiamus, ac decernimus, non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Ita pronunciaui Ego NN Locumtenens.

67 Lata verò declaratoria (niſi in ea fuerit præfixus terminus quindecim dierum ad parendum, quo caſu eſt intimanda parti aduerſæ cum Cedula, & expectandus lapſus termini præfixi à die intimationis, vt ſupra *p.2.c.8.n.27.& nu.30.* ſtatim Ceduloni expediri, & affigi poſſunt, vt infra, & alias iuxta contingentiam facti, mutatis mutandis, videlicet. Cedulonus.

68 Dominus NN. detentor domus NN. exaduerſo principalis hic Apoſtolica authoritate denunciatur excommunicationis, aliaſque Eccleſiaſticas ſententias, cenſuras, & pœnas in mandato de manutenendo contentas ob illius non paritionem, & domus non dimiſſionem, fructuumq.non reſtitutionem, damnabiter incidiſse declaratur, & alias prout in actis, inſtante NN principali, ſiuè &c.

N.Notarius. Locus† Sigilli. N.Locumten.

69 Cæterum, ſi exequutio ſit facienda in partibus expeditur inſtrumentum declaratoriæ, vt infra, & alias iuxta facti contingentiam videlicet.

70 Chriſtophorus Vidman Vtr.Sign.Sanctiſs.D.N Papæ Referendarius, Prothonotar Apoſtolic. necnõ cauſarum Curiæ Cam.Apoſt. generalis Auditor, Romanæque Curiæ Iudex ordinarius, ſententiarum quoque, & cenſurarum, tam in Romana Curia, quam extra eam latarum, ac literarum Apoſtolicarum quarumcumque vniuerſalis, & merus Exequutor ab eodem Sanctiſs.D. N. Papa ſpecialiter deputatus. Vniuerſis, & ſingulis RR.DD.Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Decanis, Archidiaconis, Scholaſticis, Cantoribus, Cuſtodibus Theſaurijs, Sacriſtis, Canonicis, Parochialium Eccleſiarum Rectoribus, eorumque Locumtenen. Plebanis, Viceplebanis, Cappellanis, Curatis, & non Curatis, cæteriſque Presbiteris, Clericis, Notarijs & Tabellionibus publicis per Ciuitatem, & diœceſim N. & alias vbilibet conſtitutis, illique vel illis ad quem, vel ad quos præſentes noſtræ literæ peruenerint, ſalutem in Domino, & noſtris huiuſmodi, imò verius Apoſtolicis, firmiter obedire mandatis. Noueritis quod lite, & cauſa coram nobis inter NN, actorem ex vna, & NN. Reum conuentum ex altera partibus, de, & ſuper manutentione in poſſeſſione domus NN. vel alterius Rei, de qua agitur, exequuto contra d.NN, Monitorio, & relatione facta, & pro illius verificatione po parte dicti NN. Actoris exhibitis nonnullis iuribus, & articulis, ac examinatis teſtibus, ſeruatis omnibus terminis, de ſtylo Curiæ ſeruari ſolitis, tandem R.P.D Argelus Vtriuſq.Sign, Sanctiſs.D.N.Papæ Referendarius, & noſter in Ciuilibus Locumtenens d. NN. exaduerſo principali per vnum ex Sanctiſs. D.N. Papæ Curſoribus, prout etiam ad omnes, & ſingulos præcedentes actus, citato, viſis videndis &c. ad fauorem d.NN. Actoris contra d. NN. ſuam in ſcriptis promulgauit ſententiam ſuper manutentione tenoris, videlicet.

Chriſti nomine inuocato &c. Cuius ſententiæ vigore, ad inſtantiam eiuſdem NN. mandatum de manutenendo fuit, ſeruatis ſeruandis, expeditum, tenoris &c. De mandato &c. Nuper verò d. mandato de manutenendo d.NN. perſonaliter intimato, & citato eodem NN. exaduerſo principali, ad docendum ſe illi paruiſſe, obſeruatis terminis de ſtylo Curiæ ſeruati ſolitis, tandem eodem NN. vt ſupra denuo citato, ſuam contra d.NN. ſententiam declaratoriam ob d. mandati nõ paritionem protulit, tenoris infraſcripti, videlicet. Chriſti nomine inuocato &c. quam quidem ſententiã, & omni alia ſupradicta vobis omnibus & ſingulis intimamus, & ad cuiuslibet veſtrum notitiam deducimus, & deduci volumus per præſentes, nè de præmiſſis ignorantiam aliquam prætendere valeatis, volq. omnes, & ſingulos prædictos, tenore præſentium monemus, & requirimus, vobis verò alijs ſupradict. Iuſtitiæ miniſtris tenore præſentium committimus, quatenus ſtatim viſis & receptis præſentibus, & poſtquam pro parte d.NN. præſentium vigore fueritis requiſiti, ſeu aliquis veſtrum fuerit requiſitus, eumdem NN. in pacifica, & quieta poſſeſſione domus NN. ſeu rei de qua agitur iuriumq. & pertinentiarum, ac fructuum, prouentuum, & reddituum perceptione contra d. NN. amoto eodem NN. detentore, manuteneatis, conſeruetis, & defendatis, ac manuteneri, conſeruari, & de fructibus, prouentibus, & redditibus reſponderi faciatis, & mandetis, prout nos, inquantum poſſumus, manutemus, conſeruamus, & manutenerí, & de fructibus reſponderi per præſentes mandamus. Et nihilominus d.NN. detentorem, vt ſupra excommunicatum, & declaratum, in veſtris Eccleſijs, monaſterijs, & cappellis, alijſq locis publicis publicè nuncietis, & ab alijs nunciari, & ab omnibus Chriſti fidelibus arctius euitari faciatis, & mãdetis, donec aliud à nobis, vel Superiore noſtro deſuper habueritis in mandatis, lecta, lata &c. in quorum &c Datum &c.

N.Notarius. Locus† Sigilli. N.Locumten.

71 Tandem in hoc manutentionis iudicio nõ eſt omittendum, quod ſi vtraque pars contendat ſe poſſidere, & neutra poſſideat, vel poſſeſſio ſit adeo turbida, vt non appareat, quis vel poſſideat, eoque magis ſi adſit timor ſcandali, & rixæ, ac nè partes de huiuſmodi poſſeſſione contendentes veniant ad arma, ac de his conſtet,

Digitized by Google

ſtet, & appareat in actis, tunc Iudex non debet alicui ex dictis partibus concedere mandatum de manutenendo, ſed vbicumque aliquid partium citauerit aduerſarium ad videndum manuteneri, vel ad videndum inhiberi ne accedat ad bona, de quibus agitur, vel ad quid ſimile. Iudex præuia auocatione poſſeſſionis ad ſe, debet decernere, & opponere ſequeſtrum, vt infra, & aliàs ſecundum contingentiam facti, mutatis mutandis, videlicet.

A.C.N.

72 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum inſtantem manuteneri in poſſeſſione bonorum, de quibus agitur, & mandatum de manutenendo deſuper neceſſarium decerni, & relaxari, & decretum opportunum fieri, & interponi ad p.d. Inſtante NN. principali ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

73 NN. Petijt, vt ſupra. Ex tunc D. ex officio, & per modum prouiſionis, ſine præiudicio quorumcumque iurium ambarum partium tam in Petitorio quam in poſſeſſorio, auocauit ad ſe poſſeſſionem dictorum bonorum, eamque vnam cum fructibus ſequeſtrauit pœnes NN. quem in ſequeſtratorem, ſeu Depoſitarium elegit, ad effectum conſignandi cui de iure, inhibendo partibus nè ad dd. bona accedant ſub pœnis &c. omni &c.

Tenor ſequeſtri.

74 De Mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D.A.C. ſiuè R.P.D.NN. eius in Ciuilibus Locumtenen.

Tenore præſentium.

Sequeſtrentur, & ſub firmo arcto ſequeſtro ponantur penes NN. omnia, & ſingula bona infraſcripta, eorumque poſſeſſio, ac fructus, redditus & prouentus, iniungentes expreſsè eidem NN. ſequeſtratori ſub 500. ducatorum Cameræ Apoſtolicæ applican. & pro illis mandati exequutiui, & in iuris ſubſidium excommunicationis, alijſque pœnis &c. vt dd. bona illorumque poſſeſſionem, & omnes, & ſingulos fructus, redditus, & prouentus præſentes, & futuros illorum exigat & conſeruet, ad effectum conſignandi cui de iure, ad omne mandatum Domini, inhibenteſque eidem ſub eiſdem pœnis, nè dd. bona, aut illorum fructus ſequeſtratos alicui perſonæ dare, tradere, & conſignare audeat, abſque licentia Domini ſub quouis prætextu, necnon etiam inhibentes ſub eiſdē pœnis NN. & NN. de dd. bonorum poſſeſſione contendentibus, ne audeant, ſub quouis colore, ad dd. bona accedere, aut in eorum fructuum perceptione ſe ingerere, ſeù d.NN. ſequeſtratorem in præmiſſis perturbare, vel impedire, itaut liberè ſinat & permittant huiuſmodi ſequeſtrum ſuum plenarium effectum ſortiri, iniungentes inſuper ſua eiſdem pœnis omnibus ad quos ſpectat &c. vt de fructibus, & redditibus vniuerſis eorundem bonorum d.N. ſequeſtratori ſeù depoſitario reſponderi faciant, quibuſcumque non obſtantibus, quia in vim decreti per modum prouiſionis ſeruatis ſeruandis, emanati, ad omnem bonum finem, & effectum R. D. ita mandauit, hac die &c. & ſi quis &c. compareat &c. alioquin &c. hic inſeratur tenor bonorum de quorum poſſeſſione agitur.

N. Notarius. Locus† Sigilli.

75 Quod ſi aliqua partium ſequeſtratorem, ſeù depoſitarum ſuſpectum, B. allegauerit, quod fieri poteſt B vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

76 In Officio NN. & medio iuramento tactis &c. allegauit ſuſpectum, & ſuſpectiſſimum NN. ſequeſtratorem, ſeù depoſitarium electum, vt aſſeritur bonorum, de quibus agitur, ideò dixit nihil fieri, niſi ſeruatis ſeruandis, verificatis verificandis, aliàs &c.

77 Tunc erit citanda pars ad concordandum, de alio ſequeſtratore in locum NN. ſuſpecti allegati, & Iudex eligit alium de conſenſu, ſin minus ex officio iuxta ſuperius tradita, *par.2.c.8.n.38 & ſeq.*

Ad partes vero ſequeſtrum poteſt expediri, vt infra videlicet.

78 Chriſtophorus Vidman &c. (D.NN. ſalutem in D. & noſtris, immò verius Apoſtolicis, firmiter obedire mandatis) vertente lite coram nobis inter NN. ex vna, & NN. ex altera partibus, de, & ſuper prætenſa manutentione in poſſeſſione nonnullorum bonorum ſitorum in territorio NN. videlicet (*hic exprimatur tenor bonorum cum ſuis vocabulis & confinibus*) nos per modū prouiſionis, ac ſine præiudicio iurium ambarum partium tam in Petitorio, quam in Poſſeſſorio, ſuperdictis bonis, eorumque poſſeſſione, ac fructibus ſequeſtrum appoſuimus, & apponi, ſeruatis, ſeruand. mandauimus, teq. in ſequeſtratorem, ex quo partes non contradicūt, ex officio elegimus, prout per præſentes legimus, & deputamus. Quocirca tibi committimus &c. quatenus &c. ſub mille ducatorum &c. aliiſque pænis &c. mandati exequutiui, ac excommunicationis in ſubſidium iuris &c. prædicta bona, illorumq. poſſeſſionem, ac omnes, & ſingulos fructus redditus, & prouentus, quoſcumque eorumdem bonorum, nunc, & pro tempore exiſtentes lite pendente, d. authoritate noſtra, imò verius Apoſtolica, ſub firmo, & arcto ſequeſtro teneas, dictoſque fructus, redditus, ac prouentus exigas, & percipias, ac vtiliter omnia dd. conſerues, ac cuſtodias, ad vſum, ac vtilitatē partis in huiuſmodi cauſa victoriam obtenturæ, ac ad effectum conſignandi ad omne mandatum noſtrum &c & donec, & quouſque huiuſmodi ſequeſtrum fuerit reuocatum &c. Inhibemus prætereà dd. NN. & NN. dictorum bonorum poſſeſſionem contendentibus, & alijs quibuſcunq; nè ſub eiſdem pœnis audeant, vel præſumant ad dd. bona accedere, ſeù quo quomodo in d. bonorum fructuum perceptione ſe ingerere, aut d. ſequeſtratorem in præmiſſis perturbare, vel impedire, ita quod liberè ſinant, & permittant huiuſmodi Sequeſtrum ſuum plenarium effectum ſortiri, iniungentes nihilominus ſub eiſdem pœnis omnibus, ad quos ſpectat &c. vt de fructibus, & emolumentis vniuerſis dd. bonorum eidem Sequeſtratori reſpondeant, & reſponderi faciant, quibuſcumque non obſtantibus &c. abſolutionem, &c. in quorum &c.

N Notarius. Locus† Sigilli N. Locumten.

Obſeruationes.

A 79 Remedia retinendæ poſſeſſionis ſunt interdictum, *nè vis fiat ei*, quod datur immiſſio ex primo Decreto, & rei ſeruandæ gratia, de quo in *l.1. & tot.tit.ff. nè vis fiat ei.*

Interdictum *de Superficiebus*, quod datur pro retentione Superficiei, hoc eſt partis ſuperioris viſibilis terræ conductæ, de quo in *l.1. & tot.tit.ff. de Superfic.*

Interdictum *de itinere, actuque priuato*, quod datur pro retentione poſſeſſionis, vel quaſi itineris, actus, & viæ de quo in *l.1. & tot.tit.ff. de itin. actuque priu.*

Interdictum *de aqua quotidiana, & aſtiua*, quod datur pro retentione ductus aquæ de quo in *l.1. & tot.tit.ff. de aq.quot. & aſtiu.*

Interdictum *de Fonte*, quod datur pro retentione aquæ hauſtus è Fonte, de quo in *l.1.ff. de Fonte.*

Interdictum *de Riuis*, quod datur pro retentione poſſeſſionis, vel quaſi purgandi Riuos, & aquæ ex illis ducendæ. de quo in *l.1. & tot.tit.ff. de Riuis.*

Interdictum *vti poſſidetis*, de quo in *l.1. & tot.tit.ff. & C. vti poſſid.*

Interdictum *Vtrobi*, de quo in *l.1.ff. Vtrobi.*

70 Officium vero Iudicis competit, quando Partes de poſſeſſione contendunt armis.

De quibus remedijs latè *Menoch.* in ſuo celebri tract. *de retin.poſſ.per tot.*

71 Præcipua verò retinendæ poſſeſſionis remedia ſunt interdicta *vti poſſidetis, & vtrobi*, quorum vtrumque à primis verbis edicti Prætoris ſic dicitur, *l.1.ff. vti poſſid. & l.1.ff. vtrobi*, quæ quidem interdicta omnia ſunt de iure prætorio introducta vt ex præallegatis iuribus clarè patet.

82 Interdictum vti poſſidetis competit pro retentione, & conſeruatione rerum ſtabilium, *l.1. & tot.tit.ff. vti poſſid. Bart. & DD. in l.1. C. vti poſſid. Boccac. de interd. vti poſſid. c.2 n.15.*

83 Et pro rebus etiam incorporalibus, *Bart. in l.1.§. ae ſatisda-*

Digitized by Google

ſatiſdationis,n.2 C.vti poſſid.Dec. in cap. licet cauſam,nu. 215.de probat.

84 Nec non pro re mobili cohærente rei immobili, cũ tunc res mobilis pars rei immobilis dicatur *l.1.§. illud vtique,& §.ſeq.ff.de vi, & vi armat.Boccac.de interdict. vti poſſid.c.2.n.15.*

85 Et demum etiam habenti ius in Mare, *l. ſane ſi Maris.ff.de Iniur.Boccac.d.c.2.n.17.*

86 Interdictum verò *vtrobi* ſignanter competit pro re mobili,*§.retinendæ,inſtit.de Interd.l.1 ff.vtrobi,Boccac.de Interd.vti poſſid.c.2.n.15.& c.6.n.1.& ſeqq.*

87 Eſt autem retentio legitima detentio corporea, & mentalis, vel mentalis tantum vera,vel ficta rei poſſidendæ cauſa,*Couar.in c.poſſeſſor.in par.2.relect.num.2. de reg.Iur.in 6.*

Vel eſt aſſecutæ poſſeſſionis, & apud ſe exiſtentis conſeruatio, *Menoch.de retin.in præl.ud.nu.3.Boccac.de Interd.vti poſſid.c.2.n.2.*

88 Interdicta *vti poſſidetis,& vtrobi,* hodie ſunt exequata,nam vtrumque competit ei, qui non vi, non clam, non præcario poſſidet tempore litis conteſtatæ, *§.retinendæ, § ſed Interdicto,& §.hodie,Inſtit.de Interd.l.1.in princ.& in §.hoc Interdictum,ff.vti poſſid.& l.1.§.hoc Interdictum,ff.vtrobi Boccac.de Interd.vti poſſid.d.c.2.nu.3. & c.6.n.1.& ſeqq.*

89 Interdictum retinendæ manutenet poſſeſſorem ſeù Detentorem in poſſeſſione,ſeu,detentione rei, in qua non vi,nec clam, aut præcario exiſtit tempore litis conteſtatæ,*d.§.hodie,Inſtit.de Interdict. Bart.in l.aut Prætor, §.quod ait n.2.& n.14. ff. vti poſſid.* cum alijs allegatis ſupra *verſic.remedia,numer.79 Boccac.de Interd.vti*

90 *poſſid.cap.2.num.1.& c.6.num.2.* & † ob id in Romana Curia appellatur Mandatum de manutenendo,*Boccac. d.c.2.n.1.*

91 Rurſus Interdictum retinendæ, quod datur pro re immobili, eſt duplex, directum, quod datur vt ſupra pro re immobili,& vtile, quod datur pro quaſi poſſeſſione rerum incorporalium, ſed hoc quoque directum vocari poſſe,licet ſola mens Legis concurrat, tradunt DD.communiter *Dec.in cap. licet cauſam, n.215. vbi de communi, de probat. Boccac.de interd.vti poſſid.c.8.n. 1.& ſeq.vbi de communi teſtatur.*

92 Fuit autem manutentio ſumma ratione introducta, ne partes de poſſeſſione contendentes venirent ad arma, vtque in primis conſtet quis Actoris, & quis Rei partes ſuſtinere deberet,*Contard.in l. 1. lim.3.nu.48.C. ſi de mom.poſſ.agatur,Menoch.de retin.rem.vlt.numer.12. Scacc.de Appell.q.17.lim.6.memb.2.nu.1. Benintend.deciſ. 79.n.3.Rot.dec.404.n.5.p.2.recent.*

93 Iudicium manutentionis eſt ſummariſſimum, & breue,*Caſtr.conſ.3.n.2.lib 2.Menoch. de retin.rem.vlt.n. 4.Couar.pract.q.c.17.n.1.& ſeqq.Rota dec.641.n.7. par.1. diuerſ.& deciſ.1.n.2.& deciſ.341.n.4.p.3. & deciſ.383.nu. 7.p.4.recent.*

94 In quo quidem manutentionis iudicio, incidenter intentato, monitorium, ſeù libellus non requiritur, quando lis fuit prius per monitorium,aut libellum,aut aliàs legitimè introducta, vel Iudex concedit ex officio manutentionem,ſecus ſi lis non fuerit antea introducta, vel conceditur manutentio ad inſtantiam partis,*Menoch.de retin.remed.3.n.453.Rot.dec.123.num.12. p.7.recent.*

95 Sed hoc non procedit in iudicio retinendæ, ſeù manutentionis ſummario,ſeù plenario,de quo *Rota d. deciſ.641.n.7.& ſeq.p.1.diuerſ.& Greg.deciſ.273.num.13.& ſeq.*in eo enim libellus,ſeù monitorium, quod illius loco ſuccedit omninò requiritur, *Menoch.d.remed.3.nu. 453.Saluſt.Tiber.in Prax.lib.2.c.7.n.1.& ſeqq.Rot.deciſ. 133.nu.6.& ſeqq p.7.recent.* & ita paſſim obſeruat praxis.

96 Verum Petens manuteneri non eſt Reus neceſſarius, ſed actor originarius, & voluntarius, & ſignanter ſi petit in primis, & ante omnia manuteneri, *Rota in Valentina Penſionis, 31.Ianuary 1603.coram bon. mem.Patriarcha Hieroſolymitano, apud Marcheſan. de Commiſſ.iaſtat.p.3.§.2.dec.1.num.1.fol.353.& ſeq. Greg. dec.64.nu.5.*

97 Sæpè tamen in hoc iudicio vterquè eſt Actor, & vterquè Reus,dùm vterque dat Libellum, ſeù manuteneri contendit,nec conſtat quis re vera Actor, & quis Reus dici debeat, *Menoch.de retinen. remed.2.num.759. verſ.hac ergo opinio, Boccac.d.Interd.vti poſſid.c.15.nu.1. & ſeqq.& nu.13.*

98 Quod procedit, etiamſi vna Pars prius ad iudicium prouocauerit, quia hoc reſpicit ordinem,non ſubſtantiam iudicij, *Menoch.d.remed.3. num.759. verſ.hac ergo, & nu.60.& ſeq.*

99 Inſuper Petens manuteneri debet citare Partem aduerſam, nam quicquid aliàs obſeruatum fuerit, hodie Manutentio, niſi cauſa cognita Parte citata, non conceduntur *Pius V. Conſtit. 117. Inter illa, in §. mandata, ſecundum antiq impreſſ.Saluſt. Tiber.in prax. lib. 2. cap. 7.num.6. Put.dec.225.libr.1.Greg.dec.457.nu. 2. & ſeq.*

100 Et denique vt quis Mandatum de manutenendo obtinere valeat, probare debet ſe poſſediſſe rem, in cuius poſſeſſionem manuteneri petit; nam Manutentio datur Poſſidenti, *§.retinendæ, Inſtit. de interd. l.1. in princ. & in §. huius autem, & l.pen. §. Creditores. ff. vti poſſid.Rolan.conſ.46.numer.22. & ſeqq. lib. 2. Couar. pract. quæſt. cap.17. nnmer.3.Tiraq.le mort ſaiſit, par.4. dec.1.num.20 Rota in Regien. Reſeruationis fructuum, 6. Iunij 1586.coram bo.mem.Gypſio, & in Peruſina Reſciſſionis contractus 24.Februarij,& 18.Martij 1588. coram bon.memor Card Blanchetto, Seraph. deciſ.147.num.7.& ſeqq.Rota deciſ.56.num.1.& deciſ.508.numer. 1.par.2. & deciſ.8.num.9 & deciſ.29.n.1.par.5.& deciſ.107. num.2. & ſeqq. par.6.& deciſ.49.nu 1.& ſeqq.part.7 recent. Coccin.deciſ.14.nu.1.& ſeqq.deciſ 99.nu.1.dec. 115. nu.1.dec. 150.n.2.deciſ.261.nu.2.dec.286.nu.1.deciſ.314.nu.1.& ſeq. deciſ.354.nu.1.& ſeqq.deciſ.366.nu.1.deciſ.378.n 2. deciſ. 417.nu.2.& ſeq.deciſ.586.n.1.& ſeqq.deciſ.488 nu.1.Caualer.dec.71 nu.4.& deciſ.206.num.1.& ſeq.Buratt.deciſ. 378.n.4.& deciſ.904.nu.5.& ſeq.Greg.deciſ.459 nu.1. Duran.dec.308.n.5.*

101 Hoc tamen primò procedit, vbi, & quando de eius poſſeſſione conſtat, *§.retinendæ, & §.hodie Inſt.de Interd. cum alijs præalleg. Rn. deciſ.591 numer.1.par.2.& deciſ.512.numer.2.par.4. & deciſ.378 numer.2.par.7 recent.Greg.deciſ.160.num.1.* Secus ſi de illius poſſeſſione non conſtet. *Aret.in l.3.numer.8 verſ.hac tamen dicta, ff.de Acq.poſſeſſ. Rot.deciſ.4.numer.11.par.2.diuerſ.& deciſ.63.& deciſ.605.numer.1.et deciſ.685.numer.1.par.1.et deciſ.282.numer.9.par.6.& deciſ.75.num.1. et deciſ.290. num.1.p.7.recent.Buratt.dec.489.num.1.Duran.deciſ.320. nu.1.*

102 Secundò procedit, quando quis in ſua poſſeſſione turbatur.*Bart.in l.1.et huius autem num.2.et in §.interdictum,nu.5.ff.vti poſſid.Roland.conſ.46 nu. 22.l.2.Caualer. deciſ.315.n 1.*

103 Non ſolum autem qui vult obtinere manutentionem debet probare ſe, vt ſupra poſſediſſe,ſed debet inſuper docere de eius poſſeſſione de tempore turbationis, ſeu litis moræ, ſeu conteſtatæ *d.§.retinendæ, verſic.ſed.interdicto,ibi nam vti poſſidetis,et §.hodie, Inſtit. de Interd.l.Prima,§.Interdictum.ff.vti poſſid.et l.1.ff.vtrobi Bart.in d.l.1.§.fin.num.2.ff.vti poſſ. cum alij allegatis ſupra,verſ.Interdictum retinendæ,nu.89. Couar.pract.quæſt. c.17.num.3.Rot.deciſ.4.num.11.par.2. diuerſ. & in Ciuitatis Caſtelli Bonorum 8.Nouembris 1589. coram clar.memor. Card. Pamphilio, impreſſ. apud Marcheſ.de Commiſſ.p.1.pag.969.ſecund.noſ.impreſſ.& in Pacen. Sacriſtiæ, 27. Iunij 1597.coram bon.memor. Pereregrino, impreſſ. apud Poſſ.de Manuten.deciſ.388.Seraph. deciſ.1047 num. 7.Rot.deciſ.612.num.1.& deciſ.685.numer.1.par.1.& deciſ.171.num.1.& deciſ.238.num.1.deciſ.363.numer.1. & deciſ.501.num.2.par.2.deciſ.150.num.1.deciſ.188.num.1. et.deciſ.260.num.1.par.3.et deciſ.106.num.2.et deciſ.466. num.1.et deciſ.563.num.1.par.4.et deciſ.13.numer.1.deciſ. 70.num.4.deciſ.156 num.1.et deciſ.123.num.1.p.7.recent. Greg.deciſ.582.numer.1.Caualer.deciſ 242.numer.1.deciſ. 359.num.1.et deciſ.565.nu.1.* vbi quod hoc eſt tritum in Rota,*Duran.deciſ.21.numer.1.deciſ.49.num.1.et deciſ. 156.num.1.*vel paulo ante, ac immediatè ante litem motam, *Verall deciſ.198.par.2.Rota in d. Ciuitatis Caſtelli Bonorum,8.Nouembris 1589 coram clar.mem. Cardinali Pamphilio, Coccin.deciſ.110. num.5.* aliàs ei denegatur Manutentio, *Bart.in l.1.§.fin.numer.14.vti poſſid.*

Digitized by Google

tis per *Ferentill.ad Buratt.d.deciſion.67.numer.27.*

127 Et datur Manutentio etiam ciuiliter,hoc eſt animo tantum Poſſidendi, contra Turbantem in naturali, ac pro naturalis poſſeſſionis recuperatione, *l.clam.poſſidere,§.qui ad nundinas*, *ff.de acq.poſſeſſ.Gloſ.in l.1.§.Interdum,in verbo vltro*, & ibi *Bart. num. 2. ff.vti poſſid. Saluſt.Tiber.lib.2.cap.7.numer.10.Socc.ſen.conſ.15.nu.3. lib.4.Natt.conſil.419.numer.2 lib.2.Gabr.de acquir. poſſ. concl.6.numer.12.& ſeqq. Menoch. de recuper.remed.1. numer.139.& remed.15.numer.391.Put.deciſ.619.numer.2.lib.2.Mantic.deciſ.1185.num.3.& ſeq.Rot.dec.366.nu.3.* vbi quod hoc procedit etiam in Vſufructuario habente quaſi ciuilem, *par.1.& deciſ.649.num.10.par.2. & dec.196.num.4.& dec.427.numer.2.par.3.& deciſ.91. nu.1.& dec.115.nu.2.par.5.& dec.275.n.3.& nu.7.par.6. recent.Greg.dec.9.nu.6.& dec.397.nu.6.& ſeq.nu.12.Duran.dec.114.n.9.*

128 Hinc Primò infertur quod Emphiteuſi finita datur Manutentio Domino habenti ciuilem, pro recuperatione poſſeſſionis naturalis, *Bart.in l. 1. §.fin.numer. 17.ff.vti poſſid. Abb. in cap. item cumquis numer. 4. verſ. poteſt etiam, de rect.Spoliat.Bero.conſ.102.num. 43. lib.1. Rot. in Ciuitatis Caſtelli Bonorum*, 8. *Nouembris* 1589. *in §.ceſſat difficultas, coram clar.mem. Card. Pamphilio, impreſ. apud Marcheſan. de Commiſſ. par.1. fol.* 969.

129 Præſertim in Inſtrumento conceſſionis in Emphiteuſim aderat clauſula *Conſtituti* ad fauorem Domini directi,vt dixit *Rota in d.Ciuitatis Caſtelli Bonorum, §. & ceſſat difficultas*.

130 Secundo infertur,vt mortuo Vſufructuario, detur Manutentio Proprietario poſſidenti ciuiliter, quia reſeruatione vſufructus finita per mortem Vſufructuarij,ciuilis trahit ad ſe naturalem, *Natt. conſ.419. numer.3.& num.6.Caſtill.de vſufr.c.16. num.7. Tiraq.in Tract.de Mort.ſaiſit.le Viſ.p.3 declar.1.nu.6.& ſeqq.Rot. dec.408.nu.1.p.4.& dec.359.nu.2.p.5.recent.& in Recanaten. Manutentionis,24 Aprilis 1643.coram R.P.D.Cerro.*

131 Et† non ſolum Proprietario, ſed etiam eius hæredi finito vſufructu vſque ad triginta annos,etiam ſi Vſufructuarius alienaſſet,dummodo,deuolutio ſit clara, *Tiraq.d.par.3.declar.1.nu.8.Rot.d.dec.359 num.3.& ſeq. par 5.recent.*& Hæredi Hæredis, ex cumulatis per *Rot. in Recanaten.Manutentionis,27 Iunij 1642.& 24. Aprilis 1643.coram R.P.D.Cerro.*

132 Quinimò poſſeſſio inſtrumentalis a Proprietario capta,exiſtente Vſufructuario in poſſeſſione naturali, eſt manutenibilis ratione ciuilis,quæ erat vacua, *Duran.dec.28.n.1.*

133 Datur etiam Manutentio mero Detentori, donec de cauſa principali cognoſcitur,*l. Attilius Regulus, vbi Caſtr.num.5.ff.de donat.Couar.pract. quæſt.c. 17. numer. verſ.ſic ſane.Menoch. de retin.remed.vlt.num.17. & ſeq. Seraph.deciſ.1471.numer. 7.* vbi quod ità fuit ſæpè deciſum, *Rot.deciſ.641 numer.9.par.1.diuerſor.& in d.Ciuitatis Caſtelli Bonorum coram clar.mem.Card. Pamphilio,Burat,deciſ.60.numer. 12.dec.131.numer. 7.deciſ.194. numer.4.& ſeq. deciſ.378 numer.5.deciſ.566. numer.21.*

134 *deciſ.609.num.2.& deciſ.904.num.6.*nam†ad effectum manutentionis, non iuſtitia,vel iniuſtitia poſſeſſionis, ſed ipſa detentatio,& inſiſtentia attenditur, *Caſtr.in d. l. Attilius,num.5.ff.de donat.Seraph.dec. 582. num.5.Rot. deciſ.93.nu.4.par.4.& dec 98.nu.10.par.5.recent. Buratt. d.dec.904.nu.8.Caualer.dec.589.num.5.* & ſola poſſeſſio de facto, *Rota deciſ.284.num.11.par.5.& dec.188.nu.10. p.7.recent.*

135 Ac Spoliatori,donec cauſa terminetur per tres conformes,*Caſtr.in d.l. Attilius Regulus, nu.5.* & ibi *Roman. num.7 ff.de donat.Neuizan.conſ.80.num.3.verſ.& dicit, Caputaq.deciſ.347.par.2. Rota in d. Ciuitatis Caſtelli Bonorum coram bon.mem.Card.Pamphilio,& dec.641. nu. 8.p.1 & dec.50.n.29.*vbi de ſtylo Rotæ teſtatur,*par.2.& deciſ.482.par.3.lib.3.diuerſ.Seraph.deciſ.555.numer.9.& deciſ.1471.numer.7.Rota deciſ.115.num.4.par.1. & deciſ. 284.nu.10.par.5.recent.Gregor.deciſ.200.nu.4.* & ibi *Beltram.n.7.*

136 Necnon etiam Prædoni, nam etiam Prædo, donec diſcutitur de iuribus ſuis, debet lite pendente in ſua poſſeſſione tueri,*cap.in literis de reſtitut.ſpol.cap.licet, il ſecondo,de præbend.in 6.l.Colonus,& l.cum fundus,ff.de vi, & vi armat.l.ſi quis à ſe fundum, C.ad l. Iul. de vi pub. Boccacc.de Interd.vti poſſ.cap.2.num.87.Abb.in cap.querelam.nu.12.de elect.Saluſt.Tiber.in Prax.lib.2.c.7.n.10. Mantic.dec.185.num.7.Seraph.dec.581.num.5. Rota in d. Ciuitatis Caſtelli Bonorum, coram clar.mem.Card.Pamphilio,& dec.115.n.4.p.1.& dec.284.n.10.p 5.rec. Buratt. dec.164.nu.9.*

137 Sed hoc procedit dummodo notoriè non conſtet, quod ſit Prædo,ex eiſdem actis,*Abb. in cap. cum Eccleſia Sutrina,nu.26.de caſ.poſſeſſ.& prop.Bero.in c.in literis, n.68.verſ.ſecundo allegatur,vbi de communi, tam Legiſtarum, quàm Canoniſtarum de reſtit.ſpoliat. Crauett.conſ. 249.nu.6.Menoch.de recup.remed.1.n.113.& ſeqq. vbi de communi, cum alijs cumulatis per Ferentill. ad Buratt.d. dec.194.ſub.lit.C.*

138 Datur inſuper Manutentio Immiſſio, licèt nulliter virtute, *l fin.*donec de nullitate cognoſcatur,*Vrall.dec. 347.p.3.*

139 Et Immiſſio etiam ex primo Decreto, cui competit interdictum, ne vis fiat ei,& datur Manutentio ex officio Iudicis,*l.prima in princ.& §.1. & ſeqq.ff. ne vis fiat ei,l.officium, ff.de re milit.Specul.de prim.decret.§.iam in effectu, numer.1.verſ.quarto quia, & numer.3.Guidopap. de prim.& ſecund.decret.numer. 17.Menoch.de retin.remed.1.numer.3.& num.6. cum alijs cumulatis per Buratt. dec.60.nu.11.& ſeq.& dec.194. n.4.*& ibi *Ferentill.lit.A.*

140 *Duran.dec.132.nu.3* & †quando Creditor fuit immiſſus ex primo Decreto,vt faciat fructus ſuos, competit ei ſine dubio etiam interdictum vti poſsidetis,*Menoc. de retin.remed.3.num.177.* quaſi tunc ſit effectus verus poſſeſſor,*Burat.dec.194.nu.1.*

141 Hoc tamen non procedit,quando Immiſſus cuicumque commodo adiudicationis,& per conſequēs etiam immiſsioni ex primo decreto, renunciaſset, *Duran.d. dec.132.n.4.*

142 Datur igitur Manutentio, vt ex præmiſſis apparet,ex ſola poſſeſſione, ſeù detentatione, licèt dominium non probetur,*Duran.dec.23.num.22.*nam Manutentio nihil commune habet,cum proprietate, *l.naturaliter, §. nihil commune ff. de acquir. poſſ.l.1.§. huius autem interdicti, ff.vti poſſid. Buratt. deciſ. 480.numer. 13.*

143 Et in iuriſdictionalibus conceditur ex ſola Iuris aſſiſtentia, *cum perſona, § fin.de priuil.in 6.Verall.deciſ. 306.numer.7.part.1. & deciſ.102.part.2.Seraphin. deciſ. 1067. numer.2. Rota deciſ. 145. numer.5. in fin. & ſeqq. part.2.diuerſor.& deciſ.273.numer.1.& deciſ.182.numer. 1.par.2. & deciſ.588.num. 2. in fin.deciſ.655.numer.2.& ſeq par.3 & deciſ.313.numer.2.par.4.recent. Buratt.deciſ. 140.num.3 deciſ.451.num.2.& deciſ.827.num.1.& ſeqq.* vbi quod hoc procedit etiā in inferioribus habentibus iuriſdictionem *Duran. deciſ. 226. numer. 2.* vbi quod Rota hanc opinionem perpetuò tenuit, *& deciſ.320. num.3 & deciſ.446.num.2.Ferentill. ad Burat.deciſ.219. lit.B.*

144 Sed primo hoc non procedit in alijs non iuriſdictionalibus, in quibus Rota moderna ex ſola Iuris aſsiſtentia non concedit Manutentionem *Buratt.deciſ.351. n.2.Rot.deiſ.291.nu.3.& ſeq.poſt.conſ.Farin.li.2.cum alijs cumulat.*per *Ferentil.ad Buratt.deciſ.219 litt.*A.Facilius

145 tamen† datur illis,quibus Ius aſsiſtit, quam alijs quibus probationes redduntur magis veriſimiles, *Cephal. conſ.9.num.16.l.1. Duran.dec.46.n.5.*cum alijs allegatis per *Ferentill. ad Burat d.deciſ.219.lit.A. verſ. verum licet,*etiam in concurſu poſsеſſorum, *Rota in Gerunden. iuriſdictionis, 31.Ianuarij 1614.coram bon.mem. Coccino Decano.*

146 Secundò non procedit, quando Iuris aſsiſtentia eſt turbida,*Seraph.deciſ 1278.nu.5.Coccin.261.nu.1.Buratt. dec.219.nu.5.& ibi Ferentill.lit.B.Duran.dec.320.num.4. Beltramin.ad Gregor.dec.312.lit.A.*

147 Tertiò non procedit,quando alius reperitur in poſſeſsione temporis conſiderabilis, tunc enim aſsiſtentia iuris non ſuffragatur, *Rota in Aquilana iuriſdictionis, 30.Martij 1607.coram Sanctiſſ.D.N. Innocentio X. apud Marcheſ.de Commiſſ. appel. in poſſ. Sal. in par.1. §.1.deciſ.33.numer.2.fol.980.Greg.deciſ.313.numer.1.& ibi*

Digitized by Google

ibi Beltram.lit.A.Rota dec.684.n.2.verſic.præterea par.1. & dec.272.n.1.p.2.recent.Ferentill.ad Buratt.deciſ.847.n. 7.Duran.dec.23.nu.20.

148 Quartò, & in ſpecie ſignanter non procedit in materia Decimarum,in qua ex ſola iuris aſſiſtentia Rota non dat Manutentionem, niſi etiam probetur poſſeſſio,vel quaſi illas exigendi,*Seraph.dec.1449.num.3,cum alijs cumulatis per Beltramin. ad Greg.dec.312.n.4. verſ. extra vero Rota deciſ. 291.numer.14. poſt conſi. Farinac. lib.2.*

149 Vbicumque autem manutentio conceditur, illa ſemper datur ad ſtatum. & lites poſſeſſionis ad *tex.in cap.querelam de elect.Afflict.dec. 395.numer.4.Gabriel.de reſt.Spoliat. concl. 1.num.40.Rot.deciſ.409 numer.1.part. 1.deciſ.159.num.1.par.3.deciſ.97.num.9.p.4.dec.15. num. 13.& deciſ.253.numer.26.p.6. & deciſ 70.num.12.par.7. recent.* & in eo ſtatu, in quo erat tempore litis motæ, *Rot.dec.704.num.4.p.1. & deciſ.76.nu.1.p.4. recent.* & paulo ante litem motam,*Greg.dec.968 nu.1. & ſeqq. & ibi Beltram.nu.6.Burat.dec.904.nu.1. Caual.dec.510. nu.4.*

150 Paſſim vero illam Rota concedit aduerſus factum Iudicis nulliter,& iniuſtè procedentis dummodo quis non habuerit ſe pro ſpoliato, *Rot.deciſ 674.nu.1.par.1. deciſ.56.nu.6.& dec.630.nu.1.p.3. & deciſ.341.nu.3.par. 5.& deciſ.110.num.4.& deciſ.283.numer.14.par.5.rec.& in Calaguritana Beneficij, 3.Iunij 1644.coram Eminentiſſ.D.Card.Cecchino, Buratt.dec.60.numer.20.deciſ.91. num.1.& ſeq.dec.216.nu.1. & de.393.nu.3. & ibi Ferentill.lit.B Andr.dec.29.n.1.Duran.dec.14.n.4 & 220.numer.8.*

151 At in concurſu datur Manutentio poſſeſſori anteriori, *Bart.l.1 §.ſatiſdationis,num.8.verſ.ſi verò vterq. C.vti poſſid. Io. Bapt.Ferett.conſ.5.num.10.Anchar.conſil. 273 nu.1.verſ.& proculdubio Menoch. de retin. remed.3. n.725.Rot.deciſ.802.num.1.par.1.diuerſ.& in Sorana beneficiorum 22.Maij,1587.coram bo.me.Orano, & deciſ. 600.num.1.par.1.& deciſ.114 numer.6 par.7.recent.Greg. dec.9.num 5.dec.n.2.& dec 549.num.4.Buratt.deciſ.139. num.1.& deciſ.250.num.1.Duran.deciſ.4.num.3.de .22. num.1.dec.29.num.2 & ſeq dec.114.nu.2.dec.118.num.1. & ſeq.deciſ.257.num.1.& ſeq.deciſ.328. num.1. & deciſ. 330.num.3.* dummodo d.antiquior poſſeſſor non habuerit ſe pro ſpoliato,*Buratt.dec.139.nu.9. & dec.318. nu.16.Rot.in d Sorana beneficiorum coram bo.mem. Orano,quæ eſt dec.33.apud Paciſ.de Salu.& dec.353.apud Poſt. de manuten.*

152 Etiamſi poſſeſſio anterior careat titulo, poſterior verò ſit titulata, *Bald.conſil.240.num.8.lib.1.Boccac.de Interd.vti poſſid.c.10.n.5.& ſeq. Menoch de retin.remed. 3.nu.728. cum alijs cumulatis* per *Beltramin.ad Gregor. dec.40.nu.5.& dec.323.n.7.*

153 Quod procedit etiam in beneficialibus, quicquid *Menoch.*dixerit, *Rot.deciſ.188.num.1.& num 4.& ſeq. par.4.diuerſ.Beltram.ad Greg.deciſ.40.num.5.& dec.323. nu.7.*

154 Licèt alias in concurſu, data paritate poſſeſſionis, præferenda ſit Poſſeſſio titulata non titulatæ *cap. licet cauſam de probat. Menoch. de retin.remed.3.numer. 738 Saluſt.Tib.in prax. lib.2.cap.7.numer. 10. Theſaur.deciſ 206.num.1 & ſeqq.& ſignanter in fin.Rota deciſ.595. numer.2.p.1.diuerſ.& deciſ 460.num.5.par.3.& deciſ.29.nu. 11.p.5.recent.Beltram. ad Greg.d.deciſ. 323.numer.4.& ſeqq.*

155 Et conceditur manutentio anteriori poſſeſſori, vt ſupra etiam in gradu, & termino reſtitutionis in integrum, *Caſ. de Graſſ deciſ.4.in fin. de cauſ.poſſ.& prop. Greg.deciſ.458.Rot.deciſ.240.n.10. par.7.recent.& in Calaritana cappellæ 1 Iulij 1643.coram R.P.D Bichio.*

156 Nam poſſeſſio poſterior præſumitur clandeſtina, & iniuſta,& ob id non eſt manutenibilis, *d. cap.licet cauſam,de probat. Bart.in l.ſi duo, n.4.verſ ſi vero,ff.vti poſſid. Couar.pract.quæſt.c.17.in fi. Rot.dec.27.n.7.p.1.diuerſ.& dec.603.nu.1.& dec.240.nu.6.p.7.recent.Duran.deciſ.11. n.2.dec.138.n.4.& dec.330.n.7.*

157 Sed concluſio, quod manutentio ſit danda poſſeſſori anteriori. Primò non procedit, quando pro poſſeſſione iuniore concurrit aſſiſtentia iuris,*Rot.dec.81.nu. 2.p.1.diuerſ.*

158 Secundò non procedit, quando antiquior eſt virtute reſeruationis fructuum, nam tunc iunior reſpectu tituli illi non nocet, & eſt manutenenda, *Caſ.de Graſſ. deciſ.5.de cauſ.poſſ.& prop.*

159 Tertiò non procedit, quando poſſeſſio antiquior non habet expulſionem, ſeù recognitionem Colonorum, iuxta tradita per *Alex.in l. qui vniuerſas, §. quod Colonum, ff.de acquir.poſſeſſ. Bald.conſ.3 0.num.6.lib 1. Put.deciſ.462.num.5.lib.2. Rot.in d. Ciuitat. Caſtelli Bonorum,8. Nouembris 1589.coram clar.me.Card. Pamphilio, impreſſ. apud Marcheſ.de Commiſſ.p.1.fol.996.ſecun, no.impreſſ.*

160 Quartò non procedit, quando antiquior poſſeſſor habuit ſe pro ſpoliato, *Rota in d.Ciuit.Caſtelli bonorum coram clar.me. Card. Pamphilio cum alijs allegatis ſupra verſ.dummodo,n.151.in fin.*

161 Quintò non procedit quando poſterior eſt actualis cum perceptione fructuum, ac recognitione Colonorum, cum etiam prædo, ſit, vt ſupra, manutenendus,donec de ſuis iuribus diſceptatur, *Rota in d. Ciuitatis Caſtelli bonorum coram clar.me. Cardinali Pamphilio.*

162 Sextò non procedit quando poſſeſſio antiquior eſt finita ob finitam Emphiteuſim, *Rot. in d.Ciuitatis Caſtelli Bonorum.*

163 Septimò non procedit, quando poſſeſſio antiquior eſt capta contra decretum iritans, *Gonzal. ad reg.8. gloſ.67.numer.19.& ſeqq. Rot.in Pampilonen. Parochialis 21. Octob.1575.coram fel.rec. Clemente VIII. Verall. dec. 325.num.2.par.1. Mantic.dec.40.num.8.Rot.dec.48.nu.2. ſeq.par.5.recent.*

164 Sed hoc non habet locum, donec, dubium eſt an Decretum irritans intret, necne, nam interim Poſſeſſor eſt manutenendus, ratione ſuæ detentationis, *Seraph.deciſ.48.num.5.& num.7.Rota deciſ.751.num 6.par. 2.& d.deciſ.48.numer.5.par.recent.*Secus ſi ſit clarum d. decretum intrare *Verall.d.dec.325.numer.2. Rota.d.dec. 48. num.6 p.5.recent. cum alijs ſupra allegatis, verſ.ſeptimo numero 163.*

165 Octauò non procedit, quando poſſeſſio antiquior eſt interrupta vel deperdita, vel antiquiorem poſſeſſionem allegans de præſenti non poſſidet, ita poſt alios quos allegat,tradit *Menoc.de retinen.remed. 3.num.726.verſ.declaratur, & num.371.verſ.declaratur ſecundo.*

166 In Manutentione igitur non requiritur Titulus, ſed ſolum merum factum poſſeſſionis attenditur *l.1.§. huius autem interdicti ff.vti poſſidetis §.retinendæ,inſtit.de interd Rot.dec.35.n.5.p 2.rec.Gregor.dec.9.nu.9.& deciſ. 275.n.12.Duran.deciſ.407.n.4.*

167 Quod procedit etiam in Manutentione in quaſi Poſſeſſione exigendi penſionem *Rot.dec.175. numer.5. par. 4.diuerſ.* in quaſi poſſeſſione exigendi annuam præſtationem *cap.querelam, & ibi Abb.num.2.& num. 12. de elect. cum alijs cumulatis per Rot. in Barchinonen. Manutentionis, 28.Iunij 1645.coram R.P.D Corrado*, ac reintegratione perceptionis penſionis, *Mohed. dec. 11.de reſtit. Spoliat.*

168 Signanter autem in Beneficialibus datur mandatum de manutenendo abſque aliqua iuſtificatione, aut productione Tituli. *Ioan.Bapt.Ferret.con.7.numer.2.& ſeq.Seraph.dec.299.num.5.& dec.835.nu.7. Rot.dec.595. nu.8. par.1.diuerſ.& dec.193.num.8.par.3.recent. Greg. dec.332.num.2. & numer.4.Burat.dec.262.num.6 & ibi. Ferentil.lit.B alias deciſiones cumulat, deciſ.318.nu.15. & dec.491.num.1.& dec.422.nu.14. Beltramin.ad. Gregor.dec.40.n 7.*

169 Sed hoc Primò non procedit, quando poſſeſſio habet contra ſe vehementem iuris reſiſtentiam, *Menoc. de retin.rem.vlt num.24. Veral dec.296.num.4.p.1. Greg. dec.404.Burat.dec.131.num.4.& ibi Ferentill.nu.8.* nam illa debet aliquo titulo colorari, *Gregor. deciſion.170. numer.1.*

170 Hæc tamẽ fallentia non habet locum, quando adeſt longæua, & conſiderabilis poſſeſſio, nam ex ea oritur præſumptio tituli, & datur Manutentio non obſtante reſiſtentia iuris *Abb.in cap.cum veniſſent num.8. de inſtit. Rot.dec.595. numer.4.par.1.diuerſ.& deciſ.685. num.3.par.1.& deciſ.85.nu.7. par.9.recen. Andr.dec.49. num.*

n.6. Ferentill.ad Buratt.d.dec.13.n.9.Beltramin.ad Greg. d.dec.370.n.10.

171 Prout nec etiam habet locum d. prima fallentia, quando iuris reſiſtentia contra poſſeſſionem non eſt vehemens,tunc enim datur Manutẽtio, etiamſi poſſeſſio habeat contra ſe iuris præſumptionem, Greg.deciſ. 370.n.2.cum alijs cumulatis ibi per Beltram.nu.10. & per Ferentill.ad Buratt.d.dec.131.n.8.

172 Secundò prima concluſio, quod in Manutentione non requiritur Titulus, non procedit contra Cameram,vel ſuperiorem, ſed bene contra Priuatum, Contard.in l.vnica li.2.§.8.num.28.verſic. ſecundum & num. 29 & numer.49 & ſeq.C.ſi de moment.poſſeſſ.d.deciſ.131. nu.5.

173 Tertiò non procedit contra Principem in his, quæ ex eius ſola conceſſione conceduntur l.1.§.permittitur, ff.de aqu.quotid.& æſtiu.Couar.pract.quæſt.c.17.n.6.verſ. primum Bellam. deciſ.433.Buratt.deciſ.312.numer.13.& ſeq.

174 Quartò non procedit, quando manutentio penderet à validitate Tituli, nam tunc danda non eſt, niſi prius diſcuſſo Titulo,Greg.dec.283.n.4.

175 Quintò non procedit, quando manutentio penderet à negotio principali, nam tunc debet prius diſcuti negocium principale, quam manutentio concedatur, Seraph.dec.1274.nu.1.Rota dec.413.nu.7.p.2.recent. cum alijs cumulatis per Beltramin. ad Greg.d.deciſ. 283. nu.8.

176 Sextò non procedit data paritate poſſeſſionis, nam tunc poſſeſſio titulata requiritur, adhoc vt quis ſit præferendus in manutentione, Ferrett.d conſ 7. numer.3. cum alijs allegatis ſupra, verſ.licet alias, numer. 154.

177 Cœterum manutentio datur etiam lite pendente, quia qui continuat non dicitur aliquid innouare,Abb. in c.1.nu.4.vt lit.pend.Imol.in clem.1.nu.4.vt lit.pend.Verall.dec.198.par.2 Rot.dec.41.nu.9.& ſeqq.& deciſ.50.nu. 1.& nu.29.par.2.diuerſ.

178 Et in qualibet inſtantia Caſ.de Graſ.dec.4.de cauſ.poſſeſſ.& prop.Cavaler.dec.228.n.3.in fin.

179 Non obſtante ſententia lata in contrarium dummodo illa fuerit ſuſpenſa per appẽllationem, l.furti ff. his qui not. in ſam. Butr. in c.cum dilectus in fin.de cauſ. poſſeſ.& prop.Menoch.de retin.remed.3.numer.849.& ſeq. Caſ.de Graſſ.deciſ.4.numer.4.de cauſ.poſſ.& prop.Greg.deciſ.313.num.4.& deciſ.365.num.3 Coccin. deciſ.125.nu.4. deciſ.286.num.6.& deciſ.425.num.2.Buratt.deciſ.604.nu. 14.Rot.deciſ.11.num.8.par.1.& deciſ.13. numer.8.par.7 rec.Caual.dec.242.num.2.& deciſ.315.num.6.Duran.deciſ.139.numer.3. etiamſi ſententia ſit lata in Poſſeſſorio plenario contra manutentionem, nàm nihilominus appellatione pendẽte poteſt peti manutentio in ſummarijſſimo retinendæ iuxta tradita per Rolan. conſ.8.n. 24.& ſeq.lib.8.Rot.deciſ.40.numer.3.par.3.recent.Greg.

180 deciſ.275.num.13.Et eo magis ſi pronunciatum fuiſſet in ſummarijſſimo, in quo mandatum de manutenendo ſolet reuocari,quoties conſtat de non poſſeſſione vnius, & de poſſeſſione alterius, & denegata ſemel manutentio conceditur de nouo docto de poſſeſſione, Seraph dec.1295.num.5.vbi quod hoc in Rota quotidie practicatur,Rota d.deciſ.404.nu.4.p.2.recent. Greg.deciſ. 275.n.14.& ſeq.

181 Et poteſt dari per Iudicem ad quem, etiam commiſſa cauſa cum clauſula,ſine præiudicio,Burat.dec.940. nu.10.

182 At vbicumque ſententia in iudicatum tranſiuit,non conceditur manutentio, cum exceptione rei iudicatæ impediatur,Alex.in l.naturaliter,§.nihil commune,num. 34.& ibi Rip.n 97.ff.de acqu.poſ.Menoch. de retin.remed. 3.n.685.& ſeq.Rot.deciſ.591 n.4.par.2.recent. Buratt.dec. 604.n.13.

183 Sed hoc non procedit, quando ſententia eſt notoriè iniuſta, Rota in Perusina reſciſſionis contractus 18.Martij 1588.coram bo.me.Card.Blanchetto.

184 Quod tamen locum non habet in ſententia lata contra manutentionem; nam qui ab ea non appellat, vel appellationem deſerit poſſeſſionem amittit, cum habeat ſe pro ſpoliato, & ob id non poteſt ei dari manutentio, Rot.in Camerinen.penſionis, 22.Iunij 1594. coram bo.mem.Gypſio,impreſſ.apud Marcheſ.de Commiſſ. p.2.fol.38.

185 Secundò non procedit, quando aduerſus rem iudicatam eſt commiſſa cauſa reſtitutionis in integrum, quia procedi debet tunc, ac ſi omnia eſſent integra,l.quod ſi Minor.§.reſtitutio ff.de Minor.Caſſad.deciſ.13.de reſcript. Caſ.de Graſſ.deciſ.4.num.4 de cauſ.poſſ. & prop.Rot.deciſ.350.in fin.par.1.diuerſ.& deciſ.260.numer.4.par.3.& deciſ.229.num.23.par.3.recent.Greg.deciſ. 458.num.8.Burat.deciſ.604.num.15. & deciſ.823.num.8. cum alijs allegatis ſupra verſ.& conceditur,nu.115. præſertim quando res iudicata redditur turbida, Greg.d. dec.458.n.8.Burat.d.deciſ.823.n.8. Rot.d.dec.260.nu.4.p. 3.recent.

186 Tertiò non procedit,quando eſt commiſſa cauſa appellationis,& nullitatis æque principaliter, licet enim cauſa appellationis fuerit deſerta,durat tamen cauſa nullitatis vſque ad triginta annos, & interim poteſt dari manutentio Rota in Cæſaraugustana penſionis, 19. Nouembris 1614.coram bo.mem.Coccino Decano, quæ eſt deciſ.591.p.2.recent.

187 Datur præterea manutentio Succeſſori ob poſſeſſionem anteceſſoris, nàm licet poſſeſſio non tranſeat abſque noua appræhenſione in ſucceſſorem nomine Hæreditario, ſecus eſt in eo qui ſuccedit nomine dignitatis, quæ mutata perſona non mutatur, Fel. in c.conſtitutus, numer. 19. de reſcript. Tiraq.in tract.le mort ſaiſit,par.1.decla.5.Guidop. deciſ.355. Vtrum Prælatus, & deciſ.629.Rota deciſ.1.de reſt.ſpol.in nou.Coccin. deciſ.86.num.1.& deciſ.490.num.2. Greg.deciſ.246 nu.1. & ibi Beltramin.nu.2.& deciſ.438.nu.3. Duran.dec.159. nu.3.

188 Et contra ſucceſſores ex poſſeſſione quæſita contra illorum anteceſſorem, quia ius metimur ex perſona Actoris, quod non mutatur mutata perſona Rei. Guidopap. deciſ.129. Put.deciſ.151. libr.3.Rota deciſ.508. nu.1.part.2.recent.Greg.deciſ.313. & ibi latè Beltramin. nu.6.vbi quod hoc procedit, tam in materia penſionis contra Succeſſorem in beneficio, quam in materia Cenſus contra ſucceſſorem in re cenſuata, qui numquam ſoluit,Seraph.dec.878.nu.1.

189 Necnon etiam Rectori, qui non poſſidet, nomine Eccleſiæ,quæ poſſidet,ex cap.querelam, de elect.Imol.in c.cum veniſſent,num.27.verſ.ſed iuxta prædicta,de Inſtit. Rot.deciſ.1.num.1.& ſeq.de reſtit.ſpol.in nou.& deciſ 9.de cauſ.poſſeſſ.& prop.in antiq.ac Iacen. Sacriſtiæ, 27.Iunij 1597 coram bon.me.Peregrino,quæ eſt deciſ.388.apud Poſt. de Manut.

190 Et exiſtenti in quaſi poſſeſſione præſentandi, quando conſtat de iure patronatus, Acchil.deciſ.5.numer.3. de Iurepatr.Coccin.deciſ.461.n.3.Rota deciſ.235.nu.1.par. 2.recent.

191 Sed quando Iuſripatronatus exiſtentia non controuertitur,ſed agitur inter plures patronos de illius pertinentia,ſufficit vnicus actus,& vltimus ſtatus præſentationis ad effectum obtinendi manutentionem in iure præſentandi iuxta tex.in cap.conſultationibus de Iurepatr.Creſcen.dec.2.in fin.de Iurepatr.Rot.deciſ.235.num.1. p.2.recent.

192 Exiſtenti etiam in quaſi poſſeſſione exigendi Decimas,Gregor deciſ.404.n.2.ad quod ſufficit quaſi poſſeſſio generalis, alio non exiſtente in poſſeſſione, Bal.in cap.fin.n.40.& n.46.de cauſ.poſſeſſ.& prop Rot.dec.2.nu.3. de præſcript.in nou Gregor.deciſ.449.nu.2. Rot.deciſ.272.n. 1.par.2.recent

193 Ac exiſtenti in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem,Coccin.deciſ 31.num.1.Burat.deciſ.347. num.11. ad quod vnica ſolutio,ſeù exactio ſufficit, Abb. in cap.cum Eccleſia Sutrina,num.22.& ibi Rip.numer.53 de cauſ.poſſeſ.& prop.Seraph.deciſ 1411.Gregor. deciſ. 313.numer.1. Buratt.deciſ.275 num. 8.& deciſ.289.num 4.Rot.deciſ.70. numer.3.par.7.recent. Ferentill.ad Buratt.deciſ.60. lit.B. nu.13.

194 Et locatori in quaſi poſſeſſione exigendi affictus, ſeu penſiones bonorum locatorum, Papien. in form. libell.quo agitur ad affi.§.6.ſuper ſolutione,nu.5.Bero.conſ. 119.n.5.lib.3.Buratt.dec.60.n.1.& deciſ.289.n.11. Caualer.deciſ.228.nu.3.

195 Exiſtenti in quaſi poſſeſſione exigendi Cenſus ad

Digitized by Google

Cenſuum fructus, Burat. dec. 60. num. 1. & ſeq. vbi quod vnica ſolutio conſtituit in quaſi poſſeſſione, Greg. dec. 313. n. 1. & ſeq. Rot. deciſ. 614. n. 1. p. 1. recent.

196 Et in quaſi poſſeſſione præeminentiarum in proceſſionibus, & actibus publicis, Coccin. dec. 46. & deciſ. 452. n. 1. & quaſi poſſeſſione intereſſendi in Capitulo, Coccin. dec. 490. n. 1.

197 Hæredi datur manutentio vigore ſtatuti continuantis poſſeſſionem Defuncti in eum Gabr. de. acq. poſſ. conclu. 7. n. 3. & nu. 6. Menoch. de rein. remed. 3. n. 59. Duran. dec. 115. n. 6. & ſeq.

198 Sed hoc primò non procedit, quando poſſeſſio fuit à Tertiò occupata ante aditam hæreditatem, Tiraq. in tract. le mort. ſaiſit par. 5. declar. 3. n. 1. & ſeq. de acqu. poſſeſſ. concl. vlt. num. 18 Rot. deciſ. 263. nu. 2. par. 2. recent. vbi quod hæc limitatio in ſuo Hærede patitur difficultatem, quia is aditione opus non habet Gabr. conſ. 36. nu. 13. lib. 1.

199 Secundò non procedit in bonis Emphiteuticis, nàm & ſi omne Ius Defuncti tranſeat in Hæredem, excipitur tamen Ius perſonale, Rot. d. dec. 163. num. 2. & ſeqq. p. 2. recent.

200 Tertiò non procedit, quando fideicommiſſarius habet facultatem capiendi poſſeſſionem propria authoritate, quæ facultas impedit nè Aduerſarius poſſit manuteneri, Poſt. de Manut. obſeru. 46. n. 12. & n. 28.

201 Datur ſimiliter Manutentio Poſſidenti ex Iudicis ſentẽtia, ſeù Decreto, l. iuſte poſſidet, & l. qui vniuerſas §. item cum Prætor. ff. de acqu. poſſ. Rot. dec. 513. nu. 2 par. 2. recent. Caualer. dec. 42. nu. 1.

202 Necnon poſſidenti ex clauſula Conſtituti, l. quod meo in princ. ff. de Acq. poſſeſſ. Burat. dec. 887. numer. 3. Rot. deciſ. 114. num. 5. & ſeq. par. 7. recent. Beltramin. ad Greg. deciſ. 437. nu. 6. etiam hæredi Conſtitutarij Duran. deciſ. 84. nu. 29. & contra hæredem Conſtituentis, Cuman. conſ. 173. in fin. verſ. vnde Statutum, quem refert, & ſequitur Rot. dec. 408. n. 1. par. 5. recent. Etiam in incorporalibus, Bart. in l. quod meo, n. 6. & ſeq. ff. de acq. poſſ. Rot. dec. 764. num. 2. par. 3. recen. Burat. deciſ. 275. nu. 6. Beltram. ad Gregor. dec. 437. num. 5. in fin. in quibus ſola quaſi poſſeſſio ſufficit, Rot. dec. 7. n. 1. par. 5. recent.

203 Et probatis aliquibus actibus ad officium de quo agitur pertinentibus, conceditur Manutentio ad omnes alios actus ad dictum officium ſpectantes, quia attenditur poſſeſſio generalis à titulo vniuerſali cauſata, Bart. l. 1. §. ſi quis hoc interdicto, ff. de itin. act. priu. Greg. deciſ. 557. num. 2. cum alijs cumulatis per Duran. dec. 274. n. 1.

204 Quod tamen non procedit, quando alius reperitur in poſſeſſione certi actus, vel quando adeſt iuris reſiſtentia, ex cumulatis per Beltramin. ad Greg. d. deciſ. 557. n. 12.

205 Et datur in his incorporalibus Manutentio etiam Ceſſionario, probata ceſſione, necnon probata quaſi poſſeſſione Cedentis, abſq; alia appræhenſione, Oſaſc. deciſ 50. num. 5 & num. 7. Rota dec. 241. numer. 2. & deciſ. 299. num. 3. & deciſ. 614. num. 2. par. 1. & deciſ. 106. num. 2. par. 5. recent. Burat. dec. 275. nu. 7. & dec. 347. num. 1. & ibi Ferentil. nu. 12.

206 Inſuper datur manutentio poſſidendi ab inteſtato, donec de validitate Teſtamenti, & exceptionibus cognoſcatur, Seraph. dec. 810. num. 4. Burat. deciſ. 186. numer. 6.

207 Et denique, omiſſis alijs, datur manutentio etiam in rei commoditate, Rot. dec. 445. n. 5. p. 4. recent. ac participanti de commodo, ſi venit ad cauſam is de cuius commodo principaliter agitur, Buratt. deciſ. 572. numer. 6.

208 Cœterum non deſunt caſus in quibus Manutentio denegatur, &c.

Primò denegatur habenti ſe pro ſpoliato, l. clam. poſſidere, §. qui ad nundinas ff. de acquir. poſſeſſ. Couar. pract. quaſt. c. 17. n. 3. Menoch. de. rein. rem. vlt. nu. 29. Rot. deciſ. 427. nu. 2. p. 4. & dec. 316. nu. 1. p. 4. & deciſ. 326. nu. 9. p. 6. recent. Buratt. dec. 80. nu. 4. dec. 235. nu. 3. & deciſ. 269. 1.

209 Sed hoc non procedit in Eccleſia, cui datur Manutentio, etiam ſi Prælatus habuerit ſe pro ſpoliato, nam poſſeſſio eſt penes ipſam Eccleſiam, cuius nomine Prælatus poteſt, vt ſupra, petere Manutentionem, Verall. deciſ. 182. numer. 8. par. 3. Seraph. dec. 1417. numer. 3. Beltramin. ad Gregor. deciſ. 116. numer. 5. & deciſ. 286. numer. 2.

210 Secundo eo minus datur Manutentio Confitenti ſe ſpoliatum, quando ex circumſtantijs apparet, quod aſſerens ſe ſpoliatum depoſuit animum poſſidendi etiam ciuiliter, Couar. pract. quaſt. cap. 17. num. 3. Menoch. de retin. remed. vlt. nu. 29. Buratt. deciſ. 269. n. 4. & ibi Ferentil. n. 6. Rot. deciſ. 561. n. 2. p. 1. deciſ. 316. num. 1. & ſeq. p. 4. recent.

211 Sed hoc Primò non procedit in confeſſione Procuratoris, quando illa fuit à Domino reuocata, quod fieri poteſt de ſtylo Rotæ etiam non docto de errore, Rot. deciſ. 2. de Confeſſ. in nou. Put. deciſ. 16. lib. 3. Rota in Aſten. Feudi 16. Aprilis 1584. coram bon. mem. Bubalo, & in Conchen. Archipreſbiteratus, 21. Iunij 1607. coram bon. mem. Penia.

212 Secundò non Procedit in confeſſione procuratoris ad hoc Mandatum ſpeciale non habentis, Rota in dicta Conchen. Archipreſbiteratus, 21. Iunij 1607. coram bo. mẽ. Penia, vbi alias deciſiones cumulat Gregor. deciſ. 268. num. 5. & ſeq. cum alijs ibi cumulatis per Beltram. num. 13. idem Greg. deciſ. 546. n. 13.

213 Tertiò non procedit, quando quis ſimpliciter petijt reintegrari, & petitio huiuſmodi eſt turbida, & obſcura. Rot. deciſ. 315. n. 5. par. 4. recent.

214 Quartò non procedit, quando quis dixit, ſe ſpoliatum de facto, & deindè ſtatim petijt manuteneri, nam tunc debet intelligi, eum dixiſſe ſe ſpoliatum poſſeſſione naturali, non autem ciuili, Buratt. deciſ. 269. nu. 3. & ibi Ferentil. n. 6. in fin.

215 Quintò non procedit, quando quis petijt reintegrari cum clauſula, quatenus opus ſit, Greg. deciſ. 546. nu. 14. & deciſ. 55. n. 1. & ſeq. & ibi Beltram. n. 11.

216 Sexto non procedit, quando confeſſio eſt dubia, & poteſt aliter intelligi, quod fieri debet in quantum poteſt, vt minus confeſſio præiudicet Confitenti, quàm fieri poſſit, vndè petitio reintegrationis in dubio debet intelligi de poſſeſſione naturali, Rot. in dicta Aſten. Feudi coram bon. memor. Bubalo, & deciſ. 561. numer. 5. & ſeq par. 1. & deciſ. 649. nu. 10. par. 2. recent. & in Sorana Beneficiorum, 22. Maij 1587. coram bon. memor. Orano impreſſ. apud Pacific. de Saluian. deciſ. 33. & apud Poſt. de Manut. dec. 353.

217 Septimò non procedit, quando quis fuit reſtitutus ad poſſeſſionem vigore ſententiæ latæ ſuper ſpolio, nam tunc eſt legitimus poſſeſſor, & ideo manutenendus, Rot. in dicta dec. 561. nu. 9. par. 1. & dec. 549. nu. 9. par. 2. recent.

218 Tertio, non poteſt dari Manutentio Confitenti Partem aduerſam poſſidere, Menoc. de retin. remed. 3. num. 69. Duran. deciſ. 118 n. 1.

219 Quartò denegatur Manutentio poſſidenti facto Iudicis nulliter procedentis, nam poſſeſſio ex facto Iudicis huiuſmodi prouenìens non eſt manutenibilis, Gregor. dec. 549. n. 5. Duran. dec. 220. n. 5.

220 Quintò non datur Poſſeſſori contra Decretum irritans, Gonzal. ſuper reg. 8. gloſ. 31. numer. 7. Put. deciſ. 372. lib 2. Mantic. deciſ. 40. numer. 8. Rota in Brixien. Opsionis, 15. Iunij 1620. coram bo. memor. Manzanedo Patriarcha Hieroſolymitano Duran. deciſ. 74. numer. 55. cum alijs allegatis ſupra verſ. 7. non procedit, numer. 163. & ſeq.

221 Sextò denegatur Attentanti, Lancellot. de Attentat. lit. pen. c. 4. in præfat. nu. 448. & c. 31. nu. 185. & ſeq. Put. dec. 372. lib. 2. Coccin. dec 492. n 3.

222 Septimò denegatur Excommunicato, Rot. deciſ. 514. num. 2 par. 1. & deciſ. 193. p. 2. num. 5. recent. Caualer. dec. 372. num. 2. Buratt. deciſ. 32. num. 5. & dec. 306. num. 5. Ferentil. ad Buratt. d. deciſ. 32. num. 9. vbi alias allegat authoritates.

223 Octauò non conceditur Priuatis, & Eiectis à ſua poſſeſſione authore Prætore, Buratt. deciſ. 158. nu. 4.

224 Sed hoc non procedit, quando Iudex nulliter, & iniuſtè proceſſit, & quis non habuit ſe pro ſpoliato, ex allegatis ſupra verſ. paſſim verò, numer. 150. Debet tamen clarè, & notoriè in actis conſtare de nullitate, & iniuſti-

Digitized by Google

iniuſtitia ad dictum effectum, alias non datur Manutentio, *Buratt.d.dec.158.n.5.& ſeq.*

225 Nonò denegatur gratioſè ſubrogato, ſed ei benè conceditur immiſſio, *Gonzal.ad reg.8.§.3.prohem.n.93. Rot.dec.10.n.4.in fin.vt lit pend.in nou.& in Sancti Marci Penſionis, 30. Ianuar.1612.coram bo.me.Card.Sacrato apud Marcheſ.de Commiſſ p.2.fol.486. Buratt.deciſ.686. nu.1.* vbi de obſeruantia Rotæ teſtatur.

226 Decimò non datur Subdito contra Superiorem, *Bart.in l.1.§.huius autem Interdicti.n.3.verſ.ſed ſed pone. ff.vti poſſid.Verall. deciſ. 306. nu.4.part. 1. Ferentill. ad Buratt. deciſ. 827.numero 8,*

227 Sed hoc non procedit, quando ſubditus non ſolum de poſſeſſione, ſed etiam de iure, & titulo ſuo docet, tunc enim datur ei Manutentio, *Rot.deciſ.600.nu. 7.par.1.diuerſ.cum alijs allegatis per Ferentill, ad Buratt. d.deciſ.827.n.8.& alijs deductis ſupra verſ. ſecundo prima concluſio n.172.*

228 Decimo primò denegatur quando clarè conſtat in actis, quod poſſeſſio eſt vitioſa, *l.prima ff.vti poſſid.l. improba, C. de Acq.poſſeſſ. Seraph.deciſ.732.num.5.Rot. deciſ.84.nu.8.par.6.recent.*

229 Decimo ſecundò, ius cauſæ vniuerſalis, non ſuffragatur ad obtinendam Manutētionem quando quis eſt in poſſeſſione particulari, *Rot.dec.253.n.30.p.6. recent.cum alijs allegatis ſupra, verſ.exiſtente etiam,num. 192.& verſ. quod tamen n.204.*

230 Decimo tertio. Actio Fideicommiſſarij ſufficit ad impediendam Manutentionem Hæredi, quando eſt clara, & incontinenti probata, ſecus ſi ſit dubia, & turbida *Rot.dec.35.n.4.& ſequ.par 6.recent.*

231 Decimo quartò denegatur Manutentio, quando illa pendet à negocio principali, *Duran.deciſ.118.num. 6.cum alijs allegatis ſupra,verſ. quinto non procedit, quando Manutentio,n.175.*

232 Decimoquintò non datur hæredi ſine noua poſſeſſionis apprehenſione, *Duran.deciſ.62.numer.16.*nam,

233 † & ſi omnia iura Defuncti tranſeant in Hæredem, poſſeſſio tamen niſi realiter apprehenſa fuerit non tranſit, *l.cum Heredes ff. de Acquir. poſſeſſ. Buratt. dec. 312.n.6.cum alijs cumulatis ibi per Ferentil.n.5.* vbi quod hoc procedit tam in Hæredibus extraneis, quam in ſuis, tàm in corporalibus, quàm in incorporalibus.

234 Sed hoc Primò non procedit, quando iudicium Manutentionis cæptum fuit viuente Poſſeſſore, nam tunc actualis apprehenſio poſſeſſionis in Hærede, ad dictum effectum, non eſt neceſſaria *Ferentil.ad Burat.d. deciſ.312.n.16. verſ. ſecundo limitatur*, vbi ad hoc alias deciſiones cumulat.

235 Secundò non procedit ſtante Statuto, de continuanda poſſeſſione in Hæredem, *Gab.de acqui.poſſeſſ.concl. 7 n.3. Couar. pract.quæſt c.16.num.5. cum. alijs cumulatis ſupra verſ.Hæredi autem n.197.& per.Ferentil.ad Burat. d.dec.312. n.16.*

236 Quod quidem Statutum habet locum etiam in Fideicommiſſario vniuerſali, *Card.Tuſc.lit.S.concluſ.625. num.11.& concluſ.628.numer.4.Paciſc.de Salu.inſpect.3. cap.2.num.336.n.73.* præſertim quando Statutum continuat poſſeſſionem etiam in Hæredem ſubſtitutum, nam Hæredis appellatione veniunt omnes in infinitum, & quidem regulariter, & de ſui propria ſignificatione, *l. Hæredis appellatio, 65. & l. ſciendum.70.ff.de verb.ſign.*

237 Et hoc non ſolum procedit, quando facta fuit ab Hærede fideicommiſſi reſtitutio verbalis, quo caſu Fideicommiſſarius in effectu eſt hæres ex præ allegatis, ſed etiam quando actiones tranſeunt recta via in Fideicommiſſarium, quo caſu alia reſtitutio non requiritur, dum Lex ipſa eo caſu reſtituit, & idem operatur reſtitutio verbalis, quod legalis, *Gloſ.in l.ſancimus,§.fin. in verbo, ipſo iure C.ad Trebellian.Bart.in d.l.fin.numer.9. verſ.addo etiam, C.de edict.Diu.Adr.tollen.& in l.fin.§. cum autem,n.6.C.ad.S.C.Trebell.Peregr.de Fideic.art.2. n.56.& n.60.& ſeqq.& art.48.n.14.vbi.de. communi,Rot. deciſ.180 n.1.& ſeq.p.5.recent.*

238 Et cum hodie de æquitate Canonica ceſſent multæ vanæ ſubtilitates, reſtitutio verbalis, ad euitandos vlteriores circuitus, nō eſt neceſſaria, *Guglie.de Bened.in reper.cap.Rainutius in verbo,abſque liberis, il ſecondo,n.85. de Teſtam.* vbi quod ita vidit iudicari in Parlamento Tholoſano, *Boer.deciſ.156.n.8.Peregr.de.fideic.art.2.n. 62.* vbi quod reſtitutionem verbalem numquam obſeruari, nec obſeruari vidit in practica, latè Rota apud *Poſt. de Manut.dec.216.n.7.iuxta primam impreſſ.*

239 Verum licèt Fideicommiſſum tranſeat recta via, non tamen Fideicommiſſarius poteſt capere poſſeſſionem propria authoritate, niſi habeat in ſpecie à Teſtatore hanc facultatem, ex allegatis ſupra *hac eadem p 2.c.10.n.17.& ſeqq.* vel niſi poſſideat ſine vitio, ac doceat incontinenti de iure ſuo, & non ſint ad fauorem Hæredis faciendæ detractiones, *Poſt.de manut.obſer.47. n.8.* aut detractiones ſint turbidæ, & ob id reijciendæ ad petitorium, ex allegatis ſupra *d.part.2.capit.10.num. 74.& ſeqq.*

240 Decimo ſextò denegatur manutentio, vbi adeſt iuris reſiſtentia, *Rot.dec. 355.n.58.part.5 recen.* Debet tamen ad hunc effectum huiuſmodi reſiſtentia eſſe vehemens, & ineuitabilis, *Rot.dec.67.n.7.par.5.recent. Duran. dec.74.n.8.cum alijs allegatis ſupra verſ.ſed.hoc primo,nu. 169.& verſ. Prout. nec etiam n.171.*

241 Decimo ſeptimò denegatur manutentio ei, de cuius non iure notoriè conſtat, *Ioan. Bapt.Ferrett. conſ. 12.n.15.verſ. Immò etiam, & n.16.Put.dec.31. numer.12. & ſeqq.in.correct.lib.3.Burat.deciſ.292.n.7.*

242 Sed non poteſt dici, conſtare de non iure, quandiù deo poteſt doceri, *Rot.deciſ.269.n.6.p.2.diuerſ.*

243 Et debet conſtare de huiuſmodi non iure ad dictum effectum per partis confeſſionem, vel per rē iudicatam, *Rota deciſ.28.n.9.p.1.& d.deciſ.269.n.6.& ſeq.p.2.diuerſ. Burat.dec.292.n.7.& deciſ.904.nu.10.& ſeqq. Beltram.ad Greg.dec.107.n.5.*

244 Decimo octauò, non conceditur manutentio vigore clauſulæ *Precarij*, quando eſt appoſita ſuper omnibus bonis, non autem ſuper certo corpore, tunc enim ratione incertitudinis non operatur in aliqua parte translationem poſſeſſionis manutenibilis, *l.3.§. incertum,vbi Bart.& alij,ff.de acq.poſſ. Canaler.dec.391. nu.1. & ſeqq.*

245 Sed hoc non procedit in re precario conceſſa, quæ eſt certa ratione quotæ, & loci, tunc enim clauſula *Precarij* benè transfert poſſeſſionem manutenibilem *l. & habet,§.penult.ff.de.precar. Caualer.d.dec.391.n.1. & ſeq.*

246 In hoc manutentionis iudicio non admittuntur exceptiones requirentes altiorē indaginem, ſed reijciuntur ad petitorium *l.fin.C.quor.bonor.Couar.pract.q.17.n. 5 Rot. dec.614.n.4.p.1. dec.413.n.12.p.5.& dec.214 n.11. p 7.recent. Caualer.dec.150.nu.3. Buratt.dec.194 num.7.*

247 *Duran.dec 433.n.8* nec† in petitorio diſcutienda habentur in conſideratione in hoc iudicio, *Rot.deciſ.188. num.11.p.7.recent.* nec in eo diſcutiuntur, *Duran.dec. 274.n.5.dec.320.n.6.dec.328.n.9.*

248 Hinc exceptio defectus proprietatis in hoc iudicio non admittitur, *Greg.dec.9.n.10.& dec.107.n.3.cum alijs cumulatis ibidem per Beltram.ſub n.5.Buratt. dec.360. numer.9.*

249 Prout nec exceptio defectus ætatis, *Gregor.dec.549. numer.6.*

250 Nec exceptio vſuræ, donec ſuper validitate contractus diſceptatur, *Gregor.d.dec.107.n.2.*

251 Nec iniuſtæ ſententiæ, † dum de ea diſputatur, *Burat.dec.294.n.3.& ibi Ferentill lit.B.*

252 Nec nullitas translationis requirens indaginem, ſtante quaſi poſſeſſione exigendi penſionem, *Greg.dec. 275.n.11.*

253 Nec retardatur manutentio per Decretum irritans, quando reſeruatio eſt certa, & clara, *Buratt.deciſ. 720.n.5. & ſeq.*

254 Nec per exceptionem dominij incontinenti probandi aliter quàm per confeſſionem partis, & rem iudicatam, nec per alias exceptiones reſpicientes petitorium, *Buratt.deciſ.360.n.7.& ſeq.*

255 Nec etiam inhibitio poſt actus poſſeſſorios præiudicat ad effectum manutentionis. *Duran. dec. 274. numer.6.*

256 Sed benè admittitur ad manutentionem impediendam exceptio excommunicationis, & periurij *Greg. deciſ.n.2.& ſeqq.& ibi Beltram n.13.*

257 Iudicio manutentionis veniunt fructus lite pendente

nem in omnibus poſſeſſorijs,tradunt *Bal.in l.vnica, n. 8.C.ſi de moment.poſſeſſ.agat.Oſaſc dec.25.num10.verſ. ſimiliter,Put.dec.278.nu.2.li.2.* & in ſpecie in poſſeſſorio retinendæ *Mantic.deciſ.202.nu.4.& nu.5. Duran. dec 221.n.4.*

277 Sed hoc procedit, quando ſententia habet ad mixtam cauſam proprietatis, vt ex præallegatis clarè colligitur, ſecus ſi ſententia ſit lata in mero poſſeſſorio abſque vlla petitorij mixtura, nàm per ſolam Cedulam non alteratur natura iudicij, nec ſententia efficitur appellabilis, ſubſtantia etenim, & natura iudicij,non verba ſententiæ attendi debent, *Felin.in cap. ſignificante,n.6.verſ.ſimiliter de reſcript. Duran.deciſ.60. nu.47.& ſeq.Rota deciſ.74.nu.17.& ſeqq.par.7 recen.* vbi quod hoc procedit,etiam ſi Iudex in Cedula dixerit, *Per hanc noſtram definitiuam Sententiã*, nam non ideo ſententia efficitur definitiua, ſi de ſua natura eſt interloquutoria,& ita paſſim obſeruat Praxis, & Curia.

278 Et ſententia lata in mero poſſeſſorio, etiam per Cedulam,intrat adhuc Ægidiana prohibens in eo appellationem, *Rota deciſ.117.num.17.par.5.recent.* licèt

279 † ſi poſſeſſio ſit turbida,ſoleat Signatura cum clauſula, *quatenus ſit locus Ægidianæ, vel cum facultate manutenendi,quem de iure*, ſupra reſcribere, *Saluſt. Tib.d. lib.2.c.7.n.11.*

280 Hodie tamen mandata de manutenendo in Curia, in poſſeſſorio ſummariſſimo,Iudices omnes tenentur expedire per viam Decreti, non autem per viam Cedulæ, *Pauli V.in reform.Trib.Vrb.quæ eſt eius conſtit.71. Vniuerſi agri.§.mandata de manutenendo in poſſeſſorio*,& ob id cum ita hodie obſeruetur in Praxi, a ſententia in Curia lata,vt ſupra per Cedulam,detur appellatio, necnè,diſputare non eſt opus.

281 Verum quoniam aliquando ante litem cæptam, & aliquando etiam lite pendente Partes de poſſeſſione certant armis, tunc Iudex ex officio ad tollenda ſcandala,& rixas,ne Partes deueniant ad arma, debet omninò prouidere, *Menoch.de retin.remed. vlt.nu.1.& ſeqq.Scacc.de appell.q.17.limit.6.memb.2.n.1.*

282 Et ob id ſi ei nõ conſtet, quis poſſideat,& quis non poſſideat, debet ſuper hoc capere ſummariam informationem, quam ſequeſtrum omnino requirit, vt iu-
283 ridice concedi poſſit, *Buratt.deciſ.13.num.5.* & † vbicumque ei conſtiterit de poſſeſſione vnius debet poſſidenti concedere mandatum de manutenendo, & inhibere alteri parti, nè moleſtet, *Caſtr.conſ.3.num.2. libr.2.Bald.conſ.244. lib.9. Felin.in rubr.de treg.& pac. nu.11.verſ.nona declaratio,Neuizan.conſ.80.num.7.cum alijs cumulatis per Rolan.conſ.8.nu.25. lib.4. Menoch.de retin.d.remed. vlt.n.11.& ſeq.Scacc.de appell.q.17. limit. 6.mem.8.nu.20.Capyc.dec.96.nu.11. Benintend. dec.73. n.7.& ſeq.*

284 Veruntamen, ſi poſt captam informationem, & omnem diligentiam adhibitam, vt ſupra Iudici non conſtiterit, aliquã ex partibus contẽdentibus poſſidere,ſeu eſſe anteriorem, ſeu potiorem in poſſeſſione,eo quia poſſeſſio ſit hinc indè valdè turbida, debet ipſa,ſine præiudicio iurium partium,tam in petitorio,quam in poſſeſſorio, per modum prouiſionis, vt praxis obſeruat,auocare ad ſe poſſeſſionem vna cum fructibus, & apponere ſequeſtrum, inhibendo partibus ſub pœnis eius arbitrio, nè ad dictam poſſeſſionem accedant, donec fuerit ſuper poſſeſſorio plenario,vel petitorio plenè cognitum, *Bal.in l.ordinarij, n.9.C.de rei vind.Curt.Sen.conſ.60.nu.2.verſ.hoc tamen,Scacc.de Appell.q.17.lim.6 memb.2.n.18.* vbi ponit hanc Praxim, *Capyc.dec.96.nu.1. Put.deciſ.372. lib.2. Benintend.dec.73.n.6 Buratt.deciſ.527.nu.2.& ſeq.& nu. 6.cum alijs cumulatis ſupra par.1.c.14.nu.159.*

285 Eoque magis ſequeſtrum eſt apponendum, prout ſupra quando poſſeſſio eſt vacans *c. cum nos, de officio ordin.Capyc.dec 96.nu.21.ibi niſi neuter poſſidet,Seraph. deciſ.1403.num.5. Rota dec.136.nu.4.& deciſ.185.nu.1. & deciſ.586.n.2.p.2.recent.cum alijs allegatis ſupra d.p. 1.c.14.n.160.*

286 At ſi conſtat,vt ſupra,de poſſeſſione vnius, non eſt locus ſequeſtro, *Bero. conſ.51.num.5.& ſeqq.lib.3.Contard.in l.vnica, lim.16.num.12.C.ſi de mom.poſſeſſ.agat Scacc.de appell.d.limit.6.mem.2.n.2.Capyc.d.dec.96.nu. 11.Benintend.dec.73.n.6.Rot.dec.293.nu.8.par.1. recent.* etiam ſub prætextu metus armorum, *Bald.in l.ordinarij,n.9.C.de rei vind. Curt.Sen.conſ.60.nu.2 verſ.hoc tamen Crat.conſ.10.nu.11.lib.1.Scacc.d.lim.6.memb.2.nu. 21.Capyc.deciſ.96.n.11.Beltram.ad Greg. deciſ.9.nu.18. cum alijs allegatis ſupra d.par.1.c.14.n.63.*

287 Debetque Iudex etiam ſuper metu armorum parte citata ad videndum iurare Teſtes,& capi informationem ſuper timore ſcandali, ſummariam capere informationem, & diſcutere, an re vera adſit metus huiuſmodi, *Ang.conſ.107.in fin.Contard.in d.l.vnica,lim.16. n.10.Menoch.de Adipiſcen.remed.6.nu.20.in fin. Benintend.d.dec.73.nu.3.cum alijs, quos cumulat, & ſequitur Scac.de Appel.d.q.17.lim.6.memb.2.n.28.*

288 Vt enim Iudex poſſit apponere ſequeſtrũ ſub Prætextu metus, nè partes veniant ad arma, debet ſibi prius conſtare de huiuſmodi ſuſpicione inter partes, *Scacc.d.limit.6.memb.2.n.19.Benintend.d.dec.73.n.3.*

289 Aliàs ſequeretur maximum abſurdum, nàm quilibet poſſet fingere rixam ad hoc, vt eius aduerſarius priuaretur commoditate poſſeſſionis, & fructuum, *Papien.in Prax.in form.ſequeſtr.§.ſapiens,nu.3.Scacc.d. memb.2.n.19.verſ.ratio.Benintend.d.dec.73.n.4.*

290 Nec iudici aſſerenti, adeſſe periculum rixæ,ſiuè armorum eſt credendum,niſi quatenus conſtet in actis, *Angel.d.conſ.107.in fin. Menoch.de adipiſc. remed.6.nu. 15.& ſeqq.* vbi quod opinio, *Angeli* eſt recepta, *Scacc. d.memb.2.nu.39.verſ.& in tantum,Benintend.d.dec.73. n.3.in fin.*

291 Ad cognoſcendum autem,an conſtet de ſuſpicione rixæ,plurimum attenditur qualitas perſonæ, *Pariſ.de Put.de Syndic. in verbo Iudex,vt non arguatur,nu.1.tom. 7.fol.247.Scacc.de Appell.d.limit.6.memb. 2.n.19.verſ. & in tantum.*

292 Sed concluſio,quod Iudex debet aſſumere informationes ſuper metu armorum parte citata, non procedit, quando periculum eſſet in mora,& nimis vrgens, vt potè quia Iudex videbat partes paratas ad arma; nam tunc, ratione nimis imminentis periculi, poſſet Iudex aſſumere informationes, & procedere ad inhibitionem, vel ad ſequeſtrum, etiam parte non citata, quo caſu poſſet ſolum impugnari ſequeſtrum tamquam emanatum abſque ſuſpicione rixæ, cum citatio ad id non eſſet neceſſaria, *Contard. in l.vnica, limit.16.nu.16.C ſi de moment.poſſ.agat.Scacc.d. quæſ.17. limit.6.membr.2.n.30.*

293 Secus ſi periculum non erat nimis vrgens, nec in mora,nam tunc requiritur cognitio,parte citata, *Benintend.d.dec.73.n.14.Scacc.d.memb.3.nu.30.*

294 Ex quibus infertur,quod ſi adeſt in cauſa Mulier, Pupillus, vel alia Perſona non armigera ceſſat timor armorum, ac proindè Iudex non debet hoc caſu decernere ſequeſtrum, niſi cauſa cognita, & citatis Partibus, *Pariſ.conſ.4.nu.31.& ſeqq lib.1.& alij quos refert, & ſequitur Scacc.de Appell.d.q.17.limit.6.mem.2.n.31.*

295 Vbicumque ergo quis timet, ſe vexari in ſua poſſeſſione,poterit adire Iudicem, & docere de ſua poſſeſſione,inſtando inhiberi Aduerſario, nè eum moleſtet, & tunc ſi periculum ſit imminens armorum, & ſcandali,iudex poterit,capta ſummaria informatione ſuper præmiſſis ſi viderit periculum in mora abſque alia citatione inhibere ad inſtantiam Partis,vel ex officio,non poſſidenti,nè poſſeſſorem moleſtet, illum poſſeſſorem conſtituendo, quem tempore litis motæ inuenerit poſſidere, *Benintend.d.deciſ.73.nu.13. & nu. 14. Ludouic.deciſ.Peruſ.20.n.2.verſ.vel quando.*

296 At ſi poſſeſſio ſit vacans, & partes feſtinant armis illam appræhendere,tunc Iudex, ſi periculum eſt in mora,& nimis vrgens capta ſummaria informatione, etiam Parte non citata poſſeſſione,vt ſupra cum fructibus ad ſe euacuata,decernet Sequeſtrum, inhibendo partibus, nè ad eam accedant, *Menoch. de adip. d.remed.6.nu.19.Benintend.d.deciſ.73.n.14.in fin.& nu. 15.Ludou.deciſ.Peruſ. 20.num.2.quos refert, & ſequitur Scacc.d.memb.2.n.30.*

297 Idemque Iuris eſt, ſi poſſeſſio non eſt vacans, ſed hinc inde valde turbida, *vt per eundem Ludouic.d.deciſ. 20.nu.2.verſ.vel quando quem allegat, & ſequitur Scacc. d.nu.30.* Secus, ſi poſſeſſio ex parte vnius eſſet clara,

Ludou.

Digitized by Google

Ludou.d.deciſ.20.nu.2.verſ.vel quando,cum alijs allegatis ſupra verſ.vbicumq ergo n.295.

298 Sicut autem,quando inter duos de poſſeſſione contendentes Iudex conſtito ſibi de poſſeſſione vnius ad obuiandum, nè partes ad arma procedant, inhibet alteri parti,nè eum moleſtet, ab eius Decreto, & inhibitione non datur appellatio,*Bald.in l.2.nu.22.C.de Epiſcop.aud.& in l.vnica num.3.in fin.verſic.tu dic.vbi etiam Salic.nu.3.verſic. dicit ergo,C.ſi de moment.poſſ.agat.Rolan.conſ.8.n.24.& ſeqq.& n.33.lib.4.latè Scacc.de appell.q.17.lim.6.memb.2.n.1.*

299 Ita nec etiam Sequeſtri conceſſione, ad tollenda, vt ſupra,ſcandala,& rixas, appellatio datur *Alciat. conſ.37.n.4.& ſeqq.tom.2.lib.6 Contard.in l.vnic.limit.6.num.2.& ſeq.C.ſi de moment.poſſeſſ.agat & alij, quos refert, & ſequitur Scacc. de Appellat. d. quæſt.17.limit. 6. memb.2.nu.14.*

300 Sed hoc non procedit, quando Sequeſtrum eſt factum ſine cauſæ cognitione, & parte non citata, tunc enim dari appellationem ab huiuſmodi Sequeſtro emanato ſub prætextu metus ſcandali dixit, *Angel.conſ.107.n.3.*quem ſequuntur*Duen.reg.44.limit.2.Marau de ord.Iud.par.6.act.2.prin.296. Menoch. de Adipiſcen.remed.6.nu.20.in fin.*conferunt tradita *per Scacc.de Appell.q.17.limit.19.n.4.*

301 Secundò non procedit, quando Decretum eſſet vt ſupra ſine cognitione, & citatione conceſſum, ad effectum dicendi de nullitate, nam licet non daretur appellatio,prout datur ex præallegatis, poſſet tamen impugnari tamquam nullum, & dici de eius nullitate, *Angel.d.conſ.107.numer.3. Alciat.d.conſ.37.numer.15.& ſeqq.Menoch,de Adipiſc.d.remed.6.numer.20.in fin.Contard.in l.vnica limit.16.nu.10. Scacc.d. limit. 6.memb. 2.nu.28.*

302 Tertiò non procedit,quando conſtaret de poſſeſſione vnius,& nihil,vel minus de poſſeſſione alterius, & Iudex nihilominus voluiſſet potius apponere Sequeſtrum,quàm vt ſupra tueri poſſeſſionem in ſua poſſeſſione,tunc enim ob peruerſum ordinem poſſeſſorij,& petitorij daretur appellatio *l.1.C. de Appell. Angel.d.conſ.107.numer.3. Alciat.d.conſ.37. numer.18.in fin.Bero.conſ 51.nu.5.& ſeqq.lib.3.Contard.in d.l.vnica, limit.16.nu.11.& ſeq.Scacc.de Appell.q.17.limit.6.memb.2.nu.33.& 34.*

303 Quartò denique non procedit ad effectum agendi ad reuocationem ſequeſtri, nam omiſſa via appellationis, & nullitatis, poteſt quis àgere præuio libello pro ſequeſtri reuocatione, *Contard.in d.l.vnica, lim.16.nu.13.vbi alios cumulat Scacc.de Appell.d.limit.6.memb.2.n.5.& nu.35.*

304 Sed hoc vltimum habet locum,quando iudex, capta prius ſummaria informatione,appoſuit ſequeſtrum, parte citata, ſeruatis ſeruandis, ſecus ſi illa non capta præcepiſſet poſſeſſori, nè accederet ad poſſeſſionem; quia tunc,vti de facto factum, poſſet abſque alio libello,& abſque alia citatione de facto reuocari, dummodo hæc non fuiſſent omiſſa ex cauſa valde vrgente, *l.1.§.& hoc edictum ff.ſi ventr.nomin. Tiraqu. d.l.1. Conubial.in verbo contracto gloſ.5.nu.15.& ſeq.Contard.in d.l.vnica limit.16.nu.14.& ſeq.Scacc. de q.17.limit.6.memb.2.n.7.*

305 At ſi ſequeſtrũ de facto emanauit ob periculũ nimis vrgens,& in mora exiſtens, ex quo iudex videbat partes paratas ad arma,non debet parte non citata reuocari, nam eo caſu potuiſſet fieri etiam parte inuita, *Alex.in l.ſi pacto n.4.in fin.C.de pact.cum alijs quos refert, & ſequitur Contard.d.limit.16.n.16.*

306 Quia tamen Iudici in his non creditur, ideò ſi ipſe dictum ſequeſtrum citata parte reuocare recuſet, & aliundè non conſtet de huiuſmodi vrgenti periculo in mora, erit locus appellationi, vel dici poterit de nullitate ſequeſtri ex præallegatis.

307 In reliquis ad *Boccacium in tract. vti poſſidetis Menoch. de retinenda, & Ludouicum Poſtium I.C. Perusin.*, qui elegantem *de Mandato de Manutenendo* tractatum compilauit, in facti contingentia recurſus haberi poterit.

Obſeruatio.

308 Decretum, ac Præceptum ſequeſtri, ob prætenſum armorum metum eſt nullum, & iniuſtum, ideò admittenda appellatio ad vtrumque effectum *Ang.conſ.107.Iaccbellus, Menoch.de Adipiſc.remed.6.nu.20.in fin.*

309 Nullum, Primò defectu citationis ad *l.de vno quoque ff.de iud.* nam in appoſitione huiuſmodi ſequeſtri requiritur cauſæ cognitio, parte citata,DD. *in l.ſi fideiuſſor, §.fin.ff.qui ſatiſd.cog.Card.in Clem.1.q.25. de Sequeſtr. poſſ. & fruct. Franc. Curt. ad Papien. in Prax.in form.Sequeſtr.in §.Sapiens in verbo rixa not.quando timetur ne partes veniant ad arma, Angel.d. conſ. 107.Card. Tuſc.lit.S concl.203.nu.1.& ſeq.& concluſ.216.nu.2.Benintend.deciſ.73.nu.11.*vbi quod etiam Prædo notorius eſt citandus.

310 Et debet citari pars, ad videndum iurare Teſtes, & capi informationem ſuper metu armorum,& ſcandali, *Cotard.in l.vnica,limit.16.num.10.C.ſi de moment.poſſeſſ.agat.Benintend.d.deciſ.73 n.3.Scacc. de Appell.q.17.lim.6.memb.2.nu.28.*

311 Secundò defectu iuriſdictionis, nam fuit petitum conſilium Sapientis, Primò ſuper moderatione inhibitionis,Secundò ſuper Manutentione, Tertiò ſuper prætenſa deſertione, quod vigore Statuti debet concedi,etiam in ſummarijs & exequutiuis, & in re clara, & liquida, aliàs Proceſſus eſt nullus, vt virtute dicti ſtatuti obſeruat Praxis,& tradit *Bolognin. ad Anan.cõſ.9.nu.7.in fin.verſ.vltimo non obſtat*, & ob id non potuit Iudex procedere ad inſtantiam partis, ad relaxationem ſequeſtri,cum etiam de iure communi, à quo ſtatuta recipiunt interpretationem paſſiuam, Iudex recuſatus non poſſit poſt recuſationem procedere ad actum præiudicialem,aliàs actus eſt nullus, *Hoſtien. & alij in cap.cum ſpeciali, de Appell.Lap.alleg.1.Myunſing.obſ.Camer.cent.4. obſeruat.59.nu.2.Adden.ad Papien.in forma Declinat.§.iudicem ſub lit.B.Gabr.de Iud.concluſ.5.nu.1.& ſeq.Lancell.de Attent.poſt recuſa.p.2.c.6.nu.4.& ſeq.*

312 Iniuſtum, Primò quia nullibi conſtat de rixa, aut ſtrepitu armorum,nec de aliquo metu,& iudici in hoc non creditur, niſi quatenus conſtet in actis, *Adden.ad Papien.in a form.Sequeſt.in verbo rixa, Ang.d.conſ.107.cum alijs cumulatis per Poſt.de Manut.obſeru.75.numer.7.& ſeq.*

313 Secundò quia tantum abeſt, vt conſtet de timore rixæ,& metu armorum,vt potius ille excludatur,cum lis vertatur inter perſonas pacificas, non autem armigeras,incumbentes literis,non armis, cum alter ex Litigantibus ſit Doctor,alter notarius publicus, vt eſt notorium, Qualitas autem perſonarum ad excluſionem præſumptionis rixæ, & metus armorum plurimum attenditur, *Scacc.de Appell.q.17. limit.6.memb.2.num.19.verſ.& in tantum,& num.30.*Nam huiuſmodi præſumptio viget inter Nobiles potentes, prout ſunt duo Duces, & ſimiles, *Poſt.de Manut.d.obſeru.75.n.11.& ſeq.*

314 Ob id cum ſequeſtrum emanauerit de facto abſque vlla citatione,aut cauſæ cognitione, datur Appellatio ad vtrumque effectum. *Ang.d.conſ.107.quem ſequitur Maran.de ord.iud.p.6.& vlt.act.2.& penult.n.296.Card.Tuſc.d.concluſ.216.num.2.Poſt de Manut. de obſeru.75.n.57.& ſeq.Scacc.de Appell.q.17.limit.6.memb.4.nu.116.& limit.19.n.4.*

315 Vel ſaltem in omnem euentum, ſequeſtrum eſt nullum, vt ſupra, & ob id poteſt dici de eius nullitate, *Alciat.conſ 37.numer.15.& ſeq. tom.2.libr.6.Menoch.de adipiſc. remed. 6. numer. 20. in fin. Card. Tuſc. lit. S concl.203.numer.1.& ſeq.& concl.216.numer.2. Contard.d.limit.16.numer.10.Poſt.de Manut.d.obſ.75.numer.61.& ſeq.*

316 Tertiò quia, quando clarè conſtat de poſſeſſione vnius non debet Iudex procedere ad remedium deſperatum ſequeſtri,de iure regulariter prohibiti,ſed inhibere alteri parti,ne eum moleſtet, *Bero.conſ.51.num.5.& ſeq.lib.2.Capyc.deciſ.96.n.11.Poſt.de Manut.obſ.75.n.19.Be:*

19. *Benintend. deciſ.73.numer.6. Greg.deciſ.61. numer.1.*

317 Etiam † ſub prætextu metus armorum, *Bald.in.lib.1 nu.3.verſ.& alia,C.de probib.ſeq. pecun, Grat.conſ.10.nu. 11.lib.1.Scac.de.Appell.d.q.17.limit.6.memb.2.numer.2. Capyc.d.dec.96.n.11.* Nec debet Iudex deuenire ad huiuſmodi remedium ſequeſtri,etiam ſi poſſeſſor ſit prædo, latæ *Poſt.de Manut.d.oſ 75. nu.22. & ſeq.*vbi quod ad hoc ſufficit qualiſcumque occupatio bonorum, cum etiam prædo ſit lite pendente manutenendus, *l. Colonus, & l.cum fundus, ff. de vi. & viarmat.c.in literis de reſt.ſpol. Rot.apud.Poſt.de Manut.deciſ.237.nu 8. & deciſ.265.num.11.*

318 Aliàs quilibat poſſet Fingere rixam,& ſpoliare hoc modo aduerſarium poſſeſſione, & commoditate fructum, quod abſurdum non eſt admittendum, *Papien.in prax.in form.ſequeſt.5.Sapienſ.n.3. Benintend.deciſ.73.n. 4.latè Poſt.de Manut.d.obſer.75.n.16.& ſeq.*

319 Et ob peruerſum ordinem poſſeſſori, & petitorij, ab huiuſmodi ſequeſtro datur appellatio, *l.1.C.de Appellat.Ang.d.conſ.107 n.3.Bero.d.conſ.51.n.5.& ſeq.lib.3. Contard.in l.vnica limit.16 nu.11.& ſeq. C.ſi de moment. poſſ.agat.Scacc.d.memb.2.n.33.& ſeq.*

320 De poſſeſſione autem vſque de tempore litis motæ Primò conſtat in actis ex relatione Nuncij, qui immiſit, cui in hoc creditur, *l.fin.vbi Caſt.n.6.verſ.in.dubio, Dec.nu.17. & alij C.de. Edict. Diu. Adr. tollen. Menoch. de adipiſc.remed.4.num.914.verſ.Tertius eſt caſus,* quod ſufficit.

321 Secundò ex perceptione fructuum, *l.Titia, ff.de ſolu.l.1.C. de acqupoſ.l.litibus, C.de agric. & Cenſit.lib. 11.cum aliis,latè cumulatis per Menoch. de retin. remed. 3.n 564* de qua conſtat ex Teſtibus, atteſtationibus de huiuſmodi actibus poſſeſſorijs deponentibus, *l. qui vniuerſas §. quod. per Colonum, vbi Gloſ. & Bart.de acq. poſ.Seraph.deciſ 1200 n.1.*

322 Quæ quidem poſſeſſio eo magis potuit adipiſci, attenta facultate à Teſtatore conceſſa capiendi poſſeſſionem,propria authoritate,& ob id poſſidens eſt hoc caſu legitimus contradictor contra aduerſarium, de cuius poſſeſſione manutenibili nullibi conſtat. *Eugen. conſ.55.n.12.lib.1. Rot.deciſ.316.n.7.p.3.& deciſ.185.n.8. parte 5.recent.*

323 Non obſtat ſtatutum diſponens, quod ſi duo vellent contendere de poſſeſſione, nulli debeat dari poſſeſſio,ſed apponatur ſequeſtrum.

Quia procedit, quando poſſeſſio eſt vacans, vt patet ex illis verbis,nulli poſſeſſio dari debeat *&c*, & ſtatutum recipit interpretationem à iure communi, & eodem modo debet interpretari *l.vi gradatim, §. & ſi lege ff.de muner.& honor Gregor.deciſ.508 num.12.& ſeq.*

324 & † ob id non procedit,quando alter poſſidet, cum nemo lite pendente debeat, mediante ſequeſtro, ſua poſſeſſione priuari, *l.vnica. C.de.probib. Sequeſt.pecun. Gail.pract.obſeru.lib.1 obſeru.148.num.1.Poſt.de obſer.65. n.21.& ſeq.cum alijs ſuperius allegatis.*

Motiuum.

325 Retuli petitionem A. ſuper declaratione validitatis, vel nullitatis ſequeſtri, & Decreti D. iudicis à quo eſſe admittendam. & motus fuit quia licèt a ſententia lata in iudicio poſſeſſorio,& cauſa ſequeſtri non detur appellatio, iuxta veriorem ſententiam, quam tenet *Scacc.de appell.q.17.limit.6. memb.2.n.2. & memb.3.n 3.*

326 Poteſt tamen dici de illius nullitate, *Bald.in l.vnica, n.12. verſ. quarto numquid ſententia, C.ſi de moment. poſſ.Iaſ.in l.1.n.6.ff.de iuſt.& iur. Caſtr.in l.6.quiſquis,C. quor.appell.non recipian.*quos refert, & ſequitur *Scacc. de appell.q.19.remed.1.concluſ.2.numer.2.& q.17.limit.6. memb.2.n.28.*Idque verum eſt, etiam ſi nullitas non ſit euidens *Scacc.d.q.19 remed.1.concl.2.nu.4.*

327 Quod autem in caſu noſtro poſſit dubitari de nullitate ſequeſtri, conſtat, cum ſequeſtratio ad inſtantiam vnius partis, ſine aliqua informatione ſuper timore ſcandali, & ex abrupto proceſſerit, non citata alia parte, de cuius præiudicio tractabatur, & prout erat neceſſe, ex traditis per *Menoch.de adipſc.remed.6. num,18.Scacc. de appell.q.17.limit.7.mem.2.n 28. Benintend.deciſ.73.n.4*

328 Nec dicitur D. Iudicem potuiſſe procedere ad ſequeſtrationem ex officio, & parte non citata, cum ſibi conſtiterit de ſuſpicione rixæ,ad trad. per *Scacc.de appell.q.17.limit.6.memb.2.n.19.Benintend.d.73.n.14.*

329 Quia omiſſo quod Iudex proceſſit ad inſtantiam patris, non ſolum debet conſtare Iudici de ſuſpicione rixæ, ſed debet eſſe adeò imminens, vt periculum ſit in mora, vt dicit *Scacc.à qu.17.limit.6.memb.6.num. 28.& ſequitur Benintend.d.dec.73.n.14.*

330 Quod non videtur ad fuiſſe in caſu noſtro, immo nec fortaſſe periculum rixæ, cum ex parte P. nulla adeſſet ſuſpico veniendi ad arma, ex parte verò A. licet aliqua vis illata videatur vt deducitur ex fide duorum Teſtium, tamen illorum depoſitio valde dubitabilis reddebatur, firmantibus alijs teſtibus de pacifica ſuſceptione fructuum, ſine aliqua armorum oſtenſione, & violentia, & proindè cum potuerit dubitari de validitate dicti ſequeſtri, non eſt reijciendus actor petens ius dicti ſequeſtri declarari,cum id ſufficiat, ad effectum, vt quis de nullitate dicens audiatur, vt per *Scacc.de.appellat.d.q.17.limit.6.mem.2.n.27.& ſeq.& q. 19.remed.1.concl.2.n.3.*

B Et ita &c.

331 Sequeſtrator ſuſpectus amoueri debet, *Rot.dec. 494 n.3 par.3.lib.3.diuerſ.*

332 Hinc, nè ab initio de perſona ſequeſtri oriatur controuerſia, dum citatur pars ad videndum decerni ſequeſtrum, ſolet addi in citatione, nec non concordandum de ſequeſtratoribus, *Veſtr.in Prax.libr.7.c.2. n.1 verſ.quamobrem.*

333 Cæterum ſequeſtrator legitimè deputatus, vt ſupra, ſine cauſa mutari non poſſet, ſi eius qualitas ratione fidei, vel facultatum in dubium reuocaretur, quia in deputatione videtur eius perſona approbata, *Veſtr.d.lib.7.c.2.n.11.*

De Mandato de euacuando Pars Secunda. Cap. XIII.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio tituli ad præcedentes.*

2 *Vbicunque inquilinus tenetur recedere, idque facere negligit, ſeu recuſat agitur contra eum ad euacuandum.*

3 *Monitorium contra inquilinum ad euacuandum, & eius, formula*

4 *Monitorium contra inquilinum, perſonaliter exequutum reproducitur in actis.*

5 *Reproductio, ſeu adnotatio reproductionis monitorij executi, & eius formula.*

6 *Inquilinus, prætendes, non poſſo expelli de re conducta, poteſt negare monitorium.*

7 *Negatio monitorij, & eius formula.*

8 *Actor in iudicio exequutionis debet verificare monitorium, & quod probare debeat.*

9 *Deficientibus inſtrumentis, & ſcripturis, tam actor, quam reus debet probare incumbentia per teſtes & alia probationum genera.*

10 *Citatio ad euacuandum, & ſoluendum penſiones decurſas, & eius formula.*

11 *Reus poteſt etiam in terminio intimationis deducere & probare ſuas exceptiones, videlicet ius inquilinatus vel aliud, ius ſeu priuilegium, & quicquid vult, & poteſt.*

12 *Inquilino in termino intimationis nil releuans deducente, expeditur contra eum, monitorium de euacuando, & exequtiuum.*

13 *Mandato de euacuando, & executiuum, & eius formula.*

14 *In Mandato de euacuando ſolet apponi oſtendatur, etiam domi dimiſſa copia, & quomodo tunc ad illius exequutionem procedatur.*

15 *A Man-*

Digitized by Google

ſit exceptuata.

75 *Fructus pendentes etiam maturi, & reſpectu portionis colonicæ ſpectant ad emptorem, niſi in contrarium fuerit facta conuentio.*

76 *Si in venditione ſit mentio fructuum, nec etiam ratione laborerij, & expenſarum prætendi valent.*

77 *Emptor, vti ſucceſſor ſingularis, non tenetur ſtare locationi.*

78 *Si emptor ſcit, rem emptam fuiſſe alteri locatam, & conſtat de ſcientia, pars colonica ad eum non ſpectat.*

79 *Data ſcientia locationis emptor tenetur ſtare locationi.*

80 *Si locatio eſt nulla, nec Author, nec Succeſſor tenetur in ea continuare.*

81 *Si in loco adeſt conſuetudo notoria locandi prædia ad coloniam. Emptor non videtur de hoc poſſe allegare ignorantiam.*

82 *Si venditor eſt ruſticus, qui fundum notoriè ſua manu colit, etiam pars colonica hoc caſu ſpectat ad Emptorem.*

83 *Si fructus ſunt plenè maturi ſtatim recolligendi & Venditor manus iam apposuit in recollecta ſciente Emptore, tunc fructus non ſpectant ad emptorem, alias ſecus.*

84 *Si Conductori fuerint bona Locatoris, & ſit etiam res conducta, pro obſeruantia contractus obligata. Conductor habet in ea ius Hypothecæ & ob id Emptor tenetur ſtare locationi.*

85 *Succeſſor ſingularis poteſt expellere Conductorem habentem ius Hypothecæ generalis in re locata, ſoluto et intereſſe, non autem habentem ius Hypothecæ ſpecialis.*

86 *Si adeſt pactum de non alienando rem locatam, & Locator obligauit Conductori rem locatam pro obſeruantia contractus, non poteſt illa in Conductoris præiudicium alienari.*

87 *Succeſſor ex cauſa neceſſariæ, prout ex cauſa iudicati, tenetur ſtare locationi.*

88 *Succeſſor ſingularis, qui non ſuccedit in plenum ius Authoris ſui, tenetur ſtare locationi.*

89 *Succeſſor ſingularis eius, qui plenum ius in re non habebat, tenetur ſtare locationi.*

90 *Immiſſus in Saluiano tenetur ſtare locationi.*

91 *Emptor fructuum tenetur ſtare locationi factæ per Dominum ante venditionem.*

92 *Succeſſor vniuerſalis tenetur ſtare locationi.*

93 *Succeſſor ſingularis, recuperans fundum vigore pacti de retrouendendo, tenetur ſtare locationi.*

94 *Succeſſor in beneficio eſt ſucceſſor ſingularis.*

95 *Succeſſor in Beneficio tenetur ſtare locationi factæ nomine Eccleſiæ, ac pro eius vtilitate, non factæ nomine Prædeceſſoris.*

96 *Aliæ limitationes ad regulam, quæ habet quod ſucceſſor ſingularis teneatur ſtare locationi remiſſiuè.*

97 *Conductor poteſt rem ſibi locatam ſublocare, niſi aliter ſit conuentum.*

98 *Conductor poteſt ſublocare æquè idoneo, & ad eumdem vſum, non aliàs.*

99 *In Curia quæ pacta apponi ſoleant in contradictibus locationum.*

100 *Dominus Inquilino ſublocare volenti non poteſt ſine iuſta cauſa denegare conſenſum.*

101 *Re locata ab aquis ſubmerſa, fit Conductori remiſſio mercedis pro rata rei perempta.*

102 *Re in totum, vel pro parte perempta, fit remiſſio affictus, non facta compenſatione cum annis fertilibus, & quare.*

103 *Si non conſtat, quod plures Conductores ſint obligati inſolidum, cenſentur obligati pro virili.*

104 *Secus ſi inter eos ſit contracta Societas.*

105 *Plures Conductores obligati inſolidum quoad Locatorem tenentur inſolidum.*

106 *Etiamſi negocium, vel res ad vnum eorum tantum pertineat.*

107 *Secus reſpectu ipſorum inter ſe, nam ſi negocium ad vnum tantum peruenit, alter habetur pro Fideiuſſore.*

108 *A Decreto de exfrattando, ſeù euacuando non datur appellatio ſuſpenſiua.*

109 *A Mandato de euacuando contra Fabrum malleantem propè Scholas, vel contra Scholarem, qui impedit ſtudium Socio, & ex identitate rationis contra Inquilinum non datur appellatio.*

110 *Conductor Locatori quæſtionem dominij obijcere non poteſt, ſed tenetur prius euacuare, quam de proprietate agat.*

111 *Signatura in cauſa appellationis à Mandato de euacuando reſcribit cum clauſula executiua,* ſine præiudicio.

112 *Si agitur actione locati, vel condictione* leg. ſi quis conductionis, *Conductor mouens quæſtionem dominij dicitur ſpoliare,*

113 *Denegans ſoluere penſiones dicitur ſpoliare.*

114 *Si actum fuit actione locati, vel condictione*, leg. ſi quis conductionis, *à Mandato de euacuando non datur appellatio ſuſpenſiua, & Signatura reſcribit cum clauſula*, ſine præiudicio.

115 *Et eo magis ſi ad fauorem Locatoris adeſt obligatio Cameralis.*

116 *Idem Iuris eſt de Perſonis priuilegiatis, nàm à Mandato de euacuando, ad earum fauorem relaxato, non datur appellatio.*

117 *Idem Iuris eſt in caſibus, in quibus Locator poteſt expellere Conductorem non finita locatione.*

118 *Si agitur ad euacuandum virtute Inſtrumenti habentis executionem paratam, & locatio eſt finita, à Mandato de euacuando non datur appellatio ſuſpenſiua.*

119 *Si non conſtat quod locatio ſit finita; vel habetur pro finita, vel agitur de reconductione tacita, à Mandato de euacuando datur appellatio.*

120 *Si non agitur actione locati, nec condictione,* l. ſi quis conductionis, *nec virtute Inſtrumenti, vel Priuilegij, tunc, ſi nullum ſupereſt Petitorium, à Mandato de euacuando datur ob id appellatio Conductori ad longum tempus.*

121 *A mandato de euacuando decreto contra Inquilinum, nullum ius in re locata, præter nudam detentationem, habentem, non datur appellatio ſuſpenſiua, etiamſi in Petitorio præiudicium reparari non poſſit.*

De Mandato de euacuando Pars Secunda. Cap. XIII.

1 QVia Mandatum de Euacuando videtur quodammodò ſapere Manutentionis naturam, & in eo obtinendo ſummariè proceditur, nec ab eo datur regulariter appellatio, idcirco poſt Manutentionem antequam vlterius progrediamur, de illo agere non ab re viſum fuit.

2 Quotieſcumque aliquis Domum, vel Apothecam, aut quid ſimile locauerit, & finita locatione, vel ſi alio caſu de Iure Inquilinus, volente Locatore, tenetur inde diſcedere, & id facere negligit ſeù recuſat, agitur contra eum ad euacuandum, præuio monitorio, vt infra videlicet.

3 De Mandato Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. Domini A.C. ſiuè R.P.D.NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. principalis.
Tenore præſentium.

Moneatur NN. exaduerſo principalis, quatenus infra triduum proximum, ſub 500. ducatorum &c. alijſque pœnis, debeat Domum d. D. Inſtantis ſitam in Vrbe in Regione NN. iuxta ſuos notiſſimos fines, per eumdem Aduerſarium inhabitatam euacuaſſe, & ab omnibus immunditijs expurgaſſe, vacuamque, liberam, & expeditam dimiſiſſe, & relaxaſſe, ac penſiones decurſas, & non ſolutas, & decurrendas vſque in diem euacuationis, ſoluiſſe, & de eis ſatisfeciſſe, damnaque expenſas, & intereſſe, præmiſſorum cauſa, & occaſione paſſa &c. patien. &c. ac liquidan. refeciſſe, Mandatum de euacuando &c. ac executiuum, & aliud deſuper neceſſarium, & opportunum decerni, concedi, relaxari, Ius, & Iuſtitiam miniſtrari, aliaque deſuper neceſſaria, & opportuna fieri vidiſſe, præſentibuſque paruiſſe Deducens &c. & alias omni meliori modo &c. & ſi quis &c. compareat &c. alioquin. &c.

NN. Notarius. Locus † Sigilli.

4 Hoc Monitorium, à Curſore perſonaliter executum, ac ſubſcriptum, reproducitur in actis, eiuſque reproductio adnotatur in Broliardo, vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

5 Coram Domino, meque &c. NN. Sanctiſſ. D. N. Curſor retulit, ſe ad inſtantiam NN. perſonaliter monuiſſe NN. prout in folio, tenoris &c. omni &c.

6 Monitus verò, ſi prætendit, ſe ob ius Inquilinatus, vel aliam rationem non poſſe expelli è domo, vel alia ſimili reconducta, poteſt negare Monitorium, vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

7 In Officio &c. NN. dixit narrata, prout narratur, non eſſe vera, & ad petita, prout petuntur, non teneri, ideò nihil fieri, niſi ſeruatis ſeruandis, verificatis verificandis &c. alias &c. omni &c.

8 Actor autem in hoc Iudicio tenetur verificare Monitorium, & docere, ſe Domum, vel Apothecam, aut rem ſimilem, de qua agitur, locaſſe, & locationem eſſe finitam producē do in actis Inſtrumentum locationis, & Iura opportuna, citata Parte ad dicendum contra, & alias ſeruatis ſeruandis circa Iurium productionem, & recognitionem, iuxta ſuperius tradita *par. 1. c. 2. nu. 10. & ſeqq.*

9 Quod ſi deſint Scripturæ, & Inſtrumenta, poterit Actor eius incumbentia probare per Teſtes & alia legitima probationum genera, exhibendo in actis Articulos opportunos, citata Parte ad dicendum contra illos, vt dictum eſt ſupra *d. p. 1. c. 10. & ſeq.*

Poteritque Reus ijſdem modis ſuas, ſi quas habet, exceptiones probare.

Probatis verò probandis citatur Reus, vt infra, videlicet.

A.C.N.

10 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad euacuandum Domum, de qua agitur, & ſoluendum penſiones decurſas, & vſque in diem euacuationis decurrendas, alias videndum quodcumque Mandatum d. euacuando, & reſpectiue exequutiuum ac aliud neceſſarium, & opportunum decerni, & relaxari ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius

Decretum.

NN. Repetijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi infra decem, cum, Intimatione, omni &c.

A.C.N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter D. relaxauit Mandatum de euacuando, & exequutiuum, & alias prout in actus, inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

11 Quod ſi Reus ſuas exceptiones adhuc non deduxerit, poterit illas in d. Intimationis termino deducere & probare, prout ſi haberet aliquod ius Inquilinatus, vel aliud priuilegium, aut ius, quo mediante è domo. vel reconducta expelli non poſſet, & ſi eſſet differentia circa quantitatem penſionis ſolutæ, vel ſoluenda, poterit opponere, nihil fieri, niſi ſpecificata ſumma, factis calculis, & iurato de Calumnia, & intimato, quæ omnia poterunt ab Actore adimpleri, iuxta ſuperius Tradita, *par 1. cap. 8. numer. 1. & ſeqq.*

12 Cæterum, ſi Reus in d. termino nihil releuans deduxerit, ſeu probauerit, Actor poterit, eo elapſo, expedire Mandatum, vt infra videlicet.

13 De Mandato Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. D. A.C. ſiuè R.P.D.NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. principalis.

Tenore præſentium.

Mandatur Vobis Executoribus, Subexecutoribus, & alijs, ad quos ſpectat &c. quatenus ſtatim viſis, & receptis præſentibus, ſub 500. ducatorum &c. alijſque penis, debeatis, & quilibet veſtrum debeat Domum dicti Domini Inſtantis per d. NN. Aduerſarium inhabitatam, ſitam in Vrbe in Regione N. iuxta ſuos fines notiſſimos euacuaſſe, & vacuam, liberam, & expeditam d. Domino inſtanti relaxaſſe, expulſo exindè d. NN. Aduerſario, & alijs illicitis Detentoribus, Necnon auferantur de bonis dicti NN. Aduerſarij bona valoris ſcutorum NN. d. Inſtanti debitorum pro reſiduo penſionum dictæ Domus, vſque in præſentem diem decurſarum, & non ſolutarum, vna cum iulijs NN. pro Expenſis præſentis Mandati, quæ oblata deponantur in Depoſitaria Vrbana ad effectum ſubhaſtandi, vt moris eſt, & de illorum pretio d. NN. Inſtanti ſatisfaciendi, quoniam dd. NN. aduerſario citato & intimato Reuerendiſſ. D ita mandauit, hac die &c

N. Notarius. Locus † ſigilli. N. Locumten.

14 Solet tamen in calce ſimilium Mandatorum ad libitum Iudex appponere, *oſtendatur per duos dies ante executionem, etiam domi dimiſſa copia*, quo caſu neceſſe eſt, quod Curſor illud, dimiſſa copia ad inſtar aliarum citationum, exequatur, & ſubſcribat, ſe ita feciſſe, quibus duobus diebus poſt d. copiæ dimiſſionem elapſis, Executores procedunt ad Mandati exequutionem, iuxta illius formam, & tenorem, domum euacuando, & bona ibi reperta extra eam aſportari per Baiulos faciendo, illamque liberam, & vacuam Locatori relinquendo, & dimittendo, Conductoribus, & illicitis detentoribus expulſis, Propenſionibus vero, ac expenſis Mandati, Executores tot bona auferunt, quæ pro ſatisfactione Creditoris ſint ſatis, apud Depoſitariæ Vrbanæ Miniſtros deponendo ad effectum ſubhaſtandi, & alia iuxta mandati formam faciendo, ad quorum ſubhaſtationem, & deliberationem deinde ſeruatis ſeruandis proceditur, iuxta ſuperius tradita *p. 1. c. 15 n. 1. & ſeqq.*

15 In hoc ſummario iudicio appellatio reijcitur, ſed ſi decretum eſſet nullum, vel iniuſtum, ſentiens ſe læſum, poſſet obtenta Superſeſſoria à Præfecto Signaturæ, vt ſupra *par. 1. cap. 13. numer. 19.* adire plenam Signaturam pro Commiſſione cauſæ appellationis, citata Parte vt ſupra, *d. par. 1. cap. 13. numer. 20. & ſeqq.* & prius coram Iudice à quo appellare infra legitima tempora, videlicet.

16 Pro NN. contra NN.

Coram D. meque &c. NN. habita notitia de prætenſo Decreto facto ad aſſertum fauorem NN contra NN. ab eo, & omnibus alijs grauaminibus &c. ad Sanctiſſ. D. N. Innocentium Papam Decimum, eiuſque ſanctam ſedem Apoſtolicam appellauit, prout in Cedula quam facto uedit &c. tenoris &c. ponens &c. omni &c.

Cui D. dedit refutatorios in forma, omni &c.

Tenor Cedulæ.

17 A quodam prætenſo Decreto definitiuo facto vt dicitur, ad aſſertum fauorem NN. contra NN. de, & ſuper euacuatione Domus ſitæ in Regione N. iuxta bona NN. & NN. ac alios notiſſimos fines, rebuſque in actis cauſæ, & cauſarum huiuſmodi latius deductis &c. Procurator, & eo nomine, ſentiens ſe læſum, & grauatum, & timens impoſterum magis lædi, & grauari &c. ab illo, & toto proceſſu deinper fabricato ad Sanctiſſ. D. N. Innocentium Papam X. eiuſque ſanctam Sedem Apoſtolicam in his ſcriptis prouocat, appellat, & æque principaliter de nullita-

Digitized by Google

nullitate dicit, petens ſemel, bis, tertio, ſæpe, ſæpius, ſæpiſſime, inſtanter, inſtantius, & inſtantiſſime ſibi de Apoſtolis reſponderi, & quatenus &c. hæc appellatio non admitteretur &c. à non admiſſione illius, ac toto vlteriori proceſſu iterum, ac toties quoties appellat, prouocat, & vt ſupra de nullitate dicit, itaut ſit vltimus in appellando &c. & interim &c. nihil innouari &c. aliàs proteſtatus fuit de nullitate, & attentatis &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Et poterit confici Commiſſio proponenda in plena Signatura, vt infra, & aliàs ſecundum contingentiam facti, videlicet.

Romana.

18 Beatiſſime Pater. Licet NN. Aduerſarius aliàs de anno N locauerit pro tribus annis futuris NN. deuoto S.V. Oratori Domum ſitam in Regione N. iuxta bona NN. & NN. & alios, ſi qui &c. prout ex publico Inſtrumento rogato per acta NN. ſub die N. menſis N. dicti anni ad quod &c. Nihilominus idem Aduerſarius prætendens d. Oratorem dictæ Locationi, ac iuri Inquilinatus renunciaſſe, egit contra eumdem coram A C. ad euacuandum d. Domum, & licet Poſitiones pronunciatæ pro confeſſatis non attendantur in eo Tribunali, & Teſtes exaduerſo examinati nihil releuans concludant, nihilominus dictus NN. Aduerſarius decretum aſſertum & illius vigore Mandatum de euacuando contra Oratorem nulliter & iniuſtè extorſit. Supplicat igitur humiliter S.V. Orator antedictus vt dignetur cauſam & cauſas appellationis, & appellationum huiuſmodi à prætenſa Sententia ſeù Decreto definitiuo, infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum, necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ, attentatorum, & innouatorum quorumcumque, ac reſtitutionis in integrum, prout de Iure &c. vna cum omnibus incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, connexis, ac toto negotio principali, & quam, & quas &c. alicui S.V. Romanæ Curiæ Prælato audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. committere & mandare, cum facultate citandi, inhibendi quos, quibus, quoties ſingulis diebus, & horis feriatis, & non feriatis, prætérquam in honorem Dei feriatis. Conſtitutionibus, Stylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque, ſtatum &c. pro plenè &c.

19 Signatura in hoc iudio regulariter reſcribit cum clauſula, *ſine prǽiudicio Mandati de euacuando.* Verumtamen ſi Decretum eſt nullum, & iniuſtum, adeo quod appellatio rationabiliter veniat admittenda, reſcribit pro appellatione, ſimpliciter illius cauſam committendo.

20 Sæpè verò contigit, quod vna vel altera Pars non vult amplius in Locatione, ſeu Conductione continuare, & virtute pacti expreſſi, vel taciti tenetur hoc alteri Parti per aliquot dies ante finitam locationem intimare, nè aliàs cenſeatur facta tacita reconductio, tunc igitur pars quæ continuare in locatione non intendit, debet hoc tempore debito, ſeù conuento, alteri intimare vt infra, videlicet.

A.C.N.

21 Intimatur NN. exaduerſo principali, quatenus infraſcriptus D. Inſtans non intendit amplius continuare in locatione Domus ſitæ in Vrbe in Regione N. iuxta bona NN. & NN. Viam, & alios, ſi qui &c. de qua agitur, & ob id d. locationem, beneplacitumque ſuum, in ea poſitum reuocat, & annullat. Ideò citetur idem ad dicendum contra proteſtationẽ, requiſitionem, & interpellationem, nec non videndum illam per Dominum admitti, & mandari afficere ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N, Notarius.

Decretum.

Relatione facta, Comparuit NN. & repetijt proteſtationem in Broliardo factam, & petijt, & obtinuit admitti ſi, & in quantum, & mandari afficere, prout de Iure, omni &c.

At conductor, nolens continuare, poterit intimare diſdictam, vt infra, & aliàs mutatis mutandis, videlicet.

A.C.N.

Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter infraſcriptus Dominus inſtans non intendit amplius continuare in conductione Apothecæ ſitæ in Vrbe in Regione NN. iuxta bona NN. & NN. viam & alios, ſi qui &c. de qua agitur, & ob id d. conductionem, beneplacitumque in ea poſitum reuocat, & annullat. Ideo citetur Idem, ad dicendum contra proteſtationem, requiſitionem, & interpellationem, necnon videndum per Dominum illam admitti, & mandari afficere, ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. repetijt proteſtationem hac die in actis factam, & petijt, & obtinuit, vt ſupra admitti ſi, & in quantum, & mandari afficere. prout de Iure, omni &c.

22 Proteſtatio verò in Broliardo à Locatore poteſt fieri, vt infra, & aliàs mutatis mutandis, videlicet.

Pro NN contra NN.

In Officio NN. dixit, alias locaſſe NN. Domum NN. cum pacto, quod nolens in locatione continuare, teneatur hoc intimare Conductori per quindecim dies ante, & alias prout in apoca priuata deſuper confecta, die N. menſis N. anni N. (*vel prout in inſtrumento rogato per acta NN. ſub die N. menſis N. anni N.*) & quia dictus inſtans locator non intendit amplius in d. locatione continuare, ideò id ad Partis aduerſæ notitiam deducit, dictamque locationem, ac beneplacitum ſuum, in ea poſitum, reuocat, & annullat, proteſtans &c. offerens adimplere pro ſua parte implenda, ſi quæ ſint &c. petens &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Conductor autem, nolens continuare in conductione, poteſt proteſtari, vt infra, & aliàs iuxta contingentiam facti mutatis mutandis, videlicet.

Pro NN contra NN.

In Officio NN. Procurator dixit, dictum eius principalem aliàs conduxiſſe ab NN. Apothecam NN. de qua agitur, cum pacto quod nolens in conductione continuare, teneretur id intimare locatori per quindecim dies ante, & alias prout in inſtrumento rogato per acta NN. die N. menſis N. anni N. & quia d. principalis Conductor non intendit amplius in dicta conductione continuare, ideò id ad partis aduerſæ notitiam deducit, dictamque conductionem, beneplacitumque in ea poſitum reuocat, & annullat, proteſtans, &c. offerens adimplere pro eius parte adimplenda, ſi quæ ſint &c. petens &c. vt ſupra, & aliàs omni meliori modo &c.

Obſeruantia.

23 IVdicium euacuationis, contra Inquilinum, vel Colonum, eſt ſummarium, & exequutiuum ob celeritatem, quam deſiderat *Scacc. de Appellat. quæſt. 17. limit. 6. memb. 6. numer. 37. verſ. ratio, Gramat. deciſ. 59. numer. 15. Magon. deciſ. Lucen. 15. numer. 29.*

24 Inquilinus propriè eſt, qui Prædium vrbanum, ſeù Domum in Ciuitate, vel extra ad inhabitandum abſque cultura conducit, adeo quod Colonus ruſticum prædium conducens nullatenus ſub dicto nomine contineatur, *Alex. in l. qui p gnori, numer. 2. ff. de acquir. poſſeſſ. Marcheſ. de Commiſſ. appell. à Mandato de euacuando, part. 1. §. 1. numer. 13. fol. 1074. ſecundum nou. impreſſ. Rot. dec. 184. numer. 1. par. 1. & dec. 540. n. 6. par. 2. recent.*

25 Colonus verò propriè eſt, qui certa pecunia agrum, ſeu prædium ruſticum conductum colit, *Columel. lib. 1.* vnde Coloni nummis colentes appellantur, *l. ſi apes, ff. de furt. l. ſi merces §. vis, maior ff. locat.*

26 At Colonus partiarius eſt, qui ex prædio ruſtico conducto partem fructuum percipit, *Gloſ. in l. fructu, in verbo Colono, ff. de vſufr. legat. d. l. ſi merces, §. vis maior.*

Digitized by Google

maior. vbi Bart. in. 3. notab. num. 3 ff. loc. & alio nomine laborator partiarius appellatur, *Fed. de Sen. conſ.* 110. *in primo*.

27 Et dicitur Colonus, Conductor, ſiue Affictuarius ruſtici prædij, ſiue conducat nummis, ſiuè alia ſpecie, nàm ſolutio in pecunia, vel frumento, aut alia ſpecie; non efficit, quod ille non ſit Colonus, *Alex. conſ. 42. viſo puncto, num. 2. & ſeq. lib. 1.*

28 Sicut autem Inquilinus poſſidet nomine locatoris, *Rota deciſ. 285. num. 3. par. 3. recent.* & non ſibi, ſed Domino, *Buratt. deciſ. 42. num. 5.* ſic etiam Colonus nomine Domini, non ſuo poſſidet, *l. peregre. §. quibus, ff. de acquir. poſſeſſ. Bart. in l. ſi quis in tantam, nu. 12. verſ. quæro quid ſi eſt expulſus, C. vnde vi, Specul. de locat. lib. 4. par. 3. §. 1. n. 6. verſ. illud, & §. poſtquā, n. 34. Bald. conſ. 131. caſus*

29 *talis num. 3. verſ. ſuper tertio, lib. 1.* & † Conductor non ſibi, ſed locatori poſſidet, *Gloſ. in l. 1. §. non alij, in verbo retineo, ff. de vi, & vi armat. Caualer. dec. 474. n. 5.*

30 Hinc infertur, quod Dominus poteſt, locatione finita, rem locatam propria authoritate occupare, etiam lite pendente, abſque vitio attentatorum, etiam ſi ciuiliter tantum poſſideat, *Rota in Nepeſina locationis, Iunij 1598. coram bo. me. Litta, impreſſ. apud Marcheſ. de Commiſſ. appell. a Mand. de euacuan. p. 1. §. 1. deciſ. 2. n. 1. & ſeq. fol.* 1080.

31 Eodemque modo poteſt Dominus expellere Colonum, nec eum expellendo, cadit a iure ſuo *Bald. d. conſ. 131. n. 3. verſ. ſuper. tertio, lib. 1.*

32 Cæterum, Inquilinus non poteſt regulariter expelli locatione vacante, *l. æde, C. locat. Marcheſ. de Commiſſ. appell. à Mand. de euacuand. par. 1. §. 1. numer. 10. fol.* 1074.

33 Sed hoc Primò non procedit, quando Dominus vult vti re locata ob propriam neceſſitatem, ſeù proprium vſum, *cap. propter ſterilitatem, §. 3. extr. de locat. d. l. æde, vbi DD. C. locat. Gabr. de locat. concluſ. 3. numer. 1. Marcheſ. de Commiſſ. appell. à Mand. de euacuand. d. p. 1. cap. 1. num. 9. fol. 1074. & ſeqq* & ſufficit ad hoc, quod pater vel Filius Locatoris habeat d. neceſſitatem, *Buratt. dec. 295. n. 1. & n. 8.*

34 Verum hæc fallentia Primò non habet locum quando Locator renunciauit etiam ſuperuenienti neceſſitati rei locatæ, tunc enim inquilinus expelli nequaquam poteſt, *Gabr. de locat. concl. 3. num. 2. Buratt. d. dec. 295. n. 11.*

35 Secundò non habet locum, ſi tempore locationis aderat eadem neceſſitas, *cap. propter. ſterilitatem, §. 1. de locat.* vel Locator poſt neceſſitatem, recepit penſionem, quia videtur neceſſitati renunciaſſe, *Gabr. d. conci. 3. n. 6. & ſeq.*

36 Tertiò non habet locum, quando Locator promiſit manutenere Conductorem, ſeù inquilinum in pacifica poſſeſſione rei locatæ, locatione durante, & ad id ſe obligauit in forma Cameræ, provt in dies obſeruat praxis.

37 Secundò concluſio, quod Inquilinus non poſſit expelli locatione durante, non procedit, quando ille, requiſitus, eſt amoroſus in ſoluenda penſione debitis temporibus, *l. æde, C. locat. Marcheſan. de Commiſſ. appell. a Mand. de euacuan. d. par. 1. cap. 1. numer. 10. fol.* 1074. Idemque iuris eſt in Colono, *Gloſ. in d. l. æde. in verbo. verſata es, verſ. ſunt ergo & ibi Bald. numer. 10. C. loc.*

38 Tertiò non procedit, quando Dominus vellet ob neceſſitatem in re locata fabricare, & neceſſitas tempore locationis non imminebat, *cap. propter ſterilitatem, §. 1. extr. de locat. æde, vbi gloſ. in verbo, neceſſarium in fin. & Bald. num. 1. & num. 18. C. locat. Marcheſ. de Commiſſ. appellat. a Mand. de euacuan. d. par. 1. cap. 1. n. 11. in fin. fol. 1074. & n. 33. fol. 1076. & ſeq.*

39 Quartò non procedit quando inquilinus, vel Colonus abuteretur re locata, *d. cap. propter ſterilitatem, §. 1. de locat. d. l. æde. vbi Bald. n. 1. & numer. 23. C. locat.*

40 Quintò non procedit locatione finita, nam tunc tenetur Inquilinus dimittere Domum vacuam, & expeditam, & poteſt expelli, *l. Conductores, & l. ſi quis conductionis. C. locat. gloſ. in l. æde, in verbo verſata es, in fin. & in l. nè cui. vbi gl. in verbo locandi C. de locat. Marcheſ. de Commiſſ. appellat. a Mand. de euacuan. d. p. 1. c. 1. num. 10. fol. 1074. Afflict. dec. 230. num. 4. Greg. dec. 45. num. 1.*

41 Verumtamen hæc vltima limitatio Primò non habet locum, quando Inquilinus in re locata fecit Melioramenta, nam pro illis liquidis datur retentio, prout etiā pro illiquidis, niſi hoc vltimo caſu detur citatio de illis reficiendis, vt interim non retardetur executio, *Marcheſ. de Commiſſ. appell. a Mand. de euacuan. d. p. 1. c. 1. nu. 24. & ſeqq. fol. 176.*

42 Secundò non habet locum, quando agitur de locatione bonorum Reipublicæ, Fiſci, vel Eccleſiæ, ſeù loci pij, nam tunc, ſi Dominus vult Domum, ſeù rem alteri locare, primus Conductor ratione iuris inquilinatus præfertur in locatione pro eo quod à ſecundo offertur, niſi velit relinquere rem conductam, quod etiam facere poteſt *l. fin. C. de loc. præd. ciuil. vel tempor. lib. 11. late Andr. Alfer. concius meus conſ. 51. numer. 4. & ſeqq.*

43 Sed de iure communi inquilinus finita locatione nouo Conductori præfertur pro pari mercede, vel affictu potius ex quadam æquitate, quam de iuris rigore *l. congruit, & d. l. fin. §. ſi verò C. de loc. præd. ciuil. vel tempor. lib. 11. Caſtr. conſ. 32. nu. 1. verſ. nam in locatione temporali lib. 1. cum alijs relatis per Marcheſ. de commiſſ. d. c. 1. n. 8. verſ. quando, fol.* 1074.

44 At tamen quod dicitur in *d. l. congruit, & in d. l. fin. §. ſi vero*, inquilinum antiquum præferri, videtur ſpeciale in locatione prædiorum Fiſcalium, & Reipublicæ, quod etiam in Locatione bonorum Eccleſiæ, & locorum piorum locum habere, benè defendit *Alfer. conſ. 52. n. 4. & ſeqq.* Ergo in contrarium eſt Ius commune, *Alexan. conſ. 80. nu. 10. verſ. quarto, & n. 14. in fin. l. 1. cum alijs allegatis ſupra verſ. quinto non procedit, nu. 40. Marcheſ. de Commiſſ. appell. a Mand. de euacuan. d. p. 1. c. 1. nu. 6. & ſeqq. fol. 1074.*

45 Tertio non habet locum, quando, finito tempore locationi præfixo, fuit continuatum in locatione, & conductione, tunc enim cenſetur facta tacita relocatio, & conductio ſub eiſdem pignoribus, pactis, conditionibus, renunciationibus, & clauſulis, *l. item quæritur, §. qui impleto & ibi Bart. nu. 1. & alij, ff. locat. l. legem, & ibi Bart. nu 4. & alij, C. locat. Alex. conſ. 28. ponderatis, numer. 6. in fin. ver. vbi autem fuiſſemus libr. 4. Alciat. de præſumpt. reg. 2. præſumpt. 17. num. 1. & ſeqq. & nu. 10. Menoch. lib. 3 præſumpt. 85. tom. 1. Beltramin. ad Greg. dec. 30. lit. A.*

46 Non tamen huiuſmodi tacita relocatio videtur fieri ſub eiſdem temporibus nàm in ruſticis pro vno anno, in vrbanis pro tempore, quo fuit inhabitum, facta cenſetur. Ratio eſt, quia in ruſticis regulariter quolibet anno, in vrbanis quolibet die fructus percipi ſolet, *d. l. item quæritur, §. qui in impleto, vbi Bart. nu. 1. & nu 10 ff. d. l. legem. vbi Bald. num. 4. & alij C. locat. Rota in Romana Penſionis 16. Nouembris 1611. coram bon. mem. Pirouano Decano impreſſ. apud Marcheſ. de Commiſſ. appell. a Mand. de euacuand. d. p. 1. c. 1. dec. 6. nu. 1 fol. 1080. Afflict. dec 365. nu. 12.*

47 Nec etiam d. relocatio cenſetur facta ſub eiſdem Fideiuſſoribus, cum eorum obligatio renouata cenſeri non debeat, *d. l. item quæritur, §. qui impleto vbi Bart. nu. 3. & alij ff. locat. & alij quos cumulat. & ſequitur Caroc. de locat. par 3. ad §. qui impleto, locat. q. 23. nu. 4. fol. 153. & ſeq. vbi de verſori.*

48 Prout nec Inſtrumentum, ſeu Scriptura in ea continetur, cum hæc requirant factum *Bald. in d. l. legem nu. 3 & ſeq. C. locat. Ant. Canar. de execut. inſtrum. q. 44. n. 82. Afflict. deciſ. 365. n. 15.*

49 Vnde infertur, quod nec etiam obligatio Cameralis in d. conductione tacita cenſetur repetita, & ob id non poteſt hoc via executiua, *Couar. de execut. inſtr. d. q. 44. in fin. Galieſ. de obligat. Camer. c. 31. num.* 8. vbi quod ita vidit iudicari, & ibi *Zacch.* qui alios allegat, *numer. 20. Greg. deciſ. 30. numer. 1. & numer. 5. & ibi Beltramin. ſub lit. A.* vbi quod idem tenuit, *Rota in Romana euacuationis, 26. Ianuarij 1615. coram bon. mem. Vbaldo.*

50 Cum autem tacita reconductio cenſeatur facta, vt ſupra, cum eiſdem pactis, & conditionibus, poteſt etiam ex hoc inferri, quod Locans abſque conuentione penſionis cenſeatur locaſſe pro penſione ſolita, &

con-

Digitized by Google

ſueta, *l. excepto, vbi gloſ. & DD. C. locat. Iaſ. in l. vt liberis nu. 12. C. de collat. Felyn. in cap. cum Bertoldus, n. 28. de re iud. Imol. conſ. 22. in fin. verſ. non obſtat. Cremen. ſingul. 13. Caroc. de locat. par. 1. de merced. remiſſ. q. 2. nu. 6 fol. 6. Rota in Romana de Gabrielijs* 15. *Ianuarij* 1596. *coram bo. m. Orano*.

51 Sed hoc procedit, quãdo in loco non eſt cõſuetudo, vel conſuetudo eſt varia circa præſtationem penſionis, ſeu mercedis, ſecus ſi extet conſuetudo prouidens de certa mercede, ſeu penſione, ſeu ſalario, quia tunc illa eſt attendenda, ſi in conductione nulla eſt de illius quantitate facta mentio, *Cagnol. in l. diem functo, num. 9. & ſeqq. ff. de offic. Aleſſ. Caroc. de locat. d. tit. de merced. remiſſ. q. 2. n. 20. & ſeqq. fol. 7. Rot. in Interamnen. Mercedis* 15. *Maij* 1645. *coram R. P. D. Peutingero*, ſicut in ſimili in materia oblationum, ad effectum cognoſcendi, ad quem ſpectet illarum adminiſtratio, conſuetudinem loci attendendam tradit *Dec. conſ.* 148. *n.* 3. *& ſeqq. Rot. in Bracharen. Oblationum*, 17. *Decembris* 1612. *coram Sanctiſſ. D. N. Innoc. X*.

52 Cæterum Inquilinus, qui durante locatione poteſt expelli, dum habet in re conducta tacitam Hypothecam, poteſt illam ratione ſpecialis Hypothecæ de iure communi retinere, donec ſibi ſoluantur damna, & intereſſe, *Mantic. deciſ.* 30. *n.* 3. *& deciſ.* 63. *n.* 2. *Rot. dec.* 11. *num.* 1. *parte* 3. *recent. Ferentill. ad Buratt. deciſ.* 106. *num.* 25.

53 Sed hoc non procedit, quando quis Domum retraxit virtute iuris congrui, & Bullæ Gregorij XIII. quæ Vicino volenti ædificare tribuit ius Prælationis, nam poterit nihilominus inquilinum expellere, cum nec ipſe ad damna, & intereſſe, nec Venditor in d. caſu teneatur de euictione, *Mantic. d. deciſ.* 63. *n.* 2. *Ferentill. ad Buratt. d. deciſ.* 106. *n.* 25. Si enim Bulla vult eo caſu Dominum inuitum poſſe expelli, ergo multo magis vult poſſe expelli Inquilinum, *Rot. d. dec.* 11. *num.* 2. *par.* 3. *recent.*

54 In hac alma Vrbe inquilini habent priuilegium inquilinatus nuncupatum, nè poſſint expelli, niſi ſeruata forma in Decreto Camerali, ad fauorem inquilinorum emanato, contenta, videlicet.

Primò, quod inquilinus expelli non poſſit, niſi ob Domus venditionem, vel vſum proprium data cautione per Dominum de ibi inhabitando ſaltem per annum, aut ſi inquilinus moroſus ſeu requiſitus, debito tempore ſoluere penſionem recuſauerit.

Secundò, quod relocationes pro quauis neceſſitate fieri non poſſint, niſi prius Inquilino bis per Dominum requiſito, coram Notario, & Teſtibus, & dato illi termino ad declarandum decem dierum pro qualibet vice, an pro eodem pretio & eiſdem conditionibus, pactis, & conuentionibus Domum, vel rem, de qua agitur, in caſu venditionis emere vel in caſu locationis

55 conducere, † aut aliàs acquirere velit, aliàs præfatis contentis in decreto non ſeruatis contractus eſt nullus, & aliàs prout latius in *d. Decreto* in fine præſentis praxis imprimendo, & aliàs impreſſo *apud Fenzon. ad. Stat. Vrb. inter literas apoſtolicas*, *fol.* 705. *& in Formul. Inſtr. fol.* 293. *& ſeq.* eſt etenim regulare, quod vbicumque datur forma ad liquid. faciendum, ſi contra vel citra eam fiat, controuerti non poteſt nullitas actus *iux. doct. Gloſ. in cap. ſi cui, ver. præter. de elect. in* 6. *Rot. deciſ.* 350. *numer.* 3. *par.* 5. *recent. & in Romana Cenſus ſeu Depoſiti*, 28. *Iunij* 1645. *coram Reu. Patre. D. Melzio*.

56 Dum autem dictum Decretum loquitur de intimatione facienda Inquilino, quando Dominus vult vendere Domum diſponit, vt fiat per publicum Inſtrumentum a Notario coram Teſtibus rogatum, & cum ita expreſſe de forma in ea non ſeruata, intimatio non arctat, ideo quod Inquilinus poſſit venditionem retractare, *Rota in Romana euacuationis*, 8. *Iunij* 1552. *coram bo. me. Dezza, quam refert, & ſequitur Verall. deciſion.* 250. *parte* 1.

57 Verum quoties Annus Sanctus propè reperitur, fieri conſueuit in eadem Camera Apoſtolica aliud Decretum, quod ſcilicet quoad certum præfinitum tempus neque penſiones augeri neque expelli valeant Inquilini idque ob publicam vtilitatem, vt præmeditatis neceſſarijs libentius, & commodius Exteri ad Vrbem confluentes deuotionis cauſa, recipi valeant *Marcheſ. de commiſſ. appell. à Mand. de euacuand. par.* 1. *cap.* 1. *numer.* 19. *fol.* 1075. & ita obſeruat praxis, & Curia.

58 Sed priuilegium Inquilinatus huiuſmodi Primò, non ſuffragatur quando Conductor illi renunciauit, tunc enim poteſt expelli, non obſtante decreto Camerali, *Marcheſ. de Commiſſ. appell. à Mand. de euacuand. par.* 1. *cap.* 1. *numer.* 8. *fol.* 1075.

59 Quod tamen locum non habet, quando locatio, in qua fuit renunciatum priuilegio Inquilinatus fuit reuocata, tunc enim inquilinus expelli non poteſt, nec relaxari contra eum mandatum de euacuando, *Rota in Romana euacuationis*, 26. *Ianuarij* 1615. *coram bon. me. Vbaldo*, ſecus ſi illa non fuit reuocata, *Rot. in d. Romana euacuationis*, 24. *Maij*, & 4. *Decembris* 1617. *coram bon. mem. Vbaldo*, *quæ ſunt dec.* 495. *&* 590. *par.* 4. *recent.*

60 Secundò nec priuilegium inquilinatus, nec decretum Camerale ſuffragatur ſubinquilino, *Beltram. ad Gregor. deciſ.* 115. *lit. B.* vbi quod ita fuit deciſum *in Romana inquilinatus*, 1. *Iunij* 1598. *coram bo. mem. Card. Lancellotto*.

61 Sed hoc procedit, quoad præiudicium Domini, ſecus vbi agatur tantum de præiudicio habentis ius inquilinatus, nam tunc ſuffragatur etiam ſubinquilino *Gregor. deciſ.* 115. *numer.* 7.

62 Tertiò priuilegium inquilinatus non ſuffragatur ſubinquilinis ſuper iure retractus *Ferentill. ad Buratt. dec.* 937. *numer.* 24. quinimò nec etiam inquilino, quan-

63 do ab emptore data eſt aliqua ſpecies, quam ipſe inquilinus præſtare non poteſt, non enim tunc poteſt ex Bulla Gregoriana retrahere, *Caſt. in l.* 1. *numer.* 3. *C. commun. vtriuſque iud. Ferentill. ad Buratt. dec.* 937. *nu.* 20. *& ſeqq. Rot. dec.* 322. *num.* 12. *par.* 4 *recen.*

64 Quartò Inquilinatus priuilegium ſuper retractu non habet locum in donatione, *ex doct. Caſt. in. d. l.* 1. *numer.* 3. *C. commun. vtriuſque iud. Rot. d. dec.* 322. *num.* 12. *par.* 4 *recent.*

65 Præfertur tamen Inquilinus Domino Cenſus in iure retractus, ſicut etiam vicinus, & Conſors, ac ſimiles, nam Bulla Pij V. concedens prælationem cenſuario, intelligitur concedere illam quoad alios extraneos emptores, non quoad habentes prælationem à Statuto, vel Conſtitutione, *Nauar. de Vſur. quæſt.* 44. *numer.* 127. *Cenc. de Cenſ. par.* 2. *cap.* 2. *quæſt.* 1. *art.* 3. *nu.* 9. *cum alijs cumulatis per Ferentil. ad Buratt. d. deciſ.* 937. *num.* 23. & in terminis vicini reſpondit *Rot. deciſ.* 306. *n.* 1. *& ſeqq. poſt. Cenc. de Cenſ.* & in terminis inquilini, *Rot. in Romana Retractus*, 29. *Ianuarij* 1629. *coram bo. me. Merlino Decano*.

66 Non tamen excuſatur inquilinus à ſolutione penſionum præteritarum ex ſuperuenientia noui tituli, *l. ſi quis fundum*, *§. fin. vbi Caſtr. numer.* 1. *ff. locat. Curat. dec.* 289 *num.* 8.

67 Nec poteſt inquilinus etiam ex cauſa neceſſitatis à conductione recedere, niſi neceſſitas ſit præciſa, prout ſi Domus minetur ruinam, vel ob peſtem, vel metum malorum Spirituum, & huiuſmodi, in his enim caſibus, & ſimilibus, dùm inquilinus, nec per ſe ſe, nec per alium poteſt inhabitare Domum, ſoluta penſione præteriti temporis, habet interdictum de migrando, de quo *in l.* 1. *§. ſi penſio, vbi Bart. & alij ff. de migran. Buratt. deciſ.* 295. *n.* 2. *& ſeqq.* vbi quod extra hos caſus non reperitur iure cautum, quod inquilinus poſſit a locationis, & conductionis contractu recedere.

68 Benè poteſt inquilinus alteri conductori concedere ius prælationis, & inquilinatus, dummodo illud habeat, ſecus ſi illud non habeat, *Rot. deciſ.* 540. *num.* 2 *p.* 2. *recent.*

69 Hæbrei verò in domibus per eos inhabitatis habent quoddam ius inquilinatus, quod vulgò ius Gazagà appellant, & poteſt, ac ſolet inter eos cedi, vẽdi, & aliàs de vno in alium transferri, quod quidem ius eſt apud eos inuiolabile, *Gregor. deciſ.* 496. *numer.* 3. *& ſeqq.*

70 Cæterum Colonus tenetur reddere Domino ſuam par-

Digitized by Google

partem integram fructuum, abſque deductione ſeminis, & expenſarum *capit. tua nobis 26. §. verum, de Decim.*

71 Et ante recollectam fructuum habet Colonus pro eius medietate tantum actionem perſonale pro ſocio, vel ex cōductio contra Dominū, ſeù locatorem, *Iaſ. in l. cum Filio familias, n. 181. ff. de leg. 1. Rom. conſ. 309. n. 3. cū alijs quos cumulat. Mart. vot. Piſan. 139. num. 4. Ludouic. dec. Lucen. 38. n. 15. latè Rota in Romana Caſaleti, 18. Maij 1609. coram bo. me. Card. Sacrato, quæ eſt dec. 187. par. 1. recent.*

72 Nec Colonus, ſeù laborator eſt dominus ſuæ partis fructuum, donec ſunt Pendentes, quia tunc ſunt Domini, & tunc demum efficitur dominus ſuæ portionis, quando ſunt à terra percepti, *Caſtr. conſ. 266. eſt dicendum, in fin lib. 2. Roman. conſ. 399. videtur, & ibi Apoſtilla dat Concordantes*, ſiuè Colonus ſit partiarius, ſiuè colat nummis, *Signorol. conſ. 84. In quæſtione, nu. 2. in princ. Rota in dicta Romana Caſaletti, coram bo. me. Card. Sacrato, in §. neque videtur, dec. 187. p. 1. recent.*

73 Nam fructus pendentes ſunt pars rei *l. fructus pendentes ff. de rei vend. l. ſi vſufructuarius meſſem ff. quemadm. vſufr. amitt. l. fin. §. pen. ff. quę in fraud. Cred. Honded. conſ. 85. num. 9. lib. 2. Tiraq. de retract. conſang. §. 1. gloſ. 7. numer. 42. & ſeqq. fol. 55. Gratian. diſcept. 164. nu. 2. Theſ. dec. 55. n. 1.* vbi quod eſt regula trita. *Rota in d. Romana Caſaletti, & deciſ. 33. numer. 9. par. 1. recen. Greg. dec. 450. num. 3.*

74 Et ob id vendita re locata, ſpectant ad emptorem, *Theſaur. d. dec. 55. n. 2.* vbi quod ita ſeruat Senatus, niſi aliter ſit conuentum, *Rot. in dicta Romana Caſaletti, & d. dec. 33 nu. 4. par. 1. recent.*

Etiam reſpectu portionis Colonicæ, niſi illa excepta ſit *Roman. d. conſ. 309. per tot. Iaſ. in l. diuortio, n. 44. verſ. tu dic, ff. ſol. matr. Tiraq. de retract. conuent. §. 5. gloſ. 4. n. 17. Maut. d. vot. 139. n. 1. & ſeqq. Theſaur. d. dec. 55. n. 3.* cum alijs cumulatis per *Rot. in dicta Romana Caſaletti coram bo. me. Card. Sacrato, & d. deciſ. 33. n. 4. in fin par. 1. recent.*

75 Etiamſi, quando fit venditio, fructus ſint iam maturi, niſi in contrarium fuerit facta conuentio, *l. Iulianus, §. ſi de fructibus ff. de act. empt. Tiraq. de retract. conuen. d. §. 5. gloſ. 5. numer. 17. Rot. d. dec. 33. numer. 4. part. 1. recent.*

76 Et quando in venditione nominantur fructus pendentes, nec etiam reſpectu expenſarum, & laborerij prætendi poſſunt. *Ruin. conſ. 65. n. 6. lib. 1. Tiraqu. de retract. lignag. §. 15. gloſ. 1. num. 8.*

77 Eoque magis fructus pendentes, vt ſupra ſpectant ad emptorem, quia cum emptor ſit ſucceſſor ſingularis, non tenetur ſtare locationi, & ſic nec inquilino, nec Colono, ſed poteſt eos expellere, *l. emptorem, C. locat. l. ſi merces. §. 1 & l. qui fundum ff. locat. Socin. reg. 387. in princ. Duen. reg. 240. in princ. Mart. d. vot. 139. num. 1. Oſaſc. dec. 82. num. 1. Franc. dec. 216. nu. 1. Mantic. deciſ. 63. numer. 2. Rota poſt. Pacific. de Salu. deciſ. 143. numer. 1. Gregor. deciſ. 68. num. 1. Caualer. dec. 612. num. 7. & ſeqq.*

78 Sed concluſio, quod fructus pendentes ſpectant ad emptorem. Primò non procedit, quando emptor ſciuit, rem emptam fuiſſe alteri locatam, ſeù datam ad colendum, nàm tunc pars colonica non ſpectat ad emptorem, *Iaſ. in l. cum. Filio familias, n. 181. ff. de. leg. 1. Theſaur. deciſ. 55. nu. 4.* quæ opinio, etſi non tranſeat ſine difficultate, poteſt tamen procedere, vbi conſtat de huiuſmodi ſciētia, alias ſecus, nā cum agatur de facto alieno præſumitur ignorantia, *Rota in dicta Romana Caſaletti, §. Sicut etiam coram bon. mem. Card Sacrato. dec. 187. part. 1. recent.*

79 Et ſtante dicta ſententia emptor tenetur continuare in locatione *l. † mercedem, § vlt. ff. de act. empt. Caualer. dec. 612. n. 12.*

80 Quod tamen non haberet locum, quando locatio eſſet nulla, tunc enim nec actor, nec ſucceſſor tenetur continuare, *l. Lucius, vbi gloſ. in verbo, non conſenſiſſet, ff. ſol. matr. Surd. dec. 40. num. 4. verſ. ad deciſionem, Caualer. deciſ. 612. nu. 14.*

81 Secundò non procedit, vbi adeſt conſuetudo notoria locandi prædia ad coloniam, nàm tunc emptor non videtur poſſe ignorantiam allegare, prout ſequendo *Iaſonis* limitationem cenſuit Senatus Pedamontanus, teſte *Theſaur. d. deciſ. 55. numer. 5.* vbi

82 † quod ſi venditor eſt ruſticus, qui notoriè fundum ſua manu coluiſſet, aſſerit hoc caſu etiam partem colonicam ad emptorem ſpectare, iuxta opinionem *Gloſ. in l. Iulianus, §. ſi de fructibus in verbo exploratum. ff. de act. empt.*

83 Tertiò non procedit, quando fructus eſſent plenè maturi ſtatim recolligendi, & venditor iam manus in recollecta appoſuiſſet, ſciente emptore, tunc enim fructus non pertinent ad emptorem, *Couar. variar. reſol. libr. 1 capit. 15. numer. 7. verſ. ſecundo diligenter*, quem refert, & ſequitur *Theſaur. d. deciſ. 55. nu. 6.* vbi quòd alias fructus etiam maturi ſunt emptoris, qui videtur pluris emiſſe fundum ratione illorum, quod ex pretio modico, vel magno iudicabit prudens Iudex.

84 Concluſio verò, quod ſingularis ſucceſſor non tenetur ſtare locationi. Primò non procedit, quando eſt confectum inſtrumentum locationis, in quo partes, præuia ſtipulatione pro obſeruantia huiuſmodi contractus, obligant ſibi hinc indè omnia bona ſua, nam cum per locatorem fuerint conductori omnia bona, & ſic etiam res locata, vt ſupra, hypothecata, conductor habet ius hypothecæ in re, & ob id emptor tenetur ſtare locationi. hanc practicam ponit *Bart. in l. Emptorem, numer. 2. quem alij ibidem ſequuntur, C. locat. Duen. reg. 240. in ſeptima fall. Mart. d. vot. 139. numer. 7. Oſaſc. deciſ 82. numer. 9. verſ. quamuis Caualer. deciſ. 612. numer. 11. Greg. deciſ. 68. numer. 2.* etiamſi indigeret re locata pro ſuo vſu, *Beltramin. ad Gregor dict. deciſ. 68. num. 10.*

85 An autem ſtante hypotheca, poſſit ſucceſſor ſingularis expellere conductorem ſoluto ei intereſſe, tunc ſi adeſt tantum hypotheca generalis, poteſt, ſecus ſi adeſt hypotheca ſpecialis rei locatæ, vel iuramentum de non contraueniendo, quia tunc non poteſt *Beltramin. ad. Gregor. deciſ. 68. numer. 11.* vbi quod ita diſtinxit *Rota in Romana locationis Domus, 15. Ianuarij 1610. coram bon. mem. Ortembergo.*

86 Secundò non procedit, quando inter locatorem, & conductorem fuit factum pactum de non alienando rem locatam, & quod alias alienatio non valeat, & pro obſeruantia prædictorum locator obligauit, & hypothecauit conductori rem locatam, nàm tunc non poteſt dicta res locata in præiudicium conductoris alienari, *l. ſi. Creditor. §. vltimo. ff. de diſtract. pig.* quam practicam poſt alios, quos allegat, tradit *Iaſ. in l. Filius familias, §. Diui numer. 91. ff. de leg. 1.* vbi quòd hæc eſt melior practica, quam illa, quæ traditur per *Bart. in d. l. Emptorem, C. loc.*

87 Tertio non procedit in ſucceſſore ex cauſa neceſſaria, prout ex cauſa iudicati, nàm tunc ſucceſſor tenetur ſtare locationi, *Mart. d. vot. 139. numer. 6. Oſaſc. d. deciſ. 82. numer. 6. & ſequen. Franc. deciſ. 216. num. 5. Rota poſt. Pacif. de Saluſt. deciſ. 164. numer. 12. Caualer. deciſ. 612. numer. 10. Greg. deciſ. 68. numer. 8.* vbi quod in tranſlatione quæ fit per Iudicem, ſemper cenſetur reſeruatum ius Tertij.

88 Quartò non procedit, quando ſucceſſor ſingularis non ſuccedit in plenum ius Authoris ſui, nàm tunc tenetur ſtare locationi, *l. in venditione, §. 1. ff. de bon. aut. Iud. poſſeſſ. Duend. d. reg. 240. limit. 6. Franc. d. deciſ. 216. numer. 2. Rot. apud Pacific. de Salu. d. dec. 164. num. 11.*

89 Et idem iuris eſt, ſi Author, vel prædeceſſor plenum ius in re non habebat *Franc. d. deciſ. 216. numer. 4.*

90 Hinc infertur, quod cum immiſſus in Saluiano non acquirat per huiuſmodi immiſſionem plenum ius in re, tenetur ſtare locationi, *Rota apud Pacific. de Salu. deciſ. 164. numer. 10. & ſequen. Gregor. deciſ. 68. numer. 7. & ibi Beltram. numer. 12. Andr. dec. 109. num. 17.*

91 Quintò non procedit in emptore fructuum, qui tenetur ſtare locationi factæ per Dominum ante venditionem, *Soc. d. reg. 387. in vltim. fall. Franc. d. deciſ. 216. num. 2.*

92 Sex-

Digitized by Google

92 Sextò non procedit in ſucceſſore vniuerſali, qualis eſt hæres, qui tenetur ſtare locationi, *l. viam veritatis, C. loc. §. vltim. Inſtit. de locat. Couar. reſolut. cap. 15. numer. 1. Duen. dicta reg. 240. limit. prima, Caualer. deciſ. 612. n. 3. & ſeq.*

93 Septimò non procedit in ſucceſſore ſingulari, qui recuperat fundum vigore Pacti de retrouendendo, nàm is tenetur ſtare locationi, *Rota apud Pacif. de Saluſt. deciſ. 201. numer. 1. & ſequen.* vbi de communi, & quod hæc opinio eſt obſeruanda in practica, cum careat contradictore.

94 Octauò non procedit in ſucceſſore in beneficio, nam licet is ſit ſucceſſor ſingularis, *Caualer. deciſ. 436. numer. 4.* ſi tamen locatio fuit facta nomine

95 Eccleſiæ, & pro eius vtilitate tenetur ſtare Colono, ſecus ſi locatio fuit facta nomine proprio Prædeceſſoris, *Rota apud. Pacif. de Saluian. deciſ. 210. numer. 1. & ſequen.*

96 Alias limitationes ponunt *Soc. d. reg. 387. & Duen. d. reg. 240.* ad quos poterit in facti contingentia haberi recurſus.

97 Verum tamen conductor poteſt rem locatam alteri ſublocare, niſi aliter ſit conuentum, *l. nemo, C. locat. Carocc. de locat. part. 2 tit. de repetit. l. nemo. quæſt. 1. numer. 1. & numer. 3. fol. 93. Rota in Romana participationis, 23. Iannarij 1616. coram bon. memoria Vbaldo quæſt. deciſ. 208. part. 4 recent.*

98 Sed hoc procedit, quando ſublocatio fit æquè idoneo, & ad eumdem vſum, *Gloſ. in l. nemo, & ibi Alberic. in princ. & Bald. numer. 1. de locat.* vbi dicit hoc cordi tenendum, *Carocc. de locat. dicta quæſt. 1. numer. 1. & numer. 4. Caualer. deciſ. 286. numer. 4.*

99 At in Curia in omnibus ferè inſtrumentis locationum ſolet apponi pactum, primò quod conductor non poſſit in re conducta melioramenta facere, alias cedant in beneficium rei conductæ, & repeti non poſſint, ſecundò quod non poſſit eam ſublocare ſine conſenſu Domini, ſeù locatoris, tertio quod in fine locationis teneatur illam dimittere vacuam, & expeditam.

100 Et nihilominus Dominus Inquilino ſublocare volenti non poteſt ſine iuſta cauſa conſenſum denegare, *Caualer. d. deciſ 286. n. 4.*

101 Re autem locata ab aquis ſubmerſa, ita vt ad vſum deſtinatum deſeruire non poſſit, fit Conductori remiſſio mercedis pro rata rei peremptæ, *Paleota deciſ. 539. num. 2. & ſeq. part. 2. lib. 3. diuerſ.*

102 Et uidetur regulare, quod re in totum, vel pro parte perempta, fiat mercedis remiſſio non facta compenſatione cum annis fertilibus, quia Dominus non poteſt præſtare, quod Conductor vtatur re conducta, *l. ſi quis domum. §. fin. l. ſed addes, §. ſi quis cum annum, l. ſi quis fundum §. Imperator, & l. ex conducto in princ. & in §. ſi vis tempeſtatis, ff. locat. Bart. in l. ſi merces, §. vis maior, numer. 6. & ibi etiam alij, ff. locat. Imol. in capit. propter ſterilitatem, numer. 7. & ſeq. de locat. Bero in capit. potuit, numer. 174 verſic. intelligerem, de locat. Natt. conſ 349. numer. 9. Coccin. deciſ. 11.*

103 An autem plures Conductores teneantur ad ſolutionem Penſionis, ſeu affictus inſolidum, vel pro rata, ſi non conſtat de eorum obligatione inſolidum, cenſentur obligati pro virili *item quæritur §. duo rei, & ibi not. ff. l. ſi diuiſor. vbi Bald. numer. 1. & Salic. numer. 1. C. locat. Bald. conſ. 116. numer. 1. libr. 1. Ronchegall. in l. eamdem, in princ. numer. 112. ff. de duob. Reis.*

104 Sed hoc non procedit, quando inter Conductores eſt contracta ſocietas. *Ronchegall. in dicta l. eamdem n. 122. verſ. quod vero dixi, ff. de duob. reis.*

105 Plures verò Conductores inſolidum obligati, quoad Creditorem, ſeù Locatorem tenentur inſolidum, *l. ſi non ſinguli, C. ſi cert. petat. l. reos §. cum tabulis, ff. de duob. reis, Bald. in l. ſi diuiſa in addit. numer. 1. & ibi Salic. C. locat. Bart. in l. reos in princ. numer. 1. ff. de duob. reis, Bald. d. conſ. 216. numer. 4. verſ. ſi vero, Cran. con ſil. 77. numer. 3. verſ. hoc ita, Roncheg. in d. l. Reos, §. cum tabulis, numer. 21. & in d. l. eamdem, numer. 213. & numer. 222. ff. de duob. Reis, Caroc. de Loc par. 5. tit. de oblig. quæſt. 1. numer. 5. & numer. 9. & numer. 13. & ſeq. fol. 236.*

106 Quod procedit, etiam ſi negotium ad vnum eorum tantum peruenerit, vel res ad vnum ipſorum pertineat, *Bart. in dict. l. reos, numer. 1. Roman. conſ. 114. numer. 3. verſ. ex quibus, Adden. ad Butr. conſ. 41. in verb principaliter, Crau. conſ. 77. numer. 3. verſ. hoc ita, Ronchegall. in d. §. cum tabulis, numer. 7.*

107 Secus reſpectu ipſorum inter eos, nam ſi negocium ad vnum tantùm peruenerit, alter habetur pro Fideiuſſore, *Bart. in d. l. reos, nu. 1 ff. de duobus reis, Crau. d. conſ. 77. numer. 3. verſ. hoc ita.*

108 Denique à Decreto de exfractando, ſeù euacuando non datur appellatio ſuſpenſiua, *Bald. in l. vnica. numer. 5. in fin. C. ſi de moment. poſſ. agat. Alex in l. 1. numer. 91. & numer. 93. & ibi etiam Iaſ. numer 45. ff. ſolut. matrim. Boccac. ad conſtit. Aegid. d. li. 6. cap. 2. numer. 22. Contard. in d. l. vnica, lim. 3. num. 5. C. ſi de moment. poſſeſſ. agat. Scac. de Appel. quæſt. 17. limit. 6. membr. 2. num. 36.*

109 Et licet *Bald. Alex. & Iaſ.* loquantur de mandato decreto contra Fabrum malleantem propè Scholas, ſeu Cameram Doctoris, vel Scholaris, *Contard. verò, & Scacc.* loquantur de mandato decreto contra Scholarem, qui impedit ſtudium Socij, nihilominus idem Iuris eſt in Inquilino, & Conductore, nàm Doctores præfati fundamentum conſtituunt in ratione, quia talis cauſa celeritatem deſiderat, & ob id ex identitate rationis non datur appellatio, *DD. in l. fin. ff de Appellat. recip. Couar. pract. q. c. 23. num. 8. verſ. pari. ſanè iure, Marcheſ. de Comiſſ. appell. à Mand. de euacuan. par. 1. c. 1. n. 1. fol. 1073. & nu. 20. & ſeqq fol. 1075. Scacc. de appell. quæſt 17. limit. 6. memb. 5. num. 37. Magon. deciſ. Lucen. 15 numer. 19. & ibi Bonſerin. lit. A. Grammat. dec. 58. n. 15. & ſeq.*

110 Et eo magis quia Conductor Locatori quæſtionem dominij obijcere non poteſt, *Scacc. d. q. 17. lim. 6. memb. 6. n. 37. verſ. ratio,* ſed illam obijciens tenetur prius euacuare, quam de proprietate agat, *l. ſi quis conductionis, & ibi DD C locat. Marcheſ. de commiſ. appel. à Mand. de*

111 *euacuan. d. par. 1. c. 3. numer. 3.* vbi † quod ob id, regulariter & ordinariè loquendo, Signatura reſcribit cum clauſula exequutiua, *ſine præiudicio, & numer. 21. & ſeq. fol. 1075.*

112 Sed videtur diſtinguendum, Nàm aut fuit actũ actione locati, vel cõdictione, *l. ſi quis conductionis, C. locat.* ad relaxandam poſſeſſionem ob finitam locationem defectu lineæ, vel tempore, & tunc etiam ſi reus opponat rem eſſe ſuam, quia hęc euacuationis materia celerem expeditionem deſiderat, & Conductor non poteſt mouere Locatori quæſtionem dominij, cum alias dicatur ſpoliare, *Marcheſ. de Commiſ. appell. à Mand. de euacuan. par. 1. c. 1. n. 2. in fin, & numer 22. fol. 1075. Mantic. deciſ. 277. numer. 5. & ſeq. Seraph. deciſ. 117. numer. 1.*

113 Sicut † denegans ſoluere Penſiones, *Caualer. deciſ. 501. numer. 3. & deciſ. 531. numer. 1. & numer. 5. &*

114 † Spoliatus ſit in primis, & ante omnia reſtituendus, & tunc à Decreto, ſeù Mandato de exfractando, ſeù euacuando non datur appellatio ſuſpenſiua, *Barz. deciſ. Bonon. 115. numer. 10. Scacc. de appell. d. quæſt. 17. limit 6. memb. 6. numer. 37. & quæſt. 16. limit. 1 numer. 56. verſ. quinimo, Marcheſ. de Commiſſ. appell. à Mand. de euacuan. dicta par. 1. c. 1. numer. 21. & ſeqq.* in quibus terminis procedunt ſupra allegata, *verſ. & licet Baldus numer. 109. & verſ. & eo magis, quia, numer. 110.* & ob id Signatura hoc caſu reſcribit cum clauſula exequutiua *ſine præiudicio, Marcheſ. de Commiſſ. appellat. à Mand. de euacuan. d. par. 1. c. 1. numer. 1. & ſeq. ſeqq. & numer. 20. & ſeqq*

115 Eoquè magis ſi adſit obligatio Cameralis ad fauorem locatoris, *Scacc. d. q. 17. limit. 6. memb. 6. nu. 37. verſ. & maximè.*

116 Idemque iuris eſt in perſonis priuilegiatis, quibus ſupra *verſ. denique, numer. 108. Marcheſ. de Commiſſ.*

117 *appell. à Mand. de euac. dicta par. 1. §. 1. n. 1. & ſeq.* & † in caſibus in quibus locator poteſt expellere Conductorem,

Digitized by Google

rem, etiam non finita locatione, prout ſi ipſe vellet habitare domum pro ſuo vſu, & in ſimilibus caſibus, nam tunc quoque Domino, ſeu Locatori ad expellendum Inquilinorum actio ex locato competit *Marcheſ. de Commiſ. appell. a Mand. de euacuand. d. c. 1. n. 10. & ſeqq.* vbi reddit hac de re rationem.

118 Aut fuit actum virtute Inſtrumenti habentis exequutionem paratam, vel ſtatuti, vel Legis mandantis procedi ad executionem, aliqua exceptione non obſtante, & iam eſt finita locatio, & procul dubio à mandato de euacuando non datur appellatio ſuſpenſiua, etiam circumſcripto Statuto, *Scacc. de appellat. q. 16. limit. 1. nu. 56.*

119 Aut non conſtat locationem eſſe finitam, & Reus eam finitam eſſe negat, nec ſumus in caſu in quo locatio habeatur pro finita, & in Inſtrumento, vel Sententia non eſt opus locationi præfixum, vel agitur de reconductione tacita, & tunc etiam ſi exequutiuè fuerit actum appellari poſſe, ait *Scacc. de appell. d. q 16 limit. 1. n. 54.*

120 Aut deniq; non fuit actum actione locati nec conductione *d. l. ſi quis conductionis* virtute Inſtrumenti paratã exequutionem habentis, nec virtute priuilegij, vt ſupra, & ſumus in caſu in quo nullum ſupereſt Petitorium, quo damnum illatum detentationis, poſſit reparari, & dari ob id appellationem Colono, ſeu Conductori tantum ad longum tempus, tradit *Scaccia de Appell. q. 17. limit. 6. memb. 8. numer. 18. & numer. 24.* ratione ſcilicet detentationis, vt per *Oſaſ. deciſ. 25. numer. 11. verſ. ſimiliter* dicimus, & in his terminis procedere *Saluſt Tiber. in Prax. lib. 2. cap. 45. numer. 1.* vbi quod a Mandato de euacuando, quando, vt ſupra, nullum ſupereſt Petitorium, appellationem dari obſeruat Signatura.

121 Verum hoc non procedit in Inquilino, nullum ius in Domo, ſeù re locata, præter ſolam, ac nudam detentationẽ habente, nam is à Decreto de euacuando, ad effectum ſuſpenſiuum, appellare non valebit, licet in Petitorio præiudicium reparari non poſſit, vt tradit *D. Io. Bap. Marcheſ. qui fuit Vir Signaturæ Referend. & Decanus, ac vnus ex Prælatis votantibus*, cui ob id in ijs, quæ Signaturæ obſeruantiam, & Praxim concernunt, eſt omninò credendum, tamquam teſti de viſu, *in tract. de Commiſſ. Appell. a Mand. ac euacuand. d. par. 1. c. 1. nu. 20. & ſeqq.* vbi rationes huius rei adducit, adducens, *Oſaſc. deciſ. 25. nu. 10. & ſeq.* loqui in poſſeſſorio annexam proprietatem habente, & in materia iuriſdictionis diuerſa.

De Spolio & Reintegratione. Pars II. Cap. XIV.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio Tituli ad præcedentes.*
2 *Spoliatus, qui vult agere ad poſſeſſionem recuperandam, debet conficere Monitorium.*
3 *Monitorium in Iudicio recuperandæ, & eius Formula.*
4 *Curſor exequitur Monitorium perſonaliter, illudque exequutum, ac ſubſcriptum in actis reproducit.*
5 *Adnotatio reproductionis Monitorij in actis, & eius Formula.*
6 *Proteſtatio Rei contra Monitorium, & eius Formula.*
7 *Actor in Iudicio Spolij debet, parte citata, probare duo extrema, & quare.*
8 *Articuli probandi in Iudicio ſpolij, & eorum Formula.*
9 *Ad Articulorum admiſsionem, & Teſtium examen proceditur citata Parte, & ſeruatis ſeruandis.*
10 *Extrema in Spolio poſſunt multo magis probari per Inſtrumenta, ſi adſunt, & per alia probationum genera, ſeruatis ſeruandis.*
11 *Reus poteſt probare exceptiones, quas habet, iiſdem modis, quibus Actor poteſt ſua probare incũbentia.*
12 *In termino ad dicendum contra quomodo actor proteſtari, & Iudex Iura, & Articulos admittere debeat.*
13 *Facta mixtura, Actor poteſt ſuſpendere Petitorium, & quare.*
14 *Citatio ad libellandum in termino ſubſtantiali, & eius Formula, & Proceſſus.*
15 *Citatio ad articulandum in termino ſubſtantiali & eius Formula, & Proceſſus.*
16 *Citatio ad videndum reiterari terminos ſubſtantiales, & reintegrari ad poſſeſſionem, & eius Formula, & proceſſus.*
17 *Citatio ad videndum reiterari, & ad Sententiam & eius Formula, & proceſsus.*
18 *Cedula Sententiæ ſuper reintegratione ad poſſeſsionem, & eius Formula.*
19 *Si Reus ex re occupata percipit fructus, & condemnandus ſit ad eorum reſtitutionem, quomodo ferenda Sententia.*
20 *Cedula Sententiæ ſuper reintegratione, necnon fructuum reſtitutione, per capita ſeparata, & eius Formula.*
21 *In ſummario Poſſeſſorio recuperandæ lata Sententia niſi aliud obſiſtat, poteſt ſtatim expediri Mandatum de reintegrando.*
22 *Mandatum de reintegrando, & eius Formula.*
23 *Appellare volens debet in hoc iudicio, obtenta Superſeſſoria parte citata, cauſam in plena Signatura proponendam curare.*
24 *Interpoſitio appellationis coram Iudice à quo, & eius Formula, & reſponſio de Apoſtolis.*
25 *Cedula appellationis, & eius Formulæ.*
26 *Commiſsio in plena Signatura proponenda in Iudicio recuperandæ, & eius Formula.*
27 *Signatura quomodo reſcribat, ſi fuerit appellatum à Sententia lata in Iudicio poſſeſſionis recuperandæ.*
28 *Si eſt locus vlteriori exequutioni, Exequutores procedunt ad reintegrationem, & Actuarius de ea conficit publicum Inſtrumentum.*
29 *Inſtrumentum ſuper executione in vim Mandati de reintegrando, & eius Formula.*
30 *Si Sententia quoad fructus, intereſſe, & expenſas tranſiuit in iudicatum, quomodo ad liquidationem, & taxationem ſit procedendum.*
31 *Si liquidatio fructuum, & intereſſe ſit facienda in partibus, quomodo ſit in cauſa procedendum.*
32 *Citatio ad videndum taxari, & liquidari intereſſe, & fructus, ſcuta 20. monetæ non exceden. & eius Formula, & proceſſus.*
33 *Productio notulæ intereſſe, & fructuum, & eius Formula.*
34 *Liſta, ſeu notula fructuum, & intereſſe, & eius Formula.*
35 *Intimatio, qualiter Dominus relaxauit Mandatum pro fructibus liquidatis, & eius Formula.*
36 *Intimatione executa, & reproducta, ſi Pars in termino illius non docet de exceſsiua liquidatione, proceditur ad expeditionem, & executionem Mandati.*
37 *Si Expenſæ, vel intereſſe, & fructus excedunt ſcuta viginti monetæ, quomodo procedendum ad liquidationem, & taxationem.*
38 *Citatio ad videndum taxari, & moderari Expenſas, ſcuta 20, monetæ excedentes, & eius Formula, & proceſſus.*
39 *Productio liſtæ Expenſarũ in actis, & eius Formula.*
40 *Liſta Expenſarum liquidatarum ab actuario, & eius Formula.*
41 *Citatio ad videndum taxari, & liquidari fructus ſcuta viginti monetæ excedentes, & eius Formula, & proceſſus.*

42 Iudex

Digitized by Google

42 *Iudex poteſt decernere mandatum pro expenſis, & fructibus liquidatis non ſolum niſi infra tres ſed etiam infra longiorem terminum ſibi beneuiſum.*

43 *Sentiens ſe læſum, debet appellare ab exceſſiua taxatione infra decem dies poſt factum Decretum.*

44 *Interpoſitio appellationis ab exceſſiua liquidatione, & eius formula, & reſponſio de Apoſtolis.*

45 *Cedula appellationis ab exceſſiua taxatione, ſeu liquidatione, & eius Formula.*

46 *Commiſſio cauſæ appellationis ab exceſſiua taxatione Expenſarum, & eius formula.*

47 *Commiſſio appellationis ab exceſſiua liquidatione fructuum, & eius formula.*

48 *Si ab exceſſiua taxatione, ſeu liquidatione non fuerit appellatum, vel appellatio remanſerit deſerta, ſeruatis quatuor terminis ſeruari ſolitis, & nihil quod releuet docto, proceditur ad vlteriora.*

49 *Citatio ad videndum relaxari Mandatum, aliàs decretum pro Expenſis, ſeu fructibus liquidatis, & eius formula.*

50 *Elapſo termino in Decreto contento, intimatione reproducta, poteſt expediri Mandatum.*

51 *Mandatum executiuum pro expenſis taxatis, ſeu fructibus liquidatis & eius Formula, & quomodo procedatur ad eius relaxationem virtute obligationis Cameralis.*

52 *Poſſeſſorium recuperandæ non eſt minus frequens alijs in foro, ideo poſt alia etiam de illo agendum erat.*

53 *Recuperatio poſſeſſionis quid ſit.*

54 *Agens ad recuperandam poſſeſſionem dicitur agere ſpolio.*

55 *Spolium pluribus modis vſurpatur remiſſiuè.*

56 *Spolium quid ſit.*

57 *Spolium quotuplex ſit.*

58 *Vis quotuplex ſit, & quomodo fiat.*

59 *Vis expulſiua quando fieri dicatur, & quando ablatiua, & quando compulſiua, & quæ remedia pro ſingulis competant.*

60 *Interdictum vnde vi, quando, & contra quos competat.*

61 *Vt ſpoliatio facta à Procuratore repellat ab agendo debet conſtare de ratificatione facta à Domino perfectè ſciente omnes eius qualitates.*

62 *Condictio Triticaria pro quo, & quando competat.*

63 *Condictio incerti, cui, & pro quibus competat.*

64 *Officium Iudicis cui, & contra quem competat.*

65 *Condictio Indebiti quando competat.*

66 *Actio in factum cui, & ad quid competat.*

67 *Aequitas* l.ſi me, & Titium, ff. ſi cert. petat. *quando competat.*

68 *Condictio ex* l.ſi coloni, C. de Agric. & Cenſit. *cui, & contra quem competat.*

69 *Quæ remedia reſtitutoria competant pro re mobili, & immobili, & quæ pro ea, quæ computatur inter immobilia, & pro incorporali.*

70 *Remedium* cap. reintegranda, *cui, & pro quibus competat.*

71 *Condictio ex* cap. ſæpè de reſtit. Spoliat. *cui, & contra quem competat.*

72 *Condictio ex* l. authoritate, C. vnde vi, *quando & cui competat.*

73 *Condictio ex* l. ſi quis conductionis, C. locat. *cui, & contra quem competat.*

74 *Remedium* l. inuaſor, C. vnde vi, *cui & quando competat.*

75 *Remedium* l. meminerint, C. vnde vi, *cui, & quando competat.*

76 *Condictio* l. ſi quis in tantam, C. vnde vi, *quando competat.*

77 *Condictio ex* l. conductores, C. locat. & l. non ab re, C. vnde vi. *contra quem competat.*

73 *Condictio* l. cum à te, ff. de vi, & vi armat, *contra quem competat.*

79 *Condictio ex* l. fin. C. vnde vi, *contra quem competat.*

80 *Remedium* cap. frequens, de reſtit. ſpol. in 6. *cui & contra quem competat.*

81 *Condictio ex* l. fin. C. de acquir. poſſeſſ. *cui, & contra quem competat.*

82 *Remedium*, l. fin. de præter. pign. *cui, & ad quid detur.*

83 *Remedium ex* l. 1. C. ſi per vim, vel alio modo, *quando, & contra quem detur.*

84 *Interdictum* Quorum bonorum *pro quibus competat remiſſiuè.*

85 *Actio, quod metus cauſa, cui, quando, & contra quem competat.*

86 *Actio de dolo quando competat.*

87 *Edictum Diui Marci contra quem competat.*

88 *Intentans aliquod ex remedijs pro recuperanda poſſeſſione competentibus, non debet ſe ad illud reſtringere, & quomodo debeat alia remedia includere in monitorio, ſeu libello.*

89 *Clauſula*, & alias opponi &c. & deducens &c. *quid operatur remiſſiuè.*

90 *Quæ remedia de facili locum habeant in iudicio Spolij, niſi probata mala fide Poſſeſſoris, vel dolo, vel violentia.*

91 *Spolium probatur ex duobus extremis, poſſeſſione ſcilicet antiquiori Spoliati, & receptiori Spoliantis.*

92 *Poſſeſſio eſt probanda de tempore commiſſ. Spolij.*

93 *Probans ſe antea poſſediſſe, præſumitur continuaſſe vſque ad tempus commiſſi Spolij, licet actum Spolij non probet.*

94 *In Curia paſſim conceditur redintegratio, probata antiquiori poſſeſſione ſpoliati, & iuniori Spoliantis.*

95 *Probata antiquiori poſſeſſione Spoliati, & recentiori ſpoliantis, eo ipſo remanet probatum ſpolium re ipſa.*

96 *Primum extremum, hoc eſt antiquior poſſeſſio ſpoliati requirit plenam, & concludentem probationem.*

97 *Primum extremum in Spolio, de Stylo Rotæ, requirit probationes exactiſſimas, & clariſſimas.*

98 *Sine primo extremo non datur actio Spolij.*

99 *Spolium dicitur creatum, ſtatim ac quis eſt à ſua poſſeſſione deiectus.*

100 *Actio ſpolij datur etiam ad detentationem, & ad ſtatum.*

101 *Primum extremum in Spolio probatur per Inſtrumentum adeptæ poſſeſſionis, dum poſſeſſio erat vacans.*

102 *Primum extremum in Spolio probatur ex Inſtrumento venditionis cum clauſula conſtituti.*

103 *Primum extremum in Spolio probatur per confeſſionem partis.*

104 *Primum extremum in Spolio probatur ex executione, & adiudicatione bonorum.*

105 *Primum extremum in Spolio probatur ex Teſtibus.*

106 *Primum extremum in ſpolio probatur ex Mandato, Subhaſtatione, & deliberatione, facta contra Spoliatum.*

107 *Primum extremum in Spolio probatur, tàm ex confeſſione expreſſa, quàm tacita.*

108 *Primum extremum in Spolio probatur ex locatione, ac ſolutione affictuum.*

109 *Primum extremum in Spolio probatur ex relatione Nuncij, cui in dubio creditur.*

110 *Primum extremum in ſpolio probatur ex actu exequutionis Mandati, & apprahenſionis poſſeſſionis, & alijs modis.*

111 *Primum extremum in Spolio antiquo probatur leuioribus probationibus.*

112 *Primum extremum in Spolio antiquo probatur ex probationibus præſumptiuis.*

113 *Pri.*

Digitized by Google

113 *Primum extremum in ſpolio antiquo probatur per Teſtes de fama.*

114 *Secundum extremum, ſcilicet poſſeſſio iunior Spolianns, probatur leuioribus probationibus.*

115 *Secundum extremum in Spolio probatur per ſuſtentationem Litis cum adminiculis.*

116 *Secundum extremum in Spolio probatur ex ſola litis ſubſtentatione.*

117 *Necnon ex inſtrumento adeptæ poſſeſſionis.*

118 *Ex commiſſione.*

119 *Ex confeſſione.*

120 *Per Teſtes, & alia probationum genera.*

121 *In Beneficialibus vltra duo extrema in ſpolio debet probari titulus ſaltem coloratus.*

122 *In Spolio Iudiciali, vltra duo extrema, debet probari, quod Iudex nulliter proceſſerit, aut alias iniuſtè, aut iuris ordine non ſeruato.*

123 *Iudex nulliter procedens dicitur ſpoliare, prout quando non ritè, nec rectè procedit.*

124 *Iudex nulliter, ſeu iniuſtè procedens dicitur procedere, vt priuatus, non vti Iudex.*

125 *Vbi adeſt inſtantia Partis, ipſa dicitur ſpoliare, non Iudex.*

126 *Spoliatus à Iudice, nulliter, ſeu iniuſtè procedente eſt reſtituendus, ſicut Spoliatus a priuato.*

127 *Nullitas, ad hoc vt Iudex ſpoliare dicatur, debet eſſe euidens, ita vt nullo velamine celari poſſit.*

128 *Iniuſtitia autem debet eſſe adeo notoria, vt velari nullo modo valeat.*

129 *Nullitas, vel iniuſtitia notoria, vt intret Spolium debet probari ex eiſdem actis, non ex nouiter deductis.*

130 *Si Iudex ritè, & rectè proceſſit, non intrat Spolium.*

131 *Si poſſeſſio fuit capta propria authoritate, & non cum interuentu Executoris, licet Sententia, & Mandatum præceſſerit, intrat Spolium.*

132 *Spoliatus eſt in primis, & ante omnia reſtituendus.*

133 *Spoliatus eſt ante omnia reſtituendus tam de æquitate, quàm ex neceſſitate.*

134 *Etiamſi ſpoliatus bona ſi le non poſſideat, & quare.*

135 *Etiam ſi ſpoliatus ſit Prædo.*

136 *Prædo ſi conſtat notoriè cum eſſe talem, in Beneficialibus, vel contra Dominum, non reſtituitur ante omnia.*

137 *Spoliatus etiam facto Iudicis nulliter vel iniuſtè procedentis reſtituendus eſt ante omnia.*

138 *Si Poſſeſſorium contineat mixturam, Spoliatus non reſtituitur ante omnia.*

139 *Qui facto, vel culpa ſua cecidit à poſſeſſione, non reſtituitur ante omnia.*

140 *Etiam ſi huiuſmodi factum proceſſerit metu Cenſurarum.*

141 *Qui facto ſuo cecidit à Poſſeſſione ſub aliqua conditione, quæ non fuit adimpleta, eſt reſtituendus adhuc ante omnia.*

142 *Dum clarè non conſtat, quod Spoliatus ceciderit à poſſeſſione facto ſuo, adhuc reſtituendus eſt ante omnia.*

143 *Spoliatus, ſi notoriè conſtat de dominio Spoliantis & de ipſius Spoliati non iure in petitorio, non reſtituitur ante omnia.*

144 *Exceptio non iuris ſpoliati, vt includat ſpolium, debet eſſe adeo notoria, vt contrarium in petitorio probari non poſſit.*

145 *Vt exceptio dominij claudat Spolium debet notoriè conſtare de dominio ſeu bono iure, per rem indicatam aut confeſſionem partis.*

146 *Reintegratio non retardatur per exceptiones reſpicientes petitorium.*

147 *Spolio ante omnia non purgato, Spoliator non poteſt audiri etiam ſi conſtet de bono iure in petitorio.*

148 *Spoliator non doloſus auditor, ſpolio ante omnia purgato, ad effectum euitandi carceres, ſtante clauſula* arbitrio, *vt fructus, & expenſæ reſeruentur in fine Litis, ſtante clauſula,* conſtito de paupertate.

149 *Purgatio ſpolij conſiſtit non ſolum in reſtitutione bonorum, ſed etiam fructuum, expenſarum, damnorum, & intereſſe.*

150 *Spoliator non auditur, niſi in omnibus purgato ſpolio vſque ad obolum.*

151 *Purgatio ſpolij non retardatur per exceptiones, quæ ſunt claræ, & concludentes.*

152 *Exceptio ſpolij non obſtat in alio iudicio, niſi quando interueuit vis compulſiua, vel ablatiua, ſi agitur de re diuerſa, ſecus ſi de ea re in qua eſt commiſſum ſpolium.*

153 *Spolium ſi fuit violentum obſtat exceptio ſpolij, etiam in alio iudicio, & re diuerſa.*

154 *Spolium iudiciale non poteſt dici violentum, niſi ſit commiſſum cum vi expulſiua, Iudice, & Satellitibus præſentibus.*

155 *Spolium vt poſſit dici purgatum, requiritur, quod poſſeſſio transferatur in ſpoliatum, & apud eum remaneat.*

156 *Si res eſt perpetua, vel haberi non poteſt, quomodo Spolium ſit purgandum.*

157 *Effectus reintegrationis eſt, vt ſpoliatus reſtituatur eo meliori modo, quo fieri poteſt.*

158 *In ſpolio ſimplici etiam iudiciali, & interdictis, regulariter fructus veniunt à die motæ litis tantum.*

159 *In ſpolio attentato,* vel *violento, vel attenta mala fide poſſeſſoris veniunt fructus à die Spolij.*

160 *Non ſolum percepti, ſed etiam qui percipi potuerunt.*

161 *Malæ fidei poſſeſſor condemnatur in fructibus, qui veriſimiliter percipi potuerunt*

162 *Rota antiqua videtur tenuiſſe ad purgationem ſpolij, quo ad fructus, & expenſas, ſufficere oblationem liquidorum, cum depoſito iulij vnius, & obligatione ſoluendi reſiduum facta liquidatione.*

163 *Rota moderna in materia ſpolij, & attentatorum dicit non ſufficere oblationem, & depoſitum, ſed requirit realem reſtitutionem, ſepè decidit.*

164 *In Rota petens ad vlteriora procedi liquidat fructus, & expenſas, vel impetrat commiſſionem cum præfixione termini Aduerſario ad liquidandum.*

165 *In commiſſione adeſt clauſula* parito iudicato, *vel alia ſimilis, tunc requiritur actualis ſolutio, vel commiſſio cum præfixione termini ad liquidandum.*

166 *Expenſæ ſi ſunt modicæ, & cauſa fuit commiſſa in Rota cum clauſula,* arbitrio *ſufficit depoſitum iulij vnius cum obligatione ſoluendi reſiduum facta liquidatione, vt poſſit ad vlteriora procedi.*

167 *In expenſis extraiudicialibus ſufficit depoſitum iulij vnius cum obligatione ſoluendi reſiduum facta liquidatione.*

168 *Paupertas non ſuffragatur, vt quis audiatur, ſpolio ante omnia non purgato.*

169 *Spoliator non doloſus, obtenta commiſſione cum clauſula* arbitrio Rotæ, & conſtito de paupertate, *poteſt audiri, dimiſſa poſſeſſione tantum alijs reſeruatis in fine litis.*

170 *In expenſis, & iudicijs non priuilegiatis ſufficit depoſitum iulij vnius cum oblatione, & fideiuſſione ſoluendi reſiduum, facta liquidatione.*

171 *Spolium vltimum eſt ſemper purgandum.*

172 *Primum ſpolium, ſi fuit violentum, eſt ante omnia purgandum.*

173 *Spo-*

Digitized by Google

173 *Spolium attentatum,licet ſi primum, eſt tamen antè omnia purgandum.*
174 *Secundum ſpolium incontinenti factum poſt primum non eſt purgandum,& quare.*
175 *Secundum ſpolium incontinenti factum poſt primum lite pendente, tanquàm attentatum, eſt ante omnia purgandum.*
176 *Actio ſpolij eſt in rem ſcripta.*
177 *Si Actio ſpolij datur hæredi,& ſucceſſori,poteſt eam proſequi,& intentare ex perſona Defuncti.*
178 *Spolium ſi fuit commiſſum poſt mortem Defuncti hæres non poteſt ex perſona Defuncti agere ſpolio.*
179 *Actio ſpolij non competit ex perſona propria agenti, qui nunquàm fuit in poſſeſſione.*
180 *Actio ſpolij competit contra hæredes, & ſingulares ſucceſſores,vti poſſeſſores.*
181 *Actio ſpolij competit contra quoſuis ſucceſſores, ad quos peruenit res ſuper qua fuit commiſſum ſpolium etiamſi bona fide poſſideant.*
182 *Actio ſpolij compepit contra eum,in quem influit ſpolium virtute decreti nulli,& quando.*
183 *Actio ſpolij competit etiam pro rebus mobilibus.*
184 *Actio ſpolij competit pro recuperatione poſſeſſionis quæſitæ per clauſulam* Conſtituti.
185 *Si agitur contra Conſtituentem, non eſt neceſſe probare eius poſſeſſionem de tempore Conſtituti, aliàs ſecus.*
186 *Actio ſpolij etiam ex* can. reintegranda, *præſcribitur ſpatio triginta, vel quadraginta annorum.*
187 *Spoliator doloſus, aut violentus, nunquam præſcribit.*
188 *Reintegratio à poſſidente ciuiliter cenſetur intentata per recuperationem naturalem.*
189 *Executione à Iudice nulliter, vel notoriè iniuſtè procedente facta contra eum, qui non habet ſe pro ſpoliato, non dicitur in ſua poſſeſſione priuatus.*
190 *Non habenti ſe pro ſpoliato competit Manutentio.*
191 *Si quis habet ſe pro ſpoliato, vel ſe ſpoliatum fatetur non poteſt obtinere Manutentionem.*
192 *Actor ſpolio debet concludere, ſe ad poſſeſſionem à quo deiectus eſt,reintegrari.*
193 *Qui poſſeſſionem ſpoliantis approbauit, non poteſt obtinere Manutentionem.*
194 *Pro ſpoliato ſe habere pendet ab animo.*
195 *In dubio quis non præſumitur habere ſe pro ſpoliato.*
196 *Qui petit manuteneri, non cenſetur habere ſe pro ſpoliato, etiam ſi ſubdat, & quatenus opus,ſit redintegrari.*
197 *Petens redintegrari, ſi petitio eſt æquiuoca non videtur amittere poſſeſſionem ciuilem,quam animo retinet,ſed agere pro recuperatione naturalis.*
198 *Dicens ſe ſpoliatum,& petens a Iudice reintegrari, niſi aliundè colligi poſſit eum retinere animo ciuilem, cenſetur fateri penes Aduerſarium eſſe vtramque poſſeſſionem.*
199 *Materia retentionis poſſeſſionis ciuilis pendet ab animo,& ob id eſt ex circumſtantijs verborum, & factorum terminanda.*
200 *Sinens labi decennium,antequam agat pro recuperatione naturalis ab alio occupatæ, cenſetur habere ſe pro ſpoliato ratione ciuilis.*
201 *In incorporalibus, qui patitur exercitum actuum etiamſi non ſit lapſum decennium, amittit quaſi poſſeſſionem.*
202 *Si poſſeſſio naturalis eſt vacans,non cenſetur amiſſa ciuilis, ex quo quis diſtulerit recuperare naturalem vltra decennium.*
203 *Iudicium ſpolij eſt priuilegiatum nè poſſit cumulari Petitorio cum poſſeſſorio.*
204 *Spolium ſi eſt turbidum, Rota ſolet exercere arbitrium pro cumulatione Petitorij cum poſſeſſorio, ſequeſtrata poſſeſſione.*
205 *A ſententia lata in poſſeſſorio recuperandæ, & eius ſpeciebus non datur appellatio.*
206 *Etiam in terris Eccleſiæ, attenta Aegidiana.*
207 *In poſſeſſorio recuperandæ, quando ſententia eſt nulla, vel notoriè iniuſta, datur appellatio etiam virtute Aegidianæ.*
208 *Signatura dato fumo nullitatis, vel notoriæ iniuſtitiæ, ſi cauſa eſt extra Rotam, ſolet de æquitate committere eidem Iudici, vt prauia repoſitione iterum audiat.*
209 *Lata ſententia in ſpolio ſtatim fit executio reſpectu poſſeſſionis, ſed non reſpectu fructuum, expenſarum, & intereſſe, nam quo ad hæc datur appellatio.*
210 *Lata ſententia in ſpolio, dum fit ſtatim executio reſpectu poſſeſſionis fit etiam reſpectu fructuum pendentium, qui ſunt pars rei.*
211 *Iudex quomodo appellanti in cauſa ſpolij ſoleat reſpondere de Apoſtolis.*
212 *A ſententia lata in poſſeſſorio reintegrandæ, continente mixturam datur appellatio.*
213 *A ſententia lata ſuper ſpolio, nullitate, & attentatis,ratione mixturæ datur appellatio.*
214 *A ſententia lata ſuper ſpolio attentato datur appellatio.*
215 *A ſententia concedente reintegrationem,& declarante, ſpoliantem incidiſſe in pœnam facientis vim datur appellatio,& quando hoc procedat.*
216 *A ſententia lata in remedio recuperandæ ex* can. redintegranda, *datur appellatio quod procedit etiam in terris Imperij,& foro ſæculari.*
217 *Conſtitutio Aegidiana remouet appellationem in terris Eccleſiæ, etiam ſi fuerit intentatum remedium* can. redintegranda.
218 *In terris Imperij in foro ſæculari, licet fuerit intentatum remedium* can. redintegranda, *non datur appellatio, ex veriori, & in praxi ſeruata opinione.*
219 *A ſententia lata contra actorem ſpoliatum, de iure communi datur appellatio.*
220 *Aegidiana prohibet in mero poſſeſſorio appellationem tam actori, quam reo.*
221 *Signatura in quibus caſibus reſcribere ſoleat cum clauſula,* quatenus ſit locus Ægidianæ.
222 *In reliquis in materia ſpolij ad quas recurrendum.*

De Spolio & Reintegratione, Pars Secunda. Cap. XIV.

1 QVoniam poſſeſſio adepta & continuata aliquando amittitur, ideò poſt interdicta adipiſcendæ, & retinendæ, videndum eſt per neceſſe de interdicto A recuperandæ. A

2 Si quis igitur ſua poſſeſſione ſpoliatus fuerit, & pro ſpoliato ſe habuerit, ſi vult illam recuperare debet agere in ſpolio in vim dicti interdicti recuperandæ, præuio monitorio, vt infra videlicet.

3 De mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D. A. C. ſiuè R. P. D. NN. eius in ciuilibus Locumtenentibus,& ad inſtantiam NN. principalis, exponentis, ſe aliàs fuiſſe in pacifica poſſeſſione vnius vineæ, extra portam N. iuxta ſuos notiſſimos fines, ſuis loco, & tempore exprimendos,& verificandos,omni &c.

Tenore præſentium.

Moneatur NN. ex aduerſo principalis, quatenus, infrà triduum proximum,ſub 500. ducatorum &c. alijſque &c. pœnis,debeat d. D. Inſtantem in, & ad poſſeſſionem d. vi-

vineæ, ac illius annexorum iurium, pertinentiarum, ac membrorum quorumcunque, reintegraſſe, repoſuiſſe,& reſtituiſſe,& reſtitutum repoſitum, & reintegratum manutenuiſſe,defendiſſe,& conſeruaſſe, ac de fructibus, redditibus, & prouentibus à die ſpolij decurſis,& in futurum decurrendis eidem reſpondiſſe,& ſatisfeciſſe, damnaque expenſas, & intereſſe præmiſſorum cauſa, & occaſione paſſa &c. patien &c.ac liquidan.&c. refeciſſe, mandatumque de reintegrando &c. manutenendo &c. ac aliud, deſuper neceſſarium, & opportunum, decerni, concedi, & relaxari; ius & iuſtitiam miniſtrari,aliaque deſuper neceſſaria, & opportuna fieri vidiſſe, præſentibus paruiſſe, in vim interdicti reintegrandæ, aut alterius remedij poſſeſſorij magis, vtilis, & proficui d.Inſtanti competen. Deducen.&c. implor.&c.non ſolum vt ſupra,ſed omni alio meliori modo &c.vt ſi quis &c.compareat &c. alioquin &c. NN.Notarius. Locus † Sigilli.

4 Curſor exequitur Monitorium perſonaliter, & de hoc in pede illius facit fidem, & ſucceſſiuè illud reproducit in actis, quæ reproductio adnotatur ab actuario, vt infra videlicet.

Pro NN.contra NN.

5 Coram Domino,meq.&c NN.Sanctiſſ.D.N.Curſor retulit ſe ad inſtantiam NN.perſonaliter monuiſſe NN.prout in folio, tenoris &c.omni &c.

6 Exaduerſo pars monita infra triduum ad libitum proteſtatur in actis, negando monitorium, vt infra videlicet.

Pro NN contra NN.

In officio &c. NN. negando monitorium,dixit narrata, prout narrantur, non fuiſſe, nec eſſe vera, & ad petita prout petuntur, non teneri, ideò nihil fieri, niſi ſeruatis ſeruandis, verificatis, verificandis &c. aliàs &c. omni &c.

7 In Spolio actor tenetur probare, parte citata, duo extrema ſcilicet ſe olim poſſediſſe rem,de qua eſt controuerſia, & reum eam ad preſens poſſidere, & poſſunt formari articuli, vt infra videlicet, & aliàs mutatis mutandis, ſecundum contingentiam facti.

8 Articulos infraſcriptos dat, facit, exhibet, & producit Procurator, & eo nomine NN.contra, & aduerſus NN. petens recipi, & admitti, & ſuper eis Teſtes inducendos, ſeruatis ſeruandis, examinari, ad ſuperfluam tamen probationem non ſe aſtringens &c.ſaluo iure &c.non ſolum vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

In primis hic loco Articulorum repeti omnia iura in quantum &c. ex quibus &c. licèt &c.tamen &c. ad maiorem cautelam, quatenus opus ſit,probare vult,& intendit,

1 Che la verità fù,& è,che il d.NN.Articulante dall'anno N. ſino all'anno N. ha continuamente poſſeduto vna vigna poſta nel diſtretto di Roma, fuori di porta N. in loco detto N.à lato alli beni di NN e di NN la via, & altri,della quale hà ſempre preſo, e riceuuto li frutti à tempi debiti dalli ſuoi Vignaroli, & affictuarij, e come meglio li Teſtimonij informati diranno la verità del fatto, è così &c.

2 Che la verità fù,& è che l'iſteſſa Vigna ſopradetta in corpo, e ſoſtanza al preſente è occupata indebitamente da d.NN.auuerſario e come meglio li Teſtimonij informati deporranno la verità del tutto, e così &c.

3 Che delle dette coſe ne fù,era,& è publica voce, & fama, publico, & notorio, palam &c.

Hos pro nunc &c. ſaluo iure &c. deducen. &c. non ſe aſtringens &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni meliori modo &c.

Nomi de' Teſtimonij N.N.N.N.N.N.N.& altri da nominarſi.

9 Ad quorum quidem Articulorum admiſſionem, & Teſtium examen proceditur, Parte citata ad dicendum contra, & aliàs, vt ſupra in alijs Poſſeſſorijs, & prout dictum eſt ſup *p.1.c.11.n.2.& ſeqq.*

10 Et poſſunt prædicta probari non ſolum per Teſtes, ſed etiam,& multo magis per Inſtrumenta, & ſcripturas, citata Parte ad dicen. contra iura, vt ſupra *p.1.c.2.n.10.& ſeqq.* ac etiam per alia legitima probationum genera.

11 Similiter Reus conuentus ſuas exceptiones, ſi quas habet poteſt iiſdem modis probare, illaſque prout de iure deducere, vt ſup. in alijs Poſſeſſorijs, & iuxta ſuperius tradita *p.1.c.7. & 8.* & aliàs mutatis mutandis ſecundum contingentiam facti.

12 Sed in termino citationis ad dicendum contra iura, vel contra Articulos, Actor debet proteſtari, non admitti in præiudicium ſummarij poſſeſſorij intentati, & Iudex pariter debet huiuſmodi iura & articulos admittere cum ſolita clauſula, *ſine præiudicio* vt ſupra *p.2.c.6.n.16.* & Articulos etiam cum clauſula *ſaluo iure impertinentium & non admittendorum*, prout latius dictum eſt ſupra *p.1.c.8.n 20.& c.10 n.5.& c.11.n.2.*

13 Facta verò mixtura Petitorij cum Poſſeſſorio poteſt Actor,nè cauſa appellabilis efficiatur, ſuſpendere Petitorium, prout in alijs Poſſeſſorijs ſummarijs, vt dictum eſt ſupra *p.2.c.6.n.17.& ſeq.*

Denique probatis probandis, actitatoque proceſſu obſeruantur termini ſubſtantiales, videlicet.

A.C.N.

14 Citetur NN.exaduerſo principalis ad libellandum, ad p.d.ad articulandum ad 12.ad dicendum contra Articulos,ad producendum omnia,ad dicendum contra producta ad 2. ad declarandum iurandum de calumnia, ad p.d. in terminis ſubſtantialibus Inſtante NN principali, ſiuè &c.

Decretum. N. Notarius.

NN.repetijt iura hac die in actis producta,& repetita & petijt, & obtinuit ſeruari,vt ſupra, & admitti, ſi, & in quantum &c. omni &c.

Sed in hoc ſummario iudicio eſt de neceſſitate tantummodo ſeruare infraſcriptos terminos ſubſtantiales, videlicet,

A.C.N.

15 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad articulandum ad 8.d.ad dicendum contra Articulos ad producendum omnia, ad dicendum contra producta ad 2.d, in terminis ſubſtantialibus, Inſtante NN.principali, ſiuè &c.

Decretum. N. Notarius.

NN. repetijt iura hodie in actis producta, & repetita, & petijt, & obtinuit ſeruari, vt ſupra, & admitti, ſi,& in quantum &c. omni &c.

Productio autem, ſeu repetitio in actis, ſeu in Broliardo, poteſt fieri, iuxta ſuperius tradita *par.1.c.2.n.11.& ſeqq.& par.2.c.6.n.10.& ſeq.*

Quod ſi cauſa ſit expedienda per Decretum, iuxta ſuperius tradita hac eadem *p.2 c.7.nu.14.* poteſt citari Pars aduerſa, vt infra, videlicet.

A.C.N.

16 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum reiterari omnes, & ſingulos terminos ſubſtantiales, malè forſan, nulliter, & inculcatè tentos, in vim quarumcumque facultatum,abſolui Inſtantem à Cenſuris ad effectum &c. deferri Iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, quatenus opus ſit, concludendum, concludique videndum in cauſa,& audiendam Sententiam definitiuam in forma, & loco Sententiæ videndum reintegrari Monitorium (ſi illud fuit negatum) & Inſtantem reintegrari ad poſſeſſionem bonorum, de quibus agitur, & quodcunque Mandatum de reintegrando, & aliud deſuper neceſſarium,& opportunum,decerni,& relaxari,ad p.d. Inſtante NN.principali, ſiuè &c.

Decretum. N. Notarius.

NN. petijt, & obtinuit, ſupra &c. admitti ad reiterationem terminorum, qui reiterauit in forma &c. deferri Iuramentum &c.qui tactis iurauit &c. & reintegrari Monitorium, & decerni, & relaxari Mandatum,vt ſupra,niſi ad p.d.cum intimatione omni &c.

A.C.N.

Intimatur NN. exaduerſo principali qualiter D. relaxauit Mandatum de reintegrando, & aliàs prout in actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Ex tunc reproducta intimatione, & elapſo termino in Decreto aſſignato, expeditur Mandatum, vt inferius, dicetur.

Ve-

Digitized by Google

Verum,ſi cauſa ſit expedienda per Cedulam citatur Pars aduerſa,vt infra videlicet.

A.C.N.

17 Citetur NN exaduerſo principalis, ad videndum reiterari omnes, & ſingulos terminos ſubſtantiales malè forſan, nulliter, & inculcatè tentos, in vim quarumcunq. facultatum, abſolui Inſtantem à Cenſuris ad effectum &c.d eferri Iuramentum in ſupplementum plenæ probationis,quatenus opus ſit,concludendum, concludique videndum in cauſa, & audiendum Sententiam definitiuam in forma, & alias, & omni &c.ad p.d.Inſtante NN.principali ſiuè &c.

Decretum. N.Notarius.

NN.petijt, & obtinuit, vt ſupra &c.admitti ad reiterationem terminorum, qui reiterauit in forma &c. deferri Iuramentum &c qui tactis iurauit &c. ſenten. tiari,prout in Cedula,quam Reuerendiſs.D.Locumtenens legit, & ſubſcripſit, & mihi conſignauit, tenoris &c.ſuper quibus &c. præſentibus Socijs Teſtibus &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Tenor Cedulæ.

18 Chriſti nomine inuocato. Pro tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram definitiuam Sententiam, quam de Iuris Peritorum cōſilio ferimus in his ſcriptis,in cauſa, & cauſis, quæ coram Nobis in prima, ſeù veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia,inter NN.Actorem ex vna,& NN.Reū conuentum ex altera partibus, de, & ſuper reintegratione dicti actoris ad poſſeſſionem Vineæ ſitæ extra Portam N. in loco nuncupato N. iuxta bona NN. & NN.Viam,& alios ſi qui &c.rebuſq.alijs &c.Dicimus, pronunciamus,ſententiamus, decernimus, & declaramus d.NN.reintegrandum fore, & eſſe, prout reintegramus,ad realem,actualem, & corporalem poſſeſſionem dictæ Vineæ,eiuſque iurium,& pertinentiarum quarumcunque amoto exinde d.NN. detentore, & quomodocunque Mandatum de reintegrando deſuper neceſſarium,& opportunum,decernendum fore,& eſſe,prout decernimus,& relaxamus, Victumque Victori in Expenſis condemnamus, quarum taxationem Nobis,vel cui de Iure impoſterum reſeruamus, & ita dicimus,pronunciamus,declaramus,& definitiuè ſententiamus,non ſolum vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Ita pronunciaui Ego NN. Locumtenens.

19 Sed ſi Reus poſt ſpolium ex re occupata percepit fructus, & ob id condemnandus ſit ad illorum reſtitutionem, cautius erit, ad omnem appellationis anſam ei amputandam quoad poſſeſſorium, ferre Sententiam per capita ſeparata, prout in ſequenti Cedula,videlicet.

20 Chriſti nomine inuocato.Pro Tribunali ſedentes,& ſolum Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram definitiuam Sententiam, quam de Iuris Peritorum cōſilio ferimus in his ſcriptis,in cauſa, & cauſis, quæ coram Nobis in prima, ſeù veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia, inter NN.Actorem ex vna, & NN. Reum conuentum ex altera partibus,de,& ſuper reintegratione dicti NN. Actoris, ad poſſeſſionem vnius Vineæ ſitæ extra Portā N. in loco nuncupato N. iuxtà bona NN.& NN.Viam,& alios ſi qui &c. rebuſque alijs &c Dicimus pronunciamus,ſententiamus, decernimus, & declaramus d.NN. reintegrandum fore, & eſſe,prout reintegramus, ad realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem dictæ Vineæ,eiuſque iurium, & pertinentiarum quarumcunque amoto exinde d. NN. detentore, & quodcunq.Mandatum de reintegrando deſuper neceſſarium,& opportunum decernendum fore,& eſſe,prout decernimus,& relaxamus, & ita dicimus,& diffinitiuè ſententiamus non ſolum, vt ſup. ſed omni alio meliori modo &c.

Item pari noſtra Sententia dicimus, pronunciamus, & declaramus d.NN Reum conuentum condemnandum fore,& eſſe, prout condemnamus ad reſtitutionē fructuum ex d. Vinea perceptorum à die motæ litis (vel à die Spolij,ſi Spolium fuit violentum) & impoſterum percipiendorum vſq in diem effectualis reintegrationis d.NN. ad poſſeſſionem eiuſdem Vineæ, Victumque Victori in expenſis condemnamus, quorum quidem fructuum liquidationem, & expenſarum taxationem Nobis, vel cui de iure impoſterum reſeruamus,& ita dicimus,pronunciamus,& definitiuè ſententiamus, non ſolum præmiſſo, ſed etiam omni alio meliori modo &c.

Ita pronunciaui Ego NN. Locumtenens.

21 Et quia in hoc ſummario poſſeſſorio recuperandæ non datur appellatio ſuſpenſiua,ideo,niſi Pars aduerſa obtineat ab Eminentiſs.Signaturæ Præfecto mandari ſuperſederi,iuxta ſuperius tradita *p.1.c.13.nu.19.* vel aliud adſit impedimentum, poteſt ſtatim expediri Mandatum,vt infrà,videlicet.

22 De Mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs.D.A.C. ſiuè R.P.D.NN.eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN.principalis.

Tenore præſentium.

Mandatur vobis Executoribus, ſubexecutoribus, & alijs ad quos ſpectat,quatenus ſtatim viſis, & receptis præſentibus, ſub 500.ducatorum &c. alijſq. pœnis &c. debeatis,& quilibet veſtrum debeat eundem D Inſtantem in,& ad realem, & actualem, & corporalem poſſeſſionem Vineæ ſitæ extra Portam N. in loco nuncupato N.iuxtà bona MN. & NN. Viam, & alios &c. eiuſque iurium,ac pertinentiarum quarumcunq.amoto NN.Aduerſario,& quolibet alio illicito detentore reintegraſſe,repoſuiſſe,& reſtituiſſe, & reintegratum, repoſitum, & reſtitutum manutenuiſſe, defendiſſe, & conſeruaſſe,& de fructibus,& redditibus, & pronentibus eiuſdē reſpondiſſe,& reſponderi feciſſe.Quoniam d.NN.Aduerſario citato, & intimato, ſeruatis ſeruandis,in vim decreti deſuper emanati(vel Sententiæ deſuper latæ, ſi cauſa fuit expedita per Cedulam)prout in actis.Reuerendiſs.D.ita mandauit,hac die &c.

N.Notarius.Locus†Sigilli N.Locumten.

23 Verumtamen ſi Reus,qui decretum. ſeù Sententiam reportauit,appellare intendat,debet, obtenta Superſeſſoria,cauſam,citata Parte,in plena Sign.proponendam curare iuxtà *dicta p.1.c.13.n.20. & ſeq.*

Et poterit coram Iudice à quo infra legitima tempora appellare,vt infra, videlicet.

24 Pro NN contra NN.

Coram D.meq. &c.NN. habita notitia de prætenſo decreto facto, ſeu Sententia lata ad aſſertum fauorem NN contra NN.ab eo,ſiuè ab ea,& omnibus alijs grauaminibus &c. ad Sanctiſs. D.N. Innocentium eiuſque S.Sedem Apoſtolicam appellauit,prout in Cedula,quam facto dedit,tenoris &c. petens &c.omni &c.

Cui D.dedit refutatorios in forma, omni &c.

Vel ſi ſententia lata in poſſeſſorio condemnet etiā ad reſtitutionem fructuum,ſeu in expenſis,& intereſse, quia tunc,quoad huiuſmodi fructus,expenſas, & intereſse,datur appellatio, ſuòex poterit de Apoſtolis reſpondere,vt infra videlicet.

Cui D. quoad poſseſſionem dedit refutatorios in forma &c.quo verò ad fructus, expenſas, ſeu intereſſe reuerentiales in forma,omni &c.

V.1.

Cui D. quoad poſſeſſionem dedit refutatorios in forma,quo verò ad fructus, Expenſas, & intereſse terminum iuris,& interim &c omni &c.

Tenor Cedulæ Appellationis.

25 A quadam aſſerta Sententia, ſeù Decreto definitiuo lata,ſeu facto, vt dicitur, ad prætenſum fauorem NN. contra NN. de & ſuper reintegratione ad poſſeſſionē Vineæ ſitæ extra Portam N.in loco nuncupato N.iuxta bona NN.& NN.& alios &c. rebuſque alijs in actis cauſæ, & cauſarum huiuſmodi latius deductis &c.Procurator,& eo nomine dicti NN.ſentiens ſe læſū,& grauatum,& timens impoſterū magis lædi,& grauari &c. ab illa, ſeù illo, & toto proceſſu deſuper fabricato ad Sanctiſs.D.N Innocentium Papam X.eiuſq.S.Sedem Apoſtolicā in his ſcriptis prouocat, appellat, & æque principaliter de nullitate,dicit, petens, ſemel, bis, tertiò,ſæpe,ſæpius,ſæpiſſimè,inſtanter,inſtantius,& inſtātiſſimè ſibi de Apoſtolis reſponderi, & quatenus &c.à non admiſſione illius, ac toto vlteriori proceſſu, iterū ac toties, quoties prouocat,appellat,& vt ſup.de nullitate dicit ſtaut ſit vltimusin appellādo &c.& interim &c nihil innouari &c. alias de nullitate, & attentatis

N &c.

Digitized by Google

&c. proteſtans &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Commiſſio verò in plena Signatura proponenda poterit fieri cum opportuna narratiua, iuxta contingentiam facti, vel vt infra, videlicet.

Romana.

26 Beatiſſime Pater. Quamuis NN. deuotus S.V. Orator pluribus ab hinc annis iuſto emptionis titulo acquiſiuerit Vineam ſitam extra Portam N. in loco nũcupato N. iuxta bona NN. & NN. viam & alios. &c. vt conſtat ex publ. Inſtrumento, rogato per acta NN. ſub die 10. Menſis N Anni N. illamq. ſemper deinde legitimè, ac quietè, & pacificè poſſederit, nihilominus NN. Aduerſarius Sententiam fauorabilem contra Oratorem, ſuper aſſerta reintegratione ad poſſeſſionem eiuſdem Vineæ, ac reſtitutione fructuum, non minus nulliter, quam iniuſtè à R.P.D.A.C. extorſit, ob idq. idem Orator ad S.V. appellauit. Dignetur igitur S.V. cauſam, & cauſas appellationis, & appellationum huiuſmodi, necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ ab aſſerta diffinitiua Sententia infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum, necnon attentatorum, & innouatorum quorumcunque ac reſtitutionis in integrum, prout de iure &c vna cum omnibus inciden. dependen. emergen. annexis, connexis, ac toto negocio principali, & quam, & quas &c. alicui S.V. Rotæ Auditori, ſeu Locumtenenti audien. cognoſcen. deciden. fineq. debito terminan. committere, & mandare, cum facultate citan. inhiben. quos, quibus, quoties &c Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, Stylo Palatij, cæterisq. contrarijs non obſtan. quibuſcunq. Statum &c. pro plenè &c.

Cauſa verò non rotalis, infra valorem ſcutorum 500. petitur committi Prælato, vt ſupra hac eadem *par.2.c.6.n.32.*

27 Signatura vel admittit appellationem ſimpliciter, ſi illa aliqua ratione ſit admittenda, vel ſi agitur de fructibus, Expenſis, & intereſſe, vel reſcribit cum clauſula *ſine præiudicio Mandati de reintegrando*, ſi illa non ſit admittenda, vel cum clauſula, *quatenus ſit locus Ægidianæ*, ſi dubium ſit, an appellatio ſit admittenda necne, vt ſupra *d.p.c.6.n.33.& ſeqq.*

28 At quoties vlteriori exequutioni, & reintegrationi locus ſit, Executores, virtute Mandati iam expediti, procedunt ad reintegrationem ad poſſeſſionem bonorum, de quibus agitur, & Actuarius de ea conficit Inſtrumentum publicum, iuxta formam, de qua infra, & alias mutatis mutandis, prout facti contingentia requirit.

29 In Dei nomine. Amen.

NN. Executor Baroncelli Curiæ Illuſtriſſ. & Reuerendiſs. D A.C. mihi cognitus &c. cui eſt directum Mandatum de reintegrando ad poſſeſſionem vnius Vineæ ſitæ extra portam N. in loco nuncupato N. iuxta bona NN. & NN. viam, & alios, ſi qui &c. ad inſtantiam NN. contra NN. per acta mei per R.P.D. NN. A.C. Locumtenentem, ſub die N. ſeu &c. ſeruatis ſeruandis decretum, & relaxatum (ſeu in vim Sententiæ decretum, & relaxatum) prout in actis, ad quæ &c. quod quidem Mandatum, præ omnibus habens mihi tradidit, præſenti Inſtrumento, inſerendum, tenoris, videlicet.

De Mandato &c. Vigore cuius Mandati ſupradictum NN. ad poſſeſſionem d. Vineæ reintegrando eundem in realem, corporalem, & actualem eiuſdem Vineæ poſſeſsionẽ induxit repoſuit, & reintegrauit &c. qui quidem NN. ſic reſtitutus, inductus, & reintegratus d. Vineæ realem, corporalem, & actualem poſſeſſionem accepit, & adeptus fuit, & in ſignum veræ, realis, corporalis, & actualis poſſeſsionis per eam deambulauit, glebas terræ in manibus accipiendo, & alia neceſſaria, & opportuna faciendo, Proteſtans d. NN. quod per eius diſceſsum, aut receſsum è dicta Vinea, non intendit illi poſſeſsionem acceptam & acquiſitam dimittere, aut relaxare, ſed illam animo, & corpore continuare, & retinere, non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c. Actum &c. præſentibus &c. Teſtibus ad præmiſſa &c. vocatis, habitis, atque rogatis &c.

30 Cæterum, ſi etiam quoad fructus, expenſas, & intereſse, prout ſupra Sententia ob appellationem non interpoſitam, aut alias tranſiuit in iudicatum, & ob id neceſse ſit ad Expenſarum taxationem, fructuũque & intereſse liquidationem deuenire, poterunt Expenſæ, ſcuta viginti monetæ non excedentes taxari iuxta Praxim ſuperius traditam *p. 1.c.13 n.72.* fructus verò, & intereſse huiuſmodi liquidar poterunt per exhibitionem iurium, citata Parte ad dicendum contra, vt ſupra *par.1.c.2.n.10.& ſeq.* vel datis Articulis opportunis, citata Parte ad dicendũ contra illos, vt ſupra *p.1.c.10.n.5.& c.11.n.2.* & examinatis Teſtibus ſeruatis ſeruãdis,
31 iuxta ſuperius tradita *d.p 1.c 11.nu.4. & ſeqq.* Quod ſi liquidatio ſit facienda in partibus, poterit citari Pars ad videndum ſubdelegari Iudicem in partibus ad d effectum, & obtento Decreto opportuno, expediri Inſtrumentum ſubdelegationis, iuxta praxim, de qua ſup. *p 2.c.8.n.42.& ſeqq.* Vel poterit fieri liquidatio per alia legitima probationum genera quibus liquidatis, erit citanda Pars ad dicendum contra Iura, & proceſſum de partibus vt ſupra *p 1 c.12.n.41.* (ſi liquidatio in partibus facta fuit) & deinde ad videndum taxari, & liquidari fructus ſcuta viginti monetæ non excedentes, vt infra videlicet.

A.C.N.

32 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum taxari, & liquidari intereſse, & fructus in executionem Sententiæ, & rei iudicatæ de quibus agitur, & taxatos, & liquidatos ſoluendum, alias videndum decerni, & relaxari Mandatum executiuum, ad p.d Inſtante NN. principali, ſiue &c.

Decretum.

N. Notarius.

NN exhibita Liſta intereſse, & fructuum, illiſque ab Actuario liquidatis, petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p.d. cum intimatione, omni &c.

Et poteſt Liſta produci in actis, vt infra, videlicet.

33 Pro NN. contra NN.

In Officio NN. facto per compulſum, produxit Liſtam intereſse, fructuum, de quibus agitur, vna cum liquidatione Notarij actuarij in fine illius, prout in folio tenoris &c. omni &c.

Tenor Liſtæ.

34 Liſtæ intereſse, fructuum debitorum, ac reficiendorum NN. ab NN. in cauſa NN. iuxta formam iurium, de quibus in actis, liquidandorum, & non ſolum vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Pro modijs NN. Frumenti.	ſcut. N.	N.
Pro modijs NN Ordei.	ſcut. N.	N.
Pro cadis NN. Vini.	ſcut N.	N.
Pro examine præſentis Liſtæ.	ſcut. N.	N.

NN. monetæ. Ita eſt N. Notarius.

A C.N.

35 Intimetur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus relaxauit Mandatum, & alias prout in actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

36 Executa, & reproducta intimatione, & elapſa d. prima die iuridica in Decreto contenta, ſi Pars non docuerit de exceſsiua liquidatione, ſeu aliud releuans non deduxerit, poterit expediri Mandatum executiuum, & ad illius executionem, procedi, iuxta Praxim ſuperius traditam *par. 1. c. 6.& ſeqq.& c.14.& ſeqq.*

37 Sed ſi Expenſæ, vel intereſſe, & fructus excedunt ſummam ſcutorum viginti monetę quia tunc cauſa eſt appellabilis, procedendum eſt ad taxationem, ſeu liquidationem, citando Partem, vt infra, videlicet.

A.C N.

38 Citetur NN. exaduerſo principalis ad videndum taxari, & moderari Expenſas, & taxatas, & moderatas ſoluendum, alias videndum decerni Mandatum executiuum, ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. exhibita liſta expenſarum, illiſque à me Notario

rio

Digitized by Google

tio aƈtuario liquidatis, prout in ſolio, tenoris &c. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi infra tres, omni &c.

Et poteſt liſta produci in aƈtis, vt infra videlicet.

39 Pro NN contra NN.

In Officio &c. NN. facto, produxit liſtam Expenſarum in cauſa factarum, vna cum illarum liquidatione à Notario facta in pede illius, prout in ſolio tenoris, &c. prout medio iuramento tactis &c. declarauit non ſolum, vt ſupra, ſed omni &c.

Tenor liſtæ.

40 Liſta expenſarum factarum in cauſa NN. pro parte NN. contra NN.

Pro Inſtrumento NN.	ſcut. N.	N.
Pro examine quatuor Teſtium,	ſcut. N.	N.
Pro ſummario quatuor Teſtiu m,	ſcut. N.	N.
Pro pluribus citationibus, & intimationibus in Curia factis	ſcut N.	N.
Pro examine præſentis liſtæ	ſcut. N.	N.
Pro mercede Aduocati, & procuratoris	ſcut. N.	N.

Liquidæ ſupradictæ Expenſæ, abſque mercede Procuratoris, & Aduocati, aſcendunt ad ſcuta NN. monetæ

Ità eſt NN. Notarius

Ad videndum verò liquidari intereſſe, & fructus vltrà d. ſummam ſcutorum viginti monetæ proceditur citata Parte, vt infra videlicet.

A.C.N.

41 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum taxari, vel liquidari intereſſe, & fructus in executionem Sententiæ, & rei iudicatæ, de quibus in actis, & taxatos, & liquidatos, ſoluendum, alias videndum decerni mandatum executiuum, ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. exhibita liſta, vna cum liquidatione fructuum in pede illius prout in ſolio, tenoris &c. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi infra tres, omni &c.

Conficiturq. ac producitur in actis liſta fructuum, vt ſuperius dictum fuit, & alias mutatis mutandis, iuxta contingentiam facti, omni meliori modo &c.

42 Poteritque ideo Iudex, vt ſupra, Mandatum decernere, non ſolum niſi infra tres, ſed etiam infra quinque, aut niſi infra decem, & ſic infra terminum ſibi beneuiſum; etſi quis ſenſerit ſe grauatum, poterit appellare ab exceſſiua taxatione.

43 Appellatio verò omnino infra decem dies iuxta Praxim ſuperius traditam *par. 1. c. 13. nu. 2.* erit coram Iudice à quo vt infra, & aliàs iuxta contingentiam facti, interponenda, videlicet.

Pro NN. contra NN.

44 Coram Domino, meq. &c. NN. habita notitia de prætenſo Decreto ad aſſertam fauorem NN. contra NN facto, ab illo, ac exceſſiua taxatione (ſeù liquidatione) ac toto vlteriori proceſſu ad Sanctiſſimum D. N. Innocentium Papam Decimum, eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam appellauit, prout in cedula quam facto dedit, tenoris &c. petens &c. omni &c.

Cui Dominus dedit terminum iuris, & interim &c. omni &c.

Vel.

Cui Dominus dedit reuerentiales in forma omni &c.

Tenor Cedulæ.

45 A quadam aſſerta Sententia, ſeù Decreto definitiuo exceſſiuæ taxationis expenſarum (ſeù exceſſiuæ liquidationis fructuum) lata, ſeù facto ad aſſertum fauorem NN. contra NN. de & ſuper aſſertarum expenſarum in cauſa NN. factarum taxatione (ſeù aſſertorum fructuum liquidatione) rebuſque alijs &c. Procurator, & eo nomine, ſentiens ſe læſum, & grauatum, attento exceſſu d. taxationis (ſeu liquidationis) in ſcutis NN. alijſque grauaminibus, timenſq. in futurum magis lædi, & grauari, à dicta exceſſiua taxatione ſeu liquidatione, alijſque grauaminibus præfatis, &c. ad Sanctiſſimum D. N. Innocentium Papam X. eiuſque S. Sedem Apoſtolicã in his ſcriptis prouocat, appellat, & æquè principaliter de nullitate dicit, petens, ſemel, bis, tertiò, ſæpe, ſæpius, ſæpiſſimè, inſtanter, inſtantius, & inſtãtiſsimè ſibi de Apoſtolis reſponderi, & quatenus &c. à non admiſsione, toties, quoties &c. itaut ſit vltimus in appellando &c. & interim &c. nihil innouari &c. aliàs &c. proteſtans &c. non ſolum, vt ſupra ſed omni alio meliori modo &c.

Commiſſio verò confici poterit, vt infra, & aliàs mutatis mutandis, iuxta contingentiam facti, videlicet. Romana.

46 Beatiſſime Pater. Vertente lite, & cauſa coram R.P. D.A.C. inter NN. deuotum S.V. Oratorem ex vna, & NN. Aduerſarium ex altera, de, & ſuper taxatione aſſertarum expenſarum factarum in cauſa NN. rebuſque alijs &c. Idem Iudex illas non minus nulliter, quàm iniuſtè taxauit in ſcutis NN. ex quo in Inſtrumento, de quo in liſta pars aduerſa iuxta reformationem ſan mem. Pauli V. prædeceſſoris S.V. non potuit ad ſummum expendere niſi ſcuta NN. & liſta non fuit in actis exhibita medio iuramento, nec ſuper dictis expenſis iuratum, ob id idem Orator ab exceſsiua taxatione dd. Expenſarum ad S.V. appellauit, & de nullitate dixit. Dignetur igitur S.V. cauſam, & cauſas appellationis, & appellationum huiuſmodi, necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ, attentatorum, & innouatorum quorumcunque, infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum, & reſtitutionibus integrum, prout de iure & vna cum omnibus inciden. dependen. emergen. annexis, connexis, ac toto negocio principali, & quam, & quas &c. alicui S.V. Romanæ Curiæ Prælato audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. committere, & mandare, cum facultate citan. inhiben. quos, quibus, quoties, ſingulis diebus, & horis præterquàm in honorem Dei feriatis, Conſtitutionibus, Stylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtan. quibuſcumq. Statum &c. pro plenè &c.

Alia commiſsio appellationis ab exceſsiua liquidatione fructuum. Romana.

47 Beatiſsime Pater, Dignetur S.V. cauſam, & cauſas appellationis, & appellationum, necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ, attentatorum, & innouatorum quorumcunque, ac reſtitutionis in integrum. prout de iure, infrà legitima tempora interpoſitæ & interpoſitarum ab aſſerta Sententia, ſeu decreto definitiuo lata, ſeu facto per R.P.D.A.C. ſiuè per R.P.D.N. eius in ciuilibus Locumtenentem, ad aſſertum fauorem NN. contra, & aduerſus NN. deuotum S.V. Oratorem de, & ſuper prætenſa liquidatione, intereſſe, & fructuum NN. attento exceſſu in ſcutis NN. monetæ, & quod aſſerta liquidatio non iuſtificatur ex actis, & Orator non fuit legitimè citatus, vna cum omnibus inciden. dependen. emergen. annexis, connexis, ac toto negocio principali, & quam, & quas &c. alicui S.V. Romanæ Curiæ Prælato audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. committere, & mandare cum facultate citan. inhiben. quos, quibus, quoties vbi, & quando opus fuerit, ſingulis diebus, & horis feriatis, & non feriatis præterquam in honorem Dei feriatis, conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolis, Stylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumq. Statum &c. pro plenè &c.

Signatura.

De Mandato D.N. Papæ audiat, Magiſter NN. citet, inhibeat, procedat, vt petitur, & iuſtitiam faciat. Placet D.N. Papæ. N. Card. N.

48 Verum ſi à Decreto taxationis Expenſarum, vel liquidationis fructuum non fuerit, vt ſupra appellatum, vel alias appellatio remanſerit deſerta, ob illius infra legitima tempora non proſecutionem, tunc obſeruatis quatuor terminis de ſtylo Curiæ ſeruari ſolitis, ad docendum de appellatione, eiuſque legitima proſecutione primo pro prima, ſecundo pro ſecunda, tertio pro tertia, & quarto pro quarta, & ſuperabundanti

Digitized by Google

danti dilationem, iuxta Praxim ſuperius traditam, *par. 1.c.13.n.60.& ſeqq.* ſi Pars non doceat de appellatione, ac eius legitima proſecutione, procedetur ad vlteriora citando, vt infra, videlicet.

A.C.N.

49 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum relaxari Mandatum alias decretum, & quatenus opus ſit, denuo, decerni, & relaxari, & Decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

Decretum.

N. Notarius.

NN. petijt & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p.d. cum intimatione, omni &c.

A C.N.

Intimetur NN. exaduerſo principali qualiter Dominus relaxauit Mandatum, & alias prout in actis, inſtante NN. principali, ſiuè &c.

50 Elapſa dicta prima die iuridica in Decreto contenta poſt executam intimationem, niſi aliud obſiſtat, poteſt, reproducta intimatione, expediri Mandatum, videlicet.

51 De Mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. D.A.C. ſiue R.P.D.NN eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN principalis Creditoris in ſcutis NN. occaſione, de qua in actis.

Tenore præſentium.

Auferantur de bonis de Domo, vel aliunde NN. exaduerſo principalis, bona valoris ſcutorum NN. debitorum, occaſione de qua in actis, quæ ablata vna cum iulijs NN. pro expenſis præſentis Mandati, deponantur, vt moris eſt, ad effectum &c. vt ſubhaſtentur, ſi extent, ſin minus capiatur idem, & captus carceretur, & non relaxatur donec &c. quia ipſo citato, & intimato, ſeruatis ſeruandis, Reuerendiſs D. ita mandauit, hac die &c.

N Notarius. Locus † Sigilli. N. Locumten.

Ad cuius Mandati executionem proceditur iuxta Praxim ſuperius traditam *p.1.c.14.& ſeq.*

Cæterum ſi agatur de Expenſis debitis virtute obligationis Cameralis, fit proceſſus executiuus pro illarum taxatione, iuxta Praxim, de qua ſupra *par.1.c.7.nu.1.& ſeqq.* & citetur ad videndum taxari, & moderari Expenſas iuxta ſuperius tradita *par. 2.c.13.nu.72. & ſeqq.*

Obſeruationes.

A 52 POſſeſſorium recuperandæ, de quo agimus, non minus eſt in Foro frequens, quam ſit poſſeſſoriū Adipiſcendæ, & Retinendæ, de quibus ſuperius actum fuit, ideo poſt illa de hoc quoque per neceſſe agendum erat.

53 Recuperatio autem poſſeſſionis, nihil aliud eſt quā poſſeſſionis ſemel amiſſæ noua conſecutio, *§. recuperandæ inſtit. de interd.* vnde qui ſemel poſſedit à ſua poſſeſſione deiectus ſeu (vt Doctores dicunt) ſpoliatus dicitur *l.1.§ deijcitur, ff. de vi, & vi armat.*

54 Hinc ſpoliatus, qui ad rei poſſeſſionem recuperandam agit, ſpolio agere dicitur, vt ex inferius dicendis clarè patebit.

55 Spolium multis modis vſurpatur, vt videre eſt in *Lexic. Iur. in verbo Spoliare, & apud Menoch. de recuper. poſſeſſ. in prælud. ſub n.3.* ſed in terminis, de quibus agitur, vt infrà deſcribi poſſe videtur, ſcilicet.

56 Spolium eſt res, qua ſpoliatus poſſeſſor fuit, *Menoc. de recuper d n.3. in prælud.* vel ſpolium, vel ſpoliatio, eſt à poſſeſſione rei immobilis violenta, & iniurioſa deiectio, vel eſt rei immobilis violenta oblatio, nam pro re mobili actio ſpolij non datur *l.1.§. illud. ff. de vi, & vi armata.*

57 Et aliud eſt violentum, aliud ſimplex, & non violentum *Rot. deciſ. 187.n.13.p.7. recent. Burat. dec. 678. num.6. Duran. deciſ. 272.n.2.*

58 Sed vis alia eſt publica, de qua in *tit. ff. ad l. Iul. de vi pu.* alia priuata de qua in *tit. ff. ad l. Iul. de vi priuat.* Vis publica fit cum armis, priuata ſine armis *§. ſed ex conſtitutionibus, inſtit. de interd.*

59 Et rurſus alia eſt expulſiua, quę dicitur poſſeſſionis ſpoliatio, ob quam conceditur eiecto, ſeu ſpoliato *interdict. vnde vi*, vt in primis, & ante omnia reſtituatur, alia eſt oblatiua, cum res per vim auſertur, & aſportatur, & tunc non competit interdictum vnde vi, ſed actio furti, vel bonorum raptorum *d.l.1.§. illud ff. de vi & vi armat.* alia denique compulſiua, qua quis compellitur facere id, quod alias non feciſset, & tunc non competit interdictum vnde vi, ſed actio, quod metus cauſa, vel aliud remedium vt quis in primis, & ante omnia reſtituatur, latè *Menoch. de recuper. in prælu. nu. 38 & ſeqq.*

Competunt ergo pro recuperanda poſseſsione plura remedia.

60 Primum remedium eſt interdictum, vndè vi, de quo in *ti. ff. de vi, & armat. & in ti. C. vnde vi*, quo remedio prætor prouidit, vt ſpoliatus ſuam poſſeſſionem recuperaret *§. recuperandæ, inſtit. de interd.* Competit autem interdictum, vndè vi contra eum, qui ſpoliauit, vel ſpoliari mandauit, vel ratum habuit *l.1.§. deieciſſe, & l. 3.§ cum Procurator ff. de vi & armat. c. cum ad ſedem, vbi Gloſ. in verbo interdictum, de reſtitut. Spol. c. notum, vbi Gloſ. in verbo continentem, 2.q. prima, Bart. in l. aut facta §. nonnunquam n.10. ff. de pœn. Pariſ. conſ. 21.n.32 lib.4. Iaſ. conſ. 139. col.2. lib.2. Afflict. dec. 376 n.3.*

61 Ad hoc tamen vt ſpoliatio facta à procuratore repellat ab agendo, debet eſſe ratificata à Domino perfectè ſciente omnes qualitates, & circumſtantias *Greg. deciſ. 336.n.10 & ſeqq.*

62 Secundum remedium eſt condictio Triticaria, quæ datur pro poſſeſſione recuperanda, quando quis per vim eiectus fuit de poſſeſſione ſua *l.3. ff. de Tritic.*

63 Tertium remedium eſt condictio incerti, quæ competit pro recuperatione poſſeſſionis ei, qui non eſt dominus, ſed habet ius in re *l. & ideo §. Neratius vbi Bart. ff. de cond. furt.*

64 Quartum remedium eſt Officium Iudicis, quod competit contra Legatarium, cum Spoliator rem violenter habitam legauit, & alias datur Detentori, prout Commodatario, & Depoſitario *Bart. in l. & non tantum, ff. de petit. hered.*

65 Quintum remedium eſt condictio indebiti quæ datur vbicumq; quis ſoluit rem alienam *l. indebitus §. ſed ſi nummi alieni ff. de cond. indebit.*

66 Sextum remedium eſt actio in factum, quæ datur Detentori ad recuperandam ſuam detentationem *Bart. in l. fin. §. ſed cum in ſecunda n.3. verſ. non ſolum C. ne furt.*

67 Septimum remedium eſt æquitas *l. ſi me, & Titium ff. ſi cert. pet.* quæ competit quando res mea peruenit ad te titulo lucratiuo, & æquum eſt, eam mihi reddi.

68 Octauum remedium eſt condictio ex *l ſi coloni C. de Agric. & cenſit. lib.11.* quæ competit ei, qui bona fide poſſidebat, & ſine iuſta cauſa cecidit à poſſeſſione, contra eum, ad quem res peruenit cum vitio.

69 Quæ omnia remedia ſupradicta, excepto interdicto vndè vi, competunt tàm pro re mobili, quàm pro immobili *Maran. de ord. iudic. p.4. dict.7. nu.38.* Competit tamen interdictum vndè vi etiam pro rebus, quæ inter immobilia computantur. Pro incorporalibus verò competit vtile interdictum vndè vi *Specul. de reſt. ſpol. §.1. per tot. lib.4.*

70 Nonum remedium eſt condictio ex *cau. redintegranda 3.q.1.* quod competit ei, qui ſine iuſta cauſa cecidit à poſſeſſione, contra quemcumque ſiuè malæ, ſiuè bonæ fidei poſſeſſorem, tàm pro mobilibus, quam pro immobilibus, & eſt vtilius, & magis generale alijs remedijs, cum quibus omnibus concurrit *Maran. de ord. iudic. d.p.4. diſt.7.n.50.*

71 Decimum remedium eſt condictio ex *c. ſæpe de reſt. ſpol.* quod competit Spoliato contra eum qui ſcienter à violento ſpoliatore rem accepit.

72 Vndecimum remedium eſt condictio ex *l. authoritatem C. vnde vi*, quæ competit, quando quis ſpoliat aliquem ſua poſſeſſione per vim, & deinde reſcriptum à Principe impetrat, pro iuſtificanda dicta poſſeſſione violenta, nam, non obſtante reſcripto, debet ante omnia reſtituere poſſeſſionem contradictione ex *d.l. authoritatem.*

73 Duo-

Digitized by Google

73 Duodecimum remedium eſt condictio, *l. ſi quis condictionis, C. locat.* quæ competit Locatori petenti ſibi rem reſtitui finita locatione, contra conductorem refricantem quæſtionem dominij.

74 Decimum tertium remedium eſt *ex l. inuaſor C. vnde vi*, quòd competit Domino, quando quis ſine dolo occupat poſſeſſionem vacantem rei alienæ.

75 Decimumquartum remedium eſt condictio ex *l. meminerint, C. vnde vi*, quæ competit, quando quis virtute reſcripti impetrati, vel Sententiæ latæ, occupat poſſeſſionem alienam propria auctoritate, nam cadit è iure ſuo, & tenetur poſſeſſionem reſtituere.

76 Decimum quintum remedium eſt condictio ex *l. ſi quis in tantam, C. vnde vi*, quod competit quando quis violenter ingreditur poſſeſſionem penes alium exiſtentem propria auctoritate, nàm, ſi Inuaſor erat dominus, cadit à iure ſuo, ſin minus, tenetur ad reſtitutionem poſſeſſionis, & æſtimationis rei.

77 Decimum ſextum remedium eſt condictio ex *l. Conductores, C. locat. & ex l. non ab re C. vnde vi* quæ competit contra Conductorem, vel Præcarium, qui conuentus pro rei reſtitutione, infert litem, & negat velle reſtituere, nàm ſi expectat vſque ad ſententiam diffinitiuam, tenetur virtute dictarum Legum ad rei reſtitutionem, & æſtimationem illius.

78 Decimum ſeptimum remedium eſt condictio *ex l. cum à te. ff. de vi, & vi armat.* quod competit contra Spoliantem, licet non poſſideat, ex quo fuit deinde ab alio ſpoliatus.

79 Decimumoctauum remedium eſt condictio *ex l. cum quærebatur, quæ eſt l. fin. C. vnde vi*, quæ competit contra eum, qui doloſè occupauit poſſeſſionem rei alienæ vacantem, ex qua occupatione res efficitur quaſi violenta, & ſic vitioſa.

80 Decimumnonum remedium eſt ex diſpoſitione *cap. frequens, de reſtit. Spol. in 6.* quod competit contra eum, qui me ſpoliauit violenter poſſeſſione alicuius rei, & deinde me conuenit ſuper alia re, vel actione, in iudicio Ciuili, vel Criminali, nàm poteſt ei opponi exceptio Spolij, nè audiatur, niſi prius dicta poſſeſſione reſtituta.

81 Vigeſimum remedium eſt condictio *ex l. fin. C. de acquir. poſſeſſ.* quæ competit contra eum, in quem fuit res alienata ab eo, qui nomine alieno poſſidebat, & poſſeſſionem interuertit, nàm Dominus poteſt reuocare poſſeſſionem à tertio Poſſeſſore condictione *ex l. finita*.

82 Vigeſimumprimum remedium *ex l. finita C. de Prætor. pignor.* quod datur Creditori ad poſſeſſionem Prætorij pignoris ſiuè culpa ſua, ſiuè non, ſiuè caſu amiſſam recuperandam.

83 Vigeſimum ſecundum remedium eſt *ex l. 1. C. ſi per vim, vel alio modo*, quod datur contra occupantem poſſeſſionem Abſentis etiam poſt elapſa ſpacia recuperandæ poſſeſſionis præſtituta.

84 Vigeſimum tertium remedium eſt interdictum quorum bonorum, quod datur pro reſtitutione bonorum, vt ſupra *hac eadem par. 2. cap. 10.*

85 Vigeſimum quartum remedium eſt actio, quod metus cauſa, quæ competit, quando quis per metum fuit ſpoliatus, etiam ſi agatur contra Succeſſorem, qui malam fidem non habeat, *l. ſi cum exceptio, §. 2. ff. quod met. cau. Ang. conſ. 116. Dicimus, in princ. & conſ. 157. col. 1. in fin. verſ. vndè veritas.*

86 Vigeſimum quintum remedium eſt actio de dolo, quæ competit vbicumque per dolum eſſet cauſatum Spolium, *Ang. d. conſ. 157. col. 1. in fin. verſ. vnde veritas.*

87 Vigeſimumſextum remedium eſt Edictum Diui Marci, quod competit Contra Creditorem, qui pecuniam ſibi obligatam propria authoritate percepit, nam rem reſtituit, & actionem amittit *l. extat, ff. quod met. cauſ.*

Hæc remedia poſſeſſionis recuperandæ latè reſpectiuè tradunt. & enucleant, *Maran. de ord. iudic. par. 4. diſt 7. num 22. & ſeqq. Specul. de reſtit. Spol. §. 1. numer. 11. & ſeq. lib. 4 par. 2. Plot. in l. ſi quando, num. 62. & ſeqq. C. vnde vi, Card. Tuſc. lit. S. concluſ. 384 num. 1. & ſeqq. per tot. latiſſimè Menoc. in eius tract. de recuper poſſeſſ. per tot.* de quorum origine, & effectu *Pontan de Spol. lib. 1.* ad quos in facti occurrentia, ſi opus fuerit, poterit haberi recurſus.

88 Intentans autem vnum ex ſupradictis remedijs non ſe reſtringat ad illud, ſed apponat in libello, ſeù monitorio clauſulam ſalutarem, & *alias omni meliori modo &c.* vel ſimilem, aptam omnia remedia compræhēdere nè ſi fortè vnum non competeret, alia non cenſerentur intentata, & ſuccumberet, *Ang. d. conſ. 116. in princ. & d.*
89 *conſ. 157. col. 2. verſ. ex quibus concludo*, Clauſula † namque *& aliàs omni meliori modo*, trahitur vltrà expreſſa, & implicat modos diuerſos ab expreſſis. ex allegatis ſupra *par. 1. cap. 2. num. 162. & ſeqq.* Sicut etiam clauſula *deducens &c.* operatur, vt poſſit ferri Sententia ſuper probatis, non attento libello in caſibus, in quibus de iure admittitur cumulatio actionum, ex allegatis ſupra *par. 2. c. 4. n. 54. & ſeqq.*

90 Verum remedia *ex l. meminerint, l. inuaſor, l. ſi ante, l. cum quærebatur, vnd. vi, & cap. ſæpè de reſtitut. Spol.* haud facilè locum habent, niſi probata mala fide Poſſeſſoris, vel dolo, aut violentia, *Anchar con. 42. nu. 1. verſ. tunc diſtinguen.* vel niſi probato Spolio cum violentia in perſonam, vt ait *Caſtren. conſ. 250. viſo puncto, num. 2. lib. 2.*

91 Cæterum, iuxtà Praxim, quam paſſim ſeruat Rota, & Curia, regulariter Spolium probatur duobus extremis, Primò ſcilicet ex antiquiori poſſeſſione ſpoliati, Secundò verò ex iuniori poſſeſſione ſpoliantis *cap. cum ad Sedem, vbi Abb. numer. 17. de reſtitut. Spol. Menochius, de recuperandis in præludijs, numer. 21. Saluſt. Tiber. in Praxi lib. 2. capit. 10. numer. 1. Afflic. deciſ. 327. numer. 2. Seraph. deciſ. 1055. numer. 2. Mantic. deciſ. 29. numer. 1. Rota deciſ. 189. numer. 1. & deciſ 208. numer. 1. part. 2. & deciſ. 251. numer. 4. part. 6. & deciſ. 113. numer. 5. & ſeqq. & deciſ. 163. numer. 3. deciſ. 186. numer. 1. deciſ. 91. numer. 1. & deciſ. 294. numer. 1. par. 7. recent. Duran. deciſ. 7. num. 1. & numer. 6. & deciſ. 89. numer. 1. & ſeq.*

92 Quinimò videtur pro verificatione primi extremi probanda poſſeſſio de tempore commiſſi Spolij, *Rot. deciſ. 729. n. 1. p. 2. recent.*

93 Sed ſatis probat, ſe poſſediſſe de tempore commiſſi Spolij, qui probat eius antiquiorem poſſeſſionem, & allegat, ſe poſſediſſe de tempore, quo fuit ſpoliatus ex quo enim probat, ſe per prius poſſediſſe, præſumitur continuaſſe in poſſeſſione vſque ad tempus ſpoliationis, licet actum ſpolij non probet *Abb. in cap. cum ad Sedem numer. 17. de reſtit Spol. Bart. in l. ſiue poſſidetis, numer. 6. & ſeq. C. de prob. Saluſt Tiber. in Praxi lib. 2. ca. 8. numer. 13. & cap. 10. numer. 2. vbi de communi, Mantic. dec. 181. nu. 2.*

94 Vnde paſſim Rota, & Praxis concedit Spoliato reintegrationem, probatis ſupradictis duobus extremis, ſcilicet antiquiori poſſeſſione Spoliati, & recentiori Spoliantis, *Mantic. deciſ. 194. nu. 1. Rota deciſ. 119. numer 1. part. 1. & deciſ. 58. numer. 1. part. 4 & deciſ. 113. numer. 8. part. 7. recent. Gregor. deciſ. 485. numer. 2. Buratt. deciſ. 736. numer. 4. Duran. deciſ. 255. numer. 1. cum alijs præallegatis.*

95 Nàm his probatis, eo ipſo remanet probatum Spolium re ipſa *l. ſi Coloni, C. de Agric. & Cenſit. lib. 11. Bald. in l. 3. col. vlt. numer. 15. C. ſi à non compet. Iud. Alex. conſ. 6. Circa proceſſum. numer. 6. lib. 3.* quos ſequitur *Afflic. dec. 327. num. 2.*

96 Primum extremum, videlicet antiqua poſſeſſio Spoliati, requirit plenam, & concludentem probationem, *Rot. deci 165. numer. 5. par. 2. diuerſ.* vbi de communi, & magis communi teſtatur, *Seraph. deciſ. 31. numer. 1. Rot. deciſ. 139. numer. 4. part. 6. & deciſ. 187. numer. 9. part. 7. recent. Buratt. deciſ. 136. num. 19. & ibi Ferentil numer. 34.* cum alijs cumulatis per *Beltramin. ad Gregor. deciſ. 424. lit. A.*

97 Quinimo, iuxta Stylum Rotæ, requirit exactiorem probationem, *Veral. deciſ. 730. num. 1. par. 2. & deciſ. 299. num. 5. par. 7. recent.* & probationes exactiſſimas, & indubitatas, *Buratt. deciſ. 953. nu. 1. & ſeq.* vbi de Stylo Rotæ teſtatur, & probationes clariſſimas, & euidentiſſimas, *Buratt. dec. 216. nu. 2.*

Digitized by Google

98 Aliàs autem ſine primo extremo actio Spolij non competit, cap. ad ſedem, de reſtit. Spol. Coccin. deciſ. 494. nu. 30.

99 Et dicitur creatum Spolium, ſtatim atq. quis fuit à ſua poſſeſſione deiectus, l. 1. §. interdictum autem, ff. de vi, & vi arma', Caualer. dec. 531. n. 3.

100 Et † datur hæc Spolij actio etiam ad detentationem, ad ſtatum, in quo quis erat, quando fuit ſpoliatus, Gabr. de reſtitut. Spol. concl. 1. n. 4. & ſeq. & nu. 40. Caualer. dec. 446. n. 10.

Probatur Primum extremum per legitima probationum genera pluribus modis, ſignanter vero, &

101 Primò probatur ex inſtrumento adeptæ poſſeſſionis, dum poſſeſſio erat vacans, Saluſt. Tiber. in Prax. 2. cap. 10. numer. 3. Cæſ. de Graſſ. deciſ. 42. numer. 1. de reſtit. Spol. Coccin. deciſ. 312. nu. 1. Rot. deciſ. 119. nu. 1. par. 1. recent.

102 Secundò probatur ex inſtrumento venditionis cum clauſula Conſtituti, Rot. deciſ. 251. n. 2 par. 6. recent. Duran. deciſ. 89. nu. 1.

103 Tertiò probatur per confeſſionem Partis, Decius conſ. 125. num. 1. verſ. poſſeſſionem, Rot. deciſ. 19. de reſtit. Spol. in nou. & deciſ. 229. num. 2. par. 7. recent. Duran. deciſ. 113. n. 1.

104 Quartò ex executione, & adiudicatione bonorum, de quibus quis fuit ſpoliatus, Duran. deciſ. 37. n. 1. & d. deciſ. 113. n. 1.

105 Quintò probatur ex Teſtibus deponentibus de actibus poſſeſſorijs, Seraph. dec. 1200. nu. 1. Rot. dec. 186 n. 3. p. 7 recent. Duran. deciſ. 37. n. 2.

106 Sextò ex Mandato, Subhaſtatione, & deliberatione facta contra Spoliatum, Rot. dec. 229. numer. 1. par. 7. recent.

107 Septimò tam ex confeſſione expreſſa emanata in commiſſione, l. cum precum C. de lib. cauſ. quàm ex tacita emanata ex illius productione coram Iudice cap. cum olim, de Cenſ. Gregor. dec. 116. nu. 2.

108 Octauò ex locatione, quam recepit Spoliatus à Spoliante, Gregor. deciſ. 116. n. 3. necnon ex Inſtrumento locationis cum ſolutione affictuum, l. quamuis §. ſi Conductor, ff. de acquir. poſſeſ. Bart. in l. qui vniuerſas §. quod per Colonum, n. 1. ff de acquir. poſſeſſ. Seraph dec. 1200. nu 1. Caualer. deciſ. 7 n. 1.

109 Nonò probatur ex relatione Nuncij, cui in dubio creditur, l. fin. vbi Caſtr. nu. 6. verſ. in dubio Dec. num 17. & alij, C. de edict. Diu. Adrian. toll. Menoch. de Adipiſcen. rem. 4. nu. 924. verſ. Tertius eſt caſus, Buratt. dec. 363. nu. 1.

110 Decimò omiſſis alijs probatur ex actu executionis Mandati, & appræhenſionis poſſeſſionis eius vigore nomine Spoliantis, & Inſtrumento cognitionis erga Spoliantem factæ, & alijs legitimis probationibus. Gregor. deciſ. 105. nu. 1.

111 Sed concluſio, quod Primum extremum requirat plenam, & concludentem probationem, vt ſupra. non procedit in Spolio antiquo, in quo Primũ extremum probatur leuioribus probationibus, Seraph. deciſ. 763. nu. 8. Put. deciſ. 74. lib. 1. in correct. Rot. deciſ. 191. nu. 3. par. 7. recent.

112 Vndè infertur Primò quod, ad probandum primum extremum in Spolio in antiquis, ſufficiunt probationes præſumptiuæ, Put. dec. 1. de reſtit. Spol. & deciſ. 75. lib. 3. in correct. Rot. deciſ. 394. nu. 2. par. 1. & deciſ. 191. nu. 4. par. 7. recent.

113 Secundò infertur, vt ſufficiant etiam Teſtes de auditu, & publica voce, & fama, Ant. Auguſt. de vtroq. extrem. n. 4. Put. deciſ. 72. lib. 1. in correct. Rot. deciſ. 142. n. 2. par. 4. diuerſ. Beltramin. ad Gregor. deciſ. 423. lit. A. Ferentil. ad Buratt. dec. 136. nu. 3.

114 Secundum verò extremum, nempè poſſeſſio iunior Rei conuenti, & ſpoliantis. probatur leuioribus probationibus, Rot. deciſ. 8. de reſtit. Spol. in nou. & deciſ. 113. n. 7. & deciſ. 229. nu. 5. par. 7. recent. Gregor. deciſ. 105. nu. 2. Duran. dec. 7. n. 2. & deciſ. 37. n. 3.

115 Signater autem, ac Primò Secundum extremum probatur per ſuſtentationem litis cum adminiculis, Saluſt. Tiber. libr. 2. cap. 10. num. 5. Verall. deciſ. 369. par. 2. Rot. deciſ. 113. num. 7. & deciſ. 191. numer. 9. & deciſ. 229. numer. 4. par. 7. recent. Gregor. deciſ. 105. num. 3 vbi quod ita paſſim tenet Rota, idem Gregor. deciſ. 209. numer. 1. & deciſ. 362. num. 3. & deciſ. 485 nu. 1. deciſ. 500. nu. 3. & deciſ. 42. num. 1. Buratt. deciſ. 453. nu. 1. & deciſ. 736. nu. 8. Coccin. dec. 312 num. 1. Duran. deciſ. 7. num. 3. & deciſ. 37. nu. 4.

116 Secundò etiam ex ſola litis ſuſtentatione, l. qui ſe liti ff. de petit. Hered. l. ſi ſe non obtuliſ. ff. de re iud. Saluſt. Tiber. lib. 2. c. 10. num. 3. Verall. deciſ. 369. par. 2. Rot. dec. 119. nu. 5. par. 1. & dec. 251. nu. 3. par. 6. recent. Caualer. deciſ. 5. nu. 7.

117 Tertiò ex Inſtrumento adeptæ poſſeſſionis. Gregor. deciſ. 500. n. 3.

118 Quartò ex Commiſſione Duran. deciſ. 89. nu. 2.

119 Quintò ex Confeſſione, Cæſ. de Graſſ. deciſ. 42. nu. 2. de reſtit. Spol. Rot. deciſ. 119. num. 5 par. 1. & deciſ. 191. nu. 9. par. 7. recent.

120 Sextò ex alijs, de quibus per Duran. deciſ. 13. num. 2. necnon per teſtes, & alia legitima probationum genera vulgata.

121 Sed concluſio, quod in Spolio ſufficiat probare duo extrema, vt ſupra, Primò non procedit in Beneficialibus, in quibus Agens Spolio, vltrà dicta extrema, tenetur etiam probare titulum ſaltem coloratum, nè detur vitioſus ingreſſus Ægid. deciſ. 49. Rot. deciſ. 2. numer. 1. & deciſ. 16 num. 3. de reſtit. Spol. in nou. & deciſ. 20. de reſt. Spol. in antiq. Put. deciſ. 186. lib. 1. Coccin. deciſ. 312. numer. 2. & deciſ. 361. num. 1. Buratt. deciſ. 33. numer. 3. & ſeq.

122 Secundò non procedit in Spolio iudiciali, nam quando quis fuit ſpoliatus à Iudice, & poſſeſſione priuatus vigore Sententiæ, vltra dicta duo extrema, debet etiam probare, quod Iudex nulliter proceſſerit, Abb. in c. conquerente, num. 8. de reſt. Spol. Felin. in c. dilectus, il primo, numer. 1. verſ. fallit ſecundo de reſcript. Verall. deciſ. 186. par. 3. Seraph. deciſ. 897. numer. 1. Rot. deciſ. 301. num. 2. par. 3. & deciſ. 406. numer. 1. p. 4. recent. Gregor. deciſ 43. num. 2. & dec. 105. nu. 4. aut aliàs iniuſtè, aut iuris ordine non ſeruato, l. meminerint, C. vnde vi, Dec. conſ. 449. n. 30. Menoch. de recuper. remed. 8 num. 3. & ſeq. Seraph d. deciſ. 867 n. 1. Greg. dec. 485. nu. 3. Buratt. dec. 363. nu. 2. Duran. dec. 7 num. 16. dec. 37. num 5. & deciſ. 89. nu. 3.

123 Iudex namque ad effectum reintegrationis, quando nulliter procedit, dicitur ſpoliator, Bart. in l. iuſte poſſidet ff. de acquir. poſſ. Verall. deciſ. 186. par. 1. Cæſar. de graſſ. deciſ. 1. numer. 4. de Conſt. Greg. deciſ. 198. numer. 2. & deciſ. 209. numer. 2. Rot. deciſ. 365. num. 11. par. 1. & deciſ. 169. num. 2. p. 4. rec. Cocc. dec. 97. num. 1. prout quando non ritè, nec rectè procedit, cap. conquerente, de reſt. Spol. Boer. deciſ. 238 num. 4. Gregor. deciſ. 362. num. 4. Caualer. deciſ. 328. nu. 1. eoque magis, ſi nulliter, & iniuſtè ſimul procedit, Seraph. deciſ. 777. num. 1. Rot. dec. 501. num. 2. par. 3. recent.

124 Iudex namque his caſibus dicitur procedere vti priuatus, non vti Iudex, Card. in Clem. 1 §. fin. numer. 10. de celeb. Miſſar. Rot. deciſ. 282. num 1. p. 3. & deciſ. 278 nu-
125 mer. 23. par. 5. recent. Caualer. dec. 539. numer. 9. & † vbi adeſt inſtantia partis, ipſa pars dicitur ſpoliaſſe, non Iudex, cuius factum nulliter procedentis reputatur factum partis, Benintend. deciſ. 93. n. 7. Caualer. deciſ. 539. nu. 9

126 Cæterum ſpoliatus facto Iudicis nulliter, ſeu iniuſtè procedentis, eſt omninò reſtituendus, ſicut ſpoliatus à quolibet priuato, Crauet. conſ. 124. num. 4. Rot. dec. 282. num. 1. & deciſ. 668. nu. 1. p. 3. & deciſ 113. num. 10. p. 7. recent.

127 Sed ad hoc vt iudex ſpoliaſſe dicatur, nullitas debet eſſe euidens, adeò quod nullo velamine celari poſſit, aliàs non datur reſtitutio, Abb. in cap. cum cauſa numer. 4. verſ. ſecus, de offic. Deleg. Mantic. deciſ. 47. numer. 5. Rot. deciſ 668. num. 1. p. 3. recent. Caualer. deciſ. 597. numer. 1.

128 Vel iniuſtitia debet eſſe clara, & notoria, Seraph. dec. 867. n. 1. Rot dec. 365. nu. 11. & dec. 674. nu. 3. in fin. p. 1. & dec. 646. n. 1. p. 2. & d. dec. 668 n. 1. p. 3. & dec. 55. nu. 8. p. 5. recent. Caualer. deciſ. 597. n. 1. itaut nullo velamine celari poſſit, Burat. dec. 327 nu. 4. quo caſu proculdubio intrat actio Spolij Rot. dec. 173. n. 1. p. 3. recent. Buratt. dec. 165 nu. 3.

129 De-

Digitized by Google

129 Debetque ad hunc effectum nullitas, vel iniuſtitia notoria deduci ex eiſdem actis, & ex illis non autem ex nouiter deductis, probari, *Fel.n.in capit. dilectus il primo, nu. 1.de reſcript. Ponian.de Spol. lib.3. nu.107. & ſeq. Gratian. diſcept.724. numer.22.* vbi quod ità paſſim practicatur, *Mantic.deciſ.44.in fin.Buratt.deciſ.8,8.num. 6.Greg.deciſ.105.num.10. Duran.dec.454.nu.4. Caualer. dec 597.num.3.& ſeq.*

130 Sed concluſio, quod Iudex non ritè, nec rectè procedendo, ſpoliat, non procedit, quando iudex ritè, & rectè procedit, nam tunc non intrat ſpolium, *l.iuſte poſſidet.& l.qui vniuerſas, §.item cum Prætor, ff.de acqu.poſſ. Menoch.de recup.remed.8.num.3. Mohed.dec.4.num.4.de reſt.Spol.Seraph.dec.492.num.7.Rota dec.502.num.1. par. 1.diuerſ. & dec.232.num.2.in fin par.3.& deciſ.169.num. 2.par.4.& dec.223.nu.5.p.7.recent. Buratt.dec.49.nu.3.& dec.731.nu.5.Greg.dec.43.n.1.deciſ.105.n.4.& ſeq.& deciſ. 336 nu.5.Duran.dec.454.nu.1.*

131 Quod tamen non habet locum, quando poſſeſſio fuit capta propria authoritate, & non cum interuentu Executoris, licet Sententia, & iudicis mandatum præceſſerit, tunc enim intrat nihilominus ſpolium, *l.extat ff. quod met.cauſ.Bart.in l.Creditores num.1.C.de pign.Rota dec.39.nu.1.p.5.recent. Duran. dec.89.nu.4. & ſeq.& dec. 255.num.2.& ſeqq.*

132 Veruntamen ſpoliatus, eſt regulariter in primis, & ante omnia reſtituendus, *capit.in literis, & capit.conquerente, de reſt.ſpol.capit.licet Epiſcop.de præben.in 6.can.redintegranda 3.quæſt.1.can.nullus, 2.quæſt.2.l.1.ff.de vi & vi armat.l.ſi quis ad ſe fundum, C.ad l.iul. de vi pub.l.ſi. Coloni,C. de Agric.& Cenſit. lib.11.Gabr.de reſt.ſpol.concl.1.num.1.& ſeq. Rota deciſ.356. num.4.par.3.lib.3. diu. Seraph.dec.1345.num.5.Mantic.dec.118.num.3.Rota.dec. 85.nu.7.par.2.& deciſ.282.num.1.par.3.recent. Burat.dec.*

133 *908.num.11.* quod † procedit non ſolum de æquitate, ſed etiam de neceſſitate, *cap.ex conqueſtione, de reſt.ſpol. Menoch.de arbitr.iud.lib.1.q.51.nu 2.Rot.dec.652.n.3.p.2. recent.Burat.dec.170.n.7.*

134 Etiamſi ſpoliatus bona fide non poſſideat, nam in ſpolio ſolum inſpicitur, an quis ſine iuſta cauſa ceciderit à poſſeſſione. *Gabr.conſ.36.n.6.lib.1.Rot.dec.244.n.2. p.1.diuerſ.*

135 Quinimò etiam ſi ſpoliatus ſit prædo, *capit.in literis, de reſt.ſpol.l.Colonus,& l.cum fundũ,ff. de vi,& vi armat. Abb. in capit.3. numer.13. de ord.cogn. Rip.in l.naturaliter, §.nihil commune, numer.47. verſ.ſecundo amplia,ff.de acquir.poſſeſ.* vel fur. *Bart.in l.itaque Fullo, ff. de furt. Abb. in d. capit.in literis, col.3. numer.8. de reſtit.ſpol. Gabriel.* qui alios cumulat, *de reſtit. ſpol. concluſ. 1. numer. 4. & ſeqq.*

136 Niſi per propriam confeſſionem, aut aliàs notoriè conſtaret, eum eſſe prædonem in caſibus, in quibus non datur vitioſus ingreſſus, prout in Beneficialibus, vel quando agitur ad reſtitutionem contra Dominum, vt latè tradit *Gab. dicta concluſ. 1. numer.7. & ſeq.de reſtit.ſpol.*

137 Et etiam ſi quis fuerit ſpoliatus authoritate Iudicis non rectè procedentis, ſeu ordinem iuris non ſeruantis, *cap. conquerente. de reſtitut. ſpol. cap. ex inſinuatione, de Procur.l.meminerint. vbi Bart.& alij,C.vnde vi, Abb. in cap. dilectus, il primo. numer.4. verſ. item nota, & ibi Felin.num.1.verſ.fallit primo, de reſcrip.Rip.in l. naturaliter,§.nihil commune,num.59.ff.de acquir.poſſeſſ.* cum aliis cumulatis per *Dec.in l.fin.num.35.verſ.ſed hoc dictum, C.de edict.Diu.Andr.toll.Verall.deciſ.186.par.3. Rota deciſ.724.num.5.par.2. recent.* cum alijs cumulatis per *Caualer.dec.539.n.1.*

138 Sed concluſio, quod ſpoliatus ſit ante omnia reſtituendus primò non procedit, quando poſſeſſorium habet mixturam petitorij, *l.2.§. quadam, ff. de interd. Alex.in l.naturaliter,§.nihil.commune, numer.19.ff.de acquir.poſſeſ.Gabr. concluſ.1. num.146. lim.22.de reſtit.ſpol. Rot dec.768.nu.11.ver.vel ſaltem.p.2. recent. Burat.deciſ. 136.num.28.*

139 Secundò non procedit, quando quis facto, vel culpa ſua cecidit à poſſeſſione, *cap ſæpe, & ibi Rip. num.27.vbi de communi, de reſt.ſpol.Soc.in l.rem quæ nobis,n.8.ff.de acquir.poſſeſ.Gab.de reſtit.ſpol.concluſ.5.n.33. Caſſad.dec.4. numer.6.de reſt.ſpol.Rot.deciſ.2.de rer.permut.in nou. Put. deciſ.277.n.1.& n.4.& n.7.lib.3. Rot.dec.134.nu.1.par.1. diuerſ.Seraph.deciſ.264.num.1.deciſ.387.num.1.dec.1200. num.2.Rot.deciſ.169.num.7.dec.423.num.1.dec.623.num. 1.dec.628.num.1.par.1.& dec.38.num.2.& dec.473.n.2.p. 2.& dec.190.num.1.& dec.561.num.2 in fin.p.3.& deciſ. 261.num.2.par.4.recent.Coccin.deciſ.436.num.12.Gregor. deciſ.15.num.2.Caualer.dec.240.num.3. & dec.568.nu.1.*

140 *Buratt.deciſ.301.numer.2.& deciſ.447.numer.6.* etiamſi huiuſmodi factum proceſſerit metu cenſurarum, *Mantic.dec.332.n.1.& n.4.*

141 Hæc tamen ſecunda limitatio primò non habet locum, quando quis facto ſui cecidit à poſſeſſione ſub aliqua conditione, quæ non fuit adimpleta, *Achil.dec. 10.num. 1.& num.4. & num.6 de reſt ſpol.Rot.471.num.1. & ſeqq.p.1.diuerſ.Burat.dec.735.n.5.& n.6.*

142 Secundò non habet locum, quando clarè non conſtat, quod quis ceciderit à poſſeſſione facto ſuo, ex quo validitas conſenſus fuit in dubium, & controuerſiam reuocata, *Rot.dec.523.n.2.p.1.recent.*

143 Tertiò dicta concluſio, quod ſpoliatus ſit ante omnia reſtituendus, non procedit, quando notoriè conſtat de dominio ſpoliantis, & de non iure ſpoliati in Petitorio, *cap.ad decimas, vbi gloſ. communiter recepta, in verbo præſumitur de reſtit.ſpol.in 6. Gabr.concl.1. num.52.& num.84.re reſt.ſpol. Caſſador.deciſ.1.numer.6. de reſt. ſpol. Tholom. deciſ.1138. num.1. par.3. diuerſ.li.3. Rota deciſ.200.num.1.in fin.& ſeq. & num.6. & ſeq.par.1. diuerſ.& dec.9.num.4.& ſeq.par.2. & deciſ.136. num.3.p. 3 rec.Burat.deciſ 488.num.13.*

144 Sed vt huiuſmodi exceptio excludat ſpolium, debet eſſe clara, & notoria, itaut contrarium in Petitorio probari non poſſit. *Gabr.conſil. 51. numer. 17.libr.1. Ægid.deciſ.103.Rot.deciſ 9.numer.9.& ſeq.& deciſ.741. num.4.in fin.par.2.recent.Buratt dec.127. num.10.& numer.16.*

145 Et ſic debet conſtare de dominio, ſeù bono iure, per rem iudicatam, aut confeſſionem partis. *Rot.dec. 16.numer.1.de reſtit.ſpol.in nou.Seraph.deciſ.448.& nu.3. & dec.896.nu.6.Rot.deciſ.537.nu 5.par.1. & dec.741.nu. 5.p.2 recent.Caualer.deciſ.384 nu.6.& dec.539. numer.6.* vbi alias deciſiones cumulat, *Burat deciſ.22. numer.6.*

146 *& ibi Ferentill nu 40. & d.deciſ. 127.num.11.* alias per exceptiones reſpicientes Petitorium reintegratio non retardatur, *Gregor.deciſ.500.num.9. cum alijs præallegatis.*

147 Spolio autem commiſſo ante omnia non purgato ſpoliator non poteſt audiri. *Cocc.dec.423 num.4.& dec. 496.n.1.* etiamſi conſtet de bono iure in Petitorio, *Cocc.*

148 *dec.398.n.1.* Quod † tamen non procedit ad effectum euitandi carceres ſtante clauſula *arbitrio & conſtito de paupertate*, vt fructus, & expenſæ referuentur in fine litis, ſi ſpoliator non fuit doloſus *Coccin. d. deciſ.423. nu.4.*

149 Conſiſtitq. purgatio ſpolij non ſolum in reſtitutione bonorum, ſed etiam fructuum, expenſarum, damnorum, & intereſſe, *Rip.in l.naturaliter, § nihil commune, num.50.de acq.poſſeſs.Crau. con.140.nu.3.Verall.dec.171. num.1.par.3.Rot.deciſ.473.nu.1.& nu.4.par.3. diuerſ.lib. 3.Caualer.deciſ.308.nu.1.Feren.ad Buratt.dec.449. num. 8.& ſeq.*

150 Adeò quod ſpoliator audiri nullatenus poſſit, niſi in præmiſſis omnibus purgato ſpolio vſque ad vltimum quadrantem, ſeu vſque ad obolum, *Coſta in memorial.in verbo ſpoliatus, Crauett. d. conſil. 140.numer.3.Tiraq. de retract. conuent. §. 4. gloſ.6.numer.23.Saluſt. Tiber. in Prax. libr. 2. cap. 8.numer. 14. & ſeqq. Rot. deciſ.334. numer 1.& ſeqq.par.1.& deciſ. 473.numer.1.& numer.4.par.3.lib.3.diuerſ.Coccin.deciſ. 311.num.4. Rot.deciſ.43[illegible].1.par.2. & deciſ. 363.nu.4.& ſeq.& dec.515.num.1.par.3 recent.Buratt.deciſ.449. num. 6.* cum alijs ibi cumulatis per *Ferentill. ſub numer.8.& ſeqq.*

151 Nec poteſt huiuſmodi purgatio retardari per exceptiones quæ non ſunt claræ, & concludentes. *Bart. in l.cum is §.Fideiuſſor.num.4.in fin.& ſeq.ff.de cond.indeb. Gabr.concluſ.1.nu.45.de reſt.ſpol.Seraph.dec. 804. num.1.* cum aliis cumulatis per *Ferentill. ad Buratt. dec. 588. numer.15.*

152 Non tamen obſtat exceptio ſpolii in alio iudicio, niſi

Digitized by Google

niſi quando interuenit vis compulſiua, vel ablatiua, ſi agitur de re diuerſa, ſecùs ſi agatur de eadem re in qua fuit commiſſum ſpolium, *Gregor. dec. 281. num. 1. & ſeq. & num. 4.*

153 Sed ſi ſpolium fuit violentum obſtabit exceptio ſpolij, etiam in alio iudicio, & re diuerſa pro qua competit interdictum vndè vi *Abb. in 2. num. 3. & ſeq. & num. 12. verſ. & licèt iſte articulus de ord. cog. Rot. dec. 721. num. 1. part 1. diuerſ. Gregor. deciſ. 336. num. 1. & numer. 8.* cum alijs cumulatis per *Ferentill. ad Buratt. deciſ. 731. num. 8. & ſeq.*

154 In ſpolio autem iudiciali non competit interdictum, vndè vi, nec poteſt illud dici violentum, niſi fuerit commiſſum cum vi expulſiua, Iudice, & ſatellitibus

155 præſentibus, *Seraph. deciſ. 842. nu. 6. Rot. deciſ. 718. nu. 3. par. 1. diuerſ.* cum alijs allegatis per *Ferentil. ad Buratt. d. deciſ. 271. num. 9.* Cœterum ad hoc vt ſpolium purgatum dici poſſit, requiritur, quod poſſeſſio transferatur in ſpoliatum, & apud eum remaneat, *Caual. dec. 308. numer. 1. verſ. quoad prædia, Ferentil. ad Buratt.*

156 *dec. 848. num. 14.* & ſi tres ſit perempta, vel aliàs haberi non poſſit, purgandum eſt ſpolium per reſtitutionem iuſti pretij, *Seraph. deciſ. 1108. numer. 6. Rot. in Peruſina ſpolij, 12 Iunij 1610. in §. quantum autem coram Sanctiſſ. D. N. Innocentio X. Duran. dec. 7. num. 7. & ſeq. &*

157 *dec. 47. num. 1. & ſeq.* nam effectus reintegrationis eſt, vt ſpoliatus reſtituatur in priſtinum eo meliori modo, quo fieri poteſt, ac ſi ſpolium factum non fuiſſet, *Menoch. conſ. 758. num. vlt. Veral. dec. 171 p. 3. Duran. dec. 47. numer. 5.*

158 Quo verò ad fructus; aut ſumus in ſpolio ſimplici etiam iudiciali, & debentur, & fit condemnatio & liquidatio in iudicio reintegrationis in fructibus perceptis tantum à die motæ litis *Veral. deciſ. 27 in ſecunda, nu. 2. & ſeq. p. 2. Coccin. dec. 439. num. 1. Rot. dec. 187. num. 17 p. 7. recen. & in d. Peruſina ſpolij, 12 Iunij 1610. §. quo verò coram Sanctiſſ. D. N. Innoc. X. & in Arimin. Saluian. 28. Iunij 1634 coram bon. mem. Merlino,* vbi quod in interdictis hoc eſt regulare, etiam ſi dicti fructus non fuerint petiti, *Caualer. dec. 409 num. 1. Duran. dec. 272 nu. 2. & dec. 45 ;, num. 6.*

159 Aut ſumus in ſpolio attentato, vel violento, aut aliàs in malæ fidei poſſeſſore, & fit condemnatio & liquidatio in fructibus à die commiſſi ſpolij, *Rot. dec. 4. & dec. 5 de reſt. ſpol. in nou. Veral. d. deciſ. 27. in 2. num. 1. p. 2. Rot. in d. Peruſina ſpol. § ſi verò coram Sanctiſſ. D. N. Innocentio X. & deciſ. 187. numer. 17. part. 7. recent. Duran. deciſ. 272. numer. 1 Ferentil. ad Buratt. deciſ 678. numer. 6.*

160 Et non ſolum in fructibus perceptis, ſed etiam in illis, qui percipi potuerunt, *Rot. deciſ. 10. de reſt. Spol. in antiq. & dec. 5. de reſt. Spol. in nou. & dec. 552. numer. 1. & ſeqq. par. 1. diuerſ. Buratt. dec. 642. num. 4.* cum alijs cumulatis per *Ferentil. ad eundem Buratt. deciſ. 642. num. 9. & dec. 678 num. 7.*

161 Quinimo contra malæ fidei poſſeſſorem fit condemnatio, & liquidatio etiam in fructibus, qui veriſimiliter percipi potuerunt. *Rot. in Carpentoraten. Reſtitutionis omnium, 13. Iunij 1625. coram bo. m. Pirouano Decano,* cum allegatis per *Ferentill. ad Buratt. d. deciſ. 642. numer. 9. in fine.*

162 Ad hoc autem, vt Spolium dicatur purgatum quo. ad fructus, & expenſas, licèt Rota antiqua videatur tenuiſſe, ſufficere ſolutionem, vel oblationem liquidorum, cum depoſito Iulij vnius & obligatione ſoluendi reſiduum quoad illiquidos, poſtquam fuerit facta liquidatio, vt poſſit interim procedi ad vlteriora, vt colligitur ex allegatis per *Seraph. dec. 655. num. 2. & ſeq.* & tradit *Mohed. deciſ. 17. de reſt. Spol.* quam opinionem poſt *Gregor.* quem allegat, videtur etiam ſequi *Caualer. d. deciſ. 108. num. 2.*

163 Nihilominus Rota moderna ſæpius deciſit in materia ſpolij, & attentatorum non ſufficere oblationem, nec depoſitum, ſed requiri totalem, ac realem reſtitutionem, *Verall deciſ. 150. numer. 5 & ſeqq. par. 1. Seraph. deciſ. 1176. num 2* vbi alias deciſiones cumulat, *Rot. dec. 269 num. 1. in fin p. 1. recent. Coccin. dec. 371. num. 5. Buratt. dec. 356. num. 6.* cum alijs cumulatis per *Beltramin. ad Gregor. deciſ 503. num. 6.*

164 Vndè Praxis in Rota obſeruat, vt petens ad vlteriora procedi, ipſe liquidet fructus, & expenſas, vel impetret commiſſionem cum præfixione termini Aduerſario ad liquidandum, quo elapſo procedatur ad vlteriora in negocio principali, *Rot. in Placentina Iuriſpatronatus, 1. Februarij 1599. coram bo. me. Corduba, Beltramin. ad Gregor. dec. 503. nu. 6* & in his terminis præfixionis videtur intelligenda *d. deciſ. Caualer. 308. numer. 2.* & ſic iuxtà deciſiones, quas allegat, etenim allegat *d. dec. Seraph. 653. nu. 4.* vbi dicitur, quod practica eſt in Rota, quod volens procedere in cauſa debet, vel liquidare, vel impetrare commiſſionem cum præfixione termini, vt ſupra. necnon allegat aliam deciſionem *Gregor.* in qua ſimiliter ſupponitur fuiſſe, præuia commiſſione, præfixum huiuſmodi terminum ad liquidandum.

165 Quæ eò magis procedunt, quando in commiſſione adeſt clauſula *parito iudicato*, vel alia ſimilis, tunc enim requiritur, vel actualis ſolutio, vel quod impetretur commiſsio cum præfixione termini ad liquidandum, vt ſupra, prout de hac Praxi in terminis clauſulæ *parito iudicato*, teſtatur *Mart. de clauſ. par. 1. clauſ. 92. num. 5. verſ. vndè iuxta ſtylum Rotæ,* & in terminis clauſulæ *parito Breui Seraph. d. dec. 655. nu. 4.* & in terminis clauſulæ *refectis expenſis*, quod requiratur ſolutio actualis tradit *Saluſt. Tib. in Prax. lib. 2. cap. 8. n. 15.* & in terminis clauſulæ *refectis expenſis, & purgatis attentatis Verall. dec. 150. n. 5. p. 1.*

166 Verum concluſio ſuperius firmata, quod depoſitum Iulij vnius cum oblatione ſoluendi reſiduum, facta liquidatione, in materia expenſarum non ſufficiat, primò non procedit, quando expenſæ ſunt modicæ, & cauſa fuit commiſſa in Rota cum clauſula *arbitrio*, prout declarando & modificando *d. deciſ. Buratt. 356.* dixit *Rot. in Calagurritana de Nagera, 3. Iulij 1627. coram. bon. mem. Vbal. Ferentill. ad Buratt. d. deciſ. 356. numer. 9. ſub lit. B.*

167 Secundò non procedit in expenſis extraiudicialibus *Gregor. dec. 503. n. 1.*

168 Tertiò non procedit, quando ſpoliator eſt pauper, & adeſt commiſsio cum clauſula *arbitrio*, licet enim paupertas regulariter non ſuffragetur, vt quis audia-

169 tur ante purgatum ſpolium, vt per *Put dec. 143. lib. 4.* ſi tamen ſpoliator non fuit doloſus, obtenta commiſſione cum clauſula *arbitrio Rotæ conſtito de paupertate*, potoſt audiri, dimiſſa poſseſsione tantũ, reſeruatis fructibus, & expenſis in fine litis, *Coccin dec. 596. nu. 3. & num. 7.* vbi de obſeruantia Rotæ, & Signaturæ teſtatur.

170 Quartò non procedit in expenſis, & iudicijs non priuilegiatis, in quibus opinio *Angeli* communiter recepta benè locum habet, quod ſi creditum eſt illiquidum, ſufficit depoſitum iulij vnius cum oblatione & data fideiuſsione de ſoluendo reſiduum, facta liquidatione, *Alex. conſ. 24. num. 9. lib. 4. Capyc. deciſ. 17. nu. 5.*

171 Non omitto in hac ſpolij materia, quod non attenta anteriori poſseſsione alterius, vltimum ſpolium eſt ſemper purgandum, *c. 2 & c. fin. de ord. cogn. l 3. §. cum igitur, l. qui poſſeſſionem, & cum l. cum fundum, ff. de vi & vi armat. l ſi quis fundum, C. ad leg. Iul. de vi pub. Menoch. de recuper. remed. 1. q. 34. numer. 382. Faſtol. cauſ. 1. dub. 4. num. 2. Rot. deciſ. 27. in fin. de Appell in nou. Seraph. dec. 96. nu. 1. Rot. dec. 301 nu. 6. p. 3. rec Coce. dec. 97. nu. 3. & dec. 161. n. 5 dec. 312. num. 4. & dec. 178. num. 6. Greg. deciſ. 485. num. 12. & ibi Beltram. n. 14 & dec. 560. n. 10. Caual. dec. 161. n. 3.*

172 Sed hoc primò non procedit, quando primum ſpolium fuit violentum, nam tunc primum eſt ante omnia purgandum, *Caſtren. conſ. 400. nu. 4. verſ. 3. ſimiliter lib. 1. Rot. d. dec. 27 in fin. de Appell. in nou. Coccin. deciſ. 97. nu. 4. Beltram. ad Gregor. d. deciſ. 485. num. 14. verſ. hoc non procedit.*

173 Secundò non procedit in ſpolio attentato, quod eſt ante omnia purgandum, licet ſit primum. *Deciſ. conſil. 200. num. 5. Rip. in l. naturaliter, §. nihil commune, numer. 68. ff. de acquir. poſſ. Menoch. de recuper. remed. 1. num. 383. in Corituen. Bonorum, 19. Decembris 1586. & 7. Martij 1587. coram bon. mem. Card. Platto, Coccin. deciſ. 97. nu. 5.*

Digitized by Google

num.4.& deciſ. 130 n.7.quæ deciſiones ſunt etiam impreſſæ apud Marcheſan.de Commiſſ reſtit. in integ.par.2. cap.3. fol.207.& 208.

174 Tertiò non procedit,quando ſecundum ſpolium fuit in continenti factum poſt primũ, tunc enim ſecundum non eſt purgandum,quia incontinenti vim vi repellere licet, *c.olim, de reſt. Spol.l.2. §.cum igitur, & l.qui poſſeſſionem,ff.de vi,& vi arm. Menoch.de recuper. remed.4.n. 384.Faſtol.d. cauſa prima, dub.4.n.2. Gabr. de reſt. Spol. concl.1.lim.30.nu. 169.Beltramin. ad Greg. d.deciſ.485.n. 14.in fin.*

175 Hęc tamen tertia fallentia non haberet locum,quando ſecundum Spolium fuit factum lite pendente, nám tunc Agenti ex primo obſtabit ſecundum quod tanquam attentatum eſt maius, & grauius, vt poſt alios, quos allegat, tradit, *Menoch.de recuper. remed.1.n.386.*

176 Actio autem Spolij eſt in rem ſcripta, *Soc.in l. rem quæ nobis n.10.ff.de acquir.poſſeſſ.Seraph.dec.1262.n.1.Rot. dec.476.n.2.p.2.recent.*

177 Et ob id datur non ſolum Hæredi, & ſingulari Succeſſori Spoliati, qui eam proſequi poteſt & intentare ex perſona Defuncti, *l.1.§.interdictum hoc, in fin ff.de vi, & vi armat. Gloſ. in c.cum ad Sedem, in verbo interdictum, de reſt. Spol. Rot.deciſ.907 par.3.lib.3diuerſ.& deciſ.307. num.3 par.1. & deciſ. 476.n.2. par. 2. & deciſ. 717. num.1.p.3. recent.Gregor dec.542.n.2. & ibi Beltramin.n.9.& ſeq.Buratt. deciſ.271.n.1. & ibi Ferentill nu. 8.& ſeq.Caualer.deciſ.531.num.4. Duran.deciſ.7.nu.12.& dec.113.nu. 3.*

178 Quod Primò procedit, quando Defunctus fuit ſpoliatus in vita, ſecus ſi ſpolium fuit commiſſum poſt eius mortem, nam tunc non poteſt Hæres ex perſona Defuncti agere Spolio, *Gabr. de reſt.Spol.concl.5.nu.20.* cum alijs cumulatis per *Beltramin. ad Gregor. d. deciſ. 542. numer. 9. & per Ferentill. ad Buratt. deciſ.271. numer.9.*

179 Secundò ſimiliter procedit, quando Hæres vel Succeſſor agit ex perſona Defuncti, ſecus ſi ageret nomine proprio, vel ex propria perſona, & ipſe nunquam fuiſſet in poſſeſſione *Natt. conſil. 439. num.4. Ferentill. ad Buratt. deciſ. 271. numer. 9. verſicul. item declaratur.*

180 Sed etiam competit d. Spolij actio contra Hæredem, *l 1. §.fin. l.3.§.vlt. & l.ſi plures, ff.de vi, & vi arm. Menoch.de recuper. remed.1. num.157. Rot. deciſ.717. nu. 1.par.3. recent. Gregor. deciſ.542. num.4. Duran.deciſ.7. num.13. & deciſ 113. num. 3* & contra ſingulares Succeſſores, non quidem, quia ſucceſſores, ſed quia poſſeſſores, *Put. deciſ.29. de reſt. Spol.& deciſ.172.num. 1.& ſeqq. lib.2. in correct. Seraphin. deciſ.1262 num.2.* &

181 † contra quoſcumque Succeſſores, ad quos peruenit res ipſa, ſuper qua fuit commiſſum ſpolium, *Seraph. deciſ.1262. num.1.* etiamſi titulo, & bona fide poſſideant, vel habeant cauſam ab Authore non vitioſo, *Gabr. conſ. 36. n.3. lib 1. vbi de magis communi, Mareſcott. var.reſol.l.1.c. 59. n. 10. & ſeq.* vbi quod ità paſſim ſeruat Rota, cum alijs cummulatis per *Beltra-*

182 *min.ad Gregor. deciſ. 542. num. 11.* & † contra quemcunq. in quem influit Spolium, virtute Decreti nulli, nám authoritas Iudicis non eximit ab incurſu pœnæ ciuilis, *cap.cum cauſa, de off.Deleg.Bart.conſ.91.num. 4.lib.1.Soc.conſ 158.num.9.lib 2 Felyn.in d cap.cum cauſa, n.3 de off.Deleg.* vbi hoc declarat procedere, dummodo quis ſciat, vel ſcire debeat ratione naturali,Decretum eſſe inualidum, nám ſi ratio ciuilis reddat Decretum inualidum, Minor, Ruſticus, & ſimiles, excuſarentur.

183 Competitq.actio Spolij etiam pro rebus mobilibus, *Soc.in l.rem quæ nobis, n.13. verſ. ſecundo concludo ff.de acquir.poſſ. Menoch.de recuper.remed.15. n. 193. & ſeqq. Buratt.deciſ.171.n.2.*

184 Et pro recuperatione Poſſeſſionis quæſitæ per clauſulam *Conſtituti, Alex. in l.exuius, num.7. vbi alios cumulat, ff. de acquir.poſſeſſ.Oſaſc.deciſ.133.n.7.Rot.deciſ.*

185 *128. n.1.par.3. recent.* vbi quod ſi agitur contra Conſtituentem,non eſt neceſſe probare eius poſſeſſionem de tempore Conſtituti, alias ſecus.

186 Præſcribitur autem actio Spolij etiam *ex can. redintegranda 3.q.1.* ſpacio triginta, vel quadraginta annorum,ſicut cæteræ actiones, *l.ſicut & l.omnes, C.de præſcrip.30.vel.40.ann.Menoch.de recuper.d.remed.15.num. 418.Seraph.dec.1360 n.3.& n.9.& nu.10.Rot. deciſ.97.n. 1.par.1.& dec.150.n.4.p.4.recent.*

187 Sed hoc non procedit in Spoliatore doloſo, vel violento,qui nulla, etiam mille annorum præſcriptione poteſt ſe tueri, *cap.fin. de præſcript. cum alijs quos ſequitur Rota apud Seraph.d.dec.1360.n 2.& n. 15.*

188 Cæterum Petens reintegrari, non dicitur habuiſſe ſe pro ſpoliato,dum ciuilem poſſeſſionem animó retinet, ſed reintegratio intelligitur petita ratione naturalis poſſeſſionis. *Bal.in l.1.nu.12.C.vti poſſid. Caſt.conſ. 334.n.1.verſ.ſed debent dicta verba,lib.2. Buratt dec.614. nu.11.*

189 Et ob id,executione à Iudice nulliter procedente facta contra eum, qui ſe pro ſpoliato non habet non dicitur is ſua poſſeſſione priuatus, *Ang.in l.clam poſſidere §.qui ad nundinas,n.2.in fin.ff.de acquir.poſſeſ.Gabr. conſ.31.num.7.lib.2.Gregor.deciſ.105.num.22. deciſ. 307. num.6.deciſ.458.nu.9.& deciſ.555.n.6.* Idemq. Iuris eſt, ſi executio fuit facta à Iudice notoriè iniuſtè procedente, *Burat.dec.216.nu.1.*

190 Hinc non habenti ſe pro ſpoliato, qui ob id non ammittit eius poſſeſſionem clarã, *Seraph.deciſ.1386.n. 2.*competit manutentio *Seraph.deciſ.1089.nu.3.Gregor. deciſ.46.n.9.& dec.307.n.6.& ſeqq*

191 Secus ſi quis habuerit ſe pro ſpoliato, *Gregor.deciſ. 546.nu.12.*vel dixerit ſe ſpoliatum, nám fatetur ſe non

192 poſſidere, *Rot.deciſ.599.n.4.par.4.recent.* Debet enim Actor concludere in Spolio,ſe ad poſſeſſionem, à qua deiectum eſt reintegrari, *Soc.in l.rem.quæ nobis,num.14. verſ.2.dubitatur,ff.de acquir.poſſ.Alex.conſ.117 nu.1.lib. 2.Rot.dec. 150.n.7.p.4.rec.*

193 Vel etiam ſecus, quando quis poſſeſſionem Spoliantis approbauerit, *Rot.deciſ.261.num.r.5 par.4. recent.*

194 Pro ſpoliato verò ſe habere pendet ab animo *l.3.§. in ammittenda, ff.de acquir.poſſ.Gregor.dec.208.nu.6.& dec.307.n 9.*

195 Et in dubio non eſt præſumendum, quod quis habuerit ſe pro ſpoliato,ſed debet hoc ab allegante probari, *Gregor.d.deciſ.307.n.10.Ferentill.ad Buratt.deciſ. 342.n.3.*

196 Proindè,ſi quis petit manuteneri, non poteſt dici, quod habeat ſe pro ſpoliato, *Gregor. dec.307.numer.12.* etiamſi ſubdat,quatenus opus ſit,redintegrari, *Gregor. dec.546.n.14.& dec.553.n.1 Rot.dec.560.nu.2.& ſeq.p.1. rec.*

197 Quinimò non poteſt dici,quod quis habuerit ſe pro ſpoliato,etiam ſi petierit ſimpliciter reintegrari, nám licet Agens Spolio præſupponat Aduerſarium poſſidere, *Duran deciſ.23.numer.12.* attamen ſi petitio reintegrationis eſt æquiuoca non videtur ammittere poſſeſſionem ciuilem,quam animo retinet, ſed agere pro recuperatione naturalis, *Natt.conſ.592.nu.21.Rot.deciſ. 560.num.2.& ſeqq.& 561.nu.4. & ſeqq.par.1.recent.Buratt.deciſ.296.num.2.Duran.deciſ.23.num.13.* vbi reddit rationem, *cum alijs cumulatis per. Beltram. ad Gregor.deciſ.555.num.11.& Ferentill.ad Burat.d.deciſ.269. nu. 5.*

198 Si quis tamen ſimpliciter ſe dixerit ſpoliatum & adierit Iudicem pro reintegratione, tunc niſi ex aliquibus circumſtantijs facti colligi poſſit, Actorem retinere voluiſſe animo poſſeſſionem ciuilem, prout ſi dixerit, quatenus opus ſit reintegrari, vel inſteterit etiam manuteneri, vel dixerit, ſe ſpoliatum de facto, vel quid ſimile,prout in caſibus dictarum deciſionum, vel niſi appellauerit,ſeu proteſtatus fuerit,ſe nolle haberi pro ſpoliato, vt per *Coccin.deciſ.14.nu.10.Duran. dec.23.n.18.*vtique tunc videtur fateri penes Aduerſarium eſſe vtramque poſſeſſionem, *Seraph. deciſ.1417. num.3.Coccin.deciſ.3 6.num.5.Duran.d.deciſ.23.nu.12. & ſeqq.* cum alijs cumulatis per *Beltramin. ad Gregor. dec.555 numer.11.& per Ferentill.ad Buratt.d.deciſ.269.*

199 *num.5.*vbi † quod cum hæc materia retentionis poſſeſſionis ciuilis pendeat ab animo, qui verbis, & factis declaratur, vtique erit ex circumſtantijs verborum & factorum præcedentibus, & ſubſequentibus peti-

Digitized by Google

petitam reintegrationem terminanda *gloſ. in l. Fulcinius, §. ſed ii, in verbo animus, ff. quib. ex cauſ. in poſſeſſ. eat. Ruin. conſ. 116. num. 10. lib. 5. Rot. deciſ. 644. num. 6. p. 1. recent. Caualer. deciſ. 531. num. 2. & ſeqq. cum alijs ſupra allegatis.*

200 Signanter autem dicitur, quis habere ſe pro ſpoliato ratione poſſeſſionis ciuilis, quando ſinit labi decennium, antequam agat pro recuperatione naturalis ab alio occupatæ, *Bart. in l. ſi ne poſſideatis nu. 8. verſ. ſed in poſſeſſione. C. de probat. Iaſ. in l. etiam poſſidere §. qui ad nundinas n. 19. ff. de acquir. poſſeſſ. Bald. conſ. 12. num. 11. lib. 1. Alciat. de præſumpt. reg. 2. præſumpt. 21. num. 11. Rot. deciſ. 454. n. 2. & deciſ. 634. nu. 5. p. 2. recent. Gregor. dec. 307. nu. 13. & ibi Beltram. n. 26.*

201 Sed hoc primò non procedit in incorporalibus in quibus, qui patitur exercitium actuum etiam ſi non ſit lapſum decennium, ob negligentiam ammittit, quaſi poſſeſſionem. *Rot. deciſ. 454. numer. 2. par. 1. recent.*

202 Secundò non procedit, quando poſſeſſio naturalis eſſet vacans, tunc enim poſſeſſio ciuilis non cenſetur amiſſa, ex quo quis diſtulerit recuperationem naturalis vltra decennium. *Rot. dec. 62. num. 6. p. 2. diuerſ. Mantic. dec. 192. n. 5. Rot. dec. 634. num. 6. p. 1. & dec. 287. n. 5. & deciſ. 404. n. 7. p. 2. recent.*

203 Denique non ommitto, quod iudicium Spolij eſt priuilegiatū, nè poſſit cumulari petitorium cum Poſſeſſorio, *Ruy. in l. naturaliter, §. nihil commune n. 165. ff. de acquir. poſſeſſ. Rot. deciſ. 542. n. 1. & dec. 698. n. 2 p. 2. recent. cum alijs quos refert, & ſequitur Baratt. deciſ. 32. nu. 1. & ſeq. Caualer. dec. 507. n. 2.*

204 Verum ſi ſpoliatum ſit turbidum, ſolet Rota ſtante clauſula *arbitrio*, exercere arbitrium pro cumulatione, *Rot. deciſ. 542. numer. 2. p. 2. recent. Caualer deciſ. 145. num. 3. & deciſ. 284. num. 1. & dec. 567. numer. 3. Baratt. d. deciſ. 33. numer. 5. cum alijs allegatis per Ferent. ad Baratt. deciſ. 100. num. 23* ſequeſtrata tamen poſſeſſione, juxta eiuſdem Rotæ obſeruantiam, *Baratt. d. dec. 136. nu. 1.*

205 A ſententia verò lata in poſſeſſorio recuperandæ, & eius ſpeciebus regulariter non datur appellatio, *gloſ. in l. vnic. in verbo momento, & ibi Bart. numer. 1. & Contard. in ampliat. nu. 34. C. ſi de momen. poſſ. agat. Maran. de ord. iud. p. 6. art. 4. tim. 16. num. 294. Saluſt. Tiber. in Prax. lib. 2. c. 8. numer. 17. Scacc. de appell. q. 17. lim. 6.*
206 *memb. 6. numer. 1.* vbi † de communi, Quod procedit etiam in terris Eccleſiæ attenta Ægidiana, *Seraph. dec. 452. nu. 1. & ſeq. Coccin. dec. 417. nu. 1. & deciſ. 446. num. 3. & n. 4.*

207 Sed hoc primo non procedit, quando ſententia eſt nulla, vel notoriè iniuſta, nam tunc datur appellatio etiam virtute Ægidianæ, quæ excipit hunc caſum *Marcheſ. de commiſſ. appell. in Salu. p. 1. c. 2. nu. 75. & ſeq. fol. 1005. Put. deciſ. 4. de Æg. Cocc. dec. 417. n. 1. & n. 9. & dec. 446. n. 4.*

208 Soletque Signatura hoc caſu, quando de nullitate, aut notoria iniuſtitia datur fumus, ſi cauſa eſt extra Rotam committere eidem Iudici vt præuia reſponſione iterum audiat, idque facit ſignatura de æquitate quadam, facilius, tamen cauſam appellationis committit, teſte *Marcheſ. de commiſſ. appell. in Salu. p. 1. c. 2. n. 75. fol. 1005.*

209 Secundò non procedit, quoad fructus, expenſas, & intereſſe, ideoque licet praxis obſeruet, vt lata ſententia in ſpolio, ſtatim fiat executio reſpectu poſſeſſionis, non tamen fit reſpectu fructuum, expenſarum, & intereſſe, *Bart. in l. Creditor. §. iuſſus nu. 4. ff. de appell. cum alijs quos ſequitur Saluſt. Tiber. d. lib. 2. c. 8. nu. 17. Afflict. deciſ. 77. n. 8.*

210 Sed ſi fructus ſunt pendentes, quando fit executio reſpectu poſſeſſionis rei ſpoliatæ, fit etiam in fructibus, qui hoc caſu ſunt pars fundi, *l. fructus pendentes ff. de rei vindic. Saluſt. Tiber. d. lib. 2. c. 8. nu. 17. Afflict. deciſ. 77. in fin.*

211 Et ob id Iudex à quo caſu reſpectu poſſeſſionis dat refutatorios, reſpectu vero fructuum expenſarum, & intereſſe terminum iuris, *Saluſt. Tib. d. c. 8. n. 17.* & ita in dies obſeruat praxis.

212 Tertiò non procedit, quando ſententia lata in poſſeſſorio reintegrandæ contineret, mixturam petitorij, nam tunc datur appellatio, *Scacc. de appell. d. q. 17. lim. 6. memb. 6. n. 63. Pontan. de ſpol. lib. 4. c. 3. n. 45.*

213 Hinc primò inferri poteſt, quod cum iudex pronunciat ſuper ſpolia, nullitate, & attentatis, vel eorum altero vna cum ſpolio, tunc ſpolium eſt mixtum, & ratione mixturæ datur appellatio, *Marcheſ. de commiſſ. appell. in Salu. p. 1. c. 2. num. 70. & ſeq. fol. 1004. & ſeq. & de commiſſ. reſt. in integr. p. 2. c. 3. nu. 15. fol. 185. Scacc. de appell. d. q. 17. lim. 6. memb. 6. numer. 64.* idemque iuris eſſe
214 † in ſententia lata in ſpolio attentato tradit idem *Scac. d. q. 17. lim 6. memb. 6. n. 75.* vbi de communi, & in praxi recepta opinione teſtatur.

215 Secundo inferri poteſt, quod à ſententia, quæ concedit reintegrationem, & ſimul declarat ſpoliantem incidiſſe in pœnam facientis vim, quando ad hæc fuit actum limitatiuè ad recuperandam poſſeſſionem, & ſuper ea tantum pronunciatum, *Scacc. d. q. 17. lim. 6. mem. 6. n. 54. & n. 57.*

216 Quartò non procedit, in remedio recuperandæ *ex can. redintegrandæ 3. q. 1.* quod locum habet non ſolum in terris Eccleſiæ, ſed etiam in terris Imperij etiam in foro ſæculari, *Menoch. de recuper. remed. 16. num. 640. & ſeqq. Scacc. d. q. 17. lim. 6. memb. 6. n. 71. & ſeq.*

217 Sed quoad terras Eccleſiæ tollit appellationem conſtitutio Ægidiana etiam ſi d. remedium fuerit intentatum. *Contard. in l. vnica lim. 4. nu. 12.* vbi quod ita quotidie obſeruatur, *C. ſi de moment. poſſ. agat.*

218 Quo verò ad terras imperij contrarium eſt verius, quod ſcilicet in foro ſæculari, quando d. remedium fuit intentatum, non detur appellatio, *Contard. in d. l. vnica lim. 4. n. 2. & ſeqq. C. ſi de moment. poſſeſſ. agat. Scac. d. q. 17. lim. 6. memb. 6. nu. 72. verſiculo, contra iſtam extenſionem,* vbi alios cumulat, & contraria tollit, *& num. 73.* vbi hanc ſecundam opinionem tenēdam cenſet, & illam in praxis ſeruari vidiſſe teſtatur.

219 Quintò non procedit, quando Sententia eſt lata contra Actorem Spoliatum, qui de Iure communi poteſt appellare *Scacc. de appell. d. q. 17. lim. 6. memb. 6. numer. 76.*

220 Sed hoc non poteſt habere locum attenta conſtitutione Ægidiana, quæ prohibet tam Reo quā Actori in mero poſſeſſorio appellationem *Pontan. de Spol. lib. 4. c. 3. nu. 55. Scacc. d. q. 17. limit. 6. membr. 6. nu. 77. Sal. Tib. in praxi d. l. 2. c. 8. n. 22.*

221 Cæterum, quoties Signatura, dato ei fumo de nullitate, ſeu notoria iniuſtitia Sententiæ in ſpolio latæ, mandat eidem Iudici, vt iterum audiat, & is nihilominus in notorio grauamine perſiſtit, vel aliàs à d. Sententia appellationem committeret, vel etiam quando fuit præuentum in Commiſſione appellationis, & commiſſio obtenta, virtute Ægidianæ, reformari petitur, tunc, ob honorem Conſtitutionis præfatæ, cum clauſula, *quatenus illi locus*, reſcribere conſueuit *Marcheſ. de commiſſ. appell. in Salu. p. 1. c. 2. n. 76. fol. 1005.* & ita quotidie obſeruat Praxis.

222 Hæc pauca in hac ampla Spolij materia obſeruaſſe ſufficiat, in reliquis ad *Gabr. de reſt. Spol. Pontan. de Spol. & Menoch. de Recuper.* qui ex profeſſo tractatum copioſum in eadem materia compilauit, poterit haberi recurſus.

De Attentatis. Pars Secunda. Cap. XV.

SVMMARIVM.

1 *Continuatio huius capitis ad præcedentia.*

2 *Lite, vel appellatione pendente aut in ſpretum Inhibitionis, nihil innouandum, alias innouata, vti attentata reuocantur.*

3 *Citatio ad dicendum contra iura in iudicio Attentatorum, & eius Formula, & proceſſus.*

4 *Proteſtatio, & productio iurium in iudicio Attentatorum, & eius Formula.*

5 *Si*

Digitized by Google

5 *Si Attentata non poſſunt probari per ſcripturas, ſunt probanda per Teſtes, vel alia probationum genera.*

6 *Citatio ad videndum declarari incidiſſe in pœnis in Inhibitione contentis, & illius formula, & proceſſus.*

7 *Proceſſus ad executionem Mandati, & capiens poſſeſſionem in ſpretum Inhibitionis, ſeu alterius impedimenti citatur ad videndum reuocari executionem.*

8 *Citatio ad videndum reuocari executionem nulliter factam, seù poſſeſſionem nulliter captam, eius formula, & proceſſus.*

9 *Attentans poteſt citare partem ad exhibendum & iuſtificandum inhibitiones, niſi prius purgatis Attentatis.*

10 *Citatio ad videndum reuocari attentata lite, vel appellatione, vel tempore ad appellandum pendente, & eius Formula, & proceſſus.*

11 *Attentans non poteſt procedere ad vlteriora, niſi purgatis Attentatis vſque ad obolum.*

12 *Si decretum reuocationis Attentatorum eſt iniuſtum, datur ab eo appellatio.*

13 *Interpoſitio appellationis à decreto reuocationis attentatorum, & eius formula, & reſponſio de Apoſtolis.*

14 *Cedula appellationis a decreto reuocationis attentatorum & eius Formula,*

15 *Commiſſio appellationis à decreto reuocationis attentatorum eſt porrigenda in plena Signatura, citata parte.*

16 *Commiſſio appellationis à decreto reuocationis attentatorum & eius Formula.*

17 *Alia ſimilis commiſſio in cauſa non Rotali.*

18 *Signatura quomodo admittat appellationem à decreto reuocationis attentatorum.*

19 *Si Lis fuit terminata in negotio principali, & conſummata executio, & attentata adhuc non fuerunt reuocata, quomodo agendum eſt ad illorum reuocationem præuio monitorio.*

20 *Monitorium ſuper reuocatione attentatorum, & reintegratione ad poſſeſſionem, & eius Formula.*

21 *Si Inſtans pro reuocatione attentatorum poſſidebat tempore, quo fuit attentatum, vel vtilius eſt agere interdicto retinendæ, vel ſi habuit ſe pro ſpoliato interdicto recuperandæ, & quare.*

22 *Agere volens ad reuocationem attentatorum via ordinaria debet agere, præuio Monitorio, & quomodo.*

23 *Reproductio in actis monitorij executi perſonaliter & eius Formula.*

24 *Proteſtatio, & negatio Monitorij, & eius Formula.*

25 *Monitorium, ſuper reuocatione attentatorum confiſſum, eſt iuſtificandum, & probanda ſunt attentata per legitima probationum genera.*

26 *Articuli pro verificatione Monitorij, & attentatorum & eorum Formula.*

27 *Citatio ad videndum deferri iuramentum in ſupplementum, & ad Sententiam, & eius Formula, & proceſſus.*

28 *Citatio ad libellandum in termino ſubſtantiali, & eius Formula & proceſſus.*

29 *Proteſtatio eſt repetitio iurium, & eius Formula.*

30 *Productio Iurium, & oppoſitio exaduerſo quando fieri debeant remiſſiuè.*

31 *Citatio ad videndum reiterari, & ad Sententiam, & eius Formula, & proceſſus.*

32 *Cedula* Sententiæ *ſuper reuocatione attentatorum, & reintegratione, & eius Formula.*

33 *A Sententia lata ſuper reuocatione attentatorum datur appellatio, & commiſſio appellationis expeditur via ordinaria.*

34 *Commiſſio appellationis à Sententia reuocationis attentatorum & reintegrationis, & eius Formula.*

35 *Appellatione non interpoſita, vel ea non proſecuta, ſeruatis quatuor terminis, expeditur mandatum.*

36 *Mandatum de amouendo à poſſeſſione attentata, & reintegrando, & eius Formula.*

37 *Executor, virtute mandati de amouendo, & reintegrando, procedit ad executionem, & actuarius de ea conficit inſtrumentum.*

38 *Ad expenſarum taxationem, & pignorum ſubhaſtationem quomodo procedatur, remiſſiuè.*

39 *Attentatum quid ſit.*

40 *Attentata ſunt in primis, & ante omnia reuocanda.*

41 *Si attentata ſunt turbida, non reuocantur ante omnia præſertim impetrata commiſsione cum clauſula* arbitrio.

42 *Si attentata ſunt clara, clauſula* arbitrio, *non operatur ad eorum reiectionem.*

43 *Attentata turbida, dependentia à cognitione negocij principalis, non reuocantur, ante omnia, ſecus ſi ſunt clara.*

44 *Attentata non reuocantur ante omnia, ſi clarè per confeſſionem, vel rem iudicatam, conſtat de non iure Petentis illorum reuocationem.*

45 *Etiam ſtante clauſula* arbitrio.

46 *Attentata non reuocantur ante omnia, quando diminueretur cultus Diuinus, & quomodo id procedat.*

47 *Attentata non reuocantur ante omnia, quando poſſet ex reuocatione oriri ſcandalum.*

48 *Attentata poſt decem dies datos ad appellandum non reuocantur, quando conſtat in actis de deſertione appellationis:*

49 *Attentata poſſunt reuocari per viam iniuſtitiæ, & nullitatis, via ordinaria.*

50 *Attentata non reuocantur ante omnia, ad effectum tollendi ius quæſitum ex reſcripto Signaturæ, etiam ſtante clauſula* arbitrio.

51 *Attentata non reuocantur, quando fuit appellatum ab interlocutoria, niſi fuerit, in primis pronunciatum benè appellatum, vel iuſtificata veritas appellationis, quod tamen patitur reſtrictiones.*

52 *Caſus ducenti congeſti à* Lancell. de Attentat. *in quibus attentata non reuocantur ante omnia.*

53 *Attentata infrà decem dies ante appellationem interpoſitam reuocantur per viam nullitatis, etiam ſi cauſa appellationis poſtea ſit deſerta.*

54 *Attentata non reuocantur, quando non datur appellatio ſuſpenſiua.*

55 *Cauſa commiſſa cum clauſula &c. attentata non reuocantur, dum appellatio ſuſpenſiua non datur.*

56 *Inhibitio vigore commiſſionis appellationis in qua non eſt facta mentio obligationis Cameralis, vel Guarantigiæ, non operatur reuocationem attentatorum, ſi eſt clarum facultates A.C. intrare.*

57 *Qui continuat non attentat.*

58 *Hæres, cui non eſt interdicta adminiſtratio, vel apprahenſio poſſeſſionis, poteſt apprahendere, & continuare poſſeſſionem defuncti, etiam lite pendente abſque vitio attentatorum.*

59 *Qui mutauit modum poſsidendi poſt litem motam, non poteſt apprahendere, & continuare poſſeſſionem defuncti, abſque vitio attentatorum.*

60 *Emanata inhibitione Rotali, vel commiſſa cauſa ſuper actu particulari continuationis, vel continuatione ſumpta ab actu, qui dedit cauſam liti, non poteſt continuari poſſeſsio abſque attentatis.*

61 *Attentata ſunt reuocanda ab eo Iudice, cuius eſt læſa maieſtas.*

62 *Iudex poteſt reuocare attentata, etiam ſi notoriè conſtet de non iure petentis illa reuocari.*

63 *Si attentata poſſunt reuocari via ordinaria, non eſt pro illorum reuocatione recurrendum ad remedium extraordinarium.*

64 *Attentata ſunt purganda in eo Tribunali, cuius fuit læſa*

Digitized by Google

læſa iuriſdictio, niſi alibi ſuper eis cauſa in ſpecie ſit commiſſa.
65 *Attentata purgantur per legitimam attentantis ceſſionem.*
66 *Ceſſio debet eſſe pura, vt attentata per eam purgentur, aliàs non releuat.*
67 *Omni poſſibili diligentia adhibita pro purgatione attentatorum illa habentur pro purgatis.*
68 *Depoſitum iulij vnius cum oblatione reſidui, facta liquidatione non releuat in materia attentatorum, ſed requiritur purgatio, vſque ad obolum ſecundum opinionem, quam ſeruat Rota.*
69 *Depoſitum iulij vnius cum oblatione reſidui quoad damna, de quibus non conſtat, & expenſas extraiudiciales, quas attentans ignorat, ſufficit.*
70 *Ad impoſſibile nemo tenetur.*
71 *Papa non attentat, quia eſt ſupra ius.*
72 *Literæ Apoſtolicæ non poſſunt dici attentata.*
73 *Literæ Apoſtolicæ non excuſant ab attentatis, quando in eis non eſt facta mentio de lite.*
74 *Clauſula*, cuius litis ſtatum &c. *præſeruat gratiam à ſubreptione, & attentata.*
75 *Poſſeſſio capta vigore prouiſionis Apoſtolicæ poteſt eſſe attentata.*
76 *Tertius, qui non eſt in lite, non attentat.*
77 *Tertius habens cauſam ab eo, qui erat in lite, attentat, etiam ſi poſſideat cum titulo, & bona fide.*
78 *Prouiſus per ceſſionem, reſignationem in fauorem, aut modum ſimilem in beneficialibus, dicitur habere cauſam à parte.*
79 *Prouiſus per obitum, aut per liberam ceſſionem, vel reſignationem, non in fauorem, vel modum ſimilem, ſi non trahit cauſam ab eo, qui erat in lite, habet nouum ius creatum à Papa, & quare.*
80 *Et ob id non attentat, cum non habeat cauſam ab eo, qui erat in lite.*
81 *Ad reuocationem attentatorum poteſt procedi ſummariè, incidenter, abſque ordine iudiciario.*
82 *Si petitur à ſpoliato reſtitutio per viam attentati, requiritur libellus, & ordo iudiciarius.*
83 *In iudicio reſtitutionis ſpoliatorum requiritur libellus, & ordo iudiciarius.*
84 *Iudicium attentatorum, an ſpolium ſit magis priuilegiatum, & in quo.*
85 *In iudicio ſummario reuocationis attentatorum incidenter intentato, non requiruntur termini ſubſtantiales.*
86 *In iudicio ſummario reuocationis attentatorum magis contemptus Iudicis, quàm læſio iuris, & partis inſpicitur.*
87 *Si agitur ad reuocationem attentatorum via ordinaria, ſicut requiritur libellus, & ordo iuris, ita ſunt neceſſarij termini ſubſtantiales.*
88 *Agens ad reuocationem attentatorum quid probare debeat, vt obtineri poſſit.*
89 *A reuocatione attentatorum datur appellatio.*
90 *Contrarium defendit contra omnes* Lancell. de attent. *& tandem primam opinionem amplectitur.*
91 *In ſpolio attentato non datur appellatio.*
92 *Contrariam opinionem vti communem, & in praxi, & curia ſeruatam, tenent plures.*
93 *Si in ſententia lata in ſpolio tantum in enunciatiua, non in diſpoſitiua, [illegible] facta mentio attentatorum non datur ab ea appellatio, & quare.*
94 *Licet agens ſpolio incidenter narret attentatum, ſi tamen perſequitur iudicium in ſimplici ſpolio, non datur à ſententia inde ſecuta appellatio, licet in narratiua etiam ſententia fiat mentio attentati.*
95 *Cautius eſt, vt Iudex pronunciet in ſimplici ſpolio, & quoad attentata ferat ſententiam per capita ſeparata.*
96 *Tot ſunt capita, tot ſunt ſententiæ.*
97 *Lata ſententia per capita ſeparata, ſi appellatio detur ab eo capite, in quo agitur de reuocatione attentatorum, non tamen datur ab alio, in quo agitur de ſimplici ſpolio.*
98 *A ſententia reuocationis attentatorum appellatione pendente, non datur appellatio.*
99 *A ſententia reuocationis attentatorum, non datur appellatio, quando appellatio eſt prohibita in cauſa principali.*
100 *Si agitur ſummariè via priuilegiata ad reuocationem attentatorum, à decreto iuſto, & valido non datur appellatio.*
101 *Si validitas, & iuſtitia decreti reuocationis attentatorum eſt turbida, etiam ſi via priuilegiata actum fuerit, Signatura reſcribit cum clauſula*, ſi quid exequendum, *ſed ſi decretum eſt nullum, vel iniuſtum datur appellatio.*
102 *Si fuit actum ad reuocationem attentatorum via actionis, vel ordinaria, datur appellatio.*
103 *Si iudex recuſet reuocare attentata, vel pronunciet, ea non eſſe reuocanda datur appellatio.*
104 *Robertus Lancellotus I.C. Peruſinus vberrimum de attentatis tractatum compilauit.*
105 *Inſtrumenta publica faciunt probationem probatam, rem claram, & manifeſtam.*
106 *Citatio requiritur in vnoquoque actu, alias actus eſt nullus.*
107 *Citatio defectus eſt inſanabilis.*
108 *Citatio executa Domi, in qua quis non habitat, eſt nulla, ac ſi non eſſet facta.*
109 *Nullitas parte opponente, eſt in primis reuocanda.*
110 *Creditor anterior in tempore eſt præferendus poſteriori.*
111 *Noua inueſtitura lite pendente obtenta eſt nulla & attentata.*
112 *Noua inueſtitura non eſt attentata, ſi non eſt obtenta lite pendente, aliàs ſecus.*
113 *Lite indeciſa pendente, non poteſt dici conſtare de non iure, ad effectum reuocandi attentata, niſi de illo conſtet per confeſſionem partis, aut rem iudicatam.*
114 *Licet conſtaret de non iure petentis reuocari attentata poſſent tamen illa reuocari ex officio ob ſpretum iuriſdictionis.*
115 *Iudex, cuius eſt læſa maieſtas, reuocat attentata ex officio.*
116 *Præſcriptio interrupta per citationem, petitionem vel interpellationem non obſtat.*
117 *Præſcriptio Statutaria facilius tollitur.*
118 *Statutum Vrbis c. 158. excipit contractus Cenſus c. 159. non comprahendit contractum iuratum.*
119 *Statutum Vrbis non habet locum in actione reali quæ competit pro Cenſu.*

De Attentatis. Pars Secunda.
Cap. XV.

1 QVia attentatum eſt priuilegiatũ prout ſpolium, A A, cum ſicut ſpolium in primis, & ante omnia eſt reuocandum, ita etiam attentatum in primis, & ante omnia eſt purgandum, & in iudicio attentatorum, quod omnia alia iudicia ſuſpendit, ſummatim, abſque terminorum ſubſtantialium obſeruatione, proceditur, idcircò poſtquàm actum fuit de ſpolio, antequàm de cauſis ordinarijs agatur, aliqua breuiter de attentatis, & quomodo in eorum reuocatione procedatur, non ab re viſum fuit in medium afferre.

2 Regula eſt clara in iure, quod lite, vel appellatione pendente nihil in contemptum Iudicis, vel præiudicium partis ſine iuſta, & rationabili cauſa eſt innouan-

Digitized by Google

noūandum, aliàs quicquid in contrarium agitur, eſt nullum,& attentatum, & omninò reuocandum, & in priſtinum ante omnia reducendum,ob id in Tribun. A. C.ſi aliquid lite,vel appellatione pendente,vel in ſpretum inhibitionis,aut Iudicis contemptum,fuerit attentatum, ad eius reuocationem proceditur, citata parte, vt infra, videlicet.

A. C. N.

3 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad dicendum contra iura producta, & repetita, videndum iurare Teſtes ſuper illorum recognitione, quatenus opus ſit, admitti, committi, & mandari reſtitui dimiſſa copia collationata ad p.d. inſtante NN.principali ſiue &c.

N.Notarius.

Decretum.

NN. repetijt iura hodie in Broliardo producta, & petijt,& obtinuit admitti ſi & in quantum,& committi, vt ſupra, omni &c.

Productio verò iurium poteſt fieri, vt infra, & aliàs iuxtà praxim, de qua ſupra *par. 1. capit. 2. numer. 9. &* videlicet.

Pro NN. contra NN.

4 In Officio NN. & ad docendum de nullitate executionis exaduerſo factæ ſuper bonis, de quibus agitur, in ſpretum inhibitionis, ac lite (vel appellatione) pendente, facto per compulſum, produxit inſtrumentum executionis præfatæ, rogatum per acta NN. ſub die N. anni N. *vel aliud iuxtà facti contingentiam*, & repetijt monitorium, & in actis ſub die NN. reproductum, & omnia alia acta, & actitata geſta, & facta per acta mei &c. in quantum &c. petens &c. omni &c.

5 Quod ſi attentata non poſſunt probari per ſcripturas, erunt probanda per alia legitima probationum genera, vel etiam per Teſtes, ſeruatis ſeruandis, datis articulis opportunis, iuxta contingentiam facti, examinandos, parte citata ad dicendum contra illos, iuxtà praxim ſuperius traditam *par. 1. cap. 11. numer. 2. & ſeqq.*

Quibus probatis,aut agitur de aliqua re,ſeù actu facto,vel in ſpretum Inhibitionis,vel illa non obſeruata, & citatur pars, vt infra videlicet.

A.C.N.

6 Citetur NN.exaduerſo principalis, ad videndum declarari incidiſſe in pœnis in Inhibitione contentis, & pro illis mandatum de capiendo, & reſtituendo pignora, & aliud neceſſarium, & opportunum decerni, & relaxari, in Expenſis condemnari, ad p. d. inſtante NN. Principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN.petijt,& obtinuit, vt ſupra,niſi ad p.d.cum intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali qualiter Dominus relaxauit Mandatum de capiendo, & reſtituendo, & aliàs prout in actis, inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N.Notarius.

7 Aut quis virtute Mandati executiui, vel de allociando, vel alterius ſimilis, procedit ad executionem in ſpretum alicuius inhibitionis, vel chartæ dotalis,vel huiuſmodi alterius impedimen. & capit poſſeſſionem bonorum de quibus agitur, & tunc pro reuocatione attentatorum, citatur pars, quæ vt ſupra attentauit, vt infra, videlicet.

A.C.N.

8 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum reuocari executionem nulliter factam ſuper domo NN. *(ſeu poſſeſſionem domus nulliter captam)* in ſpretum inhibitionis, de qua agitur, cum omnibus inde ſecutis,& in Expenſis condemnari, ad p d. inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. repetijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p.d. cum intimatione, omni &c

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus reuocauit executionem, & alias prout in actis inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N.Notarius.

9 Eſt autem hic obſeruandum, quod ſi quis Attentatis adhuc non purgatis citare voluerit Aduerſarium ad exhibendum, & iuſtificandum Inhibitiones, &c. alias videndum mandari exequi, ſeù procedi ad vlteriora in exequutione iuxta formulam ſuperius traditam,*par.1.c.9.nu.2.*non poteſt aliquod decretum obtinere,niſi purgatis in primis,& ante omnia Attentatis, ac refectis Expenſis, ſed illis purgatis, etiam quoad expenſas,bene poterit inſtare pro reuocatione inhibitionis, & obtinere illius moderationem niſi fuerit exaduerſo iuſtificata.

Aut agitur de reuocatione Attentatorum lite, vel appellatione, vel tempore ad appellandum pendente,& citatur pars,vt infra,videlicet.

A. C. N.

10 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum reuocari quæcunq.attentata,& innouata lite (ſeu appellatione pendente,& omnia in priſtinum reduci, & reſtitui, ac in expenſis condemnari, ad p d.inſtante NN principali,ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt,& obtinuit,vt ſupra,niſi ad p.d.cum intimatione, omni &c.

A.C.N.

Intimetur NN.exaduerſo principali, qualiter D. reuocauit Attentata & alias prout in actis, inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N Notarius.

11 Nec attentans, Parte opponente, ſeu proteſtante, poterit ad vlteriora in cauſa aliquo modo procedere, niſi attentatis prius,vt ſupra ante omnia purgatis vſque ad obolum.

12 Cæterum, ſi decretum ſuper Attentatorum reuocatione obtentum ſit iniuſtum, poteſt ab eo infra legitima tempora interponi appellatio coram Iudice à quo, vt infra, & aliàs iuxta facti contingentiam, videlicet.

13 Pro NN.contra MN.

Coram D.meo &c. NN. habita notitia de aſſerto Decreto definitiuo facto ad fauorem NN. ab eo, & omnibus alijs grauaminibus, ad Sanctiſſ. D.N. Innocentium X.eiuſque S.Sedem Apoſtolicam appellauit, prout in Cedula,quam facto dedit,tenoris &c.petens &c. omni &c.

Cui D.dedit refutatorios in forma,omni &c.

Tenor Cedulæ.

14 A quadam aſſerta Sententia, ſeù Decreto definitiuo per R.P.D.NN.A.C.Locumtenentem lata ſeù facto,ad fauorem NN cōtra NN.de, & ſuper reuocatione executionis factæ ſuper domo NN de qua agitur, in vim Mandati de allociando ſeu relaxati, rebuſq alijs &c. Procurator, & eo nomine ſentiens ſe læſum, & grauatum, & timens inpoſterum magis lædi, & grauari &c. ab illo, & toto vlteriori proceſſu ad Sanctiſſ. D.N.Innocentium X. eiuſque S. Sedem Apoſtolicam in his ſcriptis prouocat,appellat,& æquè principaliter de nullitate dicit, petens ſemel, bis,tertio,ſæpe,ſæpius,ſæpiſſimè, inſtanter, inſtantius, & inſtantiſſimè ſibi de Apoſtolis reſponderi, & quatenus præſens appellatio non admitteretur à non admiſſione illius,ac toto vlteriori proceſſu iterù appellat, ac prouocat, & vt ſupra, de nullitate dicit, ac toties quoties &c. itavt vltimus in appellando &c. & interim &c. nihil innouari &c.alias de nullitate &c. non aliter vt ſupra, ſed omni alio &c.

15 Commiſſio vero in Signatura porrigenda erit citata Parte, & obtenta prius Superſeſſoria ab Eminentiſſ. Signaturæ Iuſtitiæ Præfecto, iuxta Praxim ſuperius traditam *p. 1. c 13. n. 19. & ſeqq.* & poterit confici commiſſio,vt infra,& alias mutatis mutandis &c. videlicet.

Romana.

16 Beatiſſime Pater. Deuotus S. V. Orator NN. obtinuit a R.P.D.NN R.P D.A.C. Locumtenente, citato NN. aduerſario Mandatum de allociando ad poſſeſſionem domus NN. de qua agitur, virtute clauſulæ *Conſtituti*, prout ex inſtrumento rogato per acta NN. in

in actis exhibitio, cuius quidem mandati virtute accepit d. domus realem, & actualem poſſeſſionem, ſeruatis de iure ac de ſtylo ſeruari ſolitis, ſed quia nihilo minus d. NN. aduerſarius ſub prætextu aſſertæ inhibitionis, NN. d. poſſeſſionem ac mandati executionem non minus nulliter quam iniuſtè ab eodem iudice cum omnibus inde ſecutis reuocari extorſit, ob id idem Orator ad S.V. infra legitima tempora appellauit, & de nullitate dixit. Supplicat igitur humiliter S.V. Orator antedictus, vt dignetur cauſam, & cauſas appellationis & appellationum, nullitatis, & nullitatum ex tribus iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ, innouatorum, &c. & reſtitutionis in integrum, prout de iure &c. à dicto definitiuo decreto, ſeu ſententia definitiua vna cum omnibus inciden. dependen. emergen. annexis, connexis, ac toto negocio principali, & quam, & quas &c. alicui S.V. Sacri Palatij Apoſtolici Auditori, audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. committere, & mandare, cum facultate citan. inhiben. quos, quibus, quoties &c. Conſtitutionibus, Stylo Palatij, ceteriſque contrarijs non obſtan. quibuſcumque Statim &c. pro plenè &c.

Alia Commiſſio extra Rotam.

17 Beatiſſime Pater. Introducta lite, & cauſa coram R.P.D. A C. met, pro parte, & ad inſtantiam Deuoti S.V. Oratoris NN. contra NN. de, & ſuper manutentione in poſſeſſione domus NN. de qua agitur, rebuſque alijs &c. idem NN. aduerſarius poſſeſſionem d. Oratoris, vti attentatam ab eodem Iudice reuocari extorſit; verum quoniam idem Orator, d. Domus poſſeſſor, ſemper continuauit in eius poſſeſſione, & qui continuat, non attentat, ſentiens ſe læſum, & grauatum, à d. Decreto, ſeù Sententia appellauit, & æquè principaliter de nullitate dixit, Dignetur igitur S.V. cauſam & cauſas appellationis, & appellationum, necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ huiuſmodi, ab aſſerto definitiuo Decreto, ſeù aſſerta Sententia definitiua infra legitima tempora interpoſitæ & interpoſitarum, necnon reſtitutionis in integrum, prout de Iure &c. ac quorumcumque exaduerſo attentatorum, & innouatorum, vna cum omnibus inciden. dependen. emergen. annexis, connexis, ac toto negocio Principali, & quam, & quas alicui S. V. Rom. Curiæ Prælato audien. cognoſcen. deciden. fineque debito termin. committere, mandare. cum poteſtate citan. inhiben. quos, quibus, quoties ſingulis diebus, & horis, preterquam in honorem Dei feriatis. Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, Stylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque. Statim &c. pro plenè &c.

18 Signatura autem, dum videt Decretum eſſe iuſtum, committit cauſam appellationis, reſcribendo cum clauſula, *ſine præiudicio* &c. ſi verò Decretum patitur difficultatem, reſcribit cum clauſula, *ſi quid exequendum*, at ſi videt illud eſſe manifeſtè iniuſtum, committit ſimpliciter cauſam appellationis, abſque alia clauſula.

19 Verum hæc procedunt, quando Attentata fuerunt, quidem lite, vel appellatione pendente, vel infra terminum datum ad appellandum, aut alias, vt ſupra, in ſpretum inhibitionis commiſſa, & lis adhuc durat, ſed ſi poſtea lis fuit in negocio principali terminata per Sententiam, quæ in iudicatum tranſiuit, & fuit conſumata executio, & attentata lite, vel Appellatione pendente, vel alias, vt ſupra, commiſſa non fuerunt adhuc reuocata, tunc agere volens ad illorum reuocationem, debet procedere via monitorij vt infra, & alias mutatis mutandis, iuxta contingentiam facti videlicet.

20 De mandato Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. D. A. C. ſiuè R.P.D.NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis & ad inſtantiam NN. principalis ten. Præſentium.

Moneatur NN. exaduerſo principalis, quatenus infra triduum proximum. ſub 500. ducatorum &c. Cameræ [illegible] applicand. & pro illis Mandati executiui, & in iuris ſubſidium, excommunicationis &c. alijſque &c. pœnis debeat realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem vineæ ſitæ iuxta portam NN. iuxta bona NN. viam & alios ſi qui ſint &c. tanquam per eum occupatam poſt inhibitionem, de qua in actis, legitimè præſentatam, liteque pendente, ac de facto apprehenſam & captam, & ob id nullam, attentatam, & innouatam, dimiſiſſe, dereliquiſſe, & relaxaſſe, & ab omni, & quacunque illius detentione, & occupatione ceſſaſſe, & deſtitiſſe, ac præfatum NN. inſtantem, & omnia in priſtinum ſtatum, in quo erat ante inhibitionem, & attentata repoſuiſſe, reſtituiſſe, & quatenus opus ſit, reintegraſſe, ac fructus à tempore occupationis perceptos, & vſque in diem actualis dimiſſionis percipien. damnaque expenſas, & intereſſe paſſa, & patien. ac liquidan. &c. refeciſſe, & quæcunque decreta, ſententias, & mandata de reſtituendo, amouendo, & reintegrando, aliaque deſuper neceſſaria, & opportuna, ferri, fieri, concedi, decerni, & relaxari vidiſſe & audiſſe ad fauorem d. D. Inſtantis &c. deducens in præmiſſis omne ius, omnemque actionem ſibi vndecunque, & quomodocunque prouenien. & competen. implorans nobile officium Iudicis, & beneficium Iuris non ſolum vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c. ideo &c. ſi quis &c. alioquin &c. omni &c.

NN. Notarius. Locus † ſigilli.

21 Obſeruandum tamen eſt, quod ſi is qui inſtat pro reuocatione attentatorum, hoc caſu poſſidebat tempore commiſſorum attentatorum, & non habuit ſe pro ſpoliato, poterit intentare interdictum retinendæ, iuxta praxim ſuperius traditam, hac eadem *par. 2. cap. 12. num. 1. & ſeq.*

Si vero habuit ſe pro ſpoliato, poterit intentare remedium recuperandæ, iuxta praxim poſitam in *capit. proximo præcedente num. 1. & ſequentibus*, & vtilius erit iſtis caſibus agere altero ex dictis remedijs, ſeu interdictis, quam inſtare via Monitorij, vt ſupra, pro reuocatione attentatorum, cum in dictis remedijs, ſeu interdictis non detur regulariter appellatio ſuſpenſiua, ſicut datur, quando, vt ſupra, agitur via Monitorij pro attentatorum reuocatione, etiamſi quis petat reuocari attentata, & ſimul manuteneri, vel reintegrari, idque ob mixturam attentatorum, quæ facit cauſam appellabilem.

22 Cæterum, ſi quis potius via ordinaria ad reuocationem attentatorum procedere maluerit poterit agere præuio Monitorio, vt ſupra & alias mutatis mutandis, ſecundum contingentiam facti.

Monitorio contra Partem aduerſam à Curſore executo, ac ſubſcripto, adnotatur illius reproductio in brogliardo, vt infra videlicet.

Pro NN. contra NN.

23 Coram Domino, meque &c. NN. Sanctiſſ. D.N. Papæ Curſor retulit, ſe perſonaliter monuiſſe NN. prout in folio, tenoris &c. omni &c.

Exaduerſo poteſt infra triduum negari Monitorium, & fieri ſolita proteſtatio, videlicet.

Pro NN. contra NN.

24 In officio NN. negando Monitorium, dixit narrata prout narrantur, non fuiſſe, nec eſſe vera, & ad petita, prout petuntur non teneri, ideo nihil fieri niſi ſeruatis ſeruandis, & verificatis, verificandis, alias &c. omni &c.

25 Pro verificatione Monitorij probanda ſunt Attentata, de quibus agitur, vel per Scripturas, vel per Teſtes, vel per alia legitima probationum genera, vt ſupra poſt principium huius c.15. *num. 3. & ſeq.* dictum fuit, poteruntque confici Articuli opportuni, vt infra, & alias iuxta contingentiam facti, videlicet.

26 Articulos infraſcriptos dat, facit, exhibet, & producit Procurator. & eo nomine NN. contra NN. petens recipi, & admitti, & ſuper eis Teſtes inducendos, ſeruatis ſeruandis, examinari, ad ſuperfluam tamen probationem non ſe aſtringens &c. deducens &c. ſaluo iure &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c. In primis hic loco Articulorum repetit Monitorium, vna cum inhibitione contra Aduerſarium, ſub die N. menſis N. anni N. legitimè executum, & in actis ſub die N. reproductum, & omnia alia iura, acta, & actitata, geſta, & facti

per

Digitized by Google

per acta mei NN. Notarij, inquantum &c. ex quibus &c. licet &c tamen &c. quatenus opus ſit probare vult, & intendit.

1 Che la verità ſù, & è che NN. articulante fin del meſe di N dell' anno N. è molto tempo prima, hà pacificamente poſſeduto vna Vigna poſta fuori di Porta N. à lato NN. & NN. la via, & altri della quale hà preſo fino à detto tempo i frutti à debiti tempi dalli Vignaroli, & affittuarij, e da chi è occorſo, e come meglio li Teſtimonij diranno la verità del fatto, e così &c.

2 Item che NN. Auuerſario hà di poi del meſe di N. dell'anno N. indebitamente occupato, & occupa de facto il poſſeſſo di detta vigna della quale hà preſo, e piglia i frutti, benche indebitamente, e come meglio i Teſtimoni informati deporranno la verità del fatto, e così &c.

3 Item che delle dette coſe ne fù, era, & è publica voce, e fama, palam &c. e così &c.

Hos pro nunc &c. deducens &c. non ſe aſtringens &c. ſaluo iure & ad ſuperfluam tamen probationem non ſe aſtringens &c. omni &c.

Nomina Teſtium.

NN. Viterbien. degens in Regione Burgi.

NN. Sutor Romanus degens in Regione Montium, & alij nominandi N.N.N.N.N.N.

Examinatis Teſtibus, iuxta Praxim ſuperius traditam *part. 1. capit. 11. numer. 2. & ſeqq.* ac probatis probandis, ſi cauſa non excedit valorem ducentorum ducatorum auri de Camera, citatur ad Sententiam, vt infrà, videlicet.

A.C.N.

27 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum deferri Iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, quatenus opus ſit, concludendum, concludique videndum in cauſa, & audiendam Sententiam definitiuam in forma, & aliàs omni &c. ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra deferri Iuramentum &c. qui tactis iurauit &c. & concludi, & ſententiari, prout in Cedula, quam Reuerendiſs. D. Locumtenens legit, ſubſcripſit, mihique Notario conſignauit, prout in folio, tenoris &c. ſuper quibus &c. præſentibus Socijs Teſtibus &c. omni &c.

Verum ſi cauſa excedit dictum valorem, ſeruantur termini ſubſtantiales, vt infrà. videlicet.

A. C. N.

28 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad libellandum ad p.d. ad articulandum ad 2. ad dicendum contra Articulos, ad producendum omnia, ad dicendum contraproducta ad 2. ad declarandum, ad iurandum de calumnia, ad p.d. in terminis ſubſtantialibus, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. repetijt iura hodie in Broliardo producta, & repetita, & petijt, & obtinuit ſeruari, vt ſupra, & admitti ſi, & in quantum, omni &c.

Et ſi nihil de nouo eſt producendum, poteſt fieri repetitio iurium in Broliardo, vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

29 In Officio NN. repetijt omnia, & ſingula iura, inſtrumenta, ſcripturas, acta, & actitata, geſta, & facta per acta mei &c. ad cauſam facien. in parte, & partibus &c. & in quantum &c. & non alias &c. petens &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

30 Si verò alia iura ſunt de nouo producenda, poteſt fieri productio illorum iuxta Praxim ſuperius traditam *par. 1. cap. 3 num. 11. & ſeqq.* & eodem modo, vt ibidem dictum fuit, poterunt exaduerſo opponi generalia contra &c.

Succeſſiuè citatur ad Sententiam, videlicet.

A. C. N.

31 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum reiterari omnes, & ſingulos terminos ſubſtantiales malè forſan, nulliter, & inculcate tentos; habitos, atque

ſeruatos, in vim quarumcumque facultatum, abſolui Inſtantem a Cenſuris ad effectum &c. deferri iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, quatenus opus ſit, concludendum, concludi que videndum in cauſa, & audiendum Sententiam definitiuam omni &c. ad p.d. inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, & admitti ad reiterationem terminorum &c. qui reiterauit in forma &c. deferri iuramentum &c. qui tactis iurauit &c. & ſententiari, prout in Cedula, quam Reuerendiſs. D. Locumtenens legit, ſubſcripſit, & mihi conſignauit, tenoris &c. ſuper quibus &c. præſentibus Socijs teſtibus &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Tenor Cedulæ.

32 Chriſti nomine inuocato. Pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram definitiuam Sententiam, quam de iuris peritorum conſilio in his ſcriptis ferimus, in cauſa, & cauſis, quæ coram Nobis in prima, ſeù veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia, inter NN. Actorem ex vna, & NN. Reum conuentum ex altera partibus, de, & ſuper dimiſſione, & relaxatione, ac reintegratione poſſeſſionis Vineæ ſitæ extra portam N. iuxta bona NN. & NN. & alios ſi qui ſint &c. lite (ſeu appellatione) pendente, & occupatæ, rebuſque alijs &c. Dicimus, pronunciamus, decernimus, & declaramus poſſeſſionem d. Vineæ, eiuſque iurium &c. per dictum NN. poſt inhibitionem, de qua in actis, legitimè præſentatam, ac lite pendente appræhenſam, & occupatam, fuiſſe, & eſſe nullam, & attentatam, & ideò reuocandam cum omnibus inde ſecutis, prout reuocamus, dictumque NN. Actorem fore, & eſſe ad poſſeſſionem dictæ Vineæ reintegrandum, & reſtituendum, & omnia in priſtinum ſtatum reponenda, prout erant ante huiuſmodi Attentata, & Inhibitionem, prout reſtituimus, reponimus, & reintegramus, amoto d. NN. aduerſario, & quocunque alio illicito Detentore, mandatumque de reſtituendo, & amouendo, ac reintegrando, & aliud neceſſarium, & opportunum decernimus, & relaxamus, dictumque NN. in fructibus à die præfatæ occupationis perceptis, & vſque in diem actualis dimiſſionis percipiendis in expenſis condemnamus, quorum fructuum liquidationem, & expenſarum taxationem Nobis, vel cui de iure in poſterum reſeruamus, & ita dicimus, pronunciamus, ſententiamus, & declaramus non ſolum præmiſſo, ſed etiam omni alio meliori modo &c.

Ità pronunciaui Ego NN. Locumtenens.

33 Ab hac Sententia datur appellatio, ac proinde appellare volens poterit ſuam appellationem coram Iudice à quo, intra legitima tempora interponere, vt ſupra *n 13. & ſeqq.*

Commiſſio verò via ordinaria ſignanda poterit fieri, vt infra, & alias mutatis mutandis, videlicet.

Romana.

34 Beatiſſime Pater, Dignetur S.V. cauſam, & cauſas appellationis, & appellationum, necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum, Attentatorum, ac reſtitutionis in integrum, prout de iure, à prætenſa Sententia definitiua lata per R.P.D.NN. A.C Locumtenentem in prima inſtantia (ſeù alias iuxta facti contingentiam) ad aſſertum fauorem NN. contra deuotum S.V. Oratorem NN. de, & ſuper dimiſſione, & relaxatione Vineæ, ſitæ extra Portam NN. iuxta bona NN. & NN. & alios fines ſi qui &c. rebuſque alijs in actis cauſæ, & cauſarum huiuſmodi latius deductis &c. vna cum omnibus inciden. dependen. emergen. annexis, connexis, ac toto negotio principali, & quam, & quas &c. alicui Sacri Palatij Apoſtolici Auditori audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. committere, & mandare, cum facultate citan. nec non inhiben. quos, quibus, quoties, Conſtitutionibus, Stylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtan. quibuſcunque, Statum &c. pro plene &c.

O 2 35 Ve-

Digitized by Google

35 Verum ſi pars ab huiuſmodi Sententia non appellauerit, vel appellationem proſecuta non fuerit, tunc, obſeruatis quatuor terminis, ad docendum de appellatione, & illius legitima proſecutione, de quibus ſupra *parte, 1. cap* 13. *num.* 70. & nihil quod reuelet docto, expeditur Mandatum tenoris, videlicet.

36 De Mandato Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Domini A. C. ſiue R. P. D. NN eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. principalis, Tenor præſentium.

Mandatur Vobis Executoribus, Subexecutoribus, & alijs, ad quos ſpectat, quatenus ſtatim viſis,& receptis præſentibus, ſub 500. ducatorum &c. alijſque pœnis &c. debeatis, & quilibet veſtrum debeat, NN. exaduerſo principalem ab attentata occupatione, & detentatione Vineæ NN. de qua agitur, amouiſſe, & abſtuliſſe, dictumque NN. Actorem, & omnia in priſtinum ſtatum, in quo erant ante huiuſmodi attentata, reſtituiſſe, repoſuiſſe, & reintegraſſe, amoto quocumque illicito Detentore, aliaque deſuper neceſſaria, & opportuna feciſſe, in contrarium facien. non obſtantibus quibuſcumque. Necnon auferatis de bonis de Domo, vel aliundè dicti NN. bona valoris Iuliorum NN pro Expenſis præſentis Mandati, quæ ablata deponatis, ad effectum &c. quia d. NN. exadeuerſo citato, in vim Sententiæ deſuper latæ, Reuerendiſs. D. ita mandauit, hac die &c. N. Notarius. Locus ✝ Sigili. N. Locumten.

37 Cuius quidem mãdati virtute Executor procedit ad vlteriora in executione, amouendo Detentorem, & alia, vt ſupra faciendo, de quibus Notarius actuarius conficit publicum Inſtrumentum, iuxta Formulam, de qua ſupra in capite proximo præcedenti num. 19. & alias mutatis mutandis, iuxta, formam,& tenorem dicti Mandati de amouendo, & contingentiam facti.

38 Ad expenſarum verò taxationem, & fructuum liquidationem proceditur pariter, iuxta Praxim ſuperius traditam in proximo præcedenti capite *n.*30 *& ſeqq.* & ad pignorum denique ablationem, & ſubhaſtationem iuxtà ſuperius tradita *parte* 1. *cap.* 14 *& ſeqq.*

Obſeruationes.

A 39 Attentatum eſt quidquid ſine rationabili cauſa fit, lite, appellatione, aut his æquipollente, pendente, à iudice, ſeu Parte, aut habente cauſam ab eis, in contemptum iuriſdictionis, & præiudicium Partis, ex officio eius, cuius eſt læſa maieſtas in primis, & ante omnia reuocandum. *Lancell. de Attent. in præfat. num.*4 *& ſeqq.*

40 Attentata igitur ſiue lite, ſiue appellatione pendente ſiue poſt Inhibitionem, aut alias quomodolibet, ſunt ex omnibus Iuris regulis in primis, & ante omnia reuocanda, *cap. non ſolum, & ibi late Scribentes, de Appell. in 6. Lancell. de Attent. in præfat. num.* 33. *& de priuil. Attent. par.*3 *cap.*3. *num.* 153. *& ſeqq. Scacc. de Appell. quæſt.* 3. *num.* 47. *& ſeq. Rot. deciſ.* 235. *num.* 1. *par.* 1 *& deciſ.*735. *num.*2. *par.* 2 *& deciſ.* 251. *num.* 1. *& deciſ.* 272. *num.*1. *par.*3 *recent. Greg. deciſ.*465 *num.*1.

41 Sed hæc regula Primò non procedit, quando Attentata controuertuntur, & ſunt turbida *Rot. in. Caſaraugustana Diſmembrationis* 23. *Ianuarij* 1610. *coram bo. me. Card. Sacrato, Impreſſ. apud Marcheſ. de Commiſs. Null. ſanat. par.*3. *deciſ.*1. *num.* 2. *fol.* 178. *& in Conchen. Cappellaniæ* 3. *Aprilis* 1615. *coram bo. me. Card. Veroſpio*, & eo magis ſi obtenta fuit à Signatura commiſſio, cum clauſula *arbitrio Rotæ, ſeu Iudicis*, quæ relaxat Iuris rigorem *Rot. in d. Conchen. Cappellania, coram bo. me. Card. Veroſpio, & dec.*251. *nu.* 1. *& dec.*657 *n.*4. *p.*3. *recent.*

42 ſecus ſi illa eſſent clara, quia tunc nec etiam ✝ intrat arbitrium ad effectum reijciendi Attentata *Rot. deciſ.* 735. *n.*2. *p.*2. *& dec.*769. *n.*2. *p.*3. *& dec.*123. *n.* 1. *p.* 5. *recent.*

43 Secundò non procedit, quando Attentata dependent a cognitione negocij principalis, *Capyc. dec.*72. *Beltraminus ad Gregor. deciſ.* 283. *numer.* 8. *in fin. & ad deciſ.* 465. *numer.* 12. *Rota deciſ.* 251. *numer.* 1. *part* 3. *recent. Duran. deciſ.* 313. *numer.* 11. *& ſeqq.* vbi quod hoc locum habet, quando Attentata ſunt turbida, ſecus ſi ſunt clara, quia tunc non dicuntur dependere à cognitione negocij principalis, cum de illis notoriè appareat, etiam negocio principali non diſcuſſo.

44 Tertiò non procedit, quando notoriè conſtat de non iure petentis reuocari attentata, *Mareſc. var. reſolut. libr.* 2. *capit.* 121. *numer.* 58. *& ſeqq. Rota deciſ.* 7. *vt lit. penden. in antiq. & in Conchen. Cappellaniæ* 3. *Aprilis* 1615. *coram bonæ memoriæ Card. Veroſpio, & deciſ.* 251. *numer.* 1. *&* 2. *part.* 3. *recent.* vbi quod ad hunc effectum non ius debet eſſe clarum, & manifeſtum, & de eo conſtare per rem iudicatam, vel per confeſſionem Partis, *Buratt. deciſ.* 177. *numer.* 4. *& deciſ.* 212. *numer.* 12. vbi quod

45 ✝ hoc habet locum, etiam ſtante clauſula *arbitrio*, *Beltram. ad Gregor. d. deciſ.* 465 *numer.* 12.

46 Quartò non procedit, quando diminueretur cultus Diuinus, *Gloſ. in capit. peruenit il ſecondo*, *in verbo aſſignes*, *de appell. Beltraminus ad Gregor. deciſ.* 465. *numer.* 12. *Rota deciſ.* 251. *numer.* 1. *in fine part.* 3. *recent.* vbi *ſub numer.* 4. ſubdit, id procedere, quando attentatum fuit per viam Viſitationis, non autem iudicialiter, vel quando fuit fruſtatoriè, ad litem in longum protrahendam, appellatum.

47 Quintò non procedit, quando reuocatio poſſet cauſare ſcandalum in Populo, *Beltram. ad Gregor. deciſ.* 276. *numer.* 9. *Rota deciſ.* 22. *numer.* 24. *& deciſ.* 657. *num.* 2. *par.* 3. *recent.*

48 Sextò non procedit, quando appellatio eſt deſerta, & de deſertione notoriè conſtat in actis, nam tunc attentata, poſt decem dies datos ad appellandum commiſſa, non reuocantur *Lancell. de attent. appell. penden. part.* 2. *capit.* 12. *ampliat.* 1. *num.* 1. *& numer.* 8. *& numer.* 20. cum alijs cumulatis per *Mareſc. var. reſol. libr.* 2. *capit.* 121. *numer.* 63. *&*

49 *ſeq.* In caſibus tamen, in quibus ✝ intrat illorum reuocatio, poſſunt reuocari per viam iniuſtitiæ, & nullitatis, via ordinaria, vt per *Lancell. d. cap.* 12. *ampl.* 1. *numer.* 20. *Scac. de appell. quæſt.* 15. *n.*27. *&* 74.

50 Septimò non procedit ad effectum tollendi ius quæſitum ex reſcripto Signaturæ, adeò quod hoc caſu non fit etiam locus clauſulæ *arbitrio* pro attentatorum reiectione, *Buratt. deciſ.* 177. *num.* 8.

51 Octauò non procedit dicta regula, quando fuit appellatum ab interlocutoria, quia tunc attentata non reuocantur ante omnia, niſi fuerit in primis pronunciatum benè appellatum *capit. non ſolum, de appell. in* 6 *Oldrad. conſ.* 30. *numer.* 10. *verſ. præterea*, *Fed. de Sen. conſ.* 198. *num.*4. *verſ. de ſecundo*, vel niſi ſaltem fuerit iuſtificata veritas cauſæ appellationis *d. cap. non ſolum, de appell. in* 6. *Rota dec.* 44. *num.* 1 *de appell. in nou. Scacc. de appell. quæſt.*3. *num.* 47. *quæſt.* 17. *limit.* 47. *memb.* 1. *num.* 28. quod tamen plures patitur reſtrictiones, de quibus per *Scacc. d. lim.*47. *memb.* 1. *n.* 37. *& ſeqq.*

52 Nec deſunt alij caſus, in quibus attentata in primis, & ante omnia non reuocantur, quorum vltra ducentos congerit *Lancell. de attent. p.*3. *de priuileg. atten. c.* 30 *nu.* 178. *cum pluribus ſequentibus.*

53 Attentata verò infrà decem dies, pendente termino ad appellandum, ante interpoſitam appellationem commiſſa, non ſolent reuocari per viam attentatorum, ſed benè per viam nullitatis, *Rot. deciſ.* 176. *numer.* 2. *& deciſ.*638. *numer.*2. *p.*3. *recent. Greg. deciſ.*513. *numer.* 3 *Duran. deciſ.*86. *num.*13. *& deciſ.*177. *numer.* 5. vbi alias deciſiones cumulat, *Ferentill. ad Buratt. deciſ.*63. *numer.* 14. quod procedit etiam ſi cauſa appellationis deſerta remanſerit, *Caſ. de Graſſ. deciſ.*2. *numer.* 5. *de appell. Mareſc. variar. reſolut. lib.*2. *c.*121. *numer.*64. *Buratt. deciſ.*59. *num.*5. *& dec.*72. *num.*3. *& dec.*306. *num.*4. *Duran. d. dec.* 177. *n.*4. *& ſeq.*

54 Sed prædicti non procedunt, quando non datur appellatio ſuſpenſiua, tunc enim, ſiue fuerit proceſſum ad vlteriora infra decem dies datos ad appellandum, ſiue poſt interpoſitam appellationem, ſiue poſt Inhibitionem Iudicis delegati, attentata non reuo-

Digitized by Google

reuocationem, *Scacc. de appellat. q. 3. numer. 69. & q. 17. lim. 6. membr. 3. num. 22. & ſeqq. & lim. 9. num. 59. Caualer. deciſ. 69. num. 5. in fin. Ferentill. ad Buratt. dec. 902. nu. 7.*

55 Quod non ſolum procedit commiſſa cauſa cum clauſula *ſine præiudicio legitimæ executionis*, vel cum clauſula *quatenus ſit locus Ægidianæ*, *Scacc. d. q. 17. limit. 6. membr. 3 nu. 24.* Sed etiam quando in com-
56 miſſione † nulla eſt facta mentio obligationis Cameralis, vel Guarentigiæ, quæ ſpecialem mentionem requirunt, tunc enim A.C. vigore ſuarum facultatum poteſt ad vlteriora procedere, etiam ſi vigore reſcripti Signaturæ Inhibitio emanauerit, etiam abſque alia commiſſionis reformatione, quia hoc caſu commiſſio appellationis tantum operatur effectum deuolutiuum *Scacc. d. q. 17 lim. 6. mem. 3. numer. 24. & lim. 9. numer. 59. Rot. deciſ. 641. numer. 11. verſ. quod autem par. 1. diuerſ.* cum alijs cumulatis *Ferentill. ad Buratt. deciſ. 177. numer. 9. lit. A. verſ. limitatur primo*, vbi quòd hoc habet locum, quando eſt clarum facultates A. C. intrare, ſecus ſi eſſet dubium.

57 Secundò ſimiliter non procedunt, quando quis continuat in ſua poſſeſſione, quia regula eſt vniuerſalis, quod qui continuat, non attentat *cap. 1. vbi Abb. num. 1. & numer. 4. vt lit. pend. Gloſ. in clem. in verbo innouari, vt lit. pend. Rot. deciſ. 39. numer. 7. & dec. 77. numer. 3. par. 3. recent. Greg. deciſ. 557. num. 1. Duran. deciſ. 19. num 7. & dec. 198. num. 15 Beltram. ad Greg. dec. 203. num. 7. Rot. dec. 73. numer. 3. par. 6. recent.* vbi quod idem procedit in Hærede, qui niſi ei adminiſtratio, & appræhenſio poſſeſſionis ſit alias interdicta, poteſt lite pendente abſque vitio attentatorum appræhendere poſſeſſionem bonorum Defuncti, & continuare ius, quod tranſijt in ipſum, prout erat penes Defunctum.

58 Sed hæc regula primò non habet locum, quando quis poſt motam litem mutauit modum poſſidendi, *Gloſſ. in cap. non ſolum, in verbo reducendum, circa meaum, verſ. dic. tamen de appell. in 6. Bero. conſ. 118. numer. 8.* vbi de communi, *numer. 24. libr. 3. Beltram. ad Greg. deciſ. 557. num. 5. § 1. deciſ. 637. numer. 4. par. 1. recent.*

59 Secundò non habet locum, niſi prius quæſita poſſeſſione valida, *Buratt. deciſ. 433. numer. 9. quem ſequitur Rota in Meſſanen. Decanatus 13. Februarij 1645. coram R. P. D. Ghiſilerio in §. pariter non ſuffragatur.*

60 Tertiò non habet locum ſtante Sequeſtro cum inhibitione Rotali, de cuius viribus non ſpectat cognoſcere ad Iudices inferiores, nec quando cauſa fuit ſpecialiter commiſſa ſuper continuatione, & illo actu particulari, ex cumulatis per *Beltram. ad Gregor. deciſ. 203. numer. 6. quem ſequitur Rota in d. Meſſanen. Decanatus 13. Februarij 1645. coram R. P. D. Ghiſilerio in d. p. pariter.*

Quartò non habet locum, quando continuatio ſumitur ab appræhenſione poſſeſſionis, quæ dedit cauſam liti, *Rot. in Bononien. attentatorum 18. Iunij 1646. coram R. P. D. Cerro.*

61 Debent autem attentata reuocari ab eo Iudice, cuius fuit læſa maieſtas, *Rot. deciſ. 303. num. 4. p. 3. recent. Buratt. deciſ. 72. nu. 5. & deciſ. 77. num. 2. & ſeq. Greg. deciſ. 486. nu. 7.*

62 Et poteſt Iudex reuocare Attentata etiam ex officio, *Gregor. deciſ. 91. numer. 8. & deciſ. 305. numer. 4. Caualer. deciſ. 175. num. 3 Buratt. 386. numer. 5.* quod procedit, etiam ſi notoriè conſtet de non iure Petentis reuocari Attentata, *Beltram. ad Greg. d. deciſ. 91. numer. 12.*

63 Sed hoc eſt remedium extraordinarium, & ob id ei locus non eſt, quando poteſt agi via ordinaria ad reuocationem Attentatorum, *Greg. deciſ. 504. nu. 3. & ſeq. Rot. dec. 357. n. 2. p. 3. recent.*

64 Purgari etiam debent attentata in eo Tribunali, cuius iuriſdictio fuit læſa, niſi cauſa ſit alibi, prout in Rota, in ſpecie ſuper attentatis commiſſa, *Greg. deciſ. 486. n. 4. Buratt. deciſ. 72. nu. 5.*

65 Purgantur autem per legitimam ceſſionem attentatis factam, ita quod nec attentans aliquod commodum ex attentatis amplius ſentiat, nec attentata paſſus aliquod intereſſe ob id patitur, *Greg. d. deciſ. 486. numer. 3. & numer. 17. Buratt. deciſ. 126. numer. 3.*
66 *Caualer deciſ. 138. numer. 1.* quæ ceſſio debet eſſe † pura, & non conditionalis, alias non releuat. *Greg. d. deciſ. 486. numer. 4. Ferentill. ad Buratt. deciſ. 126. numer. 9.*

67 Quando verò fuit omnis poſſibilis diligentia pro illorum purgatione adhibita, attentata habentur pro purgatis, *Creſcen. deciſ. 1. & ſeq. poſſeſſ. & fruct. Beltram. ad Gregor. deciſ. 503. numer. 6. Ferentill. ad Buratt. deciſ. 588. numer. 8. Duran. deciſ. 166. numer. 10.* vbi quod huiuſmodi diligentia probatur Iuramento.

68 Pro illorum tamen purgatione non ſufficit depoſitum Iulij vnius cum oblatione ſoluendi reſiduum, quando facta erit liquidatio, iuxtà opinionem, *Angel. in l. 4. §. ait Prætor, ff. de re iudic.* ſed requiritur omnimoda purgatio vſque ab obolum, iux. doct. *Bald. in c. conquerente de reſtit. Spol.* quam ſeruat Rota in huiuſmodi Iudicijs priuilegiatis, latè *Beltram. ad Greg. d. deciſ. 503. nu. 6.*

69 Sed hoc non procedit, quoad damna, & intereſſe, de quibus aliquo modo non conſtat, nec quoad expenſas extraiudiciales factas ab eo, qui attentata paſſus eſt, quas attentans ignorat, tunc enim ſufficit depoſitum vnius Iulij cum oblatione ſoluendi reſiduum, poſtquam facta erit liquidatio, & in hoc caſu benè procedit opinio, *Ang. in d. §. ait Prætor numer. 1.* etiam in materia priuilegiata, *Rot. deciſ. 157. numer. 1. par. 3. recent. Greg. deciſ. 503. numer. 1.* & ibi *Bel-*
70 *tram. numer. 6* nam cum attentans † prædicta ignoret, eſt impoſſibile, quod poſſit illa vſque ad obolum purgare, & ad huiuſmodi impoſsibile nemo tenetur, *l. apud Iulianum § 1. ff. de legat. 1. l. continuus §. illud ff. de verb. oblig. l. non dubium C. de legib. latè Cranett. conſ. 12. numer. 1. & ſeqq. Duran. deciſ. 166. numer. 10*

71 Papa verò non attentat, quia eſt ſupra ius *clem. 1. in fin verſ. ſalua tamen vt lit. pend. c. propoſuit de conceſſ. preben. Ægid. deciſ. 749. in fin. Cot. deciſ. 25. num. 3. de reſcript. in nou. Greg. deciſ. 2. nu. 2. Beltram. num. 15. Caualer. deciſ. 186. nu 4.*

72 Literæ tamen Apoſtolicæ, licèt non poſsint dici attentatæ, *Greg. deciſ. 2. numer. 1.* non tamen excuſant
73 † ab attentatis, quando in eis non eſt facta mentio de lite, *Greg. deciſ. 305. numer. 5.* quinimò licèt in eis
74 ſit facta mentio † de lite per clauſulam *cuius litis ſtatum &c.* quæ præſeruat Gratiam à ſubreptione, & Attentatis, *Beltram. ad Gregor. deciſ. 2. numer. 16. &*
75 *ſeq. Caualer. deciſ. 186. nu. 3.* poteſt tamen † eſſe, quod poſſeſſio capta vigore huiuſmodi prouiſionis Apoſtolicæ ſit attentata, *Gregor. deciſ. 10. Beltram. ad Greg. d. deciſ. 2. num. 15. & nu. 16.* vbi plures cumulat deciſiones.

76 Et licèt Tertius, qui non eſt in lite, non attentet *c. Romana §. in alium, de appell. in 6. Mareſc. var. reſol. lib. 2. c. 121. n. 60. & ſeq. Achill. deciſ. 28. de appell. Greg. deciſ. 14. n. 6. Caualer. deciſ. 186. nu. 4.*

77 Hoc tamen non procedit, quando Tertius habet cauſam à parte, quæ erat in lite, *Afflict. deciſ. 354. nu. 2. Greg. deciſ. 14. num. 6.* quod habet locum etiam ſi Tertius poſsideat cum titulo, & bona fide, *Buratt. dec. 406. nu 2.*

78 Cauſam autem à Parte in Beneficialibus habet, qui fuit prouiſus per ceſſionem aut reſignationem in fauorem, aut per permutationem, aut per alium ſimilem modum *cap. 2. vt lit. pend. in 6. Rot. deciſ. 3. vt lit. pend. antiq. & deciſ. 3. vt lit. pend. in nou. & deciſ. 1137. p. 3. lib. 3. diuerſ. & deciſ. 705. nu. 3. p. 1. recent. Beltram. ad Greg. deciſ. 15. nu. 7.*

79 Secus qui fuit prouiſus per obitum, aut per ceſsionem, aut reſignationem, non in fauorem, ſed liberam in manibus Sanctiſsimi, aut per ceſsionem ſeù reſignationem eius, qui non erat in lite, aut per priuationem, vel per alium certum ſimilem modum, dummodò ab eo, qui erat in lite, cauſam non trahat, tunc enim cum in Beneficialibus non detur ſucceſsio, *cap. ad extir-*

Digitized by Google

extirpandas, & c. ex traſmiſſa de Fil. preſb. Rot. deciſ. 14. *in fin. de Proc. in nou. Put. deciſ.* 33. *numer.* 3. *lib.* 1. Prouiſus habet nouum ius de nouo creatum non aliundè, quàm à Papa, *Rom. conſ.* 374. *num.* 5. *verſ. ſed Prælato, Papazon, ad Rot. deciſ.* 13. *num.* 4. *de Procur. in nou. Rot. dec.* 705. *nu-*
80 *mer.* 1. *p.* 1. *recent.* & † ob id, cum in nihilo habeat cauſam à parte, quæ erat in lite, non poteſt ei obijci, quod attentauerit *Lancell. de Attent. par.* 1. *c.* 3. *nu.* 4. *& ſeqq. Ægid. deciſ.* 102. *& dec.* 749. *Mohed. dec.* 3. *num.* 1. *vt lit. pend. Achill. dec.* 28. *de appel. Put. dec.* 74. *nu.* 3. *& nu.* 9. *lib.* 2. *Seraph. dec.* 583. *num.... Rota deciſ.* 705. *num.* 1. *par.* 1. *recent. Caualer dec.* 186. *nu.* 2. *& ſeqq. Beltram. ad Greg. dec.* 14. *nu.* 7.

81 Cæterum ad reuocationem attentatorum poteſt ſummariè procedi, ex puro, & mero officio Iudicis incidenter ſine libello, & ſinè litis conteſtatione, nàm in hoc non requiritur aliquis ordo iudiciarius, *Gloſ. prima in Clem. fin. vt lit. pend. Abb. in cap. bona, numer.* 16. *verſic. magna eſt differentia, & numer.* 17. *& ibi etiam Franc. col.* 4. *verſ. primo quia in remedio attentati, de appel. Imol. in cap. ex parte, il ſecondo numer.* 11. *de reſcript. Lap. alleg.* 98. *quæris à me, numer.* 1. *ante fin. verſ.* 1. *quia Card. conſil.* 10. *numer* 2. *Ægid. dec.* 101. *deciſ.* 148. *& deciſ.* 294. *Rot. deciſ.* 1. *de off. Iud. in antiq. & deciſ.* 2. *de reſtitut. Spol. in nou. Scacc. de appell. qu.* 17. *lim.* 47. *memb.* 1. *numer.* 173.

82 Sed hoc non procedit, quando fuit petita reſtitutio per viam attentati *Franc. in diſput. petit. in* 2. *dub. poſt n.* 13. quem refert, & ſequitur *Mandoſ. de Commiſſ. ſuper attent. form.* 14. *in verbo, cauſam, & cauſas attentatorum, verſ. ſecus verò.*

83 Nàm etiam in ipſa reſtitutione ſpoliatorum libellus offertur, lis conteſtatur, & ordo iudiciarius requiritur, *Franc. in d. cap. bona, col.* 4. *verſ. primo, quia de appel. Imol. in d. cap. ex parte, il ſecondo, num.* 11. *de reſcript. Lap. d. alleg.* 98 *numer.* 1. *verſ. primo, quia Card. d. conſ.* 10. *numer.* 2. *Scacc. d. lim.* 47. *membr.* 1. *numer.* 137. vbi
84 † quod licèt in hoc ſit magis priuilegiatum Iudicium attentatorum, quàm ſpolium, in alio tamen eſt magis priuilegiatum ſpolium, quia in eo non datur appellatio, quod ſecus eſt in iudicio attentatorum.

85 Proindè in ſummario iudicio attentatorum, de quo ſupra, nec etiam termini ſubſtantiales ſeruandi, vt habetur *in Practica* (...) *Rot. ſub tit. de Termin. vſu, & qualit. n.* 8. *Mandoſ. de Commiſſ. ſuper attent. d. form.* 14. *in*
86 *verbo cauſam, & cauſas, verſ. addo etiam Saluſt. Tiber. in Prax. lib.* 2. (...) 8. *nu.* 8. vbi quod in his magis contemptus Iudicis, quàm læſio iuris, & partis inſpicitur, *Rot. deciſ.* 78. (...) 765. *de appell. in antiq.* vbi quod ità communiter tenet Rota.

87 Sed hoc non procedit, quando ad reuocationem attentatorum agitur via ordinaria, nam tunc ſicut requiritur libellus, & ordo iuris, ità etiam termini ſubſtantiales requiruntur, vt ſupra *hoc eod. cap. ſub numer.* 22. *& ſeq. & numer.* 28. dictum fuit, ſicut in alijs iudicijs ordinarijs, de quibus dicetur inferius *part.* 3. *c.* 2.

88 Petens autem reuocari attentata debet tantum probare rem, de qua agitur, poſſediſſe de tempore litis motæ, & ad præſens illam aduerſarium detinere, ſeù occupare, *Imol. in cap. ex parte il ſecondo, num* 11. *de reſcript. Card. conſ.* 10. *numer.* 2. hoc eſt docere de attentatis lite, vel appellatione pendente, iuxta tradita per *Rot. deciſ.* 78. *de appellat. in antiq.*

89 An autem à reuocatione attentatorum detur appellatio, contrariæ ſunt DD. opiniones, nàm dari appellationem aſſerit, *Contard. in l. vnica, tit. de Ægid. q.* 7. *C. ſi de mom. poſſeſſ. agat. fol* 643. *Scacc. de appel. q.* 17. *lim.* 47. *memb.* 1. *numer.* 172. vbi alios cumulat, & de communi ac in praxi, & Curia Romana obſeruata opinio reteſtatur, & hoc videtur ſupponere *Rot. deciſ.* 2. *de re iudic. in nou.* dum tres ſententias in cauſa attentatorum latas commemorat, quam etiam habitam ab omnibus pro vera, & in practica ſeruatam fatetur *Lancell. de attent. par.* 3. *cap.* 28. *numer.* 44.

90 Sed contrariam opinionem, quod ſcilicet à ſententia lata ſuper reuocatione attentatorum non detur appellatio, tenet idem *Contard. in d. l. vnica in ampliat. ſub numer* 239. *& Lancell. de atten. d. cap.* 28. poſtquam primam opinionem quatuor fundamentis comprobauit, *numer.* 45. *& ſeqq.* denique ab ea recedit, & hanc contrariam opinionem, quam contra omnes ſe credere veriorem, aſſerit, ſexdecim comprobat fundamentis, & contrarijs reſpondet vſque ad *numer.* 99.

91 Et nihilominus *nu.* 98. d. primam opinionem amplectitur & limitat vſque d. *n.* 49. *& ſeq.* tribus modis limitat vſque ad *num.* 136. Primò ſcilicet, vt non procedat in ſpolio attentato, quam limitationem latè comprobat d. *nu.* 99. *& ſeqq.*

92 Sed contrariam opinionem quod etiam in ſpolio attentato datur appellatio, tenet *Contard*, parum ſibi conſtans *in d. l. vnica ſub tit. de Ægid. q.* 7. *num.* 2. *& ſeq. Marcheſ. de Commiſ. Appell. in Saiu. p.* 1. *§.* 2. *numer.* 73. *fol.* 1085. *Rota in Cæſar augustan. Spolij* 10. *Feb.* 1576. *coram bon. mem. Card. Seraph. impreſſ. apud Marcheſ. de Commiſſ. reſtit. in integr par.* 1. *§.* 3. *deciſ.* 25. *fol.* 223. quam communem, & in Romana Curia, & praxi obſeruatam teſtatur, & ſequitur *Scacc. de appel. q.* 17. *limit.* 6. *membr.* 6. *numer* 75. *in princ. & verſic. quod dicenbum.*

93 Verum hæc ſecunda opinio non procedit quando in ſententia lata in ſpolio de attentatis tantum in enunciatiua, non autem in parte diſpoſitiua, fuit facta mentio, nam verba diſpoſitiua non autem enunciatiua ſunt attendenda, *Contard. in d. l. vnica lim.* 2. *§* 5. *numer.* 19. *& ac Ægid. d. q.* 7. *numer.* 2. *& ſeqq. Rot. deciſ.* 34. *num.* 12 *par.* 2 *diuerſ. Andr. deciſ.* 106. *alias* 107. *nu.* 6.

94 Proindè ſi agens ſpolio, lite pendente commiſſo, attentatum deducit, non principaliter, ſed incidenter, & narratiue, cùm in nihilo vtatur priuilegio attentatorum, ſed cauſam ſecundum terminos ſimplicis ſpolii proſecutus fuerit, licèt in ſententia incidenter facta fuiſſet mentio attentati in narratiua, procul dubio ex hoc non daretur appellatio *Lancell. de attent. d. cap.* 28. *nu.* 125.

95 Cautius tamen erit in his, & ſimilibus caſibus quod Iudex pronunciet ſuper ſimplici ſpolio, & deinde, ſi facienda eſt mentio de attentatis, ſubdendo, *Item pars noſtra ſententia dicimus*, pronunciet ſuper attentatis, & ſic ferat ſententiam per capita ſeparata, prout ſæpius in huiuſmodi, & alijs caſibus, ad complicationem, &
96 mixturam euitandam, fieri † conſueuit, & paſſim obſeruat praxis, tunc enim tot ſunt capita, quot ſententiæ *l. etiam §. ex cauſa, vbi etiam Gloſ. in verbo audiendus ff. de Minor. gloſ. in l. ampliorem*, & ibi *Bald. numer.* 3. *verſic. ſed quid ſi diuerſa C. de appell. Abb. in c. Raynaldus, in* 6. *not. numer.* 7. *de Teſt. Rot. deciſ.* 427. *numer.* 2 *par.* 2. *recent. Gregor. deciſ.* 551. *numer.* 1. *& ibi Beltramin. nu.* 6. cum alijs cumulatis per eumdem *Beltramin. vbi ſupra, & per Ferentill. ad Buratt. deciſ.* 368. *nu.* 11.

97 Et ob id, licet in ea parte, in qua agitur de reuocatione attentatorum, daretur appellatio, non tamen in alio capitulo, in quo de ſimplici ſpolio ageretur, appellatio veniet admittenda *Ferentill. ad Buratt. d. deciſ* 368. *numer.* 4. vbi quod ita fuit deciſum in *Bononien. de Manzolis* 16. *Febr.* 1629. *coram bon. mem. Coccino Decano.*

98 Secundò loco *Lancell. de Atten. d. cap.* 28. *numer.* 127. limitat opinionem communem, quod à ſententia reuocationis attentatorum detur appellatio, vt non procedat in attentatis appellatione pendente.

99 Tertiò denique loco *n.* 136. *& ſeq.* eandem limitat, vt non procedat in attentatis pendente aliqua lite, in qua appellatio eſſet prohibita, nàm ſicut appellatio, eſt prohibita in cauſa principali, ita in acceſſorijs, & è contra, *vt per eum.*

100 Sed quicquid ſit de his limitationibus, iuxta praxim, quæ in Curia Romana, & in Tribunali A.C. quotidiè obſeruatur, ſic diſtinguendum eſt.

Nam aut quis, probatis attentatis, petit illa reuocari ſummariè via priuilegiata officij Iudicijs, aut aliàs inci-

Digitized by Google

incidenter via priuilegiata, vt ſupra diximus verſiculo, *Caeterum ad reuocationem numer.*81.& decretum eſt interlocutorium, vt per *Lancell.de attent.d.cap.*28. *numer.*36. & ob id ſi decretum eſt iuſtum, & validum, non datur appellatio, & Signatura reſcribit cum clauſula *ſine praeiudicio* ſi iuſtitia, & validitas eſt clara, & in his terminis poteſt procedere opinio *Lancel. de attent.d.cap.*22 *num.*49.*& ſeq.* vna cum limitationibus, quas ipſe affert, vt ſupra, opinioni contrariæ, *num.*99. *& ſeqq.*

101 Aut validitas, & iuſtitia decreti eſt turbida, & Signatura reſcribit cum clauſula *ſi quid exequendum*, vel alia ſimili, aut decretum eſt inualidum, vel iniuſtum, & de hoc clarè apparet, & datur appellatio ad vtrumque effectum, & in his terminis poteſt procedere opinio *Scacc.* quæ eſt vt ſupra communis, & in praxi recepta.

102 Aut denique fuit actum principaliter ad reuocationem attentatorum per viam actionis, aut alias via ordinaria non priuilegiata, iuxta tradita per *Lancell. de attent.c.*21.*num.*23.*& ſeq.*& tunc cum ſententia ſit definitiua, vt per eundem *Lancell.de attent. d.cap.*28. *numer.*39. vel habet vim definitiuæ, *Lancell.de attent. d.cap.*28.*numer.*36.*Ægid.deciſ.*48. *Rot.deciſ.prima, vt lit.pend.in nou Caualer.dec.*376. *numer.*4.vtique abſque aliqua difficultate in iudicio ordinario venit admittenda appellatio, & in his etiam terminis poteſt procedere prima opinio *Scacc* communiter in Romana Curia recepta.

103 Verum, ſi Iudex attentata, vel ſequeſtrum attentatum reuocare recuſauerit, certè dabitur appellatio, *March de commiſſ. ſuper attent. par.* 2. §. 2. *numer.*95.*ſu*.52. & multò magis ſi pronunciauerit attentata non eſſe reuocanda, appellatio concedetur, *Lancell.de atten.d.cap.*28.*numer.*41.*& ſeq.& numer.*88. *& ſeq.*

104 In reliquis in hac ampliſſima attentatorum materia poterit in facti contingentia recurri ad *Robertum Lancellottum I.C.Peruſinum*, qui vberrimum Tractatum de Attentatis compilauit.

Obſeruatio.

105 Domini de affettamento dixerunt concedendam reſtitutionem in integrum Carolo, quia conſtat in actis de credito liquido anteriore ex publicis inſtrumentis Cenſus, & ceſſionis Camerali obligatione vallatis, quæ faciunt probationem probatam, rem claram, & manifeſtam, *Bald. in leg. intereſt. in vit.no .C. de ſolut. Dec. in l. ff. de nou. oper. nunc. Mantic.deciſ.*26.*numer.*1 *Gregor.deciſ.*180.*num.*1. *& dec.*157. *nu.*13.

106 Adiudicatio verò exaduerſo extorta non eſt habenda in conſideratione, quia nulla, & iniuſta.

Nulla defectu citationis, quæ requiritur in vnoquoque actu *l.de vnoquoque ff. de re iud. leg. nam ita Diuus ff. de adopt. Gabr. de citat. concluſ.*1. *Tiraq. in tract. res inter alios acta per tot. Rot.deciſ.*619.*nu-*

107 *mer.*1.*pa t.*1.*diuerſ.Caualer.deciſ.*564.*num.* 3. qui defectus eſt inſanabilis *Vant.de nullit.defect.cit.num.*9. *Rota deciſ.*312.*numer.*2.*part.*4 *recent.Caualer.deciſ.*396. *numer* 6.

108 Nec releuat citatio, de qua in actis, quia executa domi in qua Carolus aſſertus citatus nunquam habitauit, vt probant Teſtes, vnde fuit illegitima, & nulla, *l.*1.*§.domum ff.de lib.agnoſ.Vant.de nullit.defect. num.*11. *Gabr.conſ.*52.*num* 16.*lib.*1.*Fenz. ad Stat.Vrbis lib.*1.*cap.* 51.*nu.*11.& ideò proinde ac ſi facta non eſſet, *l.*1.*§.pen. ff.quod cuiuſque vniuerſ.l.quoties.ff.qui ſatiſd.cogan.cap.*2. *de tranſ Prælat.Clem.*2. *de immunit.Eccleſ.Vant.de null. tit.quot.& inf.quod n.*16.*& ſequen. & ſignanter nu.*27.*& ſeqq.*

109 Quæ nullitas, parte opponente, in primis eſt reuocanda *Vant.de null.tit.quot.& quib.mod. numer.*11. *& ſeq.Caſ.de Graſſ.deciſ.*9.*nu.*8.*de cauſ.poſſeſ.prop.Rot.deciſ.* 46.*p.*1.*recent.Coccin.qui alios cumulat, deciſ.*206.*numer.*1. *& ſeq.*

110 Iniuſta autem fuit adiudicatio, quia ad fauorem Creditoris poſterioris, cui omninò Creditor anterior præferēdus, *c.qui prior de reg. iur. in l.quoties in vtriuſq. & ibi gloſ.in verb ſemp.ff.qui pot.in pig hab.l.*2. *vbi Bart. & DD.ff.eod.Cepoll.caut.*124.*Couar.var.reſol.lib.*3.*cap.* 18.

111 Non obſtat, quod Paula aduerſaria ad confouendum malum ius, quod habet extorſerit nouam conceſſionem, & inueſtituram ab Archiconfraternitate domina directa Domus, de qua agitur. Quia cum huiuſmodi conceſſio fuerit extorta, lite pendente, in præiudicium Caroli, fuit nulla, & attentata, vt poſt alios, quos allegat, ſequitur, *Gabr.de Iud. concl* 4.*num.*1.& in ſpecie quod inueſtitura lite pēdente extorta ſit nulla, & attentata tradunt.*Caſtr.conſ.*72. *In cauſa nu.*1. *& ſeq. lib.*2.*Felin.conſ.*32.*nu.*13.*Men.conſ* 2.*num.* 190.*Gabr.de Iud.d.concluſ* 4.*numer.*24.*& alij*, quos refert, & ſequitur *Lancellot.de Atten.lit.pend.p.*2.*num.*4.*limit.*20.*nu.*21. *& ſeq.*

112 Nec deciſiones factæ in *Romana Viter* 21. *Iunij* 1627. *coram R. P. D. Dunozetto*, *&* 28. *Febr. &* 26. *Iunij* 1628. *coram bon. memor. Card. Virili*, exaduerſo allegatæ applicantur. Quia in eo caſu conceſſio inueſtituræ non erat facta lite pendente, & ob id erat valida, & in caſu noſtro lite pendente conceſſa eſt nulla, & attentata *ex appellatis* ob id in primis, & ante omnia reuocanda, & omnia in priſtinum reponenda.

113 Nec dicatur, quod domus, de qua agitur, ſit prohibita alienari, & hipothecari, & ſic conſtet de non iure Caroli, Nam ex hoc multo magis excluderetur Paula creditrix poſterior, ſed quidquid ſit de hoc, nihilominus adhuc videtur locus reuocationi Attentatorum, quia cum lis pendeat indeciſa, non poteſt dici conſtare de non iure ad effectum reuocandi Attentata, vt poſt alios, quos allegat, tradit *Greg. deciſ.* 465. *num.*9. nam de non iure ad effectum conſtare debet per confeſſionem Partis vel rem iudicatam, non ex alijs probationibus, *Lancell.de attent.par.*3.*cap.*24.*q.*1.*numer.*64. *vſque ad nu.*84.*Rot. deciſ.*251.*nu.*2.*& dec.*769.*num.*3.vbi alias deciſiones cumulat *p.*3.*rec.Greg. d. deciſ.*465. *numer.*9

114 Et vbi conſtaret de huiuſmodi non iure Caroli, de quo tamen non conſtat, cum nulla adſit eius confeſſio, nec res iudicata, & proinde Attentata non eſſent ad eius inſtantiam reuocanda, deberent nihilominus reuocari per Dominum Iudicem ex officio, nam non ſolum eſt læſa Pars, ſed etiam Iudex, & iudicium, & ſic ob ſpretum iuriſdictionis, *Mil.in repert.in verbo Attentata lite pendente*, *Alexan.conſil.*99 *viſis proceſſibus, numer.* 9. *libr.*5. *Rot deciſ.*2.*in fin. de reſt.ſpol in nou.Greg.d.deciſ.*465 *numer.*10.

115 Et quod Iudex, cuius eſt læſa Maieſtas, reuocet Attentata ex officio, tradit *Lancell. de attent. in præfat. numer.*333 *& ſeqq Rot. deciſ.* 4. *numer.* 1. *& deciſ.*10. *ad fin. vt lit. pend. in nou.* etiam parte non petente, *Caualer. deciſ.*175. *numer.*3. *Rot. in Piſcien. Cappella*, 17. *Decembris* 1627.*coram R.P. D. Merlino.*

116 Non obſtat præſcriptio Statutaria Vrbis, Vel quia interrupta per citationem, petitionem & interpellationem iudicialem, *leg. vt perfectius*, *& l.ſi ex multis*, *vbi gloſ. C. de annal. except. Alex. in l. ſi Seruum*, *§ ſequitur*, *verſ. Imola*, *hoc addit*, *ff.de verb.oblig. Bald. conſil.*1286. *numer.* 9.*verſic.ſuper. libr.* 3 *Galganet. ad ſtatut.Vrb. libr.*1. *cap.* 158. *numer.* 30. *& ſeqq. limit.*4. *Fenzon.ad Stat. Vrb. libr.* 1. *cap.* 159. *nu-*

117 *mer.*3. *& cap.* 158. *numer.* 24. *& ſeqq.* vbi quod ex diſpoſitione Statuti ſufficit etiam interpellatio extraiudicialis, & merito, quia præſcriptio ſtatutaria facilius tollitur, *Rota deciſ.* 86. *numer.* 2. *part.* 1. *diuerſ.*

118 Vel quia Statutum *cap.*258. *libr.* 1. excipit contractus Cenſus *& cap.* 159. & non comprehendit contractum iuratum, ex cumulatis per *Fenzon. ad Stat. Vrb.*

Digitized by Google

Vrb. libr.1.d. cap. 158. numer. 54. & per Rot. deciſ. 159. poſt eundem Fenzon. impreſſ. & in Romana fructuum Cenſuum 13. Iunij 1603 coram bon.memor. Card.Mel-
119 *lino*, † & eo magis, quia ſtatutum non habet locum in actione reali, quæ pariter pro Cenſu competit, *Fenzon.d.cap. 158. numer. 51. & ſeqq: Rot. poſt eundem deciſ. 144. ex quibus die 27. Februarij* 1638. DD. de aſſettamento dixerunt, dandam reſtitutionem in integrum, & 24. Aprilis 1638. ſteterunt in votatis, vtraque &c.

Finis Secundæ Partis.

PETRI

PETRI RIDOLPHINI I. C.
NOBILIS CORTONENSIS PATRITIIQVE ROMANI
DE ORDINE PROCEDENDI IN IVDICIIS IN ROMANA CVRIA.

Praxis recentior, Impuritate Typorum deleta, debitæ emendationi reſtituta.

De Cauſis Ordinarijs. Pars Tertia. Cap. I.

SVMMARIVM.

1 *Aud. Cam. quas cauſas ſummariè, & manu regia, aut alias prout in Beneficialibus cognoſcere valeat, iuxta eius ordinarias facultates.*
2 *Cauſa quid ſit.*
3 *Cauſa quibus modis accipiatur.*
4 *Cauſa in quo differat à litè, & quæſtione.*
5 *Cauſa Iudicialis ordinaria, ſeu iudicium ordinarium, quid ſit.*
6 *Ordo Iudiciarius ortum duxit à Deo in Paradiſo.*
7 *Deus Sententiam, à qua non dabatur appellatio, ſtatim exequutus fuit contra Adam, prout fecerat contra Angelos reprobos.*
8 *Ordo Iudiciarius quid ſit.*
9 *Ordo Iudiciarius, ingenio Maiorum inuentus non eſt prætermittendus.*
10 *Ordo vbi non eſt ibi confuſio nihil boni eſt.*
11 *Citatio eſt fundamentum ordinis Iudiciarij.*
12 *Ordo Iudicij in quibus propriè conſiſtat.*
13 *Sententia in cauſis ordinarijs lata, Iuris ordine non ſeruato, eſt nulla.*
14 *Præpoſteratio ordinis in ſubſtantialibus reddit actum nullum.*
15 *Præpoſteratio ordinis Mandati A. C. & etiam Iuris reddit capturam nullam.*
16 *Subſtantialia iudicij ordinarij, quorum omiſſio, vel præpoſteratio reddit ſententiam nullam, quæ ſint.*
17 *Omiſſio, vel præpoſteratio probationum, publicationis Proceſſus, & dilationum non vitiat Sententiam, niſi ab ea fuerit appellatum.*
18 *Cautionis præſtatio poteſt omitti, tàm expreſsè, quàm tacitè.*
19 *Quorum omiſſio, vel præpoſteratio non vitiet Proceſſum ante vel poſt litem conteſtatam.*
20 *Omiſſio libelli in ordinarijs, reddit Proceſſum nullum.*
31 *Ordo Iudiciarius procedendi ſeruandus eſt, iuxta Stylum loci, in quo cauſa ventilatur.*
22 *Non obſtantibus Statutis loci, vbi Partes ſunt oriundæ.*
23 *In Deciſorijs attenditur locus contractus.*
24 *In Curia in cauſis ordinarijs ſunt ſeruandi termini ſubſtantiales, alias Sententia eſt nulla.*
25 *Sententia de partibus ſi in Proceſſu ſubſtantialia Iudicij, & mos regionis fuit ſeruatus, non ſit nulla, licet non fuerint ſeruati termini ſubſtantiales in Curia ſeruari ſoliti.*
26 *Commiſſa cauſa de partibus in Rota in ſecunda vel vlteriori inſtantia, ſeruantur termini ſubſtantiales primæ, & quare.*
27 *Ordo eſt ſeruandus etiam in Sententiæ executione, & in quibus.*
28 *Si Pars non appellat à peruerſione ordinis executionis, exequutio tranſit in iudicatum.*
29 *Ordo Iudicij ordinarij non eſt neceſſarius, quando non requiritur libellus.*
30 *Vbi Iudex procedit de facto, ordo Iudicij non requiritur.*
31 *In cauſa Fiſcali non requiritur ordo Iudiciarius, quando debitum eſt liquidum, & quare.*
32 *In articulo probationis Famæ ordo Iudicij ordinarij non requiritur.*
33 *Ordo Iudicij non requiritur in Notorijs.*
24 *In exequutiuis ordo eſt non ordo.*
35 *In vltima audientia in Rota ordo eſt, ordinem non ſeruare.*
36 *Via ordinaria, & via exequutiua non ſunt contraria, ſed diuerſa.*
37 *Via ordinaria electa, non poteſt rediri ad exequutiuam.*
38 *Contra Tertium eſt agendum via ordinaria.*
39 *Indebitè ſolutum vigore obligationis Cameralis poteſt repeti via ordinaria.*
40 *Contra habentem parem titulum agendum eſt via ordinaria.*
41 *Inter plures Prouiſos Apoſtolicos via ordinaria eſt procedendum.*
42 *Qui non venit ex eadem vacatione, nec ex eodem fonte à Sede Apoſtolica non habetur pro legitimo Contradictore.*
43 *Si vnus ex Prouiſis Apoſtolicis venit per reſignationem vnius, & alter per obitum alterius, qui fuit immiſſus eſt legitimus Contradictor.*
44 *Duo poſſunt diuerſis reſpectibus eamdem rem in ſolidum poſſidere.*
45 *Cauſa ordinaria non poteſt effici à Partibus ſummaria.*
46 *Cauſa omnis in Rota dicitur prophana, excepta ea, quæ eſt ſuper titulo Beneficij.*
47 *Cauſa, vt ſit Beneficialis, ſufficit quod agatur de titulo Beneficij in re, vel ad rem, ſiuè in Petitorio, ſiuè in Poſſeſſorio.*
48 Clementina diſpendioſam *loquitur de cauſis ſuper titulo Beneficij, & Beneficia tangentibus.*
49 *Ad cognoſcendum an cauſa ſit Beneficialis, attenditur petitio Actoris.*
50 *Ius metiri debemus ab Actore in cauſa naturam cognoſcendam.*

51 Si petitur Beneficium alteri vnitum, cauſa non eſt beneficialis.
52 Si vnio eſt temporalis, titulus Beneficij non extinguitur ſecus ſi eſt perpetua.
53 Si agitur de proprietate Beneficij cauſa non dicitur beneficialis.
54 Cauſa Decimarum non eſt beneficialis.
55 Cauſa Penſionis non eſt beneficialis, ſed prophana.
56 Cauſa poſſeſſionis Beneficij non eſt beneficialis, licet ſit cognoſcenda coram Iudice Eccleſiaſtico.
57 Si agitur de priuatione Beneficij ob delictum, cauſa non dicitur beneficialis.
58 Si agitur ad canonizationem Gratiæ ſui regreſſus ob non ſolutionem Penſionis, cauſa eſt beneficialis.
59 Si petitur, quod quis amoueatur, & Beneficium ſibi adiudicetur, cauſa eſt beneficialis.
60 Si impugnatur Sententia lata in cauſa beneficiali cum condemnatione Expenſarum, ſolum propter Expenſas, cauſa adhuc eſt beneficialis.
61 Si quis petat ſibi conferri Beneficium, cauſa eſt beneficialis.
62 Si quis dicat, aliquem obtinuiſſe Beneficium, ſed fuiſſe poſtea priuatum, vel priuandum, cauſa eſt prophana, ſecus ſi petat illum priuari, & Beneficium ſibi conferri.
63 Cauſæ beneficiales ſunt de ſui natura in Curia Romana traducta.
64 Cauſæ Beneficiales ſignanter ad Curiam deuoluuntur in gradu appellationis, ſeruata forma Clem. cauſam, de elect.
65 Cauſæ Beneficiales non ſolum in Curia, ſed etiam in Rot. ſunt cognoſcendæ, ſeruata forma d. Clem.
66 Clementina cauſam, tantum procedit in beneficialibus.
67 Si cauſæ Beneficiales coram Ordinario aliquo reſpectu in prima inſtantia committi nequeunt, ſunt in Rota committendæ.
68 Cauſa eſt Beneficialis ergo Rotalis.
69 Cauſæ Beneficiales reputantur magnæ, & periculoſæ.
70 Commiſſa cauſa in Rota ſimpliciter ſuper Beneficio cenſetur commiſſa, tàm in Petitorio, quàm in Poſſeſſorio.
71 Cauſa Beneficialis commiſſa in Rota, cenſetur omne ius deductum ab initio.
72 Cauſa beneficialis non committitur in Rota, niſi fructus Beneficij excedant annuum valorem ducatorum vigintiquatuor, in Curia verò extra Rotam non committuntur, niſi aſcendant ad annuum valorem ducatorum decem.
73 In Beneficialibus in Curia mortuo Reo, proceditur per Contradictas, nec eſt vlterius citandus Procurator.
74 Mortuo Actore poteſt Reus in cauſa beneficiali procedere per Contradictas ad effectum abſolutoriæ.
75 In Beneficialibus per mortem Principalis expirat mandatum Procuratoris.
76 In prophanis citari debet Procurator dominus litis effectus, vel eo non exiſtente, citandi ſunt Hæredes, vel curator dandus Hæreditati iacenti.
77 Cauſa, quæ non eſt Beneficialis, nec Eccleſiaſtica poteſt extra Statum Eccleſiaſticum cognoſci à Iudice Eccleſiaſtico, & quando, & num. 78. & ſeqq.
78 Papa committit cauſas Criminis, etiam extra ſtatum Eccleſiaſticum, quando per viam denuntiationis Euangelicæ deferuntur ad Eccleſiam.
79 Iudex Eccleſiaſticus cognoſcit cauſas prophanas non Eccleſiaſticas, quando Iudices ſæculares non exhiberent Iuſtitiæ complementum.
80 Iudex Eccleſiaſticus eſt Iudex cauſarum piarum.
81 Cognitio criminis Eccleſiaſtici, prout Simoniæ, & ſimilium, ſpectat ad Iudicem Eccleſiaſticum.
82 Iudex Eccleſiaſticus poteſt procedere ex officio, quando agitur de periculo Animarum.
83 Iudex Eccleſiaſticus cognoſcit de cauſa annexa, & acceſſoria Spirituali.
84 Iudex Eccleſiaſticus poteſt ſe immiſcere Iuriſdictioni ſæculari, quando Iudex ſæcularis non inuenitur.
85 Vacante Imperio Papa adminiſtrat.
86 Iudex Eccleſiaſticus eſt Iudex cauſæ Colonorum, & Seruorum Eccleſiæ, & ſimilium ſuper rebus quas tenent ab Eccleſia.
87 Si eſt contentio inter Iudicem Eccleſiaſticum, & ſæcularem de iuriſdictione, ſolus Eccleſiaſticus cognoſcit, an ſua ſit Iuriſdictio.
88 Cauſæ Eccleſiaſticæ, & Spirituales etiam extra Statum ſunt cognoſcendæ à Iudice Eccleſiaſtico.
89 Cauſas Eccleſiaſticas eſſe à Iudice Eccleſiaſtico cognoſcendas, nullus vnquam Orthodoxus dubitauit.
90 Cauſa Eccleſiaſtica quæ dicantur.
91 Ciuilis cauſa, quæ dicatur.
92 Cauſa merè ciuilis, quando dicatur.
93 Cauſa Criminalis quando dicatur.
94 Cauſa merè Criminalis, quando dicatur.
95 Cauſa mixta, quæ dicatur.
96 Cauſæ præiudiciales quot modis conſiderari poſſint.
97 Cauſa ſtatus alicuius Perſonæ dicitur cauſa præiudicialis.
98 Cauſæ maiores ratione maioritatis præiudicant minoribus illas contingentibus.
99 Pendente Iudicio vniuerſali, ob eius præheminentiam, Iudicia particularia deferuntur.
100 Pendente cauſa Criminali, ob illius præheminentiam, ſuperſedetur in Ciuili, licèt vna alteram non contingat.
101 Sententia lata in vna, cauſa parit præiudicium in alia illam contingente.
102 Commiſſa cauſa cum clauſula Conſtito, quod cauſa Ciuilis præiudicet Criminali, ſi cauſa Ciuilis eſt præiudicialis, prius de illa cognoſcitur.
103 Etſi cauſa Criminalis, ſit prius intentata, non obſtante diſpoſitione Reformationis fel. rec. Pauli Quinti.
104 Si totum ius cauſæ Ciuilis non conſiſtit in probationibus accuſatis, non eſt in cauſa Ciuili ſuperſedendum.
105 Pendentia Iudicij Criminalis non efficit, vt etiam coram Iudice Ciuili non poſſit in cauſa Ciuili peti Manutentio.
106 Querela data, poſt relaxatum Mandatum non facit ſuperſederi in cauſa Ciuili, niſi manifeſte conſtet de falſitate.
107 Cauſa Ciuilis præiudicat Criminali, quando Sententia lata in Ciuili parit exceptionem rei iudicatæ in Criminali.
108 Cauſa, quæ non parit exceptionem rei iudicatæ in alia non poteſt dici alteri præiudicialis.
109 Cauſa Ciuilis præiudicat Criminali quando Sẽtentia lata in cauſa Ciuili poteſt parere exceptionem rei iudicatæ in Criminali.
110 Cauſa Ciuilis eſt præiudicialis Criminali, quando illa reſoluta reſoluitur Criminalis.
111 Cauſa Ciuilis eſt præiudicialis Criminali, quando non poſſunt, niſi ferri Sententiæ contrariæ à diuerſis Iudicibus.
112 Si cauſa Ciuilis prius intentata præiudicat Criminali, debet prius cognoſci.
113 Si cauſa Ciuilis, & Criminalis non poſſunt in ſimul terminare, & oriuntur ex eodem fonte, vna finita poteſt ad alteram procedi ſi tendat ad finem diuerſum.
114 Cauſæ Spirituales de quibus Iudex Eccleſiaſticus cognoſcit, quæ ſint.
115 Cauſa Matrimonialis debet cognoſci coram Iudice Eccleſiaſtico, etiam in Poſſeſſorio.
116 Cauſa Decimarum dicitur Spiritualis.
117 Cauſæ merè Spirituales quæ ſint.
118 Cauſæ annexæ Spiritualibus coram Iudice Eccleſiaſtico cognoſcendæ, quæ ſint.
119 Cauſæ ſuper bonis Eccleſiaſticis ſunt Eccleſiaſticæ de quibus Iudex Eccleſiaſticus cognoſcit.
120 Penſionis eſt Eccleſiaſtica, & debet à Iudice Eccleſiaſtico cognoſci.
121 Cauſæ Spirituales, & Perſonæ Clericorum, quoad fori priuilegium pari paſſu ambulant.
122 Pendente cauſa Hæreditatis coram Iudice laico ſi oritur incidens Spirituale, debet cognitio huius incidentis remitti ad Iudicem Eccleſiaſticum.
123 Pendente cauſa Natalium coram Eccleſiaſtico, Iudex lai-

Digitized by Google

laicus debet ſuperſedere in cauſa Hereditatis.
124 *Iudex Eccleſiaſticus ſi Excipiens non probet, debet intimare Iudici ſaculari, vt procedat in cauſa Hereditatis.*
125 *In cauſa Spirituali, vel quaſi Iudex laicus non habet iuriſdictionem principaliter, nec incidenter.*
126 *Præſertim ſi Articulus habet quaſtionem Iuris, vel facti, & Iuris mixtum.*
127 *Iudex ſacularis tenetur obſeruare res ab Eccleſiaſtico iudicatas.*
128 *Iudex Eccleſiaſticus eſt maior Saculari.*
129 *Vbi Maior appoſuit manus, Minor ſe ingerere non poteſt, nec debet.*
130 *Laici ſunt incapaces rei de ſui natura Eccleſiaſtica*
131 *Conceſſio, vel prohibitio trahitur ad omne illud per quod peruenitur ad id, quod conceditur, vel prohibetur.*
132 *Iudex laicus debet incidens Spirituale Clericatus remittere ad iudicem Eccleſiaſticum, & expectare donec illud decidatur.*
133 *Laicus eſt incapax incidentis merè ſpiritualis etiam incidenter, & de iure ciuili.*
134 *Laicus non poteſt effici habilis ex conſuetudine ad iudicandum ſuper incidenti merè Spirituali.*
135 *Proceſſus fabricatus coram Laico ſuper incidenti ſpirituali non valet, etiam Parte conſentiente.*
136 *Priuatus non poteſt dare Iuriſdictionem ſpiritualem Iudici laico principaliter, aut aliàs quomodolibet.*
137 *Dicere, quod Priuatus poſſit dare iuriſdictionem in ſpiritualibus Iudici laico, eſt abſurdum, & contra diſpoſitionem claram Sacrorum Canonum.*
138 *A.C. poteſt audiri, cognoſcere, & terminare quaſcumque cauſas ſpirituales, Eccleſiaſticas, & prophanas Perſonarum in eius facultatibus expreſſarum.*
139 *A.C. non poteſt cognoſcere cauſas, quæ coram Ordinarijs ſunt in partibus cognoſcendæ.*
140 *A.C. regulariter non habet in Beneficialibus Iuriſdictionem.*
141 *Cauſæ ad forum Eccleſiaſticum pertinentes etiam Beneficiales in prima inſtantia ſunt in partibus coram Ordinarijs locorum cognoſcendæ, & terminandæ.*
142 *Cauſæ, quæ iuxta Canonicas Sanctiones, vel ex reſcripto Summi Pontificis apud Sedem ſunt tractandæ, non poſſunt cognoſci in partibus, etiam in prima inſtantia.*
143 *Cauſæ maiores ſunt in Romana Curia iuxta Canonicas Sanctiones cognoſcendæ.*
144 *Cauſæ ſuper Articulis Fidei ſunt cauſæ maiores, & ob id in Curia cognoſcendæ.*
145 *Cauſæ concernentes periculum Animæ ſunt de maioribus.*
146 *Cauſæ, in quibus agitur de interpretatione literarum Apoſtolicarum, ſunt cognoſcendæ in Curia.*
147 *Si agitur de inhabilitate Prouiſi, vel an cauſa ſit obreptitia poteſt Ordinarius in partibus de cauſa indirectè cognoſcere ſi Papæ non infertur præiudicium.*
148 *Cauſæ appellationum ad Sedem Apoſtolicam ſunt in Curia cognoſcendæ.*
149 *Curia quibus modis ſumatur.*
150 *Curia in facultatibus A.C. quomodo accipiatur.*
151 *Appellatione Curiæ ſimpliciter prolata venit per anthonomaſiam Curia Romana.*
152 *Curia vnde dicatur.*
153 *Curiales vnde dicti.*
154 *Curia quid ſit.*
155 *Sub nomine Curiæ, qui ſint cenſendi.*
156 *Curialium appellatione comprahenduntur etiam Cardinales, & eorum Familiares.*
157 *Romana Curia eſt caput Eccleſiæ.*
158 *Si eſt contentio inter Iudicem Eccleſiaſticum, & Sacularem de Iuriſdictione, cognoſcit de hoc Curia Romana, quæ eſt caput Eccleſiæ ob eius prahemimentiam.*
159 *Romana Curia eſt idem quod Sedes Apoſtolica.*
160 *Idem eſt beneficium vacare in Curia, vel apud Sedem.*
191 *Idem eſt cauſam eſſe deuolutam ad Curiam, vel ad Sedem.*
162 *In Romana Curia dicitur adeſſe fons Iuris, & quare.*
163 *Romana Curia eſt, vbi eſt Papa.*
164 *Cardinales ſunt Collaterales Papæ.*
165 *Officialium appellatione omnes Romanam Curiam ſequentes comprehenduntur.*
166 *Sequentes Romanam Curiam pro ſuis, vel alienis negocijs ſunt ſub Iuriſdictione A.C.*
167 *Cauſa Commiſſaria, quæ dicatur.*
168 *In cauſis Beneficialibus proceditur ſummariè ſine ſolemnitatibus iudicij ordinarij.*
169 *Cauſa Beneficialis debet eſſe breuior quàm prophana.*
170 *Cauſa Beneficialis debet cito expediri, & quare.*
171 *In Tribunali A.C. in cauſis ordinarijs requiritur Monitorium, & tela iudiciaria.*

De Cauſis Ordinarijs. Pars III. Cap. I.

1 A SVpereſt, vt de cauſis ordinarijs, A, iuxta ordinem ſuperius propoſitum, diſſeramus. Qua in re, vt quibus in cauſis & inter quas Perſonas A.C. via ordinaria procedere poſſit, manifeſtius appareat, animaduertendum eſt, quod Auditor Reu. Cam. Apoſt. iuxta ſuas ordinarias facultates poteſt audire, cognoſcere, & fine debito terminare, omnes, & ſingulas cauſas Spirituales, Ec-
B cleſiaſticas, & prophanas, B, ac quorumvis etiam eiuſdem R. E. Cardinalium, eorumque ac Summi Pontificis Familiarium continuorum commenſalium, necnon quorumcunque Prælatorum in Romana Curia degentium, ac etiam Imperatoris, Regum, Principum, ac Communitatum, & Vniuerſitatum Oratorum, necnon dictæ Curiæ Officialium, eamdem Curiam Sequentium,
C C, & Familiarum eorumdem, & ipſius Curiæ cauſarum huiuſmodi Auditoris, & Notariorum, ac eorum Familiarum, Campſorum quoque, & quorumvis Mercatorum, ac Penſionum annuarum, ſuper fructibus, redditibus; ac prouentibus Eccleſiaſticis, & earumdem fructuum loco Penſionum huiuſmodi reſeruatorum, & aſſignatorum, etiam ſi earum, & eorum ſolutio non ſit in prædicta Curia, ſed in partibus facienda.

Et quaſcumque alias etiam Commiſſarias cauſas,
D D, tàm ciuiles, quàm criminales, & mixtas, coniunctim, vel diuiſim in eadem Curia quomodocumque, & qualitercumque motas, & mouendas, & inter quaſcunque Partes, etiam per viam inquiſitionis, aut ex officio quomodolibet pendentes, & quæ per appellationem à grauaminibus illatis, & inferri comminatis, ſeu Sententijs definitiuis, ſeù interlocutorijs à quibuſvis Iudicibus ordinarijs, & Arbitris, atque Arbitratoribus in Curia, & Vrbe prædictis (Vicario Papæ, ac Gubernatore, & Senatore Vrbis, ac Iudicibus Capitolinis dumtaxat exceptis) & extra eam à quibuſcumque Iudicibus ordinarijs, vel delegatis, ſeù Arbitris, vel Arbitratoribus, ac etiam dictæ Sedis Legatis, ac etiam Vicelegatis in Terris eidem Romanæ Eccleſiæ mediatè, vel immediatè ſubiectis, aut alijs earum Gubernatoribus vel Officialibus, & quibuſvis in feudum, ſeù Vicariatum, aut alias quomodolibet conceſſis, pro tempore latis, & promulgatis, interpoſitam, ſeù alias ad eamdem Sedem etiam per viam reclamationis iudicialis, vel extraiudicialis, aut nullitatis, vel recurſus à quibuſcumque Sententijs quorumcumque Ordinariorum, etiam extra Statum Eccleſiæ, hactenus deuolutæ ſunt, & in poſterum deuoluentur.

Eas videlicet, in quibus non agetur vltra ſummam ducentorum ducatorum auri de Camera, aut de re verum prædictæ ſummæ valorem excedente, ſeù quæ inter, & contra Mercatores dictæ curiæ pro quibuſcumque negocijs ad quamcumque ſummam aſcendant, & pro Notarijs ipſius A. C. ac inter, & contra ipſos, & eorum familias pro tempore vertuntur, ſummariè ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, ſola veritate inſpecta, & manu regia, abſque obſeruatione terminorum, qui de ſtylo, ſeù ordinatione palatij Apoſtolici, aut alias obſeruari conſueuerunt, etiam priuatiuè quoad alia Tribunalia.

Alias verò ſummam prædictam, aut illius valorem, excedentes, & inter, & contra alios quàm Mercatores vertentes, ſeruatis terminis, & alias ſummariè prout in Be-
E neficialibus, E.

Digitized by Google

Obſeruationes.

A 1 Cauſa, vt Tullius dixit, eſt res habens in ſe controuerſiam in dicendo poſitam, cum certarum perſonarum interpoſitione, *Gloſ. in l. 1. §. adhiberi in verbo, litibus, ff. de Teſt. & in l. litis, ff. de verb. ſignif. in l. cauſas, vel lites, in verb. cauſas, C. de tranſact. Oldrad. conſ.* 316. *nu.* 3. *verſ. vnde Tullius dicit.*

2 Accipitur autem cauſa ſtrictè, & propriè, & largè, ſtrictè, & propriè accipitur pro facto, obligatione, vel alio iure, quod in iudicio proponitur, largè verò pro controuerſia iudiciali, *Bald. conſ.* 106. *Proponitur in princip. lib.* 2.

4 Et differt Cauſa a Lite, & quæſtione, nam Cauſa dicitur, dum proponitur, etiam ante litem conteſtatam, poſt tamen ortam controuerſiam, *Bart. in l. cauſas num.* 1. *& ſeq. C. de tranſact. Mandoſ. ad Roman. conſ.* 412. *ſub nu.* 8. *in verbo, dicitur, vbi de communi*, Lis verò, ſeu quæſtio iudicialis non dicitur, niſi poſt litis conteſtationem, prout de lite tradit *Bart. in d. l. cauſas, num* 1. *& ſeq. C. de tranſact. per text. in c. ex parte veſtra, il primo, de verb. ſignif. & in auth. qui ſemel, C. quomodo, & quand. iud. Ang. conſ.* 195. *n.* 2. *verſ. deſcendo*, vbi quod ad hoc eſt tex. melior qui ſit in Iure Ciuili *l. cum & Iudices §. fin. verſ. ſin autem cauſa adhuc pendens, C. de iur. cal.* & de quæſtione tradit *Rom. conſ.* 412. *n.* 8.

5 Cauſa verò iudicialis ordinaria eſt idem, quod Iudicium ordinarium, quod eſt illud, in quo exquiſito, & ſolemni Iuris ordine ſeruato proceditur, in quo libellus, litis conteſtatio, publicatio proceſſus, concluſio in cauſa, & aliæ ſolemnitates iudiciariæ requiruntur, de quibus in *l.* 1. *& in Auth. offeratur, Cod. de lit. conteſt. Marant. de ord. iud p.* 4 *diſt.* 9. *in princ. Vant. de nullit. defect. proc. n.* 16. & nouiſſimè poſt alios tradit Præclariſſimus *I. C. Philip. Maſſin. Praeceptor meus olim in Ticinenſi, deinde in Piſano, ac demum in Bononien. Gymnaſio ordinarij Iuris Ciuilis Interpres primarius ad rub. C. qui admitti, num* 927.

6 Ortum duxit ordo iudiciarius à Deo in Paradiſo, cum etenim Adam Diuinum præceptum tranſgreſſus fuiſſet, Deus illum citauit in illis verbis: *vbi es?* & cum illum interrogaſſet, & eius exceptiones audiuiſſet, demum contra eum definitiuam Sententiam protulit *Specul. in prohem.* 1. *p. n.* 15. & cũ ſententia eſſet inappellabilis, executus fuit Deus Sententiam iam latam contra Adam, dum
7 illum poſtea ſtatim de Paradiſo eiecit, *Gen capit.* 3. *capu. Adam, de pœnit. diſt.* 1. prout idem fecit contra Angelos reprobos, *Reb ff. ſuper conſtit. Regn. tom.* 1. *in tract. de Sentent. execut. numer.* 31. *fol.* 187. *Paz. in prax. part.* 4. *cap.* 1. *num.* 2.

8 Et eſt ordo iudiciarius, modus agendi, ſine quo nihil rectè agitur, vt poſt *Bald. in tractat. de Schiſmat. column.* 3. tradit *Maran. de ord. iud. in prohem. n.* 5 *& ſeq.*

9 Eſtque inuentus ordo iudiciarius ingenio Maiorum noſtrorum, & ob id nullatenus prætermittendus, ſicut etiam ordo Naturæ, aut inſtitutionis Diuinæ prætermitti non poteſt *Bald. in Auth. hoc amplius, in fin. nu.* 10. *C. de fideic.*

10 Etenim vbi non eſt ordo, ibi eſt confuſio, & nihil boni emergit, vbi ordo deficit. *Marant. de ordin. iudic. in prohem. num.* 1.

11 Ordinis Iudiciarij fundamentum eſt Citatio *Vant. de nullit. defect. proc. n.* 27. *Rot. deciſ.* 4. *n.* 25. *par.* 7 *recent.*

12 Conſiſtitque ordo Iudicij propriè in his, quæ aguntur inter litis conteſtationem, & ſententiam, non autem ante, aut poſt, *Specul. in Prohem.* 2. *par. numer.* 3. *verſ. ordo autem Io. And. ad ſpecul. de prapar. Iud. ſub num.* 9. *lit. I. in fin.*

13 Quinimmò ordo Iudicij conſiſtit in libello, litis conteſtatione, Iuramento Calumniæ, deſcriptione dictorum Teſtium, illorumque publicatione, & ſententiæ in ſcriptis à Iudice ſedente prolatione, *Gloſ. in l. prolatam, verbo ſolitum, C. de ſent. Maran. de ord. iud. p.* 4. *diſt.* 9. *nu.* 1. *Vant. de nullit. defect proc. n.* 16.

14 Eſt autem ordo iudiciarius circa ſubſtantialia adeò ſeruandus, vt ſententia in cauſis ordinarijs lata, iuris ordine conſeruato, ſit nulla, *Gloſ. in d. l. prolatam, in verbo ſolitum, ibi Bart. C. de Sent. Maran. de ord. iud. diſt.* 9. *nu.* 1. *Vant. de null. defect. proc. d. n.* 16. *cum plurib. ſeqq.*

15 Et non ſolum ordo iudiciarius non debet omitti, ſed nec etiam præpoſterari in his quæ ſunt de ſubſtantia, aliàs præpoſteratio reddit actum nullum, vt vltra prælegatos, tradit *Caſtr. conſ.* 321. *nu.* 3. *verſ. nam præpoſteratio, lib.* 1.

16 Vnde inferri poteſt, quod ſi A. C. in eius mandato in primis mandat, aliquem excommunicari, & poſtea inuocari Brachium Sæculare, ſi primo capiatur, inuocato brachio Sæculari captura eſt nulla ob peruerſionem ordinis non ſolum mandati A. C. ſed etiam iuris *Caſtr. d. conſ.* 321. *n.* 3. *verſ. in quantum vero, lib.* 1.

17 Verumtamen ſubſtantia alia Iudicij ordinarij quorum omiſſio, vel præpoſteratio reddit proceſſum, & ſententiam ipſo iure nullam ſunt primò citatio, ſecundò libelli oblatio, tertiò litis conteſtatio, quartò iuramentum Calumniæ petitum, quintò cauſæ cognitio, vnde ſi proceſſus ſuit vna die præſentatus, & ſtatim, vel altera die, lata ſententia, vtique huiuſmodi ſententia præcipitanter lata, eſt ipſo iure nulla, ex magis communi DD. opinione, ſextò concluſio in cauſa, ſeptimò ſententiæ in ſcriptis à Iudice ſedente recta prolatio, vt latè poſt alios, quos allegat tradit *Vant. de nullit. defect. proceſſ. num.* 10. *cum pluribus ſeqq vſque ad n* 45. *& n* 69. *& ſeqq.*

18 Sed probationes, publicatio proceſſus, & dilationes, cum potius ius partis concernant, quam conſtitutionis iuris, non ſunt de ſubſtantia Iudicij, & ob id illorum omiſſio, vel præpoſteratio non vitiat ſententiam, niſi ab ea fuerit appellatum, latè *Vant. de null. defect proceſſ. nu.* 37. *& ſeqq. vſque ad n.* 45.

19 Cautionis verò præſtatio eſt potius quid accidentale, cum poſſit omitti tàm expreſsè, quàm tacitè, vt per *Vant. vbi ſup. nu.* 46.

20 Quibus exceptis, reliqua poſt litem conteſtatam non ſunt de ſubſtantia ordinis iudiciarij, nec illorum omiſſio, vel præpoſteratio vitiat proceſſum, *Vant. de nullitat. defect. proceſſ. nu.* 47. *& ſeqq.*

Nec etiam in reliquis omiſſio ordinis iudiciarij ante litis conteſtationem reddit proceſſum nullum, vt tradit *Bart. in l. ſi quaeramus ff. de teſtam Specul. in prohem.* 2. *par. ante tit. de prapa. iud. & Bald. in auth. generaliter, nu.* 17. *C. de Epiſc. & Cler. & in Auth contra eum rogatus, nu.* 12. *C. ad Sen. Conſ. Trebel.*

21 Quod tamen non procedit, quando omitteretur libellus, *Specul. ind. prohem.* 2. *p. Bald. in Aut. generaliter n.* 17. *C. de Epiſc. & Cler. & in d. Auth. contra rogatus, n.* 12. *Vant. de null. defect proceſſ. n.* 47.

22 Ordo autem, & modus iudiciarius procedendi ſignanter ſeruandus eſt iuxta ſtylum loci, in quo cauſa ventilatur, ſiue coram Iudice ordinariò, ſiue delegato *l.* 3. *§ fi. & ibi gloſ. & DD. ff. de teſt. Felin. in c. ſi nu.* 3. *col.* 6. *verſ. ſed in his, quæ concernunt de conſt. col.* 304. *Bal. in l.* 1. *n.* 10. *Cod. ne fil. pro Pat.* vbi quod hoc procedit, ſiue loquamur de ordine proceſſus, ſiue exequutionis, *Vant. de nullit. defect. proc. n.* 56. *vbi de communi Canaler. dec.* 553. *n.* 5. *Burat. deciſ.* 170. *n* 8. *Rot. dec* 84 *num.* 12 *par* 8. *rec.* non obſtantibus ſtatutis loci, vbi Partes ſunt oriundæ, *Contard. in l. vnica, limit.* 4. *n.* 10 *& ſeqq. C. ſi de moment poſſ. agat. Rot. dec.* 330. *n.* 4. *p.* 2. *diuerſ. & dec.* 305. *n.* 10 *p.* 6. *rec.* quamvis in deciſo-
23 rijs attendatur locus contractus, *Gloſ. & DD. in d. l. tertia in § fin. de teſtib.* cum alijs cumulatis per *Vant. de null. defect. proceſſ. n.* 56. *vbi de communi.*

24 In Curia verò, in Tribunali A. C. in Cauſis ordinarijs ſunt omnino ſeruandi termini ſubſtantiales, iuxta praxim in ſequenti proximo capite tradendam, aliàs, illis omiſſis, ſententia eſt nulla. *Veſtr. in prax. lib.* 5. *c* 2. *nu.* 1. *& ſeqq. & c.* 3. *Vant. de nullit. def proc. n.* 57. *& ſeqq. Saluſt. Tiber. in prax. lib.* 2. *c.* 15. *n.* 5. *verſ. quorum, Aegid. dec.* 27. *Rot. dec.* 2 *n.* 1. *de reſcr. in nou.* cum alijs cumulatis ſupra *p.* 2. *c.* 1. *n.* 116. *& ſeqq.*

25 Quia verò huiuſmodi termini ſubſtantiales in partibus ſeruari non ſolent, in Curia inoleuit illud adagium, proceſſus de partibus, ergo nullus.

Verum ex quo non ita exactè termini ſubſtantiales ſeruantur extra Curiam, ſicut in Curia, non ideò ſententia lata extra Curiam eſt nulla, dummodo mos regionis

Digitized by Google

gionis fuerit ſeruatus, & iudicij ſubſtantialia non fuerint immutata, ex cumulatis ſupra, *part.* 2. *capitul.* 1. *num.* 140.

26 Hinc quia iſti proceſſus de partibus modicum valent, commiſſa cauſa in Rota in ſecunda, vel vlteriori inſtantia, niſi conſtiterit, terminos ſubſtantiales omnes in prima, ſeù ſecunda inſtantia coram Iudicibus de partibus fuiſſe ſeruatos, nè ex huiuſmodi defectu ſententiæ de partibus poſſint impugnari, & earum exequutio impediri, ſeruantur termini ſubſtantiales prout in prima Inſtantia, *Vant de nullit. in proceſſ. nu.* 66. *poſt Aegid. dec.* 74. *Termini. in fin. Rot dec.* 4. *de appell. in nou.* quod tamen ſecundum *Aegid.* de æquitate procedit.

27 Et non ſolum ordo ſeruandus eſt in proceſſu fabricando, & ſententia ferenda, ſed etiam in ſententiæ executione, vt ſcilicet primò capiantur mobilia, & ſemouentia, & illis non ſufficientibus ſtabilia *l. à diuo Pio, §. in venditione, ff. de re iud.*

28 Sed hic non eſt ordo ſubſtantialis, ſed tantum concernens intereſſe, & ius partis, vnde iniuſtitiam, non autem nullitatem, reſpicit, ob id debet pars appellare, alias exequutio tranſit in iudicatum *Mohed. deciſ.* 7. *de re iud.*

In pluribus autem caſibus ordo iudicij ordinarij non requiritur, & ſignanter, &

29 Primò vbicumque non requiritur libellus, nec etiam ordo iudicij ordinarij eſt neceſſarius *Bal. in c.* 2. *§. inſuper num.* 3. *verſ. modo ad propoſitum de probib. alien. feud. per Federic.*

30 Secundò non requiritur, vbi Iudex procedit de facto *Bald. ad Specul. de offic. omn. iudic. paulo ante fin. lib.* 1. *part.* 1.

31 Tertiò non requiritur in cauſa Fiſcali, quando debitum eſt liquidum, nam tunc proceditur executiuè, aliàs ſecus, *Bald in l* 1. *num.* 2. *C. quand. Fiſc.*

32 Quartò non requiritur in articulo probationis Famæ, *Card. in Clem.* 1 *q.* 7. *n.* 21. *de offic. Iudic. ordin.*

33 Quintò non requiritur in notorijs, *cap. quæ Lotharius, & c. de manifeſta,* 2. *q.* 1. *gloſ. in l.* 1. *in verb. in conſilio, C. qui & aduerſ. quos, Bal. in l. Presbyteri, num.* 11. *C. de Epiſc. & Cleric.*

34 Sextò in cauſis Exequutiuis ordo eſt non ordo, ſeu non ſeruare ordinem, *Bal. in leg.* 1. *num.* 9. *& ſeq. Cod. ne fil. pro Pat.*

35 Cœteris omiſſis, in Rota in vltima audientia non ſeruatur ordo, quoad ſeruationem terminorum ſubſtantialium, tunc enim ordo eſt in Rota ordinem non ſeruare, *Rota deciſ.* 123. *numer.* 4. *part.* 2. *recent. Gregor. deciſ.* 176. *num.* 10.

36 Licet autem via ordinaria, & via executiua non ſint contrariæ, ſed diuerſæ *Caſtr. conſil.* 315. *num.* 1. *in fin. col.* 2. *verſ. ſi verò lib.* 1. *Ceuall. comm. contra comm. tom.* 3. *q.* 815. *num.* 31.

37 Via tamen ordinaria electa, non poteſt redire ad executiuam *Buratt. dec.* 208. *nu.* 2 *& dec* 502 *nu.* 5. cum alijs cumulatis ſupra *p* 1. *c.* 1. *nu.* 117. *& ſeqq.* vbi ad hanc regulam plures fallentias aſpicere licet.

38 Signanter verò via ordinaria agendum eſt contra Tertium, etiam ſi ille pro ſuo intereſſe ſe oppoſuerit, *Buratt. dec.* 574. *n.* 2 *& ibi Ferentill. nu.* 12.

39 Similiter etiam indebitè ſolutum virtute obligationis Cameralis, via ordinaria non autem executiua repetere fas eſt, *Buratt deciſ.* 130. *num* 11.

40 Via etiam ordinaria agendum eſt contra legitimum Contradictorem habentem parem titulum, *Rota deciſ.* 34. *num.* 9. *& dec.* 233. *num.* 9 *part.* 5. *& dec.* 133. *numer.* 3. *part.* 6. *recent.*

41 Hinc inter plures Prouiſos Apoſtolicos parem titulum habentes, via ordinaria eſt etiam procedendum, *Bartol. in leg. fin. numer.* 21. *Cod. de edict. Diu. Adr. tollen. Mohed. deciſ.* 13. *vt lit. pend. Verall. deciſ.* 329. *numer.* 2. *part.* 1. *Put. deciſ.* 313. *lib. primo, in correct. Rota deciſ.* 56. *num.* 3. *part.* 2. *& deciſ.* 366. *num.* 1. *part.* 3. *recent. Gregor. deciſ.* 46. *num.* 6.

42 Sed hoc Primò non procedit, quando quis non venit ex eadem vacatione per reſignationem ſed diuerſa per obitum, nec ex eodem fonte, ſcilicet à Sede Apoſtolica, nec habet ſimilem ſubrogationem, nàm is non habetur pro legitimo Contradictore, *Verall dec.* 329 *part.* 1. *Rota deciſ* 34. *num.* 9. *& ſeq. par.* 5. *recent.* vbi quod ita fuit ſæpiſſimè reſolutum.

43 Quod tamen non habet locum, quando vterque venit ex gratia Apoſtolica, & ſi vnus veniat per reſignationem vnius, alter verò per obitum alterius, & vnus iàm fuit immiſſus, nàm is eſt legitimus Contradictor ad impediendam poſſeſſionem alterius, *Rota dict. dec.* 366. *nu.* 2. *par* 3. *recent.*

44 Secundò non procedit, quando quis prętendit immiſſionem ad Coadiutoriam, quæ non eſt incompatibilis cum poſſeſſione Coadiutinam licèt dominium alicuius rei non poſſit eodem tempore eſſe penes duos in ſolidum, *leg. ſicut certo. §. ſi duobus vehiculum, ff. commod l.* 3. *§ ex contrario, ff. de acquir. poſſ. Rota in Romana Fideicommiſſ. de Spiritibus.* 17. *February* 1645. *coram R. P. D. meo Bichio*, nihilominus duo poſſunt eamdem rem diuerſis reſpectibus inſolidum poſſidere, *Rota dicta dec.* 133. *num.* 4. *& ſeqq p.* 6. *recent.*

45 Denique non omitto, quod cauſa ordinaria non poteſt à Partibus effici ſummaria, *Card. in Clem. ſæpè, q.* 12. *n.* 13. *de verb. ſignif. Burat. dec.* 35. *num.* 9.

B Cauſa eſt prophana, aut Beneficialis, etenim in Rota

46 omnis cauſa dicitur prophana, etiam ſi ſit Spiritualis, excepta ea, quæ eſt ſuper titulo Beneficij, quæ dicitur Beneficialis, *Verall deciſ.* 99. *part.* 1. *Coccin. deciſ.* 20. *numer.* 1. *dec.* 169. *num.* 2. *& dec.* 3, 8. *num.* 1. *Rota dec.* 43. *num.* 3. *& num.* 5. *par.* 5. *recent. Caualer. dec.* 258. *num.* 2. *Beltramin. ad Gregor. dec.* 174 *nu.* 7.

47 Et ſufficit ad hoc, vt cauſa ſit Beneficialis, quod agatur de titulo Beneficij in re, vel ad rem, ſeù ad ipſum Beneficium, ſiuè in Petitorio ſiuè in Poſſeſſorio, prout in caſu *Clem. diſpendioſam, de Iud Vitalin. in d Clem. diſpendioſam, num.* 5. *& num.* 32. *& ſeq. & numer.* 69. *& ſeqq. de iud. Nic Mil. in repet. in verbo Beneficialis cauſa num.* 25. *Gonzal. ad reg.* 8. *Cancell. in prohem. §.* 2. *num.* 65. *Put. dec.* 496. *num.* 3 *lib.* 2.

48 Etenim *Clem. diſpendioſam*, loquitur de cauſis ſuper Beneficijs, aut titulo Beneficiorum, aut tangentibus ea, prout quando agitur de aliquo, quod examinari, & decidi non poteſt, abſque cognitione electionis, prouiſionis, ſeù tituli, *Card. in dicta Clem. diſpendioſam, num.* 38. *quæſt.* 36. *de Iud. Caſſad. dec.* 3. *num.* 2. *de iud.*

49 Verum an in dubio cauſa cenſenda ſit Beneficialis, nec nè, ius metimur ab Actore, cuius Petitio ob id attenditur, *Oldr. conſ.* 320. *nu.* 5. *& ſeq. verſ. nec dicat aliquis Bellamer. dec.* 617 *Caſſad. deciſ.* 3. *num.* 2. *de iud. & dec.* 13. *ſuper Regul. Seraph deciſ.* 990. *num.* 4. *Rota deciſ.* 212. *num.* 6 *par.* 1. *recent. & in Feſulana Prioratus* 38 *Martij* 1612. *coram Sanctiſſimo D. N. Innocentio Decimo, Beltramin. ad Gregor. deciſ.* 174. *numer.* 7. *verſicul. in hac autem materia.*

50 Et regula eſt generalis, nàm in omni materia, ad naturam cauſę cognoſcendam, ius metiri debemus ex parte Actoris *l prima, §.* 4 *ff. ſi pars Hered. pet. Caſſad. d. deciſ.* 3. *num.* 2. *Bellam. d. dec.* 617 *Rota d. dec.* 212. *n.* 6. *p.* 1. *recent. Beltram. ad Greg d. dec.* 174. *num.* 7.

51 Hinc primò infertur, quod ſi petatur Beneficium alteri vnitum, cauſa non dicitur Beneficialis, ſed prophana, licèt Reus illud prætendat iure tituli collatiui, *Senerol. de Remiſſ. c.* 17. *nu.* 3. *Gonzal. ſuper reg.* 8 *in prohem. §.* 2. *nu.* 67. *Seraph. deciſ.* 1355 *num.* 7 *& ſeqq. Gregor. dec.* 335. *num.* 14. *& dec.* 562. *num.* 2. *Caualer. deci.* 472. *num.* 4.

52 Sed hoc non procedit quando Vnio eſt temporalis ad vitam, quia tunc titulus Beneficij non extinguitur, ſed benè quando Vnio eſt perpetua, *Gonzal. ſuper reg.* 8. *dict. §.* 2. *num.* 67. *Caſſad. d. dec.* 3 *num.* 1. *&* 3 *de Iud. Seraph. dicta dec.* 1355. *n.* 8. *& ſeqq. Caualer. d. dec.* 472. *nu* 4.

53 Tertiò infertur, quod quando agitur de proprietate Beneficii, cauſa non dicitur Beneficialis, *Gloſſ. in Clem.* 2. *in verbo Beneficijs, & ibi Card. quæſt.* 8. *num.* 15. *& Vitalin. num.* 24. *& ſeq. de Iud.*

54 Tertiò infertur, quod quando agitur de Decimis cauſa non eſt Beneficialis, *Senerol. de Remiſſ. d. c.* 17 *numer.* 3. *Bellam d. dec.* 617. *Caualer. dec.* 258. *n.* 1. *Greg.* 174. *num.* 1. *& ibi Beltramin. num.* 7.

Digitized by Google

55 Quartò infertur, quod vbi agitur de Penſione, cauſa non eſt Beneficialis, ſed prophana, *Seuerol de Remiſs.d.c. 17.num 3.Gigas de penſ. q.99.nu.7.* & quod, vbi agitur de inualiditate Penſionis, ob non expreſſionem veri valoris, cauſa reputetur prophana, tradit *Ferentill. ad Burat. deciſ.369.nm.7.*

56 Quintò infertur, quod cauſa penſionis Beneficij non eſt Beneficialis, *Milleſ.in repert.in d. verb.Beneficialis,nu. 25. verſ. ſed ſi agitur*, ſed tamen cum ſit annexa cauſæ Spirituali, eſt cognoſcenda coram Iudice Eccleſiaſtico, non autem coram Sæculari, prout de communi teſtatur *Rota dec.305.n.7.poſt conſ.crimin Farin.lib.2.*

57 Sextò infertur, quod quando agitur de priuatione Beneficij ob delictum commiſſum, cauſa non dicitur Beneficialis, *Put.dec.66 & dec.396.n.3.lib.2.Rota dec.766.n 1.par.3.lib 3.diuerſ.Coccin.dec 42.n.5.*

Sed hoc Primò non procedit, quando ageretur ad ca-
58 nonizationem Gratiæ ſui regreſſus, ob non ſolutionem Penſionis, nam tunc cauſa eſt Beneficialis, *Put.dec.66.lib. 2.Rota d.dec.766.par.3.lib.3.diuerſ.*

59 Secundò non procedit, quando petitur, quod quis amoueatur, & Beneficium ſibi adiudicetur, quia licèt lis ſuper priuatione non faciat Beneficium litigioſum, ex quo cauſa eſt prophana, ſecus tamen eſt, ſi Petitio, ſeù etiam Sententia contineant in ſe etiam adiudicationem, *Put.dec.496.n.1.& ſeqq.lib.2.Coccin.dec.42.n.3.*

60 Septimò infertur, quod quando Reus impugnat Sententiam in cauſa Beneficiali latam cum condemnatione Expenſarum, ſolum propter Expenſas, licèt Expenſæ non ſint cauſa litis, attenditur tamen origo cauſæ, & Ius metimur ab Actore, & ob id cauſa dicitur Beneficialis, *Oldr.d.conſ.320.n.5.& ſeq.verſ.nec dicat aliquis.*

61 Octauò infertur, quod ſi quis dicat, aliquem numquam fuiſſe aſſecutum Beneficium, & ob id petat illud ſibi conferri, cauſa dicitur Beneficialis, *Coccin.dec.42.n.1.*

62 Non infertur, quod ſi quis dicat, aliquem obtinuiſſe Beneficium, ſed poſtea fuiſſe illo priuatum, vel priuandum, cauſa eſt prophana, *Coccin. dec.42. num 2.* Secus ſi petatur aliquem priuari Beneficio, & illud ſibi conferri, tunc enim cauſa eſt Beneficialis, *Put.dict.dec.496. num.1. & num.3.lib.2,Coccin.deciſ.20.num.2. & deciſ.42.num.2. & ſeq.*

63 Cauſæ autem Beneficiales ſunt de ſui natura in Romana Curia tractandæ, ad quam deuoluuntur, quia ibi melius, quam alibi, examinantur, & expediuntur *Gonzal.ſuper reg.8.in probem.§.2.num.60.Rota dec.36.num.2. de Appell.in nou.*

64 Signanter autem huiuſmodi cauſæ ad Romanam Curiam deuoluuntur, & ſunt in ea tractandæ in gradu appellationis, *Rota dec.124.num.3.par.6. recent.* ſeruata tamen forma *Clement. cauſam, de elect. Marcheſ. de Commiſ appell.in cauſ.Beneſ.par.1.c.7.n 10 fol. 281. Rota dict. dec.36.n.2 de Appell in nou.*

65 Et non ſolum in Romana Curia, ſed etiam in Rota huiuſmodi cauſæ committi debent, dummodo ad Papam fuerit prouocatum, Parte præſente, vel ſaltem appellatione Parti abſenti intimata, iuxta formam *d.Clem. cauſam in elect. Marcheſ.de Commiſſ.in cauſ. beneſic.d.p. 1. c.*
66 *7.n.34.fol.283.* quæ † quidem *d. Clem cauſam* in beneficialibus tantummodo procedit, *Bart.in l.4 §. Prætor ait, num.9.ff.de damn.infect.Seraph.dec.1123 num.2.*

67 Quinimò, ſi in prima inſtantia cauſæ beneficiales coram Ordinario, aliquo reſpectu, committi nequeunt, ſunt vtique committendæ in Rota, vbi melius quam alibi tractantur, & expediuntur. *Marcheſ. de Commiſſ. appell.in cauſ.beneſ.d.p.1.c.7 n.41.fol.284.*

68 Vndè regulariter dici ſolet cauſa Beneficialis, ergo Rotalis, *Gonzal.ſuper reg 8.in probem §.2.num.60. Marcheſ.de Commiſſ.appell.in cauſ.beneſic.p.1.c.7.nu.1.fol.280. & num.32.fol.283.& de Commiſſ.ſuper Attent.p.2. cap.2. num.123.fol.29.Veſtr.in Prax.lib.3.c.9. num.1. & 2. Rota deciſ.prima,num.2 & ibi PapaZon.num.4.de elect. in nou.*

69 Et meritò, quia iſtæ cauſæ reputantur magnæ & periculoſæ, vndè in illis multa ſpecialia ſunt conſtituta, *Rota dec.27.num 2.de Procur.in nou.*

70 Commiſſa verò cauſa ſuper Beneficio in Rota ſimpliciter, illa cenſetur commiſſa tam in Petitorio, quam in poſſeſſorio, niſi fuerit commiſſa in Poſſeſſorio tantum, *Caſſad.dec.6. num.1.& ſeqq. de reſcri. Rota dec.9.nu.1.&*
71 *ſeqq.de cauſ.poſſ. & prop. in nou.* & † cenſetur ab initio cauſæ in ea omne ius deductum, *Ægid. deciſ.652. Put. dec.83.num.3.lib.1.* quos refert, & ſequitur *Coccin. deciſ. 443.num.1.*

72 Verum concluſio, quod cauſa Beneficialis ſit in Curia, & in Rota committenda, non procedit in cauſa parui redditus, nàm in Rota non committitur, niſi fructus Beneficij excedant valorem ducatorum vigintiquatuor de Camera, in Curia verò Prælato extra Rotam non committitur, niſi fructus Beneficij ſaltem aſcendant ad annuum valorem decem ducatorum auri de Camera, alię verò infra dictam ſummam ducatorum decem remittuntur ad partes, iuxta Praxim ſuperius traditam, *p. 1.c.13.nu.375.& ſeqq.*

73 Cœterum in Romana Curia in Beneficialibus mortuo Reo, proceditur contra intereſſe putantes per Contradictas ad effectum adiudicationis, & relaxationis Sequeſtri, nec eſt vlterius citandus Procurator Defuncti, etiam dominus litis effectus, *Vant.de nullit.defect.inhabil. num. 172.* vbi quod ita ſeruat Praxis, *Veſtr.in Prax.lib. 4. c.4. n.12. Rota dec.8.vt lit.pen.in nou.*

74 Et ſimiliter, mortuo Actore poteſt Reus per Contradictas procedere ad effectum obtinendi abſolutoriam, *Veſtr.lib.4.c.4.n.12.Caſſad.dec.1. nu.1.de Sent. & reiud.*
75 nàm † in Beneficialibus per mortem Principalis expirat mandatum Procuratoris, etiam domini litis effecti, adeo quod amplius citari non debeat, *Veſtr.d. lib. 4. c.4. num.12.Caſſad.dec.2.num.3.de Appel.* vbi quod ita eſt in practica.

76 Hæc tamen non vendicant ſibi locum in prophanis, in quibus citari debet Procurator dominus litis effectus, vel eo non exiſtente, citandi ſunt Hæredes, ſi qui ſint, aliàs dandus eſt Curator Hæreditati iacenti, *Veſtr. d. lib. 4.c.4 n.43.* iuxta Praxim ſuperius traditam *par. 1. cap. 3. num.4.& ſeqq.*

77 Verum, quando agitur de cauſa, quæ nec, vt ſupra, Beneficialis, nec etiam Eccleſiaſtica, vt infra, dici poteſt, illa extra Statum Eccleſiaſticum ſignanter poteſt cognoſci à Iudice Eccleſiaſtico.

78 Primò per viam Denunciationis Euangelicæ, prout de cauſa vertente inter Regem Francorum, & Regem Angliæ *tex... c.nouit.de Iud.Gloſs. in c. licèt ex ſuſcepto, in verbo vacante de foro compet.*

79 Secundò, quando Iudices Sæculares non exhibent Iuſtitiæ complementum, *d. capit.licèt ex ſuſcepto,in princip.* ibi dummodo Conſules, vbi *Gloſſ in verbo vacante,de foro compet.* nàm Eccleſiaſticus ſupplet illorum negligentiam, *c.ex tranſmiſſa de foro com. Rot.dec.8.n.2.p.4. recent.*

80 Tertiò, cauſa Pia, nàm iudex Eccleſiaſticus eſt iudex cauſarum Piarum, *Tiraq.de priuil. pia cauſ.priuil. 149.*

81 Quartò, vbi agitur de Crimine Eccleſiaſtico provt de Simonia, Vſura, Sacrilegio, & ſimilibus *cap. quoniam, de vſur.cap.16.quæſt.2.& capit. nulli licet,12. quæſt.2. Gloſſ. in cap.licet ex ſuſcepto,in verbo vacante, de for.comp.*

82 Et poteſt Iudex Eccleſiaſticus procedere ex Officio, vbi agitur de periculo Animarum, *Innoc. in capit. ad noſtram,il ſecondo,de iureiuran. Abb.in cap.tuam,numer.12. de ord.cogn.Feder.de Sen.conſ.300.Alex.conſ. 69. num.3. lib.7.* vbi alios allegat *Marant.de ord.iud. par. 6. princip. num.135.*

83 Quintò, cauſa annexa, & acceſſoria Spirituali, licèt enim illa ſit temporalis, de ea tamen cognoſcit Eccleſiaſticus, *c.quando,de Iud.Gloſs. in c.licet,il primo,in verbo vacante,de for.comp. Alex de Neuo in c. de prudentia,n. 2. de don.int.Vir.& Vxor.Barboſ.in collect. Decret.lib. 2.tit. 2.c.10.nu.7.Rot.dec.305.nu.7.poſt conſ.crim. Farin. lib.2.* cum alijs cumulatis per *Ferentill.ad Buratt.dec.780. nu. 15.& ſeqq.*

84 Sextò, quando iudex ſæcularis non inuenitur *capit.licèt ex ſuſpecto, vbi Gloſs. in verb. vacante de for. compet.*
85 provt † vacante imperio, nàm tunc Papa ſuccedit in adminiſtratione, *Peregrin de iur.Fiſc.art. de his, qui iur.fiſc. hab.nu.35 fol.15.Barboſ.in collect.Decret.lib.2.tit. 2. cap. 10.num.5.*

86 Septimò, cauſa ſpectans ad forum Eccleſiaſticum

cum

Digitized by Google

cum Laicis etiam Reis, provt in cauſa Ruſticorum, Seruorum, & Colonorum Eccleſiæ, & ſimilium, l. 2. C. de Ep. & Cler. l. ſi quis, C. vbi cauſ. Fiſc. vel Diu. dom. Homin. eius agantur, c. iudicatum, diſt. 89. cap. Eccleſiarum Seruos 12. q. 2. c. nullus, vbi Abb. de foro compet. Specul. compet. iud. adit. §. 1. nu. 27. verſ. vigeſimus ſeptimus lib. 2. vbi quod hoc poteſt intelligi ſuper rebus, quas ab Eccleſia tenent Alex. conſ. 79. num. 1. lib. 1.

87 Octauò alijs omiſſis, vbi eſt contentio de iuriſdictione inter Iudicem Eccleſiaſticum, & Secularem, nàm tunc ſolus iudex Eccleſiaſticus cognoſcit, tanquàm Maior, an ſua ſit iuriſdictio ob maiorem illius authoritatem, Oldr. conſ. 83. Butr. in c. cæterum, col. 2. nu. 9. de iud. Dec. in c. Paſtoralis, nu. 9. & ſeq. de reſcri. Iaſ. in l. 2. nu. 19. vbi de commun. ff. ſi quis in ius voc. non ſer. & alij quos refert, & ſequitur Couar. pract. quæſt. c. 33. nu. 1. Innoc. & alij quos refert, & ſequitur Bellet. diſquiſ. Cler. ſub tit. de fau. Cler. real. §. 5. n. 129. & fau Cler. perſ. § 14. nu. 3 vbi de veriori, & tutiori, Maſcard. de prob. concluſ. 689. n. 7. & ſeqq. Farinac. in prax. de inquiſit. p. 1. q. 8. nu. 33. verſ. & generaliter, Oſaſc. dec. 103. nu. 4.

88 Nonò, & eo magis cauſa Eccleſiaſtica, vel ſpiritualis, nam iſtæ ſunt cognoſcendæ à Iudice Eccleſiaſtico, c. decernimus, de iud. c. benè quidem & c. denique, diſt. 96. c. continua, c. relatum, cap. ſi quæ cauſa, & c. placuit, il ſecondo, 11. quæſt. 1. cap. tuum de ord. cogn. c. lator, & c. cauſam il ſecondo, qui fil. ſint legit. Capyc. dec. 7. Franc. dec. 52. in prin. deciſ. 312. & dec. 512. Rota dec. 42. n. 1. p. 6. recent.

89 Et cauſas Eccleſiaſticas iubet Apoſtolus ad Eccleſiam deferri, & ibi terminari, & quod cauſæ Eccleſiaſticæ ſint à Iudice Eccleſiaſtico determinandæ, nullus vnquàm Ortodoxus dubitauit, Rota dicta dec. 42. num. 4. & nu. 3. par. 6. recent.

90 Cauſæ autem Eccleſiaſticæ dicuntur cauſæ pertinentes ad forum Eccleſiaſticum, ſiuè illæ ſunt Spirituales, ſeù illis annexæ, ſiuè Ciuiles, ſiuè Criminales, ſiuè mixtæ, Lap. alleg. 70. num. 3. verſ. ad ſecundum, provt de cauſa Ciuili, vel Criminali, vel mixta eſt, text. in c. tua, de Proc. & tradit etiam Bald. conſ. 226. nu. 2. lib tertiò.

91 Cauſa Ciuilis eſt, quando agitur principaliter de pęna applicanda Parti, Bald. d. conſ. 126. num. 2. lib. 2. Mandoſ. in Gloſ. facult. A. C. in verbo in Ciuilibus, ſub lit. A. Maran. de ord. iud. p. 4. diſt. 1. num. 5. verſ. dicitur, & ſic dicitur Ciuilis, quando agitur de Crimine ciuiliter, & Sententia fertur ciuiliter, Rota deciſ. 19. num. 1. de Iud. in antiq. & dicitur etiam Ciuilis, non Criminalis, quando non agitur ad pœnam priuationis, vel Fiſco applicandam, Rota dec. 113. n. 1. poſt conſil Farinac. lib ſecundo

92 Cauſa vero merè Ciuilis dicitur, quando agitur de aliquo intereſſe Ciuili ciuiliter, provt de rei vindicatione, de pecunia, & ſimilibus iuxta text. in cap. pen. & cap. fin. de libell. oblat. Lapus d. allegat. 79. n. 3. verſic. quædam ſunt.

93 At cauſa Criminalis dicitur, quando agitur principaliter de pœna applicanda Fiſco, Bald. dicto conſ. 226. n. 2. lib. 3. Mandoſ. in d. Gloſ. facult. A. C. in verbo, in Ciuilibus lit. A.

94 Cauſaque dicitur merè Criminalis, quando agitur directè de Crimine, cap. veniens, & c. ſuper his, de accuſat. Lap. dicta alleg. 70. nu. 3. verſ. quædam, & quando fuit habita pro tali à Signatura, Rota deciſ. 55. num. 6. par. 5. rec.

95 Mixta verò dicitur cauſa, quando agitur de crimine ciuiliter, cap. tua in fin. de Proc. Lap. dicta allegat. 70. nu. 3. verſ. quædam, vel quando agitur de pœna applicanda Parti, & Fiſco, Clarus in §. fin. quæſtione prima, verſ. Tertius eſt caſus.

96 Inter has cauſas ſunt quædam præiudiciales, quæ tripliciter conſiderari poſſunt, ſicut tribus modis vna eſt alteri præiudicialis.

97 Primò ſcilicet ratione ſtatus Perſonæ, provt quando agitur de ſtatu alicuius, tunc enim ratione ſtatus cauſa præiudicat, vel præiudicare poteſt alijs cauſis ſimilis ſtatus, & ob id dicitur agi de magno præiudicio, ac de his cauſis præiudicialibus loquitur text. in §. præiudiciales, & ibi Iaſ. n. 13. Inſtit. de act. Bart. in l. fundum, n. 4. ff. de excep. Coccin. dec. 308. n. 7.

98 Secundò, ratione maioritatis, & præheminentiæ Cauſæ maiores ſunt præiudicialiores alijs minoribus, quod
contingere poteſt dupliciter, Primò in cauſis ſe contingentibus propter quale quale præiudicium, provt eſt pe-
99 titio Hæreditatis l. fin. C. de pet. Hæred. nàm † pendente
hoc iudicio vniuerſali; ob eius præheminentiam, & nobilitatem, & alia iudicia particularia differuntur, Bartol. in dicta l. fundum, num. 4. verſic. ſecundò eſt principalis, ff. de except. & bene explicat Iaſ. in d. §. præiudiciales, num. 4. & ſeq. Inſtit. de act. Coccin. d. dec. 308. n. 7.

100 Secundò poteſt contingere in cauſis ſe nullo modo contingentibus, l. vlt. C. de ord. Iud. vbi cauſa Criminalis, licet nihil habeat agere cum Ciuili, huic tamen præiudicat, dum prius de Criminali cognoſcitur, ob eius præheminentiam, & maioritatem, & ſuperſedetur in Ciuili Bartol. in dict. l. fundum, num. 4. verſ. vno modo, ff. de except. Iaſ. in dict. §. præiudiciales, numer. 4. Inſtit. de act. Seraph. dec. 571. num. 3. & ſeq. & dec. 620. num. 6. Coccin. dict. deciſ. 308. num. 8.

101 Tertiò ratione contingentiæ, provt quando cauſæ ſe inuicem contingunt, & Sententia in vna lata parit præiudicium, vel exceptionem rei iudicatæ in alia, Bartol. in d. l. fundum, n. 4. Iaſ. in d. § præiudiciales, num. 1. verſ. primo modo, & n. 2. Coccin. d. dec. 308. n. 7.

102 Verum concluſio, quod cauſa Criminalis, vti Maior, ob eius præheminentiam, prius cognoſci & terminari debeat, Primò non procedit quando cauſa eſt Signaturæ commiſſa, cum clauſula, Conſtito quod cauſa Ciuilis præiudicet Criminali, nàm ſi tunc cauſa Ciuilis illi præiudicat, inhibendum eſt iudici Criminali, ne pendente iudicio Ciuili ad vlteriora in cauſa Criminali procedat, ex quo enim adeſt Commiſſio cum clauſula Conſtito, quæ dat formam, non eſt vlterius quærendum de Maioritate cauſæ Criminalis, ſed ſolum an cauſa Ciuilis illi ſit præiudicialis, Coccin. dec. 123. nu. 1. & ſeqq. & num. 21. & dec. 465. num. 2. Rot. dec. 217. nu. 1. & ſeq. poſt conſ. Farin. lib. 2.
103 vbi † quod hoc procedit etiamſi cauſa Criminalis ſit
prius intentata, Buratt. deciſ. 34 nu. 1. & ſeq. Caualer. dec. 443. num. 6. vbi quod attento præciſo reſcripto Signaturæ, hoc procedit, non obſtante Reformatione Sanctiſſimi diſponente, quod ſi A. C. cognouerit, adeſſe ſuſpicionem Criminis, acta remittantur ad iudicem ordinarium, qui cauſam Criminalem Ciuili præiudicialem prius terminet.

104 Secundò non procedit, quando totum ius cauſæ Ciuilis non conſiſtit in Teſtibus, ſeù probationibus accuſatis, tunc enim non eſt in Ciuili ſuperſedendum, ſed procedendum ad vlteriora, Afflict. deciſ. 220 num. 2. Rota dec. 206. num. 2. par. 2. diuerſ. Buratt. dec. 47 num. 1. & deciſ. 69. in princ.

105 Tertiò non procedit ad effectum, vt lite pendente non poſſit in cauſa Ciuili peti Manutentio, etiam coram Iudice Ciuili, Coccin. dec. 434 num. 3. & ſeq.

106 Quartò non procedit, quando querela fuit data poſt relaxatum Mandatum, nàm nec etiam tunc cauſa Criminalis facit ſuperſederi in Ciuili, niſi manifeſtè conſtet de falſitate, Afflict. dec. 229. in princ. Buratt. dec. 47. num. 6 & dec. 69. num. 1.

107 Cauſa verò Ciuilis tunc dicitur pręiudicialis Criminali, quando Sententia lata in Ciuili parit exceptionem rei iudicatæ in Criminali Rota dec. 201. nu. 1. poſt conſ. Farin. lib. 2. Caualer. dec. 413. num. 3. Burat. dec. 415. nu. 1. & dec.
108 662. nu. 2. Ferentill. ad Buratt. d. dec. 34. n. 3. at † quando
Sententia lata in vna cauſa non parit exceptionem rei iudicatæ in alia, non poteſt dici vna alteri præiudicialis, Rota dec. 434 num. 1. par. 2. recent.

109 Vel quando Sententia ferenda in cauſa Ciuili poteſt parere exceptionem rei iudicatæ in Criminali, nàm poſſibilitas ſufficit, Rota dec. 217. nu. 1. & ſeq. poſt conſ. Farin. lib. 2. Caualer. deciſ. 443. n. 2. & dec. 475. nu. 3. Burat. deciſ. 415. n. 1. & dec. 944. nu. 1. & ſeq.

110 Vel quando reſoluta cauſa Ciuili reſoluitur Criminalis, Coccin. dec. 123, num. 3. Rot. dec. 201. num. 1. poſt conſil. Farin. lib. 2.

111 Vel denique quando non poſſunt, niſi ferri Sententiæ contrariæ à diuerſis iudicibus, quod abſurdum eſt euitandum Rota d. dec. 201. num. 2. poſt conſ. Farin. lib. 2. & deciſ. 579. num. 1. circa med. part. 4. recent. Caualer. deciſ. 475. num. 4.

112 Si

112 Si igitur cauſa ciuilis eſt præiudicialis Criminali, & fuit prius intentata Ciuilis, vtique cognoſci debet prius de ea Ciuili, & ad contrarietatem euitandam, ſuperſedendum eſt in Criminali, *Coccin. deciſ.123.nu 7.& n.20. Rot.dec.201.n.3.& n.6.poſt conſ.Farin.li.1.& dec.579.n.1. par.4.recent. Caualer. dec.98. num.11. dec.443. num.4. & dec.530 num.1.*

113 Vbicumque autem cauſa Ciuilis, & Criminalis non poſſunt vnico contextu terminari, quando oriuntur ex eodem fonte, vna finita poteſt ad aliam procedi, ſi tendat ad diuerſum finem ſecus ſi ad eundem. *Maran.de ord. Iud.par.4.diſt.1.num 6.& ſeqq.fol.27. Coccin. deciſ.123. n. 6.* nè contrariæ ſententiæ ſequantur, quod eſt euitandum. *Innoc. in cap cum contingat, num.3.verſ. & ergo, de offic. Deleg* cum alijs quos ſequitur *Cocc.d. dec.123.num. 6.verſ.poſſet.*

114 Cauſæ verò Spirituales ſunt cauſæ Matrimoniales, Legitimitatis, Vſurarum, Sacrilegij, Simoniæ, & ſimiles, de quibus cognoſcit iudex Eccleſiaſticus, *Gemin.conſ.66. n.2.& ſeqq. verſ. quædam ſunt præiudiciales.*

115 In tantum autem cauſa Matrimonialis eſt Spiritualis, & ita in Poſſeſſorio coram Iudice Eccleſiaſtico cognoſci debet, cum habeat admixtam cauſam Spiritualitatis, ex allegatis per *Ferentill.ad Buratt.dec.780.n.18.*

116 Cauſa etiam Decimarum dicitur Spiritualis, *cap.literas de iur.cal. Lap.alleg.70.num.5.verſ.aliquando.*

117 At cauſæ meræ Spirituales ſunt cauſæ Fidei, Sacramentorum, & ſimiles, *Lap.d.alleg.70.num.5 verſ.puto.*

118 Cauſa verò Iuriſpatronatus, poſſeſſionis rei Spiritualis, quæ trahit ad ſe cauſam temporalitatis, Decimarum datarum in Feudum Sæcularibus, & ſimiles, licèt non ſint cauſæ Spirituales, ſunt tamen annexæ, & connexæ rebus Spiritualibus, ideò ſunt coram Eccleſiaſtico cognoſcendæ, latè *Ferentill. ad Burat dec.780. nu.15. & ſeqq & Rot.dec 43.n.12 & ſeqq.p.6. recent.*

119 At cauſæ ſuper bonis Emphiteuticis Eccleſiaſticis, licèt non ſint Spirituales, vel illis annexæ, tamen ſunt cauſæ Eccleſiaſticæ, de quibus ratione directi dominij, connexitatis illius cum dominio, Iudex Eccleſiaſticus cognoſcit, *cap.decernimus, de iudic, cap, bene quidem, & cap.denique, diſt.96.* cum alijs cumulatis per *Ferentil. ad Buratt.d dec.780.n.11.& ſeqq.& n.19. Rot. dec.42. n.1. & ſeqq. par.6. recent.*

120 Similiter, licèt penſio non ſit res Spiritualis nec illi annexa, cauſa tamen penſionis eſt Eccleſiaſtica, & debet à Iudice Eccleſiaſtico cognoſci, quia cum penſio ſit impoſita à Papa, & conceſſa per literas Apoſtolicas, & non ſoluenti ſit impoſita pœna cenſurarum, & priuationis beneficij, cognitionis illorum omnium Iudex ſæcularis eſt incapax, *Gig.de Penſ.q 99.n.13.*

121 Cauſæ autem ſpirituales, & perſonæ Clericorum, quoad fori priuilegium, pari paſſu ambulant. *Rot.dec.98. num.3.par.3.recent.*

122 Proinde infertur, quod pendente cauſa Hæreditatis coram Iudice laico, ſi opponatur exceptio natalium, & ſic oriatur incidens Spirituale, debet huius exceptionis præiudicialis cognitio remitti ad Iudicem Eccleſiaſticum, *cap.lator, vbi DD.qui Fil.ſint legit.*

123 Et dicta cauſa natalium pendente, debet Iudex laicus ſuperſedere in cauſa hæreditatis, & expectare finem natalium, *cap.tuam, de ord. cognit.*

124 Et Iudex Eccleſiaſticus, ſi excipiens non probet, ſuam debet moderari inhibitionem, & intimare Iudici ſæculari, vt ob cauſam natalium non dimittat procedere in cauſa Hæreditatis, *d.cap.lator, qui Fil.ſint legit.*

Obſeruatio.

125 Cognitio Clericatus, de quo agitur, eſt remittenda ad iudicem Eccleſiaſticum, Quia in cauſa ſpirituali, vel quaſi, iudex laicus non habet iuriſdictionem principaliter, nec incidenter, *cap. ſi Iudex laicus, vbi Gloſ. in verbo, Spirituale, de Sent.excomm.in 6. cap.2. & cap. quanto de iud. Bart.in l.quoties, C.de iud. Soccin. in cap. propoſuiſti, n. 43 de for.compet. Rolan.conſ.4.num.20.& num.33.lib.1.& conſ.12.num.15. num.24. & n.38. & ſeqq lib.2. Alex. de Neuo conſ 56 n.16.& per tot. Gemin conſ.66 nu.1. & ſeq. Cratian.diſcept.190.numer.13.& ſeq. & per tot. Carol. de Graſſ.de effect Cleric.effect.2.n.405.n.1257. & num.1270. Squillan.de priuil.Cleric.c.7.num.25.verſ.ad quem autem, Rota dec.3.Sentent.excom.in nou.*

126 Præſertim cum Articulus habeat quæſtionem iuris, vel etiam facti, & iuris mixtim, *Carol. de Graſſ. d. effect.1. n.407. Squillan.de priuil.Cler.c.8.n.66.*

127 Et eo magis cum Ordinarius aliàs iudicialiter admiſerit d. Clericum ad priuilegia Clericalia, vnde multo minus poteſt Iudex laicus cognoſcere de iuſtitia, & validitate ſententiæ, & Decreti eiuſdem Ordinarij, per tot annos in iudicatum tranſacti, cum teneatur obſeruare res ab Eccleſiaſtico iudicatas, *cap.fin. de except. in 6.* vt idem tradunt *Anchar. Franc. Gemin. & alij Bald. in l.1. num.3.de exequut.rei iud.& in l. ſi qua, numer.5. Cod. de Epiſc. & Cler. Feder. de Sen. conſ.149. Franc. deciſ.512. num.4.& ſeq.*

128 Et cum Iudex Eccleſiaſticus ſit maior ſæculari, *cap. ſolit.de maior.& obed.cap. denique diſt.96. Clem. Romani de iureiur. Rot.in Oſcen.Pœnitentiaria, 10 April.1595. coram bo. me. Card. Blanchetto, apud Theod. de Rub. poſt*

129 *Sing.ad dec. Penia,* vbi † Eccleſiaſticus Maior appoſuit manus, minor ſe ingerere non poteſt, nec debet, *cap. cum Inferior, de maior. & obed. cap. cum venis. ſent. vbi Abb. Dec.& alij, de iud. Feder.de Sen.conſ 115. num.1. Neuiz. conſ.44.num.11. Marcheſ.de Commiſſ.in par.1.c.3. nu.59.*

130 *fol.157. Rota dec.103 num.3 par.2.diuerſ.* præſertim † in re de ſui natura Eccleſiaſtica, cuius Laici ſunt incapaces, *cap contingit, vbi Gloſſ.de Arbit.c.2. vbi Gloſ.in verbo, Laici, & Abb. & alij, de Iud.* ſicut dependentium, & annexorum, *cap.quanto, vbi Abb.& alij, de Iud.*

131 Et quando aliquid conceditur, vel prohibetur, conceſſio, vel prohibitio trahitur ad omne id, per quod peruenitur ad illud, *l.cum principale ff.de reg. iur. Bart.in l.2. n.6.ff.de iur.omn.Iud Marcheſ.de Commiſſ ſuper vnion. p. 2.c.5 §.1 n 13.fol.250.*

132 Nec releuat, quod hodie non agatur contra dictum Clericum, ſed contra Laicum.

Quia cum coram iudice ſæculari orta fuerit quæſtio Spiritualis, & incidenter controuertatur d. Clericatus, Iudex Laicus debet huiuſmodi incidens ſpirituale remittere ad Iudicem Eccleſiaſticum, & expectare donec illud decidatur, *cap.tuam, de ord.cog. cap.lator, & cap.cauſam, il ſecondo, qui Fil.ſint legit. Bero.conſ.117. num.4. & num.9. verſ.præterea, lib.3. Roland conſ.4 num.21.lib.1. Genuen.in Prax. Archiepiſc.c 77. Capyc.dec.7. Franc.dec.52. in princ. dec.312.& dec.512. Gamma dec.194. num.2.* vbi quod ab hac communi opinione non eſt in iudicando recedendum, & quod fuit iudicatum, & rurſus *dec.207. numer.5. Franc.dec.551.n.1.& per tot.par.4 Rot.dec.200.n.1. & n. 10.& ſeq.p.2.diu.*

133 Nam Laicus eſt incapax iſtius incidentis quæſtionis merè ſpiritualis, *Butr.in cap. tuam, num.6. de ord. cog.* & incapax ex toto genere, *Card.in d.cap.lator, in vlt. oppoſ. num.4 Fir.ſint legit.* cum alijs, quos cumulat, & ſequitur *Franc.d.dec 551.num.9. p.4.* & actu, & habitu *Abb. in d. cap.lator.in Gloſ.fin.n.7* & tam principaliter, quàm incidenter, *Angel.in l. quoties, num.2. C. de iud.* vbi quod ita quotidie practicatur, & non ſolum de iure Canonico, ſed ſed etiam de iure Ciuili, *l. omni innouatione, C. de Sacro-*

134 *ſanct. Eccleſ. Bart.in l.quoties, C.de Iud.* & † inhabilis defectu perſonæ nec poſſit fieri habilis ex conſuetudine,

Bellamer.in d cap.tuam num.2.& num.8.& ſeq de ord.cog.

135 & proceſſus coram eo fabricatus ſuper Articulo Spirituali non valet etiam parte conſentiente. *Socin. in d. cap. propoſuiſti, num.45. verſ.competit enim, de for.compet.* idque

136 † ratione inconuincibili, quia priuatus, ſiuè conſentiens ſiue negligens, ſiuè contumax, nullam poteſt dare iuriſdictionem Spiritualem Iudici laico, nec principaliter, nec incidenter, nec aliàs quomodolibet, *l.priuatorum, C.de iur.omn.Iud. Butr.in cap.ſignificaſti 38.num.24. de offic Deleg. Iaſ.in l.ſi per errorem, n.5.ff.de iur.omn.Iud. Bart. in l.2.num.11 & ibi Bald.n.11. Iaſ.num.39. verſ. tertio limita ff.ſi quis in eius voc.non ier. Soccin.in d. cap. propoſuiſti, num 43.verſ.congerit, Caſtr.conſ.2.num.3.lib.2.* vbi de communi, & quod huiuſmodi incidens remittitur ad Eccleſiaſticum non obſtante negligentia, & contumacia in opponendo, *Maran.de ord. Iud.par. 4. diſt. 12. nu.12. Bel-*

137 *lamer.dec.25 Conſenſus,* & † dicere quod Priuatus poſſit dare

Digitized by Google

ſit dare iuriſdictionem in ſpiritualibus iudici laico, eſt manifeſtum abſurdum, contra diſpoſitionem claram ſacrorum Canonum *d.l.priuatorum, Cod. de iur. omn. Iud. Rimin.in l.de die, §.fin.ff.qui ſatiſd.cog.Caſtr.d.conſ.2. numero 3.lib.2.Genuen d.c.77.num.3.Franc.d deciſ.551.nu. 10.par.4.*

Quare articulus Clericatus ad iudicem Eccleſiaſticum fuit remiſſus.

Obſeruationes.

138 Auditor igitur R C. Apoſtolicæ poteſt audire, cognoſcere, & terminare omnes, & quaſcunque cauſas ſpirituales, Eccleſiaſticas, & prophanas perſonarum in eius facultatibus expreſſarum, iuxta earumdem facultatum ſuarum formam], & tenorem, *Paul.V.conſt.28.Eximia,cum aliis allegatis ſupra p.1.c.1.n.33.*

139 Sed hoc Primò non procedit in cauſis de partibus in illis caſibus, in quibus ſunt in partibus coram Ordinariis locorum cognoſcendæ, vt mox dicetur.

140 Secundò non procedit in cauſis beneficialibus, in quibus ipſe A.C. regulariter iuriſdictionem non habet *Bellamer.dec.210.cum aliis cumulatis ſupra d.p.1.c.5.nu. 41.& ſeqq.*vbi ad hoc limitationes adductas videre licebit.

141 Proinde cauſæ omnes ad forum Eccleſiaſticum quomodocumque pertinentes, etiamſi Beneficiales ſint, in prima inſtantia ſunt coram Ordinariis cognoſcendæ, & & terminandæ, ſic diſponente *ſacr Conc.Trid.ſeſſ.24.c. 20.de refor.Gabr.conſ.182.in prin.lib.2.* prout ante Concilium mandauit Papa *in c. conqueſtus, vbi DD. de for. comp.*vt ait *Marcheſ.de Commiſſ. appel. extr.Ro. Cur.p.1. 1.c.6.n.7 fol.255.*

142 Sed hoc non procedit in cauſis, quæ iuxta Canonicas ſanctiones apud Sedem Apoſtolicam ſunt tractandæ, vel in illis, quas ex vrgenti rationabilique cauſa, iudicauerit Summus Pontifex Romanus per ſpeciale reſcriptum Signaturæ Sanctitatis ſuæ, manu ſua ſubſcribendum committere, ſeu auocare *Conc. Trid. ſeſſ.14. c. 20. verſ. excipiuntur de refor. Gabr. d. conſ.182. in princ. lib.2.*

143 Cauſæ autem, quæ in Romana Curia ſunt iuxta Canonicas Sanctiones cognoſcendæ, ſunt cauſæ maiores *c.maiores in prin.de baptiſ.c.vt debitus in fin. de appell. c. quod tranſlationem,vbi gloſ.in verb. reſeruata de offi. Leg. c.1.& tot.tit.de tranſl.Prælat.Veſt.in prax.li.3.c.6. n.3.& ibi Grauat.nu.9. Mandoſ.in form.4.Commiſſ.in verbo, de ſui natura,verſ.cauſa autem,Gabr.d.conſ.182. n.1.& ſeqq Marcheſ.de comm.auoc.cauſ.par.2.§.1.num.12.fol.274.*in quibus locis, quæ iſtæ cauſæ maiores ſint, quilibet videre poterit.

144 Signanter verò. Primò, Cauſæ maiores ſunt vbi agitur de articulis Fidei, *de maior. de Baptiſ.gloſ.in dict.c quod tranſlationem,in verbo reſeruata,de offic.leg.Gabr. d.conſ. 181.num.1.lib.2.Veſtr.in prax.d.lib.3.c.6.n.3.*

145 Secundò, Cauſæ concernentes periculum Animæ *Veſtr.d.lib.3.c.6.num.3.verſ.amplius,*& ibi *Grauat.num.9. Marcheſ.de Commiſſ.auoc.cauſ.dict.par.2.§.1.num.12.& ſeq.fol.274.*

146 Tertiò, Cauſæ in quibus agitur de interpretatione literarum Apoſtolicarum, *c. cum veniſſent,& ibi DD. de iud.Gabr.d.conſ.182 num.14 lib.2. Marcheſ. de commiſſ. appell.extra Rom.Cur.p.1.n.81.fol.255.*vbi de obſeruantia Signaturæ teſtatur.

147 Sed hoc habet locum, quando agitur de poteſtate, aut præiudicio Papæ, aut Sedis, vel de interpretatione verborum ipſius Papæ, non autem quando agitur de inhabilitate reſpectu Prouiſi, vel an Gratia ſit obreptitia, vel ſubreptitia, nàm hoc Secundò caſu etiam Ordinarius poteſt cognoſcere, ita vt poſſit non directè de priuilegio, ſed indirectè nulla facta priuilegii mentione, ſi nullum inferatur Papæ præiudicium cauſam terminare, *d.c. cum veniſſent,vbi DD.de iud.Gabr.d.conſ.182.num.15.& ſeqq.* quem ſequuta eſt *Rota in Placentina Cappellaniæ 16. February 1598.coram bon.mem.Cardinali Pamphilio ſeniore.*

148 Quartò, cauſæ Appellationum ad Sedem Apoſtolicam *d. c. vt debitus,* & aliæ de quibus latè *Gabr. d.conſil. 182.n.2.& pluribus ſeqq.lib.2.*

C Curia eſt nomen æquiuocum, nàm aliquando ſumitur

149 pro Tribunali ſeù loco, in quo ius redditur ad *tex. in c. forus, de verb. ſignific.* aliquando accipitur pro ipſis iura reddentibus ad *text.in c.Romana,in 1.reſp.* ibi *ad Remen. eſt Curiam appellandum,de Appell in 6.* aliquando verò pro ipſa Curia Romana, latè *Mandoſ in gloſ.facult.A.C. in verb.Curia,ſub lit.A.*

150 In facultatibus verò A.C. verbum, Curia, ſæpius pro ipſo A.C. Tribunali, ſæpius etiam pro ipſa Romana Curia accipitur, & ex earumdem facultatum lectura patet *Mandoſ.in gloſ.dd.facult.in verb.d.Curia ſub lit.A.*vbi in

151 fine ſubdit quod appellatione Curiæ,† ſimpliciter prolatæ venit per Anthonomaſiam Curia Romana *arg. §. ſed ius quidem ciuile,Inſt.de iur.nat.gent.& ciuil.* & latius tradit *Mandoſ.in eadem gloſs. in verbo Vrbis ſub lit. B*

152 Curia dicitur à Cura nàm Curiales potiſſimum Reipublicæ curam habent, *Old.conſ.211. nu.5.& conſil. 321.*

153 *num. 3. verſ. dicta eſt,* & Curiales ſic † dicuntur, quia Curiæ nexibus ſunt obligati, *Oldr. conſ. 321. numer. 2. Marcheſ. de Commiſſ. ſuper Eugen.part.2.§.vnico,nn. 12. fol.456.*

154 Eſt autem Curia vnum corpus repræſentatum ex multorum maiorum aggregatione collectum *Old. conſ. 211 num.4. verſ circa primum Marcheſ. de commiſſ.auoc. cauſ p.2.c.8 §.1.n.17.fol.273.*

155 Sub nomine verò Curiæ omnes illam ſequentes, qui de eius iuriſdictione exiſtunt, Curiales ſunt cenſendi *Old.conſ.211.nu.5.Marcheſ.de Commiſſ.ſuper Eugen.p.2. §.13.& ſeq fol.456.*

156 Sub appellatione autem Curialium comprehenduntur etiam Cardinales, & eo magis eorum Familiares, *Old.d.conſ. 211.n 5.verſ.circa ſecundum,& n.6. verſ.& ſi hac,& conſ.293.n.2.& ſeqq.verſiculo ſecundo,& verſiculo, quod autem,& conſ.321.nu.2 Marcheſ. de Commiſſ. auoc. cauſ.p.2.c 7.§.1.n.18.fol.273.*

157 Romana verò Curia eſt caput Eccleſiæ, *Marcheſ. de Commiſſ.auoc.cauſ.p.2.c.7.§.1.n.19.verſ.quare ſi dubitari,*

158 *fol.273.*vbi quod ſi eſt contentio inter Iudicem † Eccleſiaſticum, & ſæcularem, cuius fori ſit cauſa, non iunguntur, nec de hoc cognoſcunt iſti, ſed Maior, & ſic Romana Curia, quæ (eſt caput Eccleſiæ) ob eius præheminentiam, & authoritatem *Felyn. in capit. Paſtoralis, numer. 4. de reſcript.*

159 Eſtquè Romana Curia idem, quod Sedes Apoſtolica, *Card.in Clem prima,n.2.vt lit.pend.Marcheſ.de Commiſ.*

160 *appell.in Roman.Cur.p.1.c.5.n.45.fol.198.*& † ob id idem eſt Beneficium vacare in Curia, vel apud Sedem, *c.2.& c.*

161 *præſenti,de præben.in 6.*vel† cauſam per appellationem eſſe deuolutam ad Romanam Curiam vel ad Sedem Apoſtolicam, *Mandoſ.in Gloſs.facult.A.C. in verbo Curia, ſub lit. A.Rot.dec.43.de appell.in nou.*

162 In Romana Curia dicitur adeſſe fons Iuris, in qua reſidet Summus Pontifex, qui vti ſupremus Princeps, omnia Iura in ſcrinio pectoris habet *Cardin.conſil.136. in princ.*

163 Eſt igitur Romana Curia, vbi eſt Papa, *Innoc. in capit. Ego Epiſcopus circa fin.& ibi Abb.nu.6.Felyn.n.9.de Iureiur.* & vbi Papa ibi Roma, vt notant *Abb. & Felyn. vbi ſupra Mandoſ. in Gloſs.facult. A. C. in verbo,in Romana Curia, ſub litera B.*& latius tradit idem *Mandoſ ad reg. Cancell.reg.5.q.2.n.2.Veſtr.in Prax.lib.4.c.5. nu. 12. verſ. addo quod,Marcheſ.de Commiſſ.appell.in Rom.Cur.p.1.c. 5.n.45.& ſeqq fol.198.*

164 Hinc Romana Curia eſt etiam Sedes, & Forus Cardinalium, qui ſunt Collaterales Papæ *Old conſil.48. nu. 2.Marcheſ. de Commiſſ.cauſ.Card. part. 2. §. vnico,num. 31.fol.453.*

165 Officialium verò appellatione ex præſcripto Vrbis Stylo, omnes ſequentes Romanam Curiam comprehenduntur, *Mandoſ.de reg.Cancel.in reg.5.q.3.nu.2.*

166 Hinc Curiales, & Forenſes omnes ſequentes Romanam Curiam, ſiuè pro ſuis, ſiuè pro alienis negociis, ſunt ſub ipſius A. C. iuriſdictione, prout in facultatibus eiuſdem, & paſſim obſeruat Praxis, & Curia.

D Commiſſaria in facultatibus A. C. dicitur non ſolum

167 cauſa à Signatura, præuio reſcripto, Auditori Cameræ com-

Digitized by Google

ræ commiſſa Curiæ, vt per *Rotam dec.495.n.2.& ſeq.p.3. recent*. Sed etiam illa, quæ alicui Iudici de partibus fuit ſimili reſcripto delegata, quam nihilominus A C. in alia inſtantia, ſi illam ad Curiam Romanam per appellationem, aut aliàs quomodolibet, deuolui contigerit, poterit vti Iudex ordinarius cognoſcere & fine debito terminare, vt legitur in dictis facultatibus *Pauli V. d. Conſt. 28. Eximiæ, §. & quaſcumque alias cauſas, etiam Commiſſarias*.

E In cauſis Beneficialibus proceditur ſimpliciter, de

168 plano, ſinè ſtrepitu, & figura iudicij, *Clem. diſpendioſam, de Iud.* hoc eſt ſinè libello, litis conteſtatione, & alijs ſolemnitatibus ordinarijs, vt declaratur in *Clem. ſæpè, de verb. ſignif. Coccin. dec. 443. n. 2.*

169 Etenim cauſa Beneficialis debet eſſe breuior, quàm ſit prophana, *Rota dec. 25. num. 3. de Appellat. in antiq. Marcheſ. de Commiſſ. auoc. cauſ. par. 2. §. 1. numer. 27. fol.*

170 *674.* & † cito expediri debet nè detur diutina vacatio in Eccleſiæ detrimentum, *Rota deciſ. 124. numer. 30. p. 6. recent.*

171 Cæterum, licèt A. C. virtute eius ordinariarum facultatum, poſſit in omnibus cauſis, quantumuis ordinarijs, ſummam ducentorum ducatorum auri de Camera excedentibus, ſeruatis terminis, & alias ſummariè prout in Beneficialibus procedere.

Nihilominus ex antiqua obſeruantia, & Praxi, rerum magiſtra, in dictis cauſis ordinarijs in A. C. Tribunali requiritur Monitorium, concluſio, Sententia in ſcriptis, ac tela iudiciaria, in proximo ſequenti capite mox tradenda.

SVMMARIVM.

De Cauſis valorem ducentorum ducatorum excedentibus. Cap. II.

1 *In cauſis valorem ducentorum ducatorum auri excedentibus, ſi non competat via executiua, vel ſummaria in Tribunali A. C. proceditur via ordinaria, & prout in Beneficialibus.*

2 *Cauſæ ordinariæ poſſunt coram A.C. introduci in qualibet inſtantia.*

3 *Monitorium in cauſa ordinaria in prima inſtantia coram A C. & eius Formula.*

4 *Monitorium pro petitione Hæreditatis ab inteſtato delatæ, & eius Formula.*

5 *Monitorium in cauſa ordinaria in actione reali, & eius Formula.*

6 *Monitorium ſuper redditione rationis adminiſtrationis Tutelæ, & Curæ, & eius Formula.*

7 *Adnotatio executionis Monitorij perſonaliter exequuti, in actis, & eius Formula.*

8 *Proteſtatio, ſeu negatio Monitorij, & eius Formula.*

9 *Monitorium eſt in omnibus cauſis ab Actore verificandum.*

10 *Iura in Iudicijs ordinarijs admittuntur, abſque aliqua clauſula, Parte tamen citata.*

11 *Articuli in cauſis ordinarijs ſimpliciter, & abſque clauſula, citata tamen Parte, admitti ſolent, ſecus in executiuis, & ſummarijs.*

12 *In cauſis ordinarijs, in reſponſionibus ad Poſitiones, & Teſtibus examinandis proceditur, ſicut in exequutiuis.*

13 *In cauſis ordinarijs Partes poſſunt deducere ſuas exceptiones competentes, & replicationes opportunas, prout in alijs.*

14 *Vbicumque oritur difficultas in aliquo Articulo, ſolet informari Iudex in Camera in contradictorio, quod ſeruatur, tàm in cauſis ordinarijs, quàm in alijs.*

15 *Citatio ad libellandum in termino ſubſtantiali & eius formula, & Proceſſus.*

16 *Repetitio Iurium in termino ad dicendum contra producta, & eius Formula.*

17 *Citatio ad videndum reiterari, & ad Sententiam, & eius Formula, & Proceſſus.*

18 *Cedula Sententiæ in cauſa ordinaria, & eius Formula.*

19 *Si Actor non probauit, fertur abſolutoria ad Rei fauorem, Decretum poteſt de Stylo extendi, etiam in pede citationis Actoris, ad fauorem eiuſdem Rei.*

20 *Cedula Sententiæ abſolutoriæ ab impetitis, & eius Formula.*

21 *Sententia abſolutoria ab obſeruatione iudicij in quibus caſibus ferri ſoleat.*

22 *Cedula Sententiæ abſolutoriæ ab obſeruatione iudicij, & eius Formula.*

23 *Contra non exhibentem libros ſuæ adminiſtrationis poteſt iurari in litem.*

34 *Citatio ad videndum reiterari, & taxari ſummam ſuper qua iurari poſſit in Litem, & ad Sententiam, quæ olim erat in vſu, & eius Formula, & Proceſſus.*

25 *Citatio ad videndum admitti vſque ad quam ſummam iurari poſſit in litem, quæ eſt in vſu, & eius Formula, & Proceſſus.*

26 *Citatio ad videndum reiterari, & ad ſententiam, & eius Formula, & Proceſſus.*

27 *Cedula Sententiæ, quæ fertur in cauſa, in qua iuratum fuit in litem, & eius Formula.*

28 *Praxis nonnullorum in materia Iuramenti in litem in Tribunali A. C. vnà cum Formula citationis, & Decreti.*

29 *In cauſis ordinarijs à quibuſuis Sententijs datur appellatio ad vtrumque effectum, dummodò fuerit infra legitima tempora interpoſita.*

30 *Interpoſitio appellationis coram Iudice à quo, & eius formula, & reſponſio Iudicis de Apoſtolis.*

31 *Cedula appellationis in cauſis ordinarijs, & eius Formula.*

32 *Si Iudex dat terminum Iuris, redeundum eſt pro Apoſtolis in dicto termino, niſi cauſa interim committeretur.*

33 *Si appellatio in termino reuerentialium non poteſt committi ſit Præſentata.*

34 *Commiſſio appellationis in cauſis ordinarijs, ſignatur Parte non citata, via ordinaria.*

35 *Commiſſio appellationis in cauſa ordinaria, & eius Formula.*

36 *Primus Reuiſor Commiſſionum quæ verba addere ſoleat in corpore Commiſſionis in cauſis pecuniarijs.*

37 *In Iudicijs ordinarijs committitur cauſa appellationis ſimpliciter, & deindè citatur Pars, & proceditur ad vlteriora, coram Iudice commiſſario.*

38 *Termini ſubſtantiales in cauſis ordinarijs, coram A. C. qui ſint obſeruandi.*

39 *Terminus ad articulandum in cauſis ordinarijs in prima inſtantia poteſt coram A. C. obſeruari ad duodecimam, vel ad Octauam.*

40 *In Summarijs, & Beneficialibus, qui termini ſeruandi ſint ſecundum opinionem aliquorum.*

41 *Praxis quomodo obſeruet terminos ſubſtantiales coram A. C. in cauſis ordinarijs, & quomodo in Poſſeſſorijs ſummarijs.*

42 *Omiſſio terminorum ſubſtantialium ſiuè in cauſa ordinaria, ſiuè ſummaria, reddit Sententiam nullam.*

43 *In Proceſſibus de partibus ſufficit ſeruari terminos Statutarios, vel alios de Stylo loci ſeruari ſolitos.*

44 *Sententia vndè dicatur.*

45 *Sententia quid ſit.*

46 *Sententia quotuplex ſit.*

47 *Sententia definitiua quid ſit.*

48 *Sententia definitiua debet continere condemnationem, vel abſolutionem.*

49 *Sententia definitiua debet ferri ſuper toto, aliàs non valet.*

50 *Rota non ſolet Sententias multiplicare, ſed ſimul totum negocium terminare.*

51 *Si petitio fuit facta per capita ſeparata, poteſt ferri Sententia valida ſuper aliquibus, omiſſis alijs, nàm tot petitiones, quot capita.*

52 *Si Plures fuerunt ſimul conuenti, poteſt ferri Sententia reſpectu vnius, & reſpectu alterius differri.*

53 *Sententia lata contra Plures poteſt valere quoad vnum, & non quoad alium.*

54 Tot

Digitized by Google

54 *Tot ſunt capita, quot Perſonæ.*
55 *Si ab vno petuntur plures ſummæ ex diuerſis cauſis, poteſt validè ferri Sententia ſuper aliquibus, omiſſis alijs.*
56 *Tot ſunt capita, quot ſummæ.*
57 *Sententia lata per capita ſeparata poteſt valere, quoad vnum caput, & non quoad aliud.*
58 *Tot Sententiæ, quot capita, & ſummæ.*
59 *Tot Capita, tot Sententiæ.*
60 *Tot ſunt capita, quot ſummæ ſeparatæ.*
61 *Tot Sententiæ, quot capita, & partita.*
62 *Rota ex cauſa rationabili ſolet ferre Sententiam ſuper parte, & multiplicare Sententias.*
63 *In acceſſorijs prout ſunt fructus, & Expenſæ, ſi fuit omiſſa condemnatio, cenſetur facta abſolutio.*
64 *Sententia definitiua dicitur, quæ perimit totum negocium, ſiuè ſit condemnatoria, ſiuè abſolutoria.*
65 *Sententia definitiua, vt valeat, debet ferri in ſcriptis, & recitari à Iudice, & n.68.*
66 *Scriptura Sententiæ amiſſa, poteſt probari per Teſtes, tàm tenor Sententiæ, quàm caſus amiſſionis.*
67 *Sententia poteſt probari per Teſtes.*
68 *Sententia an, & quando poſſit probari per Teſtes.*
69 *Subſcriptio Iudicis de Iure in Sententia non requiritur, dummodo ſit lata, & lecta in ſcriptis.*
70 *Citatio ad Sententiam debet eſſe ſpecifica, & nominatim ad Sententiam audiendam, aliàs Sententia non valet.*
71 *Citatio ad audiendam voluntatem, vel ſimilis non ſufficit, ſed requiritur ſpecifica ad Sententiam.*
72 *Defectus citationis ad Sententiam ſanatur ex præſentia Partis, & monitione Iudicis, Partibus præſentibus facta.*
73 *Præſentia in Iudicio ad alium diuerſum finem non ſupplet defectum citationis ad Sententiam.*
74 *Præſentia in iudicio ex quibus probetur.*
75 *Sententia lata contra Hæredem legitimè citatum præiudicat Fideicommiſſario non citato, de cuius intereſſe agitur ſecundariò.*
76 *Eoque magis ſi prætendens Ius ſecundario, habet Ius tantum ſpe.*
77 *Sententia lata contra Hæredem non nocet Fideicommiſſario, ſeù habenti intereſſe ſecundario, niſi ſit citatus ſaltem pro ſuo intereſſe per generale proclama.*
78 *Sententia non nocet habenti intereſſe ſecundario non citato, niſi ille ſaltem ſciuerit cauſam agitari.*
79 *Sententia non nocet Pupillo, nec Minori pro ſuo intereſſe citato, etiam ſi ſciuerit cauſam agitari, niſi ei detur Curator ad lites, qui illum defendat.*
80 *Sententia lata contra Pupillum, vel Minorem defenſum, pro quo nemo comparuit, eſt ipſo Iure nulla.*
81 *Etiamſi ſit lata per Contradictas, & quare.*
82 *Sententia lata in fauorem Pupilli, vel Minoris defenſi valet.*
83 *Etiamſi ſit lata ſine Curatore, vel cum Procuratore minus legitimo.*
84 *Sententia lata contra Minorem, cuius cauſa fuit cum Procuratoribus, & Aduocatis defenſa, valet.*
85 *Sententia lata contra Minorem, cui nullam defenſionem competere, notariè conſtat in actis, eſt valida.*
86 *Sententia lata contra Minorem, cuius Curator in iudicio ad eum defendendum comparuit, eſt valida.*
87 *Sententia lata contra Minorem, cuius Tutor, vel Curator citatus numquàm comparuit, non ſuſtinetur.*
88 *Licet Sententia lata contra Principalem noceat habenti intereſſe ſecundariò, is tamen poteſt appellare a die notitiæ.*
89 *Habens intereſſe ſecundariò, cui Sententia lata contra habentem intereſſe principaliter præiudicat, tenetur à die notitia appellare.*
90 *Habens intereſſe ſecundario poteſt dicere principaliter de nullitate Sententiæ, quæ eſt illi præiudicialis in conſequentiam, & impedire exequutionem.*
91 *Fideicommiſſarius poteſt defendere bona ad ipſum peruentura, circa quæ per actum de præſenti poteſt ſibi inferri præiudicium.*
92 *Publicum Inſtrumentum Teſtamenti facit probationem probatam, rem claram, & manifeſtam.*
93 *Hæres beneficiatus non tenetur vltra vires Hæreditarias.*
94 *Quando quis agit contra Hæredem, petitio afficit Hæreditatem, & bona Hæreditaria, quo caſu actio videtur potius in rem ſcripta.*
95 *Intereſt Fideicommiſſarij, ne bona fideicommiſſo ſubiecta dilapidentur, ſed ſimul vnita conſeruentur, & quare.*
96 *Super incidente Spirituali agendum eſt coram Iudice Eccleſiaſtico, cum Laicus in eo non habet iuriſdictionem.*
97 *Agens pro ſuo principali intereſſe in integro, intentando iudicium nullatenus ab alio dependens, non tenetur venire in ſtatu, & terminis.*
98 *Etiamſi Iudex habuiſſet ab initio iuriſdictionem, quæ poſtea defeciſſet.*
99 *Mouens iudicium pro ſuo principali intereſſe poteſt deducere omnia ſua priuilegia non obſtante* l. venditor, ff. de Iud.
100 *Sententia lata contra Hæredem non nocet Subſtituto, niſi quatenus fuerit aliquo modo citatus.*
101 *Omnis citatus debet audiri.*
102 *Sententia interloquutoria quid ſit.*
103 *Sententia interloquutoria non eſt de neceſſitate ferenda in ſcriptis, ſed ſufficit quod ſcribatur in actis.*
104 *Sententia interloquutoria, in qua verſatur magna cauſæ cognitio, eſt ferenda in ſcriptis.*
105 *Inter ſententiam definitiuam, & interloquutoriam adſunt treſdecim differentiæ, & quæ.*
106 *Interloquutoria, parans præiudicium in negocio principali, dicitur habere vim definitiuæ.*
107 *A Sententia ſuper deſertione appellationis ab interloquutoria, appellatur cum expreſſione cauſæ, ſecus à Sententia ſuper deſertione à definitiua.*
108 *Sententia mixta dicitur illa, quæ habet vim definitiuæ, & interloquutoriæ.*
109 *Sententia mixta dicitur interloquutoria inferens damnum irreparabile per definitiuam.*
110 *Abſolutoria definitiua conceditur Reo, quando Actor non probauit, & Poſſeſſori, ex non iure Actoris.*
111 *Abſolutoria nullum ius tribuit, & quare.*
112 *Abſolutoria poteſt ferri pro reo abſente, vel etiam excommunicato, & quando.*
113 *Per abſolutoriam debet imponi actori perpetuum ſilentium.*
114 *Abſolutoria ab impetitis in quibus caſibus ferri poſſit.*
115 *Exceptio rei iudicatæ per abſolutoriam an, & quando obſtet agenti de nouo contra alium loco primi ſubrogatum.*
116 *Abſolutoria perimens totum negotium poteſt tranſire in iudicatum.*
117 *Abſolutoria lata in petitorio non obſtat agenti poſſeſſorio adipiſcendæ.*
118 *Abſolutoria in petitoria obſtat agenti poſſeſſorio adipiſcendæ, quando excipiens offert, ſe incontinent probaturum ſuam exceptionem.*
119 *Abſolutoria in petitorio obſtat agenti poſſeſſorio adipiſcendæ, quando quis fuit abſolutus, quia erat dominus, & docet incontinenti de iure ſuo.*
120 *Abſolutoria ob fauorem rei lata in petitorio obſtat agenti interdicto retinendæ.*
121 *Abſolutoria lata in petitorio non obſtat agenti poſſeſſorio retinendæ, quando fuit lata, ex quo actor non probauit, ſecus ſi fuit lata, ex quo reus probauit ſe dominum.*
122 *Abſolutoria lata in petitorio parit exceptionem rei iudicatæ in poſſeſſorio recuperandæ.*
123 *Abſolutoria in petitorio non obſtat agenti poſſeſſorio recuperandæ, quando quis fuit ſpoliatus poſt Sententiam, vel abſolutoria fuit lata ab obſeruatione iudicij, vel fuit declaratum, ſpoliatorem incidiſſe in pœnam,* l. ſi quis in tantam, C. vnde vi.
124 *Sententia lata in poſſeſſorio non obſtat agenti petitorio.*
125 *Sententia lata in poſſeſſorio, habente admixtam proprietatis cauſam, obſtat agenti petitorio.*
126 *Sententia lata in poſſeſſorio, habente mixturam proprietatis*

Digitized by Google

prietatis, obſtat agenti petitorio, ſi fuit de dominio plenè cognitum, aliàs ſecus.

127 *Sententia lata ab obſeruatione iudicij eſt interloquutoria.*

128 *Sententia ab obſeruatione iudicij an, & quomodo ſit interloquutoria, vel definitiua, ſeù vim definitiua habeat.*

129 *Sententia ab obſeruatione iudicij, etiam lata ob ineptitudinem libelli, habet vim definitiuæ, & quare.*

130 *A Sententia lata ab obſeruatione iudicij datur appellatio.*

131 *Sententia lata ab obſeruatione iudicij ob ineptitudinem libelli poteſt appellari, etiam viua voce, licet non deſint tenentes contrarium.*

132 *Abſolutoria ab obſeruatione iudicij eſt ferenda, quando Libellus eſt ita ineptus, vt actio intentata ex eo diſcerni non poſſit.*

133 *Abſolutoria ab obſeruatione iudicij eſt ferenda, quando actor mouit iudicium, nec poſtea illud proſequutus fuit, nec litem conteſtatus, nec aliquid probauit.*

134 *Si Iudex primæ inſtantiæ tulit Sententiam ſuper proceſſu inualido, Iudex appellationis poteſt reum, ſaluo iure iterum agendi, abſoluere.*

135 *Si lite conteſtata actor ſe abſentat, & nihil fuit à partibus probatum, fertur Sententia abſolutoria ab obſeruatione iudicij.*

136 *Si fabricatus eſt hinc inde proceſſus, licet nil releuans fuerit probatum, ferenda eſt definitiua Sententia abſolutoria ad fauorem rei.*

137 *Præfixis debitis terminis, ferenda eſt abſolutoria definitiua ad rei fauorem, ſi actor non probauit.*

138 *Si reus aſſumpſit in ſe onus probandi, proceſſum, ſi de cauſa liquet, poteſt ferri definitiua, aliàs ſi non liquet, ferenda abſolutoria ab obſeruatione iudicij.*

139 *Abſolutoria ab obſeruatione iudicij fertur, quando reus, pendente iudicio, ante Sententiam ſoluit.*

140 *Perempta inſtantia fertur abſolutoria ab obſeruatione iudicij.*

141 *Quando occiſus poterat impunè offendi, fertur abſolutoria ab obſeruatione iudicij.*

142 *Abſolutoria ab obſeruatione iudicij præſeruat iura actoris in alio iudicio.*

143 *Abſolutoria ab obſeruatione iudicij differt ab abſolutoria rei, & in quibus.*

144 *Per abſolutoriam ab obſeruatione Iudicij perimitur inſtantia.*

145 *Lata abſolutoria ab obſeruatione iudicij, pereunt acta ordinatoria, non cauſa deciſoria.*

146 *Acta probatoria imperfecta pereunt perempta inſtantia.*

147 *Per abſolutionem ab obſeruatione iudicij perit inſtantia, ſed non actio.*

148 *Si reus ſoluit ante Sententiam, lata abſolutoria ab obſeruatione iudicij, perit etiam actio.*

149 *Lata abſolutoria ab obſeruatione iudicij virtute exceptionis peremptoriæ, perit etiam actio.*

150 *Iuramentum in litem vnde dictum.*

151 *Iuramentum in litem quid ſit.*

152 *Iuramentum in litem aliud eſt ſingularis intereſſe, aliud affectionis, aliud veritatis.*

153 *Iuramentum in litem ſingularis intereſſe dicitur, quando quis, ob pecuniam non reſtitutam, paſſus eſt intereſſe.*

154 *Iuramentum affectionis dicitur, quando non fuit data, ſeù reddita res, ſuper qua poteſt cadere affectio.*

155 *Iuramentum in litem poteſt diuidi in duas ſpecies, ſcilicet affectionis, & veritatis.*

157 *Iuramentum in litem affectionis, vt deferri poſſit, tria requirit, & quæ.*

158 *Iuramentum in litem affectionis, vt deferri poſſit, requirit etiam habilitatem in iurante.*

159 *Iuramentum in litem affectionis datur in omnibus actionibus bonæ fidei, necnon ſtricti iuris arbitrarijs.*

160 *Actiones bonæ fidei quæ ſint.*

161 *Actiones ſtricti iuris quæ ſint, & cur ita dicta.*

162 *Arbitrariæ efficiuntur omnes actiones, in quibus ad Iudicis præceptum, ſecundum eius mandatum, res in iudicio petita non reſtituitur.*

163 *Actiones quæ efficiantur arbitrariæ ad effectum deferendi iuramentum in litem.*

164 *Iuramentum in litem affectionis, in quibus actionibus datur, re extante, vel etiam perempta.*

165 *Iuramentum in litem affectionis, quando non ſit locus, ſed potius iuramentum veritatis deferatur.*

166 *Sine dolo regulariter non iuratur in litem.*

167 *Contra adminiſtratorem non exhibentem librum tamquam præſumptiuè doloſum, poteſt iurari in litem.*

168 *Quilibet adminiſtrator tenetur conficere, & exhibere librum rationis ſuæ adminiſtrationis.*

169 *Adminiſtrator tenetur reddere rationem de adminiſtratis.*

170 *Contra non reddentem rationem ſuæ adminiſtrationis poteſt iurari in litem.*

171 *Adminiſtrator tenetur reſtituere reliquatum, aliàs non dicitur reddita ratio.*

172 *Contra adminiſtratorem conficientem inuentarium minus legitimum, poteſt iurari in litem.*

173 *In omni actione ad exhibendum iuratum in litem.*

174 *Adminiſtrator excuſatur à confectione Libri, & inuentarij ob ſimplicitatem, vel ſi fuit à Domino liberatus à redditione rationis, ſed tamen tenetur reddere reliquatum.*

175 *In actione commodati, locati, depoſiti, & alijs bonæ fidei iudicijs, poteſt iurari in litem, ſi quis non exhibet.*

176 *In iudicijs contrarijs non iuratur in litem, niſi agatur de fide rupta.*

177 *In actione ex Teſtamento, & ſimilibus ſtricti iuris non iuratur in litem.*

178 *Si actiones ſtricti iuris efficiantur caſus arbitrarij, vel adſit in ſimul difficultas probationis, & dolus poteſt in eis iurari in litem.*

179 *Vbi quis contemnit reſtituere ad Iudicis præceptum, poteſt iurari in litem in omni actione.*

180 *Contra Tutorem non conficientem inuentarium, poteſt iurari in litem, & an æſtimatio bonorum ſit in inuentario de neceſſitate apponenda.*

181 *Contra mendacem poteſt iurari in litem.*

182 *Si mendax aliqua ratione poteſt excuſari à mendacio, non defertur contra eum iuramentum in litem.*

183 *Contra Conſocium, Conſortem, & alium, qui adminiſtrauit ſine inuentario, & Libro rationum, poteſt iurari in litem, & quomodo.*

184 *Contra eum, qui tenetur reſtituere, vel exhibere, poteſt iurari in litem, & quomodo.*

185 *In actionibus bonæ fidei Iudex poteſt contra doloſum deferre Iuramentum in litem ſuper damnis, expenſis, & intereſſe.*

186 *Ob ſolam culpam ſine dolo non poteſt contra aliquem iurari in litem.*

187 *In actione Tutelæ, & Curæ iuratur in litem ob culpam, etiam ſine dolo.*

188 *Spoliato contra violentum ſpoliatorem defertur Iuramentum in litem.*

189 *Contra Hæredes, aut tertios poſſeſſores doloſi non poteſt iurari in litem.*

190 *Lite cum defuncto conteſtata, vel pro conteſtata habita, iuratur in litem contra Hæredes ex dolo commiſſo ante litem conteſtatam, vel ex dolo Hæredis.*

191 *In actione depoſiti, ratione doli, iuratur in litem contra Nautam Cauponem, Stabularium & ſimiles, & quando.*

192 *Ex apertione, & diſſigillatione ſacculi à Depoſitario facta præſumitur dolus ex coniecturis.*

193 *Hebreus, Hæreticus, Infamis, & ſimiles qui non poſſunt eſſe teſtes, tenetur probare per teſtes, nec eis defertur iuramentum in litem.*

194 *Si conſtat quod hoſpes, vel Depoſitarius non aperuit ſacculum, ſed alius, eo inſcio, non poteſt iurari in litem, niſi contra aperientem, contra Depoſitarium verò probandum eſt per teſtes, cum ceſſet in eo dolus.*

195 *Si ſacculus potuit deper ſe diſſigillari, & concurrit bona qualitas perſonæ Depoſitarij non iuratur contra eum in litem.*

196 *Iuramentum in litem veritatis, vt deferri poſſit, vltra dolum, requirit difficultatem probationis.*

197 *Dif-*

Digitized by Google

197 *Difficultas probationis tunc adeſſe cenſetur, cum res non poteſt ad oculum demonſtrari.*

198 *In act.onibus bonæ fidei ob ſolum dolum poteſt iurari in litem.*

199 *In actionibus ſtricti iuris arbitrarijs ob ſolum dolum iuratur in litem.*

200 *Et,qui non eſt informatus,Iuramentum in litem non defertur.*

201 *Informato,aſſerenti,ſe informatum eorum, quæ à defuncto geſta ſunt,datur iuramentum in litem.*

202 *Cohabitans cum defuncto,vicinus, & ſimiles præſumuntur informati, non alij, in quibus præſumptio non concurrit.*

203 *An quis ſit veri ſimiliter informatus, diſcernere plurimum reſidet in arbitrio Iudicis.*

204 *Iuramentum in litem non defertur,niſi à Iudice,nec ſpontè à parte præſtatur.*

205 *Iudex acceptans iuramentum in litem, ſpontè præſtitum, cenſetur deſuliſſe.*

206 *Iuramentum in litem veritatis denuò, praua taxatione, deferre cautius videtur.*

207 *In iuramento in litem requiritur citatio Partis.*

208 *Iuramentum in litem non datur habenti præſumptionem contra ſe.*

209 *Iuramentum in litem non datur ei, qui præſumitur poſſidere iure familiaritatis.*

210 *Iuramentum in litem defertur poſt litem conteſtatam,ante concluſum in cauſa.*

211 *Ob contumaciam in non parendo defertur iuramentum in litem,etiam poſt Sententiam.*

212 *Impubes, Furioſus,Mentecaptus,& ſimiles ſunt in habiles ad iurandum in litem.*

213 *Is, cui eſt deferendum iuramentum in litem, debet eſſe Teſtis integer omni exceptione maior.*

214 *Taxa Iudicis debet præcedere ante iuramentum in litem.*

215 *In iuramento in litem affectionis taxa Iudicis poteſt ſubſequi poſt iuramentum.*

216 *Iuramentum in litem veritatis poteſt deferri,etiam re non extante,ſecus iuramentum affectionis.*

217 *Non poteſt iurari in litem, etiam de affectione vltra duplum veræ æſtimationis,& ita eſt æſtimatio coarctanda à Iudice.*

218 *Iuramentum in litem à Iudice praua taxatione delatum non poteſt amplius ab eo retractari.*

219 *Iudex ex magna cauſa poteſt retractare iuramentum in litem iam delatum.*

220 *Magna cauſa,ad effectum retractandi iuramentum in litem delatum eſt quando ad fauorem rei probationes ſuperuenerunt.*

221 *Ex nouis probationibus repertis poteſt retractari etiam iuramentum in litem veritatis.*

222 *Iuramentum in litem veritatis retractatur, quando contrarium probatur per euidentiam oculorum, vel negatiuam coarctatam,vel Inſtrumenta de nouo reperta.*

223 *Iuramentũ in litem veritatis poteſt retractari per Inſtrumenta de nouo reperta,& ex magis communi,& n.127.*

224 *A delatione Iuramenti in litem non datur appellatio, & quare.*

225 *De Iure Canonico datur appellatio à quolibet grauamine,non tamen datur à delatione iuramenti in litem in A. C.Tribunali.*

226 *A Decreto admiſſionis ad iuramentum in litem an detur appellatio.*

227 *A Sententia lata virtute iuramenti in litem datur appellatio.*

228 *In gradu appellationis non videtur diſcutiendum an quis iurauerit veritatem, ſed an iuramentum eſſet deferendum,vel probandum per Teſtes.*

229 *In reliquis in materia iuramenti in litem ad quos recurrendum.*

De cauſis valorem ducentorum ducatorum excedentibus. Pars III. Cap. II.

1 VBicumque agitur de cauſa vltra ſummam ducatorum ducentorum auri de Camera, vel de re verum

prædictæ ſummæ valorem excedente, ſi nec via competat exequutiua, iuxta ſuperius tradita *in prima p. c.1. & ſeqq.* nec etiam poſſit procedi ſummariè iuxta ſuperius dicta *in par.2.cap.1.& ſeqq* vel ſi alias quomodolibet cauſa ſit,vel fuerit effecta ordinaria, vtique in A. C.Tribunali erit via ordinaria procedendum ſummariè tamen,prout in cauſis Benficialibus, iuxta notiſſimas eiuſdem A C.facultates.

2 Poſſunt autem cauſæ ordinariæ coram A. C. introduci, vel in prima, vel in ſecunda, ſeù vlteriori inſtantia.

In prima inſtantia, vel poſſunt introduci ab Actore, vel à Reo.

Ab Actore poſſunt introduci præuio Monitorio,vt infra videlicet.

3 De Mandato Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi Domini A.C.ſiuè R.P.D.NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad Inſtantiam NN. principalis.

Tenore præſentium.

A Moneatur,A,NN. exaduerſo principalis, vel NN. exaduerſo Hæres NN.exaduerſo principalis,ac aliàs,omni &c.quatenus infra triduum proximum ſub 500.ducatorum &c. Mandati exequutiui, & in Iuris ſubſidium excommunicationis &c.aijſque &c. pœnis debeat ſoluiſſe, numeraſſe, & exburſaſſe eidem Domino Inſtanti ſcuta quingenta quinquaginta monetæ, ſaluo iure &c.eidem Inſtanti debita, cauſa, & occaſione NN. (*hic poteſt exprimi cauſa ob quam pecunia, vel res debetur*) provt in actis, & proceſſu cauſæ, & cauſarum huiuſmodi ſuis loco, & tempore latius deducetur, & verificabitur, &c. ſoluiquè, numerari, & exburſari feciſſe, &c. omniaque damna, expenſas, & intereſſe præmiſſorum cauſa, & occaſione quomodolibet facta, & paſſa, ac facienda, & patienda in futurum, ac liquidanda refeciſſe, & quæcumque Decreta, Sententias, & Mandata deſuper neceſſaria,& opportuna fieri, ferrique,concedi, decerni, & relaxari vidiſſe, & audiuiſſe, ad fauorem d. D. Inſtantis, Deducens in præmiſſis omne ius ſuum, omnemque actionem ſibi vndecumque, & quomodocumque, quomodolibet prouenien. & nobile officium Iudicis, & beneficium Iuris implorando, non ſolum,vt ſupra, ſed omni alio meliori modo, &c. ideò, &c.& ſi quis,&c.alioquin,&c.certificantes,&c.aliàs,&c. omni,&c.

N.Notarius.

Locus † Sigilli.

Aliud Monitorium in Curia pro petitione Hæreditatis ab inteſtato delatæ.

4 De Mandato Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi Domini Aud. Cam. ſiuè R. P. NN eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad Inſtantiam NN principalis exponentis, nuper deceſſiſſe. NN. ſine liberis & teſtamento, & ob id eius Hæreditatem, quam adiuit, & adit, ad ipſum Inſtantem, tamquam proximiorem ſpectare, & pertinere.

Tenore igitur præſentium.

Moneatur NN. exaduerſo principalis, ac detentor, & occupator dictæ Hæreditatis, & bonorumque NN. quatenus infra triduum proximum, ſub 500. ducatorum &c. Cameræ Apoſtolicæ applican. & pro illis Mandati executiui, & in Iuris ſubſidium Excommunicationis &c. alijſque &c. pœnis, debeat realem, actualem, & corporalem poſſeſſionem prædictæ Hæreditatis, ac bonorum quorumcumque Hereditariorum dicti q.NN. mobilium, ſtabilium, & ſe mouentium iurium, & aliorum quorumcumque ad d.Hæreditatem ſpectan.& pertinen. vbique locorum exiſten. & ſub quibuſvis finibus confinatorum ac provt in actis, & Proceſſu cauſæ, ſuis loco, & tempore, demonſtrabitur, illorumque,& cuiuslibet eorum iurium membrorum, pertinentiarum, & annexorum quorumcumque, realiter, & cum effectu prædicto D. Inſtanti dimiſiſſe,tradidiſſe, & relaxaſſe, ac de fructibus, redditibus, & prouentibus indebitè perceptis, & percipiendis in futurum eidem Inſtanti reſpondiſſe,& integraliter ſatisfeciſſe,ac debitã ſatisfactionem feciſſe,damnaq;& Expenſas, & intereſſe,præmiſsorũ cauſa,& occaſione paſſa, facta, & patien. ac liquidan.

Digitized by Google

refeciſſe,& Mandatum quodcumq; deſuper neceſſariũ, & opportunum,concedi,relaxari, Ius,& Iuſtitiam miniſtrari,aliaque deſuper neceſſaria, & opportuna fieri vidiſſe, attento quòd pro parte dicti NN. fuit coram Nobis comparitum, & allegatum, d. Hæreditatem ex præmiſſo, & alio quocumque capite ad eum ſpectare, & pertinere, & ob id reſtituendam fore, & eſſe, vna cum dictis fructibus,deducens &c.implorans &c.non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c. & ſi quis &c. compareat &c.alioquin &c.

N.Notarius.

Locus † Sigilli.

Aliud ſimile in actione reali.

5 De Mandato Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi Domini A. C.ſiuè R.P. D.NN.eius in Ciuilibus Locumtenentis & ad inſtantiam NN principalis,aſſerentis ad ſe iure dominij, vel quaſi, iuſto & legitimo titulo, ſpectare, & pertinere Vineam ſitam extra Portam NN. in loco nuncupato N. iuxta bona NN.& NN. Viam,& alios,ſi qui &c.quam ad præſens &c.detinet,& occupat, licèt indebitè, & iniuſtè, N. Aduerſarius, provt ſuis loco, & tempore demonſtrabitur

Tenore præſentium.

Moneatur idem NN.exaduerſo principalis quatenus infra triduum proximum,ſub 500.ducatorum auri &c.& pro illis mandati exequutiui, & Excommunicationis in ſubſidium,alijſque &c.pœnis,debeat dictam Vineam, ac illius realem, & actualem poſſeſſionem, vna cum omnibus. iuribus, membris, ac pertinentijs quibuſcumque, d. D.Inſtanti dimiſiſſe, reſtituiſſe, ac relaxaſſe, ac de fructibus,redditibus, & prouentibus indebitè perceptis, & in futurum percipiendis, eidem Inſtanti reſpondiſſe, ac ſatisfeciſſe,damnaque,Expenſas, & intereſſe præmiſſorum cauſa,& occaſione paſſa,& patien &c.ac liquidan.&c. refeciſſe, & quæcumque Decreta, Sententias, & mandata deſuper neceſſaria & opportuna fieri, ferrique, conccedi, decerni, & relaxari vidiſſe,ad eiuſdem Inſtantis fauorem, Deducens in præmiſſis omne Ius &c.implorans &c. non ſe aſtringens &c.ſaluo iure &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.& ſi quis &c compareat &c. alioquin &c.

N. Notarius.

Locus † Sigilli.

Aliud ſimile pro redditione rationis adminiſtrationis Tutelæ,& Curæ.

6 De Mandato Illuſtriſſimi,& Reuerendiſſ.D.A.C.ſiuè R. P.D.NN.eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN.principalis.

Tenore præſentium.

Moueatur NN.olim Tutor,& pro debito tempore Curator Inſtantis, virtute teſtamenti NN. Patris deputatus, exaduerſo principalis, quatenus infra triduum proximum,ſub 500 ducatorum,&c.Mandati exequutiui, & in Iuris ſubſidium excommunicationis &c. alijſque pœnis, &c.debeat eidem inſtanti plenam,& debitam rationem Tutelæ, & Curæ, ac adminiſtrationis quorumcumque bonorum eiuſdem inſtantis,ac in eius paterna Hæreditate, & alias quomodolibet relictorum, & ſignanter in inuentario per eum deſuper confecto, rogato per acta NN.ſub die &c.deſcriptorum à die ſuſceptæ Tutelæ, & Curæ vſque in præſens ad eius manus peruentorum, ac de omnibus,& ſingulis fructibus,redditibus, ac prouentibus ex eis perceptis, realiter & cum effectu reddidiſſe, necnon omnia, & ſingula in dicto Inuentario deſcripta, Inſtrumenta, Scripturas, Libros, & computa quæcumque penes ipſum exiſtentia, exhibuiſſe, & cum effectu reſtituiſſe, ac conſignaſſe, ac reliquarum perſoluiſſe, & debitam ſatisfactionem feciſſe, damnaque, expenſas, & intereſſe præmiſſorum cauſa, & occaſione paſſa, & patien. ac liquidan. &c. refeciſſe, & quæcumque Decreta, Sententias & Mandata deſuper neceſſaria, & opportuna fieri,ferriquè, concedi, decerni, & relaxari vidiſſe,& audiuiſſe,deducens,&c.implorans,&c. ſaluo iure, &c. non ſe aſtringens,&c.non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo,&c. & ſi quis,&c. compareat, &c. alioquin, &c.omni,&c.

N. Notarius.

Loco † Sigilli.

Monitorio perſonaliter per Curſorem exequuto ac ſubſcripto,adnotatur eius exequutio in Broliardo à Notario cauſæ,vt infra, videlicet.

7 Pro NN. contra NN.

Coram Domino meque,&c.NN. Sanctiſſimi Domini Domini Noſtri Papæ Curſor retulit ſe ad inſtantiam NN.perſonaliter monuiſſe NN. prout in folio, tenoris, &c. omni,&c.

8 Exaduerſo verò, infra triduum a die exequutionis illius,fit infraſcripta proteſtatio,videlicet.

Pro NN.contra NN.

In Officio NN. & negando Monitorium dixit narrata,prout narrantur,non eſſe vera,& ad petita, prout petuntur, non teneri. ideò nihil fieri niſi ſeruatis ſeruandis, verificatis verificandis,alias,&c.

9 Monitorium ſiuè negatum, ſiuè non negatum in hoc, ſicut in alijs,iudicijs eſt ſemper ab Actore verificandum, ſiuè per Inſtrumentum,& Iura,ſiuè per Teſtes,& alia legitima probationum genera.

10 Iura in Iudicijs ordinarijs admittuntur, & tàm ad inſtantiam Actoris,quam Rei,ſimpliciter,& abſque aliqua clauſula, ſeù præſeruatiua citata tamen Parte ad dicendum contra, & ad eorum recognitionem proceditur, iuxta ſuperius tradita *p.1 c 2 n.10 & ſeqq.*

11 Similiter etiam poſitiones, & Articuli opportuni iuxta facti contingentiam, ad cuiuſque Partis inſtantiam, Aduerſario tamen citato ad dicendum contra illos, admitti ſolent abſque aliqua clauſu'a *ſine præiudicio*, quæ tantum in exequutiuis, & ſummarijs in admiſſione oppoſi conſueuit,vt ſupra *d.par 1 c 10. & ſeqq & p.2.c.5.*

12 *& ſeqq.*& † pariter Pars cogitur poſitionibus reſpondere,vt *d.par.1.cap.10* & ſucceſſiuè ad Teſtium examen, ſeruatis ſeruandis,proceditur vt ſupra *d.par.1 cap.11.nu. 2.& ſeqq.*

13 Reus ſimiliter poteſt in his iudicijs deducere exceptiones ſibi de Iure competentes, & Actor replicationes ſibi bene viſas, & opportunas, iuxta Praxim, de qua ſupra *par.1.cap.5 & c 7. & ſeq.* & aliàs iuxta contingentiam facti.

14 Et vbicumque ſubeſt aliqua difficultas, ſiue in articulo principali, ſiuè incidenti, poteſt informari Iudex in Camera in Contradictorio, vel parte citata, iuxta Praxim ſuperius traditam *p.1 c.8.n.27 & ſeq.* & ita obſeruatur in omnibus cauſis in qualibet inſtantia.

Demum actitato proceſſu, obſeruantur termini ſubſtantiales,videlicet.

A. C. N.

15 Citetur NN exaduerſo principalis,ad libellandum ad B p d. B, ad articulandum ad 12. (vel ad 8)ad dicendum contra Articulos,ad producendum omnia,ad dicendum contra producta ad 2. ad declarandum ,ad iurandum de calumnia ad p.d.in terminis ſubſtantialibus inſtante NN. principali,ſiuè,&c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. repetijt Iura hodie in Broliardo producta, & repetita,& petijt,& obtinuit ſeruari,vt ſupra,& admitti ſi, & in quantum,omni,&c.

Fit autem productio, & repetitio Iurium opportuna iuxta ſuperius tradita *par.1,c.2.n.10 & ſeqq.*& ſi nihil de nouo ſit producendum, poteſt fieri ſimplex repetitio in Broliardo, vt infra,videlicet.

16 Pro NN.contra NN.

In Officio NN. repetijt omnia,& ſingula Iura, Inſtrumenta,ſcripturas,& acta, & actitata, geſta, & facta per acta mei, &c. ad cauſam quomodolibet facien. in parte tamen & partibus &c. & in quantum, &c. & non aliàs, &c.petens,&c. non ſolum,vt ſupra,ſed omni alio meliori modo, &c.

Denique citatur ad videndum reiterari, & ad Sententiam, vt infra videlicet.

A. C. N.

17 Citetur NN.exaduerſo principalis, ad videndum reiterari omnes, & ſingulos terminos ſubſtantiales, malè forſan, nulliter, & inculcatè tentos, in vim quarumcumquè facultatum, abſolui inſtantem à Cenſuris ad effectum

effectum, &c. deferri Iuramentum in ſupplementum plenæ probationis quatenus opus ſit, concludendum, concludique videndum in cauſa, & audiendam ſententiam definitiuam, C, in forma,& alias, omni, &c. ad p.
C d.Inſtante NN principali. ſiuè,&c.

N.Notarius.

Decretum.

NN.petijt, & obtinuit,vt ſupra; &c. admitti ad reiterationem terminorum,qui reiterauit in forma, &c. deferri Iuramentum,&c.qui tactis,&c. iurauit, &c. & ſententiari prout in Cedula,quam Reuerendiſs.D. Locumtenens legit,ſubſcripſit,& mihi conſignauit,tenoris,&c. ſuper quibus, &c. præſentibus Socijs Teſtibus, &c. non ſolum,vt ſupra,ſed omni alio meliori modo,&c.

Tenor Cedulæ.

18 Chriſti nomine inuocato. Pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram definitiuam Sententiam, quam de Iuris Peritorum conſilio in his ſcriptis ferimus, in cauſa, & cauſis, quæ coram Nobis in prima, ſeù veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia, inter NN. Actoré ex vna,& NN. Reum conuentum ex altera partibus, de, & ſuper ſolutione ſcutorum quingentorum quinquaginta monetæ ſaluo iure,&c.rebuſque alijs in actis cauſæ,& cauſarum huiuſmodi latius deductis,&c. Dicimus, pronunciamus, ſententiamus, decernimus, & declaramus, dictum NN. Reum conuentum teneri, & obligatum eſſe, & propterea condemnandum fore, & eſſe, prout condemnamus ad ſoluendum d. NN. prædicta ſcuta quingenta quinquaginta monetæ,Mandatumque exequutiuum,& aliud deſuper neceſſarium, & opportunum decernendum, & relaxandum fore, & eſſe, prout decernimus, & relaxamus, Victumque Victori in expenſis condemnamus, quarum taxationem Nobis, vel cui de iure in poſterum reſeruamus,& ita dicimus,pronunciamus, & definitiuè ſententiamus,non ſolum præmiſſo,ſed omni alio meliori modo &c.

Ita pronunciaui Ego NN Locumtenens.

19 Cæterum, ſi Actor non verificauit Monitorium, fertur ad fauorem Rei Sententia abſolutoria ab impetitis, vt infra, & alias ſecundum facti contingentiam, & poteſt Reus citare Actorem ad videndum reiterari, & ad Sententiam vt ſupra,vel ſi Actor, vt ſupra citauit,poteſt Iudex ferre Sententiam huiuſmodi, in termino citationis illius ad Rei fauorem, poteſtque Notarius actuarius extendere Decretum ad Rei fauorem in pede citationis Actoris de Stylo Tribunalis A.C.

Tenor Cedulæ abſolutoriæ ab impetitis.

20 Chriſti nomine inuocato, Pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes, Per hanc noſtram definitiuam Sententiam, quam de Iuris Peritorum conſilio in his ſcriptis ferimus, in cauſa, & cauſis, quæ coram Nobis in prima, ſeù veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia, inter NN. Actorem ex vna, & NN Reum conuentum partibus ex altera, de, & ſuper Hæreditate, & bonis q. NN. eorumque poſſeſſionis dimiſſione, ac reſtitutione, rebuſque alijs in actis cauſæ, & cauſarum huiuſmodi latius deductis; Dicimus,pronunciamus, ſententiamus, decernimus, & declaramus, dictum NN. Reum conuentum abſoluendum fore,& eſſe, prout abſoluimus, & liberamus ab impetitis per dictum NN. Actorem, ac propterea eidem NN. Actori perpetuum ſilentium imponendum fore, & eſſe. prout imponimus ſuper præmiſſis, Victumque Victori in expenſis condemnamus, quarum taxationem Nobis, vel cui de Iure in poſterum reſeruamus, & ita dicimus, &c. & definitiuè ſententiamus,non ſolum,vt ſupra, ſed omni alio meliori modo,&c.

Ita pronunciaui Ego NN. Locumtenens.

21 Contingit aliquando, proceſſum eſſe nullum, vel inordinatum,vel libellum eſſe ineptum ob actionis deficientiam,ideoque in his,& ſimilibus facti contingentijs,
D ſolet ferri Sententia ab obſeruatione iudicij, D,vt infra, & alias mutatis mutandis,iuxta rerum, & factorum varietates, videlicet.

Tenor Cedulæ abſolutoriæ ab obſeruatione iudicij.

22 Chriſti nomine inuocato. Pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes,Per hanc noſtram definitiuam Sententiam, quam de Iuris Peritorum conſilio in his ſcriptis ferimus,in cauſa, & cauſis, quæ coram Nobis in prima, ſeù veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia, inter NN. Actorem ex vna, & NN. Reum conuentum partibus ex altera, de, & ſuper Vinea ſita extra Portam N. in loco nuncupato NN. iuxta bona NN. & NN. viam, & alios, notiſſimos fines, rebuſque alijs,&c. Dicimus pronunciamus, decernimus, & declaramus, dictum NN. Reum conuentum fore, & eſſe abſoluendum, prout abſoluimus ab obſeruatione præſentis iudicij, & d. NN. Actori iura, talia qualia habet,in alio Iudicio expedienda, reſeruamus, Victumque Victori in expenſis condemnamus, quarum taxationem Nobis, vel cui de iure in poſterum reſeruamus, & ita dicimus, &c. & declaramus, non ſolum prælato, ſed omni alio meliori modo,&c.

Ita pronunciaui Ego NN. Locumtenens.

23 Veruntamen in materia redditionis rationis adminiſtrationis, præmiſſo Monitorio, vt ſupra numer.6. illoque verificato per Inſtrumenta, Iura & Teſtes, ac alia legitima probationum genera, vt ſupra, ſi Reus libros ſuæ adminiſtrationis exhibere recuſet, ſeù nolit, poteſt contra eum tanquam doloſum iurari in litem, ac propterea obſeruatis terminis ſubſtantialibus, pariter, vt ſupra num.15. citabatur olim Pars,vt infra, videlicet.

A. C. N.

24 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum reiterari omnes, & ſingulos terminos ſubſtantiales, male forſan, nulliter, & inculcatè tentos, in vim quarumcumque facultatum, abſolui Inſtantem à Cenſuris, ad effectum, &c. taxari ſummam vſque ad quam inſtans
E iurare poſſit in litem, E, & ſuper illa taxata videndum inſtantem iurare, & iuxta taxationem, & Iuramentum concludendum, concludique videndum in cauſa, & audiendam Sententiam definitiuam in forma,& alias omni meliori modo, &c. ad p. d. Inſtante NN. principali,ſiuè,&c.

N.Notarius.

Decretum.

Relatione facta, comparuit, NN. & petijt, & obtinuit, vt ſupra, &c. admitti ad reiterationem terminorum,qui reiterauit in forma,&c taxari ſummam, vſque ad quam dictus NN. iurare poſſit in litem ad ſcuta mille monetæ,pro qua idem NN. tactis, &c. iurauit in forma,&c.& concludi, & ſententiari prout in Cedula, quam Reuerendiſs. D. Locumtenens legit, ſubſcripſit, & mihi conſignauit,tenoris,&c. ſuper quibus, &c. præſentibus Socijs teſtibus,&c.non ſolum,vt ſupra,ſed omni alio meliori modo.&c.

Sed hodie,ſeruatis terminis ſubſtantialibus, Pars citatur, vt infra, videlicet.

A. C. N.

25 Citetur NN exaduerſo principalis, ad videndum inſtantem admitti vſque ad quam ſummam iurare poſſit in litem, eumdemque ſic admiſſum videndum in litem iurare, & decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue, &c.

N.Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra admitti ad iurandum in litem vſque ad ſummam ſcutorum mille monetæ, &c. qui tactis, &c. iurauit in forma, &c. non ſolum vt ſupra, ſed omni alio meliori modo, &c.

Deinde citatur pars ad ſententiam, vt infra, videlicet.

A. C. N.

26 Citetur NN. exaduerſo principalis,ad videndum reiterari omnes, & ſingulos terminos ſubſtantiales, malè forſan,nulliter,& inculcatè tentos, in vim quarumcumque facultatum,abſolui inſtantem à cenſuris ad effectum &c. deferri iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, quatenus opus ſit, concludendum, conclu-

Digitized by Google

dique videndum in cauſa, & audiendum ſententiam definitiuam in forma, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue, &c.

N. Notarius.

Decretum.

Relatione facta, comparuit NN. & petijt, & obtinuit, vt ſupra &c. admitti ad reiterationem terminorum, qui reiterauit in forma &c. deferri iuramentum &c. qui tactis iurauit &c. & concludi, & ſententiari prout in cedula, quam Reuerendiſs. D. Locumtenens legit, ſubſcripſit & mihi conſignauit, tenoris &c. ſuper quibus &c. præſentibus socijs teſtibus &c. non ſolum vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Tenor Cedulæ.

27 Chriſti nomine inuocato. Pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes; Per hanc noſtram definitiuam ſententiam, quam de Iuriſperitorum conſilio in his ſcriptis ferimus in cauſa, & cauſis, quæ coram Nobis in prima, ſeù veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia, inter NN. actorem ex vna, NN reum conuentum partibus ex altera, de, & ſuper redditione rationis adminiſtrationis tutelæ, & curæ, ac reliquorum reſtitutione, librorumque, ac ſcripturarum exhibitione, rebuſq; alijs &c. Dicimus, pronunciamus, decernimus, & declaramus dictum NN. teneri, & obligatum eſſe, & propterea condemnandum fore, & eſſe, prout condemnamus, ad ſoluendum, d. NN. actori ſcuta mille monetæ, mandatumq; exequutiuum, & aliud deſuper neceſſarium, & opportunum, decernendum, & relaxandum fore, & eſſe, prout decernimus, & relaxamus, victumque victori in expenſis condemnamus, quarum taxationem Nobis, vel cui de iure in poſterum reſeruamus, & ita dicimus, pronunciamus, & definitiuè ſententiamus, non ſolum vt ſupra, ſed omni alio meliori modo, &c.

Ita pronunciaui Ego NN. Locumtenens.

28 Solent tamen aliqui citare ad videndum admitti infra quam ſummam inſtans iurare poſſit in litem, & tunc admiſſus non iurat vſque ad totam ſummam, ad quam fuit admiſſus, ſed infra eam ad aliquanto minorem, & ſimiliter Iudex non condemnat reum in tota ſumma, ſuper qua fuit iuratum, ſed in aliquanto minori, vnde ſi quis fuit, verbi gratia, admiſſus ad iurandum infra ſummam ſcutorum centum, iurabit vſq; ad ſcuta nonaginta quinque, & Iudex poſtea condemnabit reum in nonaginta; & ita aliqui ſe in Tribunali A. C. practicaſſe, & obſeruari vidiſſe, affirmant vt infra, videlicet.

A. C. N.

Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum inſtantem admitti, infra quam ſummam is iurare poſſit in litem, eumdemque ſic admiſſum in litem iurare, & decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad p. d. Inſtante NN principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, admitti ad iurandum in litem infra ſummam ſcutorum centum monetæ &c. qui ſic admiſſus &c. tactis &c. iurauit &c vſque ad ſummam ſcutorum 95. monetæ, vt ſupra, & aliàs omni &c. & deinde citatur ad ſententiam vt ſupra numer. 26. & fertur ſententia vt ſupra num. 27. mutatis tamen mutandis, vt ſupra.

29 Cæterum in iudicijs ordinarijs admittitur appellatio ad vtrumq, effectum, abſq; aliqua clauſula, & difficultate à ſententijs definitiuis, ſeù illarum vim habentibus, ſiue ſententiæ ſint condemnatoriæ, ſiue abſolutoriæ ab impetitis, prout etiam datur appellatio à ſententia lata ab obſeruaione iudicij, licet illa ſit interlocutoria, dummodo appellatio in quolibet ex prædictis caſibus, fuerit interpoſita infra legitima tempora, iuxtà ſuperius tradita *p. 1. c. 12. n. 2.* nam aliàs ſententia tranſit in rem iudicatam.

Interponitur autem appellatio infra legitima tempora vt ſupra, coram Iudice à quo, vt ſequitur, videlicet.

30 Pro NN. contra NN.

Coram Domino, meque, &c NN. habita notitia de prætenſa ſententia lata ad aſſertum fauorem NN. contra NN. ab ea, & omnibus alijs grauaminibus ad Sanctiſsimum Dominum Noſtrum Innocentium Decimum; eiuſq; Sanctam Sedem Apoſtolicam appellauit, prout in cedula, quam facto dedit, tenoris, &c. petens, &c. omni &c.

Cui Dominus dedit terminum iuris, & interim &c. omni &c.

Vel

Cui Dominus dedit reuerentiales in forma, &c. omni &c.

Tenor Cedulæ.

31 A quadam aſſerta definitiua ſententia, ſeù decreto definitiuo, lata, vt dicitur, ſeù facto per R. P. D. NN. A. C. Locumtenentem, ad prætenſum fauorem NN. contra NN. de, & ſuper prætenſa pecuniarum ſumma ſcutorum quingentorum quinquaginta monetæ, ac illorum ſolutione, rebuſque alijs &c. (vel alia re, de qua agitur, exprimenda, iuxtà contingentiam facti) Procurator, & eo nomine, ſentiens ſe læſum, & grauatum, & timens in poſterum magis lædi, & grauari &c. ab illa, ſiue ab illo, ac toto proceſſu deſuper fabricato, ad Sanctiſſimum D. N. Innocentium X. eiuſq; Sanctam Sedem Apoſtolicam in his ſcriptis prouocat, appellat, & æquè principaliter de nullitate dicit, petens ſemel, bis, tertio, ſæpè ſæpius, ſæpiſſimè, inſtanter, inſtantius, & inſtantiſſimè ſibi de Apoſtolis reſponderi, & quatenus, &c. à non admiſſione illius, ac toto vlteriori proceſſu, iterum, ac toties quoties &c. appellat, prouocat, & vt ſupra de nullitate dicit, itaut ſit vltimus in appellando &c. ac interim &c. nihil innouari, &c. aliàs de nullitate, & attentatis, &c. proteſtans, &c. non ſolum vt ſupra, ſed omni alio meliori modo, &c.

32 Quoties tamen Iudex dedit teminum iuris menſem, redeundum eſt pro Apoſtolis in d. termino, vt ſupra *p. 1. cap. 13. n. 7. & ſeqq.* nè aliàs appellatio tranſiret deſerta, & ſententia in iudicatum, niſi fortè cauſa in d. termino fuiſſet commiſsa, vt ſupra *d. p. 1. c. 13. n. 29. & n. 412.*

33 Similiter ob eamdem rationem, quando Iudex dedit reuerentiales in forma, ſi cauſa in termino decem dierum non potuit committi, nec commiſſio expediri, ſit præſentata, iuxtà, ſuperius tradita *d. p. 1. c. 13. n. 85. & ſeqq.*

34 Commiſſio verò in his cauſis ſignatur via ordinaria, iuxtà praxim ſuperius traditam *d. p. 1. c. 13. n. 45.* nec eſt neceſſe citare partem, aut adire Signaturam, parte citata; poteſt autem confici commiſſio, vt infra, & aliàs mutatis mutandis, iuxta factorum contingentias, videlicet.

Romana.

35 Beatiſſimè Pater. Dignetur S. V. cauſam, & cauſas appellationis, & appellationum, nullitatis, & nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ, infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum, necnon attentatorum, & innouatorum quorumcumque, ac reſtitutionis in integrum, prout de iure, à definitiua aſſerta Sententia lata per R. P. D. NN. A. C. Locumtenen. in prima inſtantia ad prætenſum fauorem NN. contra deuotum S. V. Oratorem NN. de, & ſuper prætenſa pecuniarum ſumma ſcutorum quingentorum monetæ, nō tamen vigore obligationis Cameralis, aut alterius proceſſus exequutiui (vel de, & ſuper alia re controuerſa exprimenda, de qua agitur) rebuſque alijs &c. vnà cum omnibus inciden. dependen. emergen. annexis, connexis, ac toto negocio principali, ac quam, & quas &c. alicui S. V. Sacræ Rotæ Auditori audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. committere, & mandare, cum facultate citandi, inhibendi quos, quibus, quoties, vbi, & quando opus fuerit, Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, Stylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcunque, Statum, & c. pro plenè, &c.

36 Solet tamen aliquando primus Commiſſionum Reuiſor, de quo diximus ſupra *p. 1. c. 13. n. 36. & n. 45. & ſeqq.* in cauſis pecuniarijs addere in corpore commiſſionis illa verba, videlicet, *itaut Inhibitio non afficiat, quatenus fuerit actum virtute obligationis Cameralis, aut alterius proceſſus exequutiui*, vt diximus ſupra *d. par. 1. cap. 13. numer. 50. & ſeq.*

Quinimò ſi appelletur à ſententia Gubernatoris Vrbis, & cauſa eſt pecuniaria, ſolet addere vltra prædicta illa verba, videlicet, *aut cauſa mercedis.*

37 Qui-

Digitized by Google

37 Quibus ſic ſtantibus, in cauſis ordinarijs committi ſolet cauſa appellationis ſimpliciter, & commiſſio ſignari abſque alia difficultate, aut citatione.

Cauſaque appellationi commiſſa, citatur pars coram Iudice Commiſſario, iuxtà ſuperius tradita *p. 1. c. 13. n. 43.* & proceditur deinde ad vlteriora coram eo.

Obſeruationes.

A DE Monitorijs ſatis diximus ſupra *p. 2. c. 4. n. 30. & ſeqq.* ideò ad ibi dicta, in facti occurrentia, poterit

B haberi recurſus.

38 Termini ſubſtantiales in cauſis Beneficialibus obſeruantur, prout in formula ſuperius tradita, de quibus latius diximus ſupra *p. 2. c. 1. n. 106 & ſeqq.* ijdem termini obſeruantur coram A.C in cauſis quibuſcumq; ordinarijs, in quibus ipſe habet facultatem procedendi, obſeruatis terminis, & alijs prout in Beneficialibus, *Paul. V. conſt. 28. Eximiæ in § eas videlicet.*

39 Sed *Saluſt. Tiber. lib. 2. c. 15. n. 3. & ſeq.* aſſerit terminum ad articulandum, qui, vt ſupra, in d. cauſis ſeruatur ad duodecimã, poſſe ſeruari etiam ad octauam, vt diximus ſupra *p 2 c. 1. n. 107. & ſeqq.* quare poteſt iſte terminus ſiue vno ſiue altero modo vt ſupra ſeruari, cum vtrumque modum praxis in dies admittat.

40 Affirmat verò *Author Formularij commiſſ. in tract. de deuolut. cauſ. ſub. tit. de termin. ſubſtant.* in cauſis ſummarijs, & beneficialibus non eſſe neceſſe obſeruare niſi quatuor terminos ſubſtantiales, ſcilicet ad articulandum, ad dicendum contra articulos, ad producendum omnia, & ad dicendum contra producta, & quod aliorum terminorum omiſſio non reddit proceſſum nullum.

41 Sed nihilominus praxis obſeruat in dd. cauſis ordinarijs coram A. C. vt ſuperiùs diximus *n. 38 & ſeqq.* ſed in poſſeſſorijs ſummarijs prout in *Saluiano*, & alijs, de quibus ſupra *p. 2. c. 6. & ſeqq* bene verum eſt, praxim ſeruare dictos quatuor terminos ſubſtantiales, vel alios, vt ſupra in cauſis beneficialibus, & ordinarijs (quæ in effectu in Tribunali A.C. etiam ſunt vt ſupra, ſummariæ, licet detur in eis appellatio) ſeruari ſolitos.

43 Omiſſio autem terminorum ſubſtantialium ſiue in cauſa ſummaria, ſiue ordinaria ſeruari ſolitorum reddit ſententiam nullam, *Bellamer. dec. 27. Mantic. deciſ 254. nu. 1. & ſeqq. cum alijs cumulatis ſupra d. p. 2. c. 1. num 116. & ſeqq.*

44 Sed hoc non procedit in proceſſibus de partibus in quibus ſufficit, fuiſſe ſeruatos terminos ſtatutarios, *Caualer dec. 217. n. 1.* vel alios de ſtylo loci ſeruari ſolitos, *Sal. Tib. in prax. lib. 2. c. 24 n. 10.*

C Sententia dicitur à ſentiendo, quia Iudex pronunciat

44 ſecundum id, quod ſentit, *l ſicuti §. ſed ſi quæratur. ff. ſi ſeru. vindic. Maran. de ord. Iud. in 3. p. 6. p. princ. act 1. n. 2.*

45 Eſt autem ſententia definitio iudicantis, controuerſiæ finem imponens, continens abſolutionem, vel condemnationem *l. 1. ff. de re iud. Abb. in rub. de re iud. n. 4 Maran. d. 3. p. 6 part. princ. act. 1. n. 1.*

46 Et aut eſt definitiua, aut interloquutoria, aut mixta, quæ ſcilicet participat de vtraque *Butr. conſ. 6. n. 1. & ſeq. Guidopap. dec. 11. & dec. 12. num. 6.*

47 Sententia definitiua eſt, quæ controuerſiæ finem imponit, *l. prima, ff. de re iudic.* & ſæpè definit illud negocium, quod principaliter deducitur, *Gloſ. in Clem. ad Compeſcendas in verb. definitiua, de ſeq. poſſeſ. & fruct. Bald. in l. 1. num. 1. C. Sent. reſcind. non poſſ. Caſtr. conſ. 429. In quadam n. 1 lib. 1. Roman. conſ. 357. Dicitur nu 1. Papien. in Prax. in form. Sentent. definit. § 1. n. 4. Guidopap. deciſ. 11.*

48 Debetque Sententia definitiua continere abſolutionem, vel condemnationem, *Marant. d. act. 1. n. 1. Gaylt. obſeru. 2. nu 6.* vbi quod ſufficit, ſi ſaltem contineat æquipollentia.

49 Et deferri, & abſoluere, vel condemnare ſuper toto, non ſuper parte, alias non valet, *l. in hoc iudicio, ff famil. herciſc. l. etiam, §. 1. ff. de Minor. l. 1. & ibi DD. C. ſi aduerſ. rem iud. Abb. in c. cum inter, n. 23. & ibi Felyn. n. 6. de re iud. Magon. dec. Florent. 73. n 13. & dec. Lucen. 65. nu. 17. Rota dec. 313. n. 2. p. 3. recent.*

50 Nec ſolet Rota Sententias definitiuas multiplicare ſed ſimul totum negotium terminare, *Rot. dec. 427. nu. 2. & ſeq. p. 2. recent.*

51 Sed concluſio, quod Sententia ſit ferenda ſuper toto, alias non valeat, Primò non procedit, quando petitio fuit facta per capitula ſeparata, nàm tunc tot cenſentur petitiones, quot capitula, & ob id poteſt ſuper aliquibus ferri Sententia valida, omiſſis alijs, *Abb. in cap. cum inter n. 23. verſ. ego capiendo, & ibi Felyn nu 6. verſ. fallit primò de re iud. Duen. reg. 191. in prima fall. lib. 2. Rota dec. 428. n. 2. & ſeq p. 2. & ſeq. p. 2. & deciſ. 313. n 2. p. 3. recent.*

52 Secundò non procedit, quando plures ſimul conueniuntur, nam poteſt reſpectu vnius ferri Sententia, & reſpectu alterius deferi *l. non idcirco in princ. vbi Bart. & DD. ff. de re iud. Fel in d. c. cum inter, n. 10. de re iud. Dec conſ. 295. num 1 Gregor. deciſ. 438. num. 7. Rot. d. dec. 313 n 2 p. 3 recent.*

53 Quinimò lata Sententia contra Plures poteſt quoad vnum non valere, quo vero ad alium eſſe valida, *Felyn. in d. cap. cum inter, n. 10. verſ. nec eſt nouum, Rot. deciſ 561. nu.*

54 *13. p. 1 recent.* tunc † enim tot ſunt capita, quot perſonæ, *Caſtr. in d. l. non idcirco, n. 2. de iud. Gabr. conſ. 56. n. 19. lib. 1. Rota d. dec. 561. n 13. p 1. recent.*

55 Tertiò non procedit, quando ab vno petuntur plures ſummæ ex diuerſis cauſis, *Felyn. in d cap. cum inter, n. 8.*

56 *de re iud. Rot. d. dec. 313. num. 2. par. 3. recent.* Nam † tunc etiam tot ſunt capitula, quot ſummæ, *Aret in l. certi condictio. §. quoniam, n 22. verſ. aut ſunt diuerſa, ff. ſi cert. petat* & tot cauſæ quot termini ſeparatim petiti, *Rota in Hydruntina Pecuniaria, 12. Decembris 1641. coram bo. me. Merlino Decano.*

57 Hinc poteſt Sententia lata per capita ſeparata quoad vnum caput valere, quoad aliud non valere, quia, dum capita ſunt diſtincta, vtile per inutile non vitiatur, *Rot.*

58 *dec. 33. num 18. p. 2 diuerſ. Duran. dec. 133. num. 3.* & † tot ſunt Sententiæ quot ſunt capita, & ſummæ, *Greg. deciſ.*

59 *152. n. 1.* & tot † capita diuerſa, & ſeparata, tot Sententiæ, *Magon. dec. Florent. 55. n 3. dec. 311. n. 8. p. 7. rec. Duran. dec. 133. n. 4. & dec. 198. n. 11.*

60 Quæ procedunt etiam ſi ſumma petita eſſet conflata ex diuerſis partitis diſtinctis & ſeparatis, nàm valet ſententia pro ſumma debita, ex quo tot cenſentur capita, quot ſummæ ſeparatæ, *Aret. in l. certi condictio §. quo-*

61 *niam, n 22. verſ. aut ſunt diuerſa, ff. ſi cert. pet.* & † tot ſententiæ, quot capita & partitæ, *Rota dec. 33. n. 7. & ſeq. p. 2 diuerſ. Caualer. dec. 484. n. 3.*

Quartò non procedit attenta cauſa rationabili, ob quam Rota a d. Stylo recedere conſueuit. *Rota dec. 427. n 4 p. 2. recent.*

62 Quintò non procedit in acceſſorijs, prout ſunt fructus, vel Expenſæ, nàm ſi in his fuit omiſſa condemnatio, cenſetur ſimpliciter facta abſolutio, *Felyn. in c. cum inter, n. 15. de re iud. Duen. reg. 191. nu. 9. lib. 2. Magon. dec. Lucen. 65. n. 18.*

63 Alias fallentias tradit *Duen. d. reg 191. lib. 2. & Felyn. in d. c. cum inter. n. 5. & ſeq. de re iud.* ideò ad eos in facti occurrentia recurri poterit.

64 Sententia igitur non ſolum condemnatoria ſed etiam abſolutoria, quæ perimit totum negocium, & ius, dicitur definitiua, *Couar. var. reſol. lib. 1. c. 1. n. 8. Caualer. dec. 158. num. 3.*

65 Debet autem ſententia definitiua, vt valeat ferri in ſcriptis, & recitari à Iudice, *l. fin. vbi DD. C. de Sent. ex breuic. recit. c. fin. de re iud. in 6. Gloſ. in c. 1 §. poſtquam in verb. in ſcriptis, verſ. vigeſimus octauus, de Cenſ. in 6. Veral. dec. 139. p. 3. Rot. dec. 19. de re iud. in no. & dec. 731 n. 4. p. 2 rec.*

66 Et per conſequens debet per Scripturam probari, ſed ſi ſcriptura ſit amiſſa, poteſt probari per Teſtes, tam Sententia, quam caſus amiſſionis *cap. ſicut nobis, vbi DD. & ſignanter, Abb. n. 4. in 3. not. & Felyn. n. 2. de re iud. idem Felyn. in cap. quoniam contra, num. 55. de proba. Bald in l. emancipatione n. 1. C. de fid. Inſtrum. Barboſ. in c. Albericus, n. 2. de Teſtib. Adden. ad Lanfranc. in prax. tit. de Interloc. & appell. ſub lit. A. Rot. deciſ. 19 verſ. præſertim, de re iud. in nou.*

67 Sed nihilominus *Rota d. dec. 19. de re iud in nou.* videtur tenere etiam ſimpliciter, quod Sententia poſſit proba-

Digitized by Google

probari per Teſtes, per text. *in d. c. ſicut nobis de re iud. & in d. c. Albericus de Teſt.*

68 Cum tamen ad validitatem Sententiæ requiratur ſcriptura per text. *in d. c. fin. de re iud. in 6. cum alys prææallegatis*, vt iura iuribus concordentur, textus *in d. c. ſicut nobis*, videtur intelligendus, quando Scriptura fuit amiſſa, prout intelligunt DD. ſupra allegati, textus verò *in d. c. Albericus* videtur intelligendus, quando ſententia fuit à Iudice in ſcriptis recitata coram Teſtibus, ſed non fuit in ſcriptis à Notario redacta, vt innuit *text. ibi, non fuit in ſcriptis redacta*, non enim dicit, quod non fuerit lata, & recitata in ſcriptis, & ob id mandat dicta Teſtium ſuper ea in ſcriptis redigi, vt poſt *Io. Andr.* declarat *Ab. in d. c. Albericus, n. 2. de Teſt.* vel eo quoque caſu ſcriptura, quæ pro forma requiritur, fuerat amiſſa, & ob id eius tenor poteſt probari per Teſtes, vt poſt *Ant. Gomez, ad l. 41. Tauri, num. 2.* notat *Barboſ. in cap. Albericus numer. 2.* vbi alios cumulat docentes quomodo amiſſio ſit probanda.

69 Sufficit igitur, quod ſententia fuerit à Iudice lata, & lecta in ſcriptis, ſed de iure non requiritur in ea ſubſcriptio Iudicis, cum hoc non reperiatur iure cautum, *Verall. dec. 139. p. 3.*

70 Debet inſuper Pars aduerſa ſpecificè, & nominatim citari ad ſententiam definitiuam audiendam, aliàs ſententia non valet, *c. 2. vbi Gloſ. in verbo audiendam, Gemin. in 5. not. & Franc. in 2. not. de dol. & contum. in 6. Clem. ſæpè circa fin. vbi Gloſ. in verbo ad id. & Card. in §. & quia n. 9. & aly de verb. ſignif. Dec. in cap. conſuluit, n. 65. de off. Deleg. & alij quos cumulat, Gabr. de Citat. concl. 3. num. 300. ampl. 100. Vant. de nullit. defect. citat num. 56. Capyc. deciſ. 1. num. 35. Rot. dec. 17. de re iud. in nou. & dec. 191. num. 7. p. 2. & dec. 240. num. 6. & ſeq par. 5. & dec. 141. n. 1. & n. 4. p. 6. recent. Buratt. dec. 18. num. 7.* vbi quod ita fuit ſæpè deciſum, *& dec. 883. n. 4. Caualer. dec. 376. num. 1. & ſeqq. Beltramin. ad Gregor. deciſ. 209 n. 7.*

71 Adeò quod non ſufficiat citatio ad audiendam voluntatem, vel alia ſimilis continens verba æquipollentia, *Roman. conſ. 369. num. 8. Gonzal. ad reg. 8. in annot. contr. null. n. 116. Rota dec. 18. n. 2. p. 1. dec. 486. n. 7. p. 2. & dec. 141. n. 2. & n. 4. & ſeq. p. 6. recen. Greg. dec. 109. n. 4. Caualer. dec. 376. num. 2.*

72 Suppletur tamen defectus huiuſmodi citationis ex præſentia partis, quæ debebat citari, *Gabr. de Citat. concl. 1. n. 413. Vant. de nullit. defect. citat. n. 17. Rot. dec. 357. num. 2. p. 3. & dec. 144. n. 8. p. 4. & dec. 406. n. 1. p. 5. recent. Greg. deciſ. 576. num. 1. & ibi Beltramin. num 5. Caualer. deciſ. 117. n. 1.* & per monitionem Iudicis Partibus præſentibus facta, *Caſſad. dec. 2. de iud. Verall. dec. 293. p. 3. Rot. dec. 37. n. 11. p. 6. recent.*

73 Sed hoc non procederet, ſi conſtaret de dicta præſentia ad alium diuerſum finem, *Gabr. de Citat. concluſ. 1. numer. 413. Beltram. ad Greg. d. dec. 576. num. 15. & ſeq.* vbi

74 † quod præſentia probatur ex atteſtatione Notarij, qui ſtatim ſententiam intimauit, vel ex appellatione à Parte incontinenti interpoſita.

Defectus tamen citationis ex aduerſo emanatæ non poteſt alteri parti nocere, *Rot. dec. 100. nu. 4. p. 2 recent. & in Romana pecuniaria, 17. Martij 1645. coram R. P. D. Corrado, §. Non obſtat denique.*

75 Cæterum ſententia lata contra Hæredem legitimè citatum præiudicat Fideicommiſſario non citato, de cuius intereſſe non principaliter agitur, ſed ſecundariò, *l. ſi Patroni, §. actiones vbi Bart. ff. ad Sen. conſ. Trebell. l. Filius familias, §. Diui, vbi Imol. n. 18. Alex num. 8. Iaſ. in prima lect. n. 49 & in ſecunda lect. num. 63. Rip. numer. 60. & ſeq. vbi de communi, ff. de legat. 1. Alex. in l. ſæpe num. 30. ff de re iud. Butr. in conſ. 174. n. 10 lib. 1. & conſ. 202. n. 15 ibi de communi lib. 2. Dec. conſ. 342. n. 7. verſ. & euidentes, Bero. conſ. 102 num. 46. lib. 2. Alex. conſ. 159 n. 2. & ſeq. lib. 2. Couar. pract. quæſt. c. 13. n. 6. verſ. & tamen ex aduerſo. Gabr. de Citat. concl. 1. n. 321. verſ. contrarium, vbi de communi Aſyn. in praxi §. 7. cap. 5. verſ. 2. fallit. n. 1. in fin. & n. 2. vbi de communi Phanuc. de Inuent. p. 5. n. 25. & ſeqq. Oſaſc. deciſ. 157. n. 5. & n. 15.*

76 Quod eo magis procedit, quando prætendens ius ſecundario, habet ius non re ipſa, ſed ſpe tantum, *Felyn. in cap. quamuis, n. 16. de re iud. Alex. in d. l. ſæpè, num. 15. verſ. ſimiliter, & num. 27. verſ. non obſtat, ff. de re iud. Rimin. iun. conſil. 140. n. 73 lib. 2. Soccin. iun. conſ. 181. n. 94. lib. 2.*

77 Sed concluſio primò non procedit, quando quis non fuit citatus pro ſuo intereſſe, ſaltem per generale proclama, *Bart. in l. ſi eo tempore num. 2. Cod. de remiſſ. pignor. Angel. in l. ſi perſuſſorio, num. 2. ff. de appell. Alex. in l. ſi de vno quoque, num. 17. ff. de re iud. Soccin. ſen. in l. cum Filius familias num. 12. ff. de verbor. oblig. Dec. in l. in iure Ciuili, num. 4. ff. de reg. iur. Iaſ. in leg. nè quicquam, num. 36. ff. de offic. Proconſ. & in l. decem, num. 41. ff. de verb. oblig. Felyn. in cap. fin. num. 5. de maior. & obed. Gabr. conſ. 42. n. 26. & ſeq. lib. 2. Curt. iun. conſ. 23. num. 8. lib. 1. Soccin. Iun. conſ. 171. num. 97 lib. 2. Dec. conſ. 445. num. 32. Capyc. dec. 107. num. 4. & num. 9. verſ. tamen, Accbill. dec. 5. dec. 6. de dol. & contum. & dec. 3. de iud.* vbi quod hoc non habet Contradictorem, *Put. deciſ. 9. de re iud. & deciſ. 91. num. 2. & ſeqq. lib. 3.* vbi in fin. dicit quod iſta opinio non habet Contradictorem, & quod ab ea vti communi non eſt in iudicando recedendum, *Coccin. dec. 449. n. 3.* vbi quod hanc opinionem ſeruat Rota.

Qui quidem DD. loquuntur, vt plurimum de habente intereſſe ſecundario, Verum *Socc. Iun. Acchil. & Put.* loquuntur in ſpecie de Fideicommiſſario.

78 Vel ſaltem non procedit concluſio, niſi habens intereſſe ſecundario ſciuerit cauſam agitari, nàm ſcientia huiuſmodi æquipollet citationi, & probatur ex conſtitutione Procuratoris *Acchil. dec. 5. de dol. & cont. Coccin. dec. 449. nu. 5. & ſeq.*

79 Citatio tamen contra pupillum, vel Minorem pro ſuo intereſſe per proclama, quinimò nec citatio ſpecialis, nec ſcientia ſufficit, ad hoc vt Sententia illi præiudicet, quia debet vlterius dari illi Curator ad lites, qui illum defendat, *Gabr. conſilio 42. numer. 27. & ſeq. libro 2. Acchill. deciſ. 5. & deciſ. 6. de dol. & contum.*

80 Alias Sententia quomodocumque lata contra Pupillum, vel Minorem indefenſum, pro quo Nemo comparuit, eſt ipſo iure nulla, *l. cum & Minores, vbi DD. Cod. ſi aduerſ. rem iud. l. contra Pupillum, ff. de re iud. Marcheſ. de Commiſſ. Sanat. nullit. par. 3. §. 3. num. 111. fol. 72. Creſcen. deciſ. 9. de Sent. & re iud. Put. deciſ. 306. num. 5. & 10. lib. 2. Rot. dec. 63. num. 4. par. 2. recent. & in Cortonen. bonorum, 28. Iunij 1589. coram bon. mem. Cardinali Platto, quæ eſt dec. 104. par. 4. diuerſ. & deciſ. 40 poſt conſ. crim. Farin. lib. 2. & in Romana Spolij, 17. Februarij, & 8. Iunij 1617. coram Sanctiſſ. D. N. Innocentio X. Greg. dec. 485. num. 5. & dec. 574. num. 2. & ibi Beltramin. ſub lit. A. Buratt. deciſ. 440. n. 1. & deciſ. 627. num. 7.*

81 Etiamſi Sententia ſit lata per Contradictas, quia contra Pupillos, vel Minores hoc modo ferri nequit, niſi eas ad lites Curatore dato, *Ant. Ang. in repert. ſub tit. de contum. ibi per contradictas, num. 1. Marcheſ. de Commiſſ. Sanat. null. dicta part. 3. §. 3. numer. 111. fol. 72. Gabr. conſ. 42. numer. 28. lib. 2. Creſcent. dict. dec. 9. de Sent. & re iud. Achil. d. deciſ. 6. de dol. & contum Gregor. deciſ. 485. num. 6.*

82 Sed hoc primò non procedit, quando Sententia eſt lata in fauorem Pupilli, vel minoris indefenſi, nàm tunc valet, *leg. non minus, C. de Proc. Vant. de null. defect. mand.*

83 *num. 21. Verall. dec. 147. par. 3.* etiam ſi † ſit lata ſine Curatore, vel cum procuratore minus legitimo, *Rota deciſ. 394. numer. 12. & ſeqq. par. 5. recent. Gregor. deciſ. 464. num. 2.*

84 Secundò non procedit, quando cauſa fuit cum Procuratoribus, & Aduocatis defenſa, *Put. deciſ. 298. lib. 2. in correct. Rota deciſ. 53. num. 4. p. 2. recent. Buratt. dec. 440. num. 1.*

85 Tertiò non procedit, quando ex actis notoriè conſtat minori nullam competere legitimam defenſionem, *Gregor. deciſ. 43. num. 10. & ibi Beltramin. numer. 16. & deciſ. 585. num. 7. Ferentill. ad Buratt. dict. deciſ. 440. num. 9.*

86 Quartò non procedit, quando Curator deputatus in Iudicio ad minorem defendendum comparuit, licèt nihil allegauerit, *Greg. d. dec. 43. n. 12.* Sed ſi Tutor, vel Cu-

87 rator fuit citatus, ſed nunquàm comparuit, Sententia lata non ſuſtinetur, *Beltramin. ad Greg. d. dec. 43. num. 16. ſub lit. B.*

Digitized by Google

ſub lit. B. vbi quod ita fuit deciſum *in Romana de Olphis, 25. Octobris 1613. coram bon. mem. Coccino Decano.*

88 Secundò concluſio, quod Sententia præiudicet non citato de cuius intereſſe non principaliter agitur, ſed ſecundariò, & in conſequentiam, non procedit ad effectum, vt ille non poſſit appellare à die notitiæ, *Rip. in leg. Filius familias, §. Diui, n. 62 ff. de leg. 1. Alex. in l. ſæpè num. 83. in fine, ff. de re iud. Felyn. in cap. cum ſuper, num. 11. de re iud. Arius Pinell. in l. prima in 3. par. num. 49. verſ. 3. limita, C. de bon. matern. Put. dec. 91. num. 3. & ſeq. lib. 3.* quini-

89 mò † tenetur à die notitiæ appellare, *Put. deciſ. 9. de re iud.*

Tertiò non procedit ad effectum, vt non poſſit dicere principaliter, vt infra, de nullitate, & impedire exequutionem, latè *Scacc. de Appellat. q. 19. rem. 1. concl. 4. nu. 25. & ſeqq. nu. 38. n. 70. & ſeqq. & nu. 90.*

Obſeruatio.

90 Standum in deciſis, licèt enim Inhibitio, non ad inſtantiam Hæredis, ſed Fideicommiſſarij, qui non poteſt agere ante diem reſtitutionis non purificato Fideicommiſſo, emanauerit, non tamen eſt moderanda, quia Fideicommiſſarius non agit ad bona, ſed ad defenſionem bonorum Fideicommiſſo ſubiectorum, & certum eſt eum poſſe defendere bona, ad ipſum peruentura, circa quæ per actum de præſenti poteſt ſibi inferri præiudi-

91 cium, *l. 3. §. ſi quid, ff. de Minor. Menoch. conſ. 501. n. 12. & ſeqq. Cephal. conſil. 676. numer. 15.* cum alijs cumulatis per *Fuſar. q. 622. n. 21. Peregr. de Fideic. art. 41. nu. 6. verſ. ſeptimo concedenda.*

92 De Fideicommiſſo etenim, & ſic de intereſſe Fideicommiſſarij, conſtat ex publico Inſtrumento Teſtamenti, quod facit probationem probatam, rem claram, & manifeſtam, *Dec. in l. 1. ff. de nou. oper. nunc. Crauett. conſil. 10. num. 70. Maſcar. de probat. concluſ. 609. num. 1. Mantic. dec. 166. n. 12. Greg. dec. 180. num. 1.*

93 Similiter intereſſe eſt clarum, quia Aduerſarius prætendit exigere ex bonis Fideicommittentis creditum, quod Fideicommittens ſoluere non tenebatur, cum adiuiſſet Hæreditatem Debitoris dicti Aduerſarij cum beneficio inuentarij, & diſtribuiſſet totam illius Hæreditatem quibus de Iure, certum eſt autem quod Hæres beneficiatus non tenetur vltra vires Hæreditarias, *l. fin. C. de Iur. delib.* vbi omnes, & nouiſſimè *Monticul. n. 147. Pariſ. conſ. 33. n. 49. & ſeqq. lib. 3. Roland. conſ. 44. n. 6. lib. 3. Mantic. dec. 326. n. 3. Rota dec. 326. num. 1. part. 2. recent. Coccin. dec. 8. nu. 4. & dec. 151. n. 2.*

94 Nec ceſſat huiuſmodi intereſſe, ex quo Aduerſarius agit contra Hæredem Fideicommittentis actione perſonali, non autem contra bona.

Quia ſpecificè egit contra Hæredem, vndè petitio tota qualificatur ab illo verbo, hæredem, ac per conſequens afficit hæreditatem, & bona hæreditaria, quo caſu actio potius in rem ſcripta dici debet.

95 Prout etiam non diminuitur hoc intereſſe ex eo, quod licèt bona Fideicommittentis occaſione dictæ litis ſubhaſtarentur, & diſtraherentur, poſſet Fideicommiſſarius tempore purificati fideicommiſſi agere contra poſſeſſores dd. bonorum ad illorum recuperationem. Quia intereſt ipſius fideicommiſſarij plurimum, nè dicta bona dilapidentur, ſed potius integra, & ſimul vnita conſeruentur ad hoc, vt veniente caſu reſtitutionis, poſſit illorum poſſeſſionem facilius ingredi, & non ſit ei neceſſe agere contra Tertios, authore Prætore, poſſidentes, quo caſu vel forte bona non poſſet recuperare, vel ſaltem niſi poſt longam litem cum magnis impenſis, incommodis, & laboribus.

96 Nec releuat, quod fideicommiſſarius, veniens ad cauſam vti tertius, debet venire in ſtatu, & terminis coram Iudice ſeculari, Tùm quia poteſt, & debet agere coram Iudice Eccleſiaſtico ſuper incidente ſpirituali, in quo Laicus non habet iuriſdictionem, *Cap. ſi Iudex laicus, vbi Gloſ. in verbo ſpirituale, de ſent. excomm. in 6.*

97 Tùm † etiam quia procederet obiectum, ſi veniret ad cauſam ad defendendum Hæredem, vel adhærendo iudicio per eum, vel contra eum moto, ſed ſecus eſt quando fideicommiſſarius pro eius principali intereſſe de per ſe principaliter, & ex integro intentat Iudicium, nullatenus ab alio dependens, quia hoc caſu competit illi facultas dicendi principaliter de nullitate ex defectu iuriſdictionis, & impediendi exequutionem etiam ſi hæres illam retardare non valeret, ex cumulatis per *Scacc. de Appell. q. 19. rem. 1. concl. 4. num. 25. & ſeqq. num. 38. nu. 70. verſ. ſecundus caſus, n. 72. in fin. & n. 9.*

98 Quod procedit, etiamſi Iudex habuiſſet ab initio iuriſdictionem, quæ poſtea defeciſſet, prout de communi, & Rotali opinione teſtatur *Aret. conſ. 75. nu. 10. col. 3.*

99 Et quod quando quis mouet iudicium pro ſuo principali intereſſe, poſſit deducere omnia ſua priuilegia, non obſtante *lege venditor, ff. de iud.* & ceſſet hoc caſu d. legis diſpoſitio, *Bart. in l. prima, num. 6. C. vbi in rem act. & in l. Prætor ait, §. 1. ff. rem. rat. hab. Bald. in l. 2. nu. 6 Cod. de prec. Imper. offer. Imol. in l. non ſolum, § quod vulgo, nu. 4. ff. de vſucap. Ang. in §. actionum, n. 10. Inſtit. de act. Abb. in c. vlt. nu. 8. de empt. & vend. Honded. conſ. 25. nu. 19. lib. 1. Dec. conſil. 700. num. 7. Surdus conſ. 36. num. 3. Carol. de Graſſ. de effect. Cleric. effect. 1. nu. 266.*

100 Nec quicquam facit, quod Sententia lata contra Hæredem noceat Fideicommiſſario non citato. Quia vel retorquetur, quia ſi nocet, debet ille audiri, nè alias Sententia afferat præiudicium irreparabile, vel non prohibetur agere & dicere principaliter de nullitate, ex præallegatis, & ſententia nulla, defectu iuriſdictionis omnimodo, nullum producit effectum, vel etiam ſecundum opinionem, quam ſeruat Rota, ſententia lata contra Hæredem non nocet ſubſtituto, niſi quatenus fuerit aliquo modo citatus, *Capyc. dec. 107. nu. 4. Put. dec. 91. lib. 3.*

101 *Achill. de Graſſ. dec. 3. de Citat. & dec. 2. de Sent.* ergo † ſi debet citari, debet audiri, etiam viuente Hærede, cum regula ſit, quod omnis Citatus debet audiri *Bart. in l. cum Mulier, nu. 5. verſic. præterea, ff. ſolut. matr. Felyn. in c. cum inter Priorem num. 10. verſic. tradit generaliter, de except.* Quare &c.

Obſeruationes.

102 Sententia verò interloquutoria eſt, quæ fertur ſuper aliquo incidente, vel emergente, intermedia cauſæ, & non terminat negocium principale, *Gloſ. in Clem. ad compeſcenda, in verbo definitiua de ſequeſtr. poſſeſſ. & fruct. Butr. conſil. 6. n. 1. verſic. ad propoſitum, Maran. de ord. iud. in 3. part. ſexta par. princ. act. 1. nu. 2. & ſeq. fol. 151. Guidopap. dec. 12. Coccin. dec. 407. n. 1.*

103 Nec eſt interloquutoria de neceſſitate fere̅da in ſcriptis, ſed ſufficit, quod ſcribatur in actis *Biſignett. deciſ. 1. num. 3. de ſent. & re iud. Rot. dec. 5. de re iud. in antiq.*

104 Sed hoc non procedit, quando agitur de interloquutoria, in qua vertitur magna cauſæ cognitio, quia tunc eſt ferenda in ſcriptis interloquutoria ſicut definitiua, *l. fin. C. de priuil. Scholar. lib. 12. Cyn. in l. 3. de Sent. ex breuic. recit. Rot. d. dec. 5. de re iud. in antiq.*

105 Differt autem in multis Sententia definitiua ab interloquutoria.

Primò, quia per definitiuam definitur negocium principale, per abſolutionem, vel condemnationem, ſed per interloquutoriam non definitur negocium principale, ſed incidens, vel emergens.

Secundò, quia condemnatus de crimine per definitiuam efficitur infamis, ſecus per interloquutoriam.

Tertiò, regulariter appellatione Sententiæ venit definitiua, non interloquutoria.

Quartò, à definitiua datur appellatio, & tota appellatio ſuſpendit exequutionem, ſed ab interloquutoria non appellatur de Iure Ciuili, vel non ſuſpenditur exequutio ante exequutionem.

Quintò, Sententia definitiua non poteſt à Iudice, qui eam tulit, reuocari, ſed interloquutoria poteſt ab eo ante definitiuam reuocari quandocumque.

Sextò, Definitiua, vel vim definitiuæ habens in gradu appellationis poteſt iuſtificari ex nouiter deductis, *Gloſ. in Clemen. Appellanti in Verb. nec proceſſus, & ibi DD. de Appell. Verall. dec. 114. & dec. 115. par. 3 Scacc. de appellat. q. 3. art. 1. n. 1. & q. 11. n. 84. & ſeqq.* ſecus interloquutoria *d. Clem. Appellanti, de Appell. Scacc. d. q. 11. num. 91.* cum alijs allegatis ſupra *par. 1. c. 13. n. 123.*

Septimò, Definitiua non poteſt ferri, niſi parte citata alias non valet, ſecus interloquutoria.

Octauò,

Digitized by Google

Octauò, Definitiua debet ferri in ſcriptis, interloquutoria poteſt ferri ſine ſcriptis.

Nonò A definitiua poteſt appellari ſtatim viua voce, vel poſtea infra decem dies in ſcriptis abſque aliqua expreſſione grauaminis, ſed ab interloquutoria non poteſt appellari, niſi in ſcriptis cum expreſſione grauaminis.

Decimò, condemnatio pœnalis facta per definitiuam durat perpetuo, ſed per interlocutoriam non durat, niſi durante officio Iudicis interloquentis.

Decimoprimò, Definitiua requirit ordinem Iudiciarium, de qua in *l. prolatam, C. de Sent. & in leg. 1. & 2 C. de Sen. ex breui c. recit.* ſecus interloquutoria.

Decimoſecundò, Iudex non poteſt definitiuam latam corrigere, ſecus interloquutoriam.

Decimotertiò, Definitiua producit actionem in factum, interloquutoria, non habens vim definitiuæ, nullam producit actionem.

Has treſdecim differentias inter definitiuam, & interloquutoriam latius conſpicere licet apud *Maran. de ord. Iud. in 3 par. 6 par. prin act. 1. num. 3. cum viginti ſeqq.*

106 Signanter autem Sententia interloquutoria dicitur habere vim definitiuæ, vbicumque illa parat præiudicium in negocio principali, *Bart. in leg. Titio, ff. de accuſ. Guidopap. dec. 12. nu. 2. C. in d. Tuſc lit. S. concl. 112. n. 14.*

107 Sententia tamen ſuper deſertione appellationis interloquutoria, eſt interloquutoria, & ſecundum eius naturam regulatur, & ob id ab ea appellatur in ſcriptis cum expreſſione cauſæ, ſed à Sententia lata ſuper deſertione appellationis à definitiua ſecus, quia eſt definitiua, *Guidop. deciſ.* 11. *num.* 1. vel ſaltem habet vim definitiuæ, & ſecundum eius naturam regulatur, *Guidopap. dec. 12. n. 3.*

108 Sententia denique mixta dicitur illa, quæ participat de vtraque, ſcilicet de definitiua, & de interloquutoria, habetquè vim definitiuæ, & vim interloquutoriæ, *Butr. conſ. 6 num. 4. Guidop. dec. 2 n. 10.*

109 Vnde mixta dicitur ſententia interloquutoria quæ parat damnum irreparabile per definitiuam, *Coccin dec. 407. numer.* 2. vbi quod ab ea datur appellatio, ſicut à definitiua.

Veruntamen de interloquutorijs, tàm habentibus, quàm non habentibus vim definitiuæ, ſatis dictum fuit ſupra *par. 1. q 13 num. 98. cum pluribus ſeqq. ſub lit. L.*

110 Cæterum ſententia definitiua abſolutoria conceditur Reo, vbicumque Actor ſuam intentionem non probauit *l. eum qui dicit, ff. de probat. l. qui accuſare, C. de eden. Rot. dec. 17. num. 1. de iud. in antiq. & dec. 3 de re iud. in nou. Caſſad. dec. 1. nu. 1. & dec. 2. de re iud. Duran. dec.* 280 *nu.* 2. *& deciſ.* 381. *n* 1.

111 Daturque Reo, & Poſſeſſori ex non iure Actoris, *Verall. deciſ. 133. part.* 3. nullum tamen ius tribuit, quia Actore non probante, Reus, etiam ſi nihil præſtet, debet abſolui *cap. vlt. §. ſanè, & ibi Abb. nu 2. de Iureiur. Man. deciſ.*

112 228. *num.* 10 & poteſt † ferri pro Reo abſente, citato ad perſonaliter comparendum, ſi ſe defendit per Procuratorem, & pars hoc ante concluſum in cauſa non oppoſuit, *Rot. dec. 10. de Procurat. in nou. & dec. 7 de re iud. in nou.* ac pro Reo etiam excommunicato abſente, per Procuratorem ſe defendente, *Rot. dict. deciſ. 7. de re iud. in nou.*

113 Soletque, & debet per huiuſmodi abſolutoriam imponi Actori perpetuum ſilentium, *Rot. d. dec. 3 de re iud. in nou. & dec. 17. nu. 1. & ſeqq. de re iud. in antiq. Duran. d. dec. 180. n. 2.*

114 Poteſt autem ferri abſolutoria ab impetitis etiam ob ineptitudinem libelli, vel ob alias diuerſas cauſas perſonales, *Rot dec. 17. n. 2. de re iud. in antiq.* ſeu ob incapacitatem alterius Partis, vel ob alias cauſas, *Caualer. deciſ. 148. num. 3.*

115 Et † ob id non obſtat exceptio rei iudicatæ Agenti de nouo contra alium, loco primi Rei defuncti ſubrogatum, niſi fuiſſet dicto Actori impoſitum perpetuum ſilentium, vel primo intruſo adiudicatum Beneficium, *Rota dict. dec. 18. num. 1. fin. & num. 2. de ſentent. & re iud. in antiq.*

116 Hinc, ſi Sententia abſolutoria ab impetitis totum negotium perimit, poteſt tranſire in iudicatum, itavt non poſſit ſuper illo iure amplius agi, *Neuizan. conſ.* 19. *num* 15. *Caualer. dec. 148. nu 2. in prin.* & in terminis *deciſ. 158. n. 1. & n 3.*

117 Sententia verò abſolutoria lata in Petitorio non obſtat agenti poſſeſſorio adipiſcendæ, *l. & an eadem, § fi. ff. de except. rei iud. Rip. in l. naturaliter, §. nihil in communi, num. 101. ff. de acquir. poſſ. Argel. de acq. poſſeſſ. quaeſt. 2. art. 1. num. 20.*

118 Sed hoc primò non procedit, quando excipiens offert, ſe incontinenti probaturum ſuam exceptionem, *Rip. in d. l. naturaliter, §. nihil commune, num. 101. vbi de communi, ff. de acq. poſſ. Argel. d. q. 2. art. 1. num. 31.*

119 Secundò non procedit quando Reus fuit abſolutus, quia erat dominus, & docet incontinenti de dominio, ſed benè procedit, quando fuit abſolutus, ex quo actor non probauit *Bart. in d. l. naturaliter, §. nihil commune, n. 2 verſ. tertio caſu, ff. de acq. poſſ.*

120 Sed abſolutoria lata in Petitorio ad fauorem Rei benè obſtat agenti poſſeſſorio retinendæ, *Dyn. in cap. qui ad agendum, de reg. iur. in 6. Rip. in d. l. naturaliter, §. nihil commune, nu. 97. vbi de communi, ff. de acquir. poſſ. Menoch. de retin. remed. 3. num. 785. & ſeqq.* vbi de communi teſtatur.

121 Verum hoc non procedit, quando abſolutoria fuit lata, ex quo actor non probauit, ſed benè procedit, quando fuit lata, quia Reus probauit ſe dominum, *Rip. in d. l. naturaliter. §. nihil commune, num. 97. verſ. quid tenendum, ff. de acq. poſſ. Menoch. de retin. d. remed. 3. num. 690. & ſequentibus.*

122 Sic etiam abſolutoria lata in Petitorio parit exceptionem rei iudicatæ in poſſeſſorio recuperandæ, *Rip. in d. l. naturaliter, §. nihil commune, num. 35. & pluribus ſeqq. & nu. 40* vbi de communi contra *Bart.* teſtatur, quam tamen concluſionem idem *Rip.* pertractat ibidem *ſub n. 69. & pluribus ſequentibus, Menoch. de retin. remed 3. nu 686. vbi de communi, & de recup. remed 1. q. 20. num. 233. vbi de communi.*

123 Primò tamen hoc non procedit quando quis ſpoliatus fuit poſt ſententiam, ſecundò non procedit, quandò abſolutoria fuit lata ab obſeruatione iudicij, nam tunc cum Spoliator non probauerit ſe dominum, ſententia non facit Notorium in cauſa dominij, Tertiò non procedit, quando fuit declaratum ſpoliatorem incidiſſe in pœnam, *l. ſi quis in tantam, C. vnde vi, Menoch. de recuper. d. rem. 1. q 20 nu. 263. & ſeqq.*

124 E contra verò ſententia lata in poſſeſſorio non obſtat agenti petitorio, nam in poſſeſſorio proprietas non vertitur, *l. & an eadem, §. fin. ff. de except. rei iud. Rip. in leg. naturaliter, §. nihil commune, n. 103 ff. de acq. poſſ. Menoch. de retinen. remed. 3. nu. 808.*

125 Sed hoc non procedit, quando poſſeſſorium habet admixtam cauſam proprietatis, *leg. 2. § quadam, ff. de Interd. Rip. in d. §. nihil commune n. 103. vbi de communi, Menoch. de retin dicto remed. 3. n. 806.*

126 Verum hæc limitatio habet locum, quando de dominio fuit in iudicio poſſeſſorio plenè cognitum, alias ſecus *Rip. in dict. §. nihil commune, num. 103. verſ. quid dicendum.*

D Sententia lata ab obſeruatione Iudicij, ſeù inſtantiæ,
127 quam *Specul. d. off. omn. iud. § deſeruit quoque, n. 18. verſ. ſi autem,* abſolutoriam à petitione Iudicij appellat, *Rota* verò *dec. 3. num. 2. de dol. & contum. in nou.* abſolutoriam ab inſtantia nuncupat, non eſt definitiua, ſed interloquutoria, quia non tangit negocium principale, *Gloſs. in leg. harum, in verbo abſoluatur, vbi Bart. ff. ſi ſeru. ven. Bart. in l. Titia, n. 4 ff. de accuſat. Iaſ in l. admonendi, nu 80. de iureiur. & in l. properandum, §. & ſi quidem, n. 16. & ſeq. Cod. de Iud. Caſt. conſ. 272. n 2. lib. 1. & conſ 219. n. 2. lib. 2. Aret. conſ. 119. n. 4 Bolognin. ad Anan. conſ. 9. Couar. var. reſolut. lib. 1. c. 1. n. 8 Maran. de ord Iud. par. 5. n. 50. part. 3. part. 6. prin. act. 1 n 73 Magon. de Lucern 32. nu. 15. & num. 54. Amat. dec. Ferrarien. 60. nu. 9.*

128 Sed hoc procedit, quando ſententia abſolutoria fertur ad obſeruatione iudicij, ob ineptitudinem libelli, tunc enim eſt interlocutoria, at ſi feratur, quia non fuerit probatum, vel quia ſolutum, vel quia occiſus poterat impunè offendi, vel eſt definitiua, vel habet vim definitiuæ, *Bart. in d. l. Titia, n. 4. ff. de accuſ. Anchar. conſ. 16. n. 6.*

Caſtr.

Digitized by Google

Caſtr.d.conſ.272.n.2.lib.1.Couar.var.reſolut.d.lib.1.c.1.n.8.de communi.

129 Verumtamen quod abſolutoria ab obſeruatione iudicij,etiam ob libelli ineptitudinem, habeat vim definitiuæ,tradit Abb.in cap.ad diſſoluendum,in primo not.n.2.de deſponſ.Impub.quem poſt Felyn.in cap.examinata.n.17.verſ. adde etiam his de iud. ſequuta eſt Rota apud Creſc.dec.6.n.1. & ſeqq.de appel. nam cum merè,& propriè interloquutoria dicatur illa , quæ fertur inter principium, & finem cauſæ,ac illa,quæ expectat aliam definitiuam poſt ſe,& iſta non ſit talis, imò diffiniat iudicium, & abſoluat , ob id videtur participare de definitiua , & magis videtur mixta,quàm merè interloquutoria,Creſc.d. dec.6.n,3.& ſeq.de appell.

130 Proindè à ſententia ab obſeruatione iudicij datur appellatio Bar.in d.l.Titia,n.5.verſ.quæro vtrum,ff.de accuſ.Magon.d.dec.Lucen.33.n.54.

131 Quod procedere etiam in ſententia lata ab obſeruatione iudicij ob libelli ineptitudinem, adeò,vt poſſit ab ea appellari viua voce,ſicut definitiua,tenet Abb. in d.c. ad diſſoluendum,in 1.not.de deſponſ.impub.quem ſequitur Creſc.d.dec.6.num.6.de appell. licèt non definit Tenentes contrarium .

132 Primò autem ferenda eſt abſolutoria ab obſeruatione,ſeù ab inſtantia iudicij, & actor condemnandus in expenſis,quando libellus eſt ita ineptus,vt ex narratis, quæ actio intentata fuerit, depræhendi non poſſit, Specul. de offic.omnium iud.§.deſeruit quoque num. 16. verſ. item abſoluit,& n 18.verſ.ſi autem Caſtr.conſ.272.nu. 2.verſ.ex his lib.1.Aretin.conſ.119.n.4.Alex.conſ.152.in cauſa n.4.verſ.tertio,& n.5.lib.6.Marant de ord iud.p.5.princip. nu.50.Couar.var.reſol.lib.1.c.1.n.8.Saluſt.Tib.in prax.lib.2.c.20.nu 6.verſ.Item quando Rota Genuen.dec.43.num.5.& ſeqq. vbi quod hoc procedit, ſiuè ineptitudo proueniat ex carentia actionis, vel ex defectu ſolemnitatis ſubſtantialis,vel alio ſimili modo .

133 Secundò quando actor mouit iudicium, & poſteà nec illud proſequutus, vel litem conteſtatus fuit, nec aliquid probauit,nàm eo contumace,Reus venit abſoluendus ab obſeruatione iudicij Marant.de ordin.iudic.part.5.num.49.

134 Tertiò quando Iudex primæ inſtantiæ tulit ſententiam ſuper proceſſu inualido , nam Iudex appellationis poteſt reum , ſaluo iure iterum agendi , abſoluere , Cap. cum dilecti,vbi Gloſ.in verbo quæſtione,& Abb.num.4. de empt.& vend.Alex.conſ.79.num.3.lib.2.quos refert,& ſequitur Saluſt.Tib.lib.2 c.20.nu.6.poſt Maran.de ord.iud.d.p.5.n.51.Rota Genuen.d.dec.43.n.3.

135 Quartò quando lite conteſtata , vel pro conteſtata habita actor ſe abſentat , tunc enim ſi nec actor, nec etiam reus aliquid releuans probauit.abſoluitur reus ab obſeruatione Maran.d.p.5.nu.52. Adden. ad Matheſil.ſing.17.nu.2.Rota Genuen.d.dec.43.n.2.

136 Sed hoc primò non procedit quando eſt fabricatus hinc inde proceſſus, tunc enim,licèt actor nihil releuans probauerit, reus eſt abſoluendus definitiuè non ab inſtantia iudicij tantum, Adden.ad Matheſil.d.ſing.17.n.2.verſ.ſi verò.

137 Secundò non procedit,quando à Iudice fuiſſet actori præfixus terminus ad probandum, vel delegans mandaſſet terminari cauſam infra certum terminum, nàm, præfixis debitis terminis ferenda eſt abſolutoria definitiua ad fauorem rei , ſi actor non probauerit , Neuizan.conſ.19.n.15.Mattheſil.d.ſing.17.nota quod,n.2,verſ.ſecus ſi terminus Maran.d.p.5.n.52. verſ.ſi autem.

138 Tertiò non procedit,quando reus aſſumpſit in ſe nihilominus onus probandi, nam, ſi productis Iuribus , & conflato proceſſu , Iudici de cauſa liquet , poterit pro actore , vel pro reo definitiuam proferre ſententiam , alias,ſi ei non liqueat, abſoluet reum ab obſeruatione iudicij, Maran.d.p.5.n.52. verſ.ſi verò Reus.

139 Quintò fertur ſententia abſolutoria ab obſeruatione Iudicij , quando reus conuentus ſoluit ante ſententiam,pendente tamen iudicio,§.fin. & ibi Gloſ. in verbo abſoluere,& tradunt etiam DD.Inſt. de perpet. & tempor. act.Bart.in l.Titia,num.4 ff.de accuſ. Iaſ. in leg. properandum,§.& ſi quidem n.17.Cod.de iud,Maran. de ord. Iud. d.p.5.num 54. vbi quod hæc ſententia habet vim definitiuæ.

140 Sextò fertur,quando eſt perempta inſtantia per l. eum quem temerè,ff.de iud.tenet And. de Iſern. in conſt. ſponte volentibus, Aſin.in prax.§ 2.c 15.n.15.verſ.Præterea, Marant.de ord.Iud.d.p.5.n.59. vbi quod periculum expenſarum ſpectat ad actorem , cuius negligentia inſtantia perijt, Rota Genuen.d.dec.43.n.4.

141 Deniquè fertur, quando occiſus poterat impunè offendi Bart.in d.l.Titia,nu.4.ff de accuſ.vbi quod hęc ſententia eſt definitiua , quia imponit finem controuerſiæ , Magon.deciſ.Lucen.132.num.54.

142 Cœterum abſolutoria ab obſeruatione iudicij præſeruat iura actori in alio iudicio, & non perimit regulariter negocium principale,l. & poſt edictum,§.circumducto,ff.de iudic.c.examinata,& ibi gloſſ. in verb. non temerè, de iud.gloſ.in l. properandum,§ & ſi quidem,in verbo ab obſeruatione,C.de iud.Bart.in l.Titia,nu.4 & ſeq.ff.de accuſ.Abb.in c.examinata,n.22.verſ.dic ergo,de iud.Franc. in c.cum ceſſante,& c.fin.de appell.Bald.in l.proponendum, §.& ſi quidem,nu.19.C.de re iud.Maran.de ord.iud.d.p.5.n.52.verſ.& vtilitas,& p.3.6.p.princ.act.1.nu.33.Rot. Genuen.d.dec.43 nu.4.

143 Vndè differt abſolutoria ab obſeruatione iudicij ab abſolutoria rei,quia actor non probauit,quia hæc eſt definitiua , quæ tranſit in iudicatum , & tollit viam agendi de nouo, ſecus abſolutoria ab obſeruatione iudicij, Iaſ. in l.admonendi n.70.& ſeq ff.de iur.iur.& in leg properandum,§.& ſi quidem,n.18.C.de iur.Maran.de ord.iud.p.5.n.2.verſ.& vtilitas,Couar.var.reſolut.lib.1.num. 8. Aſin. in prax §.2 c.15.n 20. & ſeq.

144 Per abſolutoriam verò ab obſeruatione iudicij perimitur inſtantia Felyn.in c.cauſam quæ,il primo nu.29.verſ. item non procedit,de Teſtib Bald.in d.l.properandum,§. & ſi quidem,n.20.C.de iud Maran.de ord.iud.d.p. 5. nu. 62. Aſin.in prax.§.2.c.15.n.30.

145 Ac proindè pereunt omnia acta ordinatoria iudicij,prout libellus, litis conteſtatio, citationes, iuramentum calumniæ, & omnia alia acta iudicij, ſed non acta cauſæ deciſoria , prout ſunt probationes , confeſſiones, Teſtes,& huiuſmodi,Felyn.in d.c. cauſam quæ,il primo,n.29.de Teſt.Bald.in l.properandum,§.& ſi quidem,n.20.C. de iud.Maran.de ord.iud.d.p.5.n.62.Aſin.in prax.d.§.2.c.15.n.1.& n.4.

146 Sed hoc non procedit in actis probatorijs imperfectis , prout ſunt Teſtes non publicati , nam pereunt perempta inſtantia,Bald.in d.l.properandum,§. & ſi quidem num. 20. Sed viui Teſtes ſunt denuò coram Iudice nouæ inſtantiæ inducendi, & examinandi, licèt ſi ſint mortui, poſſint eorum dicta coram d.Iudice nouæ inſtantiæ publicari,vt poſt alios,quos allegat, ſequitur Marant. de ord.iud.d.p.5.n.56.

147 Licèt igitur per abſolutoriam ab obſeruatione iudicij pereat inſtantia,non tamen perit actio Bald. in d. leg. properandum,§.& ſi quidem,num.19.& ibi Iaſ.num.18. C. de Iud.cum alijs ſupra allegatis verſic. cœterum,num. 142. & ſeq.

148 Sed tamen hoc primò non procedit , quando Reus ſoluit ante ſententiam,nàm tunc perit etiam actio, Bart. in l.Titia,n.4.de iud.& in l.Iulianus,n.34.verſic. quandoque quis abſoluitur ab obſeruatione iudicij,ff.de cond.indeb. Bald.in l.properandum,§.& ſi quidem nu.19. verſic.quandoquè,C.de iud.

149 Secundò non procedit , quando abſolutio emanauit virtute exceptionis peremptoriæ , prout tranſactionis , rei iudicatæ,& huiuſmodi Bart.in d l.Iulianus n.43. verſ. quandoquè quis abſoluitur,ff.de cond.indeb.

E Iuramentum in litem ſic dictum fuit, quia non defer-
150 tur, niſi in lite, ſeù occaſione litis terminandæ , Iaſ. in rub.de in lit.iur.n.1.verſ. ſexta,quem ſequitur,Plot. in §. reſtat videre 53.n.2.de in lit.iur.

151 Eſt autem Iuramentum in litem, per iuriſiurandi religionem, iudicis taxatione interueniente , æſtimationis rei controuerſæ ab Actore facta declaratio, vt colligitur ex trad.per Myſing §.actionum n.32.Inſtit.de act. & Plot. in d.§.reſtat.53.n.1.de in lit.iur.

152 Et triplex, ſcilicet ſingularis intereſſe, affectionis, & verita-

Digitized by Google

veritatis, prout tres ſunt æſtimationes, ſcilicet æſtimatio ſecundum ſingularem vtilitatem, æſtimatio ſecundum affectionem, & æſtimatio ſecundum veritatem, *Caſtr. in rubr. de in lit. iur. n. 2. & ibi etiam Iaſ. num. 2. & ſeq. & alij Bolognett. in l. in actionibus, n. 6 ff. de in lit. iur. Menoch. de arbitr. Iud. caſu 207. num. 2. Plot. in d. §. reſtat. 53. num. 3. de in lit. iur.*

153 Iuramentum in litem ſingularis intereſſe dicitur, quando quis ob pecuniam depoſitam non reſtitutam paſſus eſt intereſſe, nàm poteſt iurare in litem contra Depoſitarium, ſua tanti intereſſe, pecuniam ſibi non fuiſſe redditam, *l. nummis, ff. de in lit. iur.*

154 Affectionis dicitur, quando non fuit reſtituta, ſeù data res, ſuper qua poteſt cadere affectio prout eſt liber valoris decem, qui poteſt alicui eſſe charus centum aureis, nam poteſt iurari in litem ſuper huiuſmodi valore iuxta affectionem.

155 Veritatis autem, ſeù communis intereſſe, dicitur illud, quod præſtatur ſuper vero, & communi alicuius rei valore, *Caſt. in d. rub. ff. de in lit. iur. nu. 2. & ibi Iaſ. n. 2. & ſeq. Bologn. in d. l. in actionibus, n. 16 ff de in lit. iur. Menoch. de arbitr. d. caſ. 207. n. 3. & ſeq. & caſu 208 nu. 1. & ſeq Papien. in praxi in form. libell. act. real. § & in florenis n. 25. & ſeq. Maran. de ord. iud. in 2 p. 6. par. prin. act. 9. nu. 6. Plot. in d. §. reſtat. 53. n. 3 de in lit. iur.*

156 Verum quia iuramentum ſingularis intereſſe eſt etiam veritatis, quia iuratur ſuper æſtimatione veræ vtilitatis, ideo iuramentum in litem diuiditur in duas ſpecies, ſcilicet affectionis, & veritatis, *Bolognett. in d. l. in actionibus, nu. 6. in fin. ff de in lit. iur.*

157 Iuramentum in litem affectionis, vt deferri poſſit, tria ſignanter requirit, Primò quod res ſit talis ſuper qua cadat affectio, prout eſt Equus, Liber, vel quid ſimile, nam in quantitate pecuniæ non cadit affectio ob omnimodam ſimilitudinem, & ob id in ea huiuſmodi iuramentum ceſſat, *l. nummis, ff. de in lit. iur. Afflict. dec. 169. n. 7* Secundò quod actio ſit talis ſuper qua poſſit iurari in litem, vt bonæ fidei, vel arbitrij. Tertiò quod adſit dolus Aduerſarij in nolendo reſtituere, *Iaſ. in rubr. ff. de in lit. iur. n. 2. & ibi etiam Caſtr. num. 2. Papien. in form. libell. act. real. §. & in florenis, nu. 25. & ſeq. Menoch. de arbitr. caſu 207 n. 5. & ſeq. Maran de ord. iud. in d. 2. p. 6. par. prin. act. 6. num. 16.*

158 Addit *Menoch. d. caſ. 207. n. 12.* quartum requiſitum, nam vt deferatur huiuſmodi iuramentum, requiritur habilitas Iurantis, quod ſcilicet ſit pubes ſanæ mentis, dominus, vel quaſi, ipſius litis, inſtructus, & alias prout prudens Iudex arbitratus fuerit.

159 Eſt igitur locus Iuramento in litem affectionis in actionibus omnibus bonæ fidei, necnon etiam ſtricti iuris arbitrarijs *Maran. d. act. 9. nu. 16. Plot. in §. 25. num. 1. de in lit. iur.*

160 Sunt autem actiones bonæ fidei ex empto, vendito, locato, conducto, negociorum geſtorum, mandati depoſiti, pro ſocio, tutelæ, commodati, pignoratitia, familiæ herciſcundæ, communi diuidundo, præſcriptis verbis, quæ de æſtimato proponitur, quę ex permutatione competit, & hæreditaria petitio, & de dote, de quibus latè *in §. actionis, & §. ſeq. inſtit. de action.*

161 Stricti iuris verò actiones arbitrariæ ſunt, ſiuè in rem, prout Publicana, Seruiana, quaſi ſeruiana, ſeù hypothecaria, ſiuè in perſonam, vt quod metus cauſa de dolo, de eo quod certo loco, ad exhibendum, & ſimiles, de quibus in *§. præter, & §. ſed iſtæ inſtit. de action.* quæ ideò ſtricti iuris dicuntur, quia non enumerantur inter actiones bonæ fidei in *d. §. actionum, Gloſſ. in d. §. præterea, in verbo actiones in fin. & ibi Addentes* de vera, & communi DD. opinione teſtantur *Inſtit. de action.*

162 Et efficiuntur arbitrariæ omnes illæ actiones, in quibus ad mandatum Iudicis, ſecundum eius præceptum, res in iudicio petita non reſtituitur, *l. qui reſtituere, in fi. ff. de rei vindic. d. § præterea inſtit. de act. Bart. in l. actionibus, n. 10 ff. de in lit. iur. Papien. in form. libel. act. real. §. & in florenis, n 27. verſ. ratio.*

163 Sed ſignanter ad effectum deferendi iuramentum in litem, de quo agitur, efficiuntur arbitrariæ actiones diſtricti iuris, nàm actiones bonæ fidei ſunt exuberantis naturæ, & ob id in eis poteſt Iudex ex illarum natura deferre iuramentum in litem etiam affectionis, Verum in actionibus ſtricti iuris nihil poteſt Iudex vltra id, quod inter partes fuerit expreſsè actum, poſtquàm verò Iudex præcepit, verbigratia, in rei vindicatione, quæ eſt ſtricti iuris, rem reſtitui, tunc ſi Reus non reſtituit, ob eius contumaciam Iudex incipit habere arbitrium, vt poſſit præter naturam actionis deferre iuramentum in litem, etiam affectionis, latè *Iaſ. in d. l. in actionibus nu. 1. cum pluribus ſeq. ff. de in lit. iur.*

194 Cæterum, ſi dolus non fuit commiſſus in non parendo Iudici, ſed in alio, prout in deſinendo poſſidere, tunc defertur iuramentum in litem etiam affectionis in actionibus bonæ fidei, nec non in rem, vel in rem ſcriptis, & arbitrarijs ratione doli præcedentis, ſi res extat in rerum natura, alias ſit diſtinctio inter actiones bonæ fidei, & ſtricti Iuris, nam in actiones bonæ fidei re perempta, non datur Iuramentum in litem affectionis quæ non poteſt cadere in re non extante, & hoc ob æquitatem actionis bonæ fidei ſi res erat eodem modo penes Actorem, peritura, ſed in actionibus ſtricti Iuris ob dolum commiſſum in deſinendo poſſidere defertur Iuramentum affectionis, etiamſi res ſit perempta, & impoſſibilis eius recuperatio, vt per *Arreſt. Caſtr. & alios* tradit *Plo. in d. § 25. n. 2. & ſeqq. de in lit. iur.*

165 Si verò dolus non fuit commiſſus in non parendo Iudici, vel deſinendo poſſidere, ſed tantum à principio contractæ obligationis, tunc niſi dolus fuiſſet à principio commiſſus ob contemptum Iudicis, vel iuriſdictionis, Iuramentum in litem affectionis veritatis habet locum, latè *Plot poſt alios in d §. 25 num. 3. verſ. aut in neutro iſtorum, & n. 4 de in lit. iur.*

166 Iuramentum autem in litem veritatis, ad hoc vt præſtari poſſit, Primò requirit dolum Aduerſarij, nam ſine dolo regulariter non iuratur in litem, *leg. in actionibus, ff. de in lit. iuran gloſ. Bart. & DD. in l. ſemper, §. in hoc interdicto, ff. quod vi, aut clam, Natt. conſ. 79. n 23. Iaſ. in l. in actionibus, n. 39. & ibi Dec. n. 17. vbi de communi, ff. de in lit. iur Papien. in form. libell. act. real. § in Florenis, num. 31. Maran. de ord. iud. in d. 2 par. 6. par. princ. act. 9 n. 16. Plot. in § 4 n. 2 de in lit. iur. Afflict. dec. 360. n. 8. Menoch. de arbitr. caſu 208. n. 1 Caualer. dec. 103. n. 1.*

167 Hinc Primò infertur, quod cum Adminiſtrator, qui librum non exhibet, ſit preſumptiuè doloſus, poteſt contra eum iurari in litem, *Bald. conſ. 152. col. 2. lib. 2. Plot. de in lit. iur. § 5. n. 25. verſ. & tenetur, Saluſt. Tib. lib. 2. capit. 18. num. 12.*

168 Nàm quilibet Adminiſtrator tenetur, non ſolum conficere, ſed etiam exhibere librum, rationis adminiſtrationis per eum geſtæ, *Rolan. conſ. 49. num 2. lib. 1. Menoch. de arbitr. caſu 209. nu. 14. & ſeqq. Plot. in §. 5. nu. 26. de in lit. iur. Saluſt. Tiber. in Prax. lib. 2 c. 18. nu. 9. Rot. in Vrbinaten. redditionis computorum 16. Martij 1601. coram*
169 *bo. me. Card. Lancellotto*, necnon † etiam reddere rationem adminiſtrationis, *l. 1 §. officio, ff. de tut. & rat. diſtrict. cap. qualiter, & quando, il ſecondo de accuſ. Bero. conſ. 191. n 13. lib. 1. Dec. conſ. 177 in cauſa, n. 1. & conſ. 191. in caſu, n. 1. & ſeqq. Menoch d. caſ. 209. nu. 1. & ſeqq. Rot. Genuen. dec. 173. nu. 17. Coccin. dec. 242. nu. 11. & ſeq. Rota in dict. Vrbinaten. redditionis computorum, 16. Martij 1601. coram*
170 *bo. me. Card. Lancellotto*, alias † poteſt contra eum tamquam doloſum iurari in litem, *Verall. dec. 120. p. 2.*

171 Tenetur inſuper reliquatum reſtituere, alias non dicitur reddita ratio, ſed eſſe in dolo. *Soccin. conſ. 24. nu. 37. & ſeqq. verſ. & ideò, lib 4. Rolan. conſ. 49. nu. 2. lib. 1. Bero. conſ. 191. n. 14. lib. 1. Saluſt. Tib. d. lib. 2. c. 18. n. 11.*

172 Similiter, ſi Adminiſtrator non conficit Inuentarium, vel illud minus legitimè conficit, cum ex hoc probetur dolus, poteſt contra eum iurari in litem, ex congeſtis per *Intrigliol. dec. 3. n. 12. & ſeq.*

173 Et generaliter quod in actione ad exhibendum iuretur in litem, probat *text. in § ſi ad exhibendum, tunc gloſs. in verbo condemnandus, & ibi Aret. & alij, inſtit. de offic. Iud.*

174 Excuſaretur tamen Adminiſtrator à confectione libri, & Inuentarij, ſi hæc conficere omiſiſſet ob ſimplicitatem, vel ruſticitatem, vel fuiſset à Domino liberatus, à reddi-

Digitized by Google

redditione rationis, *Menoch. de arbitr. caſu* 208 *nu.* 22. *& ſeq.* Sed teneretur nihilominus reliquatum reſtituere, *Menoch. de arbitr. d. caſu* 209. *n.* 25.

175 Secundò infertur, vt ex eadem ratione doli poſſit iurari in litem in actione Commodati, *l.* 3. *§ in hoc, ff. commod.* ſicut in actione locati *l. ſi cui, ff. locat.* in actione Depoſiti, *Abb. conſ.* 109 *fin. nu.* 4. *lib* 2. necnon in omnibus alijs bonæ fidei iudicijs, in quibus quis tenetur, nedum exhibere, ſed etiam reſtituere, ſi non exibet, vel reſtituit *d. l.* 3. *§. in hoc, ff. commod.*

176 Sed hoc Primò non procedit in contraria Depoſiti, nec in alijs iudicijs contrarijs, niſi quando agitur de fide rupta, *Bart. in l. ſi pignore, §. ſi poſt, ff. de pign. act.*

177 Secundò non procedit in actione ex Teſtamento *leg. in actionibus, §. fin. & l. ſeq ff. de in lit. iur. Gloſs. in d. l. cum Pater, §. fin. in verbo, legato petito, ff ad leg. falcid. Bart in l. qui Concubinam, §. fin. ff de leg.* 3. necnon in petitione Hæreditatis fideicommiſſariæ, bonorum poſſeſſione, & Decreto, ſeu Statuto de continuanda poſſeſſione in Hæredem, quæ ſunt ſtricti iuris, nàm in eis non iuratur iu litem, *Plot. in §* 25. *n.* 10. *de in lit. iur.*

178 Quæ tamen fallentia non habet locum, ſi caſus iſti efficerentur arbitrarij, ob contemptum Iudicis, vel adeſſent copulatiuè difficultas probationis, & dolus, ſeu violentia, nàm tunc etiam in actionibus ex ſtipulatu, ex mutuo, ex teſtamento, & a ijs ſimilibus ſtricti iuris, etiamſi non ſint arbitrariæ, ob contemptum Iudicis, poſſet iurari in litem, *leg in action. verſ planè, ff de in lit. iur. Plot. in d §.* 25. *n.* 10. *in fi. vbi de communi, & in §.* 26. *n.* 1. *de lit. iur. Comitol. dec.* 95. *n.* 2.

179 Tertiò infertur, quod vbicumque quis contemnit reſtituere ad Iudicis præceptum, in omni actione iurari poteſt in litem, *d leg. qui reſtituere in fin ff. de rei vindic. §. præterea, inſt. de act. Bart. in l. ſi cum dos, §. fin. ff. rer. amot. & in l* 4 *§. & ſi quis, ff. fin. regund.*

180 Quartò infertur, quòd ſi Tutor non confecit Inuentarium, vel librum rationum, vel non reddit rationem ſuæ adminiſtrationis, poteſt contra eum, tamquàm contra doloſum, deferri iuramentum in litem *Dec. conſ.* 177. *in cauſa. nu.* 1. *& ſeqq. & conſ.* 191. *in caſu n.* 1. *& ſeqq. Rom conſ.* 118. *Quod primum, & ibi Mandoſ. in verbo iurari*, vbi de communi teſtatur, *Creſcent. deciſ.* 5. *de iur. iur. Verall. dec.* 119. *n* 1 *& ſeqq. p.* 2. Idemque iuris, eſt, ſi inuentarium minus legitimè confecit, nàm paria ſunt inuentarium non facere, & minus legitimè facere, *leg quoties, ff. qui ſatiſd. cog. Bart. conſ.* 150. *n.* 1. *lib.* 1 *Rol. conſ.* 73. *num.* 28. *lib.* 2. Et ob id, ſi Tutor, vel Adminiſtrator, vel Hæres non deſcripſit mobilia per ſigna, cum quantitate, qualitate, & æſtimatione, poterit contra eos iurari in litem, cum Inuentarium ſinè his non ſit legitimè factum, *Plot. de in lit. iur. §.* 5. *n.* 29. *verſ. bona mobilia*, quem ſequitur *Roland. de Inuent p* 3. *§. omittendum quoque non eſt.* Cæterum ex ſola omiſſione æſtimationis Inuentarium Hæredis non vitiari æquius, verius, & receptius eſt, cum non ſit aliqua lege cautum æſtimationem bonorum in Inuentario huiuſmodi requiri, & *l. fin. C. de iur. delib.* hoc non dicat, Vndè, *Corn. in d. l. fin.* meritò reprobat *Salicetum* contrarium tenentem, cum aliud ſit quantitas rerum, aliud quantitas æſtimationis, & eſſe de mente *Bartol. & aliorum*, quod æſtimatio bonorum in Inuentario non requiratur, tradit *Cagnol. in l. ſi quis maior, nu.* 10. *verſ. & primo, C. de tranſact.* vbi quod ita ſeruatur de conſuetudine, & contra *Sal.* etiam tenuit *Iac. de S. Geor. in d. l. fin. § cum notiſſimi in fi. C. de iur. delib. Caſſan in conſuet. Burgund. & Montic. de Inuent.* quos refert, & ſequitur *Phanucc. de Inuent. q* 240 *n.* 31. *in fin.*

Quinimò ipſemet *Salic.* contrariæ Sententiæ ſectator etſi in *l.* 1. *in primo not. C. de Mag. conuen. & in l. Tutores. q.* 8. *C. de admin. Tut.* dicat vnum tantum Inuentarium cum rerum æſtimatione confectum vidiſſe, fatetur tamen huiuſmodi requiſitum in plurimis locis non ſeruari de conſuetudine, vnde cum dictum requiſitum reuera de ſtylo non ſeruetur, vel eſt reponendum inter ea, quæ de generali locorum conſuetudine receſſerunt, de quibus generaliter diximus ſupra *d. par.* 1. *c.* 9. *nu.* 124. *& ſeqq.* vel, ad irritandum Inuentarium in aliquo Tribunali factum, non ſufficit oſtendere vnum, nec etiam plura Inuentaria in eodem Tribunali confecta cum huiuſmodi æſtimatione niſi ſimul doceatur alia Inuentaria ibidem ſine illa confecta fuiſſe irritata *Caualer. dec.* 584. *num.* 5. cum alijs allegatis ſupra *d par.* 1. *c.* 9. *n.* 148.

Et licèt *Natt. conſ.* 575. *n.* 7 dicat huiuſmodi æſtimationem eſſe neceſſariam, ea ratione, nè ſcilicet Hæredes doloſè fraudent Creditores ſupponendo res vilioris pretij, Hæc tamen ratio, vel non eſt magni facienda, cum Hæres in ſpacio 90. dierum ad perficiendum Inuentarium ei à Lege conceſſorum (ſi malignari velit) id nihilominus facere poſſit, iuxtà ſuperiùs tradita *part.* 1. *c* 9. *nu.* 99. *& ſeq.* vel penitus negatur, cum non ſit præſumendus dolus in dubio, ſed debeat ab allegante concludenter probari, *leg. dolum, ff. de dol. l quoties, §. qui dolo, ff. de probat. Crau. conſ.* 8. *n.* 1. *Honded. conſ.* 53. *n.* 16. *l. b.* 1. *Magon deciſ. Flor.* 76. *n.* 4 *& ſeq.*

Valor verò bonorum ex illorum exhibitione patebit, ſi de eo dubitari contingat, vt poſt *Caſtren. conſ.* 213. *Supradicta, in* 3. *dubio in antiq.* tradit *Phanuc. de inuent. d. q.* 240. *nu* 31. *in fin.* vel elici poterit, arbitrio Peritorum, ex ipſa deſcriptione quantitatis rerum, quam Iuſtinianus exigit in Inuentario Hæredis *in d. leg. fin §. ſin autem dubius, ibi quantitas rerum, C. de iure delib.* nam qui ſolemnitates à Iuſtiniano requiſitas obſeruauit, non tenetur vltra vires Hæreditarias, *d. l fin. & ſi præfatam*, & ob id *d. l fi.* retorquetur contra *Salicetum, & ſequaces*, tunc enim non poteſt in Hærede præſumi fraus, aut dolus, cum fecerit quod Lex iuſſit, & eo minus ſi Inuentarium eſt factum apud acta Iudicialia, *l omnium, Cod. de teſtam.* cum alijs latius cumulatis ſupra, *par.* 1. *c.* 9. *n.* 90.

Et ideo, dolo in Hærede ceſſante, non poterit contra eum iurari in litem, cum ſit ſpeciale, vt poſſit ob culpam ſine dolo iurari in litem contra Tutorem, *Bart. conſ.* 150. *n.* 4. *lib* 1. cum alijs inferius allegandis, *n.* 187.

Plotus tamen videtur ſupponere Inuentarium Hæredis, de quo ſupra, in reliquis aliquo modo valere, alias ſi Hæres ad omnia debita, & legata indefinitè vltra vires Hæreditarias teneretur. Iuramentum in litem inſeruiret de vento, & eius opinio eſſet ſuperflua, & fruſtratoria, vt patet ad ſenſum.

Quod ſi Hæres in caſu, in quo ſola deeſt æſtimatio in Inuentario, in cæteris remanet priuilegiatus, non multum intereſſe videtur, an mobilia deſcripta, quæ non exhibentur, vt ſupra, æſtimentur arbitrio Peritorum, vt diximus, vel medio Iuramento in litem, quia vltra alia requiſita, de quibus ſupra, *n* 166 *& ſeq.* debet ante d. Iuramentum præcedere taxa Iudicis, ad Praxim ſuperius traditam *n.* 24. *& ſeq. & n.* 28. *& inferius, n.* 124.

Sed Nos in hac æſtimationis materia ſic diſtinguemus, Nàm aut deficit ſola æſtimatio mobilium in Inuentario, & Inuentarium valet iuxta opinionem *Corn. Cagnol & ſequacium*, aut deeſt non ſolum æſtimatio, ſed etiam qualitas, & quantitas, ſeu menſura, & tunc, aut adeſt Stylus non apponendi huiuſmodi requiſita in Inuentario, & Inuentarium pariter valet, ex cumulatis ſupra *par.* 1. *c.* 9. *n.* 144. *& ſeqq. & nu.* 176 *& ſeq.* aut d. Stylus non adeſt, & tunc aut dicta requiſita fuerunt omiſſa doloſè, & in fraudem, & conſtat de dolo, & poteſt procedere opinio *Plot. & Rolan.* vt Inuentarium non valeat, aut omiſſio huiuſmodi non fuit doloſa, & de dolo non conſtat, & tunc ceſſante dolo per dictam omiſſionem Inuentarium non vitiari, & Hæredem ſine dolo illius beneficium non amittere, decidit in terminis *Rot. in Romana Cenſus de Carauaſchinis*, 22. *Iunij* 1609. *coram bon. mem. Penia, in § quando opponebatur, vt inferius dec.* 45. *nu.* 11. *& ſeqq.* vbi Vaſa argentea, Anuli, Gemmæ, & Margaritæ illis deſignationibus, ſeu requiſitis carebant, & nihilominus fuit reſolutum pro validitate Inuentarij.

Dolus autem de Iure non præſumitur, niſi probetur, ex allegatis ſupra, *& in d. Romana de Carauaſchinis*, & penitus excluditur in Muliere, in Minore, in Viro probo, & Perſona bonæ qualitatis, nec non quando agitur de bonis ſtabilibus, & ex proteſtatione de addendo omiſſa, & ex alijs cauſis, & in alijs caſibus ex cumulatis per *Rot. in d. Romana Cenſus de Carauaſchinis, & latius ſupra par.* 1. *c.* 9. *n.* 62. *& ſeqq. & nu.* 183.

181 Quintò infertur, vt contra Mendacem poſſit iurari in litem,

in litem, nam ex mendacio probatur dolus, *leg. & eleganter §. idem Pomponius, l. ſi quis affirmauerit, §. 1. l. quod venditor, §. 1. ff de dol. l. falſus, §. ſi quis, ff. de furt. Plot. in §. 37. n. 1. & ſeqq. & nu. 10. & ſeqq. de in lit. iur.*

182 Sed hoc non procedit, quando aliqua ratione Mendax poteſt excuſari, ex quo putauit dicere veritatem, *Plot. in dict. § 37 num. 16* vbi alias cumulat authoritates.

183 Sextò infertur, quod pariter contra Conſocium, Conſortem, Cohæredem, Condominum, & alium, qui adminiſtrauit abſque inuentario, ex libro rationum, iurari poſſit in litem ſuper quantitate, qualitate, & pretio rerum, præmiſſa tamen Iudicis taxatione, ſecundum qualitatem Perſonarum, vt poſt alios, quos allegat, tradit *Plot. in §. 13. num. 5. & ſeqq.* vbi hoc pluribus modis limitat.

184 Septimò infertur, quod quando quis tenetur exhibere, vel reſtituere, datur iuramentum in litem ſuper damnis, expenſis, & intereſſe, qualitate, quantitate, & pretio rerum, licet dicat eas amiſiſſe, *Bald. conſil. 80. lib. 3. Ruin. conſ. 54. num. 13. in leg. fin. ibi. quia, lib. 1.* cum alijs, quos ſequitur *Plot. in §. 48. num. 13. de in lit. iur.*

185 Octauò infertur, quod in contractibus, & actionibus omnibus bonæ fidei, de quibus ſupra *verſic. ſunt autem, num. 160* in quibus iudex poteſt procedere de bono, & æquo, vbi adeſt dolus in qualibet ex prædictis actionibus poteſt ſuper damnis, expenſis, & intereſſe deferre iuramentum in litem veritatis Actori, vel parti aduerſæ contra alteram Partem doloſam, *Plot. in §. 4. n. 52. vbi de communi, de in lit. iuran.*

186 Nonò infertur, quod ob ſolam latam culpam ſine dolo non poteſt contra aliquem iurari in litem, *leg. in actionibus, vbi Gloſ. & DD ff. de in lit. iur. Ruin. conſil. 54. Circa n. 14. in princ. lib. 1. Dec. in d. l. in actionibus, num. 17. vbi de communi, ff. de in lit. iur. Plot in § 49. num. 13. vbi de communi, de in lit. iur.*

187 Sed hoc non procedit in actione Tutelæ, & Curæ, in qua iuratur in litem ob culpam contra Tutorem, vel Curatorem etiam ſine dolo, *Bart. conſ. 150. Cum prædicta, n. 4. l. 1.* vbi quod hoc eſt ſpeciale in Tutore, *Plot. in §. 4. nu 85. verſ. notabis perpetuò, & in §. 49. nu 16. de in lit. iur. Afflict. dec. 360 n. 4 & n. 8. Verall. dec. 119 n. 8. par. 2.* Tamen contra Hæredem Tutoris requiritur plena probatio, *leg. 2. §. fin. Cod. de in lit. iur. Bart. d. conſ. 150. num 4. lib. 1.*

188 Decimò infertur, vt eo magis deferatur iuramentum in litem Spoliato contra violentum Spoliatorem, *Veral. dec. 121 par 2.*

189 Decimo primò infertur, quod contra Hæredes, & Tertios poſſeſſores Doloſi, non poteſt iurari in litem, *Natt. conſ. 192. n. 14. Plot. in § 49. nu. 20. de in lit. iur. Capic. dec. 91 nu. 2. Creſc. dec. 5 de iure iur. Laur. dec. Auenionen. 106. n. 2. verſ. contra verò.*

190 Sed hoc non procedit, lite prius cum Defuncto conteſtata, vel pro conteſtata habita in actionibus bonæ fidei, ſi dolus, vel culpa in caſibus, in quibus iuratur ob culpam, fuiſſet commiſſus, vel commiſſa, ante litem conteſtatam, vel quando quis vellet iurare ex dolo Hæredis, *Plot. in d. §. 49. n. 21. de in lit. iur.*

191 Decimo ſecundò denique infertur, quod in actione depoſiti iuratur in litem ratione doli contra Hoſpitem, Cauponem, Nautam, Stabularium, Mulionem, & ſimiles, & quemlibet Cuſtodem, Amicum, & Depoſitarium, qui vel non reſtituit, vel reſtituit apertum, & diſſigillatum Sacculum, Ciſtam, Capſam, Valiſiam, Sarcinulas, vel quid ſimile ſibi clauſum, & ſigillatum conſignatum, ſuper quantitate, qualitate, pretio, valore, & æſtimatione eorum, quæ dicerentur per Deponentem, inde fuiſſe ablata, *l. 1. §. in depoſiti iun. §. ſic iſta, ff. depoſ. Innoc. in c. fin. n. 1. & ſeqq. & ibi Abb. n. 7. vbi de com. quod met cauſ. Bart. in leg in actionibus, nu. 23. & Iaſ. num. 41. vbi de communi, ff. de in lit iur. Archar. conſ. 286 per tot.* & alij, quos latè cumulat, & ſequitur *Plot. in §. 10. nu. 6 vbi etiam de communi, de in lit. iur. Menoch. de arbitr. caſ. 208. num. 26. & ſequentibus.*

192 Dummodo vel clarè conſtet Hoſpitem, Cuſtodem, Depoſitarium, vel alium ex prædictis, aperuiſſe, & ſigilla, vt ſupra, amouiſſe, vel ſaltem probetur Sacculum, Ciſtam, vel aliud, vt ſupra fuiſse conſignatum ſigillatum, & clauſum, nàm dolus ex illa diſſigillatione præſumitur, & ex coniecturis probatur, *l. dolum, C. de dol. Salic. in l. 1. §. ſi ciſta in fin. ff. depoſ. Iaſ. in d. l. in actionibus, num 41. vbi de communi, ff. de in lit. iur Plot. in d. § 10 nu. 6. verſ. & quamuis Gloſs. vbi de communi de in lit. iur. Menoch. d. caſ. 208. nu. 32 & ſeq.*

193 Sed hoc Primò non procedit, quando ille qui conſignauit Sacculum, vel Capſam, vel aliud, vt ſupra, Hoſpiti, Nautæ, ſeù alteri ex prædictis, eſset Hebræus, Hæreticus, Infamis, Periurus, Spurius, Vſurarius, ſeù alius, qui non poſset eſse Teſtis, nam tunc non deferretur ei iuramentum in litem, ſed deberet probare per Teſtes, vt poſt alios, quos allegat, tradit *Plot. in d. § 10. num. 7. de in lit. iur. Menoch. de arbit. d. caſ. 208. n. 43.*

194 Secundò non procedit, quando conſtaret, quod Hoſpes, Nauta, Caupo, Cuſtos, ſeù alius Depoſitarius non aperuit Sacculum, Capſam, vel quid ſimile, vt ſupra, ſed alius ex familia, vel Viator, vel alius, ipſis inſcijs, quia, cum tunc ceſset dolus, non poſset iurari in litem contra Hoſpitem, Cauponem, & ſimiles, ſed volens eos conuenire probare deberet per Teſtes, benè poſset iurare in litem contra prædicta Aperientes, *Bart. in l. 1. §. ſerui, nu 4. & ſeq ff furt. aduerſ. Naut. Caup. Stab. & in l. ne quid, nu. 3. verſ quaero nunc, ff de incend. ruin. & naufr. Salic. in l. 1. §. ſi Ciſta, ff. depoſ. Plot. in d. §. 10. num. 6. in fin. verſ fallit, vbi de in lit. iur.*

195 Tertiò non procedit, quando Sacculum, Ciſta, Capſa, vel quid ſimile erat ita ſigillatum, vt potuerit de per ſe diſſigillari, nàm tunc, concurrente bona qualitate, & fama perſonæ, cui præmiſsa fuerunt conſignata, non poterit iurari in litem, *Plot. in d. §. 10. n. 8. verſ. fallit, vbi Valiſia, de in lit. iur. Menoch. de arbitr. dict. caſ. 208. numer. 36.*

Alias quamplures fallentias cumulat, *Plot. in d. § 10. n. 8. & ſeq. de in lit. iur. & Menoch. d. caſ 208 nu. 36. & ſeqq.* ad quos in facti contingentia vnuſquiſque poterit habere recurſum.

196 Secundò loco vltra dolum, ad hoc, vt iuramentum in litem veritatis deferri poſſit, requiritur difficultas probationis *Gloſs. in l. in actionibus, in verbo planè, in fine, & ibi Bart. n. 22 Iaſ. n. 39 Bolognet. n. 88. ff. de in lit. iur. Natt. conſ. 79. n. 13. Menoch. de arb. caſu 208. n. 1. Papien. in form. libell. act. real. §. & in Florenis, numer. 31. Caualer. deciſ. 103. num. 1.*

197 Tunc autem difficultas probationis adeſse cenſetur, quando res non poteſt ad oculum demonſtrari, *l. in actionibus, vbi Iaſ. n. 40. ff. de in lit. iur.*

198 Sed hoc primò non procedit in actionibus bonæ fidei, in quibus ob ſolum dolum poteſt iurari in litem, etiamſi non adſit aliqua difficultas probationis, *l. nummis, in fin. ff. de in lit. iur. Alex. in l. actionibus, nu. 17. verſ. videtur tamen, & ibi Iaſ. n. 40. verſ limita, ff. de in lit. iur. & alij, quos ſequitur, Plot. in § 4. n. 20 vbi de communi, & in §. 22. n. 1. & in §. 26. nu. 1. de in lit. iur. Seraph. de priuil. iur. priu. 31. n. 96. & ſeq.*

199 Secundò non procedit in actionibus ſtricti iuris arbitrarijs, in quibus pariter ob ſolum dolum iuratur in litem, etiamſi difficultas probationis non adſit, *Plot. in §. 26. numer. 1. verſ. ſed hoc de in lit. iur. Seraph. dict. priuil. 31. num. 98.*

Concurrentibus autem in actionibus bonæ fidei, ſeu in arbitrarijs dolo rei, & difficultate probationis, multo magis poterit iuramentum in litem deferri, *d. l. in actionibus, in fin. & ibi DD. ff. de in lit. iur.* cum alijs cumulatis per *Comitol. dec. 95. n. 2. & ſeqq.*

200 Tertiò requiritur, vt is, qui iurare debet in litem, ſit veriſimiliter informatus; nam non informato, & non habenti notitiam, iuramentum in litem non defertur, *Gloſ. in l. in bonæ fidei, in verbo decidi, verſ. & in prædictis dico, & ibi Bart. num. 4. Cod. de reb. cred. & Iureiur. Ruin. conſ. 35. Quod Sententia, n. 10. lib. 5. Afflict. dec. 169. n. 1. & ſeqq. Plot. qui alios cumulat, in §. 13. nu. 4 & in §. 29. nu. 3. verſ. & limitantur, & in §. 51. num. 6. de in lit. iur. Caualer. dec. 103. nu. 3.*

201 Hæc tamen fallentia non habet locum in informato dicente ſe informatum eorum, quæ à defuncto geſta ſunt, nàm ei defertur iuramentum in litem, etiamſi ſit hæ-

Digitized by Google

ſit hæres, vel ſucceſſor, *Natt. conſ.* 18 *num.* 30. *& conſ.* 202. *num.* 15. *Afflict. dec.* 169. *n* 8. *& ſeq. Laurent. dec. Auenion.* 106. *num.* 1. *verſ. quibus non obſtantibus, Plot. in dicto* §. 29. *num.* 3. *de in lit. iur.*

202 Et in dubio hæres, filins, pater, coniunctus, & etiam extraneus cohabitans cum defuncto, vicinus, & is, cui defunctus ſolebat conferre negocia, præſumitur informatus, ſecus non concurrente aliqua præſumptione, ex qua iurare volens poſſit præſumi informatus, *Plot. d.* §. 29. *n.* 4. *de in lit. iur. Laurent. d. dec. Auenion.* 106. *num.* 1. *verſ. in dubio tamen.*

203 In quibus tamen plurimum arbitrio Iudicis videtur tribuendum, is enim iuxta perſonarum, & rerum qualitates, & factorum contingentias ſe debet regulare, vt diſcernat notitiam veriſimilem, *leg. videamus,* §. *vltimo, verſ. & quidem, ff. de in lit. iur. Menoch. de arbitr. caſu* 207. *num.* 12. *Laurent. dicta dec. Auenion.* 106. *num.* 1. *verſ. & in his. Caualer. deciſ.* 103. *nu.* 6.

204 Quartò requiritur, quod hoc iuramentum deferatur à Iudice, nàm ab alio deferri non poteſt, *l. videamus,* §. *deferre, ff. de in lit. iur.* nec ſpontè à parte præſtatur, aliàs nihil eſt, *d. l. videamus,* §. *deferre, ibi, vel non delato, ff. de in lit. iur. Crau. conſ.* 196. *nu.* 2 *Seccin. conſ.* 120. *Cum ex præſenti, nu.* 4. *verſ. quinto fortius lib.* 1. *Plot. de in lit. iur.* §. 51. *nu.* 2.

205 Sed hoc non procedit, ſi Iudex iuramentum ſpontè præſtitum acceptaret, nàm videretur detuliſse, *Crau. d. conſ.* 196. *n.* 2. *Plot. in d.* §. 51. *n.* 2. *de in lit. iur.*

206 Verumtamen, quicquid ſit in iuramento affectionis, cum in iuramento veritatis taxa Iudicis debeat huiuſmodi iuramentum præcedere, *Auth. poſt iuramentum, C. de iud. Alex. in l. videamus,* §. *deferre, n.* 4. *verſ. in ea, ibi, vbi de communi, ff. de in litem iurando,* cautius videtur iuramentum denuò, præuia taxatione, deferre, *Bald. conſ.* 345. *nu.* 3 *lib.* 2.

207 Quintò requiritur citatio partis, iuxta praxim ſuperius traditam ad *l. de vno quoque, ff. de re iud. Ang. in l. certum,* § *ſi quis Abſentem, n.* 4. *ff. de Confeſs. Plot. in d.* §. 51. *n.* 8. *de in litem iur. vbi de communi, Saluſt. Tiber. in Prax. lib.* 2. *c.* 18. *num.* 2. vbi ponit hanc citandi praxim.

208 Sextò requiritur, quod ille, cui defertur iuramentum non habeat præſumptionem contra ſe, *Bart. in l. inter,* §.
209 *rectè, num.* 2. *& ſeq. ff. de furt.* & † ob id non datur ei, qui præſumitur poſſidere iure familiaritatis ad tex. *in leg. qui iure familiaritatis, vbi Bart. & DD. ff. de ac. poſſ. Plot. in d.* §. 51. *n.* 10. *de in litem iur.*

210 Septimò requiritur, quod iuramentum in litem deferatur, & præſtetur poſt litem conteſtatam, ante tamen, quàm via probationibus omninò præcludatur, & ſic ante concluſionem in cauſa, *Iaſ. in l. admonendi, in* 2. *lect. n.* 10. *ff. de iureiur. Crau. conſ.* 196. *n.* 1. *Marſ. ſing.* 170. *Plot. de in litem iur. d.* §. 51. *nu.* 1.

211 Ob contumaciam tamen in non parendo Iudici in caſu *leg. qui reſtituere, ff. de re iud.* defertur etiam poſt ſententiam, *Abb. conſ.* 109. *Circa factum, num.* 3. *verſ. ad tertium, lib.* 2.

212 Octauò requiritur habilitas ad iurandum, & ob id impubes, furioſus, mentecaptus, & ſimiles ſunt omninò inhabiles ad huiuſmodi iuramentum, ſeù aliud præſtandum, *leg. videamus. in princip. ff. de in lit. iur. Plot. in* §. 50. *numer.* 34. *de in lit. iur. Menoch. de arbitr. caſu* 207. *numer.* 12.

213 Nonò requiritur, quod is, cui iuramentum in litem eſt deferendum |, ſit teſtis integer, & omni exceptione maior, vnde infamis de facto, vel de iure, periurus ob dolum, condemnatus in actione furti, aut ſimili ratione doli, homicida non ad ſui defenſam, inimicus capitalis, ſpurius, concubinarius, blaſphemus, vſurarius, & pauper, cum non ſint teſtes idonei, nec etiam poſsunt in litem iurare, latè *Plot. in dicto* §. 50. *num.* 1. *& pluribus ſeqq. de in lit. iur.*

214 Decimò requiritur, quod ante præſtationem iuramenti in litem præcedat taxa Iudicis, ne aliàs Iudex poſteà taxando in minori ſumma iurantem argueret de periurio, §. *oporteat, in Auth. de Iud. Auth. poſt iuſiurandum, C. de Iud Bart. in l. videamus,* §. *iurare in fin. ff. de in lit. iur. Alex. in d. l. videamus,* §. *deferre, num.* 4. *verſ. in ea ibi, vbi de communi, ff. de in lit. iur. & Bart.* omnes ſequuntur, vt ait *Bolognet. in leg. in actionibus, n.* 90 *ff. de in lit. iur. Iaſ. in l. ſi quando, n.* 20. *C. vnde vi, Bart. conſ.* 150. *n.* 3. *in fi. ibi, taxatione præmiſſa, lib.* 1. *Menoch. de arbitr. caſu* 208. *num.* 5. *Plot. de in lit. iur.* §. 13. *num.* 5. *Saluſt. Tib. in Prax. lib.* 2. *c.* 18. *nu.* 12. vbi ponit hanc Praxim, *Afflict. dec.* 36. *n.* 8. *& ſeq.* vbi quod fuit ita in Sacro Concilio deciſum, *Verall. deciſ.* 121. *num.* 3. *& ſeq. par.* 2. *Comitol. deciſ* 95. *nu.* 2. *& ſeq.*

215 Sed hoc non procedit in iuramento affectionis, nàm in eo taxa Iudicis poteſt etiam ſubſequi iuramentum, tunc enim non arguitur iurans de periurio, ſi Iudex minus taxet, quàm fuerit iuratum, ſed potius iurantis affectio immoderata detegitur, & ita intelligendi ſunt DD. contra concluſionem communem ſuperius firmatam tenentes, & ita etiam procedi text. *in d. l. videamus,* §. *iurare, ff. de in lit. iuran. Bartol. in d. l. videamus,* §. *iurare, in fin. Alex. in eadem, l. videamus,* § *deferre, ff. de in lit. iuran. Iaſ. in l. ſi quando, num.* 20. *C. vnde vi, Menoch. de arbitr. caſu* 207. *n.* 30. vbi tradit hanc Praxim.

216 Poteſt autem iuramentum in litem veritatis deferri, etiam re amplius non extante, *Maran. de ord. iud. in* 2. *p. ſexta princ. act.* 9. *num.* 15. *verſ. tertium, Plot. in* §. 14. *nu.* 3. *de in lit. iur.* vbi quod hoc non procedit in iuramento affectionis, quæ non poteſt cadere in re non extante, quod recipit declarationem, de qua ſupra *verſ. Cæterum, n.* 164.

217 Verum licet tex. *in l. videamus,* §. *iurare, ff. de in lit. iur.* dicat poſse iurari in litem in infinitum, & text. *in l. qui reſtituere,* § *ſi verò ff. de rei vindic.* pariter dicat, in litem ſine taxatione in infinitum iurari poſse; nihilominus valor, ſeù æſtimatio, ſuper qua iuratur in litem, etiam de affectione, non poteſt, nec debet excedere |duplum veræ æſtimationis, & ita per Iudicem dicta æſtimatio eſt, præuia taxatione coarctanda, & text. in *d. l. qui reſtituere,* §. *ſi verò*, qui dicit ſine taxatione, ſcilicet à lege facta, ſed à Iudice facienda, vt per *Gloſ. in d.* § *ſi vero. in verbo vlla taxatione*, infra duplum, vt ſupra, intelligendus eſt, prout coarctat, & intelligit communis, ac receptiſſima DD. opinio, de qua poſt alios teſtatur *Plot. in* § 50. *numer.* 25. *de in lit. iur.*

218 Poſtquam verò Iudex iuramentum in |litem præuia taxatione, detulit, illud amplius retractare non poteſt, §. *oportet. in Auth. de Iudic.*

219 Sed hoc primo non procedit, quando ſubeſt magna cauſa, *leg. videamus.* §. *fin.* ibi vt ex magna cauſa repertis probationibus poſſit, *ff de in lit. iur. Gloſs. in l. fin. in verbo facile. ff eod. tit.*

220 Et dicitur magna cauſa, quando probationes ſuperuenerunt ad fauorem rei, *Gloſs. in d. l. videamus,* §. *vlt. in verbo ex magna cauſa, & in l. fin. in verbo facilè, ff. de in lit. iur. Bologn. in d l. in actionibus, n.* 39 *ff. de in lit. iuran.*

221 Et licet *Bolognetus* videatur tenere, quod hæc fallentia locum habeat in iuramento affectionis, in quo iurans tantum de immoderata affectione redargui poteſt, non autem in iuramento veritatis, quia tunc iurans redargueretur de periurio, nihilominus per text. *in d. l fi. ff. de in lit. iur.* videtur procedere, etiam quando quis de periurio redargueretur. *De periurio eius, qui in litem iurauit* (ſunt verba textus) *quæri facile non ſolet*, ergo ex magna cauſa, hoc eſt, repertis probationibus, poterit iuramentum retractari, etiamſi quis de periurio redargueretur, vt ſentit idem *Bolognet in d. l. in actionibus, ſub nu.* 90. vbi reſpondet *ad tex. in d.* §. *oportet, in Auth. de Iudic.* quod loquitur de iuramento expenſarum, de quibus Iudex præſumitur informatus; Sed melius, ac tutius ad *d.* §. *oportet,* reſponderi poteſt, cum magis communi DD. opinione. vt non procedat nouis probationibus repertis, vt ſic iura iuribus concordentur.

222 Secundò igitur non procedit, quando probaretur poſtea contrarium, vel per euidentiam oculorum, vel per negatiuam coarctatam, vel per inſtrumenta de nouo reperta, ex latè cumulatis per *Plot.* §. 49. *num.* 22. *& ſeqq. de in lit. iur.*

223 Et licet *Bart.* & ſequaces tenuerint, huiuſmodi iuramentum non poſse retractari, etiam per inſtrumenta de nouo reperta, magis tamen communis opinio eſt contra *Bart.* de qua teſtatur *Plot. dict.* §. 49. *numer.* 26. *in fin. de in lit. iur.*

224 Hinc licet à delatione iuramenti in litem non detur appellatio, quia ex eo non oritur actio, prout non oritur ex probatione per teſtes, in cuius locum iuramentum in litem ſucceſſit, *Bart. in l. in actionibus, num. 26. in fin. & ibi Alex. num.* 19. & alij, quos cumulat, & ſequitur *Iaſ. ibidem num. 47. vbi etiam Bolognett. num. 93. ff. de in lit. iur. Scacc. de Appell. q. 17. lim. 24. num.* 8. & ita obſeruat praxis in Tribunali A C.

225 Hoc tamen primò non procedit de iure Canonico, quo iure datur appellatio à quolibet grauamine, *cap. vt debitus, de Appell. Alex in l. in actionibus, num.* 19. *& ibi Iaſ. num. 47. ff. de in lit. iur.* Praxis tamen in A.C. Tribunali obſeruat, vt ſupra *n.* 224.

226 Secundò non procedit in interloquutoria, qua Iudex admittit, ſeù mandat admitti ad probationem iuratiuam, *Scacc.* nihil allegans, *de Appell. dict. quaeſt.* 17. *limit.* 34. *num.* 8.

Sed contrarium videtur dicendum, ex ratione, de qua ſupra *num.* 224. quia ſicut non datur appellatio ab admiſſione ad probandum per teſtes, ita non videtur admittenda ab admiſſione ad probationem iuratiuam, quæ in loco illius ſucceſſit, & ita obſeruat praxis, & ſtylus in Tribunali A. C. in admiſſione ad iurandum in litem, de qua ſupra hoc eodem *capit.* 2. *num.* 25. *& ſeqq.*

227 Tertiò non procedit quoad ſententiam virtute dicti iuramenti in litem latam, nàm ab ea licet appellare, *Bolognet. in dict. l. in actionibus, nu* 93. *in fin. & num.* 94. *verſ. ſed ſuccedit, ff. de in lit. iur. Menoch conſ.* 217. *nu.* 25. *& ſeq. Scacc. de Appell. q.* 17. *lim.* 6. *memb.* 8. *n.* 19. *& ſeq. & limit.* 34. *nu.* 7.

228 Nec obſtat, quod iuramentum in litem non retractetur per inſtrumenta de nouo reperta, vel quia in gradu appellationis non ſit diſcutiendum, an quis iurauerit veritatem, necnè, ſed an eſſet deferendum iuramentum in litem, vel probandum per teſtes, vt per *Bolognett. in dict. leg. in actionibus, numer. 94. verſ. ſed ſuccedit.* Vel quia in contrarium eſt magis communis opinio, de qua teſtatur *Plot. dict.* §. 49. *num.* 26. *in fin. de in lit. iur.*

229 Hæc de iuramento in litem dixiſſe ſufficiat, non enim in qualibet materia tractatum compilare, ſed tantum aliqua ad praxim magis congruentia obſeruare, inſtituti eſt noſtri, igitur in facti occurrentia in reliquis ad DD. ſupra allegatos, & ſignanter ad *Plot.* qui de in litem iurando ex profeſſo ſcripſit, cuilibet recurrendi aditus patebit.

SVMMARIVM.

De Iactationibus, & Moleſtationibus. Cap. III.

1 *Continuatio Tituli ad praecedentes.*
2 *Diffamans poteſt conueniri in iudicio iactationis à Diffamato, praeuio Monitorio.*
3 *Monitorium iactationis, & iactationum, & eius formula.*
4 *Monitorium ſuper iactationibus virtute* l. vnicæ, *& eius formula.*
5 *Monitorium iactationis, & iactationum extra Curiam, & eius formula.*
6 *Monitorium eſt perſonaliter exequendum.*
7 *Adnotatio exequutionis Monitorij in actis, & eius formula.*
8 *Reproductio Monitorij in partibus exequuti, & eius formula.*
9 *Negatio Monitorij in Curia exequuti, & eius formula.*
10 *Proteſtatio, & negatio Monitorij in partibus exequuti, & eius formula.*
11 *Procurator, qui dixit nihil fieri, eſt omninò citandus, & ſi Nemo comparuit, Monitus in partibus citatur per contradictas.*
12 *Si prima inſtantia contra Degentem extra Curiam non poteſt terminari coram A. C. citatur Pars, quæ coram eo iudicium introduxit, ad videndum remitti cauſam ad partes.*
13 *Citatio ad videndum moderari inhibitionem, & remitti cauſam ad partes, & eius formula, & proceſſus.*
14 *Si A. C. nollet cauſam, de iure remittendam, ad partes remittere in prima inſtantia, poteſt adiri Signatura pro remiſſione, parte citata.*
15 *Commiſſio pro remiſſione cauſæ ad partes in prima inſtantia, & eius formula.*
16 *Citatio ad dicendum contra commiſſionem, & eius formula, & proceſſus.*
17 *Citata parte ad dicendum contra commiſſionem, citatur deindè ad videndum moderari inhibitionem, & cauſam ad partes remitti.*
18 *Inſtrumentum remiſſionis cauſæ ad partes, & eius formula.*
19 *Signatura aliquando ſolet oretenus ordinare eidem A. C. vt ſuam moderetur inhibitionem, & cauſam ad partes remittat.*
20 *Citatio ad videndum moderari, & remitti cauſam ad partes, iuxta mentē ſignaturæ, & eius formula, & proceſſus.*
21 *Citatio ad videndum ſibi præfigi primum terminum ad probandum in iudicio diffamationis, & eius formula, & proceſſus.*
22 *Citatio ad videndum ſibi præfigi ſecundum, & peremptorium terminum ad producendum, & probandum, & eius formula, & proceſſus.*
23 *Elapſis terminis præfixis, ſi pars eſt contumax, vel nihil releuans deducit, quomodo procedatur ad vlteriora in cauſa infra valorem ducatorum ducentorum.*
24 *Citatio ad libellandum in terminis ſubſtantialibus, & eius formula, & proceſſus.*
25 *Proteſtatio, & repetitio iurium, & eius formula.*
26 *Citatio ad videndum reiterari, & ad ſententiam, & eius formula, & proceſſus.*
27 *Cedula Sententiæ abſolutoriæ in iudicio iactationis, & eius formula.*
28 *A definitiua, lata in iudicio iactationis, interponenda eſt appellatio infra decem dies.*
29 *Interpoſitio appellationis coram Iudice à quo, & eius formula, & reſponſio Iudicis.*
30 *Cedula appellationis in iudicio iactationis, & eius formula.*
31 *Commiſſio appellationis in iudicio iactationis expeditur via ordinaria.*
32 *Commiſſio appellationis in iudicio appellationis, & eius formula.*
33 *In cauſis ordinarijs non eſt neceſſe, pro expeditione commiſſionis appellationis, adire ſignaturam parte citata.*
34 *In Camera Apoſtolica cauſa iactationis committitur præuia propoſitione.*
35 *Propoſitio, & commiſſio cauſæ iactationis in Camera, & eius formula.*
36 *Camera quomodo reſcribat, & faciat Decretum in margine propoſitionis.*
37 *Citatio ad dicendum contra Decretum Cameræ, & eius formula, & proceſſus.*
38 *In Rota cauſa iactationis introducitur præuia cōmiſſione:*
39 *Commiſſio iactationis, & iactationum in Rota, & eius formula.*
40 *Commiſſio iactationis, & iactationum in Rota in cauſa prophana, & eius formula.*
41 *Commiſſione ſignata coram Iudice commiſſario, cui eſt directa, exhibita, quomodo procedatur ad vlteriora corā eo.*
42 *Remedium* l. diffamari *eſt in foro frequens, & vtile, quod in Curia iudicium iactationis nuncupatur.*
43 *Diffamatio, ſeù iactatio quot, & quibus modis vſurpetur.*
44 *Diffamatio vnde dicatur.*
45 *Diffamator iniuſtus delinquit, & qua pœna puniatur.*
46 *Remedium* l. diffamari *quo iure, & qua ratione introductū.*
47 *Identitas rationis* l. diffamari *comprehendit ſub ſe etiam bona.*
48 *Diffamatio, ſeù iactatio propriè quid ſit.*
49 *Diffamatio minus propriè quid ſit.*
50 *Diffamans ſeù iactans impellit diffamatum, ad remedium* l. diffamari *pro ſua defenſione intentandum.*
51 *Intentans iudicium iactationis eſt Reus originarius, & naturalis, is verò contra quem intentatur, eſt Actor.*
52 *Regulariter ille eſt Actor, qui prius agit in iudicio, ſed ſecus eſt in remedio* l. diffamari.
53 *Origo cauſæ naturalis potius, quam accidentalis attēditur.*
54 *Intentans iudicium iactationis poteſt illud intentare coram ſuo Iudice, coram quo diffamans agendo illum conuenire deberet.*

Digitized by Google

55 Intentans remedium l. diffamari eſt verè Reus, ideò pro eo in dubio eſt pronunciandum.

56 Diffamatus habens plures Iudices ordinarios, ſi coram vno ex eis iudicium iactationis inſtruxerit, poteſt nihilominus à diffamante conueniri coram altero ex eis.

57 Contrarium, quod non poſſit conueniri, niſi coram primo Iudice à diffamato electo.

58 Iudicium diffamationis coram Iudice ordinario diffamati intentatum, non poteſt ab eo auocari, ſed poteſt diffamans aliud iudicium ſuper meritis coram alio ordinario diffamati mouere.

59 Sed contrarium, quod iudicium principale, iudicio diffamationis annexum, non poſſit auocari à primo Iudice, tenens plures, & videtur verius.

60 Non probat hoc eſſe, quod ad hoc contingit abeſſe.

61 Diffamans, qui habet Iudicem ſuſpectum poteſt illum ſuſpectum allegare in Tribunali A.C.

62 Intentans remedium, l. diffamari reſpectu primæ petitionis eſt Actor, in reliquis verò Reus.

63 Intentans remedium, l. diffamari, qui in ſua petitione ſe vocauit Actorem, eſt Actor, non Reus.

64 Confeſſio facta in precibus præiudicat confitenti.

65 Confeſſio facta in libello præiudicat confitenti.

66 Monitorium eſt loco libelli.

67 Confeſſio emanata in Monitorio præiudicat confitenti.

68 Impetrans ſuper iactationibus commiſſionem, quæ complectitur alias cauſas contra quoſcumque, ſi obtinet citationem iuxta illius formam, ſe declarat Actorem.

69 Diffamatus non eſt propriè Reus.

70 Habens mandatum ad defendendum non poteſt intentare remedium, l. diffamari, & quare.

71 Intentans remedium l. diffamari, qui non docet de ſuo intereſſe, non gaudet priuilegio rei.

72 Remedium l. diffamari eſt vnicum, & competit tàm pro cauſis ciuilibus, quàm pro criminalibus.

73 Remedium l. diffamari competit tàm in poſſeſſorio, quàm in petitorio, & tàm in actionibus realibus, quàm perſonalibus.

74 Remedium l. diffamari competit in cauſis Matrimonialibus, Dotalibus, Feudalibus, & aliis.

75 Remedium l. diffamari competit tàm in prophanis, quàm in Beneficialibus.

76 Remedium l. diffamari in Beneficialibus, cauſa ſimpliciter, non autem limitatiuè commiſſa, comprehendit, tàm petitorium, quàm poſſeſſorium.

77 Remedium l. diffamari competit in omnibus cauſis ex Praxi.

78 Remedium l. diffamari contra quos detur.

79 Diffamans eſt conueniendus coram Iudice competente diffamati, aliàs ipſe poteſt diffamatum coram alio Iudice competente eiuſdem diffamati conuenire.

80 Per citationem dicitur præuenta iuriſdictio, etiam in remedio l. diffamari.

81 Diffamatus, qui præuenit diffamantem coram Iudice competente, non ſolum ſuper aſſignatione termini ad agendum, ſed etiam ſuper negotio principali, non poteſt deinde ab eo coram alio Iudice competente conueniri.

82 In Monitorio iactationum ad partes tranſmittendo ponitur clauſula: dummodo iudicium in partibus non ſit cæptum, aliàs Monitorium non afficiat.

83 In commiſſionibus iactationum apponitur clauſula, non tamen iudicialiter illatarum.

84 Remedium l. diffamari debet intentari ante motum iudicium, non autem poſt.

85 In Monitorio, commiſſione, & citatione cum inhibitione obtenta pro Vidua ſuper Iactationibus non apponitur clauſula, dummodo iudicium in partibus non ſit cæptum, ſeù clauſula non tamen iudicialiter illatarum.

86 Excommunicato excommunicatione maiori non competit remedium, l. diffamari.

87 Intentans remedium l. diffamari debet docere de ſuo intereſſe, ſi vult audiri.

88 Intentans remedium l. diffamari debet docere de ſua poſſeſſione.

89 Ad docendum de intereſſe in iudicio l. diffamari ſufficit probatio apparens tantum.

90. Intentans principaliter remedium l. diffamari debet probare intereſſe plenè, & concludenter, ſecùs comparent, vti Tertius, pro ſuo intereſſe.

91 Diffamantı debet præfigi bina dilatio, vna poſt aliam, ad probandum, vt poſſit ei ſilentium imponi.

92 Si Monitus, ſeù Citatus dixit nolle agere, ſecunda dilatio non eſt neceſſaria.

93 Si prima monitio, ſeù præfixio termini eſt facta cum comminatione de non audiendo vlterius, elapſo termino, tunc ſecunda non eſt neceſſaria.

94 Si Iudex terminum ad agendum vltra annum præfixit, ſecunda præfixio, ſeù monitio non requiritur.

95 Si diffamans in termino præfixo agit, non eſt amplius tractandum de remedio l. diffamari, ſed de bono iure, & meritis cauſa.

96 Si Diffamans in terminis præfixis non agit, nec deducit Ius ſuum, imponitur illi perpetuum ſilentium.

97 Vt diffamans cogatur agere debet conſtare Iudici ſaltem ſummariè de diffamatione.

98 Diffamatio debet in actis probari.

99 In materia l. diffamari poſſunt recipi Teſtes lite non conteſtata.

100 Si non conſtat de diffamatione, præfixio termini non valet.

101 Nil intereſt, an diffamatio fuerit iudicialis, vel extraiudicialis.

102 Si in Monitorio, ſeù commiſſione iactationum adeſt clauſula non tamen iudicialiter illatarum, probanda eſt diffamatio extraiudicialis.

103 Nemo regulariter inuitus agere cogitur.

104 Lubricum linguæ non eſt de facili ad pœnam trahendum.

105 Diffamans, errore, vel dolo, ſtatum, aut bona alterius, cogitur agere, aliàs ei imponitur ſilentium.

106 Si ſubeſt ſuſpicio Calumniæ, vel iuſta cauſa, non eſt aliter diffamatio probanda.

107 Iuſtæ cauſæ, ob quas probatio diffamationis non requiritur, quot, & quæ ſint.

108 Si cum remedio l. diffamari cumulatur remedium, l. ſi contendat, non requiritur aliqua diffamationis probatio.

109 Intentans remedium l. ſi contendat tenetur probare ius intentatum ſibi competere.

110 Remedium l. ſi contendat pinguius eſt remedio l. diffamari.

111 Remedium l. ſi contendat eſt ſimile remedio l. Aurelius, §. centum, ff de lib. leg.

112 Timens moleſtiam poteſt intentare remedium l. ſi contendat, & l. Aurelius, §. centum, & quomodo.

113 Intentans remeaium l. ſi contendat, & l. Aurelius eſt Reus, & gaudet prærogatiuis Reorum.

114 Remedium l. ſi contendat locum habet in omni Reo exceptiones peremptorias habente.

115 Remedium l. diffamari, & remedium, l. ſi contendat differunt in modo articulandi, & probandi.

116 Intentans remedium l. diffamari cogitur agere in termino præfixo, ſed intentans remedium l. ſi contendat, cogitur agere ſtatim.

117 Remedium l. diffamari cogie Aduerſarium ad agendum, & dandum libellum, ſecus remedium l. ſi contendat, & l. Aurelius, §. centum.

118 In remedio l. diffamari agitur, vt Diffamator à diffamatione ceſſet, ſed in remedio l. ſi contendat, & l. Aurelius, §. centiun, agitur ad declarationem iuris ſibi competentis.

119 In remedio l. ſi contendat, & l. Aurelius, §. centum, Actor potius cogitur agere cauſatiuè quam ſtatim.

120 Inter remedium l. diffamari, & remedium, l. ſi contendat, & l. Aurelius, §. centum, adſunt plures differentiæ, quicquid dixerit Socc.

121 An, & quando Diffamans poſſit conueniri remedio l. diffamari, vel aliarum Legum ſecundum Bald. in Margarita.

122 Licèt quando quis ſilet, ceſſet remedium l. diffamari, ſupereſt tamen remedium l. ſi contendat.

123 Cautela datur, vt qui remedium l. diffamari contra Silentem intentare non poteſt, faciat ſe ab alio diffamari, quo caſu fundato iudicio contra Diffamantem, poterit citare etiam Silentem pro ſuo intereſſe.

124 Remedium l. diffamari non ſolum competit in cauſa Status, ſed etiam in aliis.

Digitized by Google

125 *Remedium* l. ſi contendat, & l. Aurelius, §. centum. *agi poteſt, non ſolum ſi oritur controuerſia ſuper poſſeſſione, ſed etiam in alijs caſibus, vbi exceptio competit, licèt diffamatio non præceſſerit.*

126 *In Iudicio Diffamationis, ſeù Iactationis requiruntur termini ſubſtantiales.*

127 *A. C. in cauſis à ducatis ducentis infra, procedit terminis ſubſtantialibus, non ſeruatis.*

128 *In Iudicio iactationis Iudex poteſt non ſolum præfigere terminum ad agendum, ſed etiam ad articulandum, & producendum omnia.*

129 *In Iudicio iactationis, ſicut in alijs requiritur citatio ſpecifica ad Sententiam.*

130 *Sententia, imponens ſilentium perpetuum non agenti in terminis præfixis, eſt diffinitiua.*

131 *Si lis fuit in iudicio iactationis conteſtata, Sententia, quæ inde ſequitur, eſt definitiua aliàs eſt interlocutoria.*

132 *Sententia lata in iudicio iactationis imponit finem negocio principali, ideò definitiua reputari debet.*

133 *Sententia lata in iudicio iactationis, in quo fuerunt obſeruatæ ſolemnitates iudicis ordinarij, eſt definitiua, aliàs eſt interloquutoria habens vim definitiuæ.*

134 *Terminis, & ſolemnitatibus de Iure requiſitis non ſeruatis Sententia eſt nulla.*

135 *In remedio* l. diffamari *litis conteſtatio non eſt neceſſaria, & quare.*

136 *Vos non cadit miſſio in poſſeſſionem ex Decreto, nec poteſt Petenti conſului niſi per definitiuam, deuenitur ad definitiuam contra Contumaces abſque litis conteſtatione.*

137 *Sententia in iudicio Diffamationis poſſet conſiderari vti Interlocutoria, ex quo deficit litis conteſtatio, ſecundum* Contard.

138 *Sententia, quæ modicum, vel nihil participat de Interlocutoria, potius definitiua reputari debet.*

139 *A. C. in cauſis ordinarijs habet facultatem procedendi ſummariè, prout in Beneficialibus.*

140 *In cauſis ordinarijs coram A. C. ſeruatur tela iudiciaria, & fertur definitiua.*

141 *In cauſis ordinarijs, quæ omnes coram A. C. ſunt ſummariæ litis conteſtatio non requiritur.*

142 *In Beneficialibus litis conteſtatio non eſt de eſſentia.*

143 *Iudicium Iactationis finitur per definitiuam, quæ tranſit in iudicatum.*

144 *A Sententia lata in Iudicio Iactationis, ſeu diffamationis datur appellatio.*

De Iactationibus, & Moleſtationibus. Pars Tertia. Cap. III.

1 IAm vidimus in præcedenti proximo capite, qualiter cauſæ ordinariæ poſſint coram A. C. in prima inſtantia introduci ab Actore, ſequitur videre, qualiter poſſint in eadem prima inſtantia coram eo introduci à Reo. Si quis igitur vellet agere contra aliquem pro prætenſa pecuniarum ſumma, vel alia quacumquè re, vel aliàs quomodolibet contra perſonam, ſeù bona alicuius, ſe

A iactando diffamauerit, A, tunc Reus antequàm conueniatur, poterit in Tribunali A. C. coram Iudice ſibi beneuiſo introducere iudicium iactationis, præuio Monitorio, vt infra, videlicet.

3 De Mandato Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi Domini A. C. ſiuè R. P. D. NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. principalis, exponentis ad eius aures deueniſſe, qualiter NN. ſe iactauit, & iactat, velle moleſtare ipſum NN. de, & ſuper ſolutione ſcutorum ſeptem millium pro prætenſo lucro dotali bon. me. NN. matris (vel ſuper alia re, iuxta facti contingentiam.)

Tenore præſentium.

Moneatur NN. ex aduerſo principalis, quatenus infra triduum proximum ſub 500. ducatorum auri, &c. & pro illis Mandati exequutiui, ac excommunicationis in ſubſidium, alijſquè, &c. pœnis, debeat ab omnibus, & ſingulis iactationibus, moleſtationibus, vexationibus, & perturbationibus, in & ſuper præmiſſis, & præmiſſorum cauſa, & occaſione illatis, præſtitis factis, ac præſtari, fieri, & inferri comminatis, & præſtandis, & comminandis in futurum, penitus, & omninò deſtitiſſe, ceſſaſſe, & ſe abſtinuiſſe ceſſariquè, &c. feciſſe, nullumque damnum, nullamque moleſtiam dediſſe, nec intuliſſe, perpetuum ſilentium impoſuiſſe, ipſumque Dominum Inſtantem à præmiſſis abſoluiſſe, ac liberaſſe, damnaque, expenſas, & intereſse, præmiſsorum cauſa, & occaſione paſſa, &c. patien. &c. ac liquidan. &c. refeciſse, præſentibuſque, &c. paruiſſe, &c. deducens, &c. implorans, &c non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo, &c. & ſi quis, &c. compareat, &c. alioquin, &c.

NN. Notarius.

Locus † ſigilli.

Aliud ſimile Monitorium virtute *l. vnica* obtentum.

4 De Mandato Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi D. A. C. ſiuè R. P. D. NN. eius in Ciuilibus Locumtenentis, & ad inſtantiam NN. Viduæ relictæ q. NN. principalis, eligentis forum noſtrum virtute *leg. vnica, Cod. quando Imper.* ac exponentis, ad eius aures deueniſſe, quod NN. iactauit, & iactat, ſe velle moleſtare ipſam NN. ſuper vſufructu bonorum Hæreditariorum à d. q. NN. eius Viro ſibi relicto in eius vltimo nuncupatiuo Teſtamento, cum quo deceſſit, rogato per acta NN. ſub die, &c. ad quod, &c.

Tenore præſentium.

Moneatur NN. ex aduerſo principalis, quatenus infra triduum proximum, ſub 500. ducatorum auri, Cameræ Apoſtolicæ applican. & pro illis Mandati exequutiui, & in Iuris ſubſidium excommunicationis, &c. alijſque, &c. pœnis, debeat ab omnibus, & ſingulis iactationibus, moleſtationibus, vexationibus, & perturbationibus, de, & ſuper præmiſſis, & præmiſsorum cauſa, & occaſione illatis, præſtitis, factis, ac præſtari, fieri, & inferri comminatis, & præſtandis, & comminandis in futurum, penitus, & omnino deſtitiſse, ceſsaſse, & ſe abſtinuiſse, ceſsarique, &c. feciſse, nullumque damnum, nullamque moleſtiam dediſse, nec intuliſse, perpetuumque ſilentium, ipſamque D. Inſtantem à præmiſſis abſoluiſse, & liberaſse, damnaque, expenſas, & intereſse, præmiſsorum cauſa, & occaſione paſsa, &c. patien. &c. ac liquidan. refeciſse, præſentibuſque, &c. paruiſse, deducens, &c. implorans, &c. & aliàs omni meliori modo, &c. & ſi quis, &c. compareat, &c. alioquin, &c.

NN. Notarius.

Locus † ſigilli.

Aliud ſimile Monitorium extra Curiam.

5 Chriſtophorus Vidman Prothonotarius Apoſtolicus, Vtriuſque Signaturæ Sanctiſſimi D. N. Papæ Referendarius, ac eiuſdem Sanctiſſimi eiuſque Camerarij, necnon cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Generalis Auditor, Romanæque Curiæ Iudex ordinarius, Sententiarum quoque & Cenſurarum in eadem Romana Curia, & extra eam latarum, ac literarum Apoſtolicarum vniuerſalis, & merus Exequutor ab eodem Sanctiſſimo ſpecialiter deputatus. Vniuerſis & ſingulis RR. DD. Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Decanis, Archidiaconis, Scolaſticis, Cantoribus, Cuſtodibus, Theſaurarijs, Sacriſtis, Canonicis, Parochialium Eccleſiarum Rectoribus; eorum Locumtenentibus, Plebanis, Viceplebanis, Cappellanis, Curatis, & non Curatis, cœteriſque Presbyteris, Clericis, Notarijs, & Tabellionibus publicis quibuſcumque per Ciuitatem, ac Diœceſim NN. & aliàs vbilibet conſtitutis, illique, vel alijs, ad quem, vel ad quos præſentes noſtræ literę peruenerint, ſalutem in Domino, & noſtris huiuſmodi, immò verius Apoſtolicis, firmiter obedire mandatis. Noueritis nuper pro parte, & ad inſtantiam NN. principalis fuiſse coram nobis comparitum, & expoſitum, quod licèt ipſe ſpacio viginti annorum, & vltra, bona fide, & iuſto titulo poſſideret Caſale, ſitum in Territorio NN. in loco nuncupato N iuxta bona NN. & NN. ac alios notiſſimos fines, nihilominus NN. ex aduerſo principalis indebitè cum ſuper dicto Caſali moleſtare, & inquietare ſe velle iactauit, & iactat in graue eiuſdem Exponentis damnum, & præiudicium, Ideò pro eius parte de opportuno Iuris remedio requiſiti. Vobis omnibus, & ſingulis ſupra nominatis, & veſtrû

cui-

Digitized by Google

cuilibet inſolidum committimus,ac ſub 500.ducatorum auri Cameræ Apoſtolicæ applican. & in Iuris ſubſidium excommunicationis, alijſque Eccleſiaſticis Sententijs, Cenſuris,& pœnis, præcipimus.& mandamus,quatenus ſtatim viſis, & receptis præſentibus, & poſtquam pro parte eiuſdem Exponentis fueritis virtute præſentium requiſiti, vel aliquis veſtrum fuerit requiſitus ex parte noſtra, imò verius Apoſtolica, moneatis præfatum NN. ex aduerſo principalem, prout Nos harum ſerie monemus, & requitimus, quatenus infra ſex dies, quorum duos pro primo, duos pro ſecundo, & reliquos pro tertio, & peremptorio termino, ac monitione Canonica aſſignamus, ſub 500. ducatorum, &c. eidem Cameræ Apoſtolicæ applican. & pro illis Mandati exequutiui, &c. alijſque &c. pœnis debeat à quibuſcumque iactationibus, moleſtationibus, vexationibus, & impedimentis eiſdem NN. ſuper dicto Caſali quauis cauſa,& occaſione illatis, & inferri comminatis, dummodo dictæ moleſtiæ iudicialiter illatæ non fuerint, realiter, & cum effectu deſtitiſſe,ceſſaſſe,& ſe abſtinuiſſe,ceſſarique &c. feciſſe,nullumque damnum, nullamque moleſtiam dediſſe, nec intuliſſe, perpetuumque ſilentium impoſuiſſe,ipſumque NN. dicto Caſali, eiuſque fructibus, ac prouentibus, liberè vti,frui,& gaudere permiſiſſe,& à præmiſſis penitus abſoluiſſe,& liberaſſe. Alioquin prædictum ſic monitum, ſi in præmiſſis ſe fore grauatum ſenſerit, peremptoriè citetis, prout Nos citamus, quatenus ſexta die poſt exequutionem præſentium, ſi iuridica fuerit, ſin minus prima die Iuridica poſt eam ſequente, legitimè compareat Romæ coram Nobis,ſeu R.P.D.NN. noſtro in Ciuilibus Locumtenente in iudicio per ſe,vel Procuratorem legitimum, ad videndum in cauſa, & cauſis huiuſmodi ad omnes, & ſingulos actus,& terminos neceſſarios, vſque ad Sententiam definitiuam incluſiuè, procedi, aliaque fieri in præmiſſis, & circa ea quomodolibet neceſſaria, & opportuna, Certificantes eumdem ſic citatum, quod ſiuè comparuerit,ſiuè non, Nos nihilominus ad hæc, & alia eius contumacia,vel abſentia non obſtante, procedemus, Iuſtitia mediante. Et inſuper vobis, ſub eiſdem pœnis committimus, quatenus quibuſcumque Iudicibus Eccleſiaſticis,& ſæcularibus ordinarijs,& commiſſarijs,ac alijs quibuſcumque, & præſertim eidem, NN. inhibeatis,prout Nos inhibemus,nè ſub eiſdem Sententijs, Cenſuris,& pœnis d.NN. ſuper præfato Caſali, illiuſque poſſeſſione, ac fructuum perceptione ſub quouis prætextu, quæſito colore, vel ingenio directè, vel indirectè, tacitè,vel expreſsè moleſtare,aut in iudicium alibi,quam coram nobis trahere præſumat. Nos enim quod ſecus factum fuerit,reuocabimus,& in priſtinum reducemus. Abſolutionem verò in præmiſſis Nobis,& Superiori noſtro tantummodo reſeruamus. In quorum,&c. Datũ,&c.

N. Notarius.

Locus † ſigilli. N. Locumt.

6 Monitorium eſt perſonaliter exequendum, etſi fuerit in Curia exequutum,fit illius reproductio, & exequutionis adnotatio in actis,vt infra,videlicet.

Pro NN contra NN.

7 Coram Domino, meque &c. NN. Sanctiſſimi D. N. Papæ Curſor retulit,ſe ad inſtantiam NN. monuiſſe perſonaliter NN.prout in folio,tenoris,&c.omni,&c.

Si verò Monitorium fuerit exequutum in partibus, ſeù extra Curiã reproducitur in actis,vt infra,videlicet.

Pro NN.contra NN

8 In Officio &c. NN. reproduxit Monitorium aliàs per acta mei obtentum, in partibus legitimè exequutum vnà cum inſtrumento illius exequutionis à tergo, prout in folio,tenoris,&c. omni,&c.

Ex aduerſo Monitorium in Curia exequutum poteſt infra triduum à die exequutionis negari, vt infra, videlicet.

9 Pro NN. contra NN.

In Officio &c. NN.negando Monitorium dixit narrata,prout narrantur, non eſſe vera, & ad petita prout petuntur,non teneri,ideo nihil fieri niſi ſeruatis ſeruandis, verificatis verificandis,aliàs &c omni &c.

Sed ſi Monitorium fuit exequutum extra Curiam, poteſt ex aduerſo Monitus proteſtari, vt infra, videlicet.

10 Pro NN.contra NN.

In Officio,&c. NN. Procurator, prout docuit per inſtrumentum publicum mandati procuræ,prout in folio, tenoris,&c & negando Monitorium, dixit narrata prout narrantur non fuiſſe, nec eſse vera, & ad petita,prout petuntur,non teneri,ideò nihil fieri, niſi ſeruatis ſeruandis, verificatis verificandis, & niſi ipſo in quolibet actu legitimè citato, aliàs, &c.

11 Quo caſu niſi Procurator citaretur in vnoquoque actu, induceretur nullitas defectu citationis, ſed ſi nec Procurator, nec alius compareat, vt ſupra,poſſet contra monitum extra Curiam exiſtentem per contradictas ad vlteriora procedi iuxta praxim ſuperius traditam *part. 1. cap. tertio, numero primo, & ſeqq. & num. 17. & ſeqq.*

12 Cæterum quia prima inſtantia regulariter contra degentem extra Curiam debet terminari in partibus, vbicumque iudicium fuit,vt ſupra, aut alias cæptum coram A. C. & non poteſt aliqua ratione coram eo terminari, pars monita poteſt citare aduerſarium ad videndum remitti cauſam ad partes,vt infra,videlicet.

A. C. N.

13 Citetur NN.exaduerſo principalis,ad videndum moderari inhibitionem,& cauſam remitti ad partes,attenta prima inſtantia, & Decretum neceſsarium, & opportunum fieri, & interponi ad p.d. Iuſtante NN. principali, ſiue,&c.

N. Notarius.

Decretum.

NN.petijt,& obtinuit,vt ſupra.niſi infra quinque(ſeù alium terminum Iudici beneuiſum,&c.)cum intimatione,omni,&c.

A. C. N.

Intimatur NN.ex aduerſo principali,qualiter Dominus remiſit cauſam,& alias prout in actis, Inſtante NN. principali,ſiue &c.

N.Notarius.

14 Verum ſi A C. nollet cauſam ad partes remittere, & nihilominus veniret de iure remittenda, poſſet adiri pro remiſſione Signatura Iuſtitiæ citata parte, iuxta praxim ſuperius poſitam *par.* 1. *c.* 13. *n.* 20 *& ſeqq.* & porrigi Commiſſio vt infra,& aliàs iuxta contingentiam facti,& obtineri reſcriptum, vt ſequitur,videlicet.

Fulginaten.

15 Beatiſſime Pater, Deuotus S.V.Orator NN. fuit nulliter,& indebitè conuentus coram R. P. D.A.C. occaſione cuiuſdam Caſalis, ſeu Prædij ſiti in Territorio Fulginaten. in loco nuncupato N.iuxta bona NN & NN & alios notiſſimos fines. Verum quia Orator,qui in partibus aſſiduè commoratur, non poteſt aliqua ratione in prima inſtantia conueniri in Curia, cum prima inſtantia ſit in partibus facienda, ſupplicat igitur humiliter S. V. Orator antedictus, vt dignetur eidem R P. D.A. C. vt ſuam moderetur inhibitionem, & cauſam ad partes remittat, committere,& mandare cum facultate citandi, inhibendi,quos, quibus, quoties,conſtitutionibus, ſtylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque, ſtatum,&c.pro plenè,&c.

De mandato D. N. Papæ idem Iudex moderetur, remittat,& procedat,vt petitur.

Placet D.N. Papæ Iulius Cardinalis Sacchetus.

Reſcripto obtento, Commiſſioneque expedita, & in Capſa Iudicis repoſita, citatur pars ad dicendum contra illam,vt infra,videlicet.

A. C. N.

Fulginaten.

16 Citetur NN. ex aduerſo principalis, ad dicendum contra Commiſſionem in actis exhibitam, videndum admitti, & iuxta illius formam, & tenorem mandati procedi,ad p.d. Inſtante NN. principali,ſiue,&c.

N.Notarius.

Decretum.

NN. repetijt Commiſſionem in actis exhibitam, & petijt,& obtinuit,vt ſupra, omni &c.

17 Succeſſiuè citatur pars ad videndum remitti cauſam ad partes, & moderari inhibitionem, vt ſupra *numer.* 13. & obtinetur remiſſio, ac elapſo termino in Decreto contento intimatione reproducta poteſt ad libi-

tum expediri inſtrumentum remiſſionis, videlicet.

18 Chriſtophorus Vidman Prothonotarius Apoſtolicus vtriuſque Signaturæ Sanctiſs. D. N. Papæ Referendarius, necnon Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalis Auditor, Romanæque Curiæ Iudex ordinarius, Sententiarum quoque,& Cenſurarum,tàm in Romana Curia, quàm extra eam latarum, ac literarum Apoſtolicarum vniuerſalis,& merus Exequutor ab eodem Sanctiſ. D. N. Papa ſpecialiter deputatus. Nouerint vniuerſi,quod nos hodie cauſam coram Nobis via ordinaria, de. & ſuper quodam Caſali ſeu Prædio ſito in Territorio Fulginaten. iuxta ſuos notiſſimos fines rebuſque alia in actis cauſæ, & cauſarum huiuſmodi latius deductis, ad inſtantiam NN. contra,& aduerſus NN. introductam, attenta prima inſtantia, citato, & intimato dicto NN. ex aduerſo principali ad partes remiſimus, & harum ſerie remittimus, quæ omnia, & ſingula vobis omnibus ſupradictis intimamus, ne vllo vmquam tempore de illis ignorantiam allegare valeatis, aut prætendere, & ad omnem alium meliorem finem,& effectum. In quorum fidẽ,&c. Datum Romæ ex ædibus noſtris,hac die, &c.

N. Notarius.

Locus † ſigilli. N. Locumt.

19 Sed ſi Signatura ordinauit oretenus eidem A. C. vt ſuam moderetur inhibitionem, & cauſam ad partes remittat, prout quandoque ſolet,etiamſi in Commiſſione oretenus ordinari non ſit petitum, tunc non eſt opus præſentare Commiſſionem in actis, nec citare ad dicendum contra,ſed ſat eſt citare,vt infra,videlicet.

A. C. N.

20 Citetur NN.ex aduerſo principalis, ad videndum moderari inhibitionem, & cauſam remitti ad partes iuxta mentem Signaturæ,& Decretum neceſſarium,& opportunum fieri,& interponi,ad p.d. inſtante NN. principali,ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt,& obtinuit,vt ſupra,niſi ad p. d. cum intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN.ex aduerſo principali,qualiter Dominus remiſit cauſam, & alias prout in actis, inſtante NN. principali,ſiue &c.

N Notarius.

Et ſucceſſiuè elapſo termino in Decreto contento,& intimatione reproducta expeditur inſtrumentum remiſſionis cauſæ ad partes, vt ſupra, ſi qui obtinuit,illud expedire velit.

Sed ſi cauſa debet remanere in Curia, & pars monita eſt contumax,vel nihil releuans deducit, citatur,vt infra, videlicet.

A. C. N.

21 Citetur NN. ex aduerſo principalis, ad docendum de quocumque ſuo prætenſo iure, & intereſſe, & videndum ſibi præfigi primum terminum ad producendum,& probandum quicquid vult, & poteſt per omne genus probationis, & Decretum neceſſarium, & opportunum fieri,ad p d. Inſtante NN principali,ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

Relatione facta comparuit NN. & petijt, & obtinuit, vt ſupra,præfigi terminum decem dierum (vel plurium, vel pauciorum arbitrio Iudicis) cum intimatione, omni,&c.

A. C. N.

Intimetur NN. ex aduerſo principali,qualiter Dominus præfixit terminum, & alias, prout in actis, Inſtante NN principali,ſiue,&c.

N. Notarius.

Exequuta, & reproducta intimatione, ac termino præfixo elapſo rurſus citatur pars, vt infra, videlicet.

A. C. N.

22 Citetur NN. ex aduerſo principalis,ad docendum de ſuo quocumque prætenſo iure, & intereſſe, & videndum ſibi præfigi ſecundum, & peremptorium terminum ad producendum, & probandum quicquid vult, & poteſt per omne genus probationis, & Decretum neceſſarium, & opportunum fieri,ad p. d. Inſtante NN. principali,ſiue, &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, præfigi terminum quinque dierum (vel plurium, vel pauciorum arbitrio Iudicis) cum intimatione, omni, &c.

A C. N.

Intimatur NN ex aduerſo principali, qualiter Dominus præfixit terminum,& alias prout in actis,Inſtante NN. principali,ſiue, &c.

N. Notarius.

23 Exequuta,& reproducta intimatione,ac termino præfixo elapſo, ſi pars, vt ſupra, citata adhuc remanet contumax,vel nihil releuans deducit, & non agitur de cauſa valore ducatorum ducentorum auri de Camera excedente,citatur eadem pars ad videndum deferri iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, & proceditur ad expeditionem cauſæ,iuxta ſuperius tradita *par. 2 cap. 4 n. 19. & ſeqq.* & fertur Sententia abſolutoria ab impetitis, vt in Formula inferius poſita, & alias mutatis mutandis,vt exigit contingentia facti,nec eſt neceſſe obſeruare terminos ſubſtantiales.

Sed ſi valor cauſæ excedit ducentos ducatos auri de Camera, ſeruantur termini ſubſtantiales, vt infra, videlicet.

A C. N.

24 Citetur NN. ex aduerſo principalis, ad libellandum, ad p. d. ad articulandum ad 12. ad dicendum contra articulos, ad producendum omnia, ad dicendum contra producta ad ſecundum, ad declarandum, ad iurandum de Calumnia,ad p.d. in terminis ſubſtantialibus,Inſtante NN. principali, ſiue,&c.

N. Notarius.

Decretum.

NN repetijt iura hodie in Broliardo producta,& repetita,& petijt,& obtinuit ſeruari,vt ſupra,& admitti ſi, & in quantum,omni,&c.

Repetitio verò, ac productio in actis poteſt fieri, vt ſupra *par. 1. c. 2. nu 11. & ſeqq.* & ſi nihil de nouo eſt producendum poteſt fieri,vt infra, videlicet.

25 Pro NN. contra NN

In Officio &c. NN. repetijt omnia iura,acta,& actitata,geſta, & facta per acta mei &c. ad cauſam quomodolibet facientia, in parte tamen, & partibus, & in quantum &c. petens &c. omni,&c.

Demum citatur ad videndum reiterari, & ad ſententiam,vt infra,videlicet.

A. C. N.

26 Citetur NN. ex aduerſo Procurator NN. ex aduerſo principalis, ad videndum reiterari omnes, & ſingulos terminos ſubſtantiales,malè forſan,nulliter,& inculcatè tentos, in vim quarumcumque facultatum, abſolui inſtantem à cenſuris ad effectum &c. deferri iuramentum in ſupplementum plenæ probationis,quatenus opus ſit, concludendum, concludique videndum in cauſa, & audiendam ſententiam definitiuam, in forma, ad p. d. Inſtante NN. principali,ſiue,&c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt. & obtinuit,vt ſupra,&c. admitti ad reiterationem terminorum, qui reiterauit in forma &c. deferri iuramentum, &c. qui tactis, &c. iurauit, &c. & ſententia prout in cedula,quam Reuerendiſs D. Locumtenens legit, ſubſcripſit, & mihi conſignauit tenoris, &c. ſuper quibus &c præſentibus ſocijs teſtibus,&c. non ſolum vt ſupra,ſed omni alio meliori modo &c.

Tenor Cedulæ abſolutoriæ.

27 Chriſti nomine inuocato. Pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes,per hanc noſtram definitiuam ſententiam, quam de Iuris peritorum conſilio in his ſcriptis ferimus in cauſa, & cauſis, quæ coram nobis in prima, ſeu veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia inter NN. reum conuentum ex vna, & NN. actorem ex altera partibus, de, & ſuper Caſali, ſito in Territorio N. in loco nuncupato N. iuxtà ſuos notiſſimos fines (vel de, & ſuper alia re exprimenda, de qua agitur)

Digitized by Google

agitur)rebuſque alijs,&c. Dicimus,pronunciamus, ſententiamus,decernimus, & declaramus, dictum NN. abſoluendum fore,& eſſe, prout abſoluimus ab omnibus, & quibuſcumque impetitionibus, diffamationibus, iactationibus,moleſtationibus, & impedimentis præfato NN.ſuper dicto Caſali per eumdem NN. præſtitis, illatis,& inferri comminatis, & ob id eidem NN. diffamato de, & ſuper præmiſſis perpetuum ſilentium imponendum fore,& eſſe prout imponimus, Victumque Victori in expenſis condemnamus, quarum taxationem Nobis,vel cui de iure in poſterum reſeruamus, & ita dicimus, pronunciamus, & definitiuè ſententiamus, non ſolum,vt ſupra,ſed omni alio meliori modo,&c.

Ita pronunciaui Ego NN. Locumtenens.

28 Ab hac definitiua ſententia interponenda eſt appellatio,vt infra,ante lapſum decemdium,iuxta ſuperius tradita *par.1.c.13.n.2.* aliàs tranſit in rem iudicatam.

Pro NN. contra NN.

29 Coram Domino,meque &c. NN. habita notitia de prætenſa ſententia lata ad aſſertum fauorem NN. contra NN. ab ea, ac omnibus alijs grauaminibus, &c. ad Sanctiſs. D. N. Innocentium X. eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam appellauit, prout in Cedula, quam facto dedit tenoris,&c. petens,&c.omni,&c.

Cui Dominus dedit terminum iuris, & interim, &c. omni,&c.

Vel

Cui Dominus dedit Reuerentiales in forma, omni, &c.

Tenor Cedulæ.

30 A quadam aſſerta ſententia, ſeù Decreto definitiuo lata,vt dicitur,ſeù facto per R.P.D.NN.A.C. Locumtenentem ad prætenſum fauorem NN. contra NN. de, & ſuper Caſali ſito in Territorio NN. in loco nuncupato N. iuxtà ſuos notiſſimos fines, rebuſque alijs in actis cauſæ, & cauſarum huiuſmodi latius deductis Procurator,& eo nomine dicti NN. ſentiens ſe læſum, & grauatum,& timens in poſterum magis lædi,& grauari,&c. ab illa, ſiue ab illo, ac toto proceſſu deſuper fabricato ad Sanctiſs. D.N. Innocentium Papam X. eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam in his ſcriptis prouocat, & appellat, & æquè principaliter de nullitate dicit, petens, ſemel,bis,tertio,ſæpe,ſæpius,ſæpiſſimè, inſtanter, inſtantius, & inſtantiſſimè ſibi de Apoſtolis reſponderi, & quatenus, &c. à non admiſſione illius, ac toto vlteriori proceſſu,iterum,ac toties,quoties,&c.appellat, prouocat,& vt ſupra de nullitate dicit, itaut ſit vltimus in appellando,&c.& interim, &c. nihil innouari, &c. aliàs de nullitate,&c.& attentatis,&c.& proteſtans, &c. non ſolum,vt ſupra,ſed omni alio meliori modo,&c.

31 Commiſſio verò in hoc iudicio, in quo ſine dubio datur appellatio ad vtrumque effectum poteſt expediri via ordinaria,& poteſt confici,vt infra,& aliàs mutatis mutandis,iuxtà occurrentiam facti,videlicet.

Albanen.

32 Beatiſs. Pater. Dignetur S. V. cauſam, & cauſas appellationis, & appellationum, nullitatis, & nullitatum ex tribus,iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ, infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum ab aſſerta definitiua ſententia,ſeù Decreto definitiuo, lata, ſeù facto per R.P.D.NN. A. C. Locumtenentem in prima inſtantia ad aſſertum fauorem NN. contra deuotum S. V. Oratorem NN. de, & ſuper quodam Caſali ſito in Territorio N. in loco nuncupato N. iuxta ſuos fines notiſſimos,rebuſque alijs,&c. necnon attentatorum, & innouatorum quorumcumque, ac reſtitutionis in integrum, prout de iure, &c. vna cum omnibus incidentibus, dependentibus,annexis,connexis, ac toto negocio principali,ac quam,& quas,&c. alicui S. V. Sacri Palatij Apoſtolici Auditori audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. committere, & mandare, cum facultate citandi,inhibendi,quos,quibus,quoties, vbi, & quando opus fuerit Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis,ſtylo Palatij,cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque, ſtatum &c.pro plenè,&c.

At in cauſa non Rotali poteſt fieri commiſſio iuxta formulam ſuperius traditam *par.1.c.13.num.29.* & aliàs mutatis mutandis, iuxtà contingentiam facti.

33 Commiſſio autem in his cauſis ordinarijs tranſit, & expeditur via ordinaria, nec neceſſe eſt partem citare, aut plenam Signaturam adire. Commiſſa verò cauſa appellationis proceditur ad inhibitionem coram Iudice commiſſario,ad praxim ſuperius traditam *par.1. cap.13.n.43.& ſeqq.*

In Camera.

34 Sed in Camera cauſa ſuper iactationibus in prima inſtantia committitur præuia propoſitione,quæ à Clerico Menſario ſcribitur in libris Cameræ, vt infra (& aliàs iuxta facti contingentiam) videlicet.

Ad Dominum NN.

35 NN.contra NN. committi cauſam iactationis, & iactationum, de, & ſuper exemptione à vectigalibus ordinarijs,& extraordinarijs ex vero contractu, & titulo oneroſo,cum clauſula,quam, & quas, & facultate inhibendi,omni,&c.

36 In cuius Propoſitionis margine Camera committendo cauſam alicui Clerico reſcribit,vt ſupra.

Et deinde citatur pars aduerſa, contra quam cauſa, fuit commiſſa,ad dicendum contra Decretum Cameræ, vt infra, videlicet.

Illuſtriſs. Domino NN.

Ciuitatis Caſtelli Exemptionis.

37 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad dicendum contra Decretum Cameræ, videndum admitti, & iuxtà illius formam,& tenorem mandari procedi,& inhiberi, ad p. d. Inſtante NN.principali,ſiue, &c.

N.Notarius

Decretum.

NN. repetijt Decretum Cameræ,die N. emanatum, & petijt,& obtinuit admitti,ſi,& in quantum,& vt ſupra, & inhiberi in forma,omni,&c.

Ac proinde proſequitur iudicium, obſeruando alios terminos in eo ſeruari ſolitos, ſicut coram A. C. vt ſupra; Termini verò ſubſtantiales ſunt in d. iudicio ſeruandi in Camera, prout in prophanis de iure ſeruantur.

In Rota.

38 Frequentiſſime introduci ſolet in prima inſtantia cauſa in Rota, præuia Commiſſione ſuper iactationibus,vt infra,& aliàs cum narratiua opportuna, iuxta factorum contingentias, videlicet.

Foroliuien.

39 Beatiſs. Pater. Licet deuotus S. V. Orator NN. ſit in quieta,& pacifica poſſeſſione iuriſpatronatus,ac præſentandi Rectorem Eccleſiæ NN. ex dotatione, & fundatione, & NN. pariter deuotus S. V. Orator à d. Patrono præſentatus,& ab Ordinario inſtitutus,reperiatur in pacifica eiuſdem ſine cura Eccleſiæ, illiuſque fructuum,ac prouentuum annui valoris ducatorum vigintiquatuor auri de Camera exceden. perceptionis poſſeſſione,ac propterea à nemine moleſtari debuiſſent, nihilominus quia Epiſcopus d.Ciuitatis Foroliuien.& Confratres laici in d. Eccleſia exiſtentes velle omnes præfatos,& eorum quemlibet reſpectiuè, de, & ſuper d. iurepatronatus,& Eccleſia,ſeù Beneficio,& eorum, & cuiuſlibet eorum reſpectiuè pacifica poſſeſſione moleſtare,& vexare, ſe iactarunt, & iactant. Dignetur igitur S. V. cauſam, & cauſas iactationis, iactationum, ac moleſtationum huiuſmodi, non tamen iudicialiter illatæ, ſeù illatarum,nec in iudicio quouis modo deductarum, cum omnibus incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, connexis, ac toto negocio principali, attento quod Epiſcopus moleſtat, alicui S. V. Sacri Palatij Apoſtolici Auditori (ſeù Locumtenenti) audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. committere, & mandare,cum facultate citandi,inhibendi,quos,quibus, quoties, in Curia, & extra,etiam per edictum, conſtito ſummariè, &c. Conſtitutionibus, ſtylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque,ſtatutum &c.pro plenè,&c.

In hac commiſſione non fuit appoſita clauſula quam, & quas Orator habet,& mouet,&c. nè illam impetrans ex reo actor euadat, iuxta inferius tradenda hoc eodem *cap.3.n.68.* ſi quis tamen hoc rei priuilegio gaudere non curet,

Digitized by Google

curet, poterit d. clanſulam apponere, vt in commiſſione ſequente.

Romana.

40 Beatiſs. Pater. Deuotus S. V. Orator NN. vti hæres ab inteſtato q. NN. eius Fratris germani reperitur in pacifica poſſeſſione bonorum hæreditariorum, ac hæreditatis eiuſdem. Verum quia NN. occaſione aſſerti teſtamenti nulli Oratorem moleſtare velle ſuper hæreditate, ac bonis hæreditariis præfatis, valorem ducatorum quingentorum auri exceden. ſe iactauit, & iactat. Dignetur igitur S. V. cauſam, & cauſas iactationis, & iactationum, ac moleſtationum huiuſmodi, non tamen iudicialiter illatæ, ſeù illatarum, nec in iudicio quomodolibet deductarum, vna cum omnibus inciden. dependen. emergen. annexis, connexis, ac toto negocio principali, & quam, & quas, &c. alicui S. V. Sacræ Rotæ Auditori audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. committere, & mandare, cum poteſtate citandi, inhibendi quos, quibus, quoties, Conſtitutionibus, ſtylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque, ſtatum, &c pro plenè, &c.

Signatura Regentis Cancellariæ.

De Mandato Domini Noſtri Papæ audiat Mag. N. citet, inhibeat, procedat, vt petitur, & iuſtitiam faciat.

Signatura C Præfecti Signaturæ Iuſtitiæ.

Placet D. N. Papæ N. Cardinalis N.

41 Exhibita commiſſione ſignata coram Auditore Rotæ, cui eſt directa, citatur pars aduerſa, ad dicendum contra Commiſſionem, iuxtà formulam ſuperius traditam *p. 1. c. 13. n. 43.* & deinde proceditur ad vlteriora, ſeruando alios terminos, vt ſupra ſeruari ſolitos, & qui etiam coram A. C. ſeruari ſolent, ſeruando etiam terminos ſubſtantiales in prophanis, prout de iure ſunt ſeruandi, vt ſupra, *p. 2. c. 1. n. 101.*

Obſeruationes.

A AGitur in hoc capite de remedio *l. diffamari. C. de*
42 *Ingenuis manumiſſis*, quod eſt in foro valde frequens, nec minus illud intentantibus vtile, vt in dies experientia, & Praxis rerum magiſtra demonſtrat, quod iudicium Diffamationis, ſed in Curia, Iactationis, frequentius nuncupatur.

43 Diffamatio igitur, ſeù iactatio duobus potiſſimum modis vſurpatur, in bonam videlicet, & in malam partem; In bonam partem accipitur pro diuulgatione bonæ famæ, vt apud *D. Aug. de Ciuit. Dei, lib. 3. Romanum Imperium, tam longè, lateque non potuiſſet augeri, & tam grandi gloria diffamari.* In malam verò partem frequentius vſurpatur pro diſſeminatione malæ famæ, vt apud *Tacitum, à Nerone probroſo carmine Diffamatus contumelias vltum ibat.*

Rurſus in malam partem Diffamatio accipitur, ſiuè id iure, ſiuè iniuria fiat, Iure, prout quando dicimus actionem, ſeù Sententiam diffamare, Iniuria, prout quando aliquis, prauo affectu, ac malo Spiritu ductus, famam Proximi lacerat, in quibus terminis procedit text *in d. l. diffamari, C. de Ingen. manumiſſ.*

44 Et dicitur Diffamatio à verbo Diffamo, ſeù infamo, quod eſt aufero famam, ſeù alicuius famam detrahendo maculo, iuxta trad. per *Bart. in l. turpia, ff. de leg.* cuius contrarium eſt famam reſtituo.

45 Cæterum Diffamator iniuſtus delinquit, occidit hominem, furatur nomen, improbo teſtimonio ædit, *Lexic. Iur. in verbo Diffamator*, & ob id punitur pœna Stellionatus, & alias arbitrio Iudicis, vt ait *Bald. conſ. 230. Omne factum, in princ. lib. 3.*

46 Remedium *l. diffamari C. de Ingen. manumiſſ.* fuit de Iure Ciuili introductum, & quidem ſumma ratione, ad Hominum ſcilicet calumnias compeſcendas, & illorum malitijs obuiandum, *Marcheſ. de Commiſſ. Iact. par. 3. §. 1. n. 1. fol. 324.* & ſic ad reprimendum eos, qui vel detrahunt ſtatui alicuius, & clarè legitur *in d. l. diffamari*, vel contendunt, ſe habere ius in bonis alicuius, nàm diffamatio affert Diffamato non modicum detrimentum, non ſolum quoad perſonæ integritatem, ſed etiam quoad bona, præſertim in caſu illorum alienationis, mala enim qualitas rei minuit illius æſtimationem, *Soccin. in l. 1. §. ſi Hæres, ff. ad Senat. conſult. Trebell.*

47 Et licet text. *in d. l. diffamari*, ſimpliciter loquatur in cauſa Status, nihilominus omnimoda identitas rationis illius comprehendit ſub ſe etiam bona, non enim tunc fit extenſio, ſed compræhenſio, ſeù tacita diſpoſitio, *Contard. in l. diffamari limit. 3. nu. 35. & ſeqq. C. de Ingen. manumiſſ.* latè *Marcheſ.* qui hoc pluribus comprobat, *de Commiſſ. iactat. p. 3. §. 1. n. 1. & ſeqq. fol. 324.*

48 Eſt autem Diffamatio, ſeù Iactatio propriè honoris, & famæ alicuius detractio, & denigratio, *Bart. & DD. in l. turpia ff. de leg. 1. Cagnol in l. diffamari num. 2. C. de Ingen. manumiſſ. Soccin. conſ. 45. n. 3. lib. 1. Marcheſ. de Commiſſ.*
49 *Iactat. par. 3. §. 1. n. 2. fol. 332.* Minus † propriè verò eſt ad iudicium prouocatio, nam diffamare eſt ad iudicium trahere, & prouocare, vt ait *Bald. in l. diffamari, n. 6. C. de ingen. manumiſſ. Aret. in rubr. Inſtit. de except. numer. 23. verſ. ac etiam poteſt, Marcheſ. de Commiſſ. iactat. d. §. 1. n. 33. fol. 329. & num. 42. fol. 331. Oſaſc. deciſ. 151. nu. 6. Boer.*
50 *deciſ. 255 n. 7.* etenim † Diffamans, ſeù iactans impellit diffamatum ad ſe in iudicio defendendum, & remedium *l. diffamari* pro ſua defenſione intentandum, prout de magis communi DD. opinione teſtatur *Marcheſ. de Commiſſ. iactat. d. par. 3. §. 1. numer. 42. fol. 331. Oſaſc. d. deciſ. 151. n. 8.*

51 Proinde infertur, quod in hoc iactationis iudicio diffamans eſt actor, diffamatus verò, qui iudicium intentat, eſt reus originarius, & naturalis, *Abb. in cap. ſi quis contra Clericum, num. 2. de for. compet. Alex. conſ. 103. lib. 5. Couar. var. reſol. lib. 1. c. 8. nu. 4. & ſeqq. Gabr. de action. concluſ. 6. num. 42. Marcheſ. de Commiſſ. iactat. par. 3. §. 1. nu. 33 fol. 329. vbi de communi, Contard. in l. diffamari, q. 1. n. 3. & ſeqq.* vbi de magis communi. *Capyc. deciſ. 18. Oſaſc. deciſ. 151. num. 4. & ſeqq & nu. 10. Rota deciſ. 423. num. 3. par. 1. diuerſ. & in Placentina Cappellania 8. Nouembris 1602 coram clar. me. Card. Pamphilio, Duran. deciſ. 60. num. 14.*

52 Et licet regulariter ille ſit actor, qui prius in iudicio agit, hoc tamen non procedit in remedio *l. diffamari,*
53 *Oſaſc. d. deciſ 151 nu. 8* nàm † cum diffamatus fuerit, vt ſupra, ad ſe defendendum prouocatus, potius cauſæ naturalis, quàm accidentalis origo eſt attendenda, *Alex. d. conſ. 103. n. 6. lib 5. Crauett. conſ. 182. nu. 2. Marcheſ. de Commiſſ. iactat. par. 3. §. 1. num 34. fol. 329 Oſaſc. d. deciſ. 151. numer. 4. in fin. & numer. 11. in fin. Durand. deciſ. 60. num. 13.*

54 Et per conſequens intentans remedium diffamationis, ſeù iactationis poteſt iudicium introducere coram ſuo Iudice, coram quo diffamans agendo illum conueniri deberet *l. cum hi, § tranſactione, ff. de tranſact. Bart. in l. ſocietatem, §. Arbitrorum, ff. pro ſoc. Alex. conſ. 103. lib. 5. Abb. in cap. ſi quis contra Clericum num. 2. de for. compet. Cagnol. in l. diffamari num. 9. vbi de communi,* & ibi *Contard q. 1. num. 3. & ſeqq. vbi de magis communi, C. de ingen. manumiſſ. Gabr. de act. concluſ. 6. num. 41. Couar. var. reſol. lib. 1. c. 18 n. 5. in fin. vbi de magis communi, Marcheſ. de Commiſſ. iactat. par. 3. §. 1. num. 40. fol. 331. de magis communi Roman. conſ. 412. num. 2.* & ibi *Mandoſ. in verbo conueniſſet, vbi de magis communi. Vrſill. ad affl. deciſ. 268. nu. 2. Capyc. d. deciſ. 18. Oſaſch. d. deciſ. 151. n. 4. vbi de veriori.*

55 Et cum intentans remedium *l. diffamari* ſit verus reus *Oſaſc. d. deciſ. 151. num. 4* & is, contra quem illud intentatur, ſit verus actor *Duran d. deciſ. 60. num. 14.* in dubio eſt pro d. intentante vti reo pronunciandum, *Dec. in l. fauorabiliores, n. 2. ff. de reg. iur.*

56 Verum ſi diffamatus habet plures Iudices ordinarios, coram quibus conueniri poſſit, & vnum elegerit coram quo iudicium diffamationis, ſeu iactationis inſtruxerit, an tunc diffamans poſſit coram altero ex dictis Iudicibus, id quod prætendit agendo petere, & affirmatiuam partem tenet *Marian. Soccin. in c. propoſuiſti, n. 26. de for. compet & Soccin. conſ. 94 lib. 3.*

57 Sed contrarium, quod ille debeat agere coram primo Iudice à diffamato electo, & coram quo fuit per citationem præuentus, tenet *Io. Baptiſta Caccialup. in l. omnes Populi, col. 14. ff. de iuſt. & iur.* quem refert, & ſequitur *Felyn. in cap. cum ſit generale, nu. 6 de for. compet.* & in hac

ſecunda

Digitized by Google

ſecunda opinione, cum eam ſecundo loco referant, videntur reſidere, *Cagnol. in l. diffamari, num. 10. in fin. ibi, ſed oppono, & Contard. ibidem q. 2. n. 28. verſ. contrariam, C. de ingen. manumiſſ.* quam etiam ſequitur *Roman. conſil. 412. n. 4. vbi de communi.*

58 In hac quæſtione *Marian. vbi ſupra*, diſtinguit, quod aut agimus de iudicio diffamationis intentato per diffamatum, & tunc per citationem coram Iudice ab eo electo dicitur præuenta iuriſdictio illius Iudicis, nec huiuſmodi Iudicium diffamationis poteſt ab eo auocari, aut agimus de iudicio poſtea per diffamantem mouendo ſuper meritis, & negocio principali, & tunc quoad iſtud iudicium ab alio ſeparatum non dicitur facta præuentio coram primo, ſed poterit diffamans agere coram alio Iudice ordinario eiuſdem diffamati, quam diſtinctionem ſequuntur *Gabr. de act. concl 6. nu. 32. & Couar. var. reſol. lib. 1. c. 18 n. 6.*

59 Verumtamen contrarium, quod per citationem dicatur præuenta iuriſdictio coram Iudice à diffamato electo, itaut non poſſit cauſa principalis iudicio diffamationis annexa, & connexa ab eo auocari, tenent *Caccialup. Felyn. Roman. & alij ſupra pro ſecunda opinione allegati*, vnde ratio *Marian.* quod ſcilicet cauſa iactationis, ſeu exceptionis ſit diuerſa à cauſa præfixionis termini ad agendum, non videtur ſubſiſtere, cum potius vna alteri connexa dici debeat, & quia ſi primus Iudex à diffamato electus remanet Iudex ſuper impoſitione ſilentij, vtique diffamans tenebitur de iure ſuo docere coram eo, ne impoſitio ſilentij ſubſequatur.

60 Alia etiam ratio *Marian. Soccin.* quod ſcilicet reus prouocans actorem ad iudicium, debet adire eum Iudicem, quem aditurus eſſet actor, ſi is primum actione egiſſet, ſed actor non egiſſet hoc caſu coram Iudice per reum electo, ſed coram altero, quem modo actor elegit, igitur ad electum ab actore cauſa eſt remittenda, non videtur ſubſiſtere; nam negatur minor, ſi enim reus iudicium prius non intentaſſet, & Iudicem elegiſſet, fortè actor coram eodem, quem reus elegit, egiſſet, tunc enim aliquam ſuſpicionis materiam, quam nunc ex ipſius diffamati electione concipere potuit, non habuiſſet, & quidem poſſibilitas ſufficit, cum non probet hoc eſſe, quod ab hoc contingit abeſſe, *ex vulgatis.*

61 Poterit tamen diffamans, ſi Iudicem ſuſpectum habet, illum ſuſpectum, prout iuris fuerit, allegare, quæ quidem ſuſpicio in A. C. Tribunali de facili admittitur, vt ipſemet A. C. alium deputet, iuxta praxim ſuperius traditam *par. 1. cap. 7. num. 20. & ſeqq.*

62 Sed concluſio, quod diffamatus intentans remedium *l. diffamari* ſit reus, Primò non procedit, quoad primam petitionem, *Roman. conſ. 217. in princ. Duran. dec. 60. n. 12.* & ſic non poteſt dici reus reſpectu primæ ordinationis iudicij, ſed benè quoad deciſionem, *Iaſ. in l. de pupillo, §. ſi Procurator, num 4. ff. de noui oper. nunciat. Contard. in l. diffamari, quæſt. 1 numer. 2 C. de ingen. manumiſſ.*

63 Secundò non procedit, quando ille in libello, ſeu monitorio, ſeu cōmiſſione ſe expreſsè vocauit actorem, tunc enim eſt actor, non reus, cum nulla ſit maior probatio,
64 quā ex ore proprio, *l. 1. ff. de Confeſſis*, & † de confeſſione facta in precibus, cōmiſſione, reſcripto, ſeu libello, quod præiudicet confitenti, eſt text in *l. cum precum, vbi Bald. Salicet. & alij, C. de lib. cauſ. l. nè ſatiſdatio, ff. rem rat. haber. Mandoſ. de Commiſſ. formul 1. verſ. quarto præmitto, Marcheſ. de Commiſſ. iactat. par. 3. § 1. n. 38. fol. 331. Gabr. de confeſſ. concluſ. 4. n. 1. & ſeqq Oſaſch. deciſ. 138. n. 3. Caputaq. deciſ. 190 n. 3. par. 1. & deciſ 220. nu. 3. & ſeq. p. 2.* & in ſpecie de commiſſione, tradit *Rota in Peruſina Bonorum, 11. Maij 1582 coram bo. me. Brauo, & in Elnen. Minteriorum, 16. Decembris 1585. coram bo. me. Orano, quæ eſt deciſ. 208. par. 4. diuerſ. & deciſ. 85. num. 10 par. 6.*
65 *& deciſ. 94 num. 24. par. 7. recent.* & † quod confeſſio facta in libello præiudicet confitenti, probat text. *in l. 2* & ibi *Bart. & alij C. de inſtit.* cum alijs cumulatis per *Gabr. de confeſſ. concl 4 num. 7. & ſeqq Oſaſc. d. deciſ. 138. num. 3. Rota in d. Peruſina Bonorum, 11. Maij 1582. coram bo me.*
66 *Brauo*, idemque † dicendum eſt in monitorio, cum monitorium ſit loco libelli, vt per *Mandoſ. de monit. qu. 38. num. 3. verſ. opinio affirmatiua*, vbi de veriori, & in praxi obſeruata opinione teſtatur, cum alijs cumulatis ſupra
67 *par. 2. cap. 24. num. 32.* & † quod confeſſio emanata in monitorio præiudicet confitenti, tradit *Rota deciſ. 54. n. 8. par. 7. recent.*

68 Tertiò non procedit, quando commiſſio non fuit ſimpliciter impetrata ſuper iactationibus, ſed complectitur omnes cauſas, quas idem committens habet, & mouet, & habere, & mouere vult, & intendit contra quoſcumque, nam is obtinendo citationem, iuxta formam commiſſionis, declarat ſe actorem, *l. in tribus, ff. de iud.* à qua declaratione reſilire non licet, *Roman. conſ. 343. num. 13. & ſeq. Rot. in Syracuſana quarta, 16. Nouembris 1588. coram bo. mem. Comitolo, quæ eſt eius deciſ. 34. & apud Poſt. de Manuten. deciſ. 65.*

69 Quartò non procedit ad effectum, vt diffamatus ſit propriè reus, *Contard in l. diffamari, q. 1. num. 19. C. de in-*
70 *gen. manumiſſ.* & † ob id Procurator habens mandatum ad defendendum non poteſt intentare iudicium, *l. diffamari*, quia verba mandati ſunt propriè intelligenda, *Put. deciſ. 413 per tot. lib. 1.*

71 Quintò non procedit, quando intentans remedium, *l. diffamari* non docet de ſuo intereſſe, nam tunc non gaudet priuilegio rei, *Rota in d. Placentina Cappellania, 8. Nouembris 1602. coram clar. me Pamphilio ſeniore.*

72 Licet autem remedium *l. diffamari* ſit vnicum, competit nihilominus tàm in cauſis ciuilibus, quàm etiam in Criminalibus, *l. Titia, ff. de accuſ. l. ſi ea quæ, C. de iſt. qui accuſ. non poſſ Bart. in l. ſi quis libertatem, nu. 8. ff. de pet. Hered. Gabr.* qui alios cumulat *de act. concl. 6. num. 2. Contard. in l. diffamari, ampl. 3 num. 25. C. de ingen. manumiſſ. Mandoſ. de commiſſ. form. 5. iactat. & moleſt. in verbo im-*
73 *putare, Boer. dec. 255. nu. 7.* & † tàm in Poſſeſſorio, quàm in Petitorio, tàm in actionibus perſonalibus, quàm realibus, *Dec. in cap. in præſentia, numer. 10. de probat. Gabr. de action concluſ. 6. nu. 3. Contard. in d. l. diffamari, concluſ. 2. nu. 24. Boer. d. deciſ. 255. nu. 7. Rot. deciſ 26. nu. 1. de Sent. &*
74 *re iud. in antiq* & † in cauſis Matrimonialibus, Dotalibus, Feudalibus, & alijs, *Gabr. de act. d. concluſ. 6 n. 7. n. 10. & per tot. Contard. in d. l. diffamari ampl. 10. n. 75. & ſeqq.*
75 *ampl. 23. nu. 168. & ſeq. & ampl. 27. nu 185. & ſeq* & † tàm in Prophanis, quàm in Beneficialibus, *Menoch. de recup. remed. 15. q. 27. nu. 363. & ſeqq. Mandoſ. in reg. 29. de ſubrog. collit. n. 1. & ſeqq.* vbi tradit formulam Commiſſionis in Beneficialibus, quam paucis mutatis, etiam in Prophanis deſeruire poſſe aſſerit idem *Mandoſ. de commiſſ. iact. & moleſt. form. 5. in princ. & in verbo inquietare, Caſſad. deciſ. 6. de reſcript. & deciſ. 9. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.*
76 & inſuper etiam in Beneficialibus, cauſa ſimpliciter commiſſa, non autem limitatiuè, aut reſtrictiuè ad poſſeſſionem comprehendit, tàm Petitorium, quàm Poſſeſſorium, *cap. 1. de ſequeſt. poſſ. & fruct.* & eo magis commiſſa cauſa iactationum, & moleſtationum, de & ſuper Beneficio N. quia verbum moleſtare reſpicit vtrumque, ſcilicet Petitorium, & Poſſeſſorium, *Caſſad. d. deciſ. 6. de reſcript. & d. deciſ. 9. de cauſ. poſſeſſ. & prop.* cum alijs cumulatis per *Mandoſ. in d. reg. de ſubrog n. 5. & ſeqq.*

77 Et quod remedium *d. l. diffamari* competat in omnibus cauſis, tàm Beneficialibus, quàm Eccleſiaſticis, ac prophanis paſſim obſeruat Praxis, & Curia in omnibus Vrbis Tribunalibus.

78 Signanter verò datur hoc remedium.

Primò contra Filium exhæredatum ad proponendam querelam.

Secundò etiam contra Epiſcopos, & Prælatos, & eorum Succeſſores.

Tertiò etiam contra Fiſcum, & Procuratorem Cæſaris.

Quartò contra Maritum reſpectu dotis.

Quintò etiam contra eum, qui directo agere non poteſt.

Sextò etiam contra Perſonas incertas.

Septimò contra impugnantes priuilegia Principis ex defectu voluntatis.

Octauò contra Tutores, Curatores, & Hoſpitalarios

Nonò contra diffamantem iura Eccleſiæ.

Decimò contra Excommunicatum.

Deci-

Digitized by Google

Decimoprimò ſundato iudicio contra diffamantem, etiam poteſt citari tertius ad contradicendum, latè *Gabr. de act. concl. 6. nu. 4. & ſeqq. vſque ad nu. 17.* Latius *Contard. in d. l. diffamari ampl. 1. n. 9. ampl. 4. & ſeq. num. 26. & ſeq. ampl. 7. n. 33. & ſeqq. ampl. 8. n. 40. & ſeqq. ampl. 9. n. 48. & ſeqq. ampl. 10. n. 75. & ſeqq. ampl. 11. nu. 85. & ſeqq. ampl. 15. nu. 103. & ſeqq. ampl. 21. num. 142. & ſeqq. & ampl. 24. num. 177. & ſeq.*

Cæterum ad hoc, vt remedio *l. diffamari* ſit locus, plura requiruntur.

79 Primò quod diffamans fuerit præuia citatione opportuna præuentus ab ipſo diffamato coram aliquo Iudice competente eiuſdem diffamati, alias diffamans poſſet illum coram alio Iudice competente (quando plures adſunt Iudices competentes) conuenire, *Marian. in d. cap. propoſuiſti n. 26. de for. compet. Gabr. de act. d. concluſ. 6. nu.*

80 32. & † quod per citationem, etiam in hac materia *leg. diffamari* dicatur præuenta iuriſdictio, probat text. *in l. ſi quis poſtea, ff. de iud.* & tradit *Roman. conſ. 412. numer. 4.* vbi de communi teſtatur.

81 Quod ſi diffamatus non ſolum præuenerit diffamantem, vt ſupra, ſuper aſſignatione termini ad agendum, ſed etiam cumulatiuè ſuper negocio principali, & veritate diffamationis; Iudex à diffamato electus erit proculdubio Iudex etiam in negocio principali, nec poterit, ſuper eo diffamatus à diffamante coram alio conueniri etiamſi ipſe diffamatus haberet plures Iudices competentes, & diffamans coram alio ex eis illum conuenire vellet, *Marian. in d. cap. propoſuiſti, nu. 16. verſ. & aduerte circa id quod dixi de for. compet.* quem declarat, & ſequitur in hoc *Io. Bapt. Ferrett. conſ. 39. n. 2. & ſeqq.*

82 Secundò in Tribunali A. C. in ſpecie requiritur, quod iudicium coram alio Iudice, ſeu in partibus non ſit inchoatum, & ob id in Monitorio iactationum ad partes tranſmittendo apponenda eſt clauſula, *dummodo iudicium in partibus non ſit captum coram aliquo Iudice competente*, alias Monitorium non afficiat *Paul. V. in reform. Tribun. Vrb. quæ eſt eius conſt. 71. Vniuerſi agri in §. & in Monitorijs ſpecialibus.*

83 Et pariter in commiſſionibus iactationum ſolet apponi clauſula, *non tamen iudicialiter illatarum, nec in iudicio quouis modo deductarum*, vt paſſim obſeruat Praxis, & colligitur ex *Caualer. deciſ. 587. num. 3. & ex alijs deciſionibus in ſimilibus clauſulis emanatis.*

84 Et id iure merito, quia remedium *l. diffamari* debet intentari ante motum iudicium non autem poſt, nàm vbi ſupereſt remedium ordinarium, huic extraordinario locus non eſt, ad text. *in l. cum quædam Puella, verſ. ſed & ſi poſt ſuſceptum, ff. de iur. omn. iud. Bald. in l. ſi finita, §. eleganter, n. 4. & ibi etiam alij, ff. de damn. infect. Bald. in leg. Pupillus, C. de vſur. Pupill. Mandoſ. de commiſſ. iactat. & moleſtat. form. 5. in verbo inquietare, verſ. inter alia reſpondeo, Marcheſ. de commiſſ. iactat. par. 3. §. 2. n. 13. fol. 339.*

85 Sed hoc non procedit in Monitorio, ſeu commiſſione, & citatione cum inhibitione obtenta pro Vidua, quia illa gaudet priuilegio, *l. vnica, Cod. quand. Imper.* vt poſſit variare *Marcheſ. de commiſſ. iact. part. 3. §. 2. num. 15. fol. 339.* de quo latius infra in proximo ſequenti capite dicemus.

86 Tertiò requiritur, quod intentans remedium *l. diffamari* non ſit ſegregatus à Communione Fidelium, nam excommunicato, excommunicatione maiori non conceditur hoc remedium, *Felyn. in capit. intelleximus, col. 6. n. 7. ante fin. verſ. ſecundo allega Paul. de Caſtr.* & ibi etiam *Aret. n. 3. & n. 7. Dec. nu. 32. & ſeq. & alij de iud. Contard. in l. diffamari, limit. 5. n. 82. & ſeq. Cod. de ingen. manumiſ. Couar. var. reſol. lib. 1. c. 18. nu. 5. Afflict. deciſ. 268. num. 3. Oſaſc. deciſ. 151. n. 7.*

87 Quartò requiritur, quod intentans remedium *l. diffamari*, ſi vult gaudere Rei priuilegio, & audiri in hoc iudicio, doceat de ſuo intereſſe, *Aret. conſ. 68. nu. 6. verſ. item non eſt dubium, Gabr. de act. concluſ. 6. num. 37. in fin. Rot. deciſ. 801. nu. 1. & ſeqq. par. 1. diuerſ. & in Placentina Cappellaniæ, 8. Nouembris 1602. coram clar. mem. Card. in.*

88 *Pamphilio*, & † ſic doceat de ſua poſſeſſione, *Bald. in l. 3. num. 2. verſ. nota quod aut Reus, Cod. qui bon. ced. poſſ. Contard. in l. diffamari, q. 4. num. 40. Cod. de ingen. manumiſſ. Aret. d. conſ. 68. nu. 6. verſ. item non eſt dubium, Gabr. d. concluſ. 6. nu. 38. Boer. deciſ. 255. nu. 10. Rot. d. deciſ. 801. num. 1. par. 1. diuerſ. & in d. Placentina Cappellaniæ coram clar. mem. Cardinali Pamphilio*, & de iure ſuo, *Innoc. in c. Abbate, num. 1. in fin. verſ. & hac, de verb. ſignif. Aret. in dict. conſ. 68. nu. 6. verſ. item non eſt dubium, Felyn. in cap. olim, num. 9. verſ. vnde dicit de reſcript.* cum alijs cumulatis per *Gabr. de action. d. concluſ. 6. num. 37. & per Rot. deciſ. 801. num. 2. par. 1. diuerſ.*

89 Et ad docendum de intereſſe huiuſmodi, non requiritur probatio plena, ſed ſufficit apparens tantum, *Felyn. in cap. veniens, il ſecondo, num. 13.* vbi dicit *Innoc. & omnes* ita tenere, & ſic de communi teſtatur, *de teſtibus, Conar pract. quæſt. cap. 16. num. 1. verſ. ita tamen*, vbi de commun etiam teſtatur.

90 Sed hoc procedit in tertio Comparente pro ſuo intereſſe, non autem in ipſo principali, nàm hic plenè probare tenetur, alias contra Intentantem remedium *l. diffamari* intrat exceptio, tua non intereſt, niſi de intereſſe, vt ſupra probet concludenter, & plenè ex præallegatis, *Rota d. deciſ. 801. n. 4. par. 1. diuerſ.*

91 Quintò requiritur, quod diffamanti præfigatur bina dilatio, & ſic requiritur bina Iudicis monitio vna poſt aliam ad probandum, ad hoc vt illi poſſit perpetuum ſilentium imponi, itaut amplius deindè non audiatur, *§. ſi autem ibi ſemel, & ſecundo admoniti in auth. de Eccleſ. titul. §. ſi quis autem non implens, vbi Gloſ. in verbo admonitus*, & ibi *Angel. nu. 15. in auth. de Hered. & falcid. Cepoll. caut. 110. Felyn. in cap. venerabilis 20. num. 9. de iud. Aret. in rubr. inſtit. de except. num. 23. propè fin. verſ. vnum tamen tene menti perpetuo, Gabr. de act. concl. 6. num. 21. Contard. in l. diffamari, lim. 3. num. 31. vbi de communi, & qu. 13. num. 87. vbi de communi Marcheſ. de commiſſ. actat. p. 3. §. 1. numer. 48. fol. 333.* vbi de magis communi *Afflict. deciſ. 264. numer. 4.* vbi quod ita fuit deciſum *Boer. deciſ. 255. num. 10. & ſeqq.* vbi de magis communi, & ita obſeruat Praxis, *Saluſt. Tiber. in Prax. lib. 2. cap. 18. numer. 1.*

92 Sed hoc Primò non procedit, quando citatus, ſeu monitus dixit nolle agere, tunc enim ſecunda dilatione ſeu monitione, ſeu termino non eſt opus, *Felyn. in cap. ad petitionem, col. pen. de accuſat. Contard. in l. diffamari, limit. 3. num. 67. verſ. limita nunc, C. de ingen. manumiſſ.* cum alijs cumulatis per *Marcheſ. de commiſſ. iactat. p. 3. §. 2. n. 50. & ſeqq. fol. 346.*

93 Secundò non procedit, quando prima monitio, ſeu citatio eſt facta cum comminatione de non audiendo vlterius elapſo termino, nàm nec etiam, tunc ſecunda monitio eſt neceſſaria, *Felyn. in cap. accepimus, n. 6. de fid. inſtrum. Contard. in d. l. diffamari, limit. 3. n. 70. verſ. ſecunda limitatio.*

94 Tertiò non procedit, quando Iudex anno vlterius ad agendum terminum ſtatuiſſet, nàm tunc ſecunda monitio non requiritur, ſed temporis longitudo ſupplet eius defectum, & in his terminis poteſt procedere opinio Tenentium vnicam monitionem ſufficere, *§. ſi quis autem non implens, vbi Gloſ. in verbo admonitus*, & ibi *Angel. n. 15. in Auth. de Hered. & falcid. Contard. in d. l. diffamari, lim. 3. n. 3. & ſeq. & n. 73.*

95 Cæterum ſi in termino, vt ſupra præfixo diffamans agere incipiat, & deducat ius ſuum non agitur amplius de remedio *l. diffamari*, ſed de bono iure, & meritis cauſæ, *cap. in præſentia, vbi Aret. num. 3. & ſeq. Felyn. num. 2. col. 2. verſ. vnum aliud, Dec. num. 14. verſ. quarto nota de probat. Cagnol. in l. diffamari, num. 11. C. de ingen. manumiſſ. Aret. in rubr. inſtit. de except. num. 23. verſ. ſi autem Actor.*

96 Sed hoc non procedit, quando diffamans non deducit ius ſuum, nec agere incipit, tunc enim Iudex debet pronunciare illum non eſſe amplius audiendum, imponendo ei perpetuum ſilentium, *Gloſſ. in d. l. diffamari in verbo Sententiam*, & ibi *DD. C. de ingen. manumiſſ. Aret. in rubr. inſtit. de except. num. 23. verſ. ex hoc apparet, & numer. 33. verſ. ſed tu poſſes tenere*, cum alijs ſuperius allegatis.

97 Sextò, vt diffamatus poſſit cogere diffamantem ad agendum, debet Iudici conſtare ſaltem ſummariè de diffama-

Digitized by Google

diffamatione, aliàs illum compellere non poteſt, *Bart. in l. Titia, n. 8 ff. de accuſat. Bald. in l. 2. C. ne fil. pro Pat. Salicet. in l. 3 num. 3. C. qui bon ced. poſs. Aret. in rub. inſtit. de except. n. 23. verſ. ex quibus nota, Alex. conſ. 108. nu. 7 lib 1. Gabr. de act. concl. 6. n. 24. Cagnol in l. diffamari, nu. 6. C. de ingen. manumiſs. Couar. var. reſol. lib. 1. c. 18. n. 2.*

98 Et per conſequens diffamatio in actis probari, *Aret. in rubr. inſtit. de except. n. 23. verſ. ex quibus Salic. in l. 3. nu. 3. C. qui bon. ced. poſſ. Couar. var. reſol. d lib. 1. c. 18. n. 2. Gabr. de act. concl. 6. nu. 24 Contard in l. diffamari, q. 7 nu. 45. & ſeq. C. de ingen. manumiſs. Boer. dec. 255 nu. 7. verſ. & iſta diffamatio.*

99 Poſſuntque in hac materia *l. diffamari* recipi Teſtes etiam lite non conteſtata, *Butr. in cap cum olim. num. 10. verſ. tertius intellectus, de teſt. Gabr. de act. concl. 6. num. 17. Marcheſ. de commiſſ. iactat. par. 3 § 2. n. 45 fol. 332.*

100 Alias ſi non conſtat de diffamatione, præfixio termini non valet *Roman. conſ. 53. viſis ſub nu. 1.* & ibi *Mandoſ. in verbo impetrare*, cum deſit iudicij fundamentum, ſcilicet ipſa diffamatio, *Bald. in d. l. 2 in fin. C. ne fil. pro Par.*

101 Non tamen intereſt, an diffamatio, quæ præceſſit, fuerit iudicialis, vel extraiudicialis, *l. diffamari, vbi Bald. in princ. Cagnol. nu. 6. & Contard q. 7. n 45 & ſeqq. Cod. de ingen. manumiſſ. Soccin. conſ. 45. viſa, n. 3. lib. 1. Couar. var. reſol. lib. 1. c. 18. n. 8. verſ. & erit ſatis.*

102 Si tamen in Monitorio, ſeù Cõmiſſione iactationum adeſt clauſula, *non tamen iudicialiter illatarum, nec in iudicio deductarum*, probanda eſt diffamatio, ſeù moleſtia extraiudicialis, aliàs Monitorium, ſeù Commiſſio non releuaret, *Caualer. dec. 587. n. 1. & ſeqq.*

103 Ex quibus patet, quòd licèt regulariter nemo agere cogatur inuitus, nec poſſit alicui præfigi terminus ad agendum, *l. vnica, C. vt nemo inuit. Roman. conſ. 33. nu. 1. in*
104 *fin.* & † Maledictum, ſi à leuitate proficiſcitur, contemnendum ſit, *leg. prima, C. ſi quis Imper. maled.* ſi ab Inſania, miſeratione digniſſimum, ſi ab Iniuria remittendum, cum lubricum linguæ non ſit de facili ad pœnam trahendum, *l. famoſi, ff. ad leg. iul. maieſt. Contard. in l. diffamari, in rat. dubit. n. 1. & ſeqq. C. de Ingen. manumiſs.*

105 Hoc nihilominus non habet locum, quando aliquis errore, vel dolo diffamat Statum alterius, vel Iactat ſe habere ius in rebus, ſeu bonis alicuius, *l. diffamari*, & ibi, *DD. & ſignanter Contard ampliat. 1. num 7. Cod. de ingen. manumiſſ. Roman, dict. conſ. 53. num. 1.* cum alijs ſupra allegatis.

106 Verum concluſio, quod Diffamatio ſit, vt ſupra, probanda, Primò non procedit, quando alias ſubeſſet calumniæ ſuſpicio, vel alia iuſta cauſa, nàm tunc alia Diffamatio non requiritur, *Innoc. in cap. cauſam quæ, nu. 5. qui fil. ſint leg. Felyn. in cap. penult n. 8. de iud. Bart. in l. edita, n. 3. C. de eden. Bald. in l. Pupill. C. de vſur. Pupill.* cum alijs cumulatis per *Contard in l. diffamari, ampl. 1. num 1. C. de Ingen. manumiſſ. Marcheſ. de Commiſſ. iactat. par. 3. §. 2. nu. 44 verſ. Immo, fol. 332. Couar. var. reſolut. lib. 1. cap. 18. nu. 8. Boer. dec. 255 num. 7. verſ. quæ probatio, ibi, vel receſſu.*

107 Iuſtæ autem cauſæ ſunt plures, & ſignanter.

Prima eſt receſſus, quando ſcilicet Officialis, Scholaris, vel Stipendiarius eſt à loco Officij, Studij, vel Stipendij receſſurus, ſi nolit in Patria poſſe conueniri, nàm poterit per proclama ſtatuendum curare terminum ad agendum contra aliquid ab eo Prætendentes, cum comminatione quod eo elapſo quis non audiretur, & obtinere abſolutoriam, *Contard. in l. diffamari, ampl. 1. num. 2.* & idem in Peregrino tradit *Boer. dec. 255. nu. 7. verſ. quæ probatio, ibi, vel receſſu.*

Secunda, procraſtinatio, quando Iudex videt Actorem expectare tempus, quo Reus probationibus careat.

Tertia, Exhæredatio, nàm Filio exhæredato ſtatuitur terminus ad proponendam quærelam, *l. Papinianus, §. ſi quis poſt, ff. de inoff. teſtam.*

Quarta, ædificatio non ſtatim deſtruenda, quando ſtatuitur terminus Ædificanti, à quo fundus petitur, ad agendum ius ſibi eſſe, ædificatum habere, *leg. à quo fundus, ff. de damn. infect.*

Quinta, nunciatio noui operis, nàm hæc eſt ſpecies prouocationis.

Sexta, Proteſtatio, nàm hæc continet in ſe quamdam Diffamationem iudicialem, ſeù minas, de agendo.

Septima, Actio, vel exceptio præiudicialis eſt iuſta cauſa, vt Iudex præfigat terminum ad agendum.

Octaua, Contumacia, nàm eius ratione Iudex poteſt ſtatuere terminum ad agendum.

Nona, Timor rixæ, quando Iudex timet, ne Partes de poſſeſſione contendentes veniant ad arma, poteſt etiam ex Officio ſtatuere Partibus terminum ad probandum.

Decima, obligatio mutua, quando quis tenetur ad aliquid, vt recipiat aliud, nàm Iudex poteſt ei, qui tenetur, præfigere dilationem, vt faciat, ſeù præſtet, quod debet, & deinde recipiat.

Decimaprima, damnum emergens, quando res in bonis meis ſunt delatæ, & afferunt eis damnum, & ego ignoro cuius ſint, nàm poteſt Iudex per proclama præfigere Dominis terminum ad eas tollendum, alias cenſeantur habitæ pro derelictis.

Decimaſecunda, Aequitas, ex qua Iudex poteſt abbreuiare dilationes, nam ex eadem, vbi illa militat, poterit ſtatuere terminum ad agendum.

Decimatertia, Actio ab Inuito proponenda, nàm in decem, & ſeptem caſibus in quibus quis agere cogitur inuitus, de quibus per *Gloſ. & DD. in c. 1. §. 1. de reſt. Spoliat. in 6.* poterit etiam Iudex præfigere terminum ad agendum.

Quas quidem cauſas latè refert, & comprobat *Contard. in l. diffamari, ampl. 1. per tot. n. 3. cum viginti ſeqq. C. de Ingen manumiſs.*

108 Secundò, concluſio, quod Diffamatio ſit probanda non procedit, quando vna cum remedio *l. diffamari*, cumulatur, prout fieri ſolet, remedium *l. ſi contendat, ff. de Fideiuſs.* tunc enim non requiritur aliqua Diffamatio, ſeù Diffamationis probatio, *Couar. var. reſolut. lib. 1. cap. 18. num. 3.* vbi quod hæc duo remedia in Praxi pro faciliori cauſarum expeditione miſceri, & cumulari poſſe, obtentum eſt.

109 Sed licèt Intentans remedium *dict. leg. ſi contendat* non teneatur probare Diffamationem, tenebitur nihilominus probare eius exceptionem, & ius intentatum ſibi competere, vt poſt *Innoc. in cap. conquerente, nu. 1 de offic. Ordin. & Caſtr. in l. 2. C. de ord. iud.* quos allegat, tradit *Contard. in d. l. diffamari, ampl. 17. n. 26. Cod. de Ingen. manumiſs.*

110 Vltra remedium igitur *dict. leg. diffamari, Cod. de Ingen. manumiſs.* proditum eſt etiam remedium, *leg. ſi con-*
111 *tendat, ff. de Fideiuſs* quod † videtur pinguius prouidere, quàm prouideat remedium *dict. leg. diffamari*, & remedio *d. l. ſi contendat*, ſimile eſt remedium *l. Aurelius, §. centum, ff de liber legat.*

112 At proindè Timens moleſtiam poteſt adire Iudicem, coram quo ab Aduerſario conueniendus eſſet, ſi ille ageret, & petere declarari, ſe non eſſe debitorem, & aliàs ſibi exceptionem legitimam competere, vel habere meliora, & potiora iura & ob id Aduerſario ſuper actione perpetuum ſilentium imponi, *dict. leg. ſi contendat, vbi Gloſs. & DD. communiter, ff. de Fideiuſs. dicta leg. Aurelius, §. centum, vbi Gloſs. & DD. ff. de lib. leg. l. ſi duo Patroni, in primo, vbi not. ff. de Iureiur. leg. 3. Cod. qui bon. ced. poſſ. Bartol. in l. ſi finita, §. eleganter, num. 4 ff. de damn. infect. Abb. in cap. ſi quis contra Clericum, num. 2. verſ. vnde licèt, de for. compet. Felyn. in capit. ſignificauit num. 5. de Teſt. Roman. conſ. 412. num. 1.* & ibi *Mandoſ. in verbo inquietari, Couar. var. reſol. d. lib. 1 cap. 18. numer. 3.* vbi de communi, *Contard. in d. l. diffamari, ampl. 17. n. 108. vbi de receptiori DD. opinione teſtatur, C. de Ing. manumiſs.*

113 Et ob id cum Intentans remedium *à leg. ſi contendat, & d. leg. Aurelius, §. centum*, petat pronunciari ſuper exceptione, non eſt mirum, ſi in hoc iudicio eſt Reus, & gaudet Beneficijs, & prærogatiuis Reorum, ac ſi remedium *d. l. diffamari* intentaſſet *Contard. in dicta l. diffamari, ampl. 17. num. 123. verſ. tu autem aduerte.*

114 Et licèt *d. l. ſi contendat*, loquatur in Fideiuſſore proponente exceptionem, nè conueniatur inſolidum, & vt fiat diuiſio inter Confideiuſſores, tamen locum habet in quocumque Reo exceptiones peremptorias habente, ex cumulatis per *Cagnol. in l. diffamari, n. 5. verſ. ſexto amplia. C. de Ingen. manumiſs. & per Oſaſc. dec. 151. n. 10.*

115 Pri-

Digitized by Google

115 Primò igitur differunt hæc remedia inter ſe in modo articulandi,& probandi,Contard.in l.diffamari,ampl.17.nu.126.C.de Ingen.manumiſ. & patet ex allegatis ſupra,verſ.Secunda concluſio, numer. 108.& verſ.ſed licèt, num 109.

116 Secundò differunt, quia in remedio dict. l. diffamari, Actor cogitur agere in termino , aliàs ei imponitur ſilentium,ſed in remedio,leg. ſi contendat,& l. Aurelius,§. centum, Actor cogitur agere ſtatim,aliàs Iudex procedit ſuper exceptione,& non Agenti imponit ſilentium,Soccin.conſ.94.num 6.lib.3. quem ſequitur Cagnol. in l. diffamari, num. 5. Cod. de Ingen. manumiſſ. Oſaſc. deciſ. 151. num.12.

117 Tertiò quia intentans remedium l. diffamari , compellit Aduerſarium ad agendum , & dandum Libellum contra ſe, aliàs eo non agente imponitur ei ſilentium; at intentans remedium l. ſi contendat,& leg. Aurelius,§.centum, non compellit Aduerſarium ad dandum libellum, ſed inſtat pro declaratione iuris ſui , & requirit Aduerſarium,vt contradicat,ſi ſua putauerit intereſſe,quod ſi non contradixerit,Sententia declaratoria illi præiudicabit,Caſtr.in l.2.n.2.C.de ordin.Iudic.

118 Quartò differunt,quia in remedio l.diffamari agitur, vt Diffamans à diffamatione ceſſet , adeo vt non poſſit peti pronunciari ſuper iure ſuo, vt puta ſuper legitimatione,ſed in remedio l. ſi contendat, & l. Aurelius,§. centum , agitur ad declarationem iuris ſibi competentis, Contard.in l.diffamari,ampl.17. num. 124. Cod. de Ingen. manumiſs.

119 Proindè non videtur ſubſiſtere id,quod dixit Soccin. d.conſ.94.num.6.lib.3. quod in remedio l. ſi contendat,& l. Aurelius,§. centum. Actor cogatur agere ſtatim,nàm ante Sententiam declaratoriam contradicere , & agere poterit, aliàs Sententia declaratoria ſuper exceptione lata illi nocebit, vt per Caſtr. vbi ſupra , & ob id potius cauſatiuè, quàm ſtatim tenetur agere, & contradicere petitæ declarationi, & ſi Actor non probauerit,Contradicens abſoluetur per l.qui accuſare,Cod.de eden.vt benè obſeruauit Contard.in l.diffamari,ampl.17.num.125.

120 Quinimò cum, vt ex præmiſſis patet, vltra differentiam à Socc.inter dicta remedia allatam adſint,vt ſupra, aliæ notabiles differentiæ , necetiam ſubſiſtit id, quod idem Soccin. ibidem aſſerit , quod inter dicta remedia non ſit , niſi vnica differentia per eum allata , ſuperius verſic.2.differunt num. 116 à nobis relata.

121 Quinto differunt ſecundum Bald. Nàm aut quis non diffamat, & tunc ceſſat aſſignatio termini , & impoſitio ſilentij , Aut diffamat , & tunc de cauſa Status , procedit text.in l. diffamari.C.de Ingen.manumiſſ. Si de crimine,& tunc,ſi in iudicio,aſſignatur terminus ad agendum, c. licet in Beato Petro,de accuſat.l.Titia,ff.de accuſat. leg.ſi ea qua,Cod.de his qui accuſ.non poſſ. ſi extra iudicium,& faciem Iudicis , tunc officium mercenarium non pertinet ad Iudicem,ſed Diffamator tenetur actione iniuriarum, l.lex Cornelia,§.fin.& l.item apud Labeonem,§. ſi qui non Debitorem,ff.de iniur. Si verò ex talibus verbis Diffamatorijs oriatur controuerſia poſſeſſionis , tunc poteſt agi remedio Gloſ.in l. Aurelius,§.centum,ff. de lib. leg. Ita diſtinguit Bald in Margarita ad Innoc. in verbo Silentium, quem refert Georg.Nat.in Clem.ſæpè,in princ. in 5. not.in 3.art.princ.nu.16.verſ.Bald.vero de verb.ſign.& Contard. in l.diffamari,ampl.17.n.124.& ſeq.limit. 7. num. 104. & ſeqq.C.de Ingen.manumiſs.

Verumtamen circa hanc Bald. diſtinctionem .

122 Primò obſeruandum eſt, quod licèt quando quis ſilet, ceſſet aſſignatio termini , & impoſitio ſilentij in terminis d.l diffamari,vt colligitur ex illo textu, & tradunt ibi DD.ſupereſt tamen remedium l.ſi contendat ff. de Fideiuſſ in quo Diffamatio non requiritur , nàm ſicut Diffamatus poteſt contra Diffamantem intentare remedium l. diffamari,vt ſupra,ita poteſt is,cui competit exceptio, principaliter Iudicem adire , & implorare Iudicis officium, vt declaret ſibi exceptionem competere,& exceptione ſua eum defendat,d. l. ſi contendat,vbi Gloſſ. communiter recepta,ff.de Fideiuſſ. Cagnol.in d.l.diffamari, num 5.vbi de communi teſtatur,Cod.de Ingen.manumiſſ. Couar. var.reſol.lib.1.c.18.n.3.vbi de communi teſtatur.

123 Secundò , licèt aduerſus Silentem non detur remedium l diffamari,obſeruandum tamen eſt,quod hoc procedit regulariter , datur nihilominus cautela intentare volenti prædictum remedium , quod faciat ſe diffamari ab alio ſuper re,ſuper qua vult d.remedium, vt ſupra,intentare, & tunc virtute huiuſmodi diffamationis intentet d. remedium contra d Diffamantem, nàm fundato Diffamationis Iudicio,contra eum,poterit quoſcumque alios ſua intereſſe putantes, de quibus ſuſpicatur, citari facere,& terminis ſolitis præfixis, illis non agentibus reportare,ſeruatis ſeruandis vt ſupra, Sententiam fauorabilem cum impoſitione ſilentij,arg. Auth.ſi omnes,Cod.ſi Minor.ab hered.ſe abſtin.& leg. at qui natura,§.ſi cum me abſente,cum ibi not,C.de neg.geſt. quam cautelam notanter tradit Bald.in Auth. ſed etſi quis ab aliquo, num. 10, verſ.cautela,C.de Teſt.Salic.in leg.at qui natura,§. ſi cum me abſente,nu.2.verſ.quarò ſecundò,ff.de negoc.geſt.Georg. Nat.in Clem.ſæpe,in princ.in quin.notab. in tertio art.princip.num.16.verſic.& quia dixit Bald.de verb.ſignif. Contard.in leg.diffamari,ampliat.21.nu.142. vbi in fin. quod ab hac cautela non eſt recedendum,& num. 143. & ſeqq. & limit.7.num.106.in fin.C.de Ingen. manumiſſ.Boer. dec. 255.num.6.

124 Tertiò obſeruandum eſt,quod remedium,l.diffamari non ſolum competit in cauſa Status , ad quam videtur in dicta diſtinctione ſe reſtringere Bald. ſed in omnibus cauſis,tàm ciuilibus,quàm criminalibus, vt ſuperius verſic.licèt autem remedium,num.72. comprobauimus,& quod d.remedium habeat locum,etiam in Diffamatione ciuili,& ſic vbi non agitur cauſa Status,ſed rei temporalis,tradit etiam Innoc.in cap.conquerente,n.1.& ſeq. & ibi Butr.col 4.n.29.verſ.ad ſecundum dic. de offic. Ordin. Roman.conſ.53.viſis n.1.Georg.Natt.in d.Clem.ſæpe,in princ. in 5.notab.in 3 art.princ.nu.16 in princ.de verb.ſignif. Rot. dec.2.de dilat.in antiq.

125 Quartò denique obſeruandum eſt, quod non ſolum poteſt agi remedio,l.ſi contendat,ff.de Fideiuſſ.& l. Aurelius,§ centum,vbi Gloſſ. ff. de lib. leg. quando ex verbis diffamatorijs oritur contentio ſuper Poſſeſſione, vt ait Bald. vbi ſupra,ſed etiam in alijs caſibus,vbicumque legitima exceptio competit,etiamſi Diffamatio non præceſſerit,& colligitur ex dd.Iuribus, vt ex Gloſſ. in dict. §. centum , & conſtat ex allegatis ſupra verſ. verumtamen circa nu.122.

126 Septimò in hoc Iudicio requiruntur termini ſubſtantiales, vt ſupra , de Stylo Curiæ ſeruari ſoliti , prout paſſim ſeruat Praxis, & Curia , idque cautius eſse denique concludit Saluſt.Tib.in Prax.lib.2.c.20.n.7.

127 Sed hoc non procedit in Tribunali A. C. in cauſis à ducentis ducatis de Camera infra,nàm in eis A. C. procedit terminis etiam non ſeruatis , iuxta eius notorias facultates Paul.V.conſt.28. Eximia,§.eas videlicet,de quo latius diximus ſupra p.2.c.1.num.97.& c.4.nu.2 & n. 20. & ſeq.ſequentibus.

128 Quæ quidem terminorum obſeruatio etiam de Iure benè procedit,cum in hoc Iactationis,ſeù Diffamationis iudicio Iudex poſſit non ſolum præfigere terminum ad agendum,ſed etiam ad articulandum, & producendum omnia ex cumulatis per Gabr.de act.concl.6.n.11.& ſeqq. Contard.in d.l.diffamari,ampl.13.n.89.& ſeq.Cod. de Ingen.manumiſſ.

129 Octauò denique poſt dilationes elapſas, & terminos ſeruatos, vt ſupra, ſicut in alijs, ita etiam in hoc iudicio requiritur citatio ſpecifica ad Sententiam audiendam , Contard.in d.l. diffamari, q.13. num.87. vbi quod nemo adhuc dixit in hoc contrarium,& n.88. vbi de communi Marcheſ. de Commiſſ.iall.p.3.§.1 .num.48.verſ.ſed hoc.fol. 333.vbi de receptiori.

130 Ex quibus omnibus manifeſtè colligitur, quod Diffamatio illum inter cæteros notabilem operatur effectum, vt poſſit Diffamanti, in terminis præfixis non agenti, per Sententiam perpetuum ſilentium imponi , quæ quidem ſententia, cum aliam poſt ſe non expectet, definitiua reputari debet, prout ſub his verbis, ſilentium imponimus,definitiuam fieri poſſe,tradit Roman. in leg.1. num.2.ff.de re iud.per tex. in leg. Aurelius,§. centum iuncta Gloſ. in verbo conſequi,ff.de lib. legat. illamque definitiuam

Digitized by Google

tiuam eſſe, tradit *Abb. in cap. cum olim num.8. de Teſt. Dec. in c. licet cauſam num.112 verſ. vltimo nota, de probat. Socc. in c. quoniam frequenter, num.28. & num.46. vt lit. non conteſt. Bald. in l. Præſes in fin. num.8 C. de Sent. Iaſ. in l. Argentarius, §. cum autem, numer.2. ff. de eden.* & alijs, quos congerit *Gabr. de act. concluſ.6. n.19. Contard. in l. diffamari oppoſ.2. n.46. & ſeqq. C. de Ingen. manumiſſ. Boer. deciſ.255. n.12.*

Licèt contrarium dixerint *Rip. in rub. de re iud. num.* 11. & alij, quos refert *Gabr. d. concl 6. num.19. verſ. contrarium.*

131 Pro concordia tamen traditur hæc diſtinctio, Quod aut fuit in hoc iudicio lis conteſtata, & tunc Sententia deſuper lata eſt definitiua, aut non fuit conteſtata, & tunc eſt interloquutoria, *Franc. in cap. cum ceſſante, quæſt.24. col. fin. verſic. quid autem de Sententia, de Appellat.* quem ſequitur *Gabr. de act. concluſ.6. n.20: Maran. de ord. iud. in 3. p.6. p princ. act. 1. n.34*

132 Sed hæc diſtinctio patitur difficultatem, quia cum Sententia in iudicio Diffamationis, ſeù Iactationis lata aliam poſt ſe non expectet, & negocio principali finem imponat, vtique definitiua reputari debet, *leg. prima ff. de re iud. Bald. in l.1. n.2 C. Sent. reſcind. non poſſ. Maran. de ord. iud. in 3. par 6 part. princ. act 1. n.3. Boer. deciſ.79. n.* 8. cum alijs allegatis ſupra hac eadem *par.3. c.2. litt. C. verſ. Sententia definitiua, n.47.*

133 Secundò pro Concordia traditur alia diſtinctio, ſcilicet, Quod aut in procedendo fuit ſeruatus ordo iudiciarius de Iure requiſitus, & ſic aut fuerunt ſeruati termini, & ſolemnitates iudicij ordinarij, & tunc Sententia inde emanata eſt definitiua, aut dictus ordo, & ſolemnitates de Iure requiſitæ non ſunt ſeruatæ, & tunc Sententia eſt interloquutoria habens vim definitiuæ, ſic diſtinguit *Marcheſ. de Commiſſ. iact at. p.3. §.2. n.82. fol.351.* vbi allegat *Contard. in l. diffamari in oppoſ. num.47. & ſeq.* qui ibi potius tenet contrarium, ſi rectè inſpiciatur.

134 Sed hæc quoque diſtinctio videtur habere difficultatem, ſiquidem, terminis, & ſolemnitatibus de Iure requiſitis non ſeruatis, Sententia à nullitatis vitio ſaluari non poteſt.

135 Quatenus verò hæc *Marcheſani* diſtinctio referatur ad litis conteſtationem, intelligendo quod lite non conteſtata Sententia ſit interloquutoria, diſtinctio remanet eadem cum prima, nec ideo ceſſat difficultas, tùm ex præmiſſis, tùm quia in remedio *l. diffamari* litis conteſtatio non eſt neceſſaria, vel quia agitur de cauſa liberali, ſeù libertatis, in qua ferri poteſt Sententia definitiua, etiam in lite non conteſtata, *leg.3. §. fin. ff. de lib. Hom. exhib. l. diffamari, C. de Ingen. manumiſſ. cap. cum olim. vbi Gloſſ. ab omnibus approbata, in verbo, Sententiam, Innoc. num.3. & ſeq Butr. num.1. in quarto not. & numer.* 10. *& Imol. num.2. de Teſt. Contard. in dicta leg. diffamari, in ſecunda oppoſ. num.47. vbi de communi, C. de Ingen. manumiſſ.*

136 Vel quia vbicumque non cadit miſſio in poſſeſſionem ex primo, & ſecundo Decreto, nec poteſt Petenti aliter conſuli, niſi feratur definitiua, prout in cauſa liberali, & iudicio diffamationis, in quo agitur pro retinenda poſſeſſione, deuenitur contra Contumaces ad Sententiam definitiuam abſque alia litis conteſtatione, *Marian. Soccin. in c. quoniam frequenter, in princ. limit.23. numer. 28. in princ.* vbi de communi teſtatur (licèt ipſe, excepto remedio *l. diffamari*, in reliquis contrarium teneat) *& limit.50. n.46. vt lit. non conteſt. Contard. in d. l. diffamari n 47. & ſeq.* cum alijs ſupra allegatis.

137 Subdit tamen *Contard in d. l. diffamari, qu.22. numer.* 142. quod tantum reſpectu ordinis iudiciarij, ex quo deficit litis conteſtatio, poſſet dicta Sententia conſiderari vt interloquutoria, & ſic probabiliter ſuſtineri diſtinctio *Franc.* licèt Doctores ab eo allegati eam non firment.

138 Sed nihilominus, cum hæc Sententia definiat negocium principale, vt diximus ſupra *verſ. ſed hæc diſtinctio num.*132. & modicum, vel nihil participet de interloquutoria, potius definitiua reputari debet, arg. *l. quæritur, ff. de ſtat. Hom. Saluſt. Tiber. in Prax. lib.2. c.20. n.5.*

139 Verumtamen in Tribunali Aud. Cam. nihil refert, an in iudicio Diffamationis de Iure litis conteſtatio, nec ne, requiratur, quia Aud. Cam. habet facultatem procedendi in omnibus cauſis ſummariè, prout in Beneficialibus, *Paul. V. conſt.28. Eximia, §. eas videlicet.*

140 Proindè in cauſis ordinarijs coram eo vertentibus, licèt ſeruetur tela iudicij ordinarij, de qua ſupra, & Sententia feratur definitiua, vt Praxis obſeruat, quæ dictas facultates, vt ſupra, declarauit, *ad l. ſi de interpretatione, ff. de leg.* non tamen in eis aliqua litis conteſtatio eſt neceſſaria.

141 Tum quia in dicto Tribunali cauſæ omnes vt ſupra ſunt ſummariæ, & in ſummarijs litis conteſtatio non requiritur, *Clem. diſpendioſam, de iud. & Clem. ſæpè, de verb. ſign. Bart. in extrauag. ad reprimendum, in verbo, & figura, numer.4. verſic. item an ſit, Gem. conſil.* 145. *numero primo in fin. verſic. non obſtat, Roman. conſ.* 174. *numero quarto verſic.3. quia, Alex. conſil.* 181. *numero 7 libro 6. Papien. in Praxi in form. libell. act. real. §. executioni demandare numero 9. Rot. deciſ.3. de lit. conteſt. in nou. Marian. Soccin. in cap. quoniam frequenter, in princ. numero 26. vt lit. non conteſt. vbi à n.9. vſque n.78.* octuaginta duos caſus enumerat, in quibus litis conteſtatio non requiritur.

142 Tum etiam quia A. C. in cauſis ordinarijs virtute dictarum facultatum procedit, prout in Beneficialibus, in quibus aliqua litis conteſtatio non eſt de eſſentia, *c. quoniam frequenter, §. porrò vt lit. non conteſt. Oldrad, conſil.*130 *numero quinto verſic. nec obſtat, Marian. Soccin. in d. c. quoniam frequenter, in princ. num.20. vt lit. non conteſt.*

143 Finitur igitur, & terminatur Diffamatio per Sententiam definitiuam, quæ tranſit in rem iudicatam. *Saluſt. Tiber. in Prax. lib.2. capit 20. numero quinto Contard. in l. diffamari, quæſt.22 numero 148 Cod. de ingen. manumiſſ. Marcheſ. de Commiſſ. iactat. par.3. § 2 num.84. fol.351.*

144 Sed hoc non procedit, quando Sententia ſuſpenditur per appellationem, nàm tunc finis Diffamationis penderet à confirmatione, vel infirmatione Sententiæ in gradu appellationis. Si quidem ab hac Sententia, præſertim ſtante impoſitione ſilentij, dari appellationem, non eſt ambigendum, *l. Titia, ff. de accuſ. Cagnol. in l. diffamari, numer.22.* & ibi *Contard. quæſt. 22. numer.152.* vbi quod per Omnes *in d. l. Titia*, per illum textum ita concluditur, *C. de ingen. manumiſſ. Saluſt. Tiber. d. lib.2. cap.20. numer.5. Marcheſ. de Commiſſ. iactat. par.3. §.3 numer.83. fol.351.* vbi de communi teſtatur.

In cœteris in hac materia quilibet in facti contingentia Doctores ſupra allegatos adire valebit.

SVMMARIVM.

De Priuilegijs. Cap. I V.

1 *Pupillus, Vidua, & ſimiles, habent electionem fori.*

2 *Curialis virtute Eugeniana non poteſt conueniri, niſi in Curia.*

3 *Gaudentes priuilegio* l. vnicæ, *& Curiales in partibus conuenti, etiam in prima Inſtantia poſſunt cauſas à Iudicibus de partibus auocare, & coram A. C. introducere.*

4 *Monitorium pro Pupillo ſuper auocatione cauſæ, à Iudice de partibus virtute* l. vnicæ quando Imperat. *& eius Formula.*

5 *Monitorium pro Vidua actrice virtute* l. vnicæ *forum eligente, & eius Formula.*

6 *Monitorium pro Curiali cum inſertione Eugeniana, & eius Formula.*

7 *Monitorium pro Curiali virtute Eugenianæ, abſque illius inſertione, & eius Formula.*

8 *Monitorium eſt in partibus perſonaliter exequendum, & deindè ad Curiam vna cum Inſtrumento illius exequutio-*

Digitized by Google

exequutionis à tergo remittendum.

9 *Reproductio Monitorij in partibus exequuti, & eius Formula.*

10 *Si ei,qui Monitorium obtinuit, non competit priuilegium, vel Aduerſarius ſit aquè priuilegiatus, poteſt obtineri cauſam remitti ad partes.*

11 *Monitus,qui probare intendit,ſe pariter priuilegiatum,vel Aduerſario priuilegium non competere, poteſt id probare per Scripturas, vel Teſtes, & alia probationum genera.*

12 *Citatio ad videndum moderari Inhibitionem, & cauſam remitti ad partes, attenta prima Inſtantia, & eius Formula,& Proceſſus.*

13 *Inſtrumentum Remiſſionis cauſæ ad partes, & eius Formula.*

14 *Si A.C.cauſam ad partes de Iure remittendam remittere recuſat,poteſt adiri Signatura Iuſtitiæ, & obtineri illius remiſſio.*

15 *Si cauſa debet remanere in Curia debet Monitus conſtituere Procuratorem,qui proteſtetur in actis,nihil fieri, nè aliàs procedatur per Contradictas.*

16 *Proteſtatio Procuratoris, nè contra Monitum in partibus procedatur per Contradictas, & eius Formula.*

17 *Procurator, ſi eius Domus non eſt nota Curſoribus, debet eligere Domicilium.*

18 *Cauſa virtute* l.vnicæ *in Curia introducta ſuper Iactationibus poteſt,qui illam introduxit ſeruatis ſeruandis proſequendo,obtinere abſolutoriam.*

19 *Introducens coram A.C.cauſam ordinariam virtute* l. vnicæ *debet verificare Monitorium, etiamſi non fuerit negatum.*

20 *Monitorium eſt verificandum per productionem Iurium, per Teſtes,& alia,ſeruatis ſeruandis.*

21 *Reus poteſt deducere ſuas exceptiones, & illas probare per legitima probationum genera.*

22 *Admiſſio Iurium, & Articulorum in cauſis ordinarijs fit ſimpliciter abſque vlla clauſula*

23 *Citatio ad libellandum in termino ſubſtantiali, & eius Formula,& Proceſſus.*

24 *Citatio ad videndum reiterari,& ad Sententiam, & eius Formula,& Proceſſus.*

25 *Cedula Sent. in cauſa ordinaria introducta coram A.C. virtute* l.vnicæ,*& eius Formula.*

26 *Sententia abſolutoria ab impetitis,vel ab obſeruatione iudicij, & Cedula appellationis quomodo in cauſis introductis coram A.C.virtute* l.vnicæ *confici poſſint, remiſſiuè.*

27 *Commiſſio appellationis in cauſa ordinaria coram A. Cam. virtute* l.vnicæ *introducta, & eius Formula.*

28 *Commiſſio appellationis in cauſis ordinarijs ſignatur via ordinaria,Parte non citata.*

29 *Conſtantinus Imperator in ſuo Lateranenſi Palatio Eccleſiam Saluatori dedicauit, & aliàs Baſilicas Romæ condidit.*

30 *Conſtantinus Imperator Eccleſiæ Romanæ, ac Summo Pontifici Vrbem Romam,& aliàs multas conceſſit, & donauit.*

31 *Conſtantinus Imperator Romanum Imperium in Græcos tranſtulit.*

32 *Regum officium eſt liberare oppreſſos de manu Calumniantium, & Pupillis, & Viduis auxilium præbere.*

33 *Deus præcepit Pupillis, Viduis & ſimilibus miſerabilibus Perſonis non inferri malum, nec inferri permitti.*

34 *Sed illis benefieri,& ſignanter in Iudicijs.*

35 *Conſtantinus anno Imperij ſui 27 ſalutis verò 334. in fauorem Pupillorum, Viduarum, & ſimilium,priuilegium edidit, & Iuſtinianus illud in corpore Iuris clauſit.*

36 *Pupillus propriè eſt,qui deſijt eſſe in poteſtate Patris,& adhuc 14.ann. ætatis non compleuit.*

37 *Pupillus impropriè dicitur etiam Impubes,qui Patrem habet.*

38 *Pupillus vnde dicatur.*

39 *Vidua non ſolum, quæ Virum habuit, ſed etiam quæ illum non habuit,appellatur.*

40 *Mulier,quæ Virum non habuit,appellatur Vidua in latiori ſignificatione.*

41 *Matrimonium quid ſit.*

42 *Vidua dicitur,quæ ſine duitate eſt.*

43 *Vidua in ſtricta ſignificatione dicitur illa, cuius Maritus mortuus eſt,& alio caret.*

44 *Perſonæ miſerabiles illæ omnes, quarum natura nos inducit ad miſerendum,reputari debent.*

45 *Miſerabiles dicuntur quaſi miſeria habile.*

46 *Perſonæ quarum natura Nos inducit ad miſerendum dicuntur miſerabiles etiamſi ſint diuites.*

47 *Pupilli, & Viduæ ſunt perſonæ miſerabiles quarum Nos Deus inducit ad miſerendum.*

48 *Pupilli,& Viduæ ſunt perſonæ miſerabiles, etiamſi ſint diuites.*

49 *Mulier habens Virum inutilem eſt perſona miſerabilis.*

50 *Orphani ſunt perſonæ miſerabiles.*

51 *Orphani ſunt minores* 14. *annis vtroque Parente orbati.*

52 *Peregrini,& Aduenæ ſunt perſonæ miſerabiles.*

53 *Puella nobilis,quæ ſecundum eius conditionem nubere nequit, dicitur pauper, & ei, ſicut Pauperi eſt prouidendum.*

54 *Pauperes ſunt perſonæ miſerabiles.*

55 *Mercatoribus in itinere eſt ſummariè ſuccurrendum ſi grauantur vectigalibus.*

56 *Publici pœnitentes ſunt perſonæ miſerabiles.*

57 *Liberti ab Eccleſia manumiſſi, & ad eam confugientes ſunt perſonæ miſerabiles.*

58 *Officiales,& Ruſtici ſeruientes Eccleſiæ, ſi ſunt pauperes, & ſeruiunt gratis,ſunt perſonæ miſerabiles.*

59 *Infantes expoſiti ſunt perſonæ miſerabiles.*

60 *Senes, & decrepiti ſunt perſonæ miſerabiles etiamſi ſint diuites.*

61 *Cœci,Mutilati, Leproſi, & debilitati ſunt perſonæ miſerabiles.*

62 *Carcerati,& Captiui ſunt perſonæ miſerabiles.*

63 *Cruce ſignati ſunt perſonæ miſerabiles.*

64 *Ad fidem nuper Conuerſi ſunt perſonæ miſerabilis.*

65 *Diuturno morbo fatigati ſunt miſerabiles, etiamſi ſint diuites.*

66 *Laborantes morbo Gallico non gaudent priuilegijs miſerabilium perſonarum.*

67 *Furioſi, & ſimiles ſunt perſonæ miſerabiles.*

68 *Furioſus,& ſimiles æquiparantur Pupillo.*

69 *Omnes perſonæ quarum natura mouetur ad miſerendum, ſunt miſerabiles.*

70 *Miſerabiles dici poſſunt omnes perſonæ, licèt non enumeratæ inter miſerabiles, ſi in eis viget æqualis, vel maior ratio, quàm in enumeratis.*

71 *Quæ ſint perſonæ inter miſerabiles non enumeratæ nec declaratæ, relinquitur arbitrio Iudicis.*

72 *In perſonis miſerabilibus declaratis non requiritur alia Iudicis declaratio, ſecus in non declaratis, & numer.73.*

73 *In iudicando non eſt à Communi recedendum.*

74 *Pupilli trahunt extra proprium Domicilium, ſed non trahuntur.*

75 *Pupilli, Viduæ, & miſerabiles perſonæ trahunt etiam poſt litem conteſtatam, ſed non trahuntur.*

76 *Pupillus effectus maior lite pendente gaudet priuilegio* l. vnicæ.

77 *Pupillus exiſtens in poteſtate patris non gaudet priuilegio* l.vnicæ.

78 *Pupillus exiſtens in poteſtate Aui non gaudet priuilegio* l.vnicæ.

79 *Pupillus diues non gaudet priuilegio* l. vnicæ.

80 *Contrarium eſt verius, & ſeruat Signatura.*

81 *Pupillus non gaudet priuilegio* l.vnicæ.*quando lis fuit conteſtata cum eius patre poſtea defuncto.*

82 *Pupillus in partibus exiſtens, in forma Cameræ obligatus poteſt conueniri coram A.C.non obſtante* l. vnicæ.

83 *Miſe-*

Digitized by Google

83 *Miſerabilis in forma Cameræ obligatus poteſt ſine dubio ab alio Miſerabili conueniri coram A. C.*

84 *A.C. Eſt Iudex obligationis Cameralis priuatiuè quoad alios.*

85 *Facultates A.C. ſe extendunt ad Communitates, & Vniuerſitates, & comprahendunt Pupillos, & Miſerabiles.*

86 *Pupillus virtute obligationis Cameralis poteſt conueniri coram A.C. etiam ſi obligatio ſit facta ab eius Patre poſtea defuncto.*

87 *Facultates A. C. in materia obligationis Cameralis ſunt datæ priuatiuè, quoad Iudices Romanæ Curiæ, non quoad Iudices de partibus.*

88 *A. C. non poteſt cauſas à Iudicibus de partibus virtute obligationis Cameralis reaſſumere.*

89 *Pupillus coram A.C. conuentus virtute obligationis Cameralis non poteſt Aduerſarium coram Iudice de partibus trahere.*

90 *Pupillus, & alij miſarabiles non poſſunt renunciare priuilegio* l. vnicæ.

91 *Perſona miſerabilis poteſt legis authoritate amittere priuilegium* l. vnicæ.

92 *Vidua, vti miſeratione digna, gaudet priuilegio*, l. vnicæ.

93 *Vidua gaudet priuilegio* l. vnicæ, *etiam poſt litem conteſtatam, & cœptum iudicium coram Ordinario.*

94 *Vidua gaudet priuilegio* l. vnicæ, *etiam in ſecunda inſtantia.*

95 *Vidua gaudet priuilegio* l. vnicæ, *etiamſi lite pendente nupſerit.*

96 *Vidua gaudet priuilegio* l. vnicæ *etiamſi Maritus defunctus fuiſſet miraculosè reſuſcitatus, & numero* 98.

97 *Miraculosè Reſuſcitatus rumpit Teſtamentum, & omnia bona ſua, & Filios recuperat.*

98 *Miraculosè Reſuſcitatus non recuperat Vxorem, nec Vxor Virum.*

99 *Clericus reſuſcitatus non recuperat Beneficium.*

100 *Reſuſcitatus non tenetur redire ad Monaſterium, nec eſt iterum doctorandus, nec denuò baptizandus.*

101 *Vidua diues non gaudet priuilegio* l. vnicæ.

102 *Contrarium eſt verius de iure, ex magis communi opinione, quàm ſeruat Signatura.*

103 *Vidua inhoneſta non gaudet priuilegio* l. vnicæ.

104 *Vidua, quæ Virum occidit, non gaudet priuilegio* l. vnicæ.

105 *Mulier habens Maritum inutilem, vel Patre deſtituta gaudet priuilegio* l. vnicæ.

106 *Virgo in Cœlibatu vitam ducens, animo in eo permanendi, gaudet priuilegio* l. vnicæ.

107 *Virgo gaudet priuilegio* l. vnicæ.

108 *Virgo ſtuprata agens pro ſtupro contra Struprantem gaudet priuilegio* l. vnicæ.

109 *Virgo nobilis, ſecundum conditionem ſuam nubere non valens gaudet priuilegio* l. vnicæ.

110 *Virgo honeſta grauis ætatis gaudet priuilegio* l. vnicæ.

111 *Vidua, vel Virgo deſponſata per verba de futuro gaudet adhuc priuilegio* l. vnicæ.

112 *Deſponſata per verba de præſenti eſt verè vxor, & non gaudet priuilegio* l. vnicæ.

113 *Virgo nobilis valde diues, plures conſanguineos, & Fautores habens, non gaudet priuilegio* l. vnicæ.

114 *Virgo exiſtens in poteſtate Patris, vel Aui non gaudet priuilegio* l. vnicæ.

115 *Pauperes gaudent priuilegio* l. vnicæ.

116 *Pauper culpa ſua effectus non gaudet priuilegio* l. vnicæ.

117 *Hoſpitale legitimè erectum de Iure gaudet priuilegio* l. vnicæ.

118 *Studentes de Iure gaudent priuilegio* l. vnicæ.

119 *Eccleſia de Iure gaudet priuilegio* l. vnicæ.

120 *Eccleſia, contra quam adeſt violentia, rapina, vel fraus, habet electionem fori.*

121 *Eccleſia pauper ſine dubio gaudet priuilegio* l. vnicæ.

122 *In Regno Caſtellæ Eccleſia etiam diues gaudet priuilegio* l. vnicæ.

123 *Eccleſiæ de Iure competere priuilegium* l. vnicæ *fuit Sacro Conſilio Neapolitano deciſum.*

124 *Priuilegium* l. vnicæ *habet locum etiam in foro Eccleſiaſtico, & ita ſeruat Praxis, & Signatura.*

125 *Perſonæ miſerabiles, quarum Natura mouetur ad miſerendum gaudent priuilegio* l. vnicæ.

126 *Perſonæ miſerabiles poſſunt opponere declinatoriam, etiam poſt litem conteſtatam.*

127 *Cauſa Miſerabilium perſonarum debent ſignanter cognoſci per ſuprema Tribunalia.*

128 *Perſonæ miſerabiles trahunt ad forum Principis, & non trahuntur.*

129 *Miſerabilis ſua culpa effectus non gaudet priuilegio* l. vnicæ.

130 *Miſerabilis perſona in cauſa, quæ debet cognoſci ab aliquo, qui eſt Iudex priuatiuè quoad alios non gaudet priuilegio* l. vnicæ.

131 *Priuilegium* l. vnicæ *non procedit, niſi ad effectum trahendi Aduerſarium coram Principe, aut alio Aduerſarij Iudice competente.*

132 *Priuilegiatus contra priuilegiatum non vtitur priuilegio, ſed Actor ſequitur forum Rei.*

133 *Eccleſia contra Eccleſiam priuilegiatam non vtitur priuilegio.*

134 *Magis priuilegiatus trahit minus priuilegiatum, & ab eo non trahitur.*

135 *Priuilegiatus, in quo viget maior ratio priuilegij vtitur priuilegio contra Priuilegiatum, in quo viget minor ratio.*

136 *Priuilegiatus agens de damno vitando vtitur priuilegio contra Priuilegiatum, niſi etiam alter de damno vitando agat.*

137 *Priuilegiatus vtitur priuilegio contra eum, in quo ceſſat cauſa priuilegij.*

138 *Priuilegiatus vtitur priuilegio contra eum, qui non eſt Priuilegiatus in illa cauſa.*

139 *Priuilegijs ſemotis is præfertur, cui aſſiſtit Ius commune.*

140 *Miſerabiles perſonæ non gaudent priuilegio* l. vnicæ, *quando in conceſſione Iuriſdictionis fuit illi ſpecifice, & expreſſe derogatum.*

141 *Priuilegio* l. vnicæ *non poteſt derogari, niſi per Signaturam Gratiæ.*

142 *Perſonæ miſerabiles gaudent priuilegio* l. vnicæ *etiam in ſecunda, & vlteriori inſtantia.*

143 Theſaur. deciſ. 177. num. 8. *non negat Miſerabilibus perſonis competere priuilegium* l. vnicæ *in tertia, & vlteriori inſtantia.*

144 *Perſonæ Miſerabiles in Tribunali A. C. gaudent priuilegio* l. vnicæ *in tertia, & vlteriori inſtantia ex Praxi.*

145 *Gaudens priuilegio* l. vnicæ *illud confert litis Conſortibus.*

156 *Laicus habens cauſam communem cum Clerico de Iure gaudet etiam ipſe priuilegio fori Eccleſiaſtici.*

147 *Si cauſa eſt diuidua, quilibet coram ſuo Iudice conuenitur, ſecus ſi eſt indiuidua.*

148 *Cauſa dicitur indiuidua, quando agitur de vnica re, vnica actione.*

149 *Clericus, Pupillus, & Miſerabilis veniens ad cauſam vti Defenſor neceſſarius, tenetur cauſam defendere in ea Curia, in qua agitur.*

150 *Perſonæ miſerabiles ſunt ſub protectione Eccleſiæ, & fori Eccleſiaſtici.*

151 *Perſonæ miſerabiles, ſi ſunt pauperes, ſunt ſub foro Eccleſiaſtico.*

152 *Perſonæ miſerabiles diuites, ſi ſunt oppreſſæ, & ſpoliatæ, ſunt ſub foro Eccleſiaſtico.*

153 *In Regnis Galliæ, & Hiſpaniæ non eſt vſu recepta communis opinio, quod Perſonæ miſerabiles diuites ſint ſub foro Eccleſiaſtico, niſi data negligentia Iudicis ſæcularis in exhibendo illis Iuſtitiæ complementum.*

154 *Perſonæ Miſerabiles, quæ non ſunt pauperes, nec oppreſſæ ſubſunt foro Eccleſiaſtico, ſi Iudex ſæcularis non exhibet illis iuſtitiæ complementum.*

155 *Ioannes Maria Nouarius I. C. Lucanus vberrimum tractatum de electione, & variatione fori compilauit.*

156 *Imp. Valentinianus, Theodoſius, & Arcadius Curialibus Vrbis Romæ conceſſerunt priuilegium, ne poſſent conueniri niſi in Curia, quod ab alijs Imperat. approbatum Iuſtinianus in corpore Iuris clauſit.*

157 *Summus Pontifex Eugenius IV. in fauorem Curialium Vrbis Romæ edidit conſtitutionem Eugenianam nuncupatam, qua eis conceſſit priuilegium, ne poſſent litibus extra Curiam vexari.*

158 *Officialium appellatione in Eugeniana continentur Cardinales S. R. E.*

159 *Officialium appellatione in Eugeniana comprehenduntur omnes Curiales Vrbis.*

160 *A.C. habet facultatem, in vim Eugenianæ in fauorem Curialium emanatæ, inhibendi.*

161 *Appellatione Curialium veniunt Familiares Cardinalium.*

162 *Ad familiaritatem obtinendam requiritur mens, & dens.*

163 *Appellatione Curialium veniunt omnes ſequentes Romanam Curiam.*

164 *Vbi Papa, ibi Roma, & Curia.*

165 *Aduocati, Procuratores, & alij Curiales Romanam Curiam ſequentes gaudent Priuilegio Eugenianæ.*

166 *Eugeniana in fauorem Curialium emanauit.*

167 *Ad acquirendam Curialitatem requiritur animus, & factum qualificatum.*

168 *Ad amittendam Curialitatem ſufficit animus.*

169 *Curiales pro maiori parte non ſunt graduati.*

170 *Curialibus conceduntur plura priuilegia, de quibus remiſſiuè.*

171 *Curialis gaudens priuilegio Eugenianæ confert illud litis Conſortibus.*

172 *Magis dignum trahit minus dignum ſignanter in indiuiduis.*

173 *Eugeniana capit Curiales Reos, non etiam Actores.*

174 *Curialis Actor ſequitur forum Rei.*

175 *Geſta in partibus contra Curialem, & venientem ad Curiam, non tamen ibi prius præuentum, ſunt nulla.*

176 *Curialis in partibus conuentus debet opponere priuilegium Eugenianæ ante litem conteſtatam.*

177 *Curialis conteſtando litem in partibus, etiam per Procuratorem habentem Mandatum cum libera, amittit Priuilegium.*

178 *Curialis intentans remedium* l. diffamari, *ſi non docet de ſua poſſeſſione, non gaudet priuilegio Eugenianæ.*

179 *Eugeniana non procedit contra Priuilegiatos virtute*, l. vnicæ.

180 *Eugeniana non ſuffragatur ei, qui ſpacio vnius anni non habitauit in Curia.*

181 *Recedens à Curia animo non redeundi amittit priuilegium Eugenianæ.*

182 *Eugeniana hodiè non habet locum quoad Curiales reſpectu Beneficiorum, licet olim ſecus.*

183 *Curiales Beneficia obtinentes ex diſpoſitione Sacri Concilij Tridentini ratione Beneficiorum remanent ſubiecti Ordinarijs locorum.*

184 *Curiales Clerici Beneficia non obtinentes ſunt exempti à Iuriſdictione Ordinarij, & gaudent priuilegio Eugenianæ.*

185 *Deciſio in Romana Saluiani prima Iuly. 1609. coram bo. me. Manzanedo loquitur de Aegidiana, non de Eugeniana, quæ nil cum ea commune habet.*

186 *Cardinalis Aegidius, qui edidit Conſtitutiones Aegidianas, non habebat iuriſdictionem, niſi in temporalibus.*

187 *Eugeniana fuit edita à Summo Pontifice, ideo comprehendit Clericos, in quos ipſe habet iuriſdictionis plenitudinem.*

188 *Eugeniana habet Decretum irritans &c. & clauſulam, ſublata, quæ claudit os, & tollit facultatem aliter iudicandi.*

189 *Decretum irritans operatur, quod Conſtitutio ſuper qua eſt oppoſitum, non poſſit impugnari ſub prætextu, quod non ſit vſu recepta.*

190 *Priuilegium continens Decretum irritans non tollitur per non vſum, nec per præſcriptionem, nec per contrauentionem, nec poteſt ei renunciari in præiudicium Succeſſorum.*

De Priuilegijs. Pars Tertia. Cap. IV.

1 SI Pupillus, vel Vidua, vel alia ſimilis Perſona priuilegiata quæ virtute *l. vnica, C. quando Imper.* habet electionem fori, A.

2 Vel Curialis, qui vigore Conſtitutionis Eugenianæ non poteſt conueniri, in Curia, B, fuerit in partibus

3 conuentus, poteſt virtute ſui priuilegij etiam in prima Inſtantia, antequàm Iudex de partibus ad cauſæ expeditionem procedat, cauſam ab eo auocando, illam præuio Monitorio, ſeù Citatione cum inhibitione opportuna, coram A.C. introducere, vt infra, & aliàs mutatis mutandis, prout facti cõtingentia requirit, videlicet.

4 Chriſtophorus Vidman Prothonotarius Apoſtolicus Vtriuſque Signaturæ Sanctiſs. D. N. Papæ Referendarius, necnon Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Generalis Auditor, Romanæque Curiæ Iudex ordinarius, Sententiarum quoque, ac Cenſurarum, tàm in eadem Romana Curia, quàm extra eam latarum, ac literarum Apoſtolicarum quarumcumque vniuerſalis, & merus Exequutor ab eodem Sanctiſs. D N. Papa ſpecialiter deputatus. Vniuerſis, & ſingulis RR. DD. Abbatibus, Præpoſitis, Archidiaconis, Prioribus, Vicarijs, Decanis, Diaconis, Scolaſticis, Cantoribus, Theſaurarijs, Sacriſtis, tàm Cathedralium, quàm Collegiatarum Canonicis, Parochialiumque Eccleſiarum Rectoribus, ſeù Locumtenentibus eorundem. Plebanis, Viceplebanis, Curatis, & non Curatis, Presbyteris, Clericis, Notarijs, & Tabellionibus publicis quibuſcunque, illique, vel illis, ad quem ſeu ad quos præſentes noſtræ literæ peruenerint, ſalutem in Domino, & noſtris huiuſmodi, imò verius Apoſtolicis firmiter obedire mandatis. Noueritis, fuiſſe nuper coram Nobis comparitum pro parte, & ad inſtantiam NN. pupilli, ac ob id priuilegio *l. vnicæ, Cod. quand. Imper.* gaudentis, & expreſsè gaudere velle declarantis, & virtute dicti priuilegij forum noſtrum eligentis, principalis, & expoſitum, quod NN exaduerſo principalis, & forſan alij in exequutione præſentium nominan. & cognominan. neſcitur quo iure ſuffulti, eundem Dominum Exponentem in partibus coram diuerſis Iudicibus trahere, vel aliàs moleſtare velle, ſeſe iactarunt, & iactant, & forſan moleſtant de præſenti, contra omne Iuris debitum, in graue eiuſdem D. Exponentis damnum, & præiudicium, Idcirco ad Nos recurſum habuit, ſupplicando, quatenus in præmiſſis ei de opportuno Iuris remedio prouidere dignaremur. Nos igitur Chriſtophorus Vidman Iudex, & Auditor præfatus attendentes petitionem, & requiſitionem huiuſmodi fore, & eſſe iuſtam, & rationi conſonam, quia iuſta Petenti non eſt denegandus aſſenſus. Vobis omnibus, & ſingulis ſupraſcriptis, & veſtrum cuilibet inſolidum, tenore præſentium, committimus, & in virtute Sanctæ obedientiæ ſtrictè præcipiendo mandamus, quatenus ſtatim viſis, & receptis præſentibus, & poſtquàm præſentium vigore fueritis requiſiti, vel alter veſtrum fuerit requiſitus, ex parte noſtra, imò Apoſtolica authoritate, moneatis, & requiratis, prout Nos harum ſeriè monemus, & requirimus dictum NN. & omnes alios, & ſingulos in exequutione præſentium nominan. & cognominan. eiſque nihilominus præcipiatis, & mandetis, prout Nos harum ſerie præcipimus, & mandamus eiſdem, quatenus infra ſex dierum ſpatium, quorum duos pro primo, duos pro ſecundo, & reliquos duos dies pro tertio, & vltimo peremptorio termino, canonica monitione aſſignamus, & vos aſſignetis eiſdem, ſub mille ducatorum auri in auro Reu. Cam. Apoſtolicæ applican. & pro illis mandati exequutiui, & in iuris ſubſidium excommunicationis, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis, debeant, & quilibet ipſorum, ad quem ſpectat, debeat ab omnibus, & ſingulis moleſtationibus, vexationibus, perturbationibus, & impedimentis eidem Domino Exponenti in partibus, pro quauis cauſa, & occaſione, tàm mota, quàm mouenda, illatis, in futurum ceſſaſſe, deſtitiſſe, & abſtinuiſſe, & ceſſari, &c & abſtineri feciſſe, nullumque impedimentum, ſeù moleſtiam de cœtero intuliſſe, ſeù inferri feciſſe, quinimò,

Digitized by Google

mò, ſi quid ab eodem D. Exponente prætendunt pro quauis cauſa,& occaſione, tàm mota, quàm mouenda, id totum coram Nobis, & per acta infraſcripti noſtri Notarij,& non aliàs,deduxiſſe,& deduci feciſſe, ipſique D. Exponenti,qui deducit omne ius, omnemque actionem ſibi de Iure magis proficuam,& competentem Ius, & Iuſtitiam miniſtrari,aliaſque, & alia fieri, & exequi vidiſſe,& audiuiſſe, in præmiſſis, & circa ea quomodolibet neceſſaria, & opportuna, & præſentibus noſtris literis Monitorialibus, & Inhibitorialibus omninò paruiſſe: Alioquin prædictos ſic monitos, quod ſi in præmiſſis, ſe fore grauatos ſenſerint, peremptoriè citetis, & citari curetis, prout Nos citamus, & citari mandamus per præſentes,quatenus octaua die poſt exequutionem præſentium immediatè ſequente, ſi dies ipſa iuridica fuerit, Alioquin alia prima die iuridica, ex tunc proximè futura, compareant Romæ in Iudicio legitimè coram Nobis, ſeu infraſcripto Reuerendiſs. D. Locumtenete noſtro, cauſam eorum prætenſi grauaminis allegaturi,aliaſque,& alia facturi, dicturi, & recepturi, prout Iuſtitia ſuadebit,& ordo dictauerit rationis. Certificantes eoſdem ſic monitos, & citatos, quod ſiuè in dicto citationis termino comparuerint, ſiuè non; Nos nihilominus, vel prædictus Locumtenens noſter ad prædicta omnia,& ſingula,& ad alia grauiora Iuris, & facti remedia neceſſaria,& opportuna, vſque ad Sententiam definitiuam incluſiuè, per audientiam publicam literarum, Contradictarum, vel edictorum publicorum, vt moris eſt, procedemus, ſeù procedet, Iuſtitia mediante, eorumdem Citatorum contumacia, vel abſentia in aliquo non obſtante. Et inſuper inhibeatis, & inhibendo expreſse præcipiatis, & mandetis, prout Nos harum ſerie inhibemus,præcipimus, & mandamus dicto NN. exaduerſo principali, & omnibus alijs in exequutione præſentium nominan.& cognominan. nè viſis præſentibus, ſub ante dictis Sententijs, Cenſuris, & pœnis, audeant,ſeù præſumant,aut eorum aliquis audeat,ſeù preſumat,Dominum Inſtantem,de,& ſuper præmiſſis quomodolibet moleſtare,vexare, turbare, vel impedire, ſeù moleſtari,vexari,turbari,vel impediri facere per ſeſe,vel alium,ſeù alios,quouis prætextu, quæſito colore, cauſa, vel ingenio,vel occaſione,quod ſi ſecus factum fuerit, id totum reuocare,& in priſtinum ſtatum reponere curabimus, Abſolutionem verò in præmiſſis Nobis, vel Superiori noſtro tantummodo reſeruamus; In quorum fidem, &c. Datum Romæ ex Ædibus noſtris, hac die,&c.

N. Notarius.

Locus † Sigilli.

N. Auditor.

Aliud Monitorium pro Vidua Actrice.

Chriſtophorus Vidman Prothonotarius Apoſtolicus Vtriuſque Signaturæ Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ Referendarius, necnon eiuſdem Sanctiſs. eiuſque Camerarij, ac cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Generalis Auditor, Romanæque Curiæ Iudex Ordinarius, Sententiarum quoque, & Cenſurarum, tàm in eadem Romana Curia, quam extra eam latarum, ac literarum Apoſtolicarum quarumcunque, vniuerſalis, & merus Exequutor ab eodem Sanctiſſimo Domino Noſtro Papa ſpecialiter deputatus. Vniuerſis, & ſingulis RR. DD. Abbatibus, Præpoſitis, Archidiaconis, Prioribus, Decanis, Vicarijs, Scolaſticis,Cantoribus, Cuſtodibus,Theſaurarijs, Sacriſtis, Canonicis, Parochialiumque Eccleſiarum Rectoribus, eorum Locumtenentibus, Plebanis, Viceplebanis, Cappellanis, Curatis, & non Curatis, cæteriſque Presbyteris, Clericis, Notarijs, & Tabellionibus publicis quibuſcumque per Ciuitatem, & Diœceſim NN. & alias vbilibet conſtitutis, illique vel illis, ad quem, vel ad quos præſentes noſtræ literæ peruenerint ſalutem in Domino, & noſtris huiuſmodi, imò verius Apoſtolicis firmiter obedire mandatis. Noueritis, fuiſſe nuper coram Nobis comparitum pro parte, & ad inſtantiam Dominæ NN. Viduæ relictæ olim NN priuilegio *l. vnica.quand.Imperat* gaudentis,& expreſsè gaudere velle declarantis, ac eiuſdem priuilegij vigore forum noſtrum eligentis, principalis,

& expoſitum, quod tempore contracti Matrimonij, cum d.q.NN.eidem tradidit in dotem, & nomine dotis prædium ſitum in Territorio Ciuitatis N. in Villa N. in loco nuncupato N. iuxta bona NN. & NN. ſaluis alijs,ſi qui,&c. inæſtimatum,cum omnibus ſuis iuribus, & pertinentijs, necnon etiam ſcuta ſexcenta monetæ cum pacto de reſtituendo dictam dotem eidem Dominæ Exponenti, illiuſque Hæredibus, & Succeſſoribus, vna cum iuribus dotalibus,in omnem caſum, & euentum reſtitutionis dictæ dotis, prout ſuis loco, & tempore demonſtrabitur, & quod dictus NN. duobus iam tranſactis annis vitam cum morte commutauit, & ob id factus eſt locus reſtitutioni dictæ dotis, cum omnibus iuribus dotalibus, & alimentis ei debitis à die obitus dicti eius viri, qui vltra dictam dotem, habuit, tempore pariter contracti Matrimonij, bona inferius adnotata, quæ dicta D. exponens ſibi reſeruauit tamquàm paraphernalia, & ad eam ſpectantia pleno iure,licet dictus eius vir illa adminiſtrauerit, & eorum fructus perceperit, ac in proprios vſus conuerterit, & vtilitatem, ipſa D. exponente inuita. Cumquè dicta D. exponens velit dictam dotem, & bona recuperare, iuſtitia mediante, cum amicabiliter ab NN. agnato. & Hærede eiuſdem NN. eius viri, ea hucuſque conſequi, & recuperare nequiuerit, ad nos recurſum habuit, ſupplicando, quatenus ei in præmiſſis de opportuno iuris remedio prouidere dignaremur. Nos igitur Chriſtophorus Vidman Iudex, & Auditor præfatus attendentes petitionem huiuſmodi fore, & eſſe iuſtam, & quod iuſta petenti non eſt denegandus aſſenſus. Vobis omnibus, & ſingulis prædictis,& veſtrum cuilibet inſolidum,tenore præſentium committimus, & mandamus, quatenus ſtatim viſis, & receptis præſentibus, & poſtquàm præſentium vigore fueritis requiſiti, vel alter veſtrum fuerit requiſitus, ex parte noſtra, imò Apoſtolica authoritate, moneatis, & requiratis, prout nos harum ſerie requirimus, & monemus, dictum NN. agnatum, & Hæredem dicti NN eique nihilominus præcipiatis, & mandetis,prout nos harum ſeriè præcipimus, & mandamus eidem, quatenus infra ſex dierum ſpatium, quorum,duos pro primo, duos pro ſecundo, & reliquos duos dies pro tertio, & vltimo peremptorio termino, Canonica monitione aſſignamus, & vos aſſignetis eidem ſub 500 ducatorum auri Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ applicandorum, & pro illis Mandati exequutiui, & in iuris ſubſidium excommunicationis, alijſque Eccleſiaſticis Sententijs, Cenſuris, & pœnis, debeat dictum prædium, & pecunias, ac alia bona per d. q. NN virum d. D. exponentis conſtante Matrimonio, vt ſupra, habita, eidem exponenti realiter, & cum effectu reſtituiſſe, perſoluiſſe, & cognouiſſe, ac reſtitui, perſolui, & conſignari feciſſe, vna cum iuribus dotalibus,& alimentis de iure, conſuetudine,ſeù ſtatuto, aut aliàs quomodolibet debitis, ac cum omnibus fructibus per eumdem NN. Maritum, conſtante Matrimonio, ex dictis bonis paraphernalibus habitis, & perceptis; & de omnibus damnis, expenſis, & intereſſe paſſis, & patiendis, ac liquidandis, ſatiſfeciſſe, ipſique Dominæ exponenti, deducenti omne ius,omnemque actionem ſibi de iure,magis proficuam, & competentem,ius,& iuſtitiam miniſtrari, aliaſque, & alia fieri, & exequi vidiſſe, & audiuiſſe in præmiſſis, & circa ea quomodolibet neceſſaria, & opportuna, & præſentibus noſtris literis Monitorialibus, & inhibitorialibus omninò paruiſſe. Alioquin prædictos ſic monitos, ſi in præmiſſis ſe fore grauatos ſenſerint, peremptoriè citetis, & citari curetis, prout nos citamus,& citari mandamus per præſentes, quatenus octaua die poſt exequutionem præſentium immediate ſequenti ſi ipſa dies iuridica fuerit, alioquin alia prima die iuridica, & tunc proxime futura compareant Romæ in iudicio legitimè coram nobis, ſeù infraſcripto Reuerendiſſimo D. Locumtenente noſtro, cauſam eorum prætenſi grauaminis allegaturi, aliaſque, & alia facturi, dicturi, & recepturi, prout iuſtitia ſuadebit; & ordo dictauerit rationis. Certificantes eoſdem ſic monitos, & citatos, &c. Et ſuper inhibeatis, &c. Abſolutionem

Digitized by Google

verò, &c. In quorum, &c. Datum Romæ, &c. hac die &c. (*extende clauſulas, vt in proximo præcedente.*)

NN. Notarius.

Locus † ſigilli.

N. Locumten.

Aliud ſimile virtute Eugenianæ.

6 Chriſtophorus Vidman Protonotarius Apoſtolicus, vtriuſque Signaturæ Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ Referendarius, necnon Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Generalis Auditor, Romanæque Curiæ Iudex ordinarius, ſententiarum quoque, & Cenſurarum, tàm in eadem Romana Curia, quàm extra eam latarum, ac litterarum Apoſtolicarum quarumcumque vniuerſalis, & merus exequutor ab eodem Sanctiſſimo Domino Noſtro Papa ſpecialiter deputatus. Vniuerſis, & ſingulis R R DD. Abbatibus, Præpoſitis, Archidiaconis, Prioribus, Vicarijs, Decanis, Diaconis, Scolaſticis, Cantoribus, Theſaurarijs, Sacriſtis, tàm Cathedralium, quàm Collegiatarum, Parochialiumque Eccleſiarum Rectoribus, ſeù Locumtenentibus eorumdem, Plebanis, Viceplebanis, Curatis, & non Curatis, Presbyteris, Clericis, Notarijs, & Tabellionibus publicis quibuſcumque illique vel illis, ad quem, ſeù ad quos præſentes noſtræ literæ peruenerint, ſeù præſentabuntur, ſalutem in Domino, & noſtris huiuſmodi, imò verius Apoſtolicis, firmiter obedire mandatis. Graues Deo, & Apoſtolicæ Sedi irrogantur iniuriæ, cùm eiuſdem Sedis Officiales, & quæuis aliæ perſonæ, pro ſuis cauſis, aut aliorum negocijs in dicta Curia morã trahentes, ſeù ad ipſam confluentes, vel recedentes ab eadem, in partibus per locorum Ordinarios, eorumque Officiales, & Commiſſarios, & alios quoſcumque, cuiuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, ſeù authoritatis exiſtant, à quorum iuriſdictionibus ſunt exempti, quacumque ratione, occaſione, vel cauſa Beneficijs eorum Eccleſiaſticis, ac fructibus, redditibus, prouentibus, & diſtributionibus ex eiſdem prouenientibus, boniſque, & rebus alijs priuantur, & ſpoliantur, necnon litibus, & proceſſibus inuoluuntur, vexantur, impediuntur, moleſtantur, aut quauis occaſione in Beneficijs, aut bonis huiuſmodi perturbantur, iniuriantur, & inquietantur, ad quas quidem illicitas vexationes, iniurias, perturbationes, moleſtationes, & inquietationes propulſandas dudum fæl. record. *Eugenius Papa IV.* ex certis, iuſtis, legitimis, & rationabilibus cauſis motus, etiam nonnullorum Prædeceſſorum ſuorum S.R.E. Summorum Pontificum veſtigijs inhærendo, quaſdam ſuas litteras Apoſtolicas ad futuram rei memoriam edidit, atque conceſſit, huiuſmodi ſub tenore, videlicet.

Eugenius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Diuina in eminenti Sedis Apoſtolicæ ſpecula diſponente clementia conſtituti, ad ea libenter intendimus, per quæ Officiales prædictæ Sedis obſequijs eius, ad quam veluti Fidelium omnium Matrem pro Animarum ſalute quærenda, & iuſtitia conſequenda de diuerſis Mundi partibus confluit multitudo, tutius, & quietius ſe promptiores valeant exhibere. Hinc eſt quod Nos ex certis rationabilibus cauſis moti, & nonnullis prædeceſſorum veſtigijs inhærentes, diſtrictius inhibemus locorum Ordinarijs, necnon Commiſſarijs, & Delegatis eorum, cæteriſque vniuerſis, & ſingulis quacumque authoritate, & facultate præfulgeant, cuiuſcunq; dignitatis, gradus, vel præeminentiæ fuerint, nè contra Officiales prædictos quocumque nomine nuncupentur, in noſtris, & dictæ Sedis obſequijs, nunc, & pro tempore exiſtentes, necnon alios pro ſuis, vel aliorum cauſis, & negocijs proſequendis ad Sedem prædictam venientes, & in ea (durante negociorum, & cauſarum huiuſmodi proſecutione) moram trahentes, & recedentes ab eadem, procedere, aut in eos excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti, aut priuationis Officiorum, & Beneficiorum, ſeù quamuis aliam Sententiam promulgare præſumant. Nos enim omnes, & ſingulos Proceſſus, & Sententias, contra tenorem, & mentem noſtræ inhibitionis huiuſmodi latas, & habitas, & in poſterum habendas, & promulgandas, & quæcumque inde ſequuta, declaramus nulla, irrita, & inania, nulliuſque exiſtere, vel extitiſſe roboris, vel momenti, necnon quicquid in contrarium à quoquam, quauis authoritate, ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contigerit attentari, etiam decernimus irritum & inane. Et nihilominus in omnes, & ſingulos Ordinarios, ac Officiales, Commiſſarios, & Delegatos eorum, qui ſe de Dignitatibus, aut Beneficijs Eccleſiaſticis quibuſcumque Officialium, & negocia huiuſmodi apud dictam Sedem proſequentium prædictorum eos illis forſan priuando, aut priuatos decernendo, vel declarando, ſeù cuiuſcumque priuationis prętextu, illa perſonis alijs conferendo, ſeù de illis in eas quomodolibet intromiſerit, tàm in Dantes, quàm in Recipientes, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti latas Sententias promulgamus, quas volumus eos ipſo facto incurrere. A qua quidem excommunicationis Sententia abſolui nequeant, niſi à Nobis, vel per Nos deputandum, præterquam in mortis articulo conſtituti. Præmiſsa autem a die affixionis præſentium ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, ex certa ſcientia quoſcumque ligare volumus, & arctare. Non obſtantibus quibuſuis Generalibus, & Prouincialibus, & Sinodalibus Concilijs editis, Conſtitutionibus, Ordinationibus Apoſtolicis, & Decretis, ac Priuilegijs, per quæ effectus præſentium impediri poſſet, quomodolibet, vel differri, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus habenda eſſet in præſentibus mentio ſpecialis, & quæ præſentibus haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, cæteriſque contrarijs quibuſcumque. Nulli ergo omninò Hominum liceat hanc paginam noſtræ inhibitionis, declarationis, conſtitutionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire: Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo trigeſimo ſecundo, Octauo Idus Martij, Pontificatus Noſtri anno ſecundo, ſubſequenter nomine NN. Curialis, Romanam Curiam continuo ſequentis, principalis, fuit nobis expoſitum, quod licet ipſe NN. Domum ſitam in Ciuitate N. in via N. iuxta bona NN. & NN. & alios fines per decennium, & vltra bona fide, & iuſto titulo poſſederit, nihilominus NN. exaduerſo principalis, & alij forſan in exequutione præſentium nominan. & cognominan. ſuper eadem domo velle moleſtiam eidem NN. principali inferre, ſe ſe iactarunt, & iactant, & forſan moleſtiam in partibus intulerunt, & inferunt coram diuerſis Iudicibus contra omne iuris debitum. Quare, pro parte eiuſdem NN. principalis de opportuno iuris remedio requiſiti; Nos Chriſtophorus Vidman Iudex, & Auditor præfatus attendentes petitionem huiuſmodi fore, & eſſe iuſtam, & rationi congruam, & quod iuſta petenti non eſt denegandus aſsenſus, Vobis omnibus, & ſingulis prædictis, & veſtrum cuilibet inſolidum, tenore præſentium committimus, & in virtute ſanctæ obedientiæ ſtrictè præcipiendo mandamus, quatenus ſtatim viſis, & receptis præſentibus, ac poſtquàm præſentium virtute fueritis requiſiti, vel alter veſtrum fuerit requiſitus, ex parte noſtra, imò verius Apoſtolica authoritate, moneatis, & requiratis, prout Nos harum ſerie monemus, & requirimus dictum NN. omneſque alios moleſtantes, in exequutione præſentium nominan. & cognominan. exaduerſo principales, eiſque nihilominus præcipiatis, & mandetis, prout Nos harum ſerie præcipimus, & mandamus eiſdem quatenus infra ſex dierum ſpatium, quorũ duos pro primo, duos pro 2. & reliquos duos dies pro 3. & vltimo peremptorio termino, canonica monitione aſſignamus, & vos aſſignetis eiſdem, ſub mille ducatorum auri in auro Reu. Cam. Apoſtolicæ applican. & pro illis mandati exequtiui, & in iuris ſubſidium excommunicationis, aliiſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis in præinſertis literis Apoſtolicis contentis, & expreſſis, debeant, & quilibet ipſorum, ad quem ſpectat, debeat ab omnibus, & ſingulis moleſtationibus, vexationibus, perturbationibus, & impedimentis eidem D. Exponenti, ſeù eius Inquilinis in partibus ſuper d. domo, eiuſque poſſeſsione,

Digitized by Google

ſeſſione, & fructuum perceptione, pro quauis cauſa, & occaſione, tàm mota, quàm mouenda, illatis, in futurum ceſſaſſe, deſtitiſſe, & abſtinuiſſe, & ceſſari, &c. & abſtineri feciſſe, nullumque impedimentum, nullamque moleſtiam de cætero intuliſſe, ſeù inferri feciſſe, ipſumque NN. d. domo eiuſque poſſeſſione, ac fructuum perceptione, vti, frui, & gaudere permiſiſſe. Imò ſi quid ab eodem D. Exponente, prætendunt, vt ſupra, pro quauis cauſa, & occaſione, tàm mota, quàm mouenda, id totum coram Nobis, & per acta infraſcripti Notarij noſtri, & non alibi, deduxiſſe, & deduci feciſſe, ipſique D. Exponenti, deducenti omne ius, omnemque actionem ſibi de iure magis proficuam, & competentem, ius, & iuſtitiam miniſtrari, aliaque fieri, & exequi vidiſſe, & audiuiſſe in præmiſſis, & circa ea quomodolibet neceſsaria, & opportuna; & præinſertis literis Apoſtolicis, ac præſentibus noſtris monitorialibus, & inhibitorialibus omninò paruiſse. Alioquin prædictos ſic monitos, ſi in præmiſſis ſe fore grauatos ſenſerint, peremptoriè citetis, & citari curetis, prout Nos citamus, & citari mandamus per præſentes, quatenus octaua die poſt exequutionem præſentium immediatè ſequen. ſi ipſa dies iuridica fuerit, alioquin alia prima die iuridica, ex tunc proximè futura, compareant Romæ in iudicio legitimè coram Nobis, ſiue infraſcripto Reuerendiſs. D. Locumtenen. noſtro cauſam eorum prætenſi grauaminis allegaturi, aliaque facturi, dicturi, recepturi, prout iuſtitia ſuadebit, & ordo dictauerit rationis. Certificantes eoſdem ſic monitos, & citatos, quod ſiue in dicto citationis termino comparuerint, ſiue non, Nos nihilominus, vel prædictus Locumten. noſter ad prædicta omnia & ſingula, & alia grauiora iuris, & facti remedia neceſſaria, & opportuna, vſque ad ſententiam definitiuam incluſiuè, per Audientiam publicam literarum contradictarum, vel edictorum publicorum, vt moris eſt, procedemus, ſeù procedet, iuſtitia mediante, eorumdem citatorum contumacia, vel abſentia in aliquo non obſtante. Et inſuper inhibeatis, & inhibendo expreſsè præcipiatis, & mandetis, prout Nos harum ſerie inhibemus, præcipimus, & mandamus dicto NN. & alijs in exequutione præſentium nominan. & cognominan. ex aduerſo principalibus, nè viſis præſentibus ſub antedictis pœnis audeant, ſeù præſumant, aut eorum aliquis audeat, ſeù præſumat, eumdem Dominum Inſtantem, de ', & ſuper præmiſſis quomodolibet moleſtare, vexare, turbare, vel impedire, ſeù moleſtari, vexari, turbari, vel impediri facere per ſe, vel alium, ſeù alios quouis prætextu, quæſito colore, cauſa, ingenio, vel occaſione: quod ſi ſecus factum fuerit, id totum reuocare, & in priſtinum ſtatum reducere curabimus. Abſolutionem verò in præmiſſis Nobis, vel Superiori noſtro tantummodo reſeruamus. In quorum fidem, &c. Datum Romæ ex Ædibus noſtris, hac die, &c.

N. Notarius.

Locus † ſigilli. N Locumt.

Aliud ſimile abſque inſertione Bullæ.

7 Chriſtophorus Vidman Protonotarius Apoſtolicus, vtriuſque Signaturæ Sanctiſs. D N. Papæ Referendarius, necnon eiuſdem Sanctiſs. eiuſque Camerarij, ac cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Generalis Auditor, Romanæque Curiæ Iudex ordinarius, Sententiarum quoque, & Cenſurarum, tàm in eadem Romana Curia, quàm extra eam latarum, ac literarum Apoſtolicarum quarumcumque vniuerſalis, & merus Exequutor ab eodem Sanctiſs. D. N. Papa ſpecialiter deputatus. Vniuerſis, & ſingulis RR. DD. Abbatibus, Præpoſitis, Archidiaconis, Prioribus, Decanis, Vicarijs, Scolaſticis, Cantoribus, Cuſtodibus, Theſaurarijs, Sacriſtis, Canonicis, tàm Cathedralium, quàm Collegiatarum, Parochialiumque Eccleſiarum Rectoribus, ſeu Locumtenentibus eorumdem, Plebanis, Viceplebanis, Curatis, & non Curatis, Presbyteris, Clericis, Notarijs, & Tabellionibus publicis quibuſcumque illique, vel illis ad quem, vel ad quos præſentes noſtræ literæ peruenerint, ſeù præſentabuntur, ſalutem in Domino, & noſtris huiuſmodi imò verius Apoſtolicis firmiter obedire mandatis. Noueritis fuiſse nuper coram Nobis comparitum pro parte, & ad inſtantiam NN. continuò Romanam Curiam ſequentis, ac beneficio Bullæ Eugenianæ gaudentis, & expreſsè gaudere velle declarantis, principalis, & expoſitum, quod licet ipſe D. Exponens à quoquam in partibus pro quauis cauſa, tàm mota, quàm mouenda in iudicium trahi, vel conueniri non poſſit, nec debeat, nihilominus nonnulli in exequutione præſentium nominan. & cognominan. neſcitur quo iure ſuffulti, eumdem D. Exponentem in partibus coram diuerſis Iudicibus trahere, vel alias diuerſimodi moleſtare velle ſeſe iactarunt, & iactant, & forſan moleſtarunt, & moleſtant de præſenti, contra omne iuris debitum, in graue eiuſdem Domini Exponentis damnum, & præiudicium. Idcircò ad Nos recurſum habuit, ſupplicando, quatenus ei in præmiſſis opportunè prouidere dignaremur. Nos igitur Chriſtophorus Vidman Iudex, & Auditor præfatus, attendentes petitionem, & requiſitionem huiuſmodi fore, & eſſe iuſtam, & rationi conſonam, & quod iuſta petenti non eſt denegandus aſsenſus, Vobis omnibus, & ſingulis prædictis, & veſtrum cuilibet inſolidum, tenore præſentium committimus, & in virtute Sanctæ obedientiæ ſtrictè præcipiendo mandamus, quatenus ſtatim viſis, & receptis præſentibus, & poſtquam præſentium vigore fueritis requiſiti, vel alter veſtrum fuerit requiſitus, ex parte noſtra, imò verius Apoſtolica authoritate, moneatis, & requiratis, prout Nos, harum ſerie, monemus, & requirimus omnes, & ſingulos in exequutione præſentium nominan. & cognominan. eiſque nihilominus præcipiatis, & mandetis, prout Nos harum ſerie præcipimus, & mandamus eiſdem, quatenus infra ſex dierum ſpatium, quorum duos pro primò, duos pro ſecundò, & reliquos duos pro tertiò, & vltimò peremptorio termino, canonica monitione aſſignamus, & vos aſſignetis eiſdem, ſub 500. ducatorum auri in auro Reu. Cam. Apoſtolicæ applican. & pro illis mandati exequutiui, & in iuris ſubſidium excommunicationis, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis debeant, & quilibet ipſorum, ad quem ſpectat, debeat ab omnibus, & ſingulis moleſtationibus, vexationibus, perturbationibus, & impedimentis eidem Domino Exponenti in partibus, pro quauis cauſa, & occaſione, tàm mota, quàm mouenda illatis, in futurum ceſsaſse, deſtitiſſe, & abſtinuiſſe, & ceſſari, & abſtineri feciſſe, nullumque impedimentum, ſeù moleſtiam de cætero intuliſſe, ſeù inferri feciſſe, imò ſi quid ab eodem Domino Exponente pro quauis cauſa, tàm mota, quàm mouenda prætendunt, id totum coram Nobis, & per acta infraſcripti Notarij noſtri, & non alibi deduxiſſe, & deduci feciſſe, ipſique Domino Exponenti, qui deducit omne ius, omnemque actionem ſibi de iure magis proficuam, & competentem, ius, & iuſtitiam miniſtrari, aliaſque, & alia fieri, & exequi vidiſſe, & audiuiſſe in præmiſſis, & circa ea quomodolibet neceſſaria, & opportuna, & præſentibus noſtris literis monitorialibus, & inhibitorialibus omninò paruiſſe. Alioquin prædictos ſic monitos, ſi in præmiſſis ſe fore grauatos ſenſerint, peremptoriè citetis, & citari curetis, prout nos citamus, & citari mandamus per præſentes, quatenus octaua die poſt exequutionem præſentium immediatè ſequen. ſi ipſa dies iuridica fuerit, alioquin alia prima die iuridica ex tunc proximè futura, compareant Romæ in iudicio legitimè coram Nobis, ſeù infraſcripto Reuerendiſſimo D. Locumtenente noſtro cauſam eorum prætenſi grauaminis allegaturi, aliaſque, & alia facturi, dicturi, & recepturi, prout iuſtitia ſuadebit, & ordo dictauerit rationis. Certificantes eoſdem ſic monitos, & citatos, &c. & inſuper inhibeatis, &c. Abſolutionem verò, &c. Datum, &c. Romæ ex Ædibus noſtris, hac die, &c. *Clauſulæ ſunt extendendæ, vt ſupra in præcedente, &c.* N. Notarius.

Locus † ſigilli. N. Locumten.

8 Monitorium eſt tranſmittendum ad partes, ibique à Nuncio publico perſonaliter contra partem aduerſam exequendum, ſucceſſiuè à Nuncio facienda eſt relatio exequutionis alicui publico, legali, ac fide digno Notario, qui à tergo eiuſdem monitorij debet inſtrumentum conficere de huiuſmodi exequutionis relatione, in forma authentica, & probante, quibus ita peractis, monitorium eſt remittendum ad Curiam, & in actis reproducendum, vt infra, videlicet.

9 Pro

Digitized by Google

9 Pro NN. contra NN.

In Officio NN. Procurator. prout docuit per inſtrumentum publicum mandati procuræ, tenoris, &c. & facto per compulſum reproduxit monitorium in partibus legitimè exequutum vna cum publico inſtrumento exequutionis à tergo illius, prout in folio tenoris, &c. omni, &c.

10 Cæterum ſi monitus ſit magis, vel æquè principaliter priuilegiatus, vel aliàs ei, qui monitorium obtinuit, non competat priuilegium, quod prætendit, & cuius vigore monitorium obtinuit, poteſt probatis probandis ſuper remiſſione cauſæ obtinere illam ad partes remitti.

11 Probatio verò huiuſmodi poterit fieri per inſtrumenta, iura, & alia legitima probationum genera, iuxta ſuperius tradita *p. 1. c. 2. & c. 10. & ſeq.* mutatis mutandis, iuxta qualitatem facti, & ob id ſi reus conuentus eſt pupillus, poterit citata parte ad dicendum contra iura, producere in actis fidem ætatis ad probandum ſe eſſe talem, & deinde citare rurſus partem aduerſam, vt infra, videlicet.

A. C. N.

12 Citetur NN. ex aduerſo principalis, ad videndum moderari inhibitionem nulliter, & indebitè extortam, & remitti cauſam ad partes, attenta prima inſtantia, & quod inſtans eſt pupillus, & decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue, &c. N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi infra quatuor (*vel aliud tempus Iudici beneuiſum*) cum intimatione, omni, &c.

A. C. N.

Intimatur NN. ex aduerſo principali, qualiter Dominus remiſit cauſam ad partes, & aliàs prout in actis. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Elapſo verò termino in decreto contento, & aſſignato à die exequutæ intimationis, ac intimatione reproducta, poteſt, ſi opus ſit, expediri inſtrumentum remiſſionis cauſæ ad partes, vt infra (*& alijs mutatis mutandis*) videlicet.

13 Chriſtophorus Vidman Prothonotarius Apoſtolicus vtriuſque Signaturæ Sanctiſs. D. N. Papæ Referendarius, necnon Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalis Auditor, Romanæque Curiæ Iudex ordinarius, Sententiarum quoque, & Cenſurarum, tàm in Romana Curia, quàm extra eam latarum, ac literarum Apoſtolicarum quarumcumque vniuerſalis, & merus Exequutor ab eodem Sanctiſſimo D. N. Papa ſpecialiter deputatus. Nouerint vniuerſi, quod nos hodie cauſam coram Nobis via ordinaria, aliàs ſuper reſtitutione dotis, vna cum iuribus dotalibus, rebuſque alijs in actis cauſæ, & cauſarum huiuſmodi latius deductis, ad inſtantiam NN. Viduę relictæ, q. NN. contra, & aduerſus NN. introductam, attento quod idem NN reus conuentus eſt pupillus, æquè, ac pariter priuilegiatus, vt fuit coram Nobis legitimè demonſtratum, citata, & intimata dicta NN. ad partes remiſimus, prout harum ſerie remittimus. Quæ omnia, & ſingula vobis omnibus ſupraſcriptis intimamus, nè vllo vnquam tempore de illis ignorantiam prætendere, aut allegare valeatis, & ad omnem alium meliorem finem, & effectum. In quorum fidem, &c. Datum Romæ ex ædibus noſtris, hac die &c.

N. Notarius.

Locus † ſigilli. N. Locumt.

14 Verum ſi A. C. cauſam ad partes de iure remittendam remittere recuſaret, poſſet adiri Signatura Iuſtitiæ, ſupplicando committi eidem A. C. vt attenta prima inſtantia, & quod Orator eſt pupillus, vt ſupra priuilegiatus, ſuam moderetur inhibitionem, & cauſam ad partes remittat, & ſic data commiſſione opportuna, iuxta Formulam, de qua ſupra, hac eadem *par. 3. c. 3. nu. 15.* & aliàs mutatis mutandis, prout exigit contingentia facti, poſſet citata parte, iuxta praxim ſuperius poſitam *part. 1. c. 13. nu. 20. & ſeqq* obtineri reſcriptum, & eius vigore remiſſio ad partes, vt ſupra hac eadem *part. 3. c. 3. num. 16.* dictum fuit.

15 Quod ſi cauſa non veniat remittenda ad partes, debet pars monita tranſmittere ad Curiam mandatum procuræ, cuius virtute Procurator, nè procedatur ad vlteriora in cauſa per contradictas, debet in actis proteſtari, vt infra, videlicet.

16 In Officio, &c N. N. Procurator, vt docuit per inſtrumentum publicum mandati procuræ, prout in folio, tenoris, &c & negando Monitorium, dixit narrata prout narrantur non fuiſſe, nec eſſe vera, & ad petita, prout petuntur, non teneri, ideò nihil fieri, niſi ſeruatis ſeruandis, verificatis verificandis, & niſi ipſo in quolibet actu legitimè citato, aliàs proteſtatus fuit de nullitate, &c. omni, &c.

17 Etſi domus Procuratoris non eſt Curſoribus nota, debebit Procurator eligere Domicilium in quo citari velit, nè aliàs citetur per diligentias, & domicilio demum non reperto, per affixionem, iuxta praxim ſuperius traditam, *par. 1. c. 4. n. 5 & ſeqq.*

18 Proindè ſi cauſa fuit in Curia virtute priuilegij introducta ſuper iactationibus, & moleſtationibus, vt ſupra, & qui illam introduxit ad vlteriora procedere velit, poterit illam proſequi, & obtinere abſolutoriam, iuxta praxim ſuperius poſitam in capite proximo præcedente *n. 21. & ſequentibus.*

19 Sed ſi non ſuper iactationibus, ſed ſuper alia re, quodcumque iudicium introductum ibidem fuerit, poterit actor priuilegiatus, ſi velit, ad vlteriora in cauſa procedere, iuxta naturam cauſæ & iudicij intentati, & ob id ſi intentatum fuerit iudicium ordinarium, erunt in eo verificanda contenta in monitorio, etiamſi illud negatum non fuiſſet.

20 Pro verificatione autem monitorij ſunt producenda inſtrumenta, & iura opportuna, citata parte ad dicendum contra, vt ſupra *par. 1. c. 2. n. 10 & ſeqq.* & ſi iura non ſufficiunt ad verificationem monitorij, poterunt dari poſitiones opportunæ, cogendo partem ad reſpondendum illis, iuxta ſuperius tradita *d. par. 1. c. 10. n. 4. & ſeqq:* & ſi fuerint negatæ, poterunt reproduci in vim articulorum, vel etiam dari alij articuli, iuxta contingentiam facti, citata ſemper parte ad dicendum contra, & ſucceſſiuè poterit ad teſtium examen procedi, iuxta praxim ſuperius poſitam *par. 1. c. 11. n. 2. & ſeqq.*

21 Similiter reus conuentus poterit deducere exceptiones ſibi competentes beneuiſas, & illas eodem modo probare per iura, & teſtes, & alia legitima probationum genera, parte citata, iuxta ſuperius tradita *par. 1. c. 8. & c. 10. & ſeqq.* mutatis ſemper mutandis, ſecundum opportunitatem, & contingentiam facti.

22 Admiſſio verò iurium, & articulorum in cauſis ordinarijs non eſt coarctanda, ſed iura, & articuli ſunt ſimpliciter admittendi ad inſtantiam vtriuſque partis, abſque clauſula, *ſine præiudicio*, quæ tantum in exequutiuis, & ſummarijs cauſis apponenda eſt, vt ſuo loco ſuperius dictum fuit.

Agitato hinc inde proceſſu, obſeruantur termini ſubſtantiales, videlicet.

A. C. N.

23 Citetur NN. ex aduerſo Procurator NN. ex aduerſo principalis, ad libellandum, ad p. d. ad articulandum ad 12. ad dicendum contra articulos, ad producendum omnia, ad dicendum contra producta, ad 2. ad declarandum, ad iurandum de calumnia, ad p. d. in terminis ſubſtantialibus, Inſtante NN. principali, ſiue. &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. repetijt iura hodie in actis producta, & repetita, & petijt, & obtinuit ſeruari, vt ſupra, & admitti ſi, & in quantum, omni, &c.

Et facta productione, ſeù repetitione iurium vt ſupra, hac eadem *p. 3. c. 2. n. 15. & ſeqq.* citatur ad ſententiam, vt infra, videlicet.

A. C. N.

24 Citetur NN. ex aduerſo Procurator NN. ex aduerſo principalis, ad videndum reiterari omnes, & ſingulos terminos ſubſtantiales, malè forſan, nullitèr, & inculcatè tentos, in vim quarumcumque facultatum, abſolui inſtantem à cenſuris, ad effectum, &c. deferri iuramentum in ſup-

Digitized by Google

inſupplementum plenæ probationis,quatenus opus ſit, concludendum, concludique videndum in cauſa, & audiendam ſententiam definitiuam in forma, & aliàs, omni,&c.ad p.d.Inſtante NN. principali,ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, &c. admitti ad reiterationem terminorum, qui reiterauit in forma, &c. deferri iuramentum,&c.qui tactis iurauit,&c.& ſententiari,prout in Cedula quam Reuerendiſs. D. Locumtenens legit, ſubſcripſit, & mihi conſignauit, tenoris,&c. ſuper quibus,&c. præſentibus ſocijs teſtibus, &c. non ſolum, vt ſupra,ſed omni alio meliori modo,&c.

Tenor Cedulæ.

25 Chriſti nomine inuocato. Pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram definitiuam ſententiam, quam de Iuris peritorum conſilio in his ſcriptis ferimus in cauſa, & cauſis, (quæ coram Nobis in prima, ſeu veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia inter NN. Viduam relictam q. NN. Actricem ex vna,& NN. hæredem dicti q.NN. Reum conuentum partibus ex altera, de, & ſuper reſtitutione prædij dotalis, ſiti in Territorio Ciuitatis NN. in Villa N. in loco nuncupato N.iuxta bona NN.& NN. & alios,ſi qui,&c. necnon ſcutorum ſexcentorum monetæ, vna cum iuribus dotalibus, & alimentis quouis modo debitis, ac fructibus per dictum q. NN perceptis ex bonis paraphernalibus,rebuſque alijs,&c. Dicimus,pronunciamus,ſententiamus,decernimus,& declaramus,dictum NN.reum conuentum, vti hæredem dicti q NN teneri, & obligatum fore, & eſſe, & propterea condemnandum, prout condemnamus,ad reſtituendum dictæ q.NN. Viduæ dictum prædium, ac ſcuta ſexcenta dotalia, vna cum omnibus iuribus, & pertinentijs, ac alijs iuribus dotalibus, ac alimentis ſibi debitis à die mortis dicti q. NN. eius viri,ac fructibus per eumdem q NN. virum perceptis ex bonis paraphernalibus eiuſdem NN. inferius adnotatis, Victumque Victori in expenſis condemnamus, quorum quidem alimentorum,ac fructuum,& expenſarum liquidationem,& taxationem Nobis, vel cui de iure in poſterum reſeruamus, & ita dicimus, pronunciamus, & definitiuè ſententiamus, non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo, &c. (*hic adnotatur tenor bonorum Paraphernalium*) Ita pronunciaui Ego N. Locumtenens.

26 Quod ſi ſententia ſit ferenda ad fauorem rei abſolutoria ab impetitis, aut ab obſeruatione iudicij, poterit confici Cedula iuxta Formulam ſuperius poſitam, hac eadem *p.3.c.2 n.20.* ſicut etiam,iuxta ibi tradita *ſub num. 30 & ſeqq.* poterit interponi appellatio, & fieri,ac produci cedula appellationis, mutatis tamen ſemper mutandis,prout facti exigit contingentia. Commiſſio verò poterit formari,vt infra,videlicet.

Ciuitatis Caſtelli.

27 Beatiſs. Pater. Dignetur S.V.cauſam,& cauſas appellationis, & appellationum, necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus,iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ, infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum ab aſſerta definitiua ſententia,lata per R P.D NN.A C.Locumtenentem in prima inſtantia, ad aſſertum fauorem NN. contra,& aduerſum NN.deuotum S.V. Oratorem,de,& ſuper reſtitutione prætenſæ dotis vna cum iuribus dotalibus,& alimentis à die mortis q.NN.necnon reſtitutione prætenſorum fructuum aſſertorum bonorum paraphernalium, rebuſque alijs in actis cauſæ, & cauſarum huiuſmodi latius deductis, non tamen vigore obligationis Cameralis,aut alterius proceſſus exequutiui,necnon attentatorum, ac innouatorum quorumcumque, ac reſtitutionis in integrum, prout de iure, &c. vna cum omnibus incidentibus,dependentibus,emergentibus, annexis, connexis, ac toto negocio principali, ac quam, & quas,&c.alicui S. V. Sacræ Rotæ Auditori,vel Locumtenenti audien.cognoſcen. fineque debito terminan. committere, & mandare, cum facultate citandi, inhibendi, quos, quibus, quoties, vbi, & quando opus fuerit Conſtitutionibus,& Ordinationibus Apoſtolicis, ſtylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque,ſtatum,&c.pro plenè,&c.

Quod ſi cauſa non ſit Rotalis,ſit Commiſſio,iuxta formulam ſuperius poſitam *par.1. c.13.nu.29.* & aliàs mutatis mutandis.

28 Nec eſt neceſſe in cauſis huiuſmodi via ordinaria introductis,adire plenam Signaturam parte citata ad effectum committendi cauſam appellationis, ſed Commiſſio ſignatur, & expeditur via ordinaria, abſque aliqua difficultate, iuxta praxim ſuperius traditam *par. 1. c.13.n. 45.* & proinde proceditur in cauſa coram Iudice Commiſſario, citando partem coram eo, ad dicendum contra commiſſionem, & videndum inhiberi,iuxta Formulam,de qua ſupra *d. par.1.c.13 n.43.*

Obſeruationes.

A 29 POſteaquàm ſan.mem. *Conſtantinus* Imperator,ſuſcepto Baptiſmo,in ſuo Lateranenſi Palatio Eccleſiam Saluatori dedicauit,& illi continentem Baſilicam,nomine S. Ioannis Baptiſtæ, condidit eo in loco,quo ipſe baptizatus à Sancto Silueſtro, & à lepra mundatus eſt, Eccleſiam Sancti Petri in Vaticano, & alias plures Baſilicas ædificauit, *Baron. Annal. Eccleſ.tom.3.ſub Anno Domini 324.fol. 218. & ſeqq. fol. 228. & ſeqq.& fol. 240. & ſeqq. Breuiar.Roman.in Feſt.dedicat.Baſil. Saluat. die 9. Nou. & dedicat.Baſilic.Sancti Petri,18.eiuſdem.*

30 Poſtquam etiam de conſenſu totius Senatus, ac Populi Eccleſiæ Romanæ, Beato Petro Apoſtolorum Principi, Beatoque Silueſtro Pontifici, ac eorum Succeſſoribus eius Lateranenſe Palatium,necnon Vrbem Romam, & alia multa conceſſit,donauit,ac reliquit, *cap. Conſtantinus,diſt.96.cap.fundamenta,de elect.in 6.cap.futuram 12.q.1 Bald.in cap.1.§ in generali,verſ. quæro vtrum,tit.ſi de feud.fuer.contr. Abb.conſ.84.nu.2. lib.1.Bald.conſ.159. ſuper verſ.& hac vera,lib.3.Couar.var.reſol.lib.4.c.16 n. 8.Card.Tuſc.lit. D.concluſ.689.nu.4.& ſeqq.Scacc.de Appell.q.8.nu.110.Bonadill.in Pol.lib.2.c.17.num.11. Baron. Annal. Eccleſ.tom 3. ſub Anno Domini 324.fol.244.* ani-

31 maduertens iuſtum non eſſe,vt illic Imperator terrenus haberet poteſtatem, vbi Principatus Sacerdotum, & Chriſtianæ Religionis caput ab Imperatore Cœleſti conſtitutum eſt, Imperium Romanum,Regnique poteſtatem in Bizantinæ Prouinciæ optimo loco tranſtulit, & illic à ſuo nomine Vrbem Conſtantinopolim nuncupauit, prout ſe facturum dixerat *d. cap. Conſtantinus,*& eſt notorium,latè *Baron.Annal.Eccleſ.tom 3.ſub Anno Domini 324 fol.246.& ſeq.*

32 Nec à bonis operibus vmquam ceſſans pius Imperator, certo ſciens Regum officium proprium eſſe, facere iudicium, atque iuſtitiam, & liberare de manu calumniantium vi oppreſſos, ac peregrinis, pupillis,& viduis, cum facilius à potentibus opprimantur, præbere auxilium,*cap.Regum,23.q 5.Rolan.conſ.20.n.2.& ſeq.lib.2.*

33 Cum præſertim Deus præceperit miſerabilibus perſonis,hoc eſt aduenis,pupillis,viduis,& pauperibus, malum non inferri,nec ab alijs inferri permitti, *Exo.c.22.n. 21.& ſeq.Iob.c.24.n.3. Ier.c.22.n.3.Zac.c.7.n.10. Malach. c.3.nu 5. Matth.c.23.n.14.c.Regum 23.q.5.*

34 Sed illis benefieri, *Deut.c.16.n.14.& c.24.n.17.& num. 19 & ſeqq.& c.26.n.12.& ſeq.Iob c.31.n.16. & ſeq.* prout etiã docet Apoſt.1.*ad Timot.c.5.n.3.& n.16.Iac.c.1.n.27.*

Et ſignanter in iudicijs, *Deut.c.24.nu.17. & c.27.n.19. Eccleſiaſt.c.4.n.10.Iſa.c.1.n.23.& ſeq.Ier.c.22. n.3.*

35 Hinc anno Imperij ſui vigeſimoſeptimo, ſalutis verò trecenteſimo trigeſimo quarto,quintodecimo Kalen.Iulij,Publio Optato,& Anicio Paulino Iuniore Conſulibus, Conſtantinopoli in fauorem Pupillorum, Viduarum, & aliarum miſerabilium Perſonarum priuilegium, ſeu Conſtitutionem edidit,qua ſtatuit, nè huiuſmodi Perſonæ poſſent extra proprium domicilium conueniri, ſed benè poſſent ipſæ alios extra proprium domicilium trahere coram Principe, quam quidem Conſtitutionem deindè Imperator *Iuſtinianus* nouiter in eius Codice inferendo,& approbando *ſub tit. 14. libri tertij* in corpore Iuris clauſit,hæc eſt *lex vnica,C. quand. Imper. inter Pupill.& Vid.vel miſerab.perſon.cogn.& ne exhibean.*

36 Pupillus propriè eſt ille,qui adhuc eſt impubes ob decimum quartum ſuæ ætatis annum non expletum, & deſijt

Digitized by Google

deſijt eſſe in poteſtate Patris, aut morte, aut emancipatione, *l. Pupillus 239. in princ. & ibi DD. ff. de verbor. ſignif. Gloſ. in l. vnica, in verbo contra pupillos, C. quand. Imper. Caſtr. in rubr. C. quand. Imper. num. 1. Alciat. in d. l. pupillus in princ. n. 3. ff. de verb. ſignif.*

37 Impropriè verò dicitur Pupillus etiam impubes, qui Patrem habet, *l. ſi Seruus 141. § 1. & l. fin. §. pupillus, ff. de verb. oblig. leg. quam Tuberonis, §. tam autem pupillum, ff. de pecul. Rebuff. in d. l. pupillus, col. 1. in fin. verſ. Immo pupillum, ff. de verbor. ſignificat.*

38 Diciturque Pupillus à Pupo, Pupus enim Paruulum ſignificat, & ſic Pupillus dicitur impubes paruulus, etiamſi ſit infans, *l. 2. ff. rem pupil. ſalu. for. Rebuff. in d. l. pupillus, col. 2. in princ. verſic. item pupillus, & ibi etiam Alciat. num. 1. ff. de verb. ſignificat.*

39 Vidua verò, vt *Labeo* ait, non ſolum Mulier, quæ aliquando nupta fuit, ſed etiam illa, quæ Virum non habuit, appellatur, quaſi ſine duitate, *d. l. malum, 242. §. viduam, ff. de verb. ſignif.*

40 Verum illa, quæ Virum non habuit, Vidua appellatur in latiori ſignificatione, *Couar. pract. quæſt. c. 7. nu. 2. Marcheſ. de commiſ. auoc. cauſ. par. 2. §. 2. n. 158. fol. 324.*

41 Cùm enim Matrimonium ſit duorum, non autem plurium, vel pauciorum, *Geneſ. c. 2. l. prima, ff. de rit. nupt.*

42 *§. 1. inſtit. de patr. poteſt.* Conſequens eſt, † vt in lata ſignificatione, quæ ſine duitate eſt, Vidua dicatur, *d. l. malum, §. viduam, ff. de verb. ſignific.*

43 Sed in ſtrictiori ſignificatione Vidua illa dicitur, cuius Maritus mortuus eſt, & alio caret, *cap. vidua 84. diſt. Fel. in cap. ſignificantibus, num. 8. de offic. Deleg. Alciat. in d. leg. malum, § viduam nu. 25. & ſeqq. ff. de verbor. ſignif. Couar. pract. quæſt. cap. 7. nu. 2. verſ. contrarium.*

44 Cæterum Perſonæ miſerabiles omnes illæ, quarum natura nos inducit ad miſerendum, nedum ob aliorum culpam, ſed etiam ob fortunæ iniuriam, dici, & reputari debent, *l. vnica, C. quando Imper. Azo. in Summ. rub. Cod. quand. Imper. n. 6. Soccin. in cap. ex tenore, nu. 4. de foro compet. Guidopap. deciſ. 566. & ibi Adden. ſub lit. A. verſ. denique miſerabiles, Nouar. in prax. elect. for. for. ſect. 2. in præf. n. 2. Afflict. dec. 257. n. 1.*

45 Et dicuntur miſerabiles, ſecundum *Iſidorum*, quaſi miſeriæ habiles, *Rebuff. in tract. de Sentent. prouiſ. art. 3. gloſ. vltima verſic. vltimo Miſerabilis, Nouar. in prax. elect. for. for. ſect. 2. in præfat. n. 2.*

46 Etiamſi ſint diuites, *Azo. in Summ. rub. C. quand. Imper. inter pupill. & vid. n. 6. Rolan. conſ. 76. nu. 44. verſ. quia reſpondetur*, vbi alios allegat *lib. 1. Adden. ad Guidopap. dict. deciſ. 566. in verbo miſerabiles, verſic. denique.*

47 Signanter autem, & in ſpecie perſonæ miſerabiles primò ſunt Viduæ, & Pupilli, quorum Deus inducit nos ad miſerendum, *Exod. c. 22. nu. 22.* ibi, Viduæ, & pupillo non nocebitis, ſi læſeritis eos, indignabitur furor meus, & percutiam vos gladio, eruntque Vxores veſtræ Viduæ, & Filij veſtri pupilli; *& Deuter. c. 24. nu. 17.* Non peruertes iudicium aduenæ, & pupilli, nec auferes pignoris loco viduæ veſtimentum: *& c. 27. n. 19.* Maledictus qui peruertit iudicium aduenæ, pupilli, & viduæ; *& Eccleſiaſtic. c. 4. nu. 10.* In iudicando eſto pupillis miſericors ſicut pater, & pro viro matri illorum: *& Iſa. c. 1. nu. 23.* Principes tui infideles pupillo non iudicant, cauſa viduæ non ingreditur ad eos: *& Ierem. c. 21. num. 3.* Facite iudicium, & iuſtitiam, & liberare vi oppreſſum de manu calumniatoris, aduenam, pupillum, & viduam nolite contriſtare, neque opprimatis iniquè: *& n. 4.* Si non audieritis verba, hæc in memet ipſo iuraui, dicit Dominus, quia in ſolitudinem erit domus hæc, *& c. Regum 23. q. 5. c. ex tenore, vbi not. de for. compet. l. vnica, C. quand. Imper. Gloſ. in cap. omnis ætas, in verbo Pupilli, 12. q. 1. Azo. in ſumm. rubr. C. quand. Imper. n. 6. Innoc. in c. ſignificantibus, n. 2.* & ibi *Butr. num. 22 Imola nu. 19. de offic. Deleg. Adden. ad Guidopap. deciſ. 566. in verbo Miſerabiles, Marcheſ. de Commiſſ. auoc. cauſ. par. 2. §. 2. n. 164. fol. 324. Rebuff. de Senten. prouiſ. act. 3. gloſ. vltim. verſ. prouidere etiam Gratian. diſcept. 63. nu. 13. tom. 1.*

48 *Afflict. dec. 257. n. 1. Theſaur. deciſ. 177. n. 1.* etiamſi † ſint diuites, *Gratian. diſcept. 182. n. 2. & ſeq.*

49 Secundò, mulier habens maritum inutilem pariter perſona miſerabilis reputari debet, *Rebuff. de Sent. prouiſ. d. art. 3. gloſ. vlt. verſ. Item vidua, Nouar. in Prax elect. for. ſect. 2. q. 7. nu. 2.*

50 Tertiò Orphani, nàm horum etiam Deus inducit nos ad miſerendum, *Dauid. Pſalm. 9. aliàs 10. ſecundum Hebr. num. 24.* ibi, Orphano tu eris adiutor, *Gloſ. in cap. omnis ætas, in verbo Pupilli 12. q. 1. Innoc. in d. cap. ſignificantibus, n. 1. verſ. Pupillorum*, & ibi *Butr. n. 22. & Imol. nu. 19. de offic. Deleg. Rebuff. d. art. 3 gloſ. vltim. verſ. ſecundo Orphani, Theſaur. deciſ. 177. n. 1.*

51 Sunt autem orphani minores 14. annis, qui patre, & matre carent, *Rebuff. in l. Pupillus col 2. verſ. 2. quamuis, ff. de verb. ſignif. Caſtr. in Rub. C. quand. Imp. n. 1.*

52 Quartò Peregrini, & Aduenæ, quos Deus plurimum commendat in ducendo nos ad miſerendum illorum, *Exod. c. 23. n. 9.* Peregrino moleſtus non eris, *& Leuitic. c. 19. nu. 33. & ſeq.* Si habitauerit Aduena in terra veſtra, diligetis eum quaſi vos metipſos, *& Deut. c. 10. nu. 18.* Deus facit iudicium pupillo, & viduæ, & amat peregrinum, & vos ergo amate peregrinos; cum alijs cumulatis ſupra, *verſ. cum præſertim Deus, n. 33. & verſ. ſignanter autem, n. 47. c. ſi quis Romipetas 24. q. 3. Innoc. in d. cap. ſignificantibus, n. 1.* & ibi *Imol. n. 19. Butr. nu. 22. de offic. Deleg. Rebuff. de Sent. prouiſ. art. 3. gloſ. vltim. verſ. tertio, Theſaur. deciſ. 177. nu. 1.*

53 Quintò Puella nobilis, quæ ſecundum eius conditionem Matrimonio copulari nequit, dicitur pauper, & ei ſicut pauperi prouidendum eſt, *Bald. in l. ſi quis ad declinandam, nu. 5. C. de Epiſc. & Cleric. Rebuff. de Sent. prouiſ. d. art. 3. gloſ. vltim. verſic. Quarto Puella.*

54 Sextò pauperes, *l. vnica, §. quod ſi Pupillus, Cod. quando Imper. Innoc. in cap. ſignificantibus, num. 1.* & ibi *Imol. num. 19. de offic. Deleg. Natt. conſ. 590. num. 7. Theſaur. deciſ. 177. nu. 1.*

55 Septimò Mercatores, dum ſunt in itinere, quibus ideò eſt ſummariè ſuccurrendum, ſi grauentur vectigalibus, & pedagijs, *cap. ſi quis Romipetas 24 q. 3. Innoc. in d. capit. ſignificantibus, num. 1.* & ibi *Imol. n. 19. Butr. nu. 22. de offic. Deleg. Rebuff. d. art. 3. gloſ. vlt. verſ. quinto, Theſaur. d. deciſ. 177. num. 1.*

56 Octauò publici pœnitentes, *c. aliud 11. q. 1. Innoc. in c. ſignificantibus, n. 1.* & ibi *Imol. nu 19. & Butr. n. 22. de offic. Deleg. Rebuff. d. art. 3 gloſ. vltim. verſ. ſexto.*

57 Nonò Liberti ab Eccleſia manumiſſi, & ad eam confugientes, *cap. omnis ætas, vbi Gloſ. in verbo Pupilli, 12. qu. 1. c. Liberti, vbi Gloſ. diſt. 87. Imol. in cap. ſignificantibus, num. 19* & ibi *Butr. num. 22. de offic. Deleg. Rebuff. de Sent. prouiſ. d. art. 3. gloſ. vlt. verſ. ſeptimo, Theſaur. dict. deciſ. 177. num. 1.*

58 Decimò Officiales, & Ruſtici, & Seruientes Eccleſiæ, ſi ſunt pauperes, & ſeruiunt gratis, *Innoc. in d. cap. ſignificantibus, nu. 1.* & ibi *Imol. n. 19. & Butr. nu. 22. de offic. Deleg. Rebuff. d. art. 3 gloſ. vlt. verſ. octauo, Theſaur. d. deciſ. 177. nu 1.*

59 Decimo primò Infantes expoſiti, *cap fin. diſt. 87. l. 1. & 2. C. de infant. expoſ. Innoc. in cap. ſignificantibus, nu. 1. verſ. idem in Expoſitis, de offic Deleg. Rebuff. de Sentent. prouiſ. d. art. 3. gloſ. vltim. verſ. Nono infantes.*

60 Decimo ſecundò Senes, & Decrepiti, etiamſi ſint diuites, *Azo. in ſumm. rubr. C. quand. Imperat. inter. pupill. & Vid. n 6. Rolan. conſ. 76. nu. 44. lib. 1. Imol. in cap. ſignificantibus, n. 19 de offic. Deleg. Lop. in rep. cap. per veſtras, in 2. not. nu. 12. de don. inter Vir. & Vxor. Adden. ad Guidopap. dec. 566. in verbo Miſerabiles, in verſ. denique, Rebuff. d. ar. 3. gl. vlt. verſ. decimo, Afflict. deciſ. 257. n. 1.*

61 Decimo tertiò Cœci, Mutilati membris, Leproſi, & Debilitati, *l. vnica, C. quando Imperat. cap. licet multum 1. de reſt. ſpoliat. & cap licet multum, vbi Gloſ. in verbo miſeri, de Cenſ. c. 1. de Cler. ægrot. vel debilit. Azo. in ſumm. rub. C. quand Imperat. nu. 6 Innoc. in cap. ſignificantibus, num. 1.* & ibi *Imol. n. 19. & Butr. nu. 22. de offic. Deleg. Alex. conſil. 126 In hac, num. 9. lib. 4 Rolan. conſ. 76. num. 44. lib. 1. Rebuff. dict. art. 3 gloſ. vlt. verſic. vndecimo Theſaur. deciſ. 177. num 1. Afflict. deciſ. 257. num. 1.*

62 Decimoquartò Carcerati, & Captiui, *l. ſi quis ad declinandam, & l. ſi Captiuis, C. de Epiſ & Cleric. l. Iudices, C. de Epiſ. aud. Innoc. in cap. ſignificantibus, nu. 1 Imol. n. 19. & Butr. nu. 22. de offic. Deleg. Rebuff. de Sent. prouiſ. artic. 3 gloſ.*

Digitized by Google

gloſs.vltim.verſ.duodecimo,Theſaur. deciſ. 177. numer.1.
63 Decimo quintò, Cruce ſignati, *Imol. in dict. cap. ſignificantibus,n.19.de offic Deleg.* nàm illi ſunt ſimul Aduenæ, & Peregrini, *Rebuff. dict. art.3.gloſs.vlt.verſ.decimotertiò.*
64 Decimoſextò, ad Fidem nuper conuerſi, *Innoc.in cap. Iudæi,de Iudæ.Rebuff d art.3. gl. vltima, verſ. decimoquarto,* cum alijs cumulatis per *Nouar.de elec.& var.for. ſect. 2.q.48.nu.1.& ſeqq.* vbi de communi; Quod procedit in fra annum à die Conuerſionis, & Baptiſmi, vt per eumdem *Nouar.d.q.48.n 4.& ſeqq.*
65 Decimo ſeptimò, Omnes diuturno morbo laborantes, ſeù fatigati, *l.ſi quis ad declinandam,§. vbi autem,Cod. de Epiſc.& Cleric.l.vnica,C.quand.Imper. Azo. in ſum.rub. C.quand.Imper.num.6.Alex conſ.122.viſo puncto num.16. verſ.& iudicio meo,lib.4.Rolan.conſ.76.n.44. lib.1. Marcheſ.de Commiſs.auoc.cauſ.par.2.§ 2.nu.164 fol.324. Afflict.dec.257.nu.1.* etiamſi ſint diuites, vt per *Azo. & Rolan.vbi ſupra,& per Adden.ad Guidopap. dec.566 in verbo Miſerabiles,verſ.denique.*
66 Sed hoc non procedit in eis, qui ſua culpa tales ſunt effecti, prout ſunt laborantes morbo Neapolitano, vt ait *Rebuff.de Sent.prouiſ.art.3.gloſs.vlt. verſ. Item dicebat quidam.*
67 Decimo octauò Furioſi, & ſimiles, *leg. congruit, & leg. Diuus,ff.de offic.Præſid.l.infans,ff. ad leg. Corn. de Sicar.l. Iudices,& l.Libertis, C. de Epiſc.aud. Innoc. in cap.ſignificantibus,n.2.verſ.& furioſi,de offic.& poteſt. Deleg. Nouar.*
68 *in prax.elect.for.ſect.2.q.42.n.1. & ſeqq.* nàm † Furioſus, Fatuus, & Mentecaptus, & ſimiles æquiparantur pupillo infanti, *§.ſed quod diximus,inſtit.de inutil.ſtip.* cum alijs allegatis ſupra *par.1.c.5.n.91. Nouar.in prax. elect.for.d. ſect.2.q.42.n.3.& ſeqq.*
69 Decimo nonò omnes aliæ perſonæ, quarum natura mouetur ad miſerendum, *leg. vnica, C. quand. Imperat. Azo.in ſumm.rub.C.quand.Imper.num.6.Alex.conſ. 122. viſo puncto num.16 verſ.& iudicio meo,lib. 4. Rolan. conſ. 76.nu.44.lib.1. Adden.ad Guidopap.d deciſ.566. in verbo miſerabiles,verſic. denique,* cum alijs allegatis ſupra *verſ. cæterum perſona n.44.*
70 Licèt enim perſonæ ſupradictæ in ſpecie inter miſerabiles numerentur, nihilominus poſſunt etiam dici miſerabiles aliæ perſonæ ſupra non enumeratæ, ſi in eis æqualis, vel maior ratio militet, arg. *leg. illud, ff. ad leg. Aquil. Rebuff.dict. artic. 3. gloſs.vltim.verſ.item alia perſona.*
71 Verum, quæ ſint iſtæ aliæ perſonæ miſerabiles non enumeratæ, nec declaratæ, arbitrio Iudicis relinquitur, *Couar.pract.quæſt.cap.6.num.3.in fin. verſ.relinquendum,* vbi de communi, *Menoch. de arbitr. Iud. lib. 2. caſu. 66. num.1.* vbi de receptiſſima DD. ſententia teſtatur *Rebuff.* alios cumulans *de Sent.prouiſion.art.3.gloſ.vlt. dict. verſ. item alia perſona,* latè *Nouar.* qui plures congerit *in Prax.elect for.ſect.2.in præfat.n.3.& ſeqq.*
72 Sed hoc non procedit in perſonis miſerabilibus declaratis in *l.vnica,C.quand.Imper.* prout ſunt pupilli, viduæ, & diuturno morbo faticati, nam cum iſti ſint, vt ſupra, miſerabiles à lege declarati, non relinquitur arbitrio Iudicis alia eorum declaratio
73 Idemque videtur dicendum in his, qui ex communi DD. opinione miſerabiles declarantur, ac vti tales gaudere debere priuilegio electionis Fori, nàm à communi DD. opinione non eſt in iudicando recedendum ex latiſſimè cumulatis per *Anton. Mar. Corat. de commun. opin.lib.2.tit.8. inſpect.2.n.2.& nu.16.& ſeqq.*
Sed benè procedit concluſio in perſonis non declaratis, vt in eorum declaratione intret Iudicis arbitrium, *Soccin.in cap.ex tenore,col.2.nu.4.de For.compet.Rebuff. d. art.3.gloſ.vlt.verſ.intellige verum.*
74 Ex quibus primò infertur, quod cum pupilli ſint miſeratione digni, gaudent priuilegio, nè trahi poſſint in iudicio extra proprium domicilium, ſed benè alios extra domicilium ad Curiam Principis trahere valeant, tex, eſt expreſſus in *l.vnica,C. quand. Imper. inter Pupill. & Vid. Innoc.in cap.ſignificantibus nu.5.de offic. Deleg. Alex.conſ. 122.n.10 verſ.& iudicio meo,lib.4.Rolan.conſ.20.n.1.li.2. Afflict deciſ.257.n.1.*
75 Etiam poſt litem conteſtatam, *Natt.conſ.590. num.15. Viu. deciſ.55.num.1.* vbi quod hoc procedit etiam in viduis, & alijs miſerabilibus perſonis gaudentibus priuilegio *d.l.vnica.*
76 Et etiam ſi pupilli lite pendente ſint effecti maiores, *Theſaur.deciſ.177.n.4.*
77 Sed primò hoc non procedit in pupillo exiſtente in poteſtate patris, nàm is *l. vnica* priuilegio non gaudet, *Gloſſ.in leg. vnica in verbo contra pupillos,C quand.Imper. Caſtr.in rubr.Cod.quand.Imper.num.1.in fin.Franc.deciſ. 100.nu.17.*
78 Secundò non procedit in pupillo exiſtente in poteſtate Aui, *Noua.in prax.elect.For.ſect.2.q.3. n.7.* vbi alios cumulat *Franc.deciſ.671.*
79 Tertiò non procedit in pupillo diuite, ſed tantùm paupere, *Rolan.conſ.20.n.8.& nu.12.& ſeqq.* vbi de communi *lib.2.*
80 Sed quicquid dixerit *Rolan. vbi ſupra*, contrarium eſt verius, quod ſcilicet pupillus gaudeat dicto priuilegio *l vnica,* etiamſi ſit diues, *Azo.in ſumm.rub.C. quand. Imper.nu.6.Adden.ad Guidopap.dec. 566. in verb. miſerabiles,Rolan.conſ.76.n.45 lib.1.Natt.conſ.590. nu.3. & ſeqq.* vbi plura cumulat *Menoch.de arbitr.iud.lib.2.caſu 66.nu. 3.* vbi alias congerit authoritates, *Couarr.pract.quæſt. c. 6.n.2.verſ.obtinet hoc priuilegium,Gratian. diſcept. c. 182. n.2.& ſeqq.Franc.dec.100.n.19.Theſaur.dec 177.num.3. Rot.poſt Zacch.de oblig.Camer.dec.93.n.1.* vbi quod cum hoc ſuppoſito proceſſit Signatura, proindè ab hac opinione vti veriori, & receptiori non eſt in praxi recedendum, quam etiam vti magis communem, & veriorem paſſim obſeruat, & amplectitur Signatura, teſte *Marcheſ.de Commiſſ.auoc.cauſ.par.2.§ 2 nu.31. verſ quicquid, & circa fin.verſ.ſed non an plus,fol.304.*
81 Quartò non procedit, quando pupillus huiuſmodi priuilegium amiſit, ex quo iudicium fuit cæptum, & lis conteſtata cum eius patre poſtea defuncto, nàm tunc pupillus in dicto iudicio non poteſt vti dicto priuilegio *leg. vnica,Caſtr.in l.Hæres abſens in princ. num.3. & ſeq.& in l.ſi quis Romæ,nu.1.ff.de iud.Couar.pract.quæſt cap.8.num. 2.& ſeqq.Gratian.diſcept.c.182.nu.26.& ſeq.tom.1. Rot. poſt Zacch.de oblig.Camer.deciſ.93. n. 21.* Secus ſi lis non ſit cæpta cum defuncto, *Gratian.d. diſcept.182. num.27.* cum alijs præallegatis.
82 Quintò non procedit in pupillo in forma Cameræ obligato, qui licet in partibus exiſtat, & etiamſi dicta obligatio ſit facta extra Vrbem, poteſt tamen conueniri coram A.C. priuilegio, *l.vnica* non obſtante, *Marcheſ.de Commiſſ.auoc.cauſ.par.2 §.2.nu.94.& ſeqq.fol.314. & ſeq.* vbi quod hanc opinionem ſequitur Signatura, *Gratian. diſcept.182.num.6.verſic. dixi,vbi de communi,& num. 7. Rota poſt Zacch. de oblig. Camer. deciſ.93. numer. 2. & ſequentibus.*
83 Et eo minus pupillus, vel perſona miſerabilis in forma Cameræ obligata poterit declinare Forum A. C. ſi coram eo ab alia perſona miſerabili conueniatur, *Gratian.* qui plures cumulat *dict. diſcept. 182.num.20. tom.1.*
84 Siquidem A. C. eſt Iudex obligationis Cameralis priuatiuè quoad alios, vt expreſsè legitur in eius facultatibus, *Paul.V.conſt.28.Eximia,§.itaut tu,Rot.poſt Zacch,de oblig.Camer.deciſ.93.n.5.* cum alijs cumulatis ſupra *part. 1.cap.1.nu.36.*
85 Et cum dictæ facultates ſe extendant ad Communitates, & Vniuerſitates, de quibus in eis in indiuiduo ſit mentio, debent quoque comprehendere pupillos, viduas, pauperes, & alias perſonas miſerabiles in eiſdem Vniuerſitatibus exiſtentes, nàm illæ æquiparantur pupillis, & per Adminiſtratores reguntur, *Gratian. dict. diſcept.182.num.19.Rot.poſt Zacch. de obligat. Camer. deciſ. 93 num.16.*
86 Quæ procedunt etiamſi non pupillus ipſe, ſed eius Pater poſteà defunctus ſe, & bona, & hæredes ſuos obligauerit in forma Cameræ, nam tunc perſona defuncti conſideratur, qui potuit hæredes, vt ſupra obligare, & etiam donare bona hæredis, & de illis diſponere, non autem perſona pupilli, qui ob id priuilegio *leg. vnica* vti non poteſt, *Gratian.dict.diſcept.182. numer. 25. Rota poſt Zacch.de obligat.Camer.dict.deciſ.93.numer.20. & ſequentibus.*

87 Nec

Digitized by Google

87 Nec releuat, ſi dicatur, quod facultates A. C. ſint datæ
priuatiuè, vt ſupra, quoad Iudices Romanæ Curiæ, quo
verò ad iudices extra Curiam cumulatiuè, vt diximus ſu-
pra *par.1.cap.1.nu.40.* quod non videtur à præfatis conſi-
deratum.
88 Nam hoc operatur, vt cæpto iudicio in partibus A. C.
non poſſit à Iudice de partibus cauſam, in qua agitur de
obligatione Camerali, reaſſumere, vt per *Burat.dec.462.*
n.1. non † autem quod ſi pupillus fuerit coram A. C. præ
uentus vigore obligationis Cameralis, ipſe poſſit virtu-
te *l. vnica, C. quand. Imper.* Forum A.C. declinare, & aduer-
ſarium coram Iudice de partibus trahere *ex præallegatis.*
90 Nec etiam releuat, quod pupillus, & aliæ miſerabiles
perſonæ non poſſint priuilegio *leg. vnica* renunciare,
Gloſ. in dicta l. vnica, in verbo excedere, quam omnes ſe-
quuntur, teſte *Natt.conſil 590.num. 15.* cum alijs latè cu-
mulatis per *Marcheſ.de Commiſſ.auoc.cauſ.part.2.nu.69.*
fol.311.& num 20.fol.301.Granan.diſcept.182.numer.22.
Viu.deciſ.55.num.2.Theſaur.deciſ.177.nu. 5. verſ.& iſtis,
Franc.dec.192.nu.7.
91 Nam licet perſona miſerabilis non poſſit d. priuilegio
renunciare, poteſt tamen illud authoritate Legis amit-
tere, prout euenit, quando defunctus hæredes ſuos in for-
ma Cameræ obligauit, ſicut quando lis fuit cæpta, &
conteſtata cum defuncto, *Granan d. diſcept. 182.num 6.&*
ſeq.& n.25.& ſeqq.Rot.poſt Zacch.de oblig.Camer.dec.93.
n.20.& ſeqq.
92 Secundo infertur, quod cum omnis Vidua reſpectu
priuilegij fori ſit miſeratione digna, vt dixit *Natt. conſ.*
590.n.11. cum alijs ſupra allegatis, vtique, & ipſa gaudet
d. priuilegio, tex. eſt expreſſus *in d. l. vnica, C quand. Im-*
per. Bald conſ.5.Quæritur, lib.1. Rolan.conſ.20. nu.1.lib.2.
Afflict.deciſ.257.n.1.
93 Quod procedit etiam poſt litem conteſtatam, *Natt.d.*
conſ 590.num.15.Viu.deciſ.55.num.1. etſi cæptum ſit iudi-
cium coram Ordinario, contra regulam, *l. vbi cæptum, ff*
de iud.Theſaur..d.dec.177.n.6. vbi de receptiori teſtatur.
94 Etiam in ſecunda inſtantia, *Marcheſ.de Commiſſ.auoc.*
cauſ.par.2.§ 2.nu.157.fol.324.Theſaur.d.deciſ.177. nu.8.
95 vbi † quod ita reſoluit Senatus. Et etiam ſi vidua pen-
dente iudicio, ſeu lite nuberet, *Franc.dec.257.nu. 7. The-*
ſaur.dec.177.n 4.
96 Et denique Vidua gaudet d. priuilegio *l. vnica*, etiamſi
eius maritus defunctus, fuiſſet miraculosè reſuſcitatus,
97 veluti a Domino Lazarus, etenim licet † Reſuſcitatus
rumpat teſtamentum vti Poſthumus, illudque, ac legata,
& omnia reuocabilia reuocet, ac ſua bona recuperet,
Gloſ.& Bart.in l.4 ff.de Leg.Soccini Iun.conſ.162.num.14.
& ſeq lib. 2. & alios, quos cumulat, & ſequitur *Sebaſt.*
Medic.in tract. Mors omnia ſoluit, part.1. num 95. verſic.
& quemadmodum, & par.3.nu.127. Clar.in §. Teſtamen-
tum q.86.vbi de communi, Cardin.Tuſc.lit.R.concluſ.305.
recuperetque etiam filios, vt reſoluit *Garz. Girond. de*
priu.& exemp.explic.nu.1282. quem refert *Barboſ. in col-*
lectan. Decret.lib.4.tit.21.c.4. hoc eſt in *cap. ſuper illa, nu.*
3.de ſecund.nupt.
98 Nihilominus, quia mulier alligata eſt legi, quanto
tempore vir eius viuit, quod ſi obierit vir eius, liberata
eſt, & poteſt alteri nubere, *Apoſt.ad Roman.c.7.& ad Co-*
rint.1.cap.7. inter illa, de Secund nupt. & ob id Matrimo-
nium per mortem diſſoluitur, vtique miraculose reſuſci-
tatus vxorem non recuperat, nec vxor virum, *capit. licitè*
32 q.7.Sebaſt.Medic.in tract. Mors omn ſol.par.2 concl.
98.num.273.Rebuff.in tract.de pacif.poſſeſſ.num.268.Garz.
Girond.de priuil.& exempt.explic.num. 1282.& nu. 1291.
Barboſ.in d.cap.inter illa, n.2.de ſecund.nupt.Viu. dec.314.
n.20. proindè mulier remanet vidua, & per conſequens,
ſi daretur caſus, gauderet dicto priuilegio *leg.vnica, Cod.*
quand Imper.
99 Sic etiam Clericus reſuſcitatus non recuperat Benefi-
cium, *Sebaſt. Medic.in tract. Mors.omn.ſolu.par.2.concluſ.*
98.num.273.Rebuff.in d.tract.de pacif.poſſeſſ. nu. 268. Nec
100 † Monachus reſuſcitatus tenetur redire ad Monaſte-
rium, *Girond.in dict.tractat.de priuileg. & exempt. explic.*
num.1285.
Nec eſt etiam ſic Reſuſcitatus iterum doctorandus,
Ang.in l.nam, & Demoſthenes, nu.3.ff.de Leg. Medic.in d.
tract.Mors omnia ſolu.par.2.concl.98.nu. 274. nec iterum
baptizandus, *Marſil.in l.fin nu.35.ff. de quæſt.* cum alijs,
quos refert, & ſequitur *Medic. in d. tract. Mors omn.ſol.*
par.2.concl 98.n.274.& ſeq. vbi de hoc reddit rationem.
101 Verum concluſio, quod Vidua gaudeat priuilegio
l.vnica, C.quand.Imper.
Primò non procedit in Vidua diuite, ſed benè paupe-
re, *Rolan.conſ.20.n.12.& ſeqq.vbi de communi, lib.2.*
102 Sed contrarium eſt de iure verius, cum etiam ſi illa
diues ſit, miſerabilis exiſtat, *Rolan.d.conſ.20.nu.9. & ſeqq.*
lib.2.Natt.conſ.590.n.1.n.3.& n.7.lib.3. vbi quod ſimiles
perſonæ opprimi ſolent, vt experientia rerum magiſtra
docet, *Menoch de arbitr.iud.caſu 66.num.3.& ſeq. lib.2.*
Franc.dec.100.n. 19. vbi quod ita indiſtinctè iudicat Sa-
crum Concilium, *Theſaur.deciſ.177.num.3.* vbi quod ita
ſeruat Senatus, *Marcheſ.de Commiſſ.auoc.cauſ.par.2. §.2.*
n.31.verſ.ſed quicquid, & inferius eodem n.31.verſ.ſed non
amplius, vbi de magis communi, & paſſim à Signatura
obſeruata opinione teſtatur *fol.304.*
103 Secundò non procedit in Vidua inhoneſta, hæc enim
d. priuilegio non gaudet, *Rolan d. conſ.20.n.6 & ſeq. li.2.*
Couar.pract. quæſt.c.7.nu. 1. Marcheſ. plures cumulans *de*
Commiſſ.auoc.cauſ.p.2.§ 2.n.37.verſ.nam illis, fol.306. &
n.56.fol.308.
104 Tertiò non procedit in Vidua, quæ virum occidit,
cum talis ſua culpa ſit effecta, *Couar.pract.quæſt c.6 nu.3.*
verſ.quid ſi Vidua, Marcheſ.de Commiſſ.auoc.cauſ. par.2.
§.2.n.53.fol.308.
105 Tertiò infertur, quod cum mulier viro deſtituta, ſeù
habens virum inutilem, vidua dicatur, necnon etiam in-
nupta, patre deſtituta, ſeù habens patrem ſimiliter exu-
lem, condemnatum ad perpetuas carceres, vel triremes,
captumue ab hoſtibus, vel alias diuturno morbo labo-
rantem, vel aliàs inutilem, ſint perſonæ pariter miſerabi-
les, eodem priuilegio *l. vnica* ad inſtar viduarum gaudere
debent, *c.2.§ ſed neque iſtud* & ibi *Gl. in verbo inutilem de*
transl.Epiſc.Gl.in l.fin.in verbo, orbitates, & ibi etiam *Bal.*
C.ad leg.Flau.de Plagiar.Felyn.in c.ſignificantibus, num.8.
de offic.Deleg.Couar.pract.quæſt.c.7.num.2.; verſ. eſt in hoc,
Nouar.in prax.elect.Fori ſect.2.q.7.n.2. & ſeqq. vbi pluri-
mos cumulat *Gaill.obſeru.1.n.44 & ſeq.* vbi alios allegat
Marcheſ.de Commiſſ.auoc.cauſ.par.2.§.2.n. 11. & ſeq.fol.
300.& n.36. vbi alios cumulat *fol.306.Franc.deciſ.100 n.*
18. Nouar.dec.14.n.18.
106 Quartò infertur, quod virgo in cœlibatu vitam du-
cens, animo in eo permanendi, quæ etiam vidua in lata
ſignificatione dici poteſt, perſona miſerabilis reputari, &
priuilegio *l.vnica* gaudere debet, *Gloſ.in leg.malum, §. Vi-*
duam, in verbo Vidua, ff.de verbor.ſignif.l. vnica vbi Bart.
num.5.& Fulgoſ. qui de communi teſtatur, *C. quand Im-*
per.Couar.pract.quæſt.c.7. num. 2. vbi de communi teſta-
tur, licet ipſe defendat contrarium, *Marcheſ. de Commiſ.*
auoc.cauſ.par.2.§ 2.num.39.& verſ.Tertio limita, fol.306.
& ſeq.& num.141. vbi de communi, fol. 322. Franc. deciſ.
100.nu.1.& ſeqq.Viu.deciſ.55.n.3.
107 Quintò infertur, vt etiam Virgo in Capillo gaudebat
priuilegio *l vnica, C.quand.Imper.Andr.de Iſern.in Con-*
ſtit.Regn.c.Statuimus, nu.10. verſ. quod ſi vidua, vel virgo,
& ibi etiam Afflict.q.8.num.26.de offic.Magiſt. Iuſtitiar.
cum alijs cumulatis per *Marcheſ.de Commiſſ.auoc.cauſ.*
par.2.§.2.n.39.vbi de communi, fol.306.& ſeq. & cum alijs
quos allegat, & ſequitur *Nouar.de elect.for.ſect.2.q.13. n.*
1.& ſeqq.vbi de communi, Franc.deciſ.106 num.1.& ſeqq.
vbi quod ita ſæpè fuit in Sacro Concilio iudicatum, *Vi-*
108 *uius d.dec 55.n.3.* idque locum † habet etiam in Virgine
ſtuprata agente pro ſtupro contra ſtuprantem, *Franc.*
dec.599.n.2 par.4.
109 Quod magis procedit in Virgine nobili ſecundum
conditionem ſuam nubere non valente, *Dec.in c.cæterum,*
n.74.de Iud.Rebuff.in tr.de Sent.prouiſ.ar.3.gl.vlt.verſ. 4.
puella, Marcheſ.de Commiſ.auoc.cauſ.d.§ 2.n.28.fol.302.
& n.39.verſ.tamen limita, fol.307. cum hæc dicatur per-
ſona miſerabilis ex allegatis ſupra *verſ 5 Puella, num.53.*
110 Et in virgine honeſta, & grauis ætatis, *Couar. pract.*
quæſt.c.7.n.2.verſ.cæterum. Gaill obſeru.1. nu. 42. ibi, cum
pulchra limitatione, quos ſequitur *Marcheſ.de Commiſ.*
auoc.cauſ.d.p.2.§.2.num 39 verſ.ſecundo limita. fol. 306.

111 Etiamſi

Digitized by Google

111 Etiamſi vidua, vel virgo fuerit deſponſata per verba de futuro, nam ſponſalia non ſunt matrimonium, *c. noſtrates*, 30. *q.* 5. & tunc nec ſponſa dicitur vxor, nec ſponſus dicitur maritus, *tex. in leg. prima, §. & eſt quæſtio, ff. pro dot. And. de Iſern. in d Conſt Statuimus, num.* 10. & ibi *Afflict. n.* 30. *de offic. Magiſt. Iuſtit. Menoch. de arbitr. caſu* 66. cum alijs allegatis per *Marcheſ. de Commiſ. auoc. cauſ. d. §. 2. n. 41. verſ quarto amplia, fol.* 307. & alij, quos cumulat, & ſequitur *Nouar. de elect. for. ſect 2 q.* 13. *nu.* 5. *Maſtrill. dec.* 127. *n.* 10.

112 Quod tamen non habet locum in deſponſata per verba de præſenti, quia illa verè eſt vxor, licet non ſit cognita, vel traducta, adeò quod hoc caſu ſit etiam prohibita donatio, ſicut inter virum, & vxorem, *Iſern. in dict. Conſt. Statuimus nu.* 10. *& ſeq.* & ibi *Affl. d. q.* 8. *n* 31. *Nouar. d. q.* 13. *n.* 5. *& ſeqq.*

113 Prout nec etiam habet locum in Virgine nobili valdè diuite, & plures conſanguineos, ac fautores habente, *Marcheſ. dict. part.* 2. *§.* 2. *numer.* 41. *verſ. limita præmiſſa, fol.* 307.

114 Nec in ea, quæ eſt in poteſtate Patris, vel Aui, *Nouar. in prax. elect. for. ſect.* 2. *q.* 33. *n.* 3. *verſ. verum, & n.* 4.

115 Sextò infertur, quod cum pauperes ſint perſonæ miſeratione dignæ, vt diximus ſupra *verſ. Sexto pauperes, n.* 54. ipſi quoque priuilegio *leg. vnica* ſine dubio gaudere debent, *Couar. pract. quæſt. c.* 6. *nu.* 3. *Marcheſ. de Commiſs. auoc. cauſ. par.* 2. *§.* 2. *n.* 11. *& ſeqq. fol.* 300. *& ſeq. & num.* 52. *fol.* 308. *Theſaur. deciſ.* 177. *numer.* 1. *Creſcent. deciſ.* 16. *de priuil.*

116 Sed hoc non procedit in paupere ſua culpa effecto, prout ludo, gula, vel ob crimen, *Couar. d. c.* 6. *nu.* 3. *verſ. ſed ſi quis, Menoch. de arbitr. iud. caſu* 182. *nu.* 51. *lib.* 2. *Rebuff. de Sentent. prouiſ. art.* 3 *gloſ. vlt. verſ. item dicebat, Marcheſ. de Commiſ. auoc. cauſ d. §.* 2. *nu.* 52. *verſic. quod ſi paupertas, fol.* 308 *Buratt. deciſ.* 320 *n.* 4.

117 Septimò infertur, vt eo magis d. priuilegio *leg. vnica* de iure gaudere debeant Hoſpitalia legitimè erecta, ſi enim hoc priuilegium datur, vt ſupra, pauperibus, & miſerabilibus, qui in Hoſpitalibus in eorum neceſſitatibus, & infirmitatibus ali, curari, & recreari ſolent, ergo mul to magis ipſis Hoſpitalibus tribuendum, arg. *Auth. multo magis, C. de Sacroſan. Eccleſ. Couar. pract. quæſt. c.* 7. *nu.* 3. *Marcheſ. de Commiſſ. auoc. cauſ d. par.* 2 *§.* 2. *num.* 6. *& ſeqq. fol.* 300. *Rota dec.* 862. *n.* 1. *& ſeqq par.* 4. *diuerſ.*

118 Octauò infertur, quod cum Studentes gaudeant omnibus priuilegijs miſerabilibus perſonis conceſſis, etiam hoc *leg. vnica* priuilegio de iure gaudere debent, arg. *Auth. habita, Cod. ne Fil. pro Pat.* latè *Nouar.* qui alios cumulat *in Prax. for. ſect.* 2. *q* 15. *num.* 1. *& ſeqq. Viu. deciſ.* 55. *num.* 5.

119 Nonò infertur, quod cum Eccleſia gaudeat priuilegijs miſerabilium perſonarum, etiam ipſa de iure debet gaudere *l. vnica* priuilegio, *And. de Iſern. in Conſt. Statuimus, n.* 3. *de offic. Magiſtr. Iuſtit. Couar. pract. quæſt. c.* 7. *n.* 3. *Capyc. dec.* 160. *n.* 1. *Affl dec.* 257. *n.* 2.

120 Quod ſine difficultate procedit, quando contra Eccleſiam adeſt violentia, rapina, vel fraus, etenim iſtis caſibus Eccleſia habet electionem fori, *cap. cum ſit generale, de For. compet.* tradit *Affl. in Conſt. Regn. Statuimus, nu.* 17. *de offic. Magiſtr. Iuſtitiar. Alex. conſ.* 103. *nu.* 9. *in fin. vbi de communi, lib.* 5. *Couar. pract. quæſt. c.* 7. *nu.* 3. *vbi de communi Afflict. dec.* 257. *n.* 2.

121 Et in Eccleſia paupere, quæ attenta paupertate ſine dubio debet gaudere priuilegio pauperum, & ſic *dict. leg. vnica, Couar. pract quæſt. capit.* 7. *num.* 4. *verſ. Tertius erit, Marcheſ. de Commiſs. auocat. cauſ. par.* 2 *§.* 2 *nu.* 6. *& ſeq. fol.* 300.

122 At in Regno Caſtellæ hoc priuilegio *l. vnica* gaudet Eccleſia, ſiue illa ſit Monaſterium ex quatuor Ordinibus Mendicantium, videlicet Sancti Franciſci, Sancti Auguſtini, Sancti Dominici, & Sanctæ Mariæ de Monte Carmelo, ſiue cuiuſuis Ordinis Monialium, etiamſi Eccleſiæ iſtæ ſint diuites, quod quidem priuilegium habet Eccleſia, tàm ex antiquo vſu forenſi, quàm ex Conſtitutione Regia, prohibente Officialibus ab illis exigere laboris ſalarium, ex quo videntur ob id dictæ Eccleſiæ ſimiles pauperibus cenſeri, & denique ex praxi diutius obſeruata idem priuilegium quælibet Eccleſia, licet diues, habet ex vſu forenſi, cuius rei ratio eſt, quia bona Eccleſiæ ſub Tutorum, & Adminiſtratorum arbitrio ſunt, ſicut bona pupillorum, vnde pupillis ſimilia cenſentur, & illis æquiparantur à iure communi, *capit.* 1. *de in integr. reſtit.* latè *Couar. pract. quæſt. c.* 7. *n.* 3. *Marcheſ. de Commiſſ. auoc. cauſ. part.* 2. *§.* 2. *numer.* 146. *verſ. immò cum Eccleſia, fol.* 322. *Nouar. in prax. elect. For. ſect.* 2. *q.* 49 *n.* 3. *& ſeqq.*

123 Et ob id abſolutè videtur dicendum, ſtante d. æquiparatione, Eccleſiam de iure comprehendi ſub *d. l. vnica, C. quand. Imperat.* arg. eorum, quę ſuperius diximus, *verſ. & cum dicta facultates, n.* 85. & ſic Eccleſiæ competere *d. l. vnica* priuilegium, ſicuti in Sacro Concilio decitum fuiſſe teſtatur *Andr. de Iſern. in d. Conſt. Regn. Statuimus, nu.* 3. latè *Nouar.* alios cumulans *in prax. elect. for. ſect.* 2. *q.* 49. *num.* 1. *& ſeqq per tot.* vbi de communi, & paſſim in praxi ſeruata opinione teſtatur *Capyc. dec.* 160. *Affl. dec.* 257. *n.* 2. *& ſeqq.*

124 Et licet *d. l. vnica* Eccleſias ligare, aut capere non poſſit, cum ſit Imperialis, nihilominus illam etiam in foro Eccleſiaſtico locum habere, dicendum eſt, prout quotidie praxis hoc priuilegium admittit, ea ratione, quia, cum Ius Canonicum illam non corrigat, quinimò illi potius aſſiſtat, *c.* 1. *vbi gl. in verbo plus tamen,* de hoc priuilegio mentionem facit *dist.* 87 cenſetur illud approbaſſe, ac proinde etiam in cauſis ad forum Eccleſiaſticum, & Eccleſiaſticas perſonas cum alijs præfatis priuilegiatis concurrentes ſpectantibus, procedere non ambigimus, iuxta opinionem, quam ſequitur Signatura, de qua teſtatur *Marcheſ. de commiſ. auoc. cauſ. d. p.* 2. *§.* 2. *num.* 146 *fol.* 322. *& ſeq.*

125 Decimò infertur, quod etiam cœci, leproſi, mutilati membris, ſenes decrepiti, pauperes, continuo morbo laborantes, & debiles, tam mentis, quam corporis, ac omnes aliæ perſonæ miſerabiles, & quarum Natura mouetur ad miſerendum, de quibus ſupra *verſ. cæterum perſonæ miſerabiles, & ſeqq. nu* 44 *& ſeqq.* gaudent priuilegio legis vnicæ, *Azo in ſumm. Rub. C. quand. Imper. Roland. conſ.* 20. *n.* 1. *lib.* 2. *Imol. in c. ſignificantibus, nu.* 18. *& ſeq. de Offic. Deleg. Nat. conſ.* 590. *n.* 8. *Marcheſ. de Commiſ. auoc. cauſ. p.* 2. *§.* 2. *n.* 13. *fol.* 300. *& nu.* 49. *& ſeq. fol.* 308. *Afflict. dec.* 257. *n* 1. *Theſ. dec.* 177. *n.* 1. *Viu. dec.* 55. *n.* 1. *& n.* 4.

126 Poſſuntque fori declinatoriam opponere, etiam poſt litis conteſtationem, *Viu d dec.* 55. *n.* 1.

127 Et eorum cauſæ debent ſignanter cognoſci per ſuprema Tribunalia, repræſentantia Principem, *Roland. conſ.* 76. *n.* 34. *& ſeqq lib.* 1.

128 Trahuntque huiuſmodi perſonę ad forum Principis, ſed non trahuntur. *d. l.* 1. *C. quand. Imper. Innoc. in c. ſignificantibus nu.* 5. *de offic. Deleg.* & ob id, ſi volunt illum declinare, vtique poſſunt, quia tunc demum Princeps eſt illarum Iudex, ſi eis placuerit, aliàs ſecus, *Afflict. in d. Conſt. Regn. Statuimus n.* 34. *& ſeqq ver.* 11. *de offic. Magiſt. Iuſtit.*

129 Sed concluſio, quod miſerabiles perſonæ habeant fori electionem, vt ſupra.

Primò non procedit in miſerabili ſua culpa effecto, nàm ob delictum effectus cœcus, vel debilitatus, vel aliàs propria culpa miſerabilis, non gaudet dicto priuilegio, *Afflict. in d. Conſtit Regn. Statuimus q* 7. *n.* 28. *de offic. Magiſt.* cum alijs allegatis ſupra *nu.* 66. *n.* 104 *& verſ. ſed hoc non procedit in Paupere, n.* 116.

130 Secundò non procedit in cauſis, quæ debent cognoſci ab aliquo, qui eſt Iudex priuatiuè, quod alios, *Afflict. in dict Conſt. Statuimus, q.* 10. *n.* 33. *& dec.* 257. *num.* 3. & ibi *Vrſil. num.* 4. cum alijs allegatis ſupra *verſ. Quinto non procedit in Pupillo in forma Cameræ obligato, numer.* 82. *& ſequentibus.*

131 Tertiò non procedit, niſi ad effectum trahendi aduerſarium coram Principe, vel alio aduerſarij Iudice competente, *Afflict. d. dec.* 257 *n.* 2 *& ſeq.*

132 Quartò non procedit inter æquè priuilegiatos; tunc enim cum priuilegiatus contra priuilegiatum non vtatur priuilegio, conquaſſantur priuilegia, & actor ſequitur forum rei, *l. verum, § item quæritur, ff. de Minor. l. ſed & Milites in princ. ff. de excuſ. tut. §. ſed & hoc. in Auth. de Sanctiſs. Epiſ. Bar. in l. fin. ff. ex quibus cauſ. maior. Marcheſ. de Commiſs. auoc. cauſ. p.* 2. *n.* 78. *fol.* 312. *Couar. pract.* *quæſt.*

quæſt.c.7.n.4 Vrſill.ad Affliƈt.deciſ.56.Franc.deciſ.188.n.2.Theſaur.dec.177.n.9.verſic. limitatur tamen, Rot. deciſ.157.n.1.p.1.diuerſ.& dec.193.n.25.p.7.recent.

133 Quod procedit etiam in Foro Eccleſiaſtico inter Eccleſiam,& aliam perſonam,vt ſupra æquè priuilegiatam, ſecundum opinionem, quam ſequitur Signatura, Marcheſ.de Commiſs.auoc.cauſ.d.§.2.num.146.verſ. Imò cum Eccleſia fol.322.& ſeq.

134 Primò tamen hæc quarta fallentia non habet locum, quando vnus eſt magis priuilegiatus, quàm alter, nàm magis priuilegiatus trahit minus priuilegiatum, & non trahitur, l.contra pupillum,§. is qui ad maius, ff. de re iud. Lambertin.de iurepatr.lib.1.par.1.q.9.art.1.n.44. Affliƈt. in d.Conſt.Statuimus,q.12.nu.35.de offic.Magiſt.Iuſtitiar. & dec.56 Vrſill.n.1 & ſeqq.

135 Secundò regula quod priuilegiatus contra priuilegiatum non vtitur priuilegio, non habet locum,quando maior ratio priuilegij viget in vno,quàm in alio, Rot.dec.557.n.4.p.1.diuerſ.

136 Tertiò non habet locum d.regula,quando vti volens priuilegio agit de damno vitando, l.verum,§.fin.& leg.ſi apud,ff.de minor.Rot.dec.557.n.1.p.1.diuerſ.& dec.193.n.29 p.6.rec. niſi etiam alius,contra quem eo vti vult,ageret ipſe quoque de damno vitando, Alex.conſil.55. num.18.lib.5.

137 Quartò fallit contra eum, in quo ceſſat cauſa priuilegij, c.Abbate,de verb.ſignif.Gloſs. in cap.ita nos,in verbo ceſſauerint,25.q.2.Abb.in c.auditis,n.8.de reſt.in integr.

138 Quintò fallit contra eum, qui non eſt priuilegiatus in illa cauſa, Rot.dec.557.nu.3.par.1.diuerſ.

Proindè inferri poteſt, quod cum Eccleſia, vel pia cauſa ſit paſſiuè tantum, non autem aƈtiuè priuilegiata in detraƈtione Falcidiæ,etenim ius detrahendi Falcidiam etiam Eccleſiæ, vel piæ cauſæ inſtitutæ competit de iure communi,non ex priuilegio, non poteſt Eccleſia inſtituta detrahere Falcidiam contra piam cauſam, vel Eccleſiam legatariam, quæ eſt in hoc priuilegiata, nè detraƈtionem huiuſmodi patiatur, Magon. deciſ. Flor. 130. num. 10.

139 Sextò denique regula,quod priuilegiatus contra priuilegiatum non vtitur priuilegio, generaliter limitatur, vt non habeat locum,quando alteri ex priuilegiatis aſſiſtit ius commune, nàm tunc, ſemotis priuilegijs, is præfertur,cui ius commune aſſiſtit, Couar.praƈt. quæſt. cap.7. num.4.verſ.ſexto idem probatur, Rota deciſ.557.nu.2. par.1.diuerſ.

140 Quintò concluſio,quod miſerabiles perſonę habeant electionem fori, non procedit, quando in conceſſione iuriſdiƈtionis fuit d. priuilegio leg. vnica derogatum illi etenim poteſt derogari, ſed non ſufficit derogatio per clauſulas generales, Grammat.dec.20.n.4.Creſcen.dec.16. de priuil.Franc.dec.191.num.4. & ſeqq. vbi de veriori,& communi teſtatur Theſaur.deciſ.177.n.2. Sed requiritur derogatio ſpecialis cum clauſula,non obſtante quod ſint viduæ,vel pupilli, Neuiz. inter conſ.Alber.Brun.conſil.12. vbi de magis communi, quem refert, & ſequitur Grammat.d.deciſ.20.nu.7. vel cum clauſula non obſtante,quod ſint miſerabiles perſonæ, Franc.deciſ.187.numer.1.& ſeq. vel cum clauſula, non obſtantibus priuilegijs, etiam in corpore iuris clauſis, Marcheſ.de Commiſs.auoc.cauſ.p.2 §.2.n.19 fol.301.

141 Nec poteſt priuilegio leg. vnica derogari,niſi per Signaturam Sanƈtiſſimi,etenim Signatura Iuſtitiæ,& inferiores manus apponere non valent, dum agitur de Legum,Statutorum, & priuilegiorum derogatione, c. cauſam de reſcript. Marcheſ.de Commiſ.auoc.cauſ.d.§.2.num.18 fol.301.

142 Non ſolum autem perſonæ miſerabiles ex priuilegio leg.vnica,C. quand.Imper. non poſſunt trahi ad iudicium extra proprium domicilium in prima, ſed nec etiam in ſecunda,& alia vlteriori inſtantia. Tum quia tàm rub. C. quand Imperat.inter Pupill.& Vid.& nè exhibeant. quàm tex.d.l. vnica,ibi à nullo noſtrorum iudicum compellantur, loquitur per verba vniuerſalia negatiua, & ob id capit tam primam,quàm ſecundam,& vlteriorem inſtantiam, Rolan.conſ.45.nu.12.lib. 2. Tùm etiam quia d.l.vnica vbi ſupra loquitur per verba numeri pluralis,vnde compræhendit etiam Iudices appellationum, & ſic non ſolum primum,ſed etiam vlteriores, Gabr.de Leg.concl.2 nu.46. faciunt tradita per Tiraq.in l. Boues,§. hoc ſermone,lim. 8. ff. de verb.ſignif. præſertim cum vigeat ſemper eadem ratio tam in prima,quàm in ſecunda,& vlteriori inſtantia,latè Marcheſ.de Commiſ.auocat.cauſ.d.part.2.§ 2.nu.68.verſ.amplia vigeſimo ſecundo,fol.310.

143 Sed an Viduæ, & aliæ miſerabiles perſonæ poſſint alios trahere extra proprium domicilium ad Curiam Principis, etiam in ſecunda, & vlteriori inſtantia, fuit quoad ſecundam inſtantiam affirmatiue deciſum in Senatu Pedemontano apud Theſaur.dec.177.n.8. qui licet de tertia,& vlteriori inſtantia idem non affirmet,nihilominus nec etiam id negat, vt opinatus videtur fuiſſe Marcheſ.d.§.2.nu 111.fol. 318 Et tamen cum ſemper ad
144 fauorem Viduæ,& miſerabilium † perſonarum priuilegio l. vnica gaudentium militet eadem ratio,quæ in prima, & in ſecunda, & tertia, & vlteriori inſtantia, non mirum ſi Praxis, rerum magiſtra, in Tribunali A.C. huiuſmodi perſonas in qualibet inſtantia diƈto priuilegio gaudere debere declarauerit, & ita paſſim obſeruet.

145 Cæterum ſi perſona, quæ priuilegio leg. vnica gaudet, habeat cauſam cum alijs communem, vtique etiam litis conſortibus hoc priuilegium confert, leg. ſi communem,in princip.ff.quemadm.ſeru.amitt.leg.ſi is qui duos,vbi Bart.num.1.& ſeq.ff.de lib.leg.Natt.conſil.590.numer.16. Couar praƈt.quæſt.c.7.num.4.verſ.ſolet,in fin. Marcheſ.de Commiſs.auoc cauſ par.2.§.2.nu.42.fol.307.Theſaur. dec. 177.num.4.verſ.amplia tertio.

146 Hinc videmus,quod Laicus,habens cauſam communem cum Clerico, gaudet etiam ipſe ex perſona Clerici conſortis priuilegio Fori Eccleſiaſtici, l. præcipimus,§ eo obſeruando,vbi Bart.C.de appellat.Bart.& alij in diƈt.l.ſi communem,ff.quemadm.ſeruit amitt.& in leg. 1. Cod.ſi in communi ead.cauſ.cap 2.vbi Soccin.num.18.de for.compet. Dec.in l. ſi emancipati,num.5.& ibi etiam Iaſ.num. 13. C. de Collat.Felyn.in cap.1.num.6.verſ.ſunt autem prædiƈta, de præſcript.Soccin.conſ.12.Quoniam nu.17.lib. 1. Roman. conſ.195 in caſu numer.5. & ibi Mandoſ.in verbo indiuiduum,Natt.conſ.590.n.18.Staphil.de lit.Iuſt.verſic. dicendum eſt modo,fol.158.

147 Sed hæc primò non procedunt, quando cauſa eſt diuidua, nam tunc quilibet coram ſuo Iudice conuenitur, ſecus ſi ſit indiuidua, Dec.in l.ſi emancipati.nu.5.C. de collat Socc.d.conſ.12.n.17.lib.1.Abb.in ſua q.6 Gandulphus n.11.verſ.cum ergo concurrant,& conſ.33.num.8.lib.2.Alex. conſ.122.num.17.& ibi Apoſt. in verbo vterque lib. 4. Roman.d.conſ.195.nu.5.& ibi Mandoſ.in verbo indiuiduum, cum alijs ſupra allegatis, & in terminis leg. vnicæ, Cod. quand.Imperat.tradit Couar.praƈt.quæſt.c.7.n.4.in fi.verſ. ſolet, Marcheſ.de Commiſſ.auoc.cauſ.d.par.2.§.2.num.43. fol.307.

148 Dicitur autem cauſa indiuidua, quando agitur de vnica re,vnica aƈtione, l.in hoc iudicio,ff.famil.erciſc. Caſtr.in leg.certa ratione,Cod.quand.prou. non eſt neceſſ. latè Card.Tuſc.lit.I.concluſ.102. per totum,& ſignanter n.25.

149 Secundò non procedit,quando pupillus,vel perſona miſerabilis, vel Clericus veniret ad cauſam vti defenſor neceſſarius,quia tunc non poteſt trahere cauſam coram ſuo Iudice,ſed tenetur defendere in ea Curia,in qua agitur cauſa contra tertium poſſeſſorem, leg. venditor, vbi Bart.in princ.& Caſtr.n.1. & ſeq.ff.de iud.Bald.conſ.126. Vxor.n.2.lib. Marcheſ.de Commiſſ.auoc.cauſ.p.2.§.2.n.43. verſ limita, vt ſecunda,fol.307.

150 Denique non omitto, quod viduæ, pupilli,orphani, & aliæ perſonæ miſerabiles exiſtunt ſub proteƈtione Eccleſiæ,& ſunt Fori Eccleſiaſtici c. ſuper quibuſdam,de verbor.ſignif.c.licet multum de Cenſ.c.1 & c.2.diſt.87.

151 Sed in hac re diſtinguendum eſt, nàm aut diƈtæ perſonæ ſunt pauperes, & tunc ſubſunt Foro Eccleſiaſtico, d.c.licet multum,de Cenſ.Innoc.in c.ſignificantibus,n. 1. & ibi Imol.n.19.de offic.Deleg.Natt.conſ.590.nu.11. Roland. conſ.20 n.16.lib.2.

152 Aut ſunt diuites, & tunc aut ſunt oppreſſæ, ſeu ſpoliatæ, & ſunt ſub Foro Eccleſiaſtico, adeo quod poſſunt agere in d. Foro etiam contra Laicum, & ſuper re temporali, cap.ex parte de Foro compet, Soccin. in capit. licet ex

ſuſce-

Digitized by Google

ſuſcepto,col.3.n.9.de Foro compet. Rolan.conſ.20.nu.16.lib.
2.Couar.pract quæſt.c 6.n.1. verſ. Imo,& in hoc,vbi de re-
ceptiſſima DD.opinione teſtatur.
153 Hæc tamen communis opinio non procedit in Re
gnis Francorum,& Hiſpanorum,ex quo ibi in praxi non
eſt vſu recepta, niſi data negligentia Iudicis ſæcularis in
exhibendo huiuſmodi perſonis iuſtitiæ complemento,&
ob id etiam aliam opinionem contra communem tueri
conatur Couar.pract.quæſt.d.capit.6.numer.1.verſ.Imò,&
in hoc.
154 Aut dictæ perſonæ miſerabiles non ſunt pauperes,
nec oppreſſæ, & tunc demum ſubſunt Foro Eccleſiaſti-
co, ſi Iudex ſæcularis illis non exhibet iuſtitiæ comple-
mentum,cap.ex tenore,de foro compet.Innoc. in cap. ſignifi-
cantibus,num.1.& ibi Imol.n.19 & Butr.nu. 22. de off.De-
leg.Rolan.d.conſ.20.n.6.& ſeq.lib.2.Couar.pract.quæſt.d.c.
6.nu.1. verſ. his,& illud,vbi teſtatur,omnes ita tenere in
d.cap.ex tenore de foro compet.
155 In reliquis poterit in facti contingentia adiri Ioan.
Mar.Nouar. I.C. Lucanus,qui vberrimum tractatum in
duas partes diuiſum de elect. & var. Fori compilauit, &
de præmiſſis,& alijs in hac materia copioſè diſſeruit, &
pertractauit.
B Imperatores Valentinianus, Theodoſius, & Arcadius
156 Augusti conceſſerunt aliàs priuilegium Curialibus Vr-
bis Romæ,nè quis poſſit eos,niſi in Curia coram eorum
Iudice conuenire, quod quidem Priuilegium, ac Leges
ad eorumdem Curialium fauorem editas, Imperatores
Arcadius, Honorius, & Theodoſius libentiſſimè confir-
marunt, ac deindè Imperator Iuſtinianus, prædicta ap-
probando,in corpore Iuris clauſit, l. 1. & l. 2 C. de Cu-
rial.Vrb.Rom.lib.11.
157 Hinc Summus Pontifex Eugenius Quartus volens an-
tiquum Curialium priuilegium ampliare,ſub Anno Do-
mini 1432. Pontificatus ſui Anno ſecundo, Conſtitutio-
nem edidit,quæ deinde ab eius nomine,Eugeniana,nun-
cupata fuit, qua ſtatuit Officiales Apoſtolicæ Sedis, vt
eius obſequijs promptiores redderentur, extra Roma-
nam Curiam litibus vexari non poſſe, eodemque priui-
legio venientes ad Romanam Curiam pro ſuis, & eo-
rum cauſis,& negocijs,ac litibus,& negocijs durantibus,
ac recedentes ab ea gaudere debere conſtituit, prout la-
tius in d.Conſtit.quæ incipit.Diuina,& eſt Eugen.IV. conſt.
4.impreſſ.in nou.Bullar.tom.1.fol.272.
158 Officialium autem prædictorum appellatione in
Conſtitutione Eugeniana primò continentur etiam
Cardinales S.R. E. vti Officiales Primarij Sedis Apoſto-
licæ, & Collaterales Papæ, capit. fundamenta, §. decet, de
elect.in 6. Oldr. conſil. 48. num 2. cum alijs adductis per
Marcheſ.de Commiſ.ſuper Eugen.part.2. §. vnico num.38.
fol.461.
159 Secundò, Officialium huiuſmodi appellatione in d.
Conſtitutione Eugeniana, ex præſcripto, & inueterato
Romanæ Curiæ ſtylo, compræhenduntur omnes Curia-
les Vrbis, etiamſi Officiales non ſint, Mandoſ. ſuper reg.
Cancellar 5.q.3.num.3.Cherub. in compend. dictæ Conſt.4.
Eugen.4.ſchol.1.fol.55.Marcheſ.de Commiſ.ſup.Eugen. §.
1.n.31.fol.460 Rot.deciſ.149.n.2.lib.2.par.3.diuerſ. Burat.
deciſ.220.n.3.
160 Hinc Summus Pontifex conceſſit A.C.facultatem,in
vim conſtitutionis Eugenianæ in fauorem Curialium
emanatæ,inhibendi,vt expreſsè legitur in dictis faculta-
tibus,Greg.XIV.in eius Conſtit. Ad generis,§. 18. impreſs.
poſt Saluſt.Tiber.in Prax.lib.4. Paul.V.conſtit.28.Eximia,
§. necnon etiam in vim Conſtitutionis, & Conſtit.71. Vni-
uerſi agri,ſub titul.de Audit.Camer.§. Præterea Auditor.
161 Sub appellatione autem Curialium primò veniunt
Familiares Cardinalium,Oldr.conſ.211.nu.5. & ſeq.cum
alijs allegatis ſupra hac eadem p.3.c.1. ſub lit.C. verſ.ſub
appellatione,n.156.
162 Ad quam quidem familiaritatem acquirendam re-
quiritur mens,& dens,Rota in Salamantina Beneficiorum
9.Iunij 1599.coram bon.memor. Penia,impreſſ. apud Mar-
cheſ.de Commiſſ.ſuper Eugen.part.1.§.1.deciſ.2.numer. 1.
fol.464.
163 Secundò ſub appellatione Curialium veniunt omnes
ſequentes Romanam Curiam, Oldr. conſ.215.numer. 5.
164 necnon † vbique locorum ſequentes ipſum Romanum
Pontificem,nàm vbi Papa,ibi Roma,vbi Papa,ibi Curia,
cap.vbi periculum,§.hoc Sacro,de elect in 6. clem.2. §.ſa-
nè,vbi gloſ.in verbo reſidere,de Magiſt.cum alijs allegatis
ſupra d.par.3.c.1.lit.C.verſ.eſt igitur,n.63.licet extra Ro-
manam Vrbem Papa moretur,cap.illud,& cap.multi,4?.
diſtin. Marcheſ.de Commiſſ ſuper Eugen.par.2.§.1.n.7. &
ſeq.fol.455.
165 Et gaudent Officiales, ſeù Curiales præfati priuile-
gio Eugenianæ, ſiue ſint Romanæ Curiæ Aduocati, vt
per Burat.deciſ.220. n.3. ſiue ſint eiuſdem Romanæ Cu-
riæ Procuratores,vt per Marcheſ.de Commiſ.ſuper Eu-
gen.par.2.§ 1.num 3.fol.460. ſiue alij Curiales,Rota deciſ.
9.n.12.par.5.recent. ſiue alij Romanam Curiam ſequen-
tes in d. Conſtitutione compræhenſi, vt paſſim, dictam
Conſtitutionem Eugenianam declarando, obſeruauit,&
obſeruat Praxis,& Curia,iuxta l. ſi de interpretatione, ff.
de Leg.
166 Et ob id dictam Conſtitutionem Eugenianam in fa-
uorem Curialium emanatam appellat expreſsè, & de-
clarat Paul.V.in dict.conſt.28. Eximia,§.necnon etiam,&
Conſtit.71.Vniuerſi agri,§.præterea Auditor.
167 Ad hoc autem, vt Curialitas huiuſmodi acquiratur,
requiritur animus, & factum qualificatum per aliquod
exercitium, quod ſcilicet quis Pontifici, Cardinalibus,
vel Officialibus Curiæ inſeruiat, vel aliàs occaſione Cu-
riæ in Vrbe commoratus fuerit,Rota deciſ.616.nu.2.p.4.
168 diuerſ.& dec.9.n.5.& ſeq.par.5.recent. ad † illius tamen
amiſſionem ſufficit animus, à quo illa pendet, Mantic.
deciſ.313.& deciſ.323.Rot.deciſ.9.n.7.par.5.recent.
169 Et quamuis Curiales pro maiori parte non ſint
170 graduati,Verall.deciſ.33.nu.2.par 3. illis † tamen,vltra
præfatum, conceduntur alia priuilegia, de quibus Gon-
zal.ad reg.8.gloſ.4 n.147. cum pluribus ſeqq. Rota d.deciſ.
9.n.12.par.5.recent.
171 Curialis verò Eugenianæ priuilegio gaudens vti di-
gnior, confert dictum priuilegium etiam alijs litis con-
ſortibus,& illos ad ſe,ſuumque tribunal trahit,Bartol.in
l.ſolent n.14 ff.de alim.& cibar.legat. Marcheſ.de Commiſ.
ſuper Eugen.par.2.§.1.num.31.& ſeqq.fol.460. vbi quod
ita reſoluit Signatura.
172 Nàm magis dignum trahit minus dignum, & ſi-
gnanter in indiuiduis,l.eum qui ædes,ff.de vſucap. l.ſi alie-
ni,ff.de ſolut.l.quæ Religioſis,ff.de rei vindic.cap.non æſtime-
mus 13.q.2.Gloſ.in cap.quod in dubijs,de conſec.Eccleſ. vel
altar. Bald.& alij in l.ſi communem,ff.quemadm.ſeru.amit.
Bart.in l.1.n.5.& ſeq. C.ſi in communi eademque cauſ. Iaſ.
in l.Imperium,num.3.verſ.nota ex iſto textu,ff.de iur. omn.
Iud.& in l.ſi Emancipati,num.5.& ſeqq.& ibi Dec.num.5.
C.de collat. Alex.conſ.82.in cauſa,nu. 7. in fin. & ibi App.
in verbo dignum,lib.1. Natt.conſ.590.num.17.& ſeq.Sta-
phil.de lit.Iuſt.verſ.dicendum eſt modo,fol.158.
173 Sed Eugeniana primò non procedit ad fauorem
actorum,etenim Curiales reos non etiam actores capit,
Marcheſ.de Commiſs.ſuper Eugen.par.2.§.1.n.28.fol.460.
Cherub.in Compend.Bull.tom.1.ſuper Conſt.4. Eugen. IV.
ſchol.2.Rota in Mediolanen. Bonorum, 28. Martij 1594.
coram bon.mem.Card.Millino,impreſſ. apud Marcheſ. de
Commiſ.ſuper Eugen.par.2.§.1.deciſ.1.n.1.fol.464.
174 Ex quo primò infertur, quod Curialis actor ſequi-
tur forum rei,leg.Iuris ordinem,C. de iuriſd. omn.iud.cap.
cum ſit generale,de for.compet.Marcheſ.de Commiſs.ſuper
Eugen.part.2. §. 1.numero 27. verſic. nam aut Curialis,
fol.460.
175 Secundò infertur,quod geſta in partibus contra Cu-
rialem, ſeù venientem ad Curiam, non tamen ibi prius
citatum, & præuentum, ſunt nulla, Sarnen. deciſ. 42.
lib.1.
176 Debet tamen Curialis in partibus conuentus oppo-
nere priuilegium Eugenianæ ante litem conteſtatam,
Rota deciſ.12.de except.in antiq. Marcheſ.de Commiſs.ſu-
177 per Eugen.d.par.2.§.1.nu.19.fol.454. aliàs † conteſtan-
do litem amittit priuilegium, etiamſi conſenſerit in iu-
riſdictionem Iudicis de partibus per Procuratorem ha-
bentem mandatum cum libera, Marcheſ. de Commiſſ.
ſuper Eugen.d.par.2.§.1.n.21.& ſeqq.fol.457.vbi quod ita
fuit in Signatura reſolutum.

Digitized by Google

178 Secundò non procedit, quando Curialis intentat remedium *l. diffamari, C. de ingen. manumiſſ.* & non docet de ſua poſſeſſione, licet enim intentans dictum remedium ſit reus, cum tamen non probet ſuam poſſeſſionem, non poteſt frui priuilegio Eugenianæ, quia remedium *l. diffamari* non datur non poſſidenti, ſeù de ſua poſſeſſione non docenti. *Bald. in l. 3. num. 2. C. qui bon. ced. poſſ. Gabr. de act. concl. 6. numer. 3. Rota in Mediolanen. Bonorum. 28. Martij 1594. coram bon. mem. Cardinali Millino, impreſſ. apud Marcheſ. de Commiſſ. ſuper Eugen. par. 2. §. 1. deciſ. 1. num. 1. & ſeqq. fol. 464.* cum alijs cumulatis ſupra, *hac eadem par. 3. cap. 3. lit. A. verſ. Quarto requiritur, n. 87.*

179 Tertiò non procedit aduerſus priuilegiatos virtute *l. vnica. C. quand. Imperat.* nam cum priuilegium *leg. vnica* ſit in corpore Iuris clauſum, & in Eugeniana adſit tantum clauſula, *non obſtantibus priuilegijs* & non adſint verba, *etiam in corpore iuris clauſis*, non cenſetur *l. vnica* derogatum, *Felyn. in capit. ſicut Romana num. 12. de reſcript. Ruin. conſ. 228. num. 13. lib. 1. Marcheſ. de Commiſs. ſuper Eugen. par. 2. § 1. num. 25. fol. 457. & n. 30. fol. 460.*

180 Quartò non procedit, quando is, qui obtinuit ab A. C. monitorium, ſeù inhibitionem virtute Eugenianæ, non habitauit in Curia, ſaltem ſpatio vnius anni, licet enim A. C. habeat in facultatibus, vt poſſit virtute Eugenianæ Curiales tueri, *Paul. V. Conſt. 28. Eximiæ, §. necnon etiam in vim*, nihilominus in Reformatione Tribunalium Vrbis expreſsè diſponitur, quod A. C. non concedat monitoria, ſeù inhibitiones in vim Conſtitutionis Eugenianæ in fauorem Curialium emanatæ niſi pro illis, qui ſaltem per annum continuè in Curia reſidentiam fecerint, *Paul. V. Conſt. 71. Vniuerſi agri, ſub tit. de Audit. Camer. §. Præterea Auditor.*

181 Quintò non procedit, quando Curialis receſſit à Curia animo non redeundi, nam ſi degit longo tempore in partibus, ibi conuentus non gaudet priuilegio Eugenianæ, cum enim Curiam non ſequatur, & animum eam ſequendi non habeat, Curialis vtique dici non poteſt, *l. fin. in fin. C. de Agen. in reb. lib. 12. Marcheſ. de commiſs. ſuper Eugen. par. 2. §. vnico, n. 16. fol. 456.* vbi quod ita fuit in Signatura reſolutum.

182 Sextò hodie non procedit ad fauorem Curialium Clericorum, Beneficia Eccleſiaſtica obtinentium, reſpectu dictorum Beneficiorum; Licèt enim Eugeniana etiam Clericos compræhendat, vt ex lectura, & verbis ipſius apparet, nàm ibi diſponitur, quod nullus Iudex cuiuſuis dignitatis, ac præeminentiæ exiſtat contra accedentes ad Romanam Curiam pro ſuis negocijs vel moram trahentes, procedere, aut in eos excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aut priuationis Beneficiorum, ſeù quamuis aliam ſententiam promulgare audeat, ſub pœna nullitatis ſed ſuſpendere, & Beneficia obtinere pertinet ad Clericos, ergo Clerici in dicta Eugeniana Conſtitutione continentur.

183 Nihilominus *Sacr. Concil. Trident. ſeſſ. 23. c. 1. §. eadem omnino, de reformat.* decernit Clericos Beneficia Eccleſiaſtica, curam animarum annexam habentia, retinentes, non reſidentes, poſſe per eorum Ordinarios citari, & in eorum contumaciam per cenſuras eccleſiaſticas etiam vſque ad priuationem Beneficiorum ad reſidendum compelli, nec exequutionem appellatione, aut inhibitione aliqua etiam in Romana Curia, vel vigore Eugenianæ Conſtitutionis poſſe ſuſpendi, & rurſus *ſeſſ. 24. c. 11. in fin.* expreſsè diſponit, quod priuilegia, quæ reſidentibus in Curia Romana vigore Eugenianæ conſtitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere ſolent, ea in ijs, qui Beneficia Eccleſiaſtica obtinent, ratione prædictorum Beneficiorum minime intelligantur, ſed Ordinarij locorum Iuriſdictioni ſubiecti permaneant, non obſtantibus quibuſuis inhibitionibus.

184 Sed hoc non procedit in Curialibus Clericis Beneficia huiuſmodi non retinentibus, vel alias à Iuriſdictione Ordinarij exemptis, quorum nullus eſt Iudex præter Summum Pontificem, hos enim Eugenianam compræhendere, & eius priuilegio ad inſtar aliorum Curialium, nè conueniri valeant extra Curiam Romanam, potiri debere, pro comperto eſt habendum, *Marcheſ. de Commiſſ. ſuper Eugen. par. 2. §. 1. n. 62. fol. 463.*

185 Nec obicatur cum eodem *Marcheſ. de commiſſ. d. §. 1. numer. 60. in fin. fol. 463.* quod Eugeniana vti Conſtitutio ſæcularis, non compræhendit Clericos, vt dixit *Rota in Romana Saluiani, 1. Iulij 1609. coram bon. mem. Manzanedo quæ eſt impreſſa apud eundem Marcheſ. de commiſs. ſuper Eugen. part. 2. §. 1. deciſ. 7. fol. 468. & ſequenti.*

Siquidem dicta deciſio *Romana Saluiani* non loquitur de Eugeniana, ſed de Ægidiana, quarum Conſtitutionum altera cum altera nihil commune habet.

186 Etenim Ægidiana eſt conſtitutio Prouinciæ Marchiæ Anconitanæ, diſponens, nè in ſummatiſſimo poſſeſſorio detur appellatio, & in hoc Ius Canonicum ad terminos Iuris Ciuilis reducit, & cum ſic nuncupata, & edita fuerit à bon. mem. Cardinali Ægidio Carillio dictæ Prouinciæ Marchiæ Gubernatore, qui non habebat iuriſdictionem, niſi in temporalibus, non mirum, ſi dicta eius Conſtitutio ſæcularis non compræhendat Clericos, & bona Eccleſiaſtica, vt latius ſuperius diximus *p. 2. c. 6. num. 156. & ſeqq.*

187 Sed noſtra Conſtitutio Eugeniana ab ipſo Romano Summo Pontifice Eugenio IV. plenitudinem poteſtatis, ac iuriſdictionis in ipſos Clericos habente, fuit edita, & denominata, & ob id Clericos omnes iuxta illius formam, & tenorem, ac ſuperius tradita, compræhendere ambigendum non eſt.

188 Denique non omitto, quod conſtitutio Eugeniana habet decretum irritans, &c. & clauſulam ſublata &c. quæ claudunt os, & ob id abſque aperitione oris tollunt Iudici facultatem aliter iudicandi, *Bar. in l. fi. C. de canon. frum. Vrb. Rom. lib. 11. Car. Pariſ. conſ. 38. n. 7. lib. 4. Verall. deciſ. 134. n. 4. part. 3. Put. deciſ. 48. numer. 6. & ſequenti, lib. 1. in correct. Duran. deciſ. 74. num. 55. Rot. deciſ. 174. nu. 13. p. 7. recent.*

189 Et operatur decretum irritans, quod conſtitutio, ſuper qua eſt appoſitum, poſtea impugnari non poſſit ſub prætextu, quod non ſit vſu recepta, quia cum conſtet de intentione Principis, qui conceſſit priuilegium, illam Inferior elidere non poteſt, *c. dilecto circa fin. & ibi Canoniſtæ de præben. Archid. in c. cum de beneficio, num. 2. verſ. ſed pone quod Papa, quem ſequuntur ibi Franc. num. 3. verſ. in gloſ. 11. in fin. & n. 4. Anchar. col. 2. verſ. ſecundo quæro, & Gemin. col. 2. verſ. ſed pone quod Papa, de Præb. in 6. Verall. deciſ. 204. p. 3. Rota in Virdunen. Parochialis 23. Iunij 1586. coram bon. mem. Gypſio, & deciſ. 217. num. 6. part. 7. recent.* vbi quod ita pluries tenuit Rota, *Buratt. deciſ. 704. num. 10.*

190 Et ob id priuilegium continens d. decretum, nec per non vſum, nec per contrauentionem, nec per præſcriptionem tolli poteſt, niſi cum ſcientia, & expreſſo conſenſu principis illud concedentis, *Archid. in d. cap. cum de beneficio, nu. 2. cum alijs ſupra allegatis. Felyn. in c. cum acceſſiſſent, num. 3. verſ. quarto limita, de Conſt. Iaſ. in l. Ius publicum num. 2. verſ. quinto fallit, nu. 3. ff. de pact. Ruin. conſ. 228. num. 11. in fin. lib. 1. Rota deciſ. 3. de priuil. in antiq. & deciſ. 240. n. 4. par. 4. diuerſ. Buratt. deciſ. 704. nu. 11. verſ. ſecundo,* nec poteſt ei renunciari in præiudicium Succeſſorum, *Rot. d. dec. 240. n. 4. p. 4. diuerſ.*

SVMMARIVM.

De ſecundis, & vlterioribus inſtantijs. Cap. V.

1 *A. C. eſt Iudex appellationum à quibuſuis Iudicibus ordinarijs Romanæ Curiæ, Vicario, Gubernatore, Senatore, & Iudicibus Capitolinis exceptis, & à quibuſcumque Iudicibus ordinarijs, & alijs extra Curiam, & in quibus cauſis.*

2 *Citationem cum Inhibitione virtute appellationis ad partes ab A. C. obtinere volens, debet in actis copiam Sententiæ in partibus latæ, & appellationis interpoſitæ exhibere.*

3 *Productio Iurium ad docendum de grauamine in partibus illato, & eius formula.*

4 *Si appellatio non fuit coram Iudice à quo in partibus interpoſita, poteſt interponi coram A. C. Iudice ad quem, ex praxi.*

5 In-

Digitized by Google

5 *Interpoſitio appellationis à Sententia in partibus lata coram A. C. Iudice ad quem, & eius formula, ac reſponſio de Apoſtolis.*
6 *Cedula appellationis coram A. C. interpoſita à Sententia in partibus lata, & eius formula.*
7 *Citatio cum Inhibitione vigore appellationis ad partes, & eius formula.*
8 *Citatio cum Inhibitione virtute appellationis eſt ad partes tranſmittenda, & exequuta ad Curiam remittenda cum Inſtrumento exequutionis à tergo, & legalitate opportuna, & in actis reproducenda Parte citata.*
9 *Citatio ad dicendum contra literas Citatoriales, & Inhibitoriales, & illius formula, & proceſſus.*
10 *Reproductio literarum citatorialium in actis facta Parte citata ſufficit ad cauſæ deſertionem euitandam.*
11 *Proteſtatio, & reproductio literarum citatorialium in actis, & eius formula.*
12 *Proteſtatio Appellati contra literas citatoriales, & iura producta, & eius formula.*
13 *Cauſa non appellabilis, vel de partibus vltra 40. milliaria ad ſcuta 50. monetæ non aſcendens in Curia introducta, probatis probandis, remittitur ad partes.*
14 *Citatio ad videndum moderari Inhibitionem, & remitti cauſam ad partes, & eius formula, & proceſſus.*
15 *Reproducta Intimatione, niſi aliud obſiſtat, elapſo termino in decreto contento, expeditur inſtrumentum remiſſionis cauſæ ad partes.*
16 *Inſtrumentum remiſſionis cauſæ ad partes, & eius formula.*
17 *A.C. recuſante remittere ad partes cauſam appellationis remittendam de Iure, poteſt Appellatus obtinere remitti à Signatura.*
18 *Commiſſio pro obtinenda remiſſione cauſæ appellationis ad partes, & eius formula.*
19 *Citatio ad dicendum contra commiſſionem, & eius formula, & proceſſus.*
20 *Pars citanda eſt ad videndum moderari inhibitionem, & cauſam ad partes remitti, vt poſſit remiſſio, & illius inſtrumentum obtineri.*
21 *Signatura aliquando mandat oretenus A. C. vt cauſam ad partes remittat, & quomodo tunc in cauſa procedatur.*
22 *Citatio ad videndum moderari, & cauſam ad partes remitti, iuxta mentem Signaturæ, & eius formula, & proceſſus.*
23 *Si cauſa debet remanere in Curia, qui illam proſequi vult, debet tranſportare acta primæ inſtantiæ, & illa in actis, citata parte, exhibere.*
24 *Citatio ad dicendum contra proceſſum de partibus, & Iura producta, & eius formula, & proceſſus.*
25 *Productio proceſſus de partibus, & eius formula.*
26 *Proteſtatio contra proceſſum de partibus, & iura producta, & eius formula.*
27 *Appellare volens ad A. C. à Iudice ordinario Romanæ Curiæ procedit per viam recurſus, & praxi.*
28 *Interpoſitio recurſus à Iudice à quo in Curia, & eius formula, & reſponſio Iudicis de Apoſtolis.*
29 *Recurſus coram A.C. iudice ad quem à Sententijs, ſeu Decretis Iudicum ordinariorum Romanæ Curiæ, quando, & quomodo ſit interponendus, & citanda Pars ad dicendum contra recurſum.*
30 *Interpoſitio recurſus coram A. C. Iudice ad quem, à ſententia, ſeu Decreto Iudicis ordinarij Romanæ Curiæ, & eius formula.*
31 *Citatio ad dicendum contra recurſum, & videndum ſibi inhiberi, & eius formula, & proceſſus.*
32 *In cauſis ſcuta viginti exceden. eſt in arbitrio appellantis petere recurſum ad A.C. vel adire Signaturam pro commiſſione appellationis.*
33 *In termino ad dicendum contra recurſum, quid ex aduerſo opponendum.*
34 *Proteſtatio contra recurſum, quando cauſa non eſt appellabilis, & eius formula.*
35 *Citatio, contra partem, quæ obtinuit inhiberi vigore recurſus, ad docendum de grauamine, & eius Formula, & Proceſſus.*
36 *Qui obtinuit vigore recurſus inhiberi, debet docere de grauamine.*
37 *Productio proceſſus fabricati coram Iudice à quo, ad docendum de grauamine, & eius Formula.*
38 *Actus exhibitus non ſolet iudex recurſus moderari inhibitionem, niſi re maturè diſcuſſa, aliàs poteſt citari Pars, ad videndum reponi.*
39 *Citatio ad videndum reponi à Decreto moderationis inhibitionis, & eius Formula, & Proceſſus.*
40 *Si A.C. nolit moderari inhibitionem de iure moderandam, poteſt, in cauſa infra ſcuta viginti monetæ, adiri Præfectus Signaturæ.*
41 *Citatio coram Præfecto Signaturæ, ad videndum remitti cauſam à Curia A. C. ad curam Iudicis à quo, & eius Formula, & Proceſſus.*
42 *In cauſa excedente ſcuta 20. monetæ poteſt adiri Signatura, citata parte, & obtineri reſcriptum opportunum prout de iure.*
43 *Commiſſio pro obtinenda moderatione inhibitionis ab A. C. emanatæ virtute recurſus in cauſa exequutiua in plena Signatura proponenda, & eius Formula.*
44 *Commiſſio pro obtinenda moderatione inhibitionis in cauſa ſummaria in plena Signatura proponenda, & eius Formula.*
45 *Signatura in cauſis Poſſeſſorijs, quomodo reſcribat.*
46 *Signatura poteſt adiri, tam in cauſis appellationum coram A.C. introductarum à Iudicibus Romanæ Curiæ, quàm à Iudicibus de partibus.*
47 *Si cauſa recurſus à Iudicibus Romanæ Curiæ debet remanere coram A.C. ſunt coram eo, parte citata tranſportanda, omnia acta prioris inſtantiæ ante lapſum biennij.*
48 *Citatio ad dicendum contra Proceſſum in Curia NN. fabricatum, & eius Formula, & Proceſſus.*
49 *Productio Proceſſus, & Iurium in termino ad dicendum contra, & eius Formula.*
50 *Proteſtatio contra Proceſſum, & Iura in termino ad dicendum contra, & eius Formula.*
51 *Si acta primæ inſtantiæ coram iudice appellationis, ſeu recurſus, non traſportantur, non poteſt biennio durante ad vlteriora in cauſa procedi.*
52 *Inſtante lapſu biennij, ſeu biennio elapſo, ſi acta non ſunt tranſportata, citatur appellans ad docendum de appellatione, & deindè ad videndum moderari.*
53 *In cauſa appellationis, ſeu recurſus legitimè introducta quælibet Partium poteſt non deducta deducere, & non probata probare, ſeruatis ſeruandis.*
54 *Iura, & Articuli in cauſis ordinarijs admittuntur ſimpliciter, & abſque aliqua clauſul.*
55 *Si cauſa fuit infra ſummam ſcutorum viginti à Iudice à quo expedita per decretum, vel actum via exequutiua, & Decretum eſt iuſtum, & validum, A.C. poteſt etiam in ſecunda inſtantia expedire cauſam per Decretum.*
56 *Citatio ad videndum mandari exequi Mandatum à D. Iudice à quo Decretum eſt relaxatum, & eius Formula, & Proceſſus.*
57 *Elapſo termino in Decreto contento, & reproducta intimatione, expeditur exequatur à tergo Mandati.*
58 *Si Decretum Iudicis à quo eſt nullum, & iniuſtum, & cauſa non excedit valorem ſcutorum viginti monetæ, quomodo citanda Pars.*
59 *Citatio ad videndum reuocari Decretum Iudicis NN. & eius Formula, & Proceſſus.*
60 *Exequutio nulla reuocatur citata parte, & pars non auditur amplius, niſi refectis Expenſis.*
61 *Sentiens ſe grauatum à Decretis A. C. poteſt citare Partem coram eo, ad videndum reponi, & ita docto de bono iure obtinere.*
62 *In caſu, in quo licita eſt variatio, poteſt quis, omiſſo primo iudicio exequutiuo, ad aliud ſimile tranſire.*
63 *A Decreto A. C. ſi agitur de ſumma ſcutorum viginti monetæ excedente, Grauatus poteſt appellare.*
64 *Si in cauſa ducentorum ducatorum valorem non excedente, pronunciandum ſit per Cedulam, benè, vel malè iudicatum, quomodo in cauſa procedendum, & numer. 65. & ſeq.*
65 *Citatio ad videndum deferri Iuramentum in ſupplementum, & ad ſententiam, & eius Formula, & Proceſſus.*
66 *Cedula ſententiæ reuocatoria in ſecunda inſtantia in cauſa duca-*

ducatorum ducentorum valorem non excedente, & eius Formula.

67 *Si ferenda ſit confirmatoria, Cedula illius, necnon appellationis, & commiſſionis confici poſſunt, prout in cauſis à ducatis ducentis ſupra, & aliàs mutatis mutandis.*

68 *In cauſis à ducati ducentis ſupra ſunt obſeruandi termini ſubſtantiales coram A. C. & quid ſeruandum coram alijs.*

69 *Citatio ad libellandum in termino ſubſtantiali in ſecunda inſtantia, & eius Formula.*

70 *In ſecunda inſtantia terminus ad articulandum ſolet ſeruari ad octauam diem, reliqui verò ad primam.*

71 *Alia citatio ad libelladum in termino ſubſtantiali in ſecunda inſtantia, & eius Formula, & Proceſſus, & num. 72.*

72 *Citatio ad libellandum in termino ſubſtantiali in tertia, vel vlteriori inſtantia, & eius Formula, & Proceſſus.*

73 *Reiteratio ſanat omnes, & ſingulos defectus terminorum ſubſtantialium.*

74 *Citatio ad videndum reiterari, & ad Sententiam, & eius Formula, & Proceſſus in ſecunda, vel vlteriori inſtantia.*

75 *Cedula Sententia confirmatoria, & eius Formula.*

76 *Cedula Sententiæ reuocatoriæ quomodo conficienda ſit.*

77 *Cedula Sententiæ reformatoriæ, & eius Formula.*

78 *Ob mutuam Victoriam Iudex poteſt, Partes abſoluere ab expenſis.*

79 *In cauſis appellabilibus effectis quilibet, ſentiens ſe grauatum, poteſt appellare infra legitima tempora.*

80 *Interpoſitio appellationis coram Iudice à quo, & eius Formula, & reſponſio Iudicis.*

81 *Reditus pro Apoſtolis in termino Iuris, & eius Formula, & reſponſio de illis.*

82 *Iudex tenetur appellanti omninò reſpondere de Apoſtolis.*

83 *Cedula appellationis in ſecunda inſtantia, & eius Formula.*

84 *Commiſſio appellationis, & appellationum in ſecunda, vel vlteriori inſtantia, & eius Frmula.*

85 *Commiſſio appellationis in cauſa non Rotali in ſecunda inſtantia, & eius Formula.*

86 *Commiſſione ſignata, & Iudici, cui eſt directa, præſentata, adnotatur illius præſentatio in actis.*

87 *Præſentatio commiſſionis Iudici, & in actis adnotatio, & eius Formula.*

88 *Commiſſione in capſa Iudicis repoſita, citatur Pars ad dicendum contra illam, & in pede citationis apponitur nomen Notarij, & cuius.*

89 *In capite citationum in cauſis commiſſarijs apponitur nomen Iudicis, & titulus cauſæ.*

90 *Citatio ad dicendum contra commiſſionem, & eius Formula, & Proceſſus.*

91 *Proteſtatio contra commiſſionem, & eius Formula.*

92 *Qui vult proſequi cauſam appellationis debet tranſportare acta coram Iudice ad quem.*

93 *Tranſportatio actorum coram Iudice appellationis, & eius Formula.*

94 *Qui acta tranſportari curat, debet citare partem ad dicendum contra, & illorum obtinere admiſſionem.*

95 *In cauſis appellationum Iura, & Articuli in quauis inſtantia admittuntur ſimpliciter, & ſine difficultate, ad inſtantiam vtriuſque partis.*

96 *Citatio ad dicẽdum contra articulos, & videndum decerni literas Remiſſoriales, & eius Formula, & Proceſſus.*

97 *In obtinendis literis remiſſorialibus, & in conficiendo Proceſſu coram Iudice remiſſoriali in partibus, quomodo procedendum.*

98 *Conceſſa remiſſoria expeditur illas inſtrumentum, quoad vna cum Rotulo eiuſdem tranſmittitur ad partes.*

99 *Inſtrumentum remiſſoriæ, & eius formula.*

100 *Rotulus remiſſoriæ, & eius Formula cum inſertione articulorum.*

101 *Notarius Archiuij Romanæ Curiæ, quando per eius acta proceditur, tenetur, inſtante Parte, concedere literas miſſiuas loco remiſſorialium, ad inſtar Notariorum A. C.*

102 *In Rota Literæ miſſiuæ non conceduntur, ſed expeditur inſtrumentum, & Rotulus remiſſoriæ in pergamene.*

103 *Ad exequutionem remiſſoriæ quomodo procedatur.*

104 *Auditor Rotæ, Parte contradicente, non poteſt concedere remiſſoriam, nec quicquam facere, niſi ſaltem facto verbo in Rota, Parte citata.*

105 *Intimatio qualiter Dominus faciet verbum in Rota, & citatio ad informandum, & eius Formula.*

106 *Intimatio, qualiter Dominus faciet verbum in Rota, eſt Parti tranſmittenda per duos dies, antequàm fiat Rota, & quare.*

107 *Intimatio, qualiter Dominus faciet verbum, vel proponet dubium, & citatio ad concordandum de dubio, & ſimiles extraiudiciales, exequuntur domi dimiſſa copia, & non reproducuntur in actis.*

108 *Si, datis memorialibus, adeſt difficultas, Rota mandat diſputari dubium.*

109 *Citatio ad concordandum de dubio, & eius formula, & Proceſſus extraiudicialis.*

110 *Si Pars citata, & intimata non contradicit, vel concordat, Iudex ex officio ſubſcribit dubium, & illius duplicatum parti tranſmittendum.*

111 *Intimatio in pede duplicati dubij ſubſcripti, & citatio ad informandum, & eius Formula.*

112 *Quando cauſa eſt in Rota proponenda, fit parti alia intimatio.*

113 *Intimatio, qualiter Dominus omninò proponet dubium, & citatio ad informandum, & eius formula.*

114 *Parte citata ad concordandum de dubio, non concordante, fit ſuper eo verbum in Rota.*

115 *Intimatio, qualiter Dominus faciet verbum in Rota ſuper dubio dando, & citatio ad informandum, & eius formula.*

116 *Rota, vtraque parte audita, mandat diſputari dubium ſibi de Iure beneuiſum, quod à Iudice ſubſcribitur, & intimatur parti.*

117 *Dubium in Rota proponitur parte intimata vtraque, vel altera parte informante, & reſolutione capta ponens extendit deciſionem.*

118 *Qui deciſionem obtinuit, inſtare poteſt pro expeditione parte intimata, ſuper qua fit verbum in Rota, vtraque, vel altera parte informante.*

119 *Intimatio, qualiter Dominus faciet verbum in Rota ſuper expeditione, & citatio ad informandum, & eius formula.*

120 *Rota facto verbo per Ponentem ſuper expeditione, ſi nil releuans deducitur, mandat expediri, alias iterum audit, & iterum diſputatur dubium, & toties quoties.*

121 *Remiſſoria expedita ad partes tranſmiſſa, fit proceſſus coram Iudice remiſſoriali, qui poſtea tranſmittitur ad Curiam, & producitur in actis parte citata.*

122 *In Rota dato, & diſputato dubio in meritis, fiunt deciſiones, parte citata, & intimata.*

123 *Rota quomodo informanda.*

124 *Quilibet Auditor Rotæ habet quatuor correſponſales votantes, ſed ſi adeſt commiſſio cum reſcripto* videant om*nes, ſunt omnes informandi, & omnes votant.*

125 *Factis, & extenſis deciſionibus in meritis, deuenitur ad totalem expeditionem cauſæ, facto verbo in Rota, parte intimata.*

126 *Intimatio, qualiter Dominus faciet verbum in Rota ſuper expeditione cauſæ, & citatio ad informandum, & eius formula.*

127 *Si nil releuans contra deciſiones deducitur, Iudex de ordine Rotæ fert ſententiam in meritis ſeruatis ſeruandis.*

128 *Prælatus, vel Iudex ordinarius, cui cauſa eſt commiſſa, quomodo actitato proceſſu ſit informandus.*

129 *Citatio ad comparendum coram Domino, & informandum, & eius formula.*

130 *Citatio ad informandum, vti extraiudicialis, poteſt exequi domi, nec debet in actis reproduci.*

131 *Prælatus Iudex Commiſſarius debet ſi eſt de iure, concedere literas miſſiuas loco remiſſorialium, & deinde probandis, ac ſeruatis ſeruandis, ferre Sententiam in meritis.*

132 *Termini ſubſtantiales in Rota, vel extra coram quouis Iudice, quomodo ſeruandi in tertia, vel vlteriori inſtantia.*

133 Ci-

Digitized by Google

133 *Citatio ad libellandum in termino ſubſtantiali in tertia, vel vlteriori inſtantia,& eius Formula,& Proceſſus.*

134 *Termini ſubſtantiales in prima, vel ſecunda inſtantia quomodo ſeruandi, in Beneficialibus, vel in prophanis coram quocumque Iudice ordinario, vel delegato.*

135 *Si Iudex habet facultates particulares, illa ſunt ſeruandæ.*

136 *Ad reiterationem terminorum eodem modo proceditur coram quouis Iudice ordinario, vel delegato in quauis inſtantia.*

137 *Citatio ad videndum reiterari,& ad Sententiam coram quouis Iudice in quauis inſtantia, & eius Formula, & Proceſſus.*

138 *Cedula Sententiæ Rotalis,& eius Formula.*

139 *Cedula Sententiæ in cauſa Commiſſaria extra Rotam in tertia inſtantia,& eius Formula.*

140 *A Sententia lata in tertia, vel vlteriori inſtantia datur appellatio, niſi adſint tres conformes.*

141 *Commiſſio appellationis, & appellationum in tertia, vel vlteriori inſtantia,& eius Formula.*

142 *Commiſſio appellationis, & appellationum in tertia, vel vlteriori inſtantia extra Rotam, & eius Formula.*

143 *Commiſſione ſignata Iudici præſentata, citatur coram eo Pars ad dicendum contra, & ad alios actus vſque ad Sententiam,& ita obſeruatur toties quoties, donec adſint tres conformes, vel res iudicata.*

144 *In caſu rei iudicatæ, obtenta exequutoriali, proceditur ad exequutionem illius,& taxationem expenſarum,& vſque ad totalem exequutionis conſummationem ſeruatis ſeruandis.*

145 *In cauſis Rotalibus, ſi opus eſt Superſeſſoria, poteſt citari coram Præfecto Signaturæ, vel coram Decano Rotæ, ad videndum ſuperſederi.*

146 *Citatio coram Rotæ Decano ad videndum ſuperſederi,& eius Formula,& Proceſſus.*

147 *Solet ex cauſa Superſeſſoria concedi à Rotæ Decano, & conceſſa reuocari, ſicut à Præfecto Signaturæ.*

148 *In cauſis Cameralibus pro Superſeſſoria debet adiri Cameræ Decanus,& eo impedito Vicedecanus, vel Præfectus Signaturæ Sanctiſſimi, ſeu illius Auditor, nàm nec Signatura Iuſtitiæ, nec eius Præfectus ſe ingerit in cauſis Cameralibus.*

149 *Praxis omnium Vrbis Tribunalium paucis obiter perſtringenda proponitur.*

150 *Citationes, & Intimationes extraiudiciales fiunt in Camera, ſicut in Rota.*

151 *Sicut Auditores Rotæ, ita etiam Clerici Cameræ nihil poſſunt de per ſe, Parte contradicente, niſi prius facto verbo cum alijs collegialiter coadunatis.*

152 *Camera informari debet, ſicut Rota oretenus, & in ſcriptis, in Camera tamen, quia ſemper omnes votant, omnes etiam informare neceſſe eſt.*

153 *In omnibus ferè Vrbis Tribunalibus (excepto Foro Capitolino) ſeruatur Praxis Tribunalis A.C. ſaluis infraſcriptis.*

154 *Cauſa quomodo in Vrbis Tribunalibus exordium ſumant.*

155 *Et quomodo in ſecunda,& vlteriori inſtantia.*

156 *In cauſis viginti ſcutorum monetæ, & infra, non requiritur Monitorium.*

157 *In Tribunali Fabricæ quando agitur via ordinaria, vel contra tertium, ſolet fieri Monitorium.*

158 *Decretum* decerni *non requiritur, niſi in Tribunali A.C.*

159 *Vbicumque præſentatur in actis Commiſſio, in quouis Tribunali citanda eſt Pars, ad dicendum contra illam.*

160 *In Camera, in qua cauſa committuntur per illius Decretum, citatur Pars ad dicendum contra Decretum Cameræ.*

161 *Citatio ad dicendum contra Decretum Cameræ,& illius Formula,& Proceſſus.*

162 *Camera facit Decretum in margine propoſitionis,& quomodo reſcribat.*

163 *Camera habet Signaturam Iuſtitiæ de per ſe in cauſis Cameralibus.*

164 *Propoſitio quomodo fiat in Camera in ſecunda, & vlteriori inſtantia.*

165 *Propoſitio in Camera pro Commiſſione appellationis, & eius Formula, & Decretum Cameræ.*

166 *Contra propoſitionem poteſt fieri proteſtatio.*

167 *Proteſtatio contra propoſitionem, & eius Formula, & Decretum Cameræ.*

168 *A Decretis, & Sententijs Theſaurarij non datur appellatio ſuſpenſiua, & quomodo Camera in his cauſis reſcribat.*

169 *In cauſis appellationum à Sententijs Theſaurarij, ſi ſuſpenſio prætenditur, debet adiri Signatura Sanctiſſimi.*

170 *Attenta nullitate, vel iniuſtitia clara, Camera in cauſis appellationum à Sententijs Theſaurarij inhibet ad vtrumque effectum.*

171 *Si in Camera debet diſputari dubium, vel alias illa informatur, debet ſemper fieri propoſitio,& quomodo.*

172 *Sentiens ſe grauatum à Camera poteſt adire Signaturam Sanctiſſimi.*

173 *In Tribunali Gubernatoris, & alijs inferioribus eadem Praxis obſeruatur, & multiplicantur nonnulla citationes.*

174 *Citatio ad dicendum contra Articulos in Curia Gubernatoris,& eius Formula.*

175 *Citatio ad videndum mandari examinari Teſtes in Curia Gubernatoris, & eius Formula, & in quibus Tribunalibus Teſtes iurent per diem ante examen, vel non.*

176 *In Tribunali Gubernatoris quomodo citetur Pars ad videndum taxari Expenſas, & taxatas ſoluendum.*

177 *In Curia Gubernatoris, & alijs ſæcularibus in citationibus non fit mentio Cenſurarum.*

178 *In Tribunali Gubernatoris,& alijs procedentibus manu Regia, non ſeruantur termini ſubſtantiales, & quomodo fiat citatio ad Sententiam.*

179 *In Foro Capitolino citatur, ad videndum fieri productionem certorum Iurium, vel Articulorum, ſed hodie ſufficit etiam citatio ad dicendum contra Iura, vel Articulos.*

180 *In cauſis à ſcutis viginti monetæ infra à Decretis A.C. non datur appellatio.*

181 *A Decretis à ſcuti viginti monetæ infra aliorum Iudicum Romanæ Curiæ, quando, & ad quot detur recurſus remiſſiuè.*

182 *Eminentiſſimus Cardinalis Sacri Collegij Decanus, quam habeat Iuriſdictionem in Curia in ſecunda, & vlteriori inſtantia.*

183 *Duces,& Barones Romani non poſſunt ferre Sententias in Curia.*

184 *Inhibitio accipitur pro præcepto negatiuo emanante à lege diuina.*

185 *Inhibitio accipitur pro præcepto negatiuo emanante à lege Diuina, Euangelica, Naturali, Canonica,& Ciuili.*

186 *Inhibitio accipitur pro præcepto negatiuo emanante à lege Humana.*

187 *Inhibitio emanans à Summo Pontifice Romano eſt formidabilior, & maior cæteris emanantibus ab Homine, & quare.*

188 *Papa eſt Dei Vicarius,& non eſt alius in Terris dignior Sanctitate ſua.*

189 *Ad Principem ſpectat ordinare de omnibus ad Populi commodum, ac regimen ſpectantibus.*

190 *Inhibitio, de qua agimus, eſt præceptum prohibitiuum emanans à Iudice.*

191 *Inhibitio vndè dicatur.*

192 *Inhibitio, de qua agimus, quo Iure introducta.*

193 *Inhibitio qua ratione introducta.*

194 *Inhibitio quid ſit.*

195 *Inhibitio alia emanat à Iudice ordinario, alia à Iudice delegato.*

196 *Inhibitio emanans à Iudice ordinario quid ſit.*

197 *Inhibitio Iudicis delegati quid ſit.*

198 *Vt ſit locus inhibitioni, requiritur maioritas,& ſuperioritas in Iudice inhibente.*

199 *Minor in Maiorem,& Par in Parem non habet imperium.*

200 *Si duo Iudices contendunt de iuriſdictione, recurrendum eſt ad ſuperiorem.*

201 *Adiunctus, præſentata ſibi commiſſione, poteſt coniudicibus inhibi-*

Digitized by Google

bus inhibere, nè ad vlteriora ſine eo procedant.
202 Statutum, vel conſuetudo poteſt inducere, vt Minor Maiori, & Par Pari inhibeat.
203 A.C. quibus inhibeat in Curia, & extra, virtute appellationis, ſeù recurſus.
204 A.C. maior illis, quibus inhibet, cenſeri debet.
205 Inhibitio canonicè, & ex cauſa probabili fieri debet.
206 Inhibitio canonicè fieri dicitur, quando appellatio fit ex cauſa probabili, & negotium eſt ad Iudicem appellationis deuolutum.
207 Inhibitio Canonica dicitur, ſi eſt facta cum cauſæ cognitione, Parte citata.
208 Pars debet citari ad videndum ſibi inhiberi.
209 Inhibitio emanata Parte non citata eſt moderanda.
210 Abſenti à Curia poteſt Iudex inhibere, eo prius non citato, & ita obſeruat Praxis.
211 Monitorium, ſeù Inhibitio cum clauſula, ſi quis, per comparitionem reſoluitur in ſimplicem citationem.
212 Quando Iudex inhibet, ex officio, citatio non requiritur.
213 Inhibitio ad partes expedita non afficit, niſi poſtea illa fuerit exequuta, & præſentata, etiam data ſcientia relaxationis illius.
214 Inhibitio reſpicit futura.
215 Inhibitio præſentata in tempore cauſat attentata.
216 Inhibitio præſentata vni ex Aduerſarijs Procuratori aliorum, afficit.
217 Inhibitio intimata Parti afficit etiam Iudicem.
218 Inhibitio exequuta contra Iudicem afficit etiam Partem non inhibitam.
219 Iudex Commiſſarius poteſt inhibere extra Rotam, & in partibus, etiam ſi in commiſſione non ſit expreſſa facultas citandi extra Curiam.
220 Etiam poſt concluſum in cauſa, non tamen Auditori Sacri Palatij Apoſtolici.
221 A.C. poteſt inhibere in Curia, & extra, virtute ſuarum facultatum, & non indiget Commiſſione.
222 Si inhibitio emanat Parte citata, non eſt opus alia illius exequutione, vt afficiat.
223 Si ius inhibet, ſufficit ſola intimatio, abſque alia inhibitione.
224 Contrarium videtur ſenſiſſe Rota, & quando, & quomodo id procedat.
225 Intimatio commiſſionis facta à Cardinali habet vim inhibitionis, ob eius reuerentiam.
226 Ab Auditore non inhibetur Cardinali, coram quo cauſa ante vertebatur, ſed intimatur ei tantum commiſſio.
227 Cardinalis, cui cauſa eſt vltimo loco commiſſa, non inhibet, ſed inſinuat commiſſionem alteri Cardinali.
228 Vt ſit locus inhibitioni, timens grauari debet implorare officium Iudicis, vt inhibeat.
229 Inhibitio, ſi agitur de debito proprio, ſupponit eam petentem allegare exceptionem, qua tutus reddatur.
230 Inhibitio Rotalis, ſiuè iuſta, ſiuè iniuſta eſt timenda, & cauſat attentata.
231 Inhibitio emanata à Curia, & ſupremo A.C. Tribunali, ſiuè iuſta, ſiuè iniuſta, eſt timenda.
232 Si inhibitio emanauit in Curia, facile eſt recurrere ad Iudicem, qui inhibuit pro illius moderatione.
233 Facile eſt recurrere ad Principem, vel ad Signaturam pro moderatione inhibitionis, vel reformatione commiſſionis, ſi inhibitio emanauit in Curia.
234 Non eſt aperienda via inferioribus de partibus, cognoſcendi de viribus inhibitionum Curiæ, & illa, contemnendi.
235 Inferior debet parere, & non iudicare de viribus inhibitionum.
236 Inhibitio Rotalis emanata vigore commiſſionis ſubreptitiæ eſt timenda.
237 Inhibitio de iure debet eſſe canonicè facta, aliàs non afficit.
238 Secus de ſtylo Rotæ, & Curiæ, & quare.
239 Si in commiſſione, cuius virtute emanauit inhibitio rotalis, non ſit mentio obligationis Cameralis, vel Guarantigiæ, cuius virtute fuit actum, inhibitio non afficit, & quare.
240 Si obligatio Cameralis, vel Guarantigia eſt turbida, in dubio facultates A.C. non intrãt, & inhibitio eſt timẽda.
241 Inhibitio vigore commiſſionis cum clauſula, non retardata exequutione, vel ſine præiudicio, non cauſat attentata.
242 Rediens ad Iudicem inhibitum cenſetur inhibitioni renunciaſſe.
243 Inhibitio, quæ non fuit præſentata iudici, nec Parti, non afficit.
244 Inhibitio emanata cum clauſula prout de Iure, ſi eſt iuſta, non eſt timenda.
245 Inhibitio, ſi non conſtat, quod illa fuerit præſentata ante actum, de cuius validitate agitur, non afficit.
246 Inhibitio exequuta Domi ſine dimiſſione copiæ, nihil operatur.
247 Inhibitio non intimata non afficit Tertium, nec datur non habenti intereſſe.
248 Inhibitio emanata cum clauſula, dummodo Sententia non ſit tertia, ſi conſtat in actis de tribus conformibus, non cauſat attentata.
249 Inhibitio non cauſat attentata in cauſa diuerſa, ſeù in articulo diuerſo.
250 Inhibitio non cauſat attentata ſuper bonis, in quibus lis non pendet.
251 Si ſecundus Auditor pronunciauit, malè appellatum, & cauſam remiſit ad primum, inhibitio cenſetur moderata.
252 Si in Curia fuit in cauſa pronunciatum, non eſt locus remiſſioni ad partes, quia eſt effecta Curialis.
253 Si à pronuncia Secundi fuit appellatum, & Tertius Iudex virtute appellationis inhibuit primo Iudici, cauſa non redit ad primum.
254 Inhibitio Rotalis virtute Commiſſionis extorta ante Sententiam non officit.
255 Contrarium eſt verius, & fuit ſæpè deciſum, reprobatis deciſionibus antiquis.
256 Inhibitio emanata poſt actus poſſeſſorios non præiudicat ad effectum, ne poſſit virtute illorum obtineri Manutentio.
257 Ciuiliter poſſidens poteſt, non obſtante inhitionem, continuando virtute ſuæ ciuilis, recuperare naturalem.
258 Ad Iudices inferiores non ſpectat cognoſcere de viribus inhibitionis Rotalis, ſub prætextu quod continuans non attentat.
259 Regula, qui continuat non attentat, non habet locũ, quando cauſa eſt commiſſa ſuper ipſa continuatione poſſeſſionis.
260 Concluſio, quod inhibitio ſiuè iuſta, ſiuè iniuſta ſit timenda, non habet locum in inhibitione alterius Tribunalis extra Rotam.
261 Contrarium in alijs ſupremis Curiæ Tribunalibus, & in Tribunali A.C. quotidiè obſeruat Praxis.
262 Iudices de partibus, ſub clipeo cognoſcendi de iuſtitia inhibitionis, de facili contemnerent inhibitiones à Curia emanatas.
263 De Stylo Curiæ reuocandi attentata in ſpretum inhibitionis, non diſcuſſo prius, an illa ſit iuſta, teſtatur etiam Rota.
264 Commiſſa extra Rotam cauſa appellationis, & nullitatis æque principaliter, ſaltem reſpectu nullitatis ſuſtinetur inhibitio.
265 Inhibitione pendente eſt ab exequutione abſtinendum, aliàs geſta poſtea ſunt attentata.
266 Non obſtante conſenſu partium in iuriſdictionem, ſi inhibitio fuit Rotalis, & agitur de reuocatione attentatorum ex officio, aliàs ſecus.
267 Qui inſtetit pro moderatione inhibitionis, non dicitur conſenſiſſe in iuriſdictionem.
268 Vt quis dicatur inhibitioni renunciaſſe, debet clarè conſtare de conſenſu de tempore poſt illam præſentatam.
269 Geſta poſt inhibitionem ſunt attentata, etiam ſi exequutio ſit facta virtute trium conformium.
270 Etiamſi Iudex, qui inhibuit, careat iuriſdictione, donec de hoc conſtet.
271 Et ſiuè inhibitio fuerit iuſta, ſiuè iniuſta.
272 Etiamſi fuerit obtenta ab aſſerto Procuratore cum cautione de rato.
273 Ad inſtantiam aſſerti Procuratoris paſſim datur inhibitio, dummodo infra duos menſes doceat de mandato.
274 Ad effectum attentatorum ſufficit, quod inhibitio fuerit præſentata Procuratori cauſæ.

Digitized by Google

275 *Inhibitio emanata vigore Commiſſionis conditionalis cauſat attentata.*
276 *Contrarium videtur tenere* Lancellottus.
277 *Si tempore data Commiſſionis conditionalis conditio erat impleta, inhibitio indè emanata cauſat attentata, ſecus ſi non erat adimpleta, & de adimplemento non conſtat.*
278 *Si inhibitio fuit præſentata eadem die, qua fuit lata Sententia, præſumitur, Sententiam præceſſiſſe.*
279 *Si Commiſſio fuit expedita eadem die, qua eſt lata Sententia, præſumitur pro validitate Commiſſionis.*
280 *Si in Commiſſione appellationis adeſt clauſula* quam, & quas, *ſuſtinetur commiſſio, & inhibitio etiam appellatione non interpoſita.*
281 *Auditor Rotæ poteſt de ſtylo, virtute clauſulæ* quam, & quas, *cognoſcere negotium principale, etiam ſi appellatio non adſit, vel ſit nulla.*
282 *Si fuit actum virtute obligationis Cameralis, inhibitio vigore appellationis emanata non afficit, & quando hoc ſignanter procedat.*
283 *Si fuit inhibitioni renunciatum, inhibitio non afficit, cum quilibet poſſit ſuo fauori renunciare.*
284 *Licet quis renunciauerit inhibitioni Rotali, poteſt tamen Iudex ex officio reuocare attentata.*
285 *Inhibitio non ſe extendit vltra id, quod in Commiſſione continetur, niſi in Cõmiſſione adſit clauſula* quã, & quas.
286 *Si conſtat, inhibitionẽ eſſe manifeſtè calumnioſam, ex reiteratis confeſſionibus Partis aduerſæ, inhibitio non afficit.*
287 *Inhibitio regulatur ſecundum Commiſſionem, & Signaturam, cuius virtute emanauit.*
288 *Inhibitio in Curia conceſſa, iuxta formam Commiſſionis, non moderatur, ob facilem recurſum ad Principem, ſeù ad Signaturam, pro illius moderatione.*
289 *Subreptio in Curia, ob facilem recurſum ad Principem, & ad Signaturam, non attenditur.*
290 *Inhibitio operatur, prout de Iure, cum ſit prout de Iure intelligenda, & regulanda.*
291 *Inhibitio finitur moderatione illius, vel reformatione Commiſſionis.*
292 *Inhibitio finitur remiſſione cauſæ ad Iudicem à quo.*
263 *Inhibitio, quando intereſſe eſt perſonale, finitur morte Impetrantis.*
294 *Inſtrumentum Camerali obligatione vallatum habet executionem paratam.*
295 *A Decreto de exequendo non datur appellatio.*
296 *Sublata appellatione non eſt locus inhibitioni.*
297 *Inhibitio indebitè extorta eſt moderanda.*
298 *Cenſus præſumitur validus, dum de aliqua nullitate non apparet.*
299 *Cenſus non poteſt creari, niſi ſuper re immobili, vel quæ pro immobili habeatur.*
300 *In derogatione quamuis generali, & ampliſſima non cẽſetur derogatũ facultatibus ex contractu, & titulo oneroſo.*
301 *Principi etiam ſupremo non licet à contractu recedere, & eius obligatio tranſit ad Succeſſores.*
302 *Papa omnia poteſt.*
303 *Cenſus poteſt ex Conſtitutione Pij V. imponi ſuper ijs, quæ pro immobilibus habentur.*
304 *Pius Quartus redegit Scripturas Notariorum A.C. ad inſtar immobilium.*
305 *De poteſtate Papæ non eſt dubitandum.*
306 *Tempore Pij Quarti erat neceſſe imponere Cenſus ſuper immobilibus.*
307 *Quod ex Conſtitutionibus Martini, & Caliſti Cenſus eſſent de neceſſitate ſuper ſtabilibus imponendi, Plures teſtantur.*
303 *Ante Pium Quintum Cenſus erat imponendus ſuper ſtabilibus, etiam de Iure communi.*
309 *Caſus omiſſus remanet in diſpoſitione Iuris communis.*
310 *Cenſus ante Pium V. creabantur pactionibus contrarijs Conſtitutionibus Martini, & Caliſti.*
311 *Pius Quintus dedit nouam formam Cenſus creandi.*
312 *In mobilibus nulla cadit perpetuitas.*
313 *Qui vult conſequens, vult omne neceſſarium antecedens.*
314 *Sufficit, quod in ſpecie non derogetur priuilegijs ex contractu, & titulo oneroſo.*
315 *Quod prouenit ex contractu prouenit à Iure communi, de quo ſunt omnes contractus.*
316 *Pius Quartus conſtituit Scripturas Notariorum A.C. tranſire perpetuò ad Heredes.*
317 *Cenſus poſſunt imponi ſuper locis Montiũ non vacabiliũ; quia dicta loca Montium tranſeunt perpetuo ad Heredes.*
318 *Officia Notariorum Curiæ Capitolinæ poſſunt obligari, & hypothecari, & quare.*
319 *Cenſus poſſunt imponi ſuper alijs Cenſibus.*
320 *Cenſus poſſunt imponi ſuper annuis redditibus ex Vectigali, Piſcatione, Macello, & huiuſmodi, licet non ſint res immobiles.*
321 *Vbi militat eadem ratio, idem Ius ſtatui debet.*
322 *Clement Octauus mandauit, Scripturas Notariorum A.C. pro Camera redimi, & Cenſus ſuper eius impoſitos extingui.*
323 *Quod nullum eſt, extingui non poteſt.*
324 *Rota aliàs reſoluit pro validitate Cenſus impoſiti ſuper Scripturis Notarij particularis.*
325 *Non eſt neceſſe, quod res, quæ pro immobili habetur, ſit ſolo affixa, vt Cenſus ſuper ea imponi poſſint.*
326 *Scripturæ Notariorum A.C. olim locabantur ad rationem octo pro centenario.*
327 *Cenſus poſſunt imponi ſuper rebus, quæ mediante cultura reddunt fructus, aliàs ſecus ſi nullos fructus reddunt, detractis expenſis, & laboribus.*
328 *Res Cenſu onerata debet deſignari certis finibus.*
329 *Finium ſpecificatio non eſt neceſſaria, dum aliter conſtat de certo corpore.*
330 *Non probatur, rem certis finibus non deſignari ex quo in Inſtrumento Cenſus fines non ſint ſpecificati.*
331 *Sufficit quod per nomen commune, aut circumloquutionem, fines rei cẽnſuatæ deſignentur.*
332 *Res, quæ pro ſtabilibus habentur, nè vix quidem certis finibus deſignantur impropriè, & abuſiuè.*
333 *Attenta obſeruantia, omnis nimis ſcrupuloſa ſubtilitas eſt reijcienda, & n.354.*
334 *Bulla Pij Quinti ſuper Cenſibus dicitur obſeruata, ſi pecunia fuit verè numerata coram Notario, & Teſtibus in actu celebrationis inſtrumenti, non autem prius.*
335 *Intentio Pij Quinti in materia Cenſuum fuit tollere ſolutiones anticipatas, non prohibere ſolutiones verè, & realiter factas, omni ſimulatione, & fraude ceſſante.*
336 *Vna pars diſpoſitionis aliam declarat.*
337 *Dictio,* autem, *corrigit, & aduerſatur præcedentibus, non ſequentibus.*
338 *Emptor, vocando ſe Depoſitarium, exuit perſonam Emptoris, & induit perſonam Depoſitarij.*
339 *In iure ſæpè celeritate actuum coniungendarum inter ſe actionum, vnus actus occultatur.*
340 *Depoſitum purum, & ſimplex habet vim ſolutionis.*
341 *Forma poteſt impleri per æquipollens.*
342 *Deſcriptio alicuius pro Creditore in libris Mercatoris, qui ſit ſoluendo, habet vim ſolutionis.*
343 *Cedula bancharia habet vim ſolutionis.*
344 *Experientia eſt rerum magiſtra.*
345 *Per depoſitum, cum ſubſequuta ſolutione, & numeratione, videtur ſatisfactum Bullæ Pij V.*
346 *Cenſus videtur cæptus creari in principio menſis tempore depoſiti, & in fine perfectus, quando ſecuta eſt numeratio, cum fructus interim non interueneri nt.*
347 *Cedula Banchariæ quid ſit.*
348 *Cedula Bancharia in contractu Cenſus habet vim ſolutionis, ſi poſteà fuit à Mercatore acceptata, & ſoluta, aliàs ſecus.*
349 *Paria ſunt non eſſe, & effectu carere.*
350 *Validitas Cenſus non in ſola traditione Cedulæ, ſed in ſubſequuta ſolutione conſiſtit.*
351 *Bulla Pij Quinti eſt intelligenda, vt admittat interpretationem ex rationis identitate.*
352 *Magis ratio, quàm verba Legis, attendi debet.*
353 *Fraudem Legi facit, qui Legis verba amplexus, contra illius nititur voluntatem.*
354 *Obſeruantia plurimum confert ad validitatem actus.*
355 *Spacio 30. annorum præſumitur confirmatio Apoſtolica.*
356 *In materia Cenſuum Papa ſolet reſcribere cum Clauſula* Conſtito de vera, & reali numeratione procedatur ad vlteriora, exceptione prætenſi nõ interuentus pecuniæ in actu celebrationis Inſtrumenti non obſtante.

357 *Pacta*

Digitized by Google

357 Pacta appoſita in inſtrumento Cenſus contra Bullam Pij Quinti vitiantur, & non vitiant.
358 Præſertim ſi ſine proteſtatione, quod Partes intendenbant contrahere iuxta formam Bullæ.
359 Extinctio Cenſus probatur ex publico Inſtrumento retrouenditionis, quod facit rem claram, & manifeſtam.
360 Cenſum fuiſſe extinctum, quomodo prætendi poſſit.
361 Materia ſtricta, & alteri præiudicialis non debet extendi in præiudicium Tertij.
362 Cenſus impoſitio ſuſtinetur ſuper re aliena in præiudicium ſolius Imponentis.
363 Cenſus impoſitus ſuſtinetur in præiudicium Imponentis, non obſtante translatione dominij.
364 Translatio Cenſus ſuper alio fundo fit quoad exercitium actionum, non quoad ſubſtantiam Cenſus.
365 Forma Motus proprij ſuper translatione Cenſus non ſeruata, Cenſus remanet ſuper primæuo fundo.
366 Nec ordo, nec relaxatio mandati, nec aſſignamenta ſufficiunt ad Cenſus extinctionem, dum non eſt in libera poteſtate Emptoris pretium recipere, vel illud realiter non reſtituitur.
367 Depoſitum non iudiciale, vel non liberum, vel vbi non interuenit delegatio, non releuat ad Cenſus extinctionem.
368 Si non interuenit diſdicta, & Pars citata, & intimata non conſtituitur in mora recipiendi depoſitum liberè factũ, non poteſt prætendi ob id Cenſus extinctio, aliàs ſecus.
369 Nemo cenſetur facere voluiſſe, quod non poterat.
370 Extinctio Cenſus requirit actum retroſimilem, ſcilicet reſtitutionem pretij ex parte debitoris, & receptionem ex parte creditoris.
371 Si Papa noluit prouidere cenſuarijs, & fuit facta intimatio, & eſt in arbitrio Emptoris cenſus recipere ſortem, cenſus extinguitur, aliàs ſecus.
372 Ceſſio facta ſpe futuræ numerationis, illa non ſecuta, caret effectu.
373 Animus elicitur ex præcedentibus, & ſubſequentibus.
374 Si non interuenit actus retroſimilis reſtitutionis naturalis pretij, ceſſio facta ſub ſpe futuræ numerationis nil releuat ad cenſus extinctionem.
375 Obligatio cameralis appellationẽ ſuſpenſiuã non admittit.
376 A Decreto de exequendo non datur appellatio.
377 Res iudicata inducit notorium, & habetur pro veritate.
378 Dictio, quilibet, eſt diſtributiua contra vnumquemque in ſolidum.
379 Relatum eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus.
380 Relatum attenditur non referens.
381 Vbi verba ſunt clara, non debet in eis fieri controuerſia.
382 Nimia ſubtilitas ſubuertit veritatem, & eſt inimica Legibus.
383 Collegium eſt ſemper idem, & non mutatur mutatione Perſonarum.
384 Subrogati tenentur ad ea, ad quæ tenebantur ij, in quorum locum ſucceſſerunt.
385 Intrantes Collegium tenentur ad debita antea contracta pro neceſſitatibus Collegij, actione perſonali.
386 Obligatio ſpecialis, & onus cenſus debet ſtare ſuper re cenſuata.
387 Hypotheca generalis, & obligatio perſonalis, quæ pro ſolutione cenſus contrahitur, ſequitur hæreditariam portionẽ.
388 Actione perſonali in rem ſcripta agitur contra quemlibet Poſſeſſorem rei cenſuatæ.
389 Ex ſequentibus declarantur præcedentia.
390 Res inter Debitores acta Creditori non conſentienti non affert præiudicium.
391 Non poteſt recedi à contractu etiam in minimo, ſine conſenſu Partium.
392 Contractus ab initio ſunt voluntatis, ex poſt facto neceſſitatis.
393 Vbi conſtat de clara obligatione in ſolidum in forma Cameræ, non eſt opus mendicare coniecturas.
394 Producto relato, non dicitur noua probatio, ſed antiqua ex referente.
395 Inſtrumentum ſubſcriptum à Notario, habens faciem publici Inſtrumenti, debet cenſeri authenticum.
396 Copia Inſtrumenti probat, ſtante illius obſeruantia.
397 Scriptura informis, & copia cum adminiculis probat.
398 Scriptura informis probat, ſi non fuerunt in termino, ad dicendum contra, oppoſita ſaltem generalia.
399 Si in prima inſtantia nil fuit oppoſitum contra Iura, oppoſitio in ſecunda, vel vlteriori, non releuat.
400 Nulla maior probatio quàm Confeſſio.
401 Comparitio tollit defectum citationis.
402 Præſens non eſt citandus.
403 Vtens iuribus productis dicitur illa approbaſſe cum ſuis qualitatibus.
404 Pars reproducendo, & allegando iura producta in ſui fauorem, efficit illa communia, & de actis.
405 Delegatio, carens acceptatione, & requiſitis neceſſarijs, non releuat.
406 Recurſus poteſt accipi, tàm pro introductione cauſæ coram Iudice in prima, quam in ſecunda inſtantia.
407 Recurſus vndè dicatur.
408 Recurſus quid ſit.
409 Recurſus propriè datur in actu inappellabili.
410 Appellatione prohibita non cenſetur prohibita ſupplicatio ſeù Recurſus.
411 A Sententia Vicarij Papæ infra ſummam ducatorum quinque non datur appellatio, nec dicitur de nullitate.
412 Signatura in cauſis ſexdecim ducatorum aurij, & infra, non reſcribit.
413 In cauſis inappellabilibus à ducatis ſexdecim, hoc eſt ſcutis viginti monetæ infra, in Tribunali Vicarij à ſententia Locumtenentis ciuilis datur recurſus ad Vicesgerentem, & ab eo ad Vicarium, in quauis inſtantia.
414 In cauſis appellabilibus in Tribunali Vicarij, etiam infra ſummam ſexaginta ducatorum auri de Camera, non datur recurſus, ſed appellatio, niſi fuerit actum virtute proceſſus exequutiui.
415 A Gubernatore appellatur ad Papam, & ad Signaturam, in cauſis appellabilibus.
416 In cauſis à ſexdecim ducatis, hoc eſt à ſcutis viginti monetæ infra, & ſic inappellabilibus, à Locumtenente Ciuili Gubernatoris datur recurſus ad Gubernatorem.
417 Hodie à ſententia inappellabili Locumtenentis Gubernatoris datur recurſus ad Iudicem recurſus nuncupatum, & ab eo ad Gubernatorem, & a Deputato ad Deputantẽ.
418 In cauſis Mercedum in Curia Gubernatoris datur appellatio, ſaltem deuolutiua, non obſtante quod ſint inappellabiles.
419 A Locumtenente Ciuili Gubernatoris non datur recurſus, niſi in cauſis inappellabilibus.
420 In Curia Gubernatoris in cauſis Mercedum recurſus, etiã à ſcutis viginti ſupra, ſicut in cauſis inappellabilibus.
421 In cauſis à ſcutis viginti infra cur Signatura non reſcribat, ſed detur in eis recurſus.
422 A.C. cur poſſit decernere Monitoria ſpecialia, aut cauſas prophanas, etiam in Terris Eccleſiæ vltra 40. milliaria, niſi cauſa excedat valorem ſcutorum quinquaginta monetæ, ad eius Tribunal trahere.
423 A Conſulibus Aromatariorum, in cauſis à ſcutis decem infra, quomodo, & ad quos detur recurſus.
424 A Conſulibus Aromatariorum in cauſis vltra ſummam ſcutorum decem datur appellatio.
425 A Conſulibus artium datur appellatio, ſeù recurſus ad Gubernatorem.
426 A Conſulibus Aromatariorum datur recurſus ad A.C.
427 A Conſulibus artium in cauſis inappellabilibus datur recurſus ad Conſeruatores Vrbis, niſi eorum Statuta contrarium diſponant.
428 In cauſis ſcutorum viginti, & infra in Tribunali A. C. non datur appellatio, nec recurſus, niſi ad eumdem, qui fecit Decretum pro repoſitione.
429 In cauſis exequutiuis, in quibus in Tribunali A. C. non datur appellatio ſuſpenſiua, non datur recurſus, niſi pro repoſitione ad eumdem Iudicem, qui fecit Decretum.
430 A. C. poteſt reponere à Decretis ſuorum Locumtenentium Ciuilium, ſed hoc facere non conſueuit.
431 In Curia Capitolina in cauſis à 10. ſcutis infra nõ datur appellatio, nec recurſus, niſi ad eundẽ Iudicẽ, qui fecit Decretum pro repoſitione, ſicut in alijs cauſis exequutiuis.
432 A Sententijs, & Decretis conſulum artium, in cauſis ſcutorum decem, & infra, datur recurſus.
433 Recurſus eſt infra decem dies interponendus, ſicut appellatio.

434 Con-

Digitized by Google

434 *Contrarium quia grauatus poteſt infra biennium ſupplicare.*

435 *Sed concorda, & diſtingue, quia recurſu petito infra decem dies, retardatur exequutio, niſi præſtetur Fideiuſſor, ſecus ſi petatur poſt decem dies.*

436 *In Curia Gubernatoris, & alijs Tribunalibus recurſus eſt interponendus infra decem dies, & non retardatur exequutio, donec fuerit inhibitum.*

437 *Recurſus quoad tempus exercitij, & determinationis cauſæ, aſſimilatur appellationi, niſi reperiatur expreſſa differentia.*

438 *Cauſæ appellationum à Iudicibus Romanę Curiæ introducuntur coram A.C. per viam recurſus, qui regulatur ijſdem modis, quibus appellatio.*

439 *Termini ſubſtantiales in ſecunda inſtantia ſunt ſeruandi omnes ad primam, excepto termino ad articulandum, qui ſeruatur ad octauam.*

440 *Termini ſubſtantiales coram A.C. ſeruantur in ſecunda inſtantia, etiam prout in prima, & reiteratio ſanat omnes eorum defectus.*

441 *A.C. poteſt in cauſis à ducatis ducentis infra coram eo, vti Iudice ordinario, introductis virtute appellationis, procedere terminis non ſeruatis.*

442 *In cauſis commiſſarijs coram A.C. ſeruandi ſunt termini ſubſtantiales nulla habita paruæ ſummæ ratione.*

443 *Iuriſdictio delegata derogat ordinariæ, & vti maior attenditur.*

444 *In tertia inſtantia termini ſubſtantiales ſeruantur omnes ad primam, excepto termino ad articulandum, qui ſeruatur ad ſextam.*

445 *Terminis ſubſtantialibus in tertia, vel vlteriori inſtantia ſeruatis, prout in prima, vel ſecunda, per reiterationem in omnem euentum ſanantur omnes eorum defectus.*

446 *Sententiæ validitas ex quibus probetur.*

447 *Dote ſoluta debentur fructus toto tempore Matrimonij.*

448 *Fructus Dotis taxantur ad quinque, & aliquando ad ſeptem, & octo pro centenario.*

449 *Suſtentatio onerum Matrimonij habet vim interpellationis.*

450 *Dies, & Iuramentum interpellant pro homine.*

451 *Maritus tranſmittit ius petendi fructus Dotis, matrimonio durante decurſos, & non ſolutos, in eius Hæredes.*

452 *Si fructus Dotis petuntur propter onera Matrimonij titulo oneroſo, lapſus decennij non obſtat.*

453 *Ex lapſu temporis non cenſetur facta remiſſio, niſi concurrant tria requiſita, de quibus* in l. Procula, ff. de prob.

454 *Viduæ debentur ab Hæredibus patris fructus dotis, donec dos ſoluatur.*

455 *Alimenta taxantur arbitrio Iudicis, habita ratione nobilitatis Mulieris, & eius fratrum diuitiarum debitorum.*

456 *In Curia fructus dotis taxantur ad rationem ſeptem cum dimidio pro centenario.*

457 *Statutum ſuper taxatione, & ſolutione fructuum Dotis, ſeù Alimentorum, eſt validum.*

458 *Dos, quando Filia dotata excluditur à Statuto propter Maſculos, ſuccedit loco Legitimæ.*

459 *Filia dotata à Statuto excluſa tranſmittit in Hæredes ius Legitimæ, & Alimentorum vſque in diem ſolutionis Dotis, ſeu Legitimæ.*

460 *Ius Legitimæ tranſmittitur cum alijs effectibus Legitimæ.*

461 *Ius Legitimæ tranſmittitur etiam in Hæredes extraneos.*

462 *Legitima debetur vna cum fructibus etiam abſque mora.*

463 *Dos, & Alimenta æquiparantur.*

464 *Dote ſoluta fructus non debentur amplius.*

465 *Mortua Vxore fructus dotis non currunt amplius ad fauorem Mariti, & quando hoc procedat.*

De ſecundis, & vlterioribus Inſtantijs.
Pars Tertia. Cap. V.

1 NOn ſolum in prima, vt diximus ſupra, ſed etiam in ſecunda, vel vlteriori inſtantia, poſſunt cauſæ coram A.C. introduci. Etenim A. C. eſt Iudex ordinarius appellationum quarumcumque ad Romanam Curiam deuolutarum, & earum, quas deuolui contigerit à quibuſuis Sententijs, & grauaminibus illatis à quibuſcumque Iudicibus ordinarijs, vel Delegatis extra Romanam Curiam (*dummodo cauſę vltra quadraginta milliaria ab Vrbe ſint valoris ſcutorum quinquaginta monetæ, vel abinde ſupra*) necnon Appellationum, ſeù Recurſuum à quibuſuis Iudicibus ordinarijs Romanæ Curiæ (*Vicario, Gubernatore, Senatore, & Iudicibus Capitolinis, dumtaxat exceptis*) cuiuſcumque valoris cauſæ exiſtant, virtute ſuarum ordinariarum facultatum, vt ſupra hac eadem *p. 3 c. 1. num. 1.*

Quapropter, ſi quis ab aliquo ex prædictis Iudicibus extra Curiam, Sententiam, vel Decretum contrarium reportauerit, vel alias ei fuerit illatum grauamen irreparabile per definitiuam cauſam appellationis coram A. C. in ſecunda, vel alia vlteriori inſtantia introducere,
A & citationem, cum inhibitione, A, virtute appellationis obtinere, & in partibus contra Aduerſarium exequi facere, & ad vlteriora vſque ad finem cauſæ, vt inferius dicetur, procedere poterit.

2 Debet autem, qui citationem huiuſmodi cum inhibitione vigore appellationis obtinere voluerit, in primis & ante omnia infra legitima tempora appellare coram Iudice à quo in partibus, & deinde copiam ſententiæ in partibus latæ, & appellationis interpoſitæ, vt ſupra, in forma probante in actis coram A. C. producere, vt infra, videlicet.

3 Pro NN. contra NN.

In Officio, &c. NN. & ad docendum de grauamine ſibi in partibus illato, facto per compulſum produxit copiam ſententiæ latæ per D. NN. Locumtenentem Illuſtriſſimi D. NN. Præſidis Prouinciæ Romandiolæ, ad aſſertum fauorem NN. vna cum copia appellationis coram eodem interpoſitæ pro parte NN. in forma, &c. prout in folijs, tenoris, &c. petens, &c. omni, &c.

4 Verumtamen ſi appellatio non fuit in partibus coram Iudice à quo interpoſita, Praxis inueterata, & ſtylus Tribunalis A. C. obſeruat, vt poſſit coram eodem A. C. copia ſententiæ in partibus latæ exhiberi, & coram ipſo ab eadem appellatio interponi; cuius quidem appellationis virtute poterit nihilominus citatio cum inhibitione ad partes obtineri, & quotidie fieri conſueuit, vt infra, videlicet.

5 Pro NN contra NN.

Coram D. meque, &c. NN. Procurator, habita notitia de prætenſa ſententia lata per R.P.D. NN. Gubernatorem Tudertinum ad aſſertum fauorem NN. contra NN. prout in folio, tenoris, &c. ab ea & omnibus alijs grauaminibus, &c. ad Sanctiſs. D. N. Innocentium Papam X. eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam, omnemque alium Iudicem competentem, appellauit, prout in cedula, quam vna cum copia dictæ aſſertæ ſententiæ, &c. facto dedit, tenoris, &c. petens, &c. omni, &c.

Cui D. dedit reuerentiales in forma, omni, &c.

6 A quadam aſſerta definitiua ſententia, ſeù Decreto definitiuo lata, vt dicitur, ſeù facto per R. P. D. NN. Gubernatorem Tudertinum ad prætenſum fauorem NN. contra NN. de, & ſuper tenimento terrę ſito in territorio ciuitatis Tuderti in Villa NN. in loco nuncupato NN iuxta bona NN. & NN. ſaluis alijs, &c. rebuſque alijs, &c. Procurator, & eo nomine dicti NN. ſentiens ſe læſum, & grauatum, & timens in poſterum magis lædi, grauari, &c. ab illa, ſiuè ab illo, ac toto vlteriori Proceſſu deſuper fabricato, ad Sanctiſs. D. N. Innocentium X. eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam, omnemque alium Iudicem competentem in his ſcriptis prouocat appellat, & æquè principaliter de nullitate dicit, petens ſemel, bis, tertio, ſæpe, ſæpius, ſæpiſſimè, inſtanter, inſtantius, inſtantiſſimè ſibi de Apoſtolis reſponderi; & quatenus præſens appellatio non admitteretur, &c. à non admiſſione illius, ac toto vlteriori Proceſſu iterum, ac toties quoties, appellat, prouocat, & vt ſupra, de nullitate dicit, &c. itaut ſit vltimus in appellando, &c. & interim, &c. nihil innouari, &c. alias, &c. proteſtans, &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo, &c.

Succeſſiuè, appellatione in partibus, vel coram A. C. vt ſupra

Digitized by Google

vt ſupra interpoſita,obtinetur citatio cum inhibitione, tenoris ſequentis, & aliàs ſecundum contingentiam facti videlicet.

7 Chriſtophorus Vidman Prothonotarius Apoſtolicus Vtriuſque Signaturæ Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ Referendarius, ac eiuſdem Sanctiſs. eiuſque Camerarij, necnon cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Generalis Auditor, Romanæque Curiæ, ac appellationum in terris S.R.E.ſubiectis interpoſitarum Iudex ordinarius, Sententiarum quoque, & Cenſurarum in eadem Curia, Romana,& extra eam latarum, ac literarum Apoſtolicarum quarumcunque, vniuerſalis, & merus Exequutor ab eodem Sanctiſſimo ſpecialiter deputatus. Vniuerſis, & ſingulis RR. DD. Abbatibus, Præpoſitis, Archidiaconis, Prioribus, Decanis, Vicarijs, Scholaſticis,Cantoribus, Cuſtodibus, Theſaurarijs, Sacriſtis, Canonicis, Parochialium Eccleſiarum Rectoribus, eorum Locumtenentibus, Plebanis, Viceplebanis, Cappellanis, Curatis, & non Curatis, cæteriſque Presbyteris, Clericis, Notarijs, & Tabellionibus publicis quibuſcumque per Ciuitatem, ac Diœceſim NN. & alias vbilibet conſtitutis, illique vel illis, ad quem, vel ad quos præſentes noſtræ literæ peruenerint, ſalutem in Domino, & noſtris huiuſmodi, imò verius Apoſtolicis firmiter obedire mandatis. Noueritis, quod nuper in quadam cauſa vertente coram R.P.D.NN.Gubernatore ciuitatis NN. inter NN. appellante ex vna, & NN. appellatum ex alia, de, & ſuper in ſubinſerta ſententia contentis, rebuſque alijs in actis cauſæ, & cauſarum huiuſmodi latius deductis, & illarum occaſione, partibus ex altera,idem D. Gubernator, ſuam, ad fauorem dicti NN.promulgauit definitiuam ſententiam, prout in illius Fide,ſeu Inſtrumento coram nobis exhibito, tenoris infraſcripti,videlicet, Chriſti nomine Inuocato. &c. (*hic inſerendus eſt totus tenor Sententiæ*) à qua quidem prætenſa ſententia, & alijs quibuſcumque grauaminibus eidem NN. per eundem D. N. Gubernatorem illatis ad Sanctiſs. D. N. Innocentium Papam X prouocatum,& appellatum fuit,& ſic cauſa appellationis huiuſmodi coram nobis tanquàm Romanæ Curiæ, ac appellationum,& reclamationum in Terris S. R. E. mediatè, ac immediatè ſubiectis, interpoſitarum, Iudice ordinario,legitimè introducta,ſubſequenter cum ipſe NN.appellationem ſuam huiuſmodi proſequi velit, ac intendat,fuimus pro eiuſdem NN. appellantis parte, debita cum inſtantia, requiſiti, quatenus ſibi citationem legitimam vna cum Inhibitione extra Romanam Curiam, ac ad partes,contra, & aduerſus dictum NN. exaduerſo principalem,ac dictum D. Gubernatorē,ſi ſua putauerit intereſſe,omneſque alios, & ſingulos, ſua communiter, vel diuiſim intereſſe putantes,in exequutione citationis huiuſmodi nominandos,in forma ſolita,& conſueta decernere,& concedere dignaremur. Nos igitur Auditor præfatus attendentes requiſitionem huiuſmodi fore iuſtam, & quod iuſta petenti non eſt denegandus aſſenſus, Diſcretioni veſtræ, & cuilibet veſtrum inſolidum committimus,ac diſtrictè præcipiendo mandamus,quatenus ſtatim viſis, & receptis præſentibus, &c. ſub 500. ducatorum auri Cameræ Apoſtolicæ applicandorum,& pro illis Mandati exequutiui, ac excommunicationis in ſubſidium,aliſque Eccleſiaſticis Sententijs, Cenſuris, & pœnis,dictum NN.exaduerſo principalem, & dictum Dominum Gubernatorem, ſi ſua putauerit intereſſe, & Sententiam huiuſmodi defendere voluerit, omneſque alios,& ſingulos, ſua communiter, vel diuiſim intereſſe putantes,in eorum proprijs perſonis, ſi eorum præſentias commodè habere poteritis, alioquin in hoſpitijs habitationum ſuarum, ſi ad ea vobis tutus pateat acceſſus,& in Parochiali,ſeu Parochialibus, ſub qua, vel quibus degunt, & morantur, aliſque Eccleſijs, & locis publicis, & conſuetis, & vbi, & quando, & quoties opus fuerit,infra Miſſarum,& aliarum Horarum, & Diuinorum officiorum ſolemnia, dum ibidem fidelis populus ad diuina audiendum conuenerit,publice,alta, & intelligibili voce, ex parte noſtra peremptoriè citare curetis, quos nos etiam,tenore præſentium, citamus, quatenus ſexta die poſt citationem huiuſmodi,vt ſupra factam,& exequutam immediatè ſequente, ſi ipſa ſexta dies iuridica fuerit, alioquin prima die iuridica ex tunc immediatè ſequente, compareant in iudicio legitimè coram nobis, ſeu noſtro in Ciuilibus Locumtenente cum omnibus,& ſingulis actis,actitatis, Scripturis, Iuribus, Inſtrumentis,Proceſſibus, ac monumentis quibuſcumque cauſam,& cauſas huiuſmodi tangentibus, ſeu ad eam, ſeu eas quomodolibet facientibus, vtrique Parti in hac cauſa de Iuſtitia reſponſuri, ac in ea ad omnes,& ſingulos actus iudiciales gradatim, & ſucceſſiuè, etiam vſque ad definitiuam Sententiam incluſiuè, debitis, & conſuetis terminis, & dilationibus, vt moris eſt, proceſſuri, & procedi viſuri, aliaque dicturi, facturi, & recepturi, prout Iuſtitia ſuadebit, & ordo dictauerit rationis. Certificantes nihilominus eoſdem citatos, quod ſiuè in dicto termino comparuerint, ſiuè non; Nos nihilominus, vel Locumtenens noſter prædictus, ad Partis comparentis, & cauſam huiuſmodi proſequi curantis,inſtantiam, ad præmiſſa omnia, & ſingula, & aliàs prout Iuris fuerit, procedemus, ſeù procedet, dictorum Citatorum abſentia, ſeù contumacia non obſtante; Et inſuper attendentes quod lite, & cauſa huiuſmodi ſic, vt præmittitur, coram nobis in deciſis pendentibus, nihil fit in partibus per quoſcumque attentandum, vel innouandum; Idcirco eidem Domino Gubernatori, cæteriſque alijs dictis Officialibus, Iudicibus,Commiſſarijs,Delegatis,Subdelegatis,Exequutoribus ordinarijs, ſiuè extraordinarijs, quacumque authoritate fungentibus, quibuſcumque nominibus cenſeantur,& quacumque præfulgeant dignitate, præſertim eidem NN. exaduerſo principali, omnibuſque alijs, & ſingulis, quorum intereſt, ſeù intereſſe poterit quomodolibet in futurum, eiſdem authoritate, & tenore inhibemus, nè ipſi, vel alter ipſorum in vilipendium litis pendentiæ, & Iuriſdictionis noſtræ, imò verius Apoſtolicæ Sedis contemptum, dictique NN. principalis præiudicium, & grauamen, quicquam per ſe, vel alium, ſeù alios publicè, vel occultè, directè, vel indirectè, quouis quæſito colore, attentare, ſeu innouare præſumant,aut aliquis eorum præſumat: quod ſi ſecus factum fuerit, id totum reuocare, & in priſtinum reducere curabimus, Iuſtitia mediante. Abſolutionem verò in præmiſſis nobis, vel Superiori noſtro tantummodo, reſeruamus, In quorum, &c. Datum,&c.

NN.Notarius.

Locus † Sigilli.

N. Locumten.

8 Hæc citatio eſt tranſmittenda ad partes, ibique à Nuncio perſonaliter,vel aliàs iuxta illius formam, & tenorem exequenda, ac deinde Nuncius debet alicui publico Notario facere exequutionis relationem, ſuper qua debet Notarius, à tergo eiuſdem, Inſtrumentum publicum conficere; quibus peractis, citatio, vna cum exequutionis Inſtrumento, & ad maiorem cautelam etiam cum alicuius Ordinarij, vel alterius opportuna legalitate in forma, remitti poterit ad Curiam, & in actis reproduci,citato Principali abſente, vel contumace (*ſi nemo pro eo, ad cauſæ defenſionem ſuſcipiendam, compareat*) per Contradictas,iuxta Praxim ſupra poſitam *par.2.cap.3. num.1. & ſeqq. & num.17. & ſeqq.* vel ſi Procurator pro eo comparet,producendo Mandatum procuræ,& proteſtando nihil fieri, iuxta ſuperius tradita *in cap.proximo præcedente,verſ. quod ſi cauſa, n.15.* illo citato,vt infra,videlicet.

A C.N.

9 Citetur NN. exaduerſo Procurator NN. exaduerſo principalis, ad dicendum contra literas citatoriales, & inhibitoriales, ac Inſtrumentum illarum exequutionis in partibus factæ,itaque producta, & repetita, videndum iurare Teſtes ſuper illorum recognitione,quatenus opus ſit,necnon iuſtificandum, & impugnandum, & videndum admitti,committi, & mandari reſtitui, dimiſſa copia collationata, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue,&c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. repetijt literas citatoriales, & alia hodiè in Broliardo

Digitized by Google

Broliardo producta,& repetita,& petijt, & obtinuit admitti,ſi,& in quantum,omni,&c.& committi in forma, omni,&c.

10 Productio autem literarum huiuſmodi , quæ ſufficit ad cauſæ deſertionem euitandam , fit in Broliardo , in termino dictæ citationis ad dicendum contra, vt ſequitur,videlicet,

11 Pro NN.contra NN.

In Officio NN. Procurator, prout docuit per Inſtrumentum publicum mandati procuræ,tenoris, &c. facto per Compulſum produxit literas citatoriales,& inhibitoriales, in partibus legitimè exequutas , vna cum Inſtrumento illarum exequutionis à tergo,prout in folio, tenoris,&c petens,&c. omni,&c.

Exaduerſo Procurator citatus proteſtari poteſt in termino ad dicendum contra,vt infra,videlicet.

Pro NN.contra NN.

12 In Officio,&c. NN. Procurator contra prætenſas litteras citatoriales, & inhibitoriales , & iura dixit pro nunc generalia verbo, ſaluo iure, &c. & pendente, &c. alias,&c.omni,&c.

13 Verum,ſi cauſa non ſit appellabilis, vel aliqua alia ratione non poſſit in Curia introduci , prout ſi cauſa de partibus vltra quadraginta milliaria non aſcendat ad valorem ſcutorum quinquaginta monetæ, poteſt obtineri remiſſio illius ad partes, dummodo per inſtrumenta,vel iura,aut alia legitima probationum genera, citata Parte ad dicendum contra,iuxta Praxim ſuperius traditam *par.1.c.2.num.*10. *& ſeq.*& alias ſeruatis ſeruandis,probetur , cauſam non eſſe appellabilem , vel alias ad dictam ſummam ſcutorum quinquaginta monetæ non aſcendere, quo caſu eſt deinde citanda Pars, ad videndum remitti cauſam,vt infra, videlicet.

A. C. N.

14 Citetur NN. exaduerſo Procurator NN. exaduerſo principalis, ad videndum moderari inhibitionem nulliter, & indebitè extortam, & remitti cauſam ad partes, attento quod eſt è loco ab Vrbe diſtante vltra quadraginta milliaria, & valor illius non excedit ſcuta quadragintaquinque monetæ(*vel attenta alia ratione exprimenda,iuxta contingentiam facti*) & Decretum neceſſarium, & opportunum fieri, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

NN. Notarius.

Decretum.

NN. petijt & obtinuit, vt ſupra, niſi infra quatuor (*vel aliud tempus Iudici beneuiſum*) cum intimatione, omni,&c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo Procuratori NN. exaduerſo principalis , qualiter Dominus remiſit cauſam ad partes,& alias prout in actis , Inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N.Notarius.

15 Exequuta, & reproducta intimatione, niſi Pars obtinuerit reponi à Decreto præiudiciali remiſſionis cauſæ, iuxta Praxim ſuperius traditam *par.1.cap.8.num.36.*poterit elapſo termino in Decreto contento à die intimationis exequutæ,ac intimatione reproducta, expediri ad partes Inſtrumentum remiſſionis,videlicet.

16 Chriſtophorus Vidman Prothonotarius Apoſtolicus, vtriuſque Signaturæ Sanctiſs. D.N.Papæ Referendarius , necnon Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Generalis Auditor, Romanæque Curiæ Iudex ordinarius, Sententiarum quoque,& Cenſurarum , tàm in eadem Curia,quàm extrà eam latarum, ac literarum Apoſtolicarum quarumcumque vniuerſalis, & merus Exequutor ab eodem Sanctiſs. D. N. Papa ſpecialiter deputatus. Nouerint vniuerſi , quod nos hodiè cauſam coram nobis,via ordinaria, alias ſuper quibuſdam Terris ſitis in Territorio NN. in Villa N. in loco nuncupato N. iuxta bona NN. & NN. & alios notiſſimos fines , rebuſque alijs,&c. ad inſtantiam NN. contra NN. in ſecunda inſtantia introductam , attento quod valor dd. Terrarum non excedit valorem ſcutorum quadragintaquinque monetæ , prout fuit coram nobis legitimè demonſtratum,citato, & intimato d. NN. Aduerſario appellante, ad partes remiſimus , prout harum ſerie remittimus, quæ omnia,&c. In quorum fidem,&c. Datum Romæ ex ædibus noſtris,hac die,&c.

N.Notarius.

Locus † Sigilli. N.Locumt.

17 Quod ſi A. C. nollet cauſam ad partes remittere, & veniret nihilominus de Iure remittenda, vel quia illius valor non aſcenderet ad ſcuta quinquaginta monetæ , vel alia ratione,poteſt Appellatus adire Signaturam Iuſtitiæ,& data commiſſione opportuna, ac Parte citata, ad Praxim ſuperius traditam *par.1.cap.13.n.20. & ſeqq.* obtinere cauſam proponi , & reſcribi eidem A. C. vt cauſam ad partes remittat : quæ quidem commiſſio poterit fieri,vt infra , & aliàs mutatis mutandis, iuxta contingentiam facti, videlicet.

Tudertina.

18 Beatiſſime Pater. Lata Sententia in prima inſtantia per R. P. D. Gubernatorem Tuderti, ad fauorem deuoti S. V. Oratoris NN.contra NN. de, & ſuper quibuſdam Terris ſitis in Territorio Tudertino in Villa N. loco nuncupato NN.iuxta ſuos notiſſimos fines,rebuſque alijs, &c. idem NN. Aduerſarius cauſam appellationis coram A. C. introduxit, & citationem cum inhibitione extorſit: Verum quia Terræ, de quibus agitur, non excedunt valorem ſcutorum quadraginta quinque monetæ,& ob id cauſa non poterat coram A. C. introduci, & in omnem euentum debuiſſet A. C. ſuam moderari inhibitionem, & cauſam ad partes remittere, quod adhuc non fecit.Supplicat igitur S. V. Orator antedictus,vt dignetur eidem A. C.vt præfatam ſuam moderando inhibitionem, cauſam ad partes remittat, committere, & mandare,cum facultate citandi, inhibendi, quos, quibus, quoties,conſtitutionibus , ſtylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque Statum, &c. pro plenè,&c.

Commiſſione deindè in Signatura, ſeruatis ſeruandis,propoſita,& ſignata, ac in capſa Iudicis repoſita,citatur Pars,vt infra, videlicet.

A. C. N.

19 Citetur NN. exaduerſo principalis , ad dicendum contra Commiſſionem in actis exhibitam , necnon videndum admitti, & iuxta illius formam, & tenorem videndum mandari procedi,ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N.Notarius.

Decretum.

NN.repetijt commiſſionem in actis vltimo loco exhibitam,& petijt,& obtinuit,vt ſupra,omni, &c.

20 Succeſſiuè citatur Pars, ad videndum moderari inhibitionem, & cauſam remitti ad partes, & obtinetur remiſſio, vt ſupra *n.*14. velut infra *n.*22. illiuſque Inſtrumentum,vt ſuperius dictum fuit *n.*16.

21 Sed ſi in commiſsione petitum fuit, committi oretenus eidem A. C. vt ſuam moderetur inhibitionem, & cauſam ad partes remittat.& ita Signatura ordinauit,vt aliquando ſolet,etiam ſi expreſsè oretenus ordinari,petitum non fuerit, tunc nec præſentare commiſsionem in actis, nec citare ad dicendum contra illam, neceſſe eſt, ſed ſufficit citare, vt infra, videlicet.

A. C. N.

22 Citetur NN.exaduerſo principalis,ad videndum moderari inhibitionem,& cauſam remitti ad partes, iuxta mentem Signaturæ, & Decretum neceſſarium, & opportunum fieri,& interponi, ad p. d. inſtante NN. principali,ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN.petijt,& obtinuit,vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione,omni,&c.

A. C. N.

Intimatur NN.exaduerſo principali,qualiter Dominus remiſit cauſam ad partes,& alias prout in actis, inſtante NN.principali,ſiuè &c.

N.Notarius.

23 Verum ſi cauſa non venit ad partes remittenda, ſed remanere debet in Curia coram A. C. Pars, quæ illam proſequi intendit, tranſportare debet acta anterioris inſtantiæ,

Digitized by Google

inſtantiæ,illaquè in actis cauſæ exhibere, citata parte ad dicendum contra Iura, vt ſupra.*par.1.c.2.n.10*, vel vt infra, videlicet.

A. C. N.

24 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad dicendum contra Proceſſum de partibus, & Iura producta, & repetita, videndum iurare Teſtes ſuper illius, & illorum recognitione, quatenus opus ſit, admitti, committi, & mandari reſtitui, dimiſſa copia collationata, ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. repetijt Proceſſum, & Iura hodie in Broliardo producta,& repetita,& petijt,& obtinuit admitti ſi,& in quantum,& committi, vt ſupra, omni,&c.

Productio autem poteſt ſimiliter fieri iuxta ſuperius tradita,*p 1.c.2.n.11 & ſeqq.* videlicet.

Pro NN. contra NN.

25 In Officio &c. NN.& ad effectum obtinendi reuocationem ſententiæ, à qua fuit appellatum (*ſi Proceſſus roducitur ab Appellato, poteſt dici*) ad effectum obtinendi confirmationem Sententiæ in parte, & partibus, facto per compulſum produxit Proceſſum de partibus foliorum NN ſubſcriptum ab NN. Notario publico N. prout in folijs, tenoris,&c.& repetijt omnia acta,& actitata, iura producta geſta, & facta per acta mei, &c. in parte tamen,& partibus,&c. & in quantum, &c. & non alias,&c. omni,&c.

Exaduerſo in termino ad dicendum contra Iura, facienda eſt proteſtatio, vt infra, videlicet.

26 Pro NN. contra NN.

In Officio &c. NN. contra prætenſum Proceſſum, & iura dixit pro nunc generalia verbo, ſaluo iure &c. & pendente &c. & non recognoſci, niſi intimato die,& hora certis, ad effectum,&c. alias &c.

Quo caſu intimatio eſt neceſſaria, antequam ad Proceſſus, & Iurium recognitionem deueniatur, iuxta Praxim, de qua ſuperius *par.1.c.2.n.21.& ſeqq.*

27 Cæterum ſi quis Decretum, vel ſententiam contrariam reportauerit ab aliquo Iudice ordinario Romanæ Curiæ, prout à Iudice Curiæ Burgi, vel Sabellorum, vel Turris nonæ, ad quos tantum in effectu facultates A. C. vt ad eum à Iudicibus Curiæ appellari poſſit, reſtringi videntur, ex latius deductis ſupra *d.p.1.c.13.num.227. & n.229. & ſeqq.* & voluerit ab eo appellare ad A. C. procedendum erit, ex Praxi, per viam Recurſus, A, interponendo illum in primis coram Iudice à quo, infra legitima tempora, vt ſequitur, videlicet.

A

28 Pro NN. contra NN.

Coram Domino, meque, &c. NN. habita notitia de Sententia, ſeù Decreto definitiuo lata, ſeù facto, ad aſſertum fauorem NN. contra NN. ab ea, ſeù ab eo, & omnibus alijs grauaminibus petijt recurſum, B, ad Illuſtriſſimum Dominum A. C. petens inſtanter, inſtantius, & inſtantiſſimè ſibi de Apoſtolis reſponderi, & interim, &c. præſtans,&c. omni,&c.

B

Cui Dominus dedit reuerentiales in forma, &c. omni, &c.

Vel ſi cauſa non eſt appellabilis.

Cui Dominus dedit refutatorios in forma, &c. omni &c.

Poteſt Iudex dare terminum Iuris, vel reſpondere de Apoſtolis ſibi beneuiſis, prout de Iure iuxta Praxim, de qua ſupra *p.1.c.13.n.6.*

29 Exindè eſt interponendus Recurſus, vt inferius coram A. C. Iudice ad quem, qui coram eo interponi poteſt, etiam ſi coram Iudice à quo interpoſitus non fuerit, dummodo interponatur hoc caſu coram eo infra legitima tempora ad appellandum, ſcilicet antequam per lapſum decendij Sententia, ſeu Decretum tranſeat in rem iudicatam, vel etiam ſtatim lata Sententia, vel facto Decreto, ſi cauſa ſit exequutiua, vel alias de ſui natura non appellabilis, vel ſi Iudex à quo fortè dedit refutatorios, vt exequutio euitetur, in quibus omnibus caſibus, recurſu, vt ſequitur, coram A. C. interpoſitó, citanda eſt Pars quàm citius fieri poterit, coram eodem ad dicendum contra Recurſum, vt inferius, nè fortè interim Iudex à quo ad vlteriora in exequutione procederet.

30 Pro NN. contra NN.

Coram Domino, meque,&c. NN. ab aſſerta Sententia, ſeù Decreto definitiuo lata, ſeù facto per Dominum Iudicem, ſeù Locumtenentem Gubernatoris Burgi (*ſeù Iudicem Sabellorum, vel Turris nonæ*) ad prætenſum fauorem NN. contra NN. ſentiens ſe grauatum, &c. petijt recurſum, ac illius virtute inhiberi in forma, omni,&c.

A. C. N.

31 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad dicendum contra Recurſum in actis petitum, & videndum illum admitti, ac iuxta illius formam, & tenorem mandari procedi, & inhiberi ad ſtatim, ſeù ad primam diem, & interim quandocumque, nè audeat aliquod Mandatum in Curia NN. ſuſcipere, aut ſuſceptum exequi facere, aut quicquam contra Inſtantem attentare, vel innouare, ſub pœnis arbitrio Domini, ad ſtatim, ſeù ad p.d.& interim,&c. Inſtante NN. principali, ſiue, &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt Recurſum in actis petitum,& petijt,& obtinuit, vt ſupra, ac mandari procedi, & inhiberi in forma, niſi ad p. d. cum Intimatione, omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus inhibuit,& alias, prout in actis, inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

32 Cæterum, ſi cauſa excedit ſcuta viginti monetæ, eſt ab initio in arbitrio Appellantis, vel petere Recurſum, vt ſupra, vel adire Signaturam Iuſtitiæ, & committere cauſam appellationis Prælato, vel in Rota, cui quidem appellationis Commiſſioni ordinariæ petito Recurſu, vt ſupra, cenſetur omninò renunciatum.

33 In termino autem ad dicendum contra recurſum facienda eſt exaduerſo proteſtatio, opponendo generalia contra illum;& ſi cauſa non eſt fortè appellabilis, poterit fieri proteſtatio, vt infra, videlicet.

34 Pro NN. contra NN.

In Officio,&c. NN. citra, &c. niſi ſi, & quatenus,&c. dixit non poſſe inhiberi, cum fuerit actum via exequutiua virtute obligationis Cameralis, vel cum ſimus in mero poſſeſſorio retinendæ, vel alio ſimili iudicio, *exprimendo iuxta contingentiam facti*, quo caſu non datur appellatio ſuſpenſiua, ideò nihil fieri, niſi ſeruatis ſeruandis, verificatis, verificandis,& Domino informato in die Notarij, alias,&c.& his ſaluis,&c. contra prætenſum Recurſum dixit pro nunc generalia verbo,& ſaluo iure,&c. & pendente,&c. alias,&c.

Quoties autem Iudex Recurſus inhibuit, ſolet citari Pars, quæ obtinuit inhiberi, ad docendum de grauamine, vt infra, videlicet.

A. C. N.

35 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad docendum de grauamine, alias videndum moderari Inhibitionem, & Decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi, ad p. d. inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

NN. Notarius.

Et niſi Pars per productionem actorum, vel alias, doceat de grauamine, obtinetur Decretum, vt infra, videlicet.

Decretum.

Relatione facta comparuit NN. petijt,& obtinuit, vt ſupra, niſi infra quinque (*vel aliud tempus Iudici beneuiſum*) cum intimatione, omni, &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus moderatus fuit inhibitionem, & alias prout in actis inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

36 Exaduerſo qui obtinuit inhiberi, nè inhibitio moderata remaneat, in termino ſaltem Intimationis, debet docere de grauamine, & proteſtari, vt infra, videlicet.

37 Pro.

Digitized by Google

37 Pro NN. contra NN.
In Officio, &c. NN. & ad docendum de grauamine, facto per Compulſum, produxit Proceſſum foliorum NN. in Curia NN. fabricatum, ab NN. dictæ Curiæ Notario ſubſcriptum, tenoris, &c. ideo nihil fieri, niſi d. proceſſu, & actis viſis per Dominum, ac ſeruatis ſeruandis, verificatis verificandis, illoque informato in die Informationis Notarij, aliàs &c.

38 Actis autem, vt ſupra, exhibitis non ſolet Iudex Recurſus, niſi illis viſis, ac re maturè diſcuſſa, auditis Partibus, illarumque rationibus in Camera in die Notarij, capere reſolutionem ſuper moderatione inhibitionis: quod ſi nihilominus inhibitio fuiſſet moderata, poterit Pars, allegatis rationibus opportunis, inſtare iterum audiri, citando ad videndum reponi, vt infra, videlicet.

A. C. N.

39 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum Inſtantem reponi à quocumque prætenſo Decreto præiudiciali moderationis Inhibitionis nulliter, & indebitè extorto, & Decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

NN. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum Intimatione, omni, &c.

A. C. N.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus repoſuit, & alias prout in actis, Inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

NN. Notarius.

40 Si verò A. C. inhibuiſſet, & nollet ſuam Inhibitionem moderari, cum tamen de Iure veniret moderanda, vtpote, quia cauſa non eſſet appellabilis ad effectum ſuſpenſiuum, tunc ſi cauſa non excederet ſummam ſcutorum viginti monetæ, quia in his Signatura Iuſtitiæ non reſcribit, poſſet citari Pars coram Præfecto Signaturæ per acta Curiæ, in qua fuit factum Decretum, à quo fuit deindè petitus recurſus, vt infra, videlicet.

Eminentiſſimo Signaturæ Iuſtitiæ Præfecto, ſiuè, &c.

41 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum remitti cauſam à Curia A. C. ad Curiam Burgi *vel* (*Sabellorum vel Turris Nonæ*) attento quod à Decreto Iudicis dictæ Curiæ, de quo agitur, non datur appellatio ſuſpenſiua, cum fuerit actum vigore obligationis Cameralis (*vel attenta alia ratione opportuna exprimenda iuxta facti contingentiam*) & ſibi inhiberi ad ſtatim, nè audeat Inſtantem citare, aut quicquam contra eum attentare, vel innouare, niſi per acta infraſcripti Notarij, ſub pœnis arbitrio Domini, & decretum neceſſarium, & opportunum fieri, & interponi ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

NN. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, vt ſupra, ex tunc Dominus, firma remanente cauſa coram A. C. quoad effectum deuolutiuum tantum, in reliquis eam remiſit ad Iudicem Curiæ Burgi, niſi ad p. d. cum intimatione, omni, &c.

Vel

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, quoad effectum ſuſpenſiuum tantum, niſi ad p. d. cum intimatione, omni meliori modo, &c.

Eminentiſſimo Signaturæ Iuſtitiæ Præfecto, ſiuè &c.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus remiſit cauſam, & alias prout in actis, Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Et poſſet Læſus à Decreto Præfecti Signaturæ, ſeù eius Domini Auditoris, citare Partem coram eo ad videndum reponi, ad Praxim ſuperius traditam *par. 1. c. 7. num. 15.*

42 At ſi cauſa excederet ſummam ſcutorum viginti, poſſet adiri Signatura Iuſtitiæ, & citari Pars coram Referendario, ad dicendum cauſam quare, &c. & obtineri reſcriptum opportunum in plenâ Signatura, iuxta Praxim ſuperius poſitam *par. 1. cap. 13. num. 20. & ſeqq. & num. 34. & ſeqq.*

Poſſetque Commiſſio confici, vt infra, & alias mutatis mutandis, ſecundum facti contingentiam, videlicet.

Romana.

43 Beatiſſime Pater. Deuotus S. V. Orator NN. egit coram Iudice Curiæ Burgi, virtute obligationis Cameralis, contra NN. pro conſequutione ſcutorum quadringentorum monetæ, & obtinuit Decretum fauorabile. Verum quoniam dictus NN. Aduerſarius à R. P. D. A. C. vigore aſſerti Recurſus, inhiberi extorſit. Supplicat igitur humiliter S. V. Orator antedictus, vt dignetur eidem R. P. D. A. C. vt in cauſa, & cauſis huiuſmodi cum clauſula, *ſine præiudicio legitimę exequutionis, & obligati onis Cameralis*, procedat, committere, & mandare, cum facultate citandi, & inhibendi, quos, quibus, quoties, Conſtitutionibus, Stylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque, Statum, &c. pro plenè, &c.

Reſcribitque Signatura in his cauſis exequutiuis, vel cum clauſula *ſine præiudicio*, vel cum clauſula *ſi quid exequendum*; vel cum clauſula *ad legitimam*, ad Praxim ſuperius traditam *d. par. 1. c. 13. n. 34* at ſi Decretum Iudicis à quo eſſet nullum, vel iniuſtum, & ſic conſtaret de grauamine, quia tunc A. C. ritè, & rectè inhibendo proceſſiſſet, Signatura reſponderet, nihil reſcribendum, iuxta ſuperius dicta *d. cap. 13. num. 34.*

Si verò cauſa non eſſet exequutiua, ſed ſummaria, poſſet Commiſſio confici, vt infra, & alias ſecundum facti opportunitatem, & contingentiam, videlicet.

Romana.

44 Beatiſſime Pater. Exponitur humiliter S. V. pro parte deuoti illius Oratoris NN. quod cum ipſe eſſet creditor NN. in ſcutis ducentis monetæ, egit contra eum menſibus elapſis, & obtinuit à Domino Iudice Curiæ Burgi Mandatum exequutiuum, & quia ob inopiam dicti NN. non potuit Orator contra eum ad illius exequutionem procedere, nec de eius credito ſatisfieri, egit deinde in Saluiano contra NN. Aduerſarium, & obtinuit ab eodem Iudice, ſeruatis ſeruandis, Sententiam fauorabilem ſuper immiſſione in poſſeſſionem vnius Apothecæ ſitæ in Vrbe in Regione N. per d. NN. principalem Debitorem olim poſſeſſæ, & dicto NN. Aduerſario venditæ, vt patet ex publicis documentis. Verùm quia idem NN. Aduerſarius habuit recurſum ad R. P. D. A. C. à quo inhibitionem extorſit, quam etiam moderari recuſauit: Supplicat humiliter S. V. Orator antedictus, vt dignetur eidem R. P. D. A. C. vt in cauſa, & cauſis huiuſmodi cum clauſula *ſine præiudicio Mandati de immittendo* procedat, committere, & mandare cum poteſtate citandi, inhibendi, quos, quibus, quoties, Conſtitutionibus, Stylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque, Statum, &c. pro plenè, &c.

45 In quibus quidem cauſis poſſeſſorijs Signatura reſcribit, vel cum clauſula *ſine præiudicio Mādati de immittendo*, vel cum clauſula *quatenus ſit locus Ægidianæ*, at ſi conſtaret de nullitate, aut iniuſtitia Sententiæ Iudicis à quo, nihil his caſibus reſcriberet, ad Praxim ſuperius traditam *par. 3. c. 6. & ſequentibus.*

46 Neque ſolum poteſt adiri, vt ſupra, ſignatura in cauſis appellationum coram Aud. Cam. introductis à Sententijs, ſeù Decretis Iudicum ordinariorum Romanæ Curiæ, ſed etiam à Sententijs Iudicum de partibus, conficiendo ſemper Commiſſionem opportunam, mutatis mutandis, prout facti exigentia requiret.

47 Cæterum quoties, docto, vt ſupra, de grauamine, cauſa appellationis, ſeù recurſus à Iudicibus ordinarijs Curiæ, coram A. C. quouis modo remanere debebit.

Si omnia acta primæ inſtantiæ ad cauſæ deciſionem neceſſaria, non ſunt tranſportata, erunt vtique ante lapſum biennij tranſportanda, & citanda Pars, ad di-

Digitized by Google

ad dicendum contra Iura in forma ſolita , vel vt infra, videlicet.

A C.N.

48 Citetur NN. exaduerſo principalis , ad dicendum contra Proceſſum in Curia NN fabricatum,ac Iura producta,& repetita,videndum iurare Teſtes ſuper illius, ac illorum recognitione, quatenus opus ſit, admitti,committi,& mandari reſtitui,dimiſſa copia collationata , ad p. d. Inſtante NN. principali,ſiuè,&c.

N. Notarius.

Decretum.

Relatione facta comparuit NN. & repetijt Proceſſum,& Iura in Broliardo producta,& petijt, & obtinuit, vt ſupra, admitti ſi, & in quantum &c. & mandari reſtitui, dimiſſa copia collationata , & committi in forma &c.

Productio verò Iurium fieri poteſt in actis, vt ſupra *p. 1.c.1.n.11.& ſeqq.* vel infra,videlicet.

49 Pro NN.contra NN.

In Officio &c. NN. facto per Compulſum produxit Proceſſum in Curia Burgi (*vel Sabellorum, vel Turris Nonæ*)fabricatum , foliorum NN. ſubſcriptum ab NN. dictæ Curiæ Actuario,prout in folijs,tenoris,&c.& repetijt omnia Iura producta,acta. & actitata, geſta, & facta &c. per acta mei, &c. ad cauſam quomodolibet facien. &c.in parte tamen, & partibus &c.& in quantum,&c.& non aliàs,&c.petens,&c.omni,&c.

Et poteſt in hoc termino fieri etiam noua productio Iurium , ſi quis producenda habeat , & illa producere velit .

50 Exaduerſo debet fieri proteſtatio in actis , videlicet.

Pro NN.contra NN.

In Officio &c.NN.contra prætenſum Proceſſum , & iura dixit pro nunc generalia verba , ſaluo iure &c. & pendente &c.aliàs &c.

51 Sed ſi acta primæ inſtantiæ infra biennium non fuerint tranſportata,tunc ſiuè fuerit coram A.C.introducta cauſa appellationis à ſententia lata in partibus , ſiuè cauſa recurſus à ſententia Ordinarij lata in Curia,non poterit ad vlteriora in cauſa procedi .

52 Verum quoties in his caſibus appellans non proſequitur cauſam,poteſt appellatus,inſtante lapſu biennij , & eo magis eo elapſo.citare appellantem,ad docendum de appellatione,eiuſque legitima proſequutione, & obſeruatis quatuor terminis de ſtylo Curiæ , & Tribunalis ſeruari ſolitis , ad Praxim ſuperius poſitam *p.1. c.13. num.69.& ſeqq.* rurſus citare eumdem ad videndum moderari inhibitionem , attento lapſu biennij, nàm tunc , ſi in termino ſaltem intimationis , qualiter Dominus moderatus fuit inhibitionem,acta non fuerint tranſportata, inhibitio vtique moderata remanebit, ſi verò fuerint tranſportata , A. C. audiet , & cognoſcet de meritis cauſæ, iuxta Praxim ſupra traditam *d.par.1.cap.13. nu. 96. & ſeqq.*

53 Si quis autem in cauſis huiuſmodi appellationis , ſeù recurſus coram A. C. legitimè,vt ſupra, introductis, nouas etiam probationes facere voluerit, vtique hoc facere poterit , & non ſolum appellans , ſed etiam appellatus, non deducta deducere , & non probata probare valebit, tàm ante , quàm poſt tranſportationem actorum primæ,ac vlterioris inſtantiæ,& tàm per Iura, ac inſtrumenta, quàm per Teſtes , & alia omnia legitima probationum genera , citata ſemper Parte,ac ſeruatis alijs de Iure,ac ſtylo Curiæ ſeruandis, iuxta ſuperius tradita *p.1. c.2.& c.10.& ſeqq.*

54 Quoties tamen Proceſſus eſt ordinarius , vt alias dictum fuit,in admiſſione Iurium , & Articulorum non eſt ponenda aliqua clauſula , *ſine præiudicio*, quæ tantum apponitur,vbi Proceſſus eſt exequutiuus,vel ſummarius, iuxta Praxim ſuperius traditam *d.par.1. c.2. & c.10. & ſeqq.& p.2.c.5.& ſeqq.& p.3.c.2.& ſeqq.*

55 Demum actitato hinc indè Proceſſu, ac probatis probandis,Aut cauſa non excedit valorem ſcutorum viginti monetæ,prout eſſe poteſt aliqua ex cauſis à Iudicibus ordinarijs Curiæ coram A.C.introductis , & tunc A.C.poteſt ad illius expeditionem procedere per ſimplex Decretum,citata Parte,factum, ſi in prima inſtantia cauſa fuit expedita per Decretum , vel actum fuit via exequutiua;& Decretum,ſeù Mandatum à Iudice à quo relaxatum apparet iuſtum , & validum , & Appellatus , ſiuè cauſa excedat valorem ſcutorum viginti monetæ , ſiuè non , poterit citare , & obtinere, vt infra, videlicet.

A. C. N.

56 Citetur NN. exaduerſo principalis , ad videndum mandari exequi Mandatum à D.Iudice Curiæ Burgi (*ſeù Sabellorum . ſeù Turris Nonæ*) aliàs decretum, & relaxatum ſub die NN.& quatenus opus ſit,de nouo decerni,& relaxari quibuſcumque non obſtantibus,ad p d.inſtante NN.principali,ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN.petijt,& obtinuit,vt ſupra,niſi ad p. d. cum Intimatione,omni &c.

A. C. N.

Intimatur NN.exaduerſo principali , qualiter Dominus mandauit exequi mandatum , quibuſcumque non obſtantibus,& alias,prout in actis, inſtante NN. principali,ſiuè &c.

N.Notarius.

57 Et poteſt elapſo termino in Decreto contento à die exequutæ intimationis,ac Intimatione reproducta , expediri Exequatur à tergo mandati Iudicis à quo, vel expediri nouum mandatum iuxta Praxim , ac Formulas , de quibus ſupra *par.1.cap.6.num.9.& ſeq. & c.9. num.3.*

58 Si verò Decretum , ſeù Mandatum Iudicis à quo eſt nullum,vel iniuſtum , & cauſa non excedit valorem ſcutorum viginti monetæ,poterit appellans citare appellatum , ad videndum reuocari Decretum , vt infra , videlicet.

A. C. N.

59 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum reuocari Decretum factum (*ſeù Mandatum relaxatum*) à Domino Iudice NN vti nulliter,ac indebitè extortum, vna cum omnibus indè ſequutis , & in expenſis condemnari , ac Decretum neceſſarium , & opportunum fieri , & interponi, ad p. d. inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN.petijt & obtinuit, vt ſupra,niſi infra quinque(*ſeù aliud tempus Iudici beneuiſum*) cum intimatione, omni, &c.

A. C. N.

Intimatur NN.exaduerſo principali, qualiter Dominus reuocauit Decretum , ſeù Mandatum, & aliàs prout in actis, inſtante NN. principali,ſiuè &c.

N. Notarius.

60 Quod ſi tãtum exequutio eſſet aliqua ratione nulla,vel iniuſta,poſſet citari Pars ad videndum reuocari exequutionem,ad Praxim ſuperius traditam *par.1.c.8.n.43.* nec poſſet amplius , qui Decretum , ſeù Mandatum extorſerat , ſeù exequutionem fieri fecerat , audiri , nec ad vlteriora procedere , ſeù nouum iudicium inchoare , niſi refactis expenſis, ad dictam Praxim ſuperius poſitam *d.c.8.n.44.*

61 Poſſet tamen ſentiens ſe grauatum ab huiuſmodi Decretis A.C.citare partem coram eo,ad videndum reponi à Decreto præiudiciali,& docto de bono iure,repoſitionem obtinere,iuxta Praxim ſuperius traditam *d.p.1.c.8. num.37.& n.39.*

62 Vel ſi eſſet in caſu,in quo licitum eſſet variare, poſſet, omiſſo primo iudicio exequutiuo , ad aliud iudicium exequutiuum variando, tranſire , ad Praxim, de qua ſupra *par.1.cap.1.num.115.& ſeqq.* quod , dum licita eſt variatio , fieri poſſe videtur , etiam non refectis Expenſis , iuxta ſuperius tradita *d.par.1.cap.1.num.128.& ſeqq.*

63 Vel etiam poſſet grauatus , ſi ita ei expediret , & ageretur de ſumma appellabili , ſummam ſcutorum viginti monetæ excedente , à Decreto A. C. appellare , vt inferius dicetur .

Digitized by Google

64 Verum ſi cauſa principalis coram A. C. virtute appellationis à ſententia, ſeù Decreto alicuius Iudicis de partibus, ſeù à ſententia alterius Iudicis ordinarij Romanæ Curiæ, etiam per viam recurſus, vt ſupra introducta, quouis modo valorem ducentorum ducatorum auri de Camera non excedat, ſiuè in prima inſtantia fuerit actum via ordinaria, ſiuè exequutiua, tunc ſi conſtat de iniuſtitia, & nullitate ſententiæ, ſeù Decreti, adeout appellatus etiamſi nouum iudicium, vt ſupra, inchoaret, nihilominus omninò ſuccumbere deberet, vel ſi quomodocumque cauſa, dictum valorem non excedens, ſit, vel quomodolibet effecta fuerit ordinaria, & pronunciandum ſit benè, vel malè iudicatum, vel appellatum, tunc actitato proceſſu, vt ſupra, *verſ. ſi quis autem, n.53* proceditur ad illius expeditionem, citando Partem vt infra, videlicet.

A. C. N.

65 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum deferri Iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, quatenus opus ſit, abſolui Inſtantem à Cenſuris ad effectum, &c. concludendum, concludique videndum in cauſa, & audiendum ſententiam definitiuam in forma, & alias, omni, &c. ad p.d. Inſtante NN. principali, ſiuè, &c,

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, &c. ac deferri Iuramentum, &c. qui tactis, &c. iurauit, &c. & ſententiari prout in cedula, quam Reuerendiſs. D. Locumtenens legit, ſubſcripſit, & mihi facto conſignauit, tenoris, &c. ſuper quibus, &c. præſentibus ſocijs Teſtibus, &c. omni, &c.

Tenor Cedulæ ſententiæ reuocatoriæ.

66 Chriſti nomine inuocato. Pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram definitiuam ſententiam, quàm de Iuris peritorum conſilio in his ſcriptis ferimus in cauſa, & cauſis, quæ coram Nobis in ſecunda, ſeù veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia inter NN. appellantem ex vna, & NN. appellatum ex altera partibus, de, & ſuper confirmatione, vel infirmatione ſententiæ latæ, ſeù Decreti facti in prima inſtantia per D. NN. Gubernatorem ciuitatis NN. (*ſeu per D. Iudicem Curiæ NN.*) ad fauorem dicti NN. appellati contra dictum NN appellantem, de, & ſuper certa pecuniarum ſumma (*vel alia re controuerſa exprimenda, iuxta facti contingentiam*) rebuſque alijs, &c. Dicimus, pronunciamus, ſententiamus decernimus, & declaramus per dictum D. Gubernatorem (*ſeù Iudicem*) malè fuiſſe, & eſſe iudicatum, & benè per d NN. appellatum, & de nullitate dictum, ideoque dictam ſententiam, ſeù Decretum fuiſſe, & eſſe reuocandam, ſeù reuocandum, prout reuocamus, & annullamus, ac pro reuocata, ſeu reuocato haberi volumus, & mandamus, victumque victori in expenſis condemnamus, quarum taxationem Nobis, vel cui de iure in poſterum reſeruamus, & ita dicimus, declaramus, & definitiuè ſententiamus non ſolum modo, & forma, de quibus ſupra, ſed omni alio meliori modo, &c.

Ita pronunciaui Ego N. Locumtenens.

67 At ſi ſententia lata à Iudice à quo ſit iuſta, & valida, & ideo confirmanda, poterit Appellatus citare, vt ſupra, ad ſententiam, vel poterit Notarius iuxta Stylum Tribunalis, de quo diximus ſupra *par. 2. c. 1. n. 156.* extendere Decretum ad fauorem appellati in calce citationis ipſius appellantis, Cedulæ autem ſententiæ confirmatoriæ, necnon appellationis, & commiſſionis confici poterunt, vt inferius de cauſis, valorem ducentorum ducatorum auri de Camera excedentibus, dicetur, mutatis ſemper mutandis, iuxta contingentiam facti.

68 Igitur ſi cauſa excedit valorem dictorum ducentorum ducatorum auri de Camera, actitato Proceſſu, vt ſupra, obſeruandi ſunt termini ſubſtantiales, vt infra, videlicet.

A. C. N.

69 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad libellandum ad p.d. ad articulandum ad 12. ad dicendum contra articulos, ad producendum omnia, ad dicendum contra producta ad ſecundam, C, ad declarandum, ad iurandum de calumnia ad p.d. in terminis ſubſtantialibus, inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N. Notarius.

70 Sed licet termini ſubſtantiales in ſecunda inſtantia ſeruari poſſint, vt ſupra, terminus tamen ad articulandum ſolet ſeruari ad octauam diem, cæteri verò omnes ad primam diem, iuxta Praxim, de qua ſupra *p. 2. c. 1. n. 102. & 106.* Ideoque termini ſubſtantiales in ſecunda inſtantia erunt ſeruandi, vt infra, videlicet.

A. C. N.

71 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad libellandum ad p.d. ad articulandum ad octauam, ad dicendum contra articulos, ad producendum omnia, ad dicendum contra producta, ad declarandum, ad iurandum de calumnia ad p.d in terminis ſubſtantialibus, inſtante NN. principali, ſiuè, &c.

N. Notarius.

72 In tertia verò, vel vlteriori inſtantia termini ſubſtantiales ſunt ſeruandi, vt infra, videlicet.

A. C. N.

Citetur NN. exaduerſo principalis ad libellandum ad p. d. ad articulandum ad ſextam, ad dicendum contra articulos, ad producendum omnia, ad dicendum contra producta, ad declarandum, ad iurandum de calumnia ad p. d. in terminis ſubſtantialibus, inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum in qualibet inſtantia fit, vt infra, videlicet.

NN. repetijt iura hodiè in Broliardo producta, & repetita, & petijt, & obtinuit ſeruari, vt ſupra, & admitti, ſi, & in quantum, omni, &c.

Productio autem, ſeu repetitio Iurium in actis, fit, vt dictum fuit ſupra hac eadem *p. 3. c. 2. verſ. ſit autem, num. 16.*

73 Sed licet in ſecunda inſtantia terminus ad articulandum ſeruetur ad octauam diem, & in tertia, vel vlteriori inſtantia ſeruetur ad ſextam, vt ſupra ſi quis tamen in ſecunda inſtantia ſeruaret illum ad duodecimam prout ſeruari ſolet in prima, vel ad ſextam, prout ſolet ſeruari in tertia, vel vlteriori inſtantia, vel ſi quis in tertia, vel vlteriori inſtantia dictum terminum ſeruaret ad duodecimam, vel ad octauam, non ideo huiuſmodi modicus defectus redderet Proceſſum nullum, nàm Praxis de his minimis non curat, ſi poſtmodum termini ſubſtantiales fuerint reiterari, prout ſemper reiterari ſolent, cum aliàs illos inculcatè ſeruare non ſit ſatis, ſed requiratur reiteratio, quæ ſanat omnes, & ſingulos illorum defectus, tàm ex diſpoſitione Innocentianæ, & aliarum Apoſtolicarum Conſtitutionum, quam etiam ordinariarum ipſius A. C. facultatum.

Obſeruatis terminis ſubſtantialibus, citatur ad videndum illos reiterari, & ad ſententiam, videlicet.

A. C. N.

74 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum reiterari omnes, & ſingulos terminos ſubſtantiales, malè forſan, nulliter, & inculcatè tentos, in vim quarumcumque facultatum, abſolui inſtantem à Cenſuris, ad effectum, &c. deferri Iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, quatenus opus ſit, concludendum, concludique videndum in cauſa, & audiendam Sententiam definitiuam in forma, & aliàs omni meliori modo, &c. ad p.d. inſtante NN. principali, ſiuè &c

N. Notarius.

Decretum.

Relatione facta, comparuit NN. & petijt, & obtinuit, vt ſupra, &c. admitti ad reiterationem terminorum, qui reiterauit in forma, &c. deferri Iuramentum, &c. qui tactis iurauit, &c. & ſententiari prout in Cedula, quam Reuerendiſs. D. Locumtenens legit, ſubſcripſit, & mihi conſignauit, tenoris, &c. ſuper quibus, &c. præſentibus ſocijs Teſtibus, &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo, &c.

Tenor Cedulæ Sententiæ confirmatoriæ.

75 Chriſti nomine inuocato. Pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram definiti-

definitiuam ſententiam, quam de Iuris Peritorum conſilio in his ſcriptis ferimus, in cauſa, & cauſis, quæ coram nobis in ſecunda, ſeu veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia, NN. appellantem ex vna, & NN. appellatum ex altera partibus, de, & ſuper confirmatione, vel infirmatione ſententiæ latæ per D. NN. de, & ſuper ſumma, & quantitate ſcutorũ NN. monetæ (*vel alia re controuerſa exprimenda*) ad fauorem dicti NN. appellati contra & aduerſus dictum NN. appellantem, rebuſque alijs, &c. Dicimus, pronunciamus, ſententiamus, decernimus, & declaramus, benè per dictum D. NN. Iudicem à quo fuiſſe, & eſſe iudicatum, & malè per d. NN. appellatum, ac de nullitate dictum, ac propterea dictam Sententiam fore, & eſſe confirmandam, & approbandam, prout confirmamus, & approbamus in omnibus, & per omnia, & pro confirmata, & approbata haberi volumus, & mandamus, Victumque Victori in Expenſis condemnamus, quarum taxationem nobis, vel cui de Iure impoſterum reſeruamus, & ita dicimus, pronunciamus, & definitiuè ſententiamus, non ſolum præmiſſo, ſed omni alio meliori modo, &c.

Ità pronunciaui Ego NN. Locumtenens.

76 Verum ſi ſententia non ſit confirmanda, ſed reuocanda poterit confici Cedula ſententiæ reuocatoriæ, iuxta formulam ſuperius traditam, *num.66.* & aliàs mutatis mutandis ſecundum facti contingentiam.

Si verò ſententia ſit in parte reformanda, poterit confici Cedula, vt infra, videlicet.

77 Chriſti nomine inuocato, pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram definitiuam ſententiam, quam de iuris Peritorum conſilio ferimus in his ſcriptis, in cauſa, & cauſis, quæ coram nobis in ſecunda, ſeu veriori, verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia, inter NN. appellantem ex vna, & NN. appellatum ex altera partibus, de, & ſuper confirmatione, vel infirmatione ſententiæ latæ per NN. ad fauorem dicti NN. appellati, contra dictum NN. appellantem, de, & ſuper ſumma, & quantitate ſcutorum mille monetæ, rebuſque alijs, &c. Dicimus, pronunciamus, ſententiamus, decernimus, & declaramus, ſententiam dicti Domini Iudicis à quo fuiſſe, & eſſe confirmandam, tantummodo pro ſumma, & quantitate ſcutorum ſeptingentorum triginta monetæ, prout eandem confirmamus, & approbamus, quo verò ad reliqua ſcuta ducenta ſeptuaginta monetæ, eandem ſententiam fore, & eſſe reuocandam, & infirmandam, prout reuocamus, & infirmamus, & ſecundum prædicta dicimus fuiſſe benè, vel malè iudicatum per dictum Dominum Iudicem à quo, & reſpectiuè per d. NN. benè, vel malè appellatum, Victumque Victori in expenſis condemnamus, quarum taxationem nobis, vel cui de Iure in poſterum reſeruamus, & ita dicimus, pronunciamus, & definitiuè ſententiamus non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo, &c.

Ita pronunciaui Ego NN. Locumtenens.

78 Quod ſi Iudex nollet hoc caſu condemnare in expenſis, poſſet dicere in Cedula, & ob mutuam victoriam ambas Partes ab expenſis abſoluimus, & ita dicimus, &c.

79 In quibus quidem cauſis ordinarijs, & appellabilibus effectis, ſi quis ſententiam contrariam reportauit, ſeu ſenſerit ſe grauatum, & appellare voluerit, hoc facere debebit intra legitima tempora, iuxta Praxim ſupra traditam *par. I. cap. 13. num. 2. & ſeqq.* & poterit appellationem coram Iudice, qui ſententiam tulit, interponere, vt infra, videlicet.

80 Pro NN. contra NN.

Coram D. meque, &c. NN. habita notitia de prætenſa ſententia lata ad aſſertum fauorem NN. contra NN. ab ea, & omnibus alijs grauaminibus ad Sanctiſs. D. N. Innocentium X. eiuſque S. Sedem Apoſtolicam appellauit, prout in Cedula, quam facto dedit, tenoris, &c. petens, &c. omni, &c.

Cui Dominus dedit terminum Iuris, & interim, &c. omni, &c.

In quo quidem termino Iuris menſe appellans debet redire pro Apoſtolis, vt infra, videlicet.

Pro NN. contra NN.

82 Coram Domino meque, &c. NN. in termino Iuris, aliàs ad redeundum pro Apoſtolis conceſſo, inhærendo appellationi interpoſitæ, petijt inſtantiſſimè, prout in cedula aliàs data, ſibi de Apoſtolis reſponderi, proteſtans, &c. aliàs, &c. omni, &c.

Cui Dominus dedit reuerentiales in forma, omni, &c.

Et poteſt Iudex, vel quando fuit interpoſita appellatio, vel in termino Iuris reſpondere de Apoſtolis ſibi beneuiſis, de quibus iuxta Iuris diſpoſitionem reſpondere omnino tenetur, ſi tamen ipſe, quando appellatio fuit interpoſita, de illis reſpondit, non eſt amplius neceſſe pro eis redire.

Tenor verò cedulæ appellationis poterit confici, vt infra, & aliàs iuxta contingentiam facti mutatis mutandis, videlicet.

83 A quadam aſſerta definitiua Sententia, ſeù Decreto definitiuo, aut illius vim habente, per R. P. D. N. A. C. Locumtenentem lata, ſeù facto in ſecunda inſtantia ad prætenſum fauorem NN. contra NN. de, & ſuper certa pecuniarum ſumma (vel alia re, de qua agitur, exprimenda) rebuſque alijs, &c. Procurator, & eo nomine NN. ſentiens ſe læſum; & grauatum, & in futurum magis lædi, & grauari timens, &c. ab illa, ſeù illo, ac toto vlteriori proceſſu deſuper fabricato, ad Sanctiſs. D. N. Innocentium Papam X. eiuſque Sanctam Sedem Apoſtolicam in his ſcriptis prouocat, appellat, & æquè principaliter de nullitate dicit, petens ſemel, bis, tertio, ſæpe, ſæpius, ſæpiſſimè, inſtanter, inſtantius, & inſtantiſſimè ſibi de Apoſtolis reſponderi, & quatenus hæc appellatio non admitteretur, ab illius non admiſſione, ac toto vlteriori proceſſu, prouocat, & appellat iterum, & vt ſupra de nullitate dicit, toties quoties, &c. itaut ſit vltimus in appellando. proteſtans, appellationem ſuam vltimo loco remanere debere, &c. & per ſe non ſtare, &c. ac illa pendente nihil innouari, aliàs, &c. non ſolum vt ſupra, ſed omni alio meliori modo, &c.

In cauſis Commiſſarijs in Rota, & extra. Commiſſio, via ordinaria ſignanda, poterit fieri vt infra, & alias mutatis mutandis ſecundum facti contingentiam, videlicet.

Ciuitatis Caſtelli.

84 Beatiſſime Pater. Dignetur S. V. cauſam, & cauſas appellationis, & appellationum, nullitatis, & nullitatum, ex tribus, iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum à definitiua aſſerta Sententia per R. P. D. NN. A. C. Locumtenentem in ſecunda inſtantia ad aſſertum fauore NN. Aduerſarij contra deuotum S. V. Oratorem NN. de, & ſuper prætenſa pecuniarum ſumma ſcutorum mille ſeptingentorum triginta monetæ (vel alia re, de qua agitur, hic exprimenda) rebuſque alijs, &c. necnon attentatorum, & innouatorum quorumcumque, ac reſtitutionis in integrum, prout de Iure, &c. vnà cum omnibus incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, connexis, & toto negocio principali, & quam, & quas, &c. alicui S. V. Sacræ Rotæ Auditori audien. cognoſcen. deciden. ac fine debito terminan. committere, & mandare, cum facultate citandi, inhibendi quos, quibus, quoties, vbi, & quando opus fuerit, conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, Stylo Palatij, & Curiæ, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque, Statum, &c. pro plenè, &c.

Si verò cauſa non eſt Rotalis, fit commiſſio, vt infra, & aliàs iuxta contingentiam facti, videlicet.

Viterbien.

85 Beatiſſime Pater. Dignetur S. V. cauſam, & cauſas appellationis, & appellationum, necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ, attentatorum, & innouatorum quorumcumque, ac reſtitutionis in integrum, prout de Iure, &c. infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum à definitiua prætenſa ſententia lata per R. P. D. NN. A. C. Locumtenentem in tertia inſtantia, non tamen duarum conformium confirmatoria, ad aſſertum fauorem NN. contra NN. deuotum

Digitized by Google

deuotum S V. Oratorem,de,& ſuper quadam domo valoris ſcutorum ducentorum monetæ ſita in Ciuitate Viterbij,iuxta ſuos notiſſimos fines,rebuſque alijs,&c. vna cum omnibus incidentibus,dependentibus,annexis,connexis,ac toto negocio principali,& quam, & quas, &c. alicui S. V. Romanæ Curiæ Prælato audien. cognoſcen. deciden.fineq;debito terminan.committere,& mandare, cum facultate citandi, inhibendi,quos, quibus,quoties, ſingulis diebus, & horis feriatis, & non feriatis, præterquam in honorem Dei feriatis, Conſtitutionibus Apoſtolicis,Stylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque,Statum,&c.pro plenè,&c.

86 Qua commiſſione ſignata ab Eminentiſſimo Signaturæ Præfecto, ac via ordinaria, iuxta Praxim de qua ſupra *part.1.cap.13.num.45.* expedita,& in capſa Iudicis repoſita, & inde extracta præſentatur Iudici, cui cauſa reperitur commiſſa, quæ præſentatio adnotatur in actis Notarij, cui illa fuit diſtributa, vt infra, videlicet.

Pro NN.contra NN.

87 R.P.D.NN. coram Domino meque,&c.NN.Sanctiſſimi D. N. Curſor præſentauit commiſſionem ab Eminentiſſimo Signaturæ Iuſtitiæ Præfecto ſignatam, prout in folio,tenoris,&c.omni,&c.

88 Succeſſiuè poſtquàm commiſſio fuit,vt ſupra,in capſa repoſita, poteſt incontinenti citari pars ad dicendum contra illam,vt infra,& ſi cauſa eſt commiſſa Prælato,citatur per acta Archiuij Romanæ Curiæ, & dicitur in pede citationis,Archiuiſta Notarius, ſi verò cauſa eſt commiſſa in Rota,& adhuc cauſa non eſt diſtributa Notario, dicitur in pede illius, Menſarius Notarius, ſi verò eſt diſtributa,ponitur in eius pede nomen Notarij Rotæ, cui illa fuit diſtributa,qui quidem Rotæ Notarij ſunt numero quadraginta octo, cum quilibet ex duodecim Rotæ Auditoribus habeat quatuor Notarios actuarios.

89 In capite autem citationum ponitur nomen Iudicis, & deindè titulus cauſæ, iuxta facti contingentiam, & prima citatio coram Iudicibus Commiſſarijs in Curia, ſiuè in Rota,ſiuè extra Rotam,fit vt infra, & aliàs mutatis mutandis, prout facti contingentia requirit, videlicet.

R. P. D. N. N.

Ciuitatis Caſtelli Pecuniaria.

90 Citetur NN. ex aduerſo principalis, ad dicendum contra commiſſionem in actis nouiſſimè exhibitam, videndum illam admitti,& iuxta illius formam,&tenorem D mandari procedi, & inhiberi D ad p. d. Inſtante NN. principali,ſiuè,&c.

N. Notarius.

Decretum.

NN.repetijt commiſſionem in actis vltimo loco præſentatam, & petijt, & obtinuit, vt ſupra, ac inhiberi in forma,&c.omni,&c.

Ex aduerſo in termino ad dicendum contra, fit hæc proteſtatio,videlicet.

Pro NN contra NN.

91 In Officio NN. contra prætenſam commiſſionem dixit pro nunc generalia verba, ſaluo iure, &c. omni, &c.

92 Succeſſiuè, qui vult proſequi cauſam, curat tranſportari acta coram Iudice ad quem, quæ tranſportatio fit ab aliquo Subſtituto Notarij Iudicis à quo, vt infra, videlicet.

Pro NN.contra NN.

In officio &c NN.ſubſtitutus officij NN, tranſportauit in actis meis, &c. proceſſum de partibus foliorum NN. inter dictas partes fabricatum in Curia Gubernatoris NN. Item extractum fabricatum inter eaſdem partes per acta NN. Notarij A. C. foliorum NN. omni meliori modo,&c.

94 Qui verò acta, vt ſupra, tranſportari fecit, debet citare Partem, ad dicendum contra Iura in forma, & Iura repetere, ac obtinere admiſſionem illorum, cum ſolita clauſula, ſi, & in quantum, iuxta Praxim ſuperius traditam *part.1. capit.2. num. 10. & ſequentibus, & hac eadem part. 3. capit. 2. verſ. Iura in Iudicijs num. 10. & ſeqq.*

95 Iura verò,& Articuli in his cauſis ordinarijs admittuntur ſimpliciter ſine difficultate, ad inſtantiam vtriuſque Partis, citata Parte ad dicendum contra in forma, ſicut in prima,& in ſecunda inſtantia,ita & in tertia,vt dictum fuit ſupra *verſ.quoties tamen n.54.*

Si quis verò voluerit expedire literas remiſſoriales ad Partes,poterit citare Partem,vt infra,videlicet.

R.P.D. N.N.

Ciuitatis Caſtelli Pecuniaria.

96 Citetur NN ex aduerſo principalis,ad dicendum contra Articulos facto datos, videndum illos ad probandum admitti in Curia, & extra, ac decerni literas remiſſoriales in partibus, concordandum de Iudice, de loco, loco loci portiore,termino infra quem &c. aliàs &c. videndum deputari ex officio,necnon videndum committi Notario D.Iudicis deputando examen, & receptionem iuramentorum Teſtium in forma ad p. d. & poſtquam commiſſum fuerit, videndum illos iurare ſuper Articulis, & tota cauſa, in eorum, vel Notarij domibus, & vbi reperti fuerint toto termino probatorio durante, conſtituendum (vel ſubſtituendum) Procuratorem reperibilem, & acceptantem in partibus, aliàs videndum mandari procedi per affixionem ad Valvas,dandum interrogatoria, & conducendum Interpretem, quatenus, &c. aliàs videndum mandari examinari ſine ad p. d. inſtante NN.principali,ſiuè &c.

NN.Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit vt ſupra, deputari Iudicem NN. & locum NN. & locum loci Palatium ſolitæ reſidentiæ dicti D. Iudicis, cum termino duorum menſium ad probandum, & vnius menſis ad reprobandum, & vt ſupra niſi ad p. d. cum intimatione omni, &c.

R. P. D. N. N.

Ciuitatis Caſtelli Pecuniaria.

Intimatur NN. ex aduerſo principali, qualiter Dominus decreuit literas remiſſoriales, & aliàs prout in actis. Inſtante NN. principali,ſiuè &c.

NN.Notarius.

97 Poterit etiam fieri citatio ad dicendum contra Articulos, & videndum decerni literas remiſſoriales iuxta primam formulam ſuperius traditam *part. 1. capit. 12. num. 2.* mutando illa verba literas miſſiuas loco remiſſorialium, & illarum loco dicendo, literas remiſſoriales, vt ſupra, ſimiliter articuli, interrogatoria, & proteſtationes, ac alia acta, tàm coram Iudice principalis cauſæ, quàm coram Iudice remiſſoriali ab eo deputato, ſeù deputando, poterunt confici iuxta Praxim ſuperius traditam d.p.1.c.12.mutatis mutandis.

98 Et ſi remiſſoria venit abſque difficultate concedenda, expeditur illius Inſtrumentum vna cum Rotulo eiuſdem ad partes, prout infra videlicet, & alias mutatis mutandis,ſecundum contingentiam facti.

Inſtrumentum remiſſoriæ.

99 Amatus Dunozet I. V. D. Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ Cappellanus Sacræque Rotæ Decanus, ac ipſius Sacri Palatij Apoſtolici cauſarum, cauſæque, & cauſis, ac partibus infraſcriptis ab eodem Sanctiſſimo Domino Noſtro Papa Auditor ſpecialiter deputatus R. P. D. NN. Gubernatori Ciuitatis NN. ſalutem in Domino. Nuper ſiquidem Sanctiſſimus in Chriſto Pater D. N. D. Innocentius Diuina Prouidentia Papa X. quamdam commiſſionis, ſeù ſupplicationis cedulam per certum eius curſorem præſentari fecit, quam nos ea, qua decuit reuerentia, recepimus, tenoris ſequentis videlicet, Ciuitatis Caſtelli Pecuniaria. Beatiſſime Pater. Dignetur S.V.&c. (*hic inſeratur tenor commiſſionis*) in fine verò dictæ commiſſionis cedulæ, manu penitus, & omninò diſſimili, ac diuerſa, aderant hæc verba videlicet. De mandato Domini Noſtri Papæ, &c.(*ponatur hic tota ſignatura*) in extremitate verò marginis inferioris eiuſdem Commiſſionis erant ſcripta de alio diuerſo caractere ſuperioribus caracteribus omnino diſſimili, & diuerſo, hæc verba videlicet. Placet D. N. Papæ, Iulius Card. Sacchettus. Poſt cuius quidem commiſſionis, ſeù ſupplicationis Cedulæ præſentationem, & receptionem nobis, ac per nos, vt præmittitur factas, ad non-

Digitized by Google

ad nonnullos actus inter dictas partes in ea nominatas, citra tamen concluſionem in cauſa, proceſſimus. Nouiſſimè verò pro parte, & ad inſtantiam NN. in Romana Curia cauſarum, & cauſæ huiuſmodi NN. principalis in præinſerta commiſſione principaliter nominati, Procuratoris prout de eius mandato Procuræ coram nobis legitimè docuit, perſonaliter conſtituti, fuimus debita cum inſtantia requiſiti, quatenus pro nonnullis Iuribus extrahendis, ac examinandis Teſtibus in iſtis partibus degentibus pro fundamenti intentionis ſuæ verificatione, ſuper Articulis pro eius parte coram nobis exhibitis, literas remiſſoriales contra dictum NN. exaduerſo principalem in eadem præinſerta commiſſione nominatum, in forma ſolita, & conſueta concedere dignaremur. Quare ad illius inſtantiam dictum NN. exaduerſo principalem, ad dicendum contra ſupradictos Articulos facto datos, & excipiendum quicquid voluerit, videndumque illos hic, atque iſtic ad probandum admitti, literaſque remiſſoriales ad partes deſuper concedi, concordandum de Iudice, coram quo, loco in quo, loco loci, & termino infra quem, &c. aliàs, &c. ad videndum committi Notario D. Iudicis deputan. examen, & receptionem Iuramentorum Teſtium in forma ſolita, ad certum terminum, & poſtquam commiſſum fuerit, videndum illos iurare ſuper Articulis, & tota cauſa, in eorum, vel Notarij domibus, & vbi reperti fuerint, toto termino probatorio durante, conſtituendum, vel ſubſtituendum Procuratorem iſtic reperibilem, & acceptantem, aliàs videndum mandari procedi per affixionem ad valuas, dandum interrogatoria, & conducendum interpretem, quatenus &c. aliàs videndum mandari examinari ſine ad certum terminum, pariter citare mandauimus. Quo quidem termino adueniente, facto etiam ſuper hoc verbo in Sacro Rotæ Auditorio, ad vlteriorem eiuſdem NN. inſtantiam, Articulos præfatos ad iſtic probandum admiſimus, teque NN. Gubernatorem Ciuitatis NN. in Iudicem, coram quo, & Ciuitatem N. pro loco in quo, & Palatium tuæ ſolitæ reſidentiæ in locum loci ad præmiſſa expedienda, cum facultatibus, vt ſupra, & alijs neceſſarijs, & opportunis, deputauimus, Inſtrumentumque remiſſionis conceſſimus, prout harum ſerie deputamus, & concedimus. Quocirca tibi committimus, &c. quatenus, &c. omnes, & ſingulos Teſtes, literas, Scripturas, Inſtrumenta, & alia quæcumque probationum genera, quæ ex parte dicti NN. coram te produci contigerit, ſuper poſitionibus, & Articulis reſpectiuè, quos tibi ſub Sigillo noſtro huius remiſſoriæ Rotulos incluſos tranſmittimus, infra duos menſes poſt harum tibi faciendam præſentationem, in dicta Ciuitate N. in prædicto Palatio, fideliter recipias, ac Teſtes ipſos, iuxta interrogatoria tibi nomine NN. exhibenda in primis, ſi illa exhibuerit, ſeù exhiberi fecerit, ſin minus iuxta diſcretionem, diligenter examines, ſeù per Notarium publicum, ac fidelem, ac à te deputandum examinari cures; ſi verò dictus NN. exaduerſo principalis Teſtes reprobare voluerit, Teſtes ſuper reprobatione huiuſmodi coram te inducendos, infra alium menſem poſt dictos duos, modo ſimili, ac vbi ſupra, iuxta interrogatoria, ſi quæ NN. principalis exhibuerit, ſeù exhiberi curauerit, alioquin ſecundum prudentiam tuam examines, aut examinari mandes, Teſtiumque vtriuſque partis depoſitiones, & dicta nemini oſtenſa, ſeù patefacta, clauſa, & ſigillo tuo munita, vna cum Inſtrumentis, Iuribus, & alijs ſcripturis quibuſcumque, in publicam formam redactis, ad nos tranſmittas. Teſtes ſe examini ſubijcere, ac ſcripturas exhibere nolentes, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, & pecuniarias, appellatione poſtpoſita, compellendo. In quorum fidem &c. Datum, &c.

NN. Auditor, & Iudex Commiſſarius.

NN. Sacræ Rotæ Notarius.

Locus † Sigilli.

Rotulus Remiſſoriæ.

100 Rotulus Remiſſoriæ in cauſa coram R. P. D. Amato Dunozetto Sanctiſs. D N. Papæ Cappellano, ac ipſius Sacri Palatij Apoſtolici Auditore, ac Decano, inter NN. agentem ex vna, & NN. de, & ſuper, &c. rebuſque alijs, &c. partibus ex altera, pendente, citato præfato NN. ad inſtantiam NN. decretæ in quo Articuli pro parte dicti NN. exhibiti inferius inſerti ſunt, videlicet. Poſitiones, & Articulos infraſcriptos dat facit, &c.

101 Cæterum ſi cauſa, ſuper qua Teſtes ſunt in partibus examinandi, ſit commiſſa Prælato Romanæ Curiæ, poteſt quidem concedi Remiſſoria, vt ſupra, mutatis mutandis, iuxta facti contingentiam, ſed inſtante parte, Notarius Archiuij Romanæ Curiæ, per cuius acta de neceſſitate proceditur in cauſis coram Prælatis vertentibus, tenetur concedere literas miſſiuas loco remiſſorialium in forma ſolita prout in Curia A. C. concedi ſolent iuxta ſuperius tradita *p. 1. c. 12. per totum*.

102 In Rota verò huiuſmodi literæ miſſiuæ non conceduntur, ſed expeditur Inſtrumentum, vt ſupra, & fit Rotulus remiſſoriæ in pergameno, vt diximus *d. p. 1. cap. 12. num. 71.*

103 Ad remiſſoriæ autem exequutionem in omnibus, & per omnia coram Iudice remiſſoriali proceditur, ſicut ad exequutionem literarum miſſiuarum loco remiſſorialium, iuxta praxim de qua ſupra *dicta part. 1. capit. 12. per totum*.

104 Sed quia, cauſa in Rota pendente, non poteſt Auditor, cui illa eſt commiſſa, parte contradicente, quicquam innouare abſque voto Reuerendiſſimorum DD. eius Coauditorum, vel ſaltem, niſi facto verbo in Sacro Rotæ Auditorio, idcirco ſi Pars aduerſa aliqua ratione prætendat remiſſoriam non poſſe de Iure concedi, & huiuſmodi illius conceſſioni contradicat, Auditor ſuper hoc debebit facere verbum in Rota, parte intimata, vt infra videlicet.

R. P. D. NN.

Ciuitatis Caſtelli Pecuniaria.

105 Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus in prima proxima Rota omnino faciet verbum ſuper conceſſione remiſſoriæ, Ideò citetur idem ad informandum, quatenus, &c. aliàs, &c. inſtante NN. principali ſiuè, &c.

NN. Notarius.

106 Quæ quidem Intimatio eſt Parti tranſmittenda, ſaltem per duos dies antequam fiat Rota, vt in prima proxima die ſequente Pars poſſit informare in voce, & in ſcriptis, ad libitum dando memoriale opportunum, & deindè alia ſequenti die DD. Auditores poſſint videre quid Iuris, & deniquè in die Rotæ capere opportunam reſolutionem, prout ſemper obſeruari ſolet.

107 Intimationes tamen, qualiter Dominus faciet verbum, vel qualiter Dominus proponet dubium, necnon citationes ad concordandum de dubio, & ſimiles, ſunt extraiudiciales, & ideò non debent in actis reproduci, cum non concernent proceſſum cauſæ; ſed tantum diſputationem illius extraiudicialiter, ac proindè ſufficit etiam, quod illarum exequutio fiat tantum domi dimiſſa copia, vt quotidie obſeruat Praxis, & Curia.

108 Si vero, datis hinc indè memorialibus in Rota ſuper conceſſione, vel non conceſsione Remiſſoriæ, adſit difficultas, ſolet Rota mandare diſputari dubium, quod ſic ſeruatur in omnibus difficultatibus, quæ in cauſis in Rota vertentibus oriuntur, quo caſu citanda eſt Pars, vt infra videlicet.

R. P. D. NN.

Ciuitatis Caſtelli Pecuniaria.

109 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad comparendum coram Domino hora N. & concordandum de dubio alias videndum ſubſcribi infraſcriptum ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue, &c.

NN. Notarius.

Dubium.

An ſit concedenda Remiſſoria in caſu, & ad effectum, de quo agitur, &c.

An ſi Pars non concordat de dubio, ſolet Iudex mandare extraiudicialiter, vt intimetur Parti, qualiter Dominus ſubſcripſit dubium, videlicet.

R. P. D. NN.

Ciuitatis Caſtelli Pecuniaria.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus ſub-

nus ſubſcripſit dubium, & aliàs, prout in actis. Inſtante N.N principali,ſiue &c.

N.N.Notarius.

110 Elapſa prima die poſt Intimationem exequutam, ſi Pars non contradicit,vel concordat,ſolet Iudex ſubſcribere dubium, ac illius duplicatum Parti aduerſæ per Curſorem tranſmittendum,& tunc fit Parti Intimatio in pede illius,vt infra videlicet.

R. P. D. NN.

Ciuitatis Caſtelli Pecuniaria.

111 Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus ſubſcripſit ſupraſcriptum dubium,& illud proponet in ſecunda, vel alia proxima Rota, ideò citetur idem ad informandum,quatenus informare velit,& intendat, aliàs videndum illud proponi, & reſolui, etiam altera tantum Parte informante. Inſtante N. N. principali, ſiuè, &c.

N.N.Notarius.

112 Deindè quotieſcumque D.Auditor volet proponere cauſam, ſeù dubium, Parti, vt ſupra tranſmiſſum, & intimatum, facienda eſt eidem Parti alia Intimatio, videlicet.

R. P. D. NN.

Ciuitatis Caſtelli Pecuniaria.

113 Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus in prima proxima Rota omninò proponet dubium, aliàs ſibi tranſmiſſum, ideò citetur ad informandum,quatenus, &c.aliàs,&c.Inſtante N.N.principali,ſiuè, &c.

NN.Notarius.

114 Cæterum, ſi Pars citata, vt ſupra, ad concordandum de dubio compareт, & de dubio non concordat; neceſſe eſt fieri ſuper hoc per D. Auditorem verbum in Rota, quo caſu facienda eſt Parti aduerſæ hæc intimatio, videlicet.

R. P. D. NN.

Ciuitatis Caſtelli Pecuniaria.

115 Intimatur NN exaduerſo principali, qualiter Dominus in prima proxima Rota omninò faciet verbum ſuper dubio dando;Ideò citetur idem ad informandum, quatenus informare velit,& intendat,aliàs, &c. Inſtante NN.principali,ſiuè,&c.

N.N. Notarius.

116 Exequuta Intimatione contra Partem aduerſam per duos dies ante Rotam,vt ſupra. Rotaque quatenus,& in ſcriptis hinc indè,vel ab altera Parte tantum informata, ſolent DD. Auditores caepre reſolutionem, & mandare diſputari dubium eis de iure beneuiſum, quo caſu D. Ponens abſque alia intimatione ſubſcribit dubium ſibi à Rota ordinatum,illudque à Parte,quæ obtinuit, intimatur alteri Parti,vt ſupra *n.*10 *& ſeqq.*

117 Demum quando D. Ponens vult dubium in Rota proponere, fit Parti aduerſæ, vt ſupra, alia Intimatio, in cuius termino, vtraque, vel altera tantum Parte informante oretenus, & in ſcripta, D. Ponens proponit dubium in Rota, in qua per DD. iuridica reſolutione capta,idem D. Ponens extendit deindè Deciſionem.

118 Succeſſiuè, qui Deciſionem fauorabilem obtinuit, poſtquam illa fuit extenſa, poteſt inſtare pro expeditione Remiſſoriæ, quo caſu neceſſe eſt ſuper hoc per D. Ponentem fieri verbum in Rota,& facienda eſt Parti infraſcripta intimatio, in cuius termino eſt informanda iterum Rota in voce, & in ſcriptis ſuper expeditione, dando omnibus DD.Auditoribus memoriale opportunum, vna cum copia Deciſionis factæ.

R. P. D. N.N.

Ciuitatis Caſtelli Pecuniaria.

119 Intimatur N. N. exaduerſo principali, qualiter Dominus in prima proxima Rota omninò faciet verbum ſuper expeditione Remiſſoriæ, Ideò &c. aliàs &c. Inſtante N.N.principali,ſiue.

N.N.Notarius.

120 Cæterum Rota, facto verbo in ea ſuper expeditione Remiſſoriæ, ſi nihil releuans contra Deciſionem factam deducatur, mandat illam expediri, ſi verò aliquid releuans deducatur, iterum audit ſuper eiſdem, & nouiter deductis, & diſputatur, an ſit ſtandum in deciſis, vel ab eis recedendum, & propoſita iterum cauſa, Parte ſemper, vt ſupra, citata, & intimata, emanat ſecunda Deciſio, & ſic tertia, & aliæ, ſi opus fuerit, donec contra Deciſiones factas vnam, vel plures nihil releuans exaduerſo deducatur,quo caſu,facto verbo in Rota, vt ſupra, Parte citata,& intimata ſuper expeditione,ſolet Rota mandare expediri,& D.Ponens de ordine Rotæ procedit ad expeditionem,& facit decretum opportunum, vt ſuprà, *num.*96.

121 Remiſſoria expedita tranſmittitur ad partes,& poſtquam coram Iudice remiſſoriali ad illius exequutionem deuentum fuit, iuxta Praxim ſuperius traditam *part.* 1. *cap.*12. tranſmittitur ad Curiam proceſſus remiſſorialis, & producitur in actis cauſæ, parte citata ad videndum aperiri, & dicendum contra, iuxta formulam ſuperius traditam *d.par.*1.*cap.*12.*num.*41.& aliàs mutatis mutandis, iuxta contingentiam facti.

122 Proindè acceptis ſummarijs Teſtium examinatorum, proceditur in Rota ſuper meritis cauſæ, & fiunt Deciſiones opportunæ in meritis, citata, & intimata ſemper parte,iuxta Praxim ſuperius traditam.

123 Rota ſolet ſemper informari oretenus,& in ſcriptis, dando DD.Auditoribus informationes facti,& Iuris,ac Summaria opportuna tàm Iurium, quàm Teſtium, per duos dies antequam fiat Rota, Et exhibendo inſuper in manibus R. P. D. Ponentis Proceſſus,& Regeſtra cauſæ, vt ſi forte aliquid in facto à Parte negetur, vel diuerſimodè ſupponatur, D. Ponens videre,ac referre valeat, quomodo res in veritate ſe habeat.

124 Quilibet autem Auditor Rotæ habet quatuor Correſponſales,Ponens proponit cauſam, & dicti Reſponſales votant,niſi fortè adſit in actis Commiſſio manu Sanctiſſimi ſignata cum reſcripto, *Videant omnes*,tunc enim omnes ſunt informandi in voce,& in ſcriptis, vt ſupra,& omnes vident,& votant.

125 Denique factis,& extenſis Deciſionibus vna, vel pluribus ſuper meritis cauſæ,inſtante parte,D. Ponens facit verbum in Rota ſuper expeditione cauſæ, citata,& intimata parte,vt infra, videlicet.

R. P. D. N.N.

Ciuitatis Caſtelli Pecuniaria.

126 Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus in prima proxima Rota faciet verbum ſuper expeditione cauſæ,ideò &c. aliàs &c Inſtante NN. principali,ſiuè &c.

N.N. Notarius.

127 In cuius quidem citationis termino informatur Rota oretenus, & dantur eidem memorialia cum rationibus opportunis, & ſi nihil releuans contra Deciſiones factas deducatur, Rota mandat Ponenti, vt ad cauſæ expeditionem procedat, & proindè ipſe de ordine Rotæ cauſam expedit, ferendo Sententiam, ſeruatis, ac reiteratis terminis ſubſtantialibus, vt inferius dicetur.

128 Verùm, ſi cauſa non ſit commiſſa Auditori Rotæ, ſed alteri Romanæ Curiæ Prælato peracta Archiuij Romanæ Curiæ, vel alicui Iudici ordinario eiuſdem Romanæ Curiæ,tunc actitato proceſſu,& exhibitis Iuribus, ac examinatis Teſtibus,vt ſupra, ſiuè ſit coram eo diſputandum, An Sententia ſit confirmanda, vel infirmanda, ſiuè an vna, vel altera pars debeat ſuper aliquo articulo obtinere,ſufficit dare illi Informationes facti,& Iuris, ac Summaria Iurium, & Teſtium, vna cum proceſſibus, extractibus, ac regeſtris in cauſa fabricatis, eundemque in voce, iuxta facti contingentiam informare, citata parte extraiudicialiter, ſi opus ſit, vt infra videlicet.

R. P. D. N. N.

Viterbien.Domus.

129 Citetur N. N. exaduerſo Procurator N. N. exaduerſo principalis, ad comparendum coram Domino die NN. & informandum, quatenus informare intendat, aliàs videndum expediri cauſam, altera tantum parte informante, quibuſcumque non obſtantibus, ad p. d. Inſtante N. N. principali, ſiue, &c.

N. N. Notarius.

130 Hæc

Digitized by Google

130 Hæc citatio, cum ſit extraiudicialis ſat eſt, quod à Curſore exequatur domi dimiſſa copia, nec eſt reproducenda in actis, nec eſt neceſſe apponere in ea nomen Notarij cauſæ, & ſi quis, illa omiſſa, voluerit citare ad videndum reiterari, & ad Sententiam, id facere poterit, prout melius ſibi videbitur expedire.

131 Cauſa autem coram Prælato vertente, ſi petatur Remiſſoria, & illa eſt releuans, & aliàs de iure concedenda, ſolet Iudex, vt ſupra, benè informatus, illam concedere, vel potiùs, inſtante parte, concedere literas miſſiuas loco Remiſſorialium, quibus exequutis, ac proceſſu conflato coram Iudice remiſſoriali ad Curiam tranſmiſſo, & in actis producto, parte citata, iuxta Praxim ſuperius traditam *par.1.cap.12.num.*41. informandus eſt Iudex, citata Parte, vt ſupra, in meritis cauſæ, & demum, poſtquam ipſe viſis videndis velle cauſam expedire indicauerit, ſeruatis terminis ſubſtantialibus, ac citata Parte ad videndum reiterari, & ad Sententiam poterit cauſam, prout iuris fuerit, expedire, iuxta Praxim inferius poſitam.

132 Termini verò ſubſtantiales ſiuè in Rota, ſiuè extra Rotam, ſiuè coram Auditore, ſiuè coram Prælato, aut alio Iudice delegato, ſeù Commiſſario, vel etiam in Camera, ſiuè coram Clerico, aut Præſide illius, ſiuè coram alio quouis Ordinario in tertia, vel vlteriori inſtantia tàm in prophanis, quàm in Beneficialibus ſeruantur, vt infra, videlicet.

R. P. D. N. N.
Ciuitatis Caſtelli Pecuniaria.

133 Citetur N. N exaduerſo principalis, ad dicendum contra Commiſſionem (ſi cauſa eſt commiſſaria) ad libellandum ad p. d. articulandum ad ſextam, ad dicendum contra Articulos, ad producendum omnia, ad dicendum contra producta, ad declarandum, ad iurandum de calumnia ad p. d. In terminis ſubſtantialibus.

Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. N. Notarius.

Decretum.

N. N. repetijt Iura hodiè in Broliardo producta, & repetita, & petijt, & obtinuit ſeruari, vt ſupra, admitti ſi & in quantum, omni &c.

Repetitio verò, vel noua productio fieri poteſt vt diximus ſupra in præcedentibus inſtantijs *nu.* 72. *in fin.* & *num.*94.

134 Verum ſi cauſa verteretur in Rota, vel coram Prælato, vel in Camera, aut coram illius Clerico, vel Præſide, aut alio quouis Iudice in prima, vel in ſecunda inſtantia, termini ſubſtantiales ſeruandi ſunt, ſiuè in Beneficialibus, ſiuè in prophanis iuxta praxim ſuperius traditam *p.2.c.1.n.*101. *& ſeqq.* ex qua citationes in hac terminorum ſubſtantialium materia neceſſariæ, & opportunæ iuxta contingentiam facti elici poterunt.

135 Si tamen Iudex haberet in hoc facultates particulares prout habeat A.C. vt dictum eſt ſuperius *p.2. c.1. nu.* 107 illæ vtique eſſent obſeruandæ.

136 Ad reiterationem verò terminorum, & ad Sententiam tàm coram Iudice ordinario, quàm delegato, & tàm in Rota quàm extra eam, in quauis inſtantia, citatur vt infra videlicet.

R. P. D. NN.
Ciuitatis Caſtelli Pecuniaria.

137 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum reiterari omnes, & ſingulos terminos ſubſtantiales, malè forſan, nulliter, & inculcatè tentos, in vim Innocentianæ, & aliarum quarumcumque facultatum, abſolui Inſtantem à Cenſuris ad effectum, &c. deferri iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, quatenus opus ſit, concludendum, concludique videndum in cauſa, & audiendam Sententiam definitiuam in forma, & aliàs, omni &c. ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiue &c.

N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra &c. admitti ad reiterationem terminorum, qui reiterauit in forma &c. deferri iuramentum in ſupplementum, qui tactis iurauit &c. & ſententiari, prout in Cedula, quam Reuerendiſs. D. NN. legit, ſubſcripſit, & mihi conſignauit tenoris, &c. ſuper quibus, &c. præſentibus ſocijs Teſtibus, &c. non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c.

Cedula Sententiæ Rotalis.

138 Chriſti nomine Inuocato. Pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram definitiuam Sententiam, quam de Coauditorum noſtrorum conſilio in his ſcriptis ferimus, in cauſa, & cauſis, quæ coram Nobis in tertia, ſeù veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia, inter NN. appellantem ex vna, & NN. appellatum ex altera partibus, de, & ſuper confirmatione, vel infirmatione Sententiæ ab A.C. ſiue R.P. D. NN. eius in Ciuibus Locumtenente latæ in parte, & partibus ad fauorem dicti NN. appellati contra dictum NN. appellante, qua ex parte confirmauit, & ex parte reuocauit aliam Sententiam latam per N. N. ad fauorem dicti NN. contra NN. de, & ſuper certa pecuniarum ſumma ſcutorum mille monetæ, rebuſque alijs &c. Dicimus, pronunciamus, ſententiamus, decernimus, & declaramus, Sententiam dicti Domini NN. in prima inſtantia latam fore, & eſſe confirmandam, prout confirmamus, Sententiam verò dicti Domini A. C. Locumtenentis in partibus dictæ primæ Sententiæ conformibus pariter fore, & eſſe confirmandam, prout confirmamus, in partibus verò contrarijs fore, & eſſe reuocandam, & infirmandam prout reuocamus, & infirmamus, & ſecundum præmiſſa dicimus benè, vel malè per d. Dominum Locumtenentem iudicatum, & reſpectiuè benè, vel malè per d. NN. appellatum, Victumque Victori in Expenſis condemnamus, quarum taxationem Nobis, vel cui de iure in poſterum reſeruamus, & ita dicimus, pronunciamus, & definitiuè ſententiamus, non ſolum, vt ſupra, ſed omni alio meliori modo &c. Ita pronunciaui Ego NN. Auditor, Iudex Commiſſarius.

Alia Cedula Sententiæ latæ extra Rotam.

139 Chriſti nomine Inuocato, pro Tribunali ſedentes, & ſolum Deum præ oculis habentes, per hanc noſtram definitiuam Sententiam, quam de Iuris Peritorum conſilio ferimus in his ſcriptis, in cauſa, & cauſis, quæ coram Nobis in tertia, ſeù veriori verſæ fuerunt, & vertuntur inſtantia, inter NN. appellantem ex vna, & NN. appellatum ex altera partibus, de, & ſuper confirmatione, vel infirmatione Sententiæ latæ per R. P. D. NN. A. C. Locumtenentem confirmatoriæ alterius Sententiæ latæ in pima inſtantia per R. P. D. NN. ad fauorem dicti NN. appellati, contra dictum NN. appellantem, de, & ſuper certa pecuniarum ſumma (*vel alia re controuerſa, exprimenda*) rebuſque alijs &c. Dicimus, pronunciamus, ſententiamus, decernimus, & declaramus, benè per d. NN. appellatum, & malè per dictos NN. in prima, & per dictum NN. A. C. Locumtenentem in ſecunda inſtantia fuiſſe, & eſſe iudicatum, ac propterea dictas Sententias, contra dictum NN. appellantem latas, fore, & eſſe reuocandas, & infirmandas, prout reuocamus, annullamus, & infirmamus, & pro reuocatis, & infirmatis haberi volumus, & mandamus, Victumque Victori in Expenſis condemnamus, quarum taxationem nobis, vel cui de Iure impoſterum reſeruamus, & ita dicimus, pronunciamus, & definitiuè ſententiamus, non ſolùm præmiſſo, ſed omni alio meliori modo, &c.

Ita pronunciaui Egó NN. Iudex Commiſſarius.

Et ex his aliæ Cedulæ quarumcumque Sententiarum in quauis inſtantia elici, & confici poterunt, mutatis mutandis ſecundum facti contingentiam, & opportunitatem.

140 Quod ſi quis à Sententijs in tertia, & vlteri inſtantia, vt ſupra, vel aliàs latis, appellare voluerit, poterit id facere, & niſi adſint tres conformes, appellare, iuxta Praxim ſuperius traditam *part.1.cap.*13. *& part.2.capit.*5. *& ſeqq. & par.3.cap.*2. *& ſequentibus.* & ſignanter iuxta Praxim ſuperius traditam circa appellationes interponendas in ſecunda inſtantia, *numero* 79. *& ſequentibus.* vndè etiam Cedulæ appellationis opportunæ elici poterunt.

Commiſſio verò appellationis in tertia, vel vlteriori Inſtantia confici poterit, vt infra, & aliàs iuxta contingentiam, & opportunitatem facti, videlicet.

Ciui-

Digitized by Google

Ciuitatis Caſtelli.

141 Beatiſſimè Pater. Dignetur S. V. cauſam, & cauſas appellationis,& appellationum, nullitatis,& nullitatum ex tribus,iniquitatis,& notoriæ iniuſtitiæ, infra legitima tempora interpoſitæ, & interpoſitarum à definitiua aſſerta Sententia lata per R. P. D. NN. Sacræ Rotæ Auditorem in tertia Inſtantia, non tamen duarum conformium confirmatoria, ad aſſertum fauorem NN. contra deuotum S. V. Oratorem NN. de, & ſuper certa pecuniarum ſumma ſcutorum NN rebuſque alijs &c. necnon reſtitutionis in integrum, prout de iure &c. attentatorum, & innouatorum quorumcumque vna cum omnibus incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, connexis, ac toto negotio principali, ad quam, & quas &c. alicui alteri S. V. Sacri Palatij Apoſtolici Auditori, ſeù Locumtenenti audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. committere, & mandare, cum facultate citandi, inhibendi quos, quibus, quoties, Conſtitutionibus, Apoſtolicis, Stylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque, Statum &c. pro plenè &c.

Alia extra Rotam.

Viterbien.

142 Beatiſſimè Pater. Dignetur S. V. cauſam, & cauſas appellationis, & appellationum, necnon nullitatis, & nullitatum ex tribus, iniquitatis, & notoriæ iniuſtitiæ, attentatorum, & innouatorum quorumcumque, ac reſtitutionis in integrum, prout de iure, infra legitima tempora interpoſitæ,& interpoſitarum à definitiua Sententia, non tamen duarum conformium confirmatoria, in quarta Inſtantia lata per R. P. D. NN. Iudicem Commiſſarium, ad aſſertum fauorem NN. contra NN. deuotum S. V. Oratorem, de, & ſuper Domo ſita in Ciuitate NN. iuxta bona NN.& NN.& alios, ſi qui &c. rebuſque alijs &c. vna cum omnibus inciden. dependen. emergen. annexis, connexis, & toto negocio principali, & quam & quas &c. alicui alteri S. V. Romanæ Curiæ Prælato audien. cognoſcen. deciden. fineque debito terminan. committere, & mandare, cum facultate citandi, & inhibendi quos, quibus, quoties, ſingulis diebus, & horis, feriatis, & non feriatis, præterquam in honorem Dei feriatis. Conſtitutionibus,& Ordinationibus Apoſtolicis, Stylo Palatij, cæteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque, Statum &c. pro plenè &c.

143 Commiſſio hæc poſtquam fuerit ſignata,& via ordinaria expedita præſentatur Iudici, cui eſt directa, coram quo citatur Pars ad dicendum contra illam, & ad alios actus vſque ad Sententiam definitiuam incluſiuè, iuxta Praxim ſuperius traditam ſub *num.90. & ſequentibus*,& ita obſeruatur, toties quoties opus fuerit, donec, vel aliqua Sententia tranſeat in iudicatum, vel adſint duæ conformes, quæ inter Ciues, & Incolas vigore Statuti ha-
144 bent vim trium, vel habeantur tres conformes, † quæ de Iure communi faciunt rem iudicatam, quo caſu ſeruatis terminis ſeruari ſolitis, & obtenta Commiſſione exequutoriali, ad rei indicatæ exequutionem,& Expenſarum taxationem, ac totalem litis,& exequutionis conſummationem proceditur, iuxta Praxim ſuperius poſitam *par.1.c.13.n.77.& ſeqq.*

145 Cæterum in cauſis in Rota vertentibus quoties aliqua ratione ſuperſedendum eſt in exequutione alicuius Decreti, ſeù Sententiæ, ad effectum impetrandi nouam audientiam ſuper eiſdem, vel nouiter deducendis, vel ad quemuis alium meliorem finem, & effectum, vel ſolet adiri Præfectus Signaturæ Iuſtitiæ pro Superſeſſoria, prout fieri conſueuit in cauſis coram alijs Iudicibus vertentibus, iuxta ſuperius tradita *par.1.c.13.n.19.* vel citatur Pars coram R.P.D. Rotæ Decano ad videndum ſuperſederi, vt infra, videlicet.

R. P. D. Decano.

Ciuitatis Caſtelli Pecuniaria.

146 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum mandari ſuperſederi in cauſa vſque ad ſecundam (vel aliam) Rotam (vel aliud tempus beneuiſum) & ſibi inhiberi ad ſtatim, nè audeat aliquod Mandatum ſuſcipere, aut ſuſceptum exequi facere, ſeù quicquam prorſus attentare, vel innouare, ſub pænis ſcutorum quingentorum &c. Mandati exequutiui, & Excommunicationis in ſubſidium, alijſque arbitrio Domini, ad ſtatim, ſeù ad p. d.& interim quandocumque Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N.N. Notarius.

Decretum.

NN. petijt, & obtinuit, vt ſupra, niſi ad p. d. cum intimatione, omni &c.

Et poteſt Iudex in Decreto mandare ſuperſederi vſque ad tempus petitum, vel citra illud, prout ſibi beneuiſum fuerit, & fit Parti intimatio Decreti, vt infra, videlicet.

R. P. D. Decano.

Ciuitatis Caſtelli Pecuniaria.

Intimatur NN. exaduerſo principali, qualiter Dominus mandauit ſuperſederi (vel inhibuit) & aliàs prout in actis, Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

147 Et ſolet Superſeſſoria vſque ad primam, vel aliam Rotam ex ratione, à Rotæ Decano, ſeù eo abſente, vel impedito, à Vicedecano concedi, ac ex ratione reuocari, ſicut à Præfecto Signaturæ concedi Superſeſſoriam vſque ad Signaturam, ac etiam reuocari poſſe, tradidimus ſuperius *d.p.1.c.13.n.19.*

148 Sed ſi cauſa verteretur in Camera Apoſtolica, ſeù coram aliquo ipſius Cameræ Clerico, poſſet quidem pro Superſeſſoria in facti contingentia adiri Cameræ Decanus,& in eius defectum Vicedecanus, ſed non Præfectus Signaturæ Iuſtitiæ, quia hoc Sacrum Tribunal non reſcribit, nec in aliquo ſe ingerit in cauſis Cameralibus, & ob id ſi quis in his cauſis non poſſit, ſeù nolit pro Superſeſſoria adire Cameræ Decanum, ſeù Vicedecanum, debet, ſi illa indiget omninò adire Præfectum Signaturæ Sanctiſſimi, ſeù illius D. Auditorem.

In omnibus Vrbis Tribunalibus.

149 Coronidis loco licet ab initio de ſolo A. C. Tribunali eiuſque Praxi agere propoſuerimus, poſtquam tamen de Cameræ Apoſtolicæ, & alijs Vrbis Tribunalibus non ſemel incidenter mentionem fecimus, quomodo etiam in cauſis in his vertentibus procedatur, hic paucis obiter addere non importunum viſum fuit.

150 Prima igitur, ac breuis poteſt conſtitui regula in extraiudicialibus.

Nam Citationes ad concordandum de dubio, Intimationes qualiter Dominus ſubſcripſit dubium, & qualiter Dominus faciet verbum ſuper conceſſione Remiſſoriæ, qualiter Dominus proponet cauſam, ſeù dubium, qualiter Dominus faciet verbum ſuper expeditione, & ſimiles extraiudiciales fiunt in Camera Apoſtolica coram Clericis, ſicut in Rota coram Auditoribus, iuxta Praxim ſuperius traditam, hoc eodem *capit. 5. numer. 104. & ſequentibus*, mutatis tantum nominibus Iudicum, Notariorum, & Tribunalis, & alijs mutandis iux-
151 ta contingentiam facti; nam † ſicut Auditores Rotæ, ita etiam Clerici Cameræ, Parte contradicente, nihil poſſunt de per ſe expedire, niſi, facto verbo cum alijs collegialiter coadunatis, cum ita fuerit eis ordinatum.

152 Similiter quando faciendum eſt verbum in Camera ſuper dubio dando, vel alia re, & quando procedendum eſt ad alicuius dubij diſputationem, informari ſolet Camera oretenus, & in ſcriptis, vt dictum eſt ſupra de Rotæ Auditorio; In Camera tamen, cùm omnes votent, omnes etiam informare neceſſe eſt, licet in Rota ſæpè ſoleant informari tantum Correſponſales, cum vt plurimum illi tantum votent, vt ſuperius diximus.

153 Secunda poteſt conſtitui Regula in Iudicialibus.

Nam Citationes, Decreta, Intimationes Sententiæ, & alij actus iudiciales ferè in omnibus Vrbis Tribunalibus (*excepto Foro Capitolino, cuius Praxim compilauit Lucas Petus, ad quem, prout ad Statutum Vrbis, in cauſis Capitolinis poterit haberi recurſus*) fieri ſolent, ſicut coram A. C. ad Praxim ſuperius traditam, mutatis tamen nominibus Iudicum, Notariorum, ac ipſorum Tribunalium, & alijs iuxta facti contingentiam mutandis,

Digitized by Google

dis, ac ſaluis facultatibus vniuſcuiuſque Iudicis, ſignanter ſaluis infraſcriptis.

154 Sed hæc regula plures recipit declarationes, Primò namque, vt ſæpius diximus, in Tribunali A.C. Vicarij Baſilicarum, locorum Piorum, Theſaurarij, Camerarij, & Burgi cauſæ, tàm ſummariæ, quàm ordinariæ inchoantur præuio Monitorio, in Rota, & coram Prælatis, præuia commiſſione, in Camera præuia propoſitione, & Decreto Camerali, in Foro Capitolino præuio libello, in Tribunali Gubernatoris, Fabricæ, Ripæ, Ripertæ, Curiæ Sabellorum, & Turris Nonæ præuijs Articulis opportunis, & alijs ſimplicibus petitionibus, in citationibus.

155 In ſecunda verò, & vlteriori Inſtantia, in Tribunali A.C. Vicarij Baſilicarum, locorum Piorum, & Gubernatoris, præuia interpoſitione appellationis, ſeu recurſus, ac Citatione cum inhibitione, in Rota, & coram Prælatis præuia Commiſſione, in Camera, præuia Propoſitione, in Curia Capitolina præuio libello appellationis.

156 Veruntamen in cauſis ſcutorum viginti monetæ, & infra in A.C. & alijs Vrbis Tribunalibus, in quibus cauſæ præuio Monitorio incohantur, Monitorium non requiritur, ſed ſufficit ſimplex petitio in citatione ad cauſam ritè inchoandam.

157 In Tribunali verò Fabricæ, licet regulariter procedatur via executiua, & manu Regia, quando tamen agitur contra Tertium in Saluiano, & ſimilibus, ſeù aliàs via ordinaria, requiritur Monitorium.

158 Secundò regula ſuperiùs ſecundò loco tradita declaratur, nam Decretum, decerni, de quo ſupra *part. 1. capit. 6. num. 4. & num. 20. & ſeqq.* & alibi mentionem fecimus, in ſolo A.C. Tribunali de Stylo requiritur, & in alijs non eſt de eſſentia.

159 Tertiò, Nam in Rota, & coram Iudicibus Commiſſarijs, & vbicumque præſentatur in actis aliqua Commiſſio, citatur Pars ad dicendum contra Commiſſionem, iuxta Formulam ſuperius traditam *part. 1. capit. 13. num 43.*

160 At in Camera, in qua cauſæ committuntur ab eadem ipſa Camera, præuio ipſius Decreto, loco dictæ citationis ad dicendum contra Commiſſionem, fit citatio ad dicendum contra Decretum Cameræ, vt infra, videlicet.

Illuſtriſſimo Domino NN.

Ciuitatis Caſtelli exemptionis.

161 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad dicendum contra Decretum Cameræ, & videndum illud admitti, ac iuxta illius formam, & tenorem mandari procedi, & inhiberi ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum.

Relatione facta comparuit NN. & repetijt Decretum Cameræ, ſub die N. factum, & petijt, & obtinuit, vt ſupra, & inhiberi, omni &c.

162 Propoſitio autem ſcribitur, inſtante Parte, à Clerico menſario in libro Cameræ, in cuius margine Camera facit Decretum, videlicet *ad Dominum NN.*

Aliquando autem Camera reſcribit ita ſimpliciter, aliquando addit, Ad Dominum NN. qui inhibeat, vel qui expediat, vel qui procedat iuxta mentem Cameræ, & ſic de ſingulis.

163 Etenim Camera habet de per ſe Signaturam Iuſtitiæ, & reſcribit in cauſis Cameralibus de per ſe, ſicut ſolet Signatura Iuſtitiæ reſcribere in cauſis non Cameralibus.

164 Et poteſt fieri propoſitio in ſecunda, vel alia Inſtantia vlteriori, vt infra, & aliàs ſecundum facti contingentiam, videlicet.

165 NN. contra NN. committi cauſam appellationis à Sententia Domini NN. cum clauſulis opportunis, & facultate inhibendi, omni &c. } Ad Dominum NN.

In cuius propoſitionis margine Camera committendo cauſam vni ex Clericis reſcribit, vt ſuprà. Ad Dominum NN.

166 Exaduerſo, ſi appellatio non datur, fit proteſtatio, vel immediatè poſt dictam propoſitionem, vel de per ſe, vt infra, & aliàs iuxta facti contingentiam, videlicet.

167 NN. contra NN. non admitti appellationem, ſaltem ad effectum ſuſpenſiuum, attento quod agitur vigore obligationis Cameralis, aliàs &c. omni &c. } Ad Dom. NN.

In cuius margine Camera pariter reſcribit, vt ſupra, videlicet. Ad Dominum NN.

168 In cauſis tamen appellationum à Sententijs Theſaurarij, quia ab eis non datur appellatio ſuſpenſiua, Camera illas committit cum clauſula ſeruata forma priui-

169 legiorum, † & ſi prætenditur ſuſpenſio, aditur Signatura Sanctiſſimi, obtenta prius Superſeſſoria ab eiuſdem Signaturæ Sanctiſſimi Præfecto, ſeù eius Auditore, ſed hodie Superſeſſoria obtineri ſolet tantum ab Auditore Sanctiſſimi.

170 Verum attenta nullitate, vel iniuſtitia clara Camera etiam in his cauſis inhibet ad vtrumque effectum.

171 Vbicumque verò eſt in Camera diſputandum aliquod dubium, ſemper informata Camera, vt ſupra, debet fieri propoſitio, vt infra, quæ ſcribitur à Menſario, vt ſupra, aliàs, ea non facta, cauſa non diſputatur, videlicet.

NN. contra NN. proponi, & reſolui dubium ad relationem D.N.N. omni &c. } Ad Dominum NN. &c.

In cuius margine Camera reſcribit, vt ſupra, *nu. 162. & ſeqq.*

Similiter, vbicumque Camera informatur, debet fieri propoſitio opportuna, vt ſupra, & aliàs iuxta contingentiam facti, aliàs nihil fit.

172 Vbicumque autem quis ſe à Camera grauatum ſentit, poteſt, ſi vult adire Signaturam Sanctiſſimi, quæ reſcribit etiam in omnibus cauſis Cameralibus, iuxta facti contingentiam, & opportunitatem.

173 Quartò, Regula ſuperius ſecundo loco tradita declaratur, nam in Tribunali Almæ Vrbis Gubernatoris, & alijs inferioribus prout Curiæ Sabellorum, Turriſnonæ, & ſimilibus, in quibus eadem Praxis obſeruatur, etiam in cæteris, ſolent multiplicari nonnullæ citationes, etenim ex citatione, ad dicendum contra Articulos,

174 fiunt duæ primæ ſcilicet ad dicendum † contra Articulos factos datos, & videndum illos ad probandum admitti, & iuxta illorum formam mandari procedi, ad p. d. & demum obtento Decreto ſuper illorum admiſſione, fit ſecunda citatio ad videndum examinari Teſtes, vt infra, videlicet.

Gubernatore.

175 Citetur NN. exaduerſo principalis, ad videndum mandari examinari Teſtes, & committi Notario examen, & receptionem Iuramentorum in forma, ad p. d. & poſtquam commiſſum fuerit, videndum illos iurare in eorum, vel Notarij domibus: & vbi reperti fuerint per totam illam, & quinque ſequentes dies, dandum Interrogatoria, & conducendum Interpretem, quatenus, &c. aliàs &c ad p. d. Inſtante NN. principali, ſiuè &c.

N. Notarius.

Decretum, & alia circa examen ſeruanda tradidimus ſupra *par 1. c. 11. n. 2. & ſeqq.*

Obſeruandum tamen eſt, quod licet in Tribunalibus ſupremis, prout Rotæ, Cameræ, & Cameraliũ, A.C. Vicarij, & ſimilibus, & in cauſis commiſſis Prælatis, Teſtes iurare debent per diem ante examen, aliàs illud non valeat, ſecus eſt in Tribunali Gubernatoris, & alijs inferioribus, in quibus illos iuraſſe per diem ante, vt ſuprà, non eſt opus, ſed ſufficit, ſi iurent in actu examinis, dum ſe examini ſubijciunt.

176 Similiter ex citatione ad videndum taxari, & moderari Expenſas, in Tribunali Gubernatoris fieri ſolent duæ, prima ad videndum taxari, & moderari Expenſas, & taxatas, & moderatas ſoluendum ad p. d & ſecunda demum, Expenſis taxatis, ad ſoluendum Expenſas taxatas, & moderatas, aliàs videndum decerni, & relaxari Mandatum exequtiuum, ad p. d. & Decreto obtento fit

Inti-

Digitized by Google

Intimatio opportuna, qua reproducta elapſo termino in Decreto contento, expeditur Mandatum pro Expenſis, niſi Pars ſoluerit, aut quid releuans deduxerit.

177 Quintò, In Citatione ad Sententiam in Tribunali Gubernatoris, & alijs Sæcularibus, prout in Foro Capitolino, non ponuntur illa verba, abſolui Inſtantem à Cenſuris, &c. Nec in alijs citationibus, quando eſt inhibendum, dicitur ſub pœna excommunicationis, &c.

178 Sextò in Tribunali Gubernatoris in cauſis Ciuilibus Mercedum, & alijs, in quibus ipſe procedit manu Regia, non ſeruantur termini ſubſtantiales, nec citatur ad videndum reiterari, ſed ad videndum deferri iuramentum in ſupplementum plenæ probationis, quatenus opus ſit, concludendum, concludique videndum in cauſa, & audiendam Sententiam definitiuam in forma, ad p.d. Inſtante &c.

Quod odſeruatur etiam in Tribunali A. C. in cauſis à ducatis ducentis auri infra, in quibus ipſe procedit manu Regia, præuio tamen Monitorio, in vim ſuarum ordinariarum facultatum.

Prout etiam idem ſeruatur in Tribunali Eminentiſſimi Vicarij in cauſis à ducatis ſexaginta auri infra, in quibus ipſe, licet præuio Monitorio, procedit tamen manu Regia, virtute ordinariarum facultatum ſuarum.

Verum in cæteris Tribunalibus Vrbis ſunt attendendæ facultates cuiuſque Iudicis, & termini ſubſtantiales ſeruandi, vel non, iuxta illarum formam, & tenorem.

Cæterum, ceſſantibus facultatibus procedendi manu Regia, vel illis de terminis ſubſtantialibus nihil diſponentibus, Aliqui ſolent ſeruare terminos ſubſtantiales in cauſis à ſcutis quinquaginta ſupra, alij verò illos ſeruant in omnibus cauſis à ſcutis viginti ſupra, nam abundans cautela poteſt potius prodeſſe, quam obeſſe, & ita obſeruat Praxis, ſignanter in Camera, & coram Cameralibus.

Et niſi cauſa ſit Beneficialis, vel Iudex habeat facultatem procedendi, prout in Beneficialibus, prout habent A.C. termini ſeruandi ſunt, prout in prophanis, iuxta Praxim ſuperius traditam, *parte 2. capit 1. numero* 101 *& ſequentibus*, & ſupra hac eadem *part. 3. cap. 5. num.* 132. *& ſequentibus.*

179 Septimò, in Foro Capitolino loco citationis ad dicendum contra iura, vel Articulos, fit citatio ad videndum fieri productionem certorum Iurium, vel Articulorum, hodiè tamen ſufficit etiam citatio ordinaria ad dicendum contra Iura, vel Articulos, ſicut in alijs Tribunalibus.

180 Octauò, à Sententijs, & Decretis A.C. datur appellatio ad Papam, in cauſis à ſcutis viginti monetæ ſupra, in cauſis verò à ſcutis viginti monetæ infra, non datur appellatio, nec recurſus.

181 Ad quos autem, & quomodo, & infra quam ſummam detur appellatio, ſeù recurſus à Sententijs, & Decretis aliorum Iudicum Romanæ Curiæ, & latius tradidimus ſupra *parte prima, capitulo duodecimo, numer.* 206. *& ſequentibus.*

182 Illud addi poteſt, quod Eminentiſſimus, & Reuerendiſſimus D. Cardinalis Epiſcopus Hoſtienſis, Sacri Collegij Decanus, habet iuriſdictionem Romæ in recurſibus à Sententijs, atque Decretis latis, ſeù factis extra Curiam in locis ſuæ iuriſdictionis, tàm in ſecunda, quàm in vlteriori inſtantia, & deputat in Vrbe non ſolum Notarios A. C. & alios, ſed etiam Iudices ad ſui libitum, exceptis priuilegiatis.

183 Verum Duces, & Barones Romani non poſſunt proferre Sententias in Curia, At ſi caſus contingat, ſolent facere datas extra Portas Vrbis.

Sed de his hactenus; etenim de exequutione rei iudicatæ, ac trium conformium, necnon de expenſarum taxatione, ſatis diximus ſupra *parte prima, capit. decimo tertio, numero 69. & ſequentibus per totum*, & in reliquis Sapienti præmiſſis, vel inuentis, addere non erit difficile.

Obſeruationes.

184 **I**Nhibitio pluribus modis vſurpatur, ſignanter autem accipitur dupliciter ſcilicet, vel pro præcepto negatiuo, quod emanauit à Lege, vel pro præcepto negatiuo, quod emanat ab homine, primo modo rurſus ſumitur, vel pro præcepto negatiuo emanante à lege diuina, in quibus terminis Deus præcepit Adæ ſub pœna mortis, de ligno ſcientiæ boni, & mali nè comedas, *Geneſ. capit. 2. num.* 17. & in Decalogo, non habebis Deos alienos coram me, non aſſumes nomen Dei tui in vanum, non occides, non furtum facies &c. *Exod. cap.* 20 *nu.* 3. *& ſequentibus*, & Ioſue inhibuit Soli, & Lunæ, Sol contra Gabaon ne mouearis, & Luna contra Vallem Aialon, *Ioſ. c. 10. num. 12. & ſeq* & Deus inhibuit Satanæ, tantum nè in eo extendas manum tuam, *Iob cap. 1. num.* 12. & Elementis, quando legem ponebat aquis, nè tranſirent fines ſuos, *Prouerb. c. 8. n.* 29.

185 Vel pro præcepto negatiuo emanante, tàm à Lege Diuina, & Euangelica, quàm à Lege naturali, Canonica, & Ciuili, quod enim alterum non lædas, & quod tibi non vis alteri nè facias, omnia iura clamant, *capit. dilectis, vbi Gloſ. in verbo nolles, de Maior, & obed. & habetur in prob. decretal. vbi Gloſ. in verbo alterum, & diſtinct. prima in princip. decretor. Humanum genus, §. Iuris praecepta, vbi Gloſ. in verbo alterum non lædere Inſtit. de Iuſt. & Iur. leg. Iuſtitia, vbi Gloſ. in verbo lædere, ff. de iuſtit. & iur.*

186 Vel pro præcepto negatiuo emanante à lege humana, prout nè res Minorum alienentur ſine Decreto, *l. 1. ff. de reb. eor.* nè res Eccleſiæ alienentur, *l iubemus, C. de Sacroſanct. Eccleſ.* nè ineatur pactum ſuper hæreditate viuentis, vel alias contra bonos mores, *leg. fin. Cod. de pact.* cum alijs latius cumulatis per *Mandoſ. de Inhib. quaſt. 2. num.* 4.

187 Quatenus verò Inhibitio vſurpatur pro præcepto negatiuo emanante ab homine, vel ſumitur pro præcepto emanante à Principe Romano, vel ab alio, inhibitio emanans à Principe Romano eſt formidabilior cæteris, ipſe enim præcipit, & inhibet in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœna maledictionis æternæ, *capit. 1. in princip. de Sepult in* 6. quæ quidem Inhibitio eſt etiam potentior cæteris, ſicut ipſe maior cæteris eſt, *capit. ſolitæ, de maior. & obed.* & non eſt alius in terris dignior ſanctitate ſua, iuxta ea, quæ tradit *celeb. me. Maſſinus Præceptor meus in*

188 *rub. ff. de Offic. eius ſub num.* 342. cum † ſit Dei Vicarius, & Viceſgerens in terris *cap. 2. & c. 3. de translat. Epiſcop. cap. ad Apoſtolicum, §. non itaque, de re iud. in 6. cap. quanto, de translat. Epiſc.* cuius factum cenſetur factum à Deo, *Matth. capit. 16. num. 18. & ſeq. cap. cuncta per mundum 9. quaſt. 3. c. propoſuit, de conceſ. præb. d. cap. quanto, de translat. Epiſc* & hinc ob id illum Deum in terris affirmant *Bald. in leg. fin. Cod. Sent. reſcind. non poſſ. Dec. in cap. 1. num. 15. de Conſtit. Felyn. in c. ego N. col. 2. verſ. & ideo, de Iureiur. Card. Pariſ. conſ. 5. num. 75. & conſ. 68. num. 161. lib. 4.*

189 Ab alio verò, aut accipitur pro præcepto emanante a Principe, & Domino temporali, nam ad Principem ſpectat ordinare de omnibus ad Populi commodum ſpectantibus, ac illius regimen, *Diuus Thom. ſecunda ſecunda, quaſt.* 104. *art.* 1. & de his in præſenti non agimus.

190 Aut accipitur pro præcepto prohibitiuo emanante à Iudice, & de hac inhibitione paucis, vt infra, agemus.

191 In hibitio dicitur, ſeù deriuatur à verbo, inhibeo, quod nihil aliud eſt, quàm prohibeo, veto, ſeù interdico, in quibus terminis accipitur *in cap. cum inferior, de Maior, & obed. & in cap. non ſolum, § illa vero, & in cap. Romana, §. ſi vero, de Appellat. in 6. & in l. 2. §. ſi Iudex, ff. de Iud. & in l. 1. ff. de oper. nou. nunc. Mandoſ. de Inhib. quaſt. 1. num. 1.*

192 Fuit iudiciaria inhibitio, de qua agimus, de Iure poſitiuo introducta, *l. 1. & tot. tit. ff. lit. pend. nil innou. & l. 1. & tot. tit. ff. nil innou. app. pend. l. 1. ff. de nou. oper. nunciat. cum ſimil.*

193 Idque ſumma ratione ſcilicet ad iuriſdictionem Iudicis,

Digitized by Google

dicis.& iura partium conſeruanda, *Lancellot. de Attent. poſt inhib.cap.20.in præfat.n.9.& ſeqq. Mandoſ. de Inhibit. quæſt.1.num.3.*

194 Eſt autem inhibitio ab habente maiorem poteſtatem Iudici, vel Parti, vel vtrique, nè quid fiat, vel cæptum proſequatur, ad iuriſdictionem, & ius partium præſertim conſeruandum, facta prohibitio, *Mandoſ. de Inhibit. d.quæſt.1.n.3.*

Vel

Inhibitio eſt ad iuriſdictionem, & ius partium de cætero conſeruandum, actus nullitatem ac pœnarum incurſum inducens, à Iure introducta, vel ab habente iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam emanata prouiſio, *Lancell de Attent poſt inhibit.q.2.c.20.in præfat.num.7.& ſequentibus.*

195 Cæterum inhibitio à Iudice emanans, de qua agimus, eſt duplex, nàm alia eſt Iudicis ordinarij, alia Iudicis delegati, *Mandoſ. de inhib. quæſtione ſecunda, numero 9 in fin. Lancellot. de attent. poſt inhib. cap.20.nu.7.& n.28 & ſeq.*

196 Inhibitio iudicis ordinarij eſt illa, quæ emanat à quouis Iudice, virtute eius ordinariæ iuriſdictionis, prout quando A C. virtute appellationis, ſeù recurſus, aut alias inhibet, iuxta ſuas ordinarias facultates, de quibus *Paulus Quintus conſt. 28. Eximiæ, & conſt. ſeptuageſima prima Vniuerſi agri*, cum alijs allegatis ſupra *part. 1. c. 1. num. 33.*

197 Inhibitio verò iudicis delegati eſt illa, quæ emanat à iudice, virtute commiſſionis, prout eſt Inhibitio Rotalis, cum in Rota omnes cauſæ ſint Commiſſariæ, & prout ſi A.C. aut alteri Prælato aliqua cauſa fuerit a Signatura commiſſa, ſeù delegata, & ipſe virtute huiuſmodi commiſſionis inhibuerit, vt omnes norunt.

198 Ad hoc igitur vt locus ſit inhibitioni, Primò requiritur in iudice inhibente maioritas iuriſdictionis, & ſuperioritas *cap. ſuam, de ordin. cognit. Lancell. de attentat. poſt inhibit. d. c.20 num. 23.*

199 Nàm † nec minor maiori, nec par pari inhibere poteſt, cum nec minor in maiorem, nec par in parem habeat imperium, *cap. innotuit, de elect. cap. cum inferior de maior, & obed. ille à quo, §. tempeſtiuum. ff. ad Sen. conſult. Trebell. l.3. §. final. & l. nam magiſtratus vbi Gloſ. in verbo Imperio, ff. de recept. Arbit. l. digna vox, C. de Leg. Clar. in §. fin. quæſtione trigeſima octaua, verſ. quæro pone, vbi de communi, Mandoſ. de inhib. q.4.nu.2. Lancell. de attentat. poſt inhibit. d c.20.num.96. Rota deciſ.196.numer.3. par.3. recent.*

200 Hinc ſi duo iudices inter ſe contendant de Iuriſdictione, recurrendum eſt ad Superiorem, *l. duo Iudices, ff. de re iud.* & quotidie obſeruat Praxis, & Curia, vt diximus ſupra *par.1 cap.7. numer.15. & ſeqq. & numero 25. & ſequentibus.*

201 Concluſio tamen, quod Par in Parem non habet Imperium, Primò non procedit in adiuncto, qui, præſentata ſibi commiſſione, poteſt coniudicibus inhibere, ne vlterius ſine eo in cauſa procedant, *Staphil. de litt. grat. & iuſt. p.2 fol. 178. verſ. in commiſſionibus iuſtitiæ*, vbi quod ita practicatur *Lancell. de attent. poſt inhibit. part.2. c.20. num.98.*

202 Secundò non procedit, quando Statutum, vel conſuetudo induxiſſet, vt minor maiori, & par pari inhibere poſſit, quo tamen caſu ille minor, vel par, quoad illum actum maior haberetur, *Mandoſ. de Inhibit. quæſt. quarta, numero quinto. Lancellot. de attent. poſt. inhib. dict. capit.20. num.99.*

203 Proindè cum A. C. iuxta ſuas ordinarias facultates virtute appellationis, ſeù recurſus à quibuſuis Sententijs definitiuis, interlocutorijs, & grauaminibus illatis, ſeù comminatis, omnibus iudicibus ordinarijs, necnon Arbitris, & Arbitratoribus Romanæ Curiæ (*Vicario, & Gubernatore, Senatore, & Iudicibus Capitolinis dumtaxat exceptis*) ac etiam extra Curiam omnibus Iudicibus ordinarijs, delegatis, Arbitris, Arbitratoribus, Legatis Sedis Apoſtolicæ, Vicelegatiſque in terris S. R. E. mediate ſubiectis, & alijs earum Gubernatoribus, Officialibus, & quibus in Feudum, ſeù Vicariatum, aut aliàs quomodo libet conceſſis, ac demum in cauſis per viam appellationis, ſeù reclamationis, aut recurſus ad Sedem Apoſtolicam deuolutis, & quæ deuoluuntur in poſterum, quibuſcumque ordinarijs, etiam extra Statum Eccleſiæ, inhibeat, *Leo Decimus conſt.33. Miniſterio Gregor. Decimus tertius conſt.55. Ad generis, ſecundum antiq. impreſſ. Gregorius XIV. conſtit. Ad generis, §. & quaſcumque, poſt Prax. Salnſt. Tib. Paulus Quintus conſtitut. vigeſima octaua. Exi-*
204 *miæ. §. & quaſcunque*, vtique † iſtis omnibus, quibus inhibet, maior, ac ſuperior cenſeri debet *ex præallegatis.*

205 Secundò requiritur, vt inhibitio canonicè fiat, & ex cauſa probabili, *cap. non ſolum, §. illa vero, & cap. Romana, §. ſi vero, de Appellat in 6.*

306 Dicitur autem fieri canonicè inhibitio, quando appellatio interponitur ex cauſa probabili, & per huiuſmodi appellationem negocium eſt ad Iudicem appellationis deuolutum, & Iudex, appellatione recepta, cœpit cognoſcere de veritate cauſæ, *cap. Romana §. quod ſi obijciatur, de Appellat. in 6. Rota dec.58. numer.2. & ſeq. de appell. in nou.*

207 Vel quando emanauit præuia cauſæ cognitione, & Parte citata, *Lancell. de attent. poſt inhibit. parte ſecunda, capitulo vigeſimo, limit. prima, num. 6. vbi de communi teſtatur.*

208 Tertiò igitur requiritur citatio ad videndum Inhiberi *dict. cap. Romana, ſi vero, de appellat. in 6. Feder. de Sen. conſ.300. numer. primo, verſ. nam, & Iudex appellationis. Spec. de appell. § de officio, num. 5. verſ. ſed numquid eo caſu, Aret. conſ.20 column.4. numero quarto. Rolan. conſil. 77. num.24. lib.2. Archid. in d. cap. Romana, numero 6. de appell. in 6. Lancell. de attent. d. c 26. limit.1. num 6. vbi de communi, Grauat. ad Veſt. lib.8. cap.4 num. 38. vbi de magis communi, Rot. deciſ.3. colum.2 verſ. in cauſis, de appellat. in nou.*

Quod ſignanter procedit etiam de Stylo Sacri Palatij, quando pars eſt præſens in Curia, *Rota deciſ. vigeſima quarta, numero primo, & deciſ.26. de dol. & cont in antiq. Mant. dec.219. numero primo, & deciſione 223. numero 1.* & paſſim ſeruat Praxis, & Curia in omnibus Vrbis Tribunalibus.

209 Proindè inhibitio emanata, Parte non vocata, venit moderanda, *Mantic. dicta deciſ.219 num.1. & dicta deciſ. 223. nu.1.*

210 Sed hoc Primò non procedit in inhibitione facta contra partem à Curia abſentem, nàm tunc poteſt Iudex etiam parte non vocata inhibere, *Rota dict. deciſione vigeſima ſexta de dol. & cont. in antiq.* & ob id vnico contextu expeditur ad partes citatio cum inhibitione, iuxta Formulam ſuperius traditam *nu.7* & alias mutatis mutandis, iuxta contingentiam facti, & Stylum Tribunalis inhibentis, prout quotidie Praxis, & Curia obſeruat.

211 Cæterum Inhibitio, ſeù Monitorium cum clauſula, *ſi quis* per comparitionem inhibiti, ſeù moniti reſoluitur in ſimplicem citationem *Rota deciſ.520. num.10. part. 2 recent.*

212 Secundò non procedit, quando iudex inhiberet ex officio, quia tunc citatio non requiritur. *Feder. de Sen. d. conſ.300. num.1. verſ. hoc quod dicitur Mantic. d. dec. 223. num.1. verſ. nec ad rem.*

213 Quartò ad hoc vt ſit locus inhibitioni ſignanter ad partes expeditæ, requiritur, quod illa exequatur, & præſentetur, nam aliàs non afficit, etiam ſi fuiſſet decreta *Ioann. Andr. ad Specul. de appellat. §. nouiſſimè verſic. procedit, litera C. libro ſecundo. Soccin. conſilio quadrageſimo quinto, numero ſeptimo, libro primo. Lancellot. de Attent. poſt Inhibit. libro ſecundo, capitulo vigeſimo, declaratione prima, in principio, & numero tertio. Seraphin. deciſ.1046. numero primo. Rot. deciſ. 467. numero ſecundo, pars.3. recent. Caualer. deciſ.499. numero 1.* quod procedit etiam data ſcientia relaxationis illius. *Ioan. Andr. ad Specul. vbi ſupra, Seraph. dicta deciſ.1046. numero primo, & ſequentibus.*

214 Reſpicitque de ſui natura Inhibitio futura, non antea geſta, *c. ſi eo tempore, vbi Franc. num. 2. & alij de elect. in 6. c.1. in princ. de nou. oper. nunc. cap. non ſolum in 2. reſp. de appellat. in 6. Feder. de Sen. conſ.300. numer.1. Lancell. de Attent.*

Digitized by Google

de Attent.poſt inhibit.c.20.declarat.1.num.2.Seraph.dec. 1046.nu 1.Rot.poſt Zacch.de oblig.Camer.deciſ.120. nu.3. Buratt.dec.902.nu 1.

215 Præſentata verò in tempore Inhibitio cauſat attentata *Andr.deciſ.16.n.1.*& præſentata vni ex Aduerſarijs, 119† qui eſt etiam Procurator aliorum, afficit omnes *Caſ.de Graſſ.deciſ.6.n.3.de cauſ.poſſ.& prop. Gregor. deciſ. 435.nu.2.*

217 Et intimata Parti afficit etiam Iudicem,itaut ſi ad inſtantiam Partis procedat, ſine dubio attentet *Lancellot. de Attentat poſt Inhibit.p.2. c. 20. ampl.19.num.1.& ſeqq. & declar.1.n.11. & ſequentibus. Ant. Auguſt. deciſ.1517. Thom.par.3.lib.3.diuerſ.Rot.dec.130.numer.5. poſt conſil. crim. Farinac. lib. 2. & apud Marcheſ. de Commiſſ.ſuper Attent.par.2.c.2 deciſ.7.num.5.fol.36 Ferentil.ad Burat. dec.177.num 9. verſ. ampliatur quinto,Gregor. deciſ. 360. num.2.*

218 Et è contra exequuta contra Iudicem afficit etiam Partem non inhibitam *Lancell.de Attent.poſt inhib. d.c. 20.declar.1.n.14.& ſeq.Biſignet deciſ.4. numero quinto de Appell.Caſar. de Graſ. deciſ.6. numero 7.& ſequentibus de cauſ.poſſ. & prop. Rot. in Terdonen. Iuriſpatronatus primo Iunij 1611.coram Sanctiſſimo Domino Noſtro Innocentio Decimo.*

219 Poteſtque Iudex Commiſſarius inhibere extra Rotam, & Iudici de partibus, etiamſi in Commiſſione non ſit expreſſa facultas citandi extra Curiam *Mandoſ. de inhib.quæſt.3.numero 3 Lancell.de Attent.poſt Inhibit.cap. 20.in præfat.num.127 Caſſad.deciſ. 4. numer.3. in fin.de reſcript.*

220 Et poſt concluſum in cauſa, non tamen Auditori Sacri Palatij *Rota deciſione vigeſima nona,& deciſione 30 de dol.& cont.in antiq.& dec.65.numero 1. de Appellat.in antiq.*

221 Verum A. C. hac commiſſione non indiget cum habeat in facultatibus expreſſum, vt poſſit citare, & inhibere in Curia,& extra *Paulus Quintus,conſtit. 28.Eximia, §.32.*

222 Sed concluſio, quod inhibitio ſit exequenda,& præſentanda,alias non afficiat,Primò non procedit,quando Inhibitio emanauit parte vt ſupra citata, ad videndum ſibi inhiberi, tunc enim alia exequutio inhibitionis poſtea non eſt neceſſaria, prout paſſim obſeruat Praxis, & Curia.

223 Secundo non procedit,quando Ius inhibet,nam tunc ſufficit ſola intimatio, abſque alia inhibitione iuxta *text.in capit.tuam de ord.cog.cap.lator qui fil. ſine legitim. capit.ſecundo de reſtit. in integr. Feder. de Sen. conſil.236 numero tertio verſic. ob quam cauſam dico, Alex. conſil. 63.numer.1 lib.3.Roman.conſ 330.numer. 4. & ibi Mandoſ.in addit. Rot.deciſione tertia,verſ.quibus de appellat. in nou.*

224 Contrarium videtur ſenſiſſe *Rota deciſione vigeſima quinta in princip.de dol. & cont. in antiq.* Sed poteſt intelligi, vt procedat eo caſu, quo Ius non inhibet, prout quando fuit appellatum ante Sententiam definitiuam, quo caſu, niſi Iudex ad quem inhibeat, poteſt Iudex à quo procedere ad vlteriora, donec conſtiterit de veritate appellationis *capit.non ſolum §. illa verò, de Appellat. in 6.Soccin.conſil.quadrageſimo tertio numero octauo lib.1.* vel donec fuerit inhibitum *Theſaur. deciſ.49. numero 1.* vel prout quando committitur Auditori Sacri Palatij cauſa, quæ ante erat alteri commiſſa, vt innuunt verba Deciſionis, ſecus quando ius inhibet *ex ſupra allegatis.*

225 Tertiò non procedit in cauſis commiſſis Eminentiſſimis Cardinalibus, nàm intimatio commiſſionis facta à Cardinali ob eius reuerentiam habet vim Inhibitionis *Rota dicta deciſione vigeſima quinta de dol. & contum. in antiq.*

226 Sic etiam Commiſſa Auditori Sacri Palatij cauſa, quæ antea vertebatur coram aliquo Eminentiſſimo Cardinali, ob eius reuerentiam non inhibetur, ſed tantum intimatur commiſſio, quæ Intimatio deſeruit pro Inhibitione *Rot. dict. deciſ. 25. in fin. de dol. & contum. in antiq.*

227 Sic denique Cardinalis, cui cauſa eſt vltimo loco commiſſa, non inhibet, ſed inſinuat commiſſionem alteri Cardinali. *Rot.dec trigeſima prima de dol. & contum. in antiq.*

228 Quintò quando agitur de obtinenda Inhibitione ſpeciali, requiritur, ad hoc vt illi ſit locus, quod timens indebitè grauari poſſe, imploret officium Iudicis, vt inhibeat ei,a quo vexari,& moleſtari timet, *leg. fandi,ff. de except.leg.ſi Pater, Cod. qui bon. ced. poſ. Felyn.in rubr. de treg.& pac.in fin.numer. duodecimo. Bald.in d.leg.ſi Pater, numero ſecundo,Cod.qui bon ced poſ. Alex.in leg.ſi finita, § fin.numero vigeſimo nono,ff.de damn. infect. Roman.conſil.244.in princip. Rota deciſ. 606. numero primo, parte ſecunda recent. Burat. deciſ. 83. numero tertio,& deciſ. 141. num 14.*

229 Quæ quidem Inhibitio, ſi agitur de debito proprio, ſupponit eam petentem fateri, vel ſaltem non negare ſe debitorem,& allegare exceptionem ob quam tutus reddatur *dicta leg. ſi pater, vbi Caſtr. numero primo, & ſequenti,& Salic.numero tertio,*quos ſequitur *Buratt. dicta deciſ.83.numero tertio.Rota dicta deciſ.606.numero 1. par. 2.recent.*

230 Operatur autem primo Inhibitio Rotalis virtute appellationis conceſſa, vt ſiue iuſta, ſiue iniuſta ſit timenda,& cauſet attentata,*l.1.in prin.ff de oper.nou.nunc. cap.ſignificantibus de Appell.Mandoſ.de Inhib.q. 100.nu. 6.in fin.Lancell.de Attent.poſt inhib.par.2.cap.20.ampliat. 11.num.4.Rota dec.26.num.3.de Appellat.in antiq.Verall. dec.93.part.2.Put. dec. 285. lib.3. in correct.* vbi de obſeruantia Rotæ teſtatur, *Achill. dec. vigeſima nona de Appell. Caſ.de Graſſ.deciſ.3.numer.10.de Appel.Seraph. dec.654. num.2.Mantic.deciſ.168.num.2.& dec.345. num.4. Rota deciſ. 201.numer.1.part.2.diuerſ. & dec.55. numero primo poſt conſ.crim.Farinac.lib.2.& dec.464 num.1. & ſeq.& dec.637 numero ſecundo part.1.& dec. 59. numero quarto, & dec.670.num.1.par.2 recent.Coccin. dec.14. numero 9. dec.171 num.1 dec.315.numero primo,dec. 380. num 2 & dec.399.numer.1.Rota apud Marcheſ. de Commiſſ. ſuper Attentat.par.2.dec.44 num.1.fol.34. & dec.7.numer.1. & ſequentibus,fol 35 & ſeq.Greg.dec.435.num. 4. Rota deciſ. 114 num.1.& deciſ.216.num.2.& dec.769. num.1. part.3. & dec.102.n.2 & dec.214.num.2.p.5.& dec.75.numero 4. par.6.recent.Caualer.dec.335.num 1.dec.544. num.2. dec. 574.num.1.& dec.691.num.1.Duran.dec. 104 numero 2. & dec.312.num 1.Buratt.dec.177.num.1.dec. 267.num.6. dec.652.n.1.dec.902.nu.5.& dec.909.num.1 & alias ſæpè.*

231 Quod videtur procedere etiam generaliter in Inhibitionibus emanatis à Curia, & ſic etiam à ſupremo A. C. Tribunali, quia de ſtylo Curiæ non fit diſtinctio, an Inhibitiones ſint canonicæ nec nè, cum ſint vt ſupra timendæ, ſiuæ iuſtæ ſiue iniuſtæ. *Lancellott. de Attent. poſt inhibit d.p.2.c.20.ampliat.22.num.1.& ſeqq. Rota d. dec. 201.num.1.par.2.diuerſ.& dec.179.num. 3.& ſeq.part.7. recent.*

232 Et ratio eſt,quia ſi inhibitio emanauit in Curia, facile eſt recurrere pro moderatione illius ad Iudicem,qui inhibuit *Lancellott.de Attent.poſt Inhibit.part.2.capit. 20. ampl.11.num.4. verſ. quibus adde tu,Rota apud Marcheſ. de commiſſ.ſuper Attentat.p.2.dec.7.n.8.fol.36.& dec. 670. n.2.p.2.& dec.114.n.1.p.3.recent.*

233 Vel ad Principem, ſeù ad Signaturam pro moderatione Inhibitionis, ſeù reformatione Commiſſionis. *Mandoſ.de Inhib.quæſt.vigeſima quinta,numer.4.Lancell. de Attent.poſt Inhib.part.2.cap.20 ampl.11. num.4.verſic. quibus adde tu,& num.5.Achill.deciſ.29.num.6.de appell. Put.dec.395.lib.ſecundo.Rot.deciſ.22.lib.1.part. 3. diuerſ. & dec.679.num.2.part.2.& dec.216.num.2.part.3. & dec. 100.numero tertio,& ſeq.parte quinta recent.& apud Marcheſ.de Commiſſ.ſuper Attent.par.2.dec.7.num.octauo folio trigeſimo ſexto,& dec. 130. numero octauo poſt Conſ. crim. Farinac.lib.2.Caualer.dec.574. num.1. Duran. deciſ.104. num 2.*

234 Si verò Inhibitio fuit tranſmiſſa extra Curiam, non eſt aperienda via inferioribus cognoſcendi de viribus huiuſmodi Inhibitionum, & ſignanter Rotalium, & ſub iſto clypeo illas de facili contemnendi. *Lancellot.de Attent.poſt inhibit.dicto capitulo vigeſimo,ampl.11.numero 4. Mandoſ.de Inhib.q.20.n.1.Achil.deciſ.vigeſimanona,vbi de ſty-*

Digitized by Google

de ſtylo Rotæ teſtatur de appellat.Verall.dec.93.part.2. Put. dec.395.lib.2. Rot.dec.159.numero 4.& dec.670.numero 2 part.2.& dec.102.numero 3.& ſequenti,part.5.recentior.& apud Marcheſ.de Commiſſ.ſuper Atten. dicta parte ſecunda,deciſ.7.numero octauo,ſol. trigeſimo ſexto,& deciſ. 130. numero 80.poſt conſil.crimin.Farinac.lib. 2. Mantic.deciſ. 345.numer.4,Coccin.dec.315.num.2.Duran.deciſ.104.numer.2.

235 Nam Inferior debet parere, cum ad eum non ſpectet iudicare de viribus inhibitionum *Rota dec.124.num. 5.& dec.513.num.10.par.1.& dec.714 numer.3.part.3.recent. & in Colonien.Optionis 3.Iuly 1645. coram R. P. D. Ghiſi lerio' Andr.dec.16 num.2.* vbi quod ita fuit ſæpè deciſum, *dec.34 nu.2.*

236 Adeò quod Inhibitio Rotalis etiam emanata vigore Commiſſionis ſubreptitiæ,ſit timenda *Achill. deciſ 29. de Appell.Seraph.dec.654.num.2.Rot.dec. 459 numero 3. part 2.recent.Gregor.dec.119 numer.8.Buratt.dec.652.numer.5.*

237 Sed Primò hoc non procedit de Iure, nam Iuris diſpoſitione attenta, Inhibitio debet eſſe canonicè facta, ad hoc vt afficiat *cap.non ſolum,de appell.in 6 Rot.dec 58. num 1.& ſeqq.de appell.in nou.& dec.3. num. 1. de except. in nou.*

238 Quicquid tamen ſit de Iure,ſecus eſt de ſtylo Rotæ, & Curiæ, ex rationibus ſuperius allegatis, & ob id dicta *dec.58 de appellat.& dicta deciſ.3.de except.* in hoc non ſeruantur,cum dicto Stylo attento,non ſit curandum, ad effectum de quo agitur, an Inhibitio canonicè nec ne emanauerit, ne ſub eo clypeo Inhibitiones contemnantur *Lancell.de Atten poſt Inhibit.dict.par.2.cap. 2. ampl. 11 num 4 & ſequentibus, Achill.dicta dec 29 numer. 3. de appellat.Rot.dec 752.numer.1.par.4 diuerſ.& apud Marcheſ.de Commiſſ.ſuper Attent.par.2.cap.2.dec.7.num 1.& ſequentibus,fol.35 & ſequenti.Gregor.deciſ.119. numero 8.* in quibus dictæ deciſiones antiquæ reijciuntur,cum alijs ſuperius cumulatis *verſ.operatur autem,num.229.*

239 Secundò non procedit, quando fuit actum vigore obligationis Cameralis, vel Guarantigiæ claræ, & liquidæ, de qua conſtat per inſtrumentum publicum, quod facit rem claram,& manifeſtam,vt per *Rot.dec'641 num. 13.par.1.diuerſ.* Tunc enim ſi in Commiſſione cuius virtute emanauit Inhibitio Rotalis, non fuit facta mentio obligationis Cameralis,vel Guarantigiæ, Inhibitio non afficit,nec cauſat attentata,cum A. C. habeat in facultatibus,quod Inhibitio ab alio Iudice emanata, in qua de præmiſſis non ſit mentio, non afficiat, ſed ipſe hoc caſu poſſit procedere ad vlteriora, quacumque Inhibitione emanata vigore Commiſſionis ſurreptitiæ non obſtante *Lancell.de Attentat.poſt Inhibit.part.2. capit. 20. limit. 15.num 3. Seraph.dec.53.numer.1. Rot.dict. deciſ 641.nu. 11.part.1 diuerſ. & apud Zacch. de oblig Cameral.deciſ. 120.numer.6.Ferentill.ad Buratt.deciſ.652.num.9.*

240 Sed hoc non habet locum, quando obligatio Cameralis,vel Guarantigiæ eſt turbida,nam ſi res eſt dubia,facultates A.C. non intrant,ſed Inhibitio eſt timenda, *Seraph.dict.dec.53.numero 1. Caualer.dec. 611. numero primo,Ferentill.ad Buratt.dec.177.numer.9.limitat. 1. verſ. hoc tamen procedit,Rot.poſt Zacch. de obligat. Camer. dec. 120.num.5.*

241 Tertiò non procedit, quando Inhibitio emanauit vigore Commiſſionis cum clauſula: non retardata exequutione, vel cum clauſula, ſine præiudicio legitimæ exequutionis, vel ſine præiudicio literarum Apoſtolicarum, nam tunc non cauſat attentata. *Gonzal. ad reg. 8. Cancell. in adnot.contra nullit. n.224.Caſar. de Graff.dec. 3. numero quarto de re iud.Seraphin. deciſ. 1003. numero ſecundo, & deciſ. 1013. numero ſecundo cum alijs cumulatis per Beltram.ad Greg.deciſ. 119. numero 11. & per Ferentill.ad Buratt.dec.177. numero nono, verſ. limitatur ſecundo.*

242 Quartò non procedit, quando ille qui inhibitionem obtinuit; redijt ad Iudicem inhibitum, nam cenſetur Inhibitioni renunciaſſe, etiam ſi fuiſſet iuſta, & ob id illa non poteſt tunc cauſare attentata *Rota apud Marcheſ.de Commiſſ. ſuper Attentat.parte 2 capit. 2. dec.7. nu. 7.fol.36.& dec.130.n.7.poſt conſ.crim.Farinac.lib.3.*

243 Quintò non procedit, quando Inhibitio non fuit præſentata Iudici,nec Parti *Duran.deciſ.ſexageſima quinta num 8.*

244 Sextò non procedit, quando Inhibitio emanauit virtute Commiſſionis cum clauſula *prout de Iure. Lancell.de attent.lit.pend.par.2 cap.17.numer.67. verſ.hac tamen*, vbi quod ita fuit deciſum *in Cæſaraguſtana Fructuum 18. Nouembris 1572.coram ſal. record. Clemente VIII. Scacc.de Appell.q.19.remed.1.concluſ.4. numero 17.* quos refert,& ſequitur *Ferentil.ad Buratt. deciſ.177. nu. 9 limitat 2.in fin.*

245 Septimò non procedit, quando inhibitio non præceſſit actum de cuius validitate agitur, vel de hoc non apparet, etiam ſi inhibitio fuerit præſentata eodem die, quo actus eſt geſtus *leg. quoties, ff. de rebus dub. Felyn. in capit. ſuper litteris numero duodecimo, in fin. de reſcript. Menoch.præſumpt. 67. numero vigeſimo ſexto, libro ſecundo.Theſaur deciſ.49.num.2.& ſequenti.Rota deciſ.467.nu. 2.par.3.recent.*

246 Octauò non procedit,quando inhibitio fuit exequuta domi ſine dimiſſione copiæ, quia tunc nihil operatur *Vant.de nullit.defect.citat.numer.88. Buratt.deciſ.186.numero 11.*

247 Nonò non procedit contra alios, quam contra Litigantes *Rot deciſ 2.num.1.vt lit. pend. in antiq. Put. deciſ. 74.num.1.lib.2.in correct.* & ob id inhibitio vni intimata non afficit tertium *Rot.deciſ.196.num.3.in fin.p.3. recent.* nec datur niſi habenti intereſſe *Rot.deciſ.796.num.3. p.1. diuerſ.*

248 Decimò non procedit, quando inhibitio emanauit virtute commiſſionis conditionalis cum clauſula, dummodo Sententia, à qua petitur reſtitutio in integrum, non ſit tertia, quia ſi conſtat in actis, quod ſint latæ tres ſententiæ,inhibitio non cauſat attentata. *Put.deciſ.13.in fin.vt lit.pend.Rot.deciſ.459.num.3.p.2.recent.Gregor. dec. 119.nu.8.verſ.quia hoc tollitur.*

249 Vndecimò non procedit, niſi in cauſa ſuper qua lis, ſeù appellatio pendet,ſeù de qua inhibitio,ſeù commiſſio loquitur, & ſic non procedit in cauſa diuerſa, ſeù articulo diuerſo, nàm ex diuerſis non bene infertur,. *Lancell.de attent.lit.pend.parte ſecunda,capit.4.limit.2. num.1. & ſequentibus,& appellat.pend.capit 12.limit 2. numero 1. & ſequentibus,& poſt inhibit.capit.vigeſimo lim. 5. numero primo,& ſeqq.Rot.deciſ 546.num.1.par.2.recent. Burat.deciſ.51.num.2.*

250 Duodecimò non procedit ſuper rebus,ſeù bonis, ſuper quibus lis non pendet. *Lancellot. de attent. lit. pend. capit.quarto,lim.2.numero 8.& ſequenti,Buratt.deciſ.504. num.4.*

251 Decimotertiò non procedit in cauſa appellationis à grauamine, quando ſecundus Auditor Sacri Palatij pronunciauit malè appellatum, & cauſam remiſit ad primum, à quo appellatum extitit, nàm tunc inhibitio ſecundi cenſetur ex ipſa remiſſione moderata *c. cum ceſſante de appellat. Rota deciſ. 1. de offic. Deleg. in nou. & ibi Papaz.num.2.*

252 Sed hoc Primò non habet locum, quando coram Auditore fuit commiſſa appellatio à grauamine Iudicis de partibus, quia poſtquam in Curia fuit in cauſa pronunciatum, cauſa eſt effecta Curialis, & non eſt locus remiſſioni ad partes, *Ægid.deciſione trigeſima ſeptima,& deciſione centeſima vigeſima nona, de appellat. Papaz. ad Rot.dicta deciſ.prima,numero quarto de offic. Deleg.in nou.* etiamſi pronunciaretur benè iudicatum, & malè appellatum, *Rota deciſione quarta,numero tertiò de for. compet. in antiq.*

253 Secundò non habet locum, quando à ſententia Secundi fuiſſet denuò appellatum, & a Tertio denuo primo Iudici inhibitum, *Rot.d.deciſ.1.in fin.* & ibi *Papaz.nu. 1.de offic.Deleg in nou.*

254 Decimoquartò non procedit, quando inhibitio rotalis emanauit virtute commiſſionis extortæ ante Sententiam latam, *Rota in Romana Pecuniaria. 20. May 1589 coram bon.memor. Card. Platto,impreſſ. apud Marcheſ de commiſſ.appell.ab interloq.par.1.§.deciſ. 1. num. 2. fol.1217.*

255 Sed contrarium verius eſt, & fuit ſæpius deciſum. *Achill.*

Digitized by Google

Achill. deciſ. 29. de appellat. Rota in Romana Saluiani, 4. *Decembris* 1598. *coram bon. memor. Card.n. Lancellot. iuniore, quæ eſt deciſ. 762. numero* 1. *& numero* 3. *part.* 4. *diuerſ. & deciſ.* 130. *numer.* 4. *& ſequenti poſt conſ. crim. Farin. lib.* 2. in qua reprobantur deciſiones antiquæ contrarium tenentes, & eamdem *deciſ. 762. numero* 1. *& numero* 3. ſequitur *Gregor. deciſ.* 119. *numer.* 8. *Ferentill. ad Buratt. dec.* 177. *num.* 9. *verſ. ampliatur tertio, & dec.* 226 *num.* 19.

256 Decimoquintò non procedit, quando eſt facta poſt actus poſſeſſorios, tunc enim non præiudicat ad effectum obtinendi, dd. actuum vigore, manutentionem, *Duran. deciſione* 274. *numero* 6. nam inhibitio reſpicit futura, ex allegatis ſupra *verſic. reſpicitque, numero* 21.

257 Decimoſextò non procedit contra ciuiliter poſſidentem, quia is poteſt non obſtante inhibitione continuare virtute ſuæ ciuilis, & recuperare naturalem, & expellere occupantes, ſicut poſſeſſor à nundinis reuerſus. *Pariſ. conſil.* 39. *numer.* 3. *& ſequentibus, & numer.* 8. *& nu.* 11. *lib.* 1. *Lancell. de attent. lit. pen. capit.* 4. *lim.* 1. *numero* 10. *Gregor. deciſ.* 203. *& numer.* 4. & ibi *Beltram. numer.* 6. *& num.* 7.

258 Sed regula, quæ vult continuantem non attentare, primo non habet locum in inhibitione rotali, de cuius viribus non ſpectat cognoſcere ad Iudices inferiores. *Beltram. ad Gregor. dict. deciſ.* 203. *num.* 7. *verſ. ſed hæc concluſio*, vbi quod ita fuit dictum *in Gerund. adminiſtrationis, prima Iulij* 1619. *coram bon. mem. Dunozetto Archiepiſcopo Seleucien.* cum alijs allegatis ſupra *par.* 2. *capit.* 15. *num.* 60.

259 Secundò non habet locum, quando expreſsè commiſſa fuit cauſa ſuper ipſa continuatione poſſeſſionis, & ſic ſuper illo actu particulari, dum aliàs iudicium redderetur eluſorium, *Ripa in cap. cum M. Ferrarien. num.* 139. *verſ. ad iſtud de conſtit. Coccin. dec.* 418. *num.* 2. cum alijs allegatis per *Beltramin. ad Gregor. dict. deciſ.* 203. *numero* 7. *verſic. ſecundo regula, & ſupra part.* 2. *cap. decimo quinto, numer.* 59. *& ſequenti*, vbi aliæ limitationes adducuntur.

260 Decimo ſeptimò non procedit in inhibitione alterius Tribunalis extra Rotam, quia ſtylus Rotæ non ſeruatur extra Rotam, *Lancellot. de attent. poſt inhibit. capit.* 20 *limit.* 1. *nu.* 3. *& ſeqq. Mandoſ. de inhibit. q.* 20. *n.* 2. *verſ. quæ diximus.*

261 Sed contrarium quotidie obſeruatur in alijs ſupremis Curiæ Tribunalibus, & ſignanter in Tribunali A. C. docto enim de contrauentione, reuocantur attentata in ſpretum inhibitionis emanata, non diſcuſſo prius, an inhibitio fuerit iuſta nec nè, & licet ſtylus Rotæ non ſeruetur extra Rotam, ſeruatur tamen proprius ſtylus, vt ſupra, à quolibet ſupremo Tribunali Romanæ Curiæ, & ita paſſim obſeruat Praxis, & Curia, cum militet eadem ratio in iſtis, quæ militat in Rota, facilis videlicet recurſus ad Iudicem inhibentem, vel ad Principem, vel ad Signaturam ex allegatis ſupra, *verſic. & ratio eſt, num.* 231. *& ſequentibus.*

262 Signanter autem viget identitas rationis in alijs ſupremis Vrbis Tribunalibus, quæ in Rota quoad inhibitiones ad partes tranſmiſſas, ne ſcilicet Iudices inferiores de partibus ſub iſto clypeo cognoſcendi, an inhibitio ſit iuſta, nec ne, de facili contemnant inhibitiones à Curia emanatas, & interim pars grauata laboribus, & expenſis fatigetur, quam rationem tradunt *Mandoſ. dict. quæſt.* 20. *numer.* 1. *verſ. partem affirmatiuam*, & alij ſupra cumulati *verſ. ſi verò inhibitio, numero* 233. *& ſequenti.*

263 Et de hoc ſtylo Curiæ reuocandi attentata in ſpretum inhibitionis, non diſcuſſo prius, an inhibitio ſit iuſta, vel iniuſta, teſtatur *Rota deciſ.* 201. *nu.* 1. *part.* 2. *diuerſ.* quam deciſionem, vt diximus ſupra *verſ. quod videtur nu.* 230. ſecuta eſt *Rota deciſ.* 179. *numer.* 3. *& ſequenti, part.* 7. *recent.*

264 Commiſſa autem extra Rotam cauſa appellationis, necnon nullitatis æquè principaliter, ſaltem reſpectu nullitatis ſuſtineri inhibitionem, tradit etiam *Mandoſ. d. q.* 20. *num.* 2. *verſ. Aduerte tamen.*

265 Secundò, operatur inhibitio, vt ea pendente ſit ab exequutione abſtinendum, *Lancell. de attent. poſt inhibit. ampl.* 6. *n.* 2. *Gregor. deciſ.* 435. *nu.* 6. & nihil innouandum, *Coccin. deciſ.* 418. *num.* 1. aliàs geſta poſt eam ſint attentata, *Mandoſ. de inhibit. q.* 100. *num.* 7. *Lancell. de attent. poſt inhibit. cap.* 20 *ampl* 11. *num* 1. *& ſeqq. Achil deciſ.* 29. *nu.* 1. *& ſequentibus de appellat. Gregor. deciſ.* 243. *numer.* 1. *& deciſ.* 360. *numer.* 1. *& deciſ.* 435. *num.* 1. *&* 3. *Duran. dec.*

266 312. *nu.* 2. *Caualer. deciſ.* 574. *nu.* 1. non obſtante † conſenſu partium in iuriſdictionem, ſi Inhibitio fuit Rotalis, & agitur de reuocatione attentatorum ex officio Iudicis, ſecus ſi ad inſtantiam partis, quo caſu ſufficit conſenſus etiam tacitus, *Greg. d. deciſ.* 243. *num.* 4. & ibi latè *Beltram. ſub lit. A.*

267 In iuriſdictionem tamen conſenſiſſe non dicitur, qui pro moderatione inhibitionis inſtetit, *Rot. dec.* 11. *nu.* 22. *p.* 6. *recent.*

268 Et ad hoc, vt quis dicatur inhibitioni renunciaſſe, debet de conſenſu clarè conſtare de tempore poſt præſentatam inhibitionem, *Lancell. de attent. poſt inhibit. d. c.* 20. *ampl.* 11. *n.* 32. *Duran. dec.* 312. *n.* 3.

269 Verùm concluſio, quod geſta poſt inhibitionem ſint attentata, procedit, etiam ſi exequutio ſit facta vigore trium conformium, *Lancellot. de attent. poſt inhibit. dicta part.* 2. *capit.* 20. *ampliat.* 6. *numer.* 3. *Rota deciſione* 102. *num.* 8. *part.* 5. *& deciſ.* 75. *numer.* 5. *part.* 6. *recent. Gregor. deciſ.* 435. *numer.* 3. *Ferentill. ad Buratt. deciſ.* 652. *numero* 10.

270 Et etiam ſi Iudex, qui inhibuit, careat iuriſdictione, donec de hoc conſtet, *Caualer. deciſ.* 544. *numero* 3. *Ferentill. ad Buratt. deciſ.* 177. *num.* 9. *verſ. ſecundo ampliatur.*

271 Et ſiuè inhibitio fuerit iuſta, ſiuè iniuſta, *Cæſar. de Graſſ. deciſ.* 6. *num.* 2. *de cauſ. poſſeſſ. & prop. Greg. dec.* 435. *num.* 4. *Coccin. dec.* 96. *num.* 1. *dec.* 252. *num.* 2. *dec.* 115. *num.* 1. *& deciſ.* 399. *numer.* 3. *Buratt. deciſ.* 181. *numero* 3. *Caualer. dec.* 611. *numer.* 1. *Andr. deciſ.* 10. *num.* 2. *& deciſ.* 34. *num.* 1.

272 Licet fuerit obtenta ab aſſerto Procuratore cum cautione de rato, *Lancellot. de attent. poſt inhibit. capit.* 20 *ampl.* 5. *num.* 1. *Achill. deciſ.* 27. *de appell. Put. deciſ.* 142. *lib.* 3. *Cæſar. de Graſſ. deciſ.* 6. *numer.* 4. *de cauſ. poſſeſſ. & prop. Coccin. dec.* 380. *num.* 5. *Beltramin. ad Gregor. dec.* 141. *num.* 3.

273 Etenim ad inſtantiam Procuratoris aſſerti paſſim datur inhibitio de ſtylo Rotæ, dummodo infra duos menſes doceat de mandato, *Rot dec.* 198. *numer.* 4. *part.* 3. *recent. Greg. dec.* 141. *num.* 1. & ibi *Beltram. nu.* 3. *Coccin. deciſ.* 431. *n.* 6.

274 Sicut, quicquid dixerit *Caualer. dec.* 499. *num.* 1. ſufficit ad effectum attentatorum, quod inhibitio fuerit præſentata Procuratori cauſæ, licet non fuerit exequuta contra principalem, *Caſ. de Graſſ. dict. dec.* 6. *numer.* 3. *de cauſ. poſſeſſ. & prop. Rot. in Bobien. Parochialis* 27. *Iunij* 1611. *coram bon. memor. Cardin. Sacrato, quæ eſt impreſſ. apud Marcheſ. de commiſſ. appell. in poſſeſſ. Salu. & alijs p.* 1. *§.* 1. *dec.* 18. *numer.* 2. *fol.* 963. *Gregor. deciſ.* 435. *numer.* 2. *Ferentill. ad Buratt. deciſ.* 177. *numer.* 9. *verſ. ampliatur ſexto.*

275 Verùm concluſio, quod inhibitio legitimè exequuta cauſet attentata. Primò non procedit, quando illa emanauit virtute commiſſionis conditionalis, *Lancellot. de attent. inhib. pend. part.* 2. *capit.* 20. *limit.* 13. *numero* 1. *& ſequentibus, & numero* 9. *Rot. dec.* 641. *numer.* 11. *part* 1. *diuerſ. & dec.* 459. *num.* 3. *par.* 2. *recent. Gregor. deciſ.* 119. *num.* 9.

276 Contrarium videtur tenere, *Lancell. de attent. poſt inhibit. d. cap.* 20. *ampl.* 14. *num.* 1. *Put. dec.* 13. *in princ. vt lit. pend. Buratt. dec.* 652. *n.* 4.

277 Sed pro concordia diſtinguendum eſt, quod aut tempore datæ ipſius commiſſionis, cum clauſula, dummodò Sententia à qua petebatur committi cauſa appellationis, nō eſſet tertia, vel alia ſimilis, conditio erat adimpleta, & de hoc conſtat in actis, & tunc inhibitio emanata vigore huiuſmodi commiſſionis non cauſat attentata, *Lancell. de atten. poſt inhib. dict. capit. vigeſimo, limit.* 13. *numer.* 7. *&* 11. *Put. dicta deciſ.* 13. *in fin. vt lit. pendent.*

Digitized by Google

*Greg d.deciſ.*119.*num.*9.vbi alias deciſiones cumulat;aut conditio non erat adimpleta, & de adimplemento non conſtat, & tunc ſecus, ex allegatis ſupra *verſ. contrarium num.*275.

278 Secundò, non procedit, quando inhibitio fuit præſentata Iudici eadem die, qua fuit lata Sententia, nàm præſumitur Sententiam præceſſiſſe, tùm ad actus validitatem, tùm ad delicti excluſionem, *Achill. deciſ. 37. de appellat. numero 1. & ſequentibus, Seraph. deciſ. 1115. numero primo, Rota deciſ.233. numero 11. part.7. recentiorum.*

279 Non tamen ob id cenſenda eſt nulla commiſſio expedita eadem die, qua fuit appellatum, quia tunc præſumendum eſt præceſſiſſe appellationem, & ſic pro validitate commiſſionis, & aſſerenti contrarium incumbit onus probandi, *Scacc. de appellat. quæſt.3. num. 4. Ferentill. ad Buratt. deciſ. 226. numero 20. ſub litera A.*

280 Data verò nullitate appellationis ob illius interpoſitionem à Sententia nondum lata, vel appellatione non interpoſita, ſi in commiſſione adeſt clauſula, *quàm, & quas*, ſuſtinetur commiſſio, & per conſequens inhibitio illius virtute emanata. *Mareſcott. variar. reſolut. lib. 1. capit.20. numer.6. & ſequentibus, Scacc. de appellat. d. q. 3. num.5. & 9. Rot. dict. deciſ.762. num.2. par.4. diuerſ. & deciſ.130. num.6. poſt conſil. crim. Farinac. lib. 2. Ferentill. ad*

281 *Buratt. deciſ.226. num.21.* vbi quod hoc ſignanter † procedit in Rota, de cuius ſtylo poteſt Auditor virtute clauſulæ, *quam, & quas*, cognoſcere negocium principale, etiam ſi appellatio non adſit, vel ſit nulla, *Caualer. deciſ. 292. num.3.*

282 Tertiò non procedit, quando fuit actum virtute obligationis Cameralis, *Seraph deciſ.385. num.1. R.P.D meus Ferentil. ad Buratt. dict. deciſ.652. num. 9.* præſertim ſi commiſſio emanauit cum clauſula. *Ita vt Inhibitio non afficiat, quatenus ſit actum virtute obligationis Cameralis, vel proceſſus executiui, Buratt. deciſ. 879. numero 1.*

283 Quartò non procedit, quando fuit Inhibitioni renunciatum, quilibet enim poteſt fauori ſuo renunciare, debet tamen, vt diximus ſupra, conſtare de tali conſenſu de tempore poſt præſentatam Inhibitionem, *Duran. dec. 312. num.3.*

284 Sed hoc recipit declarationem, vt attentata poſſint nihilominus, ſtante præſertim Inhibitione Rotali, reuocari officio Iudicis, non obſtante conſenſu Partium in Iuriſdictionem, licet ſecus ad inſtantiam Partis, *Lancellott. de Attent. lit. pend. par.2 c.4. limit.16. num.21. & ſeqq. & limit.16. in fin.* cum alijs allegatis ſupra, *verſic. 2. operatur, nu 264 & ſeq.*

285 Quintò non procedit, vltra id, quod in Commiſſione continetur, etenim Inhibitio vlterius non ſe extendit, niſi habeat clauſulam, *quam, & quas, &c. Rot deciſ.785. n. 2. par.1. diuerſ.*

286 Sextò non procedit, quando Inhibitio eſt manifeſtè calumnioſa ex reiteratis confeſſionibus Partis aduerſæ, *Put. dec.304. n.3. in fin. lib.*

287 Tertiò cum Inhibitio regulanda ſit, iuxta Commiſſionem, & ſignaturam, cuius virtute emanauit, *Dec. conſ. 33. numer.6. Pariſ. conſ.39. num.3. & ſequenti, Mandoſ. de*

288 *Inhibit. quæſt.3. num.2.* operatur † vt ſic conceſſa in Curia, non ſit moderanda, ob facilem recurſum ad Signaturam, & ad Papam pro commiſſionis reformatione, *Mandoſ. de Inhibit. q.25. num. 4. verſic. præmiſſis, Lancell. de Attent. lit. pend. in præfat. capit. 4. numer.433. & ſequentibus, Rot. deciſ.22. lib.1. part.3 diuerſ. Greg. deciſ.435. num.5. & ſequentibus, Coccin. deciſ.74. num. 4. Caualer. deciſ.355. num.1.*

289 Etiamſi Commiſſio ſit ſubreptitia, quia ſubreptio ob facilem recurſum ad Signaturam, & ad Principem, vt ſupra, non attenditur in Curia, *Coccin. d. deciſ.74. n.4. Greg. d. deciſ 435. num.5.*

290 Quartò, operatur Inhibitio prout de Iure, cum ſit prout de Iure Intelligenda, & regulanda, *Rota deciſ. 300. numer. 3. part. 2. diuerſ. Buratt. deciſ. 348. numero 1.*

291 Finitur denique Inhibitio pluribus modis, ſignanter autem moderatione, vel reuocatione illius, vel reformatione commiſſionis, cuius virtute illa emanauit, *Mandoſ. de Inhib. q.25. num.4. & q.41. nu. 1. & ſeqq. Lancell. de Attent. poſt Inhibit. part.2. c. 20. ampl.11. numer. 4,* cum alijs cumulatis ſupra *verſic. & Ratio eſt quia, num. 231 & ſeqq.*

292 Vel remiſſione cauſæ ad Iudicem à quo, *Rot. deciſ. 1. de offic. Deleg. in nou.* & ibi *Papaz. numer. 2.* quod recipit declarationem, iuxta ſuperius tradita, *ver. 13. non procedit, nu.250. & verſic. ſed hoc primo non habet locum, num. 251. & ſeqq.*

293 Vel ſi intereſſe eſt perſonale, & non tranſitorium ad Hæredes, extinguitur, & finitur Inhibitio morte Impetrantis, prout in terminis Inhibitionis emanatæ ad inſtantiam Tutoris contra Contutorem, tradit *Burat. deciſ.348. n.1. & ſeqq.*

In reliquis in hac Inhibitionis materia ad *Mandoſ. Lancellot. & alios ſupra citatos*, poterit in facti contingentia haberi recurſus.

Obſeruatio.

294 Fuit de Annis 1632. & 1633. in plena Camera reſolutum, Inhibitionem eſſe moderandam, quia fuit actum pro fructibus Cenſus, & pro illis obtentum Mandatum exequutiuum, virtute Inſtrumenti camerali obligatione vallati, quod habet exequutionem paratam, *Caſtr. in leg. poſt rem iudicatam, numer.3 in fin. ff. de re iud. Cephal. conſ.439. num.16. lib.3. Theſ. deciſ. 26. num.11 Caſſad. dec. 1. num.2. de mut. petit. Rot. deciſ.620. num. 1. part. 1. & deciſ.185. num.1. & deciſ.608. num.4. par.3. & dec.258. num. 2. par.6. & deciſ.11. nu.1. & deciſ.198. nu. 1. part.7. recent. Caualer. deciſ.312. num.1. Buratt deciſ.383. num. 1.* & ibi *R.P.D. meus Ferentill. ſub lit. A. & deciſ.779. numer.1. & deciſ.910. nu.1.*

295 Et cum etiam Camera mandauerit exequi d. Mandatum, à Decreto de exequendo non datur appellatio, *Rot deciſ.100 num.13. par.1. diuerſ. & deciſ.620. numer. 2.* vbi de communi, & de obſeruantia Rotæ teſtatur, *par. 1. recent.*

296 Sublata autem appellatione, non eſt locus Inhibitioni, *Neuiz. conſ.60. numer. 15. Caſſad. deciſ. 10. numer. 4.*

297 *de reſcript. Rota deciſ 68. nu.2 de Appell. in antiq.* & † per conſequens, ſi fuit indebitè extorta, venit moderanda, iuxta ſuperius tradita, *numer. 231. & ſequentibus, & num.290.*

298 Nec obſtant aſſertæ nullitates; nam fuerunt vſque de anno 1627 à Camera reiectæ, etenim Cenſus eſt validus; fuit enim impoſitus de Anno 1571. ſuper ſcripturis Notariorum A. C. præſentibus, & futuris, in vim facultatis Collegio, & Notarijs eiuſdem A.C. Tribunalis ſpecialiter conceſſæ *à fel. mem. Pio IV. in eius conſt.105. in Bull. antiq. fol.811.* cuius virtute Scripturæ prædictæ fuerunt redactæ ad inſtar patrimonialium, tranſibiles ad Hæredes in perpetuum; vſque ad ſummam ſcutorum trium millium pro quolibet officio, cum facultate diſponendi de illis ad inſtar allodialium, & ſignanter ſuper illis annuos perpetuos Cenſus imponendi, & dum de aliqua iſtius Cenſus nullitate non apparet, eſt pro illius validitate præſumendum, *leg. ſi Prætor in princip. ff. de Iud. leg. 3. ff. de milit. teſt. Crau. conſil.52. numero 2. Rota deciſ.219. numer. 1 verſ. quia, & in dubio, par.2. recent. Gregor. deciſ.355. numer.1.*

299 Et licet poſtea ſuperuenerit *Pij V. conſt.80. Cum onus, ſecund. antiq. impreſſ.* diſponens Cenſum impoſterum creari nullo modo poſſe, niſi ſuper re immobili, aut quæ pro immobili habeatur, de ſui natura fructifera, & quæ certis finibus deſignata ſit.

300 Nihilominus non minus validus Cenſus iſte cenſeri debet, quia Conſtitutioni *Pij IV* non fuit in Conſtitutione *Pij Quinti* derogatum expreſsè, vt ex illius lectura patet, quinimò nec etiam tacitè, quamuis in Conſtitutione *Pij V.* adſint clauſulæ derogatoriæ ampliſſimæ.

Nam *Pius Quartus* conceſſit Notarijs dictam facultatem, ex contractu, & titulo oneroſo, vt probant verba Conſtitutionis, ibi; *ob egregia eorum in Rempublicam officia, aliaque erga Sedem ipſam impenſa ſeruitia,* & ibi *ad hunc effectum ſcuta quatuor millia ſeptingenta, & 50. auri in auro dicta Camera numerauerunt,* & ibi *Decernentes,*

Digitized by Google

nentes & ſi reuocari contigerit, in priſtinum ſtatum reſtitutas, & denuò conceſſas cenſeri debere, quinimò ad hoc, vt reuocari nequeant, validi, & efficaces contractus inter Nos, & Sedem prædictam ex vna, & Collegium, Heredeſque præfatos, partibus ex alia conſiſtorialiter initi, ac legitimè ſtipulati, ac iurati, illudque robur obtinere, &c. & in derogatione generali, quamuis ampliſſima nunquam cenſetur facultatibus ex contractu, & titulo oneroſo derogatum, *cap. ex multiplici, vbi Abb num. 1. & nu. 5. & ſeq. Anchar. num. 4. But. num. 1. & 4. de Decim. Felyn. in cap. nouit, num. 12. de iud. Roman conſ. 436. poſt nu. 14. Soccin. conſ. 59. nu. 9. lib. 1.* latè *Gonzal. ſuper reg. 8 gloſ. 36. n. 36. Creſcen. deciſ. 5. num. 1. de priuil. Mohed. deciſ. 6. nu. 1. & ſeq. de priuil. & deciſ. 11. de iurepatr.*

301 Quia Principi, quamuis ſupremo, non licet à contractu recedere, & eius obligatio tranſit ad Succeſſores, *Bald. in capit. 1. poſt princip. verſ. adde quod, de natur. feud. fol. 24. Rol. conſ. 100. numer. 138. & ſequentibus, lib. 4. Surd. conſ. 429. numer. 56. lib. 3. Mantic. de tacit. lib. 1. tit. 10. num. 47.*

302 Et ob id cum dictæ Scripturæ fuerint habilitatæ à Papa, qui omnia poteſt, vt poſſint ſuper eis annui perpetui Cenſus imponi, non videtur neceſſe diſputare, an habeantur pro ſtabilibus, iuxta Conſtitutionem Pij Quinti.

303 Præterea Conſtitutio Pij Quinti derogat tantum contrarijs, ſed Conſtitutio Pij Quarti non eſt contraria; nam Pius V. conſtituit, Cenſum non ſolùm poſſe imponi ſuper immobilibus, ſed etiam ſuper ijs, quæ pro immobilibus habentur, vt declarat *Cenc. de Cenſ. part. 1. cap. 3. quæſt. 1. art. 1. num. 5. & art. 3. in princip. & num. 9. verſic. dum in ea.*

304 Sed Scripturæ Notariorum A. C. de quibus agitur, habentur pro immobilibus ex Conſtitutione Pij IV. ad hoc, vt Cenſus poſſint ſuper eis imponi, etenim eo ipſo quod Pius IV. efficit illas tranſibiles ad Hæredes Notariorum in perpetuum ad inſtar aliorum allodialium, redegit eaſdem ad inſtar immobilium ad dictum effectum Cenſus ſuper eis imponendi, igitur &c.

305 De poteſtate non eſt dubitandum, Papa omnia poteſt, *cap. propoſuit, §. licet, de conceſſ. Præbend. Abb. in c. cum veniſſent, nu. 8. de iud.*

306 De voluntate verò minus eſt ambigendum. nam tempore Pij Quarti ex Conſtitutionibus Martini, & Calixti, quæ ſunt *extrauag. 1. & 2. de emptione, & venditione*, erat omninò neceſſe imponere Cenſus ſuper immobilibus, vt probant verba dd. Extrauag. in quibus referuntur, & confirmantur antiquæ conſuetudines creandi, & imponendi Cenſus *ſuper bonis ſuis, Dominijs, Oppidis, Terris, Agris, Prædijs, Domibus, & Hæreditatibus.*

Idem probat ipſa Conſtitutio Pij Quarti, quæ niſi fuiſſet tunc neceſſe imponere Cenſus ſuper ſtabilibus, contineret facultatem fruſtratoriam imponendi Cenſus ſuper dictis Scripturis, & ſi ad hoc non refertur, nihil operatur.

307 Et quod vigore extrauag. Martini, & Calixti Cenſus eſſent ſuper ſtabilibus de neceſſitate imponendi, tradit *Nauar. de Vſur. numer. 82. verſ. quarum prima, & latius, conſ. 2. lib. de empt. & vendit. Boccac. de Cenſ. par. 3. nu. 10. & num. 30.* vbi quod dictæ Extrauagantes fuerunt in hoc à Pio Quinto confirmatæ, *Rebell. de obligat. Iuſtit. tit. de Cenſ. lib. 10 q. 6. condit. 1. num. 1. & num. 4.* vbi quod prima conditio, quod Cenſus imponitur ſuper ſtabilibus, dicitur ex dicta Conſtitutione Pij Quinti, & ex dictis Extrauagantibus, quas ita intelligendas declarauit *Paul. III. conſt. 41. fol. 441. ſecundum antiq. impreſſ.* vbi eas confirmauit. *Boccac. de Cenſ. par. 2. num. 37. ibi, & Paulus, Cenc. de Cenſ. par. 1. cap. 3. quæſt. 1. art. 1. nu. 1.* firmans in hoc conuenire dd. Extrauagantes cum Conſtitutione Pij V.

308 Quinimò ante *Pium Quintum*, etiam de Iure communi, erant Cenſus ſuper ſtabilibus de neceſſitate imponendi, eſtque hæc communis, & indubitata opinio, etiam de Iure naturali, & Diuino, etiam ſemotis Conſtitutionibus Martini, Calixti, & Pij, *Cenc. de Cenſ. dict. part. 1.*
309 *cap. 1. quæſt. 1. art. 1. & art. 4 num. 6. & ſeqq.* in † quibus etiam locis declarat, quæ res habeantur pro ſtabilibus, vel non. Etenim cum hoc *Pius V.* in ſua Conſtitutione non declarauerit, remanet in diſpoſitione Iuris communis, *leg. commodiſſimè, ff. de Lib. & Poſth. cum ſimilibus.*

310 Et ratio, quæ induxit *Pium Quintum* ad eius Conſtitutionem ſuper Cenſibus edendam, non fuit, quia dictæ Extrauagantes permitterent Cenſum creari ſuper mobilibus, ſed quia creabantur Cenſus ne dum extra limites illarum, ſed pactionibus omninò contrarijs, vt ponderando verba dictæ Conſtitutionis, firmat *Boccac. de*
311 *Cenſ. dict. part. 3. numer. 19.* & † inde ſumpta occaſione dedit Cenſus creandi iuxta dd. Extrauagantes nouam formam circa fines, & alia huiuſmodi, nonnulla etiam de nouo addendo circa pacta, vt ex eadem Piana Conſtitutione manifeſtè apparet.

312 Quod ſi diceretur, aliquas Leges ſanxiſſe, Cenſus perpetuos poſſe ſuper mobilibus imponi, daretur in ipſis Legibus abſurda contrarietas; nam in mobilibus nulla cadit perpetuitas, vt omnes admittunt, *Gloſſ. in Clem. exiui de Paradiſo, §. cumque annui, de verbor. ſignificat. & in Extrauag. Ad conditorem, Ioan. 22. in verb. Mobilibus, de verbor. ſignificat. Bald. in leg. hac edictali, § his illud, num. 2. Cod. de ſecund. nupt. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 14. num. 119. Cenc. de Cenſ. part. 1. c. 3. q. 1. art. 4.*

313 Hinc ergo ſequitur manifeſtè, quod *Pius IV.* concedendo huiuſmodi facultatem imponendi Cenſus, redegit Scripturas ad inſtar ſtabilium, qui enim vult conſequens, vult omne neceſſarium antecedens, vulg. *l. ad rem mobilem, & l. ad Legatum, ff. de Procur. & l. illud, ff. de acquir. Hered. cum ſimilibus.*

314 Nec poteſt prætendi, quod Scripturæ huiuſmodi habeantur pro immobilibus ex priuilegio, & non ex diſpoſitione Iuris communis, ac proinde illa facultas cenſeatur ſublata, dum *Pius V.* in d. eius Conſtitutione derogauit priuilegijs. Quia ſat eſt, quod non derogauerit priuilegijs prouenientibus ex contractu, & titulo oneroſo, *ex prallegatis.*

315 Et nihilominus dictæ Scripturæ ſunt redactæ ad inſtar ſtabilium de Iure communi, & non ex priuilegio, tum quia quod prouenit ex Contractu prouenit à Iure communi, de quo ſunt omnes Contractus, §. *Ius autem gentium, vbi Gloſſ in verb. penè Inſt. de Iur. natur. gent. &*
316 *cit.* Tum † etiam quia eo ipſo, quod Pius conſtituit Scripturas præfatas tranſire perpetuò ad Hæredes Notariorum, illas, & annuos redditus ex eis percipi ſolitos, ad inſtar immobilium redegit de Iure communi.

317 Nam, & loca Montium fidei, & alia non vacabilia, ideò pro ſtabilibus habentur de Iure communi ad effectum, vt poſſint ſuper eis Cenſus imponi, quia tranſeunt perpetuo ad Hæredes ex parte Emptoris, & non vacant per mortem, *Boccac. de Cenſ. p. 2. num. 140 & ſequenti,* licet redditus eorum, vt nemo ignorat, conſiſtant in Vectigalibus, Introitibus Dohanarum, & huiuſmodi mobilibus, vt plurimum, vt teſtantur relati *à Cenc. de Cenſ. part. 1. capit. 3. quæſt. 1. artic. 1. numero 12. & ſequenti.*

318 Sic in ſimili hodie officia Notariatuum Curiæ Capitolinæ, quia non vacant per mortem, ſed tranſeunt perpetuo ad Hæredes ſunt loco immobilium, & poſſunt obligari, & hypothecari, latè *Gratian. diſcept. cap. 730. numer. 45. & ſequenti, & fuit dictum in Romana Notariatus prima Iunij 1620. coram bon. memor. Remboldo, & eſt deciſ. 14. poſt. Fenz. ad Stat. Vrb.*

319 Sic Cenſus poſſunt ex eadem ratione imponi ſuper aliis Cenſibus, *Cenc. de Cenſibus, part. 1. capit. 3. quæſt. 1. art. 3. numer. 1. & ſequenti, & par. 2. capit. 2. quæſt. 2. art. 6. num. 35.*

320 Sic etiam perpetui redditus annui, aut menſtrui in Vectigalibus, ſeu Gabellis, Piſcationibus, Macellis, alijſque ſimilibus rebus mobilibus, & in alijs quibuſcumque, pro immobilibus habentur, ad effectum, vt ſuper eis Cenſus imponi poſſint, licet non ſint res immobiles, *Lau. Molin de Contract. diſput. 389. numer. 3. verſ. quatenus autem, Cenc. de Cenſ. d. p. 1. capit. 3. quæſt. 1. art. 3. num. 14.*

Digitized by Google

321 Et cum rationes, quæ militant in iſtis, de quibus per *Boccac. de Cenſ. par. 3. num. 60. & ſeq.* militent etiam in dictis Scripturis præſentibus, & futuris, & eorum redditibus annuis, cum Domini illarum tenerentur eas locare Notarijs Titularibus, & iſtis illas conducere pro annuo affictu ſcutorum ſex, ſeptem, & octo pro centenario, *Rota poſt Cenc. de Cenſ. deciſ. 124. & fuit dictum in Rom. Diuiſionis officij, 13. Martij 1625. coram bon. memor. Vbaldo*, idem Ius conſtitui debeat, *l. illud, ff. ad leg. Aquil.* cum vulgatis, & ex hoc Scripturæ præfatæ debent pro ſtabilibus haberi, *Rota poſt Cenc. de Cenſ. dicta deciſ. 124. per totam.*

322 Et *fel. rec. Clemens Octauus*, ſciens Cenſus ſuper dictis Scripturis impoſitos eſſe validos, quando eaſdem Scripturas à Notarijs pro Camera Apoſtolica redemit, pretio ſcutorum triginta millium, mandauit huiuſmodi Cenſus extingui, & de dicto pretio in primis ſatisfieri Cenſuarijs, prout in eius motu proprio extenſionis, ſeu additionis Montis Religionum edito de Anno 1593.
323 ex † quo Papa habuit Cenſus huiuſmodi pro validis, nam quod nullum eſt, extingui non poteſt *arg. l. eius qui*
324 *in Prouincia. ff. ſi cert. petat.* & † quodammodo tacitè etiam illos confirmauit, quod autem hoc facere potuerit non eſt dubitandum ex trad. per *Rotam poſt Cenc. dict. deciſ.* 124. in qua pro validitate ſimilis Cenſus, ſuper Scripturis Notarij particularis impoſiti, fuit reſolutum.

325 Nec eſt neceſſe quod res, quæ pro immobili habetur, ſit ſolo affixa, ad hoc vt Cenſus ſuper illa imponi valeat, quia vectigalia, loca Montium, annui redditus, & alia huiuſmodi non ſunt ſolo affixa, & nihilominus ſuper eis Cenſus imponi poſſunt, *Molin. de Contract. dicta diſput. 389. numer. 3. verſic. quatenus*, cum alijs cumulatis per *Cenc. de Cenſ. dicta part. 1. cap. 3. quæſt. 1. art. 1. numer. 12. & ſeq.*

326 Quæ facilius procedunt, quia dictæ Scripturæ erant de ſui natura fructiferæ cum actu, & ſic de ſui natura, fructus redderent, nam aliquæ erant ipſorum Notariorum, & aliquæ tertiarum Perſonarum; illa quę erant Notariorum cum exercitio officij reddebant Dominis ſuos fructus, Tertiæ verò perſonæ tenebantur ſuas Scripturas præfatas locare Notarijs Titularibus, qui tenebantur illas conducere pro annuo affictu, & reſponſione ſcutorum ſex, ſeptem, & octo pro centenario, vt clare legitur in dicto motu proprio Clementis Octaui, & omnes dictæ Scripturæ præſentes, & futuræ non vacabiles, conſtituebant vnum Corpus, & ſemper habuerunt vnicum valorem ſcutorum triginta millium.

327 Nec obſtat, quod requiratur aliquod Hominis miniſterium, quia in omnibus alijs rebus ſuper quibus Cenſus imponi poſſunt, id requiritur, nec intentio Pij Quinti fuit illa per verba, de ſui natura fructifera, excludere rē, quæ mediante cultura, & artificio fructus ferat, ſed illam quæ etiam culta, vel nullos, vel modicos fructus affert, detractis laboribus, & expenſis, *Molin. de Contract. dicta diſp. 389. numero 3. verſic. quatenus verò, Medin. de Contract. tit. de cenſ. quæſt. 11. verſic. quæritur amplius, il ſecondo, Rebell. de oblig. Iuſt. quæſt. 6. num. 6. verſ. nec ita opus eſt, Cenc. de Cenſ. dict. part. 1. capit. 3. q. 2. art. 1. numer. 12. & ſeq.*

328 Vltimum verò requiſitum, quod etiam ex Conſtitutionibus Martini, & Calixti requirebatur, *vt Cenc. dicta part. 1. capit. 3. quæſt. 3. artic. 1. numer. 24. & ſequenti*, probauit, nempè quod res Cenſu onerata deſignetur certis finibus, dupliciter declaratur, videlicet.

329 Primò, vt non ſit neceſſaria finium ſpecificatio, dum aliter conſtat de certo corpore, prout de dictis officijs, & Scripturis conſtabat notoriè in caſu de quo agitur, *Cenc. de Cenſ. d. q. 3. ar. 1. n. 33.*

330 Secundò, vt nec ex eo probetur, rem certis finibus non deſignari, quia in Inſtrumento Cenſus non fuerint certi fines ſpecificati, ſufficit enim ſi aliunde hoc probari poſſit, & contrarium aſſerent, videlicet rem certis finibus non deſignari, incumbit onus probandi, *Cenc. de Cenſ. d. p. 1. c. 3. q. 2. ar. 1. n. 36 & ſeq. Rot. dec. 502. num. 4. & ſeq. par. 1. & dec. 539. n. 3. & ſeq. par. 2. recent.*

331 Et vlterius ſat eſt, quod vel per nomen commune, aut circumlocutionem, diſtinctè, & expreſsè certi fines deſignentur, *Rebell. de oblig. Iuſt. d. q. 6. n. 6. ante fin. verſ. exigit enim.*

332 Nec ex eo ſolo, quod res cenſu grauata certis finibus non deſignetur, poteſt Cenſus dici nullus; res enim quæ pro immobilibus habentur, prout vectigalia, annui redditus, & ſimilia, vix, immò ne vix quidem certis etiam finibus deſignantur impropriè, & abuſiuè, & nihilominus Pius Quintus voluit ſuper eis Cenſum imponi poſſe, *Cenc. de Cenſ. dicta part. 1. capit. 3. quæſt. 1. artic. 3. num. 9.*

333 Et cum Cenſus, de quo agitur, fuerit obſeruatus pro valido per tot annorum curricula, omnis nimis ſubtilis, & ſcrupuloſa interpretatio venit reijcienda ad trad. per *Rot. poſt Cenc. de Cenſ. d. dec. 124. n. 12.* cum alijs inferius allegandis.

334 Nec obſtat ſecunda prætenſa nullitas non interuentus pecuniæ in actu celebrationis Inſtrumenti impoſitionis Cenſus, licet enim Emptor illius ad faciendam rem gratam Venditoribus, nè ſcilicet ipſi cogerentur ſoluere fructus illius, & alterius Cenſus per eos indè ad menſem extinguendi cum pretio Cenſus, de quo agitur, conſtituerit tenere ſortem principalem ſcutorum quatuor millium ducentorum in depoſitum cum pacto, quod fructus non currerent niſi poſt menſem, nihilominus in fine menſis præfati dictus Depoſitarius ſoluit dicta ſcuta quatuor millia ducenta in pecunia numerata coram Notario, & Teſtibus, vt conſtat ex alio publico Inſtrumento; vnde Bulla, ſeu Conſtitutio Pij Quinti, videtur omninò obſeruata.

Nàm *Pius V. in dicta Conſtitutione 80. Cum onus, §. rurſus ſecund. antiq. impreſſ.* ſtatuit Cenſum non poſſe creari, niſi in pecunia numerata in actu celebrationis Inſtrumenti coram Notario, & Teſtibus, non autem priùs recepto integro, iuſtoque pretio, & ideo cum ex duobus Inſtrumentis ſimul iunctis in effectu conſtet de reali ſolutione, & numeratione pretij coram Notario, & Teſtibus in actu celebrationis Inſtrumenti, & non prius, videtur ceſſare omnis difficultas.

335 Intentio enim Pij V. fuit tollere fraudes, & ſimulationes, ac anticipatas ſolutiones, non autem prohibere ſolutionem verè, & realiter, vt ſupra, factam, omni ſimulatione, & fraude ceſſante, *Rota poſt Cenc. de Cenſib. deciſ. 92. numer. 20. & deciſ. 103. numer. 7. & ſequentibus*, etſi voluiſſet prohibere etiam numerationes poſt modicum tempus, vt ſupra, factas, dum dixit, non autem prius, addidiſſet, nec etiam poſtea arg. *leg. vnica, §. ſin autem ad*
336 *deficientis, Cod. de caduc. tollen.* & † vna pars diſpoſitionis aliam declarat, *l. qui filiabus, in princ. ff. de leg. 1. cum. vulg.*

337 Quod eò magis videtur procedere, ſtante illa dictione, *autem*, quæ corrigit, & declarat Pium V. non prohibuiſſe ſolutiones factas poſt modicum interuallum, iuxta tradita per *Gloſ. in capit. 1. in verbo ſed, de Milit. Vaſſall. in vſibus feud.* & aduerſatur ſolutionibus præcedentibus celebrationem ipſius Inſtrumenti, non etiam ſubſequentibus, *Alberic. in diction. in verb. autem.*

338 Et in primo Inſtrumento impoſitionis Cenſus ſatis videtur interueniſſe ſolutionem ſortis principalis, quia cum Emptor Cenſus vocauerit ſe illius depoſitarium, breui manu fingitur ſoluta Venditoribus, & ſtatim reſtituta ei in depoſitum, & ſic Emptor ſtatim exuendo perſonam Emptoris, induit perſonam Depoſitarij, *Surd.*
339 *conſ. 162. num. 42. lib. 2.* nàm † ſæpè in celeritate actuum coniungendarum inter ſe actionum vnus actus occultatur, vt dixit text. *in leg. 3. §. fin. vbi Gloſ. in verb. occultari, dat concordantes, ff. de donat. inter Vir. & Vxor.* & in terminis Cenſus tradit *Honded. conſ. 27. nu. 10. lib. 2.*

340 Quod in caſu, de quo agitur, videtur omninò admittendum, quia cum depoſitum fuerit purum, & ſimplex, habuit ſine dubio vim ſolutionis, *l. ſi ſoluturus, vbi Bart. nu. 5. ff. de ſolut. Caſtr. in l. acceptam, num. 12. C. de vſur. Put. deciſ. lib. 1. Rot. poſt. Pacific. de Salu. deciſ. 271. numer 4. & ſeq ſecundum nou. impreſſ. & poſt Cenc. de Cenſ. deciſ. 92. n. 6. & deciſ. 103. num. 7.*

341 Et

Digitized by Google

341 Et cum Conſtitutio emanauerit ad tollendas fraudes, ac ſimulationes, & anticipatas ſolutiones, & dictus Depoſitarius realiter, & cum effectu in fine menſis ſoluerit in pecunia numerata, vtique conſtat hic nullam interueniſſe fraudem, aut ſimulationem, aut anticipatam ſolutionem, & per conſequens formam Conſtitutionis potuiſſe per æquipollens adimpleri, *Pariſ.conſ.33. num.34 lib.2. Mantic.de tacit.lib.2.tit.4. numero 45. Caſſad. ſuper Regul. deciſ.16. & deciſ.2. numero 2. de iudic. Put. deciſ.252. numer.8. & ſeq. lib.2. Seraph. deciſ.1413. num.3.*

342 Et ſi deſcriptio alicuius pro creditore in libris Mercatoris, qui ſit ſoluendo, habet vim ſolutionis, *Bart. in l.ſingularia, num.19 ff.ſi cert.petat. Gabr. conſ.155. numer. 18. & ſeq. lib.1. Honded. conſ.41. numero 9. lib.2. Rot. Genuen. deciſ.4. num.10. & num.13 Rota poſt Cenc. de Cenſ. d. deciſ.103. n.9.*

343 Et Cedula Bancharia, quæ in effectu nihil aliud eſt, niſi quoddam depoſitum, pariter ſolutionis vim obtinet, adeo quod per eam Conſtitutioni Pij V. ſatisfiat, *Gratian. diſcept. c.87. numer.46. Cenc de Cenſ. par.2. quæſt. 1. art.7. num.13. & ſeq. Rota poſt eundem Cenc. d. deciſ.92. num.6. & d. deciſ.103. num.8*, non videtur poſſe conſiderari diuerſitatis ratio, quominus depoſitum in caſu noſtro habeat vim ſolutionis, & ob id ſit Conſtitutioni ſatisfactum.

344 Præſertim quia Emptor habebat pecunias in promptu, & erat ſoluendo, vt experientia rerum magiſtra probatur ad text. *in l. ſi de interpretatione, ff. de Leg. cum*
345 *ſimil.* & † Venditores debebant conuertere pretium Cenſus in extinctionem alterius Cenſus, quod fieri non poterat, niſi in fine dicti menſis, cum tempus extinctionis illius antea non veniret; vnde cum prædicta eodem momento temporis impleri non poſſent, & Venditoribus expediret non ſoluere fructus duorum Cenſuum, & Emptoris etiam intereſſet pecuniam in aliam cauſam non conuerti, niſi in extinctionem Cenſus exiſtentis ſuper eodem fundo, in quo alius imponebatur, vtique Conſtitutioni Pij V. fuit ſatisfactum per d. depoſitum cum ſubſequuta ſolutione, & numeratione, vt in his terminis conſiderauit *Rota poſt Cenc. de Cenſ. d. dec. 103. numero 8. verſic. maximè, vbi ſub numero 13.* ſubdit, quod ſecundum ſubiectam materiam dicitur fieri ſtatim, etiam quod ſit in ſpacio duorum menſium.

346 Et ob id poſſet fortè etiam dici, quod Cenſus huiuſmodi fuerit cæptus creari à principio menſis, quando fuit confectum primum Inſtrumentum, & in fine menſis perfectus, cum præſertim medio tempore nulli fructus interuenerint, & durauerit idem Partium conſenſus, vt exitus monſtrauit, *Calder. conſ.2. num.2. verſ. non obſtat, de Conſt. Roman. conſ.509. nu.19. verſ. hoc quidem, Redoan de Spol. q.7 n.70.*

347 Sic enim videmus in ſimili de Cedula bancharia, quæ, vt diximus, nihil aliud eſt niſi quoddam depoſitum, in terminis *Rot poſt Cenc. de Cenſ. d. deciſ.103. num.*
348 *8. & ſeq.* nam † licet in Signatura per *fel. rec. Greg. Decimum tertium*, fuerit declaratum Cenſum non fuiſſe nullum, vbi in actu celebrationis Inſtrumenti d. Cedula interuenit, nihilominus idem Summus Pontifex reſcripſit cum clauſula, conſtito, quod ſtatim pecuniæ peruenerint ad manus Venditorum, & ſic quod pecuniæ virtute dictæ cedulæ fuerint poſtea per Banchum ſolutæ, ergo tota vis conſiſtit in eo, quod re vera poſt celebrationem inſtrumenti cedula fuerit per Banchum recepta, & illius vigore ſecuta ſolutio, cuius vim habet promiſſio facta poſtea à Mercatore, vt per *Rot. poſt Cenſ. de Cenſ. d. dec.103. numero 9.* & numeratio pecuniæ poteſt poſtea fieri cum aliquo interuallo, vt dicatur facta ſtatim, ſecùs ſi vigore cedulæ numquàm ſecuta fuiſſet ſolutio, & numeratio; nàm hoc caſu, nec Gregorius XIII. Summus Pontifex, nec eius Signatura habuit cenſum pro valido, dum reſcripſit cum dicta clauſula, conſtito, &c.

Idcircò non videtur ſubſiſtere declaratio *Cenc. de Cenſ. par.2. cap.1. quæſt.1. art.7. numero 18. verſic. non obſtat.* dum dicit, numerationem fieri iuxta formam Bullæ per ipſam traditionem cedulæ Bancharię tantùm in actu celebrationis inſtrumenti, quia hoc eſt contra dictam declarationem Gregor. XIII. & contra *Rot.* poſt eundem *Cenc. d. dec.92. num 6. & deciſ.103. n.7. & ſeqq.*

349 Ex quibus colligitur, tunc demum Cenſum creatum per cedulam Banchariam non eſſe nullum, ſi vigore dictæ cedulæ poſtmodum pecuniæ ad manus Venditorum peruenerint, ergo ſi cedulæ vigore, ob aliquod accidens, non fuiſſet ſequuta ſolutio, cenſus non fuiſſet validus, nec eum Gregor. XIII. pro valido habuiſſet, etiam ſi in actu celebrationis Inſtrumenti cedula Bancharia interueniſſet, cum paria ſint non eſſe, & effectu carere, *l. nihil intereſt, ff. de reg. Iur. Bart. in l. de ætate, §. nihil intereſt, ff. de Interrog. actio. Alex. conſil.182. numero 5. libro ſecundo, & conſil.1. numero 197. lib.6. Roman. conſil.245. numero ſecundo Io. de Anan. conſil.33. col.2 verſic. circa vero ſecundum*, & ibi *Bologn. num.3. & ſeq.*

Et ſi diceremus per cedulæ dationem in actu celebrationis inſtrumenti eſſe Bullæ ſatisfactum, etiam ſi illa non fuiſſet poſtmodum effectum ſortita, hoc eſſet de directo contra Bullam, quia daretur caſus, in quo in effectu cenſus poſſet creari abſque pecunia, quod non eſt dicendum.

350 Redeundo igitur ad caſum, de quo agitur, cum in effectu pecunia fuerit breui manu depoſitata penes Emptorem, & ille promiſerit retinere in depoſitum, & liberè illam numerare in fine dicti menſis ad libitum Venditorum, & in effectu tempore ſtatuto illam ſoluerit coram Notario, & Teſtibus, non minus validus debet cenſeri cenſus, ac ſi ab initio interueniſſet cedula bancharia, cuius vigore fuiſſet poſtmodum ſubſequuta vera, & realis ſolutio, cum, vt diximus non in traditione cedulæ tantùm, ſed in vera ſolutione, eius vigore ſubſecuta, tota validitas cenſus conſiſtat.

351 Nec Bulla Pij V. vt *Cenc. de Cenſ. d. par.2. cap.1. quæſt. 1. art.7. num.12.* dicebat, eſt adeò litteraliter, & iudaicè intelligenda, vt non admittat interpretationem ex rationis identitate.

352 Et licet verba Bullæ, ſeù Conſtitutionis, de numeratione loquentia, debeant intelligi in caſu vero, non autem in caſu ficto, & cedula Bancharia, & depoſitum habeant vim ſolutionis, & ſint numerationes fictæ; nihilominus, quando poſtea in vim illorum ſubſequitur vera, & realis ſolutio, ceſſat Bullæ ratio, & perinde eſt verè in actu celebrationis Inſtrumenti fuiſſet pecunia numerata, eſt namque clarum nullam fraudem, aut ſimulationem interueniſſe; ideò magis ratio, quam verba illius ſunt attendenda, *l. ſcire leges, ff. de*
353 *Leg.* vnde ille † in fraudem Legis facit, qui corticem verborum tenens, ſententiam eius circumuenit, *l. contra legem, ff. de Leg.* ergo, qui mentem Legis ſequitur, non committit fraudem, etiam ſi corticem verborum non ſequatur.

354 Denique cenſus, de quo agitur, fuit obſeruatus pro valido triginta annorum ſpacio, & vltra, quæ obſeruantia plurimum confer ad validandum actum, *Rot. deciſ.636. numero 2. part. prima diuerſ. & deciſ.502. numero 12. par.1. & deciſ.539. numero 2. par.2. recent.* adeò quod ex ſolutionibus longo tempore continuatis cenſus præſumatur Impoſitus iuxta formam Bullæ Pij V. *Rot. in Romana Cenſus 24. Nouembris 1606. coram bo. me. Attrebaten. & in Bononien. Dotis de Manzolis 9. Decembris 1619. & 22. Martij 1621. coram bo. me. Remboldo.*

355 Quinimò tanto temporis ſpacio, ſi in aliquo defectus adfuiſſet, præſumeretur confirmatio Apoſtolica, iuxta opinionem approbatam à *Rot. deciſ.179. par. ſecunda diuerſ.* etiam ſi non fuiſſet in contractu reſeruata, *Seraph. deciſ.1042.* & ad euitandas vſuras, *Rot. in d. Bononien. de Manzolis 9. Decembris 1620. & 22. Martij 1621. coram bo. me. Remboldo.*

356 Cæterùm, quia cum D. Theſaurarius relaxaſſet mandatum pro ſcutis octingentis vigintiocto monetæ,

pro

Digitized by Google

pro fructibus cenſus decurſis, & non ſolutis, cauſa in gradu appellationis in Camera pendente, pro celeriori expeditione fuit adita Signatura Sanctiſs. & fel. rec. Vrban. VIII. reſcripſit cum clauſula, conſtito de vera, & reali numeratione, procedatur ad vlteriora, exemptione prædicta non obſtante, prout paſſim ſolet in Signatura Sanctiſſimi reſcribi, quando conſtat de vera, & reali numeratione pecuniæ, & pretij cenſus, *Rota in Lauretana Cenſus 14. Iunij 1619. coram bo. mem. Pirouano*, & cum de dicta numeratione vera, & reali in præſenti caſu conſtaret ex publico inſtrumento, non fuit locus in hoc vlteriori diſputationi.

357 Nec etiam obſtat tertia prætenſa nullitas deducta ex quodam pacto exemptionis cenſus ab omni onere, quod prætendebatur contra Bullam, etenim non ideò cenſus eſt nullus ſed tantum eſt nullum ipſum pactum, *Rota poſt Cenc. de Cenſ. deciſ. 95. numero nono*.

358 Præſertim ſtante proteſtatione, quod Partes intendebant contrahere iuxta formam Bullæ Pij Quinti. *Rota poſt Cenc. de Cenſ. dicta deciſ. nona numer. decimo Mantic. deciſ. 302. numero 11. Rot. deciſ. 285. numero primo, & ſeqq. & deciſ. 316. numero 2. & ſequentibus par. quarta diuerſ. & deciſ. 219. numero quarto p. 2. recent.* & fuit alias ſæpè deciſum.

359 Denique non obſtat prætenſa extinctio cenſus de anno 1594. quia de illa nullibi apparet, ſed benè conſtat de contrario, ſcilicet, quod cenſus fuit tantùm extinctus de anno 1602. ex publico retrouenditionis, & extinctionis Inſtrumento, quod facit probationem probatam, rem claram, & manifeſtam, *l. probationem, Cod. de probat. l. pecunia, Cod. de ſolut. l. cum precibus, Cod. de probat. Bald. in l. intereſt, in vlt. not. numero ſecundo Cod. de ſolut. Bart. in l. prima in princip. numero octauo, ff. de nou. oper. nunc. Dec. conſil. 423. numero 9. Mantic. deciſ. 26. numero 1. & deciſ. 166. num. 12. Greg. deciſ. 157. n. 13. & deciſ. 180. num. 1. Rot. deciſ. 60. num. 1. p. 1. recent.*

360 Plura tamen exaduerſo adducuntur ad probandum cenſum fuiſſe extinctum de anno 1594. &c.

Primò, quia fel. mem. Clemens VIII. dum redemit pro Camera Apoſtolica ſcripturas Notariatuum A. C. ſuper quibus cenſus fuerat impoſitus, ordinauit, mediante chirographo, pretium deponi, ad effectum inueſtiendi in alijs bonis, vel ex eo ſatisfaciendi Cenſuarijs, & facto depoſito onera cenſuum, & hypothecarum, cenſeri tranſlata in dictum depoſitum, & ſcripturas eſſe liberatas.

Secundò, quia D. Theſaurarius fecit ordinem Dominis Depoſitarijs, vt ſoluerent ſortem principalem dicti cenſus.

Tertiò, quia, in exequutionem chirographi præfati, Procurator Domini cenſus ad effectum exigendi dictam ſortem principalem cenſus, vigore dicti ordinis, ceſſit Cameræ iura ſui Principalis.

361 Sed ad primum fuit reſponſum, quod liberatio ſcripturarum ab oneribus emanauit, vt ſupra, de anno 1594. ad fauorem ſolius Cameræ, non autem ad fauorem Venditorum cenſus, nec legitur in chirographo huiuſmodi liberationem fieri in Dominorum cenſuum præiudicium, & cum materia ſit ſtricta, & alteri præiudicialis, non debet extendi in præiudicium Tertij, *cap. ſuper eo, vbi Gloſ. in verb. intentionis, de offic. Deleg. Rot. deciſ. 60. numero 3. verſic. aut extinctio, par. 1. recent.*

362 Nec ex eo, quod cenſus non fuerit extinctus emanauit aliquod Cameræ præiudicium, cum tantùm Impoſitores cenſus obligati remanſerint, ſicut videmus in ſimili, ſuſtineri cenſum ſuper re aliena in præiudicium ſolius Imponentis, *l. rem alienam, ff. de contr. empt. Cenc. de Cenſ. par. prima cap. ſecundo quæſt. 1. art. 1. numer. 12. & quæſt. 3. art. 5. numero 16. Rot. poſt eundem Cenc. de Cenſ. deciſ. 13. numero primo, & deciſ. 17. numero ſecundo, & ſequenti Gregor. deciſ. 445. numero quinto, & ſequenti*.

363 Multo magis ſuſtinetur cenſus iam impoſitus, non obſtante tranſlatione dominij fundi cenſuati in præiudicium eiuſdem Imponentis, & Alienantis, cum res tranſeat regulariter cum ſuo onere, *Clem. 1. de Cenſ. Couar. var. reſol. lib. 3. cap. 7. num. 6. Rot. d. deciſ. 60. num. 4. par. 1. recent. & poſt Cenc. de Cenſ. deciſ. 90 num. 7. & n. 10. & ſeq.*

Nec eſt admittendum, quod Papa, qui tàm enixè conatus eſt Dominis cenſuum prouidere, ordinando pecunias deponi, & non poſſe amoueri, niſi data cautione, vel facto reinueſtimento, voluerit in aliquo Cenſuarijs præiudicare.

364 Vbicumque autem fit tranſlatio cenſus ſuper aliare, non extinguitur, ſed tranſit ſuper re ſubrogata, vel remanet ſuper primo fundo, donec extinguatur, & ſic fit tranſlatio quoad exercitium actionum, non quoad ſubſtantiam cenſus, *Greg. deciſ. 445. numero primo & 5.*

365 Et in caſu, de quo agitur, cenſus remanſit ſuper eiſdem Scripturis, nec fuit tranſlatus in pretium, quia Clemens VIII. ordinauit fieri depoſitum dicti pretij, dando certam formam in eius chirographo, & ordinauit, quod, facto huiuſmodi depoſito, cenſus, & hypothecæ cenſerentur tranſlatæ in illud, ſed huiuſmodi depoſitum non fuit factum, nec ſeruata fuit in aliquo forma dicti Motus proprij; vnde ſequitur, quod cenſus remanſerit ſuper ſuper ſuo primæuo fundo, quod etiam exitus demonſtrauit; nam quando de anno 1602. Emptori cenſus fuit reſtituta illius ſors principalis, vt legitur in Inſtrumento extinctionis, non fuit facta extinctionis, cum aliquibus pecunijs depoſitatis, ſed cum pecunijs proprijs ipſorummet Debitorum.

366 Ad ſecundum obiectum de ordine D. Theſaurarij. Fuit reſponſum, quod ex hoc non reſultabat ſolutio, & per conſequens nec extinctio cenſus, cum non fuerit in facultate Emptoris cenſus pretium recipere; vnde nec etiam mandati relaxatio ſufficit; *Rot. deciſ. 56. numero 3. parte prima recent. & poſt Cenc. de Cenſ. deciſ. 106. numero tertio, & deciſ. 248. numero 3.* prout nec etiam ſufficiunt aſſignamenta, donec re vera Emptori pretium non reſtituatur, vel ſit in eius libera poteſtate illum recipere, *Rot. poſt Cenc. de Cenſ. d. deciſ. 106 numero primo, & deciſ. 247. numero ſecundo*.

In præſenti verò caſu, cum non eſſet factum depoſitum, vt ſupra, nec declaratum, ad quem ſpectaret pretium ſcripturarum, non fuit in arbitrio Emptoris cenſus recipere ſortem principalem, nec Domini illam ſoluere voluerunt, quod pariter effectus probauit; nam Venditores cenſus, vt apparet ex publico Inſtrumento extinxerunt cenſum de anno 1602. ex eorum proprijs pecunijs, ergo non erat in arbitrio Emptoris pretium dicti cenſus recipere.

367 Et ſi depoſitum non releuat, vbi non eſt iudiciale, Parte citata, & vbi non interuenit delegatio, & quando non eſt liberum, & Deponens apponit aliquam conditionem, propter quam dominium à ſe penitus non abdicauit, vt fuit dictum in *Romana Pecuniaria 24. Nouembris 1595. coram bon. mem. Cardin. Millino*, ſumus in claris, quia nihil iſtorum in hoc caſu interuenit, quinimò nulla abdicatio dominij ſortis principalis dicti cenſus adſuit, vt fuit ſuperiùs demonſtra-
368 tum, & quæ exaduerſo adducuntur, † procedunt, quando fuit facta diſdicta, & per citationem, & intimationem conſtitutus Emptor in mora recipiendi depoſitum liberè factum, quæ hic non interuenerunt; vnde nulla poteſt prætendi extinctio, *Rota deciſ. 60. numero ſecundo, & ſequentibus parte 1. recent.* & alias fuit ſæpè deciſum.

369 Et ſolus ordo D. Theſaurarij nihil releuat, tum, quia non habebat facultatem extinguendi cenſum, & ideò cenſetur etiam noluiſſe, cum nemo cenſeatur facere voluiſſe, quod non poterat, *Bald. in capit. primo numero primo de Iuram. calum. Bero. conſil. 113. numer. 6. lib. 3.*

370 Tùm etiam, quia extinctio requirit actum retroſimilem, ſcilicet reſtitutionem pretij ex parte Debitoris,

Digitized by Google

toris, & receptionem illius ex parte Creditoris, *Rot. deciſ. 587. parte prima diuerſ.* & fuit dictum in *Romana Saluiani 23. Iunij 1600. coram bon. mem. Litta*, in qua aliæ deciſiones allegantur, quod eſt conforme Conſtitutioni Pij V. & pactis Inſtrumenti cenſus, de quo agitur, tum denique quia dictus ordo non fuit à Dominis ſolutus, nec acceptatus, quia non habebant penes ſe pecunias Debitorum dicti cenſus, vt exitus, vt ſupra demonſtrauit.

371 Nec obſtat deciſio emanata in cauſa *Romana Cenſus 2. Maij 1616. coram bon. mem. Pirouano*. Quia ibi agebatur de chirographo diuerſo, in quo Papa noluit prouidere Cenſuarijs, prout hic prouidit, & ibi fuerat facta intimatio, & erat in arbitrio Emptoris cenſus, recipere ſortem principalem, vt ibi in fine clare legitur; ſed hæc ceſſant in caſu præſenti, de quo agimus, meritò deciſio retorquetur.

372 Ad tertium obiectum, & vltimum, de ceſſione, fuit reſponſum, quod illa fuit facta in exequutionem chirographi ad fauorem Cameræ, non autem ad fauorem Debitorum cenſus, quinimò ad oſtendendum per Emptorem non ſtare, ſi pretium ei non reſtitueretur, cum pro parte ſua impleuiſſet, quod debebat, & cum ceſſio fuerit facta ſpe futuræ numerationis, illa non ſequuta, ceſſauit effectus ceſſionis, *c. cum ceſſante, de appell. Tiraq. cauſ. ceſſan. parte prima numer. 58. Idem Tiraq. ibid. numer. 47. Rot. deciſ. 123. num. 15. p. 2. diuerſ. & deciſ. 50. num. 3. & deciſ. 55. num. 1. & deciſ. 428. numer. 1. p. 1. recent.*

373 Quod autem ſolutio non fuerit ſequuta de tempore ceſſionis, illius vigore, ſed poſt multos annos patet ex ipſo Inſtrumento extinctionis cenſus rogato de anno 1602 ex quo conſtat ceſſionem ſolummodo emanaſſe ſpe futuræ numerationis, cum animus eliciatur ex præcedentibus, & ſubſequentibus, *l. reprehendenda, vbi Gloſ. in verb. comprobaſti, Cod. de inſtit. & ſubſtit. Verall. deciſ. 148. numero 4. p. 1. Greg. deciſ. 70. num. 8. & deciſ. 239. n. 5.*

374 Et ob id ante annum 1602. non interuenit actus retroſimilis naturalis reſtitutionis pretij, prout requiritur ad cenſus extinctionem, & per conſequens non poteſt aliquod fieri in ceſſione fundamentum, *l. 2. in fin. C. quando dicatur ab emp. reced. Verall. dec. 103. p. 1. Rot. deciſ. 587. numero primo parte prima diuerſ. & deciſ. 56. numer. primo, & ſeq. & deciſ. 60. numero 3. p. 1. recent. & poſt Cenc. de Cenſ. deciſ. 247. numero quarto Gregor. deciſ. 156. num. 3.*

Et ita, &c. articulo ſæpius diſcuſſo, vtraque &c.

Obſeruatio.

375 Fuit dubitatum in Camera, an eſſet reuocanda Superſeſſoria, & de anno 1637. vtraque Parte informante, obtinui illius reuocationem, Quia fuerat actum virtute obligationis Cameralis, quæ appellationem ſuſpenſiuam non admittit, *Galleſ. de oblig. Camer. quæſt. 37. numero ſecundo, & ſequentibus Scacc. de Appell. quæſt. decima ſeptima lim. 9. fol. 638. Marcheſan. de commiſſ. appell. ab oblig. Camer. parte prima §. primo numero 31. fol. 695. Saluſt. Tiber. lib. primo caput. 27. numero primo, & ſequentibus Zacch. ad Galleſ. de oblig. Camer. à quæſt 37. numero ſecundo, & ſequenti Gratian. diſcept. 968. numero 1. Rot. poſt Zacch. de oblig. Camer. deciſ. 12. numero 1. & ſeqq. & deciſ. 626. num. 2. p. 1. diuerſ.*

376 Præſertim cum Camera iam mandaſſet exequi mandatum, aliàs à D. Theſaurario, virtute obligationis Cameralis, relaxatum, etenim à decreto de exequendo non datur appellatio, *leg. ab Exequutore, C. quor. appell. non recip. Rot. deciſ. 100. numero decimo tertio parte prima diuerſ. Caualer. deciſ. 312. n. 2.* vbi de communi, & de obſeruantia Sacri Palatij teſtatur.

377 Eoque magis cum conſtet de iuſtitia Decretorum factorum ex publicis Inſtrumentis, & ſtantibus tot reſolutionibus Cameralibus de annis 1627. 1628. 1632. & 1633. emanatis, ac decretis tranſactis in rem iudicatam, quæ inducit notorium, & pro veritate habetur, *l. res iudicata, ff. de reg. Iur. Rimin. conſil. 41. num. 7. & ſeq.*

Nec ſubſiſtit, quod Dominus Theſaurarius de anno 1610. relaxauerit mandatum pro rata, & non in ſolidum.

378 Quia illud relaxauit contra Hæredes Bruti, & alios quatuordecim Notarios, pro ſumma ſcutorum octingentorum viginti octo, per eos, & eorum quemlibet reſpectiuè debitorum, occaſione de qua in actis, quæ verba perneceſſe referuntur ad ſolidum.

Tum, quia dictio, quilibet, eſt diſtributiua contra vnumquemque in ſolidum, *l. non diſtinguemus, §. cum in plures, ff. de Arbitr. l. ſi pluribus, vbi Gloſ. in verb. ſed omnes, & Bart. numero 3 ff. de leg. 2. Bart. in l. hoc articulo numero 3. ff. de hæred. inſtit. Butr. conſil. 29. numero ſecundo Ruin. conſil. 76. numero quarto libro primo Gratian. diſcept. 272. numero 30. Rot. poſt Zacch. de oblig. Camer. deciſ. 22. numero ſecundo*, vbi de communi, & quod aliàs ita fuit deciſum in *Romana Caſalis coram bo. me. Orolien.*

379 Tum etiam quia illa verba, occaſione de qua in actis, referuntur ad Inſtrumentum impoſitionis cenſus, tunc in actis exiſtens, in quo omnes Notarij, & ſcripturæ ſingulorum officiorum obligantur inſolidum, & relatum eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus, *l. aſſe toto, vbi Bart. & DD. ff. de hæred. inſtit. Caualer. deciſ. 94. numero 7. & ſequenti Coccin. deciſ. 50. numero tertio, & deciſ. 76. numero 7. & deciſ. 77. numero decimo quarto, & ſequenti, & deciſ. 487. nume-*
380 *ro 10. & ſequenti.* Et relatum attenditur † non referens *Ruin. conſil. 180. numero 3. lib. 2. Greg. deciſ. 439. nu. 1. & ſeqq.*

381 Et cum dicta verba, *per eos, & eorum quemlibet* non poſſint intelligi, niſi tàm coniunctim, quam diuiſim inſolidum, iuxta formam Inſtrumenti cenſus & ſint clara, non debet in eis fieri controuerſia, *l. ille, aut ille, §. cum in verbis, ff. de leg 3.* nàm nimia ſubtili-
382 tas † ſubuertit veritatem, *l. ſi quis hæredem, in fin. C. de inſtit. & ſubſt. l. pen. C. ad Trebell. Dec. conſ. 666. numero 5. Roman. conſil. 301. numero 15* & eſt legibus inimica, *Bald. in l. veteris numer. Cod. de contr. & commut. ſtipul.*

383 Et quamuis de anno 1610. aliquæ perſonæ de Collegio Notariorum eſſent mutatæ, tamen Collegium eſt ſemper idem, & non mutatur mutatione perſonarum, *l. proponebatur, ff. de iud. Bart. in leg. aut facta, §. vlt. numero 3. in fin. ff. de pæn. Roman. conſil. 436. nu-*
384 *mero 8. Surd. poſt alios conſil. 454. nu. 16.* & Subrogati † tenentur ad omnia, ad quæ tenebantur ij, in quorum locum ſucceſſerunt, vt per *tex. in l. ſi eum, §. qui iniuriarum, ff. ſi quis caut. l. ſi ei cui, §. ſi iſ, ff. eod. tit.* tenet *Rot. poſt Pacif. de Salu. deciſ. 272. n. 1.*

385 Nec releuat, quod Intrans Collegium de nouo non teneatur ad debita antiqua, Quia obligatio reſpicit officium, & debitum fuit contractum, & cenſus impoſitus pro extinctione alterius cenſus, & ſic pro ſoluendis debitis, & pro neceſſitatibus Collegij, vt ex lectura Inſtrumenti apparet, vnde tenentur etiam de nouo Intrantes in Collegio actione perſonali ex contractu, *Bald. in l. prouidendum 23. C. de Decur. lib. 10* vbi *Ioann. de Plat. verſic. ſecus ſi cauſam, Luc. de Penn. in l. 2. col. 3. verſ. aut accipit in cauſam neceſſariam, C. de fund. rei priuat. lib. 11.*

386 Nec ſubſiſtit, quod pro cenſu poſſit ſolummodo obligari res cenſuata, *Nauarr. de Vſur. numero 72. & 76.*

Quia *Nauarr.* hoc non probat, nec dicit, loquitur enim de obligatione, & hypotheca ſpeciali, & one-
387 re ipſius cenſus, † quod ſtare debet ſuper ſola re cenſuata, non de generali hypoteca, nec de obligatione perſonali, quæ pro ſolutione cenſus contrahitur, *Gabr. conſil. 14. numero ſecundo lib. ſecundo*, & ſequitur hæreditariam portionem, *Cenc. de Cenſ. parte ſecunda capitulo ſecundo quæſt. 3. artic. 7. numero 7 & ſeq.*
388 nec de perſonali in rem ſcripta, † qua agitur contra quemlibet poſſeſſorem, *Gabr. d. conſ. 141. n. 2. lib. 2.*

389 Et

Digitized by Google

385 Et tum Dominus Theſaurarius de anno 1618 mandatum relaxatum contra quindecim Notarios, mandauerit exequi pro ſumma in eo contenta contra tres,
84 ſignanter contra Hæredes Bruti in ſolidum obligatos, prout in actis, apertè declarauit primum mandatum intelligendum in ſolidum contra quemlibet, nam ex ſequentibus declarantur præcedentia, *l. ſed Iulianus, §. proindè, ff. ad Macedon l. ait, Prætor § ſi Index, ff. de re iud. Soccin. conſil.* 156. *nu.* 17. *lib.* 2. *Coccin. dec.* 120. *num.* 6.

390 Nec conuentio inter Notarios debitores in libro Rubro facta, poteſt præiudicare Creditoribus non conſentientibus, *l. nam ita Diuus, ff. de adopt. l. ſoluendo, ff. de negot. geſt. l. debitorum, Cod. de pact. leg. cum te* 3
391 *in fin. Cod. nè Vxor pro Marit.* Nec poteſt † recedi à contractu etiam in minimo, niſi de conſenſu ambarum Partium, *Bald. conſil.* 465. *numero ſecundo lib.* 5.
392 *Gregor. deciſ.* 362. *n.* 7. Contractus enim de poſt facto † ſunt neceſſitate, *l. ſicut, C. de act. & oblig. Decian. conſ.* 64. *num.* 9. *lib.* 3.

393 Et Brutus in dicto libro ſe obligauit ſoluere fructus cenſus Collegialis, de quo agitur, & inſuper releuare indemnes Collegas, pro quolibet pro ſua rata, & hoc vltra promiſſionem factam per acta Antonini die 1. Ianuarij 1581. in qua obligat in ſolidum ſe, Hæredes, & bona, in forma Cameræ, prout erat obligatus Gerardus eius anteceſſor; vnde ceſſat omnis ſcrupulus, cum ſtante clara obligatione in actis exhibita, Dominus Theſaurarius de anno 1618. & Dominus Vſimbardus, de ordine Cameræ de anno 1628. & 1635. mandatum, ſeu mandata præfata reſpectiuè exequi mandarunt. In claris enim non eſt opus coniecturis exaduerſo mendicatis, *l. continuus, §. cum ita, ff. de verb. oblig. l. ſcire, §. ſufficit, ff. de excuſ. Tut. l. ille, aut ille, §. cum in verbis, ff. de leg.* 3. *leg. pediculis, §. argento, ff. de aur. & argen. legat. Rot. deciſ.* 106. *n.* 4. *p.* 2. *recent.*

394 Nec releuat, quod de anno 1610. dictum Inſtrumentum obligationis factæ 12. Ianuarij 1681. non eſſet in actis. Tùm ex iam dictis, tum, quia aderat Inſtrumentum cenſus, & alia obligatio Bruti habens relationem ad illam diei 12. Ianuarij 1581. vt ſupra, & relatum eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus, & producto relato non dicitur noua probatio, ſed antiqua, latè *Dec. conſil.* 539. *numero* 6. *& ſequenti Seraph. deciſ.* 845. *numero* 5. *verſic. prout*, & in omnem euentum, quando omnia erant in actis, Dominus Theſaurarius de anno 1618. & Dominus Vſimbardus, vt ſupra, de anno 1628. & de anno 1655. mandatum, quatenus opus ſit, de nouo decreuerunt, & relaxarunt.

394 Denique non ſubſiſtit, quod Inſtrumentum cenſus in actis productum non ſit authenticum, quia habet faciem publici Inſtrumenti cum ſubſcriptione Notarij, *Bart. in leg. ſi quis ex Argentarijs, §. ſi initium, ff. de eden. Verall. deciſ.* 104. *num.* 1. *&* 2. *par.* 2 *Caualer. deciſ.* 122. *num.* 1.

366 Et cum in dicto libro Rubro omnes Notarij fateantur fructus dicti cenſus per Collegium ſolui ſolitos quolibet menſe, & ſoluere ſe obligant, hoc prodeſt in fauorabilibus Creditori cenſus, licèt non noceat in cæteris, per præmiſſa, vltra quod dicti Notarij ſe obligarunt ſoluere dictos fructus, etiam per publica Inſtrumenta, & extinxerunt dictum cenſum in pluribus vicibus, vt in Inſtrumento extinctionis in actis rogato de anno 1602. vndè ſtante obſeruantia probaret etiam Copia, *leg.* 1. *& ſecunda Cod. de fideicomm. Crauett. conſil.* 65. *numero* 11. *& conſil.* 101. *numero quarto Seraph. deciſ.* 1192. *Rot. deciſ.* 543. *parte quarta diuerſ. Theodoſ. de Rub. in Singul. ad deciſ.* 105 *Pent. lib. quarto numero tertio, & quarto fol.* 489. *Coccin. deciſ.* 128. *numero octauo Caualer. deciſ.* 122. *num. quarto Rot. in Cremonen. Cappellæ* 10. *Februarij* 1598. *coram bon. mem. Cardin. Mellino, & in Aſculana Iuriſpatronatus* 24. *Februarij* 1616. *coram bon. mem. Card. Veroſpio Seniore.*

397 Et cum etiam ex prædictis, & alijs publicis Inſtrumentis, ſcripturis, & reiteratis confeſſionibus Partis aduerſæ paſſim in actis referantur eſſentialia dicti Inſtrumenti cenſus, vt in Summarijs hincindè datis, ſequitur alia indubitata concluſio, quod cum adminiculis etiam Scriptura in formis, & copia probat, *l. Inſtrumenta domeſtica, Cod. de probat. Verall. deciſ.* 234. *parte prima Seraph. deciſ.* 1192. *Rot. d. deciſ.* 543 *in princ par.* 4. *diuerſ. & deciſ.* 18. *numero tertio part.* 2 *recent. Caualer. deciſ.* 142. *num.* 1. *&* 4 *Coccin. d. deciſ.* 128. *n.* 8 *in fin.*

398 Et res caret omni difficultate, quia in illius productione in termino citationis ad dicendum contra iura, nihil in prima inſtantia fuit oppoſitum contra dictum Inſtrumentum; vnde probaret, etiam ſi eſſet ſcriptura informis, *Saluſt. Tiber. in Prax. lib.* 3. *capit.* 15 *numero ſecundo Gregor. deciſ.* 292. *numero ſecundo*, & ibi latè *Beltramin. numero* 6. *Caualer deciſ.* 142. *numero*
399 6. nec releuaret oppoſitio † in ſecunda inſtantia, *Put. deciſ.* 119 *lib.* 2. *Caualer. d deciſ.* 142. *num.* 7. & nihilominus nec etiam in ſecunda inſtantia coram Domino Vſimbardo, in termino, ad dicendum contra, quidquam contra dictum Inſtrumentum oppoſitum fuit, vnde multò minus poſt Sententias, & res iudicatas opponi poterit, ex præallegatis.

Extractus factus coram Aud. Cam. fuit coram Domino Theſaurario tranſportatus de anno 1598. & illius vigore Aduerſarij in lite coacti de anno 1602. extinxerunt cenſum, vt ſupra, quod negare eſſet mera vanitas.

400 Nec poteſt ſine calumnia dici, quod d. Extractus de anno 1610. non eſſet de actis, tum, quia Pars aduerſa illo vſa eſt coram Domino Theſaurario, allegando in ſui fauorem iura in eo exiſtentia, vt in facto, & fatendo, illum fuiſſe pro hac parte exhibitum, vnde nulla maior probatio, quàm confeſſio ex ore proprio, *l.* 1. *ff. de confeſſ. Bald. in terminis, conſil.* 150. *numero quarto verſic. Item non obſtat, libro ſecundo Rot. in Ianuen. ſeparationis Thori,* 16. *Ianuarij* 1645. *coram*
401 *R. P. D. Melino*, & † comparatio tollit omnem defectum etiam citationis, *Beltramin. ad Gregor. deciſ.*
402 27. *numero nono Coccin. deciſ.* 216. *numero* 26. & † Præſens non eſt citandus, *Papazon. ad Rot. deciſ. prima nu-*
403 *mero quinto de fid. Inſtr. in nou.* multo minus vtens † quia dicta productione, & Iuribus vtendo, omnia cum ſuis qualitatibus approbauit *Caualer. deciſ.* 26. *numero* 4.

404 Tum etiam quia Pars aduerſa, reproducendo ſeu allegando prædicta, vt ſupra, iudicialiter ad ſui defenſam, effecit exhibitionem, repetitionem, & Iura communia, & de actis, etiam ſi ante non fuiſſent, *Baldus conſil.* 323. *numero primo verſic. tamen. ex tali ſcriptura, & verſic. ſaltem, lib.* 4. *& conſil.* 119. *numero tertio verſic. Item cum Sententia, lib.* 2. *Anchar. conſ.* 208. *numero primo verſ. ex prædictis omnibus, & verſic. ſi enim, Roman. conſ.* 433. *n.* 11.

405 Aſſerta vero Delegatio negatur, & meritò, quia non fuit facta in ſolidum, prout erat neceſſe pro liberatione Bruti, nec per Accurſium acceptata, quinimo negata, & lis pendet in Rota, nec fuit acceptata à Margharita, quæ citauit Collegium ad ſoluendum fructus in ſolidum, iuxta formam Inſtrumenti Cenſus, cuius ſortem principalem à Collegio recepit, vndè deficientibus omnibus requiſitis, ceſſat Delegatio, *Scacc. de Camb. §.* 2. *Gloſ.* 5. *num.* 80. *& ſequenti par.* 3. *Gregor. exaduerſo allegatus, deciſ.* 217. *n.* 3. *& n.* 4. Et ita, &c. vtraque, &c.

B Recurſus dupliciter poteſt accipi ſcilicet, vel pro
406 prima introductione cauſæ coram Iudice primæ inſtantiæ, de qua modo non agimus, vel, & ſecundo pro introductione eiuſdem coram Iudice ſecundæ Inſtantiæ in gradu appellationis de qua agimus, etenim recurrere poteſt contingere, tàm litem de nouo incoando, quàm appellando, *Vgolin. de Cenſur. Pontif. reſeru. p.* 2. *c.* 16. *n.* 6. *in fin. Cherub. in Compend. Bullar. to.* 2. *ad conſtit.* 27. *Greg.* 13. *Quoniam ſcol.* 2. *in fin.*

407 Et

Digitized by Google

407 Et dicitur recurſus à verbo, recurro, quod ſignificat cum celeritate confugere, & ob id indicat celeritatem, quam habent Litigantes expediendi litis, *Vgolin. de Cenſ. Pontif. reſeru. d. par. ſecunda cap. 16. numero 6. Cherub. in compend. Bullar. ad d. conſt. 27. Greg. 13. ſol. 2.*

408 Hinc recurſus, de quo agimus, poteſt deſcribi, ſit ab Inferiori ad ſuperiorem Iudicem celere refugium.

409 Datur aut recurſus, ſeu ſupplicatio propriè in caſu inappellabili, *Gemin. in cap. Romana, numero 6. verſic. quaro, An Epiſcopus ibi, ſed plus tibi places, de Appell. in 6. Scacc. de appell. quaſt. 19. remed. 3. numero primo in fin.*

410 Etenim appellatione prohibita non cenſetur prohibita ſupplicatio, ſeu recurſus, ſeù querela *Pariſ. conſil. 54. numero 39. verſic. reſpondetur, libro 3. Dec. conſil. 533. numero ſecundo, vbi de communi, Menoch. de Arbitr. quaſt. 70. numero 24. vbi de communi, l. 1. Lancell. de Attent. appell. pend. limit. 50. numero 58. Scacc. de Appell. quaſt. 19 remed. 3. numero primo Grammat. deciſ. 35. numero 4.* vbi quod ita ſeruatur in practica in Terris Eccleſiæ.

411 Hinc Primò infertur ad Praxim Tribunalis Eminentiſſimi Vicarij Sanctiſſimi D. N. Papæ, etenim cum à Sententia Vicarij infra ſummam ducatorum quinque auri de Camera (*hoc eſt ſcutorum ſeptem monetæ, & abindè infra, vt Praxis obſeruat*) nec detur appellatio, nec dici poſſit de nullitate, *Clem. VII. conſt. 23. Licet, Paulus III. conſt. 32. Licet Eccleſiarum ſecundum antiq. impreſſ. Veſtr. lib. ſecundo capit. 16. numero quarto Scacc. de Appell. quaſt. 17. lim. 41. numero primo*, nec etiam datur recurſus, vt paſſim obſeruat Praxis.

412 At cum à Sententia eiuſdem Vicarij regulariter appelletur ad Papam, ſeù ad Signaturam, & ſignatura in cauſis valoris ſexdecim ducatorum auri de Camera, & abinde infra, non reſcribat, *Marcheſ. de Commiſſ. auocat cauſ. par. 2. §. 1. numero 46. fol. 277. Scacc. de Appell. quaſt. 17. limit. 43. numero primo*, vbi de Stylo recepto Signaturæ teſtatur.

413 Ob id in huiuſmodi cauſis inappellabilibus à ſexdecim ducatis infra, quæ ſunt cauſæ ſcutorum viginti monetæ, & abinde infra, vt paſſim obſeruat Curia, & Praxis, optima rerum magiſtra, ac Legum interpres, nulla habita ratione maioris, aut minoris valoris aurei ducati de Camera, à Sententia Locumtenentis Ciuilis Vicarij datur recurſus ad Vicegerentem, qui eſt Iudex eiuſdem Tribunalis Vicarij perſonam repræſentans, & à Vicegerente ad Vicarium, *Scacc. de Appell. quaſt 8. n. 131. & quaſt 19. remed. 3. num. 14.* Siue cauſa inappellabilis, vt ſupra, fuerit coram Vicegerente introducta in prima Inſtantia, ſiue in ſecunda per viam recurſus à Sententia Locumtenentis, *Scacc. de Appell. d. q. 7. n. 132.*

414 In cauſis verò appellabilibus in Tribunali Vicarij non datur recurſus, ſed appellatio ad vtrumque effectum, etiam ſi cauſa non excedat valorem ducatorum ſexaginta auri de Camera, licet enim in huiuſmodi cauſis valoris ſexaginta ducatorum Vicarius virtute ſuarum ordinariarum facultatum poſſit procedere, *ſummariè de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, ſola facti veritate inſpecta, Clem. VII. conſt. 23. Licet, Paul. III. d. conſt. 32. Licet Eccleſiarum, ſecundum antiq. impreſſ.* niſi tamen actum fuerit virtute obligationis Cameralis, aut alterius proceſſus exequutiui, aut alias cauſa fuerit de ſui natura inappellabilis, datur in eis appellatio etiam ad effectum ſuſpenſiuum, & ita paſſim obſeruat Praxis, quidquid de hoc dubitauerit *Scacc. de appell. quaſt. decima nona remed. tertio num. 16. in fin.*

415 Secundo infertur ad Praxim Tribunalis Illuſtriſſimi Domini Gubernatoris Vrbis, etenim à Gubernatore quoque in cauſis appellabilibus appellatur ad Papam, & ad Signaturam, *Sixt. V. conſt 75. In ſublimi, §. ab eius Sententijs, ſec. ant. impr. Paul. V. conſt. 71. Vniuerſi*

416 *agri, § ab eius Sententijs.* Et † Signatura in cauſis à ducatis ſexdecim auri de Camera, hoc eſt, vt Praxis obſeruat, à ſcutis viginti monetæ infra, vt diximus, non reſcribat à Locumtenente Ciuili Gubernatoris in cauſis huiuſmodi inappellabilibus datur recurſus ad eundem Gubernatorem, *Scacc. de Appell. quaſt. 8. n. 143. & q. 19. remed. 3. num. 14.*

417 Sed hodie Primo à Sententia Locumtenentis datur recurſus ad Iudicem Recurſus nuncupatum, ad id de ordine Sanctiſſimi ab ipſo Gubernatore deputatum à Iudice verò recurſus ad Gubernatorem, qui alium deputare ſolet, & ab eius Deputato ad eundem Deputantem, donec tres conformes habeantur, & ita paſſim obſeruat Praxis.

418 Idemque procedit in cauſis Mercedum, licet enim in his detur appellatio ſaltem deuolutiua cum Signatura reſcribere ſoleat cum clauſula *ſine præiudicio, &c. Scacc. de Appell. d. quaſt 19 remed. 3. numero decimo quarto verſic. ſecus*, non obſtante quod cauſa Mercedis in Tribunali Gubernatoris ſit inappellabilis, *Leo. X. conſtit 7 Et ſi pro cunctarum, ſecundum antiq. im-*

419 *preſſ.* & † à Sententia Locumtenentis Gubernatoris non detur recurſus, niſi in cauſis inappellabilibus, *Sixt. V. conſt. 75. In ſublimi, §. ab eius Sententijs ſecun. antiq. impreſſ. Paul. V. conſt. 71. Vniuerſi agri §. ab eius Sententijs.*

420 Nihilominus etiam in cauſis Mercedum, dictam ſummam ſcutorum viginti monetæ excedentibus, datur recurſus, vt ſupra, ad inſtar aliarum cauſarum inappellabilium, & ita in dies obſeruat Praxis, optima Conſtitutionum interpres, quicquid dicat *Scacc. de Appell d. quaſt. 19. remed. 3. numero 14 verſic. ſecus, & num 17.*

Iuriſdictio tamen Gubernatoris Vrbis in Ciuilibus eſt declarata, & limitata quoad Romanos, & Incolas, quibuſdam caſibus exceptis, vt in nouo Statuto *lib. c. 41.* ſed eſt aucta hodie quoad cauſas appellationum in cauſis Hoſpitalis Mendicorum Vrbis, *Sixt. V. conſt 86. Poſtulat, ſecun. no. impreſſ.* & alias vt intra, *numer. 425. in fin.* dicetur, Sed quo ad cauſas Spirituales, & Eccleſiaſticas Vrbis, & diſtrictus, Iuriſdictio data eſt Vicario Papæ, *Paul. 3. conſt 36. Licet, ſecun. ant. impreſſ.* quo verò ad cauſas Curialium, & Clericorum forenſium, Iuriſdictio data eſt A. C. *Paul. V. conſt 71. Vniuerſi agri §. 4.* At quo ad lites Incolarum Burgi S. Petri iuriſdictio eſt illius Curiæ, *Iul. III. conſt. 4 Ad fides*, vt etiam adnotauit *Laert. Cherub. in nouo Bullario, ante conſt. Leonis X.* quæ hic obiter dicta cenſeantur.

421 Ratio autem cur Signatura in cauſis à ſcutis viginti monetæ infra, vt ſuperius *numero 416.* non reſcribit, eſt, quia ſi acta eſſent tranſportanda in iſtis cauſis modici valoris, Expenſæ litis in Curia valorem rei controuerſæ excederent, vndè cum per viam recurſus firmus remaneat Notarios, & ceſſent iſtæ Expenſæ, vtique concedendus eſt recurſus, nè condemnatus grauatus remaneat, *Scacc. de Appell. d. q. 19. remed. 3. num. 14.*

422 Ob quam rationem, nec etiam A. C. poteſt decernere Monitoria ſpecialia, aut cauſas prophanas etiam in terris Eccleſiæ ad eius Tribunal trahere, vltra quadraginta milliaria ab Vrbe, niſi valor cauſæ ſummam centum florenorum (*hoc eſt ſcutorum quinquaginta monetæ, vt Praxis obſeruat*) excedat, *Paul. V. conſt. 71. Vniuerſi agri, §. in primis, verſic. nec decernat monitoria ſpecialia.*

423 Tertio infertur quod à Conſulibus Aromatariorum, in cauſis à ſcutis decem infra, non datur appellatio, ſed tantum recurſus vnica vice, facto actuali depoſito penes Notarium pro tempore exiſtentem eiuſdem Collegij, Laicis ſcilicet ad Forum Capitolinum vel ad Cameram, vel Cameræ Decanum, Prælatis verò, & perſonis Eccleſiaſticis ad Cameram dumtaxat, *Clem. VIII. conſt. 47. Laudabilis, §. Neminique.*

424 Sed hoc non procedit in cauſis appellabilibus, vltra dictam ſummam ſcutorum decem, in quibus à di-

ctis

Digitized by Google

ctis Conſulibus datur ad eoſdem Iudices præfatos, vt ſupra, ſemel appellatio, *Clem. VI II. d. conſt. 47. § Neminique*.

425 Verum concluſio quod à Sententijs Conſulum Aromatariorum ad Iudices præfatos tantum detur recurſus, ſeu appellatio, Primo non habet locum in Gubernatore Vrbis, ad quem virtute eius ordinariarum, & nouatum facultatum datur appellatio, ſeù recurſus, non ſolum à Conſulibus Aromatariorum, ſed etiam aliarum Artium, & in hoc iuriſdictionem Gubernatoris extenſam fuiſſe ex *Sixt. V. conſtit. 72. In ſublimi, ſecun. non. impreſſ.* adnotauit *Laert. Cherub. in nouo Bullario ante conſtit. 8. Leonis X.* & ita paſſim obſeruat Praxis.

426 Secundo non habet locum in A C. qui eſt Iudex ordinarius appellationum, & recurſum ab omnibus Iudicibus Romanæ Curiæ (Vicario, Gubernatore, Senatore, ac Iudicibus Capitolinis dumtaxat exceptis) virtute ſuarum ordinariarum facultatum, *Paul. V. conſtit. 28. Eximia, §. & quaſcunque*, Cauſæ tamen huiuſmodi recurſus à Conſulibus Aromatariorum coram A. C. introductæ, fuerunt aliquando à Signatura, vt audio, auocatæ, & nihilominus illi non ſunt Iudices Capitolini, vt colligitur etiam ex dictis ſupra, *numero 423. & ſeq.*

427 Quarto infertur, quod à Sententijs Conſulum Artium in caſibus, in quibus eſt prohibita appellatio per eorum Statuta, datur recurſus ad Conſeruatores Vrbis, per viam querelæ, *Stat. Vrb. lib. 1. cap. 15 Scacc. de Appell q. 19. remed. 3. n. 15.*

Sed hoc non procedit, quando per earumdem Vniuerſitatum Statuta contrarium diſpoſitum reperitur, *Stat. Vrb. d. lib. 1. cap. 15.*

428 Cæterum eo concluſio, quod in cauſis, inappellabilibus detur recurſus, Primò non procedit in Tribunali A. C. nam in cauſis ſcutorum viginti monetæ, & abinde infra, in quibus Signatura non reſcribit, non ſolum non datur appellatio, ſed nec etiam recurſus, niſi ad eumdem Iudicem pro repoſitione, *Scacc. de Appell. quæſt. 19. remed. 3 num. 15.*

429 Idem obſeruatur in cauſis exequutiuis in quibus non datur appellatio ſuſpenſiua, licet enim in eis nec etiam detur recurſus, poteſt nihilominus adiri idem Iudex, qui fecit Decretum, & is, ſi illi iuſtum viſum fuerit, citata Parte coram eo ad videndum reponi, vel ad videndum ſuperſederi, poteſt vel reponere, vel reuocare Decretum, vel ſuperſedere in vlteriori exequutione, iuxta notoriam Praxim ſuperius traditam *par. 1. cap. 8. num. 36. & ſeqq. Scacc. de Appell. d. q. 19 remed. 3 n 5.*

430 Licet autem A. C. met poſſit reponere à Decretis ſuorum Locumtenentium ciuilium, citata Parte coram eo, vt ſupra, hoc tamen facere non ſolet vt aduertit etiam *Scacc. d. quæſt. 19. rem 3. num. 6.*

431 Secundò non procedit in Curia Capitolina, quæ licet in cauſis à ſcutis decem infra non detur appellatur *Scacc. de Appellat. quæſt. 17 lim. 43. num. 1.* nihilominus nec etiam datur recurſus, niſi ad eumdem Iudicem pro repoſitione, ſicut in alijs cauſis exequutiuis, vt ſupra, *Scacc. d. q. 19. remed. 3. n. 5. & num. 15.* & ita paſſim obſeruat Praxis.

432 Quod tamen in dictis cauſis ſcutorum decem, & infra non habet locum in Sententijs, ſeu Decretis Conſulum, & Officialium Artium, à quibus datur recurſus, vt tradidimus ſupra in tertia, & quarta illatione, *n. 422. & n. 426.*

433 Eſt autem recurſus interponendus infra decem dies, ſicut appellatio, nam in hoc appellatio, & recurſus æquiparantur, *Auth. qua ſupplicatio, in princ. Cod. de prec. Imper. offer.*

434 Sed videtur aduerſari idem text. in fine vbi ſentiens ſe grauatum poteſt infra biennium ſupplicare.

435 Pro concordia, Aut quis petit recurſum infra decem dies, & tunc Sententiæ exequutio retardatur, niſi Pars, quæ illam obtinuit, Fideiuſſorem præſtiterit de tantumdem reſtituendo, cum legitimis augumentis, quantum fuerit in condemnatione in caſu ſuccumbentiæ; & ita procedit principium dicti textus: Aut quis petit recurſum poſt decem dies, & tunc nec exequutio retardatur, nec huiuſmodi fideiuſſio præſtatur, & ita procedit finis dicti textus, *Bart. in d. Auth. quæ ſupplicatio, numero primo*, & ibi *Iaſ. numero octauo Cod. de prec. Imper. offer. Lancell. de Attent. appell. pend. limit. 50. numero 59. & ſequent. vbi de communi.*

436 In curia tamen Gubernatoris Vrbis in cauſis inappellabilibus, vt ſupra, recurſus eſt interponendus infra decem dies, & non ſuſpendit exequutionem, donec fuerit citata Pars ad dicendum contra recurſum, & Iudex ad quem, illum admittendo, inhibuerit, *Sixt. V. conſtit. 75. In ſublimi, §. recurſus, ſecundum antiquam impreſſ. Paul. V. conſtit 71. Vniuerſi agri, §. recurſus.*

Idemque in alijs Tribunalibus Vrbis, in quibus, vt ſupra, recurſus datur, ex identitate rationis obſeruat Praxis, & Curia.

437 Nam quo ad tempus exercitij, & determinationis cauſæ, recurſus regulatur ijſdem modis, quibus appellatio, cui aſſimilatur, *Menoch. de arbitr. quæſt. 70. numero 26. libro primo*, cum alijs cumulatis per *Scacc. de Appell quæſt. 19. remed. 3. numero 24.* niſi reperiatur expreſſa differentia, *Rolan. conſil. 94. numero nono verſic. ſed præmiſſis, libro primo Capyc. deciſ. 28. numero decimoprimo Scacc. de Appellat. d. quæſt. decimanona remed. 3. n. 24.*

De appellationibus autem ſatis diximus ſupra *par. 1. c. 13.* ideo ad ibi dicta me refero.

438 Denique obſeruandum eſt, quod licet ab omnibus Iudicibus Romanæ Curiæ (Vicario, Gubernatore, Senatore, & Iudicibus Capitolinis exceptis) appelletur ad A. C. iuxta eius notorias facultates, cum tamen cauſæ huiuſmodi, etiam appellabiles, introducantur coram eo per viam recurſus, iuxta notoriam Praxim ſuperius traditam *numero 26. & ſequentibus*, hic nihilominus in cauſis appellabilibus minus propriè recurſus, magis verò propriè appellatio dici debet, & ob id ijſdem omninò modis, quibus appellatio, regulari, vt in dies Praxis obſeruat.

C In ſecunda inſtantia Termini ſubſtantiales omnes
439 obſeruantur ad primam diem, excepto termino ad articulandum, qui ſeruatur ad octauam diem, *Auct. Formul. termin. in prin. fol. 2 & fol 4. Auct. Formul. commiſſ. in princ. fol primo. Veſtr. in Prax. lib. 5. cap. 3. & cap 4. cum alijs allegatis ſupra par. 2. cap. 1. num. 102. & 106 & ſeqq.* de qua Praxi teſtatur etiam *Saluſt. Tib. lib. 2. cap. 24 num. 4.*

440 Sed in Tribunali A. C. ſolent etiam ſeruari, prout in prima Inſtantia, & altero ex dictis modis ſeruato, in omnem euentum ſanantur poſtea per reiterationem eorumdem in citatione ad Sententiam, *Saluſt. Tib. in Prax. lib 2. cap 24. numero quarto*, quæ ſanatio tranſit ſine difficultate ex quotidiana obſeruantia Praxis, & Curiæ.

441 Verumtamen in cauſis à ducatis ducentis infra, & ſi non ſeruentur termini ſubſtantiales in Tribunali A. C. cum ipſe poſſit, etiam in ſecunda Inſtantia, vel alia, in cauſis virtute appellationis coram eo, vti Iudice ordinario, vt ſupra, introductis, procedere terminis non ſeruatis, *Paulus V. conſtit. 28. Eximia, §. eas videlicet.*

442 Hoc nihilominus non procedit in cauſis Commiſſarijs coram eo, vti Iudice delegato, introductis virtute Commiſſionis, in quibus ſeruandi ſunt termini ſubſtantiales, nulla paucæ ſummæ habita ratione, etenim tunc Iuriſdictio ordinaria efficitur delegata, *Saluſt. Tiber. d. lib. ſecundo capit. 24. numero 16. verſic.*

443 *hoc vnum*, & † iuriſdictio delegata derogat ordinariæ, *cap. ſanè, il 2. de offic. Deleg. cap. ſtuduiſti, de offic. Legat.* ac Iuriſdictio delegata vti maior, attenditur, *Buec. in eius antiq. prax. Tribun. A. C.* quem refert, & ſequitur *Saluſt. Tiber. d. libro ſecundo capitulo 24. numero 17.*

444 In

Digitized by Google

444 In tertia verò demum, & vlteriori inſtantia omnes termini ſeruantur ad p. excepto termino ad articulandum, qui ſeruatur ad ſextam, iuxta praxim, de qua ſupra *verſic. in tertia verò, numero 71. ex præallegatis, n. 439. ac par. 2. cap. 1 num. 103. & num. 106. & ſeqq.* vbi de terminis ſubſtantialibus latius dictum fuit. Ideò ad ibidem dicta me remitto.

445 Si quis tamen in tertia, vel vlteriori Inſtantia terminos ſeruauerit, prout in prima, vel prout in ſecunda, ſicut nonnulli faciunt, in omnem euentum per eorum reiterationem, vt diximus ſupra, omnes eorum defectus ſanantur, & ita in dies obſeruat Praxis, & Curia.

D De Inhibitione etiam in cauſis Commiſſarijs ſatis diximus ſupra, hoc eodem *cap. 5. lit. A. numero 183. & ſeq.*

Obſeruatio.

446 Sententia confirmanda, quia valida, & iuſta Validitas non controuertitur, etenim ex reuolutione Actorum conſtat de Iuriſdictione, Citatione, Mandato, & alijs neceſſarijs, de quibus per *Verall. deciſ. 260. p. 2. Rot. deciſ. 589. n. 1. p. 1. recent.*

447 Iuſtitia eſt clara, quia Dos datur pro oneribus Matrimonij, vnde, illa non ſoluta, debentur Marito fructus & intereſſe toto tempore Matrimonij, *l. pro oneribus, vbi DD. C. de Iur. dot. c. ſalubriter,* & ibi *DD. de Vſur. de magis communi, Alex. conſil. 147. lib. 5. Seraph. deciſ. 517. num. 1. & ſeq. Greg. deciſ. 80. nu. 4. & paſſim tradunt Scribentes.*

448 Qui quidem fructus, ſeù intereſſe ad quinque pro centenario, vt per *Magon. deciſ. Florent. 22. numero 21. & deciſ. 39. numero 3.* vbi de Stylo Rotæ Florentinæ teſtatur, & quandoque ad ſeptem, & octo pro centenario, taxantur, *Ang. & Porc.* quos refert, & ſequitur *Neuiz. conſil. 84. num. 2.*

449 Non obſtat, quod non interuenerit interpellatio Iudicialis, Tum quia ſuſtentatio onerum Matrimonij habet vim interpellationis *DD. in l. de diuiſione, ff. ſol.*
450 *matr.* Tum † quia dies, & Iuramentum interpellarunt, *Rot. in Rom. fructuum dotis de Cencys, 17. Ianuarij 1597. in §. neque hic quærendum eſt, coram bon. mem. Orano, quæ eſt deciſ. 81 poſt Fenzon. ad Stat. Vrbis, & in Romana fructuum dotis de Caſijs, 19. Octobris 1598. coram eodem.*

451 Nec etiam facit, quod Maritus viuens non petierit dictos fructus, Quia tranſmiſit ius petendi illos in eius Hæredes, *Dec. conſil. 571. numero tertio, & ſequentibus Natt. conſil. 495. numero primo, & ſequentibus Alex. conſil. 63. libro quarto,* & ita fuiſſe iudicatum Florentiæ, teſtatur *Card. Tuſc. lit. D. concl. 741. numero 117. tom. 2. Gratian. diſcept. 143. numero 42. & numero 44. Rota in Romana fructuum dotis, 23. Iunij 1642. coram R. P. D. Bichio.*

452 Minus obſtat lapſus decennij, Tum quia Matrimonium non durauit per decennium, *Dec. conſil. 517. numero 6. verſic. ſed in caſu iſto, Natt. conſil. 495. numer. 3.* Tum etiam quia petuntur fructus propter onera Matrimonij, titulo oneroſo, quo caſu lapſus decennij non ſufficit, *Alex. d. conſil. 63. numero 16. libro quarto Dec. conſil. 571. numero 6. Natt. conſil. 495. numero quarto Grammat. deciſ. 70. numero 5. Rota in Romana fructuum dotis de Caſijs, 19. Octobris 1598 coram bo. mem. Orano,*

453 vbi † etiam in fine dicitur, quod ex lapſu temporis non cenſetur facta remiſſio, niſi concurrant tria requiſita, de quibus in *l. Procula, ff. de probat.* quæ in præſenti caſu non concurrunt.

454 Et licet, ſoluto matrimonio, fructuum dotis curſus ceſſauerit ad fauorem Viri defuncti, non tamen ceſſauit ad fauorem Vxoris Viduæ, & eius Filiorum Hæredum, vt infra, nam illi ab Hæredibus Patris, qui dotem promiſit, adhuc debentur fructus dotis non ſolutæ toto tempore ſuæ Viduitatis, & poſtea ſuis Hæredibus donec dos fuerit ſoluta, cum enim verſemur in dote promiſsa à Patre Filiæ excluſæ à Statuto propter Maſculos, ſoluto Matrimonio, ſi fructus dotis non debentur vti fructus, ſaltem debentur vti alimenta, donec dos ſoluatur à Patre, vel eius Hæredibus vti fructus legitimæ, ex cumulatis per *Rot. in Romana fructuum dotis de Cenc. 27. Ianuarij 1597. coram bon. mem. Orano, quæ eſt deciſ. 81. poſt Fenzon. ad Statut. Vrb.* vbi quod dicti fructus debentur Mulieri, vel eius Filijs, & in *Romana dotis de Vellis 10. Decembris 1600. coram bon. mem. Litta, quę eſt deciſio 84. poſt eundem Fenzon. ad Statut. Vrb. & in Romana fructuum dotis de Caſijs, 19. Ianuarij 1598. coram bon. mem. Orano, quæ eſt deciſ. 86. poſt Fenzon. vbi ſupra.*

455 Quæ quidem alimenta ſunt Iudicis arbitrio taxanda, ad trad. per *Menoch. de arbitr. caſu 169. numero 7. & ſequentibus,* & ſic habita ratione gradus, & nobilitatis Mulieris, & diuitiarum eius Fratrum debitorum, nam licet regulariter pro alimentis ſufficeret minor ſumma, tamen Nobili non minus, quàm ſcuta centum auri annua debentur, *Paul. de Citt. de Iur. pat. parte ſecunda artic. 3. numero 6. Pontan. de Alim. capitulo 7. numero 3.*

456 Et in Curia tàm ex diſpoſitione Statuti Vrbis, quàm ex antiqua, & inueterata conſuetudine, fructus dotis, ſeù alimenta huiuſmodi, tàm conſtante, quàm ſoluto Matrimonio, taxari ſolent ad rationem ſcutorum ſeptem cum dimidio pro quolibet centenario, *Rota in d. Rom. fructuum dotis de Cencijs, 27. Ianuarij 1597. coram bon. mem. Orano, in §. quo circa, & §. neque etiam, quæ eſt deciſ 86. poſt Fenzon. ad Stat. Vrb.*

457 Et cum iſti fructus ſint fauorabiles, & illis faueat Ius Canonicum, vtique Statutum ſuper illorum taxatione, & ſolutione eſt validum, ex cumulatis per *Rotam in d. Romana fructuum dotis de Caſijs, in §. nàm iſti fructus, quæ eſt deciſ. 86. poſt Fenzon. vbi ſupra.*

458 Quinimò in fortioribus terminis cum ſimus in caſu, in quo Filia dotata eſt excluſa à ſucceſſione Patris à Statuto propter Maſculos, dos ſuccedit loco Legitimæ, iuxta diſtinctionem, *Caſtr.* communiter approbatam in *l. Titio centum, §. Titio genero, numero 8. in fin. ff. de condit. & demonſtr. Gabr. conſil 11. numero quarto, & numero quinto lib. 1. Seraph deciſ. 959. num. 5. Rot. deciſ. 540. numero primo, vbi de communi, parte 1. diuerſ. & in Tiburtina Hæreditatis, 26. Maij 1642. coram R. P. D. meo Bichio, in §. adeo quod, vbi de magis communi, Gregor. deciſ. 565 num. 4.* cum alijs cumulatis per *Beltram. ibi ſub num. 11.*

459 Et per conſequens, quicquid dixerit *Bald.* etiam ſi illa fuiſſet poſtmodum defuncta, cenſeretur tranſmiſſum ad eius Hæredes, non ſolum ius dictæ Legitimæ, ſed etiam alimentorum vſque in diem ſolutionis eiuſdem dotis, ſeù Legitimæ, *Roder. Suar. in repet. l. quoniam in prioribus ad declarat. leg. Regn. lim. 2. numero 12. verſic. infero etiam aliam, C. de inoffic. Teſtam. ſeu ad leg. 9. tit. 6 lib. 3. For. leg. lim 2. numero 12. verſic. infero, Lopez. in repet. cap. per veſtras in 3. not. § 24. numero 7. verſic. & ſubdit, de don. inter Vir. & Vxor. Molin. de Primog. Hiſpan. lib. 2. cap. 15. numero 10. Surd. de Alimen. tit. 5 quæſt. num. 31. Cucc. de Legit. §. poteſt præterea non ab re, verſic. & in his quidem, Gratian. diſcept. 44. num 7. vol. 1.*

460 Et quod d ius Legitimæ tranſmittatur cum alijs effectibus Legitimæ poſt alios, quos cumulat, tradit *Gratian. diſcept. 700. numero 29. & numero 30. & diſcept. 882. num. 36.*

461 Et quod ius Legitimæ tranſmittatur etiam in Hæredes extraneos, tradit *Gaill. obſeru. 120. num. 17. verſic. ſed verior, & communior, Gratian. diſcept. 594. numer. 12. vbi alios cumulat.*

462 Ratio eſt, quia Legitima debetur vna cum fructibus, etiam abſque mora, *Gaill. d. obſeruat. 120. numero*
463 *14. & ſeqq. lib. 2.* vbi † quod hæc opinio eſt ab omnibus approbata, *Benintend. deciſ. 37. numero 9.* & dos, & alimenta æquiparantur, *Surd de Alim. d. tit 5 quæſt prima numero 31. & ſeq. Cephal. conſil 485 numer. 87. & ſeqq. Rota deciſ. 538. n. 2. par. 1. diuerſ. & deciſ. 249. n. 1. p. 2. recent.*

464 Nec refragatur *d. deciſ. Romana Dotis de Vellis*, in
qua

Digitized by Google

qua fuit reſolutum ; deberi fructus dotis Dominæ Virginiæ Cinciæ, & DD. eius Filijs de Vellis, vſque ad obitum dictæ Virginiæ, Quia eo caſu non poterant amplius currere fructus, ex quo, mortua Virginia, dos fuit ſoluta ſtatim, & reſeruatum, vt videretur an fructus deberentur, qua in re fuit, vt ſupra, fructus deberi, deciſum.

465 Nec etiam aduerſatur *Rota in Romana fructuum dotis*, 12. *Maij* 1625. *coram bon. mem. Coccino Decano, quae eſt deciſio* 91. *apud Fenzon. ad Stat. Vrbis*, dum ibi fuit reſolutum mortua Vxore non currere amplius ad Mariti fauorem fructus dotis, etiam ſi adſint Filij. Quia ibi non agebatur de dote promiſſa a Patre Filiæ excluſæ à Statuto propter Maſculos, nec dos, & alimenta ſuccedebant loco Legitimæ, vt in præſenti caſu, ex præallegatis.

L A V S D E O.

LITE-

Digitized by Google

LITTERÆ APOSTOLICAE DIVERSORVM SVMMORVM PONTIFICVM,

Iuxta præcedentes partes accuratiſſimè emendatæ.

Priuilegium Curialium, ſeu Officialium Sedis Apoſtolicæ obſequijs exiſtentium, aliorumque pro eorum negotijs ad eamdem Sedem venientium, & apud eam commorantium, & indè recedentium, ne interim extra Romanam Curiam conueniantur.

Hæc Bulla eſt inter extrauag. cōmunes.

EVGENIVS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Diuina in eminenti Sedis Apoſtolicę ſpecula diſponente clementia conſtituti, ea libenter intendimus, per quæ Officiales prædictæ Sedis obſequijs eius, ad quam veluti Fidelium omnium matrem, pro animarum ſalute quærenda, & iuſtitia conſequenda, de diuerſis mundi partibus confluit multitudo, tutiùs, & quietiùs ſe promptiores valeant exhibere.

Priuilegiū de quo in rubric. §.1. Hinc eſt, quòd Nos ex certis rationabilibus cauſis moti, etiam nonnullorum prædeceſſorum noſtrorum veſtigijs inhærentes, diſtrictiùs inhibemus locorum Ordinarijs, necnon Commiſſarijs, & Delegatis eorum, cæteriſque vniuerſis, & ſingulis, quacunque poteſtate, & auctoritate præfulgeant, cuiuſcunque dignitatis, gradus, vel præeminentiæ fuerint, ne contra Officiales præfatos, quocunque nomine nuncupentur, in noſtris, & dictæ Sedis obſequijs, nunc & pro tempore exiſtentes, necnon quoſcunque alios pro ſuis, & eorum cauſis, & negotijs proſequendis ad Sedem prædictam venientes, ac in ea (durante negotiorum, & cauſarum huiuſmodi proſecutione) moram trahentes, & recedentes ab eadem, procedere, aut in eos excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti, aut priuationis Officiorum, vel Beneficiorum, ſeu quamuis aliam ſententiam promulgare præſumant. Nos enim omnes & ſingulos proceſſus, ac ſententias contra tenorem, & mentem noſtræ inhibitionis huiuſmodi latas, & habitas, ac in poſterum habendas, & promulgandas, quæcunque inde ſecuta declaramus nulla, irrita, & inania, nulliuſque extitiſſe, vel exiſtere roboris, vel momenti, necnon quicquid in contrarium à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenùs, vel impoſterum contigerit attentari, etiam decernimus irritum & inane.

Pæna aduerſus eorum Perturbatores. §.2. Et nihilominus in omnes, & ſingulos Ordinarios, & Officiales, Commiſſarios, & Delegatos eorum, qui ſe de dignitatibus, aut beneficijs Eccleſiaſticis quibuſcunque, Officialium, aut negotia huiuſmodi apud dictam Sedem proſequentium prædictorum, eos illis forſan priuando, aut priuatos decernendo, vel declarando, ſeu cuiuſcunque priuationis prætextu illa perſonis alijs conferendo, ſeu de illis in eas quomodolibet intromiſerint, tam in dantes, quàm in recipientes, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti latas ſententias promulgamus, quas volumus eos incurrere ipſo facto. A qua quidem excommunicationis ſententia abſolui nequeant, niſi à Nobis, vel per Nos deputandis, præterquam in mortis articulo conſtituti.

§. . Præmiſſa autem à die affixionis præſentium ad valuas baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, ex certa ſcientia quoſcunque ligare volumus, & arctare. *Hæc affixio non innuenitur ſed eius obſeruantia eſt notoria, & cōfirmatur in alijs Bul. Derogatio contrariorum.*

§.4. Non obſtantibus Apoſtolicis, & quibuſcunque generalibus & prouincialibus, vel ſynodalibus Concilijs editis conſtitutionibus, & ordinationibus, ac priuilegijs, per quæ effectus præſentium impedire poſſent quomodolibet, vel differre, etiam ſi de illis, eorumque totis tenoribus habenda eſſet præſentibus mentio ſpecialis, & quæ præſentibus haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, cęteriſque contrarijs quibuſcunque.

§ 5. Nulli ergo omnino Hominum liceat hāc paginam noſtræ inhibitionis, declarationis, conſtitutionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. *Sanctio pænalis.*

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo trigeſimo ſecundo, octauo idus Martij, Pontificatus noſtri Anno ſecundo. *D.P.An.2. 8. Id Martij 1432.*

Iuriſdictio, & Facultates Camerarij, & Clericorum, ac Reformatio Tribunalis Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ.

PIVS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Romanus Pontifex, Chriſti Vicarius vti prudens pater familias, prouidè animaduertens, in agro dominico multam meſſem, & multos iam operarios eſſe, vt opus Domini rectè & ſine confuſione adimpleatur, ſingulis curas partitur, & officia diſtribuit, ac nè quis muneris ſibi commiſſi limites excedat, aut in alterius meſſem falcem imponat, ſolerti ſtudio & diligentia prouidet, ſicuti

Digitized by Google

ſicuti pro felici ipſius agricultura, & directione in Domino conſpicit ſalubriter expedire.

Studium Papæ reformandi eius Curiã.

§. 1. Sane poſtquam Nos ſacrum œcumenicum, & generale Concilium, pro extirpandis hæreſibus, & Chriſtiani populi moribus emendandis, in Ciuitate Tridentina celebrandum indiximus, prout illud, Diuina fauente gratia, frequentiſſimo Prælatorum conuentu iam feliciter congregatum extiterit, & ſalutares progreſſus habere cæpit, dum Concilium ipſum generali totius Eccleſiæ reformationi diligenter incumbit, Nos Curiæ noſtræ, ac illius Officiorum, & Tribunalium peculiari correctioni animum adiecimus, & à ſacræ Pœnitentiæ officio, in quo ſalus præcipuè vertitur Animarum, initio ſumpto, illius reformationem feliciter abſoluimus.

Cauſa huius reformationis.

§. 2. Nunc verò Cameræ noſtræ Apoſtolicæ tribunal tãquam reliquis totius Curiæ dignius & excellentius, in quo non ſolùm patrimonij Beati Petri, ſed vniuerſorum Fiſci Apoſtolici iurium conſeruatio, & adminiſtratio verſatur, direximus oculos noſtræ mentis, animaduertimuſque in eamdem Cameram, pro ſuperiorum temporum licentia & incuria, pleraque negotia extra propriam ipſius tribunalis naturam, tàm circa ditioni eccleſiaſticæ in temporalibus ſubiectas, quàm reliquas totius Chriſtiani Orbis prouincias, irrepſiſſe, per quæ Camerarij noſtri, ac Præſidentium, & Clericorum eiuſdem Cameræ ſtudia à proprijs & peculiaribus eorum curis diſtrahuntur, aliorumque tribunalium, & officiorum dictæ Curiæ, ac totius Eccleſiaſtici Status iuriſdictio, cum magno Fiſci noſtri ac partium litigantium detrimento, & reliquorum Chriſti Fidelium ſcandalo, confunditur & impeditur. Idcirco ad tollendos abuſus huiuſmodi, & vt Camerarius, ac Clerici, & Præſidentes prædicti eorum proprio muneri commodiùs, & diligentiùs intendere valeant, Habita ſuper his cum venerabilibus Fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus deliberatione matura, & dilecto filio noſtro Guidone Aſcanio S. Mariæ in Via lata Diacon. Card. de Sancta Flora nuncupato, moderno Camerario noſtro, ac dilectis filijs Præſidentibus, & Clericis dictæ Cameræ, eiuſque Notarijs auditis, & eorum facultatibus, & iuribus diligẽter inſpectis, omnibuſque maturè conſideratis, de eorundem Fratrum conſilio, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus.

Camerarius & Clerici, cauſas Fiſci intereſſe concernentes, & nõ alias cauſas Priuatorum cognoſcãt.

§. 3. Quòd de cætero perpetuis futuris temporibus prædicti Guido Aſcanius Cardinalis, ac pro tempore exiſtentes Camerarius, ac Præſidentes, & Clerici, Fiſci noſtri negotijs diligẽter incumbant, vtque illud liberiùs & faciliùs facere & exequi poſſint, cauſis inter Fiſcum noſtrum, & Priuatos iuxta propriam eorum tribunalis naturam contenti ſint, & propterea à cognitione cauſarum inter Priuatos, etiam per viam appellationis, etiam ex Terris Eccleſiæ ad Sedem Apoſtolicam interpoſitæ, omnino abſtineant, niſi cauſæ a negotijs fiſcalibus dependeant, aut ab illis originem trahant.

Et ſe abſtineant à Commiſs. cauſarum.

§. 4. Similiter abſtineant à commiſſionibus, & auocationibus cauſarum, necnõ litteris monitorialibus, & inhibitorijs, ac ſequeſtrationibus, & alijs huiuſmodi, vbi non agitur de intereſſe Fiſci, etiam in Terris Eccleſiæ, cum hæc ad Signaturam noſtram ſpectare noſcantur, & alias ordo iudiciorum multipliciter confundatur. Permittimus tamen illis pro minori Pauperum diſpendio, vt cauſas appellationum à ſententiis diffinitiuis, vel earum vim habentibus interlocutoriis intra quadraginta miliaria ab Vrbe in rebus minimis, & prophanis, ſummam vigintiquinque ducatorum non excedentibus, de quo diſpoſitiuè mentionem facere teneantur, per ſimplices litteras aliàs iuxta formam iuris committere poſſint.

Alienationumque bonorum Eccl. Tu vide maiorem prohibitionẽ Pij V. in conſt. 69.

§. 5. Interdicimus etiam illis commiſſiones alienationum de bonis Eccleſiaſticis in forma, quæ dicitur, Si in euidentem pro rebus quarum redditus annuus ſummam quinque ducatorum auri de Camera excedat, de quo redditu ſimiliter expreſſa mentio in diſpoſitiua litterarum habeatur, & commiſſiones huiuſmodi ſemper Ordinario loci, & alteri Perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ coniunctim committantur. Et ſi de ipſius Ordinarii intereſſe, vel præiudicio agatur, tunc loco ipſius committantur Metropolitano, & ſi res ad ipſum Metropolitanum pertineat, Ordinario viciniori, & nunquam ſimiles commiſſiones concedant, quando agitur de alienatione iuriſdictionum, vel Vaſſallorum ad Eccleſiam quouis modo pertinentium.

Abſolutionibus à delictis, &c.

§. 6 Inſuper nè delicta impunita remaneant, ab abſolutionibus, & remiſſionibus delictorum quorumlibet, etiam leuium, aut illarum commiſſionibus, necnon ſaluis conductibus pro delinquentibus etiam de delictis extra terras Eccleſiæ commiſſis omnino abſtineant.

Moratorijs

§. 7. Et ſimiliter à moratoriis, dilationibus niſi ad modicum tempus, & non vltra menſem, ac data idonea cautione, & pro his Debitoribus tantùm, qui aliam dilationem non obtinuerint.

Hebræorũ tolerantijs.

§. 8. Hebræis verò tolerantias, aut alia priuilegia, præiudicium Chriſtianorum quomodolibet concernentia.

Extractionibus.

§. 9. Et quibuſuis perſonis, frumentorum, aut aliorum victualium ex Vrbe, vel aliis Terris Eccleſiæ.

Repreſalijs

§. 10. Et tàm in illis, quàm extra eas ad cuiuſuis inſtantiam, Repreſalias etiam pro debitis fiſcalibus, niſi de particulari, & expreſſo mãdato noſtro, aut Pontificis pro tempore exiſtẽtis.

Poſſeſſione Beneficiorum, & cæt.

§. 11. Nec non litteras Camerales pro adipiſcenda poſſeſſione Beneficiorum Eccleſiaſticorum, etiam nobis, & Sedi Apoſt. reſeruatorum, & prorogationem temporis ad expediendas litteras Apoſtolicas quarumcunque gratiarum, aut ad ſolutionem annatarum, vel aliorum iurium Collegio Cardinalium, aut Officialibus debitorum minimè concedere valeant.

Vectigalibus.

§. 12. Caueant etiam ab impoſitione, vel augumento vectigalium, ſeu datiorum, vel illorum diminutione, aut alteratione quacunque cauſa, etiam publicam vtilitatem concernente.

Spolijs Clericorum.

§. 13. Sed nec Spolia Clericorum decedentium, aut decimas, vel alia regalia, aut credita fiſcalia, in toto, vel in parte donare, vel remittere poſſint. Commiſſarii verò ad præmiſſa exigenda, & recuperanda non niſi idonei, & probatæ vitæ, nullum habentes in ea re intereſſe, conſtituantur, qui etiam iure iurando, ac idoneis cautionibus de eorum officio fideliter, & diligenter exercendo, aſtringantur.

De Clericorum iuriſdictione.

§. 14. Clerici verò Cameræ, cùm nullam iuriſdictionem vt ſinguli, ſed tantùm collegialiter, & in plena Camera habere noſcantur, nihil expediant priuatim, & ſingulariter, nec aliquas litteras, aut patẽtes de quacunq; re ſubſcribãt,

niſi

Digitized by Google

niſi ex commiſſione eis facta in eadē plena Camera, in qua omnia clare, & diſtinctè proponi, ac in libro propoſitionum annotari debeant.

Notariorũ munere.

§. 15. Notarijque in expeditionibus, & ſcripturis deſuper conficiendis, de propoſitione, & commiſſione huiuſmodi mentionem expreſsè habere teneantur.

Indultis circa ſpiritualia.

§. 16. Sed & tàm Camerarius quàm Clerici ipſa vltra prohibita in præſenti reformatione à quibuſcunque licentijs, gratijs, & indultis de rebus ſpiritualibus in forma gratioſa, vel commiſſaria, etiam cum clauſulis iuſtificatiuis, & alias tàm in Terris Eccleſiæ, quàm extra illas, omnino abſtineant.

Expeditionibus.

§. 17. Et ſimiliter à quibuſcunque alijs expeditionibus, quæ ſibi ratione ſuæ ordinariæ iuriſdictionis propter publicam vtilitatem, vel aliàs expreſsè per litteras ſuarum facultatum conceſſæ non reperiuntur. Nec prætextus conſuetudinis, aut quaſi poſſeſsionis etiam antiquiſsimæ, & immemorabilis in ſimilibus concedendis, eis ſuffragetur, etiam ſi conſuetudo, & quaſi poſſeſſio huiuſmodi per litteras aliquorum Pontificum generaliter approbatę fuerunt.

Notariorũ extorſionibus.

§. 18. Notarij verò Cameræ abſtineant ab extorſionibus, & indebitis exactionibus, vtpotè pro obligationibus ſoluēdi annatas, quæ tamē in promptu ſoluuntur, prout hactenus vſurpatū eſſe accepimus, & alijs huiuſmodi, ſuper quibus, & alijs per præſentes ſtatutis, & prohibitis, Camerarius, ac eius Vicarius diligentem inquiſitionem adhibere, & Delinquentes condignis pœnis pro modo culpæ punire debeant.

Camerarij & Clericorum officio, pro tempore Sedis vacantis.

§. 19. Sede autem Apoſtolica vacante, officiū Camerarij, quod per conſtitutionem pię mem. Clementis Papæ V. etiam prædeceſſoris noſtri in Conc. Viennen. editam, durare decernitur, ita durare declaramus, vt tàm ipſe Camerariùs, quàm Præſidentes, & Clerici, ac Notarij prædicti non ſolùm ea, quæ præſenti conſtitutione prohibentur, & quæ Pontifice viuente etiam pro eiuſdem Pōtificis reuerentia, aut aliàs quomodolibet exercere, & expedire non conſueuerunt, minimè vſurpent, ſed tantùm exactioni pecuniarum Cameræ Apoſtol. debitarum, ac illarum reſeruationi, necnon prouiſionibus, ratione Sedis vacantis neceſſariò faciendis, incumbere, & propterea à ſolutione debitorum ante Pontificis obitum contractorum, aut illorum declaratione, vel nouatione, ac rationum ſolidatione, & quibuſcunque alijs expedionibus, tàm gratiam, quàm iuſtitiam, aut illarum executionem quomodolibet concernentibus, omnino abſtinere debeant.

Contrauenientium pœne.

§. 20. Diſtrictiùs inhibentes præfato, ac pro tempore exiſtenti Camerario, in virtute ſanctæ obedientiæ, Clericis verò, ac Notarijs, & alijs Officialibus, & eorum miniſtris quibuſcunque, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, necnon priuationis Officiorum, & Beneficiorum quorumcunque per eos obtentorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, aliiſque Noſtri, & tempore exiſtentis Rom. Pont. arbitrii pęnis, nè de cauſis, negotiis, ac expeditionibus per præſentes interdictis, etiam prætextu quorumuis priuilegiorum, & indultorum eis quomodolibet conceſſorum, aut conſuetudinis, vel quaſi poſſeſſionis huiuſmodi, ſe intromittere quoquomodo audeant, ſeu præſumant.

Annullatio aliter geſtorum.

§. 21. Decernentes quaſcunque conceſſiones commiſſiones, & expeditiones ab illis, & à dicta Camera deinceps contra præſentium tenorem pro tempore forſan, quod abſit, attentatas, etiam ſi illas viuæ vocis oraculo emanaſſe, aſſeratur, nihilominus nullas, & inualidas, ac extortas, & ſubreptitias fore, & eſſe, ac cenſeri, Neminique propterea ſuffragari poſſe.

Clauſula ſublata.

§. 22. Et ita per quoſcunque locorum Ordinarios, ac Iudices, & Commiſſarios etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, ac eiuſdem Rom. Eccleſię Cardinales, etiam Prouinciarum, ac Terrarum ditionis Eccleſiaſticæ legatos, eorumque Vicelegatos, Gubernatores, & alios Officiales, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & deffiniri debere, irritum quoque, & inane quidquid ſecus ſuper his à quoquàm, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clauſula derogatoria.

§. 23. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, Priuilegijs quoq; indultis, ac facultatibus eiſdem Camerario, ac Præſidentibus, & Clericis, etiā motu proprio, & conciſtorialiter, ac de Fratrum eorumdem conſilio, & aſſenſu ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuluis clauſulis, & decretis, in genere, vel in ſpecie, & aliàs quomodolibet etiam per piæ mem. Martinum V. Eugeniū IV. Innocentium VIII. & prædictum Leonem X. & Paulum III. ac Iulium etiā III. & alios quoſcunque Rom. Pontifices prædeceſſores noſtros, ac forſan etiā per Nos conceſſis, approbatis, & innouatis, ac decretis, & cenſuris illis appoſitis, quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, ac indiuidua & de verbo ad verbum, nō autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habēda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi pro ſufficienter expreſſis habētes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cōtrarijs quibuſcunq; Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpēdi, vel excōmunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mētionem, & quibuslibet alijs priuilegijs, indulgentijs, & litteris Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus, quorumcunq; tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus præſentiū impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumcunque totis tenoribus habenda ſit in noſtris litteris mentio ſpecialis.

Forma, & effectus publicationis.

§. 24. Vt autem præſentes litteræ ad omnium notitiam deducantur, & eos quorum intereſt, vel intereſſe poterit omnino afficiāt, volumus, & mandamus illas in Palatij noſtri, ac Cameræ Apoſtolicæ valuis, & acie Campi Floræ per aliquos ex Curſoribus noſtris affigi, & per aliquod temporis ſpatium relicta ibidem earum copia, affixas detineri, vt ii, quos litteræ ipſæ concernunt, ſeu cōcernere poterunt, quomodolibet in futurum, nullam poſſint excuſationem prętendere, vel allegare, quòd ad ipſorum notitiam non peruenerint, cùm non ſit veriſimile, apud eos incognitum remanere, quòd tàm patenter publicatum fuerit.

Sanctio pœnalis.

§. 25. Nulli ergo omninò Hominum liceat hàc paginam Noſtrorum ſtatuti, ordinationis, inhibitionis, decreti, derogationis, voluntatis, & man-

& mandati infringere vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit in curſurum.

Dat. P. A. 3. die. 27. Maij.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſecundo, ſexto Calen. Iunij, Pont. noſtri Anno tertio.

Reformatio Tribunalis, & Officialium Reuerend. Cameræ Apoſtolicæ,

PIVS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Hic Pont. pro reformatione gregis Dominici, celebrari voluis Cōcil. Trid. vt in eius conſ. 73. fol. 104.

CVM inter cæteras animi curas, quibus in hac præcelſa Beati Petri ſede, meritis licèt imparibus, conſtituti, quotidie ſollicitamur, illa vel à primordijs aſſumptionis noſtrę ad ſummi Apoſtolatus apicem præcipua fuerit, & vniuerſum gregem Dominicū fidei noſtræ commiſſum, ad illicita valdè procliuem, pro Nobis iniuncti muneris officio, in viā ſalutis reduceremus, eiuſque rei gratia, ſacrum Oecumenicum, & generale Conciliū in Ciuitate Tridentina indicendum, celebrandum, & Deo fauente abſoluendum cōuenimus

Romanam Curiam, & eius Officia reformauit, vt in multis conſi. præcedentibus.

§ 1. Et propterea, nè dum foris de reformandis in vniuerſali Eccleſia moribus tractabatur, interim ipſam morum cenſuram domi, videlicet apud Sedem ipſam, detrectare, cauſamquè Curiæ Romanæ, & Almæ Vrbis noſtræ, in qua Sacerdotij principatum, & Chriſtianæ Religionis caput, vnde meritò vniuerſi Chriſti Fideles, rectę Catholicæque vitæ ſumerent exemplum, diuina inſtituit prouidentia, protelare videremur, quinimmo, vt à domo noſtra iudicium inciperet, Curiam ipſam, ac præcipuos illius Magiſtratus, ordines, & officia multis exceſſibus, & corruptelis, quæ veſana Hominum libidine in eam ſenſim irrepſerant, ſummis tùm ſtudio, tùm diligentia repurgauerimus.

Eiuſque Cameram, vt in conſt. 51. Romanus, fol. 74.

§. 2. Et inde animū noſtrū ad Cameram Apoſtolicam, ad quam negotia locorū omnium totius Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Status aſſiduè confluunt, eiuſque Tribunal, quod ſiuè iuriſdictionis antiquitate, & auctoritate, ſinè rerū gerendarum excellentia, ſinè Virorum amplitudine cæteris in eadem Curia prẹſtat, intendentes, multa, quantum tulit temporis ratio, circa illius iuriſdictionem huiuſmodi, ac poteſtatem, & facultatem, necnon dilectorum filiorum Notariorum, & aliarum Perſonarum ſuarum ſtatum, & directionem ſalubriter ordinauerimus, prout in alijs litteris noſtris deſuper confectis, pleniùs continetur.

Hanc d. Cameræ reformationem proſequendo, omnia eius priuilegia quatenus huic reformationi nō ſint contraria confirmat.

§. 3. Nos ſemel inceptum reformationis huiuſmodi negotium, Domino cooperante, diffuſiùs proſequi, nec tamen ex ijs, quæ pro ipſius Cameræ, & pro tempore exiſtētis Eccleſiæ Romanæ Camerarij, necnon Clericorum, & reliquarum Perſonarum dictæ Cameræ ſtatu, & directione, ac alias ibi hactenus ſalubriter inſtituta, & conceſſa fuiſſe reperiuntur, quicquam detrahere; ſed his immotis in ſua firmitate permanentibus, ea ſolùm, quæ experientia, vel deeſſe, vel obeſſe probauit, opportunè iuxta rerum exigentiam ſupplere, & emēdare volentes: Necnon omnium, & ſingularm Cōſtitutionum, tàm generalium, quàm ſpecialium, in fauorem ſtictæ Cameræ editarum: ac quorumcumque priuilegiorum, facultatum, gratiarum, conceſſionum, litterarum, & indultorum, illi, ac præfatis Camerario, & Clericis, eorumque Collegio, & Perſonis per felicis recordationis Gregorium IX. Bonifacium VIII. Vrbanum VI. Martinum V. Eugenium IV. Sixtum etiam IV. Innocentium etiam VIII. Iulium II. Leonem X. Paulum III. & Iulinm ſimiliter III. ac alios quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores, noſtros etiam motu proprio, & ex certa ſcientia cōceſſorum, confirmatorum, & innouatorū, necnon ſtatutorum, ordinationum, & decretorum Cameræ, ac Camerarij, & Clericorum prædictorum, eorumque Collegij cauſas, res, perſonas, & ſtatum cōcernentium, hucuſque conditorum, & ab eiſdem Prædeceſſoribus, vel eorum aliquibus confirmatorum, necnon quarumcumque litterarum, & aliorum documentorum deſuper confectorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habitis: Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, illa omnia, & ſingula, ac prout ea concernunt reliqua in ipſis litteris, alijſque documentis contenta, quatenus litteris noſtris prędictis contraria non ſint, nec illarum effectum impediant, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, approbamus, & confirmamus, eiſque perpetuam, & inuiolabilem roboris firmitatem adijcimus, ac omnes, & ſingulos Iuris, & facti defectus, ſi qui forſan interuenerint in eiſdem ſupplemus.

Iteratòque ea cōcedit.

§. 4. Et nihilominus eadem præmiſſa omnia, & ſingula Cameræ, Camerario, Clericis, & Collegio prędictis conceſsa, & indulta, eiſdem modis. & formis, quibus ab ipſis Prædeceſsoribus noſtris emanarunt, ſimilibus auctorite, & tenore, de nouo perpetuò concedimus; & indulgemus, ac ab illis ſtatuta, & ordinata, ſtatuimus, & ordinamus, volentes illa perpetuis futuris temporibus, ſub cenſuris, & pænis in bis contentis inuiolabiliter obſeruari.

Clericorū dict. Cameræ qualitates deſignantur.

§. 5. Cùm autem officio Clericatus dictæ Cameræ, quod in ipſa Curia primarium exiſtit, munus potiſſimum incumbat eiuſdem Cameræ res ritè, & rectè adminiſtrandi, iura, & redditus vtiliter locandi, contractuſq; deſuper neceſſarios, & opportunos ineundi, quorum occaſione ipſi Clerici Cameræ, Procuratores patrimonij Beati Petri, rerumq; omnium totius Status Eccleſiæ Romanæ huiuſmodi Cuſtodes, & Præſides meritò nuncupantur. Necnon ius reddendi, & iuſtitiam tam Fiſco, & Priuato, quàm ipſis Priuatis, ſi qua ratione de Fiſci intereſſe agatur adminiſtrandi. In his autem muneribus obeundis, vel temporum malitia, vel antiquorum Clericorum negligētia, vel deſuetudine, res Camerales detrimentum non modicum accepiſſe noſcatur. Hinc eſt quod Nos, ſicut rei magnitudo poſtulat, ad vlteriorem, etiā in his, reformationem procedendum eſſe cenſentes, Motu, ſcientia, poteſtatis plenitudine, & tenore ſimilibus, perpetuò ſtatuimus, & ordinamus, quòd deinceps, ad ipſa Clericatus Cameræ officia, cum vacabunt, nulli vitæ, ac morum integritate pręſtantes, litterarum ſcientia præditi, rerumq; humanarum experientia inſignes, aſſumi debeant, quorum excellentia, virtute, doctrina, & auctoritate Camera ipſa, & Romanæ Eccleſiæ Status

vni-

Digitized by Google

vniuerſus rectè gubernari, & latiſſimum ab eis incrementum ſuſcipere poſſit.

Camerales contractuũ Cameræ participes eſſe, prohibentur.

Ad hoc vi. de Conſt. 3. Iulij III. fol. 692.

§. 6. Et vt inde videbatur, diræ cupiditatis pernicies omnino eliminetur, quod poſthac in quibuſcunque cõtractibus ſuper locationibus rerum, & iurium ipſius Cameræ celebrandis, ſeu partitis, vt aiunt, faciendis, nullus Vicecamerarius, Theſaurarius, aut quiſpiam ex Clericis, & Cameralibus, Aſſiſtentibus, Notarijs, alijſque Miniſtris, & Perſonæ dictæ Cameræ, quocumque nomine nuncupatis, illarum participes exiſtant. Quin potius ipſi ab omni, quantumuis minimo commodo, & lucro, exinde quomodocunque directè, vel indirectè prouenienti, omnino abſtineant; quòd ſi eorum aliquem ſecus feciſſe legitimè conſtiterit, officio ſuo, ipſo facto, perpetuò priuatus exiſtat, perpetuaque infamia notetur, ac alijs pœnis Noſtro, noſtriq; Succeſſoris Rom. Pontificis, pro tempore exiſtentis, arbitrio ſubiaceat. Qui verò de præterito circa præmiſſa deliquerit, pœnis à iure, & conſtitutionibus à Prædeceſſoribus noſtris ſuper hoc editis, & inflictis, puniatur.

Contractibus Cameræ cum eorum Affinibus non interſint.

Tu vide d. Iulij III.

§. 7. Sed nec quiſquam dictorum Vicecamerarij, Theſaurarij, Clericorum, aliorumque Cameralium, & Miniſtrorum aſſiſtentium, vllis contractibus, quos inter Cameram ipſam, & eorum Conſanguineos, aut Affines ad quartum vſque gradum attinentes fieri contigerit, ſub mille ducatorum Cameræ præfatæ applicandorum, & alia noſtro dictique ſucceſſoris arbitrio incurrenda pœna, ſaluis nihilominus conſtitutionibus antiquis, alias pœnas propter hoc irrogantibus, interuenire, vel aliàs ſeſe in illis eorumque tractatibus, per ſe vel alium, ſeu alios quomodolibet immiſcere audeat.

Clerici cauſas Propinquorum nõ cognoſcant, aut earum diſcuſſionibus non interſint.

§. 8. Cauſę verò coniunctorum, & propinquorum alicuius Clerici, ad dictum quartum gradum excluſiuè, ipſi Clerico nullatenus committantur, nec quiſquam eorum ſibi commiſſas audiat, ſed eas expreſſa cauſa recuſet. Nec etiam in diſcuſſionibus, & deciſionibus tàm illarum, quàm aliarum quarumcunque cauſarum, in quibus aliquod intereſſe prætendere poſſet, ſiuè Clericus, ſiuè Aſſiſtens ille ſit, vllo modo intereſſe, nec vllum votum habere, ſed ſtatim à dicta Camera, etiam dum cauſa proponitur, etiam iniuſſus, cum in hoc ignorantiam prætendere non poſſit, debeat, & ſi ſecus fecerit, Clericus per menſem ſuſpẽſonem ab exercitio, & perceptione emolumentorum ſui officij, alijs Clericis applicandorum, ipſo facto incurrat, Aſſiſtens verò localium, & regalium exactione alijs Aſtantibus applicanda, ipſiuſque Cameræ ingreſſu trium menſium ſpatio mulctetur.

Suſpicionis cauſa contra Camerales Cameræ approbanda eſt.

§. 9. Quicunque autem, ſiuè ex Clericis ſiue ex alijs Cameralibus præfatis ab aliquo ſuſpectus in cauſa recuſatus fuerit, Accuſans non niſi expreſſa ſuſpicionis cauſa audiri, illaque expreſſa, abſente recuſato vt ſuſpecto, in Camera diſcuti, eaque à pluribus approbata, ſuſpectus ipſe in huiuſmodi cauſa nullo modo ſe intromittere, aut intereſſe debeat. Si verò ſuſpicio probari nequiuerit, nulla eius allegata ratio habeatur.

Contractus Cameraliũ ineundi forma.

§. 10. Et quoniam vbi periculum maius intẽditur, ibi eſt pleniùs conſulendum, quòd ſuper quibuſcunq; contractibus Cameralibus deinceps in perpetuum ineundis, capitula, & conuentiones per Theſaurarium Cameræ pro tempore exiſtentem, vel alium, ad quem ſpectauerit, prius cõſcribantur, eorumq; exempla ſingulis Clericis, & alijs omnibus Cameralibus per Commiſſarium eiuſdem Cameræ tribus ſaltem diebus, antequàm de negotio tractetur, tranſmitti debeant, quibus vnuſquiſque ſeorſum inſtructus, domi maturè conſulere, remque cum cæteris in Camera ipſa conferre poſſit, vt ibi Omnes rectè diſcernere valeant, ac tum demum ea, quæ decreuerint ſtatuto die in plena Camera comprobanda, per quempiam alta voce legi debeant, vt ſolito inter eos ordine ſeruato, cuique licitum ſit ſuper vnoquoque capitulorum quid ſentiat, coram dicere, & allegare, & quod inde ipſi Cameræ vtile, & optimum videbitur, executioni ſalubriter demandetur. Cæterùm vt fraudibus, quæ in huiuſmodi contractibus fieri poſſunt, necnon periculis, controuerſijs, ac litibus obuietur, publicæque vtilitati euidentiùs conſulatur, quòd huiuſmodi capitula, quæ ſic confecta, & expedita fuerint, imprimi, aut ſcripti, & publicari, ac affigi in locis ſolitis debeant.

Prouentus Cameræ ſubhaſta licitari debeant.

§. 11. Ac omnia, res, prouentus, & iura Cameræ iuxta formam aliarum litterarum à Nobis ſuper hoc motu ſimili emanatarum, quas etiam per preſentes innouamus, ſub haſta licitari omnino debeant. Quæ omnia per dictos Vicecamerarium, Theſaurarium, Clericos, & alios ſupranominatos, ſub excommunicationis pœna, non niſi à Nobis, & Succeſſore noſtro, preterquã in mortis articulo relaxãda, exactè ſeruari mandamus Declarantes vota, & iuramẽta ipſorum, aliter præſtita, eoſdem non ligare. At contractus, & omnia inde ſecuta, nullius roboris, vel momenti exiſtere, quinimmo per Cameram quandocumque reuocari, & contractus ipſos, ſeruata eadem forma, de nouo celebrari debere.

Camerales conueniant diebus ſtatutis ſummo mane in Camera.

§. 12. Cumque fidei, curæ, & iudicio dictę Cameræ, tamquàm præfatæ Curiæ, & totius Eccleſiaſticæ ditionis, necnon ipſius Principis in huiuſmodi rebus, & bonis ſupremo Tribunali, ſtatus ipſe vniuerſus commiſſus ſit, magnopere elaborandum eſt, vt munus Iuſtitiæ, virtutum omnium Dominæ, & Reginæ, ac publici, priuatique tutricis optimæ, non ſolùm Imperio, ſed etiam maieſtate, & dignitate fulciatur, & tanquàm in bene compoſito corpore purus ſanguis, ita in illa religionis, iuſtitiæ, & æquitatis, quaſi ſanitas perpetuò conſtet, quòd ſtatutis diebus, quibus dicta Camera in Palatio Apoſtolico, & vbicunque haberi conſueuit, quiſque in ea interueniens, ſummo mane, & hora, ab ipſa Camera ſtatuta, ſicuti alij benè conſtituti Magiſtratus dictæ Curiæ, conuenire debeat.

Curſores debent Cameram pridie intimare.

§. 13. Curſores verò, iubente ipſo Camerario, ſeu Vicecamerario, ipſam Cameram certis loco, & hora, ſiue ordinaria, ſiue extraordinaria fuerit, pridie ſub pœna amiſſionis ſalarij menſtrui, ſingulis tàm Clericis, quàm alijs Cameralibus, perſonaliter, vel per cedulam domi dimiſſam, omni tempore prænunciare teneantur.

Abeſſe non debent Camerales abſque licẽtia Camerarij, vel Decani

§. 14. Et cum abſentia ipſa per ſe dãno, & incommodo maximo omnibus ſit, cũ non ſolùm rerum gerendarum curſum retardet, ſed ipſa quoque negotia in diſcrimen manifeſtum conſtituat, & plerumq; deſtituat, quòd nullus deinceps, ſiue Clericus, ſiue alius Cameralis, ab ipſa Camera, ſine expreſſa Camerarij, vel eiuſdem Cameræ Decani licentia, impunè abeſſe poſſit, excepta publicæ vtilitatis, priuatæq; neceſſitatis cauſa, quã tamen Abſens per Nuncium eidẽ Cameræ ſignificare debeat. Qui verò id ſemel, & iterum neglexerit, fructibus, & emolumentis illius menſis, aut localibus, & regalibus, alijs appli-

Digitized by Google

applicandis, quæ vel vno ex eiſdem contradicente illi nequaquam remitti, vel condonari poſſint, & aliàs ipſius Cameræ arbitrio priuari debeat, nec niſi de expreſſa noſtra, aut Succeſſoris noſtri licentia, cęteris in Camera ſignificata, ab Vrbe abeſse poſſit. ſtatutis, & decretis, quæ de abſentia Clericorum, & aliorum præfatorum diſponunt, integris permanentibus, & per præſentes innouatis. Illis tamen, quæ a Trident. Concilio ſuper reſidentia ſtatuta ſunt, ſaluis, & illæſis manentibus.

Veſtibuſq; hic deſcriptis Camerales induti ſiſtent in Cam.

§ 15. Clerici autem, & qui aliàs Rochetto, & Cappa vtuntur, eiſdem in qualibet Camera, reliqui verò ſolitis veſtibus rubeis, & violaceis, nulla deinceps Conſiſtorij habita diſtinctione, induantur, aliter verò induti excuſari aut admitti non poſſint.

Miſſamque audiant, & inde ad Cameram ſe conferãt.

§. 16. Omnes itaque ſic induti, dicta hora, pulſata cãpanella ad Miſsam accedant, quæ Decano, & alio Clerico, vel abſente Decano, duobus Clericis ad minus aſſiſtentibus incipi debeat, eaque prædicta preeuntibus duobus Curſoribus, omnes Cameram verſus tendant, alius poſt alium ſeruato ordine incedentes, quo quiſque commodiùs ab Agentibus, & Collitigantibus de rebus pertractandis valeat informari.

Ante cauſarum propoſitiones, imperato ſilentio, Procuratores audiantur.

§. 17. Vbi verò ad locum propoſitionum cauſarum peruenerint, imperato omnibus per Camerarium, ſeu eo abſente, Vicecamerarium vel Decanum, ſilentio, Aduocati, Procuratores, & alij, quibus id incumbit, cauſas huiuſmodi non turbatè, aut confuſè vt plerumque conſueuit, ſed ſingulatim, & ita difertè, reuerenter, & ſine ſtrepitu proponant, vt ab omnibus commodè intelligi, & a Clerico Menſario notari poſſint. Quòd ſi illi, à Camerario, ſeu Vicecamerario, vel Decano, ſemel & iterum moniti, non obtemperauerint, ad hoc munus deinceps non admittantur.

Notarij Cameræ Procuratoris officium nõ exerceant.

§. 18. Cumque Notarij dictæ Cameræ turpi lucro inhiantes ex procurationibus cauſarum plerumque per eos, vel eorum Subſtitutos, precibus, amicitia, vel pecunia factis, cauſas ipſas non modò affectare, ſed in eis quoque Notarij, & Procuratoris officia in detrimentum Partium coniunctim exercere noſcantur, quod illi deinceps ab eiſdem procurationibus, ſub pæna ducentorum ducatorum Cameræ præfatæ applicanda, prorſus abſtineant, ſed Procuratores cauſarum, vel Solicitatores ipſarum ad eas procurandas dumtaxat admittantur.

Cauſæ miſerabilium Perſonarũ per Procuratorẽ pauperum in Camera gratis tractãda ſunt, & de aduocato.

§. 19. Quodque Pauperum, & miſerabilium Perſonarum cauſæ, quarum in dicta Curia quo maior eſt numerus, eo maior præſertim quoad impenſas ratio eſt habenda, de cætero à Procuratore Pauperum, qui in eodem loco vbi deſcribuntur continuè aſſiſtat, gratis & quandocunque voluerit, etiam extra ordinem fauore paupertatis proponantur. Qui pro eiſdem ad conſulendum, & informandum Aduocatum eorũdem Pauperum, vt eos in ipſa Camera defendere poſſit, accedere teneatur. Et ſi ab officio ſuo ſic ſibi iniuncto quoquomodo defeciſſe, & pariter ſi Aduocatus ipſe ſuo officio gratis pro Pauperibus exhibendo, & pro nullo alio, qui contraxerit, aut litiget cum Camera patrocinando, defuiſſe apparuerit, prima vice ſi legitimè impeditus non fuerit, ſalario trium menſium mulctetur, & ſi reinciderit in idipſum, officio ſuo perpetuò priuatus exiſtat eo ipſo.

Propoſitiones occurrẽtes ſcribãn- da ſuntper Clericum Menſariũ, antequam fiat Camera.

§. 20. Clerici autem, cæterique Camerales Cameram ipſam, priuſquam omnes propoſitiones eadem die occurrentes per Clericum Menſarium deſcriptæ fuerint, non ingrediantur.

Oratio B. Iſidori per Clericum nouiſſimũ poſtea legatur.

§. 21. Ipſi verò illis expletis ingreſſi, cum ſine Dei adiutorio, & Spiritus Sãcti gratia nihil boni ſperandum ſit, erecti ad DEVM omnipotẽtẽ mente, illiuſque, ac Beatiſſimæ ſemper Virginis MARIÆ genitricis ſuæ, aduocatæ noſtræ, toto corde ab omnibus inuocato flexis genibus ſuffragio, ea oratio B. Iſidori Epiſc. quæ incipit, *Adſumus Domine Sancte Spiritus*, per nouiſſimum Clericum tunc præſentem alta & intelligibili voce legatur. Qua finita quicunque in plena Camera audiri voluerit, liceat illi eam tunc ingredi ac perloqui, & informare, iſque ab omnibus æquo animo, ac benignè audiatur.

Deinde Litigãtes audiantur.

Camera poſtea clauDatur, & nemo admittatur per Curſores cuſtodes, niſi cũ licentia & cauſarum propoſitio pro Fiſco vel Cõmiſſario Cam. aut Procuratore Pauperum ſcribantur.

§. 22. Quibus ſic ritè peractis, Camera ipſa claudatur. Et quia valde incõmodum quin etiã indecorum videtur, vt poſtea quiſque indifferenter ad tantum Tribunal ſine illius Præſidentium licentia admittatur, quod ſaltem vnus ex Curſoribus præfatis ante oſtium eiuſdem Cameræ aſſiduè maneat, illudque cuſtodiat. Nec quemcunque cuiuſcunque gradus, & conditionis, niſi præmonito per eum Vicecamerario, ſeu Decano præfato, indeque deliberato, admittere, vel introducere audeat, ſed talis aut licentiam expectare, aut omnino recedere debeat. Cæterum, Clauſa dicta Camera, nulla propoſitio, niſi fortè Procuratoris Fiſci, vel Commiſſarij Cameræ, ſeu Procuratoris Pauperum, quibus iure merito quandoque eſt indulgendum, vlterius audiatur, neque deſcribatur.

§. 23. Demum cæteris ſemotis, & quibuſcumque ſermonibus, & collocutionibus ad res Cameræ minimè facientibus, quæ expeditiones Camerales impedire, vel in longum protrahere conſueuerunt, prorſus omiſſis, omnes toto animo ad propoſitiones audiendas, & decreta facienda incumbant. Quod vt commodiùs, & faciliùs expediri poſſit, Camera ipſa per duas horas continuas, poſito præ oculis horologio, ad minus habeatur, & ſi negotia exegerint, vlterius producatur: ex qua interim nemo niſi à Papa ſeu Cardinale, curam negotiorum gerente, inde expreſsè euocatus, aut aliqua vrgenti neceſſitate ingruente, egredi debeat.

Menſarius cauſarum propoſitiones legat.

§. 24. Mox que ſilentio à Camerario, ſeu eo abſente à Vicecamerario vel Decano omnibus impoſito, dictus Menſarius de more propoſitiones deſcriptas legat.

Decanus diſtribuat cauſas per turnum, nõ tamen concernentes officia vel Gubernia Cleric.

§. 25. Et quoad eas, quę diſtributionẽ cauſarũ concernunt, ipſe ſolus Decanus reſpõdeat, nec quiſquam illum cauſas diſtribuentem quoquomodo interrumpere, vel aliquid dicere audeat, quo vni magis quàm alteri, vel ſibi potiùs cauſam aliquam committat, ſed cauſas ipſas omnes, & ſingulas per turnum diſtribuat, incipiente tamen turno ab eo Clerico, quem Camerarius pręſens nominauerit, vel eo abſente ſors educta prætulerit, exceptis cauſis, quarum vniuerſitas ratione guberniorum diuerſorum, vel officiorum quotannis vnicuique Clerico diſtribuitur, eiſdem Clericis omnino relinquendis.

Clerici deinde cauſas proponant, præmia citatione ad conformandũ, & tranſmiſſa cedula propoſi.

§. 26. In cauſis autẽ expediẽdis hæc ratio habeatur, vt quæ iudicialem indaginem requirũt, nullus Clericorũ, niſi prius eis in Camera communicatis, & Parte ad informandum citata, audeat illas de cætero expedire. Quin etiam reſcripta omnia etiã manu Papæ ſignata, ac dictæ Cameræ decreta, quibus cognitio cauſarum ipſis Clericis demãdatur, niſi in eis dicatur expreſsè, quod per ſeipſum ſolum audiat, & decidat,

Digitized by Google

tionis, & ſeruatis a lijs hic deſcriptis.

dat,ita intelligi,aut interpretari volumus,quòd ipſe Clericus illas in plena Camera referre,&de voto omniũ expedire teneatur. Verùm vt prolixa litium diſpendia, quo poteſt compendio arceantur, Clericus qui Iudex, vel Commiſſarius fuerit, cauſam aliquam propoſiturus, Partibus prius auditis, diligenter factum diſcutiat illoque bene, & ſufficienter inſtructo, cedulam manu ſua ſubſcriptam Patri agenti, & inſtanti contra Fiſcum, vel alium,ſeu Procuratori Fiſci contra Partem de more tradat. qua etiam Clericos, & Camerales omnes certiores faciat, ſe huiuſmodi cauſam præſtituto die propoſiturum, vt vnuſquiſq; in eam intendere, & ad dicendum ſententiam ſuam inſtructus accedere poſſit, dataque ipſa cedula,& Aduerſario intimata,Iudicibuſq;oſtenſa, & die propoſitionis per ipſam cedulã ſtatuto adueniente per Fiſcũ, vel per partem expeditionem petẽtẽ, omnibus Iudicibus datæ fuerint informationes,licèt per aduerſarium illam diffugientem idem factum non fuerit,cauſæ nihilominus proponantur,diſcutiantur, & ſi id negotiũ patiatur,etiam altera Parte non informante terminentur. Quod ſi vnus ex Iudicibus in Partis, vel Fiſci gratiam odium vel fauorem, cauſæ huiuſmodi expeditionem, prætextu quòd in ea informatus non ſit,impedire, aut in lõgum protrahere moliatur,ſi talem cõſtiterit informationes habuiſſe, illa pariter ab alijs Iudicibus expediatur. Verùm ſi adueniente die propoſitionis, informationes a Parte,vel Fiſco expeditionem deſiderante omnibus datæ non fuerint, cum id illi ad culpã debeat imputari,cauſę huiuſmodi propoſitio atq;expeditio,donec omnes fuerint informati ſuſpendatur,& interea ſuperſedeatur. Et ſi præfato propoſitionis die adueniente, informationes huiuſmodi ab vtraq; Parte omnibus datæ fuerint, Iudicibus tamen pro negotij difficultate, & grauitate de cauſa non liqueat, ipſi propoſitionẽ huiuſmodi ad aliũ diẽ differre valeant:idemq;eis licitũ ſit,ſi altera Pars quę informationem non dedit,docuerit ſe fuiſſe legitimè impeditam, impedimento huiuſmodi ſaltẽ à maiori parte Iudicum approbato. Nullus autẽ, qui hinformationes huiuſmodi acceperit,ſe illas habuiſſe,ſub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda,audeat denegare.

Cauſa propoſita ordinatim diſcutiantur & iuxta maiorẽ partem votorũ decidãtur.

§.27.Cumq;cauſæ ipſæ Camerales, quæ multæ ſunt,& de ſui natura maximã deſiderant celeritatem,niſi certa ratione, & ordine propoſitæ fuerint,nimia expeditionis tarditate,& Partibus,& Cameræ certum, & maximum pareant detrimentum,quod quilibet Clericus ex multis cauſis ſibi,vel ex reſcripto Pontificis,vel ex decreto Camerę commiſſis,reiq;cognitionem habentibus,in qualibetCamera,ſeruato inter eos ſolito ordine, vnam tantùm deligat, quæ pro qualitate perſonarum,rei,& temporis(prælatis ſemper Pauperibus,& Viduis) maiorem poſtulat celeritatem,& illius ſeriem facti, vnde quæſtio,&dubium Partibus dandum eliciatur,fideliter proponat.Eodemq;dubio dato, quæſtionem ipſam,ac iura, & rationes Partiũ prius per eum perſtricta in alia Camera breuiter referat. mox Decanus Camerales primum, deindè Clericos,ab eis exordiens, qui poſtremò in Camera admiſſi fuerint,ita vt ſecundùm litteras præfati Eugenij Papæ,Decanus ipſe vltimus reſpõdeat,de ea re omnes interroget, & ad interrogationem illius,Camerales ſc.conſulendo,Clerici verò decidendo,ſolumDeum,illiuſq;extremum iudicium præ oculis habentes, ex ordine ſententias ſuas dicant.

Votis autẽ æqualibus, ea pars præualeat cui Camerarius adhæſerit,vel eo abſẽte,maior pars aliorũ Cameralium habentium vota conſultiua.

§.28 Et nè contingat cauſas, & negotia diutius remanere indeciſa,quod quandocunq; vota deciſiua fuerint æqualiter diuiſa, nec de maiori parte ipſorum appareat, tunc illa pars ipſorum,quibus dictus Camerarius,vel eo abſente maior pars votorum conſultiuorum adhæſerit,debeat præualere, vt hac ratione, & quamplures cauſæ breui expediantur, & Partes ipſæ laboribus,& expenſis ſubleuentur. Dum verò cauſæ ipſæ proponuntur,ſuffragia rogantur, & ſententiæ dicuntur, omnes magno ſilentio loquentem audiant, nec quiſquam eum interpellare audeat, ſed expleto ſermone, ſi illum in facto erraſſe cognouerit, tunc liceat errantem humanè benignèq;admonere,vt is ſeipſum corrigere, & alij poſt eum dicturi poſſint eorum opinionem firmiùs explicare.

Decanus verò remittit ad Pontificem cauſas gratiã ſapientes, & Gubernatori Aud Cam. vel Theſaurario remittit cauſas ad eos ſpectãt.

§. 29 Si verò aliquam propoſitionem gratiã ſapientem, vel ad iuriſdictionem Gubernatores, ſeu cauſarum Curiæ dictæ Cameræ Auditoris; vel illius Theſaurarij pertinentem, fieri contigerit, Decanus prædictus,propoſitione audita, ſi gratiam concernat, Summum Pontificem adeundum reſpondeat, reliqua verò ad Theſaurarium, Gubernatorem, vel Auditorem præfatos, prout ſuæ cuiuſque iuriſdictionis fuerit, veteri more, non autem ad quempiam Clericum remittat,vt hac ratione Partes ab expenſis,ſubleuentur,& iuriſdictio vnicuiq; conſeruetur.

Vota aliorum reuelãtes, pœnas hic deſcriptas incurrant.

§. 30. Cumque nulla maior peſtis, grauiorque pernicies ex Collegijs proficiſcatur, quàm ſententias, & opiniones aliorum Exteris aperire,vnde libertas dicendi,quæ in Iudicijs pręualet,eripitur,odia gignuntur, & probis Conſultoribus inimicitiæ parantur,quibus humanę ſocietati, & ipſæ iuſtitiæ quam profitemur, nihil magis contrarium eſſe conſtat. Quòd quicunque aliorum ſuffragia, vel ſua, aut aliorum ſententiam foris patefecerit, & alicui indicauerit, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrat, à qua niſi à nobis, aut Succeſſore noſtro abſolutionis beneficium nequeat obtinere. Et prima quingentorum, & altera mille ducatorum dictæ Cameræ applicandorum, tertia verò vice alijs grauioribus pœnis, Noſtro, & Suceſſoris noſtri puniantur arbitrio.

Delinquentes in Cam. coerceãtur, & Pont denuncietur.

§. 31. In Reliquis autem quoquomodo delinquentes in plena Camera à dicto Decano primùm moneantur, deindè localibus,&regalibus, Cameræ arbitrio,mulctentur,alijs pœnis ſpecialiter expreſſis ſaluis manentibus. Ipſe verò Decanus, & eo negligente ſubſequens Clericus in ordine, ſtatim illos Nobis,vel Succeſſori noſtro, ſub noſtræ,vel eius indignationis pœna, denuntiare teneatur, vt inde à Nobis, vel illo,ſicut expediens fuerit,amplius prouideatur.

Proponẽtes cauſas ſcripturas ſecum habeant.

§. 32. Vt autem quiſque in dicendis ſententijs propriæ conſcientiæ melius ſatisfacere valeat, & ea quæ dicenda ſunt ab ipſis fontibus potius hauriantur quàm per riuulos confectẽtur, Quòd Clerici die propoſitionis per eos faciendæ, acta, & ſcripturas earum cauſarum, quas propoſituri ſunt, necnon dicta Teſtium, in Camera penes ſe prompta habeant, quibus controuerſiæ, quæ in facto ipſo plerunque oriuntur, & faciliùs dirimantur, & cauſæ ipſæ celerius expediantur.

§. 33.Et

Digitized by Google

Deciſiones cauſarum, adnotētur à proponētibus in lib. Dec. Cam.

§.33. Et quoniam pleriſq; neceſſariæ ſunt ſententiæ,& concluſiones Camerales, quare varia relatio,cum nō æque à pluribus,ac ab vno fieri poſſit,plerūq;controuerſiā mouet. Quòd vniuſcuiuſq;deciſionis argumentum ſiuè ſubſtantia, ſtatim atq;per Cameram abſoluta fuerit, ab ipſo Clerico proponente, in certo,ac proprio libro,deciſionum Cameralium nuncupato, breuiter deſcribi, deſcriptaq; legi, & ab omnibus comprobari,eundemq;librum vnà cum alio decretorum ordinariorum penes Menſarium ſingulo menſe cuſtodiri, quo certus, ac fidelis ad vtrumque recurſus omninò habeatur.

Quæ prius verbo facto in Cam. expedienda ſunt, ab omnibus Clericis tūc præſētibus ſubſcribantur, exceptis ſententijs,& mādatis,ac expeditionib. concernentibus officia Cleric.

§.34. Eis verò litteris patentibus,mandatiſq; Cameralibus, quæ niſi prius facto verbo in Camera expediri prohibuimus, cum illa de conſenſu omnium expediantur,pariter ab omnibus Clericis tunc præſentibus ſubſcribantur, ſententijs mandatiſq;pro illarum executione relaxandis dūtaxat exceptis,quę licet de voto omnium proferantur, tamen a Clerico Iudice, & Cōmiſſario tantūm ſubſcribi debeant. Quæ verò Clericorum iuriſdictionem ordinariam, ac vniuſciuſq;Clerici propriā, ſingulis ſpecialiter demandatam concernunt,ratione guberniorū, quæ quotannis inter ipſos Clericos diſtribuuntur,ea ab vnoquoq; cuius fuerit ea iuriſdictio, priuatim de more expediantur. Quæ quidem omnia cum hucuſq;per Subſtitutos Notariorū, & eos quidem rudes,ac imperitos, & plerunq; litterarum ignaros,ad Clericos deferri conſueuerint, quos nec etiam in cauſis cognoſcendis inſtruere poſſunt, ab ipſiſmet Notarijs principalibus, ſeu a Subſtitutis eorum, per Clericos approbandis tantùm qui eoſdem Clericos de omnibus plenè informare valeant, deferantur.

Adminiſtratores rationes reddāt modò, & forma hic expreſſis.

Pęnas autē computa fideliter non reddētium vide in Pauli III. conſt 46 f. 679.

§.35. Cum autem negotium acceptandi,conſolidandiq;rationes,quæ in Camera quotidie redūtur,quod per manus Clericorum, quorum id eſt præcipuum munus non minore labore, quàm periculo continuè verſatur, ſicut eſt maximi ponderis atq; momenti, ita maiori ſolito debeat cura,& diligētia pertractari. Quòd omnes,& ſinguli Theſaurarij, Depoſitarij Cōmiſſarij, & alij quicunq;rerum, & pecuniarum Cameræ Adminiſtratores, & Exactores, quouis nomine nuncupentur, de cætero rationes, & computa modo, & forma infraſcriptis in eadē Camera reddere, eaq;vera eſſe, nec habere diuerſa, iurare omninò teneantur, quacunq; conſuetudine hucuſq;ſeruata,quę potius corruptela eſt cenſenda,non obſtāte. Nec quiſpiam cuiuſcunq;gradus,& cōditionis exiſtat, ad rationes prædictas afferendas,iurandaſq;per Procuratorem,ſi præſens in Vrbe fuerit, ſed per ſeipſum tantùm admittantur. Abſentes verò,& qui infirmitate,aut carceribus,ſeu aliquo legitimo fuerint impedimento detenti, per eorum Procuratorem ſpeciale ad id mandatum habentem eidem iuramento aſtringantur. Et nihilominus ad eos ſic impeditos,ſi in Vrbe fuerint, Notarius Cameræ mittatur, qui ab eis quoq; ſimile recipiat iuramentum,de quo etiam coram Teſtibus ſemper rogetur.

Quas rationes Not. ad Calculatores deferas

§.36. Rationes vero illas iuratas Notarius ipſe rogatus ad Calculatores, ſeu Computatores rerum Cameræ ſtatim deferat, vt inde ab eis ad Præſidentem, & Theſaurarium quàmprimum portentur,& celeriter diſcutiantur.

Cler. eas ſolidet præſē. te Cōmiſſ.

§.37. Cum verò Clericus ſolidationem computorum,quæ in Domibus Clericorum fieri ſolent, aggredi voluerit, Cameræ Commiſſarium ad intereſſendum ſolidationi huiuſmodi omninò citari facere teneatur, ac in ipſomet Decreto commiſſionis ſolidationis poſt deputationem Iudicum expreſsè addi debeat. Qui Commiſſario præfato citato, & præſente, ad computorum ſolidationem procedant, & abſque dicto Commiſſario, quem omninò ſemper adeſſe,ſub pœna priuationis officij,mandamus, non poſſit vllo modo,vllaue in cauſa ad ſolidationem deuenire.

Adminiſtratores librum teneant in quo &c.

§. 38. Omnes autem rerum Cameræ Conductores, aliarumque Adminiſtratores, & pecuniarum Exactores, librum corio vel membrana coopertum habeant, in quo aliquibus ex primis ſolis in albis dimiſſis, facultatum litteras, mandata, atq; reſcripta quæcunq; contractus denique ipſos ad verbum, quibus huiuſmodi curæ,& exactioni Præpoſiti,adminiſtrationem ipſam geſſerint,tranſcribere,& deindè rationes ipſas modo,& forma infraſcriptis conſcribere, & cōſcriptas edere teneātur. Quilibet poſtmodum a Notario Cameræ, vt moris eſt, recipiatur. Et primò albo folio,nominibus adminiſtratorum,adminiſtrationis genere,rationum qualitate,temporis quo redduntur ſpatio, & iuriſiurandi ſubſtantia, breuioribus verbis inſcribautur. Et ſubſequenter Præſidens,& Theſaurarius, quid per Clericos Iudices in eis animaduertendum ſit, annotare,& annotationes ipſas manu eorum propria ſubſcribere debeant.

Rationum redditio vbi deſcribenda ſit.

§. 39. Et vt ipſa rationum redditio faciliori cognitione tranſignatur,earumq;conſolidatio ſemper,& vbiq;iuſta, & fidelis appareat. Quòd huiuſmodi rationum iuſtificationes in eodem, ſi id commodè fieri poterit,ſin autem in alio libro,ab eo qui illas redditurus eſt,regiſtrentur, & ad verbum litteræ, ac mandata Cameralia quæcumq;fides,ac inſtrumenta, & reliquæ omnes ſcripturæ ad rem pertinentes tranſcribantur,& ad earum ſingulas ſingulæ rationes, particulæ, ſeù partitæ referantur, adiecto vnicuiq; earum folio, necnon citato eiuſdem libri chartarum numero, quo iuſtificatio quælibet deſcripta fuerit. Iſq;liber priuſquam in Camera vnà cum altero proferatur, ab ipſius Cameræ Cōputatore legatur, & cum originalibus ſcriptus, ſi eas rationem reddens penes ſe retinere voluerit, diligenter ab eodem conferatur, qui collatione facta,&ſcriptura fideli reperta,id atteſtetur manu propria his verbis vtrobiq; in libro videl. iuſtificationum,& quarumlibet ipſarum *cum originali*: In ſcripturis verò originalibus,& a tergo illarum *cum Regiſtro concordat*, eius nomine proprio ſubſcripto.

Cler. in ſolidatione videāt ſcripturas originales.

§. 40. Et nihilominus in ipſa computorum ſolidatione Clerici ad id deputati originalia mandata, ſeu eorum tranſumpta authentica, & ſcripturas diligenter videre teneantur.

Libri rationum quæ continere debeant.

§. 41. Libri quoq; præfati rationum, eorumque ſingulæ partitę, tàm accepti,quàm expenſi,perſonas,cauſas,locum,annum,menſem,diē, ac ſummam adeò claros, atq; diſtinctos contineat,vt qualis quantuſq; ſit introitus, & exitus omnibus innoteſcat. Quin etiam fides acceptorum,tam priuatas,quam publicas,Notariumq; de eis rogatum,ac nomina debitorum ejuſdem Cameræ, ad rationem illam ſpectantium, eiuſque quantitates pariter comprehendant. Et ſi ea de re contractus vllus celebratus, aliaue ſcriptura,tam publica,quàm priuata, confecta fuerit,ea omnia in eodem vel altero libro præ-

fato

Digitized by Google

ſato ſimul cum alijs regiſtrentur. & ſingulatim, prout ipſa res exegerit, citentur. Et in qualibat exactione commiſsa præponatur etiã taxa, deinde ſcribatur. Et demum reſiduum pecuniarum quantum id fuerit, & a quibus exigendum adnotetur. Per hoc enim introituum omnium Cameræ ratio hucuſque in incerto poſita,& valdè obſcura reddita omnibus perſpicua fiet, ac negotia huiuſmodi cautiùs expedientur, & Clericorum iudicium firmius, atque tutius reddetur.

Et in Archiuio cuſtodiantur.

§. 42. Ipſorum denique computorum ſolidationes promptè ſemper omnibus patebunt, cum libros huiuſmodi in Archiuio eiuſdem Cameræ Computatores præfati perpetuò retinere, & cuſtodire teneantur.

Contrauenientes puniantur.

§. 43. Quòd ſi ſecus fiat, libri ipſi non admittentur, ac omni prorſus fide careãt. Adminiſtrator etiam,qui rationes confecerit, periurio notetur. Notarius verò pro qualibet vice ducentorum ducatorum pænam incurrat. Et ſi libris præfatis ſub præſcripta forma non confectisClerici Iudices ad ſolidationes computorum proceſſerint, ducatis mille auri, præfatæ Cameræ applicandis,mulctentur,& ad intereſſe Fiſci teneantur. Vicecamerarius verò,& Theſaurarius, Præſidens, & alij Camerales ſi & ipſi inculpa fuerint,Noſtro,& Succeſſoris noſtri arbitrio puniantur, Computator ab Officio remoueatur, Rationes quoq; ſuperinde conſolidatæ,& calculi facti, ac inde ſecuta quæcunq; nullius ſint roboris,vel momenti.

Rationes à Clericis Iudicibus quomodo videnda.

§.44.Clerici verò Iudices,quibus ipſa rationũ reditio demãdata fuerit,nõ vt prius ſeparatim, & alter poſt alterũ rationes ipſas diſcutiãt,ſed AntiquiorẽPoſterior adeat,qui coniũctim,Adminiſtratore,& cõputatore præsẽtibus,citatoq;Procuratore Fiſci,ſeùCõmiſſario Cameręcũcta perpẽdãt,ponderent,&excutiant,admittẽda admittant,reijciẽda reijciãt, & dubia Parti, & Fiſco diſputanda relinquãt.quæ cũ eiſdẽ maturè examinata, atq;diſcuſſa, prout eis iuſtum videbitur ab ipſis, facto prius verbo in plena Camera, decidantur, & terminentur.

Adminiſtratores anno quolibet rationem reddant.

§. 45. Et quia ex tarda rationum redditione omnia in dies obſcuriora redduntur, & pleraq; mala exinde prouenire noſcuntur, quæ quò lõgiùs protrahuntur, & inueteraſcunt, eò impeditiora fiunt, & difficiliùs explicantur. Quòd Adminiſtratores omnes rerum Cameralium quocunq; nomine nuncupati, qui rationes in Camera quoquomodo reddituri ſunt,illas non in fine adminiſtrationis eorum, vt prius, ſed ſi adminiſtratio vltra annum durauerint, ſingulo quoq;anno in fine illius,vel ſequẽtis principio, modo præmiſſo,reddere omninò teneantur,idque niſi iuſta interdum ſuadente cauſa ipſi Cameræ aliter expedire videatur,in ipſo cõtractu, quem cùm eis Camera de cætero inierit, exprimatur, & ille ad id ſub pæna mille ducatorum ſimilium etiam eidem Cameræ applicandorum,necnon eiuſdem adminiſtrationis rationis amiſſione, quæ ſtatim ab eis liberè auferri, & alijs concedi poſſit,omninò aſtringantur.

Theſaurarius,& alij Papæ Miniſt. quãdo rationem reddere debeant.

§.46. Et inſuper quòd præfatus Theſaurarius generalis, de omnibus, & ſingulis rebus,& pecunijs ab eo,vel Deputatis ſuis in hunc vſq; diem, vndecunque, & quomodocunque receptis, & expenſis, ac etiam alius Theſaurarius noſter ſecretus, de quibuſcunq; pecunijs, quas habuit, & percepit, necnon Magiſter Domus noſtræ,accepti,hucuſq;& impenſi,ac Gubernator Vrbis, Procurator Fiſcalis, necnon Magiſtri Viarum eiuſdem Vrbis, & quicunque alij noſtri in Alma Vrbe Magiſtratus, & Officiales, tàm qui de præſenti ſunt, quàm qui in præteritũ fuerint,cuiuſcũq;ſtatus,gradus, vel præeminentiæ ſint,de quibuſcunq; condemnationibus criminalibus,ſeu pænis, aut compoſitionibus, ratione quorumcunque delictorum,& quarunque cauſarum ab eis hactenus factis, aut adminiſtratis, vel exactis, & ad Cameram Apoſtolicam ſpectantibus; deinceps verò Theſaurarius ipſe generalis ſingulo quoq; ſemeſtri, Magiſter Domus autem, ac Gubernator, Theſaurarius ſecretus, & alij omnes præfati, ſingulo trimeſtri rationem dictæ Cameręin perpetuum reddere teneantur.

De Theſaurarij munere vide Bullã 100. Six. V.

Cõmiſſarij Cam. officium.

§. 47. Proprium autem ſit inter cætera dicti Commiſſarij munus, demandatas Iudicibus redditiones,rationesomnes,eaſdemq;commiſſas adnotare, & illarum celerem expeditionem procurare, curareque vt id totum,quod perfecto calculo reliquum fuerit,eidem Cameræ debitum ad manus Depoſitarij generalis,vel illorum,ad quos ſpectauerit, ſeu decretum fuerit, quam primum re ipſa perueniat. Et vt Debitores remedijs opportunis ad illud,donec omnia integrè perſoluta fuerint, compellantur, Contractuum omnium,atq;capitulorum,ſcripturarum in Camera celebrandorum, & diſcutiendorum exempla,ſingulis Clericis, & Cameralibus,per dictos tres dies ante deferantur.Quod ſi ab officio ſic ſibi iniuncto defeciſſe conſtiterit, vnius menſis ſalario, & iocalium portione, ſibi in proxima diuiſione obuentura, & ſi iterum deficiat ſalario ſemeſtris integri puniatur, tertia verò vice officio ſuo perpetuò priuatus exiſtat.

Ad quod vide etiam Bullam 34 Sixt.V.

Computatorum Cameræ officium.

§. 48. Verùm cum magna atque ampla negotia, quæ quotidie in Camera geruntur, præ eorum varietate, atque multitudine quædam ab Anteceſſoribus neglecta, partim in diuturna obſcuritate latuerint, partim etiam prorſus euanuerint; vnde dicti Clerici, & Camerales in ſumma illorum ignoratione verſantes, plerunque conſilij ancipites ſæpiſſimèque diſtracti, rem ipſam, vel imperfectam relinquunt, vel cum magno eiuſdem Cameræ detrimento, diuerſam agunt; fuerintque propterea ab ipſius Clericis, & Præſidentibus Computatores Cameræ, vnà cum alio ab eis pro tempore ſubſtituto, ſuperioribus menſibus conſtituti, atque perfecti, curæ conficiendi librum maiorem, in quem omnia ad Cameram quomodolibet ſpectantia in dies ſingulos ab eis diſtinctè conſcriberentur, atque certo ordine congererentur. Nos itaque hoc non minus neceſſarium, quàm vtile, harum ſerie approbantes, & innouantes, ſimiliter ſtatuimus,& ordinamus,quòd ipſi Deputati, & Præfecti omnes,& ſingulos introitus, ac exitus eidem Cameræ in dies obuenientes quicunque fuerint,illiuſq; Debitorum, & Creditorum nomina,vndèquaque prouenientia,in hoc ipſo libro maiori deſcribant. Conceſſionum quoque rerum Cameralium,omnium contractuum, qui continuò inCamera celebrantur argumentum, atque ſubſtantiam, eorumque diem, & annum, Notariumque inde rogatum, quàm breuiſſimè perſtringant, declarentque Cameram, & Adminiſtratores quoſcunque, prout res poſtulauerit, Debitores, & Creditores, eorumque quãtitates claras;atq;diſtinctas apponant.Núcios

Ad quod vide inf. prax.

Digitized by Google

cios etiam Apoſtolicos, Collectores, Subcollectores, Theſaurarios, Depoſitarios, & Commiſſarios, pecuniarum Exactores, ac reliquos omnes, qui ad aliquod negotium Cameræ expediendum admittentur, breuiter conſcribant, Breuia, litteras patentes, & facultates, ac mandata Cameralia quæcunque adnotent, diem, & annum, quibus illa expedita fuerint, adijciant, & a quo Clerico ſubſcripta, Notarioq; expedita, & deniq; vbi regiſtrata ſint, compendio explicent, & quę quidem omnia, & ſingula incorrupta ſeruentur, & integra cuſtodiantur.

Miniſtrorũ Cameraex. peditiones regiſtrẽtur & ſubſcribatur à tergo per Cõputatores.

§. 49. Præterea volumus, & ordinamus omnes quibuſuis negotijs Cameralibus, tàm in Vrbe, quàm extra eam, Præfectos, antequàm illa exerceant, & ab Vrbe recedant, expeditiones ſuas, quocunque nomine nuncupatas, eiſdem Computatoribus in eodem libro adnotandas exhibere, ipſaſq; niſi ſic annotatas, & in illarum tergo per alterum ex eiſdem Computatoribus de hoc fidem faciẽtem ſubſcriptas, illis reſtitui omninò prohibemus. Pro earum verò expeditionum annotatione, ſubſcriptione, & reſtitutione, Computatores præfati caueant a Partibus, etiam vltrò dantibus, quicquàm accipere, quod ſi ſecus fecerint, pęna priuationis Officij, ſeu aliâs arbitrio Cameræ puniantur.

Miniſtri iurent, & caueant, vt hic.

Pœnas autem fideliter computa non reddentium Vide in Pauli III, conſt. 40. fol. 679.

§. 50. Et inſuper quod omnes cuiuſcunq; gradus, atq; dignitatis fuerint, res ipſius Cameræ vbilibet, & quomodocunque adminiſtraturi, priuſquàm adminiſtrationem ſuſcipiant, iurẽt in manibus Camerarij noſtri negotium, atque curam ſibi commiſſam, rectè, & fideliter ſe eſſe geſturos, rationes tempore debito ritè reddituros, reliquum reſtituturos, libroſq; rationum legitimè conſcripturos, ac illos intra tempus, quod eis, dum proficiſcuntur, præfixum fuerit, etiam iniuſſos, in Cameram exhibituros, eaque omnia ſe ritè, & fideliter præſtituros penes vnum ex Notarijs Cameræ idoneè caueant. Ac cautio ſic ab eis præſtita in eodem libro maiori ab eiſdem Computatoribus ſummatim annotetur, quod ſi ab eis impedimento ceſſante, prætermiſſum, nec intra dictum tempus impedimentum huiuſmodi doctum, atque comprobatum fuerit, vltra pænas in cautione huiuſmodi contentas, arbitrio Cameræ puniantur.

Computatorum Cameræ officiũ Ad quod vide ſupra & inf. prox.

§. 51. Ijdem quoq; Computatores Inuentarium, ſeu Indicem omnium, & ſingulorum librorum, & rationum, quæ hactenus in dicta Camera redditæ ſunt, & in poſterum reddẽtur, diſtinctè, & ordinatè cõficiant, in quo rationes ipſæ cuiuſcunq; rei fuerint, a quo adminiſtratæ, & redditæ, illarum quoq; dies, & annus ſtrictim demonſtrentur, ac huius Indicis, ſeu Inuentarij exemplum vterq; eorum continuò apud ſe contineat, quibus librum nullum, nullaſuè rationes ad Cameram ſpectantes cuiquam, niſi Clerico, & Camerali, tradere, vel in manibus dimittere liceat. Si quis autem ex Cameralibus eorum aliquem pro rebus Cameralibus videre, & apud ſe retinere voluerit, illum de manu dictorum Computatorum accipiat, & in eorum libello, ad hoc tãtùm deputato, ſe illum recepiſſe ſcribat, & intra dies quindecim ad ſummum reſtituturum promittat. Qui verò ex Computatoribus id facere neglexerit, ſuo ſit Officio ipſo iure priuatus, & pro libro, & ſcripturis propterea deperditis damnum, & intereſſe, tàm Cameræ, quàm Parti iuxta formam litterarum piæ memoriæ Iulij II. & Leonis X. etiam Rom. Pontificum prædeceſſorum præfatorum, omninò reficiant, vel aliâs arbitrio Cameræ puniantur.

Librorũ, & Scripturarum Cameræ Occupatores ex cõmunicationis pænam incurrant.

§. 52. Verùm cum multi varij multiq; libri, ac quàmplures, diuerſæq; ſcripturæ rerum Cameralium, ob nullam, vel modicam in illis cuſtodiendis, conſeruandiſq; hucuſq; adhibitam diligentiam, varijs in locis, diſperſi, atque diffuſi ſint, & a pleriſq; detineantur, in maximum Cameræ detrimentum, volumus etiam, & ordinamus, omnes, & ſingulos illorum Detentores, & Occupatores, ac huiuſmodi occultationis conſocios, & participes, niſi in Vrbe intra octo, & extra eam intra triginta dies a die notitiæ publicationis præſentium numerandos, pro qua Nos alias litteras noſtras, quæ publicentur, decernere intendimus, eoſdem libros, & ſcripturas ad Computatores, & Cuſtodes præfatos detulerint, vel eaſdem perſonas detinentes, conſcias, & participes denunciauerint, excommunicationis maioris laqueo ſubiacere.

Computatores Cameræ iurent, & caueant officium fideliter adminiſtrare.

§. 53. Quos quidem Computatores, & Cuſtodes pro tempore exiſtentes, cum illorum Officium ſit maximi ponderis, atq; momenti, priuſquàm ad illius exercitium admittantur, iureiurando aſtringi. & idoneè cauere volumus, præfatum Officium ſe rectè, & fideliter executuros, omniaq; & ſingula eis præſcripta ſtrictè cuſtodituros, & diligenter obſeruaturos.

Clerici ſalarium ſibi ipſis ſtatuere non poſſint.

§. 54. Poſtremo, cùm valdè inconueniens, & à Iure alienum ſit, quod quis in concernentibus proprium commodum ſuum ſe Iudicem conſtituat, pariter conſtituimus, & ordinamus, quod Clerici præfati pro aliquo munere, ſeù onere, ordinario, vel extraordinario à Romano Pontifice pro tempore ſibi iniuncto, ſalarium, ſeù mercedem ſibi ipſis ſtatuere, & declarare non poſſint, ſed illud ab eodem Pontifice, vel eo, qui ea cura demandata fuerit, qualitate perſonæ, & negotij commiſſi conſideratis, ordinetur.

Decretum irritans.

§. 55. Decernentes conſtitutiones, ſtatuta, ordinationes, & decreta Noſtra præmiſſa, ſanctè, & inuiolabiliter ab omnibus, etiam ſub ſententijs, cenſuris, & pænis præmiſſis, perpetuò obſeruari, ſicque, & non aliter per quoſcunque cenſeri, iudicari, diffiniri, & interpretari debere. Necnon ex tunc irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his, omnibuſq; & ſingulis alijs præmiſſis, per præfatos, aut quoſcunque alios, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Executor deputatur Camerarius.

§. 56. Quocirca dilecto Filio noſtro Vitellotio Sanctæ MARIÆ in Via lata, Diacono Cardinali Vitellio nuncupato, moderno, & pro tẽpore exiſtenti noſtro, & ipſius Eccleſiæ Rom. Camerario, per Apoſtolica ſcripta, etiã in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo, & eius etiam quo ad hoc conſcientiam onerando, pari motu mandamus, quamus, quatenus præſentes litteras, & in eis contenta quæcunq; tã in dicta Camera, quatenus extra eã, vbi, quãdo, & quoties opus fuerit, ſolemniter publicari, & in eiuſdem Cameræ libris regiſtrari, ac per omnes, quos illa concernunt, inuiolabiliter obſeruari, & debitæ executioni demandari, ac illa quoties pro parte alicuius intereſſe habentis requiſitus fuerit, in iudicio, & extra exhiberi faciat. Ac vniuerſos præfatos ad illorum obſeruationem cenſuris, & pęnis pręmiſſis, quacunq; mora ceſſante, cum effectu cogat, & compellat. Contradictores quoslibet, ac inobedientes, & rebelles, auctoritate noſtra appellatione poſtpoſita, compeſcendo.

§. 57. Non

Digitized by Google

Clauſ. derog.

§. 57. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus,& ordinationibus Apoſtolicis,necnon dictæ Cameræ iuramento,confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, ac omnibus illis, quæ in ſingulis Prædeceſſorum præfatorum, ac noſtris litteris prædictis, cautum fuit non obſtare, cæteriſque contrarijs quibuſque.

Forma, & effectus publicationis.

§.58. Vt autem conſtitutiones,ſtatuta, ordinationes, & decreta noſtra huiuſmodi ad ſingulorum,quos oportet,notitiā perueniāt, nec illorumignoratio quempiam excuſet,volumus, ac etiā dicta Apoſtolica auctoritate mādamus, quòd præſentes Litteręę Baſilicę Vaticanę,& dictæ Cameræ valuis,necnon in Acie Campi Floræ, alijſq; publicis, & opportunis Almæ Vrbis præfatæ locis, per vnum ex Curſoribus noſtris de more affigantur,& ibi quantùm ad lecturam earum opus fuerit, permaneant.

Hæc conſtit. legatur anno quolibet in prima Camera.

§. 59. Ac ſingulo quoq; anno in perpetuum in eadem Camera, quæ menſe Octobris prima habebitur,per nouiſſimum Clericum tunc præſentem palam, & alta voce ad verbum ſine intermiſſione legantur.

Trāſumptorum fides

§. 60. Quodque illarum exemplis fidelibus exſcriptis, ac etiam impreſſis vnius Notarij Cameræ manu ſubſcriptis, & Camerarij præfati ſigillo obſignatis, eadem prorſus fides vbiq; locorum,etiam in iudicio, adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo &c.

D.P. Ann. 5. 1. Nouembr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſexageſimo quarto Calen. Nouemb. Pontificatus noſtri anno 5.

Iuriſdictio, & Facultates Camerarij, & Magiſtrorum Viarum Vrbis ſuper Iure congrui.

GREGORIVS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

QVÆ publicè vtilia, & decora eſſe huic Almæ Vrbi, ratio ipſa, atque vſus docuit, ea priuatis cupiditatibus,ac commodis præferenda cenſeamus.

Cauſ. huius conſtitut.

§. 1. Cùm itaque fel. mem. Pius Papa V. prædeceſſor noſter nonnullas per fel. record. Sixtū IV. Leonem X. & Pium etiam IV. ſimiliter prædeceſſores noſtros ad ornatum Vrbis editas conſtitutiones, vnà cum decreto Cameræ Apoſtolicæ de Inquilinis in emptionibus domorum præferendis, tanquàm Iuris cōmunis correctorias, & quæ nimis latè à Iudicibus interpretatæ cauſam iniurię quāpluries pauperibus inferendæ præberent, duobus editis ſcriptis, quorumſolam ſignaturam ſufficere voluit,Motu proprio abrogaſſet, & ad viam Iuris communis reduxiſſet, Dilecti Filij, Senatus Populuſque Romanus abrogationem, & reductionem huiuſmodi egrè ferentes, initio Pontificatus noſtri, & alias perſæpè publico decreto à Nobis enixè poſtularunt ſupplices, vt litteras præfatas Pij V. vti decori publico,ac multorum Ciuium commoditati infenſas, tollere pro noſtro erga hanc Almam Vrbem paterno amore dignaremur. Quam rem dum Nos diutiùs differremus,plurimorum eādem ob cauſam querimonias expoſtulantium ſubſtinuimus, quin etiam intelleximus, publicum ipſius Vrbis ornatum deſeri, & magnifica ædificia iam pridem inchoata, propter nimiam quorundam cupiditatem interrupta pendere, plurimoſq; ea de cauſa ædificandi conſilium abieciſſe. Quibus malis, quo minimo Ciuium noſtrorum, ac Curialium detrimento fieri poſſit, mederi cupientes, cum etiam in litteris Sixti, ac Leonis, ac Pij Quarti huiuſmodi multa addenda,& minuenda,ac aliàs animaduerſione digna apparerent, opportunum arbitrati ſumus, omnibus prædictis Sixti, Leonis,& Piorum litteris antiquatis, & abrogatis, quæ ab illis ad publicum Vrbis, illiuſque diſtrictus ornatum, aeris ſalubritatem, ac priuatorum etiam commoditatem prouidè tunc ordinata fuerant, ea magis commoda his temporibus ratione moderata, ſimulque ea, quæ Nos de nouo ſtatuenda duximus, vnà complecti omnia, nè publicum bonum, ac decus iacere diutiùs pateremur.

Abrogatio conſtitutionum Apoſtolicarum circa diſpoſit. in hac conſtit. & facultas Camerarij & Magiſtrorum cogendi Dominos locorum ad ea venden. pro vijs, et locis publicis dirigendis.

§. 2. Itaque dictas, & quaſcunque alias Prædeceſſorum litteras, quatenus ad aliquod eorum, quæ his noſtris litteris continebuntur, pertinent, deque aliquo eorum ſtatuunt, aut diſponunt, antiquantes, & abrogantes, atque penitus reuocantes, & tollentes, de poteſtatis Nobis tributæ plenitudine ſtatuimus, quod qui pro tempore fuerint S. R. E. Camerarius, atque Ædificiorum, & Viarum Vrbis Magiſtri, quacunque Vrbis parte neceſſarium,atque vtile fore cognouerint,poſſint pro Vijs,areis,plateis,alijſque locis publicis, ſiue veteribus dirigendis, & ampliandis, ſiue nouis ducendis, & conſtituendis, cogere dominos domorum, & locorum quorumlibet, tàm Eccleſiaſticos, quàm Sæculares quacumque dignitate præditos, vt vendant Conſeruatoribus, aut Syndico eiuſdem Vrbis domos, & loca, quæ Camerarius, & magiſtri prædicti ad id neceſſaria duxerint, ſiue illa Domini ipſi habitent, ſiue alijs locare ſoliti ſint, pretio a Magiſtris prædictis ſtatuendo.

Domoſque dirutas, areas, aliaq; loca vacua exiſtentia penes vias publicas clauden.

§. 3. Vbi verò aliquas ruinas eſſe perceperint, locaue aperta vijs publicis hærentia, nè laceræ,atque inhabitatæ domus, interruptaq; ſpatijs interiacentibus viarum ſepta, Vrbi deformitatem, atque incommoditatem afferant, curent ipſi Camerarius, & Magiſtri eas celeriter ſarciri; itaque quoſcunque Dominos, ſiue directos, ſiue vtiles domorum dirutarum, vel arearum, aliorumque locorum vacuorum, ſecus vias publicas iacentium, grauibus pœnis propoſitis, breuique ipſorum arbitrio præfinito tempore, cogant domos dirutas, vel areas, aliaue loca huiuſmodi ab eis poſſeſſa, muro ſaltem claudere, murumque ipſum ad eam altitudinem, quæ proxima ædificia, proximoſque muros æquet, vel ad aliam, quam ipſi præſcripſerint, attollere. Eamque ob cauſam ijdem Camerarius, & Magiſtri, ſi ipſis viſum fuerit, interdicant interim inde Dominis exactionem ac Conductoribus, ſi qui fortè fuerint,ſolutionem penſionum, ſeu canonum, aut cenſuum, eaſque faciant in huiuſmodi opus ipſoſmet Conductores impendere,quas cùm Conductores ita impenderint, Domini acceptas ferre debeant. Cùm verò impendere iuſſi neglexerint, opus, quod in tempore iuxta huiuſmodi præſcriptum factum non fuerit, ſua ipſi impenſa perficient. Quod ſi vel nulli ſint Conductores, vel penſiones interea temporis debitæ ſatis operi non ſint, neque tamen Domini poſſiden-

dentes domos dirutas, aut areas locaue aperta huiuſmodi ſic clauſerint, ex tunc præfinito tempore elapſo, ſi vtiles tantùm Domini ſint, ab vtili eorum dominio, omnique iure, quod inde eis competebat, cecidiſſe intelligantur, locaque ipſa ad directos Dominos liberè; cum onere tamen illa ita claudendi, deuoluta ſint eo ipſo. Si verò etiam directum dominium, ſiue per proximè dictam deuolutionem, ſiue alias habeant, liceat prædictis Camerario, & Magiſtris, poſtquàm ſic præfinitum ipſis Dominis tempus effluxerit, tùm exigendis propoſitis pænis, tùm alijs creſcente contumacia etiam grauioribus, & ſæpiùs incutiendis, eos plectere, tùm verò etiam captis ex alijs illorum bonis pignoribus, eiſque per ſubhaſtationem de more diſtractis, pecuniam cogere; vnde murus, & præſcriptum opus omnino perficiatur. Vel ſi hac quoque ratione non profecerint, loca eadem, modò Domini ipſi illa non incolant, propoſitis ad hoc ſemel, vel pluries edictis, quibuſcunque Perſonis illa nouis ædificijs inſtaurare, vel ſaltem ſic claudere volentibus, locare, aut in emphyteuſim, etiam ad longum tempus, vel ad vnius, aut plurium Perſonarum, ſiue ſucceſſiuarum, ſiue nominandarum, vitas; atque etiam perpetuò concedere, vel etiam vendere, aut alias alienare, pro penſione aut canone, aut pretio, quod reperiri poterit; ita quidem vt ex pluribus, hoc caſu, oblatoribus, ſi quis rei particeps, aut conſors fuerit, is præ omnibus obtineat, niſi forſan, & ipſe in claudendo negligens fuerit; præter hunc autem, Vicini cæteri, & inter Vicinos, qui magis indiget, vel qui vicinus eſt a pluribus partibus, inter cæteros verò, qui plus quique ad maiorem Vrbis ornatum ædificare voluerit, præferatur, iudicio eorundem Camerarij, & Magiſtrorum.

Aedificantes poſſunt muro propinquo vti ſoluto pretio.

§. 4. Pro priuatis autem ædificijs ſimiliter, aut nouis conſtruendis, aut veteribus ampliandis, liceat cuicunque quouis muro ſibi propinquo liberè vti, eique tigna, lapides, aliamque materiam ædificij ſui, totumque ipſum ædificium iniungere, & annectere, etiam ſi murus is ad Vicinum ſuum totum pertineat; perſoluto tamen eiuſdem muri dimidio pretio, ad eam æſtimationem, quam duo Periti, quorum ſingulos ſingulæ partes elegerint, vel illis diſcordibus, ipſi viarum Magiſtri declarauerint.

Viculoſque intermedios, eorum domib. adiungere.

§. 5. Et ſi inter duas domos viculus fortè ſiue intercapedo trium circiter, vt ſolet palmorum interſit, liceat ei qui primus in altera earundem domorum ædificare cæperit, habita tamen ab ipſis Magiſtris licentia, totum ſibi viculum nullo perſoluto pretio occupare, ac domui ſuæ adiungere, domumq; ad vicini murum producere, muroque, vt ſupra dictum eſt, communiter vti.

Vicinos etiã cogere, ad eis vendendum loca vicina altis, locata, vel etiam ab eis inhabitata, aucto pretio, ad 12. vel 5. partem reſpectiuè.

§. 6. At ſi quis domum, fundum, ſolumue habens ibi ædificare voluerit, illi Camerarius, & Magiſtri præfati cogant vendi domos, aliaq; loca eidem domui, fundo, ſolo vicina, quæ eorum Domini non incolunt, ſed locare ſolent, quæque idem Camerarius, & Magiſtri huiuſmodi ædificio vtilia, & neceſſaria putauerint, pretio tamen aucto duodecima eius parte vltra æſtimationem modo prædicto faciendam. Et nihilominus ſi ædificium ipſum inſigne futurum ſit, eique perficiendo aliqua domus, etiam a Domino habitata, vel hortus, aliuſque locus muris clauſus opportunus cohæreat, eo caſu (dummodo ædificium iam cæptum ſit, idque a duobus ſaltem lateribus cohæreat domui, horto, vel loco huiuſmodi, illiuſque æſtimationem quadruplo ſit exceſſurũ) cogant Dominum, etiam ſic habitantem, vt domum, hortum, vel locum vendat, aucto tamen dicto pretio ad quintam eius partem, dataque ipſi Domino ſex menſium dilatione poſt factam venditionem, quò interim ibidem permanens aliam ſibi habitationem parare poſſit.

Domini domus in parte diruta obornatum Vrbis cogãt vicinos cõtiguos domus, non habitatore, eis vendere. Et ſi plures ſint domini, electio datur ei, qui minorem iacturã paſſus eſt, vel qui domũ ſuam ſarſit.

§. 7. Præterea, cum ob ducendam, ſiue dirigendam viam, vel ob aliud opus publicum, aliqua pars alicuius domus, quam dominus ſine vlla fraude tunc habitaret, mandato dictorum Magiſtrorum diruta fuerit; vnde domus habitationi domini incommoda efficiatur, vt familiam non capiat, ſi iuxta illam fuerit alia domus annua penſione, vel alias locari ſolita, cuius coniunctione huiuſmodi incommoditati ſubueniri poſſit, vt id fiat, cogant eam Domino domus dirutæ, ſi ibi deinceps habitaturus ſit, vendi pretio, quod ſupradicto modo æſtimatum fuerit. Quod ſi diuerſorum dominorum domus huiuſmodi iacturam paſſæ locari ſolebant, non autem habitari, alio ipſorum minorum petente, cogatur alius domum ſuam ſic dirutam, vel exciſam vendere, conſtituto pretio ad æſtimationem prædictam, hac tamen diſtinctione habita, vt detur optio illi, qui minorem iacturam in ſua paſſus fuerit, an ipſe velit aliam emere. Quin etiam, ſi quis poſt huiuſmodi ruinas, propter publicum aliquod opus factas, propriam domum ea de cauſa aliqua parte dirutam vel exciſam, quam ipſe habitare ſolebat, ſarſerit, eique alia domus ſimilem paſſa iacturam contigua ſit, quam Dominus ſimiliter habitans intra tempus a Magiſtris præfinitum neque ſarſerit, neque muro clauſerit, ſed deformem reliquerit, velitque is, qui ſuam ſarſit, truncam illam ſibi contiguam ſuæ coniungere, & ædificare, ac propterea pretio, vt ſupra dictum eſt, æſtimando, & amplius addita eiuſdem pretij quinta parte emere, cogatur eius Dominus, licèt habitans, ita vendere.

Vẽdere volentes fundos, debent Vicinis intimare, ipſiq; ac emptores iurare venditionem eſſe verã alioquin Vicini retrahunt infra annũ à die ſcientia.

§. 8. Sed, & cum aliqua domus, ſiue fundus, aut ſolum, volente ſua ſponte Domino, vendendum erit, teneatur Venditor perquirere à Vicinis, quotquot erunt, qui rem aliquam immobilem illi contiguam habuerint (ſi ſe emptuoros nullo modo antea profeſſi ſint) an aliquis eorum velit rem vendendam emere, eiſque pretium atque omnia pacta, & conditiones, quibus cum alio verè, omnique procul fictione contraxit, intimare. Perquiſitio autem, & intimatio fiat per vnum ex Curſoribus, ſeu Mandatarijs perſonaliter quidem, ſi reperti fuerint, ſin autem, duorum Curſorum, ſeu Mandatariorum diligentia reperiri commodè non poterint, fiant domi dimiſſa copia, Abſentibus autem ab Vrbe, docto extraiudicialiter, & ſummariè coram eiſdem Camerario, & Magiſtris eos abeſſe, fiant per publicum edictum locis, quibus in Vrbe conſuetum eſt, affigendum. Quibus ita factis, iurent tam Venditor, quàm Emptor apud acta Notarij dictorum Magiſtrorum, venditionem de huiuſmodi re iam factam, & intimatam, eſſe veram, & in ea eiuſq; pretio non interceſſiſſe dolum, fraudem, ſimulationemue aliquam.

Imo debẽt intimare etiam Inquilino, vt mox ſequitur.

§. 9. Poſt

Digitized by Google

Vicini autem quibus venditiones intimatæ fuerint ſi emere voluerint, debent hoc declarare, etc. Imo Inquilini præferuntur Vicinis nolẽtibus ædificare, vt mox ſequitur.

§.9. Poſt hæc ſi Vicini prædicti ſe eiſdem pretio, ac pactis, & conditionibus empturos non deliberauerint, & ibi ædificaturos non promiſerint, præſentes ſcil. intra quindecim dies, abſentes verò intra triginta, à die præſtitorũ huiuſmodi iuramentorum, rurſus tàm præſentes, quàm abſentes intra alios quindecim dies ab huiuſmodi declaratione, & promiſſione, ſi fiat, omnia iuxta ea, quæ in vẽditione intimata cõtinebũtur, non præſtiterint, pretiumq; ſi quod in illam ſolutum fuerat, non perſoluerint, & de ædificãdo ibi ad certam ſummam, certumq; tempus, ac ſub certa pœna, prout ab eiſdem Magiſtris præſcriptum fuerit, ſe non obligauerint, illis poſthabitis, venditio cuicunq; alij facta maneat, & rata ſit. Qui verò intra vtrunq; dictorũ terminorum prædicta impleuerint, ei, cæteris excluſis, venditio ſic fieri debeat. At ſi perquiſitio, & intimatio ita factæ, iuramentaq; ità præſtita non fuerint, quæcũq; venditio de ea domo ſiue ſolo cuicunq; alij facta, nullum ius Emptori tribuat, & quo ad illum pro infecta ſit, quamdiù Vicini intra annum a die quo illam reſciuerint, ſe oppoſuerint. Siquidem aliquo ipſorum intra dictum annum petente, ſeque, vt prædictum eſt obligante ad ædificandum, & pretium Emptori (ſi is illud accipere, & emptioni ſuæ renunciare, ac ratione illius, prout Camerarius, & Magiſtri mandauerint, cauere voluerit) reſtituente, alioqui pretium ipſum deponente, venditio ei facta cenſeatur, perinde ex illa in rei poſſeſſionem inducatur, expulſo inde dicto primo Emptore, ac ſi cum eo, & ad eius commodum celebrata eſſet. Reſciuiſſe autem, quoad hoc attinet, intelligatur quocũq; modo perceperint, vel hoc ſolum, rem, ſcil. fuiſſe venditam, licet neque pretium, neque alias conditiones, aut qualitates perceperint. Poſt dictũ verò annum maneat prima venditio, neque hac de cauſa à quoquam amplius impetatur.

Simulatores que huiuſmodi vẽditionum pœnas hic expreſſas incurrunt.

§.10. Cæterum eo caſu, quo perquiſitio, & intimatio prædictæ fient, ſi in illa venditione aliqua ſimulatio, præſertim circa pretium augendum, admiſſa fuerit, tum venditio nulla ſit, tum Simulatores ipſi alter re, alter pretio priuati ſint, ipſumq; pretium, ipſaque res, Cameræ Apoſtolicæ applicentur eo ipſo. Et præterea ijdem Simulatores pœnis falſi, & ſi iurauerint, etiam periurij puniantur.

Inquilinis etiã intimatio præfata fieri debet, & ipſi præſtare tenẽtur contenta in venditione non autem ædificare, Vicini autẽ eis præferũtur ſi ædificare velint.

§.11 Eadem omnia & cum Inquilino locum habeant, cum domus volente Domino venalis erit, videlicet vt etiam ipſius domus inquilino, ſi quis erit, perquiſitio & intimatio fiant modo prædicto. ipſeque, ſi emere voluerit, tum intra eoſdem terminos, tùm deinceps eadem faciat, quæ Vicini facere debent, excepta dũtaxat oblatione, & obligatione de ædificando. Etenim inter Inquilinum & Vicinos ea ſit diſtinctio: vt volentibus ędificare Vicinis, Inquilini nulla ratio habeatur, ſed tantùm Vicinorum. At illis non promittentibus ędificare, Inquilino, etiam ſi ædificaturus non ſit, idem ius in emptione competat, quod Vicinis, ſi ædificare vellent, ſecundùm prædicta competeret.

Vicinisque pluribus cõcurrẽtibus, qui præferri debeat.

§.12. Veruntamen quando in ſingulis caſibus prædictis, ſiue coactæ ſiue ſpontaneæ venditionis, duo Vicini fuerint, quorum ædificis vendẽda res opportuna exiſtat, & propterea illam ſibi quiſq; ex hac Conſtitutione vendi poſtulet, is obtineat, qui magis illa indiguerit, aut ſi vterque æque indigeat, inter vtrũq; diuidatur, quatenus vtrique commoda portio tribuatur. At ſi huiuſmodi portiones vtriq; forent inutiles, tota illi detur, cuius ædificio à pluribus partibus, vel alias magis adhæſerit. Si verò alteri tantùm diuiſio inutilis futura ſit, nihil illi, ſed tota alteri detur. Quòd ſi nulla fuerit ædificantium indigentia, is præferatur, qui magis fuerit Vicinus, vel in vicinitate pari, is qui plus, quiquè ad maiorem Vrbis ornatum, iudicio eorundem Camerarij & Magiſtrorum, ædificare voluerit:

Ædificare volentes in re ſtabili in emphyteuſim, &c. cõceſſis obtinebunt à Camerario, & Magiſtris eorum liberationem, præſtita alia re ſtabili eiuſdem pretij, & redditus cũ onerib. quæ erunt in re ſic liberata

§.13. Præter ſupradictos autem Vicinitatis caſus, ſi quis Domum, aliumuè fundum aut, ſolũ in emphiteuſim, aliumuè titulum, perpetuò, vel ad vnius aut plurium perſonarum vitam, pro annuo canone, aliaue reſponſione conceſſum habeat, ibiquè ædificare velit, liceat eiſdem Camerario, & Magiſtris, eo petente, Domum, fundum, aut ſolum huiuſmodi ab eius directi Domini, licèt nolentis, proprietate, dominio, ac iure, nec nõ a canonis, ſeu reſponſionis præſtatione eximere, & liberare, alia re ſtabili prius conſtituta, pretij, commoditatis, redditus, ac bonitatis ſaltem paris, quæ loco illius liberatæ ſit quo ad omnia, & ad eũdem directum Dominum ratione proprietatis, dominij, deuolutionis, & alias cuiuſq; iuris & oneris, eiſdem modo, & forma pertineat, quibus illa pertinebat, tranſlatio quoque ad iſtam huiuſmodi canone ſiue reſponſione, cum augmento quintæ illius partis, & inſuper præſtita idonea cautione, & etiam facta per illum, qui ædificaturus eſt obligatione omnium ſuorum bonorum, tùm quòd res, in quam facta eſt huiuſmodi tranſlatio, libera eſt, tum etiam de euictione in ea forma, quæ in vrbe præſtari ſolet.

Vineæ, aut Canneta intra milliaria tria ab Vrbe exiſtẽtia, et locari ſolita, vẽdenda ſunt Vicinis habentibus ibi vineas maiores, et nobiliores.

§.14. In ruſticis quoq; prædijs, vt, & illorum nitori ad honeſtam in illis Hominum commoditatem, ſalutaremq; ſiue animi, ſiue corporis refectionem, aliqua ratione cõſulatur, illud obſeruetur, vt qui Vineas, aut Canneta intra tria ab Vrbe milliaria, ſiue partiarijs Colonis aliqua parte fructuum, ſiue alijs pecunia ſolent locare, cogi poſſint eadem vendere, pretio æſtimando vt ſupra dictum eſt, & amplius duodecim ipſius pretij parte, ijs qui prope illa Vineas poſſidẽt, quas colunt ſua impenſa, dummodo Emptorũ Vineæ ſint non ſolùm maioris pretij, & menſuræ, ſed magis etiam, & cultæ, & ædificiorum ſtructuris conſpicuæ, hiſq. omnibus illa tantopere ſuperent, vt magna inter vtraq; adſit inæqualitas, iudicio eorundem Camerarij, & Magiſtrorum. Non poſſint autem cogi vt partem tantummodo earum vendant.

Prædiola decem rubrorum intra 12. mil. ab Vrbe exiſtentia, & maioribus prædijs cõtigua, vel ea interſecantia, Vicinis vendẽda ſunt.

§.15. Ij verò qui vſque ad duodecim ab Vrbe milliaria habent prædiola menſuræ decem dũtaxat, vel pauciorum rubrorum, quas linguas ſeu pedicas dicunt, contigua maioribus aliorum prædijs, quæ caſalia appellantur. Item ij quoq; ex quorum Caſalibus ſimiles linguæ, ſeu pedicæ eiuſdem menſuræ, in aliorum intra idem ſpatium duodecim milliarium conſtituta caſalia excurrunt, eaq; interſecant, vt à duobus, vt minus, lateribus linguæ ipſæ a vicinis caſalibus circundẽtur, cogi poſſint, ſiuè colant, ſiue alijs locent, illas vendere, conſtituto pretio ad æſtimationem, de qua ſupra dictum eſt, adiectaquè eiuſdem pretii quinta parte.

Declaratio quòd diſpoſitio circa prædictas vẽditiones

§. 16 Quæcunq; autem ſupra ſtatuta ſunt, tùm de vrbanis, tùm de ruſticis prædiis, aut ſpõte, aut coactè vendẽdis, vel etiam a directis Dominis liberandis, ea locum habeant omninò, ſiue prædia ipſa ſint Eccleſiaſtica, & ad qua-

Digitized by Google

tealiè ſtendas, locum habeat etiã in bonis ad Pia loca ſpectantib. aut fideicõmiſſo ſubiectis.

ſcunq; Eccleſias, & Baſilicas etiam dictæ Vrbis, etiam Patriarchales, aut cuiuſuis Ordinis Monaſtria, & etiam Mendicantium domos, aliaq; loca religioſa, necnon Hoſpitalia, etiam nationũ, aut regulariũ, militiarum, Sodalitateſq; aut Cõfraternitates, cæteraq; pia loca pertinentia, dũmodo neq; contigua Eccleſijs, Monaſterijs, Hoſpitalib. Religioſiſq; ac pijs locis huiuſmodi neq; iutra illorum ſepta conſiſtant, ſiue ſint priuatarum perſonarum Cappellæ, & Oratoria, vel domus, aut loca ſeruandę hoſpitalitati deſtinata, modò hoſpitalitas inibi iã neq; exerceantur actu, neq; amplius exerceri debeat, ſiue ſint laicalia, & cuicũq; fideicõmiſſo, ſubſtitutioni, ſucceſſioni vel diſpoſitioni obnoxia, & tã hæc laicalia, quã illa Eccleſiaſtica eorũ, qui illa reliquerũt, ſeu dederunt, vltima vel alia voluntate alienari prohibita, ac quocunque onere grauata.

• Facultas Camerarij & Magiſtrorum & forma procedendi in caſibus in quibus recuſat quis vendere aliqua bona, circa formam huius conſtitutionis.

§. 17. Sed quoties caſus euenerit, quo res aliqua hac conſtitutione vendi debeat, ſi is ad quẽ pertinet eam vendere, bis monitus à Camerario & Magiſtris, cum aſſignatione conuenientis termini ad vendendum id recuſauerit, vel malitioſè diſtulerit, tunc Camerarius & Magiſtri, vice ac nomine recuſantis, vel differentis rem ipſam vendant cum promiſſionibus, obligationibus, renunciationibus, pactis etiam pænalib. & clauſulis conſuetis: pretiumque quod inde cum eius augmento proueniet apud ædem ſacram, vel Perſonã fide & facultatibus idoneam deponant. Deinde ſi res Eccleſiaſtica erat, vel etiam ſi laicalis, ſed, quod ſciatur, fideicommiſſio, ſimiliue diſpoſitioni ſubiecta, alienariue prohibita, aut onere grauata, antequã Emptor eius poſſeſſionem aſſequatur, pretium ipſum totum in aliquorum bonorum immobilium emptionem vtiliter conuertatur, cauente de euictione etiã ipſo Emptore, & ad id omnia bona obligante, denturq; bona inde empta Domino rei venditæ. Quo facto, venditio rei illius nequaquàm reſcindi, aut etiam impugnari poſſit, prætextu quarumuis obſtantium diſpoſitionũ, ſiue etiam inutilitatis Eccleſię, aut loci vel perſonæ cuiuſquam. Et inſuper res illa vendita libera ſit, & exempta ab omnibus huiuſmodi diſpoſitionibus, prohibitionibus, & oneribus, eaq; ad bona, in quę illius pretium conuerſum eſt, ſint tranſlata. Et exinde bona ipſa dictæ venditæ rei loco maneant, eiſdemq; prorſus diſpoſitionibus, prohibitionibus, & oneribus ſubiaceãt, quibus illa ſubiacebat, ſintq; nihilominus de euictione illius Emptori oblita eo ipſo.

Et procedẽdi etiã quãdo quis cõſenſit vendere iuxta hanc diſpoſitione.

§. 18 Sin autem res vendita, neq; Eccleſiaſtica erat, atq; eiuſmodi vinculis obnoxia habeatur, & qui eius dominus fuerat, venditioni ita factę conſentire velit, ac Fideiuſſores de euictione præſtare, pretium illi ſoluatur. Quod ſi huiuſmodi Fideiuſſores præſtare noluerit, vel etiam non potuerit, emantur ex ipſo pretio, arbitrio eorundem Camerarij, & Magiſtrorum, vel loca Montium non vacabilium, vel alia bona immobilia, de quorum euictione idoneis Fideiuſſoribus ſit cautum, eaq; dicto domino tradita ſint loco ſimilis cautionis pro re vendita, donec aliter Emptori idoneè caueatur, & interim vendi, aut aliàs alienari nullo modo poſſint. Verùm vſquequò pretium, vel ex pretio alia res empta, vt præfertur dominio tradatur, penſio, quæ ex ipſius rei venditæ locatione percipi ſolebat, vel percipi veriſimiliter potuiſſet, eidem ab Emptore perſoluatur.

Facultas eorundem præſcribẽdi tempus ad ędificandũ & ſummã ibi exponẽdam à volẽtibus vti fauore huius conſtitutionis ex cauſa ædificandi.

§. 19. Curent autem Camerarius, & Magiſtri, vt quiſquis per cauſam ędificandi huius conſtitutionis fauore vti voluerit, ei ante omnia, conſideratis tùm ipſius loci qualitatibus, ſummam quam ædificando, vt minimum, impendere, ac tempus, quo inchoaſſe, quoq; perfeciſſe debeat, propoſitis, quas voluerint, pænis præſcribãt. Iſq; ad preſcriptum huiuſmodi promittat, & ſe bonaq; ſua omnia arctiſſimè obliget, ſubiturus omninò pænas ipſas, niſi promiſſa præſtiterit, omni purgatione moræ ex quocunq; iure, & etiam canonica æquitate competenti penitus ſublata. Et nihilominus cõpellẽdus ab eiſdẽ Camerario, & Magiſtris, vel promiſſa perficere, vel quæ propterea emit, & etiã illis vicina, quorũ occaſione emit, & in quibus ſe ædificaturũ propoſuerat, loca, & domos alijs ædificare volentibus, iuſto pretio, ſicut ſupradictum eſt, æſtimando, abſq; vllo augumento vendere.

Qui emerũt bona vigore dictarũ litterarũ Sixti 4. Leonis X. ac Pij 4. & ædificare promiſerũt debent ea adimplere infra ſex menſes.

§. 20. Sed nè aliquorum impunitas, qui, vt accepimus beneficio litterarum Sixti, & Leonis, ac Pij Quarti, dum illæ vigerent abuſi, Domos, & loca ex illarum diſpoſitione acquiſita, infabricata adhuc retinent, alijs admittendi ſimilia audaciam præbeat, iiſdẽ Camerarius, & Magiſtri, illos omnes quiá viginti annis citra loca aliqua ex dictarum litterarũ diſpoſitione emerũt, ſeque in illis ædificaturos promiſerunt, nec præſtiterunt, cogant ea omnia, quæ tunc facere debebant, intra ſpatium ſex menſium à die pręcepti eis hac de re faciendi implere, alioqui pęnas præmiſſas ab alijs exigant omninò. Et præter illas, loca eadem dominis, quibus ablata fuerunt, ſi ipſi velint, eodem pretio, quod tunc ſolutum fuit, reſtitui, vel illis nolentibus, alijs, qui ibi ædificaturi ſint pretio, vt ſupradictum eſt, æſtimando, vendi compellant.

Applicatio locis Pij, pænarũ incurrendarũ ob contrauentiones.

§. 21. Cæterùm pænæ omnes, quas incurrent, qui aduerſus conſtitutionem hanc, ſeu Camerarij, & Magiſtrorum pro ipſis conſtitutionis executione mandata, vel decreta admiſerint, pijs locis dictæ Vrbis ita applicata ſint, vt illi ex ipſis locis irreuocabiliter debeãtur, pro quo primùm pænæ ipſæ poſt illarũ incurſum petitæ fuerint, ad quã petitionem, lapſis ab huiuſmodi incurſu triginta diebus, niſi dicti Camerarius & Magiſtri illas iam pro eorum debito exegerint, quilibet in dicta Vrbe, vel in Romana curia Iudex ad illarum exactionem indeſinenter procedat, donec eidem loco verè, & integrè perſolutæ fuerint. Nullo autẽ dictorũ locorum petẽte noſter in Vrbe Vicarius eas de manu dictorũ Camerarij, & Magiſtrorum acceptas, vel eis ab ipſo interpellatis negligentibus, ab eorum Debitoribus exactas, inter dicta loca, iuxta eorum indigentiam, arbitrio ſuo diſtribuat.

Facultas Camerarij & Magiſtrorũ procedendi ſũmariè, &c. pro executione prædictorum.

§. 22. Nos enim ad ſupradicta omnia, & ſingula faciendũ, & exequẽdũ, inq; illis, & pro illis ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſolaq; veritate inſpecta, ac manu regia, etiã ex officio procedendũ plenam, expeditã, liberamq; auctoritatẽ, & poteſtatem, Camerario ſcil. in Eccleſiaſticas, eidemque & Magiſtris Viarum prędictis in laicas, ac quo ad pænas prædictas Vicario, ac ſingulis Vrbis, vel Curiæ Iudicibus huiuſmodi, in quaſcunque perſonas, de eadem poteſtatis plenitudine præſentis conſtitutionis auctoritate tribuimus, & demandamus.

Decretum irritans.

§. 23. Decernentes eadem omnia, & ſingula quæ ſupra ſtatuta ſunt, ſi quando in aliquo caſu de eorum ſenſu cõtrouerſia cõtinget, in eam partem interpretanda eſſe, quæ ad Vrbis ornatum magis facere videbitur. Ac ſemper, & vbique,

que, ſiue in iudicio, ſiue extra iudicium, fauorabilia cenſeri. Et ita ab omnibus Iudicibus etiam Palatij Apoſt. Auditoribus, & Cardinalibus ſublata quauis aliter interpretandi, & iudicandi poteſtate, interpretari, & iudicari debere. Et ſi ſecus fiat, fore irritum, & inane.

Clauſula derogatoria. §.24. Non obſtantibus præmiſſis, ac fel. rec. Symmachi, & Pauli II. de rebus Eccleſiæ non alienandis, alijſq; conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, Legibus etiam Imperialibus, dictæq; Vrbis, atq. Eccleſiarum, Monaſteriorum, & locorum Religioſorum, ſiue Priorum, Ordinumque, quorum bona huiuſmodi fuerint, ſtatutis, & conſuetudinibus, necnon Teſtantium voluntatibus, alijſq; diſpoſitionibus, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis. Priuilegijs quoq; & litteris Apoſtolicis eiſdem Eccleſijs, Monaſterijs, & locis, eorumq. Superioribus, Capitulis, & Conuentibus, ſeu Populo Romano, alijſq; quibuſcunq. conceſſis, & quibuſuis alijs Sedem Ap. indulgentijs, per quæ præſentium executio, & per eas tributæ iuriſdictionis explicatio poſſet quomodolibet impediri, vel tardari, quibus omnibus, eorum tenores pro plenè, & integrè expreſſis habentes, de poteſtatis plenitudine prædicta derogamus, cæteriſque contrarijs quibuſcunque, Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. An. 3. 1. Octob. Dat. Romæ apud S Marcum, Anno incarnationis Dominicæ 1574. Calen. Octobris, Pontificatus noſtri Anno tertio.

Reformatio, Declaratio, & Extenſio Iuriſdictionum & facultatum S.R.E. Cardinalis Camerarij.

CLEMENS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei.

Dilecto Filio Petro Sancti Nicolai in Carcere Diacono Cardinali Aldobrandino nuncupato noſtro, & S.R.E. Camerario ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Exordium. IN conferendis muneribus, & officijs, quæ præſertim grauia, & nobis proxima ſunt, ita æquum eſt proſpicere, vt illi in primis ad ea aſſumantur, quorum multis, & illuſtribus exemplis teſtata iam pridem virtus, iucundam nobis ſpem, ac tales futuros eſſe, qui opera, et conſilijs fructus quotidie proferant in noſtra Republica ampliores.

Vacatio officij Camerariatus per obitũ Cardinalis Caietani. §.1. Cùm itaque officium Camerariatus Noſtri, et S.R.E. quod bon. mem. Henricus Tit. S. Pudentianæ Presbiter Cardinalis Caietanus nuncupatus, noſter, et prędictæ Eccleſiæ Camerarius, dum viueret, obtinebat, per obitum dicti Henrici Cardinalis, et Camerarij, qui apud Sedem Apoſtolicam debitum naturę perſoluit, vacauerit, et vacet ad præſens.

Collatio in perſonam Cardinalis Aldobrandini. §.2 Nos attendentes huius officii magnitudinem, cupienteſq; hoc præclarum munus tali Viro demandari, qui auctoritate, et prudentia fretus, Reipublicæ noſtræ adiumento eſſe poſſit, poſt habitam de hac re maturam cum Fratribus noſtris deliberationem, ad te egregiis virtutibus præditum conuerti, te Fratris quõdam noſtri filium, ac Signaturæ noſtre Breuium Præfectum, duximus deſumendum, cuius fidei, et ſolertiæ tantùm onus delegemus. Itaque de ipſorum Fratrum conſilio, et aſſenſu, officium prædictum, ſiue præmiſſo, ſiue alio quouis modo, aut ex alterius cuiuſcunq; perſonæ vacans, cum omnibus, & ſingulis illius honoribus, oneribus, iuribus, iuriſdictionibus, ſalariis, & emolumentis, quibus dicto Henrico Cardinali, & Camerario, eiuſq; prædeceſſoribus quibuſcunque dictæ R.E. Camerariis conceſſum fuerat, & aliàs vt infra, Tibi auctoritate Apoſtolica tenore præſentium cõcedimus, & aſſignamus, teque quoad vixeris, noſtrum, & eiuſdem R.E. Camerarium conſtituimus, & declaramus.

Condonatio pretij d. officij. §.3. Tibiq. totum, et integrum ipſius officii pretium, ad quãcunque quantumuis maximam, & inexcogitatam ſummam aſcendens, liberaliter, & gratioſè etiam donatione, quæ dicitur inter viuos, perpetuò valitura, de ſimili conſilio, & aſſenſu, ac Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, remittimus, & condonamus

Conceſſio omnium facultatũ, & iuriſdictionum. §.4. Teque in locum dicti Henrici Cardinalis, Camerarii, ac aliorum prædeceſſorum ſuorum prædictorum, quo ad huiuſmodi officium, eiuſque liberum exercitium, necnon honores, onera, iuriſdictiones, ſalaria, & emolumenta prædicta, quàm pleniſſimè ſubſtituimus, & ſubrogamus.

Diſpenſatio retinẽdi Camerariatum cum Præfectura Breuium. §. 5. Teque vt vnà cum d. officio, officium Præfecti Breuium huiuſmodi, quoad vixeris retinere, ac vtrumque officium huiuſmodi exercere, liberè, & licitè valeas, & de ſimili conſilio, & aſſenſu, & auctoritate, & tenore præmiſſis, diſpenſamus.

Specificatio iuriſdictionum & facultatum. § P. Ita quòd liceat tibi, realem, & actualem poſſeſſionem officii Camerariatus huiuſmodi, illiuſq. exercitii, honorum, iurium, iuriſdictionum, ſalariorum, & emolumentorum, per te, vel alium, ſeu alios, propria auctoritate liberè apprehendere, & ſimiliter, quoad vixeris, retinere, ac Cameræ prædictæ, & vbique dicti Camerariatus officii ratione præſidere, ac prouentus, pecunias, res, & cætera omnia iura eiuſdem Cameræ procurare, rationes acceptorum, & impenſorum habere, credita exigere, debita ſoluere, Arcibus, Præſidiis, & munitionibus omnibus præeſſe, Exactores, Caſtellanos, & alios Officiales, & Miniſtros quoſcunque in omnibus Prouinciis, Ciuitatibus, & locis conſtituere. Ac etiam per Prędeceſſores noſtros, & Nos, alios de mandato Noſtro, ſiue dictorum Prædeceſſorum noſtrorum quomodolibet conſtitutos reuocare, alios ſubrogare, Militiam pro vſu Status, & Reipublicæ noſtræ vbicumq. opus fuerit, inſtituere, Milites conſcribere, ſtipendia aſſignare; ſtatuta condere, & cõdita (ſaluis tamen infraſcriptis reformationibus) mutare. Vices tuas in toto, vel in parte delegare, ac pro libito reuocare, ac prorſus omnia, & quæcunque alia facere, ordinare, & exequi, eademque & omnimodam iuriſdictionem in omnibus cauſis, & negotiis ad ipſum officium Camerariatus quomodolibet pertinentibus, habere, & exercere, quæ prædictus Henricus Cardinalis, & omnes alii ante eum Camerarii, de iure, ſtatuto, vſu, conſuetudine, priuilegio, fundatione, & aliàs quomodocunque facere, ordinare, & exequi potuerunt, ſeu etiam debuerunt, etiam ſi talia forent, quæ facultatem, & mandatum exigerent magis ſpeciale, quàm præſentibus eſt expreſſum.

Aſſignatio emolumentorum. §.7. Decernentes Te ex nunc ad d. Officium Camerariatus, eiuſque liberum exercitium, necnon honores, onera, ſalaria, iura, iuriſdictiones, & emolumẽta prædicta, in locum eiuſ-

Digitized by Google

dem Henrici Card.& Camerarij, & aliorū prædictorum recipiendum, & admittēdum fore, ac recipi, & admitti debere, Tibiq; de emolumentis, & aliis iuribus prædictis a die obitus d. Hērici Card.& Camerarii, abſq; alia intimatione Collectoribus vbilibet exiſtentibus, vel aliis quibuſcunq; faciēda integrè reſpōderi debere.

Innouatio facultatū conſuetarū atque prouentuum, præter hic accepta.

§.8. Inſuper Tibi concedimus, & indulgemus vt omnibus prædictis, & quibuſcunque priuilegiis, facultatibus, prærogatiuis, præeminentiis, antelationibus, exēptionibus, immunitatibus, iuriſdictionibus, iuribus, emolumentis, gratiis, & indultis, quibus prædictus Henricus Cardinalis, & alii eiuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerarii, qui hactenus fuerunt in genere, vel ſpecie, aut alias quomodolibet, tàm Sede Apl. plena, quàm vacante, vſi, potiti, & gauiſi tàm antiquis, quàm modernis temporibus fuerunt, ac vti, potiri, & gaudere poſſent, & etiam deberent, ſiue de illis per litteras Apoſtolicas, ſiue per patentes, aut ſcripturas, aut libros Camerales, aut decreta Cameralia, ſeu quæcunq; alia publica, vel priuata documenta, appareret, ſimiliter, et pariformiter, ac abſq; vlla prorſus differentia, vti, potiri, et gaudere, necnon omnia, et quæcunq; regalia, prouentus, et iura etiam antiqua, tàm ex ſigillo, cuſtodiis, præfecturis officiis, exactionibus, taxis, et quibuſcunque aliis rebus, et præſertim in litteris facultatum prædicti Henrici Cardinalis, et Camerarii enumeratis, quàm etiam ex Collectoria in Regnis Hyſpaniarum, vigeſima nuncupata, obuenientia, quæ adrationem duorum pro centenario ſuper ſpoliis, fructibus, iuribus, et emolumentis omnibus dictæ, et aliarum Collectariarū vbicunq; inſtitutarum, et inſtituendarū tibi aſſignamus, tibiq; omninò perſolui volumus, atq; mandamus, (regalibus tantùm, et emolumentis vnius pro centenario, et impoſitionibus Congregationibus Regularium, et dimidii pro centenario ex vigeſima Hebræorum, ac etiam dimidii pro centenario ex ſubſidio triennali exceptis) integrè percipere, exigere, et leuare, etiam liberè, et licitè poſſis, et valeas, eaq; tàm quo ad ius percipiendi emolumenta, quàm quo ad omnia et ſingula ſupradicta, vti auctoritate, et facultate, qua quiſq; Prędeceſſorum tuorum pleniſſimè vſus fuit.

Obedientia Camerario ab omnibus præſtanda.

Hoc idem habes in Iul. III. conſt. 3. Liter. fol. 692. lib. 2.

§.9. Mandantes in virtute ſanctæ obedientię dilectis filiis Præſidentibus, et Clericis dictæ Cameræ, cæteriſq; perſonis cuiuſcunq; dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, qualitatis, et præeminentiæ, nec Communitatib. Vniuerſitatibus, et locis, illorumq; hominibus, ac aliis, ad quos ſpectat, et pertinet, et pro tempore ſpectabit, et pertinebit, quatenus ipſi, et eorum quilibet, tibi tanquam membra capiti obſequentes, ac reuerentiam, et obedientiam exhibentes, tuis monitis, et mandatis omninò pareant, et obediant, in regimine, et adminiſtratione ipſius Cameræ, et dicti officii Camerariatus exercitio, vbicunq; expediet, abſint, et omnia officia debita exhibere procurent. Alioquin ſententiam, ſiue pęnam, quam ritè tuleris, ſiue ſtatueris in rebelles, ratam habebimus, et faciemus, auctore Domino, vſq; ad ſatisfactionem condignam inuiolabiliter obſeruari.

Præſeruatio Officij à prætenſionibus Dominorum de Vitellis.

§.10. Ac inſuper cùm Hæredes bon. me. Vitellotii ipſius Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, et Camerarii prætenderent officium Camerariatus huiuſmodi, quod idem Vitellotius Cardinalis, dum viueret, obtinebat, ex perſona ipſius Vitellotij Cardinalis, prætextu cuiuſdam conceſſionis à piæ memoriæ Pio Papa Quarto etiam prædeceſſore noſtro per dictum Vitellotium Cardinalem obtentæ non vacare, eiſdēq; Hæredibus illius pretium, & emolumenta deberi, ac propterea lis, & cauſa, ſeu controuerſiæ coram certo cauſarum Palatij Apoſtolici Auditore, ſuper dicto officio Camerariatus, ac illius pretio, & emolumentis orta fuiſſet, & indeciſa penderet; & ſimilis mem. Pius Papa V. pariter prædeceſſor noſter ſecuritati, & indemnitati tunc exiſtentis ipſius Sanctæ Romanę Eccleſię Camerarij cōſulere volēs, voluerit, & declarauerit, atq; decreuerit, quòd dicta Camera ipſum Camerarium, eiuſq; Hæredes, ac ab eo cauſam habentes nō ſolū à prædicta, ſed etiam quacunq. alia lite, & cauſa, per hæredes, creditores, & fideiuſſores dicti Vitellotij Cardinalis mota, tutari, & liberare, ac cauſæ patrocinium proprijs impenſis ſuſcipere, ac de euictione teneretur, & obligata exiſteret, cum decretis, & obligationib. ac cautelis tunc expreſſis, prout in eis, quorum tenores haberi volumus pro expreſſis, pleniùs continetur; Nos tuæ, tuorumq; Hęredum, & Succeſſorum, ac ab eis cauſam habentium ſecuritati, & indemnitati proſpicere volentes, de conſilio, aſſenſu, ac poteſtatis plenitudine ſimilibus, Te, tuoſq; prædeceſſores ab huiuſmodi, & quacunque alia lite, & moleſtia, cæteriſque omnibus incommodis eximimus, & liberamus; ac etiam ſtatuimus, & decernimus, Cameram ipſam ad cauſam prædictam, vt præfertur, ſuſcipiendam, & defendendam, teq; tuoſq; hæredes, & ſucceſſores prædictos ab omnibus, & ſingulis prædictis præſeruandum, ac prorſus ad omnia, & quæcunq; alia, ad quæ iuxta ipſius Pij V. prædeceſſoris voluntatem, & decretum, tunc exiſtenti Camerario, eiuſque hæredibus, & alijs prædictis tenebatur, etiam contractu ſolemni, & ſtipulatione omni tempore teneri, & obligatum exiſtere.

Exemptio à quacunque ſubuentione.

§.11. Teq; tàm ſuper præſentis officij Camerariatus conceſſione, quàm illius pretij donatione, ac emolumētorum, et iurium perceptione, nullo vnquam tempore per Nos, & Romanos Pontifices ſucceſſores noſtros, ac Sedem, & Cameram huiuſmodi, etiam ratione ſubuentionis, & neceſſitatis Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, ac Sedis, & Cameræ prædictorū, etiā pro expeditione contra Turcas, & alios Infideles, ac Catholicæ fidei hoſtes, vel ex alia quacunque, etiam quantumuis iuſta, pia, legitima, & quæ hic de neceſſitate exprimenda eſſet, cauſa, moleſtari, perturbari, aut inquietari poſſe, nec etiam prætextu dictæ litis, aut aliarum moleſtiarum, quam litem, & cauſam, quo ad te extinguimus, hæredibuſque, & ſucceſſoribus necnon creditoribus dicti Vitellotij Cardinalibus perpetuum ſilentium imponimus.

Clauſula præſeruatiua huius conceſſionis

§.12. Ac præſentes, nullo vnquam tempore, quouis prætextu, & ex quouis capite ſubreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis noſtræ, vel alio quouis prætextu, notari, impugnari, inualidari, in ius, vel cōtrouerſiam reuocari, ad terminos iuris reduci, aut aduerſus illas quodcunq; iuris, facti, vel gratiæ remedium impetrari poſſe, illaſq; ſub quibuſuis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum reuocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, aut alijs contrarijs diſpoſitionibus, per Nos, vel Succeſſores noſtros Romanos Pontifices, aut dictam Sedem, ex quibuſuis cauſis, etiam motu, ac ſcien-

Digitized by Google

ſcientia,& poteſtatis plenitudine ſimilibus,etiã conſiſtorialiter pro tempore factis, nullatenus compræhendi, nec compræhenſas cenſeri, ſed ſemper ab illis exceptas,& quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum, & validiſſimum ſtatũ reſtitutas,repoſitas,& plenariè reintegratas,ac de nouo etiam ſub data poſteriori quandocunque per te eligenda,conceſſas,& validas, ac efficaces, aduerſus quaſcunque impugnationes exiſtere,vimq;veri,& validi,ac efficacis contractus inter Nos, & Sedem, ac Cameram prædictã ex vna,necnon Te,tnoſq;prædictos partibus ex altera, iurati, & ſtipulati perpetuò habere, & obtinere; Teque ad ſuperiùs expreſſa, in toto, vel parte,verificandũ, ſeu probandum minimè teneri; ſed eaſdem præſentes abſque alia probatione ſufficere, eiſque in iudicio, & extra illud ſtare, nec vllam probationem cuiuſq; naturæ,& ſpeciei illa ſit,vel fuerit in contrarium adduci,vel admitri, quinimmò etiãſi ſuperius expreſſa huiuſmodi minus vera ſint,& contrarium quandocunq; probari contigerit; nihilominus eaſdem præſentes litteras ſuum plenarium effectum conſequi, Teque illis, eorumque effectu potiri,& gaudere.

Clauſula ſublata.

§. 13. Sicq; in præmiſſis omnibus; & ſingulis per quoſcunque Iudices ordinarios, & Delegatos,etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores,ac eiuſdem Cameræ Præſidentes, & Clericos,ac dictæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis,& eorum cuilibet,quauis aliter iudicandi,& interpretandi facultate, & auctoritate,in quauis inſtantia, ac etiam in dicta Camera iudicari, & deffiniri debere, irritum quoque & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſcienter,vel ignoranter contigerit attentari.

Reformatio circa Hebræorum licentias, fænerãdi, mendendi duas Vxores habendi, Synagogas erigẽdi, & circa abſolutiones, tranſgreſſiones, & licẽtias exercendi Bancherottum, ac tolerantias, &c.

§.14.Præterea volumus, & ſtatuimus, ac mãdamus, vt Tu, & futuri Camerarij prædicti, de cætero perpetuis futuris temporibus a concedendo Hebræis extra Statum noſtrum Eccleſiaſticum licentias fænerandi,quas tolerantias appellant,abſtineatis. In Statu autem prædicto, vbi Hebræi commorantur, vti Auinioni, & in Legatione Ferrariæ, nullas exceptis Hebræis Leuantinis, & cæteris Anconam accedentibus, & ibi commorantibus, concedatis. In Vrbe quoque numerum conuentum non excedatis. Hebræis etiam alias tolerantias, & priuilegia præiudicium Chriſtianorum concernentia, ac licentias videndi, erigendi Synagogas, ducendi aliam vxorem, viuente prima,aliaq;contra Conſtitutiones Apoſtolicas faciendi,atque abſolutiones,quas vocant à tranſgreſſibus, etiam nullo modo concedatis. Similiter a licentijs exercendi nummularium, ſiue Bancherottum, etiam quo ad permutationem auri, & argenti, abſtineatis,ac conceſſæ reuocatæ ſint,& eſſe intelligantur.

Monetaſq; reprobatas ad Vrbem conducendi

§.15. Non poſſitis dare licentiam deferendi ad Vrbem quatrenos,aut monetas reprobatas.

Moratorias dandi.

§. 16. A conceſſione moratoriarum, ſiue dilationum, quarum prohibitionem innouamus, etiam abſtineatis.

Saluos conductus.

§.17. Non detis ſaluos conductus etiam pro debitis, neque cedulas, Non grauetur, nuncupatas, contra mandata ab alijs Iudicibus relaxata, etiam ſub prætextu depoſiti, niſi pro prædictis, aut aliquo eorum ordinem noſtrum, aut pro tempore exiſtentis Romani Pontificis habeatis. In ſaluis conductibus pro Naui, aut alijs quibuſcunque non apponatis clauſulam, quòd non poſſint moleſtari, etiam ex cauſa Religionis, niſi ex cauſa cum Romano Pontifice collata.

Tractas frumentorum.

§. 18. In conceſſionibus tractarum frumentorum, bladorum, leguminum, olei,& aliorum animalium, ſerueris conſtitutiones per prædeceſſores Noſtros Romanos Pontifices deſuper editas,ac nullo modo extra Statum Eccleſiaſticum, nec etiam ad Ciuitates, & loca Bononiæ, & Ferrariæ, ſine Chirographo noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis, tractam huiuſmodi concedatis. Vbi autem aderit huiuſmodi Chirographum, ſiue ſit pro certa perſona, vel vniuerſitate, ſiue pro incertis perſonis facultatiuum,& cuicunque directum,fiat expeditio per Te,& pro tempore exiſtentem Camerarium prædictum ſolum,& non per alium. Ac iſtæ, quæ dicuntur tractæ extra Statum, & ad Ciuitates,& loca,de quibus ſupra, regiſtrentur vnà cum Chirographo huiuſmodi in particulari libro, nuncupando, Liber tractarum, pro quibus non percipiatis pro ſigillo, vltra iulios vndecim pro quolibet centenario rubrorum.

Extractioneſque de loco ad locum.

§ 19. Extractiones autem de loco viciniori Vrbis ad locum remotiorem intra quadraginta milliaria, in Patrimonio, Tiberina, Latio, & Campania,atq;Maritima,quo ad frumenta,blada,& legumina non concedantur, niſi per Præfectum Annonæ,cum participatione tamen, ac ſub nomine & ſigillo tuo, & pro tempore exiſtentis Camerarij, pro quo ſigillo vſq; ad quinquaginta rubra,vnus tantùm,& vſq. ad cẽtum, duo, & abinde ſupra vſq; ad quamcunque ſummam,quinque iulij ſoluantur.

Etiam quo ad oleũ, & animalia.

§.20.Quo ad oleum autem intra quadraginta milliaria,& animalia in Prouincia Patrimonij in prædicto caſu non concedantur niſi per Præſidentem Graſciæ, cum ſimili participatione Camerarij,& ſubſcriptione Commiſſarij eiuſdẽ Cameræ, ſub nomine, & ſigillo prædictis, pro quo ſigillo non ſoluatur vltra ſolitum.Quo verò ad alia loca,& aliud genus Graſciæ,Tu ſolus tantùm prouideas,& non alius.

Frumentorũ inceptas

§.21.Abſtineatis quoque a licentijs emendi frumenta,blada,legumina, & oliuas,vltra vſum necnon accipendi eadem in ſolutum, ſeu aliàs quomodolibet impetrandi.

Indulta quod pro alioquis nõ teneatur.

§.22. Et ab indultis, quòd quis ſoluta rata non teneatur pro alijs, niſi ad fauorem conducentium graſciam ad Vrbem, aut in caſibus aliàs permiſſis.

Aegyptios tolerandi in Statu Eccleſiæ.

§. 23. Nec permanendi Ægyptios in Statu Eccleſiaſtico.

Pœnarum Stat. alterationem.

§.24 Et alterandi pœnas ſtatutarias ad fauorem certarum perſonarum.

Indultorũ cõtra Bullas conceſſionem.

§.25.Et generaliter ab indultis, & diſpenſationibus contra conſtitutiones Apoſtolicas prædictas.

Cõmunitatum licentias vendendi ſtabilia, creandi cẽſus, aut faciendi Nũdinas.

§. 26. Non intromittatis in concedendis licentijs vendendi ſtabilia vniuerſitatibus, neq; accipiendi pecunias ad cenſum ſeu aliàs, minuſq;indultis faciendi Nundinas,& mercatum, quæ in plena Camera expedientur.

Priuilegia emendi, & vẽdendi cõtra formã bannimentorum.

§.27.Patentes,Licentiæ,& Priuilegia,emendi, & vendendi, tàm in Platea Agonis quàm in foro Boario,aut alio quocunq;loco Vrbis, cõtra bannimenta, & ſolitum a te non concedantur; quinimmò tu inuigiles, nè à quouis alio, quacunque auctoritate, dentur, & conceſſa,reuocata intelligantur. Ac Extraordinarii,aliiq; Exactores, illorum vſum quoquo modo admittentes, vel patientes pœnam priuationis officii,

Digitized by Google

officij, & grauiorem etiam corporis afflicti uam, quo ad patentes tuas, arbitrio Noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis, quo ad aliorum verò, arbitrio tuo incurrant.

Pro mãdatis ex decreto Viſitæ nihil ſoluatur.

§. 28. Pro mandatis de excarcerando vigore decreti Viſitæ nihil pro ſigillo ſoluatur.

Pro Sigillo mandati Graſciæ, vel Annonæ quid ſoluen.

§. 29. In mandatis ratione Graſciæ, & Annonæ, vſque ad ſummam quindecim ſcurorũ, pro ſigillo non ſoluatur niſi iulius vnus, & ſi expe ditiones fiant pro pluribus perſonis, non exigatur niſi pro ſigillo,

Commiſſarij non deputentur.

§. 30. Commiſſarij verò etiam in Vrbe nulli deputentur, niſi cum Chyrographo Noſtro.

Commiſſariatus Ripettæ ſupprimitur.

§. 31. Officium Commiſſarij Ripettæ ſupprimatur, prout illud, motu, & auctoritate ſimilibus, ſupprimimus, & extinguimus, ac loco illius aliquis ſubſtitutus cum ſalario decem ſcutorum pro quolibet menſe, ex pœnis eius diligentia incamerandis, & non aliunde percipiendo, deputetur.

Pœna d. Commiſſariatus Societati Confaloni applicatur

§. 32. Portio autem pœnarum, quam idẽ Commiſſarius Ripettę percipere conſueuit, applicetur Societati Confalonis Redemptionis Captiuorum de Vrbe, prout illam, demptis dictis decem ſcutis, applicamus,

Mũdatoris Plateæ Agonis deſignatur officium.

§. 33. Officium Commiſſarij Mundatoris Plateæ Agonis nuncupatum habet certum ſalariũ decem ſcutorum etiam quolibet menſe, quæ exigantur, præuia taxa per te, & pro tempore exiſtentes Camerarios prædictos facienda, ad eam rationem, ſolùm ab Hebræis, & alijs habentibus ſitum Apothecæ certum in die mercati in dicta Platea.

Cauſarum criminaliũ tribunal nõ teneãtur à Camerario

§. 34. Tu, & futuri Camerarij huiuſmodi, non habeatis Tribunal Criminale erectum; ac tuus, & eiuſdem Camerarij Auditor non procedat in cauſis criminalibus, in quibus venit infligenda pœna ſupra relegationem: ſed in his, quæ a iuriſdictione Officij Camerariatus pendent, deputetis aliquem ex Iudicibus ordinarijs, vel aliquos vobis beneuiſos ad beneplacitum, prout vſu veniet.

Quando ſit locus præuẽtioni inter eũ & Gub. Vrbis.

§. 35. Ita tamen quòd in cauſis furti pignorum, quo ad Hebræos, Bancharius ſit locus præuentioni inter Te, & Gubernatorem Vrbis.

Hoc corrigitur hic inf. pignora ſub haſtẽtur in Monte Pietatis.

§. 36. Subhaſtationes pignorum exiſtentium penes Hebræos fiant in Monte Pietatis, in quo reſiduum pretij, deponi conſueuit, cum decreto tamen tuo, rogando per acta tui Notarij gratis.

Hoc corrigitur hic inf. Conſtitutiones Pontificia pro Camerario cõfirmatur.

§. 37. Præterea ad iuriſdictionem Cameræ noſtræ conſeruandam, Conſtitutiones Pauli Tertij, & Pij Quinti, ac aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum ad eius fauores editas innouamus.

Signatura Iuſtitia in cauſis Cameralibus non reſcribat

§. 38. Ac inſuper ſtatuimus, quòd de cætero Signatura Iuſtitiæ non poſſit, nec debeat, ſiue reformando, ſiue declarando, aliquid in Camera noſtra, vel alibi, in cauſis ſpectantibus ad Camerarium prædictum reſcribere, & ſupplicationes ſignatæ nullius ſint roboris, nullamq; tribuant iuriſdictionem.

Camerarius, & Camera, auocent ſuas cauſas ab alijs Iudicibus. Ad hoc habes etiam alias Bullas.

§. 39. Ac etiam decernimus licere tibi, & Cameræ prædictis, omnes, & quaſcunque cauſas ad Camerariatus, & Cameræ Tribunal quomodolibet ſpectantes, a quibuſcunque Iudicibus, etiam Auditore Cameræ, ac etiam ſi agatur de obligatione Camerali, Palatij Apoſtolici cauſarum Auditoribus, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, liberè auocare, & reaſſumere, ijdemque inhibere.

Iudices à contra ab eis nõ auocent.

§. 40. Nullum verò ex prædictis, aut alijs quibuſcunque Iudicibus poſſe cauſas prædictas a dicto Camerariatus, & Cameræ Tribunali auocare, & reaſſumere, etiam ſub prætextu, quòd cauſæ alias non ſint Camerales, & ad dictum Tribunal non ſpectent.

Camera, & non Signatura cognoſcat an cauſa ſint Camerales.

§. 41. Super quo non poſſit Signatura Iuſtitiæ cognoſcere, aut aliquo modo reſcribere, nec ſe ingerere; ſed huiuſmodi cognitio, an cauſæ ſint de iuriſdictione Camerariatus, vel Cameræ, pertineat reſpectiuè ad Te, & Cameram, qui cognoſcere debeatis, an ſint iuriſdictionis eiuſdem Cameræ, & ſi Partes declarationi huiuſmodi non acquieuerint, vel ante huiuſmodi declarationem voluerint, Signaturam noſtram Gratiæ tantùm adire poſſint, & citato Commiſſario eiuſdem Cameræ, commiſſionis proponi debeant.

Contrarijs derogatur.

§. 42. Non obſtante aſſerta litis pendentia, & alijs præmiſſis, ac noſtra de non tollendo iure quæſito, quatenus opus ſit, ac alijs Cancellariæ Apoſtolicæ regulis, necnon piæ memorię Leonis Decimi, & aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, etiam cum Collegio Cardinalium pro vnione, & charitate factis, & contractu inuiolabili, ſeu quaſi, a quo nullo tempore reſilire, nec illis vllo modo, aut niſi certis modis, & formis tunc expreſſis derogari poſſit, necnon iuramentis, renunciationibus, alijſq; clauſulis, & cautelis firmatis, de dicti Camerariatus Officij diſpoſitione, non perpetuò, ſed ad triennium, aut aliud tempus in fauorem Cardinalium ipſorum vtriuſq; Iuris doctorum, ac de conſenſu omnium Cardinalium, ſeu maioris partis eorum, cum decreto irritante, quidquid ſecus fieri contigerit. Ita quòd de nullitate conceſſionis, omni tempore, abſq; inobedientiæ culpa, aut alterius cenſuræ, & pęnę incurſu dici valeat, aut aliàs certis modo, & forma, tunc expreſſis deinceps in perpetuum facienda, alijſq; Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, etiam eiuſdem Pij Quarti prædeceſſoris, octauo Idus Auguſti, Pontificatus ſui Anno ſexto edita, qua cauetur, quòd gratię, & indulta, qualecunq; intereſſe dictæ Cameræ concernentia, infra certum ibi expreſſum tempus in dicta Camera præſententur, ſiue regiſtrentur, alioquin illę non valeant. Ita quòd Tu ad eaſdem præſentes in eadem Camera præſentandum, ſiue regiſtrandum, nulla vnquam neceſſitate cogi, vel compelli poſſis, & nihilominus illæ valeant, & tibi ſuffragetur, in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi præſëratę, & regiſtratæ fuiſſent, necnon Camera, & Officij Camerariatus prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, et conſuetudinibus, vſibus quoq; & naturis, quantocunq; tempore pacificè obſeruatis, priuilegijs quoq; indultis, & litteris Apoſtolicis, Collegio Cardinaliũ, & dictæ Cameræ Theſaurario, illiuſq; Præſidentibus, & Clericis, per prædictos, & quoſcũque alios Romanos Pontifices etiam prędeceſſores noſtros, ac Nos, & dictam Sedem, etiam per modum Statuti perpetui, ac initi, & ſtipulati contractus, ſeu quaſi, ac aliàs ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis irritantibus, & alijs decretis, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac etiam conciſtorialiter, & aliàs quomodolibet conceſſis, confirmatis, innouatis, extenſis, & moderatis, qui-bus,

Digitized by Google

bus, ac omnibus alijs, quæ eiſdem præſentibus quomodolibet obeſſe poſſent, etiamſi talia, & multa eſſent, quæ ſub conceſſionibus generalibus non venirent; ſed ſpecialibus omninò indigerent expreſſionibus, illorum, ac ſupradictorum omnium veriores, & totos tenores præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat, harum ſerie ſpecialiter, & expreſsè, ac ampliſſimè, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, & ad effectum validitatis earundem præſentium derogamus. Quodque Tu iuxta præfata omnia qualificatus, & I.V.D. non ſis, cæteriſque contrarijs quibuſcunque, aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim, ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

Hortatio de Officiũ prouidè gerendo. §. 43. Tu igitur benedictione noſtra fretus, eam in demandato tibi à nobis hoc munere operam præſtare curabis, vt ij, quos iam animo percipimus, fretus induſtria tua, quotidie magis augeſcant. Noſque, & prædicta Sedes per te optimè conſuluiſſe lætemur. Nulli ergo omninò Hominum &c. Si quis autem &c. incurſurum.

Dat. P. A. 5. 11. Dec. Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1599. quintodecimo Calend. Pont. noſtri anno octauo.

DECRETVM.

Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ in fauorem Inquilinorum.

RAPHEAL Epiſcopus Portuenſis Cardinalis S. Gregorij S. D. N. Papæ Camerarius. Cupientes tranquillitati Curialium; qui vt plurimum alienas Domos ſub annua penſione in Vrbe incolunt, nè ab earundem Domorum Inquilinatu per alios expelli poſſint, ſimulatque litibus, & controuerſijs, quæ propterea ſuboriuntur ſubmouendis, quantùm poſſumu, opportunè prouidere. Hinc eſt, quod cùm in libris Cam. Apoſtolicæ reperta fuerit atteſtatio Conſtitutionis huiuſmodi ſub tenore. De mandato RR. Patrum Dominorum Vianenſis Proton. Bonon. S.D.N. Papæ Vicecamerarij, et reliquorum Dominorum Clericorum Cam. intimetur R. in Chriſto Patri, & Domino, D. Honofrio Epiſcopo Tricaricen. Commiſſario, & Iudici cauſæ Romanæ domus, inter quoſdam Simonem de Luca Inquilinum, ex alia, partibus verten. qualiter in Cam. Apoſt. reperitur Conſtitutio quædam cuius effectus eſt. Quòd nemo Curialis Inquilinus eijci poſſit ex conducta domo, niſi propter factam locatæ domus venditionem, aut Dominus Domus volens ipſam Domum locatam per ſeipſum, & non per alium quemcunque inhabitare, & eo etiam caſu niſi ſatiſdato priùs de inhabitando huiuſmodi Domum, per ſe ipſum, ad minus per vnum annum, aut Inquilinus requiſitus debito tempore recuſet ſoluere conuentam penſionem, & quòd de hoc eſt etiam in Romana Curia publica vox, & fama, vniuerſalis obſeruantia in iudicijs eiuſdem Curiæ. Dat. Romæ in Cam. Apoſt. ſub eiuſdem Sigilli impreſſione, Anno Dom. 1470. die 26. menſis Octobris, Pontificatus Sanctiſs. in Chriſto Patris, & D.N.D. Pauli Papæ II. Anno eius ſeptimo *Gaſpar Blondus* Propterea eandem atteſtationem, & diſpoſitionem, cum omnibus, & ſingulis, in eis contentis de mandato S. D. N. Papæ viuæ vocis oraculo Nobis deſuper, & ex Decreto in Cam. Apoſtolica facto, cum omnium, & ſingulorum ſuppletione defectuum, tàm Iuris, quàm facti, quicunque ſint, innouamus, Legiſque generalis in perpetuum, vim, & effectum habere; nec ad eius probationem in iudicijs, & extra, alicuius ex Notarijs Cam. Apoſt. de præſenti innouatione, & ordinatione, ac Statuto tranſumptum requiri; ſed idem tranſumptum plenè ſufficere decernimus, & ordinamus. Et nihilominus pro maiori dictorum Inquilinorum ſatisfactione, & ad lites, ac controuerſias euitandas, vt præfertur Oraculo, & Decreto ſimilibus, etiam in perpetuum, ſtatuimus, & ordinamus, quòd ex nũc, & in poſterum nullæ locationes, etiam ad longum, ſeu longiſſimum tempus, ſeu etiam ad tertiam generationem, nec etiam venditiones de eiſdem domibus ſiue alter locatis, ſeu, & quiuis alij Contractus quomodocunque etiam cum Iuramento, & in quauis forma etiam Cameræ Apoſt. ſeu aliàs quomodocunque excogitari poſſint, etiam ſub prætextu, quòd vtiles eiſdem Locatoribus dominis exiſtant, per earundem Domorum Dominos, ſiue Romani ſint, ſiue Curiales, etiam ſi aliàs Pupilli, ſiue xxv. annis Minores, vel etiam Mulieres, Laici, vel Clerici, ſeu etiam Religioſi, vel aliàs Eccleſiarum quarumuis Rectores, vel etiam earumdem Domorum iure, quorumuis Beneficiorum per eos obtentorum ius, ſeu dominium habentes, & pro quauis neceſſitate fieri valeant; ſeu alicuius momenti ſint, niſi primitus, & ante omnia ijdem Domini earundem Domorum Inquilinos per authentica Inſtrumenta, & in præſentia Notarij, & Teſtium fide dignorum, bis, & cum, interuallis decem dierum requiſiti, ſi pro iuſtis conditionibus, ſeu pretijs, vel alijs conſiderationibus, eaſdem Domos in ſimilem locationem, vel emptionem, vel per alios huiuſmodi contractus habere volunt, alias, dictæ Venditiones, & Locationes, alijque contractus locationis deſuper facti, ex tunc, etiam ſi aliàs præſens conſtitutio ignoraretur, nullius roboris, vel momenti fore intelligantur, & omnimodo pro infectis habeantur. Ac ex tunc idem locare, vel vendere, ſeu aliàs contrahere volens, cenſeatur ad eandem locationem, ſeu venditionem, vel alium contractum cum eodem Inquilino faciendum præcisè aſtrictus, perinde, ac ſi per publicum Inſtrumentum idem Dominus ſe ad eam Locationem, Venditionem, ſeu alium contractum eidem Inquilino obligaſſet, ſuper quo etiam, ſola veritate inſpecta, ius, & iuſtitiam miniſtrari volumus, & mandamus. In contrarium facientibus non obſtantibus, omnium hic exprimendorum tenores pro ſufficienter expreſſis habentes. Die xj. menſis Octob. 1510. Pontificatus Sanctiſs. in Chriſto Patris, & D. N. D. Iulij diuina prouidentia Papæ II. Anno ſeptimo, præfatum Decretum, & Conſtitutio antiqua confirmata fuit per Reuer. DD. Vicecamerarium, Præſiden. & Clericos Cameræ Apoſtolicæ Præſidentibus Romæ in Camera Apoſtolica Venerabilibus viris DD. Io: Baptiſta Brocho Commiſſario Apoſtolico, & Aurelio Amerin. Notario Cameræ Apoſtolicæ, & me Melchiore de Campania

Digitized by Google

pania eiuſdem. Cam. Notario rogato. Et nè contingat quemquam de præmiſſis hæſitare, has præſentes litteras teſtimoniales fieri, & per eiuſdem Cameræ Apoſtol. Notarium infraſcriptum ſubſcribi, Sigillique Noſtri Camerariatus Officii iuſſimus, & fecimus appenſione communiri. Datum Romæ in Camera Apoſtolica die 21. Iunii Anno Domini 1513. Pontificatus D. Leonis Decimi Anno eius Primo.

Iuriſdictio, & facultates Almæ Vrbis Gubernatoris, & Vicecamera:ij.

LEO EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei.

Dilecto Filio Magiſtro Amadeo Berruto Notario noſtro pro Nobis, & Romana Curia, ſiue Eccleſia in alma Vrbe noſtra Gubernatori ſalutem, & Apoſtol. cam benedictionem.

Proœmiũ.

ETSI pro cunctarum Ciuitatum temporali dominio Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſubiectarum proſpero, ac felici regimine, quantum Nobis ex alto conceditur, curam ſolertem, & vigilem gerere debeamus, de Noſtræ tamen Almæ Vrbis Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum cruore Domino noſtro IESV CHRISTO conſecratæ, ac Incolarum eius, & Cameræ Apoſtolicæ officiorum diligenti adminiſtratione,, tantò accuratius cogitare Nos conuenit, quantò Vrbs ipſa caput eſt Orbis, & in ea Altiſſimus Sacerdos principalem, ac præcipuam Sedem, ad quàm de diuerſis Mundi partibus Chriſti Fideles cõfluunt in numero copioſo, voluit collocari, & quæ in eadem Camera peraguntur, inter grauiora dictæ Eccleſiæ negotia ſolita ſunt reputari, eaque expedit ſolerti cura, & diligentia pertractari.

Deputatio Gubernatoris cum infraſcriptis facultatib.

§. 1. Cupientes igitur, vt Vrbs ipſa, ac illius Ciues, & Incolæ peculiares noſtri, & præfatæ Eccleſiæ Filii, prouidi Gubernatoris potiantur regimine, & quæ ad Camerariatus officium in Camera præfata pertinent, per Camerarii noſtri Locumtenentem, ſeu Vicecamerarium ibidem exerceri ſolita ſunt, ea, qua expedit ſolerti cura, expediantur, ac de Te, qui Prælatus noſter domeſticus exiſtis, & in quo tamdiù tàm doctrinam ſingularem, quàm fidei conſtantiam, magnanimitatem, circumſpectionem, ac vitæ integritatem, atque aliàs virtutes, auctore Domino, cumulatas eſſe cognoſcimus, ſumentes in Domino fiduciam ſpecialem, quod omnia, etiam ardua, & difficilia, quæ ad honorem, & felicem, ac proſperum ſtatum noſtrum, ac Eccleſiæ, & Sedis prædictæ pertinere cognoueris, Diuina fauente clementia, laudabiliter exequeris: Motu proprio, non ad Tuam, vel alterius pro te Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, Te in Vrbe ipſa, eiuſque diſtrictu, & pertinentiis, generalem Gubernatorem, ac in Camera Apoſtolica Vicecamerarium, ac Camerarii præfatæ Cameræ Locumtenentem, cum cura, arbitrio, poteſtate, honoribus, oneribus, pertinentiis, & emolumentis conſuetis ad Noſtrum, & dictæ Sedis beneplacitum, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium conſtituimus, & deputamus, quaſcunque alias commiſſiones dedictis Vicecamerariatus, & Gubernatoriatus officiis aliàs factas harum ſerie penitus reuocantes.

CauſasCiuiles, et Criminales cognoſcendi. Ad hoc vide declaration. indicatas in rub. per Laert. Cherub.

§. 2. Ac Tibi omnes, & ſingulas cauſas commiſſas, ac negotia per Nos, noſtraſque in forma Breuis litteras, ſiuè aliàs commiſſiones quomodolibet in genere, vel in ſpecie Gubernatori prædeceſſori tuo commiſſas, iuxta illarum litterarum commiſſionem, & tenorem proſequi. Et in omnibus aliis, & ſingulis cauſis, etiam per Nos, & Venerabilem Fratrem noſtrum Raphaelem Epiſcopum Oſtien. Camerarium noſtrum, tanquàm Vicecamerario cõmiſſis pro tempore, & committendis Auditoribus, & Locatenentibus tuis, ac aliis, de quibus Tibi videbitur, vices tuas, etiam vſque ad Sententiam diffinitiuam incluſiuè, & cum poteſtate exequendi, quoties Tibi placuerit, committendi. Ac tàm per Te ipſum quàm per tuos Auditores, ſeu Locatenentes, exercentes vices tuas in eiſdem, & tàm in Ciuilibus, quàm in Criminalibus, & tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus cauſis, & aliis quibuſcunque negotiis, tàm contra Ciues Romanos, quàm Forenſes Eccleſiaſticos, & Laicos, & Incolas, necnon Religioſos cuiuſcunque Ordinis, ſtatus, gradus, conditionis, ſeù dignitatis exiſtant, actiuè, & paſſiuè concernentibus, & tàm in Palatio Apoſtolico, & in Burgo Sancti Petri, ac in Caſtro noſtro Sancti Angeli, necnon in Capitolio, quàm alibi.

Summariè &c. procedendi.

§. 3. Et ad reprimendum litium anfractus, necnon Partium litigantium expenſas, indemnitatibus, & diſpendiis parcendum, in cauſis, & negotiis huiuſmodi procedendi, etiam nullo penitus iuris ordine, ſeù dictæ Cameræ, & Curiæ Romanæ ſtylo, vel conſuetudine ſeruatis, ſed ſola facti veritate inſpecta, de bono, & æquo, & pro contingentia rerum, & qualitate facti, quandocunque Tibi viſum fuerit, etiam de facto, manu regia, ac velo leuato, etiam ſecundùm voluntatem, & beneplacitum, & diſpoſitionem tuam, procedendi, & iudicandi, et iuſdicendi.

Excommunicandi, & Brachium ſæculare exercendi. Quo ad primũ attende Bullam Vic. & A.C. cit. in rubr. impreſſa per Laert. & Cherub.

§. 4 Necnon occaſione coram te Litigantium, excommunicationes, ſeù aliàs cenſuras, & pænas contra eos promulgandi, & relaxandi, & brachium etiam ſæculare exercendi etiam contra Romanos, & alios ſupradictos, quacunque auctoritate, & dignitate fungentes, & generaliter omnia alia, & ſingula faciendi, dicendi, gerendi, procurandi, quæ in præmiſſis, & quæ ad officium ipſum de Iure, vel conſuetudine, aut aliàs quomodolibet pertinere dignoſcuntur, & quæ Nos ipſimet in omnibus, & ſingulis præmiſſis facere poſſumus, & omnia alia, & ſingula, quæ Vicecamerarii, & Gubernatores, qui pro tempore fuerunt, facere, mandare, ordinare, corrigere, exequi ſoliti ſunt, faciendi, mandandi, ordinandi, diſponendi.

Delinquentes puniendi priuatiuè quo ad alios, in pœnis ab eo indictis, vel data præuentione.

§. 5. Et contra quaſcunque prædictas perſonas, etiam nulla præcedente infamia, nulloque proceſſu inquirendi, eaſque corrigendi, caſtigandi, & etiam vſque ad vltimum ſupplicium incluſiuè puniendi, ita quòd quamprimum citationem contra aliquem Ciuem Romanum, vel alium quemcunque ex prædictis quomodolibet delinquentem ad eius Domum factam, quoſcunque alios Iudices præueniſſe

cen-

Digitized by Google

cenſearis, ita quod alii nullatenus contra eundem, vt ſupra, citatum quomodolibet procedere poſſint, nec etiam per eos ſuper pænis contra deferentes arma, & alios delinquentes per te indictis, vel comminatis, poſt illarum incurſum poſſit intromitti, ſed abſolutio, vel condemnatio, aut remiſſio duntaxat ad Te pertineant.

Domique citandi.

§. 6. Necnon Delinquentes quoſcunque citandi, & citari faciendi etiam pro prima vice, ad Domum ſolitæ habitationis eorum, quæ perinde valeat, ac ſi fuiſſent perſonaliter appræhenſi.

Pænas augendi, & minuendi.

§. 7. Ipſoſque delinquentes, vel rebelles, aut inobedientes pecuniarum, ac priuationis officiorum, & aliis, de quibus tibi videbitur, & placuerit pænis, condemnandi, mulctandi, & pænas ipſas, tàm à Iure communi, quàm ex Statuto, vel conſuetudine, aut alias quomodolibet impoſitas, & tàm corporis afflictiuas vſque ad vltimum ſupplicium incluſiuè, quàm pecuniarias pro modo culpæ, qualitateque delicti, cauſæ, loci, & perſonæ augendi, & minuendi.

Statutis derogandi.

§. 8. Statutis Vrbis totiens quotiens tibi videbitur, & placebit derogandi.

Edicta proponendi.

§. 9. Edictaque, ac decreta, proclamata, ſeu bannimenta, & ſtatuta, quoties tibi placuerit, & ſub quibuſcunque pænis, ac contra quoſcunque faciendi, & quæcunque alia per quoſcunque etiam per Nos edita, & edenda, interpretandi, mutandi, & alterandi pro bono pacis, & vtilitate Subditorum, & correctione delictorum, ac inductione bonorum morum, plenam, liberam, & omnimodam, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, concedimus facultatem.

Nullitates in hac Curia non attendi.

§. 10. Statuentes, Proceſſus tuos, vel Auditorum, ſeu Locatenentium tuorum in cauſis præmiſſis, vel Sententiis ferendis, ob iuris ordinem, telamque iudiciariam, dictæque Cameræ, & Romanæ Curiæ ſtyllum, vel conſuetudinem, illis non ſeruatis, per viam nullitatis, vel aliàs quomodolibet impugnari, ſeu reuocari non poſſe.

Appellatio quando danda. Tu vide Six. V.

§. 11. Nec à Proceſſibus, & Sententiis huiuſmodi in cauſis ciuilibus vſque ad ſummam decem ducatorum auri, & in cauſis criminalibus, & mercedem nullatenus per aliquem appellari, vel reclamari poſſe.

Cauſa non vocande.

§. 12. Nec cauſæ à Te, vel Locumtenentibus, ſeu Auditoribus tuis auocari poſſint, niſi motu proprio noſtro, & te prius acceſſito, & audito.

Officiales omnes ei pareant.

§. 13. Mandantes præfato Camerario noſtro, nec non dilectis Filiis Prælatis, Præſidentibus, & Clericis Cameræ prædictæ, Vrbi Senatori, & Conſeruatoribus, & aliis ad quos ſpectat, & pertinet, ac ſpectare, & pertinere poterit quomodolibet in futurum, vt Te ad dictum officium eiuſque liberum, vt præmittitur, exercitium, necnon honores, onera, & emolumenta huiuſmodi recipiant; & admittant, ac in omnibus, quæ ad officium ipſum pertinent, tibi veluti perſonæ noſtræ propriæ efficaciter pareant, obediant, & intendant.

Sindicatui ſtare non tenetur.

§. 14. Volentes pariter, & ſtatuentes, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine decernentes, quod in iis quæ per te, vel alium ſeu alios per te deputandos, & ſubdelegandos tuo nomine in officio huiuſmodi gerentur, ab aliquo, cuiuſcunque conditionis ſeu auctoritatis exiſtat, vllo vnquam tempore, vllaue occaſione, vel cauſa moleſtari aut quomodolibet inquietari valeas, nec tu, aut ipſi de præmiſſis vllo vnquam tempore rationem reddere, aut ſyndicatui ſtare tenearis.

Irregularitatem nõ incurrit.

§. 15. Et quòd Officium huiuſmodi, per te, vel alios exercendo, & per quaſcunque captionem, detentionem, ſeu torturam quorumcunque Clericorum, vel priuilegiatorum, contra quos etiam nulla præceſſerit infamia, ſed ſola indicia, nullas cenſuras, vel pœnas per comminationem, commiſſionem, vel impoſitionem pœnæ corporalis, mutilationis membrorum, aut capitalis, vbi etiam ſanguinis effuſio fuerit facienda, vel fieri contigerit, aut ſi fortuitu, vel alia quauis cauſa occurreret, vel in tortura ſeu punitione per te, vel de mandato tuo facienda, aliqua membra mutilari, aut aliquem ab hac luce migrare, ſeu ſanguinis effuſionem fieri, vllam propterea irregularitatis, vel infamiæ maculam, ſiue notam Tu, & tui prædicti incurrant, nec incurrere valeant, ſed perinde ſit, ac ſi talia comminatus non fuiſſes, vel impoſuiſſes, aut talibus non interfuiſſes, ac tui Auditores, & Mandatarii non interfuiſſent.

Decretum irritans.

§. 16. Ac ſic per quoſcunque reputari, tractari, & iudicari debere, decernentes ex nunc, irritum, & inane quicquid ſecus ſuper præmiſſis, omnibus, & ſingulis à quoquam, quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Omnes Executores eius mandata exequantur.

§. 17. Volumus etiam certis bonis reſpectibus moti, & ita ſub excommunicationis pœna latæ ſententiæ mandamus, quòd Bariſellus, & ceteri Executores in cauſis criminalibus, in quibus veniet mors inferenda, vel corporis pęna, ſeu ſanguinis imponenda, teneantur mandata tuorum Locatenentium, ſeu Auditorum, qui in dictis cauſis Sententiam tulerint, de tuo tamen mandato, ac commiſſione facta, inuiolatè exequi iuxta illorum tenorem, quamuis per te ipſum manu propria non fuerint ſubſcripta.

Hęc Bulla capit preſentia, & futura.

§. 18. Mandantes vlterius, omnia & ſingula premiſſa in omnibus, & ſingulis cauſis, & negotiis, tam pendentibus, preteritis, preſentibus, quàm futuris locum ſibi vendicare, & effectum ſuum ſortiri.

Contraria non obſtãt.

§. 19. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis predictis, iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque & indultis, ac litteris Apoſtolicis, etiam in forma Breuis per fel. rec. Iulium Papa II. predeceſſorem noſtrum, Populo Romano conceſſis, & per Nos confirmatis, innouatis, & etiam de nouo conceſſis, quibus etiam ad illorum derogationem, de eis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per generales clauſulas, idem importantes, mentio, ſeu quęuis alia expreſſio habenda foret, illorum omnium tenores pręſentibus pro expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, quo ad premiſſa motu, & ſcientia ſimilibus ſpecialiter, & expreſsè derogamus, eaque quo ad pręmiſſa nemini volumus ſuffragari, ceteriſque contrariis quibuſcunque.

Hortatio fideliter officium exercendi.

§. 20. Tu igitur officium ipſum ſic ſolliciter, fideliter, & prudenter ſtudeas exercere, vt tua poſſit apud Nos fidelitas, & prudentia non immeritò commendari, & ad maiora tibi committenda promptiùs inuitemur.

Da-

Digitized by Google

Dat. P. An. 2. die 28. Iun.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1514. 4. Calend. Iulij Pontificatus ſecundo.

Reformatio Curiæ Almæ Vrbis Gubernatoris quo ad cauſas ciuiles.

Edita An. D. 1587.

SIXTVS PAPA V.

Motu proprio &c.

Exordium.

IN ſublimi Beati Petri Sede, meritis licèt imparibus, ſuperna diſpoſitione conſtituti, agrique Dominici curæ præpoſiti, id inter alia noſtri muneris eſſe cognoſcimus, vt ſingula circa omnes gradus, & Hominum conditiones, deformata, ac deprauata, prouidentiæ noſtræ miniſterio corrigamus, & reformemus, præſertim Tribunalibus Almæ Vrbis noſtræ, in quibus omnis iuris ratio exigit, vt Iudices primùm, ſtudioſa vigilantia, manuum munditia, & ordinata iuris ſcientia, ſint alijs præſtantiores, Notarij quoque ad conſcriben. acta deputati, Mandatarijque, & alij Miniſtri, vitæ honeſtate, operoſa ſufficientia, moderata mercedis exactione, compaſſiuaque erga Pauperes benignitate, ſint admodum ornati. Litigantesque demum, & eorum Procuratores, vltimum Omnipotentis Dei iudicium præcogitantes, à pernicioſis ſubtilitatibus, ſubterfugijs, intricationibus, & extorſionibus ſe abſtineant, vt deformibus omnibus ſublatis, honeſta ſint omnia, & praua tranſeant in directa, ac ius, & iuſtitia ſalubriter, & æqua lance, ac minoribus quàm fieri poteſt diſpendijs vnicuique miniſtretur.

Marianus Perbenedictus Vrbis Gubernator hãc ſuæ Curiæ Reformationẽ edidit.

§. 1. Nos tamen quia humanarum virium fines excedere non valemus, tantaque eſt Apoſtolici officij negociorum moles, vt circa ſingula, per Nos ipſos, eiuſdem Officij debitum exoluere non poſſimus, plurimùm in Domino lætati ſumus, quòd Venerabilis Frater noſter Marianus Perbenedictus Epiſcopus Marturanen. & dictæ Vrbis noſtræ, eiuſque diſtrictus generalis Gubernator, & Vicecamerarius à Nobis deputatus, huic noſtræ ſollicitudini reſpondens, Deique timore, & virtutis ac iuſtitiæ zelo ductus, diuerſos abuſus, quos in ſuo Tribunali irrepſiſſe cognouit, tollere, & alijs quæ inde irrepere potuiſſent, occurrere cupiens, ſequentem ſuæ Curiæ Reformationem, circa cauſas ciuiles edidit, nobiſque porrexit.

Cardin. Matthæius eam de mandato Papæ examinauit, & abſoluit.

§. 2. Et ideo cupientes Reformationem huiuſmodi accuratè, & debita circumſpectione abſolui, dilecto Filio noſtro Hieronymo S. MARIÆ in Coſmedin Diacono Cardinali Matthæio nuncupato, viro vitæ integritate, litterarum ſcientia, longaque rerum, & Romanæ Curiæ experientia inſigni dedimus in mandatis, vt eandem Reformationem diligenter examinaret, ſuppleret, & corrigeret, & ille maturè omnibus viſis ſigillatimque examinatis, nonnulla explanauit, nonnullaque etiam emendauit, & addidit, extremamque dictæ Reformationi manum adhibuit, Nobiſque exhibuit, eiuſque tenor talis eſt, videlicet.

Sequitur Reformatio de qua in rubrica.

Reformatio ſuper Locumtenen. tis cauſarum ciuilium qualitatibus.

§. 3. D. Locumtenens Ciuilis Gubernatoris Almæ Vrbis pro tempore exiſtentis, vnus duntaxat in futurum ſit, legum ſcientia, vitæque probitate, & Romanæ Curiæ experientia inſignis, ex loco, qui ab Vrbe diſtet per quadraginta milliaria, oriundus. Qui omnes cauſas ciuiles, tàm Commiſſarias iuxta formam Commiſſionum, quàm ordinarias, vel alias in ipſo Tribunali introducendas, iuxta ſuas facultates cognoſcat, terminet, & decidat.

Audientiæ hora, & locus.

§. 4. Audientiam terminorum, pro quibus Litigantes pro certa citati non ſint, in Sala Palatij Gubernatoris, circa horam vigeſimam, pro Tribunali ſedendo, teneat.

Diebus feriatis.

§. 5. Ius reddat ſingulis diebus, exceptis feſtiuis de præcepto, aut conſuetudine Almę Vrbis, necnon diebus Coronationis Pontificis viuentis, ingreſſus Gubernatoris, Iouis, Lunæ, & Martis immediatè ante Cineres, ac ipſius diei Cinerum, totius hebdomadæ ſanctæ, commemorationiſque Defunctorum, & vigiliæ Natiuitatis Domini.

Significationes vigore recurſus

§. 6. Significationes per viam recurſus concedendas, ſemper concedat cum clauſula, Non tamen in contumaciam.

In Cauſis ordinarijs.

§. 7. In cauſis ordinarijs, vel via ordinaria introducendis, etiamſi ad probationem producantur Cedulæ, Iura, & inſtrumenta obligationum Cameralium, non relaxet Mandata executiua, (ſi reſpectu ſummæ, vel valoris rei, de qua agitur, dictæ cauſæ ſint appellabiles) niſi elapſis decem diebus datis ad appellandum, & ſeruatis ſolitis terminis ad docendum de legitima appellatione, & eius legitima proſecutione, & conſtito ſibi de re iudicata.

Suſpectis.

§. 8. Suſpectus poſt litem conteſtatam, vel pro conteſtata habita, allegari non poſſit, niſi à Principalibuſmet, vel eorum Procuratoribus ad id ſpeciale mandatum habent. & ex certa cauſa per eos in Actis ſpecificata, & iurata, à Gubernatore pro legitima approbata.

Appellatione & recurſu.

§. 9. Ab eius Sententijs diffinitiuis appelletur ad Sanctiſſimum in cauſis appellabilibus, in alijs verò non appellabilibus, & in quibus de iure recurſus datur, recurratur ad Gubernatorem qui cauſas huiuſmodi recurſus, per ſe ipſum, vel alium ab eo, deputan. iuxta ſuas facultates expediat.

Iudice deputato à Gubernatore.

§. 10. Qui deputandus tam in ipſis cauſis recurſus, quam in illis, in quibus in locum D. Locumtenentis, vti ſuſpecti recuſati, à Gubernatore deputabitur, & in cauſis quoque Commiſſarijs in quibus ex reſcripto Signaturæ à Gubernatore ſimiliter deputabitur, ea duntaxat emolumenta recipiat, quæ vt mox dicetur, D. Locumtenens recipere poterit, & nihil penitus vltra, ſub pœnis ei indictis. Recurſus vt ſupra ad Gubernatorem à Locumt. decretis, & Sententijs petendi, infra decem dies duntaxat peti debeant, & tunc executionem non retardent, vſquequo Gubernator huiuſmodi recurſus non admiſerit.

Sportulis, habitatione, ſalario, & emolumentis.

§. 11. Sportulas D. Locumtenens non recipiat, niſi in illis cauſis Commiſſarijs tantùm, quæ auctoritate ordinaria, à principio ab eo cognoſci non potuiſſent, in quibus circa quantitatem ſeruet taxam fel. recordationis Pij Papæ IV. In cæteris verò cauſis quibuſcunque ſportulas nullo modo accipiat, etiam à ſponte dantibus, ſed earum loco vltra commodam habitationem, quam in dicto Palatio, pro ſe, ſuiſque Seruientibus habere debeat, & vltra ſcuta auri in auro quinque, à quolibet ex duobus Notarijs cauſarum ciuilium huius Curiæ, ipſi tantùm D. Locumtenenti quolibet menſe in eius

Digitized by Google

eius principio ſoluenda, percipere poſſit iulium vnum pro ſingulis infraſcriptis expeditionibus, videlicet. Pro quolibet Mandato executiuo, non tamen in contumaciam. Pro quolibet Arreſto in carceribus, Mandato de excarcerando, Significatione dotali, Aut vigore termini, Aut in vim litis pendentiæ, Aut litis finitæ, Aut ſtante depoſito, vel negatione, Aut data cautione de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo conceſſa. Et etiam pro qualibet Citatione, vel Inhibitione, vigore Commiſſionis, aut extra Curiam decreta. Dummodo in quolibet ipſorum caſuum agatur de re vel ſumma ſcutorum auri ſeptem, qui conſtituunt iulios ſeptuagintaſeptem.

Locumtenẽtis cõtrauenictis pœnis.

§. 12. Alioquin prædictus D. Iudex pœnas in Pij Papæ IV. conſtitutione, de reformatione Tribunalium contentas, incurrat.

Notariatuum locis.

§. 13. Notarij teneant intus, vel iuxta dictum Palatium, eorum officia ſeparata, & in locis ita diſtantibus, vt Collitigantium tumultus nullum afferre poſſit impedimentum.

Procuratio. neq; eis interdicta.

§. 14. In cauſis Tribunalis, neque officio Procuratoris, vel Sollicitatoris fungantur, neque alio quouis modo ſe intromittant.

Taxæ obſeruantia.

§. 15. In eorum mercedibus recipiendis ſeruent omninò taxam Pij Papæ Quarti, quia in ea omiſſus eſt caſus examinis Teſtium ſuper Articulis abſque Interrogatorijs, ideo tali caſu Notarij recipiant pro huiuſmodi examine cuiuslibet Teſtis, bononenos octo vſque ad; ſcuta decem, & bononenos decem vſque ad ſcuta viginti, & bononenos quindecim vſque ad quamcunque ſummam, & non vltra.

Citationibus.

§. 16. Citationes, & alias Mandatariorum, & Curſorum relationes, nullatenus in actis apponant, niſi Curſores, & Mandatarij eas in cartulis octauæ partis folij prius ſubſcripſerint, & ſupra ſubſcriptiones nomen Notarij cauſæ appoſitum fuerit.

Citationes, & alios actus pro aliquo, vel cõtra aliquem non recipiant, niſi tàm Actoris, quàm Rei nomen cum cognomine, aut exercitij, habitationiſque deſignatione ſpecificè in eis exprimatur.

Citationes ad videndum mandari conſignari Pignora, non recipiant, niſi appoſitum ſit, etiam ad videndum mandari ſubhaſtari.

Manualibus.

§. 17. Manualia Citationum, & manualia proteſtationum, ſeparatim, & diſtinctè teneant.

Expeditionum libris.

§. 18. Expeditionum libros duos habeant, in quorum vno diſtinctè, & ordinatim adnotare debeant omnes ſignificationes per viam recurſus concedendas, cum expreſſione nominis Collitigantium, & Curiarum, à quibus Dominus Locumtenens recurſus, iuxta ſuas facultates, concedet, ac etiam ſummæ, vel valoris rei de qua agitur necnon, & omnia ſequeſtra, & Monitoria, ex quauis cauſa decernenda. In altero autem adnotare debeant omnia Mandata executiua, non tamen in contumaciam; Et omnia Arreſta, Mandata de Excarcerando, Significationes dotales, Aut vigore termini, Aut in vim litis pendentis, Aut litis finitæ, Aut ſtante depoſito, vel negatione, Aut data cautione de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo, conceſſas; & omnes Citationes, vel Inhibitiones vigore Commiſſionis, Aut extra Curiam decretas, dũmodo in quolibet ipſorum caſuum agatur de re, vel ſumma ſcutorum auri ſeptem.

Expenſarũ taxatione.

§. 19. Liſtas expenſarum non conficiant, neque propterea mercedem aliquam, etiam à ſponte dantibus, recipiant, niſi præuio D. Locumtenentis decreto, & eiuſdem ſubſcriptione in calce citationum, ad videndum taxari expenſas, apponenda.

Examine Teſtium.

§. 20. Examen Teſtium ſcribere poſſint duo tantùm Notarij pro quolibet officio, quos Gubernator pro tempore approbauerit, & non alij.

Decretis.

§. 21. Decreta aliqua ex ſeipſis Notarij non conficiant, ſed citationes omnes D. Locumtenenti in Audientia publicè legant, ab eoque decreta ſumant, & deindè in actis apponant.

Mandatis ſuſpicionis fugæ.

§. 22. Mandata ſuſpicionis fugæ ſcribere nequeant, niſi prius Domino Locumtenenti iura producta, vel probata oſtenderint, illeque poſtea mandata decreuerit.

Iuramentis ſuſpicionis.

§. 23. Iuramenta ſuſpicionis fugæ, ab alijs quàm Principalibuſmet, vel Perſonis ad id ſpeciale Mandatum habentibus, non recipiant.

Sequeſtris.

§ 24. Sequeſtra non ſcribant, etiam in cauſis mercedum, niſi in executionem mandatorum, ſeruatis ſeruandis relaxatorum, vel niſi docto de credito, etiam extraiudicialiter arbitrio D. Locumtenentis, iuratoque de dilapidatione, aut fugæ ſuſpicione.

Fideiuſſionibus.

§. 25. Aduocatos, Procuratores, & Sollicitatores, pro fideiuſſoribus occaſione litium dandis, nullo modo recipiant.

Significationibus.

§. 26. Significationes per viam recurſus concedendas non ſcribant, niſi cum clauſula, Non tamen in contumaciam. Alias verò ſignificationes non ſcribant, niſi vigore termini, Aut niſi productis iuribus, vel probationibus ſuper ſolutione, Aut niſi ſtante pendentia litis, ſiue lite finita, vel niſi data cautione de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo, quando eſſent relaxata mandata ſuſpicionis fugæ, pro aſſecuratione iudicij, Aut niſi ſtante negatione contra mandata in contumaciam relaxata.

Reſponſione ad articulos.

§. 27. Reſponſiones ad articulos, & iuramenta ſuper partitis deciſiuis, coram D. Locumtenente tantùm recipere poſſint, & debeant, niſi ipſe aliter decreuerit, ex cauſa infirmitatis, aut alterius legitimi impedimenti Collitigantium.

Notariorũ contrauenientium pœnis.

§. 28. Quicunque ex Notarijs, ſiuè Actuarijs in eorum Officijs ſcribentibus, in aliquo præmiſſo contrauenerit, pro qualibet vice pœnam ſcut. 25. aliaſque pœnas pecuniarias, & corporis afflictiuas, pro modo exceſſus à Gubernatore arbitrandas, incurrat, damnaque & intereſſe Partibus reficere cogatur.

Mandatariorumque circa citationes.

§. 29. Mandatarij huius Curiæ citationes, & alias relationes in ſcriptis dumtaxat referre debeant, exprimendo an perſonaliter vel Domi copia dimiſſa, vel affixa, & an ad ſtatim, vel hodie per totam, ſeu ad primam, vel aliam diem fecerint.

Citationes, Intimationes &c. perſonaliter, aut Domi dimiſſa copia, non exequantur poſt ſecundam horam noctis, per affixionem autem, non niſi de die, & tunc in relationibus exprimant feciſse de die, dimiſsa copia affixa in tali loco.

In Citationibus, tàm Actoris, quàm Dei nomen, cum cognomine, vel cum exercitij habitationiſque deſignatione exprimant.

In Citationibus ad videndum mandari conſignari pignora, apponant etiam, & videndum mandari ſubhaſtari.

Taxæ obſeruantia.

§. 30. In eorum mercedibus recipiendis ſeruent

uent

Digitized by Google

uent eorum taxas, vltrà quas, etiam à ſponte dantibus, nihil omninò accipiant.

Pignoribus

§. 31. Pignora omnia ab Executoribus quibuſcunque eis conſignanda, ordinatim ſingulariter adnotare debeant in eorum libris, exprimendo rerum qualitates, & quantitates, & nomen Executoris, & Collitigantium. Pignora ſubhaſtanda, publicè in loco commodo, ad id per Gubernatorem deputando, tenere debeant, à die quo receperint mandata de Subhaſtando, vſquequo receperint mandata de Deliberando. Oblationes recipiendas adnotare debeant in eorum libris, cum appoſitione anni, menſis, & diei, ac expreſſione nominis, cognominis, exercitijquè, & habitationis Offerentium. Non recipiant oblationes cuiuſcunque Officialis huius Curiæ, nec eis Seruientium, neque Mandatarij Affinium, vel Conſanguineorum, vſque ad tertium gradum.

Eorundem contrauenientium pœnis.

§. 32. Quicunque in aliquo præmiſſorum contrauenerit, pœnam ſcutorum decem pro qualibet vice, aliaſque pœnas pecuniarias, & corporis afflictiuas, priuationiſque Officij, pro modo exceſſus à Gubernatore arbitrandas, incurrat, damnaque, & intereſſe Partibus reficere compellatur.

Reformatione Procuratorum circa exactiones.

§. 33. Procuratores non poſſint actualiter exigere nomine ſuorum Principalium etiam ab Vrbe abſentium, & vigore mandatorum ad exigendum, aliqua bona, res, & pecunias, à quauis perſona, in cauſis, & negotijs ipſius Tribunalis, niſi præuio Gubernatoris decreto, gratis deſuper interponendo. Et qui contrauenerit, officio Procuratoris omninò priuetur, pœnamque pecuniariam Gubernatoris arbitrio ſoluat.

Executorũque circa taxas.

§. 34. Executores cuiuſcunque Curiæ mandata huius Tribunalis exequentes, nihil vltra eorum taxam, etiam à ſponte dantibus recipiant, & niſi poſt factam executionem ſiuè capturam.

Executionibuſque.

§. 35. Mandata ciuilia non exequantur de nocte, neque de die feſtiuo, niſi ſint ſuſpicionis fugæ.

Cautiones in executione Mandatorum nullatenus recipiant, ſed executiones realiter vel perſonaliter, prout in mandatis continetur, exequantur; pignoraque Baroncello huius Curiæ infra biduum conſignent, deſcribique faciant in libro, quem præfatus Baroncellus ad id ſpecialiter tenere, in eoque adnotare debeat qualitates, & quantitates rerum ſibi conſignatarum, & nomen Executoris conſignantis.

Pignorum quoque reſtitutione.

§. 36. Reſtituat quilibet Executorum prædictorum executiones, ſiuè bona in executione capta gratis, quotieſcunque D. Locumtenens mandauerit.

Contrauenientium pœnis.

§. 37. Quicunque in præmiſſis contrauenerit, officio ſuo priuetur, & pro modo exceſſus corporalibus pœnis Gubernatoris arbitrio plectatur, damnaque & intereſſe Partibus reficere cogatur. Pro quibus damnis, & intereſſe, quilibet Baroncellus cuiuſcunque Curiæ pro ſuis Executoribus, & Birruarijs obligatus ſit.

Confirmatio huius Reformationis.

§. 38. Nos itaque volentes Reformationem huiuſmodi, tàm maximo labore, & tam matura diſcuſſione, ad publicam maximè Collitigantium vtilitatem, Tribunaliſque dictæ Vrbis Gubernatoris directionem, vt præfertur, digeſtam, perpetuò, inuiolabiliterque obſeruari. Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, prædictam Reformationem, omniaque, & ſingula in ea contenta, tenore præſentium, auctoritate Apoſtolica confirmamus, & approbamus. Quinimmo eandem Reformationem, in eaque contenta quæcunque Motu, & auctoritate prædictis, Nos de nouo ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, & per præfatum noſtrum, & pro tempore exiſtentem Vrbis Gubernatorem, eiuſque in Ciuilibus Locumtenentem, ac Procuratores, Notarios, Mandatarios, Litigantes, Executoreſque ſiue Birruarios, & alios quoſcunque, exactiſſimè perpetuòque in d. Reformatione appoſitas de nouo contrauenientibus quibuſcunque, & pro qualibet vice apponimus & infligimus.

Clauſula ſublata.

§. 39. Decernentes omnia quæ contra dictæ Reformationis formam & tenorem, decreta, acta & geſta fuerint, nulla, inualida, & extorta, ſubreptitia, nulliuſque roboris, & momenti, fore, & cenſeri, neminique propterea ſuffragari poſſe vel debere. Et ita per quoſcunque Iudices & Commiſſarios, quauis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, & cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, in quauis cauſa & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate, iudicari & diffiniri debere. Irritum quoque & inane, quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clauſula derogatoria.

§. 40. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtylo, conſuetudine, ac quocunque temporis curſu, etiam immemorabili roboratis priuilegiis, & indultis, tam ipſi Tribunali Vrbis Gubernatoris, vel ipſis Gubernatoribus & Locumtenẽtibus, quàm Notariis, Mandatariis, eorumque Collegio, & Collegiis, aliiſque quibuſcunque perſonis, quacunque generali vel ſpeciali nota & expreſſione dignis, & quomodocunque, & qualitercunque priuilegiatis, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, etiam conſiſtorialiter, ſub quibuſcunque tenoribus & formis, & cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis, in genere vel in ſpecie, & alias quomodolibet, etiam per Nos conceſſis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis eorumq; totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, indiuidua, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio ſeu quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi præſenti pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter & expreſsè derogamus, & quibuslibet aliis priuilegiis, indultis, & litteris Apoſtolicis, generalibus vel ſpecialibus, quorumcunque tenorum exiſtant, per quæ præſenti non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus illius impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus ſpecifica, indiuidua, & expreſſa, ac de verbo ad verbum habenda eſſet mentio ſpecialis, cæteriſque contrariis quibuſcunque.

Iuſſio publicandi.

§. 41. Vt autem præſens Motus proprius ad omnium notitiam deducatur, ac omnes quorum intereſt, ac intereſſe poterit, afficiat, volumus & mandamus, illius copiam in Cancellariæ Apoſtolicæ, ſeu etiam Curiæ Reuerendiſſimi

Digitized by Google

mi Vrbis Gubernatoris valuis,ac in Acie Campi Flore affigi,& ibi,relicta eius copia,aliquandiu detineri.

Signatura ſola ſufficit

§.42. Volumus item quòd præſentis Motus proprij ſola ſignatura ſufficiat, & vbique fidem faciat, in iudicio & extra, regula quacunque contraria non obſtante.

Fides tranſumptorū.

§.43.Quodque eius tranſumptis,Notarij publici manu ſubſcriptis, & alicuius perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ ſigillo ſignatis,plena & indubitata fides,eaque prorſus adhibeatur,in iudicio & extra,quę præſenti adhiberetur,ſi foret exhibitus vel oſtenſus.

Fiat Motu proprio F.

Papa ſubſcripturarum Clauſularū repetitio.

Et cum abſolutione à cenſuris, ad effectum &c. & de confirmatione, approbatione, ſtatuto, ordinatione, præcepto, mandato, inflictione, decretis, derogatione, voluntate, alijſque præmiſsis, quæ hic pro ſufficienter repetitis ad partem habeantur, in forma gratioſa latiſsimè exten.& cum opportuna, ſi videbitur, Iudicum executorum deputatione, qui aſsiſtant &c. cum poteſtate citan. &c. inhibendi, aggrauandi &c. inuocato &c ſecularis, ac derogatione dietarum,non tamen trium, etiam latiſſimè exten. Et ſi videbitur litteras deſuper etiam per Breue S.V. &c. in præmiſſorum omnium,& ſingulorum, etiam qualitat. inuocat. de denominat.nuncupat. annexis, aliorumque neceſſariorum maiori, & veriori ſpecificatione & expreſſione, expediri poſſit, &c. ſimul vel ad partem, etiam in vna non facta mentione de alia, vel alijs expedien.&c.

Fiat F.

Pub. Pont. Ann.3. die 1. Decembr

Anno à Natiuitate Domini 1587. indictione 15. die verò 1. menſis Decembris, Pontificatus Sanctiſs.in Chriſto Patris,& D. N. D. Sixti Diuina prouidentia Papæ V.An.eius 3.ſupradictæ litteræ in valuis Cancellariæ Apoſtolicę, & Curiæ Reuerendiſs. D. Vrbis Gubernatoris, & in Acie Campi Flore affixæ,lectæ,& publicatę fuerunt, iuxta formam illarum. Alex. Parabiacus mag.Curſ.

Iuriſdictio,& Facultates Theſaurarij Generalis R. C. A. & Collectoris Spoliorum ad eamdem Cameram ſpectantium.

SIXTVS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei,

Dilecto Filio Magiſtro Bartholomæo Caſio Clerico Romano V. I. D. Cameræ Apoſtolicæ Theſaurario Generali, ac Cappellano, & familiari Noſtro, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Proœmium

IN conferendis præcipuis Romanæ Curiæ, & Cameræ Apoſtolicæ Officijs, illud potiſſimùm Nobis curæ eſt, vt iuxta commiſſum nobis deſuper Apoſtolicæ ſeruitutis munus, ſalubri directioni, indemnitati, & conſeruationi ærarij Apoſtolici opportunè conſulatur, vtque illius adminiſtatio talibus Perſonis committatur, quarum opera, ſtudio, induſtria,ac fide, bona res & iura prædictæ Camerę prouidè, ac diligenter conſeruentur, & augeantur.

Officiū Theſaurariatus vacans.

§.1. Cum itaque officium Theſaurariæ generalis eiuſdem Cameræ, quod dilectus filius noſter Guido Sanctorum Coſmæ & Damiani diac. Cardinalis Populus nuncupatus tempore aſſumptionis per Nos de perſona ſua ad Cardinalatus honorem factæ nuper obtinebat, ex eo quod Nos ipſum officium per aſſumptionem huiuſmodi vacare decreuimus, vacauerit, & vacet ad præſens.

Caſiæ familię laudabiles qualitates referuntur, & Officium Theſaurariæ,ac Collectoriæ ſpoliorum, ac fructuum, & prouentuum Beneficiorum, Eccleſiarū & Monaſteriorum in vniuerſa Italia, & bonorum in Vrbe, & toto Statu Eccleſiaſtico vacantium, alijſque illi annexis cum iuribus, & emolumentis, ac gratijs Prædeceſſoribus Theſaurarijs ſeu Collectoriæ cōceſſis confertur in perſonam Bartholomæi Caſij Romani.

§.2. Nos ad generis nobilitatem, eximiamque doctrinam, necnon fidei ac iuſtitiæ zelum, integritatem, ac ſingularem probitatem, cæteraſque virtutes,quibus tu qui Notarius Apoſtolicus de numero Participantium, & Cameræ prefatæ Clericus, & in vtraque Signatura Noſtra Referendarius ac Prelatus Noſter domeſticus exiſtis, & ex nobli Cæſiorum proſapia, ex qua quamplurimi S. R. E. Cardinales, Epiſcopi, Prælati, & aliæ egregiæ perſonæ de Sede Apoſtolica benemerentes hactenus prodierunt & in dies prodeunt,originem trahis,clarere dignoſceris, Noſtrę dirigentes conſiderationis intuitum,& indubiè ſperãtes quòd ea, quę tibi duxerimus committenda, ſumma cum prudentia & exacta diligẽtia exequeris,quodque,dextera Domini tibi aſſiſtẽte propitia, dictum officium poteris laudabiliter exercere, dignum quin potius debitum fore cenſemus, vt Perſonam tuam Nobis & Apoſtolicę Sedi admodum deuotam, condignis honoribus & gratijs proſequamur. Te itaque à quibuſuis excommunicationis,ſuſpenſionis,& interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs,cenſuris & pęnis, à Iure vel ab Homine, quauis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtis,ad effectū pręſentium duntaxat conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes. Motu proprio non ad tuam, vel alterius pro te Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de mera liberalitate, & ex certa ſcientia Noſtris,deque Apoſtolicę poteſtatis plenitudine,dictum officium per aſſumptionem prædictam,ſiue alio quouis modo quẽ haberi volumus pro expreſſo, aut ex alterius cuiuſcunque perſona vacans, cum officio Collectoriæ etiam generalis ſpoliorum,ac fructuū, & prouentuum quorumcunque Beneficiorum Eccleſiaſticorum, necnon Eccleſiarum, & Monaſteriorum in vniuerſa Italia, ac bonorum in Vrbe, & toto Statu Eccleſiaſtico vacantium, alijſque illi annexis:necnon omnibus, & ſingulis illius honoribus,priuilegijs, necnon ex diſmembratione,& ſeparatione (quinque millium ſcutorum annuorum monetæ ex fructibus dicti officij Theſaurariæ per Nos nuper, ex certis cauſis animum Noſtrū mouentibus factis, Mõti Theſaurarię per Nos nuper erecto applicatorum,prout in Noſtris inde cõfectis litteris plenihs continetur remanentibus) iuribus, regalibus,& emolumentis conſuetis,ac facultatibus, iuriſdictionibus, exemptionibus, immunitatibus, præeminentijs, antelationibus, prærogatiuis, fauoribus, indultis, & gratijs tam eidem Guidoni, quàm dilecto filio Noſtro Benedicto Sanctæ Mariæ in Coſmedin diacono Iuſtiniano nũcupato Cardinalibus,dum in minoribus conſtituti huiuſmodi officium Theſaurariæ obtinerent,quàm cęteris omnibus ante eos generalibus Theſaurariis & Collectoribus per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros, ac Nos & Sedem prædictam, in genere vel in ſpecie, ac aliàs quomodolibet conceſſis,confirmatis,extenſis, & innouatis,ac aliàs ad Theſaurariæ generalis, & Collectoriæ huiuſmodi officia, de iurę, fundatione, priuilegio,

Digitized by Google

gio, vſu, conſuetudine, vel alio quocunque modo & titulo pertinentibus: ceteriſque omnibus & ſingulis, quibus Benedictus & Guido Cardinales prędicti, dum huiuſmodi officiũ Theſaurariæ obtinuerunt, & alij quicunq; eorum in officijs huiuſmodi Anteceſſores, tàm antiquis quã modernis temporibus vſi, potiti, & gauiſi fuerunt, ac vti, potiri, & gaudere potuerunt, ſeù etiam debuerunt, ſiue de illis per litteras Apoſtolicas, vel Patentes, aut ſcripturas, ſeù libros Camerales, vel quæcunque alia publica, vel priuata documenta, fidem tamen facientia, appareat, quæ omnia & ſingula illorum tenores pręſentibus pro expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis haberi volumus harum ſerie Apoſtolica auctoritate confirmamus, approbamus, & innouamus, Tibiq; de nouo concedimus, ita vt tu illis, omnibus & ſingulis, vti, potiri, & gaudere, liberè & licitè valeas, in omnibus & per omnia, ac pariformiter & abſque vlla prorſus differentia, perinde ac ſi per præſentes ſpecialiter, & expreſsè conceſſa fuiſſent, eadem tibi auctoritate concedimus, & aſſignamus. Teque ad Theſaurariæ, & collectoriæ officia huiuſmodi, illorumq; liberum exercitium ex nunc recipimus, & admittimus, ac in locum dicti Guidonis Cardinalis, quo ad officia huiuſmodi, ſubſtituimus, & ſubrogamus, ac Noſtrum, & Sedis ac Cameræ prædictæ Theſaurarium generalem conſtituimus, & deputamus, ac per dilectos filios, eiuſdem Romanæ Eccleſiæ Camerarium, præfatæque Cameræ Præſidentes, Clericos, alioſque, ad quos ſpectat, & ſpectabit, tam in eadem Camera quam alibi recipi, & admitti, Tibique de iuribus, regalibus, iocalibus, taxis, prouentibus, obuentionibus, & emolumentis quibuſcunque, ad Theſaurariæ, & Collectoriæ officia huiuſmodi quomodolibet ſpectantibus, (dictis quinque millibus ſcutis, vt præfertur, diſmembratis pro eadem Camera remanentibus) integrè reſponderi mandamus.

Locus in Camera, in Capella & alijs actibus datur.

§. 3 Tibique quòd in eadem Camera, alijſque actibus Cameralibus, ac quibuſcunque alijs locis in loco ſolito poſt Vicecamerarium immediatè; ſed in Cappella noſtra, & quibuſcunque ſeſſionibus, proceſſionibus, equitationibus, alijſque actibus, tàm publicis, quàm priuatis, in noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis conſpectu, & præſentia, vel etiam abſentia faciendis, ante omnes Epiſcopos, Primates, & Patriarchas, immediatè tamen poſt Auditorem cauſarum Curiæ Cameræ huiuſmodi, ſedere, & incedere.

Et in Signatura Gratia.

§. 4. Ac in noſtra, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis Signatura continuò interuenire, aſſiſtere.

In Congregationibuſq. de interesse Cam. tract.

§. 5. Ac in omnibus, & quibuſcunque Cameris, & Congregationibus, intereſſe Cameræ præfatæ ſiuè generaliter, ſiuè particulariter concernentibus, vocari, & adeſſe, ac interuenire.

Facultas agendi cũ Papa de Affictibus Cameræ conceditur

§. 6. Necnon capitula, & conuentiones Appaltuum, & Iurium dictæ Cameræ, ac apotechas ſuper illorum, & aliorum iurium conceſſione in dicta Camera conſignandas, ſeruato ſtylo in eadem Camera ſeruari ſolito, per Te ipſum ad nos referre poſſis, & debeas, auctoritate, & tenore prædictis indulgemus.

Penſio domus & victus familia aſſignatur.

§. 7. Necnon ſcuta ducenta pro penſione Domus, ac victum quotidianum Theſaurarijs generalibus, pro ipſis, & octo eorum familiaribus, ac duobus equis præſtari ſolita.

Prouentuſque Spoliorum.

§. 8. Ac omnia, & ſingula iura, obuentiones, prouentus, ſalaria, regalia, Spoliorum, etiam cum diuerſis Capitulis, & Cleris ſæcularibus hactenus cum dicta Camera compoſitorum, & inpoſterum componendorum.

Bonorum etiã vacantiũ, ac redituũ non expeditis litteris, aut alias male perceptorũ.

§. 9. Ac bonorum vacantium, necnon reddituum, & prouentuum, litteris non expeditis, aut aliàs malè, & indebitè, ac contra formam Conſtitutionis felicis recordationis Bonifacij Papæ Octaui, & Iulij Secundi, Tertij, & aliorum quorumcunque Romanum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum perceptorum.

Illicitaque negociationes. De his Spolijs vi. de Pij IV. conſt. 19.

§. 10. Ac etiam illicitæ negociationis per quaſuis perſonas quauis auctoritate fungentes, nunc, & pro tempore factæ, & aliorum iurium, & fructuum inferius declarandorum, decimas, taxas, & etiam emolumenta, ordinaria, & extraordinaria, vndecunque, & quomodocunque prouenientia, quæ per pro tempore exiſtentem dictæ Cameræ Theſaurarium, & Collectorem ſpoliorum, ac fructuum, & bonorum ad eandem Cameram ſpectantium, exigi, & leuari quomodocunque, & quocunque titulo vel cauſa conſueuerunt, ſeu etiam potuerunt & debuerunt.

Excipiuntur prouentus per Nũcium Regni Neap. percipi conſueti, vel quatuor Cancellarijs Annatarum Aſſignati à Gregorio XIII.

§. 11. Dem ptis tamen his, quæ per nunc, & pro tempore exiſtentem, noſtrum, & Sedis prædictæ in Regno Neapolitano, tàm citra, quàm vltra Pharum, Nuncium, hactenus percipi, & colligi conſueuerunt, niſi compoſitionem, aut cauſæ terminationem in Curia fieri contingat, quo caſu decima Tibi debeatur, necnon prouentibus quatuor Cancellarijs annatarum per piæ mem. Gregorium Papam XIII. etiam prædeceſſorem noſtrum conſtitutis, & aſſignatis, ad quamcunque ſummam aſcendant, conſequi, exigere, & leuare, ac realiter, & cum effectu percipere poſſis, & valeas.

Spolia in Italia eidẽ Theſaurario aſſignãtur.

§. 12. Ac tam in Vrbe, eiuſque diſtrictu, dominioque temporali eiuſdem Romanæ Eccleclesiæ, quàm tota Itãlia, omnia, & quæcunque bona, mobilia, & immobilia, ac ſe mouentia, necnon ſpolia, aliaſque res, & bona quomodolibet nuncupata.

Fructus Beneficiorũ male percepti.

§ 13. Necnon fructus, redditus, prouentus mẽſarum Abbatialium, Epiſcopalium, Archiepiſcopalium, Patriarchalium, & aliarum etiam Parochialium Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac quorumcunque Beneficiorum quomodocunque, & qualitercunque qualificatorum, ex quouis titulo, etiam infecto, aut aliàs malè, & indebitè perceptos.

Bona quoque modo vacantia.

§. 14. Necnon bona ſine hæredibus decedentium, aut aliàs in Curia prædicta, vel extra eam vbique quomodolibet vacantia.

Illegitimis relicta contra Bullam 117. Pij V.

§. 15. Et de quibus contra Conſtitutionem recolendæ memorię Pij Papæ Quinti ſimiliter prædeceſſoris Noſtri contra illegitimos, etiam diſponi contigerit, aut iam diſpoſitum fuerit.

Malè acquiſita.

§. 16. Aut ex cauſa illicitæ negociationis, vel alias malè acquiſitos.

Relicta per Religioſos extra clauſtra degentes contra Bullã Greg. XIII. n. 43

§. 17. Et quæ ab Apoſtatis, aut alijs extra Clauſtra degentibus Religioſis, tempore eorum obitus detinentur, & poſſidentur, quæque per obitum ipſorum Apoſtatarum, & aliorum regularium extra Clauſtra ſuorum Monaſteriorum exiſtentium, & alias contra formam litterarum dicti Gregorij prędeceſſoris deſuper editarum.

§. 18. Ac

Digitized by Google

Acquiſita de fructibus Eccleſiaſticis, de quibus legitimè diſpoſitũ non fuit. Ad hoc vide Bullam Pauli V.

§. 18. Ac etiam illa, necnon ædificia, & loca quę ex fructibus,redditibus, & prouentibus Eccleſiaſticis profecta,ędificata,refecta, & reſtaurata fuerint, ſeù aliàs ex eiſdem fructibus, redditibus, & prouentibus quomodolibet prouenerint per obitum quarumcunque perſonarum Eccleſiaſticarum Beneficia Eccleſiaſtica etiam ſimplicia, de quorum tamen ſimplicium fructibus, vel ex priuilegio Apoſtolico, vel ex conſuetudine legitimè preſcripta,diſpoſitum non fuerit, tam in titulum quàm adminiſtrationem obtinentium, ſecularium & quorumuis Ordinum Regularium, quauis etiam Pontificali dignitate fulgentium in omni Italię parte pro tempore decedentium.

Bona non reſidentiũ. Hæc vide in Pij IV. conſt. 91. f. 132.

§. 19. Necnon quarumuis perſonarum Beneficia perſonalem reſidentiam requirentia obtinentium, extra eandem reſidentiam, ac vbilibet, etiam in dicta Curia decedentium remanſura, etiamſi in auro, argento, gemmis, & aliis precioſis rebus cuiuſcunque generis, qualitatis,& ſpeciei fuerint.

Fructus Beneficiorum reſeruatorum, vel affectorum, pro tempore, quo vacãt &c. Ad hoc habes etiam Pij IV. conſt. 32. fol 46.

§. 20. Ac etiam fructus,redditus,& prouentus menſarum,Eccleſiarum, & Monaſteriorum in ipſius Camerę libris taxatorum, necnon Beneficiorum etiam in diœc. quę pactum cum dicta Camera iniuerunt ex quacunq; cauſa Sedi prędictę reſeruatorum ſeù affectorum ex die vacationis vſq;ad diem pręfectionis ſeù prouiſionis & adeptę poſſeſſionis illorum, ſeu commendę de illis faciendę, quos omnes fructus, redditus & prouentus, ad Nos, & dictam Cameram ſpectare & pertinere volumus, & decernimus, eidemque Camerę applicamus & appropriamus.

Fructuſq; omnes malè percepti.

§. 21. Necnon omnia, & quęcunque bona relicta, & quoſcunque huiuſmodi fructus, redditus,& prouentus malè perceptos, cuiuſcunque qualitatis, & quantitatis fuerint, etiam petcipere,exigere,& recuperare poſſis,& valeas.

Facultas Theſaurario datur, procedendi etiam ex officio in præmiſſis, & contra exemptos.

§. 22. Ac etiam tam ex officio Curię tuę ſeù Camerę prędictę, illique Adherentium quàm etiam ad ſolam inſtantiam Denunciantium,ſeù Inſtigatorum inquirendi, & inueſtigandi omnibus viis, & modis, tam ſuper illis, quàm aliis quibuſcunque ſpoliis, quę hactenus ex bonis relictis, & fructibus huiuſmodi per ſimilium perſonarum obitum, aut aliàs vt præfertur, ſeù quomodolibet remanſerunt, & indebitè quocunque prætextu vſurpantur, & vſurpari contigerit, noſtro & dictæ Cameræ nomine colligere, percipere, & exigere, etiam cum facultate pro faciliori inquiſitione ad quaſcunque perſonas cuiuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus,ordinis, & præeminentiæ fuerint etiam exemptas.

Officialeſq; ad reddendam rationem cogendi.

§. 23. Necnon præteritos, & pro tempore exiſtentes Collectores, & Subcollectores, vel Officiales,coram te,vel alio ſeù alijs à te deputando, ſeu deputandis, ad reddendum computum, & rationem de adminiſtratis, exactis, & receptis ab eiſdem.

Teſtes ad ſe examinandum aſtringẽdi.

§. 24. Illoſque, quorum Teſtimonio indigere cognoueris, ad ſe examini ſubijciendum.

Occupatores Spoliorum coercendi.

§. 25. Et ſpoliorum,ac fructuum, redditũum, & prouentuum, ac bonorum huiuſmodi occupatores,& detentores ad ſpolia,fructus, redditus, & prouentus huiuſmodi reſtituendum, & relaxandum.

Illaq. arbitrio ſuo vẽdendi.

§. 26. Ac tibi ad effectum vendendi, ſubhaſtandi,deliberandi,diſtrahendi,& alienandi,arbitrio tuo,in vim huiuſmodi facultatum, prout Tibi viſum fuerit, & etiam abſque aliqua ſubhaſtatione, ſeù incantu, & abſque interuentu, & inſtantia alterius Officialis, etiam prædictæ Cameræ pro tempore exiſtentis Commiſſarij, in pecuniam conuertendi, illa conſignandum, & ſoluendum.

Delinquentes in præmiſſis puniendi.

§. 27. Illoſque qui in præmiſſis vel circa ea, quomodolibet deliquerint, etiam ad perſonaliter, coram Te, ſeù à Te deputando vel deputandis huiuſmodi comparendum, ſub confiſcationis bonorum, & priuationis Beneficiorum, inhabilitatiſque ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ac etiam pecuniarijs, quæ Tibi videbuntur, ac demum excommunicationis, alijſque Eccleſiaſticis Sententijs,cenſuris,& pænis, tuo arbitrio infligendis,moderandis, & applicandis, monendi, citandi, & compellendi, ac etiam carceribus mancipandi, ac quoties Tibi videbitur relaxandi.Contradictores quoslibet, & rebelles, ac contumaces, pœnas, ac cenſuras prædictas incurriſſe declarandi, illaſque etiam ſæpius aggrauandi, auxiliumque Brachij ſæcularis inuocandi.

Deſuperque componendi.

§. 28. Ac ſuper eiſdem Spolijs, fructibus, redditibus, & prouentibus, ac bonis, toties quoties tibi videbitur, cum quibuſuis perſonis, quacunque auctoritate fungentibus componẽdi,& concordandi,ac ſoluentes de compoſitis, & ſolutis per eos, ac de receptis quietandi, liberandi,necnon ad cor reuerſos,ſi id humiliter petierint, à cenſuris, & pœnis, præuia ſatisfactione,ſimpliciter, & etiam aliàs cum reincidẽtia,ſeù ad cautelam,ſeù ad effectum agendi,abſoluendi,& liberandi, ac à carceribus relaxãdi.

Summariè procedẽdi.

§. 29. Et in præmiſſis omnibus, & ſingulis etiam ſummariè,ſimpliciter,& de plano,ac ſinè ſtrepitu, & figura iudicij, ſola facti veritate inſpecta, etiam priuatiuè quò ad alios quoſcunque,quauis auctoritate fungentes,& functuros, procedendi, ſententiandi, fineque debito terminandi.

Cauſas ſpoliorum, eiſq; annexas,ab omnibus Iudicibus reaſſumendi.

§. 30. Cauſaſque huiuſmodi, etiam cum omnibus,& ſingulis ſuis incidentibus,connexis,& annexis, à quibuſcunque alijs Iudicibus ordinarijs,& delegatis,quacunque auctoritate fungentibus, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditoribus, ſeù Locatenentibus, vigore ſuæ ordinariæ iuriſdictionis ac facultatis reaſſumendi,ac illis,alijſque,qui bus opus fuerit, etiã ſub cenſuris Eccleſiaſticis,& pecuniariis pænis, tuo arbitrio imponendis, moderandis, & applicandis, inhibendi, ipſaſque cenſuras, & pænas, quoties opus fuerit, incidiſſe declarandi, aggrauandi,& reaggrauandi.

Vicetheſaurarium, Auditores, Collectores &c. deputandi, & ſuo arbitrio remouendi.

§. 31. Necnon Vicetheſaurarium,aut Locumtenentem generalem, ac vnum ſeù plures Auditores loco tui, cum ſimili aut limitata poteſtate,toties quoties tibi expedire videbitur, & ad omne tuum beneplacitum, deputandi, conſtituendi, & faciendi ac reuocandi, necnon quoſcunq; Collectores, Subcollectores, Commiſſarios,Subcommiſſarios,ac Depoſitarios,& Exactores pecuniarum, & iurium dictæ Cameræ,ſeù alios Officiales hactenus deputatos, ſeù deputandos, reuocandi, ſeù confirmandi, & alios quoſcunque illorum loco per tuas litteras tuo ſigillo munitas,in quibuſcunque Ciuitatibus,oppidis,terris,& locis, deputandi, & ſubdelegandi, toties quoties tibi videbitur expedire, cæteraque omnia faciendi, gerendi, & exequendi,quæ in præmiſſis,& circa ea neceſſaria fuerint quomodolibet, & opportuna, ple-

nam tibi,& liberam per præſentes concedimus facultatem.

Cauſas Spoliorum & inde dependentiũ, priuatè quò ad alios cognoſcendi.

§.32.Et inſuper vt ſpoliorum,fructuum, redditiuum,& prouentuum,ac bonorum,iuriumque huiuſmodi exactio celeriùs , commodiuſque fiat,ſtatuimus quòd omne, & quæcunque ſimiles lites,cauſæ,& controuerſiæ, ſuper quibuſuis fructibus, redditibus, & prouentibus , ſpolijs , bonis,& alijs prædictis,& illorum occaſione,& aliæ , quæ ab ipſis litibus , & cauſis quomodolibet dependent , ſeù cum illis connexitatẽ habuerint,nunc,& pro tempore quocunq; locorũ pendentes;& ſi ſuper ſpolijs,ſeù fructibus malè perceptis , & alijs prædictis fuerit facta cõpoſitio in Camera, & inter Partes adhuc aliqua cõtrouerſia pẽdeat,nullo alio,quàm à Te,ac tuis , ſeù alijs ſuper ſpolijs,& fructibus,rebuſq;bonis ac alijs præmiſſis à Te pro tempore deputãdis, Collectoribus,Subcollectoribus,& alijs Officialibus,& Miniſtris ſpecialibus,vel generalibus.

Appellationes à sẽtentijs Nũciorum, Collectorũ & aliorum deſuper ferendis ad Theſaurarium ſolũmodo conceduntur.

§.33. Necnon cauſæ appellationum à Sententijs latis per tuos Commiſſarios , vel etiam pro tempore exiſtentibus Sedis Apoſtolicæ Nuncijs in Neapolitano,Hyſpaniarum, Portugalliæ,ſeù Algardiorum Regnis, ac Ducatu Sabaudiæ, & Principatu Pedemontium, alijſque quibuſcunque Regnis, & Prouincijs, ac vbique locorum reſidentibus;necnon Viſitatoribus,& aliis quibuſcunque quomodocunque, & qualitercunque , & ſub quouis nomine, titulo , aut munere, & aliis Collectoribus generalibus deputatis, & pro tempore deputandis , ad Te ſolum, & tuos Deputatos prædictos in ſecunda inſtantia,ſeù alia pertineant, omneſque appellationes deſuper interpoſitas , & interponendas,à Te,tuiſq;prædictis , & non ab alio, iuxta formam dicti Gregorii prædeceſſoris cognoſci, nec alteri , niſi per commiſſionem manu noſtra ſignatam, vel per Noſtras litteras, & citato dictæ Cameræ Commiſſario generali , & Notario ſpoliorum,& cauſarum huiuſmodi pro tempore à te deputato,cognoſci,& terminari poſſint. Quòdque monitoria,citationes, inhibitiones , proceſſus,ſententiæ, & mandata, quæ aliàs quã ex citatione , commiſſione , vel litteris noſtris emanauerint , quo ad earundem cauſarum introductionem , & litis pendentiam, ſeu tuam, tuorumque Miniſtrorum ad id a Te deputandorum iuriſdictionis , & proceſſuum impedimentum, retardationem, vel perturbationem, nullius ſint roboris,vel momenti.

Appellatio à Theſaurario deuolutiuè tantùm conceditur, non retardata executione.

§.34.Sed nec niſi preſtita cautione idonea in forma depoſiti,à ſententiis per Te, ſeù Locumtenentem,vel Auditorem, ſeù Miniſtros prædictos , ſuper præmiſſis pro tempore latis, vllo modo appellari,niſi poſt factam executionem ad effectum deuolutiuum tantùm, nec earum executio differri,aut ſuſpendi poſſit.

Locorum Montium reſignationes, iuxta ſolitum admittantur ab eodem, & ſeden vendantur

§.35.Necnon quaſcunq;reſignationes,& ceſſiones quorumuis locorum,ſeù creditorũ Montium Iulii,ac primi,& ſecũdi ſuccurſus Auinionen.aliorumuè , ſi quæ ſint , reſignationes , ſeu ceſſiones , quas Theſaurarius pro tempore exiſtens admittere conſueuerit, admittendi, & ipſa loca,ſeù credita,tàm per reſignationem , ſeù ceſſionem huiuſmodi,quàm per aliam quamcũque dimiſſionem , vel amiſſionem pro tempore vacantia,conferendi,& aſſignandi, iuxta formã aliarum facultatum tuis Anteceſſoribus conceſſarum , & quaſcunque patentes litteras tuo ſigillo munitas expediendi, ac Secretarium, & Cappellanum,ac Computiſtam,ſeù Rationatorem,alioſque Officiales,iuxta ſolitum , quoties Tibi videbitur,deputandi,& reuocandi.

Cura introituum, & conſtructionis Ciuitatis Terracinen. eidem datur

§. 36. Necnon curam, & adminiſtrationem introituum Ciuitatis noſtræ Terracinen. ac conſtituendi Ciuitatem nouam, tàm inceptam in loco ſalubriori, iuxta formam aliarum facultatum tuis Prædeceſſoribus conceſſarum , gerendi licentiam,facultatem, poteſtatem, & auctoritatem,tenore earundem præſentium,concedimus,& impartimur.

Sortes,& Lottoſ permittendi &c. eidem Theſaurario facultas datur.

§. 37. Præterea cùm nonnulli , tàm Prælati , quàm Vrbis prædictæ Ciues , & Incolæ , & Curiales, quàm illæ diuerſæ Perſonæ totius ditionis noſtræ Eccleſiaſticæ,ære alieno quandoque grauati, & alijs neceſſitatibus oppreſſi, pro eorum debitorum ſatisfactione , aut neceſſitatum huiuſmodi ſubleuamine, ac aliàs ipſorum arbitrio propria iocalia,aurumque,& argentum, & talia bona,tàm mobilia,quàm immobilia, Domos,Vineas,& alia quæcunque,vendere cupiẽtes , vt plurimùm illa , niſi ſatis minori pretio eorum veri valoris , cum maximo eorum detrimento vendere, neque Emptores inuenire poſſint,Tibi quibuſuis Perſonis cuiuſcunq;ſtatus , gradus,& conditionis exiſtentibus, vt eorũ iocalia,aurum,argentum,& alia bona, tàm mobilia,quàm immobilia,vt ſupra,ſub ſortibus,quas lottos vocant, etiam cum buſſula, & pallis, aut aliàs Tui arbitrio, exponere, ac ſortes, ſeù lottos huiuſmodi facere , publicare , & exercere , præuia æſtimatione Peritorum a Te deputandorum,priuatiuè ad quoſcunque alios , poſſis , & valeas,ſoluta tamen Cameræ prædictæ rata,& portione Tibi beneuiſa, ac decima Tibi, & iis , qui ſortes,ſeù lottos huiuſmodi fecerint, quaſcunque licentias concedendi, ipſiſq; vt dictam ratam eidem Cameræ , ac decimam prædictam ſoluendam,vnà cum Expenſis realibus,& neceſſariis deſuper faciendis, in, & ſuper eiſdem lottis recuperare poſſint , quibus Tibi beneuiſum fuerit indulgendi , ac Peritos æſtimatores eligendi, & deputandi, & deſuper edicta , ſeù publicationes , necnon quaſcunq; patentes litteras Tibi beneuiſas,tàm in dicta Vrbe,quàm extra illam in quibuſcunque ciuitatibus,oppidis, & locis Status Eccleſiaſtici mediatè, vel immediatè Sedi prædictæ ſubiectis,publicandi,ac locis publicis affigendi , & tuo ſub ſigillo expediendi,necnon omnes,& ſingulos,qui hactenus ſimiles licentias obtinuerunt,ad ſoluendum ratam,& portionem huiuſmodi Tibi beneuiſam , etiamſi in eorum licentiis aliter expreſſum ſit , cogendi, ac licentias huiuſmodi, quo ad illos , qui illas ſoluere recuſauerint , aut diſtulerint , reuocandi.

Cauſa ſpoliorum,lottorum, & aliorũ prædictorum à Theſaurario cognoſcũtur priuatiuèque ad alios.

§.38.Necnon omnes,& ſingulas cauſas,lites, & controuerſias deſuper, tàm occaſione ſpoliorum,& bonorum vacantium,ac Montium,illorumque locorum, ac fructuum, quàm etiam Lottorum huiuſmodi, aliorumque omnium, & ſingulorum præmiſſorum , tàm Ciuiles , quàm Criminales, & mixtas, quomodolibet ortas, & quas pro tempore oriri contigerit inter quaſcunque Perſonas , quacunque auctoritate , dignitate , & præeminentia ſuffultas , vnà cum omnibus, & ſingulis ſuis incidentibus , dependentibus , emergentibus, annexis, & connexis,& ex officio tuæ Curiæ,ſimpliciter, ſummariè,& de plano, ſola facti veritate inſpecta, audiendi,cognoſcendi,decidendi, fineq; debito , omni, & quacunque appellatione , ad effectum ſuſpenſiuum tantùm, remota terminandi, & finien-

Digitized by Google

finiendi, ac quæcunque mandata executiua decernendi, relaxandi, & quacũque appellatione, aut recurſu, vel inhibitione illius prætextu, ſeù aliàs forſan emanatæ non obſtantibus, exequi faciendi priuatiuè ad omnes, & ſingulos alios, ita quòd nullus etiam vigore Commiſſionis, niſi manu Noſtra, aut pro tempore exiſtentis Romani Pontificis ſignata fuerit, in cauſis huiuſmodi ſeſe intromittere poſſit, & debeat.

Reaſſumãturque ab omnibus alijs Iudicibus.

§. 39. Ac etiam quaſcunque cauſas coram quibuſcunque alijs Iudicibus ordinarijs, vel Delegatis, etiam Noſtri Palatij Auditoribus, ſeù Locumtenentibus, vt ſupra, nunc, & pro tempore introductas, tua ordinaria auctoritate, & in vim huiuſmodi facultatem reaſſumendi, illiſq; quibus opus fuerit, inhibendi.

Notarium vnum in lottis, & eorum cauſis deputet.

§. 40. Ac tàm in dictis lottis, quàm etiam cauſis, & litibus ab eis quomodocunque, & qualitercunque dependentibus, etiam illorum extractionem, & præmiorum conſignationem, vnum ex Cameræ prædictæ Notarijs Tibi beneuiſum ad tuum beneplacitum, toties quoties Tibi videbitur, & placuerit, eligendi, & deputandi, ac omnes, & ſingulos hactenus deputatos, & ſeù in futurum deputandos ad tuum libitum reuocandi, ac alium, ſeù alios ſimiliter deputandi.

Inſtrumẽta &c habentes quæ Theſaurarij iuriſdictionem cõcernunt, ei conſignare cogantur.

§. 41. Omneſque, & ſingulas ſcripturas, inſtrumenta, & acta, tàm lottos huiuſmodi, quàm omnia, & ſingula alia iuriſdictionem generalis Theſaurarij, vel Collectoris ſpoliorum concernentia, Tibi conſignari, faciendi, & quos opus fuerit cogendi, & compellendi, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, plenam, liberam, & abſolutam facultatem, poteſtatem, & auctoritatem ſimiliter concedimus, & impartimur.

Decima omnium dictorũ prouentuum, ei aſſignatur.

§. 42. Necnon vt accuratiùs, & diligentiùs præmiſſis inuigilare, ac Perſonas, quæ præmiſſorum curam ſuſcipere valeant retinere valeas, Tibi decimam omnium, & ſingularum pecuniarum, ſeù aliarum rerum ex dictis ſortibus, ſeù lottis, ſub quibuſuis modo, & forma hactenus factis, & publicatis, quàm de cætero faciendis, & publicandis, ad Cameram, & Sedem prædictam prouenientium aſſignamus, Tibique decimam huiuſmodi propria auctoritate retinendi, etiam abſque aliquo alio mandato, & ordinatione à quibus opus fuerit recipiendi, exigendi, leuandi, ac in tuos vſus, & vtilitatem conuertendi facultatem pariter elargimur. Præterea Tibi, vt de omnibus compoſitionibus, & incamerationibus quomodolibet per Te ſeù Collectores, alioſque tuos Officiales, & Miniſtros ex quacunque cauſa quomodolibet factis, & pro tempore faciendis, etiam pro fructibus, redditibus, & prouentibus malè perceptis, ac alijs præmiſſis in quibuſcunque locis, & Tribunalibus, factis, ſeù faciendis, ac etiam à Camerario, eiuſque Auditoribus ciuiliter, vel criminaliter quacunque ex cauſa expediendis, integram decimam illarum partem, vltra ratam eidem Camerario tangentem, habere, & exigere poſſis, & debeas, & ex ijs incamerationibus, & compoſitionibus, deducere, & retinere pariter volumus, & mandamus.

Bannimẽta promulgãdi ſuper præmiſſis Theſaurario facultas datur.

§. 43. Inſuper quòd Tu quæcunque Edicta, Bannimenta, Litteras, ſeù Ordinationes, ſuper præmiſſis omnibus, & ſingulis, & illorum obſeruatione facere, edere, publicare, & denunciare, ac ad illorum obſeruationem quoſcunque in eis compræhenſos.

Debitoreſque Cameræ ad ſoluendum cogendi.

§. 44. Necnon quoſuis Cameræ præfatæ, ex quauis cauſa, vel occaſione Debitores, ad ſoluendum, vel ſatisfaciendum omnibus vijs, ac iuris, & facti remedijs, cogere, & compellere.

Sigillo proprio vtendi, & eius emolumẽta percipiendi.

§. 45. Proprioque Sigillo vti, in omnibus actibus, & ſcripturis, quæ hactenus ſub Sigillo Theſaurarij expediri conſueuerunt, emolumentaque exinde prouenientia, tàm occaſione litterarum patentium Commiſſariorum, Depoſitariorum, & aliorum Officialium, quàm ex conceſſione, & aſſignatione quorumuis locorum Montium, & aliarum quarumcunque expeditionum, quibus Sigillum tuum quomodolibet apponendum fuerit percipere, ad inſtar Theſaurariorum aliorum anteceſſorum tuorum, & iuxta ſolitum, nec aliàs etiam liberè, & licitè valeas, licentiam eadem Tibi auctoritate impartimur.

Penſiones vſque ad ſcuta quatuor mille transferẽdi &c.

§. 46. Necnõ vt quicunq; loci Ordinarius ſeù vtriuſq; ſeù alterius Signaturæ Referendarius, aut Metropolitan. vel alterius Cathedralis, aut collegiatæ Eccleſiæ Canonicus, ſeù perſona in dignitate Eccleſiaſtica conſtituta, ad id per Te eligendus, ſeù eligenda, quaſcunque penſiones annuas ſuper quarumuis menſarum Epiſcopalium, ſeù Archiepiſcopalium, ſeù aliarum Eccleſiarum, necnon Monaſteriorum, Prioratuũ, Præpoſiturarum, dignitatum, aliorumque Beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura, ſæcularium, & quorumuis Ordinum regularium, fructibus, redditibus, & prouentibus, iuribus, obuentionibus, & emolumentis vniuerſis, necnõ diſtributionibus quotidianis, ſeù illorum loco, fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones, & emolumenta, ac diſtributiones huiuſmodi, Tibi auctoritate prædicta reſeruatas, & reſeruata, ac reſeruandas, & reſeruanda, etiam ſi penſionis, ſeu fructuum huiuſmodi ſolutiones, exactiones, Succeſſoribus beneficiorum, & Eccleſiarum aliorum prædictorum incipere habuerint, vſque ad ſummam mille ducatorum auri in auro de Camera nouorum, in dicta Curia, vel extra eam, vbique locorum, etiam in Eccleſijs, quas Te obtinere, aut perſonam tuam illis præeſſe contigerit, non reſidente, etiam in mortis articulo, de tuo etiam poſt dimiſſionem officij Theſaurariatus huiuſmodi expreſſo conſenſu caſſare, extinguere, & annullare, & poſtquam caſſæ, extinctæ, & annullatæ fuerint, aliàs ſimiles pẽſiones annuas ſuper eiſdem fructibus, redditibus, prouẽtibus, iuribus, obuentionibus, emolumentis, & diſtributionibus huiuſmodi, ſeù fructus, redditus, prouentus, iura, obuentiones, emolumenta, & diſtributiones prædictas, vſque ad eãdem ſummam, vni, ſeù pluribus perſonis ad id per Te nominandis, & quæcunque quotcunque, & qualiacunque Beneficia Eccleſiaſtica obtinentibus, eiſdem modo, forma conditionibus, ac cum immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, donationibus, indultis, decretis, & alijs, pro quibus Tibi reſeruatæ, ſeù reſeruata fuerint, etiam abſque conſenſu ſoluere habentis, ſeù fructus, aut obtinentium Eccleſias, Monaſteria, Prioratus, Præpoſituras, dignitates, & alia Beneficia huiuſmodi, dicta auctoritate reſeruare, concedere, conſtituere, & aſſignare, ac etiam transferre liberè, & licitè valeas, ac etiam reſeruationis, ſeù translationis penſionum, ſeù fructuum huiuſmodi, vigore præſentium faciendæ, valeant, ple-

Digitized by Google

plenamque toboris firmitatem obtineant, in omnibus,& per omnia, perinde ac ſi per Nos, & pro tempore exiſtentem Romanum Pontificem, de conſenſu ſoluere habentis penſiones, ſeù obtinentium Eccleſias,Monaſteria,Prioratus,dignitates, & alia Beneficia huiuſmodi, facta fuiſſent.

Teſtandiq; de bonis etiam iuriſdictionalibus, & acquiſitis de rebus Eccleſiaſticis &c.

§.47.Tibique etiam,vt de ſingulis Domibus, prædijs, poſſeſſionibus, oppidis, caſtris, terris, & alijs locis etiam iuriſdictionalibus, alijſque bonis mobilibus, & immobilibus, ac ſe mouentibus, cuiuſcunque qualitatis, valoris, ſpeciei,pretij,etiam notabilis,& notabiliſſimi, ac conditionis exiſtentibus, necnon pecunijs, iuribus, & actionibus ad Te, tàm ratione quarumuis etiam Patriarchalium, & Cathedralium, ac Metropolitanarum Eccleſiarum, ac Monaſteriorum etiam Conſiſtorialium, Prioratuum,Præpoſiturarum, Dignitatum, & aliorum quorumcunque Beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura, ſæcularium, & quorumuis Ordinum regularium, etiam Militiarum, quæ ex quibuſuis conceſſionibus, & diſpenſationibus Apoſtolicis,in titulum, commendam, adminiſtrationem, aut aliàs quomodolibet obtines, & in poſterum obtinebis, ac ratione fructuum, redditūum, & prouentuum Eccleſiaſticorum quarumcunque menſarum Patriarchalium, Archiepiſcopalium, Epiſcopalium,& Monaſteriorum,Prioratuum,Dignitatum, & aliorum Beneficiorum, vt præfertur, qualificatorum, ac penſionum annuarum, ſuper ſimilibus fructibus, redditibus, & prouentibus,nomine, & forma præmiſſis reſeruatarum, & aſſignatarum, ac reſeruandarum, & aſſignandarum,quos, & quas, percipis, & percipies in futurum, necnon emolumenta Theſaurariatus, & aliorum quorumcunque eiuſdem Curiæ officiorum, & Montium, necnon Legationum,ac aliàs quotunque modo, via, forma, & occaſione ad Te ſpectantibus, & pertinentibus, ac etiam de dictis fructibus, redditibus, & prouentibus, ac penſionibus, necnon quomodolibet, & vndecunque licitè acquiſitis, & acquirendis, ac aliàs quomodolibet, etiam ex officijs, quæ exercuiſti, aut Te exercere contigerit,& alia quauis occaſione, vel cauſa, ſeù contemplatione ad Te peruentis, & peruenturis, etiamſi in pecunia numerata, iocalibus, gemmis, alijſque precioſioribus rebus, ac aliàs quomodolibet, nunc, & pro tempore conſiſtunt, ac etiamſi eſſent de tua Cappella, illiuſque ornamentis, vaſis, & denique tota illius ſacra ſuppellectili, tàm in dicta Curia, quàm extra vbique locorum exiſtentibus, quorum omnium qualitates, & veros annuos valores, etiamſi talia eſſent, quæ generali appellatione bonorum, vel ſuppellectilium non venirent, ſed ſpecialibus indigerent vocabulis; præſentibus, ac ſi ſpecificè, & ſigillatim exprimerentur, & denotarentur, pro ſufficienter expreſſis, & narratis habere volumus, ac etiam de ipſis prouentibus; & penſionibus debitis, & debendis, ac etiam nondum perceptis, & exactis, etiamſi eorum ſolutionis terminus nondum aduenerit, pro illa rata, quæ Tibi debita erit vſque ad quamcunque, & quantumuis maximam, ac notabilem, & notiſſimam, ac inexcogitatam ſummam, tàm pro decentibus, & honeſtis impenſis funeris Tui, quàm etiam remuneratione illorum, qui Tibi viuenti inſeruierunt, etiam vltra ſeruitij meritum, & in tuorum Conſanguineorum, & Affinium, ac etiam quarumuis aliarum perſonarum, etiam extranearum, necnon Conuentuum, Vniuerſitatum, Collegiorum,& aliorum, etiam non piorum locorum, dummodo non illegitimorum, aut aliàs quomodolibet incapacium, & quo ad Capellam tuam prædictam, dummodo in Eccleſiarum fauorem, & vſum, & aliàs pro tuo arbitrio, & voluntate abſolutis teſtari, ac teſtamento, codicillis fideicommiſſi,ſubſtitutionibus,legatis, donationibus, tàm inter viuos, quàm cauſa mortis, & alijs quibuſcunque modis, & vijs etiam omiſſis quibuſuis ſolemnitatibus, etiam ſubſtantialibus, & formis, tàm de iure, quàm per noſtras, & quorumcunque aliorum Romanorum Pontificum conſtitutiones, & ordinationes, necnon ſtatuta, ac conſuetudines Vrbis,Ciuitatis,loci,& prouinciæ, vbi id fieri, vel te,in eadem voluntate permanente, mori contigerit, tàm verbo, quàm ſcriptura, etiam minus ſolemni, & ſine aliqua inſinuatione, ſeù ſubſcriptione Teſtium, aut etiam coram duobus,vel tribus Teſtibus tantùm, aut etiam cedula ſola manu tua ſubſcripta, ac aliàs in omnibus, & per omnia, prout tibi quomodolibet videbitur,& in ipſa Curia,& extra eam, & vbique locorum, & in mortis articulo, & nulla facta mentione præſentis, vel aliarum tibi pro tempore conceſſarum ſimilium facultatum, quibus per præſentes nullatenus præiudicatum eſſe decernimus, aut quod in vim illarum teſtari,& diſponere velis, & intendas, ſemel, atque iterum, & pluries diſponere, ſtatuere, & ordinare, liberè,& licitè valeas,prædicta auctoritate,tenore earundem præſentium,concedimus, & indulgemus.

Litteras Apoſtolicas quaſcunq; tam gratiã quam iuſtitiam concernentes, etiam in Cancellaria, Cameræ, ſeù Curia officijs, pro ſe, & Vicetheſaurario, ſeù Locumtenẽte ac duobus familiaribus, gratis etiã poſt officiũ Theſaurariatus dimiſſionem, expediendi.

§.48. Necnon,quòd omnes, & ſingulas litteras Apoſtolicas,ſub plumbo, ac etiam in forma Breuis, tàm præſentes, quàm aliàs ſuper quibuſuis gratijs,indultis,conceſſionibus,facultatibus,tàm gratiam,quàm iuſtitiam concernentibus,per Te,ac Vicetheſaurarium,ſeù Locumtenentem, & duos familiares tuos per Te nominandos à Nobis, & Succeſſoribus noſtris, aut Sede prædicta pro tempore impetratis, ſeù etiam motu ſimili conceſſis, in omnibus Cancellariæ, Cameræ, & Curiæ prædictarum, Officijs, necnon plumbo, & regiſtro, ac Secretaria Apoſtolica,ac aliàs vbilibet gratis,& abſq; vlla taxarum,annatarum, communium minutorum ſeruitiorum, iocalium, aut aliorum quorumcunque iurium,aut regaliorum ſolutione expediri,& Reſcribendarius taxam litterarum prædictarum, cum ſubſcriptione Gratis pro perſona Theſaurarij, & aliorum prædictorum, ſubſcribere,ac tàm ipſe,quàm alij Scriptores, Abbreuiatores,Solicitatores litterarum prædictarum, Archiuiſtæ,Cubicularij, & Scutiferi Apoſtolici,Portionarij,& Præſidentes Ripæ,& Milites Sanctorum Petri, & Pauli, Cancellarij, Secretarij, Prothonotarij Apoſtolici, & Summiſta,necnon Magiſtri,& plumbi, Collectores, ac Plumbatores, Regiſtratores, & Vicecancellarius, & quicunque alij prædictæ Curiæ officiales, & expeditionum litterarum huiuſmodi pro tempore Præſidentes, eorumque Miniſtri, etiam in annatis communibus, iocalibus, minutis,ſeruitijs,regalibus,& aliis iuribus huiuſmodi participantes,eaſdem litteras, perſonam dicti Theſaurarii,eiuſq; Vicetheſaurarii,& Locumtenentis, ac duorum Familiarium ſuorum præ-

prædictorum concernentes; etiam poſt dimiſſionem officij Theſaurarij, ita quòd Te ſemel fuiſſe Theſaurarium, ad effectum omnium, & ſingulorum prædictorum, Tibi, ac dictis tuis ſufficiat, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & ſuſpenſionis, ac priuationis ſuorum officiorum, fructuumque, & emolumentorum eorundem amiſſionis pœnis, per eos ad quos pertinuerit, & qui eas gratis ſubſcribere, vel concedere, & expedire noluerint eo ipſo incurrendis, abſque alio Noſtro, &, Succeſſorum noſtrorum,& Sedis præfatæ vlteriori mandato,omninò gratis, & abſque alia taxarum, annatarum communium, iocalium, minutorum, ſeruitiorum, & aliorum præfatorum ſolutione, & exactione, in omnibus, & per omnia vſque ad plumbum, & regiſtrum, ipſarumque finalem expeditionem, & relaxationem incluſiuè, omni contradictione ceſſante expediri, ſubſcribi, ac relaxari facere, & permittere debeant,& teneantur, etiamſi in eorum officijs, & conceſſionibus caueatur expreſsè,vt ad id non teneantur,& quòd eorum officia fuerint eis conceſſa titulo oneroſo, volumus, & mandamus,&c.

Clauſula huius Bullæ præſeruatiua. §. 49. Præſenteſque Tibi in omnibus, & per omnia ſuffragari debere, illaſque & in eis contenta quæcunque, nullo vnquam tempore, ſubreptionis, obreptionis, vel nullitatis vitio, ſeu intentionis noſtræ defectu notari, impugnari, inualidari, aut ad terminos iuris reduci, ſeu in ius, vel controuerſiam reuocari, aut aduerſus eas, quodcunq; iuris, aut facti, vel gratiæ remedium impetrari, minuſq; ſub quibuſuis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum reuocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, & alijs contrarijs diſpoſitionibus compræhendi, ſed ſemper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt,toties in priſtinum, & eum, in quo antequam illæ emanarent, erant ſtatum reſtitutas, repoſitas, & plenariè reintegratas, ac de nouo conceſſas,etiam ſub quacunque data per Te eligenda, validaſque, & efficaces ſemper fore, & eſſe, vimque validi,& efficacis contractus inter Nos,& Sedem,ac Cameram præfatas ex vna, & Te ex altera partibus ritè, & rectè facti, initi, & ſtipulati, ac etiam hinc inde acceptati, habere, & obtinere, ac inuiolabiliter obſeruari, ſemperque validas,& efficaces exiſtere.

Clauſula ſublata, & Decretum irritans. §. 50. Sicque per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios, etiam S. R. E. Cardinales, & Camerarium, dictæque Cameræ Præſidentes, & Clericos, ac Palatij Apoſtolici Auditores præfatos, ſublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, in quauis cauſa, & inſtantia, ac vbique locorum iudicari, ac diffiniri debere, ac irritum, & innane, ſi ſecus ſuper his à quoquàm quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari auctoritate, & tenore præmiſſis decernimus.

Executorũ deputatio. §. 51. Quocirca Venerabilibus Fratribus noſtris Amerin. & Tudertin. Epiſcopis, ac dilecto Filio Curiæ cauſarum eiuſdem Cameræ generali Auditori, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi,vel duo aut vnus eorum, per ſe vel alium,ſeu alios præſentes,litteras,& in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte tua fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, Tibique in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant te approbatione, confirmatione, conceſſione, aſſignatione, receptione, admiſſione, ſubrogatione, conſtitutione, mandato, ſingulis indultis, voluntate, decretis, ſtatuto, impartitione, remiſſione, condonatione ,obligatione, hypothecatione,alijſque præmiſſis pacificè frui, & gaudere. Non permittentes Te per Camerarium, Præſidentes, ac Clericos præfatos, ſeu quoſcunque alios, quauis auctoritate fungentes quomodolibet contra tenorem præſentium moleſtari, perturbari, inquietari, aut impediri. Contradictores quoſlibet, & rebelles per Sententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, legitimiſque ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus, ſententias, cenſuras, & pœnas ipſas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio Brachij ſæcularis: Non obſtant. conſtitut. & ordinationibus Apoſt. necnon Eccleſiarum, Monaſteriorum, locorum, & Ordinum quorumcunque iuramento confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis illis, illorumque Superioribus, & Perſonis, dictæque Cameræ Clericis, & Collegio, ac quibuſuis alijs, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis irritationibuſque, & alijs decretis, etiam iteratis vicibus conceſſis, approbatis, & innouatis,quibus omnibus & ſingulis etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, indiuidua, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio,ſeu quæuis alia expreſſio habenda ,aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, acſi de verbo ad verbum, ac forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat harum ſerie ſpecialiter, & expreſsè derogamus contrariis quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas non facientes plenam,& expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

§. 52. Volumus autem, quòd præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, ac Notarii publici manu ſubſcriptis, Tuoque Sigillo obſignatis, eadem prorſus fides, vbique locorum in iudicio, & extra adhibeatur, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo, &c. *Tranſumptorum fides.*

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1590. decimo Calendas Februarii Pontificatus Anno noſtri 5. *Dat. P. An. 5. die 23. Ianuar.*

Statuta

Digitized by Google

Statuta, & ordinationes obſeruandæ ab Auditoribus Rotæ Romanæ, ac Aduocatis, Procuratoribus, & Notarijs eius Curiæ.

MARTINVS PAPA V. &c.

Edita A.D 1422.

Exordium.

ROMANI Pontificis prouidentia circumſpecta nonnunquam geſta per eum, rationabilibus, & honeſtis ſuadentibus cauſis, moderatur, & commutat in melius, prout Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Hic Pōtifex aliàs edidit conſtitutiones, quas nunc reuocat.

Hæc Bulla cadebat ſub anno 6.

§. 1. Nuper ſiquidem videlicet pridie Nonas Februarij, Pontificatus noſtri Anno ſexto, quædam conſtitutiones, & ordinatioues, quæ reformationes Officialium Romanæ Curiæ cōcernere videbantur, in Audientia litterarum Contradictarum lectæ fuerunt, & etiam publicatæ. Et quia nonnulla nimium rigoroſa continebantur in illis, quæ in ipſorum Officialium nimis graue diſpendium, & præiudicium redundabant, eas per noſtræ prouiſionis officium, habitaque ſuper his deliberatione matura, in melius duximus commutandas. Illas igitur conſtitutiones, & ordinationes, vt præmittitur publicatas, auctoritate præſentium perinde haberi volentes, ac ſi in eadem audientia lectæ, & publicatæ minimè extitiſſent, & à Nobis nullatenus emanaſſent.

Nouas modo prodit, & ſeruari præcipit etiam Bullas hic enūciatas.

§. 2. Infraſcriptas conſtitutiones, & ordinationes noſtras in eadem Audientia legi, & publicari volumus, & iubemus, caſque præcipimus ab omnibus inuiolabiliter obſeruari. Et licèt fel. rec. Ioannes XXII. & Gregorius XI. Romani Pontifices ptædeceſſores noſtri nonnullas conſtitutiones, & ordinationes, circa regimen, ordinationem Officialium, & officiorum eiuſdem Curię laudabiliter ediderint; quia tamen illæ Mundi creſcente malitia, aut debitè non obſeruantur, aut additionibus vtilibus indigere noſcuntur, Nos ſupet his intendentes, prout ex debito paſtoralis officij obligamur, ſalubriter prouidere, Conſtitutiones, & ordinationes, dictorum prædeceſſorum tenore præſentium auctoritate Apoſtolica innouātes, eas cum additionibus infraſcriptis, quas vim perpetuæ conſtitutionis habere decernimus, præcipimus firmiter obſeruari. Mandantes ex nunc Venerabili Fratri noſtro Ioanni Epiſcopo Oſtienſi S. R. E. Vicecancellario, & in Cancellaria Apoſtolica Prěſidenti, eorumque Succeſſoribus, quatenus illas faciant diligentiùs obſeruari. Quæ, vt attentiùs obſeruentur, ſtatuimus, quòd ſinguli Sedis Apoſt. Notarij, & tàm prædictæ Cancellariæ, quàm Palatij Apoſtolici cauſarum Auditores, Correctores, Scriptores, Abbreuiatores litterarum Apoſtolicarum, Aduocati, Procuratores, & Notarij cauſarum dicti Palatij, necnon Seneſcallus, qui cuſtos eſt dictæ Cancellariæ, conſtitutiones, & additiones prædictas infra menſem à die publicationis præſentium computandum, habere, & de hoc infra alium menſem immediatè ſequentem, dictum Vicecancellarium certificare, & alia circa præmiſſa facere, & obſeruare teneantur, prout in conſtitutionibus dictorum prædeceſſorum, ac præſentibus pleniùs continetur.

Auditores ſeruent dictorum prædeceſſorum Bullas, & laudabiliter viuant.

§. 3. De Auditoribus autem cauſarum Palatij Apoſtolici, & alijs in Romana Cutia Iudicibus, eorumq; Notarijs, conſtitutiones dictorum prædeceſſorum ſuper hoc laudabiliter editas, volumus firmiter obſeruari, quas Auditores, & Notarij prædicti apud ſe cæteris huiuſmodi teneantur, vt præfertur habere, & circa illarum obſeruationem diligenter intendere. Verùm ſi quis ex eiſdem Auditoribus de præmiſſarum conſtitutionum tranſgreſſione, ſeu de præcipitatione iuſtitiæ, negligentia, corruptione, & munerum acceptione notatus fuerit, ſeu vagus, aut aliàs malè, vel inhoneſtè verſerur in dicta Curia, per præfatum Vicecancellarium, vel eius Vicegerentem charitatiuè moneatur, vt ab his ſe abſtineat, & emendet, bonamque famam acquirere ſtudeat, & in vita laudabiliter perſeueret. Qui ſi ſic monitus ſe emendare neglexerit, & per tres menſes continuos poſt monitionem huiuſmodi, eadem nota, vel infamia repertus, in propoſito ſuæ opinionis permaneat, per Vicecancellarium, aut Vicegerentem prædictum, cauſæ ſibi nullatenus committantur, & ſi per alios tres menſes ſimili nota, vel infamia notatus fuerit, & ſe non emendauerit, tunc idem Vicecancellarius, aut Vicegerens præmiſſa Nobis referre teneatur, vt ſuper hoc poſſit ſalubriter prouideri.

Auditor, cui prius commiſſio cauſa præſentata fuit, ſit Iudex. Et in dubio Auditor antiquior procedat.

§. 4. Cæterùm ſtatuimus, & etiam ordinamus, quòd ſi contingat inter eaſdem perſonas ſuper eadem re diuerſis Auditoribus, aut Iudicibus aliquam cauſam committi, is, cui primò fuerit præſentata commiſſio ſuper cauſa huiuſmodi, remaneat eiuſdem cauſæ Iudex. Quòd ſi de iuriſdictione alterius extiterit pro Parte aduerſa data exceptio, tunc, cuius fuerit iuriſdictio primitus cognoſcat ille, coram quo excipitut, & exceptio alteri Iudici intimetur. Quòd ſi conſtare non poteſt, cui primò fuerit commiſſio præſentata, antiquior Auditor Iudex ſit cauſæ, & iunior cauſam ipſam eidem Auditori antiquiori dimittat, nec vlterius quiuis eornm Iudicum in cauſa procedat, donec fuerit iudicatum. Et ſi vlterius procedatur ante cognitionem huiuſmodi non valeat proceſſus. Auditor verò, aut Iudex alius, vel Notarius, qui circa hoc ad retinendum cauſam aliquid doloſè egerit, excommunicationis Sententiam incurrat eo ipſo, a qua non poſſit, niſi per Vicecancellarium prædictum abſolui, aut de eius mandato, & refuſis prius Parti læſæ expenſis, & damnis.

Notarij Auditorũ hic deſcriptas habeant qualitates.

§. 5. Statuimus etiam quod nullus in Notarium alicuius Auditoris dicti Palatij, niſi vigeſimum quintum ſuæ ætatis annum attigerit, & aliàs Notariatus officium exercuerit. Sitque boni nominis, & laudabilis famæ, ac ſufficiens, & idoneus ad Notariatus officium cauſarum dicti Palatij exercendum, & ſi poſt diligentem examinationem, & informationem ſuper his habitam per ipſum Vicecancellarium, aut deputandum ab eo de præmiſſis conſtiterit, admittatur.

Officia non locent, neq; vendāt, nec ſine licentia abſint à Curia.

§. 6. Quòdque Notarij dictorum Auditorum ſua Notariatus officia non locent, nec vēdant, alioquin, & officium, & pretium perdant, ipſumque pretium Apoſtolicæ Cameræ applicetur, & officium alteri conferatur. Et ſi quis ex eiſdem Notarijs, ceſſante cauſa neceſſaria, vel abſque ſui Auditoris licentia per tres menſes continuos ab eadem Curia abſens fuerit, dicto officio eo ipſo priuatus exiſtat.

§. 7. Volumus inſuper, quòd præfati Notarij

Digitized by Google

Habitum decentem gerant. Tabernas, & Cõcubinas dimittant.

tarij in habitu decenti incedant, honeſto, & conuenienti Clerico ſæculari. Tabernas non frequentent, nec concubinarij exiſtant, cum per hoc eorum vileſcat officium, & ex huiuſmodi incontinentia vitæ infamiam conſequantur,& ſi contrarium fecerint ſuis priuentur officijs.

Fideliter officium exerceant.

§. 8. Quòdque Notarius, qui notatus, aut diffamatus exſtiterit, quòd malitioſè, negligenter, vel per dolum aliquid egerit, vel ſcripſerit, quòd in proceſſu, vel iudicio, deductum, vel actum non fuerit inter Partes, ſeu quòd ipſe perſonarum, in quarum cauſis ſcribit, acceptor ſit, eis ſecreta cauſæ detegendo, aut aliàs in alterius Partis præiudicium aliquid committendo, eo ipſo ſui Notariatus officio ſit priuatus. Et de huiuſmodi infamia, & alijs præmiſſis per dictum Vicecancellarium, vel ab eo deputandum, ſummariè, ſimpliciter, & de plano fiat diligens inquiſitio. Et ſi per Inquiſitionem huiuſmodi ipſe Notarius culpabilis repertus fuerit, aut ſi purgatio exiterit indicenda,& in dicta ſe debitè non purgauerit, priuetur quibuſcunque alijs officijs, quæ in eadem Curia obtinebit. Et idem volumus de quibuſcunque Notarijs quorumcumq; Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, Iudicum, & Commiſſariorum in eadem Curia pro tempore deputatorum inuiolabiliter obſeruari.

Taxam firmata a Io. XVII. obſeruent circa eorum ſalaria.

§. 9. Et nihilominus quòd dicti Notarij in exactionibus ſalariorum ſuorum pro ſuis proceſſibus, & ſcripturis taxas ſuper hoc ordinatas per dictum IoannemXXII.cum illarum moderationibus, obſeruare teneantur. Quòd ſi vltra dictam taxam aliquid petere, aut exigere quoquomodo præſumpſerint, ſuper exceſſu huiuſmodi ad Vicecancellarium,vel Locumtenentem prædictum habeatur recurſus, qui vocatis ſuper hoc Peritis, huiuſmodi exceſſus iuxta taxas prædictas reducat ad debitum moderamen. Et ſi Notarius ipſe de facto plus receperit, duplum Parti læſæ refundere teneatur. Quòdque pro citationibus, compulſorijs, & inhibitionibus decretis in partibus, Procuratorijs inſtrumentis, ac Remiſſionibus ad partes, examinationibus Teſtium, & quibuſcunque alijs ſcripturis, bis ſcriptis in eodem proceſſu, niſi ſemel dumtaxat taxatio fiat.

Notarij Procuratores, & Aduocati gratis ſcribant & alia faciant pro Pauperib.

§. 10. Præterea ſtatuimus, & etiam ordinamus, quòd tàm Notarij cauſarum dicti Palatij, quàm etiam Procuratores, & Aduocati pauperibus Clericis in dictaCuria ſuper quibuſuis Beneficij Eccleſiaſticis litigantibus, qui iurauerint ſe pro ſuis cauſis defendendis pecunias non habere, gratis in huiuſmodi ſcribant, ſcripturaſque tradant,eiſque Procurationis, & Aduocationis officium, patrocinium, & fauorem etiam gratis impendant, ad quæ facienda eos per Auditorem, coram quo cauſa pendebit, compelli poſſe volumus remedijs opportunis.

Aduocati, & Procuratores cauſas examinent iuxta conſtitutiones Ioan. XXII. & Greg. XI.

§. 11. Aduocatos etiam, & Procuratores conſtitutiones Ioannis XXII. & Gregorij XI, prædeceſſorum prædictorum ſuper hoc editas, quas ſecum teneantur habere, diligenter præcipimus obſeruare, & præſertim in examinatione cauſæ, ſi iuſta ſit, vel iniuſta eſſe videatur, ita vt nullam agendam iniuſtam cauſam, vel defendendam ſcienter ſuſcipiant, & de hoc iuramentum præſtent, & obſeruent, prout in dictis conſtitutionibus extitit ſalubriter ordinatum.

Modeſtiam vbique ſeruent.

§. 12. Caueant autem à tumultuoſis clamoribus in Conſiſtorijs, & Audientiis, nec vnquàm plures ſimul loquantur, & donec Aduocatus proponens, vel reſpondens ſermonem compleuerit, alius ſiue eiuſdem, ſiue aduerſæ partis Aduocatus, quicquam dicere non præſumat. Liceat etiam Procuratori cauſæ proponenti Aduocato retro aſſiſtere,vt ſi quid forſan ille omiſerit,Procurator ad memoriam reuocet, & reducat.

Patrocinium in eadem cauſa, vni tãtùm modo Parti præſtent.

§. 13. Statuimus autem, prout etiam iura diſponunt, vt nullus Aduocatus, vel Procurator, qui ſemel vni Parti in aliqua cauſa conſilium, vel patrocinium dederit, Parti aduerſæ in eadem cauſa patrocinium, vel conſilium præſtet, ſeù cauſam ipſius agat, vel defendat, niſi facta Aduocatorum, aut Procuratorum diſtributione, auctoritate Iudicis compellatur.

Quo caſu de his, quæ ab illa prima Parte in cauſa didicerit, nunquàm alteram doceat, aut ex illis niſi ab eadem Parte didicerit patrocinium præſtet. Et ſi contra præmiſſa fecerit, excommunicationis ſententiam, & alias pænas Iuris incurrat, ac ſuo priuetur Officio, ad intereſſe Partis nihilominus condemnandus.

Procuratores ante admiſſionem examinentur.

§. 14. Et quia propter Procuratorum imperitiam, aut inertiam, Partes ſæpè in cauſis diſpendium, & præiudium patiuntur. Statuimus, quòd nullus de cætero ad Procuratoris officium, in dicta Curia publicè pro ſalario exercendum, in iudiciis admittatur, niſi priùs per ipſum Vicecancellarium, vel deputandos ab eo in litteratura, induſtria, & ſtylo Curiæ examinatus, atque habita debita informatione de moribus, fidelitate, & honeſta conuerſatione repertus fuerit idoneus, & per eundem Vicecancellarium ad huiuſmodi publicum officium per eius Patentes litteras admiſſus, omneſq; Procuratores admiſſi in aliorum Matriculam inſcribantur, ſicut in præfati Benedicti prædeceſſoris conſtitutionibus de Aduocatis habetur

Modeſti ſint.

§. 15. Et quia ſæpè in Aduocatorum abſentia,cauſæ in iudiciis per Procuratores aguntur, & defenduntur, Procuratores ipſi ab iniuriis, & contumelioſis verbis, & malo modo dicendi, & loquendi ceſſent, & cùm agunt, eadem ſtudeant obſeruare,quę de Aduocatis ſuperiùs duximus ſtatuenda. Quòd ſi contrarium fecerint, formidabilibus pænis per Iudicem cauſæ taliter puniantur, vt per hoc cæteri a ſimilibus arceantur.

Clerici maiori dignitate prædi ti procuratores non ſint.

§. 16. Et inſuper dignitatem in Cathedrali maiorem poſt Pontificalem, vel in Collegiata Eccleſia principalem obtinentes, ad officium publici Procuratoris in dicta Curia præcipimus de cætero non aſſumi.

Cõcubinas dimittant.

§.17. Iubemus etiam eiſdem Procuratoribus & Notariis Cauſarum dicti Palatii,& aliis Clericis in dicta Curia actu ſua officia exercentib. nè Concubinas publicè teneant. Mandantes, quòd eas de præſenti publicè tenentes infra menſem a die publicationis prædictæ dimittere teneantur. Alioquin ſententiam excommunicationis incurrant; & ſuis officiis ſint priuati.

Honeſtum habitum ferant, & Tabernas non frequẽtent.

§. 18. Honeſtum prætereà gerant habitum, congruentem Clerico ſæculari, nec tabernas frequentent, & ſi contrarium fecerint, ab eorum

Digitized by Google

eorum officiis per ipſum Vicecancellarium ad tempus, de quo ſibi videbitur, ſuſpendantur.

Ordo ſeruã dus in cau. ſiſſũmarijs in prima inſtantia.

§. 19. Et quoniam lites ſuper quibuſuis cauſis Beneficialibus, prophanis, & aliis, quæ pro tempore per quaſcunque perſonas Eccleſiaſticas, vel ſæculares in Romana Curia ex Apoſtolica commiſſione mouentur, atque tractantur, intendimus fieri breuiores, & vt Litigantes ad ipſam Curiam pro defenſione ſuorum iurium venientes, & huiuſmodi cauſas proſequentes, releuentur à laboribus, & expenſis, ſtatuimus, & etiam ordinamus, quòd in cauſis, in quibus de Iure, vel aliàs per reſcriptum, ſiue per commiſſionem proceditur, ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura Iudicii, talis ordo ſeruetur, videlicet. Quòd in prima Inſtantia cauſæ principalis, terminus ad libellandum ſeruetur ad primam. Ad iurandum de Calumnia ad primam. Ad ponendum, & articulandum ad duodecimam. Ad dicendum contra Articulos ad ſecundam. Ad producendum omnia, ad ſecundam. Ad dicendum contra producta, ad ſecundam. Ad declarandum, ad primam. Ad dicendum contra ad primam.

In ſecũda inſtantia.

§. 20. In ſecunda verò Inſtantia terminus ad libellandum ad primam. Ad iurandum ad primam. Ad Articulandum ad octauam. Ad dicendum contra ad primam. Ad producendum omnia ad primam. Ad dicendum contra ad primam. Ad declarandum ad primam diem.

Et in tertia

§. 21. In tertia autem Inſtantia ſeruentur ſimiles termini, qui in ſecunda ſeruantur Inſtantia ad primam, præter terminum ad Articulandum, qui ſeruatur ad ſextam diem.

Quatuor termini ſubſtantiales tãtũ omiſſi nullitatem pariunt.

§ 22. Verum cùm termini ad articulandum, dicendum contra articulos, ad producendum omnia, & dicendum contra producta, de ſubſtantia Iudicii cenſeantur exiſtere. Statuimus, atq; decernimus, quòd ipſorum alicuius omiſſio reddat eo ipſo proceſſus nullos, aliorum verò terminorum alicuius omiſſio, dum tamen malitioſè non fiat, ſed caſualiter, quo contingente proceſſum non vitiet.

Ordo ſeruãdus in cauſis non ſũmarijs in prima inſtantia.

§. 23. In cauſis autem, in quibus proceditur in figura iudicii, ſeruentur termini ſecundùm ſtylum Curiæ conſuetum, præterquàm in terminis ad reſpondendum libello, & ad iurandum de Calumnia, qui ſeruentur ad primam. Et in termino ad articulandum, qui in prima inſtantia, tàm ex parte Actoris, quàm Rei, ſeruetur ad decimum quintum diem.

In ſecunda inſtantia.

§. 24. In ſecunda verò Inſtantia ſimiliter ad reſpondendum libello ad primam. Ad iurandum de Calumnia ad primam. Ad articulandum ad octauam diem. Reliqui verò termini ſeruentur, prout ſecundùm ſtylum antiquum eſt ſolitum obſeruari.

Et in tertia

§ 25. In tertia verò Inſtantia ſeruentur omnes termini ad primam, ſecundùm quòd conſueuit antiquitus obſeruari, præter terminum ad articulandum obſeruetur ad ſextam diem. Volumus inſuper, quòd præmiſſa vendicent ſibi locum, non ſolum ad futura negocia, ſed ad pendentia etiam per appellationem, ita tamen quòd proceſſus primò factus propter hoc non vitietur, ſed in priſtino ſuo robore, & firmitate perſiſtat.

Procuratores quid ad nertere debeant in obſeruatione dictorũ terminorũ.

§. 26. Præterea illum vſum, quo Procuratores in obſeruantia terminorum dicunt ſe ... re libellum, & articulos, verbo, & dicere contra, verbo, & ita ſeruant omnes terminos, & cùm iam deberet pronunciari Sententia, tunc incipiunt proceſſum, & dant articulos, & cætera faciunt realiter, quæ dixerunt verbo, ſic duximus moderandum, quòd Procuratores ipſi poſt terminum ad dicendum contra producta, & ante terminum ad declarãdum articulos facto, & omnia, quæ de iure volunt, & poſſunt, producere teneantur.

Notarij quid obſeruare debeãt in conficiẽdis geſtis, &c.

§. 27. Et quoniam aliquando contingit, quòd poſt obſeruationem omnium terminorum, Notarii Regiſtrum ordinare, & Auditori cauſæ præſentare, & poſtquam Regiſtrum huiuſmodi Auditori præſentatum fuerit, Auditores plus debito cauſam differunt expedire. Statuimus, & etiam ordinamus, quòd ſeruatis omnibus terminis, in quacunque cauſa Notarius, qui ſcripſit in cauſa, Regiſtrum infra quindecim dies conficere teneatur, & ordinare, ac deinde de ſalario ſibi debito ſatisfacto, illum ſtatim ſuo Audirori tradere, & aſſignare debeat. Et deinde idem Auditor poſtquam Regiſtrum ipſum ſibi fuerit præſentatum, terminum habeat duorum menſium, infra quos cauſam ipſam expedire teneatur, niſi forſan a Nobis, vel dicto Vicecancellario, propter arduitatem cauſæ, ſicut ſæpè contingit, maiorem dilationem habuerit, de qua per Noſtram commiſſionem in Regiſtro cauſæ conſtet. Alioquin Notarius ſententiam excommunicationis incurrat. Et ſi de negligentia, expeditione, dolo, vel fraude coram ſuo Auditore fuerit accuſatus, ſalarium ſuum perdat, ad expeditionem ad eundem Auditorem, nihilominus compellendus. Et nihilominus, qui infra dictos menſes non habita a Nobis, vel ipſo Vicecancellario, maiore dilatione temporis, cauſam expedire contempſerit, ex tunc iuriſdictionem amittat, & cauſa alteri Auditori committatur, & ab ingreſſu Rotæ ſuſpendatur per menſem. Et idem de Iudicibus aliis extra Rotam præcipimus obſeruari, quibus ſi negligentes fuerint cauſas expedire infra dictos menſes, aliquæ cauſæ per trimeſtre tempus nullatenus committantur, & ſi fuerit contrafactum commiſſiones nullius exiſtant roboris, & momenti.

Auditores quid animaduertere teneantur pro expeditione cauſarum.

§. 28. Præterea, quia ſæpè contingit, quod litteræ Apoſtolicæ ad impediendum Partes; & eas inuoluendum laboribus, & expenſis, abſque cauſa rationabili, in Bullarum, & dictarum litterarum Apoſtolicarum Regiſtris arreſtantur, & ſuum nequeunt ſortiri effectum: Statuimus, & etiam ordinamus, quòd poſtquàm littera arreſtata ad Auditorem cauſæ fuerit reportata, idem Auditor aduerſæ Parti terminum octo dierum præfigere, per eum poſtea ſi expediat prorogandum, infra quem de ſuo iure, & intereſſe coram dicto Auditore legitimè docere, & fidem facere teneatur.

Cardinalibus non cõmittantur cauſæ non excedentes valorẽ annuum 60. flor.

§. 29. Statuimus inſuper, & etiam ordinamus ad parcendum laboribus, & expenſis quorumlibet Litigantium, quod cauſæ, ſuper quibuſuis Beneficiis Eccleſiaſticis, ſecularibus, & Regularibus, quorum fructus, redditus, & prouentus ſexaginta florenorum auri ſecundùm communem æſtimationem valorem annuum nõ excedunt, S.R.E. Cardinalibus nullatenus committantur, & commiſſiones ſint nullæ, ſi fuerit contrafactum.

§. 30. Et

Digitized by Google

Aduertenda quæ fieri debeant pro habenda executione ſententiarum;

§. 30. Et quoniam fruſtra ferrentur ſententiæ, niſi eſſent qui exequerentur eaſdem, & in habendis litteris executorialibus ſub Bulla, quandoque duorum, vel trium menſium dilationes fiunt, pro quibus expediendis occurrunt graues expenſæ quæ aliquando ad quindecim, aliquando ad decem, & octo florenos aſcendunt, & Notarij dictæ Sedis, qui illarum minutas deberent conficere, non conficiunt, ſed per ſuos Abbreuiatores, quorum aliqui ſunt minus periti, fieri faciunt, & cum illas quandoque non bene conficiant, ad Peritiores oportet habere recurſum, & ſic Partes ipſas executorias proſequentes, plus oportet exponere, quàm ab antiquo conſuetum ſit ſoluere, & qui non laborant, plus ſalarij accipiunt, vnde cum Partes magna temporis dilatione plus, quàm deceat, grauentur laboribus, & ſumptibus in earum procuratione, qui in expenſarum taxatione non veniunt. Nos ad euitandam huiuſmodi inconuenientiam, & vt Partes in procurandis prædictis executoribus, opportunum recipiant releuamen, ſtatuimus, & etiam ordinamus, quòd ſit in electione Partis, ſi velit habere ſub Bulla ſimplicem litteram executoriam, ſiue confirmationem ſententiæ, quæ in effectu contineat, quòd in cauſa, quæ inter tales Partes ſuper tali re vertebatur, lata fuit per talem Iudicem, ſeu tales Iudices talis ſententia, cuius effectus ponatur in littera, & mandetur Executoribus, quòd ſententiam ipſam debitæ executioni demandent, & talis littera non taxetur vltra duodecim groſſos Turonenſes. Si verò Pars malit habere executoriam cum confirmatione ſententiæ iuxta morem, quia tunc in confectione minutæ maior labor occurrit, & neceſſarium eſt totum proceſſum cauſæ recenſere, ſeruetur quòd hucuſque extitit obſeruatum, ita tamen quòd confectio minutarum, quæ cõcernunt iuſtitiam, ad Notarios ipſos pertineat. Et præter hoc ſalarium habeant, minutæ per eos fiant, vel expenſis eorum, & hoc idem in omnibus alijs litteris iuſtitiæ, & prouiſionum ad Eccleſias Cathedrales, & Monaſteria quælibet factarum, & fiendarum in Conſiſtorio noſtro, quæ per manus ipſorum Notariorum tranſeunt, præcipimus obſeruari. Verùm intelleximus quòd Procuratores, qui cauſas, ſuper quibus expediuntur litteræ executoriales, in iudicio in eadem Curia egerunt, vel defenderunt, quando litteræ huiuſmodi Audientia contradictarum leguntur, vbi ipſi Procuratores interſunt, mediam partem taxæ dictarum litterarum executoriarum, de nouo a Partibus nituntur exigere, & ſæpè exigunt, illud reputantes abuſum, fieri prohibemus, volentes eoſdem Procuratores communi ſalario pro alijs in dicta Audientia legendis litteris, quando ibidem interſunt eſſe contentos, vbi forſan ipſi per totum huiuſmodi litteram executoriam procurauerint, quo caſu competens ſalarium a Partibus petere, & recipere poſſint ſecundùm quòd in taxationibus præfati Ioannis XXII. prædeceſſoris habetur.

Rota quando fiat in die Iouis, aut Sabbato.

§. 31. Cæterum cum ſæpè contingat quòd in omnibus diebus vnius hebdomadæ, quibus teneri ſolet audientia, & aliquando in duabus coniunctis hebdomadis feriç celebrantur, vnde lites prorogari contingit. Statuimus, & etiam ordinamus, vt quotieſcunque in vna hebdomada tres illi dies quibus teneri ſolet audientia, quomodolibet ſint feriati, præterquam in octauis Natiuitatis, & Reſurrectionis D. N. IESV CHRISTI, videlicet per ſeptem dies ante, & ſeptem poſt, die Iouis in hebdomada tali, ſi illa dies feriata non fuerit, alioquin die Sabbati audientia teneatur.

Sanctio pœnalis.

§. 32. Nulli ergo omninò Hominum liceat hanc paginam Noſtræ conſtitutionis, & ordinationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Domini 1422.

Iuriſdictio, & facultates Auditorum Rotæ Romanæ.

INNOCENTIVS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei.

Edita A. D 1487.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

FInem litibus, quæ in Palatio Apoſtolico, nunc, & pro tempore vertuntur, quantò celeriùs fieri poteſt, imponi, & Colitigantes ab intolerabilibus expenſis, quas illas proſequendo perferunt, releuare quantum Nobis poſſibile eſt, cupientes, hac in perpetuum valitura conſtitutione ſtatuimus & ordinamus.

Declaratio circa præuentionem.

§. 1. Quòd ſi diuerſis cauſarum Palatij Apoſtolici Auditoribus diuerſas commiſſiones pręſentatas hactenus vel pro tempore reperiri contingat in eadem cauſa, eiuſdem tenoris, vel effectus, licèt ad diuerſarum Perſonarum inſtantiam; Auditori, cui prius commiſſio præſentata fuit, iuriſdictionem in procedendo, & iudicando retineat, abſque alia deſuper commiſſione, aliorum Coauditorum ad id accedente conſenſu.

Citationũ validationem.

§. 2. Et quòd Auditores cauſarum prædictarum, conſtito eis quòd citatio per eos decreta in cauſis (minus tamen legitimè executa) ad Partis citatæ notitiam peruenerit, ante terminorum obſeruationem, ad expeditionem cauſarum earundem, abſq; alia commiſſione, perinde ac ſi citatio legitimè executioni demandata foret, procedere.

Viduarum, & Pupillorum cauſas.

§. 3. Et in viduarum, & Pupillorum, necnon vbi de ſumma, vel re valorem quingentorum florenorum auri non excedente, agetur; eo modo, quo in Beneficialibus cauſis, de Coadiutorum ſuorum conſenſu, etiam procedere.

remiſſorias

§. 4. Remiſſorias etiam ad partes, in cauſis coram eis, nunc, & pro tempore pendentibus, in quauis inſtantia, nouamue dilationem, ſi petatur, de aliorum Coauditorum conſilio concedere.

Reiterationem terminorum.

§. 5. Ad reiterationem quoque terminorum, nulliter vel malè obſeruationem, Partes, ſeu Collitigantes, earumue Procuratores admittere.

Regiſtrorũ fidem.

§. 5. Et fidem regiſtris, coram alijs iudicibus, etiam in partibus factis, quo ad iura in eis regiſtrata duntaxat, de ſimili cõſilio adhibere.

Grauaminis articulos.

§. 7. Super articulo grauaminis, ac negotio principali ſimul, & (ſi petatur, ac Coauditoribus expedire videbitur) reſectis expenſis, in eodem

eodem principali negotio, omiſſo appellationis articulo, procedere.

Fatalium prorogationem. §. 8. Et dum eis videbitur expedire, fatalia in cauſis prorogare, vel de nouo concedere.

Appellationum inſtãtias. §. 9. Et ſuper appellatione interpoſita à ſententia diffinitiua, decurſo vltimo momento temporis, ad id de iure præfixi (eadem tamen die vltimi momenti) perindè ac ſi debito tempore interpoſita foret, iuſtitiam miniſtrare.

Sententiarum nullitates. §. 10. Et ſi prima vel ſecunda ſententia reperiatur nulla ex inordinatio proceſſu, vel etiam ex omiſſione iuramenti ſuper perhorreſcentia, iuxta conſtitutionem fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris Noſtri, quæ incipit, Statutum, dummodo illud per Partem in quacunque parte iudicij poſtea præſtetur, ad confirmationem, vel infirmationem, refectis expenſis, procedere.

Sequeſtrorũ conceſſionem iux. c. Statutũ de reſcrip. in 6 §. 11. Necnon iuxta conſtitutionem Viennenſis Concilij, quæ incipit, Ad compeſcendas, ſequeſtra decernere, liberè, & licitè valeant.

Clauſula dereg. §. 12. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Sequitur declaratio circa executionem dictæ Bullæ.

Deſcribatur in lib. Rota. §. 13. CONſtitutionem Noſtram pro Litigantium in Palatio Apoſtolico releuamine, editam quarto idus Ianuarij, Pontificatus noſtri Anno quarto, & in Cancellaria Apoſtolica de mãdato noſtro publicatam, quæ incipit, Finem litibus &c. obſeruari cupientes, dilectis Filijs cauſarum dicti Palatij Auditoribus mandamus, illam inter alias eiuſdem Palatij conſtitutiones in libro, in quo illę deſcriptę ſunt, deſcribi.

Quotannis legatur. §. 14. Et ſingulis annis, dum aliæ conſtitutiones prædictę leguntur, prima die qua decurſis ferijs meſſium, & vindemiarum ad iura reddendum ſedere incipient, & pari modo, ſicut aliæ leguntur, legi faciant, & procurent.

Auditori dicenti aliquid feciſſe de voto Rotæ credatur §. 15. Volentes aſſertioni Auditoris cauſarũ huiuſmodi aſſerentis, ſe aliquod de inibi contentis, de conſilio, ſeu conſenſu Coadiutorum ſuorum facere, quo ad conſilium, & conſenſum huiuſmodi ſtari, & alterius probationis adminiculum non requiri.

Dat. P. An. 4. 13. Ian. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo octuageſimo, Idibus Ianuarij, Pontificatus Anno quarto.

Placet, publicetur, & deſcribatur. I.

PP ſubſcript. Publicatio. Anno a natiuitate Domini Milleſimo quadringenteſimo octuageſimo octauo, indictione ſexta, Pontificatus Domini Innocentij Papæ Octaui, Anno quarto, litteræ ſupraſcriptæ affixæ, & publicatæ fuerunt in Valuis Audientiæ, & acie Campi Floræ, die 14. Ianuarij per per Fernandum del Porro S.D.N. Papæ Curſorem. Lecta Romæ in Cancellaria Apoſtolica die Sabbati 19. Ianuarij, Anno 1487.

Reformatio Rotæ Romanæ.

PIVS EPISCOPVS,

Seruus Seruorum Dei. *Edita A.D. 1561.*

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. IN Throno iuſtitiæ, ſuper omnes Gentes, & Regna, meritis licèt imparibus ſuperna diſpoſitione conſtituti, ad ea quæ iuris, & iuſtitiæ cultum, ac obſeruantiam concernunt, dirigimus potiſſimùm aciem Noſtræ mentis, vt vniuerſis Nationibus ad Sedem Apoſtolicam omnium Fidelium matrem, & magiſtram, pro litium, & controuerſiarum inter eos vigentium decisione recurrentibus longis iudiciorum curriculis ſublatis, ac minoribus, quàm fieri poterit diſpendijs, opportunè conſulatur.

Rota commendatio, & cauſa huius reformationis. §. 1. Sanè poſtquàm Nos circa Curiæ noſtræ reformationem ſolerti ſtudio intendentes reliquorum eiuſdem Curiæ Tribunalium, & officiorum emendationem, & correctionem cum Dei auxilio, & Venerabilium Fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium conſilio, feliciter peregimus, demum ad Palatij noſtri Auditorium, in quo vniuerſorum Chriſti Fidelium grauiores cauſæ per duodecim ſummæ virtutis & doctrinæ viros, ex omnibus Mundi partibus magna cum diligentia conquiſitos, maturè cognoſcuntur, & magna cum integritate, & iuſtitia terminantur, animum adiecimus. Et licèt in eodem Tribunali pauca admodùm correctione digna offenderimus, nihilominus vt nihil intactum relinqueremus, nonnulla potius pro litibus abbreuiandis, ac Partium diſpendijs euitandis, vel ſaltem minuendis, vocatis ipſis Auditoribus, ac pluries, tàm in voce, quàm in ſcriptis auditis, prouidenda cenſuimus.

Facultates Auditorũ circa cauſas eis commiſſas. §. 2. Et idcirco de eorũdem Fratrum noſtrorum conſilio, ſtatuimus, & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, ad tollendum multiplicationem commiſſionum, & parcendum laboribus, & expenſis Litigantium, vnica commiſſio in qualibet inſtantia ſufficiat, & illius vigore Auditor cauſam ſibi commiſſam cognoſcere, & cum omnibus, & ſingulis dependentibus & emergentibus, ac alias quomodolibet incidentibus decidere valeat. Poſſit etiam Auditor ſine noua commiſſione prefigere terminum ad docendum de attentatis, ac nullitatibus, & cauſis propter quas quis in integrum reſtitui debeat, ac illo elapſo, & non docto, ad cauſæ expeditionem procedere, necnon remiſſorias decernere, dilationes concedere, liquidationes fructuum in partibus delegare, ac omnia, & ſingula alia vſque ad finalem ſententiarum ſuarum executionem incluſiuè facere, quæ de iure Ordinarij facere poſſunt.

Prorogationes fataliũ cõcedantur arbit. Rot. §. 3. Prorogationes autem fatalium ſæpius, & paſſim non concedat, ſed tantùm ex aliqua honeſta cauſa, ac præuia illius cognitione arbitrio Rotæ.

Sententiæ non proferantur, niſi cauſa in Rota propoſita, & habitis votis. §. 4. Auditor tamen in aliqua honeſta cauſa, ſiuè magni, ſiuè parui momenti exiſtat, etiam ſi eius deciſio clari iuris eſſe videatur, diffinitiuam ſententiam, vel interlocutoriam vim diffinitiuæ habentem ferrę non valeat, niſi cauſa in

Rota

Digitized by Google

Rotá propoſita, & habitis votis Coadiutorum niſi Partes in actis expreſsè conſenſerint, quòd cauſa ſine voto eorundem Coadiutorum expediri poſsit. Idemque in aliis quibuſuis præiudicialibus decretis ſeruari volumus, ſi Actor, vel Reus, quòd negocium in plena Rota cognoſcatur, inſteterit.

Sñtētia publicentur vt hic.

§. 5. Item ſententiæ latæ per Auditores, prout in cedula, vt moris eſt, vel per viam termini pro ſeruato, ſubſcribantur, & publicentur in actis intra quindecim dies, & in vltima anni audientia latæ, infra menſem, alioquin pronunciationes huiuſmodi pro circumductis habeantur.

Notarij accipientes decreta ad referendū, referant vt hic.

§. 6. Termini etiam pro ſeruatis habiti, & cedulæ ipſarum ſentiarum, quæ interdum per alium Notarium, quàm actuarium ipſius cauſæ ad referendum accipi conſueuerunt, referantur ipſi Notario cauſæ eadem vel ſequenti die, qua recipiuntur. In vltimis verò audientiis, ſaltem infra triduum, & ſi Auditor, qui pronunciauit, prout in cedula, vel terminum habuit pro ſeruato, retinuerit citationem penes ſe, illam Notario cauſæ ſimiliter intra prædictos dies conſignare debeat, aliàs termini huiuſmodi circumducti, & irriti cenſeantur.

Sententia non proferantur ante perfectū regiſtrum.

§. 7. Auditor verò non pronunciet in cauſa, niſi perfecto regiſtro, & illo ad Rotam delato, vnà cum dictis Teſtium, illiſque, ac iuribus in eadem Rota, prout res exegerit, lectis. In vltima verò anni audientia, ac quandocumque agetur deferenda declaratoria contra contumacem, etiam regiſtro non perfecto, ex originalibus pronunciare valeat. Ita tamen, quòd Pars ad cuius inſtantiam pronunciatum fuerit, regiſtrum ipſum pro actorum conſeruatione quanto totius perfici curare teneatur.

Deciſionū copia petētibus detur

§. 8. Et inſuper Auditor Partibus petentibus copiam deciſionis in cauſa factæ, cum iuribus, ac rationibus tradere debeat, prout antiquitus laudabiliter fieri conſueuit.

Cauſa Auditorū Cōſāguineorū & familiarium nō cognoſcantur in Rota.

§. 9. Cauſæ autem propriæ Auditorum, & eorum Familiarium, ac Conſanguineorum, vel Affinium vſque ad ſecundum gradum iuxta ius canonicum computandum, non cognoſcantur in Rota.

Affines domeſtici, vel Notarij Auditorum nō ſe intromittant in cauſis Rota.

§. 10. Nec Auditores in eorum domibus Subſtitutos, vel Doctores, aut alios Iuriſperitos, etiam cōſanguineos, qui Subſtituti, vel Aduocati, aut Procuratoris officio fūgatur, aut in caſibus totalibus, vel eorū proceſſibus ſeſe quoquomodo intromittant, nec Aduocatos, & Procuratores domeſticos, aut aliquos ex ſuis Notarijs domeſticos habeat. Item Aduocati, aut Procuratores conſanguinei, vel affines vſque ad ſecundum gradum, alicuius Auditoris, ac etiam illius Notarij, in cauſis coram eo pendentibus nullatenus patrocinari valeant.

Auditores nō inducāt Partes, vt aſſumant certum Aduocatū, vel Procurat. Nec diſponant cōtra &c.

§. 11. Nec auditores compellant, aut aliquo modo inducant Partes, per ſe, vel per alios, vt aſſumāt certum Aduocatum vel Procuratorem; ſed electio huiuſmodi omninò ipſarum Partium arbitrio relinquatur.

§. 12. Item Decanus, & alij Auditores, præſertim antiquiores, attendant, nè aliquid non ſolùm contra Ius, ſed nec etiam contra ſtylum, & deciſiones antiquas factas in Rota, quę impreſſæ habentur, quoquomodo decidatur, etiam prætextu æquitatis in iure non ſcriptæ, niſi maxima cum ratione, & diſcuſſione, omnibus votis, ſeù ſaltem illorum duabus tertijs partibus, aliter faciendum eſſe iudicauerit.

Nullitates tres tātùm attēdātur.

§. 13 Deinceps etiam in cauſis pendentibus non attendantur aliquę nullitates, pręterquam ex defectu iuriſdictionis, citationis vel mandati, niſi cauſa nullitatis ſpecialiter ante datam præſentium commiſſa reperiretur.

A liquidatione fructuum, & expēſarum ſemel appellatur.

§. 14. Et a liquidatione fructuum, & expenſarum taxatione, ſemel tantùm appellare liceat, ita quòd duæ conformes rem iudicatam faciant.

Auditores quando ad Cancellariam cauſas remittere poſſint.

§. 15. Auditores verò cauſas ſibi commiſſas, pro ſola Partium importunitate ad Cancellariam remittere non poſſint, ſed tantùm habita licentia a Summo Pontifice, vel ex iuſtis cauſis deductis in Rota, & ab ea probatis.

Criminalitates ad Iudices Ord. remittant.

§. 16. Et ſi Auditor cognouerit in actis adeſſe ſuſpicionem criminis, remittat acta huiuſmodi, vel illorum exemplum, prout res exegerit, ad Iudicem ordinarium. Et ſi cauſa criminalis præiudicialis fuerit cauſæ ciuili, in eius cognitione ſuperſedeat. Et quandocunq; Iudex ordinarius, in cauſis criminalibus coram eo pendentibus, indiguerit depoſitionibus Teſtium, vel aliquibus ſcripturis ad cauſas criminales facientibus, teneatur Auditor illas, vel earum exemplum, vt præfertur, exhiberi facere.

Sportulas ſic recipiāt videlicet.

§. 17. Vt autem debitus modus ſportulis imponatur, non poſſint Auditores Partibus, per ſe vel alium quouis modo ſportularum nomine aliquid petere, vel exigere, ſed nec ſponte dantibus vltra taxam infraſcriptam accipere, videlicet.

In cauſis prophanis.

§. 18. In cauſis pecuniarijs, ſeu prophanis, aut quæ aliàs pretio nummario quoquomodo æſtimari poſſint, ſi æſtimatio rei, de qua agetur, non excedat ſummam mille ducatorum, vſque ad aureos decem, a mille verò vſque ad decem milla, vigintiquinque: à decem millibus vſque ad viginti millia, quinquaginta: ab inde ſupra vſque ad quamcunq; ſummam, centum.

In cauſis Beneficialibus.

§. 19. In Beneficialibus verò, ſi redditus annuus, de quo agetur, non excedat ſummam centum ducatorum, ſimiliter decem: a centum verò vſque ad mille, viginti quinque: à mille vſque ad tria millia, quinquaginta: abinde verò verò ſupra, centum aureos pro ſportulis cuiuſcunq; ſententiæ, diffinitiuæ duntaxat, vt præfertur, accipere valeant. Si verò cauſa æſtimationem non facilè recipiat, ſportulæ moderatæ pro rerum, & perſonarum qualitate, iuxta taxas prædictas recipi poſſint: nec aliquid vltra non ſolùm ipſis Auditoribus, ſed nec eorum Familiaribus, vel Conſanguineis, aut alijs quibuſuis Perſonis directè, vel indirectè, quouis quæſito colore, vel ingenio, exceptis eſculentis, & poculentis, quæ triduo conſumi poſſint, ipſarum ſententiarum, aut Auditorum intuitu præſtari poſſit.

Sportula depōnātur penes Notarium poſt latam ſententiam.

§. 20. Quas quidem ſportulas, iuxta taxam prædictam, apud Notarium cauſæ poſt ſubſcriptam ſententiam, & Notario traditam, & non antea, deponi, & Auditori conſignari volumus: quòdq; Notarius depoſitionem, & conſignationem huiuſmodi in actis notare, & ſpecificare teneatur.

Notarij idonei eligātur, officiaq; non arrendent, & pro Subſtitutorum facto teneantur.

§. 21. Officia verò Notariorum Rotæ, non conferantur niſi Perſonis peritis, & idoneis, quæ per ſeipſos illa exercere ſciant & exerceant, niſi aliqua legitima cauſa impediantur. Nec eo caſu officia aliquibus arrendare, aut Subſtitutos deputare valeāt, niſi a proprio Auditore approbati fuerint, qui inſuper de officio

D fide-

Digitized by Google

fideliter exercendo arbitrio Auditoris caue re debeant, & pro ipſorum ſubſtitutorum facto Notarij ipſi, quo ad intereſſe Partium, tanquam principaliter obligati omninò teneantur.

Hec Bulla legatur anno quolibet in princip. Rotæ. §.22. Diſtrictius precipientes modernis, & pro tempore exiſtentibus Auditoribus, & eorum Decano, in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub indignationis Noſtræ, & excommunicationis latæ ſententiæ, alijſque noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis arbitrio, infligendis pænis, vt præſentem conſtitutionem Noſtram ſingulis annis in prima audientia, vna cum alijs conſtitutionibus antiquis, legi, & publicari faciant, & illam, ac omnia, & ſingula in ea contenta diligenter obſeruent, & ab eorum Notarijs, & alijs, quatenus ad eos pertinet obſeruari curent cum effectu.

Decretum irritans. §. 23. Decernentes nihilominus irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his ab ipſis, vel quibuſuis alijs, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clauſulę derogat. §. 24. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ipſorum Auditorum Collegij, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & facultatibus, eiſdem Auditoribus, & Collegio, etiam Motu proprio, & conſiſtorialiter, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis, in genere, vel in ſpecie, per quoſcunq; Romanos Pontifices prædeceſſores Noſtros, aut etiam Nos conceſſis, approbatis, & innouatis: quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumq; totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, ac indiuidua, & de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio habenda, ſeù quæuis alia exquiſita forma ſeruanda foret, tenores huiuſmodi pro ſufficienter expreſſis habentes, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, contrarijs quibuſcunque, Aut ſi præfatis Auditoribus, vel quibuſuis alijs communiter vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas non facientes plenam. & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem.

Forma, & effectus publicationis quã habes hic in fin. §.25. Vt autem præſentes litteræ ad omnium notitiam deducantur, nullusque illarum ignorantiam prætendere valeat, volumus, & mandamus, illas in eiuſdem audientiæ Palatii noſtri, ac Cameræ Apoſtolicæ Curſoribus noſtris affigi, & per aliquod temporis ſpatium, relicta ibidem earum copia affixa, detineri, & exinde omnes, & ſingulos, quorum intereſt, vel intereſſe poterit quomodolibet in futurum, afficere, ac ſi eis perſonaliter intimatæ forent, Nulli ergò omninò &c.

Dat. P. An. 3. 27. Dec. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo ſexageſimo primo, ſexto Cal. Ianuarii, Pontificatus noſtri Anno 3.

Reformatio Referendariorum Signaturæ Iuſtitiæ, & Iudicum Romanæ Curiæ.

Edita A.D 1562

PIVS EPISCOPVS,

Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa huius reform. CVm nuper Nos generaliter officiorum, & Tribunalium Romanæ Curiæ pro abuſibus extirpandis, ac vniuerſali in ea Litigantium commoditate, reformationi intenderimus & prouiderimus, Cupiẽtes eorundem Litigantium indemnitati in totum conſulere, ac vt celeriùs lites terminentur prouidere, valdè opportunum, immo neceſſarium eſſe cenſuimus etiam Signaturam Iuſtitiæ à qua plerunq; hi qui lites in longum protrahere, alioſq; diutiùs, & grauioribus impenſis defatigare quærunt, cauillationibus, & verſutiis diuerſa reſcripta, aut ſuperflua, aut dilationem inducentia extorqueant, reformare. Idcirco pro illius reformatione, viſis, & etiam maturè diſcuſſis, nonnullis per dilectos Filios Referendarios Noſtros adnotatis, & corã Nobis etiam in præſentia nonnullorũ ex venerabilibus Fratribus S. R. E. Cardinalibus propoſitis, de eorundem, cæterorum Fratrum noſtrorum conſilio, hac in perpetuum valitura conſtitutione ſancimus.

De Cõmiſſ. reiectis in Signatura Iuſtitia. §. 1. Quòd nullus ex dictis Referendariis propoſitas, & reiectas in Signatura Iuſtitiæ commiſſiones, in Signatura Gratiæ coram Nobis proponere audeat, niſi talis ſit materia, quę ſciẽtiam noſtram requirat, aut per Signaturam Iuſtitiæ ad eandem Signaturam Gratiæ remiſſa fuerit.

auocatorijs & alijs præiudicialib. §. 2. Nec in antiquis, ac arduis materiis in quibus plures hinc inde expeditæ fuerũt Commiſſiones, & in auocatoriis a prioribus Iudicibus, & quouis modo præiudicialibus, manum apponere, niſi prius citata coram eo Parte intereſſe habente.

Præinſertarum reformatorijs. §. 3. Et cum agitur de reuocatione aut moderatione alicuius præinſertæ, ſimiliter manum non apponat, niſi in præinſerta appoſitum ſit nomen Referendarii, qui illi manu appoſuit, vt rationem reddere, & eam iuſtificare poſſit. Nec etiam reformatio, ſiue moderatio eiuſdem præinſertę ab habente Signaturam Iuſtitiæ, niſi nomen Referendarii, vt præmittitur, in ipſa præinſerta appoſitum fuerit, aliquo modo ſignetur.

Appellationum cõmiſſionibus. §. 4. Minus in commiſſionibus, appellationum ab interlocutoriis, niſi expreſſo releuanti grauamine. Neccum appellatur a diffinitiua cum clauſula, aut vim diffinitiuæ habente, niſi res adeo exprimatur, vt videat Referendarius, an tale ſit grauamen, quòd per diffinitiuam raparari non poſſit. Et ſi in commiſſione appoſita fuerit clauſula, cum toto negotio principali, tunc addatur, iuſtificato tamen dicto grauamine.

Nullitatũ que & attentatorum, &c. §. 5. Abſtineant vlterius referendarii ab appoſitione manuum in commiſſonibus nullitatum, & attentatorum, niſi exprimantur nullitates ex defectu iuriſdictionis; citationis, vel mandati, & ipſa attentata: Et pariter in illius in quibus narrentur, pronunciatum fuiſſe prout in cedula.

§6. Nec

Digitized by Google

Prorogatio. nis fatalium. *Ad quòd videtur hîc inf.* §. 6. Nec etiam manum apponant in commiſſionibus prorogationis fatalium, niſi in quibus prima vice ipſa prorogatio petitur, illas verò commiſſiones, in quibus pro vlteriori prorogatione ſupplicatur, in Signatura noſtra Gratiæ proponant.

Criminalibus & Matrimonialibus. §. 7. Cauſæ criminales, et matrimoniales non inferioribus Epiſcopis, et in terris Eccleſiæ, cauſæ criminales Clericorum in ſacris conſtitutorum Ordinario, reliquorum verò Clericorum, et Laicorum, Locorum Gubernatoribus committantur.

Reformatio in cauſis reſtit. in integ. nullitatis, attentatorum. §. 8. Et lites quantò citiùs fieri poſſit, ac minori Partium diſpendio expediantur, decernimus, quòd quilibet Iudex cui cauſæ reſtitutionis in integrum, nullitatis, et attentatorum de cæterò committetur, poſſit abſq; ſpeciali commiſſione præfigere terminum ad docendum de cauſis reſtitutionis, ac de ipſis nullitatibus ſeu attentatis, et eo lapſo, et non docto, ad negotii principalis expeditionem procedere.

Terminorumq; reiteratione. §. 9. Similiter quilibet Iudex in quibuslibet cauſis coram eo introductis, & introducendis, & etiam Auditor Rotæ, in cauſis extra Rotam commiſſis, poſſint omnes terminos ſubſtantiales in vim commiſſionis à fel. rec. Innocentio Papa VIII. prędeceſſore noſtro, quam ad omnes Iudices, & etiam Auditores in cauſis præmiſſis, tenore præſentium, extendimus, abſq; alia ſpeciali commiſſione reiterare.

Expēſarūq; taxatione. §. 10. Quòdq; ab exceſſiua taxatione expenſarum, ſemel tantùm appellatio committatur, & duæ ſententiæ habeant vim trium.

Cauſis quoque diſcuſſionum. *De his vide in Cle. vij. conſt. 16.* §. 11. Cauſæ diſcuſſionum inter Creditores, & Hæredes defuncti, ſeu alterius Debitoris, de cuius bonis inter ipſos Creditores agitur, intra tres menſes, quo ad pręſentes; quo ad abſentes, verò, citra montes intra ſex menſes, vltra autem intra nouem expediantur, et nullo modo niſi ex magna cauſa & per Signaturam Noſtram Gratiæ inſtantia prædicta prorogetur.

Aditione hæredit. & confectione inuentarij. §. 12. Et à die obitus Debitoris intra duos menſes hæredes præſentes, abſentes autem citra montes intra quatuor, vltra verò montes intra ſex inuentarium conficere, & an velint hæreditatem adire, deliberare teneantur.

diſcuſſionū cauſis pendentibus, credita liquida executioni mādentur. §. 13. Et interim Iudices coram quibus cauſas diſcuſſionis huiuſmodi pendere contigerit, bona ipſius Debitoris defuncti, vel decoctoris debitoris Creditoribus habentibus credita eorum liquida interim recepta idonea cautione de reſtituendo habentibus priora, & potiora, & contribuendo habentibus ęqualia iura, conſignari mandent, & faciant.

Decretum irritans. §. 14. Si quis autem conſtitutioni Noſtræ huiuſmodi in aliquo contrauenerit, indignationis Noſtræ, ac aliàs arbitrij Noſtri pænas eo ipſo incurrat. Et Nihilominus commiſſiones contra tenorem præſentium ſignatæ nullius ſint roboris vel momenti, ac per præoccupationem extortæ cenſeantur, illiſq; Iudices, quibus eas pręſentari continget, minimè parere teneantur. Sicq; per quoſcunque Iudices & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, irritum quoq; & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Clauſ. derog. §. 15. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſt. contrarijs quibuſcunq;.

Sanctio pœnalis. §. 16. Nulli ergo omninò Hominum liceat hanc paginam Noſtræ ſanctionis, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

D.P. An. 3. 1. Iulij. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſecundo, Cal. Iulij, Pontificatus Noſtri Anno 3.

Iuriſdictio, & facultates Senatoris Almæ Vrbis, ſeu inclyti Populi Romani.

PIVS PAPA IV.

Motu proprio, &c.

Romanorū & Incolarum Vrbis indultum fori Capitolini etiā in obligationibus Cameralibus, vbi A.C. nō præuenit. DIlectos filios Senatorem, Conſeruatorem, Populumq; Romanos ſpecialib. fauoribus, & gratijs proſequi volētes, omnimodam & integram (prout illis per fel. rec. Sixtum IV. Iulium II. Leonem X. Paulum III. & alios Romanos Pontific. prædeceſſores Noſtros aliàs conceſſa fuit) iuriſdictionem, cauſarumque inter ipſos, ac etiam inter Romanos, & Incolas pro tempore motarum cognitionem, & deciſionem totalem Curiæ Capitoloij Romani, ita quòd in prædictis & alijs cauſis, obligationibus, etiam in forma Cameræ Apoſtolicæ, in quibus videlicet per alios Iudices præuentum non ſit, aliiſq; quibuſuis differentiis, & actionibus inter ipſos Romanos, ac eorum aliquem, vel aliquos deinceps orituris & mouendis, nullus præter Senatorem, & ipſius Capitolii, Iudices pro tempore exiſtentes, ſe priuilegiorum Apoſtolicorum, aut conſuetudinum, ſeu quouis alio prætextu intromittere poſſit, etiam dictorum Prædeceſſorum conceſſiones huiuſmodi, litteraſque, & alias deſuper confectas ſcripturas approbantes, confirmantes, & innouantes, litterarumq; & ſcripturarum earundem tenores præſentibus pro expreſſis habentes, auctoritate Apoſtolica, ex certa ſcientia &c. perpetuò concedimus, & indulgemus.

Derogatio facultatū aliorum Iudicum in his cauſis. §. 1. Ac Senatorem, Conſeruatores, & Populum Rom. Curiamque, & Iudices Capitolinos præfatos, quo ad iuriſdictionem huiuſmodi, aduerſus quaſcunque aliis Almæ Vrbis Tribunalibus, & Magiſtratibus, etiam Regenti Cameræ, Gubernatori, & Noſtro Vicario quomodolibet, etiam Conſiſtorialiter conceſſas facultates, & alias contrarias diſpoſitiones in priſtinum, & eum in quo ante illarum conceſſiones quomodolibet erant ſtatum reſtituimus, reponimus, & plenariè reintegramus, ac facultates, & alias diſpoſitiones contrarias huiuſmodi ad hunc effectum per præſentes reuocamus, caſſamus, & annullamus.

Chirurgi, vel hic vel coram Gubern. crimina referāt. §. 2. Et inſuper, ne delicta remaneant impunita, quòd Chirurgi, Barbitonſores, & alii vulnerum, aliorumque criminum notitiam habentes, illa ad Curiam Capitolii huiuſmodi, iuxta ipſius Senatoris deſuper proponenda edicta, & ſub pænis inibi apponendis, aut ad Curiam Gubernatoris iuxta ſolitum deferre teneantur.

§. 3. Quòdq; pro celeriori cauſarum expeditione, in eadem Curia Capitolina nullitatum nulla

Digitized by Google

Null. tres attēdātur Imo ſeruetur Statut.

nulla ratio habeatur, niſi, earum, quæ ex iuriſdictionis, citationis, vel mandati defectu prouenient.

Feriæ quæ ſeruandæ. Tu eas vide lib. 1. ca. 58. Statut.

§. 4. Et nè feriarum accumulatio cauſarum expeditionem in longum protrahat, ſublatis de medio cęteris ferijs voluntariè, per vſum, vel aliàs, non tamen in honorem Dei, introductis obſeruatio tantùm coerceatur ad ferias in antiquis Statutis expreſsè deſcriptas.

Aſſettamēti votum quando peti poſſit Vide c. 76. l. 1.

§. 5. Ac etiam Statuta de aſſettamentis loquētia declarantes, quòd aſſettamentum peti non poſſit, niſi in caſibus, & articulis, quorum grauamen per diffinitiuam repararinon valeat, qui ex Statuto ſub Rub. de Appellat. non recipiendis, lib. 6. poſiti colliguntur, nec in cauſis ſummam decem ducat. non excedentibus, in alijs verò cauſis à decem ſupra in litis conteſtatione dumtaxat peti poſſit, & hoc arbitrio Iudicis. In diffinitiuis autem, vel interlocutorijs vim diffinitiuæ habentibus ſententijs Iudex cauſas huiuſmodi in aſſettamentis proponere, alijs in contrarium loquentibus Statutis non attentis, omninò teneatur.

Aſſet'amētū quomodo fiat, aliquo ex Iudicibus, abſente, infirmo, vel recuſato. Vide Stat. l. 1. c. 11. et 12

§. 6. Et propterea quòd ſi vnum ex Iudicibus Curiæ huiuſmodi abeſſe, vel ægrotare, aut ſuſpectum iurari contigerit, aſſettamentum per tres reliquos præſētes Iudices fieri poſſit, quorum vnus in loco ægrotantis, vel abſentis Iudicis ad tribunal pro interlocutorijs faciendis ſedeat, & ſuper incidentibus, emergentibus, & dependent. vſque ad ſententiam diffinitiuam excluſiuè prouideat, etiam perpetuò ſtatuimus, & ordinamus.

Clauſula præſeruatiua.

§. 7. Necnon Senatorem, Conſeruatores, Populum, & Curiam præfatos ad antiquàm eorum iuriſdictionem, vt præmittitur reſtitutos, & plenariè reintegratos eſſe. Ac præſen. & in eis contenta quæcunque valida, & efficacia fore, ſuoſq; plenarios, & integros effectus ſortiri, & inuiolabiliter obſeruari debere, nec de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis noſtræ defectu, quouis quæſito colore, prætextu, vel ingenio, nullatenus notari, vel impugnari, nec per Nos, vel Sedem Apoſtolicam vllo vnquam tempore reuocari, aut aliàs illis derogari poſſe. Et ſi ac quoties illa reuocari, aut aliàs illis derogari contigerit, toties in priſtinum ſtatū reſtitui, & de nouo etiā ſub poſteriori data per ipſos Senatores, & Conſeruatores eligenda, conceſſa, & ſtabilita eſſe.

Decretum irritans.

§. 8. Et ſic per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios, etiam S. R. E. Cardinales, &c. ſublata eis quauis aliter interpretandi &c. facultate iudicari, & diffiniri debere, ac quicquid ſecus ſuper his à quoquàm, quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Clauſula derogatoria.

§. 9. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, Statutis &c. etiam Palatij Apoſtolici Curiarumque Vrbis ſtylis, necnon priuilegijs, indultis, & litteris Apoſtolicis quibuſuis Romanæ Curiæ Tribunalibus, Curijs, Magiſtratib. Iudicib. & alijs perſonis, ſub quibuſcunq; tenoribus, & Formis, ac cum quibuſuiſuis clauſulis & decretis etiam Motu ſimili, etiam conſiſtorialiter conceſſis &c. quibus omnibus illorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, hac latiſſimè derogamus, cæteriſq; contrarijs quibuſcunque, cum clauſulis opportunis.

Placet Motu proprio I.

PP. ſubſcript. Clauſularum repetitio.

§. 10. Et cum abſolutione a cenſuris ad effectum &c. Et cum approbatione, confirmatione, innouatione, cōceſſione, indulto, reſtitutione, repoſitione, reintegratione, reuocatione, caſſatione, annullatione, ſtatuto, ordinatione, decreto, & derogatione pręmiſſis, vt ſupra perpetuò. Et quòd ſola præſen. ſufficiat Signatura, & vbiq; etiam in Iud. fidem faciat, regula contraria non obſtante, ſeu ſi videbitur litteræ deſuper per Breue Noſtrum, etiam cum litterarum Prædeceſſorum prędictorum, & inde ſequutorū tenorum aliorumq; neceſſariorum maiori, & veriori expreſſione expediri poſſint.

Limitatio priuilegij fori in tribus caſibus

Alia vide l. 1. Statut. cap. 41.

§. 11. Et quòd ad obligationes in forma Cameræ ſeruetur forma ipſius obligationis vt ſi ſit in poteſtate Actoris, vel Creditoris conuenire Debitorem ſuum Romanum vel incolam laicū, non ſolùm coram Regente, vel Auditore Cameræ ipſarum obligationum Iudice ordinario, ſed etiam in Curia Capitolij. Quo ad reliquas verò cauſas ciuiles, non tamen Fiſcales, poſſit Reus Romanus vel incola declinare quodcunq; aliud forum, et petere ſe remitti ad Curiam Capitolij, niſi alterius Iudicis iuriſdictionem prorogauerit, aut in eum tacitè vel expreſſe conſenſerit, & aliter factæ reaſſumptiones vel inhibitiones per dictam Curiam Capitolij nullius ſint roboris vel momenti.

Sequitur declaratio dictæ Conſtitutionis, reſpectu Iuriſdictionis Gubernatoris Vrbis.

PIVS PAPA IV.

Motu proprio, &c.

Cauſa conſtitutionis.

NE per præinſertum Motum proprium aliquod præiudicium bono, & pacifico regimini Almæ Vrbis noſtrę, quòd in præſentiarum venerabili fratri Hieronymo Epiſc. Sagonenſi per Nos commiſſum extitit, inferatur.

Præſeruatio Iuriſdictionis Gubernatoris.

§. 1. Decernimus & declaramus intentionis Noſtræ minimè fuiſſe, nec eſſe, quòd per Signaturam præinſerti Motus proprij prædicti in aliquo iuriſdictioni & facultatibus eiuſdem moderni, ac pro tempore exiſtentis Gubernatoris, præſertim circa Banimentorum editiones, ac cognitiones cauſarum criminalium, Mercedū, et Pauperum, vel aliàs miſerabilium Perſonarū, ac aliàs quaſcunq; cauſas ſibi, aut alijs Gubernatoribus, et eius officio per quoſcunq; Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros tàm contra Ciues Romanos, quàm alios quoſcūq; quomodolibet conceſſis in omnibus, et omnia, perinde, ac ſi dictus præinſertus Motus proprius minimè ſignatus, nec Nobis emanatus fuiſſet, minimè præiudicetur, nec præiudicatum eſſe intelligatur. Et ſic per quoſcunq; etc. Sublata, etc. Irritum quoque etc. ſolamq; præſentis Motus proprij noſtri Signaturam in iudicio, et extra ſufficere, ac fidē facere, regula contraria non obſtante, ſimiliter decernimus, et declaramus.

Quibuſcūque non obſtantibus.

§. 2. Præinſerto Motu proprio, cæteriſq; contrariis nō obſtantibus quibuſcunq; priuilegiorum, et facultatum eidem, ac pro tempore exiſtenti Gubernatori, et eius officio conceſſis, et tenoribus, etc. pro plenè, et ſufficienter expreſſis habentes, et quæ, et quas per præſentes innouamus.

Iuriſ-

Digitized by Google

Iuriſdictio, & facultates Vicarij Summi Pontificis in Vrbe, & eius diſtrictu.

PAVLVS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei.

Edita A.D 1542.

Venerabili Fratri Philippo Epiſcopo Burgi S. Sepulchri, in noſtra Vrbe; & eius Suburbijs, & diſtrictu noſtro in ſpiritualibus Vicario, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

LIcèt Eccleſiarum omnium vniuerſalis cura, & populi Chriſtiani regimen, ad vigilantiam Nos inducat, Romana tamen Vrbs inclyta, quam caput Orbis Diuina clementia ſtabiliuit, mentem noſtram ſollicitat, vt de ipſius Eccleſiarum ſtatu proſpero, & ſalubri, attentiùs, & diligentiùs ita procuremus, vt ſpiritualiter, & temporaliter felicioribus ſucceſſibus congruum ſuſcipiāt incrementum.

Deputatio Vicarij cū facultatib.

§. 1. De tua ergo laudabili vita, morum grauitate, probata fide, & circumſpectione alijſque virtutum donis, quibus perſonam tuam etiam familiari experientia præditam eſſe iam dudum, etiam in magnis Almæ Vrbis noſtræ gubernio, ac fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe negocijs; & arduis cauſis tibi commiſſis percipimus, firmam in Domino ſpem gerentes, & ſperantes, quòd ea, quæ tibi committenda duxerimus, prudenter, & fideliter exequeris, Motu proprio non ad tuam, vel alterius pro te Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa ſcientia, Te, qui etiam Capellanus, Prælatus domeſticus, & in vtraq; Signatura Referendarius noſter, ac ad eadem Baſilicam per Nos deputatus exiſtis, necnon vnum ex officijs ſcriptoriæ litterarum Apoſtolicarum ex indulto Apoſtolico obtines, in præfata Vrbe, eiuſque Suburbijs, & diſtrictu Vicarium noſtrum in ſpiritualibus quamdiù vixeris, cum honoribus, oneribus, redditibus, & emolumentis conſuetis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium conſtituimus, & deputamus.

monaſteria & Religioſos viſitandi, & coercendi.

§. 2. Tibique omnia, & ſingula, Eccleſias, Monaſteria, etiam Monialium, & alia loca Eccleſiaſtica Sæcularia, & Regularia Ordinum quorumcumque Vrbis, & eius diſtrictus, & Religioſos quoſcumque vtriuſque ſexus in illis commorantes, & ad dictam Vrbem confluentes pro tempore, ac etiam Eccleſias S. Anaſtaſij, S. Sebaſtiani, S. Pauli & ad tres Fontes, S. Agnetis, S. Laurentij, & S. Sabbæ, ac alia Monaſteria quæcunque exempta, & non exempta, eorumque perſonas viſitandi, ac in capite, & membris reformandi, necnon earum, & cuiuslibet ipſarum exceſſus, & crimina mulctandi, corrigendi, & puniendi, prout ſecundùm Deum videris expedire. Necnon ædificia quæ in Eccleſiis per te viſitandis videbis ruiuis ſuppoſita, auctoritate propria demoliendi, & demoliri faciendi, & Rectores ad Eccleſiarum reparationem per fructuum ſubtractionem, vel aliàs prout tibi videbitur cogendi, mulctaſque ipſas, prout etiam Tibi videbitur, moderandi, & Cameræ Apoſtolicæ applicandi.

Cauſas 60. flor. & mercedum ſūmariè, & aliàs iuxta ſtylum Curia, & commiſſarias iuxta commiſſiones cognoſcendi.

§. 3. Ac cauſas ciuiles, & ordinarias, eas videlicet, in quibus non agitur de maiori ſumma redditus ſexaginta florenorum auri de Camera, aut illius ſummæ valoris, æſtimationem communem non excedente, etiam de locatione & euacuatione, ac penſione, reſponſione, et deuolutione Caſalium, prædiorum, et domorum, ac ratione vinearum, et mercedibus, etiam cuiuſcunq; ſummæ, et valoris exiſtant, ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura iudicii, ſola facti veritate inſpecta, cum aliquali petitione verbali, apud acta tamen redacta, ſeu per viam monitorii, nullis terminis ſeruatis, etiam qui de ſtylo, ſeù ordinatione d. Pal. Apoſtolici ſeruari ſoliti ſunt; Aliàs verò more ſolito, et iuxta ſtylū conſuetudinē Curiæ officii Vicariatus huiuſmodi, ac aliàs cōmiſſas iuxta illarū commiſſionum tenores, et formas, ac etiam crim per Te, vel per Te pro tēpore deputatum Aud. audiēdi, decidēdi, et fine debito terminādi

Appellatio nemò à quinque ducatis infra reijciendi.

§. 4. Hoc etiam adiecto ad lites abbreuiandum, et Partes a laboribus, et expenſis releuandum, quòd a proceſſibus, et ſententiis a quinque ducatis infra, auditis, et intellectis Partibus, et cuiuslibet ipſarum iuribus, in principali negocio, non poſſit per aliquem quomodolibet appellari, ſeù de nullitate dici, et appellatione, nullitate prædictis, ac omnibus aliis inde ſecutis non obſtantibus, ſeruatis, aliis ſeruandis, ad executionem dictarum ſententiarum liberè procedere poſſis.

Cauſas miſerabilium & aliàs nō exceden. ducat. 60. ſūmariè cognoſcendi.

§. 5. Necnon omnes, & ſingulas cauſas alimentorum, & aliàs miſerabilium perſonarum, ac etiam aliorum quorumcunque quæ non excedunt ſummam 60 ducat. auri de Camera ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſola facti veritate inſpecta, manu regia, ſine confectione regiſtri, ſicut tibi viſum fuerit, cognoſcendi, iudicandi, & fine debito terminandi.

Moratorias in eis denegandi.

§. 6. Dilationes moratorias quaſcunque etiam quinquennales, in cauſis, mercedum, & alimentorum, cenſuum, penſionum, reſponſionum, & in cauſis miſerabilium Perſonarum, Viduarum, Pupillorum, Eccleſiarum, & piorum locorum, ac obligationum iuratoriarum reijciendi, & illis reiectis (niſi cauſa cognita conceſſæ fuerint, aut aliter a Nobis motu proprio, & ex certa ſcientia reſcriptum fuerit) Debitores ad ſoluendum remedijs opportunis, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas, vel via executiua, prout Tibi videbitur, compellendi.

Carceres viſitandi.

§. 7. Carceres quoque viſitandi, votum dandi, ac de Carceratorum liberatione, vel condemnatione ad pecuniarum ſolutionem, cum cæteris Viſitantibus ſtatuendi, & ordinandi.

Iudæorum cauſas, & alias iudicandi.

§. 8. Iudæos omnes etiam vſurarios, bancharios, quoſcumque Clericos, & Beneficiatos Vrbis, ac eius diſtrictus, Religioſos etiam Mendicantes, ac Regulares omnes vtriuſque ſexus, Fraternitates etiam Laicorum, Hoſpitalarios, omneſque in Eccleſijs, & Monaſterijs Beneficiatos, ac Deſeruientes, eorumque omnium res, & bona iudicandi, & tàm ciuiliter, quàm criminaliter cogendi, & puniendi.

Vſurarias, & alias cauſas iudicandi.

§. 9. Vſurarum exceſſus, etiam dictis Iudæis toleratos, ad honeſtiſſimum modum reducendi, Matrimoniorum cauſas, omneſque alias, quæ de iure ad Vicarium noſtrum dignoſcuntur pertinere, audiendi, & fine debito terminandi.

§. 10. Synodum in Romano Clero pro correctio-

rectione maiorum morum, & pro neceſſitate, iuxta temporum opportunitates, in Clero occurrentes, vbi, & quando libuerit celebrandi, & congregandi; Statuta, & ordinationes, ſeù conſtitutiones pro tempore obſeruanda, edendi,

Synodū cõgregandi.

§. 11. Necnon per Te, vel aliquem catholicum Antiſtitem gratiam, & communionem Apoſt. Sedis habentem, quem ad hoc, cum opus fuerit, duxeris eligendum, & deputandum, ordines conferendi temporibus a iure ſtatutis, ac alia Eccleſiaſtica ſacramenta.

Ordines cõferendi.

§. 12. Eccleſias Vrbis, ac illius diſtrictus, prædictorum, illorumq; Cæmeteria conſecrandi, ac polluta (Aqua tamen prius per Te, vel eundem, vel alium Antiſtitem, ſimiles communionem, & gratiam habentes, benedicta) reconciliandi.

Eccleſias conſecrãdi.

§. 13. Ac eos, qui feſtiuis diebus vetita a iure exercitia fecerint, compeſcendi, & puniendi.

Feſtiuis diebus vetita exercitia puniendi.

Blaſphematores, & alios coercẽdi.

§. 14. Blaſphematores, Vſurarios, Iudæos, iuros, & quoſcunque alios committentes crimen, quòd ad Eccleſiaſticum forum, & ad Curiam, & iuriſdictionem Vicarij noſtri, etiam iuxta facultates Tibi, & Prædeceſſoribus tuis conceſſas, ſimpliciter, vel mixtim de iure, vel mixtim de iure, vel conſuetudine, ſeù ſtatuto pertineat, non obſtantibus quibuſcunque ſignificationibus ab alijs Iudicibus factis, ſeù faciendis, cognoſcendi, & puniendi.

Pœnas pijs operibus applicandi.

§. 15. Ac tam pro vaſis, veſtibus, tunicellis, planetis, & ſimilibus, quæ de neceſſitate ad diuinum honorem requirentur, tàm pro ordinibus ſacris celebrandis, quàm pro ſuſtentatione Epiſcopi ordinantis, Miniſtrorumque eius, ac Notariorum, qui, vt accipimus pro ſigillo nihil accipiunt, ſaltem pro meris laboribus perſoluendis, & alijs, quæ de neceſſitate ad curam, & regimen tui officij fieri debere videbuntur, de pœnis in dicta Curia diſponendi.

Cætera ad officiũ ſpectãtia exequendi.

§. 16. Omniaque alia, & ſingula faciendi, gerendi, diſponendi, ordinandi, mandandi, & exequendi, quæ ad huiuſmodi Vicariatus officium de iure, vel conſuetudine, aut aliàs quomodolibet pertinere dignoſcuntur, & quæ omnes alij Vicarii Vrbis de iure, conſuetudine, vel priuilegio facere, dicere, & ordinare potuerunt.

Inobedientes coercendi.

§. 17. Necnon Contradictores, & facultati, poteſtatique tuæ huiuſmodi contrauenientes, & illam perturbantes, ac rebelles quoſcunque quauis auctoritate fungentes, per Eccleſiaſticas, & aliàs pecuniarias pœnas tuo arbitrio infligendas, & moderandas, etiam per repræſalias, vbi, & quando opus fuerit, correctionemque perſonalem, iuris remedio opportuno appellatione poſtpoſita compeſcendo, plenam, liberam, & omnimodam, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, facultatem concedimus.

Cauſas ciuiles, & criminales hic iudicatas cognoſcẽdi.

§. 18. Et inſuper, quia vt accepimus, huiuſmodi Vicariatus officii vigore Vicario pro tẽpore exiſtenti, tàm in Ciuilibus, quàm in Criminalibus, Clericorum Vrbis, & eius diſtrictus matrimoniorum ſpiritualium, illorumque connexorum, Iudæorum quoque, ac Hoſpitalium, & Hoſpitalariorum, necnon Confraternitatum laicorum quorumcunque ac Collegiorum Eccleſiaſticorum, & aliorum quorumuis, etiam forenſium, ac quorumcunque in quibuſcunque Eccleſiis, Monaſteriis, & Capellis Vrbis prædictæ deſeruientium, & reſidentium, locorum piorum, & religioſorum quorumcumque vtriuſque ſexus, Fratrum, Monachorum etiam Mendicantium quorumcunque, tàm in dicto Vrbe commoratium, quàm ad illam pro tempore confluentium cauſis, iuriſdictio attributa fuerit; Nihilominus ſuper præmiſſis, ſeù aliquibus eorum per Gubernatorem, necnon Senatorem Vrbis, ac Auditorem Cauſarum Curiæ C. A. generalem, Conſeruatores Cameræ Vrbis, & diuerſos alios Iudices, & Officiales pro tempore exiſtentes, dicto Vicariatus officium pro tempore obtinentes, quàm ſæpè nonnullarum, vt ipſi aſſerunt, per Sedem Apoſtolicam eis conceſſarum litterarum prætextu, perturbari, & impediri contingit, & aliquas ex huiuſmodi cauſis ad ſe approriare nituntur, in grauem d. Vicariatus officii iacturam, ac damnum, Nos iis occurrere, & obuiare, ac dicti Vicariatus officii indemnitati prouidere volentes, Motu ſimili in præmiſſis, etiam actiuè, & paſſiuè, Tibi, & pro tempore exiſtenti Vicario iuriſdictionem huiuſmodi hactenus ſemper competiſſe, & competere.

Alienationũ, & permutationũ de bonis Eccleſiaſticis.

§. 19. Ac Te in ſingulis venditionis, permutationis, & alienationis rerum, & bonorum Eccleſiaſticorum cauſis, etiam per ſupplicationem Apoſtolicam commiſſis, & committendis, tàm in Vrbe, quàm illius diſtricto prædictis, Iudicem, & Executorem quamdiù vixeris, fore, & eſſe; Ac venditiones, permutationes, & alienationes huiuſmodi, ſine cognitione, & approbatione tuis pro tempore factas, minimè valere decernimus, & declaramus.

Vicarius in his cauſis Iudex eſt ordinarius.

§. 20. Ac pro potiori cautela Te, Succeſſoreſque tuos in dicti Vicariatus officio Vicarios, in præmiſſis cauſis, & circa præmiſſa competentem Iudicem quamdiù vixeris, vt præfertur, conſtituimus, & deputamus. Et in euentum in quem per Nos, vel Sedem prædictam huiuſmodi tua iuriſdictio in præmiſſis per præoccupationem, vel aliàs, Tibi diminuta, & abdicata, ac illa præfatis Gubernatori, aut Senatori, vel Auditori, Conſeruatoribus, & quibuſcumque aliis Iudicibus, & Officialibus, quacumque auctoritate fungen. attributa fuiſſet, ex nunc illam Motu ſimili reſtituimus, & plenariè reintegramus; Ac omnes, & ſingulos proceſſus, & ſententias, quos & quas in Gubernatorem, vel Senatorem, ſeù Auditorem, Conſeruatores, ſeù quoſcunque Iudices, & Officiales præfatos, in præiudicium attributæ, & conceſſæ tibi iuriſdictionis prædictæ, haberi, vel promulgari contigerit, nullos, & nullas, nulliuſque roboris, vel momenti fore, & eſſe; Ac res, & perſonas ſub tua, & tui Vicariatus officii iuriſdictione conſtitutas, alicui alteri Iudici quacunque auctoritate, etiam Cardinalatus honore fungenti, ex quacunque occaſione, cauſa, vel contractu ſub quauis forma celebrato, minimè ſubeſſe, nec ſubiici poſſe. Et ita per quoſcunque Iudices etiam cauſarum dicti Palat. Apoſt. Auditores, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales interpretari, ſententiari, & declarari debere, ſublata eis, & cuilibet ipſorum quauis aliter interpretandi, ſententiandi, & iudicandi facultate, et auctoritate. Ac quicquid ſecus ſuper

per

Digitized by Google

per his à quòquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum,& inane eodem motu, & ſcientia decernimus,& ſtatuimus per præſentes.

Quibuſcũque non obſtantibus

§. 21. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon quibuſuis priuilegiis, indultis, & litteris Apoſtolicis ſuper præmiſſis in præiudicium dictæ,ſvt præmittitur per Nos tibi attributæ iuriſdictionis, aut coercitationis eiſdem Gubernatori, Senatori, Auditori, Conſeruatoribus, & aliis Iudicibus, & Officialibus præfatis, ac quibuſcunque aliis perſonis, ſub iuriſdictione Vicariatus huiuſmodi exiſtentibus in genere, vel in ſpecie, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, per Nos, aut Prædeceſſores noſtros, & Sedem prefatam conceſſis,approbatis,& innouatis, quibus omnibus, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus,pro illorum ſufficienti derogatione, ſpecifica, & expreſſa,ac indiuidua, non autem per clauſulas generales idem importantes, ſed de verbo ad verbum habenda mentio foret, eorum tenores pro ſufficienter expreſſis habentes,harum ſerie ſpecialiter, & expreſsè, motu ſimili,derogamus,& aliis premiſſis,ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis contrariis quibuſcunque;Aut ſi aliquibus Perſonis aut Eccleſiis, Monaſteriis, vel Ordinibus, aut quibuſuis aliis à predicta ſit Sede indultum, quod capi,detineri,& interdici,ſuſpendi, & excommunicari,aut viſitari non poſſint per litteras Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem,& quibuslibet aliis priuilegiis, indultis, & litteris Apoſtolicis generalibus,vel ſpecialibus, quorumcunque tenorum exiſtant, & noſtra propria manu non fuerint ſubſcripta, per quę pręſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris litteris mentio ſpecialis, quę quoad premiſſa cuiquam nolumus aliquatenus ſuffragari, irritum quoque, & inane quicquid contra premiſſa, vel aliquod premiſſorum attentari contigerit, decernentes.

Illique omnes in prædictis obediant.

§. 22. Et vt officium prędictum meliùs, & liberiùs proſequi valeas,mandamus omnibus,& ſingulis,ad quos ſpectat, cuiuſcunque dignitatis,ſtatus,gradus, ordinis, vel conditionis exiſtant, quatenus Tibi in exequendis iis, quę ad officium tuum prędictum pertinere dignoſcuntur, omnibus poſſibilibus auxiliis, conſiliis, ac fauoribus opportunis aſſiſtant,Tibique pariter obediant prout Nobis.

Iuſſio officium ſollicitè adminiſtrandi.

§.23.Quo circa Diſcretioni tuæ per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatenus officium Vicariatus huiuſmodi deuotè ſuſcipiens, illud ſic prudenter, ſollicitè, & fideliter exequaris, quòd exinde optati fructus proueniant,quos ſperamus, Tuque præter æternæ retributionis præmium, noſtram, & dictæ Sedis benedictionem, & gratiam vberiùs conſequi merearis.

Dat. P. An. 9. die 3. Nouembr.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1542. die tertia Nouembris, Pontificatus Anno nono.

Iuriſdictio, & facultates declarata Iudicum Baſilicarum, & locorum Piorum.

VRBANVS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

QVamuis Romani Pontifices Prædeceſſores noſtri eorum motu proprio, certaque ſcientia, ac matura deliberatione, deque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine conceſſerint S. R. E. Cardinalibus Archipresbyteris Eccleſiarum, ſeù Baſilicarum S. Ioannis in Laterano, S. Petri, & S. Mariæ Maioris de Vrbe, facultatem per ſe ipſos, ſuoſque Vicarios, & Iudices cognoſcendi, & terminandi, & omnes, & ſingulas cauſas, ac lites,tàm actiuè,quàm paſſiuè motas, & mouendas inter ipſas Baſilicas, eorumque Capitula, Canonicos,Beneficiatos,Clericos,Capellanos, alioſque eis inſeruientes ex vna, nè à ſeruitio Baſilicarum huiuſmodi retraherentur, & quoſque alios,ex altera partibus priuatè quoad Vicarium, alioſque Iudices Vrbis, etiamſi ageretur de obligationibus Cameralibus, & aliàs, prout in eorum litteris, & motibus propriis vberiùs continetur;Nihilominus,quia,vt acceperamus,prætextu prædictorum facultatum,ac priuilegiorum in eis contentorum,ipſiſque Baſilicis, ac illis Inſeruientibus conceſſorum quidam abuſus,etiam tempore Prædeceſſorum noſtrorum irrepſerant,in aliorum Tribunalium,& Collitigantium præiudicium; Idcirco Congregatio Prælatorum aliàs à Nobis ſuper inhibitionibus, & non grauetur, curſum Iuſtitiæ impedientibus, deputatorum, ad tollendos, & euitandos eoſdem, alioſque abuſus, decreuit, quòd iidem Cardinales prædictarum Baſilicarum Archipresbyteri, eorumque Vicarii non concederent inhibitiones generales, ſed particulares tantummodo,citata Parte,& iuxta terminos earumdem facultatum,& priuilegiorum dumtaxat,& aliàs conceſſæ non ſeruarentur,liberèque eis non obſtantibus,fieri poſſet executio,quòdque Emphitheutæ,Inquilini, Coloni, Affictuarii,& Conductores non gauderent priuilegiis prædictis, niſi quando ageretur de intereſſe Eccleſiæ, & Eccleſia eſſet in cauſa. Cumque poſtmodum, experientia rerum magiſtra, compertum fuerit,Nobiſque etiam pluries, occaſione Signaturę Gratię innotuerit, ex obſeruantia facultatum, & priuilegiorum prędictorum alia Vrbis Tribunalia impediri, ac Collitigantibus detrimentum fieri, quando non agitur de bonis, iuribus, ſeù redditibus ipſarum Baſilicarum,vel quando Canonici,Beneficiati, Clerici, Capellani, aut alii eiſdem Baſilicis Inſeruientes,ſunt actores. Propterea volentes iuſtitiam ęqua lance omnibus miniſtrari, motu proprio,certaque ſcientia,ac matura deliberatione noſtris, dequè Apoſtolicę poteſtatis plenitudine, hac noſtra Conſtitutione perpetua, nedum Decreta prędictę Congregationis confirmamus, & approbamus, ſupplentes omnes, & ſingulos defectus etiam ſubſtantiales, ſi qui in eis quomodolibet interuenerint, ſeù interueniſſe dici poſſit, Sed etiam ſtatuimus, & ordinamus, quod quando agitur de bonis, iuribus, ſeù de exigendis redditibus ipſarum Baſilicarum,ſiuè Prebendarum,Capellaniarum, Benefi-

neficiorum,Adminiſtrationum,Officiorum,ſeù onerum in prędictis Baſilicis exiſtentium, tunc actiuè, & paſſiuè agendum ſit coram eiſdem Cardinalibus Archipresbyteris,ſiue eorum Vicariis,vel Iudicibus per eoſdem Cardinales deputatis, & pro tempore deputandis: quando autem agitur de aliis bonis, rebus, vel iuribus quibuſcunque, tunc ſi Canonici, Beneficiati, Clerici, Capellani, aliique ipſis Baſilicis inſeruientes,erunt rei,pariter conueniri debeant coram eiſdem Cardinalibus Archipresbyteris,ſeù eorum Vicariis,vel Iudicibus prędictis, etiamſi conuenirentur vigore obligationis Cameralis: ſi verò fuerint actores, tunc prædictis priuilegiis non gaudeant, nec poſſint Reos ad forum Cardinalium Archipresbyterorũ quoquo modo trahere. Ac inſuper,quia ex facultatibus etiã motu,ſcientia,deliberatione,& poteſtate paribus,quacunque de cauſa quantumlibet fauorabili, & pia, ac aliàs quomodolibet conceſſis eiuſdem S. R. E. Cardinalibus Monaſteriorum Monialium,Eccleſiarum etiam Collegiatarum, Collegiorum,Hoſpitalium Confraternitatum, Archiconfraternitatum, ſeù quorumcunque aliorum locorum Piorum de vrbe, illorumque bonorum, rerum, & perſonarum quacumque apud Nos, & Sedem Apoſtolicam Protectoribus,ſiuè ipſarum Eccleſiarum Titularibus ſimilia impedimenta,damna,& præiudicia naſci, & emergere nedum accepimus, ſed etiam comperimus,propterea præfatas ordinationes, & ſtatuta quoad facultates dictorum Cardinalium Archipresbyterorum, vt prę mittitur, factas, & facta, in futurum etiam quoad prædictos Cardinales Protectores,& Monaſteria Monialium, Eccleſias, etiam Collegiatas, Collegia, Hoſpitalia,Confraternitates,Archiconfraternitates, aliaque loca pia de Vrbe prædicta, eorumque bona,res,& perſonas quaslibet ipſis Cardinalibus tàm ratione protectionis,quàm ratione tituli, ac aliàs quouis nomine nunc, & pro tempore per Nos, & Romanos Pontifices, etiam Succeſſores noſtros commiſſas, & commiſſa, perpetuò in omnibus, & per omnia inuiolabiliter obſeruari volumus,& mandamus. Præſentes quoque litteras, ac omnia, & ſingula in eis contenta,etiamſi Cardinales Archipresbyteri, & Protectores,aliæque perſonæ prædictæ,& cęteri quicumque in prę miſſis intereſſe habentes, aut habere quomodolibet prætendentes, illis non conſenſerint,nec ad ea vocati,citati,& auditi, minuſquè cauſę propter quas præſentes emanarunt,adductæ, aut ſufficienter, vel etiam nullatenus iuſtificatæ fuerint, nullo vnquam tempore de ſubreptionis,obreptionis, nullitatis, aut inualiditatis vitio, ſeù intentionis noſtræ, aut alio quouis defectu, etiam quantumuis magno, inexcogitato, & ſubſtantiali, ſiuè etiam ex eo, quòd in præmiſſis, ſeù eorum aliquo ſolemnitates, & quæuis alia ſeruanda, & adimplenda,ſeruata, & adimpleta non fuerint, aut ex quouis alio capite à Iure, vel facto, aut ſtatuto,vel conſuetudine aliqua reſultante, ſeù etiam enormis,enormiſſimæ,& totalis lęſionis, aut quocunque alio colore, etiam in corpore Iuris clauſo, ſeù occaſione, vel cauſa, etiam quantumuis iuſta,rationabili, & priuilegiata, & tali,quæ ad effectũ validitatis prę miſſorũ neceſſariò exprimẽda foret, aut quod de voluntate noſtra huiuſmodi,& alijs ſuperiùs expreſſis, ſeù relatis, nihil vllibi appareret, ſeù aliter probari poſſet,notari,impugnari,inualidari,retractari,in ius,vel cõtrouerſiã reuocari,aut ad terminos iuris reduci,vel aduerſus illas reſtitutionis in integrum, aperitionis oris, reductionis ad viam,& terminos iuris, aut aliud quodcumque iuris, facti, gratiæ, vel iuſtitiæ remedium impetrari, ſeu quomodolibet concedi, aut impetrato,vel conceſſo quempiam vti,ſeù ſe iurare in iudicio, vel extra poſſe, neque ipſas præſentes ſub quibuſuis ſimilium, vel diſſimilium gratiarum reuocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, aut alijs contrarijs diſpoſitionibus pro tempore quomodolibet faciendis, comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas, perpetuòquè validas,firmas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri,& obtinere, ac per omnes, & ſingulos,ad quos ſpectat,& quomodolibet ſpectabit inuiolabiliter obſeruari,ſicque, & non aliter in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunque Iudices ordinarios, & delegatos, etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores,ac prędictos, alioſque S.R.E. Cardinales,etiam de latere Legatos, & alios quauis auctoritate, & poteſtate fungentes,in quauis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus. Non obſtantibus præmiſſis, ac quatenus opus ſit, noſtra de iure quæſito non tollen. & quibuſuis alijs Cancellariæ Apoſtolicæ Regulis,ac piæ mem.Pij Papæ IV.etiam Prædeceſſoris noſtri,de Gratijs,qualecunque intereſſe Cameræ Apoſtolicæ concernentibus, infra certum tunc expreſſum tempus in ea præſentandis, inſinuandis, & regiſtrandis, ac quibuſuis alijs conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis,ac etiam,quatenus opus ſit,ipſarum Eccleſiarum, ſeù Baſilicarum, Monaſteriorum, Collegiorum, Confraternitatum, Archiconfraternitatum, Hoſpitalium, & aliorum locorum piorum prædictorum, etiam iuramento,confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apoſtolicis ipſis Eccleſijs,ſeù Baſilicis,illarumque Cardinalibus Archipresbyteris,ſiue eorum Vicarijs, ac Monaſterijs, Collegijs, Confraternitatibus,Archiconfraternitatibus, Hoſpitalibus, & alijs locis Piis præfatis, necnon eiſdem Cardinalibus Monaſteriorum, Eccleſiarum, aliorumque piorum locorum prædictorum, Protectoribus, & aliis perſonis prædictis, ſub quibuſuis verborum, tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis in genere,vel in ſpecie, ac aliàs in contrarium quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & ſingulis, illorum omnium & ſingulorum tenores, etiam maiores, & veriores præſentibus pro plenè, & ſufficienter expreſſis, & ad verbum inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ad præmiſſorum effectum ſpecialiter, & expreſsè derogamus, ac derogatum eſſe volumus, cæteriſque contrariis quibuſcunque.

Dat. Romæ apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris, die 23. Decembris 1641. Pontificatus Noſtri Anno Decimonono.

Re-

Digitized by Google

Reformatio Tribunalis Auditoris Cauſarum Curiæ Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ.

Edita an. D.1562. PIVS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium INter multiplices Paſtoralis officij noſtri curas, illa Nos potiſſimùm vrget, vt, prouiſionis noſtræ miniſterio Romanæ Curiæ Tribunalia, iuſtè & ſalubriter dirigantur, ac ſubditis Noſtris, & alijs Chriſti Fidelibus cauſas, & negocia ſua in eis tractantibus, ius, & iuſtitia æqua lance, & minoribus quàm fieri poterit diſpendijs, miniſtrentur.

Cauſa huius reformationis. §. 1. Sanè cum Nos vnà cum venerabilibus Fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, generali Tribunalium, & officiorum eiuſdem Curiæ reformationi ſolerti ſtudio, ac vigilantia intenderemus, inter cætera reſpeximus ad antiquiſſimum, & nobiliſſimum Tribunalis Noſtri, & Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalis Auditoris, qui non ſolùm Romanæ Curiæ Iudex ordinarius exiſtit, ſed in tota temporali Iuriſdictione Noſtra, ac vniuerſis Chriſtiani Orbis Prouincijs, & Regnis ex indulto diuerſorum Rom. Pontificum prædeceſſorum Noſtrorum in ciuilibus, & criminalibus, iuriſdictionem exercet, animaduertimuſque in eodem Tribunali pro temporum incuria, & negociorum multiplicitate nonnullos abuſus irrepſiſſe, ac non modica emendatione, & correctione opus eſſe.

Reformatio ſuper. §. 2. Et propterea vt tam Auditor, quàm eius Locumtenentes, & Notarij intra iuriſdictionis ſuæ fines ſe contineant, neque cauſas contra iuris ordinem cum Rectorum, & Gubernatorum eiuſdem ditionis noſtræ, & aliorum Ordinariorum iniuria, ac Subditorum noſtrorum, & reliquorum Chriſti fidelium nimio diſpendio ad ſe trahant, aliáſque vt decet eorum officio ritè, & rectè fungantur, prouidere volentes, vocato, & audito venerabili fratre Noſtro Flauio Epiſc. Muran. moderno Noſtro, & dictæ Curiæ Auditore, & habita ſuper his cum eiſdem Cardinalibus deliberatione matura, de eorum conſilio, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus Auditor, ac Locumtenentes, ſeù Iudices, & Notarij dictæ Curiæ pro tempore exiſtentes, ad infraſcriptorum capitulorum, & in eis contentorum quorumcunque plenariam obſeruationem teneantur.

Monitorijs ſpecialibus §. 3. Et in primis Auditor præfatus non decernat Monitoria ſpecialia in cauſis prophanis, etiam in terris Eccleſiæ vltra quadraginta milliaria ab Vrbe, quando valor cauſæ non excedit ſummam centum florenorum.

Appellationibus admittendis Vide Pij V. conſt. 113. §. 4. Deinde non recipiat, nec admittat appellationes de partibus niſi cum clauſula expreſſa. Quatenus à Sententia diffinitiua, vel vim diffinitiuæ habente, appellatum ſit.

Monitorijs generalibus. §. 5. Succeſſiuè in monitorijs generalibus reſeruet facultatem, etiam Ordinario loci, abſoluendi incurrentes cenſuras in eis contentas.

Cedulonibus. §. 6. Præterea non permittat affigi Cedulones cum picturis Dæmonum, & alijs ſimilibus.

Sequeſtris. Vide etiam Bullam Pauli V. §. 7. Item non decernat Sequeſtra, niſi iuxta formam conſtitutionis felicis recordationis Clementis Papæ V. prædeceſſoris Noſtri, quæ incipit, Ad compeſcendas, prout ſeruatur in Rota, & in illis ſemper apponatur clauſula, Prouiſo quòd de fructibus ſequeſtratis cultus Diuinus manuteneatur, ac Animarum cura exerceatur, & alia onera Beneficio incumbentia ſupportentur.

Monitorijs contra Epiſc. & eorũ ſuperiores. Vide ibidẽ. §. 8. Porro non decernat contra Epiſcopos, & eorum ſuperiores monitoria ad perſonaliter comparendum, niſi præuia commiſſione ſignata manu Noſtra, aut pro tempore exiſtentis Romani Pontificis, & pro decreto monitorij ad perſonaliter comparendum nihil percipiat.

Expenſis contumacialibus Inſtigatoris. §. 9. Subſequenter expenſę contumaciales reſtituantur Inſtigatori, ſi illas fecerit, alioquin Notario cauſæ, ac alijs, qui in ea expeditione ſcripſerunt, ac eas gratis ad inſtantiam Fiſci conceſſerunt.

Remiſſorijs in cauſis criminalibus. §. 10. Item non concedat Auditor in cauſis criminalibus remiſſoriam ad partes ad probandum delictum, vel fundandam Fiſci intentionem, ſed aduocentur Teſtes ad Curiam, vel cauſa remittatur ad partes vbi delictum eſt commiſſum.

Litteris pro capiendis indicijs Vide Bullã Pauli V. §. 11. Nec concedat litteras ad partes ad capienda indicia contra aliquem, niſi prius in Curia aliqualiter conſtiterit de delicto.

Examine Reorum, & Teſtium. §. 12. Præterea non permittat quòd Procurator Fiſci examinet Reos, ſed tantùm examini intereſſe poſſit, ac Reus per Iudicem examinetur, & idem ſeruetur in Teſtibus, qui pro Reo examinabuntur, vel det interrogatoria in ſcriptis.

Reorum in carcere retentione. §. 13. Deinde curet ne Rei vltra triduum retineantur in carceribus ſecretis antequam examinentur, niſi tamen natura cauſæ aliud ſuadeat.

Dilationibus Fiſci. §. 14 Studeatque generaliter dilationes in Fiſci fauorem abbreuiare, nè Rei diutius laboribus, & expenſis fatigentur.

Intereſſe Fiſci in cauſis Priuatorum. §. 15. Nec differat expeditionem cauſarum inter Priuatos pendentium, licèt Procurator Fiſci proteſtetur, cauſam non expediri, niſi ipſo citato pro eius intereſſe, niſi de eo incontinenti ſaltem ſummariè doceat.

Cauſis vſuræ contra Mercatores. §. 16. Nec inhibeat, aut retardet Mercatoribus creditorum ſuorum exactionem ad Fiſci inſtantiam, ſub prætextu vſurariæ prauitatis in eis commiſſæ, ſed procedatur ſeparatim in cauſa vſurarum ſine retardatione cauſæ ciuilis, iuxta iuris diſpoſitionem.

Appellationibus Fiſci §. 17. Minus etiam admittat appellationem Fiſci ab abſolutoria lata pro Reo, iuxta laudabilem conſuetudinem hactenus in Curia ſeruatam.

Inuẽtarijs de bonis inquiſitorum §. 18 Item inquiſito Reo non fiat inuentarium illius bonorum, niſi agatur de delicto, pro quo veniat imponenda pæna capitalis, vel confiſcationis bonorum, aut alia notabilis pæna, niſi detur idonea fideiuſſio de ſtando iuri, & iudicato ſoluendo. Quando autem inuentarium conficiendum fuerit, non deſcribatur inuentarium huiuſmodi in Regiſtro, ſed tantùm moderata merces pro qualitate Rei à Notario accipiatur.

Sportulis Iudicum. Vide Bullam Pauli V. §. 19. Et in cauſis ordinarijs Auditor prædictus, ſeù eius in ciuilibus Locumtenens non recipiat ſportulas, neque Notarius aliquid pro nota Sententiæ, ſed in cauſis Commiſſarijs, & declaratorijs contumacialibus tantùm.

§. 20. In-

Digitized by Google

Notariorũ procura. & pactis. §. 20. Inſuper caueat dictus Auditor, ne ſui Notarij, vel eorum Subſtituti ſint Procuratores cauſarum eiuſdem Tribunalis, aut paciſcantur de quota litis vel lucri, cum Procuratoribus, vel Solicitatoribus, ſub pœna priuationis, & infamiæ.

Decretiſque. §. 21. Nec audeant Notarii ipſi facere ex ſe decreta etiam quantumuis ordinaria, & ſolita, ſed ſemper ad Iudicem recurrant ſub pœna falſi, & priuationis exercitii.

Contrahẽtium cognitione. §. 22. Curentque etiam Notarii, vt cognoſcant Contrahentes ſaltem per depoſitionem vnius ex Teſtibus in inſtrumento apponendis, nè fiat ſuppoſitio perſonarum.

Officiorum arrendis. §. 23. Item eorum officia arrendare non poſſint, niſi perſonis per ipſum Auditorem approbatis.

Inhibitionibus vigore Eugenianæ, de qua vide in Eugen. IV. §. 24. Præterea Auditor præfatus non concedat monitoria, vel inhibitiones, in vim conſtitutionis Eugenianæ, in fauorem Curialium, niſi pro illis, qui ſaltem per annum in Curia continuè reſidentiam fecerint.

Terminis referendis. §. 25. Et ſi contingat vnum Notiarium accipere terminum pro alio Notario ad referendum, teneatur ipſe accipiens per totam illam diem, qua acceperit, relationem facere.

Mandatis de manutenendo. §. 26. Et inſuper Auditor præfatus non concedat mandata de manutenendo aliquem in poſſeſſione, in qua exiſtit, niſi conſtito ſaltem extraiudicialiter, eum accepiſſe, & retinuiſſe verè, & actualiter, non autem verbaliter, & momento tantùm, poſſeſſionem vacantem, & non cum ſpolio alterius. *Ad quod vide Bull. Pij V. 115.*

Mandatis ſuſpicionis fugæ. Vide d. Bullas Pij V. & Pauli V. §. 27. Porrò non concedat mandatum de capiendo ratione ſuſpicionis fugæ, niſi conſtito ſibi ſaltem ſummariè, & extraiudicialiter de credito liquido, & de ſuſpicione fugæ ſaltem per iuramentum ipſius Creditoris, & niſi facta ſolutione, vel depoſito actuali per Actorem de expenſis capturæ, in euentum in quem illa indebitè facta detegantur.

Copijs dandis ante torturam. §. 28. Inſuper præfatus Auditor, ſeù eius Locumtenens in criminalibus faciat ſemper dare copiam indiciorum Reo, vel Petentibus pro eo ante torturam, & pendente termino ad faciendas defenſiones, detur commoditas Carceratis liberè loquendi cum eorum Aduocatis, & Procuratoribus, etiam remotis Arbitris, niſi tamen qualitas cauſæ aliud neceſſariò ſuadeat, quæ quidem indiciorum copiæ dentur Pauperibus gratis, & abſque aliqua pecuniarum exactione.

Regiſtris in cauſis ordinarijs ciuilibus. §. 29. Præterea Notarii non conficiant regiſtra in cauſis ordinariis, nec commiſſariis non excedentibus valorem ducentorum florenorũ, ac in ipſis regiſtris, & extractibus, & quibuſcunque aliis eorum expeditionibus, teneantur ſeruare taxas iuxta reformationem in nouiſſimo Concilio Lateranenſi editam.

Iuriſdictione A.C. §. 30. Tandem, vt tollantur controuerſiæ inter Tribunalia dictæ Curiæ, & vnicuique ſua iuriſdictio ſeruetur, declaramus executionem obligationis in forma Cameræ ad præfatum Aud. Cameræ priuatiuè ad alia tribunalia pertinere, præterquam in inſtrumentis dependentibus à cauſis, & actis in aliis Tribunalibus huiuſmodi geſtis, & ſine præiudicio Motus proprii per Nos in fauorem Populi Romani editi.

Inhibitione, & pœna in contrauenientes. §. 31. Diſtrictiùs inhibentes Auditori ſub indignationis noſtræ, & Locumtenentibus ſiuè Iudicibus, ac Notariis prædictis, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac priuationis officiorum ſuorum huiuſmodi, & aliis etiam grauioribus Noſtro, & pro tempore exiſtentis Rom. Pontificis arbitrio infligendis, & applicandis, nè de expeditionibus, ac decretis, & aliis ſibi per præſentes interdictis, ac contra prædictorum Capitulorum formam, & tenorem etiam quorumuis priuilegiorum, indultorum, ac litterarum eis quomodolibet conceſſarum, vel alio quouis prætextu, ſe intromittere, aut illa immutare, vel alterare quoquomodo audeant, ſeù præſumant.

§. 32. Decernentes quæcunque decreta, & acta ab eiſdem Auditore, Iudicibus, & Notariis pro tempore contra præſentium formam, & tenorem, quòd abſit, emanata, & facta, nulla, & inualida, ac extorta, & ſubreptitia: nulliuſque roboris, vel momenti fore, & cenſeri, neminique propterea ſuffragari poſſe, vel debere, & ita per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, ac cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores in quauis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. *Clauſula ſublata, &c.*

§. 33. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, & priuilegiis quoque, & indultis eidem Tribunali, ac illius Auditoratus officio, ac Auditori etiam in eiuſdem officii erectione, & inſtitutione, ac Iudicibus, & Notariis ipſis, illorumque Collegio, etiam motu proprio conſiſtorialiter, ac de Fratrum eorundem conſilio, & aſſenſu, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cũ quibuſuis clauſulis, & decretis in genere, vel in ſpecie, & aliàs quomodolibet, etiam per Nos conceſſis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, indiuidua, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeù quæuis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, contrariis quibuſcunque, &c. Aut aliquibus communiter, vel diuiſim à præfata ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Et quibuslibet aliis priuilegiis, indulgentiis, & litteris Apoſtolicis, generalibus, vel ſpecialibus quorumcunque tenorum exiſtent, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectus præſentium impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus ſpecifica, indiuidua, & expreſſa, ac de verbo ad verbum habenda eſſet in eiſdem litteris mentio ſpecialis. *Clauſula derogatoria.*

Iuſſio publicandi hanc Bullam. §. 34. Vt autem præſentes litteræ ad omnium notitiam deducantur, ac omnes quorum intereſt, vel intereſſe poterit, afficiant, volumus, & mandamus illarum copiam in Palatii noſtri Apoſtolici, ac Domus, ſeù Curiæ præfati Auditoris valuis, necnon acie Campi Floræ, affigi, & ibi-

Digitized by Google

ibidem relicta earum copia aliquandiu detineri, vt ij quos litteræ ipſæ concernunt, ſeù concernent in futurum, quòd ad ipſorum notitiam non peruenerint, vel illas ignorauerint, quo minus eos arctent perinde, ac ſi eis perſonaliter intimatæ forent, nullam poſſint excuſationem prætendere, vel ignorantiam allegare, cum non ſit veriſimile, apud eos remanere incognitum quòd tam patenter extiterit publicatum.

Sanctio pœnalis.

§. 35. Nulli ergo omninò Hominum liceat hanc paginam noſtrorum Statuti, ordinationis, declarationis, inhibitionis, decreti, derogationis, voluntatis, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire.. Si quis autem &c.

D.P.An.3. die 2.Iunij

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſecundo, 4. Nonas Iunij. Pont. noſtri Anno tertio.

Reformatio Tribunalis Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ vnà cum Taxa expeditionum.

Edita An. D.1570.

P I V S   P A P A   V.

Motu proprio, &c.

Proemium.

INter illa, quæ in ſingulis in Vrbe Curijs, & Officijs emendanda, ſeù rectiùs diſponenda decreuimus, hæc de Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalis Auditoris officio, ac Tribunali ſeorſum ab vniuerſali reformatione, Apoſtolica auctoritate, perpetuò ſtatuimus, & ordinamus, quæ, & ab Auditore, & ab eius Locumtenentibus, Curiæque ipſius Iudicibus, & Notarijs exactiſſimè ſeruari præcipimus.

Debitor ex confeſſione Procuratoris non condemnetur.

§. 1. In primis, nè quiſquam ex confeſſione debiti à Procuratore ſuo ad id in ipſamet obligatione in poſterum conſtituto, in iudicio vel alibi facta, condemnetur, niſi idem etiam Procurator ad defendendum in iudicio fuerit conſtitutus, & ipſe cum conſtitueretur, defendendi onus huiuſmodi ſponte præſens acceptauerit.

Neque excommunicetur.

§. 2. Neuè quiſquam ratione ſui contenſus in contractu, ſeù quaſi contractu, aut aliàs in iudicio, vel extra iudicium, per ſe vel alium quocunque modo, etiam in ſuſceptione, quam vocant, cenſurarum, de cætero præſtiti, pura, aut ſub conditione, aut in diem cenſuris Eccleſiaſticis innodetur, aut innodatus declaretur.

Procuratoris conſtitutio, aut cenſurarũ ſuſceptio, in oblig. non apponatur.

§. 3. Quinimmò nec Procuratoris, ad confitendum debitum, conſtitutio, in ipſa debiti obligatione, niſi, & ad defendendum vnà conſtituatur, & ipſe defendendi onus acceptet, vt præſertur, nec cenſurarum conſenſus, aut ſuſceptio huiuſmodi vſquam recipiatur, vel admittatur, ſiue etiam deſcribatur, neque de his quiſquam rogetur etiam in Cameralis obligationis formula ſiue principaliter, ſiue incidenter, neque judicium vllum, aut vlla executio inde fiat, aut decernatur.

Niſi de rebus Cameræ agatur.

§. 4. Excipimus autem ab his, quæ de confeſſione debiti, & Procuratoris ad id conſtitutione, ſupra ſtatuimus obligationes, quæ de rebus, ac iuribus ad Cameram Apoſtolicam pertinentibus factę iam ſunt, aut in poſterum fieri oportuerit, in quibus quo ad huiuſmodi confeſſionem, & conſtitutionem, liceat illud idem fieri quod hactenus eſt obſeruatum.

Forma ſtrictioris obligationis hic traditur.

§. 5. Quod ſi quando aliqui ſeipſos in Vrbe efficaciùs obligare voluerint, vt in exactionibus laborandum non ſit, quas pro commodiori Hominum commercio faciles eſſe expedit, poterit Iudex Parti præſenti, & ſe obliganti præcipere, vt die certa tunc ſtatuenda ſoluat; monens quòd ſi ea die ſponte non ſoluerit, nulla exinde facta perſonali citatione, ſed præuia tantùm vnica dilatione, quæ per affixionem locis conſuetis intimabitur, ad executionem contra ipſum procedet, & in ſubſidium, vbi executio realis, perſonaliſuè facilè fieri non poterit, in ipſum tanquam contumacem, contemptoremque ſui præcepti, excommunicationem decernet. Hæc tamen, quoad excommunicationem monitio, vbicunque facilis futura eſſet executio, non adhibeatur.

Obligati in Curia quomodo citandi.

§. 6. Cùm autem præſcripta dies ceſſerit, ea diſtinctio ſeruetur, vt ſi obligatio, vel in Vrbe erit contracta, vel in Vrbe ſit ſoluenda, ſola intimationis affixio prædicta ſufficiat.

Obligati extra Curiam, vt citandi.

§ 7. Si verò extra Vrbem, & obligatio contracta, & ſolutio deſtinata fuerit, non aliter ad executionem procedatur, niſi facta legitimè Debitori intimatione dilationis huiuſmodi. Rurſus, vbi in obligatione extra Vrbem facta, pariter ſolutio extra Vrbem deſtinata fuerit, præter dictam dilationem, detur etiam alia, pro loci diſtantia, intra quàm docere poſſit, & debeat Debitor ſe ſoluiſſe.

Confitẽtes debitũ quã dilationem habere poſſint.

§ 8. Quòd ſi Parti petenti, ac debitum agnoſcenti, danda videbitur aliquando longior aliqua dilatio ad ſoluendum (intra quàm nullum omninò mandatum, aliudq; executionis genus relaxari poterit) ea erit dierum triginta, aut ſaltem viginti, arbitrio Iudicis, qui pro Debitoris qualitate, & debiti ſumma, vtrum voluerit de prædictis terminis eliget.

Dilatione finita mandatum antea relaxatum ſufficiat.

§. 9. Qua in re illud obſeruetur, vt ſi fortè poſt decretum, & relaxatum, atque etiam Actori à Notario traditum mandatum executiuum, viſum fuerit Iudici dilationem hanc concedere, non alio poſtea iudicio, aut etiam mandato, opus ſit Actori, ſi Reus intra dilationem ipſam non ſoluerit, ſed eodem illo, quod antea traditum, aut relaxatum, ſiue decretum fuerat, executionem ſuam proſequatur.

Excommunicatio quã do ſit danda contra Obligatos.

§. 10. Sed, & in omnibus, quæ aliter quàm cum ſupradictis præcepto, & monitione vbicunque locorum factæ fuerint, obligationibus, & aliàs ſemper illud omninò ſeruetur, vt ad excommunicationem cuiuſquam non deueniatur, niſi cuius fuerit erga Iudicem contumacia, ipſo etiam, nec tantùm Procuratore ſuo, quamuis ſpecialiter conſtituto, prius legitimè citato.

Cauſa obligationis Cameralis ſint A.C. tantũ, niſi contra Romanos laicos in Capitolio. Vel contra Clericos in Curia Vicarij.

§. 11. Verùm ſicuti antea, earum quæ in forma Cameræ erant obligationum, ita, & harum, quæ futuræ ſunt, pro illis iudicium, ſiue cognitio, & executio in Vrbe ad Auditorem Cameræ ſolùm ſpectet in vniuerſum, iuxta ſuas facultates, Romanos tamen debitores laicos liceat Creditoribus etiam in Curia Capitolij conuenire, iuxta priuilegia Populo Romano conceſſa.

§. 12. Quo verò ad Clericos, ratione originis, vel Beneficij, Romanos, locus ſit præuentioni inter ipſum Auditorem, & noſtrum in Vrbe Vicarium.

Appellationes, à Sẽtẽtijs extra Curiã latis quando, & quomodo recipi debeant.

§. 13. Cæterùm idem Auditor appellationes non aliter audiat, ſiuè admittat, quàm ſi exhibita fuerit Notario in actis ab Appellante fides publica, ſeù publicum inſtrumentum ſententiæ,

a quo

à qua extitit appellatum, eaque ſit diffinitiua, vel vim habeat diffinitiuæ, neque aliter earum ratione inhibeat, quàm inſerto in litteris inhibitionis toto fidei, ſeù inſtrumenti huiuſmodi tenore. Quare Iudices, à quibus appellari continget, eorumque Notarij, fidem, ſeu inſtrumentum huiuſmodi Partibus petentibus, & debitam Notarijs mercedem ſoluentibus, tradent in tempore, alioquin Iudices officio iudicandi, Notarij exercitio Notariatus tamdiu ſuſpenſi ſint, donec Appellanti omnia damna, & intereſſe propterea paſſa, ab ipſo Auditore extraiudicialiter æſtimanda, reſarciuerint. Et nihilominus facta ab Appellante fide de ſua petitione, & Iudicis, ſiue Notarij denegatione, idem Auditor inhibere, & in cauſa procedere poſſit.

Litteras Apoſtolicas quando, & quomodo exequi poſſit A.C.

§. 14. Litteras Apoſtolicas, quibus certus, qui per ſe ipſum procedat, executor præſcriptus eſt, nullo modo exequatur, ſed & omnes preterea, in quarum executione Pars vocanda fuerit, non aliter exequatur, quàm ſeruatis, pro rerum contingentia, conſtitutionibus fel. record. Bonifacij Papæ Octaui prædeceſſoris noſtri de vna, & Concilij generalis de duabus dietis, niſi ipſis conſtitutionibus derogatum fuerit expreſsè in litteris, quæ fuerint exequendæ, ſed, & tunc, nè quemquam extra diœceſim vltra tot dietas euocet, quot in ipſis litteris expreſſum erit, neuè alii vices ſuas committat, vel ſubdeleget, quàm conſtitutis in dignitate Eccleſiaſtica, aut Cathedralium Eccleſiarum Canonicis, exceptis litteris Penſionum, quarum ſolutio in Romana Curia deſtinatur, & ab his omnibus, quibus ipſe nominatim executor præſcriptus fuerit, his enim caſibus poſſit ad ſe vndecumque, & quocunque Partes euocare.

Monitoria generalia non dentur

§. 15. Monitoria generalia, vulgò ſignificauit appellata, quæ ſcilicet, vt aliquid reueletur, ſeu reſtituatur, vel probetur, cum cenſuris Eccleſiaſticis publicari ſolent, nullo modo decernat, ſiue expediat.

Epiſcopi, & alij non impediantur in executione Cõcilij Tridentini.

§. 16. Similiter nihil ſiue ſpeciali noſtra commiſſione decernat, aut faciat, aut mandet, quòd Epiſcopos, aut alios locorum Ordinarios impedire poſſit, nè ad executionem decretorum ſacri Concilij Tridentini, correctionemque morum liberè procedat.

Expeditiones non dētur in his, quæ non pertinent ad iuriſdictionem.

§. 17. Ab omnibus autem, & ſingulis ijs, quæ ad eius iuriſdictionem ſecundùm præmiſſa pertinere nolumus, vſque adeo abſtineat, vt neque monitoria, neque citationes, neque inhibitiones, neque Sequeſtra, neque Mandata de manutenendo, neque aliud quicquam, quocunque ſub prætextu, ſuper ijs, aut ipſe decernat, aut ab alijs decreta reuocet, & pariter eius Notarij nihil omninò expediant, aut etiam ſcribant, ſub pœna amiſſionis officij.

Nihil in contumaciam expediatur in cauſis ciuilibus.

§. 18. In cauſis verò ſui fori ciuilibus, etiam in quibus ſummariè, & adinſtar Beneficialium procedendi ei conceſſa eſt facultas, nunquam omninò ad pœnas contumaciales deueniat, ſed potiùs, receptis probationibus ad negocium principale ſpectantibus, datoque competenti termino Parti abſenti, demum ſuper his ſeruatis ſeruandis diffinitiuè pronunciet, etiam ſine litis conteſtatione.

Mãdata de manutenēdo non dētur parte non citata.

§. 19. Mandata de manutenendo, nunquam niſi Parte legitimè citata, & compendioſa, ac ſummaria cauſæ cognitione adhibita, decernat.

Sequeſtra etiam.

§. 20. Idem, & in Sequeſtris ſeruetur, niſi aliqua ratione timendum ſit, Iudicis arbitrio, de ſuſpicione fugæ, vel bonorum di lapidatione.

Abſentes extra Italiam non citentur ad comparendum inſcio Papa.

§. 21. Nè autem contingat, vt abſentes, & in remotiſſimis ab Vrbe partibus degentes, ſi ob prætenſum aliquod crimen moneantur ad perſonaliter comparendum; deinde inculpabiles reperti, maxima itineris incommoda, & diſpendia, nulla ſua culpa paſſi ſunt, neminem poſthac extra Italiam exiſtentem ad comparendum perſonaliter moneat, niſi facto verbo nobiſcum, de quo verbo habito fiat mentio in litteris monitorijs.

Expeditiones extra Curiã ſubſcribantur ab A.C.

§. 22. Poſtremò Notarij nihil vnquam cuiuſuis generis ſcripturæ ad iudicium pertinentis, quòd extra Curiam mittendum ſit, expediant, & Parti tradant, niſi cum ſubſcriptione Auditoris, vel eius Locumtenentis.

Reformatio circa expenſas.

§. 23. Circa impenſas autem, quæ à Partibus, pro ſcripturis, & expeditionibus faciendæ ſunt vltra ea, quæ in vniuerſum in omnibus Curijs obſeruari volumus, infraſcripta ſpecialiter in eadem Curia Auditoris, etiam in cauſis pendentibus obſeruentur.

Cauſæ ordinariæ, nõ efficiuntur commiſſariæ per ſuperuentionem commiſſionum.

§. 24. In cauſis, quæ ordinariè ſecundùm Auditoris facultates in eius Tribunali introductæ fuerint, vel introduci potuerint, ſiue poſt cœptam cauſam ſuperueniat commiſſio, ſiuè ante impetrata ſit, ſiuè in prima, ſiuè in vlteriori inſtantia, nulla in re augeat impenſam, ſed quoad hoc habeatur ſemper cauſa pro ordinaria, ita ut etiam ratione ſententiæ, neque Notarij, neque Iudices, quicquam propterea accipiant, vltra id, quòd accipere potuiſſent, ſi commiſſio non adeſſet.

Siuè igitur adſit commiſſio, ſiuè non, in cauſis ordinariè ad hunc forum pertinentibus exigatur vt infra, & non amplius.

Sit itaque pretium perfectæ expeditionis, Taxa, & alijs omnibus compræhenſis.

Taxa expeditionũ in cauſis ciuilibus Tribunalis A.C.

§. 25. PRO Monitorio ſpeciali ad partes iul. nouem.

Pro Monitorio ſpeciali per edictum iulior. duodecim.

Pro Monitorio in vim Bullæ Eugenianæ iul. duodecim.

Pro Eugeniana per edictum iul. quindecim.

Pro Monitorio in vim Bullæ Cœnæ Domini iul. duodecim.

Pro Citatione cum inhibitione, vigore appellationis extra Curiam, cũ inſertione Inſtrumenti ſententiæ a qua appellatur iul. decem.

Pro Inſtrumento remiſſoriæ iul. nouem.

Pro Inſtrumento litis pendentiæ extra Curiam iul. nouem.

Pro tranſumpto ſimplici vnius Bullæ, ſeu Inſtrumenti, aut Cedulæ, vel etiam plurium ſimilium, vel aliorum iurium in eodem tranſumpto deſcriptorum, ſi fuerint in forma probanti iul. duodecim.

Si verò in forma Vidimus iul. nouem, habita tamen ratione exceſſus ſcripturarum arbitrio Iudicis, quoad laborem Notarij.

Pro Sequeſtro extra Curiam iul. nouem.

Pro Litteris ſuperuiuentiæ, quæ non taxentur iul. quatuor vnà cum ſigillo.

Pro Fide legalitatis apponendæ in Inſtrumento Notariorum, in totum vnà cum ſigillo iul. duo.

Pro

Digitized by Google

Pro Mandato de exequendo iul. nouem.

Pro Nota Sententiæ nihil exigatur.

Pro Sportulis etiam nihil.

Taxa expeditionum in cauſis Commiſſarijs Curiæ A. C.

§. 26. At in cauſis, quæ per commiſſionem introducuntur, & ab initio ſunt commiſſariæ, neque aliàs ad huius fori cognitionem ſpectant, ſoluatur, vt ſequitur.

Pro citatione vigore commiſſionis abſque inhibitione extra curiam, iul. nouem.

Pro citatione cum inhibitione ſimplici iul. vndecim.

Pro citatione cum inhibitione ſub cenſuris iul. quatuordecim.

Pro citatione cum inhibitione ſub cenſuris per edictum, etiam pro neceſſario examine iul. decem, & octo.

Pro inhibitione ſimplici extra curiam iul. nouem.

Pro inhibitione extra curiam ſub cenſuris iul. duodecim.

Pro inhibitione in curia iul. tres cum dimidio.

Pro monitorio ſpeciali iul. quindecim.

Pro notis ſententiarum diffinitiuarum, quæ in ſcriptis proferuntur, in prima inſtantia iul. quadraginta, in ſecunda iul. triginta, in tertia iul. viginti.

Pro nota abſolutoriæ ab obſeruatione iudicij iul. quindecim.

Pro nota interlocutoriæ iul. quindecim.

Pro nota declaratoriæ iul. octo.

Pro mandato de exequendo iul. quindecim.

Pro ſequeſtro iul. quindecim.

Pro ſportulis Iudicum pro ſententijs diffinitiuis ex ſcripto proferendis, non vltra id quòd in alijs curiæ Tribunalibus ordinarijs à fel. rec. Pio Papa IV. præſcriptum eſt.

Taxa expeditionum Actorũ, ac ſcripturarũ in cauſis Ordinarijs Commiſſarijs Curiæ A. C

§. 27. De cæteris verò actis, ſcripturis, & expeditionibus infraſcriptis, ſiue cauſæ ſint ordinariæ, ſiue commiſſariæ, ſoluatur tantummodo infraſcriptum pretium, videlicet.

Pro compulſorialibus generalibus, ſiue ſpecialibus iul. duodecim.

Pro palmo rotuli remiſſoriæ iul. tres. Sit autem palmus linearum triginta, & linea ſyllabarum decem, & octo.

Pro inſtrumento remiſſoriæ iul duodecim.

Pro inſtrumento litis pendentiæ in Curia iul. quatuor cum dimidio.

Pro interdicto ſpeciali iul. quindecim.

Pro inſtrumento relaxationis interdicti iul. quindecim.

Pro executorialibus iul. triginta ſex.

Pro mandato de immittendo in poſſeſſionem vigore litterarum Apoſtolicarum, ſeù in forma breuis iul. decem.

Pro abſolutione, ſiue abſolutionis commiſſione pro vno, iul. nouem.

Pro duobus litis conſortibus iul. quatuordecim.

Pro tribus litis conſortibus iul. decem, & octo.

Pro quatuor litis conſortibus iul. viginti tres.

Vltra quatuor, quotcunque addantur perſonæ litis conſortes, nihil augeatur pretium expeditionis.

Pro Capitulo, Collegio, Confraternitate, aut Vniuerſitate iul. quinquaginta.

Pro inſtrumento abſolutionis iul. duodecim.

Pro decretis à Iudice prolatis non ex ſcripto, etiam vim diffinitiuæ habentibus, eorumuè nota, & ſportulis, nihil.

Pro ſimplici fide etiam plurium actorum iul. duo.

Pro examine Teſtium, cum Articulis, & Interrogatorijs in cauſa, quæ ſit æſtimationis à quinquaginta ſcutis ſupra vſque ad quamcunque ſummam, ſi Articuli non excedant numerum vigintiquinque, Interrogatoria numerum trigintaquinque, in domo, vel officio Notarij, iul. quatuor, extra verò officium non vltra duplum.

In cauſa æſtimationis à quinquaginta ſcutis infra ſoluatur tantùm pro dimidia; Quòd ſi Articuli excedant numerum vigintiquinque & Interrogatoria trigintaquinque ſoluatur merces Notarij arbitrio Iudicis.

Pro inſtrumento ſententiæ, ſi extrahatur iul. quindecim.

Pro inſtrumento declaratoriæ, non tamen vigore obligationis in forma Cameræ iul. duodecim.

Pro Brachio ſæculari ob non paritionem monitorij, aut litterarum Apoſtolicarum, vel executorialium, iul. triginta.

Pro mandato ſuſpicionis fugæ, vſque ad quamcunque ſummam, etiam in vim obligationis Cameralis decreto iul. quatuor cum dimidio.

Pro mandato de conſignando vigore ſequeſtri, etiam vbi pro illius verificatione, Debitor prius fuiſſet conuentus via executiua, vigore obligationis Cameralis iul. quatuor cum dimidio.

Pro mandato de conſignandis pignoribus ſubhaſtandis, aut deliberandis iul. quatuor cum dimidio.

Pro mandato de relaxando pro debito ciuili iul. quatuor cum dimidio.

Pro mandato in cauſis ciuilibus loco litterarum, pro parua ſumma iul. quatuor cum dimidio.

Computato in his omnibus mandatis iulio ſigilli.

Diuiſio pretij dictarum expeditionum.

§. 28. De pretio autem ſic præſcripto, in omnibus ſupradictis expeditionibus, ſiue ordinarijs, ſiue commiſſarijs, dentur Auditori, & Maſſæ Notariorum, item (quo ad ordinarias) Camerario, eædem portiones, quæ, & prout antea pro eiſdem expeditionibus dabantur, nulla ex parte diminutæ. Reliquum quòd ijs portionibus detractis ſupererit, ſit Notarij expeditionis, præterquam in expeditione abſolutionis, ſiue commiſſionis abſoluendi, in qua ſingulis detrahatur pro rata, ita vt non tantùm portio Notarij, ſed cuiuſque aliarum minuatur ad eam rationem, vt tantùm vnicuique portioni pro eius modo decreſcat, quantum omnibus in vniuerſum detraximus.

Taxa mandatorum executiuorum.

§. 29. Pro mandato executiuo, ſiue Brachio, vbi inuocatione opus fuerit ſæculari, per omnia expedito, omnibuſque compræhenſis, pretium ſit, vt infra, videlicet.

Ab vno ſcuto vſque ad quindecim, iul. quatuor cum dimidio.

A ſcutis quindecim vſque ad vigintiquinque, iul. viginti duo.

A ſcutis vigintiquinque vſque ad quingentos, iul. triginta tres.

A ſcutis quingentis vſque ad mille, iul. ſexaginta ſex.

A ſcutis mille vſque ad quamcunque ſummam, iul. centum, & decem.

Diuiſio pretij Mãdatorũ executiuorum.

§. 30. Hoc autem pretium ita diuidatur, vt ex iulijs viginti duobus, Auditor habeat iulios

iulios ſex, Camerarius pro ſigillo habeat iulios quatuor cum dimidio, Maſſa Notariorum habeat iul. quatuor cum dimidio, Reliquum habeat Notarius expeditionis.

Ex iuliis triginta tribus, Auditor habeat iulios octo, & baiochos duos cum dimidio, Sigillum iulios quinque cum dimidio, Maſſa habeat iul. octo, & baiochos duos cum dimidio, Reſiduum Notarius.

Ex iuliis ſexaginta ſex, Auditor habeat iulios ſexdecim cum dimidio, Sigillum iulios vndecim, Maſſa iulios ſexdecim cum dimidio, Notarius quòd ſupereſt.

Ex iuliis centum, & decem, Auditor habeat iulios viginti quatuor, & baiochos ſeptem cum dimidio, Sigillum iulios ſexdecim cum dimidio, Maſſa iulios vigintiduos, Notarius reliquum.

Ad conſtituendas autem ſupradictas ſummas, computentur iulii vndecim pro ſingulo ſcuto, quilibet verò iulius ſit decem baiochorum.

Taxa expeditionum cenſurarũ Eccleſiaſticarum.

§. 31. Cenſurarum Eccleſiaſticarum nomine, nihil accipiatur, vel in expeditione Mandati executiui, ſeù Brachij ſæcularis, vel ſeorſum ab eo, neque vſquam aliàs, niſi vbi ad illas ritè proceſſum fuerit re ipſa.

Cùm verò ad illas procedi contigerit, tunc pro declaratoria, aggrauatoria, & reaggrauatoria ſimul iunctis, & totali earum omnium expeditione, tamtundem exigatur, quantum pro Brachio ſæculari, habita ratione prædictæ diſtinctionis ſummarum, ita vt omnis impenſa vtriuſque expeditionis mandati ſcilicet, vel Brachij ſæcularis, & cenſurarum ſimul collecta, duplum non excedat eius pretij, quod Mandato, ſeù Brachio ſæculari ſupra taxatum eſt, pro qualibet ſupradictarum ſummarum. Excepta vltima maiori ſumma, videlicet à mille ſupra. In ea enim ſumma etiam ſi contingat vltra, vel poſt Mandatum executiuum, ſeù Brachium ſæculare, cenſuras quoque relaxari, nihil tamen earum nomine exigatur; ſed tantùm præter id pretium, quod pro ſolo Mandato, ſeù Brachio ſæculari ſupra taxatum eſt, accipi poſſit iuſta merces pro ſcriptura.

Nunquam tamen cogantur Partes inuitæ, vnà cum Mandato executiuo, ſeù Brachio ſæculari, cenſurarum quoque expeditionem accipere, aut earum expeditionis pretium ſoluere, etiam ſi ad cenſuras ipſas in ſubſidium contra Contumacem Iudex comminando ritè proceſſerit, & extra loca temporali dominio Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſubiecta, vel etiam extra Italiam expeditio mittenda foret.

Quòd ſi fortè quiſquam, legitimè ſeruatis proceſſibus, vtramque expeditionem, Mandati ſcilicet, ſeù Brachij ſæcularis, & cenſurarum eodem tempore habere voluerit, tunc apponatur verbis expreſſis in ipſa expeditione, quo ad cēſuras, nè is pretium, quod illarum ratione expendit, vllo modo repetere poſſit ab ijs, contra quos decretæ, & prolatæ fuerunt, niſi aduerſus eoſdem vigore Mandati executiui, ſeù Brachii ſæcularis non ſatisfacientes, aut aliàs nōn parentes, cenſuris ipſis neceſſe fuerit vti.

Diuiſio pretij expeditionum.

§. 32. Ipſis verò expeditionis cenſurarum pretium prædictum eadem ratione, & eiſdem portionibus diuidatur, quibus pretium Mandati executiui, ſeù Brachii ſæcularis, vt ſupra dictum eſt.

Duplicata dentur ſoluta merce de ſcriptura

§. 33. Pro duplicatis etiam poſt quodcunque tempus expeditis, nihil exigatur præter ſcripturæ mercedem.

Sigilli iul. 1

§. 34. Pro Sigillo paruo appenſo in qualibet expeditione ſoluatur iulius vnus tantùm, vbi non adeſt minor taxa.

Mandata nō expedita nō ſoluātur

§. 35. Pro Mandatis executiuis, vel aliis quibuſcunq; expeditionibus, Notarii nihil recipiāt niſi illis effectualiter Partibus conſignatis.

Nemo cogatur accipere expeditiones.

§. 36. Nec Partes ipſæ cogantur accipere aliquam expeditionem, niſi eam, quàm voluerint.

Pauperes, & miſerabiles habeant, vt hic.

§. 37. Pauperibus item expeditiones in forma pauperum Miſerabilibus verò gratis omninò trandant etiam ſcripturæ mercedem, diſtinctio verò iſtarum perſonarum Iudicis arbitrio remittitur.

Gratis hic indicata fiant.

§. 38. Pro terminis coram Iudice ſeruandis, Iudicibus, informandis, ſcripturis ad eos deferendis, ſeù etiam in officio perquirendis, regeſtis, ſeù extractibus traſportandis, & aliis huiuſmodi, Notarii, vel eorum Subſtituti, & in eorum officiis Scribæ, & Copiſtæ, etiam nomine regalium, ſeù bibaliorum, nihil prorſus, etiam à ſpontè dantibus accipiant.

Taxa in cauſis criminalibus ſit tertia partis vltra in prædictis, & in aliis ſeruetur taxa Pij IV.

§. 39. In cauſis criminalibus expeditionum, quæ erunt eiuſdem generis, ſeù nominis, cuius ſunt ſupraſcriptæ, pretium augeri non poſſit vltra tertiam partem eius, quod ſupra in ciuilibus præſcriptum eſt. In regeſtis, extractibus, copiis indiciorum, & alterius, quàm ſupradicti generis, ſeù nominis, expeditionibus criminalibus, ſeruetur taxa ab eodem Pio prædeceſſore aliis Tribunalibus ordinariis Vrbis præſcripta.

Expenſa notetur in calce expeditionum.

§. 40. In omnibus expeditionibus, imò earum parte, Notarius apponat integram ſummam eius, quòd verè expoſitum fuit ſub his verbis, videlicet. Expoſuit in totum tantùm, idemque etiam in libro expeditionum ipſius Notarii deſcribatur.

Tabella retineatur.

§. 41. Et vt præmiſſa omnibus pateant, ſciatque quilibet quid, & quantum in præmiſſis exponere debeat, quilibet Notarius Auditoris teneatur poſthac tabulam ſupradictorum pretiorum expeditionum litteris maiuſculis, ordinatè, & diſtinctè ſcriptam, in eius officio palam loco eminenti, & cognito proponere, & ſemper retinere.

Aliæ reformationes nō contraria confirmantur.

§. 42. Conſtitutiones item, quæ tam à Nobis, quàm ab alijs Romanis Pontificibus Prædeceſſoribus noſtris, ad reformationem huius Curiæ pertinentes emanarunt, & in futurum emanabunt, modò his contrariæ non ſint, omninò in eadem Curia obſeruentur.

Pœna Contrauenientium.

§. 43. Diſtrictiùs inhibentes Auditori ſub indignationis noſtræ, & Locumtenentibus, ſiue Iudicibus, ac Notariis prædictis, ſub priuationis officiorum ſuorum huiuſmodi, & aliis etiam grauioribus, noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis arbitrio, infligendis, & applicandis pœnis, nè de expeditionibus, & aliis ſibi per præſentem interdictis, ac contra præſentis formam, & tenorem, etiam quorumuis priuilegiorum, & indultorum, ac litterarum eis quomodolibet conceſſarum, aut conſuetudinis, & ſtyli immemorabiliter obſeruati, vel alio quouis prætextu ſe intromittere quoquo modo audeant, ſeù præſumant.

Annullatio in cōtrarium geſtorum.

§. 44. Decernentes quæcunque decreta, & acta, ab eiſdem Auditore, Iudicibus, & Nota-

Digitized by Google

tariis pro tempore contra præſentis formam, & tenorem emanata, & facta, nulla, & inualida, ac extorta, & ſubreptitia, nulliuſque roboris, vel momenti fore, & cenſeri, neminique propterea ſuffragari poſſe, vel debere.

Decretum irritans. §. 45. Et ita per quoſcunque Iudices, & Commiſſarios, quauis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, in quauis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, iudicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & inane quidquid ſecus ſuper his, à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clauſ. derog. §. 46. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtylo, conſuetudine, ac quocunque temporis curſu, etiam immemorabili roboratis, priuilegiis quoque, indultis, eidem Tribunali, ac illius Auditoriatus officio, & Auditori etiam in eiuſdem officii erectione, & inſtitutione, ac Iudicibus, & Notariis ipſis, illorumque Collegio, etiam ſimili Motu, etiam conſiſtorialiter &c. ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis in genere, vel in ſpecie, & aliâs quomodolibet, etiam per Nos conceſſis, approbatis, & innouatis, quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, indiuidua, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeù quęuis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi præſenti, pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliâs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, contrarijs quibuſcunque, & quibuslibet alijs priuilegijs, indultis, & litteris Apoſtolicis, generalibus, vel ſpecialibus, quorumcunque tenorum exiſtant, per quæ præſenti non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus præſentis impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumcunque totis tenoribus ſpecifica, indiuidua, & expreſſa, ac de verbo ad verbum habenda eſſet mentio ſpecialis.

Forma publ. §. 47. Vt autem præſens Motus proprius ad omnium notitiam deducatur, ac omnes quorum intereſt, vel intereſſe poterit afficiat, volumus, & mandamus, illius copiam in Palatii noſtri Apoſtolici, ac Domus, ſeù Curiæ prædicti Auditoris valuis, necnon in Acie Campi Floræ affigi, & ibidem relicta eius copia aliquandiu detineri.

Sola Signatura ſufficit. §. 48. Volumus item, quod præſentis noſtri Motus proprii ſola Signatura ſufficiat, & vbique fidem faciat, in iudicio, & extra, regula contraria non obſtante.

Fides exemplorum. §. 49. Quodq; eius tranſumptis Notarii publici manu ſubſcriptis, & perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ ſigillo ſignatis, plena, & indubia fides, eaq; prorſus adhibeatur in iudicio, & extra, quæ præſenti adhiberetur, ſi foret exhibitus, & oſtenſus.

Dat. P. An. 5. 20. Nouemb. Datum Romæ apud Sanctum Petrum duodecimo Calendas Decembris Anno quinto, Anno 1570.

Reformatio Tribunalium Almæ Vrbis, & eius Officialium.

PAVLVS EPISCOPVS *Edita An. D. 1611.*

Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

VNiuerſi agri Dominici curam, meritis licèt imparibus, Diuina diſpenſatione gerentibus, ſedulò Nobis inuigilandum eſt, vt quæ ex veteri maledicto quotidie in eo ſpinæ innaſcuntur, & tribuli, miniſterio noſtri Apoſtolatus, quantum ex alto permittitur, extirpentur, quòd ſi hanc ſollicitudinem omnibus Mundi partibus, ex officii noſtri debito debemus, illis ſanè impendere præcipuè tenemur, quæ noſtro etiam temporali regimini creditæ ſunt. *Proemium.*

Cauſa huius Reformationis, & abrogationis aliarum Pontificû Reformationum, quæ huic aduerſantur. Sanè cum à diuerſis Prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus ad Tribunalium Almæ Vrbis noſtræ reformationem, præſertim à fel. recordat. Paulo III. & IV. Pio item IV. & V. Gregorio XIII. & Sixto V. multa variis temporibus, prouidè, ac ſalubriter conſtituta ſint, tamen quia ſucceſſu temporis, vt humana fert conditio, complures abuſus irrepſerunt; idcirco vt debitus decor, ac forma, ſicut Iuſtitiæ ratio, & publica vtilitas poſtulant, eiſdem tribuantur, Apoſtolica auctoritate prouidendum duximus. Negocium verò huiuſmodi, vt matura deliberatione, & Prudentium conſilio, prout rei grauitas poſtulabat, transfigeretur, omnes penè Almæ Vrbis noſtræ prædictæ Magiſtratus, alioſque Viros doctrina, & vſu præſtantes ſimul conuenire, ac rem per eos diù, multùmque, vocatis etiam iis, quorum intereſſe poterat, examinari fecimus. Quòd cum longo tempore, multoque ſtudio, & labore, diligenter, fideliterque perfecerint, Nos de eorundem conſilio, omnes, & quaſcunque aliâs Prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum Conſtituitones ſuper reformatione Tribunalium Vrbis noſtræ prædictæ, in iis, quæ præſentibus noſtris aduerſantur, abrogantes, & reuocantes, in aliis verò omnibus, præſertim in iis, quæ in prædictis Conſtitutionibus conſtituta, & ordinata ſunt, confirmantes, & innouantes, hac Noſtra in perpetuum valitura Conſtitutione ſancimus, ſtatuimus, & ordinamus, vt ſequitur.

De Signatura Gratiæ, & Iuſtitiæ.

§. 1. IN primis, quòd nullus Referendariorum Commiſſionem expediat, in qua non adſit à tergo nomen Procuratoris, ſeù Impetrantis, noti ſaltem ipſi Referendario, cuius ſolius citatio ſufficiat in reformatione ipſius. 1 *Ad hæc vide conſt. 59. Pij IV. fol. 84. lib. 6. §. 1. 5. 6. 7. & 10. Et Sixti V. conſt. 74. Cong. 2. fol. 612. l. 1.*

2 Verùm ipſi Procuratores, ſeù Impetrantes ſuum nomen à tergo manu propria inſcribant, & de mendacio conuicti, iuxta iuris diſpoſitionem puniantur.

3 Vbi verò in Commiſſionibus expediendis requiritur citatio Partis, vna ſaltem citatio vna die pro altera fieri debeat perſonaliter, aut factis diligentiis per duos Curſores (vt moris eſt) dimiſſa copia.

Digitized by Google

4 Atque in ipſis citationibus apponatur ſem-per nomen Referendarij, alioquin Referendarij ipſi Commiſſionem non expediant.

5 Similiter nullus Referendariorum, propoſitas, & reiectas in Signatura Iuſtitiæ Commiſſiones, in Signatura Gratiæ coram Nobis proponere audeat, niſi per Signaturam Iuſtitię ad eandem Signaturam Gratiæ remiſſæ fuerint, vel niſi talis ſit materia, quæ ſcientiam noſtram requirat, & tunc præhabita ſemper licentia Noſtra, & Succeſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum, vel ſaltem Cardinalis Præfecti pro tempore Signaturæ Gratiæ, qui, Parte audita, deliberare poterit, an cauſa proponenda ſit.

6 Nec in antiquis, & arduis materijs, in quibus plures hinc inde expeditæ fuerint Commiſſiones, & in auocatorijs à prioribus Iudicibus, & quouis modo præiudicialibus, Referendarij manum apponant, niſi prius citata coram eis Parte intereſſe habente.

7 Et cùm agitur de reuocatione, aut moderatione alicuius præinſertæ, ſimiliter manum non apponant, niſi in præinſerta appoſitum ſit nomen Referendarij, qui illi manum appoſuit, vt rationem reddere, & eam iuſtificare poſſit.

8 Nec etiam reformatio, ſiue moderatio eiuſdem præinſertæ à Præfecto Signaturæ Iuſtitiæ, niſi nomen Referendarij, vt præmittitur, in ipſa præinſerta appoſitum fuerit, aliquo modo ſignetur.

9 In Commiſſionibus appellationum ab Interlocutorijs manus non apponatur, niſi expreſſo releuanti grauamine, neque in Commiſſionibus appellationum à diffinitiua cum clauſula, aut vim diffinitiuæ habente, niſi res adeo exprimatur, vt videat Referendarius, an tale ſit grauamen, quòd per diffinitiuam reparari non poſſit, & ſi in Commiſſione appoſita fuerit clauſula, cum toto negocio principali tunc addatur, Iuſtificato tamen dicto grauamine. Et idem ſeruetur, quando eſt appoſita clauſula, Quam, & quas, quæ tamen non ſit reſtricta per ſolâ verba, de, & ſuper præmiſſis.

10 Et nihilominus in ſupradictis Commiſſionibus appellationum ab Interlocutorijs, ſemper citetur Pars, etiamſi exprimatur grauamen, vt ſupra dictum eſt, quod per diffinitiuam irreparabile videatur.

11 Et ab exceſſiua taxatione expenſarum ſemel tantùm appellatio committatur, & duę ſententiæ habeant vim trium.

12 Vbi pars Commiſſionem aliquam doloſè extorſerit, & ob id Commiſſio reformata fuerit, Præfectus manu regia, & executiuè, expenſas factas in reformatione Commiſſionis reſtituere faciat, ſine litis minimè expectato.

13 Commiſſio pro dilatione, vel alternatiua, ſemel tantùm concedatur, quam qui iam impetrauerit, lapſo trimeſtri, aliam, niſi à Nobis, vel Succeſſoribus noſtris, & Signatura noſtra Gratiam impetrare nequeat, & impetrata non ſuffragetur, nec tribuat iuriſdictionem.

14 Abſtineant prætereà Referendarij ab appoſitione manuum in Commiſſionibus nullitatum, & attentatorum, niſi exprimantur nullitates ex defectu iuriſdictionis, citationis, vel mandati, & ipſa attentata.

15 Item in Commiſſionibus moleſtationum, & iactationum, niſi addita clauſula, Dummodo non ſint iudicialiter illatæ.

Et omninò abſtineant ab illis, in quibus narratur pronunciatum fuiſſe, prout in cedula. 16

Nec etiam manum apponant in Commiſſionibus prorogationis Fatalium in cauſis criminalibus, nec illa concedatur vltra primam vicem, niſi præuia ſubſcriptione Iudicis aſſerentis Commiſſionem ſibi ſignandam videri, & citato Fiſco. 17

In Ciuilibus autem prorogationes huiuſmodi vltra primam vicem, non niſi ex cauſa, concedantur. 18

Et ſimiliter inſtantia, quæ cauſis diſcuſſionum præſcripta eſt, nullo modo, niſi ex magna cauſa, & per Signaturam noſtram Gratiæ prorogetur. 19

Quilibet autem Referendarius teneatur recipere contra commiſſiones, & eas omninò in eadem Signatura proponere, eoquè caſu ſufficiat, Partem aduerſam per quinque dies ante Signaturam fuiſſe, ſupraſcripto, citatam. 20

Cauſæ Matrimoniales, & Criminales, Clericorum, & aliarum Perſonarum Eccleſiaſticarum, committantur ijs tantùm, quibus diſpoſitum eſt per Concilium Tridentinum committendas eſſe. 21

Cauſæ verò criminales Laicorum in Terris Eccleſiæ locorum Gubernatoribus committantur. 22

Regens Cancellariæ, & alij Officiales ad expeditionem Commiſſionum Signaturæ Iuſtitiæ deputati, abſque mora, receptis Commiſſionibus, illas expediant, nec ſub quouis prætextu illas penès ſe retineant. Et qui illas per turnum diſtribuere debent, illas, ſine aliqua ordinis ipſius turni peruerſione, diſtribuant, illaſque ad Bancum Curſorum, etiam irrequiſiti, ſine mora tranſmittant, ſub pæna priuationis officij, & alijs arbitrio noſtro, & Succeſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum. 23

De Camerario, & Camera Apoſtolica.

§. 2. CAmerarius, Præſidentes, & Clerici, Fiſci noſtri negocijs incumbant, vtque illud liberius, & faciliùs facere, & exequi poſſint, cauſis inter Fiſcum noſtrum, ac Priuatos, iuxta propriam eorum Tribunalis naturam, contenti ſint, & propterea à cognitione cauſarum inter priuatos, etiam per viam appellationis, etiam ex Terris Eccleſiæ ad Sedem Apoſtolicam inter poſitæ, omninò abſtineant, niſi cauſæ à negocijs Fiſcalibus dependeant, aut ab illis originem trahant. 1

Ad hæc vide Pij IV. cōſt. 15. fol. 74. §. 3. & ſeq & cōſt. 87 fol. 122. lib. 2.

Similiter abſtineant à Commiſſionibus, & auocationibus cauſarum, necnon litteris monitorialibus, & inhibitorijs, & ſequeſtrationibus, & aliis huiuſmodi, vbi non agitur de intereſſe Fiſci, etiam in Terris Eccleſiæ, cùm hæc ad Signaturam noſtram ſpectare noſcantur, & aliàs ordo Iudiciorum multipliciter confundatur. 2

Permittimus tamen Camerario, pro minori Pauperum diſpendio, vt cauſas appellationum à ſententiis diffinitiuis, vel earum vim habentibus interlocutoriis, intra quadraginta milliaria ab Vrbe, in rebus minimis, & prophanis, ſummam vigintiquinque ducatorum non excedentibus (de quo diſpoſitiuè mentio fieri debeat) per ſimplices litteras, aliàs iuxta for- 3

Digitized by Google

formâ iuris,& iuxta ſolitum,committere poſſit.

4 Inſuper, nè delicta impunita remaneant, ab abſolutionibus, & remiſſionibus delictorum quorumlibet etiam leuium, aut illarum Commiſſionibus, necnon ſaluiſconductibus pro Delinquentibus,etiam de delictis extra Terras Eccleſiæ commiſſis abſtineant.

5 Similiterque à Monitorialibus dilationibus, nec etiam ad modicum tempus.

6 Necnon litteras Camerales pro adipiſcenda poſſeſſione Beneficiorum Eccleſiaſticorum, etiam Nobis, ac Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum,ac prorogationem temporis ad expediendas litteras Apoſtolicas quarumcunque gratiarum,aut ad ſolutionem annatarum, vel Collegio Cardinalium, aut Officialibus debitarum,minimè concedere valeant.

7 Clerici Cameræ, cum nullam iuriſdictionem vt ſinguli,ſed tantùm collegialiter,& in plena Camera habere noſcantur,nihil expediant priuatim, & ſingulariter, nec aliquas litteras, aut patentes de quacunque re ſubſcribant, niſi ex commiſſione eis facta in eadem plena Camera, in qua omnia clarè,& diſtinctè proponi, ac in libro propoſitionum adnotari debeant,vel niſi agatur de negocijs Gubernatorum,Præſidentatuum,& Præfecturarum,quæ priuatim iuxta ſolitum expedire poſſint.

8 Notarijque in expeditionibus, & ſcripturis deſuper conficiendis,de propoſitione, & commiſſione huiuſmodi, mentionem expreſſam facere teneantur.

9 Sed, & tàm Camerarius, quàm Clerici ipſi, vltra prohibita in præſenti reformatione, a quibuſcumque licentijs,gratijs,& indultis de rebus ſpiritualibus,in forma gratioſa vel com miſſaria, etiam cum clauſulis iuſtificatiuis, & alijs,tàm in Terris Eccleſiæ, quam extra illas, omninò abſtineant.

10 Et ſimiliter à quibuſcumque alijs expeditionibus, quæ ſibi ratione ſuæ ordinariæ iuriſdictionis propter publicam vtilitatem expreſsè,per litteras ſuarum facultatum conceſſæ non reperiuntur. Nec prætextu conſuetudinis, aut quaſi poſſeſſionis,etiam antiquiſſimæ,& immemorabilis in ſimilibus concedendis eis ſuffragetur, etiamſi conſuetudo, vel quaſi poſſeſſio huiuſmodi per litteras aliquorum Pontificum generaliter approbatæ fuerint.

11 Conſtitutio fel. record. Pij Papæ Quarti, ſuper reformatione Tribunalis Cameræ Apoſtolicæ incip. Cum inter cæteras, ſub datum Calend.Nouembris, Anno 1564. iuxta ſolitum legatur ſingulis annis in prima Camera menſis Octobris.

12 Cauſæ Coniunctorum,& Propinquorum alicuius Clerici ad quartum gradum excluſiuè, ipſi Clerico nullatenus committantur,necquiſquam eorum ſibi commiſſas audiat, ſed eas ex preſſa cauſa recuſet.

13 Nec etiam in diſcuſſionibus,& deciſionibus, tàm illarum,quàm aliarum quarumcunque cauſarum, in quibus aliquod intereſſe prætendere poſſet, ſiue Clericus, ſiue Aſſiſtens ille ſit, vllo modo intereſſe, nec vllum votum habere, ſed ſtatim à dicta Camera, etiam dum cauſa proponitur, etiam iniuſſus (cùm in hoc ignorantiam prætendere non poſſit) egredi debeat, & ſi ſecus fecerit, Clericus per menſem ſuſpenſione ab exercitio, & perceptione emolumentorum ſui officii aliis Clericis applicandorum ipſo facto incurrat, Aſſiſtens verò iocalium, & ſalarii exactione, aliis Aſſiſtentibus applicanda, ipſiuſque Cameræ ingreſſus trium menſium ſpatio mulctetur.

Quicunque autem, ſiue ex Clericis, ſiue ex aliis Cameralibus prædictis ab aliquo ſuſpectus in cauſa recuſatus fuerit,Recuſans non niſi expreſſa ſuſpicionis cauſa audiri, illaque expreſſa,abſente Recuſato vt ſuſpecto, in Camera diſcuti, eaque à pluribus approbata, ſuſpectus ipſe in huiuſmodi cauſa nullo modo ſe intromittere, aut intereſſe debeat, ſi verò ſuſpicio probari nequierit,nulla eius allegatæ ratio habeatur. 14

Caueant autem appellationes à decreto vim diffinitiuæ habente vllo pacto recipere, neque alias appellationum cauſas committere, niſi grauamine,& grauaminis cauſa ita expreſſa, vt Camera poſſit intelligere, & deliberare, an appellatio ſit admittenda, necnè, & in omni caſu non niſi citata Parte hæc fiant. 15

Ad hæc, Pauperum Aduocatus, necnon Fiſci, tàm Aduocatus, quàm Procurator, Commiſſarius, quiuis alius de eadem Camera, ſub eiſdem, & aliis, noſtro, & Succeſſorum noſtrorum arbitrio,pænis, non ſcribant in cauſis Priuatorum in Cameræ Tribunali pendentibus, exceptis Pauperum cauſis,& reſpectiuè iis,in quibus Camera alicui adhærendo partem facit in iudicio, vel in quibus aliàs de Fiſci, & Cameræ intereſſe agitur. 16

De Gubernatore Vrbis, & eius Tribunali.

§. 3. LOcuntenens Ciuilis Gubernatoris Almę Vrbis pro tempore exiſtentis vnus dumtaxat ſit, legum ſcientia, vitæque probitate,& Romanæ Curiæ experientia inſignis, & ex hoc loco, qui ab Vrbe diſtet ſaltem per quadraginta milliaria oriundus, qui omnes cauſas ciuiles, tàm commiſſarias iuxta formam Commiſſionum,quàm ordinarias, vel aliàs in ipſo Tribunali introducendas, iuxta ſuas facultates cognoſcat, terminet, & decidat. Audientiam terminorum, pro quibus Litigantes pro certa hora citati non ſint, in ſala palatii Gubernatoris circa horam vigeſimam, pro Tribunali ſedendo, teneat, Ius reddat ſingulis diebus, exceptis feſtiuis de præcepto, aut conſuetudine Almæ Vrbis, necnon diebus Coronationis Pontificis viuentis, ingreſſus Gubernatoris,Iouis,Lunæ,& Martis immediatè ante Cineres,ac ipſius diei Cinerum,totius Hebdomadæ maioris, Commemorationiſque omnium Fidelium Defunctorum, & Vigiliæ Natiuitatis Domini. 1

Vide conſt. 72. Sixti V. fol. 606. libro 1.

Significationes per viam recurſus concedendas,ſemper concedat cum clauſula,Non tamen in contumaciam. 2

In cauſis ordinariis, vel via ordinaria introducendis, etiamſi ad probationem producantur cedulę,iura,& inſtrumenta obligationum Cameralium, non relaxet mandata executiua, ſi reſpectu ſummæ, vel valoris rei, vel aliàs ex natura cauſæ, de qua agitur, dictæ cauſæ ſint appellabiles,niſi elapſis decem diebus datis ad appellandum, & ſeruatis ſolitis terminis ad docendum de legitima appellatione,& eius legitima proſecutione,& conſtito ſibi de re iudicata.

Suſpectus poſt litē conteſtatam,vel pro conteſtata habitam,allegari non poſſit, niſi à Principalibuſmet, vel eorum Procuratoribus, ad id 4

ſpeciale mandatum habentibus, & ex certa cauſa per eos in actis ſpecificata, & iurata, à Gubernatore pro legitima approbata.

5 Ab eius ſententijs diffinitiuis appelletur ad Nos, noſtramque ſanctam Sedem Apoſtolicam in cauſis appellabilibus, in quibus verò de iure recurſus datur, recurratur ad Gubernatorem, qui cauſas huiuſmodi recurſus per ſeipſum, vel aliuni ab eo deputandum, iuxta ſuas facultates, expediat. Qui deputandus, tàm in ipſis cauſis recurſus, quàm in illis, in quibus locus Locumtenentis vti ſuſpecti recuſati à Gubernatore deputabitur, & in cauſis quoq; commiſſarijs, in quibus ex reſcripto Signaturæ à Gubernatore ſimiliter deputabitur, ea dumtaxat emolumenta recipiat, quæ vt mox dicetur, Locumtenens recipere poſſet, & nihil penitus vltra ſub pœnis eis indictis.

Recurſus, vt ſupra, ad Gubernatorem à Locumtenentis, vel deputandi decretis, & ſententiis petendi, infra decem dies dumtaxat peti debeant, & tunc executionem non retardent, vſquequo Gubernator huiuſmodi recurſus non admiſerit.

6 Locumtenens habere debeat ſcuta auri in auro quinque à quolibet ex duobus Notarijs cauſarum Ciuilium huius Curiæ, ipſi tantùm Locumtenenti quolibet menſe in eius principio ſoluenda, & percipere poſſit iulium vnum pro ſingulis infraſcriptis expeditionibus. Videlicet pro quolibet mandato executiuo, non tamen in contumaciam, Pro quolibet Arreſto in carceribus. Mandato de excarcerando, ſignificatione Dotali, aut vigore termini, aut in vim litis pendentiæ, aut litis finitæ, aut ſtante depoſito, vel negatione, aut data cautione de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo conceſſa, Et etiam pro qualibet citatione, vel inhibitione vigore commiſſionis, aut extra Curiam decreta, dummodo in quolibet ipſorum caſuum agatur de re, vel ſumma ſcutorum auri ſeptem, qui conſtituant Iulios ſeptuaginta ſeptem.

8 Gubernator Vrbis cumulatiuè procedere valeat, in omnibus, & quibuſcunque cauſis criminalibus, in quibus Camerarius Ripæ vigore ſuarum facultatum procedere poteſt, ita vt inter eos iuxta ſolitum ſit locus præuentioni.

9 Habeatque iuriſdictionem in Hebræos, prout infra diſpoſitum eſt.

De Auditore Cameræ, & eius Tribunali.

1 §. 4. IN primis, quo ad formam, & executionem obligationis Cameralis, mandamus ſeruari ſtylum hodiernum, vt ſcilicet quis obliget Se, Hæredes, & bona in ampliori forma Cameræ, cum ſolitis clauſulis, & renunciationibus, circa tamen conſtitutionem Procuratorum, & qui voluerit arctiùs obligari, conſentiat relaxationi Mandati executiui, aut illud in ſe ſuſcipiat, vnica, ſi ſic placuerit, citatione aut intimatione præcedente. Nec vllo vnquam tempore renouetur vetus illa cenſurarum ſuſceptio iam antiquata, & à Curia eliminata.

Ad hæc vide Pij IV. conſt. 56. f. 77. & Pij V. conſt. 113. fol. 319. lib. 2.

2 Minuſque ad dictarum cenſurarum relaxationem deueniatur, niſi in iuris ſubſidium, & factis prius diligentiis in locis deſtinatæ ſolutionis, prout hactenus fieri conſueuit.

Et ſi Parti petenti, ac debitum agnoſcenti danda videbitur aliquando longior aliqua dilatio ad ſoluendum, intra quam nullum omninò mandatum, aliudue executionis genus relaxari poſſit, ea erit dierum triginta ad ſummum, aut etiam viginti, vel minor arbitrio Iudicis, qui pro Debitoris qualitate, ac debiti ſummam, quem maluerit de prædictis terminis eliget Hoc tamen omninò obſeruando, vt non niſi ſimpliciter, & abſque vlla conditione, proteſtatione, vel reſeruatione, quæ confeſſioni ſit contraria, debitum Confitenti concedatur, & qui aliter, aut præmiſſa aliqua proteſtatione, vel reſeruatione petere, aut ſuſcipere voluerit, repellatur. Et nihilominus proteſtatio, vel reſeruatio fortè clandeſtinè, aut aliter facta, quo ad præiudicium dictæ confeſſionis, & ſuſceptionis termini pro infecta omninò habeatur, & nullius ſit roboris, & momenti. Et ſi poſt decretum, aut etiam Actori à Notario traditum Mandatum executiuum, Iudici præfatam dilationem concedere viſum fuerit, nec Reus intra eam ſoluerit, Actor abſque alio nouo iudicio, citatione, vel mandato, ſed eodem illo, quod antea decretum, vel relaxatum, aut traditum fuerat, executionem ſuam proſequatur.

Quodque ſuperſeſſoriè, ſeù (vt vocant) non grauetur, aut inhibitiones, vel dilationes non concedantur, præterquam in vim ſuſceptionis cenſurarum, vel termini iudicialis à Debitore ſuſcepti, & niſi adiecta hac conditione, dummodo alium terminum ab ipſo, vel alibi non ſuſceperit. Et tàm pro dictis ſuperſeſſorijs, quàm pro illarum reuocationibus, iuxta ſtylum dicti Tribunalis conſuetum, nihil prorſus recipiatur, ſed gratis, etiam pro Sigillo, ac ſine vlla Secretarii, Iudicis, aut cuiuſcunque alterius perſonæ mercede concedantur. 4

In cauſis criminalibus, in locis Nobis, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ immediatè ſubiectis, in poſterum non decernantur, neque relaxentur monitoria contra aliquem in prima inſtantia, niſi per Auditorem Cameræ pro tempore, facto priùs verbo nobiſcum, ſeù cum Romano Pontifice pro tempore exiſtente, præterquam in caſibus in Bulla in Cœna Domini legi ſolita contentis. in quibus nihilominus, quando monitoria extra Italiam decernenda erunt in locis Nobis, & eidem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ non ſubiectis, vel aliàs contra Officiales, Curiales exemptos, & Contrauenientes inhibitionibus, & litteris Apoſtolicis, vel etiam pro rebus dependentibus, à cauſis criminalibus coram Auditore Cameræ pro tempore legitimè introductis, ac pendentibus, huiuſmodi monitoria non relaxentur, niſi facto priùs verbo Nobiſcum, ſeù cum Romano Pontifice pro tempore exiſtente. 5

Nec decernat Monitoria ſpecialia in cauſis prophanis, etiam in Terris Eccleſiæ, vltra quadraginta milliaria ab Vrbe, quando valor cauſæ non excedit ſummam centum florenorum. 6

Appellationes non aliter recipiat, audiat, vel admittat, quàm ſi exhibita fuerit Notario in actis ab Appellante fides publica, ſeù publicum inſtrumentum (ita quòd ſimplex copia nec recipiatur, nec admittatur) ſententiæ, a qua extitit appellatum, eaque ſit diffinitiua, vel vim habeat diffinitiuæ, neque aliter earum ratione inhibeat, quàm inſerto in litteris inhibitionis toto fidei, ſeù inſtrumenti huiuſ- 7

iuſmodi tenore, & expreſſa clauſula, Quatenus à diffinitiua, vel vim diffinitiuæ habente appellatum ſit. Facta tamen fide de petitione Appellantis, & Iudicis ſiue Notarij denegatione, Auditor inhibere, & in cauſa procedere poſſit.

8 In expeditionibus vigore huiuſmodi appellationum apponatur clauſula, Et quatenus re vera ſententia non ſit diffinitiua, vel vim diffinitiuæ non habeat, præſentes litteræ nullius ſint roboris vel momenti.

9 In monitorijs generalibus reſeruet facultatem etiam Ordinario loci, abſoluendi incurrentes cenſuras in eis contentas.

Item non decernat ſequeſtra in cauſis Bene-
10 ficialibus, in quibus procedere poteſt, niſi iuxta formam conſtitutionis fel. recor. Clementis Papæ Quinti prædeceſſoris noſtri, quæ incipit: Ad compeſcendas, prout ſeruatur in Rota, & in illis ſemper apponatur clauſula, Prouiſo, quòd de fructibus ſequeſtratis cultus diuinus manuteneatur, Animarum cura exerceatur, & alia onera Beneficio incumbentia ſupportentur.

11 Mandata de manutenendo nunquã, niſi ſeruatis ſeruandis, & Parte legitimè citata, decernat, aut concedat.

Idemque in ſequeſtris, & in mandatis ſuſpi-
12 cionis fugæ ſeruet, niſi aliqua ratione timendum ſit, Iudicis arbitrio, de ſuſpicione fugæ, vel bonorum dilapidatione, quo caſu iuramentum præſtari debeat de ſuſpicione fugæ, vel de metu dilapidationis bonorum.

13 Non decernat contra Epiſcopos, & ijs Superiores, monitoria ad perſonaliter comparendũ niſi præuia commiſſione ſignata manu noſtra, aut pro tempore exiſtentis Romani Pontificis, & pro decreto monitorij ad perſonaliter comparendum, nihil recipiat.

14 Non concedat, neque dari permittat Auditor Remiſſoriam ad partes examinandum, vel repetendum citata Parte Teſtes ad inſtantiam Fiſci, vel probandum eius intentionem, ſed aduocentur Teſtes ad Curiam, vel cauſa remittatur ad partes, vbi delictum eſt commiſſum.

15 Nec minus concedat litteras ad partes pro capiendis indicijs contra aliquem, niſi prius in Curia ipſimet Auditori Cameræ eius arbitrio aliqualiter conſtiterit de delicto.

16 Et in cauſis ordinarijs Auditor prædictus, ſeù eius in Ciuilibus Locumtenens non recipiat ſportulas, neq; Notarius aliquid pro nota ſententiæ, ſed in cauſis commiſſarijs, & declaratorijs contumacialibus tantùm.

Præterea Auditor non concedat Monitoria,
17 ſeù inhibitiones in vim conſtitutionis Eugenianæ ad fauorem Curialium, niſi pro illis, qui ſaltem per annum in Curia continuè reſidentiam fecerint.

18 Vt tollantur controuerſiæ inter Tribunalia Curiæ, & vnicuique ſua iuriſdictio ſeruetur, declaramus executionem obligationis in forma Cameræ, ad prædictum Auditorem Cameræ, priuatiuè ad alia Tribunalia pertinere, præterquàm in inſtrumentis dependentibus à cauſis, & actis in alijs Tribunalibus huiuſmodi geſtis, ac ſine præiudicio motus proprij in fauorẽ Populi Romani editi, & quo ad Clericos, ratione originis, vel Beneficij Romanos, & loca pia; locus ſit præuentioni inter ipſum Auditorem, & noſtrum in Vrbe Vicarium.

Et quo ad præuentionem inter ipſum, & forum Capitolinum in cauſis vertentibus inter 19
Ciues, & Incolas, ſtatuimus, & declaramus, nomen Incolarum iuxta Iuris communis diſpoſitionem eſſe intelligendum, & vbicunque ſuper hoc dubitari contigerit, orta inter Tribunalia differentia, ad Præfectum Signaturæ Iuſtitiæ recurri mandamus, qui hunc articulum, manu regia, ſine ſcriptura, omni, & quacunq; appellatione & recurſu remotis, in quolibet caſu controuerſiæ terminet, & decidat.

Citationes autem extra Vrbem executæ, 20
quarum vigore hodie coram Auditore Cameræ ad executionem obligationis Cameralis procedi ſolet, reproducantur infra menſem ab executione earum in partibus facta, alioquin pro circumductis habeantur.

Litteras Apoſtolicas, quibus certus, qui per 21
ſeipſum procedat, executor præſcriptus eſt, nullo modo Auditor præterea, in quarum executione Pars vocanda fuerit, non aliter exequatur, quàm ſeruatis pro rerum contingentia Conſtitutionibus fel. rec. Bonifacij Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri de vna, & Concilij generalis de duabus dictis, niſi ipſis conſtitutionibus derogatum fuerit expreſsè in litteris, quæ fuerint exequendæ, ſed, & tunc, nè quemquam extra Diœceſim vltra tot dietas euocet, quot in ipſis litteris expreſſum erit, exceptis litteris Penſionum, quarum ſolutio in Romana Curia deſtinatur, & his omnibus, quibus ipſe nominatim executor præſcriptus fuerit, his enim caſibus poſſit ad ſe vndecunq; & quocunq; Partes euocare, neuè alijs vices ſuas committat, vel ſubdeleget, quàm Conſtitutis in dignitate Eccleſiaſtica aut alijs, quibus Sedes Apoſtolica cauſas committere ſolet.

Monitoria generalia vulgò, Significauit appellata, quæ ſcilicet, vt aliquid reueletur, ſeù 22
reſtituatur, aut probetur, cum cenſuris Eccleſiaſticis publicari ſolent; nullo modo decernat, ſiue expediat.

Similiter nihil ſine ſpeciali noſtra Commiſſione decernat, aut faciat, aut mandet, quòd 23
Epiſcopos, aut alios locorum Ordinarios impedire poſſit, nè ad executionem decretorum Sacri Concilii Tridentini, correctionemq; morum liberè procedant.

Ab omnibus autem, & ſingulis ijs, quæ ad 24
eius iuriſdictionem ſecundùm præmiſſa pertinere nolumus, vſque adeò abſtineat, vt neque monitoria, neque citationes, neque inhibitiones, neque ſequeſtra, neque mandata de manutenendo, neque aliud quicquàm quocunque ſub prætextu ſuper ijs, aut ipſe decernat, aut ab alijs decreta reuocet, & pariter eius notarii nihil omninò expediant aut etiam ſcribant ſub pœna ſcutorum quingentorum pro qualibet vice Cameræ Apoſtolicæ applicandorum, & ſi adſit Accuſator, vel Inſtigator, ei quarta pars pœnæ ſoluendæ detur.

In cauſis verò ſui fori ciuilibus, etiam in quibus ſummariè, & ad inſtar Beneficialium pro- 25
cedendi ei conceſſa eſt facultas, nunquam omninò ad pœnas contumaciales deueniat, ſed potius, receptis probationibus ad negocium principale ſpectantibus, datoq; competẽti termino Parti abſenti, demùm ſuper his ſeruatis ſeruandis diffinitiuè pronunciet, etiam ſine litis conteſtatione.

Nè autem contingat, vt abſentes, & in re- 26
motiſſimis ab Vrbe partibus degentes, maxima

Digitized by Google

ma itineris incommoda, & diſpendia pati abſque culpa compellantur, dum ob prætenſum delictum ad comparendum perſonaliter moniti comparent, & inculpabiles reperiuntur, neminem poſthac extra Italiam exiſtentem ad comparendum perſonaliter moneat, niſi facto verbo Nobiſcum, & Succeſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, de quo verbo habito fiat mentio in litteris monitoriis.

27 In cauſis quæ ordinariè ſecundùm Auditoris facultates in eius Tribunali introductæ fuerint, vel introduci potuerint, ſiue poſt ceptam cauſam ſuperueniat Commiſſio, ſiue ante impetrata ſit, ſiue in prima, ſiue in vlteriori inſtantia, nulla in re augeat impenſam, ſed quo ad hoc habeatur ſemper cauſa pro ordinaria, itaut etiam ratione ſententiæ, neque Notarii, neq; Iudices quicquàm propterea accipiant vltra id, quòd accipere potuiſſent, ſi Commiſſio non adeſſet.

28 Permittimus tamen eius in ciuilibus Locumtenẽti in cauſis per commiſſionem ab initio introductis, etiam ſui natura ordinariis, ob magnam laborum aſſiduitatem, & emolumentorum tenuitatem, ſportulas moderatas iuxta præſentem conſtitutionem recipere. Declarantes nihilominus in Reliquis omnibus cauſas intelligi ordinarias, nec Notarios, quicquã amplius exigere poſſe aut debere, quàm in aliis ordinariis permiſſum eſt.

29 Quòdq; Auditoris Cameræ pro tempore exiſtentis Locumtenens mandata executiua, niſi prius ipſemet Locumtenens in libro expeditionum diem ſubſcriptionis manu propria notauerit, ſubſcribere non poſſit.

30 Quòdq; Auditoris Cameræ pro tempore exiſtentis Iudex Locumtenens in criminalibus, pro ſportulis ſalario ſibi iam aſſignato contentus, nihil percipere poſſit.

31 In cauſis ciuilibus verò Locumtenenti ſingulis menſibus quinquaginta ſcuta monetæ à Notariis dicti Auditoris Tribunalis pro rata ſolui, nec aliqua alia portio pro eo retineri debeat.

De Auditorio Rotæ.

1 §.5. Conſtitutiones fel. rec. Innocentii VIII. Pii IV. & aliorum prædeceſſorum noſtrorum innouantes, & Auditorium noſtri Pal. in quo vniuerſorum Chriſti Fidelium grauiores cauſæ maturè cognoſcuntur, & iuſtè terminantur, nouis prærogatiuis augentes, volumus, & ordinamus vt vnica tantùm Commiſſio in qualibet inſtantia ſufficiat, & illius vigore Auditor cauſam ſibi commiſſam cognoſcere, & omnibus, & ſingulis dependentibus & emergentibus, ac alias quomodolibet incidentibus decidere valeat.

Ad hoc vide etiam Pij iv. cõſt. 44. §. 2. 3. & 17. fogl. 58. lib. 2.

2 Poſſit etiam Auditor ſine noua commiſsione præfigere terminum ad docendum de attentatis, & nullitatibus, & cauſis, propter quas quis in integrum reſtitui debeat, ac illo elapſo, & non docto, ad cauſæ expeditionem procedere, necnon Remiſſorias decernere, dilationes concedere, liquidationes fructuum in partibus delegare, ac omnia, & ſingula alia vſque ad finalem ſententiarum ſuarum executionem incluſiuè facere, quæ de iure Ordinarii facere poſſunt.

3 Necnon poſſit Auditor præfigere terminum ad docendum de appellatione, & eius legitima proſecutione ad effectum procedendi ad executionem ſententiæ latæ in cauſa appellabili, in qua condemnatus non appellauit.

Inſuper, & tempus quadriennij in cauſis reſtitutionis in integrum poſſit Auditor prorogare arbitrio ſuo. 4

Et tam dictam, quàm omnes alias facultates ſibi vigore, vel Innocentianæ, vel Conſtitutionis Pij Quarti, aut aliorum Summorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum competentes extendimus, & habere locum decernimus, etiã in cauſis cuilibet Rotæ Auditori extra Rotam commiſſis. 5

Prorogationes autem fatalium, ſæpius, & paſſim non concedat, ſed tantùm ex aliqua honeſta cauſa, ac præuia illius cognitione arbitrio Rotæ. 6

Auditor tamen in aliqua cauſa, ſiue magni, ſiuè parui momenti exiſtat, etiamſi eius deciſio clari Iuris eſſe videatur, diffinitiuam ſententiam, vel interlocutoriam vim diffinitiuæ habentem ferre non valeat, niſi cauſa in Rota propoſita, & habitis votis Coauditorum, niſi Partes in actis expreſsè conſenſerint, quòd cauſa ſine voto eorumdem expediri poſſit. 7

Idemque in alijs quibuſuis præiudicialibus decretis ſeruari volumus, ſi Actor, vel Reus, vt negotium in plena Rota cognoſcatur inſteterit. 8

Item ſententiæ latæ per Auditores, prout in Cedula, vt mortis eſt, vel per viam termini pro ſeruato, ſubſcribantur, & publicentur in actis intra quindecim dies, & in vltimi anni audientia, intra menſem, alioquin pronunciationes, & termini huiuſmodi pro circumductis habeantur. 9

Termini etiam pro ſeruatis habiti, & Cedulæ ipſarum ſententiarum, quæ interdum per alium Notarium, quàm Actuarium ipſius cauſæ ad referendum accipi conſueuerunt, referantur ipſi Notario cauſæ eadem, vel ſequenti die, qua recipiuntur: in vltimis verò audientijs ſaltem infra triduum. Et ſi Auditor, qui pronunciauit, prout in cedula, vel terminum habuit pro ſeruato, retinuerit citationem penes ſe, illam Notario cauſæ ſimiliter intra prædictos dies conſignare debeat, aliàs termini huiuſmodi circumducti, & irriti cenſeantur. 10

Auditor verò non pronunciet in cauſa niſi perfecto regiſtro, & illo ad Rotam delato vnà cum dictis Teſtium, illiſque ac iuribus in eadem Rota, prout res exegerit, lectis. 11

In vltima verò anni audientia, & quandocunque agetur deferenda declaratoria contra Contumacem, etiam regiſtro non perfecto, ex actis originalibus pronunciare valeat, ita tamen quod Pars ad cuius inſtantiam pronunciat cum fuerit, regiſtrum ipſum pro actorum conſeruatione quantocitius perfici curare teneatur. 12

Et inſuper, Auditor Partibus patentibus copiam deciſionis in cauſa factæ, cum iuribus, ac rationibus tradere debeat, prout antiquitus laudabiliter fieri conſueuit. 13

Cauſæ autem propriæ Auditorum, & eorum Familiarium, ac Conſanguineorum, vel Affinium vſque ad ſecundum gradum, iuxta ius Canonicum computandum, non cognoſcantur in Rota. 14

Nec Auditores in eorum domibus, Subſti- 15
tutos

Digitized by Google

tuos vel Doctores, aut alios Iuriſperitos, etiam conſanguineos, habeant, qui Subſtituti, vel Aduocati, aut Procuratoris officio fungantur, aut in caſibus Rotalibus, vel eorum proceſſibus, ſeſe quoquomodo intromittant.

16 Item Aduocati aut Procuratores conſanguinei, vel aſſines, vſque ad ſecundum gradum, vt ſupra computandum, alicuius Auditoris, ac etiam illius Notarij, in cauſis coram eo pendentibus, nullatenus patrocinari valeant.

17 Nec ijdem Auditores compellant, aut aliquo modo inducant Partes, per ſe, vel per alios, vt aſſumant certum Aduocatum, vel Procuratorem, ſed electio huiuſmodi omninò ipſarum Partium arbitrio relinquatur.

18 Item Decanus, & alij Auditores præſertim antiquiores, attendant, nè aliquid non ſolùm contra ius, ſed nec etiam contra ſtylum, & deciſiones antiquas factas in Rota, quæ impreſſæ habeantur, quoquomodo decidatur, etiam prætextu æquitatis in iure non ſcriptæ, niſi maxima cum ratione, & diſcuſſione, omnibus votis, ſeu ſaltem illorum duabus tertijs partibus, aliter faciendum eſſe iudicauerint.

19 Non attendantur præterea aliquæ nullitates in cauſis, præterquàm ex defectu iuriſdictionis, citationis, vel mandati.

20 A liquidatione fructuum, & expenſarum taxatione ſemel tantùm appellare liceat, ita quòd duæ conformes rem iudicatam faciant.

21 Auditores cauſas ſibi commiſſas ad ſolam Partium inſtantiam ad Cancellariam remittere non poſſint, ſed tantùm habita licentia à Nobis, vel Succeſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, vel ex iuſtis cauſis deductis in Rota, & ab ea probatis.

22 Et ſi Auditor cognouerit in actis adeſſe ſuſpicionem criminis, remittat acta huiuſmodi, vel illorum exemplum, prout res exegerit, ad Iudicem ordinarium, & ſi cauſa criminalis præiudicialis fuerit cauſę ciuili, in eius cognitione ſuperſedeat.

23 Quandocunq; Iudex ipſe ordinarius in cauſis criminalibus coram eo pendentibus indiguerit depoſitionibus Teſtium, vel aliquibus ſcripturis ad cauſas criminales facientibus, teneatur Auditor illas, vel earum exemplum, vt præfertur, exhiberi facere.

24 Nemini liceat turbare ordinem ſeruandum in diſtributionibus cauſarum, ſed illarum Commiſſiones diſtribuantur bona fide iuxta ordinem Turni, qui nullo prorſus modo, neque à Notarijs, nec à quoquam alio peruertatur, prout ſupra de Signatura Iuſtitiæ diſpoſitum eſt.

25 Vt autem debitus modus ſportulis imponatur, non poſſint Auditores à Partibus, per ſe vel alium, quouis modo ſportularum nomine aliquid petere, vel exigere, ſed nec a ſponte dantibus vltra taxam infraſcriptam accipere, videlicet.

26 In cauſis pecuniarijs, ſeu prophanis, aut quæ aliàs pretio quoquomodo æſtimari poſſint, ſi æſtimatio rei, de qua agetur, non excedat ſummam mille ducatorum, aureos decem; a mille verò vſque ad decem millia, viginti millia, quinquaginta; ab inde ſupra vſque ad quamcunque ſummam, centum. In Beneficialibus verò, ſi redditus annuus, de quo agetur, non excedat ſummam centum ducatorum, ſimiliter decem; à centum verò vſque ad mille, viginti quinque; à mille vſque ad tria millia, quinquaginta; ab inde verò ſupra, centum aureos pro ſportulis cuiuſcunque ſententiæ, diffinitiuæ dumtaxat, vt præfertur, accipere valeant. Si verò cauſa æſtimationem non facilè accipiat, ſportulæ moderatæ, pro rerum, & Perſonarum qualitate, iuxta taxas prædictas, recipi poſſint. Nec aliquid vltra non ſolùm ipſis Auditoribus, ſed nec eorum Familiaribus, vel Conſanguineis, aut alijs quibuſuis Perſonis, directè, vel indirectè, quouis quæſito colore, vel ingenio, exceptis eſculentis, & poculentis, quæ triduò conſumi poſſint, ipſarum ſententiarum, aut Auditorum intuitu præſtari poſſit. Quas quidem ſportulas iuxta taxam prædictam apud Notarium cauſæ poſt ſubſcriptam ſententiam, & Notario traditam, & non antea, deponi, & Auditori conſignari volumus. Quòdq; Notarius diſpoſitionem, & conſignationem huiuſmodi in actis notare, & ſpecificare teneatur.

De Capitolio, & eius Officialibus.

§. 7. Senator, & Iudices ipſius poſſint primas inſtantias vnica vice, eorum arbitrio, abſque vlla commiſſione prorogare. 1 *Ad hæc vide etiã 1 ij iv. conſt. 38 §. 27. & 74 f. 83. lib. 2.*

Capitaneus appellationum pro reuocatione, ſeu moderatione quarumcumque inhibitionem, ſportulas nullo pacto accipiat, Notarius verò dumtaxat mercedem, actus, ſiuè ſcripturæ. 2

Si petito Conſultore, Pars quæ petierit neglexerit per decem dies inſtare pro illius electione, Capitaneus poſſit per ſe ipſum cauſam expedire. 3

Et ſi Conſultor electus, infra duos menſes à die electionis non acceptauerit, vel recuſauerit ad alterius electionem procedatur. 4

Terminus quinq; dierum datus a Statuto Vrbis ad redeundum pro Apoſtolis, ita, & taliter intelligatur, vt ſufficiat interim quandocunq; pro Apoſtolis redire. 5

Conſeruatores Vrbis abſtineant ab omni genere muneris, etiam eſculenti, & poculenti, a Piſtoribus, Lanijs, Salſamentarijs, Olitoribus, Fructarolis, & aliis artificibus, nec ab eis aliquid ſub quouis prætextu accipiant. A quibus etiam abſtinere faciãt omninò eorum Scribam, Notarium, Secretarium, Fideles, & alios eorum Officiales, atq; in primis Extraordinarios, corporali eos pœna coercendo, & deinde ab officio remouendo. 6

Nec poſſint de pœnis ſtatutarijs, vel per eorum edicta inflictis aliquo modo gratiam facere in totum, & præſertim de corporalibus, nec illas commutare, ſine conſenſu ipſorum omnium ſimul conuocatorum, & eo caſu non vltra medietatem pœnæ remittere, nec in domo propria ſua ſuper huiuſmodi gratijs aliquid ſignare poſſint, ſed ad earundem pœnarum executionem, poſtquàm de illarum incurſu conſtiterit, celeriter procedant. 7

Ad quarum etiam pœnarum præſertim corporalium executionem, in euentum in quem non mittantur executioni per ipſos Conſeruatores a die delati criminis intra quinque dies, quilibet alius Index ordinarius, & aliàs competens procedere poſſit. 8

Extraordinarios ad officium Extraordinariatus exercendum nullatenus admittant niſi 9

rece-

recepta ab eis cautione ſub pæna ipſis Conſeruatoribus bene viſa, de officium ipſum fideliter exercendo, & præmiſſa obſeruando, ac de ſeipſos repræſentando pro omni eo, quod in dicto eorum officio committere, vel ommittere poſſent; ac dictis Extraordinariis fidem adhibeant juxta formam decreti aliàs à Conſeruatoribus editi, non aliter.

10 Cogant inſuper Extraordinarium maiorem ad exercendum officium, etiam per ſeipſum, & per Subſtitutum idoneum ab ipſis Conſeruatoribus approbandum.

11 Atque iidem Extraordinarius maior, & eius ſubſtitutus, ac minores Extraordinarii cogere poſſint quoſcunque, etiam per detentionem perſonarum, vt permittant ponderari carnes, & alia omnia, quæ ſub eorum cura ſint, & pretium denuncient, & recuſantes puniantur prima vice in duplum valoris rei penes eos inuentæ, quòd ſi alia vice illud idem admiſerint, in duplum, & alia etiam pæna corporali, arbitrio Conſeruatorum, & nihilominus Extraordinarii, tàm maiores, quàm minores, omnia Conſeruatoribus denuncient, & res taliter inuentas nullatenus ſibi retineant, ſed ad ipſos Conſeruatores deferre teneantur.

12 Et Baroncellus, ac alii Executores quarumcunq; Curiarum eiſdem Extraordinariis maioribus, in prædictis, & aliis eorum officium concernentibus, obedire teneantur.

13 Magiſtri Viarum ad vias lateribus ſeu ſilicibus ſternendas, prout eis opus eſſe videbitur, Dominos contiguarum domorum cuiuſcunque ſint dignitatis, aut ipſis abſentibus, vel ſoluendo non exiſtentibus, illorum Inquilinos, iuris remediis opportunis, ac ſub eorum arbitrii pęnis, cogant.

14 Poſſint autem Inquilini retinere de penſione ſoluenda ratam, vt ſupra, per eos ſoluendam, non obſtante obligatione Camerali, aut quacunque exceptione, quæ opponi poſſet, & non obſtantibus quibuſuis ſequeſtris, etiam anterioribus.

15 Curentque eaſdem Vrbis vias continuò, & Plateas ad minus quater in anno, & hoc in Martii, Iunii, Septembris, & Decembris menſibus, ab immunditiis purgari.

Nullos actus, nullaq; negocia, quæ alicuius
16 momenti fuerint, ſine rogitu ſui Notarii expediant.

Reddant rationem Cameræ ſingulo quoque
17 ſemeſtri, prout in litteris ad Cameræ Tribunal ſpectantibus conſtitutum eſt.

Edant initio eorum officii edicta ſub nomi-
18 ne Camerarii, & de pænis in illis, atq; etiam in Statutis contentis nullam ſine eiuſdem Camerarii, aut ſaltem Clerici Præſidentis mandato, gratiam facere poſſint.

19 In Cæteris, tam quo ad appellationes ab eorum ſententiis, quàm quo ad reliqua omnia, ſeruent omninò ſtatuta de eorum officio loquentia.

20 Submagiſtri verò ſuas relationes, quas tamperiti facere ſolent, nonniſi medio iuramento faciant, & ſi quid dolo vel fraude egrint, periurij, & aliàs pænas arbitrio, Camerarij, & Clerici Cameræ pro tempore Præſidentis, incurrant, & ad intereſſe Partibus condemnentur.

21 Conſules Artium quarumcunque obſeruent earum Statuta legitimè approbata, & vſu recepta. Nec reaſſumant cauſas, præſertim mercedum, ac miſerabilium Perſonarum, coram maioribus Magiſtratibus introductas.

Minus impediant, aut moleſtent aliquo mo- 22
do Peritos, ſiuè Æſtimatores a Iudicibus electos, ſub pæna priuationis, & alijs arbitrio Superioris.

Notarij verò ipſorum Conſulum taxam eis 23
per Statuta præſcriptam, & vbi aliqui ipſorum nullam minorem taxam haberent, aliorum, qui illam habent, ſequantur, & ſecundùm illam exigant.

Aſſeſſores prædictorum Conſulum, & alio- 24
rum Officialium Curiæ Capitolinæ ſalarium non habentes, caueant, nè in cauſis minimis, ideſt a quinq; ſcutis infra, quicquàm pro eorum voto, ſeu conſilio, & in alijs non vltra ſportulas dictis ſtatutis taxatas, percipiant.

Procurator Fiſci Capitolini illud ipſum, in 25
omnibus, & per omnia obſeruet, quod Cameræ noſtræ Apoſtolicę Procurator, quo ad ea ſc. capitula ſuperius adnotata, quę ipſum etiam concernere, & ſibi conuenire poſſint.

De Iuriſdictione in Hebræos.

§ 7 GVbernator Vrbis poſſit contra He- 1
bræos in criminalibus cauſis procedere, etiam quòd agatur inter ipſos Hebræos tantùm.

In cauſis Cameralibus, ſeu ad Cameram quomodocunque ſpectantibus, aut ad Camerarium, etiam ratione pignorum, aut perſonarum Hebræorum Bancheriorum, aut ad Præſides, Camerarius, & Præſides poſſint contra eos procedere.

In cauſis furtiuorum pignorum quo ad He- 2
bræos Bancherios, ſit locus præuentioni inter Camerarium, & Gubernatorem.

Quòd ad Auditorem Cameræ Hebræi ſint il- 3
lius iuriſdictioni ſuppoſiti priuatiuè quo ad alios, vbi agitur de obligatione Camerali, præterquàm in dependentibus a cauſis, & aliorum Tribunalium juxta ſuas facultates. In criminalibus autem poſſit idem Auditor Cameræ contra eos procedere, prout in præteritum procedere conſueuerat.

Inter Vicarium, & Senatorem, in delictis in 5
quibus Chriſtiani ſunt aliquo modo participes, & ſic quando adeſt mixtura delinquentium Chriſtianorum, & Hebræorum, ex officio, non autem ad querelam locum habeat præuentio, in alijs verò caſibus ſeruetur conſtitutio fel. rec. Iulij Papæ III. prædeceſſoris noſtri, diſponens, quòd quando agitur inter ipſos Hebræos habeat Vicarius in eos iuriſdictionem actiuè, & paſſiuè, quandò verò inter alios paſſiuè tantum.

De Curia Sabellorum, & Turris Nonæ.

§. 8. IVdex Curiæ de Sabellis gratuitò a Mareſciallo deputetur, adeò vt neq; Iudici dare, neque Mareſciallo propter hoc accipere quicquàm liceat, etiam mutui vel alio nomine, aut quauis de cauſa vel prætextu, ſiue ante, ſiuè poſt adeptum officium, etiam in vim, vel prætextu, cuiuſcunque indulti Apoſtolici, vel conſuetudinis, quod, & quam per præſentes expreſsè reuocamus, & improbamus, & vt ſupra omninò ſeruari mandamus. *Ad hæc vide etiã Pij V. conſt. 58. §. 23. f. 81. lib. 2.*

Deputatio verò Iudicis fiat cum participa- 26
tione, & approbatione Gubernatoris Vrbis pro

Digitized by Google

pro tempore, & fiat ad annum dumtaxat, quo finito, finitum ſit etiam eius Iudicis officium, niſi propter aliquam rationabilem cauſam prorogandum viſum fuerit, quæ tamen prorogatio alium annum nullo pacto excedat, & ſemel tantùm fieri poſſit.

27 Antequàm incipiat exercere officium caueat idoneis, & finito officio etiamſi nec querelatus nec requiſitus fuerit, offerat ſe Syndicatui coram Gubernatore Vrbis præfato, ille verò quadraginta diebus Syndicatum abſoluat, Iudicemque, prout iure faciendum erit, vel abſoluat vel condemnet, & puniat. Quòd ſi intra dictorum dierum numerum non fecerit, Camerarius S.R.E. qui tunc erit, duos viros deputet, qui intra alios viginti dies huiuſmodi Syndicatum peragant, lapſis autem dictis terminis pro abſoluto habeatur.

28 Commentarienſis, & Capitanei, necnon Executorum eiuſdem Curiæ munia, per idoneos, & fides Miniſtros gerantur, & neque vendantur, neque locentur vllo modo, nec quicquàm pro illis conſequendis, aut exercendis, quouis nomine, & prætextu, ſoluatur, vel reſpondeatur, etiam vigore contractuum, aut locationum de præterito factarum, quæ per præſentes nullæ, & irritæ intelligantur, & qui aliquid ſoluerint vel reſponderint officio priuati ſint, & publicè fuſtigentur.

29 Turris Nonæ Iudex non ſe intromittat in cauſis ſummam decem ſcutorum excedentibus, nec in criminalibus, niſi leuibus, & minimis.

30 Et dictus Iudex Turris Nonæ coram Gubernatore præfecto in fine ciuiſlibet anni ſyndicatui ſe offerre, & ſtare teneatur, prout de Iudice Curiæ Sabellorum ſupra dictum eſt.

De Curia Ripæ, & Ripettæ.

31

Ad hac vide etiam Pij V. conſt. 58. §. 23. & 17. fogl. 81. lib. 2.

§.9. RIpettæ Præſes aut Iudex, non faciat aliquam compoſitionem, minuſq; ſoluere faciat aliquam pænam, quantumlibet minimam, ſub quouis prætextu, niſi ſeruatis ſeruandis, ac præuio proceſſu, ac decreto, vt ex actis intelligi poſſit, an iuſtè pæna ſoluta, vel compoſitio facta fuerit.

4 Neque Camerarius, neque Ripettæ Præſes tranſmittant extra Vrbem Commiſſarios ad menſurandum paſſus lignorum.

Ripæ, & Ripettæ Iudices, in fine officij coram Clerico Cameræ eiuſdem Ripæ Præſide Syndicatui ſtare teneantur.

5 Nec Camerarius Ripæ vltra ſex menſes in eius officio permanere, nec confirmari debeat.

Pro mala menſuratione lignorum nullus pæna pecuniaria, ſed corporali veluti trium ictuũ funis, aut fuſtigationis, aut berlinæ, arbitrio Iudicis, puniatur.

6 Camerarius Ripæ aliquas compoſitiones facere non poſſit, niſi præcedente legitimo proceſſu, & decreto, omnes compoſitiones in libro annotentur.

De Iudicibus criminalibus Vrbis, & pertinentibus ad eos.

1

Ad hac vide etiam Pauli III. conſt. 44. §. 3. & ſeq. f. 683. l. 1. Pij iv. conſt. 43 f. 58. & Sixti V. conſt. 93. f. 655. l. 2. & Clem. VIII. conſt. 5. f. 3. l. 3.

§.10. IVdices criminales Vrbis, ſeu Locumtenentes, & eorum Subſtituti quibus certum Nobis ſalarium eſt conſtitutum, illo contenti, nihil prorſus, aut pecuniæ, aut alterius cuiuſcunque rei etiam minimæ quantitatis à quoquàm, etiam ſponte dante, accipiant, neque pro ſportulis, ſeu propinis ſententiarum, vel pro decretis, abſolutionibus, aut relaxationibus quibuſcunq; in quibuſcunq; cauſis, etiam delegatis, & commiſſarijs, neque quouis alio modo, titulo, vel nomine, etiam muneris, vel regaliorum, quamuis eſculentum, vel poculentum, etiam in caſibus alioqui de iure, quacunque conſtitutione permiſſis, ſub priuationis officij, & inhabilitatis in poſterum ad quodlibet iudicandi munus, & alijs noſtro, & Succeſſorum noſtrorum arbitrio infligendis pænis.

Camerarius, Theſaurarius, & Præſides Cameræ, excepto Præſide Riparum, item Hoſpitalium, Confraternitatum, ac aliorum locorum piorum, ſeu Collegiorum Rectores, & alij quicunq; habentes in Vrbe iuriſdictionem criminalem, & facultatem Iudices deputandi, non deputent in criminalibus cauſis alios Iudices, quàm aliquem ex ordinarijs ſibi beneuiſum, qui nullas debeat recipere ſportulas, vt ſupra ſancitum eſt, & in deſcribendis actis, atque proceſſu, vtatur proprio ſui Tribunalis Notario, niſi Notarius Deputantis habeat officium titulo oneroſo, & ius ſcribendi etiam in criminalibus, quo caſu ipſe deſeruiat in dictis cauſis, etiam apud Iudices deputatos. 2

Nullus autem Iudicum in cauſis criminalibus procedat, vel ſententiam ferat, niſi Procuratore Fiſcali, vel Commiſſario Cameræ reſpectiuè, in omnibus actis, in quibus de iure citari debent, legitimè citatis. 3

Minuſque tranſmittantur extra Vrbem Monitoria, nec aliquod iudicium, ad Fiſci, vel Commiſſarij Cameræ reſpectiuè inſtantiam, introducatur ſine Procuratoris Fiſci, vel Commiſſarij Cameræ licentia. 4

Nec quiſquam capiatur ſine iudicijs ad inſtantiam cuiuſcunque Inſtigatoris, niſi in cauſis grauibus arbitrio Iudicis, & tunc non niſi data cautione per Inſtigatorem de reficiendo damna, expenſas, & intereſſe, necnon etiam (ſi ita Iudici viſum fuerit) de ſe repræſentando. 5

Nec concedant Iudices in cauſis Criminalibus ſignificationes aliquas, niſi in cauſis coram ſe, vel in ſuo Tribunali, & aliter datæ non obſeruentur. 6

Pariter non relaxent monitoria Criminalia pro contrauentione inhibitionis obtentæ in cauſa Ciuili, ſed agatur pro ea ciuiliter coram Iudice, qui dedit Inhibitionem, niſi fortè contraueniendo fuerit vis aliqua illata, vel iniuria realis aut verbalis in ſpretum inhibitionis, & Iudicis contemptum. 7

Contra Reum abſentem, contumacem pro delicto, quilibet Iudex competens procedere valeat, nec alter alterius proceſſu impediatur. 8

Non tranſmittantur contra Reos abſentes Citationes, aut Monitoria ad informandam Curiam ſub pecuniaria mulcta, quando Iudex habet in proceſſu probationes, vel indicia contra illos ſufficientia ad tranſmittendum Monitorium, ſiuè Inquiſitionem, aut Citationem ſuper delicto. 9

Nec comminentur vnquam in Monitorijs pęnæ corporales maiores pęna delicti, pro quo monito ſit. 10

Item inquiſito Reo non fiat inuentarium illius bonorum, niſi agatur de delicto pro quo 11

veniat

Digitized by Google

veniat imponenda pœna capitalis, vel confiſca
tionis bonorum, aut alia notabilis pœna.

12 Et quando inuentarium conficiendum fuerit
non deſcribatur Inuentarium huiuſmodi in re-
giſtro, ſed tantùm moderata merces pro quali-
tate rei à Notario accipiatur.

Et caſu, quo propter Rei contumaciam
13 Inuentarium fieri contingat, non niſi vnicum
fiat.

14 Relaxatus ab vno Iudice, non poſſit ab alio
eadem cauſa carcerari.

Similiter pro pugnis, & verbis altercatorijs,
15 & iniurioſis in rixa, & ex accidenti inter viles
Perſonas prolatis, aut pro quauis alia ſimplici
rixa, minuſque, etiam in fraganti reperti,
non carcerentur, niſi prius ducti ad præſentiam
Iudicis ſub pœna priuationis, & alijs arbitrio
ſui Iudicis. Et ſi relaxandi erunt gratis vbiq;
relaxentur.

Querelæ Dominorum contra Famulos, vel
16 Operarios, qui iam Dominos ex cauſa merce-
dis conuenerunt, non recipiantur niſi facto
depoſito, vel data cautione in forma depoſiti,
Iudicis arbitrio, & non niſi in eo Tribunali, in
quo cauſa mercedis pendet iuriſdictionem ha-
beat Criminalium.

Captus ab incompetenti Iudice, vel ab eo,
17 qui non proceſſit, remittatur ad eum qui pro-
ceſſit, ſed captus ab eo qui proceſſum formaue-
rat, non remittatur, etiam quòd ab alio fuiſſet
in procedendo, vel in contumaciam conde-
mnando, præuētum; quinimò proceſſus omnes,
& informationes tranſmittantur ad illum qui
fuit diligentior in captura.

Quòd ſi ex pluribus delicti Conſortibus qui-
18 libet aliquem habeat carceratum, remittantur
omnes ad eum, qui habet principaliorem in
manibus.

19 Curent autem Iudices quicunque nè Rei
detineantur in ſecretis vltra triduum, ante-
quam examinentur, niſi cauſæ natura aliud ſua-
deat.

Et tàm Reos, quàm Teſtes interrogent, de-
20 ſcriptis, & extenſis à Notario integrè verbis
omnibus interrogatorij, reiecto prorſus, &
ſublato abuſu illo ſcribendi, Ad opportunam
Domini interrogationem, vel interrogatus
reſpondit, aut ſubdens interrogatus, aut ſimili,
quem tanquam pernicioſum, & vti ſuggeſtiua-
rum interrogationum velamentum, & fraudi-
bus plenum, damnamus.

21 Reſponſiones ſimiliter Reorum, & Teſtium
Integrè de verbo ad verbum, prout ex eorum
ore profluunt, etiam quòd contra Fiſcum
ſint, non diminutè, nec per relationem, & in
externæ nationis hominibus adhibito Scriba
vel Interprete illius linguæ perito, fideliter
ſcribi faciant.

Nec vllo pacto Iudicibus liceat, vel Nota-
22 rijs, Teſtes, quos ipſi veriſimiliter informatos
crediderunt, citatos, ſeu vocatos, extraiudi-
cialiter cum iuramento, vel ſine eo interroga-
re, & non ſcriptis eorum reſponſionibus di-
mittere, forſan ex eo quòd contra Fiſcum de-
ponant, & pro Reo, ſed omninò præuio
iuramento de veritate dicenda, eorum exa-
men recipiatur, & in ſcriptis redigatur, dum-
modo non adſit vehemens ſuſpicio ſuborna-
tionis.

23 Reorum recognitiones non fiant niſi Iudice
præſente, & coram pluribus, nec vllo pacto
Reus antea ipſi Reſti oſtendatur.

Teſtes pro Informatione Curiæ non niſi in 24
grauioribus carcerentur, & tunc pro relaxa-
tione nihil penitus ſoluant, nec etiam pro ali-
mentis, quæ vel Inſtigator, ſi adeſt, ſoluere de-
beat, vel Fiſcus.

Captum pro vno crimine, ſuper alijs, de qui-
bus indicia non habent, interrogare nullo mo- 25
do præſumant, ſed in hoc & aliis omnibus oc-
currentibus, Iuris communis diſpoſitionem
Iudices ſeruare teneantur.

Et in quocunque crimine, quantumuis gra- 26
uiſſimo, Reos, antequam torturæ ſubiiciant,
etiam non petentes, admittant ad purgandum
indicia, data eis indiciorum copia, pro ea
tantùm parte proceſſus, quam ipſi petierunt,
in forma boni extractus, & non regiſtri, cum
expreſſione nominum Teſtium, & competenti
termino ad faciendas defenſiones, & eo pen-
dente, detur commoditas Carceratis libere
loquendi cum eorum Aduocatis, & Procurato-
ribus, etiam ſemotis Arbitris, niſi tamen qua-
litas cauſæ aliud neceſſarium ſuadeat, & dicta
copia indiciorum detur Pauperibus gratis, vel
oſtendantur originalia Aduocato, & Procu-
ratori Pauperum ſimiliter gratis, & abſq; vlla
impenſa.

Neque cogantur Rei declarare ſe habere Te- 27
ſtes curiæ pro ritè, & rectè examinatis, & qua-
tenus voluerint illos ſic habere, præter abſen-
tes, & mortuos, & ſaluis exceptionibus con-
tra perſonas & dicta Teſtium, ſaluoque iure
illos repetendi, talis proteſtatio admittatur,
minimeq; recijciatur.

Ac Teſtes, contra Reum repetendi, prius 28
examinentur ſuper interrogatorijs pro eius
parte datis, denide ſuper eorum depoſitioni-
bus repetantur.

Ac Iudices Auditores, ſeu Locumtenentes 29
Gubernatoris Vrbis, ſeu alterius cuiuſcunque
Magiſtratus, habentis facultates procedendi
præter aut contra formam Iuris vel Statuto-
rum, non vtantur dictis facultatibus, niſi præ-
uio decreto dicti Gubernatoris vel Magiſtra-
tus, concedente ſibi facultatem ſic procedendi
in illa cauſa.

Tormento Vigiliæ Iudices non vtantur, niſi 30
in delictis atrociſſimis, & in quibus etiam vr-
gentiſſima præcedant indicia, & tunc non niſi
de voto Congregationis illius Tribunalis, in
quo proceditur contra Reum, nec vnquam
Reus ſubijciatur huic tormento Vigiliæ eodem
die, quo alio genere tormentorum funis ſemel
atque iterum tortus fuit. Nec quiſquam in
hoc tormento Vigiliæ poſitus detineatur bra-
chijs extenſis ad modum torturæ, ne vltra Vi-
giliæ tormentum patiatur etiam tormentum
funis, ſed in omnibus modus adhibeatur, quo
vel innocentiæ Reus, vel ſupplicio reſeruetur,
& Iudices tàm in hoc quàm in alijs tormentis
ipſi aſſidue continueq; aſſiſtant omninò, nec eo-
rum loco Notarium vel Subſtitutum Fiſcalem
dimittant.

Nec in tormento funis quemquam vltra ho- 31
ram pro qualibet vice detineant.

Inſuper abſtineant omninò a verbis & factis 32
iniurioſis in Reos ac Teſtes.

In ſententiis, & condemnationibus Reo- 33
rum abſentium, & contumacium, Iudices
axprimant pœnas certas, neque ſe referant
ad Ius commune, Statuta, Conſtitutiones, vel
Edicta.

Reis in contumaciam condemnatis, & ca-
ptis

34 ptis ante executionem ſententiæ, detur copia proceſſus, ſi petatur, & actorum, etiam quòd non fuerint admiſſi ad nouas defenſiones.

35 Nec vllus Inquiſitus, ſiuè carceratus, ſiuè non carceratus, non ſolum à Notarijs iuxta conſtitutionem nuper a Nobis de Anno 1608. editam, quam innouamus & illibatam eſſe volumus, ſed nec etiam a Iudicibus, ſeu alijs quibuſcunq; Officialibus cogatur directè, vel indirectè proceſſus caſſare, abſolutionem, ſeu abolitionem petere.

36 Similiter Iudices, Fiſcales, aut Notarij nullo modo cogant, vel inducant directè, vel indirectè Reos ad compoſitionem. Idcirco ſtudeant Iudices celerrimæ cauſarum expeditioni, ne Rei diutius tædio Carceris, vel laboribus, & expenſis fatigati, componere & ſe redimere cogantur.

37 Studeant ſimiliter omnes Iudices, & Officiales quorumcunq; Tribunalium generaliter dilationes in fauorem Fiſci abbreuiare, ne Rei diutius laboribus, & expenſis fatigentur, nec differantur expeditiones cauſarum inter Priuatos pendentium, licèt Procurator Fiſci proteſtetur cauſam non expediri, niſi ip citato pro eius intereſſe, niſi de eo incontinenti ſaltem ſummariè doceat.

38 Obligationes, & ſatiſdationes quæcunq; de non offendendo vel ſe repræſentando, aboleri vel caſſari nequeant, niſi citato Fiſco, vel Commiſſario Cameræ reſpectiuè, & aliter caſſæ habeantur pro non caſſis, niſi quando cautio de non offendendo caſſatur ob pacem ſequutam, & conſenſu præſtitum caſſationi.

39 Et in quibus caſibus Officiales aut Executores habent aliquam partem pænarum, ſi ex gratia pænæ moderatio fiat, etiam poſt executionem, tamen non recipiant niſi partem eius, quòd iuxta gratiæ tenorem perſoluitur.

40 Inhærendo conſtitutionibus fel. rec. Pii IV. incip. Cùm aliàs per ſpecialem, & Cupientes pro iniuctæ, & Sixt: V incip. Ad Romanum Pontificem pertinet non modò, & Clem. VIII. incip. Inter cæteras animi noſtri, prædeceſſorum noſtrorum, ac illas ampliando. Omnes, & quaſcunque pænas, mulctas, compoſitiones, & confiſcationes à Reis, vel Delinquentibus, maleficiorum, vel quaſi fraudum, & contrauentionum quarumcunque, vel alia quauis occaſione per quemcunque Iudicem, quauis dignitate, & quantumuis ſpeciali nota dignum fulgentem, Magiſtratum, ſeu Tribunal Vrbis, etiam S.R.E. Camerarium, Gubernatorem, Auditorem Cameræ, Vicarium, Senatorem, Annonæ Præfectum, Præſides, eorumque Locatenentes, Auditores, & Iudices, alioſque Cameræ Vrbis Miniſtros quacunq; dignitate fulgentes, & quouis titulo, & nomine, criminum, vel quaſi cognitionem in Vrbe habentes, vel quoquomodo exercentes, exigendas, ſiuè ex bonorum mobilium, vel immobilium prædictorum Reorum, vel Delinquentium venditione, vel ſubhaſtatione redigendas, cuiuſcunque etiam minimæ quantitatis, penes Cameræ noſtræ Depoſitarium pro tempore exiſtentem, & non alium, integrè, & abſque vlla diminutione deponi debere præcipimus.

41 Nec quiſquam ex Iudicibus, Magiſtratibus, aut Officialibus præfatis, minus etiam Fiſci Procurator, Cameræ Commiſſarius, aut quiuis alius, dictarum pænarum, mulctarum, compoſitionum, confiſcationum, pecuniarum, aut bonorum participationem quouis modo, vel titulo habens, audeat vel præſumat ſibi propria auctoritate partem aliquam etiam minimum retinere, nec aliter recipere quàm de manibus Depoſitarij prædicti, præuio dictorum Magiſtratuum mandato, Fiſci Procuratoris, & in cauſis in quibus Commiſſarius Cameræ interuenire ſolet, ipſius Commiſſarij manu ſubſcripto, cauſam propter quam ſoluit, quantitatem & perſonam, cui ſoluitur, explicitè expreſſam continente, ſub pæna priuationis officij, & inhabilitatis ad alia, ſolutioneſque aliter quàm vt ſupra factæ, tanquam indebitè extortæ, reſtitui, atque ad earum reſtitutionem quælibet prædictorum ab eodem Commiſſario Cameræ cogi omninò, & cum effectu debeat. Et nihilominus Depoſitarij aliter quàm cum prædicto mandato, vt ſupra ſubſcripto, ſoluentes, de ſuo erogaſſe cenſeantur, & in reddendis rationibus id ei minimè computari debeat.

De Iudicibus in cauſis Ciuilibus.

§. 11 NVllus Iudicum audeat Superſeſſorias dilationes, aut Non grauetur cuiquàm aduerſus mandata ab alijs Iudicibus, aut in alijs Tribunalibus relaxata concedere, & conceſſa ſint nulla, neq; ſeruentur à Iudicibus, qui mandata relaxarunt, ſaluis tamen inhibitionibus, quæ vigore appellationum, ſeu commiſſionum, aut in vim reaſſumptionis cauſæ, aut ſuſceptionis cenſurarum, ſeu termini ab Auditore Cameræ conceduntur, & ſaluis etiam Chartis dotalibus. 1

Vide etiam Pij IV. cōſt. 58. §. 14. ſ. 80. & conſt. ſeq. lib. 2. §. 11. ac Pij conſt. 27. ſ. 204. lib. 2.

Minus etiam Iudices apponere poſſint in mandatis illam clauſulam, videlicet Exequatur per Executores noſtros ſub pæna nullitatis, vel ſimili. 2

Expediant cauſas à quinque ſcutis infra ſummariè, manu regia, & ſine ſcriptis, Partibus tantùm oretenus auditis, niſi aliter ipſis Iudicibus ex rationabili cauſa viſum fuerit, quàm Turris Nonæ, Sabellorum, Ripæ, & Ripettæ Iudices, & Conſules Artium exptimere in actis teneantur. 3

Cauſas autem ſummam ſcutorum vndecim monetæ non excedentes, & coram competentibus Iudicibus vertentes, nullus prorſus Iudex, aut Magiſtratus reaſſumere poſſit. 4

Similiter cauſæ cuiuſcunq; Collegij, Societatis, Confraternitatis, Archiconfraternitatis, Hoſpitalis, Ordinis, ſeu Religionis, Loci pii, Artis, aut Perſonæ habentis ex priuilegio proprium, & ſpecialem Iudicem, non reaſſumantur, poſtquàm eorum Officiales, vel Procuratores, aut perſonæ priuilegiatæ conſenſerint in iuriſdictionem alterius Iudicis ordinarii aliàs competentis, ſine tamen præiudicio facultatum, & iuriſdictionis Auditoris Cameræ, necnon Tribunalis ipſius Cameræ Apoſtolicæ, & Cameralium. 5

Et cauſæ Mercedis ad effectum faciendi depoſitum, illæ tantùm intelligantur, in quibus agitur de diurna, vel menſtrua mercede, ſiue ſalario. 6

Non attendant nullitates, niſi ex defectu citationis, iuriſdictionis aut mandati, ſed ad expeditionem cauſæ procedant. 7

Non relaxent Arreſta contra Debitores, niſi præcedente mandato relaxato ſeruatis ſeruandis, & aliter relaxata ſint nullius roboris, & momenti. 9

Digitized by Google

9 Pro debito ſummam ſeptem aureorum ad rationem iuliorum duodecim pro quolibet aureo, non excedente, nemo carcerari poſſit, niſi debitum habeat annexum crimen.

10 Neq; in dicta ſumma comprehendantur expenſæ mandati, neq; fiat cumulatio ſummarum, vel debitorum ad effectum carcerandi.

11 Nec concedant Inhibitiones, Significationes, aut Non grauetur in vim cuiuſcunque Commiſſionis pro dilatione, vel alternatiua obtinenda impetratæ cum clauſula, Seruata forma Motus proprii, niſi delato bireto viridi, & non aliter. Et nihilominus quæcumque Inhibitiones, & Non grauetur, aliter quam vt ſupra conceſſa non ſuffragentur, & ſint nullius roboris, & momenti, eiſque non obſtantibus executio qualibet realis, & perſonalis contra Debitores ſine bireto viridi repertos fieri poſſit, & valeat.

12 Nec quiſquam Iudex, aut Magiſtratus, præter Auditorem Cameræ, audeat directè, vel indirectè ſub quouis prætextu concedere terminum, ſiue dilationem triginta dierum Debitoribus.

13 Poſſit autem quilibet Iudex, cui cauſæ reſtitutionis in integrum nullitatis, & attentatorum fuerint commiſſæ, abſque ſpeciali commiſſione terminum præfigere ad docendum de cauſis reſtitutionis, ſiue de ipſis nullitatibus, vel attentatis, & eo lapſo, nihilq; quòd releuet, docto, ad negocii principalis expeditionem deuenire.

14 Poſſit etiam quiſq; Iudex in quibuſcunq; cauſis coram eo introductis, vel introducendis, omnes terminos ſubſtantiales abſque alia ſpeciali commiſſione reiterare.

15 Mandata de Manutenendo in poſſeſſorio ſummariiſsimo nullus Iudicum det, niſi per viam decreti, non autem cedulæ, nec quicquam ſportularum, aut propinę pro eis, etiam à ſponte dantibus accipiatur.

16 Mandata ſuſpicionis fugæ, non citato Debitore in Vrbe, non concedantur, niſi conſtito in actis ſummariè de credito liquido, ac de ſuſpicione fugæ, ſaltem per iuramentum Creditoris, & quòd ipſi Creditori non ſit cautum per alios Correos, vel Fideiuſſores, & tunc etiã non relaxentur, niſi deducendo Debitorem ad præſentiam Iudicis, non autem ad Carceres, & Iudex ipſe Debitore ducto audito, prout ipſi videbitur, prouideat. Expenſas autem mandati, & capturæ Creditor ipſe abſque vlla ſpe repetitionis exſoluat. Et ſi Creditor aliter huiuſmodi mandatum extorſerit, arbitrio Iudicis puniatur, & Notarii in conceſſione huiuſmodi mandatorum ſuſpicionis fugæ, aut ſequeſtrorum nullo pacto poſsit Creditores cogere ad ſoluendum, vel deponendam mercedem mandati executiui.

17 Mandata ſuſpicionis fugæ non ſubſcribantur, niſi viſis à Iudice iuribus, & à Iudicibus non ſubſcripta executione nequaquam mandentur.

18 Iuramentum calumniæ non admittant Iudices, niſi præſtitum iuxta formam à Nobis infra Notarijs in illius receptione præſcriptam.

19 Pro periurio autem in dicto iuramento calumniæ commiſſo, non facilè Iudices criminaliter procedant, neque in alio Tribunali, quàm vbi periurium commiſſum prætenditur, & tunc non retardato iudicio ciuili.

20 Iuramenta verò litis deciſiua coram Iudice ſuſcipiantur, & non aliter, niſi Iudex aliud arbitratus fuerit ex cauſa infirmitatis, vel alterius legitimi impedimenti Litigantium

21 Cauſæ diſcuſſionum inter Creditores, & Hæredes Defuncti, ſeu alterius Debitoris, de cuius bonis inter ipſos Creditores agitur, intra tres menſes quoad præſentes, quoad abſentes verò citra montes, intra ſex, vltra autem intra nouem menſes expediantur. Et nullo modo niſi ex magna cauſa, vt ſupra diximus, inſtantia prædicta prorogetur. Et à die obitus Debitoris intra duos menſes Hæredes præſentes, abſentes autem citra montes intra quatuor, vltra verò montes intra ſex, Inuentarium conficere, & an velint hæreditatem adire, deliberare teneantur. Et interim Iudices, coram quibus cauſas diſcuſſionis huiuſmodi pendere contigerit, bona ipſius Debitoris vel Defuncti, vel decocti Creditoribus habentibus ſua credita liquida, recepta idonea cautione de reſtituendo habentibus priora, & potiora, & contribuendo habentibus æqualia iura, conſignari mandent, & faciant.

22 Et quia iam à fel. rec. Pio Papa V. prædeceſſore noſtro conſtitutum eſt, vt in cauſis diſcuſſionum Miſerabiles perſonæ alijs anterioribus Creditoribus pro ſumma ſcutorum quinquaginta præferantur, Volumus, & declaramus id habere locum etiam cum dictæ Miſerabiles perſonæ ſunt in maiori ſumma creditrices, vt nihilominus pro dicta ſumma ſcutorum quinquaginta dumtaxat, alijs etiam anterioribus in omni iudicio iuxta dictam conſtitutionem præferantur.

23 Et dictarum Miſerabilium perſonarum cauſæ, ad inſtantiam Creditorum, coram quibuſcunq; Iudicibus ordinarijs competentibus introduci, & ab illis terminari poſſint.

24 Pro ſigillo Iudices ordinarij in quibuſcumque cauſis, & expeditionibus (his tantum exceptis, quæ taxam requirunt) non niſi iulium vnum recipiant.

Communia Iudicum omnium, tàm ciuilium, quàm criminalium.

§.12. NVllus Iudicum ſiuè ordinariorum, ſiuè delegatorum quantæcũq; dignitatis, & auctoritatis, etiam ſpeciali nota dignus, domi ſuæ familiariter retineat Aduocatum aliquem, vel Procuratorem, etiam Conſanguineos, aut ſuæ Curiæ Notarium. 1

Vide etiam Pij IV. conſt. 58 §. 12. f. 80. lib. 2.

2 Similiter nullus Iudicum ſiue ordinarius, ſiue delegatus ſuadendo, vel rogando, minus etiam commendando, vel alias quomodolibet directè, vel indirectè ſe immiſceat in proponendis Aduocatis, Procuratoribus, vel Sollicitatoribus in cauſis, tam coram eis, quam coram alijs pendentibus.

3 Ipſi autem Iudices ordinarij quicunq; tàm ciuiles, quàm criminales, abſtineant omninò à Procuratoris, vel Aduocati munere tàm publicè, quàm ſecretè exercendo.

4 Ad hæc Iudices omnes, item Auditores, Subauditores, Locatenentes, & Subſtituti, ſeu alio quocunque nomine nuncupati, tàm in cauſis ciuilibus, quàm criminalibus, & mixtis, à Partibus coram ſe litigantibus ſiue ſint Actores, Accuſatores, Querelantes, aut Inſtigatores ſiue etiam Rei conuenti, inquiſiti, vel querelati, nihil prorſus muneris, aut doni, neque ſub

alio

Digitized by Google

alio quocunque titulo, nomine, vel prætextu, quantumlibet minimum, accipiant, ſub pænis noſtro, & Succeſſorum noſtrorum arbitrio infligendis.

5 Iudices quicunque tàm ciuiles, quàm criminales, tàm ordinarij, quàm delegati, etiam in cauſis in officio Archiuij Prælatis Romanæ Curiæ commiſſis, ſententias, prout in cedula, ferre, & terminos pro ſeruatis habere ſolitas, dictarum ſentẽtiarum cedulas ſubſcribere, & publicare, necnon terminos pro ſeruatis habitos intra decem dies omninò à die habiti termini pro ſeruato, & non vltra declarare poſſint, & debeant, exceptis Rotæ Auditoribus, qui in hoc eorum facultatibus vtantur.

6 Nec citationes, in quorum terminis pronunciare, vel quarum terminos pro ſeruatis habere contigerit, penes ſe ipſos retinere poſſint, ſed penes Notarios dimittant; alioqui ſententiæ, & termini ipſi, lapſis dictis decem diebus, pro nullis, & circumductis habeantur.

7 A Litigantibus Iudices, & eorum vſque ad ſecundum gradum Cognati, & Affines, eorumque Familiares, neque mutuum, neque fideiuſſiones, nec alias ſimiles obligationes recipiant.

8 Similiter à Baroncellis, & quibuſuis alijs Executoribus, etiam ſuarum Curiarum particularibus, etiam ſponte dantibus ſub quouis prætextu, nihil prorſus recipere poſſint.

9 Innouamus Conſtitutionem fel. recor. Gregorij Papæ XIII. Prædeceſſoris noſtri, de datis, & promiſſis propter gratiam, vel iuſtitiam conſequendam, quæ incipit, Ab ipſo Pontificatus noſtri, & eſt ſub data anni milleſimi quingenteſimi ſeptuageſimiquarti, nonis Nouembris, Pontificatus ſui anno tertio, cuius tenor hìc pro expreſſo de verbo ad verbum habeatur.

De Sportulis, ſeù Propinis.

1 *Ad hæc vide etiam Pij iv. cõſt. 68. §. 3. & 7. f. 80. li. 2.*

§. 17. NVllus Iudicum ordinariorum Vrbis, & Romanæ Curiæ, cuiuſcunque dignitatis, etiam ſpeciali nota dignus, in cauſis ciuilibus ordinarijs ratione Sportularum, ſiue Propinarum aliquid prorſus accipiat etiam à ſponte dare volentibus.

2 In Commiſſarijs autem pariter ciuilibus, vbi de ſumma ſcutorum vigintiquinque agitur, & infra, nihil prorſus à vigintiquinque ſupra vſque ad centum incluſiuè, ſcuta tria; à centum vſque ad ducentum, ſcuta ſex; à ducentum vſque ad quamcunque ſummam, ſcuta decem, & non vltra.

3 Pro quacunq; ſententia declaratoria ob non paritionem monitorij in contumaciam, non vltra iulios ſeptem cum dimidio.

4 Pro declaratoria in vim litterrarum, aut alias habente vim diffinitiuæ, ſi ſumma ſit certa, accipiant iuxta taxam prædictam, ſi verò incerta, ſed agatur ad ipſarum litterarum executionem, accipiant iuxta cauſæ, & Perſonæ qualitatem, dummodo non vltra quinq; aureos.

5 Pro quacunque interlocutoria, ſiue decreto ante ſententiam diffinitiuam, nihil omninò.

6 Similiter, & pro decreto mandati de manutenẽdo, item decreto moderationis inhibitionis, & multò magis pro decreto taxationis expenſarum, nihil omninò recipiatur.

Pro decreto ſuper contractibus Minorum, Mulierum, aut rerum Eccleſiæ, & Piorum locorum in domo ipſorum Iudicum interponendo, non vltra iulios quinq; extra domum verò, non vltra iulios decem. 7

Quæ Decreta non niſi à Gubernatore, Auditore Cameræ, Vicario, & Senatore, eorumque Iudicibus, ac Iudice Burgi in Burgo, & Aduocato Pauperum dumtaxat, & à nullo alio interponantur, & a Pauperibus nihil recipiant. 8

Facultates autem interponendi decreta quibuſuis alijs Perſonis, & Iudicibus in Vrbe hactenus conceſſæ, pro caſſis, & annullatis haberi volumus, prout illas omninò caſſamus, & annullamus. 9

Capitaneus autem appellationis Curiæ Capitolii recipiat ſportulas iuxta taxam ei conſtitutam ab Vrbis Statutis, non tamen in caſibus ſibi hac conſtitutione interdictis. 10

At prædictas ſportulas, ſiue propinas, vt ſupra, taxatas Iudicibus, non niſi de manibus Notarij cauſæ, & ſententia prius ab ipſis ſubſcripta, accipere vllo modo liceat. 11

Debeantque propterea Notarij librum habere, in quo dictas ſportulas, ſeù propinas notent, cum pro Iudicibus deponuntur, 12 vbi, cum poſtea lata ſententia Iudici perſoluuntur, ipſe Iudex manu propria notato depoſito ſubſcribat ſe illam recepiſſe. Quæ ſic vt ſupra Iudici data deinceps inter expenſas litis taxandas, ac reficiendas omninò ponatur, & Victori reficiatur, vſu quocunque contrario non obſtante.

De Commiſſarijs.

§. 14. QVicunque Commiſſarij, & Subcommiſſarij, tàm ad inſtantiam Fiſci 1 noſtri, quàm etiam particularium Perſonarum à Nobis, aut à Succeſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, vel Almæ Vrbis noſtræ Gubernatore, Cameræ Apoſtolicæ Auditore, Vicario, Senatore, & alijs quibuſcumque Iudicibus ordinarijs, ſeu delegatis, ad diuerſa loca miſſi, ad ſumendas informationes, formandos proceſſus, & alia neceſſaria gerenda, necnon omnes, & ſinguli Notarii ſecum ad effectus prædictos aſſumpti, teneantur omnia, & ſingula acta per eos ſcripta, & recepta, proceſſus, Teſtium dicta originalia, & authentica, cum primùm ad Vrbem redierint, vel Commiſſio finita fuerit, omni mora poſtpoſita, penes acta Notarii, vbi ipſa cauſa ſpecialis pendet, vel pendere ſperatur, aut ſi id dubium ſit, apud eum iudicem, quem Procurator Fiſcalis noſter elegerit, exhibeant, deponant, & dimittant, ſub amiſſionis integri eorum propterea debendi ſalarii, ac etiam ducentorum ducatorum Cameræ Apoſtolicæ applicandorum pæna.

Nè autem propterea Notarii, & Scribæ prædicti laborum ſuorum iacturam faciant, manda- 2 mus, vt ſi Pars certa, & manifeſta fuerit, ad cuius inſtantiam talis proceſſus ſit formatus, contra eam pro condigna Notarij ſatisfactione Iudices ipſi ſummariè, & executiuè procedãt, prout in cauſis mercedum, & depoſitorum Gubernator procedere conſueuit. Sin autem nulla ſit Pars, ſed ſolus Fiſcus noſter ex officio inquirat, & procedat, tunc de primis, quæ ex cauſa huiuſmodi proueniunt, emolumentis eidem

Digitized by Google

Notario celeriter, & ſine fraude, Iudices cauſæ ſatisfieri mandent, & faciant cum effectu.

Necnon Commiſſarij prædicti ad bona quæcunque, tàm mobilia, quàm immobilia, &
4 ſe mouentia vbicunque exiſtentia, quarumcunque Perſonarum pro tempore delinquentium, & quorumcunque exceſſuum, ſeu delictorum prætextu, quæ Iudices ipſi, coram quibus cauſas huiuſmodi pendere contigerit, Cameræ, ſeu Fiſco noſtro applicanda eſſe putauerint, capienda, & appræhendenda eſſe deputati, ſeu deputandi, ſe de bonis ipſis non ampliùs intromittere, nec ex eis quicquam etiam ratione viatici, ſeu alia quauis ratione, vel cauſa, ſibi retinere vllatenus poſſint, aut debeant, ſed cauſis, & proceſſibus huiuſmodi coram Iudicibus illis, coram quibus illæ prius pendebant, terminandis, & finiendis remanentibus, ipſi Commiſſarij in informationibus, & proceſſibus in ſimilibus fieri ſolitis ritè formandis dumtaxat verſari, ac fideliter, & ordinate, omniq; ceſſante ſtrepitu, & cõfuſione, bona ipſa vti decet, in Inuentarium redigere, & adnotare, ac illa ſic redacta, & aduotata, Theſaurario, ſeu Depoſitario Cameræ prædictæ in Prouincia, ſiue eius Vicetheſaurario, aut Vicedepoſitario in illa Ciuitate, vel loco deputato, realiter, & cum effectu dare, tradere, & conſignare teneantur. Volumus autem, quòd de bonis ſic annotatis, & conſignatis, eiſdem Commiſſariis de eorum viaticis, iuxta formam, & ordinem à Iudicibus, à quibus Commiſſarii tranſmiſſi fuerint, præſcriptum, ſatisfieri à Depoſitario poſſit, & debeat.

Commiſſarii verò ad ſpolia, decimas, ſubſi-
4 dia, vel alia regalia, aut credita, Cameralia, vel Fiſcalia exigenda, ſiue recuperanda, non niſi idonei, & probatæ vitæ, nullum habentes in ea intereſſe, conſtituantur, qui etiam iureiurando, ac idoneis cautionibus de eorum officio, fideliter, & diligenter exercendo aſtringantur. Seruenturque quo ad eos in omnibus Decreta Cõgregationis Bono Regiminii Communitatum Status Eccleſiaſtici præpoſitæ, & edicta Cameralia, quæ per præſentes approbamus, & innouamus.

De Aduocatis Pauperum, & Fiſci.

1 *Vide etiam d.conſt.58. Pij IV.fol. 80.lib.2.*

§.15. ADuocatis Pauperum ſolicitè ſtudeat, nè Carcerati, in aliquo tàm à Iudicibus, quàm etiam ab Executoribus, & Carcerum Cuſtodibus grauentur, & propterea non abſit vnquam in viſitationibus Carcerum, tàm publicis, quàm priuatis. Et Procuratores Pauperum, ac illorum Subſtitutos, & etiam Carcerum Viſitatorem ſingulis hebdomadis vnà vice ad ſe euocet, & de omnibus Carceratis, præſertim iis, qui in ſecretis detinentur, diligenter ſe informet. Et ſi ipſos Procuratores, vel Subſtitutos, & Viſitatorem negligentes inuenerit, Viſitatoribus Carcerum denunciet, atque vt de aliis prouideatur inſtet, cum ratione ſui officii gratis Pauperes defendere, & illis patrocinari debeat, nihil prorſus ab illis accipiat. Et vt faciliùs Pauperibus operam ſuam impendere valeat, Viſitator Carcerum quolibet die ad eum accedere, & alia, quæ illi hac Conſtitutione iniuncta ſunt, facere teneatur.

2 Non poſſit Aduocatus præfatus contra Reos ad offenſam, etiam ſi cauſa extra carceres agatur, patrocinando, aut aliàs quomodolibet ſub quouis prætextu interuenire, nec, exceptis Pauperibus, pro vllo alio qui contraxerit, aut litiget cum Camera patrocinetur.

Fiſci Aduocatus in omnibus cauſis crimina- 3
libus, & aliis Fiſcum tangentibus, vbi articuli Iuris emerſerint, interueniat, & Procurator Fiſci ipsũ ſuper hoc omninò requirere teneatur & eis abſq; vllo præmio patrocinetur. Poſſit tamen ab inſtigatoribus propriam iniuriam, vel intereſſe proſequentibus, ſi quid ſponte dare voluerint, illud percipere. Idemque in omnibus viſitationibus Carcerum adeſſe teneatur, nec Reorum, etiam extra Carceres exiſtentium defenſionem aſſumat, ſed pro veritate, & iuſtitia cauſam Fiſci tueatur.

De Pauperum Procuratoribus.

§.16. PRocuratores Pauperum, ac ipſorum Subſtituti ſingulo quoq; die carceres 1 *Vide etiam cõſt.58. Pij IV.fol. 80. lib.2.*
viſitare, & nomina omnium, qui ad illos ducũtur, ac Iudicum, de quorum mandato, ac etiam cauſas eorum detentionis, & diem, cum in liberiori carcere, ſeu ad largam ponuntur, & an ante, vel poſt prandium, ſiue cænam, annotare teneantur, & ſimiliter pecunias, & alias quaſcunque res, quas inuenerint repertas fuiſſe penes ipſos carceratos; & deinde omnia ad notitiam dicti Aduocati Pauperum deducant, ad quem, quod ab ipſo minimè requiſiti fuerint, ſemel in hebdomada, & interim toties Carceratis opus erit, accedant.

Nihil omninò accipiant non ſolùm à Paupe- 2
ribus, ſed nec etiam ab alijs Carceratis, etiam quòd diuites ſint.

Non poſſint aliquo modo d. Procuratores, 3
& Subſtituti contra Reos ad offenſam, etiamſi extra Carceres ipſorum Reorum cauſa agatur, patrocinando, vel aliàs quomodolibet ſub quouis prætextu, interuenire.

De Fiſci Procuratore, & Subſtitutis.

§.17 IN omnibus cauſis criminalibus quo- 1 *Vide etiam d.conſt.58. Pij iv.f.80. lib.2.*
rumcunque Iudicum, & Tribunalium, etiam Ripæ, Ripettæ, & aliorum omnium, vnus tantùm ſit Fiſci Procurator generalis à Nobis, & Succeſſoribus noſtris ſc. deputatus, quo citato, vocato, & audito, & non aliter, poſſit ad earum expeditionem, compoſitionem, ſeu quodcunq; aliud decretum procedi, exceptis dumtaxat cauſis fori Capitolini, & ijs, in quibus pro Fiſco interuenire ſolet Cameræ Commiſſarius.

Qui Fiſci Procurator in primis proſpiciat, vt 2
quemadmodum in admiſſione ad eius officium in Camera iuramentum præſtat de illud rectè, ac fideliter adminiſtrando; ita deinde taliter in illius proſecutione ſe gerat, vt promiſſis reſpondeat, nec vllam cauſam promoueat, quàm calumnioſam eſſe cognouerit, & cum primùm de calumnia lite cæpta, vel de Rei innocentia conſtiterit, ab illa deſiſtat, etiam non expectata ſententia.

Cumque ratione ſui officij cogatur ad in- 3
troducendas cauſas, in quibus de intereſſe Fiſci agitur, nihil omninò ab Inſtigatoribus accipiat pro decreto, vel ſubſcriptione cuiuſcunque Monitorij, etiam ad perſonaliter comparendum, vel alia quacunque cauſarum introductione.

In

Digitized by Google

4 In proſecutione verò cauſarum, tam ipſe, quàm Subſtituti ipſius, non niſi moderatè pro labore per eum, ſiue eius Subſtitutos, ad vtilitatem, & commodum eorundem Inſtigatorum ſubeundo. Nihil verò accipiat à Reis ſub quouis prætextu, & præſertim ab ijs, qui obtinuerint ſententiam abſolutoriam, a qua ipſe Procurator apellare noluerit, nec etiam pro appoſitione manus in mandatis de relaxando.

5 Similiter, & Subſtituti ipſius, pro inuentariis, caſſationibus proceſſuum, citationibus, informationibus, aut alio quocunque prætextu, titulo, vel cauſa, nihil prorſus à Reis, ſiue in carceribus, ſiue extra eos conſtitutis, aut pecuniæ, aut muneris, etiam eſculentum, aut proculentum, & à Iure, vel Conſtitutionibus, permiſſum accipiant, ſub pœna infamiæ, priuationis officii, inhabilitatis in poſterum, & aliis etiam Noſtro, & Succeſſorum noſtrorum arbitrio.

6 Quoad expenſas contumaciales, vel quæ aliàs à Reo reficiuntur, ſi Inſtigator aderit, ſiue apertus, ſiue ſecretus, qui ipſas fecerit, ipſi Inſtigatori Procurator Fiſcalis, cui ratione condemnationis ſoluendæ veniunt, reſtituat. Vbi verò nullus abſuerit Inſtigator, ſatisfactis prius de illis Notariis pro mercede laborum ſuorum, reſiduum dictarum expenſarum, cum non ſit iuſtum, Reum ex contumacia ſua commodum conſequi, eidem Procuratori Fiſci ſoluatur.

7 Reos ipſe Fiſci Procurator, aut eius Subſtituti non interrogent, neque Teſtes examinent, niſi in præſentia Iudicis. Atqui extra Carceres liceat eiſdem cum interuentu Notarii examinare, & pro aſſiſtentia, ſiue examine Reorum, vel Teſtium, ſiue ad oſtenſam, ſiue ad defenſam, vel aliàs pro Reo productorum, nihil prorſus accipiat ipſe, nec eius Subſtituti, & vbi in termino citationis examini Teſtium non interfuerit, vel Interrogatoria non dederit, Teſtes inducti ſine vlteriori dilatione examinentur.

8 Citatus originalem citationem non poſſit vltra diem penes ſe retinere, ſed illam die ſequenti reſtituere teneatur, in qua citatione, Pars ad cuius inſtantiam ſit, nomen Notarii, in cuius officio cauſa tractatur, vel tractari debet, & Procuratoris, ſi principalis abſit ab Vrbe, debeat apponere, alioqui citatio ipſa nulla cenſeatur, nec ipſum Fiſci Procuratorem afficiat.

Non det mandata de capiendo quempiam,
9 voce, vel in ſcriptis, niſi vbi adfuerit periculum fugæ, & Iudicis copiam incontinenti habere non poſſit.

10 Et cùm ad Signaturam ſpectet cauſas appellationum nomine dicti Procuratoris Fiſcalis a ſententiis cõtra eum latis interpoſitarum reiicere, vel committere, idem Procurator appellare non prohibeatur, verùm quoad illarum reiectionem, vel commiſſionem, pro cauſarum, vel perſonarum qualitate, Signatura ipſa occurrentibus caſibus huiuiſmodi prouidere poterit, in cuius Commiſſionis ſignatura citetur prius, antequam ſignetur, Pars, quæ ſententiam abſolutoriam obtinuit, & aliter Signatura nullius ſit roboris, vel momenti.

11 Et cùm officium Procuratoris Fiſci quo ad cauſas criminales principaliter conſiſtat in proſecutione publicæ vindictæ, non ſe intromittat pro obtinendis inhibitionibus de ſuperſedendo in cauſis ciuilibus, & præſertim vſurarum, niſi vbi de iure ad eius inſtantiam inhiberi poteſt.

12 Nec ei concedantur litteræ ad partes pro capiendis inditijs, niſi dato prius aliquo ſumo, arbitrio Iudicis, à quo impetrantur, & tunc non committantur alteri, quàm loci Ordinario; vel eius Vicario, niſi ſubſiſtente probabili cauſa ſuſpicionis.

13 Nec etiam dilationes non neceſſariæ, nec debito longiores. Quinimo potius ſtudeant Iudices quamprimum cauſas expedire.

14 Procurator prælatus non tractet de compoſitione cum ipſis Reis, ſed expeditioni cauſarum incumbat, & vbi Reus compoſitionem fieri petierit, non fiat niſi cum interuentu Iudicis, & ipſius Fiſci Procuratoris.

15 Qui etiam non proſequatur cauſam appellationis à ſententia contra eum lata, vbi adſit Inſtigator ſecretus, vel apertus, niſi data prius per eundem Inſtigatorem cautione de reficiendo expenſas, tàm prioris, quàm vlterioris inſtantiæ, in euentum ſuccumbentiæ.

16 Non audiatur Fiſcus proteſtando, cauſam, quæ agitur inter Priuatos, non expediri, niſi ipſo citato ſub prætextu intereſſe ipſius, niſi de illo incontinenti, quantum Iudici ſufficere videbitur, docuerit.

17 Et cùm ſit Fiſci, & Cameræ Apoſtolicæ Procurator generalis, & propterea ad eum ſpectet Procuratores Fiſcales, vti eius Subſtitutos in terris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ deputare, illos Legati etiam de latere cum litteris patentibus dicti Procuratoris Fiſcalis ad eorum officia admittere teneantur, & faciant admitti. Qui Subſtituti ſub pœna priuationis eorum officij, ac alijs arbitrio noſtro imponendis, ipſum Procuratorem generalem de omnibus Fiſcum concernentibus, & præſertim de ſententijs, tàm abſolutorijs, quàm condemnatorijs, certiorem facere debeant.

18 Caueat autem idem Procurator generalis, nè à dictis eius Subſtitutis, ſiue pro ſubſtitutione facienda, ſiue quauis alia ratione, vel cauſa quicquam recipiat, ſed omnia emolumenta eiſdem Subſtitutis liberè, & integrè dimittat.

19 Vigeſimam autem dicto Fiſci Procuratori, & centeſimam Subſtituto ipſius de compoſitionibus, confiſcationibus, & pœnis eorum opera, & interuentu iam incameratis, ideſt facta iam incameratione, & non prius, deberi, ac perſolui volumus, & declaramus.

20 Et amplius ijdem Subſtituti Fiſcales cùm ad reformandos proceſſus extra Vrbem mittuntur, vltra victus, & equorum impenſam, poſſint etiam debita, & taxata viatica recipere.

21 Et Fiſci Procurator ſeptem Subſtitutos habere debeat, quibus ſingulis Camera ſcuta quinque menſtrua perſoluat, videlicet quatuor Subſtitutos pro Tribunali Gubernatoris, duos pro Tribunali Auditoris Cameræ, & vnum pro Tribunali Vicarij.

De Aduocatis, Procuratoribus, & Solicitatoribus.

§.18. ADuocati, ſeù Procuratores conſanguinei, vel affines vſque ad ſecundum gradum alicuius Iudicis, vel Officialis in cauſis coram eo pendentibus, nullo pacto valeant patrocinari. 1

Vide etiam Pÿ IV. cõſt. 44. §. 10. f. 59. lib. 2.

Non omnes paſſim, ſed hi ſolùm ad procuran-

2 curandum in Rotæ Auditorio admittantur, qui doctrinæ vſus, & morum examen ſubierint, & per ipſius Rotæ Decanum, vel alium loco Decani arbitrio Rotæ deputādum, adhibitis duobus, vel tribus Procuratoribus ab ipſorum Collegio deputatis, ſuper his vniuerſis approbati fuerint, vnde ſiqui tales in præmiſſis idonei reperti non erunt, à Procuratoris officio remoueri volumus, ac pro dicto examine aliquid exigi, vel ſolui debere expreſsè prohibemus,

3 In Tribunalibus Gubernatoris, Auditoris Cameræ, Vicarii, & Senatoris, Procuratores non admittantur, qui non ſint prius approbati a Superioribus illius Tribunalis, & in libro particulari deſcripti.

4 Quin etiam, vt indemnitati Litigantium conſulatur, omnibus, & quibuſcunque Iudicibus diſtrictè præcipimus, nè Procuratores inhabiles ad cauſas coram ipſis agendas admittant.

5 De propinis, ſeù bibalibus dandis Procuratores, aut etiam Aduocati, ſe non immiſceant, ſed curam hanc Partibus, vel earum Solicitatoribus relinquant.

6 Stipendia modeſtè, nec vltra meritum, aut vltra taxas capiant.

7 Et ſicut de quota litis, ita de fructibus, & expenſis, aut parte earum, in quibus Aduerſarij condemnantur, aut alijs emolumentis, & præmio, cum Partibus in euentū victoriæ quiſquam Aduocatus, vel Procurator nullatenus conueniat.

8 Vnum Procuratorem idoneum cum competenti ſalario, qui patrocinium Pauperibus gratis præſtet, ſingulis annis deputent Procuratores in eorum Collegio, & factam deputationem denuncient Aduocato Pauperum, qui eius opera vti, & Pauperes ad eum, cum occurrerit, mittere poſſit.

9 Cum Notarijs, vel alijs, de gratijs regiſtrorum, & extractuum, præterquàm in Partium principalium vtilitatem, & commodum, ita quòd euidenter appareat per inſtrumentum publicum, non paciſcantur, & in his reperti culpabiles, perpetuò ſint procurationis officio priuati.

10 Notariatus aliquod officium Procuratores emere non poſſint, neque cum Notario ſocietatem aliquam inire, neque in totum, neque partem, ſub pæna amiſſionis officij. Quod Aduocatis etiam prohibitum eſſe volumus ſub eadem pæna.

11 Sententias contra eorum Principales a Curia abſentes, à quibus prouocare licet, in rem iudicatam tranſire non permittant, ſed appellare, & cauſam committi facere teneantur, ac Principalibus ſuis ſignificare, & prorogationem fatalium ſemel petere, ſub pæna priuationis officii, & aliis pænis arbitrio Iudicis.

12 Poſtquàm alicuius cauſæ patrocinium ſuſceperint, & onus Procuratoris receperint, indefenſas cauſas non dimittant, ſed pro viribus defendant, niſi excuſationem legitimam habeant a Iudice approbandam, necnon ſecreta cauſarum Aduerſariis non reuelent aliquo prætextu, vel cauſa, ſub iiſdem pænis.

13 Procuratores, & Solicitatores quarumcunq; cauſarum non poſſunt a ſuis Clientibus ſalarium petere, niſi conuentum.

14 Pridie eius diei quo Rota agitur, non liceat Aduocatis, Procuratoribus, & Solicitatoribus, etiam tanquàm amicis, vel aliter attinentibus, ſtudia Auditorum perturbare.

Procuratores, qui ſunt de Collegio Procuratorum, præcedant omnes alios Procuratores, licèt antiquiores. 15

Neque Aduocatus, neque Procurator, aut Solicitator, qui pro vna parte patrocinium ſuſcepit, in eadem cauſa pro altera patrocinari poſſit, ſub pæna priuationis officii, & infamiæ. 16

De Notarijs Tribunalium Vrbis.

1 *Ad hæc vide etiā Pij iv. conſt. 44 § 21. f. 59. & conſt. 58 §. 58 §. 63. & ſeq. & §. 68. & ſeq. fol. 83 & Greg. XIII conſt. 26. §. 6. f. 392. & Six. V. cōſt. 72. fol. 606. lib. 2.*

§. 19. NVllus Notariorum cuiuſcunq; Curiæ ſiue criminalium, ſiue ciuilium cauſarum, audeat quicquam exigere, niſi iuxta taxam eis raditam, quam vulgari ſermone ſcriptam in eorum officijs appenſam, ita vt ab omnibus legi poſſit, habere teneantur.

Exerceant autem ſinguli (etiam quibus officia per Sedem, ſeù Cameram Apoſtolicam conceſſa fuiſſent) eorum officia per ſe ipſos, nec illa arrendare, locare, aut in adminiſtrationem quouis modo concedere poſſint, ſine expreſſa Noſtra, aut Succeſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum licentia in ſcriptis obtenta, & tunc non niſi Perſonis à Superioribus ſui Tribunalis approbatis, ac recepta ſatiſdatione de fideliter exercendo, & obſeruandis taxis, & reformationibus. 2

Et loca Pia habentia aliquod ſimile officium illud exerceri faciant ab aliquo Viro probo ab eis ſtipendiato, & à Superiore ſui Tribunalis approbato, qui taxas, & reformationes obſeruare, vt ſupra, ſatiſdare teneatur. 3

In iuramento calumniæ à Partibus præſtando, Notarij Iurantem admoneant vim, & importantiam ipſius, & faciant hæc nominatim, & ſpecificè aſſeri, & iurari. Primò, quòd non animo calumniandi agit, vel defendit, ſed, quia lis pro parte ſua ſibi iuſta videtur. Secundò, quòd probationem non exiget, niſi quam pro veritate ſibi neceſſariam putabit. Tertiò, quòd nihil dedit, aut promiſit, dabit, vel promittet Iudicibus, aut Notario, vel Teſtibus, aut Meditatoribus, aut alicui alteri perſonæ, vt ſententia detur. Quartò, quòd calumniandi animo aliquam dilationem non petet. Quintò, quòd pactum de quota litis non fecit. Quæ Capitula per Actuarium Iurantibus declarari mandamus, ſub pæna decem aureorum vice qualibet incurrenda. Et nihilominus vlterius ad ſcribendum in illa cauſa non admittatur, In actis tamen non apponatur, niſi iuraſſe monitum iuxta formam huius conſtitutionis. 4

Nihil ſcribant in cauſis, vbi agitur de ſumma, vel re valoris infra quinque ſcuta, niſi aliter Iudex mandauerit. 5

Et in cauſis ſcutum vnum non excedentibus, Notarij cuiuſcunque Curiæ nihil prorſus recipiant a Partibus; ab vno verò ſcuto vſque ad dno incluſiuè, pariter nihil, niſi ſi quid a Iudice fuerit eis conceſſum, ſub pæna furti. 6

Neque poſſint rogari de Inſtrumentis, quæ extra iudicium fiunt ad referendum alteri, quamuis Connotario, etiam Cameræ, vel Auditoris Cameræ, ſed quiſque per ſe, aut proprios Subſtitutos, qui in ipſius officio commorantur, de dictis Inſtrumentis rogetur, & non pro altero ad referendum. 7

Si

Digitized by Google

8 Si contingat vnum Notarium accipere ter-
minum pro alio Notario ad referendum, te-
neatur accipiens per totam illam diem, qua
acceperit, relationem facere, & decretum
ſcribatur, ſiue ſubſcribatur manu Notarij re-
ferentis.

9 Nec quiſquam ſimiliter poſſit in futurum
plura Notariatus officia in diuerſis Tribunali-
bus obtinere, ſed cenſeantur eſſe dicta offi-
cia inter ſe incompatibilia abſque Noſtra, vel
Succeſſorum noſtrorum Romanorum Pontifi-
cum licentia.

Et tàm Ipſi, quàm eorum Subſtituti non
10 poſſint eſſe Procuratores in Curia, in qua No-
tarij ſunt, aut Subſtituti officium exercent.

11 Citationes, Monitoria, ſeù quaſuis alias
prouiſiones extra Vrbem mittendas, non ex-
pediant ad alicuius inſtantiam, niſi notato in
actis nomine Procuratoris, Principalis, aut
alterius illas obtinentis, vt ſi ad illarum mo-
derationem ſit procedendum, poſſit Pars in-
continenti ſcire, quis ſit citandus, eiuſque
citatio ſufficiat ad obtinendam moderatio-
nem.

Nec ſufficiat in actis exprimere nomen Pro-
12 curatoris, niſi is notus ſit in Curia, ad hoc vt
citari poſſit, vel ſaltem talis Procurator eligat
domicilium, vbi citari velit.

In mandatis executiuis vigore inſtrumen-
13 torum, ſiuè apocarum relaxatis, tàm in
Curia, quàm extra eam mittendis, appo-
natur dies, menſis, & annus inſtrumenti, ſi-
uè apocæ, cuius vigore mandatum relaxatum
fuit.

14 Similiter in relaxatione mandatorum,& qua-
rumcunque expeditionum,tam in Curia,quàm
extra eam mittendarum, citatis Partibus, vel
earum Procuratoribus, aut in contradictorio
iudicio obtentarum, apponi debeat altera ex
iſtis clauſulis, vid. In contumaciam N. Procu-
ratoris,vel ſi Procurator verè contradixerit, &
in actis proteſtationem fecerit, loco prædictæ
clauſulæ ſcribatur, Non obſtante proteſtatio-
ne N. ex aduerſo Procuratoris.

15 Porrò moderatis Inhibitionibus a ſuo Iudi-
ce emanatis, nullo prætextu Notarij, lapſo
termino intimationis, poſſint obtentæ mo-
derationis fidem retardare,niſi de impedimen-
to verè conſtet in actis.

16 Notarij quorumcunque Tribunalium Vrbis,
excepta Rota, teneantur, in quibuſcunque
cauſis, etiam commiſſariis, intra Statum Ec-
cleſiaſticum dare litteras miſſiuas loco Remiſ-
ſorialium, & pro ſingulis litteris huiuſmodi,
atq;illarum inſtrumento, etiam cum articulis,
& interrogatoriis introcluſis, ſoluatur merces
iuliorum nouem, nec Pars huiuſmodi litteras
petens contra eius voluntatem cogatur Remiſ-
ſoriam accipere.

17 Summaria Teſtium quando a Notariis dari
contingit, ſcribantur in bona carta non bibu-
la, & charactere intelligibili, ſoluta ſolita mer-
cede.

Notarii nullam prorſus mercedem,aut emo-
18 lumentum, etiam minimum, recipiant, quòd
prius in libro receptorum (quem retinere de-
beant) fideliter non annotauerint, cum ex-
preſſione diei, cauſæ, & perſonæ ſoluentis,
vt ex libro Superior poſſit ex officio co-
gnoſcere, ſi quid vltra taxas indebitè recepe-
rint.

19 Cæterùm de datione Arrharum pro regiſtris,
extractibus, aut copia Indiciorum, non ſte-
tur libro Notarij, nec eius annotationi, niſi
cum ſubſcriptione Partis, aut Procuratoris ar-
rham dantis.

In Manualibus, vel Broliardis, vel libris In-
ſtrumentorum, Actorum, & filzarum, quas 20
vocant ligatarum, non dimittant, Notarij
folia vlla in parte alba, vbi ſcribi ſolet, ſed
vbi ſic alba remanſerint,ea interlineare tenean-
tur.

Non retineant ſcripturas, & iura quæcunq; 21
producta in pulpitis, ſed infra biduum à die
productionis, coram productionem in Manua-
li, ſeù Broliando actorum annotare, & in filzis
ponere teneantur,etiam quod productio fuerit
in calce citationis annotata. Examina Reorū,
& Teſtium quorumcunq;tàm in ciuilibus,quàm
in criminalibus,ab initio,& in ipſo actu exami-
nis deſcribantur in libro benè compacto, &
compaginato.

Non audeant Notarij inconſulto Iudice fa- 22
cere ex ſe decretum aliquod, quantumlibet ſo-
litum, & ordinarium, nec aliquem terminum
quamuis leuiſſimum in forma, vt aiunt,ſeruare,
ſed ſemper Iudicem adeant, & Citationes om-
nes coram eodem legant, ab eoque decreta ſu-
mant, & deinde in actis apponant, & idem ſer-
uent,etiam ſi terminus ſit ad videndum inhibe-
re,ixta formam commiſſionis,ſub pœna falſi, &
priuationis exercitij.

Citationes, & aliæ Curſorum, & Manda- 23
tariorum relationes, nullatenus in actis ap-
ponantur, niſi Curſores, & Mandatarij eas
in cartulis earum ſubſcripſerint, & ſupra ſub-
ſcriptionem nomen Notarij cauſæ appoſitum
fuerit.

Citationes,& alios actus pro aliquo,vel con- 24
tra aliquem non recipiant,niſi tàm Actoris,quā
Rei nomen cum cognomine,& exercitij,vel ha-
bitationis, vel patriæ deſignatione ſpecificè in
eis exprimatur.

Citationes ad videndum mandari conſigna-
ri pignora, non recipiant, niſi appoſitum ſit 25
etiam ad videndum mandari ſubhaſtari.

Iidem non audeant differre, vel retardare
publicationem, oſtenſionem, & lectionem Sen- 26
tentiarum, tàm ciuilium, quàm criminalium,
ſub prætextu non ſolutæ notæ ipſarum, aut re-
giſtri,aut alterius cuiuſque mercedis ſibi debi-
tæ. Quinimmò teneantur per totum ſequen-
tem diem illas, vnà cum citationibus ad ſen-
tentiam, in peculiari libro, quem ad hoc ha-
beant, regiſtrare.

Quòd etiam ſeruetur in cedulis priuatis De-
poſitorum, quæ ſc. ſtatim facta illarum produ- 27
ctione regiſtrentur.

Sententiarum, Decretorum, aut aliarum
quarumcunque ſcripturarum, tàm ciuilium, 28
quàm criminalium copiam vnicuiq;petenti,ſo-
luta copiæ petitæ competenti mercede, dare
teneantur.

Caueant inſuper Notarij ſcribere quemquàm
in actis vti inſtantem,proteſtantem,producen- 29
tem, ſeù quomodolibet comparentem, niſi is
tunc præſens fuerit, nec ſuffragetur manda-
tum generale Notario datum à quauis perſo-
na, vt poſſit eius nomen in cauſis, vel actis ap-
ponere.

In euentum in quem in cauſis fiāt nullitates, 30
quæ poſſint aſcribi culpæ, aut negligentiæ No-
tarii, & Pars propter paupertatem expenſas
reficere non valeat, ad illas Subſtitutus No-
tarii,

Digitized by Google

tarii, qui in cauſa ſcripſit, teneatur.

31 Proteſtationes ſcribantur in Broliardo eodem die, nec recipiantur in folijs volantibus, & quatenus ob eorum longitudinem in huiuſmodi foliis recipiantur, ſtatim huiuſmodi receptio in Broliardo annotetur.

32 Similiter non audeant expedire mandata, quæ non fuerint à Iudice manu propria ſubſcripta, & aliter expedita ſint omninò, & in quacunque Curia, etiam Capitolij, nulla. Verùm dicta ſubſcriptio gratis fiat, nec ob eam augeatur vllatenus ſolita impenſa mandatorum.

33 Quando aliquis Notarius allegatur ſuſpectus, & alius deputatur, vna tantùm merces conſignanda alteri ex dictis Notarijs, cui de iure perſoluatur.

34 Cuſtodiant Notarii diligenter ſcripturas omnes, extractus, & regiſtra, & quibuſuis Perſonis accommodata infra annum à die accommodationis recuperare, alioquin eis, vel aliquo eorum deperditis, illa ſuis ſumptibus reficere teneantur.

35 In Notariorum officijs non recipiantur Subſtituti, Scribæ, Iuuenes, vel alij quicunque ad Teſtes examinandos, neq; ad conficienda acta ciuilia, aut criminalia, niſi qui prius fuerint, tam quoad ſufficientiam pro munere ab eis exercendo, quàm quo ad vitæ probitatem, à Superiore Tribunalis approbati.

36 Ad rogandum verò quælibet inſtrumenta, Teſtamenta, & alias quaſcunque diſpoſitiones, tàm inter viuos, quàm in vltima voluntate, non admittantur, niſi præuio rigoroſo examine ſint prius creati Notarij ab habente facultatem, neque tamen propterea talis approbatio principalem Notarium, ſiue Officialem excuſet, quo minus ſi quid præfatorum culpa, vel facto minus rectè geſtum fuerit, ipſi omninò Notarij teneantur, prout teneri volumus ad damna, expenſas, & intereſſe Partibus damnum paſſis.

37 Notarij non audeant rogare, vel ſtipulari obligationes aliquas, ſiue contractus etiam parui momenti, niſi vel Contrahentes ipſos Notarij benè nouerint, vel ab vno ſaltem ex Teſtibus cum iuramento adhibitis, cognitos eſſe ſciant, Teſteſque prædicti, aut vnus eorum, Contrahentes, vt ſupra, recognoſcentes, noti ſint iiſdem Notariis, & nihilominus in quibuſcunque contractibus vltra nomen, & cognomen cuiuslibet Contrahentium, apponatur etiam patria, & nomen Patris, aut alia ſimilis demonſtratio, atque de huiuſmodi cognitione mentio fiat in inſtrumento alio, vltra pænas infra ſubiectas, teneantur etiam Partibus ad omnia damna, expenſas, & intereſſe, neque per hoc derogatum cenſeatur Statutis, maiorem in propoſito ſolemnitatem, vel diligentiam requirentibus.

38 Prohibemus inſuper nè in Inſtrumentis, Teſtamentis, & aliis actibus, in quibus Teſtes requiruntur, Notariorum Sociis, Subſtituti, & alii in officio illius Notarii, qui rogatur, degentes admittantur, ſed alios adhiberi omninò mandamus.

39 Diſdictam ſocietatis officii teneantur Notarii non ſolùm in Manuali regiſtrare, ſed etiam in margine inſtrumenti ſocietatis annotare his verbis, videlicet. Die tali diſdicta, & die tali reproducta, neque talis reproductio diſdictæ in actis alterius Notarii de ſocietate non rogati fieri poſſit, neque facta ſuffragetur, niſi quando contractus ſocietatis extra Vrbem eſt rogatus, vel etiam in Vrbe, quando eſt rogatus Notarius, qui non ſit actuarius alicuius Tribunalis, quibus caſibus diſdicta regiſtretur in Manuali, vt ſupra, ſub pæna in quolibet præfatorum caſuum Notario principali ſcutorum centum, ipſo iure Fiſco applicandorum, & Subſtituto ſcribenti, vel de tali actu rogato, ſub pæna infamiæ, & ſuſpenſionis ab exercitio.

Idemque ſeruetur in nominatione, necnon & in translatione periculi vitæ, quæ non ſuffragentur, neque cuiquam proſint, niſi Parti intra tempus ad nominandum, vel transferendum intimatæ, & per Notarios, vt ſupra, fuerint annotatæ. 40

Et ſi Notarii, eorumque Subſtituti, Actuarii, vel Iuuenes quicunque ſe quoquomodo directè, vel indirectè ſub quouis etiam amicitiæ nomine, vel prætextu ingeſſerint, interpoſuerint, vel tractauerint, ſeù mediatores fuerint in aliquo cenſuum, ſocietatis officiorum, aut aliorum quorumcunque negociorum contractu, non poſſint ſub pæna perpetuarum triremium, ac priuationis officii, eiuſque proprietaris, & tituli ipſo iure Cameræ Apoſtolicæ applicandi, vllas pecunias, bona, ſeù res, etiam minimæ quantitatis a quoquam, etiam ſponte dante, occaſione præmiſſa recipere, ſed ſint, & eſſe debeant contenti debita eis mercede rogitus Inſtrumenti, ſi quod ab eis fuerit rogatum. 41

Quælibet Inſtrumenta ſubſcribantur ab eo Subſtituto, qui illa confecit, apponendo nomen, & cognomen ſuum in margine finis Inſtrumenti.

Inſtrumenta quoque in ſuis Manualibus dietim extendantur, & deſcribantur.

Inſtrumenta quæcunque ab eis rogata, Notarii debeant infra tres menſes à die celebrati Contractus, vel Inſtrumenti in librum, quem filzam vocant, redegiſſe, vel in protocollum, quod alii manuale extenſorum appellant, deſcripſiſſe cum ſuo indice. Non derogando per hoc Statutis diligentiorem formam requirentibus. 42

Teſtamenta autem, & Codicillos Viuentium nemini oſtendant, ſed fideliter recondita ſeruent, & quatenus ſint aperta, illa, & illos intra tres menſes in librum, ad hoc de more compactum, redigant. 43

Alia cuiuſcunque generis, qualitatis, quantitatis, contractus, acta, inſtrumenta, vel ab ipſis rogata, vel apud eos producta, teneantur Partibus intereſſe habentibus, ad earum beneplacitum, gratis oſtendere, ipſiſque copiam facere, & tradere, ſoluta ſolita mercede competenti ſine tamen die, anno, menſe, Teſtibus, ita vt nullam in iudicio fidem facere poſſint. 46

Neminem tamen poſſint aſtringere ad accipiendum inſtrumenta publica, vel eorum exempla, niſi ita ipſis Contrahentibus aut alijs intereſſe habentibus placuerit. 47

Pro rogitu cuiuslibet Inſtrumenti, cum quibuſuis conditionibus, & clauſulis, vbi non adſunt particulares taxæ, & vbi non præcedit conuentio Partium, ſoluantur pro quolibet centenario ſcutorum vſque ad ſcuta mille iulii duo, à mille vſque ad quinque millia, iulius vnus pro quolibet ſimili centenario, à quinque mille vſque ad quamcunque ſummam, bononeni quinque pro quolibet ſimili centenario, dummodo in totum non excedat ſummam ſcutorum vigintiquinque. 48

Pro

Digitized by Google

49 Pro caſſatione cuiuslibet inſtrumenti, ſeu retrouenditionis cenſus, vel ſimilium, cum quibuſuis ceſſionibus, reſeruationibus, conditionibus, ſeù translationibus, & alijs clauſulis, vbi non adſunt particulares taxæ, ſoluatur ad eandem rationem, prout dictum eſt pro rogitu cuiuslibet inſtrumenti.

50 In tradendis autem publicis inſtrumentis quo ad mercedem quicunque Notarij, ſiue deſcripti in Archiuio Romanæ Curiæ, ſiue in Archiuio Capitolij, & alij Notarii retinentes publica officia, non habentes ſpecialem taxam publicorum inſtrumentorum, vel in quibus eordm taxa non diſponeret, teneantur ſeruare taxum Statutorum Vrbis.

51 Pro rogitu Teſtamentorum, Codicillorum, Donationum inter viuos, & cauſa mortis, vbi non adſint taxæ minores, vel vbi Notarij non ſubijciuntur Statutis Vrbis, & vbi non fuerit aliter conuentum per Partes, ſi fuerint factæ à Perſonis, quarum patrimonium non excedat ſcuta quinque illis, ſoluantur iulij quinque, à quinque millibus vſque ad viginti millia, ſcutum vnum; à viginti millibus vſque ad quamcunque ſummam non exigant vltra ſcuta duo.

52 Orta inter Notarios, & Litigantes, vel alios differentia ſuper ipſorum Notariorum mercede, non à Notariorum Collegijs, ſeù Deputatis ab eis, ſed ab eorum Iudicibus, qui non ad Menſarios, ſeù Notarios remittant, ſed ipſimet proprio ipſorum arbitrio diffiniant, inuiolabiliter obſeruata taxa.

53 Et quandocunq; Notarij vigore huius conſtitutionis ex facto ſuo, vel ſuorum, tenentur aliquid refundere, reſtituere, aut Partibus reſarcire, procedatur contra eos executiuè, & manu regia.

54 At hęc Archiuij priuilegia illæſa eſſe cupientes, ſtatuimus, & mandamus, quòd Prothonotarij, Comites, Palatini, & alij quicunque habentes, vel habere prætendentes facultatem creandi Notarios, aut Spurios legitimandi, non poſſint illos creare, vel legitimare, nec iuriſdictionem, aut poteſtatem aliquam in Vrbe, & extra eam per vnam Dietam legalem exercere in præiudicium Collegij Archiuii, & priuilegiorum eius, iuxta conſtitutionem fel. rec. Leonis X. prædeceſſoris noſtri editam pridie nonas Octobris 1513. quæ incipit. Ex miniſterii paſtoralis, quàm innouamus, & approbamus.

55 Quodque ſi aliquis Creditor mandatum de capiendo ratione ſuſpicionis fugæ in quocunque Tribunali, etiam Auditoris Cameræ contra Debitorem ſuum, vel ipſius Debitoris pecunias, & bona, Sequeſtrum aliquod obtinuerit, Creditor ipſe ad mandati executiui expeditionem, vel aliquo modo illius ſolutionem faciendam, aut eius taxam deponendam, cogi non poſſit.

56 Iuramenta ſuſpicionis fugæ, ab aliis quàm à Principalibus met, vel Perſonis ad id ſpeciale mandatum habentibus non recipiant.

57 Sequeſtra non ſcribant, etiam in cauſis mercedum, niſi in executionem mandatorum ſeruatis ſeruandis relaxatorum, vel niſi docto de credito, etiam extraiudicialiter arbitrio Iudicis, iuratoque prius de dilapidatione, aut fugæ ſuſpicione.

58 Aduocatos, Procuratores, & Solicitatores pro fideiuſſoribus occaſione litium dandis nullo pacto recipiant.

Significationes per viam recurſus concedendas non ſcribant, niſi cum clauſula, Non tamen in contumaciam. 59

Aliàs verò ſignificationes non ſcribant, niſi vigore termini, aut niſi productis iuribus, vel probationibus ſuper ſolutione, aut niſi ſtante pendentia litis, ſiue lite finita, vel niſi data cautione de ſtando iuri, & iudicatum ſoluenuendo, quando eſſent relaxata mandata ſuſpicionis fugæ pro aſſeuerațione iudicii, aut niſi ſtante negatione contra mandata in contumaciam relaxata. 60

Reſponſiones ad articulos, & iuramenta ſuper partitis deciſiuis, coram Iudice tantùm recipere poſſint, & debeant, niſi ipſe Iudex aliter decreuerit ex cauſa infirmitatis, aut legitimi impedimenti Collitigantium. 61

Conſtitutionem à Nobis die prima Martii 1608. contra Notarios Criminales Vrbis editam innouantes, denuo, & diſtrictè inhibendo præcipimus omnibus quibuſuis Notariis cuiuſcunque Tribunalis, & Curiæ quoquomodo cauſas criminales exercentibus, nè ſub pæna priuationis officiorum, & proprietatis ipſorum ipſo facto incurrenda, & Cameræ noſtræ Apoſtolicæ applicanda, aliiſque grauioribus etiam corporalibus arbitrio Iudicis imponendis pænis, audeant, vel præſumant mercedes notulæ, ſententiæ, vel decreti, aut caſſationis proceſſus in relaxatione Carceratorũ, ſeù abolitione quærelarum non Carceratorum, etiam à ſponte dantibus, nec etiam ad minimum accipere, niſi quando Reus ipſe, fabricato proceſſu, & præcedente plena cauſæ cognitione, & diſcuſſione, Fiſco, & Parte ſi aderit, citatis, in ipſa ſententia vel decreto vim diffinitiuæ habente, & à Iudice ſubſcripto fuerit à crimine, pro quo detinebatur, vel quærelabatur, diffinitiuè tanquam innocens, vel tamquam hactenus non repertus culpabilis, expreſsè abſolutus. 62

Pro compoſitionibus verò eaſdem notulas decretorum, & caſſationes accipere, niſi in cauſis, & criminibus grauibus, & grauem pænam merentibus, & in quibus non ſolum interuenerit plena cauſæ cognitio, ſed etiam diſcuſſio, & decreta fuerint non Iudicis tantùm, ſed, & Procuratoris noſtri Fiſcalis manu ſubſcripta minimè poſſint. 63

Remiſſiones tamen gratioſas Bannitorum in contumaciam condemnatorum, necnon exilii, & triremium pænarum, de ordine noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis, excipimus, in quibus iidem Notarii notulas decretorum, & caſſationis proceſſuum accipere licitè poſſint. In aliis autem quibuſcunque caſibus, contenti eſſe debeant ſola mercede mandati de relaxando, ſi Rei fuerint carcerati, & ſi non fuerint carcerati pariter contenti ſint ea mercede, quæ, ſi carcerati fuiſſent, eis deberetur pro dicto mandato de relaxando, reprobata, prout reprobamus, omni praua conſuetudine, & obſeruantia Notariorum, ad effectum extorquendi notulam decreti in omnibus ferè decretis de relaxando, apponentium illa verba, Mandauit caſſari, Amplius non moleſtari, Silentium imponi, vel ſimilia. 64

Et inſuper ſuper eiſdem pænis, omnibus Notariis prohibemus, nè per ſe vel alios Reos quoquomodo proceſſatos, ad proceſſus caſſationem, aut cuiuſcunque ſententiæ vel decreti abſolutorii impetrationem, vel poſtulationem 65

per

per citationem ad ſe repræſentandum, aut ad ſententiam, vel aliàs qualibet via directè, vel indirectè, aut quoquomodo, cogere, inducere aut inuitare audeant, vel præſumant, ſed omnia, & quæcunque hac noſtra conſtitutione contenta ad vnguem omninò obſeruent.

66 Et pro mandatis de excarcerando, quibus à Iudice adiectum eſt, Gratis, nihil prorſus, & in forma Pauperum, pro medietate tantùm accipiant, ideoque nec mandati mercedem ante recipiant, quàm à Iudice fuerit ſubſcriptum, & fortè receptam omninò reſtituant.

67 Nec pro copia indiciorum, quàm effectualiter Reo non dederint, quicquam percipere (niſi loco arrhæ) debeant, & vbi Reus amplius ipſam copiam habere noluerit, etiam quòd arrham dederit, ab ipſo non exigant, niſi pro rata copiæ confectæ.

68 Similiter alimenta Carceratorum pænes eos depoſita Notarij ſine vlla retentione pro depoſito, vel alia qualibet diminutione, Carceratis integrè conſignent.

69 Quicunque ex Notarijs in eorum officijs ſcribentibus in aliquo præmiſſorum contrauenerit, pro qualibet vice pænam ſcutorum vigintiquinque, aliaſque pænas pecuniarias, & corporis afflictiuas pro modo exceſſus à ſuo Iudice arbitrandas, incurrat, damnaque, & intereſſe Partibus reficere cogatur.

70 Vltra præmiſſa diligenter per omnes Notarios cuiuſuis Tribunalis obſeruanda, ſancimus, vt Notarij infraſcriptorum Tribunalium, etiam ſequentes ordinationes, quemlibet eorum tangentes, ſeruare debeant.

71 Notarij Cameræ illis, qui annatas, & alia iura Cameræ pro expeditionibus debita perſoluerint, quietantiarum, & liberationum inſtrumenta ſuper ſolutionibus per eos factis intra triduum, iuxta veterem conſuetudinem, mercede ſolita recepta, in forma authentica tradere compellantur, aut per eos non ſtet quominus tradantur. Et abſtineant ab indebitis exactionibus, maximè pro obligationibus ſoluendi annatas.

72 Bullas, quarum ratione, commune, annata, vel alia iura ſolui debent Cameræ Apoſtolicæ vel quę quomodolibet concernunt intereſſe dictæ Cameræ, aut Sedis Apoſt. ſiue earum continentiam, per ſeipſos tantùm, & non per Subſtitutos ſcribant, & annotent in libris, & Bullæ regiſtratæ auſculentur per Menſarium ipſorum Notariorum, qui in ſignum auſcultationis manum apponere in regiſtro, & de mala auſcultatione teneri debeant, Et regiſtra in Archiuio Palatij Apoſtolici cuſtodiantur.

73 Obligationes ſoluendi commune, & alia iura Cameræ pro Monaſteriis, vel Eccleſiis oneratis Penſione, aut ſoluendi quindennium ratione Vnionum, infra quindecim dies ab ipſiſmet Notariis in libro ſcribantur.

74 De reſtitutis autem ſeruetur conſuetudo capiendi iulios duos cum dimidio Cancellariæ pro qualibet reſtitutione Bullarum, & non vltra.

75 Emolumenta eis debita, tàm ratione regiſtrationis Bullarum, quàm alia quæcunque inter ſe certo pretio, vel aliàs quomodolibet non arrendent, nec arrendare poſſint.

76 In expeditionibus, & ſcripturis conficiendis, de propoſitione, & commiſſione facta in plena Camera, mentionem expreſſam facere teneantur.

77 Ponant in maſſa communi mercedes inſtrumentorum omnium, tàm Cameralium quàm intereſſe Cameræ actiuè, & paſſiuè, ſeu alias quomodolibet concernentium, etiam extra Cam. coram Theſaurario, vel alio per Noſtrum, aut Succeſſorum noſtrorum Chirographum, vel litteras, aut aliter deputato, rogatorum, de quibus rogatus Notarius teneatur illa denunciare Collegio, & vt præfertur in maſſa ponere, dempta rata ſibi pro mercede laborum debita, iuxta conſtitutiones ipſorum.

78 Et conficiatur liber apud eorum Menſarium dimittendus, in quo quiſque Notarius in fine hebdomadę ſummatim deſcribat ſingulas, quas fecerit, expeditiones.

79 Pro expeditionibus, & ſigillo in gratioſis, quando ſunt plures perſonæ conſortes, etiam ſi ſint Congregationes, collegia, Capitula, vel Vniuerſitates, non ſoluatur niſi pro taxa duorum. In iudicialibus verò expeditionibus non niſi pro vno tantùm exigatur.

80 Et pro litteris patentibus quorumcunque Commiſſariorum, tàm à Camerario, quàm à Theſaurario, vel Commiſſario Cameræ, etiam in partibus conſtitutorum, non ſoluatur vltra iulios viginti duos in totum, computato ſigillo, & mercede Secretarii, ac Notarii.

81 Mercede ſemel ſoluta iuliorum quinque Notario dictæ Cameræ pro deputatione Iudicum ad ſolidanda computa, pro quacunque poſtea ſubrogatione ſoluatur tantùm medietas ſummæ prædictæ.

82 Notarii Gubernatoris teneant intus, vel iuxta d. Palatium eorum officia ſeparata, & in locis ita diſtantibus, vt Collitigatorum tumultus nullum afferre poſſit impedimentum.

83 Manualia Citationum, & manualia proteſtationum ſeparatim, & diſtinctè teneant.

84 Expeditionum duos libros habeant, in quorum vno diſtinctè, & ordinatim annotare debeant omnes ſignificationes per viam recurſus concedendas, cum expreſſione nominis Collitigantium, & Curiarum, à quibus Locumtenēs recurſus iuxta ſuas facultates concedet, & etiam ſummæ, vel valoris rei, de qua agitur; necnon omnia ſequeſtra, & monitoria ex quauis decernenda.

85 In altero autem ſimiliter annotare debeant omnia mandata executiua, non tamen in contumaciam, & omnia arreſta, mandata de excarcerando, ſignificationes dotales, aut vigore termini, aut in vim litis pendentiæ, aut litis finitæ, aut ſtante depoſito, vel negatione, aut data cautione de ſtando iuri, & iudicato ſoluendo, conceſſas, & omnes citationes, vel inhibitiones vigore commiſſionis, aut extra Curiam decretas, dummodo in quolibet ipſorum caſuum agatur de re vel ſumma ſcutorum auri ſeptem conſtituentium iulios octuaginta quatuor, vt ſupra.

86 Liſtas expenſarum non conficiant, neque propterea mercedem aliquam etiam à ſpontedantibus recipiant, niſi præuio Locumtenentis decreto, & eiuſdem ſubſcriptione, in calce citationum ad videndum taxari expenſas apponenda.

87 Examen Teſtium ſcribere poſſint duo tantum Notarii pro quolibet officio, quos Gubernator pro tempore approbauerit, & non alii.

88 Notarii Auditoris Cameræ, vltra ea, quę ſancita ſunt de Tribunali Auditoris Cameræ, & de

aliis

aliis Notariis, abſtineant à monitoriis iactationum, aut aliis quibuſcunque, quibus prima inſtantia à ſuis Ordinariis auferatur, exceptis caſibus priuilegiatis.

89 Et in Monitoriis ſpecialibus in prima inſtantia, vbi permittitur, & inhibitionibus vigore appellationum, quæ ab Auditore Cam. conceduntur in partibus cum clauſula, Dummodo cauſa ſummam ſcutorum quinquaginta excedat, & moleſtiæ non ſint iudiciales, debeant prædictam clauſulam, *Dummodo cauſa*, ſcribere litteris maiuſculis & loco illius clauſulæ, *Dummodo moleſtia non ſint iudiciales*, ſcribere pariter litteris maiuſculis hæc verba, videlicet, Dummodo iudicium non ſit cæptum in partibus, ita vt ſi iudicium coram aliquo Iudice competenti ſit cæptum, monitorium non afficiat. Et quatenus inter Partes de dicto valore controuertatur, Auditor Cam. vel eius in ciuilibus Locumtenens, conſtito ſibi etiam extraiudicialiter, cauſam non excedere dictam ſummam, teneatur per litteras miſſiuas, & abſque vlla impenſa dictas eorum inhibitiones, & monitoria reuocare, & cauſas ad ſuos Iudices remittere.

90 Et quoniam experientia compertum eſt, quòd Notarii multoties inducunt huiuſmodi Monitos, & Citatos, vt in iuriſdictionem tacitè conſentiant, volumus vt quando ſummam prædictam cauſa non excedit, huiuſmodi conſenſus in iuriſdictionem minimè ſufficiat, niſi adſit expreſſus.

91 Non poſſint relaxare mandata vigore termini in eorum officijs ſuſcepti, quando iam mandatum à Iudice cauſæ in alio Tribunali eſt relaxatum. Eo verò nondum relaxato, in arbitrio ſit, & poteſtate Creditoris illud vtrobi voluerit accipere, cogi tamen ad id non poſſit.

92 Atque in præfata termini ſuſceptione non admittant aliquam conditionem, reſeruationem aut proteſtationem, terminum petentis, neque illam ſcribant, ſed tantùm ſimplicem debiti confeſſionem, & ſoluendi in fine termini obligationem, & non aliter.

93 Et ad effugienda incommoda, quæ ob citationes deperditas, forte etiam ſubtractas, frequenter occurrunt, mandamus eiuſdem Auditoris Cam. Notarijs, vt ſinguli iuxta veterem conſuetudinem Manuale actorum omninò cõficiant, illudque infra vnius menſis ſpatium à die publicationis præſentium debeant inchoaſſe, & quanto citius perfeciſſe, in futurum verò illud quolibet trimeſtri faciant, ac Auditori Cameræ met quolibet trimeſtri exhibere teneantur.

94 Teneantur Notarij prædicti deſcribere in liſta omnes indiſtinctè informare volentes ſua die, nec pro ordine, antelatione, vel informando Iudice aliquid recipiant, etiam à ſponte dantibus: Et liſta fiat vna die pro altera. Et in euentum in quem omnes in liſta poſiti informare non potuerint, alijs præferentur inſequenti informatione.

95 Pro contradictis non recipiant, niſi quod verè ſoluitur officio Contradictarum.

96 Subſtituti Notariorum eiuſdem Auditoris Tribunalis ad conficiendum acta ciuilia ſeu criminalia Ad Teſtes examinandos, necnon ad roganda quælibet inſtrumenta, Teſtamenta, & alias diſpoſitiones, vltra requiſitas approbations Auditoris Cameræ, ſiue eius in ciuilibus, vel criminalibus Locumtenentium, non admittantur, niſi præuia etiam approbatione Collegij eorundem Notariorum, in qua Notarij ipſi de approbatione, fide, & idoneitate admittendorum, atteſtentur.

Quodque tàm Notarij ſub amiſſionis officij, quam eorum Subſtituti prædicti ſub Triremium perpetuarum pæna, aliquas ſocietatum officiorum pecunias, cenſuum, & aliorum cuiuſuis generis contractum, niſi Procuratorio nomine, vel de ordine, conſenſu, aut voluntate Partium exigere, recipere, & penes ſe quouis modo retinere, tractare, & habere non audeant. Et ſi ſecus fecerint, Notarij ad damna, & intereſſe, quæ culpa Subſtitutorum, eorundem partibus euenerit, teneantur, & obligati ſint, ac contra eos in his executiuè procedi poſſit, & debeat. 97

Poſtremò dicti Notarij nihil vnquam cuiuſuis generis ſcripturæ ad iudicium pertinentis, quod extra Curiam mittendum ſit, expediant, & Parti tradant, niſi cum ſubſcriptione Auditoris, vel eius Locumtenentis. 98

Notarii Vicarii Vrbis non faciant monitoria generalia, vel ſpecialia extra Curiam, & Vrbis diſtrictum, cum non ſit eorum officii, nec dent cenſuras neque terminum ſuper obligationibus in forma Cameræ. Neque concedant monitorium in forma Significauit, pro rebus deperditis, niſi iuxta formam Concilii Tridentini. 99

Non capiant pro examine, vel litteris Ordinandorum, niſi quantum ſibi à Concilii Tridentini decretis, & reformatione ſumere eſt permiſſum. 100

Pauperibus gratis dent, vt tenentur. 101

Notarii Rotæ in confectione regiſtrorum, rubricarum, & copiarum, remiſſoriis, compulſoriis, executorialibus, notis ſententiarum diffinitiuarum, Teſtium examine, & huiuſmodi, hanc noſtram, & alias Rotæ conſtitutiones accuratè obſeruent, ſub pœnis in eis contentis, quas innouamus, nec vltra quam per eas licet, accipiant. 102

Litteras remiſſoriales ſcribant in charta iuxta veterem morem à Chartulario lineata, cuius vnaquæque linea contineat ſaltem ſyllabas decem, & octo, atque rotuli palmus ſit linearum triginta. 103

Dent iidem Notarii Rotæ petitas à Partibus expeditiones, abſque requiſitione depoſiti pro regiſtro illius, vel expeditionis conficiendo, vel facto depoſito, regiſtrum de illis omninò fiat, & non relinquant folia in albis. 104

Facto regiſtro conficiant Inuentarium actorum, inſtrumentorum, & ſcripturarum in eo deſcriptarum, Actoris primum, deinde Rei acta, & iura notando, cum adiectione foliorum, in quibus illa deſcripta reperiuntur, & dictum inuentarium affuant initio regiſtri. 105

Pro notis verò Interlocutoriarum nihil accipiant, quod idem de moderatis ſolutionibus in copiis, & publicatione Teſtium ſeruetur. 106

Ac pro relationibus Socio faciendis derogatis per eos nihil capiant. 107

Faciant præterea ſinguli in eorum officio Broliardum, qui dicitur Actorum, in quo omnes omninò prouiſiones, decreta, comparitiones, & proteſtationes, etiam à tergo citationum ſcriptæ notentur. Item, & manuale citationum, cum ſuis proteſtationibus, & decretis, atque aliarum rerum regiſtrari ſolitarum, ita vt nihil prorſus ſuperſit 108

perſit

Digitized by Google

perſit in cartulis, quòd non ſit in libris deſcriptum.

109 Officia Notariorum Rotæ non conferantur niſi perſonis peritis, & idoneis, quæ per ſeipſos illa exercere ſciant, & exerceant niſi aliqua legitima cauſa impediantur. Nec eo caſu officia aliquibus arrendare, aut Subſtitutos deputare valeant, niſi à proprio Auditore approbati fuerint, qui inſuper de officio fideliter exercendo, arbitrio Auditoris, cauere debeant.

110 Et pro ipſorum Subſtitutorum facto, Notarii ipſi quo ad intereſſe Partium tanquam principaliter obligati omninò teneantur.

111 Pauperes omnes, qui iuxta formam conſtitutionum admitti debent ad iuramentum paupertatis, tàm in Beneficialibus, quàm in prophanis, etiam per Procuratorem admittant, & ſi ille, pro quo iuratur, præſens non erit, vltra Notarij, vel Procuratoris aſſertionem, per duos Teſtes de paupertate doceri debeat, ita tamen vt quicunque fuerit admittendus, non ſine iuramento, & obligatione pinguioris fortunæ, vt moris eſt, admittatur, & hoc niſi euidens ſit, atque notorium, quòd paupertatem iurare volens, ſit opulentus, quo caſu illum admittere non teneantur.

112 Quæ omnia, & ſingula inuiolabiliter obſeruari mandamus ſub pæna, vltra alias infra expreſſas, vigintiquinque aureorum, ac ſuſpenſionis ad ſex menſes pro prima vice, & ſi ſecundo errauerint, eo ipſo in pænam priuationis officij, & alias hac noſtra conſtitutione contentas, incurrant.

113 Quocirca querelæ omnes Pauperum, & oppreſſorum ad dictę Rotæ Decanum deferantur, qui his omnibus oppertunis remedijs prouideat, tum ne Partes opprimantur, tum vt opprimere auſi puniantur, & prædicta exactiſſimè ſeruentur.

114 Notarij Conſulum Agriculturæ, & cæterarum Artium taxam eis per Statuta præſcriptã, & vbi aliqui ipſorum nullam minorem taxam haberent, aliorum, qui illam habent, ſequantur, & ſecundùm illam exigant, & qui non habent officium titulo oneroſo, exigant tantùm pro medietate taxæ aliorum Notariorum Capitolinorum, & non vltra in omnibus, & per omnia.

115 Prothonotarius Senatoris non ſe immiſceat in cauſis criminalibus, neque fideiuſſiones recipiendo, neque mandata ſubſcribendo.

116 Notarij Capitolini deſeruientes Collateralibus Senatoris pro Actuarijs, per ſeipſos coram Collateralibus acta conſcribant, nullumque aliud officium Notariatus in alia quauis Curia obtineant.

117 Et tam dictus Prothonotarius, necnon Maleficiorum, & Collateralium Notarij, quàm Scriba Senatus, Secretarius Conſeruatorum, Notarius Magiſtrorum Viarum, & alij omnes Notarij Curiarum Capitolij, aliquid etiam minimum non recipiant vltra taxam ipſis ſtatutam ſub quocunque prætextu.

118 Eorundem Notariorum Capitolij defunctorum, & eorum qui in poſterum decedent Hæredes, ac quicunque alij ſcripturas eorum detinentes, exceptis ijs, qui emerunt officia iuxta conſtitutionem fel. recor. Sixti Papæ Quinti prædeceſſoris noſtri, infra quindecim dies ab obitu ipſorum Notariorum, ac publicationis præſentium reſpectiuè computandos, ſcripturas prædictas cum nomine Notarij cuius fuerint, ſub pæna amiſſionis dictarum ſcripturarum, & emolumentorum inde prouenientium, conſignent Archiuio Populi Romani, cuius Cuſtos librum teneat, in quo per Inuentarium dictæ ſcripturæ annotetur.

Notariorum officia in Curia de Sabellis duo 119
tantùm habeantur, neque hic numerus vllo prætextu augeri vnquam poſſit, & ij etiam approbandi ſint ab Vrbis Gubernatore pro tempore exiſtente.

Notarius Curiæ Turris Nonæ obſeruet tabulam Notariorum Curiæ Sabellorum. 120

Notarij locorum piorum, debeant ſeruare 121
ſtilum, conſuetudinem, & taxas Tribunalis Vicarii, nec prorſus aliquid recipere vltra quòd Notarii Vicarii in ſuis cauſis ordinariis recipere poſſunt. Qui autem ex eis gratis ſunt deputati, nec habent officium titulo oneroſo, non poſſint exigere niſi pro medietate dictæ taxæ Notariorum Vicarii, & non vltra in omnibus, & per omnia.

Notarius Ripettæ pro publicandis Inſtru- 122
mentis, & in publicam formam dandis, exigat iuxta formam Statutorum Vrbis.

Et in conficiendis extractibus ſeruet for-
mam Capitolinam, & normam aliis præſcri- 123
ptam.

Atque in prima inſtantia nullus in Curia Ri-
pettæ fiat extractus, minuſque in ſecunda co- 124
ram Præſide, niſi de vtriuſque Partis conſenſu, vel Notarius fuerit iuratus ſuſpectus, ita vt acta tranſportari debeant, & ſi ſecus factum fuerit, qui arrham dedit, totum de ſuo ſoluere teneatur, nec vlla detur Cedula depoſiti contra alium.

Nullum mandatum Notarius dare poſſit pro 125
iudiciis abſque Iudicis licentia.

Singulis autem diebus etiam feſtiuis, ab ortu
ſolis vſque ad occaſum, officium apertum tene- 126
re debeat, neque ab illo diſcedat ſine cauſa neceſſitatis.

Depoſita non recipiat, niſi vſque ad ſum- 127
mam permiſſam, & penes eum facta, poſt decretum de conſignando, debeat omninò infra diem conſignare ſub pæna arbitrio Preſidis.

De Regiſtris, Extractibus, & Exemplis, ſeu Copijs.

§. 20. QVo ad Regiſtra, & Extractus perpe- 1
tuo ſtatuimus, & ordinamus, quòd in omnibus, & quibuſcunque cauſis cuiuſcunque generis ordinariis, in quibuſcunque Vrbis Tribunalibus, & coram quibuſuis Iudicibus, nullis prorſus exceptis, notis, & monendis (quæ ſcilicet à principio via ordinaria introductæ fuerint, etiamſi in illarum progreſſu vna forſan aut plures commiſſiones ſuperuenerint, ac materia introducta via ordinaria non eſſet de iuriſdictione Iudicis ordinarii) nulla penitus fiant regiſtra ſed tantùm extractus ſimplices, & abſque aliqua terminorum extenſione, qui in vno confecti in quibuſuis aliis Tribunalibus, ſi ad illa tranſportantur, plenam fidem faciant in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi eſſent regiſtra extenſa.

Minuſque extractus in cauſis ordinariis 2
fiant, etiam vna, vel vtraque Partium petente, niſi de Iudicum licentia in ſcriptis obten-

Digitized by Google

tenta, vel niſi acta eſſent ad alium Iudicem tranſportanda.

3 In verè autem commiſſarijs cauſis ſummam ducatorum ducentorum auri de Camera excedentibus, quarum videlicet principia ordinariè non ſunt introducta, regiſtra quidem fiant, ſed modo infraſcripto, quem, & in extractibus prædictis ſeruari volumus, & mandamus.

4 Regiſtra bona, & legibilia Notarij accuratè, & iuxta normam hac noſtra conſtitutione traditam, & innouatam faciant.

5 Tam in Regiſtris, quam in Extractibus huiuſmodi conficiendis, facultate Iudicum ordinariorum, vel deputationes eorum Locatenentium, cum illæ ſint notoriæ, & illarum exempla publica, & impreſſa habeantur, nullatenus præinſerantur, & pro illis Notarij nihil à partibus exigant.

6 Deinde tàm in Ordinariorum extractibus, quàm in eorum, & aliorum quorumcunque Delegatorum etiam cauſarum Palatij noſtri Apoſtolici Auditorum, & S.R.E. Cardinalium regiſtris, dimittantur appoſitiones Feſtorum ordinariorum, & certorum. Si autem occurrant Feſta incerta, & repentina, in quæ caderet obſeruatio alicuius termini, fiat mentio de illis ſummariè, & hoc modo, videlicet, Die tali fuit Conſiſtorium publicum, & ſic de cæteris ſimilibus.

7 Succeſſiuè citationes ſiue cum inhibitione, ſiue abſque ea factæ, in earum reproductione nullo pacto repetantur, ſed illarum executio tantùm apponatur his, aut ſimilibus verbis, Tali die reproducta fuit citatio, de qua ſupra, quæ fuit executa.

8 Nec monitoria Procuratoribus de ſolutione regiſtri facta ponantur in regiſtro, niſi forte ad effectum docendi de cenſuris.

9 Præterea ſi contingat commiſſiones ſemel regiſtratas alijs Commiſſionibus dependentibus præinſeri, illæ amplius non regiſtrentur, ſed annotetur folium, in quo ſuperius fuerunt regiſtratæ, & idem de Motibus proprijs, Breuibus, & alijs Litteris Apoſtolicis, ac alijs quibuſcunque iam ſemel regiſtratis.

10 Idem & de terminorum etiam ſubſtantialium extenſione obſeruari mandamus, vt ſemel tantùm pro qualibet Parte extenſa, non amplius extendantur, ſed tantùm eorum reiteratio ſine extenſione notetur, etiam in citatione ad ſententiam.

11 Inſtrumenta, quæ in actis cauſæ rogantur, non vltra illorum notulam extendantur, quoad ea verò, quæ producuntur, præinſeratur aliquid de illorum ſubſtantia, idque ſuccinctè, deinde illorum tenor apponatur hoc modo, Talis conſtituit Procuratorem ſuum talem, prout in inſtrumento, cuius tenor ſequitur, & ſic de aliis.

12 Conſequenter tàm in regiſtris, quàm extractibus cauſarum, in quibus per duos, vel tres annos nihil actum fuerit, non ponantur, in illarum reaſſumptione mutatio anni, vel menſis, indictio vacantiarum, creatio Pontificis, & ſimilia ad cauſam non ſpectantia.

13 Porrò ſi contingat in aliqua cauſa plurium recipi iuramenta Teſtium vnico contextu, in regiſtris huiuſmodi vnicum iuramentum, vbi omnes iurati nominentur, dumtaxat extendatur.

14 Inſuper non repetantur dignitates, vel tituli Iudicum, vel locus eorum Tribunalium, & Partium litigantium, ſed tantùm talis Iudex, vel Auditor prædictus, vel talis Actor, vel Reus, aut Procurator, aut ſimilia.

Singula folia in regiſtris confectis coram quibuſcunque Tribunalibus, ac aliis Iudicibus prædictis, contineant in qualibet illorum pagina ad minus lineas vigintiquatuor, & vnaquæque linea ad minus duodecim ſyllabas; quæ ſcribantur litteris bonis, & intelligibilibus, & in charta bona, non infecta, nec bibula, alioqui liceat vnicuique tàm Iudicum, quàm Partium, vel Procuratorum litigantium folia aliter ſcripta lacerare, & omninò debeant poſtmodum expenſis Notarii conuenienter reſcribi, ſiue lacerata ſint, ſiue non, aut ſi Iudici, & partibus, ſeu Procuratoribus magis placuerit, folia ſic malè ſcripta taxentur pro medietate, vel alia rata ad Iudicis arbitrium. 15

Rubricellæ regiſtrorum ſimiliter litteris bonis, & intelligibilibus ſcribantur, ſintque fideles, & ſufficientes, integrè, & exactè introſcripto actui reſpondentes, totiuſque actus, & decreti tenorem, prout in Broliardo iacet, & inſtrumentum, diem, annum, menſem, & Partium nomina, reique geſtæ ſummam, vel indicem continentes. 16

Proceſſus de partibus, itemque Remiſſoriales, Compulſoriæ, & alia, nulla ſcripturæ habita ratione, ſiue ſit longa, ſiue ſit breuis, ſiuè excedat, ſiue non excedat numerum foliorum vigintiquatuor, non regiſtrentur, neque in Regiſtris, aut Extractibus deſcribantur, ſed tantùm, vt dicitur, rubricentur, ſi rubricati non fuerint, & pro dicta rubricatione ſoluatur merces foliorum ipſius proceſſus originalis tantùm. 17

Niſi quando ſcriptura dicti originalis in qualibet facie excederet lineas triginta, continentes in earum qualibet vltra ſyllabas decem & octo, quo caſu exceſſiuitas reguletur, & ſoluatur ad rationem linearum, & ſyllabarum, vt ſupra. 18

Copiæ, quę inſtar Regiſtri, vel Extractus dantur, non minori ſyllabarum aut linearum numero deſcriptæ dantur. 19

Inſtrumenta in actis rogata etiam ſemel publicata, aut quæ in actis aliàs producta ſunt, ſi repetantur, & poſtea regiſtrari contingat, non ſoluatur merces niſi foliorum ſcripturæ ad rationem Regiſtri, vel Extractus, & ſi non fuerint aliàs publicata, ſoluatur tantùm tertia pars mercedis debitæ pro publicatione, cuius etiam ratio habeatur in caſu quo poſtea ſumantur in publica forma, vt ſcilicet tantò minus de mercede publicationis ſoluatur. 20

Pauperibus dentur gratis Extractus, Regiſtra, Inſtrumenta etiam publica, Copiæ, & aliæ quæcunque expeditiones, & ſcripturæ, tam ciuiles, quam criminales, & oſtendantur etiam originalia Pauperum Aduocato, & Procuratori ſimiliter gratis, & abſque vlla impenſa, & ſi quando contigerit probandam eſſe paupertatem, Teſtes ſimiliter gratis, & ſummariè examinentur, & de paupertate ſtetur arbitrio Iudicis. 21

Et quoniam aliquando Notarii extorquentia Pauperibus modicam arrham, vt poſtea cogere illas poſſint ad recipiendum Extractes, arrha non obliget, niſi in caſibus, in quibus Extractus iure conficiendus eſt. 22

Digitized by Google

23 Neque exigant Notarij, quicunque illi ſint, etiam Archiuij Romanæ Curiæ, mercedem Extractus, ſiue Regiſtri, niſi illis completis.

24 Notarij Rotæ, vltra præmiſſa per eos omninò ſeruanda, rubricationes per ſe fideliter, & ſufficienter faciant, & correſpondentes actui introſcripto, vt ſupra dictum eſt.

25 Non rubricentur proceſſus de partibus rubricati, vt iam ſupra dictum eſt, niſi quantum illis deeſſe viſum fuerit, nec Regiſtra de Curia, vt moris eſt, ligentur, & ſi interpretationem fieri neceſſe fuerit ob idioma à latino diuerſum, in quo proceſſus fortè conſcriptus erit, non fiat in forma Regiſtri, ſed proceſſus de partibus, ita vt vna carta Regiſtri illius importet dimidiam ad minus proceſſus de partibus, niſi de Partium conſenſu id fieri conuenerit.

26 De parte lucri Regiſtrorum vel Teſtium vel copiarum, antequàm cauſæ ſuis ſint Auditoribus commiſſæ, cum Solicitatoribus, Aduocatis, vel Procuratoribus non paciſcantur, nec de gratia, quàm de Regiſtro facere intendunt, veluti de dando quindecim, vel viginti folia pro ducato, ita vt perſonæ, cum quibus agunt, de lucro participent, ſub pœna priuationis, ſed totum quicquid poſt commiſſam cauſam conuenerit Partis beneficio penitus cedat.

27 Mandantes omnibus, & ſingulis Iudicibus, & Auditoribus prædictis ſub indignationis noſtræ pœna, vt pro præmiſſorum inuiolabili obſeruatione in cauſis coram eis ad præſens pendentibus, & quæ in poſterum pro tempore pendebunt, nulla aliter quam vt præfertur, confecta Regiſtra, & Extractus admittant, & recipiant, imo illa tanquam in fraudem, ac damnum Partium litigantium confecta reijciant, ſuoſque Notarios, vt Extractus, & Regiſtra huiuſmodi iuxta præmiſſa conficiant, cogant, & compellant atque vt illa obſeruentur, diligenter curam adhibeant. Diſtrictiùs nihilominus inibentes Notarijs ipſis ſub mille ducatorum auri de Camera, partim Partibus litigantibus, partim Cameræ Apoſtolicæ applicandum, ac priuationis, & amiſſionis Notariatus per quemcunque Contrauenientem eo ipſo incurrendis pœnis, nè de cætero in cauſis, in quibus Notarij deputati fuerint, & ſcripſerint, Regiſtra, & Extractus aliter quàm vt præfertur, omnibus ſemotis fraudibus, conficere audeant ſeu præſumant. Volumus tamen, & mandamus, quòd Gubernator Vrbis, & Auditor Cameræ cumulatiuè poſſint, & debeant, etiam ex officio, & Partibus non inſtantibus, inquirere etiam extraiudicialiter, & manu regia, an Notarij cuiuſuis Tribunalis præmiſſa ſeruent, & Contrauenientes ſupradictis pœnis punire, prout etiam ipſimet Scribæ Extractuum, & Regiſtrorum, qui in illis ſcribendis præmiſſa omnia non ſeruauerint, poſſint ab iiſdem eorum arbitrio pœnis puniri, non obſtante quauis appellatione, reclamatione, aut recurſu.

De Curſoribus, & Mandatarijs.

1 §. 21. CVrſores, & Mandatarij quicumque, eorum officium fideliter, & ea quæ decet, integritate, diligentia, peritia, & diſcretione exerceant.

Vide etiã Pij IV. conſt. 38. §. 78. & ſeq. f. 13. & ſeq. lib. 2.

2 Ad dicta officia non admittantur Perſonæ ſuſpectæ de falſitate, & qui neſciant legere, vel ſcribere latinè, neque Infirmi non valentes ambulare proprijs pedibus, vel Senes excedentes annum ſexageſimum.

3 Curſores ſolitam, & debitam aſſiſtentiam irreprehenſibiliter obſeruent, Conſiſtoria publica, & priuata, necnon alias ſolemnitates, & diuina officia intimari ſolita, fideliter debito tempore intiment Cardinalibus, & alijs, quibus tenentur abſque premii, & mercedis alicuius expectatione, niſi ſolita antiquitus, & conſueta.

4 Citationes, & intimationes perſonales, vel ad domum, vel in valuis, & locis publicis, tam Curſores, quam Mandatarii pro eorum officio, & Curiis quibus ſeruiunt, fideliter, & maturè faciant, & factas referant, & contra proprias Perſonas non ſuppoſitas, vel falſas, aut non cognitas per eos, ſub pœna amiſſionis officii. Et quando Perſonæ citandæ eis notæ non ſunt, non aſſertioni Partis, ſed duorum Teſtium teſtimonio, de Citandorum qualitate veram notitiam habentium, ſtare debeant, alias executionem citationis facere, vel factæ referre non debeant ſub ſimili pœna, pro falſariis habeantur contrarium facientes, ſintque ſtatuta mercede contenti, nouas angarias non faciant, neque inducant.

5 Relationes de citationibus perſonaliter executis, niſi ſit Perſona citanti cognita, & perſonaliter apprehenſa, tam Curſores, quàm Mandatarii facere non audeant, neque debeant.

6 Nec poſſint Curſores, vel Mandatarii citationes ab Aliis Curſoribus, vel Mandatariis executas ſubſcribere, etiam quòd inter ſe citationes, vel Vrbis Regiones diſtribuant, ſed illemet Curſor, vel Mandatarius, qui citationem eſt executus, in pede eiuſdem debeat fidem, & relationem facere factæ per eum executionis, ſub pœna falſi.

7 Officia pro alio, vel aliis in arrendam capere, vel exercere non debeant, nec poſſint.

8 Caueant etiam ab appaltu citationum, ſuper quibus quoduis pactum cum quibuſuis Perſonis iniri omnino interdicimus.

9 Inſuper curent tàm Curſores, quàm Mandatarii omnes citationes perſonaliter exequi. Et ſi Perſonas commodè habere non poterint, teneantur dimittere citationum copiam in manibus alicuius de familia, qui ſi non adſit, aut fores aperire nolint, citationes affigant ad ianuam domus ſibi cognitæ, adhibito ſaltem vno Teſte, & relationes in ſcriptis dumtaxat referre debeant, exprimendo an perſonaliter, vel domi dimiſſa copia, vel affixa, in caſibus præmiſſis, qui in citatione exprimi debeant, & an ad ſtatim, vel ad hodie per totam, ſeu ad primam diem, vel aliam fecerint, ſub pœnis prædictis.

10 Præterea citationes, & earum copiæ Citatis dimittendæ, vel affigendæ, tàm à Curſoribus, quàm à Mandatariis, fiant omnino bono, & intelligibili charactere, & dictæ copię ſubſcribantur à Curſoribus, & Mandatariis, qui eas exequuntur, vt in omnem caſum poſſit ad eum, qui ea fecerit, recurri.

11 Citationes, intimationes, & alia, non exequantur prædicti ſiue perſonaliter, ſiue domi dimiſſa copia, poſt tertiam horam noctis, per affixionem autem in caſibus præmiſſis non niſi de die, & tunc in relationibus exprimant feciſſe de die, dimiſſa copia affixa in tali loco.

12 In citationibus, & aliis nomen tàm Actoris, quàm Rei, cum cognomine, exercitio,

Digitized by Google

tio, vel habitationis, vel patriæ deſignatione exprimant.

13 Iidem Curſores, & Mandatarij in ſubhaſtationibus pignorum affigere debeant ad valuas officij, in quo fit ſubhaſtatio, oblationes, quæ dietim fiunt pro pignoribus cautis ſubhaſtandis.

14 In citationibus Ad videndum mandari conſignari pignora, apponant etiam, Et videndum mandari ſubhaſtari.

15 Pignora omnia ab Executoribus quibuſcumque eis conſignanda, ordinatim ſingulariter adnotare debeant in eorum libris, exprimendo rerum qualitates, & quantitates, nomen Executoris, & Collitigantium.

16 Oblationes recipiendas adnotare debeant in eorum libris, cum appoſitione anni, menſis, & diei, ac expreſſione nominis, cognominis, exercitij, vel habitationis, vel patriæ Offerentium.

17 Non recipiant oblationes cuiuſcunque Officialis illius Tribunalis, in quo facta eſt executio, nec ipſius Officialibus inſeruientium, neque Notariorum, & aliorum Iuuenum Tribunalis, neque ipſorum Curſorum, & Mandatariorum Affinium, vel Conſanguineorum vſque ad tertium gradum.

18 Minus officium ipſorum cuiquam impartiri doloſè recuſent, vel differant, nec etiam ſub prætextu modicæ mercedis, vel quòd maiorem habere velint.

19 Curſores (ad quos ſpectat) commiſsiones ad banchum Curſorum peruentas, ſtatim ſcribant, & in libro ſolito annotent, ita vt ab omnibus videri poſſint, nec quouis modo aliquam Commiſſionem non adnotatam, vel occultatam penes ſe retineant.

20 Quicunque ex Curſoribus, & Mandatarijs, qui in aliquo præmiſſorum contrauenerit, pænam ſcutorum decem pro qualibet vice, aliaſque pænas pecuniarias, & corporis afflictiuas, priuationiſque officij pro modo exceſſus à ſuo Iudice arbitrandas incurrat, damnaque, & intereſſe Partibus reficere compellatur.

21 Curſores pro qualibet citatione, inhibitione, vel quauis alia intimatione cuiuslibet actus iudiciarii, non exigant vltra bononenos duos, niſi forſan executio executionis, vel alterius actus iudiciarii huiuſmodi facienda eſſet in loco ſatis diſtanti à Tribunalibus Vrbis, quo caſu exigere poſſint bononenos quatuor, & non vltra. Et loca intelligantur eſſe diſtantia, exempli gratia, ſi executio ſit facienda in regione Tranſtyberim, Montium, Triuii, & non longè ab Eccleſia Beatæ Mariæ de Populo. Et ſi extra mænia Vrbis (in illius tamen Suburbiis) non ultra carolenum vnum.

22 Pro citatione verò, inhibitione, vel intimatione ſimili, facienda contra Epiſcopos, & Prælatos, ac alias Perſonas qualificatas, & Procuratores Fiſci, non vltra bononenos quinque.

23 Pro citationibus, vel executionibus, aut intimationibus quarumcunque litterarum extra Curiam, & in partibus faciendis, ſtatuta, & debita eis antiquitùs mercede ſint contenti, & vltra exigere non audeant.

24 Pro ſubhaſtatione quorumcunque pignorum tàm mobilium, quàm immobilium, iidem Curſores exigant, prout hactenus exigere conſueuerunt.

25 Prò deliberatione verò, cuſtodia, vel recuperatione pignorum, aut alio prætextu, etiam quando bona non ſunt poſita ſubhaſta, nihil, etiam à ſpontè dantibus, recipiant.

26 Nec quiſquam ipſorum pro ea intimatione, qua Parti intimatur, mandatum procuræ eſſe in actis productum, vel Procuratores in cauſa eſſe reuocatos, vltra iulium vnum percipere audeant, etiam ſi dictum procuræ mandatum de partibus veniret.

27 Et pro prima Commiſſione, per quam cauſa coram aliquo Iudice introducitur, exigant bononenos quinquaginta, pro alijs verò, ſi quæ in cauſa ſuperuenerint, bononenos decē, & octo, etiam quòd dictæ Commiſſiones poſt primam ſuperuenientes adderent aliquid, vel alterarent iuriſdictionem, aut haberent aliquam nouam clauſulam, vel admitterent aliquem Tertium pro ſuo intereſſe ad cauſam, quocunque contrario vſu, vel potiùs abuſu non obſtante.

28 Diem præſentationis in Commiſſionibus appellationum, vel principalibus in cauſis, manu propria, antequàm præſentent, vel in Arca eas ponant, ſeù, vt vulgò dicitur, ineapſent, verè, & fideliter ponere teneantur, nec ſine tali manus, & nominis appoſitione, vltra manum Magiſtri Curſorum dictæ Commiſſiones ponantur in Arca.

29 Cæterùm Mandatarij quarumcunque Curiarum, non exigant vltra bononenum vnum pro citatione, niſi facienda ſit in longinquis locis ab eorum Curijs, quo caſu exigant duos, & non vltra; itemque exigant duos bononenos pro intimatione cuiuslibet ſequeſtri, monitorii, inhibitionis, decreti, & cuiuſcunque actus iudiciarii, exceptis citationibus faciendis contra Fiſcum, pro quibus exigere poſſint bononenos tres.

30 Pro ſubhaſtatione, & deliberatione pignorum, ſiue rerum, & bonorum mobilium, & immobilium, vſque ad ſummam trium ſcutorum, bononenum vnum pro quolibet ſcuto, ab inde ſupra bononenos duos pro quolibet ſcuto, ita tamen, quòd vltra vnum ſcutum non exigant pro quacunque ſumma, etiam quòd res ſubhaſtatę, & deliberatæ ad magnam ſummam aſcendant.

De Baroncellis, & Executoribus.

1 §.22. Baroncelli, & Executores omnes quarumcunque Curiarum, obſeruent in omnibus, & per omnia tabulam, ordinationes, & taxam de mandato noſtro editas, & pro exequutione quacunque nihil vltra prædictam taxam, & mercedem eis aſſignatam, etiam à ſpontè dantibus recipiant, ſub pænis in ea contentis.

Ad hæc vide etiam Pij IV. conſt. 58. §. 30. & §. 81. fol. 81. & 84. lib. 2.

2 Quinimò nec debitam mercedem, nec aliud quicquam, etiam à ſpontè dantibus, recipiant, niſi facta verè, & realiter exequutione reali, vel perſonali, aut captis pignoribus, quorum retractus ſi non ſufficeret, itaut ſit opus noua exequutione, nouam propterea mercedem recipere non poſſint; ſed teneatur, denuò gratis, & toties idem mandatum exequi, donec integrè Creditor ſatisfiat.

3 Quo verò ad pignorum in exequutione captorum cuſtodiam, ſubhaſtationem, & reſtitutionem, quo res integrè, & ſine vlla fraude fiat, quiſque Magiſtratus in ſuo Tribunali ſuum quemque Depoſitarium eli-

eligat,& deputet, penes quem pignora conſeruentur.

4 Capta autem pignora debeant Baroncelli,& Exequutores per totam ſequentem diem conſignare Depoſitario, quem quiſque Magiſtratus ad hoc, huius noſtræ Conſtitutionis authoritate, deputauerit.

5 Quæ pignora fideliter deſcribantur in libris ad hunc effectum ſpecialiter per quemlibet Baroncellum, Executorem, & Depoſitarium, vt ſupra, deputandum, retinendis, cum annotatione quantitatis,& qualitatis bonorum, diei, & Exequutoris.

6 Et quando contingit poni ſub haſta bona in partibus exiſtentia vigore mandati in Vrbe relaxati, volumus,& mandamus, præter edicta, & diligentias in loco ſubhaſtationis, & iudicij fieri ſolitas, fieri debere etiam in loco, vbi, vel in cuius territorio bona ipſa ſubhaſtanda reperiuntur, pro reperiendis Oblatoribus, nec aliter poſſe ad deliberationem deueniri, niſi habita prius ab Officiali illius loci relatione de edictis ibi publicatis.

7 Ad hæc in pignorum ſubhaſtationibus, ſi lapſo ad offerendum tempore quiſpiam plus obtulerit, non fiat deliberatio, niſi intimato eo, qui prius licitando vicerat, vt poſſit iterum ſi velit per totam ſequentem diem plus offerre, alioqui oblatio,& deliberatio, illi, cui facta eſt, non ſuffragetur.

8 Cùm autem in Exequutionibus realibus contigerit recipi cautionem in forma depoſiti, aut pignora alicui in depoſitum tradi, non credatur de hoc Exequutoribus, niſi vel cum ſubſcriptione ipſiuſmet depoſitarij à tergo mandati, vel cum interuentu duorum Teſtium, quorum nomina ſimiliter à tergo mandati deſcribantur, ac deinde in prædictum librum referantur.

9 Mandata ciuilia, Birruarij, vel Exequutores, non exequantur in diebus feſtiuis, neque de nocte, niſi ſint mandata ſuſpicionis fugæ, neque de die in domo ianuis clauſis, niſi Parte citata, & cum ſpeciali decreto Iudicis.

10 Mandata ſibi à Partibus conſignata, teneantur infra triduum exequi, vel illa partibus petentibus reſtituere, & caſu, quo mandata aliqua ipſis conſignata perdiderint ad ſumptus duplicatorum extrahendorum teneri decernimus.

11 Et oſtenſa Exequutoribus charta dotali, non grauetur, vel inhibitione aliqua, nihil exigant mercedis, neque faciant exequutionem aliquam, & ſi quam fecerint, gratis reſtituant.

12 Quando autem Exequutor aſſerit aliquam exequutionem non feciſſe, eò quia ſibi exhibitum fuerit non grauetur, vel charta dotalis, vel inhibitio, debeat ſumere eius copiam, ſi breuis eſt, vel ſaltem annotare diem, Notarium, & Iudicem, qui huiuſmodi inhibitionem, aut non grauetur, aut chartam dotalem conceſſit, aliàs Exequutor Iudicis arbitrio puniatur.

13 Reſtituat quilibet Exequutorum prædictorum exequutiones, ſiue bona in executione capta gratis, quotieſcunque Iudex id mandauerit.

14 Porrò, traditis ſibi mandatis de conſignandis pignoribus in executione captis, non poſſint Exequutores, eorum conſignationem vigore cuiuſuis impedimenti ſuperuenientis effugerre, vel differre; ſed teneantur omninò dicta pignora conſignare.

15 Cæterùm nullus Exequutor, aut Birruarius, poſſit mandata ciuilia exequi alterius Tribunalis, quàm eius, in quo ſunt ipſi exequutores, exceptis Exequutoribus, aut Birruariis Gubernatoris Vrbis, Vicarii, Auditoris Cameræ, Senatoris,& Burgi, pro quibus omnibus teneantur eorum Baroncelli, contra quos quocunque caſu procedatur exequutiuè, & manu regia.

16 Baroncelli autem, & cæteri Exequutores Vrbis, poſſint ad exequutionem procedere contra committentes fraudes, & facere, vt aiunt inuentiones, eo modo, quo Extraordinarii,& alii Curiæ Capitolinæ, & Conſeruatorum Exequutores faciunt, dummodo in fraude depræhenſos ad ipſos Conſeruatores deferant, & deducant, habeantque partem pænarum huiuſmodi inuentionum, ſicuti, & dicti Extraordinarii.

17 Nec quiſpiam eorum, qui executionem non fecerit, ſub prætextu quòd facta fuerit exequutio ab eo Exequutore, à quo fieri non poterat, vel in loco, in quo certus exequutor deputatus erat, aliquid prorſus à Partibus, contra quas exequutio facta fuerit, ſub pæna furti audeat exigere.

18 Capti cum mandato de adducendo ad præſentiam, non carcerentur, nec ad carceres, niſi de expreſſo ordine Iudicis illius, qui mandatum relaxauit, ducantur, etiam quòd ipſius Iudicis præſentia commodè haberi non poſſit.

19 Baroncelli non exigant à Carceratis quicquam ratione expenſarum in Exploratoribus factarum.

20 Baroncelli,& alij Exequutores quarumcumque Curiarum, Extraordinarijs maioribus, in ſpectantibus ad eorum officium obedire teneantur.

21 Quicumque in præmiſſis, ac alijs ſibi vetitis, aut ordinatis contrauenerit, pro modo exceſſus etiam corporalibus pænis, ac etiam priuationis officij, Superioris ſui arbitrio plectatur, damnaque, & intereſſe Partibus reficere cogatur, pro quibus damnis, & intereſſe quilibet Baroncellus cuiuſcunque Curiæ, pro ſuis Exequutoribus,& Birruarijs obligatus ſit.

De Carceribus, & Carceratis, & eorum Viſitatoribus, & Cuſtodibus.

§.23 Carceres Curiæ Sabellorum, Turris Nonæ, & Capitolij, nullo pacto locentur, ſed ad eorum cuſtodiam, & officium Commentarienſis ipſorum carcerum Domini, ſub certa mercede, deputent aliquem Virum probum à Gubernatore Vrbis, & quoad Capitolium à Senatore approbatum. Et quatenus de licentia Noſtra, vel Succeſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum locentur, Conductores approbentur à Gubernatore, & Senatore reſpectiuè, qui etiam poſſint ipſos Conductores, ex cauſis illis bene viſis, & ad eorum libitum, remouere. 1

Ad hæc vide etiam Pauli III. cõſt. 44 §. 3. 28. 31. & ſeq. & 36. f. 82. l. 1. Pij IV. cõſt. 58. §. 15. fol. 81. & Gregor. XIII. cõſt. 26 §. 5. 5. f. 392. l. 2.

2 Gubernator Vrbis ſemel in menſe, vnà cum Pauperum, & Fiſci Aduocatis, & Procuratoribus, ac Deputatis à Societatibus Charitatis,& Pietatis, vltra Viſitationem ordinariam ſemel in hebdomada fieri ſolitam (quam omninò fieri volumus,& mandamus) viſitet Carceres tàm ſecretos, quàm publicos per ſeipſum, nè

Car-

Digitized by Google

Carcerati indebitè à Cuſtodibus carcerum malè tractentur. Atque, vt tabula nouiſſimè edita, & in ipſis carceribus affixa tenenda, obſeruetur, prouideat.

3 Protector autem Charitatis, & illius Deputati, cum interuentu Gubernatoris, & Fiſci Procuratoris, eligat duos Medicos fideles, & expertos, vnum ſcilicet Phyſicum, alterum verò Chirurgum, qui viſitent Carceratos infirmos, & curent, ac de eorum infirmitate, cum opus fuerit, fidem gratis faciant eidem Gubernatori, & alijs Iudicibus, prouideatque eiſdem de competenti ſalario, ex pænis maleficiorum ſoluendo.

4 Eligat etiam in primis aliquem Presbyterum ſæcularem, vel regularem, qui confeſſiones ipſorum Infirmorum, vel aliorum Carceratorum (non tamen vltimo damnatorum, poſtquam in manibus Executorum conſignati fuerint, quorum cura ad Confratres Societatis Miſericordiæ ſpectat) audiat, eoſque Carceratos viſitet, ac ſpiritualiter conſoletur.

5 Triremes bis in anno viſitentur à Commiſſario ad id deputato.

6 Viſitator verò carcerum, qui nunc à Societate Pietatis Carceratorum eligitur, & deputatur, quolibet die poſt carcerum viſitationem ad Aduocatum Pauperum accedere, & ſibi nomina eorum, qui in dies carcerantur in ſcriptis, & pariter etiam Iudicibus deferre teneatur.

7 Capſæ omnes eleemoſynarum, quæ fiunt Carceratis clauſæ teneantur, & claues ſint penes Pauperum Aduocatum, qui ſuo arbitrio eas aperiat, & eleemoſynas in eis repertas diſtribuat inter Carceratos, qui facultatem ſe alendi, & alimenta aliunde non habent.

8 Carcerati in Ripa, præſententur in Viſitatione Capitolij; Carcerati verò in Burgo, præſententur in Viſitatione Turris Nonæ, & Viſitationes intimentur Camerario Ripæ, Iudici Burgi per Procuratores Pauperum.

9 Cæterùm omnes de carcere ad carcerem, occaſione Viſitationis tranſportandos, Birruarij cuiuſuis Tribunalis requiſiti, tranſportare debeant gratis, & nihil prorſus recipiant etiam nomine muneris, ſub pæna priuationis officij, trium ictuum funis publicè infligenda.

10 Citationes contra Carceratos in carceribus exequendæ, non niſi perſonaliter fiant.

11 Arreſta contra Debitores aliter, quàm præcedente mandato ſeruatis ſeruandis relaxata, nulla ſint, & eis non obſtantibus arreſtati relaxentur.

12 Alimenta Debitoribus carceratis ex decreto præſtanda, deponantur anticipatè ſaltem pro decem diebus, & integra Carceratis ſoluantur, & conſignentur abſque vlla diminutione, vel retentione.

13 Carcerati pro teſtibus, quibus ab Inſtigatore, vel Fiſco præſtari debent alimenta neceſſaria, quamdiu ibi detinebuntur, expediti ſtatim relaxentur gratis vbique, nec pro dictis alimentis, ſiuè expenſis vllatenus retineantur, ſed carcerum Cuſtodes illa exigant ab Inſtigatoribus, vel Fiſco.

14 Inſtrumenta ſatisdationum pro Carceratis in partibus datarum, vel receptarum, non niſi Parte, cuius intereſt, citata, in actis producantur, & aliter producta non ſuffragentur, & Notarij, qui ea ſine Partis citatione receperit, periculo recepta intelligantur.

Iulius dari ſolitus Cancellario Baroncelli pro quolibet Carcerato relaxando, ſoluatur Cancellario duntaxat Baroncelli Gubernatoris, & non alijs cuiuſuis alterius Tribunalis, & quando mandatum erit ſignatum gratis, nihil, quando verò in forma Pauperum, non niſi medietatem iulii Cancellarius præfatus poſſit, & audeat exigere, ſub pæna arbitrio Viſitatorum. 15

Relaxati à carceribus, in quibus pro cauſa criminali detinebantur per ſpatium horæ, non poſſint pro ciuili cauſa capi, & carcerari. 16

Relaxati verò à carceribus ob non præſtationem alimentorum, poſſint quidem, volente quandocumque Creditore alimenta præſtare, denuò carcerari, ſed non cum eodem mandato, niſi præuia noua citatione, & facto alimentorum depoſito, ſaltem pro quindecim diebus, aut amplius, arbitrio Iudicis. 17

Pauperes carcerati, quando ſunt in caſu liberationis, liberentur, & relaxentur gratis vbique, quoad Iudices, Notarios, Executores, carcerum Cuſtodes, & alios omnes, nec quicquam pro nota ſententiæ, vel decreti, Iudicum propinis, aut quibuſuis iuribus Fiſcalibus ſoluere teneantur. 18

Et ſi cum exilio relaxentur, conſeruentur in ſolita exemptione non ſoluendi Cuſtodibus carcerum expenſas victus habitas in carceribus, iuxta formam mandatorum, ſtatim, ac liberè dimittantur. 19

Cuſtodes quorumcunque carcerum, ſeù Cõmentarienſes, obſeruent & ipſi tabulam poſt præſentem conſtitutionem ſuo loco imprimẽdam, quam etiam publicè affixam teneant, & alias ordinationes, & decreta ipſos concernentia, ſub pænis contentis in eis. 20

Obſeruent inſuper, & executioni ſemper demandent quicquid communi Viſitatorum voto fuerit deliberatum, & inobſeruantes eorundem Viſitatorum arbitrio puniantur. 21

Et poſt decretum à Viſitatoribus factum de relaxando Debitorem, Cuſtodes ad inſtantiam cuiuſuis Creditoris arreſta eadem die non recipiant, ſed nec etiam poſtea ad inſtantiam illius Creditoris, qui eum detinebat, niſi arreſtum fuerit à duobus Viſitatoribus ſubſcriptum. 22

Teneantur etiam dicti Cuſtodes, poſt publicam viſitationem carcerum, à Viſitatoribus, ſeu ab Aduocato Pauperum requiſiti, dare notam Carceratorum criminalium in ſecretis exiſtentium, cum expreſſione temporis, & Iudicis illorum. 23

Et Infirmos, etiam pro ciuili cauſa detentos, teneantur ponere in Valetudinario quod Infirmariam appellant. 24

Detentos in publicis carceribus ſuperioribus, & in medijs, quolibet die conducant, ad audiendam Miſſam. 25

Nullum recipiant in carceres, quem priùs non deſcribant in libro Carceratorum, de cuius mandato, ad cuius inſtantiam, & pro qua cauſa captus, & an pro ſuſpicione fugæ. Alioquin Carceratus non deſcriptus ad nullas victus, aut carceris expenſas teneatur. 26

Ac bona, vel pecuniæ, quæ penes ipſum ad carceres ductum reperiuntur, facto inuentario in eiuſdem Carcerati præſentia, cum duobus Teſtibus conſignentur Cuſtodi carcerum, qui teneatur omnia integrè reſtituere ad mandatum Iudicis, qui illum capi fecit. 27

Digitized by Google

28 Nec poſſint Cuſtodes, vel Capitanei quicquam alimentorum Carceratis auferre, vel ſibi retinere, prætextu alimentorum præſtitorum, ſub pæna priuationis officij, & alijs arbitrio Viſitatorum.

29 Detentis in ſecretis carceribus, nullo pacto directè, vel indirectè prohibeant, vel impediant, quo minus alimenta aliundè deferantur, facta tamen prius per ſe ipſos Cuſtodes diligenti inquiſitione, nè apodicia, vel quid aliud in ferculis tranſmittatur, niſi aliud ſibi à Iudice demandatum fuerit. Atque in tali caſu alimentorum aliundè habitorum, non poſſint Cuſtodes quicquam à dictis Carceratis, neque pro alimentis, neque alia de cauſa prætendere.

30 A Carceratis autem in publicis carceribus, & vt dicitur, ad largam exiſtentibus, nihil pro Camera, paſſaggio, vel etiam alimentis, vltra quinque dies, petere poſſint.

31 Similiter pro tranſportatione Carceratorum ad alios carceres de mandato Iudicis facienda, vel pro extractione à carceribus, ad effectum alicuius contractus, vel obligationis faciendæ, aut etiam pro extractione compedum nihil recipiant.

32 Nec pro arreſto ab Arreſtantibus, etiam ſponte dantibus plus exigant, vel recipiant, quàm à Carcerato exigitur pro relaxatione à carceribus.

33 Non permittant in publicis Mulierum carceribus, neque ad earum ferreos cancellos, ſeu feneſtras, aliquem alium Carceratum accedere, ſeu verſari.

34 Et vbi Iudices in mandatis de excarcerando apponunt clauſulam, Abſque alia manu, etiam Procuratoris Fiſci, vel Commiſſarij Cameræ reſpectiuè, Cuſtodes obedire, & Carceratos demittere teneantur, licèt Procurator Fiſci, aut Commiſſarius Cameræ reſpectiuè manum apponere recuſauerit.

De facultatibus Viſitatorum carcerum.

1 *Ad hæc vide cōſt. 44. Pauli III. f. 682. l. 1. & cōſt. 68 Pij V. fol. 205. lib. 2.*

§. 24. Viſitatores carcerum poſſint relaxare Debitores à carceribus ex cauſis infraſcriptis.

2 Primò, concedendo dilationem, data cautione de ſoluendo infra tempus aſſignatum, & hoc præſertim, quando Viſitatores conſiderant, retentionem Debitoris cedere non ſolùm in ipſius præiudicium, verùm etiam Creditorum, cum Debitor in carceribus exiſtens, efficiatur deterioris conditionis, & in dies minus ſoluendo, vbi extra carceres faciliùs intra tempus aſſignatum modum ſatisfaciendi reperturus ſit, & hoc dummodo Creditores ſint ditiores, & ære alieno non onerati.

3 Secundò, relaxare poſſint Debitorem, qui licet non habeat pecunias in promptu, habet tamen tot bona, ex quorum venditione poteſt Creditoribus ſatisfieri, & ex tunc conſenſit eorundem bonorum ſubhaſtationi, & Viſitatores hoc faciant, facta prius per Debitorem indicatione ſuorum omnium bonorum, ac data cautione de ſe repræſentando, in eiſdem ſtatu, & terminis, in quibus carceratus reperitur, in caſu impedimenti, vel quod bona non ſufficiant.

4 Et ſi bona non ſufficiant, & bonis cedere velit, neque biretum viride deferre, non niſi de omnium Creditorum conſenſu, quemquam relaxare poſſint.

Idemque ſeruetur etiam, quod clarum ſit, Debitores nullum prorſus habere modum ſatisfaciendi Creditoribus ſuis ex ſudore vultus ſui.

Tertiò, relaxare poſſint, quando Creditor executionem habet realem, & eſt in bonis captis per executionem ſibi bene cautum. 6

Quartò, in caſu infirmitatis, Creditores eorum ſumptibus Pauperibus debitoribus alimenta, & medicamenta miniſtrent in carceribus, quibus Creditoribus recuſantibus, relaxentur, habita fide à Medicis deputatis, & data cautione, ſi illam habent, ſin minus recepta iuratoria cautione, de ſe repræſentando, poſtquàm conualuerint. Quod ſeruetur etiam in Debitoribus non pauperibus infirmis, qui data pariter cautione de ſe repræſentando, vt ſupra, ſub pæna debiti relaxari poſſint. 7

Quintò, relaxentur Debitores, quando cognita eorum paupertate, & pertinacia Creditoris, qui tamen non ſit æquè pauper, ei mandatum fuit, vt carceraro Debitori ſubminiſtret alimenta, & ipſe hoc facere recuſat. Quandocunque autem Debitori relaxato Creditor paratus ſit alimenta præſtare, poſſit illum cogere ad redeundum ad carceres, prout ſupra diſpoſitum eſt. 8

Sextò, relaxentur Mulieres pro debito ciuili detentæ, quando ſunt honeſtæ, etiam ſi captæ ſint pro debito publico. 9

Septimò, relaxare poſſint Debitores, qui ex natura debiti de iure non tenentur vltra id, quod facere poſſunt, tunc enim nec carcerari poterant, & propterea contra bona eſt executio dirigenda. 10

Octauo, relaxentur Debitores capti vt ſuſpecti de fuga, data cautione de ſe repræſentando, ſub pæna debiti. 11

Nonò, relaxentur Debitores, facta ceſſione bonorum prout de iure, & ſeruata forma Conſtitutionum fel. rec. Pij Papæ IV. incip. Cupientes Mercatoribus, & Pij Papæ V. incip. Reuerendi Domini Viſitatores. 12

Decimò, relaxentur Debitores nulliter, & indebitè capti, de qua nullitate manifeſtè conſtet. 13

In quibus omnibus relaxationibus ſint præſentes Iudices, qui mandata relaxarunt, & vti edocti, atque inſtructi de meritis cauſæ rationem reddaut. 14

Et in præmiſſis habeatur ratio paupertatis Creditoris, & an Debitor calumnioſè diu litem ſuſtinuerit, fatigando Creditorem expenſis, & laboribus, & an aliam dilationem habuerit, & Creditori non ſatisfecerit, non conſtito de legitimo impedimento. Et in his omnibus Viſitatores arbitrio vtantur, & penſatis qualitatibus tàm Creditoris, quàm Debitoris, ac facultatibus, & natura debiti, decernant ea, quæ iuri, & æquitati, & vtilitati etiam Creditorum conueniant. 15

Cum autem à viſitatoribus Carcerum fuerit alicuius Carcerati cauſa commiſſa alteri Iudici, quàm illi, qui mandatum de carcerando relaxauit, maneat nihilominus dictæ cauſæ Notarius is, per cuius acta fuit relaxatum mandatum, & id ipſum ſeruetur quandocumque contigerit cautionem aliquam recipi per alium, quam cauſæ Notarium, quò caſu is, qui cautionem recipit, teneatur dictæ cautionis integram fidem, & authenticam dare cauſæ Notario. 16

Quan-

Digitized by Google

17 Quando in viſitatione alicui Carcerato dilatio videtur concedenda, illa ſemper intelligatur conceſſa, etiam quoad executionem realem, niſi in ſpecie in decreto ſit appoſita clauſula, Sine præiudicio executionis realis.

18 Atqui Præſides Carcerum, & alij, quibus à dictis carcerum Viſitatoribus alicuius Carcerati cauſa commiſſa eſt, cum Carceratum à carceribus relaxarint, nullo pacto ſe amplius in principalis cauſæ cognitionem immiſceant, ſed merita ſuo Iudici cognoſcenda relinquant.

De Prothomedico, & Aromatarijs.

1 §.27. PRothomedicus in viſitatione Aromatarium faciat in manibus Notarij præſtare iuramentum ab Aromatarijs, quòd bona in Aromataria exiſtentia, ſunt propria ipſorum, nec alia habent alio loco abſcondita, & qui falſum iurauerint, ab eodem Prothomedico, & Conſiliarijs debita pœna puniantur.

2 Conſules Aromatariorum, ſicut & cæteri Aromatarij ſint ſuppoſiti iuriſdictioni, & obedientiæ Prothomedici, à quo, ſi quando ſe grauatos ſenſerint, ad Auditorem Cameræ recurrant.

3 Atque in puniendis Aromatariorum delictis, & alijs caſibus, in quibus vigore concordiæ, Prothomedicus, & Conſiliarij tenentur exquirere conſilium Conſulum Aromatariorum, ſi dictis Prothomedico, & Conſiliarijs viſum fuerit dictum conſilium minimè ſequi; faciant, eo non obſtante ſuum decretum, à quo qui ſenſerint ſe grauatos, recurrant ad Auditorem Cameræ, & interim, recurſu, vel tempore ad recurrendum pendente, ſuperſedeatur in executione decreti.

4 Ijdem Conſules nullam prorſus habeant poteſtatem, & iuriſdictionem eligendi Aromatarium, quem Proconſulem vocant, ad viſitandas Aromatarias extra Vrbem degentes, minuſq; ſubſcribendi patentes, vti Conſules diſtrictus Vrbis, & ſuperintendentes Artis in ſtatu Eccleſiaſtico, ſed talis eligendi poteſtas penes Prothomedicum ſit, & remaneat.

5 Decreta facta in Congregationibus Aromatariorum, quòd nullus Aromatarius poſſit pro veritate fidem aliquam facere niſi de conſenſu, vel licentia Conſulum, ſint penitus nulla, & inualidà, & quiſque ad libitum poſſit abſque vlla prorſus licentia pro veritate ſe examini ſubijcere, aut extraiudiciales fides facere.

6 Pro pretio rerum Aromatariæ ſeruetur præſcriptio quinquennalis, non obſtante quauis interruptione, etiam per receptionem partis pecuniarum, aut per dationem aliarum rerum Aromatariæ.

7 Aromatarij nullam prorſus audeant in quenquam exercere ſub quouis prætextu criminalem iuriſdictionem. Prothomedicus autem non niſi in delictis, pro quibus veniat imponenda pœna pecuniaria vſque ad aureos vigintiquinque.

Pœna Conſtitutionibus.

Pœnarum qualitas in Contrauenientes.

§.26. QVicunque verò ex ijs, qui hac Conſtitutione ſunt compræhenſi, aliquid contra præmiſſa eos reſpectiuè concernentia, in quibus ſpecialiter pęna non eſt adiecta commiſerint, illi ſc. qui ſupremo magiſtratu funguntur, vel alia dignitate preſulgent, indignationis noſtræ, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, aliaſque ſimiliter arbitrio noſtro, & Romani Pontificis inſligendas pœnas, Cæteri verò omnes, vltra rerum, & pecuniarum malè, indebitè, vel alias perceptarum reſtitutionem, & alia damna, expenſas, & intereſſe, ad quæ omninò, tàm ex ſuo, quàm ſuorum in officio exiſtentium facto teneri, & pro eis executiuè, ac manu regia procedi, volumus, & mandamus, pœnam priuationis, exilii, & alias pœnas pecuniarias, & etiam corporales arbitrio Iudicis, pro facti, & perſonarum qualitate inſligendas pœnas incurrat.

Procedatur, tam ex officio, & inquiſitionem, quàm ad inſtantiam quorumcunq;

§.27. Vt autem præmiſſa omnia, & ſingula à Nobis, vt præmittitur, ad publicam præcipuè Pauperum carceratorum, & Litigantium vtilitatem, & leuamen, ſtatuta, decreta, & ordinata, debitè in omnibus, & per omnia executioni, mandentur, & inuiolabiliter obſeruentur, Mandamus omnibus, & ſingulis Almæ Vrbis, & Curiæ noſtræ Iudicibus, & Magiſtratibus, ac præcipuè Camerario, Viceecamerario, & Gubernatori Vrbis, Auditori Cameręe, ac Præſidi Carcerum pro tempore exiſtentibus & eorum ſingulis, vt (vltra alios etiam in aliquo caſu ſpecialiter deputatos) præmiſſa omnia, & ſingula ab omnibus obſeruari faciant cum effectu; inobedientes coerceant, compeſcant, tàm ex officio, & per inquiſitionem quàm ad inſtantiam Aduocati Pauperum, Procuratoris Fiſci, Commiſſarii Cameræ, & Procuratoris Pauperum pro tempore exiſtentium, & aliorum quorumcunque, omni, & quacunque appellatione ſiue recurſu remotis.

Omneſque etiam maiores Magiſtrat iſta cõſtitutione comprahẽduntur.

§. 28. Declarantes hac noſtra Conſtitutione, ſub ſimplici, ac generali Magiſtratuum, Iudicum, Notariorum, aut Officialium nomine, omnes omninò Magiſtratus Iudices, & Perſonas quantalibet dignitate fulgentes, ac ſpeciali nota dignas, omniaq; Tribunalia, quamuis ſuprema, Camerarii, Viceecamerarii, Gubernatoris, Auditoris Cameræ, Vicarii, cauſarum Sacri Palatii noſtri Auditorum, & Clericorum prædictæ Cameræ Præſidentium, Senatoris, Conſeruatorum locorum Piorum, & cæterarum Curiarum Iudices quoſcunque, tàm maiores, quàm minores, eorumque Notarios, Officiales, & Miniſtros omnes, nullis prorſus exceptis, comprælhendi, & ſignificari, & in ea expreſſis pœnis ſubiici, & ad eorum, quę in ea ſancita ſunt, obſeruantiam indiſtinctè teneri.

Clauſula ſublata, & decretum irritans.

§.29. Et ita per quoſcunque Iudices, tàm ordinarios, quàm delegatos, quauis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, & de latere Legatos, iudicari, & definiri debere, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter iudicandi, & interpretandi facultate. Decernentes irritum, & inane quicquid ſecus in pręmiſſis, & quolibet pręmiſſorum, & hac noſtra Conſtitutione contentorum, & ſtatutorum, vel circa ea à quoquàm quauis auctoritate, ſcienter, aut ignoranter contigerit attentari.

Derogatio cõtrariorũ, & Sanctio pœnalis.

§. 30. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, legibus, ac Vrbis & Romanę Curię Tribunalium, & Collegiorum prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, ſtylis, & conſuetudinibus, quos, & quas

Digitized by Google

& quas per præſentes improbamus, Priuilegiis quoque, indultis, & facultatibus, & litteris Apoſtolicis eiſdem Tribunalibus, Officiis & Collegiis, ac Perſonis, etiam motu proprio, & conſiſtorialiter, ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, etiam in vim contractus, ac cum quibuſuis clauſulis, & decretis, in genere, vel in ſpecie, per quoſcunque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, aut etiam Nos conceſſis, approbatis, confirmatis, & innouatis, quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumq; totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, ac indiuidua, & de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio habenda, ſeu quæuis alia exquiſita forma ſeruanda foret, tenores huiuſmodi pro ſufficienter expreſſis habentes, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcunque, Aut ſi præfatis perſonis, vel quibuſuis aliis communiter vel diuiſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſit per litteras Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto huiuſmodi mentionem. Nulli ergo &c.

Dat. P. A 7 die 1. Mar. DatumRomę apud S.Petrum, Calendis Martii, anno Incarnationis Dominicæ 1611. Pontificatus noſtri Anno ſeptimo.

Taxa Notariorum, & Officialium Almæ Vrbis.

PAVLVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Proœmiũ. CVm Nos nuper generali reformationi Tribunalium Vrbis incumbentes, Iudicibus, Notariis, aliiſque Officialibus, & Iuſtitiæ Miniſtris ſingulorum Tribunalium, ſingulariumue Curiarum Taxas, iuxta quas mercedes, & emolumenta exigere, & percipere deberent, confici, & tradi mandauerimus; iamque expedito reformationis negocio, ac noſtris litteris deſuper confectis, & publicatis, Taxæ prædictæ, necnon ordinationes nonnullæ ad illarum clariorem intelligentiam, de conſilio prudentum Virorum, quibus curam hanc demandauimus, vocatis, & auditis iis etiam, de quorum intereſſe agebatur, compilatæ, ac pleraſque veteres Taxas a Prædeceſſoribus noſtris editas, proceſſuque temporis in abuſum tranſactas, innouando, pleraſque nouas, pro Perſonarum, & rerum qualitate addendo, tandem Dei auxilio ad formam, & modum infraſcriptos reductæ fuerint.

Confirmatio Taxarum. §. 1. Nos, vt illæ validiores, & firmiores ſint, omnibuſque innoteſcant, & à cunctis inuiolatè ſeruentur, opportunè prouidere volentes motu ſimili, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, Taxas, & ordinationes omnes, & ſingulas ſupradictas, illarum omnium tenorem hìc pro repetito, expreſſo, & inſerto habentes, tenore præſentium approbamus, & confirmamus, ac Bullæ noſtræ generalis reformationi annecti volumus.

Iuſſio eas obſeruãdi. §. 2. Ac ab omnibus Iudicibus, Notariis, Officialibus, & Iuſtitię Miniſtris, Tribunalium, & Curiarum Vrbis, & aliis, ad quos ſpectat, & in futurum ſpectabit, ſub pœnis in Bulla reformationis, ac Taxis, & ordinationibus ſupradictis irrogatis, inconcuſsè, ac inuiolabiliter obſeruari.

Ac in loco publico eas retinendi. §. 3. Ac in ſingulis Notariorum officiis, Curiiſq; & Tribunalibus Taxas illas, quæ Curias, Tribunalia, & officia prædicta concernunt, vulgari idiomate impreſſas in loco publico, quo ab omnibus inſpici, legi, & intelligi poſſint, affixas retineri mandamus.

§. 4. Non obſtantibus omnibus, quæ in noſtra Bulla reformationis prædictæ voluimus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcunque.

Solam Sig. ſufficere iubet. §. 5. Volumus etiam quòd præſentium ſola Signatura ſufficiat, abſque alia data, & regiſtratura, regula quacunque contraria pariter non obſtante.

P P. ſubſcr. Placet motu proprio C.

Taxa Notariorum Reuerendæ Cameræ Apoſtolicæ, & ſolutionis Sigilli Illuſtriſs. D. Card. Camerarij.

§. 1. CItatio, ſiue monitorium extra Curiam vigore commiſſionis Sanctiſſimi, cum inhibitione, vel ſine, etiam ſub cenſuris, pro vno, vel pluribus litis Conſortibus, Collegio, Capitulo, vel Vniuerſitate, ſoluantur Notario iulij octo, bon. duo cum dimidio. Et pro ſigillo ſoluantur bonon. viginti ſeptem cum dimidio. 1

Citatio, ſiue monitorium ſimile perdictum, Notario ſcutum vnum, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio. 2

Compulſoriales generales, ſiue ſpeciales, pro vno, ſiue pluribus, vt ſupra, Notario ſcutum vnum, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio. 3

Remiſſoriæ inſtrumentum, pro vno, ſeu pluribus, vt ſupra, Notario iulij quindecim, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio. 4

Remiſſoriæ rotulus ſi fiat, pro quolibet palmo ſoluantur Notario iulij ſeptem cum dimidio, ſit autem palmus linearum triginta, & ſyllabarum decem, & octo. 5

Litteræ miſſiuæ clauſæ loco remiſſorialium cum articulis introcluſis, pro vno ſiue pluribus, vt ſupra, Notario iulij ſex, bon. duo cum dimidio, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio. 6

Inſtrumentum declaratoriæ vigore commiſſionis, pro vno, ſiue pluribus, vt ſupra, Notario ſcutum vnum, & ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio. 7

Inſtrumentum litis pendentiæ extra Curiam, pro vno, ſiue pluribus, vt ſupra, Notario iulij quinque cum dimio, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio. 8

Inſtrumentum Sententiæ vigore commiſſionis, ſi extrahatur pro vno, ſiue pluribus, vt ſupra, Notario ſcutum vnum, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio. 9

Inſtrumentum abſolutionis, vel commiſſionis, pro vno, Notario iulij quinq; cum dimidio, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio. 10

Inſtrumento abſolutionis pro pluribus, Capitulo, Vniuerſitate, & ſimilibus, Notario ſcutum vnum, ſigillo iulij quinq; cum dimidio. 11

Inſtrumentum abſolutionis cum reincidentia, pro vno, ſiue pluribus, vt ſupra, Notario iulij 12

iulii quinq; ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio.

13 Inhibitio in Curia vigore commiſſionis, pro vno,ſiue pluribus, vt ſupra, Notario iulij quatuor, ſigillo iulius vnus.

14 Inſtrumentum litis pendentiæ in Curia, pro vno,ſiue pluribus, vt ſupra, Notario iulij quatuor iul.vnus.

15 Monitorium extra Curiam ſpeciale,in ordinarijs etiam cum inhibitione,& etiam pro pluribus conſortibus,Capitulo, vel Vniuerſitate, Notario iul. quinq; ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio.

16 Inhibitio in Curia vigore priuilegij, vel recurſus, aut præuia citatione,pro vno,vel pluribus conſortibus, Notario iul. tres cum dimidio,ſigillo iul.vnus.

17 Citatio extra Curiam vigore appellationis, etiam cum inhibitione,etiam pro pluribus, vt ſupra,Notario iul.quinq;ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio.

18 Monitorium per edictum extra Curiam,pro vno,vel pluribus,vt ſupra, Notario iul. ſeptem cum dimidio, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio.

19 Remiſſoria per litteras clauſas cum articulis, pro vno,vel pluribus,vt ſupra,Notario iul. ſex,con. duo cum dimidio, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio.

20 Sequeſtrum extraCuriam,ſiue mandatum de ſequeſtrando,pro vno, vel pluribus, vt ſupra, Notario iul. quinq; ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio.

21 Sequeſtrum in Curia,nilil vbique.

22 Inſtrumentum litis pendentiæ extra Curiam, pro vno, vel pluribus, vt ſupra, Notario iul. quinq; ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio.

23 Inſtrumentum declaratoriæ, pro vno, vel pluribus, vt ſupra, Notario iul. quinque cum dimidio, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio.

24 Mandatum executiuum poſt declaratorias, pro vno, vel pluribus, vt ſupra, Notario ſcuta duo, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio.

25 Mandatum ſuſpicionis fugæ vſque ad quamcunque ſummam, etiam vigore obligationis Cameralis, pro vno, vel pluribus, vt ſupra, etiam parte citata, Notario iulij quinq; cum dimidio, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio.

26 Mandatum executiuum vſque ad ſcuta 25. pro vno, vel pluribus, vt ſupra, Notario iul. quinque, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio.

27 A vigintiquinque vſq; ad quingenta, Notario iul. vigintiduo,ſigillo iul.vndecim.

28 A quingentis vſque ad mille, Notario iul. quinquagintaquinq;ſigillo iul.vndecim.

29 A mille vſque ad quamcunq;ſummam,Notario ſcuta nouem, & iul.nouem, ſigillo iul. vndecim.

30 Mandatum de excarcerando,ſiue relaxando, pro vno, vel pluribus, vt ſupra, in eadem cauſa, Notario iul.quinque cum dimidio,ſigillo bon.vigintiſeptem cum dimidio.

31 Pro examine cuiuslibet Teſtis in officio, tàm in commiſſarijs, quàm in ordinarijs, cum articulis, & interrogatorijs, Notario iul.quatuor.

32 Si autem ſuper materijs expreſſis in citatione iulii duo.

Extra officium capiatur duplum.

In executionis arbitrio Iudicis. 33

Pro examine cuiuslibet Teſtis ſuper intruſione, Notario iul.vnus. 34 35

Pro mandato ſuper intruſione ſiue Teſtibus, etiam pro pluribus, & Capitulo, vel Vniuerſitate, Notario iulii quinque cum dimidio, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio. 36

Pro nota Sententiæ diffinitiuæ in prima inſtantia,pro vno, ſiue pluribus, vt ſupra, Notario iul.triginta ſeptem cum dimidio. 37

In ſecunda inſtantia ſcuta tria. 38

In tertia inſtantia iul.vigintiduo. 39

Pro nota Sententiæ abſolutoriæ,pro vno,vel pluribus, vt ſupra, ſcutum vnum. 40

Pro nota declaratoriæ,pro vno,vel pluribus, vt ſupra, ſcutum vnum. 41

Pro nota interlocutoriæ, pro vno, vel pluribus, vt ſupra,ſcutum vnum. 42

Tranſumptum extra Curiam alicuius Bullæ, inſtrumenti, ſeù Cedulæ, vel etiam plurium ſimilium,vel aliorum iurium in eodem tranſumpto deſcriptorum,non tamen de ſcripturis Archiuii Cameræ,ſi fuerint in forma probanti(habita ratione ſcripturæ arbitrio Iudicis) pro vno, vel pluribus, vt ſupra, Notario iul ſex,ſigillo bon.vigintiſeptem cum dimidio. 43

Pro tranſumpto alicuius Bullæ extra regiſtrũ Bullarum Archiuii, Notario ducatus vnus, ſigillo iul. quinq;cum dimidio. 44

Pro tranſumpto alicuius Bullæ ex Archiuio, quando ex licentia Superiorum dari contigerit, ſalua ſemper exceſſiuitate ſcripturæ arbitrio Iudicis,tam in ſumpto, quàm in tranſumpto,Notario ducatus vnus, ſigillo iul.duodecim. 45

Pro quolibet inſtrumento publicato valoris vſq. ad quinquaginta ducatos auri, Notario iul.quinque. 46

Vſque ad centum incluſiuè, ducatus vnus. 47

Vſq;ad quingentos,ducatus vnus pro quolibet centenario. 48

A quingentis vſque ad mille, dimidium pro quolibet centenario. 49

A mille ſupra, ſoluatur vnum quartum pro quolibet centenario excedente. 50

Pro inſtrumentis non Cameralibus, quorum merces non ponitur in maſſa,ſeruetur taxa Notariorum Auditoris Cameræ. 51

Pro litteris de iure ſummario, Notario iul. quinque cum dimidio, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio. 52

Pro litteris commendatitiis, Notario iul. quinque, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio. 53

Pro rogitu quorumlibet inſtrumentorum, caſſatione, & pro rogitu Teſtamentorum, & aliorum, ſeruetur conſtitutio Sanctiſſimi Domini noſtri in rubr. de Notariis, §. pro rogitu cuiuslibet, & §.pro caſſatione, & § in tradendis,& §.pro rogitu Teſtamentorum. 54

Pro quocunque depoſito cuiuſcumque ſummæ, vel rei, per cedulam,vel ſine, nihil recipiatur. 55

Pro reſtitutione verò cedulæ, vel depoſiti, vſque ad ſummam ſcutorum quadragintaquinque incluſiuè, recipiant Notarii omni caſu bon. duos tantùm pro quolibet ſcuto,nec aliud quicquam, neque pro reſtitutione cedu- 56

Digitized by Google

cedulæ, neque pro mandato, neque pro quietatione.

57 A ſcutis quadragintaquinque ſupra, vſque ad quamcunque ſummam, quando depoſitum eſt factum ante mandati relaxationem, abſque conditione, vel proteſtatione extrinſeca, cum conſenſu, quòd conſignetur adimpletis conuentis, & facta legitima quietatione, tunc pro mandato de conſignando habeat Notarius iulios quatuor cum dimidio, & alios quatuor cum dimidio pro conſignatione cedulæ, & non vltra.

58 Quando verò depoſitum eſt cum proteſtatione, vel conditione extrinſeca, non conuenta in ſcriptura, cuius vigore agitur, adeò quòd oriatur ſuper ea decretum, tunc pro mandato de conſignando illud, habeat Notarius tantùm quantum ſolueretur pro mandato illius ſummæ executiuo, & ampliùs iulios quatuor cum dimidio pro reſtitutione cedulæ, ſi conſignetur in totum, ſin minus, iulium vnum pro quietatione ſummæ, quæ conſignabitur, & non vltra.

59 Quando depoſitum eſt factum poſt mandati executiui relaxationem quomodocumque fiat, etiam quòd plura deſuper fieri decreta contigat, nunquàm habeat Notarius, niſi iulios quatuor cum dimidio pro mandato de conſignando, & totidem pro reſtitutione cedulæ, & quietantia, ſi integrum conſignetur, alioqui vltra mandati prædicti mercedem habeat iulium vnum pro quietantia, vt ſupra, & nihil ampliùs quolibet prædictorum caſuum.

60 Mandatum de conſignando, aut deliberando à 25. ſcutis infra, Notario iul. tres cum dimidio, ſigillo iul. vnus.

61 A vigintiquinque ſupra vſque ad quamcumque ſummam, Notario iul. quinque cum dimidio, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio.

62 Mandatum regaliarum in totum, Notario iul. quinq; cum dimidio, ſigillo bon. 27. cum dimidio.

63 Mandatum gratioſum de ſoluendo, pro vno, ſeu pluribus, vt ſupra Notario iul. tres cum dimidio, ſigillo iul. vnus.

64 Mandatum de reſtituendo a ſcutis vigintiquinque infra, pro vno, ſeu pluribus, vt ſupra, Notario iul. tres cum dimidio, ſigillo iul. vnus.

65 Ab inde ſupra vſque ad quamcunque ſummam, Notario iulij quinque cum dimidio, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio.

66 Mandatum de immittendo, aſſociando, vel manutenendo, ſeu ſimile, ſeruatis ſeruandis, exigatur prout in mandatis executiuis.

67 Mandatum eleemoſynæ ſalis, Notario iul. tres.

68 Mandatum de obſeruando cum inſertione priuilegij, pro vno, ſeu pluribus, vt ſupra Notario ſcutum vnum, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio.

69 Pro mandato de retinendo annatam, Notario ſcutum vnum, ſigillo ſcutum vnum.

70 Patentes, quòd ſoluto damno non teneatur ad pœnam, pro vno, ſiue pluribus, vt ſupra, Notario iul. vndecim, ſigillo iul. vndecim.

71 Patentes faciendi Mercatum, ſeu Nundinas, Notario iul. vigintiduo, ſigillo iul. vndecim.

Patentes ad fauorem Conducentium graſciam ad Vrbem, Notario iul. quinque cum dimidio, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio. 72

Patentes conceſſionis Arcis, vel aliorum bonorum, Notario iul. vndecim, ſigillo iul. vndecim. 73

Patentes aperiendi apothecam Barbitonſoris, Notario iul vndecim, ſigillo iul. vndecim. 74

Patentes defendendi arma pro Miniſtris, & Appallatoribus Cameralibus, Notario ſcutum vnum, ſigillo ſcutum vnum. 75

Patentes ad fauorem Deferentium aurum, ſeu margaritas ad Vrbem, & ſtatum Eccleſiaſticum, Notario iul. quinque cum dimidio, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio. 76

Patentes conceſſionis officij Proxenetæ Ripæ in numero vigintiquinque, Notario iul. vigintiduo, ſigillo ſcuta quadraginta auri in auro. 77

Patentes conceſſionis officij Notariatus Rotæ, ex illis duodecim ad Cardinalem Camerarium ſpectantibus, Notario iul. vndecim, ſigillo ſcuta 25. auri in auro. 78

Quietantia decimarum, vel alterius ſubſidij, pro vno, Notario iul. quinq; cum dimidio, ſigillo bon vigintiſeptem cum dimidio. 79

Pro Clero, & Capitulo, vel pluribus, Notario iul. vndecim, ſigillo iul. quinque cum dimidio. 80

Quietantia cenſus vnius anni, pro vno, ſeu pluribus conſortibus, Notario iul. tredecim, ſigillo iul. quatuordecim. 81

Quietantia vnius quindennij, pro vno ſiue pluribus, Vniuerſitate, vel Capitulo, Notario iul. duodecim, ſigillo iul. duodecim. 82

Remiſſio caducitatis in plena Camera, pro vno, vel pluribus Conſoribus, Notario iul. 22. ſigillo iul. vndecim. 83

Saluus conductus pro Naui, Notario iul. vndecim, ſigillo iul. vndecim. 84

Rogitus præſtationis iuramenti, pro computis ſolidandis, & fide illius, Notario iul. quinq; cum dimidio. 85

Pro quietantia apponenda in mandatis de ſoluendo; non tamen ordinarijs, Notario iul. duo pro quolibet centenario, pro ordinario verò, nihil. 86

Pro patentibus confirmationis Statuti, & capitulorum, ſiue pro priuatis, ſiue pro Collegio, vel Vniuerſitate, Notario iul. vndecim, ſigillo iul. vndecim. 87

Pro patentibus confirmationis officiorum, ſeu bonorum Cameræ, pro vno, vel pluribus, vt ſupra, Notario iul. vndecim, ſigillo iul. vndecim. 88

Pro patentibus deputationis alicuius Officialis, Notario iul. vndecim, ſigillo iul. vndecim. 89

Pro litteris Cameralibus iuſtitiæ, pro vno, vel pluribus Conſortibus, vt ſupra, Notario iul. quinque cum dimidio, ſigillo bon. 27. cum dimidio. 90

Mandatum de admittendo aliquem ad officium Curſoratus, Notario iul. vndecim, ſigillo, iul. vndecim. 91

Patentes cum inſertione Motus proprii, ſiue Breuis in Camera Apoſtolica præſentati, pro 92

vno,

Digitized by Google

vno, ſiue pluribus, vt ſupra, Notario iul. vndecim, ſigillo iul. vndecim.

93 Pro tollerantia pro Iudæis pro quolibet anno, Notario iul. quinq; cum dimidio, ſigil. iul. vndecim.

94 Abſolutiones, quas vocant, à tranſgreſſibus pro Iudæis non ſunt taxatæ, quia nullo modo ſunt concedendæ.

95 Patentes exemptionis ob numerum duodecim Filiorum, Notario iul. vndecim, ſigillo iul. vndecim.

96 Patentes effodiendi Theſauros, ſiue Minerias, aut Puteolanam, Notario iul. vndecim, ſigillo iul vndecim.

97 Atteſtatio viſitationis liminum, Notario iul. quinq; cum dimidio, ſigillo bon. 27. cum dimidio.

98 Mandatum de caſſando annatam alicuius Eccleſiæ, Notario ſcutum vnum, ſigillo bon. 27. cum dimidio.

99 Pro quolibet conſenſu præſtito per Principem, Notario bon. vigintiſeptem cum dimidio.

100 Pro recognitione mandati, Notario iul. vnus.

101 Pro conſenſu Coadiutoriæ, Notario ducatus vnus.

102 Pro conſenſu ceſſionis Monaſterij Conſiſtorialis, Notario ducatus vnus.

103 Pro conſenſu ceſſionis Eccleſiæ Cathedralis, Notario ducati duo.

104 Pro conſenſu reſeruationis Penſionis per obitum, ad fauorem Palatinorum, ſeu alterius Perſonæ, compræhenſis obligatione Principalis, & fideiuſſionibus, ſi in Italia adeſt Beneficium, Notario ducatus vnus, ſi extra Italiam ducati duo.

105 Pro conſenſu reſeruationis Penſionis ſuper fructibus menſæ Monaſterij Conſiſtorialis, Notario ducatus vnus.

106 Pro conſenſu reſeruationis Penſionis ſuper fructibus alicuius Eccleſiæ maioris, Notario ducatus vnus.

107 Pro regiſtratura vnius Bullæ, pro ſingulis quinque lineis, Notario bon. vndecim.

108 Pro regiſtratura Bullæ alicuius Monaſterij Virorum, Notario duc. tres.

109 Pro regiſtratura Bullæ alicuius Eccleſiæ maioris, Notario duc. quatuor.

110 Pro regiſtratura Bullæ Monaſterij Monialium uſq; ad ualorem annuum ducentorum ducatorum, Notario ducatus unus.

111 Vſque ad trecentos ducatos, Notario duc. unus cum dimidio.

112 A trecentis vſque ad quingentos, Notario ducat. duo.

113 Et Notarius regiſtri, vel eius Subſtituti non poſſint grauare Partes vltra taxam appoſitam in Bulla per Menſarium taxarum ſub pænis in reformatione Sanctiſſimi appoſitis, ac ſoluta taxa ordinaria, nihil prorſus pro collationatura, vel regiſtratura recipiat.

114 Pro qualibet obligatione annatarum, Notario bon. vigintiſeptem cum dimidio.

115 Pro quolibet Teſte, Notario bonon. vndecim.

116 Pro qualibet quietantia annatæ vſq; ad ducentos duc. excluſiuè, Notario bon. vigintiſeptem cum dimidio.

117 Pro ducentis ducatis, Notario iul. quinque cum dimidio.

118 A ducentis uſque ad quatuorcentum excluſiuè, Notario iul. octo cum dimidio.

Pro ducatis quatuorcentum, Notario ducat. vnus. 119

Pro quietantia communium vſque ad ducatos de Camera centum, Notario ducatus vnus 120

A centum vſque ad quingentos, Notario ducati duo. 121

A quingentis uſque ad mille excluſiuè, Notario ducati tres. 122

Pro mille ducatis, Notario ducati quatuor. 123

A mille verò uſque ad quamcumque ſummam, multiplicetur uſque ad dictam rationem quatuor ducatorum pro quolibet milliari. 124

Pro qualibet obligatione ſoluendi commune, Notario iul. quinq; cum dimidio. 125

Pro decreto relaxationis Bullæ Eccleſiæ Cathedralis, Notario duc. duo. 126

Pro decreto relaxationis Bullarum Monaſterij, Notario duc. unus. 127

Pro qualibet reſtitutione Bullarum, etiam quòd ſint plures, Notario bon. vigintiſeptem cum dimidio. 128

Abſolutio à cenſuris pro vno, Notario iul. quinq; cum dimidio, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio. 129

Abſolutio à cenſuris pro pluribus, Capitulo, uel Vniuerſitate, Notario iul. undecim, ſigillo iul. quinq: cum dimidio. 130

Arreſtum pro vno, vel pluribus in eodem negocio uel cauſa, Notario iul. quinque cum dimidio, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio. 131

Atteſtatio valoris ducati, Notario iul. quinque cum dimidio, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio. 132

Atteſtatio ſuperuiuentiæ, uel obitus, Notario iulij quinq; cum dimidio, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio. 133

Atteſtatio decreti Cameralis, pro vno, uel pluribus, vt ſupra, Notario iulij quinq; cum dimidio, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio. 134

Aggrauatoria excommunicationis, ſeù aggrauatoria cum inuocatione Brachij ſæcularis, pro vno, uel pluribus, aut Collegio, Capitulo, uel Vniuerſitate, Notario iulij nouem, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio. 135

Bannimentum pro vno, vel pluribus, conſortibus, Notario iulii quinq; cum dimidio, ſigillo bon. 27. cum dimidio. 136

Exequatur mandatorum non emanatorum à Tribunali Cameræ, ſi præuia cauſæ cognitione, & traſportatis actis, & ſi ſupra ſcuta vigintiquinque, exigatur prout in mandatis executiuis. 137

Si infra, vel ſupra, ſine cauſæ cognitione, Notario iul. tres cum dimidio, ſigillo iul. vnus. 138

Pro fide preſtiti iuramenti, Notario iul. quinque cum dimidio, ſigillo bonon. 27. cum dimidio. 139

Pro fide pro Nauta, Notario iul. quinque cum dimidio, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio. 140

Inſtrumentum moderationis, vel reductionis inhibitionis ad viam iuris, vel ſuperſeſſoriæ pro vno vel pluribus, Notario iul. quinque, ſigillo bon. 27. cum dimidio. 141

Indultum ſuper aliquo nouo modo inuento, Notario iul. 22. ſigillo iul. vndecim. 142

Indultum imponendi, & exigendi Collectam 143

etiam

etiam pro Vniuerſitate Notario iul. vndecim, ſigillo iul. vndecim.

Indultum faciendi Lottum, Notario iul. vn-
144 decim, ſigillo iul. vndecim.

Saluus conductus à debitis extra Statum Ec-
145 cleſiaſticum contractis, iuxta formam nouiſſimam, Notario iul. vndecim, ſigillo iul. vndecim.

Tracta grani extra Statum Eccleſiaſticum, &
146 Ciuitates Bononiæ, & Ferrariæ (quæ non concedatur, niſi præuio chirographo ſignato manu Sanctiſſimi) ab vno rubro vſque ad decem rubra, Notario iul. vnus, ſigillo iulius vnus.

147 A decem vſque ad quinquaginta incluſiuè, Notario bon. vigintiſeptem cum dimidio, ſigillo vigintiſeptem cum dimidio.

148 A quinquaginta vſque ad centum incluſiuè, Notario iulij quinq; cum dimidio, ſigillo bon. vigintiſeptem cum dimidio.

149 A centum vſque ad ducenta, Notario iul. vndecim, ſigillo iul. vndecim.

150 Et ab inde ſupra pro ſingulo centenario rubrorum, Notario iulii quinq; cum dimidio ſigillo iul. vndecim.

151 Pro tractis expediendis à Præfecto Annonæ.

152 ab vno rubro vſq; ad quinquaginta, Notario iul. vnus, ſigillo iul. duo.

153 A quinquaginta vſque ad centum, Notario iul. quinq; ſigillo iul. duo.

154 A centum vſque ad quamcunque ſummam, Notario iul. quinque, ſigillo iul. quinque.

155 Pro tractis infra Statum de Prouincia ad Prouinciam (præter loca comprænhenſa in facultatibus Præfecti Annonæ) quæ non concedatur niſi præuio chirographo ſignato manu Sanctiſſimi, ab vno vſq; ad quinquaginta, Notario iul. duo, ſigillo iul. duo.

156 A quinquaginta vſque ad centum Notario iul. quatuor, ſigillo iul. quatuor.

157 A centum vſque ad quamcumque ſummam, Notario ſcutum vnum, ſigillo ſcutum vnum.

158 Pro tractis de loco ad locum in eadem Prouincia, nihil vbique.

159 Licentia extrahendi vſq; ad vnam ſalmam olei, pellium, vel ſaponis, nihil vbique.

160 Pro ſalmis duabus, Notario iul. duo, ſigillo iul. duo.

161 Pro ſalmis tribus vſq; ad quinq; Notario iul. tres, ſigillo iul. tres.

162 Pro ſalmis quinq; vſq; ad decem, Notario iul. quinq; ſigillo iul. quinque.

163 Pro decem, Notario, iul. vndecim, ſigillo iul. vndecim.

Ab inde ſupra vſque ad quamcumque ſum-
164 mam, pro ſingulis decem ſalmis, Notario iul. quinq; cum dimidio, ſigillo iul. quinq; cum dimidio.

165 Pro rebus quibuſcunq; quæ ad Vrbem conducuntur, nihil vbique.

166 Idem fiat de pellibus, quando concedi contigerit.

Eſt Sublata in conſt. ſeq. §. 15.

167 Idem de ſapone, ex Vrbe vel aliunde extrahendo.

168 Pro licentia extrahendi oleum extra Statum (præuio tamen chirographo manu Sanctiſſimi) ad rationem milliarium, pro ſingulis tribus millibus, Notario iul. vndecim, ſigillo iul. vndecim.

Et ſic augeatur, & minuatur proportiona- 169
biliter.

Idem fiat de carnibus ſalitis. 170

Pro licentia extrahendi petia tria ſolæ albæ, 171
nihil vbique.

Pro licentia extrahendi ſalmam vnam cal- 172
ceamentorum nouorum, ſeù veterum, nihil vbique.

Licentia extrahendi Cincia vſque ad libras 173
mille, nihil vbique.

A mille vſque ad tria millia, Notario bon. vi-
gintiſeptem cum dimidio, ſigillo bon. viginti- 174
ſeptem cum dimidio.

A tribus millibus vſq. ad quinq; millia Nota- 175
rio iul. quinq; cum dimidio, ſigillo iul. quinq; cum dimidio.

A quinq; millibus vſq. ad octo millia, Notario 176
iul. octo bon. duo cum dimidio, ſigillo iul. octo bon. cum dimidio.

Ab octo millibus vſq; ad decem millia Nota- 177
rio iul. vndecim, ſigillo iul. vndecim.

Et ſic augeatur proportionabiliter. 178

Pro licentia extrahendi agnos quinquagin- 179
ta, Notario iul. duo, ſigil. iul. duo.

Pro centum, Notario bon. 27. cum dimidio, 180
ſigillo iul. duo.

Pro ducentis, Notario iulij quinque cum 181
dimidio, ſigillo bonon. vigintiſeptem cum dimidio,

Et ſic pro ſingulis ducentis. 182

Litteræ paſſus, Notario iul. quinque cum di- 183
midio, ſigillo bonon. vigintiſeptem cum dimidio.

Litteræ legalitatis, pro vno, vel pluribus No- 184
tario iul. vnus, ſigillo iul. vnus.

Licentia accipiendi ad cenſum, vel ſe obli- 185
gandi pro communitate, vigore decreti Cameræ, vſque ad quamcunque ſummam, Notario iul. ſexdecim cum dimidio, ſigillo iul. quinque cum dimidio.

Pro non compræhenſis in præſenti taxa, 186 *Hoc declaratur inf. conſt ſeq. §. 16.*
nihil omninò recipiatur, neque a Notarijs, neque pro ſigillo.

Taxa Notariorum ciuilium Gubernatoris Vrbis, Vicarij Burgi, & aliorum Tribunalium non habentium propriam taxam.

§. 1. PRo quocunque monitorio, arreſto, ſeù 1
præcepto litis introductiuo, cum clauſula, Si quis &c. nihil recipiatur.

Pro quacunque petitione, comparitio- 2
ne, proteſtatione, ſiue allegatione, bonon. vnus.

Pro quacunque reuocatione inhibitionis de 3
facto factæ, arreſti, ſequeſtri, ſeù cuiuſuis mandati, bon. duo.

Pro mandato ſuſpicionis fugæ cum examine 4
Teſtium, vſque ad ſummam ſcutorum decem, bon. decem.

Cum productione iurium à decem infra, bon. 5
ſeptem cum dimidio.

A decem ſupra cum examine Teſtium, bon. 6
duodecim.

Cum productione iurium à decem ſupra, 7
bon. decem.

Pro arreſto in carceribus idem ſoluatur reſ- 8
pectiuè.

Pro mandato de relaxando, cum cautione vſ- 9
que ad ſummam ſcutorum decem, compræhenſa mercede cautionis, bon. duodecim.

Si

Digitized by Google

10 Si verò cum conſenſu, ſiue cautione, bon. duodecim.

11 Ab inde ſupra, ſi cum cautione, compræhenſa mercede cautionis,vt ſupra,bon.vigintiquinque.

12 Si verò ſine cautione, bon.viginti.

13 Pro quocunque mandato in contumaciam, bon.tres.

Pro reuocatione mandati in contumaciam,
14 bon.duo.

15 Pro non grauetur, ſeù mandato de non moleſtando in forma iuris, bon. tres.

Pro quocunque depoſito, ſiue cedula cuiuſ-
16 cunq;ſummæ in actis faciendo, nihil.

17 Pro reſtitutione depoſiti, pro quolibet ſcuto bon.vnus.

Hoc declar inf. in cõſt. ſeq. §.17.

Pro rogitu cuiuſcunq;obligationis in officio
18 vſq; ad ſummam ſcutorum decem, bon.ſeptem cum dimidio.

19 Ab inde ſupra, bon.decem.

20 Extra officium, duplum.

21 Pro caſſatione cuiuſcunque obligationis iudicialis vſque ad ſummam ſcutorum decem, bon. quinque.

22 Ab inde ſuprà, bon.decem.

23 Pro ſuſceptione termini in iudicio ad ſoluendum, bon.duo.

Pro moderatione termini, bon.vnus.

24 Pro quocunque partito litis deciſiuo, bon.
25 duo.

Pro quocunque iuramento extra officium,
26 ſuſceptione termini, aut actus iudicialis, vſque ad ſcuta decem, bonon. ſeptem cum dimidio.

Ad inde ſupra, bon.decem.

27 Pro quocunque mandato vigore termini
28 in iudicio ſuſcepti, vel iuramenti, vſque ad ſummam ſcutorum quinque, bonon. quinque.

29 A ſcutis quinque vſque ad decem, bonon. decem.

30 A decem vſque ad 20. bon. 20.

31 A viginti vſq;ad quamcunque ſummam,bon. quinquaginta.

Pro decreto ſupradicti mandati, bononen.
32 duo.

Pro quacumque fide de exequendo manda-
33 tum in alia Curia decretum, ſeu appoſitionis manus in contumaciam,vel aliàs non facto proceſſu,bon.duo.

34 Pro quocumque rogitu procuræ in officio, bon.duo.

35 Extra verò officium,bon. octo.

36 Pro fide cuiuſq; procuræ in actis rogatæ vel productæ,bon.decem.

37 Pro productione quorumcunq; iurium articulorum,& interrogatoriorum,bon. duo.

38 Pro quacunque reſtitutione iurium, cum dimiſſione copiæ, à decem ſcutis infra (ſupra tamen duo) in ſcripturis priuatis, bon.ſeptem cum dimidio.

39 A decem vſque ad viginti, bononen. quindecim.

40 A 20.ſupra, bon. 20.

41 Si verò inſtrumenta publica,vel alia iura,duplum in quolibet caſuum prædictorum.

42 Pro relatione ad videndum iurare Teſtes, & illorum inductione, ſpecificatione materiarum,etiamſi in ſimul cum inductione Teſtium fiat,bon.duo.

Pro reſponſione articulorum,ſiue præparato-
43 riorum, pro quolibet articulo, ſeu præparatorio, etiam generali, ſiue fiat verbo, ſiue fiat per productionem cedulæ, bon.vnus.

Pro examine Teſtis, in quacunque ſumma 44
ſummariè abſq; articulis, & interrogatorijs, bon.ſeptem cum dimidio.

Pro examine ſuper recognitione Teſſerarum. bon.quatuor. 45

Pro recognitione Apocharum,bon. tres. 46

Pro examine ſuper articulis, & interrogatorijs, à ſcutis decem infra (ſupra tamen duo) bon.decem. 47

A decem vſque ad viginti, bonon quindecim. 48

A viginti vſque ad quamcunque ſummam, bon. 25. 49

Si verò articuli, & interrogatoria fuerint exceſſiua,ſoluatur arbitrio Iudicis. 50

Extra verò officium ſoluatur duplum. 51

Pro examine ſuper articulis abſque interrogatorijs vſque ad ſcuta decem (ſuper tamen duo) bon.octo. 52

Vſq;ad ſcuta viginti,bon. decem. 53

Vſq; ad quamcunq; ſummam, bon. quindecim, & non vltra. 54

Pro copia Teſtium publicorum, ſoluatur ad rationem, vt ſupra, pro examine. 55

Pro quacunque informatione Iudici facienda, cum oſtenſione actorum, iurium, vel Teſtium, ſi qui adſint, à quinque ducatis infra, nihil. 56

A quinque vſq;ad decem, bon.ſex. 57

Ab inde ſupra, bonnon. ſeptem cum dimidio. 58

Et vnica tantùm informatio in omnibus caſibus ſoluatur. 59

Et ſi fiat extractus, vel regiſtrum, vbi iuxta reformationem fieri licet,nihil ſoluatur pro informatione. 60

Pro nota ſententiæ diffinitiuæ, & pro quocunq; decreto vim diffinitiuæ habente vſq;ad ſummam ſcutorum quinq;bon.tres. 61

Vſque ad decem, bonon.ſeptem cum dimidio. 62

Vſq; ad viginti, bon. 25. 63

Vſque ad quamcunq;ſummam, bon.quadragintaquinque. 64

Pro quocunq;mandato vigore ſententię ſeruatis ſeruandis,vel cauſa cognita, vſq; ad ſummam ſcutorum quinq; bon. quinque. 65

Vſque ad decem, bonon. ſeptem cum dimidio. 66

Vſque ad viginti, bon. 25. 67

Vſq;ad quamcunq;ſummam, bon.quadragintaquinque. 68

Procopia cuiuslibet commiſſionis, bonon. decem. 69

Pro copia ſimplici cuiuslibet inſtrumenti in actis rogati, bonon. ſeptem cum dimidio. 70

Declar. in conſt. ſeq. §.18.

Pro copia ſubſcripta pro fide eorumdem, bon. decem. 71

Pro copia articulorum, ſi ſit magna ſcriptura, bon. decem. 72

Pro copia cuiuslibet petitionis, partiti, iuramenti, allegationis, & cuiuſcunque alterius acti iudicialis in actis facti,bon. duo. 73

Pro mandato de euacuando domum,bon.vigintiquinque. 74

Pro quocunque mandato de conſignandis pignoribus, bon.tres. 75

Pro quocunque decreto confeſſionis debiti, bon.duo. 76

Digitized by Google

77 Pro quibuſcunque litteris, & declaratorijs vigore monitorij, vel illarum loco, mandato in contumaciam, bon. triginta ſeptem cum dimidio.

78 Pro quibuſcunque litteris excommunicatorijs, ſiue declaratorijs, vigore obligationis in forma Cameræ, vel monitorij reintegrati, vel mandato loco illarum, vſq; ad ſummam 25. ſcutorum, bon. trigintaſeptem cum dimidio.

79 A vigintiquinque vſq; ad quamcunque ſummam, bon. quinquaginta.

80 Pro abſolutione à cenſuris, bon. ſeptem cum dimidio.

81 Pro inſtrumento abſolutionis à cenſuris, idem ſoluatur prout in litteris.

82 Pro quocunque brachio ſæculari, ſoluatur duplum ad rationem ſummæ prædictæ.

83 Pro monitorio extra Vrbem in illius diſtrictu bon. viginti.

84 Pro rogitu inſtrumenti poſſeſſionis intra mœnia Vrbis, bon. trigintaſeptem cum dimidio.

85 Extra verò mœnia Vrbis, arbitrio Iudicis.

86 Pro inuentario de bonis extra officium, bon. quinquaginta.

87 Pro mercede publicorum inſtrumentorum, ſeruentur Statuta Vrbis.

88 In cauſis à quinque ſcutis infra ſpecificentur materiæ in actis, & examinentur Teſtes abſque articulis, & interrogatorijs, & Notarius teneatur ſuper generalibus examinare, & ſi Pars voluerit dare interrogatoria, concordet Notarium.

89 Et ſi agatur de bonis, & non de pecuniarum quantitatibus, ſtetur arbitrio Iudicis, quæ taxa ſolui debeat.

90 Pro extractibus fiendis iuxta reformationem Sanctiſſimi, & non aliter, pro quolibet folio bene ſcripto, iuxta dictam reformationem, ſub rubr. de regiſtris, bon. ſex.

91 In cauſis verò commiſſariis, iuxta prædictam reformationem, pro comparitionibus, & relaxationibus, nihil recipiatur.

92 Et in omnibus caſibus, ſoluatur prout in aliis Vrbis Tribunalibus ſolui ſolitum, & conſuetum eſt.

93 A Pauperibus, & Miſerabilibus perſonis, nihil de Paupertate, & Miſerabilitate ſtetur relationi Aduocati, vel Procuratoris Pauperum.

Taxa Notariorum Auditoris Cameræ.

1 §.3. IN cauſis ordinariis ad hunc forum pertinentibus, etiam quòd adſit commiſſio quocunque tempore impetrata, exigatur vt infra.

2 Pro expeditionibus, quando ſunt plures perſonæ conſortes, etiam ſi ſint Congregationes, Collegia, Capitula, vel Vniuerſitates, non niſi pro vno tantùm exigatur, prout, & in reformatione Sanctiſſimi ſancitum eſt, ſub rubr. de Notariis, §. pro expeditionibus. *Eſt hic ſupra fol. 692. num. 79.*

3 Pro monitorio ſpeciali ad partes, iul. nouem.

4 Pro monitorio ſpeciali per edictum iul. vndecim.

5 Pro monitorio in vim Bullæ Eugenianæ, iul. duodecim.

6 Pro Eugeniana per edictum, iul. quindecim.

7 Pro monitorio in vim Bullæ Cœnæ Domini, iul. duodecim.

8 Pro citatione cum inhibitione vigore appellationis extra Curiam, cum inſertione inſtrumenti ſententiæ, à qua appellatur, iul. decem.

Pro inſtrumento remiſſoriæ, iul. nouem. 9

Pro inſtrumento litis pendentiæ extra Curiam, iul. nouem. 10

Pro tranſumpto ſimplici vnius Bullæ, vel inſtrumenti, aut cedulæ, vel etiam plurium ſimilium, ſeu aliorum iurium in eodem tranſumpto deſcriptorum, ſi fuerint in forma probanti, iul. duodecim. 11

Si verò in forma, Vidimus, iul. nouem. 12

Habita tamen ratione exceſſus ſcripturarum arbitrio Iudicis quoad laborem Notarii. 13

Pro ſequeſtro extra Curiam, iul. nouem. 14

Pro litteris ſuperuenientiæ, quæ non taxentur, comprǽhenſo ſigillo, iul. quatuor. 15

Pro fide legalitatis apponendæ in inſtrumentis Notariorum, in totum vnà cum ſigillo, iul. duo. 16

Pro mandato de exequendo, iul. nouem. 17

Pro nota ſententiæ, nihil. 18

Pro ſportulis, nihil. 19

In cauſis commiſſariis iuxta reformationem Sanctiſſimi, ſub rubr. de Auditore Cameræ, §. in cauſis. 20

Pro citatione vigore commiſſionis abſque inhibitione extra Curiam, iul. nouem. 21

Pro citatione cum inhibitione ſimplici, iul. vndecim. 22

Pro citatione cum inhibitione ſub cenſuris, iul. quatuordecim. 23

Pro citatione cum inhibitione ſub cenſuris per edictum, etiam pro neceſſario examine, iul. decem, & octo. 24

Pro inhibitione ſimplici extra Curiam, iul. nouem. 25

Pro inhibitione extra Curiam ſub cenſuris, iul. duodecim. 26

Pro inhibitione in Curia, bon. trigintaquinque. 27

Pro monitorio ſpeciali, iul. 15. 28

Pro inſtrumento remiſſoriæ, iul. duodecim. 29

Pro notis ſententiarum diffinitiuarum, quæ in ſcriptis proferuntur, in prima inſtantia ſcuta quatuor, ideſt iul. quadraginta. 30

In ſecunda inſtantia, iul. triginta. 31

In tertia inſtantia, iul. viginti. 32

Pro nota abſolutoriæ ab obſeruatione iudicii, iul. quindecim. 33

Pro nota interlocutoriæ, iul. quindecim.

Pro nota declaratoriæ, iul. octo. 34

Pro mandato de exequendo, iul. quindecim. 35

Pro ſequeſtro, iul. quindecim. 36

Pro ſportulis Iudicum pro ſententiis diffini- 37
tiuis ex ſcripto proferendis, non vltra id, quòd 38
in aliis Curiæ Tribunalibus ordinariis olim à fel. rec. Pio Papa Quarto, & nuper à Sanctiſſimo præſcriptum, & innouatum eſt, ſub rub. de ſportulis. *Et eſt hic ſupra fol. 683.*

In cæteris actis, ſcripturis, & expeditionibus infraſcriptis, ſiue cauſæ ſint ordinariæ, ſiue commiſſariæ, ſoluatur vt infra, videl. 39

Pro compulſorialibus generalibus, ſiue ſpecialibus, iul. duodecim. 40

Pro palmo rotuli remiſſoriæ, qui ſit linearum triginta, & quælibet linea ſit ſyllabarum decem & octo, iul. tres. 41

Pro inſtrumento litis pendentiæ in Curia, bon. quadragintaquinque. 42

Pro interdicto ſpeciali, iul. quindecim. 43

Pro inſtrumento relaxationis interdicti iul. quindecim. 44

Pro

Digitized by Google

45 Pro executoribus, iul. triginta ſex.

46 Pro mandato de immittendo in poſſeſſionem vigore litterarum Apoſtolicarum, ſeu Breuis, iul. decem.

47 Pro abſolutione, ſiue abſolutionis commiſſione pro vno, iul. nouem.

48 Pro duobus litis conſortibus, iul. quatuordecim.

49 Pro tribus litis conſortibus, iul. decem, & octo.

50 Pro quatuor litis conſortibus, iul. viginti tres.

51 Vltra quatuor quotcunque addantur perſonæ litis conſortes, nihil augeatur pretium expeditionis.

52 Pro Capitulo, Collegio, Confraternitate, aut Vniuerſitate, iul. quinquaginta.

53 Pro inſtrumento abſolutionis, iul. duodecim,

54 Pro decretis à Iudice non ex ſcripto prolatis, etiam vim diffinitiuæ habentibus, nihil.

55 Pro nota eorumdem, nihil.

56 Pro ſportulis eorumdem, nihil.

57 Pro ſimplici fide, etiam plurium actorum, iul. duo.

58 Pro examine teſtium cum articulis, & interrogatorijs in cauſa æſtimationis, à quinquaginta ſcutis ſupra, vſque ad quamcunque ſummam, ſi articuli non excedant numerum vigintiquinque, & interrogatoria numerum trigintaquinque, in domo, vel officio Notarij, iul. quatuor.

59 Extra officium, non vltra duplum.

60 In cauſa æſtimationis, à quinquaginta ſcutis infra, ad rationem iul. 11. pro ſcuto, ſoluatur tantùm pro dimidia.

61 Quòd ſi articuli excedant numerum 25. & interrogatoria trigintaquinq; ſoluatur merces Notarij arbitrio Iudicis.

62 Pro inſtrumento ſententiæ, ſi extrahatur, iul. quindecim.

63 Pro inſtrumento declaratoriæ, non tamen vigore obligationis in forma Cameræ, iul. duodecim.

64 Pro Brachio ſæculari ob non paritionem Monitorij, aut litterarum Apoſtolicarum, vel executorialium, iul. triginta

65 Pro mandato ſuſpicionis fugæ, vſque ad quamcunq; ſummam, etiam in vim obligationis Cameralis, & etiam Parte citata decreto, iul. quatuor cum dimidio.

66 Pro mandato de conſignando vigore ſequeſtri, etiam vbi pro illius verificatione Debitor prius fuiſſet conuentus via executiua, vigore obligationis Cameralis, iul. quatuor cum dimidio.

67 Pro mandato de conſignandis pignoribus, ſubhaſtandis, aut deliberandis, iul. quatuor cum dimidio.

68 Pro mandato de relaxando pro debito ciuili, iul. quatuor cum dimidio.

69 Pro mandato in cauſis ciuilibus loco litterarum, pro parua ſumma, iul. quatuor cum dimidio.

70 Computato in his omnibus mandatis iulio ſigilli.

71 Pro mandato executiuo, ſiue brachio ſæculari, vbi eius inuocatione opus fuerit, per omnia expedito, omnibus compræhenſis, ab vno ſcuto vſque ad quindecim ad rationem iul. vndecim pro ſcuto, iul. quatuor cum dimidio.

72 A ſcutis quindecim vſque ad 25. ad eandem rationem, iul. 22.

73 A ſcutis 25. vſque ad quingentos ad eadem rationem, iul. trigintatres.

74 A ſcutis quingentis vſq; ad mille ad eandem rationem, iul. ſexagintaſex.

75 A ſcutis mille vſq; ad quamcunq; ſummam ad eandem rationem, ſcuta vndecim.

76 Pro cenſuris Eccleſiaſticis, vel in expeditione mandati executiui, ſeu brachij ſæcularis, vel ſeorſum ab eo, nihil.

77 Neq; vſquam alias, niſi vbi ad illas ritè proceſſum fuerit re ipſa.

78 Pro declaratoria, aggrauatoria, & reaggrauatoria ſimul iunctis, & totali earum omnium expeditione, vbi ad eas ritè proceſſum fuerit, & non alias, exigatur tantumdem quantum pro mandato, ſeu brachio ſæculari, habita diſtinctione ſummarum, vt ſupra, itaut omnis impenſa vtriuſque expeditionis, tàm mandati ſcilicet, vel brachij ſæcularis, quàm cenſurarum ſimul iuncta, duplum non excedat eius pretij, quod pro mandato, ſeu brachio ſæculari pro qualibet dictarum ſummarum taxatum eſt, excepta vltima maiori ſumma, videlicet à mille ſupra; in qua etiam ſi contingat vltra, vel poſt mandatum executiuum, ſeu brachium ſæculare, cenſuras quoque relaxari, nihil earum nomine exigatur, ſed tantùm vltra pretium ſolius mandati, ſeu brachij ſæcularis, vt ſupra taxatum, accipi poſſit iuſta merces pro ſcriptura.

79 Nec vnquam cogantur partes inuitæ vnà cum mandato executiuo, vel brachio ſæculari, cenſurarum quoq; expeditionem accipere, aut earum expeditionis pretium ſoluere, etiamſi ad cenſuras ipſas in ſubſidium contra contumacem Iudex comminando ritè proceſſerit, & extra loca temporalia dominio S. R. E. ſubiecta, vel etiam extra Italiam expeditio mittenda foret.

80 Et vbi quiſquam legitimè ſeruatis proceſſibus vtramque expeditionem, mandati ſc. vel brachij ſæcularis, & cenſurarum eodem tempore habere voluerit, tunc apponatur verbis expreſſis in ipſa expeditione quoad cenſuras, ne is pretium, quòd illarum ratione expendit, vllo modo repetere poſſit ab his, contra quos decretæ, & prolatæ fuerint, niſi aduerſus eoſdem vigore mandati executiui, ſeu brachij ſæcularis, non ſatisfacientes, aut alias non parentes cenſuris ipſis vti neceſſe fuerit.

81 Pro duplici, etiam poſt quodcunque tempus expeditis, nihil, præter ſcripturæ mercedem.

82 Pro ſigillo paruo appenſo in qualibet expeditione, ſi non adſit minor taxa, ſoluatur tantùm iul. vnus.

83 Pro mandatis executiuis, vel alijs quibuſcumque expeditionibus, Notarij nihil recipiant, niſi illis effectualiter partibus conſignatis.

84 Nec partes cogantur accipere aliquam expeditionem, niſi quam voluerint.

85 Pauperibus expeditiones in forma Pauperum, Miſerabilibus verò gratis omninò tradant etiam ſcripturæ mercedem, diſtinctio verò iſtarum perſonarum Iudicis arbitrio remittitur.

86 Pro terminis coram Iudice ſeruandis, Indicibus informandis, ſcripturis ad eos deferendis,

Digitized by Google

dis,ſeu etiam in officio perquirendis, regiſtris, ſeu extractibus tranſportandis, & alijs huiuſmodi, Notarij, vel eorum Subſtituti, Scribæ, & Copiſtæ, etiam nomine regalium, ſeu bibaliorum, nihil prorſus, etiam à ſponte dantibus accipiant.

87 In cauſis criminalibus expeditionum, quæ erunt eiuſdem generis, ſeu nominis, cuius ſunt ſupraſcriptæ,pretium augeri non poſſit vltra tertiam partem eius, quòd ſupra in ciuilibus præſcriptum eſt.

88 In regiſtris, extractibus, copijs iudiciorum, & alterius, quàm ſupradicti generis, ſeu nominis expeditionibus criminalibus, ſeruetur Taxa alijs Tribunalibus ordinariis Vrbis in criminalibus præſcripta.

89 Pro rogitu inſtrumentorum, caſſatione, & pro rogitu teſtamentorum, & aliorum, ſeruetur Conſtitutio Sanctiſſimi Dom. noſtri ſub rubr. de Notariis, §. pro rogitu cuiuslibet §. pro caſſatione, §. in tradendis, & §. pro rogitu teſtamentorum.

90 Pro mercede inſtrumentorum, ſeu teſtamentorum publicatorum, ab vno ſcuto vſque ad 25. bon. quadragintaquinque.

91 A ſcutis 25. vſq; ad quinquaginta, iul. ſeptem cum dimidio.

92 A ſcutis quinquaginta vſque ad centum, ſcutum vnum.

93 A ſcutis centum vſq; ad quingenta, pro quolibet centenario ſcutum vnum.

94 A ſcutis quingentis vſque ad quamcumque ſummam, pro quolibet centenario iul. duo.

95 Dummodo in totum, vſque ad centum ſcuta pro qualibet ſumma, & non vltra recipere valeant.

96 Pro quocumque depoſito cuiuſcumque ſummæ, vel rei, per cedulam, vel ſine, nihil recipiatur.

97 Pro reſtitutione verò cedulæ, vel depoſiti, vſque ad ſummam ſcutorum quadragintaquinq; incluſiuè, recipiant Notarij omni caſu bon. duos tãtùm pro quolibet ſcuto, nec aliud quicquàm, neq; pro reſtitutione cedulæ, neque pro mandato, neq; pro quietatione.

98 A ſcutis quadragintaquinque ſupra vſque ad quamcumq; ſummam, quando depoſitum eſt factum ante mandati relaxationem abſque conditione, vel proteſtatione extrinſeca, cum conſenſu, quòd conſignetur adimpletis conuentis, & facta legitima quietatione, tunc pro mandato de conſignando habeat Notarius, iulios quatuor cum dimidio, & alios quatuor cum dimidio pro conſignatione cedulæ, & non vltra.

99 Quando verò depoſitum eſt cum proteſtatione, vel conditione extrinſeca, non conuenta in ſcriptura, cuius vigore agitur, adeò quòd oriatur ſuper ea decretum, tunc pro mandato de conſignando illud, habeat Notarius tantum, quantum ſolueretur pro mandato illius ſummæ executiuo, & ampliùs iulios quatuor cum dimidio pro reſtitutione cedulæ, ſi conſignetur in totum, ſin minus, iulium vnum pro quietatione ſummæ, quæ conſignabitur, & non vltra.

100 Quando depoſitum eſt factum poſt mandati executiui relaxationem quomodocumque fiat, etiam quòd plura deſuper fieri decreta contingat, nunquam habeat Notarius, niſi iulios quatuor cum dimidio pro mandato de conſignando, & totidem pro reſtitutione cedulæ, & quietantia, ſi integrum conſignetur, alioqui vltra mandati prædicti mercedem habeat iulium vnum pro quietantia, vt ſupra, & nil ampliùs in quolibet prædictorum caſuum.

Pro reſtitutione ſcripturarum quarumcunq; in eodem termino productarum, etiam ſi plures ſint, iul. quatuor cum dimidio, 101

Pro quibuſcumque copiis, benè, & vna margine deſcriptis ad inſtar originalis, pro quolibet folio iul. vnus. 102

Pro contradictis, quòd verè ſoluitur officio Contradictarum, & non amplius. 103

Taxa Notariorum Rotæ.

§. 4. PRo quolibet centenario foliorum regiſtri boni facti iuxta reformationem Sanctiſſimi ſub tit. de Regiſtris, iul. ſexaginta. *Eſt hic ſup. fol. 694.* 1

Pro quolibet folio copiarum inſtar boni originalis, bon. ſeptem cum dimidio. 2

Pro rubricatura cuiuslibet centenarii foliorum proceſſus de partibus facta iuxta reformationem Sanctiſſimi ſub tit. de Regiſtris §. rubricellæ, & §. proceſſus de partibus, & §. Notarii Rotæ, iul. 25. *Eſt hic ſup. fol. 695. num. 15. 17. 24.* 3

Pro rubricatura Teſtium de partibus, pro medietate. 4

Et idem ſoluatur de proceſſibus per alium quàm Notarium rubricatis in Curia, niſi quòd deducatur ad fauorem Partis tantum, quantum ſoluiſſet Notarius cauſæ Copiſtæ rubricanti. 5

De aliis verò proceſſibus rubr. in partibus, in quorum rubricatura nihil eſt corrigendum, addendum, vel minuendum, ſoluantur pro reuiſione cuiuslibet centenarii iul. quindecim. 6

Pro citatione ſimplici extra Curiam, iul. ſeptem cum dimidio. 7

Pro citatione cum inhibitione extra Curiam iul. quindecim. 8

Pro citatione cum inhibitione per edictum extra Curiam, vel ſub cenſuris, iul. quindecim. 9

Pro inhibitione ſimplici facta in Curia, bon. trigintaſeptem cum dimidio. 10

Pro inhibitione ſimplici extra Curiam ſub cenſuris, iul. vndecim, & bon. duo cum dimidio. 11

Pro citatione ad valuas in Curia tempore feriarum, bon. quindecim. 12

Pro Compulſoria generali extra Curiam, iul. ſeptem cum dimidio. 13

Pro Compulſoria ſpeciali extra Curiam, iul. quindecim. 14

Pro arreſto generali iul. tres. 15

Pro inſtrumento remiſſoriæ ad partes, iul. quindecim 16

Pro quolibet palmo rotuli remiſſoriæ, numerati iuxta reformationem Sanctiſſimi ſub tit. de Notarijs omnium Tribunalium. §. litteras remiſſoriales iul. ſeptem cum dimidio. *Eſt hic ſup. fol. 693. num. 103.* 17

Et ſi remiſſoria conſignatur non facto regiſtro, depoſitum reguletur ad rationem ſexaginta foliorum regiſtri, excomputandum poſtea in mercede regiſtri. 18

Pro quolibet ſequeſtro extra Curiam, cum illius inſtrumento, iul. quindecim. 19

Pro inſtrumento reuocationis, ſeu relaxationis ſequeſtri, iul. ſeptem cum dimidio. 20

Pro

21 Pro monitorio pęnali in euentum citatorio ex Curia, iul. quindecim.

22 Pro litteris excommunicationis in Curia in non ſolutam mercedem Notarij, vel alias, bon. trigintaſeptem cum dimidio.

23 Pro mandato de reportando regiſtrum, acta, vel proceſſus, ſeù de perquirendo iul. quatuor cum dimidio.

24 Pro nota ſententiæ diffinitiuæ in prima inſtantia, iul. trigintaſeptem cum dimidio.

25 In ſecunda inſtantia, iul. triginta.

26 In tertia inſtantia, iul. vigintiduo cum dimidio.

27 Pro inſtrumento ſententiæ diffinitiuæ, iul. quindecim.

28 Pro inſtrumento diffinitiuæ ſententiæ, cum taxatione expenſarum, iul. vigintiduo cum dimidio.

29 Pro inſtrumento taxationis expenſarum ad partem, iul. ſeptem cum dimidio.

30 Pro nota ſententiæ interlocutoriæ, nihil.

31 Pro litteris executorialibus, ſiue eorum inſtrumento, vltra depoſitum ſcutorum quatuor cum dimidio, excomputandum poſtea in mercede regiſtri, iul quindecim.

32 Pro nota ſententiæ declaratoriæ vigore monitorij, vel litterarum executorialium, iul. ſeptem cum dimidio.

33 Pro inſtrumento ſententiæ declaratoriæ, iul. quindecim.

34 Pro inſtrumento aggrauationis ad partem, iul. quindecim.

35 Pro inſtrumento reaggrauationis ad partem iul. quindecim.

36 Pro inſtrumento interdicti ad partem, iul. quindecim.

37 Pro inſtrumento brachij ſæcularis per ſe, & ſimpliciter abſq; declaratione, iul. triginta.

38 Pro inſtrumento abſolutionis ab excommunicationis ſententia, ſiuè commiſſionis eiuſdem abſolutionis in partibus fiendæ, etiam ſi fuerint plures, ſiue Communitas, Capitulum, aut Collegium, in eadem cauſa, & expeditione iul. quindecim.

Pro mandato executiuo cuiuſcumq; ſummæ,
39 iul. triginta.

40 Pro mandato de manutenendo, reintegrando, ſiuè de immittendo, iul. triginta.

41 Et ſi dentur non confecto regiſtro, liceat exigere depoſitum pro folijs quinquaginta, excomputandum, vt ſupra, in mercede regiſtri.

42 Pro inſtrumento ceſſionis iuris, litis, & cauſæ, ſiuè litis, & cauſæ dumtaxat, ſi extrahatur coniunctim, vel ſeparatim, iul. ſeptem cum dimidio.

43 Pro nota, ſeu rogitu inſtrumenti huiuſmodi ceſſionibus bon. trigintaſeptem cum dimidio, vid. quando non extrahitur inſtrumentum; ſed ſi extrahatur, tunc in extractione dicti inſtrumenti defalcatur dicta ſumma, bon. trigintaſeptem cum dimidio.

Pro inſtrumento proceſſus ſubrogationis in
44 iure cuiuſuis, iul. quindecim.

45 Pro examine Teſtis in domo Notarij iurati coram Domino, bon. trigintaſeptem cum dimidio.

46 Extra domum, vel officium Notarij, iul. ſeptem cum dimidio.

47 Et ſi articuli excedāt numerum vigintiquinque, & interrogatoria triginta, habeatur ratio exceſſiuitatis, iuxta laborem Notarij.

48 Pro copijs Teſtium publicatorum ſiuè in partibus, ſiuè in Curia examinatorum, ſoluatur prout de folijs regiſtrorum dictum eſt.

Pro quocumque inſtrumento, ſiuè prorogationis remiſſoriæ, ſiue mutationis Iudicum, vel 49
alicuius intimationis, aut alio quouis actu iudiciali in publicam formam redacto, iul. ſeptem cum dimidio.

Pro quocumq; depoſito cuiuſcumque ſummæ, vel rei, per cedulam, vel ſine, nihil recipiatur. 50

Pro reſtitutione verò cedulæ, vel depoſiti, vſque ad ſummam ſcutorum quadragintaquinq; 51
incluſiuè, recipiant Notarij omni caſu bon. duos tantùm pro quolibet ſcuto, nec aliud quicquam, neq; pro reſtitutione cedulæ, neque pro mandato, neque pro quietatione.

A ſcutis quadragintaquinque ſupra, vſque 52
ad quamcunque ſummam, quando depoſitum eſt factum ante mandati relaxationem, abſque conditione, vel proteſtatione extrinſeca, cum conſenſu, quòd conſignetur adimpletis conuentis, & facta legitima quietatione, tunc pro mandato de conſignando habeat Notarius iulios quatuor cum dimidio, & alios quatuor cum dimidio pro conſignatione cedulæ, & non vltra.

Quando verò depoſitum eſt cum proteſtatione, 53
vel conditione extrinſeca non conuenta in ſcriptura cuius vigore agitur, adcò quòd oriatur ſuper ea decretum, tunc pro mandato de conſignando illud, habeat Notarius tantum, quantum ſolueretur pro mandato illius ſummę executiuo, & amplius iulios quatuor cum dimidio pro reſtitutione cedulæ, ſi conſignetur in totum, ſin minus, iul. vnum pro quietatione ſummæ, quæ conſignabitur, & non vltra.

Quandò depoſitũ eſt factum poſt mādati exe- 54
cutiui relaxationem quomodocunq; fiat, etiam quòd plura deſuper fieri decreta contingat, nunquam habeat Notarius niſi iulios quatuor cum dimidio pro mandato de conſignando, & totidem pro reſtitutione cedulæ, & quietantia integrum conſignetur, alioquin, vltra mandati prædicti mercedem, habeat iulium vnum pro quietantia, vt ſupra, & nihil amplius in quolibet prædictorum caſuum.

Taxa Archiuij.

§.5. PRo quolibet folio copię factę inſtar boni originalis, bon. ſex. 1

Pro fide cuiuſlibet primi actus, iul. quatuor cum dimidio. 2

Et ſi fuerint plures, addantur iul. duo quolibet actu. 3

Pro quolibet centenario regiſtri boni iuxta reformationem Sanctiſſimi ſub rub. de regiſtris, 4
iul. quadragintaquatuor.

Pro quolibet centenario rubricaturæ proceſſus de partibus, iul. viginti. 5

Teſtes, qui non rubricantur, ſoluantur pro 6
medietate.

Proceſſus habiti vigore remiſſoriæ, ſeù compulſoriæ, & alij, etiam non excedentes folia vi- 7
gintiduo, non regiſtrentur; & circa rubricaturam fiat numeratio iuxta dictam reformationem Sanctiſſimi ſub rubricatura de Regiſtris.

Pro nota ſententiæ in prima inſtantia coram 8
Referendario, iul. triginta.

In ſecunda, iul. viginti. 9

In tertia, iul. quindecim. 10

Digitized by Google

11 Pro nota ſententiæ interlocutoriæ, iul. quinque.

12 Pro nota ſententiæ declaratoriæ, iul. quinque.

13 Pro inſtrumento declaratoriæ, iul. ſex.

14 Pro brachio ſæculari, iul. decem, & octo.

15 Pro nota ſententiæ abſolutoriæ à cenſuris, iul. quinq.

16 *Declar. in conſt. ſeq. §. 20.* Pro inſtrumento abſolutionis, etiamſi fuerint plures, aut Capitulum, Communitas, vel Collegium, in eadem expeditione, & cauſa, iul. ſex.

17 Pro inſtrumento reintruſionis in cenſuras ſimiliter vt ſupra, iul. ſex.

18 Pro quolibet Teſte examinato in officio, iul. quatuor cum dimidio.

19 Extra officium duplum.

20 Et ſi materiæ fuerint exceſſiuæ in officio, iul. ſex.

21 Extra officium duplum.

22 Exceſſiuitas intelligatur, ſi articuli excedant numerum 25. & interrogatoria numerum trigintaquinque.

23 Pro publicatione, ſeù ſummario Teſtium, ſoluatur modo quo ſupra, & habeatur reſpectus ad exceſſiuitatem modo prædicto.

24 Pro mandato de manutenendo, iul. decem.

25 Et ſi fuerit vigore ſententiæ, iul. quindecim.

26 Pro ſimili de reſtituendo, & reponendo, iul. quindecim.

27 Pro mandato de ſubhaſtando extra Curiam, iul ſeptem cum dimidio.

28 In Curia, iul. quatuor cum dimidio.

29 Pro alio de deliberando, in Curia, & extra, tantundem.

30 Pro citatione cum inhibitione in Curia, iul. quatuor cum dimidio.

31 Pro ſimili extra Curiam abſque cenſuris, iul. decem.

32 Pro citatione cum inhibitione ſub cenſuris extra Curiam, iul. duodecim.

33 Pro citatione ſimplici extra Curiam, iul. ſeptem cum dimidio.

34 Pro compulſorialibus generalibus iulij octo.

35 Pro compulſorialibus ſpecialibus, iul. decem.

36 Pro monitorio pœnali vigore commisſionis iul. octo.

37 Pro ſequeſtro extra Curiam, iul. octo.

38 Pro inſtrumento relaxationis illius, iul. ſex.

39 Pro mandato de conſignando pecunias, res, & bona, poſtquàm fuit relaxatum mandatum executiuum extra Curiam, iul. nouem.

40 In Curia, iul. ſex.

41 Pro inſtrumento intimationis litis, ceſſionis, & ſimilium, iul. ſex.

42 Pro mandato executiuo extra Curiam, iul. vigintiquinque.

43 In Curia, iul. vigintiduo.

44 Pro mandato de exequendo extra Curiam, iul. octo.

45 Pro fide Decreti, ſeù ſimili mandato in Curia iul. quatuor.

46 Pro inſtrumento remiſſoriæ, iul. quindecim.

47 Pro litteris miſſiuis etiam cum articulis, & interrogatorijs incluſiuis, iul. nouem.

48 Pro inſtrumento prorogationis termini remiſſoriæ, ſeù deputationis Iudicum, iul. ſex.

Pro quolibet palmo rotuli remiſſoriæ facta iuxta reformationem Sanctiſſimi ſub rubr. de Notarijs. §. litteras remiſſoriales, iul. quinque. 49
Eſt hic ſup. fol. 693. num. 103.

Pro Inſtrumento ſubdelegationis, iul. decem. 50

Pro mandato de immittendo in poſſeſſionem, ſoluatur tantum quantum pro mandato executiuo, in Curia, & extra. 51

Pro depoſito quocumq; etiam cedularum, nihil ſoluatur. 52

Pro reſtitutione verò cedulæ, vel depoſiti, vſque ad ſummam ſcutorum quadragintaquinq; incluſiuè, recipiant Notarij omni caſu bon. duos tãtùm pro quolibet ſcuto, nec aliud quicquàm, neq; pro reſtitutione cedulæ, neque pro mandato, neq; pro quietatione. 53

A ſcutis quadragintaquinque ſupra vſque ad quamcumq; ſummam, quando depoſitum eſt factum ante mandati relaxationem abſque conditione, vel proteſtatione extrinſeca, cum conſenſu, quòd conſignetur adimpletis conuentis, & facta legitima quietatione, tunc pro mandato de conſignando habeat Notarius, iulios quatuor cum dimidio, & alios quatuor cum dimidio pro conſignatione cedulæ, & non vltra. 54

Quando verò depoſitum eſt cum proteſtatione, vel conditione extrinſeca, non conuenta in ſcriptura, cuius vigore agitur, adeò quòd oriatur ſuper ea decretum, tunc pro mandato de conſignando illud, habeat Notarius tantum quantum ſolueretur pro mandato illius ſummæ executiuo, & ampliùs iulios quatuor cum dimidio pro reſtitutione cedulæ, ſi conſignetur in totum, ſin minus, iulium vnum pro quietatione ſummæ, quæ conſignabitur, & non vltra. 55

Quando depoſitum eſt factum poſt mandati executiui relaxationem quomodocumque fiat, etiam quod plura deſuper fieri decreta contingat, nunquàm habeat Notarius, niſi iulios quatuor cum dimidio pro mandato de conſignando, & totidem pro reſtitutione cedulæ, & quietantia, ſi integrum conſignetur, alioqui vltra mandati prædicti mercedem habeat iulium vnum pro quietantia, vt ſupra, & nil ampliùs in quolibet prædictorum caſuum. 56

Pro reſtitutione quarumcunq; ſcripturarum ſimul, & eodem actu reſtituendarum, iul. quatuor. 57

Et ſi fuerint exceſſiuæ, habeatur reſpectus quo ad copiam à Notario faciendam, & in actis dimittendam. 58

Item quòd pro regiſtratura quorumcunque mandatorum, & aliorum inſtrumentorum, pro quibus ſolet fieri depoſitum in Rota, ſoluantur folia quinquaginta regiſtri, quòd tamen omninò fiat. 59

In cauſis coram Cardinalibus ſoluatur duplum iuxta ſolitum. 60

In cauſis Cardinalium, vid. pro Cardinalibus proprijs, & aliorum priuilegiatorum, ſeruetur ſolitum eorumdem priuilegiatorum. 61

Pro pauperibus tàm præſentibus, quàm abſentibus, ſeruetur reformatio Sanctiſſimi, ſub titulo de regiſtris, verſ. Pauperibus. *Eſt hic ſup. fol. 695. num. 21.* 62 *Hoc declar. inf. in cõſt. ſeq §. 21.*

Pro duplicata ſoluatur medietas omnium ſupradictorum. 63

Digitized by Google

Taxa Notariorum cauſarum criminalium Gubernatoris, Auditoris Cameræ, Vicarij, Senatoris, ac Iudicis Burgi.

1 §. 6. PRo receptione quærelæ, ex officio vel ad inſtantiam partis ſiuè in officio, ſiuè extra officium, nihil.

2 Pro examine Teſtium pro informatione Curiæ, ſiuè in officio, ſiuè extra officium, ſimiliter ex officio vel ad inſtantiam Partis, nihil.

3 Pro examine Reorum in carceribus, nihil.

4 Pro quolibet monitorio, inhibitione, vel ſequeſtro in Curia cum clauſula, ſi quis, bon. tres.

5 Pro inhibitione, Arreſto, monitorio, vel ſequeſtro, ſine dicta clauſula, bon. quinque.

6 Pro qualibet ſignificatione, cum fideiuſſione ſiue obligatione, bon. quindecim.

7 Pro ſimili ſignificatione abſque fideiuſſione, & obligatione, bon. decem.

8 Pro monitorio pœnali, citatione, inhibitione, ſequeſtro, arreſto, aut alio quouis inſtrumento, ſiuè in Curia, ſiue extra Curiam, ſiuè auctoritate ordinaria, ſiuè commiſſaria pro Fiſco, nihil.

9 Pro ſimili monitorio in Curia in vim commiſſionis, ſi adeſt Inſtigator ſecretus vel apertus, bon. trigintaſeptem cum dimidio.

10 Pro monitorio vel ſequeſtro extra Curiam auctoritate ordinaria, ſi adeſt Inſtigator vt ſupra, bon. vigintiquinque.

11 Pro monitorio vel ſequeſtro extra Curiam in vim commiſſionis, ſi adeſt ſimilis Inſtigator ſecretus, vel apertus, ſcut. vnum.

12 Pro inhibitione in Curia vigore commiſſionis ad inſtantiam partis, vel ſi adeſt Inſtigator, vt ſupra, bon. trigintaſeptem cum dimidio.

13 Pro inhibitione ſimili extra Curiam, iul. ſex.

14 Pro citatione etiam cum inhibitione vigore commiſſionis, etiam per edictum extra Curiam ad inſtantiam partis, vel ſi adeſt Inſtigator vt ſupra ſcutum vnum.

15 Pro compulſorialibus generalibus, vel ſpecialibus extra Curiam vigore commiſſionis, ſcutum vnum.

16 Pro inſtrumento remiſſoriæ, ſcut. vnum.

17 Pro quolibet palmo rotuli remiſſoriæ factæ iuxta reformationem Sanctiſſimi, ſub rub. de Notarijs, §. litteras remiſſoriales, bon. trigintaſeptem cum dimid. *Eſt hic ſup. fol. 693. num. 103.*

18 Pro litteris miſſiuis pro examinandis Teſtibus extra Curiam loco remiſſorialium, iul. duo.

19 Pro litteris declaratorijs ob non paritionem monitorij extra Curiam, iul. ſeptem cum dimidio.

20 Si in cauſa commiſſaria, ſcutum vnum.

21 Pro Brachio ſæculari ſimiliter ob non paritionem monitorij extra Curiam in cauſa ordinaria, ſcutum vnum cum dimidio.

22 Pro Brachio ſæculari, vel mandato executiuo loco executorialium extra Curiam in cauſa commiſſaria, ſcuta duo cum dimidio.

23 Pro mandato de capiendo extra Curiam auctoritate ordinaria ad inſtantiam Partis vel Inſtigatoris ſecreti vel aperti, bon. vigintiquinque.

24 Si in cauſa commiſſaria, ſcut. vnum.

25 Pro edicto tempore vacantiarum, bon. quinque.

26 Pro comparitione, relatione, iurium productione, vel alijs quibuſuis actis pro Fiſco, nihil.

27 Pro qualibet relatione, comparitione, proteſtatione, iurium productione, vel alio actu parte inſtante, vbi non ſit extractus vel regiſtrum, bon. duo.

28 Pro actu depoſiti pecuniarum vel cedulæ, nihil.

29 Pro conſignatione depoſiti, pro quolibet ſcuto bon. vnus.

30 Pro conſignatione pignoris, vel rei depoſitatæ, in totum, bon. ſeptem cum dimidio.

31 Pro examine cuiuslibet Teſtis in cauſa capitali, vel in qua veniret imponenda pœna corporis afflictiua, cum articulis, & interrogatorijs, vel cum interuentu Iudicis vel Fiſci in officio, vel domo ipſius Iudicis, iul. quinque.

32 Si extra domum, & officium, etiamſi Teſtis ſit egregius vel illuſtris, ſuper eiſdem, ſcut. vnum.

33 Si abſque interrogatorijs, & interuentu Iudicis, & Fiſci, vel ſuper bona fama, aut ſuper vno, vel duobus articulis tantùm, in officio, iul. duo.

34 Si extra officium, etiamſi Teſtis ſit illuſtris, vt ſupra, iul. quatuor.

35 Pro examine Teſtis in alijs cauſis non capitalibus ſuper articulis, & interrogatorijs vel cum interuentu Iudicis vel Fiſci in officio, iul. tres.

36 Si extra officium etiamſi Teſtis ſit egregius vel illuſtris, iul. quinque.

37 Si abſque interrogatorijs, & interuentu Iudicis vel Fiſci in officio, bon. quindecim.

Si extra officium, bon. vigintiquinque.

38 Si materiæ in articulis vel interrogatorijs
39 fuerint exceſſiuæ, in quolibet ex caſibus prædictis augeri poſſit taxa iuxta exceſſiuitatem arbitrio Iudicis.

40 Pro examine Teſtis in officio ſummariè abſque articulis, & interrogatorijs, iul. vnus.

41 Si extra officium, bon. quindecim.

42 Pro oſtenſione depoſitionis Teſtium publicatorum abſque copia, ſoluatur medietas eius, quod ſolutum fuerit pro examine reſpectiuè.

43 Pro copia ipſius depoſitionis Teſtium, pro quolibet folio facto in forma boni extractus iuxta reformationem Sanctiſſimi, ſub rubr. de regiſtris, bon. ſex. *Eſt hic ſup. fol. 694.*

44 *Declaratur in cōſt. ſeq. §. 22.* Pro quolibet folio copiæ indiciorum, continente lineas vigintiquatuor, & pro qualibet linea duodecim ſyllabas ad minus, ſi vnus tantùm Reus fuerit, bon. quinque.

45 Si duo vel plures Rei fuerint, etiam pro Collegio, Vniuerſitate vel Capitulo, eandem copiam inſimul omnibus dare teneantur, pro quolibet folio ſimili, bon. ſeptem cum dimidio ad ſummum.

46 Pro quolibet folio extractus facti iuxta prædictam reformationem Sanctiſſimi, etiam ſi fuerint plures Rei, vel Adhærentes in eadem cauſa, bon. ſex dummodo in aliquo ex prædictis Tribunalibus minor taxa non exiſtat, quam omnino ſeruari volumus.

47 Pro quolibet folio boni regiſtri facti iuxta dictam

Digitized by Google

ctam reformationem in cauſis in quibus illa fieri licet, ſoluatur idem.

48 Pro quolibet centenario rubricaturæ proceſſus de partibus ſcut. vnum cum dimidio.

49 Pro mandato de relaxando aliquem in cauſa capitali vel alia, in qua veniret imponenda pœna corporis afflictiua, vbi præceſſerint iudicia, & Reus fuerit examinatus, non tamen fuerit lata, & ſubſcripta ſententia, iul. quinque.

50 Vbi verò Reus, præcedentibus indicijs examinatus, fuerit condemnatus, vel etiam tam ante, quàm poſt compoſuerit, aut ſoluerit pœnam, ſeu ex gratia pœna ei remiſſa fuerit, ſcutum vnum.

51 Pro mandato de relaxando aliquem in alia cauſa, vbi præcedunt indicia, & Reus componat, vel pœnam ſoluat, aut condemnatus ex gratia liberetur, iul. tres.

52 In alijs verò quibuſuis caſibus pro ſimili mandato de excarcerando, iul. duo.

53 Pro præcepto iniuncto illi, qui excarceratur, nihil.

54 Pro rogitu cuiuslibet fideiuſſionis in officio vel carcere, iul. vnus.

55 Si extra officium, & carcerem, iul. duo.

56 Pro mandato de capiendo aliquem pro indicijs, vel pro Curiæ informatione, nihil.

57 Pro mandato de capiendo pro cautione de non offendendo, bon. ſeptem cum dimidio.

58 Pro non grauetur, bon. quinque.

59 Pro mandato de euacuando ſeruatis ſeruandis, iul. duo.

60 Pro Inuentario in cauſa capitali, ſcutum vnum

61 Pro ſimili Inuentario facto de mandato Iudicis, in quauis alia cauſa criminali, iul. quinque, & plus vel minus arbitrio Iudicis.

62 Et pro ſimili Inuentario in cauſa ciuili ſi fieri contingat, iul. duo.

63 Pro æſtimatione, ſubhaſtatione, & venditione bonorum mobilium vel ſe mouentium Fiſco incorporatorum vſque ad valorem ſcut. decem, bon. quindecim.

64 A ſcut. decem vſque ad viginti, iul tres.

65 A ſcutis viginti vſque ad quinquaginta, bon. ſexaginta quinque.

66 A ſcut. quinquaginta vſque ad centum, ſcutum vnum.

67 A ſcutis centum vſque ad quinquaginta ſcuta duo.

68 A ſcutis quingentis vſque ad quamcunque ſummam ſcuta tria, & non plus.

69 Pro adeptione poſſeſſionis bonorum ſtabilium Fiſco incorporatorum intra mœnia, ſcutum vnum.

70 Si extra, ſoluatur iuxta importantiam cauſæ, & diſtantiam loci arbitrio iudicis.

71 Pro ſubhaſtatione, venditione, & deliberatione ſimilium bonorum ſtabilium vſque ad valorem ſcutorum centum, ſcut. vnum.

72 Ab inde ſupra capiatur arbitrio eiuſdem Iudicis.

73 Pro nota ſententiæ diffinitiuæ, declaratoriæ vel interlocutoriæ in quauis inſtantia pro Fiſco, nihil.

74 Pro nota ſententiæ abſolutoriæ diffinitiuæ in cauſa capitali in prima inſtantia, ſcut. quatuor.

75 Si in ſecunda inſtantia, ſcuta tria.

76 Si in tertia inſtantia, ſcut. duo.

77 Pro ſimili nota ſententię in alia cauſa, in qua veniret imponenda pœna corporis afflictiua in prima inſtantia, ſcut. tria.

78 Si in ſecunda ſcut. duo.

79 Si in tertia, ſcut. vnum.

80 Pro ſimili nota ſententiæ abſolutoriæ diffinitiuæ in cauſa non capitali, in qua non veniret imponenda pœna corporis afflictiua, in prima inſtantia, ſcut. duo.

81 Si in ſecunda ſcut. vnum cum dimidio.

82 Si in tertia inſtantia ſcut. vnum.

83 Pro ſimili nota ſententiæ declaratoriæ in quauis cauſa, & inſtantia, ſcut. vnum.

84 Pro nota ſententiæ diffinitiuæ in cauſa diſcuſſionis, recipiatur iuxta importantiam cauſæ arbitrio Iudicis.

85 Pro nota decreti habentis vim ſententiæ diffinitiuæ in quolibet ex caſibus prædictis, permiſſis tamen, & iuxta reformationem Sanctiſſimi ſub rubr. de Notarijs, §. conſtitutionem, capiatur pro medietate iuxta taxam prædictarum ſententiarum reſpectiuè, & pariter ſi fuerint plures arbitrio Iudicis. *Eſt hic ſup. fol. 690. num. 62.*

86 Et in quolibet ex caſibus prædictis, ſi fuerint plures, pro nota ſententiæ ſoluatur arbitrio Iudicis.

87 Pro quolibet folio copiæ articulorum, vel iurium productorum, factæ inſtar boni originalis, bon. ſex.

88 Pro reſtitutione iurium, etiamſi fuerint plura, & diuerſo tempore producta, bon. viginti quinque.

89 Pro reſtitutione rerum furtiuarum Domino, etiam ſi fuerit neceſſarium mandatum, nihil.

90 Pro quolibet ſaluoconducto pro homicidio ad quoduis tempus, ſi fortè dari contingat de mandato S.D.N. ſcut. vnum.

91 Si pro alio minori delicto, iul. quinque.

92 Pro decreto ad exequendum mandatum iam decretum reuocationis inhibitionis, vel ſequeſtri, de conſignando bona depoſiteta vel ſimilis naturæ, vnà cum fide, vel mandato deſuper opportuno, bon. ſeptem, cum dimidio.

93 Pro caſſatione cuiuslibet ſimplicis fideiuſſionis, obligationis, vel quærelæ, in caſibus permiſſis, iul. vnus.

94 Pro caſſatione ſimilis fideiuſſionis vel querelæ vbi ſecutus fuerit proceſſus, vel examen Inquiſiti, non tamen condemnatio, in caſibus permiſſis, iul. duo.

95 Pro caſſatione ſimilis fideiuſſionis vel obligationis in cauſa graui, & pro Perſona illuſtri, attendatur importantia ipſius cauſæ, & Perſonæ inquiſitæ, & fletur arbitrio Iudicis, niſi Partes fuerint inter ſe concordes.

96 Pro caſſatione proceſſus in cauſa capitali, ſcutum vnum, & ſi fuerint plures arbitrio Iudicis.

97 Si in cauſa minori, in qua tamen veniret imponenda pœna corporis afflictiua, bon. ſeptuagintaquinque, & ſi fuerint plures, arbitrio Iudicis.

98 Pro caſſatione proceſſus in alia cauſa non capitali, & in qua non veniret imponenda pœna corporis afflictiua, iul. quinque, & ſi fuerint plures, arbitrio Iudicis.

99 Pro caſſatione proceſſus in cauſa graui, & per-

Digitized by Google

perſona illuſtri attendatur importantia cauſæ, & perſonę,& ſtetur arbitrio Iudicis,vt ſupra.

100 Pro inſtrumento ſententiæ in cauſa capitali, ſcut.duo.

101 Pro ſimili inſtrumento in cauſa, in qua tamen veniret imponenda pœna corporis afflictiua,ſcut.vnum cum dimidio.

102 Pro ſimili inſtrumento in cauſa minori, ſcut. vnum.

103 Pro inſtrumento ſententiæ declaratoriæ, abſolutionis vel decreti habentis vim ſimilis ſententiæ,iul.quinque.

104 Pro ſuſceptione cenſurarum vel termini in iudicio,bon.quinque.

105 Pro fide cuiuslibet actus iudicialis, iul. vnus.

106 Pro fide decreti viſitæ in die viſitæ nihil, extra diem viſitæ,bon.quinque.

107 Pro rogitu procuræ in officio, bon. quinque.

108 Si extra officium,iul.vnus.

109 Pro expenſis contumacialibus in cauſa capitali ordinaria, in qua præcedentibus indiciis Reus fuerit monitus, & in contumaciam condemnatus,ſcut. vnum cum dimidio, & nihil vlterius à Fiſco,vel alio recipiatur.

110 Si in cauſa non capitali, in qua tamen modo præmiſſo Reus ſit in pœnam corporis afflictiuam condemnatus, ſcut. vnum, & nihil vltra vt ſupra.

111 Si in alia minori cauſa, in qua eodem modo Reus ſit tantùm in pœnam pecuniariam condemnatus,iul. quinque, & nihil vltra vt ſupra.

112 Pro ſimilibus expenſis contumacialibus in cauſa commiſſaria in primo capite vt ſupra, ſcu.duo,cum dimidio,& nihil vltra vt ſupra.

113 Si jn ſecundo, ſcut. duo, & nihil vltra vt ſupra.

114 Si in tertio capite, ſcut. vnum cum dimidio, & nihil vltra vt ſupra.

115 Si verò huiuſmodi expenſæ fuerint in cauſa graui,vel pro perſona Illuſtri, exigatur iuxta importantiam cauſæ, & qualitatem perſonæ arbitrio Iudicis.

116 Pro quibuſuis aliis inſtrumentis, expeditionibus,& ſcripturis,quarum merces in præſenti taxa non exprimitur,& etiam in præinſertis, in quibus videlicet controuerſia inter Notarium, & Partem oriri contigerit,ſtetur arbitrio Iudicis, niſi aliter per reformationem Sanctiſſimi fuerit prouiſum, & Iudex per ſe cognoſcat, & ad Notarios non remittat.

117 In omnibus caſibus prædictis, & aliis quomodolibet contingentibus pro Paupere, nihil penitus recipiatur,Paupertate è ſtetur relationi Domini Aduocati, vel Procuratoris pauperum, & vbi opus fuerit loco copiæ indiciorum vel iurium, oſtendantur originalia ipſi Domino Aduocato, vel Procuratori dictorum Pauperum gratis.

118 Eadem taxa præinſerta ſeruetur in quibuſuis officijs criminalibus prædictis, etiam in cauſis mixtis vel etiam ciuilibus à criminalibus dependentibus,aut in quibus de intereſſe Fiſci agitur.

119 In alijs verò merè ciuilibus in eiſdem officijs pertractandis, etiam in caſibus prædictis, ſeruetur taxa Notarijs ciuilibus impoſita.

Taxa Notariorum Curiæ Capitolij.

De Inſtrumentis publicis.

§. 7. PRo publicis Inſtrumentis quorumcunque contractuum inter viuos,& quorumcunque teſtamentorum, & aliarum vltimarum voluntatum, vſque ad quantitatem ſeu valorem ſcutorum vigintiquinque, recipiat Notarius,iul.tres. 1

A vigintiquinque vſque ad quinquaginta, iul.ſeptem cum dimidio. 2

A quinquaginta vſque ad centum, iul. decem. 3

A centum vſque ad ducentos, alios iul. decem. 4

A ducentis vſque ad mille, iul. quinque pro quolibet centenario. 5

A mille vſque ad quamcunque ſummam,bon. vigintiquinque pro quolibet centenario,dummodo non excedat ſummam ſcutorum vigintiquinque in totum. 6

Pro duplicato inſtrumenti publicati, recipiat Notarius à Parte, ſi illa fuerit, quæ habuit præfatum inſtrumentum vel illius hæres, vltra mercedem ſcripturæ, quintam partem eius quod valet prædictum inſtrumentum, dummodo non excedat ſummam ſcutorum decem in totum. 7

Pro particula Teſtamenti ſeu legati cum Hæredis inſtitutione, habeat Notarius à Legatario iuxta importantiam particulæ ſui legati tantùm,vt ſupra in primo capite. 8

Sed ſi ſcriptus Hæres ea particula quoad inſtitutionem quoquo modo vtatur, poſſit cogi per Notarium ad ſolutionem mercedis totius teſtamenti,dato tamen eidem inſtrumento publico totius teſtamenti. 9

Si verò Notarius ab Hærede de inſtitutione, aut toto inſtrumento teſtamenti fuerit ſatisfactus, Legatarius quartam partem prædictæ ſummæ taxatæ pro particula ſoluere teneatur. 10

Pro inſtrumentis diuiſionum recipiat Notarius tertiam partem eius,quod acciperet,ſi bona illa alienarentur. 11

Pro duplicatis illorum quintam partem vt ſupra Notarius recipiat, habendo rationem in prædictis ad exceſſiuitatem ſcripturæ, ſuper qua, ſi eſſet controuerſia inter Notarium, & Partem,ſtetur declarationi D.Senatoris. 12

Pro inſtrumentis emphiteuticis, vel liuellarijs perpetuis, aut cenſuarijs, in quibus non eſſet appoſita æſtimatio rei, habeat Notarius pro quantitate cenſus vel canonis, æſtimando ad rationem ſcutorum quinque pro quolibet centenario, prout in primo capite, vbi vero appoſita eſt æſtimatio rei,itidem,vt in primo capite. 13

Pro duplicatis huiuſmodi inſtrumentorum, recipiat Notarius, vt in capite de inſtrumentis duplicatis ſuperius fuit expreſſum. 14

Pro inſtrumentis quietationum, ſi ipſe Notarius de obligatione rogatus non ſit,& eſt appoſita certa quantitas, habeat tertiam partem eius,quod ſolueretur pro principali obligatione,vbi vero non eſt appoſita certa quantitas,ſi res æſtimari poteſt, habeat Notarius prout ſupra declaratum eſt,ſi verò æſtimari non poteſt, ſtetur arbitrio D.Senatoris pro Perſonarum, & rerum qualitate, qui in taxatione non excedat ſummam ſcutorum decem, ſi verò fuerit idem Notarius, qui fuit de primæua obliga- 15

tio-

Digitized by Google

tione rogatus, pro quacunque ſumma, ſiue fuerit expreſſa ſiue non, recipiat Notarius non vltra, iul. quatuor.

16 Pro inſtrumentis publicis inueſtituræ, ſeu adeptionis poſſeſſionis, ſiue immiſſionis in illam, recipiat Notarius, bon. trigintaſeptem cum dimidio.

17 Pro rogitu inueſtituræ in Vrbe, habeat Notarius, iul. tres, extra mœnia Vrbis, & infra duo milliaria, iul. quinque, & habeat equum ad equitandum.

18 Si verò vltra dicta duo milliaria, habeat iulios ſeptem cum dimidio quolibet die, vltra expenſas victus, & vecturas.

19 Pro inſtrumentis quorumcunque conſenſuum, ratificationum, acceſſionum, & ſimilium, ſeparatis à primo inſtrumento, cuiuſcunque ſint ſummæ, & qualitatis bon. trigintaſeptem cum dimidio.

20 Pro inſtrumento caſſationis obligationis, recipiat Notarius, prout in quietationibus eſt diſpoſitum, & pro quietatione, & caſſatione vno contextu facta ſufficiat vnica ſolutio.

21 Pro inſtrumentis locationis à decem annis circa, non excedentis annuam penſionem, ſeu affictum ſcutorum centum, bon. trigintaſeptem cum dimidio.

22 A centum vſque ad quamcunque ſummam, iul. ſeptem cum dimidio.

23 Et ſi ſupra decennium, dummodo non fuerit contractus emphiteuticus vel ex alijs ſupradictis expreſſis, recipiat Notarius tertiam partem mercedis expreſſæ in primo capite.

24 Pro inſtrumento tutelę vel curæ, cum inuentario tutelari, iul. ſeptem cum dimidio.

25 Pro inſtrumento actoriæ, iul. tres.

26 Pro inſtrumento aditionis hæreditatis cum inuentario ſolemni, ac bannimento, & edicto, habeat principalis Notarius ſcutum vnum.

27 Reliqui Notarij ſe ſubſcribentes pro quolibet, bon. decem.

28 Et ita ſeruetur in his duobus poſtremis caſibus, niſi eſſent hæreditates multùm opulentæ, quo caſu de inſtrumento tutelari cum inuentario, & de inſtrumento aditionis hæreditatis plus recipiat Notarius arbitrio D. Senatoris.

29 Pro rogitu inſtrumenti aditionis hæreditatis cum edicto, & bannimento, ac illorum reportatione, iul. quatuor.

30 Reliqui Notarij ſe ſubſcribentes, bon. quinque pro quolibet.

31 Pro inſtrumentis mandatorum ad lites, bon. quindecim; ad quæcunque negocia, ſeù ad exigendum, & quietandum cum quacumque clauſula, iul. tres.

32 Pro inſtrumentis fideiuſſionis, ſiuè ratificationis, ſiuè recognitionis bonæ fidei, ſubharrationis, & alijs ſimilibus ſeparatis à primo inſtrumento, recipiat Notarius bon. trigintaſeptem cum dimidio.

33 Et illud idem ſoluatur pro inſtrumento pacis.

34 Pro inſtrumento inſinuationis donationis, ſi ſine inſertione donationis fuerit, bon. trigintaſeptem cum dimidio, ſi verò cum inſertione vltra ſcripturam, iul. ſeptem cum dimidio.

35 Pro rogitu caſſationis, & quietantiæ quorumcunque obligationum, recipiat Notarius à vigintiquinque infra iul. vnum.

36 A vigintiquinque vſque ad quinquaginta, iul. duos.

A quinquaginta vſque ad centum. iul. tres. 37

Inde vſque ad quamcunque ſummam, iul. 38 vnum pro quolibet centenario, dummodo in totum non excedat ſummam iuliorum decem.

Pro rogitibus quorumcunque inſtrumentorum, ſiuè iudicialium, ſiuè extraiudicialium, in quibus per huiuſmodi taxam non eſſet diſpoſitum, recipiat Notarius prout à partibus contrahentibus dari placuerit, quarum abſoluto arbitrio ſtari debeat. 39

Teneantur quoque Notarij partibus petentibus inſtrumentorum, de quibus rogati fuerint, copias dare ſimplices, exceptis inſtrumentis teſtamentorum, & codicillorum, quorum copias Notarius inuitus tradere non teneatur, & pro dictis ſimplicibus copijs recipiat. 40

A ſcutis vigintiquinque infra, iul. vnum. 41

A vigintiquinque vſque ad quinquaginta, iul. duos. 42

A quinquaginta vſque ad centum, iul. tres.

A centum vſque ad quamcunque ſummam, 43 iul. vnum pro quolibet centenario, ita 44 quòd pro quauis ſumma non excedat, iul. decem.

Exceptis inſtrumentis locationum, & ſimilium minoris taxæ, pro quorum copijs non vltra iul. duos exigere valeat, habita tamen in omnibus præmiſſis ratione ad exceſſiuitatem ſcripturæ, ſuper qua ſi fuerit inter Notarium, & Partem controuerſia, ſtetur ſemper declarationi D. Senatoris. 45

Excipimus tamen ab obligatione huiuſmodi dandi copias Archiuiſtas, qui nullo modo teneantur, nec poſſint copias quorumcunque inſtrumentorum Notariorum defunctorum, ſub pœna decem ſcutorum pro qualibet copia, dare. 46

Pro tranſumptis quorumcumque inſtrumentorum, teſtamentorum, & aliarum vltimarum voluntatum, Collegium habeat ſuam integram tertiam partem, & etiam ex inſtrumentis Defunctorum, non obſtante quocumque priuilegio, etiam ex quauis cauſa, & occaſione cuius perſonæ conceſſo, vni ex Notarijs ad huiuſmodi tranſumpta facienda deputatis ſoluendam, iuxta taxationem faciendam per dictos deputatos, reliquæ expenſæ fiant ſumptibus Partium petentium tranſumptari. 47

Pro iudiciarijs actibus.

Pro expeditionibus quando ſunt plures perſonæ conſortes etiam ſi ſint Congregationes, Collegia, Capitula, vel Vniuerſitates, non niſi pro vno tantùm exigatur. 48

Pro quolibet Monitorio de euacuando, & de reſpondendo articulis, bon. tres. 49

Pro quolibet monitorio cum inhibitione, & clauſula ſi quis, bon. tres. 50

Pro eorum reportatione, bon. duo. 51

Pro quolibet ſequeſtro, bon. tres. 52

Pro verificatione crediti, ad effectum obtinendi ſequeſtrum, ſiuè per Teſtes, ſiue per inſtrumentum rogatum per eumdem Notarium, cum ſequeſtro in totum iul. vnus. 53

Pro reuocatione cuiuslibet ſequeſtri, bon. duo. 54

Pro citatione edicto Senatus, iul. vnum. 55

Pro qualibet conſtitutione Procuratoris ad lites, ad Tribunal, vel in officio Notarij, bon. duos, extra officiū arbitrio Partis conſtituētis. 56

Si

Digitized by Google

57 Si verò fuerit conſtitutio cum poteſtate exigendi,quietandi,paciſcendi,& ſimilium, in officio bon. decem, extra officium arbitrio partis,vltra dictos decem.

58 Pro qualibet relatione, contradictione, replicatione, proteſtatione, comparitione, verbali petitione,bon.vnus.

59 Pro fide moderationis inhibitionis ad effectum ſuſpenſiuum, quando remanet cognitio quoad effectum deuolutiuum, bon. quinque.

60 Pro productione præparatoriorum, bon. vnus.

61 Pro reſponſione ſuper præparatorijs, bon. tres ſoluendi per partem producentem, & pro viatico, ſi in Vrbe contingat, per partem reſpondentem,bon.quinque.

62 Pro Productione libelli, ſiuè petitionis in ſcriptis, vnà cum actu productionis, bon. duo.

63 Pro conteſtatione litis,& iuramento calumniæ in qualibet parte lite conteſtante, vel iurante,cum iudicis interlocutoria,cum decreto deſtinationis Notarij ad recipiendum iuramentum calumniæ à qualibet parte, ſiuè in officio,ſiuè ad Tribunal iur.bon.duo.

64 Pro productione articulorum cum actu relationis,bon.duo.

65 Pro ſpecificatione materiarum ad Tribunal iuris,ſiuè officio Notarij,bon.duo.

66 Pro inductione cuiuslibet Teſtis,& iuramento,quatren.duo.

67 Pro reſponſione articulorum ad Tribunal, vel in domo Notarij, quatren. duo pro quolibet articulo, ſoluendo per partem producentem,ſi extra domum,bon. quinque pro viatico per partem reſpondentem.

68 Pro decreto de habendis articulis pro confeſſatis,bon.duo.

69 Pro inſtrumento intimationis litis, bon. trigintaſeptem cum dimidio.

70 Pro relatione ad dicendum contra facultates,bon.duo.

71 Pro inhibitione emanata vigore facultatum, bon. ſeptem cum dimidio, cum inſertione motus proprij,bon.triginta.

72 Pro inhibitione vigore commiſſionis ſine illius inſertione, bon. ſeptem cum dimidio, & cum inſertione commiſſionis,bon.triginta.

73 Pro litteris remiſſorialibus, ſiuè compulſorialibus,cum inſertione articulorum, & interrogatoriorum,bon.trigintaſeptem cũ dimidio

74 Pro productione quorumcunq;inſtrumentorum,iurium,teſſerarum, aut ſimilium, cum actu relationis, pro quolibet bon. duo, dummodo non excedant iulium vnum.

75 Pro recognitione dictorum iurium,ſeù teſſerarum,bon.duo pro quolibet Teſte, & pro omnibus iuribus,& teſſeris, & ſi cum interrogatorijs partis,bon.quinque.

76 Pro reſtitutione iurium quorumcunque vnica citatione, & productione, habeat Notarius iul.vnum in totum; & ſi ipſe Notarius copiam fecerit, habeat mercedem pro ipſius copia vltra iul.vnum pro reſtitutione.

77 Pro rogitu compromiſſi ex forma Statutorum facti,iul.vnum à qualibet parte.

78 Pro inuentario cum Iudicis decreto faciendo,iul.tres.

79 Pro præſentatione cuiuslibet commiſſionis, bon.duos.

80 Pro præſentatione inſtantiæ,ſiuè fatalium, ſeu noua termini præfixione vigore commiſſionis,bon.ſeptem cum dimidio.

Pro repetitione generali actorum,extractus, ſiuè extractuum,quanti fuerint, in totum bon. ſeptem cum dimidio. 81

Pro productione librorum, reſtitutione, & partitarum auſcultatione, à quinque ſcutis infra,bon.quinque. 82

A quinque vſque ad decem,bon.decem. 83

A decem vſque ad viginti, bon. quindecim. 84

A viginti vſque ad quamcunque ſummam, bon.viginti. 85

Pro examine Teſtium, & alijs.

Pro examine cuiuslibet Teſtis vſque ad numerum quinque, vel ſex articulorum, excluſo articulo repetitiuo, in domo Notarij, iul. vnum. 86

Et vltra ſupradictorum articulorum numerum,bon.quindecim. 87

Si cum interrogatorijs partis,quæ numerum decem & octo non excedant,in primo caſu,iul. duos. 88

In ſecundo caſu,iul.tres. 89

Si interrogatoria excedant numerum præfatum, pars, quæ dederit interrogatoria exceſſiua,ſoluat exceſſiuitatem. Si verò fuerit controuerſia inter Notarium, & partem, pars ſoluat Notario mercedem arbitrio Iudicis. 90

Et in quolibet caſuum prædictorum, ſi alius Notarius examini adiungatur, tantundem ſoluatur adiuncto à parte illum adhibente; ſed ſi cauſa eſſet valdè grauis,& perplexa, vel articuli,ſuper quibus Teſtes examinantur,eſſent vltra numerum prædictum,ſoluatur pro modo laboris;ſed ſi ſuper mercede eſſet controuerſia, ſoluatur Notario à parte, quod fuerit declaratum per Iudicem. 91

Si extra domum, vel officium Notarij, intra tamen mœnia Vrbis vltra ſummam ſuperius taxatam,habeat pro viatico,ſiuè vnus,ſiuè plures Teſtes examinentur,iul.vnum. 92

Si extra mœnia per duo milliaria, habeat pro viatico iul. duos, & equum ad equitandum. Si verò vltra duo dicta milliaria, habeat pro viatico (quando eſſet diſcordia inter Notarium,& Partem) quod fuerit taxatum per Iudicem,ac expenſas victus, & vecturas pro quolibet die. 93

Pro publicatione Teſtium, & proceſſus petita,& obtenta, termino dato ad dicendum contra,ſeù excipiendum.bon.duo. 94

Pro extractibus, & quibuſcunque copijs factis in forma extractus, bon. tres pro qualibet pagina, quæ debeat in ſe, & qualibet facilè habere lineas viginti, & quælibet linea litteras trigintaduas,iuxta formam Statuti,ſub cap.26. lib. 1. ſed ſi extractus ab aliqua ex partibus peteretur reuideri,ſoluatur id, quod per Iudicem fuerit taxatum. 95

Pro extractu duplicato,pro medietate ſoluatur. 96

Pro rogitu voti aſſettamenti, & extenſione in actis, quando Iudex, iuxta illud pronunciat in omnibus articulis, in quibus votum aſſettamenti à Iudice conceditur, exceptis diffinitiuis, & cauſam terminantibus, iul. vnum. 97

In diffinitiuis autem,& cauſam terminantibus,bon.quindecim. 98

Pro

Digitized by Google

99 Pro lectura cuiuslibet ſententiæ diffinitiuæ ſiuè cum voto, ſiuè ſine Voto Dominorum de aſſettamento,bon.quindecim.

100 Pro quolibet partito litis deciſiuo ſiuè in ſcriptis,ſiuè verbali,bon.duos.

101 Pro iuramento deſuper faciendo, bon. duos.

102 Pro ſuſceptione termini ad ſoluendum,bon. duos.

103 Pro decreto moderationis inhibitionis,cum clauſula ſi quis,bon.tres.

104 Pro moderatione, ſeù decreto de exequendo,ratione recurſus ad DD.Conſeruatores,vel alios,etiam cum clauſula Niſi, pro quacumque ſumma bon.tres.

105 Pro alijs verò moderationibus cum remiſſione cauſæ,bon.quindecim.

106 Pro buſſola,& extractione Conſultoris, bon. ſeptem cum dimidio.

107 Pro traditione voti Aſſeſſoris, ſeu Conſultoris,& viatico.in totum iul.vnum.

108 Pro apertura dicti voti cum ſententia, bon. quindecim.

109 Pro electione Petitorum à qualibet Parte eligendorum,bon.duos.

110 Pro relatione eorundem Petitorum à qualibet Parte,& qualibet relatione,bon.duos.

111 Pro ſignificatione concedenda, vigore inſtrumenti dotalis rogati per eundem Notarium,bon.vigintiduos cum dimidio.

112 Pro copia cuiuslibet ſententiæ,bon. decem, præterquam cauſarum diſcuſſionum prioritatis, & potioritatis, pro quibus ſoluatur pro modo ſcripturæ.

113 Pro non grauetur, ſiue ſignificatione de non moleſtando,bon.tres.

114 Pro interpoſitione appellationis, & cedulæ productione, cum Iudicis reſponſione, tam interlocutorijs, quàm diffinitiuis,bon.duos.

115 Pro reditu Apoſtolorum, & reſponſione facta per Iudicem,bon.duos.

116 Pro inſtrumento publico appellationis, cum inſertione cedulæ appellationis, vel ſine, cum Iudicis reſponſione,bon.quindecim.

117 Pro inſtrumento publico, vel fide reſponſionis Apoſtolorum, ſeparato in alio folio ab appellatione primo loco interpoſit. bon. decem, & ſi inſertum fuerit cum primo inſtrumento, nihil ſoluatur.

118 Pro reportatione dicti inſtrumenti, cum citatione,vel ſine,bon.duos.

119 Pro fide mandati ad lites, bon. quinque, ad alia quæcumque negocia,iul.vnum.

120 Pro fide remiſſionis cauſæ, vel reuocationis ſequeſtri,moderationis inhibitionis,cum clauſula. Si quis,& aliorum ſimilium, bon. ſeptem cum dimidio.

121 Pro fide tutelæ, vel curæ, vel actoriæ, vel aditionis hæreditatis ſubſtantialiter, vt fieri ſolet, conſenſus, fideiuſſionis, obligationis apud acta, immiſſionis in poſſeſſionem, reiectionis inſtrumenti appellationis, moderationis inhibitionis, ſine clauſula, Si quis, pronunciæ deſertionis cauſæ, & ſimilium, bon. trigintaſeptem cum dimidio; vbi verò taxa inſtrumentorum publicorum eſſet minor, ſoluatur prout in taxa Inſtrumentorum.

Pro repetitionibus.

122 Pro repetitione inſtrumenti,de quo ſit idem Notarius rogatus, continentis vſque ad ſummam ſcutorum vigintiquinque,iul.vnum.

123 A vigintiquinque vſque ad quinquaginta, iul.duos.

124 A quinquaginta vſque ad centum,iul.tres.

125 A centum vſque ad quingentos, iul. quinque.

126 A quingentis vſque ad quamcunque ſummam,iul.decem.

127 Pro repetitione inſtrumenti locationis ad non longum tempus, vſque ad ſummam ſcutorum vigintiquinque annuæ penſionis, ſiuè affictus,iul.vnum.

128 A vigintiquinque vſque ad quinquaginta, iul.duos.

129 A quinquaginta vſque ad centum,iul.tres.

130 A centum vſque ad quamcunque ſummam, iul.quinque.

131 Pro repetitione inſtrumentorum in actis rogatorum per Notarium cauſæ, & aliàs repetitorum,bon.ſeptem cum dimidio pro omnibus; ſi verò fuerit in alio iudicio,bon. ſeptem cum dimidio pro quolibet inſtrumento reſpectiuè repetito.

132 Pro rogitu decreti mandati vigore prædictarum repetitionum,à vigintiquinque infra,bon. ſeptem cum dimidio.

133 A vigintiquinque vſque ad quamcunque ſummam,iul.vum.

134 Pro repetitione ſententiæ in actis rogatæ, recipiat Notarius prout in capitulo de locatione ad modicum tempus dictum eſt.

135 Si verò certa quantitas expreſſa non eſſet pro mercede repetitionis,recipiat bon.ſeptem cum dimidio.

De Depoſito, & illius conſignatione.

136 Pro depoſito in pecunia numerata, ſeù cedula, vel in re mobili precioſa, ſeù alias, in manibus Notarij faciendo, pro quacunque ſumma,recipiat Notarius bon.duos pro quolibet depoſito.

137 Pro conſignatione, ſeù reſtitutione cuiuſuis depoſiti in pecunia numerata,vel re mobili, vſque ad ſummam ſcutorum decem, habeat Notarius bon.duos pro quolibet ſcuto.

138 Ab inde ſupra vſque ad quamcunque ſummam, habeat Notarius bon. vnum pro quolibet ſcuto, dummodo in totum non excedat ſummam ſcutorum trium.

139 Et idem ſeruetur per Mandatarios in ſubhaſtatione pignorum,& illorum deliberatione.

140 Si verò depoſitum factum fuerit in cedula vſque ad ſcuta quinquaginta, bonon. quindecim.

141 Vſque ad ſcuta centum,bon.vigintiquinque.

142 Vſque ad quamcunque ſummam, bon. trigintaſeptem cum dimidio.

143 Pro depoſito in immobilibus penes acta Notarij, vel tertiam perſonam faciendo, recipiat Notarius vſque ad ſummam ſcutorum centum bon.quinque.

144 Vſque ad quamcunque ſummam,iul.vnum.

145 Et totidem pro reſtitutione, ſeù caſſatione.

Pro

Digitized by Google

Pro Sententijs publicis, ſinè in extractu regiſtrandis.

Si in ordinarijs diffinitiua ſit ſententia continens quantitatem, ſeu rem minoris valoris quinquaginta ducatorum, recipiat Notarius bon.trigintaſeptem cum dimidio.

147 A quinquaginta vſque ad trecentos, ducatum vnum.

148 A trecentis vſque ad quingentos, iul. quindecim.

149 Inde vſque ad quamcunque ſummam, ſeù æſtimationem,ſcuta duo.

150 Si verò certam non contineat quantitatem, vel de facili eius valor æſtimari non poſſit, habeat Notarius ducatum vnum,aut plus,vel minus, arbitrio Iudicis, pro rerum qualitate, & Perſonarum, dummodo prædictam ſummam duorum ſcutorum non excedant.

151 Pro ſententijs verò ſuper executione inſtrumentorum, ſententiarum, teſtamentorum, & priuatarum ſcripturarum,ſi certam contineant quantitatem, vel rei valor de facili liquidari poſſit, vſque ad ſummam vigintiquinque ducatorum, recipiat Notarius bon. vigintiduo cum dimidio.

152 Vſque ad quinquaginta,bon.trigintaſeptem cum dimidio.

153 Inde vſque ad centum,iul.ſex.

154 A centum vſque ad ducentos, ducatum vnum.

155 Inde vſque ad quamcunque ſummam, vel æſtimationem,ducatos de carolenis.

156 Pro ſententia ſuper euacuatione, ſeù exſtraſtatione,iul.tres.

157 Pro ſententia ſuper interdictis quibuſcunque,iul.ſeptem cum dimidio.

158 Pro ſententia lata in cauſa conuentionis, & reconuentionis introductæ ante litem conteſtatam, Notarius habeat mercedem vt ſupra dictum eſt, pro vnica ſententia tantùm, non autem pro duabus; ſecus quando reconuentio facta fuerit poſt litem conteſtatam, quia tunc ſatisfiat pro duabus ſententijs, iuxta præcedentem taxam.

159 Pro interlocutorijs, ſi publicentur cum ſigno,bon.quindecim.

160 Pro quolibet actu iudiciario, de quo inſtrumentum actorum confecerint,bon. tres,in quo debeant acta integra, & non mutilata ſcribere, alioquin mercedem petere non poſſint, & acceptam reſtituere teneantur.

161 In cauſis verò diſcuſſionum accipiat à quolibet graduato pro ſumma graduata mercedem, vt ſupra in cauſis executiuis eſt taxatum.

Pro Mandatis.

162 Pro quolibet mandato in contumaciam, etiam de euacuando, pro quacunque ſumma, bon.tres.

163 Pro mandato de conſignandis pignoribus, bon.tres.

164 Pro mandato de parendo ſententiæ, iul. tres.

165 Pro reportatione dicti mandati,bon.duos.

166 Si cum repetitione actorum ſententiæ, ſiuè ſententiarum,& rei iudicatæ, bon. ſeptem cum dimidio.

167 Pro mandatis executiuis in ſummarijs, vel executiuis,& vigore obligationis in forma Cameræ, vſque ad ſummam ducatorum decem, iul.vnum.

A decem vſque ad vigintiquinque, iul. duos. 168

A vigintiquinque vſque ad quinquaginta, bon.trigintaſeptem cum dimidio. 169

A quinquaginta vſque ad centum,iul.ſex. 170

A centum vſque ad quingentos,iul.decem. 171

A quingentis vſque ad quamcunque ſummam,iul.quindecim. 172

Pro mandato duplicato vſque ad ſummam ſcutorum decem,bon.quinque. 173

Vſque ad quinquaginta,iul.vnum. 174

Ab inde vſque ad quamcunque ſummam, bon.viginti. 175

In ordinarijs.

Pro mandato ſeruatis ſeruandis, à vigintiquinque vſque ad quinquaginta ducatos iul. tres. 176

A quinquaginta vſque ad centum,iul.ſex. 177

A centum vſque ad trecentos, ſcutum vnum. 178

A trecentis vſque ad quingentos, iul. quindecim. 179

A quingentis vſque ad quamcunque ſummam,ſcuta duo. 180

Pro mandatis duplicatis, ſeruetur forma ſuperiùs tradita. 181

Pro mandato vigore termini, quando aliquid non fuerit verificatum,bon.tres. 182

Quando verò fuerit aliquid verificatum, ſoluat vt ſupra fuit diſpoſitum in mandatis ſeruatis ſeruandis. 183

Pro mandato de euacuando ſeruatis ſeruandis,iul.tres. 184

Pro mandato ſuſpicionis fugæ, cum examine,ſiue iurium productione,bon.quindecim. 185

Pro mandato de reſtituendis pignoribus captis vigore mandati in contumaciam bonon. tres. 186

Si verò alterius mandati,bon.quinque. 187

Pro mandato de excarcerando, ſeu relaxando Carcerato, pro quacunque ſumma bonon. quindecim. 188

Pro mandato gratioſo in conſignatione cedulæ depoſiti, ſeù pecuniarum alibi quàm in manibus Notarij depoſitarum, vſque ad ſummam ſcutorum vigintiquinque,iul.vnum. 189

A vigintiquinque vſque ad quamcunque ſummam,iul.tres. 190

Pro arreſto in carceribus,iul.vnum. 191

Pro appoſitione manus in mandatis alterius Iudicis,à decem infra,bon.quinque. 192

Ab inde vſque ad quamque ſummam, bon. quindecim. 193

Pro appoſitione manus in mandato de auferendo pallium, de aperiendo portam per vim, vel de capiendo, quando non poteſt exequi in bonis, vel de exequendo non obſtante ſignificatione,& ſimilibus,bon.tres. 194

Pro mandato de immittendo in poſſeſſionem,& de aſſociando iul.tres. 195

Sed ſi eſſet relaxatum ſeruatis ſeruandis, in ordinarijs cauſis habeat Notarius prout in ordinarijs cauſis pro mandatis executiuis eſt diſſitum. Et in dubio quando eſſet diſcordia inter Partem,& Notariũ,ſtetur declarationi Iudicis. 196

Pro mandato de manutenendo, iulium vnum. 197

Pro bannimento pro ſubhaſtatione bonorum immobilium,bon.quindecim. 198

Digitized by Google

199 Pro reportatione illius,bon.duos.

200 Pro decreto deliberationis bonorum ſtabilium plus offerenti,bon.quindecim.

201 Pro decreto adiudicationis bonorum, bon. duos.

202 Pro decreto dationis in ſolutum, bon. quindecim.

203 Pro examine liſtæ expenſarum,bon. ſeptem cum dimidio.

204 In caſibus autem,in quibus ſcriptura videretur exceſſiua, cuius exceſſiuitatis ratio ſemper habeatur,orta controuerſia, recipiat Notarius quantum per Iudicem,vel Senatorem reſpectiuè, oretenus taxatum fuerit, cui declarationi ſemper ſtare debeat Notarius,& Partes in caſibus hic non expreſſis.

205 In quibus non reperitur prouiſum per huiuſmodi taxam, procedatur prout in ſimilibus, & aliàs arbitrio Senatoris vel Iudicum, vt ſupra, qui non excedant ſummas taxatas.

206 Et quòd præſens taxa indiſtinctè ſeruetur à Prothonotario, Notarijs Conſeruatorum, Capitanei Appellationum,Magiſtrorum Viarum, Iuſtitiariorum quorumcunque Conſulatuum, (pro medietate tamen qui gratis officium, & non titulo oneroſo habent,iuxta formationem Sanctiſſimi) & alijs quibuſcunque Notarijs Capitolinum forum verſantibus,in omnibus caſibus,in quibus particulariter quo ad eos reſpectiuè per Statuta,vel Reformationes prouiſum non fuerit.Et ita Senator,& alij Iudices teneātur facere ab omnibus ſeruari ſub pœnis infraſcriptis,ſub quorum iuriſdictione,& correctione ſint omnes Notarij præfati, Archiuiſtæ, & alias quomodocunque, & qualitercunque in foro Capitolino, & illius Curijs verſantes etiam ſi præfati Notarij ſint officiales.

207 Quòd quilibet Notarius,qui aliquid receperit vltra ſummam præſentis taxæ, vel alias contrauenerint ſupradictis, pro qualibet vice puniatur in ſcutis decem,quæ actio ſit popularis, & applicetur pro medietate Fiſco Capitolino, & pro alia Collegio,abſque ſpe alicuius gratiæ, ſiue remiſſionis, & vltra dictam pœnam pro ſecunda vice ſuſpendatur Notarius ab officio,arbitrio Senatoris,vel Iudicis cauſæ,& pro tertia vice puniatur arbitrio eorundem.

208 Notarius,qui quolibet anno non confecerit ſuum prothocollum inſtrumentorum, & manuale actorum, iuxta formam Statuti Vrbis, & infra duos menſes poſt feſtum Natiuitatis Domini illa non exhibuerit perfecta Decano, & Menſario, vltra pœnam ſtatutariam non poſſit ab aliquo exigere, niſi tertiam partem mercedis ſuperiùs taxatæ, etiam quoad acta iudiciaria,ſententias, mandata, & quæcunque alia; & quatenus exegerit, reſiduum reſtituat, & incidat in pœnam ſuperiùs impoſitam plus debito recipienti.Et Decanus,& Menſarius teneantur præmiſſa ſeruari facere.

Taxa Notarij Magiſtrorum Viarum.

1 §.8. Pro litteris patentibus licentiæ occidendi Hædos, coquendi caſtaneas in locis publicis,aperiendi macellum Porcorum, immittendi tabulata,& ſimilium rerum,non recipiat Notarius vltra iulium vnum.

2 Pro litteris patentibus loci perpetui in platea agonis in pergameno, cum capſula, ſigillo, & cera,in totum iul.quinque.

3 Pro litteris patentibus facultatis ſternendi lateribus vel ſilicibus vias publicas, ſiue alterius operis conſtruendi,iul.vnum.

4 Pro litteris patentibus perpetui macelli, ſemel tantùm,iul.quinque.

5 Pro licentia fodiendi puteolanam, & lapides,iul.tres.

6 Pro litteris patentibus conceſſionis aquæ, iul.quinque.

7 Pro litteris patentibus licentiæ Vehiculorum,ſiue Cocchiorum,iul.tres.

8 Pro renuncia Vehiculorum ſeu Cocchiorum iul.vnum.

9 Pro litteris conceſſionis fili,& terreni publici,ſimul,iul.quinque.

10 Pro litteris conceſſionis fili tantùm, iulios duos.

11 Pro mandato de reſtituendis pignoribus ad Curiæ ſiue officij inſtantiam captis, caſſationis quærelæ, contrauentionis bannimentorum ſeu incurſus pœnarum, bonon. quinque.

12 Pro productione menſuræ ſilicatæ vel laterjtii,bon.duos.

13 Pro relatione Peritorum,bon.duos.

14 Pro aperitione relationis, & decreto, pro qualibet parte,bon.quindecim.

15 Pro mandato de reſtituendis pignoribus virtute mandati executiui captis,bon.tres.

16 Pro mandato de reſtituendo Equos ſiue Bubalos aut alia animalia,bon.quinque.

17 Pro mandato de capiendo,nihil.

18 Pro mandato de excarcerando pro vno vel pluribus eiuſdem facti conſortibus,bon. vigintiquinque.

19 Pro mandato de aſſiſtendo,vna cum ipſa aſſiſtentia Notarii, & rogitu, bon. quinquagintaquinque.

20 Pro mandato de amouēdo, vnà cum aſſiſtentia Notarii,& rogitu, bon. quinquagintaquinque.

21 Pro licentia deuaſtandi Vias,cum obligatione de reficiendo,iul.duos.

22 Pro qualibet licentia à Magiſtris data Carrectteriis expurgatoribus latrinarum, bonon. duos.

23 Pro viſione loci differentiæ in Vrbe, bonon. quindecim.

24 Extra Vrbem,iul.tres.

25 Pro quibuſuis edictis ſiue bannimentis, nihil.

26 Pro taxa inſtaurationis, ſeu directionis viarum vel iectitus, ſi vſque ad ſummam ſcutorum quingentorum,ſcutum vnum pro quolibet centenario.

27 Ab inde ſupra vſque ad ſummam ſcutorum mille, iul. quinque pro quolibet centenario.

28 A mille ſupra vſque ad quamcunque ſummam,ſcutum vnum pro quolibet milliari.

29 Et prædicta intelligantur pro quocunque ſuo labore, tam in confectione taxæ, quàm illius exactione, & executione, ita quòd nihil aliud exigere poſſit, nec etiam pro confectione, & regiſtratione mandatorum ſolutionis faciendæ pro mandatis Depoſitario directis, de ſoluendis pecuniis iectitus, ſiue emendationis damnorum, & ſimilium, nec alio quouis prætextu.

30 Et ſi contingat taxam augeri,aut nouam fieri pro eodem opere,augmentum ſeu noua taxa iungatur, & computetur cum prima taxa ad prædictam Notarii mercedem æſtimandam.

Et

Digitized by Google

31 Et dictam mercedem Notarius exigere non valeat, niſi exacta prius integra taxa, & interim donec taxa integrè exacta fuerit, poſſit Notarius recipere tantùm mercedem pro medietate taxæ exactæ.

32 Eadem merces ſoluatur Submagiſtris Viarum pro ſuis laboribus in confectione taxarum, & ſi labor fuerit valde exceſſiuus, remittatur arbitrio Domini Præſidis, dummodo huiuſmodi arbitrium medietatem ſupradictæ taxæ non excedat.

33 Pro litteris patentibus Exactorum, & fideiuſſione per Exactores præſtanda de fideliter exercendo, & ratione reddenda, non exigat Notarius vltra iulios tres, & pro fideiuſſione, iul. vnum.

34 Neque Notarius, neque eius Subſtituti pecunias taxæ, nec etiam à ſponte offerentibus, recipiant, ſed omnes taxæ Debitores remittant ad Exactores, ſeu Depoſitarium

35 Nullo modo eſſe poſſint exactores, neque Notarius, neque eius Subſtituti, neque Mandatarius, neque viarum Fabricatores.

36 Supradicta merces Notarij ſeruetur etiam in taxis pendentibus.

37 Pro immiſſione, ſeu reſtitutione fiſtularum Notarius non exigat vltra iulium vnum, & Cõmiſſarius, ſeu perſona ad id deputata, quæ actu interuenit, non vltra iulios quinque.

38 Pro rogitu inſtrumenti pro quolibet centenario vſque ad ſcuta quingenta, iul. duos.

39 Ab inde ſupra iul. vnum pro quolibet centenario ſcutorum, dummodo non excedat in totum ſummam ſcutorum quinque.

In cauſis coram Cardinali Camerario, ſeu Præſide Viarum, tàm coniunctim, quàm diuiſim cum Magiſtris Viarum.

40 Pro monitorio de vendendo, ſeu de reſcindendo, ſoluatur iul. vnus,

41 Pro ſimili Monitorio extra Vrbem, cum inſertione litterarum, ſeu commiſſionis, bon. ſeptuagintaquinque.

42 Pro viſione loci differentiæ in Vrbe, iul. tres.

43 Extra Vrbem vltra vnum milliare, iul. ſex.

44 Pro nota, & publicatione ſententiæ diffinitiuæ, ſcuta duo.

45 Pro inſtrumento ſententiæ coram Camerario, & Magiſtris viarum, pro quacunque ſumma bon. quadragintaquinque.

46 Pro mandato de conſignatione pecunias Parti, bon. quinque.

47 Pro nota decreti diffinitiui in cauſis ordinarijs, etiam coram Præſide, vel cum voto Cardinalis Camerarij, ſeu eius Auditoris, bon. trigintaquinque.

48 Pro depoſito ſportularum, tàm pro ſententijs, quam pro decretis diffinitiuis, non recipiat, nec deponi faciat Notarius, neque eius Subſtituti, niſi ſummam verè Iudicibus debitam.

49 Pro mandato de immittendo in poſſeſſionem in vim ſententiæ diffinitiuæ, nullo alio mandato executiuo præcedente, ſcutum vnum.

50 Præcedente verò mandato executiuo, bon. vigintiquinque.

51 Pro repetitione ſententiæ inter alias Perſonas latæ, bon. trigintaſeptem.

52 Si autem erit lata inter eaſdem Perſonas, bon. duos.

Pro declaratione de emendo iuxta formam conſtitutionis fel. recor. Gregorij Papæ XIII. ſuper Iure congrui, iul. vnum. 53

Pro productione intimationis factæ Vicinis, ſeu Inquilinis vigore dictæ conſtitutionis, iul. vnum. 54

Pro iuramento iuxta formam dictæ conſtitutionis præſtando, tam ab Emptoribus, quam à Venditoribus, iulium vnum pro qualibet parte. 55

Pro conſignatione ſiue reſtitutione cedulæ depoſiti in Monte Pietatis, vſque ad ſummam ſcutorum quinquaginta, bon. vnum pro quolibet ſcuto. 56

A dicta ſumma vſque ad ſcuta quingenta, ſcuta duo. 57

Ab inde ſupra vſque ad ſcuta mille, ſcuta quatuor. 58

A mille ſupra vſque ad quamcunque ſummam non vltra ſcuta ſex in totum. 59

In cauſa verò mercedis pro conſignatione cedulæ, ſeu reſtitutione depoſiti in caſibus præmiſſis, in omnibus pro medietate. 60

Pro reſtitutione cedulæ facienda ipſimet Parti deponenti in cauſa ſuccumbentiæ, ceſſione litis, aut alio quocunque caſu, in quo depoſitum non habeat effectum, exigantur bon. quadraginta quinque, & non vltra 61

Pro depoſito bonorum mobilium cuiuſcunque ſummæ, vel pecuniæ, vſque ad ſummam ſcutorum quinque in manibus Notarij, nihil. 62

Pro reſtitutione depoſiti vſque ad ſummam ſcutorum quinque, bonon. vnum pro quolibet ſcuto. 63

Pro reſtitutione verò mobilium penes eum depoſitatorum, exigat, vt ſupra dictum eſt pro reſtitutione cedulæ depoſiti. 64

Pro quolibet actu coram Illuſtriſſimo D Camerario tantùm, nihil. 65

Pro examine Teſtium coram Illuſtriſſimo D. Camerario, cum articulis, & interrogatorijs, bon. trigintaquinque pro quolibet Teſte. 66

Super materijs verò in citatione expreſſis, iul. vnus. 67

Pro mandato de parendo ſententiæ, vel decreto diffinitiuo, iul. tres. 68

Pro non grauetur coram Illuſtriſſimo D. Camerario tantùm, iul. vnus. 69

Extractus autem faciat Notarius iuxta formam reformationis Sanctiſſimi Domini Noſtri, ita vt acta in eo deſcribantur, prout iacent in Manuali, nec repetantur nomina, dignitates, aut tituli Iudicum, ſeu Partium litigantiũ, aut Procuratorum compatentium, vel ſimilia, & ſingula folia contineant in qualibet eorum pagina ad minus lineas vigintiquatuor, & vnaquæque linea ad minus ſyllabas duodecim, & ſcribantur littera bona, & intelligibili, & nullatenus in carta bibula, & alias iuxta formam dictæ reformationis, alioquin Partes ad earum ſolutionem non teneantur; & ſeruata forma prædicta, habeat Notarius pro ſingulis folijs, bon. ſeptem cum dimidio. 70

Pro copia ſimplici bene ſcripta ad inſtar boni originalis, pro quolibet folio bonon. ſex. 71

Pro extractibus, & quibuſcunque alijs ſcripturis, & actis conficiendis pro officio, nihil, nec etiam pro ſigillo. 72

Pro ceſſione litis, iul tres. 73

In reliquis Notarius ſeruet taxam nouiſſimam Notarijs Curiæ Capitolinæ præſcriptam, 74

quam in eius officio in propatulo appenſam ſimul cum iſta perpetuò retinere debeat.

Vltra præmiſſa non exigat Notarius,nec eius Subſtituti aliquid etiam à ſponte dantibus,ſub pœna priuationis officij,& alijs pœnis,de quibus in generali reformatione Sanctiſſimi Domini Noſtri.

Taxa Notarij Ripæ, ſeruanda etiam coram Præſide in quacunque inſtantia.

1 §. 9. PEr qualſiuoglia petitione, ò atto, baiocco vno.

2 Per qualſiuoglia decreto, che non finiſchi la cauſa,baiocco vno.

3 Per eſſame d'vn Teſtimonio, doue non ſiano articoli,baiocchi tre.

4 Per eſſame d'vn Teſtimonio,doue ſiano articoli,& interrogatorij,baiocchi ſette,e mezo.

5 Per la produttione di qualſiuoglia inſtromento,ò polizza,baiocchi due.

6 Per qualſiuoglia decreto definitiuo,doue nõ interuiene cedula di ſentenza,baiocchi tre.

7 Pro rogito di qualſiuoglia ſentenza data in ſcriptis in cauſa ciuile,baiocchi ſette,e mezo.

8 Per qualſiuoglia ſentenza aſſolutoria in cauſa criminale data in ſcriptis, baiocchi ſette, e mezo.

9 Per qualſiuoglia mandato eſecutiuo, baiocchi tre.

10 Per qualſiuoglia mandato penale, baiocchi tre.

11 Per qualſiuoglia mandato di relaſſo, tanto ciuile,quanto criminale,baiocchi cinque.

12 Per vn mandato ſoſpetto di fuga, baiocchi ſette,e mezo.

13 Per il termine che ſi piglia in giuditio,baiocchi due.

14 Per il rogito di ciaſchedun'Inſtromento, baiocchi ſette,e mezo.

15 Per Inſtromento publico ſin'alla ſomma di venticinque ſcudi,baiocchi quindeci.

16 Per Inſtromento publico ſin'alla ſomma di ſcudi cento,giulij cinque.

17 Da cento ſcudi ſin'à mille, mezo ſcudo per cento,

18 Da mille in sù ſin'à qualſiuoglia ſomma,ſcudi ſei,& non più.

19 Per reſtitutione di Scritture,ò d'Inſtromenti prodotti, ritenuta la copia collationata, con obligo di riportarli, ſe la copia ſarà fatta dal Notaro, habbia per detta reſtitutione, & obligo baiocchi quindici,ſe li ſarà data la copia,& lui ſolo la collationarà,habbia baiocchi cinq.

20 Doue occorre far atto, ò inſtanza, ò decreto di più perſone nominate inſieme, ò ſia in cauſa di diſcuſſione,ò di aſſicuramenti,ò in qualſiuoglia altro modo, ò cauſa, anco ſe foſſe Vniuerſità,Congregatione,Capitolo,o Collegio, non ſi paghi ſe non l'ordinario, che ſi paga per vn ſolo,

21 Che quando ſi dimanda il Conto, baſti darlo ſemplice dal Mercante ſenz'altra mercede al Notaro,che vn baiocco per l'atto.

22 Quando ſi dimandaſſe eſſibir li libri,baſti ſolo eſſibirli al Camerlengo, e con il Notaro collationare il conto,che laſcierà,e riportarli,& il Notaro habbi per ſua mercede con l'atto baiocchi due.

23 Per qualſiuoglia inuentario, ancorche ſi faceſſe ad inſtanza di più perſone, e della Corte, per qualſiuoglia cauſa ciuile, ò criminale, baiocchi ſettantacinque.

24 Doue occorre far depoſito di qualſiuoglia ſorte di robbe, in caſo di fallimento, diſcuſſione, ò morte, ſi faccia in mano d'vn Mercante idoneo di Ripa; ma ſe ſaranno denari, ſi faccia nel Monte della Pietà; & in queſti caſi il Notaro non habbia più che baiocchi due per l'atto.

25 Negli altri caſi da cinque ſcudi in giù ſi faccia in mano del Notaro,da detta ſomma in sù, ſe in denari,nel Monte della Pietà,ſe in robbe, ad arbitrio del Camerlengo.

26 E per la reſtitutione de' detti depoſiti, che ſi faranno in mano del Notaro:habbia eſſo Notaro, computato l'atto, e la quietanza, per ogni ſcudo baiocchi due.

27 Per quelli, che non ſi faranno in man ſua, habbia ſolamente il Notaro per l'atto baiocchi due.

28 Che il Notaro non poſſa pigliar depoſito alcuno ſenza il decreto del Giudice,eccetto quãdo foſſe relaſſato il mandato contro il Debitore, nel qual caſo li poſſa fare vn non grauetur, riceuendo lui, ò depoſitando la parte,come ſopra, la quantità giudicata, e le ſpeſe fatte, le quali debba il Notaro pagare intieramente al Creditore,ſenza ritenerſi depoſito alcuno, ma farſi pagare dal Debitore quanto frà loro ſarãno d'acccordo,quãdo gli darà il non grauetur.

29 Se per decreto di Giudice ſi farà depoſito in mano del Notaro, debba eſſo Notaro farſi pagare quanto gli viene dal Deponente quando farà il depoſito,acciò il depoſito intiero ſi conſegni al Creditore ſenz'alcuna diminutione.

30 Che il Notaro per portar'atti, & informare il Camerlengo, non poſſa pigliar coſa alcuna, ma per informare, e portare atti al Preſidente poſſa pigliare baiocchi ſette,e mezo.

31 Per pigliar'il poſſeſſo dentro di Roma,al Notaro ſi paghi baiocchi trentaſettte,e mezo.

32 Fuori di Roma ſin'à tre miglia,ad inſtanza di Vno,ò di più Perſone,che ſiano inſieme in cauſa contra di Vno,giulij ſette,e mezo.

33 E ſe ſi andaſſe lontano più di tre miglia, e contro diuerſe perſone, & in diuerſi luoghi, ſi pigli quel più,che parerà al Camerlengo.

34 Per qualſiuoglia calculo per conto di getti, ò altre ſimili coſe, ſe verrà il teſtimoniale fatto, il Notaro non poſſa pigliare più d'vno ſcudo in tutto,computato tutto quello ſi è fatto in tal cauſa,con la ſentenza,la quale anco ſia tenuto dar'autentica.

35 Se eſſaminerà eſſo Notaro li Teſtimonij,habbia d'hauere più dello ſcudo, la mercede dell'eſſame delli Teſtimonij, ſecondo quello, che è detto di ſopra circa l'eſſame di Teſtimonij, e queſto s'intenda tanto in approuare,quanto in reprouare.

36 Che il Notaro,ò altra perſona,che haurà cura di tenere li traſti, ſiano obligati tenere ſino al numero di cento traſti,e le barche, ò padroni di eſſe, che l'adopreranno, ſiano obligati à pagare li ſoliti quindici baiocchi, e nel partir loro conſegnarli fuora dell'acqua al padrone delli traſti,ouero notificare à qual barca l'hauranno conſegnati per ſeruirſene, ſotto pena di pagarli del ſuo; e mancando il numero delli cento traſti, le barche, che non l'adopraranno per mancamento di eſſi,non ſiano tenute à pagare coſa alcuna per tal conto, ne le fregate, che non vſano adoprarli.

37 Per qualſiuoglia ſubbhaſtatione,baiocchi due

Per

Digitized by Google

38 Per qualſiuoglia deliberatione, ſi paghi al Notaro, ſino à ſcudi cento, baiocchi due per ſcudo.

39 Da cento,ſino à cinquecento,baiocchi vno.

40 Da cinquecento ſino à mille,mezo baiocco.

41 Da mille ſopra non ſi poſſa aſcender più.

42 Per la prima poliza, che ſi fà per l'eſpeditione delle barche,baiocchi ſette,e mezo.

43 Non ſi poſſa commettere coſa alcuna, nè ciuile,nè criminale ad Aſſeſſore alcuno: e volendo il Camerlengo il parer del Sauio,lo pigli da ſe ſteſſo,ſenza interuento delle Parti.

44 Il Notaro,che pro tempore ſarà à Ripa,debba per ſe ſteſſo, e non per Soſtituti ſottoſcriuere mandati,inſtromenti,fedi, e ſimili atti,ſe già non foſſe talmente impedito da infermità,ò altro caſo, che pareſſe al Camerlengo di dare autorità di ſottoſcriuere ad altro idoneo,che nominaſſe il detto Notaro, e con il quale lui ſi debba accordare.

45 Da dieci ſcudi d'oro in giù, non ſi poſſa in modo alcuno appellare,nè dire di nullità.

46 Li Notari, nè altri poſſino prendere parte alcuna della pena gratiata,ò in tutto, ò in parte,ſe ſia fatta la gratia,ma debbano ancor loro reſtar contenti della gratia.

47 In modo alcuno non ſi faccia eſtratto nella prima inſtanza, ancorche la cauſa foſſe commiſſaria, ſe già tutte le Parti non ſe ne contentaſſero;ma ſe vna delle Parti l'addimanda nella ſeconda inſtanza, ſi poſſa fare; & in tal caſo ſi facci all'vſanza di Campidoglio, e ſi pigli baiocchi tre per foglio.

48 Se in cauſa criminale occorrerà fare eſtratto, ò dar copia d'inditij,ſi paghi baiocchi cinque per foglio.

49 Per vn monitorio,baiocchi tre.

50 Per vn ſequeſtro,baiocchi tre.

51 Per vn'Inhibitione conceſſa per facoltà ordinaria,baiocchi tre.

52 Per vn'Inhibitione vigore commiſſionis, baiocchi tre.

53 Per vn non grauetur, ò mandato di non moleſtare,baiocchi tre.

54 Per vn partito,che decida la cauſa, baiocchi due.

55 Per fede di eſſeguire vn mandato fuor della Corte,baiocchi due.

56 Per li mandati, & qualſiuoglia altre eſſattioni, che ſi fanno dal Preſidente in nome, e col ſigillo del Cardinal Camerlengo,baiocchi dieci, oltra il ſigillo.

57 Per reſtituir chiaui,ò beni inuentariati con la quietanza,baiocchi due.

58 Per vn Monitorio extra Curiam in carta pergamena infra quaranta miglia,giulij noue.

59 Per vn mandato ſimile extra Curiam in carta pergamena,giulij noue.

Taſſa delli Mandatarij di Ripa.

60 Per ciaſcheduna citatione,baiocco vno.

61 Per ciaſchedun mandato penale, baiocchi due.

62 Per ciaſcheduna ſubhaſtatione, e deliberatione,ſino à ſcudi tre, baiocco vno per ſcudo, da tre ſcudi in sù,baiocchi due per ſcudo, purche non paſſi in tutto vn ſcudo.

63 Per ciaſcheduna citatione nel luogo,il quale ſi dice il franco,baiocchi due.

64 Per ciaſcheduna citatione alle porte della Città,baiocchi due.

Per citatione da farſi fuora delle porte della Città fra vn miglio, baiocchi ſei, da vn miglio in sù,baiocchi quattro per miglio. 65

Taſſa delli Eſſecutori di Ripa.

Per ciaſcheduna eſſecutione reale, ò perſonale, ſino alla ſomma di cinque ſcudi, baiocchi ſette,e mezo. 66

Sino alla ſomma di dieci ſcudi, baiocchi quindici. 67

Sino alla ſomma di cinquanta ſcudi baiocchi trentaſette,e mezo. 68

Di lì in sù,ſino à ciaſcheduna ſomma,baiocchi ſettantacinque. 69

Nelli caſi, ne' quali è pena capitale, ouer di ſangue,baiocchi ſettantacinque. 70

E nelli caſi, nelli quali ſe li deue la quarta parte della pena,ſecondo li ſtatuti, cioè quando eſſo è primo Inſtigatore, e Delatore del delitto, ſi paghi la quarta parte della pena che realmente, & effettiuamente ſi eſſigerà. E ſia obligato ſtare alla compoſitione, ò gratia, che ſi farà della pena in parte,ouer del tutto. 71

Taxa ſeruanda in Curia Ripettæ, tàm in prima, quàm in ſecunda inſtantia per Iudicem, Notarium, & alios Officiales dictæ Curiæ, etiam coram Præſide.

De ſportulis Iudici ſoluendis.

§.10. PRo qualibet ſententia diffinitiua, ſeu decreto ſeruatis ſeruandis facto, vſque ad ſummam ſcutorum centum, ſoluantur bon.duo cum dimidio pro quolibet ſcuto. 1

Ab inde ſupra vſque ad quamcunque ſummam, bon. duo pro quolibet ſcuto, dummodo non excedat ſcuta tria monetæ. 2

Pro quolibet mandato ſuſpicionis fugæ, etiam Parte citata relaxato,bon.quinque. 3

Pro quolibet mandato reſtitutionis pignorum bon.quinque. 4

Pro mandato relaxationis Carcerati, etiam pro pluribus in eadem cauſa, bonon. quinque. 5

Pro mandato vigore termini in officio ſuſcepti,bon.quinque. 6

Pro mandato vigore obligationis Cameralis,iul.vnus. 7

Pro mandato de capiendo pro cautione de non offendendo,iul.vnus. 8

Pro mandato de relaxando Carceratum, vel Carceratos etiam plures pro indicijs in eadem cauſa,dummodo indicia fuerint releuantia,iul. vnus. 9

Pro caſſatione obligationis, vel proceſſus, etiam pro pluribus in eadem cauſa criminali, iul.vnus. 10

Pro viatico faciendo ad videndum aliquam differentiam in Vrbe, bon.trigintaſeptem cum dimidio. 11

Extra Vrbem citra decem milliaria,ſcutum vnum auri;vltra decem,ſcutum vnum auri quolibet die,& expenſæ victus. 12

Pro reuocatione ſequeſtri data cautione, bon.quinque. 13

Si verò ſeruatis ſeruandis, ſoluatur, vt ſupra dictum eſt de diffinitiua. 14

Pro ſententia abſolutoria,ſiue decreto ſeruatis ſeruandis facto in cauſa criminali in caſibus- 15

permiſſis à Conſtitutione Sanctiſſimi Domini Noſtri Papæ, etiam pro Pluribus in eadem cauſa, bonon. ſeptuagintaquinque.

16 Pro quibuſcunque pænis pecuniarijs, & alijs rebus confiſcandis, quarta pars iuxta ſolitum aſſignetur eidem.

17 Et prędicta taxa ſeruetur etiam quòd in cauſis ab initio adſit, vel poſtea ſuperueniat commiſſio.

De mercede Notarij, tàm in prima, quàm in ſecunda inſtantia, etiam coram Præſide.

18 Pro monitorio bon. tres.

19 Pro ſequeſtro bon. tres.

20 Pro non grauetur bon. tres.

21 Pro inhibitione cum clauſula, Si quis, bon. tres.

22 Pro reproductione illorum, & decreto moderationis, ſeu reductione ad viam iuris, bon. duo.

23 Pro quacunque relatione, proteſtatione, & reſponſione, bon. vnus.

24 Pro quocunque termino habito pro ſeruato nihil.

25 Pro monitionę facta partibus præſentibus, nihil.

26 Pro mandato ſuſpicionis fugæ, etiam parte citata relaxato, & cum examine Teſtium, ſiue productione librorum, & iurium, vſque ad ſcuta viginti, bonon. quindecim.

27 A viginti ſupra pro quacunque ſumma, iul. tres.

28 Pro arreſto contra carceratum, conſtito de credito, & mandato relaxato, ſoluatur prout in mandato ſuſpicionis fugæ.

29 Pro mandato de relaxando carceratum cum cautione vel de conſenſu vſque ad ſcuta decem, in totum bon. quindecim.

30 Ab inde ſupra vſque ad quamcunque ſummam, iul. duo.

31 Pro mandato in contumaciam relaxato, bon. tres.

32 Pro illius reuocatione, bon. tres.

33 Pro quacunque ſignificatione ſubſcripta, vel non ſubſcripta à Iudice, bon. tres.

34 Pro quocunque depoſito fiendo, bonon. duo.

35 Pro reſtitutione depoſiti pro quolibet ſcuto bon. duo, ſed in cauſis mercedum pro medietate.

36 Pro rogitu cuiuſque obligationis in officio, iul. vnus, extra officium iul. duo.

37 In cauſis mercedum, bonon. ſeptem cum dimidio.

38 Pro caſſatione cuiuſque obligationis in cauſa ciuili, à ſcutis quinque infra, bonon. quinque.

39 A quinque ſupra, vſque ad quamcunque ſummam, iul. vnus.

40 Pro ſuſceptione termini in officio, bonon. duo.

41 Extra officium, bon. quinque.

42 Pro moderatione termini, vel repoſitione, bon. duo,

43 Pro quocunque partito in actis facto, bon. duo.

44 Pro copia illius, bon. duo.

45 Pro iuramento illius, bon. duo.

46 Pro quocunque mandato vigore termini in iudicio ſuſcepti, vſque ad ſcuta decem, iul. vnus.

Ab inde vſque ad ſcuta vigintiquinque, bon. vigintiquinque. 47

Ab inde vſque ad ſcuta quinquaginta, iul. quinque. 48

Ab inde vſque ad centum, bon. ſeptuaginta quinque. 49

Ab inde ſupra vſque ad quamcunque ſummam, ſcutum vnum. 50

Pro fide litis pendentiæ, iul. vnus. 51

Pro fide cuiuslibet actus, iul. vnus. 52

Pro productione quorumcunque iurium, bon. duo. 53

Pro quacunque reſtitutione cedularum priuatarum, Inſtrumentorum, librorum, ac aliarum quarumcunque ſcripturarum cum dimiſſione copię, vſque ad ſummam ſcutorum vigintiquinque, bon. quindecim. 54

Ab inde ſupra vſque ad quamcunque ſummam, bon. vigintiquinque. 55

Si copia fuerit exceſſiua ſoluatur arbitrio Iudicis. 56

Pro reſponſione ſuper articulis, pro quolibet articulo omiſſo repetitiuo, bon. vnus. 57

Pro examine Teſtium, ſiue articulis, & interrogatorijs vſque ad quamcunque ſummam, bon. ſeptem cum dimidio. 58

Cum articulis, & interrogatorijs vſque ad ſummam ſcutorum decem, bon. quindecim. 59

Ab inde ſupra vſque ad quamcunque ſummam. bon. vigintiquinque. 60

Et ſi articuli, & interrogatoria fuerint exceſſiua, ſoluatur arbitrio Iudicis. 61

Pro decreto publicationis Teſtium, bonon. duo. 62

Pro copijs depoſitionis Teſtium ſoluatur prout in examine. 63

Pro recognitione, ſiue examine ſuper recognitione teſſerarum, & aliarum ſcripturarum, ſiue iurium, ſiue interrogatorijs, bon. tres. 64

Cum interrogatorijs, ſoluatur arbitrio Iudicis. 65

Pro informatione Iudici fienda in cauſa cuiuſcunque ſummæ nihil. 66

Pro nota ſententiæ ſeu decreto diffinitiuo ſeruatis ſeruandis, ſoluatur prout ſupra vt mandato vigore termini. 67

Pro mãdato ſeruatis ſeruandis relaxato, ſoluatur ſimiliter prout in mãdato vigore termini 68

Pro quacunque appellatione interpoſita verbo vel in ſcriptis, etiam cum productione cedulæ appellationis, bon. duo. 69

Pro mandato de euacuando ſeruatis ſeruandis, iul. duo. 70

Pro mandato de conſignandis pignoribus mandatario ad effectum ſubhaſtandi, & de ſubhaſtando, bon. tres. 71

Pro mandato de deliberando, bon. ſeptem cum dimidio. 72

Pro mandato vigore obligationis in forma Cameræ vſque ad ſcuta decem, bon. quindecim. 73

Vſque ad triginta, iul. tres. 74

A triginta vſque ad quinquaginta, iul. quinque. 75

A quinquaginta vſque ad centum, ſcutum vnum. 76

Ab inde ſupra vſque ad quamcunque ſummam, ſcuta duo. 77

Pro ſubhaſtatione quorumcunque pignorum, nihil 78

Pro rogitu adeptionis poſſeſſionis barcæ ſeu partis illius, bon. vigintiquinque. 79

Pro

80 Pro rogitu adeptionis poſſeſſionis Domus, ſeu Vineæ in Vrbe, bon. 25.

81 Extra Vrbem, iul. quinque.

82 Pro confectione Inuentarij, ſiuè deſcriptionis bonorum extra officium, ſimiliter iulij quinque.

83 Pro repetitione Inſtrumentorum rogatorum in officio vſque ad ſummam ſcutorum decem bon. ſeptem cum dimidio.

84 Vſque ad ſummam ſcutorum quinquaginta, bon. 25.

85 Vſque ad quamcunque ſummam, bon. quadragintaquinque.

86 Pro bannimentis ad inſtantiam priuatarum perſonarum, in totum, iul. duo.

87 Pro ſequeſtris generalibus pro Vniuerſitatibus Artium Carrectariorum, Impaſſatorum, & Exoneratorum barcarum, bon. vigintaquinque.

88 Pro ſpecificatione materiarum, bon. duo.

89 Pro iuramento calumniæ, bon. duo.

90 Pro acceſſu ad locum differentiæ in Vrbe, bon. 25.

91 Extra Vrbem infra duo milliaria, iul. quinque.

92 In alijs locis longinquioribus, ſcutum vnum.

93 Pro mandato de reſtituendis pignoribus, à decem infra, bon. quinque.

94 Ab inde ſupra vſque ad quamcunq; ſummam iul. vnus.

95 Pro Patente quòd ſoluto damno non teneatur ad pœnam pro carrigio lignorum ad Vrbem etiam pro pluribus inſimul, iul. quinque.

96 Pro inhibitionibus vigore decreti Cameræ in reaſſumptione cauſarum ab alio Tribunali, ſtante quòd agitur de iuriſdictione Riparum, iul. tres.

97 Pro quolibet folio extractus facto iuxta reformationem Sanctiſſimi Domini Noſtri, bon. tres.

98 Admiſſus ad iuramentum paupertatis ſoluat pro medietate.

99 Pro caſſatione cuiuslibet Inuentionis, iul. vnus.

100 Et prędicta taxa ſeruetur etiam quòd in cauſa adſit, vel ſuperueniat commiſſio.

101 Pro rogitu quorumcunque contractuum teſtamentorum, ſeu inſtrumentorum, ac pro illius in publicam formam dandis, necnon caſſatione eorundem, & alijs, de quibus in præſenti taxa non eſt diſpoſitum, ſeruetur taxa Statutorum Vrbis.

102 Teneatur quoque Notarius partibus petentibus inſtrumentorum copias, de quibus rogatus fuit, tradere, & pro eis iulium vnum pro centenario ſcutorum, ita tamen quòd pro quauis ſumma iulios decem non excedat, recipere poſſit, & non vltra, exceptis inſtrumentis locationum, pro quorum copijs non vltra iulios duos exigere poſſit.

103 In cauſis criminalibus ſeruetur taxa fel. rec. Pij Papæ quarti à Sanctiſſimo Domino Noſtro innouata.

De mercede Mandatariorum.

104 Pro præſentatione monitorij, inhibitionis, ſequeſtri pro qualibet perſona, bon. duo.

105 Pro qualibet citatione in Curia, bon. vnus.

106 Extra Curiam infra vnum milliare, pro qualibet perſona, bon. tres.

In Curia in locis longinquis, videl. ad Ripam ad Eccleſias Lateranen. vel Sanctæ Marię Maioris, & ſimilia, bon. duo. 107

Pro citatione exequenda in cauſa criminali contra Officiales Curiæ bon. duo. 108

Pro executione litterarum monitorialium rogatoriarum citationis exequendæ extra Curiam vltra milliare ſoluatur arbitrio Iudicis. 109

Pro ſubhaſtatione, & deliberatione pignorum, ſeu bonorum vſq; ad ſcuta tria, bonon. vnus pro quolibet ſcuto. Ab inde ſupra, bon. duo pro quolibet ſcuto, ita tamen quòd non excedat in totum ſcutum vnum. 110

Mandatarius teneatur præſtare idoneam cautionem arbitrio Iudicis, de fideliter exercendo & de conſignandis, & reſtituendis pignoribus, ac pretio pignorum, iuxta decretum Dom. ac etiam habitare prope officium. 111

Item teneatur ſingulis diebus, tàm feriatis, quàm non feriatis, bis in die ad minus ad officium ſe præſentare, & ſignanter hora audientiæ, & durante audientia ſine licentia Iudicis ab officio non diſcedere, & in hora audientiæ in præſentia Iudicis apud Notarium non ſedere, & officium Mandatarij facere, & non Procuratoris vel partis, aut Notarij. 112

De mercede Executionis.

Pro quacunque executione reali, vel perſonali vſque ad ſummam ſcutorum trium incluſiuè, bon. ſeptem cum dimidio. 113

Ab inde vſq; ad decem, bon. duo cum dimidio pro quolibet ſcuto. 114

A decem vſque ad quinquaginta, bon duo pro quolibet ſcuto, dummodo merces non ſit minor iul. tribus. 115

Ab inde ſupra vſq; ad centum, iul. quindecim, diuidendi pro rata cuiuslibet ſcuti. 116

Ab inde ſupra vſque ad ducentia, iul. viginti. 117

Et à ducentis vſque ad quingenta, iul. 25. in totum. 118

Et ab inde ſupra vſque ad quamcunque ſummam ſoluatur arbitrio Præſidis, dummodo non excedat ſummam ſcutorum quatuor in totum. 119

Extra verò Vrbem vltra duo milliaria ſoluatur duplum. 120

Pro executione mandati ſuſpicionis fugæ, etiam parte citata, vſq; ad ſummam ſcutorum decem ſoluatur vt ſupra. 121

Ab inde ſupra vſque ad quinquaginta, iul. quinque. 122

Ab inde ſupra vſque ad quamcunque ſummam, ſcutum vnum in totum, & non vltra, & non niſi ab vna tantùm parte ad id obligata. 123

Item executor teneatur præſtare cautionem arbitrio Iudicis de fideliter, ac diligenter exercendo, ac de conſignando pignora infra vnum diem iuxta Reformationem Sanctiſſimi Dom. Noſtri. 124

Teneatur etiam habitare apud officium, & ſingulis diebus de mane, & de ſero hora audiētiæ ſe repræſentare, & per totam audientiam ibi permanere ſaltem cum vno Socio, vel Famulo habili, & ſufficienti pro officio ſuo. 125

Item Executor teneatur præmiſſa omnia ad vnguem obſeruare ſub priuationis officij, & alijs pœnis arbitrio Præſidis. 126

In Criminalibus obſeruet taxam generalem alio- 127

aliorum executorum,niſi à Iudice minus fuerit
declaratum.
128 In reliquis obſeruet, tàm reformationem generalem Sanctiſſimi ſub rubr.de Baroncellis, & Executoribus, quàm aliàs ordinationes à Baroncellis,& Executoribus obſeruandas.

Taxa Notarij Habraeorum.

1 §.11. PRo qualibet citatione, intimatione, protestatione,bon.vnus.
2
3 Pro productione iurium,bon.duo.
4 Pro recognitione iurium,bon.tres,
Pro monitorio de reſpondendo articulis, bon.tres.
5 Pro reſponſione articulorum in domo Notarij,dimidium bononeni.
6 Extra domum,pro viatico,bon.quinque ſoluendi à parte reſpondente.
7 Pro depoſito,bon.duo.
8 Pro rogitu procuræ ad lites in officio, bon. duo.
9 Extra officium,iul. vnus.
10 Pro fide ſeu inſtrumento publico dictæ procuræ ad lites,iul. vnus.
11 Pro conſenſu,bon.duo.
12 Pro quocunque termino ad ſoluendum,bon. duo.
13 Pro nota ſententiæ,ſeu decreti diffinitiui ſeruati ſeruandis vſque ad ſummam, vel æſtimationem ſcutorum centum, bon. vnus pro quolibet ſcuto.
14 A centum vſq;ad ducenta, dimidium bononeni pro quolibet ſcuto ſupra centum
15 Si excedat vſq;ad quamcunq;ſummam, ſcuta duo in totum.
16 Pro ſequeſtro cum examine Teſtium,vel productione iurium,bon.quindecim.
17 Pro mandato ſuſpicionis fugæ, etiam parte citata, & cum examine Teſtium vel productione iurium,bon.15.
18 Pro inhibitione in Curia, iul. vnus.
19 Extra Curiam in pergameno, bon. quadragintaquinque.
20 Pro non grauetur, idem quod ſupra dictum eſt de inhibitione.
21 Pro monitorio, ſeu inhibitione introductiua litis,bon.tres.
22 Pro arreſto,bon.15.
23 Pro mandato de excarcerando,bonon.quindecim.
24 Pro mandato in contumaciam vſq; ad quamcunq; ſummam in Curia,bon. tres.
25 Extra Curiam in pergameno,bonon,quadragintaquinque.
26 Pro mandato executiuo,vſq;ad ſummam ſcutorum decem,iul.vnus.
27 Vſque ad 25. iul.tres.
28 Vſque ad centum, iul. ſex.
29 Vſque ad ducentia,ſcuta duo in totum.
30 Vſque ad quamcunque ſummam, ſcuta quatuor in totum.
31 Pro mandato de euacuando vel de amouendo,aut ſimili, iul.tres.
32 Pro mandato de immittendo, ſeu de manutenendo.
33 Pro mandato de conſignandis pignoribus, ſeu deliberando,aut de reſtituendo,iul.vnus.
34 Pro obligatione, ſeu fideiuſſione de ſtando iuri,& iudicatum ſoluendo,ſeu de repræſentando in officio,iul.vnus.
35 Extra officium,iul.vnus.

Pro ſuperſeſſoria in venditione pignorum intimanda per Notarium Hebræis Bancherijs, iul.vnus. 36
Pro perquiſitione bonorum generaliter apud omnes Hebræos bancherios fienda, iul. quinque. 37
Si autem fiat pro maiori parte dictorum Bancheriorum, iul.quatuor. 38
Si pro medietate eorundem Bancheriorum, bon.25. 39
Si pro minori numero, iul.duo. 40
Pro extractu benefacto iuxta reformationem Sanctiſſimi Domini noſtri, pro quolibet folio ſoluatur prout in alijs Curijs. 41
Pro examine Teſtis ſuper materijs, iul. vnus. 42
Super articulis autem ſine interrogatorijs, iul.duo. 43
Cum interrogatorijs non excedentibus numerum triginta,iul.tres. 44
In exceſſiuis autem ſoluantur arbitrio Iudicis. 45
Pro ſummario cuiuslibet Teſtis, computata mercede ſcripturæ, tantum quantum pro examine eiuſdem. 46
Pro reſtitutione iurium quorumcunque vno actu productorum, iul. vnus. 47
Et ſi Notarius copiam fecerit, vltra iulium prædictum recipiat vt infra pro copia. 48
Pro reſtitutione bonorum depoſitorum valoris vſq;ad ſummam ſcutorum decem vnà cum quietantia,iul.vnus. 49
Valoris autem vſque ad vigintique, iul. duos. 50
Vſque ad quinquaginta, iul. tres. 51
Vſque ad quamcunque ſummam, bon. quadraginta quinque. 52
Pro conſignatione depoſiti, ſiuè cedula ipſius cum quietatione, pro quolibet ſcuto bon. duo. 53
Pro ſimplici copia bene ſcripta ad inſtar boni originalis Apocarum,& aliarum, pro quolibet folio iul.vnus. 54
Pro rogitu inſtrumenti procuræ ad exigendum, ſiue ad alia quæcunque negocia, iul. vnus. 55
Pro fide, ſeu inſtrumento publico dictæ procuræ ad negocia quæcumque, iul. duo. 56
Pro rogitu inſtrumentorum pro quolibet centenario vſque ad ſcuta quingenta, iul. duo. 57
A quingentis vſque ad duo millia, pro quolibet centenario bon.15. 58
A duobus millibus vſque ad quamcunque ſummam,ſcuta quinque. 59
Pro copia ſimplici dictorum inſtrumentorum integra,ſoluatur pro medietate,ſi verò ſine die anno, & Teſtibus ita vt non probet, ſoluatur quantum ſupra dictum eſt pro copia ſimplici aliarum ſcripturarum. 60
Pro inſtrumentis publicis, ſeù fide illorum vſque ad ſcuta 25.iulios tres. 61
Vſque ad ſcuta quinquaginta,iul.quinque. 62
A quinquaginta vſque ad trecenta, ſcutum vnum pro quolibet centenario. 63
A trecentis vſque ad mille,ſcuta quinque. 64
Ab inde ſupra, ſcutum vnum pro quolibet milliare. 65
Pro fide citationis,intimationis, ſeù alterius cuiuslibet actus,iul.vnus. 66
Pro fide litis pendentiæ, iul.vnus. 67
Pro inſtrumento publico ſententiæ vſque ad ſum- 68

ſummam ſcutorum centum,bon.vnus pro quolibet ſcuto.

69 Ab inde ſupra vſq; ad quamcunque ſummam iul.quindecim.

70 Pro deputatione Curatoris,iul.duo.

71 Pro extractione, ſeù fide partitarum, vltra viaticum, ſi fieri contingant,bon.tres pro qualibet partita.

72 Pro viatico,iul. vnus.

73 Pro decreto admiſſionis ad exercitium fænerandi in perpetuum, ſcuta quinque.

74 Pro decreto dictæ admiſſionis ad tempus ſcuta duo,& iul quinque.

75 Pro approbatione libri Hebræorum bancheriorum,bon. 25.

76 Pro venditione pignorum,bon.duo pro quolibet pignore venditio.

77 Pro ſupravantio pignorum venditorum bon. duo pro quolibet ſcuto.

78 Pro fide, ſeù quietantia dicti ſupravantij vſque ad ſcuta quinque,bonon.tres pro quolibet ſcuto.

79 Vſque ad decem, bonon. duo pro quolibet ſcuto.

80 Vſque ad viginti, bonon. vnus cum dimidio.

81 Vſque ad quadraginta in totum, iul. quatuor.

82 Ab inde ſupra vſq;ad ſummam quamcunque, in totum iul. quinque.

83 Pro obligatione, & fideiuſſione pro bollettinis amiſſis vnà cum bollettino dando vſque ad ſummam ſcutorum quinque bonon. quinque.

84 A ſcutis quinque vſque ad decem, iul. vnus.

85 A decem vſque ad vigintiquinque,bon.quindecim.

86 A vigintiquinque vſque ad centum, iul. tres.

87 Ab inde ſupra vſque ad quamcunq;ſummam, iul.quinque.

88 Pro examine liſtæ expenſarum, iul. vnus.

89 In caſibus in hac Taxa omiſſis procedatur de ſimilibus ad ſimilia.

90 In criminalibus ſeruetur Taxa fel.rec. Pij Papæ IV. à Sanctiſſimo Domino noſtro innouata.

91 Pignora vendenda vendantur vnà cum ſuis inuolucris poſitis in pignoratione, ſub pœna arbitrio Iudicis.

Ordini, e Taſſe da oſſeruarſi dalli Guardiani delle Carceri.

1 §.12. ET prima li Capitani, e Guardiani di qualſiuoglia Carcere tengano vn libro,nel quale debbano ſcriuere tutti quelli,ch' entraranno prigione, eſprimendo non ſolo cō che mandato,ad inſtanza di chi,perche cauſa,e ſe per ſoſpetto di fuga, ma anco quando entrano in ſecreta,e quando eſcano alla larga, e ſe inanzi, ò doppo pranzo, e parimente la ſera,ſe inanzi, ò doppo cena, à fine che ſi poſſa far conto delli paſti, e quelli non ſcritti al libro non ſiano tenuti pagare ne ſpeſe, ne coſa alcuna per conto di carcere; & non eſſendo ſcritto il tempo preciſo, come di ſopra, non ſi paghi coſa alcuna per quel giorno, coſi dell'entrata, come dell'vſcita.

2 Item ſiano obligati tenere vna caſſa forata con due chiaui, delle quali vna ne tenga il Capitano, e l'altra il Procuratore de'Poueri, nella quale s'habbino à riporre tutte le robbe, e denari, che ſi trouaranno appreſſo quelli, che ſaranno condotti, e ſcriuerlo nel libro per inuentario fatto in preſenza del Carcerato, e Teſtimonij, e non lo facendo, ſiano puniti come di furto, con quella pena, che parerà à Monſig. Gouernatore di Roma, ò al Chierico Preſidente delle Carceri pro tempore.

3 Sia in arbitrio de'Carcerati farſi le ſpeſe da ſe, etiam in ſegreta, facendoſi portare da mangiare, come li parerà, ſe però altro per qualche ragione non ordinaſſe il Superiore; ne poſſa il Capitano, ò Guardiano in alcun modo direttamente, ò indirettamente impedire, ne mutarli di luogo, trattarli peggio per queſto, che ſi facciano le ſpeſe da ſe, ò per qualſiuoglia altro ſuo preteſo credito, ſotto le pene infraſcritte,facendo ſolo diligenza,quanto à quelli, che ſaranno in ſecreta, che non ſe li portino polize, ò imbaſciate.

4 E facendoſi il Carcerato le ſpeſe da ſe, non poſſi il Guardiano, ò Capitano per il ſeruitio dimandare coſa alcuna.

5 Per le ſpeſe, che ſaranno alli prigioni in ſecreta,non poſſino pigliare più d'vn carlino per paſto,e ſiano obligati à darli buon pane,e buon vino à baſtanza, & vna libra almeno di carne il giorno, con la mineſtra, e quando non ſi mangia carne,darli oua,ò peſce ſecondo li tempi honeſtamente.

6 Ne poſſino metter mano à botte di Vino per li prigioni, ſe prima non ſia prouata dal Procuratore de'poueri.

7 Non dando, ò non facendo come di ſopra, per ogni volta, che contrauerranno, li Capitani caſchino in pena di ſcudi dieci, d'applicarſi vn quarto al Procuratore ſoſtituto ſopra il gouerno de' prigioni, e gli altri tre quarti à S. Leonardo, & inoltre di ſtar' alla berlina per quel giorno.

8 E li Guardiani, e Seruidori, che ſeruiranno, non lo riuelando, ipſo facto s'intendino eſſer' incorſi nella pena della fruſta, alli quali Guardiani,ò Seruidori ſi darà fede contra il Capitano ſenz'altro teſtimonio.

9 Non poſſino pigliare da quelli, che ſtanno nelle camere più di baiocchi cinque il giorno, eccetto che di Tor in Nona, e Corte Sauella, doue ſi permette il ſolito d'vn giulio per perſona.

10 Non poſſino mettere, ne tenere in dette camere maggior numero di perſone di quello, che ſarà ſcritto da i Superiori delle Carceri(a' quali però ſi ordina,che lo ſcriuino quanto prima ſopra dette camere)ſenza eſpreſſo conſenſo d'eſſi Carcerati, ò particolar'ordine de Superiori predetti.In qual caſo però non ſi accreſca la mercede ſtatuita alle camere, ma ſi diuida egualmente trà tutti, facendo il conto con l'interuento del Procuratore de'poueri, e Deputati della Carità.

11 Et alle controuerſie di chi voleſſe ſtare nelle camere, ò nelle ſale, e non foſſe meriteuole, il Prelato delle Carceri deputato dalla Carità pro tempore habbia à rimediarle, e diffinirle.

12 Per la publica di ſopra per qualſiuoglia lungo tempo, non ſi paghi più di cinque giulij per Carcerato all'vſcire, che farà; e ſtandoci meno di ſei giorni, non paghi più d'vn groſſo il giorno.

Per

13 Per la publica di mezo per qualſiuoglia lun-
go tempo, non ſi pahi più di tre giulij per Car-
cerato all'vſcire; e ſtandoci meno di ſei giorni,
non paghi più di tre baiocchi il giorno.
Le publiche da baſſo, e le publiche delle Don-
14 ne ſiano gratis.
Parimente le publiche de'Religioſi gratis, e
15 le porte ſiano aperte.
Per la ſala doue ſi fà la Viſita, Cortili, Tinelli,
16 Corridori, & altri luoghi fuori delli ſodetti,
non ſi paghi coſa alcuna. E l'abuſo, e nome di
paſſeggio s'intenda leuato via affatto.
Li poueri rilaſſati con eſſilio non paghi-
17 no coſa alcuna, manco di ſpeſe, ſecondo il
ſolito.
18 E quando nel relaſſo de'teſtimonij ſemplici,
ò altri ci ſarà gratis vbique, s'intenda etiam
quanto alla prigionia di qualſiuoglia ſtanza,
e dalli Teſtimonij ſemplici non habbino man-
co le ſpeſe, ma le recuperino dall'Inſtigatore,
ò dal Fiſco.
Per la prigione d'ogni carcerato non ſi fac-
19 ci pagare più di due carlini, ne ſi poſſa far
pagare coſa alcuna per mancia del Guardiano,
ò altro, perche quella è la ſua mercede per la
guardia.
20 Et per ogni arreſto, che veniſſe contra il pri-
gione, non ſe gli poſſa far pagare ſe non altre-
tanto, cioè due carlini da quelli, che portarà
l'arreſto, e non dal Prigione, ſotto pena della
berlina, da incorrerſi irremiſſibilmente ogni
volta, che contrauerranno, così all'vno, come
all'altro capo.
Per traſportare i Carcerati, ò per cauſa della
21 Viſita, ò per altro, per cauar li ferri, ò per occa-
ſione di fare inſtromento, ò altro non habbino
coſa alcuna.
Si facci l'infermaria in ciaſcheduna prigione
22 è n'habbi cura il Prelato delle Carceri deputa-
to dalla Carità pro tempore; & in caſo di biſo-
gno, ſe ci mettono ancora li carcerati ciuili, e
li Poueri ſtiano gratis.
Nell'hoſteria, che ſi permette, ſi facci paga-
23 re la foglietta del Vino mezo baiocco manco,
come nell'hoſterie eſenti, e ſi tenghino le mi-
ſure giuſte di vetro.
Nel riceuere le monete, ſi oſſeruino li Ban-
24 di.
25 Non permettino, che li Carcerati trattino
con le Donne carcerate, ne manco alle grati
loro.
Menino ogni mattina li Prigioni, che ſtan
26 no nelle publiche di ſopra, e di mezo, alla
Meſſa.
Del giulio di S.Leonardo, e del giulio per il
27 Cancelliero del Barigello del Gouernatore ſi
oſſerui il ſolito; e quando il mandato ſarà in
forma Pauperum, ſi paghi per metà, e quando
gratis, niente.
E quando li prigioni haueranno hauuto il
28 mandato di rilaſſo, non li poſſino il Capitano,
ò Guardiano ritenere, ne leuarli alcun veſtito
per il debito, che haueranno fatto, etiam per
cauſa di vitto, ò d'altro, ma ſi debbano ſubito
rilaſſare, imputando à ſe ſteſſi ſe gli haueranno
tenuti di ſopra, ſenza farſi pagare, ò aſſicurarſi
con ſigurtà, ò pegno.
29 Alli Condannati à morte, galera, ò altra
pena, non poſſino ſotto pena di tre tratti
di corda, fruſta, e berlina, leuare panni, ò
robba alcuna, che detti Condannati haueſ
ſero, ò attorno, ò in prigione, ma tutto
debbano conſegnare, ò notificare al Giudice
della cauſa, acciò ne poſſa fare quel tanto ſarà
di giuſtitia.
Nè li detti Capitani, ò Guardiani poſſino
pigliare più delle Taſſe ſopradette, ancorche 30
ſe gli deſſe ſpontaneamente, e debbano ſerua-
re tutti li ſopradetti capitoli, ſotto pena di
corda, fruſta, & altre maggiori ad arbitrio de'
Superiori.
Dichiarando, che nelle Carceri, doue è mi-
nor taſſa, non s'intenda per queſti capitoli in-
nouato coſa alcuna, ma ſi ſerui ſempre la mi-
nore.

Ordini, e Taſſe per li Barigelli, & Eſſecutori.

§.13. LI Barigelli, & Eſſecutori qual ſi ſiano, 1
e di qualſiuoglia Corte, non poſſino
ad alcuno, che condurranno prigione, leuar
denari, ne robbe di ſorte alcuna, ne meno l'-
armi, quando non le portaranno contra bando
ma debbano le robbe laſciarle ad eſſi prigioni,
e quelle conſegnarle con l'armi al Capitano, ò
Guardiano delle Carceri, à fine di riporle, co-
me ſi è detto, ſotto pena di tre tratti di corda,
della fruſta, e berlina.
Item delli Decapitati, ò altrimente morti, ò 2
puniti per giuſtitia, ò da qualſiuoglia altro cō-
dannato à morte, galera, ò altra pena, ancorche
vi foſſe de'beni loro, non poſſino pigliare ne
panni, ne coſa alcuna per loro eſſecutione, ò al-
tro conto, ma detti beni ſi conſegnino à chi di
ragione, ſotto le ſudette pene.
Per cattura di quelli, che condurranno pri- 3
gione per cauſa capitale, e meriteuole di mor-
te, ò ſiano aſſoluti per ſentenza, ò commuta-
tali la pena, ò in qualſiuoglia altro caſo, non
poſſino per loro eſſecutione pigliare più d'vno
ſcudo.
E meritando la cauſa non pena di morte, ma 4
galera, eſilio, mutilatione di membro, ò fruſta,
ò che ſiano aſſoluti per ſentenza, ò commuta-
tali la pena, ò rimeſſa, ò in qualſiuoglia altro
caſo, per eſſecutione, e cattura non poſſino pi-
gliare più di giulij cinque, e dalli puniti nien-
te, come ſi è detto.
Nelle cauſe ciuili per eſſecutione reale, ò 5
perſonale, per la ſomma di cinque ſcudi pigli-
no due carlini; e da cinque ſcudi ſino à dieci,
tre giulij; e da dieci ſcudi ſino à venti, giulij
cinque; e da venti ſcudi ſino à quaranta, giulij
dieci; e da quaranta ſino à ſcudi ſettanta, giu-
lij quindeci; da ſettanta ſino à cento, giulij
venti; da cento ſino à cinquecento, ſcudi tre;
da cinquecento ſino à mille, ſcudi quattro, e
facendoſi eſſecutione per maggior ſomma, ſi
paghi ad arbitrio del Giudice, de mandato del
quale ſarà fatta l'eſſecutione, purche non paſſi
la ſomma di ſcudi ſei al più; eccettuando li Giu-
dici di Corte Sauella, Torre di Nona, Ripa, e
Ripetta, li quali non poſſino eccedere la detta
Taſſa ſenza licenza del Gouernatore, ouero Au-
ditore della Camera, o dal Chierico Preſidente
delle Ripe, reſpettiuamente; eccettuando an-
cora i mandati della Corte del Gouernatore,
nelli quali ſi oſſerui la ſua taſſa, quale è minore
la pouertà de'Litiganti, che concorrono ad eſ-
ſa Corte.
Per mandati di metter' in poſſeſſo de beni 6
ſtabili ſenza eſpreſſione di ſomma, vno ſcudo, e
non più; e doue ſia la ſomma eſpreſſa, ſi oſſerui
come ſopra.

Per

Digitized by Google

7 Per mandato di ſoſpetto di fuga, ſino alla ſomma di ſcudi quaranta, ſi pigli ſecondo la taſſa predetta; e da quaranta in sù, per qualſiuoglia ſomma, non più d'vno ſcudo.

8 Per eſſecutione fatta in animali, ſi oſſerui il medeſimo, ne ſi facci pagare coſa alcuna per la capezza, come già per abuſo ſi è fatto alcuna volta.

9 Per eſſecutione fatta fuori di Roma frà tre miglia, ò ſia ciuile, ò criminale, ſi oſſerui come dentro di Roma, e ſe oltre tre miglia, & in qualſiuoglia Città, ò Caſtello ancora oltre quaranta miglia, gli Eſſecutori di Roma habbino l'eſſecutione, che ſi paga in Roma duplicata; ma ſe ſaranno Eſſecutori d'altre Città, ſi paghi duplicata la taſſa, che ſi oſſerua in quel luogo doue ſi fà l'eſſecutione.

10 Occorrendo caſo non compreſo in queſta Taſſa, ſi ſtia alla dechiaratione del Giudice, che hà rilaſſato il mandato, eccetto li ſopradetti Giudici di Corte Sauella, Torre di Nona, Ripa, e Ripetta, li quali non poſſino fare tal dechiaratione ſenza licenza del Gouernatore, ò Auditore della Camera, ò Preſidente delle Ripe reſpettiuamente, come di ſopra.

11 Neſſun Barigello, ne Eſſecutore predetto ardiſca pigliar denari dalli Debitori per la loro eſſecutione, ſe effettualmente non la fanno, ne differire l'eſſecutione, della quale ſono ricercati, ma debbano eſſeguirla quanto prima, ne dal Creditore pigliar denari, ſe non in caſo, che il Debitore non ſia obligato à pagarlo. E moſtrata che li ſia carta dotale, inhibitione, ò non grauetur, non piglino coſa alcuna, ne faccino eſſecutione, e facendola, la reſtituiſchino gratis.

12 Facendo cattura in caſa d'alcuno, non poſſino pigliar'arme d'alcuna ſorte, ſe non prohibite, come archibugetti, etiam ſotto preteſto, che il Prigione l'habbia portate in tempo prohibito.

13 Non ardiſchino ſenz'ordine particolare del Giudice della cauſa andare con Notarij à far' inuentario di robbe, & in caſo, che li ſia ordinato, non poſſino pigliare più d'vno ſcudo in caſo d'homicidio ſeguito, in ogni altro caſo non più di giulij cinque.

14 Dalli poueri non poſſino per qualſiuoglia mandato esſigere coſa alcuna, ma ſiano tenuti laſciarli gratis, ſenza vn quattrino di ſpeſa, ò pigliare ſolamente la metà di quello, che gli verria, ſecondo, che li mandati ſaranno ſottoſcritti, ò gratis, ò in forma pauperum.

15 Alli quali mandati così ſottoſcritti neſſun Barigello, Capitano, ò altro Miniſtro ardiſca replicare, ma ſubito eſſeguirli; e quando li mandati ſaranno ſegnati gratis, non ſi ricerchi ſottoſcrittione di Barigello, ò Eſſecutore; & il gratis, ò in forma pauperum, s'intenda tanto per il Notaro, quanto per gli Eſſecutori.

16 Non poſſino pigliare mercede, ne altro, ſe non fatta realmẽte l'eſſecutione, ò reale, ò perſonale, e per la rata d'eſſecutione fatta; & eſſendo vna volta ſodisfatti, ſiano obligati ritornare quante volte biſognerà à fare nuoua eſſecutione, fin tanto che il Creditore ſia intieramente ſodisfatto ſenz'altra nuoua mercede.

17 Quelli, che contrauerranno alle coſe predette, alle quali non è preſcritta pena, incorrano per la prima volta la pena di tre tratti di corda, per la ſeconda della fruſta per la Città, e per la terza della galera, da eſſeguirſi irremiſſibilmente dalli ſudetti Giudici ſenz'alcuna ſperanza di gratia.

Et acciò ch'ogn'vno paſſa hauer notitia delli detti Ordini, e Taſſe, tanto li Barigelli, & Eſſecutori, quanto li Capitani delle Carceri, ſiano obligati tenere continuamente detti Decreti ſtampati in vna tauola affiſſa nel muro, in parte, che ogn'vno poſſa vederli, e leggerli d'ogn'hora. Auuertendo particolarmente, che dalle perſone ignoranti non ſi pigli oltre il douere, ſotto le pene ſudette di ſcudi cinquanta, d'applicarſi à S. Leonardo, & altre pene più graui. 18

Iuriſdictio, & facultates Auditoris generalis Curiæ Cauſarum Cameræ Apoſtolicæ.

PAVLVS EPISCOPVS,

Seruus Seruorum Dei.

Dilecto filio Magiſtro Io: Dominico Spinulæ Presbytero Ianuenſi, vtriuſque Iuris Doctori, Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicę Generali Auditori, Notario, & Familiari noſtro, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem. Eximiæ fidelitatis, & prudentiæ, necnon operoſa, ac grata deuotionis, & familiaritatis obſequia, quæ Nobis, & Apoſtolicæ Sedi iamdudum impendiſti, & de præſenti aſſiduis ſtudijs impendere non deſiſtis, Generis quoque nobilitas, litterarum ſcientia, eximia doctrina, & in rebus gerendis experientia, ac dexteritatis, probitatis præterea, & integritatis, atque aliarum quàm plurimarum virtutum exempla, & ingentes animi dotes, quibus clarere dignoſceris, Tequè longo rerum vſu inſignitum, necnon quos ex Tibi hactenus nè dum per Nos, ſed etiam alios Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros, commiſſis negotijs præueniſse, & in dies præuenire laudabiles fructus cognouimus iam exinde conceptam in Nobis ſpem, & expectationem maiorem accendunt, ac pollicentur, haud dubiè quòd ea, quæ tibi etiam de cætero duxerimus committenda, etiam quàm maxima, arduaque negocia, ſumma, & eò maiori prudentia, ac diligentia exequeris, quò perſonam tuam impoſterum condignis honoribus, gratijs, & fauoribus magis propitijs à Nobis cognoueris decoratam. Cum itaquè officium generalis Auditoratus, ſeù Audientiæ cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ, quòd nuper dilectus filius noſter Petrus Paulus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis Creſcentius nuncupatus, tempore aſsumptionis de eius perſona ad Cardinalatus honorem per Nos nuper de Fratrum noſtrorum conſilio Apoſtolica auctoritate factæ, obtinebat, ex eo, quò illud per aſsumptionem præfatam harum ſerie vacare decernimus, per decretum huiuſmodi vacauerit, & vacet ad præſens. Nos volentes te Clericum Cameræ Apoſtolicæ, ac in vtraque Signatura noſtra Referendarium, etiam continuum Commenſalem noſtrum, cuius perſonam generis nobilitate claram, ac in gerendis rebus quibuſcunque etiam in maximis, negocijſque etiam grauioribus, pertractandis aptam, necnon quàmplurimarum egregiarum virtutum meritis commendatam, inter

ter cæteros Romanæ Curiæ Prælatos ad tanti officij regimen, miniſterium duximus aſſumendam, & in illius aſſecutionem cæteris anteponendam fauore proſequi gratiæ ſpecialis, Teque à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijſque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, & pœnis à Iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtis, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſoluentes, & abſolutum fore cenſentes, necnon ſingulorum priuilegiorum, indultorum, & facultatum prædicto, & quibuſcumque alijs Officijs, Collegijs, Tribunalibus, & locis Pijs Vrbis eorumque Iudicibus, Rectoribus, & Protectoribus, ac aliis perſonis quomodolibet, & quandocunque, etiam ſub quibuſcunque verborum expreſſionibus, & formis conceſſorum, ac ſcripturarum, aliarumque litterarum deſuper confectarum tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, præſentibus pro expreſſis, & inſertis habentes, de tuis probata fide, integritate, & diligentia plurimum in Domino confiſi: Motu proprio, non ad tuam, vel alterius pro te Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de mera deliberatione, & ex certa ſcientia noſtris, Officium prædictum, ſiue vt præmittitur, ſiue aliàs quouis, quem haberi volumus pro expreſſo, modò vacans cum Officio Correctoriæ, ſeu correctoris Archiuij dictę Curiæ, & alijs illi annexis, ac omnibus, & ſingulis illius honoribus, præheminētijs, prærogatiuis, iocalibus, exemptionibus, immunitatibus, iuriſdictionibus, fauoribus, gratijs, priuilegijs, necnon (ſalua diſmembratione, & ſeparatione ſexmillium ſcutorum annuorum monetæ Romanæ, decem iul. eiuſdem monetæ pro quolibet ſcuto huiuſmodi computatis, ex fructibus dicti Officij Auditoriatus per fel. rec. Sixtum Papam V. Prædeceſſorem noſtrum factis, ſeu ſex millibus ſcutis prædictæ Cameræ aliàs applicatis ſaluis remanentibus) cum iuribus, regalibus, prouentibus, obuentionibus, & emolumentis conſuetis, ac debitis, necnon facultatibus, & indultis, ac decretis, etiam in ordine, & modo procedendi in cauſis præfato Petro Paulo Cardinali, & alijs, qui pro tempore fuerunt Cauſarum Curiæ huiuſmodi Generalibus Auditoribus, ac per piæ mem. Iulium II. Leonem X. Clementem VII. Paulum III. & Iulium etiam III. ac prædictum Sixtum & Gregorium XIV. alioſque quoſcunque Romanos Pontifices etiam Prædeceſſores noſtros, ac Nos, & Sedem prædictam, ſub quibuſcunque tenoribus, ac quibuſuis clauſulis, & decretis, tàm in forma breuis, quàm ſub plumbo expeditis litteris, ac aliàs ex vſu, ſtylo, conſuetudineq; quomodolibet, conceſſis, confirmatis, & innouatis, Apoſtolica auctoritate tenore pręſentium concedimus, & aſſignamus. Teque ad tui vitam, noſtrum, & pro tempore exiſtentis Rom. Pontificis, ac dilecti filii noſtri Petri tituli SS. Ioannis, & Pauli Presbyteri Cardinalis Aldobrandini nuncupati moderni, & pro tempore exiſtentis ipſius S.R.E. Camerarii, & cauſarū Curiæ Cam. huiuſmodi generalem Auditorem, cum honoribus, oneribus, prǽheminentiis, prærogatiuis, exemptionibus, immunitatibus, iuriſdictionibus, fauoribus, gratiis, priuilegiis, conceſſionibus, indultis, iuribus, regalibus, emolumentis, facultatibus, & decretis prædictis, eiſdem auctoritate, tenore, conſtituimus, & deputamus, ac in locum d. P. Pauli Cardinalis, quoad huiuſmodi Auditoratus Officium, eiuſq; librum exercitium quoad vixeris, ſubſtituimus, & ſubrogamus, Teq; ad Auditoratus, & Correctoriæ officia huiuſmodi, & eorum librum exercitium, ac omnia, & ſingula prædicta, ex nunc admittimus, & recipimus, & per Petrum Cardinalem modernum, ac pro tēpore exiſtentem Camerarium prædictum, necnon dilectos filios dictæ Cam. Preſidentes, Clericos, cæteroſque ad quos ſpectat, & ſpectabit, tàm in Camera, quàm extra eam, recipi, & admitti, atque tibi de iuribus, regalibus, iocalibus, taxis, prouentibus, obuentionibus, emolumentis, & aliis ſupradictis integrè reſponderi, & ſatisfieri mandamus, ac volumus, & etiam præcipimus.

Concedimus officium A. C. Motu prop.

2 Tibiq; indulgemus, quòd ſi te in quibuſcunq; cauſis criminalibus, etiam vbi pœna ſanguinis, & vltimi ſupplicii imponenda erit, ſeu imponetur, aut de huiuſmodi cauſis tractādum fuerit, impoſterum aliquando contigerit immiſcere, nullam ob id irregularitatis, vel inhabilitatis cuiuſcumq; ſeu aliam cenſuram Eccleſiaſticam, aut infamiæ maculam, ſiue notam, nec alia incurras impedimenta, dummodo ſentententiam ſanguinis per te ipſum non feras neq; votum ſubſcribas.

A.C. immiſcendo ſe in criminalib. non incurrit irregularitatem.

3 Ac etiam tibi per Te, ſeu alium, vel alios idoneum, vel idoneos, Locumtenentem, ſeu Locumtenentes, & Officiales, vel Vicegerentes tuos, quos, & quando pro tempore duxeris aſſumendos, aut deputando, de omnibus, & ſingulis cauſis modis, & formis infraſcriptis cognoſcendi, & decidendi facultatem concedimus per præſentes.

4 Quòd tu videl. tàm in cauſis obligationum in forma Cameræ, quàm in forma iuris Quarentigiæ, vel Ripæ, & Ripettæ celebratarum; ac etiam in aliis obligationibus, in quibus etiam abſque obligatione in forma Cam. Debitores conſenſerint in mandatum exequutiuum vnica citatione, etiam ſiue citatione, & quarum obligationum, vel conſenſuum vigore in aliis Tribunalibus executiuè, vel per relaxationem mandatorum proceditur quouis modo, ſolus, præterquàm inter Ciues Romanos, inter quos priuilegium, ſeu conſtitutionem vltimo loco per recolendæ mem. Pium Papam IV. ſimiliter Prædeceſſorem noſtrum in fauorem Pop. Rom. Motu pro factam, ſeruari volumus.

Solus procedit in cauſis obligat. Cam. aliū vbiuis locorum cōtractarū, præterquam in depēdētib. à litib. alibi introductis, & inter Ciues Rom.

5 Alii verò quicunque etiam Rom. Curiæ Iudices in ſimilibus cauſis, nullatenus nulloq; modo procedere poſſint; Ac de omnibus, & ſingulis obligationibus in forma Cam. vbiuis locorum, & inter quaſcunque perſonas factis, vel faciendis, iis dumtaxat exceptis, quæ in dependentibus à litibus, & cauſis in eadem Camera, aut coram aliis Iudicibus pro tempore introductis, factæ, & receptæ fuerint, & tunc non per viam cenſurarum, ſed per viam mandati executiui cognoſcas.

Cauſ. oblig. Camer. ab alijs Iudicibus etiam Commiſſarijs reaſſumit, & inhibet ſub pœnis.

6 Itaut quaſcunque cauſas, quæ de cætero perpetuis futuris temporibus in eadem Curia ſuper ipſis obligationibus, aliiſque omnibus ſupradictis in alio, quàm Auditoratus huiuſmodi Tribunali: præterquam in vim ſpecialis commiſſionis noſtræ, de dictis obligationibus ſpecialem mentionem facientis, motæ fuerint, in illarum ſtatu, gradu, & terminis, in quibus repe-

Digitized by Google

reperientur, tua ordinaria auctoritate, exceptis dumtaxat cauſis Curiæ Capitolinæ contra dictos Ciues Romanos pro tempore iuxta formam dicti priuilegijmotis,reaſſumere,et etiam Iudicibus, quibus fuerint commiſſæ, ac coram quibus illæ pendebunt, nè in eis, aut de illis quoquomodo, aut quouis quæſito colore directè, vel indirectè, illiſque, ac omnibus, & ſingulis quibuſcunque aliis Iudicibus,eorumq; Locatenentibus, ac Auditoribus, tàm Eccleſiaſticis, quàm ſæcularibus nè in executionibus,ac proceſſibus prædictarum obligationum ac contractuum de cætero cõtra tenorem præſentium ad inſtantiam cuiuſuis Perſonæ Collegii, Vniuerſitatis, Capitulorum, & quorumuis etiam priuilegiatorum, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, indignationiſq; noſtræ pænis, ac Partibus ipſis, & Notariis, Procuratoribus,Sollicitatoribus, Executorib. ac Officialibus ſub eiſdem cenſuris,& pænis,ac priuationis officiorum ſuorum, & inhabilitatis ad illa, & alia impoſterum obtinenda, necnon quingentorum ducatorum Fiſco, & eidem Cameræ applicandorum, refectioniſq; expenſarum Partibus arbitrio tuo, & nullitatis proceſſuum in de ſequentium,& ſecutorum quouis modo directè, vel indirectè,ſe intromittere preſumant, inhibere, & quicquid ſecus ſuper his contigerit attentari irritum, & inane exiſtat, & eſſe cenſeatur, prout ita decernimus.

Solus vigore obligat. Cam. promulgat cēſuras.

7 Quòdque tu ſolus vigore dictarum obligationum cenſuras Eccleſiaſticas promulgare.

Cognoſcit cauſas omnes ſpirituales Eccleſiaſticas & prophanas, tàm ciuiles, quā criminales, & mixtas.

8 Necnon omnes,& ſingulas ſpirituales,Eccleſiaſticas,ac prophanas,& quorumuis etiam eiuſdem Rom. Eccleſiæ Cardinalium, eorumq; ac noſtrorum Familiarium, & continuorum Commenſalium, necnon quorumcunq; Prælatorum in ipſa Curia degentium, ac etiam Imperatoris, Regum,Principum, ac Communitatum, et Vniuerſitatum, eorundemque Principum Oratorum, necnon dictæ Curiæ Officialium, eandem Curiam ſequentium, ac Familiarium eorundem, et ipſis Curiæ cauſarum huiuſmodi Auditoris Notariorum, et eorum Familiarium, Campſorum quoque,et quorumuis Mercatorum, ac Penſionum annuarum ſuper fructibus,redditibus, et prouentibus Eccleſiaſticis, ac eorum fructuum, etiam loco Penſionum huiuſmodi reſeruatorum,et aſſignatorum, etiam ſi eorum,et earum ſolutio non ſit in prædicta Curia,ſed in partibus facienda.

Cognoſcit cauſas appellationū à ſententijs quorumuis Iudicum, etiam de partib. Vicario, Gubernatore, Senatore,et Iudicibus, Capitolinis exceptis.

9 Et quaſcunque alias etiam commiſſarias cauſas, tàm ciuiles, quàm (abſque alicuius irregularitatis,,ſeu inhabilitatis, aut infamiæ, vel cuiuſuis alterius ſententiæ, cenſuræ, et pænæ Eccleſiaſticæ incurſu) criminales, et mixtas, coniunctim, vel diuiſim in eadem Curia quomodocunque, et qualitercunq; motas, et mouendas, ac inter quaſcunque Partes, etiam per viam Inquiſitionis, aut ex officio quomodolibet pendentes; Et quæ per appellationem à grauaminibus illatis, et inferri comminatis, ſeu ſententiis diffinitiuis,vel interlocutorijs, à quibuſuis Iudicibus Ordinarijs, et Arbitris,atque Arbitratoribus in Curia,& Vrbe prædictis (Vicario noſtro, ac Gubernatore, & Senatore ipſius Vrbis, Iudicibuſque Capitolinis dumtaxat exceptis) ac extra eaſdem Curiam, & Vrbem, à quibuſcunque Iudicibus ordinarijs, vel delegatis, ſeu Arbitris, vel Arbitratoribus, ac etiam dictæ Sedis Legatis, & eorum Vicelegatis in Terris eidem Romanæ Eccleſiæ mediatè, vel immediatè ſubiectis, aut alijs eorum Gubernatoribus, vel Officialibus, & quibuſuis in feudum, ſeu Vicariatum, ſeu aliàs quomodolibet conceſſis, & pro tempore latis, & promulgatis, interpoſitam, ſeu aliàs ad eandem Sedem per viam reclamationis iudicialis,vel extraiudicialis, aut nullitatis, vel recurſus, à quibuſcunque ſententijs quorumcunque Ordinariorum, etiam extra Statum Eccleſiaſticum hactenus deuolutæ ſunt, & impoſterum deuoluentur.

10 Eas videlicet, in quibus non agetur vltra ſummam ducentorum ducatorum auri de Camera, aut de re verum valorem prædictæ ſummæ non excedente, ſeu quæ inter, & contra Mercatores dictæ Curiæ pro quibuſcunque negocijs ad quamcunque ſummam aſcendant, & pro Notarijs tuis, ac inter, & contra ipſos, ac eorum familias, pro tempore vertentur, ſummariè, ſimpliciter, & de plano; ſine ſtrepitu, & figura iudicij, ſola veritate inſpecta, & manu Regia abſque obſeruatione terminorum, qui de ſtylo, ſeu ordinatione Palatii Apoſtolici, aut aliàs obſeruari conſueuerunt, ſeu conſueuerint, etiam priuatiuè quoad alia Tribunalia: aliàs verò ſummam prædictam,aut illius valorem excedentes, ac inter, & contra alios quàm Mercatores vertentes, ſeruatis terminis, & aliàs ſummariè, prout in Beneficialibus.

11 Eiſdemque terminis quomodocunque malè, & nulliter præpoſterè, & confuſè tentis, pro minore Partium diſpendio, etiam vnico contextu,citatione,&audientia,reiteratis,etiā per affixionem citationum pro tempore faciēdarum,ad valuas ipſorum Citandorum habitationis,quoad obligatos in forma Cam.ſeu Guarantigiæ, Ripæ, Ripettæ, ac alias ſupradictis formis executiuis, & quoad alios aliter obligatos, vbi non agetur de maiore, quàm de viginti ducatorum ſumma audire, cognoſcere, decidere,& fine debito terminare.

Cognoſcit cauſaſquecunque quorumuis delictorum,et exceſſuum, tàm in Vrbe, quàm extra per quoſcunq; etiam Curiales, & Exemptos perpetratorum.

12 Necnon de omnibus, & ſingulis quibuſcunque, & quantumcunque enormibus criminibus, delictis, & exceſſibus, tàm in Vrbe, & Curia prædictis, quàm extra eas, per quoſcunque tàm eiuſdem Curiæ, atque Sedis Officiales, quàm dictam Sedem ſequentes, & alios etiam à iuriſdictione Ordinariorum exemptos, ac dictæ Sedi immediatè ſubiectos, cuiuſcunq; Eccleſiaſticæ, vel mundanæ dignitatis, etiam Epiſcopalis, Archiepiſcopalis, primatialis, vel maioris,& per quoſcunque alios,cuiuſcunque ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, perpetratis, vel perpetrandis, tàm ad Procuratoris Fiſcalis denunciationem, & promotionem, quàm etiam Partium accuſationem, vel etiam inſtigationem, ſeu ex mero officio, quo ad omnes priuatiuè, per Notarios tuos, eorumque Subſtitutos, ac inter, & contra eos, ac alios in eorum officiis, & intus ea ſolum inquirere, & ſuper illis, tàm per viam Inquiſitionis, quàm accuſationis, ſeu denunciationis,& inſtitutionis huiuſmodi, procedere, & culpabiles repertos iuxta ſuorum exceſſuum, exigentiam, & qualitatem quouis modo, abſque alicuius irregularitatis,aut alterius cenſuræ Eccleſiaſticæ huiuſmodi incurſu, punire.

13 Ita tamen, quòd Monitorio contra Epiſcopos, vel alios eorum Superiores prædictos

Digitized by Google

Exequitur litteras Apoſtolicas.

ad comparẽdum perſonaliter niſi præuia commiſſione manu noſtra ſignata, non decernas.

14 Et inſuper quòd quaſcunq; litteras Apoſtolicas generales, & particulares, tàm ſub plumbo etiam per officium Audientiæ noſtrarum litterarum contradictarum, ac per Officiũ minoris gratiæ, quàm in forma Breuis expeditas, & quarum ſolam ſignaturam ſufficere conceſſum fuerit, ſupplicationes, per Nos, & pro tempore exiſtentem Romanum Pontificem, aut in eiuſdem Pontificis, ſeu noſtra præſentia ſignatas, necnon litteras pro tempore exiſtentium Camerarij, & Pænitentiarij maioris, noſtrorum (dummodò in illis, & litteris Apoſtolicis prædictis alii Executores deputati non fuerint) ſolus, in quibus verò deputati erunt, cumulatiuè cum illis, exequi, & ſuper illis proceſſus debitos in forma ſolita, etiam cum promulgatione cenſurarum in ſimilibus promulgari ſolitarum, decernere.

Exequitur ſententias per quoſuis Iudices, tàm in Curia, quàm extra latas.

15 Ac per Te, tuoſque Locumtenentes, ſeu Vicegerentes, & Officiales, aut Deputatos, & quoſuis alios, tàm Eccleſiaſticos, quàm ſæculares Iudices, & tàm Delegatos, quàm Subdelegatos, ac etiam Cauſarum d. Palatij Auditores, vel Nos, aut Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, tàm in ſpecie, quàm in genere, ac aliàs quomodolibet in eadem Curia, & extra eam pro tempore latarum ſententiarum, necnon quorumcunque proceſſuum generalium, vel ſpecialium, tàm in die Cœnæ Dom. quàm aliàs, cum cenſurarum, & pænarum Eccleſiaſticarum fulminatione, fieri ſolitorum, executionem, quas etiam ſi Delegatis, aut Subdelegatis prædictis, vel quibuſuis alijs etiam ſpecialiter per Nos, & Sedem prædictam commiſſæ fuerint, tibi cumulatiuè, & non priuatiuè commiſſas eſſe volumus, atque decernimus, ſeruatis terminis in Tribunali Auditoris Cameræ huiuſmodi ſeruari ſolitis, etiam ſingulis diebus, & horis, prout in ordinarijs conſuetum eſt facere, illaſque, & illos debitæ executioni, etiam ſi opus fuerit cum auxilii Brachii ſæcularis inuocatione, demandare.

16 Ac quaſcunque Communitates, Vniuerſitates, Collegia, Capitula, necnon etiam extra dictam Curiam degentes perſonas, pro debitis per eas in eadem Curia contractis, aut ſalario, ſeu contractu in ipſa Curia inito, Degentes verò in eadem Curia, ſeu Curiales Eccleſiaſticos Sæculares, vel Regulares etiam ab ipſa Curia abſentes, cuiuſcunque gradus, ſtatus, ordinis, et etiam Pontificalis dignitatis, vel præheminentiæ exiſtentes, pro quibuſuis rebus, et pecuniarum ſummis ad quorumuis, etiam abſentium, quorum intererit, pro tempore inſtantiam, quoties expedierit, etiam per Edictum publicum, conſtito ſummariè, et extraiudicialiter de non tuto ad eos acceſſu, ad ſatisfaciendum de eorum debitis, et præſtandum ea, ad quæ pro tempore tenebuntur, monere, et citare.

Litteras compulſoriales & remiſſoriales, decernit.

17 Ac litteras quaſcunque remiſſoriales, et compulſoriales, tàm generales, quàm ſpeciales, vbi, et quoties opus fuerit arbitrio tuo decernere.

Inhibet in vim Eugenianæ & Leoninæ.

18 Necnon etiam in vim Eugenianæ in fauorem Curialium emanatæ, ac Leoninæ Conſtitutionum, et cuiuſcunque illarum extenſionis inhibere.

19 Ac Monitoria, Citationes, et inhibitiones ad Partes, etiam per ſimile Edictum decernere: eos quoque arreſtare, & carcerare, ac ſi tibi videbitur, quaſcunque pænas, & mulctas eodem arbitrio tuo dimittere, & relaxare, atque pro delictorum, & exceſſuum, necnon criminum qualitate quibuſuis pro tempore delinquentibus per te, tuoſq; Locumtenentes, Vicegerentes & Officiales infligere, & imponere.

Monitoria, & Citationes extra Curiã etiã per Edict. decernit, pænaſque & mulctas infligit, & pro eius arbit. relaxat.

Excommunicat, ſuſpendit, interdicit, & aggrauat.

20 Necnon quoſlibet inobedientes excommunicare, & à diuinis ſuſpendere generaliter, vel ſpecialiter interdicere, ac ſententias, cenſuras, & pænas Eccleſiaſticas per Te, & Locumtenentes, ac alios tuos prædictos pro tempore latas etiam iteratis vicibus aggrauare.

21 Et quòd à te, vel locumtenentibus, & alijs prædictis pro tempore excommunicati, ſeu aliàs cenſurati, ab alijs, quàm à Te, vel Locumtenẽtibus, & alijs tuis huiuſmodi, etiam de Partium conſenſu, præterquàm in mortis articulo conſtituti abſolui non poſſint, ad euitandas colluſiones, ſtatuere.

22 Et cum tibi viſum fuerit expedire, Communitates, & Vniuerſitates, Collegia, Capitula, & Perſonas quaſcunq; à quibuſuis ſententijs cenſuris, & pænis, ac mulctis Eccleſiaſticis ſpiritualibus, vel temporalibus, tàm per Te, & Locumtenentes, ac alios tuos præfatos, quàm per alios inflictis, in diebus Paſchalibus, & Natalitijs cum reincidentia abſoluere. Necnon ſententias, cenſuras, & pænas, ac mulctas huiuſmodi, & quæcunq; interdicta ſuſpendere, tollere, & eis relaxare.

Exequitur oblig. Cam. etiam poſt mortẽ Debitoris.

23 Obligationes quoque in forma Cameræ etiam per mortem Debitoris, quoad illius bona tantùm, etiam per viam confeſſionis debiti per aliquem ex Procuratorib. in qualibet obligatione conſtitutis, more ſolito faciendas, & Hæredibus legitimè citatis, ſeù aliàs arbitrio tuo exequi, & executioni demandari facere.

Habet omnia Priuilegia ſuis Anteceſſoribus quomodolibet conceſſa.

24 Et generaliter omnia, & ſingula, quæ ad officium Auditoris cauſarum Curiæ huiuſmodi de Iure, vel priuilegio, aut vſu, ſeu litteris, & cõſuetudine prædictis olim ſpectabant, & quæ illi qui pro tempore fuerunt cauſarum Cur. huiuſmodi Auditores iuxta conceſſas eis facultates, facere, & decernere, mandare, ſtatuere, ordinare, & exequi quomodolibet potuerunt, ſeu conſueuerunt facere, dicere, mandare, ſtatuere, & ordinare, decernere, & exequi, liberè, & licitè valeas. Proceſſus, & ſententias, quas tu, & Locumtenentes, ac alij à te deputati prædicti pro tempore habueritis, & tuleritis, ac reliqua omnia, quæ in præmiſſis, & circa ea, aut quodlibet eorum feceritis, duxeritis, mandaueritis, ſtatueritis, & ordinaueritis, rata, & grata habituri, ac facturi ea omnia, auctore Domino, ab omnibus, vſq; ad ſatisfactionem condignam inuiolabiliter obſeruari.

25 Inſuper eiſdem auctoritate, & poteſtatis plenitudine, tàm litteras Iulij II. Leonis X. aliorumq; prædeceſſorum huiuſmodi, quàm omnia, & ſingula priuilegia, indulta, facultates, iuriſdictiones, & gratias officio Auditoratus, & Auditoribus prædictis, quomodolibet conceſſa, ac cum omnibus, et ſingulis in eiſdem contentis clauſulis, ſingulas denique litteras, quorum omnium, et ſingulorum, ac litterarum Prædeceſſorum huiuſmodi tenores, ac ſi de verbo ad verbũ inſererentur, pariter præſentibus haberi volumus pro expreſſis, auctoritate, et tenore

nore prædictis, approbamus, confirmamus, & innouamus, ac illa perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur obtinere, & inuiolabiliter obſeruari debere decernimus, eaq; omnia, & ſingula ad officium Auditoratus, & pro tempore exiſtentem Auditorem huiuſmodi, perinde, ac ſi in eis ſpecialiter, & expreſsè, ac pro indiuiduo, & pro eis, ſeu in illorum fauorem ſtatuta, & ordinata fuiſſent, harum ſerie extendimus, & ampliamus.

Beneficium e Odoardus & peruenit, & ſimiliter quoad obligatos in forma Cam. non ſuffragantur.

26 Quòdque Conſtitutiones, quæ Odoardus, & Peruenit incipiunt, & quæuis alter natiuæ, ſeu moratoriæ, & dilationes etiam ſalinariæ per quoſcunque etiam eiuſdem Romanæ Eccleſiæ Cardinales, Clericos, Cameræ, & ipſius Cameræ Camerarium, pro tempore decretę, quoad obligatos, vt ſupra, tàm reſpectu bonorum, quàm perſonarum, nullatenus proſint, quinimò obligationes prædictæ debitæ executioni demnandentur, & etiam poſt mortem debitoris quoad bona.

27 Etiam quacunque appellatione, & ſuperinde obtenta commiſſione, de huiuſmodi obligatione expreſſam mentionem non faciente, aut diſcuſſione hæreditatis, vbilibet pendente, ſi per Creditores data fuerit, idonea cautio in forma depoſiti, de reſtituendo, id quòd receperit, prioribus, & potioribus Creditoribus in euentum ſuccumbentiæ non obſtantibus.

Præcedit omnibus tã in Capella, quàm in alijs actib. publicis, & priuatis, præter Gubernatorẽ, & Oratores Principum, ſi Prælati fuerint.

28 Ac etiam, quod tu Auditor in Capella noſtra, & alijs actibus, tàm publicis, quàm priuatis primum locum poſt dictumGubernatorem, & Oratores Principũ, ſi Prælati fuerint, habeas, volumus, ſtatuimus, & ordinamus, Tibiq; pariter indulgemus. Ac ſimiliter tibi, Contradictores, & Rebelles, tibiq; in premiſſis non parentes opportunis iuris remedijs compeſcendi, & ad id, ſi opus fuerit, auxilium Brachij ſæcularis inuocandi, cæteraque in præmiſſis, & circa ea quomodolibet neceſſaria, & opportuna, tàm in dicta Vrbe, quàm vbique locorum faciendi, & exequendi, iuxta facultates alias tunc officium Auditoratus huiuſmodi obtinentibus attributas.

Habet facultates viſitan. extra Vrbem in benef. ſuorũ Carceratorum.

29 Necnon pariter Tibi, tuiſque in officio Auditoratus huiuſmodi ſucceſſoribus, quoſcunque Pauperes extra Romanam Curiam pro debitis ciuilibus, & vigore tuorum, & pro temporis exiſtentis Auditoris Cam. mandatorum Carceratos, tuo, & tuorum in officio Auditoratus ſucceſſorum huiuſmodi arbitrio, iuxta facultates deſuper Viſitatoribus Carcerum Vrbis prædictæ per Conſtitutiones præ mem. Pauli II. & Pij V. Romanorum Pontificum pariter Prædeceſſorum noſtrorum, ad fauorem Pauperum Carceratorum editas, relaxandi, & relaxari faciendi.

Miſerabiles perſonas pro ſumma ſcutor. 50. prefert alijs Creditorib. etiã anterioril.

30 Necnon quoſcunque Pauperes, & verè miſerabiles in cauſis tui Tribunalis, tàm motis, quàm mouendis pro tempore comparentes, conſtito priùs ſummariè, & extraiudicialiter, quantum tibi ſufficere videbitur, de eorum paupertate, & miſeria ad ſatisfactionem crediti, cuius creditores fuerint, vſque ad ſummam Quinquaginta ſcutorum incluſiuè, pro quolibet Creditore paupere, & miſerabili huiuſmodi, etiam ſi cæteris Creditoribus priores, & potiores non extiterint admittendi, ac eis de ipſo eorum credito ſatisfaciendi, & ſatiſfieri faciendi, & mandandi realiter, & cum effectu.

31 Præterea quoſcunque vbi, & quando, ac quoties opus fuerit, etiam per Edictum publicum, conſtito ſummariè, & extraiudicialiter de non tuto acceſſu, ac etiam ſub Eccleſiaſticis cenſuris, et pecuniarijs, alijſque pænis imponendis, moderandis, et applicandis, citandi, monendi, et inhibendi, ac in euentum non paritionis, ſententias, cenſuras, et pænas huiuſmodi, declarandi, agrauandi, reaggrauandi, excommunicandi, interdicendi, auxiliumque Brachij ſęcularis ſi opus fuerit inuocandi, perpetuum quoque ſilentium, omni, et quacunque appellatione, et recurſu remotis, deſuper imponendi, ac alia omnia, et ſingula in prę miſſis, et circa ea neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna, faciendi, gerendi, et exercendi, iuxta conceſſionum aliorum Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrum deſuper, ipſum Auditoratus officium obtinentibus vt pręmittitur factarum, tenorem, plenam, et liberam eiſdem auctoritate, et tenore concedimus, et impartimur facultatem, et poteſtatem, ac ita tibi mandamus, ſtatuimus, et ordinamus.

Citat quoſcunque per Edictũ, cõſtito de non tuto acceſſu.

Cognoſcit cauſas ſuper pecunijs ad cambiũ vſurariè ꝑ Mercatores Vrbis accipiendis inhibẽdis Gubernatori Vrbis.

32 Poſtremò, vt omnes, et quaſcunque cauſas, tàm per Tè, quàm Locumtenentes, et alios deputatos tuos prædictos ſuper omnibus, et ſingulis articulis, negocijs, et cauſis in conſtitutione, ſeu Motu proprio per prædictum Pium prædeceſſorem, pro pecunijs ad cãbium, et recambium vſurariè, et malo modo per Mercatores dictæ Vrbis accipiendis, facta contentis, et dependentibus ab eis, prout pro ſingulorum caſuum circumſtantijs alias de iure tibi faciendum videbitur, non obſtante facultate ſub forma Motus proprij per prædictum Pium prædeceſſorem in fauorem d. Gubernatoris conceſſa, Partibus Iuſtitiam miniſtrando, audiendis in quibus non tanquàm ſpecialis Commiſſarius, ſed prout Auditor Cameræ huiuſmodi in ſimilibus cauſis, iuxta tenorem facultatum ſuarum, & ordinarium eius Curiæ ſtylum, conſueuit, procedas cum poteſtate citandi, & inhibendi, ac quaſcunque inhibitiones per dictæ Vrbis Gubernatorem decretas reuocandi, & Criminalitates contra Mercatores tollendi, aliaſque & alia quæ in præmiſſis, & circa ea fuerint neceſſaria, & quomodolibet opportuna faciendi, & alias in omnibus, & per omnia iuxta conceſſionem per eoſdem Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros ſuo tempore Curiæ cauſarum eiuſdem Cameræ generalibus Auditoribus factarum, tenorem, per eaſdem præſentes tibi committimus, & mandamus.

Papa inhibet quibuſcunque Iudicibus, & perſon etiã ſi Card. fuerint ſub pænis, ne ſe in oblig. Cam. intromittãt

33 Mandantes propterea, & diſtrictius inhibentes quibuſcunque Iudicibus, & perſonis quocunq; nomine nuncupatis, ac quouis priuilegio munitis, etiamſi eiuſdem S.R.E. Cardinales fuerint, ſub indignationis noſtræ pæna, & interdicti, necnon etiam excommunicationis ſententijs, quas ſi ſecus fecerint, eo ipſo incurrant, (& à quibuſuis præterquàm in mortis articulo conſtituti alias, quàm à Romano Pontifice abſolui non poſſint) ne in obligationibus ſupradictis, illarumque executionibus, aut alijs præmiſſis contra ipſarum pręſentium tenorem quomodolibet ſe intromittere, aut Te, vel Locumtenentes, ſeu alios deputatos tuos prędictos ſuper præmiſſis moleſtare præſumant.

34 Ac decernentes eaſdem præſentes literas Tibi in omnibus, & per omnia ſuffragari debere,

Digitized by Google

Quòd præſentes litteræ non poſſint notari de ſurreptione, & neque ſub aliquibus reuocationib. comprahendi.

bere, illaſque & in eis contenta huiuſmodi nullo vnquàm tempore de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis noſtræ defectu, notari, Impugnari, inualidari, aut ad terminos iuris reduci, ſeù in ius, vel controuerſiam reuocari, aut aduerſus eas quodcunque iuris, aut facti vel gratiæ remedium impetrari, minuſque ſub quibuſuis ſimilium vel diſſimilium gratiarum reuocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, & alijs contrarijs diſpoſitionibus eas compræhendi poſſe, ſed ſemper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum, & eum, in quo antequàm illę emanarent, erant ſtatum reſtitutas, repoſitas, & plenariè reintegratas, ac de nouo conceſſas, etiam ſub quacunque. Data per te eligenda validaſque, & efficaces ſemper fore, & eſſe, vimque validi, & efficacis Contractus inter Nos, & Sedem, ac Cameram prædictas ex vna, & Te ex altera partibus, itè, & rectè, facti, initi, & ſtipulati, ac etiam hinc inde acceptati habere, & obtinere, ac inuiolabiliter obſeruari debere.

Decretum irritans cũ clauſula ſublata.

35 Sicque per quoſcunq; Iudices, & Commiſſarios, etiam S. Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & Camerarium dictæ Cameræ, ac Præſidentes, & Clericos, necnon Pal. Apoſt. Auditores huiuſmodi ſublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, in quauis cauſa, & inſtantia, ac vbique locorum iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & innane, ſi ſecus ſuper his à quoquàm quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter, contigerit attentari.

Derogationes ampliſſimę, in ſpecie, regula de iure quæſito non tollendo, & Bulla Pij IV. de regiſtrandis.

36 Non obſtantibus præmiſſis, ac noſtris, quatenus opus ſit, de non tollendo iure quæſito, necnon reuocatoria facultatum ad inſtar non concedendarum, aliiſque Cancell. Apoſtolica regulis, etiam per Nos, ac Prædeceſſores, & Succeſſores noſtros Rom. Pontifices quoſcunque quomodocunque, & quandocunque editis, & edendis, & etiam prædicti Pii IV. Prædeceſſoris, quòd Priuilegia, conceſſiones, & indulta Cam. prædictæ præiudicium quomodolibet concernentia in Camera ipſa intrà certum tempus regiſtrari, intimari, inſinuari; & notificari debeant, diſponen. Ita quòd Tu ipſas præſentes litteras in eadem Cam. nullo vnquàm tempore præſentare, intimare, notificare, regiſtrari facere, ac inſinuare minimè tenearis, niſi ſi, & quando tibi videbitur, ac quibuſuis aliis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis etiam de rebus, & bonis Eccleſiæ, & Cameræ prædictarum non alienandis, ac in illorum alienatione, ſeu conceſſione certas ſolemnitates, & formas ſeruari debere diſponentibus, ac Curiæ, & Pal. prædictorum ſtylo, necnon Vrbis, & Cameræ huiuſmodi, ac quarumcunque aliarum Ciuitatum, Terrarum, & Locorum, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, Statutis, & Conſuetudinibus, Reformationibus, etiam nouis, & nouiſſimis, & decretis, ac Ordinationibus, Priuilegiis quoque, & indultis, ac litteris Apoſtolicis quibuſuis Communitatibus, Vniuerſitatibus, Baronibus, Domicellis, Feudatariis, & aliis quibuſcunque dictæ Sedi mediatè, vel immediatè ſubiectis, & quibuſuis aliis, quacunque dignitate, etiam Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchali, & Cardinalatus honorę fungentibus perſonis vbiuis locorum exiſtentibus, ac etiam noſtris, & dictæ Sedis, Nuntiis, Legatis, etiam de latere, per Nos, & recol. mem. Clementem VIII. ac alios Rom. Pontifices Prædeceſſores noſtros ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis clauſulis & decretis etiam pro quibuſcunque cauſis etiam motu ſimili conceſſis confirmatis, & approbatis, ac etiam iteratis vicibus innouatis, & in poſterum concedendis, confirmandis, approbandis, & innouandis. Quibus omnibus, & ſingulis, ac omnibus alijs hic non expreſſis, quæ forſan præſentibus obeſſe poſſent, etiam ſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, ac indiuidua mentio habenda, aut aliqua alia certa, & exquiſita forma ad hoc ſeruanda foret, tenores huiuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſeruata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, motu, & ſcientia, ac de poteſtatis plenitudine paribus, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, & declaramus, necnon omnibus illis, quæ in præmiſſis, & quibuſcunq; deſuper confectis litteris, conceſſa fuerunt, non obſtare cæteriſq; contrarijs quibuſcunque.

37 Per præſentes autem non intendimus Reformationibus de Auditoratus huiuſmodi, & alijs dictæ Curiæ Officijs per Pium IV. & Pium V. Prædeceſſores præfatos factis necnon Conc. Trident. Decretis in aliquo derogare, vel aliàs præiudicare, ſed illas, & ita ſalua eſſe, & in ſuo robore permanere, eaque omnia, ac etiam alias, quas hodie per alias litteras noſtras ſtatuimus, & ordinauimus Reformationes, per Te, & Succeſſores tuos prædictos, atq; alios ad quos id ſpectat, ſeu in futurum quomodolibet ſpectabit, omninò, & inuiolabiliter ſeruari volumus, & mandamus.

38 Et inſuper etiam volumus, quòd tu, antequàm officium Auditoratus cauſarum Curiæ Cameræ huiuſmodi exercere incipias, de illo fideliter exercendo in manibus prædicti Petri Cardinalis, & Camer. ſeu ab eo ad id deputati, aut eius Locumtenentis ſolitum præſtes iuramentum.

38 Quòdque præſentium litterarum tranſumptis, & exemplis etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ Eccleſiaſticæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, & adhiberi, fidemque facere illæ debeant, quæ ipſis originalibus adhiberetur, & quàm ipſæ facerent, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

40 Tu igitur præfatum Auditoratus cauſarum Curiæ Cam Apoſtol. officium prompta deuotione ſuſcipiens, ſic illud diligenti ſtudio, cura, & integritate, exequaris vt tua opera ad Dei laudem, & Gloriam, ac earumdem Eccleſię, & Curiæ bonum publicum, priuatorumque commoditatem, & exemplum laudabile cedant Tequè apud Nos, & Sedem prædictam, vt ſperamus, merito peramplius recommendent.

41 Nulli ergò omninò Hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, ſurrogationis, admiſſionis, ſingulorum Indultorum, Statutorum, Ordinationum, facultatum approbationis, confirmationis innouationis, extenſionis, ampliationis decretorum præcepti, mandatorum,

Digitized by Google

datorum, voluntatis derogationis, & declarati nis, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum, Dat. Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſexcenteſimo vndecimo quinto, decimo kalendas Septembris, Pontificat. Noſtri Anno 7.

Reformatio Tribunalis Auditoris Curiæ cauſarum Reu. Cam. Apoſtolicæ.

PAVLVS EPISCOPVS

Seruus Seruorum Dei.

Ad perpetuam rei memoriam.

DVM inter cæteras animi noſtri curas, quibus Nobis in hac præcelſa Beati Petri Sede conſtitutis, inuigilandum eſt, illam quippe præcipuam in mente gerimus, vt vniuerſum gregem Dominicum fidei noſtræ diuinitus commiſſum ab illicitis reducamus, & in primis quaſuis Perſonas, etiam ſuper ſupremos Almæ Vrbis noſtræ Magiſtratus, pro adminiſtranda iuſtitia conſtitutas, ac officia in eiſdem Magiſtratibus exercentes, in ſuæ dignitatis, & muneris rectitudine contineamus, nonnullos, quos irrepſiſſe cognoſcimus, exceſſus, & corruptelas in Tribunali, & officio cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Generalis Auditoris quamprimum emendandos, & repurgandos decreuimus. Nos itaque ex ijs tamen, quæ pro dicti Tribunalis, & officij, ac pro tempore exiſtentis Cauſarum Curiæ Cameræ huiuſmodi Auditoris Generalis, eiuſque Locumtenentium, & Deputatorum ſtatu, ac directione, & alias hactenus per quoſcunque Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros ſalubriter inſtituta, & etiam per Nos hodie Dilecto Filio Magiſtro Io: Dominico Spinulæ Cauſarum Curiæ Cameræ huiuſmodi moderno Generali Auditori, Notario, & Familiari noſtro deſuper conceſſa fuiſſe reperiuntur, quicquam detrahere, ſed his immotis in ſua firmitate permanentibus, ea ſolùm, quæ experientia, vel deeſſe, vel obeſſe iuxta rerum exigentiam, & temporum qualitatem ſupplere & emendare volentes, necnon omnium, & ſingulorum Priuilegiorum, Indultorum, ac facultatum Tribunali, & officio prædicto, eiuſdemque Tribunalis, & Officij Iudicibus, ac alijs perſonis quomodolibet, & quandocunque etiam ſub quibuſcunque verborum expreſſionibus, & formis quomodocunque conceſſorum, ac ſcripturarum, & litterarum deſuper confectarum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro expreſſis, & inſertis habentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, Apoſtolica authoritate, tenore præſentium.

Statuimus, & ordinamus, atque decernimus, quòd in cauſis criminalibus in locis nobis, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ immediatè ſubiectis impoſterum uon decernantur, neque relaxentur Monitoria contra aliquem in prima inſtantia, niſi per ipſum Ioannem Dominicum, & ſuos in dicto officio Succeſſores facto verbo prius nobiſcum, ſeu cum Romano Pontifice pro tempore exiſtente, præterquàm in caſibus in Bulla in Cæna Domini legi ſolita contentis, in quibus nihilominus, quando Monitoria extra Italiam decernenda erunt, in locis Nobis, & eidem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, non ſubiectis, vel aliàs contra Officiales Curiales exemptos, & contrauenientes inhibitionibus, & litteris Apoſtolicis, vel etiam pro rebus dependentibus à cauſis criminalibus coram ipſo Ioanne Dominico, & ſuis Succeſſoribus prædictis legitimè introductis, ac pendentibus, & huiuſmodi Monitoria non relaxentur, niſi facto verbo prius Nobiſcum, ſeu cum Rom. Pont. pro tempore exiſtente.

Et quoad litteras pro capiendis indiciis Conſtitutio fel. rec. Pii Papæ IV. Prædeceſſoris noſtri ſuper reformatione d. Tribunalis edicta ſeruetur.

Quòdque ſuperſeſſoriæ, ſeu, vt vocant, Non grauetur, vel dilationes, quas interdum concedi contigerit, & illarum reuocationes, præterquàm in vim termini Iudicialis à Debitore ſuſcepti, quo caſu circa ſolutionem hactenus iuxta ſtylum dicti Tribunalis conſuetum obſeruetur, concedenda gratis, etiam pro ſigillo, ac ſine vlla Secretarii, Iudicis, aut cuiuſcunq; alterius perſonæ mercede concedantur.

Quòdque ſi aliquis Creditor de capiendo ratione ſuſpicionis fugæ contra Debitorem ſuum, vel ipſius Debitoris pecunias, & bona, executiuum aliquod mandatum obtinuerit, Creditor ipſe ad eiuſmodi mandati expeditionem, vel aliquo modo illius ſolutionem faciendam, aut eius taxam deponendam cogi, dictique Io: Dominici, & illius in officio Auditoriatus Succeſſorum huiuſmodi, nunc, & pro tempore exiſtentes Iudices mandata executiua, niſi prius ipſimet Iudices in libro expeditionum diem ſubſcriptionis manu propria notauerit, ſubſcribere non poſſit.

Io: Dominici Succeſſorum prædictorum nunc, & pro tempore exiſtens Iudex Locumtenens in criminalibus pro ſportulis, ſalario ſibi iam aſſignato contentus, nihil percipere poſſit.

In cauſis ciuilibus verò Locumtenenti ſingulis menſibus quinquaginta ſcuta monetæ à Notarijs d. Auditoris Tribunalis pro rata ſolui, nec aliqua alia portio pro eo retineri debeat.

Quòdque Subſtituti Notariorum eiuſdem Auditoris Tribunalis ad conficienda acta ciuilia, ſeu criminalia, & ad Teſtes examinandos, niſi præuia approbatione Collegij eorundem Notariorum, in qua Notarij ipſi de approbatione, fide, & idoneitate admittendorum atteſtentur, & non niſi de conſenſu, ſeu licentia dicti Auditoris, ſeu Locumtenentis in ciuilibus, vel criminalibus reſpectiuè nunquam admittantur.

Idem quoque ſeruetur ab ijs, qui in d. Tribunali ſtipulationes Inſtrumentorum, & rogitus pro eiſdem Not. recipiunt.

Dictique Subſtituti in ſingulis diebus cuiuſcunque hebdomadæ, eos ad Iudicem informandum adituros tangentibus, quoſcunque Litigantes principales, ſeu eorum Procurato-

Digitized by Google

res informare volentes in nota per eos deſignanda ſigillatim deſcribere teneantur, nec pro huiuſmodi deſcriptione, aut admiſſione ad informandum Iudices, aut ſuper ordine, ſeu proprietate circa ipſum actum informandi aliquid etiam à ſponte dantibus, minuſque Notarij prædicti pro contradictis vltra id, quòd verè ſoluitur officio Contradictarum quicquam etiam ſi illis propterea à Partibus ſub prætextu celerioris expeditionis vltrò offeratur, percipere poſſint, neq;debeant.

Quòdque tam Notarij, quàm eorum Subſtituti prædicti ſub pæna triremium perpetuarum aliquas ſocietatum officiorum pecunias, cenſuum, & aliorum cuiuſuis generis contractuum, niſi procuratorio nomine, de quo per publicum documenrum conſtare debeat, vel de ordine, conſenſu, aut voluntate Partium exigere, recipere, & penes ſe retinere, tractare, & habere non audeant. Et ſi ſecus fecerint Notarij ad damna, & intereſſe, quæ culpa Subſtitutorum eorundem Partibus euenerit, teneantur, & obligati ſint, ac contra eos in his executiuè procedi poſſit, & debeat.

Præterea ijdem Notarij ad omnem requiſitionem Partium intereſſe habentium Inſtrumenta, & Teſtamenta in publica forma exhibere etiam teneantur, & pro eorum mercede infraſcriptas taxas, & non vltra exigere poſſint.

Ab vno ſcuto videlicet, vſque ad ſcuta vigintiquinque bononenos quadragintaquinque.

A ſcutis vigintiquinq; vſque ad ſcuta quinquaginta, bononenos ſeptuagintaquinque.

A ſcutis quinquaginta, vſq; ad centum ſcuta, vnum ſcutum.

A ſcutis centum, vſque ad quingenta ſcuta, etiam ſcutum vnum pro quolibet centenario.

A ſcutis quingentis, vſque ad quamcunque ſummam, bononenos viginti pro quolibet centenario, dummodò in totum, vſque ad centum ſcuta pro qualibet ſumma recipere, nequeant.

Quòdque d. Notarii ſub pæna priuationis eorum cuiuslibet officii, ſcripturas productas penes ſe in pulpito, aut alibi retinere non poſſint: ſed ſtatim illas deſcribere, & illarum productionem in manuali notare, ac illas in filcia reponere debeanr.

Et in Inſtrumentis, Teſtamentis, & aliis actibus, vbi Teſtes requiruntur, Notariorum Subſtituti, & alii in officio Notarii rogantis inſeruientes, ſeu degentes in Teſtes, aut pro Teſtibus adhiberi non poſſint, ſed alii ad id omninò adhibeantur.

Inſtrumenta quoq;in ſuis manualibus dietim extendantur, & deſcribantur.

Et filciæ Inſtrumentorum ad minus infra tres menſes in voluminibus, ſeù ad libri formam, vt moris eſt, redigantur, ac manualia ipſa diligenter, & accuratè cuſtodiantur.

Poſtremò d. Notarii diſdictam Societatis officii, non ſolùm in libro manuali, ſed etiam in margine Inſtrumenti Societatis per verba huiuſmodi, videl. die tali diſdicta, & die tali reproducta teneantur annotare.

Reproductio autem diſdictæ in actis alterius Notarii de Societate non rogati nullo modo fieri poſſit, niſi vbi contractus Societaris eſſet extra Vrbem rogatus, quæ debeat ſtatim in manuali regiſtrari, vt moris eſt. Id verò Not. negligentes, Io:Domin:, & Succeſſorum ſuorum prædictorum arbitrio, ſeuerè puniantur.

Et idem ſeruetur in nominatione, & tranſlatione periculi vitæ, quæ non officiat, aut cuiquam proſit, niſi Parti infra tempus ad nominandum, vel transferendum intimetur, & per Notarium, vt præmittitur, annotetur.

Volumus autem, & mandamus, quod ſtatuta, ordinationes, & decreta noſtra prædicta per Io: Dominicum, & Succeſſores ſuos prædictos, atque omnes alios, ad quos ſpectat, & ſpectabit, obſeruentur. Et etiam volumus, quòd præſentium exemplis, ſeu tranſumptis etiam impreſſis, manu vnius Notarii publici ſubſcriptis, ac ſigillo alicuius perſonæ Eccleſiaſticæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis originalibus adhiberetur, ſi exhibitæ forent, vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò Hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatuti, ordinationis, decreti, voluntatis, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum. Dat. Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo ſexcenteſimo vndecimo, quintodecimo Kal. Septembris, Pontificatus noſtri Anno ſeptimo.

Declaratio Conſtitutionis ſuper Reformatione Tribunalium Vrbis nuper edita.

PAVLVS PAPA V. *Edita A. D 1612.*

Motu proprio, &c.

CVM, ſicut accepimus, nuper poſt noſtram ſuper Tribunalium Vrbis reformationem à pleriſque, præſertim verò à Notarijs eorundem Tribunalium, nonnullæ difficultates, ſuper intelligentia, & excutione dictæ conſtitutionis, & taxarum inde confectarum, ſubmotæ fuerint, Nos difficultates omnes opportuna declaratione tollere volentes, Motu ſimili. *Cauſa huius declar.*

§. 1. In primis quoad diſpoſitionem, quæ habetur in verſ Notarij quorumcunque Tribunalium, declaramus, Notarios in cauſis Commiſſarijs, ſummam, aut valorem ducentorum ducatorum anri de Camera non excedentibus, teneri dare litteras miſſiuas loco remiſſorialium, ſed ſi dictam ſummam, ſeù valorem exceſſerint, & ſint veræ Commiſſariæ, Notarios ad dandas dictas litteras miſſiuas loco remiſſorialium non obligamus. Et ampliùs declaramus, copiam articulorum, & interrogatoriorum, ſi quæ in Curia data fuerint, & in dictis miſſiuis introcludendorum, vltra taxatam mercedem iuliorum nouem, eſſe ſoluendam ad inſtar aliarum copiarum. *Cap. iſtud eſt ſup. fol. 688 §. 19. nu. 16.*

§. 2. Inſuper quoad verſ. Ijdem. Addendo volumus, eam Partem, quæ inſtat pro ſententia, teneri in actu depoſitionis ſportularum, ſiue propinarum pro Iudice, etiam mercedem notæ ſententiæ pro Notario deponere. *Cap. iſtud eſt ibid. nu. 16.*

§. 3. Et

Digitized by Google

Cap. iſtud eſt fol. 689. n. 37. §. 3. Et quoad verſ. Notarij non audeant, declaramus ſufficere, quòd Notarius, aut vnus ex Teſtibus cognoſcat alterum ex Contrahentibus. Et quando Contrahens eſſet alienigena, ſiue peregrinus, aut tàm vilis conditionis, vt eius cognitio, vel notitia eſſet in Vrbe difficilis, contractum nihilominus fieri permittimus cum licentia Gubernatoris, ſiue Auditoris Cameræ, aut Vicarij, vel Senatoris, ſeu Iudicum ipſorum, aut Burgi, modò dicta Iudicis licentia in Inſtrumento adnotetur, ac pro ea nihil omninò, neque Iudici, neque Notario ſoluatur.

Cap. iſtud eſt d. fol. 688. n. 11. §. 4. Quo ad verſ. Citationes, monitoria, &c. poſt verba, Aut alterius illas obtinentes Addatur, Et electo domicilio.

Hoc cap. eſt d. fol. 689. n. 36. §. 5. In verſ. Ad rogandum verò &c. in fin. Addatur, Volumus autem, & declaramus quòd omnia Teſtamenta, & Contractus, intelligantur rogati nomine officij, ſiuè Notarij primarij, non autem nomine proprio, etiam quòd aliter exprimeretur, alias Notarij ſubſtituti, aut alioquin in aliorum officijs manentes, ſeueriſſimè puniantur, arbitrio Iudicum cuiuſque Tribunalis.

Hoc cap. eſt ſupra fol. 690. n. 61. §. 6. Quoad verſ. Reſponſiones, declaramus excipiendas eſſe Mulieres, & egregias Perſonas, ad quas Notarius poſſit Iudicis arbitrio tranſmitti; qui Iudex quandocumque ipſe dictis reſponſionibus, aut iuramentis etiam in domo Reſpondentis, aut Iurantis, vel alibi interuenerit, nihil recipere poſſit, aut debeat.

Hoc cap. eſt ſupra fol. 694. n. 121. §. 7. Quoad verſ. Notarij locorum Piorum, declaramus, loca Pia, quæ Notariorum opera vti hactenus conſueuerunt, non poſſe de cætero alium Notarium tàm in ciuilibus, quàm in criminalibus eligere quàm vnum ex dictis Vicarijs Notarijs, inter quos & ſolita diſtributio ſeruetur, & ſolita merces ſoluatur.

Hoc cap. eſt ſupra fol. 695. §. 20. n. 23. §. 8. Quo verò ad Regiſtra, verſ. Neque exigant, declaramus illa verba, niſi illis completis, intelligi de actis factis vſque ad diem petitæ confectionis extractus, ſiuè regiſtri.

Hoc cap. eſt ibid. n. 25. §. 9. Quoad verſ. Non rubricentur, declaramus, tunc non eſſe rubricandos proceſſus de partibus, quando benè fuerunt in partibus rubricati, alioqui prohibemus in Curia ab alio, quàm à Notario cauſæ rubricari.

Hoc cap. eſt ſupra fol. 694 n. 3. §. 10. Quoad verſ. In verè autem Commiſſarijs, & verſ. Proceſſus de partibus, declaramus non fuiſſe noſtræ intentionis comprehendere Notarium Archiuii, qui propterea poſſit in cauſis Commiſſariis cuiuſcumque valoris regiſtra conficere, in illiſque proceſſus de partibus remiſſoriales, & compulſoriales ſiuè excederent, ſiuè non folia viginti quatuor, regiſtrare, ſeruata in cæteris forma in dicta noſtra reformatione contenta ſuper regiſtrorum confectione.

Hoc cap. eſt ſupra fol. 697. §. 21. n. 21. §. 11. Quo verò ad Curſores, verſ. Curſores pro qualibet citatione, declaramus Triuii regionem pro locis vltra fontem, & arcum Triuii, non citrà, nec vllo pacto inter partes longinquas enumerari loca illa, quæ vel antea ipſi Curſores non enumerabant, vel pro quibus ſolita mercede bon. duorum contenti erant, nè quod à Nobis ad publicam vtilitatem, & tollendos abuſus conſtitutum eſt, praua interpretatione contrarium pariat effectum.

Hoc eſt ad. di. tum. §. 12. Inſuper declaramus, pro citatione contra Epiſcopos, vel alias qualificatas perſonas quinque bon. accipi poſſe quando citatio fit perſonaliter contra ipſammet perſonam qualificatam executa, non autem contra Procuratorem, vel aliter.

§. 13. Et dum in eadem noſtra reformatione prohibetur Auditori Cameræ concedere remiſſoriam ad partes ad examinandum, vel repetendum, citata Parte, Teſtes ad inſtantiam Fiſci, vel ad probandam eius intentionem, & prout latiùs in ea, declaramus id non procedere, ſi aliqua legitima ſubſiſtente cauſa aliud in aliquo particulari caſu ipſimet Auditori viſum fuerit. *Hoc cap. eſt ſupra fol. 674 §. 41. n. 14.*

§. 14. Inſuper in verſ. Quodque ſuperſeſſoriæ, &c. poſt verba, Vel alibi non ſuſceperit, Addatur. Vel niſi ex legitima cauſa, & in cauſis ſui Tribunalis tantùm, & non aliis. *Hoc cap. eſt ſupra fol. 673. n. 4.*

§. 15. Quoad Taxas impreſſas poſt dictam noſtram reformationem, Infraſcripta corrigi mandamus. In primis quoad Notarios Cameræ deleatur verſiculus. Idem fiat de pellibus, & verſ. Idem de ſapone, vtpotè Impreſſoris errore ſuperuacaneè adiecta, ex quo iam ſupra ſufficienter erat prouiſum. *Hoc cap. eſt ſupra fol. 707. § 1. n. 166. & ſeq.*

§. 16. Quoad verſ. vltimum Taxæ Notariorum Cameræ, incip. Pro non comprehenſis, declaramus intelligi de expeditionibus gratioſis. In Iudicialibus autem, ſi quid in ea, vel aliis Taxis fuerit prætermiſſum, ſeruetur de ſimilibus ad ſimilia. *Hoc cap. eſt ſupra fol. 708. n. 186.*

§. 17. Quoad Taxas Notariorum Gubernatoris, Vicarii, & aliorum, verſ. pro reſtitutione depoſiti, bon. vnum pro quolibet ſcuto, intelligi volumus in cauſis mercedum; in aliis verò bon. duos pro quolibet ſcuto permittimus, ſicuti verè in Taxa fel. rec. Pii IV. Prædeceſſoris noſtri habetur, licet aliter aliquando fuerit per errorem impreſſum. *Hoc cap. eſt ſudra fol. 708. §. 2. n. 17.*

§. 18. Et in eadem Taxa verſ. Pro copia ſimplici cuiuslibet inſtrumenti in actis rogati, declaramus intelligi de inſtrumento actus iudicialis, non de ſimplici extraiudicialium inſtrumentorum copia, pro qua bene, & ad inſtar boni originalis deſcripta, bon. ſeptem cum dimidio pro quolibet folio ſolui, & exigi permittimus. *Hoc cap. eſt ſupra fol. 709. n. 70.*

§. 19. Quoad Taxam Notariorum Rotæ in primo verſ. iul. ſexagintaſex, legendum declaramus, non autem ſexaginta; prout Impreſſoris errore fuit notatum. *Hoc cap. eſt ſupra fol. 711. §. 4. in princ.*

§. 20. Quod Taxam Archiuii, verſ. Pro inſtrumento abſolutionis, mandamus corrigi iuxta Taxam fel. record. Gregorii XIII. Prædeceſſoris noſtri. *Hoc cap. eſt ſupr. f. 71 § 5. n. 16.*

§. 21. Rurſus in verſ. Pro Pauperibus declaramus, & volumus ſeruari eandem Taxam fel. rec. Gregorii XIII. vt admiſſi ad iuramentum paupertatis, iuxta formam dictæ Taxæ ſoluant. *Hoc eſt ſupra fol. 715 n. 62.*

§. 22. Quoad Taxam Notariorum criminalium Gubernatoris, Auditoris Cameræ, & aliorum, verſ. Pro quolibet folio copiæ indiciorum, declaramus intelligendum, vt quælibet pagina, ideſt facies cuiuslibet, continere debeat lineas viginti quatuor, prout in noſtra reformatione, ſub tit. de Regiſtris. §. ſingula folia, & alibi volumus intelligi. *Eſt ſupra fol. 695. n. 5.* *Hoc cap. eſt ſupra fol. 716. § 6. n. 44.*

§. 23. Quoad Taxam Fori Capitolini, verſ. A centum vſque ad ducentos. Addatur verbum. Alios. Errore ſcriptoris omiſſum. *Hoc cap. eſt ſupr. f. 718. §. 7. n. 4.*

Sicque per quoſcumque Iudices ordinarios, & extraordinarios, & etiam Executores dictæ noſtræ Conſtitutionis, iudicari, & deffiniri debere ſublata; &c. irritum, &c. *Clauſula ſublata & decretum irritans*

Non

Digitized by Google

Derogatio contrariorum. Non obſtantibus præmiſſis, ac prioribus litetis ſuper Reformatione, & Taxis emanatis, cæteriſque contrarijs quibuſcunque, & cum decreto, quòd præſentis ſola ſignatura ſufficiat, etiam abſque alia data, & regiſtratura.

P.P. ſubſcr. Placet Motu proprio C.

Sequitur declaratio eiuſdem Reformationis, quoad Aromatarios Vrbis.

PAVLVS PAPA V.

Motu proprio, &c.

Cauſa huius declarationis. CVm poſt aliquas declarationes à Nobis conſtitutioni, quam ſuper reformatione Tribunalium Vrbis condidimus, factas, Aromatarij quædam eiuſdem Conſtitutionis capita ipſos tangentia declarari ſuppliciter poſtulauerint; Nos dubia tollere, & litibus occurrere cupientes.

Declaratio circa præſcriptionem §. 24. Dum in præfata noſtra Conſtitutione dicitur, pro pretio Aromatariæ ſeruandam eſſe præſcriptionem quinquennalem, non obſtante quauis interruptione, etiam per receptionem partis pecuniarum, aut per dationem rerum Aromatariæ, declaramus dictam diſpoſitionem non intelligi, neque locum ſibi vendicare vbi, vel interruptio fuerit iudicialis, vel aliter, quàm per proprios ipſorum libros Aromatarij ſuum creditum probauerint, quibus caſibus diſpoſitionem Statutorum Vrbis ſeruari volumus, & mandamus.

Declaratio circa iuriſdictionem criminalē. §. 25. Inſuper dum in eadem Conſtitutione interdicimus Aromatarijs, nè vllam prorſus audeant in quemquam exercere, ſub quouis prætextu criminalem iuriſdictionem, declaramus intentionis noſtræ non fuiſſe, adimere eis facultatem aliàs ipſis à fel. rec. Clemente VIII. Prædeceſſore noſtro conceſſam, res medicinales, ad eorum Artes ſpectantes, viſitandi, recognoſcendi, & quod in eis corrupti, vitiati, vel adulterati repertum fuerit, proijciendi, comburendique, ac iuxta delicti, & negligentiæ qualitatem culpabiles repertos, debitis pænis, non tamen corporis afflictiuis, quæ pænæ Eccleſiæ, & Hoſpitali S. Laurentij in Miranda nuncupatæ eo ipſo applicentur, & applicatæ cenſeantur, afficiendi, Quod tamen quoad libros negamus, etiam quòd in illis fraus aliqua detegeretur, ſed hoc à ſuo Iudice competenti cognoſci, ac diffiniri debere intendimus, & mandamus.

Declaratio circa electionem Aromatarij mittendi extra Vrbē ad viſitandas Aromatarias. §. 26. Et dum in dicta Conſtitutione noſtra ſancitum eſt, quod Conſules nullam habeant iuriſdictionem eligendi Atomatarium quem Proconſulem vocant, ad viſitandas Aromatarias extra Vrbem, minuſque ſubſcribendi Patentes vti Conſules diſtrictus Vrbis, & Superintendentes Artis in Statu Eccleſiaſtico, ſed talis eligendi poteſtas penes Prothomedicum ſit, & remaneat. Declaramus noſtræ intentionis non fuiſſe quoad hoc derogare concordiæ aliàs initæ inter Collegium, dum Phyſicorum, & Collegium Aromatariorum, dum in ea dicitur, quod quotieſcumque ad viſitandas Aromatarias extra Vrbem, Medicus ex Vrbe mittendus erit, nè eis forſan Artis Aromatariæ imperitum ſibi comitem adiungat Prothomedicus, qui Viſitatoris deſignandi ius obtinet, vrbanis Aromatariis id denunciet, atque ab eis exquirat, habeant ne aliquem peritum, & idoneum hominem, qui medico illi in huiuſmodi viſitationis munere, comes, & miniſter eſſe velit, &c. iuxta prædictam concordiam confirmatam per fel. record. Gregorium XIII. Prædeceſſorem noſtrum, ſub die prima Iulij 1575. verſ. Quotieſcunque ad viſitandas Tabernas, &c. Dummodo Aromatarii neque iuriſdictionem propterea in hoc ſibi aliquam vſurpent, iuxta formam dictæ concodiæ, neque electum Proconſulem vocent, neque Patentes ſubſcribant vti Conſules diſtrictus Vrbis, neque quicquam contra tenorem noſtræ prædictæ Conſtitutionis faciant, ſub pænis in ea contentis.

Sola Signa. ſuffic. §. 27. Et præſentis ſola Signatura ſufficiat, etiam abſque alia data, & regiſtratura.

Subſcr. Papa. Placet Motu proprio C.

Finis Litterarum Apoſtolicarum.

FESTA

Digitized by Google

FESTA OBSERVANDA DE PRÆCEPTO, & deuotione, & conſuetudine Almæ Vrbis, Sacri Palatij Apoſtolici, & eius Curiarum, & Curiæ Capitolinæ.

IANVARIVS habet dies XXXI.

P. 1 Circũciſionis Domini, in qua die intrant etiam Officiales Inclyti Populi Romani.
P. 6 Epiphaniæ Domini.
D. 17 S.Antonij Abb.
C. 18 Cathedræ Rom.S.Petri Apoſt.
A.D. 19 SS.Fabiani,& Sebaſtiani.
A.C. 21 Agnetis Virg.& Mart.
A. 22 SS.Vincentij,& Anaſtaſij Mart.
A.C. 25 Conuerſionis S.Pauli Apoſt.
C. 29 Indulgentiarum ad Aquam Saluiam.

FEBRVARIVS habet dies XXVIII. & ſi erit Biſſextus XXIX.

P. 2 Purificationis B.Mariæ Virg.
A.C. 3 S.Blaſij Epiſc.& Conf.
A.C. 5 Agathæ Virg.& Mart.
A.C. 22 Cathedræ Antioch.S.Petri Apoſt.
P. 24 Matthię Apoſt.Et in anno Biſſext.25.

MARTIVS habet dies XXXI.

A.C. 7 S.Thomæ de Aquino.
D. 9 S.Franciſcæ Romanæ.
A.C. 12 S.Gregorij Papæ,& Conf.
P. 19 S.Ioſeph Sponſi B.Mariæ Virg.
C. 20 Dedicationis Capellæ S.Helenæ,nuncupatæ Hieruſalem in Eccl. S. Crucis in qua die Mulieres poſſunt intrare dictam Capellam.
A. 21 S.Benedicti Abb.
P. 25 Annnunciationis B.Mariæ Virg.
P. Omnes dies Veneris illius menſis ſunt fer.

APRILIS habet dies XXX.

C. 1 Introitus Officialium Inclyti Populi Rom.
A. 1 S.Iulii Papæ.
C. 21 Natalis Vrbis.
A.C. 23 S.Georgij Mart.
P. 25 S.Marci Euang.
C. 26 Manifeſtationis B. Mariæ Virginis in Regione Montium Vrbis.

MAIVS habet dies XXXI.

P. 1 SS.Philipi,& Iacobi Apoſt.
P. 3 Inuentionis S.Crucis.
A.C. 6 S.Ioannis Apoſt.ante portam Latinã
A.C. 8 Apparitionis S.Michaelis Archang.
A.C. 19 S.Iuonis Aduocati Pauperum.
C. 20 S.Bernardini Conf.

IVNIVS habet dies XXX.

A.C. 11 S.Barnabæ Apoſt.
C. 13 S.Antonij de Padua Conf.
P. 24 Natiuitatis S.Io. Baptiſtæ.
P. 29 SS.Petri,& Pauli Apoſt.
C. 30 Commemorationis S.Pauli Apoſt.

IVLIVS habet dies XXXI.

C. 1 Introitus Officialium Inclyti Populi Rom.
A.C. 2 Viſitationis B.Mariæ Virg.
A. 12 Translationis S. Thomæ Cantuarien. Rota,& Cancellaria tamen nõ ſeruãt.
C. 9 Ab iſta die incluſiuè vſque ad diem 14. Auguſti ob æſtiuos calores, & meſſes ſunt feriæ in cauſis ordinarijs in prima inſtantia.
C. 17 S.Alex.Conf.
D. 22 S.Mariæ Magdalenæ.
P. 25 S.Iacobi Apoſt.
P. 26 S.Annæ Matris B.Mariæ Virg.

AVGVSTVS habet dies XXXI.

D. 1 S.Petri ad Vincula.
A.C. 4 S.Dominici Conf.
D. 5 Dedic. Eccl. S. Mariæ Maioris, aliàs ad Niues.
P. 10 S.Laurentii Mart.
C. 14 Ab iſta die vſque ad diẽ 22. incluſiuè ſunt feriæ in honorem B. Mariæ Virginis.
P. 15 Aſſumptionis B.Mariæ Virg.
D. 16 S.Rocchi Conf.
A.C. 19 S.Ludouici Epiſc.& Conf.
P. 25 S.Bartholomæi Apoſt.
A.C. 28 S.Auguſtini Epiſc.& Conf.
D. 29 Decollationis S.Io.Baptiſtæ.

SEPTEMBER habet dies XXX.

C. 1 .A Egidii Abb.
P. 8 Natiuitatis B.Mariæ Virg.
A.C. 14 Exaltationis Sanctæ Crucis.
P. 21 S.Matthæi Apoſt.& Euang.
C. 27 SS.Coſmæ,& Damiani.
P. 29 Dedic.Eccleſ.S.Michaelis Archang.
A.C. 30 S.Hieronymi Presb.& Conf.

OCTOBER habet dies XXXI.

C. 1 Introitus Officialium Inclyti Populi Rom.
D. 4 S.Franciſci Conf.
A.C. 18 S. Lucæ Euang.
P. 28 SS. Simonis,& Iudæ Apoſt.
A. 31 Vigiliæ omnium Sanctorum. Cancellaria tamen non ſeruat.

NOVEMBER habet dies XXX.

P. 1 Omnium Sanctorum.
A.C. 2 Commemorat.omnium fidelium Defunct.
C. 6 S.Leonardi Conf.
A.C. 9 Dedicat. Bablicæ Saluatoris iuxta Baſilicam S.Ioannis Lateran.
D. 11 S.Martini Epiſc.& Conf.
A.C. 18 Dedicat. Baſilicæ SS. Petri, & Pauli Apoſt.
A.C. 21 Præſentationis B.Mariæ Virg.
A.C. 22 S.Cæciliæ Virg.& Mart.
A.C. 23 S.Clementis Papæ,& Mart.
C. 24 S.Chryſogoni Mart.
D. 25 S.Catherinæ Virg.& Mart.
P. 30 S.Andreæ Apoſt.

DECEMBER habet dies XXXI.

A.C. 6 S.Nicolai Epiſ.& Conf.
A.C. 7 S.Ambroſii Epiſc.& Conf.
D. 8 Conceptionis B.Mariæ Virg.
D. 13 S.Luciæ Virg.& Mart.
P. 21 S.Thomæ Apoſt.

A.C.

Digitized by Google

A.C. 24 Ab hac die incluſiuè, vſque ad feſtum Epiphaniæ ſunt feriæ.
Cancellaria tamen habet ferias per totam diem 29. tantùm.
P. 25 Natiuitatis Domini.
P. 26 S.Stephani Protomart.
P. 27 S.Ioannis Apoſt.& Euang.
P. 28 SS.Innocentium Mart.
P. S.Siluestri Papæ,& Conf.

Feſta Mobilia.

A. C. Cinerum, cum die Iouis, Lunæ, & Martis immediatè præcedentibus.
Cancellaria tamen fit die Lunæ ante cineres.
C. Stationis ad S.Marcum.
P. Paſchæ Reſurrectionis Domini.
A.C. Sex dierum præcedentium,& ſex dierum ſeq. Cancellaria tamen fit die Lunæ in hebdomada ſancta, & poſtea initiatur die Iouis hebdomadæ ſequentis.
C. Lunæ,& Martis poſt Octauam Paſchæ.
C. Rogationum.
A. Vigiliæ Aſcenſ. Domini, ſi erit mutatio Capparum.
P. Aſcenſionis Domini.
A. Vigiliæ Pentecoſtes, ſi erit mutatio Capparum.
P. Pentecoſtes.
P. Corporis Chriſti.
C. Veneris immediatè ſequenti propter Proceſſiones S.Mariæ ſupra Mineruam.
C. Octauæ Corporis Chriſti.
P. Omnium dierum Dominic.
A. Omnium dierum Iouis in Curia A.C.
A.C. Creationis Pontificis Viuentis.
A.C. Coronationis eiuſdem.
A. Anniuerſ.Exeq. Pontificis immediatè defuncti, Cancellaria autem non ſeruat.
A. Anniuerſarij Exequiarum Cardinalium Cancellaria verò non ſeruat.
C. Vindemiarum tempore in cauſis ordinarijs in prima inſtantia feriæ Petentibus conceduntur arbitrio Iudicis, ſi Principalis, vel Procurator in vindemijs ſit impeditus.

Incerta.

A. Quando Pontifex ab Vrbe proficiſcitur vltra XL. milliaria, & ſecum ducit Officiales: Cancellaria temen fit ſemper, vbi ipſe Pontifex moratur.
A. Quando venit publicè aliquis Orator ad præſtandum obedientiam.
Cancellaria verò non habet hoc feſtum neque infraſcripta.
A. Quando publicantur noui Cardinales.
A. Quando nouus Cardinalis Vrbem prima vice publicè intrat.
A. Quando aliquis Legatus de latere reuertitur publicè ad Vrbem.
A. Quando fit Conſiſtorium publicum.
C. Ingreſſus Senatoris, cum duobus ſequentibus.
C. Quando fit Conſilium publicum.

Omnia Feſta ſupradicta, quæ habet. P. in margine, ſunt obſeruanda de præcepto Sanctæ Rom Eccleſiæ; & quæ habent D. ſunt ex deuotione, & conſuetudine Almæ Vrbis Romæ, & quæ habent A. ſunt Apoſtolici Palatij eiuſque Curiarum, & quæ habent C. ſunt Curiæ Capitolinæ, quæ verò inſimul habent A.& C. ſunt Apoſtolici, Palatij eiuſque Curiarum,& Curiæ Capitolinæ.
Cancellaria tamen non ſeruat quædam Feſta, prout ſuis locis annotatum fuit.

Curia autem Gubernatoris, in qua proceditur ſemper manu regia in cauſis non commiſſarijs vltra Feſta de præcepto, & deuotione Vrbis ſeruat infraſcripta dumtaxat.
Creationis Pontificis viuentis.
Coronationis eiuſdem.
Ingreſſus Gubernatoris.
Iouis, Lunæ,& Martis immediatè ante Cineres.
Diei Cinerum.
Hebdomadæ ſanctæ.
Commemorationis Defunctorum.
Vigiliæ Natiuitatis Domini.

Functiones publicæ in ſingulos dies ordinarios hebdomadæ, ordine alphabetico diſtributæ.

Aſſettamentum in Capitolio fit die Martis, & die Sabbati.
Camera fit die Lunæ, & die Veneris, & quando dies Cameræ eſt feriata, fit die Mercurii non feriata.
Dies Veneris Martii in Camera ſunt feriati.
Cancellaria fit die Lunæ, Iouis,& Sabbati non feriata, & quando dies Cancellariæ eſt feriata, fit die præcedenti non feriata.
Congregatio Boni Regiminis, & Leuaminum fit die Sabbati.
Congragatio Concilii fit die Sabbati.
Congregatio Epiſcoporum, & Regularium fit die Veneris.
Congregatio Fabricæ S.Petri fit die Iouis.
Congregatio Immunitatis Eccleſiaſticæ fit die Martis.
Congregatio Indicis fit die Sabbati.
Congregatio Sacrorum Rituum fit die Sabbati.
Congregatio S. Officii apud S. Mariam ſuper Mineruam fit die Mercurii.
Congregatio S.Officii apud Sanctiſs. fit die Iouis.
Conſiſtorium publicum fit die Martis, vel die Iouis.
Conſiſtorium ſecretum fit die Lunæ non feriata, aliàs fit die Mercurii.
Conſulta in Palatio Apoſtolico fit die Martis, & Veneris.
Rota fit die Lunæ, & die Venetis, & ſi dies Rotæ eſt feriata, fit die Mercurii, & ſi dicti tres dies ſunt omnes feriati, fit die Sabbati,& appellatur Martiniana à fel. rec. Martino V. illius inſtitutore.
Iſti tres dies tantum, ſcilicet Lunæ, Mercurii,& Veneris ſunt iuridici in cauſis Commiſſariis, & appellantur dies Rotales.
Die tamen Veneris immediatè ſequente poſt feſtum Sanctiſſimi Corporis Chriſti, ob impedimenta publicarum functionum dierum antecedentium non fit Rota, ſed benè manè diei Mercurii ante dictum feſtum, fit Rota, quæ appellatur Corduben. à Bom. Corduba illius Anthore.
Signatura Gratiæ fit coram Sanctiſſimo die Martis.
Signatura Iuſtitiæ fit coram Eminentiſſim. die Iouis.
Viſitatio Carcerum fit die Iouis.

ASSER-

Digitized by Google

ASSERTIONES IVRIS
ALIAS PISIS IMPRESSAS,

Quas in Almo Piſano Gymnaſio, antequàm Inſignia Doctoratus acciperem, Anno Domini 1618. publicè defendi, hìc, ad perennem rei memoriam, iterum imprimendas curaui.

A. S. R. O.

SERENISSIMO COSMO II. MAGNO HETRVRIÆ DVCE
Feliciter imperante.

VIRO PERILLVSTRI

D. ANDREÆ CIOLIO CORTONENSI
Sereniſsimi Magni Hetruriæ Ducis à Secretis, & S. Stephani Equiti.

Petrus Ridolphinus Cortonenſis S.P.D.

CVr voluerim, Vir Perilluſtris, Iuueniles hoſce meos labores clariſſimi nominis tui ſplendore illuſtrare, duæ potiſſimùm cauſæ effecerunt; Beneficiorum memoria, ſingularisque, ac penè admirabilis virtus tua: cum enim me gratum aliqua ſignificatione oſtendere, & virum aliquem ſingulari virtute prœditum, nominiſque claritate conſpicuum ad imitandum, eligere conſtituiſſem; quænam opportunior occaſio mihi ſeſe offerre poterat? Confeci ſolitum Studiorum curriculum, tempuſque iam aduenit, quo, Iuuenilibus ſtudijs prætermiſſis, ad grauiora, propriaque virorum munera, me conferam. Tempus iam poſtulat, vt diligentiæ meæ rationem reddam. Itaque ad publicam, ſolemnemque diſputationem ſtrenuiſſimos Commilitones prouocaui: quæ res cum periculo plena ſit, Inſignem aliquem Virum, aliorum more, velut tutelare aliquod Numen, ad opem mihi præſtandam aduocare, precibuſque propitium reddere, opportunum viſum eſt. Nulla itaque interiecta mora, te vnum elegi, vt vno, eodemque tempore nouum impetrarem, non vulgare beneficium, & veterum memoriam publicè renouarem, ſimulque omnibus teſtarer, te vnum, velut Illuſtre omnium penè virtutum exemplar, ad imitandum me elegiſſe. Accipe igitur, Vir Perilluſtris, voluntatis meæ leuem quidem, at non leui ex cauſa profectam ſignificationem, patiariſque eum, quem beneficijs toties ornaſti, velis remiſque, quod aiunt, contendere, vt quàm ſimillimus tui euadat: res quidem ardua, imò veriùs difficillima; quis enim bonarum litterarum cognitionem, ac rerum peritiam, quis prudentiam, ac dexteritatem tuam non dicam imitatione, ſed verbis aſſequi valet? In arduis tamen, vt dixit ille, voluiſſe ſat eſt, diuturnus labor, conſtans, perpetuaque voluntas quid non efficere valent? Vale Patriæ noſtræ decus. Interim Ego, Bonique omnes Deum precabimur, vt te diutiſſimè ſoſpitem ſeruet. Piſis Kal. Aprilis 1618.

ASSERTIONES IVRIS,
QVAS STVDIOSÆ LEGVM IVVENTVTI
diſputandas proponit
PETRVS RIDOLPHINVS
CORTONENSIS ACCADEMICVS VMBROSVS.

Contra communem ſententiam.

1 ROmanum Imperatorem Mundi dominum eſſe, adeò conſtanter Noſtri tradiderunt, vt non dubitauerit *Bart.* & cum eo plerique affirmare, contrariam opinionem Hæreſim ſapere, ſed quo Iure ipſi viderint.

2 Cur Donatio omnium bonorum præſentium, & futurorum non valeat, Equidem non intelligo.

3 Matrem ex pupillari ſubſtitutione, comprehenſa in expreſſa vulgari, non excludi communiter quidem Noſtri tenent, ſed non rectè.

4 Si quis tamen communem ſequi malit, eam dico non habere locum in Muliere, quæ vel tres liberos, vel Ius trium liberorum non habeat.

5 Petitionem hæreditatis merè realem actionem eſſe, Veteres Iuris Interpretes, & plerique Nouorum, docent, aduerſus quos Ego ſentio.

6 Si Pater turpis perſona ſit, hoc eſt eiuſmodi moribus imbutus, vt poſſit ei Iure adminiſtratio bonorum Filij auferri, *Bart.* ſcripſit, non poſſe tunc ab illo pupillariter ſubſtitui: quæ opinio licèt reiecta ſit, retinenda eſt.

7 Reijcit etiam perperam *Bart.* & cum eo cæteri, opinionem *Oldradi* docentis, legato fundo ad vſumfructum proprietatem relictam cenſeri

8 Putauit olim *Iacob. de Arena*, Conſtitutum poſſeſſorium non pertinere ad eas res, quas corpore alieno poſſidemus: quam opinionem vti Iuri conſonam propugnabo, etiamſi *Bart. & cæteri* ferè omnes, aduerſus eam coniurauerint.

9 Docent communiter Noſtri, dotem non reſtitutá ſoluto matrimonio propriè dotem eſſe, ſed quid vetat contrarium aſſerere?

10 Nulla, vt mihi videtur, ratio eſt, cur Interpretes etiam eruditiores exiſtimatint, Teſtamentum Iuri Gentium adſcribendum eſſe.

11 Pro.

Digitized by Google

11 Probabiliùs tamen omnes ferè Interpretes docuerunt, contractum dotis Iuris Gentium eſſe, ſed non verè.

12 Poſthumus in formula Gallij inſtitutus cenſeri debet non ſubſtitutus.

13 Mirus Noſtrorum conſenſus eſt, ſubſtitutionem Pupillarem ideò inuentam fuiſſe, quia magis honorabile eſt Pupillo habere ſucceſſorem ex Teſtamento, quàm ab Inteſtato, quibus aſſentiri non poſſum.

Pro recepta ſententia.

14 ERgo nè perpetuò receptas ſententias impugnabimus? abſit, cùm communi ſtatuimus Stipulationem non eſſe impropriè contractum.

15 Probo etiam reſponſum Innocentij III. *c. cum tibi de Teſtam.* Iuris Cæſarei regulis non aduerſari.

16 Rectiſſimè etiam receptum eſt, Bonorum poſſeſſionem, vt ex l.l prætoriam eſſe.

17 Actionis nomen neceſſariò in libello exponi oportere, aiunt, alij negant, Ego cum Negantibus ſentio.

18 Conſtitutiones, nè Fideiuſsores Dotium dentur, non habere locum in Marito ſponte Fideiuſsorem offerente, multi ſcripſerunt, maiori tamen Interpretum parte repugnante, quibus me ſocium addo.

Problemata.

TAnta in cōtrouerſiarum ſegete nonnè ſunt multa, quæ commodè in vtramque partē diſputari poſſunt? vtique ex illis hæc delibaui.

19 Vtrum Pater poſſit exhæredare Filiā, quæ amore capta alicuius Viri, ante vigeſimum quintum annum, ei ſemel, vel iterum copiam ſui fecit.

20 An Mulier, quæ paſsa fuit luxurioſè deoſculari, eo caſu quo conſtat, non fuiſse eam ad adulterium peruenturam, dote priuari poſſit, quæſtionis eſt: vtraque opinio probabilis eſt.

21 Conſtitutiones, quæ vetant Fideiuſsores dotiū dari, non habere locum cum ante matrimonium cōtractum conuentum fuit, aduerſus Noſtrorum ſententiam concordem cum *Hermanop.* ſcribit *Cuiac.* Ego etſi Noſtris libentiùs aſsentiam, vtramq; tamen ſententiam propugnabo.

22 Bonorum poſseſſionem eſse Ius, quo, alij aiunt, alij Ius propter quod: vtriuſque tamen ſententiæ argumentis reſponderi commodè poteſt.

23 Quid vetat in ea quæſtione, in qua quæritur, an Fideicommiſsaria ſit propriè ſubſtitutio, vtramquè defendi ſententiam?

24 Non eadem facilitate vtraque opinio defendi poteſt in ea controuerſia, Vtrum Hæredis inſtitutio ſit forma teſtamenti; curabo tamen pro virili, vtramque defendere.

Antinomima.

25 NIhil æquè Iuris Studioſis difficile, quā aduertantia inter ſe Iura concordare, ex illuſtrioribus hæc examinanda propono, & primò *Tex. in l Dentur ff. de vulg. & pupill* non diſcordare aſsero à *l. precibus, C. de Impub. & alijs ſubſtit.*

26 Quàm varia Noſtri tradiderunt, dum cōciliare voluerunt *text. in l. qui ſcit, §. fin. ff. de Vſur.* cum *l. bona fidei, ff. de acq. rer. domin*? Ego, cæterorum interpretationibus reiectis, noua allata explicatione hæc Iura non diſcordare oſtendam.

27 Noſtrorum ingenia exagitauit Antinomia; quæ adeſſe videtur in *l 2 §. prius, §. ſi quis*, cum *§. ſi quis, ff. de vulg. & pupill.* Ego tamen, nouo allato ſenſu, rem claram ni fallor faciam.

28 Scribunt doctiſſimi Viri, non poſſe concordari *Iuſt. imper. in §. minor, Inſtit. de capit. diminut.* cum *I.C. in l. quint a, ff. de var. & extraord. cognit.* niſi litera vulgata immutetur, Nos, noua allata interpretatione, ſecus eſſe oſtendemus.

29 Rectiſſimè *Iuſt.* dixit, Omnium meminiſſe, & in nullo penitus errare, Diuinitatis potius eſse, quàm humanitatis, ſtrenui enim illi Pandectarum Compilatores contrarias Iuriſconſultorum ſententias appoſuerunt in *l ſi rem mobilem, ff. de acq. poſſeſſ. & in l. 3. §. ſi rem ff. eod. tit*

30 Pugnat etiā *tex. in d. l. 3. §. in amittenda*, cum *l quemadmodum, eod. tit. & l. fere, ff. de reg. Iur.*

31 Diſcordabant veteres Iuriſconſulti, numquid duo eiuſdem rei poſseſsores eſse poſsent, quorū diſcordias conſpicere liceret *d. l. 3. §. ex contrario, & in l. & habet, §. cum qui, ff. de precar.*

Paradoxa.

32 COronodis loco Paradoxa quædam adiungemus, an audacter nimis experiare? In primis intrepidè aſserimus, ex chirographo, in quo quis ſcripſit ſe pecunias recepiſse, quas non accepit, nec ante, nec poſt biennium, aliquam oriri obligationem.

33 Neque Lege aliqua id conſtitui poſſe.

34 Si cum D. Auguſtino aſseruero, Fideiuſsorem in cauſa criminali ad pænam mortis ſe poſse obligare, aduerſus communem, & Interpretum Iuris, & Populi ſenſum, quis me reprehenſione dignum cenſebit?

35 Verè nouum eſt, quod nunc aſſero, Conſtitutionem Marci, Imper. de qua *in l iam hoc Iure ff de vulg. & pupill.* neque vtilem eſse Pupillo, nec voluntati Patris conſonam, cum contrarium huc vſque ſenſerint, non dicam Interpretes, ſed & Iuris noſtri Authores, diſputandi tamen gratia hæc dicta cenſeantur.

36 Quid ſi dixerim, *Iuſtin Imp.* dum legem Fufiam Caniniam correxit, eius mentem non fuiſse aſſequutum, nouum ne erit? Equidem, haud tamen improbabile.

37 Vſumfructum eſse Ius vtendi, & fruendi rebus alienis, ſalua rerum ſubſtantia ſcribunt *Paul. & Iuſtin.* vulgò his verbis creditur contineri definitionem Vſusfructus, Ego verò nec deſcriptionem (ea Noſtrorum more accipiendo) his verbis contineri contendo.

38 Ænigmatis ſpeciem [quod nunc ſubijcio] continere quibusdam forſan videbitur, *Iuſtin. Imper. in authent. ſit prapon. nom. Impr.* noluiſse ſtatuere, vt in Inſtrumento nomen D. apponatur, ex eadem tamen Conſtitutione neceſsarium eſse, in Inſtrumento Diuinum nomen apponere.

39 Profitetur *Iuſtin. in authent quib. mod. Natural efficiantur legitimi* nouum modum legitimandi Naturales adinueniſse, reſtituendo eos priſtinæ ingenuitati, ſed (bona venia dixerim) qui ſic Naturalem reſtituit, non facit eum legitimum.

40 Nihil magis vulgatum, quàm omnem Regulam exceptionem pati, ſed nihili megis naturam Regulæ corrumpit.

LAVS DEO, ET VIRGINI.

Arguentes erunt.

D. Paulus Carlonius Marratenſis Accademicus Vmbroſus.
D. Io: Baptiſta Spina Sarzanen Accademicus Vmbroſus.
D. Didacus Valmagna Callaritanus Accademicus Vmbroſus.
D. Romualdus Cecchius Piſcienſis Accademicus Vmbroſus.
Cuilibet etiam dabitur arguendi facultas:

Diſputabuntur publicè Piſis in Scola Magna Sapientiæ, ſtrictiſſimo ſeruato diſputandi more
Die VIII. Menſis Aprilis Hora XIII.

Piſis, Ex Typographia Ioannis Fontani. Superiorum Permiſſu, Anno 1618.

Digitized by Google

INDEX VBERRIMVS
MATERIARVM, ET CONCLVSIONVM, QVÆ IN PRÆSENTI ROMANÆ CVRIÆ
PRAXI IVDICIARIA
CONTINENTVR.

Abſentia.

ABſentia *Procuratoris poteſt quandocunque iuſtificari, ſicut partis contumacia p.1.c.3.n.32.*

Abſolutio.

Abſolutio *Ab excommunicatione in honorem Feſtiuitatum, cum reincidentia poſt feſta, datur etiam de ſtylo Rotæ p.1.c.14.n.298.*

Ab excommunicatione lata in Curia non datur, niſi cauſa cognita p.1.c.14.n.293.

Ab excommunicatione vigore Bullæ Cruciatæ non iuuat, niſi poſt ſatisfactionem, & in foro Conſcientiæ tantum p.1.c.14.n.301.

Ad excommunicatione, vigore Bullæ Cruciatæ, quid operetur p.1.c.14.n.302.

A Cenſuris ex, cauſa vel noua productione, poteſt obtineri, etiam ad beneplacitum.p.1.c.14.n.62.

A Cenſuris latis in Curia non datur ad Cautelam de Stylo Rotæ, & quando ſecus ibid.n.294.

A Iuramento ad effectum agendi, non prodeſt ei, qui incidit in periurium, niſi prius obtineat à Papa abſolui à periurio p.1.c.8.n.88.

A Iuramento, ad effectum excipiendi, in Curia non datur, p.1.c.8.n.92.& ſeqq.

A Iuramento eſt neceſſaria, etiam ſi Iuramentum ſit nullum defectu ſolemnitatem Statuti p.1.c.8.n.78.

A Iuramento non cōceditur, niſi cauſa cognita p.1.c.8.n.84.

A Iuramento non retardat executionem obligationis Cameralis p.1.c.8.n.87.

A periurio eſt obſtinenda ſpecificè, nec ſufficiunt clauſulæ generales, & quare p.1.c.8.n.76.

A periurio incurſo non poteſt, niſi ex gratia Papæ, concedi p.1.c.8.n.74.

Cenſetur facta, ſi fuit omiſſa condemnatio in acceſſorijs, prout ſunt fructus, & expenſæ p.3.c.2.n.65.

Abſolutiones.

Abſolutiones *Tot ſunt obtinendæ, quot Iuramenta p.1.c.8.n.80.*

Abſolutus.

Abſolutus *Cum reincidentia, elapſo tempore, per quod fuit abſolutus, remanet, ſicut antea ipſo iure excommunicatus p.1.c.14.n.299.*

Non ſeruans promiſſa non abſoluitur amplius, niſi dato Fideiuſſore, ibid.n.307.

Abſolui Petens.

Abſolui Petens *Ab Excommunicatione lata pro contumacia iudiciali, ad partis inſtantiam, tenetur præſtare Fideiuſſorem p.1.c.14.n.305.*

Ab Excommunicatione lata pro contumacia iudiciali, ſi agitur de expenſis factis occaſione dictæ contumaciæ ad quid teneatur p.1.c.14.numer.306.

A Cenſuris tenetur iurare, de ſtando mandatis Eccleſiæ *p.1.c.14.n.304.*

Non fatetur ſe excommunicatum, & quando ſecus p.1.ca.14.num.303.

Quando agitur de reſtituenda poſſeſſione alias ſequeſtrata, ad quid teneatur p.1.c.14.n.309.

Abſolutoria.

Abſolutoria *Obtinere poteſt ab eo, qui cauſā virtute* l.vnicæ, *in Curia introduxit, & proſecutus fuit p.3.c.4.n.18.*

Reliqua vide in Verbo Sententia abſolutoria.

Acta.

Acta *Facta in figura Iudicij, etiam de ſui natura extraiudicialia ab Actuario ſcripta, probant ſine Teſtibus p.1.c.2.n.74.c.9.n.85.& ſeq.*

Facta poſt admiſſionem Tertij ad illi nocent, & quando ſecus p.2.c.4.n.108.

Ordinatoria pereunt lata Sententia ab obſeruatione Iudicij, ſecus deciſorio p.3.c.2.n.145.

Primæ Inſtantiæ, ſi non tranſportantur coram Iudice appellationis, ſeu recurſus, non poteſt biennio durante procedi ad vlteriora in cauſa p.3.ca.5.n.51.

Primæ Inſtantiæ ſunt tranſportanda, & in actis, citata parte producenda ab eo, qui vult cauſam proſequi p.3.c.5.n.23.

Prioris Inſtantiæ omnia ſunt coram A.C. in cauſa recurſus tranſportanda ante lapſum biennij p.3.c.5.n.47.

Probatoria imperfecta pereūt perēpta inſtātia p.3.c.2.n.146

Reſpicientia factum cauſæ quæ ſint p.2.c.1.n.24.

Reſpicientia ſolemnitates Iudicij ibid. n.22.

Si inſtante lapſu biennij, ſeu biennio elapſo, non ſunt tranſportata, citatur Appellans, ad docendum de appellatione, & videndum moderari, p.3.c.5.n.52.

Sunt tranſportanda coram Iudice ad quem ab eo, qui vult proſequi cauſam appellationis ibid,n.92.

Actio.

Actio *Ad exhibendum fuit principaliter inuenta ob rei vindicationem p.2.c.3.n.27.*

Ad exhibendum quibus competat ibid.n.25.& ſeq.

De dolo quando competat p.2.c.14.n.86.

Fideicommiſſarij clara ſufficit ad impediendam Hæredi Manutentionem, p.2.c.12.n.230.

In factum cui, & ad quid detur p.2.c.14.n.66.

Omnis præſcribitur ſpatio triginta annorum p.1.c.13.n.263.

Perpetuatur per iuramentum de Iure communi, vſque ad quadraginta annos p.1.c.8.n.202.

Perit lata abſolutoria ab obſeruatione Iudicij virtute exceptionis peremptoriæ, vel ſi Reus ſoluit ante Sententiam p.3.c.2.n,148.& ſeq.

Quando quis agit contra Hæredem , cum petitio afficiat bona Hæreditaria, videtur in rem ſcripta, ibid. n.94.

Actio *Quid ſit p.2.c.4. num.61.*

Quod metus cauſa , cui , quando , & contra quem competat p.2. c.14. n.85.

Spolij competit contra eum , in quem influit ſpolium virtute Decreti nulli, & quando, ibid.nu.182.

Spolij competit contra Hæredes , & ſingulares Succeſſores, vti poſſeſſores p.2. c.14. n.180.

Spolij competit contra quoſuis Succeſſores , ad quos peruenit res , ſuper qua ſu t commiſſum Spolium , etiam ſi bona fide poſſideant p.2. c.14. nu.181.

Spolij competit etiam pro rebus mobilibus p.2.c.14.n.183.

Spolij competit pro recuperatione poſſeſſionis quæſitæ per clauſulam Conſtituti p.2. c.14. n.184.

Spolij datur contra Immiſſum, non verificata reſeruatione , & expulſus reſtituitur p.2. c.8.nu.146.

Spolij datur etiã ad detentationẽ, & ſtatum p.2.c.14.n.100.

Spolij datur Hæredi, & Succeſſori, qui poteſt eam proſequi, & intentare ex perſona Defuncti, ibid. n.177.

Spolij eſt in rem ſcripta p.2.c.14.nu.176.

Spolij non competit ex perſona propria Agenti , qui numquàm fuit in poſſeſſione p.2.c.14:n.179.

Spolij non datur ſine primo extremo p.2.c.14.n.98.

Spolij præſcribitur ſpatio triginta , vel quadraginta annorum, etiam ex Canone Redintegranda p.2.c.14.n.186.

Actiones .

Actiones *Bonæ fidei quæ ſint , & quæ ſtricti Iuris , & cur ita dictæ p.3. c.2. nu.160. & ſeq.*

Quæ efficiantur arbitrariæ, etiam ad effectum deferendi Iuramentum in litem , ibid.n.162. & ſeq.

Quot , & quæ competant Legatario , & Fideicommiſſario p.2. c.11. n.90.

Actor .

Actor *Citatus à Reo in Saluiano ad dicendum contra, quomodo proteſtari debet, & quomodo Iudex debet admittere Iura, vel Articulos p.2.c.6 n.16.*

Debet legitimare Perſonas mutatas p.1.c.5.n.21.

Debet in iudicio Manutentionis ſuſpendere Petitorium , nè ratione mixturæ , cauſa efficiatur appellabilis, p. 2. cap. 12. num. 33.

Debet probare Reum eſſe hæredem , ſi ille hoc neget, etiam ſi Reus eſſet Filius, p.1.c.5.n.25. & ſeq.

Debet verificare Monitorium, etiam non negatum p.2.c.11. n.8. & c.12.n.24.

Deſtitutus probationibus poteſt offerre Reo partitum litis deciſiuum p.2.c.3.n.8.

Excuſatur ab editione, ſi acta ſunt penes Reum, vel eorum tenor eſt ſatis notus in libello, ibid.n.65.

Excuſatur ab editione , ſi Iura poſſunt de facili aliunde haberi, vel editio coactè facta nil reualeret p.2.c.3.n.66.

Facta mixtura , poteſt ſuſpendere Petitorium , & quare p.2.c.14.n.13.

Hæres pro verificatione Monitorij in iudicio Quorum Legatorum quæ probare debeat, p.2.c.11.n.9. & n.11.

Ille eſt regulariter , qui prius agit in iudicio, & quando ſecus p.3. c.3.n.52.

In Beneficialibus in Curia mortuo Reo poteſt procedere per Contradictas, nec tenetur Procuratorem vlterius citare p.3.c.1.n.73.

In interdicto quorum bonorum poteſt ſuſpendere Petitorium & quare p.2.c.10.n.13.

In Iudicio Euacuationis quid probare debeat , & quomodo p.2.c.13.n.3. & ſeq.

In Iudicio exhibitionis , negato Monitorio, quid probare teneatur p.2.c.3.n.7.

In Iudicio exhibitionis probare debet , rem fuiſſe penes Reũ de tempore motæ litis, ibid.n.29.

In Remedio l. ſi contendat *potius cogitur agere cauſatiuè, quam ſtatim, p.3.c.3.n.119.*

In ſpolio debet concludere ſe ad poſseſsionem, à qua deiectus eſt, reintegrari. p.2.c.14.n.191.

In Spolio debet probare, Parte citata, duo extrema , & quæ p.2.c.14.n.7.

In termino ad dicendum contra in Iudicio Manutentionis quomodo proteſtari , & quomodo Iudex ad admiſſionem procedere debeat p.2:c.12.n 10. & n.32.

In Tribunali A.C. nõ poteſt obtinere mandatũ, niſi reſpõdeat Poſitionibus à Reo excipiendo productis, p.1 c.10.n.79.

Iurans non habere facultatem edendi Iura, excuſatur ab editione p.2 c.3.n.64.

Iuſtificatis literis Penſionis, & ſeruatis terminis ad docendum ſe paruiſſe, poteſt citare ad Sententiam p.2.c.9.n.24.

Literis iuſtificatis debet ſeruare quatuor terminos ad docendum, ſe illis paruiſse p.2.c.8.n.20.

Non habens legitimam perſonam ſtandi in Iudicio, Parte opponente, non poteſt audiri p.1.c.5.n.23.

Poteſt noua Iura deducere contra ea, quæ à Reo de nouo excipiuntur non obſtante clauſula ſi quid exequendum *p.1.c.13.n,498.*

Poteſt , probatis probandis , citare ad videndum manuteneri , vel ſi magis placet ſeruare terminos ſubſtantiales p.2.c.12.n.34.

Producens Inſtrumentum in publicam formam, facta declaratione de ſtando ſimplici copiæ, expenſas factas in illo ſic extrahendo non recuperat, p.1.c.2.n.8.

Qui commiſit cauſam in Rota, ſi agitur vigore obligationis Cameralis , poteſt variare, & negare coram A.C. ſi Reus fuit contumax p.1.c.7. n.109.

Quid addere debeat in proteſtatione , quando Reus citat ad dicendum contra Articulos p 2.c.8.n.14.

Qui egit executiuè contra obligatum in forma Cameræ, poteſt variare etiam à Iudice de partibus ad A.C. p.1.ca.1. num.115.

Qui egit in partibus, ſi vult variare vigore obligationis Cameralis, & agere coram A.C. debet reficere Expenſas, & deponere iulium vnum, p.1.c.1.n.128. Limita vt n.129.

Qui non poteſt audiri niſi refectis expenſis, quomodo proteſtetur, & faciat depoſitum, vt audiatur p.1.c.8.n.44.

Qui poſt decennium elapſum agit pro recuperatione naturalis ab alio occupatæ, cenſetur habuiſse ſe pro ſpoliato ratione ciuilis, & quando p.2. .c.14.n.200. & n.202.

Quomodo proteſtetur, & quomodo Iudex admittat Iura , vel Articulos , à Reo ad ſuas exceptiones probandas productos in materia Penſionis p.2 c.9.n.19.

Et quomodo in iudicio ſpolij p.2.c.14.n.12.

Recuſans iurare de Calũnia cadit a Iure ſuo p.1.c.8. n.102.

Reo deferente non cogitur iurare , quando Ius illius minuitur p.1.c.10.n.142.

Sæpè eſt vterque, & vterque reus in Iudicio Manutentionis & quando, p.2.c.12.n.97. & ſeq.

Sequitur forum Rei p.1.c.7.n.40.

Si eius defectu poſt intimationem executam, cauſa in Signatura non proponitur, tenetur ad expenſas p.1.c. 13.n.24.

Actor *Si Reus ad eius exceptionem probandas producit Scripturas, vel Articulos, quomodo proteſtare debet p.2. c.8.n.12. & ſeq.*

Tenetur cedere Reo ad exceptionem fundandam, p.2.c. 3.n. n.63.

Tenetur omninò Monitorium, etiam non negatum, verificare p.2.c.8.n.9.

Termino elapſo, abſq. alia Citatione , proſequitur executionem vigore Mandati, p.1.c.14. n.104.

Vt obtineat in Saluiano, debet plenè probare, quod res poſſeſſa à Reo, ſit eadem, quam Debitor poſſideat p.2.cap.6.numer.87.

Actoris.

Actoris *Petitio eſt attendenda ad cognoſcendum , an cauſa ſit Beneficialis p.3.c.1.n.49.*

Actor ad Lites .

Actor ad Lites. *Datur ex officio, Pupillo , aut alio pro eo legitimè non comparente p.1.c.5.n.8.*

Datur Minori citato ad comparendum legitimè contumaci , etiam ſi habeat Tutorem , & non poſſit exhibere ſolem-

Digitized by Google

ſolemnia, ibid. numer. 70.
Deputari debet Pupillo parte inſtante ſi Tutorem non habet, vel alias eò indigeat, p.1.c.5.n.66.
Deputatur Infantibus Tutore carentibus, ſeruatis quatuor terminis contra eorum Proximiores, ad eos defendendum, & nemine comparente pro eis, p.1.c.5.n.9.
Deputatur minori legitimè non comparenti, de Stylo Curiæ, & Tribunalis A.C. ſeruatis quatuor terminis p. 1. cap. 5. num. 72.
Deputatus citatur ad declarandum, an Pupilli, vel Minores ſint Hæredes, & eis non declarantibus, ſeruatis quatuor terminis, deputatur Curator Hæreditati iacenti, p.1. c.5. numer. 10.
Poteſt deputari ventri, Muliere citata ad defendendum, & ſeruatis quatuor terminis p.1.c.5.n.86.
Quando deputatur debet eſſe præſens p.1.c.5.n.74.
Vt deputetur Infanti, citandi ſunt Amici, & Proximiores ad eum defendum, & ſeruandi quatuor termini, par. 1. c. 5. num. 82.
Vt deputetur tres termini ad comparendum ſufficiunt, ſed de Stylo Curiæ additur quartus, p.1.c.5.num.83.

Actus.

Actus Concluſionis in cauſa eſt omninò contrarius productioni Teſtium, & Iurium p.1.c.8.n.159.
Eſt nullus citatione non reproducta p.1.c.2.n.70.
Extraiudicialis de ſui natura factus in iudicio, Iudice præſente, vel mandante, non requirit Teſtes ad ſui validitatem p.1.c.9.n.109.
In dubio ſemper præſumitur validus, ib.n.113. & n.115.
Non valet etiam ad pias cauſas, dum voluntas Teſtatoris diſponere volentis non eſt omninò adimpleta par.2.c.11. num. 112.
Præcedens, & illius initium attendi debet ad iudicandam qualitatem ſequentis p.1.c.9.n.107.
Præſumitur factus, prout validè fieri debuit, & quod præceſſerint neceſſaria, & opportuna p.1.c.14.n.352.
Primus, qui fit poſt conteſtationem in cauſis, in quibus lis conteſtatur, habet vim conteſtationis in caſibus, in quibus conteſtatio non requiritur p.2.c.1.n.23.
Vnus in Iure ſæpè celeritate actum coniungendarum inter ſe actionum occultatur, p.3.c.5.n.339.
Extraiudiciales, qui per retrotractionem efficiuntur iudiciales, poſſunt fieri tempore feriato, par. 1. cap. 11. numer. 60.
Iudiciales tempore feriato fieri non poſſunt, ibid. num. 48. & num. 60.

Acceſsiones.

Acceſsiones, Et fructus hæreditatis veniunt in iudicio, quorum bonorum p.2.c.10.n.50.

Adam.

Adam A Deo formatus de limo terræ in agro Damaſceno p. 1. in Præfat. n.2.
Collocatus in Paradiſo Terreſtri, & ad quid, ib.n.3.
Comedit de Ligno vetito, ibid.n.6.
Expulſus de Paradiſo, ibid.n.11.

Addictiones.

Addictiones Quid ſint p.1.c.15.n.58.

Ad exhibendum.

Ad exhibendum In Tribunali A.C. agitur contra detinentes Scripturas, vel mobilia, prævio Monitorio p. 2. c. 3. n. 2. & ſeqq.

Adiectiones.

Adiectiones Quid ſint p.1.c.15.n.57.

Adimens.

Adimens Sibi alienando facultatem relaxandi alteri certa bona, quæ præciſè relaxari tenebatur, excluditur à beneficio reſtitutionis ad faciendum Inuentarium, & quando ſecus p.1.c.9.n.212.

Adiudicatio.

Adiudicatio Poteſt ſuſtineri de æquitate ſine ſubhaſtatione, quando Creditum excedit valorem rei captæ in tenutam, p.1.c.15.n.72.
Quid ſit par.1. cap.15. numer. 84.
Suſtinetur, ſine ſubhaſtatione, ſi probatur, quod tempore adiudicationis res adiudicata pluris vendi per viam ſubhaſtationis non potuiſſet, ibid.n.75.
Valet ſine ſubhaſtatione, quando bona adiudicantur in ſubſidium, ſeu dantur in ſolutum, prævia æſtimatione Iudicis p.1.c.15.n.73.

Adiunctus.

Adiunctus Præſentata ſibi commiſſione poteſt inhibere Coniudicibus, ne ad vlteriora ſine eo procedant, p.3.cap.5. num.201.

Adminiſtrator.

Adminiſtrator Quando excuſetur à confectione libri, & Inuentarij p.3.c.2.n.174.
Quilibet tenetur conficere, & exhibere librum adminiſtrationis, & reddere rationem p.3.c.2.n.168. & ſeq.
Tenetur reſtituere reliquatum, alias non dicitur reddita ratio p.3.c.2.n.171. & 174.

Adminiſtratio.

Adminiſtratio Rerum Hæreditariarum competit Hæredi a die adita, abſque Decreto Iudicis, & dantur illi 30. dies ad inchoandum, & alij 60. ad perficiendum Inuentarium p.1.c.9.n.99.

Admiſsio.

Admiſsio Ad cauſam non requiritur doctio de intereſſe citata parte ad dicendum contra Iura, & obtento Decreto admiſſionis, cum clauſula, ſi & in quantum par.2.c.4. num.115.
Articulorum cum clauſula ſaluo iure impertinentium, quid operetur, p.1.c.10.n.83.
Incipiens per verba affirmatiua cenſetur facta, ſecus per verba negatiua p.1.c.2.n.168.
Admiſsio Iurium, aut Articulorum in cauſis ordinarijs fit ſimpliciter, abſque vlla clauſula p.3.c.4.n.12.
Iurium cum clauſula ſine præiudicio, quid operatur p.1.c. 8 n.151. & n.160.
Iurium ſine præiudicio Decreti facti, & Mandati relaxati, præſupponit Decretum emanatum, & mandatum relaxatum, p.1.c.8.n.157.
Nouorum Iurium circumducit terminum pro ſeruato, non obſtante Partis proteſtatione, & quare, par. 1. cap.8. num.261.

Adminiculum.

Adminiculum Deſumitur ex re inter alios acta, p.1.cap. 12. num.207.
Oritur ex Inſtrumento, & quando, p.1.c.12.n.206.

Adnotatio.

Adnotatio Executionis, ac reproductionis Monitorij in actis, & eius formula, p.2.c.8.n.8.c.9.n.12. & c.14.n.5. & p.3.c.2.n.7.c.3.n.7.
Intimationis mandati de manutenendo in actis, & eius formula, p.2.c.12.n.60.

Aduena.

Aduena, Qui ſemel ſe incolam expreſsè fatetur, vel cauſam in Curia Capitolina reaſſumendam curauit, pro incola habendus eſt, p.1.c.7.n.70.

Aduerſarius.

Aduerſarius Eſt citandus ad dicendum contra Commiſſionem infra terminum iuris, Annum, alias appellatio remanet diſerta, p.1.c.13.n.547.
Non poteſt, inuito Impetrante, Commiſſione vti, quando illa non eſt adhuc effecta communis, p.2.c.13.n.520.
Poteſt vti Commiſſione inuito Impetrante, quando illa vſus eſt ea, vti citauit ad dicendum contra illam par.1.cap.13. num.520.

Aduocatus.

Aduocatus Tenetur ſubijcere ſe examini contra Principalē in caſibus in quibus tenetur Procurator. p.1.c.2. nu.216.

Aduocati.

Aduocati Procuratores, & alij Curiales Romanam Curiam ſequentes, gaudent priuilegio Eugenianæ, p.1.cap.4. num.165.

Digitized by Google

Ægidius.

Ægidius S. R. E. Cardinalis, qui Conſtitutiones Ægidianas compilauit, non habebat iuriſdictionem niſi in temporalibus, & prophanis p.2.c.6.numer.156. & par.3.ca.4 numer.186.

Ægidiana.

Ægidiana An intret, necnè attenditur Sententia, non petitio, aut probatio, p.2.c.6.n.148.
Aequiparatur l. vnicæ, C. ſi de moment. poſſ. & recipit eaſdem limitationes p.2.c.6.n.145.
Eſt notoria, ideò non eſt neceſſe eam producere, par.2.c.6.n.147.
Habet locum, etiam ſi Sententia ſit lata per Cedulam, dummodo in mero poſſeſſorio, par.2.cap.6.num.134. & c.12.num.278.
Habet locum in omnibus locis Romano Pontifici immediatè ſubiectis, p.2.c.6.n.139.
Habet locum in Saluiano, & in quolibet poſſeſſorio p.2.c.6.num.133.
Habet locum, ſiue pronunciatum ſit contra Reum, ſiue contra Actorem, p.2.c.6.n.144.
Habet locum, vbi lis vertitur in Curia inter Perſonas Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubiectas, etiam ſi bona non ſint ſubiecta dictæ Sedi, p.2.c.6.n.140.
Intrat, licèt mixtura ſit in proceſſu, dummodo non ſit in Sententia, p.2.c.6.n.160.
Intrat, licèt verba Sétentiæ ſint dubia, dum conſtat Iudicem voluiſſe procedere in ſolo poſſeſſorio, par.2.c.6.n.161.
Intrat, niſi doceatur de notorio grauamine, aut iniuſtitia, p.2.c.6.n.167.
Intrat, quando agitur tantum de poſſeſſione bonorum Emphiteuticorum Eccleſiæ inter Laicos, & lis vertitur in foro ſeculari, ſecus in foro Eccleſiaſtico, p.2.c.6.n.154.
Intrat, vbicumq; ſententia fuit reſtricta ad merum poſſeſſorium, licèt incidenter ſit cognitum de petitorio, & eo magis petitorio ſuſpenſo, p.2.c.6.n.141.
Non comprehendit Eccleſiaſticos, & eorum bona, licèt ſit confirmata à Summis Pontificibus, p.2.c.6.n.157.
Non comprehendit perſonas Eccleſiaſticas, etiam ad earum fauorem, & litis Conſortium laicorum, p.2.c.6.n.150.
Non habet locum in Iuriſdictionalibus, & quare, p.2.c.6.num.163.
Non habet locum in Sententia conditionali, p.2.c.6.n.170.
Non habet locum inter perſonas Eccleſiaſticas, p.2.cap.6.num.149.
Non habet locum in terris Imperij, p.2.c.6.n.171.
Non habet locum, quando conſtat de euidenti nullitate Sententiæ, p.2.c.6.n.168.
Non intrat, lata prima ſententia ad fauorem Rei, & ſecunda ad fauorem actoris, & quando ſecus, p.2.ca.6.nu.136. & ſeq.
Non intrat lata Sententia in petitorio, p.2.c.6.n.162.
Non intrat, quando agitur de bonis Eccleſiaſticis, p.2.cap.6.num.151.
Non intrat, quando agitur de vtili dominio Eccleſiæ, etiam ſi lis ſit tantum inter Laicos, p.2.c.6.n.152.
Non intrat, quando Sententia continet mixturam petitorij, p.2.c.6.n.159.
Non intrat, quando Sententia eſt notoriè iniuſta, p.2.c.6.num.164.
Non intrat, quando Sententia non iuſtificatur ex eiſdem actis factis ante Sententiam, p.2.c.6.n.165.
Non intrat, ſi agitur de grauamine irreparabili, par.2.ca.6.num.169.
Non ligat perſonas, bona, & cauſas fori Eccleſiaſtici, p.2.c.6.num.156.
Numquam locum habet, quando agitur de præiudicio Eccleſiæ, etiam ſi lis ſit tantum inter Laicos, p.2.c.6.n.153.
Prohibet in mero poſſeſſorio appellationem, tàm Actori, quam Reo, p.2.cap.14.n.220.
Recipit interpretationem paſſiuam à Iure communi, p.2.ca.6.num.146.
Remouet appellationem in terris Eccleſiæ, etiam ſi fuerit intentatum rimedium, cau. reintegranda, par.2.c.14.numer.217.
Si non fuit oppoſita in prima, poteſt opponi in ſecūda, vel alia inſtantia contra Appellantem, p.2.c.6.n.135.

Aegidianæ.

Aegidianæ Conſtitutiones non ligant in caſibus, in quibus Statuta locorum particularia diſponunt, p.2.c.6.n.126.

Aequitas.

Aequitas Canonica habet locum in editione, p.2.ca.3.num.46. & ſeq.
Aequitas L. curabit habet locum etiam pro rata prætij non ſoluti, ſecus extra pretium, p.1.c.8.n.279.
L. curabit, habet locum in omni contractu correſpectiuo, p.1.c.8.n.282.
L. curabit, procedit etiam in Venditore, cui pretium fuit ſolutum, vt teneatur ad fructus ricompenſatiuos, donec rem venditam tradat, ibid.281.
L. ſi me Titium. ff. ſi cert. pet. quando competat, p.2.ca.14.num.67.

Afflictio.

Afflictio Non eſt addenda afflictis, p.1.c.14.n.287.

Agens.

Agens Ad exhibendum, vel edendum debet vna cùm exiſtentia copulatiuè probare eius intereſſe, p.2.c.3.n.40,
Ad recuperandam poſſeſſionem dicitur agere ſpolio, p.2.ca.14.num.54.
Ad reuocationem attentatorum quid probare debeat, vt obtineat.p.2.c.14.n.88.
Interdicto quorum Legatorum debet conficere Monitorium, p.2.ca.11.num.3.
Pro ſuo principali intereſſe, intentando ex integro iudicium ab alio non dependens, non tenetur venire in ſtatu, & terminis, p.3.c.2.n.97. Amplia, vt n.98.
Via ordinaria, cenſetur renūciare viæ executiuæ illi competenti, p.1.c.1.n.118. p.2.c.4.n.174. Limita ſex modis, p.1.c.1.n.119. & ſeq.
Vigore clauſulæ Conſtituti, quando poſſit citare ad videndum concedi familiam, abſque alia citatione ad dicendum contra Iura, p.2.c.5.n.10.

Agere.

Agere Volens ad reuocationem attentatorum via ordinaria quomodo agere debeat, p.2.c.15.num.22.
Volenti pro reuocatione attentatorum quid vtilius ſit, ſi ipſe Inſtans poſſidebat tempore, quo fuit attentatum, vel habuit ſe pro ſpoliato, ibid.n.21.

Agi.

Agi Poteſt contra Sequeſtratarium præſcriptis verbis, & quando p.1.c.14.n.137.

Agnitio.

Agnitio In præſentia Iudicis ſufficit abſque alio Decreto, vt ſit locus interdicto Quorum bonorum, par.2.ca.10.num.31.

Alienans.

Alienans Bona fide ſubſtantias Defuncti non excluditur à beneficio reſtitutionis ad faciendum Inuentarium, reddita ratione Creditoribus, p.1.c.9.n.211.

Alienatio.

Alienatio Rerum Minorum hodie ſufficit, quod fiat bona fide ſine ſubbaſtatione, p.1.c.15.n.62.

Alimenta.

Alimenta Futura dicuntur illa, quæ poſt litem motam ſunt decurſa, p.2.c.4.n.171.
Taxantur arbitrio Iudicis, habita ratione nobilitatis Mulieris, & diuitiarum Debitorum, p.3.c.5.n.455.

Allegans.

Allegans Tenetur concludenter probare ſuæ intentionis fundamentum, etiamſi cōſiſtat in negatiua, p.1.c.9.n.163.
Terminum fuiſſe in alio Tribunali ſuſceptum, tenetur probare, p.1.c.14.n.11.

Allegatio.

Allegatio Præiudicialium quando nihil releuet, vel ſup-

Digitized by Google

ſuppleatur dilatio, par. 1. cap. 8. numer. 147.

Admiſsio Scripturarum.

Admiſsio Scripturarum *An, & quando probetur Iuramento,p.1.c.3.n.16.*

Debet concludenter probari in cauſa magni ponderis, vel coniecturis pro amiſſione non concurrentibus, vel ſuſpicione exiſtente contra eum, à quo petitur editio, ibid. num.58.

Eſt concludenter probanda ab eo,qui tenetur Scripturas ratione officij,aut aliàs,cuſtodire, p.2.cap.3.n.55.

Iurium productorum,& reſtitutorum, dimiſſa copia, non probatur Iuramento,p.2 c.3.n.60.

Anathematizatio.

Anathematizatio *An,& in quibus differat ab Excommunicatione,p.1.c.14.n.209.*

Angeli.

Angeli, *Anima ſeparata à corpore, Animal irrationale, & Dæmones excommunicari, aut cenſuris ligari non poſſunt p.1.c.13.n.228.*

Animus.

Animus, *Ac factum qualificatum requiritur ad acquirendam Curialitatem,p.3.c.4.n.167.*

Elicitur ex præcedentibus, & ſubſequentibus, par. 3. c. 5. num.373.

Sufficit ad Curialitatem amittendam,p.3.c.4.n.168.

Annus.

Annus, *Et ex cauſa Biennium ad cauſam committendam datur à lege Appellanti in partibus ad Curiam, termino non præfixo,p 1.c.13.n.555.*

In materia ſolutionis Penſionis computatur à die reſervationis illius,& actio oritur ad totum in principio anni, p. 2.c.9.n.105.

Primus,& ſecundus datur à Lege pro fatali appellationis, tertius à Iudice,p.1.c.13.n.550.

Antiquitas.

Antiquitas *Vltra centum annos ſupplet robur Scripturæ informis,p.1.c.12.n.202.*

Antonius Maria.

Antonius Maria *Coratius inſignis I.C.Cortonenſis,& eius laudes,p.1.c.11.n.49.*

Apoſtoli.

Apoſtoli *Ad quid Appellanti concedantur à Iudice à quo; quid ſint,& vnde dicti,p.1.c.13.n.154.& ſeq.*

Conuentionales,qui ſint,& vnde dicantur,ib.n.172.

Dari debent in ſcriptis,ſed Curia de hoc parum curat, & quare,p. 1.c.13.n.180.

Dati probantur ex admiſſione appellationis, & præfixione termini ad proſequendum,p.1.c.13.n.178.

Dimiſſorij, & Reuerentiales differunt, & in quibus, & quando dentur,p.1.c.13.n.171.

Dimiſſorij vnde dicti, qui ſint, & quem operentur effectum,p.1.c.13.n.168.

Infra terminum Iuris ſunt inſtanter, inſtantiùs, & inſtantiſſimè petendi,& quando,p.1.c.13.n.175.

Non ſunt ampliùs de neceſſitate petendi à Iudice deferente appellationi,ibid.n.179.

Poſſunt dari à Iudice etiam non petiti, quo caſu appellatio ſuſtinetur,p.1.c.13.n.177.

Refutatorij quando dari ſoleant,& quis ſit illorum effectus, p.1.c.13.n.157.

Refutatorij,ſi fuerint dati,Appellans habet annum, & ex cauſa, biennium, & per viam reſtitutionis in integrum triennium, ad cauſam appellationis committendam, & finiendam,p.1,c.13.n.158.

Reuerentiales in forma vnde dicti,quando dari ſoleant Appellanti,& quis ſit eorum effectus,p.1.c.13. numer.159. & ſeqq.

Apoſtoli *Reuerentiales ſimpliciter vnde dicantur,qui ſint, & in quibus differant à Reuerentialibus in forma par.1. c.13.numer.169.*

Si petatur in termino Iuris,hoc eſt triginta dierum à Iudice dato,ſat eſt,p 1.c.13.n.181.

Sunt pars appellationis,& illorum petitio eſt de ſubſtantia, ibid.num.176.

Teſtimoniales cur ita dicti, & quando dari ſoleant,& quis ſit illorum effectus,p.1.c.13.n.162.& ſeq.

Teſtimoniales quando propriè dicantur, par. 1. capit. 13. numer. 164.

Apoſtolorum.

Apoſtolorum *Genera quot ſint p.1.c.13.n.167.*

Appellatio.

Appellatio *Ab A.C. Auditor Rotæ,& Delegato Papæ interponitur ad Papam,p.1.c.13.n.207.*

A Camera,eius Decano,& Clericis datur ad Cameram,par. 1.c.13.num.219.

A Camerario,Theſaurario,Præſidibus,& Cameralibus datur ad Cameram p.1.c.13.n.225.

A Capitaneo datur ad Senatorem, & quando ſecus, ibid. numer.234.

A Cardinali Camerario,& Camera non datur ad A.C. & quare p.1.c.13.n.230.

A Conſeruatoribus Vrbis,delegatis Papæ,datur ad Papam p.1.c.13.num.242.

A Conſulibus Aromatariorum datur ad Capitaneum, ad Gubernatorem,& ad Decanum Cameræ, par. 1.cap 13. numer. 239.

A Conſulib. Artium datur ad Gubernatorem p.3.c.5.n.425.

A Dobanerijs ad Præſidem Dobanarum,qui ſine voto Cameræ cauſam expedit p.1.c.13.n.226.

A Gubernatore Vrbis,& eius Locumtenentibus,ſi non agitur de intereſſe Fiſci interponitur ad Papam,alias ad Cameram,ibid.num.209.

A Iudice Burgi. & Iudicibus Romanæ Curiæ (Vicario, Gubernatore,& Senatore exceptis) *datur ad A.C.p. 1.c.13.num.229.*

A Iudice Fabricæ Sancti Petri datur ſemel ad Congregationem Fabricæ,ibid.n.228.

A Iudicibus locorum piorum,Cardinalem Protectorem habentium, non datur, ſed recurſus, & ad quos p.1. c.13. numer. 245.

A Iudicibus locorum piorum,Cardinalem Protectorem non habentium,datur ad Papam, & poteſt adiri Signatura Iuſtitiæ,p.1.c.13 n.252.

A Iudicibus Mareſcialli,& Soldani Vrbis datur ad Gubernatorem Vrbis p.1.c.13.n 227.

A Iudicibus Ripæ,& Ripettæ,datur ad Præſidem Riparum qui cauſam ſine voto Cameræ expedit.p.1.c.13.n.226.

A magiſtris Iuſtitiarijs, & omnibus Iudicibus Capitolinis datur ad Capitaneum,p.1.c.13.n.236.

A Magiſtris Viarum datur ad Præſidem Viarum,p.1.c.13. num. 240.

A Magiſtris Viarum,& Camerario, ſimul Sententiam ferentibus,datur ad Cameram tantum p.1.c.13.n.241.

A Prætore Vrbano, & Collateralibus datur ad Capitaneum p.1.c.13.n.233.

A Senatore datur ad Capitaneum, & quando decidatur cauſa de Voto Conſultoris eligendi,ibid.n.235.

A Theſaurario,Præſidibus,& alijs Cameralibus non datur ad A.C.& quare p.1.c.13.n.231.

A Vicario Vrbis,& eius Locumtenentibus, & Vicegerente interponitur ad Papam p.1.c.13.n.208.

A vicarijs Baſilicarum non datur, ſed recurſus ad Iudicem deputatum,& deinde ad Eminentiſſimum Archipreſbyterum p. 1.c.13.n.243.

Ab interlocutoria decem requirit, & quę par. 1. cap. 13. numer. 316.

Admiſſa,vel reiecta cenſetur,prout de Iure,quando ſunt dati Teſtimoniales p 1.c.13.n.166.

A grauamine irreparabili regulatur ſicut ab Interlocutoria,inferente grauamen irreparabile,p.1.c.13.n.333.

An, & quando detur ad vtrumque effectum in materia Penſionis p.2.c.9.n.180.& ſeq.n.186.& ſeq.& n.189.

An detur à Decreto admiſſionis ad iurandum in litem p.3.c. 2. numer.226.

Digitized by Google

An detur à reuocatione Attentatorum p.2.c.15.num.89. & ſeqq.

An detur Referenti à Sententia lata contra eum virtute Iuramenti relati,p.1.c.10,n.173.& ſeq.

Coram quo,& infra quæ tempora interponenda p.1.cap.13. numer.2.

Datur ab exceſſiua taxatione Expenſarum ſemel tantum,ib. n.622.& 624.

Datur ab Interlocutoria de Iure Canonico, ſed non ſuſpen. dit,& quando ſecus,p.1.c.13.n.299.

Datur ab Interlocutoria inferente difficultatem circa deciſionem cauſæ p.1.c.13.n.311.

Datur ab interlocutoria inferente grauamen irreparabile per deffinitiuam p.1.c.13.n.301.

Datur ab Interlocutoria,quando exprimitur, & probatur iuſta cauſa,ibid.n.312.

Datur ab Interlocutoria tangente negotium principale,& eius ſubſtantiam,prout quod quis ſit minor, ſeu aliàs inhabilis p.1.c.13.n.310.

Datur ab interlocutoria vim deffinitiuæ habente, ibid.numer.308.

Datur à conceſſione reſtitutionis in integrum, prout de Iure,p.1.c.13.n.416.

Datur à condemnatione in Expenſis,& quando ſecus p.1.c. 13,num.621.

Datur à Conſulibus Aromatariorum vltra ſummam ſcutorum decem p.3.c.5.n.424.

Datur à Decreto reuocationis Attentatorum iniuſto, vel nullo,p.2.c.15.n.12.& n.101.

Datur à denegatione prorogationis termini dati ad ſubijciendum ſe examini,& quare,p.1.c.13.n.331.

Datur ad vtrumque effectum,& quando etiam in Poſſeſſorio p.2.c.6 n.130.

Datur à Gubernatore Vrbis ad Papam,& Signaturam, in cauſis appellabilibus p.3.c.5.n.415.

Datur à Mandato de Euacuando Conductori ad longum tempus,& quando ſecus p.2.c.13.n.120.

Datur à Mandato de Euacuando,ſi non conſtat,quod locatio ſit,vel habeatur pro finita, vel agatur de reconductione tacita,ibid.n.119.

Datur à Mandato de Manutenendo, ad effectum deuolutiuum,non ſuſpenſiuum p.2.c.12.n.271.

Datur à pronuncia Poſitionum pro confeſſatis de Iure Canonico,& quando p.1.c.10.n.112.& ſeq.

Datur à quolibet grauamine ex cauſa,de Iure Canonico, p. 1.c.13.n.326.

Datur à reiectione exceptionis releuantis ob grauamen irreparabile,ib.n.328. Amplia,vt n.329.

Datur à reiectione probationum releuantium, etiam tacita, ob grauamen irreparabile p.1.c.13.n.330.

Appellatio *Datur à Sententia concedente reintegrationem, & declarante, Spoliantem incidiſſe in pœnam facientis vim, p.2.c.14.num.215.*

Datur à Sententia declaratoria Excommunicationis, ſeù Cenſurarum,ad vtrumque effectum p.2.c.8.n.179.

Datur à Sententia Excommunicationis ad effectum deuolutiuum,ibid.n.176.& n.178.

Datur à Sententia Excommunicationis continente intolerabilem errorem ad vtrumque effectum p.2.c.8.n.193.

Datur à Sententia Excommunicationis,& cenſurarum lata ſub conditione,vel in diem p.2.c.8.n.184.

Datur à Sententia lata ab obſeruatione Iudicij, par.3.c.2. numer.130.

Datur à Sententia lata contra Actorem ſpoliatum de Iure communi p.2.c.14.n.219.

Datur à Sententia lata contra Litteras Apoſtolicas ad vtrumque effectum,& cauſa remanet appellabilis p.2.c. 8.n.157.

Datur à Sententia lata in remedio Recuperandæ ex canon. Redintegranda, *etiam in Terris Imperij,& foro ſæculari,p.2.c.14.n.216. Contrarium eſt verius, & ſeruat Praxis,ibid.n.218.*

Datur à Sententia lata in Spolio attentato p.2.c.14.n.214.

Datur à Sententia lata in Spolio, Nullitate, & Attentatis ratione mixturæ p.2.c.14.n.213.

Datur à Sententia lata in tertia,vel vlteriori inſtantia, niſi adſint tres conformes,p.3.c.5.n.140.

Datur à Sententia lata pro reuocatione Attentatorum, & commiſſio expeditur via ordinaria p.2.c.15.n.33.

Datur à Sententia lata virtute Iuramenti deciſorij, & quando p.1.c.10.n.175.

Datur à Sententia lata virtute Iuramenti in Litem p.3.c.2. numer 227.

Datur à Sententia mixti Executoris ad vtrumque effectum p.2.c.8.numer.87.& 125.

Datur à Sententia notoriè iniuſta,ſeu nulla p.1.c.13.n.283.

Datur a Sententia prolata in iudicio iactationis,ſeù diffamationis p.3.c.3.n.144.

Datur à Sequeſtro,ſub prætextu armorum,nulliter,& iniuſtè conceſſo p.2.c.12.n.308.

Datur,conſtito de poſſeſſione vnius,ſi Iudex apponat Sequeſtrum,& quare p.2.c.12.n.302.

Datur de iure Canonico, etiam in Poſſeſſorijs ad vtrumque effectum,p.2.c.6.n.131.

Datur de Iure communi cauſa expedita per Cedulam,p.2.c. 12.n.276.

Datur dummodo non reperiatur prohibita,cum ſit de genere permiſſorum p.1.c.13.n.112.

Datur etiam ſi agatur pro alimentis futuris, cauſa ſemel effecta appellabili p.2.c.4.n.173.

Datur etiam ſuſpenſiua in Curia A.C.in cauſis Mercedum, & quomodo procedatur,ibid.n.165.

Datur etiam ſuſpenſiua pro Alimentis præteritis, quæ petuntur iure actionis,præuio Monitorio,p.2.c.4.n.166.

Datur in cauſa Mercedis ad vtrumque effectum, ſi ramen petès habet vnde viuere poſſit aliunde,alias ſecus,ib.n.164

Datur in cauſis appellabilibus in Tribunali Vicarij non autem recurſus infrà ſummam 60. ducatorum, & quando ſecus p.3.c.5.n.414.

Datur in cauſis Mercedum in Curia Gubernatoris ſaltem deuolutiua non obſtante quod ſint inappellabiles p.3.c. 5.num.418.

Datur in iudicio ſpolij reſpectu fructuum,& intereſſe p.2.c. 14.num.209.

Datur in Poſſeſſorio continente mixturam,ibid.n.212.

Datur in poſſeſſorio recuperandæ,quando Sententia eſt nulla, vel notoriè iniuſta, etiam virtute Aegidianæ par.2.c.14. num.207.

Datur in quibuſuis cauſis ordinarijs ad vtrumque effectum, & quando p.3.c.2.n.29.

Datur in Tribunali A.C.in cauſis à 200. ducatis infra ad vtrumque effectum p.2.c.4.n.28.& n.162.

Datur ob peruerſum ordinem Petitorij, & Poſſeſſorij ſub prætextu rixæ p.2.c.12.n.319.

Datur Reo ob non exhibitionem condemnato ad intereſſe p. 2.c.3.n.73.

Datur ſi exhibitio trahit, ſecum, rem ipſam debere reſtitui, ibid.n.74.

Datur, ſi fuit actum ad reuocationem Attentatorum via ordinaria,p.2.c.15.n.102.

Datur, ſi Iudex recuſet reuocare Attentata, vel pronunciet,ea non eſſe reuocanda,ibid.n.103.

Datur,ſi non conſtat in actis de vrgenti periculo armorum, & Iudex non vult reuocare Sequeſtrum, & poteſt dici de nullitate p.2.c.12.n.306.

Datur,ſi Sequeſtrum emanauit,de facto,ſine citatione, & cauſa cognitione,& poteſt dici de nullitate, ib.n.300. & num.314.

Datur,ſi validitas,& iuſtitia decreti reuocationis attentatorum eſt turbida,& quomodo Signatura reſcribat p.2.c. 15.num.101.

Datur ſuſpenſiua,quando fuit pronũciatum contra reſeruationẽ,& Litteræ Apoſtolicæ sũt vulneratæ p.2.c.9.n.190.

Datur ſuſpenſiua, ſi Iudex debitum modum excedit, ab exceſ-

Digitized by Google

exceſſu, vel modicitate, etiam ſi agatur de Alimentis futuris p.2.c.4.n.272.

Deſerta remanet, ſi in termino decem dierum poſt datos Reuerentiales in forma, non fuit commiſſa p.1.c.13.n.161.

Impedit denuntiationem, quando Excommunicatus in plus ligatur p.2.c.8.n.192.

Impedit effectum Sententiæ ſuſpenſionis, vel interdicti, ibid. numer.195.

In ſcriptis quæ dicatur, & quæ ſint de eius eſſentia, p.1.cap. 13.num.260.

Interponenda eſt ab Interlocutoria omninò in ſcriptis, & quare p.1.c.13.n.138.

Interponenda eſt à Decreto decerni, nam à Decreto relaxari, non datur appellatio, & quando ſecus p.1.c.6.n.36.

Interponenda eſt coram Iudice, nec ſufficit dimittere Cedulam illius in manibus Notarij, ſecus de Stylo p.1.c.13.n. 132.& ſeq.& n.135.

Interponenda eſt incontinenti ab vlteriori proceſſu, Iudice in cauſa obligationis Cameralis via ordinaria procedente, ibid.n.332.

Interponenda eſt iterum à reiectione appellationis, & quare p.1.c.13.n.346.

Interponenda infra decem dies eſt à termino pro ſeruato habito, ibid.num.14.

Interponenda infra decem dies eſt coram Iudice à quo, p.1. c.13.n.118.p.2.c.6.n.28.& c.7.n.22.

Interponenda in materia Penſionis coram Iudice à quo, & eius formula, & reſponſio Iudicis p.2.c.9.n.58.

Appellatio Interponenda, quando ſententia eſt lata, vel decretum factum ſub conditione, infra quæ tempora ſit, p.1.c.13.n.121.

Interponenda venit infra decem dies à definitiua lata in iudicio iactationis, p.3.c.3.n.28.

Interponi debet ab interlocutoria in ſcriptis, & exprimi cauſa grauaminis, etiam de Iure ciuili p.1.c.13.n.313.

Interponi debet à definitiua in ſcriptis, ſed incontinenti, poteſt etiam interponi viua voce, ibid.n.256.& ſeq.

Interponi debet à Sententia ſuper deſertione appellationis ab Interlocutoria cum expreſſione cauſæ, ſecus à Sententia ſupra deſertione à definitiua, p.3.c.2.n.107.

Interponi non poteſt ab Interlocutoria, niſi in ſcriptis, vtroquè Iure inſpecto p.1.c. 13.n.258.

Interponi poteſt ab Interlocutoria habente vim definitiuæ, etiam incontinenti viua voce, p.1.c.13.n.259.

Interponi poteſt ab interlocutoria habente vim definitiuæ ſine alia expreſſione cauſæ, ibid.num.318.& quando num. 321.& ſeqq.

Interponi poteſt à termino pro ſeruato habito, cum clauſula quatenus contra, de ſtylo Rotæ, & Curiæ par.1.cap.13. num.336.

Interponi poteſt coram A.C.Iudice, ad quem ex Praxi, ſi non fuit in partibus coram Iudice, à quo interpoſita p.3. cap.8.num.4.

Interponi poteſt etiam viua voce à Sententia lata ab obſeruatione iudicij ob ineptitudinem libelli p.3.c.2.n.131.

Interponi quando poſſit coram Notario, vel coram Iudice ad quem, vel boneſtis Viris, p.1.c.13.n.134.

Interponi ritè, & ſufficienter poteſt à Sententia excommunicationis infra decem dies à die exiſtentis conditionis p. 1.c.13.num.122.

Interponi ſolet in Curia ferè ſemper in ſcriptis, etiam à definitiua, ibid.n.141.

Interponi viua voce non poteſt, niſi incontinenti p.1.cap. 13 num.3.

Interpoſita in parte, & partibus non deuoluit cauſam, niſi quoad partes contrarias, & quando, ibid.n.343.

Interpoſita in ſcriptis, & eius formula, p.1.c.13.n.5.

Interpoſita ſine cedula in executiuis, & eius formula, & reſponſio Iudicis p.1.c.13.n.17.

Interpoſita ſi non fuit, vel remanſit deſerta, quomodo procedendum ad vlteriora p.2.c.14.n.48.

Interpoſita viua voce, & eius formula, p.1.c.13.n.4.

Non datur ab Interlocutoria de iure Ciuili, nec hodie de iure Canonico, ibid.n.298.& n.300.

Non datur à capite Sententiæ ſeparato, in quo agitur de ſimplici ſpolio, ſecus ab alio, in quo agitur de reuocatione Attentatorum, p.2.c.15.n.97.

Non datur à conceſſione reſtitutionis in integrum gratioſa, & quare p.1.c.13.n.415.

Non datur à conceſſione Sequeſtri ad tollenda ſcandala, & rixas, p.2.c.12.n.299.

Non datur à declaratoria Cenſurarum lata contra Obligatum in forma Cameræ p.2.c.8.n.183.

Non datur à declaratoria Excommunicationis lata virtute executorialium, & rei iudicatæ p.2.c.8.n.182.

Non datur à declaratoria Excommunicationis, quando factum eſt notorium p.2.c.8.n.181.

Non datur à decretis A.C. in cauſis à ſcutis viginti monetæ infra p.1.c.13.n.115.& quando ſecus par.3.c.5.180.& numer.428.

Non datur à decreto de exequendo par.3.cap.5.num.295. & num.376.

Non datur à decreto facto vigore Iuramenti litis deciſiui, p. 1.c.1.num.103.

Non datur à decreto iuſto, & valido, ſi agitur ſummariè via priuilegiata ad reuocationem Attentatorum p.2.cap.15. num.100.

Non datur à decreto Præfecti Signaturæ p.1 c.7.n.16.

Non datur à decreto Viſitæ, & Præſidis Carcerum p.1 cap. 14.num.66.

Non datur à delatione Iuramenti in litem, etiam in Tribunali A.C.p.3.c.2.n.224.& ſeq.

Non datur à Iudicis inhibitione de non moleſtando poſſeſſore p.2.c.12.n.298.

Non datur à mandato de Euacuando, decreto contra Inquilinum, nullum ius in re locata, præter nudam detentationem habentem p.2.c.13.n.121.

Non datur à mandato de Euacuando in caſibus, in quibus Locator poteſt expellere Conductorem, non finita locatione p.2.c.13.n.117.

Non datur à mandato de Euacuando obtento à Perſonis priuilegiatis p.2.c.13.n.116.

Non datur à mandato de Euacuando obtento contra Fabrum malleantem propè Scholas, vel contra Scholarem, qui impedit ſtudium Socio, & ex identitate rationis contra Inquilinum p.2.c.13.n.109.

Non datur à mandato de Euacuando, ſed ſentiens ſe grauatum, poteſt adire Signatura, Parte citata, p.2. c.13.n.15.

Non datur à mandato de Euacuando, ſi actum fuit actione locati, vel conditione l.ſi quis conductionis, p.2. cap.13. num.114.& ſeq.

Non datur à mandato de Euacuando, ſi ad fauorem Locatoris adeſt obligatio Cameralis, p.2.c.13.n.115.

Non datur à mandato de Euacuando, ſi agitur virtute inſtrumenti habentis executionem paratam, & locatio eſt finita p.2.c.13.n.118.

Non datur à mandato de Manutenendo de iure Ciuili, nec de iure Canonico p.2.c.12.n.270.

Non datur à mandato executiuo relaxato in executionem mandati de Manutenendo p.2.c.12.num.49.

Non datur à mero Executore, & quando ſecus p.2.cap.8. num.125.

Non datur à pronuncia Poſitionum pro confeſſatis, lata Sententia in meritis, licet poſſit probari contrarium, p.1. c.10.n.115.

Non datur à pronuncia Poſitionum pro confeſſatis, ſecus in Curia Capitolina, p.1.c.10.n.109.& ſeq.

Non datur à pronuncia Poſitionum pro confeſſatis, vigore Statuti diſponentis Contumacem in reſpondendo illis, haberi pro confeſſo p.1.c.10.n.114.& ſeq.

Non datur à pronuncia, quod Scriptura habeatur pro recognita p.1.c.2.n.210.

Non datur a Sententia, in cuius narratiua ſit mentio attentati, & quando p.2.c.15.n.94.

Digitized by Google

Non datur à ſententia lata ad fauorem eius, qui volente deferente, iuramentum oblatum recuſauit p.1.c.10.n.169.
Non datur à Sententia lata contra deferentem, qui Iuramentum relatum recuſauit p.1.c.10.n.170.
Non datur à Sententia lata contra eum, qui detulit Iuramentum decíſorium p.1.c.10.n.168.
Non datur à Sententia lata contra referentem, qui Iuramentũ primo deferenti remiſit, & quare p.1.c.10.n.171.
Appellatio Non datur à Sententia lata in Poſſeſſorio, & in cauſa Sequeſtri, poteſt tamen dici de nullitate, p.2.cap.12.num.325.& ſeq.
Non datur à Sententia lata in Poſſeſſorio recuperandæ, & eius ſpeciebus, etiam in terris Eccleſiæ p.2.c.14. numer.205.& ſeqq.
Non datur à Sententia lata in ſpolio, in qua tantum in enunciatiua eſt facta mentio Attentatorum par.2.cap.15.numer.93.
Non datur à Sententia reuocationis Attentatorum, quando illa eſt probibita in negotio principali, p.2.c.15. num.98.& ſeqq.
Non datur a ſententia, ſeù Decreto, de quo non conſtat, p.1.c.13.num.335.
Non datur à taxatione Expenſarum p.1.c.13.n.620.
Non datur in centum vigintiquinque caſibus relatis per Doctores p.1.c.13.n.113.& ſeq.
Non datur in iudicio exhibitionis, & quare p.2.c.3.n.72.
Non datur in Poſſeſſorio momentaneo de Iure Ciuili ad effectum ſuſpenſiuum p.2.c.6.n.127.
Non datur in Spolio attentato p.2.c.15. n.91. Contrarium num.92.
Non datur, nec dicitur de nullitate à Sententia Vicarij Papæ infra ſummam quinque ducatorum, p.3.c.5.n.411.
Non datur, nec recurſus in Curia Capitolina in cauſa à ſcutis decem infra, niſi ad Iudicem, qui fecit Decretum pro repoſitione p.3.c.5.n.431.
Non datur, pro, inter, & contra Notarios A. C. & eorum Familias, nec inter, & contra Mercatores p.2.c.4.n.163.
Non datur ſuſpenſiua à Decreto de Exfractando, ſeu Euacuando p.2.c.13.n.148.
Non datur ſuſpenſiua à Decreto, & Sententia Theſaurarij, & quomodo Camera reſcribat p.3.c.5.n.168.
Non datur ſuſpenſiua de Iure à Sententia lata per Cedulam in mero poſſeſſorio, abſque mixtura p.2.c.12.n.277.
Non datur ſuſpenſiua in interdicto Quorum legatorum, & quando ſecus p.2.c.11.n.89.
Non datur ſuſpenſiua in Poſſeſſorijs ſummarijs, & quid agere debeat appellare volens p.2.c.6.n.27.
Non datur ſuſpenſiua in Poſſeſſorio ſummario Quorum bonorum p.2.c.10.n.76.
Non datur ſuſpenſiua ſi agitur pro Alimentis futuris, via executiua, & quando ſecus p.2.c.4.n.167.
Non datur ſuſpenſiua ſi Alimentarius non habet vndè aliundè viuat p.2.c.4.n.169.
Non datur ſuſpenſiua regulariter in materia executionis literarum Apoſtolicarum p.2.c.8.n.45.
Quid ſit p.1.c.13.n.109.
Si fuit viua voce emiſſa, cum clauſula ſaluo iure, &c. an, & quando, & quomodo currat tempus, ſeù fatale a die interpoſitionis illius p.1.c.13.n.142.& ſeqq.
Suſpendit effectum Excommunicationis, & quando p.2.c.8.numer.197.
Suſpenſiua ſi prætendatur à Sententijs Theſaurarij, debet adiri Signatura Sanctiſſimi p.3.c.5.n.169.
Vbi non admittitur ſtatim fit executio, & quando ſecus p.1.c.13.n.116.& ſeq.
Viua voce emiſſa ſufficit, & quando, & quomodo p.1.c.13.n.137.

Appellatione.

Appellatione Et eius legitima proſecutione non apparente quid agendum in cauſa appellabili p.2.c.4.n.29.
Pendente, & in gradu illius, non videtur diſcutiendum, an quis iurauerit veritatem, ſed an Iuramentum eſſet deferendum, vel faciẽda probatio per Teſtes p.3.c.2.n.228.

Appellationis.

Appellationis Defenſio, vt dixit Rota, non eſſet deneganda etiam Diabolo, ſi eſſet in Iudicio p.1.c.13.n.111.
Interpoſitio coram Iudice à quo, & eius Formula, & reſponſio Iudicis p.2.c.10.n.22.
Remedium competit ei, contra quem fuit lata Sententia, p.1.c.13.n.1.
Remedium competit etiam de Iure naturali p.1.c.13.n.110.

Appellans.

Appellans A Grauamine, & alijs quibuſcumque Grauaminibus, non auditur, niſi ſuper Grauamine ſpecificato p.1.c.13.n.334.
A ſententia lata, ſeù Decreto facto à Theſaurario, & eius Miniſtris, non auditur, & quando ſecus par.1.cap.13.numer.232.
Cui à Notario ſunt dati Teſtimoniales, reuerſo Iudice non cogitur eum adire, aut Apoſtolos ab eo petere p.1.cap.13.n.165.
Datis reuerentialibus in forma, habet terminum decem dierum ad cõmittendã cauſam appellationis, p.1.c.13.n.160
Dato termino Iuris ſimpliciter non poteſt redire pro Apoſtolis, niſi in fine termini, ſecus dato termino Iuris, & interim, ibid.n.184.
In Curia petitis Apoſtolis, poteſt Iudicem impetrare non expectata reſponſione de illis, p.1.c.13.n.186.
Iudice tacente, non tenetur amplius redire pro Apoſtolis, & quare, ibid.n.193.
Non poteſt denunciari excommunicatus, ſi Index Delegatus admiſit appellationem, vel appellatio fuit à Superiore recepta p.2.c.8.n.191.
Non tenetur amplius redire pro Apoſtolis, cauſa appellationis in termino Iuris commiſit, dummodo fuerint petiti, ibid.n.185.
Poteſt eius arbitrio, in cauſis ſcuta viginti monetæ excedentibus petere recurſum ad A.C. vel adire Signaturam pro commiſſione appellationis p.3.c.5.n.32.
Qui executionem literarum Apoſtolicarum impedire intendit, quid agere debeat p.2.c.8.n.48.
Qui non redit pro Apoſtolis in termino iuris, cenſetur renunciaſſe appellationi, & quando poſſit excuſari, par.1.cap.13. num. 182.
Si agitur de executione ob deſertionem, debet citari ad docendum de proſecutione, & dicendum cauſam quare p.1.cap.13.n.590.

Appellandi licentia.

Appellandi licentia Ampliſſima de Iure Canonico fuit in Poſſeſſorijs ab Aegidiana, & à Papa reducta ad terminos Iuris Ciuilis, p.2.c.6.n.132.

Appellare volens.

Appellare volens Ad A. C. Iudicem ordinarium Romanæ Curiæ, procedit per viam recurſus, ex Praxi p.3.c.5.numer.27.
A Sententia lata pro executione Literarum Penſionis, quid facere debeat p.2.c.9.n.37.
A Sententia lata, ſeù Decreto facto in iudicio, Quorum bonorum quid agere debeat, p.2.c.10.n.21.
In iudicio recuperandæ debet, obtenta Superſeſſoria adire Signaturam, Parte citata p.2.c.14.n.23.
In remedio l.fin. debet obtinere Superſeſſoriam, & Parte citata Signaturam adire p.2.c.7.n.21.

Appellatus.

Appellatus In Curia poteſt eius arbitrio citare Partem ad videndum ſibi reſponderi de Apoſtolis, vel ſi ei expediat, committere cauſam appellationis exaduerſo interpoſita, non obſtante termino Iuris, par. 1. cap. 13. numer. 685.
Parte citata curare poteſt, vt Index det Refutatorios, & quando p.1.c.13.n.107.
Appellatus Poteſt amputare protractionem litis, termino Iuris, vel alio dato ad redeundum pro Apoſtolis, par.1.c.13.numer.105.
Si A.C. non remittit ad partes cauſam appellationis de

Digitized by Google

de Iure remittendum, poteſt obtinere remiſſionem à Signatura, p.3.c.5.n.17.

Apprehenſus in Curia.

Apprehenſus in Curia *Poteſt citari, licèt Procuratorem, vel Domicilium ibi non habeat, vel non ſit obligatus in forma Cameræ, p.1.c.4.n.1.& ſeqq.*

Non poteſt citari per affixionem, niſi prima citatio contra eum fuerit perſonalis, p.1.c.4.n.23.

Quis non dicitur per impetrationem commiſſionis, ſed per citationem perſonalem, p.1.c.4.nu.21.

Qui ſortitur in ea forum, non habet ius reuocandi domum ibid. n.14.

Si eſt obligatus in forma Cameræ, non habet ius reuocandi, p.1.c.4.n.13.

Si negocium poteſt de facili expediri, non habet ius reuocandi domum, p.1.c.4.n.20.

Vide in verbo Ius reuocandi, & in verbo Iuſta cauſa.

Apprehendens.

Apprehendens *Poſſeſſionem domus, in qua eſt Inquilinus, quid facere debeat, vt illam acquirat, p.2.c.5.n.19.*

Apprehenſio.

Apprehenſio *Noua poſſeſſionis in Hærede, ad effectum obtinendi manutentionem non eſt neceſſaria, ſi iudicium eſt cœptum viuente Teſtatore, p.2.c.12.n.234.*

Nouæ poſſeſſionis non eſt neceſſaria ad manutentionem obtinendam, ſtante Statuto de continuanda poſſeſſione in Hæredem, p.2.c.12.n.235.

Arbitrium.

Arbitrium *Iudicis in conceſſione Compulſoriæ plurimum intrat, p.1.c.12.n.184.*

Iudicis plurimum intrat in deferendo Iuramentum in ſupplementum, p.2.c.4.n.144.

Archiepiſcopus.

Archiepiſcopus *Mediolanenſis poteſt cauſas ſummariè cognoſcendas committere, p.2.c.1.n.79.*

Archiuiſta.

Archiuiſta, *Vel Notarius ſucceſſor in officio, ſi teſtetur ſe talem, ei creditur, p.1.c.12.n.190.*

Argumentum.

Argumentum *Ab Æqui paratis eſt in iure validum, p.1.c.5.n.93.*

Corruit data inſtantia, p.2.c.12.n.274.

Arreptio Itineris.

Arreptio Itineris *Ad Curiam in termino præfixo ad proſequendum ſufficit Appellanti in partibus ad Curiam, p.1.c.13.n.555.& n.660.*

Sola quando Appellanti ſufficiat ad deſertionem euitandam, p.1.c.13.n.688.

Arreſtum.

Arreſtum *Contra Carceratum quomodo concedatur, p.2.c.14.n.50.*

Virtute Mandati executiui, & eius Formula, p.1.c.14.nu.51.

Articulans.

Articulans *Non fatetur, p.1.c.11.n.77.*

Tenetur ſpecificare materiam medio Iuramento, ſecus Parte non opponente, p.1.c.11.n.80.

Articuli.

Articuli, *Ac eorum Formula, p.1.c.11.n.4.*

Admittuntur, & ad Teſtium examen proceditur, ſeruatis ſeruandis, p.2.c.14.n.9.

Admittuntur, & litteræ expediuntur in executiuis cum clauſula, ſine præiudicio, *p.1.c.12.n.11.*

Cenſentur poſitiones, ſi fuit Parti præfixus terminus ad reſpondendum illis, p.1.c.11.n.72.

Cum clauſula non ſe aſtringens *nihil certi continere dicuntur, p.1.c.11.n.79.*

Dati medio Iuramento probant contra Articulantem etiam non admiſſi, niſi doceatur de errore, p.1.c.11.n.78.

Funguntur officio poſitionis, & facti probandi, quando proceditur ſola facti veritate inſpecta, p.2.c.1.n.35.

In cauſis ordinarijs ſimpliciter ſine clauſula, citata tamen Parte, admitti ſolent, ſecus in ſummarijs, & executiuis, p.3.c.2.n.11.

In Curia Gubernatoris, & ſimilibus ſunt loco Monitorij, & petitionis, p.2.c.4.n.33.

In dubio ſunt potiùs admittendi, quàm reijciendi, p.1.c.11.num.75.

In remedio l. fin. *conficiendi, & eorum Formula, p.2.c.7.num.10.*

In Saluiano quomodo conficiendi, & eorum Formula, p.2.c.6.n.13.& ſeq.

Irrelenantes, impoſſibiles, impertinentes, inueriſimiles, & non concludentes, non ſunt admiſſibiles, ſecus contrarij, p.1.c.11.n.74.

Iuris excuſant Partem ab expenſis iudicij, p.1.c.9.nu.185.

Omnes cauſæ principalis ſummariæ ſunt ſummarij, p.2.c.1.num.92.

Probandi in interdicto Quorum bonorum, & eorum Formula, p.2.c.10.

Probandi in iudicio Manutentionis, & eorum Formula, p.2.c.12.n.8.

Probandi in iudicio Spolij, & eorum Formula, p.2.cap.14.num.8

Pro verificatione Monitorij, & Attentatorum, & eorum Formula, p.2.c.15.n.26.

Quando impertinentes, vel irrelenantes dicantur, p.1.c.11.num.75.

Qui apparent Poſitiones, ſunt iudicandi ad inſtar earum, p.1.c.11.n.71.

Relenantes etiam concernentes obiectus, vel quando melius materias ſpecificant, quàm primi, debent admitti, p.1.c.11.n.73.

Solent ſæpè admitti ſaluis exceptionibus, vel ſaluo iure impertinentium, p.1.c.11.n.76.

Sunt producendi, & Teſtes examinandi ſuper eis, & quando, p.2.c.6.n.12.

Articulus.

Articulus *Incidens, vel emergens in cauſa ordinaria eſt ſummariè cognoſcendus, & decidendus, p.2.c.1.n. 81.*

Attentans.

Attentans *Non poteſt citare Partem ad exhibendum, & iuſtificandum, niſi purgatis attentatis, p.2.c.15.n.9.*

Non poteſt procedere ad vlteriora, niſi purgatis Attentatis vſque ad obolum, p.2.c.15.n.11.

Attentata.

Attentata *Ante omnia, & in primis ſunt reuocanda, p.2.c.15.n.40.*

Habentur pro purgatis, quando omnis poſſibilis diligentia fuit adhibita pro purgatione illorum, p.2.c.15.n.67.

Non reuocantur ante omnia ad effectum tollendi ius quæſitum, ex reſcripto Signaturæ, etiam ſtante clauſula arbitrio, *p.2.c.15.n.50.*

Non reuocantur ante omnia in caſibus ducentis congeſtis à Lancell.de Attent.*p.2.c.15.n.52.*

Non reuocantur ante omnia, quando diminueretur cultus Diuinus, p.2.c.15.n.46.

Non reuocantur ante omnia, quando fuit appellatum ab Interlocutoria, & quando ſecus, p.2.c.15.n.51.

Attentata *Non reuocantur ante omnia, quando poteſt ex reuocatione oriri ſcandalum, p.2.c.15.n.17.*

Non reuocantur ante omnia, ſi clarè per confeſſionem, vel rem iudicatam conſtat de non iure Petentis illa reuocari, p.2.c.15.n.44.& ſeq.

Non reuocantur, quando non datur appellatio ſuſpenſiua, p.2.c.15.n.54.& ſeq.

Poſſunt reuocari à Iudice ex officio ob ſpretum iuriſdictionis, licèt conſtaret de non iure Petentis illa reuocari, p.2.c.15.n.114.

Poſſunt reuocari per viam iniuſtitiæ, & nullitatis ordinariæ, p.2.c.15.n.49.

Poſſunt reuocari ſummariè, incidenter, abſque ordine iudiciario. p.2.c.15.n.81.

Poſt decem dies datos ad appellandum, quando non reuocantur, p.2.c.15.n.48.

Purgantur per legitimã Atteſtantis ceſſionẽ, p.2.c.15.n.65

Quæ

Quæ poſſunt reuocari via ordinaria, non ſunt reuocanda mediante remedio extraordinario p.2.c.15.num.63.
Quomodo reuocentur, quando lis fuit terminata in negocio principali, & conſummata executio, ante illorum reuocationem p.2.c.15.n.19.
Reuocantur per viam nullitatis, ſi fuerunt commiſſa infra decem dies ante appellationem interpoſitam, p.2.c.15.num.53.
Si non poſſunt probari per Scripturas, ſunt probanda per Teſtes, & alia probationum genera par.3.cap.15.n.5.
Sunt purganda in eo Tribunali, cuius fuit læſa Iuriſdictio, & quando ſecus, p.2.c.15.n.64.
Sunt reuocanda ab eo Iudice, cuius fuit læſa maieſtas p.2.c.15.n.61.
Turbida dependentia à cognitione negocij principalis non reuocantur ante omnia, aliàs ſecus p.2.c.15.n.43.
Turbida non reuocantur ante omnia, præſertim impetrata commiſſione cum clauſula arbitrio p.2.c.15.n.41.
Vt non reuocentur ex defectu non iuris petentis illa reuocari debet de non iure conſtare per confeſſionem Partis, vel rem iudicatam, p.2.c.15.n.113.

Attentatum.

Attentatum Quid ſit.p.1.c.15.n.39.

Auctio.

Auctio Vnde dicta, & quid ſit p.1.c.15.n.55.

Authoritas.

Authoritas Iudicis operatur, vt poſſeſſor debeat ſuſpicari ſe poſſe repelli, quod ſufficit ad amiſſionem poſſeſſionis, p.3.c.5.n.69.

Audientia Contradictarum.

Audientia Contradictarum Eſt officium Romanæ Curiæ, & qui citentur in illa p.1.c.3.n.17.
Reliqua vide in verbo Officium Contradictarum.

Auditor Cameræ.

Auditor Cameræ A cuius Sententijs appellatur ad Papam p.1.c.1.n.24.
Cuius iuriſdictio non præiudicat iuriſdictioni Vicarij Papæ, & in quibus p.1.c.1.n.31.
Cuius iuriſdictio prærogari in Beneficialibus de conſenſu Partium non poteſt p.1.c.1.n.43.
Cuius Officium eſt cæteris antiquius, & nobilius par.1.c.1.num.29.
Cuius Officium, licèt vacet per mortem, vel aſſumptionem, expeditiones decretæ valent, & poſſunt exequi coram Succeſſore, p.1.c.1.n.30.
Cuius Tribunal plures habuit Reformatores, de quibus p.1.c.1.n.28.
De cuius iuriſdictione plures tractant, de quibus par.1.c.1.numer.33.
De cuius officio nonnulli ſcripſerunt, & qui, p.1.c.1.n.34.
Dictus vnde ſic fuerit, p.1.c.1.n.6.
Eſt Auditor Cardinalis Camerarij, & non Papæ, p.1.c.1.numer.23.
Eſt Executor Litterarum Apoſtolicarum par.1.c.1.num.48.& ſeqq.
Eſt Executor Sententiarum in Curia, & extra latarum p.1.c.13.n.594.& 635.
Eſt Iudex competens Hebræorum, & in quib.p.1.c.1.n.32.
Eſt Iudex competens ſuper validitate Vnionis, & quando, p.1.c.1.n.46.
Eſt Iudex Hebræorum in forma Cameræ obligatorum priuatiuè, quoad alios, p.1.c.7.n.77.
Eſt Iudex in Beneficialibus, quando in actis adeſt commiſſio p.1.c.1.n.47.
Eſt Iudex in cauſis Beneficialibus Curialium virtute Eugenianæ p.1.c.1.n.44.
Eſt Iudex in Curia, & extra, appellationum, & à quibus, & in quibus p.3.c.4.n.1.
Eſt Iudex inter eius Locumtenentes de iuriſdictione contendentes, p.1.c.7.n.25.
Eſt Iudex ordinarius Romanæ Curiæ p.1.c.1.n.19.
Eſt Iudex Ordinarius quoad alios, quando agitur de obligatione Camerali p.1.c.1.n.36.& p.3.c.4.n.84.& quando ſecus d.p.1.c.1.n.37.& ſeqq.
Exercet ex indulto Papali in pluribus iuriſdictionem in toto orbe Chriſtiano p.1.c.1.n.20.
Facultates habet ampliſſimas hodie, & quas, p.1.c.1.n.19.& numer.35.
Habet duos Locumtenentes in Ciuilibus, & vnum in Criminalibus p.1.c.1.n.25.
Habet facultatem citandi obligatos ſub formis executiuis, & à ſcutis 20.infrà ad Valuas Domus, & eò magis domi dimiſſa copia p.1.c.1.n.132.& n.140.
Habet facultatem cognoſcendi quauis cauſas commiſſarias, & eſt executor quarumuis Sententiarum par.1.c.13.numer.594.
Habet facultatem exequendi inſtrumenta Camerali obligatione vallata, non obſtante abſolutione à Iuramento obtenta ad effectum agendi p.1.c.8.n.86.
Habet facultatem in vim Eugenianæ, in fauorem Curialium emanatæ, inhibendi p.3 c.4.n.160.
Habet facultatem ligandi, atque ſoluendi per Cenſuras in Vrbe, & in Orbe p.1.in Præfat.n.43.
Habet facultatem procedendi executiuè in pluribus cauſis, & quomodo p.1.c.1.n.1.
Habet facultatem procedendi in omnibus cauſis, prout in Beneficialibus p.2.c.1.n.160.& p.3.c.3.n.139.
Et quando ſecus procedat p.2.c.1.nu.86.
Habet facultates ſpeciales reiterandi, & ſanandi terminos malè ſeruatos, vnica citatione, & audientia p.2.c.2.n.254.
Habet iuriſdictione in cauſis Priuatorum p.1.c.1.n.22.
Habet locum in Capella Papæ, p.1.c.1.n.26.
Hodie habet facultatem exequendi quaſcumq; Sẽtentias latas in Curia, quam extra p.1.c.13.n.594.& n.635.
Hodie, ſicut poteſt exequi Sententias aliorum, ita, & proprias, etiamſi proceſſerit, vt Delegatus p.1.c.13.nu.636.
In cauſis à Scutis 20.ad ducatos 200.procedit via Monitorij, terminis non ſeruatis, & quomodo par.2.cap.4.n.2.& num.162.
In cauſis, in quibus procedit ſola facti veritate inſpecta, poteſt illas cognoſcere, etiam terminis non ſeruatis, p.2.c.1.numer.39.
Auditor Cameræ In cauſis Mercatorum R.C. & contra eos, poteſt procedere, terminis ſubſtantialibus non ſeruatis p.2.c.1.n.140.
In cauſis pro, & inter, & contra eius Notarios, & eorum Familias cauſa officij, & inter, & contra Mercatores, procedit manu Regia, & executiuè, & ab eius decreto non datur appellatio p.2.c.4.n.163.
In quibus cauſis habeat facultatem procedendi manu Regia p.2.c.1.n.47.
In ſecunda inſtantia an, & quando poſſit expedire cauſam per Decretum p.3.c.5.n.55.
Iudices deputat ex officio, & non ad petitionem Partis, p.1.c.5.n.136.
Iuriſdictionem habet in cauſis Curialium, & Clericorum Forenſium p.3.c.5.n.420.
Licèt in cauſis obligationis Cameralis, & ſimilibus poſſit inhibere quibuſcumque, iuxta eius facultates, hoc tamen reſtringitur ad Iudices Curiæ, p.1.c.1.n.114.& p.3.c.1.n.139.
Litteras compulſoriales, & miſſiuas loco Remiſſorialium eius arbitrio concedit, & quæ ſit differentia inter litteras miſſiuas, & remiſſoriales p.1.c.12.n.70.
Maior illis, in quibus inhibet, cenſeri debet, par.3.cap.5.num.204.
Met ipſe, vel eius Locumtenens iudicat, & remittit cauſas inter eius Notarios, vel ad Menſarium p.1.c.7.n.27.& n.29.
Non poteſt cognoſcere cauſas, quæ coram Ordinarijs ſunt in partibus cognoſcendæ p.3.c.1.n.139.
Non poteſt in Beneficialibus concedere mandatum de manutenendo p.1.c.1.n.42.

Digitized by Google

Non poteſt inſtituere Præſentatum ad Beneficium Iurispatronatus p.1. c.1. nu.57.
Non poteſt, vti Executor generalis, vocare Poſſeſſorem vltra duas dietas, & quando ſecus, ibid. nu.51. & ſeqq.
Non procedit executiuè virtute Statuti de partibus; ſed tantùm quando adeſt obligatio Cameralis, Guarantigiata, vel ſimilis, p.1. c.1 n.111.
Non reaſſumit cauſas obligationum Cameralium extra Curiam, ibid. n.40. & p.3 c.14. n.88.
Non ſolet vigore obligationis Cameralis fulminare Cenſuras contra nonnullas Perſonas, de quibus p.1. c.14. num.274.
Nullam habet iuriſdictionem in Beneficialibus regulariter p.1. c.1. nu.41.
Obligatione Camerali non extenſa, nulliter procedit & quando ſecus p.1. c.2. n.170. & ſeq.
Olim erat Iudex delegatus, ſed hodie eſt Iudex ordinarius p.1. c.1. nu.18. & ſeq.
Olim fuit ſolummodo Iudex Curialium. vnde nomen Patris Curialium ſortitus fuit, ibid. n.13. & ſeq.
Poſt interpoſitam appellationem aliquando iterum audit, & reponit p.1. c.13. n.59.
Poteſt à Cenſuris, abſque alia commiſſione, quoſcumque penitus abſoluere vigore ſuarum facultatum p.1. c.14. num. 297.
Poteſt audire, cogneſcere, & terminare quaſcumque cauſas Spirituales, Eccleſiaſticas, & Prophanas, prout in eius facultatibus p.3. c.1. n.138.
Poteſt concedere Sequeſtra tantum Parte citata, & cauſa cognita, & quando ſecus p.1. c.14. n.186.
Poteſt concedere terminum 30. dierum, etiam conuentis in aliis Tribunalibus, etiam ſi Debitor illius ſuſceptioni renuntiauerit ibid. n.110.
Poteſt delegare cauſas p.1. c.1. n.27.
Poteſt in cauſis à ducatis 200. infra coram eo, vti Iudice ordinario, virtute appellationis, introductis procedere terminis non ſeruatis p.3. c.3. n.127. & c.5. n.441.
Poteſt inhibere in Curia, & extra, vigore ſuarum facultatum, abſque alia commiſſione p.3. c.5. n.221.
Poteſt procedere pro, & inter Mercatores Curiæ occaſione mercium p.1. c.1. n.66. & ſeq.
Poteſt reponere à Decretis ſuorum Locumtenentium, ſed hoc facere non conſueuit p.3. c.5. n.430.
Poteſt reuocare Decreta, etiam definitiua, etiam quo ad partem in iudicatum tranſacta, p.1. c.13. n.569.
Procedit, & citat per Editum publicum conſtito ſibi ſummariè, & extra iudicialiter de non tuto acceſſu p.1. c.3. n.12. & n.76.
Procedit, & monet, ſeu citat paſſim per Edictum, vbi tutus non eſt acceſſus, vel alia ſubeſt iuſta cauſa, ibid. numer.75.
Procedit executiuè in cauſis ſcutorum 20. moneta, & ab inde infrà p.1. c.1. n.64.
Procedit executiuè pro, & inter, & contra Notarios Tribunalis occaſione officij p.1. c.1. n.65. & ſeq.
Quare non poſſit decernere monitoria ſpecialia, aut cauſas prophanas vltra 40. milliaria ad eius Tribunal trahere niſi cauſa excedat valorem ſcutorum 50. moneta p.3. ca. 5. num.422.
Quas cauſas ſũmariè cognoſcere, & terminare valeat iuxta eius ordinarias facultates p.2. c.1. n.2.
Quas cauſas ſummariè, prout in Beneficialibus cognoſcere, & terminare valeat p.3. c.1. n.1.
Quibus inhibere poſſit in Curia, & extra vigore appellationis, ſeù recurſus p.3. c.5. n.203.
Quomodo poſſit concedere Sequeſtra in illis cauſis Beneficialibus, in quibus ipſe procedit par.1. c.14. n.185.
Quouis modo proceſſerit, non indiget executoriali, ſed ſeruati quatuor terminis, ad docendum de appellatione, procedit ad executionem p.1. c.13, n.593. & n.635.
Reaſſumit cauſas obligationis Cameralis, Guarantigiæ, & ſimiles a Iudicibus Vrbis, non ab illis de partibus nec à Iudicibus Baſilicarum, dum agitur de earum intereſſe p.1. c.1. n.113. & c.7. n.113.
Reducit ex cauſa terminum 30. ad 20. aut 15. dies eius arbitrio p.1. c.14. n.102.
Si ab eius declaratoria fuit commiſſa cauſa appellationis in Rota, an, & quando poſsit procedere in cauſa ad vlteriorem executionem p.1. c.13. n.524.
Solet de Stylo admittere appellationem à Sententijs de partibus, licet illa non fuerit interpoſita coram Iudice a quo p.1. c.13. n.136.
Solus Cenſuras vigore obligationis Cameralis fulminare poteſt p.1. c.14. n.273.
Solus concedit terminum 30. dierum ad ſoluendum, etiam condemnatis in aliis Tribunalibus p.1. c.14. nu.3. & n.5. n.96. & ſeq. & n.99.
Tranſportatis actis in cauſa appellationis, & conſtito de bono iure, non attendit lapſum fatalium, aut quadriennij p.1. c.13. n.104.
Vigore ſuarum facultatum poteſt exequi Sententias a ſe latas, etiam ſi ſit Iudex commiſſarius, quod non poſſunt alij ſine executoriali, p.1. c.13. n.76.
Vt euitentur circuitus, nec ipſa, nec alij Iudices pronuntiant in Curia ſuper reſtitutione in integrum, ſed in meritis, ibid. num.417.

Auditor Contradictarum.

Auditor Contradictarum *Eſt Prælatus Romanæ Curiæ, vnde dictus, & quas cauſas ſoleat audire p.1. capit. 3. nu.18.*
Eſt Romana Curiæ Iudex ordinarius, ibid. n.19.
Hodie non eſt tantæ dignitatis, ſicut olim, ibid. n.20.
Reliqua vide in verb. Officium Contradictarum.

Auditores Rotæ.

Auditores Rotæ *Duodecim ſunt numero dicuntur Capellani Papæ, & quare p.1. c.7. n.110. & ſeq.*
Habent facultatem publicandi terminum pro ſeruato infrà quindecim dies, p.1. c.8. n.256.
Hodie habent facultates ampliſsimas, & poſſunt exequi eorum Sententias abſque executoriali p.1. c.13. n.633.
Parte contradicente, nihil poſſunt de per ſe, niſi prius facto verba cum alijs collegialiter coadunatis, p. 3. cap. 5. num. 251.
Quare Auditores cauſarum Sacri Palatij fuerint appellati, p.1 c.7. nu.112.

Auditor Rotæ.

Auditor Rotæ, *Citata parte, facit verbum in Rota ſuper dubio dando p.3. c.5. n.114.*
Cui commiſſa eſt Cauſa Appellationis cum facultatibus A. C. poteſt procedere executiuè, ſed non reponere, & quare p.1. c.13. nu.576.
Cui commiſſa eſt cauſa Beneficialis, poteſt etiam conferre, & de Beneficio prouidere, abſque noua commiſsione, ib. num. 589.
Facit verbum in Rota ſuper expeditione, vtraque, vel altera parte informante p.3. c.5. n.118.
Factis, & extenſis deciſionibus, ſolet deuenire ad totalem cauſæ expeditionem, facto verbo in Rota, parte intimata, ibid. n.125.
Fert Sententiam in meritis de ordine Rotæ, ſi nil releuans contra Deciſiones deducitur p.3. c.5. n.127.
Non inhibet Cardinali, coram quo cauſa vertebatur, ſed inſinuat ei tantùm commiſsionem p.3. c.5. n.226.
Parte contradicente non poteſt quicquam facere, niſi facto verbo in Rota parte citata p.3. c.5. n.104.
Ponens, reſolutione capta in Rota extendit Deciſionem p. 3. c.5. num.117.
Poteſt ante Sententiam dare Remiſsoriam, cum clauſula ſine retardatione p.1. c.12. n.138.
Poteſt de ſtylo virtute clauſulæ quam, & quas, cognoſcere negotium principale, etiam ſi appellatio non adſit, vel ſit nulla p.3. c.5. num.281.
Qui debet vni dare Sententiam, & alteri Remiſsoriam, quomodo procedere ſoleat p.1. c.12. n.136. & ſeq.

Qui-

Quilibet habet quatuor Correſponſales votantes,& ſi adeſt commiſſio cum reſcripto, Videant omnes, ſunt omnes informandi,& omnes votant p.3.c.5.n.124.

Barones.

Barones Romani *Non poſſunt ferre Sententias in Curia p.3.c. 5.num.183.*

Beneficialis.

Beneficialis *An ſit cauſa, ius metimur ab Actore p.3.ca. 1. num. 40.*

Cauſa quæ dicatur, & quæ prophana, ad effectum Remiſſoria p.1.c.12.n.95.

Reliqua vide in verb.Cauſa Beneficialis.

Beneficiatus.

Beneficiatus *Non tenetur edere titulum ad inſtantiam Ordinarij,vel Patroni,& quando p.2.c.3.n.48.*

Bigamus.

Bigamus *Eſt incapax Penſionis p.2.c.9.n.70.*

Bona.

Bona *In Depoſitaria Conſignata ſubhaſtantur, quando pecuniæ à Sequeſtratario conſignatæ non ſufficiunt, p.1.c. 14. num.32.*

Inuentariata, à Teſtibus, vel à Iudice videri non eſt neceſſe,quando Inuentarium conficitur, apud acta, p.1.c. 9. num.90.

Maiori Oblatori deliberata præſumuntur pro iuſto pretio p. 1.c.15.n.141.

Quando agitur per viam oblationis, conſignantur plus offerenti abſque alia æſtimatione p.1.c.15.n.140.

Sequeſtrata pro aſsecuratione iudicij an, & quando conſignanda p.1.c.14.n.42.

Si adfuit tempus ſufficiens, præſumuntur viſa ante perfectionem inuentarij p.1.c.9.n.95.

Subhaſtanda debent æſtimari p.1.c.15.n.139.

Vendenda collocabantur, olim ſub Haſta pro ſigno poſita in publico foro p.1.c.15.n.51.

Bona fides.

Bona fides *Vbi titulus eſt reprobus, prout in materia vſurarum, non excuſat à reſtitutione fructuum, & quando ſecus,p.2.c.10.n.66.*

Brachium ſæculare.

Brachium ſæculare *Ad partes tranſmittendum, & eius formula p.2.c.8.n.36.*

Breue.

Breue *Debet iuſtificari ex eiſdem actis, ſi alius poſſidet, & poteſt intrare ſpolium p.2.c.8.n.150.*

Iuſtificari poteſt quandocumque,ſi poſſeſſio eſt vacans,etiam ſi in eo ſit clauſula conſtito *p.2.c.8.n.149.*

Iuſtificatum habet executionem paratam ad inſtar literarum Apoſtolicarum p.2.c.8. nu.123.

Breuis.

Breuis *De capienda poſſeſſione nomine Cameræ, virtus expirat per primum actum adeptæ poſſeſſionis,p.2.ca. 8.numer. 164.*

Breuia.

Breuia *De capienda poſſeſſione nomine Cameræ non conceduntur, & conceſsa non mandantur executioni, reſeruatione ceſſante p.2.c.8.n.117.*

Sunt fundata in Reſeruatione, & propter eam conceduntur. p.1.c.8.num.116.

Bulla.

Bulla *Pij V.de Cenſibus eſt intelligenda, vt admittat interpretationem ex identitate rationis p.3.c.5.n.351.*

Pij V. de Cenſibus obſeruata dicitur,ſi pecunia fuit verè numerata in actu celebrationis Inſtrumenti,non autem prius p.3.cap.5.n.334.

Bullæ

Bullæ *Pij V.ſuper Cenſibus ſatisfactum videtur per depoſitum, cum ſubſecuta numeratione par. 3. capitul. 5. numer. 345.*

Calculus.

Calculus *Fieri poteſt per expeditum mandatum par. 1. ca. 6.num.51.*

Iterum fieri poteſt, & debet, docto de errore par.1. capitul. 6. num.54.

Calculo.

Calculo *Facto ſtandum eſt, donec probetur contrarium p. 1.c.6.n.52.*

Calculare.

Calculare *Non eſt neceſse, niſi petatur, ſecus in ſpecificatione ſummæ p.1.c.6. n.48.*

Cambolaſcon.

Cambolaſcon *Pater Dardani,& alij Reges Etruriæ Corti,ideſt Reges nuncupati p.1.c.15.n.41.*

Camera.

Camera, *Et Succeſſor, mortuo Titulari, tenentur ſoluere Penſionem pro rata fructuum, quos perceperunt p.2.ca. 9.n.101.*

Facit Decretum in margine propoſitionis, & quomodo reſcribat p.3.c.5.n.162.

Fit bis in hebdomada coram Cardinali S.R.E. Camerario in diebus Rotalibus p.1.c.7.n.94.

Habet Signaturam Iuſtitiæ de per ſe in cauſis Cameralibus, & appellationum à Sententijs Cameralium p.1.c.7.n.97. & p.3.c.5.n.162.

In cauſis appellationum à Sententijs Theſaurarij inhibet ad vtrumque effectum, quando adeſt nullitas, vel iniuſtitia clara p.3.c.5.n.170.

Non allegatur ſuſpecta, ſed Clericus, dum de eius vel ipſius Coniuncti intereſſe agitur, debet a Camera recedere p.1.c.7.num.132.

Quomodo reſcribat in margine propoſitionis p.3. c.3.n.36.

Tenetur ipſa,vel Oeconomus percipiens fructus, ad ſolutionem penſionis p.2.c.9.n.95.

Vide reliqua in verb. Camerarius, & in verb.Clerici Cameræ.

Camerarius S.R.E.

Camerarius S.R.E. *Eſt caput audientiæ Cameralis a Papa conſtitutus p.1.c.1.n.6.*

Eſt Iudex ordinarius Curiæ Romanæ, & habet Iuriſdictionem in concernentibus intereſſe Cameræ par. 1. ca. 7. num. 93.

Eſt Iudex ordinarius Hebræorum Bancheriorum, ibid. numer. 80.

Habet, vnà cum Clericis Cameræ facultatem iudicandi in cauſis, in quibus Camera habet intereſſe, par. 1. ca. 1. num.21.

Olim redditus Eccleſiæ, ſeù eleemoſinas pauperibus erogabat p.1.c.1.n.8.

Tempore S.Sixti primi erat B.Laurentius,qui redditus Eccleſiæ diſperſit,dedit pauperibus,ib.n.9.

Vſque ad tempora Innocentij primi præerat Aerario Papæ ibid. n.7.

Cancellarius.

Cancellario *Epiſcopi, vel alterius Iudicis creditur de commiſſione examinis,& receptione iuramentorum Teſtium ſibi data p.1.c. 11. n.29.*

Capacitas.

Capacitas *Penſionum non ex ſolo Clericatu, ſed etiam ex pia, & rationabili cauſa elicitur p.2.c.9.n.86.*

Capita.

Capita *Tot ſunt, quot perſonæ p.3.c.2.n.54.*

Tot ſunt quot ſententiæ,ibid.n.58.& ſeq.

Tot ſunt,quot ſummæ p.1.c.2.n.56.

Tot ſunt, quot ſunt ſummæ ſeparatæ, ibid.n.60.

Carcerati.

Carcerati, *& Captiui ſunt perſonæ miſerabiles par.3.ca. 4.num.62.*

Cardinales.

Cardinales *Exiſtunt Collaterales Papæ p.3. c.1.n. 164.& c.4.num.158.*

In Eugeniana Conſtitutione continentur appellatione Officialium p.3.c.4.n.158.

Necnon eorum Familiares comprehenduntur in eadem ſub appellatione Curialium, ibid.n.61.

Car-

Digitized by Google

Cardinalis.

Cardinalis, *Cui cauſa eſt vltimo loco commiſſa, non inhibet, ſed inſinuat commiſſionem alteri Cardinali, par. 3. cap. 5. num. 227.*

Carta dotalis.

Carta dotalis *Ad impediendam executionem obtiueri quomodo poſsit p.1.c.9.n.4.*

Carta dotali.

Carta dotali, *Vel ſimili inhibitione oſtenſa, debet citari Pars ad iuſtificandum, vt poſſit ad vlteriora procedi, p. 1.c.9.n.5.*

Caſus.

Caſus *Omiſſus remanet in diſpoſitione Iuris, p.3.cap. 9. numer.309.*

Cauſa.

Cauſa *Commiſſionis examinis Teſtium, Notario vti nudo Miniſtro, facta præſumitur p.1.c.11.n.25.*

Durior dicitur, quæ continet obligationem Cameralem, p.1. c.8.n.249.

Exprimenda in Appellatione ab Interlocutoria, debet continere damnum irreparabile per definitiuam p.1. cap.13. numer.325.

Iuſta litigandi non attenditur in Curia, & ſupremis Tribunalibus p.1.c.13.n.608.

Iuſta litigandi quando excuſet ab expenſis, vel non, ibid. nu. 602. & ſeq. & n.607.

Licèt in Libello, ſeu Cedula appellationis non ſit expreſſa, poteſt tamen exprimi, infra decem dies, ibid. n.315.

Magna, ad effectum retractandi Iuramentum in Litem, quæ dicatur p.3.c.2.n.220.

Quare ſit in appellatione ab Interlocutoria exprimenda p.1. c.13.n.323. & ſeq.

Quælibet etiam colorata excuſat à contumacia, p.1.ca.10. numer.99.

Quælibet etiam illegitima excuſat à dolo, par. 1. cap. 9. numer. 70.

Quælibet etiam leuis excuſat à periurio p.1.c.8.n.91.

Quælibet etiam temeraria, & opinio erronea excuſat à reſtitutione fructuum p.2.c.10.n.63.

Quælibet rationabilis excuſat à periurio p.1.c.10.n.38.

Rationabilis, vt detur appellatio de Iure Canonico à quolibet grauamine, hodie debet eſſe grauamen irreparabile p. 1.c.13.n.327.

Suſpicionis Arbitri, Conſultoris, Notarij, Procuratoris, & Delegati probatur Iuramento, etiam de Iure Canonico p. 1.c.7.numer.127.

Suſpicionis de Iure Ciuili probatur iuramento, ſecus de Iure Canonico p.1.c.7.n.126.

Suſpicionis, non eſt coram Iudice ſuſpecto exprimenda de Iure Ciuili, ſed benè coram Arbitris, ſecus de Iure Canonico, ibid. n.125.

Cauſæ.

Cauſæ *Iuſtæ, ob quas probatio diffamationis non requiritur quot, & quæ ſint, p.3.c.3.n.107.*

Iuſtæ Penſionem imponendi, quot, & quæ ſint p.2.c.9.n.56.

Iuſtæ reſtitutionis in integrum quæ ſint p.1.c.13.num.443. & ſeqq.

Suſpicionis iuſtæ quæ ſint remiſſiuè, p.1.c.7.num.128.

Cauſa in Iudicio.

Cauſa in Iudicio *An, & in quo differat à lite, & quæſtione quid ſit, & quibus modis accipiatur, par.3.cap.1.nu. 2. & ſeqq.*

Appellationis ab inordinato proceſſu committitur ad vtrumque effectum p.2.c.6.numer.129.

Cauſa *Appellationi ex aduerſo interpoſitæ in partibus non poteſt committi, niſi poſt ſex menſes iuxta ſtylum Signaturæ p.1.c.13.n.687.*

Appellationis in cauſis ordinarijs committitur ſimpliciter, & deinde proceditur ad vlteriora coram Iudice commiſſario, citata Parte, p.3.c.2.n.37.

Appellationis infra terminum iuris commiſſa non poteſt dici deſerta, etiamſi pro Apoſtolis non ſit reditum, dummodò fuerint petiti, par.1.cap.13.numer.671.

Ciuilis, dum eſt præiudicialis, prius de illa cognoſcitur, quando eſt commiſſa cum clauſula conſtito & c.p.3.c.1.n.102. & ſeq.

Ciuilis, & Criminalis ſi non poſſũt prius terminari, & oriũtur ex eodem fonte, poteſt vna finita ad aliam procedi, ibid. num.113.

Ciuilis præiudicat criminali, & quando p.3.c.1.n.107. & n. 109, & n.110. & ſeq.

Ciuilis quæ dicatur, quæ Criminalis, & quæ mixta p. 3. c.1. n.91. & n 93. & n.95.

Commiſſaria quæ dicatur, p.3.c.1.n.67.

Debet remitti ad Partes, ſi obtinenti Monitorium non competit priuilegium, vel aduerſarius ſit æquè priuilegiatus p.3.c.4.num.10.

De ſui natura ſummaria fauorabilis, prout alimentorum, ventris, & huiuſmodi, non requirit plenas probationes p.2.c.1.n.58.

De ſui natura ſummaria non fauorabilis requirit plenas probationes, ibid. n.55.

Eſt ſummaria coram Iudice ſubrogato, quando fuit primo Iudici ſummariè commiſſa, ibid. n.90.

Executiua, & ſummaria habet inſtantiam triennalem, ſicut ordinaria, ibid. n.87.

Gienuenſis Scolaſticæ quare fuit habita pro deſerta, p.1.cap. 13.n.675.

Iudicialis ordinaria, ſeù Iudicium ordinarium, quid ſit p. 3. c.1.numer.5.

Merè Ciuilis quando dicatur, & quando merè Criminalis p. 3.c.1.n.92. & n.94.

Non appellabilis, vel ad ſcuta 50. monetæ non aſcendens, in Curia introducta, remittitur ad partes, & quando p.3. ca. 5. numer.13.

Non deſinit eſſe executiua, quando Monitorium per comparitionem Patris reſoluitur in ſimplicem citationem, & quando ſecus p.2.c.4.n.175.

Non redit ad primum Iudicem, ſi à pronuncia Secundo fuit appellatum, & Tertius virtute appellationis inhibuit Primo p.3.c.5.n.253.

Non tranſportatis actis infra biennium remanet deſerta p.1.c.13.n.640.

Nullitatis per viam actionis in officio deducta, efficitur deſerta ſpacio triginta annorum, ibid. n.273.

Omnis in Rota dicitur prophana, niſi ſit ſuper titulo Beneficij p.3.c.1.n.46.

Ordinaria non poteſt effici à Partibus ſummaria p.2.c. 1. n. 64. & p.3.c.1.n.45.

Poſſeſſoria omnis eſt ſummaria p.2.c.1.n.83.

Poſſeſſorij, quæ poteſt reparari in Petitorio, & non pareat plenum præiudicium, non requirit plenas probationes, aliàs ſecus p.2.c.1.n.57.

Præparatoria omnis eſt ſummaria p.2.c.1.n.57.

Quæ non parit exceptionem rei iudicatæ in alia, non poteſt dici alteri præiudicialis p.3.c.1.n.108.

Quomodo poſſit deſcribi, & cur dicatur à caſu p.2. c.1. n.4. & ſeqq.

Semel effecta Cameralis, nunquàm committitur extra Cameram p.1.c.13.n.224.

Status alicuius Perſonæ dicitur præiudicialis par. 3. cap.1. numer.97.

Summaria cur breuis dicatur p.2.c.1.n.10.

Summaria remanet etiam in ſequentibus inſtantijs, quando in prima eſt effecta ſummaria, ibid. n.91.

Vnde, & quando dicatur, & quando Iudicium, vel Iuſtitia, ibid. num.3.

Vt in plena Signatura diſcuti poſſit, quid agendum, p.1.c.13. numer. 20.

Cauſa Beneficialis.

Cauſa Beneficialis *Eſt Beneficialis, ergo Rotalis p.3.cap.3. numer.68.*

Eſt Beneficialis, etiam ſi impugnatur Sententia lata in cauſa Beneficiali cum condemnatione Expenſarum,

rum, ſolum præter expenſas, p.3.c.1.n.60.
Eſt Beneficialis, & ſi non ob ſolutionem Penſionis agatur ad canonizationem gratiæ ſuæ regreſſus par.3.cap. 1. numero 58.
Eſt Beneficialis, ſi petitur, quod quis amoueatur, & Beneficium ſibi adiudicetur, ibid.n.59.
Eſt Beneficialis, ſi quis petat, ſibi Beneficium conferri, ibid n 61.
In Rota commiſſa ſuper Beneficio, ſimpliciter, cenſetur commiſſa, tam in Petitorio, quàm in Poſſeſſorio, ibid. numer.70.
Non committitur in Curia Prælato extra Rotam, niſi fructus Beneficij aſcendant ad annuum valorem ducatorum decem auri de Camera p. 1.c.13.n.376.& p.3.cap. 1.numer.72.
Non debet commiti in Rota, niſi fructus Beneficij excedant annuum valorem ducatorum 24. auri de Camera p.1.cap. 13.n.375.& p.3 c.1.n.72.
Non dicitur Beneficialis, quando agitur de priuatione Beneficij ob delictum p.3.c.1.n.57.
Non eſt Beneficialis, ſi agitur cauſa Decimarum, nec cauſa Penſionis, nec Poſſeſſionis Beneficij, licèt ſit ab Eccleſiaſtico cognoſcenda, & quando ſecus p.1.c.12.nu.97. & p.3.c.1.n.54 & ſeq.& 56.
Non eſt Beneficialis, ſi agitur de proprietate Beneficij, vel petitur Beneficium alteri vnitum p.3.c.1.numer. 51. & numer. 53.
Non eſt Beneficialis, ſi agitur principaliter de Iure patronatus, ſed prophana ad effectum remiſſoria, & quando ſecus p.1.c.12.n.98.
Si fructus Beneficij non aſcendunt ad annuum valorem 10. ducatorum auri de Camera, remittitur ad partes, & quãdo ſecus p.1.c.13.n.377.
Si non eſt Beneficialis, nec Eccleſiaſtica, quando poſſit cognoſci à Iudice Eccleſiaſtico p.3.c.1.n.77.& ſeq.
Si quis dicat aliquem Beneficio priuatum, vel priuandum, non eſt Beneficialis, ſed prophana, & quando ſecus, ibid. numer.62.
Super vnione Beneficiorum perpetua dicitur prophana, & quando ſecus p.1.c.12.numer.96.
Tamquàm ſummaria Beneficialis non indiget conteſtatione litis, & debet eſſe breuior, quàm prophana, & citò expediri pa.2.c.1.numer. 109, & par. 3. cap. 1. numer.169. & ſeqq.
Vt ſit Beneficialis, ſufficit quod agatur de titulo Beneficij in re, vel ad rem, ſiue in Petitorio, ſiue in Poſſeſſorio p.3. c.1.n.47.

Cauſa Curialis.

Cauſa Curialis A ſolo Papa, non à Signatura poteſt committi extra Curiam p 1.c.13.n.221.
Effecta Curialis non deſinit eſſe Curialis, niſi ex magna, & vrgenti cauſa potius facti, quàm Iuris. p.1.c.13.numer. 222.
Cauſa Effecta ſemel Curialis, non deſinit eſſe Curialis, nec vnquam committitur extra Curiam, ibid.n.220.
Si fuit in ea pronunciatum in Curia, non remittitur ad partes p.3.c.5.n.252.

Cauſa Iactationis.

Cauſa Iactationis In Camera Apoſtolica committitur præpoſitione p.3.c.3.n.34.& ſeq.
Iactationis in Rota introducitur præuia commiſſione, p. 3. c.3.numer.38.
Reliqua vide in verbo Commiſſo Iactationis.

Cauſa Rotalis.

Cauſa Rotalis Infra valorem quingentorum, ſi fortè fuit in Rota commiſſa, proceditur in ea ſummariè, prout in Beneficialibus p.1.c.13.n.368.
In Rota committitur omnis per reſcriptum Signaturæ, nec poteſt ab A. C. reaſſumi, ſed debet pro auocatione adiri Signatura p. 1.c.7.n.108.
Prophana vltra Montes non eſt in Rota committenda, niſi aſcendat ad valorem ſcutorum mille auri p.1. cap. 13. numer.371.
Quæ reſpectu valoris non eſt Rotalis, committitur Prælato extra Rotam, ibid.n.372.
Rotalis, vel Cameralis, ſemel effecta nunquam deſinit eſſe talis p.1.c.13.n.223.& ſeq.
Valoris quingentorum ducatorum eſt Rotalis, ib.n.369.
Valoris quingentorum florenorum auri eſt Rotalis, & in Rota committenda p.1.c.13.n.367.
Vt ſit Rotalis, ſufficit quòd aſcendat ad valorem ſcutorum quingentorum monetæ, p.1.c.13.n.370.
Vide reliqua in verbo Cauſæ Beneficialis.

Cauſæ.

Cauſæ A ducatis 200. infra in Tribunali A.C. ſunt ſummariæ, ſed parum diſtant ab Ordinarijs, & ſunt appellabiles p.2.c.4.n.27.
Appellationum à Iudicibus Romanæ Curiæ introducuntur coram A.C. per viam recurſus, qui regulatur iiſdem modis, quibus appellatio p.3.c.5.n.438.
Appellationum à quibuſuis Iudicibus cæperunt olim ad Cameralem audientiam confluere p.1.c.1.n.11.
Ciuiles aut ſint executiuæ, aut ſummariæ, aut ordinariæ p.1.in Præf.n.44.
Committuntur in Camera præuio illius Decreto, & Pars citatur ad dicendum contra illud.p.3.c.5.n.160.
Infra ſummam ſcutorum vndecim non poſſunt ab aliquo Iudice reaſſumi p.1.c.7.n.114.
In Iudicio Manutentionis ſummario in Tribunali A.C. olim expediebantur etiam per Cedulam, ſed hodie per Decreta p.2.c.12.n.38.
In Tribunali A.C. aut ſunt ſummariæ vigore facultatum, aut de ſui natura p.2.c.12.n.38.
Maiores ratione maioritatis præiudicant minoribus, p.3. ca. 1.numer.98.
Mercedis, in quibus quis non auditur, niſi facto depoſito in Curia Gubernatoris, quæ ſint p.1.c.7.n.91.
Miſerabilium Perſonarum debent ſignanter cognoſci per ſuprema Tribunalia p.3.c.4 n.127.
Non poſſunt reaſſumi, ſi fuit per Partes conſenſum in Iuriſdictionem p.1.c.7.n.115.
Ordinariæ poſſunt coram A.C. introduci in qualibet inſtantia p.3.c.2.n.2.
Præiudiciales quot modis conſiderari poſſunt p.3.c. 1.n.96.
Quædam non requirunt plenam probationem, & ſunt ſummariæ tàm quoad ſolemnitates, quàm quoad probationes p.2.c.1.num.56.
Quædam ſunt ſummariæ tantùm quoad ſolemnitates Iudicij, vel aliquas earum, ibid.n.53.
Quomodo in Tribunalibus Vrbis exordium ſumant, etiam in ſecunda, & vlteriori inſtantia par. 3. cap. 5. num. 154. & ſeq.

Cauſæ Beneficiales.

Cauſæ Beneficiales Ad Curiam ſignanter deuoluuntur in gradu appellationis, ſeruata forma Clem. Cauſam de Elect. p.3.c.1.n.64.
Coram Ordinario, ſi aliquo reſpectu in prima inſtantia cognoſci non poſſunt, ſunt cognoſcendæ in Rota, ibid. numer. 67.
Non ſolùm in Curia, ſed etiam in Rota ſunt cognoſcendæ, ibid.numer.65.
Omnes ſunt ſummariæ, & quomodo in eis procedatur, p. 2. c.1 n.157.
Reputantur magnæ, & perículoſa p.3.c.1.n.69.

Cauſæ Eccleſiaſticæ, & Spirituales.

Cauſæ Eccleſiaſticæ Ad forum Eccleſiaſticum pertinentes etiam Beneficiales ſunt in prima inſtantia coram Ordinarijs terminandæ, p.3.c.1.n.141.
Appellationum ad Sedem Apoſtolicam ſunt in Curia cognoſcendæ, ibid.n.148.
Concernentes periculum Animæ ſunt de maioribus, ibid. numer.145.
Decimarum dicuntur ſpirituales, ibid.n.116.
In quibus agitur de interpretatione litterarum Apoſtolicarum ſunt cognoſcendæ in Curia, ibid.n.146.

Maio-

Digitized by Google

Maiores ſunt in Curia Romana iuxta Canonicas Sanctiones cognoſcendæ p.3.c.1.n.143.
Matrimoniales debent cognoſci à Iudice Eccleſiaſtico, ibid. numer.115.
Penſionum ſunt à Iudice Eccleſiaſtico cognoſcendæ,p.3.c.1. numer.120.
Quæ iuxta Canonicas Sanctiones,vel ex reſcripto Papæ ſunt tractandæ apud Sedem non poſſunt cognoſci in partibus p. 3.c.1.n.142.
Spirituales,de quibus Iudex Eccleſiaſticus cognoſcit, quæ ſint,& quæ merè ſpirituales,& quæ illis annexæ p.3.c.1. n.114.& n.117.& ſeq.
Spirituales,& Perſonæ Clericorum pari paſſu ambulant, p. 3.c.1.n.121.
Spirituales ſunt à Iudice Eccleſiaſtico cognoſcendæ, ſicut aliæ Eccleſiaſticæ,& quæ Eccleſiaſticæ dicantur p.3.c.1. n.88.& ſeq.& n.90,
Super Articulis Fidei ſunt Cauſæ maiores,& ob id in Curia cognoſcendæ p.3.c.2.n.144.
Super bonis Eccleſiaſticis ſunt Eccleſiaſticæ,de quibus Iudex Eccleſiaſticus cognoſcit p.3.c.1.n.119.

Cautela.

Cautela Eſt vt Proceſſus factus à Iudice à quo, pendente termino Iuris,valeat,vt citetur Appellans ad videndum ſibi reſponderi de Apoſtolis p.1.c.13.n.206.
Datur ad litteras Miſſiuas celeriùs expediendas pa.1.c. 13. num.6.
Vtilis in materia Citationis ad videndum iurare Teſtes, ibi. numer.69.
Vtilis vt remedium l. diffamari contra Silentem intentari poſſit p.3.c.3.n.123.
Vt quis poſſit bis appellare,quæ detur p.1.c.13.n.153.

Cautela Angeli.

Cautela Angeli Nè fiat executio in bonis, quæ quis poſſidet vti propria,vel vti Tertius, & eius Formula pa. 1.c. 9.num.12.
Cautela Angeli Nè poſſit fieri executio contra Poſſeſſorem traditur in lege à Diuo Pio, §. ſi ſuper rebus, ff. de re iud. & eſt in Praxi recepta par.1.cap.9 n.26.
Vtens tantùm poſt executionem factam, ferè nihil agit, & quare,ibid.n.15.
Vtens poſt executionem,& Citatus,illam non iuſtificans, nihil agit,aliàs ſecus p.1.c.9.n.17.

Cautelæ Angeli.

Cautelæ Angeli Tanta eſt virtus,vt in bonis in ea contentis,executio fieri non poſſit,& quando ſecus, pa.1. cap.9. numer.14.

Cautio.

Cautio Eſt medicina Sequeſtri p.1.c.14.n.168.
In forma depoſiti quando ſufficiat ad reuocationem Sequeſtri,ibid.n.190.

Cautionis.

Cautionis Præſtatio poteſt omitti tam expreſsè,quàm tacitè p.3.c.1.n.18.

Cæcus.

Cæcus Non poteſt eſſe Curator p.1.c.5.n.102.
Poteſt eſſe in Iudicio ſine Curatore,ibid.n.100.

Cæci.

Cæci,Mutilati,Lepro ſi,Debilitati ſunt perſonæ miſerabiles p.3.c.4.n.61.

Cedula Appellationis.

Cedula Appellationis Ab exceſſiua taxatione, ſeu liquidatione,& eius formula p.2.c.14.n.45.
Ab Interlocutoria,& eius formula p.1.c.13.n.11.& ſeq.
A Decreto reuocationis Attentatorum, & eius formula p. 2.c.15.n.14.
A Definitiua,& eius formula p.1.c.13.n.9.
A Grauamine,& eius formula p.1.c.13.n.13.
A Mandato de Euacuando, & eius formula p. 2. c. 13. num.17.
A Sententia ſuper immiſſione in poſſeſſonem Beneficij, & eius formula p.2.c.8.n.47.
A termino pro ſeruato habito,& quatenus contra, & eius formula, p.1.c.13.n.16.
Coram A.C.interpoſitæ à Sententia de partibus,& eius formula p.3.c.5.n.6.
In cauſis ordinarijs,& eius formula p.3.c.2.n.31.
In Interdicto Quorum bonorum,& eius formula p.2.c.10. numer.23.
In Iudicio iactationis,& eius formula p.3.c.3.n.30.
In Iudicio Manutentionis,& eius formula p.2.cap.12.numer.53.
In Remedio l.fin.& eius formula,p.2.c.7.n.24.
In ſecunda inſtantia,& eius formula,p.3.c.5.n.83.
Interponendæ coram Iudice à quo,& eius formula, p.1.c.3. n.20.& c.9.n.39.& c.14.n.25.
Interpoſita,ſeu interponenda coram Iudice,à quo in interdicto Quorum legatorum,& eius formula par.2. cap.11. numer.24.

Cedula Bancaria.

Cedula Bancaria Habet vim ſolutionis p.3.c.5.n.343.
In contractu Cenſus habet vim ſolutionis, & quando,ibid. numer.348.
Quid ſit,ibid.n.347.

Cedula Sententiæ.

Cedula Sententiæ Abſolutoriæ, & eius formula p.2.c.4. numer.26.
Abſolutoriæ ab imperitis,& eius formula p.2.c.3.n.20.
Abſolutoriæ ab obſeruatione Iudicij, & eius formula, ibid.num.22.
Abſolutoriæ in Iudicio Iactationis, & eius formula,p.3.c. 3.numer.27.
Confirmatoriæ, Appellationis, & Commiſſionis quomodo confici poſſit in cauſis à ducatis 200. infrà p.3.cap. 5.numer.67.
Confirmatoriæ,& eius formula p.3.c.5.
Declaratoriæ ob non paritionem,& eius formula p. 2.c. 12. numer.66.
Definitiuæ,& eius formula p.2.c.4.n.22.
In cauſa Commiſſaria extra Rotam in tertia inſtantia, & eius formula,p.3.c.5.n.139.
In cauſa Ordinaria,& eius formula,p.3.c.2.n.18.
In cauſa Ordinaria introducta coram A.C.virtute l. vnicæ, & eius formula p.3.c.4.n.25.
In materia penſionis,& eius formula p.2.c.9.n.26.
In Remedio,l.fin.& eius formula p.2.c.7.n 17.
Pro Hærede in interdicto Quorum legatorum, & eius formula p.2.c.11.n.19.
Pro Legatario contra Hæredem in interdicto Quorum legatorum,& eius formula,ibid.n.55.
Quæ fertur in cauſa,in qua eſt iuratum in litem,& eius formula p.3..c.2.n.27.
Reformatoriæ,& eius formula p.3.c.5.n.77.
Reuocatoriæ in ſecunda inſtantia in cauſa 200. ducatorum valorem non excedente,& eius formula,ibid.n.66.
Reuocatoriæ quomodo conficienda ſit p.3.c.5.n.76.
Rotalis,& eius formula p.3.c.5.n.138.
Super immiſſione conficienda iuxta formam Monitorij, quando penſio antiqua fuit extincta,& alia de nouo creata p.2.c.9.n.32.
Super immiſſione in interdicto Quorum bonorum, & eius formula p.2.c.10.n.18.
Super immiſſione in poſſeſſionem Beneficij, ac Declaratoriæ inſimul latæ,& earum formula p.2.c.8.n.23.
Super immiſſione in poſſeſſionem Beneficij, ac Declaratoriæ inſimul latæ,quando Commiſſarius eſt in cauſa, & eius formula,ibid.n.24.
Super immiſſione in poſſeſſionem Canonicatus,ac Declaratoriæ contra Capitulum, & earum formula, pa.2.c.8. numer.27.
Super immiſſione in poſſeſſionem, vel quaſi exigendi penſionem,& eius formula p.2.c.9.n.33.
Super Manutentione in poſſeſſione ſtabilium,& eius formula p.2.c.12.n.42.

Super Manutentione in quaſi poſſeſſione exigendi, & eius formula, ibid. n. 41.
Super reintegratione ad poſſeſsionem, & eius formula, p. 2. c. 14. numer. 18.
Super reintegratione, & fructuum reſtitutione per capita ſeparata, & eius formula p. 2. c. 1. n. 20.
Super reuocatione Attentatorum, & reintegratione, & eius formula, p. 2. c. 15. n. 32.

Cedula Subhaſtationis.

Cedula Subhaſtationis, *Quæ ſit à Curſore, quid continere debeat, & eius formula, p. 1. c. 15. n. 9. & ſeq.*

Cedulæ.

Cedulæ *Depoſitorum, & litterarum cambij in foro Mercatorum, & A. C. inter, & contra eos, habent executionem paratam p. 1. c. 1. n. 70.*

Cedulones.

Cedulones *Affiguntur termino ad parendum Declaraoriæ præfixo, & Parti intimato, vel non præfixo p. 2. cap. 8. numer. 30.*
Poſſunt ſtatim expediri, lata Declaratoria, & quando ſecus p. 2. c. 12. num. 67.

Cedulonus.

Cedulonus *Contra eum, qui non paruit Literis, & Penſionem non ſoluit in vim Sententię relaxatus, & eius formula p. 2. c. 12. n. 28.*
Contra Intruſum in Beneficio, & eius formula, p. 2. cap. 8. numer. 31.
Ob non paritionem, & eius formula, p. 2. c. 12. n. 68.
Qui pro ſumma tantùm ſcuta viginti excedente conceditur, & eius formula p. 1. c. 14. n. 57.

Cenſura Eccleſiaſtica.

Cenſura Eccleſiaſtica *Cur pæna ſpiritualis dicatur, quid ſit, & quotuplex, p. 1. c. 14. n. 197. & ſeqq.*
Non poteſt ligare niſi Hominem mortalem, baptizatum, habentem Superior. ibid. n. 221.
Pluribus modis, & ſignanter pro correctione Eccleſiaſtica accipi debet, p. 1. c. 14. n. 196.
Quoad poteſtatem eſt de Iure diuino, quoad formam de Iure Pontificio p. 1. c. 15. n. 194.

Cenſuræ.

Cenſuræ *Debent ex eiſdem actis, non ex nouiter deductis, iuſtificari p. 1. c. 14. num. 317.*
Non fulminantur ſtatim, ſi contra Capitulum, vel Vniuerſitatem eſt ferenda Sententia p. 2. c. 8. n. 26.

Cenſurarum.

Cenſurarum *Mentio non fit in Citationibus in Tribunali Gubernatoris, & alijs ſæcularibus p. 3. c. 5. n. 117.*

Cenſus.

Cenſus *Extinguitur, ſi Papa voluit prouidere Cenſuarijs, & fuit facta intimatio, & eſt in arbitrio emptoris recipere, ſortem aliàs ſecus p. 3. c. 5. n. 371.*
Impoſitus ſuſtinetur ſuper re aliena in præiudicium ſolius Imponentis. ibid. n. 362. & ſeq.
Non poteſt creari, niſi ſuper re immobili, vel quæ pro immobili habeatur p. 3. c. 5. n. 299.
Præſumitur validus, dum de aliqua nullitate non apparet p. 3. c. 5. num. 290.
Poteſt ex Conſtitutione Pij Quinti imponi ſuper ijs, quæ pro immobilibus habentur p. 3. c. 5. n. 303.
Remanet ſuper primæuo fundo, forma Motus proprij ſuper eius translatione non ſeruata, ibid. n. 365.
Videtur captus creari in principio tempore depoſiti, & in fine perfectus, quando eſt ſecuta numeratio p. 3. cap. 5. numer. 346.
Ante Pium V. creabantur pactionibus contrarijs Conſtitutionibus Martini, & Calixti p. 3. c. 5. n. 310.
Ante Pium V. erant ſuper ſtabilibus imponendi, etiam de Iure communi, ibid. n. 308.
Etiam ex Conſtitutionibus Martini, & Calixti, erant ſuper ſtabilibus de neceſsitate imponendi p. 3. c. 5. n. 307.
Poſſunt imponi ſuper annuis redditibus ex Vectigali, Piſcatione, & Macello, & ſimilibus p. 3. c. 5. n. 320.
Poſſunt imponi ſuper locis Montium non vacabilium, & ſuper alijs cenſibus p 3. c. 5. n. 317. & n. 319.
Poſſunt imponi ſuper rebus, quæ mediante cultura reddunt fructus, aliàs ſecus p. 3. c. 5. n. 327.
Tempore Pij Quarti erant ſuper ſtabilibus de neceſſitate imponendi p. 3. c. 5. n. 306.

Cenſus extinctio.

Cenſus extinctio *Facta quomodo prætendi poſſit, p. 3. c. 5. numer. 360.*
Prætendi non poteſt, ſi non interuenit diſdicta, & Pars citata, & intimata, non conſtituitur in mora recipiendi depoſitum liberè factum, aliàs ſecus, ibid. n. 368.
Probatur ex publico Inſtrumento retrouenditionis p. 3. c. 5. num. 359.
Requirit actum retroſimilem reſtitutionis prætij ex parte Debitoris, & receptionis ex parte creditoris par. 3. cap. 5. num. 370.

Cenſus tranſlatio.

Cenſus tranſlatio *Super alio fundo fit quoad axercitium actionum, non quoad ſubſtantiam cenſus par. 3. cap. 5. numer. 364.*

Cenſus validitas.

Cenſus validitas *In ſubſecuta ſolutione, non in ſola traditione cedulæ conſiſtit, ibid. n. 350.*

Ceſsio.

Ceſsio *Debet eſſe pura, vt attentata per eam purgentur, aliàs non releuat p. 2. c. 15. n. 66.*
Facta ſub ſpe futuræ numerationis, illa non ſecuta, euaneſcit ceſſionis effectus p. 3. c. 5. n. 372.
Facta ſub ſpe futuræ numerationis, nil releuat ad cenſus extinctionem, ſi non interuenit actus retroſimilis reſtitutionis naturalis prætij ibid. n. 374.

Chriſtus.

Chriſtus *Contriuit Caput Diaboli p. 1. in Præfat. n. 19.*
Eſt ſummus Pontifex, & verus Paſtor, ibid. n. 13.
Petrum Summum Pontificem creauit, ibid. n. 21.
Petro, ſucceſſoribuſque illius poteſtatem ampliſſimam conceſſit, ibid. n. 21.
Reſurrexit à mortuis tertia die, ibid. n. 20.
Simonem Ioannis in primum Apoſtolum vocauit, ac illum appellando Petrum, eius in terris Vicarium elegit, ibid. numer. 15.

Chriſto.

Chriſto *Data eſt omnis poteſtas in Cælo, & in terra, ibid. numer. 14.*

Citans.

Citans *Aliquem, vti Procuratorem, cenſetur illum approbare, & non poteſt amplius opponere de defectu Mandati p. 1. c. 2. n. 188. & ſeq.*

Citare.

Citare *Cautiùs eſt coram Præfecto Signaturæ, ſi non eſt ſpes repoſitionis coram eo, qui fecit decretum par. 1. cap. 7. numer. 14.*
Poteſt A. C. domi dimiſſa copia, ſi in commiſſione adeſt facultas procedendi iuxta ſuas ordinarias facultates p. 1. c. 2. numer. 67.
Quando cautiùs ſit per contradictas, & per diligentias, & affixionem vnico contextu p. 1. c. 15. n. 106.
Si Pars nolit in ſcriptis procedere, poterit iuxta ſtylum loci, & quomodo p. 1. c. 12. n. 38.

Citari.

Citari *Debet, is contra quem compulſoria obtinetur, coram Iudice Compulſoriali, & quomodo, p. 1. c. 12. n. 212.*
Citari *Pars debet ad dicendum contra ab eo, qui acta tranſportari curat, & illorum admiſſio obtineri p. 3. cap. numer. 94.*
Debet Pars ad dicendum contra commiſſionem, poſtquàm illa eſt in capſa Iudicis repoſita p. 3. c. 5. n. 88.
Debet pars ad dicendum contra, in quouis Tribunali commiſſio præſentetur in actis, ib. n. 159.
Debet pars ad moderari videndum Inhibitionem, & remitti cauſam ad partes, & quando p. 3. c. 3. n. 17.

De-

Digitized by Google

Debet pars ad recognoſcendum manum ſuam in Curia A.C. & quando p.2.c.2.n.24.

Debet pars ad videndum ſibi inhiberi p.3.c.5.n.208.

Debet pars non ſolùm ad dicendum contra Commiſſionem coram Iudice commiſſario, ſed & ad alios actus vſque ad Sententiam, ibid, n.143.

Non debet perſonaliter de neceſſitate malè abſolutus, ſi agitur de illo reintrudendo p.1.c.14.n.240.

Poteſt pars ad declarandum, Sripturis, vel Teſtibus ſuſpectis exiſtentibus p.2.c.4.n.11.

Quando ſoleat tam Oblator, quàm Debitor ad recipiendum, recipique videndum pignora in executione capta p.1.c.15.numer.23.

Qui debeant, & quomodo in Deputatione Curatoris Hæreditati iacenti p.1.c.5.n.49.

Quis poſſit ad ſtatim, ſi periculum eſt in mora par.1.capit.2.numer.69.

Quomodo debeat pars, actis non tranſportatis, infra biennium in cauſa appellationis coram A.C. introductæ p.1.c.13.n.95.& ſeqq.

Quomodo debeat pars coram A.C. proceſſu ad Vrbem tranſmiſſo remiſſiuè p.1.c.12.n.63.

Quomodo debeat pars in cauſa non excedente valorem ſcutorum 20. monetæ, ſi Decretum eſt nullum, & iniuſtum, p.3.c.5.num.58.

Quomodo debeat pars in Tribunali Gubernatoris, ad videndum taxari expenſas, & taxatas ſoluendum, ibid. numer. 176.

Quomodo debeat pars, ſi in aliquo Tribunali cauſa manutentionis ſit expedienda per cedulam p.2.c.12.n.36.

Solet Hæres, ad docendum ſe adiuiſſe cum Beneficio, & inuentarium ritè confeciſſe, & rationem reddidiſſe, par. 1.c.8.numer.254.

Solet hodie frequentiùs ad videndum ſubhaſtari pignora, ſeù bona, quàm ad videndum conſignari par. 1. cap. 15. numer. 21.

Solet pars coram Præfecto Signaturæ, ad videndum declarari incidiſſe in pœnis, quando adeſt ſpretus par.1.cap.7. numer. 18.

Citatio.

Citatio Ad articulandum in terminis ſubſtantialibus in ſummarijs, & eius formula, & proceſſus p.2.c.6.n. 22.c. 7.n.13.c.10.n.10.c.11.n.16.c.12.n.36.c.14.n.15.

Ad audiẽdam voluntatem, vel ſimilis non ſufficit, ſed requiritur ſpecifica ad Sententiam p.3.c.2.n.71.

Ad cauendum de ſoluendo in fine termini, & eius formula, & proceſſus p.1.c.14.n.17.

Ad cauendum de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo, eius formula, & proceſſus, ibid.n.48.

Ad concordandum de alio Iudice, & eius formula, & proceſſus p.1.c.12.n.7.

Ad conordandum de alio Iudice in locum ſuſpecti allegati coram A. C. met, & eius formula, & proceſſus p. 1. c. 7.numer.22.

Ad concordandum de dubio, & eius formula, & proceſſus extraiudicialis p.3.c.5.n.109.

Ad concordandum de Executore, ad effectum reperiendi perſonam, & bona debitoris, à quo inuenta, & eius formula, & proceſſus p.1.c.14.n.53.

Ad concordandum de Sequeſtratoribus omninò requiritur p.2.c.11.numer.12.

Ad concordandum de tertio Perito, eiuſque formula, & proceſſus p.1.c.8.n.17.

Ad comparendum coram Domino, & audiendam eius voluntatem, eiuſque formula, & proceſſus p.1.c.8.n.40.

Ad comparendum coram Domino, & informandum, & eius formula p.3.c.5.n.129.

Ad conſignandum, conſignarique videndum, pecunias, rem, & bona ſequeſtrata, & eius formula, & proceſſus par. 1.c.14.numer.29.

Ad conſignandum, conſignarique videndum pecunias ſequeſtratas, & eius formula, & proceſſus, ibid.n.22.

Ad conſignandum mobilia legata contra Hæredem, & eius formula, & proceſſus p.2.c.11.n.31.

Ad conſignandum mobilia legata in executione capta, & eius formula, & proceſſus, ibid.n.35.

Ad dandum alium fideiuſſorem, et eius formula, et proceſſus p.1.c.6.n.12.

Ad dandum liſtam Confidentium coram A.C. met, et eius formula, et proceſſus p.1.c.7.n.23.et ſeq.

Ad dandum liſtam Confidentium, et eius formula, et proceſſus p.1.c.12.n.8.c.13.n.67.et p.2.c.8.n.39.

Ad declarandum an ſit, vel velit eſſe Hæres, cum termino arbitrio Iudicis, eſt neceſſaria in deputatione Curatoris hæreditati iacenti p.1.c.5.n.51.

Ad declarandum an velit ſtare ſimplici copiæ, ac illius formula, et proceſſus p.1.c.2.n.5.

Ad declarandum an velit ſtare ſimplici copiæ, ſit ex vrbanitate, ibid, n.40.et n.42.

Ad declarandum, an velit vti Scripturis, vel Teſtibus pro bonis, et eius formula, et proceſsus p.2 c.4.n.12.

Ad declarandum in quibus bonis Viris dotes conſequi velit, et eius formula, et proceſsus p.1.c.9.n.9.

Ad dicendum cauſam, quare Commiſſio expediri non debeat coram Reuiſore, et eius formula, et proceſsus, p.1.cap.13. numer.49.

Ad dicendum cauſam, quare commiſſio proponi, et ſignari non debeat in Signatura, & eius formula, et proceſsus extraiudicialis, ibid.n.21.

Ad dicendum cauſam, quare commiſſio ſignari non debeat in Camera coram Referendario, et eius formula, et proceſſus extraiudicialis. ibid.n. 53.

Ad dicendum contra articulos, ac eius formula, et proceſsus p.1.c.10.n.5.et c.11.n.2.

Ad dicendum contra articulos, et videndum examinari Teſtes abſuturos, et eius formula, et proceſsus, par. 1. cap. 11.numer.17.

Ad dicendum contra articulos, et videndum Literas miſſiuas in partibus decerni loco Remiſſorialium, & eius formula, & proceſsus p.1.c.12.n.2.et ſeq.

Ad dicendum contra articulos, & videndum Literas remiſſoriales decerni, & eius formula, & proceſſus par.3. c. 5. numer.96.

Ad dicendum contra articulos in Curia Gubernatoris, & & eius formula, & proceſſus, ibid.n.174.

Ad dicendum contra articulos, quando, & quare ſit neceſſaria p.2.c.1.n.137.

Ad dicendum contra Commiſſionem, ac eius formula, & proceſsus p.3.c.3.n.16.& c.5.n.19.& n.90.

Citatio Ad dicendum contra commiſsionem eſt neceſſaria, ad firmandam iuriſdictionem Iudicis par. 1. c. 13. num. 522.& ſeqq.

Ad dicendum contra commiſsionem in actis exhibitam, & eius formula, & proceſſus p.1.c.11.n.43.& n.80.

Ad dicendum contra commiſsionem inducit præuentionem, ibid.num.531.

Ad dicendum contra commiſsionem manu Sanctiſsimi ſignatam, & eius formula & proceſsus p.2.c.6.n.44.

Ad dicendum contra decretum Cameræ, et eius formula, & proceſsus p.3.c.3.n.37.et c.5.n.161.

Ad dicendum contra, et repetitio facienda, ſi opus ſit p.1. c.13.n.81.

Ad dicendum contra facultates, et videndum reaſſumi cauſam coram A. C. et eius formula, & proceſsus p.1.cap.7. num.5.

Ad dicendum contra facultates, et videndum reaſſumi cauſam coram Gubernatore, et eius formula, & proceſsus, ibid.nu.9.

Ad dicendum contra facultates, et videndum reaſſumi cauſam coram primo Collaterali, et eius formula, & proceſsus p.1.c.7. n.7.

Ad dicendum contra facultates, et videndum reaſſumi cauſam coram Vicario, et eius formula, & proceſsus p.1.c.7. numer. 8.

Ad dicendum contra Iura, & illius formula, & proceſsus, p.1.c.2.n.10.& ſeqq.

Ad dicendum contra Iura, & videndum extendi formam Cameræ, & illius formula, & proceſſus, ibid. nu. 14.& ſeqq.

Ad dicendum contra Iura, & videndum extendi formam Cameræ, vnica ſufficit, & quando ſecus par. 1. cap.2. num. 174.

Ad dicendum contra Iura in iudicio Attentatorum, & eius formula, & proceſſus p.2.c.15.n.3.

Ad dicendum contra Iura in iudicio manutentionis, & eius formula, & proceſſus p.2.c.12.n.5.

Ad dicendum contra Iura, necnon videndum ſimul admitti ad cauſam, & eius formula, & proceſſus par.2.cap.4. numer. 16.

Ad dicendum contra Iura per compulſum producta coram Iudice compulſoriali, & eius formula, & proceſſus, p.1. c. 12.num.52.

Ad dicendum contra Iura, quando ſit neceſſaria p.1. c.2. n. 1.& ſeq.& n.122.& c.6.n.1.

Ad dicendum contra Literas citatoriales, & inhibitoriales, & eius formula, & proceſſus p.3.c.5.n.9.

Ad dicendum contra Literas compulſoriales coram Iudice compulſoriali, & eius formula, & proceſſus par.1. capit. 12.num.49.

Ad dicendum contra Literas miſſiuas, & eius formula, & proceſſus, ibid.n.30.

Ad dicendum contra Præparatoria, & eius formula, & proceſſus p.2.c.2.n.3.

Ad dicendum contra proceſſum de partibus, & Iura producta, & eius formula, & proceſſus p.3.c.5.n.24.

Ad dicendum contra proceſsum in Curia N. fabricatum, & eius formula, & proceſsus, ibid.n.48.

Ad dicendum contra proteſtationem, eiuſque formula, & proceſsus p.1.c.8.n.46.

Ad dicendum contra Proteſtationem, ſeu cautelam Angeli, *& eius formula, & proceſsus p.1.c.9.n.13.*

Ad dicendum contra Recurſum, & videndum ſibi inhiberi, & eius formula, & proceſsus, p.3.c.5.numer.31.

Ad docendum de appellatione quarto pro quarta, & videndum taxari expenſas, & pro illis, & contentis in Sententia, relaxari mandatum p.1.cap.13.num.74. Vide in verbo Citationes.

Ad docendum de Grauamine, & eius formula, & proceſsus p.3.c.5.num.35.

Ad docendum de legitimo mandato procuræ, & eius formula, & proceſsus, p.1.c.3.n.6.

Ad docendum de noua conuentione, & calculandum poteſt inſeri in citatione ad ſoluendum p.1.c.6.n.18.

Ad docendum, ſe adiuiſse cum beneficio Inuentarij, quando neceſsaria, & eius formula, & proceſsus, p. 1. cap.8. numer. 23.

Ad docendum, ſe paruiſse mandato gratioſo, & eius formula, & proceſsus p.1.c.14.n.27.

Ad euacuandum, & ſoluendum penſiones decurſas, & eius formula, & proceſsus p.2.c.13.n.10.

Ad exhibendum, & eius formula, & proceſſus, par.2.c. 3.numer. 11.

Ad exhibendum Inhibitiones, & iuſtificandum, & eius formula, & proceſſus p. 1. c.9.n.2.

Ad exhibendum ſcripturas, & alia, iuxta formam Monitorij, & eius formula, & proceſſus p.2.c.3.n.5.

Ad faciendum referre ſuum Peritum, eiuſque formula, & proceſſus p.1.c.28.n.14.& ſeq.

Ad hodie per totam, debet eſſe perſonalis, aliàs non afficit p. 1.c.13.n.537.

Ad hodie per totam intelligitur pro hora audientia, ibid. num. 538.

Ad informandum in die Notarij, & eius formula, & proceſsus, p.1.c.8.n.28.

Ad informandum in Rota, & eius formula extraiudicialis, p.3.c.5.105.n.111.n.113.n.115.& n.119.

Ad informandum Peritos, eiuſque formula, & proceſſus p. 1.c.8.n.13.

Ad informandum, vti extraiudicialis, poteſt exequi domi, nec debet in actis reproduci p.3.c.5.n.130.

Ad inſtantiam Commiſſarij Cameræ, & Prouiſi illi adhærentis quomodo in fine concipi debeat p.2.c.8.n.117.

Ad intereſſandum calculo, eiuſque formula, & proceſſus p. 1.cap.8.num.10.

Ad iuſtificandum cartam dotalem, & eius formula, & proceſsus p.1.c.9.n.6.

Ad iuſtificandum cautelam Angeli, *& eius formula, & proceſsus p.1.c.9.n.16.*

Ad libellandum in terminis ſubſtantialibus, in cauſis ſummarijs, & eius formula, & proceſsus p.2. cap.6.numer. 19. c.7.n.12.c.10.n.14.c.11.n.15.c.12.num.35.c.14.n. 14.& c.15.n.28.

Ad libellandum in termino ſubſtantiali in Ordinarijs, et eius formula, & proceſsus p.3.c.2.num.15.c.3.numer.24.& cap.4.num.23.

Ad libellandum in termino ſubſtantiali in ſecunda, tertia, vel vlteriori inſtantia, & eius formula, & proceſsus p.3.c. 5.n.69.n.71.& ſeq.& n.133.

Ad omnia ad cauſam pertinentia ſupplet defectus citationis, ad videndum iurare Teſtes p.1.c.11.n.37.

Ad partes cum inhibitione vigore appellationis, & eius formula p.3.c.5.n.3.

Ad partes tranſmittenda eſt, & ad Curiam remittenda, & quomodo p.3.c.5.n.8.

Ad præſtandum Alimenta, attenta paupertate, et eius formula, & proceſsus p.1.c.14.n.68.

Citatio *Ad præſtandum patientiam in extractione partitarum, & eius formula, & proceſsus p.1.c.14.n.37.*

Ad primam, & ſequentes dies quando ſuſtineatur, par.1. cap.2.num.49.

Ad recipiendum, recipique videndum pignora, & ſoluendum, ſoluique videndum pretium oblatum, & eius formula, et proceſsus p.1.c.15.n.24.

Ad recipiendum ſortem, et fructus cenſus, & eius formula, & proceſsus p.1.c.6.n.14.

Ad recognoſcendum manum ſuam, & eius formula, & proceſsus p.1.c.2.n.35.& n.38.

Ad recognoſcendum manum ſuam ſit contra aduerſarium, & quando, ibid.n.34.

Ad recognoſcendum manum ſui Principalis, & eius formula, & proceſsus p.1.c.2.n.37.& ſeq.

Ad reluendum pignora conuentionalia, & eius formula, & proceſsus p.1.c.15.n.32.

Ad reluendum pignora in officio Notarij depoſita, & eius formula, & proceſsus, ibid.n.30.

Ad reſpondendum Poſitionibus, & eius formula, & proceſſus p.1.c.10.n.8.

Ad reſpondendum Præparatorijs, & eius formula, & proceſsus p.2.c.2.n.10.& ſeq.

Ad Sententiam debet eſse ſpecifica ad Sententiam audiendam, etiam in iudicio iactationis p.3. c.2.num.70.& cap. 3,num.129.

Ad ſoluendum abſque citatione ad dicendum contra, an, et quando ſufficiat p.1.c.2.n.120.& ſeq.

Ad ſoluendum annuam præſtationem in executionem mandati de manutenendo, & eius formula, & proceſsus p.2.c. 12,num.46.

Ad ſoluendum iuxta formam Inſtrumenti in actis rogati, et eius formula, & proceſsus p.1.c.6.n.2.

Ad ſoluendum, quando agitur pro præſtatione annua, vel ſimili, & eius formula, & proceſsus, ibid.n.8.

Ad ſoluendum, quando Debitor conſenſit in mandatum vnica, & eius formula, & proceſsus, ibid.n.7.

Ad ſubijciendum ſe examini, & eius formula, & proceſsus p.1.c.11.n.22.

Ad tenendum portam apertam, & eius formula, & proceſsus, p.1.c.14.n.73.

Ad tradendum mobilia legata, aliàs videndum grauari, & eius

Digitized by Google

eius formula, & proceſſus par. 2. cap. 11. numer. 43.
Ad videndum abſolui à Cenſuris, & eius formula, & proceſſus p. 1. c. 14. n. 61.
Ad videndum abſolui à Cenſuris in honorem Feſtiuitatum & eius formula, & proceſſus, ibid. n. 60.
Ad videndum adiri apud acta Iudicij cum beneficio Inuentarij, Inuentariumque confici, ac illius, & Inuentarij formulæ, & proceſſus p. 1. c. 9. n. 24.
Ad videndum adiri cum beneficio Inuentarij, & Inuentarium confici, ac illius, & Inuentarij formulæ extraiudiciales p. 1. c. 9. n. 22. & ſeq.
Ad videndum admitti ad cauſam, & eius formula, & proceſſus p. 2. c. 4. nu. 15.
Ad videndum admitti vſque ad quam ſummam iurari poſſit in litem, quæ eſt in vſu, & eius formula, & proceſſus p. 3. c. 2. nu. 25.
Ad videndum aggrauari, & eius formula, et proceſſus p. 2. c. 8. n. 35.
Ad videndum aperiri litteras miſſiuas coram Iudice remiſſoriali, & eius formula, & proceſſus p. 1. c. 12. n. 25.
Ad videndum aperiri proceſſum de partibus, & eius formula, & proceſſus, ibid. n. 41.
Ad videndum aperiri terminum pro ſeruato habitum, & eius formula, & proceſſus p. 1. c. 8. n. 26.
Ad videndum aſſociari ad poſſeſſionem, & eius formula, & proceſſus p. 2. c. 5. n. 9.
Ad videndum collationari copiam Proceſſus, & eius formula, & proceſſus p. 1. c. 12. n. 36.
Ad videndum concedi dilatioaem, & eius formula, & proceſſus p. 1. c. 14. n. 65.
Ad videndum concedi Familiam ad effectum aſſociandi, & eius formula, & proceſsus p. 2. c. 5. n. 11.
Ad videndum concedi nouum terminum ad probandum, & eius formula, & proceſsus p. 1. c. 12. n. 19.
Ad videndum conſignari pecunias in executione captas, & eius formula, & proceſsus p. 1. c. 15. n. 26.
Ad videndum conſignari pignora Curſori, & eius formula, proceſsus, ibid. n. 1.
Ad videndum conſignari pignora, ſeù bona Curſori, & eius formula, & proceſsus p. 1. c. 15. n. 18.
Ad videndum conſignari pignora videtur receſſiſſe, & quare p. 1. c. 15. n. 2.
Ad videndum decerni copiam proceſsus remiſsorialis, & eius formula, & proceſsus p. 1. c. 12. nu. 35.
Ad videndum decerni litteras compulſoriales generales, & eius formula, & proceſsus p. 1. c. 12. n. 44.
Ad videndum decerni litteras compulſoriales ſpeciales, & eius formula, & proceſsus p. 1. c. 12. n. 46.
Ad videndum decerni Sequeſtrum ſuper fructibus Beneficij, & eius formula, & proceſsus p. 2. c. 8. n. 38.
Ad videndum declarari, incidiſse in pœnis coram Præfecto Signaturæ, & eius formula, & proceſsus p. 1. c. 7. n. 19.
Ad videndum declarari incidiſse in pœnis, & eius formula, proceſsus, ibid. n. 11.
Ad videndum declarari incidiſse in pœnis in Inhibitione contentis, & eius formula, & proceſsus p. 2. c. 15. n. 6.
Ad videndum deferri Iuramentum in ſupplementum, & ad Sententiam, & eius formula, et proceſsus p. 2. c. 4. n. 21 & n. 25. & c. 15. n. 27. & p. 3. c. 5. n. 65.
Ad videndum deferri Iuramentum in ſupplementum, & ad Sententiam, in materia executionis litterarum Apoſtolicarum, & eius formula, & proceſsus p. 2. c. 8. n. 22.
Ad videndum deferri Iuramentum in ſupplementum, & ad Sententiam in materia penſionis, & eius formula, & proceſsus p. 2. c. 9. n. 25.
Ad videndum deferri Iuramentum in ſupplementum, & loco Sententiæ redintegrari monitorium, & eius formula, & proceſſus p. 2. c. 4. n. 20.
Ad videndum deſtinari Notarium ad effectum extrahendi partitas, et eius formula, et proceſsus p. 1. c. 14. n. 36.
Ad videndum examinari Teſtes abſuturos, quando examen fuit aliàs Notario cummiſsum, et terminus daret, et eius formula, et proceſsus par. 1. cap. 11. numer. 21.
Ad videndum expediri mandatum aliàs decretum, et eius formula, et proceſsus p. 1. c. 9. n. 30.
Ad videndum expediri mandatum, quando neceſsaria; et eius formula, et proceſsus, ibid. n. 29.
Ad videndum extendi formam Cameræ, ac eius formula, et proceſsus, quando Debitor non conſenſit in mandatum vnica p. 1. c. 6. n. 4.
Ad videndum extendi formam Cameræ, et Decretum extenſionis quando denuò requiritur p. 1. c. 2. n. 19.
Ad videndum extendi formam Cameræ, et ſe in ſubſidium declarari excommunicatum, et eius formula, et proceſsus p. 1. c. 14. n. 55.
Citatio Ad videndum extendi formam Cameræ, ſeù extenſio quando non eſt neceſsaria p. 1. c. 2. n. 175.
Ad videndum fieri productionem certorum Iurium, vel articulorum in Curia Capitolina, ſed hodie ſufficit etiam ibi citare ad dicendum contra p. 3. c. 5. n. 179.
Ad videndum inhiberi, attenta ſuſpicione termini, & eius formula, & proceſsus p. 1. c. 14. nu. 6.
Ad videndum iurare Teſtes continetur in decreto admiſſionis ad probandum parti intimato p. 1. c. 11. n. 38.
Ad videndum iurare Teſtes debet eſse ſpecifica, ibid. n. 36.
Ad videndum iurare Teſtes, eſt neceſsaria, aliàs examen eſt nullum, nec intrat arbitrium p. 1. c. 11. n. 35.
Ad videndum iurare Teſtes, & capi informationem ſuper metu armorum, eſt neceſsaria p. 2. c. 12. n. 310.
Ad videndum iurare Teſtes executa, & reproducta coram delegante, durat toto tempore Remiſsoriæ coram delegato, ſeù receptore p. 1. c. 12. n. 65.
Ad videndum iurare Teſtes pro ſingulis diebus, & horis, quando ſuſtineatur per duos dies, vel pro integro termino probatorio p. 1. c. 2. n. 51.
Ad videndum iurare Teſtes pro ſingulis diebus, & horis, ſuſtinetur per duos dies ſequentes p. 1. c. 11. n. 53.
Ad videndum iurare Teſtes, ſuſtinetur pro integro termino probatorio præfixo, & prorogato, ſecus pro conceſso de nouo, ibid. n. 34.
Ad videndum mandari collationari proceſsum coram Iudice compulſoriali, & eius formula, & proceſsus p. 1. c. 12. n. 58.
Ad videndum mandari eligi Peritos ad effectum calculandi, & eius formula, & proceſsus p. 1. c. 8. n. 11.
Ad videndum mandari examinari Teſtes in Curia Gubernatoris, & eius formula p. 3. c. 5. n. 175.
Ad videndum mandari exequi mandatum à Iudice à quo relaxatum, & eius formula, & proceſsus p. 3. c. 5. n. 56.
Ad videndum mandari exequi mandatum aliàs decretum, & relaxatum, quando neceſsaria, eiuſque formula, & proceſsus p. 1. c. 8. n. 31.
Ad videndum mandari exequi mandatum, non obſtante termino, et eius formula, et proceſsus par. 1. cap. 14. numer. 15.
Ad videndum mandari extrahi copiam Iurium, coram Iudice nompulſoriali, et eius formula, et proceſsus p. 1. c. 12. numer. 47.
Ad videndum mandari ſubhaſta ri pignora, et eius formula, et proceſſus p. 1. c. 15. n. 3.
Ad videndum mandari ſuperſederi coram Decano Rotæ, et eius formula, et proceſſus p. 3. c. 5. n. 146.
Ad videndum mandari ſuperſederi coram Præfecto Signaturæ, et eius formula, et proceſſus p. 1. c. 13. n. 19.
Ad videndum mandari ſuperſederi, et eius formula, et proceſsus p. 1. c. 8. n. 33.
Ad videndum mandari ſuperſederi in expeditione mandati, & eius formula, & proceſsus p. 1. c. 12. n. 12.
Ad videndum manuteneri, & eius formula, & proceſsus p. 2. c. 12. n. 12. & n. 72.
Ad videndum moderari, & cauſam remitti ad partes, attenta prima inſtantia, & iuxta mentem Signaturæ, & eius formula, & proceſsus p. 3. c. 4. nu. 12. & c. 5. n. 22.

Ad

Ad videndum moderari, & cauſam remitti ad partes, & eius formula, & proceſſus p.3.c.3.n.13.& num.20.& c.5.n.14.
Ad videndum moderari Inhibitionem, attento lapſu bienniÿ coram A. C. & eius formula, & proceſſus p.1.c. 13.n.97.
Ad videndum moderari Inhibitionem, & cauſam remitti, & eius formula,& proceſſus, ibid.n.94.
Ad videndum moderari terminum, attenta parua ſumma, & eius formula,& proceſſus p.1.c.14.n.13.
Ad videndum moderari terminum, & eius formula, & proceſſus,ibid.nu.9.
Ad videndum, præuia reuocatione dilationis, expediri mandatum in executiuis, & eius formula, & proceſſus p.1.c.12.n.23.
Ad videndum prorogari fatalia,& eius formula, et proceſſus p.1.c.13.n.102.
Ad videndum prorogari terminum in litteris miſſiuis contentum,& eius formula, & proceſſus p.1.c.12.n.15.
Ad videndum reiterari, & ad Sententiam declaratoriam ob non paritionem, & eius formula, & proceſſus p.2.c. 12.n.65.
Ad videndum reiterari, & ad Sententiam, & videndum manuteneri, & eius formula,& proceſſus,ibid. n.37.
Ad videndum reiterari, & ad Sententiam in Ordinariÿs,& eius formula, et proceſſus p.3.c.2.num.17. & n.26.c.3. n.26.c.4.n.24.
Ad videndum reiterari, & ad Sententiam in ſecunda, vel quauis vlteriori inſtantia,coram quouis Iudice, & eius formula, & proceſſus p.3.c.4.n.74.& n.137.
Ad videndum reiterari, et lecto Sententiæ reintegrari Monitorium, et immitti p.2.c.7.n.15.c.10.n. 16. et cap.11. num.17.
Ad videndum reiterari,et taxari ſummam,ſuper qua iurari poſſit in litem, et ad Sententiam, quæ olim erat in vſu, et eius formula, et proceſſus p.3.c.2.n.24.
Ad videndum reiterari terminos ſubſtantiales, et ad Sententiam audiendam in ſummariÿs,et eius formula,et proceſſus p.2.c. 6.n.23.c.7.n.16.c.10.n.17.c.11.n.18.c.12. n.40.c.14.n.17.c.15.n.31.
Ad videndum reiterari terminos ſubſtantiales,et reintegrari ad poſſeſſionem, et eius formula, et proceſſus p.2.c.14. num.16.
Ad videndum relaxari ſit triduo elapſo, et relaxatio niſi ad p.d.p.1.c.6.n.30.
Ad videndum relaxari litteras declaratorias, et eius formula, et proceſſus p.1.c.14. n.56.
Ad videndum relaxari Mandatum aliàs decretum, et eius formula, et proceſſus p.1.c.6.n.5.
Ad videndum relaxari mandatum aliàs decretum pro Expenſis,ſeù fructibus liquidatis, et eius formula,et proceſſus p.2.c.14.n.49.
Ad videndum relaxari mandatum aliàs decretum pro decreto mobiliũ,et eius formula,et proceſſus p.2.c.11.n.32
Ad videndum relaxari Mandatum, pro contentis in re iudicata,poteſt fieri de per ſe poſt quartum terminum p.1.c. 13.num.75.
Ad videndum remitti cauſam à Curia A.C.ad Curiam Iudicis à quo, coram Præfecto Signaturæ,et eius formula, et proceſſus p.3.c.5.n.41.
Ad videndum remitti cauſam ad alterum ex Locumtenentibus coram A.C.met,& eius formula, et proceſſus p.1. c.7.num.26.
Citatio *Ad videndum remitti cauſam ad Notarium, per cuius acta fuit præuentum, et eius formula, et proceſſus p.1.c.7.n.28.*
Ad videndum remitti cauſam coram Menſario, et eius formula,et proceſſus p.1.c.7.n.30.
Ad videndum remitti cauſam, et inhiberi, coram Præfecto Signaturæ,et eius formula, et proceſſus,ibid. n.15.
Ad videndum reponi à Decreto moderationis inhibitionis, et eius formula,et proceſſus p.3.c.5.n.39.
Ad videndum reponi à Decreto præiudiciali relaxationis Mandati,et eius formula,et proceſſus p.1.c.8.n.36.
Ad videndum reponi à Decreto præiudiciali reuocationis Mandati, eiuſque formula, & proceſſus,ibid. n.39.
Ad videndum reponi à quocumque Decreto præiudiciali, eiuſque formula,et proceſſus,ibid. n.37.
Ad videndum reponi à quocumque Decreto præiudiciali, iuxta mentem Signaturæ, & eius formula, & proceſſus p.1.c.13.n.68.
Ad videndum reponi coram Præfecto Signaturæ, & eius formula, & proceſſus p.1. c.7.n.17.
Ad videndum reponi, & concordandum de alio Iudice corã A.C.met,et eius formula,et proceſſus p.1.c.13.n.66.
Ad videndum reponi, & remitti cauſam, & eius formula, et proceſſus p.1.c.7. n.13.
Ad videndum reuocari attentata lite,vel appellatione,vel tempore ad appellandum pendente, et eius formula, & proceſſus p.2.c.15.n.10.
Ad videndum reuocari Decretum Iudicis. N. et eius formula, et proceſſus p.3.c.5.n.59.
Ad videndum reuocari dilationem conceſſam ad probandum,et eius formula,et proceſſus in cauſa ordinaria p.1. c.12.n.22.
Ad videndum reuocari executionem factam virtute Mandati reuocati, et eius formula, et proceſſus p.1.c.8.n.43.
Ad videndum reuocari executionem in ſpretum cautelæ Angeli *factam,et eius formula, & proceſſus par.1.c.9. num.19.*
Ad videndum reuocari executionem nulliter, et indebitè factam,eiuſque formula,et proceſſus p.1.c.8.n.42.
Ad videndum reuocari executionem nulliter factam, ſeù poſſeſſionem nulliter captam, et eius formula, et proceſſus p.2.c.15.n.8.
Ad videndum reuocari Mandatum,et eius formula,et proceſſus p.1.c.8.n.38.
Ad videndum reuocari Sequeſtrum,et eius formula,et proceſſus p.1.c.14.n.33.
Ad videndum reuocari Superſeſſoriam,quando neceſſaria, et eius formula, et proceſſus p.1.c.8.n.35. et c.12.n.13.
Ad vidẽdum ſibi fieri partitum litis deciſiuum,& eius formula, & proceſſus p.1.c.10.n.11.
Ad videndum ſibi præfigi primum terminum ad probandum in Iudicio diffamationis, & eius formula, & proceſſus p.3.c.3.n.21.
Ad videndum ſibi præfigi ſecundum, & peremptorium terminum in Iudicio Diffamationis,& eius formula,& proceſſus, ibid.n.21.
Ad videndum ſibi præfigi terminum ad docendum de Appellatione iuxta formam Commiſſionis, et eius formula, et proceſſus p.1.c.13.n.82.
Ad videndum ſibi præfigi terminum ad probandum, & probatum habendum,et eius formula, et proceſſus p.1.c. 12.n.21.
Ad videndum ſibi præfigi terminum ad probandum, & reluendum iuxta formam Commiſſionis, & eius formula, & proceſſus p.2.c.6.n.45.
Ad videndum ſibi præfigi terminum ad tranſportandum acta,& eius formula,& proceſſus p.1.c.13.n.93.
Ad videndum ſibi reſponderi de Apoſtolis,et eius formula, et proceſſus, ibid.n.106.
Ad videndum ſibi reſponderi de Apoſtolis, quare introducta,& quando neceſſaria,ibid.n.682.& ſeq.& n.686.
Ad videndum ſubdelegari Iudicem in partibus pro liquidandis fructibus, & eius formula, & proceſſus p. 2.c. 8.nu.41.
Ad videndum ſubhaſtari bona, iuxta formam Commiſſionis,et eius formula, et proceſſus p.2.c.6.n.46.
Ad videndum ſubhaſtari, debet eſſe perſonalis, & quando ſecus p.1.c.15.n.100.& ſeq.
Ad videndum ſuper contentis in Proceſſu compulſoriali interponi decretum, & eius formula, et proceſſus p.1.c. 12.num.59.

Ad

Digitized by Google

Ad videndum ſuper omnibus in Proceſſu remiſſoriali contentis decretum interponi, & eius formula, & proceſſus p.1.c.12.n.37.

Ad videndum taxari, & liquidari fructus ſcuta 20. moneta excedentes, & eius formula, & proceſſus par.2.c.14.n.41.

Ad videndum taxari, & liquidari intereſſe, & fructus ſcuta 20. non excedentes, & eius formula, & proceſsus, ibid.n.32.

Ad videndum taxari, & moderari Expenſas, & eius formula, & proceſsus p.1.c.13.n.27.& c.15.n.36.

Ad videndum taxari, & moderari Expenſas ſcuta 20. moneta excedentes, & eius formula, & proceſsus p.2.c.14.n.38.

Ad videndum taxari, et relaxari Mandatum pro Expenſis continentibus ſummam appellabilem, quomodo fieri debet p.1.c.13.n.75.

Ad videndum taxari Expenſas, et pro illis, et contentis in Sententia, relaxari Mandatum, et eius formula, et proceſsus in cauſa Commiſſaria, ibid.n.83.

Alia perſonalis non requiritur, quando Citatio venit ad notitiam Citati, et notitia eſt indubitata p.1.c.14.n.241.

Contra Incertos fit quandoq; per proclama, quandoque per Contradictas, quandoque per Edictum, non rarò per affixionem p.1.c.9.n.51.

Contra Vagabundum poteſt exequi domi illius vltima habitationis, & quando p.1.c.2.n.63.

Debet continere diem certam, aliàs non valet, ibid.n.43.

Debet continere diem, & horam certam, & quomodo hoc procedat p.1.c.2.n.46.

Debet exequi domi in qua tempore executionis illius Citatus degebat, ibid.n.62.

Debet fieri ante domum non in domo p.1.c.1.n.131.

Debet relinqui domi, affigi ad Valuas domus Citandi, et quando, ibid.n.133.

Debet reproduci, aliàs actus eſt nullus p.1.c.2.n.70.

Dicitur habere certum terminum, licet Iudex non exprimat p.1.c.2.numer.57.

Domi abſque dimiſſione Copiæ non arctat p.1.c.2.n.65.

Citatio *Domi debet fieri vna die pro alia, ſed perſonalis poteſt fieri ad hodie per totam, aliàs cum termino breuiori non valet, vel præbet materiam appellationis, ibid.n.68.*

Domi dimiſſa copia valet, prima Citatione perſonaliter executa, vel ſi factis diligentijs quis non poteſt reperiri, p.1.c.2.n.60.

Domi dimiſſa copia videtur ſola ſufficere, ſi in actis conſtat, aliquem non poſſe perſonaliter citari p.1.c.4.n.30.

Domi relicta, vel affixa, quando ad Litigantis notitiam perueniſſe præſumatur p.1.c.13.n.535.

Eſt de Iure Diuino, & naturali p.1.in Præfat.n.7. & c.2.n.11. & p.2.c.11.n.118.

Eſt fundamentum ordinis iudiciarij p.3.c.1.n.11.

Eſt neceſſaria in vnoquoque actu p.1.c.2.nu.110.& p.2.c.15.num.106.

Executa domi, in qua quis tunc non habitabat, eſt nulla, p.1.c.2.n.64.& p.2.c.15.n.108.

Extra Curiam contra Hæredes abſentes eius, qui extra Curiam deceſſit, & eius formula, & proceſſus p.1.ca.5.numer.16.

Facta per affixionem afficit, ac ſi eſſet perſonalis, de ſtylo factis diligentijs p.1.c.4.n.26.& n.28.

Fit per diligentias, & deinde per affixionem, & domi dimiſſa copia, ſi perſona citandi non reperitur p.1.c.4.n.28.

Generalis, & vaga pro ſingulis diebus, & horis ſuſtinetur pro prima, aut ſecunda die, non vltra p.1.c.2.n.47.& numer.50.

Inducens perpetuam ſeruitutem non ſuſtinetur part.1.c.2.numer.50.

In extraiudicialibus requiritur pro die, & hora certis p.1.c.9.nume.49.

Non requiritur, quando Iudex inhibet ex officio p.3.c.5.numer.212.

Partis, ad intereſſendum collationi Proceſſus remiſſorialis, hodie videtur ſuperflua p.1.c.12.n.166.

Partis eſt neceſſaria in ſubhaſtatione, nec ſufficit citatio generalis p.1.c.15.n.98.

Partis in abſolutione à Periurio eſt neceſſaria, & quare p.1.c.8.n.75.

Partis in menſuratione per peritos facienda requiritur pro die, & hora certis, ibid.n.130.

Per diligentias fit, quando domus citandi in Vrbe non reperitur p.1.c.4.n.10.

Per diligentias quomodo exequenda, & eius proceſsus p.1.c.4.numer.11.& ſeq.

Per edictum debet continere terminum competentem p.1.c.3.num.81.

Per Edictum debet publicari, quando adeſt multitudo Perſonarum, ibid.n.85.

Per Edictum in quibus locis affigitur in Curia, & in partibus p.1.c.3.n.82.& 84.

Per Edictum originalis debet affigi per aliquod tempus, & poſtea relinqui copia, ibid.n 88.

Per Edictum, originalis, non copia, affigi, & lege debet, ibid. numer.83.

Perſonalis de ſtylo Tribunalis A.C. non requiritur, ſi agitur vigore obligationis Guarentigiæ, vel formæ executiuæ, aut infra ſummam ſcutorum 20. monetæ p.1.cap.15.numer.202.

Perſonalis magis arctat ob certam eius notitiam par.1.c.2.numer.58.

Præſumitur executa ex conſtitutione Procuratoris ad cauſam p.1.c.2.n.106.

Præſumitur facta cum omnibus requiſitis ſubſtantialibus, & ad diem certam p.1.c.9.n.167.

Prima contra apprehenſum in Curia perſonaliter exequenda, & eius formula, & proceſſus p.1.c.14.n.2.

Prima in ſummarijs debet eſſe perſonalis, quo caſu aliæ ſuſtinentur, domi dimiſſa copia, & quid intus ſit p.2.ca.4 numer.84.

Pro prima, & ſequentibus diebus, ſi terminus eſt ſeruatus prima die, ſuſtinetur pro prima, & aliquando pro ſecunda p.1.cap.2.n.48.

Pro ſingulis diebus, & horis ſuſtinetur per paucos dies, & pro toto termino probatorio p.1.c.9.n.171.

Quæ fit tempore Feriarum generalium contra non docentem de legitimo mandato procuræ, & eius formula, & proceſſus p.1.c.3.n.8.& ſeq.

Quæ non fit per Edictum, quando eius executio fit domi, & in Eccleſia beneficij, non eſt de neceſſitate affigenda p.1.cap.3.num.89.

Quæ obtineri ſolet per Contradictas, & eius formula, & proceſſus p.1.c.3.n.3.

Requiritur non ſolùm ad videndum ſubhaſtari, ſed etiam ad videndum deliberari, p.1.c.15.n.99.

Seù denuntiatio qualibet extraiudicialis, debet expreſsè fieri pro die, & hora certis, ſecus eſt in citatione iudiciali, p.1.c.8.n.131.

Sine die, in actis factis in figura iudicij, cadit, ad p.d. ſecus in extraiudicialibus p.1.c.9.n.55.

Sine die intelligitur ad primam diem p.1.c.9.n.168.

Sine die ſuſtinetur pro prima die iuridica p.1.c.2.numer.45.& num.52.

Sine die ſuſtinetur pro tempore congruo, ib.n.44.& n.52.

Sine termino valet, & Citatus tenetur comparere, quamprimum poteſt p.1.c.9.num.170.

Valet ſine hora, quia tacitè ineſt hora iuris par.1.cap.2.numer.59.

Vnica ſufficit, ſi Debitor conſenſit in Mandatum, vel ſe obligauit in forma Guarentigiæ, p.1.c.6 n.6.

Vnica ſufficit tàm contra Creditores certos, quàm contra incertos p.1.c.9.n.52.

Vt fulminentur Cenſuræ, an, & quando ſufficiat domi, dimiſſa copia, vel debeat eſſe perſonalis p.2.c.8.nu.25. Vide inferius.

Cita-

Citationem.

Citationem *Cum inhibitione obtinere volens ad partes vigore appellationis ab A.C. quid facere debeat p.3. cap.5. numer.2.*

Citationis.

Citationis *Ad ſententiam defectus, ex quibus ſanetur, p.3. c.2.n.72.*

Defectus eſt inſanabilis p.1.c.2.n.112.

Defectus ſanatur ex comparitione re integra, & quando ſecus p.1.c.2.n.107.

Superſcriptio in Tribunali A.C. Quomodo concipi debeat, ibid.n.3.

Citationes.

Citationes *Antiquitus affigebantur ad Columnam, qua aſpicitur in Monte Citatorio Vrbis, par.1.c.3.n.34.*

De Stylo Tribunali A.C. in cauſis obligationis Cameralis, et Scutorum 20. monetæ, & infra, valent domi dimiſſa copia p.1.c.2.n.61.

Et intimationes extraiudiciales fiunt in Camera, ſicut in Rota p.3.c.5.n.150.

Executa per Curſores, domi dimiſſa copia, quam vim habeant p.1.c.1.n.136.

Citationes *Impreſſa poſſunt exequi per Nuncios de partibus, abſque alia ſpeciali commiſſione, p.1.c.3.n.14.*

In cauſis commiſſarijs debent eſſe perſonales, & ſignanter de Stylo Rotæ p.1.c.4.n.27. & c.13.n.533.

In cauſis Commiſſarijs ſunt perſonaliter exequendæ, etiam coram A.C. & quando, & quomodo p.1.c.2.n.66.

Per affixionem debent legi, & dimitti per aliquod temporis ſpacium p.1.c.4.n.22.

Per Edictum cautiùs eſt in primis publicare in Curia, quàm extra, & quare p.1.c.3.n.91.

Perſonaliter exequuntur magis eſſentiales, etiam ſi commiſſio ſit tantùm excitatoria p.1.c.4.n.29.

Quatuor ad comparendum legitimè, earumque formula, & proceſſus p.1.c.5.n.7. & ſeq.

Quatuor ad declarandum an ſit vel velit eſſe Hæres, & illarum formula, & proceſsus, ibid.n.4.

Quatuor ad docendum de appellatione, & earum formula, & proceſsus p.1.c.13.num.70.

Quatuor contra Prætendentes in hæreditate alicuius, & earum formula, & proceſsus p.1.c.1.n.2.

Quatuor in Curia ad cautelam contra Heredes abſentes eius, qui deceſſit extra Curiam, & earum formula, & proceſſus p.1.c.5.n.17.

Seù termini quatuor, ad docendum ſe paruiſſe Litteris Apoſtolicis, & monitorialibus, & illarum formula, & proceſsus p.2.c.8.n.21. & c.9.n.22.

Citatus.

Citatus *Ad declarandum poteſt proteſtari, velle vti iuribus, vel Teſtibus, donec ſibi conſtet de contrario p.2.c.4.numer.86.*

Contrarium, & concordia num.87. & ſeqq.

Ad docendum de appellatione quomodo procedere debeat p.1.c.13.num.85.

Ad videndum confici Inuentarium, non poteſt allegare abſentiam Teſtium p.1.c.9.nu.93.

Domi dimiſsa copia, quando non appellet, niſi à die latæ ſententiæ p.1.c.13.n.130,

Legitimè, & reputatus contumax, ſolet citari ad vlteriora per contradictas ad ſingulos actus p.1.c.3.n.22.

Omnibus debet audiri p.3.c.2.n.101.

Perſonaliter, qui procuratorem conſtituit, & ſe abſentauit, non appellat, niſi à die latæ ſententiæ, etiam ſi poſtea citetur per Contradictas, p.1.c.13.n.128.

Per viam tamen reſtitutionis in integrum audiretur, ibid. num.129.

Vti aſſertus procurator, vel à procuratore, vel ſi conſtat in actis de minus legitimo mandato, non dicitur approbatus vti procurator p.1.c.2.n.190.

Citato.

Citato *Ad docendum de præiudicialibus in partibus, qua dilatio detur par.1.cap.8.numer.44.*

Per Edictum dantur pro ſingulis decem dietis viginti dies; & quomodo dietæ computentur, p.1.c.4.n.25.

Ciues.

Ciues *Ex priuilegio ſunt veri Ciues, & gaudent priuilegio Statuti, & quando p.1.c.7.n.58.*

Romani non poſſunt conueniri, niſi in Curia Capitolina, ibid. numer.59.

Ciuis.

Ciuis *Quis ſit, & quomodo quis Ciuis efficiatur par.1.c.7. numer.57.*

Romanus ſi obligatus reperitur in forma cameræ, eſt locus præuentioni inter A.C. & Curiam Capitolinam, ibid. numer.60.

Ciuitas.

Ciuitas, *Capitolium, Collegium, Vniuerſitas, & ſimiles, qui non ſunt homines, non poſſunt excommunicari, p.1.c.14.numer.229.*

Florentiæ, & Ciuitas Lucæ tempore Honorij IV. erant amicæ Eccleſiæ, & Sedis Apoſtolicæ p.2.c.1.n.74.

Clauſula Ad legitimam.

Clauſula Ad legitimam *Aufert Iuriſdictionem Iudici, à quo, & illam tribuit Iudici, ad quem, & quomodo p.1.c.13.num.502.*

Iudici directa mandat illi, vt procedat executione iuxta diſpoſitionem Iuris, ibid.n.503.

Operatur, vt Iudex guſtet aliqualiter de bono iure, vt valeat executionem permittere, aliàs ſi videat Decretum nullum, vel iniuſtum, nec debeat illam permittere, nec procedere ad vlteriora, & quando ſecus, ibid.n.506.

Clauſula Admiſit &c.

Clauſula Admiſit ſi, & in quantum, & non admiſit niſi & in quantum *Sunt contrariæ par.1.cap.2.numer.167. & ſeqq.*

Clauſula Alioquin.

Clauſula Alioquin *Apponi ſolita in monitorio pro executione Litterarum Apoſtolicarum, quomodo extendatur p.2.cap.8 numer.142.*

Eſt apponenda in Monitorio pro executione Litterarum Apoſtolicarum obtinenda, & non clauſula ſi quis, *ibid. numer.142.*

Poſita in Monitorio in executiuis quid operetur, & quomodo extendatur p.2.c.4.n.82.

Clauſula Amoto, &c.

Clauſula Amoto illico Detentore, *Exiſtente legitimo Contradictore facit Executorem mixtum, etiam ſi fuerit dictum, amoto quolibet Detentore p.2.c.8.numer.14. & numer.99.*

Indiſpoſitiua poſita non facit executorem mixtum, ſed magis roborat, in executiua verò non mutat diſpoſitionem, ibid. numer.10.

Operatur, vt Executor teneatur aſſumere partes Iudicis, & detur appellatio ſuſpenſiua p.2.c.8.n.96.

Operatur, vt Executor teneatur procedere cum cauſæ cognitione, Iuris ordine ſeruato p.1.c.8.n.95.

Operatur, vt facta mentio cenſeatur de poſſeſſione facta, & colorata, & quando ſecus p.2.c.8.n.100.

Si adeſt legitimus Contradictor, facit executorem mixtum, ſiue in diſpoſitiua, ſiue in executiua fuerit poſita, aliàs ſecus, ibid.n.98. & n.102.

Tunc dat cognitionem, quando Sententia, & cognitio non præceſsit, aliàs ſecus, ib.n.97.

Clauſula Arbitrio.

Clauſula Arbitrio *Non operatur ad Attentatorum retectionem, quando illa ſunt clara p.2.c.15.n.42.*

Clauſula Codicillaris.

Clauſula Codicillaris *Eſt inuenta ad conſeruandam, non ad ſupplantandam Teſtatoris voluntatem par. 2. cap. 11. numer.110.*

Clauſula Conſtituens &c.

Clauſula Conſtituens &c. *Non importat Conſtitutum, & quare, & quid importet p.2.c.5.n.62.*

Clau-

Digitized by Google

Clauſula Conſtito,&c.

Clauſula Conſtito,&c. *An requirat citationem partis, p. 2.c.8.n.133.& ſeq.*

Ante iuſtificationem facit executorem mixtum, ibid. numer.124.

Clauſula Conſtito &c. *Aut alia ſimilis, indigens iuſtificatione, exiſtens in litteris penſionis, eſt ſimul cum Clerica tu iuſtificanda p.2.c.9.n.17.*

Debet plenè, & concludenter iuſtificari, etiam ſi non adſit legitimus contradictor, p.2.c.8.n.126.

De Stylo Tribunalis A.C. non requirit plenam probationem ſed iuſtificatur ex ſemiplena p.2.c.8.n.129.

De tribus conformibus intelligitur de validis par.1. cap.13. numer.656.

In Breui poſita eſt iuſtificanda p.2.c.8.n.119.

Iuſtificatur aliquando ex informatione extraiudiciali, & quando, ibid.n.138.

Plenam probationem requirit, & quando ſecus, par.2. c. 8.n.127.

Requirit cauſæ cognitionem, ibid.n.126.

Si agitur de modico præiudicio, non requirit citationem, nec cauſæ cognitionem, p.2.c.8.n.137.

Si committitur executio de re vacante, non requirit citationem Partis, aliàs ſecus, ib.n.135.

Vbi agitur de probando obitu in genere, vel de longinquo, vel cauſa eſt difficilis probationis, non requirit plenam probationem, p.2.c.8.n.128.

Clauſula Conſtituti.

Clauſula Conſtituti *De Stylo Notariorum Vrbis extenditur per verbum, Donec, &c. p.2.c.5.n.63.*

Conſtituti ſub clauſula cæterata, & interim &c. continetur, ibid.n.64.

Clauſula *Conſtituti vigore poteſt procedi executiuè abſque monitorio, etiam contra Tertium p.2.c.5.n.6.*

Conſtituti virtute agere volens pro obtinendo mandato de aſſociando, quid facere debeat. ibid.n.8.

Reliqua vide in verbo Conſtitutum poſſeſſorium.

Clauſula Cuius litis, &c.

Clauſula Cuius litis ſtatum, &c. *Præſeruat gratiam à ſubreptione, & attentatis p.2.c.15.n.74.*

Clauſula Cum facultate, &c.

Clauſula cum facultate citandi, & inhibendi ſingulis diebus, & horis, *in Commiſſione quid operetur, p.1.c. 13.num.466.*

Clauſula Cum incidentibus.

Clauſula cum incidentibus, *Quid operetur p. 1.cap. 13. numer.390.*

Clauſulæ, *Cum quibus Signatura reſcribit, adduntur de eius ordine in Corpore Commiſſionis à Referendario p.1.c. 13.numer.42.*

Clauſula Deducens &c.

Clauſula Deducens &c. *Ad quas cauſas porrigatur, & quomodo intelligatur, p.2.c.4.n.54.*

In caſu, in quo admittitur de Iure cumulatio, quid operetur ibid.n.55.

In Libello poſita quid operetur, p.2.c.7.n.88.

In Libello poſſeſſorij poſita non operatur in Petitorio, ſi fuit oppoſitum de nimia generalitate, p.2.c.4.n.56.

Clauſula Dummodo Iudicium &c.

Clauſula Dummodo Iudicium in partibus non ſit cæptum, *In monitorio iactationum ad partes tranſmittendo, eſt apponenda, & quando ſecus par. 3. cap. 3. num. 82. & numer. 85.*

Clauſula Dummodo remaneant, &c.

Clauſula Dummodo remaneant, &c. *Appoſita reſeruationi non poſt reſeruationem, eſt iuſtificanda, p.2 cap.9. numer. 125.*

Eſt iuſtificanda à Penſionario, etiam ſi quis Penſioni conſenſit, ibid.n.119.

Eſt ſpatio 30. annorum præſumitur iuſtificata, p.2.c.9.n.123.

Facit gratiam conditionalem, & debet à Penſionario iuſtificari, ibid.n.118.

Requirit plenam, & concludentem probationem, par. 2. c. 9.numer.120.

Vide reliqua in verb. Iuſtificatio clauſulæ, Dummodo.

Clauſula Dummodo tempore datæ &c.

Clauſula, Dummodo, tempore datæ præſentium non ſit alteri ius quæſitum, *Facit Executorem mixtum p.2. c.8.num.86.*

Habetur in litteris pro appoſita, licèt fuerit omiſſa, p.2. cap. 8. numer.92.

Intelligitur ex præſentatione à maiori parte, non à medietate tantùm, & quando ſecus, ibid.n.91.

non indiget alia iuſtificatione p.2.c.8.n 93.

Præſeruat ius quæſitum per præſentationem Patroni in re, & ad rem p.2.c.8.n.88.& ſeq.

Præſeruat ius validum, & conſiderabile non inualidum, & coloratum, ibid.n.90.

Clauſula, Et ad omnia.

Clauſula, Et ad omnia faciendum etiam ſi talia forent, quæ mandatum exigerent magis ſpeciale, *Quid comprehendat ſub ſe, p.1.c.13.n.429.*

Clauſula, Et aliàs &c,

Clauſula, & aliàs prout in actis, *In Intimatione poſita ſanat omnes eius defectus p.1.c.2.n.98.*

Clauſula, Ex nunc &c.

Clauſula ex nunc pruut ex tunc *Quid operetur par. 3. ca. 5. numer.51.*

Clauſula, & proteſtatio de addendo.

Clauſula, & proteſtatio de addendo omiſſa in Inuentario *quid operetur p.1.c.9.n.69.*

Clauſula In parte, & partibus &c.

Clauſula In parte, & partibus, vel quatenus contra , *Quando nihil operetur, p.1.c.13, n.344.*

Clauſula, Ita quod, &c.

Clauſula, ita quod potius pereat actus, quàm proteſtatio. *Eſt ad libitum p.1.c.2.n.16.*

Regulat præcedentem diſpoſitionem p.1.c.2.n.192.

Clauſula, Ita vt &c.

Clauſula, ita vt pro Apoſtolis redire non teneatur, *Non operatur, vt, cauſa non commiſſa infra triginta dies, Sententia non tranſeat in iudicatum par.1.cap.13. numer.412.*

Clauſula, Manu Regia,

Clauſula Manu Regia *Habet eandem virtutem, quam habet clauſula* Summariè &c, ſine figura Iudicij, *p. 2. c.1.n.48.*

Non tollit ſubſtantialia Iudicij p.2.c.1.n.51.

Operatur, vt poſſit executiuè procedi, ibid.n 50.

Operatur, vt poſſit procedi de facto, nullo iuris ordine ſeruato, p.2.c.1.n.49,

Clauſula, Motu proprio &c.

Clauſula, Motu proprio, aut ex certa ſcientia, *Quid operetur p.2.c.8.n.63.*

Transfert onus probandi in Aduerſarium, ib.n.62.

Clauſula, Non aliàs, &c.

Clauſula Non aliàs aliter, nec alio modo, *Eſt limitatiua & quid operetur, p.1.c.2.n.159.& n:161.*

Eſt præſeruatiua, & reſolutiua p.1.c.2.n.159.& n.161.

Inducit conditionem, & formam, & neceſſitatem, ibid. numer.160.

Clauſula, Non tamen &c,

Clauſula Non tamen iudicialiter illatarum. *Apponitur in Commiſſionibus iactationum, & quando ſecus p.3.c.3. n.83.& n.85.*

Clauſula, omni &c.

Clauſula omni meliori modo, &c. *Quid operetur p.1.ca. 2.n.162.& c.3.n 53.*

Cum copula, &, implicat modos diuerſos ab expreſſis p.1. c.2.num.163.

Cum dictione, aliàs, trahitur vltra expreſſa, & quid operetur, ibid.n.64.

Clauſula Parito Breui.

Clauſula, Parito Breui *Importat dimiſſionem poſſeſſionis,*

Digitized by Google

& fructuum, p.2.c.8.numer.159.
Parito Breui non includit Expenſas litis, p.2.c.8.n.160.
Parito Breui tribuit iuriſdictionis conditionalem, ibid. numer.161.
Parito dicitur impleta ex præſtatione patientiæ, & paritione verbali quoad poſſeſſionem, & per oblationem compenſationis quoad fructus p.2.c.8.n.162.
Parito quod fructus quando, et ex quibus dicatur impleta, vel non, ibid.n.163.

Clauſula Precarij.

Clauſula Precarij Appoſita in re certa ratione quotæ, & loci, trāſfert poſſeſſionem manutenibilem p.2.c.12.n.245.

Clauſula, quam, & quas.

Clauſula, quam, & quas Comprehendit appellationem à ſententia nondum lata, & quando p.1.c.13.n.393.
Comprehendit Cauſam iactationum, & cauſas mouendas, & futuras circa idem negotium par.1.c.13.numer. 391. & ſeq.
Comprehendit ſub ſe cauſam appellationis, & negocium principale. Petitorium, & Poſſeſſorium p.1. c. 13.numer. 389.
In commiſſione appellationis effecta communi operatur, vt quælibet Pars procedere poſſit, prout in prima p.1. ca.13. n.379. amplia n.380.
In commiſſione appellationis operatur, vt Iudex poſſit pronunciare prout in prima p.1.c.13.n.373.
Non mutat Naturam Iudicij cæpti, nec facit de Reo actorem p.1.c.13.n.400.
Non operatur circa rem diuerſam p.1.c.13.n,394.
Non operatur, niſi citata Parte ad dicendum contra commiſſionem, ſeruatis terminis, & intentione ad ſpeciem deducta p.1.c.13.nu.388.
Non operatur non tranſportatis actis primæ inſtantiæ, p.1. c.13.n.381.
Non reſtringitur, quando additur clauſula, occaſione præmiſſorum, vel rebus alijs p.1.c.13.numer.398.
Operatur, quod omnis cauſa, ad ſpeciem poſtea deducta, in commiſſione contineatur p.1.c.13.n.398.
Operatur, vt cenſeatur omne ius competens in Iudicium deductum, p.1.c.13.n.386.
Operatur, vt deſerta appellatione ab Interloeutoria, vel Definitiua ſuper incidente, Iudex poſſit procedere in negocio principali, prout in prima, & quando ſecus p.1.cap.13. numer.396.
Operatur, vt ex tranſitu de vna via ad aliam, non intret refectio expenſarum p.1.c,13.nu.384.
Operatur, vt Iudex deſerta appellatione, poſſit procedere, prout in prima p.1.c.13.n.395.
Operatur, vt poſſit ferri Sententia ſuper cauſa probata, licèt non expreſſa p.1.c.13.n.385.
Si addatur in comiſſione, rebuſq; alijs in actis deducendis non exſtenditur vltra expreſſa in commiſſione, & poſtea in actis deducta p.1.c.13.n.399.
Stat reſtrictiuè, quando adeſt in commiſſione etiam clauſula, de, &, ſuper præmiſſis p.1.c.13.n.397.

Clauſula, Quatenus &c.

Clauſula, Quatenus opus ſit operatur cautelam, & eſt conditionalis p.1.c.2.n.146.

Clauſula, ſaluo iure, &c.

Clauſula, ſaluo iure, &c. Eſt iuris præſeruatiua par.1.cap. 2.num.196.
Saluo iure appellandi in ſcriptis in apellatione ab Interlocutoria, viua voce emiſſa, eſt ſuperflua par.1.cap. 13.numer.139.

Clauſula ſeruatis, &c.

Clauſula, ſeruatis ſeruandis Aequipollet clauſulæ, Vocatis vocandis p.2.c.8.n.69.

Clauſula, ſi & in quantum.

Clauſula, ſi & in quantum operatur, & quod ſonat prout de Iure, p.1.c.2.n. 166.
Operatur, quatenus de Iure, non aliàs par.1. cap. 13.numer. 250.

Clauſula, ſi ita eſt &c.

Clauſula, ſi ita eſt, vel ſi preces veritate nitantur; Non facit gratiam conditionalem, nec indiget iuſtificatione p.2. c.9. n.126.

Clauſula, ſine figura &c.

Clauſula, ſine figura Iudicij Quot, & quos operetur effectus p.2. c.1. num.26.

Clauſula, ſine præiudicio.

Clauſula, ſine præiudicio Non comprehendit ea, in quibus quis ſibi expreſsè præiudicat p.2.c.7.nu.96.
Non impedit, quin Iudex appellationis, via ordinaria procedendo, reuocet iniuſtè geſta à Iudice à quo par.1. cap. 13. num.493.
Non operatur, quod executio attentata, & nulla, reuocari non poſſit p.2. c.8. n.156.
Operatur præſeruationem poſſeſſionis alterius, p.2.c.7.n.98.
Operatur, vt cauſa appellationis cenſeatur commiſſa tantùm ad effectum deuolutiuum, p.1.c.13.n.491.
Præſeruat iuriſdictionem, & facultatem exequendi Iudicij à quo p.1.c,13.n.492. & p.2.c.8.nu.155.
Quid operetur p.1.c.8.n.149. & ſeq.
Reliqua vide in verbo, Admiſſio Iurium.
Clauſula, ſine præiudicio poſsidentium, & habentium meliora, & potiora iura, quando venit in mandato de Immittendo apponenda p.2.c.7.n.9.

Clauſula, ſine retardatione &c.

Clauſula, ſine retardatione ſolutionis Penſionis Datur in iudicio Spolij p.2.c.9.nu.207.
Datur, nè exiſtens in quaſi poſſeſſione exigendi ſpolietur, p.2. c.9. num.208.
Datur, quando quis eſt in quaſi poſſeſſione exigendi, p.2. cap.9. num.206.
Datur, vbi litteræ Apoſtolicæ ſunt expeditæ pro illarum executione, p.2. c.9.nu.205.
Non conceditur, ſi penſio eſt impoſita per arbitros electos, & Succeſſor vult eam redarguere, & petit committi cauſam ſuper inualiditate p.2.c.9.nu.192.
Non conceditur, ſi Penſio fuit reſeruata alicui vti Clerico, & poſtea compertum eſt, eum eſſe ſimplicem laicum, p.2. c.9. num.194.
Non datur, conceſſa facultate transferendi penſionem, dummodo intimetur tranſlatio, ſi penſione translata, & Intimatione non facta, petitur committi cauſa nullitatis, vel extinctionis p.2.c.9.num.193.
Clauſula, ſine retardatione Non datur in ſecunda inſtantia, ſi commiſſio in prima fuit ſignata ſine clauſula p.2.c. 9.numer.195.
Non datur, ſi agitur contra Oeconomum, & ſimiles, p.2.c.9. numer.198.
Non datur, ſi Clericus Penſionarius contrahit matrimoniū, vel efficitur miles, & quando ſecus, p.2.c.9.n.196.
Non datur, ſi fuit impoſita ſecunda Penſio, non facta mentione de prima, p.2.c.9.numer.197.
Non datur, ſi Penſio corruit defectu cauſæ, ſeu eſt nulla p.2. cap.9.numer.199.
Non datur, ſi Penſio fuit reſeruata ſuper fructibus Beneficiorum, quæ ad diuerſas Perſonas peruenerunt, & Penſionarius agit inſolidum contra vnam par. 3. cap. 9. numer.188.
Non datur, ſi Rector beneficij expedit pro reparatione, & prætendit, quod Penſionarius contribuat, vel ſolutioni ſubſidij, vel decimæ, & quando ſecus par.2.cap.9. numer.191.
Operatur, vt Iudex non poſſit procedere ad vlteriora, niſi Penſio ſoluta, p.2.c.9.num.200.

Clauſula, ſine Vitio Spolij.

Clauſula ſine vitio Spolij, Recipit conditionem principalis diſpoſitionis, quatenus Breue ſit iuſtificatum, & in eo ſit clauſula, Conſtito p.2.c.8,n.147.

Clauſula ſi quid exequendum.

Clauſula ſi quid exequēdum Aufert iuriſdictionē Iudici, à quo, & illam tribuit Iudici ad quem, p.1.c.13.num.495.
Ope-

Digitized by Google

Operatur, vt Decretum debeat iuſtificari ex eiſdem actis, non ex nouiter deductis, p.1.c.13.nu.497.
Operatur, vt Iudex debeat plenè guſtare de bono iure, & ſi videt Decretum iuſtum, & validum, executionem permittere, ſin minus, illud reuocare, p.1.c.13.n.505.
Præſeruat viam executiuam, quatenus executioni locus ſit, conſlito de iuſtitia mandati, p.1.c.13.n.500.
Retardat executionem, donec de iuſtitia Decreti cognoſcatur p.1.c.13.num.496.

Clauſula, ſi quis &c.

Clauſula, ſi quis &c. *Fuit inuenta in Romana Curia, p.2.c.4.num.52.*
In monitorio poſita efficit Proceſſum ordinarium, ſecus clauſula, Alioquin *p.2.c.4.num.81.*

Clauſula ſola facti veritate inſpecta.

Clauſula, ſola facti veritate inſpecta *Non aufert legitimam defenſionem p.2.c.1.n.32.*
Non videtur operari magis quàm clauſula, ſummariè &c. *& quare p.2.c.1.nu.31.*
Operatur idem quod ſummariè, ſine ſtrepitu, & figura iudicij, & manu Regia, p.2.c.1.nu.30.
Operatur, vt alijs omiſſis, poſſit incipi ab Articulis, par.1.c.1.num.34.
Operatur, vt Iudex poſſit ferre Sententiam ſuper probatis, licèt non petitis, p.2.c.1.nu.42.
Operatur, vt poſſit procedi cumulato Petitorio cum Poſſeſſorio, p.2.c.1.num.40.
Operatur, vt ſufficiant probationes perſuaſiuæ, p.2.cap.1.num.43.
Operatur, vt termini non ſubſtantiales poſſint omitti, non ſubſtantiales abbreuiari par.2. cap.1.num.33. Contrarium num.36.

Clauſula, ſummariè &c.

Clauſula, ſummariè, & ſine figura iudicij, ſola facti veritate inſpecta, & manu Regia, *Idem operantur, quod Clauſula* Manu Regia *de per ſe, par.2.c.1.num.52.*

Claſula, Termino iuris &c.

Clauſula, Termino iuris non obſtante, ita quod pro Apoſtolis redire non teneatur, attento quod &c. *apponi ſolet in Commiſſione appellationis par.1.cap.13.numer.188.*
Termino iuris &c. itaut pro Apoſtolis redire non teneatur, *quando non ſit de neceſſitate, ſed ad cautelam p.1.c.13.num.189.*

Clauſula, Vocatis vocandis.

Clauſula, Vocatis vocandis *Facit Executorem mixtum, & cauſam appellabilem p.2.c.8.n.70.*
Non facit appellabilem cauſam, quæ eſt de ſui natura inappellabilis p.2.c.8.nu.72.
Operatur, vt procedatur via ordinaria, p.2.c.8.n.71.
Quid efficiat ſecundùm Rot. deciſ.558. p.1. recent. *p.2.c.8.num.73.*

Clauſula, Vt aſſeritur.

Clauſula, Vt aſſeritur, *Quando ſunt plures Supplicantes, an differat à clauſula,* vt aſſerunt *p.2.c.8.n.66.*

Clemens.

Clemens *Linum, & inde Cletum ſibi in Papatu præferri permiſit p.1.in Præfat.n.24.*
Quartus Summus Pontifex fuit, ibid. nu.24.
Clemens *Octauus mandauit Scripturas Notariorum A.C. pro Camera redimi, & Cenſus ſuper eis impoſitos extingui, p.3.c.5.n.322.*

Clementina.

Clementina Cauſam, de elect. *Tantùm procedit in Beneficialibus p.3.c.1.n.66.*
Diſpendioſam, de Iud. *Loquitur de cauſis ſuper titulo Beneficij, & Beneficia tangentibus par.3.cap.1. nu.48.*
Sæpè, de verb.ſign. *Locum habet quando Iudex poteſt procedere ſine figura iudicij, aliàs ſecus, p.2.c.1.n.25.*

Clericatus.

Clericatus *Probatur ex literis teſtimonialibus Ordinarijs par.1. cap.9. numer.156.*

Clerici.

Clerici *Etiam veniunt appellatione Ciuium, ſicut Monachi p.1.c.13.num.649.*
Romani, & Loca Pia, vbi in forma Cameræ obligata reperiuntur, eſt locus præuentioni inter A.C. & Vicarium Papæ p.1.c.7.nu.76.
Veniunt appellatione Diſtrictualium p.1.c.13. nu.648.

Clericus.

Clericus *Bigamus diſpenſatus, eſt capax Penſionis Eccleſiaſticæ p.2.c.9. num.74.*
Coniugatus eſt capax Penſionis, ſi illa fuit ei aſſignata vti laico, p.2. c.9. nu.77.
Coniugatus, niſi ſit diſpenſatus, eſt incapax Penſionis Eccleſiaſticæ, p.2.cap.9.nu.75.
In Criminalibus non cogitur teſtificari, ſed ſi delictum eſt atrox, Iudex debet conſulere Principem, ſi veritas aliter haberi non poteſt p.1.c.1.1.n.142.
In Minoribus non gaudens priuilegio Fori, quando gaudeat alijs priuilegijs Clericalibus, p.1.c.7.nu.82.
In Minoribus quando gaudeat priuilegio Fori, par.1.cap.7.num.82.
Non tenetur, niſi inquantum facere poteſt, par.1.cap.7.num.332.
Perſeuerans per annum in excommunicatione poteſt priuari Beneficio, & quando ſecus, p.1.c.14.n.291. & ſeq.
Clericus *Qui ſortitur forum laicale, ligatur Statuto laicali in ordinarijs, ſecus in deciſorijs, p.1.c.7.nu.88.*
Reſuſcitatus non recuperat Beneficium, p.3 c.4.nu.99.

Clerici Cameræ.

Clerici, *ac Præfecti, & Præſidentes Cameræ, quot ſint, & in quibus conſiſtat eorum iuriſdictio, p.1 c.7.n.99.*
Habent iuriſdictionem omnes collegialiter, non vt ſinguli, & faciunt vnum Tribunal, p.1.c.7.n 96.
Nihil poſſunt de per ſe, Parte contradicente, niſi prius facto verbo cum alijs collegialiter coadunatis, par.3.cap.5.num.151.
Omnes votant, & omnes ſunt informandi, & quomodo p.5.cap.5.num.152.
Sunt duodecim, & habent iuriſdictionem in concernentibus intereſſe Cameræ, p.1.c.7.nu.95.

Clericorum Cameræ.

Clericorum Cameræ *Origo antiquiſſima vnde proceſſerit p.1.c.1.num.3.*

Clericus Cameræ.

Clericus Cameræ *An, & quomodo allegetur ſuſpectus, & alius eius loco deputetur p.1.c.7. n.132*
Menſarius ſcribit propoſitiones, & Decanus cauſas diſtribuit in plena Camera p 1.c.7.n.98.& ſeq.

Cognitio.

Cognitio *Criminis Eccleſiaſtici, prout Simoniæ, & ſimilium, ſpectat ad Iudicem Eccleſiaſticum, par.3.cap.1.num.81.*

Collegium.

Collegium *Eſt ſemper idem, & non mutatur mutatione perſonarum p.3.c.5.nu.383.*

Colonus.

Colonus *Abutens re conducta, poteſt expelli locatione durante, p.2.c.13.n.39.*
Ante recollectam fructuum pro eius medietate habet tantùm actionem perſonalem contra Dominum, ſeù Locatorem, p.2.c.5.n.71.
De iure nouo non poteſt interuertere poſſeſſionem Domini, p.2.c.5 num.73.
Nomine Domini poſſidet, non ſuo p.2.c.13.n.28.
Propriè quis ſit, & quis Colonus partiarius, par.2.c.13.num.25.& ſeq.
Tenetur reddere Domino ſuam partem integram fructuum abſquè alia detractione p.2.c.13.n.70.
Colonorum, ſeù Inquilinorum recognitio ſufficit, ſi poſſeſſio eſt vacans, & quomodo ad poſſeſſionem acquirendam p.2.c.5.num.66.

Digitized by Google

Commiſſarius Cameræ.

Commiſſarius Cameræ *Exiſtens in cauſa, eſt citandus ad ſingulos actus p.2.c.8.nu.17.*

Negocijs grauioribus impeditus, in materia executionis litterarum Apoſtolicarum ſolet ſubſtituere Prouiſum, vel alium, p.2.c.8 nu.18.

Si non poteſt de iure conſignare poſſeſſionem Beneficij Prouiſo, tenetur illam reſtituere primo poſſeſſori, par.2.cap.8. num.140.

Commiſſio.

Commiſſio *Appellationis ab exceſſiua liquidatione fructuum, & eius formula, p.2.c.14.n.47.*

Appellationis ab exceſſiua taxatione expenſarum, & eius formula p.2.c.14.n.46.

Appellationis ab Hærede contra Legatarium interpoſitæ in interdicto Quorum legatorum, & eius formula p.2.c.11. nu.58. & ſeq.

Appellationis ab Interlocutoria, & eius formula, par.1.ca. 13, numer.32.

Appellationis à decreto reuocationis attentatorum, eſt, Parte citata, in plena Signatura porrigenda, par.2.cap.15. numer.51.

Appellationis à decreto reuocationis attentatorum, & eius formula p.2.c.15.n.16. & ſeq.

Appellationis à grauamine, & eius formula, par.1.ca.13. numer.33.

Appellationis à mandato de euacuando in Signatura proponenda, & eius formula, p.2.c.13.n.18.

Apdellationis à quibus, et quomodo ſignatur, cauſa exiſtente appellabili p.1.c.13.n.45.

Appellationis à Sententia lata in interdicto, Quorum bonorum in plena Signatura proponenda, & eius formula, p.2.c.10.n.24.

Appellationis à Sententia lata in Saluiano, & eius formula, p.2.cap.6.num.31.

Appellationis à Sententia lata ſuper executione litterarum penſionis in plena Signatura proponenda, & eius formula, p.2.c.9.n.40.

Appellationis à Sententia reuocationis attentatorum, & reintegrationis, & eius formula, p.2.c.15.numer.34.

Appellationis, & appellationum in ſecunda, vel vlteriori inſtantia, & eius formula p.3.c.5.n.84. & n.141.

Appellationis in cauſa ordinaria, & eius formula, p.3.c.2. numer.35.

Appellationis in cauſa, quæ non eſt Rotalis, & ad ſcuta 500. non aſcendit, p.1.c.13.n.229. & p.3.c.5.n.85.

Appellationis in cauſa Rotali ad ſcuta 500. vel vltra aſcendente, & eius formula p.1.c.13.n.28.

Appellationis in cauſis ordinarijs ſignatur via ordinaria, Parte non citata p.3.c.2.n.34. & c.4.n.28.

Appellationis in iudicio exhibitionis, & eius formula, p.2. c.3.numer.21.

Appellationis in iudicio iactationis, & eius formula, p.3.c. 3, numer.32.

Appellationis in iudicio iactationis expeditur via ordinaria p.3.c.3.num.31.

Appellationis in Iudicio manutentionis in plena Signatura proponenda, & eius formula, p.2.c.12.n.51.

Appellationis in iudicio ordinario coram A. C. vigore l. vnicæ *introducto, & eius formula, p.3.c.4.n.27.*

Appellationis in materia manutentionis in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem, in plena Signatura proponenda, & eius formula, p.2.c.12.n.55.

Appellationis in plena Signatura proponenda ad litterarum Apoſtolicarum executionem impediendam, & eius formula, p.2.c.8.n.49.

Appelltionis in plena Signatura proponenda, in iudicio Recuperandæ, & eius formula, p.2.c.14.n.26.

Appellationis in plena Signatura proponenda in remedio l. fin. *& eius formula p.2.c.7.n.25.*

Appellationis in Saluiano in cauſa non Rotali quomodo concipiatur, p.2 c.6.n 32.

Appellationis in Saluiano in Signatura proponenda; eius formula, p.2.c.6.n.31.

Appellationis in tertia, vel vlteriori inſtantia extra Rotam, & eius formula p.3.c.5.n.142.

Cum narratiua in cauſa non Rotali, & eius formula p.1. ca. 13.n.31.

Cum narratiua in cauſa Rotali, & eius formula, p.1.cap.13. num.28.

Eſt exhibenda in actis, Parte citata, ad dicendum contra illam p.1.c.13.n.101.

Exaduersò extorta via ordinaria, ſine clauſula quomodo poſſit reformari, p.1.13.n.54.

Commiſſio *Excutorialis, & eius formula, & reſcriptum p. 1.c.13.n.77.*

Expedita eadem die, qua eſt lata Sententia, præſumitur valida, p.3.c.5.n.279.

Iactationis, & iactationum in Rota, & eius formula, p.3.c. 3.n.30.

Licèt non ſit adhuc Iudici præſentata, ſufficit tamen, quod in termino ad Banchum Curſorum perueniat, vt deſerto euitetur, p.1.c.13.n.190. & n.544.

Non poteſt expediri, niſi citata Parte coram Reuiſore, ſi adeſt, nihil tranſeat, p 1.c.13.n.48.

Obtenta ſi fuit à Reuiſore, cum clauſula, adeunda eſt Signatura, ac ſi eſſet reiecta, p.1.c.13.n.51.

Obtinetur directa Iudici ad quem, actis tranſportatis inſtante lapſu biennij, vt præfixo breui termino ad docendum de appellatione &c. & nil quod releuet docto, expenſas taxet, & exequatur, p.1.c.13.n.642.

Obtinetur directa Iudici ad quem, inſtante lapſu biennij, vt præfixo breui termino ad tranſportandum acta, eo elaſpo, & illis non tranſportatis, ſuam moderetur Inhibitionem, p.1.c.13.n.641.

Poſtquàm eſt ſignata, & Iudici præſentata, debet citari Pars ad dicendum contra illam, p.2.c.6.n.43.

Præfixionis termini ad tranſportandum acta non obtinetur, niſi in fine biennij, vel eo elapſo, p.1.c. 13.n.644.

Præſentata Iudici non efficitur communis vtrique Parti, niſi aduerſario citato ad dicendum contra illam part.1.cap.13. num.517.

Pro obtinenda moderatione Inhibitionis ab A. C. emanatæ virtute recurſus in cauſa executiua in Signatura proponenda, & eius formula, p.3.c.5.n.43.

Pro obtinenda moderatione Inhibitionis in cauſa ſummaria in Signatura proponenda, & eius formula, part.3. c.5. num.44.

Pro obtinenda remiſſione cauſæ ad partes, & eius formula. p.3.c.3.n.15. & c.5.n.18.

Pro Reo in Signatura proponenda in interdicto, Quorum legatorum, & eius formula p.2.c.11.n.25.

Pro repoſitione à Decreto, & eius formula, p.1.c.13.n.64.

Prorogationis Fatalium, & eius formula, & reſcriptum, p.1. c.13.n.100.

Quæ obtineri ſolet à Signatura Sanctiſſimi ad effectum ſubhaſtatio, & eius formula, p.2.c.6.n.42.

Quando efficiatur communis, abſque alia citatione ad dicendum contra, p.1.c.13.n.518.

Quomodo ſignari ſoleat, quando virtute Litterarum Apoſtolicarum fuit proceſſum ad Declaratoriam, par. 2. cap.8. num.51.

Reformatoria cum præinſerta, & eius formula, par.2.c.3. num.22.

Reformatoria præinſertæ in Signatura proponenda, & eius formula, p.1.c.13.n.55.

Reformatoria ſecundo loco præinſertæ, & eius formula, ibid. num. 57.

Reſtitutionis in integrum ſat eſt, quòd perueniat ad Banchum Curſorum, vt dicatur præuentum in illa petenda, vt euitetur executio deinde petita, par.1 cap.13. num.546.

Signatur à Præfecto Signaturæ, & à Regente Cancellariæ, & adnotatur in libris à primo, & à ſecundo Reui-

Digitized by Google

Reuiſore, & quomodo, p.1.cap.13.numer.540.
Super deputatione alterius Iudicis in Signatura proponenda & eius formula, p.1, c.13.n.63.
Super moderatione Inhibitionis ob non tranſportationem actorum, & eius formula, & reſcriptum, par. 1. c.13. numer.91.
Suſtinetur vnà cum Inhibitione, etiam appellatione non interpoſita, ſi in ea adeſt clauſula, quam, & quas, p.3. c.5.numer.180.

Communis Opinio.

Communis Doctorum opinio eſt ſequenda, nec ab ea in conſulendo, & iudicando, recedendum p.1.c.2.n.53.& c.14.n. 335.& p.3.c.4.n.73.
Opinio illa, quod miſerabiles perſonæ diuites ſint ſub foro Eccleſiaſtico, non eſt recepta in Regnis Galliæ, & Hyſpaniæ, & quando ſecus, p.3.c.4.n.153.

Comparens.

Comparens Coram Iudice allegato ſuſpecto ſine proteſtatione, vel cum proteſtatione contraria facto, videtur à recuſatione recedere, p.1.c.7.n.120.

Comparitio.

Comparitio Ad eundem finem, de quo agitur, tollit defectum citationis, p.1.c.2.n.125.
Citati eſt finis citationis p.1.c.4.n.33.
Conualidat acta p.1.c.4.n.32.
Conualidat citationem, etiam ſi facta ſit ad excipiendum de eius nullitate p.1.c.4.n.34.
Etiam poſt terminum conualidat citationem, & quando ſecus p.1.c.4.n.17.
Sola Procuratoris conſtituti ad cauſam, in qua quis fuit citatus, inducit citationis ſcientiam p.3.ca.4.n.36.
Specialis Procuratoris etiam generaliter conſtituti, conualidat citationem contra principalem, nulliter executam p. 1.c.4 n.35.
Tollit defectum citationis non executæ, ſicut nulliter executæ p.1.c.2.n.123.& p.3.c.5.n.401.

Compulſoriales.

Compulſoriales Debent Iudici de partibus præſentari, & coram quibus, & à quo p.1.c.12.n.211.
Quando neceſſariæ, & quomodo poſſint obtineri p.1.ca.12. numer.43.
Speciales quomodo obtineri poſſint, p.1.c.12.n.45.

Compulſoria.

Compulſoria Conceſſa, ſi fuit parte non citata in curia, debet citari pars in eius executione, p.1.c.12.n.177.
Datur, & non Remiſſoria pro Iuribus extrahendis, & producendis, p.1.c.12.n.167.
Eſt duplex generalis, & ſpecialis, & quid ſit generalis, & quid ſpecialis, p.1.c.12.n.168.& ſeq.& n.178.
Generalis conceditur etiam pendente termino Remiſſoriæ p. 1.c.12.n.172.
Generalis conceditur etiam tempore Feriarum, & in cauſa commiſſaria, diebus tamen Iuridicis p.1.c.12.n.175.
Generalis conceditur, vbicumque illa tendit, non ad retardationem, ſed ad expeditionem cauſæ, p.1.c.12.n.173.
Generalis non retardat proceſſum ad vlteriora, p.1.c.12.numer.171.
Generalis, parte adhuc non citata in cauſa, conceditur ſine citatione, aliàs ſecus, p.1.c.12.num.170.
Scripturis in partibus exiſtentibus obtineri poteſt in quibuſuis cauſis, p.2.c.4.n.10.
Secunda conceditur, & quando, p.1.c.12.n.183.
Si fuit Parte citata obtenta in Curia, ſat eſt, & quid cautius ſit, p.1.c.12.n.176.
Specialis, ac Remiſſoria æquiparantur, & vtraque retardat proceſſum, p.1.c.12.n.181.
Compulſoria Specialis non datur, niſi parte citata, & fumo dato de releuantia iurium, p.1.c.12.n.176.
Specialis quãdo videatur calumnioſè petita, p.2.c.12.n.185.

Conceſſio.

Conceſſio, Vel prohibitio trahitur ad omne id, per quod peruenitur ad illud, quod conceditur, vel prohibetur par. 3. cap. 1. numer.131.

Concluſio.

Concluſio In cauſa ligat manus parti quoad productionem, & Iudici quoad admiſſionem p.1.c 8.n.158.
Non reuocatur ſine aliquo Decreto p.1.c.8.n.162.

Condemnatio.

Condemnatio In Expenſis requiritur, quando illæ petuntur officio Iudicis, ſecus ſi iure actionis via executiua p.1. c.13.n.605.

Condemnatus.

Condemnatus A Iudice, à quo non datur appellatio, nõ habet Quadrimeſtre p.1.c.14.n.88.

Condictio.

Condictio Ex cap. ſæpè de reſtit. Spol. cui, & contra quẽ competat p.2.c.14.n.71.
Ex l.auctoritatem C.vnde vi, quando, & cui competat p. 2.c.14.n.72.
Ex l.conductores, C.locat.& l.non ab re, C, vnde vi, contra quem competat p.2.c.14.n.77.
Ex l.fin.C.de acquir.poſſ. cui, & contra quem competat p. 2.c.14.n.81.
Ex l.fin.C.vnde vi contra quem competat p.2.c.14.numero 79.
Ex l.ſi quis conductionis, C.locat. cui, & contra quem competat p.2.c.14.n.73.
Indebiti quando competat p.2.c.14.n.65.
L.cum à te, ff.de vi, & vi armat. contra quem competat p. 2.c.14.num.78.
L.ſi Coloni C.de Agric.& Cenſit. cui, & contra quem competat p.2.c.14.n.68.
L.ſi quis in tantam, C.vnde vi, quando competat p.2.c.14. numer.76.
Triticaria pro quo, & quando competat p.2.c.14.n.62.

Conditio.

Conditio Melior tàm Debitoris, quàm Creditoris, termino ad deliberandum, pendente fieri poteſt, plus offerendo, abſque alia Citatione p.1.c.15.n.127.

Conductor.

Conductor Bonorum Reipublicæ, vel Eccleſiæ ratione iuris Inquilinatus præfertur, ſi vult in locatione pro eo, quod à ſecundo locatore offertur p.2.c.13.n.42.
Denegans ſoluere Penſiones dicitur ſpoliare, p.2.c.13.n.113
Locatori quæſtionem dominij obijcere non poteſt, ſed tenetur prius euacuare p.2.c.13.n.110.
Mouens quæſtionem dominij, ſi agitur actione locati, vel condictione l.ſi quis conductionis, dicitur ſpoliare pa.2.c. 13.numer.112.
Non ſibi, ſed locatori poſſidet p.2.c.13.n.29.
Poteſt rem ſibi locatam ſublocare, niſi aliter ſit conuentum p.2.c.13.n.97.
Poteſt ſublocare æquè idoneo, & ad eundem vſum, non aliàs p.2 c.13.n.98.
Ruſtici prædij dicitur Conductor, ſiue conducat nummis, ſiue alia ſpecie, p.2.c.13.n.27.

Conductores.

Conductores Plures cenſentur obligati pro virili, ſi non conſtat de obligatione in ſolidum p.2.cap.13.numer.103. & ſeqq.
Plures obligati in ſolidum quoad creditorem tenentur in ſolidum, etiam ſi res, vel negotium ad vnum tantùm peruenerit, ſecus reſpectu ipſorum inter ſe, p.2.c.13.n.105. et ſeq.

Confeſſio.

Confeſſio Emanata in Monitoriũ præiudicat p.3.c.3.n.67.
Extraiudicialis ad effectum Manutentionis ſufficit, & de Iure Canonico plenè probat p.2.c.12.n.114.
Extraiudicialis ſæpiùs repetita habet vim iudicialis p.2.ca. 12.num.114.
Facta à Procuratore, ſciente Domino, præiudicat, niſi docto de errore reuocetur p.1.c.10.n.71.
Facta in Inſtrumento Guarentigiato habet vim confeſſionis iudicialis p.1.c.1.n.85.
Facta in Libello præiudicat Confitenti, p.3.c.3.n.65.

Digitized by Google

Facta in precibus nocet Confitenti, ibid.numer.64.
Ficta perit, perempta inſtantia, p.1.c.10.n.95.
Iudicialis, & Inſtrumentum confeſſionatum, & Guarentigiatum, an, & quando differant p.1.c.1.n.84.
Iurantis admittitur ad Iuramentum deciſorium retractandum p.1.c.10.n.125.
Procuratoris mandatum ſpeciale non habentis, ſuper Spolio emanata, non nocet Domino p.2.c.12.n.212.
Procuratoris ſuper Spolio poteſt de ſtylo Rotæ à Domino reuocari, etiam non docto de errore, p.2.c.12.n.211.
Sub nube colligenda debet ad Confitentis commodum intelligi, p.1.c.9.n.209.

Confirmatio.

Confirmatio Apoſtolica ſpatio triginta annorum præſumitur, p.3.c.5.n.355.

Coniecturæ.

Coniecturæ In materia intereſſe ſufficiunt, p.1.c.8.n.271.
Sunt mendicatæ, & illis non eſt opus, vbi conſtat de clara obligatione inſolidum in forma Cameræ par. 3. cap.5.numer.393.

Conſanguinei.

Conſanguinei, Et Affines non coguntur teſtificari contra Conſanguineos, et Affines, et quando ſecus, par. 1. cap. 11.numer. 138.

Conſenſus.

Conſenſus Cauſalis, ſi Papa ex eo motus fuit ad penſionis reſeruationem, debet probari, etſi poſtea fuerit derogatum regulæ de conſenſu, & quare, p.2.c.9.n.129.
Creditoris, loco præſentis pecuniæ in deliberatione, an, & quando ſufficiat p.1.c.15.n.115.
Debet interuenire loco præſentis pecuniæ in actu deliberationis, aliàs non releuat, ibid.n.114.
Titularis in Penſionis reſeruatione requiſitus non poteſt ſuppleri à Papa, & quando ſecus.p.3.c.9.n.127.& ſeq.

Conſequens.

Conſequens Qui vult, etiam vult omne neceſſarium antecedens p.3.c.5.n.313.

Conſiſtentia.

Conſiſtentia In animo probantur Iuramento, & coniecturis, ſicut ea, quæ ſunt difficilis probationis, par.1.c.8. numer.275.

Conſtantinus Imperator.

Conſtantinus Imperator Eccleſiã in ſuo Lateranenſi Palatio Saluatori dedicauit, & alias Baſilicas Romæ condidit, p.3.c.4.n.29.
Eccleſiæ Romanæ, ac Summo Pontifici Vrbem Romam, & alias quamplurimas conceſſit, & donauit, ibid.n.30.
Imperium Romanum in Græcos tranſtulit, p.3.cap.4.n. 31.
In fauorem Pupillorum, Viduarum, & ſimilium edidit priuilegium, quod poſtea Iuſtinianus in corpore Iuris clauſit p.3.c.4.n.35.

Conſtituens.

Conſtituens Debitor, & eo magis Tertius, eſt citandus ad videndum aſſociari, p.2.c.5.n.28.
Quis poſſit opponere in terminis ad dicendum contra, & videndum aſſociari p.2.c.5.n.12.
Se nomine alterius poſſidere, transfert in eum veram, ac realem poſſeſſionem, ibid.n.4.
Se poſſeſſurum poſt mortem, nihil agit, p.2.c.5.n.49.
Se poſſidere rem incertam ratione quotæ, & loci, nihil agit, ibid.n.56.

Conſtituere.

Conſtituere Quis poteſt, ſe poſſeſſurum poſt mortem, ſi in conſtituto apponatur clauſula ex nunc, prout ex tunc, p.2.c.5.n.50.
Quis poteſt, ſe poſſidere rem certam ratione loci, vel quotæ, p.2.c.5.num.58.
Quis poteſt, ſe poſſidere rem incertam, dummodo poſtea certa reddatur, ibid.n.57.

Conſtitutarius.

Conſtitutarius Non indiget alio mandato de immittendo par.2.cap.5.numer.4.
Quid opponere, & quomodo proteſtari debeat, ſi conſtituens iura producit ad probandas exceptiones, & quomodo Iudex pronunciare ſuper admiſſione illorum, ibid. numer.13.
Qui eſt negligens in apprehendendo poſſeſſionem actualem, & patitur illam ab alio occupari, non poteſt obtinere mandatum de aſſociando. & quando ſecus, par.2.c.5. nu.36. & nu.61

Conſtitutiones.

Conſtitutiones Aegidianæ non ligant in caſibus, in quibus Statuta locorum particularia diſponunt, p.2. cap.6. numer.126.
Carpenſes non ligant extra Prouinciam Marchiæ, ibid. numer.125.

Conſtitutum Poſſeſſorium.

Conſtitutum Poſſeſſorium Appoſitum ſuper omnibus bonis præſentibus, & futuris, operatur translationem poſſeſſionis in conſtitutarium, p.2.c.5.nu.59.
Aſſumit naturam contractus, & cui adijcitur ab eo regulatur, & intelligitur ſecundùm ſubiectam materiam p.2.c.5.numer.45.
Debet continere certitudinem ab initio in particulari, & in vniuerſali p.2.c.5.num.60.
Differt à Precario, & in quibus, & quid ſit conſtitutum, & quid Precarium, p.2.c.5.n.20 & ſeq.
Eſt ſufficiens ad intentandum remedium recuperandæ ibid. num.30.
Eſt ſufficiens ad obtinendum mandatum de manutenendo, p. 2.c.5.num.32.
Eſt ſufficiens ad probandum primum extremum in Saluiano, ibid.num.33.
Eſt ſufficiens ad probandum primum extremum in Spolio p. 2.c.5.n.31.
In contractu ſimplicis Donationis poſitum, facit illam præſumi inter viuos.p.2.c.5.n.43.
In contractu ſimulato nihil operatur, p.2.c.5.n.53.
In quibus clauſulis conſiſtat, p.2.c.5.n.5.
Licèt dicatur fictus modus traditionis, transfert tamen veram poſſeſſionem, ac manutenibilem, p.2.c.5.n.25.
Nihil operatur, ſi conſtat, quod conſtituens de tempore conſtituti ſibi non poſſidebat, vel non poterat poſſidere, p.2.c. 5.n.48.
Non operatur, dum conſtituens remanet in poſſeſſione, niſi remaneret iure familiaritatis, p.2.c 5.n.54.
Non operatur, dum Lex, vel Statutum, vel conſuetudo requirit veram, & actualem traditionem, par.2.cap.5.numer.55.
Non operatur quicquam in triginta, & ſex alijs caſibus, et in quibus, ibid.n.61.
Non probat poſſeſſionem ad fauorem conſtituentis, p.2.c.5. numer.41.
Non probat poſſeſſionem conſtituentis contra Tertium non habentem aliquam cauſam ab eo p.2.c.5.n.42.
Operatur translationem dominij, etiam in infantem ex ſtipulatione Notarij p.2.c.5.n.27.
Operatur, vt conſtitutario competant omnia remedia poſſeſſoria, p.2.c.5.n.29.
Operatur, vt mandatum de aſſociando poſſit obtineri contra ſingularem Succeſſorem, & etiam mortuo conſtituente, p.2.c.5.numer.35.
Operatur, vt mortuo conſtitutario continuetur poſſeſſio in eius Hæredes, ibid.n.39.
Operatur, vt poſſit agi ad traditionem actualis poſſeſſionis, & obtineri mandatum de aſſociando, p.2.c.5.n.34.
Poſitũ in contractu nullo nihil operatur, p.2.c.5.n.46. et 52.
Poſitum in obligatione conditionali efficitur conditionale, ſed purificata conditione retrotrahitur, & quando ſecus, ibid.n.47.
Poteſt transferre poſſeſſionem in conſtitutarium, licèt titulus habilis, vel iuſta cauſa non præcedat, p.2.c.5.n.24.
Probat inter contrahentes, & habentes cauſam poſterioorem ab eis, p.2.c.5.n.40.

Digitized by Google

Probat poſſeſſionem ad quoſcumque effectus, p.2.cap.5.numer.29.
Probat poſſeſſionem conſtituentis contra conſtitutarium, ſicut ad eius fauorem, p.2.c.5.n.38.
Probat poſſeſſionem conſtituentis contra illum, & eius hæredes, & habentes cauſam ab eo, etiam ſi ſint ſucceſſores ſingulares, ibid.n.37.
Transfert in conſtitutarium poſſeſſionem, etiam in incorporalibus, p.2.c.5.n.23.
Transfert omnem poſſeſſionem tàm ciuilem, quàm naturalem, p.2.c.5.n.26.
Tribuit facultatem capiendi poſſeſſionem propria auctoritate ibid.n 28.

Conſuetudo.

Conſuetudo *An, & in quo differat à Stylo, & quid ſit, p.1.c.2.numer.96.*
Loci, ſi adeſt certè, debet in primis attendi, ſi in conductione non eſt facta mentio penſionis, aut mercedis, pa.2.cap.13.numer.51.
Sicut Praxis eſt rerum magiſtra, p.2.c.11.n.86.
Vendendi ſub haſta, & voce Præconis Præſcriptorum bona, cur inoleuit, p.1.c.15.n.48.

Contemptus.

Contemptus *Iudicis magis, quàm læſio Iuris, & Partis inſpicitur in Iudicio ſummario reuocationis Attentatorum p.2.c.15.n.86.*

Conteſtans.

Conteſtans *Litem cum aliquo vti Procuratore, non poteſt deinde opponere, quòd non ſit talis, vel non poſſit agere, p.1.c.5.n.38.*

Continuata.

Continuata *Eſt adiacentia eiuſdem naturæ par.1.cap.9.num.193.*

Continuatio.

Continuatio *Præſumitur cum eiſdem qualitatibus, & retentis iiſdem terminis p.1.c.9.n.105.*

Contractus.

Contractus *Ab initio ſunt voluntatis, ex poſt facto neceſſitatis p.3.c.5.n.392.*
Omnes ſunt de Iure communi, ideò quod prouenit ex contractu, prouenit à Iure p.3.c.5.n.315.

Contradictor.

Contradictor *De facto per citationem neceſſariam non eſt legitimus, & quis dicatur contradictor de facto p.2.c.7.n.67. & ſeq.*
Legitimus eſt, qui fuit immiſſus, quando vnus ex prouiſis Apoſtolicis venit per reſignationem vnus, & alter per obitum alterius p.3.c.1.n.43.
Legitimus non eſt, qui non venit ex eadem vocatione, nec ex eodem fonte à Sede Apoſtolica p.3.c.1.n.42.
Reliqua vide in Verbo Legitimus Contradictor.

Contrahens.

Contrahens *Cum Vidua, ante conſummatum matrimonium per copulam carnalem, eſt capax penſionis p.2.c.9.numer.72.*

Contrauentio.

Contrauentio *Eſt, Parte citanda, probanda contra eum, qui in litteris Apoſtolicis commiſit, p.2.c.8.n.165.*

Contumacia.

Contumacia *Examinare volentis ſi fuit bis accuſata, non poteſt concedi ad examen, ſine noua intimatione, p.1.cap.11.numer.15.*
In reſpondendo Poſitionibus poteſt ſemper purgari, re integra, ante concluſum in cauſa, & Sententiam latam, p.1.c.10.numer.107.
Non comparentis hora intimata vnà cum teſtibus examinandis, quando, & quomodo accuſetur, p.1.c.2.nu.24. & c.11.num.14.

Contumax.

Contumax *Fictus poteſt appellare infra decem dies à die habitæ notitiæ, & quis ſit fictus contumax, par.1.c.13.numer.127.*
In non veniendo in Rota, Curia, & Statu Eccleſiaſtico poteſt appellare infra decem dies à die latæ Sententiæ, ib. numer.125.
In reſpondendo Poſitionibus habetur pro negante, vel confitente, prout ei deterius eſt, p.1.c.10.nu.88.
In reſpondendo Poſitionibus in Rota non repellitur à limine, p.1.c.10.nu.78.
In reſpondendo Poſitionibus non habetur pro confeſſo, libello inepto exiſtente, p.1.c.10.nu 97.
In reſpondendo Poſitionibus quando habeatur pro confeſſo, etiam in Tribunali A.C. p.1.c.10.nu.105.
Notorius poteſt excommunicari, abſque alia monitione, p.1.c.14.nu.248.
Verus regulariter non appellat, & quis ſit contumax verus p.1.c.13.nu.125. & ſeqq.

Conueniendus.

Conueniendus *Actione perſonali de mendacio conuictus non perdit poſſeſſionem, p.2.c.2.nu.21.*
Actione reali negans, ſe poſſidere, de mandato conuictus, quando non perdat poſſeſſionem, ibid.nu.22.
Actione reali negans, ſe poſſidere, ſi conuincitur de mendacio, amittit poſſeſſionem, & actor poteſt petere immiti in poſſeſſionem, tanquam vacantem, p.2.c.2.n.20.
Actione reali, ſi actor dubitet, poteſt interrogari, an, & pro qua parte, & quo titulo poſſideat, p.2.c.2.n.19.
In petitione hæreditatis poteſt interrogari, an, & pro qua parte, & quo titulo poſſideat, ibid.n.25.
In treſdecim aliis caſibus ſignanter poteſt interrogari ante litem conteſtatam, p.2.c.2.n.23.
Vti Hæres poteſt interrogari, an, & pro qua parte ſit Hæres, & quare, & quando, ibid.n.17. & ſeq.

Conuentus.

Conuentus *Ex cauſa Donationis non tenetur, niſi in quantum facere poteſt, p.1.c.14.n.333.*
In Saluiano liberatur per oblationem crediti, par.2.cap.6.numer.103.

Conuerſi.

Conuerſi *Nuper ad fidem, ſicut etiam Cruce ſignati ſunt perſonæ miſerabiles, p.3.c.4.n.63. & ſeq.*

Copia Copiæ.

Copia Copiæ *Cum adminiculis, & coniecturis probat, p.1.c.12.n.227.*
Probat parte non opponente, ibid.n.226.

Copia.

Copia *Commiſſionis præſentata Præfecto Signaturæ, vel Regenti Cancellariæ, ſi producatur coram Iudice à quo, excuſat à deſertione, & quando, p.1.c.13.n.86.*
Vide in Verbo Præſentata.
Inſtrumenti probat ſtante illius obſeruantia, p.3.c.5.n.396.
Inſtrumenti tradita à Notario rogato, & ab illo extracta probat abſque compulſoria, p.1.c.12.n.187.
Proceſſus compulſorialis debet collationari cum ſuo originali, & obſignata, & clauſa ad Curiam tranſmitti, ibid. num.223.

Corona.

Corona *Inſtar pilei in capite captiui poſita, olim denotabat, illum venundari, p.1.c.15.n.52.*

Cortona.

Cortona *Metropolis Turreniæ, Coritorum Sedes, patria Dardani conditoris Troiæ, Coriti nomine decorata p.1.ca.15.numer.43.*

Credens.

Credens *Abſolutionem obtentam eſſe ſufficientem, vel non contrauenire pactis, excuſatur à periurio, p.1.c.8.n.89.*

Credere.

Credere *Hodie vnum, & cras aliud, quis poteſt in facto alieno, abſque incurſu periurii, ſecus in facto proprio, p.1.cap.10.numer.40.*

Creditor.

Creditor *An ex ſuſceptione termini poſſit damnum patinec nè, Iudex pro ſuo arbitrio iudicabit, p.1.c.14.n.85.*
Exigens ab Hærede beneficiato ad computum ſui crediti

cenſetur inuentarium approbaſſe, ſi fuerat in illius confectione citatus, p.1.c.9.nu.182.
Immiſſus in Saluiano, poſtquam eſt ſatisfactus de credito ex fructibus tenetur reſtituere Debitori bona, in quibus fuit immiſſus p.2.c.6.n.97.
In Defectum aliorum Oblatorum admttitur ad licitandum p.1.c.15.n.137.
Creditor Ius ſibi dicens in bonis Debitoris, propria auctoritate amittit creditum, p.2.c.11.n.72.
Non poteſt eſſe Curator, ſicut nec etiam id poteſt Debitor, p.1.c.5.numer.101.
Pauper obtinet reductionem termini 30. ad 20. vel 15. dies, & quando p.1.c.14.n.12.
Poſt omnes etiam ipſe admittitur ad licitandum, & poteſt ei plus offerenti pignus deliberari, p.1.c.15.n.136.
Qui obtinuit Mandatum, ſi non vult procedere per viam Sequeſtri, poteſt procedere per viam executionis, p.1.c.14.num.52.
Satisfactus in Saluiano, nolens reſtituere bona Debitori, dicitur ſpoliare, & tenetur actione ſpolij, par.2. cap.6. num.98.
Si debitor non declarat, poteſt in actu receptionis declarare, in quam cauſam recipiat, ſecus ex interuallo p.1. cap.8. numer.247.
Si pretium ſolutum Curſori non ſufficiat, recipit illud ad bonum computum, & quietat ſine praiudicio, p.1, cap.5. numer.17.

Creditores.

Creditores Ac Legatarij in confectione Inuentarij ſunt citandi pro die, & hora certis, p.1.c.9.n.47.
Certi ſunt citandi domi dimiſſa copia, incerti per affixionem & hoc ſufficit, p.1.c.9.n.50.
Citati in confectione Inuentarij non poſſunt allegare abſentiam p.1.c.9.n.120.
Patris agentes contra Filium, non probata immixtione ſuccumberent p.1.c.5.n.43.

Creditum.

Creditum Cum hypotheca in Saluiano probatur per Scripturas publicas, & priuatas, legitimè recognitas, par.2. cap.6.numer.76.
Eſt fundamentum, Hypotheca verò Mater Saluiani, p.2. c.6.n.75.

Cumulatio.

Cumulatio Citationis ad dicēdum contra, & videndum admitti ad cauſam, rectè procedit, etiam Parte generalla opponente, p.2.c.4.n.17.

Curator.

Curator Ad certam litem, vel actum debet ſatiſdare, etiam de Stylo Tribunalis A. C. par.1.cap. 5. numero 57.
Ad lites dari non poteſt ei, qui non poteſt citari, par.1. cap.5.numer.81.
Ad lites datur etiam Furioſo, & Mentecapto, p.1. cap. 5.numer.87.
Ad lites debet iurare, eum cui datur, indefenſum non relinquere, p 1.c.5.n.76.
Ad lites debet promittere vtilia facere, & alia, prout tenetur, ibid.n 75.
Ad lites debet ſatiſdare p.1.c.5.n.77.
Ad lites de ſtylo Rotæ non ſatiſdat, ibid.n.58.
Ad lites Furioſo, & ſimilibus poteſt dari, citatis Proximis, & ſeruatis alijs de Iure, ac ſtylo ſeruandis par.1. capit. 5.numer.90.
Ad lites non datur, niſi Petenti, p.1.c.5.n.79.
Ad lites poteſt id, quod Tutor, non tamen Hæreditatem adire p.1.c.5.n.94.& n.115.
Ad lites Pupillo datus non poteſt facere ea, quæ pupillus non poteſt, niſi auctore Tutore, ibid.n.67.
Ad lites quando deputatur, debet eſſe præſens, p.1.cap 5.numer. 74.
Dandus eſt etiam Prodigo ad inſtantiam agere volentium, p.1.c.5.numer.95.
Datur Furioſo, & Mētecapto etiam ad inſtantiam Proximorum, cauſa cognita, p.1.c.5.n.89.
Datur Ventri, & bonis Ventris nomine etiam ad inſtantiam Mulieris prægnantis, p.1.c.5.n.85
Deputatur in Tribunali A.C. ſeruatis quatuor terminis ad declarandum, an velit eſſe Hæres, p.2.c.2.n.50.
Hæreditati, & bonis Defuncti deputatur, & quando, & quomodo, p.1.c.5.n.14.n.18.& n.120.
Hæreditati iacenti datur, Citato non declarante, an ſit, vel velit eſſe Hæres p.1.c.5.n.5.
Hæreditati iacenti datur, citatis prætendentibus in Hæreditate Decedenti in Curia, & non comparentibus ad acceptandum, vel repudiandum, p.1.c.5.n.13.
Hæreditati iacenti ſat eſt quod detur ad inſtantiam maioris partis eorum, qui agunt in proceſſu, p.1.cap.5. numer.47.
Hæreditati iacenti ſolet deputari, ſeruatis quatuor terminis contra Actorem ad lites deputatum ad declarandum, an Minores, vel Pupilli ſint Hæredes, & eis non declarantibus, p.1.c.5.n.10.
Inuentarium conficere debet, ſi habet adminiſtrationem, ſecus, ſi datur ad certam litem, vel actum, p.1.c.5. numer.56.
Prodigo datur cauſa cognita, & quomodo, par.1.cap.5. numer.97.
Quid debeat promittere in actu deputationis, & quid eius Fideiuſſor, p.1.c.5.n.59.
Si detur Hæreditati iacenti, qui ſint citandi in eius deputatione, & quomodo, p.1.c.5.n.49.

Curatores.

Curatores Qui eſſe non poſſunt remiſſiuè, par.1.cap. 5.numer.118.

Curia Romana.

Curia Romana cognoſcit de Iuriſdictione, quando eſt de ea contentio inter Eccleſiaſticum, & Sacularem, p.3. ca.1.num.158.
Romana eſt caput Eccleſiæ ob eius præeminentiam, p.3.c.1.n.157.& ſeq.
Romana eſt idem, quod Sedes Apoſtolica, p.3.c.1.n.159.
Romana ibi eſt, vbi eſt Papa, p.3.c.1.n.163.
Romana venit appellatione Curiæ ſimpliciter prolatæ per anthonomaſiam, p.3.c.151.

Curiæ.

Curiæ Sub nomine qui ſint cenſendi. p.3.c.1.n.155.

Curia.

Curia Obſeruat vt citetur vnico contextu ad concludendum in cauſa, & ad Sententiam. par.1.c.8.n.53.
Quid ſit, & vnde dicatur par.3.cap.1.& num. 152.& numer.154.
Quomodo in facultatibus A. C. accipiatur, par.3.capit.5. numer.150.
Quot, & quibus modis ſumatur, p.3.c.1.n.149.

Curiales.

Curiales, Ad gaudentes priuilegio l.vnicæ in partibus conuenti, etiam in prima inſtantia, poſſunt cauſas, præuia auocatione, coram A.C. introducere, p.3.c.4.n.3.
Ad ſequentes Romanam Curiam, non acquirũt in Vrbe domicilium, & quare p.1.c.7.n.67.
Beneficia obtinentes ex diſpoſitione Concilij ratione Beneficiorum remanent ſubiecti Ordinarijs locorum. p.1.c.45.et p.3.c.4.n.183.
Curiales Clerici, Benificia non obtinentes ſunt exempti à iuriſdictione Ordinarij, & gaudent priuilegio Eugenianæ, p.3.cap.4.n.184.
Pro maiori parte non ſunt graduati, ibid.n.169.
Vnde dicti fuerint p.3.c.1.n.153.
Vrbes in Eugeniana comprehenduntur ſub appellatione Officialium p.3.c.4.num.159.

Curialis.

Curialis Actor ſequitur forum Rei, p.3.c.4.n.174.
Conteſtando litem in partibus, etiam per Procuratorem habentem mandatum cum libera, amittit priuilegium,

Digitized by Google

gium, ibid. numer.177.
Ex quibus dicatur acquirere domicilium in Vrbe, par. 1.c. 7 num.68.
Gaudens priuilegio Eugenianæ confert illud litis Conſortibus,p.3.c.4.n.171.
In partibus conuentus debet opponere priuilegium Eugenianæ ante litem conteſtatam,p.3.c.4.n.171.
Intentans remedium l.diffamati,ſi non docet de ſua poſſeſſione non gaudet priuilegio Eugenianæ, par.3.cap.4.numer.178.
Licèt ex coniecturis dicatur acquiſiuiſſe in Vrbe incolatum, non tamen eſt ſubiectus foro Capitolino par.1.cap.7. numer.69.
Non poteſt virtute Eugenianæ conueniri, niſi in Curia pa. 3.cap.4.num.2.

Curſor.

Curſor Ad quem ſpectat,recipit,& adnotat tres oblationes à tergo mandati,& conficit cedulam ſubhaſtationis,pa.1. c.15.num.5.
Affigere poteſt citationis copiam ad valuas domus, ſi in domo citandi nemo adſit,vel qui adeſt,velit aperire, p. 1. c. 1.num.135.
Cautius facit,ſi refert affixiſſe,publicaſſe,& alia feciſſe,prout habuit in mandatis,p.1.c.3.n.87.
Exequitur monitorium perſonaliter,& illud ſubſcriptum reproducit in actis,p.2.c.14.n.4.
Referens,ſe feciſſe citationem,cenſetur de Stylo Curiæ feciſſe perſonaliter,licèt non exprimat,p.1.c.13.n.536.

Curſori.

Curſori Quid ſoluendum pro cedula ſubhaſtationis,p.1.cap. 16.num.11.

Curſoris.

Curſoris Papæ ſubſcriptioni factæ in pede citationis creditur circa executionem illius,p.1.c.2.n.76.

Curſores papæ.

Curſores Citationes intus domus indiſtinctè per rimulas Oſtij domus immittunt,p.1.c.1.n.157.
Copiam citationis nunquam legibilem Domi relinquunt, cum tamen legibilis de Iure, & ex Conſtitutionibus eſſe debeat,ibid.n.142.
Non poſſunt citare perſonaliter,vel domi dimiſſa copia poſt tertiam horam noctis, per affixionem verò, niſi in die,p. 1.cap.1,num.143.
Viri copiam citationis per rimulas Oſtij domus de ſero immittunt,& abeunt,& illam in Oſtio Vicini non ſemel relinquunt,p.1.c.1.n.141,

Data.

Data Sola non probat antiquitatem,& quando ſecus,pa.1. c.12.n.205.& 208.

Debitor.

Debitor Aliquando ad euitandas Expenſas executionis deponit pignora in Officio actuarij,p.1.c.15.n.29.
Antequam capiatur,citari debet ad cauendum de ſoluendo in fine termini,& quando p.1 c.14.n.82.
Carceratus,ſi eſt miſerabilis, poteſt,docto de paupertate, citare Aduerſarium ad præſtandum ſibi alimenta,p.1.cap. 14.numer.57.
Citatus in Tribunali A.C. non tenetur hodie cauere de ſoluendo in fine termini,& quando ſecus, par.1.ca.14. numer.111.
Eximitur è Carceribus, Creditore non præſtante alimenta taxata à carcerum Præſide,p.1.c.14.n.69.
Habens terminum ad ſoluendum, tenetur cauere de ſoluendo in fine termini, etiamſi ſit ſoluendo, ſecus ſi ſit valdè diues,p.1.c.14.n.81.& n.84.
In cauſis Penſionum poteſt excommunicari pro quolibet termino non ſoluto,etiam infra ſummam ſcutorum viginti-quinque,p.1.c.14.n.58.
In termino ad deliberandum poteſt excipere, & deducere quicquid vult,& adire Signaturam p.1.c.15.n.22.
Non poteſt eſſe Curator p.1.c.5.n.101.
Omni remedio deſtitutus, ſi habet pecunias in promptu, poteſt illas tradendo Executori,euitare Executionem,p.1.c. 14.num.361.
Qui aliquo modo non conſentit in mandatum, non poteſt via executiua conueniri,p.1.c.14.n.60.
Carceratus,qui non eſt ſoluendo,ſolet à Viſita, vel Carcerum Præſide obtinere dilationem, parte citata p.1. cap.114. numer. 64.
Qui non eſt in mora conſtitutus,non tenetur ad Expenſas factas in redigendo Inſtrumentum in publicam formam,& quando ſecus,p.1.c.2.n.41.
Repertus ab Executoribus ducitur ad Carceres, & non relaxatur donec &c.p.1.c.14.n.63.
Suſcipiens terminum coram diuerſis Iudicibus: citandus eſt ad videndum moderari,p.1,c.14.n.8.

Decanus.

Decanus Cameræ mandat ſuperſederi in cauſis Cameralib. & quando,& quomodo,p.3.c.5.n.148.
Reliqua vide in verbo Camera, & in verbo Clerici Cameræ.
Rota mandat ſuperſederi in cauſis Rotalibus,& quando, & quomodo,p.3.c.5.n.145.& ſeq.
Vide in verbo Auditor,& in verbo Auditores Rotæ.
Sacri Collegij Cardinalium quam Iuriſdictionem habeant in Curia in ſecunda,& vlteriori inſtantia, p.3. cap. 5. numer. 182.

Deciſio.

Deciſio In Cauſa Romana Saluiani prima Iulij 1609. coram bonæ memoriæ Manzanedo, loquitur de Aegidina, non de Eugeniana,p.3.c.4.n.185.
Iuris Canonici quando ſit attendenda etiam de Iure Ciuili, & è contra p.1.c.3.n.65.& ſeq.
Putei 389.lib.2.eſt mendoſa, & ob id animaduerſio Scacciæ confunditur,p.1.c.13.n.677.
Rotæ Romanæ habet vim communis opinionis,par.1.cap.2. numer.54.
Rotæ 72.p.2.diuerſ.in quibus terminis procedat,p.1.c.9.nu. 116.& ſeq.& n.180.& ſeq.

Deciſiones.

Deciſiones In Rota fiunt diſputato dubio,Parte citata, & intimata,p.3.c.5 n.122.
Rotæ plures ſuper conceſſione Remiſſoria emanarunt, p.3.c. 12.numer.77.
Rotæ 72,p.2.diuerſ.& in Romana fructuum dotis coram bo. mem. Seleucien. procedunt in iiſdem terminis,p.1.ca. 9.numer.122.

Declaratio.

Declaratio Iudicis non requiritur in perſonis miſerabilibus declaratis,ſecus in non declaratis,p.3.c.4.n.72.

Declarationes.

Declarationes Congregationis Concilij habent vim legis,& faciunt Ius,ſicut ipſi ſacri Canones p.1.c.7.n.83.
Congregationes Concilij ligant in vtroque foro, etiamſi non ſint publicatæ p.1.c.7.n.84.
Reliquarum Congregationum æquiparantur declarationibus Congregationis Concilij p.1.c 7.n.85.

Declaratoria.

Declaratoria Fertur contra negligentem parere litteris Apoſtolicis,ſeruatis quatuor terminis,p.2.c.8.n.165.

Declaratoriæ.

Declaratoriæ Non conceduntur contra Epiſcopos, Prælatos,& Magnates,etiam in ſubſidium Iuris, & quando ſecus,p.1.c.14.n.276.
Relaxantur, & expediuntur, & Ceduloni, elapſis tribus diebus in Decreto contentis,affiguntur,par.3.cap. 14.numer. 269.

Declaratus.

Declaratus Qui poſt decem dies à die affixionis ceduloni non paruit, citetur ad videndum aggrauari, p.2.cap.8. numer.34.

Declinatoria.

Declinatoriam Opponens debet proteſtari, & quomodo, p.1.c.7.num.52.

Reliqua

Reliqua vide in verbo, Exceptio declinatoria.

Decreta.

Decreta *Definitiua tranſeunt in iudicatum quoad partem, non quoad Iudicem, p.1.c.13.n.570.*

Etiam definitiua in Curia feruntur omnia ferè ſub conditione, niſi, & valeat de Stylo præſcripto, p.1.c.2.n.78.

Decretum.

Decretum *Ad effectum executionis debet iuſtificari ex eiſdem actis, ſed, ad effectum confirmationis poteſt iuſtificari etiam ex nouiter deductis, par.1.cap.6.numer.39.& c.13.numer.101.*

Admiſſionis ad cauſam cum clauſula docto de intereſſe, *niſi poſtea de illo doceatur, non ſufficit, p.2.cap.4.numero 114.*

Admiſſionis Iurium, & eius formula, p.1.c.2.n.12.

Admiſſionis Iurium, & extenſionis formæ Cameræ, & eius formula, p.1.c.2.n.19.

Ad tollendas exceptiones poteſt iuſtificari per nouam productionem per viam replicationis, p.1.c.6.n.49.

Camerale non ſuffragatur Subinquilinis, par.2.cap.13.numer.60.

Decerni extra Tribunal A.C. non requiritur de neceſſitate, p.1.c.6 n.33.& p.3.c.5.n.158.

Decerni niſi infra tres in Tribunali A.C. eſt omninò neceſſarium ex inueterato Stylo, & quid dicta verba ſignificent, p.1.c.6.num.27.

Decerni non eſt de eſſentia, ſi debitor conſenſit in mandatum vnica &c. p.1.c.6.n.31.

Decerni non eſt neceſſarium, quando Debitor ſe obligauit in forma Guarentigiæ, p.1.c.6.n.32.

Decerni non requiritur in cauſis ſcutorum 20.& ab inde infra p.1.c.6.n.34.

Extendi formam Cameræ, non ſufficit, niſi re vera fiat, extenſio, ſecus de Stylo, p.1.c.2.n.173.

In Camera, inſtante Anno Sancto fieri ſolet, nè vſque ad certum tempus penſiones augeri, nec Inquilini expelli valeāt p.2.cap.13.numer.57.

Irritans operatur, quòd conſtitutio, ſuper qua eſt appoſitum, non poſſit impugnari ſub prætextu, quòd non ſit vſu recepta p.3.c.4.n.189.

Iudicis in admiſſione ad cauſam eſt omninò neceſſarium, p.2.c.4.n.113.

Iudicis requiritur, tam in Subhaſtatione, quàm in deliberatione, p.1.c.13.n.107.

Iudicis ſuper auocatione poſſeſſionis, & appoſitione Sequeſtri, & eius formula p.2.c.12.n.73.

Iudicis ſupplet defectum ſolemnitatum in Inuentario, p.1.c.9.numer.140.

Niſi ad p.d. intelligitur de die vtili, ſed niſi infra duos, vel vltra, intelligitur de currentibus, p.1.c.6.n.47.

Niſi infra tres videtur loco trinæ monitionis, vel vnius pro tribus, & ad quid p.1.c.14.n.267.

Notoriè nullum, & iniuſtum eſt, quod non iuſtificatur ex actis, p.1.c.6.n.38.

Notoriè nullum, & iniuſtum nunquam tranſit in iudicatum nec eſt exequendum, p.1.c.6.n.37.

Poteſt à Iudice ante, & poſt inchoatum inuentarium, & tam in principio, quàm poſt principium, vel in fine illius, validè interponi, p.1.c.9.n.23.n.81.& n.178.

Poteſt de Stylo extendi in pede citationis Actoris ad Rei fauorem p.2.c.4.n.24.& p.3.c.2.n.19.

Relaxationis mandati non eſt actus de ſui natura contrarius productioni, & admiſſioni Iurium, par.1.cap.8, numer.160.

Secundum transfert dominium, & poſſeſſionem, & ex eo immiſſus facit fructus ſuos, p.1.c.6.n.72.

Sequeſtri, ſub prætextu metus Armorum, eſt iniuſtum ſi in actis non conſtat de metu, aut rixa, p.2.c.12.n.312.

Super electione Peritorum quomodo interponi poſſit, p.1.c.8.numer.142.

Tranſit in iudicatum, quoad partem non quoad Iudicem, & quando ſecus, p.1.c.13.n.60.

Decreti.

Decreti *Iudicis interpoſitio per neceſſe arguit eius præſentiam, p.1.c.9.n.175.*

Decreto.

Decreto *Super electione Peritorum interpoſito, an, & quādo poſſit ad vlteriora procedi, p.1.c.8.n.143.*

Defectus.

Defectus *Cauſæ ſicut reductio ad non cauſam, impedit executionem obligationis cameralis, p.1.c.8.n.189.*

Cauſæ vt proſit debet eſſe euidens, & verſari circa cauſam finalem, p.1.c.8.n.190.

Citationis ad videndum iurare Teſtes, dum eſt turbidus ſanatur per commiſſionem cum clauſula Arbitrio, *pa.1.c.11.numer.42.*

Citationis ad videndum iurare Teſtes, quando obijci non poſſit contra examen, p.1.c.11.num.44.

Citationis ad videndum iurare Teſtes, quando minimè obſtet p.1.c.11.n.43.

Citationis, ad videndum Iurare Teſtes, ſuppleri poteſt ex præſentia Partis in monitione iudicis, p.1.c.11.n.45.

Citationis eſt inſanabilis, p.1.c.15.n.107.

Citationis ſanatur per comparitionem citati, vel eius Procuratoris, & quare, p.1.c.13.n.354.

Citationis vide in verbo, Citationis defectus.

Enunciationis duorum Teſtium in Inuentario apud acta ex decreto, authoritate, & præſentia Iudicis ſuppletur quoad Citatos, p.1.c.9.n.92.

Defectus *Executionis Monitorij ſuppletur ex ſcientia, p.2.c.4.numer.40.*

Intimationis vide in verb. Intimationis defectus.

Iuriſdictionis ſanatur per prorogationem illius de conſenſu, & quando, p.1.c.13.n.355.

Mandati aliquando ſanatur per ratihabitionem, par.1.cap.13.numer.364.

Mandati ſanatur coniecturis, & quando maximè, p.1.c.13.numer.358.

Poteſtatis in Papa non admittitur, p.1.in Præf.n.38.

Subſcriptionis Hæredis, & trium Teſtium, loco Abſentium, in Inuentario apud acta ſuppletur ex Auctoritate, & præſentia Iudicis, p.1.c.9.n.91.

Trium Teſtium, loco Abſentium, in Inuentario ſuppletur ex præſentia Iudicis p.1.c.9.n.80.

Defendere.

Defendere *Quid ſit, & in quo ſit durior conditio Procuratoris, ſeù Defenſoris, quàm Domini, p.1.cap.14.numero 330.*

Defenſor.

Defenſor *Vide in verb. Procurator.*

Delegatio.

Delegatio *Carens acceptatione, & requiſitis neceſſarijs non releuat p.3.c.5.n.405.*

Deliberatio.

Deliberatio *Ad fauorem noui Oblatoris, poſt terminum plus offerentis, quando fieri poſſit, p.1.c.15.n.126.*

Debet fieri ad fauorem vltimi, & maioris Oblatis, aliàs non valet, p.1.c.15.n.125.

Eſt pars Subhaſtationis, & harum vna ſine altera non ſubſiſtit, p.1.c.15.n.108.

Facta penultimo, & ſic ſecundo Oblatori, ſi tertius, & vltimus renuntiauit oblationi factæ, eſt nulla p.1.cap.15.numer.133.

Nouo Oblatori poſt terminum, abſque noua citatione, & nouo decreto, non valet, p.1.c.15.n.23.

Valet abſque alia æſtimatione, ſi non conſtat de magno exceſſu inter iuſtum pretium, & illud, pro quo fuit facta ſubhaſtatio, p.1.c.15.n.143.

Depoſitum.

Depoſitum *Iulij vnius an, & quando cum oblatione reſidui, facta liquidatione, ſufficiat, vt poſſit ad vlteriora procedi p.1.c.13.n.615.& p.2.c.14.n.165.*

Iulij vnius, cum oblatione, & fideiuſſione ſoluendi reſiduum, facta liquidatione, ſufficit in expenſis, & Iudi-

Digitized by Google

Iudicij non priuilegiatis,p.2.c.14.n.170.
Iulij vnius cum oblatione reſidui,facta liquidatione, non releuat in materia Attentatorum,p.2.c.15.n.68.
Iulij vnius , cum oblatione ſoluendi reſiduum , ſufficit , in expenſis extraiudicialibus,p.1.c.13.num.615.& p.2.ca. 14. numer.167.
Iulij vnius,cum oblatione ſoluendi reſiduum , ſufficit quoad damna , de quibus non conſtat, & expenſas extraiudiciales , quas Attentans ignorat,p.2.c.15.n.69.
Non iudiciales,vel non liberum,vel vbi non interuenit delegatio , non releuat ad cenſus extinctionem,p.3. c. 5. numer.367.
Obtinetur in Signatura ab eo,qui reſcriptum fauorabile reportat,& quando,p.1.c.13.n.58.
Purum , & ſimplex habet vim ſolutionis, par.3. cap.5. numer.340.

Deputatio.

Deputatio *Curatoris hæreditati iacenti non valet adita hæreditate,niſi Hæres citetur ad declarandum p.1. cap.5. n.55.*
Curatoris in Tribunali A.C.fit ſeruatis quatuor terminis ad declarandum,p.1.c.5.n.52.

Derogari.

Derogari *Ferijs generalibus quando ſoleat in cauſis commiſſis Prælatis extra Rotam,p.1.c.13.n.411.*

Derogatio.

Derogatio *Quamuis generalis,& ampliſſima non comprehendit facultates ex contractu,& titulo oneroſo, p.3.c.5. num.300.*

Deſcriptio.

Deſcriptio *Alicuius pro Creditore in libro Mercatoris,qui ſit ſoluendo,habet vim ſolutionis,p.3.c.5.num.342.*
Bonorum,& iurium,ac actionum in Inuentario requiritur, p.1.c.9.num.56.
Facta ab Vſufructuario prodeſt Proprietario , par. 1.cap.9. num. 134.

Deſcriptionis.

Deſcriptionis *Bonorum omiſſio ſine dolo non præiudicat, p. 1.c.9. num. 58.*

Deſertio.

Deſertio *Locum non habet,cauſa appellationis infra terminum Iuris commiſſa,etiam ſi pro Apoſtolis non ſit reditum dummodo illi fuerint petiti,p.1.c.13.n.671.*

Detentatio.

Detentatio *& Inſiſtentia tantùm,ſeu Poſſeſſio de facto ,ad effectum manutentionis attenditur,p.2.c.12.n.134.*

Deuolutio.

Deuolutio *Cauſa ad Curiam,vel ad Sedem idem ſignificat, p.3.c.1.n.161.*

Deus.

Deus *Ab initio Mundi Ieſum Chriſtum eius filium vèrum Deum,& hominem,ex Virgine naſciturum daclarauit,p. 1.in Præfat.n.9.*
Citauit Adam p.1.in Præfat.n.7.
Aedificauit coſtam in Mulierem,p.1.in Præfat.n.5.
Miſit Ieſum Chriſtum eius filium,p.1.in Præfat,n.12.
Præcepit Adæ,nè comederet de ligno ſcientiæ boni,& mali , p.1.in Præfat.n.4.
Præcepit,non inferri malum,ſed benè fieri Pupillis, Viduis , & miſerabilibus perſonis,& ſignanter in Iudicijs,p.3.c.4. n.33.& ſeq.
Sententiam contra Adam,Euam,& Serpentem tulit,& ſingulis pęnas inflixit,p.1.in Præfat.n.8.& n.10.
Sententiam inappellabilem ſtatim contra Adam,& Angelos reprobos executioni mandauit,p.1.c.1.n.7.

Dictio.

Dictio Aliàs *comprehendit vltra,& diuerſa ab expreſſis , etiam omiſſa p.1.c.2.n.165.*
Autem *corrigit,& aduerſatur præcedentibus,non ſequentibus,p.3.c.5.n.337.*
Donec , *eſt de ſui natura limitatiua,& determinatiua temporis,p.2.c.6.n.100,*
Et cætera,*comprehendit omnia,quæ ſunt de natura,& ſubſtantia actus,p.1.c.11.n.91.*
Quilibet *eſt diſtributiua contra vnumquemque in ſolidum,et quando p.3.c.5.n.378.*

Dies.

Dies *Decem dantur ad inchoandam,non ad finiendam proſecutionem cauſæ appellationis, p.1.c.13. num. 545.& numer.661.*
Dies *Feriati in honorem Dei,vel Sanctorum,& Creationis, & coronationis Summi Pontificis habentur pro exceptuatis in clauſula* cum clauſula citandi ſingulis diebus,& horis *p.2.c.13.n.408.*
Interpellat pro Homine p.3.c.5.n.450.

Diffamans.

Diffamans *An,& quando poſſit conueniri remedio* l.diffamari *ſecundum* Baldum *p.3.c.3.n.121.*
Dum in termino præfixo agit,non eſt amplius tractandum de remedio l.diffamari,*ſed agitur de bono Iure p.3. c.4. numer. 95.*
Errore,vel dolo,ſtatum,aut conditionem alicuius,cogitur agere,aliàs ei imponitur ſilentium,p.3.c.3.n.105.
Eſt conueniendus coram Iudice competente diffamati : aliàs poteſt ipſe diffamatum coram alio Iudice competente ipſius diffamati conuenire,p.3.c.3.n.79.
Poteſt conueniri à diffamato in Iudicio iactationis præuio monitorio p.3.c.3.n.2.
Qui habet Iudicem ſuſpectum,poteſt illum in Tribunali A. C.ſuſpectum allegare,p.3.c.3.n.61.
Seù iactans impellit diffamatum ad remedium l. diffamari *pro ſua defenſione intentandum,p.3.c.3.n.50.*
Tunc demum cogitur agere ,ſi conſtat Iudici ſaltem ſummariè de diffamatione,p.3.c.3.n.97.

Diffamatio.

Diffamatio *An fuerit iudicialis, vel extraiudicialis nihil intereſt,p.3.c.3.n.101.*
Debet in actis probari,p.3.c.3.n.98,
Extraiudicialis eſt probanda,ſi in Monitorio,ſeù commiſſione iactationum adeſt clauſula , non tamen iudicialiter illatarum,*p.3.c.3.n.102.*
Non eſt probanda,ſi cum remedio l. diffamari *cumulatur remedium* l.ſi contendat *p. 3.c.3.n.108.*
Non eſt probanda,ſi ſubeſt ſuſpicio calumniæ,vel iuſta cauſa p.3.c.3.n.106.
Seù iactatio propriè quid ſit,& quid minus propriè p.3. c.3. n.48.& ſeq.
Seù iactatio quot,& quibus modis vſurpetur,& vnde dicatur.p.3.c.3.n.43.& ſeq.

Diffamator.

Diffamator *Iniuſtus delinquit,& qua pœna puniatur,p.3. c.3.numer.45.*

Diffamatus.

Diffamatus *Habens plures Iudices ordinarios,ſi coram vno iudicium iactationum introduxerit,an poſſit à diffamante coram alio ex eis conueniri,p.3.c.1.n.56.*
Non eſt propriè Reus p.3.c.3.n.69.
Qui præuenit diffamantem coram Iudice competente,etiam ſuper negocio,principali,non poteſt coram alio ab eo conueniri,p.3.c.3.n.81.

Differentia.

Differentia *Inter Ciues,& Incolas non eſt, quoad priuilegium fori,p.1.c.7.num.71.*

Differentiæ.

Differentiæ *Quot,& quæ ſint inter Sententiam definitiuã, & interlocutoriam,p.3.c.2.n.105.*

Difficultas.

Difficultas *Probationis tunc adeſſe cenſetur,quando res nõ poteſt ad oculum demonſtrari. p.3.c.2.n.197.*

Diffundi.

Diffundi *Fit in Curia Capitolina loco termini proſeruato,p. 1.c.8.n.257.*
Fit ad primam diem iuridicam,in qua ſi Iudex decretum nõ facit,expirat diffuſio p.1.c.8.n.258.

Quid

Digitized by Google

Quid ſit, & quid monitio.p.1.cap.8.numer.257.
Requirit præſentiam partis, de qua Notarius teſtatur in extenſione ipſius deffenſionis,p.1.c.8.n.259.

Dignum.

Dignum *Magis trahit minus dignum,p.3.c.4.n.172.*

Dignus.

Dignus *Beneficio non eſt,qui mentitur in eo,quod eſt cauſa beneficij,p.1.c.14.n.339.*

Dilatio.

Dilatio *Ad reſpondendum datur dubitanti de veritate poſitionis,& quando ſecus,p.1.c.10.n.53.*
Ad reſpondendum datur dubitanti,quando poſitio continet factum alienum,vel antiquum,vel intricatum, iurato de calumnia,aliàs ſecus,p.1.c.10.n.54.
Bina præfigi debet diffamanti, vna poſt aliam,ad probandum vt poſsit ei imponi ſilentium,p.3.c.3.n.91.
Breuis ad iurandum ſuper partito obtineri poteſt, p.1.c.10. numer.14.
Conceſſa poteſt reuocari ante Sententiam latam, vel mandatum expeditum,p.1.c.6.n.58.
Congrua ad iurandum petenti dari debet,& quare,p.1.c.10. numer.162.
Datur,ſecundùm diſtantiam loci,præiudicialibus allegatis, & interim nihil poteſt innouari,p.1.c.8.n.145.
Vide Allegatio præiudicialium.
In materia Præſentati, vſu,& neceſſitate exigente, prorogatur ad tempus triginta dierum,& ſic triplicatur,p.1.c. 13.numer.674.
Legitimè impedito,qui actum expediri non potuit,eſt duplicanda,p.1.c.13.n.673.
Quatuor menſium debitoribus à lege data poteſt à Iudice prorogari,& arctari ex cauſa,p.1.c.14.n.79.
Quæ detur citato ad docendum de præiudicialibus in partib, p.1.c.8.numer.144.
Secunda non eſt neceſſaria,quando prima monitio, ſeù prefixio eſt facta cum commmatione,p.3.c.3.n.93.
Secunda non eſt neceſſaria,ſi monitus,ſeu citatus dixit nolle agere,p.3.c.3.n.92.
Secunda,ſeu monitio non requiritur, ſi Iudex terminum ad agendum vltra annum præfixit,p.3 c.3.n.94.
Seù terminus ad ſoluendum quid ſit,p.1.c.14.n.78.
Triginta dierum olim Cenſuræ appellata hodie, & poſt Pij V.Reformationem, Terminus nuncupatur, par. 1.cap. 14. numer. 98.

Dilatione.

Dilatione *Pendente officium Iudicis conquieſcit,p.1.c.6.n. 57.& c.13.n.201.*

Dilationes.

Dilationes,*& Excarcerationes pendent ab arbitrio Viſitæ, & Præſidis,à quorum decretis non datur appellatio, p.1. c.14 numer.66.*

Dilationis.

Dilationis *Reuocatio debet eſſe expreſſa,aliàs non releuat, & quando ſecus,p.1.c.12.n.156.*

Diligentia.

Diligentia *Appellandi viua voce poteſt prodeſſe, & aliquando obeſſe, ideò Patronus appellantis ſit cautus,p.1. c.13.numer.140.*
Qualibet in termino ad cauſam committendam ſufficit appellanti in Curia,p.1.c.13.n.659.& ſeq.

Diligentiæ.

Diligentiæ *Ad euitandam deſertionem ſunt ſufficientes, ſi Præfectus Signaturæ,vel regens Cancellariæ fuit aditus, & exhibita fides alterius eorum,vel Prælati ſignaturæ, vel Reuiſoris,quod commiſſio fuit, in tempore præſentata,p.1.c.13.n.663.*
Vide in Verbo Præſentata.
Diligentiæ *Fiunt per duos Curſores,quod eſt cautius, licèt Rota tenuerit,poſſe fieri per vnum,p.1.c.4.n.31.*
Vt poſſit procedi ad excommunicationem in Iuris ſubſidium, debent fieri in locis deſtinatæ ſolutionis, p.1.c.14. numer. 272.

Diſcutienda.

Diſcutienda *In petitorio non habentur in conſideratione in materia manutentionis p.2.c.12.n.247.*

Diſdicta.

Diſdicta *Societatis officij,& eius formula, & reproductio p.1.c.6.n.15.*
Societatis officij,& translatio, nec non nominatio periculi vitæ,debent fieri in actis Notarij rogati de Societate, & quando ſecus,p.1.c.6.n.17.

Diſpoſitio.

Diſpoſitio *c.oblatæ,de appell.non habet locum in Curia, et quare,p.1.c.7.n.317.& c.13.n.684.*

Diſtrictuales.

Diſtrictuales *Sub Statuto Vrbis fuerunt iudicati, qui habitarunt in Diſtrictu decem,& octo annis p.1.cap. 13. numer. 652.*

Doctores.

Doctores *Qui mouentur iiſdem iuribus,auctoritatibus, & rationibus,non ſunt varij,licèt in cortice diuerſimodè loquantur p.1.c.11.n.47.*

Doctrina.

Doctrina *Bart.* in l.in teſtament.ff.de fidic. libert.*magis communiter reprobatur,p.2.c.11.n.105.*

Dolus.

Dolus *Eliditur ex ætate decrepita, & bona qualitate perſonæ,& debet clarè probari,p.1.c.9.n.183.*
Præſumitur ex coniecturis ex apertione, & diſſigillatione Sacculi à Depoſitario facta,p.3.c.2.n.192.

Domicilium.

Domicilium *Poteſt eligi ad libitum p.1.c.4.n.7.*
Romæ faciliùs contrahitur,quàm alibi,p.1.c.7.n.66.

Domicilij.

Domicilij *Electio quando non ſit neceſſaria,p.1.c.4.n.6.*

Dominus.

Dominus *etiam ciuiliter tantùm poſſidens,poteſt, finita locatione,rem locatam propria auctoritate, etiam lite pendente,occupare,p.2.c.13.n.30.*
Expellendo Colonum non cadit à iure ſuo, p. 2. c. 13. numer.31.
Inquilino ſublocare volenti,non poteſt,ſine iuſta cauſa,denegari conſenſus, p.2.c.13.n.100.
Litis ad effectum ſuſtinendi quomodo quis efficiatur p.1.ca. 3.num.51.
Volens ob neceſſitatem,quæ tempore locationis ante imminebat,fabricare in re locata,poteſt expellere Inquilinum,locatione durant,p.2.c.13.n.38.
Volens vti re locata ob propriam,vel eius Patris, vel Filij neceſſitatem,poteſt expellere Inquilinum locatione durante,p.2.c.13.num.33.

Domini.

Domini *Terrarum recognoſcentes Superiorem,non poſſunt committere cauſas ſummariè cognoſcendas, & quando ſecus,p. 2.c.1.n.65.& ſeq.& n.80.*

Donatio.

Donatio *Omnium bonorum præſentium, & futurorum, vt valeat,qua ratione defendi poſſit,diſputando contra communem,p.1,c.14.n.334.*

Dos.

Dos, *& Alimenta æquiparatur,p.3.c.5.n.463.*
Quando Filia dotata excluditur à Statuto propter Maſculos ſuccedit loco legitimæ,p.3.c.5.n.458.

Duces.

Duces, *& Barones Romani non poſſunt ferre Sententias in Curia,p.3.c.5 n.183.*

Dubitare.

Dubitare *De Papæ poteſtate nefas eſt,p.1.in Præfat. n.39.*

Dubium.

Dubium *In Rota proponitur,Parte intimata, & vtraque, vel extra tantùm Parte informante,p.3.c.5.n.117.*

Eccleſia.

Eccleſia *Contra Eccleſiam æque priuilegiatam non vtitur priuilegio,p.3.c.4.n.133.*

Digitized by Google

Contra quam adeſt uiolentia,rapina,vel fraus,habet electionem ſori,p.3.c.4.n.120.
De Iure gaudet priuilegio l.vnicæ *p.3.c.4.n.119.*
*In Regno Caſtellæ etiam diues gaudet priuilegio,*l.vnicæ *p.3.c.4.122.*
Pauper ſine dubio gaudet priuilegio, L. vnicæ *par.3.cap.4. num.121.*
Quomodo Beatum Petrum in die Cathedræ appellando canit p.1.in Præſat.n.22.

Edere.

Edere *Quis non tenetur, quando Scripturæ edendæ nihil releuarent,p.2.c.3.n.50.*
Quis non tenetur, quando Scripturæ poſſunt haberi aliunde p.2.c.3.n.52.

Edicta.

Edicta *Debent affigi in loco Subhaſtationis,& etiam in partibus,in loco,in quo ſuns bona ſubhaſtanda,& debet de hoc conſtare in actis per exhibitionem fidei Officialis loci, p.1.c.15.n.8.& n.131.*
In Curia in quibus locis affigi ſoleant per Curſores,par.1.ca.3.num.37.
In quibus locis affigantur, quando ſunt ſubhaſtanda ſtabilia, p.1.c.15.num.6.

Edictum.

Edictum *Diui Marci contra quem competat, par.2.cap.14.num.87.*
Pro ſubbanſtandis ſtabilibus,& eius formula,p.3.c.15.n.7.
Publicum,& eius formula,p.1.c.3.n 13.
Tempore æſtiuo fieri ſolitum, & eius formula,& proceſſus, p.1.c.3.n.4.

Edicti.

Edicti *Tempore æſtiuo feriato fieri ſoliti formulam, quis tradat,p.1.c.3.n.36.*

Effectus.

Effectus *Reintegrationis eſt, vt Spoliatus reſtituatur eo meliori modo,quo fieri poteſt,p.2.c.14.n.157.*

Egidiana.

Egidiana *Vide in Verbo Aegidiana.*

Emptor.

Emptor *Fructuum tenetur ſtare locationi factæ per Dominum ante venditionem,p.2.c.13.n.91.*
Non videtur poſſe allegare ignorantiam, ſi in loco vti conſuetudo notoria locandi prædiſa ad coloniam,p.2.ca.13.num.81.
Si ſcit rem emptam fuiſſe alteri locatam, & conſtat de ſcientia,pars colonica ad eum non ſpectat,p.2.c.13.n.78.
Tenetur ſtare locationi, data illius ſcientia, par.2.cap.13.num.79.
Tenetur ſtare locationi,ſi Conductori fuerunt bona: Locatoris,& ſic res conducta,pro obſeruantia contractus obligata,p.2.c.13.n.84.
Emptor *Vocando ſe Depoſitarium,exuit perſonam emptoris, & inducit perſonam Depoſitarij,p.3.c.5:n.338.*
Vti Succeſſor ſingularis,non tenetur ſtare locationi,p.2.c.13.num.77.

Epiſcopi.

Epiſcopi,*ac Prælati, & in dignitate conſtituti non ſolent excommunicari,ſeu interdici, vel ſuſpendi à Diuinis. p.1.c.14.n.275.*
Iuriſdictionem non aliunde, quàm à Summo Pontifice habuerunt,etiam ab initio naſcentis Eccleſiæ par.1.c.14.num.193.

Fpiſcopus.

Epiſcopus *Non iurat tactis, &c. ſed inſpectis Euangelijs & mittitur ei ſacramentum,p.1.c.2.n.205.*
*Poteſt cauſam de ſui natura ſummariam, prout ſpiritualem, committere cum clauſula,*ſummariè &c. *& in pluribus caſibus ſtatuere contra Ius,p.2.c.1.n.77.*
Poteſt eſſe Iudex in cauſa ſuæ Eccleſiæ,ſeu ſpectante ad eum Iure Eccleſiæ vel dignitatis,ſecus ſi cauſa ſpectet ad eum iure proprio,p.1.c.7.n.38.& ſeq.

Eques.

Eques *Poteſt iurare tacta Cruce ſui habitus, p.1.cap.11.numer.96.*
Sancti Stefani, etiam illegitimus, poteſt retinere Penſiones vſque ad ſummam quadringentorum ducatorum, p.2.ca.9.numer.83.
Sancti Stefani, etiam Vxoratus, & Bigamus eſt capax quadringentorum ducatorum Penſionis, p.2.c.9.n.73.& numer.156.

Aequitas.

Equitas *Vide in verbo Aequitas.*

Error.

Error *Calculi poteſt quandocumque allegari par.1.cap.6.numer.53.*
Calculi probatus impedit executionem, & quando ſecus p.1.c.6.numer.56.
Calculi reſcindi tranſactionem, & quando ſecus p.1.cap.6.numer.55.
Calculi vide in verbo Calculus.
Communis facit Ius,p.1.c.9.n.192.
Facti alteni, de quo quis non habuit notitiam,præbet iuſtam cauſam reſtitutionis in integrum,p.1.c.9.n.11.
Iuris valdè dubij ad inſtar ignorantiæ facti, præbet iuſtam cauſam reſtitutionis in integrum,p.1.c.9,n.193.

Aeſtimatio.

Aeſtimatio *in ſubbaſtatione quando non requiratur p.1.ca.15.numer.146.*
Non requiritur,ſi iuſtum pretium eſt manifeſtum, itaut in Subbaſtatione non poſſit interuenire colluſio,p.1.cap.15.numer.144.
Rerum deſcriptarum non eſt de neceſſitate ponenda in Inuentario p.1.c.9.n.57.& p.3.c.2.n.180.

Eua.

Eua *A Deo ex coſta ædificata in adiutorium Adæ, p.1.in Præfat.n.5.*
A Serpente ſeducta,comedit de ligno vetito, & dedit viro ſuo,p.1.in Præfat.

Eugeniana.

Eugeniana *Conſtitutio in fauorem Curialium emanauit, p.3.c.4.n 166.*
Curiales Reos non etiam Actores capit,p.3.c.4.n.173.
Fuit edita à Papa, ideò comprehendit Clericos, in quos ipſe habet poteſtatis plenitudinem,p.3.c.4.n.187.
Habet Decretum irritans, & clauſulam,ſublata,quæ clauditos,& tollit facultatem alteri iudicandi, par.3.cap.4.num.188.
Hodiæ quoad Curiales reſpectu tantùm Beneficiorum locum non habet,licet olim ſecus,p 3.c.4.n.182.
Non ſuffragatur contra Priuilegiatos virtute l.vnice *p.3.c.4.numer.179.*
Non ſuffragatur ei, qui ſpatio vnius anni non habitauit in Curia,p.3.c.4 n.180.

Eugenius.

Eugenius *Papa Quartus edidit Conſtitutionem in fauorem Curialium Vrbis, qua conceſſit eis priuilegium, nè poſſint litibus vexari extra Curiam, par.3.cap.4.numer.157.*

Examen.

Examen, *Ac Iuramenta Teſtium, recepta à Notario de mandato Iudicis, computantur inter acta indicialia, p.1.c.11.num.26.*
De Iure Ciuili non poteſt committi Notario,par.1.cap.11.numer.23.
Eſt nullum, ſi certum tempus eſt præfixum in citatione ad videndum iurare Teſtes,& ipſi,eo elapſo,examinetur, p.1.c.12.nu.66.
Eſt nullum,ſi Teſtes non examinentur à Iudice remiſſoriali ſuper omnibus Interrogatorijs, & Pars fuit de hoc proteſtata,p.1.c.12.n.161.
Eſt nullum, ſi Teſtes non ſolùm depoſuerunt, ſed etiam iurarunt extra terminum p.1.c.12.n.67.
Eſt validum, ſi Pars fuit citata ad dandum Interrogatoria, aliàs

Digitized by Google

Quid ſit,& quid monitio.p.1.cap.8.numer.257.
Requirit præſentiam partis, de qua Notarius teſtatur in extenſione ipſius deffenſionis,p.1.c.8.n.259.

Dignum.

Dignum *Magis trahit minus dignum,p.3.c.4.n.172.*

Dignus.

Dignus *Beneficio non eſt,qui mentitur in eo,quod eſt cauſa beneficij,p.1.c.14.n.339.*

Dilatio.

Dilatio *Ad reſpondendum datur dubitanti de veritate poſitionis,& quando ſecus,p.1.c.10.n.53.*
Ad reſpondendum datur dubitanti,quando poſitio continet factum alienum,vel antiquum,vel intricatum, iurato de calumnia,aliàs ſecus,p.1.c.10.n.54.
Bina præfigi debet diffamanti,vna poſt aliam,ad probandum vt poſſit ei imponi ſilentium,p.3.c.3.n.91.
Breuis ad iurandum ſuper partito obtineri poteſt, p.1. c.10. numer.14.
Conceſſa poteſt reuocari ante Sententiam latam, vel mandatum expeditum,p.1.c.6.n.58.
Congrua ad iurandum petenti dari debet,& quare,p.1.c.10. numer.162.
Datur,ſecundùm diſtantiam loci,præiudicialibus allegatis, & interim nihil poteſt innouari,p.1.c.8.n.145.
Vide Allegatio præiudicialium.
In materia Præſentati, vſu,& neceſſitate exigente, prorogatur ad tempus triginta dierum,& ſic triplicatur,p.1.c. 13,numer.674.
Legitimè impedito,qui actum expediri non potuit,eſt duplicanda,p.1.c.13.n.673.
Quatuor menſium debitoribus à lege data poteſt à Iudice prorogari,& arctari ex cauſa,p.1.c.14 n.79.
Quæ detur citato ad docendum de præiudicialibus in partib, p.1.c.8.numer.144.
Secunda non eſt neceſſaria,quando prima monitio, ſeù præfixio eſt facta cum comminatione,p.3.c.3.n.93.
Secunda non eſt neceſſaria,ſi monitus,ſeu citatus dixit nolle agere,p.3.c.3.n.92.
Secunda,ſeu monitio non requiritur, ſi Iudex terminum ad agendum vltra annum præfixit,p.3 c.3.n.94.
Seù terminus ad ſoluendum quid ſit,p.1.c.14.n.78.
Triginta dierum olim Cenſuræ appellata hodie, & poſt Pij V.Reformationem, Terminus nuncupatur, par. 1.cap. 14. numer. 98.

Dilatione.

Dilatione *Pendente officium Iudicis conquieſcit,p.1.c.6.n. 57.& c.13.n.201.*

Dilationes.

Dilationes,*& Excarcerationes pendent ab arbitrio Viſitæ, & Præſidis,à quorum decretis non datur appellatio, p.1. c.14 numer.66.*

Dilationis.

Dilationis *Reuocatio debet eſſe expreſſa,aliàs non releuat, & quando ſecus,p.1.c.12.n.156.*

Diligentia.

Diligentia *Appellandi viua voce poteſt prodeſſe, & aliquando obeſſe, ideò Patronus appellantis ſit cautus,p.1. c.13.numer.140.*
Qualibet in termino ad cauſam committendam ſufficit appellanti in Curia,p.1.c.13.n.659.& ſeq.

Diligentiæ.

Diligentiæ *Ad euitandam deſertionem ſunt ſufficientes, ſi Præfectus Signaturæ,vel regens Cancellariæ fuit aditus, & exhibita fides alterius eorum,vel Prælati ſignaturæ, vel Reuiſoris,quod commiſſio fuit, in tempore præſentata,p.1.c.13.n.663.*
Vide in Verbo Præſentata.
Diligentiæ *Fiunt per duos Curſores,quod eſt cautius, licèt Rota tenuerit,poſſe fieri per vnum,p.1.c.4.n.31.*
Vt poſſit procedi ad excommunicationem in Iuris ſubſidium, debent fieri in locis deſtinatæ ſolutionis, p.1.c.14 numer. 272.

Diſcutienda.

Diſcutienda *In petitorio non habentur in conſideratione in materia manutentionis p.2.c.12.n.247.*

Diſdicta.

Diſdicta *Societatis officij,& eius formula, & reproductio p.1.c.6.n.15.*
Societatis officij,& tranſlatio, nec non nominatio periculi vitæ,debent fieri in actis Notarij rogati de Societate, & quando ſecus,p.1.c.6.n.17.

Diſpoſitio.

Diſpoſitio *c.oblatæ,de appell.non habet locum in Curia, et quare,p.1.c.7.n.317.& c.13.n.684.*

Diſtrictuales.

Diſtrictuales *Sub Statuto Vrbis fuerunt iudicati,qui habitarunt in Diſtrictu decem,& octo annis p.1.cap. 13. numer.652.*

Doctores.

Doctores *Qui mouentur iiſdem iuribus,auctoritatibus, & rationibus,non ſunt varij,licèt in cortice diuerſimodè loquantur p.1.c.11.n.47.*

Doctrina.

Doctrina *Bart.* in l.in teſtament.ff.de fidic. libert.*magis communiter reprobatur,p.2.c.11.n.105.*

Dolus.

Dolus *Eliditur ex ætate decrepita, & bona qualitate perſonæ,& debet clarè probari,p.1.c.9.n.183.*
Præſumitur ex coniecturis ex apertione, & diſſigillatione Sacculi à Depoſitario facta,p.3.c.2.n.192.

Domicilium.

Domicilium *Poteſt eligi ad libitum p.1.c.4.n.7.*
Romæ faciliùs contrahitur,quàm alibi,p.1.c.7.n.66.

Domicilij.

Domicilij *Electio quando non ſit neceſſaria,p.1.c.4.n.6.*

Dominus.

Dominus *etiam ciuiliter tantùm poſſidens,poteſt, finita locatione,rem locatam propria auctoritate, etiam lite pendente,occupare,p.2.c.13.n.30.*
Expellendo Colonum non cadit à iure ſuo, p. 2. c. 13. numer.31.
Inquilino ſublocare volenti,non poteſt,ſine iuſta cauſa,denegari conſenſus, p.2.c.13.n.100.
Litis ad effectum ſuſtinendi quomodo quis efficiatur p.1.ca. 3.num.51.
Volens ob neceſſitatem,quæ tempore locationis ante imminebat,fabricare in re locata,poteſt expellere Inquilinum,locatione durant,p.2.c.13.n.38.
Volens vti re locata ob propriam,vel eius Patris, vel Filij neceſſitatem,poteſt expellere Inquilinum locatione durante,p.2.c.13.num.33.

Domini.

Domini *Terrarum recognoſcentes Superiorem,non poſſunt committere cauſas ſummariè cognoſcendas, & quando ſecus,p.2.c.1.n.65.& ſeq.& n.80.*

Donatio.

Donatio *Omnium bonorum præſentium, & futurorum, vt valeat,qua ratione defendi poſſit,diſputando contra communem,p.1,c.14.n.334.*

Dos.

Dos, *& Alimenta æquiparatur,p.3.c.5.n.463.*
Quando Filia dotata excluditur à Statuto propter Maſculos ſuccedit loco legitimæ,p.3.c.5.n.458.

Duces.

Duces, *& Barones Romani non poſſunt ferre Sententias in Curia,p.3.c.5 n.183.*

Dubitare.

Dubitare *De Papæ poteſtate nefas eſt,p.1.in Præfat. n.39.*

Dubium.

Dubium *In Rota proponitur,Parte intimata, & vtraque, vel extra tantùm Parte informante,p.3.c.5.n.117.*

Eccleſia.

Eccleſia *Contra Eccleſiam æque priuilegiatam non vtitur priuilegio,p.3.c.4.n.133.*

Digitized by Google

Contra quam adeſt uiolentia, rapina, vel fraus, habet electionem fori, p.3.c.4.n.120.
De Iure gaudet priuilegio l.vnicæ *p.3.c.4.n.119.*
In Regno Caſtellæ etiam diues gaudet priuilegio, l.vnicæ *p.3.c.4.122.*
Pauper ſine dubio gaudet priuilegio, L. vnicæ *par.3.cap.4. num.121.*
Quomodo Beatum Petrum in die Cathedræ appellando canit p.1.in Præfat.n.22.

Edere.

Edere *Quis non tenetur, quando Scripturæ edendæ nihil releuarent, p.2.c.3.n.50.*
Quis non tenetur, quando Scripturæ poſſunt haberi aliunde p.2.c.3.n.52.

Edicta.

Edicta *Debent affigi in loco Subhaſtationis, & etiam in partibus, in loco, in quo ſunt bona ſubhaſtanda, & debet de hoc conſtare in actis per exhibitionem fidei Officialis loci, p.1. c.15.n.8.& n.131.*
In Curia in quibus locis affigi ſoleant per Curſores, par.1.ca. 3.num.37.
In quibus locis affigantur, quando ſunt ſubhaſtanda ſtabilia, p.1.c.15.num.6.

Edictum.

Edictum *Diui Marci contra quem competat, par.2.cap.14. num.87.*
Pro ſubhaſtandis ſtabilibus, & eius formula, p.3.c.15.n.7.
Publicum, & eius formula, p.1.c.3.n 13.
Tempore æſtiuo fieri ſolitum, & eius formula, & proceſſus, p.1.c.3.n.4.

Edicti.

Edicti *Tempore æſtiuo feriato fieri ſoliti formulam, quis tradat, p.1.c.3.n.36.*

Effectus.

Effectus *Reintegrationis eſt, vt Spoliatus reſtituatur eo meliori modo, quo fieri poteſt, p.2.c.14.n.157.*

Egidiana.

Egidiana *Vide in Verbo Aegidiana.*

Emptor.

Emptor *Fructuum tenetur ſtare locationi factæ per Dominum ante venditionem, p.2.c.13.n.91.*
Non videtur poſſe allegare ignorantiam, ſi in loco vti conſuetudo notoria locandi prædia ad coloniam, p. 2.ca.13. num.81.
Si ſcit rem emptam fuiſſe alteri locatam, & conſtat de ſcientia, pars colonica ad eum non ſpectat, p.2.c.13.n.78.
Tenetur ſtare locationi, data illius ſcientia, par.2. cap.13. num.79.
Tenetur ſtare locationi, ſi Conductori fuerunt bona: Locatoris, & ſic res conducta, pro obſeruantia contractus obligata, p.2.c.13.n.84.
Emptor *Vocando ſe Depoſitarium, exuit perſonam emptoris, & inducit perſonam Depoſitarij, p.3.c.5.n.338.*
Vti Succeſſor ſingularis, non tenetur ſtare locationi, p.2.c.13. num.77.

Epiſcopi.

Epiſcopi, *ac Prælati, & in dignitate conſtituti non ſolent excommunicari, ſeu interdici, vel ſuſpendi à Diuinis. p.1. c.14.n.275.*
Iuriſdictionem non aliunde, quàm à Summo Pontifice habuerunt, etiam ab initio naſcentis Eccleſiæ par.1.c.14. num.193.

Epiſcopus.

Epiſcopus *Non iurat tactis, &c. ſed inſpectis Euangelijs & mittitur ei ſacramentum, p.1.c.2.n.205.*
Poteſt cauſam de ſui natura ſummariam, prout ſpiritualem, committere cum clauſula, ſummariè &c. *& in pluribus caſibus ſtatuere contra Ius, p.2.c.1.n.77.*
Poteſt eſſe Iudex in cauſa ſuæ Eccleſiæ, ſeu ſpectante ad eum Iure Eccleſiæ vel dignitatis, ſecus ſi cauſa ſpectet ad eum iure proprio, p.1.c.7.n.38.& ſeq.

Eques.

Eques *Poteſt iurare tacta Cruce ſui habitus, p. 1. cap. 11. numer.96.*
Sancti Stefani, etiam illegitimus, poteſt retinere Penſiones vſque ad ſummam quadringentorum ducatorum, p.2.ca. 9.numer.83.
Sancti Stefani, etiam Vxoratus, & Bigamus eſt capax quadringentorum ducatorum Penſionis, p.2.c.9.n.73. & numer. 156.

Aequitas.

Equitas *Vide in verbo Aequitas.*

Error.

Error *Calculi poteſt quandocumque allegari par. 1. cap. 6. numer. 53.*
Calculi probatus impedit executionem, & quando ſecus p. 1. c.6. numer. 56.
Calculi reſcindit tranſactionem, & quando ſecus p.1. cap.6. numer.55.
Calculi vide in verbo Calculus.
Communis facit Ius, p.1.c.9.n.192.
Facti alieni, de quo quis non habuit notitiam, præbet iuſtam cauſam reſtitutionis in integrum, p.1.c.9.n.11.
Iuris valdè dubij ad inſtar ignorantiæ facti, præbet iuſtam cauſam reſtitutionis in integrum, p.1.c.9.n.193.

Aeſtimatio.

Aeſtimatio *in ſubhaſtatione quando non requiratur p.1.ca. 15.numer.146.*
Non requiritur, ſi iuſtum pretium eſt manifeſtum, ita ut in Subhaſtatione non poſſit interuenire colluſio, p. 1.cap. 15. numer.144.
Rerum deſcriptarum non eſt de neceſſitate ponenda in Inuentario p.1.c.9.n.57.& p.3.c.2.n.180.

Eua.

Eua *A Deo ex coſta ædificata in adiutorium Adæ, p.1. in Præfat.n.5.*
A Serpente ſeducta, comedit de ligno vetito, & dedit viro ſuo, p.1.in Præfat.

Eugeniana.

Eugeniana *Conſtitutio in fauorem Curialium emanauit, p. 3.c.4.n 166.*
Curiales Reos non etiam Actores capit, p.3.c.4.n.173.
Fuit edita à Papa, ideò comprehendit Clericos, in quos ipſe habet poteſtatis plenitudinem, p.3.c.4.n.187.
Habet Decretum irritans, & clauſulam, ſublata, quæ claudit os, & tollit facultatem alteri iudicandi, par. 3. cap. 4. num. 188.
Hodie quoad Curiales reſpectu tantùm Beneficiorum locum non habet, licet olim ſecus, p 3.c.4.n.182.
Non ſuffragatur contra Priuilegiatos virtute l.vnicæ *p.3.c. 4.numer.179.*
Non ſuffragatur ei, qui ſpatio vnius anni non habitauit in Curia, p.3.c.4 n.180.

Eugenius.

Eugenius *Papa Quartus edidit Conſtitutionem in fauorem Curialium Vrbis, qua conceſſit eis priuilegium, nè poſſint litibus vexari extra Curiam, par.3.cap.4.numer.157.*

Examen.

Examen, *Ac Iuramenta Teſtium, recepta à Notario de mandato Iudicis, computantur inter acta iudicialia, p.1. c.11.num.26.*
De Iure Ciuili non poteſt committi Notario, par. 1. cap. 11. numer.23.
Eſt nullum, ſi certum tempus eſt præfixum in citatione ad videndum iurare Teſtes, & ipſi, eo elapſo, examinetur, p. 1.c.12.nu.66.
Eſt nullum, ſi Teſtes non examinentur à Iudice remiſſoriali ſuper omnibus Interrogatorijs, & Pars fuit de hoc proteſtata, p.1.c.12.n.161.
Eſt nullum, ſi Teſtes non ſolùm depoſuerunt, ſed etiam iurarunt extra terminum p.1.c.12.n.67.
Eſt validum, ſi Pars fuit citata ad dandum Interrogatoria, aliàs

aliàs videndum examinari ſine, & illa non dedit, par.1. c.11. num.111.
Faciliùs ſanatur ex commiſſione cum clauſula Arbitrio, dum per dationem Interrogatoriorum Pars cenſetur conſenſiſſe examini, p.1.c.11.nu.108.
Non intimato die, & hora certa illius, iuxta Stylum, eſt nullum, p.1.c.31.n.143.
Sine Interrogatorijs eſt de Iure validum, p.1.c.11.n.93.
Sine Interrogatorijs eſt nullum, Parte proteſtante non examinari ſine illis, in actis datis, p.1.c.11.nu.103.
Valet ſine Interprete, Parte citata illum non conducente horis intimatis, licèt Teſtes, Parte inſtante, poſſint deinde repeti, p.1.c.11.n.36.

Exceptio.

Exceptio Ad effectum appellationis ſuſpenſiuæ, quando dicatur oriri ex ventre literarum, p.2.c.9.nu.185.
Apparens ex ventre Inſtrumenti impedit executionem obligationis Cameralis, p.1.c.8.n.175.
Beneficij Inuentarij quomodo, & ad quid opponenda, p.1.c. 8.nu.22.
Cedendarum nunquàm cenſetur excluſa, p.1.c.8.n.181.
Cedendarum retardat executionem obligationis Cameralis, p.1.c.8.num.180.
Clara admittitur in Iudicio exhibitionis, ſed turbida reijcitur ad Petitorium, p.1.c.3.nu.70.
Clara, & probata in omni Iudicio impedit executionem, p. 1.c.13.n.486.
Concernens defectum tituli, an, & quando admittatur, p.2. c.8.n.111.
Compenſationis crediti, pariter liquidi, impedit executionem obligationis cameralis, p.1.c.8.n.233.
Compenſationis debiti contracti poſt obligationem Cameralem retardat illius executionem, p.1.c.8.n.235.
Exceptio compenſationis non retardat executionem obligationis Cameralis, & quando ſignanter hoc procedat, p.1. c.8. nu.232,
Compromiſſi, oriens ex ventre Inſtrumenti, impedit executionem obligationis Cameralis, etiam ſi requirat indaginem, p.1.c.8.n.176.
Compromiſſi neceſsarij, etiam ex pacto, impedit executionem obligationis Cameralis, p.1.c.8.n.191.
Compromiſſi voluntarij non retardat executionem obligationis Cameralis, & quando ſecus, p.1.c.8.n.192.
Contractus facti ſine cauſa non retardat executionem obligationis Cameralis, p.1.c.8.n.171.
Declarat quid ſit ſub Regula, & ſub ea includit caſus ſimiles exceptatos, p.1.c.8.nu.164.
Declinatoria debet opponi ante conſenſum in iuriſdictionem, p.1.c.7.nu.1.& nu.41.
Declinatoria, & deinde aliæ ſunt opponendæ, p.1.c.7.nu.46.
Declinatoria primò oppoſita cenſetur, omnibus exceptionibus ſimul oppoſitis, p.1.c.7.n.47.
Declinatoria tripliciter conſiderari poteſt p.1.c.7.n.33.
Defectus ætatis in Iudicio manutentionis non admittitur, p. 2.c.11.num.249.
Defectus proprietatis, in Iudicio manutentionis non admittitur, p.2.c.12.nu.248.
Defectus proprietatis, ſeù Iuris agentis non admittitur ad impediendam executionem litterarum, & quando ſecus, p.2.c.8.nu.110.
Dominij requirens indaginem, fideicommiſſi, detractionis Legitimæ, & ſatisfactionis turbidæ, non impediunt immiſſionem in Saluiano, p.2.c.6.n.104.& nu.105.
Dominij, vt excludat Spolium, debet notoriè conſtare de dominio, ſeù bono iure per rem iudicatam, aut confeſſionem Partis, p.2.c.14.num.145.
Erroris non retardat executionem obligationis Cameralis, & quando ſecus, p.1.c.8.n.228.
Excommunicationis, & Periurij impedit manutentionem, p.2.c.12.nu.256.
Excommunicationis non obſtat, ſi conſtat de abſolutione. p.1.c.8.num.53.
Excommunicationis, Periurij, & ſimiles, quæ repellunt à limine, ante mandati expeditionem, quomodo opponendæ, p.1.c.8.nu.2.
Excommunicationis repellit à limine, & nunquàm cenſetur excluſa, etiam ſi quis fuit excommunicatus in alia cauſa, p.1.c.8.nu.48.
Excuſſionis non admittitur in Saluiano, p.2.c.6.numer.107. & ſeqq.
Falſitatis claræ, incontinenti probata, retardat executionem obligationis Cameralis, ſicut exceptio falſæ cauſæ, p.1.c.8.num.239.
Falſitatis eſt vna ex tribus, p.1.c.8.n.240.
Firmat Regulam in contrarium in caſibus non exceptuatis, p.1.c.8.num.163.
Incompetentiæ non retardat executionem obligationis cameralis, ideò cautius eſt citare ad videndum reaſſumi, p. 1.c.7.num.54.
Inhabilitatis perſonæ in Beneficialibus ſemper admittitur, p.2.c.8.num.112.
Iniuſtæ Sententiæ, donec de ea diſputatur, in iudicio manutentionis non admittitur, p.2.c.12.nu.251.
Iudicis ſuſpecti eſt opponenda ante conſenſum in iuriſdictionem, & poteſt opponi ſub conditione, par.1.cap.7. numer.117.
Iuris incontinenti probandi, & eò magis probati, admittitur in interdicto Quorum bonorum, & in ſummarijs, p.2. c.10.nu.38.
Legitimationis neceſſariæ oppoſitæ quid operetur, perſonis non legitimatis, p.1.c.5.n.32.
Læſionis non retardat executionem obligationis cameralis, ſecus ſi eſt probata, & non requirat indaginem, par.1. c.8.num.226.
Litis pendentiæ non habet locum in iudicio executiuo, ſecus in ordinario, p.1.c.1.nu.117.
Melioramentorum illiquida, Simulationis, Nullitatis, & reſpicientes probationes extrinſecas, non impediunt immiſſionem in Saluiano, p.2.c.6.nu.106.
Nihil fieri, niſi iurato de calumnia, quomodo ante mandati expeditionem opponenda, p.1.c.8.nu.5.
Nihil fieri, niſi recognitis iuribus, & legitimatis perſonis, ante mandati expeditionem quomodo opponenda, p.1.c.8.num.3.
Nihil fieri, niſi ſpecificata ſumma, & factis calculis ante mandati expeditionem quomodo opponenda, par.1.c. 8.num.9.
Non audiri, niſi legitimè compareat, & ſimiles, poſſunt opponi, non obſtante Statuto prohibente opponi exceptiones contra Inſtrumentum, p.1.c.15.nu.122.
Non implementi etiam in minimo obſtat etiam ceſſionario, p.1.c.8.num.186.
Non implementi non prodeſt ei, qui primo contrauenit, p.1. c.8,num.187.
Non implementi non releuat, ſi tempus præfixum non eſt elapſum, vel illa non eſt clara, p.1.c.8.nu.188.
Non iuris Spoliati, vt excludatur, quomodo debeat eſſe notoria, p.2.c.14.n.144.
Non numeratæ pecuniæ non retardat executionem obligationis cameralis, ſecus ſi eſt iam probata, p.1.c.8.n.231.
Non retardat executionem obligationis cameralis, niſi ſit ex tribus, p.1.c.8.nu.172.
Nouæ conuentionis eſt ex tribus impedientibus executionem obligationis cameralis, p.1.c.8 nu.237.
Nullitatis tranſlationis penſionis requirens indaginem in iudicio manutentionis non admittitur, p.2.c.12.n.252.
Omnis, quæ concludit, actori actionem non competere, impedit litis ingreſſum, & proſecutionem, p.1.c.13.n.306.
Oriens ex clauſula Dummodo non iuſtificata, an dicatur oriri ex ventre, ad impediendum effectum clauſulæ ſine retardatione, p.2.c.9.n.210.& ſeq.
Oriens ex natura rei admittitur in omni iudicio, etiam ad impediendam executionem obligationis cameralis, par.1. cap 8. numer.179.

Oriens

Digitized by Google

Oriens ex ventre litterarum admittitur ad earum executionem impediendam,p.2.c.8.n.109.
Oriens ex ventre litterarum impedit ſolutionem penſionis p.2.c.9.n.132.
Facti de non petendo eſt prima ex tribus quomodo,p.1.c.8.num,238.
Peremptoria,quæ repellit à limine,poteſt opponi,& probari etiam ante litem conteſtatam,p.1.c.13.n.305.
Periurij, de quo non conſtat, non repellit à limine,par.1.c.8.num. 66.
Periurij eſt litis finita,p.1.c.8.n.55.
Periurij poteſt quandocunque opponi ante Sententiam,p.1.c.8.num.60.
Periurij repellit à limine Iudicij,p.1.c.8.n.54.
Periurij requirens indaginem non repellit à Limine,p.1.c.8.num.65.
Pretij non ſoluti,vel non implementi in totum,vel in partem, impedit executionem obligationis cameralis,par.1.cap.8.num.185.
Exceptio *Præſcriptionis non admittitur in Saluiano, & quando ſecus,p.2.c.6.n.110.*
Præſcriptionis retardat executionem obligationis Cameralis,p.1.c.8.n.200.
Præſumptæ ſatisfactionis obſtat Adminiſtratori,& quando, p.1.c.8.n.195.& ſeq.
Præſumptæ ſatisfactionis retardat executionem obligationis cameralis,p.1.c.8.n.194.
Quid ſit,& quotuplex,p.1.c.7.n.32.
Quod quis non habeat legitimam perſonam ſtandi in Iudicio, nunquàm cenſetur excluſa, & poteſt ſemper opponi, p.1.c.8.n.95.
Reddens Iudicium retro nullum poteſt opponi quandocunque,p.1.c.7.n.42.
Rei iudicatæ admittitur in quocunque Iudicio, & retardat executionem obligationis cameralis,p.1.c.8.n.199.
Rei iudicatæ per abſolutoriam, an, & quando obſtet Agenti de nouo contra alium loco primi ſubrogatum, p.3.c.2.num.115.
Rei non liberè traditæ retardat executionem obligationis cameralis,& quando ſecus,p.1.c.8.n.193.& ſeq.
Rei non traditæ retardat executionem obligationis cameralis p.1.c.8.n.182.
Releuans,aliàs non admittenda, ſi eſt probata, vel poteſt in continenti probari, retardat executionem obligationis cameralis,p.1.c.8.n.225.
Remiſſionis affictus non retardat executionem obligationis cameralis,ſecus ſi eſt probata,p.1.c.8.n.230.
Requirens indaginem non impedit executionem obligationis cameralis, aut Garentigiatæ, vel alterius iudicij executiui,p.1.c.8.n.169.
Requirens indaginem quæ dicatur,p.1.c.8.n.170.
Requirens probationes extrinſecas à contractu non dicitur oriri ex ventre,ad impediendam executionem obligationis cameralis,p.1.c.8.n.177.
Requirens indaginem in ſumaria cognitione repellitur,p.1.c.8.num.93.
Reſtitutionis in integrum clara, & probata retardat executionem obligationis cameralis,ſecus turbida,& requirens indaginem,p.1.c.13.n.485.
Retentionis retardat executionem obligationis cameralis, p.1.c.8.n.193.
Sequeſtri impedit executionem obligationis cameralis,p.1.c.8. num. 198.
Simulationis non impedit executionem obligationis cameralis,& quando ſecus,p.1.c.8.n.197.& n. 229.
Solutionis eſt ex tribus,p.1.c.8.n.243.
Spolij non obſtat in alio iudicio,& quando ſecus.par.2.c.14 num.152.
Spolij obſtat etiam in alio iudicio, & re diuerſa, ſi illud fuit violentum,p.2.c.14.n.153.
Vſurariæ prauitatis, an, & quando impediat executionem obligationis cameralis, p.1.c. 8.n.227.
Vſuræ, donec diſceptatur ſuper validitate contractus in iudicio manutentionis,non admittitur,p.2.c.12.n.250.
Vulnerationis Inſtrumenti impedit executionem obligationis cameralis,p.1.c.8.n.214.

Exceptionis.

Exceptionis *Compenſationis admiſſio reſidet in arbitrio Iudicis, conſtito de Paupertate, vel onere Filiorum,par.1.c.8.num. 234.*
Compenſationis videtur renunciatum per ſuſceptionem termini p.1..8.n.236.

Exceptiones.

Exceptiones *Competentes, & replicationes opportunæ poſſunt deduci in cauſis ordinarijs,prout in alijs,par.3.c.2.num.13.*
Competens omnes poſſunt opponi,ſi quæ poſſunt probari p.1.c.8. num. 21.
Contra Teſtes in ſummariſſimo retinendæ non admittuntur, p.2.c.12.n. 112.
Declinatoriæ in primis,& deinde aliæ ſunt opponendæ, quod eſt cautiùs,p.1.c.7.n.48.
Dilatoriæ, & peremptoriæ oppoſitæ inducunt conſenſum in iuriſdictionem,p.1.c.7.n.43.
Dilatoriæ, & peremptoriæ ſunt opponendæ in termino ante Mandati expeditionem,p.1.c.8.n.1.
Dominij, & aliæ probatæ, vel probandæ incontinenti impediunt immiſſionem in Saluiano,p.2.c.6.n.117.
Generales,Vide verbo Generalia contra.
Omnes,quæ obſtarent Defuncto,ſi ageret, obſtant etiam eius Hæredi,p.2.c.6.n.17.in fin.
Quæ admittantur in iudicio exhibitionis,p.2.c.3.n.71.
Quod quis non habeat legitimam perſonam ſtandi in Iudicio, ſemper poſſunt opponi,& nunquàm cenſentur excluſæ p.1.c.8. num.95.
Requirentes indaginē non admittuntur in iudicio Manutentionis,p.2.c.12.n.246.
Requirentes indaginem non debent admitti in interdicto, Quorum bonorum p.2.c.19.n.68.
Requirentes indaginem non impediunt immiſſionem in Saluiano,p.2.c.6.n. 104.
Requirentes indaginem, quæ incontinenti probari non poſſunt, in executiuis, dato ſumo, admittuntur, p.1.c.12.num.175.

Exceſsûs.

Exceſsus *In ſola executione non inducit nullitatem,p.1.c.6.num.21.*
Reliqua vide in verbo Mandatum executiuum.

Excommunicari.

Excommunicari *Pro debito, aut pœna pecuniaria,ex diſpoſitione Concilij,quis non poteſt,niſi in ſubſidium iuris, p.1.c.14.n.271.*
Quis non poteſt, niſi præcedente citatione,ſeù monitione,vel intimatione perſonali,p.1.c.14 n.237.
Quis nō poteſt,niſi trina monitione præmiſſa,p.1.c.14.n.244.
Quis non poteſt pro futuris culpis, nulla præcedente cauſa, aliàs ſecus,p.1.c.14.n.254.
Quis poteſt ſine citatione perſonali,quando comparuit ſaltem per Procuratorem,p.1.c.14.n.238.

Excommunicatio.

Excommunicatio, *Cauſa rationabili exiſtente, poteſt ferri ab Homine pro futuris culpis, aliàs ſecus, par.1. cap.14.num.259.*
Ceſsante contumacia contra Debitorem ferri non ſolet,p.1.c.14.nu.279.
Eſt maior pœna,quàm Eccleſia imponere ſoleat, p. 1. c. 14.num. 203.
Generaliter ab Homine pro futuris culpis quando ferri poſſit, & ad quid,p.1.c.14.n.258.
Lata pro manifeſta offenſa contra Præſentem non requirit trinam monitionem,p.1.c.14.n.264.
Lata virtute obligationis Cameralis in ſubſidium iuris, trinam monitionem non requirit, & quid hoc caſu obſeruet Praxis,p.1.c.14.n.266.

Excommunicatio *Licèt reiterata, tolli poteſt vnica abſolutione p.1.c.14.n.236.*
Non fertur ſine trina monitione,p.2.c.8.n.144.
Operatur, vt excommunicatus repellatur à limine iudicij,p.1.c.14.n.288.
Pro futuris culpis quando ferri dicatur,p.1.c.14.n.252.
Quæ fertur à Lege, Canone,vel ſtatuto poteſt ferri pro futuris culpis,p.1.c.15.n.257.
Sine dolo,contumacia,vel mora ,non fertur contra aliquem, p.1.c.14.n.285.
Vnde dicatur, quid ſit quotuplex,& quos operetur effectus, p.1.c.14.n.201.& ſeq.& n.204.& ſeqq.

Excommunicatus.

Excommunicatus *Abſolui petens , ſi dubitatur , quòd non ſeruet Iuramentum, non ſufficit , quòd præſtet iuratoriam cautionem,p.1.c.14.n.308.*
Ante abſolutionem eſt incapax Penſionis,& redditum Eccleſiaſticorum,p.2.c 9.n.58.
Citata parte obtinet abſolui cum reincidentia , par. 1.c.14. num.59.
Contemnens abſolui,non debet audiri,etiam ſi ſit Reus neceſſarius,p.1.c.8.n. 51.
Ignoranter ,ſi appellat à die ſcientiæ , impedit denunciationem,p.2.c.8.n.190.
Non debet audiri etiam Parte volente,p,1.c.8.n.49.
Ob debitum vigore obligationis cameralis priuilegij non abſoluitur,& quando ſecus,p.1.c.14.n.315.
Ob manifeſtam contumaciam non abſoluitur , niſi ſatisfaciat, p.1.c.14.n.310.
Ob manifeſtam offenſam , ſeù crimen non abſoluitur, niſi ſatisfaciat , & quando ſecus,p.1.c,14.n.311.
Poteſt ſe defendere,p.1.c.14.n.290.
Pro debito omninò illiquido non iuſtificato abſoluitur ſine cautione,p.1.c.14.n.316.
Quis denuntiari non poteſt poſt interpoſitam appellationem, ſi fuit appellatum à præcepto facto ſub pœna excommunicationis,p.2.c.8.n,198.
Quis denunciari poteſt appellatione deſerta,p.2.c.8.n.188.
Reus neceſſarius poteſt excipere , defendere , appellare , & reſcriptum impetrare,p.1.c.8.n.50.
Sub conditione,niſi infra tres,aut decem ſatisfecerit,illa pendente non eſt excommunicatus,p.1.c.14.n.300.

Executio.

Executio,*Ac relatio executionis Monitorij,& eius formula,p.2.c.2.n.8,*
Actis in termino præfixo non tranſportatis, ac moderata Inhibitione,fit à Iudice à quo,ſecus illis tranſportatis,p.1.c.13.n.638.& ſeq.
Breuis concedenda eſt , verificatis contentis ſub clauſula Conſtito,*p.2.c.8.n.120.*
Contra Tertium indiſtinctè fieri poteſt,ſi conſtat,quòd alienatio facta fuit in fraudem paratæ executionis , par. 1.c.6. num.65.
Contra Tertium,qui emit lite pendente,fieri non poteſt,Mandati relaxatio tantùm in actione perſonali, & quando ſecus,p.1.c.5.n.66.
Decreti facti in iudicio executiuo per reſtitutionem in integrum non retardatur,p.1.c.13.n.484.
De Stylo Rotæ dicitur cæpta per relaxationem mandati, aut executorialium extra,& poſt Sententiam,ſecus ex relaxatione mandati in ipſa Sententia,p.1.c.13.n.477.
De Stylo Rotæ non retardetur per petitionem reſtitutionis in integrum,& quando,p.1.c.13.n.475.
Facta contra Stylum,terminis ad docendum de Appellatione non ſeruatis,non ſubſiſtit.p.1.c.13.n.595.
Facta eſt nulla cum omnibus inde ſecutis , cautela Angelis *ſpreta,p.1.c.9.n.18.*
In bonis expreſſis in poteſtatione ad cautelam Angelis *eſt nulla,p.1.c.9.n.27.*
Vide in verbo,Cautela Angeli .
Fit ſuper ſtabilibus,quando mobilia non extant, vel non ſufficiunt,& quomodo,p.1.c.14.n.74.
In bonis in Charta dotali iuſtificata contentis pro debito Viri fieri non poteſt ,ſed poteſt citari Mulier ad declarandum , p.1.c.9.n.8.
In bonis quo ordine facienda p.1.c.14.n.347.
In Spolio reſpectu poſſeſſionis fit ſtatim lata Sententia,etiam reſpectu fructuum pendentium,non pro alijs p.2.c.13.nu. 206. & ſeq.
Litterarum Apoſtolicarum conceditur adinſtar remedij l.fin. & ſecundùm illius terminos regulatur,p.2.c.8.num.1.& num,53.
Mandati debet fieri ad effectum licitationis,aliàs creditor nihil agit,p.1.c.6.n.60.
Monitorij eſt nulla , ſi Nuncius non fecit diligentiam,de illo perſonaliter exequendo,& quando,p.2.c.4.n.42.
Non poteſt fieri contra Tertium, ſi fuit actum actione perſonali,p.1.c.6.n.61.
Noua,& noua Subhaſtatio,& Delibratio quando fiat p.1.c. 15.num.35.
Nulla,conſtito de bono iure,an ſuſtineatur,p.1.c.14.n.355.
Nulla , conſtito de bono iure , poteſt ſuſtineri in vi compulſiua , ſecus in vi expulſiua , & quare , par. 1.cap. 14. num.355.
Nulla,quando conſtat de bono Iure, & eſſet de nouo facienda,ſuſtineri debet,p.1.c.14.n.354.
Nulla reuocatur citata Parte,& Pars non auditur amplius, niſi,refectis Expenſis,p.3.c.5.n.60.
Obligationis cameralis retardatur data incompetentia Iudicis,vel inhabilitate Perſonæ,p.1.c.8.n.173.
Perſonalis contra obligatum in forma cameræ,& vnico contextu realis ſuper mobilibus,vel ſtabilibus fieri poteſt p.1. c.1.num.70.
Perſonalis ex vrbanitate non fit contra Prælatos,Viros illuſtres,ac Mulieres honeſtas,vigore obligationis cameralis , p.1.c.14.n.350.
Poteſt fieri contra Tertium,qui iniuſtè poſſidet,p. 1.cap. 14. num.359.
Poteſt fieri contra Tertium , ſi bona fuerunt in eum alienata lite pendente,p.1.c.14.n.360.
Poteſt fieri in bonis , quæ ſuperſunt,Muliere declarante in quibus bonis velit conſequi Dotes , aliàs proceditur ad æſtimationem omnium bonorum Viri par. 1.cap. 9. num.11.
Quomodo pro Expenſis taxatis excedentibus ſcuta viginti monetæ, & quomodo pro illis, dictam ſummam non excedentibus, fieri poſſit. par.1.cap 15.num.37.& ſeq.
Executio *Realis,& perſonalis poteſt fieri in obligatione Camerali,& Guarentigiæ,& incipi à captura perſonæ , p.1. c.14.n.348,*
Rei iudicatæ fit à Iudice à quo,appellatione deſerta,ſi cauſa alteri non ſit commiſſa,p.1.c.13.n.637.
Sententiæ excommunicationis , latæ poſt legitimam appellationem , remanet ab appellatione ſuſpenſa , par. 2. cap.8. num.187.
Sententiæ excommunicationis per appellationem non ſuſpenditur,& quando,p.2.c.8.n.177.& n.189.
Sententiæ,ſeù Decreti in interdicto, Quorum bonorum , quomodo fiat,& ad eam procedatur,p.2.c.10.n.26.
Si mandatum non eſt in Sententia relaxatum,non poteſt fieri, niſi Parte denuò citata , & illo , ſeruandis expedito,p.1.c.13.n.116.
Simplex mandati ad effectum Subhaſtationis non conſtituit ius pignoris iudicialis,& ad quid,p.1.c.15.n.70.
Si Pars non appellat à peruerſione ordinis tranſit in iudicatum,p.3.c.1.n.28.

Executiuè.

Executiuè *Ad vlteriora contra Tertium procedi poteſt, pignore poſito ſub haſta tempore alienationis in eum p. 1. c 6.num.68.*
Non poteſt contra Tertium procedi , ſi bona alienantur in eum,capto pignore Prætorio, & quando ſecus,p.1.cap. 6. num.71.

Po-

Digitized by Google

Poteſt contra Tertium ad vlteriora procedi alienatione facta in eum poſt ſecundum decretum, & quando ſecus, p. 1.c.6 nu.73.

Poteſt contra Tertium ementem, lite pendente, procedi, ſi actum fuit actione perſonali in rem ſcripta, par. 1.cap.6. num.74.

Poteſt contra Tertium procedi, ſi alienatio eſt facta poſt litem motam, & actum fuit actione reali, p.1.c.9.n.63.

Poteſt etiam procedi contra Debitorem debitoris, obligati ad fauorem illius, ſi Debitor non eſt ſoluendo, p.1.cap.1. num.81.

Procedi non poteſt contra Sequeſtrum debitorem debitoris, ſi debitori contra eum non competit via executiua, p.1.c.14. num.140.

Procedi non poteſt contra Tertium, ſi actum fuit actione perſonali, & quando ſecus, p.1.c.6.n.64.

Procedi non poteſt contra Tertium, ſi alienatio eſt facta ante litem motam, p.1.c.6.nu.62.

Procedi non poteſt contra Tertium, ſi pignus iudiciale, tempore alienationis in eum, non erat poſitum ſub haſta, & quando ſecus, p.1.c.6.n.67.

Proceditur contra Depoſitarium, ſicut contra Sequeſtratarium p.1.c.1.n.72.& c.14.n. 138.

Proceditur vigore Inſtrumenti Guarentigiati, & multò magis, confeſſionati, p.1.c.1.n.95.

Pro dote proceditur in Vrbe, & eius diſtrictu vigore Statuti etiam contra Tertios, p.1.c.1.nu.78.

Pro Legato proceditur coram A.C. ſecus in Rota, p.1.c.1.n. 76.& ſeq.

Pro mercede proceditur, ſed non coram A.C.p.1.c.1 nu.74. & ſeq.

Executor.

Executor *Ad prouidendum de Beneficio, qui nulliter ſententiauit, poteſt iterum ſententiare, p.1.c.13.n.586.*

Ad tradendam poſſeſſionem poteſt de nullitate ſuæ ſententiæ cognoſcere, & iterum ſententiare, p.1.c.13.n. 584.

Cum clauſula Amoto &c. *poteſt amouere Intruſum, ſed non Poſſeſſorem coloratum, p.2.c.8.n.103.*

Cum clauſula Amoto &c. *tenetur cognoſcere de colore, tituli, p.1.c.8 n.194.*

Efficitur merus, verificata clauſula Conſtito &c.*p.2.c.8. num.122.*

Facta executione ſuper ſtabilibus, facit de ea relationem, & quibus, & ad quid, p.1.c.14.nu.76.

In vim mandati immittit in poſſeſſionem, & Actuarius de immiſſione conficit Inſtrumentum, p.2.c.6.n. 38.

Mobilia in executione capta conſignat in Depoſitaria ad effectum ſubhaſtandi, p.1.c.14.n.71.

Præuio mandato conſignat Legatario mobilia legata in executione capta, & Actuarius de hoc conficit Inſtrumentum, p.2.c. 11.n. 37.

Si eſt locus executioni in remedio l.fin. *virtute mandati expediti, immittit poſſeſſionem, & Actuarius ſuper immiſſione conficit Inſtrumentum, p.2.c.7.n.27.*

Si non inueniat bona mobilia legata, quomodo procedendum, & quid agendum, p.2.c.11.n.38.

Virtute mandati de amouendo, & reintegrando procedit ad executionem, & Actuarius de ea conficit Inſtrumentum, p.2.c.15.n.37.

Virtute mandati de conſignando ſoluit pecunias recepta quietantia, p.1.c.15.n.28.

Executores.

Executores *Si eſt locus executioni, procedunt ad reintegrationem, & Actuarius de ea conficit Inſtrumentum, p.2. c.14 n.28.*

Executoriales.

Executoriales *Decretæ in Rota, non ſeruatis quatuor terminis ad docendum de Appellatione, ſunt inualidæ, & quando ſecus, p.1.c.13.n.598.& ſeq.*

In Rota trahunt ſecum executionem excommunicationis, & non requirunt executionem facti, ſicut mandata aliorum Tribunalium p.1.c.13.n.478.

Executorialis.

Executorialis *Obtinetur, cauſa appellationis introducta in Curia, vigore commiſſionis, inſtante lapſu biennij, actis tranſportatis, & ſeruantis ſeruandis, iuxta illius formam, fit executio à Iudice ad quem, p.1.c.13.n.638.*

Exequatur.

Exequatur *A tergo Mandati expeditus, elapſo termino in Decreto contento, & Intimatione reproducta, p.3.c.5. num.57.*

Contra Partem non iuſtificantem impedimenta, & eius formula, p. 1.c.9.n.3.

Contra perſonam, & bona propria Hæredis non docentis de Inuentario, ſeù rationem non reddentis, & eius formula, p. 2.c.11.num.39.

Contra perſonam, & bona propria obtinetur, Hærede beneficiato non docente de Inuentario, vel rationem de inuentariatis non reddente, p.1.c.8 n.24.

Obtineri ſolet Carta Dotali, et alijs impedimentis non obſtantibus, illa, & alijs non iuſtificatis, p.1.c.9.n.7.

Poſt expeditum Mandatum quando, & quo modo obtinendum, p.1.c.8.n.32.

Exhibere.

Exhibere, *Et per conſequens ad intereſſe, tenetur, qui dolo deſijt poſſidere, & poteſt contra eum iurari in litem, p.2.c. 3.num.68.*

Quid ſit p.2.c.3.n.28.

Exhibere *Scripturam, penes Notarium exiſtentem quis non tenetur, p.2.c.3.n.49.*

Exiſtens.

Exiſtens *In quaſi poſſeſſione exigendi Penſionem poteſt petere Manutentionem, & quomodo, p.2.c.9.n.4.*

Exiſtentia.

Exiſtentia *In materia exhibitionis non præſumitur de præterito in futurum, p.2.c.3.n.31.*

Iurium debet probari penes eum, à quo editio petitur de tempore litis motæ, p.2.c.3.n.32.& ſeq.

Penes eum, qui habet Scripturam à Petente editionem, non eſt neceſſaria de tempore litis motæ, p.2.c.3.n.38.

Probata penes eum, à quo exhibitio petitur, de tempore litis motæ in negocio principali, quando ſufficiat, p.2. c. 3. num.36.

Re penes aliquem de proximo recenti probata, transfert onus probandi amiſſionem in illam negantem, par.2.c.3. num. 35.

Expenſæ.

Expenſæ *Debitæ iure actionis peti poſſunt ſiuè lis ſit finita per Sententiam, ſiuè per tranſactionem, ſiuè quietantia, p. 1.c.13.n.606.*

De Iure non debentur, niſi in fine litis, p.1.c.13.n.613.

Factæ in cauſa Attentatorum ſunt reficiendæ antequàm de negocio principali cognoſcantur, p.1.c.13.n.614.

Factæ in Scripturis à Notario reluendis, non ſunt in materia editionis reficienda, p.2.c.3.n.53.

Quæ requirantur ad validitatem taxationis, p.2.c.13.n.616. & ſeq.

Expenſarum.

Expenſarum *Taxatio ad ſui validitatem requirit Iuramentum Patris, & decretum Iudicis, p.1.c.13.n.617.*

Experientia.

Experientia *Eſt rerum magiſtra, p.3.c.5.n.344.*

Expreſſio.

Expreſſio *Eorum, quæ tacitè inſunt, nihil operatur, p.1.c.2. num.56.*

Aetatis Infantilis in reſeruatione Penſionis non requiritur, & quando, p.2.c.9.n.89.& ſeq.

Expreſſum.

Expreſsum *Satis dicitur, quod ex expreſſis ſequitur, p.1.c. 1.num.55.*

Expulſio.

Expulſio *Colonorum, ſeù Inquilinorum, vel recognitio ſufficit, ſi poſſeſſio eſt capta de mandato Iudicis, par.2.c.5. num.67.*

Extenſio.

Extenſio *in Forma Cameræ, ad effectum Cenſurarum, eſt neceſſar ia, etiam ſi fuerit conſenſum in mandatum vnica &c.p.1.c.14.n.54.*

Extrema.

Extrema *Duo adhuc ſunt probanda in Saluiano docto de exiſtentia legati, ſeù fideicommiſſi, p.2.c.6.n.10.*

Duo, & vlterius, quod Iudex nulliter, aut iniuſtè proceſſerit, Iuris ordine non ſeruato, in Spolio iudiciali probandum eſt, p.2.c.14.n 122.

Duo ſunt probanda, et quæ in Saluiano, quando bona ſunt penes Tertium, p.2.c.6.n.9.

In ſpolio poſſunt probari nè dum per Teſtes, ſed & eò magis per Inſtrumenta ſi adſunt, ac per alia probationum genera, p.2.c.14.n.10.

Probanda in Saluiano contra ipſum Debitorem ſunt creditum cum Hypotheca, & poſſeſſio ipſius Debitoris, p.2.c.6. num. 74.

Seù requiſita probanda in Saluiano, quot, & quæ ſint, p.2.c. 6.n.69.& ſeq.

Extremum.

Extremum *Primum in Saluiano quibus modis probetur, p. 2.c.6.n.77.& ſeqq.*

Primum in Spolio, hoc eſt antiquor poſſeſſio Spoliati requirit plenam, & concludentem probationem, p.2. cap.14. num.96.

Primum in Spolio probatur per Inſtrumentum adeptæ poſſeſſionis, & alijs duodecim modis, de quibus, p.2.c.14.nu. 101.& ſeqq.

Primum in Spolio requirit de Stylo Rotæ probationes exactiſſimas, & clariſſimas, p.2.c.14.n.97.

Primum, ſi agitur pro conſecutione legati, vel fideicommiſſi in Saluiano, eſt poſſeſſio Teſtatoris de tempore obitus, ſecundum verò poſſeſſio Rei conuenit par. 2. cap. 6. num. 71.

Secundum in Saluiano quomodo probetur, p.2.c.6.nu. 81.& ſeqq.

Secundum in Spolio, ideſt poſſeſſio iunior Spoliantis, probatur leuioribus probationibus, p.2.c.14.n.114.

Secundum probatur per litis ſuſtentationem eum ad miniculis, & alijs pluribus modis, de quibus p.2.c.14.n.115.& ſequentibus.

Factum.

Factum *Iudicis in materiam Subbaſtationis reputatur Factum Patris p.1.c.15.n.150.*

Satis dicitur per Pupillum, quod fit per Tutorem eius perſonam repræſentantem, p.2.c.9,n.199.

Facultas.

Facultas *Capiendi poſſeſſionem propria authoritate Fideicommiſſario conceſſa impedit, nè Hæres virtute Statuti continuantis poſſeſſionem poſſit manuteneri.p. 2.cap. 12 num.200.*

Citandi ſingulis diebus, & horis ſolet concedi Prælatis extra Rotam, non Auditoribus Rotæ p.1.c.13.n.407.

Coercendi per Cenſuras à ſummo Pontifice in A.C. quomodo influit, p.1.c.14.n.195.

Conceſſa procedendi per Contradictas conſtito &c. non compræhendit facultatem procedendi per Edictum, & quare, p.1.c.3.n.90.

Excommunicandi, & coercendi per Cenſuras Eccleſiaſticas vnde ortum habuit, p.1.c.14.n.191.

Procedendi ſingulis diebus, & horis non derogat Ferijs generalibus, & quando ſecus, & quando illis derogetur, p.1. c.3.n.410.

Subbaſtandi Pignus, quæ etiam de Iure tacitè ineſt, cenſetur ab initio data, quando adeſt obligatio Cameralis, p.1.c.15. num.86.

Facultates.

Facultates *A. C. in materia obligationis Cameralis ſunt datæ priuatiuè quoad Iudices Romanæ Curiæ, non quoad Iudices de partibus, p.3.c.4.n.87.*

A. C. non ſunt reſtrictæ ad obligationem Cameralem, Guarentigæ, Ripa, Ripetta, ſed vlterius progrediuntur, p.1. c.1.num.112.

A.C. procedendi executiuè in omnibus cauſis, in quibus in alijs Tribunalibus executiuè proceditur, debent intelligi de Tribunalibus Vrbis tantùm, p.1.c.1.n.110.

A.C. ſe extendunt ad Communitates, & Vniuerſitates, & compræhendunt Pupillos, & Miſerabiles, p.3.c.4.n.85.

Facultates *Alia vide in verb. Auditor Cameræ.*

Particulares vniuſcuiuſque Iudicis ſunt ſeruanda, ſi adſunt, p.3.c.5.n.135.

Familiares.

Familiares *Cardinalium veniunt appellatione Curialium, p.3.c.4.n.161.*

Familiaritas.

Familiaritas *Non acquiritur, niſi concurrat mens, & dens, p.3.c.4.n.162.*

Fatale.

Fatale *Appellationis eſt annus, & ex cauſa biennium, & quando ſecus, p.1.c.13.nu.549.*

In Curia eſt biennium indiſtinctè, & quare, p.1. c.13.n.551.

Per viam reſtitutionis in integrum, ex clauſula generali, eſt triennium, p.1.c.13.n.549.

Primum in Curia currit à die interpoſitæ appellationis, p.1. c.13.nu.553.

Vt ſit biennium in Curia, debet in primo anno citari Pars ad dicendum contra commiſſionem, & procedi ad Inhibitionem, p.1.c.13.n.552.

Fatalia.

Fatalia *Appellatione interpoſita in partibus ad Curiam non currunt, niſi à die, qua veriſimiliter potuit cauſa appellationis committi, p.1.c.13.n.554.*

Currunt, ſi remiſſoria decreta ab appellante non fuit expedita, ſecus ſi non fuit expedita ab appellato, p.1.cap.13. num.561.

Non currunt Impedito facto Partis, vel mixtim, p.1.c. 13. num.563.

Non currunt impedito facto Principis, p.1.c.13.n.564.

Non currunt in Curia Capitolina, conſultore electo, niſi à die acceptationis illius, & intimationis factæ Parti, p.1.c.13. num.567.

Non currunt in Petitorio lite pendente ſuper poſſeſſorio, p. 1.c.13.n. 566.

Non currunt introducta cauſa in Conciſtorio Principis p.1.c. 13.num.558.

Non currunt Mediolani, pendente cauſa in Senatu, p.1.c.13. num.568.

Non currunt pendente iudicio ſuper Attentatis, niſi Appellans ſuccubuerit, p.1.c.13.n.557.

Non currunt pendente tempore remiſſoriarum, par.1.ca.13. num.560.

Non currunt pendente termino ad appellandum, & quare, p.1.c.13.n.556.

Non currunt recurſu de iure competente diligenter habito ad Signaturam, Parte citata, p.1.c.13.n.559.

Non currunt, tempore nullitatis durante, p.1.c.13.n.565.

Non currunt tempore Sedis vacantis, & quare, par.1.c.13. num.562.

Fatigati.

Fatigati *Diuturno morbo ſunt miſerabiles, etiam ſi ſint diuites, p.3.c.4.n.63.*

Fideicommiſsarius.

Fideicommiſsarius *An, & quando poſſit capere poſſeſſionem bonorum fideicommiſſariorum propria authoritate, p. 2.c.12.n.239.*

Debet capere poſſeſſionem de manu Hæredis, vt dicatur poſſidere ſine vitio, p.2.c.10.n.70.& ſeq.

Habens facultatem capiendi poſſeſſionem propria authoritate, ſi illam accipit, non dicitur vitioſus poſſeſſor, p.2.c.10. num. 73.

Poſidens pro indiuiſo cum Defuncto poteſt continuare reſpectu totius, nec tunc dicitur vitioſus Poſſeſſor, prout nec quando eſt nullus Hæres, p.2.c.10.n.72.

Poſ-

Poſſidens ſine vitio, docens incontinenti de iure ſuo, ſi non ſunt facienda detractiones, eſt legitimus Contradictor, p.2.c.10.n.74.
Poteſt defendere bona ad ipſum peruentura, circa quæ per actum de præſenti poteſt inferri præiudicium, par.3.ca.2.num.91.
Vt ſit legitimus contradictor, debet poſſidere, et docere incontinenti de iure ſuo, p.2.c.10.n.69.

Fideicommiſſarij.

Fideicommiſſarij *Intereſt, nè bona fideicommiſſo ſubiecta dilapidentur, ſed vt ſimul vnita conſeruentur p.3.cap.2.num.95.*

Fideiuſſor.

Fideiuſſor *Eius, qui non tenetur, niſi in quantum facere poteſt, ſi quaſi defenſor iudicium ſuſcepit, gaudet eodem priuilegio, p.1.c.14.n.329.*
Qui non tenetur, niſi in quantum facere poteſt, an, et quomodo tenetur, quando Principalis ſuſcipit in ſe iudicium, p.1.c.14.n.331.

Fides.

Fides *A Ponente ſuper propoſitione cauſæ facienda, & eius formula, p.1.c.13.n.27.*
Ponentis, qui teſtatur, ſe commiſſionem habere in manibus, ſufficit ad docendum de diligentijs, ſi cauſa eſt in Signatura diſcutienda, p.1.c.13.n.664.
Proxenetæ, quod quis inuenit loca emenda, debet eſſe legitimè recognita, aliàs non probat, p.1.c.8.n.267.

Figura.

Figura *Iudicij quid ſit, & quando ſine illa iudicium corruat, p.2.c.1.n.20.*

Filij.

Filij *Eiuſdem Matrimonij, hæredes Viri, conuenti pro reſtitutione Dotis non tenentur, niſi in quantum facere poſſunt, ſecus in alijs, p.1.c.14.n.327.*
Sunt nominatim citandi ad videndum deputari Curatorem Hæreditati iacenti, licèt ſuitas inducat continuationem dominij, p.1.c.5.n.50.

Filius.

Filius *Agens vti Hæres Patris non tenetur probare, ſe Hæredem, p.1.c.5.n.30.*
Contra Parentes, & Libertus contra Patronum, etiam volentes, teſtificari repelluntur, p.1.c.11.n.139.
Ergo Hæres intelligitur deſtinatione, & quoad nomen, non quoad commodum, & incommodum, p.1.c.5.n.27.
Ergo Hæres intelligitur in fauorabilibus, non quando ipſe conuenitur, p.1.c.5.n.28.
Ergo Hæres, ſi ille eſt infans, qui non habet velle, nec nolle, non tenet conſequentia. p.1.c.5.n.31.
Ergo Hæres, ſi ipſe vult, intelligi debet, p.1.c.5.n.29.
Non præſumitur Hæres, ſi ille hoc negat, & quare, p.1.c.5.num.26.

Filia.

Filia *Dotata, à Statuto excluſa, tranſmittit ius Legitimæ, & Alimentorum in Hæredes vſque in diem ſolutionis, Dotis, ſeù Legitimæ, p.3.c.5.n.459.*

Fines.

Fines *Licèt in Inſtrumento Cenſus non fuerint ſpecificati, non inde ſequitur, rem certis finibus non deſignari, p.3.ca.5.num.330.*
Rei cenſuatæ, dum deſignantur per circumlocutionem, aut nomen commune, ſat eſt, par.3.c.5.n.331.

Finis.

Finis *Habens neceſſariam conſequentiam à ſuo principio, trahitur ad illud, & principium non finis attenditur, p.1.c.11.nu.52.*

Fons Iuris.

Fons Iuris *Dicitur eſſe in Romana Curia, & quarè. p.3.c.1.num.162.*

Forenſes.

Forenſes *Contra Statutum habent reſtitutionem in integrũ & quando, p.1.c.8.n.212.*
In Vrbe degentes, & frequentes Romanam Curiam ſunt ſub iuriſdictione A.C. par.1.cap.7.nu.51. & par.3.cap.5.num.420.

Forma.

Forma *Decreti cameralis ad fauorem Inquilinorum, ſi non fuit ſeruata, contractus locationis eſt nullus, p.2.cap.13.num.55.*
Dicitur impleta, ſi æquipollens ſubauditur, p.1.c.9.n.139.
In Remiſſoria tradita eſt ad vnguem ſeruanda, par.1.ca.12.num.143.
Poteſt impleri per æquipollens, p.3.c.5.n.341.
Præſcripta in executione Monitorij ſeruanda, p.2.c.4.n.41.
Si impleta fuit per æquipollens, menti legis potius, quàm verbis inſeruiendum, p.1.c.9.n.137.

Formæ.

Formæ *Satisfactum dicitur, poſtquàm illa fuit per æquipollens adimpleta, p.1.c.9.n.138.*

Formula.

Formula *Citationis, & Monitorij per Edictum, & de illis remiſſiuè, p.1.c.3.n.92.*
Citationis per contradictas à quo ponatur, p.1.c.3.n.35.
Edicti tempore æſtiuo feriato fieri ſoliti à quo tradatur p.1.c.3.n.36.
Electionis domicilij, p.1.c.4.n.8.
Inuentarij vt plurimum in Tribunali A.C. frequentata, p.1.c.9.num.25.

Forum.

Forum *Sortiri, & Statutis ligari paria ſunt, p.1.c.7.n.87.*

Frater.

Frater *Contra Fratrem non poteſt cogi ad teſtificandum, p.1.c.11.n.141.*

Fratres.

Fratres *Tertij Ordinis ſunt incapaces Penſionis, & quando ſecus, p.2.c.9.n.85.*

Fraus.

Fraus *Fit Legi ab eo, qui verba Legis amplexus, contra illius nititur voluntatem, p.3.c.5.n.353.*
In modicis non præſumitur, p.1.c.9.n.66.

Fructus.

Fructus *Debentur Viduæ ab Hæredibus Patris, donec dos ſoluatur, p.3.c.5.n.454.*
Dote non ſoluta debentur toto tempore Matrimonij, p.3.c.5.num.447.
Dote ſoluta non debentur amplius, p.3.c.5.n.464.
Dotis, mortua Vxore, non currunt amplius ad fauorem Mariti, & quando hoc procedat, p.3.c.5.n.465.
In Curia taxantur ad rationem ſeptem cum dimidio pro centenario, p.3.c.5.n.456.
In Saluiano cedunt in extinctionem debiti ad fauorem Debitoris, penes quem remanet vera poſſeſſio, p.2.c.6.n.96.
In Spolio attentato, vel violento, vel alterâ mala fide poſſeſſoris, veniunt à die Spolij, p.2.c.14.n.159. & ſeq.
In ſpolio ſimplici etiam iudiciali, & in interdictis regulariter veniunt à die motæ litis tantùm, p.2.c.14.n.158.
Lite pendente percepti veniunt in Iudicio manutentionis, p.2.c.12.n.257.
Mala fide percepti debentur à die malæ fidei, etiam ante litem motam, p.2.c.19.n.64.
Pendentes ſunt pars rei, p.2.c.13.n.73.
Percepti etiam bona fide, ſi extant, & quis ex eis eſt factus locupletior, ſunt reſtituendi, ex receptori, p.2.c.10.n.65.
Petiti acceſſoriè & indecenter conſumpti abſque mala fide, an, & quando debeantur, p.2.c.10.n.62.
Plenè maturi ſtatim recolligendi, quando Venditor manus iàm appoſuit in recollecta, non ſpectant ad Emptorem id ſcientem, aliàs ſecus, p.2.c.13.n.83.
Principaliter petiti vti ſors debentur etiam ante litem motam, p.2.c.10.n.61.
Quorum mentio fit in venditione, nec etiam ratione laboreriy, & expenſarum, prætendi valent, p.2.c.13.n.76.
Ratione damnorum, & intereſſe debentur etiam ante litem motam, & ab initio, ſi mala fides clara probetur aliunde, p.2.c.12.n.259.

Si petuntur propter onera matrimonij titulo oneroſo, lapſus decennij non obſtat, p.3.c.5.nu.452.
Taxantur ad quinque, & aliquando ad ſeptem, & octo pro centenario, p.3.c.5.n.448.
Vendita re locata, ſpectant ad Emptorem, etiam reſpectu portionis Colonicæ, etiam maturi, & quando ſecus, p.2.c.13.n.75.& ſeq.

Fumus.

Fumus Sufficiens pro compulſoria ſpeciali obtinenda oritur ex copia ſcripturæ releuantis.p.1.c.12.n.180.

Furioſus.

Furioſus Eſt veluti Infans, qui quicquid videt, & facit ignorat, p.1.c.14.o.184.
Et Mentecaptus æquiparautur Infanti, p.1.c.5.n.91.
Et ſimiles æquiparatur Pupillo, & ſunt perſonæ miſerabiles, p.3.c.4.nu.67.& ſeq.
Satis ſuo furore torquetur, p.1.c.14.n.286.

Furor.

Furor, Seù Dementia debet ab Allegante probari, par.1.c.5.numer.88.

Generalia.

Generalia Contra commiſſionem, aut reſcriptum Opponens, citra &c. non dicitur conſentire in Iuriſdictionem, ſecus contra Iura, p.1.c.2.n.197.
Et contra Iura iam producta, ſi in prima non opponantur, non poſſunt opponi in ſecunda inſtantia, p.1.c.2.n.194.
Contra productionem, vel admiſſionem iurium Opponens non videtur conſentire in Iuriſdictionem, p.1.c.2.n.198.
Contra quomodo opponenda, p.1.c.8.nu.20.
Contra ſi opponatur, exceptionem poſſunt quandocumque ſpecificare, etiam poſt Sententiam, ſed non poſt rem iudicatam, p.1.c.2.nu.195.
Debent opponi in termino ad dicendum contra, aliàs probant Scripturæ, etiam informes, p.2.c.2.nu.193.
Opponenda ſunt in termino ad dicendum contra proteſtationem, & quomodo, p.1.c.8.n.47.

Geſta.

Geſta A Procuratore ſubſtituto, vigore facultatis ſubſtituendi, cenſentur facta à Domino, p.1.c.3.nu.60.
Vide in verb. Procurator.
In partibus contra Curialem, & venientem ad Curiam, non tamen ibi prius conuentum, ſunt nulla, p.3.c.4.numer.175.
Omnia ſunt ſolemniter quoad Citatos etiam non præſentes decreto, vel confectioni Inuentarij, p.1.c.9.n.79.
Poſt Inhibitionem ſunt attentata, etiam ſi executio ſit facta virtute trium conformium, p.3.c.5.n.269
Sunt attentata, non obſtante conſenſu Partium in Iuriſdictionem, ſi Inhibitio fuit Rotalis, & agitur de reuocatione attentatorum, ſi Inhibitio fuit Rotalis, & agitur de reuocatione attentatorum ex officio, & aliàs ſecus, p.3.c.5.n.265 & ſeq.

Gratia.

Gratia Non eſt de neceſſitate iuſtificanda contra eum, qui conſenſit reſeruationi Penſionis, niſi illa ſit conditionalis, p.2.c.9.nu.110.
Semper intelligitur, ſi preces veritate nitantur, ideo à Penſionario iuſtificanda, p.2.c.9.n.109.

Grauamen.

Grauamen Sufficit, quod ſit irreparabile pro parte, vel non poſſit reparari ſine magna difficultate, vt poſſit ab Interlocutoria appellari, p.1.c.13.n.302.

Grauatus.

Grauatus A Camera poteſt adire Signaturam Sanctiſſimi, p.3.c.5.n.172.
A Decretis A.C. poteſt citare Partem coram eo, ad videndum repoui, & docto de bono iure, ita obtinere, par.3.c.5.num.61.
A Iudicibus Baſilicarum poteſt adire Signaturam Sanctiſſimi, p.1.c.13.n.244.
A Protectore loci Pij, & eius Iudicibus poteſt adire Signaturam Sanctiſſimi, p.1.c.13.n.256.
Debet appellare ab exceſſiua liquidatione, ſeù taxatione infra decem dies poſt factum decretum, p.2.c.14.n.43.
In cauſis appellabilibus poteſt infra legitima tempora appellare, p.3.c.5.n.79.
In Iudicio exhibitionis poteſt, decreto nullo, vel notoriè iniuſto exiſtente, adire Signaturam pro commiſſione appellationis, p.5.c.3.nu.18.
In iudicio Manutentionis debet, Parte citata, adire Signaturam pro commiſſione appellationis, p.2.c.12.nu.51.
Poteſt appellare à decreto A.C. ſi agitur de ſumma ſcuta viginti monetæ excedente, p.3.c.5.n.63.

Guarentigia.

Guarentigia De Stylo in Inſtrumentis apponi ſolita, omiſſa habetur pro appoſita, p.1.c.1.n.98.
Et in hoc ſtatur declarationi Notarij, & quando ſecus, p.1.c.1.num.99.
Non datur ſine confeſſione, p.1.c.1.nu.87.
Quid ſit p.1.c.1.nu.86.
Vnde dicta, p.1.c.1.num.109.

Guarentigiæ.

Guarentigiæ, & Obligationis Cameralis differentia par.1.c.1.num.108.

Guarentigiatum.

Guarentigiatum Inſtrumentum dici poteſt etiam Confeſſionatum, & illi æquiparari, p.1.c.1.num.88.
Inſtrumentum, & Confeſſionatum inter ſe differunt, licèt ſint eiuſdem efficaciæ, p.1.c.1.nu.89.

Gubernator.

Gubernator Vrbis eſt Iudex ordinarius Romanæ Curiæ, & in cauſis Mercedum priuatiuè quoad alios, p.1.c.7.n.89.
Iuriſdictionem habet limitatam quoad Romanos, & Incolas, & in quibus aucta ſit, p.3.c.5.n.420.& nu.425.

Habens.

Habens Intereſſe ſecundariò, cui Sententia lata contra habentem intereſſe principaliter præiudicat, poteſt, & debet appellare à die notitiæ, p.3.c.2.n.88.& ſeq.
Intereſſe ſecundariò poteſt dicere principaliter de nullitate Sententiæ illi præiudicialis in conſequentiam, & impedire executionem, p.3.c.2.n.90.
Iura in eius Archiuio, tenetur cogere Archiuiſtam ad edendum originale, p.2.c.3.nu.45.

Habere.

Habere Se pro ſpoliato pendet ab animo, p.2.c.14.n.194.

Haſta.

Haſta Apud Etruſcos Corim, apud Sabinos Curim apud Romanos Quirim fuit appellata, p.1.c.15.nu.40.
Apud Veteres quid eſſet, & quid ſignificaret, p.1.c.15.n.39.

Haſtæ.

Haſtæ Præeſſe quid ſit, p.1.c.15.nu.50.

Haſtam.

Haſtam Pro auctione poſuit Imperator, p.1.c.15.n.56.

Hebræi.

Hebræi, Pagani, & ſimiles percutiendo Clericum, non incidunt in Canonem Si quis ſuadente Diabolo, p.1.c.14.nu.223.
In domibus ab eis inhabitatis habent Ius Gazagà, p.2.c.13.numer.69.

Hebræus.

Hebræus, Hæreticus, Infamis, & alij, qui non poſſunt eſſe Teſtes, non poſſunt iurare in litem, ſed debent probare per Teſtes, p.3.c.2.nu.193.
Nec non Turca, & ſimiles etiam Cathecumeni non poſſunt excommunicari, aut Cenſuris ligari, par.1.cap.14.numer.222.
Vide in verb. Iudæus.

Hæredes.

Hæredes Eius, qui deceſſit extra Curiam, abſentes ab Vrbe, citantur per diligentias, & affixionem, & ad quid, p.1.c.5.nu.15.& ſeqq. & nu.121.
Eius, qui deceſſit in Curia, ſi ignorantur, citantur per diligentias, & deinde per affixionem omnes prætendentes in hæreditate p.1.c.5.n.11.& ſeq.
Eius, qui non tenebatur ſcripturas cuſtodire, ſi iurent, illas
ad

Digitized by Google

ad eorum manus non perueniſſe, excuſantur ab editione, p.2.c.3.num.56.
Eius, qui tenebatur cuſtodire ſcripturas, vel librum exhibere, debent probare concludenter amiſſionem, par.2. c.3. numer.57.

Hæreditas.

Hæreditas *Dicitur iacens, Hærede conficiente Inuentarium, p.1.c.9.n.155.*
Dicitur iacere, donec ſit ſpes Hæredis, qui velit adire, p.1. c.5. num.44.
Hodie dicitur iacere, donec de aditione doceatur, etiam relictis ſuis, & quare, p.1.c.5.nu.42.
Iacens eſt perſona ficta, ideò agere volens contra eam, debet inſtare, vt illi Curator à Iudice deputetur, p.1. c. 5. num. 46.
Non adita dicitur iacens, p.1.c.5.n.40.
Hæreditas *Poteſt adiri ſolo animo abſque aliqua ſolemnitate, p 2.c.19 nu.32.*
Quid ſit, p.1.c.19 num 39.
Si non ſit ſpes Hæredis, qui adeat, aſſumit nomen bonorum vacantium, p.1.c.5. num.45.

Hæredis ſubſcriptio.

Hæredis ſubſcriptio *de generali conſuetudine receſſit, & ſuppletur ex decreto, & preſentia Iudicis, p.1.c.9. n.75.*
De iure in Inuentario regulariter requiritur, p.1.c.9.n.73.
In Inuentario facta apud Acta, & cum decreto Iudicis non eſt neceſſaria, p.1 c.9.nu.79.
Non eſt de eſſentia, quando Inuentarium apud Acta conficitur, p.1.c 9.nu.118.
Suppletur ex rogitu Notarij, quando Inuentarium eſt factum apud Acta, p.1.c.9.nu.76.

Hæres.

Hæres *Beneficiatus debet docere de Inuentario legitimo, & reddere rationem, vt cautela* Angeli *ſuffragetur, quando illa eſt iuſtificanda, p.1.c.9.nu.20.*
Beneficiatus eſt verè dominus rerum hæreditariarum, in cuius arbitrio eſt ſatisfacere creditoribus ex illis, vel earum pretio, p.1.c.9.nu.213.
Beneficiatus non tenetur vltra vires hæreditarias, p.1.c.9. nu.30.& p.3.c.2.nu.93.
Citari ſolet idem in Tribunali A.C. quàm in Rota ad docendum ſe adiuiſſe cum beneficio, Inuentarium confeciſſe, & rationem reddidiſſe, p.1.c.8.nu.254.
Citatus poteſt probare exceptiones, quas habet contra Legatarios, aliàs expeditur mandatum, p.2.c.11.n.33.
Comparens ad acceptandum eſt citandus in vnoquoque actu, p.1.c.5.num.20.
Conuentus actione reali, vt poſſeſſor, cogitur reſpondere, vt quilibet poſſeſſor, non obſtante pendentia termini Inuentarij, p.1.c.9.num.41.
Cui non eſt interdicta adminiſtratio, vel apprehenſio poſſeſſionis, poteſt apprehendere, & continuare poſſeſſionem Defuncti, etiam lite pendente, abſque vitio attentatorum, p.2.c.15.n.58.
Cum beneficio Inuentarij pro conſequendo credito ſuo poteſt petere, vt detur Curator hære ditati iacenti, nè agat contra ſe ipſum, p.1.c.5.nu.48.
Debet apponere in Inuentario venerabile ſignum Crucis, p.1 c.9.num.42.
Ex Teſtamento quomodo conficere debeat Articulos in interdicto Quorum bonorum, p.2.c.10.n.11.
Hæredis gaudet Beneficio Inuentarij confecti à primo hærede, nè teneatur vltra vires hæreditarias primi defuncti p 1.c.9.nu.152.& nu.154.
Incertus decedentis extra Curiam quomodo citetur, licet proceſſus ſit faciendus coram A. C. p.1. cap.5. num.15. & ſeqq.& nu 121.
Infra quæ tempora teneatur deliberare, adire, & Inuentarium conficere, ex Bulla Pij IV. p.1.c.9.n 36.
In interdicto Quorum bonorum debet legitimare perſonam ſuam ſeruatis ſeruandis p.2.c.10.n.33.
In interdicto Quorum legatorum quomodo appellare, & cauſam appellationis committendam curare debeat, p. 2.c.11. num.57.
In tempore 90. dierum ad conficiendum Inuentarium quid poſſit inſcijs Teſtibus, p.1.c.9.nu.100.
Non poteſt ex perſona defuncti agere ſpolio, quando illud fuit commiſſum poſt mortem defuncti, p.2.c.14.n.178.
Non poteſt moleſtari pendente tempore ad deliberandum, & Inuentarium conficiendum, p.1.c.9.n.37.
Poteſt conueniri pendente termino Inuentarij in requirentibus celeritatem, prout eſt exoneratio conſcientiæ, par.1. c.9. num.40.
Qui dolo è aliquo bona deſcribere in Inuentario omiſit, non amittit eius beneficium ex communi, p 1.c.9.n.71.
Qui doloſè aliquam rem mobilem in Inuentario deſcribere omiſit, quas pœnas incurrat, p.1.c.9.n.72.
Reus conuentus in interdicto Quorum legatorum quomodo deducere, & probare poſſit exceptiones, quas habet p.2.c.11.num.52.
Sciens ſe hæredem infra tres menſes, & abſens infra annum debet deliberare, p.1.c.9.n.31.
Scriptus, ſi poſſeſſio bonorum hæreditariorum eſt vacans, quomodo obtineat immiſſionem, p.2.c.7.nu.2.
Scriptus, vt obtineat immiſſionem ex remedio l.fin. *quomodo debeat exhibere Teſtamentum, p.2 c.7.nu.34.*
Si non opponat de pendentia termini ad deliberandum, & Inuentarium conficiendum, poteſt moleſtari eo pendente, p.1.c.9.num.38.
Si poſſeſſio bonorum non eſt vacans, debet agere via monitorij contra detentorem, p.2 c.7.nu.3.
Si ſtatim vult adire, infra quæ tempora debeat incipere, & perficere Inuentarium, p.1.c.9.nu.32.
Tenetur docere de legitimo Inuentario, & reddere rationem, aliàs proceditur contra eum, ſicut procedi poterat contra defunctum, p.1.c.8.nu.253.
Tenetur plenè, & concludenter probare amiſſionem Scripturæ, de dominio defuncti exiſtentis, in materia editionis, p.2.c.3. num.59.

Hæretici.

Hęretici, *Et Sciſmatici ſunt ipſo iure excommunicati, & poſſunt iterum excommunicari ad terrorem, par. 1. c. 14. numer.135.*

Homines.

Homines, *Creſcente malitia, diuerſas Leges promulgare, & iudiciorum genera inuenire, fuit neceſſe, p.1.in Præfat.45.*

Honorius Papa.

Honorius Papa *Lætitiam faciebat, quando Florentini, & Lucenſes emerunt libertatem ab Imperatore, & quare, p. 2. c. 1. num.73.*
Libentiſſimè comprobauit emptionem libertatis, quam Florentini ab Imperatore fecerunt, p.2.c.1.n.72.

Hoſpitale.

Hoſpitale *Legitimè erectum de Iure gaudet priuilegio* l.vnicæ, *p.3.c.4.num.117.*

Hoſtienſis.

Hoſtienſis *Conſilium eſt, quod de commiſſione examinis facta actuario, rogetur alter Notarius, p.1.c.11.n.27.*

Hypotheca.

Hypotheca *Anterior obſtat agenti in Saluiano, p.2.c.6.nu. 117. verſ.non omitto.*
Eſt mater Saluiani, p.2. c.6. num.59.
Generalis, & obligatio perſonalis, quæ pro ſolutione Cenſus contrahitur, ſequitur hæreditariam portionem, p.3.c.5.nu. 387.

Identitas.

Identitas *Rationis* l.Diffamari *comprehendit ſub ſe etiam bona, p.3.c.3.num.47.*
Rei in Saluiano ſatis probatur ex verificatione duarum demonſtrationum, p.2.c 6.num.88.

Ignorans.

Ignorans *Legitimè meretur reſtitutionem in integrum, poſtquam ſciuit id, quod ante neſciebat, p.1.c.9.n.205.*
Tenetur iurare de credulitate, ſecundùm aliquos, par.1. c. 10. numer.145.

Vel

Digitized by Google

Vel dubitans non tenetur iurare,p.1.c.10.n.144.

Ignorantia:

Ignorantia *Aliqua probabilis concurrere debet in maiore pro iuſta cauſa reſtitutionis in integrum,p.1.c.9.n.190.*

Ignorantia *Articuli valde dubij æquiparatur ignorantiæ facti,ad effectum reſtitutionis in integrum,p.1.c.9.n.198.*

Illegitimus.

Illegitimus *Eſt incapax Penſionis regulariter, ſecùs ſi præuia diſpenſatione ſit effectus Clericus,p.2.c.9.num.81. & ſeq.*

Eſt incapax Penſionis ſuper fructibus Beneficij Paterni,p.2.c.9.n.78.& ſeq.

Immiſſio.

Immiſſio *Datur in Iudicio Quorum legatorum,ſi eſt executioni locus,de qua Actuarius conficit inſtrumentum, p.2.c.11.n.27.*

Eſt concedenda vigore copiæ, ſeù ſumpti Teſtamenti in forma authentica.& probante,p.2.c.7.n.36.

Facta authoritate Iudicis, non requirit aliquam expulſionem Colonorum,vel Inquilinorum, p.1.c.5.n.68.

In bonis tempore obitus Teſtatoris per Tertium poſſeſſis denegatur,p.2.c.7.n.46.

In remedio l.fin.*non retardatur per exceptiones reſpicientes Poſſeſſorium ordinarium,aut Petitorium, aut requirentes indaginem,p.2.c.7.n.91.*

Non datur vigore ſimplicis ſumpti, aut ex ſola productione copiæ Teſtamenti,p.3.7.n.35.

Non datur virtute mandati de auferendo,p.1.c.6.n.59.

Non retardatur, niſi per exceptiones probatas, vel incontinenti probandas,p.1.c.2.n.110.

Poſſidenti, vel ſemel Immiſſo non datur virtute l.fin.*p.2.c.7.num.73.*

Semel Immiſſo non datur,p.2.c.8.n.164.

Si poſſeſſio eſt vacans, datur Hæredi, cum clauſula ſine præiudicio *abſque alia citatione,p.2.c.10.n.40.*

Virtute l.fin. *datur, & in quibus bonis, p.2.c.7.num.43.& ſeq.*

Virtute l.fin. *impeditur per exceptiones peremptorias releuantes,incontinenti probatas,p.2.c.7.n.92.*

Virtute l.fin. *poteſt concedi ad confirmandam poſſeſſionem iam obtentam,p.2.c.7.n.75.*

Vt detur in remedio l.fin.*probanda eſt mors Teſtatoris p.2.c.7.num.38.*

Vt detur,requiritur, quod bona fuerint à Teſtatore tempore mortis poſſeſſa,p.2.c.7.n.42.

Immiſſione.

Immiſſione *Petita in Saluiano in bonis penès Debitorem exiſtentibus, quid probandum ſit pro verificatione Monitorij,p.2.c.6.n.8.*

Immiſſus.

Immiſſus *In poſſeſſionem ex primo decreto,non efficitur dominus,nec poſſeſſor,nec facit fructus ſuos,p.1.c.6.n.70.*

In poſſeſſione ex ſecundo decreto efficitur dominus, & poſſeſſor, & facit fructus ſuos, p.1.c.6.n.72.

In Saluiano, ad effectum ſibi ſatisfaciēdi ex fructibus, non poteſt vendere Pignus, ſed debet agere Petitorio,p.2.c.6.num.92.

In Saluiano acquirit ſolam detentationem, itaut Creditor, non ſibi,ſed Debitori poſſideat,p.2.c.6.n.95.

In Saluiano, niſi velit ſatisfieri ex fructibus,poteſt deuenire ad ſubhaſtationem præuia licentia Principis, & non aliter,p.1.c.15.n.88.

In Saluiano qua ratione non poſſit ſine licentia Principis ad ſubhaſtationem procedere,p.1.c.15.n.91.

In Saluiano, qui breui tempore poteſt ſatisfieri ex fructibus,non poteſt deuenire ad ſubhaſtationem,p.1.c.15.n.9.

In Saluiano qui vult deuenire ad ſubhaſtationem debet adire Signaturam Sanctiſs. pro reſcripto,p.2.c.6.n.41.

In Saluiano tenetur ſtare locationi,p.2.c.13.n.90.

Qui porrectis precibus Principi obtinet licentiam diſtrahendi Pignus,poteſt illud vendere,licèt non agat Petitorio,p.2.c.6.n.93.

Virtute Mandati executiui, niſi ſubhaſtatio ſequatur, nihil agit,p.1.c.15.n.83.

Immitti.

Immitti *Potens fatetur non poſſidere,& ſi antea poſſidebat cadit à poſſeſſione,p.2.c.7.n.78.*

Impediens.

Impediens *Executionem literarum Apoſtolicarum eſt eo ipſo excommunicatus in Bulla Cœnæ,& ideò declarandus & quas alias pœnas incurrat,p.2.c.8.n.166. & ſeq.*

Impedimenta.

Impedimenta,*Vel Diligentiæ in committendo cauſam appellationis ſufficiunt in termino Reuerentialium, p.1.cap.13.num.659.*

Impedimentum.

Impedimentum *Non ſufficit,quando quis etiam eo ceſſante fuit negligens,p.1.c.13.n.183.*

Impeditus.

Impeditus *Non dicitur, qui potuit de facili ſibi conſulere, & impedimentum remouere,p.1.c.13.n.669.*

Imperator.

Imperator,*Reges,& Principes,non recognoſcentes Superiorem, poſſunt in eorum Statu de Iure cauſas ſummariè cognoſcendas committere,p.2.c.1.n.69.*

Impetrans.

Impetrans *Commiſſionem poteſt pœnitere,& ea non vti,antequam illa efficiatur communis,p.1.c.13.n.519.*

Commiſſionem ſuper tactationibus quando ſe declaret Actorem,p.3.c.3.n.68.

Impoſſibilitas.

Impoſſibilitas *Examinandi Teſtes infra terminum præfixum excuſat,p.1.c.12.n.152.*

Incohandum.

Inchoandum *Non eſt à Sequeſtris,p.1.c.14.n.141.*

Regulariter non eſt à Monitoriis ſeù Præceptis pœnalibus, et quando ſecus,p.2.c.4.n.45.& ſeq.

Incidens.

Incidens *Spirituale,ſi oritur pēdente cauſa Hæreditatis coram Laico,debet remitti ad Iudicem Eccleſiaſticum, p.3.c.1.num.122.*

Vel emergens cauſæ ordinariæ ſummariè decidi debet quoad ſolmnitates,& dilationes,non quoad probationes,p.2.c.1.num.54.

In claris.

In claris *Non eſt opus coniecturis,p.2.c.5.n.44.*

Incola.

Incola *Dicitur Curialis, necnon Scholaris, & Præfectus Arcis, & quando,& ex quibus,p.1.c.13.n.651.*

Quis ſit p.1.c.7.n.61.

Vbi reperitur obligatus in forma Cameræ, eſt locus præuentioni inter A.C.& Curiam Capitolinam,part.1. capit.7.num.73.

Vrbis poteſt tantùm conueniri in Curia Capitolina,& quandoſecus,p.1.c.7.n.72.

Incolatus.

Incolatus *Non acquiritur ſine animo,etiam ſi quis habitaret in loco per mille annos,p.1.c.7.n.63.*

Quomodo contrahatur,p.1.c.7.n.62.

Indebitum.

Indebitum *Vigore obligationis Cameralis poteſt repeti via ordinaria,p.3.c.1.n.39.*

Inductio.

Inductio *Interpretis,& eius formula,p.1.c.2.n.28.*

Infans.

Infans *Eſt capax Penſionis,p.2.c.9.n.87.*

Non poteſt citari ad legitimè comparendum,p.1.c.5.n.80.

Infantes.

Infantes *ac Mentecapti, & ſimiles non poſſunt vigore obligationis cameralis excommunicari,p.1.c.14.n.281.*

Expoſiti ſunt perſonæ miſerabiles,p.3.c.4.n.59.

Inferior.

Inferior *à Papa, prout Legatus, vel Epiſcopus, non poteſt conſtituere penſionem,niſi cum cauſa,p.2.c.9.n.55.*

De-

Digitized by Google

Debet parere, non iudicare de iuribus Inhibitionum, p.3.c.5.num.235.
Habens dignitatem, & adminiſtrationem pro ſe, & ſuis, iure proprio, poteſt committere cauſas ſummariè, p.2.c.1.n.78.
Princeps non poteſt dare facultatem procedendi in cauſa ſummariè, p.2.c.1.n.60.

Inferiores.

Inferiores *Non habentes abſolutam Iuriſdictionem in eorum Terris non poſſunt committere cauſas ſummariè, p.2.c.1.num.76.*
Papæ quamplures cauſas ſummariè de facto committunt, & commiſſio ſuſtinetur de facto, p.2.c.1.nu.67.
Principes ſæculari habentes poteſtatem cõdendi iura, poſſunt committere cauſas ſummariè, appellatione remote, p.2.c.1.num.75.

Informatio.

Informatio *Iudicis in Camera in die Notarij oretenus, & in ſcriptis, citata Parte, eſt neceſſaria, ſi cauſa diſcuſſione indiget, p.1.c.8.n.27.*

Informatus.

Informatus *Ad effectum iurandi in litem quis præſumatur, vel non, p.3.c.2.n.201. & ſeq.*
An quis ſit, diſcernere, plurimum reſidet in arbitrio Iudicis, p.3.c.2.n.203.

Ingratus.

Ingratus *Amittit etiam alimenta, & quod iure naturæ debetur, p.1.c.14.n.342.*
Vide verbo Maritus

Inhiberi.

Inhiberi *Primò obtinens, ſpreta exaduerſo Inhibitione, poteſt citare ad videndum declarari incidiſſe in pœnis, p.1.c.7.num.10.*
Si Pars primò obtinet, cautiùs eſt citare ad videndum reponi coram eo, qui inhibuit, p.1.c.7.n.12.
Reliqua vide in verbo Citatio.

Inhibitio.

Inhibitio *Accipitur pro præcepto negatiuo emanante à lege Diuina, Euangelica, Canonica, & Ciuili, par.3.c.5.n.184. & ſeqq.*
Accipitur pro præcepto negatiuo emanante à lege humana, p.3.c.5.n.186.
Ad effectum attentatorum ſufficit, quòd fuerit præſentata procuratori cauſæ, p.3.c.5.n.274.
Ad partes expedita non afficit, niſi poſtea fuerit executa, etiam data ſcientia relaxationis illius, p.3.c.5.nu.213.
Alia emanat à Iudice ordinario, alia à Delegato, par.3.c.5.num.195.
Canonica dicitur, ſi eſt facta cum cauſæ cognitione, Parte citata, p.3.c.5.n.207.
Canonicè, & ex cauſa probabili fieri debet, p.3.c.5.n.205.
Canonicè fieri, quando dicatur, p.3.c.5.n.206.
Cenſetur moderata, ſi ſecundus Auditor pronunciauit malè appellatum, & cauſam remiſit ad primum p.3.c.5.n.251.
De Iure debet eſſe canonicè facta, aliàs non afficit, ſecus de ſtylo Rotæ, & Curiæ, p.3.c.5.n.237. & ſeq.
Emanans à Iudice ordinario quid ſit, & quid emanans à Iudice delegato, p.3.c.5.n.196. & ſeq.
Emanans à Pontifice Romano eſt formidabilior cæteris emanantibus ab homine, & quare, p.3.c.5.n.187.
Emanata à Curia, & à ſupremo A.C. Tribunali ſiue iuſta, ſiue iniuſta eſt timenda, p.3.c.5.n.231.
Emanata cauſat attẽtata, ſi, tempore datæ commiſſionis conditionalis, conditio erat impleta, aliàs ſecus p.3.c.5.n.277.
Emanata cum clauſula Dummodo in Sententia non ſit tertia, *ſi conſtat in actis de tribus conformibus, non cauſat attentata p.3.c.5.n.248.*
Emanata cum clauſula Prout de iure, *ſi eſt iniuſta non eſt timenda, p.3.c.5.n.244.*
Emanata, non vocata Parte, eſt moderanda, p.3.c.5.n.209.
Emanata Parte citata, afficit abſque alia eius executione, p.3.c.5.n.222.
Emanata poteſt actus poſſeſſorios nõ præiudicat ad effectum, nè virtute illorum poſſit obtineri manutentio, p.3.cap.5.num.256.
Emanata vigore commiſſionis conditionalis cauſat attentata, p.3.c.5.n.275. Contrarium n.276.
Eſt timenda, & facultates A.C. non mirant, ſi obligatio cameralis, vel Guarentigiæ eſt turbida, p.3.c.5.n.240.
Executa contra Iudicem, afficit etiam partem non inhibitam, p.3.c.5.n.218.
Executio domi ſine dimiſſione copiæ, nihil operatur, p.3.c.5.num.246.
Facta poſt actus poſſeſſorios non præiudicat ad effectum manutentionis, p.2.c.12.n.255.
Finitur moderatione illius, vel reformatione commiſſionis, p.3.c.5.n.291.
Finitur remiſſione cauſæ ad Iudicem à quo, p.3.c.5.n.292.
In Curia conceſſa iuxta formam commiſſionis non moderatur à Iudice Commiſſario, & quare, p.3.c.5.n.288.
Indebitè extorta eſt moderanda, p.3.c.5.n.297.
Intimata Parti afficit etiam Iudicem, p.3.c.5.n.217.
Non afficit, ſi ex reiteratis confeſſionibus Partis manifeſtè conſtet, eam eſſe calumnioſam, p.3.c.5.n.286.
Non afficit, ſi fuit illi renunciatum, p.3.c.5.n.283.
Non cauſat attentata in Cauſa, ſeù articulo diuerſo, p.3.c.5.num.249.
Non cauſat attentata ſuper bonis, in quibus lis non pendet, p.3.c.5.n.250.
Non ſe extendit vltra id, quod in commiſſione continetur, & quando ſecus, p.3.c.5.n.285.
Operatur prout de Iure, cum ſit illa intelligenda, par.3.c.5.num.290.
Paſſim datur ad inſtantiam aſſerti procuratoris, dummodo infra bimeſtre doceat de mandato, p.3.c.5.n.273.
Præſentata in tempore cauſat attentata, p.3.c.5.n.215.
Præſentata vni ex Aduerſarijs Procuratori aliorum afficit, p.3.c.5.n.216.
Quando intereſſe eſt perſonale, finitur morte Impetrantis, p.3.c.5.n.293.
Quæ non fuit præſentata Iudici, nec Parti, non afficit p.3.c.5.num.243.
Quid ſit, vnde dicta, quo iure, & qua ratione introducta, p.3.c.5.n.190. & ſeqq.
Regulatur ſecundùm commiſſionem, & ſignaturam cuius virtute emanauit, p.3.c.5.n.287.
Remanet moderata, actis in termino præfixo non tranſportatis, & fit executio à Iudice à quo, aliàs ſecus p.1.c.13.nu.98. & nu.643.
Inhibitio *Reſpicit futura, p.3.c.5.n.214.*
Rotalis emanata vigore Commiſſionis ſubreptitiæ, eſt timenda, p.3.c.5.n.236.
Rotalis non afficit, ſi in Commiſſione, cuius virtute emanauit, non fit mentio obligationis Cameralis, vel Guarentigiæ, cuius virtute fuit actum, p.3.c.5.n.239.
Rotalis ſiuè iuſta, ſiuè iniuſta, eſt timenda, & cauſat attentata, p.3.c.5.n.230.
Rotalis virtute commiſſionis extortæ non afficit, p.3.c.5.nu.254. Contrarium eſt verius, & ſæpius fuit deciſum, ibid. num.255.
Si non conſtat, quòd illa fuerit præſentata ante actum de cuius validate agitur, non ſufficit, c.5.n.245.
Siuè iuſta, ſiue iniuſta, an, & quando ſit timenda extra Rotam, p.3.c.5.n.260. & ſeq.
Supponit eam petẽtem allegare exceptionem, qua tutus reddatur, ſi agitur de debito proprio, p.3.c.5.n.229.
Suſtinentur ſaltem reſpectu nullitatis, commiſſa extra Rotam cauſa Appellationis æquè principaliter, p.3.c.5.n.264.
Vigore Appellationis emanata non afficit, ſi actum fuit vigore obligationis Cameralis, p.3.c.5.n.282.
Vigore Commiſſionis, dum clauſula non retardata executione *vel* ſine præiudicio, *non cauſat attentata, p.3.c.5.num.241.*
Vigore Commiſſionis, in qua non eſt facta mentio obligationis Cameralis, vel Guarentigiæ, non operatur reuocationẽ atten-

Digitized by Google

attentatorum,& quando,p.2.c.15.n.56.
Vni intimata non afficit Tertium,nec conceditur non habenti intereſſe,p.3.c.5.n.247.

Inhibitionem.

Inhibitionem *Moderari petens, non dicitur conſentire in Iuriſdictionem,p.3.c.5.n.267.*

Inhibitioni.

Inhibitioni *Cenſetur renunciaſſe Rediens ad Iudicem inhibitum,p.3.c.5.n.242.*
Non eſt locus appellatione ſublata,p.3.c.5.n.296.
Renunciatum non dicitur,dum clarè non conſtat de conſenſu poſt illam præſentatam,p.3.c.5.n.268.

Iniuſtitia.

Iniuſtitia *Adeò notoria, vt aliquo colore velari non poſſit, reddit Sententiam nullã,& quando ſecus,p.1.c.13.n.287.*
Notoria æquiparatur nullitati, & diſpoſitum in vna, cenſetur diſpoſitum in altera,p.1.c.13.n.295.
Notoria reddit Sententiam nullam,p.1.c.13.n.284.
Notoria,vt intret Spoliorum,debet probari ex iiſdem actis, non ex nouiter deductis,p.2.c.14.n.129.
Nulla maior quàm nullitas,p.1.c.13.n.452.
Vt Iudex dicatur ſpoliare,debet eſſe adeo notoria, vt velari nullo modo valeat,p.2.c.5.n.87.& c.14.n.128.

Innocentiana.

Innocentiana *Conſtitutio dat facultatem Auditoribus Rotæ concedendi Remiſſoriales abſque alia commiſſione,p.2.c.12.n.79.*
Dat facultatem Auditoribus Rotæ ſanandi nullitatem terminorum per illorum reiterationem,vnica citatione, & audientia, p.2.c.1.n.142.
Non habet locum extra Rotam, ideò Pius IV.illam extendit ad illos omnes Romanæ Curiæ Iudices,p.2.c.1.n.153.
Non loquitur de Iuribus extractis lite pendente, p.1.c. 12. num.198.

Innocentius.

Innocentius VI.*Cardinalem Aegidium in Statu Eccleſiaſtico in Italia Legatum in temporalibus deputauit, p.2.c. 6.num.121.*

Innouata.

Innouata *Lite,appellatione, vel Inhibitione pendente, vti anttentata reuocatur,p.2.c.15.n.2.*

Inquilini.

Inquilini *in Vrbe non poſſunt expelli, niſi ſeruata forma decreti Cameralis,& in quo dicta forma conſiſtat,p.2.c. 13. num.54.*

Inquilinus.

Inquilinus *Abutens re conducta, poteſt expelli locatione durante,p.2.c.13.n.39.*
Finita locatione præfertur de Iure communi nouo Conductori,& quomodo & quando,p.2.c.13.n.43.& ſeq.
Finita locatione tenetur dimittere domum vacuam & poteſt expelli,p.2.c.13.n.40.
Moroſus in ſoluenda penſione,poteſt locatione durante expelli,p.2.c.13.n.37.
Nomine Locatoris poſſidet,non ſuo,p.2.c.13.n.28.
Non excuſatur à ſolutione penſionum præteritarum, ex ſuperuenientia noui tituli,p.2.c.13.n.66.
Non poteſt à conductione recedere,niſi ex neceſſitate præciſa,prout ſi domus minatur ruinam, vel ob peſtem,vel metum malorum ſpirituum, & huiuſmodi,p.2.c.13.n.67.
Non poteſt expelli regulariter locatione durante, p. 2. c.13. num.32.
Non poteſt expelli ſub prætextu renuntiationis factæ iuri Inquilinatus, ſi locatio, in qua fuit renunciatum, fuit reuocata,p.2.c.13.n. 59.
Poteſt alteri Conductori concedere ius Prælationis,et Inquilinatus,ſi illud habet,aliàs ſecus,p.2.c.13.n.68.
Prætendens non poſſe expelli, poteſt negare Monitorium,p. 2.c.13.n.6.
Propriè quis ſit,p.2.c.13.n.24.
Qui poteſt expelli locatione durante,dum habet in re conducta tacitam hypothecam, poteſt illam retinere, donec ſibi ſoluantur damna & intereſſe,p.2.c.13.n. 52.
Qui tenetur recedere & id facere negligit conuenitur in iudicio ad euacuandum,p.2.c.13.n.2.
Vicinus,Conſors,& ſimiles in Iure retractus præferunt Domino cenſus,& quare,p.2.c.13.n.65.

Inſtantia.

Inſtantia *Data facit corruere argumentum,p.1.c.8.n.63.& p.2.c.12.n.274.*
De Iure Canonico eſt perpetua,p.2.c.1.n.88.
Etiam nullitatis de Iure Ciuili eſt trienalis,ſed de Iure Canonico eſt perpetua,p.1.c.13.n. 272.
Nullitatis per viam actionis,vnà cum appellatione deducta, eſt eadem cum inſtantia appellationis, p.1.c.13.n.274.
Perimitur per abſolutoriam ab obſeruatione Iudicij ſed non actio,p.3.c.2 n.144.& 147.
Prima in Tribunali A.C.numquàm perit,p.2.c.1.n.89.
Pro expeditione cauſæ fieri poteſt, monitorio verificato,p.2. c.4.n.19.& ſeq.

Inſtrumentum.

Inſtrumentum *Aſſociationis in vim mandati de aſſociando, & eius formula,p.2.c.5.n.18.*
Camerali obligatione vallatum habet executionem paratam.p.3.c.5.n.294.
Inſtrumentum *Declaratoriæ expeditur, ſi executio eſt facienda in partibus,prout in formula,quæ ſequitur p.2.c.12. n.69.& ſeq.*
Deliberationis,& eius formula,p.1.c.15.n.15.
Depoſiti veri & realis habet executionem paratam,p.1 .c.1. num. 71.
Executionis mandati de manutenendo in poſſeſſionem ſtabilium,& eius formula,p.2.c.12. n.58.
Executionis ſuper ſtabilibus,& eius formula,p.1.c.14.n.75.
Immiſſionis in poſſeſſionem in Saluiano,& eius formula,p.2. c.6.n.59.& ſeq.
Inuentarij debet rogari à Notario coram Teſtibus, cum expreſſione loci,in quo actus geritur,p.1.c.9.n.83.
Nullum factum contra formam Statuti non probat Iuramentum,p.1.c.8.n.79.
Publicum facit probationem probatam,rem claram, & manifeſtam,p.2.c.15.n.105.& p.3.cap.2.num.92.& cap.5. num.359.
Publicum non habet executionem paratam regulariter, p.1. c.1.nu.100.
Reliqua vide in verbo Guarentigiatum Inſtrumentum.
Remiſſionis cauſa ad partes, & eius formula, p.3.c.3.n.18. & c.4.n.13.& c.5.nu.16.
Remiſſionis cauſa expeditur reproducta Intimatione,et elapſo termino in decreto contento,p.3.c.5.n.15.
Remiſſoriæ, & eius formula,p.3.c.5.nu.99.
Remiſſoriæ expeditur illa conceſſa,& vnà cum Rotolo tranſmittitur ad partes,p.3.c.5.n.98.
Sententiæ ſuper immiſſione in poſſeſſionem Beneficij, vnà cum declaratoria ad partes expeditum,& eius formula,p. 2.c.8.n.33.
Sententiæ ſuper immiſſione vnà cum declaratoria tranſmittitur ad partes,& quando,p.2.c.8.n.32.
Seù Scriptura requirit factum,& ob id in tacita relocatione non continetur,p.2.c.13.n.48.
Subdelegationis Iudicis pro liquidandis fructibus in partibus, & eius formula,p.2.c.8.nu.44.
Subdelegationis Iudicis, quando Pars contendit, vel allegat eum ſuſpectum, expeditur denuò citata Parte,& quomodo,p.2.c.8.n.42.
Subſcriptum à Notario, habens faciem publici Inſtrumenti, debet cenſeri authenticum,p.3.c.5.n.395.
Super executione mandati de reintegrando,& eius formula, p.2.c.14. n.29.
Teſtamenti non vitiatum habet executionem paratam, p.2. c.7.nu.28.

Inſtrumenti.

Inſtrumenti *Deliberationis verba quomodo concipiantur, quando pretium Curſori ſolitum ſuperat creditum eius, qui*

qui bona ſubbaſtari fecit,par.1.cap.15.num.16.

Intentans.

Intentans *Aliquod ex remedijs pro recuperando competentibus non debet, ſe ad illud reſtringere, ſed alia includere,& quomodo,p.2.c.14.n.88.*

Interdictum Quorum bonorum in Tribunali A.C.quomodo procedere debeat,vt immiſſionem obtineat,ſi poſſeſſio eſt vacans,p.2.c.10.n.4.

Iudicium coram A.C. in prima inſtantia contra degentem extra Curiam,quando citetur ad videndum remitti cauſam ad partes,p.3.c.3.n.12.

Iudicium Iactationis,eſt Reus originarius,& naturalis, & Aduerſarius eſt actor,p.3.c.3.n.51.

Iudicium Iactationis poteſt illud intentare coram ſuo Iudice coram quo Diffamans illum conuenire deberet,p.3.cap.3. num.54.

Iudicium pro ſuo principali intereſſe poteſt deducere omnia ſua priuilegia non obſtante l.Venditor, de Iud. *p.3.cap. 2.num.99.*

Remedium l.diffamari *cogitur agere in termino præfixo,ſed intentans remedium* l ſi contendat *tenetur agere ſtatim, p.3.cap.3.n.116.*

Remedium l.diffamari *debet docere de ſua poſſeſſione p.3.c. 3.n.87.& ſeq.& n.90.*

Remedium l.diffamari *eſt verè reus, ideo pro eo in dubio pronunciandum,p.3.c.3.n.55.*

Remedium l.diffamari *qui in ſua petitione ſe vocat Actorem,eſt actorinon Reus,p,3.c.3.n.63.*

Remedium l.diffamari,*qui non docet de intereſſe, non gaudet priuilegio Rei,p.3.c.3.n.71.& n.87.& ſeq.et n.90.*

Remedium l.diffamari *reſpectu primæ Petitionis eſt,Actor in alijs verò Reus,p.3.c.3,n,62.*

Remedium l.fin. *debet citare Partem,& quando ſecus,p.2. c.7.n.47.*

Remedium l.finalis *pro poſſeſſione confirmanda quid probare debet,& quomodo,p.2.c.7.n.79*

Remedium l.ſi contendat, & l.Aurelius,*eſt Reus, & gaudet prærogatiuis Reorum,p.3.c.3.n.113.*

Remedium l.ſi contendat *tenetur probare, ius intentatum ſibi competere,p.3.c.3.n.109.*

Interdictum.

Interdictum *Aut eſt adipiſcendæ,aut retinendæ, aut recuperandæ poſſeſſionis.p.2.c.6.n.51.*

Multiplex eſt,quid ſit,& vnde dicatur,p.2.c.6.n.48.

Reliqua vide in verbo Saluianum interdictum, & infra.

Interdictum Eccleſiaſticum.

Interdictum Eccleſiaſticum *Quid ſit,& quotuplex p.1.c. 14.n.215.*

Interdictum Quorum bonorum.

Interdictum Quorum bonorum *Non datur pro fructibus poſt mortem Defuncti decurſis,niſi à die motæ litis,p.2.c. 10.n.59.& ſeq.*

An detur pro quota, vel re particulari, p.2.cap.10.nu.52. & ſeq.

Competit contra Fideicommiſſarium non poſſidentem legitimè,p.2.c.10.n.67.

Competit tam pro rebus per Defunctum tempore mortis poſſeſſis,quàm pro detentis,p.2.c.10.n.34.

Datur ad conſequendam Hæreditatem ex Teſtamento, vel ab Inteſtato,& quo iure,& quibus,p.2.c.10.n.48.

Datur contra eum,qui ſolo deſiit poſſidere, ad intereſſe, p.2. c.19.n.42.

Datur etiam pro rebus detentis,veluti ex cauſa commodati, vel depoſiti,p.2.c.10.n.58.

Datur etiam pro re particulari, quando agitur titulo vniuerſali,& quando ſecus,p.2.c.19.n.54.

Datur Hæredibus proximioribus,& quibus,p.2.c.10.n.45.

Datur Haredi Hæredis,p.2.c.10.n.47.

Datur pro rebus incorporalibus,p.2.c.10 n.56.& ſeq.

Datur pro vniuerſa hæreditate,vel bonorum poſſeſſione, p. 2.c.10.n.51.

Datur ſignanter Hæredi ab inteſtato,p.2.c.10.n.44.

Datur tàm Hæredi ex Teſtamento,quàm ab inteſtato, p.2.c. 10.num.43

Interdictum Quorum bonorum *Fuit inuentum ad inſtar petitionis hæreditatis p.2.c.10.n.77.*

In quibus conueniat cum petitione hæreditatis, & in quibus diſcrepet ab illa,p.2.c.10.n.78.& ſeq.

Non competit Legatario,nec Vſufructuario, & quando ſecus,p.2.c.10.n.55.

Non datur contra Debitorem hæreditarium,& quare,p.2.c. 10.n.57.

Non datur contra non Poſſidentem,p.2.c.10.n.41.

Non datur contra titulo valido Poſſidentem, ſed benè contra poſſidentem titulo inualido,p.2.c.10.n.36.& c.11.n.77.

Non datur ſemel Immiſſio,p.2.c.10.n.49.

Quibus competat,& in quibus differat à remedio l.finalis *p. 2.c.10.n.2.& ſeq.*

Requirit,quod Hæreditas ſit delata, & adita, vel bonorum poſſeſſio agnita,vt illi ſit locus,p.2.c.10.n.30.

Requirit,quòd Reus conuentus poſſideat pro Hærede,vel pro poſſeſſore,p.2.c.10. n.34.

Vnde dicatur, quid ſit, & quotuplex, p.2.c.10.num.27.& ſeq.

Interdictum Quorum Legatorum.

Interdictum Quorum Legatorum *Competit etiam Hæredi Hæredis,& bonorum poſſeſſori,p.2.c.11.n.75.*

Datur contra eum, qui rem legatam occupatam dolo deſijt poſſidere,& ad quid,p.2.c.11.n.80.

Datur contra Fideicommiſſarium vniuerſalem,par.2.ca.11. num.83.

Datur contra Hæredem, qui propria authoritate occupauit prælegatum,& pro qua rata,p.2.c.11.n.81.

Datur contra Hæredes,Succeſſoreſque Legatariorum, p.2.c. 11.n.82

Datur contra Legatarium,qui rem legatariam propria authoritate ante aditam,etiam cum conſenſu Hæredis,occupauit p.2.c.11.n.76.& 78.

Datur contra Legatarium, qui ſeruandorum legatorum nomine miſſus fuit in poſſeſſionem à Iudice, & quando, p.2. c.11.n.79.

Datur contra titulo poſſidentem,p.2.c.11.n.77.

Datur Legatario contra Hæredem pro re legata,etiam quando fuit,ad eam occupatam illi reddendam,coactus,p.2.cap. 11.n.84.

Datur tam pro rebus corporalibus, quàm pro incorporalibus,p.2.c.11.n.87.

Non competit Hæredi,niſi docto de intereſſe ratione Falcidiæ detrahendæ,p.2.c.11.n.12.

Non competit Hæredi,niſi quando vult,& poteſt detrahere Falcidiam,ſeu Trebellianicam,p.2.c.11.n.67.

Non datur contra Fideicommiſſarium, vel Legatarium habentem facultatem capiendi poſſeſſionem propria authoritate,p.2.c.11.n.84.

Non habet locum in donatione cauſa mortis,p.2.cap.11.numer.88.

Quibus,& ad quid competat,p.2.c.11.n.2.

Sex requirit,vt illi ſit locus,p.2.c.11.n.74.

Vnde dicatur,& quid ſit,p.2.c.11.n.63.& ſeqq.

Interdictum Retinendæ.

Interdictum retinendæ *Aliud eſt directum,quod datur pro re immobili,aliud vtile, quod datur pro quaſi poſſeſſione incorporalium,p.2.c.1.n.91.*

In Romana Curia appellatur mandatum de Manutenendo, p.2.c.12.n.90.

Manutenet Poſſeſſorem,ſeu Detentorem in poſſeſſione,ſeu detentatione,& quando p.2.c.22.n.89.

Interdictum vti poſſidetis.

Interdictum vti poſſidetis *Competit etiam Habenti ius in Mare,p.2.c.12.n.85.*

Competit etiam pro conſeruatione quaſi poſſeſſionis rerum incorporalium,p.2.c.12.n.83.

Competit Immiſſo ex primo decreto, vt faciat fructus ſuos, & quando ſecus,p.2.c.12.n.140.& ſeq.

Com-

Digitized by Google

Competit pro re mobili coherente rei immobili, & quare, p. 2.c.12.n.84.
Competit pro retentione poſſeſſionis ſtabilium, par.2. c.12. num.82.

Interdictum Vnde vi.

Interdictum Vnde vi *Quando, & contra quos competat, p. 2.c.14.n.60.*

Interdictum Vtrobi.

Interdictum Vtrobi *Competit ſignanter pro re mobili, p.2. c.12.num.88.*
Vtrobi, & interdictum vt poſſidetis in quibus hodie ſint exequuta, p.2.c.3.n.26.& c.12.n.88.

Intereſse.

Intereſse *Ad effectum exhibitionis poteſt probari ſummatim, & aliqualiter etiam per Iuramentum, p.2.c.3.n.41.*
An in Sententia, & appellatione attendatur, & quando, & quomodo, p.1.c.13.n.149.& ſeqq.
Debet plenè, & concludenter probari ab eo, qui intentat principaliter remedium l.Diffamari, *ſecus à comparente vti tertio pro ſuo intereſſe, p 3.c.3.n.90*
Ex æquitate l.curabit *debetur ab Emptore, qui pretium non ſoluit abſque requiſitis Pauli de Caſtro, & quare, p.1.c.8. num.278.*
In materia editionis, vel exhibitionis debet eſſe cauſatum à iuſta, & rationabili cauſa, p.2.c.3.n.42.
Quando non eſt omninò incertum, ſed in potentia propinqua, videtur poſſe probari per Iuramentum, par.1.cap.8. num.276.
Satis probatum dicitur ſuper electione ab eo, qui probat ſe electum, p.2.c.4.n.94.

Interlocutoria.

Interlocutoria *Dicitur habere vim definitiuæ, quando terminat, negocium, de quo agitur, p.1.c.13.n.320.*
Eſt, quæ non terminat negocium, principale, ſed aliam, Sententiam poſt ſe expectat, p.1.c.13.n.317.
Habens vim definitiuæ in omnibus definitiuæ æquiparatur, p.1.c.13.n.319.
Habet vim definitiuæ in viginti, & vno caſibus permodum exempli relatis, p.1.c.13.n.309.
Iudicis requiritur in admiſſione ad cauſam, par.2. cap.4. num.111.
In quatuor decim caſibus inter alios infert grauamen irreparabile, p.2.c.13.n.307.

Interpoſitio.

Interpoſitio *Appellationis ab exceſſiua liquidatione, & eius formula, & reſponſio de Apoſtolis, p.2.c.14.n.44.*
Appellationis à decreto reuocationis attentatorum, & eius formula, & reſponſio Iudicis, p.2.c.15.nu.13.
Appellationis à mandato de euacuando, & eius formula, & reſponſio de Apoſtolis, p.2.c.13.n.16.
Appellationis à termino pro ſeruato, & eius formula, & reſponſio Iudicis, p.1.c.13.nu.15.
Appellationis coram A. C. Iudice ad quem, à Sententia in partibus lata, & eius formula, & reſponſio de Apoſtolis, p.3.c.5.nu.5.
Interpoſitio *Appellationis coram Iudice à quo, & eius formula, & reſponſio de Apoſtolis, p.1.c.13.nu.5. & ſeq.p.2. c.3.n.19.c.6.n.29.& c.7.n.23.c.8.n.46. c.11.n.23. c.12. n.52.c.14.n.24.& p.3.c.2.n.30.c.3.n.29.& c.5.n.80.*
Recurſus à Iudice à quo in Curia, & eius formula, & reſponſio de Apoſtolis, p.3.c.5.n.28.
Recurſus coram A.C. Iudice ad quem, à Sententia, ſeu Decreto Iudicis ordinarij Romanæ Curiæ, & eius formula, p.3.c.5. n.30.

Interpres.

Interpres *De iure non requiritur in examine Teſtium, ſecus de Stylo Curiæ, p.1.c.1.n.85.*
Iurare debet de fideliter interpretando, p.1.c.11.n.84.
Poteſt accuſare contumaciam Partis non ducentis Teſtes ad officium, ſicut Procurator cauſæ, p.1.c.2.nu.29.

Interpretis.

Interpretis *Inductio, & eius formula, p.1.c.2.n.28.& c.11. n.10.*

Interpretatio.

Interpretatio *Eſt ſemper in dubio facienda pro validitate actus, p.1.c.14.n.353.*

Interrogationes.

Interrogationes *Admittuntur poſt conteſtationem litis ſi æquitas id ſuadet, p.2.c.2.n.44.*
Cur poſt litem conteſtatam fieri poſſint, p.2.c.2.n.45.
Fiunt ad litis præparationem ante conteſtationem illius, p.2. c.2. nu.12.
Reliqua vide in verbo Ponens, Poſitio, Poſitiones.

Interrogatoria.

Interrogatoria, *Et eorum formula, p.1.c.2.n.30.& c.11. num.16.*
Dari, & Interpres adhiberi poteſt ad libitum, par.1. cap.2. numer.27.
Primo loco data non faciunt ſuſtineri examen nullum, ſi alia dari poterant, p.1.c.11.n.110.
Quando Teſtes ſunt examinandi à Iudice remiſſoriali, in quo loco danda, p.1.c.12.n.160.
Superflua, & impertinentia poſſunt à Iudice reſecari, & tacitè omitti, p.1.c.11.n.113.

Interrogatorium.

Interrogatorium *Datio inducit ſcientiam Teſtium, & materiarum, p.1.c.11.n.109.*

Intimatio.

Intimatio *Alia fit Parti, quando cauſa eſt in Rota proponenda, p.3.c.5.n.112.*
Commiſſionis facta Cardinali habet vim Inhibitionis ob eius reuerentiam, p.3.c.5.n.225.
Debet reproduci ante expeditionem Mandati, aliàs ſubhaſtatio non valet, p.1.c.15.n.130.
Decreti quibus caſibus non ſit neceſſaria, par.1. cap. 12. num.39.
De eo, quod quis ſcire tenetur, non eſt neceſſaria, p. 1. c.3. numer.104.
Eſt facienda Parti, ſi iura producta indigent recognitione, p.1.c.2.num.20.
Eſt reproducenda ante expeditionem actus, aliàs non releuat, p.1.c.2.n. 102.
Ex comparitione Patris præſumitur executa, ſicut citatio, p.1.c.2.num.105.
In actis cauſæ reproducta ſuſtinetur licèt ſit erratum in nomine Notarij, p.1.c.2.n.103.
In pede duplicati dubij ſubſcripti, & citatio ad informandum, & eius formula, p.3.c.5.n. 111.
Mandati de Manutenendo facta in partibus quomodo reproducitur in actis, p.2.c. 12.nu.61.
Non eſt neceſſaria, ſi in Decreto adnotatur præſentia Partis, & quando ſecus, p.1.c.8.nu.41.
Qualiter Dominus faciet verbum in Rota, eſt Parti tranſmittenda per duos dies, ante quàm fiat Rota, & quare, p. 3.c.5.nu.106.
Qualiter Dominus faciet verbum in Rota, & citatio ad informandum, & eius formula, p.3.c.5.n.105.
Qualiter Dominus faciat verbum in Rota ſuper dubio dando, & citatio ad informandum, & eius formula par.3.cap.5. num. 115.
Qualiter Dominus faciet verbum in Rota ſuper expeditione, & citatio ad informandum, & eius formula, par.3. c.5.nu 119.& nu.126.
Qualiter Dominus faciet verbum, vel proponet dubium, & citatio ad concordandum de dubio, & ſimiles, exequuntur domi dimiſſa copia, & non reproducuntur in actis, p. 3.c.5.n.107.
Qualiter Dominus omninò proponet dubium, & citatio ad informandum, & eius formula, p.3.c.5.n.113.
Qualiter Dominus relaxauit Mandatum pro fructibus liquidatis, & eius formula, p.2.c. 14.n.35.
Qualiter fiet recognitio Iurium, & eius formula, par.1. c.2.num.21.
Qualiter fuit iuratum ſuper futura abſentia, & eius formula, p.1.c.11.n.19.

Quali-

Digitized by Google

Qualiter materiæ, & nomina Teſtium ſunt in actis ſpecificata, & eius formula, p.1.c.11n.7.
Qualiter nomina Teſtium ſunt in actis ſpecificata, & impleta proteſtatio, & eius formula p.1.c.12.n55.
Qualiter quis non intendit amplius continuare in locatione, ſeù conductione, & citatio ad dicendum contra proteſtationem, & eius formula, & proceſſus, par. 2. c. 13. num.21.
Quæ fieri ſolet Inquilino, an velit emere, debet fieri per publicum Inſtrumentum, & quomodo, vt valeat, p.2.c.13. num.56.
Redemptionis Cenſus, & eius formula, & reproductio, p.1.c. 6.nu.13.
Sola ſufficit abſque alia Inhibitione, quando Ius inhibet p.3. c.5.n.223. Contrarium n.224.
Supplet defectum Citationis, ſed non ad Sententiam, par.1.c. 11.n.39.

Intimatione.
Intimatione *Reproducta quando procedatur ad Iurium recognitionem, p.1.c.12.n.50.*

Intimationes.
Intimationes *Defectus excomparitionem ſanatur, reintegra, aliàs ſecus, p.1.c.2.n.108.*

Intrantes.
Intrantes *Collegium teneтur actione perſonali ad debita antiqua antea contracta pro neceſsitatibus illius, par. 3. c. 5. num. 385.*

Introducens.
Introducens *Cauſam ordinariam coram A.C. virtute* l, vnicæ *debet verificare Monitorium etiam non negatum, p.3. c.4.n.19.*

Inuentaria.
Inuentaria *Cum pluribus ſolemnitatibus oſtendere, non eſt ſatis, niſi probetur alia fuiſſe inualiditata ſine illis, p.1.c.9. n.148. & n.177.*
Facta diuerſo modo non probant Stylum, ſecus ſi ſunt facta eodem modo, p.1.c.9.n.181.

Inuentarium.
Inuentarium *Apud acta, præparatis notulis per prius in folio, poteſt in inſtanti perfici, p.1.c.9.n.98.*
Inuentarium *An reddatur nullum ex omiſſione ſigni Crucis, p.1.c.9.n.43. & ſeq.*
Cæptum, & proſecutum apud acta citatis citandis, non indiget enunciatione Teſtium, p.1.c.9.n.84. & 121.
Confectum à Tutore, nomine Pupilli, ei ſuffragatur, p.1, c.9. num.203.
Conficere non eſt neceſſe, quando ceſſat præſumptio doloſæ occultationis, p.1.c.9.n.61.
De bonis ſtabilibus conficere non eſt opus, ſed ſufficit illorum ſimplex deſcriptio, p.1, c.9.n.64.
Dicitur incohatum per ſignum Crucis in eo appoſitum, p.1.c. 9.nu.46.
Eſt actus de ſui natura extraiudicialis, p.1.c.9.n.48.
Factum apud acta abſquè enuntiatione Teſtium, quando maximè ſubſtineatur, p.1.c.9.n.94.
Factum apud acta citatis citandis ex ſola præſentia Iudicis, ſemel enunciata, poteſt ſuſtineri, p.1.c.9.n.123.
Factum apud acta cum Iudicis decretò ſuſtinetur, ſine ſubſcriptione Teſtium, & Partium, p.1.c.9. n.173.
Factum apud acta non eget ſubſcriptione Hæredis, p.1.c.9 num.74.
Factum apud acta quando dicatur, p.1.c.9.n.174.
Hodie quomodo confectum ſufficiat, vt ſit validum, p.1, c. 9.nu.125.
In quo deficiunt Teſtes, ſi eſt factus ſecundùm ſtylum loci, ſuſtinetur, p.1.c.9.n.176.
Non facere, & minus legitimè facere paria ſunt, p.1.c.9. num.29.
Poteſt confici per Procuratorem ſpecialem, par. 1. cap. 9. num.202.
Poteſt fieri extra iudicium, & apud acta in iudicio p. 1.c. 9. n.21. & 54.
Quoad Creditores & Legatarios citatos ſemper valet, etiam ſine tribus Teſtibus loco illorum, p.1.c.9.n.78.
Redditur nullum ex omiſſione certæ diei in citatione ad videndum illud confici, p.1.c.9.n.162.
Ritè factum conſeruat Hæredem in eo ſtatu, in quo erat ante aditam, ac ſi non adiuiſſet, p.1.c.8.nu.252. & cap.9. num.154.
Sine decreto Iudicis valet, ſi eſt factum cum eius præſentia, p.1.c.9.n.82.
Solemne de mobilibus modici momenti facere, non eſt neceſſe, & quare, p.2.c.9.n.65.
Vt dicatur factum apud acta, quæ requirantur, par.1.c.9. n.101.

Inuentarij.
Inuentarij *Confectio eſt modici præiudicij, p.1.c.9.n.53.*
Formula, vt plurimum in Tribunali A.C. frequentata, p.1.c. 9.nu.25.
Introductio ceſſat, vbi conſtat de veritate, par. 1. cap. 9. num.132.

Inueſtitura.
Inueſtitura *Noua lite pendente obtenta, eſt nulla, & attentata, aliàs ſecus, p.2.c.15. n. 111. & ſeq.*

Iudex.
Iudex *Acceptans Iuramentum in litem ſponte præſtitum, cenſetur detuliſſe, p.3.c.2.n.205.*
Actore proteſtante, non admittit Iura, vel Articulos in præiudicium &c. non admittit, niſi cum clauſula p.2.cap.8. num.15.
Admittens appellationem cum clauſula ſi & in quantum, *in cauſa non appellabili, non facit eam appellabilem p.1. cap. 13.nu.249.*
Aliquando in partibus ſubdelegari ſolet poſt Declaratoriam pro liquidandis fructibus, p.2.c.8.n.41.
An, & quando, et quomodo pronunciet Poſitiones pro confeſſatis p.1.c.10.n.93.
Appellanti in Curia ſolet dare Reuerentiales in forma, hoc eſt tempus decem dierum ad cauſam committendam, par.1. c.13.n.658.
Appellationis poteſt Reum, ſaluo iure iterum agendi, abſoluere, & quando, p.3.c.2.n.134.
Approbatus tacitè cenſetur à Parte non appellante ab vlteriori proceſſu, p.1.c.7.n.10.
A quo non poteſt reponere, commiſſa cauſa à Signatura, etiam cum clauſula Sine præiudicio, *& quare, p.1.c.13. num.579.*
A quo, non poteſt reponere, poſtquàm Iudex ad quem inhibuit, p.1.c.13.n.578.
A quo, poſtquàm detulit appellationi, non poteſt reponere, & quando ſecus, p.1.c.13.n.580.
A quo recipit iuriſdictionem amiſſam, ſi appellatione interpoſità à grauamine Appellans ſucumbit. & Iudex ad quem cauſam ad eum remittit, p.3.c.13.n.198.
Burgi, eſt Iudex Habitantium in Burgo, & quas cauſas ab eo reaſſumat A.C.p.1.c.7.n.102.
Cauſa aliqualiter cognita, poteſt cogere Reum, vel Actorem ad edendum, p.2.c.3.n.44.
Cautiùs facit, dum pronunciat in ſimplici Spolio, & quoad attentata fert Sententiam per capita ſeparata, p.2.cap.15. num.95.
Commiſſarius poteſt inhibere extra Rotam, & in partibus, etiam ſi in Commiſſione non ſit expreſſa facultas citandi extra Curiam, p.3.c.5.n.219.
Commiſſarius vide in verb. Prælatus.
Compulſorialis debet dare copiam Compulſoriæ, & cuius ſumptibus, p.1.c.12.n.232.
Compulſorialis, dum ei non eſt data facultas citandi ad Valuas, an, & quando poſſit citare Domi, vel per Edictum, p.1. c.12.n.216.
Compulſorialis, dum ei non eſt data facultas citandi ad Valuas, an, & quomodo poſſit citare Abſentem in ſubſidium, p.1.c.12.n.217.
Compulſor iura compulſata debet diligenter inſpicere, & exem-

exemplari mandare, p.1.c.12.num.221.
Compulſor non poteſt citare ad Valuas, & quando ſecus, p.1. c.12.n.213.
Compulſor præſumitur ritè proceſſiſſe, ſi Notarius teſtetur, iura fuiſſe coram eo exhibita, p.1.c.12.n.222.
Compulſor quid poſſit facere non citata Parte, par. 1. c. 12. num. 220.
Compulſor quomodo poſſit citare ad Valuas, quando habet in literis inſertam facultatem, p.1.c.12.n.215.
Conſtito ſibi de metu rixa, poteſt procedere ad ſequeſtrum ex officio, Parte non citata, p.2.c.12.n.328.
Conſtito ſibi de poſſeſſione vnius, ſi adeſt timor armorum, debet inhibere alteri, nè Poſſeſſorem moleſtet, p.2.cap.12. num.295.
Cuius eſt læſa maieſtas, reuocat attentata ex officio, p.2.cap. 15.n.115.
Dando Reuerentiales in cauſa non appellabili, non facit eam appellabilem, p.1.c.13.n.251.
Datis Reſutatorijs poteſt ad vlteriora in cauſa procedere, p.1. c.13.n.197.
Debet capere ſummariam informationem ſuper metu armorum, citata Parte, p.2.c.12.n.287.
Debet poſſeſſionem cum fructibus ponere ſub ſequeſtro, ſi poſt captam informationem, & diligentiam adhibitam, non conſtat, an aliqua Partium poſſideat, par. 2. cap. 12. num.234.
Iudex Debet reſpondere de apoſtolis, & quomodo, & Pars in termino Iuris redire pro illis, p.1.c.13.n.8.
Debet terminum pro ſeruato habitum declarare infra decem dies, p.1.c.8.n.255.
Decernit Mandatum, niſi infra tres, ſi Debitor non conſenſit vnica &c. aliàs niſi ad p.d. niſi ſibi videatur danda longior dilatio, p.1.c.8.n.262.
Deferens Appellationi etiam in caſu non appellabili, non poteſt ad vlteriora procedere, p.1.c.13.n.247.
Deferens appellationi in cauſa non appellabili, non facit eam non appellabilem, p.1.c.13.n.248.
Delegatus ab A. C. in cauſa non commiſſaria poteſt citare Domi, dimiſſa copia, p.1.c.12.n.218.
Delegatus ad vniuerſitatem cauſarum æquiparatur Ordinario, & poteſt ſuam Sententiam nullam reuocare, p.1.c.13. num.583.
Delegatus à Principe habet annum ad exequendum ſuam Sententiam, p.1.c.13.n.631.
Delegatus in Beneficialibus poteſt pronunciare, Beneficium fore debitum, ſed non de illo prouidere, p.1.c.13.n.588.
Delegatus non poteſt ſuam Sententiam nullam reuocare, nec iterum ſententiare, & quare, p.1.c.13.n.582.
Delegatus Papæ, etiam ſi ſit Auditor Rotæ, non exequitur ſuam Sententiam, abſque executoriali, & quare, p.1. cap. 13.num 632.
Delegatus Papæ extra Curiam poteſt exequi ſuam Sententiam abſque executoriali, p.1.c.13.n.634.
Delegatus Principis poteſt exequi ſuam Sententiam abſque executoriali, p.1.c.13.n. 630.
Delegatus, qui non ſententiauit ſuper toto, ſi nulliter proceſſit, poteſt iterum ſententiare, p.1.c.13.n.587.
Delegatus, qui ſententiauit contra formam reſcripti, non eſt functus officio ſuo, & poteſt iterum ſententiare, p.1. c.13. nu. 585.
Delegatus rectè procedit contra ſtylum Delegantis, p.1.c.12. num.219.
De partibus quid facere debeat, clauſo proceſſu compulſoriali, p.1.c.12.n. 62.
Eccleſiaſticus cognoſcit cauſas Prophanas non Eccleſiaſticas, & quando, p.3.c.1.n.79.
Eccleſiaſticus cognoſcit de cauſa annexa, & acceſſoria Spirituali, p.3.c.1.n.83.
Eccleſiaſticus cognoſcit ſolus, an ſua ſit Iuriſdictio, ſi eſt de Iuriſdictione contentio inter Eccleſiaſticum, & Sæcularem, p.3.c.1.n 87.
Eccleſiaſticus eſt Iudex cauſarum Piarum, p.3.c.1.n. 80.
Eccleſiaſticus eſt Iudex cauſæ Colonorum, & Seruorum Eccleſiæ, & ſimilium ſuper rebus, quas tenent ab Eccleſia, p.3.c.1.nn.86.
Eccleſiaſticus eſt maior Sæculari, p.3.c.1.n.128.
Eccleſiaſticus poteſt procedere ex officio, quando agitur de periculo Animarum, p.3.c.1.n.82.
Eccleſiaſticus poteſt ſe intromittere Iuriſdictioni ſæculari, quando Iudex ſæcularis non inuenitur, p.3.c.1.n.84.
Eccleſiaſticus, ſi excipiens non probet, debet intimare Iudice ſæculari, vt procedat in cauſa hæreditatis, p.3.cap.1. num.124.
Effectus cæcus retinet Officiũ iam antea aquiſitum, p.1.c.7. num.34.
Eligit Peritum ex officio, Parte contumace in illius electione, p.1.c.8.n.115.& n. 121.
Ex iuſta cauſa poteſt, preuia reuocatione dilationis, ad cauſæ expeditionem procedere, p.1.c.12.n.155.
Ex officio poteſt deferre Iuramentum in ſupplementum, etiam poſt incluſum in cauſa, p.2.c.4.n.148.
Ex officio poteſt reuocare attentata, etiam ſi quis renunciauerit inhibitioni Rotali, p.3.c.5.n. 284.
Ex officio ſubſcribit dubium, et illius duplicatum Parti tranſmittendum, ſi Pars citata, & intimata non comparet, nec contradicit, p.3.c.5.n.110.
Fabrica S.Petri eſt Iudex ordinarius, & cognoſcit cauſã Fabricæ ſummariè, p.1.c.7.n.103.
Ferendo declaratoriam Excommunicationis, & cenſurarum, de facili poteſt errare, p.2.c.8.n.180.
Hodie, elapſo termino 30. dierum, relaxat mandatum, abſque Excommunicatione, & quomodo procedatur ad Cenſuras, p.1.c.14.n. 101.
Ignorans concluſionem in cauſa non videtur illam reuocare per nouam admiſſionem Iurium, p.1.c.8.n.161.
Ille remanet, cui commiſſio fuit primo loco præſentata, p.1.c. 13.n.532.
In cauſa Alimentorum, vel reſtitutionis in integrum Minoris, exequitur Sententiam infra quadrimeſtre, par.1. cap. 14.nu.89.
In cauſa propria Nemo eſſe poteſt, p.1.c.7.n.36.
In cauſa Ordinaria poteſt interrogare Partes ex officio etiam poſt concluſum in cauſa, & circa quæ, p.2.c. 2. n.47.
Incompetens ratione naturæ ſuæ quomodo dici poſſit, p.1.c.7. num.35.
Incompetens tripliciter conſiderari poteſt, p.1.c.7.n.33.
In Curia, ſi dat Appellanti à termino pro ſeruato terminum Iuris, hoc ſufficit, vt poſſit deinde ſubſcripta Sententia de congruis Apoſtolis reſpondere, p.1.c.13.n. 341.
In deciſorijs quando non poſſit in cauſis Ordinarijs interrogare ſuper nouo articulo, p.2.c.2.n.48.
In dubio ſe iudicat competere, p.1.c.7.n.4.
In iudicio Iactationis poteſt præfigere etiam terminum ad articulandum, & producendum omnia, p.3.c.3.n.128.
In remedio l. fin. poteſt expedire cauſam per Cedulam, vel per Decretum ad libitum, p.2.c.7.n.14.
In Romana Curia admittit ad cauſam, citatis Partibus, & docto de intereſſe, p.2.c.4.n. 112.
In Romana Curia, altera Parte abſente, datur ad petitionem alterius, ſecus vtraque Parte præſente, p.1.c.7.n.135.
In ſummarijs poteſt interrogare etiam poſt concluſum in cauſa, & quomodo, p. 2.c.2 .n.46.
In Tribunali A. C. & Vicarij, in termino citationis ad Sententiam, poteſt de Stylo ſententiare non ſolùm ad fauorem Citantis, ſed etiam Citati, ſi videt illum bonum ius fouere, p.2.c.1.n.156.
Iudex In Tribunali A. C. qualibet die iuridica apponi manum in Broliardo, & quare, & quomodo, p.1.c.6.n.35.
Introducta cauſa Diſcuſſionis poteſt facere conſignari bona Creditoribus, data cautione, non obſtante pendentia termini ad deliberandum, ex Bulla Pij IV. p.1 c.9.n.39.
Laicus debet incidens ſpirituale Clericatus remittere ad Eccleſiaſticum, & expectare illius deciſionem, p.3.c.1. num.131.

Lai-

Digitized by Google

Laicus debet ſuperſedere in caſu a Hæreditatis, pendente cauſa natalium coram Eccleſiaſtico,par.3. c.1.num. 123.
Laicus eſt incapax incidentis marè ſpiritualis etiam incidenter,& de Iure Ciuili,p.3.c.1.n.133.
Laicus non habet iuriſdictionem, nec principaliter, nec incidenter in cauſa ſpirituali, vel quaſi par.3.cap.5.nu.125. & ſeq.
Laicus non poteſt effici habilis ex conſuetudine ad iudicandum ſuper incidenti marè ſpirituali,p.3.c.1.n.134.
Maior vbi apponit manus, Minor ſe ingerere non poteſt,nec debet,p.3.c.1.n.129.
Non impertitur officium ſuum, niſi Petenti,p.1.c.9.n.172.
Non poteſt apponere Sequeſtrum ſub prætextu, nè Partes veniant ad arma, & quando ſecus,p.2.c.12.n.288.
Non poteſt procedere ad vlteriora, non reproducta Intimatione,p.1.c.3.n.100.
Non reſpondens de Apoſtolis amittit iuriſdictionem, & nulliter ad vlteriora procedit,p.1.c.13.n.194.
Non rite, nec rectè procedens dicitur ſpoliare,p.2.c.5.n.76.
Non tenetur Partem audire,niſi publicè ante Tribunal, ſecus in cauſa cognoſcenda ſine ſtrepitu, & quomodo, p.1.c. 1.nu.17.
Nulliter procedens dicitur procedere, ſicut quando non ritè, nec rectè procedit,p.2.c.14.n. 123.
Nulliter, ſeù etiam iniuſtè procedens dicitur procedere vti priuatus,ſecus vbi adeſt inſtantia Partis, p.2.c.14.n. 124. & ſeq.
Nulliter,ſeù etiam iniuſtè procedens non priuat aliquem ſua poſſeſſione,p.1.c.5.n.72.
Nulliter,ſeù etiam iniuſtè procedens,ſi Poſſeſſor ſuſpicatur ſe poſſe repelli,priuat poſſeſſione,vnde intrat Spolium, p.2,c. 5.nu.75.
Ob mutuam victoriam poteſt abſoluere Partem ab expenſis, p.3.c.5.n.78.
Olim, elapſo tempore Cenſurarum ſuſceptarum, vnico contextu relaxabat Mandatum, & Cenſuras,& Excommunicatione fulminabat,p.1.c. 14.n. 100.
Ordinarius de Iure Ciuili non poteſt in totum recuſari, datur ei Adiunctus,p.1.c.7.n.122.
Ordinarius poteſt cognoſcere de nullitate ſuæ Sententiæ, p.1. c.8.n.264.
Ordinarius,qui nulliter ſententiauit, poteſt, de nullitate cognoſcendo,iterum ſententiare,p.1.c.13.n.581.
Parti appellanti reſpondet de Apoſtolis, vel dat terminum Iuris, & quomodo,p.1.c.13.n.6.
Per verbum ſine figura à cuius formæ iudicialis obſeruatione ſublenetur,p.2.c.1.n.21.
Poteſt Abſenti à Curia inhibere, eo prius non citato ex Praxi,p.3.c.5.n.210.
Poteſt ad vlteriora procedere,appellatione ab Interlocutoria interpoſita ſine ſcriptis,vel fruſtratoria exiſtente,p.1.c.13. num.196.
Poteſt decernere Mandatum pro Expenſis,ex fructibus liquidatis,niſi infra tres, vel alium terminum longiorem ſibi beneuiſum,p.2.c.14.n.42.
Poteſt de Stylo ordinarioſe extraiudicialiter informare, p.1. c.2.n.86.
Poteſt indiſtinctè in Tribunali A.C.interrogare Partes etiam poſt concluſum in cauſa,& quare,p.2.c.2.n.49.
Poteſt Interrogatoria ſuperflua,& captioſa,vel impertinentia reſecare,p.1.c.12.n. 163.
Poteſt,nè fruſtra laboret,cogere Procuratorem ad docendum de mandato,ſi de eo dubitatur,p.1.c.2.n.191. & c.3.n.39. & n.46.
Poteſt præfigere terminum ad probatum habendum, & dilationem ad probandum conceſſam reuocare, par. 1.c. 12. num.154.
Poteſt procedere ad vlteriora, non obſtante clauſula ſine retardatione ſi ex ventre litterarum oritur exceptio euidens non reſeruationis, nullitatis, vel extinctionis,p.2.c. 9.n.201.
Poteſt repellere Periurum ex officio, etiam Parte non opponente,p.1.c.8.n.64.
Poteſt reuocare attentata,etiam ſi notoriè conſtet de non iure Petentis illa reuocari,p.2.c.15.n.62.
Procedens ad vlteriora cenſetur reieciſſe declinatorias,p. 1. c.7. n. 49.
Qui pronunciauit per Cedulam, non poteſt reponere,cum ſit functus officio ſuo,p.1.c.13.n.577.
Quomodo in cauſa Spolij ſoleat reſpondere de Apoſtolis, p.2. c.14.n.211.
Recurſus actis exhibitis, non ſolet moderare inhibitionem, niſi re maturè diſcuſſa,aliàs poteſt citari Pars ad videndum reponi,p.3.c.5.n.38.
Recuſatus non poteſt procedere ad actum præiudicialem,aliàs actus eſt nullus,p.2.c.12.nu.311.
Recuſatus non poteſt procedere ad vlteriora,ſi in recuſatione appelletur ab vlteriori proceſſu,p.1.c.12.n.210.
Remiſſorialis ab A.C. deputatus cum facultatibus opportunis, quid poſſit,p.1,c.12.n.159.
Remiſſorialis, factis diligentijs, & Principali, vel Procuratore non repetis, procedit per affixionem, p.1.c.12. num.26.
Remiſſorialis in cauſa Commiſſaria non poteſt procedere, niſi in diebus Rotalibus,p.1.c.12.n.29.
Remiſſorialis poteſt examinare Teſtes, recipere reſponſiones ad Poſitiones, & confeſſiones, & Partes ad id compellere,p.1.c.12.n. 80.
Remiſſorialis quomodo procedat ad Teſtium examen, p.1.c. 12.nu.33.
Remiſſorialis quomodo procedat,ſi citandus non habet in loco domicilium, p.1.c.12.n.28.
Remiſſorialis,ſi Perſona citanda commodè haberi non poteſt, in cauſis commiſſarijs,factis diligentijs,quomodo procedat, p.1.c.12.n.27.
Remiſſorialis tenetur ſeruare formam ſibi in Remiſſoria præſcriptam, aliàs examen eſt nullum,p.1.c.11,n.107.
Ritè, & rectè procedendo priuat poſſeſſione, par.2. cap. 5. num.71.
Iudex Ritè procedere poteſt ad vlteriora, appellatione interpoſita ab Interlocutoria,& Apoſtolis non petitis,par.1.c. 13.nu.195.
Sæcularis tenetur obſeruare res ab Eccleſiaſtico iudicatas,p. 3.c.1.n.127.
Semel approbatus non poteſt ſine noua cauſa allegari ſuſpectus,p.1.c.7.n.129.
Sequeſtratore ſuſpecto allegato, citata Parte ad concordandum, eligit alium de conſenſu, ſin minus ex officio, p.2.c. 12.n.77.
Si conſtat de poſſeſſione vnius,debet illi dare Manutentionem, & inhibere alteri, nè moleſtet,p.2 c.12.n.283.
Si conſtat in actis de poſſeſſione vnius,non poteſt procedere ad Sequeſtrum, ſed inhibere alteri nè moleſtet, etiam ſi adſit metus armorum,& Poſſeſſor ſit prædo, p.2.c.12. nu. 316.& ſeq.
Si dat terminum Iuris, redeundum eſt pro Apoſtolis in dicto termino, & quando ſecus,p.3.c.2.n. 32.
Si eſt in cauſa Perſona non armigera, non poteſt apponere Sequeſtrum,niſi citata Parte,& cauſa cogonita,p.2.c.12. num.294.
Si eſt ſuſpectus in Curia A.C. citatur Pars ad concordandum de alio Iudice,aliàs videndum deputari ex officio, p.1.c.7. num.138.
Si non conſtat de poſſeſſione alicuius, debet capere ſummariam informationem,vt poſſit illam,iuridicè ponere ſub Sequeſtro,p.2.c.12.n.282.
Si non vult admittere,vel denegare appellationem poteſt dare Apoſtolos teſtimoniales,p.1.c.13.n.167.
Si periculum eſt in mora,poteſt, ſi ei conſtiterit de metu armorum,capere informationem, & apponere Sequeſtrum, Parte non citata, aliàs ſecus,p.2.c.12.n.292. & ſeq.
Si Poſſeſſio eſt vacans, vel hinc inde turbida, & Partes contendunt armis illam apprehendere, poteſt,ſi periculum

eſt in mora, Parte non citata, apponere Sequeſtrum, p.2.c.12.n.296.& ſeq.
Solet informari in Camera in Contradictorio in omnibus cauſis, in quibus oritur difficultas, p.3.c.2.n.14.
Suſpectus allegari poteſt etiam Ordinarius, & ſignanter de Iure Canonico, p.1.c.7.n.121.
Suſpectus coram A.C. met in eius Tribunali allegari poteſt, p.1.c.7.n.131.
Tenetur omninò Appellanti reſpondere de Apoſtolis, p.3.c.5.num.82.
Tenetur prouidere, nè Partes, de poſſeſſione contendentes, veniant ad arma, p.2.c.12.n.281.
Tenetur reſpondere de Apoſtolis, aliàs poteſt puniri, p.1.c.13.nu.192.
Tribunalis A.C. quomodo allegetur ſuſpectus, & aliàs eius loco deputetur, p.1.c.7.n.131.
Tunc demum vulnerat Inſtrumentum, quando dirigit verba Decreti, ſeù Sententiæ contra illud, aliàs ſecus, p.1.c.8.num.217.

Iudices.

Iudices Baſilicarum in eorum Franchis, ac Perſonarum illis inſeruientium, ſunt Iudices priuatiuè, actiuè, & paſſiuè, & quando, p.1.c.7.n.105.& ſeq.
Curiæ, dum vident, reſtitutionem petitam nō competere, quomodo procedant, p.1.c.13.n.418.
Delegati non poſſunt eorum Sententias in iudicatum tranſactas exequi, abſque commiſſione ſpeciali p.1.c.13.n.629
De partibus, de quibus Apoſtolis ſoleant reſpondere par.1.c.13.n.688.
De partibus, ſub clipeo cognoſcendi de iuſtitia inhibitionis, de facili contemnerent inhibitiones à Curia emanatas, p.3.c.5.nu.262.
Duo, priuatiuè quo ad alios, ſi de Iuriſdictione contendant, videtur eſſe locus præuentioni, p.1.c.7.n.74.
Etiam Delegati in Curia tenentur declarare terminos pro ſeruatis habitos infra decem dies, exceptis Auditoribus Rotæ, qui infra 15.& in vltima audientia infra 30.dies ad id tenentur, p.1.c.13.n.340.
Hodie in Curia tenentur expedire mandata de manutenendo per Decreta, non per Cedulam, p.2.c.12.n.280.
Inferiores non debent cognoſcere de viribus inhibitionis Rotalis ſub prætextu, quod qui continuat, non attentat, p.3.c.5.nu.258.
Locorum piorum, ſub iuriſdictione Vicarij Papæ non exiſtentis, ſunt Iudices priuatiuè quoad alios, & inter eos priuilegia conquaſſantur, p.1.c.7.n.104.
Ordinarij in Romana Curia qui ſint, p.1.c.8.n.264.
Ordinarij poſſunt exequi eorum Sententias, in indicatum tranſactas, abſque alia executoriali, p.1.c.13.n.268.
Ordinarij Romanæ Curiæ ſunt multi, & inter eos eſt ſæpè de Iuriſdictione contentio, p.1.c.7.n.92.
Qui non habent facultatem Legis condendæ, non poſſunt inducere Stylum contra Ius p.1.c.2.n.92.
Romanæ Curiæ de quibus Apoſtolis reſpondere ſoleant p.1.c.13.num.156.
Romanæ Curiæ, excepto A.C. non poſſunt concedere terminum ad ſoluendum, niſi decem dierum, par.1.c.14.nu.13.& n.96.
Romanæ Curiæ, ex iuſta cauſa ſolent reponere Partem in terminis, in quibus erant ante decretum, par.1.cap.8.num.263.
Romanæ Curiæ tàm Ordinarij, quàm Delgati ſolent de Stylo reponere ſemel, vel pluries, ac eorum decretis, & quare, p.1.c.13.n.572.& ſeq.
Sæculares etiam Delegati à Principe de Iure Ciuili poſſunt citare per edictum, conſtito de impedimentis, aut non tuto acceſſu, p.1.c.3.n.78.
Siue Ordinarij, ſiue Delegati non poſſunt de Iure Canonico citare per Edictum, ſine ſpeciali reſcripto Papæ, p.1.c.3.num.77.
Solent in Romana Curia, appellatione interpoſita, de Stylo reponere cum ſola intimatione, p.1.c.13.n.575.
Solent in Romanæ Curia facere decreta ſub conditione, niſi, animo Partem denuò audiendi, p.1.c.13.n.574.

Iudicia.

Iudicia Particularia differuntur pendente iudicio vniuerſali, ob eius præeminentiam, p.3.c.1.n.99.
Poſſeſſoria inter cauſas ſummarias non infimum locum tenent, p.2.c.5.n.2.

Iudicium.

Iudicium Aut eſt executiuum, aut ſummarium, aut ordinarium p.1.in Præfat.n.46.& c.1.n.58.
Iudicium Diffamationis, coram Iudice ordinario diffamari intentatum, non poteſt ab eo auocari, ſed contrarium videtur verius, p.3.c.3.n.58.& ſeq.
Euacuationis eſt ſummarium, & executiuum, par.2.c.13.num.23.
Executiuum primo loco intentatum poteſt omitti, & fieri tranſitus ad aliud ſimile, quando eſt licita variatio, p.3.c.5.nu.62.
Exhibitionis eſt ſummarium, & modici præiudicij, p.2.c.3.num.24.
Iactationis finitur per Definitiuam, quæ tranſit in iudicatum, p.3.c.3.n.143.
In Saluiano dirigitur contra rem, licèt Agenti non debeatur res, ſed creditum principaliter, p.2.c.6.n.89.
In Tribunali A.C. incohatur à monitorio, tàm de Iure communi, quàm de Stylo p.2.c.4.n.34.
Legitimè cæptum, quoad modum citandi, proſequi debet procedendo ad vlteriora in Subhaſtatione, p.1.c.15.n.105.
Manutentionis eſt ſummariſſimum, & breue, p.2.c.12.num 93.
Saluiani debet continere ſummam certam, & quare, p.2.c.6.num.102.
Spolij an ſit magis, vel minus priuilegiatum, quàm Iudicium Attentatorum, p.2.c.15.n.84.
Spolij eſt priuilegiatum, nè poſſit cumulari Petitorium cum Poſſeſſorio, p.2.c.14.n.203.
Summarium quid ſit, p.2.c.1.n.11.
Summarium quinque requirit, & quæ, clauſula ſine figura non obſtante, p.2.c.1.n.27.& ſeqq.
Vbi cæptum, ibi finem accipere debet, p.1.c.7.n.55.
Vigore clauſulæ Conſtituti eſt executiuum, rectiùs tamen de illo agitur inter iudicia poſſeſſoria ſummaria, p.2.cap.5.num.7.
Vnde dicatur, & quid ſit, p.2.c.1.n.6.& ſeq.

Iudicij.

Iudicij Ac illius Praxis origo à Deo, p.1.in Præfat.n.1.

Iudicio.

Iudicio Familiæ herciſcendæ agendum eſt, quando Reus negat Actorem cohæredem p.2.c.10.n.46.

Iura.

Iura, Ante lapſum terminum præiudicialium, quando producenda, p.1.c.8.n.19.
Antiquiſſima compulſata non indigent recognitione, p.1.c.12.nu.231.
Compulſata debent exhiberi, & recognoſci coram Iudice Compulſoriali, p.1.c.12.nu.229.
Concurrentibus adminiculis probant, licèt non extracta vigore Compulſoriæ, p.1.c.12.n.200.
Extracta ſine compulſoria probant, ſi Pars citata, ad dicendum contra, non opponit generalia, p.1.c.12.n.199.
In cauſis appellationum, in quauis inſtantia admittuntur ſimpliciter hinc inde ſine difficultate, ſicut Articuli, p.3.c.5.num.95.
In cauſis ordinarijs admittuntur ſimpliciter abſque clauſula, ſicut Articuli, p.3.c.5.n.54.
In iudicijs ordinarijs admittuntur ſine clauſula Parte citata p.3.c.2.n.10.
Non eſſe recognita in partibus, opponi poteſt etiam in Curia, p.1.c.12.n.230.
Producta, non citata Parte ad dicendum contra, non ſunt de actis, p.1.c.2.n.118.
Quæ non ſunt de actis, dicuntur extra Mundū, p.1.c.2.n.119.

Digitized by Google

Reproducta, & allegata à Parte in ſui ſauorem efficiuntur communia,& de actis,p.3.c.5.n.404.

Iuramenti.

Iuramenti *Calumniæ petiti omiſſio cauſat nullitatem actorum,p.1.c.8.n.6.*
Calumniæ petiti omiſſio impedit executionem obligationis cameralis,p.1.c.8.n.108.
Calumniæ petitio,niſi repetatur in vnoquoque actu,euaneſcit per proceſſum ad vlteriora,p.1.c.8.n.109.
Deciſorij delationis, & relationis quæſtio inter Partes Iudicis arbitrio relinquitur,p.1.c.10.n.133.
Delatione reuocata,non poteſt reuocans ad illam redire, p.1.c.10.n.166.
Etiam petiti de Calumnia omiſſio non nocet,ſi conſtat de bono iure,p.1.c. 8.n.111.
Oblatio à Parte non acceptata poteſt reuocari,& quando, & quomodo,p.1.c.10.n.163.& ſeq.
Receptio commiſſa intelligitur,commiſſo à Iudice examine Notario,& è contra,p.1.c.11.n.68.

Iuramento.

Iuramento *Veritatis,aut Calumniæ non præſtito, proceſſus eſt nullus, p.1.c.10.n.26.*

Iuramentum.

Iuramentum *An, & quando poſſit omitti, ſtante Statuto, quod Poſitiones dentur medio iuramento,p.1.cap.10.num.29.*
Calumniæ eſt de eſſentia in quolibet iudicio,p.1.c.8.n.96,
Calumniæ non eſt neceſſarium,niſi,petatur,p.1.c.8.n.97.
Calumniæ petitum,niſi fuerit præſtitum,proceſſus eſt nullus, p.1.c.8.n.99.
Calumniæ poteſt præſtari, & intimari vnà cum decreto, & quomodo, & ad quid,p.1.c.3.n.8.
Calumniæ poteſt tacitè omitti,p.1.c.10.n. 156.
Calumniæ præſtare ſat eſt in terminis ſubſtantialibus,p.1.c.8.num.105.
Calumniæ quomodo præſtetur, & intimetur Parti, p.1.c.8.num.7.
Calumniæ ſi petatur,non poteſt omitti, aliàs denegatur audientia,p.1.c. 8.n. 100.
Credulitatis,aut Calumniæ non petitum poteſt tacitè omitti, p.1.c.10.n.18.
Deciſiuum iudiciale habetur pro plena probatione,p.1.c.10.num.122.
Deciſiuum litis vnde dicatur, & quotuplex ſit,par.1.c.10.num. 118.
Deciſiuum, ſeù Deciſorium iudiciale quid ſit, par.1.c. 10.num.121.
Deciſorium ciuiliter non retractatur pro proba tione contraria, p.1.c.10.n.124.
Deciſorium æquè remittitur Patrono, & Parentibus, p.1.c.10.n. 156.
Deciſorium extraiudiciale,& eius ſpecies,p.1.c.10.n.119.
Deciſorium habet ſpeciem tranſactionis, & maiorem authoritatem,quàm res iudicata,p.1.c.10.n.123.
Deciſorium iudiciale,& eius ſpecies,p.1.c.10.n.120.
Deciſorium poteſt ab initio, nullis propoſitis probationibus deferri,p.1.c.10.n.160.
Deciſorium poteſt deferri etiam ab eo,qui nihil probauit,p.1.c.10.n.161.
Iuramentum *Deciſorium retractatur, quando exceptio eſt cum Iuramento compatibilis,p.1.c.10.n.127.*
Deciſorium Teſtibus publicatis non eſt de neceſſitate ſubeundum,p.1.c.10.n.151.
De Iure in die feriato non poteſt recipi à Iudice in iudicio,ſecùs de ſtylo extra iudicium à Notario, nudo miniſtro illius,p.1.c.11.n.62.
De Iure non habet executionem paratam ſecundùm opinionem,quam ſeruat Rota,p.1.c.2.n.179.
De Iure non poteſt præſtari tempore feriato,p.1.c.11.n.61.
De Stylo extenditur à Notorio in termino ad videndum taxari,& valet taxatio,licèt illud aliundè non appareat, p.1.c.13.n.618.
Delatum poteſt,Iudice approbante referri,p.1.c.10.n.128.
Eſt maximum remedium litium expediendarum,par.1.c.10.num.117.
Interpellat pro Homine,p.3.c.5.n.450.
Iuxta formam partiti,niſi exaduerſò præſtetur, aut quid releuans deducatur,poteſt præſtari ab eo,qui partitum fecit, p.1.c.10.n. 13.
Non requirit tactum ſcripturarum, ſic diſponente Statuto; nec quoad ſui eſſentiam,p.1.c.11.n.93.
Partis,& Teſtium ſuper futura abſentia,& eius formulæ,p.1.c.11.n.92.
Probatur ex ſola aſſertione Notarij,ſi adeſt in loco hic ſtylus, p.1.c.11.n.29.
Probatur ex verbis diſpoſitiuis Notarij prout iurauit & c.ac ſimilibus,non ex enunciatiuis,p.1.c.11.n.90.& 96.
Super expenſis factis extra litem taxandis, eſt apparenter præſtandum,p.1.c.13.n.619.
Teſtis retrotrahitur ad tempus commiſſionis,ſicut examen ad tempus Iuramenti,p.1.c.11.n.53.
Vna cum examine Teſtis à Notario nudo miniſtro de mandato Iudicis vbicumquè receptum, eſt actus iudicialis,& poteſt recipi extra iudicium,& tempore feriato, p.1.c. 11.num. 56.
Vide reliqua in verb.Præſtatio Iuramenti.

Iuramentum in litem.

Iuramentum in litem *Affectionis datur in omnibus actionibus bonæ fidei,& ſtricti iuris arbitrarijs,p.3.c.2.n.159.*
Affectionis in quibus Actionibus detur,re extante, vel perempta,p.3.c.2.n.164.
Affectionis quando non deferatur,ſed potius veritatis, p.3.c.2.num.165.
Affectionis,vt deferri poſſit,quæ requirit,p.3.c.2.n. 157. & ſeq.
A Iudice,præuia taxatione delatum, non poteſt ab eo retractari,& quando ſecus,p.3.c.2.n.218.& ſeq.
Cautius defertur denuò præuia taxatione,& quando,p.3.c.2.num.206.
Deferri poteſt contra Conſocium, Conſortem, & alium Adminiſtratorem,qui ſine libro, & Inuentario adminiſtrauit p.3.c.2.nu. 183.
Deferri poteſt contra Mendacem,& quando ſecus,p.3.c.2.n. 181.& ſeq.
Deferri poteſt contra Tutorem non conficientem Inuentarium, & librum, & non reddentem rationem, p.3.c.2.num.180.
Deferri poteſt in actionibus bonæ fidei contra Doloſum ſuper damnis,expenſis,& intereſſe,p.3.c.2.n.185.
Deferri poteſt in omni actione, vbi quis contemnit reſtituere ad Iudicis præceptum,p.3.c.2.n. 179.
Defertur contra Adminiſtratorem conficientem liberum, ſeù Inuentarium minus legitimum,p.3.c.2.n. 172.
Defertur contra Adminiſtratorem non conficientem librum, tanquàm præſumptiuè doloſum,p.3.c.2.n 167.
Defertur contra eum, qui tenetur reſtituere, vel exhibere, p.3.c.2.n. 184.
Defertur contra Hæredes, ex dolo commiſſo à defuncto ante litem cum eo conteſtatam, vel ex dolo Hæredum,p.3.c.2.num.190.
Defertur contra non reddentem rationem ſuæ adminiſtrationis,p.3.c.2.n.170.
Defertur in actione Commodati, Locati, depoſiti, & alijs bonæ fidei iudicijs, ſi quis non exhibet, vel reſtituit,p.3.c.2.nu.175.
Defertur in actione depoſiti rationi doli contra Nautam Cauponem,Stabularium,& ſimiles,p.3.c.2.n.91.
Defertur in omni actione ad exhibendum,p.3.c.2.n.173.
Defertur ob contumaciam in non parendo,etiam poſt Sententiam,p.3.c.2.n.211.
Defertur ob ſolam culpam,etiam ſine dolo in actione Tutelæ, & Curæ,p.3.c.2.n.187.
Defertur ob ſolum dolum in actionibus bonæ fidei,& in actionibus ſtricti iuris arbitrarijs,p.3.c.2.n.198. & ſeq.

Defertur poſt litem conteſtatam ante concluſum in cauſa,p.3.c.2.n.210.
Defertur Spoliato contra violentum Spoliatorem, p.3.c.2.num.188.
Etiam veritatis poteſt retractari ex nouis probationibus repertis,p.3.c.2.n.221.
Non defertur contra aliquem ob ſolam culpam ſine dolo,p.3.c.2.n.186.
Non defertur ei,qui præſumitur poſſidere iure Familiaritatis,p.3.c.2.n.209.
Non defertur Habenti præſumptionem contra ſe, par.3.c.2.num.208.
Non defertur Impuberi, Furioſo, & ſimilibus, p.3.c.2.num.212.
Non defertur in actione ex Teſtamento, & ſimilibus ſtricti iuris,& quando ſecus,p.3.c.2.n.177.& ſeq.
Non defertur in iudicijs contrarijs, & quando ſecus,p.3.c.2.num.176.
Non defertur niſi à Iudice,nec poteſt ſponte à Parte præſtari,p.3.c.2.n.204.
Non defertur non Informato,ſed Informato aſſerenti ſe informatum eorum, quæ à Defuncto geſta ſunt, p.3.c.2.num.200.& ſeq.
Non defertur, quando ſacculum potuit diſſigillari de per ſe, & concurrit bona qualitas Depoſitarij, par. 3.cap.2.num.195.
Non poteſt deferri contra Hæredes, aut Tertios poſſeſſores Doloſi,p.3.c.2.n.189.
Non poteſt deferri etiam de affectione vltra duplum veræ eſtimationis, quæ ita etiam debet à Iudice coarctari, p.3.c.2.n.217.
Non poteſt deferri,niſi contra Aperientem, ſi conſtat, quòd non Hoſpes,vel Depoſitarius,ſed alius,eo inſcio ſacculum aperuit,p.3.c.2.n.194.
Poteſt deferri contra non Exhibentem librum ſuæ adminiſtrationis,p.3.c.2.n.23.
Poteſt diuidi in duas ſpecies,ſcilicet affectionis ,& veritatis, p.3.c.2.n.156.
Regulariter non defertur,ſine dolo,p.3.c.2.n.166.
Requirit citationem Partis,p.3.c.2.n.207.
Iuramentum *In litem retractatur, quando contrarium probatur per euidentiã,vel negatiuam coarctatam,vel Inſtrumenta de nouo reperta, p.3.c.2.n.222.& ſeq.*
Singularis intereſſe,quando dicatur,& quando affectionis,p.3.c.1.n.153.& ſeq.
Veritatis poteſt deferri etiam re non extante, ſecus affectionis,p.3.c.2.n.216.
Veritatis præſtatur ſuper vero, & communi valore,p.3.c.2.num.155.
Veritatis,vt deferri poſſit, vltra dolum, requirit difficultatem probationis,p.3.c.2.n.196.
Vnde dictum,quid ſit,& quotuplex,p.3.c.2.n.150.& ſeq.

Iuramentum in ſupplementum.

Iuramentum in ſupplementum *Datur ad probandam qualitatem,quando ſubſtantia crediti eſt probata, par. 2.c.4.num.155.*
Datur aliquando ex coniecturis vrgentibus, p.2.c.4.n.153.
Datur ei, qui eſt bonæ, & honeſtæ vitæ, non ſuſpecto de periurio,p.2.c.4.n.138.
Datur eò magis illi,qui pluſquam ſemiplenè probauit, p.2.c.4.num.143.
Datur Reo in cauſa criminali ſe defendenti,p.2.c.4.n.160.
Debet peti,ad hoc vt deferatur,p.2.c.4.n.145.
Denegatur, ſi in Teſte adſit minimus defectus, par.2.cap.4.num.141.
In cauſis grauibus,& magni momenti regulariter non datur, p.2.c.4.n.150.
In his, quæ ſunt difficilis probationis,datur ex coniecturis,p.2.c.4.n.154.
In pœnalibus, & criminalibus, & in alijs pluribus caſibus non datur,p.2.c.4.n.157.& 159.
In probantis magni momenti defertur Perſonæ honeſtæ vitæ quæ pluſquàm ſemiplenè probauit,p.2.c.4.n.151.
Non datur ei, qui ſaltem ſemiplenè ſuam intentionem non probauit,p.2.c.4.n.139.
Non datur Habenti præſumptionem Iuris contra ſe, p.2.c.4.num.158.
Non datur,niſi concurrat ſcientia veriſimilis per actum corporeum in Iurante,p.2.c.4.n.137.
Non defertur in alijs 40. caſibus, & in quibus, par.2.c.4.num.161.
Omiſſum in prima poteſt peti in ſecunda,& alijs vlterioribus inſtantijs,p.2.c.4.n.149.
Petitum ante concluſionem in cauſa,poteſt deferri etiam poſt concluſionem,p.2.c.4.n.146.
Poſt concluſum in cauſa nec peti, nec ad Partis inſtantiam deferri poteſt,p.2.c.4.n.147.
Quid ſit,p.2.c.4.n.136.

Iurans.

Iurans *Amiſiſſe ſcripturas,& factis diligentijs reperire non potuiſſe,non tenetur ad exhibendum,p.2.c.3.n.54.*
Soluere,abſolutionem non petere,& impetrata non vti, quomodo petere,& obtinere debeat abſolutionem,p.2.1.c.8.n.81.& ſeq.

Iurandi.

Iurandi *Solemnitas eſt de Iure poſitiuo,& poteſt illi à Statuto derogari,p.1.c.11.n.94.*

Iurare.

Iurare, *Aut referre nolens habetur pro confeſſo,par.1.c.10.num.129.*
Aut referre,quis non tenetur in loco,in quo non cogitur ſubire iudicium,p.1.c.10.n.139.
Aut ſoluere,aut referre quis recuſare non poteſt, p.1.c.10.n.130.& ſeq.
De Calumnia non tenetur Referens iuramentum, p.1.c.10.num.154.
De Calumnia tenetur Deferens iuramentum deciſorium Parte petente,p.1.c.10.n.153.
De Calumnia tenetur tàm Actor, quàm Reus, & in primis Actor,p.1.c.8.n.101.
De Calumnia tenetur tàm Principalis,quàm Procurator, p.1.c.8.n.103.
Non cogitur Emptor ſe defendens, vt paret ſibi actionem de euictione,nè illam amittat, p.1.c.10.n.149.
Non cogitur ille, qui habet intentionem fundatam,p.1.c.10.num.150.
Non cogitur is, contra quem actio non poteſt proponi, p.1.c.10.num.140.
Non cogitur quis iuſta ſubexiſtente cauſa, par. 1, cap. 10.num.132.
Non compellitur quis ſuper exceptione, quæ opponi non poteſt,p.1.c.10.n.141.
Non tenetur,niſi ſuper ſolutione, qui habet Inſtrumentum obligationis,p.1.c.10.n.148.
Non tenetur, qui non tenetur defendere,p.1.c.10.n.147.
Sat eſt de Calumnia ante Sententiam,p.1.c.8.n.104.

Iurari.

Iurari *Poteſt in litem contra Contumacem, qui tenetur edere, & non edit, ſeù exhibet,p.2.c.3.n.67.*

Iuratum.

Iuratum *De Calumnia ſatis dicitur, ſi in terminis ſubſtantialibus fuit ſeruatus terminus ad iurandum de Calumnia,p.1.c.8.n.110.*

Iuris aſſiſtentia.

Iuris aſſiſtentia *Non ſuffragatur,quando alius reperitur in poſſeſſione temporis conſiderabilis,p.2.c.12.n.147.*

Iuriſdictio.

Iuriſdictio *Carcerum Præſidis per relaxationem Carcerati expirat, & merita cauſæ ſunt à ſuo Iudice cognoſcenda, p.1.c.14.n.319.*
Per citationem dicitur præuenta, etiam in remedio l. diffamari p.3.c.3.n.80.
Quæ non exiſtit, prorogari non poteſt, ſicut nec id,quod non eſt,p.1.c.13.n.356.

Digitized by Google

Iuriſpatronatus.

Iuriſpatronatus *Mentio eſt facienda in reſeruatione Penſionis ſuper Beneficio, & quare,p.2.c.9.n.91.*

Iuſta cauſa.

Iuſta cauſa *Petendi nouam Remiſſoriam quæ ſit,par.2.c.12.num.141.*

Procedendi per edictum eſt in primis probanda ante edicti conceſſionem p.1.c.3.nu.79.

Procedendi per edictum,quomodo probetur,p.1.c.3.n.80.

Recuſandi Iuramentum oblatum,vel relatum, eſt qualitas, vel modus iurandi, in controuerſiam deductus, p.1.c.10.num.143.

Reſtitutionis in integrum eſt legitima ignorantia, ſine qua illa non datur Maiori,p.1.c.9.nu.196.

Prouocandi delationem Iuramenti à Parte acceptatam, eſt, quando nouæ probationes ſuperuenerunt, par.1.cap.10.num.165.

Reuocandi domum eſt, ſi quis venit ad Curiam ex cauſa neceſſitatis,ſecus ſi voluntatis,p.1.c.4.n.17.

Iuſtæ cauſæ.

Iuſtæ cauſæ, *Ob quas quis non tenetur iurare, aut ſoluere, ſunt quamplurimæ,p.1.c.10.n.134.*

Recuſandi Iuramentum delatum,vel relatum, quæ ſint,p.1.c.10.n.143.& 146.& ſeqq.

Iuſtificanda.

Iuſtificanda *Sunt,Parte non opponente,ea tantùm, quorum falſitas vitiaret,vel quorum expreſſio Papam ad Gratiam concedendam faciliùs mouiſſet p.2.c.9.n.117.*

Iuſtificatio.

Iuſtificatio *Clauſulæ* dummodo *debet continuò durare, aliàs ſupplendum eſt ex penſione, quod deeſt Titulari detractis oneribus neceſſarijs,p.2 c.9.n.121.*

Reliqua vide in verbo clauſula Dummodo.

Iuſtitia.

Iuſtitia *Naturalis, nè bona ſurripiantur, videtur in terris Eccleſiæ ſeruanda in confectione Inuentarij.p.1.c.9.n.127*

Quid ſit,p.2.c.1.n.8.

Iuſtus.

Iuſtus *Non debet pati pro Peccatore,p.1.c.14.n.232.*

Ius.

Ius *Canonicum admittit appellationem à quolibet grauamine,p.1.c.10.n.112.*

Canonicum,non autem ciuile, in materia concernente peccatum,attendi debet,etiam ab Imperatore,p.1.c.3.n.68.

Canonicum ſimpliciter approbauit confectionem Inuentarij, p.1.c.9.n.128.

Canonicum vbi deficit,recurritur ad Conſtitutiones Synodales,& deinde ad Ius commune,p.1.c.3.n.67.

Cauſæ vniuerſalis non ſuffragatur ad Manutentionem obtinendam,quando quis eſt in poſſeſſione particulari,par,2.c.12.n.229.

Ciuile Romanorum,in Vrbe ortum,ibidem obſeruatur, ſic iubente Statuto,p.1.c.9.n.141.

Congrui, ſeù Prothomyſeos, vide in verbo Bulla Iuris congrui.

Defert appellationi à Definitiua, & terminum ſtatuit, etiam non expectata reſponſione de Apoſtolis,p.1.c.13.n.187.

Gazaga inter Hebræos cedi, vendi,et de vno in alium transferri poteſt,p.2.c.13.n.69.

Haſta Fiſcalis vnde proceſſerit,p.1.c.15.n.49.

Inquilinatus non ſuffragatur, quando ab emptore data eſt aliqua ſpecies, quam Inquilinus præſtare non poteſt p.2.c.13.n.61.

Inquilinatus non ſuffragatur Subinquilino in præiudicium Domini,ſecus tamen eſt quoad habentem ius Inquilinatus, p.2.c.13.n.63.

Legitima tranſmittuntur cum alijs effectibus Legitimæ etiam in hæredes extraneos,p.3.c.5.n.460.& ſe.

Metiendum eſt ex parte actoribus ad cauſa naturam cognoſcendam,p.1.c.12.n 99.p.2.c.6.n.155.& p.3.c.1.n.50.

Omne deductum cenſetur ab initio in cauſa Beneficiali commiſſa in Rota,p.3.c.1.n.71.

Reuocandi domum competit Apprehenſo in Curia ex iuſta cauſa,p.1.c.4.n.16.

Reuocandi domum non competit Obligato ex contractu in Curia,& quando ſecus,p.1.c.4.n.18.

Reuocandi domum non competit Obligato extra Patriam, niſi ſit Legatus,p.1.c.4.n.19.

Vide in verbo Apprehenſus in Curia.

Laborantes.

Laborantes *Morbo Neapolitano non gaudent priuilegio miſerabilium perſonarum,p.3.c.4.n.65.*

Laborator.

Laborator, *Seù Colonus non eſt dominus ſuæ partis fructuum, niſi poſtquàm à ſolo ſunt ſeparati, pa. 2. c.13. num. 72.*

Laicus.

Laicus *De Iure communi eſt capax penſionis, etiam ſi ſit vxoratus,p.2.c.9.n.62.*

Habens cauſam communem cum Clerico, an, & quando gaudeat priuilegio fori Eccleſiaſtici,par.3.cap.4.n.146.& ſeq.

Non habet Iuriſdictionem ſuper incidente ſpirituali,ſed agendum ſuper eo coram Eccleſiaſtico,p.3.c.2.n.96.

Purus eſt incapax penſionis Eccleſiaſticæ,p.2.c.9.n.59.

Lapſus.

Lapſus *Decennij non obſtat, quando fructus petuntur, propter onera Matrimonij titulo oneroſo,p.3.c.5.n.452.*

Latitans.

Latitans, *Aut is,ad quem tutus non patet acceſſus,quomodo citari poſſit,p.1.c.14.n.242.*

In Curia, cuius domicilium non reperitur, factis diligentijs, citatur per affixionem,p.1.c.15.n.104.

In partibus, vel ſe citari non permittens, vel ſi tutus non eſt acceſſus,citatur per edictum,p.1.c.3.n. 11.

Laxitudo.

Laxitudo *Illa antiqua relaxandi Sequeſtra, contra Iuris tramitem,in Tribunali A.C.moderata,p.1.c.14.n.187.*

Legalitas.

Legalitas *Magnæ Perſonæ facit recedere à Regulis,& Statutis,p.1.c.9.n.67.*

Ordinarij eſt apponenda in fine proceſſus Compulſorialis,p.1.c.12.n.51.

Legatarius.

Legatarius *Agens interdicto Quorum legatorum,debet docere de legato,& morte Teſtatoris,& legitimare perſonas, p.2.c.11.n.50.*

Agere volens executiuè pro mobilibus,vel ſe mouentibus legatis,debet docto de legato,legitimare perſonas, p.2.c.11.num.30.

Intentans interdictum Quorum legatorum contra hæredem debet ſeruare terminos ſubſtantiales,& ad Sententiam,& quomodo,p.2.c.11.n.45.

Pro legato poteſt agere contra Hæredem via executiua, vel ſummaria,p.2.c.11.n.28.

Pro pecunia legata agere volens executiuè contra Hæredem quomodo agere,& quid probare debeat,p.2.c.11.n.29.

Quid probare debeat in Iudicio,Quorum legatorum par.2.c.11.num. 51.

Sicut etiam Fideicommiſſarius debet regulariter capere rem legatam,ſeù fideicommiſſo relictam de manu Hæredis,p.2.c.11.n. 65.

Volens agere contra Hæredem pro re legata via ſummaria, ſeù interdicto, Quorum legatorum, debet agere præuio Monitorio,p.2.c.11.n.47.

Legati.

Legati, *ac Gubernatores Status Eccleſiaſtici recipiunt poteſtatem,& iuriſdictionem à Papa p.1.in Præf.n.42.*

Et Prælati totius Orbis recipiunt iuriſdictionem,& poteſtatem à Papa,p.1.in Præfat.n.41.

Legatus Papæ.

Legatus Papæ, *Etiam ſi habeat facultates ampliſſimas, non poteſt committere cauſas ſummariè ſublato Iuris ordine, p.2.c.1.n.62.*

Ex

Ex magna, & rationabili cauſa, attento ſtatu loci, & rei, poteſt committere cauſas ſummariè, p.2.c.1.n.63.

Legere.

Legere, *Et publicare idem ſignificare videtur, p.1.c.3.n.86.*

Legitima.

Legitima *Debetur vnà cum fructibus, etiam abſque mora, p.3.c.5.n.462.*

Legitimatio Perſonarum.

Legitimatio Perſonarum *Hæredum eſt neceſſaria, docendes eſſe hæredes, vt poſſit procedi ad vlteriora contra eos, p.1.c.5.num.2.*

In cauſis ordinarijs an ſit neceſſaria, etiam Parte non opponente, p.1.c.5.n.34. & ſeqq.

Neceſſaria eſt facienda etiam in ſummarijs, & executiuis, & plenè probanda, p.1.c.5.n. 24.

Non eſt neceſſaria in ſummarijs, & executiuis, ſi Pars non opponit, p.1.c.5.n. 33.

Non eſt neceſſaria, ſi Perſona fuit pro legitima approbata, p.1.c.5.n.37. & ſeq.

Parte præſertim opponente, eſt omninò facienda, quando eſt neceſſaria, p.1.c.5. n.1.

Reliqua vide in verb. Perſonæ mutatæ.

Legitimum.

Legitimum *Eſt illud, quod eſt ſecundum diſpoſitionem Legum, & Canonum p.1.c.13.n.504.*

Legitimus Contradictor.

Legitimus Contradictor *Eſt capiens poſſeſſionem vigore facultatis ſibi à teſtatore conceſſæ, illam capiendi propria auctoritate contra non docentem de poſſeſſione manutenibili, p.2.c.12.n.322.*

Eſt Fideicommiſſarius exiſtens in rerum detentatione ſine vitio viuente Teſtatore, p.2.c.7.n.72.

Eſt Fideicommiſſarius habens facultatem capiendi poſſeſſionem propria authoritate p.2.c.7.n. 71.

Eſt habens titulum, ac facultatem capiendi poſſeſſionem propria authoritate, licèt non poſſideat, p.2.c.7.n.56.

Eſt legatarius, qui erat in rei detentatione, viuente, & multò magis conſentiente Teſtatore, p.2.c.7.n.64.

Eſt, qui habuit titulum ſuæ poſſeſſionis à defuncto, vel ab hærede, & quando, p.2.c.7.n.59.

In materia executionis litterarum Apoſtolicarum eſt habens partem titulum, p.2.c.8.n.81.

Non eſt Adminiſtrator, niſi habeat in re communionem cum Domino, p.2.c.7.n. 65.

Non eſt Fideicommiſſarius, etiam poſſidens, ad impediendam hæredi immiſſionem, & quando, p.2.c.7.n.62.

Non eſt Fideicommiſſarius, qui debet capere de manu hæredis, etiam ſi cœderit poſſeſſionem ante aditam, p.2.c.7. num.69.

Non eſt Filius contra Fideicommiſſarios volentes ei concedere retentionem pro ſua legitima, p.2.c.7. n.66.

Non eſt Legatarius ad impediendam Hæredi immiſſionem, & quare, p.2.c.7.nu.63.

Non eſt nec citari debet, qui nec titulum, nec poſſeſſionem habet, p.2.c.8.nu. 103.

Non eſt Poſſidens cum titulo poſt mortem Teſtatoris quæſito, p.2.c.7.n.58.

Non eſt Poſſidens ſine titulo, p.2.c.7.n.57.

Non eſt, qui habet contra ſe decretum irritans, & quare, p.1.c.7.n.60.

Non eſt, qui non habet in cauſa intereſſe, p.2.c.7.n. 61.

Non eſt, qui non poſſidet, etiam ſi habeat titulum, p.2.c.7.n.55.

Vbi adeſt prout in iudicio ordinario, ille obtinet, qui habet meliora, & potiora iura, p.2.c.7.n 54.

Vt impediat immiſſionem, debet bona fide, & ſine vitio poſſidere, & incontinenti docere de iure ſuo, par. 2. cap. 7. num.50.

Vt impediat immiſſionem, debet oſtendere titulum parem, p.2.c.7.n.51.

Vt quis dici poſſit in interdicto Quorum bonorum, quæ requirantur, p.2.c.10. nu.37.

Læſio.

Læſio *Enormiſſima conſideratur, habita ratione totius patrimonij ſubſtantiæ, non rei, de qua agitur, & quomodo, p.1.c.13.n.467.*

Enormiſſima eſt iuſta cauſa reſtitutionis in integrum contra Tranſactionem, p.1.c.13.n.457.

Enormiſſima, ſi non apparet, & opponitur de periurio, docendum eſt de abſolutione, p.1.c.8.n.72.

Eſt iuſta cauſa reſtitutionis in integrum, p.1.c.9.n.189.

Filij, in acceptando ſimpliciter hæreditatem Patris, ex quibus probetur, & in quo conſiſtat, p.1.c.9.n.195.

Saltem ænormis eſt iuſta cauſa reſtitutionis in integrum, p.1.c.13.n. 453.

Læſus.

Læſus *vide in verbo Grauatus.*

Lex.

Lex *Dat Debitoribus condamnatis, & confeſſis terminum ad ſoluendum, p.1.c.14.n.77.*

Si quos, C. de reſcind. vend. *an, & quando habeat locum in ſubhaſtatione, p.1.c.15.n.145.*

Libellus.

Libellus, *Et Ordo iudiciarius requiritur, ſi petitur à Spoliato reſtitutio per viam attentati, p.2.c.15.n. 82.*

In præparatorijs Interrogationibus non requiritur, p.2.c.2. num.27.

Requiritur in Iudicio reſtitutionis Spoliatorum, par.2.c.15. num.83.

Requiritur, quando agitur ad reuocationem attentatorum via ordinaria, p.2.c.15.n.87.

Vide in verbo Lites.

Liber.

Liber *Magiſtri Curſorum de per ſe non probat, & quare, p.1.c.13.num. 543.*

Liberti.

Liberti *Ab Eccleſia manumiſſi, et ad eam confugientes, ſunt perſonæ miſerabiles, p.3.c.4.n.57.*

Libri.

Libri *Primi, & ſecundi Reuiſoris non probant, par.1.c. 13. num.541.*

Licitator.

Licitator *Tertius tenetur emere, & pretium ſoluere, nec poteſt pœnitere, niſi Reipublica expediat, par. 1.c.15. num,134.*

Liſta.

Liſta, *ſeu Notula Expenſarum liquidatarum Actuario, & eius formula, p.2.c.14.n.40.*

Seu Notula intereſſe, & fructuum, & eius, formula, p.2.c.14 n.34.

Litteræ Apoſtolicæ.

Litteræ Apoſtolicæ *Contra habentem titulum parem non habent executionem paratam p.2.c.8.n.76.*

Dicuntur expeditæ ſtatim, ac ſunt piūbatæ, p.2.c.9.n.141.

Habentes clauſulam, vocatis vocandis, non habent executionem paratam, & quare, p.2.c.8.n.78.

Habent executionem paratam, ſicut Teſtamentum, etiam expedita in forma Breuis, & quare, p.2.c.8.num. 54. & ſeqq.

In forma Breuis de capienda poſſeſſione nomine Cameræ, & ſignanter reſeruatio, debet tunc iuſtificari, par.2.cap. 8. num.115.

In forma Dignum ratione mixturæ, quam habent in corpore, non habent executionem paratam, p.2.c.8.n.74.

In forma Dignum, ſi non adeſt legitimus Contradictor, nec clauſula vocatis, non faciunt Executorem mixtum, p.2.c.8.num. 75.

Iuſtificatæ ſunt exequendæ, ſecus ante iuſtificationem, p.2.c.8.num.57.

Non excuſant ab attentatis quando in eis non eſt facta mentio de lite, p.2.c.15.nu.73.

Non poſſunt dici attentatæ, p.2.c.15 n.72.

Obſeruatæ ſpatio 40. annorum, & vltra non indigent alia iuſtificatione, p.2.c.8.n.59.

Pen-

Digitized by Google

Penſionis iuſtificatione indigêtes ſunt iuſtificandæ, vt ad illarum executionem poſſit procedi, p.2.c.9.n.3.
Poſſunt iuſtificari per Scripturas, & per Teſtes, par.2.cap.8. num.11.
Quando adeſt legitimus Contradictor, non habent paratam executionem, p.2.c.8.n.79.
Reſeruationis Penſionis quomodo hodie ſint intimandæ, vt ritè procedatur, p.2.c.9.n.176.
Reſpectu Cenſurarum latarum admittunt appellationem ſecus ad impediendum immiſſionem, p.2.c.8.n.154.
Si Sententia contraria non tangit ipſas litteras, ſed tantùm proceſſum, poſtea iuſtificatæ habent executionem paratam, p.2.c.8.n.78.
Spacio 30. annorum amittunt executionem, p.2.c.3.n.80.
Sunt à Prouiſo iuſtificandæ, & docendum de Clericatu, p.2. c.8.n.10. & n.115.
Vulnerata non habent paratam executionem, p.2.c.8.n.77.

Litteræ Cambij.
Litteræ Cambij, *& Cedulæ depoſitorum in foro Mercatorum, & coram A.C. inter, & contra eos habent executionem paratam, p.1.c.1.n.70.*

Litteræ declaratoriæ.
Litteræ declaratoriæ *Vide in verbo, Declaratoriæ.*

Litteræ miſſiuæ.
Litteræ Miſſiuæ *expediuntur concordato de Iudice, vel illo ex officio deputato, p.1.c.12.nu.9.*
In Rota non conceduntur, ſed expeditur Inſtrumentum, & Rotulus Remiſſoriæ in pergameno, p.3.c.5.n.102.
Pro examinandis Teſtibus in partibus, & earum formula, & tranſmiſſio, p.1.c.12.n.10.
Sunt expediendæ Teſtibus in partibus, exiſtentibus, p.2.c.6. num.15.
Teſtibus in partibus exiſtentibus, obtinentur pro illis examinandis Parte citata, p.1.c.12.nu.1.

Litteris miſſiuis.
Litteris miſſiuis *Coram Iudice de partibus ob negligentiam, vel Calumniam Partis non exhibitis, quid agendum, p.1. c.12.n.20.*

Litterarum miſſiuarum.
Litterarum miſſiuarum *Materiam vide dicta par.2.c.12 per totum.*

Lites.
Lites *In Curia Capitolina à Libello, in Curia A.C. à Monitorio in Rota à commiſſione inchoantur, par.2.c.4. num.30.*
In Curijs Vacarij, Cameralij, & Theſaurarij à Monitorio, in Curia Gubernatoris ab Articulis, & in Camera à Propoſitione ducunt exordium, p.2.c.4.n.31.

Litigans.
Litigans *Cum Tutore debet exhibere copiam Tutelæ, & Inuentarij, aliàs Parte opponente acta ſunt nulla, p.1.c.5. num.65.*

Litis Conteſtatio.
Litis Conteſtatio *Non eſt de eſſentia in Beneficialibus, p. 3.c.3.n.142.*
Non eſt neceſſaria in remedio l. Diffamari, *& quare, p.3.c. 3.n.135.*
Non requiritur coram A.C. etiam in Cauſis ordinarijs, quia omnes coram eo ſunt ſummariæ, p.3.c.3.n.141.

Locans.
Locans *Abſque conuentione Penſionis cenſetur locaſſe pro ſolita, p.2.c.13.nu.50.*

Locator.
Locator *Aut Conductor nolens amplius in locatione, vel conductione continuare, debet id debito tempore alteri intimare, & quare, p.2.c.13.n.20.*
Et eius Succeſſor, locatione nulla exiſtente, non tenetur in ea continuare, p.2.c.13.n.80.
Qui poſt neceſſitatem exegit penſiones, vel ſi tempore locationis aderat eadem neceſſitas, non poteſt ſub prætextu propriæ neceſſitatis expellere Inquilinum, p.2.c.13.n.35.
Qui promiſit manutenere Conductorem in pacifica poſſeſſione rei locatæ, & ſe in forma Cameræ obligauit, non poteſt ob propriam neceſſitatem expellere Inquilinum, p.2.c. 13.n.36.

Locus.
Locus *Contractus in deciſorijs attenditur, p.3.c.1.n.23.*

Lubricum.
Lubricum *Linguæ non eſt de facili ad pœnam trahendum, p. 3.c.3.n.104.*

Lucrum.
Lucrum *Ceſſans poteſt probari à ſolito negociari per coniecturas, p.1.c.8.n.269. & n.277, Contrarium ibid. n.266.*

Lux.
Lux *Veritatis indubitatæ aſſiſtit Scripturis antiquis, p.1.c. 12.num.203.*

Magiſter Curſorum.
Magiſter Curſorum *Apponit manum ſuam à tergo commiſſionis, & eam recipiendo adnotat in ſuo libro, & quando eam in capſam immittit, facit punctum in margine adnotationis, p.1.c.13.n.542.*
Fert Commiſſionem ad Banchum Curſorum, apponit in ea diem, & adnotat in eius libro, p.1.c.13.n.38.

Magnus Dux.
Magnus Dux *Etruriæ poteſt de Iure in eius Statu cauſas ſummariè, & cum ſimilibus clauſulis cognoſcendas committere p.2.c.1.n.70.*

Mandatum.
Mandatum *Elapſo termino in decreto contento, & Intimatimatione reproducta in iudicio exhibitionis ſtatim expediri poteſt, p.2.c.3.n.12.*
Executioni mandatur, appellatione non proſecuta, vel non interpoſita ſeruatis quatuor terminis, p.2.c.15.n.35.
Expeditur, & fit executio Parte contumace exiſtente in reſpondendo Præparatorijs, p.2.c.2.n.12.
Expeditur pro grauamine, & proceditur ad executionem, p. 2.c.11.n.44.
Habens à Lege, ſi non eſt dominus litis effectus ſubſtituit non Procuratorem, & quando ſecus, p.1.c.3.n.50.
In Iudicio exhibitionis expediri ſolitum, & eius formula, p. 2.c.3.n.13.
In prolatione Sententiæ non relaxatum poteſt relaxari in executione illius, & quomodo, p.1.c.15.n.73.
Non dicitur à Iudice factum in figura iudicij, niſi citatis citandis, p.1.c.9.n.119.
Poteſt expediri, & exequi, dum reſcriptum Signaturæ non præſtat impedimentum, p.2.c.11.n.61.
Pro contentis in Sententia poteſt expediri reproducta Intimatione, ſed non pro Expenſis continentibus ſummam appellabilem, niſi poſt decem dies, p.1.c.13.n.84.
Pro Legato mobilium expediri ſolitum, & eius formula, p.2. c.11.n.34.
Si mobilibus non repertis exequatur contra perſonam Hæredis, non eſt opus liquidatione, & cauſa non eſt appellabilis, p.2.c.11.n.41.
Si pro legato nō poteſt exequi contra perſonam Hæredis, quia habet in bonis, quid agendum, p.2.c.11.n.42. & ſeq.
Vide reliqua inferius magis diſtinctè, vt ſequitur.

Mandato.
Mandato *Executo, vel poſſeſſione capta in ſpretum Inhibitionis, aut alterius impedimenti, quomodo procedatur, p.2.c. 15.n.7.*

Mandatum de Amouendo.
Mandatum de Amouendo *A poſſeſſione attentata, & re integrando, & eius formula, p.2.c.15.n.36.*

Mandatum de Aſſociando.
Mandatum de Aſſociando *Ad effectum ſibi ſatisfaciendi de credito ex fructibus rei, ad quam fit aſſociatio, & eius formula, p.2.c.5.nu.15.*
De aſſociando ad rem vti propriam, & eius formula, p.2.c.5. num.16.
Expeditum datur Executori Curiæ, vt aſſociet, & Notarius de aſſociatione conficit inſtrumentum, p.2.c.5.n.13.
Expeditur ſi Conſtituens nihil releuans opponit, elapſo termino

Digitized by Google

mino contento in decreto poſt executam Intimationem, p. 2.c.5.n.14.

Mandatum de Conſignando.

Mandatum de Conſignando, Et Subhaſtando, & eius formula, p.1.c.15.n.19.
De conſignando mobilia, vel ſe mouentia legata in executione capta, & eius formula, p.2.c.11.n.36.
De conſignando pecunias in executione captas, & eius formula, p.1.c.15.n.27.
De conſignando pignora conuentionalia, & eius formula, p.1.c.15.n.33.
De conſignando quomodo, & à quibus executioni mittatur, p.1.c.15.n.20.
Vide reliqua in verbo Mandatum Gratioſum.

Mandatum de Deliberando.

Mandatum de Deliberando, Et eius formula, p.1.c.15. num.13.
Expeditum datur Curſori, qui bona deliberat plus offerenti, & Notarius conficit Inſtrumentum deliberationis, p.1.c.13.nu.14.

Manda tum de Euacando.

Mandatum de Euacuando, Et executiuum, & eius formula, p.2.c.15.n.4.
Expeditur contra Inquilinum in termino Intimationis nihil releuans deducentem, p.2.c.13.n.12.

Mandatum de Immittendo.

Mandatum de Immittendo Ad fauorem Legatarij expediri, et ad immiſſionem illius virtute contra Hæredem procedi poteſt, & quomodo, p.2.c.11.n.6.
Cauſa ad fauorem Hæredis terminata in iudicio Quorum legatorum, expediri poteſt, niſi aliud obſiſtat, pa.2.c.11. num.20.
Debet expediri, quando ille, qui obtinuit in Saluiano Sententiam, poteſt abſque vitio attentatorum procedere ad vlteriora, p.2.c.6.n.36.
Expeditur facto Decreto, vel lata Sententia, & quando ſecus, p.2.c.7.n.18.
In interdicto Quorum bonorum, & eius formula, p.2.c.10. num.20.
In interdicto Quorum legatorum, & eius formula, p.2.c.11. num.21.
In poſſeſſionem Beneficij in vim Sententiæ expeditum, quando Commiſſarius eſt in cauſa, et eius formula, p.2.c.3.n.28
In poſſeſſionem Beneficij in vim Sententiæ, quando Commiſſarius non eſt cauſa, & eius formula, p.2.c.8.n.29.
In poſſeſſionem bonorum hæreditariorum in remedio l.fin. & eius formula, p.2.c.7.n.19.
In Saluiano interdicto, & eius formula, p.2.c.6.n.37.
Poteſt expediri ſtatim lata Sententia ſuper immiſſione ad fauorem Penſionarij &c. & quando p.2.c.9.n.34.
Virtute l.fin. quando poſſeſſio bonorum hæreditariorum eſt vacans, & eius formula, p.2.c.7.n.20.
Vnà cum executiuo virtute Sententiæ latæ ſuper immiſſione in poſſeſſionem, vel quaſi exigendi penſionem, & eius formula, p.2.c. 9.n.35. & ſeq.

Mandatum de Manutenendo.

Mandatum de Manutenendo Expeditur, & proceditur ad eius executionem, & quando, p.2.c. 12.n.14.
Expeditur ſtatim elapſo termino in Decreto contento poſt intimationem executam, vel lata Sententia ſuper Manutentione, niſi aliud obſtet, p.2.c.12.n.43.
In poſſeſſione ſtabilium, & eius formula, p.2.c.12.n.50.
In quaſi poſſeſſione exigendi annuas præſtationes, & eius formula, p.2.c.12.n.44.
Si Aduerſarius nunquam poſſedit, non poteſt reuocari, niſi per definitiuam, p.2.c.12.n.268.
Si de poſſeſſione doceatur, ſemel denegatum poteſt denuò concedi, p.2.c.12.n.266.
Mandatum de Manutenendo Vnà conceſſum poteſt ab eodem Iudice reuocari, p.2.c.12.nu.265.
Vide reliqua in verbis Manutentio, Manutent us, Manuteneri.

Mandatum de Reintegrando.

Mandatum de Reintegrando, Et eius formula, p.2.c.14. num.22.
Poteſt in ſummario poſſeſſorio recuperandæ ſtatim lata Sententia expediri, ni aliud obſiſtat, p.2.c.14.n.21.

Mandatum de Subhaſtando.

Mandatum de Subhaſtando, Et eius formula, par.1.c.15. num. 4.
Vide materiam Subhaſtationis, d.p.1.c.15.per totum.

Mandatum executiuum.

Mandatum executiuum Ante executionem poteſt iuſtificari ex noua productione facta ad coadiuuandas probationes antiquas, etiam ad effectum executionis, p.1.c.6.n.43.
Contra Sequeſtratarium quando, & quomodo expediatur, & procedatur ad executionem, p.1.c.14.n.31.
Exceſſiuum adhuc non executum venit tantùm reformandum, p.1.c.6.n.22.
Exceſſiuum etiam in obulo eſt nullum in totum, ſi exceſſus eſt in decreto, p.1.c.6. nu.20.
Exceſſiuum executum reuocatur in totum, etiam in Tribunali A.C. p.1.c.6.n.24.
Exceſſiuum in Tribunali A.C. ante executionem ſuſtinetur pro ſumma debita ex antiquo ſtylo, p.1.c.6.n.23.
Exeditur, & executioni mandatur pro fructibus liquidatis, niſi Pars in termino doceat exceſſiua, par. 2.cap. 14.nu. 36.
In executionem mandati de Manutendo expeditur reproducta Intimatione, & elapſo termino in decreto contento, & proceditur ad vlteriora, p.2.c.12.n.47.
In vim Sententiæ contra eum, qui penſioni conſenſit, vel eius in Beneficio Succeſſorem, & eius formula, p.2.c.9. num.28.
Iuſtificari debet ex eiſdem actis, vt illius executioni locus ſit, p.1.c.13.n. 292.
Lata Sententia contra eum, qui penſioni conſenſit, vel eius in Beneficio Succeſſorem, vnà cum Cedulone ſtatim expeditur, p.2.c.9.n. 27.
Poteſt ad effectum confirmationis etiam ex nouiter deductis iuſtificari, ſicut Sententia, p.1.c.6.n.41.
Poteſt expediri elapſo termino in decreto contento, & intimatione reproducta, p.2.c.14.n.50.
Poteſt obtineri pro fructibus decurſis, abſque ſpecificatione ſummæ, p.1.c.6.n. 49.
Pro expenſis taxatis, & fructibus liquidatis, & eius formula, p.2.c.14.n. 51.
Quando non fuit actum vigore obligationis Cameralis, & eius formula, p.1.c.6. n.10.
Quomodo relaxetur virtute obligationis Cameralis, p.2.cap. 14.nu. 51.
Relaxatur ſtatim in executionem mandati de Mnutenenda in quaſi poſſeſſione exigendi annuas præſtationes, abſque alio decreto, decerni, p.2.c.12.n.45.
Seù Brachium ſæculare quid ſit, p.1.c.6.n.19.
Si eſt nullum corruunt omnia inde ſecuta, p.1.c.6.n.25.
Si executio eſt facienda extra Curiam, expeditur vnico contextu, cum inſtrumento declaratoria, p.2.c.9.n.30.
Si non fuit expeditum vigore decreti, poteſt expediri vigore termini, p.1.c.14.n.18.
Vigore obligationis, Cameralis obtentum, & eius formula, p.1.c.6.n. 9.
Vigore termini poteſt expediri in Tribunali A.C. eo elapſo, & fieri executio abſque alia citatione, ſecus in alijs Tribunalibus, p.1.c.14.n.105.
Vnà cum Inſtrumento Declaratoriæ ad partes, & eius formula, p.2.c.9. n.31.

Mandatum Gratioſum.

Mandatum Gratioſum Contra Sequeſtratarios, & eius formula. p.1.c.14.n.24.
Contra Sequeſtratarios pro conſignatione pecuniarum, et bonorum, & eius formula, p.1.c.14.n.30.
Expeditur contra Sequeſtratarios nil opponentes, par.1.c.14. num.23.

Digitized by Google

Mandatum Procuræ.

Mandatum Procuræ *Expirat in Beneficialibus per mortem Principalis,p.3.c.1.n.75.*

Parte non opponente poteſt produci quandocunque , p.1.c.2. num.186.

Præſumitur ex coniecturis,præſertim ſi enuncietur,& ſimus in antiquis.p.1.c.3.n.40.

Præſumitur ex impenſa alicuius momenti, ſaltem vnius ducati,& quando ſecus,p.1.c.3.n.41.& c.13.n. 363.

Præſumitur ex obſeruantia diuturna,p.1.c.3.nu.42.

Præſumitur ex præſentia,ſcientia,& patientia, non obſtante reuocatione,p.1.c.3.n.43.& c.13.n. 362.

Præſumitur ex productione Iurium , & quando ſecus , p.1. c.3.n.44.& c.13.n.361.

Præſumitur ex ſolutione facta procuratorio nomine,p.1.c.13. n:359.& ſeq.

Satis ſpeciale dicitur,ad aliquem ſuſpectum allegandum ſi in eo ſit clauſula generalis ad Iudices, & Notarios ſuſpectos allegandum,p.1.c.7.n.119.

Speciale non requiritur ad petendam reſtitutionem in integrum incidenter,& quando ſecus , p.1.c.13.num.427.& ſeq.

Speciale requiritur ad allegandos Iudices , & Notarios ſuſpectos , licèt aliquando ratificatio ſufficiat,p.1.c.7.n.118.

Speciale requiritur ad petendam reſtitutionem in integrum , p.1.c.13.n.426.

Specialiſſimum requiritur ad ponendum , & reſpondendum poſitionibus ſic,& ſic, p. 1.c.10. n.70.

Sufficit quòd producatur , quando de eo opponitur,ſi erat antea factum,p.1.c.2.n.187.

Vide in verbo Pater,& verbo Tutor .

Mandatum Rigoroſum.

Mandatum Rigoroſum,*vide Mandatum executiuum.*

Mandatum ſuſpicionis fugæ .

Mandatum ſuſpicionis fugæ *Ab A.C.met aliquando conceditur ,ſecus ab eius Locumtenentibus,p.1.c.14.n.43.*

Aliquando conceditur Parte citata,& quomodo tunc expediatur,p.1.c.14 n.47.& n.49.

Quod abſque citatione concedi ſolet , & eius formula,p.1.c. 14.nu.45.

Manuteneri petens.

Manuteneri petens *Eſt Actor originarius,& voluntarius, p.2.c.12.n.96.*

Non cenſetur habere ſe pro Spoliato,etiam ſi ſubdat,& quatenus opus ſit,reintegrari,p.2.c.14.n.196.

Manuteneri *Petens probare debet , ſe poſſediſſe de tempore litis motæ , vel paulò ante , aliàs non obtinet , p.2.c.12. nu.103.*

Manutentio .

Manutentio *Concedenda eſt reſtituto ad poſſeſſionem vigore Sententiæ latæ in Spolio , vel legitimo poſſeſſori,p.2.c.12. num.217.*

Concedi poteſt etiam in gradu reſtitutionis in integrum , præſertim ſi res iudicata eſt turbida,p.2.c.12.n.185.

Conceditur ad ſtatum,& limites poſſeſſionis, in eo ſtatu , in quo quis erat tempore litis motæ,vel paulò ante,p.2.c.12. num.149.

Conceditur Electo à ſua poſſeſſione authoritate Iudicis, nulliter, & iniuſtè procedenti,ſi ille non habuit ſe pro Spoliato,p.2.c.12.n.224.

Conceditur in quaſi poſſeſſione exigendi Penſionem ex vnica exactione,p.2.c.12.n. 193.

Dari non poteſt Confitenti Aduerſarium poſſidere , p.2.c.12. num.218.

Dari poteſt Exiſtenti in quaſi poſſeſſione exigendi penſiones, & quando,p.2.c.9.n.137.

Datur anteriori Poſſeſſori, etiam in gradu reſtitutionis in integrum,p.2.c.12.n.155.

Datur antiquiori Poſſeſſori, iudicio reſtitutionis in integrum pendente in qualibet inſtantia,p.1.c.13.n.487.

Datur ciuiliter,& quaſi ciuiliter Poſſidenti,pro recuperatione naturalis,p.2.c.12.n.127.

Datur contra Succeſſores ex poſſeſſione quæſita contra Anteceſſorem,tam in materia penſionis,quàm Cenſus p.2.c.12. num.187.

Datur Eccleſiæ Poſſidentis,etiam ſi Prælatus habuerit ſe pro ſpoliato,p.2.c.12.n.209.

Datur ei,qui docet de meliori poſſeſſione, reuocato primo decreto,p.2.c.12.n.264

Datur ei,qui in ſua poſſeſſione turbatur,p.2.c.12.n. 102.

Datur ei, qui ſer.ſer.probauit eius poſſeſſionem de tempore litis motæ,p.2.c.12.n.25.

Datur etiam in rei commoditate, & participanti de commodo,& quando,p.2.c.12.n.207.

Datur etiam lite pendente,& in qualibet inſtantia,p.2.c.12. n.177.& ſeq.Amplia vt n.179.

Datur etiam Spoliatori,donec cauſa terminetur per tres conformes,p.2.c.12.n.135.

Datur Poſſidenti ex clauſula Conſtituti,*& Hæredi Conſtitutarij contra Hæredem Conſtituentis , etiam in incorporalibus,p.2.c.12.n.202.*

Datur Exiſtenti in quaſi poſſeſſione præſentandi,quando conſtat de Iure patronatus,p.2.c.12.n.190.

Datur ex ſola detentione , licèt dominium non probetur,p,2. c.12.n.142.

Datur Hæredi virtute Statuti continuantis poſſeſſionem in eum,& quando ſecus, p.2.c.12.n.197. & ſeq.

Datur Immiſſo ex primo decreto , cui competit interdictum, ne vis fiat ei, *p.2.c.12.n.139.*

Datur in quaſi poſſeſſione exigendi Cenſus , ac Cenſuum fructus , & vnica ſolutio ſufficit ad conſtituendum in quaſi poſſeſſione p.2.c.12.n.195.

Datur in quaſi poſſeſſione præheminentiarum , & intereſſendi in Capitulo.p.2.c.12.n.196.

Datur in quaſi poſſeſſione probata exigendi annuas præſtationes Cenſus, Canones, & huiuſmodi,p.2.c.12.n.27.

Datur interim Fideicommiſſario , ſi detractiones faciendæ ſunt turbidæ , & reijciuntur ad Petitorium,p.2.c.10. num.75:

Datur Locatori in quaſi poſſeſſione exigendi affictus, p. 2.c. 12.nu.194.

Datur mero dententori,donec de cauſa principali cognoſcatur p.2.c.12.n .133.

Datur non habenti ſe pro ſpoliato,aliàs ſecus,p.2:c.14.n.190. & ſeq.

Datur non obſtante reſiſtentia Iuris, quando ex longeua , & conſiderabili poſſeſſione oritur præſumptio tituli,p.2.c.12. nu.170.

Datur non obſtante Sententia notoriè iniuſta ,par.2.cap.12. num.183.

Datur nulliter Immiſſo virtute legis finalis , *p. 2. cap. 12. num.138.*

Datur Penſionario in quaſi poſſeſſione exigendi contra Titularem Beneficij,& Succeſſorem,p.2.c.12.n.26.

Datur Poſſidenti ab inteſtato,donec de validitate Teſtamenti cognoſcatur,p.2.c.12.n.206.

Datur Poſſidenti, cuius poſſeſſione conſtat,p.2.c.12.nu. 100. & ſeq.

Datur Poſſidenti ex Iudicis decreto,p.2.c.12.n.201.

Datur pro terminis petitis , & decurſis etiam ante litem motam , ſi fructus petuntur principaliter vti ſors,p.2,ca.12. num.258.

Datur Rectori non Poſſidenti nomine Eccleſiæ, quæ poſſidet, p.2.c.12.n.189.

Datur , ſi Iuris reſiſtentia contra Poſſeſſorem non eſt vehemens,licèt illa habeat contra ſe Iuris præſumptionem,p 2. c.12. n. 171.

Datur Succeſſori nomine dignitatis ob poſſeſſionem Anteceſſoris,abſque alia apprehenſione, ſecus nomine hæreditario, p. 2.c.12.n.187.

Vſufructuario defuncto datur Proprietario ciuiliter poſſidenti,p.2.c.12 n.130.

Deneganda eſt Petenti ſimpliciter ſe reintegrari, ſi petitio eſt turbida , & obſcura, p.2.c.12.n.213.

Dene-

Digitized by Google

Deneganda non eſt dicenti, ſe ſpoliatum de facto, & deinde petenti ſe manuteneri,p.2.c.12.n.214.
Deneganda non eſt petenti ſe reintegrari cum clauſula, quatenus opus ſit,*p.2.c.12.n.215.*
Denegatur Attentanti,p.2.c.12.n.221.
Denegatur Confitenti ſe ſpoliatum, & quando, par.2.c.12. num.210.
Denegatur ex reſiſtentia Iuris vehementi,& ineuitabili,p.2. c.12.n.240.
Denegatur habenti ſe pro ſpoliato,p.2.c.12.n,208.
Emphyteuſi finita datur Domino habenti ciuilem pro recuperatione naturalis.p.2.c.12.n.128.& ſeq.
Excommunicato non conceditur,p.2.c.12.n.222.par.1.c.14. num.289.
Ex Iuris aſſiſtentia turbida etiam in iuriſdictionalibus non conceditur,p.2.c.12.n.146.
Faciliùs conceditur eis,quibus Ius aſſiſtit, etiam in concurſu poſſeſſionum,p.2.c.12. n.145.
Subrogato gratioſè non datur,ſed immiſſio,p.2.c.12.n.225.
In Beneficialibus datur abſque iuſtificatione, aut productione tituli,p.2.c.12.n.168.
In concurſu datur Poſſeſſori anteriori, qui non habuit ſe pro ſpoliato,p.2.c.12.n.151.
In corporalibus datur etiam Ceſſionario,probata ceſſione, & quaſi poſſeſſione Cedentis,abſque alia apprenſione, p.2.c. 12.nu.205.
Manutentio *In Iuriſdictionalibus conceditur ex ſola Iuris aſſiſtentia,p.2.c.12.n.143.*
In non Iuriſdictionalibus à Rota moderna non conceditur ex ſola Iuris aſſiſtentia,p.2.c.12.n.144.
In quaſi poſſeſſione exigendi Decimas datur ex quaſi poſſeſſione generali,alio non exiſtente in poſſeſſione, p.2.cap.12. num.192.
In ſummariſſimo vni conceſſa reuocatur,& datur alteri de ſua poſſeſſione melius docenti,p.2.c.12.n.180.
Non conceditur,quando Sententia tranſiuit in iudicatum, p. 2.c.12.n.182.
Non datur contra Principem in his, quæ ex ſola eius conceſſione conceduntur niſi doceatur de titulo, p.2.cap. 12. num.173.
Non datur ei, de cuius non iure notoriè conſtat, & quando, p.2.c.12.n.241.& ſeq.
Non datur ei, qui reportauit Sententiam contrariam ſuper Manutentione,niſi appellauerit,p.2.c.12.n.184.
Non datur Hæredi,quando actio Fideicommiſſarij eſt clara, p.2.c.12.n.230.
Non datur Hæredi ſine noua apprehenſione,p.2.c.12.n.232.
Non datur,niſi parte citata,& cauſa cognita,par.2 cap.12. num.99.
Non datur Poſſeſſori anteriori, quando poſſeſſor iunior habet pro ſe Iuris aſſiſtentiam,p.2.c.12.n.157.
Non datur Poſſidenti facto Iudicis nulliter procedentis,p. 2. c.12.nu.219.
Non datur Poſſidenti, ſi contra eum adeſt decretum irritans, p.2.c.12.n.220.
Non datur Priuatis,et Eiectis à ſua poſſeſſione authore Prætore,p.2.c.12.nu.223.
Non datur,quando illa pendet à negotio principali,p.2.c.12. num.231.
Non datur, ſi clarè conſtat in actis, quòd poſſeſſio eſt vitioſa, p.2.c.12.n.228.
Non datur Subdito contra Superiorem, ſecus ſi non ſolùm docet de poſſeſſione, ſed etiam de titulo,p.2.c.12. nu.126. & ſeq.
Non poteſt obtineri ab eo, qui poſſeſſionem Spoliantis approbauit,p.2.c.14.n.193.
Non retardatur per decretum irritans, quando reſeruatio eſt clara,p.2.c.12.n.253.
Pendens à negotio principali non datur, niſi illo prius diſcuſſo,p.2.c.12.n.175.
Pendens à validitate tituli non datur, niſi prius diſcuſſo titulo,p.2.c.12. nu. 174.
Pendente cauſa nullitatis poteſt dari vſque ad 30.annos,p.2. c.12.n.186.
Per exceptionem dominij incontinenti probandi,aliter quàm per confeſſionem, aut rem iudicatam, & per alias reſpicientes Petitorium,non retardatur,p.2.c.12.n.254.
Peti poteſt ab Exiſtente in quaſi poſſeſſione exigenti penſionem,& quomodo,p.2.c.9.nu.4.
Poteſt concedi per Iudicem ad quem, etiam cauſa commiſſa cum clauſula ſine præiudicio,*p.2.c.12.n.181.*
Poteſt obtineri in ſummariſſimo, licèt Iudex habeat facultatem Procedendi, ſola facti veritate inſpecta,par.2.c.1. num.41.
Poteſt peti, & obtineri in qualibet parte iudicij, & inſtantia,probata poſſeſſione,& ſeruatis ſeruandis,p.2.c.12. num.13.
Poteſt vtrique Parti denegari,ſi neutra Pars docet de poſſeſſione manutenibili, p.2.c.12.n.267.
Prædoni non datur,ſi ex eiſdem actis notoriè conſtat, eum eſſe prædonem,p.2.c. 12.n. 137.
Probatis aliquibus actibus ad Officium pertinentibus datur ad omnes alios actus ad d.Officium ſpectantes, p.2.cap.12. num.203.
Qua ratione introducta, p.2.c.12.n.92.
Semel conceſſa non reuocatur,niſi cauſa in Petitorio vel Poſſorio terminata,p.2.c.12.n.263.
Videtur Debitori competere, Creditore ſatisfacto ex fructibus de eius credito in Saluiano, & quando, & quare, p. 2.c.6.nu.99.
Vigore clauſulæ Precarij non conceditur, & quando ſecus,p. 2.c.12.n.244.
Vſufructu finito datur Hæredi Proprietarij vſque ad 30. annos,etiam ſi Vſufructuarius alienaſſet,p.2.c.12.n.131.
Vt denegetur alicui, ex quo conſtat de eius non iure,debet de hoc conſtare per confeſſionem Partis, vel rem iudicatam, p.2.c.12.n.243.
Vide in verbo Mandatum de Manutenendo.

Manutentus.

Manutentus *Poteſt ab Aduerſario petere cautionem de moleſtando,p.2.c.12.n. 169.*

Manus Regia.

Manus Regia *Non ceſſauit per Magiſtratuum creationem, ſed adhuc in principalibus reperitur,p.2.c.1.n.45.*

Mareſciallus.

Mareſciallus *Vrbis vide in verbo Soldanus.*

Maritus.

Maritus *Ab Vxore conuentus,& Vxor à Marito pro quouis contractu non tenetur, niſi in quantum facere poſſunt p.1. c.14.n.325.*
Ingratus ab Vxore conuentus non gaudet priuilegio, nè teneatur,niſi in quantum facere poteſt,p. 1.c.14.n. 340.
Non gaudet priuilegio nè teneatur, niſi in quantum facere poteſt, quando Vxor eſt æquè pauper,p.1.c. 14.n.343.
Non poteſt eſſe Curator Vxoris ſuæ ad litem magni momenti, p.1.c. 5.n.109.
Non poteſt eſſe Curator Vxoris ſuæ minoris,vel mentecaptæ, p.1.c.5.n.107.& n.110.& ſeq.
Poteſt eſſe Curator Vxoris ſuæ ad lites,p.1.c.5.n.108.
Poteſt eſſe Procurator Vxoris ſuæ,p.1.c.5.n.111.
Poteſt eſſe Procurator Vxoris ſuæ minoris, quando fertur Sententia ad fauorem Mulieris,aliàs ſecus,p.1.c.5.n.116.
Qui dolo fecit, quo minus facere poſſet,conuentus ab Vxore non gaudet priuilegio,nè teneatur,niſi in quantum facere poteſt,p.1.c.14.n.337.
Tranſmittit ius petendi fructus dotis Matrimonio durante decurſos, & non ſolutos, in eius Hærede, par.3.cap. 5. num.451.

Mater.

Mater,*Et Auia poſſunt eſſe Tutrices, & Curatrices Filiorum, & Nepotum,p.1.c.5.n.104.*

Materia.

Materia *Stricta, & alteri præiudicialis non debet extendi in præiudicium Tertij,p.3.c.5.n.361.*

Ma-

Digitized by Google

Matrimonium.

Matrimonium *Quid ſit,p.3.c.4.n.41.*

Mendax.

Mendax,*Qui obtinuit Sententiam, condemnatur in Expenſis, etiam ſi Sententia ſit reuocanda ex nouiter deductis, p.2.c.13.n.610.*

Mens.

Mens *Legis Inuentarij eſt,ne Creditores, & Legatarij damnum ſentiant ob Hæredis malignitatem,p.1.c.9.n.136;*

Menſarius.

Menſarius *Eſt Notarius cauſæ, donec alteri Commiſſionem diſtribuat, & quomodo Pars citanda ſit in cauſis commiſſarijs,p.1.c.13.n.44.*

Menſis.

Menſis *Ad effectum Deliberationis eſt ſpacium 30. dierum, & poteſt ex cauſa abreuiari.p.1.c.15.n.122.*

Mercatores.

Mercatores *Tenentur edere eorum libros,etiam pro memoria confectos de ſtylo Rotæ. p.2.c.3.n.62.*

Mercatoribus.

Mercatoribus *In itinere eſt ſummariè ſuccurrendum,ſi grauentur vectigalibus,p.3.c.4.n.55.*

Metropolis.

Metropolis *Sabinorum, Tatij, ac Numæ patria* Cures *appellata, p.1.c.15.n.42.*

Turreniæ fuit Ciuitas Cortonæ *p.1.c.15.n.43.*

Miles.

Miles *Lauretanus merus laicus eſt capax ducentorum ducatorum penſionis,p.2.c.9.n.69.*

Lauretanus poteſt penſiones, quarum eſt capax,transferre, etiam ſi ſit Vxoratus,p.2.c.9.n.158.

Sanctorum Mauritij,& Lazari etiam coniugatus cum vnica tantùm,& virgine,eſt capax quadrigentorum ducatorum Penſionis,p.2.c.9.n.76.& n.157.

Vide in verbo Eques.

Milites.

Milites *In expeditione conſtituti non tenentur, niſi in quantum facere poſſunt,p.1.c.14.n.324.*

Minor.

Minor *An,et quando reſtituatur in integrum,probata leſione p.1.c.13.n.455.*

In maiorem non habet imperium p.3.c.5.n.199.

Non poteſt eſſe Curator,& quare,p.1.c.5.n.105.

Quatuordecim annis non poteſt iurare, nec referre, par.1. c 10.n.137.

Septennio quicquid videt ignorat,p.1.c.5.n.78.

Si Tutor citatus eſt contumax in dando Interrogatoria, non reſtituitur ad illa dandum,p.1.c.11.n.112.

Miſerabiles.

Miſerabiles *Dici poſſunt omnes perſonæ,licèt non enumeratæ inter Miſerabiles,ſi in eis viget æqualis,vel maior ratio p.3.c.4.n.70.*

Dicuntur quaſi miſeriæ habiles,p.3.c.4.n.45.

Perſonæ inter eas non enumeratæ, vel declaratæ,quæ ſunt, reſidet in arbitrio Iudicis,p.3.c.4.n.71.

Miſerabilis.

Miſerabilis *In forma Cameræ obligatus poteſt ſine dubio ab alio Miſerabili conueniri coram A.C.p.3.c.4.n.83.*

Pauper effectus ſine ſua culpa, obligatus in forma Cameræ, non ſolet excomunicari,& quando ſecus, p.1.c.14.n.278.

Sua culpa effectus non gaudet priuilegio l. vnicæ *par.3. c.4. num.129.*

Mobilia.

Mobilia,*De quibus conficitur Inuentarium,debent videri à Teſtibus,vel à Iudice, & quando ſecus, p.1.c.9.n.87.& ſeqq.*

Moderatio.

Moderatio *Termini 30. annorum ad adeundum fit à Iudice ad effectum deputationis Curatoris,non vt ius adeundi auferatur,p.1.c.5.n.54.*

Modus.

Modus *Citandi coram Delegante,vt detur Compulſori facultas citandi ad valuas,qualis inoleuit,p.1.c.12.n.224.*

Procedendi terminis breuibus ſeruatis fuit à Rota præfixus,& in quibus caſibus,p.2.c.1.n.37.

Momentum.

Momentum *Vigore Innocentianæ non attenditur in ſtatu Eccleſiaſtico,& quando appellare ſit ſatis,p.1.c.13.n.120*

Monachus.

Monachus *Reſuſcitatus non tenetur redire ad Monaſterium, p.3.c.4.n.100.*

Monitorij.

Monitorij *Executio adnotatur,& reproducitur in actis, & quomodo p.2.c.7.n.5.& ſeq.*

Executi reproductio,& eius formula,p.2.c.3.n.4.

Negatio,& eius formula,p.2.c.4.n.6.

Vſus eſt antiquus,vnde habuit originem,à quo, & qua ratione inuentus,p.2.c.4.n.36.

Monitorium.

Monitorium, *Ac tela iudiciaria requiritur in Tribunali A.C.in cauſis ordinarijs,p.3.c.1.n.171.*

Ad reſpondendum poſitionibus,& eius formula,& reproductio,& quid contra illud opponi poſſit,p.1.c.10.n.7.

Ad reſpondendum Præparatorijs, & eius formula, p.2.c.2. num.7.

Confici debet ab agere volente, ſi alius poſſidet, par.2. c.10. num.5.

Contra Detinentes Scripturas, & Mobilia, & eius formula, p.2.c.3.n.3.

Contra Inquilinum ad Euacuandum, & eius formula, p.2. c.13.n.3.

Contra Inquilinum perſonaliter executum reproducitur in actis, p.2.c.13.n.4.

Contra Partem aduerſam executum reproducitur, & quomodo reproductio illius adnotetur in actis,p.2.c.10.n.7.

Cum clauſula, ſi quis, *efficit proceſſum ordinarium,p.2.c.4. num.47.*

Debet exequi perſonaliter,ſicut regulariter debet eſſe perſonalis prima Citatio,p.2.c.4.n.83.

Eſt in partibus perſonaliter exequendum,& cum Inſtrumento executionis à tergo ad Curiam remittendum, p.3. c.4. num.8.

Eſt loco libelli,p.3.c.3.n.66.

Eſt perſonaliter exequendum etiam in Curia, & in actis reproducendum,p.2.c 4.n.4.c.11.n.5.& p.3.c.3.n.6.

Etiam non negatum eſt in omnibus cauſis ab Actore verificandum,aliàs Reus abſoluitur,p 2.c.6.n.7.& c.7.n.8 p.3. c.2.n.9.& c.4.n.19.& ſeq.

Executum debet reproduci,vt inducat litis pendentiam, p.2. c.4.n.38.

Extra Curiam perſonaliter executum reproducitur in actis cum fide Executoris à tergo,p.2.c.9.n.13.

Monitorium *Habet vim Citationis, & quos operetur effectus,p.2 c.4.n.37.*

Iactationis, & Iactationum, & eius formula, par.3 c 3. num.3.

Iactationis,& iactationum extra Curiam, & eius formula, p.3.c.3.n.5.

In cauſa ordinaria in actione reali, & eius formula, p.3. c.2.nu.5.

In cauſa ordinaria in prima inſtantia coram A C.& eius formula, p.3.c.2.n.3.

In cauſis à ſcutis 20.ad 200.ducatos auri de Camera,& eius formula, p.2.c.4 n.3.

In cauſis executiuis ad reſpondendum Poſitionibus non requiritur,p.1.c.10.n.92.

In cauſis ſcutorum 20. monetæ, & infra, non requiritur,p.3. c.5.n.156.

In Curia A.C.& ſimilibus,prout Commiſſio in Rota, & extra in cauſis Commiſſarijs articuli in Curia Gubernatoris, & ſimilibus,ſunt loco libelli,p.2,c.4.n.32.

In interdicto Quorum bonorum, & eius formula, par.2. c.10.n.6.

In iudicio Manutentionis incidenter intenta, vel quando

do Iudex procedit ex officio, non requiritur, p.2.c.12.n.94.
In iudicio recuperandæ, & eius formula, p.2.c.14.n.3.
In materia Penſionis quomodo, & contra quem exequendum, & quomodo facienda in Curia relatio, par.2. c.9. num.11.
In poſſeſſorio plenario retinendæ omninò requiritur, p.2.c.12. num.15.
In poſſeſſorio ſummario pro reductione innouatorum in priſtinum, & eius formula, p.2.c.12.n.17.
In poſſeſſorio ſummario, ſeù plenario retinendæ, & eius formula, p.2.c.12.n.16.
In remedio l.fin.C.de edict. diu. Adr. toll. & eius formula, p.2.c.7.n.4.
In Saluiano ad effectum conſequendi rem ſibi relictam, & eius formula, p.2.c.6.n.5.
In Saluiano ad effectum ſibi ſatisfaciendi de credito ex fructibus, & eius formula, p.2.c.6.n.4.
In Tribunali Fabricæ fieri ſolet, quando agitur via ordinaria, vel contra Tertium, p.3.c.5.n.157.
Iudicis compulſorialis contra Detinentes Scripturas extrahendas, & eius formula, p.1.c.12.n.50.
Iudicis remiſſorialis contra Teſtes recuſantes ſe examini ſubijcere, & eius formula, p.1.c.12.n.34.
Negari debet à Reo infra triduum, p.2.c.8.n.9 & c.11.n.49.
Negatum debet verificari, & quomodo, p.2.c.4.n.7. & n.6.
Negatum indiget non ſolùm verificatione, ſed etiam reintegratione, p.2.c.4.n.44.
Non indiget aliqua mentione reintegrationis in citatione, aut Sententia, ſi non fuit negatum, p.2.c.4.n.23.
Nulliter executum non inducit litis pendentiam, p.2.cap.4. num.39.
Obtinetur Tribunali A.C. productis Præparatorijs Parte citata, p.2.c.2.n.2.
Perſonaliter executum reproducitur in actis, p.2.c.11.n.5. & c.12.n.21.
Poteſt negari in totum, ſi narrata in parte non ſunt vera, p.2. c.4.n.430.
Pro adipiſcenda poſſeſſione Canonicatus, & Præbendæ contra Intruſum, & eius formula, p.2.c.8.n.5.
Probat poſſeſſionem Rei conuenti contra Impetrantem, etiam ſi in eo poſſeſſio vitioſa narretur p.2.c.4.n.53.
Pro Curiali, abſque inſertione Eugenianæ, & eius formula, p.3.c.4.n.7.
Pro Curiali cum inſertione Eugenianæ, & eius formula, p.3. c.4.nu.6.
Pro executione litterarum Apoſtolicarum in caſibus diuerſis, & eius formula, p.2.c.8.n.7.
Pro Hærede contra Legatarium in interdicto Quorum legatorum, & eius formula, p.2.c.11.n.4.
Pro Legatario in interdicto Quorum legatorum, & eius formula, p.2.c.11.n.48.
Pro Manutentione in poſſeſſione rei locatæ, & eius formula, p.2.c.12.n.18.
Pro Manutentione in quaſi poſſeſſione exigendi Canones, & fructus Cenſus, & eius formula, p.2.c.12.n.20.
Pro obtinenda executione litterarum Apoſtolicarum in forma Breuis de capienda poſſeſſione nomine Cameræ, & eius formula, p.2.c.8.n.6.
Pro petitione Hæreditatis ab inteſtato delatæ, & eius formula, p.3.c.2.n.4.
Pro Pupillo ſuper auocatione cauſæ à Iudice de partibus, virtute l.vnicæ, & eius formula, p.3.c.4.n.4.
Pro Translatario, quando Penſio antiqua fuit extincta, & alia de nouo creata, & eius formula, p.2.c.9.n.10.
Pro Translatario, quando penſio antiqua non fuit extincta contra eum, qui illius reſeruationi conſenſit, & eius formula, p.2.c.9.n.9.
Pro Vidua actrice virtute l. vnicæ forum eligente, & eius formula, p.3.c.4.n.5.
Quando non reſoluatur in vim ſimplicis citationis per comparitionem Moniti, p.2.c.4.n.49.
Quid ſit, & vnde dicatur, p.2.c.4.n.35.
Requiritur, quando agitur pro alimentis præteritis, quæ petuntur iure actionis, p.2.c.4.n.166.
Seù Inhibitio cum clauſula ſi quis &c. per comparitionem reſoluitur in ſimplicem citationem, p.3.c.5.n.211.
Seù libellus requiritur in iudicio Manutentionis ſummario, p.2.c.12.n.95.
Sine clauſula ſi quis &c. eſt nullum, & quando ſecus, par.2. c.4.n.48. & ſeq.
Super executione litterarum Apoſtolicarum, & eius formula, p.2.c.8.n.3.
Super iactationibus virtute l. vnicæ, & eius formula, par.3, c.3.n.4.
Super manutentione in quaſi poſſeſſione exigendi penſionem, & eius fomula, p.2.c.12.nu.19.
Super redditione rationis adminiſtrationis Tutelæ, & Curiæ, & eius formula, p.3.c.2.n.6.
Super reuocatione Attentatorum confectum eſt iuſtificandum, & probanda ſunt attentata, & quomodo, p.2. c.15.n.25.
Super reuocatione Attentatorum, & reintegratione ad poſſeſſionem, & eius formula, p.3.c.15.n.20.
Vbi eſt iuſtificandum per Scripturas, quomodo ſit citanda Pars, & conficiendus proceſſus, p.2.c.6.n.11.

Monitio trina.

Monitio trina Debet continere ſpacium ſex dierum, & quomodo, p.1.c.14.n.246.
In Excommunicatione non eſt neceſſaria, quando periculum eſt in mora, p.1.c.14.n.250.
In ſuſpenſione, & interdicto requiritur, ſicut in Excommunicatione, p.1.c.14.n.245.
Monitio trina Non requiritur, contumacia, vel delicto manifeſto exiſtente, p.1.c.14.n.265.
Non requiritur in excommunicatione lata à Lege, vel à Canone, ſecus in lata ab Homine, p.1.c.14.n.249.
Non requiritur in excommunicatione lata pro defenſione iuriſdictionis Excommunicantis, & quando, par.1.c.14. num.262.
Non requiritur in excommunicatione pro futuris culpis, p.1. c.14.n.251.
Non requiritur in Interdicto, Suſpenſione, & Excommunicatione poſitis non ad medelam, ſed ad pœnam, p.1.c.14. num.261.
Non requiritur, quando adeſt prohibitio, vel monitio alicuius futuri à Lege vel ab homine, p.1.c.14 n.263.
Si neceſſitas aliter expoſtulat in excommunicatione, ſeù cenſura Eccleſiaſtica non requiritur, p.1.c.14.n.247.
Vide reliqua in verbo Excommunicatio.

Monitus.

Monitus In partibus, ſi nemo compareat, eſt citandus per contradictas, p.3.c.3.n.11.
Poteſt, ſi vult infra triduum negare Monitorium, & quomodo, p.2.c.3.n.6.
Qui probare, intendit, ſe pariter priuilegiatum, vel Aduerſario priuilegium non competere, quomodo id probare poſſit, p.3.c.4.n.11.
Si cauſa debet remanere in Curia, debet conſtituere Procuratorem, qui proteſtetur, nihil fieri, p 3.c.4 n.15.

Mors.

Mors Supplet in Teſte defectum Iuramenti, p.1.c.11.n.97.
Teſtatoris eſt probanda in remedio l. fin. vt detur immiſſio, p.2.c.7.n.38.

Moyſes.

Moyſes Dux populi Iudaici, Romulus, et alij Reges antiquitus ante Magiſtratus creatos, manu ſua, hoc eſt ipſi met lites decidebant, p.2.c.c.1.n.44.

Mulier.

Mulier Deſponſata per verba de præſenti eſt verè vxor, & non gaudet priuilegio, l.vnicæ. p.3.c.4.n.112.
Eſt capax Abbatiſſatus, & huiuſmodi, p.2.c.9.n.84.
Eſt incapax penſionis, & quando ſecus, p.2.c.9.n.84.
Habens Maritum inutilem, vel patre deſtituta, gaudet priuilegio l.vnicæ p.2.c.4.n.105.

Ha-

Digitized by Google

Habens Virum inutilem eſt perſona miſerabilis,par.3.cap.4.num.49.
Non poteſt eſſe Curatrix,p.1.c.5.n.103.
Si vult,declarat in quibus bonis Viri, dotem conſequi velit, & quomodo,p.1.c.9.n.10.

Mulieres.

Mulieres *Virtute obligationis Cameralis non ſolent excommunicari,p.1.c.14.n.277.*

Mutus.

Mutus,*Et Surdus, qui omninò non audit,indiget Curatore, ad inſtar Pupilli,& Furioſi,p.1.c.5.n.99.*

Narrata.

Narrata, *Et petita in reſcriptis reſtringuntur per conceſſionem,& Signaturam,p.1.c.13.n.508.*
*Pro obtinenda gratia Clericatus,Valor,& contenta ſub clauſula,*Vt aſseris,*ſunt verificanda,pro executione litterarũ Penſionis obtinenda,p.2.c.9.n.108.*

Narratiua.

Narratiua *In litteris Apoſtolicis ſub clauſula,*Vt aſseritur,*eſt natiua Papæ, & non compellit ad iuſtificandum, p.2.c.8.nu.64.*
Iuris ceſſi, quando non indigeat iuſtificatione, par.2.cap.9.num.116.
Litterarum Apoſtolicarum,motu proprio emanatarum non indiget alia iuſtificatione,p.2.c.8.n.60.& ſeq.
*Sub clauſula,*Vt aſseris,*eſt narratiua Partis,ideò iuſtificanda,p.2.c.8.n.65*
Sub clauſula, Vt aſseritur, *non indiget iuſtificatione, ſiue ſit vnus,ſiue ſint plures Supplicantes,p.2.c.8.n.67.*

Neceſsaria.

Neceſsaria *Ad actum validum conficiendum proceſſiſſe ſemper cenſentur,p.1.c.9.n.96.*
Omnia præparata fuiſſe ſupponendum,antequàm deueniretur ad confectionem Inuentarij,ſi id commodè fieri potuit,p.1.c.9.n.97.

Negans.

Negans *Poſitiones veras in facto alieno an, & quando efficiatur periurus, p.1.c.10.n.37.*

Negatio.

Negatio *Monitorij, & eius formula, p.2.c.11.num.7.& c.13.n.7.*
Monitorij debet fieri,infra triduum,et ſic in termino præfixo, p.2.c.9.n.15.
Monitorij in Curia,vel in partibus executi,& eius formula, p.3.c.3.n.9.& ſeq.

Negligens.

Negligens *Per decennium in recuperatione poſſeſſionis naturalis ammittit etiam ciuilem,p.2.c.5.n.78.*

Nemo.

Nemo *Cenſetur facere voluiſſe,quod non poterat, par.3.c.5.num.369.*
Præſumitur in dubio habere ſe pro ſpoliato,p.2.c.14.n.195.
Regulariter inuitus agere cogitur,p.3.c.3.n.103.
Tenetur ad impoſſibile,p.2.c.15.n.70.
Tenetur detegere ſuam turpitudinem,p.1.c.11.n.106.

Nihil tranſeat.

Nihil tranſeat,*Et eius formula,p.1.c.23.n.47.*
Obtineri à quo debeat,& quare,p.1.c.13.n.45.

Nolens.

Nolens,*Seù qui non poteſt probare,quem eſſe Hæredem, poteſt agere contra bona hæreditaria, ſeruatis quatuor terminis ad declarandum,p.1.c.5.n.3.*

Nomen.

Nomen *Iudicis in capite citationum in cauſis Commiſſarijs apponitur,vnà cum titulo cauſæ,p.3.c.5.n.89.*
Notarij apponitur in pede citationis, & cuius, p.3.cap.5.num.88.

Nominatio.

Nominatio *Periculi vitæ, vide in verbo Diſdicta Societatis.*

Non.

Non *Entium nullæ ſunt partes,p.2.c.13.n.357.*

Probat hoc eſſe,quod ad hoc contingit abeſſe, p.1.c.9.n.165.& p.3.c.3.n.60.

Noſtra.

Noſtra *Facimus ea, quibus noſtram authoritatem impertimur,p.1.c.9.n.110.*

Notarij.

Notarij *Iudicis Chartularij iuriſdictio poteſt à Partibus prorogari,p.1.c.1.n.93.*
Iudicis Chartularij præceptum habet executionem paratam ad inſtar præcepti Iudicis,p.1.c.1.n.92.

Notario.

Notario *Actuario de Commiſſione examinis ſibi data creditur.ſi Teſtes fuerunt ab eo examinati,par.1.c.11.nu.30.& ſeqq.*
Aliquid atteſtanti per actum de præſenti creditur, ſecus per actum de præterito,p.1.c.11.n.32.
Atteſtanti de relatione executionis creditur,etiam Teſtibus, p.1.c.2.n.73.
De geſtis extra figuram Iudicij non creditur ſine Teſtibus,ſecus eſt in Nuncio,p.1.c.2.n.75.

Notarius.

Notarius *Actuarius de Stylo poteſt rogari de Commiſſione examinis, & receptionis Iuramentum Teſtium ſibi data, p.1.c.11.n.28.*
Archiuij Romanæ Curiæ tenentur dare litteras miſſiuas,loco remiſſorialium, ad inſtar Notariorum A. C. p.3.cap.5.num.101.
Auditoris Cameræ poteſt allegari ſuſpectus coram Decano, qui alium extrahit in eius,p.1.c.7.n.31.
Debet de immiſſione rogari,& publicum Inſtrumentum conficere,p.2.c.7,n.80.
Et Peritus,& ſimiles,ſemel approbati, non poſſunt allegari ſuſpecti ſine noua cauſa,p. 1.c.7.n.130
Iudex Chartularius habet iuriſdictionem voluntariam, p.1.c.1.n.91.
Lata Sententia,prout in Cedula,vel Termino habito pro ſeruato,omnia ponit ſub die, in qua cadebat Citatio, etiam ſi fuerit poſtea pronunciatum,p.1.c.8.n.154.
Nil ſcribit,cum Iudex habet terminum pro ſeruato,ſed quando Iudex terminum declarat,omnia ponit ſub die, pro qua Citatio cadebat,p.1.c.8.n.160.
Nulliter procedit ad examen,niſi illud,aut receptio Iuramẽtorum ſibi à Iudice fuerit commiſſa,p.1.c.11.n.70.
Poteſt allegari ſuſpectus medio Iuramento, ſi adſit mandatum ſpeciale,p.1.c.7.n.139.
Qui non eſt Iudex Chartularius, ſeù Ordinarius, non poteſt præcipere per Guarentigiam, p.1.c.1.n.90.& nu.93.& ſeq.
Seu perſona publica,non exhibens Iura,conſtito de dolo, vel culpa proxima,tenetur ad intereſſe,p.2.c.3.n.69.

Nulla.

Nulla *Maior iniuſtitia, quàm nullitas, p.1.c.13.num.282.& n.452.*

Nullitas.

Nullitas *Ad hoc, vt Iudex dicatur ſpoliare, debet eſſe euidens, ita vt nullo velamine celari poſſit, p.2.cap.14.num.127.*
Eſt infallibilis.Intimatione non reproducta,p.1.c.2.n.101.
Eſt iniuſta ſi ſimul proponantur, poteſt ſuper vtraq.ſimul procedi,& quando ſecus,p.1.c.13.n.275.
Inſtrumenti impedit executionem obligationis Cameralis, p.1.c.8.n.174.
Opponi poteſt, & dici de ea vſque ad triginta annos non vltra,p.1 c.13.n.262.
Oriens ex ventre alterarum,ſicut gratia conditionalis impedit ſolutionem Penſionis,p.2.c.9.n.133.
Poteſt opponi,& de nullitate dici in perpetuum actu ipſo Iure nullo exiſtente,& quando ſecus,p.1.c.13.n.266.
Poteſt opponi,& dici de ea,defectu iuriſdictionis,vel mandati,vſque ad mille annos,p.1.c.13.n.267.
Poteſt opponi,& dici de ea in perpetuum, quando agitur de periculo Animæ,p.1.c.13.n.264.

Poteſt opponi,& dici de ea principaliter , & incidenter , & quot,& quibus modis,p.1.c.13.n.269.& ſeqq.
Poteſt opponi,& dici de ea vltra 30.annos,Statuto,vel Conſuetudine ſic diſponente,p.1.c.13.n.268.
Poteſt per modum excepitonis proponi,etiam vltra 30.annos, & quare,p.1.c.13.n.265.
Quid ſit,& vnde dicatur,p.1.c.13.n.261.
Quomodo differat ab Iniuſtitia,p.1.c.13.n.278.
Quot,& quibus modis accipi poſſit,p.1.c.13.n.279.
Sententiæ eſt iuſta cauſa reſtitutionis in integrum,p.1.c. 13. num.451.
Si Pars opponit,eſt in primis rèuocanda p,2.c.15.n.109.
Subſtitutionis a: 'plius opponi non poteſt,lite conteſtata cum Procuratore ſubſtituto,p.1.c.3.n.55.
Terminorum adarticulandum,& dicendum contra Articulos,ſanatur per illorum reiterationem, p.2.c.1.n.136.
Vt intret ſpolium debet probari ex eiſdem actis, non ex nouiter deductis,p.2.c.14.n.129.

Nullitates.

Nullitates *Ex tribus claræ non ſanantur per clauſulam* Arbitrio,*ſecus ſi ſunt turbidæ,vel non totales,par.1.cap.13. num.353.*
Ex tribus per clauſulam Arbitrio *non ſanatur,par.1.cap.13, nu.352.*
Ex tribus ſunt inſanabiles,& quæ,p.1.c.13.n.348.
Quæ non ſunt ex tribus,de facili in Curia ſanantur per viam reſcriptorum,p.1.c.13.n.365.
Quæ non ſunt ex tribus, fuerunt ſublatæ à Reformatione Pij Quarti,p.1.c.13.n.366.

Nullum.

Nullum *Omne dicitur iniuſtum,p.1.c.13.n.281.*
Quod eſt,extingui non poteſt,p.3.c.5.n.323.
Quod eſt,nullum producit effectum,p.1.c.8.n.222.

Nuncij.

Nuncij *Omnes habent generalem commiſſionem citandi,p.1. c.3.n.15.*

Nuncio.

Nuncio *Creditur in ſpectantibus ad eius officium , par. 1. c.2.n.72.*
Referenti,ſe citaſſe domi dimiſſa copia,vel perſonaliter,creditur,p.1.c.2.n.71.
Referenti, ſe immiſiſſe aliquem in poſſeſſionem alicuius rei , creditur,p.2.c.12.n.320.

Nnncius.

Nuncius *Cautiùs facit,ſi refert, affixiſſe,publicaſſe , & alia feciſſe,prout habuit in mandatis,p 1.c.3.n.87.*
Debet citationem domi reliquere , uel affigere , & publicare coram Seruis , & Vicinis , & quare ,par.1.cap.13. num.535.

Obitus.

Obitus *In menſe reſeruato , ſi ordinarius , vel ab eo Prouiſus non eſt in cauſa,probatur per Teſtes de forma.p.2.c.8. num.131.*

Oblationes.

Oblationes *Tres de Stylo Curiæ in ſubbaſtatione requiruntur,p.1.c.15.n.132.*

Oblationum.

Oblationum *Adminiſtratio ad quem ſpectet , attenditur conſuetudo loci,ſi adeſt,p.2.c.13.n.51.in fin.*

Oblator.

Oblator *Nouus poteſt conditionem meliorem ſeperueniendo poſt terminum,plus offerendo,abſq.noua citatione , & decreto,facere de Stylo Tribunalis A.C.p.1.c.15.n.124.*

Obligans.

Obligans *Se in forma Cameræ conſentit , ſe poſſe pro executione excommunicari, & quomodo excommunicatio feratur contra eum,p.1.c.14.n.270.*
Se in forma Cameræ , renuntiat omni exceptioni , & legum auxilio,p.1.c.1.n.107.

Obligare.

Obligare.*Se ad pœnam excommunicationis,an , & quando quis poſſit,p. 1.c.14.n.253.*

Obligatio.

Obligatio *Facta Iudice mandante,dicitur facta apud acta , ac ſi Iudex fuiſſet præſens,p.1.c.9.n.111.*
In forma Iuris Guarentigiæ habet executionem paratam , p. 1.c.1.n.61.
Omnis tollitur ſolutione eius , quod debetur , par.1. cap.8. num.242.
Principis etiam ſupremi tranſit ad Succeſſores, nec ei licet à contractu recedere,p.3.c.5.n.301.
Specialis & onus cenſus debet ſtare ſuper re cenſuata , p.3. c. 5.n.386.

Obligatio Cameralis.

Obligatio Cameralis *Appellationem ſuſpenſiuam non admittit,p.3.c.5.n.375.*
A quo inuenta,vnde dicta,& qua ratione introducta , p.1.c. 1.n.104.& ſeq.
Debet extendi ſi eſt in Apoca,vel Inſtrumentum ſit rogatum extra Tribunal A.C.& non fuit conſenſum in Mandatum vnica &c.p.1.c.2.n.13.& n.169.
In Inſtrumentis per Notarios A. C. rogatis cenſetur appoſita,& extenſa,p.1.c.2 n.176.
In tacita relocatione , ſeù reconductione repetita non cenſetur,p.2.c.13.n.49.
In Tribunali A. C. vel C. A. habetur pro appoſita mortuo Notario,qui formam obligationis in Inſtrumento non appoſuit,& quando ſecus,p.1.c.1.n.97.
Licèt operetur , vt quis poſſit vbique conueniri , non tamen operatur , vt ſolutio certo loco deſtinata ſit vbique facienda,p.1.c.8.n.207.
Non admittit exceptionem diſcuſſionis,p.1.c.8.n.168.
Non admittit exceptiones extrinſecas à contractu , par. 1. c.8.n.165.
Non retardatur ab exceptionibus illiquidis,turbidis,& ambiguis,p 1.c.8.n.166.
Non retardatur à petitione reſtitutionis in integrum p.1.c.8. num.167.
Non vulnerantur,ſi Sententia lata aut Decretum factum pro ea,fuit tantùm reuocatum,p.1.c.8.n.216.
Seù in forma Cameræ Apoſtolicæ , ſiue Regis , ſiue Ducalis habet executionem paratam,p.1.c.1.n.59.
Si non fuerit extenſa in Citatione ad dicendum contra, poteſt extendi in Citatione ſequente,p.2.c.6.n.3.
Si non fuit extenſa , non poteſt procedi ad eius executionem , & quando ſecus,p.1.c.2.n.171.& ſeq.
Vulneratur , quando per Sententiam , ſeù Decretum Inſtrumentum fuit declaratum nullum , par.1.cap.8.num. 215.
Vulnerata remanet per indirectum , abſolutoria ab impetitis lata,ſi fuit ab ea appellatum,p.1.c.8.n.221.

Obligationis Cameralis.

Obligationis Cameralis *Formula à quo poſita, p.1 . cap.2. num.177.*
Cameralis vigore poteſt quis variare,& quando, & quomodo,p.1.c.116.& n.127.

Obligationes Camerales.

Obligationes Camerales , *In forma Ripæ,Ripettæ , & in alijs,in quibus Debitores conſentiunt in Mandatum , habent executionem paratam,p.1.c.1.n.62.*
Sunt omnes iuratæ,licet Iuramentum non ſit de illarum ſubſtantia,p.1.c,2.n.178.& c.8.n.201.

Obligatus in forma Cameræ.

Obligatus in forma Cameræ,*Ad ſimplex verbum ſoluere tenetur,p.1.c.1.n.106.*
Effectus furioſus non videtur poſſe excommunicari , & quare,p.1.c.13.n.283.
Extra Curiam,vel non ita obligatus citatus in partibus, non comparentes in actis ad defendendã cauſam quomodo citetur,p.1.c.3.n.2.
In Curia , recedens ab ea quando poſſit citari per Contradictas abſque alia citatione in partibus,p.1.c.3.n.28.& cap. 15.nu.103.
In Curia,recedens non electo domicilio , aut relicto Procu-
ratore

Digitized by Google

ratore acceptante,quomodo citetur,p.1.c.3.n.1.
Quomodo poſſit citari coram A. C. vt poſſit excommunicari, p.1.c.14.n.243.
Si eſt præſens in Curia,vel obligatio eſt facta in partibus, citatur domi dimiſſa copia,p.1.c.3.n.29.
Vel ex ſtipulato ad Expenſas, tenetur ad eas, etiam,ſi non ſit condemnatus,p.1.c.13.n.604.

Obſeruantia.

Obſeruantia *Dat robur Scripturæ informi, & illa concurrente iura non egent Compulſoria, par.1.c.12.nu.201. & num.228.*
Plurimum confert ad validitatem actus,p.3.c.5.n.354.

Occupans.

Occupans *Rem alienam vacantem ob Domini abſentiam tenetur vti prædo,vel fur, ſecus Legatarius occupans rem legatam vacantem ante aditam,p,2.c.11.n.71.*
Rem hæreditariam ante aditam tenetur crimine expiratæ hæreditatis,ſi eſt extraneus, ſecus ſi eſt legatarius, p.2.c.11.nu.70.
Rem legatam, ab Hærede poſſeſſam, propria authoritate poſt aditam,cadit à Iure ſuo, & Hæredi competit interdictum recuperandæ,p.2.c.11.n.68.
Rem legatam vacantem ante aditam non cadit à Iure ſuo, ſed datur Hæredi interdictum Quorum legatorum, p.2.c.11.nu.69.

Officia.

Officia *Notariatuum Curiæ Capitolinæ poſſunt obligari, & hypothecari,p.3.c.5.n.318.*

Officiales.

Officiales, *Et ruſtici ſeruientes Eccleſiæ gratis, ſi ſunt pauperes dicuntur perſonæ miſerabiles,p.3.c.4.n.58.*

Officium.

Officium *Auditoris Cameræ, vide in verbo Auditoris Cameræ.*
Officium *Contradictarum ſilet tempore Feriarum generalium, & ob id affiguntur Citationes per Edictum,p.1.c.3.n.7.& n.33.*
Contradictum quos hodie habeat Officiales, par.1.cap.3.num.21.
Contradictarum vide in verbo Auditor Contradictarum, in verbo Termini,& in verbo Recedens.
Regum, eſt liberare oppreſſos de manu Calumniantium, & Pupillis,& Viduis auxilium præbere,p.3.c.4.n.32.

Officium Iudicis.

Officium Iudicis *Aliud nobile,aliud mercenarium,p.2.c.4.num.57.*
Cui,& contra quos competat,p.2.c.14.n.64.
Datur quando Partes de poſſeſſione contendunt armis, & nè Partes veniant ad arma,p.2.c.12.n.80.
Dilatione pendente conquieſcit,p.1.c.13.n.201.
Implorari debet,vt inhibeat, ab eo, qui timet grauari vt ſit inhibitioni locus,p.3.c.5.n.228.
Mercenarium aliud ordinatorium, quod verſatur circa ordinatoria Iudicij,in quo non datur libellus, aliud eſt litis deciſorium,p.2.c.4.n.73.& ſeq.
Mercenarium commune circa quæ verſetur,p.2.c.4.n.75.
Mercenarium non commune, quod verſatur circa certas actiones,aut verſatur ex natura,aut vltra naturam actionis,p.2.c.4.n.76.
Mercenarium non præſcribitur minori ſpatio, quam triginta annorum,p.2.c.4.n.77.
Mercenarium,oriens ex iure in futurum ſemper ſtante durat etiam poſt triginta annos,p.2.c.4.n.79.
Mercenarium quid ſit,p.2.c.4.n.58.
Mercenarium, ratione ſubiectæ materiæ, aliquando eſt perpetuum, aliquando non durat niſi triennio,p.2.c.4.n.80,
Mercenarium,ſuccedens loco exceptionis,perpetuò durat, p.2.c.4.n.78.
Nobile datur in ſubſidium, quando omnis actio deficit, p.2.c.4.n.68.
Nobile fundatur in æquitate, & ea ſublata ceſſat, par.2.c.4.n.70.
Nobile in materia exorbitante eſt ſtrictè, & cum magna æquitate interpretandum,p.2.c.4.n.71.
Nobile latè ſumpto vocabulo, poteſt dici idem cum actione, p.2.c.4.n.72.
Nobile quid ſit,& quando illi ſit locus,p.2.c.4.n.58.& n.67
Nobile,quod datur loco deficientis actionis, aliud habet vim actionis,aliud non,in primo non datur libellus, in ſecundo ſi,p.2.c.4.n.64.
Nobile reſidens in eius perſona differt ab actione, par.2.c.4.num.61.
Nobile reſidens in perſona Patris,aliud datur loco actionis, aliud loco exceptionis,p.2.c.4.n.62.
Nobile reſidens in perſona Partis,aliud datur loco competentis,aliud loco deficientis actionis,p.2.c.4.n.63.
Nobile ſemper intrat,& quare, p.2.c.4.n.69.
Quieſcit, literis Miſſiuis, vel Remiſſorialibus ſimpliciter expeditis,& termino in eis contento pendente, p.1.c.12.num.17.
Reſidens in eius perſona eſt ſemper nobile, & quare, p.2.c.4.num.60.
Vel reſidet in eius perſona,vel in Perſona Partis, & quid ſit reſidens in perſona Partis,p.2.c.4.n.59.

Officij Iudicis.

Officij Iudicis,*Vim actionis habētis,exempla,p.2.c.4.n.65.*

Omiſſio.

Omiſſio *Doloſa probanda eſt ab Allegante,p.1.c.9.n.62.*
Libelli in ordinarijs reddit proceſſum nullum, par.3.cap.1.num.20.
Termini ad articulandum ſanatur per obſeruationem termini ad dicendum contra Articulos,p.2.c.1.n.131.
Termini ad dicendum contra producta, ſi Pars fuit citata ad dicendum contra Iura,non cauſat nullitatem,par.2.cap.1.num.130.
Terminorum ſubſtantialium,an,& quando vitiet proceſſum, p.2.c.1.n.138. in fin.
Terminorum ſubſtantialium in cauſis Attentatorũ, & reuocationis eorum per viam nullitatis, non vitiat proceſſum, p.2.c.1.n.128.
Vel Præpoſteratio probationum,publicationis proceſſus,et dilationum non vitiat Sententiam,& quando ſecus,p.3.c.1.num.17.
Vel Præpoſteratio,quando non vitiet proceſſum ante,vel poſt litem conteſtatam,p.3.c.1.n.19.

Omiſſum.

Omiſſum *In reſcriptis dicitur neglectum,p.1.c.13.n.508.*

Onus.

Onus *Probandi in ſe aſſumens,ſi non probat,an poſſit offerre partitum litis deciſiuum,p.1.c.10.n.157.& ſeq.*
Probandi,non remanere centum,vel mille ſi Penſio eſt reſeruata purè,ſpectat ad Titularem,p.2.c.9.n.124.
Probandi, Procuratorem conſtitutum in quaſi poſſeſſione procurationis non eſſe talem, eſt Opponentis, par.1.c.3.num.46.
Probandi,terminum fuiſſe ſuſceptum in alio Tribunali, incumbit Allegant.,p.1.c.14.n.11.

Opinio.

Opinio *Angeli, quod pro legato competat via executiua, quando non procedat,p.2.c.11.n.96.*
Bartoli in l.in Teſtamento, C.de fid. libert. *quando poſſit procedere,p.2.c.11.n.106.*
Caſtrenſis,quod executio nulla, ſit reuocanda, & de nouo in continenti facienda, & quando conſtat de bono Iure, at nihil deſeruit, niſi ad Partes in expenſis fatigandas, p.1.c.14.n.357.
Rotæ, quod pro legato non competat via executiua, quando non procedat,etiam in eo Tribunali,p.2.c.11.n.97.

Oppoſitio.

Oppoſitio *In ſecunda,vel vlteriori inſtantia non releuat, ſi in prima nil fuit dictum contra Iura p.3.c.5.n.399.*

Oranus.

Oranus deciſ.115.n.6.poſt Zacch.de oblig.Cam. *videtur confundi,p.1.c.14.n.314.*

Digitized by Google

Ordinarius.

Ordinarius *An,& quando poſſit in partibus de gratia Apoſtolica indirectè cognoſcere,p.3.c.1.n.147.*

Ordo.

Ordo, *Ac relaxatio Mandati, & aſſignamenta, non ſufficiunt ad Cenſus extinctionem, & quando, par. 3.cap.5. num.366.*

Eſt ſeruandus etiam in Sententiæ executione,& in quibus,p. 3.c.1.n.27.

In executiuis eſt non ordo,p.3.c.1.n.34.

In Rota in vltima audientia eſt, non ſeruare ordinem,p.3.c. 1.nu. 35.

Iudiciarius in cauſa Fiſcali non requiritur,& quando, & quare,p.3.c.1.n.31.

Ordo *Iudiciarius ortum duxit à Deo in Paradiſo, p.3.c.1. num.6.*

Idiuciarius procedendi eſt ſeruandus iuxta ſtylum loci,in quo cauſa ventilatur,p.3.c.1.n.21.& ſeq.

Iudiciarius,quid ſit,p.3.c.1.n.8.

Iudiciarius vide in verbo Libellus.

Iudicij.in quibus propriè conſiſtat.p.3.c.1.n.12.

Iudicij non requiritur in notorijs,p.3.c.1.n.33.

Iudicij non requiritur, vbi Iudex procedit de facto, par.3. c.1.n.30.

Iudicij ordinarij in articulo probationis famæ non requiritur, p.3.c.1.n.32.

Iudicij ordinarij non eſt neceſſarius, quando non requiritur libellus,p.3. c.1.n. 29.

Maiorum ingenio inuentus non eſt prætermittendus, p.3.c. 1.nu.9.

Procedendi in cauſis coram A.C.in pluribus innouatus, p.1. in Præfat.n.47.

Vbi non eſt,ibi confuſio,& nihil boni,p.3.c.1.n.10.

Orphani.

Orphani *Sunt minores 14.Annis vtroque Parente orbati,p. 3.c.4.n.51.*

Sunt perſonæ miſerabiles,p.3.c.4.n.50.

Originale.

Originale *Citationis per Edictum, vide in verbo Citatio per Edictum.*

Producendum eſt, quando fides Teſtamenti reuocatur in dubium,p.2.c.7.n.37.

Scripturæ debent exhiberi coram Compulſore, & ab illo extrahi tranſumptum, & quare, p.1.cap.12.num. 51.& num.223.

Origo.

Origo *Cauſæ naturalis potiùs,quàm accidentalis attenditur, p.3.c.3.n.53.*

Iudicij,ac eius Praxis à Deo,p.1.in Præfat.n.1.

Oſtendatur.

Oſtendatur *Etiam Domi dimiſſa copia in Mandato de Euacuando apponi ſolet, & quomdo tunc ad eius executionem procedatur p.2.c.13.n.14.*

Pacta.

Pacta *Appoſita in inſtrumento Cenſus contra formam Bullæ Pij Quinti vitiantur, & non vitiant, p.3.c.5.nu. 357.& ſeq.*

Quæ apponi ſoleant in Curia in contractibus Locationum, p. 2.c.13.n.99.

Papa.

Papa *Adminiſtrat vacante Imperio,p.3.c.1.n.85.*

Ampliſſimã,& omnimodam poteſtatem habet in Beneficialibus,p.2.c.9.n.52.

Appellatur Sanctiſſimus,& non eſt alius in terris maior ſanctitate ſua,p.1.c.13.n.409.& p.3.c.5.n.187.

Camerario Auditorem deputauit,p.1.c.1.n.12.

Committit Cauſas criminis extra Statum Eccleſiaſticum, quando per viam denunciationis Euangelicæ, deferuntur ad Eccleſiam,p.3.c.1.n.78.

Concedens Rotæ arbitrium procedendi cum clauſula,vel ſine, videtur dare facultatem examinandi validitatem literarum reſeruationis Penſionis,p.2.c.9.n.214.

De poteſtate ordinaria non poteſt imponere Penſionem ſine cauſa,p.2.c.9,n.54.

Eſt Dei Vicarius,& Viceſgerens in terris,p.1.in Præf. n.33. & c.13.n.409.& p.3.c.5.n.188.

Eſt Deus in terris, p.1.in Præfat.nu.34.& par.3.cap.5.nu. 188.

Eſt Ordinarius Ordinariorum,p.1.in Præfat.n.30.

Eſt Succeſſor Petri,p.1.in Præfat.n.31.

Eſt ſupra Leges, & Canones, & Concilium, par.1.cap.14. num.226.

Excommunicari aut ab Homine,aut à Iure, Cenſuris ligari, non poteſt,p.1.c.14.n.227.

Hodie,multiplicatis negotijs,rariſſimè ſolet in Camerali Audientia conuenire,p.1.c.1.n.5.

Inhibet ſub pœna maledictionis æternæ,p.3.c.5.n.187.

In ſanatione nullitatis Cenſus quomodo reſcribere ſoleat,p.3. c.5 n. 356.

In Terris eſt maior,& dignior ceteris omnibus,p.1.c.13.num. 409.& p.3.c.5.n.187.& ſeq.

Sed hodie eleemoſynas ex ærario Pauperibus erogat per manus eius eleemoſynarij,p.1.c.1.n.10.

Non attentat,quia eſt ſupra Ius,p.2.c.15.n.71.

Nullum habet Superiorem,& à nemine iudicatur,p.1.c.14. n.225.& p.3.c.5.n.188.

Olim in vtraque Signatura manu propria reſcribebat, ſed poſtea vices ſuas in reſcribendo de Iure Cardinali Signaturæ Iuſtitiæ præfecto conceſſit, par.1.c.13. num.211.

Olim ſeorſum à ſacro Senatu cauſas ex vniuerſo Orbe confluentes in ſua Capella,ad relationem Doctiſſimorum virorum,per ſe ipſum decidebat,p.1.c.7.n.111.

Omnes iudicat,& à nemine iudicatur,p.1.in.Præfat n.35.

Omnia poteſt,& eius poteſtate non eſt dubitandum, p.3.c.5. n.302.& n.305.

Poteſtatem habet ampliſſimam, quam reſtringere Nemo poteſt mortalium,p.1.in Præfat.n.37.

Poteſtatem ſibi à Deo traditam ſæpè per ſeipſum excercet, p. 1.in Præfat.n.40.

Poteſt eſſe Iudex in Cauſa propria,p.1.c.7.n.37.

Poteſt reſeuare alicui Penſionem vti Laico ſed in dubio non præſumitur,p.2.c.9.n.65.& ſeq.

Poteſt reſeuare Penſionem ſuper Beneficio Iuris partronatus ſine conſenſu Patroni, dummodò in reſeruatione fiat mentio Iuris patronatus,p.2.c.9.n.92.

Poteſt reſeruare Penſionem ſuper fructibus Beneficij, etiam ſine cauſa de Poteſtatis plenitudine,p.2.c.9.n.53.

Pro faciliori Supplicantium expeditione Signaturam Gratiæ, & Signaturam Iuſtitiæ inſtituit,& vtrique Cardinalem Præfectum,& Prælatos Referendarios præfecit,p.1.c.13. num.210.

Recipit Sanctitatem à ſede Apoſtolica,p.1.in Præf.n.26.

Solebat olim quædam negotia in Camera ſua cum voto nonnullorum Prælatorum expedire,p.1.c.1.n.2.

Vbi eſt,ibi Roma,& Curia,p.3.c.4.n164.

Vnde dictus p.1.in Præfat.n.32.

Vniuerſalis Princeps Paſtorum à Conſtantino appellatus, p. 1.in Præfat.n.29.

Papæ.

Papæ *Factum cenſetur factum à Deo,p.3.c.5.n.87.*

Iudicium Deus ſuo ſine quæſtione reſeruant arbitrio,p.1.in Præfat.n.36.

Par.

Par,*In Parem non habet Imperium,p.3.c.5.n.199.*

Parentes.

Parentes *in infinitum à Liberis conuenti, non tenentur, niſi in quantum facere poſſunt p.1.c.14.n.324.*

Paria.

Paria *Sunt eſſe tale,& haberi pro tali,p.1.c.10.n.25.*

Sunt,non eſſe.& effectu carere p.3.c.5.n.349.

Sunt,non eſſe,vel male eſſe,p.1.c.2.n.124.

Sunt, Tutorem non habere, & non poſſe producere ſolemnia tutelæ,p.1.c.5.n.71.

Digitized by Google

Pars.

Pars *Citanda eſt ad dicendum contra,ſi Iura unt producenda p.1.c.2.n.9.*
Citari ſolet ad declarandum,an velit ſtare ſimplici copia , & quando,& ad quid,p.1.c.2 n.4.
Citata ad declarandum ſi velit parcere ſumptibus,debet proteſtari,& quomodo,p.1.c.2.n.6.& ſeq.
Non auditur per modum interrogatorij,niſi ſuper præparatorijs;ſed in negotio principali,niſi per modum poſitionis, vel articuli,p.1.c.2.n.38.
Vna diſpoſitionis aliam declarat,p.3.c.5.n.336.

Partes.

Partes *In cauſa Appellationis legitimè introducta poſſunt non deducta deducere,& non probata probare,p.3.c.5.num:53.*

Partitum.

Partitum *Litis Deciſiuum,& eius formula,p.1.c.10.n.12.*
Litis deciſiuum quando fieri ſoleat,p.1.c.10.n.10.

Pater.

Pater *Clericus habens facultatem transferendi Penſiones,poteſt illas transferre etiam in Filium illegitimum , p.2.c.9. num.80.*
Legitimus Adminiſtrator poteſt petere reſtitutionem in integrum pro Filio ſine mandato ſpeciali,ſecus alij Coniuncti , p.1.c.13.n.431.
Super Penſione Filij nullam habet adminiſtrationem , p.2.c. 9.nu.64.

Patroni.

Patroni, *eorumque Liberi , & Parentes niſi Iuſpatronatus ſit amiſſum,non tenentur,niſi in quantum facere poſſunt,p. 1.c.14.n.323.*

Paulus III.

Paulus III. *Conſtitutiones Aegidianas cum ſua extenſione , etiam in Vrbe,& locis ditioni Eccleſiæ ſubditis ,confirmando,ſeruari mandauit,p.2.c.6.n.123.*
Conſtitutiones Carpenſes,à Cardinali Pio de Carpo Prouinciæ Marchiæ Legato editas,confirmauit, & in eadem Prouinciaſeruari mandauit,p.2.c.6.n.124.

Pauper.

Pauper *Poteſt in Carceribus detineri ab æquè Paupere,licèt ei non præſtet alimenta,p.1.c.14.n.344.*
Qui ſatisfacere non poteſt , petens abſolui , quam cautionem præſtet,p.1.c.14.n.312.
Sua culpa effectus,non gaudet priuilegio l.vnicæ *p. 3. cap. 4. num.116.*

Pauperes.

Pauperes *Gaudent priuilegio* l.vnicæ *p.3.c.4.n.115.*
Sunt perſonæ miſerabiles p.3.c.4.n.54.

Paupertas.

Paupertas *Non ſuffragatur,vt quis audiatur , Spolio ante omnia non purgato.p.2.c.14.n.168.*

Pecunia.

Pecunia *Non facit fructus,ſicut res empta,ideò tunc pro conſecutione intereſſe ſunt neceſſaria requiſita* Pauli de Caſtro *p.1.c.8.n.480.*

Pendentia.

Pendentia *Iudicij Criminalis non officit , vt etiam coram Ciuili non poſſit in cauſa Ciuili peti Manutentio , p.3.c.1. num.105.*

Pœnitentes.

Pœnitentes *Publici ſunt perſonæ miſerabiles , par.3. cap.4. num.76.*

Penſio.

Penſio *Anticipata ſolui debet à Beneficiato ,etiamſi fructus non habuerit , aliàs tenetur ſoluere integram ex fructibus,vel pro ratà,& quæ dicatur anticipata , p.2.c. 9. num.106.*
Antiqua vnitur tranſactione , & creatur noua , par.2. c.9. num.159.
Cum narratiua , quæ non cadit in Infante , non facta mentione infantilis ætatis,eſt ſubreptitia , par.2. cap.9. num.88.
De Stylo Curiæ non reſeruatur,niſi capacibus Beneficiorum, p.2.c.9.n.60.
Eccleſiaſtica non poteſt reſeruari,niſi adſit poteſtas in Reſeruante,p.2.c.9.n.51.
Eccleſiaſtica reſeruata alicui vti Laico,valet etiam ſi ille ſit Bigamus,p.2.c.9.n.11.
Eſt nulla,ſi ante expeditionem Literarum Apoſtolicarum eã exigi cotingat,& quare,p.2.c.9.n.140.
Eſt onus reale,quod ſequitur quemcumquè fructuum Perceptorem,& Detentorem,p.2.c.9.n.94.
Ex diſpenſatione Apoſtolica poteſt retineri ab Vxorato , p.2. c.9.n.155.
Extinguitur per contractum matrimonium etiam nullum,& non ſecuta copula carnali,& quando ſecus p.2.c.9.n.149. & ſeqq.& n.154.
Finitur extinctione,p.2.c.9.n.147.
Finitur morte ciuili Penſionarij,vt per profeſſionem in Religione emiſſam,p.2.c.9.n.144.
Finitur morte naturali ipſius Penſionarij,p.2.c.9.n.143.
Finitur per Militiam,& quando ſecus,p.2.c.9.n.146.
Finitur per promotionem ad Epiſcopatum, & quando ſecus p.2.c.9.n.145.
Licèt dicatur Eccleſiaſtica,eſt quid temporale,nil habens ſpiritualitatis,licèt ſpirituali annexum,p.2.c.9,n.63.
Licita quæ, & quando ſit,& quæ,& quando dicatur illicita p.2.c.9.n.49.& ſeq.
Non debetur pro rata temporis,ſed pro rata fructuum,p.2.c. 9.n.99.
Non extinguitur per Sponſalia de futuro,p.2.c.9.n.53.
Poteſt caſſari coram Notario,& Teſtibus,maximè accedente beneplacito Papæ,p 2.c.9.n.148.
Quot,& quibus modis accipiatur,p.2.c.9.n.42.& ſeq.
Reſeruata alicui vti Clerico,ſi is eo tempore non erat, talis , eſt nulla,p.2.c.9.n.61.
Reſeruata à Papa motu proprio ob paupertatem,vel benemerita alicui vti Clerico, valet , etiam ſi ille non ſit Clericus p.2.c.9.n.67.
Reſeruata Equiti Hieroſolimitano valet , etiam ſi ille non ſit Clericus,vel non conſtet de Clericatu illius,p.2.c.9 num.68.
Reſeruata per Inferiorem ipſo Summo Pontifice,finitur morte Titularis conſentientis,p.2.c.9.n.168.
Sicut imponitur ſuper fructibus, ita ſolui debet ex fructibus, p.2.c.9.n.97.
Tranſlata reſpectu ſubſtantiæ dicitur antiqua, reſpectu verò Tranſlatarij,dicitur noua,p.2.c.9.n.160.
Vnde dicta,quo iure,& qua ratione inuenta, & quid ſit , & quotuplex,p.2.c.9.n.44.& ſeqq.
Vt conſtitui poſſit,requiritur capacitas Penſionarij,p.2. c.9. num.57.

Penſionarius.

Penſionarius *Clericus tenetur recitare Officium paruum Beatæ Mariæ Virginis,p.2.c.9.n.142.*
Contra Succeſſorem in Beneficio reſignato tenetur de aliquo iure docere,non iuſtificare,p.2.c.9.n.115.
Penſionarius *Exiſtens in pacifica poſſeſſione exigendi 30.annorum,non tenetur iuſtificare gratiam,& quare.p.2.c. 9. num.112.*
Exiſtens in quaſi poſſeſſione exigendi non tenetur iuſtificare gratiam , niſi conſtaret de non recuſatione .par.2.cap.9. num.111.
Exiſtens in quaſi poſſeſſione exigendi Penſionem non tenetur iuſtificare gratiam etiam conditionalem, & quando ſecus, par.2.c.9.n.122.
Habens Matrimonium pro contracto,quantum in ſe eſt habet Penſionem pro derelicta, & quare.par.2.cap.9.num.152.
Non tenetur iuſtificare gratiam , quando Papa aſſignauit Penſionem motu proprio, nec tunc admittitur probatio in contrarium.p.2.c.9.n.113.
Poteſt agere contra hæredes Anteceſſoris, etiam ſi aliquid ex gratia Principis percepiſſet à Camera , & quando.p.2. c.9.n.174.

Digitized by Google

Si vltra conſenſum adeſt obligatio Cameralis, & gratia eſt pura, non tenetur aliquid iuſtificare.p.2.c.9.n.114.

Penſionis.

Penſionis Reſeruatio ſine conſenſu Patroni non valet, ſi Papa non habet notitiam Iuriſpatronatus.p.2.c 9.n.93.
Solutio diuiditur in duos terminos gratia commodioris ſolutionis.p.2.c.9.n.104.
Solutio non impeditur ex clauſula Arbitrio, ſi litteræ ſunt iuſtificatæ, vel non egent iuſtificatione,p.2.c.9.n.131.
Solutio non impeditur per exceptiones requirentes indaginem,p.2.c.9.n.130.
Solutio regulatur iuxta terminos l.defuncta,ff.de vſufr.p.2.c.9.n.100.

Peregrini.

Peregini,Et Aduenæ ſunt perſonæ miſerabiles, par.3.c.4.num.52.

Perpetuitas.

Perpetuitas Nulla cadit ſuper mobilibus,p.3.c.5.n.312.

Periculum.

Periculum Rixæ,vt Iudex poſſit procedere ad Sequeſtrum, Parte non citata, debet eſſe imminens, & in mora,p.2.c.12.n.329.

Periti.

Periti Debent referre,& Iudex iudicare,p.1.c.8.n.119.
Debent referre in actis cum Iuramento,p.1.c.8.n.17.
Non debent eſſe Partibus ſuſpecti,p.1.c.8.n.118.
Præferuntur Teſtibus, ſed magis creditur illis, qui negotio interfuerunt,p.1.c.8.n.114.
Quomodo ſint ab vtraq.parte eligendi,p.1.c.8 n.12.
Quomodo ſoleant referre,p.1.c.8.n.16.

Peritis.

Peritis Duobus,& non Tertio ſtandum eſt,p.1.c.8.n.140.
In arte ſtandum eſt,p.1.c.8.n.113.
In diſcordia exiſtentibus eligitur Tertius,p.1.c.8.n.120.
Referentibus ſuper diuerſo capite à Secundis,eſt locus vlteriori eorum deputationi,p.1.c.8.n.125.
Vide in verbo Relatio Peritorum, & in verbo Tertius Peritus.

Peritus.

Peritus, Et ſimiles ſemel approbati non poſſunt ſine noua cauſa allegari ſuſpecti,p.1.c.7.n.130.

Periurium.

Periurium Non incurritur ſine dolo, & perfidia, p.1.c.8.num.90.
Non poteſt remitti à Parte, ſed pœna circa intereſſe, p.1.c.8.n.59.

Periurus.

Periurus Cadit ab actione, & omni commodo contractus priuatus remanet,& proceſſus ab eo factus, eſt ipſo Iure nullus,p.1.c.8.n.57.
Dicitur Iure ſuo priuatus,p.1.c.8.n.56.
In reſpondendo Poſitionibus,an,& quando poſſit puniri criminaliter,p.1.c.10.n.35.& ſeq.
Non repellitur à limine in defenſione propriæ Eccleſiæ, nec in defenſione propria,p.1.c.8.n.69.
Non repellitur à limine,niſi in cauſa,in qua eſt periurus,& in tangentibus illam,p.1.c.8.n.67.
Non repellitur à limine,quando dolus, & læſio enormiſſima eſt iam detecta per Sententiam, vel aliàs de ea conſtat notoriè,p.1.c.8.n.71.
Non repellitur à limine, quando promiſſio eſt ex vtriuſque contrahentis parte illicita,p.1.c.8.n.68.
Qui per viam Signaturæ Gratiæ citata Parte obtinuit abſolutionem à Papa, non reppellitur à limine, par.1.c.8.nu.73.
Reus neceſſarius excipiendo, & defendendo auditur,p.1.c.8.n.70.& n.94.

Perſona.

Perſona Habens animam rationalem baptizatam poteſt tantùm excommunicari,non perſona ficta, par.1.cap.14.num.230.
Miſerabilis in Cauſis,quæ debent cognoſci ab aliquo,qui eſt Iudex priuatiuè quoad alios,non gaudet priuilegio l.vnicæ p.3.c.4.n.130.
Miſerabilis poteſt legis authoritate amittere priuilegium l.vnicæ p.3.c.4.n.91.

Perſonæ.

Perſonæ Hinc inde mutatæ ſunt,Parte opponente legitimandæ,p.1.c.5.n.22.

Perſonæ Miſerabiles.

Perſonæ Miſerabiles Diuites ſi ſunt oppreſſæ, & ſpoliatæ, ſunt ſub foro Eccleſiaſtico,p.3.c.4.n.152.
Gaudent priuilegio l.vnicæ,etiam in ſecunda,tertia,& vlteriori inſtantia,p.3.c.4 n,142.& ſeqq.
Omnes dicuntur,quarum natura nos inducit ad miſerendum, p.3.c.4.n.69.
Poſſunt opponere declinatoriam, etiam poſt litem conteſtatam,p.3.c.4.n.126.
Quando non gaudent priuilegio l.vnicæ,p.3.c.4,n 40.
Quarum natura nos inducit ad miſerendum,dicuntur, etiam ſi ſint diuites,p.3.c.4.n.46.
Quarum natura nos indicit ad miſerendum,gaudent priuilegio l.vnicæ p.3.c.4.n.125.
Quæ non ſunt pauperes,nec oppreſſæ,quando ſint ſub foro Eccleſiaſtico,p.3.c.4.n.154.
Sunt ſub protectione Eccleſiæ, & fori Eccleſiaſtici, ſi ſunt Pauperes,p.3.c.4.n.150.& ſeq.
Trahunt ad forum Principis,& non trahuntur,par.3.cap.4.num.128.

Petens.

Petens Ad vlteriora procedi in Rota, liquidat fructus & Expenſas, vel impetrat Commiſſionem cum præfixione termini Aduerſario ad liquidandum, par.2.c.14.num.164.
Exhibitionem,vel editionem debet docere de intereſſe cauſato ex iuſta cauſa,p.2.c.3.n.42.

Petita.

Petita Omnia in Commiſſione non deleta,ſi fuit in extenſione additum verbum,vt petitur,aliàs omnia non deleta cenſentur conceſſa,p.1.c.13.n.514.

Petitio.

Petitio Reintegrationis in dubio debet intelligi de poſſeſſione naturali,p.2.c.12.n.216.

Petitiones.

Petitiones Tot ſunt,quot ſunt capita,p.3.c.2.n.51.

Petitorium.

Petitorium Facta mixtura poteſt ſuſpendi,nè cauſa efficiatur appellabilis,p.2.c.7.n.11.
In iudicio executionis literarum Apoſtolicarum ſolet ſuſpendi,p.2.c.8.n.16.
In Saluiano facta mixtura ſuſpendi poteſt, par.2.cap.6.num.17.
Poteſt ſuſpendi in interdicto Quorum legatorum, & ad quid, p.2.c.11.n.53.
Suſpendi,debet facta mixtura in Poſſeſſorio ſumario,& quare,p.2.c.6.n.118.

Petrus.

Petrus A Chriſto ita vocatur, & primus Papa conſtituitur, p.1.in Præfat.n.18.
Cephas,hoc eſt caput Eccleſiæ,ſeu Papa interpretatur,p.1.in Præfat.n.16.
Clementem de Monte Celio ſibi in Summo Pontificatu Succeſſorem elegit,p.1.in Præfat.n.23.
Fundamentum Eccleſiæ definitur,p.1.in Præf.n.17.
Per duodecim annos Antiochenam, vigintiquinque annos Romanam Eccleſiam gubernauit, par. 1. in Præfat. num.23.

Petri.

Petri Sedes ſola ſtabilis eſt,p.1.in Præfat.n.25.

Pius.IV.

Pius IV. Conſtituit ſcripturas Notariatuum A. C.perpetuò tranſire ad Heredes,p.3.c.5.n.316.
Redegit ſcripturas Notariatuum A.C. ad inſtar ſtabilium,p.3.c.5.n.304.

Quin-

Digitized by Google

Quintus dedit nouam formam Cenſibus creandis,p.3. cap.5. num.311.

Pij V.

Pij V. *Intentio in materia Cenſuum quæ fuerit, p.3.cap. 5. num.335.*

Pignora.

Pignora *Conuentionalia,elapſo tempore ad illa reluenda,poſſunt ſubhaſtari,p.1.c.15.n.30.*
Conuentioualia, & depoſita ſubhaſtantur, & deliberantur ad inſtar iudicialium,p.1.c.15.n. 34.
Poſſunt Creditori pro iuſto pretio adiudicari,ſi nec Creditor, nec alius velit licitare,p.1.c.15.n.138.
Quando deliberentur penultimo offerenti,p.1.c.15.n.25.

Pignus.

Pignus *Conuentionale quid ſit,p.1.c.15. n.87.*
Iudiciale quid ſit,& cur ita dicatur,p.1.c.15.n.68.& ſeq.
Prætorium requiſitum ob Rei contumaciam,quid ſit,& quid ob cauſam iudicati,p.1.c.15.n.80.& ſeq.
Prætorium cur ita disatur,& in quo differat à iudiciali,p.1. c.15.n.82.
Prætorium quando capi di catur, p.1.c.6.n.69.
Prætorium,vel acquiritur ob Rei contumaciam, ob cauſam iudicati,p.1.c.15.n.79.

Ponens.

Ponens *Fatetur,ſed Interrogans non fatetur, par.2. cap. 2. num.37.*
Obligatur ex ſua confeſſione,p.2.c.2.n.37.
Tenetur iurare poſitiones veras, ſecus Interrogans, p.2.c.2. num.34.

Pontifices.

Pontifices *Summi vnus poſt alium ſuper Petri Sedem ad Pontificatum euecti ſederunt,p.1.in Præfat.n.27.*
Vide in verbo Papa.

Portio.

Portio *Colonica ſpectat ad Emptorem, quando Venditor eſt ruſticus,qui fundum ſua manu colit,p.2.c.13:n.82.*

Poſitio.

Poſitio *In parte falſa, an poſſit negari in totum, par. 1. c. 10.n.48.*
In quibus caſibus non admittitur,nec etiam admittitur interrogatio,p.2.c.2.n.41.
Super quantitate quomodo debeat concipi, vt certa confeſſio haberi poſſit,p.1.c.10.n.90.

Poſitiones.

Poſitiones *Admiſſæ ſaluo Iure impertinentium, habentur pro non admiſſis,ſi de Iure non erant admittendæ,& quandoſecus,p.1.c.10.n.84.*
An, & quando poſſint haberi pro confeſſatis,p.1.c.10.n. 93. & ſeqq.& n.98.
Audire nolens, vel delarans nolle reſpondere, habetur pro confeſſo, p.1.c.10.n.100.
Fateri,& illas pronunciari pro confeſſatis paria ſunt, p.1.c. 10.nu. 24.
Fiunt per verbum Pono, Præparatoria per verbum Interrogo,p.2.c.2.n.33.
Fuerunt inuentæ à Conſuetudine,Interrogationes verò à Iure ſcripto,p.2.c.2.n.32.
Irreleuantes non ſunt admittendæ,nec illis eſt reſpondendum, p.1.c.10.n.67.
Irreleuantes non ſunt admittendæ,ſed in dubio potius debent admitti,quàm reijci,p.1.c.10.n. 86.
Iurari veras,concernit particulare intereſſe, & ob id huiuſmodi Iuramentum poteſt tacitè omitti,p.1.c.10.n.23.
Iurari veras petere,eſt valde vtile,& quare, par.1.cap. 10. num.18.
Iurari veras, ſi Pars non petit, & illis reſpondet,reſponſio valet,p.1.c.10.n.20.
Medio Iuramento tactis &c.producens,fatetur in eis contenta, nec poteſt hanc iudicialem confeſſionem reuocare, p.1. c.10 nu 9.
Parte petente ſunt producendæ medio Iuramento tactis &c. p.1.c.10.n.16
Pertinentes quando dicantur p.1.c.10.n.87.
Producuntur,& quomodo p.1.c.10.n.2.
Producuntur poſt litem conteſtatam,Præparatoria verò vbicumque æquitas ſuadeat,p.2.c.2.n.35.
Pronunciatæ pro confeſſatis plenè probant contra Contumacem in reſpondendo,p.1.c.10.n.94.
Quando clarè conſtat,eas eſſe pertinentes,vel impertinentes, ſunt ſimpliciter admittendæ,vel reijciendæ,ſecus in dubio, p.1.c.10.n.85,
Seu Articuli,& eorum formula, p.1.c.10.n.6.
Si Pars non petit iurari veras,& Iudex illas pronunciat pro confeſſatis,valet pronuncia,& quare,p.1.c.10.nu. 16.& num.21.

Penſioni.

Penſioni *Continenti in ſe affirmatiuam eſt omninò reſpondendum,p.1.c.10.n.61.*
Criminoſæ,vel captioſæ, incertæ, obſcuræ dubiæ,impoſſibili, Iuri contrariæ,& ſimilibus,non eſt reſpondendum, p.1.c. 10.nu. 59.
Poſitioni *De facto alieno,penitus incerto, poteſt reſponderi per verbum,*Neſcio,*ſecus ex diſpoſitione Statuti Vrbis,p. 1:c.10.n.46.& 55.*
Negatiuæ eſt reſpondendum arbitrio Iudicis par. 1. cap. 10. num.60.
Reſpondendum eſt, medio Iuramento tactis &c.ſicut Interrogationi,p.2.c.2.n.40.
Reſpondens obligatur,ſicut Reſpondens interrogationi, p.2.c. 2.nu.39.
*Veræ,ſed iniuſtæ poteſt reſponderi,*non credit ad effectum. ad quem ponitur,*p.1.c.10.n.44.*

Poſitionibus.

Poſitionibus *Diſpoſitiuè,non interrogatiuè conceptis,eſt reſpondendum,p.1.c.10.n.58.*
Eſt reſpondendum per verbum Credit,*vel* non Credit, *medio Iuramento tactis &c.p.1.c.10.n.31.& ſeq.*
Impertinentibus etiam eſt reſpondendum,& quare, p.1.cap. 10.nu.46.
Impertinentibus,quando eſt certum,eas eſſe tales,non eſt reſpondendum,ſecus in dubio,p.1.c.10.n.65.
Mere obiectiuis non eſt reſpondendum,ſecus ſi contineant ius Partis,p.1.c.10. n. 63.
Non facientibus ad cauſam non eſt reſpondendum,p.1.c.10. num.66.
Obiectiuis eſt reſpondendum,p.1.c.10.n.62.
Obſcurè Reſpondens,ſi denuò citatus ad reſpondendum magis preciſè,eſt contumax,habetur pro confitente,vel negante, prout ei deterius eſt,p.1.c.10.n.89.
Poteſt reſpondere Procurator, quando quis litigat per Procuratorem,p.1.c.10.n.69.
Quis reſpondere tenetur, ſi fuit monitus, aliàs ſecus, p. 1. c.10.n.91.
Reſpondendum eſt abſque conſilio Aduocati, ſecus in Curia, in qua datur copia Poſitionum.p.1.c.10.n. 80.& ſeq.
Reſpondendum eſt ſingulariter ſingulis purè, & ſimpliciter, p.1.c.10.n.41.
Reſponderi Petens ab Abſente, tenetur illas ad eum ſuis ſumptibus tranſmittere, & quando ſecus, par.1. cap. 10. num.73.
Ruſticus,niſi ſit ſagax,poteſt reſpondere cum præſentia Procuratoris,vel Aduocati,p.1.c.10.n.82.
Tenetur reſpondere ipſemet Principalis,p.1.c.10.n.68.

Poſitionum,

Poſitionum *Copia datur in Curia reſpondere debenti,ſed hoc plurimùm reſidet in arbitrio Iudicis,p.1.c.10.n.57.*
Productio,quæ fit excipiendo ſimpliciter,& eius formula,p. 1.c.10:n.3.
Productio, quæ fit Parte citata, & eius formula, par.1. c.10.n.4.

Poſſeſſio.

Poſſeſſio *Ad effectum Manutentionis probatur ex confeſſione emanata in Monitorio Partis aduerſæ,p.2.c.12.n. 116.& ſeq.*

Ad

Digitized by Google

Ad effectum Manutentionis probatur ex locatione, cum perceptione affictus, p.2.c.12.n.115.

Ad effectum Manutentionis probatur ex Instrumento adepta poſſeſſionis, p.2.c.12.n.118.

Alio in poſſeſſione exiſtente, non eſt manutenibilis, niſi probetur anterior, p.2.c.12.n.121.

Alio in poſſeſſione nulliter exiſtente, eſt manutenibilis, præſertim ſi eſt titulata, p.2.c.12.n.120.

An. & quando eſt ponenda ſub ſequeſtro, p.2.c.12.n.71.

Anterior, carens titulo, præfertur poſſeſſioni poſteriori etiam titulatæ, etiam in Beneficialibus, par.2.c.12.n.152. & ſeq.

Anterior non ſolùm in hora, ſed etiam in puncto, præfertur, p.2.c.12.n.126.

Antiquior capta contra Decretum irritans, non eſt manutenibilis, & quando ſecus, p.2.c.12.n.163. & ſeq.

Antiquior finita ob finitam Emphiteuſim non eſt manutenibilis, p.2.c.12 n.162.

Antiquior interrupta, vel deperdita non eſt manutenibilis, p.2.c.12.n.165.

Antiquior non eſt manutenibilis, quando Poſſeſſor habuit ſe pro ſpoliato, p.2.c.12.n.160.

Antiquior non præfertur iuniori, quando illa non habet expulſionem, ſeu recognitionem Colonorum, p.1.c.12. num.159.

Antiquior, virtute reſeruationis fructuum, eſt manutenenda, nec illi nocet Iunior reſpectu tituli, par.2.c.12. num.158.

Capta à Proprietario, exiſtente Vſufructuario in naturali, eſt manutenibilis ratione ciuilis, quæ erat vacua, p.2. c.12.n.132.

Capta auctoritate Iudicis non requirit recognitionem in dominum, & quando ſecus, p.2.c.5.n.70.

Capta vigore Breuis, in quo non eſt facta mentio litis, eſt attentata, p.2.c.8.n.139.

Capta vigore prouiſionis Apoſtolicæ poteſt eſſe attentata, p. 2.c.15.n 75.

Capta virtute Monitorij, cum clauſula ſi quis, *eſt nulla, & attentata, & quando ſecus, p.2.c.4.n.50. & ſeq.*

Cum clauſula, ſine preiudicio, *intelligitur data ſub conditione ſi alius non poſſideat, p.2.c.7.n.97.*

Deficientibus ſcripturis, ſaltem de tempore litis motæ, eſt probanda per Teſtes, vt poſſit obtineri Manutentio, p.2.c.12. num.7.

De tempore Conſtituti non eſt de neceſſitate probanda, ſi agitur contra Conſtituentem, aliàs ſecus, par.2.cap.14. num.185.

Eius, qui in Inſtrumento habet horam, præſumitur anterior, p.2.c.12.n.125.

Eorum, quæ poſſidentur à Tertio, ex poſſeſſione vniuerſali non requiritur, & quando ſecus, p.2.c.8.n.106. & ſeq.

Eſt probanda de tempore commiſſi Spolij, p.2.c.14.n.92.

Generalis ex titulo vniuerſali non attenditur, quando quis eſt in poſſeſſione certi actus, vel adeſt Iuris reſiſtentia, p.2 c. 12.n.204.

Habens contra ſe vehementem Iuris præſumptionem, debet aliquo titulo colorari, vt ſit manutenibilis, par.2.c.12. num.169.

Inſtrumentalis, alio non exiſtente in poſſeſſione, eſt manutenibilis, etiam per aſpectum, & tactum Eccleſiæ clauſæ, p.2. c.12.n.119.

Non poteſt apprehendi, & continuari ſine vitio attẽtatorum ab Hærede qui mutauit modum poſſidendi poſt litem motam, p.2.c.15.n.59.

Non poteſt apprehendi, vel continuari abſq; attentatis, emanata Inhibitione Rotali, vel commiſſa cauſa ſuper actu particulari continuationis, p.2.c.15.n.60.

Non tranſit in Hæredem, niſi appræhendatur, par.2.cap. 12. num.233.

Poſſeſſio *Poſterior actualis, cum perceptione fructuum, & recognitione Colonorum, & manutenibilis, p.2.c.12.n.161*

Poſterior non eſt manutenibilis, etiam ſi cum ea concurrat perceptio fructuum, p.2.c.12.n.122.

Poſterior præſumitur clandeſtina, & iniuſta, ideo non eſt manutenibilis, p.2.c.12.n.156.

Præſumitur capta nemine in poſſeſſione exiſtente, p.2.c.12. num.123.

Probata præſumitur continuata vſque ad tempus commiſſi Spolij, licèt actus Spolij non probetur, p.2.c.14.n.93.

Probatur ex Teſtibus deponentibus de actibus poſſeſſorijs, ac perceptione fructuum, p.2.c.12.n.321.

Regulariter non acquiritur, niſi expulſis Colonis, & Inquilinis à facie rei, p.2.c.5. n.65.

Sine titulo ſaltem releuante, nec in materia l.fin. *nec executionis literarum Apoſtolicarum attenditur, aliàs ſecus, p. 2.c.8.n.105.*

Sola auocatur in Saluiano, & de illa tantùm diſceptatur, p.2. c.6.n.94.

Suffragatur etiam Ceſſionario, p.2.c.12.n.124.

Titulata in in concurſu, data paritate, præfertur non titulatæ, p.2.c.12.n.154.

Titulata requiritur ad Manutentionem obtinendam data paritate, p.2.c.12.n.176.

Tradita cum clauſula ſine præiudicio, *conſtito de poſſeſſione, aut iure potiore alterius, reſoluitur, p.2.c.7.n.99.*

Vacans ponenda eſt ſub Sequeſtro, ſecus ſi conſtat de poſſeſſione vnius, p.2.c.12.n.285. & ſeq.

Poſſeſſionem.

Poſſeſſionem *Obtinens cum clauſula* ſine præiudicio, *donec conſtet de poſſeſſione, aut iure alterius, habetur pro poſſeſſore, p.2.c.7.n.100.*

Poſſeſſionis.

Poſſeſſionis *Merum factum in materia Manutentionis attenditur, p.2.c.12.n.166.*

Poſseſsor.

Poſseſsor *An habeat parem titulum ab eodem Teſtatore, vel ab alio, non intereſt ad impediendam immiſſionem, p.2.c.7. num.52.*

An habeat parem titulum ex Teſtamento, vel habeat alium titulum ſingularem legitimè obtentum, nil intereſt ad impediendam immiſſionem, p.2.c.7.n.53.

Beneficij, an, & quando, & quomodo poſſit obtinere Remiſſoriam, p.1.c.14.n.147.

Beneficij, habens prouiſionem ab Ordinario, eſt legitimus Contradictor, p.2.c.8.n.82.

Cum titulo eſt legitimus Contradictor, p.2.c.8.n.83.

Malæ fidei condemnatur in fructibus, qui veriſimiliter percipi potuerunt, p.2.c.14.n.161.

Non debet lite pendente, mediante Sequeſtro, ſua poſſeſſione priuari, p.2.c.12.n.324.

Non tenetur ad ſimplex verbum Executoris in partibus, dimittere in ſuum indefenſum, & quando ſecus, p. 2.cap.8. num.194.

Producens titulum poſt Sententiam non eſt legitimus Contradictor, & quando ſecus, p.2.c.8.n.84.

Quilibet rei ccnſuatæ conueniri poteſt actione perſonali in rem ſcriptam, p.3.c.5.n.38.

Vitioſus non dicitur, reſpectu totius, Fideicommiſſarius, qui poſſidebat vnà cum Defuncto pro indiuiſo, & poteſt continuare, p.2.c.7.n.70.

Poſseſsorium.

Poſseſsorium *Aliud adipiſcendæ, aliud retinendæ, aliud recuperandæ, p.2.c.5.n.3.*

Recuperandæ non eſt in foro minus frequens alijs, p. 2.c. 14. num.52.

Retinendæ aliud ſummariſſimum, aliud plenarium, p.2.c.12. num.2.

Summariſſimum retinendæ finita Emphyteoſi competit Domino directo contra Hæredes Emphyteotæ, par.2.c.6. num.101.

Summariſſimum retinendæ poteſt intentari, & in eo procedi lite pendente, cauſa in petitorio, vel aliàs legitimè introducta, p.2.c.12.n.3. & ſeq.

Poſ-

Digitized by Google

Poſſidens.

Poſſidens *Non obſtante Inhibitione, ratione ſuæ ciuilis, poteſt recuperare naturalem, p.3.c.5.n.257.*

Olim, præſumitur etiam hodie poſſidere, ſi is, à quo exhibitio petitur, hoc non negat, p.2.c.3.n.39.

Poteſt petere in ſua poſſeſſione confirmari, ſecus ſi facto ſuo à poſſeſſione cecidit, p.2.c.7.n.77.

Sine vitio poteſt petere in ſua poſſeſſione confirmari, aliàs ſecus, p.2.c.7.n.76.

Poſſidere.

Poſſidere *Eamdem rem in ſolidum duo poſſunt diuerſis reſpectibus, p.3.c.1.n.44.*

Poteſtas.

Poteſtas *Excommunicandi eſt actus Iuriſdictionis, qui à Summo Pontifice in Epiſcopos, & Prælatos transfunditur, p.1.c.14.n.192.*

Practica ſeu Praxis.

Practica ſeu Praxis *Antiqua in Rota obſeruauit olim non poſſe terminos ſubſtantiales per clauſulam* ſola facti veritate inſpecta *penitus tolli, ſed benè abbreuiari, p.2.cap.1.num.37.*

Eadem, quæ in Tribunali Gubernatoris, ſeruatur etiam in Tribunalibus inferioribus, p.3.c.5.n.173.

Eſt optima Legum interpres, p.1.c.11.n.63.

Excommunicandi Vniuerſitatem, Collegium, vel Capitulum, quando conſtat, omnes eſſe culpabiles, traditur, p.1.c.14.n.232.

Hæc recentior cur in lucem edita, p.1.in Præfat.n.48.

Nonnullorum in Materia Iuramenti in litem in Tribunali A.C.p.3.c.2.n.28.

Notoria in Tribunali A.C. ad ſupplendam dilationem decem dierum vſque ad triginta, quid adinuenerit, p.1.c.14.num.97.

Omnium Vrbis Tribunalium, paucis obiter perſtringenda, proponitur, p.3.c.5.n.149.

Quomodo obſeruat terminos ſubſtantiales coram A.C. in cauſis ordinarijs, & quomodo in ſummarijs, p.3.c.2.num.41.

Tribunalis A.C. in materia Iuramenti deciſorij eſt Iuri conſona, & quid obſeruet, p.1.c.10.n.167.

Tribunalis A.C. in quibus alijs Tribunalibus ſeruetur, p.3.c.5.n.153.

Præcedentia.

Præcedentia *Declarantur ex ſubſequentibus, par.3.cap.5.num.389.*

Præceptum.

Præceptum *Iudicis in obligatione Camerali videtur loco trinæ monitionis in ferenda Sententia excommunicationis, p.1.c.14.n.268.*

Preces.

Preces *Principi porrigendæ ab Immiſſo in Saluiano, vt deueniri poſſit ad ſubhaſtationem, quid continere debeant, p.1.c.15.n.89.*

Prædo.

Prædo *Etiam donec de Iuribus ſuis diſcutitur, eſt lite pendente in ſua poſſeſſione manutenendus, p.2.cap.12.n.136.& 161.*

Si conſtat notoriè, eum eſſe talem in Beneficialibus, vel contra Dominum, non reſtituitur ante omnia, p.2.c.14.num.136.

Vide in verbo Manutentio.

Præfectus Signaturæ.

Præfectus Signaturæ *Adiri debet, quando A.C. non vult in cauſa infra ſcuta 20. monetæ moderare Inhibitionem de iure moderandam, p.3.c.5.n.40.*

Et Votantes illius, quando, & quomodo ſint informandi, p.1.c.13.n.22.

Iudicat manu Regia inter Tribunalia Vrbis, quando eſt de iuriſdictione contentio, p.1.c.7.n.116.

Pro Superſeſſoria quando de neceſſitate adiri debeat, p.1.c.13.num.18.

Signaturæ Sanctiſſimi pro remiſſione cauſarum inter Baſilicas adiri debet, p.1.c.7.n.107.

Præfecto Signaturæ.

Præfecto Signaturæ *Dicenti* conceſſum in Præſentia D.N.Papæ *creditur, quando commiſſio eſt ſignata* per Conceſſum, *p.1.c.13.n.214.*

Dicenti Placet Sanctiſſimo D.N.Papæ. *creditur, & factum ab eo cenſetur factum à Papa p.1.c.13.n.213.*

Præfixio.

Præfixio *Termini non valet, ſi non conſtat de diffamatione, p.3.c.3.n.100.*

Præiudicialia.

Præiudicialia *In partibus quomodo allegari debeant, p.1.c.8.n.18.*

Vide in verbo Dilatio, & in verbo Terminus.

Prælatus.

Prælatus *Iudex Commiſſarius debet de iure concedere literas Miſſiuas loco remiſſorialium, & deindè ſer.ſer.ſententiare p.3.c.5.n.131.*

Ponens debet in informatione facti eius, qui adit Signaturam, adnotare Proponam, *p.1.c.13.n.23.*

Regularis excommunicare poteſt Religioſum ſuum, abſq. trina monitione, p.1.c.14.n.260.

Vel Iudex ordinarius, cui cauſa eſt commiſſa, actitato proceſſu, quomodo informandus, p.3.c.5.n.128.

Præparatoria.

Præparatoria *Et eorum formula, p.2.c.2.n.4.*

Et tractatus diſponendi in vltima voluntate imperfecta, carenti iuris effectu.p.2.c.11.n.102.

Fiunt Officio Iudicis, non iure actionis, p.2.c.2.n.26.

Omiſſa per obliuionem ante litem conteſtatam, poſſunt produci poſtea, & Pars ſuper eis interrogari, p.2,c.2.n 43.

Poſſunt fieri, tam ante libellum quàm in libello, p.2.c.2.n.28.

Quid ſint, & ad quid inuenta, p.2.c.2.n.15.& ſeq.

Præparatorijs.

Præparatorijs *Reſpondere recuſans cogendus eſt per Iudicem remedijs iuris opportunis, & quando ſecus, p.2.c.2.n.29.& ſeq.*

Præpoſteratio.

Præpoſteratio *Ordinis in ſubſtantialibus reddit actum nullum, p.3.c.1.n.14.*

Ordinis mandati A.C. & etiam Iuris, reddit capturã nullam, p.3.c.1.n.15.

Pręſcriptio.

Pręſcriptio *Decem, vel viginti annorum non obſtat Agenti, Debitore conſtituente ſe nomine alterius poſſidere, p.2.c.6.num.116.*

Decem, vel viginti annorum non obſtat ei, cui competit reſtitutio in integrum capite ignorantiæ, par.2.cap.6.num.115.

Interrupta per Citationem, Petitionem, vel Interpellationem non obſtat, p.2.c.15.n.116.

Non currit non valenti agere, p.2.c.6.n.114.

Statutaria faciliùs tollitur, p.2.c.15.n.117.

Statuti Vrbis c.158. lib.1. procedit etiam contra Forenſes, & in obligationibus alibi factis, dummmodo petitio fiat in Vrbe, p.1.c.8.n.205.

Statuti Vrbis dicto c.158. non habet locum, ſi ſolutio fuit deſtinata certo loco extra Curiam, etiam ſi petitio fiat in Vrbe, p.1.c.8.n.206.

Præſens.

Præſens *Decreto, vel Sententiæ, vel citatus perſonaliter non appellat, niſi infra decem dies à die latæ ſententiæ, vel facti decreti p.1.c.13.n.123.*

In iudicio non eſt de neceſſitate citandus, p.1.c.2.nu.113.& n.122.& p.3.c.5.n.402.

Præſentata.

Præſentata *Aliqua, quæ tempus, ad cauſam committendam ad alios decem dies poſt datos reuerentiales in forma, prorogauerit, nullibi probatur, quod in Curia fuerit in vſu, p.1.c.13.n.678.*

Ante datos reuerentiales in forma nihil releuat, ſecus poſtea, p.1.c.13.n 670.

Fit,

Digitized by Google

Fit, quando appellatio in termino reuerentialium non potuit committi,p.3.c.a.n.33.
Ideſt copia Commiſſionis Præfecto Signaturæ, vel Regenti Cancellariæ in termino reuerentialium præſentata, & in actis Iudicis à quo producta,excuſat à deſertione, etiam ſi poſtea labatur decennium p.1.c.13.n.665.
Non excuſat à reditu pro Apoſtolis,nec releuat, quando Iudex dedit terminum Iuris, quo minus quis pro illis redire teneatur.p.1.c.13.n.668.
Prorogat tempus ad committendam cauſam Appellationis per menſem à die, qua Regens in ea manum appoſuit, p.1. c.13.n.666.
Secunda fieri poteſt, ſi infra terminum prima Commiſſio non potuit expediri,& habet tunc Appellans alium terminum p.1.c.13.n.89.
Si fuit in actibus exhibita,quod tempus,habeat Appellans ad committendam cauſam appellationis, p.1.c.13.n.88.
Si haberi non poteſt.ex quo Regens abſens vel impeditus non poteſt diem præſentationis in copia Commiſſionis adnotare, quid agendum,p.1.c.13.n.672.
Stylo Curiæ aſſiſtente,& Papæ authoritate, introducta fuit, & quare,p.1.c.13.n.667.

Præſentatio.

Præſentatio *Commiſſionis ſignata, & coram Iudice exhibita, adnotatur in actis, & quomodo, p.3.c.5.n.86. & ſeq.*

Præſentatus.

Præſentatus *Eſt legitimus Contradictor contra Prouiſum Apoſtolicum, quando literis eſt clauſula* Amoto, *p.2. c.8.n.94.*
Eſt legitimus Contradictor, etiam ſi non poſſideat, ad impediendam immiſſionem,contra Prouiſum Apoſtolicum,p.2. c.8.n.85.

Præſentia.

Præſentia *Alicuius in Inuentario, ſemel probata, præſumitur continuata, etiam ſi illa poſtea non enuncietur, p.1.c.9.n.106.*
Caſualiter ad alium finem non ſanat defectum citationis,p.1. c.2.n.115.
In Ciue,vel Incola præſumitur,niſi contrarium probetur,p.2. c.6.n.113.
In iudicio ad diuerſum finem non ſupplet defectum citationis ad Sententiam,p.3.c.2.n.73.
In iudicio ex quibus probetur,p.3.c.2.n.74.
Iudicis ſemel probata in confectione Inuentarij apud acta præſumitur continuata vſque ad finem,p.1.c.9.n.102.
Officialis ipſius Communitatis requiritur in venditione publicæ rei,p.1.c.15.n.64.
Probatur ex atteſtatione Notarij,vel ex appellatione ſtatim interpoſita,p.1.c.2.n.117.
Procuratoris ad illum finem, de quo agitur,ſufficit, aliàs ſecus,p.1.c.2.n.116.
Supplet defectum citationis,niſi hæc requiratur pro formula, p.1.c.2.n.114.
Vel comparitio ad eundem finem, de quo agitur, tollit defectum Citationis,p.1.c.2.n.125.

Præſtatio.

Præſtatio *Iuramenti Teſtis eſt de iure actus iudicialis, ſed dum efficitur extra iudicialis, Stylo mediante, non poteſt amplius dici iudicialis,niſi per retrotractionem,par.1. c.11.n.59.*
Iuramenti Teſtis,prout eſt quid facti, non poſſet recipi à Notario nudo miniſtro, nec vbicumque, niſi retrotraheretur ad mandatum Iudicis,p.1.c.11.n.54.

Præſumitur.

Præſumitur *Contra eum, qui diſtulit impugnare Inuentarium per decennium mortuo Hærede,p.1.c.9.n.184.*
Pro actis factis à perſona in iudicijs verſatiſſima, & pro decreto Iudicis,p.1.c.9.n.166.
Pro executione quòd ſit ritè,& rectè facta, p.1.c.14.n.351.
Pro validitate actus, & inuentarij, p.1. c.8. num.250. & c.9.n.113.

Præſumptio.

Præſumptio *Continuationis poſſeſſionis vſque ad mortem Defuncti ſuffragatur Hæredi ſcripto in remedio* l. finalis *p.2.c.7. n.33.*
Legis ſuper ſubtractione ceſſat,ſi Hæreditas non poteſt aliqua tergiuerſatione celari,p.1.c.9.n.131.
Mandati ſi intrat,Proceſſus valet,proteſtatione quod nemo &c. *non obſtante,p.1.c.2.n.184.*
Pro validitate actus præfertur cæteris,p.1.c.8.n.251.& c.9. num.115.
Vnica eſt circa omnia, vt omnia præſumantur in Inuentario ritè geſta,p.1.c.9.n.114.

Præuentioni.

Præuentioni *Locus eſt inter Iudices Baſilicarum Vrbis ex Conſtitutione bo.me.Vrbani VIII.p.1.c.7.n.107.*

Princeps.

Princeps *Conſtito de bono iure, poteſt concedere reſtitutionem in integrum, non obſtante lapſu quadrienij, p.1. c.13.n.470.*
Poteſt concedere Iudici facultatem procedendi manu Regia, p.2.c.1.n.46.
Reddit cauſas ſummarias ſua authoritate,ſine qua illæ remanent ordinariæ,p.2.c.1.n.61.

Principium.

Principium *Attenditur,ſi proſecutio habet neceſſariam conſequentiam ab eo,p.1.c.9.n.108.*

Priuatus.

Priuatus *Non poteſt dare quomodolibet Iuriſdictionem ſpiritualem Iudici laico,p.3.c.1.n.136.& ſeq.*
Sua poſſeſſione non dicitur,qui,executione facta à Iudice nulliter, & notoriè iniuſtè procedente, non habuit ſe pro ſpoliato,p.2.c.14.n.189.

Priuilegiati.

Priuilegiati *Omnes ob ingratitudinem amittunt priuilegium nè teneantur vltra quàm facere poſſunt,p.1.c.14.n.341.*
Qui dolo fecerunt,quò minus facere poſſent,non gaudent priuilegio,nè teneantur,niſi in quantum facere poſſunt par.1. c.14.n 338.

Priuilegiatus.

Priuilegiatus *Agens de damno vitando vtitur priuilegio contra Priuilegiatum,& quando ſecus,p.3.c.4.n.136.*
Contra Priuilegiatum non vtitur priuilegio,ſed Actor ſequitur forum Rei,p.3.c.4.n.132.
In quo viget maior ratio Priuilegij,vtitur Priuilegio contra eum,in quo viget ratio minor,p.3.c.4.n.135.
Magis trahit minus Priuilegiatum,& ab eo non trahitur,p.3. c.4.n.134.
Vtitur priuilegio contra eum, in quo ceſſat cauſa priuilegij, p.3.c.4.n.137.
Vtitur priuilegio contra eum, qui non eſt priuilegiatus in illa cauſa,p.3.c.5.n.138.

Priuilegijs.

Priuilegijs *Ex contractu,& titulo oneroſo ſat eſt, non fuiſſe in ſpecie derogatum,p.3.c.5.n.314.*
Semotis,is ,præfertur,cui aſſiſtit ius commune,p.3.c.4.n.139

Priuilegium.

Priuilegium *Alimentorum non conſiſtit in actione, vel officio Iudicis,ſed in paupertate,p.2.c.4.n.170.*
Continens decretum irritans non tollitur per non vſum, aut contrauentionem,aut præſcriptionem, nec poteſt ei in præiudicium Succeſſorum renunciari,p.3.c.4.n.190.
Eugenianæ quando amittatur,ei,p.3.c.4.n.181.
Inquilinatus non ſuffagatur ei,qui Inquilinatui renunciauit, p.2.c.13.n.58.
Legis vnicæ *competit Eccleſiæ de Iure, vt fuit in Sacro Neapolitano Concilio deciſum,p.3.c.4.n.123.*
Legis vnicæ *habet locum etiam in Foro Eccleſiaſtico & ita obſeruat Praxis,& Signatura.p.3.c.4.n.124.*
Legis vnicæ *non procedit, niſi ad effectum trahendi Aduerſarium coram Principe, aut alio Aduerſarij Iudice competente,p.3.c.4.num.131.*
Mariti,& aliorum, qui non tenentur, niſi in quantum facere

Digitized by Google

poſſunt,non tranſit ad Hæredes,& quando ſecus, p.1.c.14. num.345.
Non ſuffragatur Subinquilinis ſuper iure retractus, p.2.c.13. n.60.& n.62.
Super iure retractus non habet locum in donatione, p.2. c.13.n.64.

Priuilegio.

Priuilegio *Legis vnicæ derogari non poteſt, niſi per Signaturam Gratiæ,p.3.c.4.n.141.*
Legis vnicæ gaudens illud confert litis Conſortibus, p.3.c.4. num.145.

Probatio.

Probatio *Apparens ſufficit ad docendum de intereſſe in iudicio Diffamationis,p.3.c.3.n.89.*
Concludit à communiter accidentibus,p.1.c.8.n.270.
Coniecturalis transfert onus probandi contrarium in Aduerſarium,p.1.c.8.n.273.
Deficientibus Scripturis fieri poteſt, cogendo Aduerſarium ad reſpondendum Poſitionibus,p.1.c.10.n.1.
Eſt de Iure Diuino,p.2.c.1.n.28.
Exiſtentia rei penes Reum ante litem motam non ſufficit in iudicio exhibitionis,p.2.c.3.n.30.
Exiſtentia Scripturarum penes eum, qui tenetur illas cuſtodire ſufficit,etiam ante litem motam,p.2.c.3.n.37.
Fit per Teſtes,deficientibus Scripturis,et confeſſionibus Partis,p.1.c.1.n.1.
Maior nulla datur, quàm confeſſio ex ore proprio, par.3. c.5.n.400.
Noua non dicitur producto relato,ſed antiqua ex referente, p.3.c.5.n.394.
Per confeſſionem Partis ſufficit ad Manutentionem obtinendam,p.2.c.12.n.113.
Plena requiritur ad effectum reſeruationis, ſecus ad effectum iuſtificationis, p.2.c.8.n.132.
Quæ ſit neceſſaria in iudicio tranſlationis Penſionis, p.2.c.9. num.18.
Semiplena,& minor, & præſumptiua ſufficit ad obtinendam Manutentionem,p.2.c.12.n.105.& n.107.& ſeq.
Semiplena ſufficit ad committendam cauſam reſtitutionis in integrum,ſed ad totalem victoriam requiritur plena, p.1. c.13.n.450.

Probationes.

Probationes *In remedio* l.fin. *debent eſſe plenæ, & concludentes,p.2.c.7.n.93.*
In remedio l.fin. *debent eſſe plenæ, quando adeſt legitimus Contradictor, aliàs ſecus,p.2.c.7.n.94.*
Leuiores ſufficiunt ad Manutentionem obtinendam, dummodo ſint in ſuo genere perfectæ,p.2.c.12.n.104. & ſeqq.

Proceſſus.

Proceſsus *Ad vlteriora coram Iudice Commiſſario quomodo fiat,,exhibita commiſſione ſignata,illi directa, coram eo,p.3.c.3.n.41.*
Ad vlteriora impeditur Iuribus recognitione indigentibus non recognitis,& Perſonis non legitimatis,ſi Pars opponit, p.1.c.8.n.4.
Ad vlteriora quomodo,fiat in Cauſa infra valorem 200. ducatorum,ſi elapſis terminis præfixis Pars eſt contumax,vel nil releuans deducit,p.3.c.3.n.13.
Compulſorialis in partibus quomodo incohari,et confici debet, p.3.c.12.n.48.
Conficitur ordinarius contra Hæredes Beneficiati pro terminis Penſionis decurſis non ſolutis,p.2.c.9.n.6.
Conflatus citato Prouiſo eſt validus, licèt Commiſſarius non fuerit citatus,p.2.c.8.n.141.
Contra Adam, & Euam, ac Serpentem à Deo fabricatum p.1.in Præfat.n.8.
Contra Intruſum pro adipiſcenda poſſeſſione Canonicatus, fit præuio Monitorio,p.2.c.8.n.4.
Coram ſecundo Iudice valet,niſi fuerit oppoſita declinatoria, & appellatum ab vlteriori proceſſu,p.1.c.7.n.56.
De partibus,in quo ſunt ſeruati termini Statutarij,vel de Stylo loci ſeruari ſoliti,ſuſtinetur,p.3.c.2.n.43.
Eſt nullus,terminis non ſeruatis,ſicut malè et nulliter ſeruatis,p.2.c.1.n.4.
Eſt validus vnà cum Sententia inde ſecuta,terminis ſeruatis, ac reiteratis, p.2.c.1.n.144.
Fabricatus à Periuro ante oppoſitionem de periurio remanet validus,p.1.c.8.n.58.& n.61.
Fabricatus à Periuro non valet ſecundùm opinionem Pichi. *ſed eius opinio reprobatur,p.1.c.8.n.161.& ſeq.*
Fabricatus coram Laico ſuper incidente Spirituali non valet,etiam Parte conſentiente,p.3.c.1.n.135.
Factus ab Actore excommunicato ante oppoſitionem validus remanet,p.1.c.8.n.52.& n.62.
Factus ab Excommunicato ante oppoſitionem abſolutionē obtenta valet, & cauſa reaſſumitur in Statu, & terminis, p.1.c.8.n.62.
Factus à Iudice à quo pendente termino Iuris, an, & quando ſit nullus,p.1.c.13.n.99.& ſeq.& n.203.& ſeq.
Factus à Iudice à quo poſtquàm Iudex ad quem inhibuit,eſt nullus p.1.c.13.n.202.
Fit coram Iudice remiſſoriali, & deinde tranſmiſſus ad Curiam reproducitur in actis, Parte citata, par.3.c.5. num.121.
Fit per affixionem Appreſo in Curia, vel Citato in partibus non eligente domicilium, aut non conſtituente Procuratorem acceptantem, p.1.c.4.n.4.
Fit per affixionem factis diligentijs, & domo citandi non reperta,p.1.c.4.n.12.
Fit per Contradictas,& tempore æſtiuo feriato per Edictum, & quando,p.1.c.3.n.10.
Fit per Edictum,conſtito ſummariè de non tuto acceſſu aut ſimili cauſa,p.1.c.5.n.19.
In materia Penſionis quomodo conficiendus, Commiſſario Cameræ in cauſa exiſtente,p.2.c.9.n.20.
In obtinendis literis Remiſſorialibus,& coram Iudice remiſſoriali partibus quomodo conficiendus,p.3.c.5.n.97.
In reſponſionibus ad Poſitiones, & Teſtibus examinandi, fit in cauſis ordinarijs, ſicut in executiuis, p.3.c.2.n.12.
Iudice ſuſpecto allegato, ſi ex aduerſo proceditur ad vlteriora eſt nullus,etiam ſi non appellatur, ſecus de Iure Canonico, p.1.c.7.n.124.
Non poteſt fieri per Contradictas,citatione in partibus,vel in Curia non præcedente, aliàs ſecus ex vrbanitate, p.1.c.3. n.25.& ſeq.
Non poteſt fieri per Contradictas prima citatione perſonali non præcedente,p.1.c.3.n.27.
Non poteſt fieri per Contradictas Procuratore docente de Mandato, & proteſtante in actis nihil fieri, par.1.c.3. num.30.
Non poteſt fieri per Edictum virtute facultatis procedendi per Contradictas,& quare, p.1.c.3.n.90.
Per affixionem ad Valuas Curiæ, & in Acie Campi Floræ fit, quando, domus Citandi non reperitur, p.1. c.1. num.138.
Per affixionem ad Valuas Curiæ, & in Acie Campi Floræ, & domi dimiſſa copia, quando fiat in Curia, par.1.c.1. num.134.
Poteſt fieri per Contradictas contra perſonaliter ab initio Cauſam à Curia recedentem,p.1.c.14.n.239.
Poteſt fieri per contradictas Procuratore mortuo, vel recedente non relicto Subſtituto,p.1.c.3.n.31.
Quando Citandus latitat, vel eius perſona non reperitur factis diligentijs,fit per affixionem &c.vel per affixionem,& domi dimiſſa copia,p.1.c.13.n.534.
Proceſſus *Quoad Citatū valet ſi Mandatū poteſt exequi ſuper eius portione,ſine præiudicio portionis,non Citati, p.1. c.15.n.152.*
Quomodo confici debeat, ſi fructuum, & intereſſe liquidatio ſit facienda in partibus,p.2.c.14.n.31.
Quomodo conficiendus, ſi in cauſa 200. ducatorum valorem non excedentiū,pronunctandum ſit per cedulam benè, vel malè iudicatum,p.3.c.5.n.64.& ſeq.

Quot, & quibus modis poſſit fieri Coram Iudice compulſorali, p.1.c.12.n.60.
Remiſſorialis in partibus quomodo incohari, & fieri debeat, p.1.c.12.n.24.
Remiſſorialis quomodo ad Curiam tranſmittendus, & quæ in fine requirat, p.1.c.12.n.40.
Si adeſt domus olim ſolitæ habitationis Citandi, fit per affixionem etiam ad Valuas domus, adhibito vno Teſte, p.1.c.1.n.139.
Subſtinetur, ſi citatio ad terminos ſubſtantiales fuit reproducta, licèt in ea non fuerit extenſum decretum, par. 2. c.1.n.127.
Super executione literarum Apoſtolicarum in Tribunali A.C. fit præuio Monitorio, cum earum inſertione, p.2.cap.8 num.2.
Super executione mandati de Manutenendo quomodo fieri poſſit, p.2.c.12.n 57. & 59.
Super liquidatione, & taxatione expenſarum, fructuum, & intereſſe quomodo faciendus, p.2.c.14.n.31
Super liquidatione, & taxatione quomodo conficiendus, ſi expenſæ ſeù fructus, et intereſſe excedant ſcuta viginti monetæ, p.2.c.14.n.37.

Procurator.

Procurator Ad lites poteſt ſubſtituere, & quando, & quomodo, p.1.c.3.n.48.
Ad negotia indiſtinctè tenetur recognoſcere ſcripturas & teſtificari contra eius Principalem, p.1.c.2.n.217.
Ad negotia poteſt ſubſtituere, etiam ſi facultatem in ſpecie non habeat ſubſtituendi, p.1.c.3.n.58.
Cenſetur approbatus, Parte non opponente de defectu mandati, p.1.c.2.n.182.
Citato Principali in partibus, vel eo non exiſtentente in Curia, tenetur illius manum recognoſcere, vel negare, par.1. c.2.n.212.
Comparens, non docto de legitimo mandato procuræ, citatur ad docendum de illo, p.1.c.3.n.5.
Conſtitutus ad plures cauſas, ſi in vna tantùm ſubſtituit, remanet Procurator in alijs, p.1.c.3.n.70.
Cum facultate ſubſtituendi poteſt ſubſtituere, etiam lite non conteſtata, p.1.c.3.n.59.
Cum facultate ſubſtituendi poteſt ſubſtituere hodie etiam de iure Ciuili ante litem conteſtatam, p.1.c.3.n.64.
Cum facultate ſubſtituendi, reuocandi, & reaſſumendi, remanet Procurator etiam poſt ſubſtitutionem, par.1. c.3.n.71.
Debet acceptare, exhibere mandatum in actis, & proteſtari, p.1.c.4.n.5.
Dominus litis effectus, ſi adeſt, aliàs Hæredes ſunt citandi, vel dandus eſt Curator hæreditati, p.3.c.1.n.76.
Dominus litis effectus per litis conteſtationem nec voluntate, nec morte Domini reuocari poteſt, p.1.c.3.n.48.
Dominus litis effectus, ſi in mandato ſit clauſula, Releuans, poteſt ſubſtituere in quauis inſtantia, & quare, p.1. c.3.n.54.
Et Defenſor non coguntur iurare, nec referre, par. 1. c.10.n.138.
Habens Mandatum generale ad lites, admittitur ad iurandum de calumnia, quicquid ſit de Iure, par.1.cap.8. num.107.
Habens Mandatum ſpeciale à Domino, tenetur iurare de calumnia in animam ipſius Domini, aliàs in animam propriam, p.1.c.8.n.106.
In cauſa, quæ cenſetur propria, poteſt ſubſtituere etiam lite non conteſtata, p.1 c.3.n.57.
In rem propriam poteſt ſubſtituere, etiam ante conteſtationem litis, p.1.c.3.n.56.
Inſtans pro ſubhaſtatione, debet Parte opponente docere de legitimo mandato procuræ, p.1.c.15.n.100.
Licèt proteſtetur, nihil fieri, ſi eius domus non eſt nota Curſoribus, citatur per diligentias, p.1.c.4.n.9.
Non poteſt audiri, niſi doceat de legitimo mandato procuræ, p.1.c.3.n.38.
Non poteſt deferre iuramentum deciſiuum, niſi habeat ad hoc mandatum ſpeciale, p.1.c.10.n.136.
Poteſt citari ad recognoſcendum manum ſui Principalis, & quando, p.1.c.2.n.36.
Principalis ſui abſentiam allegans tenetur curare vt Poſitiones ad eū tranſmittantur ſumptibus eiuſdem Principalis, ex diſpoſitione Statuti Vrbis, p.1.c.10.n.74.
Quando poſſit cogi ad reſpondendum poſitionibus, etiam ſi Mandatum ſufficiens non habeat, par.1.c.10.n.7.
Qui dixit, nihil fieri, eſt omnium citandus, p.3.c.3.n.11.
Remanet, poſtquam ſubſtituit, ſi habet facultatem ſubſtituendi plures, & quare, p.1.c.3.n.73.
Remanet poſt ſubſtitutionem, ſi hoc in mandato expreſsè diſponitur, p.1.c.3.n.72.
Si eius domus non eſt nota Curſoribus, debet eligere domicilium, p.3.c.4.n.17.
Si non agitur de ſecretis cauſæ, nec ipſe poteſt argui de fide rupta, tenetur contra Principalem ſubijcere ſe examini, p.1.c.2.n.215.
Subſtituens deſinit eſſe Procurator, p.1.c.3.n.69.
Subſtituens in dubio, cenſetur ſubſtituere eo modo, quo potuit, vt actus valeat, p.1.c.3.n.52.
Subſtituens non poteſt reuocare ſubſtitutum, & quando ſecus p.1.c.3.n.63.
Subſtitutus debet docere de Mandato, ac de facultate Subſtituentis, p.1.c.3.n.47.
Subſtitutus non ſubſtituit, niſi ſit Dominus litis effectus, p.1. c.3.n.74.
Subſtitutus, qui non acceptauit viuente Procuratore ſubſtituente, poteſt acceptare viuente Domino, par.1.c.3. num.61.
Tantùm in omittendo, ſed Curatore ad lites, etiam in committendo, poteſt præiudicare, p.1.c.5.n.114.
Tenetur ad inſtantiam aduerſarij recognoſcere manum Principalis ſui, & quando, p.1.c.2.n.213.
Tenetur teſtificari contra Principalem in his, quæ fecit, ſeù ſciebat, vti Tertius, ante litem motam, p.1.cap.2. num.214.
Vel Defenſor Mariti, eo viuente, non tenetur, niſi in quantum facere poteſt, & quando ſecus, p.1.c.14.n.328. & 330.
Vel impetrans Commiſſionem, ad quid teneatur, par.1.c.13. num.539.

Procuratori.

Procuratori Generali ſuper reſponſione facienda Poſitionibus datur dilatio ad conſulendum Dominum, p.1.c.10. num.56.

Procuratoris.

Procuratoris Conſtitutio non eſt magni præiudicij, ſicut Curatoris datio, p.1.c.5.n.113.
Subſtitutio non inducit conſenſum in iuriſdictionem, p.1.c.7. num 45.

Prodigus.

Prodigus, Ac Furioſus, & ſimiles, non tenentur iurare, aut ſoluere, p.1.c.10.n.135.
In deputatione Curatoris eſt citandus, p.1.c.5.n.98.
In multis æquiparatur Furioſo, ſeù potius Pupillo, p.1.c.5. num.96.

Producens.

Producens Fatetur contenta in enunciatiua à Partibus prolata, & in neceſſarijs ad actum, qui geritur, p.1.c.2. num.149.
Fatetur contenta in Scriptura producta in diſpoſitiua, non in enunciatiua, p.1.c.2.n.148.
In quantum &c. non fatetur, dummodo non teneatur edere, & Scriptura ſit aliena, & capitula ſint ſeparata, par.1. c.2.n.158.
Inſtrumenta vel Teſtes tenetur, Parte inſtante, declarare, an velit eis vti pro bonis, p.2.c.4.n.85.
Inſtrumentum cenſetur illud approbare, p.1.c.2.n.147.
Iura propria, etiam per Compulſum, & in parte, & partibus, fatetur, niſi habeant capitula ſeparata, par.1. cap.2. num.152.

Non

Digitized by Google

Non fatetur, ſi iura producta ſunt nulla, vel per ſe non probant, p.1.c.2.n.150.
Tres vltimas quietantias pro tribus vltimis terminis, etiam bimeſtralibus, præſumitur retro ſemper ſoluiſſe, par.1. c.8.n.244.

Productio.

Productio Ac repetitio Articulorum in termino ad dicendum contra, & eorum formulæ, p.1.c.11.n.3.
Cenſetur realis, ſi in ea adſit verbum facto produxit, vel verbum tenoris &c. vel animo &c. vel incipit ſic p.1. c.2.n.156.
Cenſetur verbalis, quæ nihil operatur, p.1.c.2.n.154.
Copiæ in termino operatur, vt poſſit produci Originale extra terminum, p.1.c.2.n.153.
Interrogatorium, & eius formula, p.1.c.11.n.12.
Iurium ad docendum de Grauamine in partibus illato, & formula, p.3.c.5.n.3.
Iurium, & eius formula, p.1.c.2.n.11.
Iurium, & oppoſitio ex aduerſo, quomodo fieri debeat, p.1.c.2. n.11.& n.17.& ſeq.& p.2.c.15.n.11.
Iurium in cauſis grauioribus ad cautelam fit per Compulſum formiter coram Domino, p.1.c.2.n.15.
Iurium in termino ſubſtantiali ad dicendum contra producta, & eius formula, p.2.c.6.n.20.
Iurium per Compulſum coram Domino formiter facta, & eius formula, p.1.c.2.n.17.
Iurium per Compulſum, & in parte, & partibus, non nocet, p.1.c.2.n.151.
Liſtæ Expenſarum in actis, & eius formula, p.2. cap.14. num.39.
Notulæ intereſſe, & fructuum in actis, & eius formula, p.2. c.14.n.33.
Noua facta ad coadiuuandas probationes antiquas, non dicitur noua, ſed confirmatoria antiquæ. p.1.c.6.n.44.
Præparatoriorum, & eius formula, p.2.c.2.n.5.
Proceſſus de partibus, & eius formula, p.3.c.5.n.25.
Proceſſus & Iurium in termino ad dicendum contra, & eius formula, p.3.c.3.n.49.
Proceſſus fabricati coram Iudice à quo, ad docendum de Grauamine, & eius formula, p.3.c.5.n.37.
Verbalis non facit iura de actis, p.1.c.2.n.155.

Pronomen.

Pronomen, Ipſo, eſt perſonaliſſimum, p.1.c.9.n.201.

Pronuntia.

Pronuntia De reſpondendo libello, vel non, & de procedendo, vel non oppoſitis non obſtantibus, infert grauamen irreparabile, p.1.c.13.n.303.
Iniuſta de procedendo ad vlteriora infert grauamen irreparabile, p.1.c.13.n.304.
Poſitionum pro Confeſſatis, Defuncto contumace ante Sententiam, non tranſit ad Hæredes, p.1.c.10.n.96.

Propoſitio.

Propoſitio, Ac commiſſio cauſæ Iactationum in Camera, & eius formula, p.3.c.3.n.35.
Eſt facienda, & quomodo, ſi in Camera debet diſputari dubium, vel illa ſit aliàs informanda, p.3.c.5.n.171.
In Camera pro commiſſione appellationis, & eius formula, & decretum Cameræ, p.3.c.5.n.165.
Quomodo fiat in Camera in ſecunda, & vlteriori inſtantia, p.3.c.5.n.164.

Prorogatio.

Prorogatio Fatalium in cauſis Commiſſarijs, inſtante lapſu biennij, eſt obtinenda, p.1.c.13.n.99.
Reuerentialium in forma ad alios 30.dies, à die præſentata, eſt omninò neceſſaria, p.1.c.13.n.681.

Proſecutio.

Proſecutio, Et executio in omnibus tribuitur Mandanti, p.1. c.9.n.112.
Facit duo cenſeri vnum, p.1.c.9.n.104.

Proteſtatio.

Proteſtatio Accuſationis contumaciæ, & eius formula p.1.c.2.n.25.
Ac oppoſitio pendentiæ litis extra Tribunal A.C. & eius formula, p.1.c.7.n.6.
Ab obtinendam dilationem ad iurandum ſuper partito, & eius formula, p.1.c.10.n.15.
Appellati contra literas Citatoriales, & Iura producta, & eius formula, p.3.c.5.n.12.
At que oppoſitio incompetentiæ, & eius formula, in caſu, in quo eſt opus, opponere etiam alias exceptiones ſub conditione, p.1.c.7.n.3.
Citata Parte quando, & qualis neceſſaria, vt Reus, protrahens litem teneatur ad intereſſe, p.1.c.8.n.45.& ſeq.
Citra conſenſum &c. niſi ſi, & quatenus, debet repeti in vno quoque actu, aliàs euaneſcit, p.1.c.7.n.53.
Conſeruat ius Proteſtantis, niſi ſit contraria facto, vel contradicat de directo, p.1.c.2.n.180.
Contra Articulos in termino ad dicendum contra, & eius formula, p.1.c.11.n.5.
Contra Commiſſionem, & eius formula, p.3.c.5.n.91.
Contra Debitorem iuxta doctrinam Pauli de Caſtro debet fieri ab habente Mandatum ſpeciale, p.1.c.8.n.268.
Contra Monitorium ad reſpondendum Præparatorijs, & eius formula, p.2.c.2.n.9.
Contra Præparatoria, & eius formula, p.2.c.2.n.6.
Contra proceſſum de partibus, & iura producta, & eius formula, p.3.c.5.n.26.
Proteſtatio Contra proceſſum, & iura in termino ad dicendum contra, & eius formula, p.3.c.5.n.50.
Contra proceſſum remiſſorialem, & eius formula, pa.1.c.12. num.42.
Contra recurſum, quando cauſa non eſt appellabilis, & eius formula, p.3.c.5.n.34.
Coram iudice Compulſoriali ex aduerſo facta eſt adimplenda, & ad quid, p.1.c.12.n.54.
De addendo omiſſa in Inuentario poſita excludit præſumptionem doli. p.1.c.9.n.68.
De ſtando ſimplici copiæ, & eius formula, p.1.c.2.n.7.
Et negatio Monitorij in partibus executi, & eius formula, p.3.c.3.n.10.
Et oppoſitio, quæ ſit facienda in termino ad dicendum contra recurſum, p.3.c.5.n.33.
Et productio diligentiarum, ſeu fidei Executoris contra Obligatum in forma Cameræ, p.1.c.14.n.54.
Et productio iurium in iudicio attentatorum, & eius formula, p.2.c.15.n.4.
Et repetitio iurium, & eius formula, p.2.c.15.n.29.& par.3. c.3.n.25.
Ex aduerſo facta contra Articulos, & literas miſſiuas debet adimpleri, & quomodo, p.1.c.12.n.5.& n.32.
Facienda à nolente amplius continuare in locatione, & conductione, & eius formula, p.2.c.13.n.22.
Facienda in termino ad dicendum contra coram Iudice compulſoriale, & eius formula, p.1.c.12.n.53.
Facienda pro ſuſpenſione Petitorij, & eius formula, par.2. c.6.n.81.
Fieri ſolita in productione Præſentatæ in actis Iudicis à quo, & eius formula, p.1.c.13.n.87.
In termino ad dicendum contra literas miſſiuas, & eius formula, p.2.c.12.n.31.
In termino ad dicendum contra, nec non videndum decerni literas miſſiuas, & eius formula, p.1.c.12.n.4.
In termino citationis ad declarandum, & eius formula, p.2. c.4.n.13.
Iuxta cautelam Angeli poſt executionem factam non releuat p.1.c.9.n.28.
Nihil fieri, niſi ſpecificata ſumma, & factis calculis Parte iterum citata, & intimata, nihil releuat, ſi ſumma erat liquida, p.1.c.8.n.112.
Non admitti in preiudicium, & clauſula ſine præiudicio in admiſſione iurium in executiuis tantùm requiritur, in cæteris regulariter ſecus, p.2.c.4.n.8.
Non admitti iura in præiudicium, quid operetur, p.1. cap.8. num.148.

Opportuna ſit, ſi Præparatorijs non ſit de iure reſpondendum,p.2.c.2.n.13.
Procuratoris,ne contra Monitum in partibus procedatur per Contradictas,& eius formula,p.3.c.4.n.16.
Pro obtinendo mandato ſuſpicionis fugæ , & eius formula , p.1.c.14.n.44.
Pro obtinendo ſequeſtro pro aſſecuratione iudicij,& eius formula,p.1.c.14.n.40.
Prouiſi Apoſtolici contra iura , vel Articulos , & eius formula,p.2.c.8.n.13.
Quæ fieri poteſt in Camera contra Propoſitionem , & eius formula,& decretum Cameræ , p.3.c.5.n.166.& ſeq.
Quod in termino ad dicendum contra nil innouetur,quid operetur,p.1.c.2.n.199.
Quod nemo &c.niſi docto &c.ita quod &c. niſi in vno quoque actu repetatur,euaneſcit,p.1.c.2.n.138.
Quod nemo &c. niſi docto &c. ita quod &c. operatur vt mandato non producta,acta ſint nulla,p.1.c.2.n.181.
Quod nemo &c. operatur, vt acta poſtea geſta ante mandati productionem non ſuſtineantur,p.1.c.2.n.185.
Quod quis non intendit acquirere Incolatum, debet eſſe clara,aliàs non releuat,p.1.c.7.n.64.
Rei ad impediendam expeditionem mandati,& eius formula, p.2.c.3.n.15.
Rei contra Monitorium , & eius formula , par.2. c.6.nu.6. c.7.n.7.c.10.n.8.c.12.n.23.c.14.n.6.c.15.n.24.& par.3. c.2.nu.8.
Rei,& oppoſitio præſcriptionis,& aliarum exceptionum, & eius formula,p.2.c.12.n.39.& ſeq.
Rei in termino citationis ad dicendum contra iura , & eius formula,p.1.c.2.n.18.
Sequeſtratarij nil habentis in manibus,& eius formula , p.1. c.14.n.25.
Super incompetentia,& eius formula,p.1.c.7.n.2.
Super negatione Monitorij,& eius formula,p.2.c.9.n.16.& c.10.n.8.
Super ſpecificatione materiarum, & nominum Teſtium,quæ fit Parte opponente,& eius formula,p.1.c.11.n.6.
Super ſuſpicione Iudicis coram A.C.met , & eius formula , p.1.c.7.n.21.
Vna cum reproductione literarum citatorialium in actis , & eius formula,p.3.c.5.n.11.

Prouiſus.

Prouiſus *Non habens cauſam ab eo , qui erat in lite non attentat,p.2.c.15.n.80.*
Per ceſſionem , reſignationem in fauorem , aut modum ſimilem in Beneficialibus dicitur habere cauſam à Parte , p.2. c.15.n.78.
Per obitum,aut liberam ceſſionem, vel reſignationem non in fauorem,aut modum ſimilem , ſi non trahit cauſam ab eo, qui erat in lite , habet ius nouum creatum à Papa , par.2. c.15.n.79.

Publicatio.

Publicatio *Facta,Parte inuita,contradicente,& proteſtante,vel abſente,illi non nocet,p.1.c.11.n.120.*
Inſinuatiua impedit Teſtium examen ſuper iiſdem, vel directo contrarijs,p.1.c.11.n.121.
Teſtium pronunciatiua non impedit nouum examen, ſi teſtificata non ſint didicita,p.1.c.11.n.118.

Puella.

Puella *Nobilis, quæ ſecundùm eius conditionem nubere nequit dicitur pauper , & ei vti pauper eſt prouidendum , p.3.c.4.n.53.*

Pupilli.

Pupilli *Ac Viduæ , & aliæ miſerabiles perſonæ trahunt etiã poſt litem conteſtatam,ſed non trahuntur,p.3.c.4.n.75.*
Ac Viduæ ſunt perſonæ, quarum Deus Nos inducit ad miſerendum,p.3.c.4 n.47.
Maiores ſeptennio,carentes Tutore,poſſunt citari ad comparendum legitimè,p.1.c.5.n.6.
Sunt perſonæ miſerabiles, etiam ſi ſint diuites , par.3. c.4. num.48.
Trahunt extra proprium domicilium,ſed non trahuntur,p.3 . c.4.n.74.

Pupillus.

Pupillus *Ac Vidua, & ſimiles habent electionem fori, p.3 c.4.n.1.*
Diues non gaudet priuilegio l.vnicæ , Sed contrarium eſt verius,& ſeruat Signatura,p.3.c.4.n.79.& ſeq.
Pupillus *Doli capax,in forma Cameræ obligatus,poteſt illius vigore excommunicari,p.1.c.14.n.282.*
Effectus maior lite pendente gaudet priuilegio l.vnicæ par.3. c.4. .76.
Et alij miſerabiles non poſſunt renunciare priuilegio l.vnicæ, p.3.c.4.n.90.
Exiſtens in poteſtate Patris, vel Aui,non gaudet priuilegio l.vnicæ,p.3.c.4.n.77.& ſeq.
Impropriè dicitur etiam impubes, qui Patrem habet, p.3. c.4.n.37.
In partibus exiſtens , in forma Cameræ obligatus , poteſt conueniri coram A.C.non obſtante priuilegio l.vnicæ,p.3. c.4.n.82.
Non gaudet priuilegio l.vnicæ,quando lis fuit conteſtata cum eius Patre poſtea defuncto,p.3.c.4.n.81.
Non debet eſſe deterioris conditionis Maiore, & Adulto, p.1.c.9.n.204.
Propriè eſt , qui deſijt eſſe in poteſtate Patris , & adhuc annum 14.non compleuit,p.3.c.4.n.36.
Vigore obligationis Cameralis coram A.C. conuentus non poteſt Aduerſarium coram Iudice de partibus trahere,p.3. c.4.n.89.
Virtute obligationis Cameralis poteſt conueniri coram A.C. etiam ſi obligatio ſit facta ab eis Patre poſtea defuncto, p.3.c.4.n.86.
Vnde dicatur,p.3.c.4.n.38.

Quadriennium.

Quadriennium *Ad petendam reſtitutionem in integrum currit à lapſu decem dierum ad appellandum,par.1.c.13. num.461.*
Currit à lapſu decem dierum poſt datos reuerentiales in forma,aliàs illis non datis,à lapſu anni,vel biennij dati ad proſequendam appellationem,p.1.c.13.n.462.
De ſtylo non attenditur in Curia , conſtito de bono iure , & cauſis reſtitutionis in integrum, p.1.c.8.num.213.& c.13. num.472.
De ſtylo Rotæ,& Curiæ,docto de enormiſſima læſione , non attenditur,p.1.c.13.n 469.
Incipit currere à die læſionis,p.1.c.13.n.459.
Incipit currere à die vltimæ Sententiæ , quæ lædit , par.1. c.13.n.460.
Minori currit à die,quo eſt factus maior,p.1.c.13,n.463.
Non currit,niſi à die ſcientiæ,p.1.c.9.n.206.
Non obſtat,Sententia nulla , & iniuſta exiſtente ex eiſdem actis,p.1.c.13.n.465.

Quadrimeſtre ad ſoluendum .

Quadrimeſtre ad ſoluendum *Currit fruſtratoriè Appellanti à die primæ ſententiæ,aliàs à die confirmationis, p.1. c.14.n.87.*
Fuit in Confeſſis à conſuetudine reductum ad decem dies de Iure communi, & ex diſpoſitione Statuti , par. 1. c.14.n.80.
Non datur Condemnatis in cauſa criminali , ex iuſta cauſa , tamen eſt aliquando ſuperſedendum, p.1.c.14.n.95.
Non datur Condemnato ex depoſita , & quare , par. 1. c.14.n.86.
Non datur Condemnato per Interlocutorium, par.1.c.14. num.90.
Non datur Condemnato per Sententiam Arbitratoris, p.1. c.14.n.92.
Non datur Debitori appellatione deſerta, niſi à die latæ Sententiæ,p.1.c.14.n.91.
Non datur in actione reali, ſed ſi res non poteſt reſtitui ſtatim , datur dilatio arbitrio Iudicis, & quando, p.1. c.14.n.93.

Non

Digitized by Google

Non datur Reo condemnato ad reſtituendum Fideiuſſori in Criminalibus, prout nec Fideiuſſori pro eo ſoluenti, par.1. c.14.n.94.

Qualitas.

Qualitas *Bona Perſonæ ad doli excluſionem plurimùm attenditur, p.1.c.9.n.63.*

Perſonæ plurimùm attenditur ad cognoſcendum, an adſit periculum armorum, p.2.c.12.n.291.& n.313.

Quantitas.

Quantitas *Exceſſus, vel alia iuſta cauſa, exprimi debet appellatione ab exceſſiua expenſarum taxatione, p.1.c.13. num.623.*

Sicut Qualitas, faciliùs probatur, quàm ſubſtantia, p.2. c.4.n.156.

Quaſi poſſeſſio.

Quaſi poſſeſſio *Amittitur in incorporalibus ab eo, qui patitur exercitium actuum, etiam ante lapſum decennij, p.2. c.14.n.201.*

Clericatus ſola ſufficit quoad priuilegium fori, par.1.cap.9. num.161.

Clericatus transfert onus probandi in Aduerſarium, p.1. c.9.n.160.

Querela.

Querela *Data poſt relaxatum mandatum non facit ſuperſederi in Cauſa Ciuili, & quando ſecus, par.3. cap.1. num.106.*

Qui.

Qui *Continuat non attentat, p.2.c.15. n.57.*

Sentit commodum, debet ſentire incommodum, par.2.cap.9. num.96.

Quilibet.

Quilibet *Fauori ſuo renunciare poteſt, p.3.c.5.n.283.*

Quod.

Quod *Non eſt in actis, dicitur extra Mundum, p.1. c.2.n.119.*

Ramus.

Ramus *Virens in re vendendo poſitus, eſt ſignum rei venalis, p.1.c.15.n.52.*

Ratio.

Ratio *Eadem vbi militat, idem Ius conſtitui debet, p.1.c.5. n.92.c.10.n.22.& p.3.c.5.n.321.*

Eadem vbi militat, poteſt procedi à ſimili, p.1.c.2.n.109.

Generalis ob quam cauſa debet inſeri in appellatione ab Interlocutoria, p.1.c.13.n.324.

Magis quàm Verba attendi debet, p.3.c.5.n.352.

Recedens.

Recedens *Ab Vrbe Iudicio cepto, vel Procuratore acceptante non relicto, citatur deinde per Contradictas, p.1. c.3.n.24.*

Recedi.

Recedi *A contractu ſine conſenſu Partium non poteſt, p.3. c.5.n.391.*

Recognitio.

Recognitio *Apocæ, & Scripturæ priuatæ in Tribunali A.C. fit per Teſtes deponentes habere notam manum, p.1. c.2.n.139.*

Apocæ negatæ, vel ſcripturæ priuatæ, fit per Teſtes deponentes vidiſſe illam ſcribere, p.1.c.2.n.135.

Colonorum, ſeù Inquilinorum ſufficit, ſi poſſeſſio eſt vacans, & quomodo ad poſſeſſionem acquirendam, p.2. c.5.n.66.

Deficientibus Teſtibus habentibus notam manum, fit per comparationem, p.1.c.2.n.140.

Recognitio *In antiquiſſimis vltra centum annos nullo modo requiritur, etiam in Scriptura priuata, p.1.c.2. num.130.*

Inſtrumentorum fit per Teſtes deponentes habere notam manum, p.1.c.2.n.133.

Iurium cum Interrogatorijs raro fit, p.1.c.2.n.31.

Iurium, & eius formula, p.1.c.2.n.33.

Iurium fieri non poteſt, contumacia bis accuſata, niſi denuò intimatio pro die, & hora certis, p.1.c.2.n.26.

Iurium in antiquiſſimis, vel antiquis, non eſt neceſſaria, p.1. c.2.n.128.

Iurium in notorijs non eſt neceſſaria, p.1.c.2.n.127.

Iurium, Parte non opponente, non eſt neceſſaria, par.1. c.2.n.131.

Iurium per ſimilitudinem, quæ aliquando fit eſt leuis &, deſeruit pro adminiculo, p.1.c.2.n.134.

Iurium ſine Interrogatorijs quando fiat, p.1.c.2.n.23,

Leuis in omnem euentum ſufficit in antiquis, par.1.cap.2. num.129.

Libri fit per Teſtes, dicentes habere notam manum, p.1. c.2.n.143.

Manus Patris fit per aſſertionem Filij, Parte citata ad dicendum contra, p.1.c.2.n.145.

Manus per Teſtes eſt neceſſaria, ſi Pars illam neget cum Iuramento, aliàs ſecus, p.1.c.2.n.39.

Per comparationem de Stylo Tribunalis A.C. ſufficit, p.1. c.2.n.142.

Per comparationem literarum eſt periculoſa, & fallibilis, p.1.c.2.n.141.

Scripturæ, habentis faciem publici Inſtrumenti, non eſt neceſſaria, p.1.c.2.n.132.

Scripturæ priuatæ ſufficit facta per Teſtes, deponentes habere notam manum, ſi eò currunt adminicula, par.1.c.2. num.136.

Scripturæ, quæ fit ſine Teſtibus, de Stylo Curiæ fit per Teſtes deponentes habere notam manum, p.1.c.2.n.138.

Sine Interrogatorijs non ſufficit Parte opponente, nihil fieri, niſi recognitis iuribus cum Interrogatorijs, p.1.c.2. num.32,

Recognoſcere.

Recognſocere *Manum Patris Filius, Mariti Vxor, Defuncti Hæres, Inſtitoris Dominus, tenetur, par.1. c.2.n.211.*

Vel negare Scripturam eius nomine conſcriptam quiſque tenetur, aliàs pronunciatur pro recognita, p.1.c.2.n.209.

Recuperatio.

Recuperatio *Poſſeſſionis quid ſit, p.2.c.14.n.53.*

Recurrens.

Recurrens *Ad Iudices laicos, pro impedienda executione literarum Apoſtolicarum, incidit in excommunicationem maiorem Bullæ Cœnæ Domini, & committit ſacrilegium, p.2.c.8.n.168*

Ad Iudices laicos pro impedienda executione literarum Apoſtolicarum, tanquam Excommunicatus repellitur à limine, & collatio ab eo facta non tenet, p.2.c.8.n.170.

Qui inhiberi obtinuit, debet docere de Grauaminibus, p.3. c.6.n.36.

Recurſus.

Recurſus *Accipi poteſt pro introductione cauſæ coram Iudice, tàm in prima, quàm in ſecunda inſtantia, p.3.c.5.n.406.*

A Conſulibus Aromatariorum in cauſis à ſcutis decem infra, quomodo, & ad quos detur, p.3.c.5.n.423.

Ad Iudicem, qui inhibuit, pro moderatione Inhibitionis emanatæ, in Curia eſt facilis, p.3.c.5.n.432.

Ad Iudices laicos, pro impedienda executione literarum Apoſtolicarum, debet plenè, & concludenter probari, p.2. c.8.n.173.

Ad Iudices Laicos, pro impedienda executione literarum Apoſtolicarum, eſt prohibitus de Iure, & ex diſpoſitione Bullæ Cœnæ Domini, p.2.c.8.n.169.

Ad Principem, vel ad Signaturam pro moderatione Inhibitionis emanatæ in Curia, vel reformatione Commiſſionis eſt facilis, p.3.c.5.n.233.

An, & ad quos detur à decretis Iudicium Romanæ Curiæ in cauſis à ſcutis viginti monetæ infra par.3. c.5.n.181.

A Sententia Locumtenentis Gubernatoris datur ad Iudicem recurſus, & ab eo ad Gubernatorem, par.1. c.13.n.218.

Coram A.C. Iudice ad quem à Sententijs, ſeù decretis In-

Iudicium ordinariorum Romanæ Curiæ, quando & quomodo interponendus, & Pars citanda ad dicendum contra illum, p.3.c.5.n.29.

Cur desur in causis à ſcutis viginti infra, & in eis Signatura non reſcribat, p.3.c.5.n.421.

Datur à Conſulibus Aromatariorum ad A.C.p.3.cap.5.num. 426.

Datur à Conſulibus Artium ad Gubernatorem, p.3.cap.5. num.425.

Datur à Conſulibus Artium in cauſis inappellabilibus ad Conſeruatores Vrbis, & quando ſecus, par.3.cap.5. num.427.

Datur ad Gubernatorem ab eius Locumtenente Ciuili inccuſis à exdecim ducatis, hoc eſt à ſcutis viginti monetæ infra, & ſic inappellabilibus, p.3.c.5.n.416.

Datur à Sententia Locumtenentis Ciuilis ad Viceſgerentem, ab eo ad Vicarium, in quauis inſtantia, in Tribunali Vicarij, in cauſis inappellabilibus à ducatis ſexdecim, hoc eſt, ſcutis viginti monetæ, infra par.3.c.5. num.413.

Datur à Sententijs, & decretis Conſulum Artium in cauſis ſcutorum decem, & ab inde infra, p 3.c.5.n.432.

Datur hodie à Sententia inappellabili Locumtenentis Gubernatoris ad Iudicem Recurſus, & ab eo ad Gubernatorem, & à Deputato ad Deputantem, par.3.c.5. num 417.

Datur in Curia Gubernatoris in cauſis Mercedum, etiam à ſcutis viginti ſupra, p.3.c.5.n.420.

Eſt infra decem dies interponendus, ſicut appellatio par. 3.c.5.n.433. Contrarium, & concordia num.434. & num. 435.

In caſu non appellabili datur in Curia Capitolina per viam querelæ ad Conſeruatores Vrbis, p.1.c.13.n.237.

In cauſis paruæ ſummæ datur à Locumtenente Vicarij ad Viceſgerentem, & ab iſto ad Vicarium, p.1.c.13.n.217.

In Curia Gubernatoris, alijſq. Tribunalibus, eſt interponendus infra decem dies, & non retardatur executio, donec fuerit inhibitum, p.3.c.5.n.436.

Non cenſetur prohibitus appellatione prohibita, p.3.cap.3. num.410.

Non datur à Locumtenente Gubernatoris, niſi in cauſis inappellabilibus, p.3.c.5.n.419.

Non datur in cauſis ſcutorum viginti, & infra, in Tribunali A.C. niſi ad eundem, qui fecit decretum pro repoſitione, p.3.c.5.n.428.

Non datur, niſi ad eundem pro repoſitione in Curia Capitolina in cauſis à decem ſcutis infra, ſicut in alijs cauſis executiuis, p.3.c.5.n.431.

Recurſus *Non datur, niſi pro repoſitione ad eundem Iudicem, qui fecit Decretum in cauſis executiuis, in quibus in Tribunali A.C. non datur appellatio ſuſpenſiua, p.3.c.5. num.429.*

Propriè datur in caſu inappellabili, p. 3.c.5.n.409.

Quod ad tempus exercitij, & determinationis cauſæ aſſimilatur appellationi, niſi reperiatur expreſſa differentia, p.3.c.5n.437.

Vnde dicatur, & quid ſit, p.3.c.5.n.407. & ſeq.

Recuſans.

Recuſans *Iurare de Calumnia habetur pro confeſſo, p.1.c.8. num.10.*

Reditus.

Reditus *Pro Apoſtolis in termino iuris, & eius formula, & reſponſio de illis, p.3 c.5.n.81.*

Referendarius.

Referendarius *Signaturæ mandat aliquando coram ſe citari Partem, & quare, p.1.c. 13.n.52.*

Referens.

Referens *Non tenetur iurare de Calumnia, par.1.cap.10. num.154.*

Referri.

Referri *Non poteſt Iuramentum in actionibus famoſis, p.2. c.10.n.152.*

Reformatio.

Reformatio *Pauli V. diſponens, Procuratores non poſſe petere mercedem, niſi conuentam, tollit actionem ſed non officium Iudicis, p.2.c.4.n.66.*

Regens Cancellariæ.

Regens Cancellariæ *Commiſſiones ſubrogationis Iudicum, nec etiam ſolus expedit, p.1.c.13.n.680.*

Deputat Iudicis ex officio in Commiſſionibus in Curia, p.1. c.7.n.136.

Olim datis Reuerentialibus in forma poterat, habita fide ab Actuario Iudicis à quo, commiſſionem de per ſe ſignare, & ad Banchum Curſoris tranſmittare, par.1. c.13.n.676.

Quomodo reſcribat, p.1.c.13.n.512.

Reges.

Reges *Antiquitus, & ſignanter Romulus haſtam in bello gerebat, p.1.c.15.n.45.*

Regula.

Regula *Dolo facis petere, quod reſtituturus es, non procedit, quando intereſt Actoris, vt res in primis reſtituatur, p.2. c.11.n.66.*

Legis ſiuè pars, *quæ procedit in pronunciatione, non habet locum in conceſſione Compulſoriæ generalis, p.1.c.12. num.174.*

Legis vbi cęptum *non habet locum in iudicio executiuo, ſecus in iudicio ordinario, p.1.c.1.n.117.*

Non deducta deducam, non probata probabo, non habet locum ad effectum executionis, p.1.c.13.n.293.

Qui continuat non attentat, non habet locum, quando eſt commiſſa cauſa ſuper ipſa continuatione poſſeſſionis, nec in caſibus de quibus, p.2.c.15.n.59. & ſeqq. & p.3.cap.5. n.258. & ſeq.

Quod decreta fieri, & mandata relaxari ſolent niſi ad p.d. patitur reſtrictiones, p.1.c.6.n.11.

Reintegrari.

Reintegrari *A Iudice petens, dicendo ſe ſpoliatum, cenſetur fateri, penes Aduerſarium eſſe vtramq. poſſeſſionem, & quando ſecus, p.2.c.14.n.198.*

Petens, ſi petitio eſt æquiuoca, non videtur amittere Ciuilem, ſed agere pro recuperatione naturalis, p.2. c.14. num.197.

Reintegratio.

Reintegratio *A Poſſidente ciuiliter cenſetur intentata pro recuperatione naturalis p.2.c.14.n.188.*

In Curia paſſim conceditur, probata antiquiori poſſeſſione Spoliati, & iuniore Spoliantis, p.2.c.14.n.94.

Non retardatur per exceptiones reſpicientes Petitorium, p.2.c.14.n.146.

Reiteratio.

Reiteratio *Et Conſtitutiones pro ſanatione terminorum ſubſtantialium nihil releuant, illis non ſeruatis, p.2 c.1. num.118.*

Terminorum ſubſtantialium ſanat omnes illorum defectus, p.3.c.5.n.73.n.440. & n.445.

Relatio.

Relatio *Executionis Monitorij, & eius formula, par.2. c.4.num.5.*

Petitorum eſt nulla, ſi non conſtat de electione, vel de præſentia, aut citatione Partium in examinatione negotij, p.1.c.8.n.128.

Petitorum eſt ſemper retractanda, quando apparet manifeſtè erronea, p.1.c.8.n.126.

Petitorum nulla nullum producit effectum, & retractatur, p.1.c.8.n.127.

Vnius Periti eſt nulla, ſi duo fuerunt deputati, par.1.c.8. num.129.

Relationi.

Relationi *Nuncij dicentis, ſe citaſſe perſonaliter cum Cedulis, ſtandum eſt, niſi contrarium probetur, p.1.c.9. num.164.*

Petitorum à Partibus electorum, ac Periti de conſenſu Partium, vel à Rota electi, ſtandum, donec de contrario

Digitized by Google

rio doceatur, par.1 cap.8.num.116.
Tertij Periti de conſenſu Partium electi ſtandum videtur, etiam ſi diſcordet ab alijs duobus, p.1.cap.8.num.133.& n.137. Contrarium, & Concordia ibidem, n.134.& ſeqq. & num.138.
Tertij Periti ſer.ſer.factæ ſtandum eſt,p.1.c.8.n.132.

Relatum.

Relatum *Attenditur non Referens,p.3.c.5.n.380.*
Eſt in Referente cum omnibus ſuis qualitatibus verè,& propriè,p.1.c.6.n.46.& c.8.n.83.& p.3.c.5.n.379.
Poteſt produci extra terminum, quando Inſtrumentum referens fuit productum in termino, p.1.c.6.n.45.

Relaxatio.

Relaxatio, *Aut expeditio Mandati, aut petitio executionis, non inducit præuentionem executionis in Tribunalibus extra Rotam,p.1.c.13.n.479.*
Cenſurarum eſt decretum diffinitiuum in ſcriptis ferendum, p.1.c.14.n.256.

Releuantia.

Releuantia *In materia Remiſſoriæ excludit calumniam,p.1.c.12.n.117.*

Relocatio.

Rolocatio, *Et reconductio tacita cum eiſdem pactis,& conditionibus cenſetur facta,& quando p.2.c.13.n.45.*
Non cenſetur facta ſub eiſdem Fideiuſſoribus, par.2.c.13. num.47.
Tacita in ruſticis pro vno anno, in vrbanis verò pro eo tempore, quo fuit inhabitatum, facta cenſetur, par.2. c.13.n.46.

Remedia.

Remedia *Quæ in iudicio Spolij non de facili locum habeant,niſi probata mala fide Poſſeſſoris, vel dolo,vel violentia,p.2.c.14.n.90.*
Reſtitutoria, quæ competant pro re mobili, & immobili, & quæ pro ea, quæ computatur inter immobilia,& pro incorporali,p.2.c.14.n.69.
Retinendæ poſſeſſionis præcipua quæ ſint, vnde dicta, & quo Iure introducta,p.2.c.12.n.81.
Remedia *Retinendæ Poſſeſſionis, quot, & quæ ſint, & pro quibus ſingula dentur, p.2.c.12.n.79.*

Remedium.

Remedium *Cap. frequens de reſtit. ſpol. in 6. cui, & contra quos competat, p.2.c.14.nu.80.*
Can. redintegranda, cui, & pro quibus competat, par.2.c.14 numer.70.
Ex l.1.C. ſi per vim, vel alio mod. quando, & contra quem detur, p.2. c.14.nu.83.
L. fin. C. de prat. pign. cui, & ad quid detur, par.2. c.14. num.82.
L. inuaſor, C. vnde vi, cui, & quando competat, par.2. c.14. num.74.
L. meminerint C. vnde vi, cui, & quando competat, par.2. c.14. num.75.
Reintegrationis competit ei, qui habuit ſe pro ſpoliato, etiam contra Succeſſorem in Beneficio, par.2.c.9. num. 138.& ſeq.
Reſtitutionis ad Conficiendum nouum Inuentarium, re, non integra, ceſſat, p.1.c.9.n.210.

Remedium l. Diffamari.

Remedium l. Diffamari *C. de Ingen. manumiſſ. cogit Aduerſarium ad agendum, & dandum libellum, ſecus remedium* l. ſi contendat,& l. Aurelius, §. centum, *par.3. c.3. num.117.*
Competit in cauſis Matrimonialibus, Dotalibus, & Feudalibus, p.3.c.3.nu.74.
Competit in omnibus cauſis, ex Praxi, p.3.c.3.n.77.
Competit tàm in Beneficialibus, quàm in prophanis, par.3. c.3. num.75.
Competit tam in Poſſeſſorio, quàm in Petitorio, & tàm actionibus realibus, quàm in perſonalibus, par.3. cap.3. num.73.
Contra quos detur, par.3. c.3. num.78.
Contra Silentem, quomodo poſſit intentari, datur Cautela, p.3.c.3.num.123.
Debet intentari ante motum Iudicium, non autem poſtea, p.3.c.3.num.84.
Differt à Remedio l. ſi contendat, *& quomodo, par.3.c.3. numer.115.*
Differt in pluribus à Remedio l. Aurelius, & l. ſi contendat, *quidquid dixerit Soccinus, par.3.cap.3.num.118. & num.120.*
Eſt in foro frequens, & vtile, quod in Curia iudicium Iactationis nuncupatur, p.3.c.3.n.42.
Eſt vnicum,& competit tàm in Ciuilibus,quàm in Criminalibus, p.3.c.3.n.72.
In Beneficialibus, cauſa ſimpliciter commiſſa, comprehendit tàm Petitorium, quàm Poſſeſſorium, p.3.c.3.n.76.
Non competit Excommunicato excommunicatione maiori, p.3.c.3.n.86.
Non poteſt intentari ab habente Mandatum ad defendendum,& quare,p.3.c.3.n.70.
Non ſolùm competit in cauſis Status, ſed etiam in alijs, p.3. c.3.n.124.
Quo Iure,& qua ratione introductum, p.3.c.3.n.46.

Remedium l. finalis.

Remedium l. finalis *C. de Edicto Diu. Adr. toll. ciuile eſt, & competit Hæredi ſcripto, Interdictum verò, Quorum bonorum, eſt prætorium competens etiam Hæredi ab inteſtato, p.2.c.7.n.29.*
Competit adhuc nulliter Immiſſo, p.2.c.7.n.74
Competit etiam Fideicommiſſario poſt purificatum Fideicommiſſum, etiam contra Tertium, & quando, p.2.c.7. num.81.
Competit etiam Hæredi Hæredis, p.2.c.7.n.45.
Competit etiam Hæredi inſtituto in Teſtamento nuncupatiuo in ſcriptis redacto,& quando ſecus, p.2.c.7.n.31.
Competit Fideicommiſſario in caſibus, in quibus recta via, Iura,& actiones in eum tranſeunt, p.2.c.7.n.86.
Competit Fideicommiſſario, quando Grauatus deceſſit ſine Hærede, p.2.c.7.n.89.
Competit Hæredi ſcripto in Teſtamento in ſcriptis, quod videtur receſſiſſe, p.2.c.7.n.30.
Competit tantum Hæredi ex Teſtamento, p.2.c.7.n.32.
Datur Eccleſiæ Fideicommiſſariæ etiam nulla reſtitutione facta, p.2.c.7.n.84.
De æquitate Canonica ad euitandos inanes circuitus competit etiam nulla reſtitutione facta, p.2.c.7.n.85.
Non competit Fideicommiſſario, quando verbo ſaltem non fuit ei facta reſtitutio per Hæredem, p.2.c.7.n.83.
Non competit Legatario, nec Vſuſfructuario, par.2. c.10. num.55.
Non datur contra legitimum Contradictorem, ſed agendum eſt contra eum via ordinaria, p.2.c.7.n.49.
Quibus,& quomodo competat, p.2.c.7.n.1.
Vt detur Fideicommiſſario, primò videndum de Fideicommiſſo, Secundò de identitate bonorum, tertiò de detractionibus, p.2.c.7.n.82.

Remedium l. ſi contendat.

Remedium l. ſi contendat, ff. de Fideiuſſ. ac l. Aurelius, §. Centum, ff. de lib. leg. *quando competat, par. 3. cap. 3. num.125.*
Leg. ſi contendat *eſt ſimile remedio* l. Aurelius, §. Centum *p.3.c.3.n.111.*
Locum habet in omni Reo, exceptiones peremptorias habente, p.3.c.3.n.114.
Pinguius eſt remedio l. Diffamari *p.3.c.3.n.110.*
Supereſt, licèt quando quis ſilet, ceſſet remedium l. Diffamari *p.3.c.3.n.122.*

Remiſſio.

Remiſſio *Affictus, non facta compenſatione cum annis fertilibus fit, re in totum, vel pro parte perempta p.2.c.13. num.102.*
Cauſa ad partes,& eius Inſtrumentum, vt obtineri poſſit, quid agendum, p.3.c.5.n.20.

Fru-

Fructuum ex lapſu temporis non cenſetur facta, niſi concurrant tria requiſita, de quibus in l. Procula, ff. de prob. *p.3.c.5.n.453.*
Mercedis pro rata rei perempta ſit Conductori re locata ab aquis ſumerſa, p.2.c.13.n.101.
Quot, & quibus modis fiat, & de eius effectu, p.1.cap.12. num.74.

Remiſsoria.

Remiſsoria *Conceditur ceſſante negligentia, vel dato fumo veritatis materia articulata, p.1.c.12.n.121.*
Conceditur cum retardatione, quando dato fumo ceſſat calumnia, p.1.c.12.n.134.
Conceditur dato fumo pro excluſione ſuſpicionis, par.1.c.12. num.116.
Conceditur etiam data releuantia vnius articuli tantùm, p.1.c.12.n.84.
Conceditur non publicato Proceſſu, nec didicitis teſtificatis, p.1.c.12.n.124.
Conceſſa ſi fuit cum clauſula ſine retardatione vel ſine præiudicio Proceſsus executiui, *Iudex poteſt procedere ad vlteriora, illa non obſtante, p.1.c.12.n.132.*
Cum clauſula ſine retardatione, *ſeu* ſine præiudicio *quando ſoleat concedi, p.1.c.12.n.133.*
Remiſsoria *Dari ſolet vni, & alteri Sententia, & quando, p.1.c.12.n.135.*
Datur ad effectum examinandi Teſtes, vigore prima Remiſſoria nulliter examinatos, p.1.c.12.n.127.
Datur ad recognoſcendum Signa, & Sigilla Notariorum in Inſtrumentis appoſita, & contenta, p.1.c.12.n.107.
Fruſtra petitur, & non datur ad probandum id, quod probatum non releuat, p.1.c.12.n.114.
In Beneficialibus datur in tertia, inſtantia, ſicut commiſſa cauſa appellatione remota, p.1.c.12.n.92.
In beneficialibus quando detur in prima inſtantia ſine retardatione, p.1.c.12.n.93. & ſeq.
In calculo ferenda Sententia, vel in vltimis Audientijs non datur, & quare, & quando ſecus, par.1.cap.12. num.111.
In cauſis Mercatorum, an, & quando concedatur, p.1. c.12.n.76.
In dubio eſt potius concedenda, quàm deneganda, par.1. c.12.n.130.
In prophanis, data releuantia, conceditur ſine fumo in quauis inſtantia, & in gradu reſtitutionis in integrum, par.1.c.12. n.85. & ſeqq.
Non conceditur bis in Beneficialibus, niſi ex cauſa, vel Petens conſentiat Sequeſtro, p.1.c.12.n.140.
Non conceditur de Stylo Rota in Beneficialibus, niſi dato fumo de bono iure, p.1.c.12.n.89.
Non conceditur in Beneficialibus in prima, nec in ſecunda inſtantia, niſi facta obligatione, & appoſito Sequeſtro, p.1. c.12.n.90.
Non conceditur, ſi fuerunt diſcuſſa dicta Teſtium, vel reſolutiones facta p.1.c.12.n.123.
Non datur, ad impediendam immiſſionem ex Teſtamento vigore l. fin. *p.1.c.12.n.109.*
Non datur ad probandum factum ſupra centum annos, p.1. c.12.n.112.
Non datur ad probandum per Teſtes contrarium eius, quod continetur in Scripturis, p.1.c.12.n.108.
Non datur ad probandum per Teſtes, quod poteſt probari per Scripturas, & quando ſecus, par.1.c.12.n.103. & ſeqq.
Non datur in executiuis, & quando ſecus, par.1.cap.12. num.128.
Non datur niſi ſemel, ſecus ex cauſa, par.1.cap.12. num.139.
Non poſſidenti non datur, niſi renunciet Sequeſtro, par.1. c.12.n.91.
Olim concedebatur à Papa ſub plumbo, & cum Sigillo Auditoris, ſi erat ei in Commiſſione conceſſum, p.1. c.12.n.78.
Publicato Proceſſu, vel didicitis teſtificatis, non datur ad examinandum ſuper iiſdem, vel directo contrarijs, licèt Articuli in cortice videantur noui, p.1.c.12.n.122.
Quando cauſa per plures inſtantias fuit agitata in partibus, & Pars non curauit ibi examinare, non datur, par.1. c.12.n.119.
Quando petitur ex iuſta cauſa, & ceſſat ſuſpicio eſt concedenda, p.1.c.12.n.83.
Quid ſit, & vnde dicatur, p.1.c.12.n.72. & ſeq.
Quomodo exequatur, p.3.c.5.n.103.
Semper eſt concedenda, ſi materia, ſuper qua petitur, eſt releuans, p.1.c.12.n.82.
Seu Compulſoria ſpecialis, quando videatur calumnioſè peti, p.1.c.12.n.185.
Seu litera miſſiua concedenda ſunt etiam in executiuis cum termino competente, p.1.c.12.n.75.
Si adeſt ſuſpicio vehemens, ſolet denegari, par.1. c.12. num.115.
Si Articuli contineant in ſubſtantia materias diuerſas à primis, conceditur etiam didicitis teſtificatis, p.1.cap.12. num.125.
Si articuli continent magis ſpecificè id, quod fuerat antea confuſè articulatum, conceditur etiam ſuper iiſdem, p.1. c.12.n.126.
Si Pars fuit negligens in examinando in Curia, & Teſtes poſtea receſſerunt ab ea, non conceditur, par.1. c.12.n.120.
Si Teſtes degunt in locis vicinis, non conceditur, & quare, p.1.c.12.n.118.
Si vnà cum Compulſoria fuit expedita, poteſt Iudex iura recipere, & alia facere iuxta eius facultates, p.1. c.12.n.81.

Remiſſoriæ.

Remiſsoriæ *Conceſſio, & Proceſſus retardatio plurimùm pendent ab arbitrio Iudicis, p.1.c.12.n.129.*
Iam conceſſa termino pendente, non poteſt procedi ad vlteriora, p.1.c.12.n.131.

Remiſsoriam.

Remiſsoriam *Petens tenetur facere Expenſas examinis, etiam quoad Interrogatoria, & quomodo, par.1.c.12. num.142.*

Repetitio.

Repetitio *Inſtrumenti in actis rogati eſt neceſſaria in iudicio ordinario, ſecus in executiuo, p.1.c.2.n.121.*
Iurium in termino ad dicendum contra producta, & eius formula, p.3.c.2.n.16.

Reprobatio.

Reprobatio *Conceditur etiam in ſummarijs, & executiuis, & quando, p.2.c.12.n.146.*
Eſt de iure permiſſa, & quando ſecus, par.1.cap.12. num.145.

Reproductio.

Reproductio *In actis Monitorij executi, & eius formula, par.2.c.7.n.6.c.11.nu.6.c.12.n.22.c.13.nu.5.& c.15. num.23.*
Literarum executorialium in actis, citata Parte, ſufficit ad cauſa deſertionem euitandam, par.3.cap.5. num.10.
Mandati de Manutenendo intimati in partibus, & eius formula, p.2.c.12.n.62.
Monitorij in partibus executi, & eius formula, p.2.c.9.n.14. & p.3.c.3.n.8.& c.4.n.9.

Requiſita.

Requiſita *Pauli de Caſtro in l.3.§.fin.ff.de eo quod cert. loc. qua ſint, p.1.c.8.n.265.*

Requiſitum.

Requiſitum *Teſtium* Pauli de Caſtro *videtur improbabile, p.1.c.8.n.272.*

Reſcripta.

Reſcripta *Cardinalis Signatura Iuſtitia Prefecti habent eamdem virtutem, ac ſi eſſent à Papa manu propria exarata, p.1.c.13.n.212.*

Digitized by Google

Reſcriptum.

Reſcriptum *Contrarium reportans in plena Signatura non poteſt audiri denuo, niſi facto depoſito, & obtenta licentia, p.1.c.13.n.56.*
Fauorabile obtinens à Signatura quid agere deinde debeat, p.1.c.13.n.39.
Signaturæ Iuſtitiæ debet intelligi prout de iure, par.1. c.13.n.511.

Reſeruatio.

Reſeruatio *Debet plene, & concludenter probari, par. 1. c.8.n.130.*
Eſt iuſtificanda ante Breuis executionem, quando in eo adeſt clauſula faciens Executorem mixtum, & quando ſecus, p.2.c.8.n.118.
Poteſt probari quandocumquè, ſi in Breui non adeſt clauſula Conſtito, *p.2.c.8.n.148.*
Vide in verb. Breuia.

Res.

Res *Cenſu onerata debet deſignari certis finibus, par.3.c.5. num.328.*
Inter Debitores acta Creditori non conſentienti non affert præiudicium, p.3.c.5.n.390.
Iudicata inducit notorium, & habetur pro veritate, p.3. c.5.n.377.
Iudicata quomodo executioni totali mandetur vſquè ad conſummationem, p.3.c.5.n.144.
Legata ante aditam eſt in bonis nullius, poſt aditam eſt propria ipſius Legatarij, p.2.c.11.n.73.
Locata non poteſt in præiudicium Conductoris alienari, & quando p.2.c.13.n.86.
Quæ pro immobili habetur, vt cenſus ſuper ea imponi valeat, non debet eſſe de neceſſitate ſolùm affixa, p.3.c.5. num.325.
Quæ pro ſtabili habetur, nè vix quidem certis finibus deſignari poteſt impropriè, & abuſiuè, p.3.cap.5. numer. 332.
Venalis poſita publicè ſub haſta ſubhaſtata, & haſta diſtractum pignus ſic venditum dicitur, par.1.cap.15. num.54.

Reſpondens.

Reſpondens *Obſcurè Poſitionibus poteſt cogi ad clariùs reſpondendum, p.1.c.10.n.66.*
Poſitionibus per verbum Credo, *ſi conuincatur de mendacio, eſt periurus p.1.c.10.n.33.*
Poſitionibus poteſt in continenti ſuam confeſſionem reuocare, p.1.c.10.n.108.
Semel ſufficienter Poſitionibus, non tenetur iterum reſpondere, & quando ſecus, p.1.c.10.n.39.

Reſponſio.

Reſponſio Credit, Prout in Inſtrumento, *ſi in eo non reperitur id, quod quis ita confeſſus eſt, non præiudicat, p.1. c.10.n.51.*
Credit, ſi apparet Inſtrumentum, de cuius tenore ponitur, non admittitur, p.1.c.10.n.49.
Facta poſitionibus per verbum Credo, *vel* Exiſtimo, *præiudicat, ac facta per verbum veritatis, par. 1. c.10.n.32.*
Facta Poſitionibus ſcribi debet ab Actuario, p.1.cap.10. num.116.
Ignoro, ideò non credo, non eſt bona, ſecus eſt in reſponſione non credo, quia ignoro, par. 1. cap. 10. num.47.
Nolo vti aliqua falſitate, eſt bona, p.2.c.4.n.90.
Non credit, vt ponitur ad affectum, ad quem ponitur, non admittitur, p.1.c.10.n.45.
Non credit, vt ponitur, admittitur, Poſitione in parte vera non exiſtente, p.1.c.10.n.43.
Non credit, vt ponitur, nec ad effectum ad quem ponitur, admittitur, p.1.c.10.n.45.
Quæ fit Poſitionibus, debet eſſe talis, vt reddat certam Partem, & Iudicem, p.1.c.10.n.75.
Quæ fit poſitionibus, ſcribitur in actis, & quomodo, p.1. c.10.n.9.
Refert ſe ad inſtrumentum, non eſt bona, ſi de illo non ſit mentio in Poſitione, p.1.c.10.n.52.
Refert ſe ad inſtrumentum, vel ad acta, vel credit prout in inſtrumento, admittitur in Curia, par. 1. c.10.n.50.
Si mutuauit, reſtitui, admittitur de Iure, ſecus ex diſpoſitione deciſoria Statuti Vrbis, p.1.c.10.n.42.

Reſponſiones.

Reſponſiones *Factæ Præparatorijs, & comparitio Partis quomodo, & à quo adnotentur in actis, par.2.c.2. num.14.*

Reſpublica.

Reſpublica *Florentina emit libertatem à Rodulpho Primo Imperatore ſex mille florenis aureis, par. 2. cap. 1. num.71.*
Florentina, in cuius locum Magnus Dux ſucceſſit, à tempore Honorij Quarti, *neminem in ſuperiorem recognouit p.2.c.1.n.71.*

Reſtitutio.

Reſtitutio *Verbalis de æquitate Canonica non eſt neceſaria, p.2.c.12.n.238.*
Verbalis fideicommiſſi idem operatur, quod legalis, p.2. c.12.n.237.

Reſtitutio in integrum.

Reſtitutio in integrum *Ad appellandum debet apertis verbis concedi, ſi eſt concedenda, antequàm in negocio principali pronuncietur, p.1.c.13.n.419.*
Ad conficiendum nouum Inuentarium ex clauſula &c. etiam Maioribus conceditur, p.1.c.9.n.194.
Ad Inuentarium omiſſum conficiendum datur ex iuſta cauſa etiam Maiori, p.1.c.9.n.186.
Alia Gratiæ, alia Iuſtitiæ, & quæ ſit Gratiæ, & quæ Iuſtitiam concernat, p.1.c.13.n.414.
Datur ad Inuentarium non ritè factum ſupplendum, ſeu de nouo conficiendum, p.1.c.9.n.187.
Datur Cohæredi Minoris in re indiuidua, ſecus in re diuidua, p.1.c.13.n.441.
Datur Decrepitis, vti perſonis miſerabilibus, par.1.c.13. num.435.
Datur Eccleſijs, locis Pijs, Vniuerſitati, & Fiſco ex edicto Minorum, p.1.c.13.n.433.
Datur etiam poſt quadriennium, iuſto impedimento, ſeu cauſa rationali exiſtente, p.1.c.13.n.464.
Datur etiam quadriennio elapſo, quando conſtat de enormiſſima læſione, p.1.c.13.n.466.
Datur lapſo quadriennio probata læſione ænormiſſima, ſi agitur de recuperanda re denegata per rem iudicatam, p.1. c.13.n.468.
Datur Maioribus ex clauſula generali, ſi qua mihi, *p.1. c.13.n.436.*
Datur Militibus in expeditione conſtitutis, par.1.cap.13. num.438.
Datur Minoribus 25. annis, p.1.c.13.n.432.
Datur Mulieribus in Curia Eccleſiaſtica, & vbi agitur de dote, Viduis egenis, p.1.c.13.n.439.
Datur Pauperibus, & Egenis, & quomodo hoc caſu reſcribat Signatura, p.1.c.13.n.440.
Datur Ruſtico, qui non potuit conſulere Peritiores, par.1. c.13.n.437.
Debet peti, & terminari infra quadriennium p.1.c.13.n.458. Vide in verbo Quadriennium.
Ex clauſula generali ob iuſtam cauſam datur, non obſtante lapſu quadriennij, p.1.c.13.n.471.
Incidenter poteſt peti coram quibuſuis Iudicibus, ſiue ornarijs, ſiue delegatis, p.1.c.13.n.424.
In Tribunalibus extra Rotam ſuſpendit executionem, & quando ſecus, p.1.c.13.n.480. & ſeq.
Non datur ſine iuſta cauſa, & quæ ſint iuſtæ cauſæ, p.1.c.13 n.442. & ſeqq.
Reſtitutio in integrum *Non datur ſine læſione etiam Perſonis priuilegiatis, p.1.c.13.num.454.*

Non

Digitized by Google

Non retardat executionem obligationis Cameralis par.1.c.13.n.483.
Poteſt peti principaliter,& incidenter,p.1.c.13.n.430.
Principaliter non poteſt peti, niſi coram Iudice ordinario competente,vel delegato à Principe, vel ad vniuerſitatem cauſarum,p.1.c.13.n.422.
Principaliter petita non impedit executionem factam, ſeu ceptam,p.1.c.13.n.473.& 474.
Principaliter petita requirit libellum, & ſolemnitates iudicij ordinarij, ſecus petita incidenter, par.1. cap.13. num.421.
Prout de iure conceditur à quolibet Iudice ordinario, par.1. c.13 n.410.
Quæ datur Minori,& Aequiparatis,differt ab ea,quæ datur Maiori ex clauſula generali ſi qua mihi &c.*& in quibus p.1. c.13.n.456.*
Quid ſit p.1.c.13.n.413.
Signanter dicitur petita incidenter, quando petitur per viam exceptionis,vel replicationis,p.1.c.13.n.425.

Reſtitutionis.

Reſtitutionis *Beneficium eſt tranſmiſſibile ad Hæredes,tam Minorum,quàm Maiorum,p.1.c.9.n.188.*

Reſuſcitatus.

Reſuſcitatus *Miraculosè non recuperat Vxorem, nec Vxor Virum,p.3.c.4.n.98.*
Miracolosè rumpit Teſtamentum,& omnia bona ſua, et Filios recuperat,p.3.c.4.n.97.

Retentio.

Rētentio *Datur Inquilino finita locatione pro melioramentis factis in re locata,p.2.c.13.n.41.*
Quid ſit,p.2.c.12.n.87.

Retentionis.

Retentionis *Poſſeſſionis materia pendet ab animo, & quomodo terminanda,p.2.c.14.n.199.*

Retrahens.

Retrahens *Vigore Bullæ poteſt expellere inquilinos, nec tenetur ad intereſſe, ſicut nec venditor hoc caſu de euictione,p.2.c.13.n.53.*

Reuiſio.

Reuiſio *A Conſulibus Agriculturæ tantùm datur iuxta diſpoſitionem Statuti,p.1.c.13.n.238.*
Peritorum non datur, niſi ſemel, & quare, par.1.cap.8. num.124.

Reuiſor.

Reuiſor *Commiſſionum, quæ verba addere ſoleat in corpore commiſſionis in cauſis pecuniarijs,par.3.c.2.n.36.*
Cum qua clauſula relaxet aliquando commiſſionem,p.1.c.13. num.50.
Primus commiſſionum affert commiſſionem Præfecto Signaturæ,qui eam ſignat,& quomodo,p.1.c.13.n.36.
Secundus affert commiſſionem Regenti Cancellariæ,qui eam ſignat,& quomodo,p.1.c.13.n.37.

Reus.

Reus *Abſoluitur,Actore non verificante monitorium, p.2. c.4.n.24.*
Actore non probante abſoluitur, etiam ſi probatio ſit dubia, & ſimus in fauorabilibus,p 2.c.11.n.98.
Actori,& Actor Reo de æquitate Canonica,quam ſeruat Rota ,edere tenetur,& quando,p.2.c.3.n.43.
Ad excluſionem Actoris,qui ſuam intentionem fundauit,cogitur docere de titulo,p.2.c.2.n.31.
Appellare volens in interdicto,Quorum legatorum debet adire plenam Signaturam,p.2.c.11.n 22.
Conuentus etiam poſt executionem factam,poteſt ducere exceptiones,quas habet,p.1.c.12.n.48.
Conuentus in Saluiano quid opponere poſſit, par.2.cap 6. num.16.
In iudicio Manutentionis poteſt opponere exceptiones præſcriptionis,& quas habet,probare per legitima probationū genera,p.2 c.12.n.28.& n.31.
In iudicio Manutionis, quomodo, & quando ſuas exceptiones probare valeat,p.2.c.12.n.9.
In Iudicio Quorum legatorum poteſt opponere, & probare exceptiones ſibi competentes, per legitima probationum genera,p.2.c.11.n.13.
Mortuo Actore in cauſa Beneficiali poteſt procedere per Contradictas ad effectum abſolutoriæ,p.3.c.1.n.74.
Mutatis Perſonis proteſtatur,nihil fieri,niſi illis legitimatis, p.1.c.5.n.21.
Non tenetur edere Actori ad intentionem fundandam circumſcripta æquitate Canonica,p.2.c.3.n.61.
Ob defectum exceptionum quomodo ſe defendat, par.1.c.9. num.1.
Omni remedio deſtitutus poteſt accipere terminum ad ſoluendum,p.1.c.14.n.1.
Poteſt deducere, & probare ſuas exceptiones per legitima probationum genera,p.3.c.4.n.21.
Poteſt etiam in termino intimationis probare exceptiones, Ius inquilinatus,priuilegiorum, & quicquid vult, & poteſt,p.2.c.13.n.n.11.
Poteſt probare exceptiones,quas habet,iiſdem modis ,quibus Actor poteſt ſua incumbentia,p.2.c.14 n.11.
Pro quo fertur Sententia abſolutoria, literis non iuſtificatis, debet ſeruare terminos ſubſtantiales, & quomodo, p.2. c.8.n.19.
Proteſtari debet in termino ad dicendum contra, & quomodo,p.2.c.11.n.10.
Qui deſerta appellatione vult vti clauſula quam, & quas *in alia lite,licèt connexa cum prima,in ſecunda erit Actor p.1.c.13.n.401.*
Qui poteſt in Curia conueniri etiam ceſſante obligatione Camerali,ſi non habet domicilium, vel Procuratorem in Curia quomodo citandus,p.1.c.4.n.3.
Qui ſcripturas fortuitò amiſit,poteſt de hoc proteſtari in iudicio exhibitionis,& ad quid,p.2.c.3.n.14.
Si agitur de exhibitione,iurium ad fundandam intentionem Actoris,quomodo poſſit proteſtari, & impedire expeditionem Mandati,p.2.c.3.n.17.
Tenetur edere Actori in decem,& ſeptem caſibus,& in quibus,p.2.c.3.n.63.
Tenetur exceptiones oppoſitas probare,& quando,aliàs nihil agit,p.2.c.3.n.9.& c.10.n.12.
Volens executionem,à clauſula, ſi quid exequendum *præſeruatam,impedire,poteſt etiam ex nouiter deductis ſuam intentionem fundare,p.1.c.13.n.499.*

Roma.

Roma *Eſt Patria communis, par.1.c.4.num.15.& cap.7. num.65.*

Romulus.

Romulus *Haſtam in bello gerere ſolitus fuit, p.1.cap.15. num.45.*
Quirinus,ideſt Rex,dictus fuit,p.1.c.15.n.44.

Rota.

Rota *Aliquando rotat,p.1.c.13.n.191.*
An, & quando ſoleat adhibere fidem Teſtibus, non obſtante defectu Citationis, ad videndum illos iurare, obtenta Commiſſione cum clauſula Arbitrio, *p.1.c.11. num.41.*
Rota *Antiqua tenuiſſe videtur,ad purgationem ſpolij quo ad fructus, & expenſas, ſufficere obligationem cum depoſito iulij vnius,Sed contrarium in ſpolio,& attentatis ſæpè decidit Rota moderna,p.2.c.14.n.162.& ſeq.*
Concedit immiſſionem Fideicommiſſario pro indiuiſo, & quando,p 2.c.7.n.66.
Cordubenſis quando fiat, vnde dicatur, par.1. cap. 13. num.404.
Deciſ.17.n.3.verſic.iſte tertius p.2.recent.non poteſt intelligi de executione trium conformium,& quare, p.2.cap.4. n.129.& ſeq.
De ſtylo non admittit fictas confeſſiones,& quando ſecus,p.1. c.10.n.103.
De ſtylo non defert Iuramentum in ſupplementum,& quando ſecus,p.2.c.4.n.152.
Eſt vnum Tribunal, & quod vnus Auditor facit, Om-

Omnes feciſſe dicuntur,p.1.c.12.n.137.
Ex cauſa rationabili ſolet ferre Sententiam pro parte, & multiplicare Sententias,aliàs ſecus,par.3.c.2.num.50.& num.62.
Ex iuſta cauſa paſſim interponit arbitrium pro retardanda executione literarum Apoſtolicarum, etiam ſi fuerit reſcriptum,cum clauſula parito Breui arbitrio Rotæ, p.2. c.8.n.152.
Facto verbo per Ponentem ſuper expeditionē, mandat expediri,vel iterum audit,p.3.c.5.n.120.
In deputatione Curatoris non curat de ſeruatione terminorum,p.1.c.5.n.73.
In dubio pronunciat pro non deſertione, & ita eſt etiam ab alijs in dubio pronunciandum, par.1.ca.13. num.662.
In materia Decimarum non dat Manutentionem ex ſola Iuris aſſiſtentia, & quando ſecus, par.2.cap.12. num.148.
In quibus diebus fieri ſoleat,p.1.c.13.n.402.
In ſuo Tribunali non admittit, quod obſcurè Reſpondens habeatur pro non reſpondente, & quando ſecus, par.1. c.10.n.77.
Mandat diſputari dubium, ſi datis memorialibus ſubeſt difficultas,p.3.c.5.n.108.
Martiniana quando fiat, & vnde dicatur, par.1. c.13. num.403.
Moderna in non iuriſdictionalibus non concedit Manutetionem ex ſola Iuris aſſiſtentia,p.2.c.12.n.144.
Non abſoluit à Cenſuris ſine commiſſione ſpeciali, par.1. c.14.n.296.
Non admittit illam opinionem, quod Iudex poſſit moneri ad iudicandum extra acta, & quare, p.1.c.13. num.268.
Non admittit, quòd Succeſſor, qui fructus non habuit teneatur ad Penſionis ſolutionem, & quando ſecus, p.2. c.9.n.102.
Non allegatur ſuſpecta,ſed Auditor,dum agitur de eius,vel ipſius Coniuncti intereſſe, remouetur à Rota, idem in Signatura,p.1.c.7.n 134.
Non attendit nullitates, niſi ſint ex tribus, p.1. cap.13. num.349.
Non concedit literas miſſiuas,ſed remiſſoriales, & cum quo ſumptu, p.1.c.12.n.71.
Non dat Manutentionem, ſed Immiſſionem Tranſlatario, qui nunquam exegit, & quando, par. 2. cap.9. num.165.
Non pronunciat Poſitiones pro confeſſatis,ſed monet,& quomodo,p.1.c.10.n.102.
Non ſolet reuocare in dubium poteſtatem Signaturæ Iuſtitiæ, etiam ſi præceſſerit Commiſſio manu Sanctiſſimi ſignata, p.1.c.13 n.215.
Paſſim contra factum Iudicis nulliter, & iniuſtè procedentis concedit Manutentionem, p.2.c.5.num.74.& cap.12. num.150.
Procedit ſummariè in cauſis miſerabilium Perſonarum, & à ſcutis quingentis infra,p.2.c.1.n.159.
Quomodo informandi,p.3.c.5.n.123.
Reſoluit aliàs pro validitate Cenſus impoſiti ſuper ſcripturis Notarij particularis,p.3.c.5.n.324.
Si cauſa reſtitutionis in integrum ſit ei commiſſa, audit ſuper bono iure,non attento lapſu fatalium, & quadriennij, p.1.c.13.n.103.
Si Spolium eſt turbidum,ſolet exercere arbitrium pro cumulatione Petitorij cum Poſſeſſorio, ſequeſtrata poſſeſſione, p.2.c.14.n.204.
Solet ad cautelam ſemper abſoluere à Cenſuris latis in partibus,commiſſa cauſa Appellationis, & nullitatis in ea, p.1.c.14.n.295.
Solet ſemper deferre declarationibus Sacræ Congregationis Concilij, & illis acquieſcere, par. 1. cap. 7. num.86.
Tenet Poſitiones extra eius Tribunal pro confeſſatis ritè haberi, concurrentibus requiſitis Franc. in c.2. de confeſſ. in 6.p.1.c.10.n.101.
Vtraque parte audita mandat diſputari dubium ſibi de iure beneuiſum, quod à Iudice ſubſcribitur,& intimatur Parti,p.3.c.5.n.116.

Rotulus.

Rotulus Remiſſoriæ, & eius formula cum inſertione Articulorum,p.3.c.5.n.100.

Sacri Canones.

Sacri Canones Amplectuntur ſimplicitatem,et veritatem, reiecta ſubtilitate Iuris,p.1.c.9.n.130.

Saluianum.

Saluianum Aliud vtile,aliud directum,p.2.c.6.n.53.
Ceſſat,ceſſante Hypotecha,p.2.c.6.n.60.
Competit Creditori in bonis hypothecatis, etiam contra Tertium ad effectum ſe ſatisfaciendi ex fructibus, par.2. c.6.nu.2.
Competit,cui competit Hypothecaria,& datur propter hypothecam,p.2.c.6.n.57.& ſeq.
Competit etiam Legatario,& Fideicommiſſario, & cui competit hypotheca,ad effectum conſequendi rem ſibi relictam, aut debitam,p.2.c.6.n.5.& c.11.n.91.
Competit Fideicommiſſario contra Hæredem ratione hypothecæ,vt hæreditatem ſibi per fideicommiſſum relictam reſtituat,p.2.c.7.n.90.
Directum contra quem detur, & ad quid inuentum, p.2. c.6.n.54.
Eſt remedium perſonale in rem ſcriptam, par. 2. cap. 6. num.72.
Pro legatis etiam pecuniarijs,ac fideicommiſſi frequenter intentari ſolet,p.2. c.11.n.62.
Quid ſit, & vnde dicatur, p.2. cap.6.num.1.num.52.& num.55.
Ratione hypothecæ competit Legatario, par. 2. cap.6. num.61.
Remanet præſcriptum, præſcripta Hypotheca, p.2. c.6. num.112.
Sicut Hypothecaria competit Fideicommiſſario, abſque alia etiam verbali reſtitutione illi facta, vel facienda, p.2. c.7.n.87.
Vt detur,neceſſe eſt probare requiſita opportuna,& neceſſaria,p.3.c.6.n.68.
Vtile competit Ceſſionario, & alijs ratione hypothecæ, p.2. c.6.n.66.& ſeq.
Vtile competit cuicunque Creditori hypothecario, par. 2. c.6.n.56.
Saluianum Vtile competit Fideicommiſſario, etiam particulari, contra bona fideicommiſſaria, à Teſtatore tempore obitus poſſeſſa, & in re fideicommiſſo ſubiecta, p.2. c.6.n.64.
Vtile competit Hæredi Hæredis, ac Subſtitutis in Teſtamento, p.2.c.6.n.65.
Vtile competit pro legato contra bona per Teſtatorem poſſeſſa contra res legatas, mobilia, pecunias, & nomina debitorum,p.2.c.62.& ſeq.
Vtile contra quem,& ad quid detur,p.2.c.6.n.54.
Vtile redditur contra quēcunque,etiam Tertium poſſeſſorem, ac contra ſingularem Succeſſorem, & titulo poſſidentem, p.2.c.6.n.73.

Saluiani.

Saluiani Natura eſt, vt Creditori ſatisfiat de ſuo credito ex fructibus rei,non quod res diſtrahatur.vel adiudicetur,p.2. c.6.n.90.
Natura in Creditore bonorum eſt, vt ille conſequatur ipſa bona,p.2.c.7.n.91.

Saluſtius Tiberius.

Saluſtius Tiberius Addidit eius Praxi auctoritates,& iura mutuò accepta,p.1.c.11.n.67.

Saluſtio Tiberio.

Saluſtio Tiberio Eſt omnino credendum de ſtylis Tribunalis A.C.ſed non ita circa illorum validitatem.& iuſtitiam p.1.c.11.n.66.

San-

Digitized by Google

Quot , & quibus modis poſſit fieri Coram Iudice compulſorali,p.1.c.12.n.60.

Remiſſorialis in partibus quomodo incohari,& fieri debeat, p.1.c.12.n.24.

Remiſſorialis quomodo ad Curiam tranſmittendus, & quæ in ſiue requirat,p.1.c.12.n.40.

Si adeſt domus olim ſolitæ habitationis Citandi, fit per affixionem etiam ad Valuas domus, adhibito vno Teſte, p.1. c.1.n.139.

Subſtinetur, ſi citatio ad terminos ſubſtantiales fuit reproducta, licèt in ea non fuerit extenſum decretum, par. 2. c.1.n.127.

Super executione literarum Apoſtolicarum in Tribunali A. C.fit præuio Monitorio,cum earum inſertione, p.2.cap.8 num.2.

Super executione mandati de Manutenendo quomodo fieri poſſit,p.2.c.12.n 57.& 59.

Super liquidatione,& taxatione expenſarum , fructuum,& intereſſe quomodo faciendus,p.2.c.14.n.31

Super liquidatione,& taxatione quomodo conficiendus,ſi ex,penſæ ſeù fructus,et intereſſe excedant ſcuta viginti monetæ,p.2.c.14.n. 37.

Procurator.

Procurator Ad lites poteſt ſubſtituere,& quando , & quomodo,p.1.c.3.n.48.

Ad negotia indſtinctè tenetur recognoſcere ſcripturas & teſtificari contra eius Principalem,p.1.c.2.n.217.

Ad negotia poteſt ſubſtituere , etiam ſi facultatem in ſpecie non habeat ſubſtituendi,p.1.c.3.n.58.

Cenſetur approbatus,Parte non opponente de defectu mandati,p.1.c.2.n.182.

Citato Principali in partibus , vel eo non exiſtentente in Curia,tenetur illius manum recognoſcere , vel negare,par.1. c.2.n.212.

Comparens ,non docto de legitimo mandato procuræ , citatur ad docendum de illo,p.1.c.3.n.5.

Conſtitutus ad plures cauſas, ſi in vna tantùm ſubſtituit , remanet Procurator in alijs,p.1.c.3.n.70.

Cum facultate ſubſtituendi poteſt ſubſtituere , etiam lite non conteſtata,p.1.c.3.n.59.

Cum facultate ſubſtituendi poteſt ſubſtituere hodie etiam de iure Ciuili ante litem conteſtatam,p.1.c.3.n.64.

Cum facultate ſubſtituendi, reuocandi, & reaſſumendi, remanet Procurator etiam poſt ſubſtitutionem, par.1. c.3.n.71.

Debet acceptare,exhibere mandatum in actis, & proteſtari, p.1.c.4.n.5.

Dominus litis effectus, ſi adeſt,aliàs Hæredes ſunt citandi, vel dandus eſt Curator hæreditati,p.3.c.1.n.76.

Dominus litis effectus per litis conteſtationem nec voluntate, nec morte Domini reuocari poteſt,p.1.c.3.n.48.

Dominus litis effectus , ſi in mandato ſit clauſula, Releuans,poteſt ſubſtituere in quauis inſtantia,& quare,p.1. c.3.n.54.

Et Defenſor non coguntur iurare , nec referre , par. 1. c.10.n.138.

Habens Mandatum generale ad lites , admittitur ad iurandum de calumnia, quicquid ſit de Iure , par.1. cap.8. num.107.

Habens Mandatum ſpeciale à Domino, tenetur iurare de calumnia in animam ipſius Domini, aliàs in animam propriam,p.1.c.8.n.106.

In cauſa , quæ cenſetur propria , poteſt ſubſtituere etiam lite non conteſtata,p.1 c.3.n.57.

In rem propriam poteſt ſubſtituere , etiam ante conteſtationem litis,p.1.c.3.n.56.

Inſtans pro ſubhaſtatione , debet Parte opponente docere de legitimo mandato procuræ,p.1.c.15.n.100.

Licèt proteſtetur,nihil fieri,ſi eius domus non eſt nota Curſoribus,citatur per diligentias,p.1.c.4.n.9.

Non poteſt audiri , niſi doceat de legitimo mandato procuræ, p.1.c.3.n.38.

Non poteſt deferre iuramentum deciſiuum,niſi habeat ad hoc mandatum ſpeciale,p.1.c.10.n.136.

Poteſt citari ad recognoſcendum manum ſui Principalis , & quando,p.1.c.2.n.36.

Principalis ſui abſentiam allegans tenetur curare vt Poſitiones ad eũ tranſmittantur ſumptibus eiuſdem Principalis,ex diſpoſitione Statuti Vrbis,p.1.c.10.n.74.

Quando poſſit cogi ad reſpondendum poſitionibus, etiam ſi Mandatum ſufficiens non habeat,par.1.c.10.n.7.

Qui dixit,nihil fieri,eſt omnium citandus,p.3.c.3.n.11.

Remanet,poſtquam ſubſtituit,ſi habet facultatem ſubſtituendi plures,& quare,p.1.c.3.n.73.

Remanet poſt ſubſtitutionem,ſi hoc in mandato expreſsè diſponitur,p.1.c.3.n.72.

Si eius domus non eſt nota Curſoribus , debet eligere domicilium,p.3.c.4.n.17.

Si non agitur de ſecretis cauſæ , nec ipſe poteſt argui de fide rupta , tenetur contra Principalem ſubijcere ſe examini , p 1.c.2.n.215.

Subſtituens deſinit eſſe Procurator,p.1.c.3.n.69.

Subſtituens in dubio , cenſetur ſubſtituere eo modo , quo potuit,vt actus valeat,p.1.c.3.n.52.

Subſtituens non poteſt reuocare ſubſtitutum,& quando ſecus p.1.c.3.n.63.

Subſtitutus debet docere de Mandato , ac de facultate Subſtituentis,p.1.c.3.n.47.

Subſtitutus non ſubſtituit,niſi ſit Dominus litis effectus, p.1. c.3.n.74.

Subſtitutus , qui non acceptauit viuente Procuratore ſubſtituente , poteſt acceptare viuente Domino , par.1.c.3. num.61.

Tantùm in omittendo,ſed Curatore ad lites,etiam in committendo,poteſt præiudicare,p 1.c.5.n.114.

Tenetur ad inſtantiam aduerſarij recognoſcere manum Principalis ſui,& quando,p.1.c.2.n.213.

Tenetur teſtificari contra Principalem in his , quæ fecit, ſeù ſciebat , vti Tertius , ante litem motam , p.1.cap.2. num.214.

Vel Defenſor Mariti,eo viuente,non tenetur, niſi in quantum facere poteſt,& quando ſecus,p.1.c.14.n.328.& 330.

Vel impetrans Commiſſionem, ad quid teneatur , par.1.c.13. num.539.

Procuratori.

Procuratori Generali ſuper reſponſione facienda Poſitionibus datur dilatio ad conſulendum Dominum , p.1. c.10. num.56.

Procuratoris.

Procuratoris Conſtitutio non eſt magni præiudicij, ſicut Curatoris datio,p 1.c.5.n.113.

Subſtitutio non inducit conſenſum in iuriſdictionem , p.1.c.7. num 45.

Prodigus.

Prodigus, Ac Furioſus,& ſimiles,non tenentur iurare , aut ſoluere,p.1.c.10.n.135.

In deputatione Curatoris eſt citandus,p.1.c.5.n.98.

In multis æquiparatur Furioſo , ſeù potius Pupillo , p.1.c.5. num.96.

Producens.

Producens Fatetur contenta in enunciatiua à Partibus prolata , & in neceſſarijs ad actum , qui geritur , p.1. c.2. num.149.

Fatetur contenta in Scriptura producta in diſpoſitiua , non in enunciatiua,p.1.c.2.n.148.

In quantum &c. non fatetur,dummodo non teneatur edere , & Scriptura ſit aliena , & capitula ſint ſeparata , par.1. c.2.n.158.

Inſtrumenta vel Teſtes tenetur,Parte inſtante,declarare, an velit eis vti pro bonis,p.2.c.4.n.85.

Inſtrumentum cenſetur illud approbare,p.1.c.2.n.147.

Iura propria,etiam per Compulſum,& in parte, & partibus, fatetur , niſi habeant capitula ſeparata , par.1. cap.2. num.152.

Non

Digitized by Google

Non fatetur, ſi iura producta ſunt nulla, vel per ſe non probant, p.1.c.2.n.150.
Tres vltimas quietantias pro tribus vltimis terminis, etiam bimeſtralibus, præſumitur retro ſemper ſoluiſſe, par.1. c.8.n.244.

Productio.

Productio Ac repetitio Articulorum in termino ad dicendum contra, & eorum formulæ, p.1.c.11.n.3.
Cenſetur realis, ſi in ea adſit verbum tacto produxit, vel verbum tenoris &c. vel animo &c. vel incipit ſic p.1. c.2.n.156.
Cenſetur verbalis, quæ nihil operatur, p.1.c.2.n.154.
Copiæ in termino operatur, vt poſſit produci Originale extra terminum, p.1.c.2.n.153.
Interrogatorium, & eius formula, p.1.c.11.n.12.
Iurium ad docendum de Grauamine in partibus illato, & formula, p.3.c.5.n.3.
Iurium, & eius formula, p.1.c.2.n.11.
Iurium, & oppoſitio ex aduerſo, quomodo fieri debeat, p.1.c.2. n.11. & n.17. & ſeq. & p.2.c.15.n.11.
Iurium in cauſis grauioribus ad cautelam fit per Compulſum formiter coram Domino, p.1.c.2.n.15.
Iurium in termino ſubſtanntiali ad dicendum contra producta, & eius formula, p.2.c.6.n.20.
Iurium per Compulſum coram Domino formiter facta, & eius formula, p.1.c.2.n.17.
Iurium per Compulſum, & in parte, & partibus, non nocet, p.1.c.2.n.151.
Liſtæ Expenſarum in actis, & eius formula, p.2. cap.14. num.39.
Notulæ intereſſe, & fructuum in actis, & eius formula, p.2. c.14.n.33.
Noua facta ad coadiuuandas probationes antiquas, non dicitur noua, ſed confirmatoria antiquæ. p.1.c.6.n.44.
Præparatoriorum, & eius formula, p.2.c.2.n.5.
Proceſſus de partibus, & eius formula, p.3.c.5.n.25.
Proceſſus & Iurium in termino ad dicendum contra, & eius formula, p.3.c.3.n.49.
Proceſſus fabricati coram Iudice à quo, ad docendum de Grauamine, & eius formula, p.3.c.5.n.37.
Verbalis non facit iura de actis, p.1.c.2.n.155.

Pronomen.

Pronomen, Ipſo, eſt perſonaliſſimum, p.1.c.9.n.201.

Pronuntia.

Pronuntia De reſpondendo libello, vel non, & de procedendo, vel non oppoſitis non obſtantibus, infert grauamen irreparabile, p.1.c.13.n.303.
Iniuſta de procedendo ad vlteriora infert grauamen irreparabile, p.1.c.13.n.304.
Poſitionum pro Confeſſatis, Defuncto contumace ante Sententiam, non tranſit ad Hæredes, p.1.c.10.n.96.

Propoſitio.

Propoſitio, Ac commiſſio cauſæ Iactationum in Camera, & eius formula, p.3.c.3.n.35.
Eſt facienda, & quomodo, ſi in Camera debet diſputari dubium, vel illa ſit aliàs informanda, p.3.c.5.n.171.
In Camera pro commiſſione appellationis, & eius formula, & decretum Cameræ, p.3.c.5.n.165.
Quomodo fiat in Camera in ſecunda, & vlteriori inſtantia, p.3.c.5.n.164.

Prorogatio.

Prorogatio Fatalium in cauſis Commiſſarijs, inſtante lapſu biennij, eſt obtinenda, p.1.c.13.n.99.
Reuerentialium in forma ad alios 30. dies, à die præſentatæ, eſt omninò neceſſaria, p.1.c.13.n.681.

Proſecutio.

Proſecutio, Et executio in omnibus tribuitur Mandanti, p.1. c.9.n.112.
Facit duo cenſeri vnum, p.1.c.9.n.104.

Proteſtatio.

Proteſtatio Accuſationis contumaciæ, & eius formula p.1.c.2.n.25.
Ac oppoſitio pendentiæ litis extra Tribunal A.C. & eius formula, p.1.c.7.n.6.
Ab obtinendam dilationem ad iurandum ſuper partito, & eius formula, p.1.c.10.n.15.
Appellati contra literas Citatoriales, & Iura producta, & eius formula, p.3.c.5.n.12.
At que oppoſitio incompetentiæ, & eius formula, in caſu, in quo eſt opus, opponere etiam alias exceptiones ſub conditione, p.1.c.7.n.3.
Citata Parte quando, & qualis neceſſaria, vt Reus, protrahens litem teneatur ad intereſſe, p.1.c.8.n.45. & ſeq.
Citra conſenſum &c. niſi ſi, & quatenus, debet repeti in vno quoque actu, aliàs euaneſcit, p.1.c.7.n.53.
Conſeruat ius Proteſtantis, niſi ſit contraria facto, vel contradicat de directo, p.1.c.2.n.180.
Contra Articulos in termino ad dicendum contra, & eius formula, p.1.c.11.n.5.
Contra Commiſſionem, & eius formula, p.3.c.5.n.91.
Contra Debitorem iuxta doctrinam Pauli de Caſtro debet fieri ab habente Mandatum ſpeciale, p.1.c.8.n.268.
Contra Monitorium ad reſpondendum Præparatorijs, & eius formula, p.2.c.2.n.9.
Contra Præparatoria, & eius formula, p.2.c.2.n.6.
Contra proceſſum de partibus, & iura producta, & eius formula, p.3.c.5.n.26.
Proteſtatio Contra proceſſum, & iura in termino ad dicendum contra, & eius formula, p.3.c.5.n.50.
Contra proceſſum remiſſorialem, & eius formula, pa.1.c.12. num.42.
Contra recurſum, quando cauſa non eſt appellabilis, & eius formula, p.3.c.5.n.34.
Coram iudice Compulſoriali exaduerſo facta eſt adimplenda, & ad quid, p.1.c.12.n.54.
De addendo omiſſa in Inuentario poſita excludit præſumptionem doli. p.1.c.9.n.68.
De ſtando ſimplici copiæ, & eius formula, p.1.c.2.n.7.
Et negatio Monitorij in partibus executi, & eius formula, p.3.c.3.n.10.
Et oppoſitio, quæ ſit facienda in termino ad dicendum contra recurſum, p.3.c.5.n.33.
Et productio diligentiarum, ſeu fidei Executoris contra Obligatum in forma Cameræ, p.1.c.14.n.54.
Et productio iurium in iudicio attentatorum, & eius formula, p.2.c.15.n.4.
Et repetitio iurium, & eius formula, p.2.c.15.n.29. & par.3. c.3.n.25.
Ex aduerſo facta contra Articulos, & literas miſſiuas debet adimpleri, & quomodo, p.1.c.12.n.5. & n.32.
Facienda à nolente amplius continuare in locatione, & conductione, & eius formula, p.2.c.13.n.22.
Facienda in termino ad dicendum contra coram Iudice compulſoriale, & eius formula, p.1.c.12.n.53.
Facienda pro ſuſpenſione Petitorij, & eius formula, par.2. c.6.n.81.
Fieri ſolita in productione Præſentatæ in actis Iudicis à quo, & eius formula, p.1.c.13.n.87.
In termino ad dicendum contra literas miſſiuas, & eius formula, p.2.c.12.n.31.
In termino ad dicendum contra, nec non videndum decerni literas miſſiuas, & eius formula, p.1.c.12.n.4.
In termino citationis ad declarandum, & eius formula, p.2. c.4.n.13.
Iuxta cautelam Angeli poſt executionem factam non releuat p.1.c.9.n.28.
Nihil fieri, niſi ſpecificata ſumma, & factis calculis Parte iterum citata, & intimata, nihil releuat, ſi ſumma erat liquida, p.1.c.8.n.112.
Non admitti in preiudicium, & clauſula ſine præiudicio in admiſſione iurium in executiuis tantùm requiritur, in cæteris regulariter ſecus, p.2.c.4.n.8.
Non admitti iura in præiudicium, quid operetur, p.1. cap.8. num.148.

Digitized by Google

Opportuna ſit, ſi Præparatorijs non ſit de iure reſpondendum,p.2.c.2.n.13.

Procuratoris,ne contra Monitum in partibus procedatur per Contradictas,& eius formula,p.3.c.4.n.16.

Pro obtinendo mandato ſuſpicionis fuga, & eius formula, p.1.c.14.n.44.

Pro obtinendo ſequeſtro pro aſſecuratione iudicij,& eius formula,p.1.c.14.n.40.

Prouiſi Apoſtolici contra iura, vel Articulos, & eius formula,p.2.c.8.n.13.

Quæ fieri poteſt in Camera contra Propoſitionem, & eius formula,& decretum Cameræ, p.3.c.5.n.166.& ſeq.

Quod in termino ad dicendum contra nil innouetur,quid operetur,p.1.c.2.n.199.

Quod nemo &c.niſi docto &c.ita quod &c. niſi in vno quoque actu repetatur,euaneſcit,p.1.c.2.n.138.

Quod nemo &c. niſi docto &c. ita quod &c. operatur vt mandato non producta,acta ſint nulla,p.1.c.2.n.181.

Quod nemo &c. operatur, vt acta poſtea geſta ante mandati productionem non ſuſtineantur,p.1.c.2.n.185.

Quod quis non intendit acquirere Incolatum, debet eſſe clara,aliàs non releuat,p.1.c.7.n.64.

Rei ad impediendam expeditionem mandati,& eius formula, p.2.c.3.n.15.

Rei contra Monitorium, & eius formula, par.2.c.6.nu.6. c.7.n.7.c.10.n.8.c.12.n.23.c.14.n.6.c.15.n.24.& par.3. c.2.nu.8.

Rei,& oppoſitio praſcriptionis,& aliarum exceptionum, & eius formula,p.2.c.12.n.39.& ſeq.

Rei in termino citationis ad dicendum contra iura, & eius formula,p.1.c.2.n.18.

Sequeſtratarij nil habentis in manibus,& eius formula, p.1. c.14.n.25.

Super incompetentia,& eius formula,p.1.c.7.n.2.

Super negatione Monitorij,& eius formula,p.2.c.9.n.16.& c.10.n.8.

Super ſpecificatione materiarum, & nominum Teſtium,quæ ſit Parte opponente,& eius formula,p.1.c.11.n.6.

Super ſuſpicione Iudicis coram A.C. met, & eius formula, p.1.c.7.n.21.

Vna cum reproductione literarum citatorialium in actis, & eius formula,p.3.c.5.n.11.

Prouiſus.

Prouiſus *Non habens cauſam ab eo, qui erat in lite non attentat,p.2.c.15.n.80.*

Per ceſſionem, reſignationem in fauorem, aut modum ſimilem in Beneficialibus dicitur habere cauſam à Parte, p.2. c.15.n.78.

Per obitum,aut liberam ceſſionem, vel reſignationem non in fauorem,aut modum ſimilem, ſi non trahit cauſam ab eo, qui erat in lite, habet ius nouum creatum à Papa, par.2. c.15.n.79.

Publicatio.

Publicatio *Facta,Parte inuita,contradicente,& proteſtante,vel abſente,illi non nocet,p.1.c.11.n.120.*

Inſinuatiua impedit Teſtium examen ſuper iiſdem, vel directo contrarijs,p.1.c.11.n.121.

Teſtium pronunciatiua non impedit nouum examen, ſi teſtificata non ſint didicita,p.1.c.11.n.118.

Puella.

Puella *Nobilis, quæ ſecundùm eius conditionem nubere nequit dicitur pauper, & ei vti pauper eſt prouidendum, p.3.c.4.n.53.*

Pupilli.

Pupilli *Ac Viduæ, & aliæ miſerabiles perſonæ trahunt etiã poſt litem conteſtatam,ſed non trahuntur,p.3.c.4.n.75.*

Ac Viduæ ſunt perſonæ, quarum Deus Nos inducit ad miſerendum,p.3.c.4 n.47.

Maiores ſeptennio,carentes Tutore,poſſunt citari ad comparendum legitimè,p.1.c.5.n.6.

Sunt perſonæ miſerabiles, etiam ſi ſint diuites, par.3. c.4. num.48.

Trahunt extra proprium domicilium,ſed non trahuntur,p.3. c.4.n.74.

Pupillus.

Pupillus *Ac Viduæ, & ſimiles habent electionem fori, p.3 c.4.n.1.*

Diues non gaudet priuilegio l.vnicæ, Sed contrarium eſt verius,& ſeruat Signatura,p.3.c.4.n.79.& ſeq.

Pupillus *Doli capax,in forma Cameræ obligatus,poteſt illius vigore excommunicari,p.1.c.14.n.282.*

Effectus maior lite pendente gaudet priuilegio l.vnicæ par.3. c.4. .76.

Et alij miſerabiles non poſſunt renunciare priuilegio l.vnicæ, p.3.c.4.n.90.

Exiſtens in poteſtate Patris, vel Aui,non gaudet priuilegio l.vnicæ,p.3.c.4.n.77.& ſeq.

Impropriè dicitur etiam impubes, qui Patrem habet, p.3. c.4.n.37.

In partibus exiſtens, in forma Cameræ obligatus, poteſt conueniri coram A.C.non obſtante priuilegio l.vnica,p.3. c.4.n.82.

Non gaudet priuilegio l.vnicæ,quando lis fuit conteſtata cum eius Patre poſtea defuncto,p.3.c.4.n.81.

Non debet eſſe deterioris conditionis Maiore, & Adulto, p.1.c.9.n.204.

Propriè eſt, qui deſijt eſſe in poteſtate Patris, & adhuc annum 14.non compleuit,p.3.c.4.n.36.

Vigore obligationis Cameralis coram A.C. conuentus non poteſt Aduerſarium coram Iudice de partibus trahere,p.3. c.4.n.89.

Virtute obligationis Cameralis poteſt conueniri coram A.C. etiam ſi obligatio ſit facta ab eis Patre poſtea defuncto, p.3.c.4.n.86.

Vnde dicatur,p.3.c.4.n.38.

Quadriennium.

Quadriennium *Ad petendam reſtitutionem in integrum currit à lapſu decem dierum ad appellandum,par.1.c.13. num.461.*

Currit à lapſu decem dierum poſt datos reuerentiales in forma,aliàs illis non datis,à lapſu anni,vel biennij dati ad proſequendam appellationem,p.1.c.13.n.462.

De ſtylo non attenditur in Curia, conſtito de bono iure, & cauſis reſtitutionis in integrum, p.1.c.8.num.213.& c.13. num.472.

De ſtylo Rotæ,& Curiæ,docto de enormiſſima læſione, non attenditur,p.1.c.13.n 469.

Incipit currere à die læſionis,p.1.c.13.n.459.

Incipit currere à die vltimæ Sententiæ, quæ lædit, par.1. c.13.n.460.

Minori currit à die,quo eſt factus maior,p.1.c.13,n.463.

Non currit,niſi à die ſcientiæ,p.1.c.9.n.206.

Non obſtat,Sententia nulla, & iniuſta exiſtente ex eiſdem actis,p.1.c.13.n.465.

Quadrimeſtre ad ſoluendum.

Quadrimeſtre ad ſoluendum *Currit fruſtratoriè Appellanti à die primæ ſententiæ,aliàs à die confirmationis, p.1. c.14.n.87.*

Fuit in Confeſſis à conſuetudine reductum ad decem dies de Iure communi, & ex diſpoſitione Statuti, par.1. c.14.n.80.

Non datur Condemnatis in cauſa criminali, ex iuſta cauſa, tamen eſt aliquando ſuperſedendum, p.1.c.14.n.95.

Non datur Condemnato ex depoſita, & quare, par.1. c.14.n.86.

Non datur Condemnato per Interlocutorium, par.1.c.14. num.90.

Non datur Condemnato per Sententiam Arbitratoris, p.1. c.14.n.92.

Non datur Debitori appellatione deſerta, niſi à die latæ Sententiæ,p.1.c.14.n.91.

Non datur in actione reali, ſed ſi res non poteſt reſtitui ſtatim, datur dilatio arbitrio Iudicis, & quando, p.1. c.14.n.93.

Digitized by Google

Non datur Reo condemnato ad reſtituendum Fideiuſſori in Criminalibus, prout nec Fideiuſſori pro eo ſoluenti, par.1. c.14.n.94.

Qualitas.

Qualitas *Bona Perſonæ ad doli excluſionem plurimùm attenditur, p.1.c.9.n.63.*

Perſonæ plurimùm attenditur ad cognoſcendum, an adſit periculum armorum, p.2.c.12.n.291.& n.313.

Quantitas.

Quantitas *Exceſſus, vel alia iuſta cauſa, exprimi debet appellatione ab exceſſiua expenſarum taxatione, p.1.c.13. num.623.*

Sicut Qualitas, faciliùs probatur, quàm ſubſtantia, p.2. c.4.n.156.

Quaſi poſſeſſio.

Quaſi poſſeſſio *Amittitur in incorporalibus ab eo, qui patitur exercitium actuum, etiam ante lapſum decennij, p.2. c.14.n.201.*

Clericatus ſola ſufficit quoad priuilegium fori, par.1.cap.9. num.161.

Clericatus transfert onus probandi in Aduerſarium, p.1. c.9.n.160.

Querela.

Querela *Data poſt relaxatum mandatum non facit ſuperſederi in Cauſa Ciuili, & quando ſecus, par.3. cap.1. num.106.*

Qui.

Qui *Continuat non attentat, p.2.c.15. n.57.*

Sentit commodum, debet ſentire incommodum, par.2.cap.9. num.96.

Quilibet.

Quilibet *Fauori ſuo renunciare poteſt, p.3.c.5.n.283.*

Quod.

Quod *Non eſt in actis, dicitur extra Mundum, p.1. c.2.n.119.*

Ramus.

Ramus *Virens in re vendendo poſitus, eſt ſignum rei venalis, p.1.c.15.n.52.*

Ratio.

Ratio *Eadem vbi militat, idem Ius conſtitui debet, p.1.c.5. n.92.c.10.n.22.& p.3.c.5.n.321.*

Eadem vbi militat, poteſt procedi à ſimili, p.1.c.2.n.109.

Generalis ob quam cauſa debet inſeri in appellatione ab Interlocutoria, p.1.c.13.n.324.

Magis quàm Verba attendi debet, p.3.c.5.n.352.

Recedens.

Recedens *Ab Vrbe Iudicio cepto, vel Procuratore acceptante non relicto, citatur deinde per Contradictas, p.1. c.3.n.24.*

Recedi.

Recedi *A contractu ſine conſenſu Partium non poteſt, p.3. c.5.n.391.*

Recognitio.

Recognitio *Apocæ, & Scripturæ priuatæ in Tribunali A. C. fit per Teſtes deponentes habere notam manum, p.1. c.2.n.139.*

Apocæ negatæ, vel ſcripturæ priuatæ, fit per Teſtes deponentes vidiſſe illam ſcribere, p.1.c.2.n.135.

Colonorum, ſeù Inquilinorum ſufficit, ſi poſſeſſio eſt vacans, & quomodo ad poſſeſſionem acquirendam, p.2. c.5.n.66.

Deficientibus Teſtibus habentibus notam manum, fit per comparationem, p.1.c.2.n.140.

Recognitio *In antiquiſſimis vltra centum annos nullo modo requiritur, etiam in Scriptura priuata, p.1.c.2. num.130.*

Inſtrumentorum fit per Teſtes deponentes habere notam manum, p.1.c.2.n.133.

Iurium cum Interrogatorijs rarò fit, p.1.c.2.n.31.

Iurium, & eius formula, p.1.c.2.n.33.

Iurium fieri non poteſt, contumacia bis accuſata, niſi denuò intimatio pro die, & hora certis, p.1.c.2.n.26.

Iurium in antiquiſſimis, vel antiquis, non eſt neceſſaria, p.1. c.2.n.128.

Iurium in notorijs non eſt neceſſaria, p.1.c.2.n.127.

Iurium, Parte non opponente, non eſt neceſſaria, par.1. c.2.n.131.

Iurium per ſimilitudinem, quæ aliquando fit eſt leuis &, deſeruit pro adminiculo, p.1.c.2.n.134.

Iurium ſine Interrogatorijs quando fiat, p.1.c.2.n.23,

Leuis in omnem euentum ſufficit in antiquis, par.1.cap.2. num.129.

Libri fit per Teſtes, dicentes habere notam manum, p.1. c.2.n.143.

Manus Patris fit per aſſertionem Filij, Parte citata ad dicendum contra, p.1.c.2.n.145.

Manus per Teſtes eſt neceſſaria, ſi Pars illam neget cum Iuramento, aliàs ſecus, p.1.c.2.n.39.

Per comparationem de Stylo Tribunalis A. C. ſufficit, p.1. c.2.n.142.

Per comparationem literarum eſt periculoſa, & fallibilis, p.1.c.2.n.141.

Scripturæ, habentis faciem publici Inſtrumenti, non eſt neceſſaria, p.1.c.2.n.132.

Scripturæ priuatæ ſufficit facta per Teſtes, deponentes habere notam manum, ſi eò currunt adminicula, par.1.c.2. num.136.

Scripturæ, quæ fit ſine Teſtibus, de Stylo Curiæ fit per Teſtes deponentes habere notam manum, p.1.c.2.n.138.

Sine Interrogatorijs non ſufficit Parte opponente, nihil fieri, niſi recognitis iuribus cum Interrogatorijs, p.1.c.2. num.32,

Recognoſcere.

Recognoſcere *Manum Patris Filius, Mariti Vxor, Defuncti Hæres, Inſtitoris Dominus, tenetur, par.1. c.2.n.211.*

Vel negare Scripturam eius nomine conſcriptam quiſque tenetur, aliàs pronunciatur pro recognita, p.1.c.2.n.209.

Recuperatio.

Recuperatio *Poſſeſſionis quid ſit, p.2.c.14.n.53.*

Recurrens.

Recurrens *Ad Iudices laicos, pro impedienda executione literarum Apoſtolicarum, incidit in excommunicationem maiorem Bullæ Cœnæ Domini, & committit ſacrilegium, p.2.c.8.n.168*

Ad Iudices laicos pro impedienda executione literarum Apoſtolicarum, tanquam Excommunicatus repellitur à limine, & collatio ab eo facta non tenet, p.2.c.8.n.170.

Qui inhiberi obtinuit, debet docere de Grauaminibus, p.3. c.6.n.36.

Recurſus.

Recurſus *Accipi poteſt pro introductione cauſæ coram Iudice, tàm in prima, quàm in ſecunda inſtantia, p.3.c.5.n.406.*

A Conſulibus Aromatariorum in cauſis à ſcutis decem infra, quomodo, & ad quos detur, p.3.c.5.n.423.

Ad Iudicem, qui inhibuit, pro moderatione Inhibitionis emanatæ, in Curia eſt facilis, p.3.c.5.n.432.

Ad Iudices laicos, pro impedienda executione literarum Apoſtolicarum, debet plenè, & concludenter probari, p.2. c.8.n.173.

Ad Iudices Laicos, pro impedienda executione literarum Apoſtolicarum, eſt prohibitus de Iure, & ex diſpoſitione Bullæ Cœnæ Domini, p.2.c.8.n.169.

Ad Principem, vel ad Signaturam pro moderatione Inhibitionis emanatæ in Curia, vel reformatione Commiſſionis eſt facilis, p.3.c.5.n.233.

An, & ad quos detur à decretis Iudicium Romanæ Curiæ in cauſis à ſcutis viginti monetæ infra par.3. c.5.n.181.

A Sententia Locumtenentis Gubernatoris datur ad Iudicem recurſus, & ab eo ad Gubernatorem, par.1. c.13.n.218.

Coram A. C. Iudice ad quem à Sententijs, ſeu decretis

Digitized by Google

Iudicium ordinariorum Romanæ Curiæ, quando & quomodo interponendus, & Pars citanda ad dicendum contra illum, p.3.c.5.n.29.
Cur detur in cauſis à ſcutis viginti infra, & in eis Signatura non reſcribat, p.3.c.5.n.421.
Datur à Conſulibus Aromatariorum ad A.C.p.3.cap.5.num. 426.
Datur à Conſulibus Artium ad Gubernatorem, p.3. cap.5. num.425.
Datur à Conſulibus Artium in cauſis inappellabilibus ad Conſeruatores Vrbis, & quando ſecus, par.3. cap.5. num.427.
Datur ad Gubernatorem ab eius Locumtenente Ciuili inceuſis à exdecim ducatis, hoc eſt à ſcutis viginti monetæ infra, & ſic inappellabilibus, p.3.c.5.n.416.
Datur à Sententia Locumtenentis Ciuilis ad Viceſgerentem, ab eo ad Vicarium, in quauis inſtantia, in Tribunali Vicarij, in cauſis inappellabilibus à ducatis ſexdecim, hoc eſt, ſcutis viginti monetæ, infra par.3.c.5. num.413.
Datur à Sententijs, & decretis Conſulum Artium in cauſis ſcutorum decem, & ab inde infra, p 3.c.5.n.432.
Datur hodie à Sententia inappellabili Locumtenentis Gubernatoris ad Iudicem Recurſus, & ab eo ad Gubernatorem, & à Deputato ad Deputantem, par.3. c.5. num 417.
Datur in Curia Gubernatoris in cauſis Mercedum, etiam à ſcutis viginti ſupra, p.3.c.5.n.420.
Eſt infra decem dies interponendus, ſicut appellatio par. 3.c.5.n.433. Contrarium, & concordia num.434. & num. 435.
In caſu non appellabili datur in Curia Capitolina per viam querelæ ad Conſeruatores Vrbis, p.1.c.13 n.237.
In cauſis paruæ ſummæ datur à Locumtenente Vicarij ad Viceſgerentem, & ab iſto ad Vicarium, p.1.c.13.n.217.
In Curia Gubernatoris, aliiſq. Tribunalibus, eſt interponendus infra decem dies, & non retardatur executio, donec fuerit inhibitum, p.3.c.5.n.436.
Non cenſetur prohibitus appellatione prohibita, p.3.cap.3. num.410.
Non datur à Locumtenente Gubernatoris, niſi in cauſis inappellabilibus, p.3.c.5.n.419.
Non datur in cauſis ſcutorum viginti, & infra, in Tribunali A.C. niſi ad eundem, qui fecit decretum pro repoſitione, p.3.c.5.n.428.
Non datur, niſi ad eundem pro repoſitione in Curia Capitolina in cauſis à decem ſcutis infra, ſicut in alijs cauſis executiuis, p.3.c.5.n.431.
Recurſus *Non datur, niſi pro repoſitione ad eundem Iudicem, qui fecit Decretum in cauſis executiuis, in quibus in Tribunali A.C. non datur appellatio ſuſpenſiua, p.3.c.5. num.429.*
Propriè datur in caſu inappellabili, p. 3.c.5.n.409.
Quod ad tempus exercitij, & determinationis cauſæ aſſimilatur appellationi, niſi reperiatur expreſſa differentia, p.3.c.5n.437.
Vnde dicatur, & quid ſit, p.3.c.5.n.407. & ſeq.

Recuſans.

Recuſans *Iurare de Calumnia habetur pro confeſſo, p.1.c.8. num.10.*

Reditus.

Reditus *Pro Apoſtolis in termino iuris, & eius formula, & reſponſio de illis, p.3 c.5.n.81.*

Referendarius.

Referendarius *Signaturæ mandat aliquando coram ſe citari Partem, & quare, p.1.c. 13.n.52.*

Referens.

Referens *Non tenetur iurare de Calumnia, par.1.cap.10. num.154.*

Referri.

Referri *Non poteſt Iuramentum in actionibus famoſis, p.2. c.10.n.152.*

Reformatio.

Reformatio *Pauli V. diſponens, Procuratores non poſſe petere mercedem, niſi conuentam, tollit actionem ſed non officium Iudicis. p.2.c.4.n.66.*

Regens Cancellariæ.

Regens Cancellariæ *Commiſſiones ſubrogationis Iudicum, nec etiam ſolus expedit, p.1.c.13.n.680.*
Deputat Iudicis ex officio in Commiſſionibus in Curia, p.1. c.7.n.136.
Olim datis Reuerentialibus in forma poterat, habita fide ab Actuario Iudicis à quo, commiſſionem de per ſe ſignare, & ad Banchum Curſoris tranſmittare, par.1. c.13.n.676.
Quomodo reſcribat, p.1.c.13.n.512.

Reges.

Reges *Antiquitus, & ſignanter Romulus Haſtam in bello gerebat, p.1.c.15.n.45.*

Regula.

Regula *Dolo facis petere, quod reſtituturus es, non procedit, quando intereſt Actoris, vt res in primis reſtituatur, p.2. c.11.n.66.*
Legis ſiuè pars, *quæ procedit in pronunciatione, non habet locum in conceſſione Compulſoriæ generalis, p.1.c.12. num.174.*
Legis vbi cœptum *non habet locum in iudicio executiuo, ſecus in iudicio ordinario, p.1.c.1.n.117.*
Non deducta deducam, non probata probabo, non habet locum ad effectum executionis, p.1.c.13.n.293.
Qui continuat non attentat, non habet locum, quando eſt commiſſa cauſa ſuper ipſa continuatione poſſeſſionis, nec in caſibus de quibus, p.2.c.15.n.59. & ſeqq. & p.3.cap.5. n.258. & ſeq.
Quod decreta fieri, & mandata relaxari ſolent niſi ad p.d. patitur reſtrictiones, p.1.c.6.n.11.

Reintegrari.

Reintegrari *A Iudice petens, dicendo ſe ſpoliatum, cenſetur fateri, penes Aduerſarium eſſe vtramq. poſſeſſionem, & quando ſecus, p.2.c.14.n.198.*
Petens, ſi petitio eſt æquiuoca, non videtur amittere Ciuilem, ſed agere pro recuperatione naturalis, p.2. c.14. num.197.

Reintegratio.

Reintegratio *A Poſſidente ciuiliter cenſetur intentata pro recuperatione naturalis p.2.c.14.n.188.*
In Curia paſſim conceditur, probata antiquiori poſſeſſione Spoliati, & iuniore Spoliantis, p.2.c.14.n.94.
Non retardatur per exceptiones reſpicientes Petitorium, p.2.c.14.n.146.

Reiteratio.

Reiteratio *Et Conſtitutiones pro ſanatione terminorum ſubſtantialium nihil releuant, illis non ſeruatis, p.2 c.1. num.118.*
Terminorum ſubſtantialium ſanat omnes illorum defectus, p.3.c.5.n.73.n.440. & n.445.

Relatio.

Relatio *Executionis Monitorij, & eius formula, par.2. c.4.num.5.*
Peritorum eſt nulla, ſi non conſtat de electione, vel de præſentia, aut citatione Partium in examinatione negotij, p.1.c.8.n.128.
Peritorum eſt ſemper retractanda, quando apparet manifeſtè erronea, p.1.c.8.n.126.
Peritorum nulla nullum producit effectum, & retractatur, p.1.c.8.n.127.
Vnius Periti eſt nulla, ſi duo fuerunt deputati, par.1.c.8. num.129.

Relationi.

Relationi *Nuncij dicentis, ſe citaſſe perſonaliter cum Cedulis, ſtandum eſt, niſi contrarium probetur, p.1.c.9. num.164.*
Peritorum à Partibus electorum, ac Periti de conſenſu Partium, vel à Rota electi, ſtandum, donec de contrario

Digitized by Google

rio doceatur, par.1 cap.8.num.116.
Tertij Periti de conſenſu Partium electi ſtandum videtur, etiam ſi diſcordet ab alijs duobus, p.1.cap.8.num.133.& n.137. Contrarium, & Concordia ibidem, n.134.& ſeqq. & num.138.
Tertij Periti ſer.ſer.facta ſtandum eſt,p.1.c.8.n.132.

Relatum.

Relatum *Attenditur non Referens,p.3.c.5.n.380.*
Eſt in Referente cum omnibus ſuis qualitatibus verè,& propriè,p.1.c.6.n.46.& c.8.n.83.& p.3.c.5.n.379.
Poteſt produci extra terminum, quando Inſtrumentum referens fuit productum in termino, p.1.c.6.n.45.

Relaxatio.

Relaxatio, *Aut expeditio Mandati,aut petitio executionis, non inducit præuentionem executionis in Tribunalibus extra Rotam,p.1.c.13.n.479.*
Cenſurarum eſt decretum diffinitiuum in ſcriptis ferendum, p.1.c.14.n.256.

Releuantia.

Releuantia *In materia Remiſſoriæ excludit calumniam,p.1.c.12.n.117.*

Relocatio.

Rolocatio, *Et reconductio tacita cum eiſdem pactis,& conditionibus cenſetur facta.& quando p.2.c.13.n.45.*
Non cenſetur facta ſub eiſdem Fideiuſſoribus, par.2.c.13.num.47.
Tacita in ruſticis pro vno anno, in vrbanis verò pro eo tempore, quo fuit inhabitatum, facta cenſetur, par.2.c.13.n.46.

Remedia.

Remedia *Quæ in iudicio Spolij non de facili locum habeant,niſi probata mala fide Poſſeſſoris, vel dolo,vel violentia,p.2.c.14.n.90.*
Reſtitutoria, quæ competant pro re mobili, & immobili, & quæ pro ea, quæ computatur inter immobilia,& pro incorporali,p.2.c.14.n.69.
Retinendæ poſſeſſionis præcipua quæ ſint, vnde dicta, & quo Iure introducta,p.2.c.12.n.81.
Remedia *Retinendæ Poſſeſſionis, quot, & quæ ſint, & pro quibus ſingula dentur, p.2.c.12.n.79.*

Remedium.

Remedium *Cap.frequens de reſtit.ſpol. in 6. cui, & contra quos competat, p.2.c.14.nu.80.*
Can.redintegranda, cui, & pro quibus competat, par.2.c.14 numer.70.
Ex l.1.C.ſi per vim, vel alio mod. quando, & contra quem detur,p.2.c.14.nu.83.
L.fin. C.de prat.pign. cui, & ad quid detur, par.2.c.14.num.82.
L.inuaſor, C.vnde vi, cui, & quando competat, par.2.c.14.num.74.
L.meminerint C.vnde vi, cui, & quando competat,par.2.c.14.num.75.
Reintegrationis competit ei, qui habuit ſe pro ſpoliato, etiam contra Succeſſorem in Beneficio, par.2.c.9.num.138.& ſeq.
Reſtitutionis ad Conficiendum nouum Inuentarium, re, non integra, ceſſat,p.1.c.9.n.210.

Remedium l.Diffamari.

Remedium l. Diffamari *C. de Ingen. manumiſſ. cogit Aduerſarium ad agendum, & dandum libellum, ſecus remedium* l ſi contendat,& l.Aurelius, §.centum, *par.3.c.3.num.117.*
Competit in cauſis Matrimonialibus, Dotalibus, & Feudalibus,p.3.c.3.nu.74.
Competit in omnibus cauſis, ex Praxi, p.3.c.3.n.77.
Competit tàm in Beneficialibus, quàm in prophanis, par.3.c.3.num.75.
Competit tam in Poſſeſſorio, quàm in Petitorio, & tàm actionibus realibus, quàm in perſonalibus, par.3.cap.3.num.73.
Contra quos detur, par.3.c.3.num.78.
Contra Silentem, quomodo poſſit intentari, datur Cautela, p.3.c.3.num.123.
Debet intentari ante motum Iudicium, non autem poſtea, p.3.c.3.num.84.
Differt à Remedio l.ſi contendat, *& quomodo, par.3.c.3.numer.115.*
Differt in pluribus à Remedio l.Aurelius, & l.ſi contendat, *quidquid dixerit Soccinus, par.3.cap.3.num.118.& num.120.*
Eſt in foro frequens, & vtile, quod in Curia iudicium Iactationis nuncupatur, p.3.c.3.n.42.
Eſt vnicum,& competit tàm in Ciuilibus,quàm in Criminalibus,p.3.c.3.n.72.
In Beneficialibus,cauſa ſimpliciter commiſſa, comprehendit tàm Petitorium,quàm Poſſeſſorium,p.3.c.3.n.76.
Non competit Excommunicato excommunicatione maiori, p.3.c.3.n.86.
Non poteſt intentari ab habente Mandatum ad defendendum,& quare,p.3.c.3.n.70.
Non ſolùm competit in cauſis Status, ſed etiam in alijs, p.3.c.3.n.124.
Quo Iure,& qua ratione introductum,p.3.c.3.n.46.

Remedium l.finalis.

Remedium l.finalis *C. de Edicto Diu. Adr. toll. ciuile eſt, & competit Hæredi ſcripto,Interdictum verò, Quorum bonorum,eſt prætorium competens etiam Hæredi ab inteſtato,p.2.c.7.n.29.*
Competit adhuc nulliter Immiſſo,p.2.c.7.n.74
Competit etiam Fideicommiſſario poſt purificatum Fideicommiſſum, etiam contra Tertium, & quando, p.2.c.7.num.81.
Competit etiam Hæredi Hæredis,p.2.c.7.n.45.
Competit etiam Hæredi inſtituto in Teſtamento nuncupatiuo in ſcriptis redacto,& quando ſecus,p.2.c.7.n.31.
Competit Fideicommiſſario in caſibus,in quibus recta via,Iura,& actiones in eum tranſeunt,p.2.c.7.n.86.
Competit Fideicommiſſario, quando Grauatus deceſſit ſine Hærede,p.2.c.7.n.89.
Competit Heredi ſcripto in Teſtamento in ſcriptis, quod videtur receſſiſſe,p 2.c.7.n.30.
Competit tantùm Hæredi ex Teſtamento,p.2.c.7.n.32.
Datur Eccleſiæ Fideicommiſſariæ etiam nulla reſtitutione facta,p.2.c.7.n.84.
De æquitate Canonica ad euitandos inanes circuitus competit etiam nulla reſtitutione facta,p.2.c.7.n.85.
Non competit Fideicommiſſario, quando verbo ſaltem non fuit ei facta reſtitutio per Hæredem,p.2.c.7.n.83.
Non competit Legatario, nec Vſufructuario, par.2.c.10.num.55.
Non datur contra legitimum Contradictorem, ſed agendum eſt contra eum via ordinaria,p.2.c.7.n.49.
Quibus,& quomodo competat,p 2.c.7.n.1.
Vt detur Fideicommiſſario, primò videndum de Fideicommiſſo, Secundò de identitate bonorum, tertiò de detractionibus,p.2.c.7.n.82.

Remedium l.ſi contendat.

Remedium l.ſi contendat,ff.de Fideiuſſ.ac l.Aurelius,§.Centum, ff, de lib. leg. *quando competat, par. 3. cap. 3. num.125.*
Leg.ſi contendat *eſt ſimile remedio* l.Aurelius, §.Centum *p.3.c.3.n.111.*
Locum habet in omni Reo, exceptiones peremptorias habente,p.3.c.3.n.114.
Pinguius eſt remedio l. Diffamari *p.3.c.3.n.110.*
Supereſt,licèt quando quis ſilet,ceſſet remedium l.Diffamari *p.3.c.3.n.122.*

Remiſſio.

Remiſſio *Afflictus, non facta compenſatione cum annis fertilibus fit,re in totum,vel pro parte perempta p.2.c.13.num.102.*
Cauſa ad partes,& eius Inſtrumentum, vt obtineri poſſit, quid agendum,p.3.c.5.n.20.

Fru-

Fructuum ex lapſu temporis non cenſetur facta, niſi concurrant tria requiſita, de quibus in l. Procula, ff. de prob. *p.3.c.5.n.453.*

Mercedis pro rata rei peremptæ fit Conductori re locata ab aquis ſumerſa, p.2.c.13.n.101.

Quot, & quibus modis fiat, & de eius effectu, p.1.cap.12. num.74.

Remiſsoria.

Remiſsoria *Conceditur ceſſante negligentia, vel dato fumo veritatis materiæ articulatæ, p.1.c.12.n.121.*

Conceditur cum retardatione, quando dato fumo ceſſat calumnia, p.1.c.12.n.134.

Conceditur dato fumo pro excluſione ſuſpicionis, par.1.c.12. num.116.

Conceditur etiam data releuantia vnius articuli tantùm, p.1.c.12.n.84.

Conceditur non publicato Proceſſu, nec dicicitis teſtificatis, p.1.c.12.n.124.

Conceſſa ſi fuit cum clauſula ſine retardatione vel ſine præiudicio Proceſsus executiui, *Iudex poteſt procedere ad vlteriora, illa non obſtante, p.1.c.12.n.132.*

Cum clauſula ſine retardatione, *ſeu* ſine præiudicio *quando ſoleat concedi, p.1.c.12.n.133.*

Remiſsoria *Dari ſolet vni, & alteri Sententiæ, & quando, p.1.c.12.n.135.*

Datur ad effectum examinandi Teſtes, vigore primæ Remiſſoriæ nulliter examinatos, p.1.c.12.n.127.

Datur ad recognoſcendum Signa, & Sigilla Notariorum in Inſtrumentis appoſita, & contenta, p.1.c.12.n.107.

Fruſtra petitur, & non datur ad probandum id, quod probatum non releuat, p.1.c.12.n.114.

In Beneficialibus datur in tertia, inſtantia, ſicut commiſſa cauſa appellatione remota, p.1.c.12.n.92.

In beneficialibus quando detur in prima inſtantia ſine retardatione, p.1.c.12.n.93. & ſeq.

In calculo ferendæ Sententiæ, vel in vltimis Audientijs non datur, & quare, & quando ſecus, par.1.cap.12. num.111.

In cauſis Mercatorum, an, & quando concedatur, p.1. c.12.n.76.

In dubio eſt potius concedenda, quàm deneganda, par.1. c.12.n.130.

In prophanis, data releuantia, conceditur ſine fumo in quauis inſtantia, & in gradu reſtitutionis in integrum, par.1.c.12. n.85. & ſeqq.

Non conceditur bis in Beneficialibus, niſi ex cauſa, vel Petens conſentiat Sequeſtro, p.1.c.12.n.140.

Non conceditur de Stylo Rotæ in Beneficialibus, niſi dato fumo de bono iure, p.1.c.12.n.89.

Non conceditur in Beneficialibus in prima, nec in ſecunda inſtantia, niſi facta obligatione, & appoſito Sequeſtro, p.1. c.12.n.90.

Non conceditur, ſi fuerunt diſcuſſa dicta Teſtium, vel reſolutiones factæ p.1.c.12.n.123.

Non datur, ad impediendam immiſſionem ex Teſtamento vigore l. fin. *p.1.c.12.n.109.*

Non datur ad probandum factum ſupra centum annos, p.1. c.12.n.112.

Non datur ad probandum per Teſtes contrarium eius, quod continetur in Scripturis, p.1.c.12.n.108.

Non datur ad probandum per Teſtes, quod poteſt probari per Scripturas, & quando ſecus, par.1.c.12. n.103. & ſeqq.

Non datur in executiuis, & quando ſecus, par.1.cap.12. num.128.

Non datur niſi ſemel, ſecus ex cauſa, par.1.cap.12. num.139.

Non poſſidenti non datur, niſi renunciet Sequeſtro, par.1. c.12.n.91.

Olim concedebatur à Papa ſub plumbo, & cum Sigillo Auditoris, ſi erat ei in Commiſſione conceſſum, p.1. c.12.n.78.

Publicato Proceſſu, vel dicicitis teſtificatis, non datur ad examinandum ſuper iiſdem, vel directo contrarijs, licèt Articuli in cortice videantur noui, p.1.c.12.n.122.

Quando cauſa per plures inſtantias fuit agitata in partibus, & Pars non curauit ibi examinare, non datur, par.1. c.12.n.119.

Quando petitur ex iuſta cauſa, & ceſſat ſuſpicio eſt concedenda, p.1.c.12.n.83.

Quid ſit, & vnde dicatur, p.1.c.12.n.72. & ſeq.

Quomodo exequatur, p.3.c.5.n.103.

Semper eſt concedenda, ſi materia, ſuper qua petitur, eſt releuans, p.1.c.12.n.82.

Seu Compulſoria ſpecialis, quando videatur calumnioſè peti, p.1.c.12.n.185.

Seu literæ miſſiuæ concedendæ ſunt etiam in executiuis cum termino competente, p.1.c.12.n.75.

Si adeſt ſuſpicio vehemens, ſolet denegari, par.1. c.12. num.115.

Si Articuli contineant in ſubſtantia materias diuerſas à primis, conceditur etiam dicicitis teſtificatis, p.1.cap.12. num.125.

Si articuli continent magis ſpecificè id, quod fuerat antea confuſè articulatum, conceditur etiam ſuper iiſdem, p.1. c.12.n.126.

Si Pars fuit negligens in examinando in Curia, & Teſtes poſtea receſſerunt ab ea, non conceditur, par.1. c.12.n.120.

Si Teſtes degunt in locis vicinis, non conceditur, & quare, p.1.c.12.n.118.

Si vnà cum Compulſoria fuit expedita, poteſt Iudex iura recipere, & alia facere iuxta eius facultates, p.1. c.12.n.81.

Remiſſoriæ.

Remiſsoriæ *Conceſſio, & Proceſſus retardatio plurimùm pendent ab arbitrio Iudicis, p.1.c.12.n.129.*

Iam conceſſæ termino pendente, non poteſt procedi ad vlteriora, p.1.c.12.n.131.

Remiſsoriam.

Remiſsoriam *Petens tenetur facere Expenſas examinis, etiam quoad Interrogatoria, & quomodo, par.1.c.12. num.142.*

Repetitio.

Repetitio *Inſtrumenti in actis rogati eſt neceſſaria in iudicio ordinario, ſecus in executiuo, p.1.c.2.n.121.*

Iurium in termino ad dicendum contra producta, & eius formula, p.3.c.2.n.16.

Reprobatio.

Reprobatio *Conceditur etiam in ſummarijs, & executiuis, & quando, p.2.c.12.n.146.*

Eſt de iure permiſſa, & quando ſecus, par.1. cap.12. num.145.

Reproductio.

Reproductio *In actis Monitorij executi, & eius formula, par.2.c.7.n.6.c.11.nu.6.c.12.n.22.c.13.nu.5.& c.15. num.23.*

Literarum executorialium in actis, citata Parte, ſufficit ad cauſæ deſertionem euitandam, par.3.cap.5. num.10.

Mandati de Manutenendo intimati in partibus, & eius formula, p.2.c.12.n.62.

Monitorij in partibus executi, & eius formula, p.2.c.9.n.14. & p.3.c.3.n.8. & c.4.n.9.

Requiſita.

Requiſita *Pauli de Caſtro in* l.3.§.fin.ff.de eo quod cert. loc. *quæ ſint, p.1.c.8.n.265.*

Requiſitum.

Requiſitum *Teſtium* Pauli de Caſtro *videtur improbabile, p.1.c.8.n.272.*

Reſcripta.

Reſcripta *Cardinalis Signaturæ Iuſtitiæ Præfecti habent eamdem virtutem, ac ſi eſſent à Papa manu propria exarata, p.1.c.13.n.212.*

Re-

Digitized by Google

Reſcriptum.

Reſcriptum *Contrarium reportans in plena Signaturæ non poteſt audiri denuo, niſi facto depoſito, & obtenta licentia, p.1.c.13.n.56.*

Fauorabile obtinens à Signatura quid agere deinde debeat, p.1.c.13.n.39.

Signaturæ Iuſtitiæ debet intelligi prout de iure, par.1. c.13.n.511.

Reſeruatio.

Reſeruatio *Debet plene, & concludenter probari, par. 1. c.8.n.130.*

Eſt iuſtificanda ante Breuis executionem, quando in eo adeſt clauſula faciens Executorem mixtum, & quando ſecus, p.2 c.8.n.118.

Poteſt probari quandocumquè, ſi in Breui non adeſt clauſula Conſtito, *p.2.c.8.n.148.*

Vide in verb.Breuia.

Res.

Res *Cenſu onerata debet deſignari certis finibus, par.3.c.5. num.328.*

Inter Debitores acta Creditori non conſentienti non affert præiudicium, p.3.c.5.n.390.

Iudicata inducit notorium, & habetur pro veritate, p.3. c.5.n.377.

Iudicata quomodo executioni totali mandetur vſquè ad conſummationem, p.3.c.5.n.144.

Legata ante aditam eſt in bonis nullius, poſt aditam eſt propria ipſius Legatarij, p.2.c.11.n.73.

Locata non poteſt in præiudicium Conductoris alienari, & quando p.2.c.13.n.86.

Quæ pro immobili habetur, vt cenſus ſuper ea imponi valeat, non debet eſse de neceſſitate ſolùm affixa, p.3.c.5. num.325.

Quæ pro ſtabili habetur, nè vix quidem certis finibus deſignari poteſt impropriè, & abuſiuè, p.3.cap.5. numer. 332.

Venalis poſita publicè ſub haſta ſubhaſtata, & haſta diſtractum pignus ſic venditum dicitur, par.1.cap.15. num.54.

Reſpondens.

Reſpondens *Obſcurè Poſitionibus poteſt cogi ad clariùs reſpondendum, p.1.c.10.n.66.*

Poſitionibus per verbum Credo, *ſi conuincatur de mendacio, eſt periurus p.1.c.10.n.33.*

Poſitionibus poteſt in continenti ſuam confeſſionem reuocare, p.1.c.10.n.108.

Semel ſufficienter Poſitionibus, non tenetur iterum reſpondere, & quando ſecus, p.1.c.10.n.39.

Reſponſio.

Reſponſio Credit, Prout in Inſtrumento, *ſi in eo non reperitur id, quod quis ita confeſſus eſt, non præiudicat, p.1. c.10.n.51.*

Credit, ſi apparet Inſtrumentum, de cuius tenore ponitur, non admittitur, p.1.c.10.n.49.

Facta poſitionibus per verbum Credo, *vel* Exiſtimo, *præiudicat, ac facta per verbum veritatis, par.1. c.10.n.32.*

Facta Poſitionibus ſcribi debet ab Actuario, p.1.cap.10. num.116.

Ignoro, ideò non credo, non eſt bona, ſecus eſt in reſponſione non credo, quia ignoro, par. 1. cap. 10. num.47.

Nolo vti aliqua falſitate, eſt bona, p.2.c.4.n.90.

Non credit, vt ponitur ad affectum, ad quem ponitur, non admittitur, p.1.c.10.n.45.

Non credit, vt ponitur, admittitur, Poſitione in parte vera non exiſtente, p.1.c.10.n.43.

Non credit, vt ponitur, nec ad effectum ad quem ponitur, admittitur, p.1.c.10.n.45.

Quæ fit Poſitionibus, debet eſſe talis, vt reddat certam Partem, & Iudicem, p.1.c.10.n.75.

Quæ fit poſitionibus, ſcribitur in actis, & quomodo, p.1. c.10.n.9.

Refert ſe ad inſtrumentum, non eſt bona, ſi de illo non fit mentio in Poſitione, p.1,c.10.n.52.

Refert ſe ad inſtrumentum, vel ad acta, vel credit prout in inſtrumento, admittitur in Curia, par. 1. c.10.n.50.

Si mutuaui, reſtitui, admittitur de Iure, ſecus èx diſpoſitione deciſoria Statuti Vrbis, p.1.c.10.n.42.

Reſponſiones.

Reſponſiones *Facta Præparatorijs, & comparitio Partis quomodo, & à quo adnotentur in actis, par.2.c.2. num.14.*

Reſpublica.

Reſpublica *Florentina emit libertatem à Rodulpho Primo Imperatore ſex mille florenis aureis, par. 2. cap. 1. num.71.*

Florentina, in cuius locum Magnus Dux ſucceſſit, à tempore Honorij *Quarti, neminem in ſuperiorem recognouit p.2.c.1.n.71.*

Reſtitutio.

Reſtitutio *Verbalis de æquitate Canonica non eſt neceſaria, p.2.c.12.n.238.*

Verbalis fideicommiſſi idem operatur, quod legalis, p.2. c.12.n.237.

Reſtitutio in integrum.

Reſtitutio in integrum *Ad appellandum debet apertis verbis concedi, ſi eſt concedenda, antequàm in negocio principali pronuncietur, p.1.c.13.n.419.*

Ad conficiendum nouum Inuentarium ex clauſula &c. etiam Maioribus conceditur, p.1.c.9.n.194.

Ad Inuentarium omiſſum conficiendum datur ex iuſta cauſa etiam Maiori, p.1 c.9.n.186.

Alia Gratiæ, alia Iuſtitiæ, & quæ ſit Gratiæ, & quæ Iuſtitiam concernat, p.1.c.13.n.414.

Datur ad Inuentarium non ritè factum ſupplendum, ſeu de nouo conficiendum, p.1.c.9.n.187.

Datur Cohæredi Minoris in re indiuidua, ſecus in re diuidua, p.1.c.13.n.441.

Datur Decrepitis, vti perſonis miſerabilibus, par.1. c.13. num.435.

Datur Eccleſijs, locis Pijs, Vniuerſitati, & Fiſco ex edicto Minorum, p.1.c.13.n.433.

Datur etiam poſt quadriennium, iuſto impedimento, ſeu cauſa rationali exiſtente, p.1.c.13.n.464.

Datur etiam quadriennio elapſo, quando conſtat de enormiſſima læſione, p.1.c.13.n.466.

Datur lapſo quadriennio probata læſione ænormiſſima, ſi agitur de recuperanda re denegata per rem iudicatam, p.1. c.13.n.468.

Datur Maioribus ex clauſula generali, ſi qua mihi, *p.1. c.13.n.436.*

Datur Militibus in expeditione conſtitutis, par.1. cap.13. num.438.

Datur Minoribus 25.annis, p.1.c.13.n.432.

Datur Mulieribus in Curia Eccleſiaſtica, & vbi agitur de dote, Viduis egenis, p.1.c.13.n.439.

Datur Pauperibus, & Egenis, & quomodo hoc caſu reſcribat Signatura, p.1.c.13.n.440.

Datur Ruſtico, qui non potuit conſulere Peritiores, par.1. c.13.n.437.

Debet peti, & terminari infra quadriennium p.1.c.13.n.458. Vide in verbo Quadriennium.

Ex clauſula generali ob iuſtam cauſam datur, non obſtante lapſu quadriennij, p.1.c.13.n.471.

Incidenter poteſt peti coram quibuſuis Iudicibus, ſiue ordinarijs, ſiue delegatis, p.1.c.13.n.424.

In Tribunalibus extra Rotam ſuſpendit executionem, & quando ſecus, p.1.c.13.n.480. & ſeq.

Non datur ſine iuſta cauſa, & quæ ſint iuſtæ cauſæ, p.1.c.13 n.442. & ſeqq.

Reſtitutio in integrum *Non datur ſine læſione etiam Perſonis priuilegiatis, p.1.c.13.num.454.*

Non

Non retardat executionem obligationis Cameralis par.1. c.13.n.483.
Poteſt peti principaliter,& incidenter,p.1.c.13.n.430.
Principaliter non potoſt peti. niſi coram Iudice ordinario competente,vel delegato à Principe, vel ad vniuerſitatem cauſarum,p.1.c.13.n.422.
Principaliter petita non impedit executionem factam, ſeu cæptam,p.1.c.13.n.473.& 474.
Principaliter petita requirit libellum, & ſolemnitates iudicij ordinarij, ſecus petita incidenter, par.1. cap.13. num.421.
Prout de iure conceditur à quolibet Iudice ordinario, par.1. c.13 n.410.
Quæ datur Minori,& Aequiparatis,differt ab ea,quæ datur Maiori ex clauſula generali ſi qua mihi &c.*& in quibus p.1. c.13.n.456.*
Quid ſit p.1.c.13.n.413.
Signanter dicitur petita incidenter, quando petitur per viam exceptionis,vel replicationis,p.1.c.13.n.425.

Reſtitutionis.

Reſtitutionis *Beneficium eſt tranſmiſſibile ad Hæredes,tam Minorum,quàm Maiorum,p.1.c.9.n.188.*

Reſuſcitatus.

Reſuſcitatus *Miraculosè non recuperat Vxorem, nec Vxor Virum,p.3.c.4.n.98.*
Miracolosè rumpit Teſtamentum,& omnia bona ſua, et Filios recuperat,p.3.c.4.n.97.

Retentio.

Rētentio *Datur Inquilino finita locatione pro melioramentis factis in re locata,p.2.c.13.n.41.*
Quid ſit,p.2.c.12.n.87.

Retentionis.

Retentionis *Poſſeſſionis materia pendet ab animo, & quomodo terminanda,p.2.c.14.n.199.*

Retrahens.

Retrahens *Vigore Bullæ poteſt expellere inquilinos, nec tenetur ad intereſſe, ſicut nec venditor hoc caſu de euictione,p.2.c.13.n.53.*

Reuiſio.

Reuiſio *A Conſulibus Agriculturæ tantùm datur iuxta diſpoſitionem Statuti,p.1.c.13.n.238.*
Peritorum non datur, niſi ſemel, & quare, par.1.cap.8. num.124.

Reuiſor.

Reuiſor *Commiſſionum, quæ verba addere ſoleat in corpore commiſſionis in cauſis pecuniarijs,par.3.c.2.n.36.*
Cum qua clauſula relaxet aliquando commiſſionem,p.1.c.13. num.50.
Primus commiſſionum affert commiſſionem Præfecto Signaturæ,qui eam ſignat,& quomodo,p.1.c.13.n.36.
Secundus affert commiſſionem Regenti Cancellariæ,qui eam ſignat,& quomodo,p.1.c.13.n.37.

Reus.

Reus *Abſoluitur,Actore non verificante monitorium, p.2. c.4.n.24.*
Actore non prabante abſoluitur, etiam ſi probatio ſit dubia, & ſimus in fauorabilibus,p.2.c.11.n.98.
Actori,& Actor Reo de æquitate Canonica,quam ſeruat Rota, edere tenetur,& quando,p.2.c.3.n.43.
Ad excluſionem Actoris,qui ſuam intentionem fundauit,cogitur docere de titulo,p.2.c.2.n.31.
Appellare volens in interdicto,Quorum legatorum debet adire plenam Signaturam,p.2.c.11.n.22.
Conuentus etiam poſt executionem factam,poteſt ducere exceptiones,quas habet,p.1.c.12.n.48.
Conuentus in Saluiano quid opponere poſſit, par.2.cap 6. num.16.
In iudicio Manutentionis poteſt opponere exceptiones præſcriptionis,& quas habet,probare per legitima probationũ genera,p.2.c.12.n.28.& n.31.
In iudicio Manutionis quomodo, & quando ſuas exceptiones probare valeat,p.2.c.12.n.9.
In Iudicio Quorum legatorum poteſt opponere, & probare exceptiones ſibi competentes, per legitima probationum genera,p.2.c.11.n.13.
Mortuo Actore in cauſa Beneficiali poteſt procedere per Contradictas ad effectum abſolutoriæ,p.3.c.1.n.74.
Mutatis Perſonis proteſtatur,nihil fieri,niſi illis legitimatis, p.1.c.5.n.21.
Non tenetur edere Actori ad intentionem fundandam circumſcripta æquitate Canonica,p.2.c.3.n.61.
Ob defectum exceptionum quomodo ſe defendat, par.1.c.9. num.1.
Omni remedio deſtitutus poteſt accipere terminum ad ſoluendum,p.1.c.14.n.1.
Poteſt deducere, & probare ſuas exceptiones per legitima probationum genera,p.3.c.4.n.21.
Poteſt etiam in termino intimationis probare exceptiones, Ius inquilinatus,priuilegiorum, & quicquid vult, & poteſt,p.2.c.13.n.n.11.
Poteſt probare exceptiones,quas habet,ijſdem modis, quibus Actor poteſt ſua incumbentia,p.2.c.14 n.11.
Pro quo fertur Sententia abſolutoria,literis non iuſtificatis, debet ſeruare terminos ſubſtantiales, & quomodo, p.2. c.8.n.19.
Proteſtari debet in termino ad dicendum contra, & quomodo,p.2.c.11.n.10.
Qui deſerta appellatione vult vti clauſula quam, & quas *in alia lite,licèt connexa cum prima,in ſecunda erit Actor p.1.c.13.n.401.*
Qui poteſt in Curia conueniri etiam ceſſante obligatione Camerali,ſi non habet domicilium, vel Procuratorem in Curia quomodo citandus,p.1.c.4.n.3.
Qui ſcripturas fortuitò amiſit,poteſt de hoc proteſtari in iudicio exhibitionis,& ad quid,p.2.c.3.n.14.
Si agitur de exhibitione,iurium ad fundandam intentionem Actoris,quomodo poſſit proteſtari, & impedire expeditionem Mandati,p.2.c.3.n.17.
Tenetur edere Actori in decem,& ſeptem caſibus,& in quibus,p.2.c.3.n.63.
Tenetur exceptiones oppoſitas probare,& quando,aliàs nihil agit,p.2.c.3.n.9.& c.10.n.12.
Volens executionem,à clauſula, ſi quid exequendum *præſeruatam,impedire,poteſt etiam ex nouiter deductis ſuam intentionem fundare,p.1.c.13.n.499.*

Roma.

Roma *Eſt Patria communis, par.1.c.4.num.15. & cap.7. num.65.*

Romulus.

Romulus *Haſtam in bello gerere ſolitus fuit, p.1.cap.15. num.45.*
Quirinus,ideſt Rex,dictus fuit,p.1.c.15.n.44.

Rota.

Rota *Aliquando rotat,p.1.c.13.n.191.*
An, & quando ſoleat adhibere fidem Teſtibus, non obſtante defectu Citationis, ad videndum illos iurare, obtenta Commiſſione cum clauſula Arbitrio, *p.1.c.11. num.41.*
Rota *Antiqua tenuiſſe videtur,ad purgationem ſpolij quo ad fructus, & expenſas, ſufficere obligationem cum depoſito iulij vnius,Sed contrarium in ſpolio,& attentatis ſæpè decidit Rota moderna,p.2.c.14.n.162.& ſeq.*
Concedit immiſſionem Fideicommiſſario pro indiuiſo, & quando,p.2.c.7.n.66.
Cordubenſis quando fiat, vnde dicatur, par.1. cap.13. num.404.
Deciſ.17.n.3.verſic.iſte tertius p.2.recent.non poteſt intelligi de executione trium conformium,& quare, p.2.cap.4. n.129.& ſeq.
De ſtylo non admittit fictas confeſſiones,& quando ſecus,p.1. c.10.n.103.
De ſtylo non defert Iuramentum in ſupplementum,& quando ſecus.p.2.c.4.n.152.
Eſt vnum Tribunal, & quod vnus Auditor facit,

Digitized by Google

Omnes feciſſe dicuntur,p.1.c.12.n.137.
Ex cauſa rationabili ſolet ferre Sententiam pro parte, & multiplicare Sententias,alias ſecus,par.3.c.2.num.50.& num.62.
Ex iuſta cauſa paſſim interponit arbitrium pro retardanda executione literarum Apoſtolicarum, etiam ſi fuerit reſcriptum,cum clauſula parito Breui arbitrio Rotæ, p.2.c.8.n.152.
Facto verbo per Ponentem ſuper expeditionē, mandat expediri,vel iterum audit,p.3.c.5.n.120.
In deputatione Curatoris non curat de ſeruatione terminorum,p.1.c.5.n.73.
In dubio pronunciat pro non deſertione, & ita eſt etiam ab aliis in dubio pronunciandum, par.1.ca.13.num.662.
In materia Decimarum non dat Manutentionem ex ſola Iuris aſſiſtentia, & quando ſecus, par.2.cap.12.num.148.
In quibus diebus fieri ſoleat,p.1.c.13.n.402.
In ſuo Tribunali non admittit, quod obſcurè Reſpondens habeatur pro non reſpondente, & quando ſecus, par.1.c.10.n.77.
Mandat diſputari dubium, ſi datis memorialibus ſubeſt difficultas,p.3.c.5.n.108.
Martinians quando fiat, & vnde dicatur, par.1. c.13.num.403.
Moderna in non iuriſdictionalibus non concedit Manutentionem ex ſola Iuris aſſiſtentia,p.2.c.12.n.144.
Non abſoluit à Cenſuris ſine commiſſione ſpeciali, par.1.c.14.n.296.
Non admittit illam opinionem, quod Iudex poſſit moueri ad iudicandum extra acta, & quare, p.1.c.13.num.268.
Non admittit, quòd Succeſſor, qui fructus non habuit teneatur ad Penſionis ſolutionem, & quando ſecus, p.2.c.9.n.102.
Non allegatur ſuſpecta,ſed Auditor,dum agitur dee ius,vel ipſius Coniuncti intereſſe,remouetur à Rota, idem in Signatura,p.1.c.7.n 134.
Non attendit nullitates, niſi ſint ex tribus, p.1. cap.13.num.349.
Non concedit literas miſſiuas,ſed remiſſoriales, & cum quo ſumptu,p.1.c.12.n.71.
Non dat Manutentionem, ſed Immiſſionem Tranſlatario, qui nunquam exegit, & quando, par. 2. cap.9.num.165.
Non pronunciat Poſitiones pro confeſſatis,ſed monet,& quomodo,p.1.c.10.n.102.
Non ſolet reuocare in dubium poteſtatem Signaturæ Iuſtitiæ, etiam ſi præceſſerit Commiſſio manu Sanctiſſimi ſignata, p.1.c.13 n.215.
Paſſim contra factum Iudicis nulliter, & iniuſtè procedentis concedit Manutentionem, p.2.c.5.num.74.& cap.12.num.150.
Procedit ſummariè in cauſis miſerabilium Perſonarum, & à ſcutis quingentis infra,p.2.c.1.n.159.
Quomodo informandi,p.3.c.5.n.123.
Reſoluit alias pro validitate Cenſus impoſiti ſuper ſcripturis Notarij particularis,p.3.c.5.n.324.
Si cauſa reſtitutionis in integrum ſit ei commiſſa, audit ſuper bono iure,non attento lapſu fatalium, & quadriennij, p.1.c.13.n.103.
Si Spolium eſt turbidum,ſolet exercere arbitrium pro cumulatione Petitorij cum Poſſeſſorio, ſequeſtrata poſſeſſione, p.2.c.14.n.204.
Solet ad cautelam ſemper abſoluere à Cenſuris latis in partibus,commiſſa cauſa Appellationis, & nullitatis in ea, p.1.c.14.n.295.
Solet ſemper deferre declarationibus Sacræ Congregationis Concilij, & illis aquieſcere, par. 1. cap. 7. num.86.
Tenet Poſitiones extra eius Tribunal pro confeſſatis ritè habeti, concurrentibus requiſitis Franc. in c.2. de confeſſ. in 6.p.1.c.10.n.101.
Vtraque parte audita mandat diſputari dubium ſibi de iure beneuiſum, quod à Iudice ſubſcribitur,& intimatur Parti,p.3.c.5.n.116.

Rotulus.

Rotulus Remiſſoriæ, & eius formula cum inſertione Articulorum,p.3.c.5.n.100.

Sacri Canones.

Sacri Canones Amplectuntur ſimplicitatem,et veritatem, reiecta ſubtilitate Iuris,p.1.c.9.n.130.

Saluianum.

Saluianum Aliud vtile,aliud directum,p.2.c.6.n.53.
Ceſſat,ceſſante Hypotecha,p.2.c.6.n.60.
Competit Creditori in bonis hypothecatis, etiam contra Tertium ad effectum ſe ſatisfaciendi ex fructibus, par.2.c.6.nn.2.
Commpetit,cui competit Hypothecaria,& datur propter hypothecam,p.2.c.6.n.57.& ſeq.
Competit etiam Legatario,& Fideicommiſſario, & cui competit hypotheca,ad effectum conſequendi rem ſibi relictam, aut debitam,p.2.c.6.n.5.& c.11.n.91.
Competit Fideicommiſſario contra Hæredem ratione hypothecæ,vt hæreditatem ſibi per fideicommiſſum relictam reſtituat,p.2.c.7.n.90.
Directum contra quem detur, & ad quid inuentum, p.2.c.6.n.54.
Eſt remedium perſonale in rem ſcriptam, par. 2. cap. 6. num.72.
Pro legatis etiam pecuniariis,ac fideicommiſſi frequenter intentari ſolet,p.2. c.11.n.62.
Quid ſit, & vnde dicatur, p.2.cap.6.num.1.num.52.& num.55.
Ratione hypothecæ competit Legatario, par. 2. cap.6.num.61.
Remanet præſcriptum, præſcripta Hypotheca, p.2. c.6, num.112.
Sicut Hypothecaria competit Fideicommiſſario, abſque alia etiam verbali reſtitutione illi facta, vel facienda, p.2.c.7.n.87.
Vt detur,neceſſe eſt probare requiſita opportuna,& neceſſaria,p.3.c.6.n.68.
Vtile competit Ceſſionario, & aliis ratione hypothecæ, p.2.c.6.n.66.& ſeq.
Vtile competit cuicunque Creditori hypothecario, par. 2, c.6.n.56.
Saluianum Vtile competit Fideicommiſſario, etiam particulari, contra bona fideicommiſſaria, à Teſtatore tempore obitus poſſeſſa, & in re fideicommiſſo ſubiecta, p.2, c.6.n.64.
Vtile competit Hæredi Hæredis, ac Subſtitutis in Teſtamento, p.2.c.6.n.65.
Vtile competit pro legato contra bona per Teſtatorem poſſeſſa contra res legatas, mobilia, pecunias, & nomina debitorum,p.2.c.62.& ſeq.
Vtile contra quem,& ad quid detur,p.2.c.6.n.54.
Vtile redditur contra quēcunque,etiam Tertium poſſeſſorem, ac contra ſingularem Succeſſorem, & titulo poſſidentem, p.2.c.6.n.73.

Saluiani.

Saluiani Natura eſt, vt Creditori ſatisfiat de ſuo credito ex fructibus rei,non quod res diſtrabatur.vel adiudicetur,p.2.c.6.n.90.
Natura in Creditore bonorum eſt, vt ille conſequatur ipſa bona,p.2.c.7.n.91.

Saluſtius Tiberius.

Saluſtius Tiberius Addidit eius Praxi auctoritates, & iura mutuò accepta,p.1.c.11.n.67.

Saluſtio Tiberio.

Saluſtio Tiberio Eſt omnino credendum de ſtylis Tribunalis A.C.ſed non ita circa illorum validitatem,& iuſtitiam p.1.c.11.n.66.

San-

Sanctus Laurentius.

Sanctus Laurentius *tempore S. Sixti primi fuit S. R. E. Camerarius, qui redditus Eccleſiæ erogabat Egenis, p.1.c.1.n.9.*

Satiſdatio.

Satiſdatio *De iudicio ſiſti, & petito copiæ libelli, non inducunt conſenſum in Iuriſdictionem, p.1. c.7.n.44.*

Satisfactio.

Satisfactio *In bonis, vt ſanet defectum pecuniæ, in actu deliberationis interuenire debet, par.1. cap. 15. num.117.*

Scientia.

Scientia *Non probatur ex confeſſione dubia, par.1.c.9. num.207.*

Scriptura.

Scriptura *Antiqua de facili iudicatur authentica, par. 1. c.12.n.104.*

Informis, & Copia cum adminiculis probat, p.3. cap.5. num.397.

Probet, ſi non fuerunt in termino, ad dicendum contra oppoſita generalia, p.3.c.5.n.398.

Scripturæ.

Scripturæ *Notariorum A.C. olim locabantur ad rationem octo pro centenario, p.3.c.5 n.326.*

Sedes.

Sedes Petri *ſola ſtabilis eſt, p.1.in Præfat.n.25.*

Senes.

Senes *Et decrepiti ſunt perſonæ miſerabiles, etiamſi ſint diuites p.3.c.4.n.60.*

Senex.

Senex *Septuagenarius pro debito ciuili non poteſt capi perſonaliter, p.1.c.14.n.346.*

Sententia.

Sententia *Abſolutoria ab impetitis in quibus caſibus ferri poſſit, p.3.c.2.n.114.*

Abſolutoria ab impetitis, vel abſeruatione iudicij, & cedula appellationis quomodo confici poſſint in cauſis coram A.C. virtute l. vnicæ introducti, p.3. c.4.n.26.

Abſolutoria ab obſeruatione iudicij differt abſolutoria Rei, & in quibus, p.3.c.2 n.143.

Abſolutoria ab obſeruatione Iudicij ferenda eſt, ſi conſtato proceſſu de cauſa non liquet, aliàs poterit ferri definitiua, p.3.c.2.n.138.

Abſolutoria ab obſeruatione iudicij fertur perempta inſtantia, p.3.c.2.n.140.

Abſolutoria ab obſeruatione iudicij fertur, quando Occiſus poterat impunè offendi, p.3.c.2 n.141.

Abſolutoria ab obſeruatione iudicij fertur, quando Reus, pendente iudicio ante Sententiam, ſoluit, p.3 c.2.n.139.

Abſolutoria ab obſeruatione iudicij fertur, ſi lite conteſtata Actor ſe abſentat, & nihil fuit à Partibus probatum, p.3. c.2.n.135.

Abſolutoria ab ſolutione iudicij quando ſit ferenda, p.3.c.2. n.132.& ſeq.

Abſolutoria ab obſeruatione iudicij quibus in cauſis ferri ſoleat, p.3.c.2.n.21.

Abſolutoria ab obſeruatione iudicij præſeruat iura Actori in alio iudicio, p.3.c.2.n.142.

Abſolutoria definitiua ad fauorem Rei ferenda eſt ſi fabricato hinc inde proceſſu, nihil releuans ſit probatum, p.3. c.2.n.136.

Abſolutoria definitiua ad Rei fauorem ferenda ſi præfixis debitis terminis Actor non probauit, p.3.c.2.n.137.

Abſolutoria definitiua Reo conceditur, Actore non probante, & poſſeſſori ex non iure Actoris, p.3. c.2. n.19. & n.110.

Abſolutoria obtineri poteſt ab eo, qui cauſam coram A. C. virtute l. vnicæ introduxit, & proſecutus fuit. p.3.c.4.n.18.

Abſolutoria, perimens totum negotium, poteſt tranſire in iudicatum, par.3.cap.2.num.116.

Abſolutoria poteſt ferri pro Reo abſente, vel etiam excommunicato, p.3.c.2.n.112.

Abſolutoria nullum ius tribuit, & quare, par.3. cap.2. num.111.

Confirmatoria quando fuit lata inter Ciues, & Incolas, quid narrandum in executoriali, & quomodo tunc Signatura reſcribat, p.1.c.13.n.79.

Debet iuſtificari ex iiſdem actis, ſi agitur de illius executione, p.1.c.13.n.291

Declaratoria priuationis requiritur, licèt Bulla Cœnæ inducat priuationem iuris, ipſo iure, contra Recurrentes ad Laicos, p.2.c.8.n.172.

Definitiua debet continere condemnationem, vel abſolutionem, p.3.c.2.n.48.

Definitiua debet ferri ſuper toto, aliàs non valet, par.3. c.2.n.49.

Definitiua dicitur, quæ perimit totum negotium, ſiue ſit condemnatoria, ſiue abſolutoria, par.3. cap.2. numer.64.

Definitiua fertur contra Contumaces ſine litis conteſtatione, vbi non cadit miſſio in poſſeſſionem ex decreto, nec poteſt Petenti conſuli, niſi per definitiuam, p.3.c.3.n.136.

Definitiua fertur ſeruata tela iudiciaria in cauſis ordinarijs coram A.C.p.3.c.3.n.140.

Definitiua quid ſit, p.3.c.2.n.47.

Definitiua, vt valeat, debet ferri in ſcriptis, & recitari à Iudice, p.3.c.2.n.65.& n.68.

De partibus quando non ſit nulla, licèt termini ſubſtantiales non ſint ſeruati, p.3.c.1.n.25.

Eſt definitiua, ſi lis fuit in iudicio Iactationis conteſtata, aliàs ſecus, p.3.c.3.n.131.

Eſt nulla, ſi conſtat, aliunde in ſcriptis non fuiſſe pronunciatum ea die, qua cadebat Citatio, par. 1. cap. 8. num.155.

Sententia *Eſt nulla ſolemnitatibus, & terminis de Iure requiſitis non ſeruatis, par.2. cap.1.n.116.& p.3.c.3. num.134.*

Eſt valida, Iuramento veritatis, aut calumniæ tacitè omiſſo, p.1.c.10.n.27.

Eſt valida, ſi non fuit oppoſitum mandatum non eſſe legitimum, & iura non eſſe in forma probante, par.1. c.10.n.28.

Excommunicationis debet iuſtificari ex iiſdem actis, p.1. c.13.n.289.

Excommunicationis iudicialiter lata dicitur interlocutoria, p.2.c.8.n.175.

Excommunicationis lata, cauſa ferendi teſtimonium non admittit appellationem ſuſpenſiuam, par.2.cap.8. num.186.

Excommunicationis lata contra Inopem, probata inopia, poteſt vti iniuſta reuocari, p.1.c.14..n.210.

Excommunicationis lata ſub conditione, vel in diem in executionem rei iudicatæ, non admittit appellationem ſuſpenſiuam, p.2.c.8.n.185.

Executioni de mandata non poteſt ex nouiter deductis iuſtificari, p.1.c.6.n.42.

Fingitur lata die termini habiti pro ſeruato, & ſub eo die reponitur, p.1.c.13.n.338.

Imponens ſilentium non agenti in terminis præfixis eſt definitiua, p.3.c.3.n.130.

In cauſis ordinarijs lata, Iuris ordine non ſeruato, eſt nulla, p.3.c.1.n.13.

Iniuſta eſt nulla minus propriè, & ſecundùm quid, vel per comparationem, p.1.c.13.n.297.

Iniuſta non eſt propriè nulla, & quare, par. 1. cap. 13. num.296.

In Saluiano, quando agitur de immiſſione, ad effectum ſe ſatisfaciendi de credito ex fructibus, & eius formula, p.2. c.6.n.24.

In Saluiano, quando agitur pro conſecutione rei ſibi de-

Digitized by Google

tæ,vel relictæ,& eius formula,p.2.c.6.n.25.
Interlocutoria eſt, ferenda in ſcriptis, quando in ea vertitur magna cauſæ cognitio,p.3.c.2.n.104.
Interlocutoria parans præiudicium in negotio principali, dicitur habere vim Definitiuæ,p.3.c.2.n.106.
Interlocutoria quid ſit,p.3.c.2.n.102.
Lata ab obſeruatione iudicij an,& quando ſit interlocutoria, vel definitiua,p.3.c.2.n.128.
Lata ab obſeruatione iudicij eſt interlocutoria, par.3. c.2. num.172.
Lata ab obſeruatione iudicij, etiam ob ineptitudinem libelli, habet vim definitiuæ,p.3.c.2.n.129.
Lata ad fauorem Rei in Petitorio an,et quando obſtet Agenti poſſeſſorio retinendæ,p.3.c.2.n.120.& ſeq.
Lata contra Hæredem legitimè citatum, an, & quando noceat Fideicommiſſario non citato, p.3.c.2. nu.75. & ſeq.
Lata contra Hæredem non nocet Subſtituto, niſi quatenus fuerit aliquo modo citatus,p.3.c.2.n.100.
Lata contra Minorem,cui nullam defenſionem competere notoriè conſtat in actis,eſt valida,p.3.c.2.n.85.
Lata contra Minorem, cuius cauſa fuit cum Procuratoribus, & Aduocatis defenſa,valet.p.3.c.2.n.84.
Lata contra Minorem, cuius Curator in Iudicio ad eum defendendum comparuit,eſt valida,p.3.c.2.n.86.
Lata contra Minorem, cuius Tutor, vel Curator nunquàm comparuit,non ſuſtinetur.p.3.c.2.n.87.
Lata contra plures poteſt valere quoad vnum, non quoad alium,p.3.c.2.n.53.
Lata contra Pupillum,vel Minorem indefenſum,pro quo nemo comparuit,eſt ipſo Iure nulla,par.3.cap.2. num. 80.& ſeq.
Lata in alia cauſa,vel ſine actis,non vulnerat obligationem Cameralem,p.1.c.8.n.219.
Lata in Curia habet maiorem præſumptionem pro ſe, quàm ſententiæ contrariæ de partibus, ideò fit locus Sequeſtro, p.1.c.14.n.149.
Lata in fauorem Pupilli,vel Minoris indefenſi,valet,p.3.c.2. n.82.& ſeq.
Lata in Iudicio iactationis imponit finem negotio principali, ideo definitiua reputari debet,p.3.c.3.n.132.
Lata in iudicio Iactationis,in quo fuerunt ſeruatæ ſolemnitates Iudicij ordinarij, eſt definitiua, aliàs habet vim illius, p.3.c.3.n.133.
Lata in iudicio Iactationis poſſet conſiderari vti Interlocutoria,& quare,p.3 c.3.n.137.
Lata in Petitoria,an,& quando obſtet Agenti poſſeſſorio adipiſcendæ,p.3.c.2.n.117.& ſeq.
Lata in Petitorio non obſtat Agenti poſſeſſorio recuperandæ, & quando,p.3.c.2.n.123.
Lata in Petitorio parit exceptionem rei iudicatæ in Poſſeſſorio recuperandæ,p.3.c.2.n.122.
Lata in Poſſeſſorio habente admixtam cauſam proprietatis, an,& quando obſtet Agenti Petitorio, p.3.c.2.n.125. & ſeq.
Lata in Poſſeſſorio non obſtat Agenti Petitorio, p.3.c.2. num.124.
Lata in Saluiano,vt intret Aegidiana,debet iuſtificari ex iiſdem actis,p.1.c.13.n.290.
Lata in vna cauſa parit præiudicium in alia illam contingente,p.3.c.1.n.101.
Lata per capita ſeparata poteſt valere, quoad vnum caput, & non quoad aliud,p.3.c.2.n.57.
Lata extra Curiam, terminis malè ſeruatis, non eſt nulla,ſicut lata in Curia,p.2.c.1.n.139.
Lata ſuper executione, literis Apoſtolicis non iuſtificatis eſt iniuſta,p.2.c.8.n.58.
Mixta dicitur illa,quæ habet vim definitiuæ,& interlocutoriæ,p.3.c.2.n.108.
Mixta dicitur Interlocutoria inferens damnum irreparabile per Definitiuam,p.3.c.2.n.109.
Non eſt de neceſſitate ferenda in ſcriptis, ſi eſt Interlocutoria, ſed ſufficit, quod ſcribatur in actis, par.3.c.2. num.103
Non nocet habenti intereſſe ſecundariò non citato,niſi ille ſaltem ſciuerit cauſam agitari,p.3.c.2.n.78.
Non nocet pupillo, nec Minori pro ſuo intereſſe citato, & quando ſecus,p.3.c.2.n.79.
Notoriè iniuſta,ad effectum executionis,remanet etiam nulla,p.1.c.13.n.293.
Notoriè iniuſta,& nulla,non poteſt Parte opponente confirmari,p.1.c.13.n.276.
Nulla, aut notoriè iniuſta non vulnerat obligationem Cameralem,p.1.c.8.n.218.
Nulla dicitur etiam iniuſta,p.1.c.13.n.280.
Nulla lata in cauſa Criminali, vel ſine actis,non vulnerat obligationem Cameralem,p.1.c.8.n.220.
Nulla poteſt,Parte opponente, confirmari, & ex tunc non poteſt amplius dici de nullitate, & quando, p.1.c.13. num.277.
Nulla,ſeu notoriè iniuſta, à qua non fuit appellatum, non vulnerat,& quare,p.1.c.8.n.222.
Peritorum,& lata de illorum conſilio, poteſt quandocunque reuocari per electionem aliorum,p.1.c.8.n.132.
Sententia *Peritorum quoad Iudicem nunquam tranſit in iudicatum,& quando ſecus,p.1.c.8.n.122.*
Poteſt ferri reſpectu vnius, & reſpectu alterius differri, quando Plures fuerunt ſimul conuenti, p.3.c.2. num.52.
Poteſt validè ferri ſuper aliquibus, omiſſis alijs, ſi ab vno petuntur plures ſummæ ex diuerſis cauſis, p.3. c.2.n.55.
Præſumitur præceſſiſſe,ſi inhibitio fuit præſentata eadem die, qua illa fuit lata,p.3.c.5.n.278.
Quæ ex probationibus antiquis non iuſtificatur, & ex nouis non poteſt iuſtificari,eſt nulla,& quando ſecus, p.1.c.13. num.288.
Quæ habet præſumptionem contra ſe,non operatur vt ſuper fructibus Beneficij ſit apponendum Sequeſtrum,p.1.c.14. num.148.
Quæ modicum, vel nihil participat de interlocutoria potius definitiua reputari debet,p.3.c.3.n.138.
Quæ non iuſtificatur ex actis, eſt notoriè iniuſta,& nulla,& quando p.1.c.13.n 294.
Quæ omninò caret probationibus,eſt notoriè iniuſta, & ideo nulla,p.1.c 13.n.285.
Quomodo ferenda, ſi Reus ex re occupata percipit fructus,& condemnandus ſit ad reſtitutionem,par.2.c.14. num.19.
Remanet nulla, dum conſtat ex admiſſione Iurium eum clauſula ſine præiudicio,*quòd tunc illa non erat lata in die, in qua citatio cadebat,p.1.c.8.n.156.*
Reuocata ſi fuit ex nouiter deductis, qui prius obtinuerat, excuſatur ab Expenſis, etiam in ſupremo Tribunali, p.1. c.13.n.609.
Si fuit lata in Petitorio, fit locus Clementinæ*, etiam contra eum, qui obtinuerat in Poſſeſſorio, p.1.c.14. num.150.*
Si in ſecunda,vel tertia inſtantia fuit confirmata,quid addendum in executoriali,& quomodo Signatura reſcribat,p.1. c.13.n.78.
Suſpenſionis, vel Interdicti lata in pœnam, ſuſpenditur per appellationem, ſecùs lata in contumaciam, p.2.c.8. num.196.
Valida ferri poteſt ſuper aliquibus,omiſſis alijs,ſi petitio fuit facta per capita ſeparata,p.3.c.2.n.51.
Valida fertur ſub conditione de præſenti,vel præterito, ſecus ſi conditio ſit de futuro p.1.c.2.n.77.
Virtute Iuramenti deciſorij ad fauorem Legatarij lata quando reuocetur,p.1.c.10.n.116.& n.175.
Vnde dicatur, quid ſit, & quotuplex, par.3.c.2.nu.44. & ſeq.
Vt ſit exequenda, debet eſſe iuſta, & valida, par.2.c.6 num.143.

Digitized by Google

Vt ſit locus Aegidianæ, debet eſſe iuſta, & valida, par.2. c.6.n.142.
Vt ſit locus Aegidianæ, non poteſt ex nouiter deductis iuſtificari, & quando ſecus, p.2.c.6.n.166.
Vt ſuſtineatur, ſufficit, quod terminus ad dicendum contra Commiſſionem ſit ſeruatus in terminis ſubſtantialibus, p.1. c.13.n.525.

Sententiæ.

Sententiæ Duæ conformes vigore Statuti faciunt rem iudicatam, & in eis locum habet Clementina, Vt calumnijs de re iud. p.1.c.13.n.646.
Tot ſunt, quot capita, & partitæ, par.2.c.15.n.96. et p.3.c.2. num.61.
Tenor, nõ eſt de neceſſitate inſerendus in Intimatione, et quando ſecus, p.1.c.13.n.131.
Tenor, ſicut caſus amiſſionis illius, poteſt, amiſſa Scriptura, probari per Teſtes, & quando ſecus, p.3.c.2.n.66. & ſeq.
Validitas ex quibus probetur, p.3.c.5.n.446.

Sequentes.

Sequentes Romanam Curiam omnes appellationes Officialium comprehenduntur, p.3.c.1.n.165.
Romanam Curiam pro ſuis, & alienis negotijs, & Forenſes in Vrbe degentes, ſunt ſub iuriſdictione A.C.p.1.c.7. nu.51. & p.3.c.1.n.166.
Romanam Curiam, veniunt omnes appellationes Curialium p.3.c.4.n.163.

Sequeſtratio.

Sequeſtratio Alia voluntaria, alia neceſſaria, p.1.cap.14. num.117.
Eſt inducta in defectum idoneæ cautionis, par.1.cap.14. num.169.
Eſt permiſſa, quando aliàs fructuum recuperatio difficilis, vel executio difficilior redderetur, par.1.cap.14. nu.161.
Eſt regulariter de Iure prohibita, tanquam odioſa, p.1.c.14. num.142.
Licet in pluribus caſibus ſit prohibita, admittitur tamen in illis deſcriptio, & Inuentarium, p.1.cap.14. num.167.
Neceſſaria priuat poſſeſſione, quando poſſeſſio eſt turbida, p.1. c.14.n.129.
Neceſſaria priuat poſſeſſione, ſi conſtat, quod Iudex habuerit animum priuandi, vel poſſeſſio eſt attentata, p.1.c.14. n.126.& ſeq.
Neceſſaria, quæ fit Iudicis authoritate, quid ſit, par.1.c.14. num.123.
Neceſſaria regulariter non priuat aliquem ſua poſſeſſione, p.1. c.14.n.124.
Non eſt prohibita, ſi probetur dilapidatio, vel ſuſpicio dilapidationis, p.1.c 14.n.155.
Non exiſtens contentioſa, ad iuris conſeruationem facta etiam Iudicis poteſtate, eſt de iure permiſſa, p.1.c.14. num.144.
Non priuat poſſeſſione, quando actum fuit, vt cauſa cuſtodiæ tantùm cenſeatur facta depoſitio, par.1.c.14. num.122.
Non reuocatur cautione, quando à Lege præcipitur, p.1.c.14. num.173.
Petita cum clauſula ſine præiudicio non priuat Petentem poſſeſſione, p.1.c.14.n.121.
Poſſeſſionis hinc inde turbidæ eſt permiſſa, aliàs ſecus, par.1. c.14.n.159.
Poſſeſſionis nullæ vel attentatæ eſt de iure permiſſa, p.1.c.14. num.158.
Poſſeſſionis vacantis eſt de iure permiſſa, & quare, p.1.c.14. num.160.
Pro executione Sententiæ, vel Mandati, & in alijs vndecim caſibus eſt permiſſa, p.1.c.14.n.164.& ſeq.
Rei litigioſæ eſt de Iure permiſſa ob timorem ſcandali, nè Partes veniant ad arma, ſecus ſi clarè cõſtat de poſſeſſione vnius p.1.c.14.n.162.& ſeq.
Voluntaria eſt de Iure permiſſa, non tamen iuſſa, p.1.cap.14. num.143.
Voluntaria priuat poſſeſſione, p.1.c.14.n.119.
Sequeſtratio Voluntaria prodeſt Victori contra alios, licèt illa non iuuetur, vno contra alium deponente, et quando ſecus p.1.c.14.n.120.
Voluntaria quid ſit, & vnde dicta, p.1.c.14.n.118.

Sequeſtratarij.

Sequeſtratarij Tenentur in fine ad reſtitutionem rerum actione depoſiti, p.1.c.14.n.136.

Sequeſtrator.

Sequeſtrator Poteſt allegari ſuſpectus, prout in formula, quæ datur, p.2.c.12.n.75.& ſeq.
Suſpectus eſt amouendus, p.2.c.12.n.331.

Sequeſtres.

Sequeſtres Qui ſint, & ad quæ teneantur; par.1.cap.14. num.135.

Sequeſtrum.

Sequeſtrum Ad inſtantiam Partis ſine citatione, & cauſa cognitione ſuper timore ſcandali, non valet, & poteſt dici de eius nullitate, p.2.c.12.n.327.
Ad partes expeditum, & eius formula, par.2.cap.12. num.78.
Ad partes tranſmittendum ſuper fructibus Beneficij & eius forumla, p.2.c.8.n.40.
Apponitur, tàm in prophanis, quàm in Beneficialibus, & tam ſuper corporalibus, quàm ſuper incorporalibus, p.1.c.14. num.131.
Appoſitum à Iudice vigore Clementinę primę de ſeq.poſſ. & fruct. priuat poſſeſſione, p.1.c.14.n.128.
Conceſſum ob periculum in mora, Parte non citata, non eſt ſine Partis citatione reuocandum, par.2. cap.12. num.305.
Conceſſum vigore crediti omninò illiquidi reuocatur, præſtita ſola cautione iuratoria, p.1.c.14.n.184.
Contra eum, qui dedit idoneum Fideiuſſorem, non eſt concedendum, p.1.c.14.n.170.
Contra Poſſidentem ſtabilia, & eum, cuius qualitas ſiniſtram ſuſpicionem excludit, non conceditur ante Sententiam, p.1. c.14 n.157.
De facto factum, Parte non citatat, poteſt de facto reuocari, & quomodo, p.2.c.12.n.304.
Docto de ſatisfactione Creditoris, reuocatur ſer.ſer.p.1.c.14. num.38.
Eſt remedium deſperatum, & Iudex non debet illud concedere, ſi conſtat de poſſeſſione vnius, par.2.c.12. num.316.
Eſt ſpecies executionis, p.1.c.14.n.189.
Factum appellatione pendente, vel de mandato Superioris, vel ob timorem ſcandali, non reuocatur cautione p.1. c.14.n.174.& ſeq.
Factum contra Obligatum in forma Cameræ non reuocatur cautione, p.1.c.14.n.180.& ſeq.
Factum pro executione Sententiæ, vel Mandati, ad effectum ſolutionis, non reuocatur cautione, p.1.cap.14. num.17.
In Beneficialibus appoſitum durat vſque ad finem litis, p.1. c.14.n.132.
In caſu Clem. primæ de ſeq. poſſ. & fruct. non reuocatur cautione, p.1.c.14.n.172.
In dubio cenſetur appoſitum cauſa cuſtodiæ, non animo priuandi poſſeſſione, etiam ſi Pars conſentiat, par.1.cap.14. num.125.
Inter Perſonas, inter quas non cadit ſatiſdatio non tollitur cautione, p.1.c.14.n.178.
Lata Sententia inter Competitores, inter ſe litigantes, non reuocatur cautione, & quando ſecus, p.1.c.14. num.177.
Minus legitimè factum reuocatur abſque alia cautione, p.1. c.14.num.34.
Non apponitur, nec fit locus Clementinæ, quando Sententia lata eſt pro alio, vel eſt nulla defectu iuriſdictionis, vel

vel non eſt definitina,p.1.c.14.n.154.

Non apponitur ſuper fructibus Beneficij, lata Sententia in Curia,ſi Poſſeſſor eſt triennalis,& quando,ſecus,p.1.c.14.n.152.& ſeq.

Ob dilapidationis ſuſpicionem requiritur citatio Partis, & quando ſecus,p.1.c.14.n.156.

Obtentum ob ſuſpicionem dilapidationis eſt iuſtificandum, aliàs debet reuocari,p.1.c.14.n.188.

Omne eſt depoſitum, ſed non è contra, par.1.cap.14.num.139.

Poteſt fieri ſuper fructibus,qui ſunt pars rei immobilis, p.1.c.14.n.134.

Poteſt obtineri virtute Mandati ſeruatis ſeruandis expediti, p.1.c.14.n.19.

Pro aſſecuratione iudicij, & eius formula, par.1.c.14.nnm.41.

Pro aſſecuratione iudicij in Tribunali A.C.quando concedatur,p.1.c.14.n.39.

Propriè ſuper mobilibus minus propriè ſuper ſtabilibus,apponi dicitur,p.1.c.14.n.130.

Quando conditio alterius afficeretur deterior,pro vt ſi poſſeſſio eſſet vacans,vel poſſet in alium tranſferri, non tollitur cautione,p.1.c.14.n.179.

Si poſſet à Iudice ex abrupto relaxari, ſub prætextu metus armorum, quilibet poſſet fingere rixam, & Aduerſarium commodo poſſeſſionis priuare, par.2.c.12.num.318.

Sub prætextu armorum, Parte non citata, eſt nullum, p.2.c.12.n.309.

Super bonis,& eorum poſſeſſione, & fructibus, & eius formula,p.2.c.12.n.74.

Super fructibus Beneficij apponitur, quando ſit locus Clementinę,& Sententia habetur in Curia pro lata,p.1.c.14.num.146.

Super fructibus Beneficij eſt de iure apponendum, lata Sententia in Curia in cauſa Beneficiali,p.1.c.14.n.145.

Super fructibus Beneficij, lata Sententia in Curia, relaxatur, citata, & aliquando non citata Parte, par.2.c.8.n.37.

Vigore crediti illiquidi emanatum in dubio poteſt tolli cautione,p.1.c.14.n.183.

Vigore mandati executiui, & eius formula, p.1.cap.14.num.20.

Vigore mandati executiui omnibus conceditur, par.1.c.14.num.39.

Virtute obligationis Cameralis, & crediti liquidi, & clari, vel rei iudicatæ emanatum, non reuocatur, niſi ſolutione, p.1.c.14.n.182.

Sequeſtri.

Sequeſtri Sub prætextu armorum conceſſi reuocatio quomodo peti poſſit,p.2.c.12.n.303.

Vice ſolet ſuper ſtabilibus concedi Inhibitio de non alienando p.1.c.14.n.133.

Sequeſtro.

Sequeſtro Conceſſo,ſub prætextu armorum,ſine citatione, & cauſæ cognitione poteſt dici de nullitate illius,p.2.c.12.num.301.

Executo,quomodo Debitor principalis, & Sequeſtratarij citentur,p.1.c.14.n.21.

Sequeſtro Executo ſuper fructibus Montium, & Creditore ſatisfacto,extrahuntur partitæ ad probandam ſatisfactionem,p.1.c.14.n.35.

In dubio non eſt locus, ſed melior conditio Poſſidentis. p.1.c.14.n.151.

Signatura.

Signatura Adita remittit cauſam ad partes, ſi A.C. illam de iure remittendam, remittere recuſat, par.3.cap.4.num.14.

Amittit appellationem decreto nullo, vel iuſto exiſtente,& quomodo Referendarius hoc caſu ſignet Commiſſionem,p.1.c.13.n.35.

Aliquando à mandato de Manutenendo committit cauſam cum clauſulis opportunis, etiam ſi cauſa fuerit expedita per decretum,p.2.c.12.n.273.

Aliquando mandat A.C.oretenus, vt reponat, vel iterum audiat, vel alium deputet, præuia repoſitione à decreto, p.1.c.13.n.61.

Aliquando mandat oretenus A. C. vt cauſam ad partes remittat, & quomodo tunc procedatur, p.3.c.3.n.19.& c.5.n.21.

Aliquando ſolet oretenus ordinare eidem A.C.vt ſuam moderetur Inhibitionem,p.3.c.3.n.19.

Appellanti à decreto iuſto, & valido in cauſis executiuis reſcribit cum clauſula ſine præiudicio, p.1.cap.13.num.490.

Appellationem à Manutentione conceſſa per decretum aliquando reiecit,aliquando commiſit,p.2.c.12.n.275.

Cardinalis Præfecti, quæ cenſetur Signatura Papæ, attendi debet,ſi Regens aliquid omiſit in extenſione reſcripti,p.1.c.13.n.513.

Dato fumo nullitatis, aut iniuſtitiæ in cauſa extra Rotam, ſolet ex æquitate committere eidem,vt præuia repoſitione iterum audiat,p.2.c.14.n.208.

Decreto nullo, & iniuſto exiſtente ſolet committere cauſam ad vtraque effectum,p.1.c.13.n.516.

De Stylo non committit cauſam appellationis ex aduerſo interpoſitæ,niſi poſt ſex menſes,p.1.c.13.n.687.

Ex cauſa ob exceſſum committit cauſam appellationis in materia Penſionis ad vtriq. effectum, par.2.cap.9.num.179.

Ex cauſa relaxat rigorem Iuris pro ſanatione nullitatis ex tribus, reſcribendo cum clauſula Arbitrio par.1.cap.13.num.351.

Executore rectè, & ritè procedente, reſcribit cum clauſula parito Breui,p.2.c.8.n.158.

Gratiæ, ſeù Sanctiſſimi, & Signatura Iuſtitiæ fuerunt diuiſæ tempore Alexandri Sexti, & quare, p.1.c.13.num.216.

In caſibus, in quibus in Saluiano non datur appellatio, reſcribit cum clauſula ſine præiudicio, par.2.c.6.num.33.

In caſibus,in quibus non eſt ita clarum,an admittatur in Saluiano appellatio, reſcribit cum clauſula quatenus ſit locus Aegidianæ,p.2.c.6.n.34.

In cauſa appellationis à mandato de Euacuando reſcribit cum clauſula, ſine prǫiudicio, p.2.c.13.nu.111.& n.114.

In cauſis appellationis in materia Penſionis reſcribit cum clauſula ſine retardatione, & quare,p.2.c.9.num.177 & ſeq.

In cauſis valorem ducatorum 16. de Camera non excedentibus non reſcribit, p.1.c.13.num.373.& p.3.c.5.num.412.

In iudicio exhibitionis quomodo reſcribat, par.2.cap.3.num.23.

In iudicio Manutentionis quomodo reſcribere ſoleat, p.2.c.12.n.56.

In materia appellationis à mandato de Euacuando quomodo reſcribat,p.2.c.13.n.19.& n.111.& ſeq.

In materia executionis literarum Apoſtolicarum ſolet reſcribere cum clauſula ſine præiudicoi, par.2.cap.8.num.50.

In materia executionis literarum Penſionis quomodo reſcribat,p.2.c.9.n.41.

In poſſeſſorijs ſummarijs quomodo cauſas appelationum committat,p.2.c.6.n.128.

In prophanis committit cauſam reſtitutionis in integrum prout de Iure, ſed in Beneficialibus reſtituit,cum clauſula parito,p.1.c.13.n.488.

In quibus cauſis ſoleat reſcribere cum clauſula quatenus ſit locus Aegidianæ,p.2.c.14.n.221.

In Remdio.l.fin.quomodo reſcribat,p.2.c.7.n.26.

Iuſtitiæ non reſcribit in cauſis Cameralibus, par.2.cap.13.num.253.

Digitized by Google

Iuſtitiæ Papam repræſentat,& eius nomine reſcribit,et quomodo,p.3.c.13.n.510.

Non allegatur ſuſpecta, ſed dum agitur de Votantis, vel eius Coniuncti intereſſe, ille debet amoueri, par.1.c.7.num.134.

Non eſt de neceſſitate adeunda, Parte citata, pro expeditione Commiſſionis in cauſis ordinarijs, par.3.cap.3.num.33.

Non reſcribit in cauſis Capitolinis, & quando ſecus, p.1.c.13.n.254.

Non reſcribit in cauſis paruæ ſummæ, par.1.cap.13.numer.217.

Non ſanat nullitates ex tribus,& quare,p.1.c.13.n.350.

Paſſim concedit Commiſſionem ſanatoriam cum clauſula Arbitrio, *ſi Teſtes fuerunt examinati cum Interrogatorijs,p.1.c.11.n.40.*

Paſſim reſtitutionis in integrum cauſas prout de Iure committit,p.1.c.13.n.423.

Poteſt adiri, citata Parte in cauſis excedentibus ſcuta 20. monetæ,& obtineri reſcriptum opportunum,prout de Iure,p.3.c.5.n.42.

Poteſt adiri,obtenta ſuperſeſſoria,pro appellatione, vel repoſitione,vel alterius deputatione,p.1.c.13.n.62.

Poteſt adiri in cauſis appellationum introductarum coram A.C.tàm à Iudicibus Curiæ, quàm de partibus,p.3.c.5.n.46.

Pro remiſſione cauſæ poteſt adiri, Parte citata, ſi A.C.cauſam ad partes,de iure remittendam in prima inſtantia,remittere nollet,p.2.c.13.n.14.

Quando,& quid in ea fiat,p.1.c.13.n.25.

Quando Executor, vel Iudex grauat in executione litterarum Apoſtolicarum,quomodo cauſam committat,p.2.c.8.num.151.

Quando mandat aliquid oretenus A.C,citanda eſt Pars ad id coram eo,p.1 c.13.n.65.

Quando Sententia lata pro executione litterarum eſt iuſta reſcribit cum clauſula ſine præiudicio, *par.2.c.8.num.153.*

Quomodo admittat appellationem à decreto reuocationis Attentatorum,p.2.c.15.n.18.

Quomodo committat cauſam appellationis à Sententia lata, ſeù decreto facto in interdicto Quorum bonorum, *p.2.c.10.n.25.*

Quomodo reſcribat in cauſa appellationis à Legatario interpoſitæ in interdicto Quorum legatorum, *p.2.c.11.num.26.*

Signatura *Quomodo reſcribat in cauſa appellationis à mandato de Manutenendo,p.2.c.12.n.272.*

Quomodo reſcribat in cauſis pecuniarijs, par.1.cap.13.num.34.

Quomodo reſcribat in cauſis poſſeſſorijs,p.3 c.5.n.45.

Quomodo reſcribat, quando appellatur à Sententia Gubernatoris in cauſis Mercedum,p.1.c.7.n.90.

Quomodo reſcribat, ſi fuit appellatum à Sententia in interdicto recuperandæ lata,p.2.c.14.n.27.

Quomodo reſcribat,validitate,et iuſtitia decreti turbida exiſtente,p.1.c.13.n.494.

Regentis attendi debet,quando ille in extenſione declarat reſcriptum Signaturæ,p.1.c.13.n.515.

Reſcribit cum clauſula ſine præiudicio, *quando decretum eſt iuſtum,& validum,p.1.c.13.n.40.*

Reſcribitit cum cauſula ſi quid exequendum,vel ad legitimam, *& ſic aufert executionem Iudici à quo & quando, p.1.c.13.n.41.*

Sanctiſſimi ex cauſa reſcribit in omnibus cauſis, & quare, p.1.c.13.n.255.

Seù reſcriptum ipſius met Papæ potius,quàm Regentis Cancellariæ attendi debet,p.1.c.13.n.500.

Si acta coram Iudice commiſſario infra biennium non fuerunt tranſportata, quomodo reſcribat, p.1.cap.13.num.90.

Si appellatio eſt admittenda in Saluiano, reſcribit pro appellatione abſque aliqua clauſula,p.2,c.6.n.35.

Si poſſeſſio eſt turbida, reſcribit cum clauſula quatenus ſit locus Ægidianæ *vel alia ſimili, par.2. cap.12.num.279.*

Si Sententia, lata pro executione literarum Apoſtolicarum eſt apparenter iniuſta, vel notoriè nulla, vel literæ ſunt vulneratæ, quomodo reſcribat, p.2.ca.8.num.52.

Solet aliquando reſcribere cum clauſula, ſine retardatione ſolutionis Penſionis.arbitrio Rotæ, *et aliquando etiam cum clauſula,* ſine præiudicio, arbitrio Rotæ, *p.2.c.9.n.212.& ſeq.*

Subrogat aliquando Iudices in locum ſuſpectorum,tàm in Curia,quàm extra,p.1.c.7.n.123.

Signum.

Signum *Crucis apponitur in ipſo Inuentario poſt aditionem Hæreditatis,p.1.c.9.n.45.*

Silentium.

Silentium *Perpetuum Actori ſolet imponi per abſolutoriam,p.3.c.2.n.113.*

Perpetuum imponitur Diffamanti,ſi in terminis præfixis non agit,nec deducit ius ſuum,p.3.c.3.n.96.

Simpliciter.

Simpliciter *Verbum quid importet,p.2.c.1.n.13.*

Sixtus.

Sixtus *Conſtitutiones Aegidianas à Cardinali Aegidio editas ad Vrbem.& alia loca Status Eccleſiaſtici extendit, p.2.c.6.n.122.*

Socer.

Socer *Conuentus in Iudicio à Nuru, vel Genero pro dote conſtante matrimonio,non tenetur,niſi in quantum facere poteſt,& quando ſecus,p.1.c.14 n.326.*

Non poteſt eſſe Curator Nurus ſuæ minoris, & quare, p.1.c.5.n.106.& n.112.

Socius.

Socius *Non tenetur, niſi in quantum facere poteſt, p.1.c.14.n.321.*

Qui negat ſe ſocium,vel doloſè verſatur, & Fideiuſſor, vel Hæres Socij non gaudent priuilegio, nè teneantur,niſi in quantum facere poſſunt,p.1.c.14.n.322.

Soldanus.

Soldanus *Turris Nonæ, & Mareſciallus Vrbis, ſeu Curiæ Sabellorum,ſunt Iudices Pedanei,& quàm iuriſdictionem habeant,p.1.c.7.n.101.*

Solemnitas.

Solemnitas *Subtilis, quæ in confectione Inuentarij requiritur de Iure Ciuili,non requiritur de Iure Canonico, p.1.c.9.n.129.*

Solemnitates.

Solemnitates *De ſtylo loci ſolitas ſufficit in Inuentario adhibere,p.1.c.9.n.144.*

In Inuentario adhibuiſſe ſufficit,quando illud fuit incohatum per appoſitionem ſigni Crucis,p.1.c.9.n.143.

In Inuentario non ſunt neceſſariæ, ceſſante metu doloſæ occultationis bonorum,p.1.c.9.n.60.

In Inuentario quæ ſint neceſſariæ in Curia Capitolina, p.1.c.9.n.142.

Inuentarij fuerunt inuentæ, nè bona hæreditaria occultarentur,p.1.c.9.n.59.

Scrupuloſæ,& ſubtilitates Doctorum in materia Inuentarij, receſſerunt ab Aula,p.1.c.9.n.124.

Vide in Verbo Inuentarium,in Verbo Deſcriptio,& in Verbo Aeſtimatio.

Solicitator.

Solicitator *Tenetur ſubijcere ſe examini contra Principalem in ijs caſibus, in quibus tenetur Procurator, p.1.c.2.n.216.*

Vide in verbo Pocurator.

Solitus.

Solitus *Negotiari tenetur verè,et concludenter probare requiſita* Pauli de Caſtro, *ſi vult conſequi intereſſe, p.1.c.8.n.266.*

Digitized by Google

Soluens.
Soluens *Alicui Penſionem, & deinde ex mera voluntate ſoluere negans, dicitur ſpoliare, & quando ſecus, p.2. c.9.n.134.*

Solutio.
Solutio *Actualis, vel Commiſſio cum præfixione termini ad liquidandum requiritur, ſi in commiſſione adeſt clauſula* Parito Iudicato, *vel alia ſimilis, p.2.cap.14. num 165.*
In dubio cedit in cauſam duriorem, & quando ſecus, p.1. c.8.n.248.
In quam cauſam fiat declarare, ſpectat ad Debitorem, p.1. c.8.n.246.
Pro reſiduo, vel complemento liberat à toto, par.1.cap.8. num.145.

Specificatio.
Specificatio *Finium non eſt neceſſaria, dum aliter conſtat de certo corpore, p.3.c.5.n.329.*

Spoliare.
Spoliare *Non dicitur, qui ex iuſta cauſa negat ſoluere Penſionem, p.2.c.9.n.135.*
Non dicitur, qui negat ſoluere Penſionem, ſi Penſionarius non habet ſe pro ſpoliato, p.2.c.9.n.136.

Spoliatio.
Spoliatio *Facta à Procuratore non repellit ab agendo, niſi conſtet de ratificatione Domini perfectè ſcientis omnes eius qualitates, p.2.c.14.n.61.*

Spoliator.
Spoliator *Doloſus, aut violentus nunquam præſcribit, p.2. c.14.n.187.*
Non auditur, niſi in omnibus purgato ſpolio, vſque ad obulum, p.2.c.14.n.150.
Non doloſus quomodo audiatur, ſpolio ante omnia non purgato, ſtante clauſula Arbitrio, *et clauſula* Conſtito de paupertate, *p.2.c.14.n.148.& n.169.*
Spoliator *Spolio ante omnia non purgato, non poteſt audiri, etiamſi conſtet de bono iure in Petitorio, par.2. c.14.n.147.*

Spoliatus.
Spoliatus *A Iudice, nulliter, ſeu iniuſtè procedente, eſt reſtituendus, ſicut Spoliatus à priuato, par. 2. c.14. num.126.*
Eſt in primis, & ante omnia reſtituendus de æquitate, & neceſſitate, par.2.c.14.num.132. & ſeq. & nu.134. & ſeq.
Etiam facto Iudicis, nulliter procedentis reſtituendus eſt ante omnia, p.2.c.14.n.137.
Non reſtituitur ante omnia, quando facto, & culpa ſua cecidit à poſſeſſione, p.2.c.14.n.139.& ſeq.
Non reſtituitur ante omnia, ſi notoriè conſtat de dominio Spoliantis, & de ipſius Spoliati non iure in Petitorio, p.2. c.14.n.143.
Non reſtituitur ante omnia, ſi Poſſeſſorium continet mixturam, p.2.c.14.n.138.
Quaſi poſſeſſione exigendi Penſionem poteſt intentare remedium recuperandæ, & quomodo, p.2.c.9.n.5.
Qui vult agere iudicio recuperandæ, debet conficere Monitorium, p.2.c.14.n.2.
Reſtituendus adhuc eſt ante omnia, dum clarè non conſtat, quòd ceciderit à poſſeſſione facto ſuo, par. 2. cap. 14. num.142.
Reſtituendus eſt adhuc ante omnia, quando facto ſuo cecidit à poſſeſſione ſub conditione, quæ non fuit adimpleta, p.2. c.14.n.141.

Spolium.
Spolium *Attentatum licèt ſit primum, eſt tamen ante omnia purgandum, p.2.c.14.n.173.*
Dicitur creatum, ſtatim ac quis eſt à ſua poſſeſſione deiectus, p.2.c.14.n.99.
Intrat, ſi poſſeſſio fuit capta propria auctoritate, & non cum interuentu Executoris, licèt Sententia, & Mandatum præceſſerit, p.2.c.14.n.131.
Iudiciale non poteſt dici violentum, niſi ſit commiſſum cum vi expulſiua, Iudice, & Satellitibus præſentibus, p.2. c.14.n.154.
Non dicitur purgatum, niſi poſſeſſio transferatur in Spoliatum, & apud eum remancat, p.2.c.14.n.155.
Non intrat, ſi Iudex ritè, & rectè proceſſit, par.2.c.14. num.130.
Pluribus modis vſurpatur, quid ſit, & quotuplex, p.2.c.14. n.55.& ſeq.
Primum ſi fuit violentum, eſt ante omnia purgandum, p.2. c.14.n.172.
Probatur ex duobus extremis, poſſeſſione ſcilicet antiquiore Spoliati, & recentiore Spoliantis, p.2.c.14. num.91.
Quomodo ſit purgandum, ſi res eſt perempta, vel haberi non poteſt, p.2.c.14.n.156.
Remanet re ipſa probatum eo ipſo probata antiquiori poſſeſſione Spoliati, & recentiore Spoliantis, par.2.c.14. num.95.
Secundum incontinenti factum poſt primum non eſt purgandum, & quare, p.2.c.14.n.174.
Secundum incontinenti factum poſt primum pendente lite, tanquam attentatum, eſt ante omnia purgandum, p.2. c.14.n.175.
Vltimum eſt regulariter purgandum, p.2.n.14.n.171.

Spolij.
Spolij *Purgatio nō retardatur per exceptiones, quæ non ſunt claræ, & concludentes, & in quibus conſiſtat, par.2.c.14. n.149.& n.151.*

Stabilia.
Stabilia, *Et mobilia modici momenti, de quibus fit Inuentarium, non eſt neceſſe videri à Teſtibus, vel à Iudice, p.1. c.9.n.88.*

Staphileus.
Staphileus. *De lit.Gra.& Iuſt.verſ.ſed ego &c.confuſè, & contra textum locutus eſt, p.1.c.14 n.313.*

Statuta.
Statuta *Etiam correctoria accipiunt interpretationem à Iure communi, p.1.c.9.n.200.*
Ordinatoria Iudicis ad quem ſunt ſeruanda quoad proceſſum fabricatum coram eo p.1.c.13.n.655.
Ordinatoria Iudicis à quo ſunt ſeruanda à Iudice ad quem, quoad proceſſum fabricatum coram Iudice à quo, p.1.c. 13.num.654.
Recipiunt interpretationem à Iure communi, par.2.cap.12. num.323.

Statutum.
Statutum, *Conſuetudo, & Stylus Tribunalis, in quo Proceſſus eſt fabricatus, attendi debet quoad eius validitatem, p.1.c.10.n.106.*
Corrigens Ius commune eſt ſtrictiſſimè interpretandum, p.1. c.9.n.157.
Cortonenſe aufert beneficium Inuentarij, non tamen Clericis, & Religioſis, ac eorum Hæredibus, p.1.c.9. num.153.
De continuanda poſſeſſione habet locum etiam in Fideicommiſſario vniuerſali, p.2 c.12.n.236.
De duabus conformibus intelligitur de iuſtis, & validis, p.1, c.13.n.657.
Diſponens, Hæredem adeuntem cum beneficio Inuentarij non teneri obſeruare in eo ſolemnitates Iuris, an habeat locum in Hærede pupillo, p.1.c.9.n.197.& 199.
Reducens ad Ius commune eſt latiſſimè interpretandum, p.1. c.9.n.158.
Super taxatione, & ſolutione fructuum Dotis, ſeù Alimentorum eſt validum, p.3.c.5.n.457.
Vel Conſuetudo poteſt inducere, vt Minor Maior, & Par Pari inhibeat, p.3.c.5.n.202.
Vnius ex locis diſtinctis, in quo fit petitio, attenditur quoad præſcriptionem, & quando, p.1.c.8.n.208.
Vrbis cap.158.lib.1. excipit contractus Cenſuum, & capit. 119. non comprehendit contractum iuratum, par. 1. cap.8.

c.8.n.209.& p.1.c.15.n.118.
Vrbis c.158. lib.1. ſpatio 16. annorum inducit præſcriptionem,etiam contra contractum iuratum , & Camerali obligatione vallatum,p.1.c.8.n.203.
Vrbis circa præſcriptionem non habet locum in actione reali,quæ pro cenſibus competit, p.1.c.8.n.210. & p.2.c.15. num 119.
Vrbis comprehendit Ciuitates , diſtrictus Eccleſiaſticos , Eccleſias , Collegia , Vniuerſitates , Loca Pia, & bona Eccleſiaſtica,& eò magis Incolas, par.1.cap.13. num.650.
Vrbis deciſorium obſeruatur in omnibus Vrbis Curijs inter Ciues ; & Incolas ; ac Diſtrictuales , p.1.c.13. num.645.
Vrbis eſt Papale ; quia habuit originem à Papa , & fuit poſtea ab eo confirmatum , ideò ligat Clericos Romanos, & Diſtrictuales , par.1.cap.13.num.647.& par.2.cap.6. num.158.
Vrbis non comprahendit Exteros,p.1.c.13.n.653.
Vrbis tollit fidem Inſtrumentis , adeò vt ex illis non probetur Iuramentum , & quando , par.1.cap.8.nu. 204.

Statuto.

Statuto *Vrbis circumſcripto , fructus Cenſuum poſſunt peti per 30. Annos ante litem motam,p.1.c.8.n.211.*
Vt ſit locus , ſufficit ſimpliciter docere de qualitate requiſita ab illo,p.1.c.9.n.159.

Strepitus.

Strepitus *Quid ſit, & quid importet* , ſine ſtrepitu, *p.2. cap.1.n.16.*
Vide in verbo,Iudex non tenetur.

Studens.

Studentes *De Iure gaudent priuilegio l.vnica , par.3. c.4. num.118.*

Stylus.

Stylus. *Alicuius fori debet attendi,ſi de validitate actorum in eo factorum diſceptatur,p.1.c.9.n.150.*
Circa ſolemnitates Inuentarij inducitur per decennium , p.1. c.9.n.145.
Circa terminum Remiſſoriæ an , & quando incipiat currere , fuit modò albus , modò niger , par.1. cap.12. num.149.
Committendi Notario,vti nudo miniſtro examen,et receptionem Iuramentorum in forma , eſt validus , p.1.c.11. num.57.
Conficiendi Inuentarium ex quibus reddatur notorius , p.1. c.9.n.146.
Conficiendi Inuentarium non eſt formiter probandus , cum ſuis requiſitis,p.1.c.9.n.149.
Contra Ius an,& quando ſit ſeruandus,p.1.c.2.n.91.
Contra Ius ceſſante præſcriptione, aut conſenſu Populi debet eſſe obtentus in contradictorio iudicio , aliàs ſecus , p.1. c.2.n.93.
Curiæ A.C. apponendi ſinguli diebus manum in Broliardo , vnde & quare inoleuit , par.1.cap.14.nu.255.& ſeq.
Curiæ vnae arbitratus ſit, decem dies reuerentialium ſufficere ad commiſſionem expediendam,& ad Banchum Curſoris tranſmittendam,p.1.c.13.n.676.
Deciſorius eſt concludenter probandus , par. 1. cap. 2. num.87.
Deciſorius reſpicit deciſionem cauſæ,p.1.c.2.n.89.
Eſt in Curia Romana citandi ad videndum iurare Teſtes ad p.d.(quæ debet eſse iuridica)*et 30.ſequentes* (qui debent eſse currentes)*p.1.c.11.n.50.*
Intimationis perſonalis , & obſeruationis quatuor terminorum ad docendum ſe paruiſſe , pro obtinenda Declaratoria , quando obſeruetur . p.2.c.12,nu.64. & num.261.
Iuramenti à Teſte præſtandi in manibus Notarij nudi miniſtri , in termino probatorio , etiam ſi dies ſint feriati, valet,p.1.c.11.n.65.
Loci confectione Inuentarij obſeruatus , ſi non attendatur,eſt abſurdum,p.1.c.9.n.151.
Non contra Ius , vel inductus à Principe non requirit tempus,p.1.c.2.n.95.
Non contra Ius , vel ordinatorius poteſt iuduci à Iudicibus inferioribus,p.1.c.2.n.94.
Ordinatorius probatur per atteſtationes extraiudiciales, p.1. c.2.n.85.
Ordinatorius reſpicit proceſsum,p.1.c.2.n.88.
Poteſt induci ex ſolo conſenſu Populi abſque tempore,& frequentia actuum,p.1.c.2.n.84.
Poteſt reſpicere extraiudicialia,p.1.c.2.n.97.
Præſcribitur decem annis , ſicut Conſuetudo , ſecus in temporalibus de Iure Canonico, p.1.c.2.n.80.& ſeq.
Præſcriptus eſt ſeruandus,tàm in ordinarijs, quàm in deciſorijs,p.1.c.2.n.82.
Præſcriptus , quod Sententia ſtet in pendenti , valet , p.1. c.2.n.79.
Qui deuenit in notitiam Populi,aut maioris partis illius,habet vim Conſuetudinis,p.1.c.3.n.83.
Quid ſit , & quid Conſuetudo , & in quo differat , par.1. c.2.n.96.
Qui fuit modò albus,modò niger, non habet vim Conſuetudinis,ſecus ſi fuit firmus,& certus p.1.c.2.n.90.
Recentior Tribunalis A.C. non attendit fictas confeſſiones Poſitionum,niſi quoad ſemiplenam, & adminiculum,p.1. c.10.n.104.
Romanæ Curiæ inſerendi tenorem Commiſſionis in citationibus exequendis extra Curiam , eſt validum , p.1. c.13.n.530.
Rotæ,& curiæ,vt Teſtes iurent tàm in p.d. iuridica,quàm in reliquis currentibus in citatione contentis,eſt validus .p.2. c.11.n.51.
Seù Conſuetudo , ſeu Statutum vbi adeſt , in materia termini ad reluendum, obſeruari debet , p.1. cap.19. num.128.
Tribunalis A. C. habet citationes impreſſas per Nuncios de partibus executas , pro legitimè executis,p.1. c.3.n.16.
Vt Teſtes iurent vbicumque in manibus Notarij nudi miniſtri, vnde deſcendat,p.1.c.11.n.58.

Subditi.

Subditi *Papæ ex ſtatu temporali antiquitus ad eius Cameralem audientiam recurſum habere cæperunt , p.1. c.1.n.4.*

Subhaſtatio.

Subhaſtatio *An,& quando requiratur,dum agitur de bonis Eccleſiæ,aut Minorum,p.1.c.15.n.119.*
Ceſſat ceſſante fraude , ob quam illa fuit inuenta , par.1. c.15.n.78.
Et deliberatio poteſt fieri de conſenſu Creditoris habita fide de pretio,p.1.c.15.n.113.
Facta pro maiori ſumma quàm ſit creditum, ſi exceſſus eſt in decreto,vel in mandato etiam in minimo,eſt in nulla in totum,p.1.c.15.n.95.
Facta pro minori ſumma,quàm ſit debitum , ſemper ſuſtinetur,p.1.c.15.n.94.
Fit ex cauſa neceſſaria , tamen venditionis natura non alteratur , & Debitor tenetur de euictione , par.1.c.15. num.149.
In alienatione rerum Eccleſiæ requiritur de Iure Ciuili , ſecus de Iure Canonico,p.1.c.15.n.60.
In alienatione rerum Vniuerſitatis,vel Ciuitatis,an et quando requiratur,p.1.c.15.n.63.
Inuenta fuit ad tollendas fraudes , nè res viliori pretio venderentur,p.1.c.15.n.76.
Non eſt neceſſaria , valore rei adiudicatæ quantitatem debiti non excedente,p.1.c.15.n.74.
Nulla contra vnum,eſt nulla contra alios in indiuiduis,ſecus in diuiduis,p.1.c.15.n.151.
Poteſt fieri de conſenſu Partium ſine decreto Iudicis,& quare,p.1.c.15.n.109.

Digitized by Google

Quid ſit,& quid ſubhaſtare,p.1.c.15.n.53.
Quomodo generaliter deſcribatur,p.1.c.15.n.59.
Rei magni valoris fieri non poteſt pro paruo credito p.1.c.15. num.96.
Rei minus damnoſæ Debitori, & eum minori illius iactura, quàm fieri poſſit, facienda eſt, par.1.cap.15. num.97.
Requirit præſentiam Licitantis, & quod deliberatio fiat per ſcripturam,p.1.c.15.n.148.
Subhaſtatio *Requiritur in alienatione rerum Minorum de Iure Ciuili,ſecus de Iure Canonico,p.1.c.14.n.61.*
Requiritur in venditione bonorum patrimonialium Principis,& in locatione rerum Fiſcalium,p.1.c.15.n.66.
Requiritur in venditione pignoris conuentionali,& quando, p.1.c.15.n.85.
Requiritur in venditione pignoris Iudicialis, p.1.cap.15. num.67.
Requiritur in venditione rerum Fiſcalium, & bonorum Debitorum Fiſci,& quando,p.1.c.15.n.65.
Requiritur in venditione, ſeu adiudicatione pignoris Prætorij,& in vendenda re Abſentis.p.1.c.15.n.71.
Subſtinetur,etiam ſi executio ſit facta in re maioris valoris, quàm ſit debitum,& quare,p.1.c.15.n.95.
Tertio Licitatore renuntiante remanet cum duobus, & ſic facta contra Stylum,eſt nulla,p.1.c.15.n.135.
Valet,ſi conſtat de vero credito eius, ad cuius inſtantiam illa fit,aliàs ſecus,p.1.c.15.n.92.
Vt valeat,ſeruanda eſt forma mandati,cum alijs de Stylo ſeruandis,p.1.c.15.n.247.

Subhaſtationis.

Subhaſtationis *Forma poteſt impleri per æquipollens,par.1. c.15.n.77.*

Subreptio.

Subreptio *In Curia non attenditur, & quando, & quare, p.3.c.5.n.289.*

Subrogati.

Subrogati *Tenentur ad ea omnia, ad quæ tenebantur ij, in quorum locum ſucceſſerunt,p.3.c.5.n.384.*

Subſcriptio.

Subſcriptio *Hæredis, vide in verbo Hæredis ſubſcriptio.*
Iudicis de iure in Sententia non requiritur, dummodo ſit lata,& lecta in ſcriptis, p.3.c.2.n.69.

Subſtantia.

Subſtantia *Remota nihil ſubſiſtit,p.2.c.1.n.117.*

Subſtantialia.

Subſtantialia *Iudicij ordinarij, quorum omiſſio, vel præpoſteratio reddit Sententiam nullam, quæ ſint, par.3. c.1.n.16.*

Subſtentatio.

Subſtentatio *Onerum Matrimonij habet vim interpellationis,p.3.c.5.n.449.*

Subſtitutio.

Subſtitutio *Facta à Procuratore, Domino litis effecto, expirat, ſi Subſtitutus in vita Subſtituentis non acceptauit, p.1.c.3.n.61.*
Procuratoris non inducit conſenſum in iuriſdictionem, p.1. c.7.n.45.

Subtilitas.

Subtilitas *Omnis ſcrupuloſa reijcienda eſt,attenta obſeruantia,p.3.c.5.n.333.*
Nimia ſubuertit veritatem, & eſt inimica Legibus p.3.c.5. num.382.

Succeſſor.

Succeſſor *Ex cauſa neceſſaria,prout ex cauſa indicati tenetur ſtare locationi,p.2.c.13.n.87.*
In beneficio eſt ſucceſſor ſingularis, & tenetur ſtare locationi factæ nomine Eccleſiæ,pro eius vtilitate, non factæ nomine Prædeceſsoris,p.2.c.13.n.94.& ſeq.
In Beneficio,qui ſoluit Penſiones,licèt fructus non habuerit, non poteſt ob ſolutionem factam retinere terminos ſequentes,p.2.c.9.n.103.
Non tenetur pro terminis Penſionis decurſis tempore Prædeceſſoris, & quando ſecus,p.2.c.9.n.172.
Singularis eius, qui plenum ius in re non habebat, tenetur ſtare locationi,p.2.c.13.n.89.
Singulari poteſt expellere Conductorem,& quando, & quomodo,p.2.c.13.n.85.
Singularis,qui non ſuccedit in plenum ius Authoris ſui tenetur ſtare locationi,p.2.c.13.n.88.
Singularis,recuperans fundum vigore pacti de retrouendendo tenetur locationi.p.2.c.13.n.93.
Tenetur pro terminis decurſis tempore Anteceſſoris reſeruata congrua, & factis diligentijs, par.2.cap.9. num.173.
Vniuerſalis tenetur ſtare locationi,p.2.c.13.n.92.

Succumbens.

Succumbens *Ex iuramento iudiciali, & litis deciſiuo tenetur ad expenſas,p.1.c.13.n.625.*
Ex iuramento ſuppletorio non condemnatur in expenſis, p.1. c.15.n.626.
Ex iuramento ſuppletorio,ſi habet Teſtem, aut præſumptionem pro ſe,non tenetur ad expenſas, & quando ſecus,p.1. c.13.n.627.

Sui.

Sui *Ex beneficio abſtinendi, rediguntur ad inſtar Emancipatorum,p.1.c.5.n.41.*

Summa.

Summa *Eſt ſpecificanda ante expeditionem,aliàs Mandatum eſt nullum,p.1.c.6.n.26.*
Parte opponente,eſt ſpecificanda,etiam fructuum ante expeditionem Mandati,p.1.c.6.n.50.

Summaria.

Summaria *Cauſæ cognitio, & Iudicis declaratio requiritur in iudicio, clauſula ſine figura, non obſtante, p.2. c.1.n.29.*
Cauſarum cognitio ad quid inuenta,p.2.c.1.n.12.

Summariè.

Summariè *De Iure communi proceditur in pluribus caſibus, & ſignanter quando Papa mandat cauſam cognoſci,et decidi ſummariè,p.2.c.1.n.59.*
Idem eſt,quòd breuiter,p.2.c.1.n.9.
Procedi poteſt in cauſa præparatoria, & quando,par.2.c.1. num.80.
Procedi poteſt in quadraginta alijs caſibus,& in quibus,p.2. c.1.n.84.
Procedi poteſt,quando diſceptatur de Beneficio,& lis eſt ſuper titulo,p.2.c.1.n.82.
Proceditur in Rota vigore Innocentianæ, prout in Beneficialibus, in cauſis infra florenos quingentos auri, p.2.c.1.n.85.
Sine ſolemnitatibus Iudicij ordinarij proceditur in cauſis Beneficialibus,p.3.c.1.n.168.

Sumptum.

Sumptum *Ex aliquo proceſſu legitimè facto probat abſque Compulſoria vigore Innocentianæ, & quando, p.1.c.12. n.197.& ſeq.*
Ex regeſtro Bullarum in Curia probat abſquè alia Compulſoria,p.1.c.12.n.196.
Ex regeſtro Supplicationum,an probet abſquè Compulſoria, p.1.c.12.n.193.& ſeq.
Sumpti,Parte non opponente,probat,p.1.c.12.n.226.

Superior.

Superior *Adiri debet, quando duo Iudices de iuriſdictione contendunt,p.3.c.5.n.200.*

Superioritas.

Superioritas,*Et maioritas requiritur in Iudice inhibente, vt ſit locus inhibitioni,p.3.c.5.n.198.*

Superſedendum.

Superſedendum,*An,& quando ſit in executione literarum Apoſtolicarum ex magno fumo Iuris patronatus, p.2.c.8. n.113.& ſeq.*
Superſedendum *Eſt in cauſa Ciuili pendente cauſa Criminali, & quare, licet vna alteram non continuat par.3. c.1.n.100.*

Digitized by Google

Eſt in executione, durante termino Remiſſoriæ cõceſſæ ad docendum de ſolutione, p.1.c.12.n.164.
Non eſt in cauſa Ciuili, ſi totum ius illius non conſiſtit in probationibus accuſatis, p.3.c.1.n.104.

Superſeſſoria.

Superſeſſoria In cauſis Cameralibus à quibus concedatur, vel non, p.3.c.5.n.148.
Obtineri debet, & quomodo à Præfecto per eum, qui vult adire Signaturam, p.1.c.13.n.26.
Poteſt iterum obtineri, ſi terminus in prima contentus eſt elapſus, ſed hoc eſt in arbitrio Iudicis, p.1.c.12. num.16.
Quando eſt neceſſaria in cauſis Rotalibus, coram quo ſit Pars citanda, p.3.c.5.n.145,
Quando poſſit obtineri, & quando reuocari, p.1.c.8. num.24.
Solet concedi ex cauſa à Rotæ Decano, & conceſſa reuocari, ſicut à Præfecto Signaturæ, par.3. cap.5. num.147.

Supplicatio.

Supplicatio Prohibita non cenſetur appellatione prohibita, p.3.c.5.n.410.

Suſpectus de fuga.

Suſpectus de fuga Captus non relaxatur, donec caueat, aliàs ſi cauet, non moleſtatur, donec Creditor obtineat Sententiam fauorabilem, p.1.c.14.n.46.
Poteſt capi, etiamſi non conſtituatur in mora per citationem ad cauendum de ſoluendo in fine termini, p.1. c.14.n.83.
Suſcipiens terminum citatur ad cauendum, par.1.c.14. num.16.

Suſpenſio.

Suſpenſio Petitorij poteſt fieri in quauis inſtantia, par.2. c.9.n.119.
Quid ſit, & quotuplex, & quos operetur effectus, p.1.c.14. n.210. & ſeq.
Solis Clericis, Interdictum etiam Laicis conuenit, par.1. c.14.n.234.

Suſpendi.

Suſpendi Sicut quis poteſt ſine propria culpa, ita interdici pro delicto alterius, p.1.c.14.n.234.

Suſpicio.

Suſpicio Falſitatis in Ciuilibus habetur pro falſitate, p.1. c.8.n.241.
Rixæ debet clarè in actis apparere, aliàs poteſt dici de nullitate Sequeſtri, p.2.c.12.n.330.

Tactus.

Tactus Scripturarum non præſumitur, niſi ſcriptus appareat in actis, p.1.c.11.n.88.

Taxa.

Taxa Iudicis præcedere debet Iuramentum in litem, & quã do ſecus, p.3.c.2.n.214. & ſeq.

Tempus.

Tempus Ad conficiendum Inuentarium currit à die, quo Hæres audiuit, ex magis communi, p.1.c.9.n.33.
Decem dierum ad appellandum currit de momento ad momentum p.1.c.13.n.119. Vide Momentum.
Hæredi malitioſè differenti adire, currit à die ſcientiæ ſibi delatæ Hæreditatis, p.1.c.9.n.34.
Hæredi petenti terminum vnius anni à Principe, vel nouem menſium à Iudice ad deliberandum, currit à die ſcientiæ, p.1.c.9.n.35.
Triginta annorum ad adeundum poteſt à Iudice minui eius arbitrio, p.1.c.5.n.53.
Vide in Verbo, Moderatio Termini.

Tenens.

Tenens Portam clauſam, ne fiat executio ſuper mobilibus, citatur ad tenendum Portam apertam, par.1. c.14.n.72.

Tenor.

Tenor Commiſſionis in citatione ad dicendum contra, inſeri debet, & quando ſecus, p.1.c.13.n.526. & ſeq.

Termini.

Termini Ad articulandum, ad dicendum contra Articulos, ad producendum omnia, ad dicendum contra producta ſunt tantùm neceſſarij in ſummarijs, par.2. c.1.n.121.
Ad articulandum &c. non ſeruantur in executione literarum Apoſtolicarum, ſed ad docendum ſe paruiſſe literis, p.2.c.1.n.126.
Ad docendum de Appellatione, agitur de executione rei iudicatæ, ob appellationem non interpoſitam, vel non proſecutam, ſunt omninò neceſſarij, par.1.c.13.nu. 597.
Ad docendum de Appellatione, ſi agitur de executione trium conformium, vel Sententiæ inappellabilis, non ſunt neceſſarij, ſed citatur ad videndum taxari, p.1. c.13.n.596.
Ad docendum ſe paruiſſe, inſeruiunt pro trina monitione, ſine qua non fertur Excommunicatio, p.2.c.8. num.144.
Ad docendum ſe paruiſſe literis Apoſtolicis, non ſufficiunt, ſi ferenda ſit abſolutoria pro Reo, ſed ſeruandi ſunt termini ſubſtantiales, prout in Beneficialibus, par.2. c.8. num.145.
Ad docendum ſe paruiſſe, ſeruantur iuſtificatis literis Penſionis, p.2.c.9.n.21.
Ad libellandum, ad declarandum, ad iurandum de Calumnia, in ſummarijs ſeruati, non nocent, par.2.cap.1. num.120.
Ad libellandum, ad litem conteſtandum, ad iurandum de Calumnia, in ſummarijs poſſunt omitti, par.2.c.1. num.112.
Ad probandum, ad dicendum contra Iura producta, & Articulos, nunquam poſſunt penitus omitti, par.2.c.1. num.38.
Ad reſpondendum libello, ad litem conteſtandum, & ad dicendum contra declarationes, neceſſe erunt, p.2.c.1. num.105.
Coram A.C. ſeruantur in ſecunda inſtantia, prout in prima, p.3.c.5.n.440.
Decurſi non ſoluit ante mortem Penſionarij tranſmittuntur ad Hæredes, & quando, par.2.cap.9.num.169. & ſeq.
In cauſis Commiſſarijs coram A.C. ſunt ſeruandi, nulla habita ratione paruæ ſummæ, p.3.c.5.n.442.
In Poſſeſſorijs, & alij omnibus ſummam ducentorum ducatorum non excedentibus, non ſunt de neceſſitate ſeruandi, p.2.c.6.n.26.
In Rota, & coram Prælatis extra eam in cauſis Commiſſarijs non ſeruantur, niſi in diebus Rotalibus Lunæ, Mercurij, & Veneris, p.1.c.13.n.405.
In tertia inſtantia ſeruantur omnes ad primam excepto termino ad articulandum, qui ſeruatur ad ſextam, p.3.c.5. num.444.
Plures ſeruati reſpiciunt Rei defenſionem, et cauſæ cognitionem, ac habent vim monitionis, p.2.c.1.n.15.
Termini Poſſunt abbreuiari, ſed non in totum omitti, commiſſa cauſa non facultate procedendi ſummariè, terminis non ſeruatis, p.2.c.1.n.93.
Quatuor ad docendum de Appellatione, & eius legitima proſecutione de Stylo Curiæ ſeruantur, p.1.cap.13. num.591.
Quatuor ad docendum de appellatione quando obſeruentur, p.1.c.13.n.69.
Quatuor ad docendum, ſe paruiſse mandato de Manutenendo, & eorum formula, & proceſſus, p.2.c.12. num.63.
Quatuor ad docendum ſe paruiſse, ſeruatur contra Negligentem parere literis Apoſtolicis, & deinde proceditur ad Declaratoria, p.2.c.8.n.143.
Quatuor ad docendum ſe paruiſse, ſeruantur in omni materia, at demum, non docto de paritione, ſeruatur Declaratoria, p.2.c.11.n.262.

Qua-

Digitized by Google

Quatuor ſeruati pro executione Sententiæ in negotio principali, in quo Pars fuit condemnata in Expenſis cauſa commiſſa appellatione remota, deſeriunt etiam pro Expenſis, p.1.c.13.n.600.

Qui ſeruentur ſi Pars in termino ad conteſtandum litem, differat illam conteſtari, & quomodo ad id compellatur, p.2.c.1.n.14.

Qui ſint ſeruandi in ſummarijs, & Beneficialibus ſecundùm opinionem aliquorum, p.3.c.2.n.40.

Seruandi, tàm in ordinarijs, quàm in ſummarijs, dum non ſunt ſeruati, proceſſus eſt nullus vnà cum Sententia, par.2. c.1.n.119.

Seruatur coram Auditore Contradictarum, ſed decreta, & relaxationes fiunt à Iudicibus cauſarum, p.1. c.3.n.23.

Seruantur prout in primia, quando cauſa de partibus eſt commiſſa in Rotam ſecunda, vel vlteriori inſtantia, par.1. c.1.n.26.

Seruati cũ Procuratore minus legitimo ſanantur per illorum reiterationem, citato Procuratore legitimo virtute Innocentianæ, p.2.c.1.n.145.

Seruati in cauſa Parochialis extenduntur ad cauſam Poſſeſſorij intentati ſuper Parochiali, par.2. cap.1. num.148.

Seruati in Iudicio principali proſunt etiam in incidenti, p.2. c.1.n.149.

Seruati in Petitorio, illo ſuſpenſo, proſunt etiam in Poſſeſſorio, p.2.c.1.n.147.

Si fuerunt malè ſeruati, pro illorum ſanatione ſufficit, quod à principio cauſæ ad diem latæ Sententiæ tot Audientiæ interuenerint, quot requiruntur pro illorum ſeruatione, p.2. c.1.n.152.

Subſtantiales à tempore Vrbani V. citra cæperunt eſſe de ſubſtantia Iudicij, p.2.c.1.n.100.

Subſtantiales, in Cauſis à ducatis ducentis ſupra, quomodo ſeruandi, p.3.c.5.n.68.

Subſtantiales in cauſis Beneficialibus, qui ſeruentur in prima, & qui in ſequentibus inſtantijs, par.2.c.1. num.106.

Subſtantiales in cauſis ordinarijs coram A. C. qui ſint ſeruandi, par.2.cap.1.num.108. & par.3. cap.2.numer.38.

Subſtantiales in cauſis prophanis, in prima, ſecunda, & tertia inſtantia, qui ſeruentur, & quomodo, p.2.c.1.num.101 & ſeq.

Subſtantiales in Curia in cauſis ordinarijs ſunt omninò ſeruandi, aliàs Sententia eſt nulla, par.3.cap.1. num.24.

Subſtantiales in Iudicio Diffamationis, ſeù Iactationis requiruntur, p.3.c.3.n.126.

Subſtantiales in Iudicio ſummario reuocationis Attentatorum, incidenter intentato, non requiruntur, p.2.c.15. num.85.

Subſtantiales in prima, vel ſecunda inſtantia quomodo ſeruandi in Beneficialibus, vel Prophanis coram Iudice ordinario, vel Delegato, p.3.c.5.n.134.

Subſtantiales in reuocatione Mandatorum in Tribunali A.C. non requirunt, p.2.c.1.n.123.

Subſtantiales in Rota, vel extra, quomodo ſeruandi in tertia, vel vlteriori inſtantia, par.3.cap.5.num. 132.

Subſtantiales in ſecunda inſtantia ſunt ſeruandi omnes ad primam, excepto termino ad articulandum, qui ſeruatur ad octauam, p.3.c.5.n.439.

Subſtantiales in ſummariſſimis poſſeſſorijs, quæ expediuntur per viam ſimplicis Decreti, non requiruntur, par.2.c.1. num.125.

Subſtantiales in Tribunali A.C. in quibus cauſis non ſeruentur, p.2.c.1.n.97.

Subſtantiales in Tribunali A.C. ſunt ſeruandi, prout in Beneficialibus, & quare, p.2.c.1.n.107.

Subſtantiales in tribunali Gubernatoris, & alijs procedentibus manu Regia, non ſeruantur, & quomodo in eis citetur Pars ad Sententiam, p.3.c.5.n.178.

Subſtantiales non requiruntur in cauſis executiuis, p.2.c.1. num.122.

Subſtantiales non requiruntur in cauſis nullitatum incidenter intentatis, & quando reuocatur Sententia ex iiſdem actis per viam nullitatis, p.2.c.1.n.129.

Subſtantiales non ſeruãtur, data facultate procedendi ſine tela Iudiciaria, vel via executiua, vel Terminis vnica citatione ſeruatis, p.2.c.1.n.96.

Subſtantiales poſſunt in totum omitti, conceſſa facultate procedendi omnibus terminis ſubſtantialibus, & non ſubſtantialibus penitus omiſſis, p.2.c.1.n.95.

Subſtantiales prout in Beneficialibus, & ad videndum reiterari, & ad Sententiam. ſeruandi ſunt in materia Penſionis, ſi ferenda ſit abſolutoria pro reo, p.2. c.9.n.23.

Subſtantiales quatuor ſeruati in Saluiano, et alijs Poſſeſſorijs ſummarijs ſufficiunt, p.2.c.6.n.21.

Subſtantiales quid ſint, et ad quid inuenti, par.2. c.1..98.

Subſtantiales, qui ſeruentur in Spolio, et ſimilibus poſſeſſorijs, p.2.c.1.n.111.

Subſtantiales reiterantur eodem modo coram quouis Iudice, in quauis inſtantia, p.3.c.5.n.136.

Subſtantiales tantùm quatuor ſunt in Saluiano de neceſſitate ſeruandi, & qui, p.2.c.6.n.120.

Subſtantiales videntur ſeruandi in citatione ad videndum reuocari Mandatum cùm omnibus inde ſecutis, & quando, p.2.c.1.n.124.

Subſtantiales, vigore facultatis procedendi terminis non ſeruatis, quomodo poſſint abbreuiari, p.2.cap.1. num.94.

Sunt communes, ideo ſufficit, quòd ſint ab altera Parte ſeruati p.2.c.1.n.146.

Sunt neceſſarij, quando agitur ad reuocationem Attentatorum via ordinaria, p.2.c.15.n.76.

Terminis.

Terminis *Quatuor ſeruatis ad docendum de Appellatione, ſi Pars de ea non docet, quid agendum, par.1 c.13.n.87.*

Terminorum.

Terminorum *Subſtantialium omiſſio, ſiue in ordinarijs, ſiue in ſummarijs reddit Sententiam nullam, par.3. c.2.n.42.*

Subſtantialium reiteratio in Citatione de ſententiando ſanat omnes eorum defectus præcedentes, par.2.cap.1. num.143.

Terminus.

Terminus *Ad articulandum, in Beneficialibus ſummarij, eſt vtriq. Parti communis, ſecus in prophanis, p.2.c.1. num.133.*

Ad articulandum dicitur ſufficienter ſeruatus ſiue Pars ſit citata ad dicendum contra Articulos, ſiuè Articuli ſint admiſſi Parte præſente cum clauſula, par.2. c.1.n.138.

Ad articulandum, in cauſis ordinarijs in prima inſtantia, poteſt coram A.C. ſeruari, ad 12. vel ad 8. p.3. c.2 n.39.

Ad articulandũ in ſecunda inſtantia ſolet ſeruari ad 8. reliqui verò ad primam, p.3.c.5.n.70.

Ad articulandum quomodo obſeruetur in ſecunda, & tertia inſtantia, quando in prima ſeruatur ad octauam, p.2.c.1. num.110.

Ad declarandum eſt contingens, & ad quid præfigatur, p.2. c.1.n.113.

Ad declarandum non datur in materia obiectiua, & quando ſecus, p.2.c.1.n.114.

Ad dicendum contra Articulos æquipollet termino ad articulandum, cum ſit vtrique Parti communis, p.2. c.1.n.135

Ad dicendum contra Commiſſionem, ad effectum validi-

ta-

Digitized by Google

tatis Sententiæ ſufficit, quòd fuerit ſeruatus in terminis ſubſtantialibus,p.1.c.13.n.525.
Ad libellandum in ſummarijs non facit quem dominum litis p.2.c.1.n.115.
Ad probandum, & reprobandum conceditur arbitrio Iudicis, & qualis,p.1.c.12.n.144.
Ad probandum in Remiſſoria conceſſus poteſt prorogari ex cauſa, & eo elapſo, nouus concedi, p.1.c.12. num.157.
Ad probatum habendum præfigi poteſt Parti negligenti in exhibendo literas Remiſſoriales, vel reuocata dilatione, expediri Mandatum, p.1.c.12.n.151.
Ad probatum habendum præfigitur in Compulſoria ſpeciali, ſicut in Remiſſoria, p.1.c.12.n.182.
Ad reluendum debet Debitori aſſignari, qui Subhaſtationibus rerum Eccleſiæ, & Minorum eſt viginti dierum, & poteſt prorogari, non minui, par.1.cap.15. num.118.
Ad reluendum mobilia in Curia, eſt decem dierum, ad reluendum verò ſtabilia, eſt vnius menſis, p.1.ca.15. num.121.
Ad reluendum quicquid ſit in rebus Fiſci Reipublicæ, & Ciuitatis, in reliquis eſt Iudici arbitraris, p.1.c.15. num.120.
Ad ſoluendum quid ſit,p.1.c.14.n.2.
Ad tranſportandum acta,cauſæ appellationis coram A.C.introducta,inſtante lapſu biennij præfigitur Parti, p.1.c.13. num.638.
Ad videndum admitti Articulos non eſt vtrique Parti communis,& quare,p.1.c.13.n.134.
Ad videndum admitti Articulos non ſanat defectum termini ad articulandum, p.2.c.1.n.132.
Breuis loco quatuor ad docendum de Appellatione quando præfigatur,p.1.c.13.n.592.
Conceditur à lege Debitoribus miſerationis gratia par.1. c.14.n.1.
Currit à die appellationis interpoſitæ,tàm Iudici,quàm Parti, p.1.c.13.n.174.
Currit à die conſignationis literarum Portitori, & aliàs arbitrio Iudicis, p.1.c.12.n.148.
De Stylo Tribunalis A.C.nemini petenti,& debitum agnoſcenti,ſolet denegari,p.1.c.14.n.108.
Eſt purè ſuſcipiendus, aliàs non valet, par.1. cap.14. num.103.
Hodie in Tribunali A.C.ſolet aſſignari Reo à die præſentationis literarum iudici de partibus faciendæ,& aliàs arbitrio Iudicis,p.1.c.12.n.150.
Incompetens,ſeù nimis breuis,non arctat Citatum ad comparendum,p.1.c.4.n.42.
In Remiſſoria aſſignatus poteſt pluries ex cauſa prorogari, ſed in Curia,Parte opponente,non datur tertia dilatio, & quando ſecus,p.1.c.12.n.158.
In Remiſſoria præfixus poteſt prorogari, & eo elapſo nouus ex cauſa concedi,p.1.c.12.n.18.
In Remiſſoria, ſeù literis miſſiuis præfixus, capto examine in partibus, poteſt prorogari, & quomodo, par.1. c.12.n.14.
In Tribunali A.C. conceditur etiam obligatis in forma Cameræ,& conuentis in Saluiano,p.1.c.14.n.109.
Iuris Apellanti datus à Iudice quid ſit,p.1.c.13.n.7.
Iuris quid ſit & quando dari à Iudice ſoleat Appellanti,p.1. c.13.n.173.
Non currit ſi intimatio non fuit reproducta, par.1.c.2. num.99.
Penſionis tranſmittitur ad Hæredes Penſionarij pro rata fructuum perceptorum tempore eius mortis, p.2. c.9.n.171.
Præfixus à Iudice cum intimatione non currit, niſi poſt diem executæ intimationis,p.1.c.15.n.129.
Præiudicialium currit à die decreti, & executæ intimationis, non à die allegationis eorum, par.1.cap.8. num.146.
Pro ſeruato habitus coram Ordinarijs, & Delegatis eorum & ad vniuerſitatem cauſarum, durat decem diebus, ideo cautius eſt ante eorum lapſum appellare ab illo coram eis, p.1.c.13.n.337.& ſeq.
Pro ſeruato habitus in Rota durat quindecim diebus, & in vltima audientia triginta, & coram alijs Delegatis Papæ vltra annum,p.1.c.13.n.339.
Pro ſeruato habitus quid ſit,& qua ratione introductus, p.1. c.8.n.25.
Si in Remiſſoria non explicetur, qualis intelligatur, p.1. c.12.n.147.
Suſceptus nulliter non refragatur,& quomodo,p.1.c.14.n.14. & ſeq.
Suſcipi debet per acta Notarij cauſæ coram Iudice, qui fecit decretum, & tunc alia citatio non requiritur, p.1. c.14.n.7.
Suſcipiendus ſimpliciter, & eius formula, par.1.cap.14. num.4.
Triginta dierum non poteſt ſuſcipi, niſi ſemel, aliàs debet moderari,p.1.c.14.n.10.

Termini.

Termini Suſceptio inducit confeſſionem debiti,& alia. p.1. c.14.n.113.
Suſceptio non ſanat nullitatem proceſſus, par.1.cap.14. num.114.
Termini Suſceptio per errorem,et ex falſa cauſa nihil operatur,p.1.c.14.n.113.

Termino.

Termino Ad Sententiam cum reiteratione terminorum ab altera Parte ſeruato, vtraque Pars dicitur pro Sententia inſtetiſſe,p.2.c.1.n.155.
Suſcepto pendente,nihil eſt innouandum, p.1.c.14.num.106. & ſeq.

Terminum.

Terminum Suſcipiens fatetur ſe verum debitorem,& agnoſcit debitum,p.1.c.14. n.112.

Tertius.

Tertius Ad cauſam explicitè non admiſſus,non facit acta ſua p.2.c.4.n.110.
Admittit volens ad cauſam pro ſuo intereſſe, quomodo procedere poſſit,p.2.c.4.n.14.
Appellans à Sententia lata in contumaciam facit eam ſuam ad effectum numeri,non vt ei noceat res iudicata,p.2.c.4. num.106.
Committens cauſam de nouo, & veniens ad eam prout in prima, non facit acta ſua pro ſe, nec contra ſe, p.2.c.4. num.104.
Comparens iure proprio principaliter pro ſe in Petitorio, quando duo litigant in Poſſeſſorio,an, & quando impediat executionem trium conformium,p.2.c.4.n.134.
Eſt via ordinaria conueniendus,p.3.c.1.n.38.
Facta executione non poteſt venire, niſi illa firma manente,nec eam reuocare, niſi prius obtinuerit, par.2.cap.4. num.131.
Habens cauſam ab eo, qui erat in lite, attentat etiam ſi poſſideat cum titulo,& bona fide,p.2.c.15.n.77.
In cauſis Commiſſarijs debet impetrare Commiſſionem ſuper admiſſione ad cauſam pro ſuo intereſſe,& citare ad dicendum contra,p.2.c.4.n.18.
In prophanis veniens ad cauſam non defendendo, ſed deducendo principaliter ius ſuum,non facit acta ſua, licèt veniat in ſtatu,& terminis,p.2.c.4.n.103.
Non videtur poſſe aliquo modo venire ad cauſam in ſtatu, & terminis poſt tres conformes, & quare, p.2. c.4.n.130.
Peritus in caſu concordiæ non cogitur referre,nec eius deputatione eſt opus,p.1.c.8.n.139.
Poſſeſſor ſuccedens Debitori titulo ſingulari præſcribit Hypothecarium decem annis inter præſentes,& viginti inter abſentes,p.2.c.6.n.111.
Poteſt docere de intereſſe ſummariè, & apparenter quod ſufficit,p.2.c.4.n.93.

Digitized by Google

Poteſt pro ſuo intereſſe venire ad cauſam in qualibet inſtantia,p.2.c.4.n.91.
Poteſt venire ad defendendam cauſam vel Actorem,vel Reũ, & quomodo,p.2.c.4.n.96.
Qui non eſt in lite,non attentat,p.2.c.15.n.76.
Si fecit actus reſpicientes merita,et negotium principale,hac tacita admiſſio ad cauſam aliquod ſupponens Iudicis decretum,ſufficit,p.2.c.4.n.116.
Veniens ad cauſam ad excluſionem vtriuſq. regulariter non impedit executionem, nec expeditionem cauſæ inter Collitigantes, & quando ſecus, par.2.c.4.num.123.& ſeq.
Veniens ad cauſam,an,& quando poſſit impedire illius expeditionem, ſeù executionem,eſt materia controuerſa, p.2.c.4 n.117.
Veniens ad cauſam ante executionem conſtituit triangularē Proceſſum,ſed non impedit expeditionem,& quando ſecus,p.2.c.4.n.119
Veniens ad cauſam ante executionem factam iure proprio, deducendo principaliter ex perſona propria ius ſuum, impedit executionem etiam trium conformium, par.2.c.4. num.127.
Veniens ad cauſam aſſiſtendo ei,qui eſt in poſſeſſione,vel quaſi,ſi conſtat de eius principali intereſſe impedit executionem,& quando ſecus,p.2.c.4.n.121.
Veniens ad cauſam debet incontinenti docere de ſuo intereſse, aliàs non admittitur,p.2.c.4.n.92.
Veniens ad cauſam excludendo iura vtriuſquè Litigantis,non facit omnia acta ſua,p.2.c.4.n.107.
Veniens ad cauſam in ſtatu, & terminis, quouis modo veniat, facit omnia acta ſua pro,& contra ſe,p.2.c.4 n.101. & ſeq.
Veniens ad cauſam in ſtatu, & terminis non declinat forum, nec mutat ſtatum, & naturam iudicij, p.2.c.4.n.99.
Veniens ad cauſam in ſtatu, & terminis, ſi reperit terminos ſeruatos,non tenetur eos iterum ſeruare,p.2.c.1.n.150.& c.4.n.110.
Veniens ad cauſam non facit ſua illa acta, quæ directò intentioni repugnant,p.2.c.4.n.109.
Veniens ad cauſam poſt executionem factam non admittitur,p.2.c.4.n 122.
Veniens ad cauſam principaliter pro ſe ex iure proprio,quando condemnatio eſt facta in vna re,impedit executionem in alia re diuerſa,p.2.c.4.n.135.
Veniens ad cauſam principaliter pro ſe ipſo, ius ſuum ex perſona propria deducendo, an, & quando impedit executionem,p.2.c.4.n.128.
Veniens ad cauſam principaliter pro ſe ipſo, quando poſſeſſio eſt vacans,impedit executionem,p.2.c.4.n.125.
Veniens ad cauſam principaliter pro ſe ipſo,ſi poſſidet,vel aſſerit ſe poſſidere,impedit executionem etiam trium conformium,p.2.c.4.n.126.
Veniens ad cauſam pro ſuo itereſſe debet venire in ſtatu, & terminis,p.2.c.4.n.95.
Veniens ad cauſam vti author laudatus, ſi ei competit reſtitutio in integrum, impedit expeditionem, p.2.c.4. num.120.
Veniens ad cauſam, vt liti aſſiſtat, vel Reum defendat, non poteſt venire, niſi in ſtatu, & terminis, p.2.c.4. num.118.
Veniens ad defendendam cauſam,vel Actorem,vel Reum debet venire in ſtatu,& terminis,p.2.c.4.n.97.
Veniens principaliter ad cauſam ad excluſionem alterius,vel vtriuſque Litigantis poteſt venire,prout ſibi magis placet, p.2.c.4 n.98.
Veniens principaliter pro ſe iure proprio ad cauſam, ſi plenè, & incontinenti vult docere de iure ſuo,quando,& quomodo impediat executionem,p.2.c.4.n.133.

Tertio.

Tertio *Venienti ad cauſam in ſtatu,& terminis,ſcienti litem agitari,acta nocent,ſecus ignoranti,p.2.c.4.n.105.*

Theſaurarius.

Theſaurarius *Papæ eſt Iudex ordinarius Romanæ Curiæ,& Spoliorum in Italia, & quam iuriſdictionem habeat, p.1. c.7.n.100.*

Teſtamentum.

Teſtamentum *Et in eo diſpoſita locum non habent, niſi poſt mortem Teſtatoris,p.2.c.7.n.39.*
Imperfectum ratione voluntatis,nec etiam ſuſtinetur ex clauſula Codicillari inter Liberos,p.2.c.11.n.109.
In Iudicio remedij l.Finalis *eſt producendum in actis in forma probante, vnà cum fide obitus Teſtatoris,p.2.c.7. num.9.*
Teſtamentum *Non valet, dum viuit qui teſtatus eſt, p.2 c.7.n.40.*

Teſtator.

Teſtator *Cenſetur per manſiſſe in mero tractu teſtandi,ſi ex dictis teſtium, & facti circumſtantijs id colligi poſſit p.2. c.11.n.101.*
Dum imperfectio eſt in voluntate, præſumitur diſtuliſſe in aliud tempus,ad eximendum ſe à moleſtijs Inſtantium,p.2. c.11.n.111.

Teſtes.

Teſtes *Abſuturi recipiuntur etiam ſuper articulis non admiſſis, & poſſunt iurare etiam die feriata,par.1.c.11. num.114.*
Coguntur ſubijcere ſe examini mulcta indicta,et captis pignoribus,p.1.c.11.n.143.
Cum agitur de probanda vltima voluntate, debent eſſe conteſtes in omnibus,aliàs nihil probant,p.2.c.11.n.128.
Debent iurare de veritate dicenda,& de futura abſentia,et in fine examinis,de non patefaciendo eorum dicta,ſi ſunt teſtes abſuturi,p.1.c.11.n.116.
Debent iurare tactis ſcripturis,p.1.c.2.n.200.c.11.n.87.
De fama ſufficiunt ad obtinendam Manutentionem,p.2.c.12. num.109.
De Iure debent iurare coram Iudice in iudicio Parte præſente,p.1.c.11.n.55.
Vide verbo Præſtatio Iuramenti,
De publica voce & fama, ſeu fides Notarij, ſeu confeſſio reuocata da ſumum ad effectum Remiſſoriæ, p.1.c.12, num.102.
Dicentes habere notam manum de Iure probant ſemiplenè, p.1.c.2.n.137.
Ducuntur ad officium ad recognoſcendum iura hora intimata,p.1.c.2.n.22.
Duo in relictis ad Pias cauſas quando non ſufficiant, par.2. c.11.n.113.
Duo,qui requiruntur in relictis ad Pias cauſas, debent eſſe omni exceptione maiores,p.2.c.11.n.114.
Duo ſufficiunt in omni negotio,p.1.c.2.n.144.
Examinati nulliter repetuntur cum noua Remiſſoria ſumptibus Petentis,p.1.c.12.n.162.
Examinati ſine Interrogatorijs in actis datis non probant, niſi repetantur,p.1.c.11.n.99.
Examinati ſine Interrogatorijs in actis datis, vel pendente termino, cuius ſumptibus ſint repetendi, par.1. c.11.n.101.
Inducti quomodo debent iurare per diem ante examen de veritate dicenda,p.1.c.11.n.8.
In præſtando Iuramento, ſtantibus ſtylis Curiæ, non ſunt magis priuilegiati abſuturi, quàm alij,& quando ſecus,par.1. c.11.n.115.
In quibus Tribunalibus iurent per diem ante examen,par.3. c.5.n.175.
In Tribunali Gubernatoris,et alijs inferioribus iurant tantùm in actu examinis,p.1.c.11.n.83.
Iurati in die iuridica poſſunt examinari in die feriata,par.1 c.11.n.9.
Iurati in termino poſſunt examinari extra terminum, par.1 c.11.n.96.& c.12.n.68.
Lite non conteſtata recipi poſſunt in materia l.diffamari,*p.3. c.3.n.99.*

Non

Digitized by Google

Non iurati non probant,ſed hac regula patitur exceptiones, p.1.c.2.n.206.
Non poſſunt examinari ſuper iiſdem, vel directò contrarijs, poſt publicatas atteſtationes, & didicita teſtificata, & quando ſecus, p.1.c.11.nu.117.& n.123.cum pluribus ſeq.
Non ſolum iurare, ſed etiam examinari debent in termino præfixo,p.1.c.12.n.153.
Nulliter examinati dant fumum ſufficientem ad eff.ctum Remiſſoriæ,& quando,p.1.c.2.n.100.
Nulliter examinati probant poſt mortem de æquitate par.1 c.2.n.208.
Plures idonei inter alios formiter examinati, probant ſemiplenè contra non citatum, ſi ſunt mortui, par.2. c.11.n.120.
Præſumuntur iuraſſe de ſtylo Curiæ Capitolinæ, quando eorum nomina eduntur,p.1.c.11.n.53.
Qui plures irreparabiles patiuntur defectus, repelluntur in totum,p.2.c.11.n.116.
Sibi contrarij in formalitate verborum,de qua fuerunt interrogati, & in ſubſtantia, non probant,p.2.c.11.n.127.
Singulares ſingularitate obſtatiua nihil probant, par.2.c.11. num.126.
Sunt recipiendi die iuridica non feriata,aliàs examen eſt nullum,p.1.c.11.n.46.
Sunt repetendi ſumptibus eius,qui vult iuuari repetitione, ſi examen aliàs eſt nullum,p.1.c.11.n.100.
Tres loco Creditorum,& Legatariorum abſentium in Inuentario requiruntur,p.1.c.9.n.77.
Vide in verbo Defectus.

Teſtium.

Teſtium *Ad examen à quo, & quomodo procedatur*, p.1. c.11.n.11.
Ad examen proceditur ſuper Articulis Parte non dante Interrogatoria, & non conducente Interpretem, p.1. c.11.n 13.
Examen, & receptio Iuramentorum poſſunt committi Notario vti nudo miniſtro, Parte citata, par.1.c.11.n.24.
Vide examen.
Repetitio, ſi Interrogatoria non erant data, vel erat lapſus terminus ad illa dandum,fit ſumptibus eam Petentis, p.1. c.11.n.102.

Teſtificata.

Teſtificata *Dicita præſumuntur, dictis Teſtium in diſputationibus diſcuſſis*,p.1.c.11.n.123.
Didicita præſumuntur, facta Teſtium publicatione à Parte, quæ illam petijt, & quando ſecus, par.1.c.11. num.119.
Non dicuntur didicita de ſtylo Curiæ, quando fuit tantùm traditum Partibus ſummarium Teſtium,& quare, par.1. c.11.n.135.
Non poſſunt dici didicita, quando Teſtes nihil depoſuerunt, p.1.c.11.n 130.
Præſumuntur didicita,quando Pars habuit originalem proceſſum Teſtium apertum, etiam ſi non ſit facta publicatio ſolemnis,p.1.c.11.n.122.

Teſtis.

Teſtis *Cui obijcitur crimen per modum exceptionis, non poteſt cogi ad teſtificandum*,p.1.c.11.n.140.
Debet iurare per diem ante examen, ex praxi, par.1. c.11.n.81.
Debet reddere cauſam ſui dicti, etiam non interrogatus ad hoc, vt ſit locus Iuramento ſuppletorio, par.2. c.4.n.142.
Deponens Teſtatorem dixiſſe laſſate ſtar coſí che lo finiremo,non concludit, niſi de præparatorijs Teſtamenti, p.2. c.11.n.99.
Eques poteſt iurare tacta Cruce ſui habitus, par.1. cap.2. num 204.
Examinatus inter alios,& per diuerſa acta, non probat p.2 c.12.n.119.
Habens in cauſa intereſſe,non probat,p.2.c.11.n.122.
Habens lites,et malam affectionem contra eum,contra quem deponit,non eſt integræ fidei,p.2.c.11.n.114.
Teſtis Idoneus,& omni exceptione maior æquipollent, p.2. c.11.n.115.
Non deponens ſuper toto facto,& aliqua occultans,fidem non meretur,p.2.c.11.n.121.
Non tenetur reſpondere Interrogatorijs impertinentibus,ſeu crimen continentibus,p.1.c.11.n.105.
Nulliter examinatus ſine Interrogatorijs,Parte non citata, repellitur,p.2.c.11.n.117.
Omni exceptione maior debet eſſe is, cui Iuramentum in litem defertur,p.3.c.2.n.213.
Parte non opponente,ſi Iudex mandet examinari ſummariè, poteſt iurare in actu examinis,p.1.c.11.n.82.
Poſt mortem probat,etiamſi depoſitio non fuerit iurata, p.1. c.2.n.207.
Prætendens ſe Legatarium in Codicillis,non probat Codicillos,p.2.c.11.n.123.
Qui omnia Interrogatoria non euacuauit,vel illis reſpondere recuſauit,non probat,p.1.c.11.n.104.
Recuſans ſubijcere ſe examini, poteſt ad id compelli, tam in Ciuilibus, quàm in criminalibus, par.1.c.11. num.137.
Sacerdos poteſt iurare tacto pectore,p.1.c.2.n.203.
Sibi contrarius in eſſentialibus non meretur fidem, par.2. c.11.n.125.
Vnius de viſu ſufficit ad effectum Manutentionis, p.2.c.12. n.110.& ſeq.
Vt faciat ſemiplenam, ad effectum Iuramenti in ſupplementum, debet eſſe omni exceptione maior, p.2. c.4.n.140.

Textus.

Textus *In c.1.de fer. quod tempore feriato non poſſit præſtari Iuramentum, quomodo intelligendus*, par.1. c.11.n.64.
In l.fin. §.ſin autem C.de iur. delib. declaratur, par.1. c.9.n.33.

Timens.

Timens *Moleſtiam, poteſt intentare remedium l.ſi contendat,& l.Aurelius,& quomodo*,p.3.c.3.n.112.

Timor.

Timor, *Nè alio agente periurium detegatur, eſt iuſta cauſa recuſandi Iuramentum,& quando*,p.1.c.10.n.146.

Titularis.

Titularis,*Qui abſque eius culpa aliquo tempore fructus Beneficij non habuit,non tenetur pro eo tempore ſoluere Penſionem*,p.2.c.9.n.98.

Titulus.

Titulus *Beneficij non extinguitur, ſi Vnio eſt temporalis, & quando ſecus*,p.3.c.1.n.52.
Cauſa in capite Citationum in cauſis commiſſarijs,poſt nomen Iudicis,apponitur,p.3.c.5.n.89.
Putatiuus,vel inualidus,in interdicto Quorum bonorum, nihil eſt,p.2.c.10 n.39.
Requiritur ad obtinendam Manutentionem contra Cameram vel Superiorem,p.2.c.12.n.172.
Saltē coloratus in Beneficialibus,vltra duo extrema,in Spolio probari debet,p.2.c.14.n.121.

Tranſactio.

Tranſactio *Super adminiſtratione eſt exceptio litis finita, etiam in materia editionis, & quando ſecus*.p.2.c.3.n.51.

Tranſlatarius.

Tranſlatarius *In quaſi poſſeſſione exiſtens, eò quia exegit Penſiones ab eo, qui reſeruationi conſenſit, poteſt agere literis non iuſtificatis,aliàs ſecus*,p.2.c.9.n.164.
Poteſt agere literis nō iuſtificatis,ſtante longiſſima quaſi poſſeſſione Transferentis,p.2.c.9.n 166.
Poteſt agere non ſeruatis terminis, & ſola citatione ad ſoluendum,p.2.c.9.n.162.
Poteſt agere,præuio monitorio, ſeruatis quatuor terminis ad docendum ſe paruiſſe, quo caſu cauſa non deſinit eſſe executiua,p.2.c.9.n.163.

Digitized by Google

Tranſlatio.

Tranſlatio *Cenſus ſuper alio fundo fit, quo ad exercitium actionem, non quo ad ſubſtantiam cenſus, p.3.c.5.n.364.*

Penſionis, qui ſit, p.2.c.9.n.161.

Periculi vitæ in Societate officij, & eius formula, & reproductio, p.1.c.6.n.16.

Vide in verbo, Diſdicta Societatis.

Tranſportatio.

Tranſportatio *Actorum coram Iudice appellationis, & eius formula, p.3.c.5.n.93.*

Actorum non eſt neceſſaria, quando intentatur iudicium nouum, & non introducitur cauſa per viam appellationis, p.1.c.13.n.382.

Integra actorum eſt neceſſaria in cauſis Eccleſiaſticis, ſecus in prophanis, p.1.c.13.n.383.

Tranſumptum.

Tranſumptum *Factum ab Archiuiſta de ſcripturis Archiuij probat, abſque alia Compulſoria, p.1.c.12.n.189.*

Factum à Notario habente facultatem tranſumptandi, non indiget Compulſoria, p.1.c.12.n.191.

Factum à Notario ſucceſſore in officio probat abſque Compulſoria, p.1.c.12.n.188.

Factum ante motam litem, Parte citata, authoritate Iudicis ordinarij probat ſine Compulſoria, aliàs ſecus p.1.cap.12. num.192.

Non probat, & quando ſecus, p.1.c.12.n.186.

Tranſumpti conſeruatum in Archiuio publico, tranſumptatum centum annis elapſis, probat, par.1.c.12.nu.224. & ſeq.

Triduum.

Triduum *De quo in decreto, Decerni, debet eſſe currens, p.1.c.6.n.28.*

Sufficit ad probandum id, quod probari debet incontinenti, p.1.c.6.n.29.

Turpitudinem.

Turpitudinem *Suã detegere Nemo tenetur, p.1.c.11.n.106*

Tutela.

Tutela *Teſtamentaria recipit robur ab aditione hæreditatis, p.1.c.5.n.64.*

Tutor.

Tutor *Attilianus datur Pupillo, vt poſſit adire, vt poſtea Tutor teſtamentarius adminiſtret, p.1.c.5.n.63.*

Certæ rei, vel cauſæ non datur, p.1.c.5.n.61.

Datur primò perſonæ, ſecundò rebus, ſed Curator è contra, p.1.c.5.n.60.

Datur Pupillo Tutorem non habenti, vt poſſit hæreditatem adire, p.1.c.5.n.68.

Et Curator ante litem conteſtatam non poſſunt conſtituere Actorem ſine decreto Iudicis, & quando ſecus, par.1.c.3.n.49.

Et ſimiles habentes adminiſtrationem à Lege poſſunt petere reſtitutionem in integrum, ſine mandato ſpeciali, p.1.c.13. num.430.

Non datur habendi Tutorem, nec exiſtenti in poteſtate Patris, vel Aui, p.1.c.5.n.62.

Vacare.

Vacare *Beneficium in Curia, & apud Sedem idem eſt, p.3.c.1.n.160.*

Valentinianus.

Valentinianus, *Theodoſius, & Arcadius Impp. Curialibus Vrbis conceſſerunt priuilegium, nè poſſent, niſi in Curia conueniri, quod fuit à Iuſtiniano clauſum in corpore Iuris, p.3.c.4.n.156.*

Validitas.

Validitas *Proceſſus facti à Iudice à quo, pendente termino Iuris, donec Appellans ab interlocutoria obtineat, vel ſuccumbat, pendet à futuro euentu, par.1.c.13.n.205.*

Vide in verb. Proceſſus.

Valor.

Valor *Ducati eſt ſemper idem, p.1.c.3.n.374.*

Mobilium legatorum, ſi non apparet ex publicis documentis, & mobilia non reperiuntur, poteſt probari per teſtes, ſed cauſa erit appellabilis, p.2.c.11.n.40.

Variatio.

Variatio *Admittitur in Curia in executiuis, etiam non refectis expenſis, p.1.c.1.n.130.*

De Iudicio ſummario ad executiuum non admittitur, & quando ſecus, p.1.c.1.n.125. & ſeq

De vno ad alium, de Principali ad Fideiuſſorem, de re ad rem & de perſona ad rem in obligatione Camerali admittitur, p.1.c.14.n.349.

Vide in verb. Obligationis Cameralis, & in verb. Actor.

Venditio.

Venditio *Facta ſub haſta, conſtito de læſione, vltra dimidiam poteſt reſcindi, p.1.c.15.n.142.*

Seu Datio in ſolutum, valet abſquè alia Subhaſtatione; conſtito quòd res fuit vendita iuſto pretio, par.1.c.15. num.77.

Venter.

Venter *Non patitur dilationem, p.2.c.4.n.168.*

Verba.

Verba *Alia opponere, vt poſſit ſummariè procedi, non eſt opus, appoſitis verbis* ſine figura iudicij, *p.2.c.1. num.19.*

Illa in citatione poſita, & quodcumquè decretum neceſſarium, & opportunum fieri, *quid operentur, p.1.c.8. n.141.*

Illa Pauli de Caſtro, Pecunias non habuit, non potuit emere, *non ſunt verba articuli, ſed tendunt ad illationem, p.1.c.8.n.274.*

Illa, Teſtis iuratus, *non probant Iuramentum, & quare, p.1.c.11.n.89.*

Notarij, iurauit ad Sancta Dei Euangelia, *vel ſimilia, de præſenti aſſertiua, probant Teſtem iuraſſe, etiam ſi clauſula ſit* Tactis &c. *omiſſa, p.1.c.2.n.202.*

Notarij Teſtis iuratus *non probant Iuramentum, & quare, p.1.c.2.n.201.*

Prout in Beneficialibus, *cuius ſint virtutis, p.2.cap.1. num.158.*

Reſcripti tantum valent, quantùm ſonant, & ſunt ſtrictiſſimè intelligenda, p.1.c.13.n.507.

Sine figura iudicij, *quid importent, p.2.c.1.n.18.*

Summariè &c. ſine figura iudicij, ſola facti veritate inſpecta, abſquè obſeruatione terminorum *important viam executiuam, & quid in hoc ſeruet Signatura, p.1. c.1.n.69.*

Teſtatoris, quæ differunt vltimam voluntatem in aliud tempus perficiendam, tantùm ad præparatoria referuntur, p.2. c.11.n.100.

Vbi ſunt clara, non debet in eis fieri controuerſia, p.3. c.5.n.381.

Verbum.

Verbum De plano *quid ſignificet, p.2.c.1.n.14.*

De plano *remouet omnes ſolemnitates Iuris Ciuilis, non tamen ſubſtantialia Iudicij, p.2.c.1.n.15.*

In forma &c. *in reſponſione Apoſtolorum reuerentialium, quid ſignificet, p.1.c.13.n.170.*

Vide in Verb. Apoſtoli.

Pecunia in Subhaſtationis materia accipitur pro ſatisfactione etiam in bonis, p.1.c.15.n.116.

Simpliciter *quid importet, p.2.c.1.n.13.*

Sine ſtrepitu *quid importet, & quid ſit Strepitus, par.2. c.1.n.16.*

Verificatio.

Verificatio *Narratorum in Breui extra clauſulam,* Conſtito, *non eſt neceſſaria, p.2.c.8.n.121.*

Veritas.

Veritas *Ipſa potius, quàm ſcrupuloſa ſubtilitas in materia Inuentarij attenditur in Foro Eccleſiaſtico, & in Terris Eccleſiæ, p.1.c.9.n.126.*

Quod alia bona non extent, quomodo probetur, par.1.c.9. num.133.

Ve-

Veteres.

Veteres Subhaſtæ Regi auſpicijs ex Hoſtibus capta Iure Gentium fieri Occupantium, pro comperto habuerunt, p.1.c.15.n.46.

Res Bello captas, & Captiuos ſub haſta Regia authoritate venundabant, p.1.c.15.n.47.

Via.

Via Cognoſcendi de iuribus Inhibitionum Curiæ, & illas contemnendi, non eſt aperienda Inferioribus de partibus, p.3.c.5.n.234.

Facilis, & breuis expediendi Commiſſiones cum ſola ſignatura Regentis, receſſit ab aula, p.1.c.13.n.679.

Via Monitorij.

Via Monitorij Proceditur contra eum, qui conſenſit reſeruationi Penſionis, & eius in Beneficio Succeſſorem; ac in materia tranſlationis Penſionis, & quando, & quomodo, p.2.c.9.n.7.& ſeq.

Via executiua.

Via executiua Competit contra Obligatum in forma Cameræ ad ſolutionem Penſionis, docto de Clericatu, p.2.c.9. num.2.

Competit pro Alimentis futuris, p.1.c.1.n.76.

Competit pro conſecutione Penſionis ob reuerentiam literarum Apoſtolicarum, p.2.c.9.n.107.

Competit pro legato in Tribunali A.C. ex Praxi, p.2.c.11.n.92. Contrarium obſeruat Rota, ibid.n.93.

Competit pro repetitione Indebiti vigore obligationis Cameralis ſoluti, p.1.c.1.n.73.

Competit vigore Inſtrumenti dotalis, ſi conſtat, quòd Mulier non poteſt aliunde viuere, p.1.c.1.n.77.

Competit virtute confeſſionis iudicialis, & quando ſecus, p.1.c.1.n.82.& ſeq.

Competit virtute conuentionis inter Partes initæ, quòd in obligatione procedatur executiuè, p.1.c.1.n.63.

Non competit regulariter vigore Inſtrumenti iurati, & quando ſecus, p.1.c.1.n.101.& ſeq.

Quando competat, vel non, contra Sequeſtratarium, p.1.c.14. num.28.

Quando non competat pro legato, etiam in Tribunali A.C. p.2.c.11.n.95.

Vel ſummaria, ſi non competit in Tribunali A.C. proceditur via ordinaria, & quomodo, p.3.c.2.n.1.

Viæ executiuæ.

Viæ executiuæ Cenſetur renunciatum, quando fuit actum via ordinaria, p.2.c.11 n.94.

Via ordinaria.

Via ordinaria Competit contra habentem parem titulum, & ea contra illum agendum eſt, p.3.c.1.n.40.

Competit inter plures Prouiſos Apoſtolicos, par.3. cap.1. num.41.

Et non executiua competit contra Hæredes Beneficiati, p.2.c.9.n.175.

Via ordinaria, & Via executiua non ſunt contrariæ, ſed diuerſæ, p.3.c.1.n.36.

Seu potius Saluianum intentari debet coram A.C. ſi valor legati eſt ſcutorum 500. vel ab inde ſupra quare, p.2.c.11.n.45.& ſeq.

Si fuit electa, non poteſt rediri ad executiuam, par.3.c.1. num.37.

Vicarius.

Vicarius Papæ eſt Iudex inter, & contra Hæbreos priuatiuè quoad alios, niſi agatur vigore obligationis Cameralis, p.1.c.7.n.78.

Papæ eſt Iudex inter Hebræos actiuè, & paſſiuè, ſed inter alios, & Hæbræos paſſiuè tantùm, p.1.c.7.n.79.

Papæ eſt Iudex ordinarius Romanæ Curiæ, par.1. cap.7. num.75.

Papæ iuriſdictionem habet in cauſis Spiritualibus, & Eccleſiaſticis Vrbis, & Diſtrictus, p.3.c.5.n.420.

Victus.

Victus Non præſumitur habuiſſe iuſtam cauſam litigandi, p.1.c.13.n.612.

Tenetur Victori ad expenſas, p.1.c.13.n.601.

Vidua.

Vidua Deſponſata per verba de futuro gaudet adhuc priuilegio l. vnicæ, p.3.c.4.n.111.

Dicitur, quæ eſt ſine dualitate p.3.c.4.n.42.

Diues non gaudet priuilegio l. vnicæ, Sed contrarium eſt verius, ex magis communi, quàm ſeruat Signatura, p.3.c.4.n.101.& ſeq.

Gaudet priuilegio l. vnicæ, etiam in ſecunda inſtantia, p.3.c.4 n.94.

Gaudet priuilegio l. vnicæ, etiam poſt litem conteſtatam, & cæptum iudicium coram Ordinario, p.3.c.4. num.93.

Gaudet priuilegio l. vnicæ, etiam ſi lite pendente nupſerit, p.3.c.4.n.95.

Gaudet priuilegio l. vnicæ, etiam ſi Maritus defunctus fuiſſet miraculosè reſuſcitatus, p.3.c.4.n.98.

Inhoneſta non gaudet priuilegio l. vnicæ, par.3. cap.4. num.103.

In latiori ſignificatione appellatur Mulier, quæ Virum non habuit, p.3.c.4.n.40.

In ſtricta ſignificatione dicitur illa, cuius Maritus mortuus eſt, & alio caret, p.3.c 4.n.43.

Non ſolùm quæ Virum habuit, ſed etiam quæ illum non habuit, appellatur, p.3.c.4.n.39.

Quæ virum occidit, non gaudet priuilegio l. vnicæ, p.3. c.4. num.104.

Tanquam miſeratione digna gaudet l. vnicæ priuilegio, p.3.c.4 n.92.

Vide in verb. Pupillus, in verb. Perſonæ, & in verb. Miſerabiles.

Virgo.

Virgo Exiſtens in poteſtate Patris, vel Aui, non gaudet priuilegio l. vnicæ, p.3 c.4.n.114.

Gaudet priuilegio l. vnicæ, p.3.c.4.n.107.

Honeſta grauis ætatis gaudet priuilegio l. vnicæ, par.3.c.4. num.110.

In cælibatu viam ducens, animo in eo permanendi, gaudet priuilegio l. vnicæ, p.3.c.4.n.106.

Nobilis, ſecundùm conditionem ſuam nubere non valens, gaudet priuilegio l. vnicæ, p.3.c.4.n.109.

Nobilis valde diues, plures Conſanguineos, & Fautores habens non gaudet priuilegio l. vnicæ, par.3.c.4. num.113.

Stuprata agens pro ſtupro contra Stuprantem, gaudet priuilegio l. vnicæ, p.3.c.4.n.108.

Vis.

Vis Expulſiua quando fieri dicatur, & quando ablatiua, & quando compulſiua, & quæ remedia in ſingulis competant p.2.c.14.n.59.

Quotuplex ſit, & quomodo fiat, p.2.c.14.n.58.

Viſitatores.

Viſitatores Carcerum Vrbis in quibus caſibus poſſint relaxare Debitores è Carceribus eorum arbitrio, par.1, c.14. num.320.

Viuere.

Viuere Quis præſumitur tantùm vſque ad centum annos, p.1.c.12.n.113.

Voluntas.

Voluntas Hominis eſt ambulatoria, p.2.c.7.n.41.& c.11. num.107.

Imperfecta non eſt voluntas, nec diſpoſitio, etiam ad Pias cauſas, p.2.c.11.n.102.

Imperfecta ſuſtineri non poteſt etiam fauore Piæ cauſæ, p.2.c.11.n.103.

Vniuerſitas.

Vniuerſitas Licèt non poſſit excommunicari, poteſt tamen interdici, vel ſuſpendi, par.1. capit.14. numer.233.

Vrbanus.

Vrbanus V. Fuit inuentor terminorum ſubſtantialium, & ad quid, p.2.c.1.n.99.

Vtens.

Digitized by Google

Vtens.

Vtens *Actis,ſeù repetens,ſeù allegans in ſui fauorem, videtur illa approbare,p.1.c.2.n.126.*

Iuribus productis dicitur illa approbaſſe eum ſuis qualitatibus,p.3.c.5.n.403.

Vulnus.

Vulnus *Ceſſat, & proceditur ad executionem, ſublata Sententia vulnerante,p.1.c.8.n.223.*

Non retardat executionem obligationis Cameralis, ſi Papa mandet, ita procedi, vulneratione non obſtante,p.1.c.8.num.224.

Vxor.

Vxor *Minori conſtituenti Maritum procuratorem, cum authoritate iuratoris, eſt ſatis prouiſum, par.1.cap.5.num.117.*

Viderunt (Franciſcus Maria Ambronius)
(Franciſcus Carbonius)
(Nicolaus Guglielmus) Correctores publici.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Google